

Holy Bible

Aionian Edition®

**Fyre Car, Studentmållagsbibelen
Norwegian Student Bible**

AionianBible.org
Verdens første Bibel reversoversettelse
100% gratis å kopiere og trykke
også kjent som “ Den Lilla Bibelen ”

Holy Bible Aionian Edition ®
Fyre Car, Studentmållagsbibelen
Norwegian Student Bible

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/21/2015

Source copyright: Public Domain

Students Language Association (Studentmållaget), Seippel, Hognestad, Indrebø, 1921

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 8/1/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Forord

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 162 languages.
- 07/28/24 - 375 translations now available in 163 languages.

Innhold

GAMLE TESTAMENTET

1 Mosebok	11
2 Mosebok	46
3 Mosebok	75
4 Mosebok	96
5 Mosebok	124
Josvas	148
Dommernes	165
Ruts	182
1 Samuels	185
2 Samuel	207
1 Kongebok	225
2 Kongebok	247
1 Krønikebok	267
2 Krønikebok	287
Eras	311
Nehemias	318
Esters	328
Jobs	334
Salmenes	349
Salomos Ordsprog	389
Predikerens	403
Salomos Høisang	408
Esaias	411
Jeremias	443
Klagesangene	480
Esekiel	483
Daniel	517
Hoseas	528
Joel	533
Amos	535
Obadias	539
Jonas	540
Mika	542
Nahum	545
Habakuk	547
Sefanias	549
Haggai	551
Sakarias	552
Malakias	558

NYE TESTAMENTET

Matteus	563
Markus	585
Lukas	599
Johannes	623
Apostlenes-gjerninge	641
Romerne	664
1 Korintierne	673
2 Korintierne	682
Galaterne	688
Efeserne	691
Filippenserne	694
Kolossenserne	697
1 Tessalonikerne	699
2 Tessalonikerne	701
1 Timoteus	702
2 Timoteus	705
Titus	707
Filemon	708
Hebreerne	709
Jakobs	716
1 Peters	719
2 Peters	722
1 Johannes	724
2 Johannes	727
3 Johannes	728
Judas	729
Apenbaring	730

TILLEGG

Guide til Leseren
Ordliste
Kart
Skjebne
Illustrasjoner, Doré

GAMLE TESTAMENTET

Og han dreiv mannen burt, og framfyre Edens hage sette han kerubarne med logande sverd,
som dei let brå att og fram: dei skulde vakta vegen til livsens tre.

1 Mosebok 3:24

1 Mosebok

1 I upphavet skapte Gud himmelen og jordi. **2** Og jordi var aud og øydi, og myrker låg yver djupet; men Guds ande sveiv yver vatni. **3** Då sagde Gud: «Det verte ljos!» So vart det ljos. **4** Og Gud såg at ljoset var godt. Og Gud skilde ljoset frå myrkret. **5** Og Gud kalla ljoset dag, og myrkret kalla han natt. Og det vart kveld, og det vart morgen, første dagen. **6** Då sagde Gud: «Det verte ein vid kvelv midt i vatni: han skal skilja vatn ifrå vatn.» **7** So gjorde Gud kvelven, og skilde vatnet som er nedunder kvelven, frå det vatnet som er uppover kvelven. Og det vart so. **8** Og Gud kalla kvelven himmel. Og det vart kveld, og det vart morgen, andre dagen. **9** Då sagde Gud: «Vatni under himmelen samle seg på ein stad, so det turre landet kjem fram!» So vart det so. **10** Og Gud kalla det turre landet jord, og vatni som hadde samla seg, kalla han hav. Og Gud såg det var godt. **11** Då sagde Gud: «Jordi bere fram gras og grode, urter som sår seg, og fruktret, som ber frukt med deira frø i, utsyver jordi, kvart etter sitt slag!» Og so vart det. **12** Og jordi bar fram gras og grode, urter som sår seg, kvar etter sitt slag, og tre som ber frukt med frø i, kvart etter sitt slag. Og Gud såg det var godt. **13** Og det vart kveld, og det vart morgen, tridje dagen. **14** Då sagde Gud: «Det verte skinande ljos på himmelvelven: dei skal skilja dagen frå natti. Og dei skal vera til merke, og skipa tider og dagar og år. **15** Og dei skal vera til ljos på himmelvelven, og lysa utsyver jordi.» Og so vart det. **16** Og Gud gjorde dei to store ljos, det større ljoset til å råda um dagen, og det mindre ljoset til å råda um natti, og so stjernorne. **17** Og Gud sette deim på himmelvelven til å lysa utsyver jordi, **18** og til å styra dagen og natti, og skilja ljoset frå myrkret. Og Gud såg det var godt. **19** Og det vart kveld, og det vart morgen, fjorde dagen. **20** Då sagde Gud: «Det skal yrja og aula med liv i vatnet, og fuglar skal fljuga yver jordi, oppunder himmelvelven.» **21** So skapte Gud dei store sjödryri, og alt livande som det yr og kryr av i vatnet, kvart etter sitt slag, og alle fljugande fuglar, kvart etter sitt slag. Og Gud såg det var godt. **22** Og Gud velsigna deim og sagde: «De skal veksa og aukast og fylla vatnet i havi, og fuglarne skal aukast på jordi!» **23** Og det vart kveld, og det vart morgen, femte dagen. **24** Då sagde Gud: «Jordi gjeve utor seg kvikjende av kvart slag, bufe og krek og vildyr, kvart etter sitt slag.» Og so vart det. **25** Og Gud gjorde dei ville dyr, kvart etter sitt slag, og bufe av kvart eit slag, og alle dei dyr som krek på marki, kvart etter sitt slag. Og Gud såg det var godt. **26** Då sagde Gud: «Lat oss skapa menneske i vår likning, so dei vert bilætet vårt! Dei skal råda yver fiskarne i

havet og yver fuglarne under himmelen og yver feet og yver all jordi og yver alt liv som leikar på jordi.» **27** So skapte Gud menneskjett i si likning, i Guds likning skapte han det, til kar og kvinne skapte han deim. **28** Og Gud velsigna deim, og Gud sagde til deim: «De skal veksa og aukast og fylla jordi og leggja henne under dykk, og råda yver fiskarne i havet og yver fuglarne under himmelen og yver kvart dyr som røyver seg på jordi!» **29** Og Gud sagde: «Sjå, eg gjev dykk alle urter som sår seg, alle som finst på jordi, og alle tre med alde som sår seg: for dykk skal det vera til føda. **30** Og alle dyri på jordi og alle fuglarne under himmelen og alt det som yrer på jordi, alt som hev ande og liv, gjev eg alt det grøne graset til føda.» Og so vart det. **31** Og Gud skoda alt han hadde gjort, og sjå: det var ovleg godt. Og det vart kveld, og det vart morgen, sette dagen.

2 So vart himmelen og jordi fullferda, med heile sin her.

2 Og den sjuande dagen fullferda Gud det verket han gjorde, og kvilde, den sjuande dagen, etter alt verket han hadde gjort. **3** Og Gud velsigna den sjuande dagen, og gjorde honom heilag; for den dagen kvilde han etter alt sitt verk, det som Gud gjorde då han skapte. **4** Dette er soga um himmelen og jordi, då dei vart skapte. Den tid Herren Gud gjorde jord og himmel, **5** då fanst det endå ikkje ei grøn buska på jordi, og endå hadde ikkje eit grasstrå runne. For Herren Gud hadde ikkje late det regna på jordi, og der var ingen mann til å dyrka marki. **6** Då steig det upp eim or jordi, og dogga all marki. **7** Og Herren Gud skapte mannen av mold or marki, og bles livsens ande i nosi hans, og mannen fekk ånd og liv. **8** Og Herren Gud gjorde ein hage i Eden, langt aust, og der sette han mannen som han hadde skapt. **9** Og Herren Gud let alle slag tre veksa upp av jordi, gilde å sjå til og gode å eta av, og midt i hagen livsens tre og det treet som gjev vit på godt og vondt. **10** Og det gjeng ei elv ut ifrå Eden. Ho vatnar hagen, og sidan kløyver ho seg i fire greiner. **11** Den fyrste heiter Pison. Det er den som renn kringum heile Havalandet, der som det er gull. **12** Og gullet i det landet er godt. Der er det dei finn bedolahkvåda og sjohamsteinen. **13** Og den andre elvi heitte Gihon; det er den som renn kringum heile Kusjland. **14** Og den tridje elvi heiter Hiddekel; det er den som gjeng framanfor Assur. Og den fjorde elvi, det er Frat. **15** Og Herren Gud tok mannen og sette honom i Eden til å dyrka og varna hagen. **16** Og Herren Gud sagde mannen fyre og baud: «Du må gjerne eta av alle tre i hagen. **17** Men det treet som gjev vit på godt og vondt, det må du ikkje eta av; for den dag du et av det, skal du døy.» **18** Og Herren Gud sagde: «Det er ikkje godt at mannen er einsleg. Eg vil gjeva honom ei hjelpe som høver

for honom.» **19** Og Herren Gud tok av jordi og skapte alle dyri på marki og alle fuglarne i lufti, og han leidde deim fram til mannen og vilde sjå kva han kalla deim; og som mannen kalla kvart kvikjende, so skulde det heita. **20** Og mannen gav alt bufeet namn, og fuglarne i lufti og alle vilddyri, men for ein mann fann han ingi hjelpe som var høveleg. **21** Då let Herren Gud ein tung svevn koma på mannen, og medan hansov, tok han eit av sidebeini hans, og fyllte atter med kjøt. **22** Og Herren Gud bygde ei kvinne av det sidebeinet han tok av mannen, og leidde henne fram til honom. **23** Då sagde mannen: «Dette er då bein av mine bein og kjøt av mitt kjøt. Ho skal kallast kjerring; for ho er teki av ein kar.» **24** Difor skal mannen skiljast med far sin og mor si og halda seg hjå kona si, og dei skal verta eitt kjøt. **25** Og dei var nakne, både mannen og kona hans, og blygdest ikkje.

3 Men ormen var slögaste av alle vilddyri, som Herren Gud hadde gjort, og han sagde med kona: «Kann det vera råd at Gud hev sagt, at de ikkje må eta av alle trei i hagen?» **2** Og kona sagde med ormen: «Me kann eta av frukterne på trei i hagen, **3** men frukt på det treet som er midt i hagen - «den», » sagde Gud, «må de ikkje eta av og ikkje røra; for då skal de døy.»» **4** Då sagde ormen med kona: «De skal ikkje døy. **5** Men Gud veit vel at den dag de et av frukt, skal augo dykkar opnast, og de skal verta liksom Gud og skyna godt og vondt.» **6** Og kona såg at treet var godt å eta av, og tykte det var ein hugnad for augo, og eit gildt tre, med di det kunde gjera ein klok. So tok ho av frukt og åt, og gav mannen sin og med seg, og han åt. **7** Då fekk dei augo upp både two, og gådde at dei var nakne. Og dei nesti i hop lauv av fiketreet og sveipte kring livet. **8** Og dei høyrdie Herren Gud som gjekk i hagen, då det leid imot kvelden og tok til å svalna. Og mannen og kona hans løynde seg for Guds augo millom trei i hagen. **9** Då ropa Herren Gud på mannen og sagde til honom: «Kvar er du?» **10** Og han svara: «Eg høyrdie deg i hagen. Då vart eg rædd, av di eg var naken, og so løynde eg meg.» **11** Då sagde han: «Kven sagde deg det, at du er naken? Hev du ete av det treet som eg sagde deg at du ikkje måtte eta av?» **12** Og mannen sagde: «Kona som du gav meg til å vera saman med, ho gav meg av treet, og eg åt.» **13** Då sagde Herren Gud til kona: «Kva er det du hev gjort!» Og kona sagde: «Ormen lokka meg, og eg åt.» **14** Då sagde Herren Gud til ormen: «For di du gjorde det, skal du vera forbanna millom alt bufeet og millom alle vilddyri. På buken skal du skrida, og mold skal du eta, alle dine livedagar. **15** Og hat vil eg setja millom deg og kvinna, og millom di ætt og hennar ætt. Dei skal krasa ditt hovud, og du skal hogga deim i hælen.» **16** Og til kona sagde han:

«Stor vil eg gjera di møda, so tidt du er umhender. Med verk og vande skal du eiga born, og etter mannen din skal du stunda, og han skal hava velde yver deg.» **17** Og til mannen sagde han: «For di du lydde kona di, og åt av det treet som eg forbaud deg å eta av, so skal jordi vera forbanna for di skuld. Med møda skal du næra deg av henne alle dine livedagar. **18** Torn og tistel skal ho bera deg, og du skal eta urterne på marki. **19** Med sveiten i andlitet skal du eta ditt brød, til dess du fer i jordi att; for av henne er du teken. For mold er du, og til moldi skal du attende.» **20** Og mannen kalla kona si Eva; for ho vart mor åt alle dei livande. **21** Og Herren Gud gjorde skinnkjolar til mannen og kona hans og klædde deim med. **22** Og Herren Gud sagde: «Sjå, mannen hev vorte som ein av oss til å skyna godt og vondt. Berre han no ikkje retter ut handi, og tek av lvsens tre og, og et, og liver i all æva!» **23** Og Herren Gud viste honom ut or Edens hage, og sette honom til å dyrka jordi, som han var teken utav. **24** Og han dreiv mannen burt, og framfyre Edens hage sette han kerubarne med logande sverd, som dei let brå att og fram: dei skulde vakta vegen til lvsens tre.

4 Og Adam budde saman med Eva, kona si, og ho vart med barn, og åtte Kain. Då sagde ho: «Ein son hev eg fenge av Herren!» **2** Sidan åtte ho Abel, bror hans. Og Abel vart sauehyrding, og Kain var jorddyrkar. **3** Og det hende, då det leid av ei tid, at Kain bar fram åt Herren ei gåva av grøda på marki. **4** Og Abel bar og fram ei gåva, og han gav av frumselambi or fenaden sin og feittet deira. Og Herren såg blidt til Abel og gåva hans, **5** men ansa ikkje Kain og hans gåva. Då vart Kain brennande harm, og stirde nedfyre seg. **6** Og Herren sagde til Kain: «Kvi er du harm, og kvi stend du og stirrer nedfyre deg? **7** Hev du godt i tankar, kann du ikkje då lyfta upp augo? Og hev du ikkje godt i tankar, so ligg syndi framfyre døri og lurer. Ho trår etter deg, men du lyt halda henne i age.» **8** Og Kain sagde det med Abel, bror sin. Og det gjekk so til, medan dei var utpå marki, at Kain rauk på Abel, bror sin, og slo honom i hel. **9** Då sagde Herren til Kain: «Kvar er Abel, bror din?» Og han svara: «Eg veit ikkje. Skal eg gjæta bror min?» **10** Då sagde han: «Kva hev du gjort! Høyr, blodet åt bror din ropar til meg frå jordi! **11** Og no skal du vera bannlyst frå den jordi som let upp munnen og tok imot blodet åt bror din av di hand. **12** Når du dyrkar marki, skal ho ikkje meir gjeva deg sin avle. Heimlaus og fredlaus skal du vera på jordi.» **13** Då sagde Kain til Herren: «Skuldi mi er større enn eg kann bera. **14** Sjå, du driv meg i dag ut or landet, og eg lyt løyna meg for dine augo og vera heimlaus og fredlaus på jordi, og kven som finn meg, kjem til å slå meg i hel.» **15** Då sagde Herren

til honom: «Nei! for drep nokon Kain, so skal det hemnast sju gonger.» Og Herren gav Kain eit merke, so dei ikkje skulde slå honom i hel, kven som fann honom. 16 So hadde Kain seg utor Herrens augo, og busette seg i eit land som heiter Nod, austanfor Eden. 17 Og Kain budde saman med kona si, og ho vart med barn, og åtte Hanok. Sidan tok han seg til å byggja ein by, og kalla byen Hanok, etter son sin. 18 Og Hanok vart far til Irad; og Irad fekk sonen Mehujael, og Mehujael fekk sonen Metusael, og Metusael fekk sonen Lamek. 19 Og Lamek tok seg two konor. Den eine heitte Ada, og den andre heitte Silla. 20 Og Ada åtte sonen Jabal. Frå honom er dei ætta dei som bur i tjeldbuder og held buskap. 21 Og bror hans heitte Jubal. Frå honom er dei ætta all dei som spelar på harpa og fløyta. 22 Og Silla åtte og ein son. Han vart kalla Tubalkain; og han smidde alle slag bitjarn, både av jarn og av kopar. Og syster åt Tubalkain heitte Na'ama. 23 Og Lamek kvad til konorne sine: «Ada og Silla, høyr mine ord, Lameks konor, lyd på mi røyst! Ein mann drep eg for kvart sår, og ein svein for kvar skråma eg fær. 24 For Kain skal sju gonger hemnast, men Lamek sju-ti og sju.» 25 Og Adam budde med kona si som han fyrr hadde gjort, og ho åtte ein son, og kalla honom Set. «For Gud hev sett meg ein annan son i staden hans Abel, » sagde ho, «for di Kain slo honom i hel.» 26 Og Set fekk og ein son, og kalla honom Enos. Då tok dei til å kalla på Herren.

5 Dette er boki um Adams-ætti: Den dagen då Gud skapte mennesket, skapte han det i Guds likning. 2 Til kar og kvinna skapte han deim. Og han velsigna deim, og kalla deim menneske den dagen då dei vart skapte. 3 Då Adam var hundrad og tretti år gamall, fekk han ein son som var so lik honom som det skulde vore hans eige bilæte, og han kalla honom Set. 4 Og etter han hadde fenge Set, livde han endå åtte hundrad år, og fekk søner og døtter. 5 Og alle livedagarne hans Adam vart ni hundrad og tretti år. So døydde han. 6 Då Set var hundrad og fem år gamall, fekk han sonen Enos. 7 Og etter han hadde fenge Enos, livde han endå åtte hundrad og sju år, og fekk søner og døtter. 8 Og alle dagarne hans Set vart ni hundrad og tolv år. So døydde han. 9 Då Enos var nitti år gamall, fekk han sonen Kenan. 10 Og etter han hadde fenge Kenan, livde han endå åtte hundrad og femtan år, og fekk søner og døtter. 11 Og alle dagarne hans Enos vart ni hundrad og fem år. So døydde han. 12 Då Kenan var sytti år gamall, fekk han sonen Mahalalel. 13 Og etter han hadde fenge Mahalalel, livde han endå åtte hundrad og fyrti år, og fekk søner og døtter. 14 Og alle dagarne hans Kenan vart ni hundrad og

ti år. So døydde han. 15 Då Mahalalel var fem og seksti år gamall, fekk han sonen Jared. 16 Og etter han hadde fenge Jared, livde han endå åtte hundrad og tretti år, og fekk søner og døtter. 17 Og alle dagarne hans Mahalalel vart åtte hundrad og fem og nitti år. So døydde han. 18 Då Jared var hundrad og two og seksti år gamall, fekk han sonen Enok. 19 Og etter han hadde fenge Enok, livde han endå åtte hundrad år, og fekk søner og døtter. 20 Og alle dagarne hans Jared vart ni hundrad og two og seksti år. So døydde han. 21 Då Enok var fem og seksti år gamall, fekk han sonen Metusalah. 22 Og etter han hadde fenge Metusalah, gjekk han på Guds veg i tri hundrad år, og han fekk søner og døtter. 23 Og alle dagarne hans Enok vart tri hundrad og fem og seksti år. 24 Enok gjekk på Guds veg, og brått vart han burte; for Gud tok honom til seg. 25 Då Metusalah var hundrad og sju og åtteti år gamall, fekk han sonen Lamek. 26 Og etter han hadde fenge Lamek, livde han endå sju hundrad og two og åtteti år, og fekk søner og døtter. 27 Og alle dagarne hans Metusalah vart ni hundrad og ni og seksti år. So døydde han. 28 Då Lamek var hundrad og two og åtteti år gamall, fekk han ein son, 29 og kalla honom Noah, og sagde: «Han skal hugga oss i arbeidet vårt, og i alt vårt slit og slæp på den jordi som Herren hev forbanna.» 30 Og etter han hadde fenge Noah, livde han endå fem hundrad og fem og nitti år, og fekk søner og døtter. 31 Og alle dagarne hans Lamek vart sju hundrad og sju og sytti år. So døydde han. 32 Då Noah hadde fylt fem hundrad år, fekk han sønerne Sem og Kham og Jafet.

6 Og det hende, då manneætti tok til å aukast på jordi, og dei fekk døtter, 2 då såg gudssønerne at mannedøtterne var væne, og tok til konor deim som dei kåra seg. 3 Då sagde Herren: «Ikkje skal min ande bu æveleg i mannen, for di um dei hev forset seg. Han er kjøt, og dagarne hans skal vera hundrad og tjuge år.» 4 I den tidi var det risar på jordi, og seinare og, av di gudssønerne jamleg gav seg i lag med mannedøtterne, og fekk søner med deim; det var kjemporne, dei namngjetne, som var til fyrr i verdi. 5 Og Herren såg at vondskapen var stor hjå manneætti på jordi, og at alt dei tenkte og emna på i hjarto sine, det var berre vondt all dagen. 6 Då angra Herren at han hadde skapt mannen på jordi, og han var full av sorg i hjarta. 7 Og Herren sagde: «Eg vil tyna menneska som eg hev skapt, og rydda henne ut av jordi, både menneske og dyr og krek og fuglarne i lufti; for eg angrar at eg hev skapt deim.» 8 Men Noah fann nåde hjå Herren. 9 Dette er soga um Noah og ætti hans: Noah var ein rettvis og ulastande mann millom sine samtidinger; Noah gjekk på Guds veg. 10 Og Noah fekk tri søner, Sem og Kham og Jafet. 11 Men jordi vart verre og verre i Guds augo,

og jordi vart full av urett. **12** Og Gud skoda jordi, og sjå: ho var utskjemd; for alt kjøt hadde skjemt seg ut med si åtferd på jordi. **13** Då sagde Gud til Noah: «Eg hev sett meg fyre at eg vil gjera ende på alt kjøt. For dei hev fyllt upp jordi med urett. Og no vil eg øydeleggja både deim og jordi. **14** Gjer deg ei ark av gofertre. Med kovar og kot skal du innreida arki, og bræda henne med bik både innan og utan. **15** Soleis skal du gjera henne: Tri hundrad alner lang skal arki vera, og femti alner breid, og tretti alner høg. **16** Øvst på arki skal du gjera ein glugg, som når ei aln ned på veggen. Og døri skal du setja på den eine sida. Du skal gjera arki trihøg, med mange rom i kvar høgd. **17** Og eg vil lata storflodi koma med vatn yver jordi, og tyna alt kjøt under himmelen som det er livsande i. Alt som er på jordi, skal døy. **18** Men med deg vil eg gjera ei pakt, og du skal ganga inn i arki, du og sønerne dine og kona di og konorne åt sønerne dine med deg. **19** Og av alt som liver, alt kjøt, skal du taka two av kvart slag med inn i arki, so du held deim i live med deg. Han og ho skal dei vera. **20** Av alle slag fuglar og av alle slag dyr og av alt kreket på marki skal par og par koma inn til deg, so dei kann halda liv i seg. **21** Og du skal sanka av all den mat som etande er, og samla det til deg: for deg og for deim skal det vera til føda.» **22** Og Noah gjorde so; han gjorde i alle måtar so som Gud sagde honom fyre.

7 So sagde Herren til Noah: «Gakk inn i arki, du og heile ditt hus! For deg hev eg røynt for ein rettvis millom deim som no liver. **2** Av alle reine dyr skal du taka deg ut sju par, han og ho, og av dei dyri som ikkje er reine, eitt par, han og ho; **3** like eins av fuglarne i lufti sju par, han og ho, so elde kann haldast i live utsyver all jordi. **4** For um sju dagar vil eg lata det regna på jordi i fyrti jamdøger, og rydja ut av verdi kvart liv eg hev skapt.» **5** Og Noah gjorde i alle måtar so som Herren sagde honom fyre. **6** Noah var seks hundrad år gamall, då storflodi kom med vatn yver jordi. **7** Då gjekk Noah og sønerne hans og kona hans og konorne åt sønerne hans med honom inn i arki, og berga seg for flaumen. **8** Og av dei reine dyri, og av dei dyri som ikkje er reine, og av fuglarne, og av alt det som krelar på marki, **9** kom par og par, han og ho, inn i arki til Noah, so som Gud hadde sagt Noah fyre. **10** Og det hende, då dei sju dagane var lidne, då kom vatnet fløymande yver jordi. **11** Den syttande dagen i den andre månaden i det året då Noah fylte seks hundrad år, den dagen brast alle brunnar i stordjupet, og himmellukorne let seg upp. **12** Og regnet fossa ned på jordi i fyrti dagar og fyrti næter. **13** Denne same dagen gjekk Noah, og Sem og Kham og Jafet, sønerne hans Noah, og kona hans Noah, og dei tri sonekonorne hans med deim inn i arki,

14 dei og alle villdyr, kvart etter sitt slag, og alt bufe, kvart etter sitt slag, og alt krek som krelar på jordi, kvart etter sitt slag, og alle fuglar, kvar etter sitt slag: alt som kvitrap, alt som hev vengjor. **15** Og dei kom inn i arki til Noah, two og two av alt kjøt som det er livsande i. **16** Og dei som kom inn, var han og ho av alt kjøt, so som Gud hadde sagt honom fyre. Og Herren let att etter honom. **17** So kom flodi veltande yver jordi i fyrti dagar, og vatnet auka, og lyfte arki, so ho flaut upp ifrå jordi. **18** Og vatnet voksnar og auka uhorveleg utsyver jordi, og arki dreiv burtyver vatnet. **19** Og vatnet steig høgre og høgre yver jordi, so alle dei høge fjelli under heile himmelen vart gøynde. **20** Femtan alner yver jordi steig vatnet, og fjelli vart gøynde. **21** Då døydde alt kjøt som røyvd seg på jordi, både fuglar og bufe og villdyr og alt det som urde og krydde på jordi, og alt folket. **22** Alt som hadde livsandedrag i si nos, alt som var på det turre landet, laut døy. **23** So rudde han ut kvart liv som på jordi fanst, både folk og fe og krek og fuglarne i lufti. Dei vart utrudde av verdi, og att vart berre Noah og det som var med honom i arki. **24** Og vatnet flødde yver jordi i hundrad og femti dagar.

8 Då kom Gud i hug Noah og alle villdyri og alt bufeet som var med honom i arki, og Gud let ein vind fara yver jordi, og vatnet fall. **2** Og brunnarne i djupet og lukorne på himmelen stengdest, og regnet frå himmelen stogga. **3** Og vatnet drog seg etter kvart attende frå jordi, og vatnet minka, då hundrad og femti dagar var lidne. **4** Og den syttande dagen i den sjuande månaden tok arki grunn og stana på Araratfjelli. **5** Og vatnet minka meir og meir, alt til den tiande månaden: Den fyrste dagen i den tiande månaden syntte fjelltindarne seg. **6** Og det hende, då fyrti dagar var lidne, at Noah let opp vindauga på arki, som han hadde gjort, **7** og slepte ut ein ramn, og den flaug til og frå, til vatnet hadde torna burt av jordi. **8** So sende han ei duva ut ifrå seg, og vilde sjå om vatnet hadde sige undan frå marki. **9** Men duva fann ingen kvilestad for foten sin, og kom attende til honom i arki; for det stod vatn yver all jordi. Då rette han ut handi, og tok henne, og hadde henne inn til seg i arki. **10** So bia han endå sju dagar, og sende so duva ut att or arki. **11** Og då det leid til kvelds, kom duva heim til honom, og sjå: då hadde ho eit grønt oljetrelauv i nebbben. Då skyna Noah at vatnet hadde sige undan frå jordi. **12** Men han drygde endå sju dagar til. So let han ut duva, og då kom ho ikkje att til honom meir. **13** Og det bar so til, at den fyrste dagen i den fyrste månaden i det seks hundrad og fyrste året, då hadde vatnet torna burt av jordi. Og Noah tok taket av arki, og såg utsyver, og sjå, marki var turr. **14** Og den sju og tjugande dagen i den andre månaden var jordi heiltupp turr. **15** Då tala Gud

til Noah og sagde: **16** «Gakk ut or arki, du og kona di og sønerne dine og konerne åt sønerne dine med deg! **17** Og alle dei dyr som er hjå deg, alt kjøt, både fuglarne og feet og alt kreket som krelar på jordi, skal du hava med deg ut, og dei skal yrja på jordi, og alast og aukast utsyver jordi.» **18** So gjekk Noah ut, og sønerne hans og kona hans og konerne åt sønerne hans med honom. **19** Og alle dyri og alt kreket og alle fuglarne, alt som røyver seg på jordi, gjekk ut or arki, kvart etter sitt slag. **20** Og Noah bygde Herren eit altar, og tok utav alt det reine feet og utav alle dei reine fuglarne, og ofra brennoffer på altaret. **21** Og Herren kjende den gode gimen, og Herren sagde i sitt hjarta: «Eg vil aldri meir forbanna jordi for menneskja skuld; for mannehjarta emnar berre på vondt, alt ifrå ungdomen. Og eg vil aldri meir drepa alt liv, so som eg no gjorde. **22** Heretter skal sånad og skurd, og kulde og hite, og sumar og vinter, og dag og natt aldri trjota, so lenge som jordi stend.»

9 Og Gud velsigna Noah og sønerne hans og sagde til deim: «De skal veksa og aukast og fylla jordi. **2** Age og otte skal dei bera for dykk alle dyri på jordi og alle fuglarne under himmelen, alt som krelar på marki og alle fiskarne i havet: i dykkar hender er dei gjevne. **3** Alt som røyver seg og liver, for dykk skal det vera til føda. Som eg gav dykk dei grøne uterne, so gjev eg dykk alt dette. **4** Men kjøt med liv, med blodet i, det må de ikkje eta! **5** Og berre dykkar eige blod vil eg hemna: eg vil krevja det att av kvart dyr, og av menneskjot og; kvar manns liv vil eg krevja att av hans bror. **6** Den som tek manns blod, hans blod skal menner taka; for i Guds likning skapte han mannen. **7** Men de skal veksa og aukast; de skal yrja på jordi og auka dykk på henne.» **8** Og Gud sagde til Noah og sønerne hans, som var med honom: **9** «Sjå, eg vil gjera ei pakt med dykk og med etterkomarane dykkar, **10** og med kvart eit livande liv som hjå dykk er, både fuglar og fe og alle dei ville dyr som er hjå dykk, alle som gjekk ut or arki, alt som liver på jordi: **11** Ei pakt vil eg gjera med dykk, og aldri meir skal alt livande tynast i flaumen, og aldri meir skal det koma ei flod som legg jordi i øyde.» **12** Og Gud sagde: «Dette er merket på pakti eg set millom meg og dykk og kvart livande liv som hjå dykk er, til æveleg tid: **13** Bogen min set eg i skyi: han skal vera eit merke på pakti millom meg og jordi. **14** Og so tidt eg let skyer skyggja yver jordi, og bogen ter seg i skyi, **15** då skal eg koma i hug den pakti som er millom meg og dykk og kvart livande liv av alt kjøt, og vatnet skal aldri meir verta ei flod som tyner alt kjøt. **16** So skal bogen standa i skyi, og eg sjå honom og minnast ævordomspakti millom Gud og kvart livande liv av

alt kjøt som til er på jordi. **17** Dette, » sagde Gud til Noah, «er merket på den pakt eg hev sett millom meg og alt kjøt som til er på jordi.» **18** Og Noahs-sønerne, som gjekk ut or arki, det var Sem og Kham og Jafet. Og Kham var far åt Kana'an. **19** Desse tri var sønerne hans Noah, og frå deim hev alle folk på jordi greina seg ut. **20** Og Noah var jorddyrkari, og han var den fyrste som gjorde ein vinhage. **21** Og han drakk av vinen, og vart drukken, og so klædde han seg naken midt inni tjeldbudi. **22** Og då Kham, far åt Kana'an, såg far sin liggja naken, gjekk han ut og sagde det med både brørne sine. **23** Då tok Sem og Jafet ei kåpa og lagde på herdarne sine, og gjekk inn baklengs, og breiddde kåpa yver far sin; og dei vende augo burt, so dei såg ikkje blygsli åt far sin. **24** Då so Noah vakna av ruset, fekk han vita kva den yngste sonen hans hadde gjort imot honom. **25** Då sagde han: «Forbanna skal Kana'an vera! Den lågaste av alle trælar skal han vera for sine brører.» **26** So sagde han: «Lova vere Herren, Sems Gud, og Kana'an vera hans træl! **27** Gud gjere det romt for Jafet! Under tjeldi hans Sem skal han bu, og Kana'an vere hans træl.» **28** Etter storflodi livde Noah endå tri hundrad og femti år. **29** Og alle dagane hans Noah vart ni hundrad og femti år. So døydde han.

10 Dette er dei ætterne som hev kome frå sønerne hans Noah, Sem og Kham og Jafet; dei fekk søner, etter storflodi hadde vore: **2** Sønerne hans Jafet var Gomer og Magog og Madaj og Javan og Tubal og Mesek og Tiras. **3** Og sønerne hans Gomer var Askenas og Rifat og Togarma. **4** Og sønerne hans Javan var Elisa og Tarsis, og Kittim og Dodanim. **5** Frå deim hev folki på heidninge-øyane greina seg ut i landi sine, kvart med sitt tungemål, etter sine ætter, i sine rike. **6** Og sønerne hans Kham var Kusj og Misrajim og Put og Kana'an. **7** Og sønerne hans Kusj var Seba og Havila og Sabta og Raema og Sabteka, og sønerne hans Raema var Sjeba og Dedan. **8** Og Kusj hadde endå ein son, som heitte Nimrod. Han var den fyrste som fekk stort velde på jordi. **9** Han var ein gjæv veidemann i Herrens augo. Difor vert det sagt: «Ein gjæv veidemann i Herrens augo, som Nimrod.» **10** Fyrst rådde han yver Babel og Erek og Akkad og Kalne i Sinearlandet. **11** Frå det landet for han til Assur, og bygde Nineve og Rehobot-Ir og Kalah **12** og Resen millom Nineve og Kalah; dette er Storstaden. **13** Og Misrajim vart far til ludarane og anamarane og lehabarane og naftuharane **14** og patrusarane og kasluharane, dei som filistarane hev kome frå, og kaftorarane. **15** Og Kana'an vart far til Sidon - det var den fyrste sonen hans - og til Het **16** og til jebusitarne og amoritarne og gergasitarne **17** og hevitane og arkitarne og sinitarne, **18** og arvaditarne og semitarne

og hamatitarne. Sidan breiddde kananitarfolki seg vidare ut.

19 Og landskilet åt kananitarne gjekk frå Sidon til Gaza, når du tek leidi burtimot Gerar, og til Lesa, når du tek leidi burtimot Sodoma og Gomorra og Adma og Sebojim. **20** Dette er Khams-sønerne, med sine ætter og tungemål, i sine land og rike. **21** Og Sem, eldste bror hans Jafet, han fekk og born; han er det som alle Ebers-sønerne er ætta frå.

22 Og sønerne hans Sem var Elam og Assur og Arpaksad og Lud og Aram. **23** Og sønerne hans Aram var Us og Hul og Geter og Mas. **24** Og Arpaksad fekk sonen Salah, og Salah fekk sonen Eber. **25** Og Eber fekk two søner. Den eine heitte Peleg; for i hans dagar vart jordi utbytt millom folki. Og bror hans heitte Joktan. **26** Og Joktan vart far til Almodad og Salef og Hasarmavet og Jarah **27** og Hadoram og Uzal og Dikla **28** og Obal og Abimael og Sjeba **29** og Ofir og Havila og Jobab; alle desse var sønerne hans Joktan. **30** Og dei budde i Austfjellet, frå Mesa og burtimot Sefar. **31** Dette er sønerne hans Sem, med sine ætter og tungemål, i sine land og med sine rike. **32** Dette var dei folki som hev kome frå sønerne hans Noah, etter sine ættgreiner, i sine rike. Og frå deim hev alle folkeslag greina seg ut yver jordi etter storflodi.

11 Og heile verdi hadde eitt tungemål og same ordi. **2** Og det bar so til, då dei for austigjenom, at dei fann ei slette i Sinearlandet, og der slo dei seg ned. **3** Og dei sagde seg imillom: «Kom, lat oss gjera tigl og brenna det vel!» Og so brukta dei tiglet til murstein, og i staden for kalk brukta dei jordbik. **4** So sagde dei: «Kom, lat oss byggja oss ein by, med eit tårn som når upp i himmelen, og gjera oss namngjetne, so me ikkje vert spreidde utsyver all jordi!» **5** Då steig Herren ned og vilde sjå byen og tårnet som manneborni bygde. **6** Og Herren sagde: «Sjå dei er eitt folk, og alle hev dei eit tungemål, og dette er det fyrste dei tek seg fyre! No vert ikkje noko umogelegt for deim, kva dei so finn på å gjera. **7** Lat oss då stiga ned der og vildra målet deira, so den eine ikkje skynar kva den andre segjer.» **8** So spreidde Herren deim derifrå ut yver heile jordi, og dei heldt upp å byggja på byen. **9** Difor kallar dei den byen Babel; for der vildra Herren målet for heile verdi, og derifrå spreidde Herren deim ut yver all jordi. **10** Dette er soga um Sems-ætti: Då Sem var hundrad år gamall, fekk han sonen Arpaksad, two år etter storflodi. **11** Og etter han hadde fenge Arpaksad, livde han endå i fem hundrad år, og fekk søner og døtter. **12** Då Arpaksad var fem og tretti år gamall, fekk han sonen Salah. **13** Og etter han hadde fenge Salah, livde han endå fire hundrad og tri år, og fekk søner og døtter. **14** Då Salah var tretti år gamall, fekk han sonen Eber. **15** Og etter han

hadde fenge Eber, livde han endå fire hundrad og tri år, og fekk søner og døtter. **16** Då Eber var fire og tretti år gamall, fekk han sonen Peleg. **17** Og etter han hadde fenge Peleg, livde han endå fire hundrad og tretti år, og fekk søner og døtter. **18** Då Peleg var tretti år gamall, fekk han sonen Re'u. **19** Og etter han hadde fenge Re'u, livde han endå two hundrad og ni år, og fekk søner og døtter. **20** Då Re'u var two og tretti år gamall, fekk han sonen Serug. **21** Og etter han hadde fenge Serug, livde han endå two hundrad og sju år, og fekk søner og døtter. **22** Då Serug var tretti år gamall, fekk han sonen Nahor. **23** Og etter han hadde fenge Nahor, livde han endå two hundrad år, og fekk søner og døtter. **24** Då Nahor var ni og tjuge år gamall, fekk han sonen Tarah. **25** Og etter han hadde fenge Tarah, livde han endå hundrad og nittan år, og fekk søner og døtter. **26** Då Tarah hadde fylt sytti år, fekk han sønerne Abram og Nahor og Haran. **27** Dette er soga um Tarah og ætti hans: Tarah fekk sønerne Abram og Nahor og Haran. Og Haran fekk sonen Lot. **28** Og Haran døydde for augo åt Tarah, far sin, i fødesheimen sin, i Ur i Kaldæa. **29** Og Abram og Nahor tok seg konor. Kona hans Abram heitte Saraj, og kona hans Nahor heitte Milka, og var dotter åt Haran, far åt Milka og Jiska. **30** Men Saraj var barnlaus; ho hadde aldri ått barn. **31** Og Tarah tok med seg Abram, son sin, og Lot Haransson, soneson sin, og Saraj, sonekona si, kona hans Abram, og dei tok ut saman frå Ur i Kaldæa, og vilde fara til Kana'ans-land. Og dei kom til Kharan, og vart buande der. **32** Og dagarne hans Tarah vart two hundrad og fem år. So døydde Tarah i Kharan.

12 Då sagde Herren til Abram: «Far no du ut or landet ditt, burt ifrå folket og farhuset ditt, og til det landet som eg vil syna deg. **2** Og eg vil gjera deg til eit stort folk, og velsigna deg, og gjera namnet ditt stort. Du skal verta ei velsigning! **3** Og eg vil velsigna deim som velsignar deg, og den som bannar deg, vil eg forbanna; og i deg skal alle folk på jordi velsignast.» **4** So tok Abram ut, som Herren hadde sagt honom fyre, og Lot var med honom. Og Abram var fem og sytti år gamall, då han fluttet frå Kharan. **5** Og Abram tok med seg Saraj, kona si, og Lot, brorson sin, og alt godset dei hadde vunne, og det folket dei hadde fenge i Kharan, og dei tok ut og vilde fara til Kana'ans-land, og dei kom til Kana'ans-land. **6** Og Abram for framigjenom landet, alt til Sikemsbygdi, til Spåmannseiki. Og kananitarne budde då der i landet. **7** Då syntte Herren seg for Abram og sagde: «Dette landet vil eg gjeva ætti di!» Og Abram bygde der eit altar for Herren, som hadde synt seg for honom. **8** Derifrå fluttet han til fjelli austanfor Betel, og sette opp tjeldbudi si so han hadde Betel i vest og Aj i aust. Og der bygde han Herren

eut altar, og kalla på Herren. 9 Sidan muna Abram seg etter kvart framigjenom til sudlandet. 10 So vart det uår i landet. Då for Abram ned til Egyptarland, og vilde halda til der; for naudi var stor i landet. 11 Då det leid so langt at dei mest var komne til Egyptarland, sagde han til Saraj, kona si: «Høyr no her du! Eg veit at du er ei fager kona. 12 Og det kjem til å ganga so, at når egyptarane fær sjå deg, so segjer dei: «Dette er kona hans, » og so slær dei meg i hel, men deg let dei liva. 13 Kjære deg, seg du er syster mi, so det kann ganga meg vel for di skuld, og eg ikkje skal missa livet!» 14 Då so Abram kom fram til Egyptarland, såg egyptarane kona, og tykte ho var ovfager. 15 Og hovdingarne åt Farao såg henne, og rosa henne for Farao. So vart kona henta til huset åt Farao. 16 Og Abram gjorde han vel imot for hennar skuld, og han fekk både sauer og naut og asen og drengjer og gjentor og asenfyljar og kamelar. 17 Men Herren sökte Farao og huset hans med svære plågor for Saraj skuld, kona hans Abram. 18 Og Farao kalla Abram til seg og sagde: «Kva er det du hev gjort imot meg! Kvi let du meg ikkje vita at ho var kona di? 19 Kvi sagde du at ho var syster di, so eg tok henne og vilde havt henne til kona? Sjå der hev du kona di! Tak henne og far din veg!» 20 Og Farao sette nokre menner til å fylgja honom ut or landet med kona hans og alt det han åtte.

13 So for Abram frå Egyptarland upp til Sudlandet med kona si og alt det han åtte, og Lot var med honom. 2 Og Abram var ovleg rik, både på bufe og på sylv og på gull. 3 Sidan for han frå Sudlandet, dagsleid etter dagsleid, til dess han kom til Betel, til den staden som han fyrr hadde havt tjeldbudi si, millom Betel og Aj, 4 der det altaret stod som han hadde bygt fyrste gongen han var der. Og der kalla Abram på Herren. 5 Men Lot, som fylgdest med Abram, hadde og sauer og naut og tjeldbuder. 6 Og landet kunde ikkje fønda deim, når dei budde i hop; dei hadde so mykje fe at dei kunde ikkje bu saman. 7 So vart det trætta millom deim som gjætte for Abram og deim som gjætte for Lot. Og kananitarne og perizitarne budde då der i landet. 8 Då sagde Abram med Lot: «Kjære deg, lat det ikkje vera trætta millom meg og deg, og millom mine hyrdingar og dine. Me er då brør! 9 Hev du ikkje heile landet fyre deg? Skil då heller lag med meg! Tek du til vinstre, so skal eg taka til høgre, og tek du til høgre, so skal eg taka til vinstre.» 10 Då skoda Lot ikring seg, og såg at heile Jordan-kverven, alt burtåt Soar, var rik på vatn yver alt, som Herrens hage, som Egyptarlandet - fyrr Herren lagde Sodoma og Gomorra i øyde. 11 Og Lot valde seg ut heile Jordan-kverven. So tok Lot austigjenom, og dei skildest frå einannan: 12 Abram vart

buande i Kana'ans-land, og Lot budde i byarne i Jordan-kverven, og lægra alt burtåt Sodoma. 13 Men mennene i Sodoma var vonde, og synda groveleg mot Herren. 14 Og Herren sagde til Abram, etter Lot hadde skilt lag med honom: «Lat upp augo dine og sjå ikring deg frå den staden du stend, nordetter og sudetter og austetter og vestetter! 15 For alt det landet du ser, vil eg gjeva deg og di ætt til æveleg tid. 16 Og eg vil lata ætti di verta som dusti på jordi: kann nokon telja dusti på jordi, so kann dei og telja di ætt. 17 Upp, og far landet igjenom, so langt og so breidt som det er! For deg vil eg gjeva det.» 18 So flutte Abram tjeldbuderne, og kom til eikelunden åt Mamre i Hebron. Der vart han buande, og bygde Herren eit altar.

14 I den tidi då Amrafel var konge i Sinear, og Arjok konge i Ellasar, og Kedorlaomer konge i Elam, og Tideal konge yver heidningarne, 2 då hende det at det vart ufred millom dei kongarne og Bera, kongen i Sodoma, og Birsa, kongen i Gomorra, og Sineab, kongen i Adma, og Semeber, kongen i Sebojim, og kongen i Bela, som no heiter Soar. 3 Alle desse slo seg i hop og lagde vegen til Siddimdal, der som Saltsjøen er no. 4 Tolv år hadde dei tent Kedorlaomer, men det trettande året fall dei frå honom. 5 Og det fjortande året kom Kedorlaomer og dei kongarne som var med honom, og slo under seg refaitarne i Asterot-Karnajim og zuzitarne i Ham og emitarne på Kirjatajimsletta 6 og horitarne på fjelli deira, Se'irfjelli, alt til Pararlunden, som er utmed øydemarki. 7 So snudde dei um, og kom til Domskjelda, der som Kades ligg, og lagde under seg alt Amalekitarlandet og amoritarne med, dei som budde i Haseson-Tamar. 8 Og kongen i Sodoma og kongen i Gomorra og kongen i Adma og kongen i Sebojim og kongen i Bela, som no heiter Soar, dei tok ut, og fylkte heren sin imot deim i Siddimdal, 9 mot Kedorlaomer, kongen i Elam, og Tideal, kongen yver heidningarne, og Amrafel, kongen i Sinear, og Arjok, kongen i Ellasar, fire kongar mot fem. 10 Men i Siddimdal var det fullt av jordbikgrover. Og kongarne i Sodoma og Gomorra laut røma, og då stupte dei ned i groverne; og dei som att var, rømde til fjells. 11 Og hine tok alt godset i Sodoma og Gomorra og all maten deira, og drog burt. 12 Og dei tok Lot, brorson hans Abram, og godset hans og drog av med; for han budde i Sodoma. 13 Men ein av deim som hadde kome seg undan, bar bod um alt dette til Abram, hebraaren, som budde i eikelunden åt Mamre, amoriten. Og Mamre, han var bror åt Eskol og Aner, og dei var alle i samlag med Abram. 14 Då no Abram høyrdde at brorson hans var fanga, tok han ut med alle sine fullrøynde sveinar, som var fødde og fostra i huset hans, tri hundred og attan i talet, og sette etter deim

alt til Dan. **15** Der bytte han sund flokken sin, og tok på deim um natti med sveinarne sine, og han vann yver deim, og elte deim radt til Hoba, som ligg nordanfor Damaskus. **16** So tok han att alt godset, og Lot, brorson sin, og hans gods tok han og att, og kvendi og hitt folket med. **17** Då han so var på heimvegen og hadde vunne yver Kedorlaomer og dei kongarne som var med honom, kom kongen i Sodoma imot honom til Flatedal, der som no heiter Kongsdal. **18** Og Melkisedek, kongen i Salem, kom ut med brød og vin. Han var prest åt Gud den Høgste. **19** Og han velsigna honom og sagde: «Gud den Høgste, han som eiger Jord og himmel, signe Abram! **20** Gud den Høgste vere lova! I di hand gav han din fiend.» Og Abram gav honom tiend av alt. **21** Og kongen i Sodoma sagde med Abram: «Gjev meg folket, og tak du godset!» **22** Då sagde Abram med kongen i Sodoma: «Eg retter upp handi til Herren, Gud den Høgste, han som eig himmel og jord: **23** Ikkje so mykje som ein tråd eller ei skoreim tek eg imot av det som ditt er. Du skal ikkje hava det å segja: «Eg gjorde Abram rik.» **24** Eg vil ingen ting hava, anna enn den maten som sveinarne hev ete, og den luten som fell på dei mennerne som var med meg, Aner og Eskol og Mamre; lat deim få sin lut!»

15 Ei tid etter dette hadde hendt, kom Herrens ord til Abram i eit syn, og det lydde so: «Ver ikkje ottefull, Abram! Eg skal vera din skjold! Løni di skal vera ovleg stor.» **2** Då sagde Abram: «Herre, min Gud, kva vil du gjeva meg? Barnlaus fer eg min veg, og den som vert eigande huset mitt, er Elieser frå Damaskus. **3** Sjå, meg hev du ikkje gjeve noko barn,» sagde Abram, «og rådsdrenge min kjem til å erva meg.» **4** Men sjå: då kom Herrens ord til honom, og det lydde so: «Nei, han skal ikkje erva deg, men ein som er komen av ditt eige blod, skal erva deg.» **5** Og han leidde honom utanfor, og sagde: «Kjære deg, sjå upp til himmelen og tel stjernorne, um du er god til. So tallaus,» sagde han til honom, «skal ætti di verta.» **6** Og Abram trudde Herren, og det rekna han honom til rettferd. **7** Og han sagde til honom: «Eg er Herren, som leidde deg ut frå Ur i Kaldæa, og eg vil gjeva deg dette landet til eiga.» **8** Og Abram sagde: «Herre, min Gud, kva vissa skal eg hava på det, at eg skal få det til eiga?» **9** Då sagde Herren til honom: «Henta meg ei triæringskviga og ei triæringsgeit og ein triæringsver og ei tutelduva og ein duveungel!» **10** So henta Abram alt dette åt honom, og skar dyri midt i two, og lagde den eine luten av kvar dyr beint imot den andre. Men fuglarne skar han ikkje sund. **11** Og ræfuglar kom dalande ned på kjøtet, men Abram jaga deim burt. **12** Då det so leid til at soli vilde glada, kom det ein tung svevn på Abram, og gruv, stort myrker,

kom yver honom. **13** Og han sagde til Abram: «Det skal du vita, at ætti di skal halda til i eit land som ikkje er deira, og dei skal tena folket der og tola mykje vondt av deim i fire hundrad år. **14** Men det folket som dei lyt tena, vil eg og døma, og sidan skal dei draga ut med mykje gods. **15** Og du skal fara i fred til federne dine; du skal ganga i gravi i høg alder. **16** Og i den fjorde mannsalderen skal dei koma hit att; for endå vantar det noko på syndeskuldå åt amoritarne, fyrr målet er fullt.» **17** No var soli gladd, og det var stumende myrkt. Då fekk han sjå ein rjukande omn og ein eldsloge, som for fram millom kjøtstykki. **18** Den dagen gjorde Herren ei pakt med Abram og sagde: «Di ætt gjev eg dette landet, frå Egyptarlands-elvi alt til den store elvi, til Fratelvi, **19** landet åt kenitarne og kenizitarne og kadmonitarne **20** og hetitarne og perizitarne og refa'itarne **21** og amoritarne og kananitarne og girgasitarne og jebusitarne.»

16 Saraj, kona hans Abram, fekk ikkje born. Men ho hadde ei terna som var frå Egypterland og heitte Hagar. **2** Og Saraj sagde med Abram: «Du ser, Herren hev meinka meg born. Kjære deg, gakk inn til terna mi! Kann henda ho fær ein son åt meg.» Og Abram lydde rádi hennar Saraj. **3** So tok Saraj, kona hans Abram, og let Abram, mannen sin, få Hagar frå Egypterland, som var terna hennar, til kona. Då var det ti år sidan Abram hadde slege seg ned i Kana'ansland. **4** Og han gjekk inn til Hagar, og ho vart med barn. Men då ho såg at ho var med barn, vanvyrde ho matmor si. **5** Då sagde Saraj med Abram: «Du skal svara for den urett eg lid. Eg bad deg sjølv taka terna mi i fang, men no ho ser at ho er med barn, vanvyrder ho meg. Herren skal døma millom meg og deg!» **6** Då sagde Abram med Saraj: «Terna di råder du sjølv yver. Gjer med henne som du synest!» Sidan var Saraj hard med henne, og ho rømde sin veg. **7** Men Herrens engel fann henne innmed ei vatskjelda i øydemarki, den kjelda som er frammed vegen til Sur. **8** Og han sagde: «Du Hagar, terna hennar Saraj, kvar kjem du frå, og kvar etlar du deg?» Og ho sagde: «Eg laut røma frå Saraj, matmor mi.» **9** Då sagde Herrens engel til henne: «Gakk heim att til matmor di, og bøyg deg under handi hennar!» **10** Og Herrens engel sagde til henne: «Eg vil gjeva deg ei ætt som er endelaus: reint uteljande skal ho vera!» **11** Og Herrens engel sagde til henne: «Sjå, du er med barn, og du skal eiga ein son. Honom skal du kalla Ismael, av di Herren høyrdé deg i naudi di. **12** Det vert eit villasen til kar. Hans hand skal vera lyft mot alle, og alle hender mot honom. Og midt for augo på alle brørne sine skal han slå seg ned.» **13** Og ho nemnde Herren, som hadde tala med henne, og sagde: «Du er Gud,

den som ser alt!» Og ho sagde: «Kann det vera råd at eg her hev set skimten av den som all tid ser meg!» **14** Difor kalla dei den kjelda «Kjelda åt den som liver, og ser meg»; ho er millom Kades og Bered. **15** Og Hagar fekk ein son, og Abram kalla son sin, som Hagar hadde fenge, Ismael. **16** Abram var seks og åtteti år gammal, då han fekk Ismael med Hagar.

17 Då Abram var ni og nitti år gammal, synte Herren seg for honom, og sagde til honom: «Eg er Gud den Allvelduge. Far du fram for mi åsyn, og haltd deg ulastande, **2** so eg kann fremja mi pakt med deg og auka ætti di endelaust.» **3** Då kasta Abram seg å gruve, og Gud tala med honom, og sagde: **4** «Sjå, eg er i pakt med deg, og du skal verta far åt ein fjølde med tjoder. **5** Dei skal ikkje lenger kalla deg Abram, men du skal heita Abraham: til far åt ei mengd med folkeslag vil eg gjera deg. **6** Og eg vil lata deg veksa og aukast, so du vert til mange tjoder, kongar skal ættast frå deg. **7** Og eg vil stadfesta mi pakt med deg og med ætti di etter deg, frå alder til alder, ei æveleg pakt, og vera din Gud og Gud åt ætti di etter deg. **8** Og eg vil gjeva deg og ætti di etter deg det landet som du held til i, heile Kana'ansonlandet, til eiga i all æva, og eg vil vera deira Gud.» **9** Og Gud sagde til Abraham: «Og du skal halda pakti mi, både du og ætti di etter deg, frå alder til alder! **10** Dette er pakti, som de skal halda, millom meg og dykk og ætti di etter deg: Alt karfolk hjå dykk skal umskjerast! **11** De skal skjera av holdet på huva dykkar: det skal vera merket på pakti millom meg og dykk. **12** Kvart sveinbarn hjå dykk skal umskjerast, fyrist det er åtte dagar gammal, alder etter alder, både dei som er fødde i huset, og dei som er kjøpte for pengar: alle dei som er frå framande land, og ikkje er av di ætt. **13** Umskjerast skal både dei som er fødde i huset ditt, og dei som er kjøpte for pengarne dine! So skal pakti mi te seg på holdet dykkar, ei æveleg pakt! **14** Men den som ikkje er umskoren, den som huveholdet ikkje er avskore på, den mannen skal verta utrudd or folket sitt; han hev brote mi pakt!» **15** Og Gud sagde til Abraham: «Saraj, kona di, skal du ikkje lenger kalla Saraj: Saraj skal ho heita. **16** Og eg vil velsigna henne og gjeva deg ein son med henne og; velsigna vil eg henne, og ho skal verta til mange tjoder; kongar yver store rike skal ættast frå henne.» **17** Då kasta Abraham seg å gruve, og log. Og han sagde med seg sjølv: «Kann ein mann som er hundrad år gammal, få barn? Og Saraj, som er nitti år, kann ho verta mor?» **18** Og Abraham sagde til Gud: «Gjev Ismael måtte få liva og tekjkast deg!» **19** Då sagde Gud: «Som eg hev sagt: Saraj, kona di, skal eiga ein son, og du skal kalla honom Isak, og eg vil stadfesta pakti mi med honom, ei æveleg pakt, med hans ætt etter honom! **20** Og um Ismael,

so hev eg og høyrt bøni di: Sjå, eg vil velsigna honom og lata honom veksa og aukast alt meir og meir. Tolv hovdingar skal han verta far til, og eg vil gjera honom til eit stort folk. **21** Men pakti mi vil eg stadfesta med Isak, som Saraj skal eiga eit anna år dette bil.» **22** So sagde han ikkje meir til honom då. Og Gud for upp att frå Abraham. **23** Og same dagen tok Abraham son sin, Ismael, og alle som var fødde i huset hans, og alle som var kjøpte for pengarne hans, alt karfolket i huset hans Abraham, og skar av holdet på huva deira, som Gud hadde sagt med honom. **24** Abraham var ni og nitti år gammal, då huveholdet vart avskore på honom. **25** Og Ismael, son hans, var trettan år gammal, då huveholdet vart avskore på honom. **26** Denne same dagen vart dei umskorne, både Abraham og Ismael, son hans. **27** Og alle karar i huset hans, både dei som var fødde i huset, og dei framande, som var kjøpte for pengar, dei vart umskorne med honom.

18 Sidan synte Herren seg for honom i Mamrelunden, medan han sat i døri til tjeldbudi si, midt på heitaste dagen: **2** Som han såg upp og skoda utever, fekk han sjå tri menner som stod framfyre honom. Med same han vart var deim, sprang han imot deim frå buddøri, og bøygde seg nedåt jordi, **3** og sagde: «Herre, hev du noko godvilje for meg, so gjer vel og sjå innum åt tenaren din. **4** Lat oss få henta noko vatn, so de kann två foterne og kvila dykk her under treet. **5** So skal eg finna ein bite mat, som de kann styrkja dykk med, fyrr de fer lenger, sidan det høver seg so at de legg vegen um tenaren dykkar.» Og dei sagde: «Ja, gjer som du segjer!» **6** Då skunda Abraham seg inn i budi til Saraj og sagde: «Nøyt deg og tak tri settung fint mjøl, og knoda det, og baka kakor!» **7** Og burt til buskapen sprang han, og tok ut ein uksekalv som var fin og god; den let han drengen få, og han nøytte seg og laga honom til. **8** So tok han rjome og mjølk og kalven som drengen hadde laga til, og sette det fram åt deim, og sjølv stod han hjå deim under treet, medan dei åt. **9** Då sagde dei til honom: «Kvar er Saraj, kona di?» «Sjå der inni tjeldbudi er ho,» sagde Abraham. **10** Då sagde han: «Når det lid ut i årsmotet, kjem eg hit til deg att, og då hev Saraj, kona di, fenge ein son.» Og Saraj høyrdet det i buddøri; for den var attanfor honom. **11** Men Abraham og Saraj var gamle og ut i åri komne; Saraj hadde det ikkje lenger so som kvendi plar hava det. **12** Difor log Saraj med seg sjølv, og tenkte: «Skulde eg få hug, endå so gammal og skrukkut som eg er? Og mannen min er og til års!» **13** Då sagde Herren til Abraham: «Kvi log Saraj og tenkte: «Kann dette vera sant, at eg skal eiga barn, eg som er so gammal?» **14** Er det noko som er umogelegt

for Herren? Til års dette bil kjem eg hit til deg att, og då hev Sara ein son.» 15 Men Sara neitta og sagde: «Eg log ikkje.» For ho var rædd. Då sagde han: «Jau, du log.» 16 So gjorde mennene seg ferdige og gjekk, og dei tok leidi burtimot Sodoma; og Abraham gjekk med deim; han vilde fylgia deim på vegen. 17 Då sagde Herren: «Kvi skulde eg dylja for Abraham det som eg tenkjer å gjera, 18 Abraham som skal verta far til eit stort og sterkt folk? Alle folkeslag på jordi skal velsignast i honom. 19 For eg kjenner honom for denmann, at han vil segja til borni sine og til huset sitt etter seg, at dei skal halda seg etter Herrens veg og gjera rett og skil, so Herren kann lata det ganga fram som han hev lova Abraham.» 20 Og Herren sagde: «Klageropet yver Sodoma og Gomorra det er øgnelegt, og synderne deira dei er ovleg svære. 21 No vil eg ned og sjå um dei hev fare so ille åt som det lydest av det ropet som hev stige upp til meg; og hev dei ikkje det, so fær eg vita det!» 22 So snudde mennene seg og gjekk, og dei tok vegen til Sodoma. Men Abraham stod endå framfor Herren. 23 Og Abraham gjekk innåt og sagde: «Vil du då riva burt dei rettvise saman med dei gudlause? 24 Um det no var femti rettvise mennar i byen? Vil du då riva deim burt, og ikkje spara byen for deira skuld? 25 Det er ikkje di vis å fara so åt, drepa den som rettvis er, saman med den som er gudlause, so det gjeng dei rettvise like eins som dei gudlause. So er ikkje di vis! Den som byter rett all jordi yver, skulde ikkje han gjera rett!» 26 Då sagde Herren: «Finn eg i Sodoma by femti rettvise mennar, so skal eg spaar heile byen for deira skuld.» 27 Og Abraham tok til ords att og sagde: «Sjå, eg hev våga meg til å tala til Herren min, endå eg er mold og oska! 28 Um det no skulde vanta fem på dei femti rettvise mennene? Vil du då leggja heile byen i øyde for desse fem skuld?» og han svara: «Finn eg fem og fyrti, so skal eg ikkje øydeleggja honom.» 29 Og Abraham heldt på og tala til honom, og sagde: «Um det no finst fyrti -?» og han svara: «Eg skal ikkje gjera det, for dei fyrti skuld.» 30 Då sagde Abraham: «Herren må ikkje verta vred, um eg talar! Um det no finst tretti -?» Og han svara: «Eg skal ikkje gjera det, so sant eg finn tretti.» 31 Då sagde Abraham: «Sjå, eg hev våga meg til å tala til Herren min! Um det finst no tjuge -?» Og han svara: «Eg skal ikkje øydeleggja byen, for dei tjuge skuld.» 32 Då sagde Abraham: «Herren må ikkje verta vred, um eg talar berre denne eine gongen til! Um det finst no ti -?» Og han svara: «Eg skal ikkje øydeleggja honom, for dei ti skuld.» 33 So gjekk Herren burt, då han hadde tala til endes med Abraham. Og Abraham gjekk heim att til seg.

19 Og dei two englarne kom til Sodoma um kvelden, medan Lot sat i byporten. Då Lot fekk sjå deim, reiste

han seg og gjekk imot deim, og bøygde seg nedåt jordi, 2 og sagde: «Gode herrar, gjer so vel og ver med tenaren dykkar heim, og gjev dykk til hjå meg i natt, og två føterne dykkar. So kann de vera tidleg uppe i morgen og taka på vegen att.» 3 Men han nøydde deim so lenge til dei fylgde honom heim, og var med honom inn. Og han gjorde eit gjestebod åt deim, og baka søtebrød, og so åt dei. 4 Dei hadde endå ikkje lagt seg, so kom byfolket, mennene i Sodoma, både unge og gamle, heile lyden, frå alle kantar, og slo ring um huset. 5 Og dei ropa til Lot og sagde med honom: «Kvar er dei mennene som kom heim til deg i kveld? Lat deim koma ut til oss, so me kann få vår vilje med deim!» 6 Då gjekk Lot ut i døri til deim, og let hurdi att etter seg 7 og sagde: «Kjære brør, gjer då ikkje slik ei ugjerning! 8 Sjå, eg hev two døtter, som ingen kar hev vore nær. Lat meg senda deim ut til dykk, so kann de gjera med deim som de synest. Men desse mennene her, deim må de ikkje gjera noko, etter di dei hev kome inn under skuggen av taket mitt.» 9 Men dei sagde: «Or vegen med deg! Her kjem denne framandkaren og fær bu her, » sagde dei, «og so gjev han seg til å døma jamt og samt! No skal me fara verre med deg enn med deim!» Og dei gjekk hardt inn på mannen, på Lot, og styrmede innåt og vilde brjota sund hurdi. 10 Då rette mennene ut handi, og tok Lot inn i huset til seg, og stengde att hurdi. 11 Og dei vildra syni på dei kararne som var utfyre husdøri, både små og store, so dei fann ikkje døri, kor mykje dei stræva. 12 Og mennene sagde med Lot: «Hev du elles nokon her som er skyld deg? nokon måg? Både søner og døtter og alt ditt folk her i byen lyt du få med deg burt. 13 For no skal me leggja denne byen i øyde, av di eit øgnelegt klagerop yver deim hev nått opp til Herren, og Herren hev sendt oss på den måten at me skal øydeleggja byen.» 14 Då gjekk Lot ut og tala til mågarne sine, deim som skulde hava døtterne hans, og sagde: «Upp, og kom dykk burt frå denne staden! For no vil Herren øydeleggja byen.» Men mågarne hans tenkte at han berre vilde narra deim. 15 Det fyrste det tok til å dagast, skunda englarne på Lot og sagde: «Upp! Tak kona di og dei two døtterne dine som er her, so du ikkje skal missa livet for alt det vonde skuld som er gjort her i byen!» 16 Men han tøvra. Då greip mennene honom i handi, både honom og kona og døtterne hans, av di Herren vilde spaar honom, og dei leidde honom ut, og slepte honom ikkje, fyrr dei var utanfor byen. 17 Då dei no var utum byen komme, sagde han: «Vil du berga livet, so røm! Sjå deg ikkje attende, og stana ikkje i heile kverven! Røm upp på fjellet! elles ryk du med.» 18 Då sagde Lot til deim: «Å nei, Herre! 19 Sjå,

tenaren din hev funne nåde hjå deg, og stor er den miskunn du hev gjort meg, med di du hev berga livet mitt. Men upp på fjellet kann eg ikkje nå. Ulukka kunde koma yver meg, so eg laut døy. **20** Sjå, denne byen der er snar å røma til, og han er so liten! Er han ikkje liten? Kjære væne, lat meg få berga meg dit, so eg vert verande i live!» **21** Då sagde han til honom: «Ja, eg vil gjera deg til viljes i dette og, og ikkje søkkja ned den byen du talar um. **22** Skunda deg og røm dit, for eg kann ingen ting gjera, fyrr du er komen der.» Difor kallar dei den byen Soar. **23** Soli hadde runne på fjell, då Lot kom til Soar. **24** Då let Herren det regna svåvel og eld, frå Herren, frå himmelen, nedyver Sodoma og Gomorra, **25** og søkkte i kav både dei byarne og heile kverven, med alle som i byarne budde, og alt som på vollarne voks. **26** Og kona hans Lot såg attum seg. Då vart ho til ein saltstein. **27** Um morgonen tidleg gjekk Abraham til den staden han var, då han stod framfor Herren, **28** og han skoda utsyver Sodoma og Gomorra og utsyver alt landet i kverven, og då såg han - såg røyken valt upp av jordi, som røyken av ein masomn. **29** So gjekk det til, at då Gud øydelagde byarne på Jordankverven, då kom Gud i hug Abraham, og leidde Lot midt utor øydeleggjungi, den gongen han søkkte ned dei byarne som Lot hadde butt i. **30** Og Lot for frå Soar upp i fjellet, og gav seg til der, og både døtterne hans med honom; for han torde ikkje bu i Soar. Og han budde i ein heller, både han og døtterne hans. **31** Då sagde den eldste dotteri til den yngste: «Far vår er gamall, og det finst ikkje menner i landet, so dei kunde ganga til oss, som visi er i all verdi. **32** Kom, lat oss gjeva far vår vin å drikka og leggja oss hjå honom, so me held uppe ætti å far vår!» **33** So skjenkte dei far sin vin same kvelden, og den eldste gjekk inn og lagde seg hjå far sin. Og han hådde ikkje då ho lagde seg, og heller ikkje då ho reis upp att. **34** Og dagen etter sagde den eldste dotteri med den yngste: «Hører her! I natt låg eg med far min. Lat oss gjeva honom vin å drikka i kveld og, og gakk du inn og legg deg hjå honom, so held me uppe ætti å far vår!» **35** So skjenkte dei far sin vin den kvelden og. Og den yngste kom og lagde seg hjå honom. Og han hådde ikkje at ho lagde seg, og heller ikkje at ho reis upp att. **36** Og både døtterne hans Lot vart umhender med far sin. **37** Og den eldste fekk ein son, og kalla honom Moab. Frå honom er Moab-folket ætta, alt til den dag i dag. **38** Og den yngste fekk og ein son, og kalla honom Ben-Ammi. Frå honom er Ammons-sønerne ætta, alt til den dag i dag.

20 So flute Abraham derifrå til Sudlandet og sette seg ned millom Kades og Sur, og sidan heldt han til i Gerar.

2 Og Abraham sagde um Sara, kona si: «Ho er syster mi.» Og Abimelek, kongen i Gerar, sende folk ut, og tok Sara. **3** Då kom Gud um natti til Abimelek i draume, og sagde til honom: «No lyt du døy, for di du hev teke denne kvinna; for ho er ei gift kona.» **4** Men Abimelek hadde ikkje vore nær henne. Og han sagde: «Herre, vil du då drepa rettvise folk og? **5** Sagde han ikkje sjølv med meg: «Ho er syster mi?» Og ho, ho sagde og: «Han er bror min.» Med skuldlaust hjarta og reine hender gjorde eg dette.» **6** Då sagde Gud til honom i draume: «Ja, eg veit at du gjorde det med skuldlaust hjarta, og det var eg sjølv som heldt deg ifrå å synda mot meg, med di eg ikkje let deg få røra henne. **7** Lat no du mannen få att kona si; for han er ein gudsmann - so bed han for deg, og då fær du liva. Men gjev du henne ikkje ifrå deg, so må du vita at du skal døy, både du og alle dine.» **8** Um morgonen tidleg reis Abimelek upp og kalla kring seg alle mennene sine og sagde alt dette med deim, og kararne vart ovleg rædde. **9** Og Abimelek kalla til seg Abraham, og sagde med honom: «Kvi gjorde du dette mot oss? Kva vondt hadde eg gjort deg, sidan du vilde leggja so stor ei synd på meg og riket mitt? Du hev fare å imot meg som ingen skulde fara åt! **10** Kva meinte du med det at du gjorde dette?» sagde Abimelek med Abraham. **11** Då sagde Abraham: «Eg tenkte det: «Dei hev visst ingen age for Gud i dette landet; dei kjem til å drepa meg for kona skuld.» **12** Og so er ho og i røyndi syster mi, dotter å far min, men ikkje dotter å mor mi. Og ho vart kona mi. **13** Og då Gud let meg fara frå heimen min ut i vide verdi, då sagde eg med henne: «Dette lyt du gjera for mi skuld: kvar me kjem helst, so seg um meg: «Han er bror min.»» **14** So tok Abimelek både sauer og naut og drengjer og gjentor og gav Abraham, og let honom få att Sara, kona si. **15** Og Abimelek sagde: «Sjå, her hev du landet mitt fyre deg; bu der du helst vill!» **16** Og med Sara sagde han: «Sjå, her gjev eg bror din tusund sylvdalar. Det skal vera ei ærebott for deg hjå alle som er med deg, so kvar og ein kann sjå du er saklaus.» **17** So bad Abraham til Gud for deim, og Gud lækte Abimelek og kona hans og ternorne hans, so dei fekk born. **18** For Herren hadde heiltupp stengt kvart morsliv i huset åt Abimelek for Sara skuld, kona hans Abraham.

21 Og Herren såg til Sara, som han hadde sagt, og Herren gjorde for Sara det som han hadde lova. **2** Og Sara vart med barn, og fekk ein son med Abraham på hans gamle dagar, den tid som Gud hadde nemnt. **3** Og Abraham kalla son sin, den som Sara hadde fenge, Isak. **4** Og Abraham umskar Isak, son sin, då han var åtte dagar gamall, som Gud hadde sagt honom fyre. **5** Abraham var hundrad år gamall,

då Isak, son hans, kom til verdi. 6 Og Sara sagde: «Gud hev laga det, so eg lyt læ; og alle som høyrer det, kjem til å læ åt meg. 7 Kven skulde vel tenkt seg og sagt det med Abraham, at Sara skulde leggja eit barn til brjosten?» sagde ho, «og no på hans gamle dagar hev eg fenge ein son!» 8 Og sveinen vokser upp, og ho vande honom av, og Abraham gjorde eit stort gjestebod den dagen Isak vart avvand. 9 Og Sara såg at son åt Hagar frå Egyptarland, han som ho hadde fenge med Abraham, ståka og log. 10 Då sagde ho med Abraham: «Du skal jaga den terna der og son hennar! For ikkje skal son åt denne terna erva i hop med min son, med Isak.» 11 Dei ordi gjorde Abraham hjarteleg ilt for sonen skuld. 12 Men Gud sagde til Abraham: «Du skal ikkje hava hugilt for sveinen skuld eller terna skuld! Lyd du Sara i alt ho segjer til deg. For etter Isak skal ætti di heita. 13 Og sonen åt terna vil eg og gjera til eit heilt folk, etter di han er ditt barn.» 14 Morgonen etter reis Abraham tidleg upp, og tok fram brød og ei hit med vatn; det gav han Hagar, og lagde det på herdarne hennar; og han let henne få sveinen, og bad henne fara. So gjekk ho sin veg, og vingla umkring i Be'ørseba-heidi. 15 Og vatnet traut i hiti. Då lagde ho sveinen ned under ein runne, 16 og sjølv gjekk ho eit stykke burt, som eit bogeskot på lag, og sette seg der. «Eg vil ikkje sjå på at sveinen dør,» tenkte ho; difor sette ho seg eit stykke ifrå, og ho brast i og gret. 17 Men Gud høyrd sveinen øya seg, og Guds engel ropa frå himmelen til Hagar og sagde til henne: «Kva vantard deg, Hagar? Du tarv ikkje ottast! For Gud høyrd sveinen øya seg der han er. 18 Reis deg, lyft sveinen upp, og haldt honom fast i handi; eg vil gjera honom til eit stort folk.» 19 Og Gud opna augo hennar, so ho såg ein brunn; so gjekk ho dit, og fyllte hiti med vatn, og gav sveinen drikk. 20 Og Gud var med sveinen, og han vokser upp, og budde i øydemarki, og då han tok til å mannast, vart han bogeskyttar. 21 Han slo seg ned i Paranheidi, og mor hans fann ei kona åt honom frå Egyptarland. 22 I same tidi hende det at Abimelek og Pikol, som var hovding yver heren hans, kom og sagde med Abraham: «Gud er med deg i alt det du gjer. 23 So sver meg no her ved Gud, at du ikkje vil fara med svik mot meg eller mot borni og barneborni mine: liksom eg hev gjort vel imot deg, so skal du gjera vel imot meg og mot det landet du hev fenge tilhald i.» 24 Og Abraham sagde: «Ja, det skal eg sverja på!» 25 Og Abraham kjærde seg for Abimelek yver den brunnen som drengjerne hans Abimelek hadde rana til seg. 26 Då sagde Abimelek: «Eg veit ikkje kven som hev gjort dette. Ikkje hev du sagt meg det, og ikkje hev eg hørt det heller fyrr no i dag.» 27 So tok Abraham både sauor og naut og gav Abimelek, og dei gjorde ei semja seg imillom.

28 Og Abraham sette sju gimberlamb av fenaden for seg sjølve. 29 Då sagde Abimelek med Abraham: «Kva tyder det at du hev sett desse sju lambi for seg sjølve?» 30 «Desse sju lambi skal du hava av meg,» svara han; «det skal vera til vitnemål for meg, at eg hev grave denne brunnen.» 31 Difor kalla dei den staden Be'ørseba. For der gjorde dei både eiden. 32 So gjorde dei då ei semja i Be'ørseba. Og Abimelek og Pikol, hovdingen yver heren hans, tok ut og for heim att til Filistarlandet. 33 Og Abraham sette ei tamariska i Be'ørseba, og der kalla han på Herren, ævordoms Gud. 34 Og Abraham heldt lenge til i Filistarlandet.

22 Ei tid etter dette hadde gjenge fyre seg, hende det at Gud vilde røyna Abraham. Og han sagde til honom: «Abraham!» Og Abraham svara: «Ja, her er eg.» 2 Då sagde han: «Tak no son din, din einberningsson, honom som du held so av, Isak, og far til Morialand; der skal du gjera eit brennoffer og ofra honom på eit av fjelli, som eg skal segja deg.» 3 Morgonen etter reis Abraham tidleg upp, og klyvja asnet sitt, og tok med seg two av drengjerne sine og Isak, son sin. Og då han hadde kløyvt ved til brennofferet, gav han seg på vegoen, og gjekk til den staden som Gud hadde sagt. 4 Tridje dagen då Abraham skoda kring seg, såg han staden han skulde til, langt borte. 5 Då sagde Abraham til drengjerne sine: «Ver no de her hjå asnet. Eg og sveinen, me vil ganga dit burt og beda, og so kjem me hit til dykk att.» 6 So tok Abraham offerveden og lagde på Isak, son sin, og sjølv tok han elden og kniven i handi, og so gjekk dei two eine. 7 Då sagde Isak med Abraham, far sin: «Du far!» sagde han. Og han sagde: «Ja, barnet mitt!» «Sjå, her er elden og veden,» sagde Isak, «men kvar er lambet som me skal ofra?» 8 Og Abraham sagde: «Gud veit nok råd til eit offerlamb, barnet mitt.» Og so gjekk dei two eine. 9 Då dei so kom til den staden som Gud hadde sagt, då bygde Abraham eit altar og lagde veden til rettes. So batt han Isak, son sin, og lagde honom på altaret, ovanpå veden. 10 Og Abraham rette ut handi og tok kniven, og vilde ofra son sin. 11 Då ropa Herrens engel til honom frå himmelen og sagde: «Abraham, Abraham!» Og han svara: «Ja, her er eg.» 12 Då sagde han: «Legg ikkje hand på sveinen, og gjer honom ikkje noko! For no veit eg at du hev age for Gud, sidan du ikkje ein gong sparde din einberningsson for mi skuld.» 13 Då Abraham skoda kring seg, fekk han auga på ein ver, som hekk fast etter horni i kjørri attanfor honom. So gjekk Abraham dit og tok veren, og ofra honom i staden for son sin. 14 Og Abraham kalla den staden: «Herren veit råd.» Difor seger dei den dag i dag: «På Herrens fjell veit dei råd.» 15 Og Herrens engel ropa endå ein gong frå himmelen

til Abraham **16** og sagde: «Ved meg sjølv sver eg, » segjer Herren: «for du gjorde dette, og ikkje ein gong sparde din einberningsson, **17** so skal eg storom velsigna deg og auka ætt di endelaust, som stjernorne på himmelen og sanden på havsens strand. Di ætt skal taka borgerne frå sine fiendar, **18** og i di ætt skal alle folk på jordi velsignast, for di du lydde etter ordi mine.» **19** So gjekk Abraham attende til drengjerne sine, og dei tok på heimvegen, og fylgdest åt til Be'perseba. Og Abraham vart buande i Be'perseba. **20** Ei tid etter dette hadde hendt, kom det ein og sagde med Abraham: «Nahor, bror din, og Milka hev og fenge born: **21** Us, som er eldst, og Buz, bror hans, og Kemuel, far til Aram, **22** og Kesed og Haso og Pildas og Jidlaf og Betuel.» **23** Og Betuel var far åt Rebekka. Desse åtte sønerne fekk Nahor, bror åt Abraham, med Milka. **24** Og med fylgjekona si, ho heitte Re'uma, fekk han og born; det var Tebah og Gaham og Tahas og Ma'aka.

23 Alderen hennar Sara vart hundred og sju og tjuge år; det var liveåri hennar Sara. **2** Og Sara døydde i Arbabyen, som no heiter Hebron, i Kana'ans-land. Og Abraham gjekk heim og øya og gret yver Sara. **3** Sidan reis Abraham upp, og gjekk burt ifrå liket, og han tala til Hetsønerne og sagde: **4** «Ein framand er eg imillom dykk, ein utlending. Lat meg få ein gravstad til eiga hjå dykk, so eg kann få göyma henne som eg hev mist.» **5** Då svara Hetsønerne Abraham og sagde med honom: **6** «Hør her, gode herre! Ein gjæv hovding er du imillom oss. I den beste av graverne våre kann du jorda henne som du hev mist. Ingen av oss skal meinka deg gravi si til å jorda henne i.» **7** Då reiste Abraham seg, og bøygde seg for landslyden, for Hetsønerne, **8** og so tala han til deim og sagde: «Samtykkjer de det, at eg gøymer henne som eg hev mist, so gjer vel og tel for Efron, son åt Sohar, **9** at han let meg få Makpelahellenen, som han eig, og som ligg i utkanten av gjordet hans. Han skal få gode pengar for honom, er so han vil selja meg honom, her midt imillom dykk, til eigande gravstad.» **10** Men Efron sat midt imillom Hetsønerne, og Efron, hetiten, svara Abraham, so dei hørde på det, Hetsønerne, alle dei som sokna til tingstaden hans, og sagde: **11** «Nei, hør her, gode herre! Det gjordet gjev eg deg, og helleren som er der, den gjev eg deg og, for augo åt landsmennerne mine gjev eg deg honom. Jorda du henne som du hev mist!» **12** Då bøygde Abraham seg for landslyden, **13** og han tala til Efron, so landslyden hørde på det, og sagde: «Gjev du vilde høyra på meg! Eg legg det som gjordet er verdt. Tak imot det av meg, so eg der kann få jorda henne som eg hev mist!» **14** Og Efron svara Abraham og sagde med honom:

15 «Hør her, gode herre! Eit jordstykke, som er verdt fire hundred sylvdalar, kva er det millom meg og deg? Jorda du henne som du hev mist!» **16** Og Abraham merkte seg ordi hans Efron, og Abraham vog upp åt Efron det sylvet han hadde tala um medan Hetsønerne hørde på det, fire hundred sylvdalar, av deim som gjekk og galdt millom kjøpmennene. **17** Og gjordet hans Efron i Makpela, som ligg austanfor Mamre, både gjordet og helleren som der var, og alle dei tre som på gjordet voks, so vidt det rokk rundt ikring, vart skøytt **18** til Abraham, so dei såg på det, Hetsønerne, alle dei som sokna til tingstaden hans. **19** Sidan jorda Abraham Sara, kona si, i helleren på Makpelagjordet, austanfor Mamre, der Hebron no ligg, i Kana'ans-land. **20** Og gjordet med helleren som var der, kom frå Hetsønerne yver på Abrahams hender, so han fekk det til eigande gravstad.

24 Abraham var gammal og langt uti åri. Men Herren hadde velsigna honom i eitt og alt. **2** Og Abraham sagde med tenaren sin, han som var den eldste i huset og rådde yver alt det han åtte: «Kjære deg, legg handi di i fanget mitt, **3** so vil eg taka ein eid av deg ved Herren, som er Gud i himmelen og Gud på jordi, at du ikkje skal lata son min gifta seg med nokor av døtterne åt Kana'ans-folket, som eg bur i lag med; **4** men til heimlandet mitt og til mitt eige folk skal du fara og festa ei kona åt Isak, son min.» **5** Då sagde tenaren med honom: «Men um no ikkje ho vil fylgia meg hit til dette landet, skal eg då taka son din attende til det landet som du er komen ifrå?» **6** Og Abraham svara: «Vara deg, so du ikkje fer dit att med son min! **7** Herren, Gud i himmelen, som tok meg ut or farshuset mitt og fødesheimen min, og som tala til meg, og svor meg til og sagde: «Di ætt vil eg gjeva dette landet» - han skal senda sin engel fyre deg, so du der finn ei kona åt som min. **8** Men vil ikkje ho fylgia deg, so skal du vera løyst ifrå eiden, berre far ikkje dit att med son min!» **9** Då lagde tenaren handi si i fanget åt Abraham, husbonden sin, og svor honom eiden på dette. **10** So tok tenaren ti kamelar, av deim som husbonden hans åtte, og for av garde, og med seg hadde han alle slag gilde ting, som hørde husbonden hans til; og han tok ut, og for til Mesopotamia, til byen hans Nahor. **11** Og han let kamelane leggja seg ned utanfor byen, innmed vatsbrunnen; det var i kveldingi, det bilet då kvendi plar koma ut og henta vatn. **12** Og han sagde: «Herre, du som er Gud åt Abraham, husbonden min, å, lat det laga seg godt for meg i dag, og gjer vel imot Abraham, husbonden min! **13** Sjå, no stend eg her innmed vatskjelda, medan døtterne åt bymennene kjem ut etter vatn. **14** Lat det då vera so, at den møyi som eg segjer dette med: «Kjære væne, halla på krukka di, og lat

meg få drikka!» og som svarar: «Drikk du, og kamelarne dine skal eg og gjeva drikka!» - at ho er den du hev etla åt Isak, tenaren din, og på det skal eg skyna at du vil gjera vel mot husbonden min!» 15 Og sjå: fyrr han hadde tala til endes, bar det so til at Rebekka, dotter hans Betuel, son åt Milka og Nahor, bror hans Abraham, kom ut, med krukka si på oksli. 16 Det var ei ovvæn gjenta, ei ungmøy, som ingen kar hadde vore nær. Ho gjekk ned til kjelda, og fyllte krukka si, og kom upp att. 17 Då sprang tenaren imot henne og sagde: «Kjære væne, lat meg få drikka litt vatn av krukka di!» 18 Og ho sagde: «Drikk, gode herre!» og ho skunda seg og tok krukka si ned i handi og gav honom drikka. 19 Og då han hadde drukke seg utyrst, sagde ho: «No skal eg henta vatn åt kamelarne dine og, til dei fær nøgdi si.» 20 So nøytte ho seg og tømde krukka i troi, og sprang so burt til brunnen att etter vatn, og ho brynnede alle kamelarne hans. 21 Og mannen stirde på henne og tagde; han vilde sjå, um Herren let ferdig hans lukkast, eller ikkje. 22 Då so kamelarne hadde drukke, tok mannen fram ein gullring, som vog ein halvt lodd, og two gullband, som ho skulde hava kring armarne; dei vog ti lodd. 23 Og han sagde: «Kven er du dotter åt? Kjære deg, seg meg det! Hev far din rom til å hysa oss i natt?» 24 Og ho svara: «Eg er dotter hans Betuel, son åt Nahor og Milka. 25 Me hev fullt upp både av halm og for, » sagde ho til honom, «og husrom for dykk hev me og.» 26 Då lagde mannen seg på kne, og takka Herren og sagde: 27 «Lova vere Herren, Gud åt Abraham, husbonden min! Han hev ikkje gløynt sin nåde og truskap mot husbonden min. Herren hev leidt meg rette vegen fram til brorfolket åt husbonden min!» 28 Men møyi sprang heim til mor si og fortalde alt dette. 29 Rebekka hadde ein bror som heitte Laban. Og Laban sprang ut til kjelda, til mannen: 30 då han fekk sjå ringen og gullbandi som syster hans hadde kring armarne, og då han høyrdi Rebekka, syster hans, sagde: «Det og det sagde mannen med meg, » so gjekk han og vilde finna mannen, og sjå: der stod han hjå kamelarne attmed kjelda. 31 Då sagde han: «Kom inn, du som Herren hev velsigna so rikleg! Kvi stend du her ute? Og eg hev skipa i huset og stelt til rom åt kamelarne!» 32 So gjekk mannen inn i huset, og klyvja av kamelarne; og hin kom med halm og for åt kamelarne, og med vatn åt honom og deim som var med honom, til å två føterne i. 33 Og dei sette fram mat åt honom; men han sagde: «Eg vil ikkje eta fyrr eg hev bore upp målemnet mitt.» «Seg fram!» sagde hin. 34 Då sagde han: «Eg er tenaren hans Abraham. 35 Herren hev storleg velsigna husbonden min, so han hev vorte rik; han hev gjeve honom sauer og naut, og sylv og gull, og

drengjer og gjentor, og kamelar og asen. 36 Og Sara, kona åt husbonden min, åtte ein son på sine gamle dagar; honom hev han gjeve alt det han eig. 37 Og husbonden min tok ein eid av meg og sagde: «Du skal ikkje lata son min gifta seg med nokor av døtterne åt Kana'ans-folket, som eg bur i lag med. 38 Men til farshuset mitt skal du fara, og til mi eigi ætt, og festa ei kona åt son min.» 39 Då sagde eg til husbonden min: «Men um no ikkje ho vil fylgja meg?» 40 Og han sagde med meg: «For Herrens åsyn hev eg ferdast; han skal senda sin engel med deg og lata ferdig di lukkast, so du finn ei kona åt son min av mi eigi ætt og i farshuset mitt. 41 Då skal du vera løyst ifrå eiden, når du kjem til mi eigi ætt; og vil dei ikkje gjeva deg henne, so er du og løyst ifrå eiden.» 42 So kom eg då i dag til kjelda, og eg sagde: «Herre, du som er Gud åt Abraham, husbonden min! Å vilde du lata ferdig mi lukkast for meg! 43 Sjå no stend eg her innmed vatskjelda; lat det då vera so: når det kjem ei møy ut etter vatn, og eg segjer med henne: «Kjære væne, lat meg få drikka litt vatn av krukka di, » 44 og ho då segjer med meg: «Drikk du, og til kamelarne dine skal eg og henta vatn, » so er ho det vivet som Herren hev etla åt son til husbonden min.» 45 Fyrre fekk sagt alt det eg hadde på hjarta, sjå, då kom Rebekka ut, med krukka si på oksli, og ho gjekk ned til kjelda og auste upp vatn. Og eg sagde med henne: «Kjære væne, lat meg få drikka!» 46 Då skunda ho seg og tok krukka si ned av oksli, og sagde: «Drikk du, og kamelarne dine skal eg og gjeva drikka.» So drakk eg, og kamelarne gav ho og vatn. 47 Og eg spurde henne: «Kven er du dotter åt?» «Dotter hans Betuel, son åt Nahor og Milka, » sagde ho. Då sette eg ringen i nosi hennar, og gullbandi på armarne hennar. 48 Og eg lagde meg på kne og takka Herren, og eg lova Herren, Gud åt Abraham, husbonden min, for di han hadde styrt meg på rette vegen til å finna brordotter åt husbonden min for son hans. 49 Vil de no vera snilde og trugne mot husbonden min, so seg meg det, og vil de ikkje, so seg meg det, so eg kann venda meg på ei onnor leid!» 50 Då svara Laban og Betuel og sagde: «Dette kjem frå Herren! Me kann ingen ting segja deg, korkje vondt eller godt. 51 Sjå her hev du Rebekka! Tak henne og far heim att, og lat son åt husbonden din få henne til kona, som Herren hev sagt.» 52 Då tenaren hans Abraham høyrdi dei ordi, lagde han seg å gruve og takka Herren. 53 Og tenaren tok fram sylvtyg og gulltyg og væne klæde og gav Rebekka, og mor hennar og bror hennar gav han og gode gåvor. 54 So åt dei og drakk, han og dei mennerne som var med honom, og dei var der um natti. Men då dei reis upp um morgonen, sagde han: «Lat meg få fara heim att til husbonden min!» 55

Då sagde bror hennar og mor hennar: «Lat møyi få drygja eit bil hjå oss, ei åtte ti dagar; sidan kann du fara!» **56** Men han sagde med deim: «Heft meg ikkje, no Herren hev late ferdi mi lukkast! Lat meg få taka i vegen og fara heim att til husbonden min!» **57** Då sagde dei: «Me skal ropa på møyi og spyrja henne sjølv!» **58** So ropa dei på Rebekka og sagde med henne: «Vil du fara med denne mannen?» «Ja, det vil eg,» sagde ho. **59** So bad dei vel fara med Rebekka, syster si, og fostermor hennar, og med tenaren hans Abraham og mennerne hans. **60** Og dei velsigna Rebekka og sagde med henne: «Du syster vår, måtte du verta til tusund gonger titusund. Og måtte ætti di borgern' ifrå sine uvener takal!» **61** Og Rebekka og móyarne hennar ferda seg til, og steig på kamelarne, og fylgde mannen. Og tenaren tok Rebekka med seg og for av garde. **62** Isak var nyst heimkommen: han hadde vore burt til «Kjelda åt den som liver, og ser meg», for han budde i Sudlandet. **63** Og Isak gjekk ute på marki og lengta, medan det for til å kvelda. Og då han såg upp og skoda kring seg, sjå, då kom der kamelar. **64** Og Rebekka såg upp, og gådde Isak. Då sprang ho ned av kamelen, **65** og sagde til tenaren: «Kven er denne mannen som kjem imot oss på marki?» «Det er husbonden min,» sagde tenaren. Då tok ho sløret og hadde attfor andlitet. **66** So fortalte tenaren Isak alt det han hadde gjort. **67** Og Isak leidde henne inn i den tjeldbudi som Sara, mor hans, hadde hatt, og tok Rebekka heim til seg, og ho vart kona hans, og han heldt henne kjær. So fekk Isak trøyst i sorgi yver mor si.

25 Og Abraham tok seg ei kona att; ho heitte Ketura. **2**

Med henne fekk han Simran og Joksan og Medan og Midjan og Jisbak og Suah. **3** Og Joksan var far til Sjeba og Dedan. Og sønerne hans Dedan var Assurar og Letusar og Leummar. **4** Og sønerne hans Midjan var Efa og Efer og Hanok og Abida og Elda'a. Alle desse var borni hennar Ketura. **5** Abraham gav Isak alt det han åtte. **6** Men sønerne åt fylgjekonorne sine gav Abraham gávor og let deim flytja burt frå Isak, son sin, og taka austetter, til Austerland, medan han endå livde. **7** Og dette er dagarne hans Abraham og den alderen han nådde: hundrad og fem og sytti år. **8** Og Abraham sålast og døydde etter ein god alderdom, gamall og mett av dagar, og kom til federne sine. **9** Og Isak og Ismael, sønerne hans, jorda honom i Makpelahelleren, på gjordet hans Efron, son åt Sohar, hetiten, austanfor Mamre, **10** det gjordet som Abraham hadde kjøpt av Hets-sønerne. Der vart Abraham og Sara, kona hans, jorda. **11** Men då Abraham var slokna, gav Gud velsigningi si til Isak, son hans. Og Isak, han budde attmed «Kjelda åt den som liver, og ser meg». **12** Dette er ættartalet åt Ismael, son hans Abraham,

han som Abraham fekk med Hagar frå Egyptarland, terna hennar Sara. **13** Og dette er namni på sønerne hans Ismael, dei namni som er i ættarsoga deira: Nebajot, det var eldste son hans Ismael, og Kedár og Adbe'el og Mibsam **14** og Misma og Duma og Massa **15** og Hadar og Tema og Jetur og Nafis og Kedma. **16** Dette var sønerne hans Ismael, og dette var namni deira, med grenderne og lægri deira, tolv ættarhovdingar. **17** Og dette er liveåri hans Ismael: hundrad og sju og trettå år. Og han sålast og døydde, og kom til federne sine. **18** Og dei budde frå Havila til Sur, som ligg midt for Egyptarland, når du tek leidi mot Assur. Midt for augo åt alle brørne sine slo han seg ned. **19** Dette er ættarsoga hans Isak, son åt Abraham: **20** Abraham var far åt Isak. Og Isak var fyrti år gamall, då han gifte seg med Rebekka, dotter åt Betuel, aramæaren frå Mesopotamia, syster åt Laban, aramæaren. **21** Og Isak bad til Herren for Rebekka, kona si, av di ho var barnlaus. Og Herren høyrdé bøni hans, og Rebekka, kona hans, vart umhender. **22** Men borni drogst i livet hennar. Då sagde ho: «Er det so, kvi skal eg då vera til?» Og ho gjekk av stad og spurde Herren. **23** Og Herren sagde til henne: «I livet ditt er lydar two, Two folk skal frå ditt fang seg greina; Eitt folk er sterkare enn hitt. Den eldre skal den yngre tena!» **24** Då so tidi hennar kom, at ho skulde eiga barn, sjå, då var det tvillingar i livet hennar. **25** Og den som kom fyrst, var raud, og loden yver allan, som ein feld; so kalla dei honom Esau. **26** Og då bror hans kom, heldt han med handi i hælen på Esau. So kalla dei honom Jakob. Då dei kom til verdi, var Isak seksti år gamall. **27** Og sveinarne voks upp, og Esau vart ein glup veidemann, og heldt til i skog og mark; men Jakob var ein mild og fredsam kar, og heldt seg heime, attmed tjeldbuderne. **28** Og Isak tykte gildast um Esau, for han åt gjérne vilt; men Rebekka tykte gildast um Jakob. **29** Ein gong koka Jakob ein velling; då kom Esau heim av skogen, og var trøytt og mod. **30** Og Esau sagde med Jakob: «Å lat meg få gløypa i meg noko av det raude, dette raude der; eg er reint kvitt!» Difor kallar dei honom Edom. **31** Då sagde Jakob: «Sel meg fyrst odelen din!» **32** Og Esau sagde: «Du ser, eg er åt og skal døy; kva skal eg då med odelen?» **33** «Gjer fyrst eiden på det!» sagde Jakob. So gjorde Esau eiden på det, og selde odelen sin til Jakob. **34** Og Jakob gav Esau brød og linsevelling, og han åt, og drakk, og reis upp, og gjekk sin veg. So lite vyrde Esau odelen.

26 Og det kom eit uår, so det vart stor naud i landet, liksom fyrré gongen, medan Abraham livde. Då for Isak til Gerar, til Abimelek, filistarkongen. **2** Og Herren synte seg

for honom og sagde: «Far ikkje ned til Egyptarland! Bu i det landet som eg segjer deg! 3 Hald til i dette landet! Eg skal vera med deg og velsigna deg; for deg og ætti di vil eg gjeva alle desse landi; eg vil halda den eiden eg svor Abraham, far din. 4 Og eg vil lata ætti di aukast, so ho vert som stjernorne på himmelen, og eg vil gjeva ætti di alle desse landi, og i di ætt skal alle folk på jordi velsignast, 5 for di Abraham lydde meg, og heldt alt det eg vilde han skulde halda, bodi og fysesegnerne og loverne mine.» 6 So vart Isak buande i Gerar. 7 Og mennene der i bygdi spurde honom ut um kona hans. Då sagde han: «Ho er syster mi.» For han torde ikkje segja at ho var kona hans; han var rædd mennene i bygdi kunde slå honom i hel for Rebekka skuld, av di ho var so væn. 8 Men då han hadde vore der eit bil, bar det so til, at Abimelek, filistarkongen, skvatta ut igjenom vindauge og fekk sjå at Isak heldt gaman med Rebekka, kona si. 9 Og Abimelek kalla Isak til seg og sagde: «No ser me ho er kona di! Kvi sagde du då at ho var syster di?» «Eg tenkte eg kunde koma til å missa livet for hennar skuld,» svara Isak. 10 Då sagde Abimelek: «Kva er det du hev gjort imot oss! Kor lett kunde ikkje det ha hendt, at einkvar av folket hadde lege med kona di, og då hadde du lagt ei stor synd på oss.» 11 Sidan tala Abimelek til alt folket og lyste ut dei ordi: «Den som rører denne mannen eller kona hans, han skal lata livet.» 12 Isak sådde der i landet, og det året fekk han hundred fall; for Herren velsigna honom. 13 Og mannen tok til å verta rik, og vart rikare og rikare, til han var ovrik. 14 Han hadde mykje bufe, både smått og stort, og mange drengjer, og filistarane vart ovndsjuke på honom. 15 Og alle dei brunnar som drengjerne åt far hans hadde grave medan Abraham, far hans, livde, deim kasta filistarane att, og fyllte deim med jord. 16 Og Abimelek sagde med Isak: «Flyt burt ifrå oss! du hev vorte for stor for oss.» 17 So flutte Isak burt, og lægra i Gerardalen, og der vart han buande. 18 Og Isak grov upp att dei brunnarne som dei hadde grave medan Abraham, far hans, livde, og som filistarane hadde fyllt att då Abraham var burte, og han kalla deim det same som far hans hadde kalla deim. 19 Og drengjerne hans Isak grov der i dalen, og fann ei vatsådr. 20 Då tok hyrdingarne frå Gerar til å trætta med hyrdingarne hans Isak, og sagde: «Det er vårt vatn.» Og Isak kalla den brunnen Esek, av di dei hadde dregest med honom. 21 Sidan grov dei ein annan brunn. Den trætta dei og um, og han kalla honom Sitna. 22 So flutte han burt derifrå, og grov ein ny brunn. Den trætta dei ikkje um, og han kalla honom Rehobot, og sagde: «No hev Herren gjort det romt for oss, so me kann veksa i landet.» 23 Sidan for han derifrå upp til Be'ørseba. 24 Og same natt synte

Herren seg for honom, og sagde: «Eg er Gud åt Abraham, far din. Ver ikkje rædd, eg er med deg; eg skal velsigna deg og lata ætti di aukast for Abraham skuld, han som var tenaren min.» 25 So bygde han eit altar der, og kalla på Gud. Og der sette han upp tjeldbudi si, og drengjerne hans grov ein brunn. 26 Sidan kom Abimelek til honom frå Gerar med Ahusat, venen sin, og Pikol, herhovdingen sin. 27 Då sagde Isak med deim: «Kvi kjem de hit til meg, de som hev hata meg og jaga meg burt ifrå dykk?» 28 Og dei svara: «Me ser det grant at Herren er med deg, og no segjer me: «Kom, lat oss sverja ein eid oss imillom, me og du, og lat oss få gjera ei semja med deg, 29 at du ikkje skal gjera oss noko vondt, liksom heller ikkje me rørde deg, men berre gjorde vel imot deg, og let deg fara i fred.» No er du den som Herren hev velsigna.» 30 So gjorde han eit gjestebod for deim, og dei åt og drakk. 31 Og tidleg um morgonen reis dei upp, og gjorde eiden åt kvarandre. Sidan bad Isak farvel med deim, og dei for burt ifrå honom i fred. 32 Same dagen hende det at drengjerne hans Isak kom og sagde frå um den brunnen dei hadde grave. «No hev me funne vatn!» sagde dei med honom. 33 Og han kalla brunnen Sjib'a. Difor heiter byen Be'ørseba den dag i dag. 34 Då Esau var fyrti år gammal, gifte han seg med Jehudit, dotter åt ein hetit som heitte Be'eri, og med Basmat, dotter åt ein annan hetit, som heitte Elon. 35 Og det vart ei hjartesorg for Isak og Rebekka.

27 Då Isak var gammal vorten, og tok til å dimmest på syni, so han ikkje kunde skilja, då kalla han til seg Esau, eldste son sin, og sagde: «Du son min!» Og Esau svara: «Ja, her er egl!» 2 Då sagde han: «No er eg gammal vorten og veit ikkje kva dag eg kann døy. 3 Tak no du veidegogni di, pilehuset og bogen, og gakk ut i marki, og veid meg noko vilt, 4 og laga ein god rett åt meg, soleis som du veit eg likar det, og kom so inn til meg med det; då vil eg eta, so sjæli mi kann få velsigna deg, innan eg døyr.» 5 Og Rebekka lydde på at Isak tala til Esau, son sin. So gjekk Esau ut i marki og vilde veida noko vilt og hava med seg heim. 6 Då sagde Rebekka med Jakob, son sin: «Høyr her!» sagde ho, «eg lydde på at far din tala til Esau, bror din, og sagde: 7 «Kom heim med noko vilt, og laga ein god rett åt meg, so eg fær eta; då vil eg velsigna deg for Herrens åsyn, innan eg døyr.» 8 Lyd no du meg, son min, og gjer som eg segjer deg fyre. 9 Gakk burt i buflokken, og tak two gode kidungar, so skal eg laga ein god rett av deim åt far din, soleis som eg veit han likar det, 10 og du skal ganga inn til far din med det, so han fær eta og kann velsigna deg, fyrr han døyr!» 11 Då sagde Jakob med Rebekka, mor si: «Du veit Esau, bror min, er

loden, og eg er snaud. **12** Kann henda far min trivlar på meg. Då trur han eg vil hava honom til narr, og eg fær ei våbøn yver meg og ingi velsigning.» **13** «Den våbøni skal eg taka på meg, son min, » sagde mor hans. «Berre lyd du meg, og gakk og henta meg kidi!» **14** Då gjekk han og henta deim, og kom til mor si med deim, og mor hans laga ein god rett, soleis som ho visste far hans vilde lika det. **15** So tok Rebekka dei beste klædi åt Esau, eldste son sin - dei låg inni huset hjå henne - og hadde deim på Jakob, yngste son sin. **16** Og skinni av kidungarne hadde ho på henderne hans og på halsen hans der han var snaud. **17** So let ho Jakob, son sin, få den gode retten og brødet som ho hadde stelt til, **18** og han gjekk inn til far sin, og sagde: «Far!» Og han sagde: «Ja, her er eg. Kven er du, guten min?» **19** Då sagde Jakob med far sin: «Eg er Esau, eldste son din. Eg hev gjort som du bad meg. Ris no upp, og set deg og et av det eg hev veidt, so sjæli di kann velsigna meg!» **20** Og Isak sagde med son sin: «So snøgg som du var til å finna det, son min!» Og han sagde: «Herren, din Gud, sende det imot meg.» **21** Då sagde Isak med Jakob: «Kom då hit, guten min, og lat meg få kjenna på deg um du er Esau, son min, eller ikkje!» **22** So gjekk Jakob innåt Isak, far sin, og han trivila på honom og sagde: «Det er målet hans Jakob, men henderne hans Esau.» **23** Og han kjende honom ikkje; for henderne hans var lodne som henderne åt Esau, bror hans; og han velsigna honom. **24** «Er du Esau, son min?» sagde han. Og han svara: «Ja, det er eg.» **25** «Set no fram åt meg då, » sagde Isak, «og lat meg få eta av det som son min hev veidt, so sjæli mi kann velsigna deg!» Då sette han fram åt honom, og han åt, og han kom med vin til honom, og han drakk. **26** So sagde Isak, far hans, med honom: «Kom no hit, og kyss meg, son min!» **27** Då gjekk han burt til honom og kysste honom, og han kjende angen av klædi hans, og velsigna honom og sagde: «Sjå, som angen av ei eng som Herren signa, so angar det av sonen min!» **28** So gjeve Gud deg dogg frå himlen høge, og engjar av dei feitaste på jordi, og nørgdi utav korn og druvesaft! **29** Deg tjoder tena skal, og folkeslag skal falla deg til foto. Ver herre yver brørne dine!

Borni åt mor di bøygje seg for deg! Forbanna vere dei som deg forbannar! Velsigna vere dei som deg velsignar!» **30** Med same Isak hadde velsigna Jakob - det var ikkje meir enn so vidt at Jakob var komen ut att frå Isak, far sin - då kom Esau, bror hans, heim att or veideskog. **31** Han og laga ein god rett og bar inn til far sin. So sagde han med far sin: «Vil ikkje far risa upp og eta av det som son hans hev veidt, so sjæli di kann velsigna meg!» **32** Og Isak, far hans, spurde honom: «Kven er du?» Og han svara: «Eg er Esau, eldste

son din.» **33** Då vart Isak so forfærd at han skalv, og han sagde: «Kven var det då som veide vilt og kom til meg med? Eg åt av alt saman, og velsigna honom, fyrr du kom, og no lyt han vera velsigna.» **34** Då Esau høyrdde dei ordi av far sin, sette han i eit skrik so høgt og sårt, at det var ilt å høyra. So sagde han med far sin: «Velsigna meg, velsigna meg og, far!» **35** Men han svara: «Bror din kom med velor og tok velsigningi di.» **36** «Heiter han då ikkje med rette Jakob?» sagde Esau. «Meg hev han no svike two gonger. Fyrst tok han odelen min, og sjå no hev han teke velsigningi mi.» So sagde han: «Hev du ikkje att ei velsigning til meg og?» **37** Og Isak svara Esau og sagde: «Sjå, no hev eg sett honom til herre yver deg, og alle brørne hans hev eg gjort til hans tenrar, og med korn og druvesaft hev eg styrkt honom! Kva kann eg so gjera for deg, son min?» **38** Og Esau sagde med far sin: «Hev du då berre denne eine velsigningi, far? Velsigna meg, velsigna meg og, far!» Og Esau gret høgt. **39** Då tok Isak, far hans, til ords att, og sagde til honom: «Sjå, langt burte frå dei feite børne din bustad vera skal, og utan himmeldorfji ovantil. **40** Av sverdet ditt du liva skal, og tena lyt du broder din, men ein gong kjem den tid du riv deg laus, og rister oket hans av halsen din.» **41** Men Esau hata Jakob for den velsigningi som far hans hadde lyst over honom, og Esau sagde med seg sjølv: «Snart kjem den tidi då me lyt syrgja yver far min; då skal eg drepa Jakob, bror min.» **42** Og Rebekka fekk vita kva Esau, eldste son hennar, hadde sagt. Då sende ho bod etter Jakob, yngste son sin, og sagde med honom: «Høyr her! Esau, bror din, vil hemna seg på deg og drepa deg. **43** Lyd no meg, son min: tak ut og røm til Kharan, til Laban, bror min, **44** Og ver hjå honom eit bil, til harmen hev gjenge av bror din, **45** til vreiden hans hev gjeve seg, og han hev gløymt det du hev gjort imot honom! Då skal eg senda bod og henta deg heim att. Kvi skulde eg missa dykk både two på ein dag?» **46** So sagde Rebekka med Isak: «Eg er so leid av livet for desse Hets-døtterne skuld! Skulde no Jakob og taka seg ei kona utav Hets-døtterne, slik ei som desse, ei her ifrå landet, kva hadde eg då liva etter?»

28 Og Isak kalla Jakob inn til seg og velsigna honom, og talde for honom og sagde med honom: «Du skal ikkje taka noko Kana'ans-kvende til kona. **2** Gjer deg reidug og far til Mesopotamia, til huset åt Betuel, morfar din: få deg der ei kona, ei av døtterne hans Laban, morbror din. **3** Og Gud den Allvelduge velsigne deg, og late ætti di veksa og aukast, so du vert til ein heil flokk med tjoder. **4** Han gjeve deg velsigningi åt Abraham, både deg og ætti di med deg, so du kjem til å eiga det landet du no held til i, det som

Gud gav Abraham!» 5 So bad Isak farvel med Jakob, og han for til Mesopotamia, til Laban Betuelsson, aramæaren, som var bror hennar Rebekka, mor åt Jakob og Esau. 6 Då Esau såg at Isak hadde velsigna Jakob og sendt honom til Mesopotamia, av di han vilde at han skulde få seg ei kona derifrå, at han hadde velsigna honom, og talt for honom og sagt: «Du skal ikkje taka noko Kana'ans-kvende til kona!» 7 og at Jakob hadde lydt foreldri sine, og fare til Mesopotamia, 8 og då Esau såg at Isak, far hans, mislikta Kana'ans-kvendi, 9 so gjekk han til Ismael, og tok Mahalat, dotter åt Ismael, son hans Abraham, syster åt Nebajot, til kona, attåt dei andre konorne sine. 10 Og Jakob tok ut frå Be'erseba, og gav seg på vegnen til Kharan. 11 So kom han til ein stad som han laut gjeva seg til um natti; for soli var gladd. Og han tok ein av steinarne som låg der, og hadde til hovudgjerd, og lagde seg so til å sova på den staden. 12 Då drøynde han, og såg ein stige, som stod på jordi og rakk med øvste enden upp i himmelen, og han såg at Guds englar kleiv upp og ned etter stigen. 13 Og sjå: Herren stod uppyver honom og sagde: «Eg er Herren, Gud åt Abraham, godfar din, og Gud åt Isak. Dette landet som du no ligg i, det vil eg gjeva deg og ætti di. 14 Og ætti di skal verta som dusti på jordi, og du skal greina deg ut i vest og i aust og i nord og i sud, og i deg og di ætt skal alle folk på jordi velsignast. 15 Og sjå, eg skal vera med deg og vara deg kvar du so fer, og leida deg attende til dette landet: eg skal ikkje sleppa deg utor augo, fyrr eg hev gjort det eg hev lova deg!» 16 Då Jakob vakna or svevnen, sagde han: «Ja sanneleg er Herren på denne staden, og eg som ikkje visste det!» 17 So kom det ein otte yver honom, og han sagde: «Kor ageleg han er, denne staden! Dette må vera Guds hus, og her er porten til himmelen.» 18 Um morgonen tidleg reis Jakob upp, og tok den steinen han hadde havt til hovudgjerd, og reiste honom upp til eit merke, og slo olje oppå honom. 19 Og han kalla den staden Betel. Men fyrr heitte byen Luz. 20 Og Jakob gjorde ein lovnad og sagde: «Er Gud med meg og varar meg på den vegnen eg ferdast etter, og gjev meg mat å eta og klæde å klæda meg med, 21 og eg kjem vel heim att til huset å far min, so skal Herren vera min Gud, 22 og denne steinen, som eg hev reist upp til eit merke, han skal verta eit gudshus, og av alt du gjev meg, skal eg svara deg tiend.»

29 So tok Jakob i vegnen att, og gjekk til han kom til Austmannalandet. 2 Og då han skoda kring seg, såg han ein brunn på marki og tri saueflokkar som låg der innmed; for av den brunnen vatna dei buskapen. Men steinen som låg yver brunnen, var stor. 3 Og når alle buflokkarne hadde samla seg der, velte dei steinen av brunnen, og vatna

feet, og so lagde dei steinen på staden sin att, yver brunnen. 4 Og Jakob spurde deim: «Kvar er de frå, brørne mine?» Då sagde dei: «Me er frå Kharan.» 5 So spurde Jakob: «Kjenner de Laban, son åt Nahor?» Og dei svara: «Ja, me kjenner honom.» 6 «Liver han vel?» spurte Jakob. «Ja, det gjer han,» sagde dei, «og sjå der kjem Rakel, dotter hans, med sauerne.» 7 Då sagde han: «Sjå, soli stend endå høgt; det er ikkje tidi å sinka buskapen endå. Lat sauerne få drikka, og gakk av og gjæt atl!» 8 «Det kann me ikkje, fyr alle buflokkarne hev kome i hop,» sagde dei. «Då velter me steinen av brunnen, og vatnar feet.» 9 Medan han stod og tala med deim, kom Rakel med buskapen åt far sin; for det var ho som gjætte. 10 Og då Jakob såg Rakel, dotter åt Laban, morbror sin, og såg buskapen hans, so gjekk han innåt, og velte steinen av brunnen, og vatna feet åt Laban, morbror sin. 11 Og Jakob kysste Rakel, og gråten tok honom. 12 Og Jakob sagde det med Rakel at han var skyld far hennar, og at han var son åt Rebekka. Då sprang ho heim, og sagde det med far sin. 13 Med same Laban fekk høyra um Jakob, systerson sin, sprang han imot honom, og slo armarne kring honom, og kysste honom mange gonger, og bad honom med seg heim. So fortalte han Laban alt det som hendt hadde. 14 Og Laban sagde med honom: «Ja menn er me same folket!» So var han hjå honom ein månads tid. 15 Då sagde Laban med Jakob: «Skulde du tena hjå meg for inkje, for di um du er systerson min? Seg ifrå kva du vil hava i løn!» 16 No hadde Laban two døtter; den eldste heitte Lea, og den yngste heitte Rakel. 17 Og Lea var daudøyd, men Rakel var både velvaksi og væn. 18 Og Jakob hadde huglagt Rakel, og sagde: «Eg skal tena hjå deg i sju år, fær eg Rakel, den yngste dotteri di.» 19 Og Laban svara: «Det er betre eg gjev deg henne, enn at eg gjev henne til ein framand mann. Ver du hjå meg!» 20 So tenta Jakob i sju år for Rakel, og dei åri tykte han var som nokre få dagar, av di han var so sæl utav henne. 21 Sidan sagde Jakob med Laban: «Lat meg no få kona mi! for tidi mi er ute, og eg vil taka henne heim til meg.» 22 Då bad Laban i hop alt folket der i grendi, og gjorde eit gjestebod. 23 Og um kvelden tok han Lea, dotter si, og leidde henne inn til honom, og han sov hjå henne. 24 Og Laban let henne få Zilpa, tenestgjenta si: ho skulde tena hjå Lea, dotter hans, no. 25 Men um morgonen - sjå, då var det Lea! Då sagde han til Laban: «Kvi hev du fare soleis åt imot meg! Var det ikkje for Rakel eg tenta! Kvi hev du svike meg?» 26 «Me hev ikkje det for vis her i landet,» svara Laban, «å gifta burt den som yngre er fyre den som er eldre. 27 Ver no hjå denne til brudlaupsika er ute, so skal me gjeva deg den andre og, er

so at du vil tena hjå meg i sju år til.» 28 Og Jakob gjorde so, og var hjå henne til brudlaupsdagane var ende. Då gav Laban honom Rakel, dotter si, til kona. 29 Og han let Rakel, dotter si, få Bilha, tenestgjenta si: no skulde ho tena hjå henne. 30 Og Jakob tok Rakel og heim til seg, og han heldt meir av Rakel enn av Lea. Sidan tente han endå sju år til hjå Laban. 31 Då Herren såg at Lea var vanvryd, let han henne få born, men Rakel fekk ingi. 32 Og Lea vart med barn, og åtte ein son, og kalla honom Ruben. «Herren hev set kor vondt eg hev det,» sagde ho, «no kjem mannen min til å halda av meg.» 33 Og ho vart med barn ein gong til, og åtte ein son, og sagde: «Herren hev høyrat at eg var vanvryd; difor gav han meg denne og.» So kalla ho honom Simeon. 34 Og ho vart med barn endå ein gong, og åtte ein son, og sagde: «No lyt fulla mannen min halda seg til meg, sidan han hev fenge tri søner med meg.» Difor kalla dei honom Levi. 35 Og ho vart med barn fjorde gongen, og åtte ein son, og sagde: «No vil eg lova Herren.» Difor kalla ho honom Juda. So fekk ho ikkje fleire born då.

30 Då Rakel såg at ho og Jakob ikkje fekk born, vart ho ovundsjuk på syster si, og sagde med Jakob: «Lat meg få born, elles so døyr eg!» 2 Då vart Jakob harm på Rakel og sagde: «Er eg i staden åt Gud, som hev meinaka deg born?» 3 Då sagde ho: «Sjå her er Bilha, terna mi. Gakk inn til henne, so ho kann føda på fanget mitt og hjelpa meg og til ein son!» 4 So gav ho honom Bilha, terna si, til kona, og Jakob gjekk inn til henne. 5 Og Bilha vart med barn, og fekk ein son med Jakob. 6 Då sagde Rakel: «Gud hev dørm i mi sak: han høyrde børni mi, og gav meg ein son.» So kalla ho honom Dan. 7 Og Bilha, terna hennar Rakel, vart med barn att, og fekk ein son til med Jakob. 8 Då sagde Rakel: «Harde otor hev eg stade med syster mi, og no hev eg vunne.» So kalla ho honom Naftali. 9 Då Lea såg at ho ikkje fekk fleire born, tok ho Zilpa, terna si, og gav Jakob til kona. 10 Og Zilpa, terna hennar Lea, fekk ein son med Jakob. 11 Då sagde Lea: «No hadde eg lukka med meg!» So kalla ho honom Gad. 12 Og Zilpa, terna hennar Lea, fekk ein son til med Jakob. 13 Då sagde Lea: «Å sæle meg! Droserne kjem til å sækla meg!» So kalla ho honom Asser. 14 Ein dag i skurdonni gjekk Ruben av og fann rune-eple på marki, og bar dei til Lea, mor si. Då sagde Rakel med Lea: «Kjære væne, gjev meg nokre av dei rune-epli som son din hev funnel!» 15 Men ho svara henne: «Er det ikkje nok at du hev teke mannen min? Vil du no takta rune-epli åt son min og?» Då sagde Rakel: «Det er det same, fær eg rune-epli åt son din, so kann mannen få sova hjå deg i natt.» 16 Um kvelden, då Jakob kom heim frå marki, gjekk Lea

til møtes med honom og sagde: «Det er hjå meg du skal vera i natt; eg hev tinga deg for rune-epli åt son min.» So sov han hjå henne den natti. 17 Og Gud høyrde Lea, og ho vart med barn, og åtte den femte sonen. 18 Då sagde Lea: «No hev Gud gjeve meg mi løn, for di eg let mannen få terna mi.» So kalla ho honom Issakar. 19 Og Lea vart med barn att, og åtte den sette sonen. 20 Då sagde Lea: «Gud hev gjeve meg ei god gåva. No kjem mannen min til å bu hjå meg, sidan han hev fenge seks søner med meg.» So kalla ho honom Sebulon. 21 Sidan åtte ho ei dotter, og kalla henne Dina. 22 Då kom Gud i hug Rakel, og Gud høyrde børnerne hennar, og gjorde henne barnkjømd. 23 So vart ho då umhender, og åtte ein son. Då sagde ho: «Gud hev teke burt skammi mi.» 24 Og ho kalla honom Josef og sagde: «Gjev Herren vilde lata meg få ein son til!» 25 Då no Rakel hadde fenge Josef, sagde Jakob med Laban: «Slepp meg or tenesta, so eg kann fara heim til mitt eige land! 26 Lat meg få konor og borni mine, som eg hev tent for, so vil eg fara! For du veit sjølv kor lenge eg hev tent hjå deg.» 27 Då sagde Laban med honom: «Hadde du berre noko godvilje for meg! Eg hev fenge ei vitring um at det er for di skuld Herren hev velsigna meg. 28 Set berre på kva du vil hava i løn,» sagde han, «so skal eg gjeva deg det!» 29 Og Jakob sagde med honom: «Du veit sjølv kor vel eg hev tent deg, og korleis bufeet ditt hev muna, medan eg hev stelt med det. 30 For det var lite du hadde, fyrr eg kom hit, og no hev det auka mengdevis, og Herren hev velsigna deg for kvart fet eg gjekk. Men når skal no eg få syta for mitt eige hus?» 31 «Kva skal eg gjeva deg?» sagde hin. «Du tarv ikkje gjeva meg noko,» sagde Jakob. «Vil du gjera som eg no segjer, so skal eg gjæta buskapen din og sjå etter honom, som eg hev gjort. 32 I dag vil eg ganga gjennom heile buskapen din og skilja ut alt som er droplut eller sprekolut, både det som er svart i saueflokkene, og det som er sprekolut eller droplut i geiteflokkene, og det skal vera løni mi. 33 Og mi truheit skal svara for meg, når du heretter kjem og ser yver løni mi: Finst det hjå meg nokor geit som ikkje er droplut eller sprekolut, eller nokon sau som ikkje er svart, so er dei stolne.» 34 Då sagde Laban: «Ja ja, lat det vera som du segjer!» 35 Og same dagen skilde han ut dei bukkarne som var salute og sprekolute, og alle dei geiterne som var droplute og sprekolute, alt som det var noko kvitt på, og alt som var svart i saueflokkene, og let sønerne sine taka vare på det. 36 Og han lagde tri dagsleider millom seg og Jakob. Og Jakob laut gjæta det som att var av fenaden hans Laban. 37 Men Jakob fann seg grøne stavar av poppel og mandeltre og løn, og randa deim, so den kvite veden synte millom

borkerenderne. 38 Og stavarne, som han hadde randa, sette han upp i trørne i vatskuporne, der småfeet kom og skulde drikka, midt for augo på småfeet; for det var jamt dei flaug, når dei kom og skulde drikka. 39 So para småfeet seg innmed stavarne, og fekk ungar som var salute og droplute og spreklute. 40 Men lambi skilde Jakob ifrå og let småfeet venda augo mot det som var droplut, og mot alt som var svart i buskapen hans Laban. Soleis fekk han seg flokkar for seg sjølv, og hadde deim ikkje i hop med buskapen hans Laban. 41 Og kvar gong det var trivelegt småfe som flaug, so sette Jakob randestavarne i trørne, midt for augo på deim, so dei skulde para seg innmed stavarne. 42 Men var det slikt som ikkje vilde trivast, so sette han ikkje stavarne der. Soleis fekk Laban det feet som ikkje vilde trivast, og Jakob det som var trivelegt. 43 Og mannen vart rikare og rikare, og fekk mykje bufe, og gjentor og drengjer, og kamelar og asen.

31 So fekk han høyra at sønerne hans Laban hadde sagt:

«Jakob hev teke alt det som far vår åtte, og av det som far vår åtte, hev han lagt seg til all denne rikdomen.» 2 Og Jakob såg på andlitet hans Laban at han var ikkje den same mot honom som han hadde vore. 3 Og Herren sagde til Jakob: «Far attende til landet å federne dine og til ditt eige folk, og eg skal vera med deg.» 4 Då sende Jakob bod etter Rakel og Lea og bad deim koma ut på marki, til buskapen hans. 5 Og han sagde med deim: «Eg ser på andlitet å far dykkar at han er ikkje den same mot meg som fyrr. Men Gud å far min hev vore med meg. 6 Og de veit at eg hev tent far dykkar det beste eg vann. 7 Og far dykkar hev svike meg og brigda um att løni mi dei ti gongerne. Men Gud let honom ikkje få lov til å gjera meg nokon skade. 8 Når han sagde so: «Dei droplute skal vera løni di, » so fekk alt småfeet droplute ungar; og når han sagde so: «Dei salute skal vera løni di, » so fekk alt småfeet salute ungar. 9 Soleis tok Gud feet frå far dykkar og gav meg det. 10 Og ved det leitet då småfeet flaug, drøynde eg at eg let upp augo og såg ikring meg, og sjå, då var bukkarne som sprang på småfeet, salute og droplute og skjengjute. 11 Og Guds engel sagde til meg i draume: «Jakob!» og eg svara: «Ja, her er eg.» 12 Då sagde han: «Lat upp augo, so skal du få sjå at alle bukkarne som spring på småfeet, er salute og droplute og skjengjute. For eg hev set korleis Laban fer åt mot deg. 13 Eg er din Gud frå Betel, der som du salva steinen, der som du gjorde meg ein lovnad. Gjer deg no reidug og far ut or dette landet og attende til fødesheimen din!»» 14 Då svara Rakel og Lea og sagde med honom: «Hev då me endå nokon lut og arv i huset åt far vår? 15

Hev ikkje han rekna oss for framande? Han hev selt oss, og longe øydt upp det han fekk for oss. 16 All rikdomen som Gud hev teke frå far vår, høyrer oss og borni våre til. Gjer no berre du alt det som Gud hev sagt til deg!» 17 So budde Jakob seg til ferdi, og sette borni og konor sine på kamelarne. 18 Og han tok med seg alt bufeet sitt og alt godset som han hadde samla seg, det feet som han åtte og hadde ale seg til i Mesopotamia, og vilde fara til Isak, far sin, i Kana'ans-land. 19 Laban hadde gjenge av og skulde klyppa sauerne sine. Då stal Rakel med seg husgudarne som far hennar hadde. 20 Og Jakob stal seg burt ifrå Laban, aramæaren, og gat ikkje noko um at han vilde fara sin veg. 21 Han tok ut med alt det han åtte, og gav seg på vegen, og sette yver elvi, og tok leidi mot Gileadfjellet. 22 Tridje dagen etter fekk Laban vita at Jakob hadde stroke sin veg. 23 Då tok han med seg skyldfolki sine, og sette etter honom sju dagsleider, og nådde honom att på Gileadfjellet. 24 Men Gud kom til Laban, aramæaren, i draume um natti, og sagde til honom: «Vara deg no og seg ikkje eit ord til Jakob!» 25 Då Laban nådde att Jakob, hadde Jakob sett opp tjeldbudi si på fjellet; og Laban og skyldfolki hans sette opp budi si på Gileadfjellet. 26 Og Laban sagde med Jakob: «Kva tyder det at du hev stole deg burt ifrå meg og drege døtterne mine av garde, som dei var hertekne? 27 Kvi løynde du deg av, og stal deg burt ifrå meg? Kvi sagde du det ikkje med meg, so eg kunde fylgt deg på vegen med glederop og song og trummor og harpor? 28 Du let meg ikkje ein gong få kyssa borni og døtterne mine. Dette var uvistleg gjort av deg! 29 Eg hev det i mi magt å gjera dykk ilt. Men Gud å far dykkar sagde til meg i natt: «Vara deg no og seg ikkje eit ord til Jakob!» 30 Men var det no so at du laut taka ut, av di du lengta so sårt etter fødesheimen din, kvi stal du då gudarne mine?» 31 Då svara Jakob og sagde med Laban: «Eg var rædd; eg tenkte du kunde taka døtterne dine frå meg med hardom. 32 Men den som du finn gudarne dine hjå, han skal ikkje liva. Sjå no etter, og lat skyldfolki våre vera vitne, um du kannast med noko av det eg hev med meg, og tak det so til deg!» Men Jakob visste ikkje at Rakel hadde teke deim. 33 Og Laban gjekk inn i budi hans Jakob og i budi hennar Lea og i budi åt både ternorne, men fann ikkje noko. So gjekk han ut or budi hennar Lea, og inn i budi hennar Rakel. 34 Men Rakel hadde teke husgudarne, og lagt deim under klyssalen, og sett seg på deim. Og Laban rannsaka heile budi, men fann ikkje noko. 35 Og ho sagde med far sin: «Far må ikkje vera vond, for di eg ikkje kann reisa meg upp for honom! For det er so med meg no som stundom plar vera med kvendi.» Og han leita både høgt og lågt, men fann

ikkje husgudarne. **36** Då vart Jakob harm, og skjemde på Laban. Og Jakob tok til ords og sagde med Laban: «Kva hev eg forbrote? kva vondt hev eg gjort, sidan du elter meg so? **37** Då du rannsaka alt det eg hev, kva fann du då som høyrer huset ditt til? Legg det fram her og lat mine og dine skyldfolk få sjå det, so dei kann dømma millom oss two! **38** No hev eg vore hjå deg i tjuge år: Søyorne og geiterne dine hev aldri kasta, og verarne i fenaden din hev eg ikkje ete upp. **39** Det som var ihelrive, kom eg ikkje heim til deg med. Sjølv bøtte eg skaden. Av meg kravde du det, anten det var stole um dagen eller um natti. **40** Um dagen vilde hiten tyna meg, og kulden um natti, og eg fekk ikkje svevn på augo. **41** Tjuge år er det no eg hev vore hjå deg; fjortan år hev eg tent for både døtterne dine, og seks år for fenaden din; men du brigda um att løni mi dei ti gongerne. **42** Hadde ikkje Gud åt far min, han som var Gud åt Abraham, og som Isak ber age for, hadde ikkje han vore med meg, so hadde du visst no sendt meg burt med two hender tome. Men Gud såg mi møda og alt mitt slæp, og han jamna det for meg i natt.» **43** Då svara Laban og sagde med Jakob: «Det er mine døtter, og mine born, og min buskap, og mitt alt du ser. Kva skulde eg då no gjera desse døtterne mine eller borni deira, som dei hev ført til verdi? **44** So kom no og lat oss gjera ei semja, eg og du, og den skal vera til vitnemål millom meg og deg!» **45** So tok Jakob ein stein og reiste honom upp til eit merke. **46** Og Jakob sagde med skyldfolki sine: «Sanka i hop Stein!» So fann dei seg steinar, og bygde ein varde, og sette seg og åt der, innmed varden. **47** Og Laban kalla varden Jegar Sahaduta, og Jakob kalla honom Gal'ed. **48** Og Laban sagde: «No er denne varden vitne millom meg og deg.» Difor kalla dei honom Gal'ed, **49** og Mispa, «av di,» sagde han, «Herren skal halde vakt millom meg og deg, når me hev kome einannan or syne. **50** Fer du ille med døtterne mine, eller tek du deg andre konor attåt døtterne mine, då er det fulla ingen mann innmed oss, men kom i hug det: Gud er vitne millom meg og deg.» **51** Og Laban sagde med Jakob: «Sjå, denne varden og denne merkesteinen, som eg hev reist millom meg og deg - **52** vitne skal dei vera, både varden og merkesteinen, at ikkje skal eg fara framur denne varden, burt til deg, og ikkje skal du fara hitum denne varden og denne merkesteinen, heim til meg, på det som vondt er. **53** Gud åt Abraham og Gud åt Nahor døme millom oss, han som var Gud åt far deiral! So svor Jakob ved honom som Isak, far hans, bar age for. **54** Og Jakob ofra eit slagtoffer på fjellet, og bad skyldfolki sine eta med seg. Og dei åt med honom, og var på fjellet um natti. **55** Um morgonen tidleg

reis Laban upp, og kysste barneborni og døtterne sine, og velsigna deim. So tok Laban ut, og for heim att til seg.

32 Og Jakob for sin veg framigjenom, og Guds englar møtte honom. **2** Då Jakob såg deim, sagde han: «Dette er Guds herlæger,» og han kalla den staden Mahanajim. **3** Og Jakob sende folk fyre seg til Se'irlandet, til Edomsmarki, med bod til Esau, bror sin. **4** Og han sagde deim fyre: «So skal de segja med herren min, Esau: «So segjer Jakob, tenaren din: «Eg hev halde til hjå Laban, og trøytt der til no. **5** Og eg hev fenge meg uksar og asen og småfe og drengjer og gjentor, og no var eg huga til å senda deg bod um dette, herre bror, um eg kunde gjera deg blid på meg.»» **6** Og dei kom attende til Jakob og sagde: «Me råka Esau, bror din, og rett no kjem han sjølv til møtes med deg, og fire hundrad mann med honom.» **7** Då vart Jakob ovleg rædd, og det var so bringa hans vilde snøra seg i hop. Og han bytte folket som var med honom, og sauerne og nauti og kamelarne, i two hopar, **8** og sagde: «Um Esau kjem yver den eine hopen og slær honom ned, so kann den hopen som att er, få berga seg undan.» **9** Og Jakob sagde: «Du Gud åt Abraham, godfar min, du Gud åt Isak, far min, du Herre, som sagde til meg: «Far attende til landet ditt og fødesheimen din, og eg skal gjera vel imot deg» - **10** eg er ikkje verd all den miskunn og all den truskap du hev vist imot tenaren din; for med stav i hand gjekk eg yver denne Jordanelvi, og no er eg vorten til two store hopar. **11** Å, berga meg for Esau, bror min; for eg er so rædd honom; eg ottast han kann koma og slå i hel meg og mine, både mor og born. **12** Du hev då sjølv sagt: «Eg skal allstødt gjera vel imot deg og lata ætti di verta som havsens sand, som det ikkje er tal på.»» **13** So var han der um natti, og av alt det han åtte, tok han ut ei gåva til Esau, bror sin: **14** two hundred geiter og tjuge bukkar, two hundred søyor og tjuge varar, **15** tretti mjølkekamelar med fylt deira, fyrti kvigor og ti vetrungsuskar, tjuge asenfyljur og ti asenfolar. **16** Og han let drengjerne sine fara i vegen med dette, kvar drift for seg, og sagde med deim: «Far de fyre meg, og lat det vera eit godt stykke millom kvar drift!» **17** So sagde han med den fyrste av deim: «Når Esau, bror min, møter deg, og han talar til deg og spør: «Kven høyrer du til, og kvar skal du av, og kven eig den bølingen, som du driv?» **18** då skal du segja: «Jakob, tenaren din; det er ei gåva han sender Esau, herren min, og snart kjem han sjølv etter.»» **19** Sameleis tala han til den andre og den tridje og til alle drivarane, og sagde: «De som eg no hev sagt, skal de segja med Esau, når de møter honom. **20** Og dette skal de og segja: «Snart kjem Jakob, tenaren din, etter.»» For han tenkte: «Eg vil blidka honom med denne gåva, som eg

sender fyre meg, og sidan vil eg sjå honom i andlit; kann henda han då tek vel imot meg.» 21 So for dei fyre med gáva, og sjølv var han i lægret den natti. 22 Same natti reis han upp, og tok både konorne og både ternorne sine og alle dei elleve sønerne sine og gjekk over Jabbokvadet. 23 Han tok og flutte deim yver ái, og alt han átte, førde han yver. 24 So var Jakob att åleine. Då kom det ein mann og drogst med honom radt til i dagingi. 25 Og då han såg at han ikkje kunde ráda med honom, snart han mjødmeskåli hans, og mjødmi gjekk or led på Jakob, medan dei drogst. 26 Og han sagde: «Slepp meg, for no er det dagen.» Men Jakob sagde: «Eg slepper deg ikkje, utan du velsignar meg.» 27 «Kva heiter du?» spurde mannen. «Jakob, » svara han. 28 Då sagde mannen: «Du skal ikkje lenger heita Jakob, men Israel. For du hev stridt med Gud og med menn, og vunne.» 29 Og Jakob spurde honom og sagde: «Kjære deg, seg meg namnet ditt!» Men han svara: «Kvi spør du etter namnet mitt?» Og han velsigna honom der. 30 Og Jakob kalla den staden Peniel; «for eg hev set Gud, andlit mot andlit, » sagde han, «og endå berge livet.» 31 Og med same han var komen framum Penuel, rann soli. Og han var halt i mjødmi. 32 Difor er det so den dag i dag, at Israels-sønerne aldri et den store seni som er på mjødmeskåli, av di han snart mjødmeskåli hans Jakob på den store seni der er.

33 Og Jakob skoda framyver, og sjå, der kom Esau og fire hundrad mann med honom. Då skifte han borni millom Lea og Rakel og både ternorne, 2 og sette ternorne og borni deira fremst, og Lea og borni hennar attanfor, og Rakel og Josef attarst. 3 Og sjølv gjekk han fram fyre deim, og bøygde seg nedåt jordi sju gonger, til dess han kom tett innåt bror sin. 4 Men Esau sprang imot honom, og tok honom i fanget, og lagde armarne um halsen hans, og kysste honom, og dei gret. 5 Då han såg upp, vart han var konorne og borni; då sagde han: «Kva er dette for folk du hev med deg?» «Det er dei borni som Gud hev unnt tenaren din, » sagde Jakob. 6 So gjekk ternorne fram med borni sine og bøygde seg. 7 Og Lea og borni hennar gjekk og fram og bøygde seg. Sidan gjekk Josef og Rakel fram og bøygde seg. 8 Då sagde han: «Kva vilde du med heile denne buskapen som eg møtte?» «Eg vilde gjera deg blid på meg, herre bror, » sagde hin. 9 Då sagde Esau: «Eg hev nok, bror. Hav du sjølv det som ditt er!» 10 «Å nei, kjære væne!» sagde Jakob. «Hev du noko godvilje for meg, so tak imot gáva mi! For då eg såg deg i andlitet, var det som eg såg Guds andlit, med di du var so blid imot meg. 11 Kjære deg, tak imot gáva eg sende deg! For Gud hev vore god mot meg, og eg hev nok av alle slag.» Og han nøydde honom, til han tok imot det. 12 So sagde

Esau: «Lat oss taka ut og koma i vegen, so skal eg fara jamte med deg.» 13 Men Jakob sagde: «Du veit, herre bror, at borni ikkje toler mykje, og eg hev lambsøyor og nybære kyr å taka vare på. Driv ein deim for hardt, um det berre er ein dag, so døyr heile buskapen. 14 Vil ikkje du gjera vel og fara fyre meg, herre bror! So kann eg rusla so smått, etter som drifterne og borni orkar til, til dess eg kjem til deg i Se'ir.» 15 «So vil eg lata nokre av dei mennerne eg hev med, vera att hjå deg, » sagde Esau. «Kvi då?» sagde hin; «berre du vil vera blid på meg, herre bror!» 16 So snudde Esau um same dagen, og for sin veg heim att til Se'ir. 17 Og Jakob tok vegen til Sukkot, og bygde seg eit hus, og til buskapen sin gjorde han skålar. Difor kalla dei den staden Sukkot. 18 Og Jakob kom seg vel fram til Sikemsbyen i Kana'ans-land, den gongen han for frå Mesopotamia, og han fann seg eit läger framanfor byen. 19 Og det jordstykket som han hadde sett opp tjeldbudi si på, kjøpte han av sønerne hans Hemor, far åt Sikem, for hundrad gullpengar. 20 Og han bygde eit altar der, og kalla det: «Gud er Gud åt Israel».

34 Dina, dotter åt Jakob og Lea, gjekk ein gong ut og vilde sjå på droserne i landet. 2 Og Sikem, son åt Hemor, heviten, som var hovding i landet, såg henne, og han tok henne, og låg med henne, og tok æra hennar. 3 Og hugen hans stod til Dina, dotter åt Jakob; for han hadde fenge henne kjær. Og han tala blidt til gjenta og hugga henne. 4 Sidan tala Sikem til Hemor, far sin, og sagde: «Lat meg få den móyi til kona!» 5 Og Jakob fekk høyra at han hadde skjemt ut Dina, dotter hans. Men sønerne hans var med buskapen utpå marki, og Jakob tagde med det, til dei kom heim att. 6 Men Hemor, far hans Sikem, gjekk ut til Jakob og vilde tala med honom. 7 Sønerne hans Jakob kom heim frå marki, då dei fekk høyra dette. Og det gjorde kararne ilt, og dei var ovleg harme. For han hadde fare skamleg åt mot Israel, med di han hadde lege hjå dotter hans Jakob; slikt skulde aldri henda! 8 Då tala Hemor med deim og sagde: «Sikem, son min, hev huglagt dotter dykkar; kjære væne, lat honom få henne til kona! 9 Lat oss gifta borni våre i hop: gjev oss døtterne dykkar, og tak de våre døtter. 10 Og gjev dykk so til hjå oss. De hev heile landet fyre dykk. De kann få bu her, og fara fritt kring i landet og få dykk eigedomar her.» 11 Og Sikem sagde med far hennar og brørne hennar: «Kunde eg berre få gjort dykk blide på meg! Det de krev av meg, skal de få. 12 Krev so mykje de vil av meg i festarfe og i benkjargáva! Eg skal gjeva det de vil hava, berre eg fær móyi til kona!» 13 Men sønerne hans Jakob svara Sikem og Hemor, far hans, med svikfulle ord, for di han hadde skjemt ut Dina, syster deira. 14 «Me kann ikkje gjera det, » sagde

dei, «og gjeva syster vår til ein mann som hev huvehold; det vilde vera ei vanæra for oss. **15** Berre på det vilkåret kann me laga oss etter dykk, at de vert liksom me, og alle karar hjå dykk vert umskorne. **16** Då skal me gjeva dykk døtterne våre, og taka dykkar døtter til konor, og bu hjå dykk, so me vert eitt folk. **17** Men vil de ikkje lyda oss og lata dykk umskjera, so tek me syster vår, og fer burt.» **18** Og dei tykte vel um ordi deira, både Hemor og Sikem, son hans Hemor. **19** Og sveinen drygde ikkje, men gjorde dette. For han heldt av dotter hans Jakob, og han var den gjævaste i heile ætti si. **20** So møtte Hemor og Sikem, son hans, til tings i byen sin, og dei tala til bymennene og sagde: **21** «Desse mennene vil gjerne vera vener med oss. Dei vil gjeva seg til her og fara kring i landet, og de veit at landet er vidt nok åt deim til alle kantar. Me skal taka døtterne deira til konor, og gjeva deim våre døtter. **22** Men berre på eitt vilkår vil dei laga seg etter oss og bu hjå oss, so me vert eitt folk, og det er at alle karar hjå oss vert umskorne, som dei er sjølve. **23** Buskapen deira og godset deira og klyvdyri deira, vert ikkje alt det vårt, når me berre lagar oss etter deim, so dei gjev seg til hjå oss?» **24** Og dei lydde Hemor og Sikem, son hans, alle som åtte heime der i byen; og alle karar, dei som åtte heime der i byen, vart umskorne. **25** So hende det den tridje dagen, då dei var sjuke av verken, at two av sønerne hans Jakob, Simeon og Levi, sambrørne hennar Dina, tok sverdi sine, og storma inn i byen, medan folki var trygge, og drap alle karar. **26** Og dei hogg ned Hemor og Sikem, son hans, med kvasse sverd, og tok Dina ut or huset hans Sikem, og drog burt. **27** Sønerne hans Jakob kom yver deim som falne var, og herja byen, for di dei hadde skjemt ut syster deira. **28** Dei tok sauerne og nauti deira og asni deira, både det som var i byen og det som var på marki. **29** Og alt godset deira og alle borni og kvendi deira rana dei og drog av med, og alt som i husi var. **30** Då sagde Jakob med Simeon og Levi: «De hev gjort meg ei stor sorg! De veld at eg fær eit uord på meg hjå landslyden, kananitarne og perizitarne. Me er då berre ein liten flokk, og samlar dei seg imot meg, so kjem dei til å slå meg i hel, og tyna både meg og mitt hus.» **31** «Skulde han fara åt med syster vår som med ei skjkjøkja?» sagde dei.

35 Og Gud sagde til Jakob: «Gjer deg reidug, og far upp til Betel, og gjev deg til der, og bygg eit altar åt Gud, han som synte seg for deg, då du rømde for Esau, bror din.» **2** Då sagde Jakob med husfolket sitt og alle deim som var med honom: «Få burt dei framande gudarne, som er hjå dykk, og fjelga dykk, og byt klæde! **3** Og lat oss so taka ut og fara upp til Betel! Der vil eg byggja eit altar åt Gud, han

som høyrdé bøni mi den dagen eg var i fåre, og som var med meg på den vegen eg for.» **4** Då let dei Jakob få alle dei framande gudarne som dei hadde hjå seg, og ringarne som dei hadde i øyro; og Jakob grov det ned under den eiki som stend innmed Sikem. **5** So tok dei ut, og ein otte frå Gud kom yver byarne rundt ikring deim, so dei sette ikkje etter Jakobs-sønerne. **6** Og Jakob kom til Luz, som ligg i Kana'ans-land - no heiter det Betel - både han og alt folket som var med honom. **7** Der bygde han eit altar, og kalla den staden «Gud i Betel»; for der hadde Gud synt seg for honom den gongen han rømde for bror sin. **8** Då døydde Debora, fostermor hennar Rebekka, og ho vart jorda nedanfor Betel, attunder ei eik; den kallar dei Gråtareiki. **9** Gud synte seg endå ein gong for Jakob, den tid han kom frå heim Mesopotamia, og velsigna honom. **10** Og Gud sagde til honom: «Du heiter Jakob! heretter skal du ikkje heita Jakob; Israel skal du heita!» Sidan kalla dei honom Israel. **11** Og Gud sagde til honom: «Eg er Gud, den Allvelduge. Du skal veksa og aukast! Eit folk, ei mengd med folkeslag skal ættast frå deg, og undan deg skal kongar alast. **12** Og det landet som eg gav Abraham og Isak, det vil eg gjeva deg; ætt di etter deg vil eg gjeva det landet.» **13** So for Gud upp ifrå honom på den staden han var då han tala med honom. **14** Då reiste Jakob upp ein stein på den staden han var då han tala med honom, ein minnestein, og auste drykkoffer på honom, og slo olje utyver honom. **15** Og Jakob kalla den staden han var då Gud tala med honom, Betel. **16** So tok dei ut att frå Betel, og då dei hadde att som eit augneleite til Efrat, fekk Rakel barnilt, og ho vart strengt sjuk. **17** Og medan ho låg i hardaste riderne, sagde Ijosmori med henne: «Syt ikkje no! Her hev du ein son att.» **18** Og i det same ho sålast - for ho laut døy - kalla ho honom Benoni; men far hans kalla honom Benjamin. **19** Då Rakel var slokna, vart ho jorda frammed vegen til Efrat, som no heiter Betlehem. **20** Og Jakob reiste upp ein minnestein på gravi hennar. Det er gravsteinen hennar Rakel; han stend der den dag i dag. **21** So tok Israel ut att, og sette upp tjeldbudi si burtanfor Bølingstårnet. **22** Medan Israel budde der i landet, hende det at Ruben gjekk av og låg hjå Bilha, fylgjekona åt far hans. Og Israel fekk vita det. Sønerne hans Jakob var tolv i talet. **23** Sønerne hennar Lea var Ruben, eldste son hans Jakob, og Simeon og Levi og Juda og Issakar og Sebulon. **24** Og sønerne hennar Rakel var Josef og Benjamin. **25** Og sønerne åt Bilha, terna hennar Rakel, var Dan og Naftali. **26** Og sønerne åt Zilpa, terna hennar Lea, var Gad og Asser. Dette var sønerne hans Jakob, som han hadde fenge i Mesopotamia. **27** Og Jakob kom til Isak, far sin, i Mamre, tett

innmed Arbabyen, som no heiter Hebron, der som Abraham og Isak hadde halde til. 28 Og dagarne hans Isak vart hundred og åtteti år. 29 Då sålast Isak og døydde, og kom saman med federne sine, gamall og mett av dagar. Og Esau og Jakob, sønerne hans, fylgde honom til gravi.

36 Dette er ætti hans Esau eller Edom: 2 Esau tok seg konor av Kana'ans-folket: Ada, dotter åt Elon, hetiten, og Åhālibama, dotter åt Ana, sonedotter åt Sibeon, heviten, 3 og Basmat, dotter åt Ismael, syster åt Nebajot. 4 Og Esau fekk med Ada sonen Elifaz, og med Basmat sonen Re'uvel. 5 Og med Åhālibama fekk han sønerne Je'uus og Jalam og Korah. Dette var sønerne hans Esau, som han fekk i Kana'ans-land. 6 Og Esau tok konorne sine og sønerne og døtterne sine og heile huslyden sin og buskappen sin og alle klyvdyri sine og alt godset sitt, som han hadde sanka i Kana'ans-land, og flute burt frå Jakob, bror sin, og av til eit anna land. 7 For dei åtte so mykje fe, at dei kunde ikkje bu saman; landet som dei heldt til i, kunde ikkje føda deim, so stor var buskappen deira. 8 So sette Esau seg ned i Se'irfjelli; Esau, det er den same som Edom. 9 Og dette er ætti hans Esau, far åt Edom-folket i Se'irfjelli: 10 Dette er namni på sønerne hans Esau: Elifaz, son åt Ada, kona hans Esau, og Re'uvel, son åt Basmat, kona hans Esau. 11 Og sønerne hans Elifaz var Teman og Omar og Sefo og Gatam og Kenaz. 12 Og Elifaz, son hans Esau, hadde ei fylgjekona som heitte Timna. Med henne fekk Elifaz sonen Amalek. Dette var sønerne hennar Ada, kona hans Esau. 13 Og dette er sønerne hans Re'uvel: Nahat og Zerah, Samma og Mizza. Dette var sønerne åt Basmat, kona hans Esau. 14 Og dette er sønerne åt Åhālibama, dotter hans Ana, sonedotter hans Sibeon, kona hans Esau: med henne fekk Esau sønerne Je'uus og Jalam og Korah. 15 Dette er jarlarne åt Esau-folket: Sønerne åt Elifaz, eldste son hans Esau, var Teman-jarlen, Omar-jarlen, Sefo-jarlen, Kenaz-jarlen, 16 Korah-jarlen, Gatam-jarlen, Amalek-jarlen. Det var dei jarlarne som var ætta frå Elifaz i Edomlandet. Dette var sønerne åt Ada. 17 Og dette er sønerne hans Re'uvel, son åt Esau: Nahat-jarlen, Zerah-jarlen, Samma-jarlen, Mizza-jarlen. Det var dei jarlarne som var ætta frå Re'uvel i Edomlandet. Dette var sønerne åt Basmat, kona hans Esau. 18 Og dette er sønerne åt Åhālibama, kona hans Esau: Je'uus-jarlen, Jalam-jarlen, Korah-jarlen. Det var dei jarlarne som var ætta frå Åhālibama Anasdotter, kona hans Esau. 19 Dette var Esaus-sønerne, og dette var jarlarne deira. Dette var Edom-folket. 20 Dette er sønerne åt Se'ir, horiten, som hadde bygt landet: Lotan og Sobal og Sibeon og Ana 21 og Dison og Eser og Disan. Det var jarlarne åt horitarne, Se'ir-folket i Edomlandet.

22 Og sønerne hans Lotan var Hori og Hemam, og syster hans Lotan var Timna. 23 Og dette er sønerne hans Sobal: Alvan og Manahat og Ebal, Sefo og Onam. 24 Og dette er sønerne hans Sibeon: Aja og Ana. Ana var det som fann dei heite kjeldorne i øydemarki, medan han gjætte asni åt Sibeon, far sin. 25 Og dette er borni hans Ana: Dison og Åhālibama Anasdotter. 26 Og dette er sønerne hans Dison: Hemdan og Esban og Jitran og Keran. 27 Dette er sønerne hans Eser: Bilhan og Za'avan og Akan. 28 Dette er sønerne hans Dison: Us og Aran. 29 Dette er jarlarne åt horitarne: Lotan-jarlen, Sobal-jarlen, Sibeon-jarlen, Ana-jarlen, 30 Dison-jarlen, Eser-jarlen, Disan-jarlen. Det var jarlarne åt horitarne, fylkeshovdingarne deira, i Se'irlandet. 31 Og dette er dei kongarne som rådde yver Edomlandet, fyrr det rådde nokon konge yver Israels-folket. 32 Bela, son åt Beor, var konge i Edom, og byen han sat i heitte Dinhaba. 33 Og Bela døydde, og Jobab, son åt Zerah, frå Bosra, vart konge i staden hans. 34 Og Jobab døydde, og Husam frå Temanitarlandet vart konge i staden hans. 35 Og Husam døydde, og Hadad, son åt Bedad, vart konge i staden hans; han var det som vann yver midjanitarne på Moabmoen. Og byen hans heitte Avit. 36 Og Hadad døydde, og Samla frå Masreka vart konge i staden hans. 37 Og Samla døydde, og Saul frå Rehobot uppmed å vart konge i staden hans. 38 Og Saul døydde, og Ba'al-Hanan, son åt Akbor, vart konge i staden hans. 39 Og Ba'al-Hanan, son åt Akbor, døydde, og Hadar vart konge i staden hans, og hans by heitte Pa'u; og kona hans heitte Mehetabel, dotter åt Matred, som var dotter åt Mezahab. 40 Og dette er jarlarne av Esau-ætti, etter sine ætter, i sine bustader, med sine namn: Timna-jarlen, Alva-jarlen, Jetet-jarlen, 41 Åhālibama-jarlen, Ela-jarlen, Pinon-jarlen, 42 Kenaz-jarlen, Teman-jarlen, Mibsar-jarlen, 43 Magdiel-jarlen, Iram-jarlen. Det var jarlarne i Edom, etter bustaderne sine i det landet dei åtte. Dette var ætti hans Esau, far åt Edom-folket.

37 Jakob vart buande i Kana'ans-landet, der som far hans hadde halde til. 2 Dette er soga um Jakobs-ætti: Då Josef var syttan år gamall, gjætte han fenaden i lag med brørne sine; han var busvein hjå sønerne til Bilha og Zilpa, konorne åt far hans, og alt det vonde som vart sagt um deim, gjekk Josef til far deira med. 3 Men Israel heldt Josef kjærast av alle borni sine, for han hadde fenge honom på sine gamle dagar; og han gjorde ein sid ermekjole åt honom. 4 Og då brørne hans såg at far deira heldt meir av honom enn av alle brørne hans, vart dei hatige på honom, og kunde ikkje tala eit godt ord til honom. 5 Ein gong hadde Josef

ein draum, som han fortalte brørne sine, og då vart dei endå meir hatige på honom. 6 «No skal de høyra kva eg hev drøymt,» sagde han til deim. 7 «Eg tykte me var ute på åkeren og skar. Best det var, reiste mitt kornband seg upp og stod, og dykkar kornband stod rundt ikring og bøygde seg for mitt.» 8 Då sagde brørne hans med honom: «Skal du, kann henda, verta kongen vår og råda yver oss?» Og sidan hata dei honom endå meir for draumarne og rørdorne hans. 9 So hadde han ein draum att, og den fortalte han og brørne sine. «Veit de kva eg no hev drøymt?» sagde han: «Eg tykte soli og månen og elleve stjernor lagde seg å gruve for meg.» 10 Men då han sagde det med far sin og brørne sine, skjemde far hans på honom og sagde med honom: «Kva er det no du hev drøymt att! Skulde eg og mor di og brørne dine koma og leggja oss å gruve for deg?» 11 Og brørne hans var ovundsjuke på honom, men far hans lagde seg dette på minne. 12 So var det ein gong brørne hans var av og gjætte buskappen å far sin burtmed Sikem. 13 Då sagde Israel med Josef: «Gjæter ikkje brørne dine burtmed Sikem? Kom, eg vil senda deg til deim!» Og han svara: «Ja, her er eg.» 14 Då sagde Israel med honom: «Kjære deg, gakk av og sjå korleis det stend til med brørne dine og korleis det er med buskappen, og kom so heim att og seg meg det!» Dermed so sende han Josef av stad frå Hebrondalen, og so kom han til Sikem. 15 Medan han no vanka umkring i marki, møtte han ein mann, og mannen tala til honom og spurde: «Kva leitar du etter?» 16 «Eg leitar etter brørne mine,» svara han. «Kjære deg, seg meg kvar dei gjæter!» 17 «Dei hev teke ut herifrå,» sagde mannen: «Eg høyrdi dei sagde: «No vil me til Dotan.»» So gjekk Josef til Dotan, og der fann han brørne sine. 18 Dei såg honom langt burte, og fyrr han kom innåt deim, samrådde dei um å drepa honom, 19 og dei sagde seg imillom: «Sjå, der kjem denne stordrøymaren! 20 Kom og lat oss slå honom i hel og kasta honom ned i ein av desse brunnarne her, og so segja at eit udyr hev ete honom upp! Då skal me sjå kva det vert av draumarne hans.» 21 Då Ruben høyrdi det, vilde han berga honom utor henderne deira og sagde: «Lat oss ikkje take livet hans!» 22 Og Ruben sagde med deim: «Lat det ikkje renna blod! Kasta honom heller ned i denne brunnen, som er i øydemarki, men legg ikkje hand på honom!» Dette sagde han av di han vilde berga honom utor henderne deira og få honom heim att til far hans. 23 Då no Josef var kome innåt brørne sine, hadde dei av honom kjolen hans, den side ermekjolen han gjekk i, 24 og tok og kasta honom ned i brunnen; men brunnen var tom; det var ikkje vatn i honom. 25 So sette dei seg ned, og vilde få seg mat. Men då dei såg upp og skoda kring

seg, vart dei vare eit ferdafylge: det var ismaelitar, som kom frå Gilead, og førde kryddor og balsam og rosekvåda på kamelarne sine; det var dei på veg til Egyptarland med. 26 Då sagde Juda med brørne sine: «Kva bate hev me av det at me slær bror vår i hel og dyl dråpet? 27 Kom, og lat oss selja honom til ismaelitarne, og ikkje leggja hand på honom; han er då bror vår, vårt eige kjøt og blod!» Og brørne hans lydde honom, 28 og då kjøpmennene - dei var frå Midjan - for framur, drog dei Josef upp or brunnen, og so selde dei Josef for tjuge sylvdalar til ismaelitarne; og dei tok Josef med seg til Egyptarland. 29 So kom Ruben attende til brunnen, men då han skulde sjå, var ikkje Josef i brunnen. Då reiv han sund klædi sine, 30 og han gjekk attende til brørne sine, og sagde: «Sveinen er der ikkje! Og eg, kvar skal eg no gjera av meg?» 31 So tok dei kjolen åt Josef, og slagta ein bukk, og duppa kjolen i blodet. 32 Og dei sende ermekjolen heim til far sin og sagde: «Denne hev me funne. Sjå etter um det ikkje er kjolen åt son din!» 33 Og han kjende honom att, og sagde: «Jau, det er kjolen åt son min. Eit udyr hev ete honom upp. Josef er ihelriven!» 34 Og Jakob reiv sund klædi sine, og sveipte ein sekk um mjødmarne, og syrgde yver son sin i lang, lang tid. 35 Og alle søerne og døsterne hans kom og vilde trøysta honom, men han let seg ikkje trøysta: «Med sorg og sut lyt eg fara ned til son min i nåheimen!» sagde han. Og far hans gret yver honom; (*Sheol h7585*) 36 men midjanitarne selde honom i Egyptarland, til Potifar, som var hirdmann hjå Farao og hovding yver livvakti.

38 I same tidi bar det so til at Juda for nedover frå brørne sine, og gav seg til hjå ein mann i Adullam som heitte Hira. 2 Der såg Juda dotter åt ein kananitisk mann som heitte Sua, og han tok henne til kona, og budde i hop med henne. 3 Og ho vart med barn, og åtte ein son; honom kalla han Er. 4 So vart ho med barn ein gong til, og åtte ein son, og ho kalla honom Onan. 5 Sidan åtte ho endå ein son, og kalla honom Sela; då ho fekk honom, var Juda i Kezib. 6 Og Juda feste ei kone åt Er, eldste son sin; ho heitte Tamar. 7 Men Herren tykte ille um Er, eldste son åt Juda, og Herren laga det so at han døydde. 8 Då sagde Juda med Onan: «Tak brorkona di heim til deg, og gift deg med henne, so du held uppe ætti åt bror din!» 9 Men Onan visste at borni ikkje skulde vera hans; og når han låg med enkja etter bror sin, let han det spillast på jordi, so han ikkje skulde gjeva bror sin avkjøme. 10 Og Herren tykte ille um det han gjorde, og laga det so at han og døydde. 11 Då sagde Juda til Tamar, sonekona si: «No lyt du sitja enkja i huset åt far din, til Sela, son min, er voksen!» For han tenkte: «Elles kjem han og til å døy, som brørne hans.» So for Tamar heim att, og budde hjå

far sin. **12** Då det leid frametter ei tid, døydde dotter åt Sua, kona hans Juda. Og då syrgjetidi var ute, gjekk Juda upp til Timna, til deim som klypte sauerne hans, både han og venen hans, Hira frå Adullam. **13** Og Tamar fekk spurt det; for det kom ein og sagde med henne: «Sjå, verfar din er på veg upp til Timna og vil klyppa sauerne sine.» **14** Då lagde ho av seg enkjebunaden sin, og kasta på seg ei kåpa og sveipte henne vel kring seg, og so sette ho seg frammed ledet utfor Enajim, på vegen til Timna. For ho såg at Sela var vaksen, og at ho ikkje fekk honom. **15** Då Juda såg henne, tenkte han det var ei skjøkja, av di ho heldt kåpa attfor andlitet. **16** So tok han av vegen, og gjekk innåt henne og sagde: «Kom og lat meg få liggja med deg!» For han visste ikkje at det var sonekona hans. Då sagde ho: «Kva gjev du meg, er so du fær liggja med meg?» **17** «Eg skal senda deg eit kid av buskapen min,» sagde han. «Gjev meg so noko i vissa då, til du sender meg det!» sagde ho. **18** «Kva vissa skal eg gjeva deg?» sagde han. «Segringen din og lekkjet ditt og staven som du hev i handi,» sagde ho. Det gav han henne, og so fekk han liggja med henne, og ho vart fremmeleg med honom. **19** Og ho stod upp og gjekk sin veg, og lagde av seg kåpa og hadde på seg enkjebunaden sin. **20** Og Juda sende kidet med venen sin, han frå Adullam, og bad honom få att vissa av kvinnen; men han fann henne ikkje. **21** Og han spurde folki i grendi hennar og sagde: «Kvar er skjøkja, ho i Enajim, frammed vegen?» Men dei sagde: «Det hev ikkje vore nokor skjøkje her.» **22** So kom han attende til Juda og sagde: «Eg fann henne ikkje, og folki der i grendi sagde endå det: «Det hev ikkje vore nokor skjøkja her.»» **23** Då sagde Juda: «Lat henne hava det, so me ikkje fær skam av dette! Kidet veit du no eg hev sendt, men du fann henne ikkje.» **24** So var det på lag tri månader etter, då kom dei og sagde med Juda: «Tamar, sonekona di, hev lagt seg burt, so ho jamvel hev vorte med barn.» Då sagde Juda: «Leid henne ut! Ho skal brennast.» **25** Då dei so leide henne ut, sende ho bod til verfar sin og sagde: «Det er med den mannen som eig dette, at eg hev vorte med barn. Du skulde vel ikkje vita kven som eig denne segringen og lekki og staven?» sagde ho. **26** Og Juda kjendest med det, og sagde: «Ho er i sin gode rett imot meg; for eg let henne ikkje få Sela, son min.» Og han låg ikkje med henne meir. **27** Då det so leid til at ho skulde eiga barn, sjå, då var det tvillingar i livet hennar. **28** Og i det same ho fødde, rette den eine handi fram. Då tok Ijosmori og batt ein raud tråd kring handi hans, og sagde: «Denne kom fyrst.» **29** Men so drog han handi attende, og då kom bror hans fram! Då sagde ho: «Korleis er det du bryt deg fram!» Og dei kalla honom Peres. **30**

So kom bror hans, han som hadde den raude tråden kring handi. Honom kalla dei Zerah.

39 Og Josef, han vart førd ned til Egyptarland, og Potifar, ein egyptar, som var hirdmann hjå Farao og hovding yver livvakti, kjøpte honom av ismaelitarne, som hadde ført honom dit. **2** Men Herren var med Josef, so han vart ein mann som alt gjekk vel for. Han vart verande hjå husbonden sin, egyptaren, **3** og då husbonden hans såg at Herren var med honom og let alt han gjorde, lukkast for honom, **4** so vart Josef både gjæv og gild i hans augo, og laut ganga honom til handa; og han sette honom til å styra huset sitt, og alt han åtte, lagde han i hans hender. **5** Og alt ifrå den tid han hadde sett honom yver huset sitt og yver alt det han åtte, so velsigna Herren huset åt egyptaren for Josef skuld; det fylgte ei Herrens velsigning med alt det han åtte, både i hus og på mark. **6** So let han då Josef råda yver alt det han åtte, og såg ikkje etter med honom i nokon ting, anna berre åt og drakk. Josef var både velvakten og væn. **7** Og det hende, då det leid um ei tid, at kona åt husbonden hans kasta augo på Josef og sagde: «Kom og ligg med meg!» **8** Men han bar seg undan, og sagde med kona åt husbonden sin: «Sjå, husbonden min ser ikkje etter med meg i nokon ting i heile huset; alt han eig, hev han lagt i mine hender. **9** Han hev ikkje meir å segja i dette huset enn eg, og hev ikkje meinka meg nokon ting utan deg, etter di du er kona hans. Korleis kunde eg då gjera so stygg ei gjerning, og so synda mot Gud?» **10** Som ho no tala til Josef dag etter dag, og han ikkje vilde lyda etter henne og liggja innmed henne eller vera i hop med henne, **11** so hende det ein gong at han kom inn i huset og skulde gjera arbeidet sitt, og det var ingen av husens folk inne. **12** Då greip ho honom i kjolen og sagde: «Kom og ligg med meg!» Men han rømde ut og let kjolen etter seg i henderne hennar. **13** Då ho såg at han hadde rømt ut, og at kjolen hans var att i henderne hennar, **14** so ropa ho på husfolket sitt, og sagde med deim: «Sjå, her hev han drege innpå oss ein hebraisk mann, som fer og vil gantast med oss. Han kom inn til meg og vilde liggja med meg. Då ropa eg so høgt eg kunde, **15** og då han høyrdie eg sette i og ropa, rømde han brått ut, og kjolen hans vart liggjande att hjå meg.» **16** So let ho kjolen hans liggja hjå seg til husbonden hans kom heim. **17** Då sagde ho det same med honom: «Den hebraiske tenaren,» sagde ho, «som du hev drege inn i huset åt oss, kom inn til meg og tok til å gantast med meg. **18** Men då eg sette i og ropa, brårømde han ut, og kjolen hans vart liggjande att hjå meg.» **19** Då no husbonden hans høyrdie rødorne åt kona si, korleis ho lagde ut og sagde: «So og so for tenaren din åt mot meg,» so

vart han brennande harm. 20 Og husbonden hans Josef tok honom og sette honom i fangetårnet, der dei sat dei som kongen heldt fengsla, og han vart verande der i fangetårnet. 21 Men Herren var med Josef, og vende alle hjarto til honom, og laga det so at styresmannen i fangetårnet fekk godvilje for honom. 22 Og styresmannen i fangetårnet sette Josef til å sjå etter alle fangane som var i tårnet, og alt som der skulde gjerast, det laut han gjera. 23 Styresmannen i fangetårnet såg ikkje etter nokon verdeleg ting som Josef hadde under hender. For Herren var med honom; og kva han so gjorde, so lagde Herren lukka til.

40 Ei tid etter dette hadde gjenge fyre seg, hende det at skjenkjaren og bakaren åt kongen i Egyptarland forsåg seg mot herren sin, kongen i Egyptarland. 2 Og Farao vart harm på både hirdmennene sine, skjenkjarmeisteren og bakarmeisteren, 3 og sette deim faste hjå hovdingen yver livvakti, i tårnet, der Josef sat fanga. 4 Og hovdingen yver livvakti sette Josef til å sjå til deim, og han gjekk deim til handa. Og dei vart sitjande ei tid i fangehuset. 5 Ein gong hadde dei kvar sin draum, både two, skjenkaren og bakaren åt kongen i Egyptarland, dei som sat fanga i tårnet; i ei og same natt hadde dei kvar sin draum, og draumarne deira hadde kvar si meinung. 6 Og då Josef kom inn til deim um morgonen, såg han det på deim at dei var i ulag. 7 Då tala han til hirdmennene åt Farao, deim som sat fengsla med honom hjå husbonden hans, og spurde: «Kvi er de so sturne av dykk i dag?» 8 «Me hev drøymt, » svara dei, «og det er ingen som kann tyda draumarne våre.» Då sagde Josef med deim: «Er det ikkje Gud som råder for uttydingi! Seg de meg kva de hev drøymt!» 9 So fortalte skjenkjarmeisteren Josef draumen sin og sagde med honom: «Eg tykte so skilleg det stod eit vintre framfyre meg, 10 og på det vintreet var det tri greiner. Og det syntest skjota knuppar, blomarne spratt, kartarne mogna til druvor. 11 Og staupet åt Farao heldt eg i handi, og druvorne tok eg og kreista utor deim upp i staupet åt Farao, og so rette eg staupet til Farao.» 12 Og Josef sagde med honom: «Dette er so å tyda: Dei tri greinerne, det er tri dagar. 13 Når det lid um tri dagar, skal Farao retta upp hovdet ditt og setja deg inn att i romet ditt, og du skal retta staupet til Farao, som du fyrr var van med å gjera, den tid du var skjenkjaren hans. 14 Men kom no i hug meg, når du hev fenge det godt! Kjære væne, gjer vel og tala um meg til Farao, so eg kann koma ut or dette huset! 15 For eg er stolen frå Hebræarlandet, og her hev eg ikkje heller gjort noko som dei skulde setja meg i fangeholet for.» 16 Då bakarmeisteren såg at han hadde gjeve so god ei uttyding, sagde han med Josef: «Eg tykte so skilleg eg bar

tri korger med kveitebrød oppå hovudet. 17 Og i den øvste korgi var allslags kakor, som var baka åt Farao, og fuglarne åt deim upp utor korgi på hovudet mitt.» 18 Og Josef tok til ords og sagde: «Dette er so å tyda: Dei tri korgerne, det er tri dagar. 19 Når det lid um tri dagar, skal Farao retta upp hovdet ditt og hogge det av deg; so skal han hengja deg i eit tre, og fuglarne skal eta kjøtet av deg.» 20 So hende det den tridje dagen - det var årsmålsdagen åt Farao - då gjorde han eit gjestebod for alle mennene sine; og han rette upp hovdet åt skjenkjarmeisteren og bakarmeisteren imillom mennene sine. 21 Han sette skjenkjarmeisteren inn att i embættet hans, so han fekk retta staupet til Farao, 22 og bakarmeisteren hengde han, so som Josef hadde spått deim. 23 Men skjenkjarmeisteren kom ikkje i hug Josef; han gløymde honom.

41 So hende det ei two års tid etter, at Farao drøymde han stod nedmed elvi. 2 Og sjå, upp or elvi kom det sju kyr, væne å sjå til og holduge, og dei gjekk og beitte i storren. 3 Og etter deim kom det sju andre kyr upp or elvi, stygge å sjå til og turrvorne, og dei stod på elvbakken, hjå dei fyrste kyrne. 4 Og dei stygge og turrvorne kyrne åt upp dei sju væne og holduge kyrne. Då vakna Farao. 5 So sovna han att, og hadde ein draum til. Han tykte han såg sju aks som skaut upp på eitt strå, og var tjukke og væne. 6 Og etter deim rann det upp sju aks som var tome og svidne av austanvinden. 7 Og dei tome aksi gløypte dei sju tjukke og fulle aksi. Då vakna Farao, og skyna at han hadde drøymt. 8 Men um morgonen hadde han slik uro i seg. So sende han bod og kalla til seg alle runemeistrar i Egyptarland, og alle dei vise menn der var. Og Farao fortalte deim draumarne sine; men det var ingen som kunde tyda deim for honom. 9 Då tala skjenkjarmeisteren til Farao og sagde: «Mine eigne synder lyt eg minna um i dag: 10 Farao vart ein gong harm på tenarane sine, og sette meg fast hjå hovdingen yver livvakti, både meg og bakarmeisteren. 11 Då hadde me kvar sin draum same natt, eg og han, og draumarne våre hadde kvar si meinung. 12 Og det var ein hebraisk gut med oss der; han var tenar hjå hovdingen yver livvakti. Honom fortalte me det, og han tydde draumarne for oss; etter som kvar av oss hadde drøymt til, tydde han deim. 13 Og so som han spådde oss, so gjekk det: eg vart sett inn att i romet mitt, og hin vart hengd.» 14 So sende Farao bod etter Josef. Då skunda dei seg og slepte honom ut or fengslet; og han raka seg og bytte klæde, og so gjekk han fram for Farao. 15 Og Farao sagde til Josef: «Eg hev havt ein draum, og det er ingen som er god til å tyda honom. Men eg hev hørt sagt um deg, at berre du hører ein draum, so tyder du honom

med same.» **16** Og Josef svara Farao og sagde: «Eg råder ikkje for det. Gud vil visst gjeva eit svar som spår lukke for Farao.» **17** So sagde Farao til Josef: «Eg drøymde eg stod på elvbakken. **18** Og sjå, upp or elvi det sju kyr, feite på hold og væne på skapnad, og dei beitte i storren. **19** Og etter deim kom det upp sju andre kyr, skrinne og ovleg stygge på skapnad og turre på hold; eg hev aldril set so ljote kyr i heile Egyptarlandet. **20** Og dei skrinne og stygge kyrne åt upp dei sju fyrste, holduge kyrne. **21** Dei sokk i skrovet deira; men det synte ikkje at dei hadde fenge deim i seg; dei var stygge å sjå til, som dei hadde vore. Då vakna eg. **22** Sidan drøymde eg at eg såg sju aks som skaut upp på eitt strå, og var fulle og væne. **23** Og etter deim rann det upp sju aks som var turre og tome og svidne av austanvinden. **24** Og dei tome aksi gløypte dei sju gode aksi. Eg sagde det med runemeistrarne, men ingen kunde greida det for meg.» **25** Då sagde Josef med Farao: «Alt det Farao hev drøymt, er ein draum. Det Gud vil gjera, hev han gjort kunnigt for Farao. **26** Dei sju væne kyrne, det er sju år, og dei sju gode aksi, det er og sju år; det er ein og same draumen. **27** Og dei sju skrinne og stygge kyrne, som kom upp etterpå hine, det er sju år, og dei sju aksi som var tome og svidne av austanvinden; det er sju uår, som skal koma. **28** Det er som eg sagde med Farao: Det Gud vil gjera, det hev han synt Farao. **29** Sjå, no kjem det sju år med ovnøgd og rikdom i heile Egyptarlandet. **30** Men etter deim skal det koma sju uår, so all ovnøgdi vert gløymd i Egyptarland, og uåri skalarma ut landet. **31** Og ingen skal minnast ovnøgdi som var i landet, for den naudi som kjem etterpå; for den vert ovleg hard. **32** Og det at draumen kom fyre Farao two vendor, det kjem seg av di at Gud er fastrådd på dette, og at han vil gjera det snart. **33** No skulde Farao sjå seg ut ein vitug og vis mann, og setja honom yver Egyptarlandet. **34** Det skulde Farao gjera, og so skulde han setja inn futar utsyver landet, som skal krevja inn femte luten av grøda i Egyptarland i dei sju ovnøgdaråri. **35** Og dei skal samla alle slag mat i desse gode åri som kjem, og dunga upp matkorn i byarne, og takavare på det for Farao. **36** Og maten skal vera til ei bering for landet i dei sju uåri som kjem i Egyptarland, so landet ikkje skal øydast av svolt.» **37** Dei ordi tykte dei godt um, både Farao og alle mennerne hans. **38** Og Farao sagde med mennerne sine: «Skal tru me finn maken til honom? - ein mann som er full av Guds andel!» **39** So sagde Farao med Josef: «Etter di Gud hev late deg vita alt dette, so er ingen so vitug og vis som du. **40** Du skal standa fyre huset mitt, og etter ditt ord skal heile folket mitt retta seg. Berre kongstolen vil eg hava framum deg. **41** Sjå, eg set deg yver

heile Egyptarlandet, » sagde Farao med Josef. **42** Og Farao tok seglingen av handi si og sette på handi hans Josef, og klædde honom i kvite linklæde, og hengde eit gullekkje kring halsen hans. **43** Og han let honom køyra i den vogni som var næst etter hans eigi vogn, og dei ropa framfyre honom: «Abrek!» Og han sette honom yver heile Egyptarlandet. **44** Og Farao sagde med Josef: «Eg er Farao! Ingen skal røyva hand eller fot i heile Egyptarlandet, utan at du vil det.» **45** Og Farao kalla Josef Safnat-Paneah, og gav honom Asnat til kona; ho var dotter åt Potifera, presten i On. So tok Josef til å ferdast kring i Egyptarland. **46** Josef var tretti år gamall, då han stod framfor Farao, kongen i Egyptarland. Og Josef bad vel liva med Farao, og for heile Egyptarlandet igjenom. **47** Og jordi bar inn i haugevis i dei sju ovåri. **48** Og han samla allslags grøda av sju årsavlingar, som dei fekk i Egyptarland, og lagde upp mat i byarne. I kvar by lagde han upp grøda av åkrarne som låg ikring. **49** Og Josef hauga upp korn som havsens sand, uhorveleg mykje, til dei heldt upp å telja; for det var ikkje tal på. **50** Fyr det første uåret kom, fekk Josef two søner med Asnat, dotter åt Potifera, presten i On. **51** Og Josef kalla den første Manasse - «av di, » sagde han, «Gud let meg gløyma all mi møda og heile mi ætt.» **52** Og den andre kalla han Efraim - «av di, » sagde han, «Gud let meg veksa i det landet som eg leid vontid i.» **53** So leid dei til endes dei sju åri då det var slik ovnøgd i Egyptarlandet, **54** og dei sju uåri tok til å koma, som Josef hadde sagt; då vart det naud og svolt i alle land, men i heile Egyptarlandet, der var brød. **55** Og heile Egyptarland svalt, og folket ropa til Farao etter brød. Då sagde Farao med alle egyptarane: «Gakk til Josef! Det han segjer til dykk, skal de gjera!» **56** Og naudi breiddes seg yver heile jordi. Men Josef let upp alle kornbuderne og selde til egyptarane; for naudi var hard i Egyptarlandet. **57** Og frå heile verdi kom dei til Egyptarland og vilde kjøpa korn hjå Josef; for naudi var stor all verdi yver.

42 Då Jakob høyrdet at det var korn i Egyptarland, sagde han med sønerne sine: «Kvi sit de og stirer på kvarandre? **2** Eg hev fenge spurt, » sagde han, «at dei hev korn i Egyptarland. Far no der ned og kjøp korn åt oss, so me kann halda livet og ikkje døy burt!» **3** Og brørne hans Josef tok nedigjenom, ti i talet, og vilde kjøpa korn i Egyptarland. **4** Men Benjamin, rettebror åt Josef, sende Jakob ikkje av stad med brørne hans; han var rædd det kunde henda honom ei ulukka. **5** So kom då Israels-sønerne og vilde kjøpa korn, millom alle dei andre som kom; for det var uår i Kana'ans-land. **6** Men Josef var den som rådde i landet. Han var det som selde korn til all landslyden. Og

brørne hans Josef kom og lagde seg å gruve for honom. 7 Då Josef såg brørne sine, kjende han deim att, men lest ikkje ved vera; han tala strengt til deim og spurde: «Kvar er de frå?» «Frå Kana'ans-land, » sagde dei. «Me kjem og vil kjøpa grjon.» 8 Josef kjende att brørne sine, men dei kjende ikkje honom. 9 Og Josef laut minnast det som han hadde drøynt um deim, og sagde med deim: «De er njosnarar, de kjem og vil sjå kvar landet er lettast å taka.» 10 «Nei, gode herre, » sagde dei; «tenarane dine vil berre kjøpa grjon. 11 Me er alle søner åt ein mann. Me er ærlege folk: tenarane dine hev aldri vore njosnarar.» 12 «Jau, » sagde han, «de kjem og vil sjå kvar landet er lettast å taka.» 13 Då sagde dei: «Tenarane dine er tolv brør og søner åt ein mann i Kana'ans-landet. Og den yngste av oss er no heime hjå far vår, men ein er ikkje til lenger.» 14 Då sagde Josef med deim: «Det er som eg hev sagt: De er njosnarar. 15 Men no vil eg røyna dykk: So visst som Farao liver, de slepp ikkje herifrå, fyrr yngste bror dykkar kjem hit. 16 Ein av dykk skal fara i vegen og henta bror dykkar, og dei andre vil eg halda fengsla, so det kann røynast um det er sant, det de segjer; og er det ikkje det, so er de njosnarar, so visst som Farao liver!» 17 So heldt han deim alle saman fengsla i tri dagar. 18 Og tridje dagen sagde Josef med deim: «Gjer no som eg segjer, so skal de få liva! Eg hev age for Gud! 19 Er de ærlege folk, so skal ein av dykk brør vera att i fangehuset, men de andre kann fara i vegen og hava med dykk korn til livberging for deim som heime er. 20 Og den yngste bror dykkar skal de koma hit til meg med, so ordi dykkar kann sannast, og de ikkje skal missa livet.» Og dei so gjorde. 21 Og dei sagde seg imillom: «Å ja, ja, kor vel me er verde dette, for det me gjorde mot bror vår! Me såg kor hjarterædd han var, då han bad so vænt for seg, og endå høyrd me ikkje på honom. Difor er me no komne i slik naud.» 22 Då tok Ruben til ords og sagde: «Var det ikkje det eg sagde dykk, at de ikkje skulde fara so stygt med guten? Men de vilde ikkje høyra. Og sjå, no kjem hemnen for blodet hans!» 23 Men dei visste ikkje at Josef skyna det; for han brukta tolk, når han tala med deim. 24 Og han snudde seg frå deim og gret. So kom han innåt deim att, og tala til deim, og han tok Simeon ifrå deim, og batt honom, so dei såg på det. 25 Sidan sagde Josef frå, at dei skulde fylla sekkerne deira med korn og leggja pengarne åt kvar av deim att i sekken hans, og gjeva deim nista med på vegen. Og so vart gjort. 26 So klyvja dei kornet på asni sine, og for sin veg. 27 Men då ein av deim løyste upp klyvi si og vilde gjeva asnet for på kvilestaden, fekk han sjå pengarne sine: dei låg ovanpå i sekken hans. 28 Og han sagde med brørne sine: «Pengarne mine hev

kome att! Sjå, her ligg dei i sekken min.» Då vart dei reint ille ved; dei såg på kvarandre og skalv, og sagde: «Kva er det Gud hev gjort mot oss her?» 29 So kom dei heim til Jakob, far sin, i Kana'ans-landet, og dei fortalte honom alt det som hadde hendt deim, og sagde: 30 «Mannen som råder der i landet, tala strengt til oss, og tok oss for folk som vilde njosna ut landet. 31 Då sagde me med honom: «Me er ærlege folk; me hev aldri vore njosnarar. 32 Me er tolv brør, alle sønerne åt far vår. Ein av oss er ikkje til lenger, og den yngste er endå heime hjå far vår i Kana'ans-landet.» 33 Og mannen som råder der i landet, sagde med oss: «Dette vil eg hava til merke på at de er ærlege folk: Ein av dykk brør skal vera att hjå meg, og de andre kann taka med dykk det de treng til livberging for deim som heime er, og fara i vegen, 34 og so lyt de koma til meg att med yngste bror dykkar, so eg fær sjå at de ikkje er njosnarar, men ærlege folk. Då skal de få att bror dykkar, og de kann fara fritt kringum i landet.» 35 Då dei so tømde sekkerne sine, då fann kvar sitt pengeknyte i sekken sin; dei såg det både dei og far deira, at det var deira eigne pengeknyte, og vart fælne. 36 Og Jakob, far deira, sagde med deim: «De gjer meg reint barnlaus; Josef er burte, og Simeon er burte, og no vil de taka Benjamin og ifrå meg; det kjem yver meg, alt dette.» 37 Då sagde Ruben med far sin: «Både sønerne mine kann du drepa, kjem eg ikkje heim til deg att med honom! Gjev honom berre i mine hender! Eg skal hava honom heim att til deg.» 38 Men han svara: «Son min skal ikkje fara med dykk der ned. For bror hans er burte, og han er att åleine, og hender det honom nokor ulukka på den vegen de ferdast etter, so kjem de til å senda dei grå håri mine med sorg ned i nåheimen.» (Sheol h7585)

43 Men svolten var hard i landet. 2 Og då det traut det kornet dei hadde havt heim fra Egyptarland, sagde far deira med deim: «Far i vegen att og kjøp oss noko grjon!» 3 Då sagde Juda med honom: «Denne mannen lyste so strenge ord og sagde: «De skal ikkje koma for augo mine, utan yngste bror dykkar er med.» 4 Vil du no lata bror vår få vera med oss, so skal me fara ned og kjøpa grjon åt deg. 5 Men sender du honom ikkje med, so vil me ikkje fara. For mannen sagde: «De skal ikkje koma for augo mine, utan bror dykkar er med.» 6 Då sagde Israel: «Kvi gjorde de meg so ille imot og sagde det med mannen at de hadde endå ein bror?» 7 Og dei svara: «Mannen spurde oss ut både um oss og ætti vår, og sagde: «Liver far dykkar endå? Hev de nokon bror?» So svara me, som han spurde til. Kor kunde då me tenkja at han skulde segja: «Kom hit med bror dykkar!» 8 Og Juda sagde med Israel, far sin: «Send du

sveinen med meg, so vil me oss reiduge og fara, so me kann halda livet og ikkje døy burt, både me og du og småborni våre. **9** Eg skal svara for honom. Av meg kann du krevja honom att. Kjem eg ikkje heim til deg att med honom og set honom framfyre deg, so skal eg bera skuldi for det all min dag. **10** For hadde me ikkje drygt so lenge, so kunde me no vore heim att two vendor.» **11** Då sagde Israel, far deira, med deim: «Er det ikkje onnor råd, so gjer som eg segjer: Tak med dykk i sekkjerne dykkar av alt det gjævaste som finst i landet, noko balsam og noko honning, kryddor og rosekvåda, pistacie-neter og mandlar! Det skal vera ei gåva til mannen. **12** Og tak ein gong til so mange pengar med dykk! For dei pengarne som kom att og låg ovanpå i sekkjerne dykkar, fær de hava med attende; kann henda det berre var eit mistak. **13** Tak so bror dykkar med, og gjer dykk reiduge, og far attende til mannen! **14** Og Gud den Allvelduge late dykk møta godvilje hjå mannen, so han sender Benjamin og den andre bror dykkar med dykk heim att. Og eg - skal eg vera barnlaus, so fær eg vera barnlaus!» **15** So tok dei gåva, og ein gong til so mange pengar tok dei med seg, og so Benjamin. Og dei gav seg på vegen, og for ned til Egyptarland, og gjekk fram for Josef. **16** Då Josef såg at Benjamin var med deim, sagde han med den som stod fyre huset hans: «Bed desse mennerne inn, og slagta eit naut og laga det til; for dei skal eta til middags med meg.» **17** Og mannen gjorde som Josef sagde, og bad deim inn i huset å Josef. **18** Men då dei skulde inn i huset å Josef, vart dei rædde, og sagde: «Det er nok for dei pengarne skuld som låg att i sekkjerne våre fyrr gongen, at me skal her inn. Dei kjem til å velta seg inn på oss, og kasta seg yver oss, og taka oss til trælar, med asni våre.» **19** So gjekk dei burt til mannen som stod fyre huset hans Josef, og tala til honom i husdøri, **20** og sagde: «Høyr her, gode herre! Du veit me hev vore her ein gong fyrr og kjøpt grjon. **21** Men då me kom til kvilestaden, og løyste upp klyvjarne våre, då fann kvar sine pengar ovanpå i sekken sin; det var våre eigne pengar, med si fulle vekt, og no hev me deim med oss hit att. **22** Og andre pengar hev me og med oss, til å kjøpa grjon for. Me veit ikkje kven som hev lagt pengarne i sekkjerne våre.» **23** Då sagde han: «Ver de hugheile! Hav ingen otte på dykk! Dykkar Gud og Gud åt far dykkar hev lagt ei gåva til dykk i sekkjerne. Pengarne dykkar hev eg fenge.» So henta han Simeon ut til deim. **24** Sidan fylgte mannen deim inn i huset hans Josef, og gav deim vatn, so dei fekk två føterne sine, og gav deim for til asni. **25** So lagde dei gåvorne til reide, til Josef skulde koma heim til middags; for dei hadde hørt at dei skulde eta der. **26** Då so Josef kom heim, bar dei inn til

honom gåvorne som dei hadde med seg, og lagde seg å gruve for honom. **27** Og han spurde korleis dei livde, og sagde: «Stend det vel til med den gamle far dykkar, som de tala um? Liver han endå?» **28** «Ja,» svara dei, «det stend vel til med far vår, tenaren din. Han liver endå.» Og dei bøyde seg og kasta seg å gruve for honom. **29** Då han fekk auga på Benjamin, bror sin, son åt hans eigi mor, sagde han: «Er dette den yngste bror dykkar, som de tala til meg um? - Gud signe deg, guten min!» sagde han. **30** Og Josef skunda seg burt. For hjarta hans kløktest, då han såg bror sin, so han laut få gråta. Og han gjekk inn i koven og gret. **31** So two han seg i andlitet, og gjekk ut att, og han gjorde seg hard, og sagde: «Set maten fram!» **32** Då sette dei fram, for honom i ser, og for deim i ser, og for egyptarane i ser, deim som åt hjå honom; for egyptarane torer ikkje eta i lag med hebraearane; dei held det for å være ufjelgt. **33** Dei vart sessa midt fyre honom etter alderen, frå den eldste til den yngste, og dei såg på kvarandre og undrast. **34** Og det vart sendt um til deim av dei retterne som han sjølv åt av, og Benjamin fekk fem gonger so mykje som dei andre. Og dei drakk med honom, og vart fjåge.

44 Sidan sagde han med den som stod fyre huset hans: «Fyll sekkjerne åt desse mennerne med grjon, so mykje som dei kann føra, og legg pengarne åt kvar av deim ovanpå i sekken hans. **2** Og staupet mitt, sylvstaupet, det skal du leggja øvst i sekken åt den yngste av deim, i hop med kornpengarne hans.» Og han gjorde som Josef sagde honom fyre. **3** Um morgonen, med same det ljosa, let dei mennerne fara av stad med asni sine. **4** Dei var ikkje langt utum byen komne, då Josef sagde med den som stod fyre huset hans: «Upp, og set etter mennerne, og fyrst du når deim att, so seg ned deim: «Kvi løner de godt med il? **5** Er ikkje dette det staupet som husbonden min drikk av, og som han plar spå i? Dette var ille gjort av dykk!»» **6** Og han tok deim att, og sagde dette med deim. **7** Då sagde dei med honom: «Kvi talar du soleis, herre? Gud frie tenarane dine frå å gjera slike ting. **8** Sjå no, dei pengarne som me fann øvst i sekkjerne våre, deim hadde me med hit til deg att frå Kana'ans-landet. Kvi skulde me då stela sylv eller gull utor huset åt husbonden din? **9** Den av tenarane dine som det vert funne hjå, han skal døy, og me andre skal vera trælarne dine.» **10** «Ja,» sagde han, «lat det vera so som de segjer! Den som det vert funne hjå, skal vera trælen min, men dei andre skal vera saklause.» **11** So skunda dei seg, og lyfte klyvjarne ned på marki, og løyste upp kvar si klyv. **12** Og han rannsaka; han tok til hjå den eldste, og enda hjå den yngste.

Og staupet vart funne i sekken hans Benjamin. 13 Då reiv dei sund klædi sine, og klyvja på asni att, og for attende til byen. 14 Og Juda og brørne hans gjekk inn til huset åt Josef, for han var der endå, og dei kasta seg å gruve for honom. 15 Og Josef sagde med deim: «Kva er det de hev gjort no? Veit de ikkje at ein mann som eg kann finna ut det som er dult?» 16 Då sagde Juda: «Kva skal me segja til deg, herre? Korleis skal me taka til ords? Kva skal me orsaka oss med? Gud hev funne brotet å tenarane dine. Sjå, me vil vera trælarne dine, både me og han som staupet vart funne hjå.» 17 Men han sagde: «Gud frie meg frå å gjera slikt! Den som staupet vart funnen hjå, han skal vera trælen min. Men de andre kann fara i fred heim til far dykkar.» 18 Då steig Juda fram for honom og sagde: «Høyr meg, herre! Lat tenaren din få tala eit ord til deg, herre, og lat ikkje vreiden din loga upp mot tenaren din! For du er som Farao sjølv! 19 Du spurde oss, herre, og sagde: «Hev de nokon far eller bror?» 20 Då sagde me til deg: «Ja, me hev ein gamall far, og han hev ein liten son, som han fekk på sine gamle dagar, bror åt denne sveinen er burte, og han er att åleine etter mor si, og far hans held honom so kjær.» 21 Og du sagde til oss: «Kom hit til meg med honom, so eg fær sjå honom med mine eigne augo!» 22 Då sagde me til deg: «Sveinen må ikkje skiljast frå far sin; skilst han ifrå honom, so døyr faren.» 23 Og du sagde til oss: «Kjem ikkje yngste bror dykkar hit med dykk, so skal de ikkje oftare koma for augo mine.» 24 Då me so kom heim att til far vår, tenaren din, fortalte me honom kva du hadde sagt, herre. 25 Og far vår sagde: «Far i vegen att og kjøp noko grjon åt oss!» 26 Då sagde me: «Me torer ikkje koma der att. Men er yngste bror vår med oss, so skal me fara der ned. For me fær ikkje koma mannen for augo utan yngste bror vår er med.» 27 Og far vår sagde med oss: «De veit at eg fekk two søner med kona mi. 28 Og den eine vart burte for meg, og eg sagde: «Han er visst iheliven;» for eg hev aldri set honom sidan. 29 Tek de no denne og ifrå meg, og vert han fyre ei uheppa, so kjem de til å senda dei grå håri mine med sut og harm ned i nåheimen.» (Sheol h7585) 30 Skal eg no koma heim til far min, og me hev ikkje med oss sveinen, som hjarta hans heng so fast ved, 31 då vert det dauden hans, med same han ser at sveinen ikkje er med, og me lyt senda dei grå håri åt far vår med sut og sorg ned i nåheimen. (Sheol h7585) 32 For eg tok på meg å svara for sveinen hjå far min, og sagde: «Kjem eg ikkje heim til deg att med honom, so skal eg vera saka i det for far min alle mine dagar!» 33 Lat difor meg få vera att i staden for sveinen, og vera trælen din, og lat sveinen få fara heim att med brørne sine. 34 For korleis kunde eg koma heim att til

far min, når sveinen ikkje var med? Eg tolde ikkje sjå på den sorg som då kom yver far min.»

45 Då kunde ikkje Josef dylja tårerne lenger for alle deim som stod ikring honom. Han ropa: «Lat alle ganga ut ifrå meg!» Og det var ingen inne, då Josef opendaga seg for brørne sine. 2 Og han brast i og gret so høgt at egyptarane høyrde det, og dei høyrde det i huset åt Farao. 3 Og Josef sagde med brørne sine: «Eg er Josef. Liver far min endå?» Men brørne hans kunde ikkje svara; dei stod der som dei var klumsa. 4 Då sagde Josef med brørne sine: «Kjære væne, kom hit til meg!» So gjekk dei burt til honom. Då sagde han: «Eg er Josef, bror dykkar, som de selde til Egyptarland. 5 Men no skal de ikkje syta eller harmast, for di de selde meg hit! Til livberging for mange hev Gud sendt meg fyre dykk. 6 For no er det andre året her er svolt i landet, og endå kjem her fem år til som det korkje vert pløgt eller hausta. 7 Men Gud sende meg fyre, av di han vilde leiva ætt etter dykk på jordi, og av di han vilde berga liv for dykk, so det vart ei stor frelsa. 8 So er det då ikkje de, som hev sendt meg hit, men Gud, og han hev gjort meg til far for Farao og til herre yver alt hans hus og til styrar i heile Egyptarlandet. 9 Skunda dykk og far heim til far min, og seg med honom: «So segjer Josef, son din: «Gud hev sett meg til herre yver heile Egyptarland. Kom no ned til meg! Dryg ikkje! 10 Du skal få bu i Gosenlandet og vera innmed meg, både du og borni og barneborni dine, med bufeet ditt, både smått og stort, og med alt det du hev. 11 Og eg skal syta for deg der - for endå kjem det fem uår - so det ikkje skal vanta deg noko, korkje deg eller huslyden din eller nokon av dine.»» 12 No ser de det med dykkar eigne augo, og Benjamin, bror min, ser det og, at det er eg som talar til dykk. 13 Ber då bod til far min um all mi æra og magt i Egyptarland og um alt de hev set, og skunda dykk og kom hit att med far min!» 14 So lagde han armarne um halsen på Benjamin, bror sin, og gret, og Benjamin gret og innmed barmen hans. 15 Og han kysste alle brørne sine og gret, medan han heldt deim i fanget. Og sidan rødde brørne hans med honom. 16 Og det spurdest i huset åt Farao, at brørne hans Josef var komne, og Farao og menerne hans vart fegne. 17 Og Farao sagde med Josef: «Seg du med brørne dine: «So skal de gjera: de skal klyvja på dyri dykkar og fara, til de kjem heim til Kana'ans-landet. 18 Då skal de taka far dykkar og huslydarne dykkar og koma hit til meg, so skal eg gjøva dykk det beste i Egyptarlandet, og de skal få eta av landsens feita.» 19 Seg du deim frå meg: «So skal de gjera: de skal taka med dykk vogner frå Egyptarlandet til borni og konorne dykkar og henta far dykkar og koma. 20 Og de skal

ikkje kvida dykk, um de må fara ifrå husbunaden dykkar; for det beste i heile Egyptarland skal de få.»» 21 Og Israels-sønerne gjorde so. Og Josef gav deim vogner, som Farao hadde sagt, og gav deim nista med på vegen. 22 Og han gav deim alle kvar sin klædnad, men Benjamin gav han tri hundredad sylvdalar og fem klædnader. 23 Og sameleis sende han far sin ti asen, som bar av alt det beste som fanst i Egyptarland, og ti asenfyljar, som bar korn og brød og mat til far hans på ferdi. 24 So bad han farvel med brørne sine, og dei for av stad, og han sagde med deim: «De må ikkje verta usams på vegen!» 25 So tok dei ut frå Egyptarland, og kom heim att til Jakob, far sin, i Kana'ans-land. 26 Og dei bar fram bodet til honom og sagde: «Josef er endå i live, og han er jamvel styrar yver heile Egyptarland.» Men han var like kald i hjarta; for han trudde deim ikkje. 27 So sagde dei honom alt det Josef hadde sagt med deim, og han såg vognerne som Josef hadde sendt til å henta honom i. Då kvikna far deira i hugen: 28 «Å du store syn!» sagde Israel, «Josef, son min, er endå i live! Eg vil av og sjå honom, fyrre eg døyr.»

46 Og Israel tok ut med alt det han hadde, og då han kom til Be'erseba, ofra han slagtoffer til honom som var Gud åt Isak, far hans. 2 Då tala Gud til Israel i syner um natti, og sagde: «Jakob, Jakob!» Og han svara: «Ja, her er eg.» 3 Då sagde han: «Eg er Gud, Gud åt far din. Ver ikkje rædd å fara ned til Egyptarland; for der vil eg gjera deg til eit stort folk. 4 Eg skal fara med deg ned til Egyptarland, og eg skal fylgja deg upp att og; det kann du lita på! Og Josef skal leggja att augo dine.» 5 So tok Jakob ut frå Be'erseba, og Israels-sønerne køyrd Jakob, far sin, og borni og konorne sine i dei vognerne som Farao hadde sendt til å henta honom i. 6 Og dei tok med seg bufeet sitt og godset sitt, som dei hadde lagt seg til i Kana'ans-land. So kom dei til Egyptarland, Jakob og all hans ætt med honom: 7 Sønerne og sonesønerne sine, døtterne og sonedøtterne sine, heile si ætt, hadde han med seg til Egyptarland. 8 Og dette er namni på Israels-sønerne som kom til Egyptarland, Jakob og sønerne hans: Ruben, eldste son åt Jakob, 9 og sønerne åt Ruben: Hanok og Pallu og Hesron og Karmi; 10 og sønerne åt Simeon: Jemuel og Jamin og Ohad og Jakin og Sohar og Saul, son åt kananitarkvinna; 11 og sønerne åt Levi: Gerson og Kahat og Merari; 12 og sønerne åt Juda: Er og Onan og Sela og Peres og Zerah; men Er og Onan døydde i Kana'ans-land - og sønerne åt Peres: Hesron og Hamul; 13 og sønerne åt Issakar: Tola og Puva og Job og Simron; 14 og sønerne åt Sebulon: Sered og Elon og Jahle'el. 15 Dette var sønerne åt Lea; ho fekk deim med Jakob i Mesopotamia, og so Dina, dotter hans. Alle desse sønerne og døtterne hans var tri

og tretti i tallet. 16 Og sønerne åt Gad: Sifjon og Haggi, Suni og Esbon, Eri og Arodi og Areli; 17 Og sønerne åt Asser: Jimna og Jisva og Jisvi og Bria, og so Serah, syster deira; og sønerne åt Bria: Heber og Malkiel. 18 Dette var sønerne åt Zilpa, som Laban gav Lea, dotter si; ho fekk deim med Jakob, dei var sekstan i talet. 19 Og sønerne åt Rakel, kona hans Jakob: Josef og Benjamin. 20 Og Josef fekk born i Egyptarland; han fekk deim med Asnat, dotter åt Potifera, presten i On: dei heitte Manasse og Efraim. 21 Og sønerne åt Benjamin: Bela og Beker og Asbel, Gera og Na'amani, Ehi og Ros, Muppim og Huppim og Ard. 22 Dette var dei borni som Jakob fekk med Rakel; dei var i alt fjortan. 23 Og sønerne åt Dan: Husim; 24 og sønerne åt Naftali: Jahse'el og Guni og Jeser og Sillem. 25 Dette var sønerne åt Bilha, som Laban gav Rakel, dotter si; ho fekk deim med Jakob, dei var i alt sju. 26 Alle dei som kom med Jakob til Egyptarland, og som var ætta ifrå honom, umfram konorne åt sønerne hans, var alt i alt seks og seksti mann. 27 Og sønerne åt Josef, som han fekk i Egyptarland, var two. Alle som kom til Egyptarland av Jakobs-ætti, var sytti i talet. 28 Og han sende Juda fyre seg til Josef, og bad at han vilde syna deim vegen til Gosen. Og so kom dei til Gosenlandet. 29 Og Josef let setja fyre vogni si, og for upp til Gosen, til møtes med Israel, far sin; og med same han fekk sjå honom, kasta han seg um halsen på honom, og gret lenge, med armarne um halsen hans. 30 Då sagde Israel med Josef: «No vil eg gjerne døy, sidan eg hev set deg i andlit, og veit at du endå er i live.» 31 Og Josef sagde med brørne sine og med farsfolket sitt: «No vil eg upp til Farao og bera fram bod um dette og segja: «Brørne mine og farsfolket mitt, som var i Kana'ans-land, hev kome hit til meg. 32 Og desse mennerne er sauehyrdingar; dei hev stødt drive med å ala fe, og sauerne og nauti sine og alt det dei eig, hev dei havt med seg hit.» 33 Når so Farao kallar dykk til seg og spør: «Kva hev de til liveveg?» 34 so skal de svara: «Fehyrdingar hev tenarane dine vore alt ifrå ungdomen og til no, både me og federne våre» - so de kann få bu i Gosenlandet; for egyptarane hev ein stygg til alle sauehyrdingar.»

47 So kom Josef med bod um dette til Farao og sagde: «Far min og brørne mine hev kome hit frå Kana'ans-land med bufeet sitt, både smått og stort, og med alt det dei eig; og no er dei i Gosenland.» 2 Og av alle brørne sine tok han ut fem mann, og leidde deim fram for Farao. 3 Og Farao spurde brørne hans: «Kva hev de til liveveg?» Då sagde dei med Farao: «Tenarane dine er fehyrdingar, og det same var federne våre. 4 Me vilde gjerne halda til her i landet, » sagde dei til Farao; «for det finst ikkje beite for

buskaben vår, av di det er eit svært uår i Kana'ans-land. Lat difor tenarane dine få bu i Gosenlandet!» 5 Då sagde Farao med Josef: «Far din og brørne dine hev kome hit til deg. 6 Du hev heile Egyptarland fyre deg! Lat far din og brørne dine få bu i den beste luten av landet! Dei kann få bu i Gosenlandet. Og veit du um at det er dugande karar imillom deim, so set deim til rådmennar yver bufeet mitt!» 7 Og Josef henta Jakob, far sin, og leidde honom fram for Farao. Og Jakob helsa Farao. 8 Og Farao spurde Jakob: «Kor mange er dine livedagar og år?» 9 Då sagde Jakob med Farao: «Dei dagar og år eg hev ferdast på jordi, er hundrad og tretti år. Få og låke hev dei vore, mine livedagar og år, og ikkje hev dei nått so høgt som livedagarne og åri åt federne mine i den tidi dei ferdast på jordi.» 10 Og Jakob velsigna Farao, og so bad han vel liva med Farao. 11 Og Josef let far sin og brørne sine få seg bustader, og gav deim jord i Egyptarland, i den beste bygdi i landet, Ramseslandet, so som Farao hadde sagt honom fyre. 12 Og Josef sytte for brød åt far sin og brørne sine og alt farstolket sitt, og gav deim etter som dei hadde mange born til. 13 Og det fanst ikkje brød på heile jordi. For naudi var ovleg stor, og både Egyptarlandet og Kana'ans-landet var reint avmagta av svolten. 14 Og Josef samla alle dei pengar som fanst i Egyptarland og i Kana'ans-land; han fekk deim for kornet han selde. Og Josef gjøymde pengarne i huset åt Farao. 15 So traut pengarne både i Egyptarland og i Kana'ans-land. Då kom alle egyptarane til Josef og sagde: «Gjev oss brød! Skal me døy for augo dine, berre av di me ikkje hev fleire pengar?» 16 Og Josef sagde: «Kom med bufeet dykkar, so skal eg gjeva dykk brød for bufeet, um de ikkje hev fleire pengar.» 17 So kom dei til Josef med bufeet sitt, og Josef gav deim brød for hestarne og for sauerne og nauti som dei hadde, og for asni; og han heldt deim med brød det året for alt bufeet deira. 18 So leid det året, og året etter kom dei til honom og sagde med honom: «Me vil ikkje dylja for deg, herre, at pengarne hev trote, og buskaben vår hev du fenge. Me hev ikkje anna att å bjoda deg enn kroppen og jordi vår. 19 Kvi skal me tynast for augo dine, både me og jordi vår? Kjøp du oss og gardarne våre for brød, so skal me med gardarne våre vera trælar under Farao. Lat oss berre få såkorn, so me kann halda livet og ikkje døy burt, og so gardarne ikkje skal øydast.» 20 So kjøpte Josef all jord i Egyptarland til Farao; for egyptarane selde mannjamt jordvegarne sine, av di svolten tvinga deim; og Farao vart eigande all jord i landet. 21 Og han let folket byta bustad grend for grend i heile Egyptarland, frå ende til annan. 22 Berre prestegardarne kjøpte han ikkje. For prestarne hadde

ei viss innkoma av Farao og livde av det som Farao hadde etla deim. Difor selde dei ikkje gardarne sine. 23 Og Josef sagde til folket: «Sjå no hev eg kjøpt både dykk og jordi dykkar til Farao. Her hev de såkorn: så no åkrarne! 24 Men av det de haustar, skal de gjeva femteparten til Farao, og dei fire partarne skal de hava til å så åkrarne med, og til mat for dykk sjølve og deim som er i husi hjå dykk, og til mat for borni dykkar.» 25 Då sagde dei: «Du hev berga livet vårt. Vil berre du vera god mot oss, so vil me gjerre vera trælar under Farao.» 26 So sette Josef ei lov, som er gjeldande den dag i dag, at all jord i Egyptarland skulde svara femteparten av avlen i skatt til Farao. Berre prestejordi kom ikkje under Farao. 27 Israel vart buande i Egyptarland, i Gosenlandet, og dei fekk seg eigedomar der, og voks og auka seg uhørveleg. 28 Og Jakob livde syttan år i Egyptarland, og dagarne hans Jakob, liveåri hans, vart hundrad og sju og fyrti år. 29 Då det leid med Israel, og han venta på enden, sende han bod etter Josef, son sin, og sagde med honom: «Kjære deg, held du aldri so lite av meg, so legg handi di i fanget mitt, og lova meg at du vil vera snild og trugen med meg og ikkje jorda meg i Egyptarland. 30 Lat meg få kvila hjå federne mine! Før meg burt frå Egyptarland, og jorda meg i gravi deiral!» Og han svara: «Eg skal gjera som du segjer.» 31 Då sagde Israel: «Gjer eiden på det!» So gjorde han eiden på det. Og Israel lutte seg ned yver hovudgjerdi og bad.

48 Ei tid etter dette hadde hendt, kom dei og sagde med Josef: «Far din er sjuk.» Då tok han med seg både sønerne sine, Manasse og Efraim. 2 Og det kom ein med bod um dette til Jakob og sagde: «Josef, son din, kjem til deg!» Då gjorde Israel seg sterkt, og reiste seg opp i sengi. 3 Og Jakob sagde med Josef: «Gud den Allvelduge synter seg for meg i Luz i Kana'ans-land og velsigna meg, 4 og sagde til meg: «Sjå, eg vil lata deg veksa og aukast og gjera deg til ein flokk med folkeslag; og eg vil gjeva ætti di etter deg dette landet til eiga i all æva.» 5 Dei two sønerne dine som du fekk i Egyptarlandet, fyrr eg kom hit til deg, dei skal no vera mine: Efraim og Manasse skal høyra meg til, liksom Ruben og Simeon. 6 Men dei borni som du sidan hev fenge, dei skal vera dine eigne; etter brørne sine skal dei heita i det landet dei kjem til å erva. 7 For då eg kom frå Mesopotamia, døydde Rakel frå meg på vegen, i Kana'ans-land, då me hadde att so mykle som eit augneleite til Efrat. Og eg jorda henne der, innmed vegen til Efrat, det som no heiter Betlehem.» 8 Då Jakob såg sønerne hans Josef, spurde han: «Kven er det?» 9 Og Josef sagde med far sin: «Det er sønerne mine, som Gud hev gjeve meg her.» Då

sagde Jakob: «Kjære væne, kom hit til meg med deim, so eg kann få velsigna deim!» **10** Men augo hans Israel var dimme av alder; han skilde ikkje klårt. So leidde Josef deim burt til honom, og han kysste deim og tok deim i fanget. **11** Og Israel sagde med Josef: «Eg tenkte aldri eg skulde få sjå deg meir, og sjå no hev Gud endå til late meg få sjå borni dine!» **12** So tok Josef deim ned av fanget hans, og bøygde seg nedåt jordi for honom. **13** Sidan tok Josef deim både, Efraim i høgre handi, midt for vinstre handi hans Israel, og Manasse i vinstre handi, midt for høgre handi hans Jakob, og leidde deim innåt honom. **14** Og Jakob rette ut høgre handi, og lagde henne på hovudet hans Efraim, endå han var den yngste av deim, og vinstre handi lagde han på hovudet hans Manasse. Med vilje lagde han henderne so; for Manasse var eldst. **15** Og han velsigna Josef og sagde: «Den Gud som federne mine, Abraham og Isak, hadde for augo medan dei ferdast på jordi, den Gud som vara meg frå di eg vart til og til den dag i dag, **16** den engelen som løyste meg ut frå alt vondt, han velsigne sveinarne, so dei kann pryda namnet mitt og namnet åt federne mine, Abraham og Isak, og aukast til ei uhorveleg mengd på jordi!» **17** Då Josef såg at far hans hadde lagt høgre handi på hovudet hans Efraim, mislika han det; han fata handi åt far sin og vilde flytja henne frå hovudet hans Efraim burt på hovudet hans Manasse, **18** og han sagde med far sin: «Ikkje so, far! For denne er eldst; legg høgre handi på hans hovud!» **19** Men det vilde ikkje far hans, og han sagde: «Eg veit det, son min, eg veit det. Han og skal verta eit folk, han og skal verta stor, men bror hans som yngre er, han skal verta større; hans ætt skal verta ein fjølde med tjoder.» **20** So velsigna han deim same dagen, og sagde: «Ved deg skal Israel velsigna og segja so: «Gud gjere deg som Efraim og som Manasse!»» - han nemnde Efraim fyre Manasse. **21** Sidan sagde Israel med Josef: «No lyt eg døy, men Gud skal vera med dykk og fylgia dykk attende til landet åt federne dykkar. **22** Og eg gjev deg ein bergås framum brørne dine; den tok eg frå amoriten med sverdet og bogen min.»

49 Og Jakob kalla kring seg sønerne sine og sagde: «Samla dykk saman, so skal eg varsle korleis det skal ganga dykk langt fram i tiderne: **2** Kom i hop og høyr, de søner åt Jakob, kom og høyr på Israel, dykkar far! **3** Ruben, min eldste er du, blom av mi magt og min manndom, høgst i vyrdnad og størst i velde. **4** Sjodande vilt som vatnet, dkal du ingen fyremun få; for i kvila åt far din du for! Kor vanærlegt! Han låg i mi lega. **5** Sambrøder er Simeon og Levi, valdsvåpen er deira verja. **6** Søk ei deira samråd, mi sål, sky deira sellskap, mitt hjarta! For i harm slo dei menner

i hel, og sjølvvilje skamskar dei uksar. **7** Forbanna ein ofse so strid, ei illska som deira so arg! Eg skal sprengja deim sund kring i Jakob, eg skal spreida deim utsver Israel. **8** Juda, deg lovar lydt dine brøder, handi di fatar din fiend i nakken, søker' åt far din fell deg til fota. **9** Ein løveunge er Juda! Frå herjing kjem sonen min heim: Som ei løvemor legg han seg ned, kven vågar av kvildi han vekkja? **10** Ikkje skal kongespir kverva frå Juda ell' styrarstaven ifrå han stol, fyr Fredsdrodden kjem, han som folki mun fylgja. **11** I vingarden bind han sin gangar, sin fole i soldruvegrein; i vin sin klædnad han vaskar, i druveblod tvær han sin kjol', **12** med augo døkke av vin, med tenner kvite av mjølk. **13** Sebulon utmed sjøstrandi bur, utmed strandi, der skutorne lender. Og Sidon hev han med sida. **14** Issakar, det sterkebygde asnet, på kvii ligg han og kviler. **15** Og han tykte kvildi var god, og at landet var fagert og fint, so bøygde han rygg under byrdi, og vart slik ein trugen træl. **16** Dan, han skal døma sitt folk som dei andre Israels ætter. **17** Dan verte ein hoggorm på vegen, ein eiterorm innmed stigen, som hesten i hælarne høgg, so ridaren ryk på rygg. **18** På hjelpi di biar eg, Herre! **19** På Gad mun ransmenner renna, men han renner etter deim radt. **20** Feit er føda hans Asser, forkunnmat sender han kongar. **21** Naftali er ei spelande hind, og ordi hans leikar so linne. **22** Josef er eit aldetre ungt, eit aldetre ungt innmed kjelda; yver muren skyt greinerne upp. **23** Med pileskot dei han eggjar og søkjer, dei skyttaran' mange; **24** Men han stend med sin boge so stødt, og røyver armarne raust: Hjelp fær han hjå kjempa åt Jakob, der! - hjå hyrdingen, Israels berg, **25** Hjå Gud åt far din, han vare deg! Hjå den Velduge, han velsigne deg med velsigning or himmelen høge, med velsigning or djupet som ligg under jordi, med velsigning i brrost og i liv! **26** Far din's velsigning rakk yver dei eldgamle ovgilde fjelli, til ævordoms herlege høgder: På Josefs hovud ho kome, ho kome på kruna åt han, som er hovdingen for sine brøder! **27** Benjamin er ein ulv som riv sund; um morgenon et han upp ranet, til kvelds han skifter ut herfang.» **28** Dette var alle Israels-ætterne, tolv i talet, og soleis var det far deira tala til deim: Han velsigna deim, og kvar av deim fekk si eigi velsigning, som høvde åt honom. **29** Og han bad deim og sagde til deim: «No gjeng eg til folket mitt! Jorda meg då hjå federne mine, i den helleren som er på gjordet åt Efron, hetiten, **30** i den helleren som er på Makpelajordet, austanfor Mamre i Kana'ans-landet, det gjordet som Abraham kjøpte av Efron, hetitten, til eigande gravstad. **31** Der jorda dei Abraham og Sara, kona hans, og der jorda dei Isak og Rebekka, kona hans, og der jorda eg Lea, **32** på det gjordet og i den helleren der, som var

kjøpt av Hets-sønerne.» 33 Då Jakob var ferdig med dei fyreseignerne han hadde å gjeva sønerne sine, drog han føterne upp i sengi. Og han sålast og kom til federne sine.

50 Og Josef lutte seg ned yver andlitet åt far sin, og gret uppyver honom og kysste honom. 2 Og Josef bad lækarane som han hadde i si tenesta, at dei skulde salva liket åt far hans. So salva dei liket åt Israel. 3 Og det gjekk fyrti dagar med til det; for so lang tid tek det å salva eit lik. Og egyptarane gret yver honom i sytti dagar. 4 Då syrgedagarne etter honom var utlidne, tala Josef til hirdi åt Farao og sagde: «Hev de aldri so lite godvilje for meg, so gjer vel og ber fram desse ordi mine til Farao og seg: 5 «Far min tok ein eid av meg og sagde: «No lyt eg døy! I grefti mi, som eg let grava åt meg i Kana'ans-landet, der skal du jorda meg!» Lat meg difor fara upp og jorda far min og so koma hit att!»» 6 Og Farao sagde: «Far du upp, og jorda far din, som du hev lova honom!» 7 So for Josef upp og skulde jorda far sin, og med honom for alle mennerne åt Farao, dei høgste i hirdi hans og alle dei øvste i Egyptarlandet, 8 og heile huset hans Josef, og brørne hans og husfolket åt far hans. Berre småborni sine og sauerne og nauti sine let dei vera att i Gosenlandet. 9 Og det fylgte honom både vogner og hestfolk, so det vart ei drusteleg ferd. 10 Då dei kom til Goren-Ha'atad, som er på hi sida åt Jordan, heldt dei ei stor og ovende vyrdeleg syrgjehøgtid, og han gjorde likferd etter far sin i sju dagar. 11 Og då kananitarne, som budde der i landet, såg likferdi i Goren-Ha'atad, sagde dei: «Det er ei drusteleg likferd egyptarane held der!» Difor kalla dei den staden Egyptarvollen. Han er på hi sida åt Jordan. 12 So gjorde sønerne hans so med honom som han hadde sagt deim fyre. 13 Og dei førde honom til Kana'ans-landet, og jorda honom i helleren på Makpelagjordet, det gjordet som Abraham hadde kjøpt av Hets-sønerne til eigande gravstad, austanfor Mamre. 14 Og då Josef hadde jorda far sin, for han attende til Egyptarland, både han og brørne hans og alle dei som hadde vore med honom upp og jorda far hans. 15 Då brørne åt Josef såg at far deira var burte, sagde dei: «Berre ikkje Josef kjem til å sitja etter oss gjera oss like for alt det vonde me gjorde mot honom!» 16 So sende dei bod til Josef og sagde: «Far din bad oss, fyrr han døydde, at me skulde bera fram dette bodet til deg: 17 «So skal de segja med Josef, » sagde han: «Å kjære, gode deg, gløym det brotet og den syndi brørne dine gjorde, då dei for so stygt med deg!» So gløym no brotet vårt; me tener då og same Gud som far din!» Og Josef gret, då dei tala so til honom. 18 So kom brørne hans sjølve og kasta seg å gruve for honom

og sagde: «Sjå her kjem me og vil vera tenarane dine!» 19 Då sagde Josef: «Ver ikkje rædde! Er då eg i staden åt Guds? 20 De tenkte å gjera meg vondt, men Gud tenkte det til det gode, av di han vilde gjera som han no hev gjort, og berge livet åt mykje folk. 21 So ver no ikkje rædde! Eg skal syta for dykk og for borni dykkar.» Og han hugga deim og tala blidt til deim. 22 Josef vart buande i Egyptarland, både han og farsfolket hans. Og Josef livde hundrad og ti år. 23 Og Josef fekk sjå barneborn åt Efraim, og borni åt Makir, son hans Manasse, fekk han og taka i fanget. 24 Og Josef sagde med brørne sine: «No lyt eg døy. Men Gud skal lydast til dykk og fylgja dykk upp or dette landet til det landet som han hev lova Abraham og Isak og Jakob.» 25 Og Josef tok ein eid av Israels-sønerne, og sagde: «Når Gud kjem og hentar dykk, då skal de taka beini mine med her ifrå.» 26 Og Josef døydde, då han var hundrad og ti år gammal, og dei salva liket hans, og lagde det i kista i Egyptarland.

2 Mosebok

1 No skal de få høyrá namni på Israels-søerne som kom til Egyptarland; med Jakob kom dei, kvar med sin huslyd: **2** Ruben og Simeon og Levi og Juda, **3** Issakar og Sebulon og Benjamin, **4** Dan, Naftali, Gad og Asser. **5** Med alle i hop var det sytti mann som var ætta frå Jakob; Josef han var no alt i Egyptarland. **6** Og Josef døydde, og alle brørne hans, og heile den ætti. **7** Men Israels-folket muna og voks og auka og vart uhørveleg mannsterke, so dei fylte heile landet. **8** Då kom det ein ny konge i Egyptarland, som ikkje visste noko um Josef. **9** Og han sagde med folki sine: «Sjå, Israels-lyden er større og sterkare enn me. **10** Lat oss no fara klokt fram, so dei ikkje skal aukast so mykje! For kjem det ufred, so kunde dei gjerne slå seg i hop med uvenerne våre, og strida mot oss, og fara or landet!» **11** So sette dei futar yver deim, som skulde plåga deim med tungarbeid, og dei laut byggja two byar med varehus for Farao; det var Pitom og Ramses. **12** Men di meir dei plåga deim, di meir auka dei, og di meir breiddde dei seg ut, og egyptarane tok til å fæla for Israels-folket. **13** Soleis nøydde dei no Israels-folket til å træla for seg, **14** og gjorde livet surt for deim med hardt arbeid i leirtaki og tiglverki og med allslags jordarbeid: alt arbeidet dei vilde ha gjort, det truga dei deim til å gjera. **15** Og kongen i Egyptarland sagde til dei hebraiske ljosmødre - den eine av dei heitte Sifra og den andre Pua -: **16** «Kvar gong de hjelper ei hebraisk barnsengkona,» sagde han, «so skal de sjå i fødestolen: Er det son ho hev fenge, so drepp honom! er det dotter, so må ho liva.» **17** Men ljosmødre hadde age for Gud, og gjorde ikkje som kongen i Egyptarland sagde, men let småsveinarne liva. **18** Då kalla kongen ljosmødre fyre seg, og sagde med deim: «Kvi gjer de dette og let sveinborni liva?» **19** «Dei hebraiske konorne er ikkje som dei egyptiske,» svara ljosmødrene; «dei er sterkare; innan ljosmori kjem, hev dei fenge barnet.» **20** Då gjorde Gud vel imot ljosmødrene; og folket auka, og vart ovleg mangment. **21** Og for di ljosmødre hadde age for Gud, so gav han deim ætt og avkjøme. **22** Men Farao sende bod utyver til heile folket sitt og sagde: «Kvar son som kjem til verdi, skal de kasta i elvi; berre døtterne skal de lata liva!»

2 So var det ein mann av Levi-ætti som gjekk av og tok seg ei kona, og ho var og av Levi-ætti. **2** Og kvinna vart umhender, og åtte ein son. Ho tykte det var so vent eit barn, og løynde honom i tri månader; **3** då kunde ho ikkje få løynt honom lenger. So fann ho ei røyrkista til honom; den brædde ho med jordbik og tjøra, og so lagde ho sveinen upp i, og

sette kista i sevet attmed elvebarden; **4** og syster hans stod eit stykke undan, og skulde sjå korleis det gjekk med honom. **5** Då kom dotter åt Farao ned åt elvi, og vilde lauga seg, medan móyarne hennar gjekk att og fram på elvbakken. Ho gådde kista i sevet, og sende terna si etter henne. **6** So hadde ho opp loket, og såg barnet; «nei sjål!» sagde ho, «ein liten svein som ligg og græt!» Og ho tykte synd i honom og sagde: «Det er eit av hebræarborni: » **7** Då sagde syster hans med dotter åt Farao: «Skal eg ganga og finna deg ei hebræarkona som gjev briost, so ho kann fostra upp barnet for deg?» **8** «Gjer sol!» svara kongsdotteri. So gjekk gjenta og henta mor åt barnet. **9** Og kongsdotteri sagde til henne: «Tak denne sveinen og fostra honom upp for meg! Eg skal løna deg for det.» So tok kona sveinen, og fostra honom upp. **10** Og då han vart stor, gjekk ho til kongsdotteri med honom, og han vart som son hennar. Ho kalla han Moses; «for eg hev teke honom upp or vatnet,» sagde ho. **11** So leid tidi fram til Moses var voksen. Då var det ein gong han gjekk ut til landsmennerne sine, og såg korleis dei laut slita og slæpa, og so fekk han sjå ein egyptar som slo ein hebræar, ein av landsmennerne hans. **12** Då såg han vel ikking seg, men vart ikkje var nokon, og so slo han egyptaren i hel, og grov honom ned i sanden. **13** Den andre dagen gjekk han ut att, og såg two hebræarar som heldt på og slost. Då sagde han med den som hadde skuldi: «Kvi slær du landsmannen din?» **14** «Kven hev sett deg til hovding og domar yver oss?» svara han; «tenkjer du på å drepa meg, som du drap egyptaren?» Då vart Moses rædd, og sagde med seg sjølv: «Hev det alt kome upp!» **15** Då Farao fekk spurt det, freista han å få drepe Moses. Men Moses rømde for Farao, og stana ikkje fyrr han var i Midjanlandet; der sette han seg ned attmed ein brunn. **16** Presten i Midjan hadde sju døtter; og dei kom og auste upp vatn, og fylte trørne, og vilde bryンna småfeet åt far sin. **17** Men so kom det nokre hyrdingar og jaga deim ifrå. Då reis Moses upp og hjelpte deim, og bryнnte buskapen deira. **18** Då dei kom heim att til Re'uel, far sin, sagde han: «Korleis hev det seg at de kjem so tidleg i dag?» **19** «Ein egyptar kom og hjelpte oss mot hyrdingarne,» svara dei; «og so auste han upp vatn for oss, og bryнnte buskapen.» **20** Då sagde Re'uel med døtterne sine: «Kvar er han so? Kvi let de då mannen vera att ute? Bed honom inn, so han kann få seg mat!» **21** Moses vart huga til å vera hjå mannen, og han let Moses få Sippora, dotter si. **22** Ho åtte ein son, og Moses kalla honom Gersom; «for eg hev fenge heimvist i eit framandt land,» sagde han. **23** Som no dagarne leid og tidi skreid, so døydde kongen i Egyptarland. Men Israels-folket sukka for

trældomen og let ille, og naudropi deira steig upp til Gud. 24 Og Gud høyrdde korleis dei sukka og stunde, og Gud mintest sambandet sitt med Abraham og Isak og Jakob. 25 For Gud hadde auga med Israels-borni, og Gud visste korleis til stod.

3 Moses han gjætte no buskapen åt Jetro, verfar sin, presten i Midjan. So var det ein gong han for langt atti heidi med fenaden, då kom han til Gudsfjellet, til Horeb. 2 Der syntte Herrens engel seg for honom i ein eldsloge, som slo beint upp or ein klungerrunne; han såg at runnen stod i ljos loge, men klungeren brann ikkje upp. 3 Då tenkte Moses med seg: «Eg vil ganga innåt og sjå dette store underet, kvifor klungeren ikkje brenn upp.» 4 Då Herren såg at han kom innåt og vilde sjå, so ropa Gud til honom utor klungerrunnen: «Moses, Moses!» Og han svara: «Ja, her er eg.» 5 Då sagde han: «Kom ikkje næmare! Hav av deg skorne! For staden du stend på, er heilag jord.» 6 Og han sagde: «Eg er far din's Gud, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud.» Då løynde Moses andlitet sitt, for han torde ikkje sjå på Gud. 7 Og Herren sagde: «Eg hev set kor vondt folket mitt hev det i Egyptarland, og høyrt klageropi deira yver futarne; eg veit kva dei lid. 8 Og no hev eg stige ned, og vil fria deim ut frå egyptarane og føra deim ut or dette landet, til eit godt og vidt land, til eit land som fløymer med mjølk og honning, der som kananitarne er og hetitarne og amoritarne og perizitarne og hevitane og jebusitarne. 9 For no hev naudropet frå Israels-borni nått upp til meg, og eg hev og set korleis egyptarane trugar og plågar deim. 10 Gakk no du til Farao med bod frå meg, og før folket mitt, Israels-borni, ut or Egyptarland!» 11 Då sagde Moses til Gud: «Er eg den mann, at eg kann ganga til Farao, og kann eg føra Israels-borni ut or Egyptarland?» 12 Og han sagde: «Ja, for eg skal vera med deg! Og det skal du hava til merke på at det er eg som hev sendt deg: Når du hev ført folket ut or Egyptarland, so skal de halda gudstenesta på dette fjellet.» 13 Då sagde Moses til Gud: «Men når eg no kjem til Israels-borni og segjer med deim: «Fedreguden dykkar hev sendt meg til dykk,» og dei so spør: «Kva er namnet hans?» kva skal eg då svara deim?» 14 Og Gud sagde til Moses: «Eg er den eg er! So skal du svara Israels-borni,» sagde han: «Han som heiter «Eg er», hev sendt meg til dykk.» 15 Og endå sagde Gud det til Moses: «So skal du segja til Israels-borni: «Herren, fedreguden dykkar, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud, hev sendt meg til dykk. Det skal vera namnet mitt i all æva, og so skal dei kalla meg ætt etter ætt.» 16 Gakk no du, og samla i hop dei øvste i Israel, og seg med deim: «Herren, fedreguden dykkar, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud, hev synt seg for meg og sagt:

Eg hev havt auga med dykk og veit korleis dei fer åt med dykk i Egyptarland. 17 Og eg sagde: «Eg vil fria dykk ut or alt det vonde de lid i Egyptarland, og fylgia dykk fram til landet åt kananitarne og hetitarne og amoritarne og perizitarne og jebusitarne, eit land som fløymer med mjølk og honning.» 18 Og dei skal gjeva gaum etter ordi dine, og so skal du ganga fram for kongen i Egyptarland, du og dei øvste i Israel, og de skal segja med honom: «Herren, Hebræarguden, hev møtt oss! Gode, gjev oss lov til å fara tri dagsleider ut i øydemarki og ofra til Herren, vår Gud!» 19 Men eg veit at kongen i Egyptarland ikkje gjev dykk lov til å fara, ikkje um han so fær kjenna ei sterk hand yver seg. 20 So vil eg då lyfta handi mi, og slå egyptarane med alle underi mine, som eg vil gjera midt imillom deim, og då skal dei sleppa dykk. 21 Og eg vil gjera det so at egyptarane fær godvilje for dette folket, so de ikkje skal fara tomhendte, når de fer; 22 men kvar kona skal beda grannekona si, eller den ho bur i hus med, um sylv og gull og helgeklæde, og det skal de lata sønerne og døtterne dykkar hava på seg; det skal vera herfanget de tek av egyptarane.»»

4 Då svara Moses og tok so til ords: «Dei vil visst ikkje tru meg og ikkje lyda på meg, men berre segja at Herren ikkje hev synt seg for meg.» 2 «Kva er det du hev i handi?» spurde Herren. «Ein stav», svara han. 3 «Kasta honom på jordi!» sagde Herren. So kasta Moses staven på jordi; då vart han til ein orm, og Moses rømde for honom. 4 «Rett ut handi og grip han i sporden!» sagde Herren. So rette han ut handi, og treiv ormen, og då vart han til ein stav att i handi hans. 5 «No lyt dei vel tru, at Herren, fedreguden deira, hev synt seg for deg, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud!» 6 Og endå sagde Herren til honom: «Stikk handi di i barmen!» So stakk han handi i barmen, og drog henne ut att, og då han skulde sjå til, so var handi hans spilt og kvit som snø. 7 Då sagde Herren: «Stikk handi di i barmen endå ein gong!» So stakk han handi i barmen, og då han drog henne ut or barmen, då var ho like god att, og hadde same liten som fyrr. 8 «Um dei no ikkje trur deg, og ikkje agtar på det første teiknet, so trur dei då visst på det andre teiknet,» sagde Herren; 9 «men trur dei ikkje på noko av desse two teikni, og vil dei ikkje lyda på deg, so skal du taka vatn or elvi og ausa upp på turre marki; og vatnet som du tek or elvi, det skal verta til blod, med det same det kjem på marki.» 10 Men Moses sagde til Herren: «Orsaka meg, Herre! Eg hev aldri vore nokon munnfør mann, korkje fyrr, eller sidan du tok til å tala med tenaren din; eg er både tungmælt, og eg er taugmælt.» 11 Då sagde Herren til honom: «Kven er det som gjev menneskja munnen? Og kven er det som gjer mållaus

eller dauv eller klårsynt eller blind? Er ikkje det eg, Herren? 12 Gakk no berre, og eg skal vera med munnen din og lære deg kva du skal tala.» 13 «Å Herre, eg bed for meg!» svara Moses, «send heller ein annan med det bodelt!» 14 Då vart Herren harm på Moses, og sagde: «Er ikkje Aron av Leviætta, bror din? Han, veit eg, kann tala. Og rett no kjem han og møter deg, og når han ser deg, so vert han hjarteleg glad. 15 Honom skal du tala til og leggja ordet i munnen hans, og eg skal signa både din munn og hans munn, og læra dykk kva de skal gjera. 16 Han skal tala til folket for deg, og vera liksom munnen din, og du skal vera som ein Gud for honom. 17 Og denne staven skal du hava i handi; den er det du skal gjera underi med.» 18 So gjekk Moses, og då han kom heim att til Jetro, verfar sin, sagde han med honom: «Kjære deg, lat meg fara attende til skyldfolket mitt i Egyptarland, og sjå um dei liver endå.» Og Jetro svara: «Far i fred!» 19 I Midjan sagde Herren til Moses: «Tak no i veg, og far attende til Egyptarland! For no er dei burte alle dei som leita etter deg og vilde taka livet ditt.» 20 So tok Moses kona si og sønerne sine og sette deim på asnet, og for attende til Egyptarlandet; og gudsstaven hadde han i handi. 21 Og Herren sagde til Moses: «Når du kjem attende til Egyptarland, so kom i hug at du gjer alle dei underi som eg hev lagt i henderne dine, so Farao ser på det. Men eg vil gjera honom strid i hugen, so han ikkje let folket fara. 22 Då skal du segja med Farao: «So segjer Herren: «Israel er son min, den eldste av sønerne mine. 23 Og eg sagde til deg: «Lat son min fara, so han kann tena meg!» Men du vilde ikkje lata honom fara. Sjå difor vil eg no slå i hel din son, den eldste av sønerne dine.»»» 24 Då dei var no på vegen komme, og hadde roa seg til natti, kom Herren yver honom og lest vilde drepa honom. 25 Då tok Sippora ein kvass stein, og skar av huveholdet på son sin, og kasta det framfor føsterne hans Moses, og sagde: «Du er meg ein blodbrudgom, dul!» 26 So let han honom vera. Det var umskjeringi ho tenkte på, då ho sagde «blodbrudgom». 27 Og Herren sagde til Aron: «Gakk ut i øydemarki, so møter du Moses!» So gjekk han, og ráka Moses innmed Gudsfellet, og kysste honom. 28 Og Moses sagde med Aron kva ærend og ord Herren hadde sendt honom med, og kva teikn han hadde sett honom til å gjera. 29 So gjekk Moses og Aron, og samla i hop alle dei øvste av Israels-folket. 30 Og Aron bar fram alle dei ordi som Herren hadde tala til Moses, og gjorde teikni, so folket såg på det. 31 Og folket trudde; og då dei høyrd at Herren var komen og vilde lydast til Israels-borni, og at han hadde set kva vande dei var i, so lagde dei seg på kne og bad.

5 Sidan gjekk Moses og Aron fram for Farao og sagde: «So segjer Herren, Israels Gud: «Lat folket mitt fara, so dei kann halda høgtid for meg i øydemarki!»» 2 Då sagde Farao: «Kva er det for ein «Herre» som eg skal lyda, og lata Israel fara? Eg kjenner ikkje den «Herren», og eg vil ikkje lata Israel fara heller.» 3 «Hebræarguden hev møtt oss!» svara dei. «Gode, gjev oss lov å fara tri dagsleider ut i øydemarki og ofra til Herren, vår Gud, so han ikkje skal koma yver oss med sott eller sverd!» 4 Då sagde egyptarkongen til deim: «Moses og Aron, kvi hefter de folket burt frå det dei hev å gjera? Gakk til arbeidet dykkar! 5 De ser kor mykle folk her ei i landet no,» sagde Farao, «og so vil de lokka deim til å leggja ned arbeidet sitt!» 6 Og same dagen sagde Farao det til futarne og formennerne for arbeidsfolket: 7 «Heretter skal de ikkje gjeva folket halm til mursteinen, som de fyrr hev gjort. Dei skal sjølve ganga og sinka seg halm. 8 Men like mykle murstein skal de krevja av deim no som fyrr; de skal ikkje slå av på talet. For dei er late; difor skrik dei og segjer: «Me vil av og ofra til Guden vår.» 9 Legg tyngre arbeid på karane, so dei hev nok å gjera, og ikkje fer etter lygjerødor!» 10 So gjekk futarne og arbeidsformennerne ut, og sagde til folket: «So segjer Farao: «Eg gjev dykk ikkje halm lenger. 11 Gakk sjølve og finn dykk halm kvar de kann! Men i arbeidet dykkar fær de ikkje noko avslag.»» 12 Då spreidde folket seg utover heile Egyptarland, og sinka helma til å brukha i staden for halmen. 13 Men futarne dreiv på og sagde: «Gjer arbeidet dykkar ferdigt, fullt dagsverk til kvar dag, som då de hadde halm for hand!» 14 Og arbeidsformennerne som futarne åt Farao hadde sett yver Israels-folket, fekk hogg, og futarne sagde: «Kvi hev de ikkje gjort ifrå dykk ålaget dykkar anten i går eller i dag, som de fyrr gjorde?» 15 Då gjekk arbeidsformennerne til Farao, og kjærde seg for honom og sagde: «Kvi fer du soleis med tenarane dine? 16 Halm fær me ikkje, og like vel segjer dei til oss: «Gjer murstein!» Og so fær me hogg, endå det er dine folk som hev skuldi.» 17 Men han sagde: «Late er de, late! Difor segjer de: «Me vil av og ofra til Herren!» 18 Gakk no av og arbeid! Og halm fær de ikkje, men mursteinen skal de greida, talet fullt!» 19 Arbeidsformennerne vart ille ved, då dei fekk høyra dei ordi: «De fær ikkje noko avslag på mursteinen dykkar, fullt dagsverk til kvar dag!» 20 Då dei kom ut att frå Farao, møtte dei Moses og Aron, som stod og venta på deim. 21 Då sagde dei med deim: «Herren setje augo på dykk, og late dykk få like for di de hev gjort Farao og mennerne hans hatige på oss, og gjeve deim sverdet i handi til å drepa oss med!» 22 Og Moses vende seg etter til Herren og sagde: «Herre, kvi fer du so ille med dette folket? Kvi hev du då

sendt meg? 23 For alt ifrå den stund eg gjekk fram for Farao og tala i ditt namn, hev han ikkje gjort anna enn vondt mot dette folket, og du hev ikkje hjelpt folket ditt ein grand.»

6 Då sagde Herren til Moses: «No skal du sjå, kva eg vil gjera med Farao: Ei sterke hand skal nøyda honom til å sleppa deim, og for den same sterke handi skuld skal han jamvel driva deim ut or landet sitt.» 2 Og Gud tala endå meir til Moses, og sagde med honom: «Eg er Herren. 3 Eg synt meg for Abraham, og for Isak, og for Jakob, og nemnde meg Gud den Allvelduge, men dette namnet mitt, Herren, gjorde eg ikkje kunnigt for deim. 4 Og eg gjorde eit samband med deim: eg lova å gjeva dei Kana'anslandet, det landet dei heldt til i, då dei ferdast på jordi. 5 Og no hev eg hørt, korleis Israels-borni sukkar og styn, av di egyptarane held deim i trældom, og eg minnest kva eg hev lova. 6 Seg no med Israels-borni: «Eg er Herren; eg vil taka av dykk dei tunge byrderne de ber for egyptarfolket, og løysa dykk or trældomen dei held dykk i, og fria dykk ut med fast arm og strenge domar; 7 eg vil gjeva dykk til mitt folk, og vera dykker Gud, og de skal sanna at eg er Herren, dykker Gud, som tek av dykk dei tunge byrderne de ber for egyptarfolket. 8 Og eg vil føra dykk til det landet som eg rette handi i veret på at eg vil gjeva Abraham og Isak og Jakob, og det vil eg gjeva dykk til eiga, eg, Herren.»» 9 Og Moses sagde det med Israels-borni, men dei høyrd ikkje på honom, av di dei var modlause og laut træla so hardt. 10 Då tala Herren til Moses, og sagde: 11 «Gakk fram for Farao, egyptarkongen, og seg med honom, at han skal lata Israels-borni fara ut or landet sitt!» 12 Og Moses svara og tok so til ords, der han stod fram for augo åt Herren: «Du ser Israels-borni vil ikkje høyra på meg; er det då ventande at Farao skulde lyda etter det eg segjer, eg som er so valen på munnen!» 13 Soleis tala Herren til Moses og Aron, og sende deim til Israels-mennene og til Farao, egyptarkongen, med det bodet at dei skulde fylgia Israels-folket ut or Egyptarlandet. 14 No skal de høyra kva ættfederne deira heitte: Sønerne åt Ruben, eldste son åt Israel, det var Hanok og Pallu, Hesron og Karmi. Frå deim er Rubens-ætterne komme. 15 Sønerne åt Simeon var Jemuel og Jamin og Ohad og Jakin og Sohar og Saul, som var son åt ei Kana'ans-kvende. Frå deim er Simeons-ætterne komme. 16 So er namni på sønerne åt Levi med ættgreinerne deira: Gerson og Kahat og Merari. Og livedagarne åt Levi vart hundrad og sju og tretti år. 17 Sønerne åt Gerson var Libni og Sime'i med ættgreinerne deira. 18 Sønerne åt Kahat var Amram og Jishar og Hebron og Uzziel. Og livedagarne åt Kahat vart hundrad og tri og

tretti år. 19 Sønerne åt Merari var Mahli og Musi. Dette var federne åt Levi-ætterne etter ættartalet deira. 20 Amram tok Jokebed, farsyster si, til kona, og dei fekk sønerne Aron og Moses. Og livedagarne åt Amram vart hundrad og sju og tretti år. 21 Sønerne åt Jishar var Korah og Nefeg og Zikri. 22 Sønerne åt Uzziel var Misael og Elsafan og Sitrí. 23 Aron tok Eliseba til kona; ho var dotter åt Amminadab og syster åt Nahson; og dei fekk sønerne Nadab og Abihu, Eleazar og Itamar. 24 Sønerne åt Korah var Assir og Elkana og Abiasaf. Frå deim er Korah-ætterne komne. 25 Eleazar, son åt Aron, tok ei dotter åt Putiel til kona, og dei fekk sonen Pinehas. Dette var gamlefederne åt Levi-folket med ættgreinerne deira. 26 Desse mennene, Aron og Moses, var det Herren sagde det til: «Før Israels-folket ut or Egyptarland, fylking etter fylking!» 27 Dei var det som tala med Farao, kongen i Egyptarland, og sagde dei skulde fylgia Israels-folket ut or Egyptarland, desse two mennene, Moses og Aron. 28 Og det gjekk so til at den gongen Herren tala til Moses i Egyptarlandet, 29 då tok Herren soleis til ords: «Eg er Herren! Seg no med Farao, egyptarkongen, alt det eg segjer til deg!» 30 Og Moses svara, der han stod for Guds augo: «Du veit eg er munnvalen; er det då ventande at Farao vil høyra på meg?»

7 Då sagde Herren til Moses: «Sjå no vil eg laga det so at du vert som ein Gud for Farao, og Aron, bror din, skal vera målsmannen din. 2 Du skal tala alt det eg segjer deg fyre, men Aron, bror din, skal orda det ut for Farao, so han let Israels-folket fara ut or landet sitt. 3 Men eg vil herda hugen åt Farao, og sidan vil eg gjera mange teikn og under i Egyptarlandet. 4 Farao kjem ikkje til å høyra på dykk, og då vil eg leggja mi hand på Egyptarland med harde refsingar, og føra herarne mine, folket mitt eige, Israels-borni, ut or Egyptarlandet. 5 Og egyptarane skal ljota sanna at eg er Herren, når eg rettar handi mi ulyver landet, og tek Israels-borni beint ifrå deim.» 6 Og Moses og Aron gjorde dette; som Herren hadde sagt deim fyre, so gjorde dei. 7 Moses var åtteti og Aron tri og åtteti år gammal, då dei tala med Farao. 8 Og Herren sagde det til Moses og Aron: 9 «Når Farao talar til dykk og segjer: «Lat meg få sjå eit under av dykk!» då skal du segja med Aron: «Tak staven din, og kasta honom ned framfor augo åt Farao, so skal han verta til ein stor orm.»» 10 So gjekk Moses og Aron fram for Farao, og gjorde som Herren hadde sagt: Aron kasta ned staven sin framfor augo åt Farao og mennene hans, og staven vart til ein diger orm. 11 Då sende Farao bod etter vismennene og trollkararne, runemeistrarne, som dei hadde i Egyptarland, og dei brukta trollkunsterne sine og gjorde det same. 12 Dei

kasta kvar sin stav, og dei vart til store ormar, men staven hans Aron gløypte stavarne deira. **13** Og det gjekk som Herren sagde: Farao var strid i hugen og vilde ikkje høyra på deim. **14** Då sagde Herren til Moses: «Farao er tråssug; han vil ikkje lata folket fara. **15** Gakk til honom i morgen tidleg - då kjem han ned å elvi - ogstatt på elvbakken, so han møter deg, og staven som vart skapt um til ein orm, skal du hava i handi. **16** Og so skal du segja med honom: «Herren, Hebræarguden, sende meg til deg og sagde: «Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg i øydemark!» Men det hev'kje du vilja lydt på endå. **17** Og Herren sejer so: «Dette skal du hava til merke på at eg er Herren: Sjå no vil eg slå i elvevatnet med denne staven, som eg hev i handi mi, og so skal det verta til blod. **18** Og fisken i elvi skal døy, og ein illtev stiga frå elvi, so egyptarane ikkje er god til å drikka vatnet i henne.»»» **19** Sidan sagde Herren til Moses: «Seg med Aron: «Tak staven og rett handi di ut yver Egyptarlands-vatni, yver årne og elvarne og tjørnerne deira og yver kvar vatsdam der er, so skal dei verta til blod, og blod skal det vera utyver heile Egyptarlandet, jamvel i koppar og kjer.»»» **20** Og Moses og Aron gjorde som Herren sagde: Aron lyfte staven, og slo i elvevatnet, so dei såg på det både Farao og mennerne hans, og alt vatnet i elvi vart blod. **21** Då døydde all fisken i elvi, og det stod ein ond tev av elvi, so egyptarane ikkje kunde drikka vatnet, og i heile Egyptarland var det blod. **22** Men runemeistrarne deira brukta trollkunsterne sine, og gjorde det same. Og det gjekk som Herren sagde: Farao var stridhuga og høyrdie ikkje på deim. **23** Og Farao snudde seg og gjekk inn i huset sitt, og brydde seg ikkje um dette heller. **24** Men alle egyptarane grov kringum elvi etter drikkevatn; for dei kunde ikkje drikka elvevatnet. **25** So leid det sju dagar etter Herren hadde gjort elvi til blod.

8 Då sagde Herren til Moses: «Gakk fram for Farao og seg med honom: «So segjer Herren: «Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg! **2** Meinkar du deim å fara, so skal eg plåga heile ditt land og rike med frosk: **3** det skal yra med frosk i elvi, og dei skal krabba upp på land, og koma inn i husi dine og sengkoven din og upp i lega di, og inn i husi åt mennerne dine og på folket ditt, og i bakaromnarne og knodetrogi dine; **4** og deg og huslyden din og alle mennerne dine skal froskarne krabba uppetter.»»» **5** Og Herren sagde til Moses: «Seg til Aron: «Lyft handi, og rett staven ut yver årne og elvarne og tjørnerne, og lat froskarne aula innyver Egyptarlandet!»»» **6** So rette Aron handi si ut yver Egyptarlands-vatni, og då kom det upp med so fullt med frosk at dei hulde heile Egyptarlandet. **7** Men runemeistrarne brukta trollkunsterne sine og gjorde det same:

dei og fekk froskarne til å aula innyver Egyptarlandet. **8** So sende Farao bod etter Moses og Aron og sagde: «Bed til Herren at han vil taka froskarne burt frå meg og landslyden! Då skal eg lata folket fara, so dei kann ofra til Herren.» **9** Då sagde Moses med Farao: «Sjølv må du hava æra og segja kva tid eg skal beda for deg og mennerne dine og folket ditt, at han vil rydda froskarne burt frå deg og husi dine, so dei ikkje finst meir utan i elvi.» **10** «I morgen,» svara han. «Lat det vera som du segjer!» sagde Moses, «so skal du sanna at det er ingen som Herren, vår Gud. **11** Froskarne skal kverva burt frå deg og husi dine og frå mennerne dine og heile landslyden; berre i elvi skal dei finnast.» **12** So gjekk Moses og Aron ut att frå Farao, og Moses ropa til Herren for froskarne skuld, som han hadde ført yver Farao. **13** Og Herren gjorde som Moses bad, og froskarne låg daude i hus og i tun og på børarne. **14** Dei samla deim i dungevis, og teven kjedest yver heile landet. **15** Men det gjekk som Herren sagde: Då Farao såg at han hadde fenge ein lette, slo han seg rang, og vilde ikkje høyra på deim. **16** Då sagde Herren til Moses: «Seg med Aron: «Rett ut staven din, og slå i dusti på jordi, so skal ho verta til my i heile Egyptarlandet.»» **17** Og dei so gjorde: Aron lyfte handi, og rette ut staven sin, og slo i dusti på jordi. Då kom myet, og sette seg både på folk og fe; all dusti på jordi vart til my i heile Egyptarlandet. **18** Runemeistrarne freista og å få fram my med trollkunsterne sine, men dei var ikkje god til. Og myet vart sitjande på folk og på fe. **19** Då sagde runemeistrarne med Farao: «Dette er Guds finger!» Men det gjekk som Herren sagde: Farao var like strid, og høyrdie ikkje på deim. **20** Då sagde Herren til Moses: «Ris tidleg upp i morgen, og stig beint fram for Farao, når han gjeng nedåt elvi, og seg med honom: So segjer Herren: «Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg! **21** For let du ikkje folket mitt fara, so sender eg allslags avåt yver deg og mennerne dine og folket ditt og inn i husi dine; husi åt egyptarane skal verta fulle av avåt, og jamvel jordi dei gjeng på. **22** Men same dagen vil eg taka undan Gosenlandet, som folket mitt bur i, so der ikkje kjem noko avåt; då skal du verta var, at eg, Herren, er der i landet. **23** For eg vil løysa ut folket mitt og skilja det frå ditt folk. I morgen skal dette underet henda.»»» **24** Og Herren gjorde som han hadde sagt, og det kom svære yrjor med avåt i husi åt Farao og mennerne hans og yver heile Egyptarland; det var so avåtet reint skjemde ut landet. **25** Då sende Farao bod etter Moses og Aron, og sagde: «Gakk av og ofra til Guden dykker her i landet!» **26** «Det er ikkje rådlegt å gjera det so,» svara Moses; «for det me ofrar til Herren, vår Gud, det er ein styggedom for egyptarane. Ofra me no midt for

augo på deim slikt som dei hev ein stygg til, vilde dei ikkje då steina oss! 27 Tri dagsleider ut i øydemarki vil me fara, og so ofra til Herren, vår Gud, soleis som han segjer oss fyre.» 28 Då sagde Farao: «Eg fær lata dykk fara då, so de kann ofra til Herren, Guden dykkar, i øydemarki, men de må kje fara langt! Bed for meg!» 29 «Ja, no gjeng eg ut, og vil beda til Herren,» svara Moses, «og i morgen skal avåtet kverva burt frå Farao og frå mennene og folket hans. Berre no Farao ikkje vil svika oss meir, men lata folket fara, so dei kann ofra til Herren!» 30 So gjekk Moses ut frå Farao att, og bad til Herren. 31 Og Herren gjorde som Moses bad, og let avåtet kverva burt både frå Farao og mennene og folket hans; det fanst ikkje att eit einaste fly. 32 Men Farao slo seg rang denne gongen og, og slepte ikkje folket av stad.

9 Og Herren sagde til Moses: «Gakk fram for Farao og seg med honom: «So segjer Herren, Hebræarguden: «Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg! 2 For meinkar du deim å fara, og held du deim att endå lenger, 3 so skal Herren leggja si hand på feet ditt, som beiter på bøen, både hestar og asen og kamelar og naut og sauer, og sökja deim med ei øgjeleg drepsott. 4 Men Herren skal gjera skil på israelsfeet og egyptarfeet, og det skal ikkje døy noko av det som høyrer Israel til.»» 5 Og Herren sette tidi og sagde: «I morgen vil Herren lata dette henda i landet.» 6 Dagen etter gjorde Herren som han hadde sagt, og alt egyptarfeet døydde, men av feet åt Israels-folket døydde ikkje eit liv. 7 Og Farao sende bod, og då hadde det ikkje døytt eit einaste liv av israelsfeet. Men Farao sette hardt imot hardt, og meinka folket å fara. 8 Då sagde Herren til Moses og Aron: «Tak henderne fulle med omnsoska, og Moses skal kasta henne upp i veret, so Farao ser på det. 9 Då skal ho verta til dumba og fjuka utever heile Egyptarland, og av dumba skal det koma ei sott som bryt ut med kaunar på folk og fe i alt Egyptarlandet.» 10 So tok dei oska or masomnen, og steig fram for Farao, og Moses kasta henne upp i veret; då kom det ei kaunott som braut ut på folk og på fe. 11 Og runemeistrane orka ikkje å standa framfor Moses for verken skuld; for kaunartne hadde sett seg på runemeistrane som på alle egyptarane. 12 Men Herren gjorde Farao strid i hugen; og det gjekk som han hadde sagt med Moses: Farao høyrdie ikkje på deim. 13 Då sagde Herren til Moses: «Ris tidleg upp i morgen, og stig beint fram for Farao, og seg med honom: «So segjer Herren, Hebræarguden: «Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg! 14 For denne gongen vil eg senda alle mine plågor yver deg sjølv og mennene dine og folket ditt, so du skal sanna at ingen er som eg på heile jordi. 15 No hadde eg alt lyft handi mi, og vilde slege deg og folket ditt med drepsott,

og då hadde du vorte utrudd av verdi. 16 Men eg sparde deg, av di eg vilde syna deg magti mi og gjera namnet mitt kunnigt yver all jordi. 17 Endå legg du deg i vegen for folket mitt, og vil ikkje lata deim fara. 18 Sjå, difor vil eg i morgen dette bil senda eit øgjeleg haglver, som det aldri hev vore maken til i Egyptarlandet, frå den dag det vart grunna og til no.»» 19 Send no bod, og berga buskapen din og alt de du hev på marki! Alt som er ute og ikkje kjem seg i hus, anten det er folk eller fe, skal haglet koma yver, og dei skal døy.» 20 Dei av kongs mennene som hadde age for ordi åt Herren, dei berga då tenarane og buskapen sin i hus. 21 Men dei som ikkje agta på Herrens ord, let både tenarane og buskapen vera ute. 22 Då sagde Herren til Moses: «Rett handi di upp imot himmelen, so skal haglet koma sturtande yver heile Egyptarland, på folk og på fe og på kvart strå som på marki veks i Egyptarlandet.» 23 So rette Moses staven sin upp imot himmelen. Då sende Herren torevor og hagl, og eldingarne for ned til jordi, medan Herren let det hagla yver Egyptarlandet. 24 Haglet kom drusande, og midt i haglfloidi gjekk det Ijon i Ijon. Aldri hadde det vore slikt uver i Egyptarlandet, frå den tid det vart bygt. 25 Og haglet slo ned alt som ute var i heile Egyptarland, både folk og fe, og all grøda på marki slo haglet ned, og kvart tre braut det sund. 26 Men i Gosenlandet, der Israels-folket budde, der gjekk ikkje haglfloidi. 27 Då sende Farao bod etter Moses og Aron, og sagde med deim: «Denne gongen hev eg synda. Herren er den som hev rett, og eg og folket mitt me hev urett. 28 Bed til Herren at det må hava ein ende med toreslatten og haglet, so skal eg lata dykk fara, og de tarv ikkje bia lenger.» 29 «Med same eg kjem ut or byen, skal eg lyfta henderne og beda til Herren,» svara Moses. «Då skal tora halda upp, og haglet driva av, so du skal sanna at jordi høyrer Herren til. 30 Men det veit eg vel at du og mennene dine endå ikkje hev age for Herren Gud.» 31 Både lin og bygg var nedslēge; for bygget stod med aks, og linet med blom. 32 Men kveiten og rugen var ikkje nedslēge; for dei årar seinare. 33 Og Moses gjekk burt frå Farao og ut or byen, og lyfte henderne til Herren. Då heldt tora og haglveret upp, og regnet hylja ikkje meir ned på jordi. 34 Men då Farao såg at regnet og haglet og tora hadde stogga, so heldt han på og synda, og herde seg til, både han og mennene hans. 35 Det gjekk som Herren hadde havt Moses til å segja: Farao var hard som stein, og vilde ikkje lata Israels-folket fara.

10 Og Herren sagde til Moses: «Gakk fram for Farao! For det er eg som hev gjort honom so hard, både honom og mennene hans, so eg kunde fremja desse teikni mine

imillom deim, 2 og so du skal fortelja son din og soneson din korleis eg hev fare åt med egyptarane, og kva teikn eg hev gjort hjå deim - so de skal sanna at eg er Herren!» 3 So gjekk Moses og Aron fram for Farao og sagde med honom: «So segjer Herren, Hebræarguden: «Kor lenge skal det vara fyrr du vil bøygja deg for meg? Lat folket mitt fara, so dei kann tena meg! 4 For trassar du og ikkje let folket mitt fara, so skal eg i morgen senda grashoppar inn i riket ditt. 5 Dei skal breida seg ut yver åker og eng, so tett at ein ikkje kann sjå marki, og eta upp kvar einaste grand som de hev att etter haglet, og snøyda kvart eit tre som veks i hagarne dykkar. 6 Og dei skal fylla upp husi for deg og mennerne dine og alle egyptarane, so ikkje federne dine og ikkje federne åt federne dine skal ha set slik syn, frå den dag dei vart til på jordi og til den dag i dag.»» Dermed snudde han seg, og gjekk burt ifrå Farao. 7 Då sagde hirdmennene med Farao: «Kor lenge skal denne mannen vera ei snara for oss? Lat no folki fara, so dei kann tena Herren, Guden sin! Ser du ikkje endå at Egyptarlandet vert øydelagt?» 8 So kalla dei Moses og Aron attende til Farao, og han sagde med deim: «Gakk so av stad då, og ten Herren, Guden dykkar! Kor mange er det no som skal fara?» 9 «Me lyt fara alle, både unge og gamle,» svara Moses; «både søerne og døtterne våre lyt vera med oss, både småfeet og storfeet vårt; for me skal halda ei stor høgtid for Herren.» 10 Då sagde han til deim: «Herren vere med dykk, so visst som eg let dykk fara burt med borni dykkar! Sjå der um de ikkje tenkjer på vondt! 11 Nei, dette vert ikkje noko av! De mennerne kann fara og tena Herren; for det var det de bad um!» Dermed jaga dei deim burt frå augo åt Farao. 12 Då sagde Herren til Moses: «Rett handi di ut yver Egyptarland, so skal grashopparne koma drivande innyver landet og eta upp all grøda på marki, alt som haglet hev spart.» 13 So rette Moses staven sin ut yver Egyptarland, og Herren sende ein austanwind som stod innyver landet heile den dagen og heile natti; um morgonen kom austanvinden med grashopparne. 14 Og grashopparne dreiv innyver heile Egyptarlandet, og slo seg ned i heile riket, ein uhørveleg brote: aldi fyrr hadde det vore so mykje med grashoppar, og aldi meir vil det koma. 15 Dei lagde seg utsyver landet, so tett at markerne myrkna, og åt upp all grøda på åkrarne og all alda på trei, som haglet hadde leivt, og det fanst ikkje att namnet av grønt, anten på tre eller strå, i heile Egyptarlandet. 16 Då skunda Farao seg og sende bod etter Moses og Aron, og sagde: «Eg hev synda mot Herren, dykkar Gud, og mot dykk. 17 Kjære væne, gjev til synda mi denne enaste gongen, og bed til Herren, dykkar Gud, at han berre vil taka denne føle landøyda burt frå meg!» 18 So

gjekk Moses ut att frå Farao, og bad til Herren. 19 Då vende Herren vinden, so det vart ein ovsterk vestanwind, og den førde grashopparne burt, og støytte deim ned i Raudehavet; det vart ikkje att ein einaste grashopp i heile Egyptarriket. 20 Men Herren gjorde Farao hard i hugen, so han ikkje let Israels-folket fara. 21 Og Herren sagde til Moses: «Rett handi di upp imot himmelen, so skal det leggja seg myrker yver Egyptarlandet, eit myrker so tjukt at ein kann taka i det.» 22 So rette Moses handi si upp imot himmelen. Då vart det stumende myrkt i heile Egyptarland i tri dagar. 23 Den eine timde ikkje den andre, og i tri dagar var det ingen som torde reisa seg av sessen sin. Men der Israels-folket budde, der var det ljest alle stader. 24 Då sende Farao bod etter Moses, og sagde: «Gakk av og haldt høgtid for Herren! Borni dykkar kann og få vera med; men bufeet, både smått og stort, lyt de setja att her.» 25 «Du må då gjeva med oss det me treng til slagtoffer og brennoffer, åt Herren, vår Gud!» svara Moses. 26 «Bufeet vårt lyt me hava med oss - ikkje ei klauv må vera att - for det er det me tek av, når me ofrar til Herren vår Gud; og me veit ikkje kva me skal ofra til honom, fyrr me kjem fram.» 27 Men Herren herde hugen åt Farao, og han vilde ikkje lata deim fara. 28 Og Farao sagde til Moses: «Gakk ifrå meg! Vara deg! Kom aldri meir for augo mine! For den dag eg ser deg for augo att, skal du døy.» 29 «Ja no sagde du det sjølv,» svara Moses, «og eg kjem aldri meir for augo dine.»

11 Då sagde Herren til Moses: «Endå ei ulukke vil eg føra yver Farao og egyptarane, so skal han sleppa dykk av; han skal ikkje berre gjeva dykk lov til å fara, men beint fram driva dykk ut. 2 Seg no du med folket at kvar mann skal beda grannen sin, og kvar kona grannekona si, um sylv og gull!» 3 Og Herren gjorde det so at egyptarane fekk godvilje for Israels-folket; og so var og Moses ein ovstor mann i Egyptarlandet, både for kongsmennene og for hitt folket. 4 Og Moses sagde: «So segjer Herren: «Når det lid til midnatt, vil eg fara midt igjenom Egyptarland. 5 Då skal det døy, alt som frumbore er i Egyptarlandet, frå den frumborne sonen åt Farao, som sit i høgsetet sitt, til den frumborne sonen åt trælkjerringi, som sit og dreg handkverni, og alle frumsungarne i buskapen. 6 Og frå heile Egyptarland skal det stiga eit øgjeleg skrik, so ingen skal hava hørt slikt ilskrik anten fyrr eller sidan. 7 Men ikkje ein hund skal gøy på nokon i Israel, korkje på folk eller fe. Då skal de verta vare at Herren gjer skil på egyptarane og Israel.» 8 Og alle desse mennerne dine skal koma til meg, og kasta seg ned for meg og segja: «Far herifrå, både du og heile det folket

som fylgjer deg!» Og so skal eg fara.» Og han gjekk burt frå Farao i brennande harm. **9** Då Herren sagde til Moses: «Farao skal ikkje høyra på dykk, so eg kann få gjort mange under i Egyptarlandet, » **10** so gjorde Moses og Aron alle desse underi for augo åt Farao; men Herren hadde lagt so strid ein hug i Farao, og han slepte ikkje Israels-folket or landet sitt.

12 Og Herren tala so til Moses og Aron, medan dei var i Egyptarlandet: **2** «Denne månaden skal vera nyårsmånaden dykker: den fyrste månaden i året skal han vera for dykk. **3** Tala no de til heile Israels-lyden og seg: «Den tiande dagen i denne månaden skal kvar husbonde taka seg ut eit lamb til huset sitt. **4** Men er lyden hans for liten til å eta upp eitt lamb, so skal han og næmaste grannen taka seg ut eit i hop, etter som dei hev folk til: de skal k'je rekna fleire folk på kvart lamb enn at alle fær metta seg. **5** Eit lytelauast verlamb lyt det vera, og årsgamalt; i staden for eit lamb kann de og taka eit kid. **6** De skal taka det i vare til den fjortande dagen i denne månaden; då skal heile Israels-lyden slagta det soleglads bil. **7** So skal dei taka noko av blodet og strjuka på både dørskierne og dørkollen på dei husi som dei et i. **8** Og kjøtet skal dei eta same natt; dei skal steikja det på elden, og eta det med søtt brød og bitre urter attåt. **9** De må ikkje eta det rått, og ikkje sjoda det i vatn, men steikja det yver elden, med hovud og føter og innmat. **10** Heller ikkje skal de leiva noko av det til morgons; er det noko att um morgonen, so skal de brenna det upp. **11** Soleis skal de vera budde, når de et det: med beltet kring livet, med skorne på føterne, med stav i handi; og de skal eta det i hast; det er påskehelgi åt Herren. **12** For den same natti vil eg fara igjenom Egyptarlandet, og slå i hel alt som frumbore er i Egyptarland, både folk og fe; og alle egyptargudarne vil eg døma og refsa, eg, Herren. **13** Og blodet på dei husi som de er i, skal vera til eit merke for meg, når eg ser blodet, skal eg fara framum dykk, og de skal k'je verta fyre noko vondt, når eg slær i hel folk i Egyptarland. **14** Og sidan skal denne dagen vera ein minnedag for dykk: då skal de halda helg og høgtid for Herren; ei æveleg lov skal det vera for dykk og etterkomarane dykker å halda heilag den dagen. **15** Sju dagar skal de eta søtt brød; straks den fyrste dagen skal de hava surdeigen burt or husi dykker; for kvar den mann som et surbrød millom den fyrste og sjuande dagen, han skal rydjast ut or Israel. **16** Den fyrste dagen skal de halda ei heilag samling, og den sjuande dagen ei heilag samling. Dei dagarne skal de ikkje hava noko arbeid fyre dykk; berre den maten som kvar mann treng, skal de laga til og elles

ingen ting gjera. **17** De skal høgtida sørtebrødhelgi; for då førde eg herarne dykker ut or Egyptarlandet. Difor skal de høgtida denne dagen; det skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykker. **18** Frå fjortandedags kvelden i den fyrste månaden til ein og tjugandedags kvelden i same månaden skal de eta brød som det ikkje er surt i. **19** I sju dagar må det ikkje finnast surdeig i husi dykker: kvar den mann som et surbrød, skal rydjast ut or Israels-lyden, anten han er framand eller fødd og alen i landet. **20** De må ikkje smaka den minste grand som er syrt; i alle hus skal de eta usyrt brød!» **21** Då kalla Moses i hop alle dei øvste i Israel, og sagde med deim: «No lyt de av og finna dykk lamb åt husi dykker, og slagta deim til påskeoffer. **22** Og so skal de taka ein myntekvost og duppa i blodet som er i troget, og strjuka noko av det blodet på dørkollen og både dørskierne. Og ingen av dykk må ganga ut or husdøri si fyre morgen. **23** For Herren vil fara igjenom landet og heimsøkja egyptarane; og når han ser blodet på dørkollen og på dørskierne, då skal han fara framum døri og ikkje lata tynarengelen sleppa inn i husi dykker og drepa. **24** So skal de då halda dykk etter dette bodet; det skal vera ei lov for deg og borni dine i all æva. **25** Når de so kjem til det landet Herren vil gjøva dykk, som han hev lova, då skal de halda uppe denne helgeseden. **26** Og når borni dykker spør: «Kva er dette for ein helgesed de brukar?» **27** då skal de svara: «Det er påskeoffer til Herren, som for utum husi åt Israels-folket i Egyptarland: då han heimsøkte egyptarane, sparde han våre hus.» Då lagde folket seg på kne og bad. **28** Og Israels-mennerne gjekk av og gjorde dette; som Herren hadde sagt til Moses og Aron, so gjorde dei. **29** So hende det i midnattsstundi at Herren slo i hel alt som frumbore var i Egyptarlandet, frå den frumborne sonen åt Farao, som sat i høgsetet sitt, til den frumborne sonen åt fangen, som sat i myrkestova, og alle frumsungarne i buskapen. **30** Då for Farao upp um natti, han og alle mennerne hans og alle egyptarane, og det vart eit øyeleg skrik i Egyptarland; for det fanst ikkje eit hus som det ikkje var lik i. **31** Og Farao sende bod etter Moses og Aron midt på natti og sagde: «Nøyt dykk og far ut or riket mitt, både de og Israels-folket, og gakk av og haldt høgtid for Herren, som de hev tala um! **32** Tak med dykk alt bufeet dykker, både smått og stort, so som de hev sagt, og far burt, og bed godt for meg ogl!» **33** Og egyptarane anna på Israels-folket at dei skulde hava seg fort utor landet. «Elles dør me alle saman!» sagde dei. **34** So tok Israels-folket deigen sin, fyrr han vart syrt: dei sveipte deigetrogi inn i kjolarne, og bar deim på ryggen. **35** Og dei gjorde som Moses sagde, og bad egyptarane um sylv og gull og helgeklæde. **36** Og Herren

hadde laga det so at egyptarane vilde Israels-folket vel, so dei var gode å beda. Soleis tok dei herfang av egyptarane. **37** So tok då Israels-folket ut frå Ramses, og lagde vegen til Sukkot; dei var på lag seks hundrad tusund gangføre mann, umfram kvende og born. **38** Og ein stor hop med framande fylgde og med deim, og mykje bufe, både smått og stort, ei ovstor drift. **39** Av deigen dei hadde med seg frå Egyptarland, baka dei hellekakor; for han var ikkje syrt, etter di dei vart jaga ut or Egyptarland og ikkje torde drygja der lenger; og ikkje hadde dei butt seg til med ferdakost heller. **40** Den tidi som Israels-folket hadde havt bustaden sin i Egyptarland, var fire hundrad og tretti år. **41** Då dei fire hundrad og tretti åri var på dagen utlidne, då tok alle Herrens herar ut frå Egyptarland. **42** Den natti var ei vokenatt for Herren, då han fylgte deim ut or Egyptarlandet; den same natti skal alle Israels-borni halda voka for Herren, ætt etter ætt. **43** Og Herren sagde til Moses og Aron: «So er fyresegni um påskelambet: Ingen framand må eta av det. **44** Hev nokon ein tenestdreng som er kjøpt for pengar, so skal du fyrist umskjera honom; sidan kann han eta av det. **45** Ingen busete eller leigekar må eta av det. **46** I eitt hus skal det eta av det; du må ikkje hava noko av kjøtet ut or huset, og ikkje brjota noko bein i det. **47** So skal heile Israels-lyden gjera. **48** Og når ein framand held til hjå dykk, og vil halda påskehøgtid for Herren, då skal alle karfolki hans umskjerast, so kann han få vera med og halda høgtid, og då skal han vera jamgod med deim som er fødde og alne i landet; men ein som ikkje er umskoren, må aldri eta av det. **49** Det skal gjelda same lovi for deim som er fødde og alne i landet og for dei framande som held til hjå dykk.» **50** Og alt Israels-folket gjorde dette; som Herren hadde sagt til Moses og Aron, so gjorde dei. **51** Soleis gjekk det til den dagen då Herren fylgte Israels-folket ut or Egyptarland, fylking etter fylking.

13 Og Herren tala etter til Moses og sagde: **2** «Alt frumbore hjå Israels-folket skal du vigja åt meg, alt som kjem først frå morsliv: anten det er folk eller fe, so høyrer det meg til.» **3** Og Moses sagde til folket: «Kom i hug den dagen då de slapp ut or Egyptarland, or slavehuset! For det var Herren som med si sterke hand leidde dykk ut. Då skal de ikkje eta surbrød! **4** I dag er det de tek ut, i aksmånaden. **5** Når då Herren hev fylgt deg til landet åt kananitarne og hetitarne og amoritarne og hevitane og jebusitarne, det som han lova federne dine å gjeva deg, eit land som fløymer med mjølk og honning, då skal du halda gudstenesta på denne visi i denne same månaden; **6** sju dagar skal du eta søtt brød, og den sjuande dagen skal det vera høgtid for Herren. **7** Søtt brød skal du eta alle dei sju dagane; ikkje må det

finnast surbrød i ditt eige, og ikkje surdeig, so langt som du råder. **8** Og same dagen skal du gjera dette kunnigt for son din, og segja: «Det er til minne um det som Herren gjorde for meg, då eg for frå Egyptarland.» **9** Og det skal vera som det var rita i handi di, og som det stod skrive framfor augo dine, so Herrens lov kann vera på munnen din. For med sterke hand leidde Herren deg ut or Egyptarland. **10** So skal du då gjere etter denne fyresegni år etter år, på den tid som er sett. **11** Og når Herren hev fylgt deg til Kana'ans-landet, som han lova deg og federne dine, og hev gjeve deg det, **12** då skal du eigna åt Herren alt som kjem først frå morsliv. Alt det første som fell undan det feet du eig, og som er han av slaget, det skal høyra Herren til. **13** Det første følet som fell undan kvart asen, skal du løysa med eit lamb eller kid, og løyser du det ikkje, so skal du brjota nakken på det. Men kvart mannebarn - kvart sveinbarn i ætta di - som er frumbore, skal du løysa. **14** Når då son din sidan spør deg: «Kva tyder dette?» so skal du svara: «Med sterke hand leidde Herren oss ut or Egyptarland, or slavehuset. **15** For det gjekk slik til at då Farao gjorde seg hard og ikkje vilde lata oss fara, då slo Herren i hel alt som frumbore var i Egyptarland, både av folk og av fe. Difor ofrar eg til Herren alt det som kjem først frå morsliv og er han av slaget, men eg løyser kvart sveinbarn i ætta mi som er frumbore. **16** Og det skal vera som det var rita i handi di og skrive millom augo dine at Herren med si sterke hand leidde oss ut or Egyptarland.» **17** Då Farao hadde gjeve folket lov til å fara, so førde Gud deim ikkje på den vegen som bar til Filistarlandet, endå det var den næmaste. Han tenkte dei kunde koma til å angra seg, når dei møtte ufred, og so fara attende til Egyptarlandet; **18** Difor laga Gud det so, at dei svinga inn på den vegen som gjekk gjennom villmarki, til Raudehavet. So for då Israels-mennerene stridsbusdut ut or Egyptarlandet. **19** Og Moses tok beini av Josef med seg; for Josef hadde teke eiden av Israels-sønerne og sagt: «Når Gud kjem og hentar dykk, so skal de taka beini mine med dykk herifrå.» **20** So tok dei ut frå Sukkot, og leira seg i Etam, tett innmed øydemarki. **21** Og Herren gjekk fyre deim um dagen i ein skystopul, som leidde deim rette vegen, og um natti i ein eldstopul, som lyste for deim, so dei kunde fara natt og dag. **22** Skystopulen kvarv ikkje frå folket um dagen, og eldstopulen ikkje um natti.

14 Sidan tala Herren til Moses, og sagde: **2** «Seg med Israels-folket at dei skal snu um og lægra seg framanfor Pi-Hakhirot, millom Migdol og havet; beint for Ba'al-Sefon, midt imot, skal de lægra dykk utmed havet. **3** Då kjem Farao til å segja um Israels-folket: «Dei hev kome på villstig, og finn ikkje ut or heidi att.» **4** Og eg vil herda hugen åt Farao,

so han set etter deim; då skal eg syna magti mi på Farao og heile heren hans, og egyptarane skal få kjenna at eg er Herren.» So gjorde dei som Herren sagde. 5 Då kongen i Egyptarland fekk vita at Israels-folket hadde rømt landet, då skifte han hug, både han og mennenre hans, og dei sagde: «Kva hev me gjort, som slepte Israel utor tenesta?» 6 So beitte han fyre vogni si, og herfolket sitt tok han med seg. 7 Seks hundrad utvalde vogner tok han, og sidan kvar vogn som fanst i Egyptarland, og kjempor var det på alle. 8 For Herren herde hugen åt Farao, egyptarkongen, so han sette etter Israels-folket. Israels-mennenre tok ut med verja i hand, 9 men egyptarane sette etter, alle vognhestarne åt Farao og riddarane og hermagti hans, og nådde deim att utmed havet, der dei hadde lægra seg, tett innmed Pi-Hakhirot, midt for Ba'al-Sefon. 10 Farao kom næmre og næmre, og då Israels-folket skulde sjå til, då såg dei egyptarane kom setjande etter deim. Då vart Israels-folket fælante rædde, og ropa til Herren. 11 Og dei sagde med Moses: «Fanst det då ikkje graver i Egyptarland, med di du laut hava oss hit og lata oss døy i villmarki? Kvi gjorde du oss dette og lokka oss burt frå Egyptarland? 12 Var det ikkje det me sagde med deg i Egyptarland! «Lat oss vera i fred!» sagde me, «me vil tena egyptarane; det er betre for oss, det, enn å døy i ville heidi.»» 13 Då sagde Moses til folket: «Ver ikkje rædde! Statt no her og sjå den hjelpi som Herren vil senda dykk i dag; for likso visst som de ser egyptarane i dag, likso visst skal de aldri sjå deim meir i all æva. 14 Herren vil strida for dykk, og de skal halda dykk stille.» 15 Og Herren sagde til Moses: «Kvi kallar du på meg? Seg med Israels-folket at dei skal taka i vegen! 16 Og du skal lyfte staven din, og retta handi ut yver havet og kløyva det, so Israels-folket kann ganga midt igjenom havet på turre botnen. 17 Men eg vil herda hugen åt egyptarane, so dei set etter deim. Då skal eg syna magti mi på Farao og heile hans her, på vognerne og riddarane hans. 18 Og egyptarane skal få kjenna at eg er Herren, når eg brukar veldet mitt på Farao og vognerne og riddarane hans.» 19 Og Guds engel, som gjekk fyre Israels-heren, tukka seg og steig attum deim: skystopulen, som var framfor deim, flutte seg og vart standande attanfor, 20 so han kom imillom egyptarane og Israels-heren; på den eine sida var han skum og myrk, og på hi sida lyste han upp natti, og herarne kom ikkje innåt kvarandre heile natti. 21 Då rette Moses handi si ut yver havet, og Herren sende ei strid austanvind, som bles heile natti, so vatnet dreiv undan: han gjorde havet til turt land, og vatnet kløyvdé seg. 22 Og Israels-folket gjekk tvert gjennom havet på turre grunnen, og vatnet stod som ein mur både på høgre og vinstre sida. 23 Men egyptarane

sette etter, og fylgte til midt ut i havet, alle hestarne åt Farao og vognerne og riddarane hans. 24 So hende det fyrstundes i otta at Herren såg ned på egyptarheren frå eld- og skystopulen og forvilla egyptarheren. 25 Han slo hjuli undan vognerne deira, so det gjekk tungt for deim å koma fram. Då sagde egyptarane: «Lat oss røma for Israel! For Herren er med deim og strider mot egyptarane!» 26 Og Herren sagde til Moses: «Rett handi di ut yver havet, so skal vatnet fløyma attende yver egyptarane, yver vognerne og riddarane deiral!» 27 So rette Moses handi ut yver havet, og då det leid imot morgonen, kom havet veltande attende i det gamle romet sitt, men egyptarane rømde beint imot bårerne, og Herren støyte deim midt ut i havet. 28 Vatnet flødde i hop att, og gjøymde vognerne og riddarane i heile Farao-heren, som hadde fylgt etter deim ut i havet; det vart ikkje att ein einast ein. 29 Men Israels-folket gjekk tvert igjenom havet på turre sanden, og vatnet stod som ein mur på både sidorne, både den høgre og den vinstre. 30 Soleis berga Herren den dagen Israel for egyptarane, og Israel skoda egyptarane korleis dei låg daude på havstrandi. 31 Og då folket såg Guds allmagt på det han gjorde med egyptarane, då fekk dei age for Herren, og dei trudde på Herren og på Moses, tenaren hans.

15 Då song Moses og Israels-folket denne lovsongen til Herren: «Eg vil synga um Herren, for stor er han, stor; hest og ridar i havet han støyte. 2 Han er min styrke, um han er mitt kvæde; for han hev meg berga. Han er min Gud, han vil eg lova, Gud åt far min, han vil eg prisa. 3 Herren er rette hermannen: Herren heiter han. 4 Vognern' og heren åt Farao tok han og kasta i sjøen. Gjævaste kjemporn' i Sevhavet sokk; 5 der bylgja deim gjøymde; som stein for dei ned i djupet. 6 Herre, di hand er prydd med kraft; Herre, di hand krys uvener sund. 7 Med ditt høge namn slær du fiendar ned; din harm let du loga, då brenn dei som halm. 8 For din ande stokk vatni i hop, som haugar sjørne stod, i havdjupet bårorne storkna. 9 «Eg eltar deim, eg tek deim att, eg skiftar feng, » sa' fienden. «Eg vil metta mitt mod, eg vil svinka mitt sverd, eg vil øyda deim ut.» 10 Ut sende du din ande, og havet hulde deim; som bly deg sokk til botnar i ville vatnet djupt. 11 Kvar er, Herre, dei gudar som med deg kunde kappast? Kven er vel lik som du med heilag æra prydd? Kven er so ageleg og hev so fræge verk og store under gjort? 12 Då handi upp du hov, då gløypte jordi deim. 13 Mild som ein far du fylgjer det folket du hev frelst, du leider deim med handi sterkt fram til den heilagdomen der du din heimstad hev. 14 Folki fær spurt det, og folnar; fælska tek deim som bur i Filistarland. 15 Edom-jarlarne ottast for ilt,

Moabs-hovdingarn' støkk so dei skjelv, alle Kana'an-buarne kolnar. **16** Rædsla kjem på deim og rygd; når dei augnar din velduge arm, då tegjer dei stilt som ein Stein, medan folket ditt, Herre, fer fram, med det folket fer fram som du vann deg. **17** Du tek deim inn og set deim ned på eigedomen din, det berget som du, Herre, tok til bustad åt deg sjølv, den heilagdomen du, min Gud, hev grunna med di hand. **18** I alder og æva skal han råda, Herren min.» **19** For då hestarne åt Farao med vognerne og riddarane hans for ut i havet, då let Herren bårorne fløda i hop yver deim, medan Israels-folket gjekk turrskodde midt igjenom havet. **20** Og Mirjam, vismøyi, syster åt Aron, tok trummeringen sin i handi, og alle kvendi gjekk etter henne med trummeslått og dans. **21** Og Mirjam song fyre og kvad: Syng um Herren, for stor er han, stor! Hest og ridar i havet han støyte. **22** Sidan førde Moses folket burt frå Raudehavet, og dei kom ut på Surheidi; der for dei tri dagar i øydemarkerne, og kunde ikkje finna vatn. **23** So kom dei til Mara, men dei kunde ikkje drikka vatnet i Mara, av di det var beiskt. Difor kalla dei den staden Mara. **24** Og folket mukka mot Moses og sagde: «Kva skal me drikka?» **25** Då ropa han til Herren, og Herren synte honom eit tre; det kasta han upp i vatnet; då vart vatnet godt. Der sette han deim lov og rett, og der røynde han deim. **26** Og han sagde: «Høyrer du vel etter ordi åt Herren, din Gud, og gjer det som rett er i hans augo, og lyder du bodi og held alle loverne hans, so skal du sleppa alle dei sjukarne, som eg hev lagt på egyptarane; for eg, Herren, vil vera lækjaren din.» **27** Sidan kom dei til Elim. Der var det tolv kjeldor og sytti palmetre, og dei lægra seg der, frammed vatnet.

16 So tok dei ut att frå Elim, og femtande dagen i andre månaden etter at dei hadde fare frå Egyptarlandet, kom heile Israels-lyden til Sinheidi, som ligg millom Elim og Sinai. **2** Medan dei var der i øydemarkerne, tok heile Israels-lyden til å mukka mot Moses og Aron, **3** og sagde: «Det vøre betre me hadde døytt for Herrens hand i Egyptarlandet, då me sat uppyver kjøtgrytorne og åt oss mette på brød. For no hev de ført oss ut i villmarki, so heile denne mannefjorden lyt døy av svolt.» **4** Då sagde Herren til Moses: «Sjå no vil eg lata det regna brød åt dykk frå himmelen, og folket skal ganga ut kvar dag og sanka det dei treng for dagen; soleis vil eg røyna deim, um dei held seg etter lovi mi eller ikkje. **5** Og når dei lagar til det dei kjem heim med settet dagen, då skal det vera ein gong til so mykje som det dei elles sankar um dagen.» **6** So sagde Moses og Aron til alt Israels-folket: «I kveld skal de koma til å sanna at det er Herren som hev ført dykk ut or Egyptarlandet; **7** og i morgon tidleg skal de få sjå kor stor Herren er; for han hev høyrta korleis de mukkar

mot honom - kva er vel me? kann det vera verdt å mukka mot oss? **8** De skal få sjå det, » sagde Moses, «når han gjev dykk kjøt å eta i kveld og brød i morgon tidleg, so de fær metten dykkar; for Herren hev høyrta korleis de murrar og mukkar mot honom - kva er vel me? det er ikkje oss de mukkar mot, men Herren.» **9** So Moses sagde med Aron: «Seg til heile Israels-lyden: «Stig fram for Herrens åsyn! For han hev høyrta korleis de mukkar.»» **10** Då hende det, medan Aron tala til heile Israels-lyden, og dei vende augo mot øydemarki, at Herrens herlegdom synta seg i skyi. **11** Og Herren tala til Moses og sagde: **12** «Eg hev høyrta korleis Israels-folket mukkar. Tala du til deim og seg: «I skumingi skal de få kjøt å eta, og i morgon tidleg skal de få metta dykk med brød, og de skal sanna, at eg er Herren, dykkar Gud.»» **13** Då det so vart kvelden, kom enghørnorne fljugande so tjukt, at dei tekta heile lægret, og um morgonen hadde det lagt seg dalskodd rundt ikring lægret, **14** og då skoddi letta, fekk dei sjå noko fint, kornut, burtyver heidi; det låg tunt som ei hela på marki. **15** Då Israels-folket såg det, sagde dei seg imillom: «Kva er dette?» For dei visste ikkje kva det var. Då sagde Moses til deim: Det er det brødet som Herren hev gjeve dykk å eta. **16** Høyr no kva Herren hev sagt: «De skal sanka av det so mykje de treng, ei kanna til manns, etter som de hev folk til; kvar skal henta åt deim som høyrer til huset hans. **17** Og Israels-folket gjorde som han sagde, og sanka, sume mykje og sume lite. **18** Men då dei mælte det i kannemålet, gjekk det inkje av for deim som hadde sanka mykje, og det som mindre hadde sanka, leid ingen skort; kvar hadde sanka det han turvte. **19** Og Moses sagde til deim: Ingen må leiva noko av det til morgons.» **20** Men dei høyrde ikkje på Moses, og sume etla att noko til morgonmålet; då kvikna det makk i det, og det stod ei vond tev av det. Og Moses vart vred på deim. **21** Sidan sanka dei det morgon etter morgon, kvar etter som han trong til. Men når soli tok til å hita, so bråna det. **22** So hende det sette dagen at dei fann ein gong til so mykje brød som elles, two kanner til manns, og alle dei øvste av lyden kom og sagde det med Moses. **23** Då sagde han til deim: «Det er det Herren hev sagt: «I morgon er det kviledag, helgekvild for Herren.» Baka no det de vil, og koka det de vil! Men alt det som vert att, skal de leggja burt og gøyma til morgons.» **24** So lagde dei det burt til um morgonen, som Moses sagde, og det stod ingen illtev av det, og kom ikkje makk i det. **25** Og Moses sagde: «Et det i dag, for i dag er det kviledag for Herren; i dag finn de ikkje noko på marki. **26** Seks dagar skal de sanka det; men den sjuande dagen er det helg; då er det ikkje å finna.» **27** Likevel var det nokre av folket som

gjekk ut den sjuande dagen og vilde sanka, men dei fann inkje. **28** Då sagde Herren til Moses: «Kor lenger skal det vara fyrre de vil lyda bodi og loverne mine? **29** Kom i hug: Herren hev gjeve dykk kviledagen; difor er det at han sette dagen gjev dykk brød for two dagar. Haldt dykk no heime, kvar hjå seg! Ingen gange burt frå bustaden sin sjuande dagen!» **30** Sidan heldt folket seg i ro den sjuande dagen. **31** Israels-ætti kalla det brødet manna; det liktest korianderfrø; det var kvitt på liten, og smaka som vaflar med honning. **32** Og Moses sagde: «Høyr no kva Herren segjer til dykk: «Ein full kanna med manna skal de gjøyma, mann etter mann, so etterkomarane dykkar kann sjå det brødet eg gav dykk å eta i øydemarki, då eg fylgdykk ut or Egyptarlandet!»» **33** So sagde han til Aron: «Tak ei krukka og hav upp i henne ei full kanna med manna, og set det ned for Herrens åsyn, so det vert gjøymt frå mann til mann.» **34** Og Aron gjorde som Herren hadde sagt til Moses, og sette det ned framfor lovtavlorne: der skulde det gjøymast. **35** Israels-folket åt manna i fyrti år, til dess dei kom til bygde land; manna åt dei alt til dei kom til utenden av Kana'ans-landet. **36** Ei kanna, det var tiandeparten av ei skjeppe.

17 So tok heile Israels-lyden ut frå Sinheidi, og for dagsleid etter dagsleid, soleis som Herren sagde deim fyre. Sidan lægra dei seg i Refidim; med der fanst det ikkje vatn so folket kunde få drikka. **2** Og folket trætta med Moses og sagde: «Gjev oss vatn, so me fær drikka!» Då sagde Moses med deim: «Kvi trættar de med meg? Kvi freistar de Herren?» **3** Men folket tyrsta etter vatn, og dei mukka mot Moses og sagde: «Kvi hev du då ført oss burt frå Egyptarland? Vil du då at me og borni våre og feet vårt skal døy av torste?» **4** Då ropa Moses til Herren og sagde: «Kva skal eg gjera med dette folket? Det er ikkje lenger fyrre dei steinar meg!» **5** Og Herren sagde til Moses: «Far i veg fyre folket! Få med deg nokre av dei øvste i Israel, og staven din som du slo i elvi med, tak den i handi, og gakk so! **6** Du skal få sjå meg standa midt for augo dine uppyver ei ufs der burte på Horeb; då skal du slå på ufsi, og det skal koma vatn ut or henne, so folket fær drikka.» Moses gjorde som Herren sagde, so dei øvste i Israel såg på det. **7** Den staden kalla han Massa og Meriba, av di at Israels-folket trætta med honom, og av di dei freista Herren og sagde: «Er Herren imillom oss eller ikkje?» **8** Sidan kom Amalek-mennene og gav seg i strid med Israel i Refidim. **9** Då sagde Moses til Josva: «Vel oss ut nokre menn, og tak ut og haldt slag med Amalek-heren, so skal eg i morgon standa øvst på haugen med gudsstaven i handi.» **10** Josva gjorde

som Moses sagde til honom og slost med Amalek-heren, og Moses og Aron og Hur steig upp på høgste haugen. **11** Då gjekk det so at når Moses heldt handi i veret, hadde Israel yvertaket, og når han let handi siga, so vann Amalek. **12** Men so tok Moses til å trøyna i henderne; då tok dei ein stein og lagde til rettes for honom; den sette han seg på, og Aron og Hur studde henderne hans, ein på kvar sida. Då heldt han henderne støde alt til soli var gladd. **13** Josva hogg ned Amalek-kongen og folket hans med kvasse sverdet. **14** Og Herren sagde til Moses: «Skriv dette opp i ei bok, so det ikkje gjeng dykk or minne, og lat Josva feste det i hugen at eg vil rydda ut av jordi alt som ber Amalek-namnet.» **15** Då bygde Moses eit altar og kalla det: «Herren er hermerket mitt», **16** og han kvad: «Frå Herrens høgsæte ei hand er lyft! Med ufred søker han Amalek, ætt for ætt.»

18 Då Jetro, presten i Midjan, verfar åt Moses, fekk spurt alt det som Gud hadde gjort mot Moses og mot Israel, folket sitt: korleis Herren hadde ført Israel ut or Egyptarland, **2** so tok han med seg Sippora, kona åt Moses, som Moses hadde sendt heim for ei tid, **3** og både sønerne hennar - den eine kalla dei Gersom, «for eg hev fenge heimvist i eit framandt land,» sagde Moses, **4** og den andre kalla dei Eliezer, «for,» sagde han, «Far min's Gud var hjelpi mi, og berga meg for sverdet åt Farao» - **5** og no kom dei, både Jetro, verfar åt Moses, og sønerne og kona hans, til Moses i øydemarki, der han hadde lægret sitt, innmed Gudsfellet. **6** Og han sende bod til Moses og sagde: «Eg, Jetro, verfar din, kjem til deg med kona di, og både sønerne sine hev ho med seg.» **7** Då gjekk Moses til møtes med verfar sin, og bøygde seg for honom, og kysste honom, og dei spurde einannan korleis til stod. So gjekk dei inn i tjeldbudi, **8** og Moses fortalte verfar sin um alt det Herren hadde gjort med Farao og egyptarane for Israel skuld, og all den møda dei hadde vore uti på vegen, og korleis Herren hadde hjelpt deim. **9** Og Jetro vart glad for alt det gode som Herren hadde gjort mot Israel, at han hadde berga deim for egyptarane. **10** Og Jetro sagde: «Lova vere Herren, som berga dykk for egyptarane og for Farao, han som fria folket ut or trældomen hjå egyptarane. **11** No veit eg at Herren er større enn alle gudar; for det dei tenkte å fella deim med, det gjorde han til ei fella for deim sjølve. **12** Og Jetro, verfar åt Moses, tok slagtefe, og laga til eit brennoffer og offergilde for Gud. Og Aron og alle dei øvste i Israel kom og heldt måltid for Guds åsyn saman med verfar åt Moses. **13** Dagen etter sat Moses og skifte rett millom folket, og folket stod ikring honom frå tidleg um morgonen til seit på kvelden. **14** Då no verfar hans såg alt det han hadde å gjera for deim, so sagde

han: «Kva er dette for eit arbeid du legg på deg for folket? Kvi sit du domar åleine, og let heile ålmugen standa uppver deg frå morgen til kveld?» **15** Jau for folket kjem til meg og vil få vita Guds vilje, » sagde Moses med verfar sin. **16** «Når dei hev ei sak med kvarandre, kjem dei til meg, og so dømer eg mann og mann imillom, og lærer dei Guds bod og lover.» **17** Då sagde verfar åt Moses med honom: «Det er ikkje klokt det du der gjer. **18** De trøyter dykk ut, både du og dette folket, som er med deg. For dette er for stridt for deg; du vinn ikkje gjera det åleine. **19** Men hører no på meg, eg vil leggja deg ei råd, og so vere Gud med deg! Ver du målsmann for folket hjå Gud, og gakk du til Gud med sakerne deira. **20** Og minn dei um bodi og loverne hans, og syn deim kva veg dei skal ganga og korleis dei skal fara åt. **21** Vel deg so ut dugande menner av ålmugen, menner som hev age for Gud, truverdige folk, som hatar lakk vinning, og set deim til domsmenner, sume yver tusund og sume yver hundredad og sume yver femti og sume yver ti: **22** dei skal skifta rett millom folk til kvar tid: alle store saker skal dei koma til deg med, og alle små saker skal dei døma i sjølve. Då lettar du byrdi for deg sjølv, og dei hjelper deg å bera henne. **23** Gjer du det, og er det so Guds vilje, so kann både du halda ut, og alt dette folket koma heim til seg i fred og ro.» **24** Moses lydde verfar sin, og gjorde alt det han hadde sagt. **25** Han kåra ut dugande menner av heile Israel, og sette deim til hovdingar og domsmenner yver folket, sume yver tusund, og sume yver hundredad, og sume yver femti, og sume yver ti. **26** Dei skifte då til kvar tid rett millom folket; alle vande saker kom dei til Moses med, men i alle småsaker dømde dei sjølve. **27** So baud Moses farvel med verfar sin, og han for heim att til sitt eige land.

19 Trimåndsdagen etter Israels-folket hadde fare frå Egyptarland, kom dei til Sinaiheidi: **2** Dei tok ut frå Refidim, og kom til Sinaiheidi, og der lægra Israel seg i villmarki midt for fjellet. **3** So steig Moses upp til Gud, og Herren ropa til honom frå fjellet og sagde: «Dette skal du segja til Jakobs-ætti og gjera kunnigt for Israels-folket: **4** «De hev set kva eg gjorde med egyptarane, og korleis eg lyfte dykk på ørnevengjer og bar dykk hit til meg. **5** Vil de no lyda vel etter ordi mine og halda sambandet med meg, so skal de vera mitt odelsfolk framum alle andre; for heile jordi er mi. **6** Og de skal vera meg eit kongerike av prestar og eit heilagt folk.» Desse ordi skal du tala til Israel.» **7** Då Moses kom att, kalla han i hop dei øvste av folket, og bar fram det bodet som Herren hadde sendt honom med. **8** Då svarta folket alle som ein: «Alt det Herren hev sagt, skal me gjera.» Og Moses bar svaret deira attende til Herren. **9** Då sagde

Herren til Moses: «Høyr her! Eg skal koma til deg i ei tett sky, so folket kann høryra at eg talar med deg; då skal dei tru på deg i al æva.» Då Moses hadde sagt Herren kva folket svara, **10** so sagde Herren til honom: «Gakk til folket, og seg dei skal helga seg idag og i morgen og två klædi sine. **11** Tridje dagen skal dei halda seg reiduge; for då vil Herren stiga ned på Sinaifjellet for augo åt alt folket. **12** Og du skal setja ei stengsla for folket rundt ikring, og segja: «Vara dykk og gakk ikkje upp på fjellet, og kom ikkje innåt det! Kvar den som kjem innåt fjellet, skal døy. **13** Ingen må taká si hand i honom! Han skal steinast eller skjotast; anten det er folk eller fe, so skal dei lata livet.» Men når dei høyrer hornet ljoman, då må dei stiga upp på fjellet.» **14** So gjekk Moses ned av fjellet til folket, og sagde dei skulde helga seg. Då two dei klædi sine. **15** Og han sagde til deim: «Tridje dagen lyt de halda dykk reiduge! Kom ikkje nær kvendel!» **16** So var det tridje dagen, med same det ljosa, då bar det laust med toreslått og ljon; på fjellet låg ei tjukk sky, og dei høyrde ein ovsterk lurljod. Då skalv alt folket som i lægret var. **17** Men Moses førde folket ut or lægret, til møtes med Gud, og dei vart standane innunder fjellet. **18** Og heile Sinai stod i ein røyk, av di at Herren for ned på nuten i eld; røyken steig upp som av ein masomn, og heile fjellet dirra og skalv. **19** Og ljurljoden auka og vart sterkeare og sterkeare: Moses tala, og Gud svara honom lydt. **20** Då Herren hadde stige ned på Sinai, på øvste tinden, so kalla han Moses upp på nuten til seg. Då gjekk Moses upp, **21** og Herren sagde til honom: «Gakk ned og vara folket, so dei ikkje bryt seg fram til Herren og vil sjå honom; for då kjem mange av deim til å stupa. **22** Og prestarne, som kjem næmare innåt Herren, lyt og helga seg, so Herren ikkje skal fara inn imillom deim.» **23** Då sagde Moses til Herren: «Folket kann ikkje koma upp på Sinai. For du hev sjølv vara oss og sagt: «Set eit gjerde kring fjellet, og lys det heilagt!»» **24** Og Herren sagde til honom: «Gakk no berre ned, og kom so upp att, både du og Aron! Men prestarne og ålmugen må ikkje bripta seg fram og stiga upp til Herren; for då kjem han til å fara inn imillom deim.» **25** So gjekk Moses ned til folket og sagde det med deim.

20 Då tala Gud alle desse ordi, og sagde: **2** «Eg er Herren, din Gud, som henta deg ut or Egyptarlandet, or slavehuset. **3** Du skal ikkje hava nokon annan gud attåt meg! **4** Du skal ikkje gjera deg noko gudebilæte, eller nokor likning av det som er uppi himmelen, eller det som er nedpå jordi, eller det som er i vatnet, nedunder jordi! **5** Du skal ikkje beda til deim, og ikkje skal du tena deim! For eg, Herren, din Gud, er ein streng Gud, som hemnar broti åt federne på borni og barneborni og barnebarns-borni åt deim som

hatar meg, 6 men gjer vel imot tusund etter tusund av deim som elskar meg og held bodi mine. 7 Du skal ikkje nemna namnet åt Herren, din Gud, utan age! For Herren held ikkje den uskuldig som brukar namnet hans vyrdaust. 8 Kom i hug at du held kviledagen heilag! 9 Seks dagar må du arbeida og gjera alt det du skal. 10 Men den sjuande dagen skal vera ein kviledag viggd åt Herren, din Gud. Då skal du ikkje gjera noko arbeid, korkje du eller son din eller dotter di eller drengen din eller tenestgjenta di eller feet ditt eller den framande som held seg innan portarne dine! 11 For i seks dagar skapte Herren himmelen og jordi og havet og alt som i deim er; men den sjuande dagen kvilde han; difor velsigna Herren kviledagen, og lyste honom heilag. 12 Åera far din og mor di, so du fær liva lenge i det landet som Herren, din Gud, gjev deg! 13 Du skal ikkje drepas! 14 Du skal ikkje vera utru mot maken din! 15 Du skal ikkje stela! 16 Du skal ikkje vitna rangt imot grannen din! 17 Du skal ikkje trå etter huset åt grannen din! Du skal ikkje trå etter kona åt grannen din, eller drengen eller tenestgjenta eller uksem eller asnet hans, eller noko anna som høyrer grannen din til». 18 Og heile folket såg og høyde toreslagi og eldingarne og urljoden og røyken av fjellet; og då dei gådde det, skalv dei, og heldt seg langt undan. 19 Og dei sagde til Moses: «Tala du med oss, so skal me høyra, men lat ikkje Gud tala med oss; for då dører me!» 20 Då sagde Moses til folket: «Ver ikkje rædde! Gud vil røyna dykk; difor er det han kjem - og at agen for honom skal bu i hjarto dykkar, so de ikkje syndar.» 21 Men folket vart standande langt burte, medan Moses gjekk innåt myrkeskodda, der Gud var. 22 Og Herren sagde til Moses: «So skal du segja til Israels-folket: «De hev hørt korleis eg tala til dykk frå himmelen. 23 De skal ikkje gjera dykk nokon gud attåt meg! Gudar av sylv eller gull skal de ikkje gjera dykk! 24 Eit altar av torv skal du gjera meg, og på det skal du ofra brennofferi og takkofferi dine, småfeet og storfeet ditt! Kvar den stad som eg vil hava namnet mitt æra, skal eg koma til deg og velsigna deg. 25 Men gjer du eit steinaltar åt meg, so skal du ikkje byggja det av hoggen stein; for brukar du bitjarn på steinarne, so vanhelgar du deim. 26 Heller ikkje skal du stiga upp til altaret mitt etter ei tropp, so du nækjer blygsli di uppbyver det.

21 So er dei retterne du skal leggja fram for deim: 2 Når du kjøper ein hebraisk tenestdreng, so skal han tena seks år; i det sjuande skal han sleppa or tenesta for inkje og vera fri mann. 3 Var han einsleg då han kom, so skal han og fara sin veg einsleg; var han gift, so skal kona hans vera med honom. 4 Hev han fenge ei kona av husbanden sin, og fær søner eller døtter med henne, so skal kona og borni

høyra husbanden til, og sjølv skal han fara sin veg einsleg. 5 Men segjer tenaren so: «Eg held av husbanden min og kona mi og borni mine; eg vil ikkje vera fri og fara min veg, » 6 då skal husbanden føra honom fram for Gud; og leida honom innåt hurdi eller dørskii, og husbanden skal stinga ein syl gjennom øyra hans; sidan skal han tena honom all si tid. 7 Når ein mann hev selt dotter si til tenestgjenta, so kann ikkje ho tena seg fri liksom drengerjerne. 8 Hev husbanden fest henne åt seg sjølv, og so ikkje likar henne, skal han lata henne få kjøpa seg fri; han skal ikkje hava rett til å selja henne til utlendingar, fyrist han ikkje held det han lova henne. 9 Men hevhan fest henne åt son sin, so skal ho njota same retten som døtterne hans eigne. 10 Tek han seg ei onnor attåt henne, so skal han ikkje lata den fyrste vanta kost eller klæde eller hjåsvæve. 11 Dersom han ikkje let henne få sin rett i desse tri stykki, so skal ho sleppa fri for inkje; ho skal'kje leggja pengar. 12 Den som slær ein mann so han dør, han skal lata livet. 13 Men hev han ikkje lege etter honom, og hev Gud laga det so at hin laut falla for handi hans, so skal eg nemna deg ein fredstad som han kann røma til. 14 Når ein mann er so gudlaus at han drep grannen sin med svik, då skal du taka honom, um det so er innmed altaret mitt: han skal døy. 15 Den som slær far sin eller mor si, skal lata livet. 16 Den som tek ein mann og sel honom eller held honom fanga, skal lata livet. 17 Den som bannar far sin eller mor si, skal lata livet. 18 Når two trættar, og den eine slær den andre med ein stein eller med neven, og hin ikkje dør, men vert sengeliggjande, 19 og sidan kjem upp att, og gjeng ute med stav, då skal den som slo vera saklaus. Men han skal halda den andre skadelaus for den tidi han var ufør til arbeid, og kosta full lækjedom på honom. 20 Når ein mann slær drengen eller tenestgjenta si med ein stav, so dei dør under henderne hans, då skal det hemnast. 21 Men liver dei ein dag eller two etterpå, so skal det ikkje hemnast; for dei var hans eigedom. 22 Når folk er i hop og slæst, og dei støyter til ei fremmeleg kvinne, so ho fer ille, men ikkje elles fær noko mein, so skal den som gjorde det gjeva i skadebot so mykje som mannen hennar legg på honom, eller og skal dei gjeva det under menner. 23 Men er det nokon som fær mein, so skal du gjeva liv for liv, 24 auga for auga, tonn for tonn, hand for hand, fot for fot, 25 og taka brune for brune, sår for sår, flengja for flengja. 26 Når ein mann slær drengen sin, eller tenestgjenta si, i auga, so det vert unytt, so skal han til bot for auga gjeva deim frie. 27 Slær han ut ei tonn på deim, so skal han gjeva deim fri til bot for tonni. 28 Når ein ukse stangar mann eller kona so dei dør, då skal uksem steinast, og kjøtet må ikkje etast;

eigarmannen er saklaus. 29 Men hev ukseen fyr vore olm, og eigaren er vara um det, og endå ikkje agtar honom, og han sidan drep mann eller kona, so skal ukseen steinast, og eigaren skal og lata livet. 30 Vil dei taka bøter, so skal han gjeva i løysepening for livet sitt so mykje som dei legg på honom. 31 Stangar ukseen svein eller møy, so gjeld same retten. 32 Stangar han dreng eller tenestgjenta, so skal eigaren bøta tretti sylvdalar til husbonden deira, og ukseen skal steinast. 33 Når ein mann let ein brunn standa open, eller grev ein brunn og ikkje tekker yver, og ukse eller asen dett ned i, 34 då skal den som eig brunnen, gjera lika for det: han skal gjeva den som åtte dyret pengar att i staden, men den daude skrotten skal vera hans. 35 Når ukseen åt ein mann stangar i hel ein framand ukse, då skal eigaran selja den ukseen som liver, og byta pengarne millom seg, og den daude ukseen skal dei og byta. 36 Men er det kunnigt at ukseen var olm, og eigaren ikkje hev agta honom, so skal han gjeva ein ukse i staden, og sjølv hava den daude.

22 Når ein mann stel eit naut eller ein sau, og slagtar eller sel deim, då skal han gjeva fem naut i staden for nautet, og fire sauer for sauene. 2 Vert tjuven teken, medan han bryt seg inn, og slegen so han døyr, so skal det ikkje reknast for manndråp. 3 Men gjeng det fyre seg etter soli hev runne, so vert det ei dråppssak. Tjuven skal gjeva full bot. Eig han ikkje so mykje, so skal han seljast til bot for det han hev stole. 4 Vert tjuvegodset funne hjå honom, anten det er naut eller asen eller sau, og det endå er livande, so skal han bøta two for eitt. 5 Når ein mann beiter bøen eller vingarden sin, og slepper feet sitt utyver, so det gjer skade på annan manns eiga, då skal han gjeva i bot det beste som veks på bøen eller i vingarden hans. 6 Når det kjem upp lauseld og det fatar i eit klungergjerde, og kornskurv eller uskore korn eller heile åkeren brenn upp, då skal den bøta skaden som kveikte elden. 7 Når ein mann hev gjeve grannen sin pengar eller eignaluter til gjøymings, og det vert stole utor huset det ligg i, då skal tjuven, so sant han vert funnen, tvibøta det. 8 Men vert ikkje tjuven funnen, so skal huseigaren ganga fram for Gud og vitna at han ikkje hev rett ut handi si etter det som grannen hans åtte. 9 Kvar gong det gjeld ei tjuvesak, anten det er eit naut eller eit asen eller ein sau eller klæde eller eitkvart anna som er burtkome, og so ein segjer: «Her er det!» då skal dei båe ganga fram for Gud, og den som Gud dørmer skuldig, skal bøta tvifaldt til den andre. 10 Når ein mann hev sett burt eit asen eller eit naut eller ein sau eller noko anna dyr til grannen sin, og det døyr, eller kjem til skade, eller vert rana vitnelaust, 11 då skal eiden skilja millom deim: han skal kalla Herren til vitne på at han ikkje

hev rett ut handi etter det som grannen hans åtte; den eiden skal eigaren taka for god, og hin skal ingi bot leggja. 12 Men vert det stole frå honom, so skal han gjera eigaren like for det. 13 Vert det ihelrive, so skal han syna det fram til prov; skaden skal han ikkje bøta. 14 Når ein mann låner fe av ein annan, og det kjem til skade eller døyr, og eigaren ikkje er med, skal han gjeva full bot, 15 men er eigaren med, so skal han ikkje bøta. Er det ein leigekar, so gjeng det av på løni hans. 16 Når ein lokkar ei møy som ikkje er trulova, og ligg hjå henne, då skal han gjeva henne festargåvor, og taka henne til kona. 17 Vil ikkje faren lata honom få henne, so skal han leggja so mange pengar som møyar er vane å få i festargåva. 18 Ei trollkjerring skal du ikkje lata liva. 19 Kvar den som blandar seg med fe, skal lata livet. 20 Den som ofrar til avgudarne og ikkje til Herren åleine, han skal vera bannstøtt. 21 Dei framande skal du ikkje plåga eller fara hardt med; for de var sjølle framande i Egyptarlandet. 22 Enkjar og farlause skal de aldri vera harde mot. 23 Er de harde mot deim, og dei ropar til meg, so skal eg visst og sant høyra ropi deira, 24 og harmen min skal loga upp, og eg skal slå dykk med sverdet, so dykker konor vert enkjar og borni dykker farlause. 25 Låner du nokon av folket mitt, den fatige grannen din, pengar, so skal du ikkje fara som ein okrar med honom; de skal ikkje krevja renta av honom. 26 Fær du kjolen åt grannen din i vissa, so lat honom få honom att fyre soleglad. 27 For den er det einaste han hev til å sveipa kring seg; det er det han skal klæda likamen sin med; kva skal han elles liggja i? Og når han ropar til meg, skal eg høyra det; for eg er hjartemild. 28 Gud skal du ikkje hæda, og ein hovding i folket ditt skal du ikkje banna. 29 Du skal ikkje drygja med å gjeva meg av det som fyller løda di, og som dryp frå vinpersa di. Den frumborne sonen din skal du gjeva meg. 30 Det same skal du gjera med nauti dine og småfeet ditt; sju dagar skal frumsungen fylgja mor si; den åttande dagen skal du lata meg få honom. 31 Heilage menner skal de vera meg. Kjøt som de finn iheilrvne på marki, skal de ikkje eta; for hundarne skal de kasta det.

23 Far ikkje med ljuardrøs! Slå ikkje lag med den som hev ei rang sak, so du vitnar med honom og hjelper uretten. 2 Fylg ikkje flokken i det som vont er! Tala ikkje soleis på tinget at du hallar etter hopen og rengjer retten! 3 Um det so er ein arming, so skal du'kje snilda på saki hans. 4 Når du finn ein ukse eller eit asen som hev vildra seg burt, og som uvenen din eig, so skal du hava deim attende til honom! 5 Når du ser at asnet åt uvenen din hev sige under kløvi, so må du'kje tenkja på å ganga ifrå honom; du lyt hjelpa honom å løysa kløvi! 6 Reng ikkje retten for fatigfolk

på tinget! 7 Haldt deg burte frå alle lygnarsaker, so du ikkje vert skuld i at ein saklaus og rettferdig mann let livet! For den som er skuldig, dømer ikkje eg fri. 8 Tak ikkje mutor! For mutorne synskverver deim som ser klårt, og rengjer saki for dei som hev rett. 9 Far ikkje hardt med dei framande! For de veit korleis det er å kjenna seg framand; de var sjølve framande i Egyptarlandet. 10 Seks år skal du så til jordi di, og hausta det ho ber; 11 men det sjuande skal du lata henne liggja og kvila, so dei fatige i landet kann finna noko å liva av, og det som dei leiver, må vildryri eta; sameleis skal du gjera med vingarden din og oljetrei. 12 Seks dagar lyt du gjera arbeidet ditt; men den sjuande dagen skal du halda heilag, so uksem din og asnet ditt kann hava ro, og tenaren din og den framande mannen fær kvila seg. 13 Alt det eg hev sagt ifrå um, lyt de vara dykk for! Nokon annan gud må de ikkje nemna! Slikt må du aldri taka på tunga! 14 Tri gonger um året skal du halda høgtid for meg. 15 Fyrst er det søtebrødhelgi; då skal du i sju dagar eta søtt brød, soleis som eg hev sagt deg, på den tid eg hev sett, i aksmånaden; for då tok du ut frå Egyptarland. Og ingen må visa seg tomhendt for augo mine. 16 So er det skurdhelgi, når du skjer fyrsteigrøda av det du sådde på åkeren, og so hausthelgi, når året er ute, og du samlar i hus det du hev avla på marki. 17 Tri vendor um året skal alle karmennerne dykker møta for Drotten, for Herren. 18 Du skal ikkje bera fram blodet av offerdryri mine i hop med brød som er syrt, og feittet av høgtidsofferet mitt må ikkje verta liggjande natti yver, til morgons. 19 Det aller fyrste av grøda på marki di skal du bera til huset åt Herren, din Gud. Du skal ikkje sjoda kidet i mjølka åt mor si. 20 Sjå no sender eg ein engel framfyre deg; han skal vara deg på vegen, og fylgia deg fram til den staden som eg hev etla deg. 21 Tak deg i vare for honom, og lyd etter ordi hans! Set dykk ikkje upp imot honom! For han vil ikkje tola broti dykkar; i honom er eg sjølv. 22 Men lyder du so sant etter ordi hans og gjer alt det eg seger, so skal eg hata deim som hatar deg, og trengja deim som trengjer deg. 23 For min engel min skal ganga fyre deg, og fylgia deg fram til amoritarne og hetitarne og perizitarne og kananitarne og heitarne og jebusitarne, og eg vil øyda deim ut. 24 Du skal ikkje tena og ikkje tilbeda gudarne deira! Du skal ikkje gjera som dei gjer, men du skal riva ned avgudarne og slå sund minnesteinarne deira. 25 De skal tena Herren, dykker Gud! Då skal han signa både brødet og vatnet for deg, og sott og sykja skal eg venda frå deg. 26 Det skal ikkje finnast kvende i landet ditt som fer ille eller ikkje er barnkjømd. Du skal få liva alderen ut. 27 Fælska for meg skal eg senda fyre deg; alle dei folki du kjem til, skal eg forvilla; eg skal laga det so

at alle fiendarne dine syner deg ryggen. 28 Ein kvefsesvarm vil eg senda fyre deg; den skal støkkja burt både heitar og kananitar og hetitar. 29 Eg vil ikkje driva deim ut på eitt år; for då kunde landet øydast, og vildryri verta for mange for deg. 30 Smått um senn vil eg jaga deim ut for deg, til dess du veks til, og tek landet i eige. 31 Og riket ditt det skal rekka frå Sevsjøen til Filistarhavet, og frå Øydemarki til Storelv. So gjev eg no i henderne dykker deim som bur og byggjer i landet, og du skal driva dei ut. 32 Aldri må du gjera noko samband med deim eller gudarne deira. 33 Dei må ikkje bu i landet ditt; for då kunde dei lokka deg til å synda mot meg, og tenar du gudarne deira, so vert det deg til ei snara.»»

24 Og til Moses sagde han: «Stig upp til Herren, du og Aron, og Nadab og Abihu, og sytti av dei øvste i Israel. Medan de endå er langt undan, skal de kasta dykk å gruve, 2 og Moses åleine skal ganga fram til Herren; men dei hine må ikkje ganga fram, og ålmugen må ikkje stiga med honom upp.» 3 Då Moses kom og bar upp for folket alle Herrens bod og rettar, då svara heile folket med ein munn: «Alle dei ordi som Herren hev gjeve, vil me halda.» 4 So skrev Moses upp alle Guds bod, og morgenon etter reis han upp i otta, og bygde eit altar innunder fjellet, og reiste tolv minnesteinar for dei tolv Israels-ætterne. 5 Sidan sende han ut nokre unge menner av Israels-folket, som skulde laga til brennoffer og slagtoffer, og dei henta uksar og ofra takkoffer til Herren. 6 Og Moses tok helvti av blodet og hadde i bollarne; og den andre helvti skvette han på altaret. 7 So tok han sambandsboki og las upp for folket, og dei sagde: «Alt det Herren hev sagt, vil me gjera, og vera lydige.» 8 Då tok Moses blodet og skvette på folket, og sagde: «Sjå dette blodet skal bera vitne um det sambandet som Herren hev gjort med dykk, og som er grunna på alle desse bodi.» 9 Sidan gjekk dei upp, Moses og Aron og Nadab og Abihu og sytti av dei øvste i Israel, 10 og dei såg Israels Gud; under føterne hans var som ein tram av safirhellor, klåre som himmelen sjølv. 11 Og han lyfte ikkje handi mot dei utvalde av Israel; dei skoda Gud, og sidan åt dei og drakk. 12 Og Herren sagde til Moses: «Kom upp til meg på fjellet, og ver her eit bil, so skal eg gjeva deg steintavlorne og lovi og bodi, som eg hev skrive upp og vil læra deim.» 13 Då gjekk Moses i veg med Josva, fylgjesveinen sin, og Moses steig upp på Gudsfellet. 14 Og til dei øvste i Israel sagde han: «Ver no her og bia på oss, til me kjem attende! Her er Aron og Hur; dei skal vera hjå dykk. Er det nokon som hev ei sak, so kann han ganga til deim.» 15 So steig Moses upp på fjellet, og skyi sveipte seg tett ikring nuten. 16 Herlegdomen

åt Herren heldt seg på Sinai, men skyi gjøymde nuten i seks dagar. Den sjuande dagen ropa Herren til Moses utor skyi.
17 Og herlegdomen åt Herren var å sjå til for augo åt Israels-folket som ein logande eld på fjelltinden. 18 So gjekk Moses inn i skyi, og steig upp på nuten. Og Moses var på fjellet i fyrti dagar og fyrti næter.

25 Og Herren tala til Moses, og sagde: 2 «Seg med Israels-folket at dei skal koma med ei reida til meg!

Kvar skal gjeva etter som han hev hjartelag til, og det dei gjev meg, skal de taka imot. 3 Gåvorne som de skal taka imot av deim, det lyt vara gull og sylv og kopar 4 og purpur og skarlak og karmesin og kvitt lin og geiteragg 5 og raudlita verskinn og markuskinn og akazietre, 6 olje til ljosestaken, kryddor til salvingsoljen og til den angande røykjelsen, 7 sjohamsteinar og andre dyre steinar til å setja på messehakelen og bringeduken. 8 Og dei skal gjeva meg ein heilagdom, so vil eg bu imillom dei. 9 Både huset eg skal bu i og all husbunaden skal de i alle måtar gjeva etter det bilætet eg vil syna deg. 10 Dei skal gjeva ei kiste av akazietre, halvtridje aln lang og halvonnor aln breid og halvonnor aln høg. 11 Den skal du klæda med skirt gull, både utan og innan skal du gullklæda henne, og gjeia ein gullkrans på henne, rundt ikring. 12 Du skal støypa fire gullringar, og festa deim i dei fire føterne på kista, two på den eine sida og two på den andre. 13 So skal du gjeva stenger av akazietre og klæda deim med gull, 14 og smøygja deim inn i ringarne på sidorne av kista; dei skal vera til å bera henne etter. 15 Stengerne skal allstødt sitja i ringarne på kista; dei må aldri takast utor. 16 I den kista skal du leggja lovtavlorne som eg vil gjeva deg. 17 So skal du gjeva eit lok av skirt gull, halvtridje aln lang og halvonnor aln breidt. 18 På endarne av det skal vera two kerubar; deim skal du gjeva av drive gull. 19 Den eine keruben skal vera ytst på den eine enden og den andre ytst på hin enden; i eitt med loket skal de gjeva kerubarne, ein på kvar ende. 20 Kerubarne skal halda vengjerne utbreidd og upplyfte, so dei tekker yver loket med vengjerne sine, og andliti deira skal snu imot einannan: dei skal vende augo mot loket. 21 So skal du leggja loket på kista, og inni kista skal du leggja lovtavlorne som eg vil gjeva deg. 22 Og sidan vil eg møtast med deg der; frå romet yver loket millom både kerubarne som er ovanpå lovtavlekista, vil eg tala med deg kvar gong eg sender deg med bod til Israels-folket. 23 So skal du gjeva eit bord av akazietre, two alner langt og ei aln breidt og halvonnor aln høgt. 24 Du skal klæda det med skirt gull, og gjeia ein gullkrans på det, rundt ikring. 25 Ei løvdebreid list skal du gjeva rundt um det, og på listi skal du gjeva ein gullkrans, som gjeng heilt ikring.

26 So skal du gjera fire gullringar, og deim skal du setja i dei fire hyrno på dei fire bordføterne. 27 Tett uppmed listi skal ringarne sitja; dei skal vera til å smøygja berestenger inn i. 28 Stengerne skal du gjera av akazietre, og klæda deim med gull; deim er det bordet skal berast i. 29 Sidan skal du gjera dei fati og skålerne som høyrer til bordet, og kannorne og bollarne som de skal skjenka drykkoffer av; alt dette skal du gjera av skirt gull. 30 På bordet skal du allstødt setja fram skodebrød for meg. 31 So skal du gjera ein ljosestake av skirt gull; drive arbeid skal det vera, både hoven og leggen. På staken skal det vera blomar, knupper og utsprotna blad, og dei skal vera samgjorde med honom. 32 Seks armar skal greina seg ut ifrå honom, tri på den eine sida og tri på den andre. 33 På den eine armen skal det vera tri utsprotna mandelblomar, med knupp og blad, og på den andre armen skal og vera tri utsprotna mandelblomar, med knupp og blad, og soleis på alle dei seks armarne som greinar seg ut ifrå ljosestaken. 34 På sjølvé staken skal det vera fire utsprotna mandelblomar, med knupp og blad: 35 ein blomsterknupp under dei første two armarne, og ein under dei næste two armarne, og ein under det tridje paret av dei seks armarne som greinar seg ut ifrå ljosestaken. 36 Både blomsterknupperne og armarne skal vera samsmidde med staken: alt skal vera eitt heilgjort arbeid av drive skirt gull. 37 So skal du gjera lamporne til ljosestaken, sju i talet, og dei skal setjast opp so ljuset fell på den veggen som er midt imot staken. 38 Sakserne og saksplatorne som høyrer til, skal vera av skirt gull. 39 Tri vågar skirt gull skal de bruka til ljosestaken og alle desse gognene. 40 Sjå no til at du fær gjort dette etter det bilætet som vart synt deg på fjellet.

26 Huset skal du gjeva av ti åklædevever av kvitt tvinna lingarn og purpur og skarlak og karmesin, og i deim skal du veva inn fagre englebilæte. 2 Kvar vev skal vera åtte og tjuge alner lang og fire alher breid: alle veverne skal halda same målet. 3 Fem av veverne skal skøyta i hop til eitt tæpe, og sameleis dei hine fem veverne. 4 I jaren på den første veven, ytst på det eine tæpet, skal du gjeva lykkjor av purpurgarn, og sameleis i jaren på den ytste veven i det andre tæpet. 5 Femti lykkjor skal du gjeva på den første veven, og femti lykkjor i jaren på den som høyrer til det andre tæpet; lykkjorne skal svara mot kvarandre. 6 Og femti gullkrokar skal du gjeva og hekta åklædetæpi i hop, so det vert eit hus av deim. 7 So skal du veva ryor av geiteragg til tekka yver huset; elleve ryor skal du veva. 8 Kvar vev skal vera tretti alner lang og fire alner breid; alle dei elleve veverne skal halda same målet. 9 Fem av ryeverne

skal du skøyta i hop til eit tæpe for seg, og dei hine seks til eit anna tæpe, og den sette veven skal du bretta i hop på framsida av taket. **10** I jaren på den fyrste veven, den som er ytst i det eine tæpet, skal du gjera femti lykkjor, og i jaren på den andre skøytingsveven femti lykkjor. **11** Og femti koparkrokar skal du gjera, og hekta deim i lykkjorne, og soleis festa raggetæpi i hop, so det vert eitt tak av deim. **12** Vil du vita kva du skal gjera med det som gjeng av på raggetæpi, so skal helvti av den veven som gjeng av, hanga ned på baksida av huset, **13** og den eine alni på kvar led som raggetæpi er for lange, skal hengjast ned etter både sideveggjene, til livd for huset. **14** Yver raggetæpi skal du gjera eit tak av raudlita verskinn, og ovanpå det att eit tak av markuskinn. **15** Veggjene i huset skal du gjera av akazieplankar. Plankarne skal reisast på ende; **16** dei skal vera ti alner lange og halvonor aln breide, **17** og på kvar av deim skal det vera two tappar med ei tverlist imillom. So skal du gjera med alle plankarne i huset. **18** Tjuge av dei plankarne du gjer til huset, skal du reisa på solsida, mot sud. **19** Og fyrti sylvstabbar skal du gjera og setja under dei tjuge plankarne, two under kvar planke, til å festa både tapparne i. **20** På den andre sida av huset, på nordsida, skal det og vera tjuge plankar, **21** med sine fyrti sylvstabbar, two under kvar planke. **22** Til baksida av huset, mot vest, skal du gjera seks plankar, **23** og til hyno på den same sida two plankar; **24** dei skal vera tiloluta alt nedantil, og både luterne skal halda fullt mål heilt upp å taket, til den fyrste ringen; so skal dei vera laga både two; dei skal stunda i kvar sitt hynra. **25** Soleis vert det på baksida åtte plankar med sylvstabbarne sine, two under kvar planke. **26** So skal du gjera tverstokkar av akazietre, fem til den eine langveggen på huset, **27** og fem til den andre langveggen, og fem til tverveggen på baksida av huset, mot vest. **28** Midtstokken, den som er midt på plankeveggen, skal ganga langs etter heile veggjen, frå ende til ende. **29** Plankarne skal du klæda med gull, og ringarne på deim som tverstokkarne ligg i, skal du gjera heiltupp av gull; tverrstokkarne skal du og gullklæda. **30** Du lyt setja upp huset på rette gjerdi, soleis som det vart synt deg på fjellet. **31** So skal du gjera eit forheng av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn; væne englebilæte skal vera innovn i det. **32** Du skal festa det til fire gullklædde akaziestolpar, som det er gullhakar på, og som stend på fire sylvstabbar, **33** og so skal du hengja det upp etter krokarne. Innanfor forhenget skal du setja lovtavlekista; og forhenget skal for dykk vera skilnaden millom det heilage og det heilagste romet. **34** So skal du leggja loket på lovtavlekista, der ho stend i det

heilagste romet. **35** Bordet skal du setja utanfor forhenget, og ljosestaken midt imot bordet, innmed den søre veggjen i huset; for bordet skal du setja innåt nordveggen. **36** Til døri på tjeldet skal du gjera eit tæpe av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. Det skal vera utsauma med rosor. **37** Du skal gjera fem akaziestolpar til det, og deim skal du gullklæda; dei skal hava hakar av gull, og du skal støypa fem koparstabbar til deim.

27 Altaret skal du gjera av akazietre, fem alner langt og fem alner breidt: firkanta skal altaret vera, og tri alner høgt. **2** På kvart av dei fire hynra skal du gjera eit horn, og horni skal vera i eitt med altaret. Heile altaret skal du klæda med kopar. **3** Sidan skal du gjera dei oskefati som høyrer til, og eldskuflerne og blodbollarne og steikjespiti og glodpannorne; alle desse gognene skal du gjera av kopar. **4** So skal du laga ei kopargrind til altaret, på gjerd som eit net. På den grindi skal du gjera fire koparringar, ein i quart hynra, **5** og so skal du setja henne under altarskorii, nedantil, so ho rekk midt uppå altaret. **6** So skal du gjera stenger til altaret. Dei skal vera av akazietre, og du skal klæda deim med kopar; **7** dei skal smøygjast inn i ringarne, so dei er på både sidor av altaret, når det vert bore. **8** Altaret skal du gjera av bord; det skal vera holt. Som det vart synt deg på fjellet, so skal det gjerast. **9** So skal du gjera eit tun kring huset, og det skal vera innegjerd. På solsida, mot sud, skal du setja ein gard av kvitt linlereft; han skal vera hundrad alner lang på den sida. **10** Stolparne i garden og stabbarne dei stend på, skal vera av kopar og tjuge i talet; men hakarne og teinarne som høyrer til, skal vera av sylv. **11** Sameleis på den nørdre langsida ein lereftegard som er hundrad alner langt, med tjuge stolpar og stabbar av kopar og hakar og teinar av sylv. **12** På den eine tversida av tunet, mot vest, skal du setja ein lereftegard på femti alner; i den skal det vera ti stolpar, og under deim ti stabbar. **13** På den andre tversida, den som snur frametter, mot aust, skal tunet og halda femti alner på breiddi: **14** Femtan alner lereftegard skal det vera på den eine leidi, med tri stolpar og stabbarne som høyrer til, **15** og på den andre leidi og femtan alner lereftegard og tri stolpar med kvar sin stabbe; **16** og i tunporten skal det vera eit tæpe av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn, tjuge alner breidt og utsauma med rosor; stolparne som det skal festast til og stabbarne dei stend på, skal vera fire i talet. **17** Alle stolparne i garden skal vera bundne i hop med sylteinar; hakarne på deim skal vera av sylv, og stabbarne under deim av kopar. **18** Lengdi på tunet skal vera hundrad alner, og breiddi på både sidor femti alner. Garden

skal vera av kvitt linlereft, og fem alner høgt. Stabbarne til honom skal vera av kopar. **19** Alle arbeidsgnogerne i huset, og alle pålarne både til huset og garden skal vera av kopar. **20** Seg no du til Israels-folket at dei skal gjeva deg skir olje av sundstøytte oljeber til ljosestaken, so lamporne kann setjast upp til kvar tid. **21** I møteteldet, utanfor tæpet som heng attfor lovtavlorne, skal Aron og søerne hans stella lamporne, so dei kann lysa for Herrens åsyn frå kveld til morgen; det skal vera ei fast sed hjå Israels-folket, ætt etter ætt, i all æva.

28 So skal du kalla Aron, bror din, fram or Israels-lyden, både honom og søerne hans, og setja deim til prestar for meg, Aron, og Nadab og Abihu, og Eleazar og Itamar, søerne hans Aron. **2** Og du skal gjera Aron, bror din, heilage klæde, til æra og til prydnad. **3** Du skal tala med alle deim som er hage av seg, og som eg hev fyllt med kunstnarånd, og so skal dei gjera den klædebunaden som Aron skal hava på seg, når han vert vigd til prest. **4** Høyr no kva det er for klæde dei skal gjera: ein bringeduken og ein messehakel og ein prestekjole og ein brogdut underkjole og ei huva og eit belte. Det er den heilage klædebunaden dei skal gjera til Aron, bror din, og søerne hans, so han kann vera presten min, **5** og til det skal dei bruka gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt lingarn. **6** Messehakelen skal dei gjera av gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. Han skal vera vænt voven, **7** og hava two aksleband som er feste innåt honom, eitt på kvar ende; dei skal vera til å hekta honom i hop med. **8** Det skal vera ei livgjord på honom, og den skal vera like eins vovi og av same tyet som messehakelen, gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. **9** So skal du taka two av sjohamsteinarne; på deim skal du grava inn namni åt Israels-søerne, **10** seks på kvar Stein, etter alderen; **11** på same måten som dei skjer ut i Stein, eller grev ein seglring, skal du grava inn namni åt Israels-søerne på desse two steinarne, og so skal du fella deim inn i fattingar av tvinna gull. **12** Båe steinarne skal du setja på akslebandi åt messehakelen, so dei skal minna um Israels-søerne; og når Aron stend for Herrens åsyn, skal han bera namni åt Israels-søerne på båe herdarne sine, til ei minning. **13** Sidan skal du gjera sylgjor av tvinna gull. **14** Og two lekkjor av skirt gull skal du gjera; dei skal vera slyngde på same måten som dei slyngjer snorer. Desse snorlekkjorne skal du festa i sylgjorne. **15** So skal du gjera ein domsbringeduken. Vænt rosa skal han vera, som messehakelen; av gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn skal du gjera honom. **16** Han skal vera firkanta og tivilagd, ei spann på lengdi og ei

spann på breiddi, **17** og sett med dyre steinar, som stend i fire rader. I ei rad skal vera ein karneol og ein topas og ein smaragd; det er den første radi. **18** I den andre radi skal vera ein rubin og ein safir og ein beryll, **19** og i den tridje radi ein hyacint og ein agat og ein ametyst, **20** og i den fjorde radi ein krysotil og ein sjoham og ein jaspis. Dei skal vera innfelte i fattingar av tvinna gull. **21** Steinane skal vera tolv i talet liksom Israels-søerne, og på kvar Stein skal namnet åt ei av dei tolv ætterne vera inngrave som på ein seglring. **22** So skal du gjera lekkjor av skirt gull, slyngde som snorer, til bringeduken. **23** Og du skal gjera two gullringar til honom; deim skal du setja i kvar sitt hynra på bringeduken, **24** og dei two gullsnorerne skal du festa i dei two ringarne som sit i hynra på bringeduken. **25** Dei hine two endarne av både snorer skal du festa i dei two sylgjorne, og sylgjorne skal du setja på akslebandi åt messehakelen, på framsida. **26** So skal du gjera two andre gullringar og setja i dei hine two hynra på bringeduken, på den sida som vender inn mot messehakelen. **27** Og endå two gullringar skal du gjera og setja på både akslebandi åt messehakelen, nedantil på framsida, der som han er hekta i hop, ovanfor livgjordi. **28** So skal dei med ei purpursnor binda ringarne på bringeduken til ringarne på messehakelen, so bringeduken sit ovanfor livgjordi og ikkje kann rikkast frå messehakelen. **29** Og når Aron gjeng inn i heilagdomen og stend framfor augo åt Herren, då skal han bera namni åt Israels-søerne innmed hjarta sitt, på domsbringeduken, so Herren all tid skal koma deim i hug. **30** Inn i domsbringeduken skal du leggia urim og tummim; dei skal liggja innmed hjarta åt Aron, kvar gong han stig fram for Herrens åsyn, so Aron all tid skal bera domen yver Israels-borni på hjarta sitt framfor Herren. **31** Prestekjolen, som er til å bera under messehakelen, skal du gjera av purpur all igjenom. **32** Midt på honom skal det vera eit halssmog med ei vovi borda ikring, som halssmoget på ei brynga, so han ikkje skal rivna. **33** Rundt ikring falden skal du setja duskar, på gjerd som granateple, av purpur og skarlak og karmesin, og imillom dei gullbjøllor, alt ikring, **34** først ei gullbjølla og ein dusk, so ei gullbjølla og ein dusk att, og soleis rundt um heile falden på kjolen. **35** Den kjolen skal Aron hava på seg kvar gong han held gudstenesta, so ljoden av honom kann høyraast, når han gjeng inn i heilagdomen og stig fram for Herren, og når han gjeng ut att, so han ikkje skal døy. **36** So skal du gjera ei spong av skirt gull, og på den skal du grava inn, som på ein seglring, desse ordi: «Vigd åt Herren». **37** Du skal festa henne i huva med ei purpursnor: framme på huva skal ho sitja. **38** Uppyver skallen hans Aron skal ho sitja, so Aron kann svara for

veilorne i dei heilage offeri som Israels-borni vigjer til Herren - alle dei vigde gåvorne som dei ber fram. Ho skal alltid sitja uppyver skallen hans, so dei skal vera velsedde for Herrens åsyn. 39 So skal du gjera ein brogdut underkjole av lin, og ei huva av lin, og eit belte med rosesaum. 40 Og til sønerne hans Aron skal du gjera underkjolar, og du skal gjera deim belte, og hovudplagg skal du gjera deim, til æra og til prydnad. 41 Med dette skal du klæda Aron, bror din, og sønerne hans, og so skal du salva deim og setja deim inn i embættet og vigja deim til prestar for meg. 42 So skal du gjera deim lereftsbrøker til å göyma blygsli si med: frå mjødmarme og ned på lårskal brökene nå. 43 Og Aron og sønerne hans skal hava deim på seg, når dei gjeng inn i møtetjeldet eller stig fram åt altaret og held gudstenesta i heilagdomen, so dei ikkje skal føra skuld yver seg og lata livet. Det skal vera ei lov for honom og ætti hans i all æva.

29 Hør no kva du skal gjera med deim, når du vigjer deim til prestar: Du skal taka ein ung ukse og two varar som ikkje hev lyte, 2 og so søtt omnsbrød og hellekakor med olje i og tunnbrødleivar som er smurde med olje. Alt dette skal du laga av fint kveitemjøl. 3 Du skal leggja deim i ei korg, og so skal du bera det fram i korgi, og leida fram ukksen og verarne. 4 Aron og sønerne hans skal du kalla burt åt døri til møtetjeldet og två deim med vatn. 5 So skal du taka den heilage klædebunaden, og klæda Aron med underkjolen og prestekjolen, og hava på honom messekaken og bringeduken, og binda livgjordi um honom, 6 og setja huva på hovudet hans, og den heilage gullspongi i huva, 7 og du skal taka salvingsoljen og hella ut yver hovudet hans og salva honom. 8 So skal du kalla fram sønerne hans, og klæda deim med kjolar, 9 og spenna beltet um deim, både um Aron og sønerne, og binda hovudplagg på deim, og sidan skal dei hava retten til prestedømet i all æva. So skal du setja Aron og sønerne hans inn i prestembættet. 10 Du skal leida ukksen fram åt møtetjeldet, og Aron og sønerne hans skal leggja henderne på hovudet åt ukksen. 11 Og du skal slagta ukksen framfor augo åt Herren, i døri til møtetjeldet. 12 So skal du taka noko av blodet og strjuka på altarhorni med fingeren, og alt hitt blodet skal du hella ut innmed altarfoten. 13 Heila netja og den store livreflaga og både nyro med talgi som er på deim, skal du taka og brenna på altaret, so røyken stig upp imot himmelen. 14 Men kjøtet av ukksen og hudi og goret skal du brenna upp utanfor lægret. Dette er eit syndoffer. 15 So skal du taka den eine veren, og Aron og sønerne hans skal leggja henderne på hovudet åt veren. 16 Og du skal slagta veren og taka

blodet og skvetta rundt ikring på altaret. 17 Sjølve veren skal du lema sund, og innvolen og føterne skal du två og leggja ovanpå lemerne og hovudet. 18 Og so skal du brenna heile veren på altaret, so røyken stig upp imot himmelen; det er eit brennoffer åt Herren, eit eldoffer er det, som stig upp til Herren med kveikjande ange. 19 So skal du taka den andre veren, og Aron og sønerne hans skal leggja henderne på hovudet åt veren. 20 Og du skal slagta veren og taka noko av blodet og strjuka på den høgre øyresnippen åt Aron og sønerne hans og på den høgre tumarsfingeren og høgre tumarståi deira, og hitt blodet skal du skvetta rundt ikring på altaret. 21 So skal du taka noko av det blodet som er på altaret og noko av salvingsoljen og skvetta på Aron og klædi hans, og sameleis på sønerne hans og klædi deira, so vert han og klædi hans vigsla, og like eins sønerne hans og klædi deira. 22 Sidan skal du taka det feitaste av veren, både spælen og netja og den store livreflaga og både nyro med talgi som er på deim, og so det høgre låret; for dette er ein vigslever. 23 Og østebrødkorgi som stend framfor augo åt Herren, skal du taka eit kakebrød og ei oljekaka og ein tunnbrødleiv. 24 Alt dette skal du leggja i henderne på Aron og sønerne hans, og svinga det att og fram for Herrens åsyn. 25 Sidan skal du taka det utor henderne deira, og brenna det på altaret i hop med brennofferet, so det kann anga godt for Herren; det er eit eldoffer til Herren. 26 So skal du taka bringa av vigsleveren åt Aron og svinga henne att og fram for Herrens åsyn; den skal vera din lut. 27 Og svingebringa og lyftelåret, det som vert svinga og det som vert lyft av vigsleveren åt Aron og sønerne hans, det skal du lysa heilagt; 28 det skal vera retten åt Aron og sønerne hans hjå Israels-folket i all æva; for det er ei reida, ei reida som Israels-folket skal gjeva av takkoffer sine, ei reida frå deim til Herren. 29 Den heilage klædebunaden åt Aron skal sønerne hans erva; den skal dei hava på seg når dei vert salva og innsette i embættet. 30 Sju dagar skal den av sønerne som vert prest i staden hans, bera denne bunaden, han som gjeng inn i møtetjeldet og gjer tenesta i heilagdomen. 31 Du skal taka vigsleveren og sjoda kjøtet på ein heilag stad. 32 Og kjøtet av veren og brødet som er i korgi, skal Aron og sønerne hans eta i døri til møtetjeldet. 33 Dei skal eta det soningsofferet som vert framboire når dei vert innsette i embættet og vigde til prestar. Men framande folk må ikkje eta av det; for det er heilagt. 34 Og vert noko av vigsleofferkjøtet eller av brødet liggjande til morgons, so skal du brenna det upp. Det må ikkje etast; for det er heilagt. 35 Soleis er det du skal gjera med Aron og sønerne hans; du skal i alle måtar gjera som eg segjar deg fyre. Sju dagar skal prestevigsla

vara, 36 og kvar dag skal du ofra ein ung ukse til syndoffer og soning; du skal reinsa altaret for synd, med di du gjer soning for det, og du skal salva det og vigsla det. 37 Sju dagar skal du gjera soning for altaret og vigsla det, og då skal altaret vera høgheilagt; kvar den som kjem nær altaret, skal vera vigd til heilagdomen. 38 Two årsgamle lamb skal du dagstødt ofra på altaret. 39 Det eine lambet skal du ofra um morgonen, og det andre soleglads bil. 40 Tiandeparten av ei skjeppa fint kveitemjøl, blanda med ei halvkanna av den finaste beroljen, skal du hava attåt det første lambet, og til drykkoffer ei halvkanna vin. 41 Det andre lambet skal du ofra soleglads bil; med same grjonofferet som um morgonen, og same drykkofferet, skal du bera det fram, til ein kveikjande ange, ein rjukande rett for Herren. 42 Det er det brennofferet som de og etterkomarane dykkar dagstødt skal bera fram for Herrens åsyn i døri til møtetjeldet, der som eg vil møtast med dykk og tala til deg. 43 Der er det eg vil møtast med Israels-borni, og huset skal helgast av herlegdomen min. 44 Både møtetjeldet og altaret vil eg helga, og Aron og sønerne hans vil eg vigja til prestar for meg. 45 Eg vil bu midt imillom Israels-folket og vera deira Gud, 46 og dei skal sanna at eg er Herren, deira Gud, som leidde deim ut ur Egyptarlandet, og vil bu millom deim, eg, Herren, deira Gud.

30 So skal du gjera eit altar til å brenna røykjelse på. Av akazietre skal du gjera det, 2 ei alen langt og ei alen breidd; firkanta skal det vera og two alner høgt, og hava horn som er samgjorde med det. 3 Du skal klæda det med skirt gull, både ovanpå og rundt ikring på sidorne og på horni, og gjera ein gullkrans på det heilt ikring. 4 Nedanfor kransen på dei two sidorne skal du setja two gullringar, two på kvar sida, dei skal det smøygjast stenger inn i til å bera altaret etter. 5 Stengerne skal du gjera av akazietre, og klæda deim med gull. 6 Dette altaret skal du setja framanfor forhenget som heng attfor lovtavlekista, beint framfor loket som ligg yver lovtavlorne, der som eg vil møtast med deg. 7 Og Aron skal brenna angande røykjelse på det: kvar morgen når han steller lamporne, skal han brenna røykjelsen; 8 og det same skal han gjera, når han set upp lamporne i kveldingi. Dette røykofferet skal de og etterkomarane dykkar dagstødt bera fram for Herrens andlit. 9 De må ikkje ofra framand røykjelse på det, og ikkje brennoffer eller grjonoffer; heller ikkje må de hella ut drykkoffer på det. 10 Ein gong um året skal Aron strjuka blodet av sonings-syndofferet på alterhorni; mann etter mann skal han og etterkomarane hans ein gong um året gjera soning for altaret; då er det høgheilagt for Herren.» 11 Og Herren tala til Moses, og sagde: 12 «Når du held manntalet yver Israels-folket, so skal alle dei som kjem med i

manntalet, gjeva Herren løysepengar for livet sitt med same dei vert talde, so det ikkje skal koma nokor ulukka yver deim for teljingi skuld. 13 Ein halv dalar i heilag mynt - etter tjuge gera i dalaren - skal kvar gjeva, som kjem med i manntalet. Denne halve dalaren skal vera ei reida til Herren. 14 Alle dei som vert talde, frå tjugeårsalderen og uppetter, skal leggja denne reida til Herren. 15 Dei rike skal ikkje gjeva meir, og dei fatige ikkje mindre enn ein halv dalar, når de legg denne reida åt Herren til løysepengar for livet dykkar. 16 Og du skal taka imot løysepengarne av Israels-folket og bruka deim til gudstenesta i møtetjeldet, so det kann vera ei minning for Herren um Israels-folket og ein løysepening for livet deira.» 17 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 18 «Du skal gjera ei tvåtbebalja av kopar; foten under henne skal og vera av kopar, og du skal setja henne millom møtetjeldet og altaret, og hava vatn i henne. 19 Og Aron og sønerne hans skal taka av vatnet, og två henderne og føterne sine; 20 kvar gong dei gjeng inn i møtetjeldet, skal dei två seg i vatnet, so dei ikkje skal lata livet, og like eins når dei stig fram åt altaret og skal halda gudstenesta og brenna eldoffer åt Herren. 21 Dei skal två hender og føter; elles lyt dei døy. Det skal vera ei lov for honom og ætti hans, mann etter mann, i all æva.» 22 Og Herren tala endå meir til Moses, og sagde: 23 «Få deg angande kryddor av dei gjævaste som er: sjølvrunnen myrra, tretti merker, og egte kanelbork, helvti so mykje eller femtan merker, og krydderøyr, femtan merker, 24 og kassia, tretti merker, alt etter heilag vekt, og so ein åttung av den finaste beroljen. 25 Av det skal du laga ein heilag salvingsolje, ei kryddemysrel, soleis som dokterane lagar salve. Ein heilag salvingsolje skal det vera, 26 og med den skal du salva møtetjeldet og lovtavlekista 27 og bordet med alt det som til hører, og ljosestaken med det som hører til honom, og røykofferaltaret 28 og brennofferaltaret med alt det som til hører, og balja med foten ho stend på. 29 Du skal vigsle deim, so dei vert høgheilage; kvar den som kjem nær deim, skal vera vigd åt heilagdomen. 30 Og Aron og sønerne hans skal du salva og vigja til prestar for meg. 31 Og du skal tala til Israels-folket og segja: «Denne salvingsoljen skal de og etterkomarane dykkar vigja åt meg. 32 Han må ikkje koma på likamen på kvar manns likam, og de må ikkje laga annan olje som er soleis blanda som denne. Heilag er han, og heilag skal de halda honom. 33 Den som lagar makin til denne kryddesalven, eller brukar honom på framande, han skal rydjast ut ur folket sitt.»» 34 Og endå sagde Herren det til Moses: «Få deg sterke røykjekryddor: myrrakvåda og angeskjel og galban, desse tri kryddeslagi, og so rein angekvåda, like mykje av kvart! 35 Det skal du

gjera røykjelse av, ei kryddeblanding slik som apotekarane lagar, salta, rein, vigsla. **36** Noko av det skal du mylja smått og leggja framfor lovtavlorne i møtetjeldet, der som eg vil møtast med deg; høgheilag skal de halda det. **37** Røykjelse som er soleis blanda som denne, må de ikkje laga åt dykk sjølve; han skal vera viggd åt Herren. **38** Den som lagar slik røykjelse til å anga på, han skal rydjast ut or folket sitt.»

31 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: **2** «Sjå no hev eg kåra og kalla Besalel, son åt Uri Hursson, av Juda-ætti, **3** og fyllt han med guddomsånd, med kunstgivnad og vit og kunnskap og godt lag til alt handverk, **4** so han kann skapa kunstverk og smida deim ut både i gull og i sylv og i kopar, **5** og ferda til glimsteinarne som skal fellast inn, og skjera ut i tre, og greida allslags kunstarbeid. **6** Og til hjelpesmann hev eg gjeve honom Åhāliab, son åt Akhisamak av Dans-ætti, og i alle hage menner hev eg lagt kunstnargåva, so dei kann laga alt det eg hev sagt deg: **7** møtetjeldet og kista til lovtavlorne, og loket som skal leggjast på henne, og all husbunaden i tjeldet, **8** bordet med alt som til det høyrer, og gull-ljosestaken med alt det som høyrer til den, og røykjelsealtaret, **9** og brennofferaltaret med alt som høyrer attåt, og balja med foten under, **10** og embætsskrudet, og den heilage klædebunaden åt Aron, presten, og messeklaði åt sønerne hans, **11** og salvingsoljen og den angande røykjelsen til heilagdomen. Dette skal dei i eitt og alt gjera so som eg hev sagt deg.» **12** Og Herren tala endå meir til Moses, og sagde: **13** «Tala du til Israels-folket og seg: «Gløym no ikkje å høgtida helgarne mine! For det skal vera eit merke på sambandet vårt i alder og æva, so de skal vita at det er eg, Herren, som helgar dykk. **14** Di skal de høgtida kviledagen; han skal vera dykk heilag. Den som vanhelgar honom, skal visst og sant lata livet; kvar mann som då gjer noko arbeid, han skal rydjast ut or ætti si. **15** Seks dagar lyt de arbeida og vera onnuge, men den sjuande dagen skal vera ein heilag kviledag, viggd åt Herren. Kvar den som hev noko arbeid fyre seg på um helgi, skal døy. **16** So skal då Israels-folket koma i hug kviledagen, og halda honom heilag, ætt etter ætt i all æva; **17** det skal vera eit ævelegt merke på sambandet millom meg og Israels-folket. For i seks dagar skapte Herren himmelen og jordi, men den sjuande dagen heldt seg roleg og kvilde.»» **18** Då han hadde tala til endes med Moses på Sinaifjellet, gav han honom dei two lovtavlorne; det var steintavlor som Gud hadde skrive på med fingeren sin.

32 Då folket såg at Moses drygde med å koma ned av fjellet, so flokka dei seg um Aron, og sagde med han:

«Kom, gjer oss ein gud som kann ganga framfyre oss! For me veit ikkje kvar det hev vorte av denne Moses, som fylgte oss ut or Egyptarland.» **2** Då sagde Aron til deim: «Tak gullringarne som konorne og sønerne og døtterne dykkar hev i øyro, og kom til meg med deim!» **3** Då reiv alt folket gullringarne or øyro sine, og kom til Aron med deim. **4** Og Aron tok imot gullet, og støypte det um, og laga det med beiteilen, so det vart som ein kalv. Då ropa dei: «Dette er guden din, Israel, han som fylgte deg ut or Egyptarland!» **5** Då Aron såg det, bygde han eit altar for honom, og ropa ut: «I morgen er det høgtid for Herren!» **6** Dagen etter reis folket upp i otta, og ofra brennoffer, og bar fram takkoffer; sidan sette dei seg til å eta og drikka, og stod so upp att og gav seg til å leika. **7** Då sagde Herren til Moses: «Skunda deg og gakk ned att! Folket ditt, som du fylgte ut or Egyptarland, hev fare stygt åt. **8** Dei var snøgge til å taka utav den vegen eg sagde dei skulde fylgja. No hev dei støyt seg ein gullkalv; den legg dei seg på kne for og ofrar til honom og ropar: «Dette er guden din, Israel, han som førde deg ut or Egyptarland!» **9** «Eg hev havt auga med dette folket,» sagde Herren til Moses, «og set at det er eit hardkyndt folk. **10** Lat meg no få råda, so vil eg sleppa harmen min laus, og gjera ende på deim, og sidan vil eg gjera deg til eit stort folk.» **11** Men Moses freista å blidka Herren sin Gud og sagde: «Herre, kvi vil du sleppa harmen din laus imot folket ditt, som du hev henta ut or Egyptarlandet med di store magt og di sterke hand?» **12** Skal då egyptarane få det å segja: «Det var ikkje for det gode han fylgte deim ut or landet; han vilde drepa deim i fjelli og rydda deim or verdi?» Døyy harmen som brenn i deg, og legg ned hemntankarne mot folket ditt. **13** Kom i hug det du lova Abraham og Isak og Israel, tenarane dine, då du svor ved deg sjølv: «Eg vil auka ætti dykkar, so ho vert som stjernorne på himmelen, og heile dette landet som eg hev tala um, det vil eg gjeva etterkomarane dykkar; og dei skal eiga det i all æva.»» **14** Då angra Herren at han hadde lova folket sitt vondt. **15** So gjekk Moses ned att av fjellet, og i handi hadde han dei to lovtavlorne, tavlor som var fullskrivne på båe sider; alle stader var det skrive på deim. **16** Og tavlorne dei var Guds eige arbeid, og skrifti ho var Guds eigi skrift, som var inngravi på tavlorne. **17** Då Josva høyrde omen av folket som stima og ståka, so sagde han med Moses: «Eg høyrer stridsljod i lægret.» **18** «Dette er ikkje fagnadrop frå folk som vinn, og ikkje vådeskrik frå folk som fell; for meg lydest det som mangrøysta song,» svara Moses. **19** Då dei kom næmre innåt lægret og fekk sjå gullkalven og dansarflokkarne, då vart Moses so harm, at han kasta tavlorne frå seg nedunder

fjellet og slo deim sund. **20** Og han tok kalven som dei hadde gjort, og kasta honom på elden og mulde honom i smått, og strådde dusti på vatnet, og det let han Israels-folket drikka av. **21** So sagde han med Aron: «Kva vondt hev dette folket gjort deg, sidan du laut føra deim upp i so stor ei synd?» **22** «Ver ikkje vred på meg, herre bror!» svara Aron. «Du veit kor gjenomvondt det er, dette folket. **23** Dei sagde med meg: «Gjer oss ein gud som kann ganga framfyre oss! For me veit ikkje kvar det hev vorte av denne Moses, han som fylgde oss ut or Egyptarland.» **24** Då sagde eg til deim: «Den som hev noko gull på seg, lyt taka det av seg!» So gav dei meg gullet, og eg kasta det i elden; då kom denne kalven fram.» **25** Då Moses såg at folket var agelaust - for Aron hadde mist agen yver deim, til spott for fiendarne - **26** so gjekk han fram i lægerporten, og ropa: «Hit til meg alle Herrens menner!» Då flokka heile Levi-ætta seg um honom, **27** og han sagde til deim: «So segjer Herren, Israels Gud: «Spenn sverdet på dykk, alle mann! Gakk att og fram i lægret, frå port til port, og hogg ned for fote, både brør og vene og frendar!»» **28** Levi-søerne gjorde som Moses sagde, og den dagen fall det av folket ikring tri tusund mann. **29** For Moses sagde: «I dag lyt de vigja dykk åt Herren, um det so er med blodet av søerne og brørne dykkar; so skal han i dag gjeva dykk si velsigning!» **30** Dagen etter sagde Moses med folket: «De hev gjort ei stor synd. No vil eg stiga upp til Herren og beda um nåde for dykk.» **31** So gjekk Moses attende til Herren og sagde: «Ai ei, dette folket hev gjort ei stor synd: dei hev laga seg ein gud av gull. **32** Å gjev du kunde gløyma syndi deira! Kann du ikkje, so strjuk meg ut or boki di som du skriv i!» **33** Då sagde Herren til Moses: «Den som syndar mot meg, honom stryk eg ut or boki mi. **34** Gakk no du, og fylg folket dit som eg hev sagt deg! Sjå, engelen min skal ganga framfyre deg. Men når min time kjem, vil eg heimsøkja deim for syndi deira.» **35** Og Herren førde ulukka yver folket for di dei hadde gjort kalven, den som Aron laga åt deim.

33 Sidan sagde Herren til Moses: «Tak ut herifrå, både du og det folket du fylgde ut or Egyptarland, og far til det landet som eg lova Abraham og Isak og Jakob då eg sagde: «Di ætt vil eg gjeva det, **2** og eg vil senda ein engel framfyre dykk og driva ut kananitarne, både amoritar og hetitar og perizitar, hevitari og jebusitar.» **3** Far til det landet som flyrmer med mjølk og honning! Men eg vil ikkje vera i fylgle med deg; for de er eit hardkyndt folk! eg kunde koma til å gjera av med dykk på vegen.» **4** Då folket høyarde desse harde ordi, vart dei sorgfulle, og ingen tok på seg høgtidsbunaden sin. **5** For Herren sagde til Moses: «Seg

til Israels-folket: «De er eit hardlyndt folk! fylgdest eg med dykk um det var aldri so lite bil, so laut eg gjera ende på dykk. Men tak no av dykk høgtidsskrudet, so skal eg sjå kva eg kann gjera for dykk!»» **6** Då reiv Israels-folket av seg høgtidsskrudet, og bar det ikkje meir etter dei hadde teke ut ifrå Horeb. **7** Moses tok jamleg og sette upp tjeldet for honom utanfor lægret, eit godt stykke ifrå; han kalla det møtetjeldet, og alle som vilde finna Herren, gjekk ut til møtetjeldet, som var utanfor lægret. **8** Og kvar gong Moses gjekk ut til tjeldet, so reiste alt folket seg, og stod, kvar i døri til si tjelbdud, og såg etter Moses, til han var komen åt tjeldet. **9** Og når Moses gjekk inn i tjeldet, då kom skystopulen ned og stod i tjelddøri, og han tala med Moses. **10** Og heile folket såg skytopulen, som stod i døri til møtetjeldet. Då reiste dei seg alle saman, og lagde seg på kne, kvar i døri til si tjelbdud. **11** Og Herren tala med Moses, andlit mot andlit, som ein mann talar med grannen sin. Sidan gjekk Moses attende til lægret; men Josva, Nunssonen, som var fylgjesveinen hans og gjekk honom til handa, heldt seg allstødt inni møtetjeldet. **12** Og Moses sagde til Herren: «Sjå, du segjer det til meg; «Fylg dette folket fram!» men eg fær ikkje vita kven du vil senda med meg, og du hev då sjølv sagt: «Eg kjenner deg vel, og eg hev fenge godvilje for deg.» **13** Kjære væne, hev du godvilje for meg, so syn meg då vegarne dine, so eg kann læra å kjenna deg, og vera deg til lags! Og kom so i hug at dette er ditt eige folk!» **14** Då sagde Herren til honom: «Når eg sjølv gjeng med, kann du då slå deg til tols?» **15** «Gjeng du ikkje sjølv med, so lat oss ikkje fara herifrå!» svara Moses. **16** «Kann då nokon vita at du hev godvilje for meg og for folket ditt, utan du gjeng med oss, so eg og folket ditt vert æra framfor alle folkeslag i heile verdi?» **17** Då sagde Herren til Moses: «Det du bed um, skal eg nok gjera; for eg likar deg godt, og kjenner deg for den mann du er.» **18** «Kjære deg, lat meg få sjå herlegdomen din!» sagde Moses. **19** Og han svara: «Eg skal fara fram midt for andlitet ditt i fagraste hamen min, og ropa Herrens namn med det same eg fer framum deg, og eg skal vera so mild som eg kann, og spa so mange som eg kann; **20** men», sagde han, «du kann ikkje få sjå andlitet mitt; for inkje menneske som ser meg, kann liva. **21** Sjå her innmed meg på berget er eit rom, » sagde Herren, «der kann du standa, **22** og når herlegdomen min fer framum, so skal eg setja deg i denne bergskori, og halda handi mi yver deg, til dess eg hev kome framum. **23** Då skal eg taka handi mi burt att; so kann du sjå meg attantil; men andlitet mitt fær ingen sjå.»

34 So sagde Herren til Moses: «Hogg deg ut two steintaylor liksom dei fyrste, so skal eg på deim skriva dei same

ordi som stod på dei fyrste tavlorne, deim du slo sund. 2 Haldt deg so ferdig til i morgen tideleg! Då skal du stiga upp på Sinaifjellet, og venta på meg der, på fjelltinden. 3 Ingen må vera med deg upp, og ingen må syna seg på heile fjellet; heller ikkje må naut eller sauher beita uppunder dette fjellet.» 4 So hogg Moses ut two steintavlor liksom dei fyrste, og dagen etter reis han upp i otta, og gjekk upp på fjellet, som Herren hadde sagt honom til, og hadde båe steintavlorne i handi. 5 Då steig Herren ned i skyi, og Moses gjekk innåt, og ropa Herren på namn. 6 Då for Herren fram midt for augo hans og ropa: «Det er Herren! Herren er ein mild og kjærleg Gud, tolug og full av nåde og truskap! 7 Han let si miskunn vara i tusund mannsaldrar; han tilgjev brot og misgjerning og synd; men han vil ikkje at den skuldige skal vera strafflaus: han hemner broti åt federne på borni og barneborni, ja på barnebarns-borni og borni etter deim att.» 8 Då kasta Moses seg snøgt å gruve og bad. 9 «Å Herre, » sagde han, «hev du noko godvilje for meg, so gjer vel og gakk med oss! Um dette er eit hardkyndt folk, so tilgjev broti og synderne våre, og lata oss vera din eigen lyd!» 10 Og han svara: «Ja, eg vil gjera eit samband med deg; midt for augo åt heile folket ditt vil eg gjera slike under at det aldri hev vore set maken på heile jordi eller hjå noko folkeslag, og heile det folket du bur imillom, skal sjå Herrens verk, kor ageleg det er, og kor store ting eg skal gjera for deg. 11 Kom no i hug det eg segjer med deg i dag! Sjå no vil eg jaga amoritarne og kananitarne og hetitarne og perizitarne og hevitinarne og jebusitarne: dei skal røma for deg. 12 Agta deg då so du ikkje gjer noko samband med deim som bur i det landet du kjem til! For bur dei imillom dykk, so kunde dei verta ei snara for dykk. 13 De skal riva ned altari deira og slå sund minnestearne og hogga dei heilage trei. 14 Du skal ikkje beda til nokon annan gud; for Herren heiter den Strenge; han er ein streng Gud. 15 Aldri må du gjera noko samband med deim som bur der i landet. For når dei held seg med gudarne sine og blotar til deim, so vil dei beda deg til seg, og du vil eta av blotmaten deira; 16 du vil gifta sønerne dine med døsterne deira, og dei vil halda seg med gudarne sine og lokka sønerne dine til å gjera det same. 17 Gjer deg ikkje støypte gudebilæte! 18 Søtebrødhelgi skal du halda: sju dagar skal du eta søtt brød, so som eg hev sagt deg, på den tid eg hev sett, i aksmånanaden; for i aksmånanaden tok du ut frå Egyptarland. 19 Alt som kjem fyrst frå morsliv, skal høyra meg til, alt bufeet ditt som er han av slaget og som fell fyrst undan naut eller sau. 20 Det fyrste fylet som fell undan eit asen, skal du løysa med eit lamb eller kid, og løyser du det ikkje, so skal du brjota nakken på det.

Kvar sveinbarn i ætti di som er frumbore, skal du løysa. Og ingen må lata seg sjå tomhendes for augo mine. 21 Seks dagar lyt du arbeida, men den sjuande dagen skal du kvila; um det so er i våronni eller skurdonni, so skal du kvila den sjuande dagen. 22 Sjuvikehelgi skal du halda når du tek inn fyrstegrøda av kveitehausten, og hausthelgi når året er utrunne. 23 Tri gonger um året skal alle karfolki dine møta for Drotten, for Herren, Israels Gud. 24 For eg vil驱 ut heile folkeslag der du fer fram, og vidka ut riket ditt, og ingen skal trå etter landet ditt medan du fer upp og møter for Herren, din Gud - tri vendor um året. 25 Du skal ikkje bera fram blodet av offerdyri mine attåt syrt brød, og ikkje må påskehelgoferet verta liggjande natt i yver, til morgondagen. 26 Det allerfyrste av grøda på marki di skal du bera til huset åt Herren, din Gud. Du skal ikkje sjoda kidet i mjølki åt mor si.» 27 Og Herren sagde til Moses: «Skriv no du upp desse ordi! For etter desse ordi vil eg gera eit samband med deg og med Israel.» 28 Han var der hjå Herren, fyrti dagar og fyrti næter, og ikkje åt han og ikkje drakk han. Og Herren skreiv sambandslovi, dei ti bodordi, på tavlorne. 29 So gjekk Moses ned av Sinaifjellet med dei two lovtavlorne i handi, og då han kom ned, stråla og skein det av andlitet hans, av di at Gud hadde tala med honom, men sjølv visste han det ikkje. 30 Og Aron og heile Israels-folket såg at det skein av andlitet hans Moses, og dei torde ikkje ganga innåt honom. 31 Då ropa Moses på deim, og so kom Aron og alle dei øvste av lyden hit til honom, og Moses tala med deim. 32 Sidan kom alt Israels-folket burtåt, og han bar fram alle dei bodi som Herren hadde gjeve honom på Sinaifjellet. 33 Og då Moses hadde sagt deim alt det han skulde, lagde han eit slør for andlitet sitt. 34 Men når han gjekk fram for Herrens åsyn og skulde tala med honom, tok han sløret burt, til han skulde ut att; so kom han ut og tala til Israels-folket det han var fysesagd. 35 Då såg Israels-folket korleis det stråla av andlitet hans Moses, og Moses hadde sløret for andlitet att, til dess han skulde inn og tala med Herren.

35 Og Moses kalla i hop heile Israels lyden, og sagde med deim: «Høyr no kva Herren vil de skal gjera: 2 Seks dagar lyt de arbeida og vera onnuge, men den sjuande dagen skal de halda heilag; han skal vera ein kviledag, vigg åt Herren. Kvar den som då gjer noko arbeid, skal lata livet. 3 Ingen av dykk må kveikja upp eld i huset sitt på kviledagen.» 4 Og endå sagde Moses med heile Israels-lyden: «Høyr no kva Herren segjer og vil: 5 «Tak ut ei reide til Herren av det som de eig! Alle som hev hjartelag til å gjeva noko, lyt koma med det, med reida til Herren: gull og sylv og kopar 6 og purpur og skarlak og karmesin og kvitt

lingarn og geiteragg 7 og raudlita verskinn og markuskinn og akazietre 8 og olje til ljosestaken og kryddor til salvingsoljen og til den angande røykjelsen 9 og sjohamsteinar og andre dyre steinar til å setja på messehakelen og bringeduken. 10 Og dei av dykk som hev kunstgivnad, skal koma og gjera alt det som Herren hev sagt: 11 huset med raggetæpi og taket og krokarne og plankarne og tverstokkarne og stolparne og stabbarne, 12 kista og stengerne som ho skal berast etter, og kisteloket og forhengtaepet, 13 bordet med berestengerne og alt anna som til høyrer, og skodebrødi, 14 den skinande ljosestaken med det som høyrer til, og lamporne og oljen til ljosestaken, 15 røykjelsealtaret med berestengerne, som høyrer attåt, og salvingsoljen og den angande røykjelsen, og dørtæpet til husdøri, 16 brennofferaltaret med kopagrindi og berestengerne og alt anna som høyrer til, balja med foten under, 17 lereftsgarden, som skal vera kring tunet, med stolparne som høyrer attåt, og stabbarne som dei skal standa på, og tæpet til tunporten, 18 pålarne til huset og til lereftsgarden og togi som skal bindast i deim, 19 embætsskrudet til tenesta i heilagdomen, den heilage klædebunaden åt Aron, presten, og presteklædi til sørerne hans.»» 20 So gjekk heile Israels-lyden burt frå Moses, 21 og sidan kom dei, so mange som hjarta mana og hugen dreiv, og bar fram reidor åt Herren til arbeidet på møtetjeldet og til all tenesta der og til dei heilage klædi. 22 Dei kom både menner og kvende, alle som hjarta dreiv, og hadde med seg allslags gull: spenne og øyreringar og fingerringar og kulelekkjar; og sameleis kom alle dei som vilde vigja eit gulloffer åt Herren. 23 Og alle som hadde purpur eller skarlak eller karmesin eller kvitt lingarn eller geiteragg eller raudlita verskinn eller markuskinn, dei kom med det. 24 Alle som vilde gjeva ei sylvreida eller ei koparreida, kom til Herren med reida si, og alle som hadde akazietre til noko av det som skulde arbeidast, dei kom med det. 25 Kvar ei kona som skyna seg påsovore arbeid, spann med sine eigne hender, og kom med spunen: purpur og skarlak og karmesin og kvitt lingarn. 26 Og alle kvende som hadde hug og dug til det, spann geiteragget. 27 Hovdingarne kom med sjohamsteinar og andre dyre steinar til å setja på messehakelen og bringeduken, 28 og med kryddor og olje til ljosestaken og til salvingsoljen og den angande røykjelsen. 29 Kvar mann og kona av Israels-folket som hjarta dreiv til å hjelpe til med det store verket som Herren hadde sett Moses til å gjera, dei kom viljut med ei gåva til Herren. 30 So sagde Moses til Israels-folket: «Høyr her! Herren hev kåra og kalla Besalel, son åt Uri Hursson, av Juda-ætti, 31 og fyllt honom med guddomsånd, med kunstgivnad og vit og

kunnskap og godt lag til alt handverk, 32 so han kann emna til fagre ting og smida deim ut i gull og i sylv og i kopar, 33 og ferda til glimesteinane som skal setjast på presteskrudet, og skjera ut i tre, og greida allslags kunstarbeid. 34 Og gåva til å læra frå seg hev han lagt både i honom og Åhåliab, son åt Akhisamak, av Dans-ætti. 35 Han hev fylt deim med kunstnarånd, so dei kann både smida og snikra, og gjera åklæde med innvvovne bilæte og rosor av purpur og skarlak og karmesin og kvitt lingarn, og veva kva dei vil, alt arbeid kann dei greida, og kunstverk kann dei skapa.

36 Og Besalel og Åhåliab og alle dei andre kunstnarane, som Herren hadde gjeve vit og kunnskap, so dei veit korleis kvar ting skal gjera, dei skal då laga til alt som skal arbeidast åt heilagdomen, etter det som Herren hev sagt.» 2 So kalla Moses til seg Besalel og Åhåliab og alle hage menner som hadde fenge kunstnargåva frå Herren, alle som hugen dreiv til å taka fat på verket og fullføra det. 3 Og dei fekk hjå Moses alt tilfanget til det som skulde arbeidast åt heilagdomen, alle dei gåvorne som Israels-borni var kome med. Men folket bar av seg sjølv nye gåvor til honom kvar morgen. 4 Og alle dei meistrarne som stod fyre alt arbeidet på heilagdomen, kom ein for ein til Moses frå arbeidet sitt, 5 og sagde: «Folket kjem med mykje meir enn me treng til det verket som Herren vil ha gjort.» 6 Då let Moses ropa ut yver heile lægret: «Anten det er mann eller kvende, so tarv ingen syta for fleire gåvor til heilagdomen!» So let folket vera å koma med meir. 7 Men det vyrket som var frambore var nok, og meir enn nok, til alt arbeidet som skulde gjera. 8 So tok då alle dei hagaste handverkarne til å arbeida på gudshuset. Dei gjorde det av ti åklædelever av kvitt tvinna lingarn og purpur og skarlak og karmesin, og i deim var det innvove fagre englebilæte. 9 Kvar vev var åtte og tjuge alner lang og fire alner breid; alle veverne heldt same målet. 10 Fem av veverne skøyttde dei i hop til eit tæpe, og like eins dei hine fem veverne. 11 I jaren på den første veven, ytst på det eine tæpet, gjorde dei lykkjar av purpurgarn, og sameleis i jaren på den ytste veven i det andre tæpet. 12 Femti lykkjar sette dei på den første veven, og femti lykkjar i jaren på den som høyrde til det andre tæpet, soleis at lykkjorne svara mot kvarandre. 13 Og femti gullkrokar gjorde dei og hekta åklædetæpi i hop med, so det vart eitt hus av deim. 14 So vov dei ryor av geiteragg til tekka yver huset; elleve ryor vov dei. 15 Kvar vev var tretti alner lang og fire alner breid; alle dei elleve veverne heldt same målet. 16 Fem av ryeverne skøyttde dei i hop til eit tæpe for seg, og dei hine seks til eit anna tæpe. 17 I jaren på den ytste veven i det eine tæpet gjorde dei femti lykkjar, og i jaren på den andre

skøytingsveven femti lykkjor. 18 Og femti koparkrokar gjorde dei til å festa raggetæpi i hop med, so det skulle verta eit tak av deim. 19 Sidan gjorde dei eit tak av raudlita verskinn til å leggja yver raggetæpi, og eit tak av markuskinn til å leggja ovanpå det att. 20 So gjorde dei plankarne til husveggjerne. Dei var av akazietre, og vart reist på ende. 21 Ti alner lange var dei og halvonor aln breide, 22 og på kvar planke var der two tappar med ei tverlist imillom. So gjorde dei med alle plankarne til huset. 23 Tjuje av dei plankarne som dei gjorde til huset, var etla åt solsida, sudsida. 24 Og fyrti sylvstabbar gjorde dei til å setja under desse tjuge plankarne, two stabbar under kvar planke, so både tapparne kunne festast i deim. 25 Til den andre sida av huset, nordsida, gjorde dei og tjuge plankar, 26 med sine sylvstabbar, two til kvar planke. 27 Til baksida av huset, vestsida, gjorde dei seks plankar, 28 og til hynro på den same sida, two plankar; 29 dei var tiviluta alt nedantil, og både luterne held fullt mål heilt upp å taket, til den første ringen. So gjorde dei med både two, med både hynoplankarne. 30 Soleis kom det på baksida åtte plankar med sine sylvstabbar, sekstan sylvstabbar, two til kvar planke. 31 So gjorde dei tverstokkar av akazietre, fem til den eine langveggen på huset, 32 og fem til den andre langveggen, og fem til tverveggen på baksida av huset, mot vest. 33 Og midstokken laga dei so at ho skulde ganga tvert yver frå ende til ende, midt etter plankeveggen. 34 Plankarne klædde dei med gull, og ringarne på deim, som tverstokkarne skulde liggja i, gjorde dei heiltupp av gull. Tverstengerne klædde dei og med gull. 35 So gjorde dei forhenget. Det var av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn; væne englebilæte vov dei inn i. 36 Dei gjorde fire akaziestolpar til å hengja det på, og klædde deim med gull; hakarne på deim var av gull, og dei støypte fire sylvstabbar til deim. 37 Til tjelldøri gjorde dei eit tæpe av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. Det var utsauma med rosor; 38 dei gjorde fem stolpar til det, med hakarne som høyrdet attåt, og klædde stolpehovudi og teinarne med gull; og dei fem stabbarne som høyrdet til, gjorde dei av kopar.

37 So gjorde Besalel kista; ho var av akazietre, halvtridje aln lang og halvonor aln breid og halvonor aln høg.
2 Han klædde henne med skirt gull både innan og utan, og gjorde ein gullkrans på henne rundt ikring. 3 Og han støypte fire gullringar, som han feste i dei fire føterne på kista, two på den eine sida og two på den andre. 4 So gjorde han stenger av akazietre, og klædde deim med gull, 5 og smøygde deim inn i ringarne på sidorne av kista, til å bera henne etter. 6 So gjorde han eit lok av skirt gull, halvtridje aln lang og halvonor aln breid. 7 På endarne av

det gjorde han two kerubar; av drive gull gjorde han deim, 8 den eine keruben ytst på den eine enden og den andre ytst på hin enden; i eitt med loket gjorde han kerubarne, ein på kvar ende. 9 Kerubarne heldt vengerne utbreidde og upplyfte, so dei tekte yver loket med vengerne sine, og andlit deira snudde mot kvarandre; dei vende augo mot loket. 10 So gjorde han bordet; det var av akazietre, two alner langt og ei aln breidt og halvonor aln høgt. 11 Han klædde det med skirt gull, og gjorde ein gullkrans på det, rundt ikring. 12 Ei løvdebred list gjorde han rundt um det, og på listi sette han og ein gullkrans, som gjekk heilt ikring. 13 So støypte han fire gullringar og sette i hynro på dei fire bordføterne. 14 Ringarne sat tett uppmed listi; dei var til å smøygja berestenger inn i. 15 Stengerne gjorde han av akazietre, og klædde deim med gull; deim var det bordet skulde berast etter. 16 So gjorde han dei kjeraldi som skulde setjast på bordet, fati og skålerne som høyrdet til, og bollarne og kannorne som skulde skjenkast drykkoffer av, alt av skirt gull. 17 So gjorde han ljosestaken; den var av skirt gull, og drive arbeid var det, både hoven og leggen. På staken var det blomar, med knuppar og utsprotne blad, og dei var samgjorde med honom. 18 Seks armar greina seg ut ifrå honom, tri på den eine sida og tri på den andre. 19 På den eine armen var det tri utsprotne mandelblomar, med knupp og blad, og på den andre armen var og tri utsprotne mandelblomar, med knupp og blad, og soleis på alle dei seks armarne som greina seg ut ifrå ljosestaken. 20 På sjølv staken var det fire utsprotne mandelblomar, med knupp og blad, 21 ein blomsterknupp under dei første two armarne, og ein under dei næste two armarne, og ein under det tridje paret av dei seks armarne som greina seg ut ifrå ljosestaken. 22 Både blomsterknupparne og armarne var samsmidde med staken; alt var eit heilgjort arbeid av drive, skirt gull. 23 Sidan gjorde han lamporne til ljosestaken, sju i talet, og sakserne og saksplatorne som høyrdet til, alt av skirt gull. 24 Tri vågar skirt gull brukta han til ljosestaken og alle desse gognerne. 25 So gjorde han røykjelsealtaret av akazietre, ei aln langt og ei aln breidt, firkanta, og two alner høgt. Horni på det var i eitt med sjølv staken. 26 Han klædde det med skirt gull, både ovanpå og rundt ikring på sidorne og på horni, og gjorde ein gullkrans på det, heilt ikring. 27 Nedanfor kransen på dei to sidorne sette han two gullringar, two på kvar sida, til å smøygja stenger inn i som altaret skulde berast etter. 28 Stengerne og gjorde han av akazietre, og klædde deim med gull. 29 So laga han den heilage salvingsoljen og den reine, angande røykjelsen på same måten som apotekarane gjer det.

38 So gjorde han brennofferaltaret av akazietre, fem alner langt og fem alner breidt, firkanta, og tri alner høgt.

2 På kvart av dei fire hynro gjorde han eit horn, og horni var i eitt med altaret. Heile altaret klædde det med kopar. 3 Sidan gjorde han alle gognerne som høyrdet til altaret: fati og eldskuferne og blodbollarne og steikjespiti og glodpannorne; alle desse gognerne gjorde han av kopar. 4 So laga han ei kopargrind til altaret på gjerd som eit net; den sette han under altarskori, nedantil, so ho rakk midt oppå altaret. 5 Og han støypte fire ringar og sette i dei fire hynro på kopargrindi, til å smøygja stenger inn i. 6 Stengerne gjorde han av akazietre, og klædde deim med kopar, 7 og so smøygde han deim inn i ringarne på sidorne av altaret, so det kunde berast etter deim. Altaret gjorde han av bord, so det var holt. 8 So gjorde balja med foten under av kopar. Til det brukta han speglarne å dei kvendi som gjorde tenesta i døri til møtetjeldet. 9 So emna han til gjerde kring tunet. Til solsida, den sida som snudde mot sud, gjorde han ein gard av kvitt linlereft, hundrad alner lang, 10 og til den tjuge stolpar, med tjuge koparstabbar og hakar og teinar av sylv. 11 Til nordsida gjorde han og ein lerefstgard som var hundrad alner lang, og tjuge stolpar med kvar sin koparstabbe og hakar og teinar av sylv. 12 Til vestsida gjorde han ein lerefstgard på femti alner med ti stolpar, og til deim ti stabbar og sylvhakar og sylteinar. 13 Til framsida, austsida, som og var femti alner, 14 gjorde han femtan alner lerefstgard til den eine leidi, med tri stolpar og stabbarne som høyrdet til, 15 og til den andre leidi, både til den eine og den andre sida å tunporten, femtan alner lerefstgard og tri stolpar med kvar sin stabbe. 16 Heile garden rundt ikring tunet var av kvitt linlereft. 17 Stabbarne som stolparne skulde standa på, var av kopar, men hakarne og teinarne var av sylv, og like eins ålaget på stolpehovudi. Dei var bundne i hop med sylteinar, alle gardstolparne. 18 Tæpet til tunporten var utsauma med rosor av purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. Det var tjuge alner langt, og fem alner høgt, etter vevbreiddi, liksom tungarden. 19 Stolparne det skulde hanga på, var fire i talet, og sameleis stabbarne som høyrdet til. Stabbarne var av kopar. Hakarne var av sylv. Ålaget på stolpehovudi og teinarne var og av sylv. 20 Alle pålarne til huset og til garden rundt ikring var av kopar. 21 No skal de høyra kor mykje det gjekk med til huset, til det huset som gøynde Guds lov; for Moses sette Levi-sønerne til å rekna det yver, og Itamar, son å Aron, presten, stod fyre rekningsi. 22 Men Besalel, son å Uri Hursson, av Juda-ætti, var den som gjorde alt det som Herren hadde tala til Moses um, 23 og i lag med honom Åhåliab, son å Akhisamak, av Dans-ætti,

ein meister til å smida og snikra og veva åklæde med bilæte og rosor av purpur og skarlak og karmesin og kvitt lingarn :-

24 Alt gullet som vart bruka til det som skulde arbeidast å heilagdomen, heile gullmengdi som vart gjevi i offergåva, var ni og tjuge talentar og fem og fyrti merker og ti lodd, etter heilag vegt. 25 Og sylvet som kom inn då dei heldt manntal yver lyden, det var hundrad talent og hundrad og ti merker og femtan lodd etter heilag vegt: 26 ein beka eller eit halvt lodd etter heilag vegt for kvar mann som kom med i manntalet, frå tjugeårsalderen og uppetter, og det var seks hundrad og tri tusund og fem hundrad og femti mann. 27 Dei hundrad talenti med sylv vart bruka til å støypa stabbarne til heilagdomen og forhenget, hundrad stabbar av dei hundrad talenti; det gjekk med eitt talent til kvar stabbe. 28 Og dei hundrad og ti merkerne og femtan lodd bruka dei til hakar på stolparne og ålag yver deim og til teinar som skulde binda deim i hop. 29 Koparen som vart gjeven i offergåva, var sytti talent og hundrad og femti merker. 30 Av den gjorde dei stabbarne til møtetjelddøri, og koparaltaret med kopargrindi som hører til, og alle altargognene, 31 og stabbarne til garden rundt ikring tunet, og stolparne til tunporten, og alle pålarne til huset og garden rundt ikring.

39 Av purpuret og skarlaket og karmesinet gjorde dei embætsskrud til tenesta i heilagdomen og laga den heilage klædbunaden å Aron, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 2 Messehakelen gjorde dei av gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. 3 Dei hamra gullet ut i plator og klypte det upp til tråd, so det kunde virkast inn i purpuret og skarlaket og karmesinet og det kvite lingarnet med kunstnevnad. 4 So gjorde dei aksleband til å festa innat messehakelen; med deim vart han hekta i hop på både endarne. 5 Livgjordi som var på messehakelen og skulde spennast um honom, var like eins vovi og av same tyet - av gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn - soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 6 So ferda dei til sjohamsteinarne, og felte deim inn i fatingar av tvinna gull. Namni å Israels-sønerne var inngravne på deim som på ein segrling, 7 og dei vart settet på akslebandi å messehakelen til minna um Israels-sønerne, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 8 So gjorde dei bringeduken. Han var vænt rosa liksom messehakelen, med gull og purpur og skarlak og karmesin og kvitt tvinna lingarn. 9 Firkanta gjorde dei bringeduken og tvilagd; ei spann på lengdi og ei spann på breiddi var han, og tvilagd. 10 Og fire rader med dyre steinar sette dei på honom: I ei rad var ein karneol og ein topas og ein smaragd; det var den første radi. 11 I den andre radi var ein rubin og ein safir og ein beryll, 12 og i

den tridje radi ein hyacint og ein agat og ein ametyst, **13** og i den fjorde radi ein krysolit og ein sjoham og ein jaspis. Dei vart innfalte i fatingar av tvinna gull. **14** Steinarne var so mange som Israels-sønerne, tolv, so dei svara til talet deira, og på kvar Stein var namnet åt ei av dei tolv ætterne inngrave som på ein seglring. **15** So laga dei lekkjor av skirt gull, slyngde som snorer, til bringeduken. **16** Og dei gjorde two gullsylgjor og two gullringar, og sette ringarne i kvar sitt hynna på bringeduken. **17** Dei two gullsnorerne feste dei i dei two ringarne som sat i hynna på bringeduken, **18** og dei hine two endarne av både snorerne feste dei i dei two sylgjorne, og sylgjorne sette dei på akslebandi åt messehakelen, på framsida. **19** So gjorde dei two andre gullringar og sette i dei hine two hynna på bringeduken, på den sida som vender inn mot messehakelen. **20** Og endå two gullringar gjorde dei og sette på både akslebandi åt messehakelen, nedantil på framsida, der som han var hekta i hop, ovanfor livgjordi, **21** og so batt dei med ei purpursnor ringarne på bringeduken i hop med ringarne på messehakelen, so bringeduken sat ovanfor livgjordi og ikkje kunde rikkast frå messehakelen, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. **22** So gjorde dei prestekjolen, som var til å bera under messehakelen; han var voven og all igjenom av purpur. **23** Midt på honom var det eit halssmog som på ei brynja, og kringum halssmogen ei borda, so han ikkje skulde rivna. **24** I falden på kjolen sette dei duskar, på gjerd som granateple, av tvinna purpurgarn og skarlak og karmesin, **25** so gjorde dei bjøllor av skirt gull og sette rundt ikring på kjolefalden, millom duskarne: **26** fyrt ei bjølla og ein dusk, so ei bjølla og ein dusk att, og soleis rundt heile kjolefalden, til å bruka ved gudstenesta, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. **27** So gjorde dei vovne underkjolar av fint lin til Aron og sønerne hans, **28** og ei kvit linhuva, og prudelege hovudplagg av kvitt lin, og lereftsbrøker av kvitt tvinna lingarn, **29** og ei livgjord med rosor av kvitt tvinna lingarn og purpur og skarlak og karmesin, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. **30** So gjorde dei gullspangi, det heilage hovudgullet, og på den grov dei inn, som i ein seglring: «Viggd åt Herren, » **31** og dei sette ei purpursnor i henne, og feste henne ovantil på huva, soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. **32** No var det ferdigt alt det som skulde arbeidast åt møtetjeldhuset, og Israels-folket hadde i eitt og alt gjort det soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. **33** So kom dei då til Moses med huset: tjeldet med alt det som hørde til det: krokarne og plankarne og tverrstokkarne og stolparne og stabbarne **34** og det raudlita verskinnstaket og markuskjins-taket og forhengtauet, **35** lovtavlekista med berestengerne og loket,

36 bordet med alle dei ting som hørde til det, og skodebrødi, **37** gull-ljosestaken med lamporne som var sette i rad og alt anna som hørde til, **38** gullaltaret og salvingsoljen og den angande røykjelsen og tæpet til tjelddøri, **39** koparaltaret med kopagrindi og berestengerne og alt anna som hørde attå, balja og foten ho skulle standa på, **40** lerefstgarden til tunet med stolparne og stabbarne som hørde til og tæpet til tunporten og tog i og pålarne og alt det som skulde brukast til den heilage tenesta i gudshuset, i møtetjeldet, **41** embætsskrudet til tenesta i heilagdomen, den heilage klædebunaden til Aron, presten, og messeklaedi til sønerne hans. **42** Som Herren hadde sagt Moses fyre, heiltupp soleis hadde Israels-folket gjort alt arbeidet. **43** Og Moses skoda heile verket, og då han såg at det var ferdigt, og at dei i alle måtar hadde gjort det soleis som Herren hadde sagt, so velsigna han deim.

40 Då tala Herren til Moses, og sagde: **2** «Den første dagen i den første månaden skal du reisa møtetjeldhuset. **3** Der skal du setja lovtavlekista, og hengja forhenget attfor kista. **4** So skal du setja inn bordet, og på det skal du skipa det som på det skal vera. Og du skal bera inn ljosestaken, og setja upp lamporne på honom. **5** Det gullklaedd røykjelsesaltaret skal du setja framfor lovtavlekista, og so skal du hengja upp dørtæpet i husdøri. **6** Brennofferaltaret skal du setja framfor døri til møtetjeldhuset, **7** og balja skal du setja millom møtetjeldet og altaret, og hava vatn upp i henne, **8** og so skal du setja upp garden kring tunet, og hengja upp tæpet i tunporten. **9** Sidan skal du taka salvingsoljen, og salva huset og alt som i det er, og vigsla både huset og all bunaden i det, so det vert heilagt. **10** Og du skal salva brennofferaltaret og alt det som til høyrer, og vigsla altaret, og då skal altaret vera høgheilagt. **11** Og du skal salva balja og foten ho stend på og vigsla henne. **12** So skal du kalla Aron og sønerne hans burtåt møtetjelldøri, og två deim med vatn, **13** og du skal klæda Aron i den heilage klædebunaden, og salva honom og vigsla honom, og so skal han vera prest for meg. **14** Og sønerne hans skal du og kalla fram og klæda deim med underkjolar, **15** og salva deim, liksom du salva far deira, so dei kann vera prestar for meg, og salvingi skal gjeva deim retten til prestembættet, mann etter mann, i all æva.» **16** Og Moses gjorde so: han gjorde i alle måtar som Herren sagde honom fyre. **17** Den første månaden av det andre året, den første dagen i månaden, var det at huset vart reist. **18** Då reiste Moses huset: han sette ned stabbarne og reiste upp plankarne, lagde inn tverrstokkarne og sette upp stolparne, **19** so spana

han ut tjeldet yver huset, og lagde tjeldtaket ovanpå, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 20 So tok han og lagde lovtavlorne ned i kista, og sette stengerne i, og sette loket yver kista. 21 Og kista sette han inn i gudshuset, og feste upp forhengtæpet, so det hekk attfor lovtavlekista, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 22 So sette han bordet i møtetjeldet, innåt nørdre husveggen, utanfor forhenget, 23 og skipa brødi i rader på det for Herrens andlit, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 24 Ljosestaken sette han og i møtetjeldet, midt for bordet, innmed søre husveggen, 25 og sette upp lamporne for Herrens åsyn, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 26 Gullaltaret og sette han i møtetjeldet, framfor forhenget, 27 og brende angande røykjelse på det, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 28 So hengde han upp dørtæpet, 29 og sette brennofferaltaret frammed døri til møtetjeldhuset, og ofra brennoffer og grjonoffer på det, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 30 Balja sette han millom møtetjeldet og altaret, og hadde vatn i henne som dei skulde två seg med, 31 og Moses og Aron og søerne hans tok av vatnet og two hender og føter; 32 kvar gong dei gjekk inn i møtetjeldet eller fram åt altaret, so two dei seg, alt soleis som Herren hadde sagt Moses fyre. 33 So sette han upp garden kringum huset og altaret, og hengde upp tæpet i tunporten, og so var Moses ferdig med verket. 34 Då sveipte skyi seg kringum møtetjeldet, og herlegdomen åt Herren fylte huset. 35 Og Moses kunde ikkje koma inn i møtetjeldet, av di at skyi låg yver tjeldet, og herlegdomen åt Herren fylte huset. 36 Og kvar gong skyi lyfte seg ifrå gudshuset, tok Israels-folket ut; so gjorde dei på alle ferde sine. 37 Men når skyi ikkje lyfte seg, so tok dei ikkje ut, men drygde til den dagen ho lyfte seg att. 38 For Herrens skyi låg yver huset um dagen, og um natti skein ho som eld for augo åt heile Israels-ætti på alle ferde sine.

3 Mosebok

1 Og Herren ropa på Moses, og tala til honom or møtetjeldet og sagde: 2 «Tala til Israels-folket og seg til deim: «Når nokon av dykk vil koma til Herren med ei offergåva av buskapen, so kann han taka offeret sitt anten av storfeet eller av småfeet. 3 Er det eit brennoffer han vil gjeva, og han tek det av storfeet, so skal det vera ein ukse som ikkje hev lyte. Til døri åt møtetjeldet skal han koma med gåva si, so han vert velsedd for Herrens åsyn, 4 og han skal leggja handi på hovudet åt offerdyret; då skal gåva hans tekkjast Herren, so han fær nåde. 5 So skal han slagta uksen for Herrens åsyn, og Arons-sønerne, prestarne, skal bera fram blodet, og skvetta det rundt ikring på altaret som stend framanfor døri åt møtetjeldet. 6 Og so skal han få offerdyret og lema det sund; 7 og sønerne åt Aron, øvstepresten, skal kveikja upp eld på altaret, og leggja ved på elden. 8 Sidan skal Arons-sønerne, prestarne, leggja kjøtet og hovudet og feittet uppå veden som er lagd på altarelden. 9 Innvolen og føterne skal tvåast i vatn, og so skal presten brenna alt saman på altaret; so røyken stig upp mot himmelen; då er det eit brennoffer åt Herren, ein offerret som det angar godt. 10 Tek han brennofferet sitt av småfeet, av sauerne eller geiterne, so skal det vera ein lytelau ver eller bukk. 11 Den skal han slagta på nordsida åt altaret, for Herrens åsyn, og Arons-sønerne, prestarne, skal skvetta blodet rundt ikring på altaret. 12 So skal han luta upp offerdyret, og lata hovudet og feittet fylgja med, og presten skal leggja luterne uppå veden som er lagd på altarelden. 13 Innvolen og føterne skal dei två i vatn, og so skal presten bera fram alt saman, og brenna det på altaret, so røyken stig upp mot himmelen; då er det eit brennoffer åt Herren, ein offerret som gjev god ange. 14 Er det fugl han vil taka til brennoffer åt Herren, so skal offergåva han kjem med, vera ei tuteldluva eller ein duveunge. 15 Presten skal bera fuglen fram åt altaret, og vrida hovudet av honom, og brenna det på altaret; og blodet skal kreistast ut mot altarveggen. 16 So skal han taka ut krelen med goret som er i, og kasta det attmed altaret, på austsida, der oska er, 17 og so flekkja fuglen med vengerne på; deim må han ikkje skjera av. Sidan skal presten brenna fuglen på altaret, på veden som er lagd på elden, so røyken stig upp mot himmelen; då er det eit brennoffer åt Herren, ein offerret som anger godt.

2 Når nokon vil bera fram eit grjonoffer for Herren, so skal offergåva hans vera fint mjøl; det skal han hella olje yver og leggja røykjelse attmed, 2 og so skal han koma til Arons-

sønerne, til prestarne, med det, og presten skal taka ein neve av mjølet og oljen og so all røykelsen, og brenna det på altaret, so røyken stig upp mot himmelen til ei minning; då er det ein offerret åt Herren, ein som det angar godt av. 3 Det som er att av grjonofferet, skal Aron og sønerne hans hava; det hører til det som er høgheilagt av offerrettarne åt Herren. 4 Når du vil bera fram eit grjonoffer av noko som er baka i omm, so skal det vera av fint mjøl, anten hellekakor med olje i eller oljesmurde tunnbrødleivar. 5 Vil du gjeva eit grjonoffer som er steikt på takka, so skal det og vera av fint mjøl som er blanda med olje, og usyrt. 6 Du skal brjota det i bitar, og hella olje yver det, so er det eit rett grjonoffer. 7 Vil du gjeva eit grjonoffer som er steikt i panna, so skal det med vera tillaga av fint mjøl og olje. 8 Når grjonofferet er tillaga på ein av dei måtarne, skal du bera det fram for Herren. Du skal koma til presten med det, og han skal bera det fram åt altaret. 9 So skal presten taka av det som skal vera til minningsoffer, og brenna det på altaret, so røyken stig upp mot himmelen; då er det ein offerret åt Herren, ein som det angar godt av. 10 Og det som då er att av offeret, skal Aron og sønerne hans hava. Det hører til det som er høgheilagt av Herrens offerrettar. 11 Eit grjonoffer som de ber fram for Herren, må aldri vera syrt; det som det er surdeig eller honning i, må de ikkje brenna til offermat for Herren. 12 Til nygrødeoffer kann de hava det; men på altaret må det ikkje koma, til godange for Herren. 13 Alle grjonoffer som du ber fram, skal du salta; aldri må du lata det vanta på salt i grjonofferet ditt. Saltet hører til sambandet med din Gud; di skal du bera fram salt attå alle offeri dine. 14 Vil du gjeva Herren eit grjonoffer av nygrøda, so skal offeret som du ber fram av nygrøda divera aks som er steikte yver elden, eller nyhausta korn som er grøypt. 15 Det skal du hella olje yver og leggja røykjelse attmed; då er det eit rett grjonoffer. 16 Og presten skal brenna noko av det grøypte kornet og av oljen og all røykjelsen, so røyken stig upp mot himmelen til ei minning; då er det ein god offerrett for Herren.

3 Vil nokon bera fram eit takkoffer, og han tek det av storfeet, so kann det offerdyret han leider fram for Herrens åsyn vera anten ukse eller ku, men lytelau skal det vera. 2 Han skal leggja handi på hovudet åt offerdyret, og slagta det i døri til møtetjeldet, og Arons-sønerne, prestarne, skal skvetta blodet rundt ikring på altaret. 3 So skal han av takkofferet bera fram ei gåva åt Herren, og det skal vera netja og alt feittet som er på innvolen 4 og både nyro med talgi som er på dei og rekk burtåt låri, og den store livrefлага - den skal han skjera utor i hop med nyro - 5 og Arons-sønerne skal brenna det på altaret saman med brennofferet,

som ligg på veden dei hev lagt på elden; då er det ein rjukande offerrett åt Herren, ein som gjev god ange. 6 Er det av småfeet han tek det dyret som han vil bera fram for Herren til takkoffer, so kann det vera anten han eller ho, men det skal vera fritt for lyte. 7 Vil han ofra ein sau, so skal han leida honom fram for Herrens åsyn. 8 Han skal leggja handi på hovudet åt offerdyret, og slagta det framanfor møtetjeldet, og Arons-sønerne skal skvette blodet rundt ikring på altaret. 9 So skal han av takkofferet bera fram ei gåva for Herren, og det skal vera alt feittet som er på sauens spælen heil og halden - den skal han skjera av tett innmed roti - og netja og alt feittet som er på innvolen, 10 og både nyro med talgi som er på deim og rekk burtåt lår, og den store livreflaga - den skal han skjera utor i hop med nyro - 11 og presten skal brenna det på altaret; so røyken stig upp mot himmelen; det er eit godt offermål for Herren. 12 Er det ei geit han vil ofra, so skal han leida henne fram for Herrens åsyn. 13 Han skal leggja handi på hovudet hennar, og slagta henne framanfor møtetjeldet, og Arons-sønerne skal skvette blodet rundt ikring på altaret. 14 So skal han av offeret sitt bera fram ein god rett for Herren, og det skal vera netja og alt feittet som er på innvolen 15 og både nyro med talgi som er på deim og rekk burtåt lår, og den store livreflaga - den skal han skjera utor i hop med nyro - 16 og presten skal brenna det på altaret, so røyken stig upp mot himmelen; då er det ein offerrett som angar godt. Alt feitt hører Herren til. 17 Ei æveleg lov skal det vera for dykk og etterkomarane dykkar i kvar ein heim, at de aldri må eta feitt og blod.»»

4 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 2 «Tala til Israels-folket og seg: «Når nokon uviljande syndar mot eit av Herrens bod og gjer noko som han hev forbode å gjera, so hører: 3 Er det den salva presten som syndar og fører skuld yver folket, so skal han til bot for den syndi han hev gjort koma til Herren med ein ung ukse som ikkje hev lyte; det skal vera syndofferet hans. 4 Han skal leida ukseen fram for Herrens åsyn, til døri åt møtetjeldet, og han skal leggja handi på hovudet åt ukseen, og han skal slagta ukseen for Herrens åsyn. 5 So skal han, den salva presten, taka noko av ukseblodet og bera det inn i møtetjeldet. 6 Og han, presten, skal duppa fingeren i blodet, og han skal skvette av blodet sju gonger for Herrens åsyn, framanfor det heilage forhenget. 7 Noko av blodet skal han strjuka på horni åt altaret med den angande røykjelsen, det som stend framfor Herrens åsyn i møtetjeldet, og det som er att av ukseblodet, skal han hella ut tett innmed foten på brennofferaltaret, som stend framanfor døri til møtetjeldet. 8 Alt feittet som er på syndofferuksen, skal han taka utor honom, både netja og alt

feittet som er på innvolen 9 og både nyro med talgi som er på deim og rekk burtåt lår, og den store livreflaga - den skal han skjera utor i hop med nyro - 10 alt dette skal han taka ut, like eins som på takkofferuksen, og so skal han brenna det på brennofferaltaret, so røyken stig upp mot himmelen. 11 Men hudi av ukseen og alt kjøtet, med hovudet og føterne og innvolen og myki, 12 heile ukseen, skal han føra ut or lægret, til ein rein stad, der dei slær ut oska, og brenna det upp med ved; der som oska vert slegt ut, der skal dei brenna det. 13 Hev heile Israels-lyden misfare seg, hev folket seg uvitande gjort noko av det som Herren hev forbode å gjera, og ført skuld yver seg, 14 og det sidan vert kunnigt kva dei hev synda i, so skal folket koma med ein ung ukse til syndoffer. Den skal dei leida fram åt møtetjeldet, 15 og dei eldste av lyden skal leggja henderne på hovudet åt ukseen for Herrens åsyn, og so skal ukseen slagtast for Herrens åsyn. 16 Den salva presten skal bera noko av ukseblodet inn i møtetjeldet, 17 og han, presten, skal duppa fingeren i blodet, og skvette sju gonger for Herrens åsyn, framanfor forhenget. 18 Noko av blodet skal han strjuka på horni åt det altaret som stend framfor Herrens åsyn i møtetjeldet, og det som er att av blodet, skal han hella ut tett innmed foten på brennofferaltaret, som stend framanfor døri til møtetjeldet. 19 Alt feittet skal han taka utor ukseen, og brenna det på altaret, so røyken stig upp mot himmelen. 20 Som han gjorde med hin syndofferuksen, so skal han gjera med denne og. Når presten soleis hev bore fram soningsoffer for deim, skal dei få tilgjeving. 21 Sidan skal dei føra ukseen utanfor lægret, og brenna honom, liksom dei brende den fyrste ukseen. Dette er syndofferet for folket. 22 Når ein hovding misfer seg og uviljande gjer noko av det som Herren, hans Gud, hev forbode å gjera, og soleis fører skuld yver seg, 23 og det vert kunnigt for honom kva han hev synda i, so skal han koma med ei offergåva, og det skal vera ein geitebukk, ein som ikkje hev lyte. 24 Han skal leggja handi på hovudet åt bukken, og slagta honom på same staden som dei slagtar brennofferet for Herrens åsyn; då er det eit syndoffer. 25 Presten skal taka noko av offerblodet på fingeren, og strjuka det på horni åt brennofferaltaret, og det som er att av blodet, skal han hella ut tett innmed foten på brennofferaltaret. 26 Og alt feittet skal han brenna på altaret liksom han gjorde med feittet av takkofferet. Når presten soleis hev bore fram soningsoffer for honom og gjort honom rein for syndi, skal han få tilgjeving. 27 Er det ein ålmugemann som uviljande syndar mot eit av Herrens bod og gjer noko som han ikkje skulde gjera, so han fører skuld yver seg, 28 og det vert kunnigt for honom kva han hev synda i, so skal han til bot for

den syndi han hev gjort, koma med ei offergåva, og det skal vera ei geit, ei som ikkje hev lyte. 29 Han skal leggja handi på hovudet å syndofferdyret, og han skal slagta syndofferdyret på brennofferstaden. 30 Og presten skal taka noko av blodet på fingeren, og striuka det på horni åt brennofferaltaret, og det som er att av blodet, skal han hella ut tett innmed altarfoten. 31 Alt feittet skal han taka utor, liksom dei tek ut feittet på takkofferet, og presten skal leggja det på altaret og brenna det til godange for Herren. Når presten soleis hev gjort soning for honom, skal han få tilgjeving. 32 Vil han heller taka ein sau til syndoffer, so skal han koma med ei søya som ikkje hev lyte. 33 Han skal leggja handi på hovudet å offerdyret, og so skal han slagta det til syndoffer på same staden som dei slagtar brennofferet. 34 Og presten skal taka noko av syndofferblodet på fingeren, og striuka det på horni åt brennofferaltaret, og det som er att av blodet, skal han hella ut tett innmed altarfoten. 35 Alt feittet skal han taka utor, liksom dei gjer med takkoffersauen, og presten skal brenna det på altaret saman med offeretterne åt Herren. Når presten soleis hev bore fram soningoffer for den syndi han hev gjort, skal han få tilgjeving.

5 Når nokon hører ei våbøn som vert lyst yver ein brotsmann, og han hev set eller veit noko so han kunde vitna mot honom, men like vel ikkje segjer ifrå, og soleis syndar og fører skuld yver seg, 2 eller nokon, seg uvitande, kjem innåt noko ureint, anten det er etslet av eit ureint vildyr eller av eit ureint krøter eller av eit ureint krek, og soleis sjølv vert urein og fører skuld yver seg, 3 eller når han kjem nær noko ureint av folk, kva det so er for ureinska som er på deim, og han ikkje veit av det, men sidan fær vita det og ser at han hev ført skuld yver seg, 4 eller når nokon sver tankelaust burt i veret at han vil gjera eitt eller anna, slikt som folk kann koma til å sverja på i tankeløysa, og han ikkje håttar det, men sidan vert vis med at han hev ført skuld yver seg med eitkvart savor, 5 so skal den som soleis hev ført skuld yver seg standa til kva han hev synda i, 6 og til bot for den syndi han hev gjort, skal han koma til Herren med eit syndoffer - det skal vera eit småkrøter av hoslaget, søya eller geit - og presten skal bera fram soningoffer for honom og gjer honom rein for syndi. 7 Hev han ikkje råd til eit småkrøter, so skal han til bot for den syndi han hev gjort bera fram for Herren two tutelduvor eller two duveungar, den eine til syndoffer og den andre til brennoffer. 8 Han skal koma til presten med deim, og presten skal først bera fram den duva som skal vera til syndoffer. Han skal vrida um hovudet på henne tett uppmed nakken, men ikkje skilja det

frå bulen. 9 So skal han skvetta noko av syndofferblodet på altarveggen, og det som er att av blodet, skal kreistast ut so det renn ned innmed altarfoten. Då er det eit rett syndoffer. 10 Av den andre duva skal han laga til eit brennoffer, på rette gjerdi. Når presten soleis hev bore fram soningoffer for den syndi han hev gjort, so skal han få tilgjeving. 11 Hev han ikkje råd til two tutelduvor eller two duveungar, so skal han til bot for di han hev synda koma med ei kanna fint mjøl; det skal vera syndofferet hans. Han skal ikkje hava olje på det, og ikkje leggja røykjelse attmed; for det er eit syndoffer. 12 Til presten skal han koma med det, og presten skal taka ein neve av mjølet og brenna på altaret, saman med offeretterne åt Herren, då er det eit rett syndoffer. 13 Når presten soleis hev bore fram soningoffer for den syndi han på den eine eller den andre måten hev gjort, so skal han få tilgjeving. Dette offeret skal høyra presten til på same vis som grjonofferet.»» 14 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 15 «Er det nokon som uviljande eignar til seg noko av det som er vigt åt Herren, og soleis vert saka i svik, so skal han til bot for si skuld koma til Herren med ein lytelauš ver av fenaden sin, ein som etter ditt skyn er verd minst two sylvdalar i helag mynt; det skal vera skuldofferet hans. 16 Det han med urett hev eigna til seg av dei vigde gåvorne, skal han gjeva att, og attåt leggja femteparten av verdet. Han skal gjeva det til presten, og når presten hev ofra skuldofferveren til soning for honom, skal han få tilgjeving. 17 Når nokon syndar og gjer noko av det som Herren hev forbode å gjera, og han ikkje veit av det, men skynar at han hev fare i mist og ført skuld yver seg, 18 so skal han til bot for si skuld koma til presten med ein lytelauš ver av fenaden sin, ein som etter ditt skyn er eit fullgodt offer; og presten skal bera fram soningoffer for den misgjerdi han hev gjort og ikkje visste av, og då skal han få tilgjeving. 19 Dette er eit skuldoffer; for det var visst at han bar på ei skuld imot Herren.»

6 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 2 «Når nokon syndar og gjer svik imot Herren og dyl burt noko som grannen hev gjeve honom i varveitsla eller sett i vissa hjå honom, eller som han hev teke eller truga til seg av grannen, 3 eller han finn noko som ein annan hev mist og so dyl det, eller når han gjer rang eid um eitt eller anna som han eller andre kann ha synda med, 4 so skal den som soleis hev synda og ført skuld yver seg, gjeva att det han hev teke, eller truga til seg, eller fenge i varveitsla eller funne, 5 og det han hev gjort rang eid um, kva det no kann vera. Han skal gjeva det att med fullt verd, og leggja femteparten attåt; til

eigarmannen skal han gjeva det, og det same dagen som han ber fram skuldofferet sitt. **6** Og til bot for si skuld skal han koma til Herren med ein lytelaus ver av fenaden sin, ein som etter ditt skyn er eit fullgodt offer, og gjeva honom til presten; det skal vera skuldofferet hans. **7** So skal presten gjera soning for honom for Herrens åsyn, og då skal han få tilgjeving for alle gjerningar som han kann ha ført skuld yver seg med.» **8** Og Herren tala atten til Moses, og sagde: **9** «Seg til Aron og sønerne hans: «So er lovi um brennofferet: Brennofferet det skal liggja på eldstaden sin, på altaret, heile natti, til morgons, og der skal altarelden nærast. **10** Og presten skal klæda seg i linkjolen sin, og ei linbrok skal han hava på seg næst kroppen, og han skal taka burt oska etter brennofferet, som elden hev tært upp på altaret, og leggja henne attmed altaret. **11** So skal han hava av seg klædebunaden sin, og taka på seg andre klede, og bera oska ut or lægret, til ein rein stad. **12** Men elden skal haldast vaken på altaret; han må ikkje slokna. Kvar morgen skal presten nærsla elden med ved, og leggja brennofferet oppå veden, og saman med det brenna takkofferfeittet, so røyken stig upp mot himmelen. **13** Elden skal allstødt brenna på altaret, og må aldri slokna. **14** So er lovi um grjonofferet: Ein av Arons-sønerne skal bera det fram for Herren, på altaret. **15** Han skal taka ein neve av det fine mjølet og oljen i grjonofferet, og all røykjelsen som fylgjer med grjonofferet, og brenna det på altaret, so røykjen stig upp mot himmelen; det er eit minningsoffer åt Herren, eit som gjev god ange. **16** Og det som er att av offeret, skal Aron og sønerne hans eta; det skal etast usyrt på ein heilag stad: i tunet åt møtetjeldet skal dei eta det; **17** med surdeig må det ikkje bakast. Det er den luten eg gjev deim av offeretterne mine; høgheilagt er det, liksom syndofferet og skuldofferet. **18** Alle menner som er ætta frå Aron, må eta av det; gjennom alle tider og ætter skal det vera dykkar rett av offergåvorne åt Herren; den som rører deim, lyt vera vigg!» **19** Og Herren tala atten til Moses, og sagde: **20** «Den offergåva som Aron og sønerne hans skal bera fram for Herren den dagen dei vert salva, det er ei kanna fint mjøl; det skal vera det dagvisse grjonofferet, helvti um morgonen og helvti um kvelden. **21** Med olje skal det lagast til på ei takka; godt knoda skal det vera når du kjem med det; eit grjonoffer som er sundbytt i småstykke, skal du bera fram til godange for Herren. **22** Den av sønerne åt Aron som vert salva til prest i staden hans, skal laga det til. Ei æveleg reidda åt Herren skal det vera, og heile offeret skal brennast. **23** Alle prestegrjonoffer skal vera helioffer; dei må ikkje etast.» **24** Og Herren tala atten til Moses, og sagde: **25** «Tala til Aron og sønerne hans og seg: «So er lovi um

syndofferet: På same staden som dei slagtar brennofferet, skal syndofferet og slaglast for Herrens åsyn; høgheilagt er det. **26** Presten som ber fram syndofferet, må eta det; på ein heilag stad skal det etast, i møtetjeldtunet. **27** Den som rører offerkjøtet, lyt vera vigg. Kjem det noko av blodet på klædi, so skal du taka det plagget som blodet hev kome på og två det på ein heilag stad. **28** Er det ei leirgryta kjøtet vert koka i, so skal ho slåast sund; men er det ein koparkjel, so skal han skurast og skylijst med vatn. **29** Alle menner som er prestar, må eta av dette offeret; det er høgheilagt. **30** Men dei syndofferi som det vert bore blod av inn i møtetjeldet til å sona med i heilagdomen, dei må aldri etast; dei skal brennast i elden.

7 So er lovi um skuldofferet: Det er høgheilagt. **2** På same staden som dei slagtar brennofferet, skal dei slagna skuldofferet. Blodet skal dei skvetta rundt ikring på altaret, **3** og alt feittet skal dei bera fram for Herren, både spåelen og netja, **4** og både nyro med talgi som er på deim og rekkt burtåt läri, og den store livreflaga - den skal skjerast utor i hop med nyro - **5** og presten skal brenna det på altaret til ein offerrett for Herren; då er det eit rett skuldoffer. **6** Alle menner som er prestar, må eta av det; på ein heilag stad skal det etast; det er høgheilagt. **7** Med skuldofferet er det like eins som med syndofferet - det gjeld same lovi for både; den presten som gjer soning med det, han skal hava det. **8** Når ein prest ofrar brennoffer for ein mann, so skal den same presten hava hudi av offerdyret som han hev bore fram. **9** Og alle grjonoffer som vert baka i omn og alle som er tillaga i panna eller på takka, deim skal den presten hava som ber deim fram. **10** Men alle andre grjonoffer, anten dei er blanda med olje eller turre, skal høyra alle Arons-sønerne til, den eine som den andre. **11** So er den lovi som gjeld når nokon kjem til Herren med eit takkoffer: **12** Er det til Guds lov og pris han ofrar det, so skal han attåt slagtofferet bera fram hellekakor med olje i, og tunnbrødleivar som er smurde med olje, og fint mjøl som er blanda med olje og knoda til kakor. **13** Det er dei offergåvorne han skal bera fram attåt lov- og takkofferdyret, og umfram det skal han hava med seg syrte kakor. **14** Av offergåvorne skal han gjeva ei av kvart slag i reida åt Herren; det skal presten hava, han som skvetter blodet av takkofferet på altaret. **15** Kjøtet av lov- og takkofferet lyt etast same dagen som det vert frambore; ingen må gøyma noko av det til morgons. **16** Er det eit slagtoffer som ein hev lova eller gjev i godvilje, so skal det helst etast same dagen som han ber fram offeret sitt. Vert det noko att, so kann det etast dagen etter. **17** Men det som er att av offerkjøtet tridje dagen, skal brennast upp i

elden. **18** Dersom nokon et av takkofferkjøtet tridje dagen, so hev Herren ingen hugnad i offeret, og det vert ikkje rekna den til gode som bar det fram; det skal haldast for utskjemt og ureint, og den som et av det, gjer ei misgjerning som han kjem til å lida for. **19** Kjøt som hev vore innåt noko ureint, må heller ikkje etast; det skal brennast upp i elden. Elles kann alle som er reine eta av kjøtet. **20** Men den som et kjøt av Herrens takkoffer medan det er noko ureint på honom, han skal rydjast ut or ætti si. **21** Og når ein mann kjem nær noko ureint, anten det er slik ureinska som kann vera på folk, eller det er eit ureint dyr eller noko anna ureint og ufyse, og han so et av takkofferkjøtet åt Herren, so skal den mannen rydjast ut or ætti si.» **22** Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **23** «Tala til Israels-borni og seg: «De må aldri eta feitt, anten av ukse eller sau eller geit. **24** Feittet av sjølvdaude dyr og av dyr som er rivne i hel, kann de nyttja til ymse ting, men eta det må de ikkje. **25** Er det nokon som et feittet av slikt bufe som dei tek til offer åt Herren, so skal den som gjer det rydjast ut or ætti si. **26** Og ikkje i noko hus må de eta blod, anten av fugl eller fe. **27** Den som nokosinne et blod, han skal rydjast ut or ætti si.» **28** Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **29** «Tala til Israels-borni og seg: «Den som vil bera fram eit takkeslagtoffer åt Herren, han skal sjølv koma med det han vil gjjeva Herren av offeret sitt. **30** Med sine eigne hender skal han bera fram dei offeretterne som er etla åt Herren. Både bringestykket og feittet skal han bera fram, og bringestykket skal svingast att og fram for Herrens åsyn. **31** Og presten skal brenna feittet på altaret, so røyken stig upp mot himmelen; men bringestykket skal Aron og sønerne hans hava. **32** Og det høgre låret skal de gjjeva presten i reida av takkofferi dykkar: **33** den av Arons-sønerne som ber fram takkofferblodet og feittet, han skal hava det høgre låret for sin lut. **34** For svingebringa og lyftelåret av takkeofferi frå Israels-folket tek eg imot av deim, og gjev det åt Aron, presten, og sønerne hans; det skal i all æva vera retten deira av Israels-folket.» **35** So var den luten Aron og sønerne hans fekk av Herrens offeretter den dagen dei vart kalla til å gjera prestetenesta for Herren; **36** det var det Herren sagde at Israels-borni skulde gjeeve deim den dagen dei vart salva, og det skulde vera retten deira ætt etter ætt i all æva. **37** Dette var lovi um brennofferet og um grjonofferet og um syndofferet og um skulofferet og um vigsleofferet og um takkofferet, **38** den som Herren kunngjorde for Moses på Sinaifjellet, den gongen han gav Israels-folket det bodet at dei skulde bera fram offergåvorne sine for Herren i øyemarki kring Sinai.

8 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **2** «Henta no Aron og sønerne hans, og tak dei heilage klædi og salvingsoljen og syndofferuksen og både verarne og korgi med søtebrødet, **3** og kalla so heile lyden saman framfor døri åt møtetjeldet!» **4** Og Moses gjorde som Herren sagde, og lyden samla seg framfor møtetjelddøri. **5** Då sagde Moses til deim: «Sjå no kva Herren hev sagt eg skal gjera!» **6** So kalla han til seg Aron og sønerne hans, og two dei med vatn, **7** og han hadde underkjolen på Aron, og spente beltet um honom, og klædde honom i prestekjolen, og hengde messekakelen på honom, og batt um honom livgjordi som høyrdie til, og med den snørde han messekakelen fast. **8** So hadde han bringeduken på honom, og i bringeduken lagde han urim og tummim. **9** Og han sette huva på hovudet hans, og framme på huva sette han gullspangi, det heilage hovudgullet, alt soleis som Herren hadde sagt med Moses. **10** So tok Moses salvingsoljen, og salva gudshuset og alt som i det var, og vigsla det, **11** og han skvette sju vendor på altaret av oljen, og salva altaret og alle dei ting som høyrdie til det, og tvåttebalja med foten ho stod på, og vigsla deim. **12** Og noko av salvingsoljen helte han yver hovudet på Aron, og salva og vigde honom. **13** Sidan kalla han til seg sønerne hans Aron, og klædde deim i underkjolar, og spente belte um deim, og batt hovudplagg på deim, alt soleis som Herren hadde sagt med Moses. **14** So leidde han fram syndofferuksen, og Aron og sønerne hans lagde henderne på hovudet åt uksem. **15** Og då dei hadde slagta honom, tok Moses blodet og strauk rundt ikring på altarhorni med fingeren, og gjorde altaret reint for synd, og det som var att av blodet, helte han ut tett innmed altarfoten. Soleis gjorde han soning for altaret og vigsla det. **16** So tok han alt feittet som var på innvolen, og den store livreflaga og både nyro med talgi på, og brende det på altaret, so røyken steig upp mot himmelen. **17** Men sjølvé uksen, både hudi og kjøtet og møki, brende han i elden utanfor lægret, alt soleis som Herren hadde sagt med Moses. **18** So leidde han fram brennofferveren, og Aron og sønerne hans lagde henderne på hovudet åt veren. **19** Og då dei hadde slagta honom, skvette Moses blodet rundt ikring på altaret. **20** Men sjølvé veren lema dei sund, og Moses brende hovudet og kjøtet og feittet; **21** innvolen og føterne two dei fyrst i vatn, og so brende Moses heile veren på altaret, so røyken steig upp mot himmelen. Det vart eit brennoffer som anga godt, ein offerrett for Herren var det; alt vart gjort soleis som Herren hadde sagt med Moses. **22** So leidde han fram den andre veren, vigsleveren, og Aron og sønerne hans lagde henderne på hovudet åt veren. **23** Og då dei hadde slagta honom, tok Moses noko av blodet og

strauk på den høgre øyresnippeten å Aron og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi hans. 24 So kalla han til seg sønerne hans Aron, og strauk noko av blodet på den høgre øyresnippeten og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi deira, og det som var att av blodet, skvette han rundt ikring på altaret. 25 Og han tok feittet, både spælen alt feittet som var på innvolen, og den store livreflaga og både nyro med talgi på, og so det høgre låret. 26 Og or søtebrødkorgi som stod framfor augo åt Herren, tok han ei hellekake og eit oljebrød og ein tunnbrødleiv og lagde uppå på feittet og verlåret. 27 Og so lagde han alt saman i henderne på Aron og sønerne hans og svinga det att og fram for Herrens åsyn. 28 Sidan tok han det utor henderne deira, og brende det på altaret saman med brennofferet, so røyken steig upp mot himmelen; det var eit vigsleoffer som gav god ange, ein offerrett for Herren var det. 29 Og Moses tok bringestykket, og svinga det att og fram for Herrens åsyn; det var den luten Moses fekk av vigsleveren, soleis som Herren hadde sagt med Moses. 30 So tok Moses noko av salvingsoljen og noko av blodet som stod på altaret og skvette på Aron og klædi hans og på sønerne hans og klædi deira; og vigsla Aron og klædi hans og sameleis sønerne hans og klædi deira. 31 Og Moses sagde til Aron og sønerne hans: «De skal sjoda kjøtet i døri å møtetjeldet og eta det attå brødet som er i vigsleofferkorgi; for so hev Gud sagt med meg: «Aron og sønerne hans skal eta det,» hev han sagt. 32 Men det som vert att av kjøt og brød, skal de brenna i elden. 33 Og so lyt de i sju dagar halda dykk innmed møtetjelldøri, alt til den dagen då vigsletidi dykkar er ute; for sju dagar skal prestevigsla vara. 34 Som de hev gjort i dag, so skal de gjera dei hine dagarne og, so de kann få nåde, segjer Herren. 35 Og i møtetjelldøri skal de sitja dag og natt i sju jamdøger og halda dykk etter det som Herren hev sagt, so de ikkje skal missa livet; for so hev Herren sagt med meg.» 36 Og Aron og sønerne hans gjorde alt det som Herren hadde late Moses segja til deim.

9 Då den åttande dagen var komen, kalla Moses til seg Aron og sønerne hans og dei øvste i Israel, 2 og han sagde med Aron: «Tak ein uksekav til syndoffer og ein ver til brennoffer, lytelause både two, og leid deim fram for Herrens åsyn! 3 Og til Israels-folket skal du segja: «Tak ein geitebukk til syndoffer, og ein kalv og eit lamb, årsgamle og lytelause både two, til brennoffer, 4 og ein ukse og ein ver til takkoffer - dei skal slagtast for Herrens åsyn - og so eit grjonoffer som er tillaga med olje! For i dag vil Herren syna seg for dykk!»» 5 So henta dei det som Moses hadde sagt, og sette det framfor møtetjeldet, og heile lyden gjekk innåt, og stod for

Herrens åsyn. 6 Og Moses sagde: «Soleis hev Herren sagt de skal gjera, so skal herlegdomen åt Herren syna seg for dykk.» 7 So sagde han til Aron: «Kom hit åt altaret, og ofra syndofferet og brennofferet ditt, og gjer soning for deg og for folket, og ber so fram offergåva frå folket og gjer soning for deim, soleis som Herren hev sagt!» 8 So steig Aron fram åt altaret, og slagta uksekalven som skulde vera syndoffer for honom sjølv. 9 Sønerne hans gav honom blodet, og han duppa fingeren i blodet, og strauk det på altaret, og det som var att av blodet, helte han ut tett innmed altarfoten. 10 Feittet og nyro og den store livreflaga av syndofferdyret brende han på altaret, so røyken steig upp mot himmelen, soleis som Herren hadde sagt med Moses; 11 men kjøtet og hudi brende han i elden utanfor lægret. 12 So slagta han brennofferdyret. Sønerne hans gav honom blodet, og han skvette det rundt ikring på altaret. 13 Sidan rette dei sjølle brennofferet til honom, stykke for stykke, og hovudet, og han brende det på altaret, so røyken steig upp mot himmelen. 14 Innvolen og føterne two han i vatn, og so brende han det og på altaret i hop med hitt. 15 So bar han fram offergåvorne frå folket. Fyrst tok han bukken som skulde vera syndoffer for folket, og slagta honom, og bar honom fram til syndoffer, liksom det fyrste offerdyret. 16 Sameleis førde han fram brennofferet, og stelte det til på rette gjerdi. 17 Sidan bar han fram grjonofferet; av det tok han ein neve og brende på altaret umfram morgen-brennofferet. 18 So slagta han uksen og veren, takkofferet frå folket; sønerne hans gav honom blodet, og han skvette det rundt ikring på altaret. 19 Og feittet av uksen, og spælen og netja og nyro og den store livreflaga av veren, 20 alt feittet, lagde dei oppå bringestykki. Og Aron brende feittet på altaret, so røyken steig upp mot himmelen; 21 men bringestykki og det høgre låret svinga han att og fram for Herrens åsyn, som Moses hadde sagt til honom. 22 Og Aron lyfte henderne yver folket og velsigna deim, og so steig han ned, etter han hadde bore fram syndofferet og brennofferet og takkofferet. 23 Sidan gjekk Moses og Aron inn i møtetjeldet, og då dei kom ut att, velsigna dei folket. Då synte herlegdomen åt Herren seg for heile folket, 24 og det for eld ut frå Herren åsyn og brende upp det som var på altaret, både brennofferet og feittet, og då folket såg det, ropa dei alle høgt av gleda, og kasta seg ned, med andlitet mot jordi.

10 Men two av Arons-sønerne, Nadab og Abihu, tok kvar sitt glodfat og hadde gløder i, og lagde røykjelse på gløderne, og bar framand eld fram for Herrens åsyn, det som han hadde forbode deim. 2 Då for det eld ut frå Herren og tynte deim, og dei døydde for Herrens åsyn. 3 Og Moses

sagde med Aron: «Dette var det Herren meinte då han sagde: «Min heilagdom eg syner på deim som er meg næst, og alt folket let eg mitt velde lysa fram.»» Og Aron tagde. **4** Men Moses ropa på Misjael og Elsafan, sønerne hans Uzziel, som var farbror åt Aron, og sagde med deim: «Kom hit, og ber frendarne dykkar burt frå heilagdomen og ut or lægret!» **5** So kom dei, og gjorde som Moses sagde, og bar deim ut or lægret i kjolarne deira. **6** Og Moses sagde til Aron og til Eleazar og Itamar, sønerne hans: «De skal ikkje ganga med uflitt hår og ikkje riva sund klædi dykkar; for då kjem de til å missa livet, og han vert vreid på heile lyden. Men brørne dykkar, heile Israels-ætti, må gråta yver den elden som Herren sende. **7** Og frå møtetjelddøri må de ikkje røyva dykk, so sant de ikkje vil missa livet; for Herrens salvingsolje er på dykk.» Og dei gjorde som Moses sagde. **8** Og Herren tala til Aron, og sagde: **9** «Vin eller nokon sterk drykk må du og sønerne dine ikkje drikka, når de gjeng inn i møtetjeldet; for då kjem de til å missa livet. Det skal vera ei æveleg lov for deg og etterkomarane dine, **10** so de kann skilja millom heilagt og vanheilagt og millom ureint og reint, **11** og læra Israels-folket alle dei bodi som Herren hev late Moses kunngjera for deim». **12** Sidan sagde Moses til Aron og til Eleazar og Itamar, deim av sønerne hans som var i live: «Tak det som er att av dei grjonofferi det hev bore fram for Herren, og et det usyrt frammed altaret; for det er høgheilagt. **13** De skal eta det på ein heilag stad; det er det som du og sønerne dine hev rett til av offergåvorne åt Herren; for so hev Herren sagt med meg. **14** Og svingebringa og lyftelåret skal de og eta på ein rein stad, du og sønerne og døtterne dine med deg; for det er den luten som er gjiven deg og borni dine av takkofferi frå Israels-folket. **15** Både lyftelåret og svingebringa skal dei bera fram i hop med offerfeittet, og svinga det att og fram for Herrens åsyn; sidan skal det høyra deg og borni dine til, og vera retten dykkar æveleg og alltid, soleis som Herren hev sagt.» **16** Då Moses tok til å spryrja etter syndofferbukken, fekk han vitå at han var uppbrand. Då vart han harm på Eleazar og Itamar, deim som var att av sønerne hans Aron, og han sagde: **17** «Kvi hev de ikkje ete syndofferet på den heilage staden? De veit då det er høgheilagt, og han hev gjeve dykk det på den måten at de skal taka burt syndeskuldi frå lyden og gjera soning for deim hjå Herren. **18** Blodet vart ikkje bore innar i heilagdomen; difor skulde de ha ete offerkjøtet på den heilage staden, som eg sagde dykk.» **19** Då svara Aron: «Du veit at dei i dag hev bore fram syndofferet og brennofferet sitt for Herrens åsyn, og endå hev slik ei ulukka hendt meg. Um eg no hadde ete

syndoffer i dag, trur du då Herren hadde tykt vel um det?» **20** Då Moses høyrdet, tykte han det var rett.

11 Og Herren tala etter til Moses og Aron, og sagde med deim: **2** «Tala til Israels-folket og seg: «Høy no kva det er for nokre de må eta av alle dei firføtte dyri som liver på jordi: **3** Alle dyr som hev kluaver og jortar, deim kann de eta. **4** Det er berre desse de ikkje må eta av deim som jortar og av dei som hev kluaver: kamelen, for han jortar, men hev ikkje kluaver; han skal vera urein for dykk, **5** og bergtassen, for han og jortar, men hev ingi kluaver; han skal vera urein for dykk, **6** og haren, for um han jortar, so hev han ikkje kluaver han heller; han skal vera urein for dykk, **7** og svinet, for det hev kluaver, men det jortar ikkje; det skal vera ureint for dykk. **8** Kjøtet deira må de ikkje eta, og er dei daude, so må de ikkje røyva deim; dei skal vera ureine for dykk. **9** Høy so kva de må eta av det som er i vatnet: Alt som er i vatnet, i havet og i elvarne, og hev uggar og reist, kann de eta. **10** Men slike som ikkje hev uggar og reist av alt det som finst i hav eller å, av alt det som yrer i vatnet, alle kvikjende som held til der, det skal vera ein styggedom for dykk. **11** Ein styggedom skal dei vera for dykk; kjøtet deira må de ikkje eta, og er dei daude, so skal de styggjast ved kropparne deira. **12** Alt i vatnet som ikkje hev uggar og reist, skal vera ein styggedom for dykk. **13** Høy no og kva det er for fuglar de skal hava stygg til og ikkje må eta, av di dei er ufysne: Ørnene og gribben og sjørønen **14** og glenta og heile falkeætti **15** og alle fuglar av ramneætti **16** og strussen og gauken og måsen og alle haukeslag **17** og kattula og kavfuglen og stunulven **18** og kveldknarren og pelikanen og etslegrinnen **19** og storken og heidlo i med alle andre fuglar av same ætti, og herfuglen og skinnvengja. **20** Alt krek som hev vengjer og krabbar på marki, skal vera ein styggedom for dykk: **21** Av alt sovore krek må de ikkje eta anna enn det som ovanfor bakfoterne hev leggjer til å hoppa på marki med. **22** Av det kann de eta dei slagi som dei kallar fljugaren og slukaren og springaren og sprettaren. **23** Men alt anna krek som hev vengjer og krabbar på marki, skal vera ein styggedom for dykk. **24** No skal eg segja dykk kva det er for dyr de vert ureine av - den som kjem nær kroppen deira etter dei er daude, han er urein alt til kvelds, **25** og den som hev bore på slik ein daud kropp, lyt två klædi sine, og er urein alt til kvelds -. **26** Alle dyr som hev høver, og ikkje kluaver, og som ikkje jortar, skal vera ureine for dykk; den som kjem nær deim, vert urein. **27** Og alle firføtte dyr som gjeng på labbar, skal vera ureine for dykk; den som kjem nær deim når dei er daude, han er urein alt til kvelds, **28** og den som hev bore på slike et daudt dyr, lyt två klædi sine, og

er urein alt til kvelds. Ureine skal dei vera for dykk. 29 Av alle smådyr som røyver seg på jordi er det først og fremst desse som skal vera ureine for dykk: Røysekatten og musi og alle fjorføtleslag, 30 og bustyvelen og vonden og padda og snigelen og litkvervingen. 31 Deim skal de halda for dei ureinaste av alle smådyr; den som kjem nær deim når dei er daude, er urein alt til kvelds. 32 Og alt det som dei dyri dritt ned på når dei daudar, vert ureint, både trekoppar og klæde og skinn og sekkker og kva det elles er som vert nytta i huset; det skal leggjast i vatn, og er ureint alt til kvelds; sidan er det reint. 33 Dett eit av dyri ned i ein leirkopp, so vert alt det som er i koppen ureint, og han skal slåast sund. 34 All mat som folk et, og som vert tillaga med vatn, og alt drikka som folk drikke, vert ureint, kva kjerald det er i. 35 Alt det som slik ein daud kropp dritt ned i, vert ureint; er det ein bakaromn eller ei eisa, so skal dei rivast ned; dei er ureine, og skal vera ureine for dykk. 36 Berre kjeldor og brunnar som det renn vatn åt, er like reine; men den som tek i den daude kroppen som ligg der, vert urein. 37 Dett dyret ned i korn som skal vera til såfrø, so er kornet like reint, 38 men hev dei havt vatn på det, og det so dritt slikt eit daudt dyri ned i, so skal kornet vera ureint for dykk. 39 Daudar noko av dei dyri som skal vera til føda for dykk, so er den som kjem nær skrotten deira urein alt til kvelds, 40 den som hev ete av kjøtet deira, lyt två klædi sine, og er urein alt til kvelds, og den som hev bore på den daude skrotten, lyt og två klædi sine og er urein alt til kvelds. 41 Alt kreket som krelar på marki, er ein styggedom, og må ikkje etast. 42 Korkje det som skrid på buken, eller det som gjeng på fire eller fleire føter, må de eta; for det er ufyse. 43 Gjer dykk ikkje sjølve ufysne med noko av det krelande kreket, og sulka dykk ikkje med det, so de vert ureine! 44 Eg, Herren, er dykkar Gud, og de skal helga dykk og vera heilage; for eg er heilag; de skal ikkje sulka dykk sjølve med noko av det kreket som krabbar på marki. 45 Kom i hug: Eg er Herren, som førde dykk ut ur Egyptarlandet og vil vera dykkar Gud, og de skal vera heilage; for eg er heilag. 46 Dette er lovi um dyri og fuglarne og alt det livande som leikar i vatnet, og alle dei kvikkjende som yrer på jordi, 47 so de kann skilja det reine frå det ureine, og dei dyri som kann etast frå deim, som ikkje må etast.»»

12 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 2 «Tala til Israels-borni og seg: «Når ei kvende kjem i barnseng og fær ein son, so skal ho vera urein i sju dagar, likso lenge som når ho hev månadstidi si. 3 Den åttande dagen skal huveholdet umskjera på sonen. 4 Sidan skal ho halda seg heime i tri og tretti dagar, medan blodet gjeng og ho

reinskast; ikkje må ho røra noko heilagt, og ikkje må ho koma til heilagdomen fyrr reinskingsdagarne hennar er lidne. 5 Fær ho eit møybarn, so vert ho vera urein i two vikor, som når ho hev sine eigne tider, og sidan skal ho halda seg heime i seks og seksti dagar, medan blodet gjeng og ho reinskast. 6 Når reinskingsstidi er ute, anten ho hev fenge son eller dotter, so skal ho koma med eit årsgamalt lamb til brennoffer og ein duveunge eller ei tutelduva til syndoffer; det skal ho bera fram åt møtetjelldøri, og gjeva det til presten, 7 og presten skal ofra det for Herrens åsyn, og gjera soning for henne, so ho vert rein etter blødingi. Denne lovi gjeld for alle kvende som hev fenge barn, anten det er son eller dotter. 8 Men den sim ikkje hev råd til å ofra eit lamb, skal ho taka two tutelduvor eller two duveungar, den eine til brennoffer og den andre til syndoffer, og presten skal gjera soning for henne; då vert ho rein att.»»

13 Og Herren tala atter til Moses og Aron, og sagde: 2 «Når nokon fær notror eller utbrot eller ein ljos flekk på hudi, og det synest laga seg til spillsykja på likamen hans, so skal dei koma til Aron, øvstepresten, med honom, eller til ein av dei hine prestarne, Arons-sønerne. 3 Presten skal skoda dei såre flekkjerne på hudi, og dersom det synest liggja djupare enn skinnet, og håri på dei hev kvitna, so er det spillsykja, og med same presten ser det, skal han segja mannen urein. 4 Er det ein kvit sárklekks han hev fenge på hudi, og flekken ikkje synest liggja djupare enn skinnet, og håri på honom ikkje hev kvitna, so skal presten halda den sjuke innestengd i sju dagar. 5 Den sjuande dagen skal han sjå honom yver; tykkjer han då at sárken hev stana og ikkje breidt seg vidare ut yver hudi, so skal han halda mannen innestengd i sju dagar til. 6 Når dei er lidne, skal presten sjå honom yver ein gong til, og dersom den såre flekken hev vorte dim, og ikkje hev ete um seg på hudi, so skal han segja mannen rein; for då er det berre eit meinlaust utbrot; han skal två klædi sine, so er han rein. 7 Men et utbrotet meir og meir um seg på hudi hans etter han synte seg fram for presten og bad at han vilde segja honom rein - 8 ser presten, når den sjuke synar seg fram for honom andre venda, at utbrotet på hudi hev auka, so skal han segja honom urein; for då er det spillsykja. 9 Når ein hev fenge spillsykja, so skal dei koma til presten med honom. 10 Ser då presten kvite notror på hudi, som håri hev kvitna på, og som det gror villkjøt i, 11 So er det gamall spillsykja i hudi på likamen hans, og då skal presten segja honom urein; han treng ikkje fyrst stengja honom inne; for han er alt urein. 12 Bryt spillsykja ut so sterkt at ho dekkjer heile hudi, frå

hovud til fot, på den som er sjuk, kvar so presten fester augo sine - 13 ser presten, når han skodar den sjuke, at spillsykja hev breidt seg ut yver heile likamen hans, so skal han segja honom rein; er han heiltupp kvit vorten, so er han rein. 14 Men so snøgt det syner seg villkjøt på honom, er han urein, 15 og når presten ser villkjøtet, skal han segja honom urein; for villkjøtet er ureint; det er spillsykja i det. 16 Gjeng villkjøtet burt att, og den sjuke vert kvit, so skal han koma til presten, 17 og når presten hev skoda honom, og set at han hev vorte kvit, so skal han segja honom rein; for då er han rein. 18 Fær nokon ein verk, og den vert lækt, 19 men det sidan kjem ei kvit nota eller ein bleikraud flekk der verken hev vore, so skal han syna seg fram for presten. 20 Presten skal sjå honom yver, og dersom flekken synest vera lågare enn skinnet, og håri på honom hev kvitna, so skal han segja mannen urein; for då hev det vore spillsykja som braut ut i verken. 21 Men ser presten at det ikkje er kvite hår på flekken, og at han ikkje er lågare enn skinnet, og at han hev vorte dim, so skal han halda mannen innestengt i sju dagar. 22 Et so flekken vidare og vidare um seg på hudi hans, so skal presten segja honom urein; då er det sjukdom. 23 Men held flekken seg på same staden og ikkje et seg utyver, so er det berre æret etter verken, og då skal presten segja honom rein. 24 Hev nokon fenge eit brunesår på hudi, og kjøtet som gror i såret ter seg som ein bleikraud eller kvit flekk, 25 so skal presten skoda såret. Synest då flekken liggja djupare enn skinnet, og hev håri på honom kvitna, so er det spillsykja som hev brote ut i brunesåret, og presten skal segja mannen urein; det er spillsykja, det er kje til å taka mist av. 26 Men ser presten, når han skodar flekken, at det ikkje er kvite hår på honom, og at han ikkje er lågare enn skinnet, og at han er dim, so skal han stengja mannen inne i sju dagar. 27 Den sjuande dagen skal han sjå honom yver, og dersom flekken hev ete um seg på skinnet hans, so skal presten segja honom urein; då er det spillsykja. 28 Men er flekken dim og hev halde seg på same staden og ikkje ete seg utyver, so er det merke etter brunesåret, og presten skal segja mannen rein; for dette er berre æret etter brunesåret. 29 Fær mann eller kvende ein sárkeflekk på hovudet eller i skjegget, 30 so skal presten skoda flekken, og dersom flekken synest liggja djupare enn skinnet, og det er tunne, grågule hår på honom, so skal presten segja det mennesket ureint; då er det skurv, hår- eller skjeggsjuka. 31 Tykkjer presten som skodar sárkeflekk, at han ikkje ligg djupare enn skinnet, men der ikkje er svarte hår å sjå, so skal han halda den skurvute innestengd i sju dagar. 32 Den sjuande dagen skal han skoda den såre flekken, og

dersom skurvet ikkje hev ete seg utyver, og det ikkje hev kome grågule hår på det, og det ikkje synest liggja djupare enn skinnet, 33 so skal den skurvute raka seg, men ikkje på skurflekkjen, og presten skal halda honom innestengd i sju dagar til. 34 Når då presten den sjuande dagen skodar sárkeflekkjen endå ein gong, og skurvet ikkje hev ete um seg, og ikkje synest liggja djupare enn skinnet, so skal han segja den sjuke rein; han skal två klædi sine, so er han rein. 35 Er det likt til at skurvet vil eta um seg på hudi, etter den sjuke var sagd rein, 36 so skal presten sjå på honom, og ser han at skurvet hev breidt seg ut på skinnet hans, so treng han ikkje leita etter dei grågule håri; mannen er urein kor som er. 37 Men synest det for hans augo som skurvet hev stana, og hev det grott svarte hår på skurflekkjen, so er sjukdomen lækt; den skurvute er rein att, og presten skal segja honom rein. 38 Fær mann eller kvende mange kvite flekkjer på likamen, 39 so skal presten sjå deim yver. Ser han då dimme, kvite flekker på skinnet deira, so er det bohak, som hev brote ut på deim, og dei er like reine for det. 40 Um ein misser håret, og vert snaud i hovudet, so er han like rein for det. 41 Fer håret av honom framantil, so han vert fleinskalla, so er han og like rein. 42 Men syner det seg bleikraude sárkeflekkjer der han er snaud, anten det er bak eller framme i hovudet, so er det spillsykja som bryt ut i nakken eller skallen hans. 43 Då skal presten skoda honom, og dersom han i nakken eller skallen hans finn bleikraude sárkenotror som likjest dei notrone ein spillsjuk kann hava på bulen, 44 so hev sjukdomen teke honom; han er urein, og presten skal med ein gong segja honom urein; han hev fenge sjuknen i hovudet. 45 Den som spillsykja hev råma, lyt ganga med sundriven klæde og uflitt hår; han skal sveipa eit plagg kring skjegget og ropa: «Urein, urein!» 46 Alt medan sjukdomen held honom, skal han gjelda for urein; for urein er han. For seg sjølv skal han bu; utanfor lægret skal han hava sitt tilhald. 47 Kjem det åtflekkjer på eit klædeplagg, ullplagg eller linplagg, 48 eller på ty som er vove eller bunde av lin- eller ullgarn, eller på ler eller noko som er gjort av ler, 49 og er flekkjerne som syner seg på klædeplagget eller på leret eller vevnaden eller bundingen, eller på noko som er gjort av ler, ljosgrøne eller raudvorne, so er det spillsykja, og det skal synast for presten. 50 Når presten hev skoda det, skal han halda det som flekkjerne er på, innelæst i sju dagar. 51 Ser han so den sjuande dagen at flekkjerne på klædeplagget eller vevnaden eller bundingen eller leret, kva det so leret er nytt til, hev ete seg vidare utyver, so er det stygg spillsykja i flekkjerne; det som dei hev synt seg på, er ureint, 52 og skal brennast upp, anten det er eit klædeplagg eller vevnad eller

bunding av ull eller lin, eller noko som er gjort av ler; det fylgjer fårelg sott med det; di skal det brennast upp i elden. 53 Ser presten at flekkjerne på klædeplagget eller vevnaden eller bundingen eller leret ikkje hev ete um seg, 54 so skal han setja folk til å två det som flekkjerne hev synt seg på, og halda det innelæst sju dagar til. 55 Når han so skodar det etter det er tvege, og flekkjerne ikkje er annleis å sjå til enn fyrr, so er det ureint, endå skaden ikkje hev ete seg vidare utever; det skal brennast upp i elden; for det er åt i det, på ranga eller på retta. 56 Men ser han at flekkjerne på plagget, eller på leret eller vevnaden eller bundingen, hev bleikna etter tvåtten, so skal han skjera deim ut. 57 Kjem dei att sidan, på klædeplagget eller vevnaden eller bundingen, eller på noko som er gjort av ler, so er det det vonde som bryt ut på nytt lag, og då skal ein brenna upp det som flekkjerne hev synt seg på. 58 Men dei klædi og det vovne og bundne tyet, og det leret som flekkjerne gjeng burt av når ein tvær det, det skal tvåast upp att, so er det reint. 59 Dette er lovi um åtflekkjer på ull- eller linklæde og vevnad og bunding, og allslags ting som er gjorde av ler, so de kann vita når sovore skal haldast for reint, og når det skal haldast for ureint.»

14 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 2 «So er dei fyresegnerne de skal fylgja når ein som hev havt spillsykja, skal reinsast: Han skal førast fram for presten; 3 og presten skal ganga utanfor lægret og sjå honom yver, og dersom han er lækt for sjukdomen, 4 so skal presten segja folk til å henta two livande reine fuglar og noko cedertre og karmesin og bergmynta til den som skal reinsast, 5 og lata deim slagta den eine fuglen uppyver eit leirfat som er fyllt med kjelde- eller bekkjevatn. 6 So skal han taka den livande fuglen og cedertreet og karmesinen og bergmynta, og duppa alt saman, den levande fuglen med, i blodet av den fuglen som er slagta yver kjeldevatnet, 7 og skvetta det sju vendor på den som skal reinsast etter spillsykja, og reinsa honom, og den livande fuglen skal han lata fljuga sin veg. 8 So skal den som vert reinsa två klædi sine, og raka av seg alt håret, og lauga seg, so vert han rein, og sidan kann han få koma inn i lægret; men han skal halda seg utanfor tjeldbudi si i sju dagar. 9 Den sjuande dagen skal han raka seg att; både hovudhåret og skjegget og augnebrunerne, alt håret sitt, skal han raka av seg; og han skal två klædi sine, og lauga likamen sin i vatn. Då er han rein. 10 Den attande dagen skal han taka two verlamb som ikkje hev lyte, og eit årgamalt lytelaust saulamb, og til grjonoffer tri kannor fint mjøl som er blanda med olje, og so ein halvpott med olje. 11 Og presten som stend fyre reinsingi, skal føra den som vert reinsa og

alle offergåvorne hans fram for Herrens åsyn i møtetjelddøri. 12 So skal presten taka det eine lambet og den halve potten med olje og bera fram til skuldoffer, og svinga det att og fram for Herrens åsyn. 13 Lambet skal dei slagta på same staden som dei slagtar syndofferet og brennofferet, på den heilage staden; for skuldofferet høyrer presten til liksom syndofferet; det er høgheilagt. 14 So skal presten taka noko av skuldofferblodet og strjuka på den høgre øyresnippen åt den som vert reinsa, og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi hans; 15 og han skal taka noko av den halve potten olje og hella ut i den vinstre handi si, 16 og so duppa den høgre peikefingeren i oljen som han hev i vinstre handi, og skvetta med fingeren av oljen sju gonger for Herrens åsyn. 17 Noko av den oljen som er att i handi hans, skal han strjuka på den høgre øyresnippen åt den som vert reinsa, og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi hans, yver skuldofferblodet. 18 Og det som endå er att i handi hans av oljen, skal han strjuka på hovudet åt den som vert reinsa. Soleis skal presten gjera soning for honom for Herrens åsyn. 19 So skal presten bera fram syndofferet, so den som vert reinsa kann få soning for det som var ureint ved honom, og sidan skal han slagta brennofferet. 20 Når då presten hev bore fram brennofferet og grjonofferet på altaret, og fullført soningi for honom, so er han rein att. 21 Men er det ein fatig mann som ikkje hev råd til so mykje, so skal han taka eit lamb til skuldoffer - det skal svingast att og fram til soning for honom - og ei kanna fint mjøl, blanda med olje, til grjonoffer, og ein halv pott med olje, 22 og so two tutelduvor eller duveungar, det som han hev råd til; den eine skal vera syndoffer, og den andre brennoffer. 23 Den åttande dagen etter han hev vorte rein, skal han bera offergåvorne fram for Herrens åsyn til møtetjelddøri, og gjeva deim til presten. 24 Og presten skal taka skuldofferlambet og oljen og svinga det att og fram for Herrens åsyn. 25 Når skuldofferlambet er slagta, skal presten taka noko av skuldofferblodet og strjuka på den høgre øyresnippen åt den som vert reinsa, og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi hans. 26 So skal han hella noko av oljen ut i den vinstre handi si 27 og med den høgre peikefingeren skvetta sju vendor for Herrens åsyn av oljen som han hev i vinstre handi. 28 Noko av den oljen som presten hev i vinstre handi, skal han strjuka på den høgre øyresnippen åt den som vert reinsa, og på den høgre tumarsfingeren og den høgre tumarståi hans, yver skuldofferblodet, 29 og det som endå er att av oljen som presten hev i handi, skal han strjuka på hovudet åt den som vert reinsa, so han kann finna nåde hjå Herren. 30 So skal han bera fram tutelduvorne eller duveungarne, det som

han hadde råd til å gjeva, 31 den eine til syndoffer og den andre til brennoffer, og i hop med deim grjonofferet. Soleis skal presten gjera soning framfor Herrens åsyn for den som skal reinsast. 32 Dette er dei fyresegnerne de skal fylgja når ein som hev lit i råd, skal reinsast etter spillsykja.» 33 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 34 «Når de kjem inn i Kana'ans-landet, som eg gjev dykk til eiga, og eg let det koma spillsykja på noko av husi i landet dykkar, 35 so skal huseigaren koma og segja frå til presten, at det hev synt seg flekkjer som likjest spillsykja på huset hans. 36 Då skal presten setja deim til å rydda utor huset innan han kjem og skodar skaden, so ikkje alt som er der, skal verta ureint, og so skal han koma og skoda huset. 37 Ser han då at flekkjerne på husveggjene ter seg som grøngule eller raudvorne sukkor, og synest liggja djupare enn veggflata, 38 so skal han ganga til døri og ut or huset, og halda det læst i sju dagar. 39 Den sjuanende dagen skal presten koma att og sjå etter, og ser han då at skaden hev ete um seg på husveggjene, 40 so skal han setja folk til å brjota ut dei steinarne som flekkjerne hev synt seg på, og kasta deim på ein urein stad utanfor byen. 41 Dei skal skrapa huset innantil, rundt ikring, og leiret som dei hev skrapa av, skal dei og føra burt og kasta på ein urein stad utanfor byen. 42 Og so skal dei taka andre steinar og setja inn i staden for dei gamle, og nytt leir skal dei taka og klina huset med. 43 Bryt det vonde ut att på huset, etter steinarne er uttekne, og huset er skrapa og klint, 44 so skal presten koma og sjå etter, og ser han då at skaden hev ete um seg, so er det stygg spillsykja på huset; det er ureint, 45 og dei skal riva det ned, både steinarne og timberet og alt leiret, og føra det ut or byen, til ein urein stad. 46 Den som gjeng inn i huset dei dagarne det er attlæst, han vert urein alt til kvelds. 47 Den som hev lege i huset, skal två klædi sine, og det same skal den som hev ete der. 48 Ser presten, når han kjem og skodar huset, at dei stygge flekkjerne ikkje hev ete um seg etter det vart klint, so skal han segja huset reint; for då er det vonde burte. 49 So skal han til syndoffer for huset taka two fuglar og noko cedertre og karmesin og bergmynta. 50 Den eine fuglen skal han slagta yver eit leirfat som er fyllt med kjelde- eller bekkjevatn, 51 og so skal han taka cedertreet og bergmynta og karmesinen og den livande fuglen, og dupper det i blodet av den fuglen som er slagta, og i kjeldevatnet, og skvetta på huset sju vendor. 52 Når han då hev reinsa huset for synd med fugleblodet og kjeldevatnet og den livande fuglen og cedertreet og bergmynta og karmesinen, 53 so skal han sleppa den livande fuglen ut or byen og lata honom fljuga. Soleis skal han gjera soning for huset, so det vert reint. 54

So er fyresegnerne um allslags spillsykja, og um skurv, 55 og um åtflekkjer på klæde og hus, 56 og um notror og utbrot og ljose flekkjer på hudi, 57 so de kann vita når noko er ureint, og når det er reint.» Dette var lovi um spillsykja.

15 Og Herren tala atten til Moses og Aron, og sagde:

«Tala til Israels-borni og seg til deim: «Når ein mann hev sådflo, so er han urein. 3 So lenge flodi varer, fylgjer det ureinskap med honom, og det anten likamen gjev væta frå seg jamt eller stundom held henne inne; i både høve er han urein. 4 Kvar lega han ligg på og kvar sess han sit på, vert urein. 5 Den som kjem nær lega hans, lyt två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 6 Og den som set seg på noko han hev sete på, lyt og två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 7 Like eins den som kjem nær den sjuke sjølv; han lyt två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 8 Kjem den sjuke til å sputta på ein som er rein, so lyt den han hev sputta på två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 9 Kvar sal og kvart vognsæte som den sjuke sit på, vert ureint. 10 Den som kjem nær noko av det han hev under seg, vert urein alt til kvelds, og den som ber det burt, lyt två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 11 Tek den sjuke burtpå nokon, og ikkje først hev skylt henderne sine i vatn, so lyt den han hev teke burtpå två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 12 Kjem den sjuke nær eit leirfat, so skal det slåast sund; men er det eit trefat, so skal det skylast i vatn. 13 Når den sjuke hev kome seg av flodi, skal han telja sju dagar fram frå di han vart god att; då skal han två klædi sine, og lauga likamen sin i kjelde- eller bekkjevatn, so er han rein. 14 Den åttande dagen skal han taka two turtelduvor eller two duveungar, og ganga fram i møtetjelldøri for Herrens åsyn, og gjeva deim til presten, 15 og presten skal ofra deim, den eine til syndoffer, og den andre til brennoffer. Soleis skal presten gjera soning for honom for Herrens åsyn, so han vert rein att etter sjukdomen. 16 Når det gjeng såd frå ein mann i svevne, so skal han lauga heile likamen sin i vatn, og han er urein alt til kvelds. 17 Og alle klæde eller skinnplagg som sådet hev kome på, lyt tvåast vel, og er ureine alt til kvelds. 18 Ligg ein mann hjå eit kvende, og det gjeng såd frå honom, so lyt dei både lauga seg, og vera ureine alt til kvelds. 19 Når eit kvende hev månadstidi si, og det gjeng blod frå henne, so er ho urein i sju dagar, og den som kjem nær henne, er urein alt til kvelds. 20 Alt ho ligg eller sit på medan ho hev det soleis, vert ureint. 21 Den som kjem nær lega hennar, lyt två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. 22 Og den som kjem nær noko av det ho hev sete på, lyt og två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til

kvelds. **23** Ligg det eitkvart i sengi eller i sessen hennar, og nokon kjem nær det, so er han urein alt til kvelds. **24** Og dersom ein mann ligg med henne, og det kjem blod på honom, so vert han og urein i sju dagar, og alt det han ligg på, vert ureint. **25** Når det gjeng blod frå eit kvende i mange dagar på ei tid som ho ikkje hev månadssjuknen sin, eller når blodet gjeng frå henne lenger enn vanleg i månadstidi, so er ho urein so lenge denne ureine flodi varer, liksom når ho hev månadssjuknen. **26** Um alt det ho ligg på medan ho hev blodflok, gjeld det same som er sagt um lega hennar det bil ho hev månadssjuknen, og alt ho sit på, vert ureint, som når ho hev månadssjuknen. **27** Den som kjem nær det, vert urein; han lyt två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds. **28** Vert ho god att av blodflodi, so skal ho telja sju dagar fram; so er ho rein. **29** Og den åttande dagen skal ho taka two turtelduvor eller two duveungar og bera åt møtetjelddøri, til presten, **30** og presten skal ofra deim, den eine til syndoffer, og den andre til brennoffer. Soleis skal presten gjera soning for henne for Herrens åsyn, so ho vert rein att etter sjukdomen. **31** De skal vara Israels-borni for det som kann gjera deim ureine, so dei ikkje skal sulka bustaden min, som eg hev reist millom deim, og lata livet for ureinska si. **32** Dette er lovi um deim som hev flod: um menner som det gjeng såd frå, so dei vert ureine, **33** og um kvende som hev månadstidi si, og um folk som er flodsjuke, både menner og kvende, og um menner som ligg med ureine kvende.»»

16 Då dei two Arons-søerne var slokna, dei som laut døy for di dei gjekk fram for Herrens åsyn, då tala Herren til Moses, **2** og sagde til honom: «Seg med Aron, bror din, at han ikkje må ganga inn i heilagdomen, innanfor forhenget og fram åt kista med kerubarne, kva tid han vil; då kunde han missa livet; for uppyver kerubarne syner eg meg i skyi. **3** Soleis lyt Aron vera budd når han skal ganga inn i heilagdomen: Han skal hava med seg ein ung ukse til syndoffer og ein ver til brennoffer. **4** Og han skal klæda seg i ein vigid linkjole, og hava ei linbrok på seg næst kroppen, og binda eit linbelte kring livet, og sveipa eit linplagg kring hovudet; vigde klæde lyt det vera, og fyrr han tek deim på seg, skal han lauga likamen sin i vatn. **5** Og av Israels-lyden skal han få two geitebukkar til syndoffer og ein ver til brennoffer. **6** So skal Aron leida fram syndofferuksen sin, og beda for seg og huset sitt. **7** Og han skal taka både bukkarne, og leida deim fram for Herrens åsyn i møtetjelddøri. **8** Og han skal draga strå um bukkarne, eit for Herren og eit for Azazel. **9** Og den bukken som fell på Herrens lut, skal han leida fram og ofra til syndoffer. **10** Men den som fell på

Azazels lut, skal leidast livande fram for Herrens åsyn, og dei skal lesa bøner yver honom, og senda honom ut i øydemarki til Azazel. **11** Når Aron hev leidt fram syndofferuksen sin, og bede for seg og huset sitt, so skal han fyrst slagta uksen, **12** og so skal han fylla glodfatet sitt med gløder frå altaret der elden brenn for Herrens åsyn, og taka two nevar med finstøytt, angande røykjelse og bera innanfor forhenget, **13** og han skal leggja røykjelsen på elden for Herrens åsyn, so røyken gøymer lovtavlekista med kerubarne; elles lyt han døy. **14** So skal han taka noko av ukseblodet og skvetta med fingeren fremst på kisteloket mot aust, og framfor kista skal han skvetta med fingeren av blodet sju gonger. **15** So skal han slagta den bukken som er etla til syndoffer for folket, og bera blodet innanfor forhenget, og gjera med det som han gjorde med blodet av uksen: skvetta det på kisteloket og framfor kista. **16** Soleis skal han gjera soning for heilagdomen, og reinsa honom for dei broti som Israels-borni hev sulka honom med kvar gong dei hev synda, og det same skal han gjera med heile møtetjeldet, som er reist millom deim, midt i ureinskalpen deira. **17** Og det må ikkje finnast noko menneske i møtetjeldet frå Aron gjeng inn og skal halda bøn i heilagdomen, og til han kjem ut att og hev gjort soning for seg og for huset sitt og for heile Israels-lyden. **18** So skal han ganga ut til altaret, som er reist for Herrens åsyn, og gjera soning for det: Han skal taka noko av ukseblodet og noko av bukkeblodet og strjuka rundt ikring på altarhorni, **19** og skvetta med fingeren av blodet på altaret sju gonger, og reinsa det for den sauren som Israels-borni hev sulka det med, og helga det. **20** Når Aron hev fullført soningi for heilagdomen og møtetjeldet og altaret, so skal han leida fram den livande bukken, **21** og leggja henderne på hovudet hans, og skrifta uppyver honom alle dei broti og misgjerningar Israels-folket hev gjort so ofte dei hev synda, og leggja deim på hovudet åt bukken, og so senda honom ut i øydemarki med ein mann som stend reidug. **22** Og bukken skal bera alle broti deira med seg til eit land som ligg langt, langt av leid. Når Aron hev sendt bukken ut i øydemarki, **23** skal han ganga inn i møtetjeldet, og taka av seg linklædi som han hadde på seg då han gjekk inn i heilagdomen, og gøyma deim der. **24** So skal han lauga likamen sin i vatn på ein heilag stad, og klæda seg i den vanlege bunaden sin, og so ganga ut att, og ofra brennofferet sitt og brennofferet for folket, og gjera soning for seg og for deim. **25** Og feittet av syndofferet skal han brenna på altaret, so røyken stig upp mot himmelen. **26** Den som hev leidt bukken burt til Azazel, lyt två klædi sine og lauga likamen sin i vatn; då fyrst kann han få koma inn i lægret. **27** Uksen og bukken som vart

slagta til syndoffer, og som dei tok blodet av og bar inn i heilagdomen til soning, skal dei føra ut or lægret, og brenna både skinni og kjøtet og møki. 28 Den som brenner det, lyt två klædi sine og lauga likamen sin i vatn; siden kann han koma inn i lægret. 29 Og dette skal vera ei æveleg lov hjå dykk: Den tiande dagen i den sjuande månaden skal de fasta og ikkje gjera noko slag arbeid, korkje den som er fødd og boren i landet, eller den framande som held til hjå dykk. 30 For den dagen skal dei gjera soning for dykk, og reinsa dykk for alle synderne dykkar, so de vert reine for Herren. 31 Ei høgtidshelg skal det vera for dykk, og då skal de fasta; det skal vera ei æveleg lov. 32 Den som skal standa for soningi, er presten, han som hev vorte salva og sett til å styra preste-embættet etter far sin. Han skal klæda seg i dei heilage linklædi, 33 og gjera soning for det høgheilage romet og møtetjeldet og altaret; og prestarne og heila ålmugen skal han og gjera soning for. 34 Det skal vera ei æveleg lov hjå dykk, at dei ein gong um året skal gjera soning for Israels-borni og reinsa deim for alle synderne deira.» Og Aron gjorde som Herren hadde sagt til Moses.

17 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 2 «Tala til Aron og sønerne hans og til heile Israels-folket, og seg med deim: «Høyr no kva Herren vil de skal gjera: 3 Er det nokon mann av Israels-ætti som slagtar ein ukse eller ein sau eller ei geit anten i eller utanfor lægret, 4 og ikkje leider deim fram til møtetjelddøri og ofrar Herren ei gåva framfor bustaden hans, so skal den mannen reknast jamgod med ein dråpsmann; han hev rent ut blod og skal rydjast ut or folket sitt. 5 Difor skal Israels-borni koma til Herren med slagtofferi sine som dei er vane å slagta ute på marki, og leida deim fram åt møtetjelddøri, til presten, og slagta deim til takkoffer åt Herren. 6 Og presten skal sprøyta blodet yver Herrens altar som stend framanfor møtetjelddøri, og brenna feittet til godange for Herren. 7 Og dei skal ikkje lenger gjeva offeri sine til dei raggute trolli som dei flyg etter. Dette skal vera ei æveleg lov for deim og etterkomarane deira.» 8 Og dette skal du segja med deim: «Dersom nokon av Israels-ætti, eller av dei framande som bur millom deim, ber fram eit brennoffer eller slagtoffer, 9 og ikkje kjem til møtetjelddøri med det og ofrar det til Herren, so skal den mannen rydjast ut or folket sitt. 10 Og dersom nokon av Israels-ætti, eller av dei framande som bur millom deim, et aldri so lite blod, so skal eg kvessa augo imot den mannen, og rydja honom ut or folket hans. 11 For livet i likamen ligg i blodet, og eg hev gjeve dykk lov til å hava blod på altaret til soning for livet dykkar. For blodet det sonar av di livet ligg i det. 12 Difor segjer eg til Israels-borni: Ingen av dykk må eta blod; dei

framande som bur hjå dykk, må heller ikkje gjera det. 13 Og når nokon av Israels-borni, eller av dei framande som bur millom deim, veider vildyr eller fuglar som dei hev lov til å eta, so skal han lata blodet renna ut på marki og hava jord yver det. 14 For livet i likamen, det er blodet med livet som ligg i det; difor hev eg sagt til Israels-folket: De må ikkje eta blodet av noko kvikjende! For livet i kvart kvikjende, det er blodet som er i det; kven som et det, han skal rydjast ut. 15 Hev nokon mann, anten han er fødd i landet eller han er framand, ete av eit dyr som er sjølvdaudt eller ihelrive, so skal han två klædi sine og lauga seg, og er urein alt til kvelds; siden er han rein. 16 Tvær han ikkje klædi sine og ikkje laugar likamen sin, so gjer han ei synd som han lyt lida for.»»

18 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 2 «Tala til Israels-folket, og seg med deim: «Eg er Herren, dykkar Gud. 3 De skal ikkje fara etter det som er skikk og sed i Egyptarlandet, der de fyrr budde, eller i Kana'ans-landet, som eg fører dykk til, og ikkje fylgja loverne deira. 4 Mine bod skal de lyda, og mine lover skal de halda dykk etter og fylgja. Eg er Herren, dykkar Gud; 5 de skal halda bodi og loverne mine; held menneskja deim, so skal ho finna livet i deim. Kom i hug: eg er Herren. 6 Ingen av dykk må koma innåt noko nærskyldt kvende og sokja seng med henne; kom i hug: eg er Herren. 7 Du skal hava age for lega åt far din og mor di. Ho er mor di; du skal ikkje sokja seng med henne. 8 Du skal ikkje sokja seng med stykmor di; ho er vivet åt far din. 9 Du skal ikkje sokja seng med syster di, som hev same far eller same mor som du; anten ho er fødd i eller utanfor huset, so skal du ikkje sokja seng med henne. 10 Du skal ikkje sokja seng med sonedotter eller dotterdotter di; for det er ditt eige avkjøme. 11 Du skal ikkje sokja seng med dotter åt stykmor di; ho er dotter åt far din, og ho er syster di. 12 Du skal ikkje sokja seng med farsyster di; det er same blodet som far din. 13 Du skal ikkje sokja seng med morsyster di; det er same blodet som mor di. 14 Du skal ikkje skjemma lega åt farbror din og koma kona hans for nær; for ho er farsyster di. 15 Du skal ikkje sokja seng med verdotter di. Ho er vivet åt son din; du skal ikkje sokja seng med henne. 16 Du skal ikkje sokja seng med brorkona di; ho er vivet åt din eigen bror. 17 Hev du havt samlega med et kvende, so skal du ikkje sokja seng med dotter hennar; heller ikkje skal du ganga i seng med sonedotter eller dotterdotter hennar. Det er blodskam; for dei er same folket. 18 Du skal ikkje gifta deg med versyster di og sokja seng med henne, medan kona di liver; for då set du hat millom deim. 19 Du skal ikkje koma innåt noko kvende og sokja seng med henne, medan

ho hev månadssjuken sin og er urein. **20** Du skal ikkje liggja hjå kona åt grannen din og på den måten gjera deg urein. **21** Du skal ikkje gjeva noko av borni dine frå deg til Molok; for då vanhelgar du namnet åt din Gud. Eg er Herren! **22** Du skal ikkje liggja hjå ein kar, som ein ligg med eit kvende; det er ein styggedom. **23** Med dyr må du aldri blanda deg; for då vert du urein. Og heller ikkje må kvende gjeva seg i lag med dyr og para seg med deim. Det er skjemdarferd. **24** Gjer dykk ikkje ureine med sovori åtførde! For slike var det dei gjorde seg ureine med, dei folki som eg driv ut for augo dykkar; **25** då vart landet ureint, og eg heimsøkte det for broti deira, og landet støyte deim ut. **26** Men de skal halda bodi og loverne mine, både de sjølve og dei framande som bur millom dykk; de skal ikkje gjeva noko av dei skjemdarverki **27** som dei sulka ut landet med, dei som åtte det fyre dykk; **28** for då kjem landet til å støyta dykk ut, for di de sulkar det til, liksom det støyte ut det folket som var der fyre dykk. **29** For alle dei som gjer slike skjemdarverk, dei skal rydjast ut or folket sitt. **30** So haldt då dei bodi eg hev gjeve dykk, og tak ikkje etter dei fæle ugjerderne som dei hadde, dei som var fyre dykk; for med det gjer de dykk ureine: Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud!»»

19 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: **2** «Tala til heile Israels-lyden, og seg til deim: «De skal vera heilage; for eg, Herren, dykkar Gud, er heilag. **3** De skal hava age for mor og far, og halda helgarne mine. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud! **4** De skal ikkje venda dykk til avgudarne, og ikkje gjeva dykk støypte gudar! Eg, Herren, er dykkar Gud. **5** Når de ofrar eit takkoffer til Herren, skal de gjeva det soleis at han kann hava hugnad av dykk. **6** De skal eta kjøtet same dagen som de ofrar, eller og dagen etter; men det som er att tridje dagen, skal de kasta på elden. **7** Den tridje dagen skal det haldast for utskjemt og ureint; et nokon av det då, so hev Herren ingen hugnad i offeret, **8** og den som et av det, gjer ei synd som han lyt lida for: han vanhelgar det som er vigt åt Herren, og han skal rydjast ut or folket sitt. **9** Når de haustar kornet av åkrarne dykkar, so skal du ikkje skjera for vel utåt reini, og det som vert liggjande etter skurden, skal du ikkje plukka upp. **10** Heller ikkje skal du sinka dei bæri som er att på trei etter du hev hausta vinhaven din, eller henta upp deim som er neddotne. Deim skal du lata vera att til dei fatige og framande. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud. **11** De skal ikkje stela, og de skal ikkje dylja burt det som de hev i varveitsla, og de skal ikkje svika kvarandre. **12** De skal ikkje sverja på lygn i namnet mitt; for då vanhelgar de namnet åt dykkar Gud. Kom i hug: eg er Herren. **13** Du skal ikkje gjeva urett mot grannen din,

og ikkje rana ifrå honom. Det ein dagarbeidar skal hava i løn, må ikkje verta liggjande hjå deg natti yver. **14** Du skal ikkje banna den som dauv er, og ikkje leggja mein i vegen for den som er blind. Du skal hava age for din Gud; eg er Herren! **15** De skal ikkje gjera urett mot nokon på tinget; ikkje skal du halda med ein mann for di han er fatig, og ikkje skal du snilda på saki hans for di han er rik; rettferdig skal du døma landsmannen din. **16** Du skal ikkje ganga ikring og baktala folk. Du skal ikkje leggja deg ut um å få grannen din dømd frå livet. Kom i hug: eg er Herren! **17** Du skal ikkje bera hat til bror din i hjarta; men du må vel tala honom til rettes, so du ikkje skal bera synd for hans skuld. **18** Du skal ikkje hemna deg og ikkje bera agg til nokon av landsfolket ditt, men du skal vilja grannen din likso vel som deg sjølv. Kom i hug: eg er Herren. **19** De skal halda loverne mine! Du skal ikkje lata two dyr av ulikt slag para seg. Du skal ikkje så åkeren din med two ulike kornslag. Du skal ikkje ganga med klæde som er vovne av two ulike garnslag. **20** Når ei kvinne er i tenesta hjå ei mann som ho er trulova med, men ikkje er utløyst eller frigjevi, og so ein annan mann ligg med henne og skjemmer henne, so skal ein fylgia deim med retten, men dei skal ikkje straffast på livet, etter di ho ikkje var fri kvinne. **21** Han skal til bot for brotet sitt koma til møtetjelldøri med ein ver, som skal vera skuldoffer åt Herren, **22** og når presten hev gjort soning for honom hjå Herren med skuldofferveren, skal han få tilgjeving for den syndi han hev gjort. **23** Når de kjem åt landet dykkar, og plantar allslags fruktetre, so skal de halda den første frukti dei ber for urein; tri år skal trei vera ureine for dykk, og de må ikkje eta frukti deira. **24** Det fjorde året skal all frukti vigjast åt Herren med ei takkehøgtid. **25** Fyrst i det femte året må de eta frukti deira, so skal dei bera so mykje meir åt dykk sidan. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud! **26** De må ikkje eta noko med blodet i. De skal ikkje fara med spådoms- eller trollkunster. **27** De skal ikkje rundklyppa håret dykkar, og ikkje stytta skjegget. **28** De skal ikkje skjera dykk i holdet av sorg yver ein som er avlidne, og ikkje brenna inn bokstaver eller bilæte på likamen dykkar. Kom i hug: eg er Herren! **29** Du skal ikkje vanhelga dotter di, og lata henne verta skjøkja, so folket vert usedugt og landet fullt av ulivnad. **30** De skal halda helgarne mine, og hava age for heilagdomen min. Eg er Herren. **31** Gakk ikkje til deim som manar fram draugar og spåvætte! Lat deim ikkje spå dykk; for med de gjer de dykk ureine. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud! **32** For dei grå håri skal du reisa deg og æra den som gammall er; du skal hava age for din Gud. Kom i hug: eg er Herren. **33** Når ein framand bur hjå deg og held til i landet dykkar, so skal de ikkje vera hard med honom; **34** han skal

vera for dykk som ein av landsmennerne dine, og du skal vilja honom likso vel som deg sjølv; for de var og framande i Egyptarlandet. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud! **35** De skal ingen urett gjera, korkje på ting eller torg; rett famn og rett aln, **36** rett vegg og rette lodd, rett skjeppa og rett kanna skal de bruka. Eg er Herren, dykkar Gud, som fylgde dykk ut or Egyptarlandet. **37** Agta vel på alle loverne og retterne mine, og liv etter deim! Kom i hug: eg er Herren!»»

20 Og Herren tala etter til Moses, og sagde:

2 «Seg til Israels-folket: «Hender det at nokon av Israels-mennerne, eller av dei framande som held til i Israel, gjev noko av borni sine frå seg til Molok, so skal han lata livet: landslyden skal steina honom i hel. **3** Og eg vil kvessa augo mot den mannen, og rydja honom ut or folket hans, for di han hev gjeve Molok barnet sitt og sulka heilagdomen min og vanhelga mitt heilage namn: **4** um landslyden let att augo og ikkje læst sjå at han gjev barnet sitt til Molok, og ikkje drep honom, **5** so vil eg kvessa augo mot honom og mot ætti hans, og rydja honom ut or folket hans, både honom og alle deim som fylgjer i fotfaret hans, og held seg med Molok. **6** Gjeng nokon til deim som manar fram draugar og spåvette, og held seg med deim, so vil eg kvessa augo mot honom og rydja honom ut or folket hans. **7** De skal helga dykk og vera heilage; for eg, Herren, er dykkar Gud. **8** Agta vel på loverne mine, og liv etter deim! Kom i hug: eg er Herren, som helgar dykk! **9** Den som bannar far sin og mor si, han skal lata livet. Han hev banna far og mor: blodet hans kjem på honom sjølv. **10** Den som held seg med ei gift kona, med kona åt grannen sin, han skal lata livet, både han og den kona han hev halde seg med. **11** Ligg nokon med stykmor si, so skjemmer han æra åt far sin; dei skal både lata livet, og blodet deira kjem på deim sjølve. **12** Ligg nokon hjå sonekona si, so skal dei både lata livet. Dei hev gjort eit skjemdarverk, og blodet deira kjem på deim sjølve. **13** Ligg nokon hjå ein kar, som ein ligg hjå eit kvende, so gjer dei både ei stygg gjerning; dei skal lata livet; blodet deira kjem på deim sjølve. **14** Tek nokon både mor og dotter til kona, so er det blodskam; dei skal brennast på bål, både han og dei; sovor! sedløysa må ikkje finnast hjå dykk; **15** Blandar nokon seg med eit dyr, so skal han lata livet, og dyret skal de drepa. **16** Og held ei kvinne seg innat eit dyr og parar seg med det, so skal de slå i hel både kvinnan og dyret. Dei som gjer slikt, skal lata livet, og blodet deira kjem på deim sjølve. **17** Tek nokon syster si, som hev same far eller same mor som han, og søkjer seng med henne, og ho med honom, so er det blodskam, og dei skal rydjast ut for augo åt landslyden. Han hev søkt seng med syster si: han

lyt lida for brotet sitt. **18** Ligg nokon med ei kvinne medan ho hev månadssjuken sin, og nækjer blygsli hennar, tek han dekkjet av kjelda hennar, og ho nækjer blodkjelda si, so skal dei både rydjast ut or folket sitt. **19** Du skal ikkje sørkja seng med morsyster eller farsyster di; den som det gjer, skjemmer si eigi ætt: dei lyt lida for brotet sitt. **20** Ligg nokon hjå kona åt farbror sin, so vanærar han farbror sin: dei lyt lida for syndi si, og skal døy barnlause. **21** Gifter nokon seg med brorkona si, so er det ei skam; han hev vanæra bror sin: dei skal ikkje få born. **22** So lyd då alle bodi og alle loverne mine, og liv etter deim, so landet ikkje skal støyta dykk ut att, det landet som eg fører dykk til og vil lata dykk bu i! **23** Far ikkje etter skikkarne åt det folket som eg jagar ut for dykkar skuld! Dei gjorde alt dette; då fekk eg stygg til deim, **24** og eg sagde til dykk: De skal få landet deira, eit land som fløymer med mjølk og honning; eg vil gjeva dykk det til eiga, eg, Herren, dykkar Gud, som hev skilt dykk ut frå alle andre folk. **25** Difor skal de skilja millom reine og ureine dyr og reine og ureine fuglar, og ikkje gjera dykk sjølve ufysne med å eta dei dyri eller fuglarne eller noko av det kreket som eg hev skilt ut, og sagt de skal halda for ureine. **26** De skal vera meg heilage; for eg, Herren, er heilag, og eg hev skilt dykk ut frå alle andre folkeslag, so de skal høyra meg til. **27** Er det nokon mann eller noko kvende som fer med å mana fram draugar eller spåvette, so skal dei lata livet: dei skal steinast i hel, og blodet deira kjem på deim sjølve.»»

21 Og Herren sagde til Moses:

«Tala til prestarne, Arons-sønerne, og seg med deim: «Ein prest må ikkje gjera seg urein for landsmennerne sine med å røra noko lik, **2** minder det er ein av hans næmaste skyldfolk, anten mor eller far eller son eller dotter eller bror, **3** eller ei syster som var møy og endå høyrd til ætti, med di ho ikkje var burtgift; henne kann han koma nær, um ho ligg lik; **4** men ei som var gift kona, må han ikkje røyva; for då gjer han seg urein for landsfolket sitt, og vanhelgar seg. **5** Prestane må ikkje raka seg snaude i kruna, og ikkje stytta skjegget sitt, og ikkje skjera seg i holdet. **6** Heilage skal dei vera for sin Gud, dei må ikkje vanhelga namnet hans; for det er dei som ber fram eldoffer til Herren, maten åt deira Gud; di skal dei vera heilage. **7** Ingen av deim må gifta seg med ei skjøkja eller ei kvinne som er utskjemd, heller ikkje med ei som er skild frå mannen sin; heilag skal presten vera for sin Gud, **8** og du skal halda honom heilag; for det er han som ber fram maten åt din Gud: heilag skal han vera deg; for eg er heilag, eg, Herren, som helgar dykk. **9** Og dersom ei prestedotter skjemdar seg med ulivnad, so vanhelgar ho far sin: ho skal

brennast på bål. 10 Den presten som er yver alle brørne sine, han som fær salvingsoljen på hovudet sitt, og vert vigd til øvsteprest og klædd i den heilage bunaden, han må ikkje ganga med uflitt hår, og ikkje riva sund klædi sine. 11 Han må ikkje ganga inn til noko lik; ikkje far eller mor di heller må han koma nær, etter dei hev andast; for då vert han urein. 12 Han må ikkje ganga ut or det heilage huset, so han vanhelgar heilagdomen åt sin Gud; for vigsla av Guds salvingsolje er yver honom. Eg er Herren! 13 Han skal taka ei rein møy til kona. 14 Ei enkja, eller ei kvinne som er fråskild eller utskjemd, eller ei skjøkja, slik ei må han aldri gifta seg med. Berre ei møy av folket sitt må han egta; 15 elles vanhelgar han ætti si millom folket. Kom i hug: det er eg, Herren, som hev helga honom!»» 16 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 17 «Tala til Aron og seg: «Er det nokon av ætti di no eller i komande tider, som hev eit lyte, so må han ikkje ganga innåt og bera fram maten åt sin Gud. 18 Ingen som det er noko lyte på, må ganga innåt, ingen som er blind eller halt eller haremynt, eller hev ein vanskapt lem 19 eller ein broten fot eller arm, 20 eller som er krylryggja eller skinnturr, eller som hev ein kvit flekk på augnestenen, eller hev skabb eller gardorm eller slit i pungarne. 21 Ingen etterkomar av Aron, presten, som hev noko lyte, må ganga innåt og bera fram eldofferi åt Herren; det er lyte på honom: han må ikkje ganga innåt og bera fram maten for sin Gud. 22 Han må nok eta av retterne åt sin Gud, både dei høgheilage og dei heilage; 23 men etter di det er lyte på honom, må han ikkje ganga fram til forhenget, og ikkje koma innåt altaret; for då vanhelgar han heilagdomane mine. Kom i hug: det er eg, Herren, som hev helga deim.»» 24 Og Moses sagde alt dette til Aron og søerne hans og til heile Israels-lyden.

22 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 2 «Seg til Aron og søerne hans at dei lyt sjå seg vel fyre med dei heilage gåvorne som Israels-folket vigjer åt meg, so dei ikkje vanhelgar mitt heilage namn. Eg er Herren! 3 So skal du segja med deim: «Dersom nokon av ætti dykker, no eller i framtid, røyver dei heilage gåvorne som Israels-folket vigjer åt Herren, medan det er noko ureint på honom, so skal han rydja burt or augnesyni mi. Kom i hug: eg er Herren! 4 Ingen av etterkomarane hans Aron som er spillsjuk eller hev sådflo, må eta av dei vigde gåvorne, fyrr han er rein att. Kjem ein av deim nær nokon som hev vorte urein av eit lik, eller gjeng sådet frå honom um natti, 5 eller kjem han innåt noko krek som folk vert ureine av, eller noko menneske som på ein eller annan måte hev vorte ureint, 6 hev nokon av deim røyvt noko sovore, so er han vera urein alt til kvelds, og må ikkje eta av dei vigde gåvorne, fyrr han hev lauga

likamen sin i vatn. 7 Når soli hev gladt, er han rein att, og sidan kann han eta av dei vigde gåvorne; for det er maten hans. 8 Det som er sjølvdaudt eller ihelrive, må han ikkje eta; då vert han urein. Kom i hug: eg er Herren! 9 Dei skal halda dei bodi eg hev gjeve deim, so dei ikkje ber synd for slike ting og lyt døy for di dei hev vanhelga det som er heilagt. Kom i hug: det er eg, Herren, som hev helga det! 10 Ingen framand må eta av det som heilagt er. Ingen som er busete eller leigekar hjå ein prest, må smaka på dei vigde rettarne. 11 Men hev presten kjøpt seg ein tenar for pengar, so kann han eta av deim; like eins dei tenarane som er fødd i huset hjå presten: dei kann eta av maten hans. 12 Når ei prestedotter er gift med ein framand mann, so må ho ikkje eta av dei heilage offergåvorne. 13 Men hev ho vorte enkja, eller er skild frå mannen, og ikkje hev born, og ho so kjem attende til far sin og bur i huset heime hjå honom liksom i ungdomen, so kann ho eta av maten åt far sin; men ingen uskyld må eta av den maten. 14 Hev nokon ete uviljande av dei vigde gåvorne, so skal han gjeva presten lika for det, og leggja attåt femteparten av verdet. 15 De må ikkje vanhelga dei heilage gåvorne frå Israels-folket - det som dei vigjer åt Herren - 16 og lata deim føra syndeskuld yver seg med å eta av dei heilage retterne dykker. Kom i hug: det er eg, Herren, som helgar deim!»» 17 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 18 «Tala til Aron og søerne hans og til heile Israels-folket, og seg til deim: «Når nokon av Israels-ætti eller av dei framande i Israel kjem med ei offergåva, anten det er ei som er utlova, eller ei gåva i godvilje som dei vil bera fram til brennoffer åt Herren, 19 då lyt offeret vera so at de kann tekjkast Herren med det: ein lytelauk ukse eller ver eller bukk. 20 Noko som det er lyte på, må de ikkje bera fram; for det tekjkast de ikkje Herren med. 21 Og når nokon ber fram eit takkoffer åt Herren av storfeet eller småfeet, anten det er ein lovnad han vil løysa, eller det er ei gåva i godvilje, so lyt det vera eit lytelauk dyr, dersom offeret skal tekjkast Herren; det må ikkje finnast nokor veila på det. 22 Dyr som er blinde eller beinbrogne eller skamførde, eller som hev verksår eller skabb eller gardorm, deim må de ikkje bera fram for Herren og leggja på altaret hans til offermat. 23 Ein ukse eller sau som hev for lange eller for stutte lemer, kann du hava til eit offer i godvilje; men til lovoffer høver dei ikkje. 24 Gjelde dyr, anten dei er klakka eller kruste eller rivne eller skorne, skal de ikkje bera fram for Herren. Ikkje skal de gjera slikt i dykker eige land, 25 og ikkje skal de kjøpa sovorne dyr av framande, og bera dei fram til mat for dykker Gud; for dei er utskjemde, det er lytedyr: med slike offer vinn de ikkje Guds nåde!»» 26 Og Herren tala endå

meir til Moses, og sagde: 27 «Når ein kalv eller eit lamb eller eit kid er tilkome, skal dei fylgja mor si sju dagar; men fra den åttande dagen og sidan vil Herren tekkjast med deim, i fall de ber dei fram til offermat. 28 Kui og kalven hennar eller søya og lambet hennar skal de ikkje slagta på ein dag. 29 Når de ber fram eit lov- og takkoffer, skal de gjera det so at Herren hev hugnad av dykk: 30 De skal eta det upp same dagen, og ikkje leiva noko av det til morgons. Kom i hug: eg er Herren! 31 So haltd då bodi mine, og liv etter deim! Eg er Herren: 32 Vanhelga ikkje mitt heilage namn, men lat det helgast hjå Israels-folket! Kom ihug: eg er Herren, som hev helga dykk, 33 og som fylgde dykk ut or Egyptarlandet og vil vera dykkar Gud - eg, Herren.»

23 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 2 «Tala til Israels-folket, og seg til deim: «No skal eg nemna dykk Herrens høgtider, dei dagarne som de skal kalla folket i hop til eit heilagt møte og halda høgtid for meg! 3 Seks dagar lyt de arbeida og vera onnuge; men den sjuande dagen skal vera heil kviledag, med heilagt møte. Då må de ikkje gjera noko arbeid; i alle heimarne dykkar skal det vera ein kviledag, viggd åt Herren. 4 Herrens høgtider, dei heilage møti som de skal kalla i hop, kvart på si visse tid, det er desse: 5 Den fjortande dagen i den fyrste månaden, soleglads bil, tek Herrens påskehelg til. 6 Og den femtande dagen i den same månaden skal de halda sôtebrødhelgi for Herren. I sju dagar skal de eta usyrt brød; 7 den fyrste dagen skal de halda eit heilagt møte, og må ikkje gjera noko utearbeit, 8 og alle dei sju dagarne skal de bera fram offermat åt Herren; den sjuande dagen skal de og halda eit heilagt møte, og noko utearbeit må de ikkje gjera då heller.»» 9 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 10 «Tala til Israels-folket, og seg med deim: «Når de kjem til det landet som eg vil gjeva dykk, og haustar inn kornet der, so skal de koma til presten med det fyrste kornbandet av nygrøda, 11 og han skal svinga det att og fram for Herrens åsyn, so Herren kann hava hugnad av dykk; dagen etter helgi skal presten svinga kornbandet. 12 Og same dagen som de svingar kornbandet, skal de bera fram eit årsgamalt lamb som er lytelauast, til brennoffer åt Herren. 13 Grjonofferet som fylgjer med, skal vera two kannor fint mjøl, blanda med olje - då er det ein offerrett åt Herren, som gjev god ange - og drykkofferet ei halv kanne vin. 14 Og brød eller steikte aks eller rått korn må de ikkje eta fyre den dagen, ikkje fyrre de hev bore fram den gåva som er etla åt dykkar Gud. Det skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykkar i kvar ein heim. 15 Frå den fyrste dagen etter helgi, frå den dagen de bar fram kornbandet som skulde svingast for Herrens åsyn,

skal de telja sju fulle vikor: 16 femti dagar skal de telja, til dagen etter den sjuande vika, og då skal de bera fram eit nytt grjonoffer for Herren. 17 Two vigslingsbrød skal de koma med frå heimarne dykkar; i deim skal det vera two kannor fint mjøl, og dei skal vera syrte; det skal vera nygrødeoffer åt Herren. 18 Og attåt brødet skal de bera fram sju årsgamle lytelause lamb og ein ung ukse og two verar til brennoffer åt Herren, og det grjonofferet og dei drykkofferi som fylgjer med: det er ein offerrett for Herren, som det angar godt av. 19 Til syndoffer skal de ofra ein geitebukk, og til takkoffer two årsgamle lamb; 20 deim skal presten svinga att og fram for Herrens åsyn saman med nygrødebrødet; dei skal vigjast åt Herren, og høyra presten til. 21 Og same dagen skal de kalla folket i hop, og halda eit heilagt møte; de må ikkje gjera noko utearbeit den dagen. Dette skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykkar i kvar ein heim. 22 Og når de haustar kornet av åkrane dykkar, skal du ikkje skjera kornet for vel utåt reini, og dei aksi som ligg att etter skurden, skal du ikkje plukka upp; du skal etla deim att åt dei fatige og framande. Kom i hug: eg er Herren, dykkar Gud!»» 23 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 24 «Tala til Israels-folket og seg: «Den fyrste dagen i den sjuande månaden skal de halda helg; då skal luren ljoma og minna dykk, og de skal halda eit heilagt møte. 25 Den dagen må de ikkje gjera noko utearbeit, og de skal bera fram offermat for Herren.»» 26 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 27 «So den tiande dagen i den same sjuande månaden er det soningsdag. Det skal vera ein heilag møtedag for dykk, og de skal fasta og bera fram offermat for Herren. 28 Den dagen må de ikkje gjera noko arbeid; for det er soningsdag; då skal dei gjera soning for dykk framfor åsyni åt Herren, dykkar Gud. 29 Alle som ikkje fastar den dagen, skal rydjast ut or ætti si. 30 Og den som gjer noko arbeid, honom vil eg tyna midt ibland folket hans. 31 Ikkje det minste grand må de gjera den dagen; det skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykkar i kvar ein heim. 32 Ein kvile- og helgedag skal det vera for dykk, og de skal fasta; frå niande dags kvelden i den månaden til kvelden etter skal de halda heilagt.»» 33 Og Herren tala endå meir til Moses, og sagde: 34 «Tala til Israels-folket og seg: «Frå den femtande dagen i den same sjuande månaden skal de halda lauvhyttehelg for Herren i sju dagar. 35 Den fyrste dagen skal de halda eit heilagt møte, og noko utearbeit må de ikkje gjera. 36 Sju dagar skal de bera fram offermat for Herren; og den åttande dagen skal de halda eit heilagt møte, og bera fram offermat for Herren. Då er det stor samlingshøgtid, og de må ikkje gjera noko utearbeit. 37 Dette er dei høgtiderne då de

skal kalla folket i hop til heilagt møte og bera fram offer for Herren: brennoffer og grjonoffer, slagtoffer og drykkoffer, kvart til si tid, 38 umfram Herrens kviledagoffer, og umfram gåvorne dykkar og alle dei offeri de hev lova, eller kjem til Herren med av dykk sjølve. 39 Men frå den femtande dagen i den sjuande månaden, når de samlar grøda i hus, skal de høgtida Herrens pilegrimshelg i sju dagar. Den første dagen skal det halda heilag, og den åttande dagen skal det halda heilag. 40 Og den første dagen skal de taka fagre frukter og palmegreiner og lauvrike buskor og seljekvister, og glede dykk for Guds åsyn i sju dagar. 41 Soleis skal de kvart år halda pilegrimshelg for Herren i sju dagar; det skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykkar. I den sjuande månaden skal de halda den helgi. 42 Då skal de bu i lauvhytter i sju dagar; alle som er fødde og borne i Israel, skal bu i lauvhytter, 43 so etterkomarane dykkar skal minnast at eg let Israels-sønerne bu i lauvhytter då eg fylgte deim ut or Egyptarlandet, eg, Herren, deira Gud.»» 44 Og Moses kunngjorde Herrens høgtider for Israels-folket.

24 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 2 «Seg med Israels-folket at dei skal koma med skir olje av sundstøytte oljebær til ljosestaken, so lamporne stødt kann setjast upp! 3 Utanfor tæpet som heng attfor lovtavlekista i møtetjeldet, skal Aron stella lamporne so dei kann lysa for Herrens åsyn frå kveld til morgen, stødt og stendigt; det skal vera ein fast sed hjå dykk og etterkomarane dykkar: 4 på den bjarte gullstaken skal han skipa lamporne for Herrens åsyn seint og tidleg. 5 So skal du taka fint mjøl, og baka tolv kakebrød; i kvart brød skal det vera two kanner mjøl. 6 Og deim skal du leggja i two rader, seks i kvar rad, på gullbordet, for Herrens åsyn. 7 Og på kvar rad skal du leggja rein angekvåda; det skal vera eit minningsoffer for brødet, ein offerrett åt Herren. 8 Kvar helg skal han leggja det brødet fram for Herrens åsyn, stødt og stendigt; det skal vera ei æveleg sambandsgåva frå Israels-borni. 9 Og Aron og sønerne hans skal få det og eta det på ein heilag stad; for det hører til det som er høgheilagt av Herrens offermat, og prestarne skal hava rett til det i all æva.» 10 Ein som var son til ei israelitisk kona, men hadde ein egyptar til far, gjekk ein gong inn millom Israels-folket, og han og ein av Israels-mennene kom i trætta med kvarandre i lægret. 11 Og son til den israelitiske kona - ho heitte Sjelomit Dibrisdotter, og var av Dans-ætti - tok til å banna Guds namn og spotta det. 12 Då førde dei honom burt til Moses, og sette honom fast til dei kunde få ein orskurd av Herrens munn. 13 Og Herren tala til Moses, og sagde: 14 «Før spottaren ut or lægret, og alle dei som hører på det, skal leggja henderne på hovudet hans,

og heile lyden skal steina honom. 15 Og til Israels-folket skal du segja: «Den som bannar sin Gud, lyt lida for syndi si, 16 og den som spottar Herrens namn, han skal lata livet; heile lyden skal steina honom i hel; anten han er framand eller fødd og borene i landet, so skal han lata livet, so sant han hev spotta Guds namn. 17 Slær nokon ein mann i hel, so skal han lata livet. 18 Den som slær i hel eit krøter, skal gjeva like for det, liv for liv. 19 Valdar nokon at grinnen hans fær skade på likamen, so skal dei gjera det same med honom som han hev gjort med grinnen: 20 brot for brot, auga for auga, tonn for tonn; det meinet han hev gjort ein annan, skal han sjølv få. 21 Den som slær i hel eit krøter, skal gjeva lika for det; men den som slær i hel eit menneskje, skal lata livet. 22 Det er same retten for dykk alle, for den framande likso vel som for den som er fødd og borene i landet; for eg, Herren, er dykkar Gud.»» 23 Og Moses kunngjorde dette for Israels-folket, og dei førde spottaren ut or lægret, og steina honom i hel: Israels-mennene gjorde som Herren hadde sagt til Moses.

25 Og Herren tala atter til Moses på Sinaifjellet, og sagde: 2 «Tala til Israels-folket, og seg til deim: «Når de kjem til det landet som eg vil gjeva dykk, so skal landet halda helg for Herren og kvila: 3 Seks år skal du så åkeren din, og seks år skal du kylla vintrei dine, og sanka det som jordi gjev av seg; 4 men det sjuande året skal vera ei kviletid for landet, ei helg som er viggd åt Herren: då skal du ikkje så åkeren din, og ikkje kylla vintrei. 5 Det kornet som renn upp av seg sjølv etter fjorgrøda, skal du ikkje skjera, og druvorne på det ukyltte vintreet skal du ikkje sinka: Eit kvileår skal det vera for landet. 6 Og det som jordi ber i kviletidi, skal vera til føda for dykk alle: for deg og drengen din og tenestgjenta di og leigekaren og buseten som held til hjå deg; 7 og bufeet ditt og vilddyri som er i landet, skal og eta av all den grøda som veks. 8 So skal du telja fram sju kvileår, sju gonger sju, so tidi som svarar til dei sju kvileåri, vert ni og fyrti år; 9 og den tiande dagen i den sjuande månaden skal du blåsa i lur; på soningsdagen skal de lata luren ljoma i heile landet dykkar. 10 Og de skal helga det femtiande året, og lysa ut fridom for alle som i landet bur. Det skal vera eit jubelår for dykk; då skal de koma attende kvar til sin odel og venda heim att kvar til si ætt. 11 Eit jubelår skal det femtiande året vera for dykk: ikkje skal de så, og ikkje skal de hausta det sjølvsådde kornet, og ikkje skal de sanka druvorne av det ukyltte vintreet. 12 For det er eit jubelår: det skal vera heilagt for dykk; på marki skal de henta maten etter kvart som de treng honom. 13 I jubelåret skal kvar få att odelsgarden sin. 14 Når du sel noko til landsmannen din eller kjøper noko

av honom, so skal de ikkje gjera urett mot kvarandre. 15 Kjøper du jord av honom, so skal du telja dei åri som er lidne frå jubelåret, og han skal rekna etter kor mange åringer det er att. 16 Etter som det då er mange eller få år att, skal prisen auka eller minka; for det er berre eit visst tal med avlingar han sel deg. 17 Gjer ikkje urett mot kvarandre; hav age for dykkar Gud! Kom i hug: eg, Herren, er dykkar Gud! 18 Lyd loverne mine, og haldt bodi mine og liv etter deim, so skal de bu trygt i landet; 19 landet skal gjjeva dykk grøda si, og de skal hava nøgdi å liva av, og sitja der trygt. 20 Og dersom de spør: «Kva skal me eta i det sjuande året, når me ikkje sår og ikkje samlar inn grøda vår?» 21 so må de vita at i det sette året vil eg senda dykk mi velsigning, og de skal få so rik ei grøda, at ho rekk til for tri år. 22 Når de sår i det åttande året, skal de endå eta av fyrrårsavlen; alt til grøda kjem det niande året, skal de leva av den gamle avlen. 23 Jordi må de ikkje selja for ollo; for det er eg som eig landet; de er berre framande og leiglendingar hjå meg. 24 Difor skal det i heile landet dykkar gjelda løysingsrett for jord: 25 Dersom det gjeng ut for grannen din, og han lyt selja noko av garden sin, so skal næmaste odelsmannen koma og løysa att det som skyldingen hans hev selt. 26 Finst det ingen som kann løysa att jordi for honom, og han sjølv fær so mykje med hand at han kann greida løysingssummen, 27 so skal han rekna frå dei åri som er lidne sidan han selde, og gjjeva den han selde til lika for det som att er; då vert eigedomen hans; 28 men er han ikkje god til å greida det han skal ut med, so skal jordi høyra kjøparen til alt til jubelåret; i jubelåret vert ho fri og kjem under den gamle eigaren. 29 Når ein sel eit stovehus i ein by med murar ikring, so gjeld løysingsretten berre for ei tid; so lenge som eit år etter huset vart selt, skal han hava rett til å løysa det att. 30 Vert ikkje huset attløyst fyr eit fullt år er lide, so skal det - so framt det ligg i ein by med murar ikring - falla under den som hev kjøpt det, og høyra honom og etterkomarane hans til for godt, og det vert ikkje fritt i jubelåret. 31 Men husi i småbyar som det ikkje er murar ikring, skal rekna til landet; dei kann løysast att, og i jubelåret vert dei frie. 32 Er det levitbyarne det gjeld, husi i dei byarne som høyrrer Levi-sønerne til, so varer løysingsretten for alle tider. 33 Og um nokon av Levi-sønerne ikkje løyser att eit hus han hev selt, so vert huset fritt i jubelåret, so framt det ligg i fedrebyen hans; for husi i dei byarne som høyrrer levitarne til, er deira odel millom Israels-folket. 34 Heller ikkje må beitemarki kring byarne deira seljast; ho skal høyra deim til for alle tider. 35 Når det gjeng ut for grannen din, og han ikkje kann greida seg lenger, so skal du halda handi yver honom, og han skal

liva hjå deg som ein framand eller busete. 36 Du må ikkje taka renta eller yvermål av honom; du skal hava age for din Gud, og lata grannen din liva med deg. 37 Du må ikkje låna honom pengar på den måten at han skal gjjeva deg renta, eller mat på den måten at han skal gjjeva deg noko attpå. 38 Kom i hug: Eg er Herren, dykkar Gud, som fylgde dykk ut or Egyptarlandet og vil gjjeva dykk Kana'ans-landet og vera dykkar Gud. 39 Når grannen din vert utarma og lyt selja seg til deg, so skal du ikkje lata honom gjera slavearbeid for deg. 40 Han skal vera hjå deg som ein leigekar eller busete, og arbeide hjå deg til jubelåret; 41 då skal han flytja frå deg, både han og borni hans, og fara heim att til ætti si og fedregarden. 42 For dei er mine tenrarar, eg henta deim ut or Egyptarlandet; dei må ikkje seljast som ein sel ein slave. 43 Du må ikkje vera hard med deim; du skal hava age for din Gud. 44 Vil du få deg tenestdrengjer eller tenestgjentor som skal vera din eigedom, so kann du kjøpa både drengjer og gjentor av heidningarne som bur rundt ikring dykk, 45 og like eins av borni åt innflytjarane som held til hjå dykk; av deim og etterkomarane deira som bur hjå dykk og er fødde i landet dykkar, kann de kjøpa dykk tenrarar som de må eiga, 46 og kann lata borni dykkar få i arv etter dykk med full eigedomsrett; deim kann de bruku til slavar so lenge de vil; men brørne dine, Israels-borni, må du ikkje gjera deg til herre yver - bror yver bror! 47 Når ein framand eller innflutt mann hjå deg kjem til velstand hjå dykk, og landsmannen din som bur innmed han, vert utarma, og lyt selja seg til den innflutte framande mannen, eller til ein som er runnen av framand rot, 48 so kann han løysast ut att, etter han hev selt seg. Ein av brørne hans lyt då løysa honom ut, 49 eller farbroren eller son åt farbroren eller ein annan av det næmaste skyldfolket i ætti hans; og fær han utkoma til det, so kann han løysa seg ut sjølv. 50 Når han då gjer upp med den han hev selt seg til, skal dei rekna ut tidi frå det året han selde seg og til jubelåret: kjøpesummen skal bytast med åretalet, og det skal vera som han hadde vore leigekar hjå honom og arbeidt etter dagen. 51 Er det endå mange år att, so skal han i utløysnad leggja so mykje av kjøpesummen som svarar til dei åri; 52 og er det få år att til jubelåret, so skal han gjera upp med honom for deim; han skal i utløysnad gjeeva det som svarar til dei åri han er attskuldig. 53 Han skal vera jamgod med ein leigekar som arbeider hjå ein mann år for år; du skal ikkje tola at dei fer hardt med honom. 54 Vert han ikkje utløyst på den måten som nemnt er, so vert han fri i jubelåret, både han og borni hans. 55 For meg høyrrer Israels-sønerne til, og er tenrarane mine - mine tenrarar er dei; eg henta deim ut or Egyptarlandet, eg, Herren, dykkar Gud.

26 De skal ikkje gjera dykk avgudar, og ikkje reisa gudebilæte eller minnestolpar eller setja bilætsteinar i landet dykker og kasta dykk på kne for deim. Eg, Herren, er dykker Gud. 2 Helgarne mine skal de halda, og hava age for heilagdomen min. Kom i hug: eg er Herren! 3 Lyder de no mine lover og agtar på ordi eg tala, og gjer de som eg hev sagt dykk, 4 so skal eg senda dykk regnet i rette tid, når det treng det, og jordi skal gjeva si grøda, og hagetrei si alda. 5 Treskjartidi skal vera hjå dykk til vinonni byrjar, og vinonni vara til vinteren, og de skal eta dykk mette av maten som de hev avla, og liva trygge i landet. 6 Fred vil eg gjeva i landet: de skal liggja og kvila, og ingen skal skræma dykk upp; udri, deim vil eg øyda, so dei kver burt ifrå landet, og sverd skal'ke herja i riket; 7 uvenerne skal de elta, og dei skal stupa framfor dykk: 8 fem av dykk skal jaga eit hundrad, og hundrad jaga ti tusund, og fiendarne falla for sverdet. 9 Med milda vil eg dykk møta, og lata dykk aukast og veksa og signa sambandet med dykk. 10 Fjorgamalt korn skal de eta, til dess de lyt rydja det undan, so de fær rom åt det nye. 11 Eg vil bu og byggja ibland dykk, og aldri leidast utav dykk. 12 Imillom dykk vil eg ferdast, og dykker Gud vil eg vera, og de skal vera mitt folk. 13 Eg er dykker Gud, eg, Herren, som henta dykk ut or Egyptarlandet, der som de traela for andre; eg braut sund stengern' i oket, so de kunde ganga rake. 14 Men vil de'ke høyra på meg, og gjer de'ke alt det eg baud dykk, 15 mismæter de mine rettar og leidest loverne mine, so de ikkje gjer som eg sagde, og bryt de sambandet med meg, 16 so gjev eg dykk likt for like: då søkjer eg dykk med fælksa, med sott som tærer og brenner, sykja som sløkkjer ut augo og syg magti or livet. Til fånyttes sår de ut kornet; for uvenern' et det de avlar. 17 Eg kvesser augo imot dykk: for fienden skal de rjuka, uvenen skal trakka dykk ned; de skal røma, um ingen er etter dykk. 18 Og vil de endå'ke lyda, so skal eg refsa dykk meir, sju gonger, for synderne dykker. 19 Eg bryt dykker ovmod og magt: eg gjer dykker himmel som jarn, og jordi dykker som kopar. 20 Då øyder de nyttaust krafti; for jordi gjev ingi grøda, og trei gjev ingi alda. 21 Og gjer de meg endå imot, og vil de'ke høyra på meg, so slær eg dykk endå sju gonger, som synderne dykker er verde. 22 Imot dykk sender eg udyr som ranar borni ifrå dykk, og drep ned bufeet dykker, og veld at de tynnest i talet, so vegarne dykker vert aude. 23 Og let de dykk endå'ke tukta, men driv på og gjer meg imot, 24 so gjer eg og dykk imot, og slær dykk endå sju gonger for alt det som de hev synda; 25 eg sender eit sverd yver dykk, som skal hemna pakti de braut; og samlar de dykk i byarn', so sender eg sott inn ibland dykk, og de skal falla i fiendehand. 26 Eg skal minka soleis

på maten, som var dykkar styrk og studnad, at tie konor skal steikja brødet åt dykk i ein omn; dei skal gjeva det att etter vegt, og de skal'ke få eta dykk mette. 27 Og høyrer de endå'ke på meg, og herder de på og trassar, 28 so fer eg imot dykk med vreide, og refsar dykk endå sju gonger for alle syndern' de gjorde. 29 Då skal de nøydast til eta kjøtet av sønerne dykker og kjøtet av dykker døtter. 30 Eg skal øyda høgderne dykker, og rydja solstolparne ut, og kasta dykker eigne lik på liki av skarnsgudarne dykker; for de byd mitt hjarta imot. 31 Eg vil leggja byarn' i røys, og riva templi ned, og vil ikkje ansa angen som stig upp frå offeri dykker; 32 eg skal gjeva landet so audit, at fiendarne som bur der skal fæla. 33 Og dykk skal eg spreida bland folki; med drege sverd skal eg elta dykk, og landet dykker skal verта ei audn, og byarne skal verتا røysar. 34 Då skal landet få njota si kvild, alt med det lyt liggja i øyde og de er i fielandet - ja då skal landet få kvila og halda helgerne sine; 35 alt med det ligg audit, skal det kvila; då skal det få seg den helgekvildi det ikkje fekk i kvileåri, so lenge de endå budde der. 36 Men dei av dykk som er att, skal eg gjeva slik rædsla i hjarta, med dei held til i fielandi, at ljoden av eit fjukande lauv skal skræma deim upp og jaga deim av, som når ein rømer for sverdet; dei skal falla, um ingen er etter deim. 37 Dei skal snåva og detta, ein yver hin, som dei hadde sverdet i hælarn', endå det er ingen som elter. De skal ikkje stå dykk mot uvenern' dykker, 38 men ganga til grunns millom heidningarne, og fielandet skal tæra dykk upp. 39 Og dei av dykk som endå er att, skal visna burt i fielandi for broti som dei hev gjort, og for broti åt federne sine; dei skal folna burt liksom dei. 40 Då skal dei stå til sine brot og broti åt sine feder, at dei fall ifrå meg, og sveik meg, og gjorde meg tvert imot, 41 so eg og laut stå deim imot, og dreiv deim til fielandet - og bøygjer dei så sine hjarto, so harde og stride dei er, og fær dei då kvitta si skuld, 42 Og so skal eg minnast mitt samband med Jakob og Isak og Abram, og landet skal eg og minnast. 43 Men landet lyt først vera kvitt deim, og njota helgarne sine med det ligg audit etter deim; og dei lyt bøta si skuld, etter di dei vanda mi lov, og bodet mitt baud deim imot. 44 Men endå um det er so, og dei er i fielandet, vil eg ikkje vanda deim reint eller skjota deim heiltupp ifrå meg: eg vil ikkje rydja deim ut og brijota sambandet med deim; for eg, Herren, er deira Gud. 45 Eg vil minnast mi pakt med dei gamle, som eg henta ut or Egyptarland midt for augo på heidningefolki, og var deira Gud, eg, Herren!» 46 Dette er dei bodi og rettarne og loverne som Herren settet millom seg og Israels-folket på Sinaifjellet og let Moses kungjera for deim.

27 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: **2** «Tala til Israels-folket, og seg til deim: «Når ein hev lova å vigja seg sjølv eller eit anna menneskje til Herren, og sidan vil løysa seg frå lovnaden med penger, so skal du verdsetja den som er burtlova: **3** Verdet på ein mann som er millom tjuge og seksti år, skal vera femti sylvdalar i heilag mynt; **4** er det eit kvende, so skal du setja verdet til tretti dalar. **5** Eit menneskje som er millom fem år og tjuge år, skal du setja i tjuge dalar dersom det er ein kar, og i ti dalar dersom det er eit kvende. **6** Er det eit barn millom ein månad og fem år, so skal verdet på ein gut vera fem sylvdalar, og på ei gjenta tri sylvdalar. **7** Deim som er seksti år eller meir, skal du setja i femtan dalar i fall det er menner, og i ti dalar i fall det er kvende. **8** Er nokon so fatig at han ikkje kann greida ut pengarne, so skal dei koma til presten med honom, og presten skal setja verdet etter hans utkoma som gjorde lovnaden. **9** Er det eit dyr som er burtlova, eit av deim som folk ber fram til offer for Herren, so skal alt ein gjev Herren av slikt, reknast for heilagt. **10** Ein må ikkje byta det um eller gjeva eit anna dyr i staden, korkje eit ringt for eit godt eller eit godt for eit ringt. Byter ein det like vel i eit anna dyr, so skal både two gjelda for heilage. **11** Men er det eit ureint dyr, eit av deim ein ikkje kann gjeva Herren i offergåva, so skal det leidast fram for presten, **12** og presten skal verdsetja det, etter som det er til, godt eller ringt; det som presten set det i, det skal vera prisn på det. **13** Vil eigaren løysa det att, so lyt han leggja femteparten meir enn det er verdsett til. **14** Når ein hev lova å vigja huset sitt til Herren, so skal presten verdsetja det etter som det er til, godt eller ringt, og det som presten set det i, skal gjelda for rette verdet. **15** Vil den som hev lova burt huset løysa det att, so skal han leggja femteparten yver det verdet; då vert det hans. **16** Når ein hev lova burt noko av odelsjordi si til Herren, so skal verdet retta seg etter sådmengdi: ein åker på halvtridje tunnesåd bygg skal svara til femti sylvdalar. **17** Hev han lova burt jordi alt ifrå jubelåret, so skal det verdet gjelda fullt. **18** Men er det etter jubelåret han hev lova henne burt, so skal presten rekna ut verdet etter dei åri som er att til komande jubelår, og prisn skal setjast ned etter måten. **19** Hev ein lova Herren eit stykke av jordi si, og sidan vil løysa det, skal han leggja femteparten yver verdet, so skal han få det. **20** Løyser han det ikkje, og like vel sel det til ein annan, so kann det ikkje løysast meir; **21** når då jubelåret kjem, og jordi vert fri, skal ho høyra Herrens heilagdom til, liksom jord som er vigsla; presten skal hava eigedomsretten til henne. **22** Når ein hev lova Herren eit stykke jord som han hev kjøpt, og som ikkje er hans odel, **23** so skal presten rekna ut verdet til komande jubelår, og mannen skal greida ut pengarne med det same, og vigja deim åt Herren. **24** I jubelåret fell jordi attende til den han kjøpte av, og som hev odelen. **25** All verdsetjing skal vera i heilag mynt, etter tjuge gera i dalaren. **26** Det som er frumbore i buskapen, kann ikkje lovast burt; etter di det er frumbore, er det longe Herrens eigedom; anten det er storfe eller småfe, so høyrer det Herren til. **27** Er det ureine dyr, so kann ein løysa deim att etter verdet, men lyt då leggja attåt femteparten; vert dei ikkje attløyste, so kann dei seljast for verdet. **28** Det som ein vigsler åt Herren av eigedomen sin, anten det er folk eller fe eller odelsjord, det kann ikkje seljast og ikkje løysast att; alt som er vigsla, er høgheilagt og høyrer Herren til. **29** Ingen mann som er bannstøytt, kann verta attløyst; han lyt lata livet. **30** All tiend av jordi, av grøda på marki og av alda på trei, høyrer Herren til, og til Herren skal ho vigjast. **31** Vil ein løysa att noko av tiendi, skal han leggja femteparten yver verdet. **32** Og av alt bufeet, både stort og smått, alt som kjem under hyrdingstaven, skal tiande kvart dyr vigjast til Herren. **33** Ein skal ikkje sjå etter um det er godt eller ringt, og ikkje byta det um. Vert det bytt i eit anna dyr, so skal dei høyra heilagdomen både, og kann ikkje verta attløyste.»» **34** Dette var dei loverne som Herren gav Moses på Sinaifjellet og baud honom kunngjera for Israels-folket.

4 Mosebok

1 So var det den fyrste dagen i den andre månaden året etter dei hadde fare frå Egyptalandet, då tala Herren til Moses på Sinaiheidi, i møtetjeldet, og sagde: **2** «De skal taka tal på heile Israels-lyden etter ætter og ættgreiner, og skriva upp namni på alle karar, ein for ein, **3** alle våpnføre menner i Israel som er tjuge år gamle eller meir, skal de mynstra, flokk for flokk, du og Aron. **4** Og med dykk skal det vera ein mann av kvar ætt, den som er hovdingen for alle greinerne i ætti. **5** So heiter dei mennerne som skal vera dykk til hjelp: av Rubens-ætti: Elisur, son åt Sede'ur; **6** av Simeons-ætti: Selumiel, son åt Surisaddai; **7** av Juda-ætti: Nahson, son åt Amminadab; **8** av Issakars-ætti: Netanel, son åt Suar; **9** av Sebulons-ætti: Eliab, son åt Helon; **10** av Josefs-sønerne: Elisama, son åt Ammihud, av Efraims-ætti, og Gamliel, son åt Pedasur, av Manasse-ætti; **11** av Benjamins-ætti: Abidan, son åt Gideoni; **12** av Dans-ætti: Ahiezer, son åt Ammisaddai; **13** av Assers-ætti: Pagi, son åt Okran; **14** av Gads-ætti: Eljasaf, son åt Re'uvel; **15** av Naftali-ætti: Ahira, son åt Enan.» **16** Dette var dei som var kalla til formenner for lyden, dei høgste i fedreætterne sine, hovdingarne yver Israels-folket. **17** So henta Moses og Aron dei mennerne som var namngjevne, **18** og fyrste dagen i andre månaden kalla dei lyden i hop til eit ålmannamøte; og alle som var yver tjuge år, vart innskrivne i manntalet med namn, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **19** soleis som Herren hadde sagt; og Moses mynstra deim på Sinaiheidi. **20** Fyrst mynstra han Rubens-sønerne - deim som var ætta frå Ruben, eldste son åt Israel - og då alle våpnføre menner av Rubens-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **21** so var det seks og fyrti tusund og fem hundrad mann. **22** So mynstra han Simeons-sønerne og ætterne deira, og då alle våpnføre menner av Simeons-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **23** so var det ni og femti tusund og tri hundrad mann. **24** So mynstra han Gads-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Gads-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **25** so var det fem og fyrti tusund og seks hundrad og femti mann. **26** So mynstra han Juda-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Juda-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **27** so var det fire og sytti tusund og seks hundrad mann. **28** So mynstra han Issakars-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Issakars-folket,

frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **29** so var det fire og femti tusund og fire hundrad mann. **30** So mynstra han Sebulons-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Sebulons-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **31** so var det sju og femti tusund og fire hundrad mann. **32** So mynstra han Josefs-sønerne og ætterne deira: Då alle dei våpnføre av Efraims-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **33** so var det fyrti tusund og fem hundrad mann; **34** og då alle dei våpnføre av Manasse-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **35** so var det two og tretti tusund og two hundrad mann. **36** So mynstra han Benjamins-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Benjamins-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **37** so var det fem og tretti tusund og fire hundrad mann. **38** So mynstra han Dans-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Dans-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **39** so var det two og seksti tusund og sju hundrad mann. **40** So mynstra han Assers-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Assers-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **41** so var det ein og fyrti tusund og fem hundrad mann. **42** So mynstra han Naftali-sønerne og ætterne deira, og då alle dei våpnføre av Naftali-folket, frå tjugeårsalderen og uppetter, var innskrivne i manntalet, ein for ein, etter ætter og ættgreiner, **43** so var det tri og femti tusund og fire hundrad mann. **44** Dette var dei som vart mynstra, dei som Moses og Aron og Israels hovdingar mynstra; og hovdingarne var tolv i talet, ein for kvar ætt. **45** Og talet på deim som vart mynstra av Israels-sønerne og ætterne deira, alle dei våpnføre av Israel, frå tjugeårsalderen og uppetter, **46** var seks hundrad og tri tusund og fem hundrad og femti; so mange var det som vart mynstra. **47** Levitarne og ætterne deira vart ikkje mynstra i hop med dei hine. **48** For Herren sagde til Moses: **49** «Levi-ætti skal du ikkje mynstra eller taka tal på saman med hitt Israels-folket. **50** Set levitarne til å stella med huset som lovi er gøymd i, og med all bunaden i det og alt som høyrer til. Dei skal føra huset og all bunaden, og dei skal taka vare på huset, og lægra seg rundt ikring det. **51** Når huset skal flytjast, so skal levitarne taka det ned, og når det skal reisast, skal levitarne setja det upp; kjem nokon framand innåt, lyt han døy. **52** Israels-sønerne skal

lægra seg flokk i flokk, kvar i sitt eige læger og under sitt eige hermerke, 53 men levitarne skal lægra seg kringum gudshuset, so det ikkje skal koma vreide yver Israels-lyden; for det er levitarne som skal taka vare på gudshuset.» 54 Og Israels-borni gjorde so; dei gjorde i alle måtar som Herren hadde sagt med Moses.

2 Og Herren tala atter til Moses og Aron, og sagde: 2 «Israels-sønerne skal lægra seg kringum møtetjeldet, eit stykke ifrå, kvar innmed si fana og under sitt ættar-hermerke. 3 På framsida, mot aust, skal Juda-heren liggja, flokk i flokk, kring fana si. Hovdingen yver Juda-sønerne er Nahson, son åt Amminadab; 4 og flokken hans, dei som er mynstra i Juda-ætti, er fire og sytti tusund og seks hundrad mann. 5 Jamsides med deim skal Issakars-ætti lægra seg. Hovdingen yver Issakars-sønerne er Netanel, son åt Suar; 6 og flokken hans, dei som er mynstra, er fire og femti tusund og fire hundrad mann. 7 Like eins Sebulons-ætti. Hovdingen yver Sebulons-sønerne er Eliab, son åt Helon; 8 og flokken hans, dei som er mynstra, er sju og femti tusund og fire hundrad mann. 9 Heile hermagti som er mynstra i Juda-lægret, er hundrad og seks og åtteti tusund og fire hundrad mann. Dei skal vera fremst i ferdi, når de tek ut. 10 Rubens-heren med fana si skal lægra på sudsida, flokk i flokk. Hovdingen yver Rubens-sønerne er Elisur, son åt Sede'ur; 11 og flokken hans, dei som er mynstra, er seks og fyrti tusund og fem hundrad mann. 12 Jamsides med dei skal Simeons-ætti liggja. Hovdingen yver Simeons-sønerne er Selumiel, son åt Surisaddai; 13 og flokken hans, dei som er mynstra, er ni og femti tusund og tri hundrad mann. 14 Like eins Gads-ætti. Hovdingen yver Gads-sønerne er Eljasaf, son åt Re'uel; 15 og flokken hans, dei som er mynstra, er fem og fyrti tusund og seks hundrad og femti mann; dei skal vera i andre fylkingi, når de tek på vegan. 17 Møtetjeldet og Levi-flokkene skal vera midt imillom herane kvar gong de tek ut; som dei lægrar seg, so skal dei fara i veg, kvar på sin stad og under si fana. 18 Efraims-heren med fana si skal lægra seg på vestsida, flokk i flokk. Hovdingen yver Efraims-sønerne er Elisama, son åt Ammihud; 19 og flokken hans, dei som er mynstra, er fyrti tusund og fem hundrad mann. 20 Jamsides med deim skal Manasse-ætti liggja. Hovdingen yver Manasse-sønerne er Gamliel, son åt Pedasur; 21 og flokken hans, dei som er mynstra, er two og tretti tusund og two hundrad mann. 22 Like eins Benjamins-ætti. Hovdingen yver Benjamins-sønerne er Abidan, son åt Gideoni; 23 og flokken hans, dei som er mynstra, er fem og tretti tusund og fire hundrad

mann. 24 Heile hermagti som er mynstra i Efraims-lægret, er hundrad og åtte tusund og eitt hundrad mann. Dei skal vera i tridje fylkingi, so ofte de fer av stad. 25 Dans-heren med fana si skal lægra seg mot nord, flokk i flokk. Hovdingen yver Dans-sønerne er Ahiezer, son åt Ammisaddai; 26 og flokken hans, dei som er mynstra, er two og seksti tusund og sju hundrad mann. 27 Jamsides med deim skal Assers-ætti liggja. Hovdingen yver Assers-sønerne er Pagiel, son åt Okran; 28 og flokken hans, dei som er mynstra, er ein og fyrti tusund og fem hundrad mann. 29 Like eins Naftali-ætti. Hovdingen yver Naftali-sønerne er Ahira, son åt Enan; 30 og flokken hans, dei som er mynstra, er tri og femti tusund og fire hundrad mann. 31 Heile hermagti som er mynstra i Dans-lægret, er hundrad og sju og femti tusund og seks hundrad mann. Dei skal vera attarst i ferdi med fanorne sine kvar gong de tek i veg.» 32 Dette var dei av Israels-sønerne som vart mynstra, kvar etter si ætt; i alt var det seks hundrad og tri tusund og fem hundrad og femti mann som var mynstra i lægri, flokk etter flokk. 33 Men levitarne vart ikkje mynstra saman med hitt Israels-folket; for det hadde Herren sagt med Moses at han ikkje skulde gjera. 34 Og Israels-sønerne gjorde i eitt og alt som Herren hadde sagt med Moses; soleis lægra dei seg under fanorne sine, og soleis drog dei fram, kvar etter si ætt og med sine frendar.

3 No skal me nemna ætti åt Aron og Moses som ho var den tid Herren tala til Moses på Sinaifjellet: 2 Sønerne hans Aron heitte Nadab - han var den eldste - og Abihu og Eleazar og Itamar. 3 Det var namni på Arons-sønerne, dei som vart salva til prestar og innsette i preste-embættet. 4 Men Nadab og Abihu døydde for Herrens åsyn, då dei bar uvigd eld fram for Herren på Sinaiheidi, og dei hadde ingi søner. Sidan stod Eleazar og Itamar fyre prestetenesta, under Arons, far sin's, augo. 5 Og Herren tala til Moses, og sagde: 6 «Lat Levi-ætti koma og ganga fram for Aron, øvstepresten; dei skal vera honom til hjelp. 7 Dei skal syta for det som han og heile lyden treng når dei stend framfor møtetjeldet, og greida alt arbeidet i gudshuset. 8 Og dei skal taka vere på alt det som høyrer til møtetjeldet, og gjera alt som skal gjerast for Israels-folket; for det er dei som skal greida alt arbeidet i gudhuset. 9 Du skal gjeva levitarne til Aron og sønerne hans: dei skal vera ei gåva til honom frå Israels-folket. 10 Og Aron og sønerne hans skal du setja til å styra preste-embættet; kjem nokon annan innåt, so skal han lata livet.» 11 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 12 «Sjå no hev eg sjølv teke ut levitarne or Israels-lyden i staden for alle dei frumborne, dei som kjem først frå morsliv, hjå Israels-folket: levitarne skal vera mine. 13 For

mine er alle dei frumborne. Den dagen eg slo i hel alt som var frumbore i Egyptarlandet, vigde eg åt meg alt som er frumbore hjå Israel, både folk og fe; meg høyrar det til, meg, Herren.» 14 Og Herren tala atter til Moses på Sinaiheidi, og sagde: 15 «Du skal mynstra Levi-sønerne etter ætter og ættgreiner, og alle karfolk som er yver ein månad gamle, skal du skriva inn i manntalet.» 16 So mynstra Moses deim etter Herrens ord, so han var fyresagd. 17 Sønerne hans Levi heitte Gerson og Kahat og Merari. 18 Og sønerne hans Gerson med ættgreinene deira heitte Libni og Sime'i. 19 Og sønerne hans Kahat med ættgreinene deira, det var Amram og Jishar og Hebron og Uzziel. 20 Og sønerne hans Merari med ættgreinene deira, det var Mahli og Musi. Dette var Levi-ætterne med greinerne deira. 21 Frå Gerson er Libni-ætti og Some'i-ætti; det er dei me kallar Gersons-ætterne. 22 Då dei var mynstra, og alle karfolk yver ein månad gamle var innskrivne i manntalet, so var det sju tusund og fem hundrad mann. 23 Gersons-ætterne hadde lægret attanfor gudshuset, i vest. 24 Og hovdingen yver Gersons-greini var Eljasaf, son åt Lael. 25 Det som Gersons-ætterne skulde hava umsut med i møtetjeldet, det var sjølve tjeldet: åklædetæpi og raggetæpi og tekjkjet yver deim, og tæpet til møtetjelldøri, 26 og lerefstgarden kring tunet, og tæpet i porten til tunet kring gudshuset og altaret, og tog i som høyrde til, og alt som skulde gjerast med det. 27 Frå Kahat er Amrams-ætti komi, og Jishars-ætti, og Hebrons-ætti, og Uzziefs-ætti; det er dei me kallar Kahats-ætterne. 28 Då dei var innskrivne i manntalet - alle karfolk yver ein månad gamle - so var dei åtte tusund og tri hundrad mann, som skulde taka vare på dei heilage tingi. 29 Kahats-ætterne hadde lægret sitt på sudsida av gudshuset. 30 Hovdingen yver Kahats-ætti og greinerne hennar var Elisafan, son åt Uzziel. 31 Og det dei skulde hava umsut med, var lovtavlekista og bordet og ljosestaken og altari og forhenget, og dei heilage gognene som dei hadde til gudstenesta, og alt som skulde gjerast med det. 32 Den høgste hovdingen i Levi-ætti var Eleazar, son åt Aron, øvstepresten. Han hadde tilsynet med deim som gjorde alt som skulde gjerast i heilagdomen. 33 Frå Merari er Mahli-ætti og Musi-ætti komne; det er dei me kallar Merari-ætterne. 34 Då dei var mynstra, og alle karfolk yver ein månad gamle var innskrivne i manntalet, so var det seks tusund og two hundrad mann. 35 Hovdingen yver Merari-ætti og greinerne hennar var Suriel, son åt Abihail. Dei hadde lægret sitt på nordsida av gudshuset. 36 Det som Merari-sønerne var sette til, det var å hava umsut med plankarne i huset, og tverstokkarne og stolparne og stabbarne, og all reidskapen, og alt som skulde gjerast med det, 37 og

stolparne til tungarden, med stabbarne og pålarne og tog som høyrde til. 38 Framafor gudshuset, mot aust, midt framfor møtetjeldet, på solsida, der hadde Moses og Aron og sønerne hans lægret sitt. Dei var det som bar umsut for alt som skulde gjerast i heilagdomen, alt som skulde gjerast for Israels-sønerne; kom nokon annan innåt, so laut han lata livet. 39 Dei som vart talde i Levi-ætti, dei som Moses og Aron talde, ætt for ætt, etter Herrens ord - alle karfolk yver ein månad gamle - var i alt two og tjuge tusund mann. 40 Og Herren sagde til Moses: «Tel alle frumborne karfolk av Israels-lyden som er yver ein månaden gamle, og skriva deim inn i manntalet, 41 og lat so meg, Herren, få levitarne i staden for deim, og feet åt levitarne i staden for alt det frumborne feet hjå Israels-folket.» 42 So talde Moses alle dei frumborne Israels-sønerne, som Herren hadde sagt med honom. 43 Og då han hadde skrive upp namni på alle frumborne karfolk som var yver ein månad gamle, og rekna deim i hop, so var talet two og tjuge tusund og two hundrad og tri og sytti. 44 Då sagde Herren til Moses: 45 «Tak levitarne i staden for alle dei frumborne Israels-sønerne, og feet åt levitarne i staden for feet deira; og levitarne skal høyrja meg til, meg, Herren. 46 Og i utløysnad for dei two hundrad og tri og sytti som det er fleire frumborne israelitar enn levitar, 47 skal du taka fem dalar for kvar; dei skal du taka i heilag mynt, etter tjuge gera i dalaren, 48 og pengarne skal du gjeva til Aron og sønerne hans i utløysnad for dei frumborne som er yver talet.» 49 So fekk Moses løysepengarne for dei som var att av dei frumborne Israels-sønerne, då dei hine var utløyste med levitarne; 50 av desse same frumborne Israels-borni fekk han pengarne - det var eit tusund og tri hundrad og fem og seksti dalar i heilag mynt - 51 og han gav deim til Aron og sønerne hans etter Herrens ord; for so hadde Herren sagt med honom.

4 Og Herren tala atter til Moses og Aron, og sagde: 2 «Levi-ætti skal du taka tal på deim av Kahats, 3 sønerne som er millom tretti og femti år, og som er arbeidsføre so dei kann gjera tenesta i møtetjeldet, du skal mynstre deim etter ætter og ættgreiner. 4 Det som Kahats-sønerne skal stella med i møtetjeldet, det er dei høgeliale tingi. 5 Når lægret skal flytjast, so skal Aron og sønerne hans ganga inn, og taka ned forhengtæpet, og breida det yver lovtavlekista. 6 Ovanpå det skal dei leggja ein feld av markuskinn, og breida ein heiloven purpurduk yver, og so setja berestengerne i. 7 Yver skodebrødsbordet skal dei breida eit purpurklæde, og setja fati og skålerne og bollarne og drykkofferkannorne oppå det, og det dagvisse brødet skal og liggja der. 8 Og yver alt dette skal dei breida ein karmesinraud klædesduk, og sveipa

ein feld av markuskinn um det, og setja berestengerne i. 9 So skal dei taka eit purpurklæde og breida yver den bjarte ljosestaken og lamporne som høyrer til, og sakserne og saksplatorne og alle oljekopparne som dei hev når dei steller lamporne, 10 og sveipa både staken og alle desse gognene inn i ein feld av markuskinn, og leggja det på ei berebår. 11 Yver det gullaltaret skal dei og breida eit purpurklæde, og sveipa ein feld av markuskinn um det, og so setja berestengerne i. 12 So skal dei taka alle dei gognene som dei hev til gudstenesta i heilagdomen, og leggja deim i eit purpurklæde, og sveipa ein feld av markuskinn um deim, og leggja dei på ei bår. 13 Storaltaret skal dei reinska for oska, og breida eit skarlaksklæde yver det 14 og leggja oppå det alle gognene som dei hev til altartenesta: glodpannorne og steikjespiti og eldskuflerne og bladbollarne, alle gognene som høyrer til altaret, og so skal dei breida ein feld av markuskinn yver det og setja berestengene i. 15 Og når Aron og sønerne hans er ferdige og hev sveipt inn dei heilage tingi og alle dei gognene som høyrer til heilagdomen, og heren skal taka ut, då skal dei hine Kahats-sønerne koma og bera; men dei må ikkje røra dei heilage tingi; gjer dei det, lyt dei døy. Dette er det Kahats-sønerne skal bera av det som høyrer til møtetjeldet. 16 Eleazar, son åt Aron, øvstepresten, skal hava tilsynet med lampeoljen og den angande røykjelsen og det daglege grjonofferet og salvingsoljen, og med heile gudshuset og alt som der finst av heilage ting og gonger som høyrer til.» 17 Og Herren tala atten til Moses og Aron, og sagde: 18 «Lat ikkje Kahats-ætti og greinerne hennar verta utrudd or Levi-folket! 19 Høyr no kva de skal gjera for deim, so dei kann få liva og ikkje tarv døy når dei kjem innåt dei heilage tingi: Aron og sønerne hans skal koma, og setja deim, ein for ein, til det arbeidet dei hev å gjera, og syna deim byrderne dei skal bera. 20 Men dei må ikkje ganga inn, ikkje so mykje som ein augneblink, og skoda det heilage; for då lyt dei døy.» 21 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 22 «Av Gersons-sønerne skal du og taka tal på deim som er millom tretti og femti år, 23 og er arbeidsføre so dei kann gjera det som skal gjerast i møtetjeldet, og du skal mynstra deim etter ætter og ættgreiner. 24 Høyr no kva det er Gersons-ætterne hev å gjera, kva dei skal taka vare på, og kva dei skal føra: 25 dei skal føra åklædeveverne som høyrer til gudshuset, og møtetjeldet og taket og markuskinns-tekkjet som ligg ovanpå taket, og tæpet til møtetjelldøri, 26 og lereftsgarden, og dørtæpet til porten åt tunet kring huset og altaret, og tjeldtogi, og alle arbeidsgreidorne som høyrer til; og alt som er å gjera med det, skal dei greida. 27 Etter det

som Aron og sønerne hans segjer, skal Gersons-sønerne retta seg i alle måtar, både med føringi og med alt anna arbeid dei hev, og de lyt setja deim fyre å taka vel vare på alt det dei førar. 28 Dette er det Gersons-ætterne skal stella med i møtetjeldet, og Itamar, son åt Aron, øvstepresten, skal rettleida deim i alt dei hev å gjera. 29 So skal du telja deim av Merari-sønerne 30 som er millom tretti og femti år, og som er arbeidsføre so dei kann gjera det som skal gjerast i møtetjeldet, og du skal mynstra deim etter ætter og ættgreiner. 31 Det dei hev å føra og skal hava umsut med i møtetjeldet, det er plankarne i huset, med tverstokkarne og stolparne og stabbarne som høyrer til, 32 og stolparne i tungarden, med stabbar og pålar og tog, og all reidskapen som høyrer til, og alt som skal gjerast med det, og de skal nemna for deim kvar ting som de vil hava deim til å taka vare på og føra. 33 Dette er det Merari-ætterne skal gjera, det dei skal stella med i møtetjeldet, og Itamar, son åt Aron, øvstepresten, skal rettleida deim.» 34 Då no Moses og Aron og formennerne for lyden hadde mynstra Kahats-sønerne, ætt for ætt og ættgrein for ættgrein, 35 so mange av deim som var millom tretti og femti år gamle, og arbeidsføre so dei kunde gjera tenesta i møtetjeldet, 36 so var det two tusund og sju hundrad og femti mann som var mynstra, kvar etter si ætt. 37 Det var talet på deim som vart mynstra i Kahats-ætterne, deim som gjorde tenesta i møtetjeldet, og som Moses og Aron mynstra etter det bodet som Herren hadde sendt Moses med. 38 Då Gersons-sønerne var mynstra ætt for ætt og ættgrein for ættgrein, 39 so mange av deim som var millom tretti og femti år gamle, og arbeidsføre so dei kunde gjera tenesta i møtetjeldet, 40 so var det two tusund og seks hundrad og tretti mann som var mynstra, kvar etter si ætt og ættgrein. 41 Det var talet på deim som vart mynstra i Gersons-ætterne, deim som gjorde tenesta i møtetjeldet, og som Moses og Aron mynstra etter Herrens bod. 42 Då Merari-sønerne og ætterne deira var mynstra ætt for ætt og ættgrein for ættgrein, 43 so mange av dei som var millom tretti og femti år gamle, og arbeidsføre so dei kunde gjera tenesta i møtetjeldet, 44 so var det tri tusund og two hundred mann som var mynstra, kvar etter si ætt. 45 Det var talet på deim som vart mynstra i Merari-ætterne, deim som Moses og Aron mynstra etter det bodet som Herren hadde sendt Moses med. 46 Då alle levitar millom tretti og femti år var talde, alle som var føre til å gjera tenesta i møtetjeldet med bering eller anna arbeid, 47 og Moses og Aron og Israels hovdingar hadde mynstra deim etter ætter og ættgreiner, 48 so var det åtte tusund og fem hundrad og åtteti mann. 49 Dei vart no etter Herrens bod settet til å gjera kvar sitt arbeid

og bera kvar si byrd og greida kvar si ærend, og Moses rettleide deim, som Herren hadde sagt med honom.

5 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **2** «Seg til Israels-sønerne at dei skal senda alle spillsjuke ut or lægret, og alle som hev flod, og alle som hev vorte ureine av lik; **3** anten det er menner eller kvende, so skal de hava deim burt; ut or lægret skal de senda deim, so dei ikkje skal sulka lægret dykkar, der eg bur midt imillom dykk.» **4** Og Israels-sønerne gjorde so, og sende deim ut or lægret. Som Herren hadde sagt med Moses, so gjorde Israels-folket. **5** Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **6** «Seg til Israels-folket: «Hev ein mann eller ei kvinne gjort ei eller onnor synd, og vore utrue mot Herren, so dei ber på ei skuld, **7** so skal dei skrifte den syndi dei hev gjort, og det dei hev kome til med urett, skal dei gjeva att alt saman, og endå leggja attåt femteparten av verdet. Dei skal gjeva det til den dei gjorde urett imot; **8** liver han ikkje lenger, og finst det ingen kravsmann etter honom, som dei kann greida ut boti til, so skal den boti dei lyt leggja, gjevast åt Herren og høyra presten til, umfram soningsveren, som skal ofrast til soning for deim. **9** Og alle reidor, alle dei vigde gåvorne som Israels-sønerne kjem til presten med, dei skal vera hans. **10** Alt det som folk vigjer, skal han hava; det dei gjev presten skal høyra honom til.»» **11** Og Herren tala meir til Moses, og sagde: **12** «Tala til Israels-sønerne, og seg til deim: «Kjem det åbryskap yver ein mann, so han mistrur kona si, og kona hev vore utru mot honom og lagt seg burt, **13** men han ikkje veit det visst, og det ikkje kann provast at ho hev skjempt seg ut og lege med ein annan mann, **14** etter di ingen hev kome yver deim og kann vitne imot henne - eller kjem åbryskapen yver honom, so han mistrur kona si, ho ikkje hev skjempt seg ut, **15** so skal han taka kona med seg til presten, og hava med ei offergåva for henne; det skal vera ei kanna byggmjøl; men han skal ikkje slå olje på mjølet, eller leggja røykjelse attmed; for det er eit åbryskaps-grjonoffer, eit minningsgrjonoffer: som skal minna um eit brot. **16** Presten skal leida kona fram for Herrens åsyn. **17** Han skal henta vigslevatn i ei leirsåkål, og taka noko av dusti som er på golvet i gudshuset og hava uppi vatnet, **18** og når han hev leidt kona fram for Herrens åsyn, skal han løysa upp håret hennar og gjeva henne minningsofferet i henderne - eit åbryskapoffer skal det vera - og i si hand skal han halda det vonde vatnet som valdar våde. **19** So skal han lata kona gjeva eiden, og segja til henne: «So sant ingen annan mann hev lege hjå deg, og so sant du ikkje hev vore utru mot mannen din og skjempt deg ut, so skal du inkje mein hava av dette vonde vatnet som valdar våde. **20** Men er det so at du hev vore utru

mot mannen din og skjempt deg ut, og at ein annan enn din eigen mann hev lege hjå deg» **21** - no skal presten lesa upp våbøn-eiden for kona og segja til henne :- «so skal Herren gjera deg til ei våbøn og ei banna hjå folket ditt; han skal lata mjødmi di minka og buken din bolna, **22** og dette vatnet som valdar våde, skal siga ned i livet ditt, so buken din bolnar og mjødmi di minkar!» Og kona skal segja: «Ja vel! Ja vel!» **23** Presten skal skriva desse våbøerne upp på eit blad, og två deim av i det vonde vatnet. **24** Sidan skal han lata kona drikka det vonde vatnet som valdar våde, og ulukkevatnet skal siga ned i livet hennar og valda verk. **25** So skal presten taka åbryskapsofferet utor handi på kvinna og svinga det att og fram for Herrens åsyn, og bera det fram åt altaret; **26** og han skal taka ein neve av mjølet og brenna på altaret, so røyken stig upp imot himmelen til ei minning. Og når han hev gjeve kona vatnet, og ho hev drukke det, **27** då skal det henda at dersom kona hev skjempt seg ut og vore utru mot mannen sin, so skal ulukkevatnet siga ned i livet hennar og valda verk; buken hennar skal bolna og mjødmi minka; og ho skal verta til ei våbøn hjå folket sitt. **28** Men er ho rein, og ikkje hev skjempt seg ut, so skal ho vera uskadd og barnkjømd. **29** Dette de lovi um åbryskap: når ei kona hev vore utru mot mannen sin og skjempt seg ut, **30** eller når det kjem ei åbryskap yver ein mann, so han mistrur kona si, då skal han leida kona fram for Herrens åsyn, og presten skal gjera med henne so som er sagt i denne lovi. **31** Mannen skal vera fri for skuld, men kona lyt lida for brotet sitt.»»

6 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **2** «Tala til Israels-sønerne, og seg til deim: «Når ein mann eller kvinne hev gjort ein heilag lovnad, og vigt seg til Herren, **3** so skal dei halda seg ifrå vin og sterke drykkjer; dei må ikkje smaka vinedik eller annan sterkt edik; dei må ikkje drikka nokon drykk som er tillaga av druvor, og ikkje eta druvor, korkje friske eller turre. **4** So lenge vigsla varer, må dei ikkje eta noko som kjem frå vintreet, ikkje ein gong kart eller visar. **5** So lenge vigslingslovnaden gjeld, må det ikkje koma saks på hovudet åt den som er viggd; alt til den tidi er ute som han hev vigt til Herren, skal han vera helga; han skal lata hovudhåret sitt veksa fritt. **6** So lenge han er vigg til Herren, må han ikkje koma innåt noko lik. **7** Um far eller mor eller bror eller syster hans dør, so må han ikkje for deira skuld gjera seg urein; for vigsla åt hans Gud er på hovudet hans. **8** Alt medan vigsla varer, er han helga åt Herren. **9** Brådøyr det nokon innmed honom, og fører ureinskaps yver det vigde hovudet hans, so skal han raka hovudet sitt den dagen han vert rein att; den sjuannde dagen skal han raka det; **10** og den åttande dagen skal han

koma til presten, til møtetjelddøri, med two turtelduvor eller two duveungar, 11 og presten skal ofra deim, den eine til syndoffer og den andre til brennoffer, so han fær soning for den syndi han førde yver seg, då han kom innåt liket. So skal han same dagen helga hovudet sitt, 12 og vigja seg for Herren for den tid han hev lova, og bera fram eit årgamalt lamb til skuldoffer. Den første vigslingstidi gjeld ikkje meir, etter di vigsla hans vart utskjemd. 13 So er lovi um den som hev vigt seg til Herren: Når vigslingstidi hans er ute, skal dei leida honom fram åt møtetjelddøri, 14 og han skal bera fram gåvorne sine for Herren: eit årgamalt lytelauast verlamb til brennoffer, og eit årgamalt lytelauast saulamb til syndoffer, og ein lytelauas ver til takkoffer, 15 og ei korg med søtt omnsbrød som er baka av fint mjøl, og hellekakor med olje i, og oljesmurde tunnbrødleivar, med grjonoffer og drykkoffer som hører til. 16 Og presten skal bera det fram for Herrens åsyn, og ofra syndofferet og brennofferet hans; 17 og av veren skal han stella til eit takkoffer åt Herren, og bera det fram saman med sørebrødkorgi, og so skal han bera fram grjonofferet og drykkofferet hans. 18 Den vigde skal raka det vigde hovudet sitt i møtetjelddøri, og taka det vigde hovudhåret sitt, og leggja det på elden som brenn under takkofferet. 19 Og presten skal taka den eine bogen av veren, kokt, og ei hellekaka av deim som er i korgi, og ein tunnbrødleiv, og leggja det i henderne på den vigde, etter han hev raka av seg det vigde håret sitt. 20 Desse gåvorne skal presten svinga for Herrens åsyn; dei er heilage, og skal høyra presten til, umfram svingebringa og lyftelåret. Sidan kann den vigde drikka vin. 21 Dette krev lovi av den som hev gjort vigslingslovnaden: desse gåvorne skal han bera fram for Herren attpå vigsla si umfram det han elles hev råd til; han skal fara åt som det høver med lovnaden han hev gjort, og fylgia dei fyersegnene som gjeld for vigsla hans.»»

22 Og Herren tala atten til Moses, og sagde: 23 «Tala til Aron og sønerne hans, og seg: «So skal de segja når de velsignar Israels-borni: 24 «Herren velsigne deg og vare deg! 25 Herren late sit andlit lysa mot deg, og vere deg nådig! 26 Herren lyfte si åsyn på deg, og gjeve deg fred!»» 27 Dei skal lysa mitt namn yver Israels-borni, so vil eg velsigna deim.»

7 Då Moses hadde fenge reist gudshuset og salva og vigsla det, og hadde salva og vigt all husbunaden og altaret med alt som til høyrdde, 2 då kom Israels jarlar, ættehovdingarne og fylkesstyrararne, dei som hadde stade for mynstringi, 3 og førde offergåvorne sine fram for Herrens åsyn; det var seks husvogner og tolv uksar, ei vogn frå two og two av hovdingarne og ein ukse frå kvar av deim. Det kom dei til

gudshuset med, 4 og Herren sagde til Moses: 5 «Tak i mot det av deim! De skal hava det til arbeidet ved møtetjeldet, og du skal gjeva det til levitarne, etter som kvar treng det til arbeidet sitt.» 6 So tok Moses imot vognene og uksane, og gav deim til levitarne: 7 Gersons-sønerne gav han two vognar og fire uksar som dei skulde hava til å greida arbeidet sitt med. 8 Og Merari-sønerne gav han fire vognar og åtte uksar som dei skulde greida sitt arbeid med; og Itamar, son åt Aron, øvstepresten, skulde rettleida deim. 9 Kahats-sønerne gav han ikkje noko; for dei skulde taka vare på dei heilage tingi, og bera deim på herdarne. 10 Den dagen altaret vart salva, kom hovdingarne med vigslegåvor, og bar deim fram åt altaret. 11 Då sagde Herren til Moses: «Lat hovdingarne bera fram gåva si til altarvigsla kvar sin dag.» 12 Den som bar fram gåva si første dagen, var Nahson, son åt Amminadab, av Juda-ætti. 13 Gåva hans var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ein halv mork, heilag vegg, både fyllte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 14 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fyllt med røykjelse, 15 og ein ung ukse og ein ver og eit årgamalt verlamb til brennoffer, 16 og ein geitebukk til syndoffer, 17 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årgamle verlamb. Det var gåva frå Nahson, son åt Amminadab. 18 Andre dagen kom Netanel, son åt Suar, hovdingen yver Issakars-ætti, 19 og bar fram gåva si: eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegg, både fyllte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 20 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fyllt med røykjelse, 21 og ein ung ukse og ein ver og eit årgamalt verlamb til brennoffer, 22 og ein geitebukk til syndoffer, 23 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årgamle verlamb. Det var gåva frå Netanel, son åt Suar. 24 Tridje dagen kom hovdingen yver Sebulons-sønerne, Eliab, son åt Helon, 25 med gåva si, og det var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegg, både fyllte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 26 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fyllt med røykjelse, 27 og ein ung ukse og ein ver og eit årgamalt verlamb til brennoffer, 28 og ein geitebukk til syndoffer, 29 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årgamle verlamb. Det var gåva frå Eliab, son åt Helon. 30 Fjorde dagen kom hovdingen yver Rubens-sønerne, Elisur, son åt Sede'ur. 31 Gåva han bar fram, var eit sylvfat som åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegg, både fyllte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 32 og ei gullskål som vog ti lodd,

og var fylt med røykjelse, 33 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 34 og ein geitebukk til syndoffer, 35 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Elisur, son åt Sede'ur. 36 Femte dagen kom hovdingen yver Simeons-sønerne, Selumiel, son åt Surisaddai. 37 Gåva han hadde med seg, var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 38 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 39 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 40 og ein geitebukk til syndoffer, 41 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Selumiel, son åt Surisaddai. 42 Sette dagen kom hovdingen yver Gads-sønerne, Eljasaf, son åt Re'uel. 43 Og gåva hans var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 44 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 45 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 46 og ein geitebukk til syndoffer, 47 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Eljasaf, son åt Re'uel. 48 Sjuande dagen kom hovdingen yver Efraims-sønerne, Elisama, son åt Ammihud. 49 Gåva hans var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 50 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 51 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 52 og ein geitebukk til syndoffer, 53 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Elisama, son åt Ammihud. 54 Åttande dagen kom hovdingen yver Manasse-sønerne, Gamliel, son åt Pedasur. 55 Hans gåva var og eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 56 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 57 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 58 og ein geitebukk til syndoffer, 59 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Gamliel, son åt Pedasur. 60 Niande dagen kom hovdingen yver Benjamins-sønerne, Abidan, son åt Gideoni. 61 Han gav eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 62 og ei gullskål som

vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 63 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 64 og ein geitebukk til syndoffer, 65 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Abidan, son åt Gideoni. 66 Tiande dagen kom hovdingen yver Dans-sønerne, Ahiezer, son åt Ammisaddai. 67 Det han gav var eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 68 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 69 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 70 og ein geitebukk til syndoffer, 71 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Ahiezer, son åt Ammisaddai. 72 Ellevte dagen kom hovdingen yver Assers-sønerne, Pagiel, son åt Okran. 73 Han og gav eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 74 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 75 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 76 og ein geitebukk til syndoffer, 77 og til takkofferet two naut og fem verar og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Pagiel, son åt Okran. 78 Tolvte dagen kom hovdingen yver Naftali-sønerne, Ahira, son åt Enan, 79 og han gav og eit sylvfat som vog åtte merker, og ein sylvbolle som vog fire og ei halv mork, etter heilag vegt, både fylte med fint mjøl, som var blanda med olje, til grjonoffer, 80 og ei gullskål som vog ti lodd, og var fylt med røykjelse, 81 og ein ung ukse og ein ver og eit årsgamalt verlamb til brennoffer, 82 og ein geitebukk til syndoffer, 83 og til takkofferet two naut og fem bukkar og fem årsgamle verlamb. Det var gåva frå Ahira, son åt Enan. 84 Dette var vigslegåvorne frå Israels hovdingar då altaret var salva: Tolv sylvfat var det og tolv sylvbollar og tolv gullskåler. 85 Kvart sylvfat vog åtte merker, og kvar sylvbolle fire og ei halv mork; alle sylvkopparne i hop vog hundrad og femti merker etter heilag vegt. 86 Dei tolv gullskålerne, som var fylte med røykjelse, vog ti lodd kvar etter heilag vegt; alle gullskålerne i hop vog sju og ei halv mork. 87 Av brennoffer-fe var det i alt tolv uksar og tolv verar og tolv årsgamle verlamb, med grjonoffer som til høyrdde, og tolv geitebukkar til syndoffer, 88 og av takkofferfe fire og tjuge uksar og seksti verar og seksti bukkar og seksti årsgamle verlamb. Det var vigslegåvorne som var frambrøne då altaret var salva. 89 Då so Moses gjekk inn i møtetjeldet og skulde tala med Herren, so høyrdde han ei røyst som tala til honom frå romet yver lovtavlekista millom både kerubarne - der tala Gud til honom.

8 Og Herren sagde til Moses: 2 «Tala til Aron, og seg til honom: «Når du set upp lamporne, so skal du laga det so at alle sju lamporne kastar ljoset frametter, på romet framanfor ljosestaken.»» 3 Og Aron gjorde so: han sette upp lamporne so ljoset fall frametter, på romet framanfor ljosestaken, som Herren hadde sagt med honom. 4 Ljosestaken var av drive gull; både leggen og kruna var drive arbeid. Etter det bilætet som Herren synte Moses, hadde dei gjort ljosestaken. 5 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 6 «Du skal taka levitarne fram or Israels-folket og reinsa deim. 7 So skal du fara åt når du reinsar deim: Du skal skvetta skiringsvatn på deim, og dei skal fara yver heile likamen sin med rakeniven, og två klædi sine, so dei er reine. 8 So skal dei taka ein ung ukse og grjonomofferet som høyrer til: fint mjøl blanda med olje, og til syndoffer skal du taka ein annan ung ukse. 9 Du skal segja med levitarne, at dei skal koma hit til møtetjeldet, og so skal du kalla i hop heile Israels-lyden, 10 og føra levitarne fram for Herrens åsyn. So skal Israels-sønerne leggja henderne på levitarne, 11 og Aron skal vigja deim til Herren for Israels-folket på same visi som når han swinger offeret for Herrens åsyn; og sidan skal dei tena Herren; det skal vera deira kall. 12 So skal levitarne leggja henderne på hovudet åt uksarne, og du skal ofra den eine til syndoffer og den andre til brennoffer åt Herren, og gjera soning for levitarne. 13 So skal du då føra levitarne fram for Aron og sønerne hans, og vigja deim til Herren på same visi som når offeret vert svinga att og fram for Herrens åsyn. 14 Du skal skilja levitarne ut ifrå hitt Israels-folket, og dei skal høyra meg til, 15 og sidan, når du hev reinsa og vigt deim, skal dei koma og gjera tenesta i møtetjeldet. 16 For dei er ei gåva til meg, ei gåva frå heile Israels-folket; eg valde meg deim i staden for det som kjem fyrst frå morsliv, alt det som er frumbore hjå Israels-folket. 17 For mine er alle dei frumborne hjå Israels-folket, både folk og fe; den gongen eg slo i hel alt frumbore i Egyptarlandet, helga eg deim åt meg. 18 Men no hev eg teke levitarne i staden for alle dei frumborne Israels-borni; 19 eg tok deim fram or Israels-folket, og gav deim til Aron og sønerne hans, på den måten at dei skulde greida tenesta i møtetjeldet for Israels-sønerne og gjera soning for deim, so Israels-sønerne ikkje skal koma innåt heilagdomen og soleis føra ulukka yver seg.» 20 Moses og Aron og heile Israels-lyden gjorde i alle måtar so med levitarne som Herren hadde sagt med Moses. 21 Og levitarne reinsa seg med skiringsvatnet, og two klædi sine, og Aron vigde deim for Herrens åsyn på same visi som når eit svingeoffer vert vigt, og gjorde soning for deim, so dei vart reine, 22 og so kom dei og gjorde arbeidet sitt i

møtetjeldet, for augo åt Aron og sønerne hans. Som Herren hadde sagt Moses fyre, so gjorde dei med levitarne. 23 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 24 «Dette er lovi som gjeld for levitarne: Frå dei er fem og tjuge år gamle, skal dei standa i tenesta og gjera alt det arbeidet som trengst i møtetjeldet; 25 men so snart dei hev fyllt femti år, skal dei gjeva seg utor tenesta, og ikkje arbeida lenger. 26 Dei kann vera brørne sine til hjelp i møtetjeldet med eitt og anna som er å gjera der, men dei skal ikkje hava fast tenesta. Soleis skal du skipa det med levitarne og tenesta deira.»

9 Året etter dei hadde fare frå Egyptarlandet, i den fyrste månaden, tala Herren til Moses på Sinaiheidi, og sagde: 2 «Israels-folket skal halda påskehelg på den tid som er sett: 3 frå den fjortande dagen i denne månaden, solegladsbil, skal de høgtida påskehelgi si visse tid; alle dei lover og fyresegner som gjeld for påskehelgi, skal de fylgja.» 4 Då tala Moses til Israels-sønerne, og sagde dei skulde høgtida påskehelgi, 5 og so heldt dei påskehelg på Sinaiheidi den fjortande dagen i den fyrste månaden, solegladsbil; Israels-borni gjorde i alle måtar som Herren hadde sagt med Moses. 6 Det var nokre menner som hadde vorte ureine av eit lik, og ikkje kunde halda høgtid den dagen; dei gjekk same dagen fram for Moses og Aron 7 og sagde til honom: «Me hev vorte ureine av eit lik. Skal me for den skuld verta attsette, og ikkje få bera fram gåvorne våre for Herren i rett tid saman med hitt Israels-folket?» 8 Då sagde Moses til deim: «Venta eit bil, so eg fer høyra kva Herren segjer um dette!» 9 Og Herren tala til Moses, og sagde: 10 «Tala til Israels-sønerne, og seg: «Um nokon av dykk eller etterkomarane dykkar hev vorte ureine av lik, eller er på langferd, so skal dei like fullt halda påskehelg for Herren. 11 Den fjortande dagen i den andre månaden, solegladsbil, skal dei eta påskelambet; attåt sött brød og bitre urter skal dei eta det. 12 Dei må ikkje leiva noko av det til morgenon, og ikkje brijota noko bein i det. Alle dei fyresegnerne som gjeld for påskehelgi, skal dei fylgja. 13 Men den som er rein, og ikkje er ute og ferdast, og som endå let vera å halda påskehelg, han skal rydjast ut or ætti si, for di han ikkje hev bore fram gåvorne til Herren i rette tid; den mannen skal lida for syndi si. 14 Og når ein framand som held til hjå dykk, vil halda påskehelg for Herren, so skal han og fylgja dei fyresegnerne og loverne som gjeld for påskehelgi. Det skal gjelda ei lov for dykk alle, for den framande so vel som den som den som er fødd og alen i landet.»» 15 Den dagen gudshuset vart reist, sveipte sky seg kringum huset, um tjeldet som gøynde Guds lov; men um kvelden var det som ein eld å sjå yver huset, og den heldt seg der alt til morgenon. 16 Og soleis var det stødt:

um dagen låg det ei sky yver gudshuset, og um natti ein eldsjøske. 17 Og kvar gong skyi letta seg upp ifrå tjeldet, tok Israels-sønerne ut, og der som skyi let seg ned, der lægra dei seg; 18 etter Herrens ord tok dei ut, og etter Herrens ord slo dei læger; men so lenge skyi låg yver gudshuset, heldt dei seg i lægret. 19 Låg skyi lenge yver gudshuset, so retta Israels-borni seg etter det som Herren hadde sagt, og tok ikkje ut. 20 Stundom låg skyi berre nokre få dagar yver gudshuset; då heldt dei seg i ro so lenge Herren vilde, og tok ut når han vilde. 21 Stundom låg skyi der berre frå kveld til morgen; då tok dei ut um morgonen, med same skyi lyfte seg. Eller ho låg der ein dag og ei natt; når ho då hov seg upp, tok dei ut. 22 Eller ho låg der eit par dagar, eller ein månad, eller endå lengre. Når skyi drygde so lenge, og vart liggjande yver gudshuset, heldt Israels-folket seg i lægret og tok ikkje ut; men so snart ho steig til vers, tok dei ut. 23 Etter Herrens ord lægra dei seg, og etter Herrens ord tok dei ut. Dei retta seg etter Herrens vilje, soleis som Moses hadde sagt deim frå Herren.

10 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 2 «Gjer deg two lurar av drive sylv! Deim skal du hava til å kalla lyden i hop med, og til å varsle folket når lægret skal flytjast. 3 Blæs de i båe, so skal heile lyden samla seg hjå deg framanfor møtetjelldøri; 4 blæs de berre i ein, so skal styremennene, hovdingarne yver Israels-ætterne, samla seg hjå deg. 5 Blæs de alarm, so skal dei flokkarne fara i veg som hev lægret sitt i aust; 6 blæs de alarm andre venda, so skal dei som ligg i sud taka ut. Alarm skal de blåsa kvar gong de bryt upp frå lægret; 7 men når du vil kalla folket i hop til ålmannamøte, skal de låta lint i luarne, og ikkje blåsa alarm. 8 Arons-sønerne, prestarne, er det som skal blåsa i deim. Dette skal vera ei æveleg lov hjå dykk, frå ætt til ætt. 9 Og når de fær ufred i landet, og fienden bryt på dykk, so skal de blåsa sterkt i luarne; då skal Herren, dykkar Gud, koma dykk i hug, so de vert berga for uvenerne. 10 Og på glededagarne dykkar og høgtiderne ognymånedagarne skal de låta i luarne til brennofferi og takkofferi dykkar, so det kann minna dykkar Gud um dykk. Eg, Herren, er dykkar Gud.» 11 Tjugande dagen i andre månaden i det andre året lyfte skyi seg upp ifrå gudshuset, 12 Då tok Israels-sønerne ut frå Sinaiheidi, flokk for flokk, etter som dei var fylkte; og skyi let seg ned att i Paranheidi. 13 Dette var fyrste gongen dei braut lægret, og det var etter Herrens bod, som Moses hadde kunngjort for deim. 14 Fyrst tok Juda-heren ut med fana si, flokk i flokk. Det var Nahson, son åt Amminadab, som stod yver Juda-flokken; 15 yver Issakars-flokken stod Netanel, son åt Suar, 16 og yver Sebulons-flokken Eliab, son

åt Helon. 17 Kvar gong gudshuset var teke ned, for Gersons-sønerne og Merari-sønerne i veg, dei som førde huset. 18 So tok Rubens-heren ut med fana si, flokk i flokk. Det var Elisur, son åt Sede'ur, som stod yver Rubens-flokken; 19 yver Simeons-flokken stod Selumiel, son åt Surisaddai, 20 og yver Gads-flokken Eljasaf, son åt Re'uel. 21 So tok Kahats-sønerne i veg, dei som bar dei høgheilage tingi, og fyrr dei kom fram, hadde dei hine reist huset. 22 So tok Efraims-heren ut med fana si, flokk i flokk. Det var Elisama, son åt Ammihud, som stod yver Efraims-flokken; 23 yver Manasse-flokken stod Gamliel, son åt Pedasur, 24 og yver Benjamins-flokken Abidan, son åt Gideoni. 25 So tok Dans-heren ut med fana si, flokk i flokk: Dei var attarst i fylkingi. Det var Ahiezer, son åt Ammisaddai, som stod yver Dans-flokken; 26 yver Assers-flokken stod Pagiel, son åt Okran, 27 og yver Naftali-flokken Ahira, son åt Enan. 28 Soleis var Israels-sønerne fylkte når dei for i veg, herflokk etter herflokk. Då dei skulde taka ut, 29 sagde Moses til Hobab, son åt Re'uel frå Midjan, verfar hans Moses: «No tek me på vegen til det landet som Herren hev sagt han vil gjeva oss. Kom og ver med oss, so skal me gjera vel mot deg; for Herren hev lova Israel mykje godt.» 30 «Nei, » svara Hobab, «eg vil fara heim til mitt eige land og folk.» 31 «Kjære væне, gakk ikkje frå oss!» sagde Moses. «Du veit best kvar me kann setja læger i øydemarki; du lyt vera auga vårt! 32 Gjeng du med oss, so skal me gjeva deg mykje godt, når me fær alt det gode som Herren vil gjeva oss.» 33 So for dei då frå Gudsfellet tri dagsleider fram, og Herrens sambandskista for fyre deim alle tri dagarne, og leita etter ein kvilestad for deim. 34 Herrens sky stod yver deim um dagen, når dei for ifrå lægret. 35 Og kvar gong kista tok i veg, kvad Moses: «Reis deg, Herre, so fienden ryk og uvatern' dine rømer for deg!» 36 Og når ho let seg ned, kvad han: «Herre, kom atter til alle dei tusund Israels-ætter!»

11 Det var ein gong folket klaga seg for Herren, liksom dei leid vondt. Då Herren høyrdet det, vart han harm, og elden hans slo ned millom deim, og herja i den eine enden av lægret. 2 Då ropa folket på Moses, og Moses bad til Herren for deim; so slokna elden av. 3 Sidan kalla dei den staden Tabera, av di Herrens eld slo ned millom deim. 4 Men herkemugen, som var med deim, fyste etter annan kost; då for Israels-folket og til å jamra seg att, og sagde: «Gud gjev me hadde kjøt å eta! 5 Me saknar fisken som me fekk kostelaust i Egyptarland, og agurkarne og melonorne og purren og kvitlauken og skarlauken; 6 her turkar me reint upp; me ser ikkje anna for augo enn manna.» 7 Manna var

lik korianderfrø og på lit som bedolahkvåda. 8 Folket for utover og sanka det, og mol det på handkvern eller støyte det sund i mortlar. Sidan saud dei det i gryta, og laga kakor av det; då smaka det som sukkerbrød med olje i. 9 Når dalskoddi seig ned yver lægri um natti, fylgte det manna med. 10 Då Moses hørde gråt frå kvart einaste hus, og såg at Herren var følante harm, tykte han det var ilt, 11 og sagde til Herren: «Kvi hev du fare so hardt med tenaren din? Kvi hev du so lite godhug for meg at du vil leggia på meg slik ei byrd som å syta for heile dette folket? 12 Hev då eg gjeve deim livet eller sett deim inn i verdi, sidan du segjer med meg at eg skal halda deim på armen, som barnfostren held eit sugebarn, og bera deim fram til det landet du hev lova federne deira? 13 Kvar skal eg taka kjøt frå til heile dette folket? For dei heng yver meg med gråt, og segjer: «Gjev oss kjøt, so me fær eta!» 14 Ikkje kann eg åleine syta for heile dette folket; det er meir enn eg orkar. 15 Vil du fara so med meg, so drep meg heller med ein gong, so sant du vil meg vel, og lat meg ikkje sjå mi eigi ulukka.» 16 Då sagde Herren til Moses: «Kalla meg i hop sytti av dei gildaste menner i Israel, deim som du veit er dei gjævaste millom folket og formenner for deim! Tak deim so med deg til møtetjeldet og lat deim standa der hjå deg, 17 so vil eg koma ned og tala med deg der, og eg vil lata deim og få av den åndi som er yver deg, so dei kann hjelpe deg og bera all den tyngsla du hev av folket, og du ikkje tarv bera henne åleine. 18 Og til folket skal du segja: «Helga dykk til i morgen, so skal de få kjøt å eta, etter di de jamra dykk for Herren og sagde: «Gud gjeve me hadde kjøt! Å kor godt me live i Egyptarland!» No vil Herren gjeva dykk kjøt, som de skal eta av, 19 og det ikkje ein dag, eller two eller fem eller ti eller tjuge dagar, 20 men ein heil månad, til de byd dykk imot, so det lyt gjeva det upp att, for di de mismætte Herren som er midt imillom dykk, og jamra dykk for honom, og sagde: «Kvi for me då frå Egyptarland?»»» 21 «Seks hundrad tusund gangføre menner er det folket som eg fylgest med, » svara Moses, «og du segjer at du vil gjeva deim kjøt so dei hev mat for ein heil månad! 22 Skal me slagta so mange sauher og naut at det rekk til for deim, eller skal all fisken i havet sankast i hop so dei fær nok?» 23 Då sagde Herren til Moses: «Rekk ikkje Herrens arm so langt som han vil? No skal du få sjå um det ikkje gjeng som eg hev sagt.» 24 So gjekk Moses ut, og kunngjorde Herrens ord for folket, og han kalla saman sytti av dei gjævaste mennerne i lyden, og bad deim standa rundt ikring møtetjeldet. 25 Og Herren for ned i skyi, og tala til Moses, og let dei sytti gjæve mennerne få av den åndi som var yver honom. Då hende det at med same åndi let seg ned

yver deim, tala dei profetord, men sidan gjorde dei det ikkje. 26 Det var two menner som hadde vorte att i lægret; den eine heitte Eldad og den andre Medad. På deim let åndi seg og ned; for dei hørde til deim som var uppskrivne, men dei hadde ikkje gjenge ut til møtetjeldet, og no tala dei profetord i lægret. 27 Og ein svein kom springande med bod til Moses og sagde: «Eldad og Medad talar profetord i lægret.» 28 Då tok Josva frami, han som hadde vore fylgesveinen åt Moses alt ifrå ungdomen, og sagde: «Herre Moses, forbyd deim dette!» 29 «Er du åbru for mi skuld?» svara Moses. «Eg vilde at heile Herrens folk kunde tala profetord, og at Herren sende sin Ande yver deim!» 30 Då Moses vel var kome attende til lægret saman med Israels hovdingar, 31 so sende Herren ein vind som førde enghønor inn ifrå havet, og støyte deim ned yver lægret og markerne rundt ikring, so vidt som ei dagsleid i firkant. Dei flaug so lågt at dei ikkje var meir enn eit par alner frå marki, 32 og folket var ute heile den dagen og heile natti og heile den andre dagen og samla deim inn; ingen sanka mindre enn eit tjug tunnor, og dei breiddde deim utover rundt ikring lægret. 33 Medan dei endå åt av kjøtet - det var ikkje ende - loga Herrens vreide upp att, og han sende ein øgjeleg manndaude yver deim. 34 Difor kallar dei den staden Kibrot-Hatta'ava; for der vart dei jorda dei som hadde vore so fysne. 35 Frå Kibrot-Hatta'ava for folket til Haserot, og der vart dei verande ei tid.

12 Mirjam, og Aron med, tala ille um Moses for den ætiopkvinna skuld, som han hadde teke til kona - for han hadde gift seg med ei ætiopisk kvinne - 2 og dei sagde: «Er det då berre Moses Herren hev tala med? Hev han ikkje tala med oss og?» Og Herren hørde det. 3 No var Moses ein mild og tolug mann, mildare enn alle menneske på jordi. 4 Men Herren sagde brått til Moses og til Aron og til Mirjam: «Gakk ut til møtetjeldet alle tri!» So gjekk dei dit alle tri. 5 Og Herren for ned i ein skystopul, og stod i tjelddøri og ropa: «Aron og Mirjam!» Då gjekk dei ut både two. 6 Og han sagde: «Lyd no etter ordi mine: Er det ein profet millom dykk, so ter eg, Herren, meg for honom i syner, og talar med honom i draumar. 7 Men so er det ikkje med Moses, tenaren min; honom lit eg so på, at eg hev sett honom yver heile mitt hus. 8 Munn til munn talar eg med honom, klårt og ikkje i gåtor, og han fær sjå Herren i rette hamen hans skapnad. Korleis kunde de då våga å tala ille um Moses, min tenar?» 9 Og Herrens vreide loga upp imot dei, og han for burt. 10 Då skyi hadde kvorve burt frå tjeldet, då var Mirjam spillsjuk, og kvit som snø; med same Aron snudde seg mot henne, såg han at ho var spillsjuk. 11 Då sagde han til Moses: «Gode herre

bror! Lat oss ikkje lida for mykje for syndi og dårskapen vår!
12 Lat henne ikkje verta som eit daudt foster, som er halvrote når det kjem ut or morslivet!» 13 Då ropa Moses til Herren og sagde: «Å kjære, kjære Gud, gjer henne god att!» 14 Og Herren sagde til Moses: «Hadde far hennar sputta henne i andlitet, laut ho då ikkje sitja med skam i sju dagar? No skal dei stengja henne ute frå lægret i sju dagar, so kann dei taka henne inn att!» 15 So stengde dei Mirjam ute frå lægret i sju dagar, og folket tok ikkje av stad, fyrre dei hadde teke henne inn att. 16 Sidan tok folket ut frå Haserot, og slo læger i Paranheidi.

13 Og Herren tala etter til Moses, og sagde: 2 «Send ut folk til å forfara Kana'ans-landet, som eg vil gjeva Israels-borni! Ein mann for kvar ætt skal de senda, og alle skal vera av dei fremste mennene deira.» 3 So sende Moses folk ut frå Paranheidi, som Herren hadde sagt, og dei han sende var alle av dei gjævaste mennene i Israel. 4 Dei heitte: Sammua, son åt Sakkur, av Rubens-ætti; 5 Safat, son åt Hori, av Simeons-ætti; 6 Caleb, son åt Jefunne, av Juda-ætti; 7 Jigegal, son åt Josef, av Issakars-ætti; 8 Hosea, son åt Nun, av Efraims-ætti; 9 Palti, son åt Rafu, av Benjamins-ætti; 10 Gaddiel, son åt Sodi, av Sebulons-ætti; 11 Gaddi, son åt Susi, av Josefs-ætti, av Manasse-greini; 12 Ammiel, son åt Gemalli, av Dans-ætti; 13 Setur, son åt Mikael, av Assers-ætti; 14 Nahbi, son åt Vofsi, av Naftali-ætti; 15 Ge'uel, son åt Maki, av Gads-ætti. 16 Det var dei mennene som Moses sende ut til å rundfara landet; men Hosea, son åt Nun, kalla han Josva. 17 Han sende dei på njosningsferd til Kana'ans-landet, og sagde til deim: «Far upp her, til Sudlandet, og tak upp i fjellet, 18 og sjå korleis landet er laga, og um folket som bur der er sterkt eller veikt, um dei er få eller mange, 19 og um landet deira er godt eller låkt, og kva slag byar dei bur i, um der er læger eller borgar, 20 og um jordi er feit eller skrinn, og um der er tre eller ikkje. Ver trøystuge, og tak med dykk noko av frukt i landet!» Det var då i det bilet druvorne for til å mogna. 21 So tok dei av stad, og endefor landet, alt ifrå Sinheidi til Rehob, som ligg innmed vegen til Hamat. 22 Dei for upp til Sudlandet og kom til Hebron. Der budde Ahiman og Sesai og Talmai, Anaks-sønerne - Hebron var bygt sju år fyre Soan i Egyptarland. - 23 So kom dei til Eskoldalen. Der skar dei ei vintregrein med ein druvenkrans, som two mann laut bera millom seg på ei stong, og so nokre granateple og fikor. 24 Den staden vart sidan heitande Eskoldalen, etter den druvenkransen som Israels-sønerne skar av der. 25 Då det leid av fyrti dagar, kom dei att, og hadde endefare landet. 26 Dei fann Moses og Aron og heile Israels-lyden i Paranheidi, i Kades, og gav

fråsegn um det dei hadde set, og syntre deim frukterne frå Kana'ans-landet. 27 «Me kom til det landet du sende oss til,» sagde dei til Moses, «og det er visst at det landet flymmer med mjølk og honning, og her ser de frukterne som veks der. 28 Men folket som bur der, er sterkt, og byarne store, med svære murar ikring. Anaks-sønerne såg me der og, 29 og i Sudlandet bur Amalek-folket, og i fjellbygderne hetitarne og jebusitarne og amoritarne, og utmed havet og langsmed Jordan bur Kananitarne.» 30 Då tok folket til å murra mot Moses, men Caleb stagga på deim, og sagde: «Jau, me vil fara dit, og leggja landet under oss; me kann godt taka det.» 31 Men dei mennene som hadde vore med honom, sagde: «Me torer ikkje ganga imot dette folket; dei er oss for sterke.» 32 Og dei lasta burt landet for Israels-folket, og sagde: «Det landet me for igjenom og skoda, er eit land til å øyda ut folk; og alle me såg der, var kjempekarar; 33 der såg me risarne, Anaks-sønerne, som er av riseætt, og mot deim tyktest me å vera berre som engsprettor, og so tykte dei og.»

14 Då skrek alt folket yver seg, og dei gret heile natt. 2 Og alle Israels-borni, heile lyden, mukka mot Moses og Aron, og sagde: «Gud gjeve me hadde døytt i Egyptarlandet eller her i øydemarki - å Gud gjeve me hadde døytt! 3 Kvi vil Herren føra oss til dette landet, so me vert nedhogne, og konorne og borni våre vert fangar? Er det ikkje betre for oss å fara attende til Egyptarland?» 4 Og dei sagde seg imillom: «Me vil taka oss ein hovding, og fara attende til Egyptarland!» 5 Då kasta Moses og Aron seg ned på jordi for augo åt heile Israels-lyden; 6 og Josva, son åt Nun, og Caleb, son åt Jefunne, som hadde vore med og forfare Kana'ans-landet, reiv sund klædi sine 7 og tala til heile Israels-lyden, og sagde: «Det landet som me hev fare igjenom og skoda, er eit ovgodt land. 8 Er Gud oss god, so fører han oss fram til landet, og gjev oss det; det er eit land som flymmer med mjølk og honning. 9 Set dykk berre ikkje upp mot Gud, og ver ikkje rædde folket som bur der i landet! Dei er ikkje annleis enn som eit matmål for oss. Hjelpi deira hev kvorve burt, og Herren er med oss. Ver ikkje ræddel!» 10 Då vilde heile lyden steina deim; men Herrens herlegdom syntre seg i møtetjeldet for heile Israels-folket. 11 Og Herren sagde til Moses: «Kor lenge vil dette folket hæda og vanvyrda meg? Kor lenge vil dei mistru meg, endå so mange teikn som eg hev gjort millom deim? 12 Men no vil eg søkja deim med sott, og rydda deim ut, og so vil eg gjera di ætt til eit større og sterkare folk enn dei er.» 13 Då sagde Moses til Herren: «Skal då egyptarane få spryrja slikt? dei som du førde dette folket burt i frå i ditt velde! 14 Skal dei få

det å tala um med folk her i landet, som hev høyrat at du, Herre, er midt imillom dette folket, og syner deg for deim, andlit til andlit, du, Herre, og at skyi di held seg yver deim, og at du gjeng fyre deim i ein skystopul um dagen og i ein eldstopul um natti? 15 Slær du no dette folket i hel, som det var ein mann, so kjem dei folki som hev høyrat ordet um deg til å segja: 16 «Herren magta ikkje å føra dette folket fram til det landet han hadde lova deim, og so drap han deim ned i øydemarki.» 17 Men syn deg no i ditt velde, Herre, som du lova då du sagde: 18 «Herren er tolug og rik på nåde. Han tilgjev brot og misgjerningar; men han vil ikkje at den skuldige skal vera strafflaus: han hemner broti å federne på borni og på barnebarns-borni og borni etter deim.» 19 Tilgjev då av di store nåde broti åt dette folket, liksom du hev havt tolmod med deim heile vegen, frå Egyptarland og hit!» 20 Då sagde Herren: «Eg skal gjeva deim til, som du bed um. 21 Men so vist som eg liver og Herrens herlegdom fyller heile jordi: 22 ingen av deim som hev set herlegdomen min og dei teikni eg gjorde i Egyptarland og i øydemarki, og som like vel hev freista meg gong på gong, og aldri vilde lyda på ordi mine - 23 ingen av deim skal sjå det landet eg hev lova federne deira; ingen av deim som hev hædt og vanvært meg, skal få sjå det. 24 Men Caleb, tenaren min, vil eg fylgia til det landet han hev vore i, og ætti hans skal få det til eiga; for honom er det ein annan hug i, og han hev halde seg trutt etter meg. 25 Amalekitarne og kananitarne bur her i dalen; difor lyt de i morgon venda um, og taka ut i øydemarki, den vegen som ber til Raudehavet.» 26 Og Herren tala meir til Moses og Aron, og sagde: 27 «Kor lenge skal denne vonde lyden halda på å mukka mot meg? Eg hev nok høyrte korleis Israels-sønerne murrar og mukkar imot meg. 28 Seg til deim: «So vist som eg liver, » segjer Herren: «det som eg høyrde de ynskte dykk, det skal de få. 29 Her i øydemarki skal beini dykkar liggja, alle de som vart mynstra, heile flokken, so mange som er yver tjuge år gamle og hev sett seg upp imot meg; 30 ingen av dykk skal koma inn i det landet som eg rette handi i veret på at eg vilde gjeva dykk til bustad - ingen utan Caleb, son åt Jefunne, og Josva, son åt Nun. 31 Småborni dykkar, som de spådde skulde falla i fiendehand, deim vil eg fylgia dit, og dei skal verta heime i det landet som de hev vanda. 32 Men dykkar bein skal liggja her i øydemarki; 33 og sønerne dykkar skal gjæta i heiderne i fyrti år, og lida for utruskaper dykkar, til beini dykkar hev morkna i øydemarki. 34 Likso mange dagar som de for yver Kana'ans-landet, likso mange år skal de lida for broti dykkar, fyrti år, eit år for kvar dag, og de skal få kjenna korleis det er når eg vender meg frå dykk. 35 Det segjer eg,

Herren: So vil eg gjera med heile denne vonde lyden, som hev slege seg i hop mot meg; i denne øydemarki skal dei enda sine dagar, her skal dei døy.» 36 Dei mennene som Moses hadde sendt ut til å forfara Kana'ans-landet, og som spreidde fåke tiender um det då dei kom att, og fekk heile lyden til å setja seg opp imot Moses, 37 desse mennene, som hadde lasta burt landet, dei døydde brått for Herrens åsyn. 38 Av alle deim som hadde fare på njosningsferd til Kana'ans-landet, var det berre Josva, son åt Nun, og Caleb, son åt Jefunne, som fekk liva. 39 Og Moses bar Herrens ord fram for Israels-folket. Då angra dei sårt, 40 og dagen etter, i otta, tok dei uppetter til høgfjellet, og sagde: «Sjå her er me og vil fara upp til den staden som Herren hev sagt; for me hev synda.» 41 Då sagde Moses: «Kvi vil de då gjera imot Herrens ord? Dette kjem ikkje til å lukkast. 42 Far ikkje dit! For Herren er ikkje med dykk. De kjem berre til å ruka for fienden. 43 For der møter de amalekitarne og kananitarne, og då vert de nedhogne, etter di de hev vike frå Herren, og han ikkje er med dykk.» 44 Like vel var dei so uvyrdne at dei styrmede av stad til høgfjellet. Men Herrens sambandskista og Moses flutte seg ikkje frå lægret. 45 Og amalekitarne og kananitarne, som budde på det fjellet, kom ned, og slo deim og jaga deim frå einannan, og elte deim alt til Horma.

15 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 2 «Tala til Israels-folket, og seg med deim: «Når de kjem til det landet de skal bu og byggja i, det som eg vil gjeva dykk, 3 og de lagar til offermat for Herren - brennoffer eller slagtoffer av storfe eller småfe, til godange for Herren - anten det er ein lovnad de vil løysa, eller ei gåva det gjev i godvilje, eller eit høgtidsoffer, 4 so skal det attåt offeret som de ber fram for Herren, koma med eit grjongåva, og det skal vera ei kanna fint mjøl, blanda med ei halvkanna olje, 5 og til drykkoffer skal du gjeva ei halvkanna vin attåt brenn- eller slagtofferet, dersom det er eit lamb; 6 er det ein ver, so skal du til grjonoffer gjeva two kanner fint mjøl, blanda med two pottar olje, 7 og til drykkoffer skal du bera fram two pottar vin; då er det eit offer som angar godt for Herren. 8 Ofrar de ein ung ukse til brennoffer eller slagtoffer, anten det er ein lovnad de vil løysa, eller eit takkoffer til Herren, 9 so skal du attåt uksen bera fram tri kanner fint mjøl, blanda med ei kanna olje, til grjonoffer, 10 og til drykkoffer ei kanna vin; då er det ein offerrett som gjev god ange for Herren. 11 Soleis skal de gjeva for kvar ukse og ver og for kvart lamb eller kid 12 de ofrar, anten offerdryri er få eller mange. 13 Alle som er fødde og borne i landet, skal gjera so som eg no hev sagt, når dei vil bera fram ein offerrett til godange for Herren. 14 Er det nokon framand som held til hjå dykk, eller i framtidi

kjem til å bu millom dykk, og vil bera fram ein offerrett til godange for Herren, so skal han gjera like eins som de. **15** Det gjeld same retten for heile lyden, for dykk sjølve so vel som for dei framande som bur i landet dykkar; det er ei lov som skal gjelda for alle tider at dei framande skal vera som de sjølve for Herrens åsyn. **16** Ei lov og ein rett skal vera for dykk og for dei framande som bur hjå dykk.»» **17** Og Herren tala etter til Moses, og sagde: **18** «Tala til Israels-sønerne, og seg til deim: «Når de kjem til det landet som eg vil føra dykk til, **19** og et av den maten de avlar der, so skal de koma med ei reida til Herren: **20** Av det første gropet de mel, skal de bera fram ei kaka til reida for Herren, liksom de ber fram reida frå treskarstanden - **21** av det første malingi skal de all tid gjeva Herren ei reida. **22** Fer de i mist, og gløymer noko av dei bodi som Herren hev gjeve Moses, **23** og som Moses hev kunngjort for dykk, anten no, med same Herren hev gjeve bodet, eller seinare frametter tidi, **24** og det er uviljande gjort, og lyden uvitande, so skal heile lyden bera fram ein ung ukse til brennoffer og godange for Herren, med grjonoffer og drykkoffer som til høyrer, soleis som det er fysesagt, og ein geitebukk til syndoffer, **25** og presten skal gjera soning for heile Israels-lyden; då skal dei få tilgjeving etter di det var uviljande gjort, og dei hev kome til Herren med offergåva si og bore fram syndofferet sitt til bot for si misferd. **26** Både heile Israels-lyden og dei framande som bur millom deim, skal få tilgjeving. For heile folket var saka i misferdi. **27** Er det ein einskildmann som uviljande hev synda, so skal han bera fram ei årsgamall geit til syndoffer. **28** Og presten skal beda til Herren for den som uviljande hev misfare seg og synda, og gjera soning for honom, so skal han få tilgjeving. **29** Dette gjeld både for den som er fødd og boren millom Israels-folket og for den framande som bur millom deim. Det gjeld same retten for dykk alle, når de uviljande gjer noko gale. **30** Men den som med vilje gjer noko vondt, anten det er eit heimemenneske eller ein framand, han hæder Gud og skal rydja ut or folket sitt; **31** for han hev vanvyrtt Herrens ord og brote bodet hans: den mannen skal rydja ut; han skal lida for brotet sitt.»» **32** Då Israels-folket var i øydemarki, råka dei ein gong ein mann som sanka ved ein helgedag. **33** Dei som kom yver honom medan han sanka veden, førde honom fram for Moses og Aron og heile lyden. **34** Og dei sette honom fast; for det var ikkje gjeve noko serskilt bod um kva som skulde gjerafast med honom. **35** Då sagde Herren til Moses: «Mannen skal lata livet: Heile lyden skal steina honom utanfor lægret.» **36** So førde heile lyden honom ut til ein stad utanfor lægret, og steina honom i hel, soleis som Herren hadde sagt til Moses.

37 Og Herren sagde til Moses: **38** «Tala til Israels-sønerne, og seg til deim, at dei skal gjera seg duskar og hava i snipparne på klædi sine, både dei og etterkomarane deira, og i kvar dusk skal dei setja ei purpursnor. **39** Dei duskarne skal de hava til prydnad, og når de ser på deim, skal de minnast alle Herrens bod og halda dykk etter deim, so de ikkje fer hit og dit etter som hjarta og augo segjer dykk til; for dei lokkar dykk jamleg til utruskap. **40** Det er so de skal koma i hug å halda alle bodi mine og vera heilage for dykkar Gud. **41** Eg er Herren, dykkar Gud, som førde dykk ut or Egyptarlandet, og vil vera dykkar Gud. Eg, Herren, er dykkar Gud.»

16 Korah, son åt Jishar Kahatsson av Levi-ætti, og Daten og Abiram, sønerne hans Eliab, og On Peletsson av Rubens-ætti tok til å yppa seg mot Moses, **2** og saman med dei two hundrad og femti av dei øvste i Israels-lyden, som var kåra til tingmenner, og hadde eit godt namn. **3** Dei slo seg i hop mot Moses og Aron, og sagde til deim: «No lyt det vera nok! Heile lyden er heilag, alle saman, og Herren er midt imillom deim; kvi vil då de all tid halda dykk gildare enn Herrens lyd?» **4** Då Moses høyrdet det, kasta han seg ned på jordi. **5** Og han tala til Korah og heile flokken hans, og sagde: «I morgen vil Herren syna kven som er hans folk, og kven som er heilag og kann koma inn til honom, og dei som han då vel, skal få koma inn til honom. **6** Gjer no so, du Korah og heile flokken din: Tak i morgen med dykk glodfat, **7** og hav eld i deim, og legg røykjelse på ilden for Herrens åsyn, og den som Herren vel, han skal vera heilag. Lat so det vera nok, de Levi-søner!» **8** Og endå sagde Moses til Korah: «Høy no, de Levi-søner! **9** Er de ikkje nøgde med at Israels Gud hev skilt dykk ut frå Israels-lyden, so de skulde vera næmre honom og greida arbeidet i Herrens hus, og ganga lyden til handa? **10** Han hev teke deg og alle brørne dine, Levi-sønerne, innåt seg, og no trår de etter prestembættet og? **11** Det er mot Herren de hev slege dykk i hop, du og heile flokken din; for kva er Aron? Kann det vera verdt å setja seg upp i mot honom?» **12** So sende Moses bod etter Daten og Abiram, sønerne hans Eliab; men dei svara: «Me kjem ikkje! **13** Er det ikkje nok at du lokka oss burt frå eit land som flymmer med mjølk og honning, so me skulde døy i øydemarki? Vil du no attpå råda og rikja yver oss? **14** Ikkje heller hev du ført oss til eit land som flymmer med mjølk og honning, og gjeve oss åkrar og aldehagar til eiga! Trur du då du kann synkverva desse mennerne? Me kjem ikkje!» **15** Då vart Moses brennande harm, og han sagde til Herren: «Ansa ikkje offeret deira! Ikkje so mykje som eit asen hev eg teke frå deim, og ingen av deim hev eg gjort noko til meins.» **16** So sagde han til Korah: «Møt no fram for

Herrens åsyn i morgen, du og heile flokken din! Aron skal og møta fram, **17** og de skal taka kvar sitt glodfat og leggja røykjelse på deim, og bera deim fram for Herrens åsyn, two hundred og femti glodfat, og du og Aron skal og taka kvar sitt glodfat.» **18** So tok dei kvar sitt glodfat, og hadde eld i deim, og lagde røykjelse på og stod i møtetjelddøri, og det same gjorde Moses og Aron; **19** og Korah samla heile lyden imot dei framanfor møtetjelddøri. Då synte Herrens herlegdom seg for heile lyden. **20** Og Herren tala til Moses og Aron, og sagde: **21** «Skil dykk frå denne lyden, so skal eg gjera ende på deim, so fort som ein blunkar med auga.» **22** Men dei kasta seg på kne, og sagde: «Allvelduge Gud, du som råder yver alle manneliv, vert du vill på heile lyden, for di ein mann syndar?» **23** Og Herren svara Moses: **24** «Seg til folket at dei skal hava seg burt frå bustaden åt Korah og Daten og Abiram og frå alt som derikring er!» **25** So reiste Moses seg upp og gjekk burt til Daten og Abiram, og Israels hovdingar fylgte honom. **26** Og han tala til folket, og sagde: «Gakk burt frå husi åt desse gudlause mennene, og kom ikkje innåt noko som høyrer deim til; elles kjem de og til å lida for alle synderne deira!» **27** Då flute dei seg burt frå buderne åt Korah og Daten og Abiram og alt som var ikring um. Men Daten og Abiram kom ut og stod i buddøri med konorne sine og borni, både store og små. **28** Og Moses sagde: «Dette skal de hava til merke på at Herren hev sendt meg til å gjera alle desse verki, og at det ikkje er av meg sjølv eg gjer det: **29** dersom desse dør på same vis som anna folk, og møter lagnaden som alle andre menneske, so hev Herren ikkje sendt meg; **30** men dersom Herren let henda noko som aldri fyrr hev hendt, dersom jordi let upp gapet sitt, og gløyper deim og alt som deira er, so dei fer livande ned i helheimen, so veit de at desse mennene hev spotta Herren.» (*Sheol h7585*) **31** Ikjje fyrr hadde han sagt dei ordi, so rivna grunnen under føterne deira; **32** jordi let upp gapet sitt, og gløypte deim og husi deira og alt folket hans Korah og alt det dei åtte. **33** Dei for livande ned i helheimen med alt som deira var, jordi gøymde deim, og dei kvar burt or lyden. (*Sheol h7585*) **34** Og heile Israel, som stod rundt ikring, rømde då dei høyrde skriket deira; dei var rædde jordi skulde gløypa deim med. **35** So for det eld ut frå Herren, og brende upp dei two hundred og femti mennene som hadde bore fram røykjelse. **36** Då tala Herren til Moses, og sagde: **37** «Seg til Eleazar, son åt Aron, øvstepresten, at han skal taka upp glodfati som ligg att der elden hev fare, og strå glørne vidt utover! For heilage er dei, **38** glodfati åt desse mennene som laut lata livet for syndi si; de skal hamra dei ut til plator, og klæda altaret med deim. Dei hev vorte

framborne for Herrens åsyn; difor er dei heilage, og skal vera eit varsl for Israels-borni.» **39** Og Eleazar, presten, gjorde som Moses hadde sagt honom frå Herren: han tok koparfati som dei hadde bore fram dei mennene som brann upp, og smedarne hamra plator av deim til å klæda altaret med, **40** so Israels-borni skulde koma i hug at ingen framand, ingen som ikkje er av Arons ætt, må ganga fram og brenna røykjelse for Herrens åsyn; elles kjem han til å fara same ferdi som Korah og hans flokk. **41** Dagen etter mukka heile Israels-lyden mot Moses og Aron, og sagde: «Det er de som hev drepe Herrens folk!» **42** og ålmugen tok til å samla seg mot deim. Moses og Aron vende seg mot møtetjeldet; då såg dei at skyi låg yver tjeldet, og herlegdomen åt Herren skein fram. **43** So gjekk dei fram for møtetjeldet, **44** Og Herren tala til Moses, og sagde: **45** «Sjå til å koma dykk burt frå denne hopen, so skal eg tyna dei i ein augneblink!» Då kasta dei seg på kne, **46** og Moses sagde til Aron: «Tak glodfatet; legg i gløder frå altaret, og hav røykjelse uppå, og skunda deg so burt til lyden med det, og gjer soning for deim! For Herren hev slept harmen sin laus - sotti er komi!» **47** Aron gjorde som Moses sagde, og tok glodfatet og sprang midt inn i flokken; sotti hadde då alt teke til å herja millom folket. So lagde han røykjelsen på gløderne, og bad ei soningsbøn for folket, **48** med han stod der millom daude og livande. Då stana sotti; **49** men det var fjortan tusund og sju hundred som døydde i den sotti, umfram deim som miste livet for Korahs skuld. **50** Då sotti hadde gjeve seg, gjekk Aron attende til Moses, til møtetjelddøri.

17 Då tala Herren til Moses, og sagde: **2** «Tala til Israels-sønerne, og få tolv stavar av deim, ein for kvar ætt; av kvar ættarhovding skal du få ein stav, og på den skal du rita namnet hans. **3** Og Arons namn skal du setja på staven åt Levi-sønerne; for ein av stavarne skal deira ættarhovding hava. **4** So skal du leggja stavarne i møtetjeldet, framfyre kunngjeringeskista, der som eg er van å møtast med dykk. **5** Då skal han bløma, staven åt den eg vel ut - so fær eg vel fred for den mukkingi som Israels-borni jamleg plågar dykk med.» **6** So tala Moses til Israels-borni, og hovdingarne gav honom kvar sin stav, ein stav for kvar ætt; det var tolv stavar i alt, og millom deim var staven hans Aron. **7** Og Moses lagde stavarne ned framfor Herrens åsyn i kunngjeringstjeldet. **8** Då han so andre dagen kom inn i kunngjeringstjeldet, såg han at Arons stav, den som høyrde til Levi-ætti, hadde grønkast, og skote knupper, og sett blom, og fenge mogne mandlar. **9** Då tok han alle stavarne, og bar deim ut or heilagdomen, og synte deim åt alle Israels-borni, og då dei hadde set deim, tok kvar sin stav. **10** Og Herren sagde til

Moses: «Ber Arons stav inn att, og legg honom frammed kunngjéringskista! Der skal han gjøymast til ei åtvaring for dei ulydige; for held dei ikkje upp med å mukka imot meg, so skal dei døy.» 11 Og Moses gjorde so; som Herren hadde sagt med honom, so gjorde han. 12 Men Israels-borni sagde til Moses: «Sjå no er det ute med oss; me døyr, me døyr alle saman! 13 Kjem nokon innåt - innåt Herrens hus - so misser han livet. Er det ikkje då ute med oss alle?»

18 So sagde Herren til Aron: «Du og sønerne dine og heile farsætti di skal hava ansvaret for heilagdomen. Du og sønerne dine skal svara for preste-embættet dykker. 2 Og frendarne dine, Levi-sønerne, farsætti di, skal du hava med deg. Dei skal halda seg attmed deg, og ganga deg til handa når du og sønerne dine stend framfyre kunngjeringstjeldet. 3 Og dei skal gjera det som du set deim til å gjera, alt det som skal gjerast i heile tjeldet; berre dei heilage tingi og altaret må dei ikkje koma innåt; for gjer dei det lyt dei døy, både dei og de. 4 Dei skal halda seg attmed deg, og gjera alt det arbeidet som trengst i møtetjeldet; for ingen framand må koma innåt dykk. 5 Men de lyt gjera alt som skal gjerast i sjølve heilagdomen og innmed altaret, so det ikkje tidare skal koma vreide yver Israels-folket. 6 For det er eg som hev kåra ut levitarne, brørne dykker, av Israels-folket; dei er ei gåva til dykk, og de skal gjeva deim åt Herren, so dei gjer det arbeidet som trengst i møtetjeldet. 7 Men du og sønerne dine skal styra preste-embættet og hava umsut for alt som høyrer til altaret og for det som er innanfor forhenget, og halda gudstenesta. Dykk gjev eg prestedømet i gåva; men kjem ein framand innåt, skal han lata livet.» 8 Og Herren sagde til Aron: «Sjå, eg gjev deg det som skal gjøymast av reidorne mine; alle dei heilage gåvorne frå Israels-folket, deim gjev eg deg og sønerne dine; det skal vera dykker lut og rett i all framtid. 9 Høyr no kva det er du skal hava av dei høgeilage gåvorne, når det som skal brennast, er teke undan: Alt det dei ber fram av grjonoffer og syndoffer og skuldoffer som dei gjev meg i bot, det er høgeilaqt, og skal høyra deg og sønerne dine til. 10 På den høgeilage staden skal du eta det; alle karar kann eta av det; heilag skal det vera for deg. 11 Like eins skal du hava dei gåvorne som dei gjev i reidor; alt det Israels-borni svingar for Herrens åsyn, gjev eg deg og sønerne og døsterne dine; det skal de hava retten til i all framtid; alle i ætti di som er reine, kann eta av det. 12 Alt det beste av oljen og av druvesafti og kornet, det fyrste dei avlar av det, og gjev Herren, det gjev eg deg. 13 Dei fyrste mogna frukterne av alt som veks i landet deira, og som dei kjem til Herren med, skal vera

dine; alle i ætti di som er reine, kann eta deim. 14 Alt som er vigsla i Israel, skal høyra deg til. 15 Alt som kjem først frå morsliv, alt livande som dei ber fram for Herren, anten det er folk eller fe, skal vera ditt; men det som er frumbore av folk, skal du lata deim løysa, og det som er frumbore av ureine dyr, kann og løysast. 16 Løysepengarne for borni skal leggjast etter dei hev fyllt ein månad, og svara til det verdet som sett er: fem sylvdalar i heilag mynt, etter tjuge gera i dalaren. 17 Frumsungar av kyr eller sauер eller geiter må ikkje løysast; dei er heilage. Blodet deira skal du skvetta på altaret, og feittet skal du brenna; so røyken stig upp mot himmelen; det er ein angande rett for Herren. 18 Kjøtet skal du hava; liksom svingebringa og det høgre låret skal det høyra deg til. 19 Alle heilage reidor som Israels-borni kjem til Herren med, gjev eg deg og sønerne og døsterne dine; det skal de hava retten til for alle tider. Dette er ei æveleg og ubrjotande semja med deg og etterkomarane dine for Herrens åsyn.» 20 Og Herren sagde til Aron: «Du fær ingen lut i landet deira og ingi jordeign millom deim; eg skal vera din lut og di eiga millom Israels-folket. 21 Men all tiend i Israel gjev eg Levi-sønerne til eigedom for arbeidet deira, det arbeidet dei gjer i møtetjeldet. 22 Og dei hine Israels-borni skal ikkje meir koma innåt møtetjeldet; for då fører dei synd yver seg, og lyt døy. 23 Levi-sønerne åleine skal greida tenesta i møtetjeldet, og hava alt ansvaret; det skal vera ei æveleg lov for dykk og etterkomarane dykker. Dei skal ingi jordeign hava millom Israels-folket; 24 men tiendi som Israels-borni kjem til Herren med, gjev eg levitarne; den skal vera deira eigedom; difor er det eg hev sagt at dei ingi jordeign skal hava millom Israels-folket.» 25 Og Herren tala til Moses, og sagde: 26 «Du skal tala til levitarne, og segja til deim: «Når de tek imot tiendi som eg hev sagt de skal få til eigedom av Israels-folket, so skal de gjeva Herren ei reida av det - tiend av tiendi. 27 Og reida dykkar skal reknast for jamgod med det kornet dei andre ber fram frå låven og den vinen dei kjem med frå persa. 28 På den måten gjev de og Herren reida av all tiendi de fær hjå Israels-borni, og den reida de hev etla åt Herren, skal de gjeva Aron, øvstepresten. 29 Av alle gåvor de fær, skal de fyrst taka ut alt det de vil gjeva Herren, og det de vigjer honom, lyt all tid vera av det beste.» 30 Og du skal segja til deim: «Når de ofrar det beste av det, so skal det reknast likt med det som kjem inn ifrå låven og ifrå vinpersa; 31 de kann eta det kvar de vil, både de og folket dykker; for det er løni de skal hava for arbeidet i møtetjeldet. 32 De ber ingi synd for det, når det berre gjev frå dykk det beste, og de vanhelgar ikkje dei heilage gåvorne frå Israels-folket, og skal ikkje lata livet.»»

19

Og Herren tala atter til Moses og Aron, og sagde: 2 «Høyr no eit lovbed som Herren hev gjeve! Han sagde: «Seg til Israels-sønerne at dei skal koma til deg med ei raud kviga, som ikkje hev vank eller veila, og aldri hev vore under åket. 3 Den skal de gjeva til Eleazar, presten, og dei skal leida henne utanfor lægret og slagna henne for augo hans. 4 Og han - Eleazar, presten - skal taka noko av blodet hennar på fingeren og skvette sju gonger burt imot framsida av møtetjeldet. 5 So skal dei brenna kviga for augo hans; både hudi og kjøtet og blodet, og møki med, skal dei brenna. 6 Og presten skal taka cedertre og bergmynta og karmesin og kasta på elden som kviga brenn i. 7 Sidan skal han två klædi sine, og lauga likamen sin i vatn, so kann han koma inn i lægret; men han skal vera urein alt til kvelds. 8 Den som brende kviga, skal og två klædi sine og lauga likamen sin i vatn, og er urein til kvelds. 9 Og ein som er rein, skal samla i hop oska av kviga, og leggja henne på ein rein stad utanfor lægret, so ho kann gjøymast åt Israels-lyden til skiringsvatn; ho hev soningskraft. 10 Men den som samla oska av kviga, lyt två klædi sine, og er urein til kvelds. Og dette skal vera ei æveleg lov både for Israels-folket og dei framande som bur millom deim. 11 Den som kjem nær ein avliden, kven det so er, er urein sju dagar. 12 Den tridje og den sjuanude dagen skal han reinsa seg for synd med skiringsvatnet; so vert han rein att; men reinsar han seg ikkje den tridje og den sjuanude dagen, so vert han ikkje rein. 13 Kven som kjem nær ein avliden, eit mannelik, og ikkje reinsar seg, han sulkar Herrens hus, og skal rydjast ut or Israel; han er urein; so lenge det ikkje er skvett skiringsvatn på honom, fylgjer det ureinska med honom. 14 So lyder lovi: Når ein dør i eit hus, so skal alle som er i huset, og alle som kjem inn, vera ureine sju dagar. 15 Og alle opne koppar, alle som det ikkje er lok på eller bundne yver, vert ureine. 16 Og den som ute på marki kjem nær ein som er ihelslegen, eller eit anna lik, eller mannebein, eller ei grav, er urein i sju dagar. 17 Er det ein som soleis hev vorte urein, so skal dei taka noko av oska etter det oppbrende syndofferet og ausa rennande vatn på i eit fat. 18 Og ein som er rein, skal taka bergmynte og duppa i vatnet, og skvette på huset og på alle dei ting og alle dei folk som er der, og på den som hev kome nær mannebein eller ein mann som er ihelslegen eller eit anna lik eller ei grav. 19 Den tridje og den sjuanude dagen skal dei reine skvette på den som hev vorte urein; og den sjuanude dagen skal han segja honom fri for synd; so skal han två klædi sine og lauga seg i vatn, og vert då rein att same kvelden. 20 Men den som vert urein, og ikkje reinsar seg for synd, han skal rydjast ut or lyden, for di han hev sulka Herrens heilagdom - det hev ikkje

kome skiringsvatn på honom: han er urein. 21 Dette skal vera ei æveleg lov hjå deim. Den som skvette skiringsvatnet, skal two klædi sine, og den som kjem nær skiringsvatnet, er urein alt til kvelds. 22 Alt det den ureine kjem nær, vert ureint, og alle som kjem innåt honom, er ureine til kvelds.»»

20

I den fyrste månaden kom Israels-sønerne, heile lyden, til Sinheidi, og dei gav seg til i Kades. Der døydde Mirjam, og der vart ho gravlagd. 2 Men der var ikkje vatn åt folket, og dei flokka seg i hop mot Moses og Aron, 3 og trætta med Moses, og sagde: «Gud gjeve me og hadde roke med då brørne våre let livet for Herrens åsyn! 4 Kvi hev de havt Herrens folk ut i denne øydemarki, so me lyt døy her, både me og feet vårt? 5 Kvi lokka de oss burt frå Egyptarland, og førde oss hit til denne fæle staden, der det ikkje veks anten korn eller fikor eller vinstre eller aplar og ikkje finst drikkevatn?» 6 Moses og Aron hadde seg undan flokken, og gjekk fram i møtetjelddøri og kasta seg på kne. Då synte Herrens herlegdom seg for deim. 7 Og Herren tala til Moses, og sagde: 8 «Du skal taka staven, og du og Aron, bror din, skal kalla lyden i hop og tala til berget for augo deira, so skal det gjeva vatn utor seg. Lat det koma vatn utor berget for deim, og gjev deim og feet deira drikka!» 9 Moses gjorde som Herren sagde: han tok staven som låg framfor Herrens åsyn, 10 og han og Aron kalla lyden i hop framfyre berget; so sagde han til deim: «Høyr no, stridnakkar! Skal me lata det koma vatn åt dykk ut or dette berget?» 11 So lyfte han handi, og slo på berget med staven sin two gonger; då strøynde det ut mykle vatn, og folket og feet deira fekk drikka. 12 Men Herren sagde til Moses og Aron: «Sidan de ikkje trudde på meg, og ikkje let Israels-borni sjå mi guddomsmagt, so skal de ikkje få føra denne lyden inn i det landet eg hev gjeve deim.» 13 Det var denne kjelda som vart kalla Meribavatnet; der var det Israels-sønerne tretta med Herren, og han synte deim si guddomsmagt. 14 Frå Kades sende Moses dette bodet til kongen i Edom: «So segjer Israel, bror din: «Du veit kor mykle vondt me hev lide. 15 Federne våre for ned til Egyptarland, og der budde me mange, mange år, og egyptarane var harde med oss og federne våre; 16 då ropa me til Herren, og han høyrdé bønerne våre, og sende oss ein engel, som førde oss ut or Egyptarland, og sjå no er me i Kadesbygdi, innmed landskilet ditt. 17 Snilde deg, lat oss få fara igjenom landet ditt! Me skal ikkje ganga yver åkrarne eller vinhagarne, og ikkje taka vatn or brunnarne; me skal fara etter kongsvegen og ikkje taka av, korkje til høgre eller vinstre, fyrr me er komne igjenom landet ditt.»» 18 Men Edom svara: «Du målkje fara fram her; gjer du det, so møter eg deg med sverd i hand.» 19 «Eg

skal fylgja storvegen, » sagde Israel, «og dersom eg drikk av vatnet ditt, eg eller buskapen min, so skal eg gjeva deg like for det. Det kann då'kje gjera noko um eg gjeng etter vegen.» 20 «Nei, du slepp ikkje fram her, » svara Edom, og gjekk imot deim med mykje folk og våpn. 21 Edom vilde ikkje gjeva Israel lov til å fara igjenom landet sitt, og Israel laut taka ei onnor leid. 22 So tok dei ut ifrå Kades, heile Israels-lyden, og kom til Horfjellet. 23 Og der, ved Horfjellet, i landskilet åt Edom, sagde Herren til Moses og Aron: 24 «No skal Aron fara til federne sine. De var ulydige mot meg ved Meribabrunnen; difor skal han ikkje koma inn i det landet eg hev gjeve Israels-sønerne. 25 Hav Aron og Eleazar, son hans, med deg upp på Horfjellet; 26 og tak av Aron presteklædi, og hav deim på Eleazar, son hans! So skal Aron døy der, og fara til federne sine.» 27 Moses gjorde som Herren sagde, og dei steig upp på Horfjellet for augo åt alt folket, 28 og Moses tok av Aron presteklædi, og hadde deim på Eleazar, son hans. So døydde Aron der uppå fjellet, og då Moses og Eleazar kom ned av fjellet, 29 og folket såg at Aron var burte, då syrgde alle Israels-ætterne yver honom i tretti dagar.

21 Då den kananitiske kongen som budde i Arad i Sudlandet, høyrdde at Israel kom farande etter ålmannvegen, tok han på deim, og fanga nokre av deim. 2 Då gjorde Israel ein lovnad til Herren, og sagde: «Gjev du dette folket i våre hender, so skal me bannstøyta byarne deira.» 3 Og Herren høyrdde bøni, og gav kananitarne i Israels hender, og Israel bannstøytte deim og byarne deira; sidan kalla dei den staden Horma. 4 Frå Horfjellet tok dei leidi burt imot Raudehavet, og vilde fara ikring Edomlandet. Men på vegen vart folket utoluge; 5 dei lasta Gud og Moses, og sagde: «Kvi hadde de oss burt frå Egyptarland? No lyt me døy her i øydemarki; for her finst det korkje brød eller vatn, og me er hjarteleide av denne veike maten.» 6 Då sende Herren eiterormar, som for inn imillom folket og hogg deim, so mange av deim døydde. 7 So kom dei til Moses, og sagde: «Me synda då me lasta Herren og deg. Bed Herren at han vil fria oss frå ormarnel!» Då bad Moses for folket. 8 Og Herren sagde til Moses: «Gjer deg ein eitarorm, og set honom upp på ei stong, so skal kvar ein som er ormhoggen og ser burt på honom få liva.» 9 So gjorde Moses ein koparorm, og sette honom på ei stong, og kvar gong ormarne hadde hogge nokon og han såg burt på koparormen, fekk han liva. 10 Sidan tok Israels-sønerne i vegen att, og lægra seg i Obot. 11 So tok dei ut frå Obot, og lægra seg ved Ijeha-Abarim i øydemarki austanfor Moab. 12 So for dei derifrå,

og slo læger i Zeredalen. 13 So for dei lengre, og slo læger på hi sida av Arnonelvi, der som ho kjem ute Amoritarlandet og renn igjenom øydemarki. Arnon er landskilet åt Moab, og byte millom Moab og amoritarne; 14 difor stend det i boki um Herrens herferder: «Vaheb vann me snøgge som vinden, åern' alle, ja sjølve Arnon - 15 elvelidi som heldt til Arheim og hallar seg oppå Moabs-eigni.» 16 So for dei til Be'er. Der er den brunnen som Herren tala um då han sagde til Moses: «Kalla i hop folket, so skal eg gjeva deim vatn!» 17 Då song Israel denne songen: «Vell upp, du klåre olla! Ein song me vil deg syngja! 18 Du brunn som jarlar bora, og hovdingarne hola med styrastavarn' sine - frå aude grunn ei gåva.» 19 Frå Mattana for dei so til Nahaliel, og frå Nahaliel til Bamot, 20 og frå Bamot til den dalen som ligg i Moabmarki, tett med toppen av Pisgafjellet, og hallar ned imot Øydemoen. 21 Israel sende bod til Sihon, kongen yver amoritarne, og sagde: 22 «Lat meg få fara igjenom landet ditt! Me skal ikkje koma inn på åkrarne eller vingardarne, og ikkje drikka av brunnarne; me skal halda oss etter kongsvegen, til me er komne gjennom landet ditt.» 23 Men Sihon vilde ikkje gjeva Israel lov til å fara gjennom landet; han samla alt herfolket sitt, og for ut i øydemarki mot Israel. Då han kom til Jahas, møtte han deim, og rauk på deim. 24 Men Israel hogg honom ned med kvasse sverd, og tok landet hans, frå Arnon til Jabbok til Ammonriket; men landskilet åt Ammons-sønerne var tettsett med borger. 25 Og Israel lagde under seg alle byarne åt amoritarne, og vart buande der, i Hesbon og alle dei byarne som høyrdde til. 26 For Hesbon var hovedstaden åt Sihon, amoritarkongen; han hadde slegest med den fyre kongen i Moab, og teke frå honom alt landet heilt til Arnon. 27 Difor segjer skalden: «Kom hit, kom hit til Hesbon, bygg upp att Sihons borg! 28 For ald for ut frå Hesbon, frå Sihons stad ein loge, som øydde Ar i Moab og herja deim som hyste på Arnonhøgdene. 29 Ai ei, no er det ute med ætti åt Kamos! Han sønern' sine sender som rømingar or riket, og sine døter driv han til amoritardrotten Sihon i fangeferd. 30 Me skot på skot deim sende; Hesbon vart lagd i grus og heile landet herja med odd og egg, til Dibon. Me øydde alt ikring oss, og kveikte ufredselen alt burt åt Medeba.» 31 Israels-sønerne slo seg ned i Amoritarlandet, 32 og Moses sende njosnarar til Jazer; siden lagde dei under seg alle bygderne der ikring, og dreiv ut amoritarne som budde der. 33 So tok dei på ei onnor leid, og for uppetter til Basan; og Og, kongen i Basan, for i mot deim til Edre'i med alt herfolket sitt, og baud ufred. 34 Men Herren sagde til Moses: «Du treng ikkje vera rædd honom! Eg gjev honom i dine hender med alt folket og landet hans, og du kann gjera med honom som

du gjorde med Sihon, kongen yver amoritarne, som budde i Hesbon.» 35 So hogg dei honom ned, både honom og sønerne og folket hans, so ingen vart att eller slapp undan, og sidan eigna dei åt seg landet.

22 So tok Israels-sønerne ut att, og lægra seg på

Moabmoarne, på hi sida av Jordanelvi der ho renn frammed Jeriko. 2 Då Balak, son åt Sippor, fekk spurt kva Israel hadde gjort med amoritarne, 3 då var rædsla stor i Moab. Moabitane følte seg for dette folket som var so mannsterkt, 4 og sagde til hovdingarne i Midjan: «No kjem denne store hopen til å snøyda alt ikring oss, liksom uksarne når dei gneg snaudt på bœn.» Og Balak Sipporson - han var konge i Moab den tid - 5 sende mennar til Bileam, son åt Beor, som åtte heime i Petor ved Storelvi; dei skulde beda honom koma, og segja honom det frå kongen: «Det hev kome eit folk frå Egypterland; dei er so mange at dei fyller heile landet, og dei hev slege seg ned midt fyre meg. 6 Kjære deg, kom og bed ei våbøn yver det folket for meg; for dei er meg for sterke - då trur eg me skal vinna yver deim, so eg fær drive deim ut or landet; for eg veit at den du signar, er velsigna, og den du bannar, er forbanna.» 7 Sendemennene var av det gjævaste folket i Moab og Midjan; dei hadde spåmannsløn med seg, og då dei kom til Bileam, bar dei fram bodet frå Balak. 8 Då sagde han til deim: «Ver her i natt, so skal eg gjeva dykk svar, etter det som Herren segjer meg fyre.» So gav dei seg til hjå Bileam. 9 Då kom Gud til Bileam, og sagde: «Kva er det for folk som er hjå deg?» 10 Bileam svara: «Balak, son åt Sippor, Moabs konge, sender bod til meg og segjer: 11 «Her hev kome eit folk frå Egypterland, og dei er so mange at dei fyller alt landet. Kom og les ei våbøn yver deim, so trur eg visst eg skal råda med deim og jaga deim ut.»» 12 Då sagde Gud til Bileam: «Gakk ikkje med deim! Du skal ikkje banna det folket; for dei er velsigna.» 13 Um morgenon sagde Bileam til hovdingarne som Balak hadde sendt til honom: «Far heim att! Herren vil ikkje gjeva meg lov til å fylgja med dykk.» 14 So tok Moabs-hovdingarne av stad, og då dei kom heim att til Balak, sagde dei: «Bileam vilde ikkje vera med oss.» 15 Då sende Balak andre hovdingar, fleire og gjævare enn fyrste gongen. 16 Då dei kom til Bileam, sagde dei til honom: «Balak, son åt Sippor, helsar deg, og segjer: «Gode deg, kom! Seg ikkje nei! 17 Eg skal løna deg vel, og gjera alt det du segjer, berre du vil koma og banna dette folket for meg.»» 18 Bileam svara kongsmennene so: «Um Balak gjev meg huset fullt med sylv og gull, so kann eg ikkje gjera Herren, min Gud, imot, korkje i smått eller stort. 19 Men ver no de og her natti yver, so fær eg høyra kva meir Herren hev

å segja meg.» 20 Då kom Gud um natti til Bileam, og sagde til honom: «Er desse mennerne komne her på den måten at dei vil få deg med seg, so kann du ferda deg til og fylgia deim; men gjer ikkje anna enn som eg segjer til deg.» 21 Um morgenon gjorde Bileam seg reidug, og sala asna si, og for so i veg saman med Moabs-hovdingarne. 22 Men Gud vart harm for di han tok ut, og Herrens engel kom imot honom, og stod på vegen som ein fiende, då han kom ridande på asna i lag med både sveinarne sine. 23 Og asna såg Herrens engel, som stod på vegen med drege sverd i handi; då tok ho av vegen, og ut på marki; men Bileam slo henne, so ho skulde halda vegen. 24 Sidan møtte Herrens engel i ei geil millom vinthagane. På både sidor var det steingard, 25 og då asna såg Herrens engel, strauk ho seg innåt garden, og klemde foten åt Bileam mot steinarne. Då slo han henne att. 26 So gjekk Herrens engel fram til endå ein gong, og stod i eit tront klemstre; der var det ikkje råd å vika undan, korkje til høgre eller vinstre, 27 og med same asna fekk sjå Herrens engel, lagde ho seg ned under Bileam. Då vart han harm, og slo henne med staven. 28 Men Herren gav asna mål, og ho sagde til Bileam: «Kva hev eg gjort deg? No er det tridje gongen du slær meg.» 29 «Du hev havt meg til narr,» svara Bileam. «Hadde eg havt eit sverd i handi, so hadde eg slege deg i hel med det same.» 30 Då sagde asna: «Er'kje eg asna di, som du hev ride på alt du hev vore til? Hev eg då havt for vis å fara soleis med deg?» «Nei,» sagde Bileam, 31 og i det same opna Herren augo hans, so han såg Herrens engel, som stod på vegen med drege sverd i handi. Då kasta han seg på kne, og bøygde hovudet. 32 Og Herrens engel sagde til honom: «Kvi hev du fare so, og slege asna di tri gonger? Det var eg som møtte deg som ein fiende, av di eg tykte denne ferdi var for brå. 33 Og asna såg meg, og tok av vegen for meg alle tri gongerne. Hadde ikkje ho teke av vegen, so hadde eg no drepe deg, men asna hadde eg spart.» 34 Då sagde Bileam til Herrens engel: «Eg hev synda; men eg visste ikkje at du stod framfyre meg på vegen; er dette deg imot, so skal eg venda heim att.» 35 «Nei, far no du med mennerne,» svara Herrens engel, «men seg ikkje eit ord anna enn det som eg segjer deg fyre.» So tok Bileam i vegen att med kongsmennene. 36 Då Balak fekk høyra at Bileam kom, for han til møtes med honom til den byen som låg nørdest i Moabriket, ved Arnon, ytst utmed landskilet. 37 Og han sagde til Bileam: «Sende eg ikkje einkom bod og bad deg til meg? Kvi vilde du ikkje koma? Trur du ikkje eg er god til å løna deg for umaken?» 38 «No ser du eg er komen,» svara Bileam. «Men det er vandt um eg kann segja noko; berre dei

ordi som Gud legg meg i munnen, kann eg tala.» 39 So fylgte han med Balak, og dei kom til Kirjat-Husot. 40 Der slagta Balak storfe og småfe, og sende til Bileam og dei hovdingarne som var med honom. 41 Morganen etter tok kongen Bileam med seg upp på Bamot-Ba'äl; derifrå kunde han sjå enden av Israels-lægret.

23 So sagde Bileam til Balak: «Bygg sju altar for meg her, og få meg hit sju uksar og sju verar!» 2 Balak gjorde som Bileam sagde, og Balak og Bileam ofra ein ukse og ein ver på kvart altar. 3 So sagde Bileam til Balak: «Statt her innmed brennofferet ditt, med eg gjeng burt eit bil; kann henda Herren kjem til møtes med meg; kva han då let meg sjå, det skal eg segja med deg.» So gjekk han burt på ei treberr høgd; 4 der kom Gud til møtes med honom, og Bileam sagde til honom: «No hev eg stelt til sju altar, og ofra ein ukse og ein ver på kvart altar.» 5 Då lagde Herren eit ord i munnen på honom, og sagde: «Gakk attende til Balak, og tala so som eg no hev lært deg.» 6 Då han kom attende, såg han Balak stod ved brennofferet sitt med alle Moabs hovdingar. 7 Då bar han fram spådomsordet sitt, og kvad: «Or Aram Balak hit meg baud, or austervjelli Moabs drott: «Kom! Yver Jakob våbørn lys, og vreide vond yv' Israel!» 8 Koss kann eg beda vondt yv' den som Gud vil vel og ikkje vondt, og lysa heitan harm yv' ein som Herren ikkje harmast på? 9 Frå høgste nuten ser eg han, frå haugarn' eg augna kann: Ein lyd som liver for seg sjølv. Med heidningfolk held han'kje lag. 10 Kven kann upprekna Jakobs ætt, og taka tal på Israel? Det vøre telja sand i strand og gyvet som på jordi fyk. Mått' eg som desse gode døy, og få ei endelykt som dei!» 11 «Kva er det du gjer?» ropa Balak. «Til å banna fiendarne mine fekk eg deg hit, og so velsignar du deim!» 12 «Lyt eg ikkje halda meg etter dei ordi som Herren legg meg i munnen?» svara Bileam. 13 Då sagde Balak: «Kjære, kom og ver med meg til ein annan stad, so du kann sjå deim betre - her ser du berre enden av lægret; heile lægret ser du ikkje - og bed so ei våbørn yver deim der.» 14 So tok han Bileam med seg til vardehaugen på toppen av Pisga; der bygde han sju altar og ofra ein ung ukse og ein ver på kvart altar. 15 Og Bileam sagde til honom: «Statt her innmed brennofferet ditt, med eg gjeng der burt til eit møte.» 16 So kom Herren til møtes med Bileam, og lagde eit ord i munnen hans, og sagde: «So skal du tala når du kjem attende til Balak!» 17 Då han kom attende, stod Balak endå ved brennofferet, og Moabs hovdingar med honom. «Kva sagde Herren?» spurde han. 18 Då bar Bileam upp spådomsordet sitt, og kvad: «Kom, Balak, og mitt kvede høyr, lyd på min song, son åt Sippor! 19 Rett aldri munde Gud sitt ord mishalla som eit

menneskje ell' angra som eit mannebarn. Det han hev sagt, set han i verk det han hev lova, held han og. 20 Velsigning send' han - signar han, so kann eg ikkje venda det. 21 Aldri hjå Jakob naud du såg, ell' ulukka hjå Israel; Herren, hans Gud, er med han stødt, og kongeluren hjå han læt. 22 Gud leidd han or Egyptarland, ein urukse med sterke horn. 23 Jakob treng ingi troldomskunst, og ingen spådom i Israel; når stundi er der, vert det sagt åt Jakob og åt Israel kva Gud vil gjera til kvar tid. 24 Sjå, lyden som ei løva ris, som løva lyfter seg til sprang, og ikkje lyster leggja seg, fyrr ho hev metta seg med rov og drukke blod av deim ho drap.» 25 Då sagde Balak til Bileam: «Um du ikkje vil banna deim, so tarv du då ikkje velsigna deim.» 26 «Hev eg ikkje sagt deg at eg i eitt og alt lyt gjera som Herren segjer med meg?» svara Bileam. 27 «Kjære, kom,» sagde kongen, «so skal eg fylgia deg til ein annan stad; kann henda Herren ikkje hev noko imot at du bannar deim der.» 28 So tok han Bileam med seg upp på toppen av Peorfjellet, som skodar ned på Øydemoen. 29 Då sagde Bileam til honom: «Bygg sju altar for meg her, og få meg hit sju unge uksar og sju verar!» 30 Og Balak gjorde som Bileam sagde, og på kvart alter ein ukse og ein ver.

24 Men no tyktest Bileam sjå at det var Herrens vilje å velsigna Israel, og han gjekk ikkje burt og søkte teikn, som han fyrr hadde gjort; han vende andlitet mot øydemarki, 2 og såg utver til han fekk auga på Israels-ætterne, som låg der sida um sida. Då kom Guds ande yver honom, 3 og han kvad: «Segjer Bileam, Beors son, mæler mannen med augo att, 4 han som høyrer ord i frå Gud, syner frå den Allsterke ser, med opna augo sigen ned: 5 Kor gilde budar Jakob hev, kor gjæv ein bustad Israel! 6 Som bekkjedalar breider seg, som aldehagar kring ei å, aloetrei Herren ol, og cedrarn', attmed vatnet veks. 7 Utor hans bytter strøymer vatn, og vel hans åker vatna er. Hans konge yver Agag gjeng, og høgt hans rike hevjar seg. 8 Gud leid' han or Egyptarland, ein urukse med sterke horn. Fiendefolki upp han et, og knokarn' deira knasar han, med sine kolvar sund deim skyt. 9 Som løva legg han seg til ro; kven vågar vel å vekkj' han upp? Gud signe den som signar deg, og banne den som bannar deg!» 10 Då vart Balak brennande harm på Bileam; han slo i hop henderne, og sagde til honom: «Eg kalla deg hit so du skulde beda vondt yver uvenerne mine, og no hev du velsigna deim tri gonger! 11 Far no heim med deg so fort du kann! Eg hadde tenkt å løna deg vel, men Herren hev meinka deg løni.» 12 Bileam svara: «Sagde eg det ikkje straks åt dei mennerne du sende til meg? - 13 «Um Balak gjev meg huset sitt fullt av sylv og gull,» sagde eg, «so

kann eg ikkje brjota Herrens bod og gjera noko etter min eigen hug, anten godt eller vondt; berre det Herren vil, kann eg tala.» 14 No fer eg heim att til folket mitt, men først vil eg varsla deg kva dette folket kjem til å gjera men ditt folk i komande dagar.» 15 So bar han upp spådomen sin, og kvad: «Segjer Bileam, Beors son, mæler mannen med augo att, 16 han som høyrer ord ifrå Gud, vita fær det den Høgste veit, syner frå den Allsterke ser, med opna augo sigen ned: 17 Eg skodar han, men ikkje no, eg augnar han, men ikkje nær - ei stjerna som or Jakob stig, eit spir som sprett or Israel! - Moabs tunnvangar trør han sund, og øyder ufredsætti ut. 18 Edom vert eigedomen hans, og Se'ir slær han under seg, det uvener' hans åtte fyr; stort velde vinn seg Israel. 19 Av Jakob ris den råda skal; han ryd ut or byarn' ut deim som frå bardagen hev berga seg.» 20 So såg han amalekitane. Då kvad han dette verset: «Fyrst utav folk er Amalek, men ein gong gjeng han og til grunns.» 21 Og han såg kenitarne, og kvad: «Din bustad er ei borg so fast, på nuten hev ditt reir du bygt. 22 Men endå vert det øydelagt snart fører Assur deg av stad.» 23 So kvad han atter: «Ai, ei, kven vert vel etter då, når Gud let dette ganga fram? 24 Med skip frå Kittimleidi kjem; dei døyver Assur, døyver deim som burtanfyre elvi bur, so dei og utor heimen kverv.» 25 So gjorde Bileam seg reidug, og for heim att, og Balak tok og på si leid.

25 Med Israels-folket heldt til i Sittim, tok folket til å fljuga etter kvinnorne i Moab. 2 Og Moabs-kvinnorne bad deim til blotveitslorne åt guden sin; so åt dei med deim og bøygde kne for guden deira; 3 Israel tydde seg til Ba'al-Peor. Då vart Herren brennande harm på Israel, 4 og Herren sagde til Moses: «Tak med deg alle Israels hovdingar, og legg desse mennene på stegl for Guds og alle manns augo, so Herrens brennande vrede kann vendast burt frå Israel!» 5 Og Moses sagde til styresmennene i Israel: «Kvar av dykk skal slå i hel deim av folki sine som hev halde seg til Ba'al-Peor!» 6 Best det var, kom ein av Israels-sønerne med ei kvinne frå Midjan, og leidde henne heim til sitt eige folk midt for augo på Moses og heile Israels-lyden, med dei sat og syrgde i møtetjelddøri. 7 Då Pinehas, son åt Eleazar og soneson åt Aron, øvstepresten, såg det, steig han fram or lyden, og treiv eit spjot 8 og gjekk etter mannen inn i koven, og rende spjotet gjennom deim både, mannen og kvinna, so det gjekk inn i livet hennar. Då stanna sotti som herja Israels-folket. 9 Men talet på deim som døydde i sotti, var fire og tjuge tusund. 10 Og Herren tala til Moses, og sagde: 11 «Pinehas, son åt Eleazar og soneson åt Aron, øvstepresten, hev vendt vreiden min burt frå Israels-folket; etter di han stod so strengt på min rett, vilde ikkje eg vera so streng

at eg gjorde ende på Israels-borni. 12 Difor skal du segja honom at eg vil gjera samband med honom, so det skal ganga honom vel; 13 ævelegt prestedøme lovar eg honom og ætti hans etter honom, for di han var so vyrk for æra åt sin Gud og gjorde soning for Israels-folket.» 14 Den drepne israeliten, han som vart drepen i hop med den midjanitiske kvinna, heitte Zimri Saluson; han var formann for ei grein av Simeons-ætti. 15 Og midjanitkvinna som vart drepi, heitte Kozbi; ho var dotter åt Sur, som var hovding yver ei ættgrein av midjanitarne. 16 Og Herren tala til Moses, og sagde: 17 «De skal søkja åt midjanitarne og slå deim ned; 18 for dei sat um dykk og lagde svikråder mot dykk då det hende, dette med Peor og Kozbi, frenka deira, hovdingdotteri frå Midjan, som vart drepi den gongen sotti kom yver dykk for Peors skuld.»

26 Då sotti var yver, tala Herren so til Moses og Eleazar, son åt Aron, øvstepresten: 2 «Tak tal på heile Israels-lyden, ættgrein for ættgrein, alle dei våpnføre i Israel som hev fyllt tjuge år!» 3 So tala Moses og Eleazar, øvstepresten, åt deim på Moabmoarne ved Jordan, midt for Jeriko, og sagde: 4 «Stig fram, alle mennar som hev fyllt tjuge år!» - soleis som Herren hadde sagt med Moses. Israels-sønerne som for frå Egyptarland, det var. 5 Ætti etter Ruben, eldste son åt Israel. Og Rubens-sønerne det var: Hanokitarne, ætti etter Hanok, pallu'itarne, ætti etter Pallu, 6 hesronitarne, ætti etter Hesron, karamitarne, ætti etter Karmi. 7 Dette var Rubens-ætterne, og av deim var det tri og fyrti tusund og sju hundred og tretti mann som vart innskrivne i manntalet. 8 Son åt Pallu heitte Eliab. 9 Og borni åt Eliab heitte Nemuel og Datian og Abiram. Men Datian og Abiram, det var dei same som var valde til folketinget, og var med og yppa strid mot Moses og Aron den gongen Korah og flokken hans sette seg opp mot Herren, 10 og jordi let opp gapet sitt og gløypte både deim og Korah, og elden gjorde ende på dei two hundred og femti mennene, so heile flokken umkomst og vart til eit varsl. 11 Men sønerne åt Korah miste ikkje livet. 12 Simeons-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Nemuelitarne, ætti etter Nemuel, jaminitarne, ætti etter Jamin, jakinitarne, ætti etter Jakin, 13 zerahitarne, ætti etter Zerah, sa'ulitarne, ætti etter Sa'ul. 14 Dette var Simeons-ætterne, two og tjuge tusund og two hundred mann. 15 Gads-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Sefonitarne, ætti etter Sefon, haggitarne, ætti etter Haggi, sunitarne, ætti etter Suni, 16 oznitarne, ætti etter Ozni, eritarne, ætti etter Eri, 17 aroditarne, ætti etter Arod, arelitarne, ætti etter Areli. 18 Dette var Gads-ætterne; dei var etter manntalet fyrti tusund og fem hundred mann. 19 Av borni åt Juda døydde

two i Kana'ans-landet; dei heitte Er og Onan. **20** Dei hine Juda-sønerne det var, etter ætterne deira: Selanitarne, ætti etter Sela, parsitarne, ætti etter Peres, zerahitarne, ætti etter Zerah. **21** Og Peres-sønerne det var, etter ætterne deira: Hesronitarne, ætti etter Hesron, hamulitarne, ætti etter Hamul. **22** Dette var Juda-ætterne. Av deim vart seks og sytti tusund og fem hundrad mann skrivne i rullorne. **23** Issakars-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Tola'itarne, ætti etter Tola, punitarne, ætti etter Puvva, **24** jasubitarne, ætti etter Jasub, simronitarne, ætti etter Simron. **25** Dette var Issakars-ætterne. Av deim var det fire og seksti tusund og tri hundrad mann som vart mynstra. **26** Sebulons-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Sarditarne, ætti etter Sered, elonitarne, ætti etter Elon, jahle'elitarne, ætti etter Jahle'el. **27** Dette var Sebulons-ætterne. Av deim vart det mynstra seksti tusund og fem hundrad mann. **28** Sønerne åt Josef med ætterne sine var Manasse og Efraim. **29** Manasse-sønerne det var: Makiritarne, ætti etter Makir. Makir fekk sonen Gilead; frå honom var gileadirne ætta. **30** Gileads-sønerne det var: I'ezritarne, ætti etter I'ezer, helkitarne, ætti etter Helek, **31** asrielitarne, ætti etter Asriel, sikmitarne, ætti etter Sekem, **32** semida'itarne, ætti etter Semida, hefritarne, ætti etter Hefer. **33** Men Selofhad, son åt Hefer, hadde ingi søner, berre døtter, og namni på døtterne hans var Mahla og Noa og Hogla og Milka og Tirsa. **34** Dette var Manasse-ætterne. Av deim var det two og femti tusund og sju hundrad mann som vart innskrivne. **35** Efraims-sønerne det var, etter ætterne deira: Sutalhitarne, ætti etter Sutelah, bakritarne, ætti etter Beker, tahanitarne, ætti etter Tahan. **36** Og Sutelah-sønerne det var: Eranitarne, ætti etter Eran. **37** Dette var Efraims-ætterne; dei var two og tretti tusund og fem hundrad mann som vart skrivne. Det var Josefs-sønerne etter ætterne deira. **38** Benjamins-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Balitarne, ætti etter Bela, asbelitarne, ætti etter Asbel, ahiramitarne, ætti etter Ahiram, **39** sufamitarne, ætti etter Sefufam, hufamitarne, ætti etter Hufam. **40** Og Bela-sønerne var: Arditarne og na'amitarne; ætterne etter Ard og Na'aman. **41** Dette var Benjamins-sønerne etter ætterne deira; av deim var det fem og fyrti tusund og seks hundrad mann som stod i manntalet. **42** Dans-sønerne det var, etter ætterne deira: Suhamitarne, ætti etter Suham. Dette var Dans-ætterne etter ættetavla deira; **43** Suhamit-ætterne var etter manntalet i alt fire og seksti tusund og fire hundrad mann. **44** Assers-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Jimnitarne, ætti etter Jimna, jisvitarne, ætti etter Jisvi, beri'itarne, ætti etter Beria. **45** Og Beria-sønerne det var: Hebritarne, ætti etter Heber, malkielitarne, ætti etter Malkiel.

46 Dotter åt Asser heitte Serah. **47** Dette var Assers-ætterne; av deim stod det tri og femti tusund og fire hundrad mann i rullorne. **48** Naftali-sønerne, og det var, etter ætterne deira: Jahse'elitarne, ætti etter Jahse'el, gunitarne, ætti etter Guni, **49** jisritarne, ætti etter Jeser, sillemitarne, ætti etter Sillem. **50** Dette var Naftali-ætterne etter ættetalet deira; av deim vart det innskrive fem og fyrti tusund og fire hundrad mann. **51** So mange var det som vart mynstra av Israels-sønerne, seks hundrad og eitt tusund og sju hundrad og tretti mann. **52** Og Herren sagde til Moses: **53** «Åt desse skal landet skiftast ut til eigedom, etter folketalet. **54** Den som hev mykje folk, skal du gjeva mykje land, og den som hev lite folk mindre; kvar ætt skal få so mykje land som han hev våpnføre menner. **55** Landet skal skiftast på den måten at dei dreg strå um bygderne, og alle som hev same ættarnamnet, skal få sin eigedom i same bygdelaget. **56** Kvar skal få det som fell på honom etter strået, men den som hev mykje folk, skal få meir enn den som hev lite; soleis skal landet bytast millom deim.» **57** Levi-ætterne det var etter manntalet: Gersonitarne, ætti etter Gerson, kahatitarne, ætti etter Kahat, meraritarne, ætti etter Merari. **58** Desse ættgreinerne var det i Levi-ætta: Libnitarne, hebronitarne, mahilitarne, musitarne, korahitarne. Kahat var far åt Amram. **59** Kona åt Amram heitte Jokebed; ho var dotter åt Levi og fødd i Egyptarland. Amram fekk med henne sønerne Aron og Moses, og Mirjam, syster deira. **60** Og Aron fekk sønerne Nadab og Abihu, Eleazar og Itamar. **61** Men Nadab og Abihu døydde då dei bar uvigd eld fram for Herrens åsyn. **62** Av levitarne vart tri og tjuge tusund innskrivne i manntalet, alle karfolk som var yver ein månad gamle. Dei vart ikkje talde saman med dei hine Israels-borni, av di dei ikkje fekk nokon odel millom deim. **63** Dette var dei som Moses og Eleazer, øvstepresten, talde då dei mynstra Israels-sønerne på Moabmoarne ved Jordan, midt for Jeriko. **64** Millom deim fanst det ingen som Moses og Aron, øvstepresten, hadde skrive inn i manntalet då dei mynstra Israels-sønerne i Sinaiheidi. **65** For Herren hadde sagt at dei skulde døy i øydemarki, og no var det ingen annan att enn Caleb, son åt Jefunne, og Josva, son åt Nun.

27 Men døtterne åt Selofhad - dei heitte Mahla og Noa og Hogla og Milka og Tirsa, og var ætta frå Manasse, Josefs son; for Selofhad, far deira, var son åt Hefer, son åt Gilead, son åt Makir, son åt Manasse - **2** dei gjekk fram i møtetjelddøri, og stod framfor Moses og Eleazer, øvstepresten, og alle hovdingarne og heile lyden, og sagde: **3** «Far vår døydde i øydemarki, men han var ikkje med i den flokken som sette seg opp mot Herren - i Korah-flokkon - han døydde for si synd skuld, og han hadde ingi søner. **4**

Skal no namnet åt far vår ganga ut or ætti av di han ingen son hadde? Gjev oss odel tilliks med farbrørne våre!» **5** Moses bar saki deira fram for Herren. **6** Og Herren sagde til Moses: **7** «Det er rett som døtterne åt Selofhad segjer. Du skal gjeva deim odel tilliks med farbrørne deira, og lata farsgarden ganga i arv til deim. **8** Og til Israels-folket skal du segja: «Når ein mann dør, og ikkje hev nokon son, so skal de lata garden hans ganga i arv til dotteri. **9** Hev han ingi dotter, so skal de gjeva brørne hans garden; **10** og hev han ikkje brør, so skal de lata farbrørne hans få garden; **11** men hadde ikkje faren nokon bror, so skal den næmaste skyldingen i ætti få garden til odel og eiga. Dette skal gjelda for rett hjå Israels-folket, soleis som Herren hev sagt med Moses.»» **12** Sidan sagde Herren til Moses: «Stig upp på Abarimfjellet her, og sjå utover landet som eg hev gjeve Israels-sønerne. **13** Og når du hev set det, skal du og fara til federne dine, som Aron, bror din, fyre deg, **14** av di de var ulydige mot meg i Sinheidi, då lyden trætta, og de ikkje vilde syna deim mi guddomsmagt og lata vatnet strøyma fram for augo deira.» - Av det hev Meribavatnet ved Kades i Sinheidi fenge namn. **15** Då tala Moses til Herren og sagde: **16** «Herre, du som kjenner kvar manns hug, vil ikkje du setja ein mann yver lyden, **17** som kann ganga fyre deim både heime og burte og fylgia deim både ut og inn, so ikkje lyden din skal vera som ein saueflokk utan hyrding!» **18** Og Herren sagde til Moses: «Tak Josva, son åt Nun! Han er ein heilag mann. Legg handi på hovudet hans, **19** og leid honom fram for Eleazar, øvstpresten, og for heile lyden, og set honom inn til styresmann framfor augo deira, **20** og gjev honom noko av den vyrdnaden du hev med deg, so kjem heile Israels-lyden til å høyra på honom. **21** Og han skal ganga fram for Eleazar, øvstpresten, og Eleazar skal for Herrens åsyn spryra urim-oraklet for honom, og etter hans ord skal dei retta seg i alt dei tek seg fyre, både Josva og heile Israels-borni og heile lyden.» **22** Moses gjorde som Moses sagde; han tok og leidde Josva fram for Eleazar, øvstpresten, og heile lyden, **23** og Eleazar lagde henderne på honom, og sette honom inn til styresmann, som Herren hadde havt Moses til å segja med honom.

28 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: **2** «So skal du segja til Israels-sønerne: «Offeri mine, maten min, dei angande retterne mine lyt de koma i hug å bera fram for meg på si visse tid.» **3** Seg til deim: «So skal dei rettarne vera som de ber fram for Herren: Two årsgamle lytelause lamb um dagen, til fast brennoffer. **4** Eitt lamb skal du ofra um morgonen, og eitt solegladsbil, **5** og til grjonoffer ei

kanna fint mjøl, blanda med ei halvkanna av den beste beroljen. **6** Det skal vera det faste brennofferet, so som det vart frambore på Sinaifjellet til ein kveikjande ange, ein rjukande rett for Herren. **7** Og drykkofferet som høyrer til det eine lambet, skal vera ei halvkanna vin; den skal de skjenka ut i heilagdomen til kryddedrykk for Herren. **8** Det andre lambet skal du ofra solegladsbil; med same grjonofferet som um morgonen, og same drykkofferet, skal du bera det fram, då er det ein god offerrett, som angar søtt for Herren. **9** Um kviledagen skal du ofra two årsgamle lamb utan lyte, og til grjonoffer two kanner fint mjøl, blanda med olje, og drykkofferet som høyrer til. **10** Det er kviledags-brennofferet som skal berast fram kvar helg, umfram det daglege brennofferet og drykkofferet som høyrer til. **11** Den fyrste dagen i kvar månad skal de bera fram eit brennoffer for Herren: two unge uksar og ein ver og sju årsgamle lamb utan lyte, **12** og til grjonoffer tri kanner fint mjøl, blanda med olje, for kvar ukse, og two kanner fint mjøl, blanda med olje, for kvar ver, **13** og ei kanna fint mjøl, blanda med olje, for kvart lamb; då er det eit rett brennoffer som angar godt, ein god offerrett for Herren. **14** Og drykkofferet skal vera ei kanna vin for kvar ukse, og two pottar for kvar ver, og ei halvkanna for kvart lamb. Dette er månads-brennofferet som de skal bera fram kvar nymånedag i året. **15** Då skal de og ofra ein geitebukk til syndoffer åt Herren, umfram det daglege brennofferet og drykkofferet som høyrer til. **16** Den fjortande dagen i den fyrste månaden er det påskehelg for Herren. **17** Og den femtande dagen i den same månaden er det pilegrimshelg; då skal de eta usyrt brød sju dagar. **18** Den fyrste dagen skal de halda eit heilagt møte, og må ikkje gjera noko utearbeit. **19** Og de skal bera fram for Herren ein rjukande brennofferrett: two unge uksar og ein ver og sju årsgamle lamb - lytelause skal dei vera - **20** og til grjonoffer attåt dei fint mjøl, blanda med olje: tri kanner for kvar ukse og two kanner attåt veren, **21** og ei kanna for kvart av dei sju lambi, **22** og so ein syndofferbukk til soning for dykk. **23** Dette skal de ofra umfram morgen-brennofferet, som høyrer til den daglege offergåva. **24** Sovorne gåvor skal de bera fram kvar av dei sju dagane: det er offermat som angar godt for Herren; attåt det daglege brennofferet skal de bera det fram, med drykkofferet som høyrer til. **25** Den sjuande dagen skal de halda eit heilagt møte, og noko utearbeit må de ikkje gjera då. **26** Nygrødedagen, når de ber fram eit nytt grjonoffer for Herren, og høgtidar sjuvikehelgi, då skal de halda eit heilagt møte, og må ikkje gjera noko utearbeit. **27** Og de skal bera fram eit brennoffer til godange for Herren: two unge uksar og ein ver og sju årsgamle lamb, **28** og til

grjonoffer fint mjøl, blanda med olje, tri kanner for kvar ukse, og two kanner for kvar ver, 29 og ei kanna for kvart av dei sju lambi, 30 og so ein geitebukk til soning for dykk. 31 Det skal de ofra umfram det daglege brennofferet og grjonofferet som hører til. Offeri skal vera lytelause, og dei vanlege drykkofferi skal fylgja med.

29 Den fyrste dagen i den sjuande månaden skal de halda eit heilagt møte, og må ikkje gjera noko utearbeit; den dagen skal luarne ljoma, 2 og de skal bera fram for Herren eit brennoffer som angar godt: ein ung ukse, ein ver, sju årsgamle lamb utan lyte, 3 og grjonofferet som hører til: fint mjøl, blanda med olje, tri kanner attåt uksem, og two kanner attå veren, 4 og ei kanna for kvart av dei sju lambi, 5 og so ein syndofferbukk til soning for dykk, 6 umfram månadsbrennofferet og grjonofferet som hører til det, og umfram det faste brennofferet med sitt grjonoffer og dei vanlege drykkofferi; då er det ein god offerrett, som angar søtt for Herren. 7 Tiande dagen i den same sjuande månaden skal de halda eit heilagt møte. Då skal de fasta og ikkje gjera noko arbeid; 8 og de skal bera fram for Herren eit brennoffer som angar godt: ein ung ukse, ein ver, sju årsgamle lamb - lytelause skal dei vera - 9 og grjonofferet som hører til: fint mjøl, blanda med olje, tri kanner attå uksem, og two kanner attå veren, 10 og ei kanna for kvart av dei sju lambi, 11 og so ein geitebukk til syndoffer, umfram sonings-syndofferet og det daglege brennofferet med grjonofferet og drykkofferi som hører til. 12 Femtande dagen i den sjuande månaden skal de samlast til eit heilagt møte, og må ikkje gjera noko utearbeit; og de skal halda pilegrimshelg for Herren i sju dagar. 13 Då skal de bera fram for Herren ein brennofferrett, som angar godt for Herren: trettan unge uksar, two varar, fjortan årsgamle lamb - lytelause skal dei vera - 14 og grjonofferet som hører til: fint mjøl, blanda med olje, tri kanner for kvar av dei trettan uksarne, og two kanner for kvar av dei two verane, 15 og ei kanna for kvart av dei fjortan lambi, 16 og so ein geitebukk til syndoffer, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer. 17 Andre dagen skal de bera fram tolv unge uksar, two varar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 18 og grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 19 og ein geitebukk til syndoffer, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og sine drykkoffer; 20 tridje dagen elleve uksar, two varar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 21 og grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 22 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer; 23 fjorde dagen ti uksar, two

verar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 24 med grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 25 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer; 26 femte dagen ni uksar, two verar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 27 med grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 28 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer; 29 sette dagen åtte uksar, two verar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 30 med grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 31 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer; 32 sjuande dagen sju uksar, two verar, fjortan årsgamle lamb utan lyte, 33 med grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksarne og verarne og lambi etter talet, 34 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer. 35 Åttande dagen skal de halda ei stor samlingshøgtid, og må ikkje gjera noko utearbeit; 36 og de skal bera fram ein brennofferrett som angar godt: ein ukse, ein ver, sju årsgamle lamb utan lyte, 37 med grjonoffer og drykkoffer som vanleg, svarande til uksem og veren og lambi etter talet, 38 og ein syndofferbukk, umfram det daglege brennofferet med sitt grjonoffer og drykkoffer. 39 Dette er det de skal ofra Herren på høgtiderne dykkar, umfram det de hev lova eller gjev i godvilje, anten det er brennoffer eller grjonoffer eller drykkoffer eller takkoffer.»» 40 Og Moses sagde alt dette med Israels-folket, heiltupp soleis som Herren hadde sagt honom fyre.

30 Sidan tala Moses til hovdingarne yver Israels-ætterne, og sagde: «Høyr no eit anna bod som Herren hev gjeve: 2 Når ein mann hev gjort ein lovnad til Herren, eller svore ein eid, at han vil halda seg ifrå ymse ting, so skal han ikkje brjota ordet sitt; det han hev lova, skal han halda. 3 Når ei ung kvinne, som endå er heime hjå far sin, hev gjort ein lovnad til Herren, og svore at ho vil halda seg ifrå ymse ting, 4 og far hennar fær høyra um lovnaden hennar og eiden ho hev bunde seg med, og tegjer til det, so skal det gjelda alt det ho hev lova, og kvar eid ho hev bunde seg med, skal gjelda. 5 Men dersom far hennar same dagen som han fær høyra um nokon lovnad ho hev gjort, eller nokon eid ho hev bunde seg med, forbyd henne å halda sitt ord, so skal det vera um inkje, og Herren skal gjeva henne til, etter di det var faren som meinka henne. 6 Vert ho gift, og hev ein lovnad på seg, eller hev bunde seg med eit tankelaust ord, og sagt at ho vil halda seg ifrå ymse ting, 7 og mannen hennar fyrr eller sidan fær vita det, og ikkje segjer noko imot, då skal det

gjelda det ho hev lova, og det ordet ho hev bunde seg med, skal gjelda. 8 Men dersom mannen hennar same dagen som han fær vita det, forbyd henne å halda sitt ord, so gjer han lovnaden ho hev på seg um inkje, og det tankelause ordet ho hev bunde seg med, og Herren skal gjeva henne til. 9 Hev ei enkja eller fråskild kona gjort ein lovnad, og nemnt noko ho vil halda seg ifrå, so skal ho halda ord. 10 Når ei kona etter ho er gift hev lova noko, eller bunde seg med eid til å halda seg ifrå eitt eller anna, 11 og mannen hennar fær vita det, men tegjer og ikkje forbyd henne å halda sitt ord, so skal det gjelda alt det ho hev lova, og kvar eid ho hev bunde seg med, skal gjelda. 12 Men dersom mannen hennar gjer det um inkje same dagen som han fær høyra um det, so gjeld ikkje noko av dei ordi ho soleis hev slept av munnen, anten det er ein lovnad ho hev gjort, eller det er noko ho hev svore seg ifrå: Mannen hennar hev gjort det um inkje, og Herren skal gjeva henne til. 13 Kvar lovnad ho hev gjort og kvar eid ho hev svore um å halda seg ifrå eitt eller hitt og spekja seg, kann mannen hennar anten stadfesta eller gjera um inkje. 14 Men tegjer han um det til andre dagen, so hev han stadfest alt det ho hev lova eller bunde seg til; han hev stadfest det med di han tagde då han fekk vita det. 15 Og gjer han det først um inkje ei tid etter han fekk høyra um det, so ber han ansvaret for brotet hennar.» 16 Dette er dei fyresegnerne Herren gav Moses um den retten ein mann hev yver kona si, og ein far yver dotter si, so lenge ho er ung og er heime hjå faren.

31 Og Herren tala til Moses, og sagde: 2 «Du skal taka hemn for det som midjanitarne hev gjort Israels-borni; sidan skal du fara til federne dine.» 3 Då tala Moses til folket, og sagde: «Lat nokre av mannskapet dykker bu seg til herferd! Dei skal koma yver midjanitarne, og føra Herrens hemn yver Midjan. 4 Tusund mann frå kvar av Israels-ætterne skal de senda ut i herferd.» 5 Av dei mange tusund i Israel baud dei då ut tusund mann frå kvar ætt, tolv tusund herbudde menner. 6 Deim sende Moses ut i herferd, tusund mann frå kvar ætt, og med deim sende han Pinehas, son åt Eleazar, øvstepresten; han hadde med seg dei heilage gognene og stridslurane. 7 Og dei gjorde ei herferd mot Midjan, so som Herren hadde sagt med Moses, og slo i hel alle karmenner. 8 Og millom deim som dei drap, var kongarne i Midjan, Evi og Rekem og Sur og Hur og Reba, dei fem Midjans-kongarne; og Bileam, son åt Beor, fall og for sverdet deira. 9 So tok dei konorne og borni åt midjanitarne og klyvdyri og bufeet deira og alt det dei åtte; 10 og alle borgarne i det landet dei hadde slege seg ned i og alle tjeldlægri deira, sette dei eld på. 11 Og alt herfanget og alt

folket og feet dei hadde teke, 12 førde dei dit som Moses og Eleazar, øvstepresten, og heile Israels-lyden var - til lægret på Moabmoarne ved Jordan, midt for Jeriko - både fangarne og feet og alt det andre herfanget. 13 Og Moses og Eleazar, øvstepresten, og alle dei høgste i lyden gjekk til møtes med deim utanfor lægret. 14 Men Moses var vond på hovdingarne som kom heim frå stridsferdi, både dei som stod yver tusund og dei som stod yver hundrad mann, 15 og han sagde til deim: «Hev de spart alle kvinnor? 16 Det var då dei som lydde Bileams råd og lokka Israels-sønerne til å svika Herren for Peors skuld, so sotti kom yver Herrens lyd. 17 Slå no i hel alle sveinborn, og alle kvinner som hev ått mann eller havt med karfolk å gjera! 18 Men alle ungmøyar som ikkje hev havt med karfolk å gjera, skal de spara, og dei skal høyra dykk til. 19 Og so lyt de halda dykk utanfor lægret i sju dagar, og alle som hev slege nokon i hel eller kome nær nokon som er i helslegen, lyt reinsa seg for synd den tridje og den sjuande dagen, både dei og fangarne deira. 20 Og alle klæde, og alt som er gjort av ler eller geiteragg, og alle trekjerald lyt de reinsa.» 21 Og Eleazar, øvstepresten, sagde til dei mennen som hadde vore med i herferdi: «Denne fyresegni hev Herren gjeve Moses: 22 Gull og sylv, kopar og jarn, tin og bly, 23 alt som toler eld, skal de hava i elden, so vert det reint; de lyt berre etterpå skira det med vigslevatn; men alt som ikkje toler eld, skal de hava i vatn. 24 Og den sjuande dagen skal de två klædi dykkar, so vert de reine, og sidan kann de koma inn i lægret.» 25 Og Herren sagde til Moses: 26 «Du og Eleazar, øvstepresten, og ættehovdingarne i lyden skal taka tal på alt folket og feet som er fanga, 27 og skifta det likt millom stridsmennene som var med i herferdi og alt hitt folket. 28 Og du skal taka ei avgift av stridsmennene: eitt liv for kvart femhundrad, både av folk og av storfe og asen og småfe; 29 det skal de taka av den helvti som fell på herfolket, og gjeva det til Eleazar, øvstepresten; det skal vera ei reida til Herren. 30 Og av den helvti som fell på dei hine Israels-sønerne, skal du taka ut eit liv for kvart halvhundrad, både av folk og av kyr og asen og sauher - av alt feet - og gjeva deim til levitarne som hev umpsut med alt det som skal gjerast i Herrens hus.» 31 Moses og Eleazar, øvstepresten, gjorde som Herren hadde sagt til Moses. 32 Og herfanget, det som var att av alt det stridsfolket hadde teke, det var: sauher og geiter: seks hundrad og fem og sytti tusund; 33 uksar og kyr: two og sytti tusund; 34 asen: ein og seksti tusund; 35 av folk - kvinner som ikkje hadde vore nær nokon karmann - var det i alt two og tretti tusund. 36 Helvti av dette, den luten som fall på hermennerne, var då: småfe: tri hundrad og

sju og tretti tusund og fem hundrad i talet, 37 so avgifti til Herren av sauerne og geiterne vart seks hundrad og fem og sytti; 38 uksar og kyr: seks og tretti tusund; av deim var avgifti til Herren two og sytti; 39 asen: tretti tusund og fem hundrad, og avgifti av deim til Herren ein og seksti; 40 fangar: sekstan tusund, og av deim i avgift til Herren two og tretti ungmøyar. 41 Og Moses gav avgifti, det som skulde vera reida åt Herren, til Eleazar, øvstepresten, som Herren hadde sagt med honom. 42 Den helvti som kom på dei hine Israels-sønerne, og som Moses hadde skift ifrå hermennene, 43 den helvti som lyden fekk, det var: tri hundrad og sju og tretti tusund og fem hundrad sauer og geiter, 44 og seks og tretti tusund uksar og kyr, 45 og tretti tusund og fem hundrad asen, 46 og sekstan tusund fangar. 47 Av denne helvti - den som fall på Israels-sønerne - tok Moses ut eit liv for kvart halvhundrad av både folk og fe, og gav deim til levitarne som greidde det som skulde gjera i Herrens hus, soleis som Herren hadde sagt med honom. 48 So gjekk hovdingarne yver herflokkarne, både dei yver tusund og dei yver hundrad mann, fram for Moses 49 og sagde til honom: «Me hev teke tal på stridsmennene som me hadde under oss, og det vantar ikkje ein mann. 50 Difor kjem me no kvar med det gullet me hev vunne: armringar og armband og fingerringar og øyreringar og kulelekkjor; det skal vera ei gåva til Herren og ein løysepening for livet vårt.» 51 Og Moses og Eleazar, øvstepresten, tok imot gullet dei kom med; alt saman var det fint arbeidde ting. 52 Gullet som dei vigde åt Herren, var i alt elleve hundrad merker; det var gåva frå hovdingarne. 53 Men mannskapet hadde og vunne mykje gull, kvar åt seg. 54 Då Moses og Eleazar, øvstepresten, hadde teke imot gullet av hovdingarne, bar dei det inn i møtetjeldet og gøynde det der til ei minning for Herren um Israels-folket.

32 Rubens-sønerne og Gads-sønerne hadde mykje bufe - uhørveleg mykje. Då dei no såg dei gode beitemarkerne i landet kring Jazer og i Gileadlandet, 2 kom dei og sagde til Moses og Eleazar, øvstepresten, og hovdingarne i lyden: 3 «Atarot og Dibon og Jazer og Nimra og Hesbon og Elale og Sebam og Nebo og Beon, 4 dei bygderne som Herren hev vunne for Israels-lyden, det er gode febygder, og me hev mykje fe. 5 «Vil du gjera vel mot oss», sagde dei, so lat oss få det landet til odel og eiga, og før oss ikkje yver Jordan!» 6 Då sagde Moses til Gads-sønerne og Rubens-sønerne: «Skal brørne dykkar ganga i striden, og de setja dykk til her? 7 Vil de då gjera Israels-sønerne uhuga til å fara yver åt det landet som Herren hev gjeve deim? 8 Det var det federne dykkar gjorde då eg sende deim ut frå Kades-Barnea til å skoda landet: 9 dei for upp til Eskoldalen

og såg på landet, og so skræmde dei Israels-sønerne, so dei miste hugen til å koma inn i det landet som Herren hadde gjeve deim. 10 Den dagen vart Herren brennande harm, og han svor: 11 «Ingen av dei mennen som for upp frå Egyptarland, og er yver tjuge år gamle, skal få sjå det landet eg hev lova Abraham og Isak og Jakob; for dei hev ikkje lydt meg som dei skulde - 12 ingen utan Kaleb Jefunneson av Kenaz-ætti og Josva Nunsson; dei hev vore trugne til å fylgja Herren.» 13 Herren vart harm på Israel og let deim flakka ikring i øydemarki i fyrti år, til det var ende på heile den ætti som hadde gjort Herren imot. 14 Og no hev de stige i staden å federne dykkar, eit elde av syndige menner, og aukar endå meir Herrens harm imot Israel. 15 For slær de dykk ifrå og ikkje vil fylgja honom, so kjem han til å halda deim endå lenger i øydemarki, og de fører ulukka yver heile dette folket.» 16 Då gjekk dei fram for Moses og sagde: «Me vil gjera kvier for feet vårt her og byggja borgar for konorne og borni våre; 17 og so vil me væpna oss snøggast me vinn og fara fyre dei hine Israels-sønerne, til me hev ført deim dit dei skal; men konorne og borni våre skal sitja att i borgerne, so dei er trygge for folket her i landet. 18 Me skal ikkje venda heim att, fyrr Israels-borni hev fenge kvar sin eigedom; 19 for me vil ikkje taka land saman med dei andre på hi sida Jordan og lenger undan, når me fær vårt land på denne sida, austanfor Jordan.» 20 «Ja, gjer de det,» sagde Moses, «væpnar de dykk til striden for Herrens augo, 21 og alle stridsmennene dykkar fer yver Jordan for Herrens augo, til han hev drive fiendarne sine or syne, 22 og vender deikje heim att fyrr landet er vunne for Herrens augo, so hev de ingi skuld på dykk, korkje mot Herren eller Israel, og dette landet her skal vera dykkar eigedom med Herrens vilje. 23 Men gjer de det ikkje, då syndar de imot Herren, og skal få kjenna at syndi finn dykk att. 24 Bygg borgar for konorne og borni dykkar, og stell til kvier for småfeet, og gjer som de hev lova!» 25 «Me vil gjera som du segjer, herre,» svara dei; 26 «borni og konorne våre og feet og alle klyvdri skal vera her i Gileads-borgerne; 27 men sjølve vil me ganga yver Jordan for Herrens augo til strid, kvar våpnfør mann, soleis som du hev sagt.» 28 So tala Moses um det til Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson og hovdingarne yver alle Israels-ætterne, 29 og sagde: «Gjeng Gads-sønerne og Rubens-sønerne, so mange som er våpnføre, med dykk yver Jordan for Herrens augo, og landet vert teke, so skal de gjeva deim Gileadlandet til eigedom. 30 Men gjeng dei ikkje stridsbusdje med dykk yver, so skal dei få eigedomen sin i Kana'ans-landet, saman med dykk andre.» 31 Og Gads-sønerne og Rubens-sønerne svara: «Det som Herren hev sagt til oss, det vil me gjera: 32

me vil fara stridsbudde yver til Kana'ans-landet for Herrens augo, men odelseiga vår skal vera her på denne sida av Jordan.» 33 Då gav Moses Gads- og Rubens-ætterne og halve Manasse-ætti dei riki som Sihon, amoritarkongen, og Og, kongen i Basan, hadde ått, heile landet med alle byarne rundt ikring og markerne som hørde til. 34 Og Gads-sønerne bygde upp att Dibon og Atarot og Aroer 35 og Atrot-Sofan og Jazer og Jogbeha 36 og Bet-Nimra og Bet-Haran - faste borgar og fekvier. 37 Og Rubens-sønerne bygde upp att Hesbon og Elale og Kirjatajim 38 og Nebo og Sibma og Ba'al-Meon, den siste vende dei namnet på; elles let dei borgerne hava dei gamle namni. 39 Sønerne åt Makir, Manasses son, for til Gileadlandet, og tok det, og dreiv ut amoritarne som budde der. 40 Og Moses gav Makirs-ætti Gilead, og dei sette seg ned der. 41 Ja'ir, son åt Manasse, for av stad og tok tjeldbyarne deira, og kalla deim Ja'irsbyarne. 42 Og Nobah for av, og tok Kenatborgi og genderne der ikring og gav borgi sitt eige namn, Nobah.

33 No skal eg nemna dei staderne der Israels-folket tok lærger på fjerdi si, då Moses og Aron førde flokkarne deira burt frå Egyptarland. 2 For kvar gong dei tok ut ifrå lægret, skreiv Moses upp kvar dei var, so som Herren hadde sagt med honom, og her er namni på lægerstaderne deira etter som dei for fram. 3 Femtande dagen i fyreste månaden tok Israels-sønerne ut frå Ra'amse, påskedagen for dei i veg med tråss i hugen, midt for augo på alle egyptarane; 4 egyptarane heldt då på og jorda alle sine frumborne, deim som Herren hadde slege i hel; for Herren hadde halde dom yver gudarne deira. 5 Då Israels-sønerne hadde fare frå Ramses, lægra dei seg først i Sukkot. 6 So tok dei ut frå Sukkot, og lægra seg i Etam, ytst utmed øydemarki. 7 So tok dei ut frå Etam, men sidan snudde dei um, og tok vegen til Pi-Hakhirot, som ligg midt imot Ba'al-Sefon, og dei lægra seg framanfor Migdol. 8 So tok dei ut frå Pi-Hakhirot, og for tvert igjenom havet til øydemarki, og då dei hadde fare tri dagar i Etammarki, lægra dei seg i Mara. 9 So tok dei ut frå Mara, og kom til Elim. I Elim var det tolv vatskjeldor og sytti palmetre, og dei lægra seg der. 10 So tok dei ut frå Elim, og lægra seg ved Raudehavet. 11 So tok dei ut frå Raudehavet, og lægra seg i Sinheidi. 12 So tok dei ut frå Sinheidi, og lægra seg i Dofka. 13 So tok dei ut frå Dofka, og lægra seg i Alus. 14 So tok dei ut frå Alus, og lægra seg i Refidim; men der fanst det ikkje vatn so folket kunde få drikka. 15 So tok dei ut frå Refidim, og lægra seg i Sinaiheidi. 16 So tok dei ut frå Sinaiheidi, og lægra seg i Kibrot-Hatta'ava. 17 So tok dei ut frå Kibrot-Hatta'ava, og lægra seg i Haserot. 18 So tok dei ut frå Haserot, og lægra seg i Ritma. 19 So tok dei ut frå

Ritma, og lægra seg i Rimmon-Peres. 20 So tok dei ut frå Rimmon-Peres, og lægra seg i Libna. 21 So tok dei ut frå Libna, og lægra seg i Rissa. 22 So tok dei ut frå Rissa, og lægra seg i Kehelata. 23 So tok dei ut frå Kehelata, og lægra seg innmed Seferfjellet. 24 So tok dei ut frå Seferfjellet, og lægra seg i Harada. 25 So tok dei ut frå Harada, og lægra seg i Makhelot. 26 So tok dei ut frå Makhelot, og lægra seg i Tahat. 27 So tok dei ut frå Tahat, og lægra seg i Tarah. 28 So tok dei ut frå Tarah, og lægra seg i Mitka. 29 So tok dei ut frå Mitka, og lægra seg i Hasmona. 30 So tok dei ut frå Hasmona, og lægra seg i Moserot. 31 So tok dei ut frå Moserot, og lægra seg i Bene-Ja'akan. 32 So tok dei ut frå Bene-Ja'akan, og lægra seg i Hor-Hagidgad. 33 So tok dei ut frå Hor-Hagidgad, og lægra seg i Jotbata. 34 So tok dei ut frå Jotbata, og lægra seg i Abrona. 35 So tok dei ut frå Abrona, og lægra seg i Esjon-Geber. 36 So tok dei ut frå Esjon-Geber, og lægra seg i Sinheidi, i Kades. 37 So tok dei ut frå Kades, og lægra seg attmed Horfjellet, i landskilet med Edom. 38 Og Aron, øvstepresten, gjekk upp på Horfjellet, som Herren hadde sagt med honom, og der døydde han i det fyrtiande året etter Israels-sønerne hadde teke ut frå Egyptarlandet, fyrste dagen i femte månaden. 39 Aron var hundrad og tri og tjue år gamall då han døyde på Horfjellet. 40 Men den kananitiske kongen som budde i Arad, i sørsluten av Kana'an, fekk høyra at Israels-sønerne kom; 41 då tok dei ut frå Horfjellet, og lægra seg i Salmona. 42 So tok dei ut frå Salmona, og lægra seg i Punon. 43 So tok dei ut frå Punon, og lægra seg i Obot. 44 So tok dei ut frå Obot, og lægra seg i Ijje-ha-Abarim i landskilet med Moab. 45 So tok dei ut frå Ijjim, og lægra seg i Dibon-Gad. 46 So tok dei ut frå Dibon-Gad, og lægra seg i Almon-Diblataima. 47 So tok dei ut frå Almon-Diblataima, og lægra seg i Abarimfjelli, austanfor Nebo. 48 So tok dei ut frå Abarimfjelli, og lægra seg på Moabmoarne ved Jordanelvi der ho renn frammed Jeriko; 49 lægret deira låg langs med Jordan, og rakk frå Bet-ha-Jesjimot til Abel-hasj-sjittim på Moabmoarne. 50 Og Herren tala til Moses på Moabmoarne ved Jordan, midt for Jeriko, og sagde: 51 «Tala til Israels-sønerne, og seg til deim: «Når de fer yver Jordan og kjem til Kana'ans-landet, 52 so skal de driva ut deim som bur der i landet, og knasa alle bilætsteinarne deira, og slå sund alle gudekjendi dei hev støypt seg, riva ned alle hovi. 53 De skal eigna til dykk landet, og setja dykk ned der; for dykk hev eg gjeve det landet til odel og eiga. 54 De skal skifta det millom dykk etter ætter, og draga strå um bygderne. Den som hev mykje folk, skal de gjeva mykje jord, og den som hev lite folk mindre. Kvar skal få den eigedomen som strået hans kjem ut med.

Etter ætterne de hører til skal landet bytast millom dykk. 55 Men driv deim ikkje ut, dei som no bur i landet, so skal dei som de sparar verta tornar i augo og broddar i sidorne dykkar, og dei skal plåga dykk i dykkar eige land. 56 Og det som eg hadde sett meg fyre å gjera med deim, det skal eg då gjera med dykk.»»

34 Og Herren tala meir til Moses, og sagde: 2 «Seg til Israels-sønerne: «Når de kjem inn i Kana'ans-landet - det er det landet de skal hava og eiga, heile Kana'ans-landet so vidt som det er - 3 so skal landskilet dykkar på sudsida ganga frå Sinheidi langs med Edom, den søre bytestrenget skal i aust ganga ut ifrå enden av Saltsjøen, 4 og svinga sudum Skorpionskardet, og so taka yver til Sin; so skal han ganga fram sunnanfor Kades-Barnea, til han når Hasar-Addar, og so taka yver til Asmon; 5 frå Asmon skal bytet svinga burt til Egyptarlands-bekken, og so ganga i havet. 6 I vest skal landet støyta til Storhavet; det skal vera landskilet dykkar mot vest. 7 På nordsida skal landskilet ganga soleis. Frå Storhavet skal de draga skiftelina til Horfjellet 8 og frå Horfjellet dit som vegen ber til Hamat; der skal bytet ganga ut ved Sedad; 9 sidan skal det halda fram til Zifron, og so enda ved Hasar-Enan. Dette skal vera landskilet dykkar mot nord. 10 I aust skal de setja landskilet etter ei lina som gjeng frå Hasar-Enan til Sefam. 11 Frå Sefam skal bytet ganga nedetter til Ha-ribla, i aust for Ajin, og so lenger ned, til det når berghallet austanfor Kinneretsjøen; 12 so skal det ganga nedåt Jordan, og ut i Saltsjøen. Det skal vera landet dykkar, etter bytemerkni sine rundt ikring.»» 13 Og Moses sagde til Israels-sønerne: «Dette er det landet som de skal få til odel og eiga; de skal skifta det i luter, og draga strå um luterne; det er det landet som Herren hev sagt skal gjevest å dei ni ætterne og den eine halve ætti. 14 For Rubens-ætti med greinerne sine og Gads-ætti med sine greiner og den halve Manasse-ætti hev fenge dei eigorne dei skal hava; 15 desse two ætterne og den halve ætti hev fenge sin eigedom på denne sida av Jordanelvi, som renn frammed Jeriko - i aust, der soli kjem upp.» 16 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 17 «Høyr no kva dei er for menner som skal skifta ut landet millom dykk; Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson, 18 og so ein hovding frå kvar ætt, som de skal taka til utskiftingsmann; 19 det er av Juda-ætti Caleb, son åt Jefunne; 20 og av Simeons-ætti Semuel, son åt Ammihud; 21 og av Benjamins-ætti Elidad, son åt Kislon; 22 so ein hovding av Dans-ætti: Bukki, son åt Jogli; 23 og av Josefs-sønerne ein hovding av Manasse-ætti: Hanniel, son åt Efod, 24 og ein hovding av Efraims-ætti: Kemuel, son åt Siftan; 25 so ein hovding av Sebulons-ætti: Elisafan, son åt Parnak; 26

og ein hovding av Issakars-ætti: Paltiel, son åt Azzan; 27 og ein hovding av Assers-ætti: Akhihad, son åt Selomi; 28 og ein hovding av Naftali-ætti: Pedael, son åt Ammihud.» 29 Desse mennerne var det som Herren sagde skulde skifta eigedomane millom Israels-sønerne i Kana'ans-landet.

35 Og Herren tala atter til Moses på Moabmoarne ved Jordan, midt for Jeriko, og sagde: 2 «Seg til Israels-sønerne: «De skal gjeva levitarne byar til bustad i det landet de kjem til å eiga, og utmarki som ligg ikring, skal de og lata levitarne få. 3 Byarne skal dei hava til å bu i, og utmarki som hører til, skal vera til beite for klyvdryri og feet og all buskapen deira. 4 Utmarki som de gjev levitarne, skal nå tusund alner ut ifrå bymuren rundt ikring. 5 Utanfor byen skal de mæla upp two tusund alner på austsida, og two tusund alner på sudsida, og two tusund alner på vestsida, og two tusund alner på nordsida, og byen skal liggja midt i; det skal vera bymarkerne deira. 6 Dei byarne som de gjev levitarne, skal vera dei seks fredstaderne, som dråpsmenner kann røma til, og attåt deim skal de gjeva two og fyrti andre byar. 7 I alt skal de gjeva levitarne åtte og fyrti byar med beitemarkerne som hører til. 8 Og av dei byarne som de gjev deim av eigedomen åt Israels-sønerne, skal dei taka fleire frå den som hev mykje land, og færre frå den som hev lite. Kvar skal gjeva levitarne byar etter som han hev fenge land til.»» 9 Og Herren tala atter til Moses, og sagde: 10 «Tala til Israels-sønerne og seg til deim: «Når de fer yver Jordan og til Kana'ans-landet, 11 so lyt de velja dykk ut nokre byar som de skal hava til fredstader, so ein dråpsmann som uviljande hev drepe nokon, kann røma dit. 12 Dei byarne skal vera dykk til ei trygd mot den som vil hemna dråpet, so dråpsmannen ikkje skal lata livet, fyrr han hev stade til doms for lyden. 13 Dei byarne som de tek til fredstader, skal vera seks i talet. 14 Tri av deim skal vera på austsida av Jordan og tri i Kana'ans-landet; fredstader skal dei vera. 15 Både for Israels-borni og for dei framande og innflutte som bur millom deim, skal desse seks byarne vera til ei livd, so den som uviljande hev drepe nokon, kann søkja dit. 16 Den som slær ein med eit jarnhandytle, so han døyr, han er ein manndråpar, og manndråparen skal lata livet. 17 Tek nokon ein stein, stor nok til å drepa ein mann, og slær ein med so han døyr, då er han ein manndråpar, og manndråparen skal lata livet. 18 Tek nokon eit trehandytle som dei kann drepa folk med, og slær ein med det, so han døyr, då er han ein manndråpar, og manndråparen skal lata livet. 19 Det er blodhemnaren kann slå manndråparen i hel; so snøgt som han finn honom, skal han slå honom i hel. 20 Dersom nokon støyter til ein av hat, eller kastar noko på

honom med vilje, so han døyr, **21** eller av fiendskap slær ein med neven, so han døyr, so skal den som gjorde det lata livet; han er ein manndråpar: og blodhemnaren skal slå honom i hel so snøgt han finn honom. **22** Men dersom nokon støyter til ein av vanvare, utan fiendskap, eller kastar einkvar tingin på honom mot sin vilje, **23** eller råmar honom med ein stein, stor nok til å drepa ein mann, og ikkje ser honom, og han døyr av det, men dråpsmannen ikkje var hans uven eller vilde honom vondt, **24** då skal lyden døma millom dråpsmannen og blodhemnaren etter desse loverne. **25** Og lyden skal verja dråpsmannen for blodhemnaren, og føra honom attende til fredstaden som han hadde søkt til, og der skal han vera til øvstepresten, han som er salva med den heilage oljen, er avliden. **26** Men kjem han utum fredstaden som han hev tydt til, **27** og blodhemnaren råkar honom der - utanfor fredstaden - so kann hemnaren slå honom i hel, og det skal ikkje reknaust for manndråp; **28** for dråpsmannen lyt halda seg i fredstaden sin, til øvstepresten er avliden; då fyrist kann han fara heim att til si eigi bygd og sin eigedom. **29** Dette skal gjelda for lov og rett hjå dykk alle tider og alle stader. **30** Hev nokon gjort manndråp, so skal han lata livet, so framt det er meir enn eitt vitne mot honom; etter ein manns vitnemål må ingen dømst frå livet. **31** De må ikkje taka imot løysepengar for ein som er saka i manndråp og dømt til dauden, han skal lata livet. **32** Og de må ikkje taka imot løysepengar for ein som hev tydt til ein fredstad, og lata honom koma ut att og bu ein annan stad i landet, fyrr øvstepresten er avliden. **33** De skal ikkje vanhelga det landet de bur i; for blodet vanhelgar landet, og landet fær ikkje soning for blodet som hev runne der utan med blodet av den som rende det ut. **34** Difor skal du ikkje sulka det landet de bur i, og som eg hev min bustad i; for eg Herren, hev bustaden min millom Israels-folket.»»

36 Husfederne åt Gileads-folket, som var ætta frå Makir, son åt Manasse, og høyrd til Josefs-ætterne, gjekk fram og tala so til Moses og styresmennene, ættehovdingarne åt Israels-folket: **2** «Herren sagde, at du skulle byta landet i luter og lata Israels-sønerne draga strå um luterne, og han sagde at du skulde lata døtterne åt Selofhad, frenden vår, få eigedommen etter far sin. **3** Men vert no dei gifte med menner av dei andre Israels-ætterne, so gjeng eigedommen deira ifrå vår ætt, og jordi åt den ætti dei kjem inn i aukar, men vår ættarjord minkar. **4** Og når jubelåret kjem hjå Israels-folket, so vert eigedommen åt desse gjentorne lagd til den ætti som dei hev kome inn i, og teken ifrå vår ætt.» **5** Då tala Moses til Israels-sønerne, so som Herren hadde sagt honom fyre: «Det er rett som Josefs-sønerne segjer; **6**

Høyr no kva Herrens vilje er med døtterne åt Selofhad: dei kann gifta seg med kven dei vil, men det lyt vera innan fedreætti deira. **7** For ingen eigedom må hjå Israels-folket ganga yver frå ei ætt til ei onnor. Alle Israels-sønerne skal halda på eigedommen åt fedreætti si. **8** Og kvar ei dotter som erver jord i eit av Israelsfylki, lyt gifta seg med ein frå same fylket, so kvar Israelsson kann erva odelsjordi etter federne sine, **9** og ingen eigedom skal ganga yver frå ei ætt til ei onnor, men alle Israels-ætterne halda på eigedommen sin.» **10** Og døtterne åt Selofhad gjorde som Herren hadde sagt til Moses. **11** Mahla og Tirsia og Hogla og Milka og Noa, alle døtterne åt Selofhad, gifte seg med frendar; **12** med menner som var ætta frå Manasse, son åt Josef, gifte dei seg, so odelen deira kom til å fylgja den ætti dei høyrd til. **13** Dette var dei bodi og loverne som Herren let Moses kunngjera for Israels-folket på Moabmoarne ved Jordanelvi der ho renn frammed Jeriko.

5 Mosebok

1 Dette er dei ordi Moses tala til heile Israel i øydemarki austanfor Jordan, på Moarne midt for Suf, millom Paran og Tofel og Laban og Haserot og Dizahab - **2** elleve dagsleider frå Horeb etter den vegen som ber burt imot Se'irfjelli, til Kades-Barnea. **3** Det var i det fyrtiande året, første dagen i den ellevte månaden, han tala til Israels-sønerne og bar fram bodi frå Herren. **4** Då hadde han vunne yver Sihon, amoritarkongen, som budde i Hesbon, og attmed Edre'i yver Og, Basan-kongen, som budde i Astarot. **5** Austanfor Jordan, i Moablandet, var det Moses tok til med å lesa upp desse loverne. Han sagde: **6** Herren vår Gud, tala soleis til oss ved Horeb: «Lenge nok hev de halde dykk innmed dette fjellet. **7** Tak no ut og legg vegen til Amoritarfjelli og alle dei folki som bur der attmed, på Moarne og i fjellbygderne, på sletta og i Sudlandet og på havstrandi, i heile Kana'ans-landet og på Libanon, alt burt til Storelvi, Eufratelvi. **8** Sjå, eg hev lagt landet ope for dykk. Far av stad og tak det! Det er det landet eg lova federne dykker, Abraham og Isak og Jakob, at eg vilde gjeva deim og ætti deira.» **9** Den gongen sagde eg til dykk: «Eg kann ikkje greida dykk åleine. **10** Herren, dykker Gud, hev auka dykk, so de no er mange som stjernorne på himmelen; **11** og gjev at han, fedreguden, vilde auka dykk endå tusund gonger og velsigna dykk, som han hev lova! **12** Men korleis kann eg åleine bera alt strevet og møda med dykk og trættorne dykker? **13** Kom med nokre vise og vituge og veløynde menner frå kvar ætt, so skal eg setja deim til hovdingar yver dykk!» **14** Då svara de meg: «Det er både rett og godt det du tenkjer å gjera.» **15** So tok eg ættehovdingarne dykker, vise og veløynde menner, og sette til styrarar yver dykk - sume yver tusund, og sume yver hundrad, og sume yver femti, og sume yver ti - og gjorde deim til formenner for ætterne dykker. **16** Og til domarane dykker sagde eg: «Høyr på dei sakerne folk hev med kvarandre, og døm rett millom mann og mann, anten dei både er landsmenner eller den eine er framand. **17** Gjer ikkje mannemun i retten! Høyr på den ringaste som på den høgste, og ver ikkje rædde nokon mann! For domen høyrer Gud til. Men dei sakerne som er for vande for dykk, lyt de koma til meg med, so skal eg høyra på deim.» **18** Og same gongen sagde eg dykk fyre um alt anna de skulde gjera. **19** So tok me ut frå Horeb, og for gjenom heile den store og øgnelege villmarki som de hev set; me heldt leidi til Amoritarfjelli, soleis som Herren, vår Gud, hadde sagt oss, og kom til Kades-Barnea. **20** Då sagde eg til dykk: «No er de komne til Amoritarfjelli, som Herren, vår

Gud, vil gjeva oss. **21** Sjå, han hev lagt dette landet ope for deg! Far upp og tak det, som Herren, din fedregud, hev sagt deg! Du skal ikkje ræddast og ikkje fælal!» **22** Då kom de til meg alle saman, og sagde: «Lat oss senda folk fyre, so dei kann gjera seg kjende i landet og gjeva oss greida på kva veg me skal fara og kva byar me kjem til!» **23** Det tykte eg var rett, og so valde eg ut tolv mann, ein or kvar ætt. **24** Dei tok då av stad, og for upp i fjelli, og kom til Eskoldalen. Dei endefor landet, **25** og tok noko av frukterne der var og hadde med seg heim til oss, og sagde frå um alt dei hadde set: «Det landet som Herren, vår Gud, vil gjeva oss, er eit godt land,» sagde dei. **26** Men de vilde ikkje fara dit; de sette dykk upp mot Herren, dykker Gud, **27** og sat og mukka i tjeldbuderne dykker: «Herren hatar oss,» sagde de, «difor førde han oss ut or Egyptarlandet, og no vil han gjeva oss i henderne på amoritarne, so dei skal tyna oss. **28** Gud betre oss, for eit land me skal fara upp til! Det var so hjarta kolna i oss då brørne våre kom att og sagde: «Det er folk som er større og sterkare enn me, og svære byar, med murar som rekk radt til himmels: og Anaks-sønerne såg me der og.» **29** Då sagde eg til dykk: «De skal ikkje ottast og ikkje vera rædde deim. **30** Herren, dykker Gud, gjeng fyre dykk; han skal strida for dykk, soleis som de såg han gjorde i Egypterland, **31** og i øydemarki, der du veit han bar deg, som ein mann ber barnet sitt, heile vegen de for, til de kom hit.» **32** Men endå vilde de ikkje lita på Herren, dykker Gud, **33** han som gjekk fyre dykk på ferdi, og såg etter lægerstad for dykk, um natti i ein eld, so de skulde sjå leidi, og um dagen i ei sky. **34** Då Herren høyrde korleis de ropa og bar dykk, vart han harm, og svor: **35** «Ingen av desse mennerne, av denne vonde ætti, skal få sjå det gilde landet eg lova federne deira, **36** ingen utan Kaleb, son åt Jefunne; han skal få sjå det; honom og borni hans vil eg gjeva det landet han var i, for di han hev heldt seg so trutt etter meg.» **37** Meg og vart Herren harm på for dykker skuld, og sagde: «Du skal ikkje heller få koma dit. **38** Josva, son åt Nun, han som gjeng deg til handa, skal koma dit. Honom skal du styrkja! For han er det som skal vinna landet til odel åt Israel. **39** Og borni dykker, som de spådde skulde koma i fiendehand, småsveinerne, som endå ikkje kann skilja godt ifrå vondt, dei skal koma dit; deim vil eg gjeva landet, og dei skal få eiga det. **40** Men de lyt venda, og taka ut i øydemarki etter den vegen, som ber til Raudehavet.» **41** Då sagde de til meg: «Me hev synda mot Herren! Men no vil me fara upp og strida, og gjera alt som Herren, vår Gud, hev sagt.» So batt de kring dykk sverdi kvar og ein; de tenkte det var ingen vande å fara upp i fjelli. **42** Men Herren sagde til meg: «Seg

med deim at dei ikkje skal fara dit, og ikkje gjeva seg i strid; for eg er ikkje med deim, og dei kjem til å rjuka for fienden.» **43** So tala eg til dykk, men de vilde ikkje høyra; de lydde ikkje Herren og for i ovmod og uvyrdschap upp i fjelli. **44** Og amoritarne som budde på dei fjelli, tok ut imot dykk og sette etter dykk so kvast som ein biesvarm, og dei jaga dykk ifrå einannan burtyver Se'irfjelli, radt til Horma. **45** Då kom de attende, og klaga dykk for Herren; men Herren høyrdde ikkje på dykk, og lydde ikkje på klagorne dykkar, **46** og de laut vera i Kades heile den lange tidi de veit.

2 So vende me oss å øydemarki, og tok vegen til Raudehavet, som Herren hadde sagt med meg, og me for lenge og sveiv kringum Se'irfjelli. **2** Då sagde Herren til meg: **3** «Lenge nok hev de reika ikring desse fjelli; tak no leidi mot nord! **4** Og til folket skal du segja so: «No kjem de til å fara gjennom riket å brørne dykkar, Esaus-sønerne, dom bur i Se'ir, og dei vert rædde dykk; men agta dykk vel **5** at de ikkje yppar ufred med deim; eg kann'kje lata dykk få so mykje som ei fotbreidd av landet deira; for Se'irfjelli hev eg gjeve Esau til eigedom. **6** Den maten de treng, lyt de kjøpa av deim, og vatnet de drikk, lyt de og gjeva pengar for. **7** For Herren, din Gud, hev velsigna deg i alt du hev teke deg fyre; han hev bore umsut for deg på ferdi gjennom denne store øydemarki; i alle desse fyrti åri hev Herren, din Gud, vore med deg, og du hev ingen ting vanta.» **8** So for me lenger frametter, burt ifrå brorfolket vårt, Esaus-sønerne, som bur i Se'ir; me tok utav den vegen som gjeng frå Eilat og Esjon-Geber gjennom Moarne, og heldt fram etter ein annan veg, som bar til Moabheidi. **9** Og Herren sagde til meg: «Du skal ikkje trengja deg inn på moabitane, og ikkje yppa ufred med deim; eg kann ikkje lata deg få noko av landet deira; for Ar hev eg gjeve Lots-sønerne til eigedom.» **10** Der budde i gamle dagar emitarne, eit stort og mannsterkt folk; dei var høgvaksne som anakitarne, **11** og vart, liksom dei, rekna til kjempefolki, men moabitane kallar deim emitar. **12** På Se'ir budde fyrr i tidi horitarne; men Esaus-sønerne dreiv deim burt, og øyddde deim ut, og sette seg ned i staden deira, liksom Israels-folket gjorde i sitt land, det som Herren gav deim til eigedom. **13** «Gjer dykk no Reiduge,» sagde Herren, «og gakk yver Zeredåi!» So gjekk me yver Zeredåi. **14** Då var det åtte og tretti år sidan me tok ut frå Kades-Barnea, og heile den ætti, alle våpnføre mennar i lægret, var burtdøydde, som Herren hadde sagt med deim. **15** Herrens hand hadde råma deim, og rive deim burt or lægret, so dei alle var farne. **16** Då alle desse stridsmennene i folket var daude og burte, **17** då tala Herren til meg og sagde: **18** «No kjem du til å fara gjennom Moabriket, gjennom Ar, **19** og so ligg

vegen din frammed Ammons-sønerne; men du skal ikkje trengja deg inn på deim, og ikkje yppa ufred med deim; eg kann ikkje lata deg få noko av Ammonitarlandet; for det hev eg gjeve burt til Lots-sønerne.» **20** Det landet vert og rekna til kjempelandi; fyrr i verdi budde det kjempor der, og ammonitarne kalla deim zamzummitar. **21** Dei var eit stort og mannsterkt folk, og høgvaksne som anakitarne; men Herren rudde deim ut for Ammons-sønerne, so dei fekk landet og busette seg der. **22** Det same gjorde han for Esaus-sønerne, som bur på Se'ir; han rudde ut horitarne, so Esaus-sønerne fekk landet, og sidan hev dei butt der til denne dag. **23** Like eins gjekk det med avitarne, som sat på gardarne alt burt til Gaza; kaftorarane kom frå Kaftor, og øyddde deim ut, og tok romet deira. **24** «Gjer dykk Reiduge,» sagde Herren; «far i veg, og set yver Arnonåi! Eg gjev Sihon, amoriten, kongen i Hesbon, og landet hans i dine hender. Tak til med å slå det under deg, og gjev deg i strid med honom! **25** Etter denne dag skal det standa otte og rædsla av deg yver heile verdi; alle som høyrer gjete deg, skal bivra og skjelva.» **26** Frå Kedemotheidi sende eg mennar til Sihon, kongen i Hesbon, med fredleg helsing, og sagde: **27** «Lat meg få fara gjennom landet ditt! Eg skal halda meg på vegen, og ikkje taka utav honom, korkje til høgre eller vinstre. **28** Det eg lyt hava til mat, skal eg kjøpa av deg, og drikkevatnet du gjev meg, skal eg og leggja pengar for. Eg vil berre få fara igjenom på min fot, **29** liksom Esaus-sønerne på Se'ir og moabitane i Ar gav meg lov til, so eg kann koma yver Jordan til det landet Herren, vår Gud, vil gjeva oss.» **30** Men Sihon, kongen i Hesbon, vilde ikkje lata oss fara gjennom landet sitt. For Herren, din Gud, hadde gjort hugen hans strid og hjarta hans hardt, av di han vilde gjeva honom i dine hender, som han longe hev gjort. **31** Og Herren sagde til meg: «No gjev eg deg magt yver Sihon og landet hans; tak no du til med å slå det under deg, so det vert ditt!» **32** So for Sihon imot oss, til Jahas, med alt herfolket sitt, og tok på oss. **33** Men Herren, vår Gud, gav honom i vårt vald, og me hogg honom ned, både han og sønerne og alt stridsfolket hans. **34** Den gongen tok me og alle byarne hans; me bannstøytte kvar byen, og drap både mennar og kvinner og born; me let ingen vera att eller sleppa undan. **35** Men bufeet eigna me til oss, og herfanget i byarne som me tok. **36** Frå Aroer, som ligg inn med Arnon, og frå byen i dalen til Gilead fanst det ikkje ei borg som var oss for sterkt; Herren lagde deim alle opne for oss. **37** Men landet åt Ammons-sønerne let du vera i fred, både det som ligg frammed Jabbokåi og fjellbygderne, alt det som Herren, vår Gud, hadde meinika oss å koma inn i.

3 So tok me på ei onnor leid, og for uppetter på vegen til Basan, og Og, kongen i Basan, kom imot oss til Edre'i med alt herfolket sitt, og baud ufred. **2** Men Herren sagde til meg: «Du tarv ikkje vera rædd honom. Eg gjev honom i dine hender med alt folket og landet hans, og du kann gjera med honom, som du gjorde med Sihon, kongen yver amoritarne, som budde i Hesbon.» **3** So gav Herren, vår Gud, Basan-kongen Og i våre hender, både honom og alt folket hans, og me hogg deim ned, so ingen vart att eller slapp undan. **4** Den gongen tok me alle byarne hans - det fanst ikkje ein by utan me tok honom frå deim - seksti byar, som alle høyrdet til Argoblandet, riket åt Og i Basan. **5** Alle desse var faste borgar med høge murar og tvihurda portar med slå fyre. Umfram deim tok me og alle landsbyarne, og det var uhørveleg mange. **6** Me bannstøytte deim, som me hadde gjort med Sihon, kongen i Hesbon; kvar einaste by bannstøytte me, og drap både menner og kvinner og born. **7** Men all buskapen og alt herfanget i byarne eigna me til oss. **8** Soleis tok me den gongen landet frå både amoritarkongane austanfor Jordan, alt ifrå Arnonåi til Hermonfjellet **9** - det er det som sidonitarne kallar Sirjon, og amoritarne Senir - **10** alle byarne på høgsletta og heile Gilead og heile Basan radt til Salka og Edre'i, alle byarne i riket åt Og i Basan. **11** Og, kongen i Basan, var den siste som var att av kjempefolket; kista hans stend, som alle veit, i Rabba, hovudstaden åt Ammons-søerne; ho er av jarnstein, og er ni alner lang og fire alner breid etter vanleg alnemål. **12** «Dette landet lagde me under oss då. Bygderne nordanfor Aroer, som ligg innmed Arnonåi, og helvti av Gileadfjelli med byarne som der var, let eg rubenitarne og gaditarne få. **13** Og det som var att av Gilead og heile Basan, riket åt Og, heile Argoblandet, gav eg til den halve Manasse-ætta.» Heile dette Basanriket rekna dei til kjempelandi. **14** Ja'ir, son åt Manasse, tok heile Argoblandet radt til bytet mot gesuritarne og ma'akitarne; desse bygderne, Basanbygderne, gav han namn etter seg sjølv, og sidan hev folk kalla deim Ja'irsbygderne alt til denne dag. **15** Gilead let eg Makir få, **16** og rubenitarne og gaditarne gav eg landet frå Gilead til Arnonåi, til midt i åi, der som landskilet gjeng, og til Jabbokåi, som er landskilet mot Ammons-søerne, **17** og Moarne nedunder Pisgaliderne austanfor Jordanåi - for ho er landskilet der - frå Kinneret til Moavatnet, det som dei kallar Saltsjøen. **18** Den gongen var det eg sagde til dykk: «Dette landet hev Herren, dykkar Gud, gjeve dykk til eigedom. No lyt de fara fram stridsbusdye frå dei andre Israels-søerne, so mange av dykk som er våpnføre, **19** og berre konorne og borni dykkar og bufeet - for eg veit de hev mykje bufe - skal vera att i byarne som eg

hev gjeve dykk; **20** men når Herren hev late brørne dykkar koma til ro liksom de, og dei og hev lagt under seg det landet han gjev deim på hi sida Jordan, då kann de fara heim att til eigedomarne som eg hev gjeve dykk.» **21** Same gongen sagde eg til Josva: «Du såg sjølv kva Herren, dykkar Gud, gjorde med desse two kongarne; so vil han gjera med alle dei riki du kjem til der du fer fram. **22** De tarv ikkje ræddast deim; for Herren, dykkar Gud, vil sjølv strida for dykk.» **23** Og same gongen bad eg so vænt til Herren, og sagde: **24** «Herre, min Gud, du hev alt synt meg so mykje av din storleik og di allmagt; for kvar finst det ein gud i himmelen eller på jordi som kann gjera slike storverk og under som du! **25** Å, lat meg få koma yver og sjå det gilde landet på hi sida åt Jordan, desse væne fjelli og Libanon!» **26** Men Herren var harm på meg for dykkar skuld; han vilde ikkje høyra på meg og sagde: «No lyt det vara nok! Tala ikkje um det til meg meir! **27** Stig upp på Pisgahøgdi, og vend augo dine mot vest, og mot nord, og mot sud, og mot aust, og sjå vel ikring deg! For denne Jordanåi kjem du aldri yver. **28** So skal du segja Josva fyre, og styrkja og stålsenja honom; for han skal føra dette folket yver og hjelpa deim til å vinna det landet du fær sjå.» **29** So lagde me oss til i dalen, midt for Bet-Peor.

4 «So hør no, Israel, dei loverne og bodi eg lærer dykk, og haldt dykk etter deim, so de kann få liva og koma til å eiga det landet som Herren, fedreguden dykkar, vil gjeva dykk. **2** De skal ingen ting leggja attåt det som eg segjer dykk fyre, og ingen ting taka ifrå, men lyda Herrens bod, som eg no ber fram for dykk. **3** De såg sjølve kva Herren gjorde då det hende dette med Ba'al-Peor; alle deim som fylgte Ba'al-Peor, rusde Herren ut or lyden; **4** men de som heldt fast ved Herren, dykkar Gud, de hev alle fenge liva til denne dag. **5** Sjå, no lærer eg dykk lover og bod, soleis som Herren, min Gud, hev sagt til meg, so de skal liva etter deim i det landet de kjem til og fær i eige. **6** So ber deim i hugen, og liv etter deim! Då fær de ord for visdom og klokskap hjå alle folkeslag; når dei hører um alle desse bodi, kjem dei til å segja: «For eit vist og vitugt folk det må vera, dette store folket!» **7** For kvar finst det eit folk, um det er aldri so stort, som hev ein gud so nær seg som Herren, vår Gud, er oss, kvar gong me kallar på honom? **8** Og kvar finst det eit folk, um det er aldri so stort, som hev so rettvise lover og bod som heile denne lovi eg legg fram for dykk i dag? **9** Men agta deg, so sant du hev livet ditt kjært, at du ikkje gløymer det du såg for augo dine! Lat det aldri ganga deg ut or hugen so lenge du liver, og gjer det kunnigt for borni og barneborni dine! **10** Kom i hug den dagen då du stod framfor Herren, din Gud, innmed Horeb, og Herren sagde til meg: «Kalla

folket i hop! Eg vil lata dei høyra bodi mine, so dei kann læra å ottast meg all den tid dei liver på jordi, og læra borni sine det same.» 11 Då kom dei innåt, og stod nedunder fjellet, og fjellet stod i ljos loge til langt upp i himmelen, men rundt ikking var myrker og sky og skodd. 12 Og Herren tala til dykk midt utor elden; de hørde lorden av ordi, men nokon skapnad såg de ikkje; de hørde berre lorden. 13 Då lyste han lovi si for dykk, og sagde de skulde halda henne, dei ti bodordi, og skrev dei på two steintavlor. 14 Og meg bad Herren same gongen å læra dykk lover og bod som de skal liva etter i det landet de er på vegen til og skal leggja under dykk. 15 Tak dykk då vel i vare, so sant de hev livet kjært! for de såg ikkje nokon skapnad då Herren tala til dykk på Horeb midt utor elden. 16 Gjer ikkje so stor ei synd at de lagar dykk noko gudebilæte, noko kunstverk som likjest mann eller kvende 17 eller noko av dyri som leikar på jordi eller nokon av fuglarne som flyg uppi lufti, 18 eller noko av kreket som krabbar på marki eller nokon av fiskarne som sym i vatnet utfyre landjordi. 19 Og når du lyfter augo dine upp imot himmelen, og skodar soli og månen og stjernorne, heile himmelheren, tak deg då i vare at du ikkje let deg våra, so du bed til dei og dyrkar dei, dei som Herren, din Gud, hev gjeve å alle folk under heile himmelen! 20 Men dykk tok Herren og førde ut or jarnomnen, or Egyptarland, so de skulde vera hans eige folk, soleis som de no er. 21 Og Herren vart harm på meg for dykkar skuld, og svor at eg skulde ikkje sleppa yver Jordan, og ikkje koma inn i det gilde landet som han gjev deg til odel og eiga. 22 Eg lyt døy i dette landet, eg slepp ikkje yver Jordan; men de skal koma yver, og få det gilde landet til eigedom. 23 Agta dykk då at de ikkje gløymer pakti Herren hev gjort med dykk, og lagar dykk noko gudebilæte som likjest nokon ting i verdi! for det hev Herren, din Gud, forbode deg. 24 Herren, din Gud, er ein øydande eld, ein streng Gud. 25 Når du fær born og barneborn, og vert gamle i landet, og de då er so gudlause at de lagar dykk likjende av eitt eller anna og hev til gudebilæte, og soleis gjer det som Herren mislikar, og argar honom upp, 26 so tek eg i dag himmel og jord til vitne på at de snart skal verta uttrudde or det landet de fær i eige når de kjem yver Jordan; de skal ikkje få liva der lenge, men verta heiltupp utøydde. 27 Herren skal spreida dykk millom folki; berre nokre få av dykk skal vera att i dei heidningriki han fører dykk til; 28 og der lyt de tena gudar som mannehender hev laga, stokk og stein, som korkje kann sjå eller høyra eller eta eller lukta. 29 Då skal du søkja Herren, din Gud, og du skal finna honom, so sant du søkjer honom av heile ditt hjarta og heile din hug. 30 Når du er i vande, og alt dette kjem yver deg, langt fram i tidi, då

skal du venda deg til Herren att, og lyda etter ordi hans. 31 For Herren, din Gud, er ein mild Gud; han slepper deg ikkje, og let deg ikkje ganga til grunnar; han gløymer ikkje den pakti han gjorde med federne dine, og det han då lova. 32 For spør deg berre fyre um dei framfarne dagar, som var fyre di tid, alt ifrå den dagen då Gud skapte menneskja på jordi, spør frå den eine enden av verdi til hin, um det hev hendt eller vore spurt noko so stort som dette, 33 um noko folk hev høyrt Guds røyst midt utor elden, soleis som du hev gjort, og endå fenge liva, 34 eller um nokon gud hev bode til å wilja henta seg eit folk midt ut or eit anna folk, med plågor og teikn og under og ufred, og med fast hand og strak arm og store rædslor, soleis som du såg Herren, din Gud, gjorde med dykk i Egyptarland. 35 Men alt dette fekk du sjå, so du skulde vita at Herren er Gud, han og ingen annan. 36 Frå himmelen let han deg høyra røysti si, av di han vilde rettleida deg, og på jordi synte han deg den store elden sin, og midt utor elden høyrde du ordi hans. 37 Han hadde lagt hug til federne dine, og kåra ut ætti deira; difor henta han deg sjølv ut or Egyptarland med si store magt 38 og vil for di skuld驱出 folk som er større og sterkare enn du, so han kann føra deg inn i landet deira, og lata deg få det til odel og eige, soleis som du no ser. 39 So legg deg då i dag på hjarta og minne at Herren er Gud både uppi himmelen og nedpå jordi; det finst ingen annan Gud; 40 og holdt loverne og bodi hans, som eg lærer deg no; då skal det ganga deg vel, og borni dine og, og du skal få liva lenge i det landet som Herren, din Gud, gjev deg til æveleg eiga.» 41 Den gongen skilde Moses ut tri byar austanfor Jordan, 42 so ein fredlaus kunde røma dit, når han uviljande hadde drepe nokon, og ikkje bar hat til honom frå fyrr; rømde han til ein av desse byarne, skulde han vera trygg for livet sitt. 43 Det var Beser i øydemarki, på høgsletta, for rubenitarne, og Ramot i Gilead for gaditarne, og Golan i Basan for manassitarne. 44 Her er då den lovi som Moses lagde fram for Israels-sønerne; 45 dette er dei bodi og fyrsegerne og rettarne han lyste for dei på ferdi frå Egyptarland, 46 austanfor Jordan, i dalen midt for Bet-Peor, i det landet som Sihon, amoritarkongen, hadde ått, han som budde i Hesbon, og som Moses og Israels-sønerne vann yver då dei kom frå Egyptarland; 47 då tok dei både hans land og landet åt Og, kongen i Basan, landet åt både amoritarkongarne som budde austanfor Jordan, 48 frå Aroer, som ligg innmed Arnonåi, til Sionsfjellet, det som dei kallar Hermon, 49 og heile Moalandet austanfor Jordan alt til Moavatnet, nedunder Pisgaliderne.

5 Og Moses kalla i hop heile Israel og sagde til dei: «Høyr, Israel, dei loverne og bodi som eg lyser for dykk i

dag, og lær deim, og ber deim i hugen, so de liver etter deim! 2 Herren, vår Gud, gjorde ei pakt med oss på Horeb. 3 Ikkje med federne våre gjorde han den pakti, men med oss, alle me her som liver i dag. 4 Åsyn mot åsyn tala Herren med dykk på fjellet midt utor elden. 5 Eg stod millom Herren og dykk den gongen, og bar ordi hans fram for dykk; for de var rædde elden, og våga dykk ikkje upp på fjellet. Han sagde: 6 «Eg er Herren, din Gud, som førde deg ut or Egyptarlandet, or slavehuset. 7 Du skal ikkje hava nokon annan gud attåt meg! 8 Du skal ikkje gjera deg noko gudebilæte, nokor likning av det som er uppi himmelen eller det som er nedpå jordi eller det som er i vatnet nedanfor landjordi! 9 Du skal ikkje bøyga kne for deim, og ikkje beda til deim! For eg, Herren, din Gud, er ein streng Gud; eg hemner broti åt federne på borni og barneborni og barnebarns-borni av deim som hatar meg, 10 men imot deim som elskar meg og held bodi mine, gjer eg vel i tusund ættleider. 11 Namnet åt Herren, din Gud, skal du ikkje taka vyrdaust på tunga! For Herren held ikkje den uskuldig som nemnar namnet hans vyrdaust. 12 Du skal koma i hug kviledagen, og halda honom heilag, soleis som Herren, din Gud, hev sagt med deg! 13 Seks dagar må du arbeida og gjera alt det du skal. 14 Men den sjuande dagen skal vera kviledag og viggd åt Herren, din Gud. Då skal du ikkje gjera noko arbeid, korkje du eller son din eller dotter di, eller drengen din eller tenestgjenta, eller uksen eller asnet eller noko anna av dyri dine, eller den framande som held til innan portarne dine! For tenarane dine lyt kvila dei som du. 15 Kom i hug at du sjølv var tenar i Egyptarlandet, og Herren, din Gud, henta deg ut derifrå med sterkt hand og strak arm; difor hev han sagt deg at du skal halda kviledagen heilag. 16 Du skal æra far din og mor di, som Herren, din Gud, hev sagt med deg; då skal du få liva lenge og vel i det landet som Herren, din Gud, gjev deg. 17 Du skal ikkje drep! 18 Og du skal ikkje gjera hor! 19 Og du skal ikkje stela! 20 Og du skal ikkje vitna rangt imot grannen din! 21 Og du skal ikkje trå etter kona åt grannen din! Og du skal ikkje trå etter huset åt grannen din, eller garden hans, eller drengen eller tenestgjenta hans, eller uksen eller asnet hans eller noko anna som høyrer grannen din til.» 22 Desse ordi tala Herren på fjellet med høg røyst til heile lyden dykker, midt utor elden og skyi og myrkret, og meir sagde han ikkje; og han skreiv dei på two steintavlor, og gav deim til meg. 23 Men då de høyrde røysti midt utor myrkret, og såg fjellet stod i ljós loge, då kom de til meg, alle ættehovdingarne og styresmennene dykker, 24 og sagde: «No hev Herren, vår Gud, synt oss sin herlegdom og sitt velde, og me hev hørt røysti hans midt utor elden; i dag hev me set at ein mann kann liva um

Gud hev tala med honom. 25 Og so lyt me døy like vel! For denne svære elden kjem til å tyna oss. Høyrer me no lenger på røysti åt Herren, vår Gud, so dør me. 26 For kven finst det på jordi som hev hørt den livande Gud tala midt utor elden, som me, og endå fenge liva? 27 Gakk du innåt, og høyr kva Herren, vår Gud, segjer! So kann du segja med oss alt det han talar til deg, og me skal høyra og lyda.» 28 Då Herren høyrde kva de tala med meg um, sagde han til meg: «Eg høyrde kva folket sagde med deg; det er rett alt det dei hev sagt. 29 Gjev dei all tid måtte hava den same hugen til å ottast meg og halda alle bodi mine, so det kann ganga deim og borni deira vel i all æva! 30 Gakk burt til deim og seg at dei kann ganga heim att til buderne sine. 31 Men du lyt vera att her hjå meg, so eg kann segja deg alle bodi og loverne og rettarne som du skal læra deim, og som dei skal liva etter i det landet eg gjev deim til eiga.» 32 So kom då i hug å gjera som Herren, dykker Gud, hev sagt dykk! Tak ikkje or leidi, korkje til høgre eller vinstre! 33 Fylg allstødt den vegen som Herren hev synt dykk! Då skal de trivast og liva både vel og lenge i det landet de fær til eiga.

6 Dette er dei bodi og loverne og rettarne som Herren, dykker Gud, sagde eg skulde læra dykk, og som han vil de skal liva etter i det landet de er på vegen til og skal leggja under dykk. 2 Ottast du Herren, din Gud, og held du heile ditt liv alle bodi og loverne hans, som eg ber fram for deg no, du og son din og soneson din, då skal dagarne dine verta mange på jordi. 3 So høyr då bodi hans, Israel, og ber deim i hugen, og liv etter deim! Då skal det ganga deg vel, og de skal aukast og trivast i eit land som fløymer med mjølk og honning, soleis som Herren, din fedregud, hev sagt med deg. 4 Høyr, Israel! Herren er vår Gud, Herren åleine. 5 Du skal elsa Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og av all din hug og av all di magt.» 6 Og desse ordi som eg lærer deg no, skal du gøyma i hjarta; 7 og du skal prenta deim inn i borni dine, og tala um deim når du sit heime, og når du gjeng etter vegen, og når du legg deg, og når du ris upp att; 8 og du skal binda deim på handi di til eit merke, og bera deim som eit hovudband yver augo, 9 og skriva deim på dørskierne i huset ditt og på portarne dine. 10 No fører Herren din Gud deg inn i det landet som han lova federne dine, Abraham og Isak og Jakob, at han vilde gjeva deg, til store og væne byar som du ikkje hev bygt, 11 og fulle hus, som du ikkje hev fyllt, til gravne brunnar, som du ikkje hev grave, og hagar med vin- og oljetre, som du ikkje hev sett. Når du då nyt godt av alt dette, 12 so agta deg at du ikkje gløymer Herren, som henta deg ut or Egyptarlandet, or slavehuset. 13 Herren, din Gud, skal du ottast, og honom

skal du tena, og ved hans namn skal du sverja. **14** Far ikkje etter andre gudar, som folki rundt ikring dykkar fer etter! **15** For Herren, din Gud, som er midt imillom dykk, han er ein streng Gud; han kunde harmast på dykk, so han ruppe dykk ut or verdi. **16** De må ikkje freista Herren, dykkar Gud, soleis som de gjorde i Massa. **17** Trutt skal de fylgja dei bodi og loverne og fyresegnerne som Herren, din Gud, hev gjeve deg, **18** og gjera det som er godt og rett i hans augo. Då skal det ganga deg vel; du skal få eiga det gilde landet som Herren lova federne dine, **19** og han skal驱iva ut alle fiendar for deg, soleis som han hev sagt. **20** Når son din sidan spør deg: «Korleis er det med desse loverne og fyresegnerne og bodi som Herren, vår Gud, hev gjeve dykk?» **21** då skal du segja med honom: «Me var trælar hjå Farao i Egyptarland; men Herren førde oss med fast hand ut or Egyptarlandet. **22** Og Herren let store og øgjelege teikn og under henda i Egyptarland, med Farao og heile folket hans, midt for augo våre. **23** Men oss førde han burt; han vilde fylgja oss til det landet han hadde lova federne våre, og gjeva oss det. **24** Då sette han oss fyre å halda alle desse bodi, og ottast Herren, vår Gud, so det skulde ganga oss vel alle dagar, og han kunde lata oss liva, som han til dessa hev gjort. **25** Og det skal reknast oss til rettferd at me held alle desse bodi og liver etter deim for Herrens augo, soleis som han hev sagt oss.»

7 Så no fører Herren deg inn i det landet du etlar deg til, og vil for di skuld驱iva ut store folkeslag: hetitarne og gergasitarne og amoritarne og kananitarne og perizitarne og hevitarme og jebusitarne, sju folk som er større og sterke enn du; **2** men når han hev gjeve deim i di magt, og du hev vunne yver deim, då skal du bannstøta deim; du må ikkje gjera nokor semja med deim, og ikkje gjeva deim grid; **3** du må ikkje hava nokor hopegifting med deim; ikkje må du gjeva døtterne dine til søerne deira, og ikkje taka døtterne deira til konor åt søerne dine; **4** for dei kunde få søerne dine til å falla frå Herren og tena andre gudar, og då kom Herren til å harmast på dykk, og rydda dykk ut, og det fort. **5** Høyri no korleis de skal fara med desse folki: Altari deira skal de riva ned, og minnesteinarne skal de slå sund; dei heilage trei deira skal de fella, og avgudsbilæti skal de brenna upp. **6** For du er eit heilagt folk, vigt åt Herren, din Gud; deg valde han ut millom alle folkeslag på jordi, og vilde du skulde vera hans eige folk. **7** Ikkje av di du var større enn alle dei andre folki, tok Herren deg åt seg og kåra deg ut; for du er det minste av alle folk. **8** Men han elskar deg, og vilde halda det han hadde lova federne dine; difor førde han deg burt med fast hand og fria deg ut or slavehuset, or henderne på Farao, egyptarkongen. **9** So må du då vita at Herren, din

Gud, han er den rette Gud, den trufaste Gud, som held det han lovar. Mot deim som elskar honom og held bodi hans, gjer han vel i tusunde leden, **10** og deim som hatar honom, gjev han løni på loven, og let deim ganga til grunnar; han held ikkje att løni for deim, men greider henne midt upp i handi deira. **11** So kom då i hug dei bodi og fyresegnerne og loverne som eg ber fram for deg i dag, og liv etter deim! **12** Lyder du no etter desse bodi, og kjem deim i hug, og held deim, so skal Herren, din Gud, koma i hug den truskap og nåde han lova federne dine; **13** han skal elskar deg, og velsigna deg, og auka ætti di; han skal velsigna både det du avlar og det du el: kornet og druvesafti og oljen, det som fell undan storfeet og det som kjem til i småfenadflokken, på den jordi han lova federne dine å gjeva deg. **14** Velsigna skal du vera framum alle folkeslag. Hjå deg skal det aldri finnast eit liv, korkje av folk eller fe, som vantar avkjøme. **15** All sjukdom skal Herren halda burte frå deg, og alle dei vonde sotterne du kjänner frå Egyptarland, deim skal han ikkje leggja på deg, men på dine fiendar skal han leggja deim. **16** Alle dei folki Herren, din Gud, gjev deg magt yver, skal du tyna, og ikkje kvida deg for å drepa deim. Og aldri må du tena gudarne deira; for det vert ulukka di. **17** Men um du tenkjer som so: «Desse folki er sterke enn eg! korleis kann eg驱iva deim ut?» **18** so ver ikkje rædd deim for det! Kom i hug kva Herren, din Gud, gjorde med Farao og alle egyptarane, **19** dei store plågorne du såg for augo dine, og teikni og underi som hende då Herren med fast hand og strak arm henta deg ut or Egyptarlandet; det same skal Herren, din Gud, gjera med alle dei folki du ræddast for. **20** Endå kvefsen skal han senda imot dei, til alle dei er burte som var att og hadde løynt seg for deg. **21** Du skal ikkje føla deg for deim; for Herren, din Gud, er med deg, ein stor og ageleg Gud. **22** Smått um senn skal Herren驱iva desse folki ut for deg; du skal ikkje få øyda deim ut med ein gong; for då kom viddryti til å auka for mykje. **23** Herren, din Gud, skal gjeva deg magt yver deim; han skal fjetra deim, so dei ikkje veit anten att eller fram, og vert nedhogne. **24** Kongarne deira og skal han gjeva i ditt vald, og du skal rydda ut namni deira or verdi. Ingen skal kunna standa seg mot deg; du skal øyda deim ut for ende. **25** Gudebilæti deira skal du kasta på elden, og ikkje bry deg um sylvet og gullet på deim, eller eigna det til deg; det vilde føra deg i ulukka; for det er ein styggedom for Herren, din Gud, **26** og slik styggedom skal du ikkje hava inn i huset ditt, so du vert forbanna liksom det; du skal styggjast ved det og sky det; for det er bannstøytt.

8 Alle dei bodi eg legg fyre dykk i dag, skal de bera i hugen og liva etter deim; då skal de trivast og aukast og koma til

å eiga landet Herren hev lova federne dykkar. 2 Kom i hug den lange leidi Herren, din Gud, let deg fara i øydemarki i desse fyrti åri! Han vilde gjera deg mjuk og røyna deg og sjå kva som budde i hjarta ditt, um du vilde halda bodi hans eller ikkje. 3 Difor let han deg svelta og lida vondt, og so metta han deg etter med manna, som du ikkje kjende til, og federne dine ikkje heller, so du skulde vita at menneskja liver ikkje berre av brød, men at kvart ord som kjem frå Guds munn, gjev menneskja liv. 4 Klædi dine vart ikkje utslitne, og foten din trutna ikkje i desse fyrti åri. 5 So må du då skyna at Herren, din Gud, vilde tukta og rettleida deg, liksom ein far når han tuktar upp son sin. 6 Haldt då bodi åt Herren, din Gud! Gakk på hans vegar, og hav age for honom! 7 For Herren, din Gud, fører deg inn i eit godt land, eit land med bekkjer og løkjer og kjeldor, som kjem fram i dal og på fjell, 8 eit land med kveite og bygg, med vinstre og filketre og aplar, med oljetre og honning; 9 der tarv du ikkje eta brødet ditt i armod; der skal du ingen ting vanta; der er steinarne av jarn, og or fjelli kann du brjota ut kopar. 10 Når du so nyt godt av alt dette, takka då Herren, din Gud, for det gilde landet han gav deg! 11 Agta deg at du ikkje gløymer Herren, din Gud, og bodi og fyersegrerne og loverne hans, som eg legg fyre deg no! 12 Når du hev nøgdi av mat, og byggjer deg væne hus til å bu i, 13 og buskapen din økslar seg, både stort og smått, og sylv- og gullhaugen veks, og all din eigedom aukar, 14 lat ikkje då ovmod få rom i hjarta ditt, so du gløymer Herren, din Gud, han som henta deg ut or Egyptarlandet, or slavehuset, 15 han som førde deg gjennom den store, øgnelege øydemarki, millom eiterormar og skorpionar og yver vatslaust turrlende, han som let vatnet strøyma ut åt deg or harde berget, 16 han som i øydemarki fødde deg med manna, som federne dine aldri hadde hørt gjete; og alt dette gjorde han av di han vilde mykja deg og røyna deg, og so sidan gjera vel imot deg. 17 Seg ikkje med deg sjølv: «Det er mi eigi kraft og mi sterke hand som hev vunne meg denne rikdomen.» 18 Kom i hug at det var Herren, din Gud, som gav deg kraft til å vinna rikdom, av di han vil halda det han lova federne dine, soleis som han til dessa hev gjort. 19 Men gløymer du Herren, og held deg til andre gudar, og tener deim, og bøygjer kne for deim, so er det ute med dykk, det sejer eg dykk for visst. 20 Liksom dei folki Herren no gjer ende på for dykkar skuld, soleis skal de og ganga til grunnar, for di de ikkje lyder Herren, dykkar Gud.

9 Høyr, Israel! No gjeng du yver Jordan, og skal leggja under deg folkeslag som er større og sterkare enn du, svære byar med murar som når radt til himmels, 2 eit stort

kjempefolk, Anaks-sønerne, som du kjenner, og som du hev hørt det ordet um: «Kven kann standa seg mot Anaks-sønerne?» 3 So kom då i hug at Herren, din Gud, gjeng fyre deg som ein øydande eld; han skal tyna deim, og han skal slå deim ned for deg, so du snart fær drive deim burt og rutt deim ut, soleis som Herren hev sagt deg. 4 Men når han støyter deim ned framfyre deg, må du ikkje tenkja som so: «For di eg er god og rettvis, hev Herren ført meg hit og gjeve meg dette landet.» Nei, Herren driv desse folki ut for di dei er gudlause. 5 Det er ikkje for di du er god og rettvis, eller for di du er truverdug og ærleg, at du skal koma dit og få landet deira, men for di dei er gudlause, driv Herren deim ut, og av di han vil halda det ordet han gav federne dine, Abraham og Isak og Jakob. 6 So skal du då vita at det ikkje er for di rettferd skuld Herren, din Gud, gjev deg dette gilde landet til eiga; for du er eit hardkyndt folk. 7 Kom i hug og gløyム ikkje korleis du arga upp Herren, din Gud, i øydemarki! Alt ifrå den dagen de for frå Egyptarlandet og til de kom hit, hev de sett dykk upp imot Herren. 8 Attmed Horeb arga de og Herren, so han vart harm på dykk og vilde rydja dykk ut. 9 Det var den gongen eg gjekk upp på fjellet og skulde taka imot steintavlorne, deim som Herrens pakt med dykk var skrivi på; då var eg på fjellet i fyrti jamdøgar, og gjorde korkje åt eller drakk. 10 Og Herren gav meg dei two steintavlorne; dei hadde han sjølv skrive på med fingeren sin, og der stod alle dei ordi som han tala til dykk på fjellet, midt utor elden, samkomedagen. 11 Då dei fyrti jamdøgri var lidne, gav Herren meg dei two steintavlorne, sambandstavlorne, 12 og sagde til meg: «Skunda deg ned att; for folket ditt, som du fylgte ut or Egyptarland, hev bore seg stygt åt; det var'kje lenge fyrre dei tok utav den leidi eg synte deim; dei hev støypt seg eit gudebilæte! 13 Eg hev halde auga med dette folket, » sagde Herren, «og set at det er eit hardkyndt folk. 14 Lat no meg ráða, so vil eg gjera ende på deim, og rydja namnet deira ut or verdi, og so vil eg gjera deg til eit folk som er større og sterkare enn dei.» 15 So snudde eg meg, og gjekk ned av fjellet, og fjellet stod i ljos loge; og dei two sambandstavlorne bar eg i henderne. 16 Då fekk eg sjå at de hadde synda mot Herren, dykkar Gud, og støypt dykk ein gullkalv; de hadde alt teke utav den leidi Herren synte dykk. 17 So tok eg og kasta både tavlorne or henderne, og slo deim sund for augo dykkar. 18 Og sidan låg eg på kne for Herren, liksom fyrré gongen, i fyrti dagar og fyrti næter, og smaka korkje mat eller drikka, for di de hadde ført so stor ei synd yver dykk, og gjort det som Herren mislika, so han vart harm; 19 for eg ottast Herren var vorten so vill og vond på dykk at han vilde rydja dykk ut. Og Herren høyrde bøni

mi den gongen og. 20 Aron og var Herren følende harm på, og vilde tyna honom; og eg laut beda for Aron og den gongen. 21 Men syndeverket dykker, kalven, tok eg og kasta på elden, og kruste honom, og mulde honom sund, so han vart til dust, og dusti kasta eg i bekken som renn ned frå fjellet. 22 I Tabera og Massa og Kibrot-Hatta'ava harma de og Herren. 23 Og då han vilde de skulde taka ut frå Kades-Barnea, og sagde: «Far upp og tak det landet som eg hev gjeve dykk!» då var de ulydige mot Herren, dykker Gud, og leit ikkje på honom, og høyrdde ikkje på det han sagde; 24 ulydige mot Herren hev de vore so lenge eg hev kjent dykk. 25 So låg eg då på kne for Herren alle dei fyrte dagarne og næterne som de veit; for Herren hadde sagt at han vilde tyna dykk. 26 Og eg bad til Herren og sagde: «Herre, min Gud, gjer ikkje ende på ditt eige folk, som du hev fria ut med di allmagt, og leidt ut or Egyptarland med di sterke hand! 27 Kom i hug tenarane dine, Abraham og Isak og Jakob, og tenk ikkje på kor hardt og gudlaust og syndigt det er, dette folket! 28 Elles kunne dei segja so som i det landet du hev ført oss utor: «Herren var ikkje god til å fylgja deim fram til det landet han hadde lova deim, og han hata deim og; difor førde han deim ut i øydemarki, og let deim døy der.» 29 Dei er då din eigen lyd, som du hev leidt ut med di store magt og din sterke arm.»

10 Då var det Herren sagde til meg: «Hogg til two steintavlor like eins som dei fyrste, og gjer deg ei trekista, og kom upp på fjellet til meg, 2 so skal eg skriva dei same ordi på dei tavlorne som på dei fyrste, dei du slo sund, og du skal leggja deim ned i kista.» 3 Då gjorde eg ei kista av akazietre, og hogg til two steintavlor like eins som dei fyrste, og gjekk upp på fjellet med både tavlorne i handi, 4 og Herren skrev på deim det same som han hadde skrive fyrre gongen: dei ti bodordi som han hadde tala til dykk på fjellet midt utor elden, samkomedagen, og han gav deim til meg. 5 So snudde eg meg, og gjekk ned av fjellet, og lagde tavlorne i den kista eg hadde gjort, og der vart dei liggjande, soleis som Herren hadde sagt. 6 Sidan tok Israels-sønerne ut frå Bene-Ja'akan-brunnarne, og kom til Mosera; der døydde Aron, og der vart han gravlagd, og Eleazar, son hans, vart prest etter honom. 7 Derifrå for dei til Gudgoda, og frå Gudgoda til Jotbata, eit land med mange bekkjer. 8 I den tidi skilde Herren ut Levi-ætti so dei skulde bera sambandskista åt Herren, og standa framfor Herrens andlit og tena honom, og lysa velsigning i hans namn, og so hev dei gjort til denne dag. 9 Difor fekk ikkje Levi nokon arvlut tilliks med brørne sine; Herren skal vera hans arv, soleis som han sjølv hev sagt med honom. 10 «So var eg

då på fjellet i fyrti jamdøger, liksom fyrre venda, og Herren høyrdde bøni mi den gongen og; han vilde ikkje tyna deg. 11 So sagde Herren til meg: «Tak i vegen, og før folket lenger fram, so dei kann koma til det landet eg hev lova federne deira å gjeva deim!» 12 Og no, Israel, kva er det Herren, din Gud, krev av deg, anna enn det at du skal ottast Herren, din Gud, og allstødt ganga på hans vegar, og elska og tena honom av heile ditt hjarta og heile din hug, 13 og halda bodi og loverne hans, som eg ber fram for deg no, so det kann ganga deg vel! 14 Sjå, himmelen og alle himlar i himmelen, jordi og alt det som på henne er, høyrd Herren, din Gud, til. 15 Men endå var det berre federne dine han lagde hug til og elska, og sidan kåra han ut dykk, ætti deira, framum alle andre folkeslag, soleis som me ser det i dag. 16 So bøyg då den stride hugen dykker, og ver ikkje lenger so hardnakka! 17 For Herren, dykker Gud, han er Gud yver alle gudar og Herre yver alle herrar, den store, velduge, agelege Gud! Han gjer ikkje mannemun, og tek ikkje mutor; 18 han hjelper den farlause og enkja til retten sin, og syter for dei framande so dei fær mat og klæde. 19 Difor skal de og vera gode med dei framande; de var sjølvé framande i Egyptarlandet. 20 Herren, din Gud, skal du ottast; honom skal du tena, og honom skal du halda deg til, og ved hans namn skal du sverja. 21 Han skal vera det gildaste du veit; han er din Gud som for di skuld hev gjort alt dette store og agelege som du hev set for augo dine. 22 Sytt i talet for federne dine ned til Egyptarland, men no hev Herren, din Gud, auka dykk so de er mange som stjernorne på himmelen.

11 So elska då Herren, din Gud, og haldt det han vil du skal halda, loverne og rettarne og bodi hans, alle dagar. 2 Kom i hug at det er dykk eg talar til no, og ikkje borni dykker; for dei kjenner ikkje til og hev ikkje set Herrens rettleiding og tukt, hans store velde, hans sterke hand og strake arm, 3 dei under og storverk han gjorde i Egyptarland med Farao, egyptarkongen, og heile landet hans, 4 og det han gjorde med egyptarheren, med hestarne og vognerne deira, då han let Sevhavs-bylgjorne strøyma i hop yver deim, medan dei sette etter dykk, og gjorde ende på deim, so ingen hev set deim meir, 5 og det han gjorde for dykk i øydemarki alt til de kom hit, 6 og det han gjorde med Daten og Abiram, sønerne åt Eliab, son åt Ruben, då jordi let upp gapet sitt midt i Israels-lægret, og gløypte deim og huslydarne og buderne deira og kvart liv som var med deim. 7 De sjølvé er det som med eigne augo hev set alle dei storverki Herren hev gjort. 8 So haldt då alle dei bodi eg lærer dykk no, so de kann verta sterke, og eigna til dykk det landet de er på vegen til og skal leggja under dykk, 9 og so

de kann få liva lenge i det landet Herren lova federne dykker at han vilde gjeva deim og ætti deira, eit land som fløymer med mjølk og honning. 10 For det landet du er på vegen til og skal eigna til deg, er ikkje likt Egyptarlandet, som du kjem ifrå. Det laut du vatna som ein kålhage, kvar gong du hadde sätt; 11 men det landet du no fer yver til og skal taka i eige, det er eit land med fjell og dalar: av himmelregnet drikk det seg utyrst; 12 det er eit land som Herren ber umsut for; allstødt vaktar augo hans på det, frå årsens første dag til den siste. 13 «Lyder du no dei bodi eg gjev dykk i dag, » segjer Herren, «elskar og tener du Herren, din Gud, av heile ditt hjarta og heile din hug, 14 so skal gjeva landet ditt regn i rette tid, både haust og vår, og du skal samla i hus korn og olje og vin, 15 og gras skal eg lata veksa på marki for buskapen din, og du skal få nøgdi av alt.» 16 Men agta deg at ditt hjarta ikkje vert dåra, so du fell ifrå, og tener framande gudar, og legg deg på kne for deim; 17 for då vert Herren din harm, og stengjer himmelen att, so det ikkje kjem noko regn, og jordi ikkje gjev grøda, og vonom snøggare kverv du burt or det ovgilde landet som Herren gjev deg til eiga. 18 So legg dykk då desse ordi mine på hjarta og minne! Bind deim på handi til merke, og ber deim som hovudband yver augo! 19 Lær deim til borni dine, og tala um deim når du sit heime, og når du gjeng etter vegen, og når du legg deg, og når du ris upp att. 20 Skriv deim på dørskierne i huset og på dine portar, 21 so du og borni dine kann festa bu i det landet som Herren sjølv hev lova å gjeva federne dine, og liva der likso lenge som soli skin yver jordi! 22 For agtar du vel på alle dei bodi eg gjev deg, og liver etter deim, elskar du Herren, din Gud, og allstødt gjeng på hans vegar og held deg til honom, 23 so skal han驱ra alle desse folki or landet; folk som er større og sterkare enn du er sjølv, skal du jaga; 24 kvar flekken du set foten på, skal høyra deg til; frå Øydemarki og Libanon, frå Eufrateli til Vesterhavet skal riket ditt nå. 25 Ingen skal kunna standa seg imot deg; otte for deg og rædsla skal koma yver kvart land du stig på med foten din, soleis som Herren hev sagt deg. 26 Sjå i dag legg eg fram for deg velsigning og våbøn: 27 velsigning, so sant du lyder bodi åt Herren, din Gud, deim som eg kjem til deg med no, 28 og våbøn, so framt du ikkje lyder bodi åt Herren, din Gud, men tek utav den leidi eg segjer deg fyre, og held deg til andre gudar, som du ikkje veit noko um. 29 Når då Herren fører deg inn i det landet du skal taka i eige, so skal du lysa velsigningi på Garizim og våbøni på Ebal; 30 det er dei fjelli du veit, som ligg på hi sida Jordan, burtanfor vestervegen, i det landet som kananitarne eig, dei som bur på Moarne midt for Gilgal, tett innmed Spåmannseikerne. 31 For no gjeng du

yver Jordan, og skal taka imot det landet som Herren, din Gud, gjev deg; når du so hev eigna det til deg, og bur i det, 32 sjå då til at du held alle dei loverne og bodi eg legg fyre deg i dag!

12 Dette er dei loverne og bodi de skal halda dykk etter i det landet som Herren, fedreguden dykker, hev gjeve dykk; lat deim aldri ganga dykk or minne so lenge de liver på jordi: 2 Der som dei folki de tek landet frå, hev dyrka gudarne sine, der skal de gjera det audt, på dei høge fjell og på haugar og under sigrøne tre. 3 De skal riva ned altari deira, og slå sund minnestearne; dei heilage trei deira skal de brenna, og hogga sund gudebiljeti, og rydia ut namni deira der dei hev vore. 4 Når de dyrkar Herren, dykker Gud, skal de ikkje fara åt som dei folki gjorde; 5 de skal søkja til den staden som Herren, dykker Gud, vel seg til bustad i eit av fylki dykkar; dit skal du koma, 6 og dit skal de føra brennofferi og slagtofferi dykkar, og tiendi og reidorne dykkar, og gåvorne dykkar, både deim de hev lova, og deim de gjev i godvilje, og frumsungarne av storfeet og småfeet dykkar. 7 Og der skal de halda måltid for Herrens åsyn, de og huslydarne dykkar, og gleda dykk i alt det de hev vunne med arbeidet dykkar, og som Herren, dykker Gud, hev velsigna dykk med. 8 De må ikkje gjera so som me gjer her i dag - for no gjer kvar det han sjølv held for rett - 9 av di de endå ikkje er komne til den heimen og den odelseigni som Herren vil gjeva dykk. 10 Men når de hev gjenge yver Jordan, og sett dykk ned i det landet som Herren, dykker Gud, gjev dykk til odel og eiga, og han hev gjeve dykk ro for alle fiendar rundt ikring, so de bur trygt, 11 då vil han kåra seg ein bustad millom dykk, og dit skal det koma med alt det eg segjer dykk fyre: brennofferi og slagtofferi dykkar, tiendi og reidorne og alle dei valde gåvorne som de hev lova Herren. 12 Og de skal gleda dykk for Herrens åsyn, de og sønerne og døtterne dykkar, og drengjerne og tenestgjentorne, og levitarne som bur hjå dykk; for dei hev ikkje fenge nokon arvlut tilliks med dykk. 13 Agta deg at du ikkje ber fram brennofferi dine kvar du kjem på det. 14 På den staden som Herren vel seg ut i eit av fylki dykkar, der skal du ofra brennofferi dine, og der skal du gjera alt anna eg segjer deg fyre. 15 Men elles kann de slagna, og eta kjøt so mykje du hev hug til, i alle heimarne dykkar, etter som Herren, dykker Gud, gjev dykk råd til. Både ureine og reine kann eta det, liksom det var gasella eller hjort, 16 so nær som blodet; det må de ikkje eta; de skal slå det ut på marki liksom vatn. 17 Tiendi av kornet ditt og av vinen og oljen, og frumsungarne av storfeet og småfeet ditt, og loveoffer i som du hev vigt, og gåvorne som du gjev i godvilje, og reidorne

som du ber fram, det må du ikkje eta heime i di eigi bygd. **18** For Herrens åsyn, på den staden han vel seg ut, skal du eta det, du og son sin og dotter di, og drengen og tenestgjenta, og leviten som bur innan portarne dine, og du skal gleda deg for Herrens åsyn i alt det du hev vunne med arbeidet ditt; **19** men agta deg at du aldri gløymer leviten so lenge du liver i landet ditt! **20** Når Herren, din Gud, aukar riket ditt, soleis som han hev lova deg, og du tenkjer som so: «No vil eg eta kjøt,» av di du hev hug på kjøt, so kann du eta kjøt so mykje du vil. **21** Hev du lang veg til den staden som Herren, din Gud, hev valt seg til bustad, so må du gjera som eg hev sagt, og slagta noko av storfeet og småfeet som Herren hev gjeve deg, og eta det i bygdi di, so mykje som du hev hug til. **22** Men du må eta det liksom det var gasella eller hjort; både ureine og reine kann eta det. **23** Men kom i hug at du ikkje et blodet! For i blodet er livet, og du må ikkje eta livet saman med kjøtet. **24** Du må ikkje eta blodet; du skal slå det ut på marki liksom vatn. **25** Et det ikkje, so skal det ganga deg vel, og borni dine og, for di du gjer det som er rett i Herrens augo. **26** Men vigslegåvorne som du vil gjeva og loveofferi, skal du taka og føra til den staden som Herren hev valt seg ut. **27** Brennofferi dine skal du ofra på Herrens altar, både kjøtet og blodet; av slagtofferi skal blodet hellast ut på altaret; men kjøtet kann du eta. **28** Lyd då etter alle desse ordi som eg segjer deg no, og ber deim i hugen, so det kann ganga deg og borni dine vel i all æva, for di du gjer det som er godt og rett i augo åt Herren, din Gud! **29** Når Herren, din Gud, hev rudit ut for deg dei folki du no fer imot og vil driva burt, og når du hev jaga deim ut og sett deg ned i landet deira, **30** agta deg då at du ikkje vert våra og fylgjer i fotfaret deira, etter dei hev vorte utøydde for augo dine! Du skal ikkje spryrja etter gudarne deira og segja: «Korleis tente desse folki gudarne sine? Eg vil gjera som dei.» **31** Far aldri åt som dei gjer, når du dyrkar Herren, din Gud; for alt det som Herren mislikar, og som er ein styggedom hans augo, det gjer dei for gudarne sine; jamvel sønerne og døtterne sine brenner dei til æra for desse gudarne sine. **32** Alt det eg segjer dykk fyre, skal de gøyma i hjarta, og liva etter det; de må ingen ting leggja attåt, og ingen ting taka ifrå.

13 Når det stig fram ein profet millom dykk, eller ein som hev draumsyner, og han spår dykk eit teikn eller under, **2** og segjer: «Lat oss fylgia andre gudar» - gudar som du ikkje kjenner - «og beda til deim!» so lyd ikkje etter kva slik ein profet eller draumsjåaren segjer, um det so horver etter som han spådde; **3** for Herren vil då røyna dykk og sjå um de elskar honom av heile dykkar hjarta og heile dykkar

hug. **4** Herren, dykkar Gud, skal de fylgja, og honom skal de ottast; hans bod skal de lyda, og hans ord skal de høyra; honom skal de tena, og honom skal de halda dykk til. **5** Og denne profeten eller draumsjåaren skal lata livet, for di han talde dykk til å falla frå Herren, dykkar Gud, som førde dykk ut or Egyptarlandet, og frå dykk ut or slavehuset, og for di han vilde lokka deg burt frå den vegen som Herren, din Gud, hev sagt du skal ganga. Soleis skal de rydja det vonde ut or lyden. **6** Um bror din, son åt di eigi mor, eller son din, eller dotter di, eller kona di, som du held i fanget, eller venen din, som du hev so kjær som ditt eige liv - um nokon av desse lokkar deg i løynd, og vil få deg til å dyrka ein annan gud, som du ikkje kjenner, og federne dine aldri hev kjent, **7** ein av gudarne åt dei folki som bur rundt ikring dykk, tett innmed eller langt undan, frå den eine enden av jordi til hin, **8** so skal du ikkje fara etter honom, og ikkje høyra på honom; du skal ikkje tykkja synd i honom, og ikkje spara honom, og ikkje dylja brotet hans, **9** men du skal drepa honom; sjølv skal du vera den fyrste som lyfter handi mot honom, og sidan skal heile folket gjera det same. **10** Du skal steina honom i hel, for di han freista å lokka deg burt frå Herren, din Gud, som førde deg utor Egyptarlandet, or slavehuset. **11** Og heile Israel skal høyra det og ræddast, so det aldri meir vert gjort so stygg ei synd millom dykk. **12** Høyrer du gjete gudlause menner som hev stige fram millom dykk, i nokon av dei byarne som Herren, din Gud, gjev deg til å bu i, **13** og fenge folket i byen til å dyrka andre gudar, som de ikkje kjenner, **14** so skal du lyda etter, og spryrja deg vel fyre, og granska saki vel, og syner det seg då å vera sant, er det visst og vitnefast at det hev vore gjort slikt skjemdarverk hjå dykk, **15** so skal du bannstøyt den byen og alt som i honom er, og hogga ned både folk og fe. **16** Alt herfanget du tek der, skal du samla i hop midt på torget, og brenna upp både det og byen til eit heiloffer åt Herren, din Gud, og sidan skal byen i all æva vera ein grushaug, og må aldri byggjast opp att. **17** Du må ikkje halda att noko av det som er bannstøytt; då skal Herren stagga sin brennande vreide, og gjeva deg nåde, og hava deg kjær, og auka ætti di, som han lova federne dine - **18** so sant du lyder Herren, din Gud, og held alle bodi hans, deim som eg ber fram for deg i dag, og gjer det som rett er i hans augo.

14 De er Guds born; de må ikkje skjera dykk i holdet, eller raka dykk snaude frami skallen av di de syrgjer yver ein avliden. **2** For eit heilagfolk er du, vigt åt Herren, din Gud; deg hev Herren valt til sitt eigande folk framum alle andre folk på heile jordi. **3** Du må ikkje eta noko som er ufyelegt. **4** Dette er dei dyri de må eta: Uksen, sauven og

geiti, 5 hjorten og gasella og antilopen og steinbukken og dådyret og villuksen og villgeiti. 6 Alle fífotte dyr som hev klauver, og som jortar, deim kann de eta. 7 Det er berre desse de ikkje må eta av deim som jortar og av deim som hev klauver: Kamelen og haren og bergtassen, for dei jortar, men hev ikkje klauver; dei skal vera ureine for dykk - 8 og svinet, for det hev klauver, men jortar ikkje; det skal vera ureint for dykk. Kjøtet av dei dyri må de ikkje eta, og er dei daude, so må de ikkje koma nær deim. 9 Høy so kva de må eta av det som er i vatnet: Alt som hev uggar og reist, kann de eta. 10 Men det som ikkje hev uggar og reist, må de ikkje eta; det skal vera ureint for dykk. 11 Alle reine fuglar kann de eta. 12 Det er berre desse fuglane de ikkje må eta: Ørnen og gribben og sjøørnen 13 og glenta og heile falkeætti 14 og alle fuglar av ramneætti 15 og strussen og gauken og måsen og alle haukeslagi, 16 kattula og stunulven og kveldknarren 17 og hegren og etslegrinnen og kavfuglen 18 og storken og heidlo i og alle andre fuglar av same ætti, og herfuglen og skinnvenga. 19 Alt flugjande krek skal vera ureint for dykk; de må ikkje eta det. 20 Men alt flugjande som er reint, kann de eta. 21 De må ikkje eta noko som er sjølvdaudt! Du kann gjeva det til dei framande som bur millom dykk, so dei kann eta det, eller og kann du selja det til utlendingar; for du er eit heilagt folk, vigt til Herren, din Gud. Du skal ikkje sjoda eit kid i mjølki å mor si. 22 Tiendi av avlingi di, av alt det som veks på marki år etter år, skal du taka med deg 23 til den staden som Herren, din Gud, vel seg til bustad; der skal du halda måltid for hans åsyn, og eta tiendi av kornet ditt og av vinen og oljen, og frumsungarne av storfeet og småfeet ditt, so du kann læra å ottast Herren, din Gud, alle dagar. 24 Men er vegen for lang for deg, er den staden som Herren, din Gud, hev valt seg til bustad for langt burte, og hev Herren velsigna deg med so rik ei grøda at du ikkje kann føra tiendi dit, 25 so skal du gjera det i pengar, og pengarne skal du knyta inn i eit plagg og taka med deg til den staden som Herren, din Gud, hev valt seg ut. 26 For dei pengarne skal du då kjøpa alt det du hev hug til, uksar og sauer og vin og sterke drykkjer, alt det som hugen din trår etter, og so skal du halda måltid der for Herrens åsyn, og glede deg, du og huslyden din. 27 Og leviten som bur hjå deg, må du ikkje gløyma; for han hev ikkje fenge nokon arvlut liksom du. 28 Tridje quart år skal du taka undan heile tiendi av det du hev avla det året, og leggja det upp i byarne dine. 29 So skal levitarne koma; for dei hev ingen arvlut liksom du; og dei framande og farlause og enkjorne som bur innan portarne dykkar, skal koma, og få det dei treng. Då skal Herren, din Gud, velsigna deg i alt det du gjer og tek deg fyre.

15 Sjuande kvart år skal vera eit ettergjevingsår; 2 med dette hev det seg so: Den som hev eit lån til gode hjå grannen sin, skal gjeva det etter; han skal ikkje krevja ein granne eller landsmann når dei hev lyst ettergjeving i Herrens namn. 3 Dei framande kann du krevja, men det du hev hjå landsmannen din, skal du gjeva etter. 4 Med retten skulde det no ikkje finnast fatige hjå deg; for Herren, din Gud, vil velsigna deg i det landet han gjev deg til odel og eiga, 5 so sant du berre lyder honom og held desse bodi, som eg ber fram for deg no. 6 Ja Herren, din Gud, vil velsigna deg, som han hev lova, og du skal låna til mange folk, men sjølv skal du ikkje trenga noko lån, og du skal råda yver mange folk, men dei skal ikkje råda yver deg. 7 Finst det nokon fatig millom landsmennene dine, i dei byarne som Herren, din Gud, vil gjeva deg, so ver ikkje hardhjarta, og lat ikkje att handi for den fatige bror din, 8 men opna handi di for honom, og lån honom det han vantar og treng! 9 Agta deg att det ikkje kjem upp noko vondt i hjarta ditt, når du tenkjer på at det lid nær innåt det sjuande året, ettergjevingsåret, so du ser med ublide augo på den fatige bror din, og ikkje gjev honom noko; for då kjem han til å klaga deg for Herren, og du fær synd på deg. 10 Gjev honom med godhug og tregelaust; det er for den skuld Herren, din Gud, velsignar deg i alt du gjer og tek deg fyre. 11 Fatige kjem det stødt til å finnast i landet; difor segjer eg deg: Opne handi di for bror din, for dei arme og fatige i landet ditt! 12 Når ein landsmann - ein hebraær, kar eller kvinne - hev selt til deg, so skal han tena hjå deg seks år; i det sjuande året skal du gjeva honom fri, so han kann fara kvar han vil. 13 Og når du gjev honom fri, skal du ikkje senda honom frå deg tomhendt. 14 Du skal reida honom ut vel, både med småfe og med korn og vin; i same mun som Herren, din Gud, hev velsigna deg, skal du gjeva honom. 15 Kom i hug at du sjølv var træl i Egyptarland, og at Herren, din Gud, fria deg ut; difor gjev eg deg i dag dette bodet. 16 Men segjer tenaren at han ikkje vil skiljast ifrå deg, av di han hev det godt hjå deg og held av deg og folket ditt, 17 so skal du taka ein syl og stinga gjenom øyra hans og inn i hurdi, og sidan skal han tena deg all si tid. Sameleis skal du gjera med tenestgjenta di. 18 Du skal ikkje trega på at du lyt sleppa deim frå deg; for han hev arbeidt for deg i seks år, og leigefolk hadde kosta deg two gonger so mykje. Kom i hug dette, so skal Herren, din Gud, velsigna deg i alt du gjer! 19 Alle frumborne handyr i buskapen din skal du vigja til Herren din Gud. Frumborne uksar må du ikkje hava til arbeids, og frumborne sauer må du ikkje klyppa. 20 For Herrens åsyn skal du eta deim, år etter år, du og huslyden din, på den staden som Herren hev

valt seg ut. 21 Er det nokon lyte på deim, er dei halte eller blinde eller hev noko anna leidt lyte, då skal du ikkje ofra deim til Herren, din Gud; 22 men heime hjå dykk sjølve kann de eta deim anten det er reine og ureine, liksom det var gasella eller hjort, 23 so nær som blodet; det må de ikkje eta; du skal slå det ut på marki som vatn.

16 Kom i hug aksmånaden! Då skal du halda påskehelg for Herren, din Gud; for i aksmånaden førde Herren deg ut or Egyptarland, nattarstider. 2 Og du skal slagta påskeoffer åt Herren, din Gud, storfe og småfe, på den staden som Herren hev valt seg til bustad. 3 Du skal ikkje eta syrt brød attåt offerkjøtet! I sju dagar skal du eta usyrt brød attåt det, naudhjelpsbrød, av di du laut skunda det ut or Egyptarlandet. Soleis skal du heile ditt liv minnst den dagen då du for burt frå Egyptarlandet. 4 Desse sju dagarne må det ikkje finnast surdeig i ditt eige, so langt som du råder, og av det du hev slagta fyrste dagen um kvelden, må ingen ting liggja natti yver, til morgons. 5 Du må ikkje slagta påskeofferten heime, i nokon av dei byarne som Herren, din Gud, gjev deg, 6 men berre på den staden som Herren, din Gud, hev valt seg til bustad; der skal du slagta påskelambet, um kvelden, solegladsbil, på same tid som då du for frå Egyptarland. 7 So skal du laga det til, og eta det på den staden som Herren, din Gud, hev valt seg ut; og um morgenon kann du venda heim att til buderne dine. 8 Seks dagar skal du eta usyrt brød; og den sjuande dagen skal du halda ei stor samlingshøgtid for Herren, din Gud; då må du ikkje gjera noko arbeid. 9 So skal du rekna sju vikor: frå sigden tek til å sveiga i kornet, skal du telja sju vikor fram, 10 og når dei er lidne, skal du halda sjuvikehelg for Herren, din Gud. Då skal du bera fram so mykje som du hev hjarta til, i same mun som Herren, din Gud, hev velsigna deg. 11 Og du skal glede deg for Herrens åsyn, på den staden han hev valt seg til bustad, både du og son din og dotter di, og drengen og tenestgjenta, og leviten som bur innan portarne dine, og dei framande og farlause og enkjorne de hev hjå dykk. 12 De skal koma i hug at i Egyptarland var de trælar, og gøyma desse bodi i hjarta, og liva etter deim. 13 Når du hev samla inn det som kjem frå låven din og frå vinpersa, då skal du halda lauvhyttehelgi i sju dagar. 14 Og du skal glede deg so lenge denne høgtidi varer, både du og sønerne og døtterne dine, og drengjerna og gjentorne, og levitarne og dei framande og farlause og enkjorne som bur innan portarne dine. 15 Sju dagar skal du halda pilegrimshelg for Herren, din Gud, på den staden han hev valt seg ut; for Herren, din Gud, vil velsigna deg i alt du avlar og alt du tek det fyre, og du skal vera berre glad. 16 Tri vendor um året

skal alle karmennerne dykka møta fram for Herren, din Gud, på den staden han hev valt seg ut: i søtebrødhelgi, og i sjuvikehelgi, og i lauvhyttehelgi. Men tomhendt må ingen syna seg for Herrens åsyn; 17 kvar skal koma med den gåva han kann, etter som Herren, hans Gud, hev gjeve honom råd til. 18 I alle dei byarne som Herren, din Gud, gjev deg, skal du setja inn domarar og lagrettemenner, i kvar sine fylke; dei skal døma folket etter lov og rett. 19 Du skal ikkje rengja retten, og ikkje gjera mannemun, og ikkje taka mutor; for mutorne synkverver vismenner, og spiller ei rettvis sak. 20 Berre det som rett er, skal du stræva etter, so du kann få liva, og eiga det landet som Herren, din Gud, vil gjeva deg. 21 Du skal ikkje setja noko tre som er vigt til Asjera attmed altaret som du byggjer åt Herren, din Gud. 22 Og du skal ikkje reisa nokon minnestein som Herren, din Gud, mislikar.

17 Du skal ikkje ofra til Herren, din Gud, ein ukse eller sau som hev noko lyte eller mein; for det er ein styggedom for Herren, din Gud. 2 Finst det i nokon av dei byarne som Herren, din Gud, gjev deg, ein mann eller ei kvinne av lyden som gjør det Herren mislikar, og bryt sambandet med honom, 3 og, tvert imot det eg hev sagt, gjeng av og tener andre gudar, og bøygjer kne for deim, eller for soli eller månen eller heile himmelheren, 4 og dette vert sagt deg, so skal du høyra deg fyre, og granska saki vel, og syner det seg då å vera sant, er det visst og vitnefast at slikt skjemdarverk er gjort i Israel, 5 då skal den mannen eller kvinna som hev gjort det brotet, førast ut til tingstaden, og steinast i hel, anten det er mann eller kvinne. 6 Etter vitnemål frå two eller tri mann lyt den vera dømd som skal lata livet; ingen skal ikkje missa livet etter ein manns vitnemål. 7 Vitni skal fyrst lyfta handi til å drepa honom, og sidan heile folket. Soleis skal du rydja det vonde ut or lyden. 8 Er ei sak for vand for deg å døma i, anten det er ei dråpssak, eller ei eigedomstrætta, eller eit søksmål for helseskade, eller kva det elles er for saker som kann koma upp i by eller bygd, so skal du gjera deg reidug, og fara upptil den staden som Herren, din Gud, hev valt seg ut; du skal i alle måtar gjera soleis som dei hev lært deg. 9 Der skal du ganga til Levi-prestarne og til den domaren som då er, og spyrra deg fyre, og dei skal segja deg korleis domen retteleg skal vera. 10 Og du skal fylgia den fyersegni dei gjev deg frå den staden som Herren hev valt seg ut; du skal i alle måtar gjera soleis som dei hev lært deg. 11 Den lovbodi dei lærer deg og den domen dei segjer deg, skal du halda deg etter, og ikkje gjera noko avbrøyte i det dei segjer deg fyre. 12 Men den mannen som er so vyrdlaus at han ikkje vil høyra på presten, som stend der i Herrens tenesta, eller på domaren, han skal døy. Soleis skal du rydja det vonde ut or Israel. 13 Og heile folket skal

høyre det, og ottast, so dei ikkje fer so vyrdaust åt meir. **14** Når du er komen inn i det landet som Herren, din Gud, vil gjeva deg, og hev lagt det under deg, og fest bu der, og du då kjem på at du vil få deg ein konge, liksom alle folki rundt ikring deg, **15** so skal du taka til konge den som Herren, din Gud, kårar ut. Ein av dine eigne landsmenner skal du taka til konge; du må ikkje taka ein framand, ein som ikkje høyrer til ditt eige folk. **16** Men han skal ikkje halda mange hestar, og ikkje senda folket attende til Egyptarland, so han kann få seg mange hestar; for Herren hev sagt dykk: «Den vegn skal de ikkje fara meir!» **17** Og han skal ikkje taka seg mange konor, so hugen hans kjem på avveg. Ikkje heller skal han draga i hop mykje sylv og gull. **18** Når han hev stige upp på kongsstolen, skal han få denne lovi hjå Levi-prestarne og skrive henne av åt seg i ei bok; **19** og den skal han hava hjå seg og lesa i alle sine livedagar, so han kann læra å ottast Herren, sin Gud, og bera alle desse lovbody og fyerseignerne i hugen og liva etter deim, **20** og so han ikkje skal ovmoda seg yver brørne sine og koma burt ifrå lovi; då skal han liva lenge i riket sitt i Israel, både han og borni hans.

18 Ingen av Levi-prestarne, ingen av deim som høyrer til

Levi-ætti, skal få nokon arvlyt liksom dei andre Israels-sønerne. Dei skal liva av Herrens offerrettar og alt anna som høyrer honom til, **2** og ikkje få nokon arv tilliks med brørne sine; Herren skal vera arven deira, soleis som han hev sagt deim. **3** Høyr no kva prestarne hev rett til å krevja av folket: Dei som ofrar slagtoffer, anten det er ukse eller sau, skal gjeva presten den eine bogen og både kjakarne og vinstri. **4** Det fyrste av kornet du avlar og av vinen og oljen, og den fyrste ulli av sauerne skal du gjeva honom. **5** For honom og sønerne hans hev Herren, din Gud, valt seg ut millom alle ætterne dine, so dei skal standa framfor Herren og gjera tenesta i hans namn alle dagar. **6** Når ein levit som held til i nokon av byarne i Israel, kjem til den staden som Herren hev valt seg ut, so skal han vera velkommen: **7** Han kann gjera tenesta i Herrens namn, liksom dei andre levitarne, brørne hans, som stend der framfor Herrens åsyn, **8** og han skal få sin lut av offergåvorne tilliks med deim, umfram dei pengarne han fær når han sel det han hev rett til etter federne sine. **9** Når du kjem til det landet som Herren, din Gud, gjev deg, so skal du ikkje taka etter dei folki som bur der, og fara med slik styggedom som dei fer med. **10** Hjå deg må ingen finnast som vigjer barnet sitt i elden, ingen spåmann eller viskall, ingen som fer med å leggja ut teikn, ingen trollmann **11** eller åndemanar, ingen som spør daudingar og hamar, eller sökjer råd hjå dei avlidne. **12** For dei som gjer sovore, er avstyggjelege i Herrens augo, og for slik styggedom skuld er

det Herren driv deim ut for dykk. **13** Trufast og ærleg skal du vera mot Herren, din Gud. **14** For desse folki som du skal驱va ut, dei lyder etter runekallar og spåmenner, men deg hev Herren, din Gud, forbode alt slikt. **15** Ein profet som eg, av ditt eige folk, skal Herren reisa upp millom dykk; honom skal de lyda. **16** Herren skal gjera det som du bad honom um attmed Horeb, samkomedagen, då du sagde: «Eg torer ikkje høryra på Herrens røyst lenger, og denne store elden toler eg ikkje å sjå på meir; for då lyt eg døy.» **17** Då sagde Herren til meg: «Det er rett det dei segjer. **18** Ein profet vil eg reisa upp for deim av deira eige folk, ein som du, og leggja ordi mine i munnen hans, og han skal tala til deim alt det eg segjer honom fyre. **19** Og den som ikkje høyrer på ordi mine, deim som han talar i mitt namn, han skal få svara for det. **20** Men vågar ein profet å tala noko i mitt namn, og eg ikkje hev sett honom til det, eller talar han i namnet å andre gudar, so skal han døy.» **21** Og um du tenkjer med deg: «Korleis kann me vita um eit ord kjem frå Herren eller ikkje?» **22** so høyr her: Når ein profet talar i Herrens namn, og det han hev sagt ikkje hender og ikkje gjeng fram, so hev det ordet ikkje kome frå Herren; då er det noko profeten hev våga seg til å tala på eigi hand, og du tarv ikkje vera rædd honom.

19 Når Herren, din Gud, hev rutt ut alle folk i det landet

han gjev deg, og du hev eigna det til deg, og bur i byarne og husi deira, **2** so skal du skifta heile det riket Herren, din Gud, hev gjeve deg, i tri luter, og so skal du skilja ut tri byar i landet, **3** og halda vegen dit godt i stand, so dei fredlause kann få røma dit. **4** Det er den som uviljande hev drepe nokon, og ikkje bar hat til honom frå fyrr, som skal få røma dit, og då vera trygg for livet sitt - **5** som når ein gjeng med grannen sin ut i skogen og skal hogga timber, og han svingar øksi og vil fella eit tre, men øksi fer av skafset og råkar grannen so han dør, då kann han røma til ein av desse byarne og vera trygg for livet. **6** For blodhemnaren kunde i sin heite harm setja etter dråpsmannen, og var vegen lang, kunde han nå honom att og slå honom i hel, endå han ikkje var skuldig til å døy, sidan han ikkje hadde bore hat til den han drap. **7** Difor er det eg segjer med deg at du skal skilja ut tri byar. **8** Og når Herren, din Gud, aukar riket ditt, som han lova federne dine, og gjev deg heile det landet han tala um å gjeva deim - **9** so framt du då agtar vel på alle desse bodi og liver etter deim, soleis som eg segjer med deg i dag, so du elskar Herren, din Gud, og alle dagar gjeng på hans vegar - då skal du leggja endå tri byar attåt desse tri; **10** for det må ikkje renna uskuldig blod i det landet Herren, din Gud, gjev deg til odel og eiga, so du fær blodskuld yver deg. **11** Men når ein hev lagt hat til grannen

sin, og lurer seg inn på honom, og slær honom til ulivs, og so rømer til ein av desse byarne, **12** då skal styremennene i heimbygdi hans senda folk, og henta honom heim att, og gjeva honom i henderne på blodhemnaren, og han skal lata livet. **13** Du skal ikkje spara honom, men reinsa Israel for blodskuld, so sant du vil det skal ganga deg vel. **14** Du skal ikkje flytja merkesteinarne millom deg og grannen din, deim som dei gamle hev sett kring garden du fær til odel og eiga i det landet Herren, din Gud, vil gjeva dykk. **15** Eitt vitne er ikkje nok til å fella ein mann som er skulda for eit brot eller ei misgjerning, kva det so er for ei misgjerning han kann hava gjort. Two eller tri manns vitnemål skal det til fyrr det kann dømast i ei sak. **16** Når det kjem fram eit vondkynt vitne og skuldar ein mann for lovbroten, **17** so skal både two møtast for Herrens åsyn, for dei prestarne og domarane som då er; **18** og domarane skal granska saki vel. Syner det seg då at vitnet er ein ljugar og hev vitna rangt mot den andre, **19** so skal de gjera det same med honom som han hadde tenkt å gjera med hin. Soleis skal de rydda ut det vonde ut or lyden. **20** Og dei andre skal høyra det og ræddast, so det aldri meir vert gjort slik ei ugjerning millom dykk. **21** Du skal ingen spara, men krevja liv for liv, auga for auga, tonn for tonn, hand for hand, fot for fot.

20 Når du fer ut i strid mot fienden, og ser hestar og vogner og fleire herfolk enn du hev sjølv, so ver ikkje rædd deim! Herren, din Gud, er med deg, han som førde deg ut or Egyptarlandet. **2** Når de bur dykk til strid, skal presten stiga fram og tala til folket **3** og segja til deim: «Høyr, Israel, i dag bur de dykk til strid mot fienden! Tap ikkje modet! Ver ikkje rædde eller hugfalne eller forstøkte! **4** For Herren, dykkar Gud, gjeng med dykk, og vil strida for dykk mot fienden og hjelpa dykk.» **5** So skal formennene tala til folket og segja: «Er her nokon som hev bygt seg nytt hus, men endå ikkje vigsla det, då kann han fara heim att, so han ikkje skal falla i striden og ein annan vigsla huset. **6** Og er her nokon som hev stelt seg til ein vinhage, men endå ikkje havt noko gagn av honom, då kann han fara heim att, so han ikkje skal falla i striden og ein annan hausta hagen. **7** Og er her nokon som hev fest seg ei brur, men endå ikkje halde brudlaup, då kann han fara heim att, so han ikkje skal falla i striden og ein annan få bruri.» **8** Dette skal og formennene segja til folket: «Er her nokon som er rædd og hugfallen, då kann han fara heim att, so ikkje brørne hans skal missa modet liksom han.» **9** Og når formennene er ferdige med det dei hev å segja til folket, skal de setja hovdingar yver heren. **10** Når du gjeng fram mot ein by og vil taka honom, skal du først bjoda fred. **11** Tek dei då imot tilboden, og opnar

portarne for deg, so skal alt folket i byen vera dine tenarar og arbeida for deg. **12** Vil dei ikkje gjeira fred, men vil stridast med deg, so skal du kringsetja byen; **13** og når Herren, din Gud, gjev honom i dine hender, skal du hogga ned alle karmenner; **14** men kvinner og born og bufe og alt anna som finst i byen, alt herfanget, kann du eigna til deg; du kann nøyta herfanget du tek frå fiendarne, og som Herren, din Gud, hev gjeve deg. **15** Soleis skal du gjera med alle byar som ligg langt burte, og ikkje høyrrer desse folki til. **16** Men i dei byarne som høyrrer desse folki til, og som Herren, din Gud, gjev deg til odel og eiga, der skal du ikkje spara eit einaste liv. **17** Du skal bannstøta deim og rydda deim ut, både hetitarne og amoritarne og kananitarne og perizitarne og hevitarne og jebusitarne, soleis som Herren, din Gud, hev sagt deg; **18** elles kunde dei læra dykk å gjera alt det stygge dei sjølve gjer til æra for gudarne sine, og då vilde de synda mot Herren, dykkar Gud. **19** Når du hev kringsett ein by og lyt liggja der lenge fyrr du fær teke honom, so skal du ikkje skamföra trei som veks der, og setja øks i deim. Du kann eta av deim, men du skal ikkje skadehogga deim. Trei på marki er då ikkje folk, so du tarv stridast med deim? **20** Men dei trei som du veit ikkje ber etande frukt, deim kann du øyda og hogga ned, og byggja kringsetjingsverk mot byen du ligg i strid med, til han lyt gjeva seg.

21 Finn de ein mann som ligg drepen på marki i det landet Herren, dykkar Gud, gjev dykk til eigedom, og ingen veit kven hev slege honom i hel, **2** so skal styremennene og domarane dykkar ganga ut og mæla kor langt det er frå liket til dei byarne som ligg der ikking; **3** og styremennene i den byen som er næmast liket, skal taka ei kviga som aldri hev vore brukta til arbeids og aldri havt sele på seg, **4** og leida henne ned i ein bekkjedal som korkje vert pløgd eller sådd, og i den dalen skal dei brjota halsen på kviga. **5** So skal prestarne koma, Levi-sønerne; for deim hev Herren, din Gud, kåra til å tena seg og til å velsigna i Herrens namn; og etter deira ord skal kvar trætta jamnast og kvar skade bøtast. **6** Og alle styremennene i byen, dei som bur næmast der liket vart funne, skal två henderne sine uppyver kviga som dei hev brote halsen på i dalen, **7** og so skal dei taka soleis til ords: «Våre hender hev ikkje rent ut dette blodet, og våre augo hev ikkje set kven som gjorde det. **8** Herre, tak burt skuldi frå Israel, folket ditt, som du hev løyst ut, og lat ikkje Israel, ditt eige folk, lida for dråpet på ein skuldrausmann!» Då får dei soning for blodskuld. **9** Soleis reinsar du deg for blodskuld, og gjer det som er rett i Herrens augo. **10** Når du tek ut i strid mot fienden, og Herren, din Gud, gjev honom i dine hender, so du tek fangar, **11** og du millom fangarne fær

sjå ei fager kvinna, som du legg hug til og vil hava til kona, 12 då skal du leida henne inn i huset ditt; ho skal klyppa håret og skjera neglerne 13 og leggja av seg dei klædi ho gjekk med då ho vart teki, og so skal ho vera i huset ditt og syrgja yver far sin og mor si ein heil månad; sidan kann du taka henne til deg og gifta deg med henne, og ho skal vera kona di. 14 Men vert det til det at du ikkje likar henne lenger, so skal du gjeva henne fri, so ho kann fara kvar ho vil; selja henne skal du ikkje og ikkje fara vanvyrdeleg med henne, sidan du hev livt i hop med henne. 15 Når ein mann hev two konor, ei som han elskar og ei som han ikkje bryr seg um, og dei fær kvar sin son, men son åt den han ikkje held av er den eldste, 16 og han so, når den tid kjem, vil skifta det han eig millom søerne sine, då må han ikkje lata sonen åt den kona han elskar verta odelsmannen, til meins for den sonen som er eldst. 17 Han skal kanna den eldste for odelsboren, endå han er son til den kona han ikkje likar, og gjeva honom dobbel lut av alt som finst i hans eige; for han er blomen av manndomen hans, han er det som eig odelsretten. 18 Hev nokon ein son som er stridig og tråssug, og ikkje vil lyda foreldri sine, og ikkje høyra på deim når dei tel for honom, 19 so skal foreldri taka honom med seg på tinget, til styremennene der i byen, 20 og segja til deim: «Denne sonen vår er stridig og tråssug, og vil ikkje lyda oss; han er ein øydar og ein drikkar.» 21 Då skal alle mennene i byen steina honom i hel. Soleis skal du rydja det vonde ut or lyden. Og det skal sprjast yver heile Israel, so alle vert ottefulle. 22 Hev nokon gjort eit brot som det er sett livsstraff for, og han so hev vorte avretta og hengd upp på eit tre, 23 so må ikkje liket hans verta hangande på treet natti yver, men du skal jorda honom same dagen; for Guds forbanning ligg på den som er upphengd, og du skal ikkje gjera landet ditt ureint, det som Herren, din Gud, hev gjeve deg til odel og eiga.

22 Ser du ein framand ukse eller sau som hev kome på vidåtta, so skal du ikkje slengje deg undan; du skal hava deim attende til den som eig deim; 2 men bur ikkje han tett attmed deg, eller veit du ikkje kven det er, so skal du taka deim heim til deg sjølv, og hava deim der, til eigaren kjem og spør etter deim, so du kann få gjeve honom deim att. 3 Det same skal du gjera når du finn eit asen eller eit klædeplagg, eller kva det elles kann vera, som ein annan hev mist, eller som hev kome burt for honom; du må ikkje slengja deg undan. 4 Ser du annan manns asen eller ukse liggjande i ålvelta på vegen, so må du ikkje slengja deg undan, men hjelpa mannen å reisa deim upp att. 5 Eit kvende må ikkje

ganga i karmannsbunad, og ein kar må ikkje klæda seg i kvendeklæde; for dei som det gjer, er avstyggjelege for Herren, din Gud. 6 Når du fer etter ein veg, og fær sjå eit fuglereir med ungar eller egg i eit tre eller på marki, og mori ligg på reiret, so skal du ikkje taka både mori og ungarne; 7 du skal lata mori fljuga, men ungarne kann du taka. Då skal du få liva både vel og lenge. 8 Når du byggjer deg nytt hus, skal du setja eit handriv kring taket; elles kunde einkvar detta ned, og då kom du til å føra blodskuld yver huset ditt. 9 Du skal ikkje så noko i vinhaven din; gjer du det, so fell heile avlingi under heilagdomen, både av det du hev sått, og av vintrei. 10 Du skal ikkje setja ein ukse og eit asen i hop for plogen 11 Du skal ikkje ganga med klæde som er gjorde av two slag vyrke, ull og lin i hop. 12 Du skal gjera deg duskar i alle fire snipparne på kjolen du gjeng med. 13 Når ein mann tek seg ei kona, men fær uhug til henne etter dei hev kome i hop, 14 og so kjem med skuldingar mot kona, og set ut eit stygt ord um henne, og segjer: «Eg gifte meg med denne kvinnen, men då me kom i hop, skyna eg at ho hadde mist møydomen, » 15 so skal foreldri åt den unge kona taka møydomsmerki hennar, og fara til tings, 16 og faren skal segja so til styremennene: «Eg let denne mannen få dotter mi, men no hev han fenge uhug til henne, 17 og so kjem han med skuldingar mot henne, og segjer: «Eg fann ikkje møydom hjå dotter di; » men sjå her er møydomsmerki hennar.» Dermed skal dei breida ut brurelakanet for augo åt styremennene. 18 Og styremennene skal taka mannen og gjeva honom hogg, 19 og leggja honom ei bot på hundred sylvdalar; deim skal dei gjeva til far åt den unge kona. Det skal den mannen hava for di han sette ut eit stygt ord um ei møy i Israel; og ho skal vera kona hans som ho hev vore; han skal aldri hava lov til å skilja seg med henne. 20 Men er skuldingi sann, hadde ikkje ho møydomen sin, 21 so skal dei føra henne burt til døri til farshuset hennar, og mennene der i byen skal steina henne i hel, for di ho hev gjort eit skjemdarverk og fare åt som ei skjøkja i huset åt far sin. Soleis skal du rydja det vonde ut or lyden. 22 Kjem de yver ein mann som ligg hjå ei gift kona, so skal dei døy både two, både mannen og kona han låg hjå; soleis skal du rydja det vonde ut or Israel. 23 Er ei ungøy trulova med ein mann, og ein annan mann råkar henne i byen, og ligg hjå henne, 24 so skal de stemna både two for retten, og so steina deim i hel, gjenta for di ho ikkje ropa på hjelp, endå det var i byen dette hende, og mannen for di han hev skjempt ut annan manns festarmøy; soleis skal du rydja det vonde ut or lyden. 25 Men er det ute på marki ein mann råkar ei gjenta som er trulova, og han tek henne med magt, og ligg hjå henne, so

skal berre mannen lata livet; **26** gjenta skal du ikkje gjera noko; ho hev ingi synd gjort som ho skulde missa livet for. For med dette er det som når ein mann ryk på ein annan og slær honom i hel. **27** Mannen råka gjenta ute på marki, og ho skrek, men der var ingen til å hjelpe henne. **28** Når ein mann råkar på ei ungøy som ikkje er trulova, og han tek henne og ligg hjå henne, og folk kjem yver deim, **29** so skal mannen gjeva far å gjenta eit halvt hundrad sylvdalar, og ho skal verta kona hans, for di han hev skjempt henne ut, og han må aldri skilja seg med henne. **30** Ingen må taka stykmor si til kona, eller sørkja seng med henne.

23 Den som er klakka eller skoren på blygsli, må ikkje vera med i Herrens lyd. **2** Den som er av urein ætt, må ikkje vera med i Herrens lyd; jamvel etterkomarane hans, radt til tiande leden, skal vera utesengde frå Herrens lyd. **3** Ein ammonit eller moabit må ikkje vera med i Herrens lyd; jamvel etterkomarane deira radt til tiande leden skal allstørt vera utesengde frå Herrens lyd, **4** for di dei ikkje møtte dykk ikkje på vegn med brød og vatn då de kom frå Egyptarland, og for di dei leigde Bileam, son åt Beor frå Petor i Mesopotamia til å lysa våbøn yver deg, **5** men Herren, din Gud, vilde ikkje høyra på Bileam; han vende våbøni um til velsigning for deg, av di han hadde deg kjær. **6** Aldri i dine livedagar skal du syta for deira velferd og lukka. **7** Edomitane skal du ikkje hava stygg til; for dei er skyldfolket ditt. Egyptarane skal du heller ikkje hava stygg til; for du hev havt tilhald i landet deira. **8** Etterkomarane deira i tridje leden kann få vera med i Herrens lyd. **9** Når du tek ut i strid med fienden, og slær læger, so skal du agta deg for alt som er usømelegt. **10** Er ein av dykk urein etter noko som hev hendt honom um natti, so skal han ganga ut or lægret og må ikkje koma inn att. **11** fyr det lid mot kvelden; då skal han lauga seg, og når soli hev gladt, kann han koma inn i lægret. **12** Utanfor lægret skal du hava ein stad som ligg for seg sjølv; dit skal du ganga dine ærender. **13** Og millom tølorne dine skal du hava ei hakka; med den skal du grava attyver det som kjem ifrå deg når du sit der ute. **14** For Herren, din Gud, er med deg i lægret; han vil hjelpa deg, og gjeva fienden i di magt; difor skal lægret ditt vera helga; han må ikkje sjå noko ufyse der; for då vender han ryggen til, og gjeng ifrå deg. **15** Ein træl som hev rømt frå herren sin, og tydt seg til deg, skal du ikkje senda attende til herren hans. **16** Lat honom få bu kvar han vil i landet ditt, i ein av byarne dine, der han likar seg best, og ver ikkje hard imot honom! **17** Det må ikkje finnast møy eller svein i Israel som vigjer seg til skjøkjelvnad. **18** Kom ikkje med skjøkjeløn eller tevepengar inn i huset åt Herren, din Gud, um du so skulle ha lova

sovore! For alle slike pengar er ein styggedom for Herren, din Gud. **19** Du skal ikkje taka renta av ein landsmann, korkje for pengar eller matvaror eller noko anna som dei tek renta for. **20** Ein utlending kann du taka renta av, men av ein landsmann må du ikkje taka renta; då skal Herren, din Gud, velsigna deg i alt du tek deg fyre i det landet du kjem til å eiga. **21** Når du hev gjort ein lovnad til Herren, din Gud, so må du ikkje drygja med å halda det du hev lova; elles kjem Herren til å krevja deg etter det, og du faer synd på deg for det; **23** men ordet du hev gjeve, det skal du koma i hug, og halda det, soleis som du av fri vilje og med din eigen munn hev lova Herren, din Gud. **24** Kjem du inn i annan manns vinhage, so kann du eta druvor, so mykje du vil, til du er nøgd; men du må ikkje henta i kopp. **25** Kjem du inn i annan manns åker, so kann du taka aks med handi; men sigd må du ikkje koma med i annan manns åker.

24 Når ein mann hev teke seg ei kona og ført henne heim, hender det at han ikkje kann lika henne, av di han hev funne noko ufyse hjå henne. Då skriv han kann henda eit skilsmålsbrev og gjev henne i hand, og sender henne or huset. **2** Dersom no ho, etter ho hev flutt ifrå honom, gjeng stad og gifter seg med ein annan, **3** og denne andre og fær uhug til henne, og gjev henne skilsmålsbrev, og sender henne frå seg, eller dersom den andre mannen hennar dør, **4** so må ikkje den første mannen, som hadde skilt seg med henne, taka henne til kona att, etter ho hev vorte urein; for slikt er avstyggjelegt i Herrens augo, og du skal ikkje føra synd yver det landet som Herren, din Gud, gjev deg til odel og eiga. **5** Ein nygift mann skal ikkje fara ut i strid, og det må ikkje leggjast andre tyngsler på honom heller; han skal vera fri eit heilt år, til gagn for heimen sin og til hyggja for kona som han hev fenge. **6** Ingen må taka ei handkvern eller ein kvernstein i vissa; for då tek han livet i vissa. **7** Kjem de yver ein mann som hev rana burt nokon av landsmennene sine, av Israels-folket, og fer ille med honom eller sel honom, so skal ransmannen dør; soleis skal du rydda det vonde ut or lyden. **8** Tak dykk i vare for spillsykja! tak dykk vel i vare, og gjer som Levi-prestarne lærer dykk! Soleis som eg hev sagt deim fyre, lyt de leggja dykk vinn um å gjeira. **9** Kom i hug kva Herren, din Gud, gjorde med Mirjam då de var på vegn frå Egyptarland! **10** Når du låner ein noko, må du ikkje ganga inn i huset hans og taka det du skal hava i vissa. **11** Du skal standa utanfor, og den du gjev lånet, skal sjølv koma ut til deg med vissa. **12** Er det ein fatigmann, so må du ikkje hava vissa hans hjå deg um natti; **13** du skal

lata honom få henne att når soli glader, so han kann sova i kjolen sin; då vil han takka og velsigna deg, og Herren, din Gud, vil rekna deg det til rettferd. **14** Du skal ikkje vera hard mot ein arbeidsmann som lid naud og er fatig, anten han høyrer til ditt eige folk, eller det er ein av dei framande som held til hjå dykk, i by eller bygd. **15** Du skal gjeva honom løni si på dagen, og fyrr enn soli glader; for han er fatig, og stundar etter løni. Elles kunde han klaga deg for Herren, og du fekk synd på deg. **16** Foreldre skal ikkje lata livet for det borni hev gjort, og born ikkje for det foreldri hev gjort; ingen skal lata livet for anna enn sine eige brot. **17** Du skal ikkje rengja retten for ein framand eller farlaus, og ikkje taka klædi åt ei enkja i vissa. **18** Kom i hug at du var træl i Egyptarland, men Herren, din Gud, fria deg ut derifrå. Difor forbyd eg deg å gjera Sovore. **19** Når du kører inn lodi og gløymer att eit rauk på åkeren, skal du ikkje ganga attende etter det; du skal lata dei framande og farlause og enkjorne hava det; då skal Herren, din Gud, velsigna deg i alt du tek deg fyre. **20** Når du hev rist oljetrei, skal du ikkje leita etter frukt som kann ha vorte hangande på greinerne; den lyt dei framande og dei farlause og enkjorne få. **21** Når du hev hausta vinhagen, skal du ikkje henta dei druvorne som att er; dei skal vera åt dei framande og dei farlause og enkjorne. **22** Kom i hug at du var træl i Egyptarlandet! Difor er det eg segjer deg at du skal fara so.

25 Når folk som ligg i trætta med kvarandre, møter fram for retten, og fær dom i saki, og domen lyder so, at den eine hev rett og den andre hev urett, **2** og at den som hev urett, skal hava hogg, so skal dei leggja honom ned, og domaren skal sjå på at dei gjev honom so mange slag som svarar til brotet han hev gjort. **3** Fyrti slag kann dei slå honom, ikkje fleire; for gjev dei honom mange fleire slag, vert han ærelaus for dykk. **4** Du skal ikkje setja muleband på ein ukse som du treskjer med. **5** Når brør bur i hop, og ein av deim dør sonlaus, då må ikkje enkja etter den avlidne gifta seg ut or ætti og taka ein framand til mann; men verbror hennar skal festa henne, og taka henne til kona, og bu i hop med henne i staden for bror sin. **6** Og den fyrste sonen ho fær, skal kallast for son åt den avlidne broren, so ikkje namnet hans skal døy ut i Israel. **7** Men hev ikkje verbroren hug til å gifta seg med enkja, so skal ho ganga fram på tinget for styresmennene og segja: «Verbror min neittar å reisa upp att namnet åt bror sin i Israel; han vil ikkje gifta seg med meg.» **8** Då skal styresmennene i heimbygdi hans kalla honom fyre seg, og telja for honom; og stend han endå på det at han ikkje vil hava brorkona si, **9** so skal

ho ganga burt til honom so styresmennene ser på det, og draga skoen av foten hans, og sputta honom i andlitet og segja desse ordi: «So skal ein fara åt med den som ikkje vil byggja upp att huset åt bror sin.» **10** Og sidan skal dei i Israel kalla ætti hans «Skolausarne». **11** Når menn ryk i hop og slæst, og kona åt ein av dei spring burtåt og vil hjelpe mannen sin, og so grip den som slær honom, i blygsli, **12** då skal du hogga av henne handi, og ikkje tykkja synd i henne. **13** Du skal ikkje hava two slag vegtlodd i taska di, sume større og sume mindre. **14** Du skal ikkje hava two slag skjeppemål i huset ditt, eit større og eit mindre. **15** Rett og gild vegt og rett og gildt mål skal du hava. Då skal du få liva lenge i det landet som Herren, din Gud, gjev deg. **16** For Herren, din Gud hev stygg til alle som gjer Sovore, alle som gjer urett. **17** Kom i hug korleis amalekitarne for åt med dykk då de var på ferdi frå Egyptarland, **18** korleis dei kom yver dykk på vegen, medan de var trøytte og mode, og hogg ned deim som for attarst i heren dykkar, alle deim som var veike og hadde gjeve seg etter; so lite ottast dei Gud! **19** Og når du er komen til det landet som Herren, din Gud, gjev deg til odel og eiga, og han hev gjeve deg fred for alle fiendar dine rundt ikring, då skal du rydja ut or verdi alt som Amalek heitar; gløym ikkje det!

26 Når du er komen til det landet som Herren, din Gud, gjev deg til odel og eiga, og hev lagt det under deg og fest bu der, **2** då skal du taka noko av fyrstegrøda av alt som du avlar på der i landet, og leggja i ei korg, og fara til den staden Herren, din Gud, hev valt seg til bustad. **3** Der skal du ganga fram for den presten som då er, og segja til honom: «Eg vitnar i dag framfor Herren, din Gud, at eg er komen til det landet han lova federne våre å gjeva oss.» **4** Og presten skal taka imot korgi, og setja henne ned framfor altaret åt Herren, din Gud. **5** So skal du taka soleis til ords for Herrens åsyn: «Ættefar min var ein heimlaus aramæar; han for ned til Egyptarland, og heldt til der med ein liten flokk, der vart han til eit stort og sterkt og fjølment folk. **6** Men egyptarane for ille med oss, og plåga oss, og lagde tungt arbeid på oss. **7** Då ropa me til Herren, vår fedregud, og Herren høyrdie oss og såg møda og naudi og plåga vår. **8** Og Herren henta oss ut or Egyptarland med sterke hand og strak arm, og med store og øgjelege under og teikn, **9** og han førde oss hit, og gav oss dette landet, eit land som flymmer med mjølk og honning. **10** Og sjå no kjem eg med fyrstegrøda av den jordi du hev gjeve meg, Herre!» So skal du leggja det ned for Herrens åsyn, og kasta deg på kne for Herren, din Gud; **11** og du skal gleda deg i alt det gode Herren, din Gud, hev gjeve deg og huset ditt, både du og

levitarne og dei framande som bur millom dykk. 12 Når du i det tridje året, tiendåret, hev reidt ut heile tiendi av avlingi di, og gjeve levitarne og dei framande og dei farlause og enkjarne som bur millom dykk, so dei hev fenge sitt nøgje, 13 då skal du tala so framfor Herren, din Gud: «No hev eg bore det heilage ut or huset, og gjeve det til levitarne og dei framande, dei farlause og enkjarne, heiltupp soleis som du hev sagt meg fyre; eg hev ikkje brote noko av bodi dine, og ikkje gløymt noko av deim. 14 Ikkje hev eg ete noko av tiendi medan eg hadde sorg, og ikkje bore burt noko, medan eg var urein, og ikkje sendt noko til eit gravøl. Eg hev vore lydug mot Herren, min Gud, og i alle måtar gjort soleis som du sagde med meg. 15 Sjå ned frå den heilage bustaden din i himmelen, og signa Israel, folket ditt, og det landet du hev gjeve oss, soleis som du lova federne våre, det landet som flyømer med mjølk og honning.» 16 «I dag segjer Herren deg det at du skal halda desse bodi og loverne. So legg deim då på minne, og liv etter deim med heile ditt hjarta og heile din hug. 17 Av Herren hev du i dag teke imot den lovnaden at han vil vera din Gud; so vil du ganga på hans vegar, og halda fyresegnerne og bodi og loverne hans og vera honom lydug. 18 Og Herren hev i dag teke imot den lovnaden av deg at du vil vera hans eige folk, soleis som han hev sagt deg; og halda alle bodi hans, 19 og då vil han gjera deg til det høgste av alle folk han hev skapt, til æra og gjetord og pryd, og du skal vera eit heilagt folk, vigt til Herren, din Gud, soleis som han hev sagt.»

27 Og Moses og styremennene i Israel tala til folket og sagde: «Legg dykk på minne alle dei bodi eg lærer dykk i dag; 2 og når du hev gjenge yver Jordan, inn i det landet som Herren, din Gud, vil gjeva deg, då skal du reisa upp nokre store steinar og kalka deim; 3 på deim skal du, når du er komen yver, skriva alle bodi i denne lovi, so sant du då vil inn i det landet Herren, din Gud, gjev deg, det landet som flyømer med mjølk og honning, soleis som Herren, din fedregud, hev sagt deg. 4 På Ebafjellet skal du reisa upp desse steinarne, som eg talar til deg um no, og kvita deim med kalk, og det skal de gjera med same de hev kome yver Jordan. 5 Og du skal byggja eit altar der åt Herren, din Gud, eit steinaltar; men du må ikkje brukta bitjarn på steinarne; 6 av heile steinar skal du byggja altaret, og du skal ofra eit brennoffer på det til Herren, din Gud. 7 Og takkoffer skal du ofra, og halda eit høgtidsmål der, og gleda deg for augo åt Herren, din Gud. 8 Og so skal du skriva alle bodi i denne lovi på steinarne, klårt og greidt.» 9 Og Moses og Levi-prestarne tala til heile Israel, og sagde: «Gjev gaum og høyр Israel! På denne dag hev du vorte folket åt Herren, din Gud. 10 So

ver då lydug mot Herren, din Gud, og haldt bodi og loverne hans som eg lærer deg i dag!» 11 Og same dagen sagde Moses til folket: 12 «Når de er komme yver Jordan, då skal Simeon og Levi og Juda og Issakar og Josef og Benjamin stiga upp på Gerizimfjellet, og lysa velsigning yver folket. 13 Og Ruben, Gad og Asser og Sebulon, Dan og Naftali skal sdtiga upp på Ebafjellet, og lysa våbøn. 14 Og levitarne skal taka til ords og segja so høgt at kvar mann i Israel hører det: 15 «Forbanna vere den som hev ein kunstmann til å gjera seg eit gudebilæte, støypt eller utskore, og set det upp i løynd, det som er ein styggedom for Herren!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 16 «Forbanna vere den som vanvyrder foreldri sine!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 17 «Forbanna vere den som flyt merkesteinarne millom seg og grannen!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 18 «Forbanna vere den som fører ein blind på galen veg!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 19 «Forbanna vere den som rengjer retten for ein framand eller ein farlaus eller ei enkja!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 20 «Forbanna vere den, som ligg hjå stykmor si! Han sulkar lega åt far sin!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 21 «Forbanna vere den som blandar seg med fe!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 22 «Forbanna vere den som ligg hjå syster si, anten det er heilsyster eller halvsyster!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 23 «Forbanna vere den som ligg hjå vermor si!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 24 «Forbanna vere den som slær nokon i hel i løynd!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 25 «Forbanna vere den som tek mutor, og valdar at ein uskuldig let livet!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!» 26 «Forbanna vere den som ikkje held alle bodi i denne lovi, og ikkje liver etter deim!» Og heile folket skal segja: «Ja, ja!»

28 Høyru no med åthug på røysti åt Herren, din Gud, hugsar og heldu alle dei bodi eg gjev deg i dag, so skal han hevja deg høgt yver alle lydar på jordi. 2 Kvar velsigning eg nemner, skal nå deg og taka deg att, so sant som du vil høyra på røysti åt Herren, din Gud: 3 Velsigna vere du i bi! Velsigna vere du på land! 4 Velsigna barnet i ditt fang! Velsigna avlen av di jord! Velsigna buskapen du el, Velsigna kalv og lamb og kid! 5 Velsigna hjå deg korg og trog! 6 Velsigna ver du når du kjem inn! Velsigna ver du når du gjeng ut! 7 Når fiendarne reiser seg mot deg, skal Herren fella deim ned for din fot; på ein veg kjem dei farande imot deg, men på sju vegar skal dei ljota fly. 8 Til lukka skal din Herre senda bod at ho skal bu hjå deg i buderne dine og fylgja deg i all di ferd og gjerd; for Herren vil at du skal liva sæl uti det landet han hev etla deg. 9 Ja, til eit heilagt folk vil Herren gjera deg, vigt åt honom sjølv, som han hev

lova deg, so framt du held hans bod og ferdast på hans veg; 10 og alle folk på jordi skal få sjå at du med rette heiter Herrens lyd, og dei skal ræddast deg. 11 Nøgdi av alt som godt er skal Herren senda deg, av born og buskap og av alt som marki ber, og du skal bu og byggja i det land han lova federne å gjeva deg. 12 Si rike bud i himmelen skal han lata upp for deg, so landet ditt i tidom fær det regn som trengst, og alt vert signa som du tek deg til; og du skal låna burt til mange folk, men aldri skal du turva låna sjølv. 13 Til hovud skal Herren setja deg, og aldri skal du verta hale. Høgre og høgre skal du stiga upp, og aldri meir skal du siga ned, so sant du berre lyder Herrens bod - deim som eg no legg fram for deg, so du skal halda deim og liva etter deim - 14 og aldri tek utav den rette leid, og gløymer ordi som eg lærde deg, og fylgjer nokon annan Gud, og bed til honom. 15 Men vil du ikkje høyra på røysti åt Herren, din Gud, hugsar og held du'kje alle bodi og loverne hans, deim som eg legg fram for deg i dag, skal det ganga deg so at kvar våbøn eg nemner, skal nå deg og taka deg att: 16 Forbanna vere du i by! Forbanna vere du på land! 17 Forbanna hjå deg korg og trog! 18 Forbanna borni som du fær! Forbanna avlen av di jord! Forbanna buskappen du el, forbanna kalv og lamb og kid! 19 Forbanna ver når du kjem inn! Forbanna ver når du gjeng ut! 20 Forbanning, støkk og trugsmål sender Herren yver deg, kva du so tek deg til og gjer, til du vert tynt og vonom fyrr kverv burt, for di du jamt hev gjort so mykke vondt og falle frå din Gud. 21 Farangar skal han lata hanga atti deg, til han hev rutt deg ut or landet som du er på vegen til og skal slå under deg. 22 Med sott som syg og brenn skal han søker deg, med hiteflagor og med verk og svull, med turkår og med moldaks og med rust, og dei skal elta deg til du er kvitt. 23 Himmelen uppyver deg skal vera som eit kopartak, og jordi under føterne dine som av jarn. 24 Regnet i landet ditt skal verta dust og sand, som fell ned over deg til du vert kjøvd. 25 For fiendarne skal du rjuka: på ein veg skal du fara imot deim; og på sju vegar skal du fly. Ei skraema vert du for kvart rike jordi rundt. 26 Til mat for fuglarne i lufti vert ditt lik, og for dei ville dyri; ingen jagar deim. 27 Egyptarsotti sender Herren yver deg, kaunar og skabb og sårke, utan lækjenvon; 28 vitløysa, hjartestøkk og blindskap sender han; 29 då lyt du trivla deg fram midt i dagsens ljós, den blinde lik som all tid gjeng i myrker, og aldri når du målet som du stemnar mot. Plåga og plundra vert du dag for dag, og ingen finst det som kann hjelpe deg. 30 Ein annan mann tek bruri i fang; i huset du hev bygt, fær du'kje bu; av hagen du hev stelt, fær du'kje frukt. 31 Slagta vert uksarna dine med du ser på det; men du fær ikkje smaka deira kjøt; asni vert rana frå

deg, og kjem aldri att; og fienden tek sauerne - ingen hjelper deg. 32 Borni vert gjevne til eit framandt folk, og augo dine skodar det, og græt seg såre etter deim all dagen lang; men det er ingi magt i handi di. 33 Eit folk du ikkje kjenner, et upp det som du hev avla på di fedrejord, og alt som du hev vunne med ditt stræv; trælka og trådd på vert du jamt og samt. 34 Du kjem til å missa vitet av den syn som du lyt sjå for augo dine stødt. 35 Med vonde verker søker Herren deg, på kne og legg, frå hovud og til fot, og aldri fær du att helsa meir. 36 Deg og den kongen du set yver deg, skal Herren føra langt burt til eit folk som korkje du eller federne hev kjent; der lyt du tena andre gudar, stokk og stein; 37 ein spegel, eit ordtøke og ei spott vert du for alle folk som Herren let deg koma til. 38 På åkrarne sår du ut mykle korn, men lite er det du fær samla inn; for grashopperne gneg brodden av. 39 Vinhagar kostar du, og dyrkar deim; men aldri fær du drukke eller lagt vin; for makken et upp både blom og blad. 40 I heile landet er det oljetre; men endå fær du aldri salva deg; det kastar karten, oljetreet ditt. 41 Born fær du, men du må'kje hava deim; for dei vert hertekne og førde burt. 42 Avåtet legg seg tett på alle tre og grøda som veks upp av jordi di. 43 Den framande som bur hjå deg stig upp, høgre og høgre, yver deg, og du sig allstødt djupare og djupare. 44 Han hev so han kann låna burt til deg, men du hev inkje å låna honom; han vert til hovud, og du vert til hale. 45 Og alle desse våbøerne kjem yver deg og råmar deg, so du vert øydelagd, for di du ikkje lydde Herrens ord, og ikkje heldt hans bod og loverne han gav. 46 Og dei skal verta til eit bisn og teikn, som allstødt fylgjer deg og ætti di. 47 For di du ikkje tente Herren din med gleda og av hjartans hug den gongen du hadde flust av alt, 48 so skal du svolten, tyrst og klædelaus og aud for all ting tena fienden som Herren sender mot deg, og eit jarnok skal han leggja på din hals, til du vert kverkt. 49 Herren skal bjoda ut mot deg eit folk langt burtantil, frå verdsens ytste land; brått, liksom ørnene slær ned, kjem dei yver deg, og ikkje kann du skyna deira mål - 50 eit hardleitt folk, som ingen age hev for den som gamall er, og ingen medynk med den som er ung; 51 dei et upp alt du fær av buskappen, og all di avling, til du sveit i hel, av di dei ikkje leiver anten korn eller vin eller olje, anten kalv eller lamb, fyrr dei hev fenge øydt og snøydt deg reint. 52 Dei kringset deg i kvar ein by du hev, til dess dei høge, sterke murarne du lit på, fell i heile riket ditt; dei kringset deg i alle byarne i heile landet Gud hev gjeve deg. 53 Då skal du eta eige kjøt og blod, dei borni som din Gud hev gjeve deg, so stor ei trengsia og so hard ei naud kjem fienden til å føra yver deg. 54 Den kjælnaste og vandaste av menn skal

sjå med ovundsauga på sin bror, og på si kona, som han held i fang, og på dei siste borni han hev att, **55** og ikkje nennast gjeva deim ein grand av kjøtet av dei borni som han et, av di han ingen annan ting hev att til å berge seg med i den naud og trøng som fiendarne fører yver honom når dei kringset dykk i kvar borg og by. **56** Den kjælnaste og mest forvande dros som aldri baud til å setja fot på jordi for berre blautlæte og kjælenskap, ho ser med ovundsauga på sin mann, han som fekk kvila innmed hennar barm, og på sin eigen son, og dotter si, **57** og gjev deim ikkje av si etterferd, eller av det vesle barnet som ho fekk, men, snøydd for alt, et ho det sjølv i løynd, til å berge livet i den naud og trøng som fiendarne fører henne i når han kringset dykk i kvar by og borg. **58** Held du'kje alle bod i denne lov, deim som stend skrivne her i denne bok, ottast du ikkje det høgheilage og agelege namnet åt din Gud, **59** skal Herren senda føle ulukkor yver deg sjølv og yver ætti di, svære og endelause ulukkor og endelause vonde sjukdomar. **60** Egyptar-sjukarne som du er so rædd, deim skal han føra yver deg på ny, og dei skal alle hanga atti deg. **61** Og kvar ei sott og kvar ei ulukka som er unemnd i denne lovboki, skal Herren lata koma yver deg, til du er heiltupp tynt og øydelagd, **62** og de som fyrr var liksom stjernorne på himmelen i tal, skal minka burt, so de er att berre two, tri mann, for di du ikkje lydde Herrens bod. **63** Og liksom Herren fyrr hev gledt seg i å gjera vel mot dykk og auka dykk, so skal han sidan gleda seg når han let dykk forkomast fort og øydast ut, og de skal rykkjast upp utor det land de no vil inn i og slå under dykk. **64** Herren skal spreida dykk bland alle folk, frå heimsens eine ende og til hin; der lyt du tena avgudar, som du og federne dine aldri hev kjent til, gudar av stokk og stein, **65** og aldri fær du ro hjå desse folki, aldri finn du nokon kvilestad for foten din. Herren skal gjeva deg ei sjæl som skjelv, innsokne augo og ein visna hug; **66** då tykkjer du ditt liv heng etter eit hår; du bivrar natt og dag, og aldri er du trygg for livet ditt. **67** Kvar morgen segjer du: «Gjev det var kvelld!» og vert det kveld: «Gjev det var morgen att!» Slik rædsla kjenner du i hugen din, og slik ei syn lyt augo dine sjå. **68** På skip skal Herren senda dykk attende til Egyptarland, den vegen som eg sagde deg at du aldri meir skulde sjå; der skal de verta bodne ut i mengd åt dykkar fiendar til trælar og til trælkvende, men ingen idest kjøpa dykk.»

29 Dette er ordi i den pakti som Herren let Moses gjera med Israels-sønerne i Moablandet, umfram den pakti han hadde gjort med deim ved Horeb. **2** Moses kalla i hop heile Israel, og sagde til deim: «De såg det for augo dykkar alt det som Herren gjorde i Egyptarland med Farao og alle

mennene og heile landet hans, **3** med eigne augo såg de dei svære plågorne, dei store teikni og underi. **4** Men endå hev Herren ikkje fenge gjeva dykk vit til å skyna eller augo til å sjå eller øyro til å høyra med. **5** «Eg førde dykk fyrti år i øydemarki, » segjer Herren; «klædi dykkar vart ikkje utslitne, og skoen sleitst ikkje undan foten din. **6** Ikkje hadde de brød å eta, og ikkje vin eller anna sterkt å dricka; for eg vilde de skulde sjå at eg, Herren, er dykkar Gud.» **7** So kom de hit til dette landet, og Sihon, kongen i Hesbon, og Og, kongen i Basan, kom imot dykk og baud ufred, men me slo deim, **8** og tok landet deira, og let rubenitarne og gaditarne og den halve Manasse-ætta få det til odel og eiga. **9** So kom då i hug å halda dykk etter kvart ord i denne pakti, so de fer visleg åt i alt det de gjer! **10** Her stand de i dag alle framfor Herrens åsyn, hovdingarne dykkar, ætterne, styremennene og formennene, kvar mann i Israel, **11** borni og konerne dykkar, og dei framande i lægret, både vedhoggaren og vatsberaren, **12** og skal ganga inn i sambandet med Herren, dykkar Gud, og den pakti han gjer med dykk i dag; **13** for i dag vil han gjera deg til sitt folk, og sjølv vil han vera din Gud, soleis som han hev sagt deg, og soleis som han hev lova federne dine, Abraham og Isak og Jakob. **14** Og ikkje berre med dykk gjer han dette sambandet og denne pakti, **15** men både med deim som i dag stand her med oss for Herrens åsyn, og med deim som ikkje er her hjå oss i dag. **16** For de minnest vel at me budde i Egyptarlandet, og at me for fram millom alle dei folki de veit. **17** Og de såg dei ufsyne styggingi av stokk og stein, av sylv og gull, som dei hadde til gudar. **18** Lat det då ikkje finnast hjå dykk mann eller kvinne, ætt eller ættgrein som i dag vender hjarta sitt burt frå Herren, vår Gud, og gjeng av og tener gudarne åt desse folki! Lat det'kje finnast nokon som er rot til trollber og malurt, **19** og som tenkjer med seg, når han høyrer ordi i denne pakti: «Eg er like sæl; det gjeng meg like godt, um eg trassar og fer etter min eigen hug!» For slike kjem til å føra ulukka yver bygd og by. **20** Herren skal aldri gjeva deim til. Herrens vreide og harm skal loga imot deim som ein eld, og alle dei våbøner som er skrivne i denne bok, skal kvila på deim. Herren skal rydja namnet deira ut or verdi. **21** Herren skal skilja deim ut frå alle Israels ætter, og det skal ganga deim so ille som spått er i alle våbønerne i den pakti som er skrivi i denne lovboki. **22** Og når dei komande ætter, borni som veks upp etter dykk, og den framande som kjem frå eit land langt burte, ser dei ulukkor som hev råma dette landet, og dei sjukdomar som Herren hev heimsøkt det med, **23** ser heile marki strådd med svavel og salt, og oppbrend so ho ikkje kann såast og ingen ting gjeva av seg, og det ikkje

kann veksa gras på henne - som den gongen Sodoma og Gomorra og Adma og Sebojim vart lagde i øyde, dei byarne som Herren gjorde ende på i sin vreide og harm - 24 då kjem dei til å spryja, alle kjem til å spryja: «Kvi hev Herren fare soleis åt med dette landet? Kva var det som valda denne svære vreideselen?» 25 Og dei fær til svar: «Det var av di dei braut pakti som Herren, fedreguden deira, gjorde med deim då han henta deim ut or Egyptarlandet, 26 og av di dei gjekk av og tente andre gudar, og bad til deim, gudar som dei ikkje kjende, og som han ikkje hadde gjeve deim lov til å dyrka. 27 Difor loga Herrens vreide upp imot dette landet, so han let alle dei våbøner koma yver det som er skrivne i denne boki. 28 Han rykte deim upp or landet deira i harm og vreide og græe, og slengde deim burt til eit anna land, og der hev dei lote vera til denne dag.» 29 Det dulde høyrer Herren, vår Gud, til, men det som er openberra, gjeld for oss og borni våre i all æva; di skal me halda alle bodi i denne lovi.

30 Når då alt dette kjem yver deg, velsigningi og våbøni som eg no hev lagt fyre deg, og du tek det til hjarta i dei framande landi som Herren, din Gud, hev drive deg burt til, 2 og du so vender um til Herren, din Gud, og lyder honom av heile ditt hjarta og heile din hug i alt det eg segjer med deg i dag, både du og borni dine, 3 då skal Herren, din Gud, ynkast yver deg og venda lagnaden din, og sanka dykk i hop att or alle dei landi som han hadde spreidt dykk utever. 4 Um de so var burtstøtte til verdens ende, so skal Herren, dykkar Gud, samla dykk og henta dykk derifrå. 5 Han skal føra deg heim att til det landet federne dine hev ått, og du skal få eiga det, og han skal gjera vel mot deg, og auka dykk, so de vert endå mannsterkare enn federne dykkar. 6 Og han skal gjeva deg og ætti di ein ny og skir hug, so du elskar Herren, din Gud, av heile ditt hjarta og heile di sjæl, og då skal du få liva. 7 Då skal Herren, din Gud, lata alle desse våbønerne koma yver fiendarne dine og yver deim som hev hata og sete etter deg; 8 og du skal på nyt lag lyda Herren, din Gud, og halda alle bodi hans, som eg lærer deg i dag. 9 Og Herren, din Gud, skal velsigna deg i alt du tek deg til; du skal hava lukka både med born og buskap og avling, so du vert sæl; for Herren skal då glede seg yver deg og gjera vel imot deg, liksom han fyrr gledde seg yver federne dine, 10 so sant du lyder Herren, din Gud, og held bodi og fylsegnerne hans, alt det som er skrive denne lovboki, og so sant du vender um til Herren, din Gud, av heile ditt hjarta og heile din hug. 11 For dette bodet, som eg legg fyre deg i dag, det er ikkje for høgt for deg, og ikkje for langt burte; 12 det er ikkje uppi himmelen, so du lyt segja: «Kven vil fara

upp til himmelen og henta det, og lata oss få høyra det, so me kann liva etter det?» 13 Og det er ikkje på hi sida av havet, so du lyt segja: «Kven vil fara yver havet og henta det åt oss, so me kann få høyra det og liva etter det?» 14 Bodet er deg næmøre enn so: det er i din eigen munn og i ditt eige hjarta, so du vel kann liva etter det. 15 Sjå, i dag legg eg fram for deg livet og det gode, og dauden og det vonde. 16 Gjer du som eg segjer med deg i dag, elskar du Herren, din Gud, og gjeng på hans vegar, og held bodi og fylsegnerne og loverne hans, då skal du liva og veksa, og Herren, din Gud, skal velsigna deg i det landet du kjem til å eiga. 17 Men vender du hugen din burt, og ikkje vil lyda, og let du deg lokka til å dyrka andre gudar og tena deim, 18 so segjer eg dykk i dag beint ut at de skal verta utrudde; de skal ikkje få liva lenge i det landet de no fer yver til og skal leggja under dykk. 19 Himmel og jord tek eg i dag til vitne på at eg hev lagt fram for deg liv og daude, velsigning og våbøn! Vel då livet, so skal du få liva, både du og ætti di! 20 Elska Herren, din Gud, og lyd bodi hans, og halldt deg til honom! for då vinn du livet, og når ein høg alder, og fær bu i det landet som Herren lova federne dine, Abraham og Isak og Jakob.»

31 Og Moses gjekk fram, og tala til heile Israel, 2 og sagde desse ordi: «No er eg hundrad og tjuge år gamall; eg er ikkje so nøytag som eg hev vore, og Herren hev sagt meg at eg ikkje skal koma yver Jordanå. 3 Herren, din Gud, vil sjølv ganga fyre deg; han vil rydda ut desse folki for deg, og du skal leggja under deg landet deira; men Josva skal føra deg yver, soleis som Herren hev sagt. 4 Og Herren skal gjera med deim som han gjorde med Sihon og Og, amoritarkongarne, då han rudde deim ut, og lagde landet deira i øyde. 5 Han skal gjeva deim i dykkar magt, og de skal fara med deim i eitt og alt soleis som eg hev sagt dykk. 6 Ver sterke og djerfe! Ræddast ikkje, og skjelv ikkje for deim! For Herren, din Gud, gjeng sjølv med deg; han vil ikkje sleppa deg, og ikkje slå handi av deg.» 7 Og Moses kalla Josva åt seg, og sagde til honom, medan heile Israel stod ikring: «Ver sterkt og stødt! for du skal føra dette folket inn i det landet som Herren hev lova federne deira, og du skal hjelpe deim til å vinna det. 8 Og Herren skal sjølv ganga fyre deg; han skal vera med deg. Han skal ikkje sleppa deg, og ikkje slå handi av deg. Du skal ikkje ræddast og ikkje fæla!» 9 So skreiv Moses upp denne lovi, og gav henne til prestarne, Levi-sønerne, dei som bar Herrens sambandskista, og til alle styresmennene i Israel, 10 og sagde til deim: «Kvart sjuande år, i ettergjevingsåret, når de held lauvhyttheleg, 11 og heile Israel møter fram for Herrens

åsyn på den staden han hev valt seg ut, då skal du lesa upp denne lovi for Israels-lyden. **12** Heile folket skal de kalla i hop, både menner og kvende og born og dei framande som bur innan portane dykker, so dei fær høyra lovi og kann læra å ottast Herren, dykker Gud, og koma i hug å halda alle desse bodi. **13** Og borni deira, som ikkje kjenner bodi, lyt og få høyra deim, so dei kann læra å ottast Herren, dykker Gud, so lenge de liver i det landet de no fer yver til og skal leggja under dykk.» **14** Og Herren sagde til Moses: «No lid det til at du skal fara or verdi; kalla Josva hit, og stig fram åt møtetjeldet, både du og han, so skal eg segja honom fyre kva han skal gjera.» So gjekk Moses og Josva fram åt møtetjeldet, og vart standande der. **15** Då synte Herren seg for deim i ein skystopul, og skystopulen stod i tjelldøri. **16** Og Herren sagde til Moses: «Når du kviler hjå federne dine, då kjem dette folket til å halda seg med avgudarne i det landet dei skal til; dei kjem til å venda seg ifrå meg, og brjota den pakti eg hev gjort med deim. **17** Den dagen skal harmen min loga upp; eg skal venda meg frå deim, og løyna andlitet mitt for deim; dei skal tynast burt, og koma i stor naud og ulukka. Då skal dei segja: «Det er visst av di vår Gud ikkje er hjå oss, at desse ulukkorne kjem yver oss.» **18** Men endå skal eg løyna andlitet mitt, for di dei hev gjort so mykje vondt og vendt seg til andre gudar. **19** Skriv no upp denne songen! Lat Israels-borni læra honom, og legg honom i munnen deira! Han skal vera meg til eit vitnemål imot deim. **20** For no fører eg deim inn i det landet eg lova federne deira, der som mjølki og honningen flymmer; men når dei hev ete seg mette og feite, kjem dei til å venda seg til andre gudar og tena deim, og vanvyrda meg, og brjota sambandet med meg. **21** Når då mange ulukkor møter deim, og dei kjem i stor vande og naud, då skal denne songen ljoda som eit vitnemål for øyro deira; han skal ikkje vera gløymd hjå deim som etter kjem, og ikkje døy på munnen deira. For eg veit kva tankar dei gjeng med alt no, fyrr eg hev ført deim inn i det landet eg lova deim.» **22** Same dagen skrev Moses upp denne songen, og let Israels-sønerne læra honom. **23** Og Herren sagde til Josva Nunsson: «Ver sterkt og stord! For du skal føra Israels-sønerne inn i det landet eg hev lova deim, og eg skal vera med deg.» **24** Då Moses hadde skrive inn i ei bok alle ordi i denne lovi, heilt til endes, **25** so sagde han til levitarne som bar Herrens sambandskista: **26** «Tak denne lovboiki og legg henne ned innmed sambandskista åt Herren, dykker Gud; der skal ho liggja og vera eit vitne mot dykk. **27** For eg veit kor tråssuge og stride de er. Hev de'kje alt no, medan eg liver og er hjå dykk, vore ulydige mot Herren! Korleis vil det då verta når eg er burte? **28** Kalla no i hop alle

styresmennene fot ætterne dykker og alle formennerne, so vil eg kveda desse versi for deim, og taka himmelen og jordi til vitne mot deim. **29** For eg veit vel at når eg er burte, kjem de til å forsynda dykk storleg, og taka utav den vegen eg hev synt dykk; men ulukka skal koma yver dykk fyrr leidi lyktar, når de gjer det som Herren mislikar og argar honom upp med framferdi dykker.» **30** So kvad Moses dette kvædet frå ende til annan, for heile Israels-lyden:

32 «Høyr himmel, på meg, med eg talar, lyd du jord, på ordi frå min munn! **2** Som regnet rislar mitt kvæde, som doggi dryp mine ord, som skurer på grønan grode, som el på urter og gras; **3** For Herrens namn vil eg prisa; høgt love de Herren, vår Gud! **4** Eit fjell er han, stød i si framferd; for rett fylgjer alle hans fet - ein trufast Gud og truverdig; rettferdig og rettvis er han. **5** Men borni hans dei var'kje hans born; dei synda imot ham stygt, seg sjølve til skam og vanæra, ei rang og svikefull ætt. **6** Er det soleis de løner Herren, du därlege, fåvise folk! Er'kje han din far og din fostrar? Han laga deg og gav deg liv. **7** Hugs etter ævordoms dagar, gransk åri, ætt etter ætt! Spør far din, han gjev deg fråsegn, dine gamle, av deim fær du grein. **8** Då den Høgste skifte ut heimen, og gav folki eiga og arv, då manneborni vart skilde og spreidde til kvar sin stad, då laga han landskili etter talet på Israels lyd; **9** For Herrens folk er hans odel, Jakob er hans eiga og arv. **10** Han fann han på aude viddi, med det ylte i villande heid; han verna han, og han vakta han vart, som ein augnestein. **11** Som ørnen vekkjer sitt elde, og yver ungarne sviv, so breidd' han ut flogfjørern' sine, og bar han uppå sin veng. **12** Det var Herren eine som førd' han; ingen framand gud fylgte med. **13** Då for du fram yver høgdern', fekk eta av landsens avl; utor berget tappa du honning, og olje or hardaste stein; **14** sotrijomen og saujemjølki saup du; lambe- og verefeitt, kjøt av uksar i Basan alne åt du og ungbulkekjøt, attåt feitaste kveitemergen, og druveblod drakk du, vin. **15** Jesjurun vart feit, og slo bakut, feit vart han, foreten og stinn; han skaut ifrå seg sin skapar, mismætte sitt frelsande fjell. **16** Dei arga han med avgudar, med ufryske harma dei han. **17** Dei blota til vonde vette, til gudar dei vankjende fyrr, nye og nyst uppkomme, som federne ikkje visst' um. **18** Du ansa ikkje fjellet, ditt upphav, du gløymde din skapar og Gud. **19** Og Herren såg det, og støyte deim burt ifrå seg, sine born; **20** og i sin harm sagde han dette: «Eg skal løyna mitt andlit for deim; eg undrast korleis det vil ganga, undrast kva ende dei fær; for dei er ei ætt av uvyrdr, born som ein aldri kann tru. **21** Dei arga meg upp med ugudar, eggja meg med sine skrymt; eg skal eggja deim med

eut u-folk, ei uvitug heidningeborg. 22 For ein ald er kveikt av min ande, og logar til djupt under jord; han øyder grunnen og grøda og fatar i fastaste fjell. (Sheol h7585) 23 Eg skal sanka i hop ulukkor og sleppa nedyver deim; kvar ei pil eg hev i mi eiga skal eg skjota av imot deim. 24 Når svolt og svidande sotter hev soge merger or deim, sender eg mot deim udyrtonni og eitr av krjupande orm. 25 Ute herjar den kalde odden, og inne rædsla og stokk, tyner sveinar og tynar møyar, sylvherde og sugarborn. 26 Eg hadde vilja blåse deim burt, so ingen mintest deim meir, 27 ottast eg ikkje min eigen harm, når uvenern' tydde det rangt, når valdsmennern' sagde: «Stor er vår magt, dette er ikkje Herrens verk.» 28 For dei er eit folk forutan visdom; dei vantar båd' klokskap og vit. 29 Var det vit i deim, vara dei seg; for då visste dei kvar det bar av. 30 Koss kunde ein mann elta tusund, og two slå ti tusund på flog, hadd' ikkje hjelpi gjenge frå deim og Herren gjeve deim upp? 31 For deira vern er'kje som vår vern; det vitnar fienden sjølv. 32 I Sodoma voks deira vintre, skaut upp av Gomorras grunn; druvorn' dei ber, det er trollber, og beisk er kvar einaste krans; 33 Vinen av deim er orme-eiter og øgjeleg drakefraud. 34 «Ligg'kje dette gøynt i mi stova, forsegla i mine skrin? 35 Eg råder for hemn og for attgjeld når foten deira skrid ut. Alt lid det mot undergangsdagen, og forloga deira kjem fort.» 36 Sine tenrar tykkjer Gud synd um, og tek deira sak i si hand, når han ser det er ende på magti og ute med gamall og ung. 37 Han spør: «Kvar tru er deira gudar, den hjelpi dei trygde seg til, 38 som slauk deira slagtofferfeita, og saup deira drykkoffervin? - Bed dei reinsa seg og dykk berga, bed deim vera vervegg for dykk! 39 Ser de no at eg er sjølv eine: Det er ingen Gud utan eg! Eg drep, og eg vekkjer til live, eg helseslær og eg gjer heil; og ingen i vide verdi kann fria dykk or mitt vald. 40 Sjå, eg lyfter handi mot himmelen: So visst eg hev ævelegt liv: 41 Hev eg slipa det ljonande sverdet, og stend med domen i hand, tek eg hemn yver deim som meg hatar, valdsmannen fær det han er verd. 42 Med kjøt vert sverdet mitt metta, mine piler drukne av blod - blodet av falne og fangar, av fiendehovdingen sjølv.» 43 Love hans tenrar, lydar! Hemna vil han deira blod; mot valdsmannen vender han våpni, og løyser sitt land og sin lyd.» 44 Då Moses hadde kvede alle versi i denne songen for folket, han og Hosea Nunsson, 45 og hadde tala alle desse ordi til heile Israel, 46 so sagde han til deim: «Agta no vel på alle dei ordi eg lysar for dykk i dag, so de kann læra borni dykkar å halda alle bodi i denne lovi og liva etter deim! 47 For dette er ikkje noko tomt ord, som ikkje gjeld for dykk; livet dykkar ligg i dette ordet, og held de dykk etter det, so skal de få liva lenge i det landet de no fer

yver til og skal leggja under dykk.» 48 Denne same dagen tala Herren til Moses, og sagde: 49 «Stig upp på Abarimfjellet her, på Nebotinden, som ligg i Moablandet, midt for Jeriko, so skal du få skoda Kana'ans-landet, som eg gjev Israels-borni til eigedom, 50 og der uppå fjellet skal du døy og fara til federne dine, soleis som Aron, døydde på Horfjellet og for til federne sine, 51 for di de ikkje for ærleg fram mot meg millom Israels-sønerne ved Meribakjelda i Kades i Sinøydemarki, og ikkje synte Israels-sønerne allmagti mi. 52 Du skal få sjå landet framfyre deg, men inn skal du ikkje koma i det landet som eg vil gjeva Israels-sønerne.»

33 Dette er den velsigningi som gudsmannen Moses lyste yver Israels-sønerne fyrr han døydde. 2 Han kvad: «Herren frå Sinai kom, steig upp for oss ifrå Se'ir, skein ifrå Parans heid, gjekk fram or dei heilage herar, og strålar frå handi hans strøynde. 3 Ja, han elskar ætterne høgt, og vel sine heilage vardar; dei flokkar seg kring hans fot, dei lyder trutt på hans tale. 4 Moses lær'd oss ei lov, ein arv for lyden åt Jakob; 5 og Jesjurun kåra ein konung, då hovdingarn' slo seg i hop, og Israels-ætterne eintest. 6 «Lat Ruben liva og aldri døy ut, um mennern' hans ikkje er mangel!» 7 Og um Juda kvad han dette: «Høyr, Herre, ropi frå Juda, og før han heim til sitt folk, som han strider veldeleg fyre; ver imot valdsmenn hans hjelp!» 8 Og um Levi kvad han: «Ditt «ljos» og «di sanning» gjev lyden åt den som hev vore deg lydug, han som du røynde i Massa, og rengdest med ved Meriba! 9 Dei segjer um far sin og mor si: «Eg hev ikkje sett desse folki;» dei bryr seg ikkje um brødern' og kjendest ikkje ved borni, men agtar på ordi dine, og gøymer di pakt i sitt hjarta. 10 Dei lærer Jakob di lov og Israels lyd dine bod, dei legg røykjelse for ditt andlit, og offerfe på ditt altar. 11 Velsigna, herre, hans velde, hav hugnad i alt hans verk! Brjot ryggen på deim som renn på han, so dei aldri vinn reisa seg meir!» 12 Um Benjamin kvad han: Hjartebarnet åt Herren hev seg so trygg ei heim han kviler imillom hans herdar; stødt held Gud si hand yver han.» 13 Og um Josef kvad han: «Med doggi, dyre himmelgåva, velsignar Herren landet hans, med vatn utor det store djupet, som gøynt innunder jordi ligg. 14 Med alt det beste soli el, med fruktî månarne driv fram. 15 Alt godt ifrå dei gamle fjelli, alt hævt frå ævelege haug, 16 alt gjævt og gildt som fyller jordi, hans blida som i klungeren bur, det kome yver Josefs hovud, det kryne kvervelen åt han, som konung er bland sine brøder! 17 Ovgild er hans frumborne ukse! hans horn er som uruksehorn; med deim stangar han alle folki til verdsens ytste endemark. Det er Efraims store herar, det er Manasses sterke hop.» 18 Og um Sebulon kvad han: «Gled deg, Sebulon, i di utferd, og du

Issakar, i ditt tjeld! **19** Til fjellet bed dei folki koma - rettuge forner ber dei fram; for utor sjøen syg dei rikdom og skattar gøymd' i havsens sand. **20** Og um Gad kvad han: «Lova vere han som gav Gad romt land! Der ligg han og lurer som løva og riv sund herdar og hovud. **21** Han såg seg ut fyrste luten, etla åt den som var førar, so for han fram fyre folket, og saman med Israels-sønern' gjord' han alt det Herren sa fyre, alt det som var rett i Guds augo.» **22** Og um Dan kvad han: «Dan er ein løveunge lik som ifrå Basan byksar fram.» **23** Og um Naftali kvad han: «Naftali, metta med nåde og nörd med Herrens velsigning, søk landet ditt sud med sjøen!» **24** Og um Asser kvad han: «Sælaste sonen vert Asser, bestebarn bland sine brøder; i olje fær han duppa foten. **25** Av kopar og jarn er ditt lås, og di kvild so lang som ditt liv!» **26** Det finst ingen som Gud, Jesjurun! Han fer deg til hjelp yver himmelen og ek i si allmagt på skyerne. **27** Ei borg er den eld'-gamle Gud; hit ned når hans evige arm. Dine uvener driv han burt, og segjer åt deg: «Øyd ut!» **28** So bur då Israel trygt, og Jakobs-ætti åleine, i eit land fullt av druvor og korn, og doggi dryp frå hans himmel! **29** Å, Israel, kor du er sæl! Kven er vel som du? - eit folk som hev Herren til frelsar, din verjande skjold og ditt velduge sverd! Sjå, fiendarne smeikjer for deg, med du yver høgderne deira skrid fram!»

34 So gjekk Moses frå Moabmoarne upp på Nebo, som er den høgste tinden på Pisgafjellet, og ligg midt for Jeriko, og Herren synte honom heile landet: Gilead alt til Dan, **2** og heile Naftali og Efraims- og Manasselandet, og heile Judalandet radt til Vesterhavet, **3** og Sudlandet og Jordan-kverven, dalen kring Jeriko, som dei kallar Palmebyen, alt til Soar; **4** Og Herren sagde til honom: «Dette er det landet eg lova Abraham og Isak og Jakob at eg vilde gjeva ætti deira. No hev du set det for augo dine, men sjølv skal ikkje få koma dit.» **5** So døydde Moses, Herrens tenar, der i Moablandet, som Herren hadde sagt. **6** Han jorda honom i dalen midt for Bet-Peor, i Moablandet, og ingen hev til denne dag visst um gravi hans. **7** Moses var hundrad og tjuge år gammal då han døydde; men endå hadde han ikkje dimst på syni eller veikna i åndi. **8** Israels-sønerne gret yver honom på Moabmoarne i tretti dagar; då fyrst var det ende på syrgjehøgtidi. **9** Moses hadde lagt henderne på Josva, son åt Nun, so han og var full av visdomsånd, og Israels-sønerne lydde honom, og gjorde som Herren hadde sagt med Moses. **10** Men aldri sidan steig det fram i Israel ein profet som Moses, som var so vel kjend med Herren at dei talast ved andlit til andlit. **11** Kom i hug alle dei teikn og under Herren sette honom til å gjera i Egyptarland med Farao og alle mennarne og heile

landet hans, **12** og kom i hug alle dei store verk og agelege gjerningar han gjorde for augo åt heile Israel!

Josvas

1 Då Moses, Herrens tenar, var slokna, då tala Herren soleis til Josva Nunsson, fylgjesveinen hans: 2 «Moses, tenaren min, er slokna. Gjer deg no reidug og far med alt dette folket yver Jordanå til det landet som eg vil gjeva Israels-sønerne! 3 Kvar staden de set foten på, gjev eg dykk, soleis som eg sagde med Moses: 4 Frå øydemarki og Libanon der nord til Storelvi, Eufrat, yver heile Hettitarlandet, alt til det store havet der soli glader, skal riket dykker nā. 5 I alle dine livedagar, skal ingen vera mann til å standa seg mot deg. Eg skal vera med deg, liksom eg var med Moses; aldri skal eg sleppa deg og aldri forlata deg. 6 Ver sterke og stød! For du skal hjelpe dette folket til å vinna det landet som eg lova federne deira å gjeva deim. 7 Ver du berre retteleg sterke og stød, so du aldri gløymer å halda deg etter heile den lovi som Moses, tenaren min, lærde deg! Vik ikkje av ifrå den, korkje til høgre eller vinstre! Då kjem du til å stella deg visleg i all di ferd. 8 Hav allstødt denne lovi på tunga, og grunna på henne natt og dag, so du kjem i hug å liva etter alt det som der stend skrive! Då skal du hava lukka med deg på vegarne dine; for då fer du visleg fram. 9 Du veit eg hev sagt deg at du skal vera sterke og stød, ikkje ræddast og ikkje fæla; for Herren, din Gud, er med deg, kvar du fær.» 10 Då tala Josva til formennerne for lyden og sagde: 11 «Gakk kring i lægret og seg so til folket: «No lyt de laga til ferdakost å dykk: for um tri dagar skal de fara yver Jordan, so de kann koma inn og eigna til dykk det landet som Herren, dykker Gud, vil gjeva dykk!»» 12 Og til rubenitarne og gaditarne og helvti av Manasse-ætta tala han so: 13 «Kom i hug kva Moses, Herrens tenar, sette dykk fyre då han sagde: «Herren, dykker Gud, vil at de skal koma til ro; difor gjev han dykk dette landet.» 14 No skal konorne og borni dykker og bufeet verta verande i det landet som Moses gav dykk austanfor Jordan; men sjølve lyt de, so mange av dykk som er fullgode stridsmenn, fara herbusdene fyre brørne dykker og hjelpe deim, 15 til dess Herren let deim og koma til ro liksom de, og dei hev eigna til seg det landet som Herren, dykker Gud, vil gjeva deim; då skal de fara heim att og busetja dykk i dykker eige land, det som Moses, Herrens tenar, gav dykk her på austsida av Jordan.» 16 Då svara dei Josva so: «Alt du hev sagt til oss, skal me gjera, og kvar du sender oss, skal me ganga. 17 Liksom me lydde Moses i alle ting, soleis vil me og lyda deg, berre Herren, din Gud, er med deg, som han var med Moses. 18 Den som set seg upp imot bodi dine og ikkje lyder deg i alt du segjer han fyre, han skal døy. Ver du berre sterke og stød!»

2 Josva Nunsson sende i løynd two spæjarar ut frå Sittim, og sagde til deim: «Tak av stad, og sjå dykk um i landet, helst i Jerikol!» So for dei i veg, og då dei kom fram, gjekk dei inn til ei skjøkja som heitte Rahab, og der fekk dei hus. 2 Då vart det sagt kongen i Jeriko at nokre israelitiske menner var komne der um kvelden og vilde spæja ut landet. 3 So sende kongen bod til Rahab, og sagde: «Kom fram med dei mennerne som er komne til deg, og som du hev lånt hus! Dei vil spæja ut heile landet; det er det dei er komne for.» 4 Men kvinna tok og løynde både mennerne, og so sagde ho: «Ja, det er fulla so at det kom nokre menner til meg, men eg visste ikkje kvar dei var ifrå; 5 og i skumungi, då porten skulde stengjast, tok dei ut att; eg veit ikkje kvar dei for av. Nøyt dykk og set etter deim, so tek de deim nok att!» 6 Dette sagde ho; men ho hadde sjølv fylgt deim upp på taket, og løynt deim under noko lin som ho hadde breidd utever der. 7 So tok kongsmennerne ut, og sette etter deim på vegen til Jordan, burtåt vadi; og porten vart stengd med same dei var farne. 8 Fyr ferdamennerne hadde lagt seg til å sova, kom Rahab upp på taket 9 og sagde til deim: «Eg veit at Herren hev gjeve dykk dette landet. For dykker skuld hev det kome ein otte yver oss, og alle som bur her i landet, er so rædde dykk at dei skjelv. 10 For me hev fenge spurt at Herren turka ut Sevhavet framfyre dykk då de for frå Egyptarland, og me hev hørt kva de gjorde med både amoritarkongarne på hi sida Jordan, Sihon og Og, dei som de bannstøtte. 11 Då me høyrdet det, kolna me all igjenom, so rædde vart me, og no finst det ingen meir som hev hug til å møta dykk; for Herren, dykker Gud, han er Gud både uppi himmelen og nedpå jordi. 12 So sver meg no ved Herren, at sidan eg hev gjort vel imot dykk, so skal de gjera vel mot folket mitt, og gjev med trygd for 13 at de vil spara foreldri og syskini mine og alt husfolket deira, og berga livet vårt!» 14 Då sagde mennerne: «Med vårt eige liv skal me svara for livet dykkar, so sant de ikkje let nokon få vita kva ærend me fer i; og når Herren gjev oss dette landet, so skal me vera trugne og gjera vel mot deg.» 15 So fira ho deim med eit reip ned frå vindauge; for ho budde attmed bymuren, og huset hennar gjekk i eitt med muren. 16 Og ho sagde til deim: «Far no til fjells, so de ikkje møter deim som leitar etter dykk, og halde dykk løynde der i tri dagar, til dei kjem att; sidan kann de fara kvar de vil.» 17 Då sagde mennerne til henne: «Gjer du ikkje som me no segjer, so held me oss for løyste frå den eiden du let oss sverja: 18 Når me kjem inn i landet, skal du binda denne raude snori i vindauge som du fira oss ned frå, og so skal du samla foreldri og brørne dine og alt skyldfolket ditt i huset hjå deg. 19 Gjeng då nokon ut or husdøri di, so er det

hans eigi skuld um han vert drepen, og me er skuldlause; men vert det lagt hand på nokon av deim som er i huset hjå deg, so skal me svara for livet hans. **20** Og talar du til nokon um ærendi vår, so er me og løyste frå den eiden du tok av oss.» **21** «Det skal vera som de segjer, » svara ho. So bad ho farvel med deim, og dei gjekk. Sidan batt ho den rauda snori i vindauga. **22** Dei gjekk til dei kom upp i fjellet; der heldt dei seg i tri dagar, til dei som hadde sett etter deim, var attkomme; dei hadde leita etter heile vegen, men ingen funne. **23** So tok dei two ferdamennen på heimvegen og gjekk ned frå fjellet, og sette yver elvi, og kom til Josva Nunsson, og sagde frå um alt det som hadde hendt deim. **24** «Herren hev gjeve heile landet i våre hender, » sagde dei til Josva, «og alle som bur der, er so rædde oss at dei skjelv.»

3 Morgen etter reis Josva tidleg upp, og tok ut frå Sittim med alle Israels-folket; og dei kom til Jordan, og var der um natti, fyrr dei gjekk yver. **2** For då tri dagar var lidne, gjekk formennen kring i lægret **3** og tala soleis til folket: «Når de ser sambandskista åt Herren dykkar Gud, og Levi-prestarne som ber henne, so skal de fara av stad, og fylgia etter henne, **4** so de kann vita kva leid de skal taka; for den vegen hev de ikkje fare fyrr. Men det lyt vera eit godt stykke millom dykk og sambandskista, two tusund alner på lag; kom henne ikkje for nærl!» **5** So sagde Josva til folket: «Helga dykk no! for i morgen vil Herren gjera underfulle ting imillom dykk.» **6** Og til prestarne sagde han: «Tak sambandskista og far fram fyre folket!» So tok dei sambandskista og gjekk framfor folket. **7** Og Herren sagde til Josva: «I dag vil eg taka til og gjera deg stor framfor augo åt heile Israel, so dei skal sjå at eg er med deg, liksom eg var med Moses. **8** Seg no du so til prestarne som ber sambands: «Når de kjem heilt nedåt Jordan, skal de verta standande der, nedmed å!»» **9** Då sagde Josva til Israels-sønerne: «Kom og høyr ordi frå Herren, dykkar Gud! **10** Dette», sagde Josva, «skal de hava til merke på at den livande Gud er midt imillom dykk, og at han skal驱 burt for dykk både kananitarne og hetitarne og hevitarne og perizitarne og gargasitarne og amoritarne og jebusitarne: **11** Sambandskista åt honom som råder yver all jordi, skal fara fyre dykk ut i Jordan. **12** Vel no ut tolv mennar av Israels-ætterne, ein for kvar ætt! **13** Og når prestarne som ber sambandskista åt Herren som råder yver all jordi, når dei stig med foten ut i Jordan, då skal Jordanvatnet - det som kjem ovantil - demmast upp, so det stend som ein vegg.» **14** So tok folket ut frå tjeldbuderne sine og skulde ganga yver Jordan, og prestarne som bar sambandskista, gjekk fyre deim; **15** og då desse same prestarne som bar sambandskista, var komne til Jordan og so vidt hadde duppa

foten i ellevatnet - men Jordan gjeng heile våren i bakkefylla - **16** då stana det vatnet som kom ovantil, og stod som ein vegg alt uppmed Adam, den byen som ligg jamsides med Saretan, og det som rann nedetter til Moavatnet, eller Saltsjøen, vart reint burte. So gjekk folket yver å midt for Jeriko. **17** Men prestarne som bar sambandskista åt Herren, vart standande på turre botnen midt i Jordan, medan alle israelitarne gjekk turriskodde yver åi, til heile folket var kome vel yver.

4 Då alt folket var kome vel yver Jordan, då tala Herren soleis til Josva: **2** «Vel dykk ut tolv mennar av folket, ein or kvar ætt, **3** og seg til deim at dei skal taka upp tolv steinar av deim som ligg her midt i Jordan, på den staden der prestarne stend stille; desse steinarne skal dei bera med seg yver, og leggja deim ned der som de kjem til å lægra dykk i natt.» **4** Då kalla Josva til seg dei tolv mennene som han hadde kåra ut millom Israels-sønerne, ein or kvar ætt, **5** og sagde til deim: «Far framfyre sambandskista åt Herren dykkar Gud, til de kjem midt ut i Jordan! Der skal de taka kvar sin Stein upp på herdi, etter talet på Israels-ætterne. **6** Dei steinarne skal vera til eit minnesmerke hjå dykk. Når borni dykkar ein gong spør: «Kva tyder det at desse steinarne stend her?» **7** då skal de svara: «Jordanvatnet kvarv burt framfyre sambandskista åt Herren; då ho for ut i Jordan, vart vatnet burte; og desse steinarne skal for Israels-sønerne vera til eit ævelegt minne um dette.»» **8** Israels-sønerne gjorde som Josva sagde, og tok midt uti Jordan tolv steinar, etter talet på Israels-ætterne, soleis som Herren hadde sagt til Josva, og bar deim med seg yver til nattlægret og lagde deim ned der. **9** Og midt i Jordan, der dei prestarne som bar sambandskista stod, reiste Josva upp tolv andre steinar; dei hev stade der til denne dag. **10** Prestarne som bar sambandskista, vart standande midt i Jordan, til det var gjort alt det som Herren hadde sagt med Josva at han skulde tala til folket um, etter alle dei fyersegerne som Moses hadde gjeve Josva. Og folket skunda seg yver. **11** Då no alt folket var kome vel fram, for Herrens sambandskista og prestarne og yver, og tok att romet sitt framfor folket. **12** Og Rubens-sønerne og Gads-sønerne og helvti av Manasse-ætti for fullvæpna fyre dei andre Israels-sønerne, soleis som Moses hadde sagt til deim; **13** dei var um lag fyrti tusund herbudde mennar som for Herrens åsyn drog fram til strid på Jerikomoarne. **14** Den dagen gjorde Herren Josva stor framfor augo åt heile Israel, og sidan bar dei age for honom so lenge han livde, liksom dei hadde bore age for Moses. **15** So sagde Herren til Josva: **16** «Seg til prestarne som ber lovtavlekista at dei skal stiga upp or Jordan!» **17** Og Josva sagde til prestarne:

«Stig upp or Jordan!» 18 Og med same prestarne som bar Herrens sambandskista, steig upp or Jordan og so vidt hadde sett foten på turre strandi, då kom å veltande att i faret sitt, og gjekk i bakkefylla som fyrr. 19 Det var tiande dagen i den første månaden at folket steig upp or Jordan. Dei lægra seg attmed Gilgal, lengst aust i Jerikobygdi. 20 Og der reiste Josva dei tolv steinarne som dei hadde teke med seg frå Jordan. 21 Og han sagde til Israels-sønerne: «Når borni dykkar ein gong spør federne sine: «Kva er dette for steinar?» 22 so skal de segja deim det: «Israels-folket gjekk turrskodde yver Jordan her, » skal de segja, 23 «av di Herren, dykkar Gud, turka ut å framfyre dykk, medan de gjekk yver, liksom han turka ut Sevhavet for oss då me for yver det, 24 so alle folkeslag på jordi skulde sjå at Herrens hand er sterk, og de alle dagar skulde ottast Herren, dykkar Gud.»»

5 Alle amoritarkongarne vestanfor Jordan og alle kananitarkongarne utmed havet vart so rædde at dei rein vilde uvita då det spurdest at Herren hadde turka ut Jordan for Israels-folket medan dei for yver, og dei hadde ingen hug meir til å taka att med Israels-sønerne. 2 I det same bilet sagde Herren til Josva: «Gjer deg steinknivar og umskjer Israels-sønerne att!» 3 So gjorde Josva seg steinknivar og umskar Israels-sønerne på ein haug som sidan vert kalla Huvudhaugen. 4 Men at Josva laut umskjera deim, det hadde seg so: Alt folket som for frå Egyptarland, alle karar, alle våpnføre menner, hadde døytt burt i øydemarki på vegn frå Egyptarland. 5 No var alle dei som for frå Egyptarland umskorne, men av deim som vart fødde på ferd i øydemarki, var ingen umskoren. 6 For i fyrti år laut Israels-sønerne ferdast i øydemarki, til dess heile folket, alle våpnføre menner som for frå Egyptarland, var daude og burte; dei vilde ikkje lyda Herrens ord, difor svor han deim til at dei ikkje skulde få sjå det landet han hadde lova federne deira å gjeva oss, eit land som fløymer med mjølk og honning. 7 Men i staden for deim let han borni deira veksa upp; deim var det Josva umskar; for dei gjekk endå med huvehold, av di dei ikkje hadde vorte umskorne på ferd. 8 Då dette var frå seg gjort, og heile folket var umskore, heldt dei seg i ro i lægret til såri hadde batna. 9 Og Herren sagde til Josva: «I dag hev eg velt av dykk egyptarskammi.» Sidan hev den staden vore kalla Gilgal alt til denne dag. 10 Medan Israels-sønerne låg i læger attmed Gilgal, heldt dei påske på Jerikomoarne den fjortande dagen i månaden, um kvelden. 11 Og dagen etter påske åt dei av landsens grøda; usyrt brød og steikte aks åt dei den dagen. 12 Same dagen traut

manna; for no åt Israels-folket av landsens grøda, og sidan fekk dei ikkje meir manna, men tok same året til å eta av det som var avla i Kana'ans-landet. 13 Då Josva var innmed Jeriko, hende det honom noko: Best som han lyfte upp augo, vart han var ein mann som stod beint framfyre honom med eit drege sverd i handi. Då gjekk Josva burt til mannen og sagde: «Er du av våre folk, eller høyrer du til fienden?» 14 «Nei», svara han, «eg er hovdingen yver Herrens her. No er eg komen.» Josva fall på kne og bøygde seg til jordi og sagde: «Kva hev herren min å segja tenaren sin?» 15 Då svara hovdingen yver Herrens her: «Drag skoen av foten din! for den staden du stend på, er heilag.» Og Josva gjorde so.

6 I Jeriko læste dei portarne og stengde seg inne for Israels-sønerne skuld; ingen gjekk ut, og ingen kom inn. 2 Men Herren sagde til Josva: «Sjå no gjev eg Jeriko i dine hender, med kongen og kjemporne hans! 3 Lat alt herfolket ganga rundt ikring byen ei venda um dagen; so skal du gjera i seks dagar; 4 og sju prestar skal bera sju stridslurar framfyre sambandskista. Men den sjuande dagen skal de ganga sju vendor kring byen, og prestarne skal blåsa i lurarne. 5 Og når stridshornet tek til å ljoma med lange tonar, og de høyrer lurljoden, skal heile heren setja i og ropa so sterkt dei kann; då skal muren ramla ned, so folket kann stiga yver han, beint inn i byen.» 6 Då kalla Josva Nunsson på prestarne og sagde til deim: «No skal de taka sambandskista og bera henne, og sju prestar skal bera sju stridslurar framfyre Herrens kista.» 7 Og til folket sagde han: «Tak no i veg og gakk kringum byen! Dei herbudde skal ganga framfyre Herrens kista!» 8 Då Josva hadde sagt dette til folket, gjekk dei i vegn dei sju prestarne som bar dei sju stridslurarne for Herrens åsyn; dei bles i lurarne, og Herrens sambandskista fylgte etter deim. 9 Dei herbudde gjekk fyre prestarne som bles i lurarne, og dei som var attarst i ferd, gjekk etter sambandskista, og lurarne ljoma i eino. 10 Men Josva sagde til folket: «De må ikkje ropa, og ikkje lata upp målet! Ikke eit ord må koma frå munnen dykkar, fyrr den dagen eg segjer til dykk: «Ropa nol!» Då skal de ropa.» 11 So for Herrens kista heilt ikring byen ei venda; sidan drog dei inn i lægret og var der um natti. 12 Morganen etter var Josva tidleg uppe, og prestarne tok og bar Herrens kista. 13 Og dei sju prestarne bar dei sju stridslurarne framfyre Herrens kista og bles alt i eitt i lurarne. Dei herbudde gjekk fyre deim, og dei som attarst var, gjekk etter Herrens kista, medan lurarne ljoma i eino. 14 Soleis for dei den andre dagen ei venda kring byen og gjekk so attende til lægret. So gjorde dei i seks dagar. 15 Den sjuande dagen reis dei

upp med same det tok til å dagast, og gjekk sju vendor kring byen; dei for like eins åt som fyrr, berre at dei den dagen gjekk sju vendor kring byen. 16 Då no prestarne bles i lurarne den sjuande gongen, då sagde Josva til folket: «Ropa no! For Herren hev gjeve dykk byen. 17 Og byen med alt det som i honom er, skal vera viggd til Herren og bannstøyt. Berre Rahab, skjøkja, og alle som er i huset hjå henne, skal få liva, for di ho løynde dei mennerne me sende ut. 18 Agta no de dykk berre for det som er vigt, so de ikkje først vigjer og sidan tek av det vigde, og soleis fører forbanning og ulukka yver Israels-lægret. 19 Men alt sylvet og gullet og alle ting som er av kopar eller jarn, skal helgast til Herren og koma i Herrens skattkammer.» 20 So tok folket til å ropa, og dei bles i lurarne; og då folket høyrdे lurljoden, sette dei i med eit øgjeleg herskrik; då ramla muren ned, og folket steig beint inn i byen, og då dei hadde teke honom, 21 bannstøytte dei alt som fanst der, både menner og kvinner, både unge og gamle, både uksar og sauер og asen hogg dei ned. 22 Men Josva sagde til dei two mennerne som hadde njosna der i landet: «Gakk inn i huset åt skjøkja og få med dykk ut både kvinna sjølv og alt folket hennar, soleis som de hev lova henne!» 23 So gjekk dei inn, dei unge mennerne som hadde vore der og njosna, og dei henta Rahab og foreldri og brørne hennar og alle andre som høyrdé til ætti: alt skyldfolket hennar henta dei ut og fann deim ein verestad utanfor Israels-lægret. 24 Byen brende dei upp med alt som i honom var; men sylvet og gullet og alle ting som var av kopar eller jarn, lagde dei ned i skattkammeret i Herrens hus. 25 Josva let Rahab, skjøkja, få liva, og heile huslyden og alt skyldfolket hennar, og sidan hev ho og ætti hennar fenge bu millom Israels-folket alt til denne dag, for di ho løynde dei mennerne som Josva hadde sendt av stad til å njosna i Jeriko. 26 Den gongen lyste Josva ei våbøn, og kvad: «Til vå og våde vere viggd den mannen som vågar byggja upp av nyom byen Jeriko! Når han hev tufta, tape han den fyrste sonen, som han fekk! Og når han set inn portarne, misse han yngste sonen sin!» 27 Soleis var Herren med Josva, og det gjekk gjetord um honom yver heile landet.

7 Men Israels-sønerne for ikkje ærleg åt med det som var vigt til Herren. Akan, son åt Karmi, som var son åt Zabdi og soneson åt Zerah av Juda-ætti, tok noko av det vigde. Då vart Herren brennande harm på Israels-sønerne. 2 Frå Jeriko sende Josva nokre menner til Aj, som ligg tett innmed Bet-Aven, austanfor Betel, og sagde til deim: «Far upp og njosna i landet!» So for mennerne upp og njosna i Aj. 3 Og då dei kom attende til Josva, sagde dei med honom: «Lat ikkje alt folket fara der upp! Send two, tri tusund mann, so tek

dei Aj! Du treng ikkje umaka heile heren dit; for dei er ikkje mange.» 4 So for um lag tri tusund mann av heren der upp; men dei rømde for Aj-mennerne, 5 og Aj-mennerne slo i hel um lag seks og tretti av deim, og sette so etter deim frå porten til steinbrotet, og hogg deim ned i bakkane. Då kolna Israels-sønerne all igjenom, og vart som dei var numne. 6 Og Josva reiv sund klædi sine og låg på kne framfor Herrens kista alt til kvelds, både han og styremennerne i Israel, og dei strådde mold på hovudi sine. 7 Og Josva sagde: «Herre, min Gud, kvi førde du dette folket yver Jordan, når du vilde gjeva oss i henderne på amoritarne, so dei skulde tyna oss? Gjev me heller hadde vorte buande på hi sida Jordan! 8 Å kjære Herre min, kva skal eg segja no, når Israel hev snutt ryggen til fienden? 9 Når kananitarne og alle andre som bur her i landet, fær høyra dette, so kjem dei til å kringsetja oss og rydda namnet vårt ut or verdi, og kva vil du då gjera med ditt store namn?» 10 Då sagde Herren til Josva: «Statt upp! Kvi ligg du her på kne? 11 Israel hev synda! Dei hev brote det bodet eg lagde på deim, og teke av det som var vigt, og stole det og dult det burt, og gøynt det millom sine eigne ting. 12 No kann dei ikkje Israels-sønerne standa seg mot fienden, men lyt snu ryggen til deim; for dei er sjølve viggde til ulukka. Kvittar de dykk ikkje med det som er vigt, so vil eg ikkje vera med dykk lenger. 13 Statt no upp! Lat folket helga seg, og seg til deim: «Helga dykk til morgons! For so segjer Herren, Israels Gud: Det er noko vigt hjå deg, Israell! Du kann ikkje standa deg mot fiendarne fyrr de kvittar dykk med det som er vigt. 14 Tidleg i morgen skal de stiga fram, ætt for ætt, og den ætti som Herren tek ut, skal stiga fram grein for grein, og den ættgreini Herren tek ut, skal stiga fram, hus for hus, og den huslyden Herren tek ut, skal stiga fram mann for mann. 15 Og den som det vigde vert funne hjå, skal brennast med alt sitt, for di han braut Herrens bod, og gjorde eit skjemdarverk i Israel.»» 16 Morgonen etter reis Josva tidleg upp, og let Israels-folket stiga fram, ætt for ætt; og Juda-ætti vart utteki. 17 So let han ættgreinene i Juda stiga fram, og zerahit-greini vart utteki. So let han zerahit-greini stiga fram, mann for mann, og Zabdi vart utteken. 18 So let han huslyden hans stiga fram mann for mann, og Akan, son åt Karmi, som var son åt Zabdi og soneson åt Zerah av Juda-ætti, vart utteken. 19 Då sagde Josva til Akan: «Min son, gjev Herren, Israels Gud, æra og pris, og seg meg kva du hev gjort! dyl ingen ting for meg!» 20 «Å ja, ja, eg hev synda mot Herren, Israels Gud, » svara Akan; «no skal eg segja kva eg hev gjort: 21 Eg såg millom herfanget ei ven babylonsk kåpa og two hundred sekel sylv og ei gullstong på femti lodd; dette fekk eg hug på og tok det; det ligg nedgrave

under tjeldbudi mi; sylvet ligg underst.» 22 So sende Josva nokre menner av stad; dei sprang burt til tjeldbudi hans, og der fann dei det; det låg nedgrave i tjeldbudi, og sylvet låg underst. 23 Dei tok det ut or tjeldbudi og bar det med seg til Josva og Israels-lyden og lagde det ned framfor Herrens åsyn. 24 Og Josva og heile Israel tok Akan, zerahiten, og sylvet og kåpa og gullstongi, og søerne og døtterne hans, og ukserne og asni og småfeet og tjeldbudi hans og alt det han åtte, og førde det upp i Akordalen. 25 Og Josva sagde til honom: «Kvi førde du slik ulukka yver oss? I dag skal Herren føra ulukka yver deg!» So tok heile Israel og steina honom i hel og brende og steina alt som hørerde honom til. 26 Sidan kasta dei i hop ei stor steinrøys yver honom; den hev lege der alt til denne dag. Då døyvde Herren den brennande harmen sin. Men sidan vart den staden kalla Akordalen, og det namnet hev han den dag i dag.

8 So sagde Herren til Josva: «Ottast ikkje og ver ikkje rædd! Tak med deg alt stridsfolket, og gjer deg reidug og far upp mot Aj! For no vil eg gjeva Aj-kongen i dine hender, og folket og byen og landet hans, 2 og du skal fara like eins med Aj og kongen der som du for med Jeriko og den kongen; men herfanget og bufeet, det kann de eigna til dykk. Lat nokre av folki dine leggja seg i løynlega attanfor byen!» 3 Då gjorde Josva seg reidug til å fara upp mot Aj med heile heren. Han valde ut tretti tusund mann, djerke karar; dei sende han av stad um natti, 4 og sagde til deim: «Høyr her: no skal de leggja dykk i løynlega attanfor byen, ikkje svært langt ifrå honom, og halda dykk reiduge alle saman. 5 Men eg og alt folket som er med meg, me vil ganga tett innåt byen, og når dei fer ut imot oss, som dei gjorde fyrr gongen, so skal me låst røma for deim. 6 Då kjem dei til å setja etter oss, til me hev fenge lokka deim burt ifrå byen; for dei tenkjer med seg: «Dei rømer for oss no som fyrr!» Men medan me rømer, 7 skal de koma fram or løynlega og taka byen; for no vil Herren dykkar Gud gjeva honom i henderne dykkar. 8 Og når de hev teke byen, skal de setja eld på honom; de skal gjera etter Herrens ord! No hev de høyrt kva det er de skal gjera.» 9 So sende Josva dei i veg, og dei gjekk av og fann seg ein løystad, og der lagde dei seg til; det var millom Betel og Aj, vestanfor Aj. Men sjølv var Josva hjå folket den natti. 10 Morgenon etter reis Josva tidleg upp og mynstra heren, og for so saman med styresmennene i Israel fyre heren upp til Aj; 11 og alt stridsfolket som var med honom, tok i vegnen, og gjekk fram til dei kom midt for Aj; der lægra dei seg, nordanfor byen, so dalen var millom den og deim. 12 So tok Josva um lag fem tusund mann og

let deim leggja seg i løynlega millom Betel og Aj, vestanfor Aj. 13 Og då dei hadde fylkt heren, både den som lægra nordanfor byen, og den attare flokken, som låg vestanfor, for Josva same natti midt ned i dalen. 14 Då kongen i Aj såg det, skunda han seg ut tidleg um morgenon, både han og bymennene, alt herfolket hans, og vilde møta israelitarne og stridast med deim på den staden dei hadde avtala, framanfor moen; men han visste ikkje at det låg so mykje folk og lurde på honom attanfor byen. 15 Og Josva og heile Israel lest tapa for deim og rømde burtimot øydemarki. 16 Då vart alt folket i byen utbode til å setja etter deim, og medan dei sette etter Josva, kom dei lenger og lenger burt ifrå byen; 17 det fanst ikkje ein mann, korkje i Aj eller Betel, utan han drog ut etter israelitarne: dei let byen liggja open, og elte Israels-søerne. 18 Då sagde Herren til Josva: «Rett spjotet som du held i handi, ut imot Aj; for eg vil gjeva byen i dine hender!» So rette Josva spjotet sitt ut imot byen. 19 Og med same han rette ut handi, sprang dei fram, dei som låg løynde, og for inn i byen, og tok honom, og dei sette eld på honom det snøggaste dei vann. 20 Best som no Aj-mennene snudde seg og skoda attende, vart dei vare røyken som steig til vers ifrå byen; då såg dei seg ingi råd til å koma undan, korkje til ei sida eller onnor, av di den heren som hadde rømt å øydemarki, den vende seg no um imot fienden. 21 For då Josva og israelitarne såg at dei frå løynlega hadde teke byen, og såg røyken stiga upp, då snudde dei um, og sette på Aj-mennene; 22 og dei hine for til møtes med dei frå byen, so Aj-mennene kom midt imillom israelitarne og fekk dei kring seg på alle sidor. Soleis vart dei nedhogne til siste mann; ingen vart att eller slapp undan 23 so nær som kongen; honom tok dei livande, og førde honom til Josva. 24 Då Israel hadde gjort det av med alle dei Aj-buarne som hadde sett etter deim ut i øydemarki, og fiendarne alle som ein var falne for sverdet, so vende dei att til Aj, og hogg ned alle som var der. 25 Den dagen fall det i alt tolv tusund menn og kvinner, alt folket som åtte heime i Aj. 26 Josva tok ikkje til seg att handi som han heldt spjotet i, fyrr han hadde bannstøtt alle Aj-buarne. 27 Men bufeet og herfanget som israelitarne tok der i byen, eigna dei til seg, etter det som Herren hadde sagt med Josva. 28 Josva brende upp byen, og gjorde honom for alle tider til ein grushaug og ein øydestad, so som han hev vore til denne dag. 29 Kongen hengde han upp på eit tre, og der vart han hangande til kvelds; men då soli gladde, let han deim taka liket ned frå treet; so kasta dei det der, utfor byporten, og hauga i hop ei stor steinrøys yver det; den hev lege der alt til denne dag. 30 Den gongen bygde Josva eit altar for Herren, Israels Gud,

på Ebalfjellet, 31 soleis som Moses, Herrens tenar, hadde sagt Israels-borni fyre, etter det som stend skrive i lovboki åt Moses, eit altar av heile steinar, som det ikkje hadde vore svinga jarn på; der ofra dei brennoffer til Herren og bar fram takkoffer. 32 Og på steinarne sette han ei avskrift av den lovi som Moses hadde skrive for augo åt Israels-sønerne. 33 Og heile Israel, både sjølve folket og dei framande, med styresmennene og formennene og domarane sine, stod på både sidor av sambandskista, midt imot Levi-prestarne som bar Herrens kista, den eine helvti uppunder Garizimfjellet og den andre helvti uppunder Ebalfjellet, soleis som Moses, Herrens tenar, hadde sagt at Israels-sønerne skulde standa når dei fekk velsigningi. 34 So las han upp alle ordi i lovi, både velsigningi og våbøni, heiltupp soleis som det stend skrive i lovboki. 35 Det fanst ikkje eit ord av alt det Moses hadde sagt fyre, utan Josva las det upp for heile Israels-lyden med både kvinner og born, og for dei framande som fylgdest med deim.

9 Då dette spurdest kom dei i hop alle kongarne som budde vestanfor Jordan, i fjellbygderne og på flatlandet og langsetter heile havstrandi til midt for Libanon - kongarne yver hetitarne og amoritarne og kananitarne og perizitarne og hevitarne og jebusitarne - 2 og dei lova alle med ein munn at dei vilde strida mot Josva og Israel. 3 Gibeon-buarne fekk og høyra kva Josva hadde gjort med Jeriko og Aj. 4 Då fann dei på ei sløg råd: dei tok ut på ei ferd og lest vera sendemenn; det dei førde med seg på asni sine, hadde dei i gamle sekkjer og gamle vinhitar, som var rivna og ihopatt-knytte. 5 Dei hadde gamle, lappa skor på føterne, og gjekk med slitne klæde; og alt nistebrødet deira var turt og smuldra. 6 Soleis kom dei til Josva i lægret attmed Gilgal, og sagde til honom og Israels-mennene: «Me kjem frå eit land som ligg langt burte. Vil de ikkje gjera samband med oss?» 7 Men Israels-mennene sagde til hevitarne: «De bur vel helst her tett innmed oss; korleis kann me då gjera samband med dykk?» 8 Då sagde dei til Josva: «Me vil vera tenarane dine.» «Kven er de, og kvar kjem de frå?» spurde han. 9 «Me er komne langt, langt burtantil frå eit anna land for det ordet skuld som gjeng um Herren din Gud», svara dei; «for då me høyrdje gjete honom og fekk spurt alt det han hadde gjort i Egyptarland, 10 og kva han hadde gjort med både amoritarkongarne på hi sida Jordan, Sihon, kongen i Hesbon, og Og, Basan-kongen, som budde i Astarot, 11 då sagde styresmennene våre og heile landslyden til oss: «Nista dykk ut, og far til møtes med deim, og seg til deim: «Me vil vera tenarane dykkar; vil de ikkje gjera samband med oss?»» 12 Her ser de brødet vårt; det var varmt då me

tok det med oss heimantil den dagen me for i veg og vilde finna dykk; men sjå no kor tutt og smuldra det er! 13 Og her ser de vinhitarne; då me fyllte deim, var dei nye; men no er dei sundsprukne! Og her ser de klædi og skorne våre; dei hev vorte utslitne på denne endelause ferdi.» 14 Då tok Israels-mennene og smaka på nista deira, men spurde ikkje Herren til råds. 15 Og Josva gjorde fred og samband med deim, og lova deim livet, og hovdingarne yver lyden gjorde eiden på det same. 16 Men tri dagar etter dei hadde gjort samband med Gibeon-folket, fekk dei vita at dei åtte heime i grannelaget og budde tett innmed deim. 17 For då Israels-sønerne tok ut att, kom dei tridje dagen til byarne deira; det var Gibeon og Ketira og Be'erot og Kirjat-Jearim. 18 Men dei gjorde ikkje folket der noko mein, av di hovdingarne hadde svore dei trygd ved Herren, Israels Gud. Då mukka heile lyden mot hovdingarne. 19 Men hovdingarne tala til lyden, og sagde: «Me hev svore dette folket trygd ved Herren, Israels Gud, og no kann me ikkje leggja hand på deim. 20 Høyр no kva me vil gjera med deim: Me vil spara livet deira, og ikkje brjota den eiden me svor deim; for då kallar me Guds vreide ned yver oss. 21 Dei lyt få liva,» sagde hovdingarne, «men dei skal vera vedhoggarar og vatsberarar for heile lyden.» Og det vart som hovdingarne sagde. 22 Og Josva kalla Gibeon-buarne fyre seg, og sagde til deim: «Kvi narra de oss og sagde at de åtte heime langt burte, og so bur de tett innmed oss! 23 No skal de vera forbanna! Ingen av dykk skal få sleppa utor trældomen; de skal allstødt hogga ved og bera vatn til huset åt min Gud.» 24 Då svara dei Josva so: «Det vart sagt oss for visst at Herren, din Gud, hadde lova Moses, tenaren sin, å gjeva dykk heile landet og rydja ut for dykk alle som budde der; då vart me so rædde for livet vårt; difor gjorde me dette. 25 Men no er me i dine hender; far åt med oss som du tykkjer det er godt og rettl!» 26 Då gjorde han det so med deim; Han berga dei for Israels-sønerne, so dei ikkje vart drepne; 27 men samstundes sette han dei til å hogga ved og bera vatn for lyden og til altaret på den staden Herren valde seg ut, og det hev dei gjort alt til denne dag.

10 Då Adoni-Sedek, kongen i Jerusalem, fekk spurt at Josva hadde teke Aj og bannstøytt byen, og gjort like eins med Aj og kongen der som med Jeriko og den kongen, og at Gibeon-buarne hadde gjort fred med israelitarne og var i hop med deim, 2 då vart han og mennene hans livande rædde; for Gibeon var ein stor by, som ein kongestad, og større enn Aj, og alle mennene der var gode herfolk. 3 So sende Adoni-Sedek, kongen i Jerusalem, bod til Hoham, kongen i Hebron, og til Piream, kongen i Jarmut, og til Jafia, kongen i Lakis, og til Debir, kongen i Eglon, og sagde:

4 «Kom upp til meg, og hjelp meg, so skal me taka på Gibeon-folket for di dei hev gjort fred med Josva og Israels-sønerne!» 5 Då kom dei i hop desse fem amoritarkongarne, kongen i Jerusalem og kongen i Hebron og kongen i Jarmut og kongen i Lakis og kongen i Eglon, og for imot Gibeon med kvar sin her; og dei lægra seg utanfor byen og vilde taka honom. 6 Men Gibeon-mennene sende bod til Josva i Gilgal-lægret, og sagde til honom: «Slå ikkje handi av oss! Kom upp til oss so fort du kann, og berge oss og hjelpp oss! For alle amoritarkongarne som bur i fjellbygderne, hev slege seg i hop imot oss.» 7 So tok Josva ut frå Gilgal med alt herfolket og alle kjemporne sine. 8 Og Herren sagde til honom: «Ver ikkje rædd deim! Eg gjev deim i dine hender. Ikkje ein av deim skal vera mann til å standa seg mot deg.» 9 Josva kom brått yver deim, etter han hadde vore på vegen frå Gilgal heile natti. 10 Og Herren sette ein støkk i deim, so dei rauk reint for Israel attmed Gibeon. So sette Josva etter deim på vegen som ber upp til Bet-Horon, og hogg deim ned for fot, alt til Azeka og Makkeda. 11 Som dei no rømde for israelitarne og rett no var komne burt i Bet-Horonkleivi, sende Herren store steinar nedover deim frå himmelen, so dei stupte daude burretter heile vegen til Azeka; det var fleire som sette til av haglsteinarne enn som Israels-sønerne felte med sverdet. 12 Den gongen ropa Josva til Herren, då Herren gav amoritarne i Israels vald, og han kvad for heile Israel: «Statt still, du sol, i Gibeon, dryg, måne, i Ajjalons dal!» 13 Og soli stana, og månen stod, med folket tukta fiendarne sine. So veit me det stend skrive i boki åt den rettvise. Soli vart standande midt på himmelen og drygde mest ein heil dag, fyrr ho gjekk ned. 14 Og aldri anten fyrr eller sidan hev det vore nokon dag som denne, då Herren lydde eit manneord. For Herren stridde for Israel. 15 So for Josva med heile Israel attende til Gilgal-lægret. 16 Dei fem kongarne rømde og løynde seg i helleren attmed Makkeda. 17 Men folk kom og sagde til Josva: «Dei hev funne dei fem kongarne; dei hadde løynt seg i Makkedahelleren.» 18 Då sagde Josva: «Velt store steinar attfor hellermunnen, og set nokre menn til å halda vakt der! 19 Men sjølv må de ikkje stana. Set etter fienden og hogg ned deim som er attarst i fjerdi! Lat dei ikkje få koma inn i byarne sine! For Herren, dykkar Gud, hev gjeve dei i dykkar hender.» 20 Då no Josva og Israels-sønerne hadde slege fiendarne i søkk og kav og gjort reint ende på deim, so berre nokre få slapp undan og fekk berge seg inn i dei faste byarne, 21 so kom heile heren uskadd attende til Josva i lægret attmed Makkeda, og det fanst ingen som torde knyta mot nokon av Israels-sønerne. 22 Då sagde Josva: «Tak burt stengslet frå helleren, og før

dei fem kongarne ut til meg!» 23 So vart gjort; dei førde dei fem kongarne ut til han or helleren, kongen i Jerusalem og kongen i Hebron og kongen i Jarmut og kongen i Lakis og kongen i Eglon. 24 Og då dei hadde ført desse kongarne ut til Josva, kalla han saman alle Israels mennar og sagde til herhovdingarne som hadde fylgt honom i striden: «Stig fram, og set foten på nakken åt desse kongarne!» Då steig dei fram og sette foten på nakken deira. 25 Og Josva sagde til deim: «De skal ikkje ottast og ikkje fæla! Ver sterke og djerfe! For soleis vil Herren gjera med alle fiendar de kjem i strid med.» 26 Då han hadde sagt det, hogg han til kongarne og drap deim, og hengde deim opp i kvart sitt tre, og der vart dei hangande til kvelds; 27 men solegladsbil let Josva folki sine taka deim ned frå trei og kasta deim inn i den helleren dei hadde løynt seg i, og det vart lagt store steinar attfor hellermunnen; dei steinarne ligg der den dag i dag. 28 Same dagen tok Josva Makkeda, og øyddé byen med odd og egg, og bannstøyte både kongen og kvart mannsbarn som der fanst; han let ingen vera att eller sleppa undan, og for like eins åt med Makkeda-kongen som han hadde gjort med kongen i Jeriko. 29 Frå Makkeda for Josva med heile Israels-heren til Libna. Han tok på Libna, 30 og Herren gav den byen og i Israels hender, og like eins kongen deira. Josva øyddé byen med odd og egg, og tynte kvart liv som fanst der; han let ingen vera att eller sleppa undan, og med kongen for han åt som han hadde gjort med kongen i Jeriko. 31 Frå Libna for Josva med heile Israels-heren til Lakis. Han slo læger utanfor byen og sökte på honom. 32 Og Herren gav Lakis i Israels hender. Andre dagen tok dei byen og øyddé honom med odd og egg, og tynte kvart liv som fanst der, heiltupp soleis som dei hadde gjort med Libna. 33 Då kom Horam, kongen i Geser, og vilde hjelpe Lakis-buarne. Men Josva hogg ned både honom og mennene hans, so ingen vart att eller slapp undan. 34 So for Josva med heile Israels-heren frå Lakis til Eglon. Dei slo læger utanfor byen og sökte på honom; 35 og tok honom same dagen, og øyddé honom med odd og egg. Den dagen bannstøyte Josva kvart liv som fanst i Eglon, heiltupp soleis som han hadde gjort med Lakis. 36 Frå Eglon for Josva med heile Israels-heren upp til Hebron. Dei sökte på byen, 37 og tok honom, og øyddé med odd og egg både byen og bygderne ikring, og tynte kongen og kvart liv som fanst der, so ingen vart att eller slapp undan. Josva for i alle måtar like eins åt som han hadde gjort med Eglon, og bannstøyte byen med kvart liv som der var. 38 Sidan vende Josva seg mot Debir med heile Israels-heren. Han sökte på byen, 39 og tok både den og kongen som budde der, og alle bygderne ikring. Dei øyddé

alt med odd og egg og bannstøytte kvart liv som fanst der, so ingen vart att eller slapp undan. Josva for like eins åt med Debir og kongen der som han hadde gjort med Hebron og Libna og kongarne deira. 40 Soleis tok Josva heile landet, både fjellbygderne og Sudlandet og låglandet og liderne, og slo i hel alle kongarne som budde der; han let ingen vera att eller sleppa undan, men bannstøytte kvart livande liv, so som Herren, Israels Gud, hadde sagt honom fyre. 41 Alt som fanst millom Kades-Barnea og Gaza, og heile Gosenlandet alt til Gibeon, slo han under seg. 42 Og alle desse kongarne og riki deira vann han yver med ein gong; for Herren, Israels Gud, stridde for Israel. 43 Sidan for Josva med heile Israel attende til Gilgal-lægret.

11 Då Jabin, kongen i Hasor, fekk spurt dette, sende han bod til Jobab, kongen i Madon, og til kongen i Simron og kongen i Aksaf 2 og dei andre kongarne der nord, i fjellbygderne og på moarne sunnanfor Kinnerot og på låglandet og på Dorhøgderne utmed havet - 3 til kananitarne, både i aust og i vest, og til amoritarne og hetitarne og perizitarne og jebusitarne uppi fjelli, og hevitarne nedunder Hermon, i Mispalandet. 4 Då tok dei ut med alle herarne sine, ein hop so tett som sanden på havsens strand, med hestar og vogner i haugetal. 5 Alle desse kongarne sette einannan stemna, og for til Meromvatnet; der lægra dei seg alle i hop, og vilde stridast med Israel. 6 Då sagde Herren til Josva: «Ver ikkje rædd deim! I morgen dette bil legg eg deim alle drepne framfor augo åt Israel. Du skal skjera sund hasarne på hestarne deira og brenna upp vognerne!» 7 Josva og heile heren hans kom brått yver deim ved Meromvatnet, og tok på deim. 8 Og Herren gav deim i Israels hender; Israels-sønerne vann yver deim og sette etter deim alt til Stor-Sidon og Misrefot-Majim og i aust alt til Mispedalen, og hogg deim ned, so ingen vart att eller slapp undan. 9 Og Josva for åt med deim som Herren hadde sagt til honom; hestarne deira skar han hasarne sund på, og vognene brende han upp. 10 Med so gjort snudde han um, og tok Hasor og hogg ned kongen som budde der; for Hasor var fyrr i tidi hovudstaden for alle desse riki. 11 Dei bannstøytte byen, og tynte med odd og egg kvart mannsbarn som der fanst; det vart ikkje livande liv att. Josva brende upp Hasor; 12 sidan tok han alle dei andre kongebyarne med kongarne deira, og øydde deim med odd og egg; han bannstøytte deim, soleis som Moses, Herrens tenar, hadde sagt honom fyre. 13 Men ingen av dei byarne som låg der på høgderne, sette israelitarne eld på; det var berre Hasor Josva brende upp. 14 Og alt herfanget og bufeet Israels-sønerne tok i desse byarne, eigna dei til seg; men folki tynte dei med odd og egg, til dei hadde rudit

deim ut; dei sparde ikkje eit einaste liv. 15 Det som Herren hadde sagt Moses, tenaren, sin fyre, det hadde Moses sagt med Josva, og etter det gjorde Josva; han gløymde ikkje noko av alt det Herren hadde sagt til Moses. 16 Soleis tok Josva heile dette landet, både fjellbygderne og heile Sudlandet og heile Gosenlandet og låglandet og moarne og fjellbygderne i Israel og flatlandet som ligg nedunder deim, 17 frå svadknausen som ris upp yver Se'ir, til Ba'al-Gad i Libanonsdalen, nedunder Hermonfjellet; og alle kongarne der fanga han, og slo deim i hel. 18 I lang tid låg Josva i strid med alle desse kongarne. 19 Det fanst ingen by som gav seg under Israels-sønerne med gode, utan hevitarne i Gibeon; alt hitt tok dei med magt. 20 Herren laga det so at dei gjorde seg harde i hugen og møtte Israel i strid, av di han vilde at dei skulde bannstøytast og ingen nåde få, men øydast ut, soleis som han hadde sagt med Moses. 21 I den same tidi kom Josva og rudde ut anakitarne i fjellbygderne, i Hebron og Debir og Anab, og på heile Judafjellet og heile Israelsfjellet. Han bannstøytte både deim og byarne deira. 22 Ingen anakit vart att i Israelslandet, berre dei som var i Gasa og Gat og Asdod, fekk liva. 23 Josva lagde under seg heile landet, heiltupp soleis som Herren hadde sagt til Moses, og let israelitarne få det til odel og eiga etter sine folkegreiner og ætter, då landet var kome til ro etter ufreden.

12 Dei kongarne austanfor Jordan som Israels-sønerne vann yver og tok landet frå millom Arnonåi og Hermonfjellet, med alle moarne i aust, 2 det var først Sihon, amoritarkongen, som budde i Hesbon og rådde yver landet nordanfor Aroer innmed Arnonåi - frå midt i åi - og yver helvti av Gilead til Jabbokåi, som er landskilet mot Ammons-sønerne, 3 og yver moarne på austsida, upp til Kinneretsjøen, og ned til Moavatnet eller Saltsjøen, burt imot Bet-ha-Jesjimot og sud under Pisgaliderne; 4 so var det riket åt Og, kongen i Basan, ein av deim som var att av kjempefolket; han budde i Astarot og Edre'i, 5 og rådde yver fjellbygderne kring Hermon, og yver Salka, og yver heile Basan, til landskilet mot gesuritarne og ma'akatitarne, og yver helvti av Gilead, til landskilet mot Sihon, kongen i Hesbon. 6 Det var dei som Moses, Herrens tenar, og Israels-borni hadde vunne yver; og Moses, Herrens tenar, let rubenitarne og gaditarne og den eine helvti av Manasse-ætta få landet deira til eigedom. 7 Og dei kongarne som Josva og Israels-sønerne vann yver i landet vestanfor Jordan, frå Ba'al-Gad i Libanonsdalen til svadknausen som ris upp imot Se'ir - det landet som Josva skifte ut åt Israels-ætterne, grein for grein - 8 i fjellbygderne og på låglandet og på moarne og i liderne og i øydemarki og i Sudlandet, kongarne

yver hetitarne og amoritarne og kananitarne og perizitarne og hevitarne og jebusitarne, **9** det var: Kongen i Jeriko, ein, kongen i Aj, som ligg tett med Betel, ein, **10** kongen i Jerusalem, ein, kongen i Hebron, ein, **11** kongen i Jarmut, ein, kongen i Lakis, ein, **12** kongen i Eglon, ein, kongen i Geser, ein, **13** kongen i Debir, ein, kongen i Geder, ein, **14** kongen i Horma, ein, kongen i Arad, ein, **15** kongen i Libna, ein, kongen i Adullam, ein, **16** kongen i Makkeda, ein, kongen i Betel, ein, **17** kongen i Tappuah, ein, kongen i Hefer, ein, **18** kongen i Afek, ein, kongen i Lassaron, ein, **19** kongen i Madon, ein, kongen i Hasor, ein, **20** kongen i Simron-Meron, ein, kongen i Aksaf, ein, **21** kongen i Ta'anak, ein, kongen i Megiddo, ein, **22** kongen i Kedes, ein, kongen i Jokneam innmed Karmel, ein, **23** kongen i Dor på Dorhøgderne, ein, kongen yver Gojim attmed Gilgal, ein, **24** kongen i Tirsa, ein, i alt ein og tretti kongar.

13 No var Josva gammal vorten og ut i åri komen, og Herren sagde til honom: «No er du gammal og langt fram i åri; men endå er det ovmykle land att å taka. **2** Det som er att er alle filistarkvervarne og heile Gesuritarlandet, **3** frå den kvisi som renn frammed Egyptarland og Ekronsiftet i nord; skal reknast til Kana'an, både dei fem filistarfyrtarne i Gasa og Asdod og Askalon og Gat og Ekron, og avitarne, **4** som bur sunnanfor deim. So er det heile Kana'anitarlandet, frå Meara, som ligg under Sidon, til Afek, til skiftet med amoritarne, **5** og Giblitarlandet, og heile austsida av Libanon, frå Ba'al-Gad nedunder Hermonfjellet til Hamatvegen, **6** alle dei som bur i fjellbygderne, frå Libanon til Misrefot-Majim, alle sidonarane. Sjølv vil eg driva deim ut for Israel. Men drag no du strå for Israels-sønerne, so dei fær desse bygderne til odel og eiga, soleis som eg hev sagt deg! **7** Skift ut dette landet til dei ni ætterne og den eine helvti av Manasse-ætti.» **8** Saman med Manasse-ætti hadde rubenitarne og gaditarne fenge odelslandet sitt, det som Moses gav deim, på austsida av Jordan, soleis som Moses, Herrens tenar, gav deim det: **9** alt som låg nordanfor Aroer innmed Arnon og byen i dalen, og heile Medbasletta, radt til Dibon, **10** og alle byarne åt Sihon, amoritarkongen, han som hadde kongssætet sitt i Hesbon, radt til skiftet med Ammons-sønerne, **11** og Gilead, og Gesuritarlandet og Ma'akatitarlandet og heile Hermonfjellet og heile Basan alt til Salka, **12** heile riket åt Og i Basan, han som hadde kongssætet sitt i Astarot og Edre'i; han var den siste av kjempefolket. Moses vann yver desse kongarne, og tok landet deira. **13** Men Israels-sønerne dreiv ikkje ut gesuritarne og ma'akatitarne; dei hev vorte buande millom Israels-folket alt til denne dag. **14** Det var berre Levi-ætti han

ikkje gav noko odelsland; offeretterne åt Herren, Israels Gud, skulde vera deira odel, soleis som han hadde lova deim. **15** Fyrst let Moses Rubens-sønerne og ættgreinerne deira få sin lut. **16** Dei fekk landet nordanfor Aroer innmed Arnon og byen i dalen, og heile høgsletta kring Medba, **17** Hesbon og alle byarne som til høyrdे og låg på høgsletta: Dibon og Bamot-Ba'al og Bet-Ba'al-Meon **18** og Jahsa og Kedemot og Mefa'at **19** og Kirjatajim og Sibma, og so Seret-Hassahar på berget i dalen **20** og Bet-Peor og Pisgaliderne og Bet-ha-Jesjimot - **21** alle byarne på høgsletta, og heile riket åt Sihon, amoritarkongen, som hadde kongssætet sitt i Hesbon. Det var han som Moses vann yver same gongen som han felte Midjans-hovdingarne, Evi og Rekem og Sur og Hur og Reba, som var jarlarne åt Sihon og hadde bustad der i landet; **22** og Bileam Beorsson, spåmannen, var og millom dei falne, deim som Israels-sønerne drap med sverdet. **23** Fylkesdeilet åt Rubens-borni fylgte Jordanåi; ho var skifte. Dette var det landet Rubens-sønerne og ættgreinerne deira fekk til odel og eiga med byar og bygder. **24** So let Moses Gads-ætti, Gads-sønerne og ættgreinerne deira, få sin lut. **25** Det dei fekk, var Jaser og alle byarne i Gilead og helvti av Ammonitarlandet alt til Aroer, som ligg midt for Rabba, **26** so landet deira rakk frå Hesbon til Ramat-Hammispe og Betonim og frå Mahanajim til Debirbygdi; **27** og i dalen fekk dei Bet-Haram og Bet-Nimra og Sukkot og Safon, det som var att av riket åt Sihon, kongen i Hesbon. Alt dette låg på austsida av Jordan, og fylkesdeilet fylgte Jordan heilt opp til sudenden av Kinneretsjøen. **28** Dette var det landet Gads-borni og ættgreinerne deira fekk til odel og eiga med byar og bygder. **29** Sidan gav Moses land åt halve Manasse-ætti, so dei og, den eine helvti av Manasse-sønerne og ættgreinene deira fekk sin lut. **30** Dei fekk landet burtanfor Mahanajim: heile Basan, heile riket åt Og, kongen i Basan, og alle tjeldbyarne åt Ja'ir i Basan, seksti byar, **31** og helvti av Gilead, og Astarot og Edre'i, kongebyarne åt Og i Basan. Alt dette fekk sønerne åt Makir, son åt Manasse, helvti av Makirs-borni og ættgreinerne deira. **32** Dette var den odelsjordi Moses luta ut, på Moabmoarne austanfor Jordanåi, som renn frammed Jeriko. **33** Men Levi-ætti gav han ikkje noko odelsland. Herren, Israels Gud, er deira odel, soleis som han hadde lova deim.

14 No skal me nemna dei bygderne som Israels-sønerne fekk til odel og eiga i Kana'ans-landet, og som Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson og hovdingarne yver Israels-ætterne luta ut åt deim, **2** og let deim draга strå um, soleis som Moses hadde sagt deim frå Herren. Det var halvtiande ætt som då fekk land; **3** for halvtridje ætt

hadde Moses gjeve land på hi sida Jordan, men levitarne hadde han ikkje gjeve noko odelsand millom deim. 4 Josefs-sønerne var two ætter, Manasse og Efraim; og levitarne fekk ingen lut i landet, anna enn nokre byar til å bu i, med bumark å feet og bølingarne deira. 5 Som Herren hadde sagt Moses fyre, so gjorde Israels-sønerne, og skifte landet. 6 Då gjekk Juda-sønerne fram for Josva i Gilgal, og Caleb Jefunneson av Kenaz-ætta sagde til honom: «Du veit kva Herren sagde med Moses, gudsmannen, um meg og deg, då me var i Kades-Barnea. 7 Eg var fyrti år gammal då Moses, Herrens tenar, sende meg ut frå Kades-Barnea til å njosna i landet, og då eg kom attende, sagde eg frå um alt, som eg best skyna det. 8 Felagerne mine, som hadde vore med meg, skræmde folket so dei vart modlause, men eg heldt meg trutt etter Herren, min Gud. 9 Og same dagen lyste Moses desse ordi: «Det landet du hev vore i, skal sant og visst høyra deg og borni dine til i all æva, for di du heldt deg so trutt etter Herren, min Gud.» 10 Og no ser du at Herren hev gjort som han lova! Han hev late meg liva fem og fyrti år sidan han tala desse ordi til Moses, all den tid som Israel ferdast i øydemarki, og no er eg fem år på femte tjuget. 11 Endå er eg likso sterk som eg var den dagen Moses sende meg ut, og likso før både til strid og til mitt daglege yrke. 12 So lat meg no få denne fjellbygdi, som Herren tala um den gongen; du høyrdé sjølv på det. Der bur anakitarne, og der er store byar med høge murar ikring. Men eg trur visst Herren vil vel vera med meg, so eg fær slege deim under meg, soleis som han hev sagt.» 13 Då gav Josva Caleb Jefunneson Hebron til odel og eiga, og ynskte lukka til. 14 Soleis var det Caleb Jefunneson av Kenaz-ætta fekk Hebron, og sidan hev den eigedomen fylgt ætta hans alt til denne dag, for di han heldt seg so trutt etter Herren, Israels Gud. 15 Hebron heitte fyrr Arbabyen, etter den største mannen millom anakitarne. Då var det ende på ufreden, og landet fekk ro.

15 Juda-sønerne og ættgreinerne deira fekk sin lut burtimot Edomlandet, sudmed Sinheidi, lengst sud. 2 Landskilet deira gjekk på sudsida ut frå enden av Saltsjøen, frå den viki som sting lengst i sud, 3 tøygde seg sud um Skorpionskardet, og tok so yver til Sin og uppetter sunnanfor Kades-Barnea; so gjekk skiftelina yver til Hesron og upp til Addar; der svinga ho burt til Karka, 4 tok so burtetter til Asmon, kom fram ved Egyptarlands-bekken, og enda utmed havet. «Dette», sagde Herren, «skal vera landskilet dykker i sud.» 5 I aust fylgde landskilet Saltsjøstrandi, alt til Jordanosen. På nordsida gjekk fylkesdeilet frå vatsbotnen, frå Jordanosen, 6 upp til Bet-Hogla og heldt so frametter nordanfor Bet-ha-Araba, upp til

Bohan-Rubensson-steinen. 7 So tok skiftelina frå Akordalen, til Debir; der svinga ho nordetter til den steinkrinsen, som ligg beint imot Adummimkleivi, sunnanfor dalen, og gjekk so yver til En-Semeskjelda og fram til En-Rogel. 8 Sidan tok ho upp til Hinnomssondalen, til sudsida av Jebusitaråsen, der Jerusalem ligg, og steig upp til toppen av det fjellet som er beint i vest for Hinnomssdalen, ved nordenden av Kjempesletta. 9 Frå den fjelltoppen stemnde skiftelina burtåt Me-Neftoahkjelda, heldt fram til byarne på Efronheidi, og tok so burtetter til Ba'ala, den byen som no heiter Kiryat-Jearim. 10 Frå Ba'ala svinga ho vestetter til Se'irfjellet, tok yver til nordhallet av Jearimfjellet, der Kesalon ligg, og gjekk so ned til Bet-Semes, og fram til Timna. 11 Sidan heldt skiftelina nordetter til Ekonåsen; der svinga ho burt til Sikron, tok so yver til Ba'alafjellet, kom fram ved Jabne'el, og enda utmed havet. 12 I vest var det Storhavet som var grensa. Dette var landskili åt Juda-sønerne og ættgreinerne deira, på alle sidor. 13 Caleb Jefunneson fekk sin lut millom Juda-sønerne, etter det som Herren hadde sagt med Josva. Det var den byen som heitte etter Arba, far åt Anak, og som me no kallar Hebron. 14 Caleb dreiv ut dei tri anakitarne som budde der, Sesai og Ahiman og Talmai, borni åt Anak. 15 Sidan for Caleb mot Debir-buarne; Debir heitte fyrr Kiryat-Sefer. 16 Då lova han ut at den som kunde taka Kiryat-Sefer, skulde få Aksa, dotter hans. 17 Otniel, son åt Kenaz, bror åt Caleb, tok byen, og Caleb gav honom Aksa. 18 Då so ho skulde flytja heim til honom, eggja ho honom til å beda far hennar um ein jordveg, og sjølv hoppa ho ned av asnet. «Kva er det du vil?» spurde Caleb. 19 «Gjev med ei velfargåval!» svara ho. «Du hev gift meg burt til dette turre Sudlandet; gjev meg no vatskjeldor!» So gav han henne Øvregullot og Nedregullot. 20 No skal me nemna dei eigedomarne som Juda-ætta og greinerne hennar fekk: 21 Byarne i Sudlandet, ytst i Judafylket, burtimot Edomskiftet, det var Kabse'el og Eder og Jagur 22 og Kina og Dimona og Adada 23 og Kedes og Hasor og Jitnan, 24 Zif og Telem og Bealot 25 og Hasor-Hadatta og Kerijot-Hesron, som no heiter Hasor, 26 Amam og Sema og Molada 27 og Hasur-Gadda og Hesmon og Bet-Pelet 28 og Hasar-Sual og Be'erseba og Bizjotja, 29 Ba'ala og Ijjim og Esem 30 og Eltolad og Kesil og Horma 31 og Siklag og Madmannen og Sansanna 32 og Lebaot og Silhim og Ajin og Rimmon, i alt ni og tjuge byar, med grenderne som låg ikring. 33 I låglandet: Estaol og Sora og Asna 34 og Zanoah og En-Gannim, Tappuah og Enam, 35 Jarmut og Adullam, Soko og Azeka 36 og Sa'arajim og Aditajim og Gedera med Gederotajim, fjortan byar, med grenderne ikring, 37 Senan og Hadasa og Migdal-Gad 38 og Dilan

og Mispe og Jokte'el, 39 Lakis og Boskat og Eglon 40 og Kabbon og Lahmas og Kitlis 41 og Gederot, Bet-Dagon og Na'ama og Makkeda, sekstan byar med genderne ikring, 42 Libna og Eter og Asan 43 og Jiftah og Asna og Nesib 44 og Ke'ilā og Aksib og Maresa, ni byar med genderne ikring, 45 Ekron med bygder og gender, 46 og alt som låg millom Ekron og havet på Asdodsida, med genderne som høyrd til, 47 Asdod med bygder og gender, Gaza med bygder og gender, radt burt til Egyptarlands-bekken og ut til Storhavet; det var grensa der. 48 I fjellbygderne: Samir og Jattir og Soko 49 og Danna og Kirjat-Sanna, som no heiter Debir, 50 og Anab og Estemo og Anim 51 og Gosen og Holon og Gilo, elleve byar, med genderne ikring, 52 Arab og Duma og Esan 53 og Janim og Bet-Tappuah og Afeka 54 og Humta og Kirjat-Arba, som no heiter Hebron, og Sior, ni byar med genderne ikring, 55 Maon, Karmel og Zif og Juta 56 og Jizre'el og Jokdeam og Zanoah, 57 Kajin, Gibeas og Timna, ti byar med genderne ikring, 58 Halhul, Bet-Sur og Gedor 59 og Ma'arat og Bet-Anot og Eltekon, seks byar med genderne ikring, 60 Kirjat-Ba'al, som sidan vart kalla Kirjat-Jearim, og Rabba, two byar med genderne ikring. 61 I øyemarki: Bet-ha-Araba, Middin og Sekaka 62 og Nibsan og Ir-Hammelah og En-Gedi, seks byar med genderne ikring. 63 Men Juda-sønerne vann ikkje driva ut jebusitarne, som budde i Jerusalem; dei hev vorte buande i hop med Juda-sønerne i Jerusalem alt til denne dag.

16 Den landsluten som fall på Josefs-sønerne, tok til aust med Jordanåi, der ho renn frammed Jeriko, og gjekk um Jerikokjelda gjennom øyemarki som stig frå Jeriko uppyver fjellet til Betel. 2 Frå Betel heldt bytestrenge fram til Luz, og gjekk so burtyver til Arkiteigni, til Atarot; 3 der tok han vestetter ned til Jafletiteigni, heldt fram til Nedre Bet-Horoneigni og Gezer, og enda utmed havet. 4 Dette var det landet som Josefs-borni, Manasse og Efraim, fekk til odel og eiga. 5 Landet åt Efraims-sønerne og ættgreinerne deira låg soleis til: Fylkesdeilet gjekk på austkanten frammed Atrot-Addar, tok burtetter til Øvre Bet-Horon, 6 og enda utmed havet. På nordsida gjekk fylkesdeilet frammed Mikmetat og vende seg austetter til Ta'anat-Silo; sidan heldt bytestrenge fram i aust til Janoah, 7 og tok frå Janoah ned til Atarot og Na'ara, snart innåt Jeriko, og gjekk ut i Jordan. 8 Frå Tappuah gjekk fylkesdeilet vestetter til Kanabekken, og enda utmed havet. Dette var odelseiga åt Efraims-sønerne og ættgreinerne deira, 9 og attåt det dei byarne som vart utskilde åt Efraims-sønerne i Manassefylket, både byarne og genderne som låg ikring. 10 Men Efraims-sønerne dreiv

ikkje ut dei kananitarne som budde i Gezer; Kananitarne vart buande i Efraimsfylket, som dei gjer den dag i dag, men laut gjera trælearbeid.

17 So fekk Manasse-ætti sin lut; for Manasse var eldste son åt Josef. Makir, eldste son åt Manasse og far åt Gilead, var ein gjæv stridsmann; difor fekk han Gilead og Basanlandet. 2 Dei andre Manasse-sønerne fekk og land, kvar ættgrein for seg: borni åt Abiezzer og sønerne åt Helek og borni åt Asriel og sønerne åt Sekem og sønerne åt Hefer og sønerne åt Semida; det var borni åt Manasse, son åt Josef, og ættgreinerne deira på mannssida. 3 Men Selofhad, son åt Hefer, som var son åt Gilead og soneson åt Makir, son åt Manasse, hadde ingi søner, berre døtter; og døtterne heitte Mahla og Noa og Hogla og Milka og Tirsa. 4 Dei gjekk fram for Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson og hovdingarne, og tala so: «Herren sagde til Moses at han skulde gjeva oss odelsjord tilliks med frendarne våre.» So fekk dei odelsjord tilliks med farbrørne sine, soleis som Herren hadde sagt. 5 Det var ti partar som fall på Manasse, umfram Gilead- og Basanlandet austanfor Jordan; 6 for døtterne åt Manasse fekk odel tilliks med sønerne hans. Men Gilealandet hadde dei andre Manasse-ætterne fenge. 7 Fylkesdeilet åt Manasse gjekk frå Aser til Mikmetat, som ligg midt for Sikem; so tok bytestrenge til høgre til En-Tappuahgenderne. 8 Manasse fekk Tappuahbygdi; men Efraims-sønerne fekk byen; han låg tett innåt Manasseskiftet. 9 So gjekk fylkesdeilet ned til Kanabekken, på sudsida av bekken; men byarne der høyrd Efraim til, endå dei låg millom Manassebyarne. Sidan gjekk fylkesdeilet åt Manasse på nordsida av bekken, til det enda utmed havet; 10 Efraim fekk det som var sunnanfor, og Manasse det som var nordanfor. So var havet grensa, og sidan skifte dei med Aser i nord og med Issakar i aust. 11 I Issakarsfylket og i Asersfylket fekk Manasse Bet-Sean med bygderne ikring, og Jibleam med bygderne ikring, og Dor med gender og bygder, og En-Dor med gender og bygder, og Ta'anak med gender og bygder, og Megiddo med gender og bygder, alt som låg under dei tri høgderne. 12 Men Manasse-sønerne vann ikkje taka desse byarne, og kananitarne fekk tak til å halda seg der i landet. 13 Då Israels-sønerne vart sterkare, nøydde dei kananitarne til å træla for seg, men dreiv deim ut gjorde dei ikkje. 14 Josefs-sønerne kom til Josva og sagde: «Kvi hev du gjeve oss berre ein lut til odel og eiga? Me er då eit mannsterkt folk, etter di Herren til dessa hev velsigna oss.» 15 «Er de so fjolmente, » sagde Josva, «so gakk upp i skogen, og ryd dykk jord der i Perizit- og Refaitlandet, sidan

Efraimsheidi er for trøng for dykk.» 16 «Heidi rekk ikkje til for oss, » svara Josef-sønerne, «og alle kananitarne som bur i dalbygderne, hev jarnvogner, både dei i Bet-Sean og grenderne der ikring, og dei på Jizre'elsletta.» 17 Då sagde Josva til Josefs-ætta, Efraim og Manasse: «Mykje folk hev du, og sterk er du! Du skal få meir enn ein lut. 18 Men det er ei fjellbygd du fær; det er skog der, og den lyt du hogga, og landet skal vera ditt til ytste endarne; for kananitarne skal du驱ra ut, endå dei hev jarnvogner, og endå dei er sterke.»

18 So kom heile Israels-lyden saman i Silo, og der sette dei upp møtetjeldet; for no var landet vunne, og låg ope for deim. 2 Men endå var det att sju av Israels-ætterne som ikkje hadde skift odelsjordi si. 3 Då sagde Josva til Israels-sønerne: Kor lenge vil de drygja fyrr de kjem og eignar til dykk det landet som Herren, dykkar fedregud, hev gjeve dykk? 4 Kom med tri mann av kvar ætt, som eg kann senda i veg, so skal dei stella seg til, og fara kring i landet og skriva upp alt det dei ser, so me kann vita kor mykje der er å skifta; sidan skal dei koma attende til meg. 5 So skal de byta landet i sju luter og skifta deim millom dykk! Juda-sønerne skal versta verande i det landet dei hev fenge der sud, og Josefs-ætterne i sitt land her nord; 6 men de skal skriva upp alt som er i landet, i sju bolkar, og koma hit til meg med uppskrifti, so skal eg draga strå for dykk her, framfor Herrens, vår Guds, åsyn. 7 For levitarne fær ingen lut millom dykk; Herrens prestedøme skal vera deira arvlut. Og Gad og Ruben og den eine helvti av Manasse-ætta hev fenge sitt land austanfor Jordan, det landet som Moses, Herrens tenar, gav deim. 8 So gjorde mennene seg Reiduge til å fara, og då dei tok ut, sagde Josva med deim at dei skulde skriva upp alt dei såg i landet. «Tak i vegen, » sagde han, «og far kring i landet, og skriv upp alt, og kom attende til meg, so skal eg draga strå for dykk framfor Herrens åsyn her i Silo.» 9 Dermed tok mennene av stad og for kring i landet, og skreiv upp bygd for bygd i ei bok, i sju bolkar. So kom dei attende til Josva, til Silo-lægret, 10 og Josva drog strå for deim, framfor Herrens åsyn; der, i Silo, skifte han landet millom Israels-ætterne, etter som dei hadde folk til. 11 Den fyrste luten fall på Benjamins-sønerne og ættgreinerne deira; det landet dei fekk, kom til å liggja millom Juda-sønerne og Josefs-sønerne. 12 Fylkesdeilet gjekk på nordsida upp frå Jordan og nordum Jerikoåsen og stemnde so vestetter upp på fjellet og fram til Bet-Avenheidi. 13 Derifrå tok det burtyver til Luz, sunnanfor Luzåsen, der Betel ligg, og gjekk so ned til Atrot-Addar, og upp på det fjellet som ligg sunnanfor Nedre Bet-Horon. 14 So gjorde skiftelina ein sving, og vende seg, på vestsida, sudder fra det fjellet som ligg

beint sunnanfor Bet-Horon, til ho enda innmed Kirjat-Ba'al, ein by som høyrdie Juda-sønerne til; no heiter han Kirjat-Jearim. Dette var vestsida. 15 På sudsida gjekk fylkesdeilet frå enden av Kirjat-Jearim - der var det skiftelina tok til i vest - og fram til Me-Neftoahkjelda. 16 So gjekk skiftelina ned til foten av fjellet som ligg austanfor Hinnomssonsdalen, nordanfor Kjempesletta, tok so ned Hinnomsdalen til sudsida av Jebusitaråsen og ned til En-Rogel. 17 Sidan svinga ho mot nord og gjekk fram til En-Semes og til dei steinkinsarne som ligg midt for Adummimkleivi, og tok so ned til Bohan-Rubensson-steinen. 18 Der tok ho yver til den åsøn som ligg rett i nord for Araba, og so ned til Araba. 19 Sidan heldt ho fram til nordsida av Bet-Hoglaåsen, og enda i den nordste viki av Saltsjøen, attmed Jordanosen. Dette var fylkesdeilet i sud. 20 På austsida var det Jordan som var deile. Dette var odelsjordi åt Benjamins-sønerne og ættgreinerne deira, med fylkesdeilderne rundt ikring. 21 Byarne som Benjamins-ætta og greinerne hennar var: Jeriko og Bet-Hogla og Emek-Kesis 22 og Bet-ha-Araba og Semarajim og Betel 23 og Avvim og Happara og Ofra 24 og Kefar-ha-Ammoni og Ofni og Geba, tolv byar med grenderne ikring; 25 Gibeon og Rama og Be'erot 26 og Mispe og Kefira og Hammosa 27 og Rekem og Jirpe'el og Tarala 28 og Sela, Elef og Jebus, som no heiter Jerusalem, og Gibat og Kirjat, fjortan byar, med grenderne ikring. Dette var landet åt Benjamins-sønerne og ættgreinerne deira.

19 Den andre luten fall på Simeon, på Simeons-sønerne og ættgreinerne deira. Det landet dei fekk, låg midt i Judafylket. 2 Til Simeonsfylket høyrdie Be'erseba og Seba og Molada 3 og Hasar-Sual og Bala og Esem 4 og Eltolad og Betul og Horma 5 og Siklag og Bet-Hammarkabot og Hasar-Susa 6 og Bet-Leabot og Saruhen - trettan byar med grenderne som høyrdie til; 7 Ajin, Rimmon og Eter og Asan, fire byar, med grenderne som høyrdie til, 8 og alle bygderne som låg ikring desse byarne, alt til Ba'alat-Be'er, eller Rama, i Sudlandet. Dette var odelsjordi åt Simeons-ætta og greinerne hennar. 9 Dei fekk odelseiga si i det landet som var mælt ut til Juda-sønerne. Den luten som fall på Juda-sønerne, vart for stor åt deim; difor var det at Simeons-sønerne fekk landet sitt midt i deira land. 10 Den tridje luten fall på Sebulons-sønerne og ættgreinerne deira. Det landet dei fekk, rakk til Sarid. 11 Fylkesdeilet gjekk i vest upp til Marala, gjekk frammed Dabbeset og nådde den bekken som renn austanfor Jokneam. 12 I aust, der soli kjem upp, vende det seg frå Sarid burt imot Kislots-Taborbygdi, heldt fram til Daberat og gjekk upp til Jafia. 13 Derifrå tok det,

på solsida, austsida, yver til Gat-Hefer og Et-Kasin, heldt fram til Rimmon og svinga burt til Nea. 14 So vende deilet seg nordetter til Hannaton og enda i Jiftaheldalen. 15 I Sebulonsfylket låg og Kattat og Nahalal og Simron og Jidala og Betlehem; i alt var der tolv byar med grender ikring. 16 Dette var det landet Sebulons-søerne og ættgreinerne deira fekk til odel og eiga med byar og bygdar. 17 Issakar var det som fekk den fjorde luten, Issakars-søerne og ættgreinerne deira. 18 I landet deira låg Jisre'ela og Kesullo og Sunem 19 og Hafarajim og Sion og Anaharat 20 og Rabbit og Kisjon og Ebes 21 og Remet og En-Gannim og En-Hadda og Bet-Passes. 22 Fylkesdeilet snart innåt Tabor og Sahasuma og Bet-Semes, og enda i Jordan. I alt var der sekstan byar med grender ikring. 23 Dette var det landet som Issakars-ætti og greinerne hennar fekk til odel og eiga, med byar og bygder. 24 Den femte luten fall på Assers-ætti og greinerne hennar. 25 I deira land låg Helkat og Hali og Beten og Aksaf 26 og Allammelek og Amad og Misal. Fylkesdeilet nådde i vest til Karmel og Libnatå; 27 i aust tok det leidi til Bet-Dagon og gjekk so nordetter frammed Sebulonsfylket og Jiftaheldalen til Bet-ha-Emek og Ne'iel; siden heldt det fram på vinstre hand til Kabul. 28 og Ebron og Rehob og Hammon og Kana, alt burt til Stor-Sidon. 29 So vende deilet seg mot Rama, og heldt fram til Tyrusborgi; der ifrå tok det leidi til Hos, og gjekk ut i havet ikkje langt frå Akzib. 30 Umma og Afek og Rehob låg og i dette fylket. I alt var der two og tjuge byar med grender ikring. 31 Dette var det landet som Assers-ætti og greinerne hennar fekk til odel og eiga, med byar og bygder. 32 På Naftali-søerne fall den sette luten, på Naftali-søerne og ættgreinerne deira. 33 Fylkesdeilet deira gjekk frå Helef, frå Besa'annim-eiki, um Adami-Hannekeb og Jabne'el, heldt fram til Lakkum, og gjekk ut i Jordan. 34 So vende deilet seg vestetter til Aznot-Tabor, og heldt fram til Hukkok. I sud skifte dei med Sebulon, og i vest med Asser; i aust fylgte skiftelina Jordan. 35 Av faste byar var der: Siddim, Ser og Hammat, Rakket og Kinneret 36 og Adama og Rama og Hasor 37 og Kedes og Edre'i og En-Hasor 38 og Jiron og Migdal-El, Horem og Bet-Anat og Bet-Semes. I alt var der nittan byar med grender ikring. 39 Dette var det landet Naftali-ætti og greinerne hennar fekk til odel og eiga med byar og bygder. 40 På Dans-ætti og greinerne hennar fall den sjuande luten. 41 I deira fylkesland låg Sora og Estaol og Ir-Semes 42 og Sa'alabbin og Ajjalon og Jitla 43 og Elon og Timnata og Ekon 44 og Elteke og Gibbeton og Ba'alat 45 og Jehud og Bene-Berak og Gat-Rimmon 46 og Me-Hajarkon og Rakkon og bygderne burtmed Joppe. 47 Men Danseiga rakk vidare enn so: Dans-søerne for nordetter, og tok på

Lesem-buarne; dei vann landet deira, og øydde det med odd og egg; sidan lagde dei det under seg og vart buande der; og i staden for Lesem kalla dei bygdi Dan etter ættefaren sin. 48 Dette var det landet Dans-ætti og greinerne hennar fekk til odel og eiga med byar og bygder. 49 Då Israels-søerne vel hadde skift ut heile Kana'ans-landet, so vidt som det var, let dei Josva Nunsson få ei odelseiga millom seg; 50 dei gav honom, etter Herrrens bod, den byen han bad um, Timnat-Serah på Efraimsfjellet; og han bygde upp byen, og busette seg der. 51 Dette var dei odelseigorne som Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson og hovdingarne yver Israels ætter og ættgreiner luta ut i Silo, for Herrens åsyn i møtetjelddøri. Dermed var dei ferdige med å skifta ut landet.

20 Og Herren tala til Josva og sagde: 2 «Seg til Israels-søerne at dei skal lata upp dei fredstaderne som eg hadde Moses til å tala til dykk um, 3 so den som av vanvare og uviljande hev drepe eit menneskje, kann få røma dit, og desse byarne soleis kann vera dykk til ei trygg mot blodhemnaren. 4 Dråpsmannen skal røma til ein av deim; han skal stiga fram i byporten og tala si sak for styremennene i byen, og dei skal taka vel imot honom og gjeva honom ein bustad hjå seg. 5 Når so blodhemnaren kjem etter, skal dei ikkje lata honom få tak i dråpsmannen, so sant det er uviljande han hev drepe ein mann, og han ikkje bar hat til honom frå fyrr. 6 Han skal bu der i byen til han hev stade fram for lyden og fenge sin dom, og so til den øvstepresten som då liver, er avlidien; då kann dråpsmannen fara heim att til sin eigen by og til huset sitt, til den byen han laut røma ifrå.» 7 Då vigde dei desse byarne til fredstader: Kedes i Galilæa på Naftalifjellet og Sikem på Efraimsfjellet og Kirjat-Arba, som no heiter Hebron, på Judafjellet. 8 Og austanfor Jordan, som renn frammed Jeriko, let dei upp desse: i Rubensfylket: Beser i øydemarki, på høgsletta; i Gadsfylket: Ramot i Gilead; i Manassefylket: Golan i Basan. 9 Dette var dei byarne som vart kåra til fredstader å alle Israels-søerne og å dei framande som heldt til hjå deim, so den som av vanvare drep eit menneskje, kunde røma dit og ikkje skulde døy for hemnarhand, fyrr han hev stade til doms for lyden.

21 Medan dei var i Silo i Kana'ans-landet, gjekk ættefederne åt levitarne gjekk fram for Eleazar, øvstepresten, og Josva Nunsson og ættefederne åt Israels-søerne, 2 og tala soleis til deim: «Moses kom med det bodet frå Herren at me skulde få byar til å bu i, med bumark ikring åt feet vårt.» 3 Og Israels-søerne gjorde som Herren

hadde sagt, og gav levitarne av sitt eige land dei byarne me snart skal nemna, med bumarki som låg ikring. 4 Då dei no drog strå, fall den første luten på Kahats-sønerne; dei levitarne som var ætta frå Aron, øvstestresten, fekk trettan byar hjå Juda-ætti og Simeons-ætti og Benjamins-ætti, 5 og dei andre Kahats-sønerne fekk for sin lut ti byar hjå Efraims ættgreiner og Dans-ætti og den eine helvti av Manasse-ætti. 6 Gersons-sønerne fekk for sin lut trettan byar hjå Issakars ættgreiner og Assers-ætti og Naftali-ætti og den helvti av Manasse-ætti som var i Basan. 7 Merari-borni og ættgreinerne deira fekk tolv byar hjå Rubens-ætti og Gads-ætti og Sebulons-ætti. 8 Desse byarne, med bumarki som høyrd til, gav Israels-sønerne åt levitarne, soleis som Moses hadde sagt dei frå Herren, og let dei draga strå um deim. 9 I Judafylket og Simeonsfylket gav dei frå seg dei byarne som me no skal nemna ein for ein: 10 det var Arons-sønerne av Levi-ætti, Kahat-greini, som fekk dei; for deim fall den første luten på. 11 Dei gav deim den byen på Judafjellet som heitte etter Arba, ættefarene åt anakitarne, og som me no kallar Hebron, med bumarki som låg rundt ikring; 12 men åkerlandet og gardarne som høyrd til byen, gav dei Kaleb Jefunneson til odel og eiga. 13 Dei som var ætta frå Aron, øvstestresten, fekk i desse two fylki både Hebron, som var fristad for dråpsmenner, og Libna 14 og Jattir og Estemoa 15 og Holon og Debir 16 og Ajin og Jutta og Bet-Semes, ni byar, med bumarki som høyrd til, 17 og i Benjaminsfylket Gibeon og Geba 18 og Anatot og Almon, fire byar, med bumarki som høyrd til. 19 Soleis fekk Arons-sønerne, prestarne, i alt trettan byar med bumark attåt. 20 No skal me nemna dei byarne som fall på dei andre Kahats-sønerne, dei levitiske Kahats-ætterne: Dei fekk i Efraimsfylket 21 Sikem, som var fristad for dråpsmenner, på Efraimsfjellet, og Gezer 22 og Kibsajim og Bet-Horon, fire byar, med bumarki som høyrd til, 23 og i Dansfylket Elteke og Gibbeton 24 og Ajalon og Gat-Rimmon, fire byar, med bumarki som høyrd til, 25 og i det eine halve Manassefylket Ta'anak og Gat-Rimmon, two byar, med bumarki som høyrd til. 26 Det var i alt ti byar med bumark attåt som dei hine greinerne av Kahats-ætti fekk. 27 Levitarne av Gersons-greini fekk i det andre halve Manassefylket Golan i Basan, ein av fristaderne for dråpsmenner, og Be'estera, two byar, med bumarki som høyrd til, 28 og i Issakarsfylket Kisjon og Daberat, 29 Jarmut og En-Gannim, fire byar, med bumarki som høyrd til, 30 og i Assersfylket Misal og Abdon 31 og Helkat og Rehob, fire byar, med bumarki som høyrd til, 32 og i Naftalifyklet Kedes i Galilæa, ein av fristaderne for dråpsmenner, og Hammot-Dor og Kartan, tri byar, med bumarki som høyrd til. 33

Soleis fekk gersonitarne og ættgreinerne deira i alt trettan byar med bumark attåt. 34 Dei som var att av levitarne, Merari-sønerne og ættgreinerne deira, fekk i Sebulonsfylket Jokneam og Karta 35 og Dimna og Nahalal, fire byar, med bumarki som høyrd til, 36 og i Rubensfylket Beser og Jahsa, 37 Kedemot og Mefa'at, fire byar, med bumarki som høyrd til, 38 og i Gadsfylket Ramot i Gilead, ein av fristaderne for dråpsmenner, og Mahanajim 39 og Hesbon og Jaser, fire byar, med bumarki som høyrd til. 40 Det var i alt tolv byar som fall på dei siste Levi-ætterne, Merari-sønerne og ættgreinerne deira. 41 Alt i alt fekk levitarne i odelslandet åt Israels-sønerne åtte og fyrti byar, med bumark attåt. 42 Desse byarne hadde kvar si bumark ikring seg; so var det med deim alle. 43 Soleis gav Herren Israel heile det landet som han hadde lova at han vilde gjeva federne deira, og dei eigna det til seg og vart buande der. 44 Og Herren let deim hava fred på alle leder, heiltupp soleis som han hadde lova federne deira. Ingen av alle uvenerne deira kunde standa seg imot deim; Herren gav alle fiendar i deira hender. 45 Ikke eit einaste av alle dei gode ordi Herren hadde tala til Israels hus, vart um inkje; alt saman gjekk fram.

22 Då kalla Josva til seg rubenitarne og gaditarne og helvti av Manasse-ætti 2 og sagde til deim: «De hev gjort alt det Moses, Herrens tenar, sagde med dykk, og meg hev de og lydt i alt eg hev sagt. 3 I heile denne lange tidi hev de ikkje vike frå brørne dykkar; de hev halde dykk trutt etter det som Herren, dykkar Gud, sagde fyre. 4 Og no hev Herren, dykkar Gud, late brørne dykkar koma til ro, som han hadde lova deim; far no de heim att til tjeldbuderne dykkar, åt dykkar eige land, det som Moses, Herrens tenar, gav dykk på hi sida Jordan. 5 Men kom vel i hug å leva etter dei bodi og den lovi som Moses, Herrens tenar, lærde dykk, at de skal elska Herren, dykkar Gud, og all tid ganga på hans vegar, og halda bodi hans, og vera trugne imot honom, og tena honom av heile dykkar hjarta og all dykkar hug!» 6 So lyste Josva velsigning yver deim, og bad deim vel liva, og dei for heim att. 7 Den eine helvti av Manasse-ætti hadde fenge land i Basan av Moses, og den andre helvti hadde Josva gjeve land vestanfor Jordan, saman med brørne deira. Som no Josva gav deim heimlov og velsigna deim, 8 sagde han og til deim: «No fer de heim att med mange eignaluter og ovmykle bufe, med sylv og gull og kopar og jarn og ov mange klæde. Byt no med brørne dykkar det herfanget de hev teke frå fienden!» 9 So tok dei då på heimvegen, Rubens-sønerne og Gads-sønerne og helvti av Manasse-ætti; dei skildest med dei andre Israels-sønerne og for frå

Silo i Kana'ans-landet attende til Gilead, sitt eige land, der dei hadde fenge seg bustad, soleis som Moses hadde lova deim frå Herren. **10** Men då dei kom til dei steinkrinsarne som er attmed Jordan, i Kana'ans-landet, sette dei upp eit altar der, attmed Jordan, eit stort og sjålegt altar. **11** Då fekk Israels-sønerne høyrja at folk sagde: «Sjå, Rubens-sønerne og Gads-sønerne og helvti av Manasse-ætta hev sett upp eit altar burtmed Jordankrinsarne, fremst i Kana'ans-landet, på den sida som hører til Israels-sønerne; » **12** og då Israels-sønerne høyrdet det, samla heile lyden seg i Silo, og vilde fara imot deim med ufred. **13** Men først sende dei Pinehas, son åt Eleazar, øvstepresten, til Gileadlandet, **14** og saman med honom ti fyrstar, som var or kvar sitt fylke i Israel og hovdinger yver kvar si grein av Israels-ætterne. **15** Då so dei kom til Gileadlandet og fann Rubens-sønerne og Gads-sønerne og helvti av Manasse-ætta, tala dei soleis til deim: **16** «So segjer heile Herrens lyd: «Kva er dette for svik de no hev gjort mot Israels Gud, med di de no hev vendt dykk burt ifrå Herren og bygt dykk eit altar? Kvifor hev de no sett dykk upp imot Herren? **17** Var det ikkje nok med det brotet me gjorde då me heldt oss til Peor, so ulukka kom yver Herrens lyd? Det brotet hev me endå ikkje reinsa oss frå, **18** og so vender de dykk no burt frå Herren! Men set de dykk i dag upp imot Herren, so fær heile Israel i morgon kjenna hans vreide. **19** Eller tykkjer de det er ureint det landet de hev fenge til eigedom, so kom berre yver til Herrens eige land, der som Herrens hus stend, og få dykk ein bustad millom oss, men set dykk ikkje upp imot Herren, og set dykk ikkje upp imot oss, med di de byggjer dykk eit altar umfram altaret åt Herren, vår Gud! **20** For ikkje Akan Zerahsson og med svik då han tok av det som var vigt! Då råma vreiden heile Israels-lyden, og han var ikkje den einaste som laut døy for det brotet han hadde gjort.»» **21** Då tok Rubens-sønerne og Gads-sønerne og halve Manasse-ætta til ords og tala so til hovdingarne yver Israels-ætterne: **22** «Herren, den allvelduge Gud, veit det, ja Herren, den allvelduge Gud, han veit det, og Israel skal vita det, at det ikkje var i tråss og utruskap mot Herren **23** me bygde oss eit altar, og ikkje på den måten at me vilde venda oss burt frå Herren; var det det, so gjev du ikkje vilde hjelpa oss i dag! Ikkje heller var altaret bygt til å ofra brennoffer eller grjonoffer eller bera fram takkoffer på; var det so, då hemne Herren sjølv seg på oss! **24** Men det var ein ting me var rædde, difor gjorde me dette: me tenkte borni dykkar ein gong kunde koma til å segja til våre born: «Kva hev de å gjera med Herren, Israels Gud? **25** Hev'kje Herren sett eit skilmerke, Jordan, millom oss og dykk, de Rubens-søner og Gads-søner! De eig ikkje

med i Herren.» Soleis kunde borni dykkar få våre born til å halda upp med å ottast Herren. **26** So kom me på at me vilde byggja dette altaret, ikkje til brennoffer eller slagtoffer, **27** men det skulde vera eit vitne millom oss og dykk og millom dei ætterne som kjem etter oss, at me vil tena Herren for hans åsyn med brennoffer og slagtoffer og takkoffer våre, so ikkje borni dykkar ein gong skal segja til våre born: «De eig ikkje med i Herren!» **28** Skulde dei nokosinne segja sovore med oss eller etterkomarne våre, tenkte me, so vil me svara: «Sjå på det likjendet av Herrens altar som federne våre hev gjort, ikkje til å ofra brennoffer eller slagtoffer på, men til eit vitne millom oss og dykk!» **29** Aldri kunde det sviva oss i hugen at me no vilde setja oss upp imot Herren og venda oss burt ifrå honom og byggja noko altar til brennoffer eller grjonoffer eller slagtoffer umfram det altaret som stend framfor huset åt Herren, vår Gud.» **30** Då Pinehas, presten, og styremennene for lyden, og hovdingarne yver Israels-ætterne, som var med honom, høyrdet kva Rubens-sønerne og Gads-sønerne og Manasse-sønerne sagde, lika dei det vel; **31** og Pinehas, son åt Eleazar, øvstepresten, sagde til Rubens-sønerne og Gads-sønerne og Manasse-sønerne: «No kann me skyna at Herren er midt imillom oss, sidan de ikkje hev gjort dette sviket imot honom; dermed hev de berga Israels-sønerne or Herrens vald.» **32** So skildest Pinehas Eleazarsson og hovdingarne med Rubens-sønerne og Gads-sønerne, og for frå Gileadlandet heim att til Kana'ans-landet, til Israels-sønerne, og sagde frå kva svar dei hadde fenge. **33** Og Israels-sønerne tykte godt um svaret; dei takka Gud og tenkte ikkje lenger på å taka ut i strid mot Rubens-sønerne og Gads-sønerne og øyda landet dei budde i. **34** Men Rubens-sønerne og Gads-sønerne kalla det altaret Vitne: «Eit vitne», sagde dei, «skal det vere imillom at Herren er den sanne Gud.»

23 Då lang tid var lidi, og Herren hadde late Israel få fred for alle fiendar rundt ikring, og Josva var gamall vorten og ut i åri komen, **2** då kalla Josva i hop heile Israel, styremennene og hovdingarne og domarane og formennene deira, og sagde med deim: No er eg gamall og langt fram i åri; **3** og de hev sjølve set alt det Herren hev gjort med alle dei folki som laut røma for dykk; for det var Herren, dykkar Gud, som stridde for dykk. **4** Dei veit eg hev luta ut åt dykk, ætt for ætt, dei riki som endå er att, og like eins alle deim eg hev lagt i øyde, frå Jordan og til Storhavet der soli gjeng ned. **5** Herren, dykkar Gud, skal sjølv støyta desse folki ut og driva deim burt for dykk, og de skal få eigna til dykk landet deira, soleis som Herren, dykkar Gud, hev lova dykk. **6** So ver no urikkeleg støde til å halda og gjera alt det

som er skrive i lovboki åt Moses! Vik aldri av ifrå det, korkje til høgre eller vinstre! 7 Gjev dykk ikkje i lag med desse folki, deim som er att hjå dykk! Tak ikkje namnet åt gudarne deira på tunga, sver ikkje ved deim, ten deim ikkje, og bed ikkje til deim, 8 men haldt fast ved Herren dykkar Gud, soleis som de hev gjort til denne dag! 9 Difor dreiv Herren ut for dykk store og sterke folkeslag, og ingen hev til dessa vore god til å standa seg mot dykk. 10 Ein einaste av dykk kunde jaga tusund; for det var Herren, dykkar Gud, som stridde for dykk, soleis som han hadde lova. 11 So agta no vel på dykk sjølve, so sant de hev livet kjært, og elska Herren, dykkar Gud! 12 For fell de ifrå, og held lag med dei folki som endå er att hjå dykk, og de gifter born i hop og blandar dykk med kvarandre, 13 so skal de vita for visst at Herren, dykkar Gud, aldri vil driva desse folki ut for dykk; men dei skal verta til ei snara og ei fella for dykk, til ei svipa yver ryggen og tornar i augo dykkar, til dess de vert utrudde or dette gilde landet som Herren, dykkar Gud, hev gjeve dykk. 14 No fer eg snart den vegen alt her på jordi lyt fara. Kom då i hug, og lat det aldri ganga dykk or minne, at ikkje eit einaste av alle dei gode ordi som Herren, dykkar Gud, hev lyst yver dykk, hev vorte um inkje; alt hev gjenge fram; aldri eit ord hev vorte um inkje. 15 Men liksom det hev gjenge etter alle dei gode ordi som Herren, dykkar Gud, hev tala til dykk, soleis skal Herren lata alt det vonde han hev truga med koma yver dykk, til han hev rudit dykk ut or dette gilde landet som han hev gjeve dykk. 16 Bryt de sambandet med Herren, dykkar Gud, det som han hev sagt at det skal halda, og gjeng de av og tener andre gudar og bed til deim, då skal Herrens harm loga imot dykk, og de skal vonom snøggare verta utrudde or det gilde landet han hev gjeve dykk.

24 So samla Josva alle Israels-ætterne i Sikem, og kalla til seg styresmennene i Israel og hovdingarne og domarane og formennene deira, og dei steig fram for Guds åsyn. 2 Då tala Josva soleis til heile lyden: «So seger Herren, Israels Gud: «På hi sida Storelvi budde i gamle dagar federne dykkar, millom deim Tarah, far åt Abraham og Nahor, og dei tente framande gudar. 3 Og eg henta Abraham, ættefaren dykkar, frå hi sida åt elvi og førde honom ikring i heile Kana'ans-landet; og eg auka ætti hans, og gav honom Isak. 4 Og Isak gav eg Jakob og Esau: Esau let eg få Se'irfjellet til eigedom, men Jakob og sønerne hans for ned til Egyptarland. 5 Sidan sende eg Moses og Aron, og heimsøkte egyptarane med dei plågorne de veit, og so førde eg dykk ut. 6 Då eg no førde federne dykkar ut or Egyptarland, kom de til sjøen; men egyptarane sette etter deim til Sevhavet med vogner og hestfolk. 7 Då ropa dei

til Herren, og han sende eit tett myrker millom dykk og egyptarane, og let havet siå i hop yver deim og grava deim ned. Med eigne augo såg de kva eg gjorde i Egyptarland. Sidan var de lenge i øydemarki. 8 So førde eg dykk inn til landet åt amoritarne, som budde austanfor Jordan, og dei stridde mot dykk, men eg gav deim i dykkar hender; de eigna til dykk landet deira, og eg rudde deim ut for dykk. 9 Balak Sipporsson, kongen i Moab, budde seg til strid og tok på Israel; han sende bod på Bileam Beorsson, og bad honom lysa våbøn yver dykk; 10 men eg vilde ikkje lyda etter Bileam, og han laut velsigna dykk; soleis berga eg dykk ifrå honom. 11 So for de yver Jordan, og kom til Jeriko, og Jeriko-buarne stridde mot dykk, og det same gjorde amoritarne og perizitarne og kananitarne og hetitarne og gargasitarne, hevitarne og jebusitarne; men eg gav deim i dykkar hender. 12 Ein kvefsesvarm sende eg fyre dykk, og dei støkte deim burt for dykk, liksom både amoritarkongarne; det var ikkje med sverdet ditt eller bogen du dreiv deim ut. 13 Eg gav dykk eit land som du ikkje hev havt noko stræv med, og byar som ikkje de hev bygt, og der sette de dykk ned; de et av vinhagar som de ikkje sjølve hev stelt til, og av oljetre som de ikkje hev sett.» 14 So ber då age for Herren og ten honom ærleg og trufast! Skil dykk av med dei gudarne som federne dykkar dyrka på hi sida Storelvi og i Egyptarland, og ten Herren! 15 Men hev de ikkje hug til å tena Herren, so vel i dag kven de vil tena, anten dei gudarne som federne dykkar austanfor Storelvi tente, eller gudarne åt amoritarne, som åtte det landet de bur i! Men eg og mitt hus me vil tena Herren.» 16 Då svara folket so: «Å, nei, aldri kunde me koma på slikt som å falla frå Herren og tena andre gudar! 17 For Herren er vår Gud! Han var det som førde oss og federne våre ut or Egyptarlandet, or slavehuset, og som gjorde desse store teikni for augo våre, og vara oss på heile den vegen me for og millom alle dei folkeslagi me laut framum. 18 Herren var det som dreiv burt for oss amoritarne som budde her i landet, og alle dei andre folki. Me og vil tena Herren; for han er vår Gud.» 19 «De er ikkje god til å tena Herren, » sagde Josva, «for han er ein heilag Gud; ein streng Gud er han; han vil ikkje hava tol med broti og synderne dykkar. 20 Fell de frå Herren og tener framande gudar, då kjem han til å taka ei onnor leid, og lata det ganga dykk ille og gjera ende på dykk, kor mykje godt han fyrr hev gjort dykk.» 21 «Jau, me vil tena Herren, » svara folket. 22 Då sagde Josva til folket: «So vitnar de då mot dykk sjølve at de hev valt Herren og vil tena honom.» «Ja, det vitnar me, » svara dei. 23 «Hav då burt dei framande gudarne som er hjå dykk, » sagde Josva, «og bøyg hjarta dykkar innåt

Herren, Israels Gud!» **24** Og folket svara: «Ja, Herren, vår Gud, vil me tena, og hans ord vil me lyda.» **25** Den dagen gjorde Josva ei pakt med folket. Der i Sikem sette han deim lov og rett, **26** og skreiv alt upp i Guds lovbok. So tok han ein stor stein og reiste upp under ei eik som stend frammed heilagdomen åt Herren, **27** og tala soleis til heile folket: «Denne steinen skal vera vitne imot oss, han hev hørt kvar ord som Herren hev tala med oss, og han skal vera vitne mot dykk, so de ikkje gløymer Herren, dykkar Gud.» **28** So bad Josva farvel med folket, og dei for heim att, kvar til sin eigedom. **29** Ei tid etter dette hadde hendt, andast Josva Nunsson, Herrens tenar; han var då hundrad og ti år gammal. **30** Han vart gravlagd på sin eigen gard og grunn, i Timnat-Serah på Efraimsheidi, nordanfor Ga'asfjell. **31** Israel tente Herren so lenge Josva var til, og so lenge dei gamle var til som livde etter Josva og kjende til alt det som Herren hadde gjort for Israel. **32** Beini åt Josef, som Israels-sønerne hadde ført med seg frå Egyptarland, gravla dei attmed Sikem, på den marki som Jakob hadde kjøpt av søerne åt Hemor, far hans Sikem, for hundrad gullpenger, og som Josefs-borni hadde fenge til odel og eiga. **33** Sidan døydde Eleazar, son åt Aron, og vart gravlagd i Gibea på Efraimsheidi, ein by som hadde vorte gjeven åt Pinehas, son hans.

Dommernes

1 Då Josva var avliden, spurde Israels-sønerne Herren: «Kven av oss skal taka fyrst ut i striden mot kananitarne?»
2 Og Herren svara: «Juda skal taka ut. No gjev eg landet i hans hender!» 3 Då sagde Juda med Simeon, bror sin: «Ver med meg til min lut, og lat oss både strida mot kananitarne, so skal eg vera med deg til din lut.» Og Simeon vart med honom. 4 So tok Juda-sønerne ut, og Herren gav kananitarne og perizitarne i henderne deira; dei slo deim i Bezek og felte ti tusund mann. 5 I Bezek møtte dei Adoni-Bezek, og dei stridde mot honom og slo kananitarne og perizitarne. 6 Adoni-Bezek rømde; men dei sette etter honom, og tok honom og hogg av honom tumarsfingrarne og stortærne. 7 Då sagde han: «Sytta kongar med avhogne tumarsfingrar og stortær sanka smular under mitt bord. No hev Gud gjieve meg like for det eg gjorde!» So førde dei honom til Jerusalem, og der døydde han. 8 Juda-sønerne kringsette Jerusalem, og tok byen, og øydde honom med odd og egg, og sette eld i husi. 9 Sidan for dei ned og stridde mot dei kananitarne som budde i fjell-landet og i Sudlandet og i låglandet. 10 Fyrst gjekk dei mot kananitarne som budde i Hebron - Hebron heitte fyrr i tidi Kirjat-Arba - og dei slo Sesai og Ahiman og Talmi. 11 So gjekk dei mot Debir-buarne. - Debir heitte fyrr i tidi Kirjat-Sefer - 12 Då sagde Caleb: «Den som kann taka Kirjat-Sefer, skal få Aksa, dotter mi.» 13 Otniel, son åt Kenaz, Kalebs yngre bror, tok byen, og fekk Aksa, dotter hans Caleb. 14 Då so ho skulde flytja heim til honom, eggja ho honom til å beda far hennar um ein jordveg, og sjølv hoppa ho ned av asnet. «Kva er det du vil?» spurde Caleb. 15 «Lat meg få ei velfargåva!» svara ho. «Du hev gift meg burt til dette turre Sudlandet; gjev meg no vatskjeldor!» So gav han henne Øvregullot og Nedregullot. 16 Etterkomarane etter keniten, verbror åt Moses, for med Juda-sønerne fra Palmestaden upp til Judaheidi som ligg sunnanfor Arad, og vart buande der saman med folket. 17 Sidan gjekk Juda med Simeon, bror sin, og dei vann yver kananitarne som budde i Sefat. Dei bannstøytte byen; difor heitar han no Horma. 18 Og Juda-mennene tok Gaza og Askalon og Ekon med alt landet som låg til dei byarne. 19 Herren var med Juda-sønerne, og dei lagde under seg fjellbygderne; men dei var ikkje god til å driva ut slettebuarne; for dei hadde jarnvogner. 20 Dei gav Hebron til Caleb, som Moses hadde sagt, og han dreiv dei tri Anaks-sønerne ut or bygdi. 21 Benjamins-sønerne dreiv ikkje ut jebusitarne som budde i Jerusalem; jebusitarne vart buande i Jerusalem saman med Benjamins-sønerne og hev butt der til denne dag. 22

Josefs-ætti tok og ut i striden; dei gjekk mot Betel, og Herren var med deim. 23 Då dei låg på vakt kring Betel - den byen heitte fyrr i tidi Luz - 24 fekk spæjarane deira sjå ein mann som kom ut or byen. Og dei sagde til honom: «Kjære, syn oss kvar me kann koma inn i byen, so skal me gjera vel mot deg!» 25 So synte han dei kvar dei kunde koma inn, og dei øydde byen med odd og egg, men mannen og heile ætti hans let dei fara sin veg. 26 Han for til Hetitarlandet, og bygde ein by; den kalla han Luz, og det namnet hev byen havt til denne dag. 27 Manasse øydde ikkje Bet-Sean og Ta'anak og Dor og Jibleam og Megiddo og bygderne som låg under dei byarne, og kananitarne var god til å halda seg der i landet. 28 Då Israels-folket vart sterkare, tvinga dei kananitarne til å træla for seg, men dreiv deim ut gjorde dei ikkje. 29 Efraim dreiv ikkje ut kananitarne som budde i Gezer; kananitarne vart buande millom Efraims-sønerne i Gezer. 30 Sebulon dreiv ikkje ut deim som budde i Kitron og i Nahalol; kananitarne vart buande millom Sebulons-sønerne, men laut gjera trælearbeid. 31 Asser dreiv ikkje ut dei som budde i Akko og i Sidon, og øydde ikkje Ahlab og Akzib og Helba og Afik og Rehob; 32 asseritarne busette seg millom kananitarne som åtte heime i landet, og dreiv deim ikkje ut. 33 Naftali-sønerne dreiv ikkje ut deim som budde i Bet-Semes og i Bet-Anat; dei busette seg millom kananitarne som åtte heime i landet. Men folket i Bet-Semes og Bet-Anat laut træla for deim. 34 Amoritarne trengde Dans-sønerne upp i fjelli, og let deim ikkje få koma ned på sletta. 35 Sjølve var dei god til å halda seg i Har-Heres og i Ajalon og Sa'albit, men sidan fekk Josefs-ætti yvertaket, og nøydde deim til å træla for seg. 36 Landskilet åt amoritarne gjekk frå Skorpionskardet um Knausen og uppetter.

2 Herrens engel kom frå Gilgal upp til Bokim og sagde: «Eg henta dykk ut or Egypterland, og fylgte dykk til det landet eg lova federne dykkar, og eg sagde: «Aldri i verdi skal eg brjota mi pakt med dykk, 2 og de skal ikkje gjera samband med deim som bur her i landet; de skal riva ned altari deira!» Men de hørde ikkje på ordi mine. Kvi gjorde de'kje det? 3 So segjer eg dykk: Eg vil ikkje驱iva deim burt for dykk; dei skal vera til broddar i sidorne dykkar, og gudarne deira skal verta ei snara for dykk.» 4 Soleis tala Herrens engel til alle Israels-sønerne. Då gret folket høgt; 5 difor kalla dei den staden Bokim. Der ofra deim til Herren. 6 Då Josva hadde bede farvel med folket, og Israels-sønerne var farne heim, kvar til sin odel, for å eigna til seg landet, 7 då tente folket Herren so lenge Josva var til, og so lenge dei gamle var til, som livde etter Josva, og hadde set alle dei storverk Herren hadde gjort for Israel. 8 Men då Josva Nunsson, Herrens

tenar, var slokna, hundrad og ti år gammal, **9** og dei hadde gravlagt honom på hans egen gard og grunn i Timnat-Heres i Efraimshedi, nordanfor Ga'asfjell, **10** og då heile den ætti var fari til federne sine, og det stod fram ei ny ætt, som ikkje kjende Herren og ikkje visste kva han hadde gjort for Israel, **11** då gjorde Israels-sønerne det som var Herrens imot, og dyrka Ba'als-bilæti; **12** dei vende seg frå Herren, sin fedregud, som hadde ført deim ut or Egyptarlandet, og heldt seg til andre gudar, gudarne åt grannefolki, og låg på kne for deim, og arga Herren; **13** dei vende seg frå Herren og dyrka Ba'al og Astarte-bilæti. **14** Då vart Herren brennande harm på Israel, og gav deim i henderne på røvarar, som herja deim; han slepte deim i henderne på uvenerne deira rundt um, og dei kunde ikkje lenger standa seg mot fiendarne. **15** Kvar dei for fram, var Herrens hand imot deim, so det gjekk deim ille, som Herren hadde sagt deim, og som Herren hadde svore, og dei kom i stor naud. **16** Då vekte Herren upp domararar, som berga deim frå røvararne. **17** Men dei lydde ikkje domarane sine heller, og heldt seg med andre gudar, og låg på kne for deim; dei tok snart ut av den vegen som federne deira hadde fylgt; for dei lydde Herrens bod, men so gjorde ikkje desse. **18** Og kvar gong Herren let ein domar standa fram millom deim, so var Herren med domaren, og berga deim frå uvenerne deira so lenge domaren livde; for Herren ynkast yver deim når dei sukka og stunde for di dei vart twinga og trælka. **19** Men ikkje fyrr var domaren burte, fyrr dei fall ifrå att, og for endå verre åt enn federne sine, heldt seg til andre gudar, og dyrka deim, og bad til deim; dei lagde kje ned noko av det vonde dei hadde fyre seg, eller av si tråssuge framferd. **20** Då vart Herren harm på Israel, og han sagde: «For di dette folket hev brote den pakti eg gjorde med federne deira, og ikkje hev lydt mine ord, **21** so vil ikkje eg heller hjelpe deim meir, og ikkje driva ut noko av dei folki som Josva let vera att då han døydde; **22** med deim skal Israel røyнаst um dei vilde halda seg etter Herrens vegar og ganga på deim, som federne deira gjorde.» **23** Soleis var det Herren let desse folki få vera, og ikkje straks dreiv deim ut, og ikkje gav deim i Josvas hender.

3 No skal me nemna dei folki som Herren let vera att til å røyна Israel med - dei Israels-mennerne som ikkje hadde vore med i nokon av Kana'ans-krigarne - **2** berre av di han vilde dei komande Israels-ætter skulde få vit på å strida, og vilde læra deim det, deim som ikkje kunde det fyrr. **3** Det var dei fem filistarfyrstarne og alle kananitarne og sidonarane og hevitarne som budde på Libanonfjelli, frå Ba'al-Hermonfjellet til Hamatvegen. **4** Deim var det Israel skulde røyнаst med, so det kunde syna seg um dei vilde lyda Herrens bod,

som Moses hadde kunngjort federne deira. **5** So budde no Israels-sønerne midt ibland kananitarne og hetitarne og amoritarne og perizitarne og hevitarne og jebusitarne; **6** dei tok døtterne deira til konor og gav døtterne sine til sønerne deira, og dyrka gudarne deira. **7** Israels-sønerne gjorde det som var Herren imot; dei gløynde Herren, sin Gud, og dyrka Ba'als- og Astarte-bilæti. **8** Då vart Herren brennande harm på Israels-sønerne; han slepte deim i henderne på Kusan-Risatajim, kongen i Aram-Naharajim, og Israel laut tena Kusan-Risatajim i åtte år. **9** Då ropa Israels-sønerne til Herren, og Herren let ein hjelparmann standa fram hjå deim og hjelpa deim; det var Otniel, son åt Kenaz, Kalebs yngre bror. **10** Herrens Ande kom yver honom, og han tok styring i Israel. So drog han ut i striden, og Herren gav Kusan-Risatajim, Aram-kongen, i henderne hans; han vann yver Kusan-Risatajim, **11** og sidan hadde landet fred i fyrti år. So døydde Otniel, son åt Kenaz. **12** Men Israels-sønerne gjorde på nytt det som var Herren imot, og Herren gav Eglon, Moabs-kongen, magt yver deim, for di dei gjorde det som var Herren imot. **13** Eglon fekk med seg Ammons-sønerne og amalekitarne; so drog han ut, og slo Israel, og dei tok Palmestaden. **14** Israels-sønerne laut tena Eglon, Moabs-kongen, i attan år. **15** Då ropa dei til Herren, og Herren sende dei ein hjelpar, Ehud Gerason av Benjamins-ætta, ein keivhendt mann. Israels-sønerne sende Ehud med gåvor til Eglon, kongen i Moab. **16** Då gjorde han seg eit sverd som var twiegga og ei aln langt, og spente det på seg under klædi sine, på høgre sida; **17** so førde han gåvorne fram til Eglon, Moabs-kongen. Eglon var ein ovtykk man. **18** Då Ehud hadde greidt frå seg gåvorne, let han folki som hadde bore deim fara heim att; **19** men sjølv snudde han um ved gudebilæti som stod innmed Gilgal, og for attende og sagde: «Eg hev eit løyndarbod til deg, konge!» «Hyss,» sagde kongen: Då gjekk dei ut alle deim som stod kringom honom. **20** Som han no sat åleine i den svale høgstova si, gjekk Ehud fram for honom og sagde: «Eg hev eit bod til deg frå Gud!» Då reiste han seg av stolen. **21** Og Ehud rette ut vinstre handi, og greip sverdet han bar ved høgre sida, og rende det i livet på honom, **22** so handtaket for med inn etter bladet; og feittet gjekk i hop att kring bladet; for han drog ikkje sverdet ut att or livet hans. So gjekk han ut i svali. **23** Då Ehud var komen ut i svalgangen, let han høgelofts-døri att etter seg, og stengde henne vel, **24** og so gjekk han sin veg. Straks etter kom tenarane, men då dei såg at døri var læst, sagde dei: «Han er visst for seg sjølv i svalkammerset!» **25** Dei venta til dei var reint leide av seg; men han let ikkje upp døri til høgeloftet. So tok dei lykelen, og let upp; då

fekk dei sjå at herren deira låg livlaus på golvet. 26 Medan dei tøvra, slapp Ehud undan, og for framum gudebilæti, og nådde Se'ira. 27 Då han kom til Efraimsheidi, bles han i luren; då for Israels-sønerne med han ned av heidi, og han gjekk fyre. 28 «Skunda dykk etter meg!» sagde han: «For Herren hev gjeve fiendarne, moabitane, i henderne dykkar.» So fylgte dei honom ned til Jordan, og stengde vadi for moabitane, og let ingen sleppa yver. 29 Den gongen felte dei ikring ti tusund moabitar, som alle var sterke og djerfe menner; ikkje ein kom seg undan. 30 Moab laut den dagen bøyga seg under Israels velde, og sidan hadde landet fred i åtti år. 31 Etter Ehud kom Samgar, son åt Anat. Han felte seks hundrad mann av filistarane, med piggstaven som han dreiv uksarne med; han og berga Israel.

4 Då Ehud var burte, gjorde Israels-sønerne etter det som var Herren imot. 2 Då slepte han deim i henderne på Jabin, kananitarkongen. Jabin hadde kongssætet sitt i Hasor. Hovdingen yver heren hans heitte Sisera; han budde i Haroset-Haggojm. 3 Og Israels-sønerne ropa til Herren; for Sisera hadde ni hundrad jarnvogner, og han trengde Israels-sønerne hardt i tjuge år. 4 I den tidi var Debora, kona åt Lappidot, domar i Israel. Ho var ei viskona, 5 og sat jamleg under eit palmetre millom Rama og Betel på Efraimsheidi - det treet vart heitande Debopalma - og Israels-sønerne kom upp til henne, so ho skulde skifta rett millom deim. 6 Ho sende bod etter Barak, son åt Abinoam, frå Kedes i Naftalifylket, og sagde med honom: «Høyr no kva Herren, Israels Gud, segjer til deg: «Tak ut, og drag upp på Taborfjellet, og hav med deg ti tusund mann av Naftali- og Sebulons-ætterne! 7 Og eg skal draga Sisera, hovdingen yver Jabins-heren, burtåt deg til Kisonå med vognene og heile horgi hans, og gjeva honom i dine hender.»» 8 Då svara Barak: «Gjeng du med meg, so skal eg taka ut, men gjeng du ikkje med, so gjeng ikkje eg heller.» 9 «Visst skal eg ganga med deg,» sagde Debora, «men då fær ikkje du æra for den ferdi du tek ut på; for Herren skal gjeva Sisera i kvendehand.» So gjorde ho seg reidug og vart med Barak til Kedes. 10 Og Barak stemnde Sebulon og Naftali i hop til Kedes; ti tusund mann fylgte etter honom, og Debora var med. 11 Den gongen hadde Heber, ein av kenitarne, som var ætta frå Hobab, verbror åt Moses, skilt lag med ætta si, og no flute han med tjeldbuderne sine alt burt til Besa'anim-eiki som stend innmed Kedes. 12 Då Sisera fekk spurt at Barak Abinoamsson var faren upp på Taborfjellet, 13 baud han ut stridsmagti si, og for med alle vognene sine, ni hundrad jarnvogner, og alt folket han hadde med seg, frå Haroset-Haggojm til Kisonå. 14 Då sagde Debora til Barak:

«Kom no! For i dag vil Herren gjeva Sisera i dine hender. Veit du'kje at Herren gjeng fyre deg i striden?» So for Barak ned av Taborfjellet, og det fylgte honom ti tusund mann. 15 Og Herren sette ein stokk i Sisera og alle vognkjemporne og heile heren hans, so dei ikkje kunde standa seg for Barak og sverdet hans; då steig Sisera ned av vogni, og rømde på sin fot. 16 Men Barak elte vognerne og heren alt til Haroset-Haggojm, og heile Sisera-heren fall for sverdet; det vart'kje att ein einaste mann. 17 Sisera rømde på sin fot til tjeldbudi hennar Jael, kona åt Heber, keniten; for det var fred millom Jabin, Hasor-kongen, og ætta åt Heber. 18 Og Jael gjekk ut imot Sisera, og sagde: «Kom inn, herre, kom inn til meg! Du tarv ikkje vera rædd!» Då gjekk han inn i tjeldbudi til henne, og ho gøynde honom under felden. 19 So sagde han: «Kjære væne, gjev meg litt vatn! Eg er tyrst.» Då opna ho mjølkeflaska og gav honom drikka og breiddé på honom. 20 Og han sagde til henne: «Statt i budøri, og kjem det einkvar og spør deg um her er nokon, so seg: Nei!» 21 Då var det Jael, kona åt Heber, tok ein tjeldnagle, og gjekk stilt inn til Sisera med hamaren i handi, og med han, trøytt som han var, låg i fastaste svevnen, slo ho naglen gjennom tunnvangen hans, so han gjekk ned i jordi. Soleis døydde han. 22 I same bilet kom Barak og søkte etter Sisera. Då gjekk Jael ut imot honom og sagde: «Kom, so skal eg syna deg den mannen du leitar etter!» So gjekk han inn til henne, og då fekk han sjå at Sisera låg livlaus på jordi, med naglen gjennom tunnvangen. 23 Den dagen bøygde Gud Jabin i kne for Israel; 24 og Israels hand låg tyngre og tyngre på Jabin, Kana'ans-kongen, til dei reint gjorde ende på honom.

5 Den gongen song Debora og Barak Abinoamsson dette kvædet: 2 «For fyrtarn' fyrt i striden gjekk, og folket viljut møtte fram, pris Herren, Israel! 3 Høyr kongar! Hovdingar, gjev gaum! For Herren eg eit kvæde kved. For Herren, Gud åt Israel, ein song eg syngja vil. 4 Då, Herre, du frå Se'ir for, frå Edomsflyerne skreid fram. Då ristest jordi, himlen draup, regnet or skyi raut. 5 For Herrens åsyn fjelli skalv - sjå Sinaifjellet der, det skalv for han, Israels Gud. 6 I Samgars, Anats-sonens old. Og Jaels, vegarn' audie var, og ferdamennern' fara laut på krokut fjellstig fram. 7 Ein førar fattast Israel, ein førar, alt til du steig fram, til du steig fram, Debora, som ei mor i Israel. 8 Gud valde nye styrarar; då stod det strid i portarne: Ein såg'kje skjold og ikkje spjot hjå fyrti tusund hermann i heile Israel. 9 Hjå hovdingarn' i Israel er hugen min, hjå Herren som friviljig møtte fram til strid! Lov Herren, Israel! 10 De som på gulblakk gangar rid, på høgjende i stova sit, og etter jamne vegen gjeng, røyst i, og syng ein song! 11 Syng høgt som bogeskyttararn' når

dei ved brunnen sit og kved! Der prisar dei Guds vise verk, kor vist han førde Israel. Den gongen Herrens eige folk til portarne for ned. **12** Vakn upp, vakn upp, Debora, vakn upp, eit kvæde kved! Statt upp, Barak, før fangarn' burt, son åt Abinoam! **13** Då for ein hop til fyrtarn' ned Med kjemporn' Herrens folk steig ned: **14** Av deg, Efraim, dei som fyrst rot feste på Amaleksfjell. Og etter deg kom Benjamins flokk med folki dine fylgje heldt; av Makir styresmenn steig ned, og ifrå Sebulon dei som gjeng fram med førstav i hand; **15** dei fyrstar av Issakar i fylgje med Debora kom, og Barak - i hans fotfar flaug dei i dalen ned. Ved Rubensbekkerne dei tok i tankar so raust ei råd. **16** Kvi vart du sitjande i ro på kvii di og lydde på med hjuringarn' i fløyta let? - Ved Rubensbekkerne dei la i tankarn' lenge råd. **17** Gilead, burtum Jordanå gjev han seg roleg til, og Dan kvi drygjer han der skutorn' ligg? Ved sjøsidi sit Asser still, i hamni held han seg. **18** Men Sebulon, det er ein lyd som lite vyrder livet sitt, og like eins Naftali, han som på høge heider bur. **19** Då kom kongarn' og stridde, kananitarkongarn' stridde i Tana'ak, ved Megiddovatnet; sylv vann dei visst ikkje. **20** Ned frå himlen stjernorn' stridde frå dei høge skeidi sine imot Sisera dei stridde. **21** Kisonå burt deim førde. Åi fræg frå forne dagar - Kisonå! Stig fram, mi ånd, med styrk! **22** Hardt slo hestehovarn' i marki, med kjemporne køyrd, køyrd av stad i strukande tan. **23** «Bann Meroz, » Herrens engel sa, «bann deim som bur der, bann deim burt! Dei kom'kje Herrens her til hjelp. Dei hjelpte ikkje kjemporn' hans.» **24** Velsigna ver i kvendeflokk Jael, Hebers, kenitens, viv! Framukvar kvinna som i budur bur, velsigna vere ho! **25** Vatn bad han um, mjølk gav ho han; i briki skål baud ho han skyr. **26** Med vinstre hand ho naglen triv, med høgre smidjehamaren; i hausen Sisera ho slog, og hamra hovudet hans sund, tunnvangen hans slo ho i knas, og naglen tvert igjenom dreiv. **27** For føtern' hennar seig han ned, fram stup' han, og på jordi låg; for føtern' hennar seig han ned; der han seig ned der låg han - daud. **28** Gjenom vindauga ser ho, Siseras mor, gjennom glaset glor ho, og kvin: «Kva ventar vogni hans etter? Kvi tøvrar tråvaran' hans?» **29** Svarar dei klokaste fruorne hennar, og sjølv og gjev ho seg svar: **30** «Visst finn dei herfang, og skifter: Ei møy, two møyar til manns, farga klæde åt Sisera, farga klæde og krota; ein farga kjol, two krota tjeld for kvar ei herteki kvinna.» **31** Gjev, Herre, at uvenern' dine må alle so ganga til grunnar, og dei deg elskar må vera som soli stig upp i sitt velde.» Sidan hadde landet fred i fyrti år.

6 Men Israels-sønerne gjorde det som var Herren imot. Då gav han deim i Midjans hender. **2** I sju år hadde

midjanitarne yvermagti yver Israel; det var for deira skuld Israels-sønerne gjorde seg dei løyndeholi som er i åsane, og hellerarne og fjellborgerne. **3** Kvar gong Israel hadde sått, kom Midjan yver deim, og like eins Amalek og austmennerne; **4** dei lægra seg midt imot deim og øydd grøda i landet radt burtå Gaza, og leivde ikkje ein matbite i Israel, og ingen sau, eller ukse, eller asen. **5** For dei kom dragande med buskapen og tjeldbuderne sine, so tett som grashoppar; det var'kje tal på deim og kamelarne deira, og kvar dei for fram, lagde dei landet i øyde. **6** Israel vart reint utarma av herjingarne deira, og Israels-sønerne ropa til Herren. **7** Då Israels-sønerne ropa til Herren for Midjans skuld, **8** då sende Herren ein profet til deim, og han sagde: «So seger Herren, Israels Gud: «Eg førde dykk upp frå Egyptarland, og henta dykk ut or slavehuset, **9** og fria dykk frå egyptarane og frå alle deim som for ille med dykk; eg jaga deim burt for dykk, og gav dykk landet deira; **10** og eg sagde til dykk: «Eg er Herren, dykkar Gud; de skal ikkje ottast gudarne åt amoritarne, som åtte det landet de bur il!» Men de høyrdie ikkje på ordi mine.»» **11** Og Herrens engel kom og sette seg under den eiki som stend i Ofra, der Joas av Abiezzer-ætti rådde. Gideon, son åt Joas, stod då i vinpersa og banka utor noko kveite, so han kunde få berga det for midjanitarne. **12** Og Herrens engel syntte seg for honom, og sagde til honom: «Herren er med deg, du djerke kjempal!» **13** «Orsaka, gode herrel!» svara Gideon, «ser Herren med oss, kvi hev då alt dette hendt oss, og kvar er no alle undergjerningarne hans, som federne våre fortalte oss um? «Det var Herren som førde dei ut or Egyptarland!» sagde dei. Men no hev Herren skuva oss ifrå seg, og gjeve oss i Midjans vald.» **14** Då snudde Herren seg til honom, og sagde: «Gakk i veg so sterk som du er, so skal du berga Israel or Midjans vald. Det er eg som sender deg!» **15** «Orsaka, Herrel!» svara Gideon. «Korleis kann eg berga Israel? Ætti mi er då den veikaste i Manasse, og sjølv er eg den yngste av folket mitt.» **16** «Eg skal vera med deg,» sagde Herren, «og du skal slå midjanitarne ned som ein mann.» **17** Då sagde Gideon: «Hev du noko godvilje for meg, so gjev meg eit merke på at det er du som talar med meg! **18** kjære, flyt deg ikkje herifrå fyrr eg kjem ut til deg med gåva mi og legg henne fram for deg!» Og han svara: «Eg skal bia til du kjem att.» **19** So gjekk Gideon inn, og stelte til eit kid, og tok ei skjeppa mjøl og lagde søtebrød av. Kjøtet lagde han i gryta, og sodet hadde han i ei krukka. So bar han det ut til honom under eiki og sette det fram. **20** Då sagde Guds engel til honom: «Tak kjøtet og søtebrødet, og legg det på dette berget, og slå sodet utever!» So gjorde han det. **21** Og Herrens engel rette

fram staven som han hadde i handi, og stakk burti kjøtet og søtebrødet. Då slo det eld upp or berget, og øydde kjøtet og brødet, og Herrens engel kvarv burt for augo hans. 22 Då Gideon såg at det var Herrens engel, ropa han: «Å Herre min Gud! Korleis skal det ganga meg, som hev set Herrens engel andlit til andlit!» 23 Men Herren sagde til honom: «Ver trygg! Ver ikkje rædd! Du skal ikkje døy.» 24 Då bygde Gideon der eit altar for Herren, og kalla det: «Herren er mi trygd.» Det altaret stend endå i dag i Ofra, bygdi åt Abiezer-ætti. 25 Um natti sagde Herren til Gideon: «Tak stuten åt far din, den raude, sjuårs gamle stuten, og riv ned Ba'als-altaret åt far din, og fell det heilage treet som stend innmed det! 26 Legg steinarne til rettes, og bygg av deim eit altar for Herren, din Gud, øvst uppå denne borgi! Tak so den raude stuten, og brenn honom til eit offer med veden av det treet som du skal hogga ned!» 27 Då tok Gideon ti av sveinarne sine med seg, og gjorde som Herren hadde sagt til honom; men han torde ikkje gjera det um dagen; han var rædd ætti si og bygdefolket; difor gjorde han det um natti. 28 Då mennerne i bygdi reis upp um morgenon, fekk dei sjå at Ba'als-altaret var nedrive, og at det heilage treet som stod der, var felt, og at den raude stuten var ofra på det nybygde altaret. 29 Då sagde dei seg imillom: «Kven kann ha gjort dette?» Og då dei spurde og granska etter, fekk dei vita at det var Gideon Joasson som hadde gjort det. 30 So sagde dei til Joas: «Send son din ut til oss! Han skal døy, for di han hev rive ned Ba'als-altaret, og for di han hev felt det heilage treet som stod innmed det!» 31 Men Joas sagde til alle deim som stod kringum honom: «Vil de tala Ba'als sak? Vil de hjelpa honom? Den som gjer seg til hans talisman, skal lata livet fyrr det vert morgen. Er han Gud, so lat honom sjølv greida si sak og taka hemn yver den som hev rive ned altaret hans!» 32 Den dagen fekk Gideon namnet Jerubba'al, av di dei sagde: «Lat Ba'al hemna seg på honom for di han hev rive ned altaret hans!» 33 No hadde alle midjanitarne og amalekitarne og austmennene samla seg i hop, og dei for yver Jordan, og lægra seg på Jizre'eisletta. 34 Då kom Herrens Ande yver Gideon; han bles i luren, og Abiezer-ætti flokka seg um honom. 35 So sende han bod ut i heile Manassefylket, og dei samla seg og, og fylgte honom. Og til Asser og Sebulon og Naftali sende han bod; og dei for til møtes med Manasse-mennene. 36 Og Gideon sagde til Gud: «Er det so at du vil frelsa Israel ved mi hand, som du hev sagt, 37 so hør meg: No legg eg dette sauskinnet på tråkki; kjem det so dogg berre på skinnet, og heile marki er turr, då veit eg at du vil berga Israel ved mi hand, som du hev sagt.» 38 Og soleis vart det. For då han andre morgenon

reis upp og klemde i hop skinnet, vred han utor det so mykje dogg at det vart ei heil skål full med vatn. 39 Då sagde Gideon til Gud: «Ver ikkje vond på meg, um eg talar endå ein gong! Eg vilde so gjerne få gjera ei prøve til med skinnet! Kjære, lat skinnet vera turt, med heile marki er dogga!» 40 Og natti etter gjorde Gud som han bad! Skinnet heldt seg turt, men heile marki var dogga.

7 Jerubba'al - det er den same som Gideon - og alt folket som var med honom, tok ut tidleg um morgenon, og lægra seg ved Harodkjelda, og Midjans-heren låg nordanfor, frå Morehaugen og burretter legdi. 2 Då sagde Herren til Gideon: «Du hev for mykje folk med deg! Eg vilkje gjeva midjanitarne i henderne på so mange; elles kunde Israel kyta for meg og segja: «Det er mi eigi hand som hev berga meg!» 3 Ropa no ut for folket: «Den som er rædd og følen, kann snu og fara heim att frå Gileadfjellet!» Då var det two og tjuge tusund mann som snudde heim, og ti tusund vart att. 4 Men Herren sagde til Gideon: «Du hev endå for mykje folk! Lat deim ganga ned til kjelda, so skal eg røyna deim for deg der, og dei som eg segjer skal vera med deg, deim skal du taka med, men alle dei som eg segjer ikkje skal vera med deg, deim skal du ikkje hava med!» 5 So let han folket ganga ned til kjelda, og Herren sagde til han: «Alle deim som lepjær vatnet i seg med tunga liksom hunden, skal du setja for seg, og sameleis alle deim som legg seg på kne og drikk.» 6 Dei som då førde vatnet til munnen med handi og lepja, var tri hundred i talet; alt hitt folket lagde seg på kne og drakk av vatnet. 7 Og Herren sagde til Gideon: «Med dei tri hundred mann som drakk av handi, vil eg berga dykk og gjeva Midjan i henderne dine; alt hitt folket kann ganga heim att.» 8 So tok dei til seg ferdakosten åt folket og lurarne deira; og Gideon let alle Israels-menner fara heim so nær som dei tri hundred; deim hadde han att hjå seg. Midjans-lægret låg nedanfor honom, i lægdi. 9 Og då det vart natt, sagde Herren til honom: «Gjer deg reidug og tak på lægret der nede! Eg gjev det i henderne dine! 10 Er du rædd, so gakk først ned med Pura, sveinen din! 11 Då fær du høyra kva dei talar um, og sidan kjem du til å kjenna deg so sterk, at du torer taka på lægret.» So gjekk han og Pura, sveinen hans, ned til forpostarne i lægret. 12 Og midjanitarne og amalekitarne og alle austmennene låg i dalen, so tett som grashopper, og det var ikkje tal på kamelarne deira; dei var som sand på havsens strand. 13 Då Gideon kom, var der ein som fortalte felagen sin ein draum: «No skal du høyra kva eg hev drøymt!», sagde han: «Eg tykte eg såg ei byggkaka kom trillande inn i Midjans-lægret, og då ho kom til

tjeldet, skuva ho til det, so det rulla i koll, og der låg det.» **14** «Dette er'kje noko anna enn sverdet åt Gideon Joasson, israeliten, » svara hin; «Gud hev gjeve midjanitarne og heile lægret i henderne hans.» **15** Då Gideon høyrdraumen og uttydingi, lagde han seg på kne og takka Gud. Han gjekk attende til Israels-lægret og sagde: «Ris upp! Herren hev gjeve Midjans-lægret i henderne dykkar!» **16** So skifte han dei tri hundred man i tri flokkar, og gav deim alle lurar og tome krukkor i henderne; men inni krukkorne var det kynclar. **17** Og han sagde til deim: «Sjå etter korleis eg fer åt, og far de like eins! So snart de ser eg er komen tett innåt lægret, skal de gjera som eg gjer!» **18** Når eg blæs i luren, eg og alle deim som er med meg, so skal de og blåså i lurarne dykkar rundt ikring heile lægret og ropa: «For Herren og for Gideon!» **19** Gideon og hundred man som var med honom, kom til utkanten av lægret fyrtundes i midnattsvakt; det var so vidt midjanitarne hadde sett ut vaktpostarne. Då bles dei i lurarne, og slo sund krukkorne, som dei hadde i handi; **20** og alle tri flokkarne bles i lurarne og slo sund krukkorne; med vinstre handi greip dei kring kynclarne, og i høgre handi heldt dei lurarne, og bles i deim og ropa: «Drag sverdet for Herren og for Gideon!» **21** Alt med dei vart standande kvar på sin stad rundt ikring lægret. Då tok alt som i lægret var til å renna att og fram og hua og røma, **22** og Herren laga det so at då dei høyrdde ljomen av dei tri hundred lurarne, vende dei sverdi sine mot kvarandre. So gjekk det i heile lægret. Og heren rømde til Bet-Hassitta, burtimot Serera, til Abel-Meholastrand framur Tabbat. **23** Men Israels-mennene av Naftali og Asser og heile Manasse vart utbodne og sette etter midjanitarne. **24** Og yver heile Efraimsheidi sende Gideon folk som ropa ut: «Far ned og møt midjanitarne, og steng deim av frå elvi, frå Jordan, alt burt til Bet-Bara!» Då vart alle Efraims-mennene utbodne og stengde vegnen til elvi, til Jordan, alt burtåt Bet-Bara. **25** Dei tok two av Midjans-hovdingarne, Oreb og Ze'eb, og drap Oreb på Ramneberget, og Ze'eb ved Ulvepersa. Sidan sette dei etter midjanitarne og kom med hovudi av Oreb og Ze'eb til Gideon på hi sida Jordan.

8 Efraims-mennene sagde til Gideon: «Korleis er det du hev bore deg imot oss! Kvi sende du'kje bod etter oss då du tok ut i striden mot midjanitare?» Og dei tok kvast på honom. **2** Då sagde han til deim: «Kva hev eg gjort no som kann liknast med det de hev gjort? Var'kje etterrakstren åt Efraim betre enn avlingi åt Abiezer? **3** I dykkar hender gav Gud midjanitar-hovdingarne, Oreb og Ze'eb! Og kva hev eg vunnest gjort, so eg kunde mæla meg med dykk?» Då han tala so, logna dei og var'kje vonde på honom

lenger. **4** Gideon kom til Jordan, og for yver, han og dei tri hundred man som var med honom, og dei var trøytte og svoltne. **5** Då sagde han til Sukkot-mennene: «Kjære, gjev folki som fylgjer meg nokre matbitar! Dei er trøytte, og eg elter Zebah og Salmunna, Midjans-kongarne.» **6** Men hovdingarne i Sukkot sagde: «Hev du alt fenge klo i Zebah og Salmunna, sidan me skal gjeva heren din mat?» **7** «Godtl!» svara Gideon, «når Herren hev gjeve Zebah og Salmunna i henderne mine, so skal eg treskja kropparne dykkar med villtornar og tistlar.» **8** So for han upp til Penuel, og tala like eins der, og Penuels-mennene svara honom på same vis som Sukkot-buarne hadde svara. **9** Då sagde han til deim og: «Kjem eg vel heim att, so skal eg riva ned denne borgi.» **10** Zebah og Salmunna låg i Karkor med heren sin, um lag femtan tusund mann; det var alt som var att av heile austmannheren, og hundred og tjuge tusund våpnføre menn var falne. **11** Og Gideon for uppetter driftevegen austanfor Nobah og Jogbea og kom yver fiendeheren, med dei låg ottelause i lægret. **12** Zebah og Salmunna rømde, men han sette etter deim; han tok både Midjans-kongarne, Zebah og Salmunna, og støkte heile heren ifrå einannan. **13** Då Gideon Joasson var komen til Solskardet, vende han heim att frå striden. **14** Han fekk tak i ein gut som høyrd heime i Sukkot, og spurde honom ut; og guten skrev upp for honom hovdingarne og styresmennene i Sukkot, sju og sytti mann. **15** Då han so kom til Sukkot-buarne, sagde han: «Sjå her er Zebah og Salmunna, dei som de spotta meg med då de sagde: «Hev du alt fenge klo i Zebah og Salmunna, sidan me skal gjeva mat til dei trøytte mennene dine?» **16** So greip han styresmennene i byen, og han tok villtornar og tistlar, og tukta med deim Sukkot-buarne. **17** Penuelborgi reiv han ned, og slo i hel mennene i byen. **18** Sidan sagde han til Zebah og Salmunna: «Korleis såg dei ut, dei mennene som de slo i hel på Tabor?» «Dei var like eins som du, » svara dei. «Kvar var som ein kongsson på skapnad.» **19** «Då var det brørne mine, » sagde han, «sønerne åt mi eigi mor. So sant Herren liver: hadde de spart livet deira, skulde eg ikkje ha drepe dykk.» **20** So sagde han til Jeter, eldste son sin: «Gakk fram, og slå deim i hel!» Men guten drog ikkje sverdet sitt. Han torde ikkje; han var endå berre ein gut. **21** Då sagde Zebah og Salmunna: «Kom du og hogg oss ned! Det vil manns nerke til å gjera manns verk.» So gjekk Gideon fram, og slo Zebah og Salmunna i hel, og tok sylgjorne som kamelarne deira hadde kring halsen. **22** Og Israels-mennene sagde til Gideon: «Du skal vera kongen vår, både du og son din og soneson din; for du hev berga oss frå midjanitarne!» **23** Men Gideon svara: «Ikkje vil eg

vera kongen dykker, og ikkje skal son min vera det; Herren skal vera kongen dykker!» 24 Sidan sagde Gideon til deim: «Eg vil beda dykk um ein ting: at de alle vil gjeva meg dei ringarne de hev vunne i krigen!» For Midjans-mennerne gjekk med gullringar; dei var ismaelitar. 25 «Det skal du då visst få, » svara dei. So breidde dei ut ei kåpa, og på den kasta alle mann dei ringarne dei hadde vunne i krigen. 26 Då dei so vog gullringane som han hadde bede um, so var det halvonor vog gull, umfram gullsylgjorne og øyredobborne og purpurklædi som midjanitarkongarne hadde hatt på seg, og umfram lekkjorne som kamelarne deira hadde bore kring halsen. 27 Av gullet gjorde Gideon eit gudsbielaete. Det sette han upp i Ofra, heimbygdi si; heile Israel dyrka det der som ein avgud, og det vart til ulukka for Gideon og hans hus. 28 Soleis laut Midjan bøygja seg under Israel, og vann ikkje reisa hovudet meir, og sidan hadde landet ro i fyrti år, so lenge som Gideon livde. 29 So for Jerubba'al Joasson heim att til garden sin, og vart buande der. 30 Han, Gideon, hadde sytti søner, som var hans eigne born; for han hadde mange konor. 31 Med fylgjekona si i Sikem fekk han ein son, og kalla han Abimelek. 32 Gideon Joasson døydde i høg alder, og vart nedsett i gravstaden åt Joas, far sin, i Ofra, bygdi åt Abiezer-ætti. 33 Då Gideon var burte, tok Israels-sønerne etter til å halda seg med avgudarne, og gjorde Sambands-Ba'al til guden sin. 34 Israels-sønerne kom ikkje i hug Herren, sin Gud, som hadde berga deim frå alle fiendar rundt ikring; 35 og dei gjorde ikkje vel mot Jerubba'als, Gideons, ætt for alt det gode han hadde gjort Israel.

9 Abimelek, son åt Jerubba'al, for til Sikem, til morbrørne sine, og tala med deim og med alt morfolket sitt: 2 «Kjære dykk, » sagde han, «tala til alle Sikems-mennerne, og seg: «Kva er best for dykk: at sytti mann, alle sønerne åt Jerubba'al, styrer dykk, eller at ein mann styrer dykk?» Og kom so i hug at me er same folket!» 3 Då tala morbrørne hans um honom for alle borgarane i Sikem, og sagde alt dette; og hugen drog deim til Abimelek. «Han er ein av våre!» sagde dei. 4 So gav dei honom sytti lodd sylv av tempelskatten åt Sambands-Ba'al. For deim leigde Abimelek nokre lause uvyrdne karar, og dei fylgde honom kvar han gjekk. 5 So for han til huset åt far sin i Ofra, og drap brørne sine, sønerne åt Jerubba'al, sytti mann på ein Stein; berre Jotam, den yngste sonen åt Jerubba'al, vart att; han hadde fenge løynt seg. 6 Då samla dei seg, alle borgarane i Sikem og alt folket i Millo, og dei drog ut og valde Abimelek til konge under Minnesteinseiki ved Sikem. 7 Då Jotam fekk spurt det, steig han upp på toppen av Gerizimfjellet; der stod han, og ropa til deim og sagde: «Høyr på meg, Sikems-menner, so

sant de vil at Gud skal høyra på dykk! 8 Det var ein gong trei vilde kåra seg ein konge. Dei sagde til oljetreet: «Du skal vera kongen vår!» 9 Men oljetreet svara: «Skulde eg missa oljen min, som gudar og menneske ærar meg for, og gjeva meg til å svaga att og fram yver skogen?» 10 Då sagde dei til fiketreet: «Kom du og ver kongen vår!» 11 Og Fiketreet svara: «Skulde eg missa søtleiken min og den gode frukti mi, og gjeva meg til å svaga att og fram yver skogen?» 12 So sagde dei til vintreet: «Kom du og ver kongen vår!» 13 Vintreet svara: «Skulde eg missa safti mi, som gjer gudar og menneske glade, og gjeva meg til å svaga att og fram yver skogen?» 14 Då sagde alle trei til klungeren: «Kom so du og ver kongen vår!» 15 «Er det ålvor at de vil kåra meg til konge, » sagde klungeren, «so kom og svala dykk i skuggen min! Men er det ikkje, so skal det fara eld ut frå klungeren og øyda cedarne på Libanon.» 16 Hev no de fare truge og ærleg fram med di de hev teke Abimelek til konge, og hev de gjort vel mot Jerubba'al og ætti hans, og hev de gjort lika for det han gjorde, 17 då han, far min, stridde for dykk, og våga livet, og berga dykk frå midjanitarne 18 - og endå hev de no reist dykk mot ætti åt far min, og drepe sønerne hans, sytti mann på ein Stein, og gjort Abimelek, son åt terna hans, til konge yver Sikems-buarne, for di han er skyld dykk - 19 hev de no i dag fare truge og ærleg fram mot Jerubba'al og ætti hans, so gjev de må få glede av Abimelek, og gjev han må få glede av dykk! 20 Men hev de ikkje det, so gjev det må fara eld ut frå Abimelek og tyna Sikems-buarne og Millo-folket, og gjev det må fara eld ut frå Sikems-buarne og Millo-folket, og tyna Abimelek!» 21 So rømde Jotam, og kom seg undan; sidan for han til Be'er, og der slo han seg ned, so Abimelek, bror hans, ikkje kunde nå i honom. 22 I tri år rådde Abimelek i Israel. 23 Då sende Gud ei vond ånd som sette ikt mellom Abimelek og Sikems-mennerne, og Sikems-mennerne sveik Abimelek; 24 for Gud vilde at valdsverket mot dei sytti sønerne åt Jerubba'al skulde hemnast, og blodet deira koma yver Abimelek, bror deira, som hadde drepe deim, og yver Sikems-mennerne, som hadde gjeve honom magt til å drepa brørne sine. 25 Sikems-mennerne sette ut vaktmennar på fjelltindarne, som skulde halda auga med Abimelek, og røva alle som for framur der på vegen, og Abimelek fekk vita det. 26 Ved det leitet kom Ga'al Ebedsson med brørne sine og flute inn i Sikem, og Sikems-mennerne sette lit til honom. 27 Dei gjekk ut på marki, og hausta vinhagarne sine og persa druvorne; so heldt dei takkehøgtid, og gjekk inn i templet åt guden sin, og åt og drakk og banna Abimelek. 28 Og Ga'al Ebedsson sagde: «Er Abimelek slik mann, og sikemitarne slike folk, at

me skulde vera tenarane hans? Hev'kje son åt Jerubba'al og Zebul, futen hans, tent ætti åt Hemor, den gamle Sikems-kongen? Men kvi skulde me so tena honom mannen. **29** Gjev eg hadde hand yver dette folket, so skulde eg snart få Abimelek or vegen. Auka heren din, Abimelek, og kom!» kytte han. **30** Då Zebul, byhovdingen, fekk høyra kva Ga'al Ebedsson hadde sagt, vart han harm; **31** han sende i løynd bod til Abimelek og sagde: «Ga'al Ebedsson og brørne hans er komne til Sikem, og øser upp byen mot deg. **32** Tak no i vegen nattars tid med det folket du hev hjå deg, og legg deg på lur på marki; **33** og når det dagast, og soli sprett, so brjot upp og renn fram imot byen; då fer Ga'al og folket hans ut imot deg, og du kann gjera med honom som du fær høve til.» **34** So tok Abimelek ut um natti med alle dei folki han hadde hjå seg, og dei lagde seg på lur mot Sikem i fire flokkar. **35** No bar det so til at Ga'al Ebedsson kom ut og stod i byporten i same bilet som Abimelek og folki hans braut fram frå løynlega. **36** Ga'al såg deim, og sagde til Zebul: «Sjå! Det kjem folk ned frå fjelltindarne!» «Det er skuggen av fjelli som du tek for folk, » svara Zebul. **37** Men Ga'al heldt på og tala: «Sjå der kjem det folk ned frå Midhøi, » sagde han, «og ein flokk kjem etter den vegen som ber til Trollmanneiki.» **38** Då sagde Zebul: «Kvar er no dei store ordi dine, du som sagde: «Er Abimelek slik mann at me skulde vera tenarane hans?» Sjå her er dei folki som du vyrde so lite! Drag no ut, og strid imot deim!» **39** Då drog Ga'al ut med Sikems-mennerne i fylgle, og stridde mot Abimelek. **40** Men Abimelek vann yver honom, og jaga han fyre seg, og det vart eit stort mannefall heilt burtåt byporten. **41** Sidan gav Abimelek seg til i Aruma, og Zebul dreiv Ga'al og brørne hans burt; dei måtte ikkje vera i Sikem. **42** Dagen etter skulde Sikems-folket ut på marki. Det fekk Abimelek vita; **43** då tok han og bytte mannskapet sitt i tri flokkar, og lagde seg på lur på marki, og då han såg at folket kom ut or byen, sette han på deim og hogg deim ned. **44** Sjølv sprang han fram, og tok støde ved byporten med den flokken som fylgde honom, og dei hine two flokkarne rende på alle deim som var ute på marki, og slo deim i hel. **45** Abimelek kringsette byen heile den dagen, og tok honom, og drap folket som var der; byen reiv han ned, og strådde tufti med salt. **46** Då folket i Sikemsborgi høyrde det, gjekk dei alle inn i tempelbygningen åt Sambands-Ba'al. **47** So snøgt som Abimelek fekk vita at alt folket i Sikemsborgi hadde flokka seg i hop på ein stad, **48** gjekk han med alle mennerne sine upp på Salmonfjellet. Han tok øksi si i hand, og hogg greiner av trei, tok deim upp, lagde deim på herdi, og sagde til mennerne sine: «Skunda dykk og gjer like eins som de såg eg gjordel!» **49** Då hogg

alle mennerne og kvar si byrd med kvist og fylgde etter honom. So lagde dei veden uppetter tempelbygningen, og sette med den eld på bygningen. Soleis umkomst alt folket i Sikemsborgi, um lag tusund menner og kvinner. **50** Sidan gjekk Abimelek mot Tebes; den byen kringsette han og tok. **51** Inni byen var det eit fast tårn; dit rømde alle menner og kvinner, alt folket i byen, og dei stengde etter seg og gjekk upp på taket. **52** Då Abimelek kom til tårnet, kringsette han det; so gjekk han fram til porten og vilde setja eld på. **53** Då var det ei kvinne som kasta ein kvernstein ned på hovudet hans, so hausen brotna. **54** Abimelek ropa svint på sveinen som bar våpni hans, og sagde: «Drag sverdet ditt, og drepp meg, so det ikkje skal segjast at ei kvinne slo meg i hell!» Då stakk sveinen sverdet gjennom honom, og han døydde. **55** Og då Israels-mennerne såg at han var slokna, gjekk kvar heim til sitt. **56** Soleis hemnde Gud den ugjerningi Abimelek gjorde mot far sin då han drap dei sytti brørne sine. **57** Og alt det vonde Sikems-mennerne hadde gjort, let Gud koma attyer deim; den våbøni Jotam Jerubba'alsson hadde lyst, fekk dei sanna.

10 Etter Abimelek stod Tola fram, og berga Israel. Han var son åt Pua Dodoson av Issakars-ætti, og budde i Samir på Efraimsheidi. **2** Han styrde i Israel i tri og tjuge år. So døydde han og vart gravlagd i Samir. **3** Etter han stod Ja'ir frå Gilead fram, og styrde Israel i two og tjuge år. **4** Han hadde tretti søner; dei reid på tretti asenfolar, og åtte tretti tjeldbyar, som endå i dag vert kalla Ja'irsbyarne; dei ligg i Gileadlandet. **5** Då Ja'ir døydde, vart han gravlagd i Kamon. **6** Men Israels-borni gjorde etter det som var Herren imot, og dyrka Ba'als- og Astarte-bilæti og Arams-gudarne og Sidons-gudarne og Moabs-gudarne og ammonitargudarne og filistargudarne; dei vende seg frå Herren, og dyrka ikkje honom. **7** Då vart Herren brennande harm på Israel. Han slepte dei i henderne på filistarane og ammonitarne, **8** og dei tok same året til å trengja og trælka Israels-sønerne; i attan år trengde dei alle Israels-sønerne som budde på hi sida Jordan, i Amoritarlandet, i Gilead; **9** dei sette jamvel yver Jordan, og stridde mot Juda og Benjamin og mot Efraims-ætti, og Israel kom i stor naud. **10** Då ropa Israels-sønerne til Herren og sagde: «Me hev synda mot deg! Me hev vendt oss frå vår Gud og dyrka Ba'als-bilætil!» **11** Og Herren sagde til Israels-sønerne: «Hev eg'kje berga dykk frå egyptarane og frå amoritarne, frå Ammons-sønerne og frå filistarane? **12** Og då sidonarane og amalekitarne og maonitarne plåga dykk, og de ropa til meg, berga eg dykk frå deim og. **13** Men de vende dykk frå meg, og dyrka andre gudar; difor vil eg ikkje hjelpe dykk meir. **14** Gakk burt og kalla på dei

gudarne som de hev valt! Lat deim hjelpe dykk no de er i slik naud!» **15** Då sagde Israels-sønerne til Herren: «Me hev synda! Gjer med oss som du synest, berre du vil hjelpe oss denne gongen!» **16** So hadde dei frå seg dei framande gudarne og tente Herren; då kunde han ikkje tola å sjå på Israels naud. **17** Ammons-sønerne baud ut heren sin, og lægra seg i Gilead. Då samla Israels-sønerne seg og slo læger i Mispa. **18** Og herfolket, Gileads-fyrstarne, sagde seg imillom: «Kvar er den mannen som vil ganga fyrst i striden mot ammonitarne? Han skal vera hovding yver alle Gileads-buarne!»

11 Jefta frå Gilead var ei gjæv kjempsa. Han var son å ei skjøkja, men Gilead var far hans. **2** Med kona si hadde Gilead og søner; då dei vart vaksne, jaga dei Jefta burt, og sagde til honom: «Du fær ingen lut i arven etter far vår; for du er son å ei framand kvinne.» **3** Då rømde Jefta for brørne sine, og sette seg ned i Tob-land, og det samla seg mange lause karar ikring honom, og var med honom på ferdehans. **4** So leid det av ei tid; då var det ammonitarne gjorde åtak på Israel, **5** og då ammonitarne bar våpn mot Israel, tok styresmennene i Gilead ut, og vilde henta Jefta heim frå Tob-land. **6** «Kom og ver føraren vår,» sagde dei med honom, «so vil me strida mot ammonitarne!» **7** «Var det kje de som hata meg, og dreiv meg burt frå heimen min?» svara Jefta; «kvi kjem de då til meg no som de er i naud?» **8** «Difor er det me no kjem att til deg,» svara styresmennene: «Gjeng du med oss og strider mot ammonitarne, so skal du vera hovdingen vår og styra alle Gileads-buarne.» **9** Då sagde Jefta til styresmennene i Gilead: «Vert eg med dykk heim, og strider mot ammonitarne, og Herren gjev deim i mi magt, skal eg so vera hovdingen dykkar?» **10** Og dei svara: «Herren skal vera vårt vitne at me i eit og alt vil gjera som du seger!» **11** Då gjekk Jefta med styresmennene; folket sette honom til sin hovding og førar, og i Mispa tok han upp att alle ordi sine for Herrens åsyn. **12** So sende han bod til ammonitarkongen, og sagde: «Hev me noko ubytt, eg og du, sidan du kjem hit og gjer åtak på landet mitt?» **13** Då sagde ammonitarkongen til sendemennene åt Jefta: «Då Israel kom frå Egyptarland, tok dei landet mitt, frå Arnon til Jabbok og til Jordan. Gjev det no att med godo!» **14** Og Jefta sende endå ein gong bod til ammonitarkongen **15** med dei ordi: «So seger Jefta: «Israel hev ikkje teke land frå Moab eller frå Ammon. **16** På vegn frå Egyptarland for Israel igjenom øydemarki til Sevhavet og kom til Kades. **17** Då sende dei bod til kongen i Edom, og sagde: «Kjære, lat oss få fara gjennom landet ditt!» Men Edom-kongen hørde ikkje på dei. Til Moab-kongen sende dei og bod; men han vilde

ikkje heller. So gav dei seg til i Kades. **18** Sidan heldt dei fram gjennom øydemarki. Dei for utanikring Edomitarlandet og Moabitelandet, til dei kom austanum Moab, og lægra seg på hi sida Arnon; dei kom ikkje inn på Moabs grunn; for Arnon er landskilet åt Moab. **19** So sende Israel bod til Sihon, amoritarkongen, kongen i Hesbon, og sagde: «Kjære, lat oss få fara gjennom landet ditt, so me kjem dit me skal!» **20** Men Sihon trudde ikkje Israel so vel at han torde lata dei fara gjennom riket sitt; han samla heile heren sin, og dei lægra seg i Jahsa, og gav seg i strid med Israel. **21** Og Herren, Israels Gud, gav Sihon og heile heren hans i Israels hender; Israel slo deim, og lagde under seg alle amoritarbygderne der i landet; **22** heile Amoritarriket lagde dei under seg, frå Arnon til Jabbok, og frå øydemarki til Jordan. **23** So hev då Herren, Israels Gud, teke landet frå ammonitarne og gjeve det til folket sitt, til Israel, og no vil du eigna det til deg! **24** Er det kje so at det som Kamos, guden din, let deg vinna, det eignar du til deg, og alt det som Herren, vår Gud, gjer rydigt for oss, det eignar me til oss? **25** Er då du so mykke betre enn Balak Sipporsson, Moabs-kongen? Trætta han med Israel, eller tok på deim? **26** No er det tri hundred år sidan Israel busette seg i Hesbon og dei bygderne som ligg umkring, og i Aroer, og bygdarne der umkring og i alle byarne langsmed Arnon; kvi hev de kje teke deim att i all den tidi? **27** Eg hev ikkje gjort deg noko vondt; men du gjer meg stor urett med di du tek på meg. Herren, som er den øvste domaren, skal i dag døma millom Israel og Ammon.»» **28** Men ammonitarkongen vilde ikkje høyra på det bodet Jefta sende honom. **29** Då kom Herrens Ande yver Jefta, og han for gjennom Gilead og Manasse; so for han fram til Gileadvarden, og Gileadvarden for han fram imot ammonitarne. **30** Og Jefta gjorde ein løvnad til Herren, og sagde: «Gjev du ammonitarne i henderne mine, **31** då skal den som gjeng ut or husdøri mi og møter meg når eg kjem vel heim att frå ammonitarne, då skal den høyra Herren til; eg skal ofra honom til eit brennoffer.» **32** So for han fram imot ammonitarne, og stridde mot deim, og Herren gav deim i henderne hans. **33** Han slo deim, og elte deim frå Aroer til burtimot Minnit, og tok tjuge byar ifrå deim; sidan elte han deim alt til Abel-Keramim, det vart eit stort mannefall på deim. Då laut Ammons-sønerne bøygja seg under Israel. **34** Då Jefta kom heim att til garden sin i Mispa, gjekk dotter hans ut imot honom, og fagna honom med trummor og dans; ho var einaste barnet hans; umfram henne hadde han kje anten son eller dotter. **35** Med det same han fekk sjå henne, reiv han sund klædi sine, og ropa: «Gud trøyste oss, mi dotter! for ei sorg du veld meg! for ei ulukke du fører meg i!

Eg hev gjort so dyr ein lovnad til Herren, og eg kann ikkje taka att ordet mitt.» **36** Då sagde ho til honom: «Far, hev du gjort so dyr ein lovnad til Herren, so gjer det med meg som du gav ordet ditt på, sidan Herren let deg få hemn yver ammonitarne, uvenerne dine! **37** Men ein ting vilde eg gjerne skulde gjerast for meg, » sagde ho med far sin: «Lat meg vera fri two månader, so vil eg ganga ned på heidarne med venorne mine og gråta yver mitt unge liv, eg som lyt fara burt møy!» **38** «Gjer so!» svara han, og sagde ho kunde vera burte two månader. So gjekk ho med venorne sine, og gret på heidarne yver sitt unge liv. **39** Men då two månader var lidne, kom ho att til far sin, og då gjorde han med henne det som han hadde lova; og ho hadde aldri vore nær nokon mann. Sidan vart det sed i Israel **40** at Israels-døtterne år for år gjeng av og syng minnekvede um dotter åt Jefta frå Gilead, fire dagar um året.

12 Efraimtarne baud ut mannskapet sitt, og for nordetter, og sagde til Jefta: «Kvi sende du'kje bod etter oss då du for av stad og vilde strida mot ammonitarne? No vil me setja eld på husi dine og brenna deg inne.» **2** «Eg og folket mitt låg i ein hard strid med ammonitarne, svara Jefta; «då ropa eg på dykk, men de hjelpte meg ikkje imot deim; **3** og då eg såg at de ikkje vilde hjelpa, våga eg livet, og for imot ammonitarne, og Herren gav deim i henderne mine. Kvi kjem de so no farande og vil slåst med meg?» **4** So samla han alle Gileads-mennerne, og stridde mot Efraim. Og Gileads-mennerne hogg efraimtarne ned, for di dei hadde sagt: De er rømingar frå Efraim! Gilead ligg midt i Efraim, midt i Manasse.» **5** Dei stengde vadi yver Jordan for efraimtarne, og kvar gong det kom ein efraimit som hadde rømt ifrå slaget og vilde sleppa yver, spurde dei: «Er du efraimit?» Han svara: «Nei.» **6** «Seg: sjibbolet!» sagde dei. Då sagde han: «Sjibbolet; » for han kunde ikkje segja det rett. So grep dei honom, og drap honom innmed vadet. Den gongen fall det two og fyrti tusund mann av Efraims-ætti. **7** Jefta styrde Israel i seks år. So døydde Jefta frå Gilead, og vart gravlagd i ein av Gileads-byarne. **8** Etter honom var Ibsan frå Betlehem styrar i Israel. **9** Han hadde tretti søner; tretti døtter gifte han burt, og tretti sonekonor henta han heim; han styrde Israel i sju år. **10** So døydde Ibsan, og vart gravlagd i Betlehem. **11** Etter honom var Elon av Sebulons-ætti styrar i Israel. Han styrde Israel i ti år. **12** So døydde Elon av Sebulons-ætti, og vart gravlagd i Ajalon i Sebulonslandet. **13** Etter honom var Abdon Hillelsson frå Piraton styrar i Israel. **14** Han hadde fyrti søner og tretti sonesøner; dei reid på sytti asenfolar. Han styrde Israel i

åtte år. **15** So døydde Abdon Hillelsson frå Piraton, og vart gravlagd i Piraton i Efraimsland, på Amaleksfjell.

13 Men Israels-sønerne gjorde etter det som var Herren imot. Då let han filistarane få magt yver deim i fyrti år. **2** Det var ein mann av Dans-ætti som heitte Manoah. Han budde i Sora. Kona hans var'kje barnkjømd; ho hadde aldri ått barn. **3** Og Herrens engel synte seg for kona, og sagde: «Kjære, eg veit at du er'kje barnkjømd og aldri hev ått barn, men du skal verta umhender og eiga ein son. **4** Agta deg no, og drikk ikkje vin eller sterke drykk, og et ikkje noko ureint! **5** For no vert du umhender, og fær ein son: på hans hovud må det aldri koma saks; for sveinen skal vera vigg til Gud alt ifrå morsliv, og han skal gjera upptaket til å berga Israel frå filistarane.» **6** So gjekk kona inn, og sagde det med mannen sin: «Det kom ein gudsmann til meg, » sagde ho; «han var å sjå til som Guds engel, fælände ageleg; men eg spurde ikkje kvar han var ifrå, og ikkje sagde han meg namnet sitt. **7** «Du skal verta umhender og eiga ein son, » sagde han med meg; «drikk no ikkje vin eller sterke drykk, og et ikkje noko ureint! For sveinen skal vera vigg til Gud frå morsliv og til sin døyande dag.» **8** Då bad Manoah til Herren, og sagde: «Høyr meg, Herre! Lat den gudsmannen som du sende koma hit att og læra oss korleis me skal fara med det barnet som skal koma til verdi!» **9** Og Gud høyrde Manoahs børn, og Guds engel kom att til kona ein gong ho sat utpå marki, og Manoah, mannen hennar, ikkje var med henne. **10** Då sprang ho svint heim, og sagde det med mannen sin: «No hev han synt seg for meg, den mannen som kom til meg her um dagen», sagde ho. **11** Manoah reiste seg, og fylgte kona si, og då han kom til mannen, spurde han: «Er du den mannen som hev tala til kona mi?» «Ja», svara han. **12** «Når det no gjeng fram det som du sagde, korleis skal me då stella oss med sveinen, og korleis skal me fara med honom?» sagde Manoah. **13** Då svara Herrens engel: «Alt det eg nemnde for kona, lyt ho agta seg for. **14** Ho må ikkje eta noko som kjem av vintreet, og ikkje drikka vin eller sterke drykk, og ikkje eta noko ureint; alt det eg hev sagt til henne, lyt ho halda seg etter.» **15** «Kann du'kje bia eit bil, so me fær stella til eit kid for deg!» sagde Manoah. For han visste ikkje at det var Herrens engel. **16** «Um eg biar, so et eg like vel ikkje av maten din, » svara Herrens engel; «men vil du laga til eit brennoffer åt Herren, so gjer det!» **17** Då sagde Manoah til Herrens engel: «Kva er namnet ditt - so me kann få æra deg, når det hender det som du hev sagt!» **18** «Kvi spør du um namnet mitt?» svara han; «det er eit underleg namn!» **19** So tok Manoah kidet og grjonofferet, og ofra det på berget til Herren. Då hende eit stort under, so Manoah og

kona hans såg på det: 20 Då logen steig upp frå altaret mot himmelen, då for Herrens engel upp i altarlogen. Då Manoah og kona hans såg det, kasta dei seg å gruve på jordi. 21 Herrens engel synte seg ikkje oftare for Manoah og kona hans; då skyna Manoah at det var Herrens engel, 22 og han sagde til kona si: «No lyt me døy; for me hev set Gud!» 23 Men kona svara: «Hadde Herren havt hug til å drepa oss, so hadde han ikkje teke mot brennoffer og grjonooffer av oss, og me hadde ikkje fenge set alt dette, og ikkje fenge høyrte slikt som det me høyrde no.» 24 Då det leid på, fekk kona ein son, og kalla honom Samson. Guten voks upp, og Herren velsigna honom. 25 Det var i Dans-lægret millom Sora og Estaol, Herrens ande fyrst tok til å驱va honom.

14 Ein gong bar det so til at Samson gjekk ned til Timna; der fekk han sjå ei filistargjenta. 2 Då han kom heim att, sagde han det med far sin og mor si: «Eg såg ei filistargjenta i Timna; henne lyste festa til kona å meg!» 3 Då sagde foreldri hans til honom: «Finst det då ingi gjenta hjå frendarne dine eller i heile vårt folk, sidan du vil ganga av og få deg ei kona hjå dei u-umskorne filistarane?» Men Samson svara far sin: «Henne lyst du festa å meg! Ho er den som eg likar.» 4 Foreldri hans skyna ikkje at dette kom frå Herren; for han søkte eit høve til å koma inn på filistarane - den gongen rådde filistarane i Israel. 5 So gjekk Samson og foreldri hans ned til Timna. Då dei kom til vinhagarne utanfor byen, for ei ung løva burande imot honom; 6 då kom Herrens ande yver honom, og han tok løva, og sleit henne sund med berre nevarne, som det skulde vore eit kid; men han sagde kje med foreldri sine kva han hadde gjort. 7 So gjekk han ned og tala med gjenta; og han lika henne framifrå godt. 8 Um ei tid for han ned att og vilde gifta seg med henne. So tok han av veggen, vilde sjå løva som han hadde drepe; då fann han eit biebol med honning i skrovet hennar. 9 Han tok honningen ut, og heldt honom i henderne og åt, med han gjekk frametter, og då han kom til foreldri sine, gav han dei og, og dei åt; men han sagde det ikkje med deim at han hadde funne honningen i løveskrovet. 10 Då far hans kom ned til bruri, gjorde Samson eit gjestebod der, som dei unge mennene hadde for vis. 11 Og so snart dei fekk sjå honom, fann dei honom tretti fylgesmenner; dei var stødt med honom, 12 og ein dag sagde Samson til deim: «No vil eg bjoda dykk ei gåta! Løyser de henne å meg innan dei sju gjestebodsdagarne er ute, og løyser de henne rett, so skal eg gjeva dykk tretti fine skjortor og tretti festklædningar; 13 men kann de ikkje løysa henne, skal de gjeva meg tretti fine skjortor og tretti festklædningar.» «Seg fram gåta di, so me fær høyra henne!» svara dei. 14 Då sagde han: «Av ein etar

kom etand', av den sterke kom søtt.» So leid det tri dagar, og dei var ikkje god til å løysa gåta. 15 Den sjuande dagen sagde dei til bruri: «Få mannen din til å segja oss løysninga på gåta, elles brenner me upp både deg og folket ditt! Er det for å arma oss ut at de hev bede oss hit?» 16 Då gret bruri framfyre honom, og sagde: «Du held ikkje av meg! Du berre hatar meg! Du hev bode landsmennene mine ei gåta, men meg hev du ikkje sagt korleis ho skal løysast!» «Eg hev kje sagt det med far min og mor mi; skulde eg so segja det med deg?» svara Samson. 17 Men ho hekk yver honom og gret alle dei sju dagarne som gjesteboden varde, og den sjuande dagen sagde han det med henne, av di ho plåga honom so. So løyste ho gåta for landsmennene sine, 18 og fyrr soli gladde den sjuande dagen, kom mennene i byen og sagde til honom: «Kva er søtar' enn honning? Kva er sterkar' enn løva?» Då svara Samson: «Hadde de kje pløgt med mi kviga, so hadde de kje løyst mi gåta.» 19 Og Herrens ande kom yver honom; han gjekk ned til Askalon, og slo i hel tretti filistarar, tok klædi deira, og let deim som hadde løyst gåta få deim til høgtidsklede; og harm som han var, for han heim att til garden å far sin. 20 Men kona hans vart gjevi til den fylgesmannen, som han hadde valt seg til brursvein.

15 Då det leid um ei tid, og dei hadde teke til med kveiteskurden, kom Samson og vilde lydast til kona si. Han hadde med seg eit kid, og sagde: «Lat meg få koma inn i kammerset til kona mi!» Men far hennar vilde ikkje gjeva honom lov til det. 2 «Eg tenkte so visst at du ikkje lika henne meir,» sagde faren, «og so gav eg henne til brursveinen din. Kann du kje taka den yngre systeri i staden? ho er då mykje vænarel!» 3 Då sagde Samson: «Denne gongen er eg saklaus, um eg gjer filistarane vondt!» 4 Han gjekk av og fanga tri hundrad revar, fann seg tyrespikar, snudde revervarne i hop mot kvarandre, tvo og tvo, og feste ei spik millom kvart rovepar. 5 So kveikte han eld i spikarne, og slepte revarne inn på åkrane å filistarane. Soleis brende han upp alt kornet dei hadde ute, både skore og uskore, og alle vinhagar og oljetre. 6 Då spurde filistarane: «Kven hev gjort dette?» «Samson, mågen å Timna-mannen,» vart det svara. «Det var for di verfaren hadde teke kona hans og gjeve til brursveinen.» So for filistarane derupp, og brende inne både kona og far hennar. 7 Då sagde Samson til deim: «Fer de soleis åt, so skal eg visst ikkje kvila fyrr eg fær hemnt meg på dykk.» 8 So slo han deim so dei stupte i kross og i krok, og det vart eit stort mannefall på deim. Sidan for han ned til Etamjuvet, og gav seg til der. 9 Då kom filistarane upp i Judafylket, og lægra seg der, og spreidde seg utsyver i Lehi. 10 Og Juda-mennene sagde: «Kvi kjem

de hit og tek på oss?» «Me vil binda Samson og gjera like eins mot honom som han hev gjort mot oss, » svara dei. 11 So for tri tusund mann av Juda-ætti ned til Etamduvet, og sagde til Samson: «Veit du'kje at filistarane råder her i landet? Kvi hev du då gjort oss dette?» «Som dei gjorde mot meg, so hev eg gjort mot deim, » svara han. 12 Då sagde dei: «Me er komne hit for å binda deg og gjeva deg i henderne på filistarane.» «Lova meg at ikkje de vil slå meg i hell!» sagde Samson. 13 «Nei, me vil berre binda deg og gjeve deg i henderne deira; me vil ikkje drepa deg, » svara dei. So batt dei honom med two nye reip, og førde honom upp or duvet. 14 Då han kom til Lehi, sprang filistarane imot honom med glederop. Då kom Herrens ande yver honom, og reipi på armarne hans vart som brend tråd; bandi datt av henderne hans, som dei var morkna. 15 So fann han eit friskt kjakebein av eit asen; det greip han og slo i hel tusund mann med det. 16 Då kvad han: «Med asenkjaken eg ein hop og two, med asenkjaken tusund mann eg slo.» 17 Då han hadde kvede dette, kasta han kjakebeinet frå seg, og sidan hev dei kalla den staden Kjakebeinshaugen. 18 Men so vart han so brennande tyrst. Då ropa han til Herren og sagde: «Du hev hjelpt tenaren din til å vinna denne store sigeren! Skal eg no døy av torste og falla i henderne på dei u-umskorne?» 19 Då opna Gud den hola som er i Lehi, og det rann vatn utor henne, so han fekk drikka; då rådde han atti, og kvikna til. Difor kalla dei den kjelda Roparkjelda; ho er endå i Lehi. 20 Samson styrde Israel i tjuge år; det var i filistartidi.

16 Ein gong kom Samson til Gaza; der fekk han sjå ei skjøkja, og gjekk inn til henne. 2 Då det spurdest bland folket i Gaza at Samson var komen der, ringa dei honom inne, og lurde på honom innmed byporten heile natti, men heldt seg elles rolege med natti var. «Me vil bia til det dagast; då skal me slå honom i hel, » tenkte dei. 3 Samson vart liggjande til midt på natti. Midnattsbil reis han upp. Han tok tak i hurderne i byporten og i både portstolparne, og rykte dei upp i hop med bommen, lagde deiim på herdarne, og bar deiim upp på toppen av det fjellet som ligg midt for Hebron. 4 Sidan lagde han hug til ei kvinne i Sorekdalen, som heitte Dalila. 5 Då kom filistarfystrarne upp til henne og sagde: «Sjå um du kann få lokka honom til å segja deg kvar han hev den store styrken sin frå, og korleis me kann råda med honom og binda honom, so me fær døyvt honom! Då skal me gjeva deg tusund sylvdalar kvar, og meir. 6 So sagde Dalila til Samson: «Kjære, seg meg kvar du hev den store styrken din frå, og korleis du kann bindast, so ein fær døyvt deg!» 7 «Dersom dei bind meg med sju rå senestrengjer, som ikkje hev vorte turre, so veiknar eg

og vert som eit anna menneskjebarn, » svara han. 8 Då kom filistarfystrarne upp til henne med sju rå senestrengjer, som ikkje hadde vorte turre; deim batt ho honom med, 9 og i kammerset hadde ho folk sitjande og lura. So ropa ho: «Filistarane er yver deg, Samson!» Då sleit han sund strengjerne, som ein strytråd brest når han kjem innat elden, og ingen fekk vita kvar han hadde styrken sin frå. 10 So sagde ho til honom: Du hev narra meg, og loge for meg. Kjære, seg meg no korleis du kann bindast!» 11 «Dersom dei bind meg vel med nye reip som aldri hev vore bruka til noko, so veiknar eg og vert som eit anna menneskjebarn, » svara han. 12 So tok Dalila nye reip og batt honom med, og ropa: «Filistarane er yver deg, Samson!» og i kammerset sat det folk og lurde. Men han sleit reipi av armarne sine, som det var tråd. 13 Då sagde Dalila til honom: «Til dessa hev du narra meg og loge for meg! Seg no korleis du kann bindast!» «Dersom du vev dei sju hålflettorne mine inn i veven!» svara han. 14 So slo ho ått med vevskeidi, og ropa: «Filistarane er yver deg, Samson!» Då vakna han or svevnen, og rykte ut både vevskeidi og varpet. 15 So sagde ho til honom: «Korleis kann du segja du hev meg kjær, når du ikkje hev tiltrø til meg? No hev du narra meg tri gonger og ikkje sagt meg kvar du hev den store styrken din frå!» 16 Som ho no tagg og truga dag etter dag, og aldri let honom få fred, vart han so leid seg at han vilde mest døy, 17 og so opna han heile sitt hjarta for henne: «Det hev aldri kome saks på mitt hovud, » sagde han; «for eg hev vore vigid til Gud alt ifrå morsliv. Vert eg raka, so fer styrken min frå meg; eg veiknar og vert som alle andre menneskeborn.» 18 Då skyna Dalila at han hadde sagt henne heile sanningi; ho sende bod etter filistarfystrarne, og sagde: «Kom her upp! For denne gongen hev han sagt meg heile sanningi.» Då kom filistarfystrarne upp til henne, og hadde pengarne med seg. 19 So svævdde ho Samson i fanget sitt, og ropa på ein mann ho hadde sitjande der, og let honom klyppa dei sju hålflettorne hans; då tok han til å veikna, og styrken hans for frå honom. 20 Og Dalila ropa: «Filistarane er yver deg, Samson!» Då vakna han or svevnen, og tenkte: «Eg skal gjera meg fri og rista meg laus, som so mang ein gong fyrr; » for han visste ikkje at Herren hadde vendt seg ifrå honom. 21 Filistarane tok Samson, og stakk ut augo på honom, og førde han ned til Gaza; der batt dei honom med dubbel koparlekkja, og han laut sveiva handkverni i fangehuset. 22 Men håret hans tok til å veksa sterkt med same det var klypt. 23 So kom Filistarfystrarne i hop, og bar fram eit stort offer for Dagon, guden sin, og heldt fest; «for, » sagde dei, «vår gud hev gjeve Samson, vår uven, i vår magt.» 24 og

då folket såg honom, lova dei guden sin, og kvad: I handi vår gav guden vår uvenen vår, han som øyddet landet vårt han som drap ned folket vårt. 25 Som dei no var komne på godlag, ropa dei: «Henta Samson hit, so han kann leika for oss!» Då henta dei Samson or fangehuset, og han laut leika for deim. Dei sette honom millom stolparne. 26 Då sagde Samson til guten som leidde honom: «Slepp meg, og lat meg få halda i dei stolparne som huset kviler på, og stydja meg innåt deim!» 27 Men huset var fullt av menner og kvinner; alle filistarfyristarne var der, og på taket var det um lag tri tusund menner og kvinner, som såg på med Samson leika. 28 Og Samson kalla på Herren og sagde: «Herre, min Gud, kom meg i hug, og styrk meg denne eine gongen, min Gud, so eg fær hemnt meg på filistarane for eitt av dei two augo mine!» 29 So femnde han kringum både midstolparne som huset kvilte på, og klemde deim innåt seg, ein med høgre, og ein med vinstre handi. 30 «Lat meg døy i hop med filistarane!» sagde han, og tok i med all si magt; då ramla huset i hop yver fyristarne og yver alt folket som var der, og dei som han drap då han døydde, var fleire enn dei han hadde drepe med han livde. 31 Men brørne hans og alt skyldfolket kom og tok honom, og førde honom heim, og sette honom ned i gravstaden åt Manoah, far hans, millom Sora og Estaol. Då hadde han styrt Israel i tjuge år.

17 Mika heitte ein mann som budde i Efraimsheidi. 2 Han sagde til mor si: «Dei elleve hundrad sylvdalarne som vart tekne frå deg - du lyste endå for den skuld ei våbøn, som eg høyrdet på - dei pengarne er hjå meg; det er eg som hev teke deim; men no skal du få deim att.» «Herren velsigne deg, min son!» svara mori. 3 So gav han dei elleve hundrad sylvdalarne att til mor si. Då sagde ho: «Desse pengarne vigjer eg no til Herren, og gjev deim frå meg til bate for deg, min son, so du kann gjera eit gudebilæte med eit støypt fotstykket til.» 4 So tok ho two hundrad dalar av pengarne han kom att med, og gav deim til ein gullsmed, og han gjorde for deim eit gudsbielæte med eit støypt fotstykke til; det var sidan på garden hans Mika. 5 Og Mika vart slik mann at han fekk seg eit gudshus, og let gjera ei gullkåpa og husgudar, og sette ein av sønerne sine til å vera prest for seg. 6 I dei dagar var det ingen konge i Israel; kvar mann gjorde som han hadde hug til. 7 Det var ein ung mann fra Betlehem i Juda; han var av Levi-ætti, av den greini som åtte heime i Judafylket, og der heldt han til. 8 Den mannen flutte burt frå byen sin, frå Betlehem i Juda, og vilde finna seg ein verestad kvar det kunde høva. På ferdi si kom han til Efraimsheidi og til garden hans Mika, 9 og Mika spurde honom: «Kvar kjem du frå?» «Eg er ein levit frå Betlehem i

Juda, » svara han, «og no er eg ute og ferdast, og vil finna meg ein verestad kvar det kann høva.» 10 «Gjev deg til hjå meg!» sagde Mika, «og ver far og prest for meg! Eg skal gjeva deg ti sylvdalar for året, og halda deg med kost og klæde.» So steig leviten innanfor. 11 Han gjekk med på å vera hjå mannen, og vart som ein av sønerne hans. 12 Mika festa den unge leviten til prest for seg, og han vart verande i huset hans Mika. 13 «No veit eg at Herren vil gjera vel mot meg, » sagde Mika, «sidañ eg hev fenge ein levit til prest.»

18 I den tidi fanst det ingen konge i Israel. Og i den tidi leita Dans-ætti etter eit odelsland til å buseta seg i; for det hadde ikkje til den dag falle nokon arvlut på deim, som på dei andre Israels-ætterne. 2 Dans-sønerne sende ut fem mann av heile si ætt, djerve karar frå Sora og Estaol, som skulde endefara landet og sjå det vel yver. «Far no i veg, » sagde dei til deim, «og sjå dykk vel um i landet!» Mennene kom til garden hans Mika i Efraimsheidi, og vart der um natti. 3 For då dei for frammed husi hans Mika, kjende dei att målet åt den unge leviten, og so tok dei av vegen, og spurde honom: «Kven hev ført deg hit? Kva gjør du her, og korleis hev du det?» 4 So sagde han deim kva Mika hadde gjort for honom, og at han hadde leigt honom til prest for seg. 5 «Kjære deg, » sagde dei då, «spør Gud for oss um den ferdi me hev fyre oss, skal lukkast!» 6 «Det kann fara trygt!» svara presten «Herren hev augo med dykk på ferdi dykkar.» 7 Då for dei sin veg, dei fem mennerne, og kom til La'is; og dei såg at folket der i bygdi livde sutlaust, på same vis som sidonarane, roleg og sutlaust; det fanst ingen i landet som gjekk deim for nær i nokon ting, ingen einvaldssherre; langt var dei frå sidonarane, og hadde ikkje noko å gjera med anna folk. 8 So kom dei heim att til frendarna sine i Sora og Estaol, og frendarne deira spurde: «Kva tidender kjem de med?» 9 «Kom, lat oss fara i veg og taka på La'is-buarne!» svara dei; «me hev skoda landet; det er eit ovgodt land. Og de sit berre og tegjer? Dryg ikkje med å taka på vegen til det landet og eigna det til dykk! 10 Når de kjem dit, kjem de til eit folk som ikkje kjem i hug nokon fåre, og landet er vidskått. Gud hev gjeve det i henderne dykkar, eit land der det ikkje vantar nokon verdeleg ting!» 11 So for dei i vegen, seks hundrad fullvæpna mann av Dans-ætti, frå Sora og Estaol. 12 Då dei var komne upp i høgdi, slo dei læger i Kirjat-Jearim i Judafylket; difor hev den staden vore kalla Dans-lægret alt til denne dag; det er vestanfor Kirjat-Jearim. 13 Derifrå for dei yver til Efraimsheidi, og kom til garden hans Mika. 14 Då tok dei til ords, dei fem mennerne som hadde vore til La'isbygdi og spæja, og dei sagde til landsmennene sine: «Veit de at i desse husi er det ei gullkåpa og husgudar og eit

gudebilæte med eit støypt fotstykke til? so veit de vel kva de lyt gjera!» **15** So tok dei av vegen der, og kom til huset åt den unge leviten på garden hans Mika, og helsa på honom. **16** Der stod no i portledet seks hundrad fullvæpna mann av Dans-ætti; **17** og dei fem menerne som hadde vore der i landet og spæja, gjekk upp på garden og inn i gudshuset, og tok guds bilætet og gullkåpa og husgudarne og det støypte fotstykket, med presten stod i portledet hjå dei seks hundrad fullvæpna menerne. **18** Då no desse karane hadde vore inn i huset hans Mika og teke guds bilætet med gullkåpa og husgudarne og det støypte fotstykket, so sagde presten til deim: «Kva er det de gjør!» **19** «Teg deg og agta munnen din!» svara dei. «Kom heller med oss, og ver far og prest for oss! Er det kje mykje betre for deg å vera prest for ei heil ætt og grein av Israel enn for ein huslyd?» **20** Dette lika presten vel. Han tok gullkåpa og husgudarne og guds bilætet, og gav seg med flokken. **21** So snudde dei seg, og for av garde, og let kvinnorne og borni og bufeet og eignaluterne sine vera fremst i fjerdi. **22** Dei var alt komne langt ifrå garden fyrr menerne i grindi hans Mika fekk samla seg og nådde deim att. **23** Dei ropa etter Dans-sønerne, og dei vendte seg og sagde til Mika: «Kva er tids, med di du hev samla folk dine?» **24** «De hev teke gudarne som eg hev gjort meg, og presten, og fare av garde med,» svara han; «kva hev eg so att? Og endå spør de meg kva er tids!» **25** Då sagde dei til honom: «Lat oss ikkje høyra eit ord av deg meir! Elles kunde hug-rame karar rjuka på dykk, og då kom du til å missa livet både du og dine.» **26** So for dei sin veg, Dans-sønerne, og då Mika såg at dei var honom for sterke, snudde han um, og for heim att. **27** Då Dans-sønerne hadde teke alle dei ting som Mika hadde kosta seg, og presten som var hjå honom, kom dei brått yver La'is, yver eit folk som livde roleg og ikkje kom i hug nokon fåre; folket øydde dei med odd og egg, og byen brende dei upp. **28** Og det var ingen som hjelpte; for dei budde langt ifrå Sidon, og hadde ikkje nokon å gjera med anna folk. Byen låg i Bet-Rehobdalen. Dans-sønerne bygde honom upp att og vart buande der; **29** Dei kalla byen Dan etter ættefar sin, son åt Israel; fyrr heitte han La'is. **30** Der sette dei upp att guds bilætet, og Jonatan, son åt Gersom, Moses' son, var prest for Dans-ætti, og so var etterkomarane hans alt til den dagen då landet vart øydt. **31** Guds bilætet som Mika hadde gjort seg, vart standande hjå deim so lenge Guds hus var i Silo.

19 På denne tidi, den gongen då det ikkje fanst nokon konge i Israel, var det ein mann av Levi-ætti som budde lengst burte på Efraimsheidi. Han fekk seg ei fylgjekone frå

Betlehem i Judafylket. **2** Men kona var utru mot honom, og for ifrå honom og heim til far sin, til Betlehem i Juda. Der var ho eit bil, fire månader på lag; **3** då for mannen hennar etter henne, og vilde tala vel med henne og få henne til å koma att; og han hadde med seg drengen sin og eit par asen. Den unge kona leidde honom inn i huset åt far sin, og då faren såg honom, vart han glad, og tok vel imot honom. **4** Og verfar hans, far åt den unge kona, heldt på honom, so han vart verande der i tri dagar, og dei åt og drakk og var der um natti. **5** Tidleg den fjorde dagen gjorde mannen seg reidug og vilde fara i veg. Då sagde far åt den unge kona til mågen sin: «Få deg først ein bite mat å kveikja deg på! Sidan kann de fara.» **6** So sette dei seg ned båe two og åt og drakk saman, og far åt den unge kona sagde til mannen: «Kjære, gjer vel og ver til morgons, og kosa deg!» **7** Og då mannen reiste seg og vilde taka ut, nøydde verfare honom so lenge til han gav seg og vart der um natti. **8** Morgonen etter - det var den femte dagen - var han tidleg uppe, og vilde taka av stad. Då sagde far åt den unge kona: «Kjære, få deg først noko å kveikja deg på og bia so til det lid yver middag!» So åt dei i hop, dei two. **9** Sidan ferda mannen seg til, og vilde taka i vegen med fylgjekona si og drengen. Då sagde verfar hans, far åt den unge kona: «No lid det alt til kvelds! Kjære, bia til morgons! Sjå korleis dagen hallar! Ver her i natt, og kosa deg! I morgen kann de taka tidleg i vegen, so du kann koma heim att!» **10** Men mannen vilde ikkje gjeva seg til der um natti. Han gjorde tok ut, og for frametter til han kom midt for Jebus, det er det same som Jerusalem. Med seg hadde han eit par asen med klyv, og fylgjekona var med honom. **11** Då dei var innmed Jebus, var dagen langt liden, og drengen sagde til husbonden sin: «Kom, lat oss taka inn i jebusitarbyen her og vera der med natti!» **12** «Nei, me vil ikkje taka inn i nokon by der det berre bur framande, og ikkje israelitar; me vil halda fram til Gibea,» svara husbonden. **13** «Kom, lat oss sjå til å nå ein av dei byarne der burte, og få hus i Gibea eller Ramal!» sagde han til drengen sin. **14** So heldt dei lenger fram, og då soli gladdé, var dei tett ved Gibea i Benjaminsfylket. **15** Der tok dei av vegen, og gjekk inn i byen og vilde få hus um natti. Då han kom inn i byen, sette han seg på torget; men det var ingen som baud seg til å gjeva dei hus for natti. **16** Då kom det ut på kvelden ein gamall mann heim frå marki, frå arbeidet sitt; han var frå Efraimsheidi, men heldt til i Gibea. Hitt folket der var benjaminitar. **17** Då han såg upp, vart han var ferdamannen på torget, og sagde til honom: «Kvar etlar du deg av, og kvar kjem du ifrå?» **18** «Me kjem frå Betlehem i Juda», svara han, «og skal langt burt på Efraimsheidi; der

er eg ifrå. Eg hev vore til Betlehem i Juda, og no er eg på vegen til Herrens hus; men her er ingen som vil hysa meg!

19 Eg hev både halm og for til asni våre, og brød og vin til meg og kona og drengen som er med oss; det vantar oss ingen ting.» **20** «Ver velkomen, » sagde den gamle mannen; «lat berre meg syta for alt det du treng! Men på torget må du ikkje vera i natt.» **21** So fylgde han den framande inn i huset sitt, og gav asni hans for, og då dei hadde tvege føterne sine, sette dei seg til bords. **22** Best dei sat og kosa seg, kom mennene i byen, ukjor som dei var, og kringsette huset; dei dundra på døri og ropa til den gamle mannen som åtte huset: «Lat den karen som hev teke inn hjå deg koma ut, so me kann få vår vilje med honom!» **23** Då gjekk huseigaren ut til deim, og sagde: «Far ikkje so, godtfolk! Gjer ikkje vondt! Kom i hug at denne mannen er gjesten min, og gjer ikkje so stygg ei gjerning! **24** Sjå her er dotter mi, som er møy, og fylgjekona hans; deim skal eg senda ut til dykk; so fær de taka deim og gjera med deim som de synest; men denne mannen må de ikkje fara so stygt med!» **25** Men kararne vilde ikkje høyra på honom. Då tok den framande fylgjekona si, og leidde henne ut til deim, og dei låg med henne og skamfor henne heile natti, og slepte henne ikkje fyrr det leid imot morgonen og tok til å ljosna. **26** I dagrenningi kom kona, og seig i hop framfyre døri til det huset der husbonden hennar var; der vart ho liggjande til det var ljost. **27** Då husbonden hennar reis upp um morgonen, og let upp husdøri og gjekk ut, vilde fara sin veg, då låg kvinna, fylgjekona hans, framfyre husdøri, med henderne på dørstokken. **28** «Reis deg upp, og lat oss fara i veg!» sagde han. Men han fekk inkje svar. Då lyfte han henne upp på asnet, og tok ut, og for til si bygd. **29** Og då han kom heim, treiv han ein kniv, og tok fylgjekona si, og lema henne sund i tolv luter, og deim sende han kring i heile Israelsriket.

30 Og alle som såg det, sagde: «Slik hev aldri hendt og aldri vore spurt, alt ifrå den dagen då Israels-sønerne for frå Egyptarland og til denne dag. Tenk etter, legg råd, og tal!»

20 Då tok alle Israels-sønerne ut, og heile lyden, frå Dan til Be'ersæba og frå Gileadlandet, samla seg alle som ein mann framfor Herren i Mispa. **2** Og dei gjævaste av heile folket, av alle Israels ætter, steig fram der Guds folk heldt møte, fire hundred tusund i talet, alle gangføre og våpnføre menner. **3** Men Benjamins-sønerne fekk spurt at Israels-sønerne var farne upp til Mispa. Då sagde Israels-sønerne: «Seg frå korleis denne ugjerningi hev gjenge til!» **4** Og leviten, mannen åt den kona som var drept, tok til ords og sagde: «Eg og fylgjekona mi kom til Gibea i Benjamin, og vilde få hus der med natti. **5** Men Gibeas-mennene baud

vondt, og kringsette um natti huset eg var i; meg tenkte dei å drepa, og fylgjekona mi valdtok dei, so ho døydde. **6** Då tok eg fylgjekona mi, og lema henne sund, og sende luterne kring i heile Israels land og rike; for dei hadde gjort eit illverk og ei ugjerning i Israel. **7** No er de samla her, alle Israels menn! Kom no fram med dykker meining og råd!» **8** Då reiste folket seg, alle som ein mann, og sagde: «Ingen av oss skal draga burt til sitt tjeld, og ingen fara heim til sitt hus! **9** Og so vil me gjera med Gibea: Byen skal under lutkast! **10** No tek me ut ti mann for kvart hundred av alle Israels ætter, og hundred for kvart tusund, og tusund for kvart titusund; dei skal henta mat til hermennene, so dei, når dei kjem til Gibea i Benjamin, kann gjeva folket der like for den store ugjerningi dei hev gjort i Israel.» **11** So samla dei seg, alle Israels menn, og drog imot byen, sameinte som ein mann. **12** Og Israels-ætterne sende bod kring til alle ættgreiner i Benjamin og sagde: «Kva er dette for ei ugjerning som er gjord hjå dykk! **13** Send ut til oss dei ukjurorne i Gibea, so me kann slå deim i hel og rydda det vonde ut or Israel!» Men Benjamins-sønerne vilde ikkje høyra på Israels-sønerne, brørne sine. **14** Dei kom i hop til Gibea frå alle bygderne sine, og vilde draga i strid mot Israels-sønerne. **15** Den dagen vart folket i Benjamins-bygderne mynstra: det var seks og tjuge tusund våpnføre mann, umfram Gibeas-buarne; dei vart mynstra for seg, og var sju hundred i talet, alle saman utvalde hermenn. **16** Millom alt det folket fanst det sju hundred utvalde hermenn som var keivhendte; alle desse høvde på eit hår med slyngja; ingen kasta i mist. **17** Benjamin frårekna, mynstra Israels-sønerne fire hundred tusund våpnføre mann som alle var herfolk. **18** Dei gjorde seg reiduge, og gjekk upp til Betel, og spurde Gud: «Kven av oss skal taka først ut i striden mot Benjamins-sønerne?» «Juda skal først, » svara Herren. **19** Um morgonen braut Israels-sønerne upp, og lægra seg midt imot Gibea. **20** So gjekk dei fram til strid mot Benjamin, og fylkte heren sin imot deim burtåt Gibea. **21** Då braut Benjamins-sønerne fram frå Gibea, og lagde den dagen two og tjuge tusund Israels-menn i marki. **22** Og folket, Israels-mennene, herde seg til, og fylkte seg etter på same staden som dei hadde fylkt seg fyrste gongen; **23** Israels-sønerne gjekk upp, og gret for Herrens åsyn heilt til kvelds, og dei spurde Herren: «Skal me ganga fram att og strida mot Benjamin, bror vår?» «Far imot honom!» svara Herren. **24** men då dei dagen etter gjekk fram imot Benjamins-sønerne, **25** for Benjamin andre gongen ut imot deim frå Gibea, og lagde endå attan tusund israelitar i marki, alle saman våpnføre menner. **26** Då gjekk alle Israels-sønerne, heile folket, upp til Betel; der sat dei gråtande for

Herrens åsyn, og fasta heile den dagen, alt til kvelds; og dei ofra brennoffer og fredsoffer for Herrens åsyn, 27 og spurde Herren. For den gongen stod Guds sambandskista der, 28 Pinehas, son åt Eleazar og soneson åt Aron, gjorde den tid tenesta framfyr henne, og Israels-sønerne spurde: Skal me endå ein gong draga ut i striden mot Benjamin, bror vår, eller skal me lata vera? «Drag ut! I morgen vil eg gjeva honom i henderne dykkar, » svara Herren. 29 Då lagde Israel folk i umerå rundt ikring Gibea, 30 og so for dei tridje venda mot Benjamins-sønerne, og fylkte seg burtåt Gibea, liksom dei fyrré gongerne. 31 Benjamins-sønerne for ut imot deim, og vart dregne burt ifrå byen; og liksom dei fyrré gongerne felte dei i fyrstningi nokre av folket på ålmannvegarne som ber uppetter, den eine til Betel og den andre yver marki til Gibea; det var um lag tretti Israels-mennere dei fekk felt. 32 Då sagde Benjamins-sønerne: «Dei ryk for oss no som fyrr!» Men Israels-sønerne sagde: «Lat oss røma, so me fær drege deim burt frå byen og ut på ålmannvegarne!» 33 So tok alle Israels-mennene ut frå stødet sitt og fylkte seg i Ba'al-Tamar, med umeråmennene braut fram frå sitt støde vestanfor Geba. 34 Og ti tusund utbladde stridsmenner av heile Israel gjekk beint mot Gibea. Då vart det ein hard strid; men Benjamins-sønerne visste ikkje at ulukka var tett innpå deim. 35 Og Herren laga det so at Benjamin rauk for Israel; Israels-sønerne felte den dagen fem og tjuge tusund og eitt hundred man av Benjamins-ætt; alle desse var våpnførere. 36 Benjamins-sønerne trudde fyrst at Israels-mennene var slegne; for dei drog seg undan for Benjamin, men det var berre av di dei leit på umerå dei hadde sett mot Gibea. 37 Og no brårende umeråmennene fram mot Gibea, og trengde seg inn, og øyddhe heile byen med odd og egg. 38 Israels-sønerne hadde gjort den avtalen med umeråmennene at dei skulde lata ein tett røyk stiga upp ifrå byen. 39 Då no Israels-sønerne snudde ryggen til i striden, og Benjamins-sønerne i fyrstningi felte nokre av deim - um lag tretti mann - og sagde: «Dei ryk for oss, som i den fyrste otal!» 40 då tok røyken til å stiga upp frå byen som ein stor stopul, og då benjaminitarne såg attum seg, fekk dei sjå at heile byen stod i ein loge, som slo upp mot himmelen. 41 Det same snudde Israels-mennene um. Då vart Benjamins-mennene forfærde; for dei såg at ulukka hadde fått deim. 42 Dei vendte seg og tok veggen til øydemarki for å koma undan Israels-mennene; men striden fylgte deim fot og fet, og jamvel midt i byarne vart dei nedhogne, dei som åtte heime der. 43 Israels-mennene ringa Benjamin inne, elite honom, og trakka honom ned der han kvilde, alt til dei var beint i aust for Gibea. 44 Og det fall attan tusund man av Benjamins-

ætti; alle desse var djerfe stridsmenner. 45 So snudde dei um, og rømde til øydemarki, burtimot Rimmonshøgdi. Og Israels-mennene felte på ålmannvegarne endå fem tusund mann; sidan sette dei etter deim til Gideon og felte two tusund til. 46 I alt var det fem og tjuge tusund våpnfører man av Benjamins-ætti som fall den dagen; alle desse var djerfe stridsmenner. 47 Då snudde dei um, og rømde ut i øydemarki, til Rimmonshøgdi, seks hundred mann, og dei vart verande på Rimmonshøgdi i fire månader. 48 Men Israels-mennene for attende til Benjaminslandet, og øydde det med odd og egg; både byarne med sine folk, og bufeet, og alt det dei fann, og alle byarne som fanst der, sette dei eld på.

21 1 Mispa hadde Israels-mennene svore: «Ingen av oss skal gjeva dotter si til nokon benjaminit!» 2 Men då folket kom til Betel, sat dei der for Guds åsyn alt til det vart kveld, og dei storgrøt, 3 og sagde: «Herre, Israels Gud, kvi skulde dette henda i Israel at me i dag lyt sakna ei heil ætt av Israel?» 4 Tidleg den andre morgonen bygde folket eit altar der, og bar fram brennoffer og takkoffer. 5 Då sagde Israels-sønerne: «Var det millom heile Israels-folket nokon mann som ikkje kom upp til møtet hjå Herren?» For dei hadde svore sin dyraste eid at den som ikkje kom upp til Herren, til Mispa, han skulde lata livet. 6 Israels-sønerne syrgde yver Benjamin, bror sin, og sagde: «I dag er det hoggi burt ei heil grein av Israel! 7 Kva skal me gjera for dei som att er, so dei kann få seg konor, når me hev svore ved Herren at me ikkje vil gjeva dei nokor av døtterne våre?» 8 So spurde dei att: «Var det nokon mann av Israels-folket som ikkje kom upp til Herren i Mispa?» Då fekk dei vita at frå Jabes i Gilead var ingen komen til lægret eller til møtet; 9 folket vart mynstra, og då syntet det seg at ingen av Jabes-buarne frå Gilead var der. 10 So sende lyden tolvtusund stridsmenner dit, og sagde til deim: «Far av stad og hogg ned Jabes-buarne i Gilead med konor og born! 11 Høyr no kva de skal gjera: Kvar karmann, og kvar kvinna som hev vore nær nokon karmann og havt samlega med honom, skal de bannstøya og rydda ut!» 12 Då fann dei millom Jabes-buarne i Gilead fire hundred ungøyjar som aldri hadde vore nær nokon mann og havt samlega med honom, og deim tok dei med seg til lægret i Silo i Kana'ans-land. 13 Og heile lyden sende bod til Benjamins-sønerne som var på Rimmonshøgdi, og lova deim fred. 14 Då kom benjaminitarne att med ein gong, og Israels-mennene let deim få dei kvinnorne som dei hadde spart etter av Jabes-folket i Gilead; men det rakk ikkje til for deim. 15 Og folket syrgde endå yver Benjamin; for Herren hadde hogge eit skard i Israels-folket. 16 Og styremennene

for lyden sagde: «Kva skal me gjera for deim som att er, so dei kann få seg konor, sidan alle kvinner i Benjaminsætti er utrudde? 17 Dei som liver etter av Benjamin, skal få det som ætti hev ått, » sagde dei; «for ei ætt av Israel må ikkje ganga til grunnar. 18 Men me kann ikkje gjeva deim nokor av døtterne våre.» For Israels-søerne hadde lyst ei våbøn, og sagt: «Forbanna vere den som gjev dotter si til ein benjaminit!» 19 «Men høyr no!» sagde dei: «År um anna held dei ei høgtid for Herren i Silo, som ligg nordanfor Betel, austanfor storvegen som ber frå Betel upp til Sikem, og sunnanfor Lebona. 20 Far dit», sagde dei til Benjamins-søerne, «og legg dykk på lur i vinhagarne! 21 Når de då ser at Silo-møyarne kjem ut og trør dansen, skal de springa fram or vinhagarne og rana dykk kvar si kona millom Silo-møyarne, og so fara heim til Benjaminslandet! 22 Og når federne eller brørne deira kjem og kjærer seg for oss, so skal me segja til deim: «Unn oss desse møyarne! For me vann ikkje konor åt deim alle i striden. Og det er ikkje de som hev gjeve deim møyarne; elles hadde de no hatt skuld på dykk.» 23 Og Benjamins-søerne gjorde so, og henta seg kvar si kona millom møyarne som dei rana på dansarvollen. So for dei heim att til odelalandet sitt, og bygde upp att byarne og vart buande der. 24 På same tid drog Israels-søerne og burt derifrå, kvar til si bygd og si ætt; kvar for heim til sin odelsgard. 25 I dei dagar var det ingen konge i Israel; kvar gjorde som han hadde hug til.

Ruts

1 I den tidi då domarane styrde, vart det uår i landet. Då for ein mann frå Betlehem i Juda i veg med kona si og både sønerne sine og vilde bu i Moablandet ei stund. **2** Mannen heitte Elimelek og kona hans No'omi, og dei two sønerne Mahlon og Kiljon; dei var efratitar, frå Betlehem i Juda. No kom dei då til Moablandet og vart veranda der. **3** Og Elimelek, mannen hennar No'omi, døydde; men ho livde att med dei two sønerne sine. **4** Sønerne tok seg konor frå Moablandet; den eine heitte Orpa og den andre Rut. Og dei budde der på lag ti år. **5** Då døydde både Mahlon og Kiljon, og kvinna livde att etter sønerne sine og mannen sin. **6** Då budde ho seg til å fara heim att frå Moablandet med sonekonorne sine; for ho hadde hørt i Moablandet at Herren hadde set um folket sitt og gjeve deim brød. **7** So gav ho seg i veg frå den staden der ho hadde butt, ho og både sonekonorne hennar. Då dei var komne eit stykke på vegen heim til Judalandet, **8** då sagde No'omi til sonekonorne sine: «Snu no og gakk heim att kvar til si mor! Herren vere miskunnsam mot dykk, so som de hev vore mot både dei avlidne og mot meg! **9** Herren gjeve at de må finna ro, kvar i huset hjå sin mann!» So kysste ho deim; men dei tok til å gråta, **10** og sagde til henne: «Nei, me vil fylgja med deg attende til folket ditt.» **11** Men No'omi svara: «Snu att, døtterne mine; kvifor skulde de ganga med meg? Kann eg endå få søner i mitt liv som kunde verta menner åt dykk? **12** Snu, døtterne mine, og gakk heim att! for eg er for gamall til å gifta meg att. Og um so var at eg kunde tenkja: «Eg hev endå von,» ja um eg so alt i natt gav meg åt ein mann, og so vart at eg fødde søner, **13** skulde so de bia til dei vart fullvaksne? skulde so de stengja dykk inne og liva utan menner? Nei, døtterne mine, eg tykkjer synd i dykk, for meg hev Herrens hand råma.» **14** Då tok dei til å gråta att, og Orpa kysste vermor si til avskil, men Rut vilde ikkje slite seg laus frå henne. **15** Då sagde ho: Sjå, versyster di hev snutt heim att til folket sitt og til sin gud. Snu no du og, og fylg versyster di!» **16** Men Rut svara: «Ikkje tel meg til å snu att og ganga frå deg! for der du gjeng, vil eg og ganga, og der du stanar, der vil eg og stana. Ditt folk er mitt folk, og din Gud er min Gud. **17** Der du døyr, vil eg og døyr, og der vil eg verta jorda. Herren late meg bøta for det no og sidan, um noko anna enn dauden skulde skilja meg frå deg!» **18** Då ho no såg at ho stod fast på sitt og vilde vera med henne, tala ho ikkje meir med henne um dette. **19** So gjekk dei saman til dei kom til Betlehem. Og då dei kom til Betlehem, kom heile byen i rørsla for deira skuld, og kvinnorne sagde:

«Er dette No'omi?» **20** Men ho sagde til deim: «Kalla meg ikkje No'omi, men kalla meg Mara, for Den Allmektige hev late mykje sorg koma yver meg. **21** Rik for eg herifrå, og tomhendt hev Herren late meg koma att. Kvifor kallar de meg No'omi då når Herren hev vitna mot meg, og den Allmektige hev late det ganga meg so ille?» **22** So kom då No'omi heim att frå Moabland med sonekona si, moabitkvinnen Rut, og dei kom til Betlehem då dei tok til med skurdonni.

2 Det var ein frende åt mannen til No'omi, ein rik mann av ætti hans Elimelek; han heitte Boaz. **2** Og moabitkvinnen Rut sagde til No'omi: «Lat meg ganga ut på åkeren og plukka aks etter einkvan som syner seg venleg mot meg!» Ho svara: «Ja, gjer det, du dotter mi!» **3** So gjekk ho då av stad og kom til ein åker og plukka aks der etter skurdfolket, og det høvde seg so til at åkerstykket høyrde Boaz til, han som var av ætti hans Elimelek. **4** Og Boaz kom nett då dit frå Betlehem, og han sagde til skurdfolket: «Herren vere med dykk!» Dei svara honom: «Herren velsigne deg!» **5** Og Boaz spurde den drengen som hadde tilsyn med skurdfolket: «Kven høyrer ho til denne unge kvinna?» **6** Drengen som hadde tilsyn med skurdfolket, svara og sagde: «Det er ei moabitkvinn, ho som fylgde med No'omi hit frå Moablandet. **7** Ho spurde um ho kunde få plukka og henta i hop aks millom kornbandi etter skurdfolket, og so kom ho, og hev halde på sidan i dag tidleg alt til no og ikkje kvilt det slag.» **8** Då sagde Boaz til Rut: «Høyr, dotter mi! Du skal ikkje ganga stad og plukka aks på nokon annan åker; gakk ikkje her ifrå heller, men haldt deg åt tenestgjentorne mine her! **9** Ansa etter kvar skurdfolket arbeider på åkeren, og gakk etter deim! Eg hev sagt åt drengjerne at dei ikkje skal gjera deg noko vondt. Og um du vert tyrst, so gakk burt åt kjeri og drikk av det vatnet drengjerne hentarl!» **10** Då kasta ho seg ned med andlitet mot jordi og sagde til honom: «Kvifor hev eg funne slik nåde for augo dine, at du tek deg av meg som er framand?» **11** Boaz svara og sagde til henne: «Dei hev fortalt meg kva du hev gjort mot vermor di, etterat mannen din var avlidne, korleis du hev forlate far din og mor di og fedrelandet ditt og fare til eit folk som du fyrr ikkje kjende. **12** Herren løne deg for det du hev gjort, ja måtte du få fullt vederlag av Herren, Israels Gud, han som du hev kome til, for å finna livd under vengerne hans!» **13** Ho sagde: «So må eg då finna nåde for augo dine, herre; etter di du hev trøysta meg og tala venleg med tenestgjentona di, endå eg ikkje ein gong er so mykje som ei av tenestgjentorne dine.» **14** Då det leid til måls, sagde Boaz til henne: «Kom hit og et av brødet, og stikk brødstykket ditt ned i vinen!»

Då sette ho seg attmed skurdfolket, og han lagde fram åt henne brunsteikte aks, og ho åt og vart mett, og hadde endå att. **15** Då ho stod upp og skulde plukka aks, sagde Boaz til drengjerne sine: «Lat henne og plukka aks millom kornbandi, og gjer henne ikkje noko til mein! **16** Ja, de kann gjerne draga ut strå or bandi og lata deim ligga, so ho fær plukka deim upp, og ingen skal vera vond på henne for det.» **17** So plukka ho aks på åkeren alt til kvelds. Og då ho banka or det ho hadde plukka, vart det på lag ein skjeppa bygg. **18** Og ho tok byrdi si og gjekk inn i byen, og vermor hennar fekk sjå kva ho hadde plukka. So tok ho fram og gav henne det som vart att då ho hadde ete seg mett. **19** Då sagde vermor hennar til henne: «Kvar hev du plukka aks i dag, og kvar hev du arbeidt? Velsigna vere han som hev hjelpt deg til det!» So fortalte ho vermor si kven ho hadde arbeidt hjå, og sagde: «Den mannen som eg hev arbeidt hjå i dag, heiter Boaz.» **20** Då sagde No'omi til sonekona si: «Herren velsigne honom, for di han gjer miskunn både mot deim som liver og dei avlidne!» Og No'omi sagde til henne: «Denne mannen er av frendarne våre, ein av løysingsmennene våre.» **21** Moabitkvinnen Rut sagde: «Han sagde og til meg: Haldt deg åt drengjerne mine til dei hev gjort frå seg all skurden min!» **22** Då sagde No'omi til Rut, sonekona si: «Ja, det er best, dotter mi, at du gjeng med tenestgjentorne hans; so dei ikkje skal gjera deg noko vondt på ein annan åker.» **23** So heldt ho seg åt tenestgjentorne hans Boaz og plukka aks der til dei vart ferdige både med bygg- og kveiteskurden. Men ho budde hjå vermor si.

3 Og No'omi, vermor hennar, sagde til henne: «Dotter mi, eg vil sjå til å hjelpa deg, so du kann finna ein kvilestad, der du kann få det godt. **2** Høyr no: Boaz, som du hev vore saman med tenestgjentorne åt, han er freunden vår. No i natt kastar han bygg på treskjestaden sin. **3** Vaska deg no og salva deg; klæd so på deg og gakk ned på plassen. Men lat honom ikkje sjå deg fyrr han hev ete og drukke. **4** Når han legg seg, sjå so etter kvar han legg seg. Gakk dit og lyft upp klædet nedmed føterne hans, og legg deg der! då vil han segja deg sjølv kva du skal gjera!» **5** Ho svara henne: «Alt det du segjer, vil eg gjera.» **6** Og ho gjekk ho ned på treskjarplassen og gjorde alt so som vermor hennar hadde sagt ho skulle gjera. **7** Då Boaz hadde ete og drukke, var han i godlag og lagde seg attmed kornhaugen; då gjekk ho stilt dit og lyfte upp klædet nedmed føterne hans, og lagde seg der. **8** Ved midnattsleite vart mannen uppskræmd og bøygde seg framryver, og so fekk han sjå at det låg ei kvinna nedmed føterne hans. **9** «Kven er du?» sagde han. Ho svara: «Eg er Rut, trælkvinna di; breid ut vengerne dine

yver trælkvinna di, for du er løysingsmannen min.» **10** Då sagde han: «Herren velsigne deg, dotter mi! Du hev no synt større kjærleik enn fyrr, for du hev ikkje rent etter unge menner, korkje fatige eller rike. **11** Ver no ikkje rædd, dotter mi! Alt det du segjer, vil eg gjera; for alt folket i byen veit at du er ei dygdefull kvinne. **12** Det er no sant og visst at eg er løysingsmannen din; men det er ein annan løysingsmann som er nærmare enn eg. **13** Ver no her i natt; vil han då i morgen løysa deg, so lat honom gjera det; men hev han ikkje hug til å løysa deg, so skal eg gjera det, so sant Herren liver! Ligg no her til morgons!» **14** So låg ho då nedmed føterne hans til morgons; men ho stod upp fyrr den eine kunde skilja den andre greidt; for han tenkte: «Det må ikkje nokon vita at kvinna hev kome hit til treskjarplassen. **15** Og han sagde: Kom med kåpa du hev på deg, og haldt henne fram!» Og ho hene fram. Då mælte han i seks mål bygg og gav henne; dermed gjekk ho inn i byen. **16** Og då ho kom til vermor si, sagde ho: «Korleis hev det gjenge, dotter mi?» Då fortalte ho henne att det mannen hadde gjort mot henne. **17** Og ho sagde: «Desse seks måli med bygg gav han meg og sagde: «Du skal ikkje koma tomhendt heim til vermor di.»» **18** Då svara ho: «Haldt deg no roleg, dotter mi, til du fær sjå korleis det gjeng! for den mannen gjev seg ikkje fyrr han fær avgjort saki i dag.»

4 Og Boaz hadde gjenge upp på tinget og sett seg der.

Då høvdet det so at den løysingsmannen som Boaz hadde tala um, gjekk framum der. Han tala åt honom og sagde: «Kom hit og set deg her!» Og han kom og sette seg. **2** So tok han burtåt seg ti av styresmennene i byen og sagde: «Set dykk her!» Og dei sette seg. **3** Då sagde han til løysingsmannen: «Det åkerstykket som hørde Elimelek, bror vår, til, vil No'omi selja, ho som hev kome att frå Moablandet. **4** Difor tenkte eg at eg skulde fortelja deg det og segja: Kjøp det du når dei er til stades dei som sit her, og styresmennene for folket mitt! Vil du taka det etter løysingsretten, so gjer det; vil du ikkje løysa det, då seg meg det, so eg fær vita det; for ingen annan eig løysingsretten enn du, og næst etter deg er det eg sjølv.» Han sagde: «Eg vil løysa det.» **5** Då sagde Boaz: «Når du kjøper åkeren av No'omi, so kjøper du honom og av moabitkvinnen Rut, kona åt den avlidne, og du skyldar å reisa upp att namnet åt den avlidne, og festa det til arvluten hans.» **6** Løysingsmannen svara: «Då kann eg ikkje nyitta løysingsretten min, for so spiller eg min eigen arvlut. Løys du åt deg det eg skulde ha løyst, for eg kann ikkje gjera det.» **7** Det var gamall sed i Israel når ein mann skulde stadfesta ei løysing eller eit avtala byte, då drog han av seg skoen og gav honom til

den andre, og dette gjaldt som ein vitnesburd i Israel. **8** Då sagde løysingsmannen til Boaz: «Kjøp det du!» og so drog han av seg skoen. **9** Boaz sagde no til styresmennene og til alt folket: «De er i dag vitne på at eg hev kjøpt av No'omi alt det som hev høyrt Elimelek til, og alt som hev høyrt Kiljon og Mahlon til. **10** Like eins hev eg kjøpt moabitvinna Rut, kona hans Mahlon, til kona åt meg, so eg kann reisa namnet åt den avlidne og festa det til arvluten hans, so namnet hans ikkje kjem burt millom brørne hans eller frå porten på heimstaden hans. De er vitne på dette i dag.» **11** Og alt folket som var på tinget og styresmennene sagde: «Ja, det er me. Herren gjeve at den kvinnen som no gjeng inn i huset ditt, må verta som Rakel og Lea, dei two som hev bygt upp Israels hus! Og gjev du må koma til velmagt i Efrata og verta namngjeten i Betlehem! **12** Og gjev at dei etterkomarar som Herren vil gjeva deg med denne unge kvinnen, må verta ei ætt som ætti hans Peres, han som Tamar fødde åt Juda!» **13** So tok då Boaz Rut til seg, og ho vart kona hans; han gjekk inn til henne, og Herren gav henne livsfrukt, og ho fødde ein son. **14** Då sagde kvinnorne til No'omi: «Lova vere Herren som hev gjort at du idag ikkje vantar løysingsmann! Han skal verta namngjeten i Israel. **15** Han skal verta ein trøystar åt deg og din alderdoms hjelp; for sonekona di, ho som held av deg, hev født honom; ho som er meir for deg enn sju søner.» **16** Og No'omi tok barnet og lagde det i fanget sitt og vart fostermor åt det. **17** Og grannekvinnorane gav honom namn og sagde: «No'omi hev fenge ein son,» og dei gav honom namnet Obed; Han vart far åt Isai, far åt David. **18** Her er ættartalet hans Peres: Peres var far åt Hesron. **19** Hesron var far åt Ram, og Ram var far åt Amminadab. **20** Amminadab var far åt Nahson, og Nahson far åt Salma. **21** Salmon var far åt Boaz, og Boaz far åt Obed. **22** Obed var far åt Isai, og Isai far åt David.

1 Samuels

1 Elkana heitte ein mann, ein sufit som budde i Rama, på Efraimsheidi. Han var son åt Jeroham, son åt Elihu, son åt Tohu, son åt Suf, ein efraimitt. 2 Han hadde two konor; Hanna heitte den eine, Peninna heitte hi. Peninna hadde born, men Hanna var barnlaus. 3 År etter år drog denne mannen upp frå byen sin, og tilbad og ofra i Silo til Herren, allhers drott. Der var dei two Eli-sønerne Hofni og Pinehas prestar for Herren. 4 Alltid når Elkana ofra, gav han Peninna, kona si, og alle sønerne og døsterne hennar kvar sin lut. 5 Men Hanna gav han ein lut for two; for han elskar Hanna, endå Herren hadde stengt morslivet hennar. 6 Og medtevlaren hennar erga og terga henne, og vilde øsa henne upp i egse, for di Herren hadde stengt morslivet hennar. 7 Soleis gjorde han år etter år, kvar gong ho kom upp til Herrens hus; ho terga henne sameleis. Og då gret ho og vilde ikkje eta. 8 Elkana, mannen hennar, sagde til henne: «Hanna, kvifor græt du? og kvifor et du ikkje? Og kvifor er du so hugsjuk? Er ikkje eg meir for deg enn ti søner?» 9 Ein gong dei hadde ete og drukke i Silo, reis Hanna upp - presten Eli sat på ein stol attmed den eine dørstolpen til Herrens heilagdom - 10 Og i hjartans sut bad ho til Herren og gret sårt. 11 Og ho gjorde ein lovnad og sagde: «Herre, du allhers drott! vil du venda augo til vesaldomen åt trælkvinna di og tenkja på meg, og ikkje gløyma trælkvinna di, men gjeva trælkvinna di eit gutebarn, so vil eg vigja honom til Herren for alle hans livedagar, og aldri skal det koma saks på hovudet hans.» 12 Ho heldt lenge på og bad framfor Herren. Og Eli fylgde munnen hennar med augo; 13 for Hanna bad ikkje högt; ho leda berre lipporne, men mælet höyrdest ikkje. So trudde Eli ho var drukki. 14 Difor sagde til henne: «Kor lenge vil du syna deg drukki? Sjå til å få ruset til å siga av deg!» 15 Men Hanna svara: «Nei, herre! eg er ei sorgtyngd kona. Vin og rusdrykk hev eg ikkje drukke; men eg hev rent ut hjarta mitt for Herren. 16 Haldt ikkje trælkvinna di for ei uvyrda! for det er utav stor sorg og trege eg hev tala heile tida.» 17 Eli svara og sagde: «Far i fred! Israels Gud skal gjeva deg det du hev bede honom um!» 18 Då sagde ho: «Å gjev trælkvinna di må finna godvilje hjå deg!» So gjekk ho sin veg, og fekk seg mat, og ho synte ikkje suti si meir. 19 Morganen etter reis dei upp tidleg og heldt bøn framfor Herren. So for dei attende og kom til Rama. Elkana budde saman med Hanna, kona si, og Herren kom henne i hug. 20 Då det hadde lide ei tid, vart Hanna med barn, og åtte ein son, som ho kalla Samuel; «for», sagde ho, «eg hev bede Herren um honom.» 21 Elkana drog upp med heile huslyden sin og ofra til Herren

det årlege slagtofferet sitt, og offer han hadde lova. 22 Men Hanna drog ikkje med. Ho sagde til mannen sin: «Eg vil bia til dess vesleguten er avvand. Då vil eg føra honom med meg og syna honom fram for Herren, so han sidan kann halda til der alle dagar.» 23 Elkana, mannen hennar, sagde med henne: «Gjer som du tykkjer best. Bia til dess du hev vant honom av. Berre Herren må gjera etter sitt ord!» So var kona att heime og hadde son sin til brjostet, til dess ho vande honom av. 24 Men då han var avvand, tok ho honom med dit upp, og hadde med seg tri uksar, ei skjeppa mjøl og ei vinhit, og ho førde honom inn i Herrens hus i Silo. Men han var berre ein liten gut. 25 Dei slagna uksem, og førde so vesleguten til Eli. 26 Ho sagde: «Høyr, herrel! so sant du liver, herre, so er eg den kona som stod her attmed deg og bad til Herren. 27 Um denne guten bad eg, og Herren høyrdé bøni mi og gav meg det eg bad um. 28 Difor gjev eg honom att til Herren, so han skal vera ei gåva frå Herren alle sine livedager.» Og dei bad til Herren der.

2 Då bad Hanna og sagde: «Hjarta mitt frygdar seg i Herren, høgreist er hornet mitt i Herren. Med vidopen munn ropar eg mot fiendarne mine, for di eg fegnast for frelsa di. 2 Ingen er heilag som Herren, ingen er til utan du. Det bid inkje berg som vår Gud. 3 Slutta med kyt og kaute ord! Slepp ikkje agelause ord or munnen! For Herren er Gud som alting veit, og verki deim veg han vel. 4 Brosten vert bogen åt kjemporne, men dei ustøde fær styrkebelte på. 5 Dei som fyrr fekk sin mette, lyt leiga seg burt for mat, men dei som svalt, svelt ikkje meir. Barnlaus kona fær borni sju, barnerik mor folnar og fåst. 6 Herren er den som tek liv og gjev liv, han fører ned til Helheim og upp derifrå. (Sheol h7585) 7 Herren er den som gjer arm og gjer rik. Han dreg ned, men lyfter ogo upp. 8 Han reiser den ringe or moldi, og lyfter den låge or søyla, og leider han til sætes millom hovdingar og gjev han eit æresæte. Grunnstolparne åt jordi høyrrer Herren til, på deim han bygde manneheimen. 9 Han held vakt og hegnar vegen åt dei gudlege, men gudlaust folk forferst i myrkret; for aldri mannen vinn med eigi magt. 10 Deim som strider imot Herren, skrämer han, i himmelen yver deim dundrar han. Herren dømer jordi frå ende til annan, han aukar krafti hjå kongen sin. Han hevjar hornet högt åt den han salvar.» 11 Elkana for heim att til Rama. Men guten gjorde tenesta for Herren hjå presten Eli. 12 Men sønerne åt Eli var uvyrdror; dei ansa ikkje Herren, 13 og ikkje heller kva prestane med rette kunde krevja av folket. Kvar gong ein mann ofra slagtoffer, kom drengen åt presten medan kjøtet koka, og hadde ein tritinda gaffel i handi, 14 og stakk honom ned i gryta eller kjeraldet eller kjelen eller krukka; og

alt som hekk fast på gaffelen, tok presten. Soleis for dei med alle israelitar som kom dit til Silo. **15** Ja endå fyrr enn feittet var brent, kom prestedrengen og sagde til mannen som ofra: «Hit med steikjkjøt til presten! han vil ikkje hava kokt kjøt hjå deg, berre rått.» **16** Um då mannen sagde: «Fyrst må eg brenna feittet; sidan kann du taka alt det du lyster!» svara han: «Nei, kom straks med det! Elles tek eg det med magt.» **17** Den ovstore syndi dei unge prestarne gjorde beint i augo på Herren; vart so mykje større av di dei lærde folket svivryda offeret til Herren. **18** Samuel gjorde tenesta for Herrens åsyn. Alt medan han var smågut, var han klædd i ein messehakel av lin. **19** Dessutan laga mor hans ein liten kjole kvart år honom og hadde med seg, når ho kom med mannen sin og ofra det årvisse slagtofferet. **20** Då velsigna Eli Elkana og kona hans og sagde: «Herren gjeve deg fleire born med denne kona, i staden for honom som ho hev bede um i bøn til Herren!» So for dei heim att. **21** Og Herren kom i hug Hanna, og ho vart med barn og åtte tri søner og two døtter. Men guten Samuel voks upp hjå Herren. **22** Eli var svært gamall. Han høyrdde gjete alt det sønerne hans gjorde mot heile Israel, og at dei låg med dei kvinnorne som gjorde tenesta ved inngangen til møtetjeldet. **23** Og han sagde då: «Kvífor fer de soleis åt? Eg høyrer heile folket talar um all den vonde framferdi dykkar. **24** Gjer ikkje so, sønerne mine! det hev ikkje noko godt lov, so som eg høyrer ordet gjeng um dykk frå mann til mann millom Herrens folk. **25** Når folk syndar mot einannan, so dørmer Gud deim imillom. Men når nokon syndar mot Herren, kven skal då ganga imillom?» Men dei lydde ikkje på ordi åt far sin; for Herren hadde etla deim til å døy. **26** Men guten Samuel voks og manast, og vann godhug både hjå Gud og menneske. **27** Ein gudsmann kom då til Eli og sagde til honom: «So segjer Herren: «For farsætti di openberra eg meg den tid dei var i Egyptarland og træla for Faraos hus. **28** Eg valde henne millom alle Israels ætter til prestenesta mi, til å ofra på altaret mitt og brenna røykjelse og bera messehakel for mi åsyn. Og eg gav farsætti di offeretterne frå Israels-borni. **29** Kvífor trakkar de då på slagtofferi og grjonofferi mine som eg skipa til i min bustad? Kor kann du æra sønerne dine meir enn meg, so det godnar dykk med det beste av kvar offergåva som Israel, folket mitt, ber fram?» **30** Difor lyder ordet frå Herren, Israels Gud: «Vel hev eg sagt: Di ætt og farsætti di skal få gjera tenesta for mi åsyn alltid og æveleg.» Men no lyder Herrens ord: «Aldri i verdi! deim som ærar meg, deim vil eg æra; dei som vanvyrder meg, skal verta til skammar. **31** Sjå dei dagar kjem då eg høgg av din arm og armen åt farsætti di, so ingen vert gamall i ætti di. **32** Og du skal sjå Guds bustad

i naud, endå so mykje godt Herren gjer mot Israel. Og ingen skal nokon sinne verta gamall i ætti di. **33** Berre ein einaste av di ætt vil eg ikkje rydja burt frå altaret mitt, so eg sløkkjer ut augo dine, og syg mergen or beini dine; og alle som veks upp i ditt hus, skal døy i dei beste manndomsåri. **34** Og det skal du hava til merke, det som kjem yver sønerne dine, Hofni og Pinehas: på ein dag skal dei båle døy. **35** Eg vil reisa meg upp ein pålitande prest som gjer etter min hug og vilje. Åt honom vil eg byggja eit traust hus, so han allstødt skal gjera tenesta framfor den eg salvar. **36** Då vil det henda at alle som vert att i ætti di, kjem og kastar seg å gruve for honom og tiggjar um ein skilling eller ein brødleiv, og segjer: «Kjære væне, set meg til medhjelpar i eit av prest-embætti dine, so eg kann få ein bite mat å eta!»»

3 Guten Samuel gjorde tenesta for Herren hjå Eli. Herrens ord var dyrt i dei dagarne, og profetsynene var sjeldfengde. **2** Då bar det so til med Eli låg i det vanlege kvileromet sitt - han tok til å dimmast på syni, so han ikkje kunde skilja - **3** og dei endå ikkje hadde sløkt Guds lampa, og Samuel sov i Herrens heilagdom, der Guds kista stod: **4** då ropa Herren på Samuel, og han svara: «Ja, her er eg.» **5** Han sprang til Eli og sagde: «Her er eg, du ropa på meg.» Han svara: «Nei, eg ropa ikkje; gakk og legg deg att!» Han gjekk og lagde seg. **6** Herren ropa ein gong til: «Samuel!» Samuel reis upp og gjekk til Eli og sagde: «Ja, her er eg, du ropa på meg!» Han svara: «Nei, eg ropa ikkje, guten min! gakk og legg deg att!» **7** Samuel hadde ikkje endå lært å kjenna Herren; Herrens ord hadde ikkje openberra seg for honom endå. **8** Tridje venda heldt Herren fram og ropa på Samuel. Han reis upp og gjekk til Eli og sagde: «Ja, her er eg, du ropa på meg.» Då skyna Eli det var Herren som ropa på guten. **9** Og Eli sagde til Samuel: «Gakk du og legg deg! Hender det so at einkvan ropar på deg, skal du svara: «Tala, Herre! tenaren din høyrer!»» Samuel gjekk og lagde seg i romet sitt. **10** Då so Herren gjekk innåt og ropa som gongerne fyrr: «Samuel, Samuel!» då svara Samuel: «Tala, Herre! tenaren din høyrer.» **11** Då sagde Herren til Samuel: «Eg kjem til å gjera verk i Israel som kjem til å ringja for båe øyro på deim som høyrer det. **12** På den dagen skal eg lata koma yver Eli alt det eg hev tala um ætti hans, frå fyrst til sist. **13** Eg hev kunngjort for honom at eg vil dømma ætti hans til æveleg tid, for den misgjerning som han visste um, at sønerne hans drog forbanning yver seg, og likevel aga han deim ikkje. **14** Difor hev eg svore Eli-ætti: «Aldri i æva skal syndi i Eli-ætti kunna sonast antan med slagtoffer eller noko anna offer.»» **15** Samuel vart liggjande til morgons, då han skulde opna dørerne til Herrens hus. Samuel torde ikkje

fortelja Eli um syni. **16** Men Eli ropa på Samuel, og sagde: «Samuel, guten min!» Han svara: «Her er eg.» **17** Han sagde: «Kva var det Gud tala til deg? Kjære, dyl det ikkje for meg! Gud late deg bøta no og sidan, dersom du løynar noko for meg av det han tala til deg!» **18** So fortalte Samuel alt saman, og løynde ingen ting for honom. Eli svara: Han er Herren. Han gjere som tekjkjест honom! **19** Samuel vokst til, og Herren, var med honom, og let ikkje eitt av alle sine ord falla til jordi. **20** Heile Israel frå Dan til Be'ersæba skyna at Samuel var utvald til profet for Herren. **21** Og Herren heldt fram med å syna seg i Silo. For Herren openberra seg for Samuel i Silo gjennom Herrens ord.

4 Og heile Israel høyrdde Samuels ord. Israel drog ut til strid mot filistarane og lægra seg ved Eben-Ezer, medan filistarane lægra seg i Afek. **2** Filistarane fylkte heren sin mot Israel, og striden vart drjug. Og Israel tapte for filistarane; dei felte umlag fire tusund mann på vigvollen. **3** Då no folket kom att til lægret, sagde dei øvste i Israel: «Kvífor hev Herren late filistarane slå oss i dag? Lat oss henta Herrens sambandskista frå Silo, so ho kann vera her hjå oss og frelsa oss frå fiendarne vårel!» **4** Folket sende bod til Silo og tok derifrå sambandskista åt Herren, allhers drott, han som tronar yver kerubarne. Og dei two Eli-sønerne, Hofni og Pinehas, fylgde med Guds sambandskista. **5** Då Herrens sambandskista kom til lægret, då losna det so stort eit fagnadrop frå heile Israel, at jordi dunde. **6** Då filistarane høyrdde ljoden av fagnadropet, sagde dei: «Kva tyder dette glymjande fagnadropet i hebræarlægret?» Og då dei vart vise med at Herrens kista var komi til lægret, **7** vart dei forfærde; for dei tenkte: «Gud er komen til lægret.» Og dei sagde: «Usæle me!sovore hev aldri hendt fyrr! **8** Usæle me! kven skal frelsa oss frå denne velduge Guden? Det var denne Guden som sende alle ulukkorne yver egypttarane i øydemarki. **9** Men - manna dykk upp! og far fram på kara vis, filistarar, so ikkje de skal verta trælar for hebræarane, liksom dei hev vore trælar for oss! Ver no karar, og gakk på!» **10** Filistarane kasta seg inn i striden; Israels-sønerne vart slegne, og lagde på sprang kvar til sitt, og mannefallet vart øyjelegt stort; av Israel fall tretti tusund mann fotfolk. **11** Og Guds kista fall i fiendehand, og Hofni og Pinehas, både Eli-sønerne, let livet. **12** Ein mann av Benjamin sprang frå slagmarki og nådde Silo same dagen, med sundrivrne klæde og mold på hovudet. **13** Då han kom dit, sat Eli på stolen sin attmed byporten og einstirde utetter vegen; for hjarta hans bivra av otte for Guds kista. Då mannen kom inn i byen med denne tidendi, tok heile byen til å jamra og klaga. **14**

Og då Eli høyrdde ljoden av klageropet, spurde han: «Kva tyder dette ståket eg høyrer?» Mannen skunda seg burtåt og fortalte det med Eli. **15** Eli var åtte og nitti år gamall og starblind, so han inkje kunde sjå. **16** Mannen sagde til Eli: «Det er eg som kjem frå slagmarki, eg hev rømt frå striden i dag.» Han spurde: «Korleis hev det gjenge då, guten min?» **17** Bodberaren svara: «Israel rømde for filistarane, det vart stort mannefall på folket, Hofni og Pinehas, søerne dine, er falne, og Guds kista hev falle i fiendehand.» **18** Då han nemnde Guds kista, datt Eli attlenges av stolen attmed byporten og braut halsbeinet. Det vart banen hans; for mannen var gamall og før. Han hadde då vore domar i Israel i fyrti år. **19** Verdotter hans, kona åt Pinehas, var med barn og gjekk på fallande føter. Då ho høyrdde gjete at Guds kista var falli i fiendehand, og at verfarene og mannen hennar hadde late livet, so seig ho i kne og fødde; for føderiderne kom yver henne. **20** Då ho var mest inni dauden, sagde kvendi som stod ikring henne: «Ver hughei! du hev fenge ein son.» Men ho svara inkje, og agta ikkje på det. **21** Ho kalla guten I-kabod: «Kvorven er herlegdomen frå Israel, » sagde ho. Ho kom i hug Guds kista som var falli i fiendehand, og so verfarene og mannen. **22** «Kvorven er herlegdomen frå Israel, » sagde ho, «for Guds kista var falli i fiendehand.»

5 Filistarane tok Guds kista og førde henne frå Eben-Ezer til Asdod. **2** Der tok filistarane Guds sambandskista og bar henne inn i Dagons tempel og sette henne attmed Dagon. **3** Då Asdod-folki kom dit tidleg morgenon etter, fekk dei sjå Dagon liggja å gruve på golvet framanfor Herrens kista; dei tok då Dagon og sette honom på staden sin att. **4** Men då dei kom tidleg næste morgon, fann dei Dagon liggjande å gruve framfor Herrens kista, og hovudet og både henderne hans var avbrotne og låg på dørstokken; berre bulen var att. **5** Difor er det so i Asdod den dag i dag, at ingen trøder på Dagons dørstokk, korkje nokon av Dagongs-prestarne eller nokon annan som gjeng inn i Dagons tempel. **6** Herrens hand låg tung på Asdod-folki; og han øyde deim og sökte deim med svullsott både i Asdodbyen og i kverven umkring. **7** Då Asdod-buarne skyna korleis det hekk i hop, sagde dei: «Kista åt Israels Gud må ikkje lenger vera hjå oss; for handi hans ligg tung på oss og på Dagon, guden vår.» **8** Dei sende då bod og stemnde saman til seg alle filistarfystrarne, og spurde deim kva dei skulde gjera med kista åt Israels Gud. Dei svara: «Me lyt flytja kista åt Israels Gud til Gat.» Og dei so gjorde. **9** Men etter dei hadde flutt henne dit, kom Herrens hand yver byen og fjetra deim reint. Og han sökte byfolket med sott, so det braut ut svullar på både små og store. **10** Dei sende då Guds kista til Ekron.

Men då Guds kista kom dit, skreik Ekron-buarne og sagde: «No hev dei flutt kista åt Israels Gud til meg og vil drepæ meg og folket mitt!» **11** Dei sende då bod og stemnde alle filistarfystrarne saman og sagde: «Send burt kista åt Israels Gud, og lat henne koma heim att til rette staden sin, og ikkje tyna meg og folket mitt!» Ein daudsens angst hadde gripe heile byen; for Guds hand låg ovitung på deim. **12** Dei folki som ikkje døydde, vart søkte med svulltot. Og klageropet frå byen steig upp til himmelen.

6 Då Herrens kista hadde vore sju månader i Filistarlandet, **2** kalla filistarane saman prestarne og spåmennen sine, og spurde: «Kva skal me gjera med Guds kista? Seg oss korleis me skal sende henne heim att!» **3** Dei svara: «Vil de senda burt kista åt Israels Gud, må de ikkje senda henne gåvelaus; de lyt bera sonoffer åt honom til vederlag; so vert de lækte, og det vil få vita kvifor handi hans ikkje hev vike frå dykk.» **4** Dei spurde då: «Kva sonoffer skal me gjeva honom?» Dei svara: «Fem svullar av gull og fem myser av gull, like mange som filistarfystrarne; for de hev alle vore ute for same plåga, fystrarne dykkar også. **5** De skal laga likner av svullarne dykkar og likner av mysene som legg landet i øyde, og soleis gjeva Israels Gud æra. Kann henda han då tek burt si tunge handi frå dykk, frå guden dykkar og frå landet dykkar. **6** Kvifor skal de herda dykk til, liksom egyptarane og Farao gjorde? Laut dei ikkje sleppa Israel av stad, etter han hadde fare ille med deim? **7** Tak no og gjer ei ny vogn, og tak two kyr som gjev suga og som aldri hev bore ok! So skal det setja deim for vogni, men taka frå deim kalvarne og lata deim vera heime. **8** Tak so Herrens kista og set henne på vogni, og legg gultyet som de gjev honom til sonoffer i ein kistel ved sida av henne, og send henne av garde soleis! **9** So skal de sjå etter: tek ho vegen heim att til Bet-Semes; so er det han som hev valda oss all denne store ulukka. Men gjer ho ikkje det, veit me det er ikkje hans hand som hev slege oss; men ein vanlagnad som me hev vore ute fyre.» **10** Folket so gjorde: dei tok two kyr som gav suga, og sette deim for vogni, men kalvarne stengde dei inne heime. **11** Dei sette Herrens kista på vogni, og attmed henne kistelen med myserne av gull og liknerne av svullarne. **12** Og kyrne for beine vegen fram heilt til Bet-Semes. Dei heldt seg jamt til ålmannvegen, og gjekk i eitt rautande, og bøygde korkje til høgre eller vinstre. Og filistarfystrarne fylgde etter, alt til landskilet ved Bet-Semes. **13** Bet-Semes-buarne var ute på kveitehausting i dalen. Då dei såg upp, gådde dei sambandskista; og dei vart begne då dei såg henne. **14** Og då vogni kom inn på åkeren til ein Bet-Semes-bonde, Josva, stogga ho der. Der var ein stor

stein. Og dei hogg sund treverket på vogni og ofra kyrne til brennoffer for Herren. **15** Levitarne tok og lyfte ned Herrens kista og kistelen som stod attmed, og som gultyet var i, og sette deim på den store steinen. Bet-Semes-buarne ofra brennoffer og slagta slagtoffer til Herren den dagen. **16** Då dei fem filistarfystrarne hadde skoda på dette, snudde dei heim att til Ekron same dagen. **17** Dette var dei gullsvullarne som filistarane gav i soningsgåva til Herren: ein for Asdod, ein for Gaza, ein for Askalon, ein for Gat, ein for Ekron. **18** Og myserne av gull var likso mange som alle filistarbyarne - både festningsbyar og landsbyar - under dei fem fystrarne. Den store steinen der dei sette Herrens kista, er vitne um dette til no, på åkeren til Bet-Semes-bonden Josva. **19** Sume av folket i Bet-Semes fekk ogso sott, av di dei hadde skoda på Herrens kista: sytti mann av folket. Folket syrgde, av di Herren hadde gjort so stort mannefall millom folket. **20** Og Bet-Semes-buarne sagde: «Kven kann standa seg for Herren, den heilage Gud? og kven vil han no heimsøkja når han dreg upp frå oss?» **21** Dei sende bod til deim som budde i Kirjat-Jearim, og sagde: «Filistarane hev sendt heim att Herrens kista. Kom hit ned og før henne upp til dykk!»

7 So kom då folk frå Kirjat-Jearim og henta Herrens kista dit upp og sette henne inn i Abinadabs hus på haugen. Dei helga Eleazar, son hans, til å vakta Herrens kista. **2** Frå den dagen då kista kom til Kirjat-Jearim, leid det lang tid: tjuge år. Og heile Israels-ætti sukka etter Herren. **3** Då tala Samuel til heile Israels-ætti: «Vil de venda um til Herren av heile dykkar hug, so skil dykk med dei framande gudarne og Astarte-bilæti! vend hugen dykkar til Herren, og ten einast honom, so skal han fria dykk frå filistarmagi;» **4** Då skilde Israels-borni seg bilæti av Ba'äl og Astarte og tente einast Herren. **5** Samuel sagde: «Stemne heile Israel i Mispa, so vil eg beda for dykk til Herren!» **6** Då samla dei seg saman i Mispa, henta vatn og dei auste ut for Herren, og dei fasta heile den dagen og sagde: «Me hev synda mot Herren.» So heldt Samuel dom i Mispa og skilde trættor millom Israels-borni. **7** Då filistarane frette at Israels-borni hadde samla seg i Mispa, drog filistarfystrarne dit upp mot Israel. Då Israel høyrdde gjete det, vart dei rædde for filistarane. **8** Og Israels-borni sagde til Samuel: «Haldt ved i eino og ropa til Herren, vår Gud, at han må frelsa oss ut or filistarmagi!» **9** Då tok Samuel eit soglamb og ofra det til eit brennoffer, eit heilloffer for Herren. Og Samuel ropa til Herren for Israel. Og Herren høyrdhe bøni hans. **10** Medan Samuel ofra brennofferet, drog filistarane fram til strid mot Israel. Men Herren dundra med eit veldugt toforever yver filistarane

den dagen og fjætra deim, so dei vart slegne av Israel. **11** Israels mannskap drog ut frå Mispa og forfylgte filistarane og hogg deim ned på flugti, alt til dei kom nedanfor Bet-Kar. **12** Då tok Samuel ein Stein og sette millom Mispa og Sen, og kalla honom Eben-Ezer og sagde: «Til no hev Herren hjelpt oss.» **13** Soleis laut filistarane bøygja seg, og kom ikkje meir innanfor landskilet åt Israel. Og Herrens hand var mot filistarane so lenge Samuel livde. **14** Dei byarne som filistarane hadde teke frå Israel, fekk Israel att, frå Ekron til Gat; og kverven derikring tok Israel ogso att frå filistarane. Og millom Israel og amoritarne vart det fred. **15** Samuel var domar i Israel so lenge han livde. **16** Kvart år ferdast han rundt til Betel, Gilgal og Mispa; og han skilde trættor i Israel på alle desse staderne. **17** So for han heim att til Rama; for der åtte han heime, og der skilde han elles trættorne millom israelitarne. Og der bygde han eit altar for Herren.

8 Då Samuel vart gammal, sette han sønerne sine til domarar i Israel. **2** Fyrstefødde son hans heitte Joel, andre son hans Abia; dei heldt dom i Be'ereba. **3** Men sønerne fylgde ikkje hans fotefar; dei let seg lokka av lakk vinning og tok mutor, og rengde retten. **4** Alle dei øvste i Israel samla seg då og kom til Samuel i Rama. **5** Dei sagde til honom: «Sjå, du hev vorte gammal, og sønerne dine fylgjer ikkje dine fotefar. So set no ein konge yver oss til å skifta rett, liksom alle dei hine folki hev!» **6** Men Samuel mislikte dette, at dei sagde: «Gjev oss ein konge til å skilja trættorne våre!» Og Samuel bad til Herren. **7** Men Herren sagde til Samuel: «Lyd folkekraavet! Ikke deg hev dei vanda; meg hev dei vanda, og vil ikkje hava meg til konge lenger. **8** Liksom dei hev fare å alle dagar frå den tid eg førde deim upp frå Egyptarland, då dei snudde ryggen til meg og tente andre gudar; soleis fer dei ogso åt mot deg. **9** Lyd kraavet deira! Men vara deim ålvorleg, og seg kva rett ein konge tek seg når han rikjer yver deim!» **10** Og Samuel fortalte til folket som kravde ein konge av honom, alt det Herren hadde sagt. **11** Han sagde: «Dette tek han seg rett til, den kongen som kjem til å rikja yver dykk: Sønerne dykkar vil han taka og bruk framfor vognerne og hestarne sine, so dei lyt springa framfyre vognerne; **12** sume vil han setja til førarar og underførarar for herflokkerne sine; sume vil han setja til å pløgja åkerjordi si og til å gjera skurdonni og laga krigsvåpni sine og køyregreidorne sine; **13** og døtterne dykkar vil han taka til å laga kryddesalve og til å koka og baka. **14** Dei beste åkrarne og vinhararne og oljeplantingarne dykkar vil han taka og gjeva åt tenarane sine. **15** Han vil taka tiend av såjordi og vinhararne dykkar og gjeva henne åt hirdmennene og tenarane sine. **16** Dessutan

vil han taka tenestdrengjerne og tenestgjentorne dykkar og dei likaste unggutarne dykkar, og asni dykkar vil han taka og bruk i si eigi tenesta. **17** Av buskapen dykkar vil han taka tiend, og de lyt sjølve vera trælarne hans. **18** Då vil de ropa til Herren for den kongen skuld som de sjølv hev valt dykk. Men då vil han ikkje svara dykk.» **19** Men folket vilde ikkje lyda Samuel; «Nei,» sagde dei, «so sanneleg vil me hava ein konge. **20** Me vil vera jamgode med alle dei hine folki; me vil hava ein konge til domar og til hovding yver heren i krig.» **21** Då Samuel høyrdde alt det folket sagde, bar han det fram for Herren. **22** Og Herren sagde til Samuel: «Lyd deim og set ein konge yver deim!» Då sagde Samuel til Israels-sønerne: «Far heim kvar til sin by!»

9 Kis heitt ein mann av Benjamin. Han var son åt Abiel, son åt Seror, son åt Bekorat, son åt Afiah, son åt ein benjaminit. Han var ein velhalden mann. **2** Han hadde ein son som heitte Saul: velvakten og væn; ingen i Israel var vænare enn han; han var hovudet høgre enn alt folket. **3** No hadde nokre asnor komne burt for Kis, far åt Saul. Og Kis sagde med Saul, son sin: «Tak med deg ein av drengjerne, og far av stad og leita etter asnorne!» **4** Han gjekk yver Efraimsheidi og so gjennom Salisalandet; men han fann deim ikkje. So gjekk dei gjennom Sa'alimslandet; men dei var ikkje der. So gjekk dei gjennom Benjaminslandet, men fann deim ikkje. **5** Då dei so var komne inn i Suflandet, sagde Saul med drengen han hadde med seg: «Kom, lat oss venda heim att; elles vil far verta illhuga for oss i staden for å tenkja på asnorne.» **6** Men han svara honom: «Sjå her i byen er det ein gudsmann som er namngjeten; alt det han segjer, det hender. Lat oss no ganga dit. Kann henda han kunde fortelja oss noko um den fjerdi me hev gjeve oss ut på.» **7** Saul sagde til drengen: «Men um me no gjeng dit, kva skal me hava med oss til mannen? Me hev ikkje meir mat i skrepporne våre, og nokor onnor gåva hev me ikkje heller til gudsmannen; eller kva hev me?» **8** Drengen svara Saul andre venda: «Sjå, her hev eg i mitt eige ein kvartalar i sylv; den vil eg gjeva gudsmannen, so han segjer oss kva leid me bør taka.» **9** Fyr i tidi pla dei segja i Israel når einkvan gjekk av stad og spurde Gud: «Kom, lat oss ganga til sjåaren!» Det dei no kallar profet, kalla dei i gamle dagar sjåar. **10** Saul sagde til drengen: «Du hev rett! kom, lat oss ganga!» So gjekk dei til byen der gudsmannen budde. **11** Då dei gjekk upp bykleivi, møtte dei nokre gjentor som gjekk ut, skulde henta vatn, og spurde deim: «Er sjåaren her?» **12** Dei svara deim: «Ja, beint her burte. Skunda deg no! han kom nett heim til byen i dag; for i dag hev folket slagtoffer på offerhaugen. **13** Når de gjeng inn i byen, so finn de honom

fyrr han gjeng upp på offerhaugen til måltidi; folket held ikkje måltid fyrr han kjem; for han skal vigsla offeret fyrr gjesterne tek til å eta. Gakk difor straks! nett no finn de honom.» 14 Dei gjekk upp til byen. Nett med same dei kom inn i byen, møtte dei Samuel på veg upp til offerhaugen. 15 Dagen fyrr Saul kom, hadde Herren opna øyra åt Samuel og sagt til honom: 16 «I morgen dette bil sender eg til deg ein mann frå Benjaminslandet; honom skal du salva til fyrste yver Israel, folket mitt; han skal frelsa folket mitt frå filistarmagi. Eg hev set til folket mitt, etter di naudropet deira hev nått upp til meg.» 17 Då Samuel fekk sjå Saul, gjorde Herren kunnigt for honom: «Sjå her er mannen som eg tala um til deg; han skal taka herredømet yver folket mitt.» 18 Saul gjekk fram til Samuel midt i porten og sagde: «Ver so snild og seg meg; kvar bur sjåaren!» 19 Samuel svara Saul: «Eg er sjåaren. Gakk i fyrevegen upp på offerhaugen! De skal eta med meg i dag. I morgen tidleg, når eg sejer farvel med deg, skal eg gjeva deg greida på alt det du hev på hjarta. 20 Asnorne som kom burt i dag tri dagar sidan, tarv du ikkje vera rædd for; dei er attfunne. Kven er det elles som eig alle eignaluter i Israel, anna du og farsætti di?» 21 Saul svara: «Er ikkje eg benjaminit, av den minste ætten i Israel? og mi ættgrein er den ringaste av alle Benjamins-ætterne. Kvifor talar du soleis med meg?» 22 Samuel tok då Saul og drengen hans og leidde deim inn i gildesalen og sessa deim øvst millom gjesterne; dei var um lag tretti mann. 23 Og Samuel sagde til kokken: «Kom hit med det stykket eg gav deg og bad deg gøyma vel!» 24 Kokken bar fram lårstykket og det som høyrdet til, og sette framfor Saul. Og han sagde: «Her er det som er gøymt åt deg. Et no! Til denne høgtidsstundi vart det gøymt åt deg då eg sagde: Eg hev bede folket.» Saul heldt då måltid med Samuel den dagen. 25 So gjekk dei ned frå offerhaugen og inn i byen, og han tala med Saul på taket. 26 Tidleg næste morgen då det lyste av dag, ropa Samuel på Saul uppe på taket: «Ris upp, so vil eg fylgja deg på veg!» Saul reis upp, og dei gjekk båe av stad, han og Samuel. 27 Då dei var komne utanfor byen, sagde Samuel med Saul: «Bed drengen ganga fyre oss! - han so gjorde - men sjølv må du stogga eit bil, so skal du få høyra det Gud hev tala.

10 So tok Samuel oljeflaska og slo olje på hovudet hans, kysste honom og sagde: «No hev Herren salva deg til fyrste yver arvluten sin. 2 Når du gjeng frå meg, kjem du til å møta two menner attmed Rakel-gravi, ved landskilet mot Benjamin ved Selsah. Dei skal sejja med deg: «Asnorne du leita etter, er attfunne; far din kjem difor ikkje i hug asnorne meir; men han er illhuga for dykk og segjer: «Kva skal eg

gjera for son min?»» 3 Når du heldt fram derifrå og kjem til Taboreiki, vil du der møta tri menner som er på veg upp til Gud i Betel; ein med tri kid, ein med tri brødleivar og ein med ei vinhit. 4 Dei helsar deg heil og sæl og gjev deg two brød, og du skal taka imot det dei gjev deg. 5 Deretter kjem du til Guds Gibeal, der som filistarvakti held seg. Og når du kjem inn der i byen, råkar du på ein profetflokk som kjem ned frå offerhaugen i profetisk eldhug med harpa, trumma, fløyta og cither. 6 Og Herrens ande skal koma yver deg, so du og kjem i profetisk uppgløding liksom dei. Og du skal verta ein annan mann. 7 Når du ser desse jarteigner ovra seg, so må du gjera det som fyre fell; for Gud er med deg. 8 So må du ganga ned fyre meg til Gilgal; og der skal eg koma ned til deg og ofra brennoffer og takkoffer. Sju dagar skal du drygja, til dess eg kjem og sejer deg kva du skal gjera.» 9 Då han no vende seg og gjekk frå Samuel; let Gud honom få ein annan hug. Og alle desse jarteignerne kom, same dagen. 10 Då dei kom til Gibeal, møtte han ein profetflokk, og Guds ande kom yver honom, so han kom i profetisk eldhug midt imillom deim. 11 Då no alle som kjende honom frå fyrr, fekk sjå honom i profetisk eldhug liksom profetarne, sagde dei seg imillom: «Kva er det som kjem åt son til Kis? Er Saul og millom profetarne?» 12 Ein mann der i grendi svara: «Kven er då deira far?» Av dette kom det ordtaket: «Er Saul og millom profetarne?» 13 Då eldhugen seig av honom, gjekk han upp på offerhaugen. 14 Då spurde farbror åt Saul honom og drengen hans: «Kvar hev de vore?» Han svara: «På leit etter asnorne. Då me sågg dei ingen stad var å finna, kom me til Samuel.» 15 Farbroren sagde: «Fortel meg kva Samuel sagde med dykk!» 16 Saul svara: «Han sagde med oss at asnorne var attfunne.» Men det Samuel hadde sagt um kongedømet, nemnde han ikkje med honom. 17 Samuel stemnde folket saman til Herren i Mispa. 18 Og han sagde til Israels-borni: «So sejer Herren, Israels Gud: «Eg hev ført Israel upp frå Egyptarland, eg frelseste dykk frå egyptarmagi og frå alle dei kongeriki som trengde dykk. 19 Men no hev de vanda dykkar Gud, som frelseste dykk ut or alle ulukkor og trengslor, og det segjer til honom: «Set ein konge yver oss!» So stig då fram for Herren etter dykkar ættar og ættgreiner.»» 20 So let Samuel alle Israels ætter stiga fram. Lutnen fall på Benjamins-ætten. 21 Då so Benjamins-ætta gjekk fram etter ættgreinerne sine, fall lutnen på Matri-greini; so fall han på Saul, Kis-sonen. Men då dei leita etter honom, var han ikkje å finna. 22 Dei spurde då Herren ei venda til: «Er det endå ein mann her?» Herren svara: «Han hev løynt seg millom ferdagodset.» 23 Dei sprang dit og henta honom. Og då han steig fram millom folket, var han hovudet høgare

enn alle dei hine. 24 Samuel sagde til folket: «Her ser de den som Herren hev valt ut; det finst ingen maken hans i heile folket.» Då sette heile folket i med fagnadrop: «Live kongen!» 25 Samuel kunngjorde folket kongelovi, og rita henne i ei bok, som han lagde ned framfor Herren. So let Samuel heile folket fara heim att. 26 Saul gjekk ogso heim til Gibea. Og med honom fylgte ein flokk djerke karar, som var gripne i hjarta av Gud. 27 Men nokre illmenne sagde: «Kva hjelp kann denne mannen gjeva oss?» Dei vanvyrde honom og bar ingi hyllingsgåva til honom. Men han læst som han inkje gådde.

11 Ammoniten Nahas drog upp og kringsette Jabes i Gilead. Då sagde alle Jabes-buarne med Nahas: «Gjer forlik med oss, so skal me tena deg!» 2 Men ammoniten Nahas svara deim: «Ja, på det vilkåret gjer eg forlik med dykk, at eg sting ut høgre auga på dykk alle, til skjemsla for heile Israel.» 3 Styresmennerne i Jabes sagde til honom: «Gjev oss sju dagar frest, so me fær skikka bod yver heile Israelsriket. Er det so ingen som bergar oss, so skal me gjeva oss yver til deg.» 4 Då sendebodi kom til Sauls Gibea og lagde fram saki fram for folket, brast heile folket i gråt. 5 Saul kom nett heim frå åkeren attum uksarne. Han spør: «Kva hev kome å folket, etter di dei græt?» Dei fortalte honom det som Jabes-buarne hadde sagt. 6 Då Saul høyrd dette, kom Guds ande yver honom; harmen loga upp i honom; 7 og han tok two uksar, lema deim sund og sende stykki rundt i heile Israelsriket med sendebod som sagde: «Den som ikkje fylgjer Saul og Samuel, hans uksar skal fara soleis.» Ei rædsla frå Herren fall på heile folket. Og ut drog dei, alle som ein. 8 Han mynstra heren i Bezek; Israels-sønerne talde tri hundred tusund, og Juda-folki tretti tusund. 9 Dei sagde med sendeminnerne som var komme: «So skal det segja med Jabes-buarne i Gilead: «I morgen ved høgstedags leite skal de få hjelpl!»» Då sendeminnerne kom heim og fortalte det til Jabes-buarne, vart dei glade. 10 Og dei sagde til Nahas: «I morgen skal me gjeva oss yver til dykk; då fær de gjeva med oss som de tykkjer.» 11 Morgenon etter skifte Saul folket i tri flokkar. Og dei braut seg inn i lægret fyrstundes i otta, og hogg ned ammonitarne frå morgenon til høgstedags leite. Dei som slapp undan, vart spreidde til alle kantar, so det vart ikkje att two i lag. 12 Då sagde folket med Samuel: «Kven var det som sagde: «Skal Saul vera konge yver oss?» Lat oss få tak i dei kararne, so vil me drepa deim.» 13 Men Saul sagde: «Ingen skal drepast i dag. For i dag hev Herren gjeve Israel siger.» 14 Og Samuel sagde med folket: «Kom, lat oss ganga til Gilgal og nya upp kongedømet der!» 15 Og heile folket gjekk til

Gilgal, og gjorde Saul til konge der framfor Herren i Gilgal, og ofra takkoffer framfor Herren. Og alle Israels-mennerne gledde seg med ovstor fagnad.

12 Samuel sagde til heile Israel: «Sjå, eg hev lydt dykk i alt de hev kravt av meg. Eg hev sett ein konge yver dykk. 2 No heretter vil kongen verta styraren dykkar. Eg er gamall og grå, og sønerne mine er hjå dykk. Frå ungdomsåri til i dag hev eg vore styraren dykkar. 3 Sjå her stend eg! Vitna no mot meg, so Herren og den han salva høyrer på: Hev eg teke ein ukse frå nokon? eller hev eg teke eit asen frå nokon? hev eg trækka nokon? eller trakka på nokon? hev eg teke mutor av nokon, so eg skulde sjå gjennom fingrane med honom? So vil eg gjeva dykk vederlag.» 4 Dei svara: «Ikkje hev du trækka oss, og ikkje trakka på oss, og ingen ting hev du teke frå nokon mann.» 5 Då sagde han til deim: «So er Herren vitne mot dykk, og den han salva er vitne i dag, at de ingen ting hev funne å krevja hjå meg.» Dei svara ja. 6 Samuel sagde til folket: «Herren er vitne, han som vekte upp Moses og Aron, og som førde federne dykkar upp frå Egyptarland. 7 Stig no fram! so vil eg gjera upp med dykk framfor Herren for alle Guds vise verk, som han hev gjort mot dykk og mot federne dykkar. 8 Då Jakob var komen til Egyptarland, ropa federne dykkar til Herren. Og Herren sende Moses og Aron og førde federne dykkar ut ur Egyptarland og gav deim bustad her i landet. 9 Men dei gløymde Herren, sin Gud, og han gav deim i henderne på Sisera, herhovdingen i Hasor, og i henderne på filistarane og på Moab-kongen; og dei gjekk i strid mot deim. 10 So ropa dei til Herren og sagde: «Me hev synda; for me hev svike Herren og tent Ba'als-bilæti og Astarte-bilæti; men frels oss no frå fiendarne våre, so vil me tena deg.» 11 So sende Herren Jerubba'äl og Bedan og Jefta og Samuel, og frelse dykk frå fiendarne dykkar på alle kantar, so de fekk bu trygt. 12 Men då de såg Nahas, ammonitarkongen, kom yver dykk, so sagde de til meg: «Nei, ein konge vil me hava til styrar yver oss» - endå Herren, dykkar Gud, var kongen dykkar. 13 Og no - her stend kongen som de hev kåra, den det hev kravt. Herren hev sett ein konge yver dykk. 14 Berre de no vil bera age for Herren og tena honom og lyda honom, og ikkje setja dykk upp mot Herrens bod, men fylgia Herren, dykkar Gud, både de og kongen som hev vorte styraren dykkar! 15 Lyder de ikkje Herren, men set de dykk upp mot Herrens bod, då vil Herrens hand vera imot dykk liksom mot federne dykkar. 16 Stig no fram og skoda dette store underet som Herren vil gjera beint framfor augo dykkar! 17 No er det tidi for kveiteskurden, veit det. Men eg vil ropa til Herren, at

han sender tora og regn. Soleis skal de skyna og sjå kor stor ei synd det er i Herrens augo, det de gjorde då de kravde ein konge.» 18 Samuel ropa til Herren. Og Herren sende torever og regn den dagen. Då fekk heile folket stor age for Herren og for Samuel. 19 Og heile folket sagde til Samuel: «Bed til Herren for tenarane dine, so me ikkje skal døy, for di me hev auka synderne våre med den missgjerningi at me kravde ein kongel!» 20 Samuel sagde til folket: «Ver ikkje rædde! Visst hev de gjort alt dette vondte. Men fall berre ikkje frå Herren no! men ten Herren av all dykkar hug! 21 Fall ikkje frå! for då kjem de til å fara etter tome avgudar, som ingen gagnar og ingen fagnar; tome er dei. 22 Herren skal taka folket sitt til nåde, for sitt store namn skuld, etter di det tektest Herren å gjera dykk til sitt folk. 23 Og eg for meg: aldr i verdi vil eg synda mot Herren med å slutta å beda for dykk. Nei, eg vil læra dykk den gode og rette vegen. 24 Berre de vil bera age for Herren og ten honom truleg av all dykkar hug! For sjå kor store ting han hev gjort for dykk! 25 Men gjer de det som vondt er, so er det ute både med dykk og kongen dykkar.»

13 Saul hadde vore konge eitt år. Andre året han var konge yver Israel, 2 valde han seg ut or Israel tri tusund mann. Av desse hadde Saul hjå seg two tusund i Mikmas og i Betelsfjellbygdii, og eitt tusund hadde Jonatan med seg i Gibeia i Benjamin. Resten av krigsfolket sende han heim kvar til seg. 3 Jonatan slo i hel filistarvakt i Gibeia, og filistarane hørde gjete det. Men Saul let blåsa i lur yver heile landet og sagde: «Hebræarane må høyra det.» 4 Heile Israel fekk høyra at Saul hadde slege i hel filistarvakti, og at Israel hadde fenge uord på seg hjå filistarane for det same. Folket vart då utbode til å fylgja Saul til Gilgal. 5 Filistarane stemnde saman til krig mot Israel, tri tusund vogner og seks tusund hestfolk, og fotfolk so mange som sanden på havsens strand. Dei drog upp og lægra seg ved Mikmas austanfor Bet-Aven. 6 Då Israels-mennerne såg dei var komne i knipa, av di filistarane trengde på, so for folket av og løynde seg i hellerar, i klungerkjørr, i gil, i kjellarar og brunnar. 7 Og hebræarane hadde fare yver Jordan, til Gadslandet og Gileadslandet. Saul var endå i Gilgal, og heile folket fylgte honom skjelvande. 8 Han drygde sju dagar, til den tid Samuel hadde fastsett. Men då Samuel endå ikkje var komnen til Gilgal, og då folket tok til å spreida seg og ganga frå honom, 9 sagde Saul: «Kom hit til meg med brennofferet og takkofferet!» Og so bar han fram brennofferet. 10 Nett med same han det hadde gjort, då kom Samuel. Saul møtte honom og vilde helsa honom. 11 Men Samuel sagde: «Kva er det du hev gjort?» Saul svara: «Då eg såg folket tok til å spreida seg og ganga frå meg, og du

ikkje var komen til fastsett tid, og filistarane hadde samla seg i Mikmas, 12 so tenkte eg: «No kjem filistarane yver meg i Gilgal, og eg hev endå ikkje blidka Herren.» So våga eg meg til å bera fram brennofferet.» 13 Samuel sagde til Saul: «Du var uvistleg gjort av deg. Hadde du agta på bodet frå Herren, din Gud, som han baud deg, so vilde Herren no ha grunnfest kongedømet ditt til æveleg tid. 14 Men no vil kongedømet ditt ikkje standa seg. Herren hev valt seg ut ein mann etter sin hug; og Herren hev etla honom til fyrste yver folket sitt, av di du ikkje agta på det Herren baud deg.» 15 Samuel reis upp og for heim frå Gilgal upp til Benjamins Gibeia. Saul mynstra krigsfolket som var hjå honom; um lag seks hundred man. 16 Saul og Jonatan heldt seg i Geba i Benjamin med det folket som var att hjå deim, og filistarane låg i læger i Mikmas. 17 Frå filistarlægret sende dei ut røvarflokkar i tri hopar; eine hopen tok vegen til Ofra i Sualslandet, 18 andre hopen tok vegen til Bet-Horon, og tridje hopen tok vegen til kverven som hallar ned imot Sebojimsdal, burtimot øydemarki. 19 Det fanst ingen smed i heile Israelslandet; for filistarane hadde vore rædde at hebræarane skulde smida sverd eller spjot. 20 Og so laut kvar einast israelit ned til filistarane og få kvest både plogjarn og grev og øksar og ristlar, 21 so snart eggjarne vart skjemde på plogjarni, eller grevi, eller greiparne, eller øksarne, eller når dei turvte vøla på oksebroddarne. 22 Av dette hadde det seg so at då slaget skulde standa, hadde ingen av mennene å Saul og Jonatan sverd eller spjot. Einast Saul og Jonatan, son hans hadde våpn. 23 Filistarane sette fram ein utpost i Mikmasskardet.

14 Det bar so til ein dag at Jonatan, Saulsonen, sagde med våpnsveinen sin: «Kom, lat oss ganga yver til filistarutposten der burte på hi sida!» Men han gat det ikkje med far sin. 2 Saul heldt seg i utkanten av Gibeia under granatapallen i Migron, og folket han hadde med seg, var um lag seks hundred man. 3 Ahia Ahitubsson, bror åt I-kabod, son åt Pinehas Elison, Herrens prest i Silo, han bar no messehakelen. Og folket visste ikkje at Jonatan var gjengen. 4 I skardet der Jonatan freista ganga yver til filistarutposten, låg ein berghamar på kvar sida; den eine heitte Boses, og den andre Sene. 5 Den eine hamaren reis upp mot nord, beint imot Mikmas, den andre mot sør, beint imot Geba. 6 Jonatan sagde med våpnsveinen sin: «Kom, lat oss klyva yver til utposten åt desse u-umskorne! kann henda vil Herren hjelpa oss. Det er ingen ting i vegen for at Herren kann gjeva siger anten dei er få eller mange.» 7 Våpnsveinen svara: «Gjer alt det du tykkjer! Berre gakk på! eg fylgjer deg kvar du vil.» 8 Jonatan sagde: «Me kliv yver til dei kararne, og lager det so at dei ser oss. 9 Segjer dei då:

«Stana der til dess me kjem burt å dykk!» so stoggar me der me stend, og gjeng ikkje upp til deim. **10** Men segjer dei: «Kom hit upp til oss!» då gjeng me upp; for då hev Herren hev gjeve deim i våre hender. Det skal me hava til jarteign.» **11** Då no både filistarutposten fekk sjå dei two, sagde dei: «Sjå hebræarane kryp ut or holorne der dei hev løynt seg.» **12** Og utpostkararne ropa til Jonatan og våpnsveinen hans: «Kom hit upp til oss, so skal de få full greida!» Jonatan sagde med våpnsveinen: «Fylg meg! Herren hev gjeve deim i Israels hand.» **13** Jonatan kleiv uppetter på hender og føter, og våpnsveinen fylgde. Jonatan felte deim, og våpnsveinen fylgde etter og gjorde det av med deim. **14** I fyrste åtaket Jonatan og våpnsveinen gjorde, hogg dei ned um lag eit tjug, på ei vidd som ein halv dags plogland. **15** Då vart dei fjetra både i lægret og på marki heile heren; og utpostarne og røvarflokkarne vart og fjetra. Og grunnen skalv, so det kom ein støkk frå Gud yver deim. **16** Vaktpostarne åt Saul i Gibea i Benjamin såg at heile hopen var reint i ørska, so dei vingla i kross og krok. **17** Saul sagde til krigsfolket sitt: «Mynstra heren, og sjå kven som vantar!» Dei mynstra heren, og fekk sjå at Jonatan og våpnsveinen hans vanta. **18** Då sagde Saul til Ahia: «Kom hit med Guds kista!» For Guds kista var den tid millom Israels-borni. **19** Men medan Saul tala med presten, auka ståket i filistarlægret allstødt. Saul sagde då til presten: «Det kann vera det same.» **20** So samla dei seg på slagmarki, Saul og alt krigsfolket hans, og fekk sjå fiendarne lyfte sverdi mot kvarandre, og dei var so forstørkte, at dei visste korkje att eller fram. **21** Dei hebræarane som frå gammalt hadde vore i filistarmagt, og hadde fylgt med deim upp og var spreidde rundt i lægret, dei og slo lag med Israels-heren under Saul og Jonatan. **22** Og då dei Israels-mennene som hadde løynt seg i Efraimsfjellbygdi, hørde gjete at filistarane var på flog, sette alle dei og etter deim og kom med i slaget. **23** Soleis gav Herren Israel siger den dagen. Og bardagen flutte seg heilt framum Bet-Aven. **24** Det røynde hardt på kvar israelit den dagen. Og Saul batt folket med denne eiden: «Forbanna den som et noko mat fyre kvelden, fyrr eg hev teke hemn yver fiendarne mine!» So var det ingen som smaka matbiten. **25** Då dei alle i hop kom inn i skogen, låg det honning på marki. **26** Men då folket kom upp i skogen og fekk sjå honning strøyma ut, våga ingen føra handi til munnen, av age for eiden. **27** Jonatan hadde ikkje lydt på då far hans tok folket i eid; difor rette han ut staven han hadde i handi og duppa den eine enden i honningen, og førde so handi til munnen; han vart då bjartøygda att. **28** Ein av mennene tok til ords og sagde: «Far din hev bunde folket med denne eiden: «Forbanna kvar

den som et noko mat i dag!» - endå dei var trøytte.» **29** Jonatan svara: «Far fører ulukka yver landet! Sjå, kor augo mine ljosna av di eg smaka noko lite på denne honningen. **30** Kor mykje større mannefall skulde det ikkje vorte millom filistarane um mennene hadde fenge eta seg mette i dag av herfanget dei vann hjå fiendarne sine!» **31** Like vel: dei slo filistarane den dagen og forflygde deim frå Mikmas til Ajalon, og folki var svært trøytte. **32** So kasta folket seg yver herfanget, tok sauer og uksar og kalvar, og slagna deim på marki, og åt kjøtet med blodet i. **33** Dei melde det åt Saul og sagde: «Sjå, folket syndar mot Herren og et kjøt med blod i.» Då ropa Saul: «De hev gjort svik! Velt ein stor stein hit til meg!» **34** Og Saul sagde: «Gakk ut millom folket og seg til deim: «Kvar og ein skal føra hit til meg uksen sin og sauens sin og slagta og eta honom her! Ikke må de synda mot Herren og eta kjøt med blod!»» Då førde heile folket fram um natti, kvar med eigi hand, uksarne sine, og slagta deim der. **35** Saul bygde eit altar for Herren. Dette var det fyrste altaret han bygde åt Herren. **36** Og Saul sagde: «Lat oss forflygja filistarane i natt og herja millom deim, alt til det dagast i morgen, so ingen av deim kjem undan!» Dei svara: «Gjer alt det du tykkjer!» Men presten sagde: «Lat oss ganga fram for Guds åsyn her!» **37** Då spurde Saul Gud: «Skal eg forflygja filistarane? Vil du gjeva deim i Israels hand?» Men han gav deim ikkje svar den dagen. **38** Då sagde Saul: «Kom hit fram alle dei gjævaste av folket! so fær det sjå og gå kva det er for ei syndi som er gjord i dag. **39** So sant Herren liver, han som hev gjeve Israel siger, um det so er Jonatan, son min, skal han lata livet!» Ingen av folket svara honom. **40** Då sagde han til heile Israel: «Statt de på den eine sida, so vil eg med Jonatan, son min, standa på hi.» Folket svara Saul: «Gjer som du tykkjer!» **41** Då sagde Saul til Herren, Israels Gud: «Lat sanningi koma for dagen!» Då fall luten på Jonatan og Saul, og folket gjekk fritt. **42** Saul sagde: «Drag strå millom meg og Jonatan, son min!» Då fall luten på Jonatan. **43** Saul sagde til Jonatan: «Seg meg kva du hev gjort!» Då sagde Jonatan det med honom: «Med enden av staven eg hadde i handi, tok eg noko lite honning og smaka lite grand på det. Sjå her er eg, ferdig til å døy.» **44** Saul svara: «Ja, Gud late meg bøta for det no og sidan! Livet lyt du lata, Jonatan!» **45** Men folket sagde til Saul: «Skulde Jonatan døy? Han som hev vunne denne store sigeren for Israel! Aldri i verdi! So sant Herren liver, ikkje eit hår på hovudet hans skal vert skadt! for med Guds hjelp hev han gjort dette i dag.» Og folket løyste Jonatan ut; han vart ikkje drepen. **46** Saul drog heim, og forflygde ikkje filistarane meir. Filistarane drog og heim til seg. **47** Då Saul

hadde eigna til seg kongedømet i Israel, førde han krig mot alle fiendarne sine rundt ikring: Moab, ammonitarne, Edom, kongarne i Soba og filistarane. Og kvar helst han vende seg, tukta han deim. 48 Han vann seg stort velde. Han slo Amalek - og fria soleis Israel frå deim som herja det. 49 Sønerne åt Saul var Jonatan, Jisvi og Malkisua. Av dei two døtterne hans heitte den eldste Merab og den yngste Mikal. 50 Kona åt Saul heitte Ahinoam Ahima'asdottir. Hovdingen yver heren hans heitte Abner, son åt Ner, som var farbror åt Saul; 51 for Kis, Sauls far, og Ner, Abners far, var søner åt Abiel. 52 Krigen mot filistarane var allstødt hard so lenge Saul livde. Og so tidt Saul såg ei kjempa eller ein dugande kar, tok han honom i si tenesta.

15 Samuel sagde til Saul: «Det var meg Herren sende til å salva deg til konge yver Israel, folket sitt. So lyd no Herrens ord! 2 So hev Herren, allhers drott, sagt: «Eg vil hemna det Amalek gjorde mot Israel med di han lagde seg i vegen for deim då dei drog upp frå Egyptarland. 3 Gakk no ut og vinn yver amalekitarne! Du skal bannstøyte deim og alt det dei eig. Du skal ikkje tykkja synd i deim, men drepa både kar og kvende, småborn og sogborn, bu og smale, kamelar og asen.»» 4 So baud Saul ut herfolket og mynstra deim i Telajim; two hundrad tusund mann fotfolk og dessutan ti tusund mann frå Juda. 5 Då Saul kom til Amalekbyen, sette han umsåmenner i dalen. 6 Saul sagde til kenitarne: «Kom, skil dykk ut! Far undan frå amalekitarne, so eg ikkje skal gjera ende på dykk samstundes med deim! De synte då godhug mot alle Israels-borni då dei drog upp frå Egyptarlandet.» Då skilde kenitarne seg frå amalekitarne. 7 Saul vann yver amalekitarne og forflygde deim frå Havila til fram imot Sur, som ligg austan for Egyptarland. 8 Han tok Agag, amalekitarkongen, livande til fange; og alt folket bannstøyte han og hogg deim ned. 9 Men Saul og folket sparade Agag og det beste og det næstbeste av smalen og bufeet og lambi, alt som hadde verde; sovore vilde dei ikkje bannstøya. Men alt skrapfeet og alle skranne dyr, deim bannstøyte dei. 10 Herrens ord kom til Samuel: 11 «Eg angrar at eg gjorde Saul til konge! Han hev vendt seg burt frå meg og ikkje gjort det eg sette honom til.» Då harmast Samuel, og han ropa til Herren heile natt. 12 Då Samuel reis upp tidleg um morgonen og gjekk til møtes med Saul, fekk han høyre gjete: «Saul hev fare til Karmel og reist seg eit æreminne der; so hev han snutt heim att og fare ned att til Gilgal.» 13 Då Samuel kom til Saul, sagde Saul til honom: «Velsigna vere du av Herren! No hev eg gjort det Herren sette meg til.» 14 Samuel svara: «Kva er det for bræking som læt for øyro mine? Kva er det for rauting eg hører?» 15

Saul sagde: «Frå amalekitarne hev dei ført deim hit. Folket sparde det beste av bufe og smale til slagtoffer åt Herren, din Gud. Resten bannstøyte me.» 16 Samuel sagde til Saul: «Teg still! so vil eg kunngjera deg kva Herren hev sagt meg i natt.» Han sagde til honom: «Seg det!» 17 Samuel sagde: «Du veit du vart hovding yver Israels-ætterne, då du tyktest deg sjølv ring. For Herren salva deg til konge yver Israel. 18 Og Herren sende deg av stad og sagde: «Gakk og bannstøyt desse syndarar amalekitarne! Før krig mot deim, til dess du hev tynt deim!» 19 Kvifor lydde du ikkje Herren, men kasta deg yver herfanget og gjorde det som Herren mislikar?» 20 Saul svara Samuel: «Eg hev lydt Herren og gjenge vegen Herren sende meg. Eg hev ført Agag, amalekitarkongen, hit, og amalekitarne hev eg bannstøyt. 21 Men folket tok av herfanget bufe og smale, det beste av det bannstøyte, til offer for Herren, din Gud, i Gilgal.» 22 Då sagde Samuel: «Meiner du Herren hev hugnad i brennoffer og slagtoffer likso mykje som i lyndad mot Herren? Nei, lyndad er betre enn likaste offeret, ope øyra betre enn feitaste veren. 23 Trass er trollskap, einvisa er som avgudar og husgudar. Av di du vanda Herrens ord, hev han vanda deg, so du vert ikkje kanna konge lenger.» 24 Saul sagde til Samuel: «Eg hev synda med di eg hev gjorde tvert imot det Herren baud meg og du tala til meg. Folket var eg rædd og gjorde deim til viljes. 25 Men tilgjev no det eg hev synda! Ver med meg heim, so eg kann bøygja kne for Herren!» 26 Samuel sagde til Saul: «Eg vil ikkje vera med deg heim. Av di du hev vanda Herrens ord, hev Herren vanda deg, so du skal ikkje vera konge yver Israel.» 27 Då no Samuel snudde seg og vilde ganga, tok han tak i snippen på kappa hans, og reiv honom av. 28 Då sagde Samuel til honom: «Herren hev i dag rive kongedømet yver Israel frå deg og gjeve det åt ein annan som er betre enn du. 29 Israels heider lyg ikkje og angrar ikkje. For ikkje eit menneske er han, so han skulde angra.» 30 Han svara: «Eg hev synda. Men syn meg no den æra framfor dei øvste i folket mitt og heile Israel, at du er med meg heim, so eg kann bøygja kne for Herren, din Gud.» 31 So fylgde Samuel med Saul, og Saul bøygde på kne for Herren. 32 Samuel sagde: «Før hit til meg Agag, amalekitarkongen!» Då gjekk Agag fram til honom med lystig hug, med di han sagde: «Visst er det beiske i dauden burte!» 33 Men Samuel sagde: «Liksom ditt sverd hev gjort kvinner barnlause, soleis skal di mor verta barnlaus meir enn andre kvinner.» Og Samuel gav Agag banehogg framfor Herren i Gilgal. 34 Samuel gjekk til Rama, og Saul for heim att til Sauls Gibea. 35 Samuel vilde ikkje sjå Saul meir so lenge

han livde. For Samuel syrgde yver Saul, av di Herren angra han hadde gjort Saul til konge yver Israel.

16 Herren sagde til Samuel: «Kor lenge etlar du å syrgja yver Saul? Eg hev då vanda honom, so han skal ikkje vera konge yver Israel. Fyll hornet ditt med olje og gakk av stad! Eg vil senda deg til Isai i Betlehem. Ein av sønerne hans hev eg etla til konge.» 2 Samuel sagde: «Kor kann eg ganga dit? Fær Saul fretta det, drep han meg.» Herren svara: «Tak ei kviga med deg, so kann du segja: «Eg er komen og vil ofra til Herren.» 3 So skal du beda Isai til offermåltidi, so skal eg lata deg vita det du skal gjera; og du skal salva åt meg den eg segjer.» 4 Samuel gjorde som Herren sagde: Då han kom til Betlehem, kom dei øvste i byen skjelvande imot honom og spurde: «Varslar det godt at du kjem?» 5 Han svara: «Ja, eg kjem og vil ofra til Herren. Det lyt helga dykk, so det kann vera med meg ved offermåltidi!» Og han helga Isai og sønerne hans og bad deim vera med ved offermåltidi. 6 Då dei kom, og han fekk sjå Eliab, tenkte han: «Der stend visst framfor Herren den han salvar.» 7 Men Herren sagde til Samuel: «Skoda ikkje på kor han ser ut, kor stor og høg han er på vokster; for honom vil eg ikkje hava. Det munar ikkje det menneskja ser; menneskja ser på utsyni, men Herren ser på hjarta.» 8 Då kalla Isai på Abinadab og let honom ganga fram for Samuel. Men han sagde: «Heller ikkje denne hev Herren valt seg ut.» 9 Isai let Samma ganga fram. Men han sagde: «Heller ikkje denne hev Herren valt.» 10 Isai sju av sønerne ganga fram for Samuel. Men Samuel sagde til Isai: «Herren hev ikkje valt ut nokon av desse.» 11 «Er dette alle guitarne dine?» spurde han Isai. Han svara: «Endå er den yngste att. Men han gjæter smalen.» 12 Send bod etter honom!» sagde Samuel med Isai; «for me vil ikkje setja oss til bords fyr han kjem hit.» 12 Då sende han bod etter honom. Han var raudleitt, hadde bjarte øugo, og var væn å sjå til. Og Herren sagde: «Ris upp og salva honom; han er det!» 13 Då tok Samuel oljehornet og salva honom, so brørne hans såg på. Og Herrens Ande kom yver David frå den dagen og sidan. So stod Samuel upp og drog til Rama. 14 Etter Herrens Ande hadde vike frå Saul, kom det ei vond ånd frå Herren yver honom i brårider. 15 Tenarane åt Saul sagde med honom: «Sjå, du fær brårider av ei vond ånd frå Gud. 16 Herre, seg med tenarane dine som stend framfor deg, at dei leitar upp ein som kann leika på harpa! Når so den vonde åndi frå Gud kjem yver deg, kann han spela; då vil du besna.» 17 Saul sagde då med tenarane sine: «Sjå dykk ut for meg ein mann som er god til å spela, og få honom hit til meg!» 18 Ein av sveinarne svara: «Eg veit ein son åt Isai i Betlehem som kann spela, ein gjæv

gut, våpndjerv, ordhag og fager. Herren er med honom.» 19 Saul sende då bod til Isai og bad honom: «Send hit til meg David, son din, han som er med smalen!» 20 Isai tok då og klyvja eit asen med mat, ei vinhit og eit kid og sende til Saul med David, son sin. 21 So kom David til Saul og vart tenaren hans. Han vart svært glad i honom og gjorde honom til våpnsveinen sin. 22 Og Saul sende bod til Isai og bad: «Kjære, lat David stogga hjå meg! for eg hev fenge godvilje for honom.» 23 So tidt åndi frå Gud kom yver Saul, so tok David harpa og leika på henne. Då letna det for Saul. Han besna, og den vonde åndi slepte honom.

17 Filistarane stemnde saman herarne sine til strid. Dei stemnde til Soko, som høyrer til Juda. Og dei lægra seg millom Soko og Azeka ved Efes-Dammim. 2 Saul og Israels hermenner hadde og samla seg, og lægra seg i Eikedalen. Dei fylkte seg til slag mot filistarane. 3 Filistarane stod på den eine fjellsida, Israels-mennerne på hi, med dalen midt imillom seg. 4 Då steig det fram frå filistarfylkingi ei einvigskjempa. Han var frå Gat, og heitte Goliat, var seks alner og ei spann høg. 5 Han hadde ein koparhjelm på hovudet, og gjekk med ei ringbrynja av kopar på fem tusund lodd. 6 Han hadde koparspenger på føterne, og bar eit koparspjot på ryggen. 7 Spjotskaftet var som ein vevbom, og jarnet på spjotodden vog seks hundrad lodd. Og våpnsveinen hans gjekk fyre honom. 8 Han steig no fram og ropa til Israels-fylkingi, og sagde til deim: «Kvífor dreg de ut og fylkjer dykk til slag? Er ikkje eg filistar? og de Sauls trælar? Vel dykk ein som kann koma hit ned til meg!» 9 Magtast han slåst med meg og fella meg, so skal me vera dykkar trælar. Men vinn eg på honom og feller honom, so skal de vera våre trælar og tena oss.» 10 Filistaren ropa framleides: «No hev eg svivyrdt Israels-fylkingi. Send ein hit til meg, so me kann slåst!» 11 Då Saul og heile Israel høyarde desse ordi av filistaren, skalv dei og vart ovleg rædde. 12 David var son åt denne efratiten Isai som er nemnd, i Betlehem i Juda. Isai hadde åtte søner. På Sauls tid var han gamall og mykje til års komen. 13 Dei tri eldste sønerne åt Isai fylgde Saul i krigen. Desse tri sønerne hans som gjekk i krigen heitte: den eldste Eliab, den andre Abinadab, og den tridje Samma. 14 David var den yngste. Det var dei tri eldste som fylgde Saul. 15 Og David gjekk tidt heim frå Saul og gjætte smalen å far sin i Betlehem. 16 Filistaren kom fram kvar morgon og kvar kveld i fyrti dagar. 17 Isai sagde med David, son sin: «Tak ei skjeppa av desse steikte aksi, og desse ti brødi, og skunda deg med deim til lægret til brørne dine! 18 Og desse ti osteskivorne skal du gjeva føraren. Du skal sjå um det stend vel til med brørne dine, og

få ei kvitting av deim. **19** For Saul og dei og heile Israels-heren er i Eikedalen i krig med filistarane.» **20** Tidleg næste morgen reis David upp, let smalen åt ein hyrding, leste på seg og gjekk av stad, som Isai hadde bode honom. Han kom fram åt vognborgi, nett med same heren gjekk fram i fylking og lyfte herrop. **21** Dei stod no slagbudde både Israel og filistarane, fylking mot fylking. **22** David let trænvakti taka vare på føringi si, og sprang burt til heren. Han helsa på brørne sine, og spurde kor til stod. **23** Med han stod og tala med deim, fekk han sjå einvigskjempa, filistaren - Goliat heitte han, og var frå Gat - som kom fram or filistarfylkingi, og tok upp att dei vanlege ordi, so David høyrdet det. **24** Alle Israels-mennesker rømde undan då dei såg honom, og var ovleg rædde. **25** Ein av Israels-mennesker sagde: «Ser de den karen som kjem fram der? Til svivyrding for Israel kjem han. Den som feller honom, vil kongen gjeva rikdom, og dotter si vil han gjeva honom, og ætti hans skal verta fri alle skattar og tyngsler i Israel.» **26** David spurde deim som stod attmed honom: «Kva fær den som feller denne filistaren og tek ei savori svivyrding burt frå Israel? for kven er denne u-umskorne filistaren som vågar svivyrda fylkingarne åt den livande Gud?» **27** Folki tok upp att dei same ordi; Det og det vil den få som feller honom. **28** Då Eliab, eldste bror hans, høyrdet kva han sagde med folki, vart han brennande harm på David. «Kva kjem du her etter?» ropa han. «Kven hev du late den vesle smaleflokk til burte i øydemarki? Eg veit du er ei vrldløysa, og full av vondska. Du kjem berre og vil sjå på slaget.» **29** David sagde: «Kva hev eg då gjort? Det var då berre ein spurnad.» **30** So vende han seg frå honom mot ein annan og kom med same spursmålet; og han fekk same svaret som fyrr. **31** Men dei spurdest, desse ordi David hadde sagt. Og dei kom for øyro åt Saul, og han sende bod etter honom. **32** Og David sagde med Saul: «Ingen må missa modet. Tenaren din vil ganga imot denne filistaren og slåst med honom.» **33** Men Saul sagde til David: «Du er ikkje før til å ganga i strid mot denne filistaren. Du er berre ungguten, og han er stridsmann alt frå barneåri.» **34** David svara Saul: «Tenaren din hev gjætt smalen til far; kom då ei løva eller ein bjørn og røva ein sau i flokken, **35** so fylgde eg etter og drap udyret og reiv sauen ut or gapet på det. Um det reis upp på two imot meg, tok eg strupetak og gav det bane. **36** Hev no tenaren din felt både løva og bjørn, skal det ganga nett like eins med denne u-umskorne filistaren; for han hev svivyrdt fylkingarne åt den livande Gud.» **37** Og David sagde: «Herren som fria meg ut or klørne åt løva og bjørn, han vil fria meg frå denne filistaren.» Då sagde Saul med David: «Gakk! og Herren vil vera med deg.» **38** Saul klædde på

David våpnkjolen sin, sette ein koparhjelm på hovudet hans og gav honom ei brynga. **39** Og David spente sverdet hans ikring seg utanpå våpnkjolen, og freista ganga soleis. Men han var ikkje van med det, og han sagde til Saul: «Eg kann ikkje ganga med dette på meg; eg er ikkje van med det.» Og David lagde det av seg. **40** So tok han staven sin i handi, og fann seg fem av dei hålaste steinarne i bekkjefaret og lagde deim i gjæterskreppa si, som han hadde på seg. Slyngja si tok han i handi. Og so gjekk han fram imot filistaren. **41** Filistaren gjekk og fram imot David, og skjoldsveinen hans gjekk fyre. **42** Då no filistaren gådde David, bles han åt honom; for han var berre ungguten, raudleitt og væn å sjå til. **43** Filistaren ropa til David: «Meinar du eg er ein hund, sidan du kjem imot meg med stavar?» Og han banna David ved guden sin. **44** «Kom hit til meg!» ropa filistaren til David, «so skal eg gjeva kjøtet ditt åt fuglarne under himmelen og åt vilddyri i marki.» **45** David svara filistaren: «Du kjem imot meg med sverd og langspjot og kastespjot. Men eg kjem imot deg i namnet åt Herren, allhers drott, han som er Gud for Israels-fylkingarne, deim som du hev svivyrdt. **46** I dag skal Herren gjeva deg i mitt vald. Eg skal fella deg og hogga hovudet ditt av deg. Dei daude skrottarne til filistarheren skal eg i dag gjeva åt fuglarne under himmelen og åt vilddyri i marki, so all jordi skal skyna at Israel hev ein Gud, **47** og heile denne lyden skal skyna at det er ikkje med sverd og spjot Herren gjev siger. Striden høyrer Herren til; han gjev dykk i vår hand.» **48** Då no filistaren budde seg og gjekk til møtes med David, skunda David seg og sprang fram imot filistaren, burtimot filistarfylkingi. **49** David stakk handi i skreppa, tok upp ein stein, kasta, og råka filistaren i panna. Steinen sokk i panna hans, so han datt å gruve til jordi. **50** Soleis vann David på filistaren med ei slyngja si og ein stein, og drap filistaren, endå han hadde ikkje sverd i handi. **51** David sprang burtåt filistaren, tok sverdet hans, drog det ut or slira og drap honom og hogg hovudet av honom med det. Då filistarane såg at kjempa deira var daud, rømde dei. **52** Israels-heren og Juda-heren lagde i veg, lyfte herrop, og forflylgde filistarane dit der vegen tek av til Gai, ja heilt til portarne i Ekron; so det låg falne filistarar på vegen til Sa'arajim, ja heilt til Gat og Ekron. **53** So snudde Israels-heren attende frå forflyggingi, og herja filistarlægret. **54** David tok hovudet åt filistaren og førde til Jerusalem; men våpni hans tok han heim til seg. **55** Då Saul såg David ganga imot filistaren, sagde han med Abner, herhovdingen sin: «Abner, kven er den guten son til?» Abner svara: «So visst som du liver, konge! eg veit ikkje.» **56** Då sagde kongen: «Få du greide på kven den unggdomen er son til!» **57** Og då David

kom att, etter han hadde felt filistaren, tok Abner og førde honom fram for Saul; han heldt hovudet åt filistaren i handi. 58 Og Saul spurde honom: «Kven er du son til, guten min?» David svara: «Son til tenaren din, Isai i Betlehem.»

18 Då han hadde tala ut med Saul, lagde Jonatan stor elsk på David, og Jonatan elskta honom som seg sjølv.

2 Saul tok honom til seg den dagen og let honom ikkje venda heim att til far sin. 3 Jonatan gjorde fostbrorlag med David, av di han elskta honom som seg sjølv. 4 Jonatan tok av seg kappa han bar og gav til David, og våpnkjolen sin, ja jamvel sverdet sitt og bogen sin og beltet sitt gav han honom. 5 David drog i herferd. Kvar helst Saul sende honom, hadde han lukka med seg. Og Saul sette honom yver krigsheren. Han var vel umtykt av heile folket, endå til av tenarane åt Saul. 6 Då dei kom heim, etter David hadde felt filistaren, gjekk kvendi ut frå alle byar i Israel, med song og dans, til å møta kong Saul med trummor, fagnadrop og triangel. 7 Kvendi trødde dansen og song: «Tusund tynte kong Saul, men David tie tusund.» 8 Då vart Saul brennande harm. Han mislika dei ordi og sagde: «David hev dei gjeve ti tusund; meg hev dei gjeve tusund! No vantar det honom berre kongedømet!» 9 Og Saul såg jamleg med skakkauga på David frå den dagen. 10 Dagen etter kom den vonde åndi frå Gud yver Saul. Og han rasa i huset sitt. David spelte på harpa, som han kvar dag gjorde. Saul hadde eit spjot i handi. 11 Saul kasta spjotet og tenkte: «Eg rennar spjotet gjennom David og inn i veggen!» Men David bøygde seg undan, two vendor. 12 Saul vart rædd David, av di Herren var med honom, samstundes som han hadde vike frå Saul. 13 Saul fekk honom då burt frå seg, med di han sette honom til herførar: han førde herfolket både ut og heim. 14 David hadde lukka med seg all stad: Herren var med honom. 15 Då Saul såg at han hadde so stor ei lukka, fekk han rædsla for honom. 16 Men heile Israel og Juda elskta David; for han førde deim både ut og heim. 17 Saul sagde med David: «Her er eldste dotter mi, Merab; henne gjev eg deg til kona. Berre te deg som ein dugande kar, og før striden for Herren!» Saul tenkte: «Ikkje for mi hand skal han falla, men for filistarane.» 18 David svara Saul: «Kven er eg? og kva er ætti mi, farsætti mi i Israel, sidan eg skal verta måg til kongen.» 19 Men då tidi kom at David skulde gifta seg med Merab, dotter åt Saul, gifte han henne med Adriel frå Mehola. 20 Med Mikal Saulsdotter hadde huglagt David. Saul fekk vita det, og han lika det godt; 21 for Saul tenkte: «Eg skal gjeva henne åt honom, soleis at ho vert til ei snara for honom, so han fell for filistarhand.» Saul sagde med David: «Andre venda kann du verta mågen min.» 22 Og Saul baud folki

sine: «Kviskra dette ordet i øyra på David: «Kongen likar deg godt, alle folki hans er glad i deg; no må du verta måg til kongen!»» 23 Då folki åt Saul sagde dette med David, svara han: «Tykkjer de det er so lite å vera kongsmåg? eg er då berre ein ring og fatig kar.» 24 Tenarane åt Saul fortalte honom det: «So og so sagde David.» 25 Saul sagde: «Soleis skal de segja med David: «Kongen krev ikkje onnor festargåve enn hundred hundrad huvehold av filistarar; for kongen vil hava hemn yver fiendarne sine.»» Saul vonast fella David med filistarhand. 26 Tenarane hans melde desse ordi til David; og David lika godt å verta kongsmåg. Fyrri tidi var ute, 27 reis han upp og gjekk av stad med sveinarne sine og gav two hundred filistarar banehogg. Og David førde huveholdi deira med seg og lagde fullt tal fram for kongen, so han kunde verta kongsmåg. So gav Saul honom Mikal til kona. 28 Saul såg og skyna at Herren var med David. Mikal Saulsdotter elskta honom. 29 Men Saul vart stendigt meir og meir rædd David. So vart Saul uvenen å David for heile livet. 30 Men filistarfyrstarne for i herferd. Og so tidt det for ut, hadde David meir lukka med seg enn hermennene åt Saul. Og namnet hans vart høggyrdt.

19 Saul tala med Jonatan, son sin, og med alle tenarane sine um å drepa David. Jonatan Saulsson heldt mykje av David; 2 difor nemnde Jonatan dette med David og sagde: «Saul, far min, lurar på å drepa deg. Sjå deg fyre i morgen og haldt deg roleg på eit løynd stad, og gøytm deg der! 3 So vil eg ganga ut med far og standa med honom på marki der du er; eg vil nemna deg med far; og vert eg visare med noko, skal du få vita det.» 4 Jonatan tala Davids sak hjå Saul, far sin, og sagde: «Kongen må ikkje gjera synd på David, tenaren sin. For han hev ikkje gjort synd mot deg. Tvert um; det han hev gjort, hev vore til stor bate for deg. 5 Han våga livet og felte filistaren, og Herren gav so Israel ein stor siger. Du såg det sjølv og gledde deg. Kvifor skulde du gjera synd på skuldraust blod og drepa David utan grunn?» 6 Saul lydde Jonatan, son sin. Og Saul svor: «So sant Herren liver: Han skal ikkje lata livet!» 7 So ropa Jonatan på David og fortalte honom alt dette, og førde honom til Saul, og han var hjå honom som fyr. 8 Då krigen tok til att, for David i herferd og stridde mot filistarane, og gjorde stort mannefall millom deim, og dei rømde for honom. 9 Då kom ei vond ånd frå Herren yver Saul, der han sat heime med spjot i handi, medan David leika på strengjerne. 10 Då freista Saul å renna spjotet gjennom David inn i veggen. Men han smatt undan, og spjotet for inn i veggen. Og David rømde og kom seg burt same natti. 11 So sende Saul folk til heimen hans David; dei

skulde vakta på honom og drepa honom um morgenon. Men Mikal, kona hans, fortalte honom det og sagde: «Bergar du ikkje livet i natt, so er du feig i morgon.» 12 So fira Mikal David ned gjennom vindauga; og han rømde, og berga seg undan. 13 So tok Mikal husguden og lagde i sengi, sette eit net av geitehår kring hovudet, og breidde åklaedet yver. 14 Då no Saul sende folk til å henta David, sagde ho: «Han er sjuk.» 15 Saul sende då Saul folki til å finna David sjølv, og sagde: «Ber honom hit upp til meg i sengi, so me kann drepa honom!» 16 Då folki kom inn, fekk dei sjå det var husguden som låg i sengi, med geitehårsnetet kring hovudet. 17 Saul spurde Mikal: «Kvi hev du svike meg soleis og late uvenen min koma seg undan?» Mikal svara Saul: «Han sagde til meg: «Hjelp meg burt! elles drep eg deg.»» 18 Men David hadde rømt og berga seg undan. Han gjekk til Samuel i Rama, og fortalte honom alt det Saul hadde gjort honom. Og han og Samuel for til Nevajot og heldt seg der. 19 Saul fekk vita at David var i Nevajot ved Rama. 20 Og Saul sende folk til å henta David. Men då sendemennene fekk sjå profetlyden i profetisk eldhug og Samuel stadar og vera føraren deira, då kom Gudsåndi yver deim, og dei kom i profetisk eldhug, dei og. 21 Då Saul fekk høyra det, sende han andre folk dit; dei og kom i profetisk eldhug. Og då han tridje venda sende nye folk, gjekk det like eins med deim. 22 Då gjekk han sjølv til Rama. Då han kom til den store brunnen i Seku, spurde han: «Kvar er Samuel og David?» Dei svara: «I Nevajot ved Rama.» 23 Då han gjekk dit, til Nevajot ved Rama, kom gudsåndi yver honom og, so han gjekk i profetisk eldhug heile vegen, til dess han kom til Nevajot ved Rama. 24 Då reiv han og av seg klædi, med di han og vart teken av profetisk eldhug framfor Samuel. Og han datt i koll og låg der naken heile den dagen og natti med. Difor plar dei segjer: «Er Saul og millom profetarne?»

20 David rømde frå Nevajot ved Rama, og kom til Jonatan og sagde: «Kva hev eg gjort? Kva ugjerning og kva synd hev eg gjort far din, etter di han vil taka livet av meg?» 2 Han svara honom: «Aldri i verdi skal du døy! Sjå far gjer aldri noko, anten smått eller stort, utan han let meg vita det. Kvifor skulde då far løyna dette for meg? Det er ikkje sol!» 3 Men David gjorde eid på det: «Far din veit alt for vel at du hev fenge godvilje for meg. Difor tenkjer han: «Lat ikkje Jonatan få greida på dette! elles fær han sorg.» Men so sant Herren liver, og so sant du sjølv liver: det er berre eit stig millom meg og dauden.» 4 Då sagde Jonatan med David: «Kva ynskjer du eg skal gjera for deg?» 5 David svara: «I morgen er detnymåne. Eg skulde då sitja til bords med kongen. Lat meg no ganga og løyna meg ute på marki til i

yvermorgen kveld. 6 Skulde då far din sakna meg, so seg: «David nidbad meg um løye til å springa heim til Betlehem, der som heile ætti no ber fram det årlege slagtofferet sitt.» 7 Segjer han då: «Det er vel!» so kann tenaren din vera trygg. Men kjem sinnet yver honom, so skynar du han er fast meint på eitkvart ilt. 8 Syn då godvilje mot tenaren din, sidan du hev late tenaren din gjera fostborlag med meg for Herren! Finst det nokor ugjerning eg hev gjort, so drep du meg! Kvifor skulde du føra meg til far din?» 9 Då svara Jonatan: «Aldri i verdi! Skynar eg klårt at far vil deg eitkvart ilt, so skal eg sanneleg segja deg det.» 10 Då spurde David: «Kven skal no lata meg vita dette, um far din gjev deg eit hardt svar?» 11 Jonatan svara: «Kom, lat oss ganga ut på marki!» Og dei gjekk båe ut på marki. 12 Og Jonatan sagde med David: «Vitne er Herren, Israels Gud: når eg i morgen eller i yvermorgen ved denne tid røynar ut huglaget til far, og finn at det læt godt for David, so skal eg sanneleg senda bod til deg og lata deg vita det. 13 Herren lata Jonatan bøta for det no og sidan: um far kjem på å gjera deg noko ilt, so let eg deg vita deg, og hjelper deg til å koma undan, so du kann fara din veg i fred. Og Herren vere med deg, som han hev vore med far! 14 Og vil so du, um eg endå liver, vil du so ikkje syna Herrens godvilje mot meg, so eg slepp lata livet? 15 Aldri i æva vil du vel taka godviljen burt frå ætti mi, jamvel når Herren tek alle uvenerne åt David burt frå jordi.» 16 So gjorde Jonatan ei pakt med Davids hus og sagde: «Herren take hemn yver uvenerne åt David!» 17 Og Jonatan tok David i eid endå ein gong ved sin kjærleik til honom; for han elskar honom som han elskar si eigi sjæl. 18 Jonatan sagde til honom: «I morgen er detnymåne. Då vert du sakna, av di sessen din kjem til å sakna deg. 19 I yvermorgen skal du skunda deg ned til løynstaden din, der du løynde deg den dagen det du veit skulde gjera; og halde deg attmed Burtferd-steinen. 20 Eg vil då vera i nærleiken og skjota til måls med tri piler. 21 So sender eg sveinen min av stad til å leita upp pilerne. Brukar eg då desse ordi til sveinen: «Sjå pilerne ligg på denne sida, tak deim!» - so kann du koma fram; for då er det ingen fåre for deg og ingen ting i vegen, so sant Herren liver. 22 Men segjer eg til guten: «Sjå pilerne ligg lenger burte!» so far din veg! for då sender Herren deg burt. 23 Til æveleg tid er Herren vitne til det ordet eg og du hev tala saman.» 24 So løynde David seg ute på marki. Dånymåndagen kom, sette kongen seg til bords til å eta. 25 Kongen sat på sin vanlege sess, høgsætet attmed veggen; Jonatan stod upp, og Abner sat ved sida av Saul. Men sessen åt David var tom. 26 Saul gat ingen ting den dagen; for han tenkte: «Det hev

vel hendt honom noko, so han ikkje er rein, av di han endå ikkje hev reinsa seg.» 27 Men då sessen åt David stod tomt ogso næste dag, dagen etter nymånedagen, spurde Saul Jonatan, son sin: «Kvi hev ikkje Isaisonens kome til borda antan i går eller i dag?» 28 Jonatan svara Saul: «David nidbad meg um løyve til å fara åt Betlehem; 29 han sagde: «Lat meg fara, for me held offerfest heile ætti der i byen, og bror min hev sjølv bode meg koma; held du aldri so lite av meg, so lat meg få lov å fara heim so eg kann vitja brørne mine!» Difor kjem han ikkje til kongsbordet.» 30 Då vart Saul brennande harm på Jonatan og sagde til honom: «Du son til ei treisk og rangsnudd kvinne! Visste eg ikkje at du hev huglagt Isaisonens, til skjemsla for deg sjølv, og til skjemsla for blygsli åt mor di! 31 So lenge Isaisonens liver, stend både du og kongedømet ditt på uthyggr grunn. Send difor bod og henta honom til meg! for han skal vera feig.» 32 Jonatan svara Saul, far sin: «Kvifor skal han lata livet? Kva hev han gjort?» 33 Då kasta Saul spjotet imot honom, og vilde drepa honom. No skyna Jonatan at far hans var fast meint på å drepa David. 34 Jonatan reis upp frå bordet, harm i hugen, og smaka ikkje matbiten denne andre nymånedagen; for han syrgde sårt yver David, av di far hans hadde svivyrtd honom. 35 Morgonen etter gjekk Jonatan ut på marki den tid han hadde avtala med David; og ein liten svein var med honom. 36 Han sagde til sveinen: «Spring du og leita etter pilerne som eg skytl! Medan sveinen sprang av stad, skaut han ut pili framme honom. 37 Då sveinen nådde dit pili låg som Jonatan hadde skote, ropa Jonatan etter sveinen: «Pili ligg då lengre burte!» 38 Framleides ropa Jonatan etter sveinen: «Nøyt deg! skunda deg! statt ikkje der!» Då sanka sveinen åt Jonatan pilerne og bar til husbonden sin. 39 Sveinen skyna ingen ting; einast Jonatan og David skyna meiningsi. 40 Jonatan gav våpni sine til sveinen som var med honom, og sagde: «Far heim til byen med deim!» 41 Då sveinen var faren, reis David upp på sørsida. Han fall å gruve til jordi, og bøygde seg tri gonger. Dei kysste einannan, og gret med einannan. Og David stridgret. 42 Jonatan sagde til David: «Far i fred! Lat det standa med magt det me batt med ein eid i Herrens namn, då me sagde: «Herren skal vere vitne millom meg og deg, og millom mi ætt og di ætt, til æveleg tid!»» So reis David upp og gjekk sin veg. Og Jonatan gjekk heim att til byen.

21 David kom til presten Ahimelek i Nob. Ahimelek vart forstøkt då han fekk sjå David, og spurde: «Kvifor kjem du eismall og hev inkje folk med deg?» 2 David svara presten Ahimelek: «Kongen hev gjeve meg ei ærend, og han sagde med meg: «Ingen må vita noko um ærendi eg

sender deg i og legg på deg.» Og sveinarne mine hev eg varsla å møta meg der dei veit. 3 Gjev meg no det du hev for handi, fem brød, eller kva som finst!» 4 Presten svara David: «Uvigt brød hev eg ikkje for handi; einast heilagd brød er her; berre sveinarne dine hev halde seg burte frå kvinnor.» 5 David svara presten: «Ver trygg! kvinner hev vore langt burte frå oss alt sidan fyrra dagen. Då eg drog av stad, hadde sveinarne mine helgar-likamar. Um ferdi vår er kvardagsleg, so er ho då helga ved likamen i dag.» 6 So gav presten honom heilagd brød; det fanst ikkje anna brød enn skodebrødi som hadde lege framfor Herren, og som no var burttekne att, då nytt brød var framlagt same dagen det gamle vart burtteke. 7 Den dagen var det ein av Sauls tenarar der, som heldt seg inne framfor Herren, ein edomit, heitte Doeg, som var Sauls yverhyrding. 8 David spurde Ahimelek: «Hev du ikkje noko spjot eller sverd her hjå deg? Korkje sverdet mitt eller dei hine våpnii tok eg med meg, då kongsærendi kom so brått på.» 9 Presten svara: «Jau, det sverdet som filistaren Goliat åtte, han som du felte i Eikedalen; det ligg sveipt i ei kappa attum messekakelen. Vil du hava det, so tak det! Noko anna hev eg ikkje.» «Det finst ikkje maken til det,» sagde David; «gjev meg det!» 10 David drog av og rømde same dagen for Saul, og kom til Akis, kongen i Gat. 11 Tenarane åt Akis sagde: «Er ikkje dette David, kongen i landet? Er det ikkje til æra for honom dei syng so når dei dansar: Tusund tynte Saul, David tie tusund?» 12 David lagde desse ordi på minne, og vart mykje rædd for Akis, kongen i Gat. 13 Difor lest han som han var galen, og tedde seg som ein dåre, då dei vilde taka fat på honom; han rita på dørarne i porten, og let siklet renna i skjegget. 14 Då sagde Akis med tenarane sine: «De ser då mannen hev mist vitet! Kvi fører de honom til meg? 15 Vantar det meg på vitløysor, sidan de førar denne mannen hit, so han skal te seg galen framfor meg? Kva hev han å gjera her i huset?»

22 David drog derifrå, og kom seg undan til Adullam-hola. Då brørne hans og heile farsætti hans høyrdje gjete det, kom dei dit ned til honom. 2 Og til honom flokka seg allslags folk, alle som var i naud, alle som var i skuld, alle som var misnøgde, og han vart hovdingen deira; ei fire hundredar slo lag med honom. 3 Derifrå drog David til Mispe i Moab. Og han sagde til Moabs-kongen: «Lat far min og mor mi få koma hit og vera hjå dykk, til dess eg fær vita kva Gud vil gjera med meg!» 4 Han førde deim fram for Moabs-kongen, og dei fekk halda seg hjå honom, so lenge David var i borgi. 5 Men profeten Gad sagde til David: «Du skal ikkje

halda deg her i borgi! tak ut herifrå, og far til Judalandet!» Og David drog burt derifrå og kom til Heretskogen. **6** Saul frettet at dei hadde fenge greide på David og dei folki som var med honom. Saul sat ein dag i Gibea under tamariska på haugen, med spjot i handi; og alle tenarane hans stod ikring honom. **7** Då sagde Saul med tenarane sine, der dei stod ikring honom: «Høyr no, Benjamins born! Meiner de Isaisonens gjev åkrar og vinhagar å dykk alle, og set dykk alle til herførar for større eller mindre flokkar? **8** For de hev alle samansvore dykk mot meg; og ingen hev fortalt meg at son min hev gjort fostbrorlag med Isaisonens! Ingen hev so mykje medkjensle med meg at han hev fortalt meg det. For son min hev eggja tenaren min til meinråder mot meg, so som det no kjem for dagen.» **9** Edomiten Doeg, som også stod der millom folki åt Saul, tok til ords og sagde: «Eg såg Isaisonens kom til Ahimelek Ahitubsson i Nob. **10** Han spurde Herren for honom, og gav honom nista; og let honom få sverdet åt filistaren Goliat.» **11** Kongen sende då bod etter presten Ahimelek Ahitubsson og heile ætti hans, prestarne i Nob. Dei møtte alle fram for kongen. **12** Saul sagde: «Høyr meg, du Ahitubsson!» Han svara: «Kva vil du meg, herre!» **13** Saul sagde til honom: «Kvífor hev de samansvore dykk mot meg, du og Isaisonens, med di du gav honom mat og sverd, og spurde Gud for honom, og han fekk leggja meinråder mot meg, so som det no kjem for dagen?» **14** Ahimelek svara: «Kven av alle tenarane sine er so trugen som David? og han er kongsmåg og hovding yver liggakti di og høgvyrd i huset ditt! **15** Er det første gongen eg hev spurde Gud for honom? Aldri i verdi må kongen saka meg og ætti mi for dette. Eg hev ikkje visst det minste um alt dette.» **16** Kongen sagde: «Du skal lata livet, Ahimelek! du og heile ætti di.» **17** Og kongen baud tenarane som stod ikring honom: «Fram og drep Herrens prestar! for dei er og i samråd med David. Endå dei visste han rømde, let dei meg ikkje vita det.» Men kongstenarane torde ikkje rette ut handi og hogga ned Herrens prestar. **18** Kongen baud då Doeg: «Fram du, og hogg ned prestarne!» Og edomiten Doeg gjekk fram og hogg ned prestarne med eigi hand, og drap den dagen fem og åtteti mann som bar messehakel av lin. **19** Og folket i prestebyen Nob slo han med sverd, karar og kvende, småborn og store born, bufe og smale og asen, alt hogg han ned med sverdet. **20** Berre ein av sønerne hans Ahimelek Ahitubsson berga seg undan. Abjatar heitte han. Han rømde til David. **21** Abjatar fortalde David at Saul hadde hogge ned Herrens prestar. **22** «Eg skyna det alt den gong, » sagde David til Abjatar, «at når edomiten Doeg var der, vilde han mælda det til Saul. Eg er upphavet til dråpet på heile di ætt.

23 Haldt deg hjå meg! ver hugheil! Den som vil taka livet av meg, vil taka livet av deg. Du er no i mi varetekta.» **23** Folk melde til David: «Filistarane held på og strider mot Ke'ila, og dei herjar treskjesterde.» **2** Då spurde David Herren: «Skal eg draга av stad og slå desse filistarane?» Herren svara David: «Ja, drag av stad, slå filistarane og fria ut Ke'ila!» **3** Men folki åt David sagde med honom: «Me er alt fyrr rædde um oss her i Juda. Kor skal det då ganga når me fer til Ke'ila mot filistarfykingi?» **4** Då spurde David Herren andre gongen, og Herren svara honom: «Ris upp! drag ned til Ke'ila! Eg gjev filistarane i di hand.» **5** So for David med kararne sine til Ke'ila og stridde mot filistarane, førde burt buskapen deira, og gjorde stort mannefald millom deim. Soleis fria David folket i Ke'ila. **6** Då Abjatar Ahimeleksson rømde til David i Ke'ila, hadde han med seg messehakelen. **7** Saul fekk vita at David var komen til Ke'ila. Då sagde Saul: «Gud hev gjeve honom i mi magt, sidan han hev stengt seg inne i ein by med portar og slåer.» **8** So baud Saul ut alt folket til strid. Dei skulde draга ned til Ke'ila og kringsetja David og folket hans. **9** Då no David fekk vita at Saul lagde meinråder mot honom, sagde han til presten Abjatar: «Ber hit messehakelen!» **10** Og David sagde: «Herre, Israels Gud! Tenaren din hev spurt for sant at Saul tenkjer å koma til Ke'ila og øyda byen for mi skuld. **11** Vil då Ke'ila-buarne gjeva meg i hans hand? Kjem Saul hit, som tenaren din hev spurt? Herre, Israels Gud! Lat tenaren din få vissa for det!» Herren svara: «Ja, han kjem hit.» **12** David spurde endå ein gong: «Vil Ke'ila-buarne gjeva meg og kararne mine i Sauls hender?» Herren svara: «Ja, dei vil det.» **13** Då reis David upp med kararne sine, um lag seks hundrad mann, og drog ut frå Ke'ila, og ferdast kvar helst det høvde. Då Saul fekk melding at David var rømd frå Ke'ila, let han vera å draга ut. **14** So heldt David seg i øydemarki i fjellborgerne, og heldt seg millom fjelli i øydemarki Zif. Saul leita etter honom allstødt. Men Gud gav honom ikkje hans hand. **15** Medan David var i Hores i øydemarki Zif, såg han at Saul hadde fare ut og vilde drepa honom. **16** Jonatan Saulsson for av stad og gjekk til David i Hores, og styrkte modet hans i Gud. **17** Han sagde til honom: «Ver hugheil! handi hans Saul, far min, skal ikkje nå deg. Du skal verta konge yver Israel, og eg skal vera den andre etter deg. Det skyner også Saul, far min.» **18** So gjorde dei båe ei pakt for Herren. Og David heldt seg i Hores. Men Jonatan for heim att. **19** Nokre Zif-folk drog upp til Saul i Gibea og sagde: «David held seg løynd hjå oss, i fjellborgerne i Hores, på Hakilahøgdi, sunnanfor øydemarki. **20** Tekkjest det deg å draга ned no, konge, so gjer det! Vår sak vert det då å gjeva honom i kongens

hand.» 21 Då sagde Saul: «Velsigna av Herren vere de, at de tykkjer synd i meg. 22 Far no heim, og få endå meir vissa! finn ut og sjå etter kva stad han ferdast, og kven det er som ser honom der! For dei hev sagt meg at han er ein ful fant. 23 Finn ut og få greida på alle løynstader, der han kann løyna seg! Kom so att til meg, når det hev fenge vissa! so vil eg draga med dykk. Finst han i landet, skal eg vita å leita honom upp, um eg so skal leita millom alle Juda-ætterne.» 24 So tok dei ut og gjekk til Zif fyre Saul. David og kararne hans var i øydemarki Maon, på heidi sunnanfor øydemarki. 25 Då no Saul drog av stad med folki sine på leit etter David, fekk David høyra gjete det, og drog då ned på ein hamar, og heldt seg i øydemarki Maon. Då Saul frettet det, sette han etter David inn i øydemarki Maon. 26 Saul gjekk på den eine fjellsida, og David og kararne hans på hi. Nett som no David gjekk i angst og vilde sleppa frå Saul, og Saul og folki hans freista ringa David og kararne hans og fanga deim, 27 so kom det bod til Saul: «Skunda deg og kom! filistarane hev falle inn i landet.» 28 So heldt Saul upp med å forfølja David, og drog mot filistarane. Derav fekk den staden namnet Sela-Hammahlekot. 29 David drog upp derifrå, og heldt seg so i fjellborgerne i En-Gedi.

24 Då Saul kom heim att frå herferdi mot filistarane, fekk han tiend at David var i øydemarki En-Gedi. 2 Då tok Saul tri tusund mann, utvalde or heile Israel, og drog av stad på leit etter David og kararne hans austum Steinbukk-hamrarne. 3 Han kom til sauegardarne attmed vegen; der var det ein heller; og der inn gjekk Saul for seg sjølv. David og kararne hans sat inst i helleren. 4 Då sagde folki åt David med honom: «No er dagen komen som Herren nemde med deg: «Eg vil gjeva uvenen din i handi di, so du kann gjera med honom etter eige tykkje.»» David reis upp og skar i løyndom ein snipp av kappa åt Saul. 5 Men so fekk David samvitsagg, av di han hadde skore av kappesnippen for Saul. 6 Og han sagde med kararne sine: «Aldri i verdi vil Herren at eg skal gjera sovore og leggja hand på herren min som Herren hev salva; for han er den som Herren hev salva.» 7 David truga kararne sine med strenge ord og gav deim ikkje lov til å falla yver Saul. Men då Saul reis upp og gjekk ut or helleren og skulde fara lenger, 8 då reis David og upp, gjekk ut or helleren og ropa etter Saul: «Herre kongel!» Då Saul såg seg attende, kasta David seg å gruve på jordi. Han bøygde seg, 9 og ropa til Saul: «Kvi høyrer du på det folk segjer, at David lurar på eitkvart ilt mot deg? 10 Med eigne augo hev du set i dag kor eg sparde deg, endå Herren hadde gjeve deg i mi hand i helleren, og dei rådde meg til å drep deg. Men eg sparde deg, med di eg tenkte: «Ikkje vil

eg leggja hand på herren min; for han er den Herren salva.» 11 Sjå sjølv, far! ja sjå her snippen av kappa di i mi hand! Når eg skar av kappesnippen og ikkje drap deg, so må du då skyna og sjå at eg ikkje etlar deg noko ilt eller noko brot, og at eg ikkje hev gjort synd mot deg, endå du sit etter meg og vil taka livet av meg. 12 Herren skal døma oss imillom, og Herren skal hemna meg på deg. Men mi hand skal ikkje vera lyft mot deg. 13 Det er som det gamle ordtøket segjer: «Frå dei vonde kjem vondskap.» Men mi hand skal ikkje vera lyft mot deg. 14 Kven er det Israels konge hev drege ut imot? Kven er det du forfylgjer? Ein daud hund! ei einsleg loppa! 15 Herren skal vera domar og døma oss imillom. Han skal sjå til og føra mi sak, ja døma meg fri frå deg.» 16 Då David hadde tala ut med Saul, ropa Saul til David: «Er det di røyst dette, David, son min?» Og Saul sette i og gret. 17 Og han sagde til David: «Retten er på di sida og ikkje på mi. Du hev gjort godt mot meg, medan eg hev gjort ilt mot deg. 18 I dag hev du synt kor god du er mot meg, med di du ikkje drap meg, endå Herren hadde gjeve meg i di hand. 19 Når ein råkar uvenen sin, plar ein då lata honom fara i fred? Herren gjeva deg lika for det gode du synte meg i dag! 20 Sjå no skynar eg at du skal verta konge, og at kongedømet yver Israel skal vera fast i di hand. 21 Men gjer no eid ved Herren at du ikkje vil rydda ut mi ætt etter meg og ikkje struka ut namnet mitt or ætti mi!» 22 David gjorde den eiden til Saul. So for Saul heim. David og kararne hans drog upp i fjellborgi.

25 Samuel døydde. Heile Israel kom i hop og gret yver honom. Dei gravlagde honom heime i Rama. David braut upp og drog ned til øydemarki Paran. 2 I Maon var det ein mann som hadde buskapen sin på Karmel. Den mannen var ovleg rik; han åtte tri tusund sauher og tusund geiter. Han heldt på nett då å klyppa sauherne sine på Karmel. 3 Nabal heitte mannen, og kona hans heitte Abiga'il. Kona hans var både vitug og væn; men mannen var hardlyndt og vondlyndt. Han var av Kalebs-ætti. 4 Då no David høyrdde gjete i øydemarki at Nabal heldt på å klyppa sauherne, 5 sende han ti av sveinar med den ordsendingi: «Far upp til Karmel! Gakk til Nabal og helsa honom frå meg: 6 «Heil og sæl!» skal det segja, «og fred med deg sjølv! fred med ditt hus! og fred med alt det du eig! 7 Eg hev spurt at du held på med sauaklypping. No er det so at hyrdingarne dine hev halde seg i vårt grannelag, og me hev ikkje gjenge deim for nær, og dei hev ikkje sakna noko slag heile den tidi dei hev vore på Karmel. 8 Spør tenarane dine, so vil dei sjølve segja deg det. Syn no godvilje mot sveinarne mine! Du veit me hev kome hit i ei god stund. Gjev tenarane dine og David, son

din, det du hev for hand!»» 9 Då sveinarne åt David kom dit, tala dei til Nabal i Davids namn og sagde som han hadde bode deim; og so tagde deim og gav tol. 10 Nabal svara tenarane åt David: «Kven er David? Kven er Isaison? No um dagen stryk det so mange tenarar frå husbondsfolki sine. 11 Skulde eg taka min mat og min drykk og slagt, som eg hev etla åt saueklypparane mine, og gjeva åt folk som eg ikkje veit kvar dei høyrer heime?» 12 Sveinarne åt David vende då um og gjekk sin veg. Då dei kom attende, melde dei honom alt dette. 13 Då baud David: «Alle mann spenner sverdet um seg!» Og alle so gjorde. David sjølv spente og sverdet um seg. Um lag fire hundred manf fylgde David upp; dei hine two hundred manf heldt seg attmed tyet. 14 Men ein av drengjerne hadde meldt det til Abiga'il, kona hans Nabal: «David sende bod hit frå øydemarki og helsa husbond; men han hylja deim yver. 15 Men desse kararne hev gjort oss mykje gagn. Ikkje hev dei gjenge oss for nær, og aldri hev me sakna noko heile den tidi me ferdast i lag med deim der ute på marki. 16 Dei var ein mur ikring oss natt og dag, heile tidi me heldt oss i deira grannelag og gjætte småfeet. 17 Tenk difor yver, og finn på eitkvart! for det heng ei ulukka yver husbond og heile huset hans; han er slik ei uvyrda, at ingen vågar tala til honom.» 18 Då skunda Abiga'il seg og tok two hundred brød, two vinhitar, fem tillaga sauer, ti settungar steikte aks, hundred rosinkakor og two hundred fikekakor, og klyvja på asni. 19 Og ho sagde til drengjerne: «Far i fyrevegen! Sjå eg kjem etter.» Men med Nabal, mannen sin, gat ho det ikkje. 20 Då ho reid på asnet sitt og kom ned i livd av fjellet, fekk ho sjå David og kararne hans koma ned frå hi sida, so ho måtte møta deim. 21 David hadde sagt: «Til fåfengs hev eg verna um alt det den mannen åtte i øydemarki, so ingen ting vanta av all eigedomens hans. Og han gjev meg vondt i vederlag for godt. 22 So sant Gud må lata uvenerne åt David bøta no og sidan - av alle deim som høyrrer honom til, let ikkje eit einaste karmannsemme liva til dagsprett i morgen.» 23 Då no Abiga'il fekk sjå David, steig ho straks ned frå asnet, fall å gruve for David og bøygde seg mot jordi. 24 Ho fall ned for føterne hans og sagde: «Mi er skuldi, herre! Men lat terna di få tala med deg! og hør på ordi åt terna di! 25 Ikkje må du bry deg um Nabal, den uvyrda. Det namnet hans tyder, det er han; dåre heiter han, og därskap hyser han. Men eg, terna di, eg hev ikkje set dei sveinarne du sende, herre! 26 Og no, herre! so sant som Herren liver, og so sant du sjølv liver, og Herren hev meinka deg frå blodskuld og sjølvtekts - gjev det må ganga med uvenerne dine og alle som lurer på å gjera deg mein, like eins som det gjeng med Nabal!

27 Lat no desse gåvor, som terna di hev ført med til deg, verta utskifte millom dei sveinarne som fylgjer deg! 28 Herre, tilgjev terna di det ho hev synda! Herren skal visseleg byggja upp åt deg, herre, eit hus som vert standande. For du herre, fører striden for Herren. Inkje vondt hev dei funne hjå deg heile ditt liv. 29 Ris det upp nokon og forfylgjer deg og vil taka livet av deg, gjev so ditt liv, herre, må vera bunde i bundelen av dei livande hjå Herren, din Gud! Men livet åt uvenerne dine skal han leggja i slyngja, og slengja burt. 30 Når Herren gjer med deg, herre, alt det gode han hev lova deg, og set deg til fyrste yver Israel, 31 so skal ikkje dette verta til støytestein eller til samvitsagg for deg, herre, at du hev rent ut skuldlaust blod, og at du, herre, hev teke deg sjølv til rettes. Men når Herren gjer godt med deg, herre, so kom i hug terna di!» 32 Då svara David Abiga'il: «Lova vere Herren, Israels Gud, som i dag hev sendt deg til møtes med meg! 33 Velsigna vere vitet ditt! og velsigna vere du sjølv, som i dag meinkar meg i blodskuld og sjølvtekts. 34 Men so sant Herren, Israels Gud, liver, han som hev halde meg frå å gjera deg noko mein - hadde du ikkje straks møtt meg, so vilde ikkje karmannsemne vore att i huset hans Nabal ved solarkoma i morgen.» 35 David tok då imot av henne det ho førde med seg til honom. Og han sagde med henne: «Far heim att i fred! Sjå, eg hev lydt dine ord og gjort som du bad.» 36 Då no Abiga'il kom heim til Nabal, heldt han nett gilde heime. Det var som eit kongsgilde. Og Nabal var lystig og fjåg, og han var ovdrukken. Difor gat ho ikkje det minste med honom, fyrr um morgonen ved dagsprett. 37 Men morgonen etter, då Nabal hadde sove ut ruset, fortalte kona hans det som var hendt. Då lamdest hjarta hans i bringa, og han vart som ein Stein. 38 Kring ti dagar etter slo Herren Nabal, og han døydde. 39 Då David spurde at Nabal var dåen, sagde han: «Lova vere Herren som hev hemnt på Nabal den sviryrding han synte meg, og som meinka tenaren sin frå å gjera vondt, med di Herren let vondskapen hjå Nabal koma att på hans eige hovud!» David sende bod og bela til Abiga'il og vilde hava henne til kona. 40 Då tenarane åt David kom til Abiga'il på Karmel, bar dei fram målemnet sitt: «David hev sendt oss for å bela til deg for honom.» 41 Då reis ho upp og å fall å gruve til jordi og sagde: «Sjå, terna di er viljug til å vera ei trælkvinna som tvær føterne åt tenarane til herren min.» 42 So skunda Abiga'il seg, reis upp og sette seg på asnet; like eins dei fem ternorne hennar som var fylgjet hennar. So fylgde ho med sendemennene til David. Og ho vart kona hans. 43 David hadde dessutan teke til kona Ahinoam frå Jizre'el, so både desse to vart konorne hans. 44 Men Saul hadde

gjeve Mikal, dotter si, kona hans David, åt Palti La'isson frå Gallim.

26 Folk frå Zif kom til Saul i Gibea og sagde: «Meiner du ikkje David held seg løynd på Hakilahøgdi, beint imot øydemarki!» 2 Saul tok på veg ned til øydemarki Zif med tri tusund mann, utvalde or Israel, på leit etter David i Zifmarki. 3 Saul lægra seg på Hakilahøgdi beint imot øydemarki, attmed vegen. David heldt seg då i øydemarki. Då han skyna at Saul var komen etter honom inn i øydemarki, 4 sende han ut njosnarar, og fekk vita for visst at Saul var komen. 5 So braut David upp og drog til den staden der Saul hadde lægra seg. David såg staden der Saul låg saman med herhovdingen, Abner Nersson. Saul låg i vognborgi, og folket hans var lægra rundt ikring honom. 6 David tok til ords og spurde hetiten Ahimelek og Abisai Serujason, bror åt Joab: «Kven vil ganga med meg ned til Saul i lægret?» Abisai svara: «Eg gjeng med deg.» 7 So kom David og Abisai nattars tid til herfolket der, og såg Saul låg og sov i vognborgi; med spjotet stunge i marki attmed hovudgjerdi. Abner og herfolket låg rundt ikring honom. 8 Då sagde Abisai til David: «I dag hev Gud gjeve uvenen din i di hand! Lat meg no få renna spjotet gjennom honom ned i marki! Det gjer eg med ein einaste støyt, eg tarv ikkje gjeva honom fleire.» 9 Men David svara: «Du fær ikkje gjeva honom mein! Kven hev strafflaust lagt hand på den Herren salva?» 10 «So sant Herren liver, » sagde David, «Herren lyt sjølv slå honom, eller avferdsdagen hans må koma på vanleg vis, eller han lyt få sin bane i krigen. 11 Aldri i verdi vil Herren at eg skal leggja hand på den Herren hev salva. Tak likevel spjotet attmed hovudgjerdi, og vatskrukka! Lat oss so ganga vår veg!» 12 David tok då spjotet og vatskrukka frå hovudgjerdi åt Saul, og so gjekk dei sin veg. Det var ingen som gådde og ingen som hådde, og ingen som vakna: Dei sov alle i hop. Herren hadde late ein tung svevn falla yver deim. 13 Då David var komen på hi sida, steig han fram på ein fjellknaus langt burte, so det var langt imillom deim. 14 Og David ropa til herfolket og til Abner Nersson: «Vil du ikkje svara, Abner?» Abner svara: «Kven er du som ropar til kongen?» 15 David ropa til Abner: «Du er då ein makelaus kar! I heile Israel finst ikkje makin! Korleis vaktar du kongen, din herre? Det hev vore einkvan inne og vilja gjera mein på kongen, herren din. 16 Det er ikkje vel gjort, det som du hev gjort. So sant Herren liver, de hadde fortent å lata livet, av di de ikkje hev vakt yver herren dykker, honom som Herren salva. Sjå no etter: kvar er kongens spjot, og vatskrukka som stod attmed hovudgjerdi hans?» 17 Saul kjende att røysti hans David og sagde: «Det er då di røyst dette, David, son min!»

David svara: «Ja, herre kongel!» 18 Og han sagde: «Kvífor forfylgjer du, herre, tenaren din soleis? Kva hev eg då gjort? Kva vondt finst hjå meg? 19 Gjev du, herre konge, no vil høyra på tenaren din: Er det Herren som hev eggja deg imot meg, so lat honom få kjenna luki av ei offergåva! Men er det manneborn som hev eggja deg, so vere dei bannstøytte av Herren, av di dei hev jaga meg burt, so eg no ikkje slå lag med Herrens eigen lyd! Det er som dei vil segja: «Far av og ten framande gudar!» 20 Og må ikkje no blodet mitt renna ut på marki langt frå Herrrens åsyn, når Israels-kongen dreg ut på leit etter ei einsleg loppa, liksom ein veidar rapphøns på heiderne?» 21 Då sagde Saul: «Eg hev synda. Kom heim att, David, son min! Eg vil ikkje gjera deg noko ilt, etter du i dag hev halde livet mitt so dyrt. Sjå, eg hev fare uviseleg, eg hev bore meg reint gale åt.» 22 David svara og sagde: «Sjå her er spjotet, konge! Lat ein av sveinarne dine koma hit og henta det! 23 Og Herren skal løna kvar ein som er ærleg og trufast, soleis som eg var i dag; då Herren gav deg i mi hand og eg vilde ikkje leggja hand på den som Herren hev salva. 24 Difor: liksom eg hev halde ditt liv so høgt i dag, so skal Herren og halda mitt liv høgt, og han skal fria meg ut or all naud.» 25 Saul sagde med David: «Velsigna vere du, David, son min! Det du tek deg fyre, skal du ogso sanneleg magtast gjera.» So for David sin veg, og Saul drog heim att.

27 Men David sagde med seg sjølv: «Ein dag stupar eg for Sauls hand. Eg veit ingen annan utveg enn å røma til Filistarlandet; då lyt Saul slutta å leita etter meg innanfor Israelslandskilet; og so bergar eg meg undan honom.» 2 So braut David upp og drog med dei seks hundrad kararne sine yver til Akis Maoksson, kongen i Gat. 3 Og David heldt seg hjå Akis i Gat, han og kararne hans, alle med huslyden sin, David med dei two konorne sine; Ahinoam frå Jizre'el og Abiga'il, kona hans Nabal frå Karmel. 4 Då Saul frette at David hadde rømt til Gat, leita han ikkje meir etter honom. 5 David sagde til Akis: «Hev du aldri so liten godvilje for meg, so lat meg få bu i ein av landsbyarne, so eg kann halda meg der. Kvífor skulde tenaren din bu i hovudstaden hjå deg?» 6 Akis gav honom Siklag same dagen. Difor høyrer Siklag den dag i dag til Juda-kongarne. 7 Den tid David budde i Filistarlandet, var i alt eitt år og fire månader. 8 David tok ut med kararne sine og gjorde herjeferde hjå gesuritarne, girzitarne og amalekitarne. For desse folkeætterne budde der i landet frå gamalt, burtimot Sur og heilt til Egyptarland. 9 Og når David herja i landet, sparde han korkje kar eller kvende; han tok bufe og smale og asen og kamelar og klæde. Og dermed snudde han attende til Akis. 10 Når då Akis spurde: «I dag hev de vel

ikkje gjort nokor herjeferd?» so svara David: «Jau, sør i Judalandet, » eller: «Sør i Jerahme'itlandet», eller: «Sør i Kenitarlandet.» 11 Ingi livande sjæl sparde David, so dei kunde koma til Gat. For han tenkte: «Dei kunde slarva um oss og segja: «Det og det hev David gjort; soleis hev han fare å heile tidi han budde i Filistarlandet.»» 12 Men Akis trudde David, og tenkte: «Han hev fenge uord på seg hjå Israel, folket sitt, og no vil han tena meg alle dager.»

28 I dei dagarne fylkte filistarane krigsherane sine til strid mot Israel. Og Akis sagde med David: «Det skal du vita for visst, at du og kararne dine lyt fara i herferd med meg!» 2 David svara Akis: «Ja vel, då skal du også røyna kva tenaren din duger till!» Akis sagde med David: «Ja vel, so set eg deg til livvakt hjå meg alle dagar.» 3 Samuel var dåen. Heile Israel hadde gråte yver honom. Og dei hadde gravlagt honom heime i Rama. Og Saul hadde rutt ut or landet deim som mana fram draugar og spåvette. 4 Filistarane fylgte seg og lagde seg i læger attmed Sunem. Då fylkte også Saul heile Israel, og dei lægra seg ved Gilboa. 5 Då Saul såg filistarlægret, vart han so rædd at hjarta hans skalv. 6 Og Saul spurde Herren. Men Herren svara honom ikkje, anten gjenom draumar eller gjenom urim eller gjenom profetar. 7 Då sagde Saul med tenarane sine: «Leita upp for meg ei som manar fram draugar, so gjeng eg åt henne og gjer spursmål til henne.» Tenarane svara: «I En-Dor er ei kona som manar fram draugar.» 8 Saul gjorde seg ukjenneleg, tok på seg andre klæde, og gjekk avstad med two fylgesveinar. Dei kom til kona nattars tid. Og han sagde: «Få ein draug til å spå meg! Mana fram åt meg den eg nemner for deg!» 9 Kona svara: «Du veit då sjølv kva Saul hev gjort, at han hev rutt ut or landet deim som manar fram draugar og spåvette. Kvifor vil du då leggja ut snaror for meg, so eg må lata livet?» 10 Saul svor ein eid til henne ved Herren og sagde: «So sant Herren liver: ingi skuld skal råka deg for denne sakil!» 11 Kona spurde: «Kven vil du eg skal mana for deg?» Han svara: «Mana fram åt meg Samuel!» 12 Då kona fekk sjå Samuel, sette ho i eit høgt skrik. Og ho sagde med Saul: «Kvifor hev du svike meg? Du er Saul!» 13 Kongen svara: «Ver hugheil! Kva er det du ser?» Kona sagde: «Eg ser ein gud koma upp or jordi.» 14 «Korleis ser han ut?» spurde han. Ho svara: «Det er ein gammal mann som kjem upp, sveipt i ei kåpa.» Då skyna Saul det var Samuel, og lutte andlitet mot jordi og bøygde seg for honom. 15 Og Samuel spurde Saul: «Kvi uroar du meg og manar meg fram?» Saul svara: «Eg er i stor naud. Filistarane fører krig mot meg, og Gud hev vike frå meg og svarar meg ikkje, anten gjenom profetar eller

gjenom draumar. Difor kalla eg på deg, so eg fær vita kva eg skal gjera.» 16 Samuel svara: «Kvi spør du meg, når Herren hev vike frå deg og hev vorte uvenen din? 17 Herren hev no gjort med deg som han sagde gjenom min munn: Herren hev rive riket ut or di hand og gjeve det åt ein annan, åt David. 18 Av di du ikkje lydde Herren og ikkje let den brennande harmen hans råka Amalek, difor hev Herren gjort dette mot deg no. 19 Herren vil gjeva både deg og Israel i filistarmagt. I morgen skal du og sønerne dine vera hjå meg. Og jamvel Israels-lægret vil Herren gjeva i filistarmagt.» 20 Då datt Saul brått til jordi so lang han var; so forfærd vart han for ordi frå Samuel. Magtløysa tok honom; for han hadde ikkje smaka matbiten eit heilt døger. 21 Kona gjekk fram åt Saul. Og då ho såg kor reint forstøkt han var, sagde ho med honom: «Sjå terna di lydde deg, og eg våga livet og rette meg etter dei ordi du tala åt meg. 22 So lyd no du terna di, so vil eg setja fram liteveta mat åt deg, og du må eta, so du kann magtast att fyrr du fer din veg.» 23 Han vilde ikkje: «Eg vil ikkje eta», sagde han. Men då både tenarane og kona naubad honom, so let han seg segja, reis upp, og sette seg på sengi. 24 Kona hadde ein gjødkalv heime. Ho skunda seg, fekk slagta honom. So tok ho mjøl, knoda og baka sôtebrød. 25 So bar ho det fram for Saul og tenarane. Og då dei hadde ete, reis dei upp, og gjekk av stad same natti.

29 Filistarane fylkte alle herarne sine i Afek. Israel låg i læger attmed kjelda i Jizre'el. 2 Filistarfyrtarne gjekk fram med sine hundrad mann og sine tusund. Og David og kararne hans kom attarist, i lag med Akis. 3 Filistarfyrtarne spurde: «Kva hev desse hebræarane her å gjera?» Akis svara: «De veit då at David som var hirdmann hjå Saul, Israels-kongen, han hev vore hjå meg år og dag, og eg hev aldri funne nokon ting å segja på honom frå den stund han vart min mann til i dag.» 4 Men filistarfyrtarne vart forarga på honom, og dei sagde ifrå til honom: «Send den karen heim att! Lat honom halda seg på den staden du hev sett honom yver! Lat honom ikkje fara i strid saman med oss! Midt i slaget kann han venda seg mot oss. Kor kunde han betre vinna att godviljen hjå herren sin, enn med hovudi av hermennerne våre? 5 Er det ikkje til æra for denne David at dei syng med dei dansar: «Tusund tynte Saul men David tie tusund?» 6 Då kalla Akis David til seg og sagde: «So sant Herren liver: Du er ein ærleg kar! og eg likar godt å sjå deg ganga ut og inn hjå meg i lægret. For eg hev inkje vondt funne hjå deg frå den stund du kom til meg og heilt til no. Men fyrstarne likar deg ikkje. 7 So far heim att i fred, so du ikkje skal gjera noko som filistarfyrtarne mislikar.» 8 David sagde med Akis: «Kva hev eg då gjort? og kva hev du funne

å segja på tenaren din frå den dagen eg kom fram for deg og heilt til i dag, etter som du negtar meg å ganga i strid mot uvenerne dine, herre konge?» 9 Akis svara: «Eg veit best sjølv at eg held deg som ein gudsengel! Men filistarfyrstarne stend på sitt: han fær ikkje vera med oss i striden. 10 Ris no tidleg upp i morgen, du og tenarane åt herren din som er komne med deg; og når det de hev gjort, so far dykkar veg so snart det ljosnar!» 11 David og kararne hans reis då upp tidleg, for sin veg um morgonen, og kom heim att til Filistarlandet. Men filistarane drog upp til Jizre'el.

30 Då no David og kararne hans kom til Siklag tridje dagen, hadde amalekitarne gjort ei herjeferd i Sudlandet og i Siklag, hadde teke Siklag og sett eld på byen. 2 Kvendi der i byen hadde dei rana, både store små, og drege av med deim. Dei hadde ikkje drepe nokon, berre teke deim med seg, og fare sin veg. 3 Då David og kararne hans kom til byen og fekk sjå at han var brend, og fekk høyre at konorne og sønerne og døtterne deira var rana og burtførde, 4 då sette dei i og gret, både David og folki som var med honom. Dei gret so lenge til dei ikkje orka gråta meir. 5 Dei two konorne åt David var og rana, Ahinoam frå Jizre'el og Abigail, kona åt Nabal frå Karmel, var og hertekne. 6 David kom i stor knipa; folki hans tala frampå um å steina honom, so beiskeleg innharne var dei alle i hop for tapet av sønerne og døtterne sine. Men David henta styrke hjå Herren, sin Gud. 7 David baud presten Abjatar Ahimeleksson: «Kom hit med messehakelen!» Abjatar kom fram til David med messehakelen. 8 David spurde so Herren: «Skal eg setja etter desse ransmennerne? Kann eg nå deim att?» Han fekk til svar: «Gjer det! Nå deim kann du! Berga kann du!» 9 So lagde David i veg med dei seks hundrad kararne sine. Dei kom til bekken Besor. Der stogga dei som laut vera etter. 10 David heldt fram med fire hundrad mann. Two hundrad mann stogga og gjekk ikkje yver Besorbekken; dei var for trøytte. 11 Dei fann ein egyptar liggjande ute på marki, og dei henta honom til David. Og då dei hadde gjeve honom mat å eta og vatn å drikka; 12 og han fekk eit stykke fikekaka og two rosinkakor å eta, livna han til; for han hadde ikkje smaka anten vått eller turt i tri heile døger. 13 David spurde honom: «Kven høyrer du til, og kvar er du frå?» Han svara: «Ein egyptarsvein er eg, træl hjå ein amalekit. Husband for frå meg i fyrrdags, av di eg var sjuk. 14 Me hadde gjort ei herjeferd i Sudlandet og den luten som høyrer til kretarane og den som høyrer til Juda og den som Kaleb åtte, og Siklag hev me brent.» 15 David spurde: «Vil du syna oss veg til desse ransmennerne?» Han svara: «Gjer eid ved Gud at du ikkje drep meg eller gjev meg i henderne på herren min, so

skal eg syna deg vegen til ransmennerne.» 16 Han synte deim veg, og dei kom yver deim med dei låg utsyver marki og åt og drakk og gama seg med det store herfanget dei hadde teke i Filistarlandet og Judalandet. 17 David hogg deim ned, og heldt på frå skumingi den eine dagen til kvelden den andre dagen. Og ingi livande själ berga seg undan, so nær som fire hundrad unggutar, som sette seg på kamelarne og rømde. 18 So berga David alt det amalekitarne hadde teke. Dei two konorne sine berga han og. 19 Dei sakna ingen anten liten eller stor, søner eller døtter, ikkje noko av herfanget dessmeir eller noko av alt det dei hadde rana med seg; David førde heim att alt i hop. 20 David tok alle krøteri, bufe og smale, og førde fyre den andre buskapen og sagde: «Dette er herfanget åt David!» 21 Då David kom til dei two hundrad mann som hadde vore for trøytte til å fylgja, og som difor stogga attmed Besorbekken, gjekk dei til møtes med David og fylgjesveinarne hans. Og David gjekk burtåt folki og helsa deim. 22 Alle illmenni og uvyrderne millom fylgjesveinarne åt David tok til ords og sagde: «Etter di desse ikkje fylgde oss, fær dei ingen ting av det herfanget me berga. Einast kona og borni kann kvar taka med seg heim.» 23 Men David svara: «Far ikkje soleis, brørne mine, med det som Herren gav oss! Han hev verna oss, og let oss vinna yver ransmennerne som kom yver oss. 24 Kven vil lyda dykk i dette? Dei som fer i striden, og dei som er att og vaktar tyet, skal hava jamstor lut! Luterne skal skiftast likt!. 25 Soleis stod det ved lag frå den dagen og alle dagar. Han gjorde det til lov og rett i Israel som gjeld den dag i dag. 26 Då so David kom til Siklag, sende han noko av herfanget til dei øvste i Juda, til venerne sine, med dei ordi: «Her er ei gava åt dykk av herfanget frå Herrens uvener!» - 27 Til dei øvste i Betel, i Ramot i Sudlandet og i Jattir, 28 i Aroer, i Sifmot, i Estemoa, 29 i Rakal og i jerahme'elit-byarne og kenitarbyarne, 30 i Horma, i Bor-Asan, i Atak, 31 i Hebron, og alle dei staderne der David hadde ferdast med kararne sine.

31 Filistarane gjekk på i striden mot Israel. Israelsmennene rømde undan for filistarane, og det låg mange falne på Gilboafjellet. 2 Filistarane sette etter Saul og sønerne hans. Og filistarane felte Jonatan, Abinadab og Malkisua, Sauls-sønerne. 3 Saul sjølv kom upp i ein hard strid. Og nokre bogeskyttarar råka innpå honom. Saul vreid seg i rædsla for skyttarane. 4 Og han baud våpnsveinen sin: «Drag sverdet ditt, og støyt det gjennom meg, so ikkje desse u-umskorne skal koma og drepa meg, og skamfara meg!» Men våpnsveinen vilde ikkje; han var altfor rædd. Då tok Saul sverdet sjølv og stupte seg på det. 5 Då våpnsveinen

såg Saul var dåen, stupte han seg ogso på sitt sverd og fylgte honom i dauden. **6** Den dagen fall dei alle i hop, Saul og dei tri sønerne hans og våpnsveinen, og sameleis alle mennene hans. **7** Og då Israels-mennerne på hi sida dalen og på hi sida Jordan gådde at Israels-mennerne hadde rømt, og at Saul og sønerne hans var falne, so rømde dei ut or byarne sine; og filistarane kom og busette seg der. **8** Dagen etter kom filistarane og plundra liki. Dei fann Saul og dei tri sønerne hans liggjande på Gilboafjellet. **9** Dei hogg hovudet av honom, og rana våpni hans og sende rundt i Filistarlandet, og let forkynna fagnadboden i templi å avgudarne sine og millom folket. **10** Dei lagde våpni hans i Astarte-templet; og liket hans hengde dei upp på bymuren i Bet-San. **11** Då folket i Jabes i Gilead høyrd gjete det filistarane hadde gjort med Saul, **12** tok dei i veg, alle våpnføre karar, gjekk heile natt, tok ned frå muren i Bet-San Sauls lik og liki av sønerne hans, for so til Jabes og brende liki der. **13** So tok dei og grov beini deira ned under tamariska i Jabes og heldt fasta i sju dagar.

2 Samuel

1 Saul var dåen, og David var attkommen frå sigeren yver Amalek og hadde halde seg i Siklag two dagar. **2** Då hende det seg tridje dagen at han fekk sjå ein mann kom springande frå Sauls-lægret med sundrivne klæde og mold på hovudet. Då han kom burtåt David, fall han å gruve til jordi. **3** David spurde honom: «Kvar kjem du ifrå?» Han svara: «Eg hev kome meg undan frå Israels-lægret.» **4** «Kor hev det gjenge?» spurde David, «seg meg det!» Han svara: «Folket rømde frå striden, mange av herfolket fall og døydde; Saul og Jonatan, son hans, er døydde og.» **5** David spurde sveinen som kom med tidendi: «Kor veit du at Saul og Jonatan, son hans, er daude?» **6** Då svara tidendsveinen: «Av eit hende høvde eg til å koma upp på Gilboafjellet og fekk sjå Saul studde seg til spjotet sitt, medan stridsvognene og hestefolket sette inn på honom. **7** Han vende seg og såg meg, og ropte på meg, og eg svara ja; **8** Han spurde meg kven eg var; eg svara eg var ein amalekit. **9** So bad han meg: «Kom hit og drepp meg! eg hev fenge baneridi, alt med det endå er liv i meg.» **10** Eg gjekk då fram og gav honom banestyngsen. Eg skyna han kunde ikkje liva når han stupte. Eg tok so hovudgullet og ein armring av honom og bar hit til deg, herre!» **11** Då tok David og reiv sund klædi sine. Sameleis gjorde alle fylgjesveinarne hans. **12** Dei øya og gret og fasta alt til kvelden, for di Saul og Jonatan, son hans, og Herrens folk og Israels ætt hadde falle for sverd. **13** David spurde tiendsveinen: «Kvar er du ifrå?» Han svara: «Framandmanns son, amalekit er eg.» **14** Då sagde David med honom: «Kor våga du leggja hand på den som Herren hev salva, og drepe honom?» **15** Og David ropa på ein av sveinarne sine og sagde: «Hit, og hogg honom ned!» Og han gav honom banehogg. **16** «Ditt blod kome yver ditt hovud,» sagde David; «din eigen munn vitna mot deg då du sagde: «Eg hev drepe honom som Herren hadde salva.»» **17** David kvad eit syrgjekvæde yver Saul og Jonatan, son hans **18** han baud dei skulde læra Juda-borni «Kvædet um bogen», det finst uppskrive i boki åt den rettvisse: **19** Israels prydnaid! drepen ligg du på haugarne dine! Ai ei! falne er kjemporne dine! **20** Gjet det ikkje i Gat! Lat dein ikkje gleda seg i Askalons-gatorne, so ikkje filistardøtter skal frygda seg og døtter av u-umskorne fegnast! **21** Og Gilboaefjell! gjev dogg og regn ei må falla på dykk! og ingen åke gro med offergåvor! Der kasta kjemporne skjoldarne frå seg. Skjolden åt Saul - aldri med olje han meir vert smurd! **22** Av bøygde aldri Jonatans boge frå blod åt falne, frå feitta åt kjempor. Og aldri kom sverdet hans Saul kom att med ugjort! **23**

Saul og Jonatan, elska og ljuvlege, uskiljande både i liv og daude! snøggare var dei enn ørnar, sterkare var dei enn løvor. **24** Israels døtter! Gråt for Saul, han som klædde dykk i yndeleg skarlak, han som prydde med gull dykkar klæde! **25** Ai ei! kjemporne fall i striden! Jonatan, drepen ligg han på haugarne dine! **26** Sårt eg deg syrger, Jonatan, bror min! Utifrå yndeleg var du for meg. Kjærleiken din kjærare var meg enn kvende-elsk. **27** Ai ei! at kjempor fall, og både stridsverdi øyddest!

2 Sidan spurde David Herren: «Skal eg draga upp til ein av byarne i Juda?» Herren svara ja. «Kvar helst?» spurde David. Herren svara: «Til Hebron.» **2** So drog David dit med både konorne sine, Ahinoam frå Jizre'el og Abiga'il, kona åt Nabal frå Karmel. **3** David førde ogso fylgjesveinarne sine dit upp med huslydarne sine; og dei busette seg i byarne kringum Hebron. **4** Då kom Juda-folket dit og salva David til konge yver Juda-ætti. Då David fekk høyrá at det var folket i Jabes i Gilead som hadde gravlagt Saul, **5** sende han bod til folket i Jabes i Gilead og sagde til deim: «Velsigna av Herren vere de som gjorde denne sælebotstenesta mot Saul, herren dykkar, at det gravlagde honom. **6** So vise då Herren dykk kjærleik og truskap! Sjølv vil eg løna dykk vel for de gode de gjorde. **7** Ver då urædde, og dugande karar! Saul, herren dykkar, er dåen; men meg hev Juda-ætti salva til konge yver seg.» **8** Abner Nersson, herhovdingen åt Saul, tok Isboset Saulsson og førde honom yver til Mahanajim, **9** og gjorde honom til konge yver Gilead, yver asuritarne og Jizre'el, yver Efraim, yver Benjamin, og yver heile Israel. **10** Isboset Saulsson var fyrti år gamall då han vart konge yver Israel, og han var konge i two år. Einast Juda-ætti fylgte David. **11** Og den tidi David var konge i Hebron yver Juda-ætti, var sju år og seks månader. **12** Abner Nersson drog ut frå Mahanajim til Gibeon med folket åt Isboset Saulsson. **13** Joab Serujason og Davids folk drog ut dei og. Og dei møttest ved Gibeontjørni. Der stogga dei på kvar si sida av tjørni. **14** Abner sagde til Joab: «Lat nokre av sveinarne våre koma fram og halda våpnleik for oss!» «Ja vel,» svara Joab. **15** Dei kom og møtte fram like mange i tal: tolv av Benjamin for Isboset Saulsson, og tolv av Davids folk. **16** Dei treiv kvarandre kring hovudet, og rende sverdi i sida på kvarandre, so dei fall alle i hop. Difor heitar den staden Sverdåkeren; han ligg attmed Gibeon. **17** Då vart det ein ovhard strid den dagen. Abner og Israels-mennene vart slegne av Davids folk. **18** Tri søner av Seruja var med i striden: Joab, Ahisai og Asael. Asael var lettføtt som ei hind i heidi. **19** Og Asael forflygde Abner, og veik korkje til høgre eller vinstre frå Abner. **20** Abner vende seg og sagde: «Er du

Asael?» Han svara ja. **21** Abner sagde til honom: «Vend deg ei onnor leid, til høgre eller til vinstre! Tak på ein av sveinarne, og freista taka våpni hans!» Men Asael vilde ikkje slutta å elta honom. **22** Abner heldt endå fram og ropa til Asael: «Lat meg vera! elles lyt eg slå deg til jordi; og korleis skal eg då sjå Joab, bror din, i augo?» **23** Men han vilde ikkje slutta. Og so støyte Abner bakenden av spjotet inn i magen hans, so spjotet gjekk ut gjennom ryggen. Og det vart hans bane. Alle stogga når dei kom dit Asael fall og døydde. **24** Joab og Abisai forfylgde Abner. Men då soli gladde, var dei komne til Ammahaugen, beint imot Giah, på vegen til Gibeons-øydemarki. **25** Då samla dei seg, Benjamins-folki, attum Abner, so dei vart til ein flokk, og fylkte seg på toppen av ein og same haugen. **26** Abner ropa til Joab: «Skal då sverdet halda på og øyde i all æva? Skynar du ikkje at dette tek ein beisk ende? Kor lenge vil du drygja fyrr du byd folki dine slutta å elta brørne sine?» **27** Joab svara: «So sant Gud liver: hadde du ikkje tala, so vilde folket ha slutta å elta brørne sine alt frå morgonen.» **28** Joab let blåsa i luren. Alle stana, og slutta å elta Israel. Og so heldt dei upp å slåst. **29** Abner og kararne hans for yver heidi heile natti; dei gjekk yver Jordan og for gjennom heile Bitron, og kom so til Mahanajim. **30** Då Joab hadde slutta å elta Abner, samla han alt folket. Då sakna dei nittan mann av Davids folk, forutan Asael. **31** David folk hadde drepe tri hundred og seksti mann av benjaminitarne og Abner-folket. **32** Dei tok Asael og gravlagde honom i farsgravi i Betlehem. So gjekk dei heile natti, Joab og mennerne hans, og kom ved dagsprett til Hebron.

3 Men krigen millom Sauls-ætti og Davids-ætti vart langdrjug. David vart stendigt sterkare; men Sauls-ætti minka i magt. **2** David fekk søner i Hebron: Eldste sonen, Amnon, fekk han med Ahinoam frå Jizre'el; **3** den andre, Kilab, med Abiga'il, kona åt Nabal frå Karmel; den tridje, Absalom, var son åt Ma'aka, som var dotter åt kong Talmai i Gesur, **4** den fjorde, Adonia, var son åt Haggit, den femte, Sefatja, son åt Abital; **5** den sette, Jitream, fekk han med Egla, kona si. Desse sønerne fekk David i Hebron. **6** So lenge no krigen varde millom Sauls-ætti og Davids-ætti, var Abner det trygge festet for Sauls-ætti. **7** Men no hadde Saul havt ei fylgjekona som heitte Rispa Ajadotter. Isboset spurde Abner: «Kvifor hev du halde deg med fylgjekona hans far?» **8** Dei ordi av Isboset gjorde Abner brennande harm: «Er eg ein hundehaus frå Juda?» sagde han; «nett medan eg gjer sælebot mot ætti åt Saul, far din, mot frendarne hans og veneerne hans, medan eg vernar deg mot å falla i henderne på David, so kjem du med vondord for eit kvende skuld!

9 Gud late Abner bøta no og sidan, um eg ikkje heretter fer med David etter den eiden Herren hev svore honom: **10** å taka kongedømet frå Sauls-ætti og reisa upp Davids kongsstol yver både Israel og Juda, frå Dan til Be'erseba.» **11** Isboset orka ikkje svara Abner eit ord, so rædd vart han for honom. **12** Abner sende straks bod til David med dei ordi: «Kven eig landet?» og han lagde til: «Gjer samband med meg, so skal eg hjelpa deg å få heile Israel yver på di sida.» **13** Han svara: «Det er vel. Eg gjer samband med deg. Men ein ting krev eg av deg: du kjem ikkje fram for meg utan du hev med deg Mikal Saulsdotter når du kjem.» **14** David sende bod til Isboset Saulsson med dei ordi: «Gjev meg Mikal, kona mi, som eg fekk til brur for hundrad huvehold av filistarar!» **15** Isboset sende bod og henta henne frå Paltiel La'isson, mannen hennar. **16** Han fylgde gråtande etter henne heilt til Bahurim. Då tok Abner og truga honom: «Gakk heim att!» Og han gjekk heim. **17** Abner samrådde seg med dei øvste i Israel, og sagde: «Alt lenge siden hev de ynskt dykk David til konge. **18** So gjer no alvor av det! For Herren hev sagt med David: «Ved handi hans David, tenaren min, vil eg fria Israel, folket mitt, frå filistarane og frå alle uvenerne.»» **19** Abner talde fyre Benjamins-folket og. So gjekk Abner av stad, og vilde tala med David i Hebron um alt det Israel og Benjamins-ætti hadde funne fyre å svara. **20** Då Abner kom til David i Hebron med tjuge mann i fylgje, gjorde David eit gjestebod for Abner og fylgesveinarne hans. **21** Abner sagde med David: «Lat meg ganga av stad og stemna saman heile Israel ikring deg, herre konge, so dei kann gjera samband med deg, og du kann verta konge yver so mange som du ynskjer!» David sende Abner av stad, og han drog med full trygd. **22** Nett då kom Joab med Davids folk heim frå ei herjeferd, og hadde rikt herfang med seg. Abner var ikkje hjå David i Hebron då. David hadde sendt honom av stad med full trygd. **23** Då no Joab og heile heren hans kom heim, fekk han den tiendi: «Abner Nersson kom til kongen; og kongen let honom ganga av stad med full trygd!» **24** Joab gjekk til kongen og sagde: «Kva er det du hev gjort? Fyrst Abner kjem til deg, let du honom ganga av stad, so han fritt fær fara sin veg! **25** Du kjenner vel Abner Nersson? Han kjem berre og vil lokka eitkvart utor deg, og gjæta på deg når du fær ut og fær heim, og røkja etter alt du tek deg fyre!» **26** Då Joab kom ut frå David, sende han bod etter Abner; og sendemennene førde honom attende frå Bor-Hassira; men David visste det ikkje. **27** Då Abner kom att til Hebron, tok Joab honom til sides i porten, og lest vilja tala med honom i einmæle. Der gav han honom banesår med ein styng i livet, til hemn for dråpet på Asael,

bror hans. 28 Då David sidan spurde dette, sagde han: «Eg og kongedømet mitt er i all æva utan skuld for Herren i blodet hans Abner Nersson. 29 Må det koma yver Joab og heile ætti hans! Gjev det aldri må vanta i ætti åt Joab folk som hev flod eller spillsykja, som styd seg på krykkja eller fell for sverd, eller saknar mat!» 30 Joab og Abisai, bror hans, hadde myrdt Abner for dråpet på broren Asael i slaget ved Gibeon. 31 Men David baud Joab og heile fylgjet hans: «Riv sund klædi dykkar! Sveip sekkjer um dykk! Og øya og gråt yver Abner!» Og kong David fylgde sjølv etter likbåra. 32 Abner vart gravlagd i Hebron. Og kongen sette i og gret ved gravi hans Abner; og heile folket gret. 33 David kvad eit syrgjekvede yver Abner: «Laut du Abner døy som ein dåre. 34 Henderne dine batt dei ikkje, føsterne dine fjetra dei ikkje! Nidingsdråp er det, so som du vart drepen!» Då gret alt folket endå meir yver honom. 35 Alt folket kom og talde David til å eta eitkvart fyrr dagen leid. Men David svor og sagde: «Gud late meg bøta både no og sidan, um eg smakar matbitten eller noko som helst fyre soleglad!» 36 Heile folket merkte seg ordi og lika det godt. I det heile lika folket godt alt det kongen gjorde. 37 Heile folket og heile Israel skyna den dagen at kongen ingi skuld hadde i dråpet på Abner Nersson. 38 Kongen sagde med tenararne sine: «Veit de det er ein hovding og stor mann som er fallen i dag i Israel? 39 Eg er endå veik, endå eg er salva til konge. Og desse kararne, Seruja-sønerne, er sterkare enn eg. Herren løne nidingen etter nidingsverket hans!»

4 Då Saulssonen spurde at Abner var dåen i Hebron, miste han reint modet, og heile Israel vart forstøkt. 2 Saulssonen hadde hjå seg two herhovdingar for herjeferde sine. Ba'ana heitte ein, og Rekab heitte hin, sønerne åt Rimmon frå Be'erot, av Benjamins-ætti; for Be'erot vart og rekna med til Benjamin; 3 folket i Be'erot hadde rømt til Gittajim, og budde sidan der som utlendingar, alt til no. 4 Jonatan Saulsson hadde ein son som var lamen på både føsterne. Fem år gammal var han då tidendi frå Jizre'el kom um Saul og Jonatan. Barnfostra tok og rømde med honom. Men i hurten og sturten datt han; og so vart han lamen. Mefiboset heitte han. 5 No gjekk Rekab og Ba'ana, sønerne åt Rimmon frå Be'erot, av stad og kom høgstedags til huset åt Isboset medan han låg og kvilte middag. 6 Dei lest henta kveite, kom seg soleis inn i huset, og såra honom i livet. Og so kom dei seg undan både Rekab og Ba'ana, bror hans. 7 Det var medan han låg i seng i kammerset at dei kom inn i huset og gav honom banesår. Dei hogg av hovudet hans, og tok det med seg, gjekk yver heidi heile natti, 8 førde hovudet hans Isboset til David i Hebron, og sagde med kongen: «Her

er hovudet åt uvenen din, Isboset Saulsson, han som vilde taka livet ditt. Herren hev i dag gjeve deg, herre konge, hemn yver Saul og ætti hans.» 9 David svara Rekab og Ba'ana, bror hans, sønerne åt Rimmon frå Be'erot: «So sant Herren liver som hev frelst meg ut frå all fære: 10 den som kom med tidendi: «Saul er dåen!» og meintest koma med fagnadbod til meg, honom let eg gripa og drepa i Siklag, han som eg skulde gjeve løn for fagnadbod. 11 Men når nidingar myrder ein rettvis mann i heimen hans, i sengi - kor mykje meir må eg ikkje krevja blodet hans av dykkar hender, og rydja dykk burt frå jordi!» 12 David baud sveinarne sine drepa deim, og hogga av deim hender og føter og hengje deim upp attmed Hebrontjørni. Hovudet hans Isboset tok dei og gravlagde i Abners grav i Hebron.

5 Då kom alle Israels ætter til David i Hebron, og tala soleis:

«Du veit me og du er same folket. 2 Alt lenge sidan, med Saul var kongen vår, so var du føraren for Israel. Og med deg hev Herren sagt: «Du skal vera hyrding for Israel, folket mitt! du skal vera fyrste yver Israel!»» 3 Då alle dei øvste i Israel var komne til Hebron, til kongen, gjorde kong David samband med deim i Hebron for Herrens åsyn. Og dei salva David til konge yver Israel. 4 Tretti år var David då han vart konge. Og han var konge i fyrti år. 5 I Hebron var han konge yver Juda i sju år og seks månader. I Jerusalem var han konge i tri og tretti år yver heile Israel og Juda. 6 Kongen drog upp til Jerusalem med heren sin mot jebusitarne, som budde der i landet. Dei sagde då til David: «Hit inn vinn du ikkje koma! Jamvel blinde og lame folk kann driva deg burt berre med dei ordi: Hit kjem David ikkje!» 7 David tok like vel Sionsborgi. Den borgi vart Davidsbyen. 8 David gav den dagsorden: «Kvar ein som slær jebusitarne, lat honom ganga upp til vatsleidangi, og slå desse blinde og lame som ber David imot!» Difor plar dei segja: «Blind og lam kjem ikkje inn i huset.» 9 David tok bustad der på borgi og kalla henne Davidsbyen. David bygde byen rundt ikring frå Millo og innetter. 10 Davids velde auka stødt og stendigt. Og Herren, allhers Gud, var med honom. 11 Kong Hiram i Tyrus sende folk til David med cedertre og timbremenner og steinhoggarar. Dei bygde eit hus for David. 12 Og David skyna at Herren hadde grunnfest kongedømet hans yver Israel, og lyft kongedømet hans upp til æra for Israel, folket sitt, skuld. 13 David tok seg endå fleire fylgjekonor og konor frå Jerusalem, etter han var komen dit frå Hebron. Og David fekk endå fleire søner og døtter. 14 Dei sønerne han fekk i Jerusalem heitte: Sammua, Sobab, Natan, Salomo, 15 Jibhar, Elisua, Nefeg, Jafia, 16 Elisama, Eljada og Elifelet. 17 Då filistarane frette at David var salva til konge yver

Israel, drog alle filistarane upp og søkte åt honom. Då David spurde det, drog han ned til borgi. **18** Filistarane kom og spreidde seg utever i Refa'imsdalen. **19** Då gjorde David det spursmålet til Herren: «Skal eg draga upp mot filistarane? Vil du gjeva deim i mi hand?» Herren svara David: «Drag upp, eg vil gjeva filistarane i di hand.» **20** David kom til Ba'al-Perasim. Og der vann David yver deim. Då sagde han: «Herren hev brote igjenom uvenerne mine, liksom vatn bryt igjenom.» Det er difor staden hev fenge namnet Ba'al-Perasim. **21** Dei let etter seg gudebilæti sine, og David og folki hans tok deim. **22** Endå ein gong drog filistarane upp og spreidde seg utever i Refa'imsdalen. **23** Då David spurde Herren, svara han: «Drag ikkje mot deim! Kringset deim attanfrå, so du fell yver deim frå den staden der bakatrei stend. **24** So snart du høyrer ljoden av stig i topparne på bakatrei, so må du springa fram. For då dreg Herren ut framfyre deg og vinn yver filistarheren!» **25** David gjorde som Herren baud; og han slo filistarane og forfylgde deim frå Geba heilt fram til Gezer.

6 Endå eingong stemnde David saman alt det utvalde mannskapet i Israel: tretti tusund mann. **7** Og David gav seg på veg, og drog ut med alt sitt folk frå Ba'ale-Juda, og førde derifrå Guds kista, som heiter etter Herren, allhers drott, han som tronar på kerubarne. **8** Dei sette Guds kista på ei ny vogn og førde henne frå Abinadabs hus på haugen. Og Uzza og Ahjo Abinadabs-søner kørde den nye vogni. **9** Soleis førde dei Guds kista burt frå Abinadabs hus på haugen, med di dei fylgte henne, og Ahjo gjekk fyre kista. **10** David og heile Israels-ætti leika for Herren, til alle slag spel av cypressstre, til cithrar, harpor, trummor, bjøllor og cymbalar. **11** Då dei kom burtimot treskjestaden åt Nakon, tok Uzza tak med henderne i Guds kista og heldt fast i henne, av di uksarne snåva. **12** Då loga Herrens harm upp mot Uzza. Og Gud slo honom for det brotet skuld. Og han fekk sin bane der attmed Guds kista. **13** David vart ille ved av di Herren øydelagde Uzza. Og den staden heite Peres-Uzza den dag i dag. **14** Men David vart so rædd for Herren den dagen, at han sagde: «Kor kann eg våga føra Herrens kista upp til meg!» **15** Difor vilde ikkje David flytja Herrens kista upp til Davidsbyen, men let deim setja henne inn i huset åt gatitien Obed-Edom. **16** So stod Herrens kista der i tri månader. Og Herren velsigna Obed-Edom og heile hans hus. **17** Då kong David spurde at Herren velsigna huset åt Obed-Edom og all hans eigedom for Guds kista skuld, drog David av stad og flutta Guds kista derifrå og upp til Davidsbyen med stor fagnad. **18** Då dei som bar Herrens kista, hadde gjenge seks stig, ofra han ein ukse og ein gjødkalv. **19** David

sjølv dansa av all magt framfor Herren i ein messehakel av lin. **20** Soleis henta David og heile Israels-ætti Herrens kista dit upp med fagnadrop og lurljod. **21** Då Herrens kista kom inn i Davidsbyen, stod Mikal Saulsdotter og såg ut igjenom vindauge. Då ho fekk sjå kong David sprang og dansa framfor Herren, då fekk ho vanvyrndad for honom i sitt hjarta. **22** Då dei hadde ført Herrens kista upp, sette dei henne på sin stad midt i det tjeldet som David hadde reist åt henne. David ofra brennoffer og takkoffer for Herren. **23** Og då han var ferdig med desse ofringarne, velsigna han folket i namnet åt Herren, allhers drott. **24** Deretter skifte han ut åt heile folket, åt heile Israels-ålmugen, både åt kar og kvende, ei hellekaka, eit stykke kjøt og ei rosinkaka til manns. So gjekk heile folket heim kvar til seg. **25** Men då David kom heim og helsa husfolki sine, gjekk Mikal Saulsdotter til møtes med honom og sagde: «Kor måtte ikkje Israels konge kjenna seg høgvyr i dag, med han i dag hev nækt seg framfor tenestgjentorne åt tenarane sine, soleis som skamlauft folk plar nækja seg.» **26** David svara Mikal: «For Herrens åsyn hev eg dansa, han som valde meg ut framfor far din og framfor heile hans ætt, og sette meg til fyrste for Israel, Herrens folk. For Herrens åsyn var det eg dansa, **27** og småminka meg meir, og verta ring i mine augo. Men hjå dei tenestgjentorne du nemnde, hjå deim skal eg verta høgvyr.» **28** Mikal Saulsdotter vart verande barnlaus alt til sin døyande dag.

7 Ein gong kongen sat i huset sitt, og Herren hadde unnt honom fred for alle uvenerne sine rundt ikring, **2** so sagde han med profeten Natan: «Sjå her bur eg i eit hus av cedertre; men Guds kista bur i eit tjeld.» **3** Natan svara kongen: «Gjer du alt det du finn fyre! For Herren er med deg!» **4** Men natti etterpå kom Herrens ord til Natan soleis: **5** «Gakk av stad og seg med David, tenaren min: «So segjer Herren: Etlar du byggja hus der eg skal bu? **6** Eg hev då ikkje butt i noko hus heilt frå den tid eg førde Israels-borni upp frå Egyptarland alt til i dag, men hev flutt rundt i eit tjeld og i ei bud. **7** All den tidi eg flute rundt med Israels-borni - hev eg noko sinn nemnt eit einaste ord um det med nokon av domarane i Israel som eg bad vakta Israel, folket mitt, og sagt: «Kvífor byggjer de ikkje eit hus av cedertre åt meg?»» **8** Og no skal du segja so med David, tenaren min: «So segjer Herren, allhers drott: Eg henta deg frå beitemarki der du fylgte småfeet, og sette deg til fyrste yver Israel, folket mitt; **9** eg var med deg på alle dine vegar, eg rudde ut alle dine uvener; og eg vil gjeva deg eit namn so stort som dei største på jordi; **10** og Israel, folket mitt, gjev eg ein bustad;

der set eg deim ned, der skal dei få bu og aldri verta uroa meir; og aldri skal nidingar kua deim meir, so som i gamle dagar, **11** då eg sette domarar yver Israel, folket mitt; eg gjev deg fred for alle dine uvener. Og Herren forkynner deg at Herren vil byggja hus åt deg. **12** Når æva di er all, og du fær kvila hjå dine feder, so vil eg reisa upp avkjømet ditt som kjem etter deg og gjeng ut frå deg; hans kongedøme vil eg grunnfesta. **13** Han skal byggja hus åt meg, hans kongsstol vil eg grunnfesta til æveleg tid. **14** Eg vil vera far for honom, han skal vera son min: gjer han noko gale, so vil eg refsa honom med manneris, med ulukkar som manneborn kann røyna; **15** men mi miskunn skal aldri vika frå honom, so som ho veik frå Saul, då eg let honom vika undan for deg. **16** Stød skal ætti di standa, traust og trygt ditt kongedøme i all æva for di åsyn; ja stødug skal din kongsstol standa i all æva.»» **17** Natan tala alle desse ordi til David og sagde honom heile denne syni. **18** Då gjekk kong David inn og sette seg ned framfor Herrens åsyn og sagde: «Kven er eg, Herre, Herre! og kva er huset mitt, at du hev ført meg hit? **19** Og endå er det for lite i dine augo, Herre, Herre! Du gjev meg lovnader um huset åt tenaren din langt fram i tidi. På mannevis talar du um dette, Herre, Herre! **20** Kva hev no David meir å mæla med deg? Du kjenner tenaren din, Herre, Herre! **21** For ditt ord skuld, og etter eigen hug, gjer du alt dette og kunngjer dette underverk for tenaren din. **22** Difor er du stor, du Herre Gud. Ingen er som du! Forutan deg er det ingen Gud, etter alt me hev høyrт gjete med øyro våre. **23** Kvar finst på jordi noko folk maken til folket ditt, til Israel, som Gud sjølv gjekk av og løyste til sin eigen lyd, til eit frægdarnamn åt seg og gjorde so store gjerningar for dykk og agelege verk med landet ditt, for folket ditt, det som du sjølv løyste ut åt deg frå Egyptarland, frå heidningefolk og deira gudar. **24** Israels-folket hev du grunnfest til ditt folk i all æva. Du, Herre, vart deira Gud!» **25** So lat no lovnaden din, Herre Gud, um tenaren din og huset hans få standa stødt i alder og i æva! Gjer som du hev sagt! **26** Då skal namnet ditt verta stort i all æva og lyda so: «Herren, allhers drott, er Gud yver Israel.» Og huset åt din tenar David skal standa stødt for di åsyn. **27** Du, Herre, allhers drott, Israels Gud! Sjølv hev du kunngjort for tenaren din: «Eg byggjar hus åt deg.» Difor hev tenaren din teke seg mod til å bera denne børni fram for deg. **28** Og no, Herre, Herre! Du er Gud, og dine ord er sætande, og du hev lova tenaren din alt dette gode. **29** So gjer no vel, velsigna huset mitt so det må standa i all æva for di åsyn! Ja, du hev sagt det, Herre, Herre! Med di velsigning skal huset åt tenaren velsignast til æveleg tid.

8 Ei tid deretter vann David yver filistarane og lagde deim under seg. David fekk dermed teke taumarne yver hovudstaden utor henderne på filistarne. **2** So vann han yver moabitарne; deim mælte han med ei snor, det vil segja: han let deim leggja seg ned på marki, og mælte med two snorlengder deim som skulde lata livet, og med ei snorlengd deim som skulde liva. Moabitарne vart David undergjevne og laut leggja skatt. **3** Dessutan vann David yver Soba-kongen Hadadezer Rehobsson, då han for i herferd og vilde tøygia magti si alt til Storelvi. **4** David tok syttan hundrad hestfolk og tjuge tusund fotfolk. Og David let skjera sund hasarne på alle vognhestarne, sparde berre hundrad hestar. **5** Då Syria-folket frå Damaskus kom Soba-kongen Hadadezer til hjelp, slo David two og tjuge tusund Syria-menner. **6** David sette hervakter yver syrarane i Damaskus, og Syria-folket vart David undergjevne og laut leggja skatt. Soleis gav Herren David siger kvar helst han for fram. **7** David tok dei gylte skjoldarne som Hadadezer-folki hadde bore, og førde til Jerusalem. **8** Og frå Hadadezer-byarne Betah og Berotai tok kong David store mengder av kopar. **9** Då Hamat-kongen To'i frette at David hadde vunne yver heile Hadadezer-heren, **10** sende han Joram, son sin, til kong David til å helsa på honom og ynska honom til lukka med krigen mot Hadadezer og med sigeren yver honom - for Hadadeser hadde jamt ført krig mot To'i - og han hadde med seg kostnadting av sylv, av gull og av kopar. **11** Kong David vigde deim og til Herren, like eins som han hadde gjort med sylvet og gullet frå folki han hadde lagt under seg: **12** frå syrarane, moabitарne, ammonitarne, filistarane og amalekitарne; like eins med herfanget frå Soba-kongen Hadadezer Rehobsson. **13** Då David kom heim etter sigeren yver syrarane, auka han frægdi si med di han slo attan tusund mann i Saltdalen. **14** Han sette hervakter yver Edom; i heile Edomlandet sette han vakter; og alle edomitarne vart David undergjevne. Soleis gav Herren David siger kvar helst han drog fram. **15** David var no konge yver heile Israel. Og David skipa lov og rett for heile folket sitt. **16** Joab Serujason var øvste herhovding. Josafat Ahiludsson var kanslar. **17** Sadok Ahitubsson og Ahimelek Abjatarsson var prestar. Og Seraja var riksskrivar. **18** Benaja Jojadason var hovding yver livvakti. Søerne åt David var prestar.

9 David spurte: «Finst det endå att nokon av Sauls hus? Eg vil gjera sælebot mot honom for Jonatans skuld.» **2** Sauls hus åtte ein tenar, Siba heitte han; honom kalla dei til David. Kongen spurde honom: «Er du Siba?» Han svara: «Ja, tenaren din er det.» **3** Kongen spurde: «Finst det endå att nokon av Sauls hus, som eg kann gjera Guds sælebot mot?»

Siba svara kongen: «Det finst endå att ein son åt Jonatan, han er lam på både føterne.» 4 Kongen spurde: «Kvar er han?» Siba svara: «Han held seg no hjå Makir Ammielsson i Lo-Debar.» 5 Kong David sende då bod og henta honom frå Lo-Debar, frå heimen åt Makir Ammielsson. 6 Då Mefiboset, son åt Jonatan Saulsson, kom til David, fall han å gruve og bøygde seg. David sagde: «Mefiboset!» Han svara: «Ja, her er tenaren din.» 7 David trøysta honom: «Ver hugheil; eg vil gjera sælebot mot deg for skuld Jonatan, far din. Eg gjev deg att all jordeigedomen åt Saul, farfar din. Og du skal allstødt eta ved mitt bord.» 8 Då bøygde han seg og sagde: «Kva er eg, tenaren din, at du vendar deg til ein daud hund som meg?» 9 Kongen kalla på Siba, sveinen åt Saul, og gav honom det bodet: «Alt det Saul og ætti hans åtte, gjev eg åt son til herren din. 10 Du og søerne dine og tenarane dine skal dyrka og hausta eigedomen hans; og det skal vera til kost og tæring levemåte åt son til herren din. Men sjølv skal Mefiboset, son åt herren din, stødt eta ved mitt bord.» Siba hadde femtan søner og tjuge tenrarar. 11 Han svara kongen: «Alt det du, herre konge, byd tenaren din, det skal tenaren din gjera.» «Og Mefiboset skal eta ved mitt bord som ein av kongssøerne.» 12 Mefiboset hadde ein liten son, Mika heitte han. Alle som budde i huset åt Siba, vart tenrarar for Mefiboset. 13 Men sjølv budde Mefiboset i Jerusalem, då han stødt åt ved kongens bord. Han var lam på både føterne.

10 Det hende seg deretter at ammonitarkongen døydde. Og Hanun, son hans, vart konge etter honom. 2 Då sagde David: «Eg vil syna Hanun Nahasson venskap, liksom far hans synte meg venskap.» David sende nokre av tenarane sine til å trøysta honom i sorgi yver faren. Tenarane åt David kom til Ammonitarlandet. 3 Då sagde ammonitarfyrstarne til Hanun, herren sin: «Trur du det er til heider for far din at David hev sendt trøystarar til deg? Å nei, David hev sendt tenarane til deg berre for di han vil granska byen og njosna, og sidan gjera enden på honom.» 4 So tok Hanun tenarane hans David og let raka av deim halve skjegget og skjera klædi deira midt yver like upp til seten, og sende deim heim soleis. 5 Då David frette det, sende han folk til møtes med deim, og kongen let segja med deim: «Stana i Jeriko til dess skjegget hev vakse ut på dykk, so kann de koma heim att!» For mennene hadde vorte øgjeleg svivyrde. 6 Då no ammonitarne skynda dei hadde gjort David hatig på seg, sende dei bod og leigde tjuge tusund mann fotfolk, syrarar frå Bet-Rehab og syrarar frå Soba, eit tusund mann hjå kong Ma'aka, og tolv tusund av mannskapet åt Tob. 7 Då David hørde gjete det, sende han Joab med

heile heren, det vil segja dei djervaste stridsmennerne. 8 Ammonitarne drog ut og fylkte seg framfor byporten, medan syrarane frå Soba og Rehob og Tob-folket og Ma'aka-folket stod for seg sjølv på op mark. 9 Då Joab gådde han laut vera budd på åtak både framme og bak, gjorde han eit utval millom dei utvalde Israels-hermennerne, og fylkte deim mot syrarane. 10 Resten av folket let han åt Abisai, bror sin, som so fylkte deim beint imot ammonitarne. 11 Og han sagde: «Um syrarane vinn på meg, so kjem du meg til hjelp. Og um ammonitarne vinn på deg, so skal eg koma og hjelpa deg. 12 Ver sterkt! Lat oss syna oss sterke i striden for folket vårt og for byarne åt vår Gud! So fær Herren gjera det han tykkjer best. 13 Joab drog fram med mannskapet sitt og stridde mot syrarane, og dei rømde for honom. 14 Då ammonitarne såg at syrarane rømde, so rømde dei og for Abisai, og sprang inn i byen. Og Joab drog burt frå ammonitarne og kom heim att til Jerusalem. 15 Då syrarane såg at dei var slegne av Israel, samla dei seg i hop. 16 Hadadezer baud ut dei syrarane som budde på hi sida Storelvi. Og dei kom til Helam, med Sobak, herhovdingen åt Hadadezer, til førar. 17 Då David spurde dette, stemnde han saman heile Israel, gjekk yver Jordan og kom til Helam. Syrarane fylkte seg og gjorde åtak på David og slost med honom. 18 Men syrarane rømde for Israel, og David hogg ned sju hundrad krigshestar og fyrti tusund hestfolk av syrarheren; og herhovdingen Sobak fekk banehogg der. 19 Då alle lydkongarne under Hadadezer såg dei var slegne av Israel, gjorde dei fred med Israel og vart tenarane deira. So våga ikkje syrarane hjelpa ammonitarne meir.»

11 Det hende seg året etter, den tid då kongarne plar fara i herferd, då sende David Joab av stad, og alle herhovdingarne som var under honom og heile Israel, og dei herja Ammonitarlandet og kringsette Rabba. Sjølv heldt David seg heime i Jerusalem. 2 No bar det so til ein dag ved kveldstid David reis upp frå kvila si og gjekk og dreiv på taket på kongshalli, at han såg frå taket ei kona som lauga seg. Kona var ovleg væn å sjå til. 3 David let spryja etter kven kona var. Han fekk til svar: «Det er Batseba Eliamsdotter, kona åt hetitten Uria.» 4 David sende nokre folk og let henta henne. Ho kom upp, og han låg med henne. Ho hadde nett helga seg etter ho hadde vore urein. Og so for ho heim att. 5 Kona vart med barn. Ho sende bod og melde David at ho var med barn. 6 David sende då det bodet til Joab: «Send hit hetitten Uria!» Joab sende Uria til David. 7 Då Uria kom inn til honom, spurde David korleis Joab og heren hadde det, og kor det gjekk i krigen. 8 So sagde David med Uria: «No kann du ganga heim og lauga føterne dine.» Då Uria

gjekk frå kongshalli, fylgte ei kongsgåva etter honom. 9 Men Uria lagde seg ved inngangen til kongshalli saman med alle kongstenarane; han gjekk ikkje heim. 10 David fekk vita at Uria ikkje var gjengen heim. Då sagde David med Uria: «Du kjem då frå ei utferd! Kvifor gjeng du ikkje heim?» 11 Uria svara: «Kista og Israel og Juda bur no i buder; Joab, herren min, og folket hans ligg i læger ute på marki. Og so skulde eg ganga heim og eta og drikka og liggja med kona mi? So sant Herren liver, og so sant du liver: dette gjer eg ikkje!» 12 Då sagde David med Uria: «Stana her i dag og! So vil eg i morgen senda deg av stad.» Uria stana i Jerusalem den dagen og næste dag. 13 David bad honom til seg, til å eta og drikka med seg; og han drakk honom drukken. Men um kvelden gjekk han av og lagde seg til kvile med kongstenarane; heim gjekk han ikkje. 14 Morgonen etter skreiv David eit brev til Joab og sende det med Uria. 15 I brevet skreiv han: «Set Uria lengst framme, der som striden er hardast. Røm so undan frå honom, so han fær banehogg!» 16 Joab heldt på og kringsette byen. Då sette han Uria på den staden, der han visste han møtte dei djervaste kararne. 17 Byfolket gjorde utfall og slost med Joab. Det fall då nokre av folket, av mannskapet åt David; hetiten Uria fekk og banen sin der. 18 Joab sende melding til David um korleis det hadde gjenge i slaget. 19 Og han gav sendemannen den fyresegni: «Når du er ferdig med å mælda kongen alt um striden, 20 og so harmen kjem upp hjå kongen, og han spør deg: «Kvifor kom de so nær byen i striden? de måtte då vita at dei vilde skjota på dykk ovantil frå muren! 21 Kven var det som vart banen hans Abimelek Jerubbesetsson? Ei kona som kasta ein kvernstein i hovudet på honom ovanfrå muren! Det vart banen hans, der i Tebes! Kvifor kom de so nær muren?» - so skal du fortelja: «Tenaren din, hetitten Uria, fekk og banen sin.»» 22 Mannen gjekk og melde David alt det Joab hadde bode honom. 23 Mannen fortalte for David: «Kararne gjekkhardt på og drog ut mot oss i op mark. Men me slo deim attende til byporten. 24 Då skaut bogeskyttarane på tenarane dine ovanfrå muren, so nokre av kongsmennene dine fekk sin bane; tenaren din, hetitten Uria, fekk og sin bane der.» 25 David svara sendemannen: «So skal du svara Joab: «Gjer deg inkje ilt av dette! sverdet øyder so ein, so hin! Berre gakk på byen med større styrke, og riv honom ned til grunns!» Styrk hugen hans med dei ordil!» 26 Då kona hans Uria spurde at mannen hennar var fallen, øya og gret ho yver husbonden sin. 27 Då syrjetidi var ute, sende David bod og let henta henne heim til seg. Ho vart kona hans, og ho åtte ein son. Men det David hadde gjort, var ilt i Herrens augo.

12 Og Herren sende Natan til David. Då han kom inn til honom, sagde han med honom: «Det var two menn i ein by; den eine var rik, og den andre var fatig. 2 Rikmannen åtte bufe og smale i rikleg mengd. 3 Fatigmannen åtte inkje anna enn eit lite saulamb, som han hadde kjøpt og ale upp, og som voks upp inne hjå honom og sønerne hans, i lag med deim; det åt av brødbiten hans og drakk av staupet hans, og låg i fanget hans og var som ei dotter for honom. 4 So kom ein vegfarannde mann til rikmannen. Då timdest han ikkje taka av sine eigne sauher eller naut sine og laga til åt ferdamannen som var komen til honom, men tok saulambet åt fatigmannen og laga til åt mannen som var komen til honom.» 5 Då loga harmen veldug upp i David mot mannen, og han sagde til Natan: «So sant Herren liver: den mannen som det hev gjort, skal lata livet; 6 og saulambet skal han bøta firfaldt, for di han for soleis fram og var so hjartelaus.» 7 Natan svara: «Du er mannen. So segjer Herren, Israels Gud: «Eg salva deg til konge yver Israel; eg frelste deg or Sauls hand. 8 Eg gav deg huset åt herren din, og konorne åt herren din lagde eg i ditt fang. Eg sette deg yver Israels hus og Judas hus. Og var det for lite, so hadde eg gjeve deg endå meir både av eitt og hitt. 9 Kvifor hev du då vanvyrdt Herrens ord, og gjort det som er ilt i hans augo? Hetitten Uria hev du drepe med sverd, og kona hans hev du teke til kona åt deg sjølv! Honom myrde du med ammonitarsverd. 10 Difor skal no sverdet aldrivika frå ditt hus, av di du vanvyrde meg og tok kona åt hetitten Uria til kona åt deg sjølv.» 11 So segjer Herren: «Sjå, eg let ulukke koma yver deg frå ditt eige hus. Konorne dine tek eg burt frå augo dine og gjev deim åt ein annan, so han ligg med konorne dine midt på ljose dagen. 12 Du let det henda i løyndom; eg let dette henda midt på ljose dagen, so heile Israel er vitne til det.»» 13 David svara Natan: «Synda hev eg mot Herren.» Natan sagde til David: «So hev Herren ogso ettergjeve deg skuldi di; du skal ikkje døy. 14 Men av di du hev fenge Herrens fiendar til å spotta honom for denne sak skuld, so skal heller ikkje den sonen du hev fenge vera liv lage.» 15 So gjekk Natan heim. Men Herren sökte med sott det barnet David hadde fenge med kona hans Uria. 16 David spurde Gud for barnet. Og David fasta. Og når han kom heim og skulde leggja seg um natti, lagde han seg på golvet. 17 Dei øvste tenarane hans gjekk upp til honom og freista reisa honom upp frå golvet. Men han vilde ikkje. Heller ikkje heldt han måltid i lag med deim. 18 Sjuande dagen døydde barnet. Då våga ikkje tenarane åt David mælda honom at barnet hadde slokna. Dei tenkte: «Tala me til honom med barnet var i live, so lydde han ikkje på oss; kor kann me då mælda

honom at barnet hev slokna? Han kunde gjera ei ulukka!» **19** Men David gådde at tenarane kviskra saman, og han skyna barnet var dåe. David spurde tenarane: «Hev barnet slokna?» Dei svara ja. **20** Då reis David upp frå golvet, vaska seg, salva seg, skifte klæde, gjekk inn i Herrens hus og kasta seg ned for honom. Og då han kom heim, bad han um mat. Dei fram mat åt honom, og han tok til å eta. **21** Då spurde tenarane honom: «Korleis heng dette i hop? So lenge barnet var i live, fasta du og gret for det; men når barnet hev slokna, ris du upp og held måltid!» **22** Han svara: «So lenge barnet var i live, fasta eg og gret. Eg tenkte: «Kven veit? kann henda Herren vil miskunna meg og lata barnet liva!» **23** Men kvifor skulde eg fasta no det er dåe? Kann eg få det att meir? Eg skal fara til honom. Men han kjem ikkje att til meg.» **24** David trøysta Batseba, kona si. Han budde hjå henne og låg med henne. Ho åtte ein son, som han gav namnet Salomo. Honom hadde Herren kjær. **25** Han sende bod med profeten Natan. Og han gav honom namnet Jedidja for Herrens skuld. **26** Joab gjorde åtak på hovudstaden Rabba i Ammonitarlandet, og hertok byen. **27** So sende Joab bod til David og melde: «Eg hev gjort åtak på Rabba og hev teke vats-byen. **28** Stemn no i hop resten av folket! Kringset og tak byen, so det ikkje skal heitast at eg hev teke byen, og fær ordet for det!» **29** David stemnde då saman alt herfolket, drog til Rabba, gjorde åtak og tok byen. **30** Han tok kongekruna frå hovudet på kongen. Ho var av gull og vog vel two vågar og var prydd med ein glimestein. Ho vart no sett på Davids hovud. Eit veldugt herfang førde han heim frå byen. **31** Folket i byen slæpte han burt, og sette til arbeid ved sagbruksi, med treskjevalsorne av jarn og med jarnøksarne, og let deim træla ved tiglomnarne. Soleis gjorde han med alle ammonitarne. So snudde David med alt folket heim att til Jerusalem.

13 Sidan hende denne tilburden: Absalom Davidsson hadde ei væn syster som heitte Tamar, og Amnon Davidsson lagde hugen til henne. **2** Ja Ammon pintest so, at han vart heiltupp sjuk av lyst til syster si; for ho var møy; og Ammon øygnde ingen utveg til å gjera henne noko. **3** Amnon hadde ein ven, som heitte Jonadab, son til Simea, bror åt David. Jonadab var ein utkropen kar. **4** Han spurde honom: «Kvi magrast du so, du kongsson, frå dag til annan? Fortel meg det?» Amnon svara: «Eg hev huglagt Tamar, syster åt Absalom, bror min!» **5** Då sagde Jonadab til honom: «Legg deg sjuk på sengi di! Og når far din kjem og ser til deg, so bed honom: «Kjære, lat Tamar, syster mi, koma og laga maten åt meg! Lat henne laga til mat for augo mine, so eg ser på! Og lat meg eta av hennar hand!»» **6** Amnon lagde

seg og lest som han var sjuk. Kongen kom og såg til honom. Og Amnon bad kongen: «Kjære, lat Tamar, syster mi, koma og laga two kakor åt meg so eg ser på og fær eta av hennar hand!» **7** David sende då bod inn i huset til Tamar og bad henne: «Gakk til huset åt Amnon, bror din, og laga noko mat åt honom!» **8** Tamar gjekk til huset åt Amnon, bror sin, der han låg til sengs. Ho tok deig og knoda, og laga kakorne so han såg på, og steikte deim. **9** So tok ho panna og hadde deim or for honom; men han vilde ikkje eta. So sagde Amnon: «Gakk ut alle mann!» Og dei so gjorde. **10** So segjer han med Tamar: «Kom med maten her inn i kammerset, so eg fær eta av handi di!» Og Tamar tok kakorne ho hadde laga, og gjekk inn i kammerset til Amnon, bror sin. **11** Men då ho bar deim fram åt honom, so han skulde eta, grep han fat i henne og sagde: «Kom og ligg med meg, syster mi!» **12** Ho svara: «Nei, bror min! Du må ikkje skjemma meg! Sovore må ikkje henda i Israel! Gjer ikkje so stygg ei gjerning! **13** Kvar skulde eg gjera av meg med skammi? Og du sjølv vilde seinare heita eit styggeting i Israel. Tala fyrt med kongen! Han vil ikkje negta deg å få meg.» **14** Men han vilde ikkje lyda henne. Han valdtok henne, skjemde henne, låg med henne. **15** Etterpå fekk Amnon brått ein øgjeleg illvilje til henne. Illviljen han åtte mot henne no, var endå meir ofseleg enn elsken han hadde havt til henne fyrr. «Ris upp og gakk med deg!» sagde Amnon til henne. **16** Ho sagde til honom: «Ikkje auka skulti med å gjera so stor ei ugjerning som å jaga meg! Det vil vera endå verre enn det andre du hev gjort med meg.» Men han vilde ikkje høyra på henne, **17** men ropa på drengen, som tente hjå honom: «Få henne der burt frå meg, ut på gata!» ropa han, «og læs døri etter henne!» **18** Ho gjekk i sid ermekjole; i sovorne kappor var kongsdøtterne klædde med dei var unge gjentor. Tenaren førde henne ut på gata og læste døri etter henne. **19** Då tok Tamar oska og hadde på hovudet, reiv sund ermekjolen ho gjekk i, lagde handi på hovudet og gjekk og øya seg i eino. **20** Absalom, bror hennar, spurde henne: «Hev Amnon, bror din, vore hjå deg? Teg deg no, syster! Han er bror din. Bry deg ikkje um dettle!» Tamar heldt seg då heime hjå Absalom, bror sin, einsleg og yvergjevi. **21** Då kong David spurde alt dette, loga harmen upp i honom. **22** Absalom sagde ingen ting med Amnon anten godt eller vondt. Men Absalom hata Amnon, for di han hadde skjemi Tamar, syster hans. **23** Two år etter hadde Absalom saueklypping i Ba'al-Hasor attmed Efraim; og Absalom bad alle kongssønerne til gjester. **24** Absalom gjekk då inn til kongen og sagde: «Tenaren din held saueklypping. Eg bed at kongen og tenarane hans vil vera med.» **25** Kongen svara Absalom: «Nei, guten min!

Me må ikkje vera med alle; det vert for mykje bry for deg.» Endå han naudbad honom, vilde han ikkje, men bad farvel med honom. **26** Då sagde Absalom: «So lat då i alle fall bror Amnon vera med!» Kongen spurde: «Kvífor nett han?» **27** Men då Absalom naudbad honom, let han Amnon og alle kongssøerne vera med. **28** Absalom baud drengjerne: «Sjå etter når Amnon vert lystig av vinen, og eg segjer: «Hogg til Amnon!» So drep honom hugheit! eg tek ansvaret. Ver hugsterke, og vis de er dugande karar!» **29** Absaloms-drengjerne gjorde med Amnon som Absalom hadde bode. Då spratt dei upp alle kongssøerne, steig på muldyri sine og rømde. **30** Med dei endå var på vegen, fekk David høyra ei tiend um at Absalom hadde drepe alle kongssøerne, so ikkje ein einaste var att av deim. **31** Då reiste kongen seg og reiv sund klædi sine og lagde seg på golvet. Og alle tenarane som stod der, reiv og sund klædi sine. **32** Men Jonadab, son åt Simea, bror åt David, tok til ords og sagde: «Herre, du må ikkje tru at dei hev drepe alle dei unge kongssøerne. Det er berre Amnon som er dåen. Eg hev lese ulukka på Absaloms munn alt frå den dagen då Amnon skjemde ut Tamar, syster hans. **33** Herre konge! no må du ikkje gjera deg so ilt av det, at du trur alle kongssøerne er daude. Nei, det er berre Amnon som er daud.» **34** Men Absalom flydde. Då vaktmannen såg ut, fekk han sjå mykje folk kom vegen ned fjellet attanfor. **35** Då sagde Jonadab til kongen: «Der kjem kongssøerne! Det er som eg sagde.» **36** Nett då han hadde tala ut, kom kongssøerne, og dei sette i og gret. Ogso kongen og alle tenarane storgrer og stridgret. **37** Men Absalom flydde og for til Talmai Ammihudsson, kongen i Gesur. Og han syrgde yver son sin heile tidi. **38** Absalom flydde og for til Gesur, og heldt seg der i tri år. **39** Men kong David let vera å draga ut mot Absalom; han hadde lote trøysta seg i sorgi yver at Amnon var dåen.

14 Joab Serujason skyna at kongen endå var glad i Absalom. **2** Han sende då bod til Tekoa og henta ei sløg kona derifrå og baud henne: «Te deg som du hev sorg! Klæd deg i syrgjbunad! Smyr deg ikkje med olje! Te deg som ei kvinna som hev syrtg på ein avliden i lang tid! **3** Gakk so inn til kongen og tala til honom desse ordi!» - Joab lagde henne ordi i munnen. **4** Tekoa-kona tala til kongen, fall å gruve ned på jordi og bøygde seg, og ropa: «Hjelp, konge!» **5** Kongen spurde: «Kva er i vegen med deg?» Ho svara: «Å, eg er ei syrgjande enkja; mannen min er dåen. **6** Tenestkvinnen di hadde two søner. Dei kom i trætta med kvarandre ute på marki; og det var ingen til å skilja deim; den eine gav då bror sin banehogg. **7** No ris heile ætti upp mot tenestkvinnen di og krev: «Hit med brormordaren! Me vil

drepa honom til hemn for han myrde bror sin! So fær me rudit ervingen or vegen med same!» Og soleis vil dei sløkka den siste voni eg hev att i livet, og meinka mannen min både ettermæle og avkjøme her på jordi.» **8** Kongen sagde til kona: «Far heim! eg skal greida saki for deg.» **9** Men Tekoakona svara kongen: «Herre konge! På meg og på farsætti mi kvile all skuldi! Men kongen og kongsstolen lyt vera utan skuld!» **10** Då sagde kongen: «Segjer nokon eitkvart med deg, so kom hit med honom! han skal ikkje gjera deg mein ein gong til.» **11** Ho sagde: «Kom i hug Herren, din Gud, konge, so blodhemnaren ikkje skal auka ulukka og rydja son min or vegen.» Då sagde han: «So sant Herren liver, ikkje eit här skal verta skadt på hovudet åt son din!» **12** Då tok kona til ords: «Lat tenestkvinnen di endå få lov å segja eit ord med deg, herre konge!» Han svara: «Seg det!» **13** «Kvífor hev du tenkt so vondt mot Guds folk?» sagde kona; «når kongen talar so, då er det som um han hev dømt seg sjølv, med di kongen let ikkje sin burtstøytte son koma heim att. **14** Vist lyt me alle døy. Men likjest på vatnet som vert utrent på marki, og som ein ikkje kann samla upp att. Men Gud let ingen døy, utan han tenkjer ut alt som tenkast kann til å berga den burtstøytte so han ikkje vert burtstøytt frå honom. **15** Eg er komi til å tala desse ordi med deg no, herre konge, av di skyldfolket mitt hev skrämt meg. Tenestkvinnen di kom i hug: «Eg vil tala med kongen; kann henda kongen vil gjera det eg bed um. **16** Ja, kongen vil lyda på tenestkvinnen si, og berga meg frå den som vil rydja or vegen både meg og son min or Guds eige folk.» **17** Og tenestkvinnen di tenkte: «Eit ord frå deg, herre konge, vil gjera meg sutlaus! For du, herre konge, er som Guds engel, med di du høyrer alt både godt og vondt.» So vere Herren, din Gud, med deg!» **18** Då tok kongen åt ords og sagde til kona: «Svara meg ope og ærleg på det som eg no spør deg!» Ho svara: «Seg det, herre konge!» **19** Kongen spurde: «Hev ikkje Joab si finger med i dette spelet?» Kona svara: «So sant som du liver, herre konge, når du talar, herre konge, kann ingen koma undan anten til høgre eller vinstre. Jau, det er Joab, tenaren din, som hev lagt dette på meg, og lagt tenestkvinnen di i munnen alt det eg hev sagt. **20** Joab, tenaren din, hev gjort det, av di han vilde få saki til å sjå onnorleis ut. Men du, herre, er vis som Guds engel, so du veit alt som hender på jordi.» **21** Kongen sagde då til Joab: «Godt og vel! eg skal so gjera. Far av og før heim den unge mannen, Absalom!» **22** Då fall Joab å gruve, bøygde seg til jordi og velsigna kongen. Joab sagde: «I dag skynar tenaren din at du, herre konge, eig godvilje for meg, sidan du, konge, gjer det eg bed um.» **23** Joab reis upp og drog til Gesur, og førde Absalom til

Jerusalem. 24 Kongen gav det bodet: «Han lyt ganga heim til seg sjølv. For mine augo skal han ikkje koma.» So gjekk Absalom heim til seg sjølv, og kom ikkje kongen for augo. 25 I heile Israel beid ikkje maken til Absalom so væn, og ingen so namngjeten; det beid ikkje lyte på honom frå kvervel til iljar. 26 Når han klypte håret på hovudet sitt - det gjorde han på slutten av kvart år; for det var so tungt at han laut klyppa det - då vog dei håret hans, og fann at det vog two hundred lodd etter kongens vegg. 27 Absalom hadde tri søner og ei dotter; ho heitte Tamar og var fager å sjå til. 28 Då Absalom hadde halde seg two år i Jerusalem og ikkje kome kongen for augo, 29 sende han bod etter Joab, var meint å senda honom til kongen. Men han vilde ikkje koma. Andre gongen sende han bod; han vilde ikkje koma. 30 Då sagde han med tenarane sine: «De veit at Joab hev ein åkerteig ved sida av min; og der hev han bygg. Far dit og kveik eld på!» So kveikte drengjerne åt Absalom eld på åkerteigen. 31 Joab for upp og gjekk heim til Absalom: «Kvi hev drengjerne dine kveikt eld på åkerteigen min?» spurde han. 32 «Eg sende då bod etter deg, » svara Absalom, «og bad deg koma hit, so eg kunde senda deg til kongen med desse ordi: «Kvífor fekk eg koma heim frå Gesur? det vore betre for meg um eg hadde halde meg der framleides.» No vil eg fram for kongen. Er eg saka i nokor illgjerning, so fær han drep meg.» 33 Då gjekk Joab til kongen og melde honom det. Kongen kalla då til seg Absalom; og han kom inn til kongen, kasta seg å gruve for honom og bøygde seg til jordi framfor kongen. Og kongen kysste Absalom.

15 Ei stund etterpå fekk Absalom seg vogn og hestar og femti mann som sprang fyre honom. 2 Tidleg um morgonen pla Absalom standa attmed vegen til porten. So tadt nokon var på veg til kongen med eikor saki han vilde hava dom i, ropa Absalom honom til seg og spurde: «Kva by er du frå?» Når han svara: «Frå den og den ætti i Israel er tenaren din, » 3 so svara Absalom: «Du veit saka di er både god og rett, men hjå kongen finn du inkje ope øyra.» 4 Og han lagde til: «Gjev dei gjera meg til domar i landet! Då skulde kvar ein koma til meg med saker og søksmål. Og eg skulde gjeva honom rett.» 5 Gjekk einkvan fram og vilde bøygja seg for honom, retta han ut handi og tok um honom og kysste honom. 6 Soleis gjorde Absalom med alle i Israel som kom med saker kongen skulde døma i. Og Absalom våra hugen hjå Israels-sønerne. 7 Fire år var lidne, då Absalom ein dag bad kongen: «Lat meg draga til Hebron og halda ein lovnad eg hev gjort åt Herren! 8 Då tenaren din budde i Gesur i Syria, gjorde eg den lovnaden: «Let Herren meg verkeleg koma heim att til Jerusalem, so vil eg

halda ei gudstenesta åt Herren.»» 9 Kongen svara: «Far i fred!» Han reis upp og drog til Hebron. 10 Absalom sende so njosnarar til alle ætterne i Israels med dei ordi: «Når de høyrer luren ljoda, då kann det fortelja at Absalom hev vorte konge i Hebron.» 11 Med Absalom fylgte tuo hundrad mann frå Jerusalem, som var innbodne og fylgde med i god tru; dei visste ingen ting. 12 Medan Absalom ofra slagtofferi, sende han bod og henta dessutan Ahitofel, rådmannen åt David, frå Gilo, heimbyen hans. Samansverjingi auka i styrke. Folket heldt på og gjekk yver til Absalom i store mengder. 13 Ein bodberar kom til David og melde: «Israels-mennerne hev vendt hugen sin til Absalom.» 14 Då baud David alle tenarane sine, dei som var hjå honom i Jerusalem: «Av stad! Det finst ingi onnor råd for oss til å berga oss undan Absalom. Skunda dykk av stad, so han ikkje kjem brått på oss og fører ulukka yver oss og drep byfolket!» 15 Kongstenarane svara: «Tenarene dine er budde til alt det du vil, herre konge!» 16 Då drog kongen ut; og alle husfolki hans fylgte. Ti av fylgjekonorne let kongen att til å vakta huset. 17 Då kongen drog av stad, fylgte alt byfolket. Dei stogga ved Bet-Hammerhak. 18 Alle tenarane gjekk framum honom, like eins heile livvakti. Og alle Gats-folki, seks hundrad mann som hadde fylgt honom frå Gat, gjekk framum kongen. 19 Kongen sagde med Gats-mannen Ittai: «Kvífor gjeng du og med oss? Far attende, og ver hjå honom som no er konge! Du er då berre utlending, ja ein heimlaus utvandrar. 20 Du kom i går! Skulde eg i dag lata deg reika ikring med oss på ferdi vår, no eg ikkje sjølv veit leidi? Far attende, og tak brørne dine med deg! Gjev miskunn og truskap må timast dykk!» 21 Men Ittai svara kongen: «So sant Herren liver, og so sant du liver, herre konge: den staden du er, herre konge, der vil tenaren din ogso vera, anten det ber til liv eller daude!» 22 David sagde då til Ittai: «Ja ja, ver so med!» Gats-mannen Ittai drog då med, fylgd av alle sine menner og heile barneflokken som han hadde med seg. 23 Heile landet storgret då alt folket drog fram. Og då kongen gjekk yver Kidronsbekken, fylgte alt folket etter og tok vegen åt øydemarki. 24 Sjå Sadok og alle levitarne var og med honom. Dei bar Guds sambandskista med seg. Dei sette Guds kista ned - då kom Abjatar og upp - til dess alt folket hadde rokke fram frå byen. 25 Kongen sagde då til Sadok: «Før Guds kista attende til byen! Syner Herren meg miskunn, so let han meg koma heim att, so eg fær sjå att honom og bustaden hans. 26 Men segjer han: «Eg hev ikkje godvilje for deg, » då er eg budd: han gjere med meg som han tykkjer!» 27 Og kongen sagde med presten Sadok: «Du sjåar. Far heim att i fred! Og både sønerne dykkar, Ahima'as,

son din, og Jonatan Abjatarsson, må fylgja med dykk. 28 Sjå, eg vil drygja attmed ferjestaderne i øydemarki til dess eg fær bod frå dykk med meldingar.» 29 So førde Sadok og Abjatar Guds kista attende til Jerusalem og stana der. 30 David gjekk gråtande upp Oljefjellet med tilsveipt hovud og berrfött. Og alt folket som fylgde, hadde og sveipt til hovudi sine og gjekk gråtande dit upp. 31 Då David fekk høyrá at Ahitofel var millom deim som hadde samansvore seg med Absalom, bad David: «Herre, gjer Ahitofels råd til skammar!» 32 Då David var komen øvst på fjellet, der dei plar tilbeda Gud, då kom Husai av arkætta mot honom med sundrivne klæde og mold på hovudet. 33 David sagde til honom: «Gjeng du med meg, vert du til bry for meg. 34 Men gjeng du attende til byen og segjer med Absalom: «Din tenar vil eg vera, konge! far din's tenar var eg fyrr; no er eg din tenar!» - so kann du hjelpe meg å skjepla Ahitofels råd. 35 Du veit du hev prestarne Sadok og Abjatar ogso der. Alt du frettar frå kongshuset, må du melda åt prestarne Sadok og Abjatar. 36 Dei hev ogso både sønerne sine heime: Sadok hev Ahima'as, og Abjatar hev Jonatan. Med deim kann du senda meg bod um alt du frettar.» 37 So gjekk då Husai, venen åt David, inn i byen, samstundes som Absalom drog inn i Jerusalem.

16 Då David var komen eit stykke på hi sida av fjellet, møtte han Siba, drengen åt Mefiboset, med eit par asen kløvja med two hundred brød, hundred rosinkakor, hundred sumarfrukter og ei vinhit. 2 Kongen spurde Siba: «Kva er det du hev der?» Siba svara: «Asni skal vera til å rida på for kongens husfolk. Brødet og frukterne skal vera mat å tenarane; og vinen til svaledrykk for dei trøytte mennerne dine i øydemarki.» 3 Kongen spurde: «Kvar er son åt husbonden din?» Siba svara: «Han er att i Jerusalem. Han tenkte at no vil Israels hus gjeva honom att kongedømet å far hans.» 4 Då sagde kongen til Siba: «Alt det Mefiboset eig, skal vera ditt!» Siba svara: «Eg fell ned for deg. Lat meg eiga godviljen din, herre konge!» 5 Då kong David so kom til Bahurim, kom ut derifrå ein mann av Saulsætti, Sime'i Gerason heitte han. Han gjekk og banna 6 og kasta Stein etter David og alle kongstenarane, endå heile heren og det djervaste stridsfolket gjekk på både sidor av kongen. 7 Soleis banna Sime'i: «Burt, burt med deg, din blodhund! din niding! 8 Herren let no alt blodet frå Sauls hus koma att yver deg, du som vant konge i hans stad. Herren gjev no kongedømet til Absalom, son din. Sjå no hev du fenge ulukka etter fortenesta! ein blodhund er du!» 9 Abisai Serujason spurde kongen: «Kvífor skal den daude hunden der hava lov å banna deg, herre konge? Lat meg fara dit og hogga hovudet av honom!» 10 Men kongen svara: «Kva hev

eg med dykk å gjera, Seruja-søner? Bannar han, og er det Herren som hev bode honom å banna David, kven vågar då spyra: «Kvi gjer du so?» 11 Og David sagde med Abisai og med alle folki sine: «De veit son min vil taka livet av meg - han som er runnen av mi rot. Kor mykje større grunn hev då denne benjaminiten! Lat honom berre banna, når Herren hev bode honom å banna. 12 Kann henda Herren ser til mi naud og gjev meg lukka til vederlag for den forbanningi som kjem yver meg i dag.» 13 David og mennerne hans gjekk so burtetter vegen, medan Sime'i fylgde honom jamsides uppi lidi, og banna i eino og kasta Stein og molda honom ut med mold. 14 Kongen kom med alle folki sine til Ajefim og kvilde seg der. 15 Absalom var komen til Jerusalem med alle sine folk av Israels-mennerne. Han hadde ogso Ahitofel med seg. 16 Då arkiten Husai, venen åt David, kom til Absalom, ropa han imot honom: «Live kongen, live kongen!» 17 Absalom spurde Husai: «Er det soleis du syner godvilje mot venen din? Kvífor hev du ikkje fylgt venen din?» 18 Husai svara Absalom: «Nei, den som Herren og folket og alle Israels-mennerne hev valt, til honom vil eg høyrá, hjå honom vil eg vera. 19 Dessutan: kven er det eg tenar? Er det ikkje son hans? Like eins som eg hev tent hjå far din, so vil eg no vera hjå deg.» 20 Absalom bad Ahitofel: «Kom med ei råd, kva skal me gjera no.» 21 Ahitofel svara: «Ligg med fylgjekonorne åt far din, som han let att til å vakta kongsgarden! Då fær heile Israel høyrá gjete at du hev gjort far din hatig på deg. Og so fær dei nytt mod alle som hev fylgt deg.» 22 So slo dei upp tjeld åt Absalom oppå taket. Og Absalom låg med fylgjekonorne åt far sin, so heile Israel såg på. 23 I dei dagarne galde ei råd som Ahitofel gav, like mykje som svar frå Gud. So mykje galde alle Ahitofels råder både hjå David og hjå Absalom.

17 Ahitofel sagde med Absalom: «Lat meg velja ut tolv tusund mann, so vil eg leggja i veg og forfylgia David alt i natt! 2 So kjem eg brått yver honom og skræmer honom medan han er trøytt og veik. Då vil alle folki hans taka til rømings. So drepp eg kongen medan han er åleine. 3 So skal eg føra alt folket attende til deg; for um det gjeng so med den mannen du søker, er det som alle kjem attende; heile folket vil halda fred.» 4 Absalom og alle dei øvste i Israel lika godt den rådi. 5 Like vel sagde Absalom: «Ropa ogso arkiten Husai inn! so fær me ogso høyrá kva han råder til.» 6 Då Husai kom inn til Absalom, sagde Absalom til honom: «So og so hev Ahitofel sagt. Skal me fylgia hans råd? I anna fall, kva meiner du?» 7 Husai svara Absalom: «Den rådi Ahitofel hev gjeve denne gongen, er ikkje god. 8 Du kjenner far din og folki hans,» sagde Husai, «du veit dei er fullgode stridsfolk.

Og hug-rame er dei no som ei binna dei hev teke ungarne frå ute i marki. Far din er krigsmann, veit du: han let ikkje folki leggja seg til kvile um natti. **9** No hev han visseleg løynt seg i einkvan helleren eller einkvar annan staden. Skulde då sume av våre folk falla i fyrstningi, so vil det koma ut at det hev vore stort mannefall millom folki som fylgde Absalom. **10** Då vil jamvel den djervaste heiltupp missa modet, um han så hadde mod som ei løva. For heile Israel veit at far din er ei kjemps, og at fylgjesveinarne hans er djerke karar. **11** Difor er det mi råd, at du stemner saman til deg heile Israel frå Dan til Be'ereba, so tallrikt som sanden attmed havet. Og sjølv lyt du draga med i striden. **12** Når me so finn honom einkvan staden, kvar helst det no er, so fell me yver honom som doggi fell på marki. Då skal det ikkje verta ein einaste att av honom og alle fylgjesveinarne hans. **13** Ja, um han so sokjer inn i ei borg, so vil heile Israel leggja reip ikring henne og draga henne ned i dalen, til dess det bid ikkje minste steinen att i henne.» **14** Då sagde Absalom og alle Israels-mennekerne: «Rådi å arkitekten Husai er betre enn Ahitofels råd.» For Herren laga det so at den gode rådi hans Ahitofel vart um inkjes. For Herren vilde føra ulukke yver Absalom. **15** Husai melde til prestarne Sadok og Abjatar: «Den og den rådi gav Ahitofel å Absalom og dei øvste i Israel. Men den og den rådi gav eg. **16** Skunda dykk og send bod til David med det ordet: «Natta ikkje yver attmed ferjestaderne i øydemarki i natt, men gakk yver Jordan! Elles kann kongen og alle folki hans verta tynte.»» **17** Jonatan og Ahima'as heldt seg attmed En-Rogel. Dit kom jamt ei tenestgjenta med melding til deim; og so bar dei meldingi til David. Dei våga ikkje visa seg i byen. **18** Men ein unggut gådde deim og melde det til Absalom. Då skunda dei seg burt båe, og kom heim til ein mann i Bahurim. Han hadde ein brunn på garden sin. I den steig dei ned. **19** So tok kona hans og breiddet eit tæpe yver brunn-opet, og strådde grym oppå, so ingen gådde noko. **20** Då tenarane åt Absalom kom inn i huset til kona og spurde etter Ahima'as og Jonatan, svara ho: «Dei gjekk yver den vesle bekken der.» Dei leita, men fann inkje, og snudde so heim att til Jerusalem. **21** Då dei hadde fare sin veg, steig dei hine upp or brunnen, og gjekk med meldingi til kong David. Dei sagde til David: «Skunda deg, far yver vatnet! den og den rådi hev Ahitofel gjeve um dykk.» **22** David braut upp med alle fylgjesveinarne sine; og dei gjekk yver Jordan. Um morgonen då dagen rann, vanta det ikkje ein einaste. Alle var komne yver Jordan. **23** Då Ahitofel såg at dei ikkje fylgde rådi hans, sala han asnet sitt, steig uppå og reid heim til sin by. Og då han hadde skila for seg, hengde han seg. Det var hans bane. Han vart gravlagd i gravi åt far sin. **24** David var

komen til Mahanajim då Absalom med alle Israels-mennekerne gjekk yver Jordan. **25** Absalom hadde sett Amasa til øvste herhovding i staden for Joab. Amasa var son åt ein jizre'elit ved namn Jitra, som hadde halde seg med Abigail, dotter til Nahas, syster til Seruja, mor åt Joab. **26** Israel og Absalom lægra seg i Gileadlandet. **27** Då David kom til Mahanajim, hadde Sobi Nahasson frå Rabba i Ammonitarlandet og Makir Ammielsson frå Lo-Debar, og Barzillai, ein Gileads-mann frå Rogelim, **28** ført dit sengjer, skåler og kruskjerald. Og kveite, bygg, mjøl, steikte aks, baunor, linsor, **29** honning, tjukkmjølk, sauer og mjølk-ost hadde dei med seg til mat åt David og folket hans. For dei tenkte: «Folki hev vorte svoltne, trøytte og tyrste i øydemarki.»

18 David mynstra folket sitt og sette førarar og underførar yver deim. **2** So sende David ut folket; den eine tridjeparten under Joab, den andre tridjeparten under Abisai Serujason, bror åt Joab, og den tridje under Ittai frå Gat. Og kongen sagde til folket: «Eg er fast meint på å draga ut sjølv med dykk.» **3** Men dei svara: «Du fær ikkje draga ut. Um me lyt røma, bryr ingen seg um oss. Um helvti av oss vert drepne, bryr ingen seg um oss. Men du er no jamgod med titusund av oss. Difor er det likare at du er budd på å koma oss til hjelp frå byen.» **4** Kongen sagde: «Det de meiner er best, det vil eg gjera.» So tok kongen post attmed porten. Og heile heren drog ut i hundred og i tusund. **5** Kongen baud Joab, Abisai og Ittai: «Far no varsamt med den unge mannen, med Absalom!» Heile heren høyrd kva kongen baud herhovdingarne um Absalom. **6** So drog heren ut i opmarki mot Israel. Og det kom til slag i Efraimskogen. **7** Der vart Israels-heren slegen av Davids herfolk. Og vart stort mannefall millom deim den dagen: tjuge tusund mann. **8** Slaget spreidde seg utover heile den kanten av landet. Og skogen øydde fleire folk den dagen enn sverdet. **9** Det bar so til at Absalom råka på nokre av folki åt David. Han Reid på eit muldyret. Og då muldyret kom inn under dei tette greinerne av ei stor eik, vart hovudet hans klemt fast millom greinerne. Og han vart hangande millom himmel og jord. For muldyret han Reid på, sprang sin veg. **10** Ein mann som såg det, melde det til Joab: «Eg fekk sjå Absalom hangande i ei eik der burte.» **11** Joab spurde bodberaren: «Når du såg det, kvifor slo du honom ikkje til marki med same? So skulde eg gjerne ha gjeve deg ti sylvdalar og eit belte for det.» **12** Mannen svara: «Um eg so skulde fenge ti tusund sylvdalar upp i neven, so ikkje eg leggja hand på kongsson. Me høyrd då med eigne øyro kor kongen baud deg og Abisai og Ittai: «Tak vare på den unge mannen, på Absalom, for meg.» **13** Og hadde eg gjort svik mot hans

liv - for ingen ting vert løynd for kongen - so vilde du halde deg utanfor.» **14** «Eg vil ikkje hefta tidi lenger meg deg,» sagde Joab, treiv tri spjot i handi, og deim rende han i bringa på Absalom, som endå hekk livande millom greinerne på eiki. **15** So kom ti sveinar til, Joabs våpnsveinar, og gav Absalom banehogg. **16** Joab bles i luren. Og herfolket heldt upp med å forfylgja Israel, då Joab baud deim stogga. **17** Dei tok og kasta Absalom i ei stor grop i skogen, og hauga i hop ei veldug steinrøys yver honom. Heile Israel tok til rømings kvar til seg. **18** Absalom sjølv hadde i livande live teke og reist upp til minne for seg den merkesteinen som stend i Kongsdalen; med di han sagde: «Eg hev ingen son til å halda uppe namnet mitt!» Han kalla merkesteinen etter sitt namn; og han heiter «Absaloms minne» endå den dag i dag. **19** Ahima'as Sadoksson sagde: «Lat meg skunda meg og melda kongen fagnadtendi, at Herren hev hjelpt honom til retten sin mot uvenerne sine!» **20** «Nei,» sagde Joab, «det vert inkje fagnadbod det du hev å bera i dag. Ein annan dag kann du koma med fagnadtien. Men i dag vert det ingen fagnadtien; for det er son åt kongen som er avliden.» **21** So baud Joab ein ætiop: «Gakk og meld kongen det du hev set!» Ætiopen fall ned for Joab og sprang av stad. **22** Ahima'as Sadoksson bad Joab andre gongen: «Kome kva kome vil: lat meg springa eg og, etter ætiopen!» Joab svara: «Kvífor vil du det, guten min? Dette er då ikkje nokor fagnadtien, som du kann venta løn for!» **23** Han sagde: «Koma kva kome vil: eg spring!» «So spring då!» sagde Joab. Og Ahima'as sprang, og tok vegen yver Jordankverven og kom fyre ætiopen. **24** David sat inni dubbelporen. Og ein vaktmann steig upp på porttaket innmed muren. Då han skoda ut, fekk han sjå ein koma springande åleine. **25** Vaktmannen ropa og melde det åt kongen. Då sagde kongen. «Er han åleine, so hev han eit fagnadbod å bera fram. Men medan han kom næmare, **26** fekk vaktmannen sjå ein annan kom springande. Då ropa vaktmannen ned til portvakti: «No ser eg ein til kjem springande åleine.» Kongen sagde: «Han kjem og med fagnadbod.» **27** Vaktmannen sagde: Etter måten å springa på, tykkjer eg den første må vera Ahima'as Sadoksson.» Kongen sagde: «Han er ein god mann! han kjem visseleg med fagnadtidend.» **28** Ahima'as ropa til kongen: «Heil og sæll!» So fall han å gruve til jordi framfor kongen og sagde: «Lova vere Herren, din Gud! Han hev gjeve deg dei mennerne som lyfte handi mot deg, herre konge!» **29** Kongen spurde: «Stend det vel til med den unge mannen, med Absalom?» Ahima'as svara: «Eg såg ei stor mannemuge då Joab sende den andre kongstenaren og meg. Men eg veit ikkje kva det galdt.» **30** Kongen sagde:

«Gakk til sides, og statt der!» Han so gjorde. **31** Nett då kom ætiopen. Han sagde: «Tak imot fagnadboden, herre konge, at i dag hev Herren gjeve deg rett mot alle deim som reiste seg mot deg.» **32** Kongen spurde ætiopen: «Stend det vel til med den unge mannen, med Absalom?» Ætiopen svara: «Gjev det må ganga soleis med uvenerne dine, herre konge, og med alle som reiser seg mot deg og vil gjera deg mein, som det gjekk med den unge mannen!» **33** Då vart kongen reint ille ved, gjekk upp i taksalen yver porten, og gret. Og alt medan han gjekk, jamra han: «Absalom, son min, Absalom, son min, son min! Gjev eg hadde døytt i staden din! Absalom, son min, son min!»

19 Joab spurde at kongen gret og syrgde yver Absalom. **2** Sigeren vart soleis umskift til ei stor folkesorg den dagen. For herfolket høyrd gjete den dagen at kongen bar sorg for son sin. **3** Folket stal seg inn i byen den dagen, soleis som folk plar gjera når dei skjemmest av di dei hev rømt frå slaget. **4** Kongen hadde sveipt eit plagg kring andlitet sitt, og jamra med høgt mål: «Absalom, son min! Absalom, son min, son min!» **5** Då gjekk Joab inn i huset til kongen og sagde: «Du hev i dag fenge alle tenarane dine til å raudna av skam, endå dei i dag hev berga ditt liv og berga livet åt sønerne og døtterne dine, åt konorne og fylgjekonorne dine. **6** Du elskar då deim som hatar deg, og hatar deim som elskar deg. Du hev kunngjort i dag at hovdingarne og tenarane dine er inkjevetta for deg. Eg skynar det no, at det vilde du ha lika godt: um Absalom hadde vore i live, og alle me andre no vore drepne. **7** Ris upp! gakk ut, og tala venleg med tenarane dine! Det sver eg ved Herren: Gjer du ikkje det, so vil ikkje ein einaste mann natta yver hjå deg i natt. Og det vil verta større ulukka for deg enn alle andre ulukkor som hev kome yver frå din ungdom til no.» **8** Då reis kongen upp og sette seg i porten. Det vart kunngjort for alt herfolket: «Sjå kongen sit no i porten.» Då kom dei alle fram for kongen. Israel hadde rømt kvar til seg. **9** Og alt folket i alle Israels ætter tok til å tretta med kvarandre og segja: «Kongen var det som fria oss frå fiendarne våre og berga oss frå filistarane. No hev han lote røma landet for Absalom. **10** Absalom, som me salva til konge yver oss, han er drepen i krigen. Kvífor drygjer de då med å få kongen attende?» **11** Alt dette vart bore fram for kongen der han heldt seg. David sende bod til prestarne Sadok og Abijatar og baud deim bera fram dette bodet: «Tala so til dei øvste i Juda: «Kvífor vil det vera dei siste til å henta kongen heim att til kongsgarden?» **12** De er brørne mine! me er då same folket! kvífor vil de då vera dei siste til å henta kongen attende?» **13** Til Amasa

bad han deim segja: «Er ikkje me same folket? Gud late meg bøta no og sidan, um ikkje du skal verda herhovdingen min for alle tider i staden hans Joab.» 14 Han vann soleis Juda-mennene alle som ein, so dei sende dette bodet til kongen: «Kom heim att, du og alle tenarane dine!» 15 Då snudde kongen på heimvegen og kom til Jordan. Juda-folket møtte kongen i Gilgal og førde honom yver Jordan. 16 Og benjaminiten Sime'i Gerason frå Bahurim skunda seg og drog ned med Juda-folket og møtte kong David. 17 Med honom fylgte tusund mann frå Benjamin. Like eins kom Siba, sveinen åt Sauls-ætti, med femtan søner og tjuge tenarar. Dei kom fram til Jordan fyre kongen. 18 Dei ferja yver og førde kongslyden yver, og heldt på å ferja so som kongen ynskte. Sime'i Gerason fall å gruve for kongen då han skulde fara yver Jordan. 19 «Herre!» sagde han, «du må ikkje rekna på illgjerning mi, og ikkje koma i hug kor ille tenaren din gjorde den dagen du, herre konge, drog ut frå Jerusalem! Bry deg ikkje um det, konge! 20 Tenaren din skyner eg forsynda meg mot deg den gongen. Difor er eg i dag den første av heile Josefs hus som er komen til å møta deg, herre konge!» 21 Abisai Serujason tok til ords og sagde: «Skulde ikkje Sime'i lata livet for dette, at han banna den som Herren hev salva?» 22 Men David svara: «Kva hev eg med dykk, Seruja-søner, med di de er motmennene mine i dag? Ingen mann i Israel skal lata livet i dag. Eg veit: i dag hev eg vorte konge yver Israel.» 23 So sagde kongen til Sime'i: «Du skal ikkje døy!» Og kongen gjorde eid på det. 24 Mefiboset, soneson åt Saul, hadde og fare ned og møtt kongen. Han hadde ikkje vølt føterne sine, ikkje greidt skjegget sitt, og heller ikkje vaska klædi sine frå den dagen kongen drog burt, heilt til den dagen han kom att med heilo. 25 Då no kom til Jerusalem og møtte kongen, spurde kongen honom: «Kvífor fylgte du ikkje med meg, Mefiboset?» 26 Han svara: «Herre konge, tenaren min sveik meg. Eg sagde: «Eg vil sala asnet mitt, stiga oppå og rida med kongen; du veit eg er lam.» 27 Men han hev i staden loge på meg for deg, herre konge. Like vel: du, herre konge, er som Guds engel; gjer det du tykkjer best! 28 Heile farshuset mitt fortente ikkje anna enn daudedom av deg, herre konge! Endå sette du meg millom deim som fekk eta ved ditt bord. Kva hev eg då rett å krevja meir? Og kva kann eg meir beda kongen um?» 29 Kongen svara: «Du tarv ikkje tala meir um det! Eg segjer: Du og Siba skal hava kvar sin lut av jordeigedomene.» 30 Mefiboset svara kongen: «Han må gjerne eiga alt i hop, sidan du, herre konge, no hev kome att til kongsgarden med heilo.» 31 Barzillai frå Gilead hadde og fare ned frå Rogelim, og drog so med kongen til Jordan og fylgte honom yver

Jordan. 32 Barzillai var då ovleg gammal, åtteti år. Han hadde sytt for kongen medan han heldt til i Mahanajim; for han var ein rik mann. 33 Kongen baud no Barzillai: «Du skal fylgia meg; so vil eg syta for deg hjå meg i Jerusalem.» 34 Men Barzillai svara: «Kor lang tid hev eg att å liva, so eg skulde fylgia kongen upp til Jerusalem? 35 Eg er no åtteti år, eg. Kann eg då skilja millom godt og låkt? Eller kann eg smaka kva eg et eller drikk? Eller kann eg njota å lyda på songarar og songmøyar? Kvífor skulde eg då meir vera til bry for deg, herre konge? 36 Berre eit stykke på veg vilde tenaren din fara med kongen yver Jordan. Kvífor skulde kongen gjeva meg vederlag soleis? 37 Lat tenaren din fara heim att og døy i heimbyen min, der som far og mor ligg gravlagde! Men her er Kimham, tenaren din! Lat honom fylgia med deg, herre konge, og gjer for honom det du tykkjer!» 38 Kongen svara: «So skal Kimham fylgia med meg. Og eg vil gjera mot honom det du ynskjer. Og alt du bed meg um, skal eg gjera.» 39 So gjekk alt folket yver Jordan; og kongen sjølv gjekk yver. Kongen kysste Barzillai og tok farvel med honom. Og so vende han heim att. 40 Kongen drog til Gilgal. Kimham fylgte med, og alle Juda-mennene. Saman med helvti av Israels-mennene førde dei kongen dit yver. 41 Då kom alle Israels-mennene til kongen og sagde: «Kvífor hev brørne våre, Juda-mennene, stole seg til å få tak i deg og føra kongen og lyden hans og alle Davids-tenarane yver Jordan?» 42 Juda-mennene svara Israels-mennene: «Kongen stend då næmre oss. Kvífor er de harme for det? Hev me livt på kongen, eller fenge nokor gåva?» 43 Israels-mennene svara Juda-mennene: «Ti gonger større lut enn de hev me i honom som er konge, soleis også i David. Kvífor hev de vanvyrt oss? Var det ikkje me som fyrst tala um å henta kongen vår heim?» Det svaret Juda-mennene gav, var endå argare enn det Israels-mennene hadde gjeve.

20 No var det der ei uvyrda ved namn Seba Bikrison, ein benjaminit. Han bles i luren og ropa: «Me hev ingen lut i David og ingen arvlut i Isaison. Heim att kvar til seg, Israels mennar!» 2 Alle Israels-mennene gjekk då frå David og fylgte Seba Bikrison. Men Juda-mennene heldt fast ved kongen sin, og fylgte honom frå Jordan heilt til Jerusalem. 3 So kom då David til kongsgarden sin i Jerusalem. Kongen tok då dei ti fylgjekonor som han hadde late etter seg til å vakta kongsgarden og sette deim under vakt i eit hus for seg sjølve. Han gav deim upphelde; men han heldt seg ikkje med deim. Der budde dei no innestengde til sin døyande dag og livde som enkjar alle sine dagar. 4 Kongen baud Amasa: «Bjod ut Juda-herfolket åt meg og møt fram med deim innan tri dagar!» 5 Amasa gjekk og baud ut Juda. Men han drygde

utyver den fresten han hadde fenge. **6** Då sagde David til Abisai: «No kjem Seba Bikrison til å gjera oss meir ilt enn Absalom. Tak du tenarane åt herren din! Set etter honom fyrr han fær hertaka nokor borg og gjera oss for mykje sut!» **7** Joabs-mennerne drog då av stad etter honom med livvakti og alt stridsfolket. Dei drog ut frå Jerusalem og sette etter Seba Bikrison. **8** Då dei hadde nått til den store steinen ved Gibeon, møtte dei Amasa med sine hermenner. Joab var klædd i våpnkjole som han var van, med belte um livet og sverd i slira. Då han gjekk fram, datt sverdet ut. **9** Joab spurde Amasa: «Kor stend det til med deg, bror?» og tok med høgre handi Amasa i skjegget og vilde kyssa honom. **10** Amasa vara seg ikkje for sverdet som Joab hadde i hi handi. Dermed gav han honom ein støyt i livet, so innvolarne rann ut på marki. Og han døydde på flekken, berre av det. Joab og Abisai, bror hans, heldt fram og forfylgte Seba Bikrison. **11** Ein av tenarane åt Joab stod der attmed og ropa: «Alle som likar Joab og held med David, fylgje etter Joab!» **12** Men då mannen såg at alle stogga attmed Amasa, der som han låg midt i vegen kring-velt i sitt eige blod, skuva han liket undan og kasta ei kappa yver; for han såg kor alle stogga når dei kom dit. **13** Og då liket var teke or vegen, drog alle framum og fylgte Joab og elite Seba Bikrison. **14** Han hadde i millomtidi fare igjenom alle ætterne i Israel til Abel og Bet-Ma'aka, og kasta seg inn i byen. Og folki hans stemnde i hop og fylgte honom dit inn. **15** Dei hine kom og kringsette honom der i Abel Bet-Ma'aka og kasta upp ein voll mot byen innimot ytremuren. Alt folket åt Joab stræva med å få muren til å falla, og riva honom ned. **16** Då ropa ei klok kona frå byen: «Høyr her! Seg Joab han kjem hit, so eg fær tala med honom!» **17** Då han kom fram til kona, spurde ho: «Er du Joab?» Han svara ja. Ho sagde: «Høyr det tenestkvinnen di segjer!» Han svara: «Ja vel.» **18** Då sagde ho: «Fyrr i tidi pla dei segja: «I Abel skal ein spryja etter råd;» so kunde ein gjera det ein etla seg til. **19** Eg er den fredsamaste og trugnaste i heile Israel. Du freistar øyda ein by som er ei mor i Israel! Kvifor vil du øydeleggja Herrens eige folk?» **20** Joab svara: «Aldri i verdi vil eg øydeleggja og tyna. **21** Det hev seg ikkje so. Men ein mann frå Efraims fjellbygd - Seba Bikrison heiter han - hev reist seg mot kong David. Gjev honom yver til oss, so dreg eg burt frå byen.» Kona svara Joab: «Hovudet hans skal verta utkasta til deg yver muren.» **22** Kona kom då til byfolket med si kloke råd. Dei hogg hovudet av Seba Bikrison og kasta det ut til Joab. Då bles han i luren, at herfolket skulde draga burt. Og dei for kvar til seg. Joab snudde heim att til kongen i Jerusalem. **23** Joab var no øvste herhovding yver heile krigsheren i

Israel. Og Benaja Jojadason var hovding yver livvakti. **24** Adoram hadde uppsyn med pliktarbeidet for kongen. Josafat Ahiludsson var kanslar. **25** Seja var riksskrivar. Sadok og Abjatar var prestar. **26** Dessutan var Ira av Ja'irs-ætti prest hjå David.

21 I Davids tid kom tri store uår etter kvarandre. Då gjorde David spursmål til Herren um det. Herren svara: «På Saul og hans hus kvilar blodskuld, av di han drap gibeonitarne.» **2** Kongen kalla då til seg Gibeon-mennerne og tala med deim. Gibeonitarne var ikkje israelitar, men var ei etterleiva av amoritarne. Endå Israels-borni hadde gjort eiden sin til deim, hadde Saul vore so ihuga for Israels-borni og for Juda, at han freista tyna deim. **3** David spurde no gibeonitarne: «Kva kann eg gjera for dykk? Korleis kann eg sona brotet, so de vil velsigna Herrens arvlut?» **4** Gibeonitarne svara: «Ikkje sylv og gull krev me av Saul og hans hus. Og ikkje hev me lov å drepa nokon mann i Israel.» Han spurde: «Kva ynskjer det då eg skal gjera for dykk?» **5** Dei svara kongen: «Den mannen som vilde tyna oss og tenktest rydja oss ut, so me ikkje lenger skulde få halda oss nokon stad innanfor Israels landskil, **6** av hans etterkomrarar må det gjeva oss sju mann, og me vil leggia deim på stegl for Herrens augo i Sauls Gibe, han som Herren valde ut.» Kongen sagde: «De skal eg gjera.» **7** Kongen sparde Mefiboset Jonatansson, soneson åt Saul, for skuld den eiden ved Herren som David og Jonatan Saulsson hadde svore einannan. **8** Derimot tok kongen dei two sønerne Armoni og Mefiboset som Saul hadde fenge med Rispa Ajadotter, og dei fem sønerne som Adriel Barzillaison frå Mehola hadde fenge med Mikal Sauldotter. **9** Deim gav han yver til gibeonitarne. Og dei lagde deim på stegl på fjellet for Herrens augo. Dei fekk sin bane alle sju på ein gong. Det var dei fyrste skurddagarne, då byggskurden tok til, at dei let livet. **10** Rispa Ajadotter tok syrgjebunaden sin og breidde ut oppå fjellet frå skurdonni tok til, og til dess det strøynde regn yver deim frå himmelen. Ho let ikkje fuglarne under himmelen slå ned på deim um dagen, heller ikkje vilddyri frå marki um natti. **11** Då David spurde det Rispa Ajadotter, fylgjekona åt Saul, hadde gjort, **12** drog David av stad og let henta beini etter Saul og Jonatan, son hans, hjå borgarne i Jabel i Gilead. Dei hadde i løynd teke liki frå torget i Bet-San, der som filistarane hadde hengt deim upp då dei hadde slege Saul på Gilboa. **13** Då han fekk ført beini etter Saul og Jonatan, son hans, upp derifrå, sanka dei i hop beini etter deim som var lagde på stegl, **14** og gravlagde deim saman med beini etter Saul og Jonatan, son hans, i Benjaminslandet, i Sela, i gravi åt Kis, far hans. Dei

gjorde alt det kongen baud. Og etterpå det vende Gud sin nåde til landet. **15** Det vart krig millom filistarane og Israel att. David drog ned med tenarane sine; og dei slost med filistarane. Men David trøytha. **16** Jisbo-Benob, ein ætting av Rafa - han hadde eit spjot som vog tri hundrad lodd kopar, og han hadde spent um seg eit nytt sverd - han tenktest drepia David. **17** Men Abisai Serujason hjelpte kongen og gav filistaren banehogg. Då svor Davids menner ein eid til honom, og sagde: «Du må aldri meir draga ut med oss i strid. Elles kann Israels lampa slokna.» **18** So hende det sidan at det stod ein bardage med filistarane ved Gob. Då slo husatiten Sibbekai Saf av Rafa-ætti. **19** Då det endå ein gong stod eit slag mot filistarane ved Gob, gav Elhanan, son åt Ja'are-Orgim frå Betlehem, Goliat frå Gat banehogg, han som hadde eit spjotskaft so stort som ein vevbom. **20** Då det vart eit slag att ved Gat, var der ein storvaksen mann som hadde seks fingrar på kvar hand og seks tær på kvar fot, fire og tjuge til saman. Han var ogso utstokken frå Rafa-ætti. **21** Han svivyrde Israels-mennerne. Jonatan, son åt Simea, bror åt David, gav honom difor banehugg. **22** Desse fire var ætta frå Rafa i Gat. Og dei fall for David og mennerne hans.

22 David kvad dette kvaedet åt Herren då Herren hadde frelst honom frå alle uvenerne sine, og frå Saul: **2** «Herren er mitt berg og mi festning og min frelsar. **3** Gud er mitt berg som eg flyr til! Min skjold og mitt frelseshorn Mi høge borg! mi livd! Frelsaren min som friar meg ifrå vald! **4** Eg kallar på Herren, den høglova: Frå fiendarne mine frelsar han meg. **5** Daudens brot og brand kringsette meg. Straumar av vondskap skræmde meg. **6** Helheims reip var snørde ikking meg. Daudsens snaror fanga meg. (*Sheol h7585*) **7** Men Herren kalla eg på i mi trengsla, eg ropa til min Gud. Han høyrdie frå templet sitt røysti mi, mitt rop rakk fram til øyro hans. **8** Jordi skok seg og skalv, himmelens grunnvollar dirra, Dei skok seg, for harmen hans loga upp: **9** Røyk steig upp frå nasen hans, eld frå munnen hans åt ikring seg, gloande kol loga frå honom. **10** Han lægde himmelen og steig ned, med kolmyrker under føterne sine. **11** Han for fram på kerub og flaug og sveiv på vengerne åt vinden. **12** Myrkret gjorde han til åklæde kring seg, tjeldet hans var myrke vatn, tjukke skyer. **13** Frå glansen fyre andlitet hans brann gloande kol. **14** Herren tora i himmelen, den Høgste let høyra si røyst: **15** Pilerne sine skaut han og spreidde deim, eldingar sende han og fortulla deim. **16** Djupålarne i havet kom upp i dagen, grunnvollarne i jordi vart berrsynte ved Herrens trugsmål, ved andepusten frå hans nase. **17** Han rette ut handi frå høgdi og greip meg, han drog meg upp

or store vatn. **18** Han frelste meg frå min megtige fiende, frå uvenern' mine, dei var meg for sterke. **19** Dei for imot meg på motgangsdagen; men Herren vart studnaden min. **20** Han førde meg ut i vidt rom. Han frelste meg, for han hadde hugnad i meg. **21** Herren gjorde med meg etter rettferdi mi, han lønte meg etter reinleiken i henderne mine. **22** For eg tok vare på Herrens vegar, fall ikkje i vondskap frå min Gud. **23** Nei, alle hans rettar hadde eg for auga, bodordi hans veik eg ikkje ifrå. **24** So var eg ulastande for honom og tok meg i vare for mi synd. **25** Og Herren lønte meg etter mi rettferd, etter reinleiken min for hans augo. **26** Mot den godlyndte syner du deg godlyndt, mot ulastande kjempa ulastande. **27** Mot den reine syner du deg rein, mot den rangsnudde syner du deg rang. **28** For du frelsar arme folk, men augo dine er mot dei ovmodige til å tvinga deim ned. **29** For du er mi lampa, Herre, og Herren gjer myrkret mitt bjart. **30** Ved deg eg renner mot herflokkar, ved min Gud stormar eg murar. **31** Gud, ulastande er hans veg; Herrens ord er skirt, han er ein skjold for alle deim som flyr til honom. **32** For kven er Gud forutan Herren? Kven er eit berg utan vår Gud? **33** Gud, han som gyrdar meg med kraft, og leider den ulastande på hans veg, **34** som gjev meg føter liksom hindarne, og set meg upp på høgderne mine, **35** som lærer henderne mine upp til strid, so armarne spenner koparbogen. **36** Du gav meg frelsa di til skjold, og småminkingi di ho gjorde meg stor. **37** Du gjorde rom for stigi mine, og oklo mine vaggja ikkje. **38** Eg forfylgte fiendarne mine og tynte deim. Eg vende ikkje um fyrr eg fekk gjort ende på deim. **39** Eg gjorde ende på deim og slo deim i knas, so dei vann ikkje reisa seg. Dei fall under føterne mine. **40** Du gyrdar meg med kraft til striden. Du bøygde motmennern' mine under meg. **41** Fiendarne mine let du snu ryggen til meg, deim som hatar meg, rudde eg ut. **42** Dei såg seg um - men ingen frelste - til Herren, men han svara deim ikkje. **43** Eg smuldra deim som dust på jordi; som søyla på gator krasa eg deim; eg trakka deim ned. **44** Du frelste meg ut or mitt folks ufred, til hovud for heidningar vara du meg; folk som eg ikkje kjende, tente meg. **45** Ukjende folk smeikte for meg, ved gjetordet um meg lydde dei meg. **46** Ja, framandfolk visna av, gjekk skjelvande ut or borgerne sine. **47** Herren liver! lova vere han, mitt berg! Ja, upphøgd vere Gud, mitt frelse-berg, **48** Gud som gjev meg hemn, legg folkeslag under meg **49** og fører meg ut frå fiendarne mine! Ja - du som lyfter meg høgt yver motmennern' mine og bergar meg undan frå valdsmanns hand! **50** Difor, Herre, vil eg prisa deg millom heidningarn', og lovsyngja ditt namn. **51** For han gjer kongen sin sigersæl, gjer miskunn mot honom han salva, mot David og ætta hans til æveleg tid.»

23 Dette er Davids siste ord: «So lyder ordi frå David, Isaisonen, so lyder ordi frå mannen som vart upphøgd, han som Jakobs Gud hev salva, Israels ljuvlege songmeister: 2 Herrens Ande hev tala i meg, ordi hans er på tunga mi. 3 Israels Gud hev tala so, Israels berg hev sagt til meg: Den som råder og gjør rett millom menn, den som rikjer i otte for Gud; 4 han likjest på dagsprett når soli renn, ein morgen forutan skyer, når graset grønkast i sol etter regn. 5 Er det kje so med mitt hus hjå Gud? Han gjorde ævelegt samband med meg, feste og trygde meg heilt og fullt. Ja, alt som vert meg til frelsa og gleda, det let han visseleg veksa åt meg. 6 Men uvyrdror likjest alle på utkasta tornar, ein vil ikkje taka i deim med hender. 7 Lyt ein røra deim væpnar ein seg med jarn og med spjotskaft; so set ein eld på deim og brenner deim på flekken.» 8 Dette er namni på dei djervaste stridsmennerne åt David: Josef-Basseebet, tahkmoniten, den fremste av kjemporne, han som svinga spjotet yver åtte hundrad falne på ein gong. 9 Næst honom kom Eleazar, son åt Dodi, son åt ein ahohit. Han var ein av dei tri stridsmennerne som var med David, då filistarane samla seg til strid og svivyrde deim då Israels-mennerne drog seg attende. 10 Men han heldt stand og hogg laust på filistarane, til dess handi hans trøytna, so ho trena i hop kring sverdet. Og Herren gav ein stor siger den dagen. Etterpå hadde folket berre å snu um og fylgja med honom og plundra. 11 Næst honom kom Samma, son åt Age, ein hararit. Ein gong stemnde filistarane i hop og vart til ein heil flokk. Der var ein åkerteig full av linsor. Folket rømde for filistarane. 12 Då tok han post midt på åkerteigen og verna honom, og slo filistarane. Herren gav ein stor siger. 13 Ein gong drog tri av dei tretti fremste kararne ned, og kom i skurdonni til David i Adullams-helleren, medan ein filistarflokk låg i læger i Refa'imsdalens. 14 David var då i fjellborgi, samstundes med at ein filistarpost låg i Betlehem. 15 David fekk slik hug og sagde: «Gjev einkvan vilde gjeva meg vatn å drikka frå brunnen ved byporten i Betlehem!» 16 Då braut dei tri stridsmennerne seg gjennom filistarlagret, auste vatn or brunnen ved byporten i Betlehem og bar det til David. Men han vilde ikkje drikka det, men helte det ut for Herren. 17 For han sagde: «Aldri i verdi, Herre, vil eg gjera dette! Skulde eg drikka blodet av dei mennerne som gjekk av stad og våga livet sitt?» Og han vilde ikkje drikka det. - Sovore hadde dei tri stridsmennerne gjort. 18 Abisai, bror åt Joab Serujason, var den fremste av tri andre. Ein gong svinga han spjotet sitt yver tri hundred falne. Han hadde eit stort namn millom dei tri; 19 han var visseleg meir vyrdr enn nokon annan i dette trimannslaget; og han var

hovding yver dei hine. Men upp til dei tri fyrste nådde han ikkje. 20 Benaja Jojadason var son til ein djerv og dådrik mann frå Kabse'el. Han slo dei two Ariel i Moab. Det var han som steig ned ein snøversdag og drap løva i brunnen. 21 Han drap og den egyptaren som var so sjåleg. Endå egyptaren hadde spjot i hand, gjekk han på honom berre med ein stav. Han reiv spjotet ut or handi på egyptaren og drap honom med hans eige spjot. 22 Sovore hadde Benaja Jojadason gjort. Han hadde eit stort namn millom dei tri stridsmennerne. 23 Han var meir vyrdr enn nokon av dei tretti. Men upp til dei tri nådde han ikkje. David sette honom inn i livvakti si. 24 Til dei tretti høyrdre: Asael, bror åt Joab, Elhanan Dodoson frå Betlehem, 25 Samma frå Harod, Elika frå Harod, 26 Heles, paltiten, Ira Ikkesson frå Tekoa, 27 Abiezer frå Anatot, husatiten Mebunnai, 28 ahotiten Salmon, netofatiten Maharai, 29 netofatiten Heleb Ba'anason, Ittai Ribaison frå Gibeia i Benjamins-ætti, 30 Benaja, ein piratonit, Hiddai frå Ga'asdalarne, 31 arbatiten Abi-Albon, barhumiten Azmavet, 32 sa'alboniten Eljahba, Bene-Jasen, Jonatan, 33 harariten Samma, arariten Ahiam Sararsson, 34 Elifelet, son åt Ahasbai, son åt ma'akatiten, Eliam Ahitofelsson frå Gilo, 35 Hesro frå Karmel, arbiten Pa'arai, 36 Jigal Natansson frå Soba, gaditen Bani, 37 ammoniten Selek, be'erotiten Naharai, våpnsveinen åt Joab Serujason, 38 jitriten Ir, jitriten Gareb, 39 hetiten Uria. I alt var dei sju og tretti.

24 Herrens harm loga upp mot Israel att, so eggja David mot deim og sagde: «Gakk av stad og tel Israel og Juda!» 2 Då baud kongen Joab, herhovdingen som var hjå honom: «Far gjenom alle ættarne i Israel frå Dan alt til Be'erseba og mynstra folket, so eg kann få vita folketalet! 3 Joab svara kongen: «Gjev Herren, din Gud, må gjera dette folket hundrad gonger so talrikt som det er! Og gjev du, herre konge, må få sjå det med eigne augo! Men kvifor hev du, herre konge, fenge hug påsovore?» 4 Like ved stod kongsboden fast. Joab og dei hine herhovdingarne laut lyda. Joab og dei hine herhovdingarne drog då ut i kongens ærend og mynstra Israels-folket. 5 Dei gjekk yver Jordan og slo lægra seg ved Aroer på høgre sida av byen, i Gadsalen burtimot Jazer. 6 Derifrå kom dei til Gilead og Tatim-Hodslandet. So kom dei til Dan-Ja'an, og so rundt ikring til Sidon. 7 Deretter kom dei til festningi i Tyrus og alle hevitbaryarne og kananitarbyarne. Til slutt drog dei til Be'erseba i Juda-sudlandet. 8 Då dei hadde fare soleis gjennom heile landet, kom dei heim til Jerusalem. Ferdi hadde teke ni månader og tjuge dagar. 9 Joab gav upp åt kongen heile talet som folketeljingi synte: Israel åtte hundrad tusund

fullgode våpnføre stridsmenner, og Juda-folki fem hundrad tusund. **10** Men David fekk samvitsagg etter han hadde talt folket. Og David sagde til Herren: «Eg hev synda grovt med det eg hev gjort. Men tilgjev no, Herre, illgjerdi åt tenaren din! for det var mykje uvisleg gjort av meg.» **11** Då David reis upp um morgenon, var Herrens ord kome til profeten Gad, sjåaren åt David. Han hadde sagt: **12** Gakk og seg med David: «So segjer Herren: Tri ting legg eg fram for deg; vel ein av deim som du vil eg skal gjera med deg!» **13** Gad gjekk inn til David og forkynte honom dette. Han spurde honom: «Vil du at det skal koma sju store uår i landet ditt? Eller vil du i tri månader ljota røma for uvenerne dine med dei forfylgjer deg? Eller at eg skal søkja landet ditt med drepsott i tri dagar? Tenk no yver det, og sjå til kva svar eg skal gjeva honom som hev sendt meg!» **14** David svara Gad: «Eg er i stor vande. Men lat oss då falla i Herrens hand! for hans miskunn er stor. I menneskjehand vil eg ikkje falla.» **15** So sökte Herren Israel med drepsott frå morgenon til den fastsette tidi. Sju og sytti tusund mann døydde av folket frå Dan til Be'erseba. **16** Men då engelen rette ut handi yver Jerusalem og vilde tyna det, so angra Herren det vonde. Og han sagde til engelen som tynte folket: «Det er nok! Drag no handi di attende!» Og Herrens engel var då ved treskjarvollen åt jebusiten Aravna. **17** Men då David fekk sjå engelen som herja millom folket, tala han so til Herren: «Det er då eg som hev synda, det er eg som hev fare gale! men desse sauerne - kva hev dei gjort? Gjev handi di må venda seg mot meg og farhuset mitt!» **18** Og Gad kom til David same dagen og sagde til honom: «Gakk av stad og reis eit altar åt Herren på treskjarvollen åt jebusiten Aravna!» **19** David gjekk av stad etter Gads ord, so som Herren hadde bode honom. **20** Då Aravna skoda ut og fekk sjå kongen og kongstenarane koma til honom, gjekk han ut og fall å gruve til jordi framfor kongen. **21** Aravna spurde: «Kvífor kjem du, herre konge, til tenaren din?» David svara: «Eg vil kjøpa treskjarvollen av deg og byggja der eit altar åt Herren, so sotti må stana som hev herja folket.» **22** Då sagde Aravna med David: «Tak du og ofra kva du tykkjer høvlegast, herre konge! Her er fe til brennoffer. Her er treskjarvogni og øket på feet til ved. **23** Alt saman, konge, gjev Aravna kongen.» Og Aravna lagde til: «Gjev Herren, din Gud, må hava hugnad i deg!» **24** Kongen svara Aravna: «Nei, eg vil kjøpa det av deg for full pris. Eg vil ikkje ofra åt Herren, min Gud, brennoffer som ingen ting kostar.» So kjøpte David treskjarvollen og feet for femti sylvdalar. **25** David bygde der eit altar åt Herren, og ofra brennoffer og

takkoffer. Då bønhøyrdie Herren landet. Og då stana sotti som hadde herja Israel.

1 Kongebok

1 Kong David var no gamall og ut i åri komen, og han kunde ikkje halda varmen i seg, endå dei bredde klæde yver honom. **2** Då sagde tenarane hans til honom: «Ein trøng finna ei ung kvinne åt min herre kongen, ei ung møy som kunde vera hjå kongen og vyrdsla honom. Fekk ho liggja i fanget ditt, vart min herre kongen varm.» **3** So leita dei då i heile Israelslandet etter ei fager gjenta, og dei fann Abisag frå Sunem og for til kongen med henne. **4** Det var ei ovende væn gjenta; ho stelte for kongen og tente honom. Men elles hadde ikkje kongen umgjenge med henne. **5** Men Adonia, som var son åt Haggit, gjorde seg sjølv høg og sagde: «Eg vil vera konge.» Han fekk seg vogner og hestfolk og femti mann som skulde springa fyre honom. **6** Far hans hadde aldri såra honom noko sinn og sagt: «Kvi fer du soleis åt?» Han var attåt ført ein ovvæn kar, og mor hans hadde ført honom næst etter Absalom. **7** Han gjekk på råd med Joab Serujason og med presten Abjatar, og dei slo lag med Adonia og hjelpte honom. **8** Presten Sadok og Benaja Jojadason og profeten Natan, Sime'i og Re'i og stridskjemporne åt David heldt derimot ikkje med Adonia. **9** Adonia slagta småfe og uksar og gjødkalvar ved Ormsteinen, som ligg attmed Rogel-kjelda; og han bad til seg dit alle brørne sine, kongssønerne, og alle dei Judamenner som var i tenesta hjå kongen. **10** Men profeten Natan og Benaja og stridskjemporne og Salomo, bror sin, bad han ikkje. **11** Då tala Natan til Batseba, mor åt Salomo, soleis: «Du hev vel hørt at Adonia, son åt Haggit, er vorten konge utan at vår herre David veit noko det um det? **12** No vil eg gjeva deg ei råd, so du kann berga livet for deg sjølv og for Salomo, son din! **13** Gakk inn til kong David og seg til honom: «Herre konge, hev du ikkje lova tenestkvinnen di med eid at Salomo, son min, skal verta konge etter deg og sitja i din kongsstol? Kvifor hev då Adonia vorte konge?» **14** Og medan du stend der og talar med kongen, skal eg koma inn og sanna det du segjer.» **15** Batseba gjekk då inn i sengromet til kongen. Kongen var mykje gamall no, og Abisag frå Sunem tente honom. **16** Batseba bøygde seg og kasta seg ned for kongen. Då spurde kongen: «Kva er det du vil?» **17** Ho svara honom: «Herre, ved Herren, din Gud, hev du lova tenestkvinnen di med eid, at Salomo, son min, skal vera konge etter deg; han skal sitja i kongsstolen din. **18** Men sjå no er Adonia vorten konge, utan at du, herre konge, veit um det. **19** Han hev slagta uksar og gjødkalvar og småfe i mengd og bede til seg alle kongssønerne og presten Abjatar og herføraren Joab; men Salomo, tenaren din, hev han ikkje

bede. **20** Heile Israel vender no augo til deg, herre konge, og ventar at du skal kunnjera kven som skal sitja i kongsstolen etter dine dagar, herre konge. **21** Utan kann det henda, at når min herre kongen hev lagt seg til kvile hjå federne sine, so vert eg og Salomo, son min, rekna for brotsmenn.» **22** Medan ho endå stod der og tala med kongen, kom profeten Natan. **23** Og dei vitra kongen um det og sagde: «Profeten Natan er her.» Han steig fram for kongen og kasta seg å gruve på jordi for honom. **24** So sagde Natan: «Herre konge, er det so du hev sagt at Adonia skal verta konge etter deg, at han skal sitja i kongsstolen din? **25** Ja, for i dag hev han fare ned og slagta uksar og gjødkalvar og sauher i mengd og hev bede til seg alle kongssønerne og herførarane og presten Abjatar, og no et dei og drikk dei i lag med honom og ropar: «Live kong Adonia!» **26** Men meg, tenaren din, og presten Sadok og Benaja Jojadason og din tenar Salomo hev han ikkje bede. **27** Kann dette vera gjort etter din vilje, herre konge, utan at du hev late tenarane dine vita kven som skal sitja i kongsstolen din etter deg, herre konge?» **28** Då svara kong David og sagde: «Ropa Batseba hit til meg!» Ho steig hitåt, og då ho stod der framfor kongen, **29** svor kongen og sagde: «So sant Herren liver, han som hev løyst meg or all trengsla: **30** liksom eg fyrre hev svore deg til ved Herren, Israels Gud, og sagt at Salomo, son din, skal verta konge etter meg og sitja i kongsstolen i min stad, so gjer eg det og i dag.» **31** Då bøygde Batseba seg med andlitet mot jordi og kasta seg ned for kongen og sagde: «Gjev herren min, kong David, må liva i all æval!» **32** Og kong David sagde: «Ropa inn til meg presten Sadok og profeten Natan og Benaja Jojadason!» Då dei kom fram for kongen, **33** sagde kongen til deim: «Tak tenarane åt herren dykkar med dykk og set Salomo, son min, på mitt eige muldyr og far med honom ned til Gihon. **34** Der skal Sadok, presten, og Natan, profeten, salva honom til konge yver Israel, og de skal blåsa i lur og ropa: «Live kong Salomo!» **35** So skal de fylgia honom upp att, og han skal koma og setja seg i kongsstolen min; og han skal vera konge i min stad. For det er honom eg hev sett til hovding yver Israel og Juda.» **36** Då svara Benaja Jojadason kongen og sagde: «Amen! Må Herren, din Gud, herre konge, segja det same! **37** Herren vere Salomo som Herren hev vore med deg, herre konge, og gjere hans kongsstol endå veldugare enn kongsstolen til min herre, kong David!» **38** So gjekk då presten Sadok og profeten Natan og Benaja Jojadason saman med livvakti av og sette Salomo på muldyret åt kong David og for med honom ned til Gihon. **39** Og presten Sadok tok oljehornet or tjeldet og salva Salomo; so blæs dei i lur, og heile lyden ropa: «Live

kong Salomo!» **40** Sidan fylgde heile folkemengdi honom upp att med slik fløyteblåster og stor fagnad at jordi kunde ha rivna av ropi deira. **41** Men Adonia og alle gjesterne som var hjå honom, høyrdette nettupp då dei var ferdige med måltidi; og då Joab høyrdelurblåsteren, sagde han: «Kva er dette for glam og ståk i byen?» **42** I same stundi kom Jonatan, son åt presten Abjatar, og Adonia sagde: «Kom hit! du er ein fagnamann, som visst hev eit gledebod å bera.» **43** Men Jonatan svara honom: «Å nei då; herren vår, kong David, hev gjort Salomo til konge. **44** Kongen sende presten Sadok og profeten Natan og Benaja Jojadason og livvakti i veg med honom, dei hev sett honom på muldyret åt kongen. **45** So hev presten Sadok og profeten Natan salva honom til konge i Gihon, og med fagnad hev dei fare upp att derifrå, og heile byen er komne på føterne. Det er det ståket de hev hørt. **46** Salomo hev no alt og sett seg i kongsstolen. **47** Og kongsmennene er komne og hev ynskt vår herre kong David til lukka og sagt: «Gjev no din Gud vil lata namnet åt Salomo verta endå gjævare enn ditt eige, og kongsstolen hans endå veldugare enn din kongsstol!» Og kongen heldt bøn på lega si. **48** Kongen hev og sagt: «Lova vere Herren, Israels Gud, som i dag hev sett ein ettermann i kongsstolen min, so eg kann sjå det med eigne augo!» **49** Då vart alle gjesterne hjå Adonia forstøkte, reis upp og tok ut kvar sin veg. **50** Men Adonia ræddast Salomo, so han reis upp og gjekk av og greip um altarhorni. **51** Og dei vitra Salomo um det og sagde: «Sjå, Adonia ræddast kong Salomo; difor hev han gripe um altarhorni og segjer: «Kong Salomo skal lova meg med eid i dag at han ikkje drep tenaren sin med sverd.»» **52** Då sagde Salomo: «Vil han bera seg åt som ein fagnamann, so skal ikkje eit hår av hovudet hans falla til jordi; men syner det seg at han fer med noko vondt, so skal han døy.» **53** So sende kong Salomo folk av stad, og dei førde honom ned ifrå altaret; han kom då og kasta seg ned for kong Salomo, og Salomo sagde til honom: «Gakk heim!»

2 Då det leid til at David skulde døy, gav han Salomo, son sin, fyresegner og sagde: **2** «Eg gjeng no den vegen som all verdi må fara. Ver so du sterkt, og vert ein mann! **3** Tak vare på alt det som Herren, din Gud, vil du skal taka vare på, so du ferdast på hans vegar og rettar deg etter hans lover og bod og rettar og fyresegner, soleis som det er skrive i Mose lov, so du må fara vist åt i alt det du tek deg fyre, og kvar du vender deg - **4** so Herren kann halda den lovnad han gav meg og sagde: «Aldri skal du vanta ein ettermann på Israels kongsstol,» sagde han, «er so sønerne dine agtar på vegen sin, so dei ferdast for mi åsyn i truskap av alt sitt

hjarta og heile si sjæl.» **5** Du og veit sjølv kva Joab, son åt Seruja, hev gjort imot meg, korleis han bar seg åt mot dei two herførarane i Israel, Abner Nersson og Amasa Jetersson, at han tok livet av deim og rende ut blod i fredstid plent som det hadde vore krig, og bloda ut beltet um livet sitt og skorne på føterne sine. **6** Stell deg no difor som du hev visdom til, og lat ikkje dei grå håri hans fara i fred ned i helheimen. (Sheol h7585) **7** Men sønerne åt Barzillai frå Gilead skal du gjera vel imot; dei skal vera millom deim som et ved bordet ditt; for soleis møtte dei meg den gongen eg laut røma for Absalom, bror din. **8** So hev du hjå deg benjaminiten Sime'i, son åt Gera, frå Bahurim; han lyste ei rysjeleg våbøn yver meg den dagen eg gjekk til Mahanajim; men han kom meg sidan i møte nedmed Jordan, og då svor eg honom til ved Herren at eg ikkje skulde drepa honom med sverd. **9** Men no må du ikkje lata honom vera ustraffa, for du er ein vis mann, og veit korleis du skal fara åt med honom, so du let dei grå håri hans fara blodut ned i helheimen.» (Sheol h7585)

10 So Lagde David seg til kvile hjå federne sine; han vart gravlagd i Davidsbyen. **11** I fyrti år hadde David vore konge yver Israel. I Hebron styrde han i sju år, og i Jerusalem styrde han i tri og tretti år. **12** Og Salomo sette i kongsstolen åt David, far sin, og kongedømet hans vart ovleg sterkt. **13** Men Adonia, son åt Haggit, gjekk inn til Batseba, mor åt Salomo. Ho spurde då: «Kjem du med fred?» Han svara: «Ja, med fred!» **14** So sagde han: «Eg hev ein ting å tala med deg um.» «Ja, tala ut!» svara ho. **15** Då sagde han: «Du veit sjølv at kongedømet høyrdet meg til, og at heile Israel vona på meg til konge. Men kongedømet gjekk ifrå meg og til bror min; det vart hans, for di Herren laga det so. **16** No hev eg ei einaste bøn til deg - vis meg ikkje burt.» Ho sagde til honom: «Tala ut!» **17** Då sagde han: «Seg du til kong Salomo - for deg viser han ikkje burt - at han skal gjeva meg Abisag frå Sunem til kona!» **18** Batseba svara: «Godt, eg skal tala til kongen um deg.» **19** So gjekk Batseba inn til kong Salomo og vilde tala med honom um Adonia. Kongen reis upp, gjekk til møtes med henne og bøygde seg for henne, og han sette seg etter i kongsstolen sin. Dei laga til eit sæte for kongsmori, og ho sette seg attmed honom på høgre sida. **20** So sagde ho: «Eg hev ei einaste liti bøn til deg; seg ikkje nei!» Og kongen sagde til henne: «Kom fram med bøni di, mor! Eg skal ikkje visa deg burt.» **21** Då sagde ho: «Lat Adonia, bror din, få Abisag frå Sunem til kona!» **22** Men kong Salomo svara og sagde til mor: «Kvi bed du nettupp um Abisag frå Sunem åt Adonia? Bed heller um kongedømet åt honom - for han er då eldste bror min - ja, både åt honom og åt presten Abjatar og åt Joab Serujason.»

23 Og kong Salomo svor ved Herren og sagde: «Herren late meg bøta både no og sidan, um ikkje Adonia skal få bøta med livet sitt, for di han hev tala dette! 24 So sant Herren liver, han som hev gjeve meg ein stød sess i kongsstolen åt David, far min, og som etter lovnaden sin hev reist meg eit kongehus, so skal Adonia døy i denne dag!» 25 Og kong Salomo sende i veg Benaja Jojadason. Han slo honom ned, og han døydde. 26 Til presten Abjatar sagde kongen: «Gakk til Anatot, til garden din! for du er ein daudedømd mann! men nettupp i dag vil eg ikkje taka livet ditt, etter di du hev bore Herrens, Herrens kista framfyre David, far min, og etter di du hev lide med i alt som far min laut lida.» 27 So jaga Salomo Abjatar burt og let honom ikkje lenger vera Herrens prest, so det skulde sannast det som Herren hadde sagt um ætti åt Eli i Silo. 28 Då Joab, som hadde halde lag med Adonia, endå han ikkje hadde gjenge saman med Absalom, frette dette, rømde han inn i Herrens tjeld og fata um altarhorni. 29 Men då kong Salomo fekk vita at Joab hadde rømt til Herrens tjeld, og at han stod innmed altaret, sende Salomo Benaja Jojadason i veg og sagde: «Gakk av stad og så honom ned!» 30 Då no Benaja kom til Herrens tjeld, sagde han til honom: «So segjer kongen: «Gakk ut!»» Men han svara: «Nei, her vil eg døy.» Og Benaja melde svaret til kongen og sagde: «So hev Joab sagt, og so hev han svara meg.» 31 Kongen sagde til honom: «Gjer som han hev sagt, så honom ned og få honom i jordi, og fria soleis meg og farshuset mitt frå det skuldlause blodet som Joab hev rent ut! 32 Og Herren skal lata blodet hans koma att yver hans eige hovud, av di han hogg ned two menner som var rettferdigare og betre enn han sjølv, og drap deim med sverd utan at David, far min, visste det; det var Abner Nersson, Israels herførar, og Amasa Jetersson, Judas herførar. 33 Ja, blodet deira skal koma att yver hovudet åt Joab og avkjømet hans i all æva. Men David og hans avkjøme og huset og kongsstolen hans skal Herren gjeva fred i all æva.» 34 Benaja Jojadason gjekk so upp og slo honom ned og tok livet av honom, og han vart jorda attmed huset sitt i øydemarki. 35 Og kongen sette Benaja Jojadason i hans stad yver heren, og sette presten Sadok i romet etter Abjatar. 36 Sidan sende kongen bod og kalla til seg Sime'i, og sagde til honom: «Bygg deg eit hus i Jerusalem, og gjev deg til der! Du skal ikkje ganga ut derifrå til nokon annan stad. 37 For det skal du vita, at den dagen du gjeng yver Kidronsbekken, skal du døy. Då skal blodet ditt koma yver hovudet ditt.» 38 Og Sime'i sagde til honom: «Godt; som min herre kongen hev sagt, soleis skal tenaren din gjera.» Og Sime'i budde no i Jerusalem ei tid frametter. 39 So hende det, då tri år var farne, at two av trælarne hjå

Sime'i rømde til Akis Ma'akason, kongen i Gat. Og då Sime'i frette at trælarne hans var i Gat, 40 sala han asnet sitt og for til Gat, til Akis, og vilde leita etter deim; Sime'i tok i veg og fekk trælarne sine med seg heim frå Gat. 41 Då no Salomo fekk tiend um at Sime'i var faren ut or Jerusalem og til Gat og var komen att, 42 sende kongen bod og kalla til seg Sime'i, og sagde til honom: «Hev eg ikkje teke ein eid av deg ved Herren og åtvara deg og sagt: «Det skal du vita, at den dagen du gjeng ut og fer nokon stad av, skal du døy?» Og du sagde: «Det er godt; eg hev hørt det.» 43 Kvi hev du då ikkje agta på eiden din ved Herren, og den fyresegn eg gav deg?» 44 Og kongen heldt fram og sagde til Sime'i: «Du veit sjølv alt det vonde du hev gjort David, far min; hjarta ditt kjenner det. Herren skal no lata vondskapen din koma att yver ditt eige hovud. 45 Men kong Salomo skal verda velsigna, og Davids kongsstol standa fast for Herrens åsyn i all æva.» 46 Etter bod frå kongen gjekk so Benaja Jojadason ut og hogg honom ned, og han døydde. Og Salomo heldt kongedømet med endå fastare hand.

3 Og Salomo kom i giftarskyldskap med Farao, kongen i Egyptarland, med di han gifte seg med dotter åt Farao, og han flutte inn i Davidsbyen med henne til dess han var ferdig med byggjarbeidet på kongsgarden, på Herrens tempel og murarne rundt um Jerusalem. 2 Men folket ofra på haugarne; for det var ikkje bygt noko hus for Herrens namn fyre den tid. 3 Salomo elskar Herren so han fylgde fyresegnerne åt David, far sin. Men ofra på haugarne og brende røykjelse der, gjorde han. 4 Og kongen for til Gibeon og vilde ofra der. For det var gjævaste offerhaugen. Tusund brennoffer ofra Salomo på altaret der. 5 I Gibeon synter Herren seg for Salomo i ein draum um natti, og Gud sagde: «Bed um kva du vil eg skal gjeva deg!» 6 Salomo svara: «Stor miskunn hev du vist imot tenaren din, David, far min, etter di han ferdast for di åsyn i truskap og rettvisa og med ærleg hug imot deg; og du hev halde ved lag åt honom denne store miskunn og gjeve honom ein son til ettermann i kongsstolen hans - so som det no sjåande er. 7 Ja, Herre, min Gud, no hev du gjort tenaren din til konge etter David, far min, men eg er berre barnet, og veit ikkje korleis eg skal bera meg åt. 8 Og tenaren din liver her millom folket ditt, som du hev valt ut, eit stort folk som ikkje er teljande eller utreknable, so mangment det er. 9 So gjev då tenaren din eit hørysamt hjarta, so han kann vera domar for folket sitt og skilja millom godt og vondt! for kven er elles før til å vera domar for dette mangemente folket ditt?» 10 Det tektest Herren vel at Salomo bad um dette. 11 Og Gud sagde til honom: «Etter di hev bede um dette og ikkje bede um langt

liv eller rikdom og ikkje bede um livet av fiendarne, men hev bede um vit til å agta på det som rett er. **12** So vil eg gjera som du ynskjer: eg gjeva deg so vist og vitugt eit hjarta at det hev ikkje vore din like, og skal ikkje heller verta sidan. **13** Eg vil gjeva deg det du ikkje hev bede um: rikdom og heider, so at ingen av kongerne skal vera din like i all di tid. **14** Og vil du fara på mine vegar, so du held loverne og bodi mine, liksom David, far din, gjorde, so skal eg lata livedagarne dine verta mange.» **15** Då vakna Salomo - det var ein draum. Og då han kom til Jerusalem, steig han fram for Herrens sambandskista, ofra brennoffer og bar fram takkoffer, og gjorde eit gjestebod for alle tenarane sine. **16** Då kom det two skjøkjer til kongen, og steig fram for honom. **17** Og den eine kvinna sagde: «Høyr meg, herre! Eg og denne kvinna bur i same huset. Og eg fekk eit barn der i huset hjå henne. **18** Tridje dagen etter at eg hadde fenge barnet, fekk denne kvinna og eit barn; og me var saman; der var ingen framand hjå oss i huset; me two eine. **19** Men ei natt døydde guten åt denne kvinna, av di ho hadde lagt seg på honom. **20** Då reis ho upp midt på natti og tok min gut ifrå sida mi, medan tenestekvinna disov, og lagde honom i sitt fang, og sin eigen daude gut lagde ho i mitt fang. **21** Då eg so reis upp um morgonen og skulde gjeva guten min suga, då var han daud; men då eg skoda vel på honom um morgonen, vart eg vis med at det var ikkje den gut eg hadde født.» **22** Den andre kvinna sagde: «Det er ikkje so. Min gut er den som liver. Det er din gut som er daud.» Men den fyrste svara: «Nei, den daude er din gut, den livande er min.» Soleis trætta dei framfor kongen. **23** Då sagde kongen: «Den eine segjer: «Denne som liver, er min gut, og den daude er din.» Og den andre segjer: «Det er ikkje so; din gut er det som er daud, og min gut er den som liver.» **24** Gakk etter eit sverd åt megl!» sagde kongen. Og då dei hadde bore sverdet inn til kongen, **25** sagde han: «Hogg det livande barnet i two luter, og gjev denne eine helvti til den eine og den andre helvti til den andre!» **26** Men då sagde ho til kongen, den kvinna som var mor åt det livande barnet - for hjarta hennar brann for guten -: «Høyr meg, herre, » sagde ho, «lat henne få det barnet som liver, og drep det ikkje!» Men hi sagde: «Lat det vera korkje mitt eller ditt; hogg det i tvo!» **27** Då svara kongen og sagde: «Gjev henne der det livande barnet; drep det ikkje! Ho er mori.» **28** Og då denne domen som kongen hadde sagt, spurdest i heile Israel, fekk dei age for kongen; for dei såg at Guds visdom var i honom, so han kunde døma rett.

4 Kong Salomo var no konge yver heile Israel. **2** Og dei fremste menner han hadde var dette: Azarja Sadoksson

var prest; **3** Elihoref og Ahia, søner åt Sisa, var riksskrivarar; Josafat Ahiludsson var kanslar; **4** Benaja Jojadason var set yver heren, og Sadok og Abjatar var prestar. **5** Azarja Natansson var set yver futarne, Zabud Natansson var prest og ven med kongen; **6** Ahisar var drottsete, og Adoniram Abdason hadde tilsyn med pliktarbeidarane. **7** Og Salomo hadde tolv bygdefutar yver heile Israel. Dei hadde på seg å forsyna kongen og kongsgarden hans; dei forsynte honom kvar sin månad um året. **8** Dette er namni deira: Son åt Hur i fjellbygdi i Efraim; **9** son åt Dekar i Mahas og i Sa'almib, Bet-Semes, Elon-Bet-Hanan; **10** son åt Hesed i Arubbot, som hadde Soko og heile Heferlandet; **11** son åt Ahinadab, som hadde heile høglandet Dor, og som fekk Tafat, dotter åt Salomo, til kona; **12** Ba'ana Ahiludsson i Ta'anak og Megiddo og i heile den luten av Bet-Sean som ligg attmed Sartan nedanfor Jizre'el, frå Bet-Sean til Ahel-Mehola og burtum Jokmeam; **13** son åt Geber i Ramot i Gilead; han hadde Gileads-byarne åt Ja'ir Manasseson; han hadde Argoblandet, som ligg i Basan, seksti store byar med murar og koparslåer; **14** Ahinadab Iddoson hadde Mahanajim; **15** Ahima'as i Naftali; han og hadde teke ei dotter åt Salomo, Basmat, til kona; **16** Ba'ana Husaison i Asser og Alot; **17** Josafat Paruhahsson i Issakar; **18** Sime'i Elason i Benjamin; **19** Geber Urison i Gileadlandet, det landet som amoritarkongen Sihon og kong Og i Basan hadde havt; og han var den einaste futen i den landsluten. **20** Juda og Israel var då so mangmente som sanden ved havet; og dei åt og drakk og var glade. **21** Og Salomo rådde yver alle kongeriki frå Storelvi til Filistarlandet og heilt ned til landskilet imot Egyptarland. Dei sende gåvor til Salomo, og lydde honom so lenge han livde. **22** Og dei matvaror Salomo trøng for kvar dag, var nitti tunnor fint mjøl og eit hundrad og åtteti tunnor vanlegt mjøl, **23** ti gjødde uksar, tjuge utgangsuksar, hundrad sauer, umfram hjortar, gasellar, antilopar og gjødde fuglar. **24** For han rådde yver heile landet på andre sida av Storelvi, frå Tifsah og heilt til Gaza, han stod yver alle kongarne på andre sida Storelvi, og han hadde fred rundt ikring, **25** so Juda og Israel sat trygt, kvar mann under sit vintrø og under sitt fiketre, ifrå Dan radt til Be'erseba, so lenge Salomo livde. **26** Og Salomo hadde fyrti tusund par vognhestar og tolv tusund ridehestar. **27** Og bygdefutarne forsynte kong Salomo og alle deim som gjekk til bords hjå kong Salomo kvar sin månad; dei let det ikkje skorta på nokon ting. **28** Bygg og halm til hestarne og tråvarane sende dei, kvar etter sin tur, til den staden der han heldt til. **29** Og Gud gav Salomo visdom og ovstorkunnskap og eit vit som femnde vidt - liksom sanden ved havet, **30** so at visdomen åt Salomo var større enn visdomen

hjå austmennene og egyptarane. 31 Han var visare enn alle andre menneske, visare enn ezreheten Etan, Heman og Kalkol og Darda, søerne åt Mahol; og det gjekk gjetord av honom hjå alle folki vida ikring. 32 Han dikta tri tusund ordtøke, og songarne hans var eit tusund og fem i talet. 33 Han tala um trei, like frå cederen på Libanon til isopen som veks uppetter murveggen; han tala um firfot-dyri og fuglarne, um krypdyri og fiskarne. 34 Frå alle land kom dei og vilde høyra på visdomen åt Salomo, frå alle kongarne på jordi som høyrdje kor vis han var.

5 Og Hiram, kongen i Tyrus, sende tenarane sine til Salomo, då han no hadde frett at han var salva til konge etter David, far sin; for Hiram hadde alltid vore til vens med David. 2 Og Salomo sende bod til Hiram med den helsingi: 3 «Du veit at David, far min, ikkje kunde bygja noko hus for namnet åt Herren, hans Gud, av di han fekk ufred med fiendarne på alle kantar, til dess Herren lagde deim under føterne hans. 4 Men no hev Herren, min Gud, late meg få ro til alle sidor; der er ingen motmann og ingen fåre. 5 Difor hev eg sett meg fyre at eg vil byggja eit hus for namnet åt Herren, min Gud, etter det Herren sagde til David, far min: «Son din, som eg vil setja i kongsstolen i din stad, han skal byggja huset åt namnet mitt.» 6 Gjev no difor påbod um at dei skal fella ceder åt meg på Libanon! Arbeidsfolket mitt skal vera med arbeidsfolket ditt, og eg skal gjeva deg den løn folket ditt skal hava, plent som du vil. For du veit sjølv at det finst ingen millom oss som skynar seg so godt på skogshogster som sidoniarane.» 7 Då Hiram høyrdje denne helsingi fra Salomo, vart han ovleg glad og sagde: «Lova vere Herren i dag, som hev gjeve David ein vis son til hovding yver dette mangemente folket!» 8 Og Hiram sende bod til Salomo med den helsingi: «Eg hev høyrt den buskappen du hev sendt meg; eg skal gjera alt det du ynskjer med umsyn til cedertrei og cypressfrei. 9 Arbeidsfolket mitt skal få deim ned frå Libanon til havet; so skal eg få deim lagde i hop i flotar på havet, og føra deim til den staden som du gjev meg bod um; der skal eg få deim tekne frå kvarandre, og so fær du henta deim. Men so skal du gjera meg til viljes med å forsyna huset mitt med matvaror.» 10 So let Hiram Salomo få alt han vilde hava av cedertre og cypressstre, 11 og Salomo gav Hiram seksti tusund tunnor kveite til hushaldet hans og seksti tunnor olje av sundstøytte oljebær. Dette let Salomo Hiram få kvart år. 12 Og Herren gav Salomo visdom, soleis som han hadde lova honom, og det var fred millom Hiram og Salomo; dei two gjorde eit samband med einannan. 13 Kong Salomo tok so ut pliktarbeidarar i heile Israel; og dei var tretti tusund mann. 14 Han sende deim til Libanon, ti tusund um månaden etter

tur; ein månad var dei på Libanon, two månader heime. Og Adoniram hadde tilsynet med pliktarbeidarane. 15 Salomo hadde sytti tusund berarar og åtteti tusund steinhoggarar i bergi, 16 umfram dei tri tusund tri hundrad arbeidsfutar som styrde arbeidet for Salomo og rådde yver folket som gjorde arbeidet. 17 Etter bod frå kongen braut dei ut store steinar, kostesame steinar til grunnmur under huset, firhogne steinar. 18 Og bygningsmennene til Salomo og Hiram og mennene frå Gebal hogg til og gjorde ferdig trevyrket og steinarne til husbygningi.

6 I det fire hundrad og åttetiande året etter Israels-folket for ut or Egyptarland i månaden siv - det er den andre månaden i det fjorde året etter Salomo hadde vorte konge yver Israel - tok han til å byggja huset for Herren. 2 Huset som kong Salomo bygde for Herren, var seksti alner langt, tjuge alner breidt og tretti alner høgt. 3 Forhalli framanfor det heilage var tjuge alner lang langs etter breidsida på huset og ti alner breid framanfrå huset. 4 Han laga vindauge på huset med fast traleverk fyre. 5 Og rundt umkring huset frammed veggen sette han upp ein tilbygnad, umkring både det heilage og det høgheilage, og reide til kovar der rundt ikring. 6 Den nedste høgdi var fem alner breid, millomhøgdi seks alner breid, og den tridje høgdi var sju alner breid; for han hadde gjort hjellar utantil rundt um på huset, so ikkje bjelkarne skulde ganga inn i husveggjene. 7 Då huset vart reist, vart det bygt av Stein som var tilhoggen i steinbrotet; difor høyrdje ein korkje hamar eller øks eller noko jarnverkty i huset då det vart bygt. 8 Døri til midkoven stod på høgre sida av huset, med ei vindetropp kom ein upp i andre høgdi og frå andre høgdi upp i tridje høgdi. 9 Då han hadde bygt huset fullferdig, tekte han det med bjelkar og cederplankar i rader. 10 Og tilbygnaden frammed heile huset sette han upp i høgder på fem alner; dei var feste til huset med cederbjelkar. 11 Og Herrens ord kom til Salomo soleis: 12 «Dette huset som du byggjer - dersom du gjeng etter mine fyresegner og held loverne mine og agtar på alle bodordi mine og fylgjer deim, so vil eg stadfesta på deg det ordet som eg tala til David, far din, 13 og eg vil bu hjå Israels-borni og ikkje slå handi av Israel, folket mitt.» 14 So bygde då Salomo huset og gjorde det fullferdig. 15 Han klædde husveggjene innvendes med cederbord; frå golvet i huset og like upp til loftslistarne klædde han det med bord innvendes, og golvet i huset klædde han yver med cypressplankar. 16 Tjuge alner fram ifrå baksida i templet sette han ein vegg av cederbord frå golvet og upp til loftslisterne, og dette reidde han til innvendes kor åt seg, det høgheilage. 17 Og huset - det heilage framanfor koret - var fyrti alner langt. 18

Innntil hadde huset cederklædnad med utskorne kolokvintar og blomeband; alt saman der var av cedertre; ingen Stein synte. **19** Inst i huset reidde han til ein kor til å setja Herrens sambandskista i. **20** Og framanfor koren, som var tjuge alner lang og tjuge alner breid og tjuge alner høg, og som han klædde med skirt gull, sette han eit altar og klædde det med cedertre. **21** Og Salomo klædde huset innvendes med skirt gull, og han hengde gullkjedor frametter veggen framfor koren og klædde den og med gull. **22** Heile huset klædde han med gull, til det var gullklædt heilt og halde. Han klædde og med gull heile altaret som hørde til i koren. **23** Two kerubar av oljetre laga han og til i koren; ti alner var deira høgd. **24** Fem alner var den eine kerubvengen fem alner var den andre, ti alner frå vengjesnipp til vengjesnipp. **25** Ti alner var den andre keruben og; både kerubarne hadde same mål og same skap. **26** Den eine keruben var ti alner høg, og det same var den andre. **27** Og han sette kerubarne midt i inste romet i huset, og breidd ut vengerne deira, so den eine keruben nådde burt i veggen med eine vengjen, og den andre keruben nådde veggen på hi sida med eine vengjen; og midt i huset nådde dei two andre vengerne i hop. **28** Og han klædde kerubarne yver med gull. **29** Og alle veggjar i huset rundt ikring prydde han med utskorne bilæte av kerubar og palmor og utsprotne blomar både i inste romet og i det ytre romet. **30** Golvet i huset klædde han yver med gull, både i inste romet og i det ytre. **31** For inngangen til koren sette han vengdører av oljetre. Dørkarmen med stolparne var ein femtepart av veggen. **32** Og dei two dørerne av oljetre prydde han med utskorne bilæte av kerubar og palmor og utsprotne blomar og klædde deim med gull. Han lagde gullet ut yver kerubarne og palmorne. **33** Sameleis sette han dørstolpar av oljetre for inngangen til det heilage, på fjordeparten av veggen, **34** og two vengdører av cypressstre, den eine vengdøri laga av two rørlege bordbreider, og den andre vengdøri laga av two rørlege bordbreider. **35** Og han fekk skore ut kerubar og palmor og utsprotne blomar og lagde på gull, som vart jamna utyver treskurden. **36** Den indre fyregarden gjerde han inn med tri rader hoggen Stein og ei rad cederbjelkar. **37** I det fjorde året, i månaden siv, vart grunnen lagd til Herrens hus, **38** og i det ellevte året, i månaden bul - det er åttande månaden - var huset ferdigt i alle stykke og heilt som det skulde vera. I sju år var det då bygt på det.

7 Men på sitt eige hus bygde Salomo i trettan år fyrr han var ferdig med heile huset sitt. **2** Han bygde Libanonskoghuset, hundrad alner langt og femti alner breidt

og tretti alner høgt, på fire rader av cederstolpar og med cederbjelkar uppå stolparne. **3** Og det var tekt med cedertre uppver loftsromi på stolparne, fem og fyrti i talet, femtan i kvar rad. **4** Der var bjelkelag i tri rader, og sjågluggar sat midt imot kvarandre i tri umgangar. **5** Og alle dørerne og dørstolparne var firkanta av bjelkar; og sjågluggarne sat midt imot kvarandre i tri umgangar. **6** So sette han upp sulehalli, som var fermti alner lang og tretti alner breid; og det var ei sval framfyre henne med stolpar og troppar framum. **7** Og han sette upp høgsæte-halli, der han sat og dømde, domshalli, og den var tilja med cederbord frå eine enden av golvet til den andre. **8** Og huset hans, som han budde i, i det andre tunet, innanfor forhalli, var bygt på same vis. Salomo bygde og eit hus, i likskap med denne forhalli, for Farao-dotteri, som han hadde teke til kona. **9** Alt dette var av kostesame steinar, tilhogne etter mål, skorne med sag på innsida og utsida, alt, like frå grunnen og til taklisterne: og sameleis alt utanfor like til den store fyregardsmuren. **10** Grunnmuren var lagd med kostesame og store steinar, steinar på ti alner og steinar på åtte alner. **11** Og ovanpå der var låg prydelege steinar, hogne til etter mål, og cederbjelkar. **12** Den store fyregardsmuren rundt um var uppsett med tri umfar med tilhogne steinar og eitt umfar med cederbjelkar, på same vis som den indre fyregardsmuren til Herrens hus og forhalli i huset. **13** Og kong Salomo sende bod og henta Hiram frå Tyrus. **14** Han var son å ei enkja av Naftali-aetti, og far hans var ein mann frå Tyrus, ein koparsmed. Han hadde i fullt mål visdom og vit og kunnskap til å gjera alt slag arbeid i kopar. Han kom då til kong Salomo og gjorde alt arbeidet hans. **15** Han laga dei two koparsulorne; attan alner var høgdi på den eine sula og ein snor på tolv alner rakk rundt um den andre sula. **16** So laga han two sulehovud, støypte av kopar, til å setja på toppen av sulorne; fem alner var høgdi på det eine sulehovudet og fem alner høgdi på det andre. **17** På sulehovudi, som stod på toppen av sulorne, var der krot, på lag som garnmoskar, kjedor til hengjeprydnad, sju på kvart sulehovud. **18** Og han fekk til granateple, two rader rundt umkring attmed garnkrotet til å løyna sulehovudi, og soleis gjorde han og med det andre sulehovudet. **19** Sulehovudi på stolparne inni forhalli var på skap som liljar, fire alner. **20** På både sulorne var det sulehovud, ovanum og, tett innmed den tjukkare parten på den andre sida av garnkrotet. Og granatepli var two hundredar, i rader rundt um på det andre sulehovudet. **21** Og han reiste upp sulorne ved forhalli til templet; den sula som han reiste på høgre sida, kalla han Jakin, og den vinstre sula han reiste upp, kalla han Boaz. **22** I øvste enden var sulorne som liljar på

skap. So vart då arbeidet med stolparne fullført. 23 Han laga og eit støypt hav. Det var ti alner frå den eine kanten til den andre kanten, heilt rundt og fem alner høgt, og ei snor på tretti alner gjekk rundt um det. 24 Under trømen på det rundt ikring var der kolokvintar, ti på kvar aln rundt um havet. Kolokvintarne gjekk i two rader, støypte i hop i ei støypling med havet. 25 Det stod på tolv uksar; tri snudde mot nord, tri snudde mot vest, tri snudde mot sud, tri snudde mot aust. Havet låg uppå desse, og alle snudde bakkroppen inn. 26 Tjukkleiken på det var ei handbreidd, og kanten på det var laga som på eit staup, liksom ein liljeblom. Det tok two tusund anker. 27 So arbeide han dei ti fotstykker, av kopar. Fire alner var lengdi på kvart fotstykki, fire alner var breiddi, og tri alner var høgdi på det. 28 Og fotstykker var laga soleis: Dei hadde fyllingar, fyllingar millom hrynelisterne; 29 og på fyllingarne - millom hrynelisterne - var der løvor, uksar og kerubar, og det same på hrynelisterne uppyver; nedunder løvorne og uksarne var der lauvverk som hekk nedetter. 30 Kvart fotstykke hadde fire hjul av kopar og åsar av kopar, og dei fire føterne på det hadde berestykke; berestykki var støypte på under balja; kvart hadde lauvverk på den andre sida. 31 Opningi på henne var inni krunestykket, som lyfte seg upp ei aln; i det var opningi rund og laga til underlag, halvonor aln. På kanten der og var det bilæt-utskjeringar, men sidefyllingarne var firkanta, ikkje runde. 32 Dei fire hjuli sat nedunder fyllingarne, og hjultapparne stod fast i fotstykket; kvart hjul var halvonor aln høgt. 33 Hjuli var gjorde som vognhjul elles; og tapparne, falli, tralerne og navi, alt saman var støypt. 34 Det var fire berestykke på dei fire hyrno på kvart fotstykke; berestykki gjekk i eitt med fotstykke. 35 Og uppå fotstykket var der eit anna stykke, som var ei halv aln høg og heilt rundt, og øvst på fotstykket sat handtaket og fyllingarne i eitt med det. 36 Og på flatsida av handtaki og på fyllingarne skar han ut kerubar, løvor og palmor etter som der var rom til på deim, og lauvverk rundt umkring. 37 Soleis laga han dei ti fotstykker; same støypling, same mål og same skap hadde dei alle. 38 Han arbeidde so ti koparbaljer; kvar balja rømde fyrti ankar og var fire alner vid. Det var ei balja på kvart av dei ti fotstykker. 39 Og han sette fem av fotstykker ved sida av huset til høgre, og fem ved sida huset til vinstre. Havet sette han på høgre sida åt huset, imot sudaust. 40 Hiram arbeidde og oskefati, og like eins skuflerne og skålarne, og soleis gjorde då Hiram ifrå seg alt det arbeid han ytte kong Salomo til Herrens hus; det var: 41 Two sulor og dei two kulerne på sulehovudi på toppen av sulorne, og dei two garnkroti til tekke yver dei two kulerunde sulehovudi, som var på toppen av sulorne, 42 og dei fire

hundrad granatepli til både garnkroti, two rader granateple til kvart garnkrot til tekke yver dei kulerunde sulehovudi på sulorne, 43 og dei ti fotstykker med dei ti baljorne oppå fotstykker, 44 og so havet - berre eitt - med dei tolv uksarne under havet, 45 dessutan oskefati, skuflerne og skålarne. Alle desse ting som Hiram arbeidde åt kong Salomo til Herrens hus, var av blank kopar. 46 I Jordan-kverven var det kongen fekk deim støypte, i den faste jordi millom Sukkot og Sartan. 47 Salomo let alle desse tingi vera uvegne, for di det var slik ei ovmengd. Det vart ikkje utrøynt kor mykje koparen vog. 48 Salomo laga og til alle dei andre ting som skulde vera i Herrens hus: gullaltaret og gullbordet, som skodebrødi skulde ligga på, 49 ljosestakarne, fem på høgre og fem på vinstre sida framfyre koren, av skiraste gull, og blomarne og lamporne og ljosesakserne av gull, 50 og fati, knivarne, skålarne, kannorne og glodpannorne av skiraste gullet, dessutan gullhengslorne til dørerne inst i huset, til det høgheilage romet, og til husdørerne inn til tempelsalen. 51 Då det no var undangjort alt det arbeid kong Salomo hadde med Herrens hus, so førde Salomo inn der heilaggåvorne åt David, far sin: sylvet, gullet og gognerne; han lagde det inn i skattkammeri i Herrens hus.

8 Då stemnde Salomo saman styresmennene i Israel, alle ættarhovdingarne, formennene for ættgreinerne åt Israels-sønerne, til kongen i Jerusalem; dei skulde henta Herrens sambandskista upp frå Davidsbyen, det er Sion. 2 Då samla alle Israels-mennene seg hjå kong Salomo i helgi i månaden etanim, det er sjuande månaden. 3 Då no alle styresmennene i Israel kom, tok prestarne upp kista 4 og bar Herrens kista og møtetjeldet dit upp saman med alle dei heilaggognene som var i tjeldet; det var prestarne og levitarne som bar deim upp. 5 Og kong Salomo stod framfor sambandskista i lag med heile Israels-lyden, som hadde samla seg hjå honom. Og dei ofra småfe og storfe i uteljande og ureknande mengd. 6 Prestarne flutte sambandskista inn i koren, i det høgheilage, inn under vengjerne av kerubane, der ho skulde vera. 7 For kerubarne breidde ut vengjerne yver den staden der kista stod, so at kerubarne tekte yver både kista og stengerne hennar. 8 Stengerne var so lange at ein kunne vel sjå endarne av deim ifrå det heilage framfyre koren, men ikkje lenger ute. Og der vart dei verande til denne dag. 9 Det fanst ikkje anna i kista enn dei two steintavlorne som Moses hadde lagt i henne der ved Horeb den gongen Herren gjorde samband med Israels-borni, då dei drog ut or Egyptarland. 10 Då no prestarne gjekk ut or heilagdomen, fylte skyi Herrens hus, 11 so prestarne for skyi skuld kunde ikkje standa og gjera tenesta, etter di Herrens herlegdom

fylte Herrens hus. **12** Då sagde Salomo: «Herren hev sagt at han vil bu i dimma. **13** No hev eg bygt eit hus til bustad åt deg, ein stad der du kann dvelja æveleg.» **14** So snudde kongen seg og velsigna heile Israels-lyden, medan heile Israels-lyden stod. **15** Han sagde: «Lova vere Herren, Israels Gud! Med handi si hev han halde det som han med munnen sin lova David, far min, då han sagde: **16** «Frå den tidi då eg førde Israel, folket mitt, ut or Egyptarland, hev eg ikkje valt ut nokon by av alle Israels ætter der ein kunde byggja eit hus til bustad for namnet mitt. Men David hev eg valt ut til å råda yver Israel, folket mitt.» **17** Og David, far min, sette seg nok fyre å byggja eit hus for namnet åt Herren, Israels Gud. **18** Men Herren sagde til David, far min: «Når du hev sett deg fyre å byggja eit hus for namnet mitt, so hev du gjort vel i at du hev fenge savorne i tankarne. **19** Men byggja dette huset skal ikkje du; son din, som gjeng ut av dine lender, skal byggja huset for namnet mitt.» **20** Og Herren hev sett i verk ordet sitt; eg er komen upp i romet etter David, far min, og eg hev sett meg i Israels kongsstol, soleis som Herren lova, og eg hev bygt dette huset for namnet åt Herren, Israels Gud. **21** Og der hev eg reidt til eit rom for kista som Herrens samband er i, det som han gjorde med federne våre, den gongen han leidde deim ut or Egyptarland.» **22** So stelte Salomo seg fram for Herrens altar rett imot heile Israels-lyden, rette ut henderne sine imot himmelen **23** og sagde: «Herre, Israels Gud! Ingen gud er deg lik, i himmelen der uppe eller på jordi her nede, du som held uppe sambandet og nåden mot tenarane dine når dei ferdast for di åsyn med heile sitt hjarta, **24** du som hev halde det du lova tenaren din, David, far min, og som hev fullført med handi det du tala med munnen, som det syner seg i dag. **25** So haldt no og, Herre, Israels Gud, det som du lova tenaren din, David, far min, då du sagde: «Aldri skal den tid koma at det ikkje sit ein mann av di ætt på Israels kongsstol for mi åsyn, når berre sønerne dine vaktar sin veg so dei ferdast for mi åsyn soleis som du hev gjort det.» **26** Å, Israels Gud, lat det sannast det ordet som du tala til tenaren din, David, far min! **27** Men kann då Gud i røyndi bu på jordi? Sjå, himlarne, ja himle-himlarne kann ikkje røma deg, kor mykje mindre då dette huset som eg hev bygt. **28** Men vend deg likevel til bøni åt tenaren din og hans påkalling, Herre, min Gud, so du hører på det ropet og den bøni som tenaren din bed for di åsyn i dag, **29** og let augo dine vera opne mot dette huset natt og dag, mot den staden som du hev sagt det um at her skal namnet ditt bu, so du hører på den bøni som tenaren din vender mot denne staden! **30** Ja, hør på den påkalling som tenaren din, og Israel, folket ditt, vender mot denne

staden; hør det på den staden du bur i himmelen! Og når du hører, so må du tilgjeva. **31** Forsyndar einkvar seg mot næsten sin, og dei legg ein eid på honom, so ein let honom sverja, og han so kjem inn og sver framfyre altaret ditt i dette huset, **32** so må du høryra det i himmelen, og setja i verk og døma imillom tenarane dine, med di du segjer den skuldig som saka er og let honom lida for si åferd, men frikjenner den rettferdige og let honom få etter si rettferd. **33** Når Israel, folket ditt, lid usiger mot fienden, for di dei syndar imot deg, men dei so vender um att til deg og vedkjennest ditt namn og bed og tiggars deg um nåde i dette huset, **34** so vil du høryra det i himmelen og tilgjeva Israel, folket ditt, den syndi dei gjorde, og føra deim heim att til det landet du hev gjeve federne deira! **35** Når himmelen let seg att, so det ikkje kjem regn, for di dei syndar imot deg, og dei so snur seg mot denne staden med børn, og dei vedkjennest namnet ditt og vender um ifrå syndi si, av di du audmjuker deim, **36** so må du høryra det i himmelen og tilgjeva tenarane dine og Israel, folket ditt, syndi deira, for du lærer deim den gode vegen dei skal ganga på; og du må gjeva regn yver landet ditt, som du hev gjeve folket ditt til odel og eiga. **37** Når det kjem uår i landet, når det kjem farsott, når det kjem moldaks og rust, eller det kjem engsprettor og åmor, eller fienden trengjer folket i det landet der det hev byarne deira, eller kva for ei plåga eller sjukdom det er - **38** kvar gong det då stig upp ei børn eller ei audmjuk påkalling frå eit menneske i heile folket ditt, Israel, som kjenner sitt hjarte-mein og rettar ut henderne sine mot dette huset, **39** so må du høryra det i himmelen der du bur, og du må tilgjeva og setja i verk og gjeva kvar mann lika for all hans ferd, av di du kjenner hjarta hans - for einast du kjenner hjarta hjå alle folk - **40** so dei må ottast deg all den tid dei liver på den jordi som du hev gjeve federne våre. **41** Jamvel den framande, som ikkje hører til Israel, folket ditt, men kjem frå eit land langt burte, for namnet ditt skuld **42** - for dei og kjem til å få høryra um ditt store namn, um di sterke hand og um din strake arm - når han kjem og vender bønerne sine mot dette huset, **43** so må du høryra i himmelen der du bur, og gjera alt som den framande ropar til deg um, so alle folk på jordi må læra å kjenna namnet ditt og ottast deg, liksom Israel, folket ditt, og skyna at dette huset som eg hev bygt, er oppkalla etter ditt namn. **44** Når folket ditt fer ut i herferd mot fienden sin på den vegen du sender deim, og dei so bed til Herren med andlitet mot denne byen du hev valt ut og det huset som eg hev bygt åt namnet ditt, **45** so må du i himmelen høryra bøni og påkallingi deira og hjelpa deim til retten sin. **46** Når dei syndar imot deg - for det finst ikkje noko menneske som ikkje syndar - og du harmast på

deim og let fienden få magt yver deim, so han fangar deim og fører deim burt til fielandet langt av leid eller nær ved, 47 og dei då tenkjer seg um i det landet der dei er fangar, og vender um og bed deg um nåde i landet åt deim som held deim i band, og segjer: «Me hev synda og gjort ille, me hev vore ugudlege, » 48 og dei vender um til deg med heile sitt hjarta og all si sjæl der i fielandet hjå deim som hev ført deim i trældom, og bed til deg med andlitet imot landet sitt, som du hev gjeve federne deira, imot den byen som du hev valt ut og det huset som eg hev bygt åt namnet ditt, 49 so må du i himmelen, der du bur, høyra bøni og påkallingi deira og hjelpa deim til retten sin, 50 og tilgjeva folket ditt det dei hev synda imot deg og all den misgjerd dei hev gjort i mot deg, og lata deim finna miskunn hjå deim som held deim i band, so dei gjer sælebot på deim; 51 for dei er ditt folk og din arv, som du leidde ut or Egyptarland, midt ut or jarnomnen. 52 Ja, gjev augo dine må vera opne for påkallingi åt tenaren din og folket ditt, Israel, so du høyrer på deim so tidt som dei ropar til deg. 53 For du hev skilt deim ut ifrå alle folk på jordi, so dei skal vera din arv soleis som du hev tala gjenom Moses, tenaren din, då du leidde federne våre ut or Egyptarland, Herre, Herre!» 54 Og då Salomo hadde enda heile denne bøn og audmjuke påkalling til Herren, reis han upp frå Herrens altar, der han hadde lege på kne med henderne utbreidde imot himmelen. 55 Og han steig fram og velsigna heile Israels-lyden med høg røyst og sagde: 56 «Lova vere Herren, som hev gjeve folket sitt, Israel, ro, plent som han hev sagt! Ikkje eitt ord hev vorte um inkje av alt det gode han hev lova ved Moses, tenaren sin. 57 Måtte Herren, vår Gud, vera med oss, som han hev vore med federne våre, og ikkje venda seg frå oss eller støyta oss burt, 58 men bøygja hjarta vårt til seg, so me gjeng på alle hans vegar og held hans bod og fyreskrifter og rettar, som han gav federne våre. 59 Og måtte desse ordi mine, som eg audmjukt hev bede for Herrens åsyn, vera nærverande for Herren, vår Gud, både dag og natt, so han hjelper tenaren sin og Israel, folket sitt, til retten deira etter som det trengst kvar dag, 60 so at alle folk på jordi må skyna at Herren er Gud og ingen annan. 61 Og de må gjeva dykk til Herren, vår Gud, med heile dykker hjarta, so de ferdast i hans fyreskrifter og held hans bod som de gjer i dag.» 62 Og kongen og heile Israel med honom ofra slagoffer for Herrens åsyn. 63 Til det takkofferet som Salomo ytte Herren, tok han two og tjuge tusund stykke storfe og eit hundrad og tjuge tusund stykke småfe. Soleis vigde kongen og heile Israels-lyden Herrens hus. 64 Same dagen helga Salomo den midtre luten av tunet framfyre Herrens hus; for der ofra

han brennoffer, grjonoffer og feittstykke av takkofferet, etter di koparataret, som stod for Herrens åsyn, var for lite til å røma brennofferet og grjonofferet og feittstykki av takkofferet. 65 På den tid høgtida Salomo helgi saman med heile Israel - ein stor møtelyd like frå den staden der vegen gjeng til Hamat og til Egyptarlands-bekken - framfor Herren, vår Gud, i sju dagar og endå i sju dagar, fjortan dagar i alt. 66 Den åttande dagen let han folket fara, og dei bad velliva med kongen og tok heim kvar til seg, glade og velnøgde for alt det gode som Herren hadde gjort imot David, tenaren sin, og mot Israel, folket sitt.

9 Då Salomo no hadde gjort ifrå seg byggjarbeidet med

Herrens hus og kongshuset og alt det andre som han hadde hug og lyst til å få gjort, 2 synte Herren seg for Salomo andre gongen, liksom han hadde synt seg for honom i Gibeon. 3 Og Herren sagde til honom: «Eg hev høyrt bøni di og di audmjuke påkalling som du hev sendt upp til meg; huset du hev bygt, hev eg helga til å bera namnet mitt i all æva, og augo mine og hjarta mitt skal vera der alle dagar. 4 Ferdast du no for mi åsyn liksom David, far din, ferdast, i hjartans reinleik og i ærlegdom, so du gjer alt det som eg hev sagt deg fyre, held loverne og rettarne mine, 5 då skal eg halda uppe kongsstolen din i Israel æveleg, soleis som lovnaden min lydde til David, far din: «Aldri skal du vanta ein mann på Israels kongsstol.» 6 Men dersom de og borni dykker snur meg ryggen og ikkje held bodi mine, loverne mine som eg hev lagt fram for dykk, men gjeng av stad og dyrkar andre gudar og bed til deim, 7 so vil eg rydda Israel ut or det landet eg hev gjeve deim; det huset eg hev helga for namnet mitt, vil eg føykja ifrå mi åsyn, og Israel skal verda eit ordtøke og ei spott millom alle folk. 8 Og um dette huset vert aldri so høgt, so skal kvar mann fæla og spotta når han framum fer; og spør ein: «Kvífor hev Herren fare soleis åt med dette landet og dette huset?» 9 då skal dei svara: «For di dei vende seg ifrå Herren, sin Gud, han som hadde ført federne deira ut or Egyptarland, og heldt seg til andre gudar, bad til deim og tente deim, difor hev Herren late alt dette vonde koma yver deim.» 10 Då no tjuge år var lidne, og Salomo hadde bygt dei two husi, Herrens hus og kongshuset, 11 og Hiram, kongen i Tyrus, hadde hjelpt Salomo med cedertre og cypressstre og alt det gull han ynskte, so gav kong Salomo Hiram tjuge byar i Galilæa-landet. 12 Og Hiram tok ut ifrå Tyrus, og vilde sjå på dei byarne som Salomo hadde gjeve honom; men han lika deim ikkje. 13 Og han sagde: «Kva er dette for byar du hev gjeve meg, bror min?» Og han gav deim namnet Kabulslandet, som dei og hev heitt til denne dag. 14

Men Hiram sende kongen tri hundredad vågar gull. 15 Det hadde seg soleis med det arbeidsfolk som kong Salomo tok ut til bygggearbeidet med Herrens hus og sitt eige hus og Millo og muren kring Jerusalem og Hasor og Megiddo og Geser: 16 - Farao, kongen i Egyptarland, hadde sett i veg og teke Gezer, og sett eld på det og drepe kananitarne som budde i byen og so gjeve honom i heimafylge til dotter si, kona åt Salomo; 17 men Salomo bygde upp att Gezer og Nedre Bet-Horon 18 og Ba'alaat og Tadmor i øydemarki der i landet, 19 bygde og alle dei upplagsbyar Salomo hadde, og vognbyarne og hestbyarne og elles alt som Salomo fekk hug og lyft til å få bygt i Jerusalem og på Libanon og i heile kongeriket sitt :- 20 Alt det folket som fanst att av amoritarne, hetitarne, perizitarne, hevitarne og jebusitarne, folk som ikkje var av Israels ætt, 21 sønerne deira, som var att etter deim i landet, med di Israels-sønerne ikkje hadde magta å fullføra bannstyten imot deim, desse tok Salomo ut til pliktarbeid, og soleis hev det vore til den dag i dag. 22 Men av Israels-sønerne gjorde Salomo ingen til træl; for dei var herfolk og tenarar og hovdingar og kjempor hjå honom og hovdingar for stridsvognerne og hestfolket hans. 23 Talet på yverfutarne, som stod fyre arbeidet til Salomo, var fem hundredad og femti; dei rådde yver folket som gjorde arbeidet. 24 Nettupp på den tid dotter åt Farao hadde flutt upp ifrå Davidsbyen til huset sitt, som han hadde bygt til henne, gav han seg til å byggja Millo. 25 Tri gonger um året ofra Salomo brennoffer og takkoffer på det altaret han hadde bygt til Herren, og brende røykjelse ved alteret der framfor Herrens åsyn, og hadde no huset ferdigt. 26 Kong Salomo bygde og skip i Esjon-Geber; det ligg attmed Elot på Raudehavs-strandi i Edomlandet. 27 Og Hiram sende sjøvant mannskap av sitt folk til skipi i lag med folket åt Salomo. 28 Dei for til Ofir og henta gull derifrå, eit tusund og femti våger, som dei førde til kong Salomo.

10 Då dronningi i Saba fekk høyra gjetordet um Salomo og det han hadde gjort for Herrens namn, kom ho og vilde røyna honom med djupe gåtor. 2 Ho kom til Jerusalem med eit ovstort fylge, med kamelar som var klyvja med kryddor og gull i store mengder og glimesteinar, og då ho var komi til Salomo, lagde ho fram for honom alt det ho hadde på hjarta. 3 Men Salomo gav henne svar på alle spurningarne hennar. For honom var ingenting dult, som han ikkje kunde svara på. 4 Då dronningi frå Saba såg all Salomos visdom og såg huset han hadde bygt, 5 og retterne på bordet hans, og korleis hirdmennene hans sat der, og korleis tenarane hans varta upp og var klædde, og skjenkjarsveinarne hans og den oppgangen som han hadde til Herrens hus, då vart ho reint ifrå seg. 6 Og ho sagde til kongen: «So var det

då sant det ordet eg høyrd i landet mitt um deg og um visdomen din! 7 Eg kunde ikkje tru det dei sagde fyrr eg sjølv kom og fekk sjå det med mine eigne augo; ikkje helvti hev dei fortalt meg, det ser eg no; i visdom og vyrdnad gjeng du yver det gjetordet eg hev høyrt um deg. 8 Sæle er mennerne dine, sæle er desse tenarane dine, som stødt fær standa framfyre deg og høyra visdomen din. 9 Lova vere Herren, din Gud, som hadde hugnad i deg og sette deg på Israels kongsstol! For di Herren elskar Israel alle dagar, sette han deg til konge, so du kann skipa rett og rettferd.» 10 So gav ho kongen tri hundredad våger gull og kryddor i store mengder og glimesteinar; so stor mengd av kryddor som den dronningi frå Saba gav kong Salomo, hev aldri vorte innførd sidan. 11 Då skipi til Hiram henta gull frå Ofir, tok dei og med almuggim-tre i stor mengd og dyre steinar frå Ofir. 12 Av almuggim-treet fekk kongen tillaga handrid til Herrens hus og til huset åt kongen, og like eins cithrar og harpor til songarane; so mykje almuggim-tre hev aldri vore innført eller set sidan til denne dag. 13 Og kong Salomo gav dronningi frå Saba alt det ho hadde hug på, og bad um, umfram det han gav henne i samhøve med Salomos kongelege vyrdnad. So snudde ho heim att til sitt land, ho sjølv og tenarane hennar. 14 Det gullet som kom inn til Salomo på eit år, vog sekstan hundredad og seks og seksti våger, 15 og då var ikkje medrekna det som kom inn frå kjøpmennene og av kræmarhandelen og frå alle kongarne i Arabia og frå jarlarne i landet. 16 Og kong Salomo let gjera two hundredad store skjoldar av uthamra gull - seks hundredad lodd gull gjekk med til kvar skjold - 17 og tri hundredad små skjoldar av uthamra gull - eit hundredad og åtteti lodd gull gjekk med til kvar skjold - og kongen sette deim upp i Libanonskoghuset. 18 Kongen let og gjera ein stor kongsstol av flisbein og klædde honom med skirt gull. 19 Kongsstolen hadde seks stig, og ryggstydi på kongsstolen var avrunda ovantil; på både sidor av sætet var der armar, og attmed armarne stod two løvor; 20 og tolv løvor stod det på dei seks stigi, på både sidor. Maken til dette var ikkje laga i noko kongerike. 21 Alle drykkjestaupi åt kong Salomo var av gull, og alle gognerna i Libanonskoghuset var og av skirt gull; sylv fanst det ikkje; det var ikkje rekna for noko i Salomos dagar. 22 For kongen hadde sine Tarsis-skip på havet attåt floten til Hiram. Ein gong tridje kvart år kom Tarsis-skipi heim og hadde med seg gull og sylv, og filsbein og apor og påfuglar. 23 Kong Salomo vart større enn alle kongar på jordi i rikdom og visdom. 24 Folk frå alle land vitja Salomo og vilde høyra visdomen hans, som Gud hadde lagt i hjarta hans. 25 Og då hadde kvar og ein av desse med seg gåvor: ymse ting av sylv og gull, klæde og våpn,

kryddor, hestar og muldyr. Soleis gjekk det år etter år. 26 Salomo samla stridsvogner og hestfolk, so han hadde fjortan hundredad stridsvogner og tolv tusund hestfolk; og deim gav han læger i vognbyarne og i Jerusalem hjå kongen sjølv. 27 Og kongen gjorde sylvet i Jerusalem so vanleg som stein og cedertre som morberfiketre i låglandet. 28 Og hestarne som Salomo fekk seg, førde han inn frå Egyptarland; ein flokk kjøpmenn hjå kongen henta ei viss mengd til ein fastsett pris. 29 Kvar vogn som var henta upp og utførð frå Egyptarland, kosta seks hundredad lodd sylv, og kvar hest eit hundredad og femti. På same vis vart dei, med deira hjelpe, utførde til alle kongarne hjå hetitarne og i Syria.

11 Kong Salomo hadde mange utlendske kvinner som han elskar - umfram dotter åt Farao; moabitiske, ammonitiske, edomitiske, sidoniske, hetitiske, 2 kvinner av dei heidningfolki som Herren hadde åtvvara Israels-sønerne imot og sagt: «De skal ikkje hava noko med deim, og ikkje dei med dykk; elles kjem dei visseleg til å snu hjarta dykkar til sine gudar.» Salomo heldt seg til desse i elsk. 3 Han hadde sju hundred konor av fyrsteætt og tri hundred fylgjekonor, og konorne vende hjarta hans. 4 Ja, då Salomo vart gammal, drog dei hjarta hans til andre gudar, so hjarta hans var ikkje heilt med Herren hans Gud, soleis som hjarta åt David, far hans. 5 Og Salomo fylgte Astarte, sidoniarguden, og Milkom, styggedomen åt ammonitarne. 6 Soleis gjorde Salomo det som var vondt i Herrrens augo, og fylgte ikkje Herren i eit og alt som David, far hans. 7 Salomo bygde då ein offerhaug på berget austanfor Jerusalem åt Kamos, styggedomen åt Moab, og for Molek, styggedomen åt Ammons-sønerne. 8 Og det same gjorde han for alle dei utlendske konorne sine, so dei fekk brenna røykjelse og ofra til gudarne sine. 9 Då vart Herren harm på Salomo, for di han hadde vendt hjarta sitt burt ifrå Herren, Israels Gud, som hadde openberra seg for honom two gonger 10 og gjeve honom eit serskilt bod um dette, at han ikkje skulde fylgja andre gudar; men han hadde ikkje agta på Herrrens bod. 11 Difor sagde Herren til Salomo: «Etter di du er komen på dette, og ikkje hev halde pakti mi og loverne mine, som eg hev gjeve deg, vil eg riva riket ifrå deg og gjeva det til tenaren din. 12 Men for David, far din, skuld vil eg ikkje gjera dette i di tid; eg riv det or handi på son din. 13 Heile riket vil eg like vel ikkje riva ifrå honom. Eitt fylke vil eg gjeva son din for David, far din, skuld og for Jerusalem skuld, som eg hev valt ut.» 14 Og Herren vekte upp ein motmann imot Salomo; edomiten Hadad; han var av kongsætta i Edom. 15 Då David var i Edom, og herhovdingen Joab for upp og skulde gravleggja dei falne og med det same

slo i hel alt som mann var i Edom 16 - for Joab og heile Israel vart verande der i seks månader, til dess han hadde rukt ut alt som mann var i Edom - 17 då rømde denne Hadad, han sjølv og nokre edomitiske menn, som hadde vore i tenesta hjå far hans, og tok vegen til Egyptarland. Hadad var den gong ein liten gut. 18 Og dei drog ut frå Midjan og kom til Paran; frå Paran tok dei med seg nokre menn og kom til Egyptarland til Farao, egyptarkongen; han gav honom eit hus og rettleide honom med upphald og let honom få jord. 19 Hadad fann stor godvilje hjå Farao, so han gav honom til kona syster åt kona si, syster åt dronning Tahpenes. 20 Og denne syster åt Tahpenes fødde sonen Genubat åt honom; Tahpenes vande honom av i huset åt Farao, og Genubat vart verande i huset der med sønerne åt Farao. 21 Men då Hadad høyrd i Egyptarland, at David hadde lagt seg til kvile hjå federne sine, og at Joab, stridshovdingen, var avliden, so sagde Hadad til Farao: «Slepp meg no, so eg kann fara heim til landet mitt!» 22 Farao sagde til honom: «Kva saknar du her hjå meg, sidan du vil fara heim til landet ditt?» Han svara: «Ingen ting; men du må plent lata meg fara.» 23 Gud vekte upp ein motmann til imot Salomo: Rezon Eljadason; han var rømd ifrå herren sin, Hadadezer, kongen i Soba. 24 Der samla han ein flokk um seg, den gong David slo folket i hel, og vart røvarhovding; dei drog av til Damaskus, slo seg ned der og styrde i Damaskus. 25 Han vart ein motmann imot Israel so lenge Salomo livde, og skadde det, både han og Hadad; han hata Israel og vart konge yver Syria. 26 Ein av mennene åt Salomo heitte Jerobeam; han var son åt Nebat, ein efraimitt frå Sereda; mor hans heitte Serua og var enkja. Og han gjorde uppreist mot kongen. 27 Grunnen til at han lyfte hand imot kongen, var dette: Salomo bygde Millo og sette stengsla for opningi til byen åt David, far sin. 28 No var Jerobeam ein dugande kar, og då Salomo såg at han var drivande i arbeidet sitt, sette han honom til tilsynsmann yver alt arbeidet som Josefs hus hadde på seg. 29 So hende det ein gong ved det leitet, at Jerobeam var gjengen ut or Jerusalem, og at profeten Ahia frå Silo råka honom på vegen. Han hadde på seg ei ny kåpa, og dei var two-eine på marki. 30 Då tok Ahia den nye kåpa han hadde på seg, og reiv henne i tolv stykke. 31 Og han sagde til Jerobeam: «Tak deg ti stykke! For so segjer Herren, Israels Gud: «Sjå, eg vil riva riket ut or handi på Salomo og gjeva deg ti av ætterne; 32 men den eine ætta skal han få hava for David skuld, tenaren min, og for Jerusalem skuld, den byen eg hev valt millom alle Israels fylke. 33 Det skal ganga so, for di dei hev vike ifrå meg og bede til Astarte, sidoniarguden, til Kamos, Moabs-guden, og til Milkom, ammonitarguden, og

ikkje gjenge mine vegar, ikkje gjort det som rett er i mine augo, eller halde loverne mine og bodi mine, soleis som David, far hans, gjorde. 34 Eg vil like vel ikkje taka noko av riket ifrå honom sjølv, men lata honom vera fyrste so lenge han liver, for David skuld, tenaren min, han som eg valde ut, og som agta på bodi og loverne mine. 35 Men ifrå son hans vil eg taka riket, og gjeva deg det, dei ti ætterne, meiner eg; 36 son hans vil eg gjeva ein av ætterne, so tenaren min, David, alle dagar må hava ei lampa framfor mi åsyn i Jerusalem, den byen som eg hev valt meg ut til bustad for namnet mitt. 37 Deg vil eg då kåra, du skal råda yver alt du hev hug til, og vera konge yver Israel. 38 Og lyder du alt som eg byd deg, og gjeng mine vegar og gjer det som rett er i mine augo, so du held loverne mine og bodi mine, soleis som David, tenaren min, gjorde, so vil eg vera med deg og byggja deg eit hus som stend fast, soleis som eg bygde for David, og gjeva deg Israel. 39 Og Davids ætt vil eg mykja for dette, men like vel ikkje for alltid.»» 40 Salomo freista å taka livet av Jerobeam; men Jerobeam reis upp og rømde undan til Egyptarland til egyptarkongen Sisak, og han vart verande i Egyptarland til Salomo døydde. 41 Det som elles er å fortelja um Salomo og alt det han gjorde, og um visdomen hans, det er uppskrive i krønikeboki åt Salomo. 42 Den tid Salomo var konge i Jerusalem yver heile Israel, var fyrti år. 43 So lagde Salomo seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i byen åt David, far sin, og Rehabeam, son hans, vart konge i staden hans.

12 Og Rehabeam for til Sikem; for heile Israels var kome til Sikem og vilde taka honom til konge. 2 Men då Jerobeam Nebatsson frette det - han var endå i Egyptarland; han hadde rømt dit for kong Salomo, og Jerobeam budde soleis i Egyptarland, 3 og dei sende bod dit og bad honom heim att - då kom Jerobeam og heile Israels-lyden og tala med Rehabeam og sagde: 4 «Far din lagde på oss eit hardt ok; men vil du no letta på harde strævet og det tunge oket som far din lagde på oss, so vil me tena deg.» 5 Han svara deim: «Gakk burt og bia tri dagar og kom so til meg att!» Og folket gjekk. 6 Då rådførde kong Rehabeam seg med dei gamle, som hadde vore i tenesta hjå Salomo, far hans, medan han livde, og spurde deim: «Kva svar råder de meg til å gjeva dette folket?» 7 Dei svara honom og sagde: «Bøygjer du deg for dette folket i dag og er deim til tenesta og gjev deim gode ord til svar, so vil dei verta tenarane dine alle dagar.» 8 Men han brydde seg ikkje um den rådi som dei gamle gav honom; men rådførde seg med dei unge, som var uppvalsne upp i lag med honom og no stod i hans tenesta. 9 Han sagde til deim: «Kva råder de meg til å svara

dette folket som hev tala til meg og sagt: «Lat det oket som far din hev lagt på oss verta lettare?»» 10 Dei unge kararne som var uppvalsne i lag med honom, svara honom då og sagde: «So skal du segja til dette folket som hev tala til deg og sagt: «Far din lagde eit tungt ok på oss, men gjer no du det lettare for oss!» - So skal du segja til deim: Littlefingeren min er tjukkare enn mjødmane åt far min. 11 Hev difor far min lagt eit tungt ok på dykk, so skal eg gjera oket dykkar endå tyngre; hev far min tukta dykk med svipor, so skal eg skal tukta dykk med skorpionar.» 12 So kom Jerobeam og heile folket til Rehabeam tridje dagen, so som kongen hadde sagt: «Kom hit til meg att tridje dagen!» 13 Då gav kongen folket eit hardt svar; for han brydde seg ikkje um den rådi dei gamle hadde gjeve honom. 14 Etter rådi åt dei unge kararne sagde han til deim: «Hev far min lagt eit tungt ok på dykk, so skal eg gjera oket dykkar endå tyngre. Hev far min tukta dykk med svipor, so skal eg tukta dykk med skorpionar.» 15 Kongen høyrdé soleis ikkje på folket, for di Herren laga det soleis, so det ordet skulde sannast som Herren hadde tala til Jerobeam Nebatsson ved siloniten Ahia. 16 Då no heile Israel såg at kongen ikkje høyrdé på deim, gav folket dette svaret: «Kva deil hev me i David? Ingen lut i Isaison! Heim til hyttoner, Israell! Sjå no sjølv til huset ditt, David!» So for Israel heim kvar til sitt. 17 Berre yver dei Israels-borni som budde i byarne i Juda, vart Rehabeam konge. 18 Og då kong Rehabeam sende i veg Adoram som hadde øvste tilsynet med pliktarbeidet, so steina heile Israel honom i hel. Då skunda kong Rehabeam seg upp i vogni si og rømde til Jerusalem. 19 So reiv då Israel seg laus ifrå Davids hus, og soleis hev det vore til denne dag. 20 Men då heile Israel frette at Jerobeam var komen att, sende dei bod og bad honom til tings og kåra honom til konge yver heile Israel; det var ingen som heldt fast på Davids hus, so nær som Juda-ætti åleine. 21 Då Rehabeam kom til Jerusalem, samla han heile Judas hus og Benjamins-ætti, hundrad og åtti tusund utvalde stridsmenn, og vilde strida imot Israels hus og vinna kongedømet att for Rehabeam Salomonson. 22 Men då kom Guds ord til gudsmannen Semaja soleis: 23 «Seg til Rehabeam Salomonson, kongen i Juda, og til heile Judas og Benjamins hus og til resten av folket: 24 So segjer Herren: «De skal ikkje fara upp og strida mot brørne dykkar, Israels-sønerne. Snu heim att, kvar til sitt hus! For det som hev hendt, er kome frå meg.»» Då lydde dei Herrens ord og snudde og gjekk sin veg, som Herren hadde sagt. 25 Jerobeam bygde opp Sikem på Efraimsfjellet og busette seg der. Derifrå tok han ut og bygde upp Penuel. 26 Og Jerobeam sagde med seg sjølv: «Riket kann snart ganga

attende til Davids hus. 27 Dersom dette folket fær fara upp til Herrens hus i Jerusalem og ofra, so kann folkehugen venda attende til hovdingen deira, Rehabeam, kongen i Juda; ja då drep dei gjerne meg og vender attende til Rehabeam, kongen i Juda.» 28 Og då kongen hadde tenkt yver dette, laga han two gullkalvar, og han sagde til folket: «No lyt de vera nok med ferder upp til Jerusalem. Sjå her er guden din, Israel som førde deg upp or Egyptarlandet.» 29 Og han sette upp den eine i Betel, den andre sette han i Dan. 30 Dette vart orsak til synd; folket gjekk radt til Dan og steig fram for den eine av deim. 31 Og han bygde hus på offerhaugarne og sette til prestar likt og ulikt, folk som ikkje var av Levi-sønerne. 32 Og Jerobeam skipa til ei høgtid i den åttande månaden, på den femtande dagen i månaden, i likskap med høgtidi i Juda, og han ofra på altaret. So gjorde han i Betel, med di han ofra til kalvarne som han hadde laga, og dei som han hadde sett til offerhaug-prestar, let han gjera tenesta i Betel. 33 Og han ofra på det altaret han hadde laga i Betel, den femtande dagen i åttande månaden, den månaden som han hadde valt ut etter sitt eige hovud. Han skipa då til ei høgtid for Israels-borni og steig upp til altaret og vilde kveikja offereld.

13 Men nettupp då Jerobeam stod ved altaret og vilde kveikja offereld, kom det på Herrens bod ein gudsmann frå Juda til Betel. 2 Og etter Herrens fyresegn ropa han imot altaret og sagde: «Altar, altar! So segjer Herren: «Ein son skal verta fødd åt Davids hus; Josia skal han heita, på deg skal han ofra offerhaug-prestarne som kveikjer offereld på deg; mannebein skal dei då brenna på deg.»» 3 Same gongen nemnde han eit teikn og sagde: «Dette er teiknet på at Herren hev tala: Sjå, altaret skal rivna, og oska som er på det, skal renna utsyver.» 4 Då kong Jerobeam høyrdet som gudsmannen ropa imot altaret i Betel, rette han ut handi frå altaret og sagde: «Tak honom!» Men handi som han hadde rett ut imot honom visna, og han kunde ikkje taka henne til seg att. 5 Og altaret rivna, og oska rann ut frå altaret; det var teiknet som gudsmannen hadde nemnt, etter Herrens bod. 6 Då svara kongen og sagde til gudsmannen: «Vil du naudbeda Herren, din Gud, at eg må kunna taka handi til meg att?» Og gudsmannen naudbad Herren, og kongen kunde då taka handi til seg att, og ho vart som ho hadde vore fyrr. 7 Då sagde kongen til gudsmannen: «Kom heim med meg og styrk deg, og lat meg få gjeva deg ei gåva!» 8 Men gudsmannen sagde til kongen: «Um du gav meg helti av huset ditt, vilde eg ikkje ganga inn med deg like vel; her vil eg korkje eta eller drikka. 9 For det bodet eg fekk av Herren: «Du skal ikkje eta brød og ikkje drikka vatn, og

ikkje skal du fara den same vegen attende som du gjekk av stad.»» 10 Og so for han av ei annan veg og vende ikkje heim att den vegen han var komen. 11 Men i Betel budde ein gamall profet, og son hans kom og fortalte honom alt det gudsmannen hadde gjort i Betel den dagen, og kva han hadde sagt til kongen. Og då dei hadde fortalt dette til far sin, 12 sagde far deira til deim: «Kva veg gjekk han?» Sønerne hadde set kva veg gudsmannen hadde fare, han som var komen frå Juda. 13 Då sagde han til sønerne sine: «Sala asnet åt meg!» Då dei so hadde sala asnet åt honom, sette han seg på det 14 og tok ut etter gudsmannen og fann honom; han under eiki; og han spurde honom: «Er du den gudsmannen som er komen frå Juda?» Han svara: «Ja, det er eg.» 15 Då sagde han til honom: «Fylg meg heim, og et med meg!» 16 Men han svara: «Eg kann ikkje ganga attende med deg eller stiga innum hjå deg, og eg kann korkje eta eller drikka med deg her; 17 for det kom eit ord til meg frå Herren: «Du skal korkje eta eller drikka der; du skal ikkje heller fara attende same vegen som du gjekk dit.»» 18 Han sagde til honom: «Eg og er profet liksom du, og ein engel hev tala til meg på Herrens bod og sagt: «Få honom attende med deg og gjev honom mat og drikka!»» Men det laug han for honom. 19 So snudde han um att med honom og åt i huset hans og drakk. 20 Men medan dei sat ved bordet, kom Herrens ord til profeten som hadde fenge honom attende. 21 Og han ropa til gudsmannen som var komen frå Juda, og sagde: «So segjer Herren: «For di du hev vore motstridig mot Herrens ord og ikkje lydt det bodet som Herren, din Gud, gav deg, 22 men snudde um att og ete og drukke på den staden der han hadde forbode deg å gjera det, so skal liket ditt ikkje koma i fedregravi di.»» 23 Då han no hadde ete og drukke, sala han asnet åt honom, åt profeten, som han hadde fenge attende. 24 Og han tok i veg, men ei løva råka honom på vegen og drap honom. Sidan låg liket hans slengt på vegen; men asnet gav seg til å standa attmed det, og løva stod like eins attmed liket. 25 Då no folk som gjekk framder, fekk sjå liket hans slengt på vegen, og løva standande attmed det, gjekk dei inn i byen der den gamle profeten budde, og tala um det. 26 Då profeten som hadde fenge honom attende frå vegen, høyrdet det, sagde han: «Det er gudsmannen som var motstridig imot Herrens ord; difor hev Herren gjeve honom løva i vald, og ho hev rive honom sund og drepe honom, etter det ord som Herren hadde tala til honom.» 27 Og han sagde til sønerne sine: «Legg sal på asnet åt meg!» Og dei sala det. 28 So tok han ut og fann liket liggjande slengt på vegen, og løva og asnet standane attmed liket; løva hadde ikkje ete av liket og

ikkje rive sund asnet heller. **29** Og profeten tok upp liket av gudsmannen og lagde honom på asnet og tok honom med seg attende; og den gamle profeten gjekk inn i byen sin og vilde halda syrgjehøgtid og gravleggja honom. **30** Og han lagde liket hans i si eigi grav, og dei heldt syrgjehøgtid og ropa: «Eie, eie meg, bror min!» **31** Då han no hadde gravlagt honom, sagde han til søerne sine: «Når eg dør, skal de leggja meg i den gravi som gudsmannen ligg i; legg beini mine attmed hans bein. **32** For det skal sanna seg, det som han, etter Herrens ord, sagde imot altaret i Betel og imot alle offerhaughusi i byarne i Samaria.» **33** Jerobeam vende like vel ikkje um ifrå sin vonde veg etter denne hendingi, men heldt fram med å gjera til prestar ved offerhaugarne både likt og ulikt. Den som berre hadde hug til det, fekk av honom handi fyllt, so dei kunde verta prestar ved haugarne. **34** På denne vis vart Jerobeam upphavsmann til synd i ætti si og orsak til at huset hans vart utrudt og utstroke av jordi.

14 Ved det bilet vart Abia, son åt Jerobeam, sjuk. **2** Då sagde Jerobeam til kona si: «Tak og klæd deg ut, so ingen vert vis med at du er kona åt Jerobeam, og gakk so til Silo! Der bur profeten Ahia, han som tala um at eg skulde verta konge yver dette folket. **3** Tak med deg ti brød og kakor og ei krukka med honning og gakk inn til honom! Han skal vitra deg um korleis det skal ganga med guten.» **4** Og kona åt Jerobeam gjorde so; ho tok ut til Silo og kom til huset åt Ahia. Men Ahia kunde ikkje sjå; for augo hans var star-blinde av alderdom. **5** Men Herren hadde sagt til Ahia: «Kona åt Jerobeam kjem og vil spryrja deg ut um son sin, for han er sjuk. Det og det skal du segja med henne. Når ho kjem, vil ho bera seg åt liksom ho var framand.» **6** Då no Ahia høyrdet fotstigi hennar i det same ho kom inn døri, sagde han: «Kom inn, du kona åt Jerobeam! Kvi ber du deg åt liksom du var framand? Eg er send til deg med eithardt bod. **7** Gakk og seg til Jerobeam: «So segjer Herren, Israels Gud: «Eg hev lyft deg upp or folket og sett deg til fyrste yver folket mitt, Israel, **8** og rive riket ifrå Davids hus og gav det til deg. Men du hev ikkje stelt deg som tenaren min, David; han heldt bodi mine og fylgde meg av alt sitt hjarta, so han gjorde einast det som rett var i mine augo; **9** men du hev gjort meir vondt enn alle som hev vore fyre deg; du hev gjenge av og laga deg andre gudar, støypte bilæte, for å harma meg, og meg hev du kasta attum ryggen din. **10** Difor vil eg lata ulukka koma yver Jerobeams hus og rydda ut kvar ein karmann av ætti hans både, både ufri og fri i Israel, og eg skal sopa etter Jerobeams hus plent som ein sopar burt skarn, til dess det ingen ting er att av det. **11** Den av

Jerobeams hus som dør i byen, skal hundarne eta upp, og den som dør ute på marki, skal fuglane under himmelen eta upp. For soleis hev Herren tala.»» **12** Gakk no du heim att! Når føterne stig inn i byen, so dør barnet. **13** Og heile Israel skal halda syrgjehøgtid for honom, og dei skal gravleggja honom; for av Jerobeams hus er han den einaste som skal koma i ei grav, etter di han var den einaste i Jerobeams hus som det var noko godt hjå imot Herren, Israels Gud. **14** Men Herren skal setja seg ein konge yver Israel, som skal rydda ut Jerobeams hus. Dette er dagen, og no skal det henda. **15** Herren skal slå Israel som sevet voggar i vatnet, og han skal rykkja Israel upp or dette gode landet, som han gav federne deira, og strøya deim på andre sida åt Storelv, for di dei hev laga seg asjeror og vekt Herrens harm. **16** Og han skal ofra Israel for dei synder skuld som Jerobeam gjorde, og som han fekk Israel til å gjera.» **17** Då reis kona åt Jerobeam upp og gjekk sin veg og kom til Tirsa, og med same ho steig yver dørstokken i huset, døydde guten. **18** Og dei gravlagde honom, og heile Israel heldt syrgjehøgtid for honom, etter det ord som Herren hadde tala ved tenaren sin, profeten Ahia. **19** Det som elles er å fortelja um Jerobeam, um krigerne hans og styringi hans, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. **20** Styringstidi åt Jerobeam var two og tjuge år. So lagde han seg til kvile hjå federne sine, og Nadab, son hans, vart konge i staden hans. **21** Men Rehabeam, son åt Salomo, var konge i Juda; ein og fyrti år var Rehabeam då han vart konge, og syttan år styrde han i Jerusalem, den byen som Herren hadde valt ut av alle Israels ætter til bustad for namnet sitt. Mor hans var ei ammonitkvinn som heitte Na'ama. **22** Og Juda gjorde det som vondt var i Herrens augo; med dei synder dei gjorde, vekte dei brennhugen hans meir enn federne deira hadde gjort. **23** Dei og bygde seg offerhaugar og laga til stolpar og asjeror på kvar ein høg bakke og under kvart eit grønt tre; **24** ja, det var jamvel utukt-sveinar i landet. Dei heldt på med all styggedomen hjå dei folki som Herren hadde jaga undan for Israels-sønerne. **25** I femte styringsåret åt Rehabeam drog egyptarkongen Sisak upp imot Jerusalem. **26** Og han tok skattarne i Herrens hus og skattarne i kongshuset; alt saman tok han. Han tok alle gullskjoldarne og, som Salomo hadde late gjera. **27** I deira stad fekk kong Rehabeam gjort koparskjoldar og gav deim i varveitsla til hovdingarne for livvakti, dei som heldt vakt ved inngangen til kongshuset; **28** og kvar gong kongen gjekk til Herrens hus, bar vaktmennene deim og tok deim so attende til vaktstova. **29** Det som elles er å fortelja um Rehabeam, um alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. **30** Millom Rehabeam og Jerobeam var det ufred

stødt. 31 Og Rehabeam lagde seg til kvile hjå federne sine, og vart gravlagd hjå federne sine i Davidsbyen. Mor hans heitte Na'ama, ammonitkvinnna. Og Abiam, son hans, vart konge i staden hans.

15 I det attande styringsåret åt Jerobeam Nebatsson vart Abiam konge yver Juda. 2 Tri år styrde han i Jerusalem; mor hans heitte Ma'aka Abisalomsdotter. 3 Og han fylgte far sin i alle dei syndar som han hadde gjort fyre honom, og hjarta hans var ikkje heilt med Herren, hans Gud, som hjarta åt David, far hans, hadde vore. 4 Men for David skuld gav Herren, hans Gud, honom ei lampa i Jerusalem, med di han lyfta upp son hans etter honom og let Jerusalem få standa, 5 for di David hadde gjort det som rett var i Herrens augo og ikkje vike ifrå noko av det han hadde bode honom, so lenge han livde, so nær som i saki med hetiten Urija. 6 Millom Rehabeam og Jerobeam var det ufred so lenge han livde. 7 Det som elles er å fortelja um Abiam og um alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. Abiam og Jerobeam låg i ufred med kvarandre. 8 Og Abiam lagde seg til kvila hjå federne sine, og dei gravlagde honom i Davidsbyen; og Asa, son hans, vart konge i staden hans. 9 I tjugande året åt Jerobeam, kongen i Israel, vart Asa konge i Juda. 10 Han styrde eitt og fyrti år i Jerusalem. Hans mor heitte Ma'aka Abisalomsdotter. 11 Og Asa gjorde det som rett var i Herrens augo, liksom David, far hans. 12 Han jaga utukt-sveinarne ut or landet, og fekk burt alle dei skarnsgudarne som far hans hadde laga. 13 Og jamvel mor si, Ma'aka, sette han ifrå hennar dronningrang, for di ho hadde late gjera eit stygglegt bilæte for Asjera; Asa hogg ned det stygge bilætet hennar og brende det i Kidronsdalen. 14 Men offerhaugarne fekk dei ikkje burt; like vel var hjarta åt Asa heilt med Herren, so lenge han livde. 15 Heilaggåvorne åt far sin og heilaggåvorne sine eigne flutte han inn i Herrens hus, sylv og gull og ymse ting. 16 Millom Asa og Basea, kongen i Israel, var det ufred so lenge dei livde. 17 Basea, Israels-kongen, drog upp imot Juda og bygde ei borg i Rama, av di han vilde hindra at nokon drog ut eller inn hjå Asa, kongen i Juda. 18 Då tok Asa alt det sylv og gull som var att i skattkammeri i Herrens hus og i skattkammeret i kongsgarden og lagde det i handi åt tenarane sine; so sende han dei til Benhadad, son åt Tabrimmon Hezjonsson, syrarkongen, som budde i Damaskus, med dei ordi: 19 «Det er eit samband millom meg og deg, sameleis som millom far min og far din. Her sender eg deg ei gåva i sylv og gull. Gjer no vel og brjot sambandet ditt med Basea, Israels-kongen, so han lyt draga burt ifrå meg!» 20 Og Benhadad

lydde kong Asa og sende herførarane sine imot byarne i Israel og herja Ijon, Dan, Abel-Bet-Ma'aka og heile Kinnerot umfram heile Naftalilandet. 21 Då Basea no høyrdet det, slutta han med borgbygging i Rama og heldt seg sidan i ro i Tirsa. 22 Men kong Asa baud ut heile Juda - ikkje ein var friteken - og dei tok burt steinar og trevyrke som Basea hadde bruka til byggverket i Rama; og med det gjorde no kong Asa Geba i Benjamin og Mispa til borgbyar. 23 Det som elles er å fortelja um Asa, um alle storverki hans og alt han gjorde, um byarne som han bygde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. Men på sine gamle dagar fekk han ein sjukdom i føterne. 24 Og Asa lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd hjå federne sine i byen åt David, far sin. Og Josafat, son hans, vart konge i staden hans. 25 Nadab Jerobeamsson vart konge i Israel i det andre styringsåret åt Juda-kongen Asa og rådde yver Israel i two år. 26 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo og stemnde fram på vegn til far sin og i den synd som han hadde fenge Israel til å gjera. 27 Men Basea Ahiason av Issakars hus fekk til ei samansverjing imot honom, og Basea slo honom i hel ved Gibbeton, som høyrd filistarane til; Nadab med heile Israel heldt då på å kringsette Gibbeton. 28 Basea drap honom i det tridje styringsåret åt Juda-kongen Asa, og han vart so konge i staden hans. 29 Og då han var konge vorten, slo han i hel heile Jerobeams hus; han let det ikkje vera att ei livande sjæl av Jerobeams hus, men gjorde ende på, etter det ord som Herren hadde tala ved tenaren sin, siloniten Ahia; 30 det var for dei synder skuld som Jerobeam hadde gjort, og som han hadde fenge Israel til å gjera, og for di han soleis hadde harma Herren, Israels Gud. 31 Det som elles er å fortelja um Nadab og um alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 32 Millom Asa og Basea, kongen i Israel, var det ufred so lenge dei livde. 33 I det tridje styringsåret åt Juda-kongen Asa vart Basea Ahiason konge yver heile Israel i Tirsa, og det var han i fire og tjuge år. 34 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, og stemnde fram på Jerobeams veg og i den synd som han hadde fenge Israel til å gjera.

16 Og Herrens ord kom til Jehu Hananison um Baesa, soleis: 2 «Eg hev lyft deg upp or moldi og sett deg til hovding yver Israel, folket mitt. Men du hev fare der Jerobeam for, og fenge Israel, folket mitt, til å synda, so dei hev harma meg med synderne sine. 3 Difor vil eg sopa etter Baesa og huset hans; eg vil gjera med ditt hus som eg gjorde med huset åt Jerobeam Nebatsson. 4 Den av huset åt Baesa som dør i byen, skal hundarne eta upp, og den av huset hans som dør i utpå marki, skal fuglarne under

himmelten eta upp.» 5 Det som elles er å fortelja um Baesa og um det han gjorde, um storverki hans, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 6 Og Baesa lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i Tirsa, og Ela, son hans, vart konge i staden hans. 7 Men gjenom profeten Jehu Hananison var Herrens ord kome til Baesa og huset hans både for alt det han gjorde som Herren mislikte, då han harma honom med det som henderne hans gjorde i likskap med Jerobeams hus, og for det at han hadde slege dette i hel. 8 I det seks og tjugande året åt Juda-kongen Asa vart Ela Baesason konge yver Israel i Tirsa, og det var han i two år. 9 Då fekk ein av tenarane hans, Zimri, hovdingen for helvti av vognerne, til ei samansverjing imot honom, og ein gong han hadde teke seg eit rus i Tirsa, i huset åt Arsa, drottseten i Tirsa, 10 kom Zimri dit og slo han i hel - det var i sju og tjugande året åt Juda-kongen Asa - og so vart han sjølv konge i staden hans. 11 Og då han hadde vorte konge og var komen på kongsstolen sin, tynte han heile huset åt Baesa; han let det ikkje vera att nokon karmann, men drap jamvel skyldfolk og vener til honom. 12 So ruppe Zimri ut heile huset åt Baesa, etter det ord som Herren hadde tala til Baesa gjenom profeten Jehu, 13 for alle dei synder skuld som Baesa og Ela, son hans, hadde gjort, og som dei hadde fenge Israel til å gjera, so dei harma Herren, Israels Gud, med dei fånyttige avgudarne sine. 14 Det som elles er å fortelja um Ela og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 15 I det sju og tjugande året åt Juda-kongen Asa vart Zimri konge i sju dagar i Tirsa, den gongen folket kringsette Gibbeton, som tilhørde filistarane. 16 Då folket som låg i lægret, høyrdet at Zimri hadde fenge til ei samansverjing og jamvel slege kongen i hel, gjorde heile Israel den israelittiske herføraren Omri til konge i lægret same dagen. 17 Og Omri tok opp ifrå Gibbeton og heile Israel med honom, og dei kringsette Tirsa. 18 Og då Zimri såg at byen var teken, gjekk han inn i borgi i kongsgarden og sette eld på kongsgarden yver seg og døydde soleis, 19 for dei synder han hadde gjort, med di han gjorde det som vondt var i Herrens augo og stemnde fram på Jerobeams veg og i den synd som han hadde gjort og fenge Israel til å gjera. 20 Det som elles er å fortelja um Zimri og um den samansverjingi som han fekk til, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 21 No kløydest Israels-folket seg i two flokkar; den eine helvti av folket heldt med Tibni Ginatsson og gjorde honom til konge, men den andre helvti heldt seg til Omri. 22 Og den flokken som heldt med Omri, vart for sterkt for deim som heldt med Tibni Ginatsson, og då Tibni døydde, vart Omri konge. 23

I det eitt og trettiande året åt Juda-kongen Asa vart Omri konge i Israel, og det var han i tolv år. I Tirsa styrde han i seks år. 24 Han kjøpte berget Samaria av Semer for fem våger sylv, og han bygde på berget og kalla byen som han bygde der Samaria, etter Semer, som hadde ått berget. 25 Men Omri gjorde det som vondt var i Herrens augo; ja, han bar seg verre å enn alle som hadde vore fyre honom. 26 Han fylgte Jerobeam Nebatsson etter på alle hans vegar og i alle dei synder som han hadde fenge Israel til å gjera, so dei harma Herren, Israels Gud, med sine fånyttige avgudar. 27 Det som elles er å fortelja um Omri, um det han gjorde og um storverki hans, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 28 Og Omri lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i Samaria, og Ahab, son hans, vart konge i staden hans. 29 Ahab Omrison vart konge yver Israel i det åtte og trettiande året åt Juda-kongen Asa, og Ahab Omrison styrde Israel two og tjuge år i Samaria. 30 Ahab Omrison gjorde det som vondt var i Herrens augo, meir enn alle som hadde vore fyre honom. 31 Det var ikkje nok for honom at han livde i synderne til Jerobeam Nebatsson, men han tok jamvel og gifte seg med Jezabel, dotter åt sidonarkongen Etba'al, og gjekk so av stad og tente Ba'al og tilbad honom. 32 Og han reiste eit altar for Ba'al i det Ba'als-huset som han hadde bygt i Samaria. 33 Ahab fekk ei Asjera tillaga og gjorde meir til å harma Herren, Israels Gud, enn alle Israels-kongarne som hadde vore fyre honom. 34 I hans tid bygde beteliten Hiel upp att Jeriko. Men det kostar honom eldste son hans, Abiram, å leggja grunnen; og det kostar honom yngste son hans, Segub, å setja opp portarne, etter det ord Herren hadde tala gjenom Josva Nunsson.

17 Og Elia frå Tisbe, ein av deim som hadde flutt inn ifrå Gilead, sagde til Ahab: «So sant Herren, Israels Gud, liver, han som eg er i tenesta hjå, so skal det ikkje koma regn eller dogg i desse åri utan eg segjer det.» 2 Og Herrens ord kom til honom soleis: 3 «Gakk herifrå og tak austetter og gøyム deg attmed bekken Kerit på hi sida Jordan! 4 Av bekken skal du drikka, og føda til deg hev eg bode ramnarne syte for.» 5 Då tok han ut og gjorde som Herren hadde sagt; han gjekk av stad og vart verande attmed bekken Kerit, som er austanfor Jordan. 6 Og ramnarne bar brød og kjøt til honom um morgenon og brød og kjøt um kvelden, og av bekken drakk han. 7 Men då ei tid var lidi, torna bekken, for det kom ikkje regn i landet. 8 Då kom Herrens ord til honom; han sagde: 9 «Set i veg til Sarefat, som høyrer til Sidon, og gjev deg til der! Eg hev bede ei enkja syta for deg med føða.» 10 Han tok i veg til Sarefat, og då han kom til

byparten, fekk han auga på ei enkja som sanka ved. Og han ropa til: «Henta ein liten grand vatn åt meg i ei skål, so eg fær drikka!» **11** Då ho no gjekk og skulde henta det, ropa han etter henne, og sagde: «Tak med deg eit stykke brød åt meg!» **12** Men ho svara: So sant Herren, din Gud, liver; eg eit ikkje ein brødleiv; ein neve mjøl i krukka og ein grand olje i krusi er det einaste; og no sankar eg saman eit par vedkjeppar og gjeng inn og lagar det til åt meg og son min; so fær me eta det og sidan døy. **13** Då sagde Elia til henne: «Ottast ikkje, gakk inn og gjer som du hev sagt! Men laga fyrst ei liti kaka åt meg og ber ut åt meg! Sidan kann du få laga til åt deg sjølv og son din. **14** For so segjer Herren, Israels Gud: «Mjølkrukka skal ikkje verta tom, og ikkje skal det skorta på olje i krusi, til dess Herren let det regna på jordi.» **15** Då gjekk ho av stad og gjorde som Elia hadde sagt; og dei åt, både han og ho og husfolket hennar, ei heil tid frametter. **16** Mjølkrukka vart ikkje tom, og det skorta ikkje på olje i krusi; det gjekk som Herren hadde tala gjennom Elia. **17** Men ei tid etter desse hendingane vart son åt kvinna, ho som åtte huset, sjuk; og sjukdomen hans vart ovleg tung, og til slutt andast han. **18** Då sagde ho til Elia: «Kva hev du, gudsmann, å gjera hjå meg? Du er komen til meg for å draga synda mi fram i minnet, so son min måtte døy.» **19** Men han sagde til henne: «Lat meg få guten din hit.» Og han tok honom or fanget hennar og bar honom upp på salen der han budde, og lagde honom på sengi si. **20** Og han ropa til Herren og sagde: «Herre, min Gud! At du kunde senda slik ulukka yver denne enkja som gjev meg herbyrge, og late son hennar døy!» **21** Og han lutte seg burtyver barnet tri gongar og ropa til Herren og sagde: «Herre, min Gud! Lat sjæli til guten koma attende til honom!» **22** Og Herren hørde Elia; guten fekk sjæli attende og vart livande. **23** Og Elia tok barnet ifrå salen og hadde det nedatt i huset og gav det til mori, og Elia sagde: «Sjå, son din liver!» **24** Då sagde kvinna til Elia: «No veit eg at du er ein gudsmann, og at Herrens ord i din munn er sanning.»

18 Ei lang tid deretter, det var tridje året, kom Herrens ord til Elia, soleis: «Gakk av stad og stig fram for Ahab, so skal eg sidan lata det regna yver jordi.» **2** Og Elia tok i veg og vilde stiga fram for Ahab. Men svolten var stor i Samaria. **3** Då kalla Ahab til seg Obadja, som var drottsete. Obadja ottast Herren av heil hug; **4** den gongen då Jezabel rudde ut Herrens profetar, hadde Obadja teke og gøynt hundrad profetar i two hellerar, femti mann i kvar heller, og sytt for deim med brød og vatn. **5** Ahab sagde då til Obadja: «Far igjenom landet til alle vatskjeldor og bekker! Kann henda me kann finna gras, so me kann halda liv i hestar og muldyr

og sleppa slagta noko av buskapen.» **6** Og dei skifte landet millom seg og for igjenom det; Ahab for ein veg for seg, og Obadja tok ein annan veg for seg. **7** Då no Obadja var på ferdi, kom Elia til møtes med honom. Og han kjende honom og kasta seg å gruve og sagde: «Er du her, min herre Elia?» **8** Han svara honom: «Ja; gakk og seg til herren din at Elia er her!» **9** Då sagde han: «Kva hev eg forsynda meg med, sidan du vil gjeva tenaren din i handi på Ahab, so han kann taka livet av meg?» **10** So sant Herren, din Gud, liver, det finst ikkje det folk eller det rike utan at herren min hev sendt bod til det og leita etter deg; og når dei sagde: «Her er han ikkje,» so let han det riket eller det folket sverja på at dei ikkje kunde finna deg. **11** Og no segjer du: «Gakk og seg herren din at Elia er her!» **12** Um det no gjeng so, når eg er gjengen ifrå deg, at Herrens Ande tek deg burt til ein stad eg ikkje kjennar, og eg like vel kjem til Ahab med bod um det, so drop han meg, når han ikkje finn deg. Og tenaren din hev då ottast Herren like frå ungdomen. **13** Hev dei ikkje fortalt deg, herre, kva eg gjorde då Jezabel drap Herrens profetar? Då gøynde eg hundrad mann av Herrens profetar i two hellerar, femti mann i kvar heller, og sytte for deim med brød og vatn. **14** Og no segjer du: «Gakk og seg til herren din: Elia er her! - so at han få livet av meg.» **15** Då sagde Elia: «So sant Herren, allhers drott, liver, han som hev meg i tenesta, so skal eg i dag stiga fram for kongen.» **16** Obadja gjekk då til møtes med Ahab og fortalte dette med honom, og Ahab gjekk til møtes med Elia. **17** Då Ahab såg Elia, sagde Ahab til honom: «Er du her, du som dreg ulukka yver Israel?» **18** Han svara: «Det er ikkje eg som dreg ulukka yver Israel, men du og farshuset ditt, med di de hev vendt dykk frå Herrens bod og fylgt Ba'alarne. **19** Men send no bod og lat heile Israel stemna saman til meg på Karmelfjellet, og like eins dei fire hundrad og femti Ba'alsprofetarne og dei fire hundrad Asjera-profetarne som gjeng til bords hjå Jezabel! **20** Og Ahab sende bod ikring til alle Israels-sønerne, og samla profetarne på Karmelfjellet. **21** Då steig Elia fram for folkemengdi og sagde: Kor lenge vil de halda på å halta til både sidor? Er det Herren som er Gud, so ten honom; men er det Ba'al som er Gud, so ten honom!» Folket svara ikkje eit ord. **22** Då sagde Elia til folket: «Eg er no den einaste som er att av Herrens profetar; men Ba'alsprofetarne er fire hundrad og femtimann. **23** Lat oss no få two uksar, og lat deim velja seg ut den eine uksen og hogga honom i stykke og leggja honom på offerveden, men ikkje kveikja eld på, og eg skal laga til den andre uksen og leggja den på offerveden, men ikkje kveikja eld på. **24** So kann de kalla på namnet åt dykker gud, og eg skal kalla på Herrens

namn. Og lat det då vera so, at den gud som då svarar med eld, han er Gud.» Heile folkemengdi svara: «Det framlegget er godt.» 25 Og Elia sagde til Ba'als-profetarne: «Vel dykk ut den eine av uksen og laga til den fyrst, etter di de er dei fleste, og ropa so på guden dykkar, men kveik ikkje eld på!» 26 Då tok dei den uksen som han hadde gjeve deim, og laga honom til og ropa på Ba'al frå morgon til middag og sagde: «Ba'al, svara oss!» Men det kom ingen ljod, og ingen svara. Dei hinka kringum altaret som dei hadde sett upp. 27 Ved middagsleite tok Elia på å gjøra narr av deim og sagde: «Ropa med sterke mål! For han er då Gud, må vita; han sit vel og grundar på eitkvart, eller og er han gjengen til sides eller er ute på ferd; eller kann henda han sør, då vaknar han vel.» 28 Og dei ropa med sterkt mål og flengde seg med sverd og spjot som deira vis var, til dess blodet flaut nedetter deim. 29 Då det leid yver middag, rasa dei til fram imot grjonoffer-tidi; men det kom ingen ljod, og ingen svara, og ingen brydde seg um deim. 30 Då sagde Elia til folkemengdi: «Kom hit til meg!» Og folkemengdi gjekk burt til honom. Då bygde han upp att Herrens altar, som hadde vorte nedrive. 31 Elia tok tolv steinar, etter talet på ættarne av Jakobs-sønerne, han som Herren hadde tala til soleis: «Israel skal namnet ditt vera.» 32 Og av steinarne bygde han eit altar i Herrens namn, og grov ei veit umkring altaret um lag so stor som til two halvskjeppor sæde. 33 So lagde han offerveden til rettes og hogg uksen i stykke og lagde han ovanpå veden. 34 Og han sagde: «Fyll i fire krukker med vatn, og aus det ut yver brennofferet og veden!» Og han sagde: «Gjer det ein gong til!» Og dei gjorde det andre gongen. Men han sagde: «Gjer det tridje gongen!» Og dei gjorde det tridje gongen. 35 Vatnet flaut rundt umkring altaret, og han fylte veiti med vatn. 36 Og ved grjonoffer-tidi steig Elia, profeten, fram og sagde: «Herre, Abrahams og Isaks og Israels Gud! Lat det verda åkjent i dag at du er Gud i Israel, og at eg er tenaren din, og at eg hev gjort alt dette etter bod ifrå deg! 37 Svara meg, Herre, svara meg, so dette folket kann få kjenna at du, Herre, er Gud, og vender hugen deira attende til deg!» 38 Då rann Herrens eld ned og åt upp brennofferet og veden og steinarne og moldi og slekte upp vatnet som var i veiti. 39 Og folkemengdi såg det, og dei kasta seg å gruve og sagde: «Det er Herren som er Gud! Det er Herren som er Gud!» 40 Då sagde Elia til deim: «Tak Ba'als-profetarne, lat ingen av deim sleppa undan!» Og dei tok dem, og Elia styrde deim ned til Kisonbekken og let deim drepa der. 41 Og Elia sagde til Ahab: «Far no upp att og et og drikk! For eg høyrer sus av regn.» 42 Då for Ahab upp og vilde eta og drikka. Men Elia steig upp på toppen av Karmel, lutte

seg ned mot jordi og lagde andlitet millom knei sine. 43 Og han sagde til drengen sin: «Gakk upp og skoda utå havet!» Drengen gjekk upp og skoda ut, men sagde: «Eg ser ingenting.» Sju gonger bad han honom ganga upp att. 44 Då han so kom dit sjuande gongen, sagde han: «No ser eg det stig upp av havet ei litig sky; ho er ikkje større enn neven på ein mann.» Då sagde han: «Gakk upp og seg til Ahab: «Beit fyre og far ned, so ikkje regnet skal hefta deg!» 45 Og i ei handevending myrkna himmelen til med skyer og storm, og snart silregnende det. Men Ahab køyrdi av stad og for til Jizre'el. 46 Og Herrens hand kom yver Elia, so at han sette livgjord ikring seg og sprang fyre Ahab like til Jizre'el.

19 Ahab fortalte Jezabel alt det som Elia hadde gjort, og korleis han hadde drepe alle profetarne med sverd. 2 Då sende Jezabel eit bod til Elia med dei ordi: «Gudarne late meg bøta både no og sidan, um eg ikkje i morgen ved denne tid skal lata ditt liv få same lagnad som kvar av hine.» 3 Og då han fekk den greida, tok han ut og rømde for livet, og han kom til Be'erseba, som høyrer til Juda; der let han drengen sin vera att. 4 Men sjølv gjekk han ei dagsleid ut i øydemarki. Der sette han seg under ein einerunne, og han ynskte at han måtte få døy, og sagde: «No er det nok; Herre, tak no livet mitt, for eg er ikkje betre enn federne mine.» 5 So lagde han seg til å sovna under ein einerunne. Men då tok ein engel i honom og sagde: «Statt upp og et!» 6 Og då han skulde sjå til, so låg det ved hovudgjerdi hans ei kaka steikt på gloande steinar, og det stod ei krukke med vatn; og han åt og drakk og lagde seg att. 7 Då kom Herrens engel att andre gongen og tok i honom og sagde: «Statt upp og et! For elles vert vegen for lang for deg.» 8 Og han stod upp og åt og drakk, og styrkt av denne maten gjekk han i fyrti dagar og fyrti netter alt til Gudsfjellet Horeb. 9 Der gjekk han inn i ein heller og var der um natti. Då kom Herrens ord til honom; han sagde til honom: «Kva vil du her, Elia?» 10 Og han svara: «Eg hev brunne av brennhug for Herren, allhers Gud; for Israels-borni hev vendt seg burt ifrå sambandet ditt; altari dine hev dei rive ned, og profetarne dine hev dei drepe med sverd; eg er att åleine, og dei stend meg etter livet.» 11 Då sagde han: «Gakk ut og statt på fjellet for Herrens åsyn!» Og so gjekk Herren framur der. Fyre Herren kom det ein stor og veldug storm, so fjell rivna og klettar kloyna; Herren var ikkje i stormen. Etter stormen kom det ein jordskjelv; Herren var ikkje i jordskjelven. 12 Etter jordskjelven kom det eld; men Herren var ikkje i elden. Etter elden høyrdest ei mild susing. 13 So snart Elia høyrde det, sveipte han andlitet inn i kappa si og gjekk ut og stod ved inngangen til helleren. Då tala

ei røyst til honom og sagde: «Kva vil du her, Elia?» 14 Og han svara: «Eg hev brunne av brennhug for Herren, Allhers Gud; for Israels-borni hev vendt seg burt frå sambandet ditt; altari dine hev dei rive ned, og profetarne dine hev dei drepe med sverd; eg er att åleine, og dei stend meg etter livet.» 15 Herren sagde til honom: «Far no attende og tak vegen til Damaskusheidi, og gakk inn i byen og salva Hazael til konge yver Syria! 16 Og Jehu Nimsison skal du salva til konge yver Israel, og Elisa Safatsson frå Abel-Mehola, skal du salva til profet i din stad. 17 Då skal det ganga so: Den som slepp undan Hazael-sverdet, honom skal Jehu drepa, og den som slepp undan Jehu-sverdet, skal Elisa drepa. 18 Men eg vil lata sju tusund vera att i Israel, alle dei kne som ikkje hev bøygt seg for Ba'al, og kvar munn som ikkje hev gjeve honom hyllingskyss.» 19 Då han gjekk derifrå, råka han på Elisa Safatsson, som heldt på og pløgde; tolv par uksar gjekk fyre honom, og sjølv køyrdé han det tolvte paret. Og Elia gjekk burt til honom og kasta kappa si på honom. 20 Då slepte han uksarne og sprang etter Elia og sagde: «Lat meg få kyssa far min og mor mi, so skal eg fylgia deg!» Han sagde til honom: «Snu heim att då! Men kom i hug kva eg hev gjort med deg!» 21 So gjekk han ifrå honom att og tok dei two uksarne og slagta deim, og med oket åt uksarne koka han kjøtet deira og gav folket, og dei åt. Sidan tok han ut og fylgte Elia og vart tenaren hans.

20 Benhadad, kongen i Syria, samla heile heren sin, og han hadde med seg two og tretti kongar, og hestar og vogner; han drog upp og kringsette Samaria og gjorde åtak på byen. 2 Og han sende bod inn i byen til Ahab, Israels-kongen, 3 med dei ordi: «So segjer Benhadad: «Sylvet ditt og gullet ditt høyrer meg til, og dei nærmaste av konorner og borni dine, høyrer meg til.»» 4 Israels-kongen svara og sagde: «Det er som du segjer, herre konge. Eg høyrer deg til med alt som mitt er.» 5 Men sendebodi kom att og sagde: «So segjer Benhadad: «Eg sende bod til deg med dei ordi: «Sylvet ditt og gullet ditt og konorner og borni dine skal du gjeva meg.»» 6 I morgon ved dette bilet sender eg tenarane mine til deg, og dei skal ransaka ditt hus og husi åt tenarane dine, og alt det augo dine hev likar best, skal dei taká med seg og føra burt.»» 7 Då kalla Israels-kongen til seg alle styremennene i landet og sagde: «De må skyna og sjå at han vil oss vondt. For han sende bod til meg um konorner og borni mine og um sylvet og gullet mitt, og eg neitta ikkje å gjeva honom det.» 8 Då sagde alle styremennene og alt folket: «Du må ikkje høyra på honom og ikkje gjera honom til viljes.» 9 Då sagde han til sendebodi frå Benhadad: «Seg

til min herre kongen: «Eg skal gjera alt det som du fyrste gongen sende bod um til tenaren din; men dette kann eg ikkje gjera.»» So gjekk sendebodi burt og bar svaret fram. 10 Då sende Benhadad bod til honom med dei ordi: «Gudarne late meg bøta no og sidan, um gruset i Samaria skal rekka til å fylla nevarne på alt det folket som eg hev med meg.» 11 Men Israels-kongen svara og sagde: «So skal de segja: «Ei rose seg den som bind sverdet um seg, som den som løyser det av seg!»» 12 Då Benhadad høyrdé det svaret, medan han og kongarne sat og drakk i lauvhyttoine, sagde han til tenarane sine: «Ferdig til åtak!» Og dei gjorde seg ferdige til å setja inn på byen. 13 Med same kom det ein profet burt til Ahab, Israels-kongen, og sagde: «So segjer Herren: «Ser du heile denne store hopen? I dag skal du sjå eg gjev honom i di hand, so du skal skyna at eg er Herren.»» 14 Men Ahab spurde: «Kven skal vera reidskap?» Han svara: «So segjer Herren: «Jarlesveinarne.»» Og han spurde: «Kven skal taka til med striden?» Og han svara: «Det skal du.» 15 So mynstra han jarlesveinarne, og dei var two hundrad og two og tretti, og etter deim mynstra han heile folket, alle Israels-sønerne, sju tusund i talet. 16 Dei drog ut ved middagsbil, medan Benhadad drakk seg eit rus i lauvhyttoine saman med dei two og tretti kongarne som skulde hjelpe honom. 17 Fyrst drog jarlesveinar ut, og dei bodi Benhadad sende, melde honom at det kom folk ut frå Samaria. 18 Då sagde han: «Hev dei drege ut til fred, so grip deim livande, og hev dei drege ut til strid, so grip deim livande!» 19 Men dei drog ut or byen, jarlesveinarne og heren som fylgde deim, 20 og dei hogg ned kvar sin mann, og syrarane rømde, og Israel sette etter deim, og Benhadad, syrarkongen, slapp undan på ein hest saman med nokre riddarar. 21 So drog Israels-kongen ut og slo hestfolket og vognerne, so syrarane leid stor usiger. 22 Då steig profeten fram for Israels-kongen og sagde til honom: «Gakk og samla krafti di, og tenk vel etter kva du vil gjera! For næste år dreg syrarkongen upp i mot deg att.» 23 Men tenarane åt syrarkongen sagde til honom: «Guden deira er ein fjellgud, difor vann dei yver oss, lat oss strida imot deim på sletta, so skal me visseleg vinna yver deim.» 24 Og dette skal du gjera: Set kvar og ein av kongarne av frå hans post, og set jarlar i staden deira. 25 Få deg so sjølv ein her, likso stor som den du hev mist, og likso mange hestar og vogner, og lat oss so strida imot deim på sletta, då skal me visseleg vinna yver deim.» Han høyrdé på det dei sagde, og gjorde so. 26 Året etter mynstra Benhadad syrarane og drog upp til Afek, til strid imot Israel. 27 Og Israels-sønerne vart mynstra og utrista, og dei drog imot deim; og Israels-sønerne lægra seg midt imot deim

som two små geiteflokkar, men syrarane fylte landet. 28 Då steig gudsmannen fram og sagde til Israels-kongen: «So segjer Herren: «For di syrarane hev sagt at Herren er ein fjellgud og ikkje ein dalgud, so vil eg gjeva heile denne store hopen i henderne dine, og de skal skyna at eg er Herren.»» 29 So låg dei lægra imot kvarandre i sju dagar; men på den sjuande dagen kom det til strid, og Israels-sønerne hogg ned syrarane, hundrad tusund fotfolk på ein dag. 30 Dei som var att, rømde inn i byen Afek, men bymuren ramla ned yver dei sju og tjuge tusund mann som var att. Og Benhadad rømde og kom inn i byen og sprang frå kove til kove. 31 Då sagde mennene hans til honom: «Høyr no her!» Me hev frett at kongarne av Israels hus er milde kongar; lat oss binda sekkjety um lenderne og reip um hovudet og ganga ut til Israels-kongen! Kann henda han let deg få liva. 32 So batt dei sekkjety um lenderne og reip um hovudet og gjekk til Israels-kongen, og sagde: «Tenaren din Benhadad segjer: «Lat meg få lival!»» Og han svara: «Er han endå i live? Han er bror min.» 33 Og mennene tok det for eit godt varsel, og dei skunda seg og tok honom på ordet og sagde: «Ja, Benhadad er bror din.» Då sagde han: «Gakk og henta honom!» Og Benhadad kom ut til honom, og han let honom stiga upp på vogni. 34 Då sagde Benhadad til honom: «Dei byarne som far min tok frå far din, skal eg gjeva deg att, og du kann gjera deg gator i Damaskus, liksom far min gjorde i Samaria.» «Ja vel, » (svara Ahab) «på dei vilkår skal eg gjeva deg fri.» So gjorde han samband med honom og let honom fara. 35 Men ein av profetsveinarne sagde til ein annan etter Herrens fyresegn: «Slå megl!» Men mannen vilde ikkje slå honom. 36 Då sagde han til honom: «Av di du ikkje lydde Herrens røyst, so skal ei løva slå deg når du gjeng burt ifrå meg.» Og då han gjekk ifrå honom, råka ei løva på honom og slo honom ned. 37 Sidan råka han ein annan mann og sagde: «Slå meg!» Og mannen slo honom so han fekk ei flengja. 38 So gjekk profeten og stelte seg på vegen der kongen skulde koma; men han batt eitt plagg for augo, so ingen kunde kjenna honom. 39 Då kongen so kom framunder, ropa han til kongen: «Tenaren din hadde gjeve seg inn i striden; då kom det ein mann ut or fylkingi og førde til meg ein mann og sagde: «Tak vere på denne mannen! Slepp han burt, skal du svara for honom med ditt liv eller vega ut two og ei halv våg sylv.» 40 Men medan tenaren din hadde eitt og anna å gjera her og der, so slapp han burt.» Israels-kongen sagde til honom: «So hev du domen som du sjølv hev felt.» 41 Då skunda han seg og tok plagget burt frå augo sine, og Israels-kongen kjende honom, at han var ein av profetarne. 42 Han sagde til honom: «So segjer Herren:

«Sidan du hev slept or henderne den mannen som eg hev bannstøtt, so skal ditt liv svara for hans liv, og ditt folk for hans folk.»» 43 Og Israels-kongen for heim, mismodig og harm, og kom til Samaria.

21 Sidan hende denne tilburden: Jizre'eliten Nabol, hadde ein vinhage som låg i Jizre'el innåt slottet til Ahab, kongen i Samaria. 2 Og Ahab tala med Nabol og sagde: «Lat meg få vinhagen din, so eg kann hava honom til kålhage, for han ligg so nær innåt huset mitt. Eg skal gjeva deg ein betre vingard i staden, eller um du so tykkjer, skal eg greida verdet ut i reide pengar.» 3 Men Nabol sagde til Ahab: «Aldri i verdi vil eg gjeva deg fedrearven min!» 4 Då gjekk Ahab heim, mismodig og harm for det svaret jisre'eliten Nabol hadde gjeve honom då han sagde: «Eg vil ikkje gjeva deg fedrearven min.» Og han lagde seg i sengi og snudde seg burt og vilde ikkje eta. 5 Då kom Jezabel, kona hans, inn til honom og sagde til honom: «Kvi er du so stor i hugen, so du ikkje vil eta?» 6 Han svara henne: «Eg tala med jizre'eliten Nabol og sagde til honom: «Lat meg få vinhagen din for pengar, eller um du so tykkjer, skal eg gjeva deg ein annan vinhage i staden.» Men han svara: «Eg vil ikkje gjeva deg vinhagen min.»» 7 Då sagde Jezabel, kona hans, til honom: «Er det du som no hev kongevelde i Israel? Statt upp, et og ver i godlag! Eg skal gjeva deg vinhagen åt jizre'eliten Nabol.» 8 Og ho skrev eit brev i namnet åt Ahab og sette innsigle under med hans seigring og sende brevet til styremennene og storfolket i byen hans Nabol, dei som budde saman med honom. 9 Ho skrev soleis i brevet: «Lys til ei fasta, og set so Nabol øvst millom folket, 10 og set two uvyrdrne karar midt imot honom, og lat deim vitna imot honom og segja: «Du hev banna Gud og kongen!» Før so honom ut og steina honom i hel!» 11 Mennene i byen hans, styremennene og storfolket, dei som budde der i byen hans, gjorde etter det bodet som Jezabel hadde sendt deim, so som det var skrive i brevet ho hadde sendt til deim. 12 Dei lyste til ei fasta og sette Nabol øvst millom folket; 13 og dei two uvyrdrne kararne kom og sette seg midt imot honom, og uvyrdrne vitna imot Nabol for folket og sagde: «Nabol hev banna Gud og kongen.» So førde dei honom utanfor byen og kasta stein på honom til han døydde. 14 Og dei sende bod til Jezabel med dei ordi: «Nabol er steina i hel.» 15 Då Jezabel høyrde at Nabol var steina i hel, sagde Jezabel til Ahab: «Statt upp, eigna til deg vinhagen åt jizre'eliten Nabol, den som han ikkje vilde gjeva deg for pengar! For Nabol er ikkje lenger i live, han er dåen.» 16 Då Ahab høyrde at Nabol var dåen, stod Ahab upp og gav seg på vegen til vinhagen åt jizre'eliten Nabol og vilde eigna honom til seg.

17 Men Herrens ord kom til Elia frå Tisbe soleis: **18** «Statt upp, og far ned og møt Ahab, Israels-kongen, som bur i Samaria! No er han i vinhaven åt Nabot, han hev gjenge ned og vil eigna til seg. **19** Du skal tala med honom og segja: «So segjer Herren: Hev du no både drepe og eigna til deg arven?» Og du skal tala med honom og segja: «So segjer Herren: På same staden som hundarne hev slikka blodet åt Nabot, skal hundarne slikka blodet ditt og.»» **20** Ahab sagde til Elia: «Hev du funne meg, du fienden min?» Han svara: «Ja, eg hev funne deg. Sidan du hev selt deg til å gjera det som vondt er i Herrens augo, **21** so fører eg ulukka yver deg, og eg skal sopa etter deg og rydja ut or Ahabs-ætti kvar ein karmann, både ufrei og fri i Israel. **22** Og eg skal fara med ditt hus som eg for med huset åt Jerobeam Nebatsson og huset åt Baesa Ahiason, for di du hev harma meg so mykje og forført Israel til synd. **23** Um Jezabel og hev Herren tala og sagt: «Hundarne skal eta upp Jezabel attmed Jisre'elsmuren. **24** Den av Ahabs-ætti som dør i byen, skal hundarne eta upp, og den som dør ute på marki, skal fuglarne eta upp.»» **25** Aldri hev det vore nokon slik som Ahab, som selde seg sjølv til å gjera det som vondt var i Herrens augo, av di Jezabel, kona hans, eggja honom. **26** Mykje stygt gjorde han, med di han for etter dei ufylselege avgudarne, plent som amoritarne hadde gjort, dei som Herren dreiv burt for Israels-borni. **27** Men då Ahab høyrdi dei ordi, reiv han sund klædi sine og sveipet sekk um kroppen og fasta; og hansov i sekkjetyet og for stilt fram. **28** Då kom Herrens ord til Elia frå Tisbe soleis: **29** «Hev du set korleis Ahab audmykjer seg for meg? For di han audmykjer seg, skal eg ikkje lata ulukka koma i hans livstid; men i hans sons tid skal eg lata ulukka koma yver huset hans.»

22 No heldt dei seg rolege i tri år; det var ingen ufredd millom Syria og Israel. **2** Men i det tridje året bar det so til at Josafat, Juda-kongen, drog ned til Israels-kongen. **3** Då sagde Israels-kongen til mennene sine: «Veit de ikkje at Ramot i Gilead høyrrer oss til? Men me sit rolege og tek ikkje byen ifrå syrakkongen.» **4** Og han sagde til Josafat: «Vil du draga med meg til strid um Ramot i Gilead?» Og Josafat sagde til Israels-kongen: «Eg som du, mitt folk som ditt folk, mine hestar som dine hestar.» **5** Men Josafat sagde til Israels-kongen: «Spør like vel først Herrens ord til råds!» **6** Då stemnde Israels-kongen saman profetarne, kring fire hundred man, og spurde dei: «Skal eg draga ut og strida um Ramot i Gilead, eller skal eg lata vera?» Dei svara: «Drag dit upp! Herren vil gjeva byen i henderne på kongen.» **7** Men Josafat spurde: «Er det ikkje endå ein av Herrens profetar her, so me kunde spyrja Herren gjennom honom?»

8 Israels-kongen svara: «Det er endå ein mann som ein kann spyrja Herren ved, men eg hatar honom, for di han spår meg aldri noko godt, men berre vondt; det er Mika Jimlason.» Josafat sagde: «Soleis må ikkje kongen tala!» **9** Då kalla Israels-kongen på ein hirdmann og sagde: «Henta snøgt Mika Jimlason!» **10** Israels-kongen og Juda-kongen Josafat sat klædde i sine skrud på kvar sin kongsstol, på treskarvollen ved inngangen til byporten i Samaria, og alle profetarne spådde framfyre deim. **11** Sidkia, son åt Kena'ana, gjorde seg horn av jarn og sagde: «So segjer Herren: «Med slike horn skal du stanga syrarane til du tynar deim.»» **12** Og alle profetarne spådde på same måten og sagde: «Drag upp til Ramot, so skal du få siger, og Herren vil gjeva byen i henderne på kongen.» **13** Sendemannen som var gjengen og skulde henta Mika, sagde til honom: «Profetarne hev samrøystes lova kongen lukka, lat då ordi dine samstavas med deira, og lova lukka du og!» **14** Men Mika svara: «So sant som Herren liver, vil eg berre tala det som Herren segjer til meg.» **15** Då han no kom til kongen, sagde kongen til honom: «Mika, skal me draga av stad og strida um Ramot i Gilead, eller skal me lata det vera?» Då sagde han: «Drag upp, so skal du få siger, og Herren vil gjeva byen i henderne på kongen.» **16** Men kongen sagde til honom: «Kor mange gonger skal eg taka deg i eid på at du ikkje vil segja meg anna enn sanningi i Herrens namn?» **17** Då sagde han: «Eg såg heile Israel spreidt i fjelli som ein saueflokk utan hyrding; og Herren sagde: «Dei der hev ingen herre, lat deim snu heim att i fred, kvar til sitt!»» **18** Israels-kongen sagde til Josafat: «Sagde eg deg ikkje, at han aldri varslar meg noko godt, berre vondt?» **19** Då sagde han: «So hør då Herrens ord: Eg såg Herren sitja på sin kongsstol, og heile himmelheren stod der hjå honom på den høgre og den vinstre sida. **20** Og Herren sagde: «Kven vil dåra Ahab, so han dreg upp og fell ved Ramot i Gilead?» Då sagde ein so og ein annan so. **21** Men då kom anden fram og stelte seg framfor Herren og sagde: «Eg skal lokka honom!» Herren spurde honom: «Korleis?» **22** Han svara: Eg vil ganga ut og vera ei ljugarånd i munnen på alle profetarne hans.» Og han sagde: «Ja, du skal lokka honom, og du skal og greida det. Gakk av stad og gjer so!» **23** Sjå no hev Herren lagt ei ljugarånd i munnen på alle desse profetarne dine, men Herren hev varsla ulukka yver deg. **24** Då kom Sidkia, son åt Kena'ana, fram og slo Mika på kinni og sagde: «Kva veg hev då Herrens ande fare frå meg for å tala med deg?» **25** Men Mika sagde: «Det skal du få sjå den dagen du rømer frå kove til kove og vil gøyma deg.» **26** Då sagde Israels-kongen: «Tak Mika og før honom til byhovdingen Amon

og kongsson Joas, 27 og seg: «Kongen byd dykk at det skal kasta denne mannen i fangehuset og setja honom på snaud kost til kongen kjem heim att med heilo!» 28 Men Mika sagde: «Kjem du heim att med heilo, då hev ikkje Herren tala gjenom meg!» Og so sagde han: «Høyr de folk, alle saman!» 29 So drog då Israels-kongen og Josafat, Juda-kongen, upp til Ramot i Gilead. 30 Men Israels-kongen sagde til Josafat: «Eg vil klæda meg ut fyrr eg gjeng inn i striden; men hav du dine klæde på deg!» Og Israels-kongen klædde seg ut og gjekk inn i striden. 31 Men syrarkongen hadde gjeve det bodet til sine two og tretti hovdingar for stridsvognarne, at dei ikkje skulde taka på nokon, korkje liten eller stor, men berre Israels-kongen. 32 Då no hovdingarne for stridsvognerne fekk auga på Josafat, tenkte dei: «Det er visseleg Israels-kongen!» Og dei vende seg til åtak på honom. Då sette Josafat i eit høgt rop. 33 Og då hovdingarne for stridsvognerne merka at det ikkje var Israels-kongen, drog dei seg burt ifrå honom. 34 Men ein mann som spende bogen og skaut på måfå, råka Israels-kongen millom brynjeskøytingarne og brynja. Då baud han vognstyraren sin: «Snu, og før meg ut or heren; for eg er såral!» 35 Men striden vart hardare og hardare den dagen, og Israels-kongen vart standande i vogni imot syrarane; men um kvelden døydde han. Og blodet frå såret hadde runne ned i vogni. 36 Ved soleglad gjekk det ropet gjenom heren: «Kvar mann heim til sin by! og kvar mann til sitt land!» 37 So døydde då kongen og vart førd til Samaria, og dei jorda kongen i Samaria. 38 Då dei skylda vogni ved dammen i Samaria, slikka hundarne blodet hans, og skjøkjarne lauga seg i det, etter Herrens ord som han hadde tala. 39 Det som elles er å fortelja um Ahab og alt det han gjorde, og um flisbeinhuset han bygde, og um alle dei byarne han bygde, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 40 So lagde Ahab seg til kvile hjå federne sine, og Ahazja, son hans, vart konge i staden hans. 41 Josafat Asason vart konge yver Juda i det fjorde styringsåret åt Ahab, Israels-kongen. 42 Fem og tretti år gammal var Josafat då han vart konge, og fem og tjuge år rådde han i Jerusalem; mor hans heitte Azuba og var dotter åt Silhi. 43 Og han for heilt i same faret som Asa, far sin; han veik ikkje av frå det, med di han gjorde det som rett var i Herrens augo. 44 Men offerhaugarne vart ikkje burttekne, folket heldt ved og ofra slagoffer og brende røykoffer på haugarne. 45 Og Josafat heldt fred med Israels-kongen. 46 Det som elles er å fortelja um Josafat, og dei storverki han gjorde og dei krigarne han førde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 47 Han ruppe ut or landet dei utukt-sveinarne som hadde vorte

att den tid Asa, far hans, styrde. 48 Det var ingen konge i Edom; ein jarl var konge. 49 Josafat hadde ti Tarsis-skip som skulde fara til Ofir etter gull; men dei kom ikkje av stad, for nokre skip forliste ved Esjon-Geber. 50 Då sagde Ahazja Ahabsson til Josafat: «Lat mine menner fara med dine på skip!» Men Josafat vilde ikkje. 51 Og Josafat lagde seg til kvile hjå federne sine, og vart gravlagd hjå federne sine i byen åt David, far hans, og Joram, son hans, vart konge i staden hans. 52 Ahazja Ahabsson vart konge yver Israel i det syttande styringsåret åt Juda-kongen Josafat, og han rådde yver Israel i two år. 53 Og han gjorde det som vondt var i Herrens augo og for fram i fotefari å far sin og mor si og Jerobeam Nebatsson, han som fekk Israel til å synda. Og han tente Ba'al og bad til honom, og harma Herren, Israels Gud, plent som far hans hadde gjort.

2 Kongebok

1 Etter Ahab var dåen, reiv Moab seg laus frå Israel.
2 Ahazja låg sjuk, av di han hadde døtte ned millom handridet på loftstova si i Samaria. Han gjorde då av stad ei sendeferd og baud deim fara av og spryja Ekronguden Ba'al-Zebub um han skulde koma seg av denne sjukdomen.
3 Herrens engel sagde då til Elia frå Tisbe: «Gakk til møtes med sendeferti frå Samaria og seg med deim: «Finst det ingen Gud i Israel, sidan de fer av og fretter Ekronguden Ba'al-Zebub? 4 Difor, so segjer Herren: «Or sengi du er lagt i, skal du ikkje koma upp att; du skal døy.»» Og Elia gjekk. 5 Sendeferti snudde dermed heim att til kongen. Han spurde: «Kvífor kjem de att?» 6 Dei svara: «Det kom ein mann til møtes med oss. «Snu heim att til kongen som sende dykk, » sagde han, «og meld honom at so segjer Herren: «Finst det ingen Gud i Israel, sidan du sender bod og fretter Ekronguden Ba'al-Zebub? Difor, or sengi du er lagt i, skal du ikkje koma upp att; du skal døy.»» 7 Kongen spurde: «Korleis såg han ut, den mannen som møtte dykk og tale soleis med dykk?» 8 «Han gjekk med hárkyrtel, » svara dei, «og hadde lerbelte kring livet.» «Det var Elia frå Tisbe, » sagde han. 9 So sende han ein femtimanns-førar med sine femti mann til honom. Han kom upp til honom der han sat øvst på fjellet, og ropa til honom: «Du gudsmann, kongen byd deg koma ned!» 10 Elia svara femtimanns-føraren: «So sant eg er ein gudsmann, so fare eld ned frå himmelen og øyde deg og dine femti mann!» Og det for ned eld frå himmelen og øyde både honom og dei femti han førde. 11 So sende han til honom ein annan femtimanns-førar med sine femti mann. Han tok til ords og sagde til honom: «Du gudsmann, so segjer kongen: «Kom ned snøggast du kann!»» 12 Elia svara: «So sant som eg er ein gudsmann, so fare eld ned frå himmelen og øyde deg og dine femti mann!» Det for då ned eld frå himmelen og øyde både honom og dei femti mann han førde. 13 Då sende han ein tridje femtimanns-førar med femti mann til. Denne tridje femtimanns-føraren drog upp og fall på kne for Elia og naudbad honom: «Du gudsmann! lat mitt liv og livet åt desse femti tenarane dine vera dyrt i dine augo! 14 Du veit at eld for ned frå himmelen og øyde både dei fyrr førarane og deira femtimanns-tropp. Haldt no mitt liv dyrt!» 15 Då sagde Herrens engel til Elia: «Gakk med honom! Ver ikkje rædd for honom!» So stod han upp og gjekk med honom til kongen. 16 Og sagde til honom: «So segjer Herren: «Av di du gjorde av stad ei sendeferd til å fretta Ekronguden Ba'al-Zebub - nett som det ingen Gud vore i Israel til å spryja um det - difor skal du ikkje

koma upp or sengi du er lagd i; du skal døy!»» 17 Og han døydde so som Herren tala ved Elia. Og Joram vart konge etter honom; for han hadde ingen son. Dette hende i andre styringsåret åt Juda-kongen Joram Josafatsson. 18 Det som elles er å fortelja um Ahazja, det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne.

2 Den gongen Herren tok Elia upp til himmelen i ein storm, skulde Elia og Elisa på utferd frå Gilgal. 2 Elia sagde med Elisa: «Ver du her! Herren hev sendt meg til Betel.» Men Elisa svara: «So sant Herren liver, og so sant du liver, eg skil ikkje lag med deg.» So for dei ned til Betel. 3 Profetsveinarne i Betel møtte Elisa: «Veit du det, » sagde dei, «at i dag tek Herren husbonden din ifrå deg?» «Ja, eg veit det, » svara han; «de tarv ikkje nemna det.» 4 Elia sagde med honom: «Elisa, ver du her! Herren hev sendt meg til Jeriko.» Men han svara: «So sant Herren liver, og so sant du liver, eg skil ikkje lag med deg.» So kom dei til Jeriko. 5 Profetsveinarne i Jeriko gjekk fram til Elisa: «Veit du det, » sagde dei, «at i dag tek Herren husbonden din ifrå deg?» «Ja, vel veit eg det, » svara han; «det tarv ikkje nemna det.» 6 Elia sagde med honom: «Ver du her! Herren hev sendt meg til Jordan.» Men han svara: «So sant Herren liver, og so sant du liver, eg skil ikkje lag med deg.» So gjekk dei både two. 7 Femti av profetsveinarne fylgde, og stod eit godt stykke undan, medan dei two stod attmed Jordan. 8 Elia tok kappa si, sveipte henne i hop og slo på vatnet. Då kløyvde det seg til både kanter, so dei gjekk både yver på turre botnen. 9 Då dei var komne yver, sagde Elias med Elisa: «Kva ynskjer du eg skal gjera for deg fyrr eg vert teken ifrå deg?» Elisa sagde: «Gjev ein dubbel lut av di ånd må falla på meg!» 10 «Det var eit storfelt ynskje, » svara han; «men fær du sjå meg medan eg vert teken frå deg, skal du få det, elles ikkje.» 11 Medan dei so heldt fram og talast ved, skimta det fram ei eldvogn med eldhestar og skilde deim frå einannan. Og so for Elia i stormveret upp til himmelen. 12 Elisa stod og såg på, og han ropa: «Far! far! du Israels vogner og riddarar!» So såg han ikkje meir til honom. Og han tok i klaedi sine og reiv deim midt i two. 13 So tok han upp kappa åt Elia, som hadde falle av honom, snudde so og gjekk ned til elvebarden ved Jordan. 14 Han tok kappa åt Elia, som hadde falle av honom, og slo på vatnet med dei ordi: «Kvar er no Herren, Elias Gud?» Med same han slo på vatnet, kløyvde det seg til både kanter, og Elisa gjekk yver. 15 Då profetsveinarne frå Jeriko såg dette langt undan, sagde dei: «Elias ånd kviler yver Elisa.» Dei kom imot honom og lagde seg å gruve for honom. 16 So sagde dei med honom: «Millom tenarane dine finn du femti sterke karar; lat deim ganga ut og leita

etter herren din! Kann henda hev Herrens Ande lyft honom upp og slept honom på eitkvar fjellet eller i einkvar dalen.» Han svara: «De skal ingen senda ut.» 17 Men dei naudbad honom so lenge at han vart leid av det: «Send deim ut då!» sagde han. Dei sende ut femti mann, og dei leita i tri dagar, men fann honom ikkje. 18 Då dei kom att til honom - han heldt seg endå i Jeriko - so sagde han til deim: «Det var det eg sagde med dykk, at de skulde ikkje ganga ut.» 19 Byfolki og sagde til Elisa: «Denne byen ligg lageleg til, som du herre ser. Men vatnet er vondt, og landet lid av fosterskot.» 20 Han svara deim: «Gjev meg ei ny skål, og legg salt i henne!» Dei so gjorde. 21 Gjekk han so ut til uppkoma og kasta saltet ned i med dei ordi: «So segjer Herren: «Eg gjer dette vatnet friskt, so det aldri meir skal valda daude og fosterskot.»» 22 Og vatnet vart friskt, og er det den dag i dag, soleis som Elisa hadde sagt. 23 Derifrå drog han upp til Betel. På vegen dit upp, kom nokre smågutar ut or byen og tok til å hæda honom og kalla honom: «Upp med deg, du snaudskalle! Upp med deg, du snaudskalle!» 24 Han såg seg ikring. Og då han vart var deim, lyste han våbøn yver deim i Herrens namn. Tvo binnor kom då ut or skogen og reiv sund two og fyrti av borni. 25 Derifrå gjekk han til Karmelfjellet, og derifrå attende til Samaria.

3 Joram Ahabsson vart konge yver Israel i Samaria i det attande styringsåret åt Juda-kongen Josafat. Han var konge i tolv år. 2 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, men endå ikkje soleis som far og mor hans. Han fekk burt Ba'als-sula som far hans hadde sett upp. 3 Men han heldt fast på synderne åt Jerobeam Nebatsson, som han hadde fenge Israel til å gjera, deim gav han ikkje upp. 4 Moabs-kongen Mesa åtte so mykje fe. I skatt til Israels-kongen hadde han svara hundred tusund lamb og ulli av hundred tusund verar. 5 Men då Ahab døydde, sagde Moabs-kongen seg laus frå Israels-kongen. 6 På timen drog kong Joram ut or Samaria og mynstra heile Israels-heren. 7 Og so sende han bod til Juda-kongen Josafat med dei ordi: «Moabs-kongen hev sagt seg laus frå meg; vil du fara med meg og føra krig Moab?» «Ja,» svara han, «eg skal fara med, eg som du, mitt folk som ditt folk, mine hestar som dine hestar.» 8 Han spurde: «Kva veg skal me fara?» «Yver Edomheidarne,» svara han. 9 Gav dei seg so i veg, Israels-kongen og Juda-kongen og Edom-kongen. Men då dei hadde fare sju dagsferder, vanta dei vatn til heren og til dyri som fulgte etter. 10 «Å du, å dul!» sagde Israels-kongen, «no hev Herren stemnt i hop desse tri kongarne til å gjeva deim i henderne på moabitane.» 11 «Finst det ingen Herrens profet her?» sagde Josafat, «so me kann

spyrja Herren gjennom honom!» Ein av tenarane åt Israels-kongen svara: «Jau, Elisa Safatsson er her, han som helte vatn yver henderne åt Elia.» 12 «I hans eige er Herrens ord,» sagde Josafat. Gjekk dei so ned til honom, Israels-kongen og Josafat og Edom-kongen. 13 Men Elisa svara Israels-kongen: «Kva vil du meg? Gakk du til profetarne åt far din og profeterne åt mor din!» «Seg ikkje sol!» svara Israels-kongen; «du skyner Herren hev stemnt i hop desse tri kongarne til å gjeva deim i henderne på Moab.» 14 Då svara Elisa: «So sant Herren, allhers drott, liver, han som eg tener: hadde det ikkje vore for Juda-kongen Josafat skuld, nei menn um eg vilde anten vyrda eller varast deg. 15 Men no kann du henta ein harpespelar åt meg.» Då harpespelaren leika på harpa, kom Herrens Ande yver honom, 16 Og han sagde: «So segjer Herren: «Grav grop på grop i denne dalen! 17 For so segjer Herren: Ikke ser de vind, og ikkje ser de regn; men denne dalen vert full av vatn; sjølvær fær de drikka, og heren dykker og dyri dykker. 18 Men dette tykkjest Herren for lite; difor vil han gjeva Moab i dykker hand. 19 Alle faste byar og kvar storby skal de taka; kvart aldetre skal de fella, kvar ei uppkoma skal de kasta att, kvar grøderik åker skal de tyna med stein.»» 20 Andre morgonen, den tid dei bar fram grjonofferet, kom det vatn frå Edom-leitet, og landet vart fullt av vatn. 21 Då alle moabitane frette at kongarne drog i krig mot deim, baud dei ut alle våpnføre folk og vel so det, og fylkte seg attmed landskilet. 22 Tidleg um morgonen då soli rann og skein på vatnet, tykte moabitane frå sin synstad, at vatnet såg ut som blod. 23 «Det er blod!» ropa dei: «det er tydelegt at kongarne hev tynt kvarandre i strid innbyrdes! No er herfang å få, moabitar!» 24 Då dei kom til Israels-lægret, ruste israelitarne på og slo moabitane, so dei tok til rømings. So fall dei inn i Moabiterlandet og slo deim heilt. 25 Byarne braut dei ned, på alle dei grøderike åkrarne kasta dei kvar sin stein og steina deim ned, kvar ei uppkoma kasta dei att, kvart eit aldetre felte dei, til dess ikkje anna var att enn steinmurane i Kir-Hareset; og det kringsette slyngjekastarane og skaut på det. 26 Då Moab-kongen såg at han ikkje kunde standa seg i striden, tok han sju hundred mann våpnføre mann med seg og vilde slå seg igjenom fram til Edom-kongen. Men det mislukkast. 27 Då tok han fyrstefødde son sin som skulde verta konge i staden hans, og ofra honom på muren til brennoffer. Og ein stor harm råka Israel, so dei laut brijota upp derifrå og snu heim att.

4 Ei kvinne som var gift med ein profetsvein, ropa til Elisa: «Mannen min, tenaren din er dåen. Du veit sjølv att han har age for Herren. No kjem kravsmannen og vil taka både

sønerne mine til trælar.» 2 Elisa svara til henne: «Kva kann eg gjera for deg? Seg meg, kva du hev i huset?» Ho svara: «Ingenting hev tenestkvinna di i huset anna ei krus med olje.» 3 Då sagde han: «Gakk ut til alle grannarne dine og få lånt deg kaggar, tome kaggar, di fleire di betre! 4 Gakk so inn, steng døri etter deg og sønerne dine, slå i alle desse kaggarne, og ber deim burt etter kvart dei vert fulle!» 5 Gjekk ho då frå honom, og stengde døri etter seg og sønerne sine; dei bar fram, og ho slo i. 6 Då kaggarne var fyltte, bad ho son sin koma med endå ein. «Her er ikkje fleire,» svara han. Då traut oljen. 7 Ho kom og melde til gudsmannen. «No kann du selja oljen,» sagde han, «og greida skuldi di, og resten kann du og sønerne dine liva av.» 8 Det bar so til ein dag at Elisa kom yver til Sunem. Der var ei velhaldi kona, som endeleg vilde gjeva honom mat; kvar gong han sidan kom den vegen, tok han inn der og fekk seg mat. 9 Ein gong sagde ho med mannen sin: «Sjå, eg skynnar at han er ein heilag gudsmann, han som jamt kjem hit til oss. 10 Å, lat oss mura upp ei liti loftstova og setja inn til honom der seng og bord og stol og ljosestake, so han kann taka inn der når han kjem til oss.» 11 Ein dag kom han dit og tok inn i loftstova og lagde seg der. 12 Han sagde til Gehazi, drengen sin: «Ropa på Sunems-kona!» Han so gjorde, og ho kom upp. 13 Han hadde sagt til honom: «Seg med henne: «Du hev no havt all denne umsuti for oss; kva kann då me gjera for deg? Hev du nokor sak eg kann tala for kongen eller herføraren?»» «Nei,» svara ho, «eg bur midt millom folket mitt eige.» 14 «Kva kann me gjera for henne?» spurde Elisa. «Å jau,» svara Gehazi, «ho hev ingen son, og mannen hennar er gammal.» 15 «Ropa på hennel!» sagde han. Han so gjorde, og ho kom i døri. 16 Då sagde Elisa: «Næste år dette bil skal du hava ein son på fanget.» Ho svara: «Å nei, gode herre og gudsmann! du må ikkje ljuga for tenestkvinna di.» 17 Men kona vart med barn, og åtte ein son på nyåret nett det bilet som Elisa hadde sagt med henne. 18 Då guten vart større, hadde han ein dag gjenge ut til far sin millom skurdfolket. 19 Der tok han til å klaga seg for far sin: «Hovudet mitt! Hovudet mitt!» «Ber honom til mori!» sagde faren til drengen sin. 20 Han tok og bar honom heim til mori. Han sat på fanget hennar til middagsleite; då slokna han. 21 Ho gjekk upp og lagde honom på sengi åt gudsmannen, stengde att og gjekk. 22 So ropa ho på mannen sin: «Send ein av drengjerne med ei av asnorne,» sagde ho, «so vil eg snøggast fara åt gudsmannen og straks koma heim att.» 23 «Kvifor vil du fara åt honom i dag?» spurde han; «det er korkje nymåne eller kviledag.» «Det er det same,» svara ho. 24 So sala ho asna og baud drengen sin: «Driv på i eino! Heft meg

ikkje burt på vegen! eg skal segja til når eg vil stana.» 25 So gav ho seg i veg og kom til gudsmannen på Karmelfjellet. Då gudsmannen gådde henne eit stykke borte, sagde han med Gehazi, drengen sin: «Sjå der kjem Sunems-kona! 26 Spring til møtes med henne og spør henne: «Stend det vel til med deg? Stend det vel til med mannen din? Stend det vel til med vesleguten?»» Ho svara: «Ja, det gjer det.» 27 Men då ho kom upp på fjellet til gudsmannen, tok ho um føterne hans. Gehazi for fram og vilde skuva henne bort. Men gudsmannen sagde: «Lat henne vera! Ho hev ei stor sorg. Herren hev løynt for meg kva det er, og ikkje kunngjort meg det.» 28 Då sagde ho: «Var det eg som bad deg, herre, um ein son? Bad eg deg ikkje di meir, at du ikkje skulde ljuga for meg?» 29 Han baud då Gehazi: «Gjer deg Reidug, tak staven min i handi, og gakk av stad. Um einkvan møter deg, so helsa ikkje på honom! um einkvan helsar på deg, so svara honom ikkje! Og legg so staven på andlitet til vesleguten!» 30 Men mori heldt fram: «So sant Herren liver, og so sant du liver, eg slepper deg ikkje!» So stod han upp og fylgte henne. 31 Gehazi hadde fare i fyrevegen og hadde lagt staven på andlitet til vesleguten; men ingen ljod, inkje teikn til liv! Gjekk han då attende til møtes med Elisa, og fortalte at guten vakna ikkje. 32 Då Elisa kom inn i huset, fekk han sjå guten låg lik på sengi hans. 33 Han gjekk inn, stengde døri og bad til Herren. 34 So steig han upp og lagde seg yver guten, med sin munn mot hans munn, med sine augo mot hans augo, og med sine hender mot hans hender. Med han soleis bøygde seg yver honom, vart gutekroppen varm. 35 So gjekk han endå ein gong att og fram yver golvet, og då han so steig upp og bøygde seg yver honom, so naus guten sju gonger, og slo upp augo. 36 Han ropa på Gehazi: «Ropa på Sunems-kona!» sagde han. Han so gjorde. Ho kom upp. «Der skal du få guten din,» sagde han. 37 Ho gjekk inn, fall ned for føterne hans og lagde seg å gruve på golvet, tok so guten sin og gjekk. 38 Elisa kom att til Gilgal medan det var svolt i landet. Med han sit der millom profetsveinarne, segjer han med drengen sin: «Set den store gryta, og koka velling åt profetsveinarne!» 39 Ein av deim gjekk då ut på marki og sanka urter. Han fann ein vild-vindel og sanka av honom ville agurkar, kappa full. Då han kom inn, skar han deim upp i småskivor uppi gryta, han visste ikkje betre. 40 So auste dei upp åt kararne, so dei fekk eta. Men då dei tok til og åt av vellingen, skrek dei upp og ropa: «Dauden er i gryta, du gudsmann!» Og dei kunde ikkje eta. 41 «Kom med mjøl!» sagde han, og då han hadde havt det upp i gryta, baud han deim: «Aus upp åt folket, so dei fær eta!» Og då var det ikkje vondt i gryta. 42 Det kom

ein mann frå Ba'al-Salisa med fyrstegrøda åt gudsmannen; tjuge byggbrød og nyhausta korn hadde han i posen sin. «Gjev folki å eta!» sagde han. 43 «Kor kann eg setja fram dette åt hundrad mann?» spurde tenaren. «Gjev folki å eta!» svara han; «Herren segjer: «Dei skal eta og endå leiva.»» 44 Og han sette det fram for deim, og dei åt, og dei leivde endå noko, so som Herren hadde sagt.

5 Na'aman heitte ein herførar hjå syrarkongen. Han hadde mykje å segja hjå herren sin og var høgvyrd av alle; for med han førde syrarane, hadde Herren hadde gjeve deim siger. Mannen var ei stor stridskjempa, men spillsjuk. 2 Ein gong på herjeferd i Israelslandet hadde syrarane million krigsfangarne teke ei liti gjenta; og ho kom i teneste hjå kona åt Na'aman. 3 Ho sagde med matmor si: «Å gjev husbonden min var hjå profeten i Samaria! So skulde han nok skilja honom med spillsykja.» 4 Han gjekk til kongen og fortalte: «So og so hev gjenta frå Israelslandet sagt.» 5 Syrarkongen svara: «Far du! So skal eg senda brev med deg til Israels-kongen.» So for han og tok med seg ti talent sylv og seks tusund lodd gull og ti festklædningar. 6 Han bar brevet fram til Israels-kongen. Der stod det: «- Og no når du fær dette brevet, skal du vita at eg sender Na'aman, tenaren min, til deg, og du skal skilja honom av med spillsykja hans.» 7 Då Israels-kongen las brevet, reiv han sund klædi sine og ropa: «Tru eg er Gud, so eg hev magt yver daude og liv, sidan han skriv til meg at eg skal skilja ein mann med spillsykja hans? De kann då skyna og sjå at han vil berre eglia seg inn på meg!» 8 Då gudsmannen Elisa spurde at Israels-kongen hadde rive sund klædi sine, sende han bod til kongen med dei ordi: «Kvífor reiv du sund klædi dine? Lat honom koma til meg, so skal han få vita at det finst ein profet i Israel.» 9 Na'aman kom med hestar og vogni, og stana utanfor husdri åt Elisa. 10 Elisa sende bod ut til honom med dei ordi: «Far av og lauga deg sju gonger i Jordan, so skal kroppen din verta like god att, so du vert rein.» 11 Na'aman vart harm, og for sin veg. «Eg tenkte han vilde koma ut til meg sjølv,» sagde han, «og stiga fram og ropa til Herren, sin Gud, og strjuka med handi yver den sjuke staden og soleis skilja meg av med spillsykja. 12 Tru ikkje Damaskus-elvarne Abana og Parpar er likare enn alt vatnet i Israel? Tru eg ikkje likso godt kunde verta rein med å lauga meg i deim?» Og han snudde, og for heim i sinne. 13 Men tenarane hans gjekk fram og tala med honom: «Du far! Hadde profeten lagt på deg ein vanskeleg ting, vilde du då ikkje gjort det? Kor mykje meir når han berre segjer til deg: «Lauga deg, so vert du rein.»» 14 Då for han ned og dukka seg i Jordan sju gonger, so som

gudsmannen hadde sagt. Kroppen hans vart like god att, frisk som ein liten barnekropp; han vart rein. 15 Då snudde han attende til gudsmannen, han og heile fylgjet han. Han kom inn til honom og sagde: «Sjå no hev eg røynt at det er ingen Gud på heile jordi utan i Israel. Tak no imot ei gåva av meg, tenaren din.» 16 Han svara: «So sant Herren liver, han som eg tener: eg tek ikkje imot.» Han naudbad honom å taka imot; men han vilde ikkje. 17 Då sagde Na'aman: «Sidan du ikkje vil, so gjev meg so mykje mold som eit par muldyr kann bera; for no vil eg ikkje meir ofra brennoffer eller slagtoffer til andre gudar, men berre til Herren. 18 Men ein ting må Herren tilgjeva meg: Når herren min gjeng inn i Rimmons-templet og bøygjer seg ned og bed der, og eg lyt fylgja honom, og eg og bøygjer meg ned i Rimmons-templet samstundes som han gjer det - må då Herren tilgjeva tenaren din dette!» 19 Han svara: «Far i fred!» Og han for frå honom eit stykke veg. 20 Då tenkte Gehazi, drengen åt gudsmannen Elisa: «No hev husbond spart denne syraren Na'aman og ikkje teke imot det han hadde med seg. So sant Herren liver, eg spring etter honom og fær honom til gjeva meg eitkvart.» 21 Gehazi sette etter Na'aman. Då Na'aman ser ein koma springande etter, hoppar han ut or vogni, og gjeng imot honom og ropar: «Er noko på ferd?» 22 «Nei,» svarar han, «men husbond sender meg med dette bodet: Nett no kom det til meg two unge profetsveinar frå Efraimsheidi. Å, gjev deim eit talent sylv og two festklædningar!» 23 Na'aman svara: «Gjer vel og tak imot two talent.» Han nøydde han, og knytte two talent sylv inn i two pungar, og tok two festklædningar og gav two av tenarane sine, og dei bar deim fyre honom. 24 Men då dei kom til haugen, tok han det frå deim. Han gøynde det i huset og let kararne ganga sin veg. 25 Då han kom inn til husbonden sin, spurde Elisa honom: «Kvar kjem du ifrå, Gehazi?» Han svara: «Ingen stad hev tenaren din vore.» 26 Då sagde han: «Tru eg ikkje fylgte deg i åndi då ein mann snudde seg frå vogni og møtte deg? Er det no tid å taka imot sylv og få seg klæde og oljetre og vinhagar og sauer og bufe og tenarar og terner? 27 Spillsykja hans Na'aman skal koma yver deg og ætti di for alle tider.» Og han gjekk ut frå honom, spillsjuk og kvit som snø.

6 Profetsveinarne sagde med Elisa: «Romet der me sit for di åsyn, er for lite oss. 2 Lat oss då få lov å ganga til Jordan og henta kvar sin timberstokk, so vil me byggja oss rom der me kann sitja.» «Ja, gakk del!» svara han. 3 Ein av deim bad honom: «Å, gjer vel og fylg med tenarane dine!» «Eg skal so,» sagde han. 4 Han fylgte deim. Då dei kom til Jordan, tok dei til å hogga ned trei. 5 Med ein holdt på å fella

ein stokk, datt øksi i vatnet. Han skreik upp: «Å, herre! Det var lånegods!» 6 «Kvar datt ho?» spurde gudsmannen. Dei synte honom staden. Han skar av ei grein og kasta henne dit. Då fekk han øksi til å fjota upp. 7 «Tak henne!» sagde han. Og han rette ut handi og tok henne. 8 Syrarkongen låg den tid i ufred med Israel. Når han samrådde med menerne sine og lagde yver: «Der og der vil eg lægra meg,» 9 so sende gudsmannen det bodet til Israels-kongen: «Tak deg i vare for å fara den vegen! for der for syrarane ned.» 10 Når so Israels-kongen sende folk til den staden som gudsmannen hadde peika ut og vara honom for, so tok han seg i vare nett der. Dette hende ikkje berre ein og two gonger. 11 Av dette kom syrarkongen radt i egse. Han kalla i hop menerne sine og spurde deim: «Kann de ikkje segja meg kven det er av våre folk som held med Israels-kongen?» 12 Ein av menerne svara: «Nei, herre konge! Det er profeten Elisa i Israel som segjer Israels-kongen dei ting du talar i sengkammerset ditt.» 13 Då sagde han: «Få greida på kvar han heldt seg, so skal eg senda folk og gripa honom.» Dei melde honom: «Han held seg i Dotan.» 14 Dit sende han so hestar og vogner og ein stor herstyrke. Dei kom ved natteti og kringsette byen. 15 Då tenaren åt gudsmannen reis upp og gjekk ut tidleg næste morgen, fekk han sjå ein herstyrke med hestar og vogner lægra kring byen. Drengen sagde då til honom: «Ai, ei, herre! Kva skal me gjera?» 16 «Ver ikkje rædd!» svara han; «det er fleire med oss enn med deim.» 17 Og Elisa bad og sagde: «Herre, lat upp augo hans, so han kann sjå!» Herren let upp augo på guten, og han fekk sjå fjellet fullt av eldhestar og eldvogner rundt ikring Elisa. 18 Då dei so gjekk ned, bad Elisa til Herren: «Å, slå dette folket med blindskap!» Og Herren slo deim med blindskap, so som Elisa hadde sagt. 19 Elisa sagde då til deim: «Dette er ikkje rette vegen, detter er ikkje rette byen! fylg meg, so skal eg føra dykk til den mannen de leitar etter.» So førde han deim til Samaria. 20 Då dei so var komne inn i Samaria, bad Elisa: «Herre, lat upp augo på desse, og lat deim sjå!» Herren let upp augo deira, og dei gådde at dei var midt inni Samaria. 21 Då Israels-kongen såg deim, sagde han til Elisa: «Skal eg hogga ned, hogga ned, far?» 22 «Nei,» svara han, «det skal du ikkje; plar du hogga ned deim du fangar med sverd eller boge? Set fram åt deim mat og drikka, lat deim eta og drikka, og lat deim so fara attende til herren sin!» 23 Han kosta på deim eit stort gjestebod; og då dei hadde ete og drukke, let han deim ganga. Og dei for attende til herren sin. Sidan kom det ikkje fleire syriske herjeflokkar inn i Israelslandet. 24 No hende de seg sidan at Benhadad, syrarkongen, stemnde saman heile heren sin og

drog upp og kringsette Samaria. 25 Medan dei kringsette byen, vart det so stor hunger i Samaria, at eit asenhouvd kosta til sist åtteti sylvdalar, og fjordeparten av ei kanna med duvemøk fem sylvdalar. 26 Ein dag Israels-kongen gjekk ikring på muren, var det ei kvinne som ropa på honom: «Hjelp, herre konge!» 27 Han svara: «Hjelper ikkje Herren deg, kvar skal då eg henta hjelpe di frå? Frå treskjærvollen? eller frå vinpersa? 28 Kva er i vegen med deg?» spurde kongen. Ho svara: «Denne kona her sagde med meg: «Kom med son din, so skal me eta honom i dag, so kann me eta son min i morgon!» 29 So koka me son min og åt honom upp. Men då eg andre dagen sagde til henne: «Kom med son din, so me kann eta honom!» då løynde ho son sin.» 30 Då kongen høyrdet det kona sagde, reiv han sund klædi sine, medan han gjekk der på muren; og folk fekk sjå han gjekk med sekkjetyt innunder nærmast kroppen. 31 Og han svor: «Gud late meg bøta no og sidan, um hovudet skal sitja på Elisa Safatsson dagen til endes! 32 Sende han so ein fyre seg til Elisa, der han sat i heimen saman med dei øvste. Men fyrr bodet kom til honom, sagde han med dei øvste: Skynar de at denne mordarsonen hev sendt ein mann hit til å taka hovudet mitt? Sjå no til og lat att døri, og haldt henne stengd når bodet kjem! Høyrdet det ikkje stigi til herren hans bak honom?» 33 Medan han tala soleis med deim, såg dei bodet koma ned til honom med dei ordi: «Sjå for ei ulukka Herren hev sendt! Kvifor skal eg då bia på Herren meir?»

7 Elisa svara: «Høyrdet Herrens ord! So segjer Herren: «I morgen dette bil skal dei på torget i Samaria få two settungar fint mjøl for ein dalar og fire settungar bygg for ein dalar.»» 2 Då tok hermannen som kongen studde seg på til ords og svara gudsmannen: «Um so Herren laga lukor på himmelen, so vilde sovore vera ugjeraende!» Han svara: «Du skal få sjå det med eigne augo, men du fær eta av det.» 3 Utanfor byporten heldt seg fire spillsjuke mener. Dei sagde med kvarandre: «Kvifor skal me sitja her til me dør? 4 Tek me den rådi å ganga inn i byen, so er det svolt i byen, og so dør me der. Og vert me sitjande her, so dør me og. Kom, lat oss heller ganga ut og gjeva oss yver til syralægret; let dei oss liva, so liver me; drepp dei oss, so dør me.» 5 Dei gav seg på veg i skummingi ut til i syralægret. Då dei kom til utkanten av lægret, fekk dei sjå det var ingen der. 6 Herren hadde late syralægret høyra ljud av vogner og hestar og ein stor her. Dei hadde sagt med kvarandre: «Å, Israels-kongen hev leigt hetitarkongarne og egyptarkongarne til å taka på oss!» 7 Og dei hadde teke flugti i skummingi og rømt frå tjeldi sine og hestarne og asni sine og frå lægret slik som det

stod; dei hadde rømt på harde livet. **8** Då desse spillsjuke kom til utkanten av lægret, gjekk dei inn i eit tjeld og åt og drakk, og tok der sylv og gull og klæde, som dei gjekk av og gøynde. Sidan kom dei att og gjekk inn i eitt anna tjeld og tok det som der var og gjekk av gøynde det. **9** Men so sagde dei med kvarandre: «Det er ikkje rett soleis som me fer åt. I dag kann me bera fram fagnadbod; me dreg skuld på oss um me tegjer og drygjer til morgons til det dagast. Kom, lat oss fortelja det i kongsgarden!» **10** Dei gjekk då og ropa til portvakti og fortalte: «Me kom ut i syrarlægret; det fanst inkje menneskje å sjå der; og ingi mannsrøyst var å høyra der; men hestarne og asni stod tjora, og tjeldi stod som dei plar standa.» **11** Portvakti ropa tidendi ut, og ho vart fortald heilt inn i kongsgarden. **12** Kongen reis då upp nattetid og sagde med mennene sine: «Eg skal segja dykk kva syrarane hev i emning mot oss: Dei veit me svælt; so hev dei fare frå lægret og løynt seg uti marki; dei tenkjer me vil ganga ut or byen, so dei fangar oss livande og gjeng inn i byen.» **13** Då svara ein av mennene hans: «Lat oss taka fem av dei hestarne me hev att her inne - det kann ikkje ganga deim verre enn heile hopen av israelitar som er att her, eller verre enn heile hopen av israelitar som alt hev sett livet til - lat oss so senda bod av stad og sjå etter!» **14** So tok dei two vogner med hestar fyre. Kongen sende deim ut etter syrarheren. «Far av stad og sjå!» sagde han. **15** Dei for etter deim alt til Jordan, og fekk sjå heile vegen strådd med klæde og våpn som syrarane hadde kasta frå seg i hurten og sturten. Sendebodi kom att og melde det til kongen. **16** Folket gjekk då ut og plundra syrarlægret. Og soleis kom two settungar fint mjøl til å kosta ein dalar, og fire settungar bygg ein dalar, som Herren hadde sagt. **17** Kongen sette den hermannen som han studde seg på, til å halda orden på torget. Men folket tråkka honom ned der på torget, og han døydde, soleis som gudsmannen hadde sagt, som han sagde då kongen kom ned til honom. **18** Og det gjekk so som gudsmannen hadde sagt med kongen: «Fire settungar bygg skal dei få for ein dalar, og two settungar fint mjøl for ein dalar, på torget i Samaria i morgen dette bilet.» **19** Det var då hermannen svara gudsmannen: «Um so Herren laga lukor på himmelen, vilde sovore vera ugjerande.» Og han svara: «Du skal få sjå det med eigne augo, men du fær ikkje eta av det!» **20** Det gjekk honom so; folket trakka honom ned på torget, og det vart banen hans.

8 Elisa sagde med mor åt den guten han hadde gjort livande: «Ferda deg til, og far burt, du og huslyden din, og set bu kvar helst det buande er! for Herren hev sendt bod

etter hungersnaudi, ho er alt komi og skal vara sju år.» **2** Kona ferda seg til, og gjorde som gudsmannen sagde. Ho og huslyden hennar for ut, og sette bu i Filistarlandet i sju år. **3** Då dei sju åri var lidne, kom ho attende frå Filistarlandet. Og gav seg i veg til kongen til å beda um å få att heimen og jordeigedomen sin. **4** Kongen heldt just på å tala med Gehazi, drengen åt gudsmannen, og bad honom fortelja um alle dei storverki Elisa hadde gjort. **5** Medan han heldt på og fortalte kongen korleis han gjorde den daude guten livande, nett i det same kom mor åt den guten og bad kongen um heimen og jordeigedomen sin. «Herre konge!» sagde Gehazi, «der er kona; og der er son hennar, som Elisa gjorde livande.» **6** Kongen spurde kona ut, og ho fortalte. So let kongen henne få ein av hirdmennene med seg og baud honom: «Hjelp henne til å få att alt som høyrer henne til, og all avlingi av eigedomene frå den dagen ho for frå landet og til no!» **7** Elisa kom til Damaskus, medan syrarkongen Benhadad låg sjuk. Då kongen spurde at gudsmannen var komen dit, **8** sagde han med Hazael: «Tak med deg gåvor, gakk til møtes med gudsmannen og spør Herren gjenom honom um eg skal koma meg av denne sjukdomen.» **9** Hazael so gjorde, tok med seg gåvor, alt det likaste som i Damaskus var, so mykje som fyrti kamelar kunde bera. Han gjekk fram for Elisa og sagde: «Son din, syrarkongen Benhadad, sender meg til deg og spør um han skal koma seg av denne sjukdomen.» **10** Elisa svara honom: «Du kann segja med honom at han skal koma seg. Men Herren syner meg at han skal døy.» **11** Medan han stod framfyre honom og nistirde, sette gudsmannen i og gret. **12** «Kvífor græt du, herre?» spurde Hazael. «For di eg veit kor mykje ilt du vil gjera mot Israels-borni,» svara han; «dei faste byarne set du eld på, ungutarne deira myrder du med sverd, småborni krasar du, og barnkonorne skjer du upp.» **13** Hazael sagde: «Korleis kann vel tenaren din, slik ein hund som eg er, gjera sovorne storverk?» Elisa svara: «Herren hev synt meg at du vert konge yver Syria.» **14** Han gjekk då frå Elisa heim att til herren sin. «Kva sagde Elisa med deg?» spurde han. «Han sagde med meg at du skal verta god att.» **15** Men so dagen etter tok han eit åklæde, duppa det i vatn og breiddet yver andlitet hans; det vart banen hans. Og Hazael vart konge etter honom. **16** I femte styringsåret åt Israels-kongen Joram Ahabssons, medan Josafat var konge i Juda, vart Joram Josafatsson konge i Jerusalem. **17** Tvo og tretti år gamall var han då han vart konge, og åtte år var han konge i Jerusalem. **18** Han for fram liksom Israels-kongarne og Ahabs hus; for han var gift med ei dotter til Ahab. Han gjorde det som vondt var i Herrens augo. **19** Men Herren vilde ikkje

tyna Juda for sin tenar David skuld, etter di han hadde lova honom at det alle dagar skulde lysa ei lampa for honom og sønerne hans. 20 I hans tid reiv edomitarne seg laus frå Juda og kåra seg ein konge. 21 Då drog Joram av til Sa'ir med alle stridsvognerne sine. Og han tok um natti og slo edomitarne som kringsette honom, og hovudsmennerne yver vognerne, og herfolket flydde heim. 22 So kom edomitarne seg laus frå Juda, og er frie den dag i dag. Nett samstundes reiv Libna seg og laus. 23 Det som elles er å fortelja um Joram og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 24 Joram lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd hjå federne sine, i Davidsbyen. Ahazja, son hans, vart konge i staden hans. 25 I det tolvte året åt Israels-kongen Joram Ahabsson vart Ahazja Joramsson konge i Juda. 26 Two og tjuge år gammal var Ahazja då han vart konge; eitt år var han konge i Jerusalem. Mor hans heitte Atalja, dotter åt Israels-kongen Omri. 27 Han gjekk i fotefari åt Ahabs hus, og gjorde det som vondt var i Herrens augo, etter gjerdi åt Ahabs hus; for han stod i skyldskap til Ahabs hus. 28 Saman med Joram Ahabsson for han i herferd mot syrarkongen Hazaël ved Ramot i Gilead. Men Joram vart såra av syrarane. 29 Kong Joram vende då attende til Jizre'el, og vilde få lækta dei såri han hadde fenge av syrarane, i slaget ved Rama mot syrarkongen Hazaël. Og Juda-kongen Ahazja Joramsson drog ned og vilde sjå um Joram Ahabsson i Jizre'el, etter di han låg sjuk.

9 Profeten Elisa kalla til seg ein av profetsveinarne: «Bitt ikring deg beltet, tak denne oljeflaska med deg og gakk til Ramot i Gilead! 2 Når du kjem dit, skal du leita upp Jehu, son åt Josafat Nimsison. Gakk burtåt honom, bed honom risa upp midt millom brørne sine, og før honom inn i det inste kammerset! 3 So skal du taka oljeflaska og renna oljen yver hovudet hans med dei ordi: «So segjer Herren: «Eg hev salva deg til konge yver Israel!»» Dermed skal du opna døri og fly på fijugande flekken.» 4 Guten, profetsveinen, gjekk til Ramot i Gilead. 5 Då han kom tid, fann han herførarane samla. «Eg kjem med eit bod til deg, herførar, » sagde han. «Til kven av oss?» spurde Jehu. «Til deg sjølv, herførar, » sagde han. 6 Han reis upp og gjekk inn i huset. Der slo han olje yver hovudet hans med dei ordi: «So segjer Herren, Israels Gud: «Eg hev salva deg til konge yver Herrens folk, yver Israel. 7 Slå i hel ætti åt Ahab, herren din! Eg vil hemna blodet åt profetarne, tenarane mine, ja, blodet åt alle Herrens tenarar hemnar eg på Jezabel. 8 Øydast skal heile Ahabs hus. Rydja ut vil eg kvart karmannsemne av Ahabs-ætti, ufrí og fri, innan Israel. 9 Eg fer med Ahabs hus som med huset

åt Jerobeam Nebatsson og med huset åt Baesa Ahiason. 10 Hundarne skal eta upp Jezabel på Jizre'els-vangen; ingen skal jorda henne.»» Dermed opna han døri og flydde. 11 Då Jehu kom ut att til hermennerne, spurde dei honom: «Er noko på ferd? Kva var det denne skrullingen vilde deg?» Han svara deim: «De kjenner då sjølve den mannen og skravlet hans!» 12 «Din ljugar!» sagde dei, «seg oss det no!» Då sagde han: «So og so tala han til meg med dei ordi: «So segjer Herren: Eg hev salva deg til konge yver Israel.»» 13 Straks tok dei kvar si kappa og breidda under honom på sjølve troppestigi. So bles dei i luren og ropa: «Jehu er konge!» 14 Soleis fekk Jehu, son åt Josafat Nimsison, i stand ei samansverjing mot Joram. Joram og heile Israel skulde verja Ramot i Gilead mot syrarkongen Hazaël; 15 men sjølv hadde kong Joram fare attende til Jizre'el og vilde få lekt dei såri han hadde fenge av syrarane i slaget mot syrarkongen Hazaël. Jehu sagde: «Um det tykkjer som eg, må ikkje ein einaste sleppa ut or byen og bera tiendi til Jizre'el!» 16 Dermed steig Jehu upp i vogni si og køyrdet til Jizre'el; der låg Joram sjuk, og Juda-kongen Ahazja var komen dit ned og vilde sjå um Joram. 17 Då vaktmannen uppi tårnet i Jizre'el såg Jehu-skreidi koma, ropa han: «Eg ser ei skreid!» Då baud Joram: «Få tak i ein ridar, og send honom til møtes med deim, til å spyrra deim um dei kjem for det gode.» 18 Ridaren Reid til møtes med honom og ropa: «Kongen spør: «Kjem du for det gode?»» «Kva skil det deg?» svara Jehu; «snu um og fylg etter meg!» Vaktmannen melde: «Sendebodet hev nått deim, og kjem ikkje attende.» 19 Han sende so ein annan ridande. Då han nådde deim, ropa han: «Kongen spør: «Kjem du for det gode?»» «Kva skil det deg?» svara Jehu; «snu um og fylg etter meg!» 20 Vaktmannen melde: «Han nådde deim og kjem ikkje attende. Køyrla svipar på Jehu Nimsison; for han køyrer som ein galning.» 21 «Beit fyrel!» sagde Joram. Dei beit fyre vogni hans. So drog Joram, Israels-kongen, ut, og Ahazja, Juda-kongen, sameleis, kvar på si vogn; dei køyrdet ut til møtes med Jehu, og råka honom på odelsjordi hans Nabot frå Jizre'el. 22 Då no Joram fekk sjå Jehu, ropa han: «Kjem du for det gode, Jehu?» Han svara: «Kor kann eg koma for det gode, so lenge Jezabel, mor di, fær driva horskapen og trollskapen sin?» 23 Då snudde Joram um og rømde, med han ropa til Ahazja: «Svikferd, Ahazja!» 24 Men Jehu treiv bogen sin og skaut Joram millom herdarne, so pili gjekk ut gjennom hjarta hans, og han seig ned i vogni. 25 So sagde han til Bidkar, hermannen sin: «Tak og kasta honom på odelsmarki åt Nabot frå Jizre'el! Kom i hug den gongen eg og du Reid jamsides etter Ahab, far hans, kor Herren bar

upp dette domsordet yver honom: 26 «So visst som eg såg Nabots blod og blodet av søerne hans i går, segjer Herren: sanneleg, nett på denne odelsmarki skal eg gjeva deg likt for like!» Tak då og kasta honom på odelsmarki, etter Herrens ord!» 27 Då Ahazja, kongen i Juda, såg det, rømde han på vegen til Hagehuset. Jehu sette etter honom og ropa: «Han og! skjot honom i vogn!» Dei råka honom, med han køyrd på fjellvegen til Gur, nær attmed Jibleam. Han rakk so langt som til Megiddo; der døydde han. 28 Tenarane hans køyrd honom til Jerusalem, og jorda honom i fedregravi hans i Davidsbyen. 29 I det ellevte styringsåret åt Joram Ahabsson var det Ahazja vart konge yver Juda. 30 Då Jehu kom til Jizre'el, og Jezabel spurde det, sminka ho augo og sette hovud-prydnad på seg og gav seg til å sjå ut gjennom vindauge. 31 Då Jehu køyrd inn gjennom porten, helsa ho: «Gjeng det vel for Zimri, som myrde herren sin?» 32 Han såg upp mot vindauge og ropa: «Kven er med meg? kven?» Då two, tri hirdmennar skyngde ned til honom, 33 sagde han: «Kasta henne ned!» Dei kasta henne ned, og blodet hennar spruta utsver veggen og på hestarne; og dei trakka henne ned. 34 So gjekk han inn og åt og drakk. Sidan baud han: «Sjå etter denne forbanna kvinnen, og grav henne ned! Ho er då kongsdotter.» 35 Då dei skulde til å gravleggja henne, fann dei inkje att av henne anna hausen og føterne og henderne. 36 Då dei kom att og melde honom det, sagde han: «So var Herrens ord, som han tala ved tenaren sin, Elia frå Tisbe: «På Jizre'els-vangen skal hundarne eta Jezabels kjøt; 37 liket åt Jezabel vert til mørk på marki på Jizre'els-vangen, so ingen kann segja: Dette er Jezabel!»»

10 Ahab hadde sytti søner i Samaria. Jehu skrev brev og sende til Samaria, til dei øvste i Jizre'el, til styremennene og til dei fosterfeder Ahab hadde sett inn, og der sagde han: 2 «- - Og når de no fær dette brevet, de som hev hjå dykk søerne åt herren dykkar, de som råder yver vognerne og hestarne, og hev festning og våpn, 3 so kåra ut den hævaste og likaste av søerne åt herren dykkar, og set honom upp på kongsstolen åt far hans, og strid so for ætti åt herren dykkar!» 4 Men dei vart reint livrædde. «Når ikkje dei two kongarne stod seg mot honom, » sagde dei, «kor kann då me?» 5 Drottseten og byhovdingen og dei øvste og fosterfederne sende det svaret til Jehu: «Dine tenarar er me; alt det du byd oss, gjer me; ingen vil me kåra til konge. Gjer du som du tykkjer sjølv!» 6 Då skrev han eit nytt brev til deim: «Er so det held med meg og lyder mine bod, so hogg hovudi av kongssøerne, og kom til meg i morgen dette bil, til Jizrael!» Dei sytti kongssøerne budde hjå stormennene i byen, dei som fostra deim. 7 Då

dei fekk brevet, tok dei kongssøerne og drap deim, alle sytti, lagde so hovudi i korger og sende deim til honom i Jizre'el. 8 Då han fekk bod at dei var komne med hovudi av kongssøerne, sagde han: «Legg dei i two dungar attmed byporten til i morgen!» 9 Morgonen etter for han dit ut, steig fram og tala for folket: «De er skuldlause. Det var eg som fekk i stand samansverjingi mot herren min; det var eg som drap honom; men kven hev slege i hel alle desse? 10 Skyna då at ikkje eitt av Herrens ord hev vorte til inkjes, av det Herren tala mot Ahabs hus. Herren hev gjort so som han tala ved Elia, tenaren sin.» 11 Jehu slo i hel alle som var att av Ahabs hus i Jizre'el, like eins alle stormennene hans og veneheis hans og prestarne hans, so ingen vart att eller slapp undan. 12 So tok han ut og for av stad til Samaria. På vegen dit attmed Gjætar-Bet-Eked 13 råka han på brørne til Ahazja, kongen i Juda. «Kven er de?» spurde han. Dei svara: «Brørne til Ahazja er me; me er på veg og vil helsa på kongssøerne og søerne åt kongsmori.» 14 «Fanga deim livande!» ropa han. Dei so gjorde. Og han drap deim og kasta deim i brunnen i Bet-Eked, two og fyrti i talet; ikkje ein av deim vart spard. 15 På vegen derifrå møtte han på Jonadab Rekabsson. Han helsa og spurde: «Er du likso ærleg i hugen mot meg, som eg er mot deg?» «Ja, » svara Jonadab. «Er du det so gjev meg hand!» Han so gjorde, og dermed drog han honom upp til seg i vogni. 16 «Køy med meg, » sagde han, «so skal du sjå kor brennhuga eg er for Herren!» So fekk han køyra med honom i vogni. 17 Då han kom til Samaria, slo han i hel alle som var att av Ahabs hus der i byen; han tynte deim alle, soleis som Herren hadde sagt til Elia. 18 So stemnde Jehu saman alt folket og tala til deim: «Ahab dyrka Ba'al lite, Jehu vil dyrka honom mykje. 19 Stemn no i hop til meg alle Ba'als-profetarne, alle dyrkarne hans, og alle prestarne hans, ikkje ein må vanta! for eg etlar halda ein stor offerveitsla for Ba'al; og kvar som vantar, skal bøta med livet.» Jehu gjorde det på svik, av di han vilde rydja ut Ba'als-dyrkararne. 20 Jehu baud: «Lys ut ei stor samlingshøgtid for Ba'al!» Dei lyste henne ut. 21 Jehu sende bod kring i heile Israel, og alle Ba'als-dyrkararne kom; det var ikkje ein som ikkje møtte. Dei gjekk inn i Ba'als-templet, og Ba'als-templet vart fullt frå ende til annan. 22 So baud han tilsynsmannen yver klædebui: «Tak fram bunader åt alle Ba'als-dyrkararne!» Og han tok fram bunader åt deim. 23 So gjekk Jehu og Jonadab Rekabsson inn i Ba'als-templet. Han baud Ba'als-dyrkararne agta på og sjå etter at det ikkje fanst nokon av Herrens tenarar millom deim, anna einast Ba'als-dyrkarar. 24 So gjekk dei inn og ofra slagtoffer og brennoffer. Jehu hadde sett åtteti mann utanfor og sagt: «Slepp det

undan ein einaste av deim eg gjev i dykkar hende, skal de bøta liv for liv!» **25** Då han so var ferdig med å ofra brennofferet, baud Jehu livvakti og kjemporne: «Inn og så deim i hel! Slepp ingen ut!» Dei hogg deim ned, og kasta ut liki. So trengde livvakti og kjemporne seg inn i det inste av Ba'als-templet, **26** og kasta ut stolparne i Ba'als-templet og brende deim upp. **27** Dei reiv ned Ba'als-sula, og dei reiv ned heile Ba'als-templet, og laga det um til naudturftstad, som finst den dag i dag. **28** So øyddje Jehu Ba'al ut or Israel. **29** Men han gav ikkje upp synderne hans Jerobeam Nebatsson, som han hadde forført Israel til: gullkalvarne i Betel og Dan. **30** Herren tala til Jehu: «Av di du gjorde til gagns det som eg tykkjer er rett, med di du gjorde alt det eg hadde etla Ahabs-ætti, so skal barnebarns-borni dine sitja på Israels kongsstol.» **31** Men Jehu heldt seg ikkje heilt etter Herrens, Israels Guds, lov; han gav ikkje upp synderne hans Jerobeam, som han hadde forført Israel til. **32** Ved denne tid tok Herren til å skjera stykke or Israel. Hazael slo deim langs heile Israels landskil; **33** på austsida av Jordan tok han heile Gileadlandet, Gads-ætti, Rubens-ætti, Manasse-ætti, frå Aroer ved Arnonåi, heile Gilead og Basan. **34** Det som elles er å forteleia um Jehu, um alt det han gjorde og alle hans storverk, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. **35** Jehu lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i Samaria. Joahaz, son hans, vart konge i staden hans. **36** Den tidi Jehu var konge yver Israel i Samaria, var åtte og tjuge år.

11 Då Atalja, mor åt Ahazja, fekk vita at son hennar var dåen, tok ho seg fyre å tyna heile kongsætti. **2** Men nett med same kongssønerne skulde lata livet, tok Joseba, dotter åt kong Joram, syster åt Ahazja, fekk taka i Joas Ahazjason og berge honom undan saman med fostermor hans, inn i sengkammerset, og soleis løynde dei honom for Atalja, so han ikkje vart drepen. **3** So var han hjå henne i Herrens hus, burtgøymd, i seks år, medan Atalja styrde landet. **4** I det sjuande året sende Jojada bod og henta hovudsmennene for livvakti og førde deim inn til seg i Herrens hus. Og han hadde gjort ein avtale med deim og teke deim i eid der i Herrens hus, synte han deim kongssonen. **5** So baud han deim: «Høyr no korleis de skal fara åt: Den eine tridjepart av dykk som tek vakthaldeit på kviledagen, skal halda vakt i kongsgarden, **6** den andre tridjeparten i Sur-porten, tridje tridjeparten i porten bak drabantane; de skal greida vakti til vern åt huset. **7** Både dei hine vaktskifti, alle dei av dykk som skulde verta avløyste frå vakt på kviledagen, dei skal halda vakt um kongen i Herrens hus; **8** de skal gjera manngard rundt ikring kongen, kvar mann med våpn i hand! kjem

nokon innpå rekjkjorne, so hogg honom ned! Soleis skal de vera med kongen både når han gjeng ut, og når han gjeng inn.» **9** Hovudsmennene gjorde alt soleis som presten Jojada baud; kvar og ein tok sine folk, både dei som skulde taka ved vakti um kviledagen og dei som skulde ganga frå um kviledagen; dei kom til presten Jojada, **10** og presten gav hovudsmennene dei spjoti og dei skjoldarne som kong David hadde ått, og som var i Herrens hus. **11** Livvakti tok post, kvar med våpn i hand, frå sudsida av huset til nordsida av huset, til altaret, og derifrå til huset att, i manngard kring kongen. **12** So leidde han kongssonen ut og sette på honom kruna og gav honom lovi. Dei tok honom til konge og salva honom, klappa i henderne og ropa: «Live kongen!» **13** Då Atalja høyrdje ropet frå livvakti og folket, gjekk ho til Herrens hus, der folket stod. **14** Der fekk ho då sjå kongen standa på den høge tramen, som skikken var, og hovudsmennene og lurblåsarane attmed kongen, og alt landsens folk som fegnast og bles i lur. Då reiv Atalja sund klædi sine og ropa: «Samansverjing, samansverjing!» **15** Presten Jojada baud hovudsmennene, herførarne: «Leid henne ut millom rekjkjorne!» sagde han til deim, «og er so nokon fylgjer etter henne, so hogg honom ned!» Presten vilde ikkje ho skulde verta drepi i Herrens hus. **16** Dei tok henne då og førde henne inn i kongsgarden gjennom hesteporten; og der let ho livet. **17** Jojada gjorde den pakti millom Herren og kongen og folket, at dei skulde vera Herrens folk. Ogsø millom kongen og folket gjorde han semja. **18** Alt landsens folk gjekk so av stad burt til Ba'als-huset og reiv det ned, og altari hans og bilæti krasa dei i mol og mask. Mattan, Ba'als-presten, drap dei framfor altari. So sette Jojada vaktmennar ved Herrens hus. **19** Deretter tok han med seg hovudsmennene og livvakti og alt landsens folk, og dei førde kongen frå Herrens hus inn i kongsgarden gjennom livvakt-porten. Han sette seg på kongsstolen, **20** og alt folket fegnast; og byen kom til ro. Men Atalja hadde dei hogge i hel i kongsgarden. **21** Sju år gamall var Joas då han vart konge.

12 I det sjuande styringsåret åt Jehu vart Joas konge, og fyrti år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Sibja, frå Be'erseba. **2** Joas gjorde alle sine dagar det som rett var for Herren, med di presten Jojada rettleidde honom. **3** Berre vart offerhaugarne haldne ved lag; folket heldt ved å ofra slagtoffer og røykoffer på haugarne. **4** Joas gav prestarne det bodet: «Alle pengarne som kjem til Herrens hus i heilage gåvor, ålgjengd mynt, og i löysepengar for einkvan, sameleis alle pengar som einkvan sjølvminnt gjev åt Herrens hus, **5** dei skal prestarne taka imot, kvar av sine kjenningar, og nyitta det til å setja i stand det som er forfalle i huset, all stad

det finn ein brest.» **6** Men i tri og tjugande styringsåret åt kong Joas hadde ikkje prestarne endå bøtt bresterne i huset. **7** Kong Joas kalla då til seg presten Jojada og dei andre prestarne: «Kvífor hev de ikkje bøtt bresterne i Herrens hus?» spurde han; «heretter fær ikkje de taka imot pengar av kjenningarne dykkar; de skal lata deim frå dykk, til å bøta på huset.» **8** Prestarne gjekk med på det, at dei skulde ikkje taka imot pengar av folket, og ikkje hava noko med å bøta huset. **9** Presten Jojada tok ei kista, bora hol i loket og sette henne jamsides altaret på høgre sida av inngangen til Herrens hus. Og der lagde då prestarne som heldt vakt på dørstokken, alle pengar folk hadde med seg til Herrens hus. **10** So snart dei såg at det var nøgdi av pengar i kista, gjekk kongens skrivar og øvstepresten dit upp, og knytte i hop alle pengarne som fanst i Herrens hus, talde deim **11** og vog deim, og flidde deim å tilsynsmennene for arbeidarane ved Herrens hus; dei reidde deim ut til timbremennene og bygningsmeistrane som arbeidde på Herrens hus, **12** og til murarane og steinhoggarane, like eins til innkjøp av trevyrke og hoggenstein, til å bøta brester i Herrens hus; stutt sagt: til alle utlogor ved hus-bøtingi. **13** Derimot laga dei ikkje sylfat til Herrens hus for dei pengarne som kom inn i huset, ikkje heller ljosesaksar, skålar eller trompetar av sylv, eller onnor tempelgogn av gull eller sylv; **14** nei, alt vart gjeve til arbeidarane, og dei nyttet det til å bøta Herrens hus. **15** Dei kravde ingen rekneskap av deim som tok imot pengarne og gav deim til arbeidarane; dei fekk gjera det på tru og æra. **16** Men pengar som kom inn for skuldoffer og syndoffer, vart ikkje lagde i Herrens hus; dei gjekk til prestarne. **17** Den tid drog syrarkongen Hazael upp og hertok Gat. Hazael etla seg jamvel til ei ferd mot Jerusalem. **18** Joas, Juda-kongen, tok då alle dei heilage gåvorne som Juda-kongarne Josafat, Joram og Ahazja, federne hans, hadde helga åt Herren, og sine eigne heilage gåvor, og alt gullet som fanst i skattkammeret i Herrens hus, og sende det til syrarkongen Hazael. Og då drog han burt frå Jerusalem. **19** Det som elles er å fortelja um Joas og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. **20** Hirdmennene hans gjorde uppreist, samansvor seg og slo i hel Joas i Millo-bygnaden, som rekk ned mot Silla. **21** Det var Jozakar Sim'atsson og Jozabad Somersson, hirdmennene hans, som slo honom i hel. Han vart gravlagd hjå federne sine i Davidsbyen; og Amasia, son hans, vart konge i staden hans.

13 I det tri og tjugande styringsåret åt Juda-kongen Joas Ahazjason vart Joahaz Jehuson konge yver Israel i Samaria, og han styrde i syttan år. **2** Han gjorde det som

vondt var i Herrens augo; han dreiv på med same synderne som Jerobeam Nebatsson, som han hadde forført Israel til; deim gav han ikkje upp. **3** Herren vart brennande harm på Israel; han gav deim i henderne på syrarkongen Hazael og Benhadad Hazaelsson, heile hans stryringstid. **4** Joahaz freista å blidka Herren, og Herren bønhøyrdie honom, av di han såg den naudi syrarkongen førde Israel upp i. **5** Herren gav då Israel ein frelsar, so dei slapp ut or syrarveldet, og Israels-borni fekk bu i hyttonne sine som fyrr. **6** Like vel gav dei ikkje upp dei synderne som Jerobeams hus hadde forført Israel til; dei dreiv på sameleis; jamvel Astarte-bilætet fekk standa i fred i Samaria. **7** Hazael hadde ikkje leivt meir folk åt Joahaz enn femti hestfolk, ti vogner, og ti tusund mann fotfolk. So ille hadde syrarkongen øydt deim ut, knasa deim som gov ved treskjungi. **8** Det som elles er å fortelja um Joahaz, um alt det han gjorde og um hans storverk, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. **9** Joahaz lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i Samaria. Joas, son hans, vart konge i staden hans. **10** I det sju og trettiande styringsåret åt Joas, kongen i Juda, vart Joas Joahazson konge yver Israel, og han rådde i Samaria i sekstan år. **11** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo. Han gav ikkje upp nokor av dei synderne som Jerobeam Nebatsson hadde forført Israel til; han dreiv på sameleis. **12** Det som elles er å fortelja um Joas, um alt det han gjorde og um hans storverk, soleis um krigan han førde mot Amasia, kongen i Juda, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. **13** Joas lagde seg til kvile hjå federne sine, og Jerobeam steig upp i kongstolen hans. Joas vart gravlagd i Samaria saman med Israels-kongarne. **14** Då Elisa hadde fenge helsotti, gjekk Joas, kongen i Israel, ned til honom. Han bøygde seg yver honom, gret og ropa: «Far, far! du Israels vogner og ridarar!» **15** Elisa sagde med honom: «Henta ein boge og piler!» Han henta deim til honom. **16** Baud han so Israels-kongen: «Legg handi di på bogen!» Han so gjorde, og Elisa lagde sine hender på kongens hender. **17** So sagde han: «Lat upp vindauge mot aust!» Då han det hadde gjort, sagde Elisa: «Skjot!» Og han skaut. Då sagde han: «Ei sigers-pil frå Herren! ei sigers-pil mot syrarane! Du skal slå syrarane i Afek og tyna deim heilt.» **18** So sagde han: «Tak pilerne!» Då Israels-kongen hadde teke deim, sagde han til honom: «Slå på jordi!» Han slo tri gonger, og so sluttar han. **19** Då vart gudsmannen harm på honom. «Du skulde ha slege fem eller seks gonger, » sagde han; «so vilde du ha tynt syrarane heilt; no kjem du til å slå syrarane tri gonger.» **20** Elisa døydde og vart gravlagd. Moabitarflokkar gjorde jamt røvarferder i landet ved nyårsbil. **21** No hende det just som

dei skulde jorda ein mann, at dei fekk sjå ein røvarflokk; so kasta dei mannen i Elisas grav. Og då mannen datt ned og kom innpå beini åt Elisa, so vart han livande att og reis upp på føterne. 22 Syrarkongen Hazael heldt Israel i trældom so lenge Joahaz livde. 23 Men Herren miskunna deim og ynkast yver deim, og vende seg til deim for den pakt skuld som han hadde gjort med Abraham, Isak og Jakob; han vilde ikkje øyda deim ut og hadde ikkje endå kasta deim burt frå seg. 24 Syrarkongen Hazael døydde, og Benhadad, son hans, vart konge i staden hans. 25 Då tok Joas Joahazson att frå Benhadad Hazaelsson dei byarne som han hadde teke frå Joahaz, far hans. Tri gonger slo Joas deim, og tok soleis att Israels byar.

14 I det andre styringsåret åt Israels-kongen Joas Joahazson vart Amasja Joasson konge i Juda. 2 Fem og tjuge år gammal var han då han tok styret, og ni og tjuge år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Joaddan, frå Jerusalem. 3 Han gjorde det som rett var for Herren; um ikkje so heilt som David, ættarfars hans, so liktest han i alt på Joas, far sin. 4 Offerhaugarne vart like vel haldne ved lag; folket heldt på og ofra slagtoffer og brende røykjelse på haugarne. 5 So snart han kjende seg trygg på magti, let han drepa dei hirdmennene som hadde slege i hel kongen, far hans. 6 Men borni åt dråpsmennene drap han ikkje, etter fyreskrift i Mose-lovboki, der Herren hev gjeve dette bodet: «Foreldre skal ikkje lata livet for det borni hev gjort; og born ikkje for det foreldri hev gjort; kvar og ein skal døy for si eigi synd.» 7 Han slo edomitarne i Saltdalen, ti tusund mann, og hertok Sela, som han kalla Jokte'el, eit namn det ber den dag i dag. 8 Ved dette leitet sende Amasja bod til Israels-kongen Joas Joahazson, soneson åt Jehu, med dei ordi: «Kom, lat oss røyna kvarandre!» 9 Men Joas, kongen i Israel, sende det svaret Amasja, kongen i Juda: «Tistelen på Libanon sende bod til cederen på Libanon: Gjev dotter di til kona åt sonen min!» Men då flaug villdyri på Libanon yver tistelen og trakka honom ned. 10 Visst hev du vunne på edomitarne, og dermed vert du kaut i hugen. Men njot no æra di og sit heime! Kvifor vil du leika med ulukka, til fall for deg sjølv og for folket ditt. 11 Men Amasja vilde ikkje høyra. So drog Israels-kongen Joas upp. Og dei fekk røyna kvarandre, han og Juda-kongen Amasja, ved Bet-Semes i Judalandet. 12 Juda-folket tapte for Israels-folket og rømde kvar til sitt. 13 Og Juda-kongen Amasja Joasson, soneson åt Ahazja, vart teken til fange der ved Bet-Semes av Israels-kongen Joas. Då dei kom til Jerusalem, reiv han ned fire hundrad alner av bymuren, frå Efraimsposten til Hyrneporten. 14 So tok han alt gullet og sylvet og alle kjerald som fanst i

Herrens hus og i skattkammeret i kongsgarden, og dessutan gislar. Dermed snudde han heim att til Samaria. 15 Det som elles er å fortelja um Joas, um det han gjorde og um hans storverk, um krigen han førde mot Juda-kongen Amasja, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 16 Joas lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i Samaria saman med Israels-kongarne. Og Jerobeam, son hans, vart konge i staden hans. 17 Juda-kongen Amasja Joasson livde femtan år etter Israels-kongen Joas Joahazson var dåen. 18 Det som elles er å fortelja um Amasja, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 19 Dei svor seg saman mot honom i Jerusalem, og han rømde til Lakis, men dei sende folk etter honom dit, og dei drap honom der. 20 Dei førde liket på hesteryggen, og gravlagde honom i Jerusalem, i Davidsbyen, saman med federne hans. 21 So tok heile Juda-folket Azarja, ein sekstan års gut, til konge i staden for Amasja, far hans. 22 Han var det som bygde opp att Elat og lagde det under Juda att, etter far hans hadde lagt seg til kvile hjå federne sine. 23 I det femtande styringsåret åt Juda-kongen Amasja Joasson vart Jerobeam Joasson konge yver Israel, og rådde i Samaria i eitt og fyrty år. 24 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, og gav ikkje upp dei synderne Jerobeam Nebatsson hadde forført Israel til. 25 Han var det som vann att for Israel landviddi frå Hamatvegen til Øydemark-havet i samhøve med det ordet Herren, Israels Gud, hadde tala ved tenaren sin, profeten Jona Amitaison frå Gat-Hefer. 26 For Herren hadde set at Israels naud var ovleg beisk; det var ute med både ufri og fri, og det var ingen som hjelpte Israel. 27 Herren hadde ikkje sagt at han vilde strjuka ut Israels namn under himmelen; difor hjelpte han deim ved Jerobeam Joasson. 28 Det som elles er å fortelja um Jerobeam, um alt det han gjorde og um hans storverk, um krigarne han førde og landevinningi for Israel som han vann att frå Damaskus og Hamat, det som fyr hadde hørt til Juda, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 29 Jerobeam lagde seg til kvile hjå federne sine, hjå Israels-kongarne, og Zakarja, son hans, vart konge i staden hans.

15 I det sju og tjugande styringsåret åt Israels-kongen Jerobeam vart Azarja Amasjason konge i Juda. 2 Sekstan år gammal var han då han vart konge, og two og femti år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Jekolja, frå Jerusalem. 3 Han gjorde det som rett var for Herren, plent som Amasja, far hans, hadde gjort. 4 Like vel vart offerhaugarne halde ved lag; folket held ved å ofra slagtoffer og brenna røykjelse på haugarne. 5 Herren hemsokte kongen, so han vart spissjuk til sin døydande dag; og han budde i eit hus for seg sjølv. Jotam, kongsson, stod fyre

kongehuset og styrde landslyden. 6 Det som elles er å fortelja um Azarja og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 7 Azarja lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd hjå federne sine i Davidsbyen. Jotam, son hans, vart konge i staden hans. 8 I det åtte og trettiande styringsåret åt Juda-kongen Azarja vart Zakarja Jerobeamsson konge yver Israel, og rådde i Samaria i seks månader. 9 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, liksom federne hans; han gav ikkje upp dei synderne som Jerobeam Nebatsson hadde forført Israel til. 10 Sallum Jabesson fekk i stand ei samansverjing mot honom, og slo honom i hel medan folket såg på; so vart han konge i staden hans. 11 Det som elles er å fortelja um Zakarja, sjå det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 12 Uppfyllt vart soleis det ordet som Herren tala til Jehu: «Søerne dine i fjorde ættleden skal sitja på Israels kongssæte.» So gjekk det. 13 Sallum frå Jabes vart konge i det ni og trettiande styringsåret åt Uzzia, Juda-kongen, og rådde ein månads tid i Samaria. 14 Då drog Menahem Gadison upp frå Tirsa til Samaria, og slo der i hel Sallum Jabesson og vart so konge i staden hans. 15 Det som elles er å fortelja um Sallum, og samansverjingi han fekk i stand, sjå det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 16 Ved den tid herja Menahem Tifsah og alt folket der i heile landviddi deira, frå Tirsa; han herja deim, av di dei ikkje hadde oppna portarne for honom; alle barnkonorne skar han upp. 17 I det ni og trettiande styringsåret åt Azarja, kongen i Juda, vart Menahem Gadison konge yver Israel. Ti år rådde han i Samaria. 18 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo alle sine dagar, og gav ikkje upp synderne som Jerobeam Nebatsson hadde forført Israel til. 19 Då assyrarkongen Pul fall inn i landet, gav Menahem Pul two og eit halvt tusund vågar sylv for at han skulde hjelpa honom og tryggja kongedømet hans. 20 Dei pengarne Menahem gav assyrarkongen, fekk han inn ved skatt på alle rikmennene i Israel: femti lodd sylv på kvar og ein. So snudde assyrarkongen att og heldt seg ikkje meir der i landet. 21 Det som elles er å fortelja um Menahem og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 22 Menahem lagde seg til kvile hjå federne sine, og Pekahja, son hans, vart konge i staden hans. 23 I det femtiande styringsåret åt Azarja, kongen i Juda, vart Pekahja Menahemsson konge yver Israel, og rådde two år i Samaria. 24 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, og heldt ved med synderne som Jerobeam Nebatsson hadde forført Israel til. 25 Pekah Remaljason, hovudmannen hans, fekk i stand ei samansverjing mot honom, og drap honom og

Argob og Arje i Samaria, i sjølve kongsborgi. Han hadde femti Gileads-menner med seg; og då han hadde drepe honom, vart han konge i staden hans. 26 Det som elles er å fortelja um Pekahja og alt det han gjorde, sjå det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 27 I det two og femtiande styringsåret åt Azarja, kongen i Juda, vart Pekah Remaljason konge yver Israel, og rådde i Samaria i tjuge år. 28 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo og heldt ved med synderne åt Jerobeam Nebatsson, som han hadde forført Israel til. 29 I dei dagane Pekah var konge i Israel, kom assyrarkongen Tiglat-Pileser og hertok Ijon, Abel-Bet-Ma'aka, Janoah, Kedes, Hasor, Gilead og Galilæa, heile Naftalilandet, og førde folket burt til Assyria. 30 Hosea Elason fekk i stand ei samansverjing mot Pekah Remaljason og slo honom i hel; so vart han konge i staden hans, i det tjugande styringsåret åt Jotam Uzziason. 31 Det som elles er å fortelja um Pekah og alt det han gjorde, sjå det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. 32 I det andre styringsåret åt Israels-kongen Pekah Remaljason vart Jotam Uzziason konge i Juda. 33 Fem og tjuge år gammal var han då han vart konge, og sekstan år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Jerusa Sadoksdotter. 34 Han gjorde det som rett var for Herren liktest i all sin ferd på Uzzia, far sin. 35 Like vel vart offerhaugarne halde ved lag; endå ofra folket slagtoffer og brende røykjelse på haugarne. Han var det som bygde øvre porten i Herrens hus. 36 Det som elles er å fortelja um Jotam og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 37 Ved den tid tok Herren til å senda syrkongen Resin og Pekah Remaljason inn i Juda. 38 Jotam lagde seg til kvile hjå federne sine, og vart gravlagd hjå federne sine i byen åt David, far sin. Og Ahaz, son hans, vart konge i staden hans.

16 I det syttande styringsåret åt Pekah Remaljason vart Ahaz Jotamsson konge i Juda. 2 Tjuge år gammal var Ahaz då han vart konge, og sekstan år rådde han i Jerusalem. Han gjorde ikkje det som rett var for Herren, hans Gud, som David, far hans. 3 Han gjekk i fotafari til Israels-kongarne, ja, han vigde jamvel son sin i elden, likt med dei avstygglege skikkarne hjå dei folki Herren hadde rutt ut for Israels-sønerne. 4 Han ofra slagtoffer, brende røykjelse på haugarne og på bakkane, og under kvart grønt tre. 5 På den tid drog syrkongen Resin og Israels-kongen Pekah Remaljason upp og vilde hertaka Jerusalem. Dei kringsette Ahaz, men vann ikkje taka byen. 6 Samstundes vann syrkongen Resin Elat attende til Syria. Då han hadde kasta Juda-folki ut or Elat, kom syrafolk kom og busette seg der, og der bur dei den dag i dag. 7 Ahaz sende bod

til assyrarkongen Tiglat-Pileser med dei ordi: «Eg er din træl og din son. Kom upp, og frels meg frå syrarkongen og Israels-kongen, som hev teke på meg!» 8 Ahaz tok det sylvet og gullet som fanst i Herrens hus og skattkammeret i kongsgarden og sende det til gåva åt assyrarkongen. 9 Assyrarkongen lydde honom, og assyrarkongen drog upp mot Damaskus, hertok byen og førde folket burt til Kir; og Resin slo han i hel. 10 Kong Ahaz for til Damaskus til møtes med assyrarkongen Tiglat-Pileser. Då han fekk sjå altaret i Damaskus, sende kong Ahaz bilæte av altaret og eit fullkome mynster av det til presten Uria. 11 Og presten Uria bygde altaret; heilt etter den fyseskrift kong Ahaz hadde sendt frå Damaskus, soleis gjorde presten Uria det ferdigt, til dess kong Ahaz kom heim. 12 Då kongen kom heim frå Damaskus og fekk sjå altaret, gjekk han innåt, steig upp på det, 13 brende brennofferet og grjonofferet sitt, helte ut drykkofferet sitt og skvette blodet av takkoffer sine på altaret. 14 Men koparaltaret som stod framfor Herrens åsyn, flutte han frå staden sin framfyre huset, millom Herrens hus og det nye altaret, og sette det på nordsida av dette altaret. 15 Kong Ahaz baud presten Uria: «På storaltaret skal du brenna brennofferet um morgonen og grjonofferet um kvelden, kongens brennoffer og grjonoffer, og brennofferet for heile landslyden og grjonofferet deira og drykkofferet deira; alt blod av brennoffer og alt blod av slagtoffer skal du hella ut der. Kva eg vil gjera med koparaltaret, skal eg tenkja næmære etter.» 16 Presten Uria gjorde plent som kong Ahaz baud. 17 Kong Ahaz braut laus listerne på fotstykt og tok baljorne ned derifrå; havet lyfte han ned frå koparuksarne som stod under, og sette det på eit steingolv. 18 Kviledags-svalgangen som dei hadde bygt i huset, og den ytre konge-inngangen lagde han inn i Herrens hus for assyrarkongen skuld. 19 Det som elles er å fortelja um Ahaz, det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 20 Ahaz lagde seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd hjå federne sine i Davidsbyen. Og Hizkia, son hans, vart konge i staden hans.

17 I det tolvte styringsåret åt Ahaz, kongen i Juda, vart Hosea Elason konge yver Israel, og han rådde i ni år. 2 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, då ikkje so ille som Israels-kongarne fyre honom. 3 Mot honom drog assyrarkongen Salmanassar upp. Hosea vart lydkonge under honom og laut leggja skatt åt honom. 4 Men då assyrarkongen vart vis med at Hosea for med svik, med di han sende bod til egyptarkongen So, og slutta greida ut den årvisse skatten til assyrarkongen, tok assyrarkongen honom til fange og kasta honom i fengsel. 5 Og assyrarkongen drog

upp mot heile landet, og drog upp og kringsette Samaria i tri år. 6 I niande styringsåret åt Hosea tok han Samaria og førde Israel burt til Assyria og busette deim i Halah, ved Gozanåi Habor, og i byarne i Media. 7 Soleis gjekk det, av di Israels-borni synda mot Herren, sin Gud, han som hadde ført deim upp frå Egyptarlandet og fria deim ut or handi åt Farao, egyptarkongen; dei ottast andre gudar, 8 og for etter sed og skikk hjå dei folki Herren hadde drive ut for Israels-borni, og etter dei skikkarne som Israels-kongarne hadde skipa. 9 Ja, Israels-borni gjorde mangt uhøvelegt mot Herren, sin Gud; dei bygde seg offerhaugar i alle byarne sine, frå det minste vakttårn til fastaste borgi; 10 dei reiste upp minnestinar og Astarte-stolpar på kvar ein høg haug og under kvart grønt tre. 11 På alle haugarne brende dei røykjelse, liksom dei folki Herren hadde drive burt for deim, og dei harma Herren med si illferd. 12 Dei tente steingudarne, det som Herren hadde sagt dei ikkje måtte gjera. 13 Herren vara både Israel og Juda ved alle profetarne og sjåarane sine: «Vend um frå dei vonde vegarne dykkar og haltd mine bod og mine fyseskrifter etter heile den lovi som eg baud federne dykkar, og som eg sende til dykk ved tenarane mine, profetarne!» 14 Men dei lydde ikkje. Dei var liksom hardnakka som federne sine, som ikkje trudde på Herren, sin Gud. 15 Dei vanda loværne hans, brydde seg ikkje um den pakti han hadde skipa med federne deira, og dei fyersegerne han hadde gjeve deim. Dei gjekk etter fåfengde avgudar og for med det som fåfengt er, liksom grannefolki, endå Herren hadde bode deim at dei skulde ikkje fara soleis åt. 16 Dei vende seg frå alle bodi som Herren, deira Gud, hadde gjeve, og laga seg støypte gudebilæte, two kalvar. Dei laga Astarte-stolpar, dei bøygde kne for himmelheren og tente Ba'al. 17 Attåt dette vigde dei sønerne og døtterne sine i elden, og for med spådomskunster og trollkunster. Dei selde seg til å gjera det som vondt var i Herrens augo, so dei harma honom. 18 Difor vart Herren ovleg harm på Israel og støytte deim frå seg. Det vart inkje att einast Juda-ætti. 19 Ikkje heller Juda heldt Herrens, sin Guds bod, men for etter Israels skikkar, som dei hadde skipa seg. 20 Då støytte Herren frå seg heile Israels-ætti, og tukta deim og gav deim i henderne på røvarar, til dess han kasta deim burt frå si åsyn. 21 Han hadde rive Israel laus frå Davids hus; dei tok Jerobeam Nebatsson til konge; og Jeroboam fekk Israel til å falle frå Herren og forførde deim til stor synd; 22 og israelitarne dreiv på med alle dei synderne Jerobeam gjorde; dei gav deim ikkje upp. 23 På resten støytte Herren Israel frå seg, som han hadde sagt ved alle tenarane sine, profetarne. Israel laut fara burt frå landet sitt til Assyria. Der er dei den dag i

dag. **24** Assyrarkongen flutte folk frå Babel og Kuta og Avva og Hamat og Sefarvajim, og busette deim i Samaria-byarne i staden for Israels-borni. Dei tok då Samaria i eige og sette bu i byarne der. **25** Og det hende seg, at i fyrstningi dei budde der, hadde dei ingen age for Herren. Herren sende då løvor som herja millom deim. **26** Det vart meldt åt assyrarkongen: «Dei folki som du flute burt og busette i Samaria-byarne, dei kjenner ikkje rette måten å dyrka landsens gud; difor hev han sendt løvor millom deim; og dei drep folket ned, av di dei ikkje kjenner rette måten å dyrka landsens gud.» **27** Assyrarkongen gav då det bodet: «Lat ein av dei burtførde prestarne fara dit heim att og busetja seg der og læra folket å dyrka landsens gud på rette måten!» **28** Ein av prestarne som var burtførde frå Samaria, kom då og sette bu i Betel. Han læerde deim korleis dei skulde ottast Herren. **29** Det var nok so at kvart folk laga seg sin gud og sette upp på haugarne i dei husi som Samaria-folki hadde bygt, kvart folk i sin by, der dei hadde busett seg; **30** folk frå Babel laga seg ein Sukkot-Benot, folk frå Kut ein Nergal, folk frå Hamat ein Asima, **31** avvitarne laga seg ein Nibhaz og ein Tartak, og sefarvitarne brende borni sine i eld for Adrammelek og Anammelek, Sefarvajim-gudarne. **32** Men dei bar og age for Herren. Dei valde seg ut offerhaug-prestar kvar or sin flokk, og dei ofra for deim i husi på haugarne. **33** Dei bar age for Herren; men dei tente samstundes sine eigne gudar, etter skikken hjå dei folki som dei var burtførde frå. **34** Den dag i dag fer dei etter dei same gamle skikkjarne sine; dei ber ikkje age for Herren, so dei fer etter sine fyreskrifter og rettar, og etter den lov og det bod som Herren gav borni åt Jakob, han som fekk namnet Israel. **35** Herren gjorde ei pakt og gav deim sovore bod: «Andre gudar skal det ikkje hava age for, og ikkje böygja kne for deim eller tena deim eller ofra til deim. **36** Men Herren, som førde dykk upp frå Egyptarlandet med stor kraft og med strak arm, honom skal de bera age for, honom skal de böygja kne for, honom skal de ofra til. **37** Og dei fyreskrifter og rettar, og den lov og det bod som han let skriva for dykk - deim skal de taka vare på og halda alle dagar; men de skal ikkje bera age for andre gudar. **38** Den pakti eg gjorde med dykk, må de ikkje gløyma. De må ikkje bera age for andre gudar. **39** Nei, ber age for Herren, dykkar Gud, so skal han fria dykk frå alle dykkar fiendar.» **40** Men dei vilde ikkje høyra, men for fram på same vis som fyrr. **41** So bar desse folki age for Herren, men tente samstundes gudebilæti sine. Og borni og barneborni deira gjør den dag i dag so som federne deira gjorde.

18 I det tridje styringsåret åt Israels-kongen Hosea Elason vart Hizkia Ahasson konge i Juda. **2** Fem og tjuge år

gamall var han då han vart konge, og ni og tjuge år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Abi Zakarjadotter. **3** Han gjorde det som rett var i Herrens augo, heilt so som David, far hans, hadde gjort. **4** Han fekk burt offerhaugarne, slo sund minnesteinarne, hogg ned Astarte-stolparne, og knasa koparormen som Moses hadde laga; for alt til den tid hadde Israels-borni brent røykjelse for honom, og dei kalla honom Nehustan. **5** På Herren, Israels Gud, leit han. Millom alle Juda-kongarne fanst ikkje makin hans, korkje fyre eller etter honom. **6** Han heldt seg til Herren, veik ikkje frå honom, men heldt hans bod, som Herren hadde bode Moses. **7** Og Herren var med honom so han hadde framgang i alt han tok seg fyre. Han fall ifrå assyrarkongen og vilde ikkje vera tenaren hans. **8** Og so vann han filistarane og tok landet alt til Gaza og bygdi derikring, frå minste vaktåret til fastaste borgi. **9** I fjorde styringsåret åt kong Hizkia - det var sjuande styringsåret åt Israels-kongen Hosea Elason - drog assyrarkongen Salmanassar upp og kringsette Samaria. **10** Dei tok byen då tri år var lidne; i det sette styringsåret åt Hizkia og det niande styringsåret åt Hosea, kongen i Israel, vart Samaria teken. **11** Assyrarkongen førde Israel burt til Assyria og busette deim i Halah og ved Gozanåi Habor, og i byarne i Media. **12** Det var av di dei ikkje høyrd på Herren, sin Gud, men braut hans pakt, alt det som Moses, Herrens tenar, hadde bode; dei korkje høyrd eller livde etter deim. **13** I det fjortande styringsåret åt kong Hizkia drog assyrarkongen Sankerib upp og hertok alle faste borger i Juda. **14** Judakongen Hizkia sende då bod til Lakis til assyrarkongen med dei ordi: «Eg hev synda; snu um att frå meg! Det du legg på meg, skal eg bera: » Assyrarkongen lagde då på Hizkia, Juda-kongen, åtte hundrad vågar sylv og åtteti vågar gull. **15** Hizkia gav ut alt sylvet som fanst i Herrens hus og i skattkammeret i kongsgarden. **16** Samstundes braut Hizkia laus gutlet på dørerne i Herrens tempel og av dørstolparne som Hizkia, Juda-kongen, hadde klædt med gull, og gav det til assyrarkongen. **17** Men so sende assyrarkongen Tartan og Rabsaris og Rabsake med ein stor her frå Lakis mot kong Hizkia i Jerusalem, og dei drog upp og kom til Jerusalem. Då dei hadde fare upp og var komme dit, stana dei attmed vatsleidiing frå Øvredammen på allfarvegen til vaskarvollen. **18** Då dei kravde å få tala med kongen, gjekk drottseten Eljakim Hilkiason og riksskrivaren Sebna og kanslaren Joah Asafsson ut til deim. **19** Rabsake sagde med deim: «Meld til Hizkia: «So segjer storkongen, assyrarkongen: Kva er det for tru som gjer deg so traust? **20** du tenkjer at berre eit ord gjer råd og dåd i krig! Kven lit du på, sidan du sette upp imot meg? **21** Ja, det er sant: du lit på Egyptarland, den brotna

røyrstaven, som sting hol i handi på kvar som styd seg til honom! Soleis er Farao, egyptarkongen, for alle som lit på honom. 22 Og svarar de meg: «Me lit på Herren, vår Gud!» var det då ikkje hans offerhaugar og hans altar Hizkia fekk burt, då han baud Juda og Jerusalem: «Framfor dette altaret skal de bøygja kne i Jerusalem.» 23 Gjer då eit veddemål med herren min, assyrankongen: Eg gjev deg two tusund hestar, um du kann skaffa folk til å rida på deim. 24 Korleis vil du slå attende ein einaste jarl, ein av dei ringaste tenarane åt herren min? Og so lit du på egyptarane, på vognerne og ridarane deira! 25 Trur de det er Herrens uvitande, når eg kjem hit og øydelegg denne staden? Nei, det var Herren som baud meg: «Drag upp til dette landet og legg det i øyde!»»» 26 Eljakim Hilkiason og Sebna og Joah sagde då til Rabsake: «Tala syrisk til tenarane dine! me skynar det nok; tala ikkje jødisk til oss! folket på muren høyrer på.» 27 «Nei,» svara Rabsake; «det er ikkje til herren din og til deg herren min hev sendt meg å tala desse ordi, men nettupp til dei folki som sit på muren og saman med dykk lyt eta sitt eige skarn og drikka sitt eige vatn!» 28 So steig Rabsake fram og ropa høgmælt desse ordi på jødisk mål: «Høyr det storkongen, assyrankongen, talar! 29 So segjer kongen: «Lat ikkje Hizkia narra dykk; han er ikkje i stand til å hjelpe dykk ut or mi hand! 30 Lat ikkje Hizkia få dykk til å lita på Herren, med di han segjer: «Herren hjelpar oss for visst; han gjev ikkje denne byen i henderne på assyrankongen.» 31 Høyr ikkje på Hizkia! So segjer kongen i Assyria: Gjer fred med meg! gjev dykk yver til meg! So skal de få eta kvar av sitt eige vintre og sitt eige fiketre, og drikka vatn kvar or sin eigen brunn, 32 til dess eg kjem og hentar dykk til eit land som er likt dykkar eige, eit land med korn og druvesaft, eit land med brød og vinagar, eit land med oljetre og honning. So skal de liva og sleppa døy. Høyr ikkje på Hizkia! Han narrar dykk når han segjer: «Herren bergar oss.» 33 Tru nokon av folke-gudarne berge sitt land for assyrankongen? 34 Kvar er gudarne i Hamat og Arpad? kvar er gudarne åt Sefarvajim og Hena og Ivva, eller hev dei berge Samaria ut or mi hand? 35 Kven av alle gudarne i alle land hev berge sitt land or mi hand? Skulde då Herren berge Jerusalem ut or mi hand?»»» 36 Folket tagde, svara honom ikkje eit ord: for so var kongens bod: «Ikkje svara honom!» 37 Eljakim Hilkiason, drottseten, og Sebna, riksskrivaren, og Joah Asafsson, kanslaren, kom då attende til Hizkia med sundrivne klæde, og melde honom ordi hans Rabsake.

19 Då kong Hizkia høyrde det, reiv han sund klædi sine, sveipte syrgjebunad kring seg og gjekk inn i Herrens

hus. 2 Han sende drottseten Eljakim og riksskrivaren Sebna og dei eldste prestarne syrgjeklædde til profeten Jesaja Amosson, 3 med dei ordi: «So segjer Hizkia: «Dette er ein dag full av naud og straff og skjemsla; fosteri hev nått fødsli, men det finst ikkje kraft til å føda. 4 Kann henda høyrer Herren, din Gud, alt det Rabsake hev sagt, han som er send av assyrankongen, herren sin, til å svivryda den livande Gud, so han straffar honom for dei ordi som Herren, din Gud, hev hørt. Ber då fram ei bøn for den leivning som endå er att!»» 5 Då hirdmennene frå Hizkia kom til Jesaja, 6 sagde Jesaja til deim: «So skal de svara herren dykkar: «So segjer Herren: Ver ikkje rædd for dei ordi du høyrde då trælarne åt assyrankongen spotta meg! 7 Eit hugskot skyt eg i hugen hans; han høyrer ei tiend, og heim att snur han; der let eg honom falla for sverd i sitt land.»» 8 Då Rabsake for burt att, fann han assyrankongen i strid mot Libna; for han hadde hørt at han hadde fare burt frå Lakis. 9 Då han fekk tiend at ætiopkongen Tirhaka hadde drege ut på herferd mot honom, sende han eit nytt bod til Hizkia med dei ordi: 10 «Seg so med Hizkia, Juda-kongen: «Ikkje lat din Gud, som du lit på, narra deg til å tenkja at ikkje Jerusalem skal falla i henderne på assyrankongen! 11 Du hev nok hørt gjete sjølv kor assyrankongarne hev fare åt mot alle landi; at dei bannstøyte deim. Og so skulde du berga deg undan? 12 Kunde folke-gudarne berga sine folk, som federne mine øydde ut: Gozan, Haran, Resef eller Edens-folki i Telassar? 13 Kvar er Hamat-kongen eller Arpad-kongen eller kongen yver Sefarvajimbyen, yver Hena og Ivva?»» 14 Hizkia tok brevet frå sendebodi og las det; og so gjekk han upp i Herrens hus, og Hizkia breiddet ut for Herrens åsyn. 15 Og Hizkia bad for Herrens åsyn, og sagde: «Herre, du Israels Gud! du som sit yver kerubarne! Einast du er Gud yver alle rike på jordi! du hev gjort himmelen og jordi. 16 Herre, legg øyra til og lyd! Herre, lat augo upp og sjå! Høyr dei ordi Sanherib sende, og svivryde den livande Gud! 17 Herre, det er sant: assyrankongen hev øydt ut folki og deira land, 18 kasta gudarne deira på elden; for dei er ikkje gudar, berre manneverk utav stokk og stein; difor kunde dei øydast. 19 Men no må du, Herre, vår Gud, frelsa oss frå hans magt, so alle rike på jordi må røyna: du, Herre, einast er Gud!» 20 Då sende Jesaja Amosson bod til Hizkia med dei ordi: «So segjer Herren, Israels Gud: «Bøni di hev eg hørt um hjelp mot Sanherib, Assur-kongen. 21 So lyder Herrens ord, som Herren hev tala imot honom: «Ho vanvyrder deg, ho spottar deg, ungmøy, Sions dotter, ho rister på hovudet åt deg, Jerusalems dotter. 22 Kven hev du svivrydt? kven hev du spotta? Kven hev røysti di ropa imot? Augo lyfte du høgt,

mot Israels Heilage. 23 Ved sendebodi hædde du Herren og sagde: Med dei mange vognerne mine for eg upp på dei høgste fjelli, ja, langt burti Libanons utmark, der høgg eg ned hennar høge cedrar og dei hæve cypressarne hennar; eg tek meg fram i dei øvste heimar, inn i den tettaste skogen; 24 eg borar meg brunnar og vatn drikk eg hjå framande folk; med fotsolen min turkar eg ut alle Egyptarlands elvar.» 25 Hev du kje hørt at eg hev longe laga det so? Frå ævordsleg tid hev eg fyreåt fastsett dette! Og no let eg det koma i verk! Du fekk magt til å øyda sterke borgar til steinrøysar aude. 26 Folki deira vart veike og valne, skalv og stod til skammar. Det gjekk deim som gras på marki og grøne urter, som vokstrar på taket som moldaks i bryddande åker. 27 Eg veit når du sit, og gjeng ut og gjeng inn, kor du slær deg vill imot meg. 28 Av di du er vill imot meg, og eg høyrer kor kaut du er, eg hektar min krok i nosi di, legg min taum i munnen din, og vikjer deg heim att den vegen du kom. 29 Og dette skal du hava til merke: I år skal de eta sjølvsått korn, næste år sjølvrunne, men tridje året skal de så og hausta og planta vinhagar og eta frukt av deim. 30 Og leivningen som er att av Juda hus, skyt djupare røter nedantil og ovantil ber han si frukt. 31 For ein leivning kjem frå Jerusalem, og ein rest frå Sionsfjellet. Herrens brennhug skal gjera dette. 32 Difor segjer Herren so um assyrarkongen: Ikkje skal han koma inn i denne byen, og ikkje skal han skjota nokor pil der inn. Ikkje skal han storma fram mot han med skjold, og ikkje byggja skansar upp imot han. 33 Den vegen som han kjem, den skal han heim att fara, i denne byen kjem han ikkje inn, so segjer Herren. 34 Eg vernar denne by og bergar honom, for mi skuld og for Davids skuld, min tenar.» 35 Det hende seg den natt at Herrens engel gjekk ut og slo hundred og fem og åtteti tusund i assyrarlægret. Tidleg næste morgen fann dei deim alle ligjande lik. 36 Då tok assyrarkongen Sankerib ut og drog burt og snudde heim att, og heldt seg sidan i Nineve. 37 Ein gong han heldt bør i huset åt Nisrok, guden sin, hogg Adrammelek og Sareser honom ned med sverd; dei kom seg undan til Araratslandet. Og Asarhaddon, son hans, vart konge i staden hans.

20 I dei dagarne lagdest Hizkia i helsott; då kom profeten Jesaja Amosson til honom og sagde med honom: «So segjer Herren; «Skila for deg! for du skal døy; du vert ikkje god att.»» 2 Då snudde han seg mot veggen og bad til Herren: 3 «Å Herre, kom i hug kor eg hev ferdast ærleg og heilhjarta for di åsyn og gjort det som godt var i dine augo!» Og Hizkia sette i og storget. 4 Fyrr Jesaja var nådd ut or den indre byen, kom Herrens ord til honom soleis: 5 «Gakk inn att, og seg til Hizkia, fyrsten yver folket mitt: «So

segjer Herren, Gud åt David, far din: Eg hev hørt bøni di, og set tårne dine. Sjå, eg gjer deg god att; i yvermorgen skal du ganga upp til Herrens hus. 6 Eg aukar alderen din med femtan år. Or handi åt assyrarkongen bergar eg deg og denne byen. Ja, denne byen verner eg for mi skuld og for David skuld, tenaren min.»» 7 Då sagde Jesaja: «Henta ei fikekaka!» Dei so gjorde, og lagde henne på verken. Og han friskna til att. 8 Hizkia sagde til Jesaja: «Kva skal eg hava til merke på at Herren gjer meg god att, so eg i yvermorgen kann ganga upp til Herrens hus?» 9 Jesaja svara: «Dette gjev Herren deg til merke på at Herren held det han lover: Skal skuggen ganga ti strik fram, eller skal han no ganga ti strik attende?» 10 Hizkia svara: «Lett er det for skuggen å tøyga seg ti strik fram; nei, lat skuggen ganga attende ti strik!» 11 Profeten Jesaja ropa til Herren, og han let skuggen på solskiva åt Ahaz ganga attlenges dei ti striki som han nett hadde gjenge fram. 12 Kring den tid sende Babel-kongen Berodak Baladan Baladansson brev og gåva til Hizkia; for han hadde spurt at Hizkia hadde vore sjuk. 13 Då Hizkia hadde hørt på deim, synte han deim heile forrådshuset sitt, sylvet og gullet, og angande kryddor og kosteleg olje, og våphuset alt som fanst i skattkammeri hans; det fanst ikkje den ting i hans hus og i heile hans rike som ikkje Hizkia synte deim. 14 Då kom profeten Jesaja til kong Hizkia og spurde honom: «Kva hev desse mennene sagt, og kvar helst kom dei frå til deg?» Hizkia svara: «Frå eit land langt burte, frå Babel kom dei.» 15 «Kva hev dei set i huset ditt?» spurde han. «Alt som i huset mitt finst, hev dei set, » svara Hizkia; «det fanst ikkje den ting i skattkammeri mine som eg ikkje synte deim.» 16 Då sagde Jesaja til Hizkia: «Høyr Herrens ord! 17 Dagar kjem då alt som finst i huset ditt, det federne dine hev samla alt til i dag, det skal verta ført til Babel; aldri ein grand skal verta att, segjer Herren. 18 Og sume av søerne dine, ætta frå deg, utstokne frå deg, skal takast, og dei skal verta hirdmennar i slottet åt Babel-kongen.» 19 Hizkia svara Jesaja: «Godt er Herrens ord som du hev tala.» Han tenkte: «Berre det vert fred og trygd so lenge eg liver!» 20 Det som elles er å fortelja um Hizkia og alle hans storverk, kor han bygde dammen og vatsleidning, og førde vatnet til byen, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 21 Hizkia lagde seg til kvile hjå federne sine, og Manasse, son hans, vart konge i staden hans.

21 Tolv år gammall var Manasse då han vart konge, fem og femti år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Hefsiba. 2 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, likt med dei avstyggjelege skikkarne hjå dei folki Herren hadde rudit ut for Israels-borni. 3 Han bygde upp att dei

offerhaugarne som Hizkia, far hans, hadde lagt i øyde, og reiste altar for Ba'al og laga Astarte-bilæte, liksom Ahab, Israels-kongen, hadde gjort, og kasta seg ned for og tente heile himmelheren. 4 Ja, han bygde altar i Herrens hus, der som Herren hadde sagt: «Til Jerusalem vil eg festa namnet mitt.» 5 I båe tuni kring Herrens hus bygde han altar for heile himmelheren. 6 Han vigde son sin i elden og for med spådom og troldom, og tinga folk til å mana fram draugar og spåvette. Han gjorde mykje som var vondt i Herrens augo, og harma honom. 7 Astarte-bilætet som han hadde laga, sette han i det huset som Herren hadde sagt um til David og Salomo, son hans: «Til dette huset og til Jerusalem, som eg hev valt ut millom alle Israels ætter, vil eg festa namnet mitt i all æva. 8 Eg vil ikkje meir lata Israel flakka heimlaus burt frå landet eg gav federne deira. Berre dei gjer og heldt seg etter alle mine bod og etter heile lovi som Moses, tenaren min, gav deim!» 9 Men dei lydde ikkje. Manasse forførde deim, so dei stelte seg verre enn dei folki Herren hadde øydt ut for Israels-borni. 10 Då tala Herren ved tenarane sine, profetarne, soleis: 11 «Av di Manasse, Juda-kongen, hev drive med desse avstyggjelege skikkarne, verre enn alt det amoritarne gjorde fyre hans tid, og forført med sine steingudar ogso Juda til å synda, 12 so seger Herren, Israels Gud: «Sjå, eg sendar ulukka yver Jerusalem og Juda, so det skal ringja for båe øyro på alle som høyrer det. 13 Eg spanar same mælesnori yver Jerusalem som yver Samaria, og nyttar same vegloddet som yver Ahabs hus. Eg turkar burt Jerusalem, liksom ein turkar av eit fat og so snur det opp ned. 14 Eg støyter ifrå meg deim som er att av arvluten min, og gjev deim i fiendevald, so dei vert til ran og til herfang for alle sine fiendar. 15 Og det av di dei hev gjort det som vondt er i mine augo, og jamt harma meg frå den dagen federne deira drog ut ur Egyptarland og til den dag i dag.»» 16 Manasse let og skuldlaust blod renna, i so stor mengd at Jerusalem vart fyllt av det frå ende til annan, umfram den syndi at han forførde Juda til å gjera det som vondt var i Herrens augo. 17 Det som elles er å fortelja um Manasse, um det han gjorde og um hans synd, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 18 Manasse lagde seg til kvile hjå federne sine, og vart gravlagd i slottshagen, i Uzzas hage. Og Amon, son hans, vart konge i staden hans. 19 Tvo og tjuge år gamall var Amon då han vart konge; tvo år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Mesullemet Harusdotter, frå Jotba. 20 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, liksom Manasse, far hans; 21 han fylgte i alt fotefari til far sin, og tente steingudarne som far hans hadde tent, og bad til deim. 22 Han vende seg frå Herren, sin fedregud, og gjekk

ikkje på Herrens veg. 23 Amons hirdmenner samansvor seg og drap kongen i huset hans. 24 Landsfolket slo i hel deim som hadde samansvore seg saman mot Amon, og tok Josia, son hans, til konge i staden hans. 25 Det som elles er å fortelja um Amon, det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. 26 Han vart gravlagd i gravi i Uzzias hage. Josia, son hans, vart konge i staden hans.

22 Åtte år gamall var Josia då han vart konge; eitt og tretti år rådde i Jerusalem. Mor hans heitte Jedida Adajadotter, frå Boskat. 2 Han gjorde det som rett for Herren, og fylgte i alt fotefari til David, far sin. Han tok ikkje or leidi, anten til høgre eller vinstre. 3 I attande styringsåret åt kong Josia sende kongen riksskrivaren Safan, son åt Asalja Mesullamsson, upp til Herrens hus og sagde: 4 «Gakk upp til øvstepresten Hilkia, og bed honom rekna i hop dei pengarne som er innkomne i Herrens hus, som dørstokkvakti hev samla inn hjå folket; 5 og fli deim å tilsynsmennene for arbeidarane ved Herrens hus, so dei som arbeider i Herrens hus må få deim til å bøta bresterne i huset: 6 timbremennene, byggsmeistrarne og murarane, til innkjøp av trevyrke og hoggen stein til å setja huset i stand. 7 Dei skal ikkje krevja rekneskap av deim for pengarne dei tek imot; dei skal få gjera det på tru og æra.» 8 Då sagde øvstepresten Hilkia til riksskrivaren Safan: «Eg hev funne lovboki i Herrens hus.» Og Hilkia gav boki til Safan, og han las henne. 9 So gjekk Safan, riksskrivaren, til kongen og gav kongen melding og sagde: «Tenarane dine hev tømt ut alle pengarne som fanst i huset, og gjeve dem til tilsynsmennene for arbeidet i Herrens hus.» 10 Og so fortalte riksskrivaren Safan kongen: «Presten Hilkia gav meg ei bok.» Og Safan las henne upp for kongen. 11 Då kongen fekk hørya ordi i lovboki, reiv han sund klædi sine. 12 Og kongen baud presten Hilkia og Ahikam Safansson og Akbor Mikajason og riksskrivaren Safan og kongstenaren Asaja: 13 «Gakk og spør Herren for meg og folket og heile Juda um det som stend i denne boki som er funni! Stor er Herrens harm, som hev loga upp mot oss, av di federne ikkje hev vore lydige mot ordi i denne boki og ikkje hev gjort etter alt det som er fyreskrive.» 14 So gjekk presten Hilkia og Ahikam og Akbor og Safan og Asaja og spurde profetkvinnen Hukda, kona åt klædevaktaren Sallum, son åt Tikva Harhasson; ho budde i nybyen i Jerusalem. 15 Ho svara deim: «So seger Herren, Israels Gud: «Seg med honom som sende dykk til meg: 16 So seger Herren: Sjå, eg sender ulukka yver denne staden og yver folket her, alt det som stend i boki som Juda-kongen las, 17 til straff for at dei hev vendt seg frå meg og brent

røykjelse for andre gudar og harma meg med alle sine verk; harmen min logar mot denne staden og sloknar ikkje. **18** Men med Juda-kongen, som sende dykk til å spyrsa Herren, skal de segja so: So segjer Herren, Israels Gud, um dei ordi du høyrd: **19** Av di hjarta ditt vart mjukt, og du bøygde deg for Herrens åsyn då du høyrd det eg hev tala mot denne staden og folket her, at dei skal verta til rædsla og forbanning, av di du reiv sund klædi dine og gret for mi åsyn, so hev eg og høyrta, segjer Herren. **20** Difor let eg deg samlast til federne dine og koma i fred i gravi di, og augo dine skal sleppa å sjå all den ulukka eg sender yver denne staden...» Og dei kom att til kongen med dette svaret.

23 Då sende kongen bod og stemnde saman til seg alle dei øvste i Juda og Jerusalem. **2** Og kongen gjekk upp til Herrens hus, og alle Juda-mennene og alt Jerusalems folk fylgde honom, og prestarne, og profetarne og heile folket, unge og gamle. Han las upp for deim alt det som stod i paktboki som dei hadde funne i Herrens hus. **3** Kongen steig fram på tramen og gjorde den pakti for Herrens åsyn, at dei skulde fylgja Herren og halda hans bod og fyresegner og lover av alt sitt hjarta og all sin hug, og setja i verk dei paktordi som var skrivne i denne bok. Heile folket gjekk med på pakti. **4** Sidan baud kongen øvstepresten Hilkia og dei næst-øvste prestarne og dørstokkvakti å få ut or Herrens tempel alle dei gognene som var laga åt Ba'al og Astarte og heile himmelheren; og dei vart oppbrende utanfor Jerusalem på Kidrons-vollarne, og oska vart bori til Betel. **5** Avgudsprestarne som Juda-kongarne hadde sett inn, fekk avskil, dei som hadde brent røykjelse på haugarne i Juda-byarne og ikring Jerusalem, og dei som hadde brent røykjelse for Ba'al, for soli og månen og stjernorne i dyreringen og for heile himmelheren. **6** Astarte-bilætet fekk han ut or Herrens hus, til Kidronsdalen utanfor Jerusalem, og brende det der i Kidronsdalen, mol det til dust, og dusti kasta han på den ålmenne gravstaden. **7** Han reiv ned utukt-husi i Herrens hus, der som kvende vov tjeld til Astarte. **8** Han flutte alle prestarne inn frå byarne i Juda; og frå Geba til Be'erseba vanhelga han offerhaugarne der prestarne hadde brent røykjelse. Han reiv ned offerhaugarne ved portane, den som var utanfor porten åt byhovdingen Josva, og den som var på vinstre sida når ein gjekk inn byporten. **9** Men haugaprestarne fekk ikkje stiga upp til Herrens altar i Jerusalem; dei fekk berre vera med når brørne deira åt sôtebrød. **10** Han vanhelga Tofet i Hinnomssons-dalen, so ingen skulde vigja son eller dotter i elden, til Molok. **11** Han fekk burt dei hestarne som Juda-kongarne hadde sett upp til æra

for soli ved inngangen til Herrens hus, ved kammerset til hirdmannen Netan-Melek i Parvarim; og solvognerne brende han upp. **12** Altari på taket ved høgeloftet til Ahaz, dei som Juda-kongarne hadde sett upp, og altari som Manasse hadde bygt upp i både tuni kring Herrens hus, reiv kongen ned, og han smuldra deim og førde deim burt og kasta dusti i Kidronsdalen. **13** Og kongen vanhelga offerhaugane aust for Jerusalem på sørssida av Tyningsbjerget, og som Salomo, Israels konge, hadde bygt åt Astarte, styggedomen frå Sidon, og åt Kamos, Moabs styggedom, og åt Milkom, den avstyggelege guden åt ammonitarne. **14** Han braut og sund minnesteinarne og hogg ned Astarte-bilæti, og fylte tufti deira med mannebein. **15** Sameleis altaret i Betel, offerhaugen Jerobeam Nebatsson hadde bygt upp, der som han forførde Israel til å synda - også det altaret og den haugen reiv han ned; og han brende upp haugen og mol honom til dust, og han brende upp Astarte-bilætet. **16** Då Josia såg seg um og gådde graverne der på fjellet, sende han folk som tok beini ut or graverne, og brende deim upp på altaret, og vanhelga det soleis, etter Herrens ord, som han gudsmannen hadde ropa ut, som ropa at dette skulde henda. **17** «Kva er det for ein gravstein eg ser her?» spurde han. Bymennene svara honom: «Det er gravi åt den gudsmannen som kom frå Juda og ropa ut yver altaret i Betel at det skulde henda som du no hev sett i verk.» **18** Då sagde han: «Lat honom kvila i fred! Ingen skal røra beini hans.» Soleis berga dei hans bein, og sameleis beini til profeten som kom frå Samaria. **19** Dessutan rudde Josia burt alle hauga-husi i Samaria-byarne, som Israels-kongarne hadde bygt til harm for Herren; og han for med deim i alle måtar sameleis som i Betel. **20** Og han drap ned alle haugaprestarne der ved altari, og brende mannebein på deim. So snudde han heim att til Jerusalem. **21** Kongen gav heile folket det bodet: «Haldt påske for Herren, dykkar Gud, etter fyreskrifterne i denne paktboki!» **22** Sovori påskehelg hadde dei ikkje halde frå den tid då domarane styrde Israel, og ut gjennom heile kongetidi i Israel og Juda. **23** Fyrst i attande styringsåret åt kong Josia heldt dei sovori påskehelg for Herren i Jerusalem. **24** Josia øyddde og ut alle som mana draugar og spåvette, og husgudarne og steingudarne og all styggedom som hadde synt seg i Judalandet og i Jerusalem. Soleis sette han i verk lov-ordi som var skrivne i den boki presten Hilkia fann i Herrens hus. **25** Maken til konge hadde ikkje vore fyre honom; det var ingen som soleis hadde vendt seg til Herren av alt sitt hjarta og all sin hug og all sin styrke etter heile Moselovi; og maken hans kom aldri meir. **26** Like vel gav ikkje Herren upp den store

brennande harmen som hadde loga upp mot Juda for alle dei harmelege synder Manasse hadde harma honom med.

27 Herren sagde: «Ogso Juda støyter eg burt frå meg, liksom eg støyte Israel burt. Ja, eg vandar denne byen som eg valde ut, Jerusalem og huset som eg sagde um: «Mitt namn skal vera der.»» **28** Det som elles er å fortelja um Josia og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. **29** I hans tid drog egyptarkongen Farao Neko upp til elvi Frat mot assyrarkongen. Kong Josia drog imot honom, men han drap honom ved Megiddo, so snart han fekk sjå honom. **30** Folket hans køyrdet liket frå Megiddo til Jerusalem og gravlagde honom i hans eigi grav. Og folket i landet tok Joahaz Josiason og salva honom til konge i staden for faren. **31** Tri og tjuge år gamall var Joahaz då han vart konge, og tri månader rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Hamutal Jeremiadotter, frå Libna. **32** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, plent som federne hans. **33** Farao Neko fengsla honom i Ribla i Hamatlandet, og gjorde soleis ende på styringi hans i Jerusalem. Han lagde skatt på landet: two hundred og femti våger sylv og two og ein halv våg gull. **34** Farao Neko gjorde Eljakim Josiason til konge i staden for Josia, far hans, og brigda namnet hans til Jojakim. Men Joahaz tok han med seg til Egyptarland, og der døydde han. **35** Jojakim reidde ut sylvet og gullet til Farao. Men han laut leggja skatt på landet for å reida ut dei pengarne Farao kravde. Efter so som kvar var likna, dreiv han inn sylvet og gullet av landsfolket og Reidde det ut til Farao Neko. **36** Fem og tjuge år gamall var Jojakim då han vart konge, og han elleve år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Zebida Pedajadotter, frå Ruma. **37** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, plent som federne hans.

24 I hans tid drog Babel-kongen Nebukadnessar upp, og Jojakim vart lydkongen hans. Men tri år etter fall han ifrå honom att. **2** Herren sende då imot honom kaldæiske, syriske, moabitiske og ammonitiske røvarflokkar. Han sende deim mot Juda til å øyda landet, etter Herrens ord, som han hadde tala ved tenarane sine, profetarne. **3** Ja, på Herrens bod gjekk det so med Juda at dei vart burtstøyte frå hans åsyn, for Manasses synder skuld, for alt det han hadde gjort, **4** soleis og for det skuldlause blodet han let renna, då han fyllte Jerusalem med skuldraust blod; det vilde Herren ikkje tilgjeva. **5** Det som elles er å fortelja um Jojakim og alt det han gjorde, det er uppskrive i krønikeboki åt Juda-kongarne. **6** Jojakim lagde seg til kvile hjå federne sine, og Jojakim, son hans, vart konge i staden hans. **7** No for ikkje egyptarkongen ut frå landet sitt meir; for Babel-kongen hadde teke alt det landet egyptarkongen åtte frå Egyptarlands-bekken til elvi

Frat. **8** Attan år gamall var Jojakin då han vart konge, tri månader rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Nehusta Elnatansdotter, frå Jerusalem. **9** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, plent som far hans. **10** På den tid drog Babel-kongen Nebukadnessars folk upp mot Jerusalem, og byen vart kringsett. **11** Kong Nebukadnessar kom sjølv til byen, medan herfolket hans kringsette honom. **12** Juda-kongen Jojakin gav seg då yver til Babel-kongen med mor si og tenarane og hovdingarne og hirdmennene sine; og Babel-kongen tok honom til fange i åttande styringsår. **13** Han førde burt derifrå alle skattar i Herrens hus og i kongsgarden. Han braut laust gullet av alle gognene som Salomo, Israels konge, hadde laga åt Herrens tempel, soleis som Herren hadde sagt. **14** Han førde burt heile Jerusalem, alle hovdingarne og godseigarne, ti tusund fangar, og alle grovsmedar og låssmedar. Det vart ikkje att anna enn fatigfolk i landet. **15** Han førde Jojakin burt til Babel; og kongsomri og kongskonorne og hirdmennene hans og storfolket i landet førde han fangar frå Jerusalem til Babel; **16** og alle godseigarane: sju tusund, grovsmedar og låssmedar: eit tusund, alle i hop djerve hermenner, deim førde Babel-kongen burt til Babel. **17** Og Babel-kongen sette Mattanja, farbror hans, til konge i staden hans, og brigda namnet hans til Sidkia. **18** Eitt og tjuge år gamall var Sidkia då han vart konge; elleve år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Hamital Jirmejadotter, frå Libna. **19** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, plent som Jojakim. **20** Det var for Herrens harm skuld det gjekk so med Jerusalem og Juda, til dess han støyte deim burt frå si åsyn. Sidkia fall ifrå Babel-kongen.

25 I det niande styringsåret hans, tiande dagen i tiande månaden, kom Nebukadnessar, Babel-kongen, med heile heren sin til Jerusalem, lægra seg utanfor byen og bygde skansar rundt ikring honom. **2** Byen vart kringsett til Sidkias elleve styringsår. **3** Den niande dagen i månaden røynde svolten hardt på i byen, og landsfolket hadde inkje mat. **4** Då vart byen teken. Og alt stridsfolket rømde um natt gjennom porten i dubbelmuren ved kongshagen, medan kaldærane låg rundt ikring byen. Dei tok leidi til Moarne. **5** Men kaldærheren forfylgde kongen og nådde honom att på Moarne ved Jeriko. Alt herfolket sprang frå honom og spreiddest. **6** Dei fanga då kongen og førde honom upp til Ribla til Babel-kongen. Der fekk han sin dom. **7** Sønerne åt Sidkia drap dei medan han såg på det; so stakk han ut augo på Sidkia, batt honom med koparlekkjor og førde honom til Babel. **8** Sjuande dagen i den femte månaden i det nittande

styringsåret åt Nebukadnessar, Babel-kongen, kom ein av tenarane åt Babel-kongen, livvakthovdingen Nebuzaradan, til Jerusalem. 9 Han brende upp Herrens hus og kongsgarden. Ja, alle husi i Jerusalem, serleg alle storfolk-hus, sette han eld på. 10 Og murarne ikring Jerusalem vart neddrivne av heile den kaldærheren som livvakthovdingen hadde med seg. 11 Resten av folket som var att i byen, og svikararne som hadde gjenge yver til Babel-kongen, og resten av ålmugen, vart burtførd av Nebuzaradan, livvakthovdingen. 12 Nokre av fatigfolket i landet let han vera att til å arbeida i vinhagarne og på åkrarne. 13 Koparsulorne i Herrens hus, fotstykki og koparhavet i Herrens hus, braut kaldærane sund, og tok koparen med seg til Babel. 14 Og dei tok oskefati og eldskuferne og ljossakserne og skålerne og alle kopargognar som dei hadde til gudstenesta. 15 Livvakthovdingen tok og glodpannorne og blodbollarne, og alt som var av skirt gull og av skirt sylv. 16 Two sular og eit hav og fotstykki som Salomo hadde laga åt Herrens hus - koparen i alle desse gognene var ikkje vegande. 17 Den eine sula var attan alner høg, og ovanpå den var det eit koparhovud, og hovudet var tri alner høgt; rundt ikring hovudet var det eit net og granateple, alt av kopar; og sameleis var det med netet på den andre sula. 18 Livvakthovdingen tok øvstepresten Seraja og næst-øvste presten Sefanja og dei tri dørstokkvaktarane, 19 og frå byen tok han ein hirdmann som uppsynsmann yver herfolket, og fem som han råka på i byen av nærmaste lagfolket hjå kongen, dessutan skrivaren åt herhovdingen, han som skreiv ut landsfolket til hertenesta, og seksti andre landsfolk han råka på i byen. 20 Alle desse tok livvakthovdingen Nebuzaradan med seg til Ribla til Babel-kongen. 21 Og Babel-kongen slo deim i hel der i Ribla i Hamatlandet. Soleis vart Juda burtført frå landet sitt. 22 Babel-kongen Nebukadnessar sette Gedalja, son åt Ahikam Safansson, til jarl yver det folket som var att i Judalandet, dei som han let vera att. 23 Då alle herhovdingarne og hermennene deira fekk greida på at Babel-kongen hadde sett inn Gedalja, kom dei til Gedalja i Mispa: Ismael Netanjason, og Johanan Kareahsson og Seraja Tanhumetson frå Netofa og Ja'asanja, son åt ein mann frå Ma'aka, dei og mennerne deira. 24 Gedalja gjorde eid til deim og hermennene deira, og sagde med deim: «Ver ikkje rædde for kaldæartenarane! Set bu i landet, og gjev dykk under Babel-kongen, so vil det ganga dykk vel.» 25 Men i den sjuande månaden kom Ismael, son åt Netanja Elisamason, ein mann av kongsætti, med ti mann og slo i hel Gedalja og dei jødar og kaldærarar som var hjå honom i Mispa. 26 So tok herhovdingarne og heile folket, unge og gamle, og gav seg på veg ut til Egyptarland; dei var

rædde for kaldæarane. 27 I det sju og trettiande året etter Juda-kongen Jojakin var burtførd, sju og tjugande dagen i tolvt månaden, gav Evil-Merodak, Babel-kongen - same året som han vart konge - Jojakin, Juda-kongen, uppreisnad og fria honom or fangehuset. 28 Han helsa honom venleg med han og gav honom fremste sessen millom dei kongarne som var hjå honom i Babel. 29 Han fekk leggja av seg fangebunaden, og gjekk kvar dag til kongens bord, so lenge han livde. 30 Kost og tæring naut han dagvisst på kongens kostnad, til kvar dag det han trong for dagen, heile si livetid.

1 Krønikebok

1 Adam, Set, Enos, 2 Kenan, Mahalalel, Jared, 3 Enok, Metusalah, Lamek, 4 Noah, Sem, Kham og Jafet. 5 Sønerne hans Jafet var Gomer og Magog og Madai og Javan og Tubal og Mesek og Tiras. 6 Og sønerne hans Gomer var Askenaz og Difat og Togarma. 7 Og sønerne hans Javan var Elisa og Tarsisa, Kittim og Rodanim. 8 Sønerne hans Kham var Kusj og Misrajim, Put og Kana'an. 9 Sønerne hans Kusj var Seba og Havila og Sabta og Raema og Sabteka; og sønerne hans Raema var Sjeba og Dedan. 10 Og Kusj fekk ein son som heitte Nimrod. Han var den fyrste som fekk stort velde på jordi. 11 Misrajim vart far til Iudarane og anamarane og lehabarane og naftuharane 12 og patrusarane og kastuharane, dei som filistarane hev kome frå, og kaftorarane. 13 Og Kana'an vart far til Sidon - det var fyrste sonen hans - og til Het 14 og jebusitarne og amoritarne og gergasitarne 15 og hevitarme og arkitarme og sinitarne 16 og arvaditarne og semaritarne og hamatitarne. 17 Sønerne hans Sem var Elam og Assur og Arpaksad og Lud og Aram og Us og Hul og Geter og Mesek. 18 Og Arpaksad fekk sonen Salah, og Salah fekk sonen Eber. 19 Og Eber fekk two søner. Den eine heitte Peleg; for i hans dagar vart jordi utbytt millom folki. Og bror hans heitte Joktan. 20 Og Joktan vart far til Almodad og Salef og Hasarmavet og Jarah 21 og Hadoram og Uzal og Dikla 22 og Ebal og Abimael og Sjeba 23 og Ofir og Havila og Jobab; alle desse var sønerne hans Joktan. 24 Sem, Arpaksad, Salah, 25 Eber, Peleg, Re'u, 26 Serug, Nakor, Tarah, 27 Abram, det er Abraham. 28 Sønerne hans Abraham var Isak og Ismael. 29 Dette er ættetavla deira: Den eldste son hans Ismael var Nebajot, deretter Kedar og Adbe'el og Mibsam, 30 Misima og Duma, Massa, Hadad og Tema, 31 Jetur, Nafis og Kedma; dette var sønerne hans Ismael. 32 Og dei sønerne som Ketura, fylgjekona hans Abraham, åtte, var Zimran og Joksan og Medan og Midjan og Jisbak og Suah. Sønerne hans Joksan var Sjeba og Dedan. 33 Og sønerne hans Midjan var Efa og Efer og Hanok og Abida og Eld'a'a. Alle desse var sønerne hennar Ketura. 34 Og Abraham var far til Isak. Sønerne hans Isak var Esau og Israel. 35 Sønerne hans Esau var Elifaz, Re'uel og Je'us og Jaelam og Korah. 36 Sønerne hans Elifaz var Teman og Omar, Sefi og Gatam, Kenaz og Timna og Amalek. 37 Sønerne hans Re'uel var Nahat og Serah, Samma og Mizza. 38 Men sønerne hans Se'ir var Lotan og Sobal og Sibeon og Ana og Dison og Eser og Disan. 39 Og sønerne hans Lotan var Hori og Homam, og syster hans Lotan var Timna. 40 Sønerne hans Sobal var

Aljan og Manahat og Ebal og Sefi og Onam; og sønerne hans Sibeon var Aja og Ana. 41 Son hans Ana var Dison, og sønerne hans Dison var Hamran og Esban og Jitran og Keran. 42 Sønerne hans Eser var Bilhan og Za'avan og Ja'akan; og sønerne hans Disan var Us og Aran. 43 Og dette er dei kongarne som rådde yver Edomlandet fyrr det rådde nokon konge yver Israels-folket: Bela, son åt Beor, og byen han sat i, heitte Dinhaba. 44 Og Bela døydde, og Jobab, son åt Zerah frå Bosra, vart konge i staden hans. 45 Og Jobab døydde, og Husam frå Temanitarlandet vart konge i staden hans. 46 Og Husam døydde, og Hadad, son åt Bedad, vart konge i staden hans; det var han som vann yver midjanitarne på Moabmoen. Og byen hans heitte Avit. 47 Og Hadad døydde, og Samla frå Masreka vart konge i staden hans. 48 Og Samla døydde, og Saul frå Rehobot uppmed åi vart konge i staden hans. 49 Og Saul døydde, og Ba'al-Hanan, son åt Akbor, vart konge i staden hans. 50 Og Ba'al-Hanan døydde, og Hadad vart konge i staden hans, og hans by heitte Pa'i; og kona hans heitte Mehetabel, dotter åt Matred, som var dotter åt Mezahab. 51 Og då Hadad var dåen, var desse jarlarne i Edom: Timna-jarlen, Alja-jarlen, Jetet-jarlen, 52 Åhålibama-jarlen, Ela-jarlen, Pinon-jarlen, 53 Kenaz-jarlen, Teman-jarlen, Mibsar-jarlen, 54 Magdiel-jarlen, Iram-jarlen. Det var jarlarne i Edom.

2 Dette var sønerne åt Israel: Ruben, Simeon, Levi og Juda, Issakar og Sebulon, 2 Dan, Josef og Benjamin, Naftali, Gad og Asser. 3 Sønerne åt Juda var Er og Onan og Sela; desse tri fekk han med dotter åt Sua, kananitarkvinna; men Herren tykte ille um Er, eldste son åt Juda, og han laga det so at han døydde. 4 Med Tamar, sonekona si, fekk Juda sønerne Peres og Zerah, so sønerne åt Juda var fem i alt. 5 Sønerne åt Peres var Hesron og Hamul. 6 Og sønerne åt Zerah var Zimri og Etan og Heman og Kalkol og Dara; fem i alt. 7 Og son åt Karmi var Akar, som førde Israel i ulukka, med di han ikkje for ærleg åt med det som var vigt til Herren. 8 Og son hans Etan var Azarja. 9 Og sønerne som Hesron fekk, var Jerahme'el, Ram og Kelubai. 10 Og Ram fekk sonen Amminadab, og Amminadab fekk sonen Nahson, hovdingen for Juda-sønerne. 11 Og Nahson fekk sonen Salma, og Salma fekk sonen Boaz. 12 Og Boaz fekk sonen Obed, og Obed fekk sonen Isai. 13 Isai fekk sonen Eliab, det var fyrste sonen hans, og Abinadab var den andre, og Simea den tridje, 14 Netanel den fjorde, Raddai den femte, 15 Osem den sette, David den sjuande. 16 Og systerne deira var Seruja og Abiga'il. Og sønerne åt Seruja var Absai og Joab og Asael, tri i talet. 17 Og Abiga'il åtte Amasa, og far åt Amasa var Jeter, ismaeliten. 18 Og Kaleb,

son åt Hesron, fekk born med Azuba, kona si, og med Jeriot; sønerne hennar var Jeser og Sobab og Ardon. **19** Då Asuba døydde, tok Caleb seg Efrat til kona, og med henne fekk han sonen Hur. **20** Og Hur fekk sonen Uri, og Uri fekk sonen Besalel. **21** Sidan gjekk Hesron inn til dotter åt Makir, som var far åt Gilead; henne tok han til kona då han var seksti år gammal, og han fekk sonen Segub med henne. **22** Og Segub fekk sonen Ja'ir; han åtte tri og tjuge byar i Gileadlandet. **23** Men gerusitarne og aramæarane tok frå deiim byarne hans Ja'ir, og dessutan Kenat med seksti byar som låg ikring. Alle desse var søner åt Makir, far åt Gilead. **24** Og Hesron fekk sonen Ashur, far åt Tekoa, med Abia, kona si; ho åtte honom etter Hesron var dåen i Caleb-Efrata. **25** Og sønerne åt Jerahme'el, eldste son hans Hesron, det var Ram, den eldste, og Buna og Oren og Osem med Ahia. **26** Men Jerahme'el hadde ei onnor kona og, som heitte Atara; ho var mor åt Onam. **27** Sønerne åt Ram, fyrste sonen hans Jerahme'el, det var Ma'as og Jamin og Eker. **28** Og sønerne åt Onam var Sammai og Jada. Og sønerne åt Sammai var Nadab og Abisur. **29** Og kona hans Abisur heitte Abiha'il; med henne fekk han sønerne Ahban og Molid. **30** Sønerne åt Nadab var Seled og Appajim. Seled døydde barnlaus. **31** Men sønerne åt Appajim var Jisi; sønerne åt Jisi var Sesan, og sønerne åt Sesan var Ahlai. **32** Og sønerne åt Jadas, bror hans Sammai, var Jeter og Jonatan. Jeter døydde barnlaus. **33** Men sønerne hans Jonatan var Pelet og ZaZa. Dette var sønerne åt Jerahme'el. **34** Men Sesan hadde ingi søner, anna berre døtter. No hadde Sesan ein egyptisk dreng, som heitte Jarha. **35** Og Sesan gav Jarha, drengen sin, dotter si til kona, og med henne fekk han sonen Attai. **36** Attai fekk sonen Natan, og Natan fekk sonen Zabad, **37** og Zabad fekk sonen Eflal, og Eflal fekk sonen Obed, **38** og Obed fekk sonen Jehu, og Jehu fekk sonen Azarja, **39** og Azarja fekk sonen Hales, og Hales fekk sonen Elasa, **40** og Elasa fekk sonen Sismai, og Sismai fekk sonen Sallum, **41** og Sallum fekk sonen Jekamja, og Jekamja fekk sonen Elisama. **42** Og sønerne åt Caleb, bror hans Jerahme'el, var Mesa, som var eldst - han var far åt Zif - og sønerne åt Maresa, far hans Hebron. **43** Og sønerne åt Hebron var Korah og Tappuah og Rekem og Sema. **44** Sema fekk sonen Raham, far åt Jorkeam, og Rekem fekk sonen Sammai. **45** Son hans Sammai var Maon, og Maon var far åt Betsur. **46** Og Efa, fylgjekona hans Caleb, åtte sønerne Haran og Mosa og Gazez, og Haran fekk sonen Gazez. **47** Og sønerne åt Jehdai var Regem og Jotam og Gesan og Pelet og Efa og Sa'af. **48** Ma'aka, fylgjekona hans Caleb, åtte sønerne Seber og Tirhana. **49** Ho åtte og Sa'af, far åt Madmanna, og

Seva, far åt Makbena og Gibea. Og dotter hans Caleb var Aksa. **50** Dette var sønerne hans Caleb: son åt Hur, som var eldste son åt Efrata, det var Sobal, far åt Kiryat-Jearim, **51** Salma, far åt Betlehem, og Haref, far åt Bet-Gader. **52** Sønerne hans Sobal, far åt Kiryat-Jearim, var Haroe og helvti av Hammehot-aetti. **53** Men ættgreinerne frå Kiryat-Jearim var jitritarne, putitarne, sumatitarne og misra'itarne; frå deiim hev soratitarne og estaolitarne kome. **54** Sønerne åt Salma var Betlehem og netofatitarne, Atrot-Bet-Joab og helvti av manahtitarne, soritarne. **55** Og ætterne av dei skriftlærde som budde i Jabes, var tiratitar, simatitar og sukatitar. Dette var dei kinitarne som var ætta frå Hammat, far for åt Rekabhuset.

3 Dette var sønerne som David fekk då han var i Hebron: Amnon, den fyrste sonen hans, med Ahinoam frå Jizre'el; Daniel, den andre, med Abiga'il frå Karmel. **2** Absalom, den tridje, son åt Ma'aka, som var dotter åt Talmi, konge i Gesur; Adonia, den fjorde, son åt Haggit; **3** Safatja, den femte, med Abital; Jitream, den sette, med Egla, kona hans. **4** Desse seks fekk han i Hebron; der rådde han i sju år og seks månader, og i tri og tretti år rådde han i Jerusalem. **5** Og desse sønerne han fekk i Jerusalem: Simea og Sobab og Natan og Salomo, i alt fire, med Batsua Ammielsdotter, **6** og Jibhar og Elisama og Elifelet, **7** og Nogah og Nefeg og Jafia, **8** Elisama og Eljada og Elifelet, ni i talet. **9** Dette var alle sønerne hans David umfram sønerne han fekk med fylgjekonorne, og Tamar var syster deira. **10** Son åt Salomo var Rehabeam; hans son var Abia; hans son var Asa; hans son var Josafat; **11** hans son var Joram; hans son var Ahazja; hans son var Joas; **12** hans son var Amasia; hans son var Azarja; hans son var Jotam; **13** hans son var Ahaz; hans son var Hizkia; hans son var Manasse; **14** hans son var Amon; hans son var Josia. **15** Sønerne åt Josia var Johanan, den fyrste, Jojakim, den andre, Sidkia, den tridje, Sallum, den fjorde. **16** Sønerne åt Jojakim var: Hans son Jekonja; hans son Sidkia. **17** Sønerne åt den fengsla Jekonja var: Sealziel, son hans, **18** og Malkiram og Pedaja og Senassar, Jekamja, Hosama og Nedabja. **19** Sønerne åt Pedaja var Zerubbabel og Sime'i; og sønerne hans Zerubbabel var Mesullam og Hananja - og Selomit var syster deira - **20** og dertil Hasuba, Ohel og Berekja, Hasadja og Jusab-Hesed, fem i alt. **21** Sønerne åt Hananja var Pelatja og Jesaja, og dertil sønerne åt Refaja, Arnan, Obadja og Sekanja. **22** Son åt Sekanja var Semaja; og sønerne hans Semaja var Hattus og Jigal og Bariah og Nearja og Safat, seks i talet. **23** Sønerne hans Nearja var Eljoenai og Hizkia og Azrikam, tri i

alt. 24 Sønerne åt Eljoenai var Hodavja, Eljasib og Pelaja, og Akkub og Johanan og Delaja og Anani, sju i talet.

4 Sønerne åt Juda var Peres, Hesron og Karmi og Hur og Sobal. 2 Og Reaja, son åt Sobal, vart far til Jahat, og Jahat vart far til Ahumai og Lahad; dette var soratit-ætterne. 3 Og dette var sønerne åt Abi-Etam: Jizre'el og Jisma og Jidbas - og syster deira heitte Hasleponi - 4 og dessutan Penuel, far åt Gedor, og Ezer, far åt Husa. Desse var søner åt Hur, eldste son hans Efrata, far åt Betlehem. 5 Og Ashur, far åt Tekoa, hadde two konor, Hela og Na'ara. 6 Med Na'ara fekk han Ahuzzam og Hefer, og Temeni og ahastaritarne; dette var sønerne hennar Na'ara. 7 Og sønerne hennar Hela var Seret og Jishar og Etnan. 8 Og Kos vart far til Anub og Hassobeba, og ætterne hans Aharhel, son åt Harum. 9 Men Jabes var den gjævaste av brørne; mor hans hadde gjeve honom namnet Jabes, med di ho sagde: «Med verk og vande hev eg ått honom.» 10 Og Jabes kalla på Israels Gud og sagde: «Um du vilde velsigna meg og auka landviddi mi og lata di hand vera med meg, og um du vilde bægja for det som vondt er, so eg slepp å kjenna nokon verk!» Og Gud let det verta soleis som han bad um. 11 Og Kelub, bror hans Suha, fekk sonen Mehir; han var far åt Eston. 12 Og Eston var far til Bet-Rafa, Paseah og Tehinna, far åt Ir-Nahas. Dette var mennene frå Reka. 13 Og sønerne hans Kenaz var Otniel og Seraja; og son åt Otniel var Hatat. 14 Og Meonotai fekk sonen Ofra, og Seraja fekk sonen Joab, far til ætta i Timbremannsdalen; for dei var timbremenner. 15 Og sønerne hans Kaleb Jefuneson var Iru, Ela og Na'am, og son åt Ela var Kenaz. 16 Og sønerne hans Jehallel var Zif og Zifa, Tirja og Asarel. 17 Og sønerne hans Ezra var Jeter og Mered og Efer og Jalon. Og kvinna vart med barn og åtte Mirjam, Sammai og Jisbah, far åt Estemoa. 18 Og jøde-kona hans åtte Jered, far hans Gedor, og Heber, far åt Soko, og Jekutiel, far åt Zanoah; men dei hine var søner åt Bitja, dotter åt Farao, som Mered hadde teke til kona. 19 Og sønerne åt kona hans Hodia, syster hans Naham, var far åt Ke'ilä, garniten, og ma'akatiten Estemoa. 20 Og sønerne hans Simon var Amnon og Rinna, Ben-Hanan og Tulon. Og sønerne hans Jisi var Zohet og son åt Zohet. 21 Og sønerne hans Sela Judason var Er, far åt Leka, og Lada, far åt Maresa, og linarbeidar-ætterne av Asbea-huset, 22 dessutan Jokim og mennene i Kozeba og Joas og Saraf, som vart herre yver Moab, og dertil Jasubi-Lehem. Men dette høyrer til gammal tid. 23 Dette var pottemakarane og folket Netajim og Gedera; dei budde der hjå kongen og var i hans arbeid. 24 Sønerne hans Simeon var Nemuel og Jamin, Jarib, Zerah, Saul. 25 Son hans var Sallum; hans son

var Mibsam; hans son var Misma. 26 Sønerne åt Misma var Hammuel, son hans, Zakkur, hans son, og Sime'i, hans son. 27 Og Sime'i hadde sekstan søner og seks døtter; men brørne hans hadde ikkje mange born. Og heile ætta deira aukast ikkje so mykje som Juda-sønerne. 28 Og dei budde i Be'erseba og Molada og Hasar-Sual, 29 i Bilha, Esem og i Tolad, 30 i Betuel, i Horma og Siklag, 31 i Bet-Markabot, i Hasar-Susim, i Bet-Biri og i Sa'arajim. Dette var byarne deira alt til David vart konge. 32 Og i landsbyarne deira var Etam og Ajin, Rimmon, Token og Asan, fem byar, 33 og dertil alle bygderne deira som låg ikring desse byarne, alt til Ba'al; dette var bustaderne deira, og dei hadde ei ættarlista for seg sjølv. 34 Og Mesobab, Jamlek og Josa, son åt Amasja, 35 og Joel og Jehu, son åt Josibja, son åt Seraja, son åt Asiel, 36 og Eljoenai, Ja'akoba, Jesohaja, Asaja, Adiel, Jesimiel og Benaja, 37 og Ziza, son åt Sifi, son åt Allon, son åt Jedaja, son åt Simri, son åt Semaja. 38 Desse som no er nemnde, var hovdingar i ætterne sine, og ættgreinerne deira breidde seg ut og vart mangemente. 39 Og dei drog fram mot Gedor alt til austsida av dalen og skulde finna beite å buskapen sin. 40 Og dei fann feitt og godt beite, og landet var vidt og romt, og det var stilt og fredsamt; for dei som budde der fyreat, var ætta frå Kham. 41 Men desse som her er uppskrivne med namn, kom då Hizkia var konge i Juda, og øydelagde tjeldbuderne deira og hogg ned dei me'unitarne som der var, og bannstøyte deim, so dei no ikkje meir er til, og dei slo seg ned der i staden deira; for der var det beite for buskapen deira. 42 Og det var fem hundred mann av deim, av Simeons-sønerne, som for til Se'irfjelli, og Pelatja og Nearja og Refaja og Uzziel, sønerne hans Jisi, var fyregangsmennene deira. 43 Og dei drap den siste leivningen amalekitarne; so slo dei seg ned der, og bur der den dag i dag.

5 Og sønerne hans Ruben, eldste son åt Israel - for han var den eldste; men med di han vanhelga lega å far sin, vart odelsretten hans gjeven til sønerne hans Josef, son åt Israel, men då ikkje soleis at han skulde skrivast upp i ættelista som den eldste. 2 For Juda var nok den megtigaste millom brørne sine, og ein av etterkomarane hans vart fyrste; men odelsretten høyrdie Josef til - 3 sønerne hans Ruben, eldste son åt Israel, var Hanok og Pallu, Hesron og Karmi. 4 Sønerne åt Joel var Semaja, son hans; hans son var Gog; hans son var Sime'i, 5 hans son var Mika, hans son Reaja, hans son Ba'al, 6 hans son Be'era, som Tilgat-Pilneser, kongen i Assyria, førde burt til fange; han var hovding for rubenitarne. 7 Og då brørne hans med sine ætter vart uppskrivne i ættarlista etter sine ættgreiner, var

det desse: Je'iel, hovdingen, og Zakarja, **8** og Bela, son åt Azaz, son åt Sema, son åt Jo'e; han budde i Aroer, og bustaderne hans nådde radt til Nebo og Ba'al-Meon. **9** Og austetter nådde bustaderne hans alt fram åt øydemarki som rekk frå Eufratelvi; for dei hadde store flokkar med fe i Gileadlandet. **10** Men i Sauls dagar låg dei i strid med hagarenarne, som då fall for handi deira; so sette dei seg til i tjeldbuderne deira etter heile austsida åt Gilead. **11** Og Gads-sønerne budde midt imot deim i Basanlandet alt til Salka: **12** Joel, hovdingen, og di næst Safan, og so Janai og Safat i Basan. **13** Og brørne deira, etter sine ættgreiner, var Mikael og Mesullam og Seba og Jorai, Jakan, Zia og Eber, sju i talet. **14** Desse var søner åt Abiha'il, son åt Huri, son åt Jaroah, son åt Gilead, son åt Mikael, son åt Jesisai, son åt Jahdo, son åt Buz. **15** Ahi, son åt Abdiel, son åt Guni, var ættarhovdingen deira. **16** Og dei budde i Gilead i Basan og i dei bygderne som låg ikring, og på alle utmarkerne i Saron, so langt som dei rakk. **17** Alle desse vart uppskrivne i ættarlista i den tidi då Jotam var konge i Juda, og då Jeroboam var konge i Israel. **18** Rubens-sønerne og gaditarne og helvti av Manasse-ætti, dei som var stridsføre og bar skjold og sverd og spente boge og var stridkunnige, var fire og fyrti tusund sju hundrad og seksti våpnføre menn. **19** Og dei hadde ufred med hagarenarne og Jetur og Nafis og Nodab. **20** Og dei fekk siger i striden, so hagarenarne og alle som var med deim, kom i deira hender; for dei ropa til Gud i striden, og han høyrdé bøni deira, av di dei leit på honom. **21** Og dei førde burt til herfang feet deira, femti tusund kamelar og two hundrad og femti tusund sauер og two tusund asen, og hundrad tusund mann. **22** For det hadde vore eit stort mannefall, etter di striden var ifrå Gud. Og dei budde i landet deira alt til burtføringi. **23** Sønerne åt helvti av Manasse-ætti budde og der i landet fra Basan alt til Ba'al-Hermon og Senir og Hermonfjellet, og dei var mangemente. **24** Og desse var ættarhovdingarne deira: Efer og Jisi, Eliel og Azriel, Jirmeja og Hodavia og Jahdiel, stridsføre hermenner, namngjete menn, hovdingar for ættgreinene sine. **25** Men dei var uttrue mot fedreguden og heldt seg med gudarne åt det folket der i landet som Gud hadde tynt for augo deira. **26** Då øste Israels Gud upp hugen hjå assyrarkongen Pul og assyrarkongen Tilgat-Pilneser, og han førde deim burt, rubenitarne og gaditarne og eine helvti av Manasse-ætti, og flute deim til Halah og Habor og Hara og Gozanelvi, og der dei er den dag i dag.

6 Sønerne hans Levi var Gerson, Kehat og Merari. **2**
Sønerne hans Kahat var Amram og Jishar og Hebron

og Uzziel. **3** Og borni hans Amram var Aron og Moses og Mirjam. Og sønerne åt Aron var Nadab og Abihu, Eleazar og Itamar. **4** Eleazar fekk sonen Pinehas; Pinehas fekk sonen Abisua, **5** og Abisua fekk sonen Bukki, og Bukki fekk sonen Uzzi, **6** og Uzzi fekk sonen Zerahja, og Zerahja fekk sonen Merajot; **7** Merajot fekk sonen Amarja, og Amarja fekk sonen Ahitub, **8** og Ahitub fekk sonen Sadok, og Sadok fekk sonen Ahima'as, **9** og Ahima'as fekk sonen Azarja, og Azarja fekk sonen Johanan; **10** Johanan fekk sonen Azarja; det var han som var prest i det huset Salomo bygde i Jerusalem. **11** Og Azarja fekk sonen Amarja, og Amarja fekk sonen Ahitub, **12** og Ahitub fekk sonen Sadok, og Sadok fekk sonen Sallum, **13** og Sallum fekk sonen Hilkia, og Hilkia fekk sonen Azarja, **14** og Azarja fekk sonen Seraja, og Seraja fekk sonen Josadak. **15** Men Josadak laut ganga med då Herren let Nebukadnessar føra Juda og Jerusalem i utlægd. **16** Sønerne åt Levi var Gerson, Kahat og Merari. **17** Og dette var namni på sønerne hans Gersom: Libni og Sime'i. **18** Og sønerne hans Kahat var Amram og Jishar og Hebron og Uzziel. **19** Sønerne hans Merari var Mahli og Musi. Dette var levitætterne etter federne deira. **20** Frå Gersom var Libni, son hans, ætta; hans son var Jahat, hans son Zimma, **21** hans son Joah, hans son Iddo, hans son Zerah, hans son Jeatrai. **22** Sønerne åt Kahat var: Amminadab, son hans; hans son var Korah; hans son Assir; **23** hans son Elkana, hans son Ebjasaf, hans son Assir; **24** hans son Tahat, hans son Uriel, hans son Uzzia, og hans son Saul. **25** Sønerne hans Elkana var Amasai og Ahimot. **26** Elkana - hans son var Elkana; hans son var Elkana-Sofai; hans son Nahat; **27** hans son Eliab; hans son Jeroham; hans son var Elkana. **28** Sønerne hans Samuel var Vasni, som var eldst, og Abia. **29** Son hans Merari var Mahli; hans son var Libni; hans son Sime'i; hans son Uzza; **30** hans son Simea; hans son Haggia; hans son Asaja. **31** So var det dei som David sette til å greida med songen i Herrens hus, etter at kista hadde fenge ein kvilestad. **32** Dei gjorde tenesta med song framfor møtetjeldhuset, alt til Salomo bygde Herrens hus i Jerusalem; dei stod der og gjorde sitt arbeid etter dei fysesegner dei hadde fenge. **33** Dei som gjorde denne tenesta, og sønerne deira, var desse: Av kahatitsønerne: Heman, songaren, son åt Joel, son åt Samuel, **34** son åt Elkana, son åt Jeroham, son åt Eliel, son åt Toah, **35** son åt Sif, son åt Elkana, son åt Mahat, son åt Amasai, **36** son åt Elkana, son åt Joel, son åt Azarja, son åt Sefanja, **37** son åt Tahat, son åt Assir, son åt Ebjasaf, son åt Korah, **38** son åt Jishar, son åt Kahat, son åt Levi, son åt Israel. **39** Dinæst Asaf, bror hans, som stod på høgre sida hans, Asaf, son åt

Berekja, son åt Simea, **40** son åt Mikael, son åt Ba'aseja, son åt Malkia, **41** son åt Etni, son åt Zerah, son åt Adaja, **42** son åt Etan, son åt Zimma, son åt Sime'i, **43** son åt Jahat, son åt Gersom, son åt Levi. **44** Og brørne deira, Merari-søerne, stod på den vinstre sida: Etan, son åt Kisi, son åt Abdi, son åt Malluk, **45** son åt Hasabja, son åt Amasja, son åt Hilkia, **46** son åt Amsi, son åt Bani, son åt Semer, **47** son åt Mahli, son åt Musi, son åt Merari, son åt Levi. **48** Og brørne deira, levitarne, var sette til alt slag tenesta i huset, Guds hus. **49** Men Aron og søerne hans ofra på brennofferaltaret og på røykjelsealtaret og skulde greida alle gjeremål i det høgheilage romet og gjera soning for Israel, i alle måtar so som Moses, Guds tenar, hadde sagt fyre. **50** Desse var søerne åt Aron: Eleazar, son hans; son hans var Pinehas; hans son var Abisua; **51** hans son var Bukki; hans son var Uzzi; hans son var Zerahja; **52** hans son var Merajot; hans son var Amarja; hans son var Ahitub; **53** hans son var Sadok; hans son var Ahima'as. **54** Og bustaderne deira, etter tjeldlægri innanfor umkverven deira, var dei som her kjem. Dei gav Arons-søerne av kahatitætti - som fyrste luten fall på - **55** Hebron i Judalandet, og utmarki som låg ikring. **56** Men åkerlandet og gardarne som høyrdde til byen, gav dei Kaleb Jefuneson. **57** Arons-søerne gav dei soleis fredsstaderne Hebron og Libna, og Jattir og Estemoa. **58** Og Hilen og Debir **59** og Asan og Bet-Semes, alle desse byarne med bumarki som høyrdde til, **60** og i Benjaminsfylket Geba og Allemet og Anatot med bumarki som høyrdde til; det var i alt trettan byar etter ætterne deira. **61** Og dei andre Kehats-søerne gav dei ti byar i det eine halve Manassefylket, og let deim draga strå um deim. **62** Og Gersoms-søerne og ættgreinene deira fekk trettan byar hjå Issakars-ætti, Assers-ætti, Naftali-ætti, og Manasse-ætti i Basan. **63** Merari-søerne og ættgreinene deira fekk tolv byar hjå Rubens-ætti og Gads-ætti og Sebulons-ætti, og let deim draga strå um deim. **64** Dess byarne med bumarki som høyrdde til, gav Israels-søerne åt levitarne. **65** Dei gav deim desse byarne, som dei nemde på namn, i Judafylket, Simeonsfylket og i Benjaminsfylket, og let deim draga strå um deim. **66** Og nokre av greinerne i Kahats-ætti fekk desse byarne i Efraimsfylket: **67** Fredstaderne Sikem på Efraimsfjellet og Gezer **68** og Jokmeam og Bet-Horon **69** og Ajalon og Gat-Rimmon, **70** og i det eine halve Manassefylket Aner og Bileam, med bumarki som høyrdde kvar by til. Dette fekk dei hine greinerne av Kahats-ætti. **71** Gersoms-søerne fekk i det andre halve Manassefylket Golan i Basan og Astarot, med bumarki som høyrdde til, **72** og i Issakarsfylket Kedes og Dobrat **73** og Ramot og Anem, med bumarki som høyrdde

til, **74** og i Assersfylket Masal og Abdon **75** og Hukok og Rehob, med bumarki som høyrdde til, **76** og i Naftalifylket Kedes i Galilæa, og Hammon og Kirjatajim, med bumarki som høyrdde kvar by til. **77** Dei hine Merari-søerne fekk i Sebulonsfylket Rimmono og Tabor, med bumarki som høyrdde til, **78** og på hi sida Jordan ved Jeriko, austanfor Jordan, fekk dei i Rubensfylket Beser i øydemarki og Jahsa **79** og Kedemot og Mefa'at, med bumarki som høyrdde til, **80** og i Gadsfylket Ramot i Gilead og Mahanajim **81** og Hesbon og Jazer, med bumarki som høyrdde til.

7 Og søerne åt Issakar var Tola og Pua, Jasib og Simron, fire i talet. **2** Søerne hans Tola var Uzzi og Refaja, Jeriel, Jahmai, Jibsam og Samuel, hovdingar for ættgreinerne sine, som var ætta frå Tola, stridsføre hermenner, uppskrivne etter sine ætter. Talet på deim var i Davids tid two og tjuge tusund og seks hundrad. **3** Søerne åt Uzzi var Jizrahja, og søerne åt Jisrahja var Mikael og Obadja og Joel og Jissia, ættarhovdingar alle fem. **4** Og med deim fylgte herbudde flokker, seks og tretti tusund mann, etter sine ætter og ættgreiner; for dei hadde mange konor og born. **5** Og frendarne deira i alle Issakars-ætterne var stridsføre hermenner; i alt var dei sju og åtteti tusund mann som var uppskrivne i ættarlista deira. **6** Søerne åt Benjamin var Bela og Beker og Jedael, tri i talet. **7** Og søerne hans Bela var Esbon og Uzzi, Uzziel, Jerimot og Iri, fem i talet, ættarhovdingar, stridsføre hermenner, og i ættarlista deira stod det two og tjuge tusund og fire og tretti. **8** Søerne hans Beker var Zemira og Joas, Eliezer og Eljoenai, Omri og Jeremot, Abia og Anatot og Alemet; dei var søner åt Beker alle i hop. **9** I ættarlista deira etter ætterne, ættarhovdingarne og stridsføre hermenner, var dei tjuge tusund og two hundred man. **10** Søerne åt Jedael var Bilhan, og søerne hans Bilhan var Je'is og Benjamin og Ehud, Kena'ana og Zetan, Tarsis og Ahisahar. **11** Alle desse var søner åt Jedael, uppskrivne etter hovdingarne for ættgreinerne sine, stridsføre hermenner, syttan tusund og two hundred våpnføre menn. **12** Og Suppim og Huppim var søerne åt Ir. Men Husim var søerne åt Aher. **13** Søerne åt Naftali var Jahsiel, Guni, Jeser og Sallum, søerne hennar Bilha. **14** Søerne åt Manasse: Asriel som kvinne åtte; den syriske fylgjekona hans åtte Makir, far hans Gilead. **15** Og Makir tok ut kona åt Huppim og Suppim. Syster hans heitte Ma'aka. Og den andre heitte Selofhad. Og Selofhad hadde døtter. **16** Og Ma'aka, kona hans Makir, åtte ein son og gav honom namnet Peres, og hans bror heitte Seres. Søerne hans var Ulam og Rekem. **17** Son åt Ulam var Bedan. Desse var søner åt Gilead, son åt Makir, son åt Manasse. **18** Og syster hans var

Hammoleket; ho åtte Ishod og Abiezzer og Mahla. **19** Og sønerne åt Semida var Ahjan og Sekem og Likhi og Aniam. **20** Og sønerne åt Efraim var Sutelah - hans son var Bered, hans son Tahat, hans son Elada, hans son Tahat, **21** hans son Zabad, og hans son Sutelah - og so Ezer og Elad. Og menner frå Gat, som var heimefolket der i landet, drap deim, for di dei hadde fare ned og vilde rana feet deira. **22** Då syrgde Efraim, far deira, i lang tid, og brørne hans kom og vilde trøysta honom. **23** Og han gjekk inn til kona si, og ho vart med barn og åtte ein son, som han kalla Beria, for di dette hende i ei ulukketid for huset hans. **24** Dotter hans var Se'era; ho bygde Nedre og Øvre Bet-Horon og Uzzen-Se'era. **25** Og son hans var Refa, og hans søner var Resef og Telah; hans son var Tahan, **26** hans son Ladan, hans son Ammihud, hans son Elisama, **27** hans son Non, hans son Josva. **28** Og odelstrandet og bustaderne deira var Betel med bygderne ikring, og i aust Na'aran, i vest Gezer med bygderne ikring og Sikem med bygderne ikring alt til Gaza med bygderne ikring. **29** Men Manasse-sønerne hadde Bet-Sean med bygderne ikring, Ta'anak med bygderne ikring, Megiddo med bygderne ikring, Dor med bygderne ikring. I desse budde sønerne åt Josef Israelsson. **30** Sønerne åt Asser var Jimna og Jisva, Jisvi og Beria, og Serah var syster deira. **31** Sønerne åt Beria var Heber og Malkiel; han var far åt Birzait. **32** Og Heber fekk sonen til Jaflet, og Somer og Hotam, og Sua, syster deira. **33** Og sønerne hans Jaflet var Pasak og Bimhal og Asvat; desse var sønerne åt Jaflet. **34** Sønerne hans Semer var Ahi og Rohga, Jehubba og Aram. **35** Sønerne åt Helem, bror hans, var Sofah og Jimna og Seles og Amal. **36** Sønerne åt Sofah var Suah og Harnefer og Sual og Beri og Jimra, **37** Beser og Hod og Samma og Silsa og Jitran og Be'era. **38** Sønerne åt Jeter var Jefunne og Pispa og Ara. **39** Sønerne åt Ulla var Arah og Hanniel og Risja. **40** Alle desse var søner åt Asser, hovdingar for ættgreinerne sine, utvalde stridsføre hermenner, dei høgste hovdingarne; og dei som stod i ættarlista og var duglege hermenner, var seks og tjuge tusund i talet.

8 Og Benjamin fekk sonen Bela, som var eldst; Asbel var den andre og Ahrah den tridje, **2** Noha den fjorde, og Rafa den femte. **3** Bela hadde desse sønerne: Addar og Gera og Abihud **4** og Abisua og Na'amana og Ahoah **5** og Gera og Sefufan og Huram. **6** Og desse var sønerne åt Ehud - og dei var ættarhovdingar for Geba-buarne som vart burtførde til Manahat, **7** dit Na'amana og Ahia og Gera, førde deim :- han fekk sønerne Uzza og Ahihud. **8** Og Saharajim fekk born i Moablandet etter han hadde sendt frå seg Husim og Ba'ara, konorne sine. **9** Med Hodes, kona si, fekk han

sønerne Jobab og Sibja, Mesa og Malkam **10** og Je'u's og Sakja og Mirma; desse var sønerne hans, ættarhovdingar. **11** Med Husim hadde han fenge Abitub og Elpa'al. **12** Og sønerne hans Elpa'al var Eber og Misam og Semed. Det var han som bygde Ono og Lod og bygderne ikring - **13** og Beria og Sema var ættarhovdingarne for Ajjalon-buarne og dreiv burt Gat-buarne, **14** og Ahjo, Sasak og Jeremot **15** og Zebadja og Arad og Eder, **16** Mikael og Jispa og Joha var søner åt Beria. **17** Og Zebadja, Mesullam, Hizki, Heber, **18** Jismerai, Jizlia og Jobab var sønerne hans Elpa'al. **19** Og Jakim, Zikri, Zabdi, **20** Elienai og Silletai og Eliel, **21** Adaja, Beraja og Simrat var sønerne hans Sime'i. **22** Jispan, Eber, Eliel, **23** Abdon, Zikri, Hanan, **24** Hananja, Elam, Antotia, **25** Jifdeja og Penuel var sønerne hans Sasak. **26** Og Samserai, Seharja, Atalja, **27** Ja'aresja, Elia og Zikri var sønerne hans Jeroham. **28** Desse var hovdingar for ættgreiner, hovdingar etter si ætt; dei budde i Jerusalem. **29** I Gibeon budde far åt Gibeon, og kona hans heitte Ma'aka. **30** Og den første son hans var Abdon; deretter Sur og Kis og Ba'al og Nadab **31** og Gedor, Ahjo og Zeker. **32** Men Miklot fekk sonen Simea. Dei og budde i lag med brørne sine i Jerusalem, midt fyre brørne sine. **33** Og Ner fekk sonen Kis, og Kis fekk sonen Saul, og Saul vart far åt Jonatan og Malkisua, Abinadab og Esba'al. **34** Son åt Jonatan heitte Meribba'al, og Meribba'al fekk sonen Mika. **35** Sønerne hans Mika var Piton, Melek, Tarea og Ahaz. **36** Ahaz fekk sonen Joadda, og Joadda fekk sønerne Alemet, Azmavet og Zimri, og Zimri var far åt Mosa. **37** Mosa vart far åt Bina. Hans son var Rafa; hans son var Elasa; hans son var Asel. **38** Og Asel hadde seks søner, og namni deira var Azrikam, Bokeru, Ismael, Searja, Obadja og Hanan. Alle desse var søner åt Asel. **39** Og sønerne åt Esek, bror hans, var Ulam, som var eldst, Je'u's, den andre, og Elifelet, den tridje. **40** Og sønerne hans Ulam var stridsføre hermenner, som spente boge, og dei hadde mange søner og sonesøner, hundrad og femti i talet. Alle desse var Benjamins-søner.

9 Og heile Israel vart innførte i ættarlista, og no er dei uppskrivne i boki åt Israels-kongarne. Og Juda vart førd i utlægd til Babel for sin utruskap skuld. **2** Men det fyre landsfolket som budde på eigedomen sin, i byarne sine; var vanlege israelitar, prestar, levitar og tempelsveinar. **3** I Jerusalem budde nokre av Juda-sønerne, av Benjamins-sønerne og av Efraims- og Manasse-sønerne; det var: **4** Utai, son åt Ammihud, son åt Omri, son åt Imri, son åt Bani, av borni åt Peres Judason; **5** av silonitarne: Asaja, den eldste, og sønerne hans; **6** og av Zerahs-sønerne: Je'uel og brørne deira, seks hundrad og nitti; **7** av Benjamins-sønerne:

Sallu, son åt Mesullam, son åt Hodavja, son åt Hassenua, 8 og Jibneja, son åt Jeroham, og Ela, son åt Uzzi, son åt Mikri, og Mesullam, son åt Sefatja, son åt Re'uel, son åt Jibnija, 9 og brørne deira etter ætterne sine, ni hundrad og seks og femti. Alle desse mennerne var hovdingar for ættgreiner, kvar for si ættgrein. 10 Og av prestarne: Jedaja og Jojarib og Jakin 11 og Azarya, son åt Hilkia, son åt Mesullam, son åt Sadok, son åt Merajot, son åt Ahitub, hovdingen i Guds hus, 12 og Adaja, son åt Jeroham, son åt Pashur, son åt Malkia, og Masai, son åt Adiel, son åt Jahzera, son åt Mesullam, son åt Mesillemit, son åt Immer, 13 og brørne deira, hovdingar for ættgreinerne sine, eitt tusund og sju hundrad og seksti, dugande menner til å gjera tenesta i Guds hus. 14 Og av levitarne: Semaja, son åt Hassub, son åt Azrikam, son åt Hassabja, av Merari-sønerne, 15 og Bakbakkar, Heres og Galal og Mattanja, son åt Mika, son åt Zikri, son åt Asaf, 16 og Obadja, son åt Semaja, son åt Galal, son åt Jedutun, og Berekja, son åt Asa, son åt Elkana, som budde i netofatit-bygderne. 17 Og dørvaktarane: Sallum og Akkub og Talmon og Ahiman og brørne deira; Sallum var hovdingen. 18 Og endå vaktar dei kongeporten, på austsida. Desse var dørvaktarar i levitlægni. 19 Men Sallum, son åt Kore, son åt Ebjasaf, son åt Korah, og brørne hans som var av ættgreini hans, korahitarne, hadde den tenesta å halda vakt ved dørstokken til tjeldet; for federne deira hadde vakta inngangen til Herrens læger. 20 Og Pinhas, son åt Eleazar, var i gamle dagar forstandaren deira; Herren var med honom! 21 Zakarja, son åt Meselemlja, var dørvaktar ved møtetjelddøri. 22 Alle desse var utvalde til dørvaktarar, two hundrad og tolv mann. Dei var uppskrivne i ættarlista i bygderne sine. David og sjåaren Samuel hadde sett deim til å tena på tru og æra. 23 Dei og sønerne deira stod difor ved dørerne åt Herrens hus, tjeldhuset, og heldt vakt. 24 Etter dei fire himmelætterne stod dørvaktarane, mot aust, mot vest, mot nord og mot sud. 25 Og brørne deira, som budde i bygderne sine, skulde møta fram hjå deim sjuande kvar dag, og alltid på same timen. 26 For desse fire var på tru og æra sette formennar for dørvaktarane. Dette var no levitarne. Dei hadde og tilsyn med kavarne og buderne i Guds hus. 27 Og dei heldt til rundt ikring Guds hus um natti; for det låg på deim å halda vakt, og dei skulde lata upp dørerne kvar morgen. 28 Sume av deim såg til med arbeidsgognerne. Dei tok då tal på deim, både når dei bar deim inn, og når dei bar deim ut. 29 Og sume av deim var settet til å hava tilsyn med dei andre gognene, alle dei andre gognene i heilagdomen, og med det fine mijølet og vinen og oljen og røykjelsen og kryddorne. 30 Men nokre av prestesønerne

laga kryddesalven. 31 Og Mattitja, ein av levitarne, eldste son åt korahiten Sallum, hadde på tru og æra tilsynet med brødbakstren. 32 Og nokre av kahatitarne, brørne deira, såg til med skodebrødi og skulde laga deim til for kvar kviledag. 33 Dette var songarane, hovdingar for levitættar; dei slapp å gjera anna arbeid, og heldt til i kovarne; for dei laut halda på med sine eigne gjeremål natt og dag. 34 Dette var hovdingar for ættgreinerne av levitarne, hovdingar etter si ætt; dei budde i Jerusalem. 35 I Gibeon budde Je'uel, far hans Gibeon, og kona hans hette Ma'aka. 36 Og den fyrste son hans var Abdon; og so Sur, Kis, Ba'al, Ner og Nadab, 37 Gedor og Ahjo, Zakarja og Miklot. 38 Men Miklot fekk sonen Simeam. Dei og budde i lag med brørne sine i Jerusalem, midt fyre brørne sine. 39 Og Ner fekk sonen Kis, og Kis fekk sonen Saul, og Saul fekk sønerne Jonatan og Malkisua, Abinadab og Esba'al. 40 Son åt Jonatan var Meribba'al, og Meribba'al fekk sonen Mika. 41 Sønerne hans Mika var Piton og Melek og Tahrea. 42 Ahaz fekk sonen Jara, og Jara fekk sønerne Alemet, Azmavet og Zimri, og Zimri fekk sonen Mosa. 43 Mosa fekk sonen Bina. Hans son var Refaja; hans son var Elasa; hans son var Asel. 44 Og Asel hadde seks søner, og namni deira var: Azrikam, Bokeru, Ismael, Searja, Obadja og Hanan. Dette var sønerne åt Asel.

10 Og filistarane stridde mot Israel, og Israels-mennerne flydde for filistarane, og det vart liggjande mange falne på Gilboafjellet. 2 Og filistarane sette etter Saul og sønerne hans, og då felte dei Jonatan og Abinadab og Malkisua, sønerne hans Saul. 3 Då dei no sökte hardt innåt Saul sjølv, og bogeskyttarane kom yver han, og han fekk ein støkk i seg for skyttarane. 4 Og Saul sagde til våpnsveinen sin: «Drag ut sverdet ditt og stikk det igjenom meg, so ikkje desse u-umskorne skal koma og fara ille med meg!» Men våpnsveinen hans vilde ikkje; for han var ovleg rædd. Då tok Saul sjølv sverdet og stupte seg på det. 5 Men då våpnsveinen såg at Saul var dåen, stupte han seg og på sitt sverd og døydde. 6 So døydde då Saul og dei tri sønerne hans; og dei som høyrdet til hans hus, døydde alle i ein gong. 7 Då so alle dei Israels-mennerne som var i dalen, såg at dei hadde flytt, og at Saul og sønerne hans var falne, so for dei frå byarne sine og rømde undan, og so kom filistarane og slo seg ned i deim. 8 Andre dagen kom filistarane og skulde plundra liki, og dei fann då Saul og sønerne hans liggjande på Gilboafjellet. 9 Og dei plundra honom, og tok med seg hovudet og våpni hans og sende deim ikring i Filistarlandet, og kunngjorde gledeboden for avgudarne sine og for folket. 10 Og dei lagde våpni hans i gudshuset sitt; men hausen hans feste dei i Dagons-templet. 11 Då heile Jabes i Gilead

hørde alt det som filistarane hadde gjort med Saul, **12** drog dei av, alle våpnføre menner, og tok liket åt Saul og liket åt søerne hans og førde deim til Jabels, og jorda beini deira under eiki i Jabels og heldt fasta i sjø dagar. **13** So let Saul livet for sin utruskap mot Herren, med di han ikkje hadde fylgt Herrens ord, og like eins for di han hadde spurt ei som mana fram draugar og søkt råd hjå henne. **14** Han hadde ikkje søkt råd hjå Herren; difor let Herren honom døy, og sidan let han David Isaison få kongedømet.

11 Då kom heile Israel i hop hjå David i Hebron og sagde: «Du veit me og du er same folket. **2** Alt longe sidan, då Saul endå var konge, var du den som førde Israel. Og til deg hev Herren din Gud, sagt: «Du skal vera ein hyrding for Israel, folket mitt, ja, du skal vera ein hovding yver mitt folk Israel.»» **3** Då so alle styresmennerne i Israel kom til kongen i Hebron, gjorde David eit samband med deim der i Hebron for Herrens åsyn, og sidan salva dei David til konge yver Israel, etter Herrens ord gjenom Samuel. **4** Og David for med heile Israel til Jerusalem, det er Jebus; der var jebusitarne, som endå var att i landet. **5** Og Jebus-buarne sagde til David: «Du kjem ikkje inn her.» Men David tok like vel Sionsborgi, det er Davidsbyen. **6** Og David sagde: «Den som først drep ein jebusit, kven det so er, han skal verta hovding og herførar.» Og Joab, son åt Seruja, kom først upp, og vart då hovding. **7** Sidan sette David seg til i borgi; difor kalla dei henne Davidsbyen. **8** Og han bygde byen rundt umkring, frå Millo og heilt ikring, og Joab bygde upp att det andre av byen. **9** Og Davids velde auka Davids velde stødt og stendigt, og Herren, allhers drott, var med honom. **10** Og dette er dei gjævaste kjemporne hans David, som gav honom kraftig hjelp, i lag med heile Israel, til å verta konge, til å gjeva honom kongedømet hans, etter Herrens ord um Israel. **11** Dette er talet på kjemporne hans David: Jasobam, son til hakmoniføraren for kjemporne; han svinga spjotet sitt yver tri hundred, som vart drepne i ein gong. **12** Og etter han kom Eleazar, son åt Dodo, ahohiten; han var ein av dei tri kjemporne. **13** Han var med David i Pas-Dammim, då filistarane hadde kome saman til strid, og der var ein åkerlapp fullgrodd med bygg; og folket rømde for filistarane. **14** Då stødte dei seg opp midt på åkerleppen og varde honom og hogg ned filistarane, og Herren gav deim soleis ein stor siger. **15** Ein gong for tri av dei tretti hovdingarne nedetter berget til David ved Adullams-helleren, medan ein flokk med filistar hadde lægra seg i Refa'imsdalene. **16** Men David var den gongen i borgi, og ein av filistarvaktpost var då i Betlehem. **17** Då fekk David brått ein sterk hug og sagde: «Å um einkvan vilde gjeva meg vatn å drikka utor brunnen

som er attmed porten i Betlehem!» **18** Då slo dei tri seg gjennom filistarlægret og auste vatn utor brunnen ved porten i Betlehem, og tok og bar det åt David. Men David vilde ikkje drikka det, men helte det ut for Herren. **19** For han sagde: «Gud late det aldri koma i mine tankar at eg skulde gjera slike! Skulde eg drikka blodet av desse mennene som hev våga livet? For med livs vågnad hev dei bore det hit.» Han vilde ikkje drikka det. Dette hadde dei tri kjemporne gjort. **20** Absai, bror hans Joab, var føraren for dei tri; han svinga spjotet sitt yver tri hundred, som vart drepne. Og han var namngjeten millom dei tri. **21** Han var ein gong til so mykje vyrd som nokon annan i dette tritalet, og han var hovdingen deira; men endå nådde han ikkje upp til dei tri fyrste. **22** Benaja, son hans Jojada, som var son åt ein djerv og dådrickmann frå Kabse'el, han drap dei two Arielarne i Moab, og det var han som steig ned i brunnen ein snøversdag og slo i hel ei løva der. **23** Han felte og den risestore egyptaren som var fem alner høg. Endå egyptaren hadde eit spjot i handi som liktest stor-riven i ein vev, so gjekk han imot honom, og hadde ikkje anna til verja enn staven sin. Og han rykte spjotet ut or handi på egyptaren og drap honom med hans eige spjot. **24** Dette hadde Benaja Jojadason gjort. Og han var namngjeten millom dei tri kjemporne. **25** Ja, han var meir vyrd enn nokon av dei tretti; men upp til dei tri fyrste nådde han ikkje. Og David sette honom til hovding yver livvakti si. **26** Dei djerve herkjemporne var desse: Asael, bror åt Joab, Elhanan, son åt Dodo, frå Betlehem. **27** Sammot, haroriten. Heles, peloniten, **28** Ira, son åt Ikkes, frå Tekoa, Abiezer frå Anatot, **29** husatiten Sibbekai, ahohiten Ilai, **30** Maharaï frå Netofa, Heled, son åt Ba'ana, frå Netofa, **31** Itai, son åt Ribai, frå Gibea i Benjaminsfylket, Benaja frå Piraton, **32** Hurai frå Ga'asdalarne, Abiel frå Arba, **33** Azmavet frå Baharum, Elijahba, sa'alboniten, **34** Bene-Hasem, gizoniten, Jonatan, son åt Sage, harariten, **35** Ahiam, son åt Sakar, harariten, Elifal, son åt Ur, **36** Hefer, mekeratiten, Ahia, peloniten, **37** Hesro frå Karmel, Na'rai, son åt Ezbai, **38** Joel, bror åt Natan, Mibhar, son åt Hagri, **39** Selek, ammoniten, Nahrai frå Berot, våpnsvein åt Joab Serujason, **40** Ira frå Jeter, Gareb frå Jeter, **41** Uria, hetiten, Zabad, son åt Ahlai, **42** Adina, son åt Siza, rubeniten, ein hovding millom rubenitarne, og umfram honom tretti andre, **43** Hanan, son åt Ma'aka, og Josafat, mitnitien, **44** Uzzia frå Astera, Sama og Je'uel, søner åt Hotam, aroeriten, **45** Jediael, son åt Simri, og Joha, bror hans, tisiten, **46** Eliel Hammahavim og Jeribai og Josavja, søner åt Elna'am, og Jitma, moabitien, **47** Eliel, Obed og Ja'asiel Hammesobaja.

12 Og dette er dei som kom til David i Siklag, medan han endå heldt seg undan Saul Kisson; dei var av dei kjemporne som hjelpte han i striden. **2** Dei var væpna med bøge og føre til å slyngja Stein og skjota piler frå bogen, både med høgre og vinstre handi. Av ættefrendarne hans Saul, av Benjamins-folket, var desse: **3** Ahiezer, den hævaste, og Joas, søner åt Sema'a frå Gibeon, Jezuel og Pelet, sønerne åt Azmavet, og Beraka, og Jehu frå Anatot, **4** Jismaja frå Gibeon, ein av dei tretti kjemporne og hovding for dei tretti, Jirmeja og Jahaziel og Johanan og Josabad frå Gedera, **5** Eluzai og Jerimot og Bealja og Semarja og Sefatja frå Harif, **6** Elkana og Jissa og Azarel og Joezer og Jasobam, korahitarne, **7** Joela og Zebadja, søner til Jeroham, frå Gedor. **8** Og av gaditarne var det nokre som fall ifrå og gav seg med David i fjellborgi i øydemarki; det var djerfe menner, herføre stridsmenner, væpna med skjold og spjot. Dei hadde ei uppsyn som løvor, og var rappe som gasellor på fjellet. **9** Ezer var den hævaste; Obadja var den andre, Eliab den tridje, **10** Mismanna den fjerde, Jirmeja den femte, **11** Attai den sette, Eliel den sjuande, **12** Johanan den åttande, Elzabad den niande, **13** Jirmeja den tiande, Makbannai den ellekte. **14** Desse var av Gads-sønerne og av dei hævaste i heren; den ringaste av deim var like god åleine som hundrad mann, og den gjævaste jamngod med tusund. **15** Det var dei som gjekk yver Jordan den fyrste månaden då elvi gjekk yver breidderne, og som jaga av alle dalbuarne mot aust og mot vest. **16** Av Benjamins- og Juda-sønerne kom det nokre menner til David alt til fjellborgi. **17** Då gjekk David ut imot deim, og tok til ords og sagde til dei: «I fall de er meinte på fred og vil hjelpe meg, so er hugen min reidug til semja med dykk. Men kjem de og vil gjeva meg yver til fiendarne mine, endå det ingen urett er i mine hender, då sjå fedreguden vår på det og refse det!» **18** Men anden greip Amasai, den hævaste av dei tretti, og han sagde: «Deg, David, høyrer me til, og i lag med deg, Isaison, vil me standa. Fred, fred vere med deg, og fred vere med hjelpesmennerne dine! For din Gud hev hjelpt deg.» Då tok David imot deim og sette deim til hovdingar yver herflokkene. **19** Av Manasse var det og nokre som gav seg med David då han drog ut i lag med filistarane til strid mot Saul, endå han sidan ikkje fekk hjelpa deim; for då filisterhovdingarne hadde halde samråd, sende dei honom burt, med di dei sagde: «Det stend um hovudet for oss um han gjeng yver til Saul, herren sin.» **20** Då han so for til Siklag, gav desse av Manasse seg med honom: det var Adna, Jozabad, Jediael, Mikael, Jozabad, Elihu og Silletai, hovdingar for dei herflokkane som høyrdet til Manasse. **21** Desse hjelpte David mot røvarflokkane; for dei var djerfe

hermenner alle saman, og dei vart hovudsmenner i heren. **22** For det kom dagstødt folk til David som vilde hjelpe honom, so herlægret hans til slutt vart ovleg stort, som eit Guds herlæger. **23** Dette er talet på dei stridsbudde hermennerne som kom til David i Hebron og vilde gjeve honom Sauls kongedøme i hende etter Herrens bod: **24** Juda-sønerne som bar skjold og spjot, seks tusund og åtte hundrad herbusdus menner; **25** Simeons-sønerne, stridsføre hermenner, sju tusund og eit hundrad; **26** av Levi-sønerne fire tusund og seks hundrad; **27** og dertil Jojada, hovdingen for Arons-ætti, og tri tusund og sju hundrad mann med honom, **28** og Sadok, ein våpndjerv ungdom, og ætti hans, two og tjuge hovdingar; **29** av Benjamins-sønerne, ættefrendarne hans Saul, tri tusund; for mengdi av deim heldt seg endå trutt til Sauls hus i den tidi; **30** av Efraims-sønerne tjuge tusund og åtte hundrad herføre stridsmenner, namngjetne menner i ætterne sine; **31** av eine helvti av Manasse-ætti attan tusund, som var nemde med namn og kom og skulde gjera David til konge; **32** av Issakars-sønerne slike menner som hadde skyn på tidartekni, og visste kva Israel burde gjera; det var two hundrad hovdingar, og dertil alle ættefrendarne deira, som dei hadde styringi yver; **33** av Sebulon femti tusund stridsføre menner, herbusdus med alle slag våpn; dei flokka seg samheldige; **34** av Naftali eit tusund hovdingar, og med deim sju og tretti tusund mann som var væpna med skjold og spjot; **35** av danitarne åtte og tjuge tusund og seks hundrad herbusdus menner; **36** av Asser stridsføre og herbusdus menner, fyrti tusund; **37** og frå hi sida åt Jordan, av rubenitarne, gaditarne og andre helvti av Manasse-ætti, eit hundrad og tjuge tusund mann med alle slag våpn som er bruklege i strid. **38** Alle desse hermennerne skipa seg i fylking og kom med hjartans godhug for David til Hebron og vilde gjera honom til konge yver heile Israel. Men alle hine av Israel var og sameinte i å gjera David til konge. **39** Og dei var der hjå David i tri dagar og åt og drakk; for brørne deira hadde laga til åt deim. **40** Dei som budde nær ved, alt upp til Issakar, Sebulon og Naftali, førde og nøgdi med føda til deim, på asen, kamelar, muldyr og uksar; grjonmat, fikekakor, rosinkakor, vin og olje, bufe og sauer; for det var gleda i Israel.

13 Og David samrådde seg med dei øvste herførarane og underførarane, med alle hovdingarne. **2** Og David sagde til heile Israels-lyden: «I fall de so finn fyre, og um dette er ifrå Herren, vår Gud, so lat oss senda bod til alle kantar åt dei andre brørne våre i alle Israels bygder, og dessutan åt prestarne og levitarne i dei byarne som dei hev bumark ikring, at dei skal koma saman hjå oss. **3** Og

lat oss flytja kista åt vår Gud hit til oss! For i Sauls dagar spurde me ikkje etter henne.» 4 Og heile lyden svara at dei skulde gjera det; for alt folket lika denne rådi. 5 So samla då David heile Israel ifrå kvisli frammed Egyptarlandet og alt dit der vegen gjeng til Hamat, at dei skulde føra Guds kista frå Kirjat-Jearim. 6 Og David for med heile Israel upp til Ba'ala, til Kirjat-Jearim, som høyrer til Juda, med den etlingi å føra upp kista åt Gud Herren, han som tronar yver kerubarne, og som ho hev fenge namnet sitt etter. 7 Og dei sette Guds kista på ei ny vogn og førde henne burt frå huset hans Abinadab, og Uzza og Ahjo køyrd vogni. 8 Og David og heile Israel leika for Gud av all si magt med song og med cithrar, harpor, trummor, cymbalar og trompetar. 9 Men då dei kom til treskjestaden hans Kidon, rette Uzza ut handi og vilde fata i kista; for uksarne snåva. 10 Då vart Herren brennande harm på Uzza, og han slo honom for di han hadde rett ut handi si åt kista, so han døydde der for Guds åsyn. 11 Men David vart ille ved, av di Herren soleis hadde slege ned Uzza, og han kalla den staden Peres-Uzza, som det heiter den dag i dag. 12 Og David fekk ei slik rædsla for Gud den dagen, at han sagde: «Kor kann eg våga føra Guds kista til meg?» 13 Difor flutte ikkje David kista til seg i Davidsbyen, men sette henne inn i huset åt gatiten Obed-Edom. 14 Guds kista vart då verande ved huset hans Obed-Edom, der ho stod i sitt eige hus i tri månader; men Herren velsigna Obed-Edoms hus og alt det som høyrd honom til.

14 Og Hiram, kongen i Tyrus, sende folk til David med cedertre, og dessutan murarar og timbremenner til å byggja eit hus åt honom. 2 Og David skyna at Herren hadde stadfest honom til konge yver Israel; for han hadde lyft kongedømet høgt for sitt folk Israel skuld. 3 Og David tok seg endå fleire konor i Jerusalem, og David fekk endå fleire søner og døtter. 4 Dette er namni på dei sønerne han fekk i Jerusalem: Sammua og Sobab, Natan og Salomo, 5 Jibhar og Elisua og Elpelet 6 og Nogah og Nefeg og Jafia 7 og Elisama og Be'eljada og Elifelet. 8 Men då filistarane høyrd at David var salva til konge yver heile Israel, tok dei ut alle saman og skulde leita etter David. Då David fekk høyrd det, for han ut imot deim. 9 Filistarane kom og spreidde seg utever i Refa'imsdalен. 10 Då spurde David Gud: «Skal eg draga upp imot filistarane? Vil du då gjeva deim i mi hand?» Herren svara: «Drag upp, eg vil gjeva deim i di hand.» 11 Og dei tok ut til Ba'al-Perasim, og der vann David yver deim. Då sagde David: «Gud hev brote igjenom fiendarne mine med mi hand, liksom vatn bryt igjenom.» Difor fekk den staden namnet Ba'al-Perasim. 12 Dei let etter seg gudarne sine

der, og David sagde at dei skulde brennast upp. 13 Men filistarane kom endå ein gong og spreidde seg utever i dalen. 14 Då so David spurde Gud att, svara Gud honom: «Du skal ikkje fara imot deim; kringsett deim attanfrå, so du kjem yver deim ifrå den sida der bakatrei stend! 15 So snart som du då høyrer ljoden av stig i toppen på bakatrei, skal du leggja ut i strid; for då fer Gud fyre deg og vil slå filistarheren.» 16 Og David gjorde som Gud hadde bode honom, og dei slo filistarheren og sette etter deim alt ifrå Gibeon og til Gezer. 17 Og gjetordet um David gjekk yver alle land, og Herren let det koma rædsla for honom yver alle folki.

15 Og han bygde seg hus i Davidsbyen, og sidan laga han til ein stad åt Guds kista og sette upp eit tjeld åt henne. 2 Då baud David: «Ingen må bera Guds kista utan levitarne; for deim hev Herren valt ut til å bera Guds kista og til å tena honom» i all æva. 3 Og David samla heile Israel Jerusalem; til å føra Herrens kista upp til den staden han hadde laga til åt henne. 4 Og David stemnde i hop Arons-sønerne og levitarne: 5 av Kehats-sønerne Uriel, hovdingen, og brørne hans, eit hundrad og tjuge; 6 av Merari-sønerne Asaja, hovdingen, og brørne hans, two hundrad og tjuge; 7 av Gersoms-sønerne Joel, hovdingen, og brørne hans, eit hundrad og tretti; 8 av Elisafans-sønerne Semaja, hovdingen, og brørne hans, two hundrad; 9 av Hebrons-sønerne Eliel, hovdingen, og brørne hans, åtteti; 10 av Uzziels-sønerne Amminadab, hovdingen, og brørne hans, eit hundrad og tolv. 11 Og David kalla åt seg prestarne Sadok og Abjatar og levitarne Uriel, Asaja og Joel, Semaja og Eliel og Amminadab. 12 Og han sagde til deim: «De er hovdingar for ættgreinerne i Levi. Helga dykk, de og brørne dykker, og før so kista åt Herren, Israels Gud, upp til den staden som eg hev laga til åt henne! 13 Det var for di de ikkje var med fyrré gongen, at Herren, vår Gud, braut ned ein av oss, til straff for at me ikkje søkte honom som rett var.» 14 Då helga dei seg, prestarne og levitarne, so dei kunde føra upp kista åt Herren, Israels Gud. 15 Og levitsønerne bar Guds kista med stenger som låg på herdarne deira, soleis som Moses hadde sagt deim fyre etter Herrens ord. 16 Og David baud levithovdingarne at dei skulde stella brørne sine, songarane, fram med spel, harpor, cithrar og cymbalar, som dei skulde låta på medan dei let gledesongen ljoma. 17 Levitarne sette då Heman Joelsson til dette, og av hans brør Asaf Berekjason, og av brørne deira, Merari-sønerne, Etan Kusajason, 18 og jamsides med deim brørne deira av andre rangen, Zakarja, Ben, Ja'aziel og Semiramot og Jehiel og Unni, Eliab og Benaja og Ma'aseja og Mattitja, Eliflehu og Mikneja og Obed-Edom og Je'iel,

dørvaktarane. 19 Songarane Heman, Asaf og Etan skulde slå på koparcymblar. 20 Zakarja og Asiel og Semiramot og Jehiel og Unni og Eliab og Ma'aseja og Benaja skulde spela på harpor etter Alamot. 21 Mattitja og Eliflehu og Mikneja og Obed-Edom og Je'iel og Azazja skulde spela på cithrar etter Sjeminit. 22 Kenanja, som var førar for levitarne ved beringi; skulde læra deim å bera; for han var kunnig i slikt. 23 Berekja og Elkana skulde vera dørvaktarar ved kista. 24 Sebajna og Josafat og Netanel og Amasai og Zakarja og Benaja og Eliezer, prestarne, skulle blåsa i trompetar framfyre Guds kista. Og Obed-Edom og Jehia skulde vera dørvaktarar ved kista. 25 So gjekk David og dei øvste i Israel og yverhovudsmennene av stad og skulde føra Herrens sambandskista med fagnad upp or huset åt Obed-Edom. 26 Og med di Gud verna levitarne som bar Herrens sambandskista, so ofra dei sju uksar og sju verar. 27 Og David gjekk då med ei kappa av fint linan, og like eins alle levitarne som bar kista, og songarane, og Kenanja, føraren for songarane ved beringi. Dessutan bar David ein linhakel. 28 Og heile Israel flutte Herrens sambandskista upp med fagnadrop og lurljom, og dei bles i trompetar og slo på cymblar let harpor og cithrar. 29 Då so Herrens sambandskista kom til Davidsbyen, såg Mikal, dotter åt Saul, ut gjennom vindauge, og då ho fekk auga på kong David, som hoppa og leika seg, vanvyrde ho honom i sitt hjarta.

16 Då dei hadde ført Guds kista inn, sette dei henne i tjeldet som David hadde sett opp åt henne; deretter bar dei fram brennoffer og takkoffer for Guds åsyn. 2 Og då David hadde ofra brennofferet og takkofferet, velsigna han folket i Herrens namn. 3 Og til kvar og ein av alle israelitarne, både kar og kvinne, skifte han ut ein brødleiv, eit stykke kjøt og ei rosinkaka. 4 Og han sette sume levitar til å gjera tenesta framfor Herrens kista, at dei skulde prisa, takka og lova Herren, Israels Gud. 5 Asaf var den fremste, og Zakarja næst etter honom, og so Je'iel, Semiramot, Jehiel og Mattitja, Eliab, Benaja, Obed-Edom og Je'iel med harpor og cithrar, og Asaf skulde slå på cymblar. 6 Men prestarne Benaja og Jahziel skulde standa stendigt med trompetarne sine framfor Guds sambandskista. 7 Den dagen var det at David fyrst fastsette den skipnaden at dei ved Asaf og brørne hans skulde prisa Herren på denne visi: 8 «Prisa Herren, kalla på hans namn! Forkynn millom folkeslagi hans storverk! 9 Syng for honom, syng honom lov! Tala um alle hans under! 10 Rosa dykk av hans heilage namn, hjarta glede seg hjå deim som søker Herren! 11 Spør etter Herren og hans magt, søk hans åsyn alltid! 12 Kom i hug hans

under som han hev gjort, hans undergjerningar og domsordi frå hans munn, 13 de etterkomrar av Israel, hans tenar, søner åt Jakob, hans utvalde. 14 Han er Herren, vår Gud; yver all jordi gjeng hans domar. 15 Kom æveleg i hug hans pakt, det ord han sette fast for tusund ætter, 16 den pakt han gjorde med Abraham, og hans eid til Isak! 17 Han gjorde det til ein rett for Jakob, for Israel til ein æveleg pakt, 18 med di han sagde: «Deg vil eg gjeva Kana'ans land til arvlut, » 19 då de var ein liten flokk, få og framande der. 20 Og dei vandra frå folk til folk, frå eitt rike til eit anna folk. 21 Han let ikkje nokon få gjera valdsverk mot deim, og han refste kongar for deira skuld: 22 «Rør ikkje deim eg hev salva, og gjer ikkje vondt med mine profetar!» 23 Syng for Herren, all jordi! Forkynn frå dag til dag hans frelsa! 24 Fortel millom heidningar hans æra, millom alle folkeslag hans under! 25 For Herren er stor og mykje lovsumen, og skræmeleg er han framfor alle gudar. 26 For alle gudar hjå folki er avgudar; men Herren hev gjort himmelen. 27 Høgd og herledegdom er for hans åsyn, styrke og gleda er på hans stad. 28 Gjev Herren, de folkeætter, gjev Herren æra og magt! 29 Gjev Herren hans namns æra, tak gåvor med og kom for hans åsyn, tilbed Herren i heilagt skrud! 30 Skjelv for hans åsyn, all jordi! Jordriket stend fast; det let seg ikkje rikka. 31 Himmelen glede seg, og jordi fagne seg, og dei skal segja millom heidningane: «Herren er konge.» 32 Havet dure og alt som i det er! Marki frygde seg og alt det som på marki er! 33 Då fegnast trei i skogen for Herrens åsyn; for han kjem og skal døma jordi. 34 Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn! 35 Og seg: «Frels oss, du vår Frelse-Gud, og samla oss og fria oss ut frå heidningane, so me kann prisa ditt heilage namn, rosa oss av ditt lov!» 36 Lova vere Herren, Israels Gud, frå æva og til æval! Og alt folket sagde amen og lova Herren. 37 Og der, framfor Herrens sambandskista, gav han Asaf og brørne hans det yrket, at dei stendigt skulde gjera tenesta framfor kista, soleis som det var fastsett for kvar dag. 38 Men Obed-Edom og brørne deira var åtte og seksti i tal, og Obed-Edom Jeditunsson og Hosa sette han til dørvaktarar. 39 Og pesten Sadok og brørne hans, prestarne, sette han framfor Herrens hus på offerhaugen i Gibeon, 40 at dei stendigt skulde ofra åt Herren brennoffer på brennofferaltaret, morgon og kveld, og gjera alt det som var fyresagt i Herrens lov, som han hadde sett for Israel. 41 Og i lag med deim var Heman og Jedutun og dei andre utvalde som var nemnde, at dei skulde lova Herren, av di hans miskunn varer æveleg. 42 Og trompetarne og cymblarne åt spelmennerne vart gøynde hjå Heman og Jedutun, og like eins andre spelgogner som

høyrd gudstenesta til. Og Jedutuns-søerne gjorde han til dørvaktarar. **43** Deretter gjekk heile lyden heim, kvar til sitt; men David snudde heim att, vilde helsa på husfolket sitt.

17 Ein gong David sat i huset sitt, sagde David til profeten

Natan: «Sjå, eg bur i eit hus av cedertre, medan Herrens sambandskista stend under eit tjeld!» **2** Natan sagde til David: «Gjer alt det som du hev i hugen; for Gud er med deg.» **3** Men natti etterpå kom Guds ord til Natan soleis: **4** «Gakk og seg til David, tenaren min: «So segjer Herren: Ikkje skal du byggja meg det huset eg skal bu i. **5** For eg hev då ikkje butt i noko hus, alt frå den dagen då eg førde Israel upp hit, og til denne dag, anna eg hev flutt frå tjeld til tjeld, frå hus til hus. **6** I all den tidi eg hev fare ikring med heile Israel - hev eg då nokosinne tala so til nokon Israels domarar som eg sette til hyrding for folket mitt: «Kvi hev de ikkje bygt meg eit hus av cedertre?»» **7** Og no skal du segja so til David, tenaren min: «So segjer Herren, allhers drott: Frå buhagen, der du fylgte sauerne, hev eg teke deg til fyrste yver Israel, folket mitt. **8** Og eg hev vore med deg på alle dine vegar og rutt ut alle fiendarne dine for deg. Og eg vil gjeva deg eit namn liksom namnet åt dei største menner på jordi. **9** Og eg skal reida ein heimstad åt Israel, folket mitt, og planta det so det kann verta buander, og ikkje verta uroa meir. Valdsmenner skal ikkje meir øyda det, so som i gamle dagar, **10** alt ifrå den tidi då eg sette domarar yver mitt folk Israel; og eg skal mykja upp alle fiendarne dine. So gjer eg no det kunnigt for deg, at Herren skal byggja deg eit hus. **11** Når di æva er all, og du gjeng til federne dine, då skal eg reisa upp avkjømet ditt etter deg, ein av søerne dine, og eg skal grunnfesta kongedømet hans. **12** Han skal byggja eit hus åt meg; og eg skal grunnfesta kongstolen hans til æveleg tid. **13** Eg skal vera far hans, og han skal vera son min, og mi miskunn skal eg ikkje taka frå honom, liksom eg tok henne frå fyremannen din. **14** Og skal halda honom uppe i mitt hus og i mitt rike i all æva, og kongstolen hans skal vera grunnfest i all æva.»» **15** Heilt i samhøve med desse ordi og med denne syni tala då Natan til David. **16** Då gjekk kong David inn og sette seg ned for Herrens åsyn og sagde: «Kven er eg, Herre Gud, og kva er huset mitt, at du hev ført meg hit? **17** Og endå er det for lite i dine augo, Gud, du hev gjeve lovnader til huset åt tenaren um det som ligg langt fram i tidi. Ja, du hev set til meg på mannevis, so du kunde upphögja meg, Herre Gud. **18** Kva skal no David meir segja til deg um den æra du hev gjort tenaren din? Du kjenner då tenaren din. **19** Herre, for din tenar skuld og etter ditt hjarta hev du gjort alt dette store,

og kunngjort alle desse store ting. **20** Herre, ingen er som du, og det er ingen Gud utan du, etter alt det me hev hørt med øyro våre. **21** Og kvar finst det på jordi eit einaste folk maken til ditt folk Israel, som Gud sjølv gjekk av og løyste til si eigen lyd, til eit stort og øgjelegt namn åt deg, med di du dreiv ut heidningane for folket ditt, som du hadde fria ut or Egyptarland. **22** Og du hev gjort ditt folk Israel til eit folk åt deg for all æva, og du, Herre, hev vorte deira Gud. **23** So lat då, Herre, det standa ved lag i all æva, som du hev tala um tenaren din og hans hus; gjer so som du hev sagt! **24** Då skal namnet ditt haldast for traust og verta stort til æveleg tid, so dei skal segja: «Herren, allhers drott, Israels Gud, er Gud yver Israel.» Og då skal huset åt David, tenaren din, standa stødt for di åsyn. **25** For du, min Gud, hev openberra for tenaren din at du skal byggja honom eit hus; difor hev tenaren din våga seg til å bera denne bøni fram for deg. **26** Og no, Herre, du er Gud, og etter di du hev lova tenaren din denne gode ting, **27** so lat det no og tekjkast deg å velsigna huset åt tenaren din, so det vart verande æveleg for di åsyn. For det som du, Herre, velsignar, det er velsigna i all æva.»

18 Ei tid etter dette vann David yverpå filistarane og lagde

deim under seg, og han tok då Gat og dei bygderne som låg ikring or henderne på filistarane. **2** Han vann og yver moabitar, og so vart dei tenarar åt David og lagde skatt til honom. **3** Like eins vann David på Hadarezer, kongen i Soba, ved Hamat, då han hadde fare av stad og skulde tryggja magti si ved elvi Frat. **4** Og David tok ifrå honom eit tusund vognhestar og sju tusund hestfolk og tjuge tusund mann fotfolk. Og David let skjera av hasarne på alle vognhestarne og sparde berre eit hundrad hestar. **5** Og då syrarane frå Damaskus kom og skulde hjelpa Hadarezer, kongen i Soba, slo David tvo og tjuge tusund mann av syrarane. **6** Og David sette inn hervakter millom syrarane i Damaskus, og syrarane vart tenarar åt David og lagde skatt til honom. Soleis gav Herren David siger kvar helst han drog fram. **7** Og David tok dei gullskjoldarne som tenarane hans Hadarezer hadde bore, og førde deim til Jerusalem. **8** Og frå Tibhat og Kun, byarne hans Hadarezer, tok David kopar i stor mengd; av det gjorde Salomo koparhavet, sulorne og koparkjerald. **9** Då so To'u, kongen i Hamat, høyrd at David hadde slege heile heren hans Hadarezer, kongen i Soba, **10** sende han son sin, Hadoram, til kong David, at han skulde helsa på honom og ynskja honom til lukke med krigen mot Hadarezer og med sigeren yver kongen; for Hadarezer hadde jamt havt ufred med To'u. Han sende og alle slag kjerald av gull, sylv og kopar. **11** Deim og vigde kong David til Herren, sameleis som det med det sylvet og gullet han hadde ført heim frå alle

andre folk: frå edomitarne, moabiterne, Ammons-sønerne, filistarane og amalekitarne. **12** Og Absai Serujason som slo edomitarne i Saltdalen, attan tusund mann. **13** So sette han vakt i Edom, og alle edomitarne vart tenarar åt David. Soleis gav Herren David siger kvar helst han for fram. **14** David var no konge yver heile Israel, og han skipa lov og rett åt heile sitt folk. **15** Joab Serujason var øvste herhovding, og Josafat Ahiludsson var kanslar. **16** Sadok Ahitubsson og Abimelek Abjatarsson var prestar og Savsa riksskrivar, **17** Benaja Jojadason var hovding yver livvakti, men Davids søner var dei fyrste ved sida åt kongen.

19 Sidan bar det so til at Nahas, kongen åt Ammons-sønerne, døydde, og son hans vart konge etter honom. **2** Då sagde David: «Eg vil syna Hanun Nahasson venskap, etter di far hans syne meg venskap.» Og David skikka sendemenn til å trøysta honom i hans sorg etter faren. Tenarane hans David kom då til landet åt Ammons-sønerne, til Hanun, og vilde trøysta honom. **3** Då sagde hovdingarne for Ammons-sønerne til Hanun: «Trur du at David vil æra far din med det at han sender trøystarar til deg? Nei, det er til å gjera seg kjende i landet, til å øydeleggja og spæja det ut, at tenarane hans er komne til deg.» **4** Då tok Hanun tenarane åt David og let raka deim og skjera av klædi deira på midten rett upp åt med sætet, og let deim so fara. **5** Og det kom folk til David med tidend um mennerne; då sende han bod imot deim; for mennerne var groveleg svivyrde. Og kongen let segja: «Ver i Jeriko til dess skjegget dykker er utvakse, og kom so heim att.» **6** Då no Ammons-sønerne skyna at dei hadde gjort David hatig på seg, sende Hanun og ammonitarne two og eit halvt tusund vågar sylv til å leiga seg vogner og hestfolk for frå Mesopotamia, frå Aram-Ma'aka og frå Soba. **7** Dei leigde seg two og tretti tusund vogner og dertil hjelp hjå kongen i Ma'aka og hans folk; dei kom og lægra seg framfor Medba. Ammonitarane samla seg og or byarne sine og tok ut til strid. **8** Då David hørde det, sende han Joab i veg med heile heren, dei djervaste hermennene. **9** Og Ammons-sønerne drog ut og fylkte seg framfor byporten; men kongarne som var komne dit, stod for seg sjølv på opি mark. **10** Då Joab såg at han hadde fiendar både frampå og bak, gjorde han eit utval millom det utvalde mannskapet, og so fylkte han deim mot syrarane. **11** Men hitt folket han gav han yver til Absai, bror sin, og dei fylkte seg beint imot ammonitarne. **12** Og han sagde: «I fall syrarane vinn på meg, so skal du koma meg til hjelp; og vinn Ammons-sønerne på deg, skal eg hjelpa deg. **13** Ver no djerv; ja, lat oss syna manndom i striden for folket vårt og for byarne åt vår Gud! Og so fær Herren gjera det som

han tykkjer best.» **14** So gjekk Joab fram med folket sitt til strid mot syrarane, og dei rømde for honom. **15** Men då ammonitarne såg at syrarane rømde, so flydde dei og for Absai, bror hans, og drog seg inn i byen. Då for Joab heim til Jerusalem. **16** Då syrarane såg at dei hadde roke for Israel, sende dei bod til syrarane som budde på hi sida åt elvi, at dei skulde taka ut med Sofak til herførar; han var hovudsmann hjå Hadarezer, **17** Då David spurde dette, samla han heile Israel og gjekk yver Jordan, og då han kom fram til deim, fylkte han heren til strid imot syrarane, og so gav dei seg til å strida mot honom. **18** Men syrarane rømde for Israel, og David hogg ned hermennene på sju tusund vogner og fyrti tusund mann fotfolk av syrarane; herhovdingen Sofak felte han og. **19** Då tenarane åt Hadarezer såg at dei hadde roke for israelitarne, gjorde dei fred med David og vart tenarane hans. Då vilde ikkje syrarane hjelpe ammonitarne meir.

20 Året etter ved det leitet kongarne plar fara i herferd, tok Joab ut med heren og herja landet åt Ammons-sønerne. Og han kom og kringsette Rabba, medan David vart verande i Jerusalem. Og Joab tok Rabba og øydedla byen. **2** Og David tok kruna av hovudet på kongen deira; og det vart røynt at ho vog vel two vågar gull, og ho var prydd med ein dyr stein. Ho vart no sett på hovudet åt David, og han førde nøgdi av herfang burt or byen. **3** Og folket i byen førde han ut, og sette deim ved sagerne og treskjevalsarne av jarn og øksarne. Soleis for David åt med alle ammonitbyarne. So snudde David og alt folket heim att til Jerusalem. **4** Sidan vart det ein strid med filistarane ved Gezer; då vann husatiten Sibbekai yver Sippai, ein av Rafaættingarne; so vart dei kua. **5** Sidan vart det ein ny strid med filistarane på nytt lag; Elhanan Ja'irsson hogg då ned Lahmi, bror åt Goliat frå Gat, som hadde eit spjotskaft som storriuen på ein vev. **6** So stod det ein strid ved Gat. Der var det ein risestor mann, som hadde seks fingrar og seks tær, fire og tjuge i alt; han og var ætta frå rafaitarne. **7** Han hædde Israel; men Jonatan, son åt Simea, som var bror åt David, drap honom. **8** Desse var ætta frå Rafa i Gat, og dei fall for David og tenarane hans.

21 Men Satan stod upp imot Israel og eggja David til å telja Israel. **2** Då sagde David til Joab og dei andre hovdingarne for folket: «Gakk av stad og tak tal på Israels-folket frå Be'erseba og alt til Dan, og gjev meg so grein, so eg fær vita kor mykje folk det er.» **3** Joab svara: «Gjev Herren vilde auka folket sitt hundrad gonger! Er dei då ikkje, herre konge, tenarar åt herren min alle saman? Kvifor krev du då herren min slikt? Kvifor skal ein på slik måte draga

skuld yver Israel?» 4 Men kongens bod vart standane ved lag med alt det Joab var imot. So tok då Joab ut, og for um i heile Israel og kom so heim att til Jerusalem. 5 Og Joab sagde David talet som var kome ut ved folketeljingi. I heile Israel var det ein million og hundrad tusund våpnføre mann, og i Juda fire hundrad og sytti tusund. 6 Men Levi og Benjamin hadde han ikkje mynstra i lag med hine; for kongens ord var ei stiggja for Joab. 7 Og Gud mislikar dette verket, og han slo Israel. 8 Då sagde David til Gud: «Eg hev synda storleg med at eg hev gjort dette. Men forlat no tenaren din misgjerningi hans; for eg hev gjort ein stor dårskap.» 9 Men Herren tala til Gad, sjååren åt David, og sagde: 10 «Gakk av stad og tala til David og seg: «So segjer Herren: Tri ting legg eg fram fyre deg; vel deg ein av deim, som du vil eg skal gjera imot deg!»» 11 Då gjekk Gad inn til David og sagde til honom: «So segjer Herren: «Vel kva for eit du vil: 12 anten svolt i tri år, eller manneøyding i tri månader, av di fiendarne dine søker åt, og du ikkje kann koma undan sverdet deira - eller Herrens sverd og drepsott i landet i tri dagar, med di Herrens engel gjer eit tjon i heile Israels land.» Tenk no etter kva svar eg skal gjeva honom som hev sendt meg!» 13 David svara Gad: «Eg er stadd i stor våde. Men lat meg då falla i Herrens hand; for hans miskunn er stor; men i mannehånd vil eg ikkje falla.» 14 Då let Herren det koma ei drepsott i Israel, og det fall sytti tusund mann av Israel. 15 Og Gud sende ein engel mot Jerusalem til å tyna byen. Men då han heldt på med tyningi, såg Herren på det og han angra det vonde, og han sagde til engelen, tynaren: «No fær det vera nok. Tak no åt deg handi att!» Og Herrens engel stod då attmed treskjevollen hans Ornan, jebusiten. 16 So såg David upp og vart var Herrens engel, som stod millom jord og himmel med eit drege sverd i handi, og rette det ut yver Jerusalem. David og styresmennene kasta seg å gruve, sveipte i sekk. 17 Og David sagde til Gud: «Det var då eg som baud at folket skulde teljast. Det er eg som hev synda og gjort det som gale er; men desse sauerne, kva hev dei gjort? Herre, min Gud, snu då handi di imot meg og huset åt far min, men ikkje mot folket ditt til heimsøkjing!» 18 Men Herrens engel bad Gad segja til David, at han skulde ganga upp og reisa eit altar åt Herren på treskjervollen hans Ornan, jebusiten. 19 Og David gjekk upp etter det ordet som Gad hadde tala i Herrens namn. 20 Då so Ornan snudde seg ikring, fekk han sjå engelen; og dei fire sønerne hans som var hjå honom, dei gøynde seg. Men Ornan heldt just på og treskte kveite. 21 Og David kom til Ornan, og då Ornan såg upp og vart var honom, gjekk han fram av treskjervollen og kasta seg

å gruve på jordi for David. 22 Og David sagde til Ornan: «Gjev meg få den staden der du hev treskjervollen, so eg der kann byggja eit altar for Herren. Lat meg få det mot fullt vederlag, so sotti kann stana og ikkje lenger herja folket.» 23 Då sagde Ornan til David: «Tak vollen, og so gjere min herre kongen det som han tykkjer er best. Sjå her gjev eg deg uksane til brennofferi og treskjessledane til ved og kveiten til grjonofferet; det gjev eg alt i hop.» 24 Men kong David svara Ornan: «Nei, eg vil kjøpa det for fullt vederlag; for eg vil ikkje taka åt Herren det som er ditt, og ofra brennoffer som eg hev fenge for inkje.» 25 So greide David åt Ornan seks hundrad lodd gull i god vegg. 26 Og David bygde der eit altar for Herren og ofra brennoffer og takkoffer. Og han ropa til Herren, og han svara honom med eld frå himmelen på brennofferaltaret. 27 Og Herren baud engelen, og han stakk sverdet sitt i slira att. 28 Då David såg at Herren hadde hørt bøni hans på treskjervollen åt jebusiten Ornan, so ofra han der i den tidi. 29 Men Herrens hus som Moses hadde late gjera i øydemarki, og brennofferaltaret stod den tidi på offerhaugen i Gibeon. 30 Men David våga ikkje å ganga dit og sökja Gud, so forfærd var han for sverdet åt Herrens engel.

22 Og David sagde: «Her skal huset åt Herren Gud standa, og her skal altaret for Israels brennoffer vera.» 2 Og David sende bod at dei skulde samla dei framande som var i Israels land, og han sette steinhoggjarar til å hogga steinar til byggeverke åt Guds hus. 3 Og David rådde seg nøgdi av jarn til spikar i portdørerne og til kjengar, og ei slik ov mengd med kopar at han var uvegande, 4 og cedertre i uteljande mengd; for Sidon- og Tyrus-buarne førde nøgdi av cedertre til David. 5 For David tenkte: «Salomo, son min, er ung og kløkk; men huset som skal byggjast åt Herren, bør vera ovstort, so det kann verta til gjetord og æra i alle land. Difor vil eg få til vegar vyrke åt honom.» So rådde David seg ei nøgd med vyrke fyr han døydde. 6 So kalla han til seg Salomo, son sin, og bad honom byggja eit hus åt Herren, Israels Gud. 7 Og David sagde til Salomo, son sin: «Eg hadde sjølv tenkt meg til å byggja eit hus for namnet åt Herren, min Gud. 8 Men Herrens ord kom til meg soleis: «Du hev rent ut mykle blod og gjort store herferder; du skal ikkje byggja eit hus åt namnet mitt; for du hev rent ut so mykle blod på jordi for mi åsyn. 9 Men du skal få ein son; han skal verta ein fredsæl mann; og eg skal lata honom få fred for alle fiendarne sine rundt ikring; for Salomo skal vera namnet hans, og eg skal lata fred og ro liggja yver Israel i hans dagar. 10 Han skal byggja eit hus åt namnet mitt. Han skal vera son min, og eg skal vera far hans. Og eg

skal grunnfesta kongsstolen hans yver Israel i all æva.» **11** Herren vere no med deg, son min! Du have lukka med deg, so du fær byggja huset åt Herren din Gud, soleis som han hev tala um deg. **12** Berre Herren vil gjeva deg visdom og skyndsem, når han set deg yver Israel, og hjelpa deg til å halda lovi frå Herren, din Gud, **13** so skal du hava lukka med deg, um du kjem i hug å liva etter dei bodi og loverne som Herren hev bode Moses leggja på Israel. Ver sterk og stöd; du skal ikkje ræddast og ikkje fæla. **14** Og trass i all mi naud hev eg no fenge fram til Herrens hus eit hundrad tusund talent gull og tusund gonger tusund talent sylv, og dertil meir kopar og jarn enn ein kann vega; so mykje er det; trevyrke og stein hev eg og rádt meg, og meir må du sjølv leggja attåt. **15** Arbeidsfolk hev du og nøgdi av, håndverkarar, steinhoggarar og timbremenner, og dertil allslags folk som er hage til alt anna arbeid. **16** Gullet, sylvet, koparen og jarnet kann ein ikkje halda rekning på. Upp då og tak fatt på verket, og Herren vere med deg!» **17** Deretter baud David alle hovdingarne i Israel hjelpa Salomo, son hans, og sagde: **18** «Herren, dykkar Gud, er då med dykk og hev gjeve dykk ro på alle sidor; for han hev gjeve i mi hand deim som fyrr budde i landet, og det er lagt under Herren og hans folk. **19** So vend no dykkar hjarta og hug til å sökja Herren dykkar Gud, og tak til og bygg Herren Guds heilagdom, so de kann få føra Herrens sambandskista og alt det andre som høyrer til Guds heilagdom, inn i det huset som skal byggjast åt Herrens namn.»

23 Då David var gammal og mett av dagar, gjorde han Salomo, son sin, til konge yver Israel. **2** Og han samla alle hovdingarne i Israel, og prestarne og levitarne. **3** Og levitarne vart talde, ein for ein, dei som var tretti år gamle eller meir, og talet på alle karfolki var åtte og tretti tusund. **4** «Av desse,» sagde han, «skal fire og tjuge tusund standa fyre arbeidet i Herrens hus, og seks tusund skal vera formenner og domrarar, **5** fire tusund skal vera dørvaktarar, og fire tusund skal lovsyngja Herren til dei spelgognarne som eg hev late gjera til lovsongen.» **6** Og David skifte deim i skift etter sønerne åt Levi: Gerson, Kehat og Merari. **7** Til gersonitarne høyrdie Ladan og Sime'i. **8** Sønerne hans Ladan var Jehiel, hovdingen, Zetam og Joel, tri mann. **9** Sønerne hans Sime'i var Selomot og Haziel og Haran, tri; dei var hovdingarne for Ladans-ættgreinerne. **10** Og sønerne åt Sime'i var Jahat, Ziza og Je'us og Beria; desse fire var sønerne hans Sime'i. **11** Jahat var hovdingen, og Ziza var den andre. Men Je'us og Beria hadde ikkje mange born, difor vart dei rekna for ei ættgrein, ein flokk for seg. **12** Sønerne åt Kahat var Amram, Jishar, Hebron og Uzziel, fire.

13 Sønerne hans Amram var Aron og Moses. Og Aron vart utskild - han skulde vigjast til å vera høgheilag i all æva, han og sønerne hans, og skulde brenna røykjelse for Herren og tena honom og lysa velsigning i hans namn til æveleg tid. **14** Men sønerne åt Moses, Guds mann, vert rekna til Levi-ætti. **15** Sønerne åt Moses var Gersom og Eliezer. **16** Av Gersoms-sønerne var Sebuel hovding. **17** Og av Eliezer-sønerne var Rehabja hovding. Eliezer hadde ikkje fleire søner; men sønerne hans Rehabja var ovleg mange. **18** Av Jishars-sønerne var Selomit hovdingen. **19** Hebrons-sønerne var Jerija hovdingen, Amarja, var den andre, Jahaziel, den tridje, og Jekamam, den fjorde. **20** Av Uzziefs-sønerne var Mika hovding, og Jissia den andre. **21** Merari-sønerne var Mahli og Musi. Sønerne hans Mahli var Eleazar og Kis. **22** Då Eleazar døydde, hadde han ingi søner etter seg, men berre dötter; men sønerne åt Kis, frendarne deira, gifte seg med deim. **23** Musi-sønerne var Mahli og Eder og Jeremot, tri. **24** Dette var Levi-sønerne etter ættgreinene deira, ættarhovdingarne for deim som var mynstra og innskrivne i manntalet, ein for ein, dei som kunde gjera arbeid som høyrdie til tenesta i Herrens hus, og var tjuge år gamle og yver det. **25** For David sagde: «Herren, Israels Gud, hev gjeve folket sitt ro, og hev no bustaden sin i Jerusalem for all æva. **26** Difor tarv ikkje heller levitarne bera tjeldet meir, og ikkje heller alle arbeidsgognarne som er i huset.» **27** For etter fråsegni um Davids siste tid vart levitarne rekna fra tjugeårsalderen og uppetter. **28** Og dei vart sette med sida åt Arons-sønerne til tenesta i Herrens hus, i det som vedkom tuni og kovarne og rensingi av alt som heilagt var, og arbeidet med tenesta i Guds hus, **29** både skodebrødi og finmjølet til grjonofferet og dei usyrdre tunnkakorne og takkorne og det knoda mjølet og med alt rom-mål og lengdemål. **30** Og kvar morgen skulde dei standa og lova og prisa Herren, og like eins kvar kveld. **31** Og dei skulde ofra alle brennoffer åt Herren på kviledagar og høgtiderne, so mange som fastsett var, og soleis som det var deim fyresagt, allstødt for Herrens åsyn. **32** Dei skulde gjera alt arbeidet som trøngst ved møtetjeldet, og det som skulde gjerast ved heilagdomen, det som Arons-sønerne, brørne deira, hadde å gjera med gudstenesta i Herrens hus.

24 Og Arons-sønerne var skipa i desse skifti: Sønerne åt Aron var Nadab og Abihu, Eleazar og Itamar. **2** Men Nadab og Abihu døydde fyre faren, og dei hadde ingi søner, og berre Eleazar og Itamar vart prestar. **3** Og David i lag med Sadok av sønerne åt Eleazar og Ahimelek av sønerne åt Itamar, skifte deim etter deira embætte i tenesta deira. **4** Dei kom då etter med at det var fleire

hovdingar av Eleazars-sønerne enn Itamars-sønerne, og difor skipa dei det so at Eleazars-sønerne fekk sekstan hovdingar for sine ættgreiner, og Itamars-sønerne åtte for sine ættgreiner. 5 Og dei skifte deim med strådraging, både hovudgreinerne; for heilagdoms-fyrstarne og gudsdyrstarne tok dei både av Eleazars-sønerne og Itamars-sønerne. 6 Og Semaja Netanelsson, skrivaren av Levi-ætti, skreiv deim upp medan kongen og hovdingarne og presten Sadok og Ahimelek Abjatarsson og ættarhovdingarne for prestarne og levitarne såg på; dei tok ut ei ættgrein for Eleazar og so til skiftes for Itamar. 7 Fyrste luten fall på Jojarib, den andre på Jedaja, 8 den tridje på Harim, den fjorde på Seorim, 9 den femte på Malkia, den sette på Mijamin, 10 den sjuande på Hakkos, den åttande på Abia, 11 den niande på Jesua, den tiande på Sekanja, 12 den ellekte på Eljasib, den tolvte på Jakim, 13 den trettande på Huppa, den fjortande på Jesebab, 14 den femtande på Bilga, den sekstane på Immer, 15 den syttande på Hezir, den attande på Happisses, 16 den nittande på Petahja, den tjugande på Ezekiel, 17 den ein og tjugande på Jakin, den two og tjugande på Gamul, 18 den tri og tjugande på Delaja og den fire og tjugande på Ma'azja. 19 Dette vart den skipnaden som dei skulde gjera tenesta si etter, når dei gjekk inn i Herrens hus, so som det var fyresagt deim gjennom Aron, far deira, etter det som Herren, Israels Gud, hadde sagt honom fyre. 20 Av dei andre Levi-sønerne høyrd Subael til Amrams-sønerne, og Jehdeja var av Subaels-sønerne. 21 Av Rehabja-sønerne var Jissia hovdingen; 22 av jisharitarne var det Selomot, og Jahat av Selomots-sønerne. 23 Og benajitar var Jeria, Amarja, den andre, Jahaziel, den tridje, og Jekamam, den fjorde. 24 Son hans Uzziel var Mika; av sønerne hans Mika var Samur. 25 Jissia var bror åt Mika; av Jissia-sønerne var Zakarja. 26 Merari-sønerne var Mahli og Musi, søner åt Ja'azia hans son. 27 Søner hans Merari gjennom Ja'azia, son hans, var både Soham, Zakkur og Ibri. 28 Son åt Mahli var Eleazar; men han hadde ingi søner. 29 Av sønerne åt Kis var høyrd Jerahme'el, 30 og sønerne åt Musi var Mahli og Eder og Jerimot. Dette var levitsøner etter ættgreinerne deira. 31 Dei og dro strå liksom frendarne deira, Arons-sønerne, medan kong David og Sadok og Ahimelek og ættarhovdingarne for prestarne og levitarne var til stades, hovdingen for ætti likso vel som dei yngste frendarne deira.

25 Og David og herhovdingarne skilde ut til gudstenesta sønerne åt Asaf og Heman og Jedutun, som med profetisk eldhug spela på cithrar og harpor og cymblar, og dette er lista på dei menerne som skulde hadde hava dette gjeremålet: 2 Av Asafs-sønerne Zakkur og Josef og Netanja

og Asarela, Asafs-sønerne med rettleiding av Asaf, som spela med profetisk eldhug etter tilskiping av kongen; 3 Av Jedutun: Jedutuns-sønerne Gedalja, Seri og Jesaja, Hasabja og Mattitja, seks mann, med rettleiding av Jedutun, far deira, som med profetisk eldhug spela takkesongar og lovsongar åt Herren. 4 Av Heman: Hemans-sønerne Bukkia, Mattanja, Uzziel, Sebuel og Jerimot, Hananja, Hanani, Eliata, Giddalti, Romamti-Ezer, Josbekasa, Malloti, Hotir, Mahaziot. 5 Alle desse var søner åt Heman, som var kongens sjåår, etter den lovnaden gud hadde gjeve, at han vilde hevja opp hornet hans; difor gav Gud Heman fjortan søner og tri døtter. 6 Alle desse, kvar med sin far til rettleidar, greidde med songen i Herrens hus, med cymblar, harpor og cithrar, og gjorde soleis tenesta i Guds hus; kongen, Asaf, Jedutun og Heman rettleide dem. 7 Og talet på deim og frendarne deira, som var upplærde i songen for Herren, alle dei kunnige, det two hundred og åtte og åtteti. 8 Og dei drog strå um kva dei skulde gjera, alle saman, den minste som den største, læraren som læresveinen. 9 Og den fyrste luten fall på Asaf, det vil segja på Josef; den andre vart Gedalja, han sjølv med brørne og sønerne sine, tolv i talet; 10 den tridje vart Zakkur, han og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 11 den fjorde luten fall på Jisri med sønerne og brørne hans, tolv i talet; 12 den femte vart Netanja med sønerne og brørne hans, tolv i talet; 13 den sette vart Bukkia og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 14 den sjuande vart Jesarela og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 15 den åttande vart Jesaja og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 16 den niande vart Mattanja og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 17 den tiande vart Sime'i og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 18 den ellekte vart Azarel og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 19 den tolvte luten fall på Hasabja med sønerne og brørne hans, tolv i talet; 20 den trettande vart Subael og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 21 den fjortande vart Mattitja og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 22 den femtande luten fall på Jeremot med sønerne og brørne hans, tolv i talet; 23 den sekstane vart Hananja og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 24 den syttande vart Josbekasa og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 25 den attande vart Hanani og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 26 den nittande vart Malloti og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 27 den tjugande vart Eliata og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 28 den ein og tjugande vart Hotir og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 29 den two og tjugande vart Giddalti og sønerne og brørne hans, tolv i talet; 30 den tri og tjugande vart Mahaziot og sønerne og brørne hans, tolv i talet, 31 den

fire og tjugande vart Romamti-Ezer og søerne og brørne hans, tolv i talet.

26 Um skifti som dørvaktarar var skifte i, er å segja: Av korahitarne var Meselempa, son åt Kore, av Asafs-søerne. 2 Og Meselempa hadde søner: Zakaria var den eldste, Jedael den andre, Zebadja den tridje, Jatniel den fjorde, 3 Elam den femte, Johanan den sette, Eljoenai den sjuande. 4 Og Obed-Edom hadde søner: Semaja var den eldste, Jozabad den andre, Joah den tridje, Sakar den fjorde, Netanel den femte, 5 Ammiel den sette, Issakar den sjuande, Pe'ullatai den åttande; for Gud hadde velsigna honom. 6 Og Semaja, son hans, fekk og søner, som vart styrarar i ætti si; for dei var duglege menner. 7 Søerne hans Semaja heitte Otni og Refael og Obed, Elzabad og brørne hans, dugande menner, Elihu og Semakja. 8 Alle desse var ætta frå Obed-Edom, dei sjølve og søerne og brørne deira, dugande og sterke menner i tenesta, - two og seksti av Obed-Edom. 9 Meselempa hadde og søner og brør, duglege menner, i alt attan. 10 Og Hosa av Merari-søerne hadde søner: Simri var fyrstemannen - han var vel ikkje den eldste; men far hans sette honom til hovding - 11 Hilkia var den andre, Tebalja den tridje, Zakaria den fjorde. Alle søerne og brørne hans Hosa var trettan. 12 Desse dørvaktar-skifti, det vil segja ættarhovdingarne, vart no sette til vakttenesta i Herrens hus, jamsides med frendarne sine. 13 Og um kvar port drog dei strå, den minste som den største, etter ættgreinene sine. 14 Romet ved austporten kom på Selempa; og dei drog strå for Zakaria, son hans, ein vitug rádgjevar, og etter strået vart hans rom i nord. 15 På Obed-Edom fall romet ved sudporten, soleis at søerne hans fekk budi på sin part. 16 For Suppim og Hosa viste strået på romet i vest ved Salleket-porten, der vegn gjeng uppetter, den eine vaktposten attmed den andre. 17 Mot aust var det seks levitar, mot nord fire for kvar dag, mot sud fire for kvar dag, og ved budi two um gongen. 18 Ved Parbar mot vest stod fire attmed vegn, og two ved sjølve Parbar. 19 Dette var dørvaktar-skifti av korahitsøerne og av Merari. 20 Og av levitarne hadde Ahia-søerne tilsyn med skattarne i Guds hus og tok vare på dei ting som var vigde åt Herren. 21 Søerne åt Ladan, det vil segja gersonitsøerne av Ladans-ætti, hovdingarne for gersoniten Ladans ættgreinene var jehielitarne. 22 Jehielit-søerne Zetam og Joel, bror hans, hadde tilsyn med skattarne i Guds hus. 23 Um amramitarne, jisharitarne, hebronitarne og ozzielitarne er det å segja: 24 Sebuel, son åt Gersom Mosesson, var øvste tilsynsmannen yver skattarne. 25 Og frendarne hans av Eliezers-ætti var Rehabja Eliezersson, og son hans heitte Jesaja, og hans son var Joram, og hans

son Zikri, og hans son Selomot. 26 Denne Selomot og brørne hans hadde tilsyn med alt det godset som kong David og like eins ættarhovdingarne, yver- og underhovdingar og herhovdingar hadde vigt åt Herren. 27 Frå ufreden og av herfanget hadde dei vigt det til å halda Herrens hus i stand. 28 Og like eins alt det som sjåaren Samuel og Saul Kisson og Abner Nersson og Joab Serujason hadde vigt; kvar og ein som vigde noko, let Selomot og brørne hans taka vare på det. 29 Av jisharitarne vart Kenanja og søerne hans sette til dei verdslege gjeremåli i Israel, til å vera tilsynsmennar og domarar. 30 Av hebronitarne vart Hasabja og brørne hans, syttan hundrad menner, sette til stjorn i Israel, i landet vest for Jordan, til alle slags gjeremål åt Herren og til kongen tenesta. 31 Til hebronitarne høyrd Jeria, hovdingen for hebronitarne etter deira ættgreiner og huslydar; i det fyrtiande styringsåret åt Davids vart dei yversedde, og det fanst då dugande folk hjå dei i Jazer i Gilead. 32 Brørne hans, duglege menner, var two tusund og sju hundrad hovud for huslydar; deim sette kong David yver rubenitarne, gaditarne og den halve Manasse-ætti, til å greida med alle Guds og kongens målemne.

27 Og dette er Israels-søerne, etter talet deira, med ættarhovdingarne og med herhovdingar yver tusund og hundrad og tilsynsmennene deira, som tente kongen i alt som vedkom herflokkarne; dei herflokkarne gjekk inn og gjekk ifrå for til skiftes kvar månad i året, og kvar flokk var fire og tjuge tusund mann sterkt. 2 Yver den første skiftet, for den første månaden, stod Jasobam Zabdielsson; og i hans skift var det fire og tjuge tusund mann. 3 Han var av Peres-søerne og var hovding for alle hovudsmennene den første månaden. 4 Yver det andre månadsskiftet, stod Dodai, ahohiten; der var og fyrsten Miklot. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 5 Tridje herhovdingen, for den tridje månaden, var Benaja, son åt presten Jojada, yverhovding. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 6 Denne Benaja var ei kjempa millom dei tretti, og hovding for dei tretti. Og i hans skift var Ammizabad, son hans. 7 Den fjorde, som gjorde tenesta den fjorde månaden, var Asael, bror åt Joab, og etter honom Zebadja, son hans. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 8 Den femte, for den femte månaden, var Samhut, jizrahiten. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 9 Den sette, for den sette månaden, var Ira Ikkesson, frå Tekoa. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 10 Den sjuande, for den sjuande månaden, var peloniten Heles, av Efraims-søerne. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. 11 Den åttande, for den åttande månaden, var

husatiten Sibbekai, som hørde til zerahitarne. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. **12** Den niande, for den niande månaden, var Abiezer fra Anatot, av Benjamins-ætti. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. **13** Den tiande, for den tiande månaden, var Maharai fra Netofa, som hørde til zerahitarne. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. **14** Den ellevte, for den ellevte månaden, var Benaja fra Piraton, av Efraims-søerne. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. **15** Den tolvte, for den tolvte månaden, var Heldai fra Netofa, av Otniels-ætti. Og i skiftet hans var fire og tjuge tusund. **16** Og dette er ættarhovdingarne yver Israel: Jarlen for rubenitarne var Eliezer Zikrison, for simeonitarne Sefatja Ma'akason; **17** for Levi Hasabja Kemuelsson, for Arons-ætti Sadok, **18** hjå Juda Elihu, ein av David brør, for Issakar Omri Mikaelsson, **19** for Sebulon Jismaja Obadjason, for Naftali Jerimot Azrielsson **20** for Efraims-søerne Hosea Azazjason, for den halve Manasse-ætti Joel Pedajson, **21** for den halve Manasse-ætti i Gilead Jiddo Zakarjason, for Benjamin Ja'asiel Abnersson, **22** for Dan Azarel Jerohamson. Dette var ættarhovdingarne i Israel. **23** Men David tok ikkje tal på deim som var yngre enn tjuge år; for Herren hadde sagt at han vilde auka Israel so dei vart mange som stjernorne på himmelen. **24** Joab Serujason tok til å telja, men fullførde det ikkje; for det kom vreide yver Israel for telgjingi skuld, og talet vart ikkje uppsett på nokor lista i kong Davids krønikebok. **25** Azmavet Adielsson hadde tilsyn med skattarne åt kongen, og Jonatan Uzziason med forrådi på marki, i byarne og bygderne og borgarne. **26** Og Ezri Kelubsson såg til med onne-arbeidarane, som dreiv med jordbruket. **27** Sime'i fra Rama vart sett yver vinhagarne, og Zabdi, sifmiten, yver vinforrådi i vinhagarne. **28** Ba'al-Hanan fra Gedera hadde tilsyn med oljeplantningane og fiketrei i låglandet, og Joas med oljeforrådi, **29** og Sitrai fra Saron såg til med det storfeet som bette i Saron, og Safat Adlaison med storfeet i dalarne, **30** ismaeliten Obil med kamelarne, Jehdeja fra Meronot med asnorne, **31** og hagariten Jaziz med småfeet. Alle desse var tilsynsmennarne yver eigorne åt kong David. **32** Men Jonatan, farbror åt David, var rådgjevar; han var ein vitug og skriftlærd mann. Jehiel Hakmonison var hjå kongssøerne. **33** Ahitofel var rådgjevaren åt kongen, og Husai, arkiten, var kongens ven. **34** Etter Ahitofel kom Jojada Benajason og Abjatar. Og Joab var kongens herhovding.

28 Og David kalla i hop alle Israels hovdingar til Jerusalem, ættarhovdingarne, hovdingarne yver herskifti som tente kongen, og hovudsmennene yver tusund og yver hundrad, og tilsynsmennene yver all eiga og buskapen åt kongen og søerne hans, og dertil hirdmennene og kjemporne

og alle djerve hermenner. **2** Og kong David reis upp og sagde: «Høyr på meg, brørne mine, og folket mitt! Eg hadde tenkt meg til å byggja eit hus til kvilestad for Herrens sambandskista og for fotskammelen åt vår Gud, og eg hadde rådt meg byggjevyrke. **3** Men Gud sagde til meg: «Du skal ikkje byggja eit hus for namnet mitt; for du er ein hermann og hev rent ut blod.» **4** Men Herren, Israels Gud, valde like vel meg ut or heile farsætti mi til å vera konge yver Israel i all æva; for Juda valde han ut til å vera fyrste, og or Judas hus min fars hus, og millom søerne åt far min hadde han hugnad i meg, og gjorde meg til konge yver Israel. **5** Og av alle søerne mine - for Herren hev gjeve meg mange søner - valde han ut Salomo, son min, til å sitja i Herrens kongsstol yver Israel. **6** Og han sagde til meg: «Salomo, son din, er den som skal byggja huset mitt og fyregardane mine; for honom hev eg kåra ut til son min, og eg skal vera far hans. **7** Og eg skal grunnfesta kongedømet hans for all tid, i fall han er stød til å halda bodi og loverne mine liksom no.» **8** Og no segjer eg framfor heile Israel, Herrens lyd, og for vår Gud, som høyrer det: «Haldt alle bodi frå Herren, dykkar Gud, og spør etter deim, so de kann få hava dette gode landet og lata det ganga i arv åt borni dykkar til æveleg tid!» **9** Og du Salomo, son min, lær å kjenna far din's Gud, og å tena honom med heilt hjarta og viljig sjæl! For Herren ransakar alle hjarto og skynar alt det som rører seg i tankarne. Um du søker Herren, so let han deg finna honom; men vender du deg frå honom, so støyter han deg frå seg for æveleg. **10** So sjå deg no fyre; for Herren hev kåra deg ut til å byggja eit hus åt heilagdomen. Ver sterkt og tak fat på verket!» **11** Og David gav Salomo, son sin, eit bilæte av forhalli og tempelbygnaderne og buderne, yversalarne og innromi og romet åt nådestolen, **12** og eit bilæte av alt det som leika i hugen hans, av tuni åt Herrens hus, og alle kovarne rundt ikring for skattarne som hørde Guds hus til, og for dei ting som var vigde åt Herren, **13** og fyreskrifter um presteskifti og levitskifti og um all tenesta i Herrens hus, og um alle kjeraldi som skulde brukast ved gudstenesta i Herrens hus, **14** og um gullet med uppgåva på den gullvegti som kvart kjerald til gudstenesta heldt, og um all sylvkjerald med uppgåva på vegti som kvart kjerald til tenesta heldt. **15** Og han gav upp vegti på gull-ljosestakarne med gull-lamporne som til hørde, serskilt for kvar stake og lampa, og vegti på kvar sylvjosestake med lamporne som til hørde, etter det kvar stake skulde brukast til, **16** like eins vegti på gullet til skodebrødsbordi, kvart bord for seg, og sylvet til sylvbordi. **17** Og han gav honom fyreskrifter um gaflarne og skålerne og kannorne av skitt gull, og um gullstaupi og

sylvstaupi, og gav upp vegti på kvart gullstaup og sylv staup, 18 og um røykjelsealtaret av reinsa gull etter vegg, og eit bilæte av vogni, gullkerubarne som breidde ut vengjerne og hylde Herrens sambandskista. 19 «Um alt dette, » sagde David, «som skal gjerast etter bilæte, hev Herren rettleidt meg i ei skrift frå si hand.» 20 Og David sagde til Salomo, son sin: «Ver sterkt og stødt og tak fat på verket; du skal ikkje ræddast og ikkje fæla. For Gud Herren, min Gud, skal vera med deg. Han vil ikkje sleppa deg og slå handi av deg, fyrr det er fullført, alt arbeidet som skal gjerast for tenesta i Herrens hus. 21 Og sjå, her er alle skifti av prestar og levitar, som skal gjera allskyns tenesta i Guds hus. Og til alt som skal gjerast, hev du hjå deg alle slag folk som er viljuge og hev fenge visdom til alle slag arbeid; dessutan er hovdingarne og alt folket Reiduge til alt det du segjer deim fyre.»

29 Og kong David sagde til heile lyden: «Salomo, son min, den einaste Gud hev valt ut, er ung og kløkk, og arbeidet er stort; for denne borgi er ikkje etla til eit menneske, men til Gud Herren. 2 Men det meste eg hev kunna, hev eg, åt huset for min Gud, rådt meg gull til det som skal vera av gull, sylv til det som skal vera av sylv, kopar til det som skal vera av kopar, jarn til det som skal vera av jarn, og tre til det som skal vera av tre, dessutan sjohamsteinar og andre innfellingssteinar, svartblanke og brokute steinar, stutt sagt allskyns dyre steinar og marmorstein i mengd. 3 Og etter di eg tykkjer um Guds hus, gjev eg dessutan det eg eig av gull og sylv til min Guds hus umfram alt det eg hev rådt meg åt det heilage huset, 4 tri tusund talent gull, Ofir-gull, og sju tusund talent reinsa sylv, so dei kann klæda veggjene i husi med det, 5 og gjera alle dei ting som skal vera av gull, og deim som skal vera av sylv, ja, all slags arbeid som kunstmenner kann gjera. Vil då nokon annan no i dag godvilljugt fylla handi si med gåvor åt Herren?» 6 Dei kom då friviljugt, hovdingarne for ættgreinerne og Israels ættarhovdingar, og hovdingarne yver tusund og yver hundrad og formennerne yver kongens arbeid. 7 Og dei gav til arbeidet på Guds hus fem tusund talent og femti tusund dalar gull, ti tusund talent sylv, attan tusund talent kopar og eit hundrad tusund talent jarn. 8 Og kvar og ein som hadde dyre steinar i sitt eige, gav deim til skatten i Herrens hus, som gersoniten Jehiel hadde i varveitsla. 9 Og folket gledde seg yver at dei gav unøydde; for av heile sitt hjarta kom dei friviljugt med gåvorne sine åt Herren; kong David og gledde seg storom. 10 Og David lova Herren framfor heile lyden; David sagde: «Lova vere du, Herre, du Gud åt far vår

Israel, frå æva til æva! 11 Deg, Herre, hører stordomen til og velde og æra og braggd og herlegdom, ja, alt som i himmelen og på jordi er; ditt er riket, Herre, og du hev hevja deg upp til eit hovud yver alt. 12 Rikdom og æra kjem frå deg, du råder yver alt, og i di hand er kraft og velde; det stend i di hand å gjera alt stort og sterkt. 13 So prisar me deg no, vår Gud, og lover ditt herlege namn. 14 For kven er eg, og kva er folket mitt, at me sjølvé skulde evla å gjeva slike gåvor friviljugt? Nei, frå deg kjem alt, og or di hand hev me gjeve deg det. 15 For me er framande for di åsyn, og gjester som alle våre feder; som ein skugge er våre dagar på jordi, og utan von. 16 Herre, vår Gud, all denne midelen som me hev rådt oss, so me kunde byggja deg eit hus for det heilage namnet ditt - frå di hand er han komen, og ditt er alt i hop. 17 Og eg veit, min Gud, at du ransakar hjarto og hev hugnad i det som rett er. Med ærlegt hjarta hev eg bore fram alle desse gåvorne sjølvviljugt, og no hev eg set med gleda korleis folket ditt, som her stend, hev sjølvviljugt bore fram åt deg gåvorne sine. 18 Herre, Abrahams, Isaks og Israels Gud, fedreguden vår, lat hugen og tankarne hjå folket ditt allstødt vera viljuge til slike ting, og vend hjarto deira til deg! 19 Og gjev Salomo, son min, eit heilt hjarta til å fylja bodi, loverne og fyreskrifterne dine, og gjera alt dette, og byggja den borgi som eg hev gjort fyrebuingar til!» 20 So sagde David til heile lyden: «Lova Herren, dykkar Gud!» Og heile lyden lova Herren, fedreguden sin, og kasta seg ned å gruve for Herren og for kongen. 21 Og andre dagen slagta dei slagtoffer og ofra brennoffer åt Herren: tusund uksar, tusund verar og tusund lamb med dei drykkoffer som til høyrd, og ei stor mengd med slagtoffer for heile Israel. 22 Og dei åt og drakk for Herrens åsyn på den dagen med stor gleda. Og dei gjorde Salomo, son åt David, andre gongen til konge; dei salva honom til ein fyrste for Herren, og Sadok til prest. 23 Og Salomo konge sat då konge i Herrens kongsstol etter David, far sin, og var lukkeleg, og heile Israel lydde honom. 24 Og alle hovdingarne og kjemporne, og dessutan alle sønerne åt kong David gav seg under kong Salomo. 25 Og Herren gjorde Salomo ovleg stor for augo åt heile Israel og gav honom ein kongeleg herlegdom som ingen konge i Israel fyre honom hadde havt. 26 Men David, son åt Isai, hadde rådt yver heile Israel. 27 Den tidi han var konge yver Israel, var fyrti år; i Hebron styrde han i sju år, og i Jerusalem styrde han i tri og tretti år. 28 Og han døydde i ein god alderdom, mett av dagar og rikdom og æra. Og Salomo, son hans, vart konge i staden hans. 29 Og soga um kong David frå upphavet til enden, ho er uppskrivi i krønikeboki åt sjåaren Samuel, i krønikeboki åt profeten

Natan og i krønikeboki åt sjåaren Gad. 30 Der er og fortalt um heile styringi hans, og um storverki hans, og den lagnad som kom yver honom og Israel og alle andre land og rike.

2 Krønikebok

1 Salomo, son åt David, vart grunnfest i kongedømet sitt, og Herren hans Gud, var med honom, og gjorde honom overlag stor. **2** Då let Salomo bod fara yver heile Israel, til hovdingarne yver tusund og yver hundrad, til domarane og til alle hovdingarne i Israel, ættarhovdingarne. **3** Og Salomo og heile lyden drog til offerhaugen i Gibeon. For der stod Guds møtetjeld, det som Moses, Herrens tenar, hadde gjort i øydemarki. **4** Men Guds kista hadde David flutt upp ifrå Kiryat-Jearim til den staden han hadde laga til å henne, for han hadde late reisa eit tjeld å henne i Jerusalem. **5** Og koparaltaret som Besalel hadde gjort, son åt Uri, son åt Hur, det stod der framanfor Herrens hus, og der søkte Salomo og lyden honom. **6** Der ofra Salomo for Herrens åsyn på koparaltaret som høyrdet til møtetjeldet, og han ofra tusund brennoffer der. **7** I den same natti openbera Gud seg for Salomo og sagde til honom: «Seg kva du vil eg skal gjeva deg!» **8** Salomo svara Gud: «Du hev vist stor miskunn imot David, far min, og du hev gjort meg til konge i hans stad. **9** So lat då, Herre Gud, ordet ditt til David, far min sannast! for du hev gjort meg til konge yver eit folk som er mangment som dusti på jordi. **10** Gjev meg då visdom og kunnskap, so eg kann vera leidar og førar for folket! for kven evlar døma dette store folket ditt?» **11** Då sagde Gud til Salomo: «For di hugen din hev stade til dette, og du ikkje hev bede um rikdom, skattar, æra, eller at uvenerne dine skal døy, og heller ikkje hev bede um eit langt liv, men um visdom og kunnskap til å døma folket mitt, som eg hev gjort deg til konge yver, **12** so skal du få den visdom og kunnskap, men eg gjev deg rikdom og skattar og æra og, so at ingen konge fyre deg hev ått maken, og ingen skal heller eiga maken etter deg!» **13** Sidan for Salomo frå offerhaugen i Gibeon, frå staden framanfor møtetjeldet, og til Jerusalem, og han var konge yver Israel. **14** Salomo samla krigsvogner og folk, so at han hadde fjortan hundrad vogner og tolv tusund hestfolk, og dei lagde han, sume i vognbyarne og sume hjå seg sjølv i Jerusalem. **15** Kongen gjorde sylvet og gullet i Jerusalem likso vanlegt som stein, og cedertreet likso vanlegt som morberfiketre i låglandet. **16** Hestarne sine fekk Salomo frå Egyptarland, med di kjøpmennene åt kongen kjøpte deim der mot betaling. **17** Dei førde ut ei vogn frå Egyptarland for seks hundrad sylvdalar og ein hest for hundrad og femti. Og ved deira hjelp førde dei ut slike på same måten til alle hetitarkongarne og til syrarkongarne.

2 Salomo sette seg fyre at han vilde byggja eit hus for Herrens namn og eit hus for sitt kongedøme. **2** Difor tok han ut sytti tusund berarar og åtteti tusund steinhoggarar på fjelli og tri tusund og seks hundrad til å hava tilsyn med deim. **3** So sende han dette bodet til Huram, kongen i Tyrus: «Liksom du gjorde med David, far min, då du sende honom cedertre til å byggja seg eit hus som han kunde bu i. **4** Eg skal no til å byggja eit hus for namnet åt Herren, min Gud, og vil vigja det til honom soleis at ein der kann kveikja finangande røykjelse, leggja fram dei daglege skodebrødi og ofra brennoffer morgon og kveld, på kviledagarne, nymånedagarne og høgtiderne åt Herren vår Gud; for det er skyldnaden åt Israel til æveleg tid. **5** Det huset som eg vil byggja, skal vera stort; for vår Gud er større enn alle gudar. **6** Kven magtast å byggja honom eit hus? For jamvel himlarne og himle-himlarne kann ikkje røma honom. Og kven er eg, at eg skulde byggja honom eit hus, um det ikkje vore for å kveikja offereld for hans åsyn! **7** So send meg då ein kunnig mann som er hag til å arbeida i gull og sylv og kopar og jarn og i purpurraudt og karmesinraudt og purpurblått garn, og som kann med utskurd, saman med dei kunnige folk som eg hev her i Judalandet og Jerusalem, og som far min hev tinga. **8** Og send meg cedertre, cypresstre og algummimtre frå Libanon; for eg veit at folki dine er dugelege til å hogga tre på Libanon; og folki mine skal vera med dine folk. **9** Lat meg få mykje trevyrke; for huset som eg vil byggja, skal vera stort og underfullt. **10** Til upphelde for dei timberhoggarane som høgg trei, og som er dine folk, vil eg gjeva seksti tusund tunnor kveite, seksti tusund tunnor bygg, tjuge tusund anker vin og tjuge tusund anker olje.» **11** Huram, kongen i Tyrus, svara i eit brev som han sende Salomo: «For di Herren elskar folket sitt, hev han sett deg til konge yver deim.» **12** Og Huram sagde framleides: «Lova vere Herren, Israels Gud, som hev skapt himmelen og jordi, han som hev gjeve kong David ein vis son, som hev vit og skyn til å byggja eit hus for Herren og eit hus for sitt kongedøme. **13** No sender eg deg ein vis mann med godt skyn, Huram, far min. **14** Han er son åt ei kvinne av Dans-ætti, men far hans var ein mann frå Tyrus; han er hæv til å arbeida i gull og sylv, i kopar og jarn og stein og tre, i purpurraudt og purpurblått og kvitt og karmesinraudt garn, til å skjera allslag utskurd, og skapa alle dei kunstverk som han fær til fyreloga, saman med kunstnarane dine og kunstnarane åt min herre David, far din. **15** Difor kann min herre senda trælarne sine kveiten og bygget, oljen og vinen som du hev tala um. **16** So vil me hogga so mange tre på Libanon som dei hev bruk for, og senda deim på

timberflotar yver havet til Jafo; so fær du sjølv henta deim upp til Jerusalem.» 17 Salomo let då rekna upp alle dei framande mennerne som budde i Israels land, etter den teljingi som David, far hans, hadde gjort; og dei kom til at det var hundrad og tri og femti tusund og seks hundrad. 18 Av deim gjorde han sytti tusund til berarar, åtteti tusund til steinhoggarar på fjelli og tri tusund og seks hundrad til formenner som skulde halda folket i arbeid.

3 So tok Salomo til å byggja Herrens hus i Jerusalem, på Moriafjellet der Herren hadde openberra seg for David, far hans, på den staden som David hadde laga til på treskjaarvollen åt jebusiten Ornan. 2 Han tok til å byggja på den andre dagen i den andre månaden i sitt fjorde styringsår. 3 Då no Salomo skulde byggja Guds hus, lagde han grunnen soleis: Lengdi var seksti alner etter det gamle målet, og breiddi tjuge alner. 4 Forhalli som låg framanfor langhuset, framanfor breidsida, var tjuge alner lang og hundrad og tjuge alner høg, og innvendes klædde han henne med skritt gull. 5 Hovudromet klædde han med cypresstre, og han klædde det dessutan med egte gull og prydde det med palmor og kransar. 6 Han klædde romet med dyre steinar til prydnad, og gullet var kome frå Parvajim. 7 Og han klædde huset, bjelkarne, dørstokkarne og veggjernene og dørerne med gull og skar ut kerubar i veggjernene. 8 Romet for det høgheilage bygde han soleis at lengdi etter breidsida åt hovudromet var tjuge alner, og breiddi tjuge alner, og han klædde det med egte gull, som vog femtan hundrad våger. 9 Vegt i på spikrarne var seksti lodd i gull; dei øvre romi klædde han med gull. 10 I det høgheilage romet gjorde han two kerubar i bilætskurd, og deim klædde han med gull. 11 Vengjerne på kerubarne var tjuge alner i lengd; den eine vengen på den eine keruben var fem alner lang og tok veggjen i romet, og den andre vengen var og fem alner lang og tok i vengen på den andre keruben; 12 og den eine vengen på den andre keruben var fem alner lang og tok veggjen i romet, og den andre vengen var og fem alner lang og nådde til vengen på den fyrste keruben. 13 Vengjerne på desse kerubarne var tjuge alner i si fulle lengd; og dei stod upprette og snudde andliti innetter. 14 Og han gjorde forhenget purpurblått og purpurraudt og karmesinraudt og kvitt garn, og han prydde det med kerubar. 15 Og han gjorde two sular til å standa framanfor huset. Dei var fem og tretti alner høge, og hovudet på deim var fem alner. 16 Dessutan gjorde han hengjekransar til koren og sette deim på det øvste av sulorne; og på hjengjekransane sette han hundrad granateple. 17 Sulorne sette han framanfor templet, ei til

høgre og ei til vinstre; den som var høgre, kalla han Jakin, den vinstre Boaz.

4 Og han gjorde eit altar av kopar, tjuge alner langt, tjuge alner breidt og ti alner høgt. 2 Og han gjorde havet i støypt arbeid; det var ti alner frå den eine kanten til den andre, rundt alt ikring, fem alner høgt, og ei mælesnor på tretti alner gjekk ikring det. 3 Under kanten var det sett bilæte av uksar rundt ikring det; det var ti på kvar aln, det var two rader av deim rundt heile havet, og dei var støypte saman med det. 4 Det stod på tolv uksar; av deim snudde tri mot nord, tri mot vest, tri mot sud, og tri mot aust, soleis at havet var ovanpå deim, og dei snudde bakropparne innetter. 5 Det var ei handbreidd tjukt, og kanten var som på eit staup og laga som ein liljeblom. Det tok tri tusund anker. 6 Framleides gjorde han ti tvåttebaljor, og av deim sette han fem på høgre og fem på vinstre sida; i deim skyldde dei det som høyrdie til brennoffer, men havet brukta prestarne til tvætte. 7 Og han gjorde ti ljosestakar av gull i samhøve med det som var fyreskrive, og sette deim i tempelbygnaden, fem på høgre og fem på vinstre sida. 8 Og han gjorde ti bord, som han sette i templet, fem på høgre og fem på vinstre sida. Han gjorde og hundrad skåler av gull. 9 Framleides gjorde han prestetunet og den store garden og dører til garden, og dørerne klædde han med kopar. 10 Havet sette han upp på høgre sida mot sudaust. 11 Huram gjorde oskefati og skuflerne og skålerne, og han fullførde det arbeidet som han gjerde for kong Salomo i Guds hus: 12 two sular med dei two kulerne og hovudi ovanpå deim, dei two neti til å klæda dei two kulerunde hovudi på sulorne, 13 dei fire hundrad granatepli til dei two neti, two rader med granateple for kvart net til å klæda dei kulerunde hovudi på sulorne, 14 og fotstykki gjorde han, og baljorne gjorde han på fotstykki, 15 havet, eitt stykke, med dei tolv uksarne under. 16 Oskefati, skuflerne og gaflarne og alt det som høyrdie til, gjorde Huram, far hans, til Herrens hus, for kong Salomo, dei var av blank kopar. 17 Kongen støypte deim ned i Jordan-kverven, i støypeformar av jord millom Sukkot og Seredata. 18 Alle desse tingi let Salomo gjera i stor mengd, for det vart ikkje røkt etter kva koparen vog. 19 Framleides gjorde Salomo alle dei tingi som skulde vera i Guds hus: gullaltaret, bordi som skodebrødi var på, 20 ljosestakarne med lamporne, som skulde kveikjast på fyreskriven måte, framfyre koren, av skritt gull, 21 med blomarne og lamporne og ljossakserne av gull, og det av det aller beste gullet, 22 knivarne og skålarna og kannorne og glodpannorne av skritt gull, og med umsyn til inngangarne til huset, so var dei indre

dørerne til det høgheilage romet, og dørerne i huset, som førde til tempelsalen, av gull.

5 Då no heile det arbeidet var ferdigt som Salomo let gjera åt Herrens hus, då førde Salomo inn dit heilaggåvorne åt David, far sin: sylvet og gullet og alle gognene lagde han ned i skattkammeri i Guds hus. 2 So kalla Salomo saman styresmennene i Israel og alle ættarhovdingarne, formennene for ættgreinerne åt Israels-sønerne, til Jerusalem for å føra Herrens sambandskista upp ifrå Davidsbyen, det er Sion. 3 Då samla alle Israels-mennene seg hjå kongen i helgi; det er den sjuande månaden. 4 Og alle styresmennene i Israel kom, og levitarne bar kista. 5 Og dei førde kista og møtetjeldet dit upp og alle dei heilaggognene som var i tjeldet, og prestarne og levitarne bar deim. 6 Og kong Salomo og heile Israels-lyden, som hadde samla seg hjå honom, dei stod framfyre kista og ofra småfe og storfe, so mange at dei ikkje kunde reknast eller teljast. 7 So førde prestarne Herrens sambandskista inn på staden sin i koren i huset, i det høgheilage, under vengjerne åt kerubarne. 8 Og kerubarne breidde ut vengjerne sine yver den staden der kista stod, og soleis tekte kerubarne yver kista og berestengerne hennar. 9 Berestengerne var so lange at ein såg stongendarne som stod fram frå kista, framanfor koren; men ein såg deim ikkje utanfor. Og dei vart verande der til den dag i dag. 10 Det fanst ikkje anna i kista enn dei two tavlorne som Moses hadde lagt ned i henne ved Horeb, då Herren gjorde samband med Israels-borni då dei drog ut or Egyptarland. 11 Då prestarne so gjekk ut or heilagdomen, for alle dei prestarne som var der, hadde vigt seg, so det var ikkje naudsynlegt å halda seg etter skifti, 12 og alle dei levitiske songarane, både Asaf, Heman og Jedutun og sønerne og brørne deira, stod i kvite linklæde med cymblar, harpor og cithrar austanfor altaret, og hjå deim hundrad og tjuge prestar som bles i lurar, 13 og i same augneblinken då lurblåsarane og songarane sette i alle som ein med å lova og prisa Herren, og dei let lurarne og cymblarne og spelgognene klinga, og lova Herren for han er god, og hans miskunn varer æveleg - då vart huset, Herrens hus, fyllt av ei sky, 14 so prestarne kunde ikkje standa og gjera tenesta for skuld skyi; for Herrens herlegdom fyltte Guds hus.

6 Då sagde Salomo: «Herren hev sagt at han vil bu i dimma. 2 Men eg hev bygt eit hus til bustad åt deg, og ein stad der du kann dvelja ævelegt.» 3 So snudde kongen seg og velsigna heile Israels-lyden, medan heile Israels-lyden stod. 4 Og han sagde: «Lova vere Herren, Israels

Gud, som hev fullenda det med handi si som hans munn tala til David, far min, den gongen han sagde: 5 «Frå den tid då eg henta folket mitt ut or Egyptarland, hev eg ikkje valt ut nokon by av Israels ætter til å byggja eit hus i som namnet mitt kunde bu i, og eg hev ikkje kåra nokon mann til å vera styrar yver Israel, folket mitt; 6 men no hev eg valt Jerusalem til at namnet mitt kann bu der, og eg hev kåra David til å styra yver Israel, folket mitt.» 7 Og David, far min, var meint på å byggja eit hus for namnet åt Herren, Israels Gud. 8 Men Herren sagde til David, far min: «Når du hev vore meint å byggja eit hus for mitt namn, då hev du gjort vel med at du hev slikt i tanken; 9 like vel skal ikkje du byggja huset, men son din, som gjeng ut or lenderne dine, han skal byggja huset for mitt namn.» 10 No hev Herren sett i verk det ordet som han tala; og eg er komen i far min's stad, og hev sett meg på Israels kongsstol, soleis som Herren hev sagt det, og eg hev bygt huset for namnet åt Herren, Israels Gud. 11 Og der hev eg sett den kista som gøymer Herrens samband er i, det som han gjorde med Israels-borni.» 12 So stelte han fram for Herrens altar midt for heile Israels-lyden og breidde ut henderne. 13 For Salomo hadde gjort ein tram av kopar, fem alner lang, fem alner breid og tri alner høg, og hadde sett honom midt i garden; på den stod han; og han fall på kne framfyre heile Israels-lyden og breidde ut henderne mot himmelen, 14 og sagde: «Herre, Israels Gud, det finst ingen Gud som du i himmelen eller på jordi, du som held uppe sambandet og nåden mot tenarane dine når dei ferdast for di åsyn med heile sitt hjarta, 15 du som hev halde det du lova tenaren din, David, far min, og som hev fullenda med handi det du tala med munnen, som det syner seg i dag. 16 So haldt no og, Herre, Israels Gud, det som du lova tenaren din, David, far min, då du sagde: «Aldri skal den tid koma at det ikkje sit ein mann av di ætt på Israels kongsstol for mi åsyn, når berre sønerne dine vil taka på vegen sin og ferdast i mi lov, liksom du hev ferdast for mi åsyn.» 17 So lat no, Herre, Israels Gud, det ordet sannast som du hev tala til tenaren din, David! 18 Men kann då Gud i røyndi bu hjå menneski på jordi? Sjå himlarne, ja himle-himlarne kann ikkje røma deg, kor mykje mindre då dette huset som eg hev bygt! 19 Men vend deg like vel til bøni åt tenaren din, og hans påkalling, Herre, min Gud, so du høyrer på det ropet og den bøni som tenaren din bed for di åsyn, 20 og let augo dine vera opne mot dette huset dag og natt, mot den staden der du hev lova at namnet ditt skal bu, so du høyrer på den bøni som tenaren din vender mot denne staden, 21 og høyr på den påkalling som tenaren din og Israel, folket ditt, vender imot denne staden; høyr ifrå den staden der du bur,

frå himmelen, hør og tilgjev! 22 Forsyndar einkvar seg mot næsten sin, og dei legg ein eid på honom, so ein let honom sverja, og han kjem inn og sver framfyre altaret ditt i dette huset, 23 so må du høyra frå himmelen og setja i verk og døma imillom tenararne dine, med di du gjev den skuldige attergjeld, og let honom lida for si åtferd, og frikjenner den rettferdige og let honom få etter si rettferd. 24 Og um folket ditt, Israel, fær usiger mot fienden for di dei syndar imot deg, og dei so vender um og vedkjennest ditt namn, og bed og påkallar for di åsyn i dette huset, 25 so må du høyra det frå himmelen og tilgjeva Israel, folket ditt, den syndi dei gjorde, og føra deim heim att til det landet som du hev gjeve deim og federne deira. 26 Når himmelen let seg att, og regnet ikkje kjem, for di dei syndar imot deg, og dei so snur seg imot denne staden med bøn, og dei vedkjennest ditt namn og vender um frå syndi si av di du audmykjer deim, 27 so må du høyra det frå himmelen og tilgjeva tenararne dine og Israel, folket ditt, syndi deira, for du lærer deim den gode vegen dei skal ganga på, og du må gjeva regn yver landet ditt, som du hev gjeve folket ditt til odel og eiga. 28 Når det kjem uår i landet, når det kjem farsott, når det kjem moldaks og rust, eller det kjem engspettor og åmor, eller fiendarne deira trengjer deim i det landet der byarne deira er, eller kva for ei plåga eller sjukdom det er, 29 kvar gong det då stig upp ei bøn eller audmjuk påkalling frå noko menneske eller frå heile ditt folk Israel, med di kvar og ein kjenner si plåga og pina og retter ut henderne sine mot dette huset, 30 so må du høyra frå himmelen, den staden der du bur, og tilgjeva, med di du gjev kvar mann lika for all hans ferd, av di du kjenner hjarta hans - for einast du kjenner mannehjarta - 31 so dei må ottast deg og fylgia dine vegar all den tid dei liver på den jordi som du hev gjeve federne våre. 32 Jamvel den framande, som ikkje høyrrer til Israel, folket ditt, men kjem frå eit land langt burte, for ditt store namn, di sterke hand og din strake arm skuld, når dei kjem og vender bønerne sine mot dette huset, 33 då må du høyra frå himmelen, frå den staden der du bur, og gjera alt som den framande ropar til deg um, so alle folk på jordi må læra å kjenna namnet ditt og ottast deg, liksom Israel, folket ditt, og skyna at dette huset som eg hev bygt, er uppkalla etter ditt namn. 34 Når folket ditt fer ut i herferd mot fiendarne sine, på den vegen som du sender deim, og dei so bed til deg med andlitet imot den byen som du hev valt ut, og det huset eg hev bygt åt namnet ditt, 35 då må du frå himmelen høyra bøni og påkallingi deira, og hjelpa deim til retten sin. 36 Og når dei syndar mot deg - for det finst ikkje noko menneske som ikkje syndar - og du harmast på deim og let fienden få magt yver deim, so han

fangar deim og fører deim burt til eit land langt av leid eller nær ved, 37 og dei so tenkjer seg um i det landet der dei er fangar, og vender um og bed deg um nåde i det landet der dei er i utlægdi si, og sannar: «Me hev synda, me hev gjort ille og vore ugudlege, » 38 og dei vender um til deg med heile sitt hjarta og all si sjæl i det landet dei er burtførde til og fangar i, og dei bed med di deg snur seg imot landet sitt, som du hev gjeve federne deira, imot den byen som du hev valt ut, og det huset eg hev bygt for namnet ditt, 39 so må du høyra på bøni og påkallingi deira frå himmelen der du bur, og hjelpa deim til sin rett og tilgjeva folket ditt det som det hev synda imot deg. 40 So vere då, min Gud, augo dine opne, og øyro dine agte på bøni på denne staden! 41 So reis deg då, Herre Gud, og kom til kvilestaden din, du med di velduge kista! Lat prestarne dine, Herre Gud, klæda seg i frelsa, og dine gudlege gleda yver det gode! 42 Herre Gud, vis ikkje ifrå deg åsyni åt den du hev salva, kom i hug nåden mot David, tenaren din!»

7 Då Salomo hadde slutta bøni si, for det eld ned frå himmelen og åt upp brennofferet og slagtofferi, og Herrens herlegdom fyllte huset. 2 Prestane kunde ikkje ganga inn i Herrens hus, for di Herrens herlegdom fyllte Herrens hus. 3 Og då alle Israels-borni såg korleis elden for ned og Herrens herlegdom kom yver huset, då kasta dei seg på kne i den steinlagde garden med andlitet mot jordi og tilbad og lova Herren, for han er god, og hans miskunn varer æveleg. 4 Og kongen og heile folket og ofra slagtoffer for Herrens åsyn. 5 Og kong Salomo ofra two og tjuge tusund stykke storfe og hundrad og tjuge tusund stykke småfe til slagtoffer, og soleis vigde kongen og heile folket Guds hus. 6 Og prestarne stod på sine postar, og levitarne stod med Herrens spelgogner, som kong David hadde late gjera til å lova Herren for di hans miskunn varer æveleg, og dei førde fram Davids lovprisning, medan prestarne bles i lurarne midt imot deim, og heile Israel stod. 7 Og Salomo vigde den midtre luten av tunet framfyre Herrens hus, for di han laut ofra brennoffer og feittstykki av takkofferi der; for koparaltaret som Salomo hadde gjort, kunde ikkje røma brennofferi, grjonofferi og feittstykki. 8 På den tid høgtida Salomo helgi i sju dagar saman med heile Israel; det var ein ovstor møtelyd, like frå den staden der vegen gjeng til Hamat og til Egyptarlands-bekken. 9 Og på den åttande dagen heldt dei ei stor samlingshøgtid; for dei høgtida altarvigsla i sju dagar og helgi i sju dagar. 10 Og på den tri og tjugande dagen i den sjuande månaden let han folket fara heim, glade og velnøgde yver alt det gode som Herren hadde gjort mot David, tenaren sin, og imot Salomo og imot Israel, folket sitt. 11 No var Salomo ferdig med å

byggja Herrens hus og kongshuset; og alt det han hadde sett seg fyre at han vilde gjera med Herrens hus og sitt hus, det førde han til endes godt og vel. **12** Då synte Herren seg for Salomo um natti og sagde til honom: «Eg hev høyrт bøni di og valt meg denne staden til offerstad for meg. **13** Um eg let att himmelen, so regnet ikkje kjem, eller um eg byd engsprettorne å øyda landet, eller um eg sender farsott imot folket mitt, **14** og folket mitt, som er uppkalla etter namnet mitt, då bøygjer seg og bed og søker mi åsyn og vender um frå si vonde ferd, då vil eg høyra frå himmelen og tilgjeva syndi deira og lækja landet deira. **15** No skal augo mine vera opne og øyro mine agta på bøni på denne staden. **16** No hev eg valt ut og helga dette huset til at namnet mitt skal bu der til æveleg tid, og augo mine og hjarta mitt skal vera der alltid. **17** Um du no ferdast for mi åsyn soleis som David, far din, ferdast, so du gjer alt det som eg hev bode deg, og held loverne og rettarne mine, **18** so vil eg halde uppe kongsstolen din, soleis som eg hev lova David, far din det, då eg sagde: «Aldri skal det vanta deg ein mann til å råda yver Israel.» **19** Men dersom de snur meg ryggen og svik loverne og bodi mine, som eg hev lagt fram for dykk, og gjeng av stad og dyrkar framande gudar og bed til deim, **20** då vil eg jaga dykk burt ifrå landet mitt, som eg hev gjeve dykk, og dette huset, som eg hev helga til mitt namn, det vil eg føykja burt ifrå mi åsyn og gjera det til eit ordtøke og ei spott millom alle folk. **21** Og yver dette huset, som var so høgreist, skal alle verta forfærde som gjeng framum det, når dei sejger: «Kvífor hev Herren fare soleis å med dette landet og dette huset?» **22** då skal dei svara: «For di dei vende seg ifrå Herren, sin fedregud, som førde deim ut or Egyptarland, og heldt seg til andre gudar, og bad til deim og tente deim. Difor hev Herren late alt dette vonde koma yver deim.»»

8 Då no dei tjuge åri var ute som Salomo hadde bygt på Herrens hus og sitt hus, **2** bygde Salomo upp dei byarne som Huram hadde late frå seg til honom, og let Israels-sønerne busetja seg i deim. **3** So drog Salomo til Hamat-Soba og lagde det under sitt velde. **4** Han bygde Tadmor og, i øydemarki, og alle dei forrådsbyarne som han bygde i Hamat. **5** Sameleis bygde han Øvre Bet-Horon og Nedre Bet-Horon til festningar med murar, portar og portbommar, **6** og Ba'alat og forrådsbyarne som Salomo hadde, alle vognbyarne og hestbyarne og alt det andre som Salomo hadde hug til å byggja i Jerusalem, på Libanon og i heile sitt rike. **7** Alt det folket som fanst att av hetitarne, amoritarne, perizitarne, hevitane og jebusitarne, som ikkje var av Israels-folket, **8** av sønerne åt deim som hadde vorte att etter deim i landet, av di Israels-sønerne ikkje hadde gjort

ende på deim, av deim var baud Salomo ut til pliktarbeid, og soleis hev det vore til den dag i dag. **9** Men av Israels-sønerne gjorde Salomo ingen til arbeidstrælar, men dei vart herfolk, hovdingar for kjemporne hans og hovdingar yver stridsvognerne og hestfolket hans. **10** Av arbeidsfutar hadde kong Salomo two hundrad og femti, som rådde yver folket. **11** Dotter åt Farao førde kong Salomo frå Davidsbyen til det huset han hadde bygt åt henne; for han sagde: «Ingi kvinne må bu i huset åt David, Israels konge; for desse staderne er heilage, for dit hev Herrens kista kome.» **12** Den gongen ofra Salomo brennoffer til Herren på Herrens altar, som han hadde bygt framfyre forhalli. **13** Kvar dag ofra han dei offer som kravdest på den dagen etter bodet åt Moses, på kviledagarne, nymånedagarne og høgtiderne tri gonger for året: sørtebrødhelgi, sjuvikehelgi og lauvhyttehelgi. **14** Og etter fyresegni åt David, far sin, sette han prestskifti til sine tenestor, og levitarne til sine tenestor, til å lovsyngja og ganga prestarne til handa etter som det turvest for kvar dag, og sameleis dørvaktarflokkarne kvar ved sine portar; for soleis hadde gudsmannen David bode. **15** Og ikkje i nokon måte veik dei ifrå det som kongen hadde bode um frå prestarne og levitarne eller skattkamri. **16** Soleis vart det utført heile Salomas verk, fyrst til den dagen grunnvollen vart lagd til Herrens hus, og sidan til det var fullført. Og so var då Herrens hus ferdigt. **17** Den gongen drog Salomo til Esjon-Geber og til Elot ved havstrandi i Edomlandet. **18** Og Huram sende skip og sjøvant mannskap til honom med folki sine, dei sigle til Ofir saman med folki åt Salomo, og derifrå henta dei elleve hundrad våger gull, som dei førde til kong Salomo.

9 Då dronningi i Saba høyrde gjetordet um Salomo, drog ho til honom i Jerusalem og vilde røyna honom med djupe gåtor. Ho kom med eit ovstort fylgle, med kamelar som var klyvja med kryddor og gull i store mengder og glimesteinar. Og då ho var komi til Salomo, lagde ho fram for honom alt det ho hadde på hjarta. **2** Men Salomo gav henne svar på alle spurningarne hennar, og det var ingenting dult for honom, som han ikkje kunde svare på. **3** Då dronningi frå Saba såg kor vis Salomo var, og huset som han hadde bygt, **4** og retterne på bordet hans, korleis hirdmennerne hans sat der, og korleis tenarane hans varta upp og var klædde, skjenkjarsveinarne hans og deira klæde, og den uppgangen som han hadde til Herrens hus, vart ho reint ifrå seg. **5** Og ho sagde til kongen: «So var det då sant det som eg høyrde i landet mitt um deg og visdomen din! **6** Eg kunde ikkje tru det dei sagde fyrr eg kom og fekk sjå det med eigne augo; og so

er det endå ikkje helvti av all visdomen din som de hev fortalt meg um; du er endå større enn det gjetordet eg hev høyrt um deg. 7 Sæle er mennerne dine, sæle er desse tenarane dine, som stødt fær standa framfyre deg og høyra visdomen din. 8 Lova vere Herren, din Gud, som hadde hugnad i deg og sette deg på sin kongsstol til konge for Herren, din Gud! For di din Gud elskar Israel, og vil halda det ved magt æveleg, difor hev han sett deg til konge yver deim til å gjera rett og rettferd.» 9 So gav ho kongen tri hundredr våger gull og kryddor i store mengder og glimestinar; og aldri hev det funnest slike kryddor som dei dronningi frå Saba gav Salomo. 10 Dessutan kom folki åt Huram og folki åt Salomo, som henta gull frå Ofir, med algummimtre og glimestinar. 11 Og av algummiintreet let kongen gjera tropper til Herrens hus og til huset åt kongen og cithrar og harpor til songarar; og makan til det hadde dei aldri fyrr set i Judalandet. 12 Og kong Salomo gav dronningi frå Saba alt ho hadde hug på og bad um, umfram gavor for det som ho gav til kongen. Sidan snudde ho og drog heim att til landet sitt, ho og tenarane hennar. 13 Vegti på det gullet som kom til Salomo på eitt år, var sekstan hundredr og fem og seksti våger gull, 14 og då var det ikkje medrekna det som kjøpmennerne og kræmarane førde inn, og det som kom frå alle kongarne i Arabia og frå jarlarne i landet, som førde gull og sylv til Salomo. 15 Kong Salomo let gjera two hundred store skjoldar av uthamra gull - til kvar skjold gjekk det seks hundred lodd uthamra gull - 16 og tri hundred små skjoldar av uthamra gull, og til kvar skjold gjekk det med tri hundred lodd gull; og kongen sette deim upp i Libanonskoghuset. 17 Dessutan let kongen gjera ein stor kongsstol av filsbein og klædde honom med skirt gull. 18 Kongsstolen hadde seks stig og ein fotskammel av gull, som var feste til kongsstolen; på båe sidorne åt sætet var det armstyd, og på kvar side åt deim stod det two løvor. 19 Det stod og tolv løvor på båe sidorne på dei seks stigi. Det var ikkje laga makin i noko anna rike. 20 Alle drykkjestaupi åt kong Salomo var av gull, og alle gognerna i Libanonskoghuset var av skirt gull; sylv rekna dei slett ikkje for noko i kong Salomos dagar. 21 For kongen hadde skip som siglde til Tarsis saman med folki åt Huram; ein gong tridje kvart år kom Tarsis-skipi og førde gull og sylv og filsbein og apor og påfuglar. 22 Kong Salomo vart større enn alle andre kongar på jordi i rikdom og visdom. 23 Og alle kongarne på jordi kom og vilde sjå honom og høyra visdomen hans, som Gud hadde lagt i hjarta hans. 24 Og kvar av deim hadde med seg ei gåva; det var ymse ting av sylv eller gull, klæde, våpn, kryddor, hestar, muldyr, år etter år. 25 Salomo hadde fire tusund heste-par og stridsvogner og

tolv tusund hestfolk, og deim lagde han, sume i vognbyarne og sume hjå seg sjølv i Jerusalem. 26 Han rådde yver alle kongarne frå Eufrateli til Filistarland og egyptargrensa. 27 Kongen gjorde sylvet so vanlegt i Jerusalem som stein, og cedertre som morberfiketrei i låglandet. 28 Hestar førde dei til Salomo frå Egyptarland og frå alle landi. 29 Det som elles er å fortelja um Salomo frå fyrt til sist, det er uppskrive i profeten Natans krønika, og i spådomen åt silonen Ahia og i syni åt sjåaren Jedi um Jeroboam Nebatsson. 30 Salomo var konge i Jerusalem yver heile Israel i fyrti år. 31 So lagde Salomo seg til kvile hjå federne sine og vart gravlagd i far sin, Davids, by. Og Rehabeam, son hans, vart konge i staden hans.

10 Rehabeam for til Sikem, for heile Israel var kome til Sikem og vilde taka honom til konge. 2 Men då Jeroboam Nebatsson frette det - han var i Egyptarland og hadde rømt dit for kong Salomo - då snudde han heim att frå Egyptarland. 3 Då sende dei bod og kalla honom; og Jeroboam og heile Israel kom. Og dei sagde til Rehabeam: 4 «Far lagde på oss eithardt ok; men vil no du letta på det harde strævet og det tunge oket som far din lagde på oss, so skal me tena deg.» 5 Han svara deim: «Gakk burt og bia tri dagar, og kom so til meg att!» Og folket gjekk. 6 Då rádførte kong Rehabeam seg med dei gamle, som hadde vore i tenesta hjå Salomo, far hans, medan han livde, og spurde deim: «Kva svar ráder de til å gjeva dette folket?» 7 Dei svara honom: «Vil du vera venleg mot dette folket i dag og syna deg nådig imot deim og gjeva deim eit venlegt svar, då vil dei vera dine tenarar for alle tider.» 8 Men han brydde seg ikkje um den rádi som dei gamle gav honom, men rádførde seg med dei unge som var uppovksne i lag med honom og stod i hans tenesta. 9 Han sagde til deim: «Kva ráder de meg til å svara dette folket, som hev tala til meg og sagt: «Lat det oket som far din hev lagt på oss verta lettare?»» 10 Dei unge kararne som var uppovksne i lag med honom, svara honom då og sagde: «So skal du segja til dette folket som hev tala til deg og sagt: «Far lagde eit tung ok på oss, men gjer no du det lettare for oss!» - so skal du segja til deim: «Littlefingeren min er tjukkare enn mjøldmarne åt far min. 11 Hev difor far min lagt eit tungt ok på dykk, so skal eg gjera oket dykkar endå tyngre; hev far min tukta dykk med svipor, so skal eg tukta dykk med skorpionar!»» 12 So kom Jeroboam med heile folket til Rehabeam tridje dagen, so som kongen hadde sagt: «Kom til meg att tridje dagen!» 13 Då gav kongen folket eithardt svar, for han brydde seg ikkje um den rádi dei gamle hadde gjeve honom; 14 etter rádi åt dei unge kararne sagde han til deim: «Hev far min

lagt eit tungt åk på dykk, so skal eg gjera det endå tyngre; hev far min tukta dykk med svipor, so skal eg tukta dykk med skorpionar!» 15 Kongen høyrdde soleis ikkje på folket, for di Gud laga det soleis, so Herrens ord skulde sannast som han hadde tala til Jeroboam Nebatsson ved siloniten Ahia.

16 Då no heile Israel såg at kongen ikkje høyrdde på deim, gav folket kongen dette svaret: «Kva deil hev me i David? Ingen lut i Isaison! Heim att, Israel, kvar til si hytta! Sjå no sjølv til huset ditt, David!» So gjekk heile Israel kvar til sitt.

17 Berre yver dei Israels-borni som budde i byarne i Juda, vart Rehabeam konge. 18 Og då kong Rehabeam sende i veg Hadoram, som hadde øvste tilsynet med pliktarbeidet til deim, då steina Israels-sønerne honom i hel. Då skunda kong Rehabeam seg upp i vogni si og rømde til Jerusalem.

19 So reiv då Israel seg laus frå Davids hus, og soleis hev det vore til den dag i dag.

11 Då Rehabeam kom til Jerusalem, samla han heile Judas hus og Benjamin, hundrad og åtteti tusund utvalde stridsmenner, og vilde strida imot Israel og vinna kongedømet att for Rehabeam. 2 Men då kom Herrens ord til gudsmannen Semaja soleis: 3 «Seg til Rehabeam Salomon, kongen i Juda, og til heile Israel i Juda og Benjamin: 4 «So segjer Herren: De skal ikkje fara upp og strida imot brørne dykkar; snu heim att kvar til sitt hus! For det som er hendt, er kome frå meg!»» Då lydde dei ordi frå Herren og snudde heim at og drog ikkje mot Jeroboam. 5 Sidan budde Rehabeam i Jerusalem, og han bygde byar um til borger i Juda. 6 Soleis bygde han Betlehem og Etam og Tekoa 7 og Bet-Sur og Soko og Adullam 8 og Gat og Maresa og Zif 9 og Adorajim og Lakis og Azeka 10 og Sora og Ajalon og Hebron, som låg i Juda og i Benjamin. Han gjorde deim til festningsbyar. 11 Og han gjorde borgerne sterke og sette hovdingar i deim, og gav deim forråd av matvaror og olje og vin. 12 Og kvar einskild av deim gav han skjoldar og spjot, og soleis gjorde han deim overlag sterke. Juda og Benjamin lydde honom. 13 Men prestarne og levitarne i heile Israel gjekk yver til honom frå alle bygderne. 14 For levitarne drog ifrå bumarkerne og eignedomen sin og for til Juda og Jerusalem, for di Jeroboam og sønerne hans jaga deim ut or prestetenesta for Herren, 15 og han tilsette prestar å seg for offerhaugarne og bukketrolli og kalvarne som han hadde late gjera. 16 Og i fylgje med deim kom dei frå alle Israels ættar som lagde hugen sin på å sökja Herren, Israels Gud. Dei kom til Jerusalem og ofra til Herren, sin fedregud. 17 Dei styrkte Judariket og tryggja Rehabeam, son åt Salomo i tri år. For i tri år gjekk dei på vegen åt David og Salomo.

18 Rehabeam tok til kona Mahalat, dotter åt Jerimot, son åt David, og åt Abiha'il, dotter åt Eliab, Isaïs son. 19 Ho fødde honom sønerne Je'us og Semarja og Zaham. 20 Og etter henne tok han Ma'aka, dotter åt Absalom, til kona; og ho fødde honom Abia og Attai og Ziza og Selomit. 21 Rehabeam elskar Ma'aka, dotter åt Absalom, meir enn dei andre konorne og fylgjekonorne sine; for han hadde attan konor og seksti fylgjekonor og vart far til åtte og tjuge søner og seksti døtter. 22 Difor sette han Abia, son åt Ma'aka, til hovding og fyrste millom brørne sine; for han var tenkt på å gjera honom til konge. 23 Og på visleg måte skifte han ut alle landsluterne og dei faste borgarne i Juda og Benjamin til alle sønerne sine, og gav deim flust til å leva av og fekk deim konor i mengd.

12 Men då Rehabeam hadde grunnfest kongedømet sitt og kjende seg sterk, då vende han seg frå Herrens lov, og heile Israel med honom. 2 Då drog egyptarkongen Sisak upp mot Jerusalem i femte styringsåret åt Rehabeam, for di dei hadde vore utrue mot Herren; 3 han kom med tolv hundrad krigsvogner, seksti tusund hestfolk, og ingen kunde rekna det folket som drog med honom frå Egyptarland, Libya-menner, sukkitar og ætiopar. 4 Og då han hadde teke dei faste borgarne i Juda, drog han mot Jerusalem. 5 Då kom profeten Semaja til Rehabeam og hovdingarne i Juda, som hadde søkt til Jerusalem for Sisak, og han sagde til deim: «So segjer Herren: «De hev vendt dykk ifrå meg, difor hev eg vendt meg ifrå dykk og gjeve dykk i handi på Sisak.»» 6 Men hovdingarne i Israel og kongen audmykte seg og sagde: «Herren er rettferdig.» 7 Og då Herren såg at dei hadde audmykt seg, kom Herrens ord til Semaja soleis: «For di hev audmykt seg, vil eg ikkje tyna deim, men gjeva deim ei snaud frelsa, so at vreiden min ikkje strøymer ut yver Jerusalem ved Sisak. 8 Men dei skal verta hans tenrar og læra å kjenne skilnaden på det å tena meg og tena kongeriki i heidningelandi.» 9 Då drog Sisak upp imot Jerusalem og tok skattarne i Herrens hus og skattarne i huset åt kongen; alt tok han, og han tok og dei gullskoldarne som Salomo hadde lata gjere. 10 I staden for deim let då kong Rehabeam gjera koparskjoldar og gav deim i varveitsla til hovdingarne for livvakti, som heldt vakt ved inngangen til huset åt kongen. 11 Og kvar gong kongen gjekk til Herrens hus, bar vaktmennene deim, og tok deim so attende til vaktstova. 12 Men då han hadde audmykt seg, snudde Herrens vreide seg ifrå honom, so han vart ikkje reint tynt; det fanst då noko godt og i Juda. 13 Soleis vart kong Rehabeam grunnfest i Jerusalem, og han heldt fram med styringi; for Rehabeam var ein og fyrti år gammal då han

vart konge, og han styrde i syttan år i Jerusalem, den byen som Herren hadde valt seg ut av alle ætterne i Israel til å setja namnet sitt der. Mor hans var ei ammonitkvinn som heitte Na'ama. 14 Han gjorde det som vondt var; for han lagde ikkje hugen sin på å søkja Herren. 15 Det som er å fortelja um Rehabeam frå fyrste til sist, det er uppskrive i krønikorne åt profeten Semaja og sjåaren Iddo, der som ættartali er upprekna. Millom Rehabeam og Jeroboam var det ufred stødt. 16 Og Rehabeam lagde seg til kvile hjå federne sine, og Abia, son hans, vart konge i staden hans.

13 I det attande styringsåret åt Jeroboam vart Abia konge yver Juda; 2 tri år styrde han i Jerusalem. Mor hans heitte Mikaja Urielsdotter og var frå Gibea. Det var ufred millom Abia og Jeroboam. 3 Abia byrja striden med ein her av djerve stridsmenner, fire hundred tusund utvalde menner, men Jeroboam møtte honom med åtte hundred tusund utvalde menner, som var djerve stridsmenner. 4 Men Abia gjekk upp på Semarajimberget i Efraimsfjelli og sagde: «Høy meg Jeroboam og heile Israel! 5 De veit då vel at Herren, Israels Gud, hev gjeve kongedømet yver Israel for alle tider til David og hans søner ved ei ubrjotande semja. 6 Men Jeroboam Nebatsson, trælen åt Salomo Davidsson, reiste seg og gjorde opprør mot herren sin. 7 Og kring honom samla det seg lause karar, skamløysor, som tråssa Rehabeam, son åt Salomo, og Rehabeam var ung og veiklyndt og kunde ikkje halda seg imot deim. 8 Og no trur de at de kann tråssa Herrens kongedøme, som ligg til Davids søner, for di det er ein stor hop av dykk, og det hev hjå dykk dei gullkalvarne som Jeroboam let gjera til gudar for dykk. 9 Hev de ikkje jaga burt Herrens prestar, sønerne åt Aron, og levitarne, og rádt dykk til prestar liksom hedningfolki? Kvar den som kom med ein ung ukse og sju verar til prestevigsla, han vert prest for u-gudarne. 10 Men Herren er vår Gud, og me hev ikkje vendt oss frå honom; sønerne åt Aron er prestar for Herren, og levitarne gjer tenesta. 11 Kvar morgen og kvar kveld let dei brennofferi ganga upp i røyk med finangande røykjelse, skodebrødi ligg på gullbordet, og gull-ljosestaken med lamporne kveikjer dei kveld etter kveld; for me agtar på fyersegerne åt Herren, vår Gud, men de hev vendt dykk frå honom. 12 Sjå, Gud er føraren hjå oss og me hev prestarne hans med alarmlurarne, og dei skal blåsa til strid mot dykk. Israels søner, gjev dykk ikkje i strid med Herren, vår fedregud, for då skal de ikkje hava lukka med dykk!» 13 Men Jeroboam hadde late deim som låg i baklur kringganga deim soleis at Juda-mennerne hadde deim fyre seg og baklur-mennerne i ryggen. 14 Då no Juda-mennerne snudde seg rundt, og såg at åtaket truga

deim både framantil og attantil, då ropa deim til Herren; men prestarne bles i lurarne. 15 Og Juda-mennerne sette i med herrop. Og då Juda-mennerne sette i med herropet, då slo Gud Jeroboam og heile Israel for augo på Abia og Juda. 16 Israels-sønerne rømde for Juda, og Gud gav deim i deira vald. 17 Og Abia og folket hans gjorde stort tjøn på deim, so det fall fem hundred tusund stridsmenner av Israel. 18 På den tid vart Israels-sønerne audmjukte, men Juda-mennerne kom til magt, for dei studde seg til Herren, sin fedregud. 19 Og Abia forfylgde Jeroboam og tok ifrå honom nokre byar; det var Betel og genderne kringum, Jesana og genderne kringum og Efron og genderne kringum. 20 Jeroboam kom aldri til magt meir so lenge Abia livde, og Herren slo honom, so han døydde. 21 Men Abia vart megtig. Han tok seg fire konor og vart far til two og tjugeto søner og sekstan døtter. 22 Det som elles er å fortelja um Abia, um hans ferd og ord, er uppskrive i utleggjungi åt profeten Iddo.

14 Og Abia lagde seg til kvile hjå federne sine, og dei gravlagde honom i Davidsbyen; Asa, son hans, vart konge i staden hans. I hans dagar hadde landet fred i ti år. 2 Asa gjorde det som var godt og rett i augo åt Herren, hans Gud. 3 Han fekk burt dei framande altari og offerhaugarne, braut sund minnestearne og hogg ned Astarte-bilæti. 4 Og han baud Juda-mennerne at dei skulde søkja Herren, deira fedregud, og halda lovi og bodet. 5 Og han fekk burt offerhaugarne og solsulorne frå alle byarne i Juda, og riket hadde ro so lenge han livde. 6 Han bygde borgar i Juda; for landet hadde fred, og det kom ikkje til nokon krig imot honom i dei åri, for Herren gav honom ro. 7 Han sagde til Juda: «Lat oss byggja desse byarne og setja murar og tårn ikring deim og portar og portbommar, medan me endå hev landet i vår magt, for di me hev søkt Herren, vår Gud; me hev søkt honom, og han hev gjeve oss fred til alle sidor.» So bygde dei då, og det gjekk godt. 8 Asa hadde ein her som var væpna med langskjoldar og spjot, tri hundred tusund mann av Juda, og dessutan two hundred og åtteti tusund av Benjamin, som bar rundskjoldar og spente bøge. Alle desse var djerve stridsmenner. 9 Og ætiopen Zerah drog ut imot deim med ein her på tusund gonger tusund mann og tri hundred stridsvogner, og han kom til Maresa. 10 Og Asa drog imot honom, og dei fylkte seg til strid i Sefatadalen ved Maresa. 11 Då ropa Asa til Herren, hans Gud: «Herre! det er ingen som du til å hjelpe i strid millom ein som er sterk og ein som er magtlaus. So hjelp oss, Herre, vår Gud! For til deg held me oss, og med ditt namn er me komne hit imot denne hopen. Herre, du er vår Gud; lat ikkje noko menneske

standa seg imot deg!» **12** Då slo Herren ætioparne for augo på Asa og Juda og ætioparne rømde. **13** Asa og folket som var med honom, forfylgde deim til Gerar, og det fall so mange av ætioparne, at ingen vart i live, for dei vart knustra for Herren og hans her. Folket tok ei uhørveleg mengd med herfang. **14** Og dei tok alle byarne rundt ikring Gerar, for ein støkk frå Herren hadde kome yver deim, og dei plundra alle byarne, for det var mykje herfang i deim. **15** Jamvel buskaps-tjeldi tok dei, og dei drog med seg ei mengd med småfe og kamelar, og so snudde dei heim att til Jerusalem.

15 Då kom Guds Ande yver Azarja Odedsson, **2** og han steig fram for Asa og sagde til honom: «Høy på meg, Asa og heile Juda og Benjamin! Herren er med dykk når de er med honom, og når de søker honom, då let han dykk finna seg; men um de vender dykk frå honom, då vender han seg frå dykk. **3** I lange tider var Israel utan sann Gud, utan prest som lærde deim, og utan lov. **4** Men i trengsla si umvende dei seg til Herren, Israels Gud, og sökte honom, og han let deim finna seg. **5** I dei tider kunde ingen draga uskadd ut eller heim, for det var stor røra millom alle som budde i landi. **6** Då vart dei sundstøytte, folk mot folk og by mot by; for Gud skräemde deim med alle slag trengslor. **7** Men ver de frihuga og lat ikkje henderne siga; for dykkar verk skal få si løn!» **8** Då Asa høyrdes desse ordi og den spådomen som Azarja, son åt Oded, sagde fram, då tok han mod til seg og fekk burt dei ufysne styggetingi frå heile Judalandet og Benjaminslandet og frå dei byarne han hadde teke på Efraimsheidi; og han sette i stand Herrens altar framfyre Herrens forhall. **9** So stemnde han saman heile Juda og Benjamin og deim ifrå Efraim, Manasse og Simeon som budde hjå deim; for ei mengd ifrå Israel hadde gjenge yver til honom då dei såg at Herren, hans Gud, var med honom. **10** Dei samla seg då i Jerusalem i den tridje månaden i det femtande styringsåret åt Asa. **11** Og den dagen slagta dei offer for Herren av det herfanget dei hadde ført med seg, sju hundred stykke storfe og sju tusund stykke småfe. **12** Og dei gjorde ei pakt um at dei vilde søkja Herren, sin fedregud, av alt sitt hjarta og heile si sjæl, **13** og at kvar den som ikkje sökte Herren, Israels Gud, han skulde lata livet, anten han var liten eller stor, mann eller kvinne. **14** Soleis gav dei Herren eiden sin med høg røyst og med fagnadrop og med ljom av lurar og horn, **15** og heile Juda gledde seg yver den eiden, for dei hadde svore med heile sitt hjarta og sökte honom med all sin vilje; Og Herren let deim finna seg og gav landet fred til alle sidor. **16** Og jamvel Ma'aka, mor si, sette kong Asa av frå hennar dronningrang, av di ho hadde gjort eit styggjelegt bilæte for Astarte; han

hogg ned det stygge bilætet, slo det i smulder og brende det i Kridronsdalen. **17** Men offerhaugarne fekk dei ikkje burt ifrå Israel; men like vel var hjarta til Asa heilstøypt so lenge han livde. **18** Heilaggåvorne åt far sin og heilaggåvorne sine eigne flutte han inn i Guds hus, sylv og gull og ymse ting. **19** Det vart ingen ufred fyrr i det fem og trettiande styringsåret åt Asa.

16 I det seks og trettiande styringsåret åt Asa drog kong Baesa i Israel upp imot Juda og bygde ei borg i Rama, av di han ville hindra at nokon drog ut eller inn hjå Asa, kongen i Juda. **2** Då tok Asa sylv og gull ut or skattkammeri i Herrens hus og i huset åt kongen og sende deim til Benhadad, kongen i Syria, som budde i Damaskus, med dei ordi: **3** «Det er eit samband millom meg og deg, sameleis som millom min far og din far, no sender eg deg sylv og gull. Gjer no vel og brjot sambandet ditt med Israels-kongen Baesa, so han lyt draga burt ifrå meg!» **4** Benhadad lydde kong Asa og sende herhovdingarne sine mot byarne i Israel, og dei herja Ijon og Dan og Abel-Majim og alle forrådshusi i Naftali-byarne. **5** Då Baesa høyrdes dette, lagde han ned borgbyggingi i Rama og slutta arbeidet. **6** Men kong Asa tok heile Juda med seg, og dei førde burt steinarne og trevyrket som Baesa hadde brukta til byggverket i Rama, og han brukta deim til å byggja Geba og Mispa. **7** På den tid kom sjåaren Hanani til Asa, kongen i Juda, og sagde til honom: «For di du studde deg til Syria-kongen og ikkje til Herren, din Gud, hev heren åt Syria-kongen sloppa or henderne dine. **8** Var ikkje ætioparne og libyaranarne ein stor her med ei ov mengd med vogner og hestfolk? Men då du studde deg til Herren, då gav han deim i di magt. **9** For Herrens augo fer utsver all jordi, av di han med kraft vil koma deim til hjelp som hev hjarta sitt heilt med honom. Du hev fare fåvist åt i dette; for heretter kjem du til å hava ufred stødt.» **10** Då vart Asa harm på sjåaren og kasta honom i fangehuset, so vond var han for dette. På same tid for Asa hardt fram mot andre av folket. **11** Det som er å fortelja um Asa frå fyrt til sist, er uppskrive i boki um kongarne i Juda og Israel. **12** I det ni og trettiande styringsåret sitt vart Asa sjuk i føterne, og sjukdomen hans vart svært hard. Men ikkje i sjukdomen sin heller sökte han Herren, men lækjarane. **13** Og Asa lagde seg til kvile hjå federne sine og døydde i det eitt og fyrtiande styringsåret sitt. **14** Dei gravglagde honom i gravi hans, som han hadde late hogga ut i Davidsbyen, og lagde honom på ei lega som dei hadde fyllt med kryddor av ymse slag som var tillaga i salveblanding, og dei kveikte eit ovlagt bål for honom.

17 Josafat, son hans, vart konge i staden hans. Han synte seg sterkt imot Israel, 2 og lagde herfolk i alle dei faste byarne i Juda og sette inn vakter i Judalandet og i dei byarne i Efraim som Asa, far hans, hadde herteke. 3 Og Herren var med Josafat, for han fylgde dei fyrste vegarne åt David, far sin, og heldt seg ikkje til Ba'alarne, 4 men søkte til far sin's Gud og fylgde bodi hans og gjorde ikkje soleis som Israel. 5 Difor grunnfeste Herren kongedømet i hans hand, og heile Juda gav Josafat gåvor, so at han fekk mykje rikdom og æra. 6 Då vokс modet hans på Herrens vegar, og han fekk også burt offerhaugarne og Astarte-bilæti frå Juda. 7 I det tridje styringsåret sitt sende han hovdingarne sine Benha'il og Obadja og Zakarja og Netanel og Mikaja til å læra i Juda-byarne, 8 og saman med deim levitarne Semaja og Netanja og Zebadja og Asael og Semiramot og Jonatan og Adonja og Tobia og Tob-Adonia, levitarne, og med deim prestarne Elisama og Joram. 9 Dei lærde i Juda, for dei hadde Herrens lovboк med seg, og dei drog kringum i alle Juda-byarne og lærde folket. 10 Då kom ein stokk frå Herren yver alle riki i dei landi som låg rundt ikring Juda, so dei våga seg ikkje i krig med Josafat. 11 Nokre av filistarane førde gåvor til Josafat, og sylv til skatt, og arabarane og førde småfe til honom, sju tusund og sju hundrad varar og sju tusund sju hundrad bukkar. 12 Soleis gjekk Josafat frametter stødt til han vart overlag megtig, og han bygde borgar og upplagsbyar i Juda, 13 og han store forråd i Juda-byarne og stridsdjerve herfolk i Jerusalem. 14 Dette er lista yver deim etter ættgreinerne deira: Yverhovdingarne i Juda var: Hovdingen Adna med tri hundrad tusund djerve stridsmenner; 15 jamsides honom hovdingen Johanan med two hundrad og åtteti tusund mann; 16 jamsides honom Amasja Zikrison, som hadde gjenge i Herrens tenesta friviljut, og med honom var two hundrad tusund djerve stridsmenner; 17 framleides var det frå Benjamin den djerve kjempa Eljada med two hundrad tusund mann, som bar boge og skjold, 18 jamsides honom Jozabad med hundrad og åtteti tusund djerve stridsmenner. 19 Dette var dei som stod i tenesta åt kongen, umfram deim som kongen hadde lagt i borgbyarne i heile Juda.

18 Då Josafat hadde vunne seg rikdom og æra, gjekk han i mågskap med Ahab. 2 Etter nokre år var lidne, drog han ned til Ahab i Samaria, og Ahab let slagna ei mengd med småfe og storfe for honom og mannskapet han hadde med seg; so lokka han honom til å draгa upp mot Ramot i Gilead. 3 For Israels-kongen Ahab sagde til Juda-kongen Josafat: «Vil du fara med meg til Ramot i Gilead?» Han svara honom:

«Eg som du, og mitt folk som ditt folk, me vil vera med deg i striden.» 4 Men Josafat sagde til Israels-kongen: «Spør like vel fyrt Herrens ord til råds!» 5 Då stemde Israels-kongen saman profetarne, fire hundred mann, og spurde deim: «Skal me draгa ut og strida mot Ramot i Gilead, eller skal eg lata det vera?» Dei svara: «Drag dit upp! Gud vil gjeva byen i henderne på kongen.» 6 Men Josafat spurde: «Er det ikkje endå ein av Herrens profetar her, so me kunde spyra gjennom honom?» 7 Israels-kongen sagde til Josafat: «Det er endå ein mann som ein kann spyra Herren ved; men eg hatar honom, for di han spår meg aldri noko godt, men berre vondt alle sine dagar; det er Mika Jimlason.» Josafat sagde: «Soleis må ikkje kongen tala!» 8 Då kalla Israels-kongen på ein hirdmann og sagde: «Henta snøgt Mika Jimlason!» 9 Israels-kongen og Juda-kongen Josafat sat klædde i sine skrud kvar på sin kongsstol, dei sat på treskjevollen ved inngangen til byporten i Samaria, og alle profetarne spådde framfyre deim. 10 Og Sidkia, son åt Kena'an, gjorde seg horn av jarn og sagde: «So segjer Herren: «Med slike horn skal du stanga syrarane til du tyner deim.»» 11 Og alle profetarne spådde på same måten og sagde: «Drag upp til Ramot i Gilead, so skal du få siger, og Herren vil gjeva byen i henderne på kongen.» 12 Sendemannen som var gjengen og skulde henta Mika, sagde til honom: «Profetarne hev samrøystes lova kongen lukka, lat då ordi dine samstavast med deira, og lova lukka du og!» 13 Men Mika svara: «So sant som Herren liver, vil eg berre tala det som min Gud segjer.» 14 Då han no kom til kongen, sagde kongen til honom: «Mika, skal me draгa av stad og strida um Ramot i Gilead, eller skal eg lata det vera?» Då sagde han: «Drag upp, so skal de få siger, og dei skal verta gjevne i dykkar vald.» 15 Men kongen sagde til honom: «Kor mange gonger skal eg taka deg i eid på at du ikkje vil segja meg anna enn sanningi i Herrens namn?» 16 Då sagde han: «Eg såg heile Israel spreidt ulyver fjelli som ein saueflokk utan hyrding; og Herren sagde: «Dei der hev ingen herre, lat deim snu heim att i fred, kvar til sitt!»» 17 Israels-kongen sagde til Josafat: «Sagde eg deg ikkje at han aldri varslar meg noko godt, berre vondt?» 18 Då sagde han: «So hør då Herrens ord: Eg såg Herren sitja på sin kongsstol, og heile himmelherren stod på den høgre og den vinstre sida hans. 19 Og Herren sagde: Kven vil lokka Israels-kongen Ahab, so han dreg upp og fell ved Ramot i Gilead?» Då sagde ein so og ein annan so. 20 Men då kom anden fram og stelte seg framfor Herren og sagde: «Eg skal lokka honom!» Herren spurde honom: «Korleis?» 21 Han svara: «Eg vil ganga ut og verta ei ljugarånd i munnen på alle profetarne hans.»

Og han sagde: «Ja, du skal lokka honom, og du skal og greida det. Gakk av stad, og gjer so!» 22 Sjå no hev Herren lagt ei ljugarånd i munnen på desse profetarne dine, men Herren hev varsla ulukka yver deg. 23 Då kom Sidkia, son åt Kena'ana, fram og slo Mika på kinni og sagde: «Kva veg hev då Herrens ande fare ifrå meg for å tala med deg?» 24 Men Mika sagde: «Det skal du få sjå den dagen då du rømer frå kove til kove og vil gjøyma deg.» 25 Då sagde Israels-kongen: «Tak Mika og før honom til byhovdingen Amon og kongssonen Joas, 26 og seg: «Kongen byd dykk at det skal kasta denne mannen i fangehuset og setja honom på snaud kost, til kongen kjem heim att med heilo!»» 27 Men Mika sagde: «Kjem du heim att med heilo, då hev ikkje Herren tala gjennom meg.» Og so sagde han: «Høy, de folk, alle saman!» 28 So drog då Israels-kongen og Josafat, Juda-kongen, upp til Ramot i Gilead. 29 Men Israels-kongen sagde til Josafat: «Eg vil klæda meg ut fyrr eg gjeng inn i striden, men hav du dine klæde på deg!» Og Israels-kongen klædde seg ut, og so gjekk dei inn i striden. 30 Men Syria-kongen hadde gjeve det bodet til hovdingarne for stridsvognerne sine at dei ikkje skulde taka på nokon, korkje liten eller stor, men berre på Israels-kongen. 31 Då no hovdingarne fekk stridsvognerne fekk auga på Josafat, tenkte dei: «Det er visseleg Israels-kongen!» Og dei kringsette honom og vilde strida. Men Josafat sette i eit høgt rop, og Herren frelste honom; for Gud vende dei burt ifrå honom. 32 Og då hovdingarne for stridsvognerne merka at det ikkje var Israels-kongen, drog dei seg burt ifrå honom. 33 Men ein mann som spente bogen og skaut på måfå, råka Israels-kongen millom brynjeskøytingarne og brynja. Då baud han vognstyraren sin: «Snu, og før meg ut or heren! for eg er såra.» 34 Men striden vart hardare og hardare den dagen, og Israels-kongen vart standande i vogni si imot syrarane like til um kvelden; og ved soleglad døydde han.

19 Men Josafat, Juda-kongen, snudde heim att til Jerusalem med heilo. 2 Men då gjekk sjåaren Jehu Hananison ut imot honom og sagde til kong Josafat: «Skal ein hjelpe den gudlause, og elskar du dei som hatar Herren? For dette kviler det vreide på deg ifrå Herren. 3 Like vel er det funne noko godt hjå deg, for du hev øydt ut Astarte-bilæti or landet og hev lagt hugen din på å søkja Gud.» 4 Josafat vart no buande i Jerusalem. Og so drog han ut att bland folket ifrå Be'erseba og til Efraimsheidi, og førde dei attende til Herren, deira fedregud. 5 Og han sette inn domarar i landet i kvar ein av dei faste byarne i Juda. 6 Og han sagde til domarane: «Agta vel på det de gjer; for de

feller ikkje dom for menneske, men for Herren, og han er hjå dykk når det dører. 7 Difor skal otte for Herren vera yver dykk! Ver varsame med det som de gjer! for hjå Herren, vår Gud, finst det ingen urett, ikkje gjer han skil på folk, og ikkje tek han mutor.» 8 I Jerusalem og sette Josafat nokre av levitarne og prestarne og ættarhovdingarne i Israel til å agta på Herrens saker og rettstrætterne; dei hadde vendt heim att til Jerusalem. 9 Og han baud deim og sagde: «Soleis skal de bera dykk åt med age for Herren, i truskap og med heilt hjarta: 10 Kvar gong det vert lagt fram for dykk ei rettstrætta frå brørne dykkar, som bur i byarne sine, anten det er dom i ei dråppssak eller eit bod, ei lov eller vedtekter og rettar, då skal de vara deim åt, so dei ikkje syndar imot Herren, og det kjem vreide yver dykk og brørne dykkar. Gjer soleis, so det ikkje skal draga skuld yver dykk! 11 I alt det som kjem ved Herren, skal øvstepresten Amarja vera formannen dykkar, og i alt det som kjem ved kongen, skal Zebadjia Ismaelsson, hovdingen for Juda-ætti, vera formann; og levitarne skal vera tilsynsmenn under dykk. Tak no hugheilt fat på verket, og Herren skal vere med den som er god.»

20 Sidan hende det, at Moabs-sønerne og Ammons-sønerne og nokre av me'unitarne saman med deim drog i herferd mot Josafat. 2 Og dei kom og melde det til Josafat og sagde: «Det kjem ein stor hop imot deg frå landi på hi sida havet, frå Syria, og dei er i Haseson-Tamar, det er En-Gedi.» 3 Då vart Josafat rædd og tok til å søkja Herren, og lyste ut ei fasta yver heile Juda. 4 Då kom Juda saman og sökte hjelp hjå Herren, og dei kom frå alle Juda-byarne og sökte Herren. 5 Men Josafat stelte seg i samlingslyden frå Juda og Jerusalem i Herrens hus, framanfor den nye tunet, 6 og han sagde: «Herre, vår fedregud! Du er då Gud i himmelen, du råder yver alle heidningriki, i di hand er det kraft og velde, og imot deg kann ingen standa seg. 7 Hev ikkje du, vår Gud, jaga burt ibuarane i dette landet for Israel, folket ditt, og gjeve det til ættingarne åt Abraham, venen din, for alder og æva? 8 Og dei busette seg i det og bygde deg ein heilagdom der for ditt namn, med di dei og sagde: 9 «Um det kjem nokor ulukka yver oss, sverd, straffedom, farsott eller hungersnaud, då vil me stella oss upp framanfor dette huset for di åsyn, for namnet ditt bur i dette huset; og me vil ropa til deg i naudi vår, og so vil du høyra og hjelpa.» 10 Sjå no Ammons-sønerne og Moab og folket ifrå Se'irfjelli - du gav ikkje Israel lov til å trengja inn i deira land då dei kom frå Egyptarlandet, difor heldt dei seg burte frå deim og øyde deim ikkje - 11 sjå no korleis dei løner oss, med di dei kjem og vil jaga oss burt ifrå eigedomen din, som du hev gjeve oss til eiga. 12 Vår Gud, vil du då ikkje halda dom yver deim?

for hjå oss er det ingi kraft imot denne velduge hopen, som kastar seg yver oss, og me veit ikkje kva me skal gjera, men vender augo våre imot deg.» 13 Og heile Juda stod framfor Herrens åsyn, ja, småborni og konorner og sønerne deira var med. 14 Då kom Herrens ande yver leviten Jahaziel, son åt Zakarja, son åt Benaja, son åt Je'iel, son åt Mattanja, av Asafs søner, midt i lyden, 15 og han sagde: «Lyd etter, heile Juda og de Jerusalems-buar og du kong Josafat! So segjer Herren til dykk: «Ottast ikkje og ræddast ikkje for denne megtige hopen! for striden er ikkje dykker, men Guds sak. 16 Drag ned imot deim i morgen, då vil dei stiga upp etter vegen ved Hassis, og de skal råka deim ved enden av dalen imot Jeruel-øydemarki. 17 Men dermed er de ikkje dykker sak å strida, men de skal stella dykk upp og standa stilt og sjå på korleis Herren frelser dykk, de frå Juda og Jerusalem. Ottast ikkje og ræddast ikkje, men drag imot deim i morgen, so skal Herren vera med dykk.»» 18 Då bøygde Josafat seg med andlitet til jordi, og heile Juda og alle Jerusalems-buarne fall ned for Herren og tilbad Herren. 19 Men levitarne av kahatitsønerne og korahitsønerne stod upp og lova Herren, Israels Gud, med overlag høg røyst. 20 Tidleg um morgonen drog dei so ut til Tekoa-øydemarki; og medan dei drog ut, stod Josafat og sagde: «Høyr meg, Juda, og de Jerusalems-buar! Tru på Herren, dykker Gud, so stend de traust, og tru på profetarne hans, so skal de verta lukkelege!» 21 Og han gjorde avtale med folket og stelte upp songarar for Herren; dei skulde lova honom i heilagt skrud, medan dei drog ut fyre deim som var herbudde, og dei skulde segja: «Prisa Herren, for æveleg varer hans miskunn!» 22 Og straks dei tok til med fagnadropi og lovprisningane sine, stelte Herren åtakarar som låg i løynlega imot Ammon og Moab og folket frå Se'irfjelli, som drog fram mot Juda, so dei vart slegne. 23 Ammons-sønerne og Moab stelte seg imot folket frå Se'irfjelli og hogg deim ned og øydelagde deim, og då dei var ferdige med deim, hjelptest dei åt med å tyna kvarandre. 24 Då Juda kom til utsynshaugen yver øydemarki og snudde seg imot hopen, då såg dei berre lik som låg på jordi, og ingen hadde kome seg undan. 25 Då drog Josafat og folket hans dit og plundra deim, og dei fann ei mengd med gods og lik og kostesame ting. Dei tok meir til seg enn dei kunde føra burt, og dei heldt på i tri dagar med å plundra, so stort var herfanget. 26 Den fjorde dagen samla dei seg i Lovprisingsdalen; for der lova dei Herren, og difor kalla dei den staden Lovprisingsdalen, og det heiter han den dag i dag. 27 So snudde dei, alle folki frå Juda og Jerusalem, med Josafat i brodden, og drog attende til Jerusalem med gleda, for Herren hadde gjeve deim gleda yver fiendarne

deira. 28 Og dei drog inn i Jerusalem med harpor, cithrar og lurar til Herrens hus. 29 Og ein støkk for Gud kom yver alle dei framande riki då dei hørde at Herren hadde stridt imot Israels fiendar. 30 Soleis fekk Josafats kongedøme fred, for hans Gud gav honom ro til alle sider. 31 So rådde Josafat yver Juda. Fem og tretti år var han då han vart konge, og fem og tjuge år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Azuba og var dotter åt Silhi. 32 Han gjekk på vegarne åt Asa, far sin, og veik ikkje ifrå deim, for han gjorde det som rett var i Herrens augo. 33 Men offerhaugarne fekk dei ikkje burt, med di folket ikkje vende hugen sin fast mot sine feders Gud. 34 Det som elles er å fortelja um Josafat frå først til sist, det finst uppskrivi i krønikeboki åt Jehu Hananison, som er upptekne i boki um Israels-kongarne. 35 Sidan gjorde Josafat i Juda samlag med Ahazja, kongen i Israel, endå han for gudlaust fram. 36 Og han gjorde samlag med honom um å byggja skip som skulde sigla til Tarsis. Dei bygde skip i Esjon-Geber. 37 Men Eliezer Dodavason frå Maresa spådde mot Josafat og sagde: «For di du hev gjort samlag med Ahazja, vil Herren gjera tiltaket ditt um inkje.» Og nokre skip forliste og kunde ikkje sigla til Tarsis.

21 So lagde Josafat seg til kvile hjå federne sine, og han vart gravlagd hjå federne sine i Davidsbyen. Og Joram, son hans, vart konge i staden hans. 2 Han hadde nokre brør, sønerne åt Josafat; det var Azarja og Jehiel og Zakarja og Azarja og Mikael og Sefatja, som alle var søner åt kong Josafat, Israels-kongen i Israel. 3 Far deira hadde gjeve deim store gåvor utav sylv, gull og kostnadting og faste byar i Juda, men kongedømet gav han til Joram, for han var den eldste. 4 Men då Joram hadde fenge under seg riket åt far sin og hadde styrkt magti si, då let han alle brørne sine drepe med sverdet, og nokre av Israels-hovdingarne også. 5 Two og tretti år gammal var Joram då han vart konge, og åtte år rådde han i Jerusalem. 6 Han gjekk på same vegarne som Israels-kongarne, og soleis som Ahabs hus hadde gjort; for han var gift med ei dotter til Ahab, og han gjorde det som vondt var i Herrens augo. 7 Like vel vilde Herren ikkje tyna Davids hus for den pakti skuld som han hadde gjort med David, og etter det som han hadde lova, at det alltid skulde lysa ei lampa for honom og sønerne hans. 8 I hans tid reiv edomitarne seg laus ifrå Juda og kåra seg ein konge. 9 Då drog Joram ut med hovdingarne sine og alle stridsvognerne sine, og han tok ut um natti og slo edomitarne, som kringsette honom, og hovudsmennerne yver vognheren. 10 Soleis kom Edom seg laus ifrå Juda, og er fri den dag i dag. Den gongen reiv Libna seg laus

ifrå honom, for di han hadde svike Herren, sin fedregud.

11 Han og bygde upp offerhaugar i Judafjelli og forførde Jerusalems-buarne til utukt og Juda til fråfall. **12** Då kom det eit brev til honom frå profeten Elia, og der stod det: «So segjer Herren, Gud åt far din, David: «For di du ikkje hev gjenge på vegarne åt Josafat, far din, eller åt Juda-kongen Asa, **13** men hev gjenge på vegarne åt Israels-kongarne, og hev forført Juda og Jerusalems-buarne til utukt, sameleis som Ahabs hus forførde til det, og endå til hev drepe brørne dine, frendarne dine, som var betre enn du er sjølv, **14** so vil Herren no lata eit veldugt slag råma folket ditt, sønerne dine, konorne dine og alt det som du eig. **15** Og sjølv skal du få ein fæl sjukdom i innvolarne dine, so at um år og dag skal innvolarne dine falla ut for skuld sjukdomen.»» **16** Herren øste då upp filistarane imot Joram, og dei arabarane som budde attmed med ætioparne, **17** so dei drog upp imot Juda, trengde seg inn i det og rana alt det som fanst i huset åt kongen, og dertil sønerne og konorne hans, so han hadde ikkje att nokon son so nær som den yngste av sønerne, Joahaz. **18** Og etter alt dette slo Herren honom med ein ulækjeleg sjukdom i innvolarne hans. **19** Etter år og dag, då two år var lidne, fall innvolarne hans fram for skuld sjukdomen hans, og han døydde med harde lidingar. Folket hans kveikte ikkje noko bål for honom, soleis som for federne hans. **20** Two og tretti år gammal var han då han vart konge; i åtte år rådde han i Jerusalem. Dei gravlagde honom i Davidsbyen, men ikkje i kongegraverne.

22 So tok Jerusalems-buarne Ahazja, den yngste son hans, til konge i staden hans; for dei eldste hadde røvarflokkene drepe som hadde kome til lægret saman med arabarane. Soleis vart Ahazja Joramsson konge i Juda. **2** Two og tjuge år gammal var Ahazja då han vart konge, og eitt år var han konge i Jerusalem. Mor hans heitte Atalja og var dotter åt Omri. **3** Han gjekk på vegarne åt Ahabs hus; for mor hans forførde honom til gudløysa med råderne sine. **4** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, liksom Ahabs hus; for til hans eige tjon vart dei rådgjevarane hans etter far hans var avliden. **5** Etter deira råd for han og i herferd saman med Israels-kongen Joram Ahabsson, imot syrkongen Hazael ved Ramot i Gilead. Men syrarane særde Joram. **6** Då snudde han attende og vilde få lækt dei såri i Jizre'el som dei hadde gjeve honom ved Rama, då han stridde med syrkongen Hazael. Og Azarja, kongen i Juda, son åt Joram, drog ned til Jizre'el og vilde sjå um Joram Ahabsson, av di han var sjuk. **7** Men til undergang for Ahazja hadde Gud laga det so, at han skulde koma til Joram, og når han kom, skulde han draga ut med Joram

imot Jehu Nimsison, som Herren hadde salva til å øyda ut Ahabs hus. **8** For då Jehu sette i verk domen yver Ahabs hus, då råka han hovdingarne i Juda og brorsøerne åt Ahazja, som gjekk Ahazja til handa, og han drap deim. **9** So leita han etter Ahazja, og dei greip honom då han gjymde seg i Samaria, og leidde honom til Jehu, som let honom drepa. Like vel gravlagde dei honom; for dei kom i hug at han var son åt Josafat, som heldt seg til Herren med heile sitt hjarta. Men det var ingen att av huset åt Ahazja som var sterk nok til å taka kongedømet. **10** Då Atalja, mor åt Ahazja, fekk vita at son hennar var dåen, tok ho seg fyre å tyna heile kongsætti i Judas hus. **11** Men Josabat, dotter åt kongen, tok Joas Ahazjason, og fekk honom burt ifrå kongssøerne, som var drepne, og fekk honom og fostermor hans inn i sengkammerset. Soleis gjymde Josabat, dotter åt kong Joram og kona åt presten Jojada - for ho var syster åt Ahazja - honom for Atalja, so ho fekk ikkje drepe honom. **12** So var han hjå deim i Guds hus burtgøymd i seks år, medan Atalja styrde i landet.

23 Men i det sjuande året tok Jojada mod til seg og gjorde eit samband med hundredhovdingarne Azarja Jerohamsson og Ismael Johanasson og Azarja Obedsson og Ma'aaseja Adajason og Elisafat Zikrison. **2** Dei drog ikring i Juda og samla levitarne i hop frå alle Juda-byarne og ættarhovdingarne i Israel, og so for dei til Jerusalem. **3** So gjorde heile lyden eit samband i Guds hus med kongen, og han sagde til deim: «Kongsson der skal vera konge, soleis som Herren hev sagt um Davids søner. **4** Og soleis skal det bera dykk åt: Den eine tridjeparten av dykk, dei prestarne og levitarne som tek vakthalde på kviledagen, dei skal standa vakt ved dørstokkarne, **5** og den andre tridjeparten skal standa i kongsgarden, og den tridje i Grunnporten, men alt folket i tuni ved Herrens hus. **6** Men ingen må koma inn i Herrens hus so nær som prestarne og dei utav levitarne som gjer tenesta; dei kann ganga inn der; for dei er heilage. Men det andre folket skal halda seg etter Herrens fyresegner. **7** So skal levitarne gjera manngard rundt ikring kongen, kvar mann med våpn i hand. Kvar den som kjem innåt huset, skal hoggast ned; og soleis skal de vera ikring kongen når han gjeng ut, og når han gjeng inn.» **8** Levitarne og alle Juda-mennene gjorde no plent det som presten Jojada baud deim; kvar og ein tok sine folk, både deim som skulde taka ved vakti um kviledagen og deim som skulde ganga frå um kviledagen; for presten Jojada gav ikkje skifti heimlov. **9** Og presten Jojada gav hundredhovdingarne dei spjoti og dei små skjoldarne og store skjoldarne som kong David hadde ått, og som var i

Guds hus. **10** Deretter stelte han upp heile folket, kvar med sitt våpn i hand, ifrå sudsida til nordsida på huset, burt til altaret og derifrå til huset att i manngard kring kongen. **11** Og dei leidde ut kongsson, sette kruna på honom og gav honom lovi og gjorde honom til konge; og Jojada og søerne hans salva honom og ropa: «Live kongen!» **12** Men Atalja høyrd ståket ifrå folket, som sprang og hylte kongen, og ho gjekk av stad til folket i Herrens hus. **13** Og då ho såg kongen stod på tramen sin ved inngangen og hovdingarne og lurblåsarane hjå kongen, og heile landslyden som gledde seg og bles i lurarne, og songarane med speli sine, som leidde fagnadropi, då reiv Atalja sund klædi sine og ropa: «Samansverjing! samansverjing!» **14** Men presten Jojada baud hundradhovdingarne, som var hovudsmednar yver heren, at dei skulde føra henne ut millom rekkjorne og hogga ned kvar den som vilde fylgia henne. «For de må ikkje drepa henne i Herrens hus, » sagde presten. **15** Då tok dei henne og førde henne dit det Hesteposten føre inn til kongsgarden, og der drap dei henne. **16** Men Jojada gjorde ei pakt millom seg, heile folket og kongen, at dei skulde vera eit Herrens folk. **17** Og alt folket drog til Ba'als-huset og braut det ned; altari og bilæti øydelagde dei reint, og Ba'als-presten Mattan drap dei framanfor altari. **18** So sette Jojada tilsyn i Herrens hus og gav det yver til dei levitiske prestarne, som David hadde tiletla Herrens hus, - til å ofra Herrens brennoffer, som det er skrive i Moselovi, med fagnad og song etter skipnad frå David. **19** Og han sette dørvaktarar ved portarne til Herrens hus, so ingen skulde ganga inn i det som var urein på einkvar måten. **20** Og han tok hundradhovdingarne og dei fornæme og dei megtigaste bland folket og heile landslyden og førde kongen ned frå Herrens hus. Og dei gjekk gjennom den øvre porten til huset åt kongen og sette kongen i kongsstolen. **21** Då gledde heile landslyden seg, og byen kom til ro; men Atalja hadde dei drepe med sverd.

24 Sju år gammal var Joas då han vart konge, og fyrti år styrde han i Jerusalem. Mor hans heitte Sibja og var frå Be'erseba. **2** Joas gjorde det som rett var i Herrens augo so lenge presten Jojada livde. **3** Jojada tok two konor åt honom, og han fekk søner og døtter. **4** Sidan kom Joas på den tanken at han vilde setja i stand Herrens hus. **5** Difor stemde han saman prestarne og levitarne og sagde til deim: «Drag ut til Juda-byarne og samla i inn pengar ifrå heile Israel til å vøla på huset åt dykkar Gud, etter som det krevst år etter år. Og skunda dykk med å gjera dette!» Men levitarne skunda seg ikkje med det. **6** Då kalla kongen til seg øvstepresten Jojada og sagde til honom: «Kvífor hev du

ikkje sytt for at levitarne koma med den skatten frå Juda og Jerusalem som Moses, Herrens tenar, lagde på Israels-lyden til beste for kunngjeringstjeldet? **7** For søerne åt denne ugdlege Atalja, dei hev brote seg inn i Guds hus, ja, alt som var vigt til Herrens hus, hev dei brukta på Ba'als-gudarne.» **8** Kongen baud difor at dei skulde laga ei kista og setja upp utanfor porten til Herrens hus. **9** Og det vart lyst ut i Juda og Jerusalem at dei skulde føra den skatten til Herren som Moses, Guds tenar, hadde lagt på Israels-borni i øydemarki. **10** Alle hovdingarne og heile folket bar då pengarne fram med gleda, og kasta i kista til dess ho var full. **11** Og når dei såg at det var mykje sylv i henne, tok levitarne kista og førde henne til det kongelege tilsynet, og då kom den kongelege skrivaren og den tilsynsmannen som øvstepresten hadde sett til, kvar gong og tømde kista; og so tok dei henne og førde hende attende på plassen sin. Soleis gjorde dei gong etter gong, og dei samla ei stor mengd med pengar. **12** So gav kongen og Jojada deim til arbeidsformennerne ved arbeidet på Herrens hus, og dei leigde steinhoggjarar og timbremenner til å setja i stand Herrens hus, og jarn- og koparsmedar til å vøla på Herrens hus. **13** Arbeidsformennerne tok fat på arbeidet, so at verket hadde framgang i deira hand, og dei bygde upp Guds hus soleis som det hadde vore planlagt, og fekk det godt i stand. **14** Då dei var ferdige med det, bar dei resten av pengarne til kongen og Jojada, og han let gjera gogner av det til Herrens hus, gogner til tenesta og offeri, og skåler og kjerald av gull og sylv. Og dei ofra brennoffer i Herrens hus stødt so lenge Jojada livde. **15** Men Jojada vart gamall og mett av dagar og døydde; hundrad og tretti år gamall var han då han døydde. **16** Dei gravlagde honom i Davidsbyen hjå kongarne, for di han hadde gjort vel imot Israel og mot Gud og hans hus. **17** Då no Jojada var avlidn, kom hovdingarne i Juda og kasta seg ned for kongen; og kongen høyrd viljutg på deim. **18** Då gjekk dei ifrå huset åt Herren, sin fedregud, og dyrka Astarte-bilæti og dei andre avgudarne. Difor kom det vreide yver Juda og Jerusalem for denne syndi deira. **19** Og han sende profetar til deim til å føra deim attende til Herren, og dei tala ålvorsamt til deim, men dei høyrd ikkje på deim. **20** Då tok Guds ande presten Zakarja, son åt Jojada, so han stod fram for folket og sagde til deim: «So segjer Gud: «Kvífor gjer det imot Herrens bod og slepper ifrå dykk lukka! For di de hev gjenge ifrå honom, hev han gjenge frå dykk.»» **21** Då svor dei seg saman imot honom, og steina honom i fyregarden til Herrens hus etter bod frå kongen. **22** For kong Joas gløynde den kjærleiken som Jojada, far hans, hadde synt imot honom, og han drap son hans. Men då han døydde, ropa han: «Herren

sjå og straffe!» 23 Då året var ute, drog syrarheren imot honom, og dei kom til Juda og Jerusalem og øydde ut alle hovdingarne i folket og sende heile herfanget sitt til kongen i Damaskus. 24 Endå syrarheren var fåment då han kom, so gav Herren ein ovstor her i deira vald, for di dei hadde gjenge ifrå Herren, sin fedregud, og soleis sette dei i verk domen yver Joas. 25 Og då dei drog burt ifrå honom - for dei let honom etter seg i tunge lidingar - då gjorde hirdmennerne hans ei samansverjing imot honom, for di han hadde drepe sønerne åt presten Jojada, og dei drap honom på lega hans. Soleis døydde han, og dei gravlagde honom i Davidsbyen, men ikkje i kongegraverne. 26 Dei som svor seg saman imot honom, var Zabad, son åt ammonitkvinnen Simat, og Jozabad, son åt moabitkvinnen Simrit. 27 Um sønerne hans og alle profetordi imot honom og grunnleggjingi av Guds hus, det finst uppskrive i utleggingi til kongeboki. Amasja, son hans, vart konge i staden hans.

25 Fem og tjuge år gammal var Amasja då han vart konge, og ni og tjuge år styrde han i Jerusalem. Mor hans heitte Joaddan og var ifrå Jerusalem. 2 Han gjorde det som rett var i Herrens augo, endå det ikkje var med eit heilt hjarta. 3 Då han hadde vorte grunnfest i kongedømet, let han drepe dei hirdmennerne som hadde slege i hel kongen, far hans. 4 Men borni deira let han ikkje drepa, men heldt seg til det som stend skrive i lovi i Moseboki, der Herren hev bode soleis: «Foreldri skal ikkje døy for det borni deira hev gjort, og borni ikkje for det foreldri hev gjort, men kvar og ein skal døy for si eigi synd. 5 So stemnde Amasja Judamennerne saman og skipa deim etter ættgreinerne under tusund- og hundradhovdingarne for heile Juda og Benjamin; han mynstra deim ifrå tjugeårsalderen og uppetter, og på den måten fekk han det til tri hundred tusund utvalde stridsføre hermenner som bar skjold og spjot. 6 Han leigde so hundred tusund djerme stridsmenner i Israel for hundred sylvtalent. 7 Men gudsmannen kom til honom og sagde: «Israels-herren må ikkje draga med deg, konge, for Herren er ikkje med Israel, ikkje med nokon av alle Efraims-borni. 8 Men drag du av stad, gjer det, ver hugheil til striden! Elles vil Gud føra deg til fall for fienden, for Gud hev kraft til å hjelpa og til å fella.» 9 Amasja spurde gudsmannen: «Men kva vert det då av dei hundred sylvtalenti som eg hev gjeve til flokken ifrå Israel?» Men gudsmannen svara: «Herren er god til å gjeva deg meir enn det.» 10 Då skilde Amasja ut den flokken som hadde kome til honom ifrå Efraim, og let dei fara heim. Men yver dette vart dei brennende harme på Juda og snudde heim i storsinne. 11 Amasja tok mod til seg

og førde herfolket sitt til Saltdalen, og der hogg han ned ti tusund utav Se'irs-borni. 12 Dessutan tok Juda-mennesne ti tusund krigsfanger og førde deim upp på ein bergtopp og støyte deim ned derifrå, so dei vart knasa alle saman. 13 Men folket av den flokken som Amasja hadde sendt heim, so dei ikkje drog i krigen med honom, dei gjorde innfall i Juda-byarne ifrå Samaria til Bet-Horon, hogg ned tri tusund menneske og gjorde stort herfang. 14 Då Amasja var komen att ifrå sigeren yver edomitarne, tok han med seg gudarne åt Se'irs-borni og stelte deim upp til guder åt seg; han kasta seg ned for deim og kveikte offereld for deim. 15 Då vart Herren brennande harm på Amasja, og han sende ein profet imot honom, som sagde til honom: «Kvífor held du deg til gudarne åt dette folket, dei som ikkje hev fria ut sitt eige folk or di hand?» 16 Men då han tala soleis til honom, sagde han til honom: «Hev me gjort deg til rådgjevar for kongen? Haldt upp, so dei ikkje skal slå deg i hell!» Då heldt profeten upp og sagde: «Eg veit det er Guds råd at han vil ødeleggja deg, av di du hev gjort dette og ikkje høyrte på mi råd.» 17 Judakongen Amasja heldt råd, og so sende han bod til Israels-kongen Joas, son åt Joahaz, son åt Jehu, og sagde: «Kom, lat oss røyna kvarandrel!» 18 Men Israels-kongen Joas sende dette svaret til Juda-kongen Amasja: «Tistelen på Libanon sende bod til cederen på Libanon og sagde: «Gjev dotter di til kona åt son min!» Men då flaug vilddryr på Libanon yver tistelen og trakka honom ned. 19 Du tenker: Eg hev vunne siger yver Edom!» Og det hev gjort deg ovmodig; vert roleg heime! Kvífor vil du leika med ulukka, til fall for deg sjølv og for Juda?» 20 Men Amasja vilde ikkje høyrta; for Gud laga det soleis, av di han vilde gjeva deim i fiendehand for di dei hadde søkt Edom-gudarne. 21 Då for Joas, Israels-kongen, upp, og dei fekk røyna kvarandre, han og Amasja, Juda-kongen, ved Bet-Semes, som ligg i Juda. 22 Og Judafolket tapte for Israels-folket og rømde, kvar til sitt. 23 Joas, Israels-kongen, tok Amasja, Juda-kongen, son åt Joas, son åt Joahaz, til fange ved Bet-Semes og førde honom til Jerusalem. Deretter reiv han ned eit stykke av muren kring Jerusalem frå Efraimsposten til Hyrneporten, so mykje som fire hundred alner. 24 Og han tok alt gullet og sylvet og alle dei kjerald som fanst i Guds hus hjå Obed-Edom og i skattkamri i kongsgarden, og gislarne, og so snudde han heim att til Samaria. 25 Juda-kongen Amasja Joasson livde femtan år etter Israels-kongen Joas Joahazson var dåen. 26 Det som elles er å fortelja um Amasja frå først til sist, det er uppskrive i Judas og Israels kongebok. 27 Men frå den tid då Amasja sveik Herren, skipa dei ei samansverjing imot honom i Jerusalem, og då han rømde til Lakis, sende dei

folk etter honom dit, og dei drap honom der. **28** Dei lyfte honom opp på hesteryggen og gravlagde honom hjå federne i Judabyen.

26 So tok heile folket i Juda Uzzia og gjorde honom til konge i staden for Amasja, far hans; han var sekstan år gammal. **2** Det var han som bygde Elot og lagde det under Juda att, då kongen hadde lagt seg til kvile hjå federne sine. **3** Sekstan år gammal var Uzzia då han vart konge, og two og femti år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Jekilia og var frå Jerusalem. **4** Han gjorde det som rett var i Herrens augo, plent som Amasja, far hans, hadde gjort. **5** Han heldt ved med å søkja Gud so lenge Zakarja livde, han som skyna Guds syner. Og so lenge som han held seg til Herren, gav Gud honom lukka. **6** Han gjorde ei herferd imot filistarane og reiv ned bymuranne i Gat, Jabne og Asdod og bygde byar i Asdodbygderne og i Filistarlandet. **7** Gud hjelpte honom mot filistarane og mot dei arabarane som bur i Gur-Ba'al og mot me'unitarne. **8** Ammonitarne svara skatt til Uzzia, og gjetordet um honom nådde til Egypterland; for han vart overlag megtig. **9** Uzzia bygde tårn i Jerusalem ved Hyrneporten, Dalporten og murhyrna og vigfeste deim. **10** Framleides bygde han tårn på heidi og hogg ut mange brunnar, for han hadde store buskaper både i låglandet og på høgsletta, og han hadde jordbruks- og vinhage-arbeidarar i fjellbygdi og i fruktlandet, for han var ein ihuga jordbrukar. **11** Uzzia hadde ein krigsbudd her, som drog i herferd i flokkar etter teljing og mynstring ved riksskrivaren Je'uel og tilsynsmannen Ma'aseja og tilskipning av Hananja, som var ein av hovdingarne åt kongen. **12** Det fulle talet av dei ættarhovdingarne som var stridsføre, var two tusund og seks hundrad. **13** Under førarskapen deira stod det ein herstyrke på tri hundrad og sju tusund og fem hundrad våpnføre mann i full kraft til å hjelpe kongen mot fienden. **14** Uzzia budde heile heren med skjoldar, spjot, hjelmar, brynjor, bogar og slyngjesteinar. **15** I Jerusalem gjorde han kunstigt utenkte maskinor; dei vart uppsette på tårni og murtindarne og sende ut piler og store steinar. Soleis nådde gjetordet hans vida ikring, for han vart hjelpt på ein underfull måte til han vart megtig. **16** Men då han var megtig vorten, vart hjarta hans ovmodig, so han skjemde seg ut og gjorde urett mot Herren, sin Gud; han gjekk inn i Herrens hus og vilde kveikja røykjelse på røykjelsesaltaret. **17** Då gjekk presten Azarja etter honom, og med honom åtti av Herrens prestar, djerve menner. **18** Dei steig fram mot kong Uzzia og sagde til honom: «Du hev ingen ting med å brenna røykjelse for Herren, Uzzia, men berre prestarne, sønerne åt Aron, som

er vigde til å brenna røykjelse. Gakk ut or heilagdomen, for du hev forbrote deg, og det tener ikkje til æra for deg for Herren Gud.» **19** Uzzia stod med røykjelsesskål i handi og skulde til å kveikja i røykjelsen, og han vart harm; men då vreiden hans bar laus imot prestarne, då slo spillsykja ut på panna hans, som han stod der framfyre prestarne attmed røykjelsesaltaret i Herrens hus. **20** Og då øvstepresten Azarja og alle prestarne snudde seg imot honom, såg dei at han var spillsjuk på panna. Då førde dei honom straks burt, og sjølv skunda han seg med å ganga ut, då Herren hadde slege honom. **21** Soleis vart kong Uzzia spillsjuk til sin døyande dag, og han budde i eit hus for seg sjølv i spillsykja si; for han var utestengd ifrå Herrens hus. Og Jotam, son hans, var drottsete, og heldt rettargang for folket i landet. **22** Det som elles er å fortelja um Uzzia frå fyrst til sist, hev profeten Jesaja, son åt Amos, skrive upp. **23** Og Uzzia lagde seg til kvile hjå federne sine, og dei gravla honom hjå federne hans på den marki der kongegravarne var; for dei kom i hug at han hadde vore spillsjuk. Og Jotam, son hans, vart konge i staden hans.

27 Fem og tjuge år gammal var Jotam då han vart konge, og sekstan år styrde han i Jerusalem. Mor hans heitte Jerusa Sadoksdotter. **2** Han gjorde det som rett var i Herrens augo, plent som Uzzia, far hans, hadde gjort, so nær som at han ikkje gjekk inn i Herrens hus. Men folket heldt ved og gjorde det som vondt var. **3** Han bygde den øvre porten i Herrens hus, og bygde dessutan mykje på Ofelmuren. **4** Han bygde upp byar i Judafjelli og borger og tårn i skogarne. **5** Han hadde krig med kongen yver Ammons-borni og vann yver deim, so at Ammons-borni svara skatt til honom i det året, two hundrad og femti våger sylv, tretti tusund tunnar kveite og tretti tusund tunnor bygg; det same svara Ammons-borni honom året etter og det tridje året med. **6** Soleis vart Jotam megtig, av di han stødt førde si livsferd for Herren, sin Gud. **7** Det som elles er å fortelja um Jotam, um alle krigarne hans og um alle fyretaki hans, er uppskrive i Israels og Judas kongebok. **8** Fem og tjuge år var han då han vart konge, og sekstan år styrde han i Jerusalem. **9** So lagde Jotam seg til kvile hjå federne sine, og dei gravlagde honom i Davidsbyen, og Ahaz, son hans, vart konge i staden hans.

28 Tjuge år gammal var Ahaz då han vart konge, og sekstan styrde han i Jerusalem. Han gjorde ikkje det som rett var i Herrens augo, soleis som David, far hans; **2** men han gjekk på vegen åt Israels-kongarne, og han laga jamvel støypte bilæte for Ba'als-gudarne. **3** Han kveikte offereld i Hinnomssondalen og vigde søerne sine i elden etter den

avstyggjelege seden åt dei folki som Herren hadde drive burt for Israels-borni. 4 Han slagta og kveikte offereld på offerhaugarne og bakkane og under kvart grønt tre. 5 Difor gav Herren, hans Gud, honom i henderne på syrarkongen, og dei vann siger yver honom og tok av folket hans ei stor mengd til fangar, som dei førde til Damaskus. Sameleis vart han gjeven i handi på Israels-kongen og leid ein stor usiger. 6 Pekah, son åt Remalja, drap hundrad og tjuge tusund mann på ein dag i Juda, og det berre stridsføre folk, av di dei hadde svike Herren, sin fedregud. 7 Og Zikri, ein djerv kar frå Efraim, drap kongssonen Ma'aseja, drottseten Azrikam, og Elkana, den andre næst etter kongen. 8 Israels-sønerne førde burt med seg two hundred tusund fangar, konor, søner og døtter åt landsmennene sine, og tok ifrå deim eit stort herfang, som dei førde til Samaria. 9 Men ein av Herrens profetar som heitte Oded, og som livde der, han gjekk ut imot heren då han kom til Samaria og sagde til deim: «I harmen sin yver Juda hev Herren, dykkar fedregud, gjeve deim i dykkar vald; men de hev drepe deim med eit sinne som når til himmelen. 10 Og no tenkjer de på å kua ned under dykk folki ifrå Juda og Jerusalem og gjera deim til trælarne og trælkinnorne dykkar. Hev de ikkje sjølv skuld nok fyrr imot Herren dykkar Gud? 11 Hør difor på meg og send attende dei fangarne de hev teke ifrå brørne dykkar! for Herrens brennande harm er yver dykk.» 12 Då stod nokre av hovdingarne for Efraims-ætti, det var Azarja Johanansson, Berekja Mesillemotsson og Hizkia Sallumsson og Amasa Hadlaison, dei stod fram for deim som kom attende frå herferdi, 13 og sagde til deim: «De må ikkje føra fangarne hit; for de tenkjer på å auka synderne og misgjerdi vår og føra skuld frå Herren yver oss, for me hev ei stor syndeskuld, og det er brennande harm yver Israel.» 14 Då slepte herfolki ifrå seg fangarne og herfanget framfor hovdingarne og heile lyden. 15 Og dei mennerne som er nemnde, tok fangarne, klædde deim som var nakne ibland deim med det dei hadde til herfang, gav deim klæde og skor, gav deim mat og drikkja, salva deim og sette deim som var utarma oppå asen og førde deim til Palmebyen, Jeriko, til brørne deira; og deretter snudde dei attende til Samaria. 16 På den tid sende kong Ahaz bod til assyrarkongen um hjelp. 17 For attåt alt anna kom edomitarne og slo Juda og førde burt krigsfangar. 18 Og filistarane fall inn i byarne i låglandet og i Sudlandet i Juda og tok Bet-Semes og Ajjalon og Gederot og Soko og bygderne kringum og Timna og bygderne kringum og Gimzo og bygderne kringum, og dei busette seg der. 19 For Herren vilde gjera Juda mijukt for Ahaz skuld, Israels-kongen, av di han gjorde Juda agelaust og var utru imot Herren. 20

Men assyrarkongen, Tilgat-Pilneser, drog imot honom og for fiendsleg fram imot honom i staden for å hjelpe honom. 21 For Ahaz plyndra Herrens hus og huset åt kongen og hovdingarne og gav det til assyrarkongen, men det hjelpte honom ingen ting. 22 Og den tid han var i naud, heldt han, kong Ahaz, fram med å vera utru imot Herren. 23 Han ofra til gudarne i Damaskus, som hadde sigra yver honom, og sagde: «Gudarne åt syrarkongarne hev då hjelpt deim; til deim vil eg ofra, so dei kann hjelpa meg.» Men dei vart til fall for honom sjølv og for heile Israel. 24 Ahaz samla dei tingi som fanst i Guds hus og slo deim sund; han stengde dørerne til Herrens hus og bygde seg altar ved kvart hyrna i Jerusalem. 25 Og i kvar einaste by i Juda bygde han upp offerhaugar til å kveikja offereld på for framande gudar, og soleis harma han Herren, sin fedregud. 26 Det som elles er å fortelja um honom og heile hans ferd frå fyrst til sist, det er uppskrive i Judas og Israels kongebok. 27 Og Ahaz lagde seg til kvile hjå federne sine, og dei gravla honom i byen, i Jerusalem; for dei vilde ikkje gravleggja honom i graverne åt Israels-kongarne. Og Hizkia, son hans, vart konge i staden hans.

29 Hizkia vart konge då han var tjuge år gammal, og ni og tjuge år styrde han i Jerusalem. Mor hans heitte Abia og var dotter åt Zakarja. 2 Han gjorde det som rett var i Herrens augo, nett som David, far hans, hadde gjort. 3 I den fyrste månaden i det fyrste styringsåret sitt let han opna dørerne til Herrens hus og sette deim i stand. 4 So let han prestarne og levitarne koma og stemnde deim saman på den opne plassen mot aust. 5 Og han sagde til deim: «Hør på meg, de levitar! No skal de helga dykk sjølv, og deretter skal de helga huset åt Herren, dykkar fedregud, og føra ureinskapen ut or heilagdomen. 6 For federne våre hev vore utrugne og hev gjort det som vondt var for augo åt Herren, vår Gud; dei hev gjenge burt ifrå honom, hev vendt si åsyn burt ifrå Herrens hus og snutt ryggen til det. 7 Dei hev og stengt dørerne til forhalli, hev sløkt lamporne; ikkje kveikt røykjelse eller ofra brennoffer i heilagdomen åt Israels Gud. 8 Difor kom Herrens harm yver Juda og Jerusalem, og han gjorde deim til eit skrämsel, ei fæla og eit åtløgje, som de ser med eigne augo. 9 Til straff for dette er federne våre falne for sverdet, og sønerne og døtterne og konorne våre er hertekne. 10 Difor hev eg no sett meg fyre at eg vil gjera ei pact med Herren, Israels Gud, so hans brennande harm må venda seg ifrå oss. 11 Lat det difor ikkje skorta dykk på ihuge, sønerne mine, for dykk hev Herren valt ut til å standa for hans åsyn og tena honom og vera tenarane hans og

kveikja røykjelse for honom.» **12** Då reiste levitarne seg: Mahat Amasaison og Joel Azarjason av kahaitisøerne; av Merari-søerne Kis Abdison, og Azarja Jehallelelsson, og av gersonitarne Joah Zimmason, og Eden Joahsson. **13** Av Elisafans-søerne Simri og Je'uel, og av Asafs-søerne Zakarja og Mattanja, **14** og av Hemans-søerne Jehuel og Sime'i, og av Jedutuns-søerne Semaja og Uzziel. **15** Dei samla brørne sine, og dei helga seg, og sidan gjekk dei inn for å reinsa Herrens hus, so som kongen hadde bode etter fyresegnerne frå Herren. **16** Og prestarne gjekk inn det indre av Herrens hus og reinsa det, og alt det ureine som dei fann i Herrens tempel, førde dei ut i tunet ved Herrens hus; der tok levitarne imot det og førde det ut i Kidrondalen. **17** Den første dagen i den første månaden tok dei til å helga, og den åttande dagen i månaden gjekk dei inn i Herrens forhall og helga Herrens hus i åtte dagar, og den sekstende dagen i den første månaden var dei ferdige med det. **18** So gjekk dei inn til kong Hizkia og sagde: «No hev me reinsa heile Herrens hus, brennofferaltaret og alt som til høyrer, og skodebrødsbordet og alt som til høyrer. **19** Alle dei reidskaparne som kong Ahaz hev vanhelga i sin utruskap medan han var konge, deim hev me sett i stand og helga, og no stend dei framfyre Herrens altar.» **20** Tidleg um morgonen samla kong Hizkia dei øvste i byen og gjekk upp til Herrens hus. **21** Og dei førde fram sju uksar, sju verar, sju lamb og sju geitebukkar til syndoffer for kongeriket og heilagdomen og Juda; og han baud Arons-søerne, prestarne, å ofra deim på Herrens altar. **22** Dei slagta då uksane, og prestarne tok imot blodet og skvette det på altaret; so slagta dei verarne og skvette blodet på altaret, so slagta dei lambi og skvette blodet på altaret. **23** Sidan førde dei syndofferbukkarne fram for kongen og lyden, og dei lagde henderne sine på deim, **24** so slagta prestarne dei og hadde blodet deira på altaret til syndoffer, til soning for heile Israel; for kongen hadde sagt at brennofferet og syndofferet skulde vera for heile Israel. **25** Og han stelte upp levitarne i Herrens hus med cymblar, harpor og cithrar, soleis som David, Gad, sjåaren åt kongen, og profeten Natan hadde bode; for bodet um dette hadde Herren gjeve gjenom profetarne sine. **26** Levitarne stod med Davids spelgonger, og prestarne med lurarne. **27** Og Hizkia baud at brennofferet skulde ofrast på altaret, og då ofringi tok til, byrja songen for Herren, og lurarne, medan spelgongerne åt David, Israels konge, styrde songen. **28** Då kasta heile lyden seg til jordi medan songen tona og lurarne let, og alt dette varde til ofringi var til endes. **29** Då dei var ferdige med ofringi, fall kongen på kne og alle dei som var til stades med honom, og dei bad. **30** So baud kong Hizkia og hovdingarne

at levitarne skulde syngja Herrens lov med ordi åt David og sjåaren Asaf, og dei song lovsongen med fagnad og bøygde seg og bad. **31** Hizkia tok då til ords og sagde: «No hev de vigt dykk til Herren; kom då fram og før slagtoffer og lovoffer til Herrens hus!» Då førde lyden fram slagtoffer og lovoffer, og kvar ein som var driven til det i hjarta sitt, førde fram brennoffer. **32** Dei brennoffer som lyden førde fram, var sytti uksar, hundrad verar og two hundrad lamb; alle dei var brennoffer for Herren. **33** Og heilagofferi var seks hundrad uksar og tri tusund sauher. **34** Men det var ikkje mange nok av prestarne til å få alle brennoffer, og brørne deira, levitarne, hjelpte deim difor med det, til arbeidet var fullgjort, og til dess alle prestarne hadde helga seg; for levitarne synte ein ærlegare vilje til å helga seg enn prestarne. **35** Dessutan var det ei mengd med brennoffer og attåt deim feittstykki av takkofferi og dei drykkofferi som høyrde til brennofferi. Soleis fekk dei i stand tenesta i Herrens hus. **36** Og Hizkia og heile folket gledde seg yver det som Gud hadde gjort for folket; for alt dette gjekk fyre seg med eit slag.

30 Sidan sende Hizkia bod til heile Israel og Juda og skrev ogso brev til Efraim og Manasse um at dei skulde koma til Herrens hus i Jerusalem og halda påskehelg for Herren, Israels Gud. **2** Kongen og hovdingarne hans og heile lyden i Jerusalem hadde halde råd um å høgtida påskehelgi i den andre månaden. **3** For dei kunde ikkje halda høgtidi den gongen, av di det ikkje var nok av prestarne som hadde helga seg, og folket ikkje var samla i Jerusalem. **4** Det tykte kongen og heile lyden var rett. **5** Difor gjorde dei det vedtaket at dei sende eit upprop ikring i heile Israel ifrå Be'ereeba til Dan um at dei skulde koma og halda påskehelgi for Herren, Israels Gud, i Jerusalem; for dei hadde ikkje høgtida henne so mangment som det var fyreskrive. **6** Det gjekk då snøggbod ut i heile Israel og Juda med brev frå kongen og hovdingarne hans, etter som kongen hadde bode, og sagde: «De Israels-søner, vend um att til Herren, Abrahams og Isaks og Israels Gud, so han må venda seg til den leivningen av dykk som hev kome seg undan or henderne åt assyrankongarne! **7** Ver ikkje de som federne og brørne dykker, som var utrogne mot Herren, deira fedregud, so han gjorde deim til ei rædsla, som det no ser. **8** Ver no ikkje slike hardnakkar som federne dykker! Gjev Herren handi og kom til heilagdomen hans, som han hev helga for alle tider, og ten Herren dykker Gud, so hans brennande harm må venda seg burt ifrå dykk. **9** For når de vender um til Herren, vil brørne og søerne dykker finna miskunn hjå deim som held deim fangar, og koma heim att til dette landet. For Herren, dykker Gud, er nådig og miskunnsam og

vil ikkje venda åsyni si burt ifrå dykk når de vender um til honom.» 10 Snøggbodi drog ikring frå by til by i Efraims- og Manasselaland og like til Sebulon, men dei log åt deim og hædde deim. 11 Like vel var det nokre i Asser og Manasse og Sebulon som audmykte seg og drog til Jerusalem. 12 I Juda og verka Guds hand til å gjeva deim ein samheldig hug, so dei gjorde det som kongen og hovdingarne hadde bode etter Herrens ord. 13 Soleis samla det seg mykje folk i Jerusalem og høgtida sørtebrødhelgi i den andre månaden; ein ovleg ålmuge. 14 Dei tok seg fyre å få burt dei altari som fanst i Jerusalem, og tok burt offerstadarne og kasta deim i Kidronsdalen. 15 So slagta dei påskelambet på den fjortande dagen i den andre månaden. Prestarne og levitarne skjemdest og helga seg og førde brennoffer til Herrens hus. 16 Og dei stelte seg på plassarne sine, so som det var deim fyreskrive, etter lovi å gudsmannen Moses, og prestarne skvette blodet, som dei fekk av levitarne. 17 For det var mange i lyden som ikkje hadde vigt seg, og difor greidde levitarne med å slagna påskelambi for alle deim som ikkje var reine, so dei kunde vigja deim til Herren. 18 For dei fleste av folket, mange ifrå Efraim, Manasse, Issakar og Sebulon, dei hadde ikkje vigt seg, men å påske på onnor vis enn det var fyreskrive. Men Hizkia gjekk i forbørn for deim og sagde: «Herren, den gode, han tilgjeve 19 kvar den som hev lagt hugen sin på å søkja Gud Herren, sin fedregud, jamvel um han ikkje er rein, so som heilagdomen krev det.» 20 Og Herren børnhøyrd Hizkia og sparde folket. 21 Soleis høgtida dei Israels-borni som var til stades i Jerusalem sørtebrødhelgi med stor fagnad i sju dagar; og kvar dag song levitarne og prestarne lovsonger med kraftige spelgonger for Herren. 22 Og Hizkia tala venleg til alle dei levitarne som hadde vore sers dugande i Herrens tenesta; og dei åt høgtidsofferi dei sju dagarne, og dei ofra takkoffer og lovprisa Herren, sin fedregud. 23 Men sidan samdest heile lyden um å høgtida endå sju dagar, og dei høgtida dei sju dagarne med fagnad. 24 For Hizkia, kongen i Juda, gav lyden tusund uksar og sju stykke småfe, og hovdingarne gav lyden tusund uksar og ti tusund stykke småfe. Og prestarne helga seg i stor mengd. 25 Og heile Juda-lyden gledde seg, og prestarne og levitarne og heile den lyden som var komen ifrå Israel og dei framande som var komne ifrå Israelslandet eller budde i Juda. 26 Og det var stor gleda i Jerusalem; for sidan dagarne åt Israels-kongen Salomo Davidsson hadde det ikkje hendt noko slikt i Jerusalem. 27 Og levitprestarne stod upp og velsigna folket, og røysti deira vart høyd; for bøni deira nådde fram til den heilage bustaden hans, til himmelen.

31 Då dei no alt dette var slutt, drog alle dei israelitarne som var til stades ut til byarne i Juda og braut sund minnestinarne, hogg ned Astarte-bilæti og reiv ned offerhaugarne og altari i heile Juda og Benjamin, og i Efraim og Manasse, til dei reint hadde gjort ende på deim. Og so snudde alle Israels-sønerne heim att, kvar til sin eigedom i byarne sine. 2 So skipa Hizkia preste- og levitskifti, etter som dei hørde til i det eine eller det andre skiftet, so at kvar og ein av prestarne og levitarne fekk si tenesta med brennofferi og takkoffer, å gjera tenesta med pris og lov i portarne til Herrens læger. 3 Det som kongen gav av eiga si, vart brukta til å greida brennofferi, morgen- og kveldsbrennofferi og brennofferi på kviledagarne, nymånedagarne og høgtiderne, soleis som skrive stend i Herrens lov. 4 Og han baud deim av folket som budde i Jerusalem at dei skulde gjeva det som prestarne og levitarne skulde hava, so dei kunde halda fast ved Herrens lov. 5 So snart dette vart kjent, kom Israels-sønerne med rikleg mengd av fyrstegrøda av korn, drivesaft, olje og honning og alt det andre avgrødet på marki, og sameleis tiend av alt i rikeleg mengd. 6 Og dei israelitarne og Juda-mennene som budde i Juda-byarne, kom og med tiend utav storfe og småfe, og dei kom med tiend av dei heilage gåvorne som var vigde til Herren, deira Gud, og lagde deim haug ved haug. 7 I den tridje månaden tok dei til å hauga i hop, og i den sjuande månaden var dei ferdige med det. 8 Hizkia og hovdingarne kom då og såg på haugarne, og dei prisa Herren og Israel, folket hans. 9 Då so Hizkia spurde prestarne og levitarne um haugarne, 10 svara øvstepresten Azarya av Sadoks hus honom: «Sidan dei tok til å føra offergåva til Herrens hus, hev me ete oss mette og leivt mykje att, for Herren hev velsigna folket sitt, so me hev fenge leivt all denne rikdomen.» 11 Hizkia gav då det bodet at dei skulde laga til budar i Herrens hus; og då dei hadde laga slike, 12 førde dei inn der avgrødet, tiendi og heilaggåvorne, alt på tru og æra. Tilsynet med dette vart gjeve til leviten Konanja og næmast under honom Sime'i, bror hans. 13 Og Jehiel, Azazja, Nahat, Asael, Jerimot, Jozabad, Eliel, Jismakja, Mahat og Benaja var tilsynsmenner jamsides med Konanja og Sime'i, bror hans, etter påbodet kong Hizkia og Azazja, den øvste i Guds hus. 14 Leviten Kore Jimnason, som var dørvaktar på øystre sida, hadde tilsyn med dei friviljuge gåvorne til Gud, og skulde skifta ut Herrens offergåvor og dei høgheilage gåvorne. 15 Under honmom vart sett Eden, Minjamin, Jesua, Semaja, Amarja og Sekanja; dei skulde vera i prestebyarne og skifta ut på tru og æra til brørne sine, både til store og små, etter dei skifti dei hørde til, 16 Her var frårekna dei av mannkyn som

var ifrå tri år og uppetter, og som kom til Herrens hus etter som torvi var frå dag til dag og gjorde arbeidet sitt etter som tenesta deira var etter dei skifti dei høyrd til. **17** Prestarne vart upptekne i lista etter ættgreinene sine, levitarne ifrå tjugeårsalderen og uppetter etter tenesteskyldnaden sin, etter dei skifti dei høyrd til. **18** Det vart gjort soleis at dei vart upptekne med alle småborni sine, konorner, sønerne og døtterne sine, so mange dei var; for på tru og æra skulde dei styra med dei heilage tingi. **19** For bymarkarne å Arons-sønerne, prestarne, var det nokre namngjevne menner i kvar by som skifte til kvar karmann millom prestarne og deim utav levitarne som var upptekne i listorne, det som dei hadde rett til. **20** Soleis gjorde Hizkia i heile Juda, og han gjorde det som godt og rett og sant var for Herren, sin Guds åsyn. **21** Alle dei verki som han tok seg fyre i tenesta for Guds hus, i lovi og i bodet med det fyremål å sokja sin Gud, alle dei gjorde han av heile sitt hjarta, og han hadde lukka med seg.

32 Etter desse hendingar og denne truskap kom assyrarkongen Sankerib og drog inn i Juda; der lægra han seg kring dei faste borger og tenkte å leggia deim under seg. **2** Då no Hizkia vart vis med at Sankerib var komen og hadde tenkt seg til å gjera åtak på Jerusalem, **3** rådlagde han med hovdingarne og kjemporne sine um å teppa for vatnet i kjeldorne utanfor byen, og dei hjelpte honom. **4** Det samla seg då ei mengd med folk som tepte kjeldorne og bekken som renn midt igjenom landet; for dei sagde: «Kvi skulde assyrarkongarne koma og finna mykje vatn?» **5** So tok han mod og mannskap til seg og bygde upp heile den luten av muren som var nedbroten, og bygde radt upp til tårni, og ein annan mur bygde han utanfor; han vigfeste Millo i Davidsbyen og laga ei mengd kastevåpn og skjoldar. **6** Og han sette herførarar yver krigsfolket, og då han hadde stemnt deim saman på plassen ved byporten, tala han til deim og moda deim upp og sagde: **7** «Ver hugheile og modige, ottast ikkje og ræddast ikkje for assyrarkongen og heile den hopen han hev med seg; for med oss er det ein som er større enn den som er med honom! **8** Med honom er det ein arm av kjøt, men med oss er Herren, vår Gud, som vil hjelpe oss og føra krigarne våre.» Då leit folket på talen åt Juda-kongen Hizkia. **9** Assyrarkongen Sanherib kringsette sjølv Lakis med heile hermagti si, men sende tenarane sine til Juda-kongen Hizkia og til alle Juda-mennene i Jerusalem og let deim segja: **10** «So segjer assyrarkongen Sankerib: «Kva er det de lit på, de som sit innestengde i Jerusalem? **11** Hizkia lokkar dykk til å døy av hunger og torste når han segjer: «Herren, vår Gud, skal berga oss or handi åt

assyrarkongen.» **12** Hev ikkje den same Hizkia teke burt offerhaugarne og altari hans og bode Juda og Jerusalem at dei berre skal kasta seg ned for eit einaste altar og berre kveikja offereld på det? **13** Veit de då ikkje kva eg og federne mine hev gjort med folki frå alle land? hev vel folkegudarne i landi magta å berga landi sine or mi hand? **14** Kven av alle gudarne hjå desse folki, som federne mine hev bannstøyt, er det som hev kunna berga folket sitt or mi hand, so dykkar Gud skulde kunna berga dykk or mi hand! **15** Lat difor ikkje Hizkia narrar dykk og dåra dykk på denne måten! Tru honom ikkje! for ingen gud hjå noko folk eller rike hev magta å berga folket sitt ut or mi hand eller or handi på federne mine; kor mykje mindre skulde då dykkar gud kunna berga dykk or mi hand!» **16** Og tenarane hans tala endå fleire ord imot Herren Gud og imot Hizkia, tenaren hans. **17** Og han skreiv eit brev og til å hæda Herren, Israels Gud, og tala imot honom, og der stod det: «Likso lite som folkegudarne i landi hev berga folki sine or mi hand, likso lite skal Guden åt Hizkia berga sitt folk or mi hand.» **18** Og dei ropa med høg røyst på jødisk mål til folket i Jerusalem, som stod på muren; dei vilde støkkja og skræma deim, so dei kunde take byen. **19** Og dei tala um Jerusalems Gud på same måten som um folkegudar på jordi, dei som er verk av mannehender. **20** Då bad kong Hizkia og profeten Jesaja Amosson for denne saki skuld, og dei ropa til himmelen. **21** Og Herren sende ein engel som øydde ut alle stridsmennene, fyrstarne og hovdingarne i lægret å assyrarkongen, so han laut snu heim att til landet sitt med spott og spe. Og då han gjekk inn i huset åt guden sin, var det nokre av hans eige avkjøme som hogg honom ned med sverd. **22** Soleis frelse Herren Hizkia og Jerusalems-folket or handi åt assyrarkongen Sanherib og or handi åt alle andre, og han gav deim fred på alle kantar. **23** Og mange førde gávor til Herren, til Jerusalem, og dyre gávor til Juda-kongen Hizkia, og han vart høgvyrd hjå alle folki etter dette. **24** I dei dagarne lagdest Hizkia i helsott. Då bad han til Herren, og han svara honom og gav honom eit underteikn. **25** Men Hizkia lønte ikkje den velgjerningi som vart gjord imot honom, men hjarta hans vart ovmodig, og difor kom det harm yver honom og Juda og Jerusalem. **26** Men han audmykte seg midt i sitt hjartans ovmod, og Jerusalems-folket med honom, då kom Herrens harm ikkje yver deim so lenge Hizkia livde. **27** Hizkia hadde ovstor rikdom og æra. Han bygde seg skattkammer for gull og sylv og glimesteinlar og finangande kryddor og alle slags dyrverdige ting, **28** dessutan forrådshus for avgrodet av korn og druvesaft og olje, fjøs for alle slags bufe, og kvier for buskaparne. **29** Og han fekk seg byar og bufe og småfe i

mengd; for Gud gav honom ovmykje gods. **30** Den same Hizkia tepte det øvre utlaupet av Gihonvatnet, og leidde vatnet ned mot vest til Davidsbyen. I alle tiltaki sine hadde Hizkia lukka med seg. **31** Soleis og då sendebodi kom frå Babels-fyrstarne, som sende bod til honom og vilde høyra um det underteiknet som hadde hendt i landet, då gjekk Gud frå honom berre soleis, at han sette honom på prøva, so han kunde få fullrøyst huglyndet hans. **32** Det som elles er å fortelja um Hizkia og godgjerningarne hans, er uppskrive i openberringi åt profeten Jesaja Amosson og i boki um Juda- og Israels-kongarne. **33** Og Hizkia lagde seg til kvile hjå federne sine, og dei gravlagde honom der som ein stig upp til graverne åt Davids-sønerne; og alle Juda-mennerne og Jerusalems-buarne synte honom stor æra ved avferdi hans. Og Manasse, son hans, vart konge i staden hans.

33 Tolv år gamall var Manasse då han vart konge, og fem og femti år styrde han i Jerusalem. **2** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, etter den avstyggjelege seden hjå dei folki som Herren hadde rutt ut for Israels-borni. **3** Han bygde upp att offerhaugarne som Hizkia, far hans, hadde rive ned, og sette upp altari for Ba'als-gudarne og gjorde Astarte-bilæte og kasta seg ned for og tente heile himmelheren. **4** Og han bygde altar i Herrens hus, endå Herren hadde sagt: «I Jerusalem skal namnet mitt vera æveleg.» **5** Og han bygde altar for heile himmelheren i både tuni kring Herrens hus. **6** Han vigde sønerne sine i elden i Hinnomssons-dalen og for med spådom og trolldom og runing og fekk seg tinga folk til å mana draugar og spåvette; han gjorde mykje som vondt var i Herrens augo og harma honom. **7** Og avgudsbilætet som han hadde gjort, sette han upp i Guds hus, som Gud hadde sagt um til David og Salomo, son hans: «Til dette huset og til Jerusalem, som eg hev valt ut millom alle Israels ætter, vil eg festa namnet mitt i all æva. **8** Og eg vil ikkje meir lata Israel fara burt ifrå det landet som eg etla åt federne dykkar, berre dei agtar på å halda alt det som eg hev bode deim, etter heile lovi og bodi og rettarne som dei fekk ved Moses.» **9** Men Manasse førde Juda og Jerusalems-buarne til å stella seg verre enn dei folki som Herren hadde øydt ut for Israels-borni. **10** Då tala Herren til Manasse og folket hans, men dei agta ikkje på det. **11** So let Herren herførarne åt assyrarkongen koma yver deim, og dei fanga Manasse med krokar, lagde honom i koparlekkjor og førde honom til Babel. **12** Men då han var i naud, bad han Herren, sin Gud, um nåde, og han audmykte seg djupt for fedreguden sin. **13** Og då han bad til honom, let han seg blidka og høyrdé bøni hans og førde honom attende til Jerusalem til kongedømet hans. Då kom

Manasse i hug at Herren er Gud. **14** Sidan bygde han ein ytre mur for Davidsstaden vestanfor Gihon i dalen og burt imot Fiskeporten, so han gjekk ikring Ofel; og gjorde honom svært høg. I alle borgbyarne i Juda sette han herførarar. **15** Han førde burt dei framande gudarne og avgudsbilætet ifrå Herrens hus og alle dei altari som han hadde bygt på det berget der Herrens hus stod og i Jerusalem, og han kasta deim utanfor byen. **16** Derimot reiste upp att Herrens altar, og han ofra takkoffer og lovoffer på det; og han baud Juda at dei skulde tena Herren, Israels Gud. **17** Men folket heldt ved med å ofra på offerhaugarne, men einast til Herren, deira Gud. **18** Det som elles er å fortelja um Manasse, um bøni hans til sin Gud og ordi åt dei sjåarane som tala til honom i namnet åt Herren, Israels Gud, det er uppskrive i krønikeboki åt Israels-kongarne. **19** Og um bøni hans, og korleis han vart bønhøyd, og heile syndi og utruskapen hans og dei staderne der han bygde upp offerhaugar og sette upp Astarte-stolparne og avgudsbilæti fyrr han audmykte seg, det er uppskrive i krønikeboki åt Hozai. **20** Og Manasse lagde seg til kvile hjå federne sine, og dei gravlagde honom ved huset hans, og Amon, son hans, vart konge i staden hans. **21** Two og tjuge år gamall var Amon då han vart konge, og two år styrde han i Jerusalem. **22** Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, liksom Manasse, far hans; og han ofra til alle dei bilæti som Manasse, far hans, hadde gjort, og han tente deim. **23** Han audmykte seg ikkje for Herrens åsyn, soleis som Manasse, far hans, gjorde, men han, Amon, leste på seg stor skuld. **24** Tenarane hans svor seg saman mot honom og drap honom i huset hans. **25** Men landsfolket drap alle deim som hadde svore seg saman imot kong Amon, og landsfolket tok Josia, son hans, til konge i staden hans.

34 Åtte år gamall var Josia då han vart konge, og eitt og tretti år styrde han i Jerusalem. **2** Han gjorde det som rett var i Herrens augo, og han fylgte i fotefari åt David, far sin, og tok ikkje or leidi, korkje til høgre eller vinstre. **3** I det åttande styringsåret sitt, då han endå var ein ungdom, tok han til å sökja Gud åt David, far sin, og i det tolvte året tok han til å reinsa Juda og Jerusalem for offerhaugarne og Astarte-bilæti og dei uthogne og støypte bilæti. **4** Dei reiv ned Ba'als-altari med han såg på det; solstolparne som var ovanpå deim, hogg han ned, og Astarte-bilæti og dei uthogne og støypte bilæti slo han sund og knasa og strøydde deim ut på graverne åt deim som hadde ofra til deim. **5** Og beini åt prestarne brende han på altari deira. Soleis reinsa han Juda og Jerusalem. **6** Og i byarne i Manasse og Efraim og Simeon og radt til Naftali røkte han etter i husi deira rundt ikring, **7** og han braut ned altari, slo sund og

krasa Astarte-bilæti og gudebilæti og hogg ned solstolparne i heile Israels land; so snudde han heim att til Jerusalem. **8** I det attande styringsåret sitt, medan han heldt på å reinsa landet og huset, sende han Safan Asaljason og Ma'aseja, byhovdingen, og kanslaren Joah Johazson til å setja i stand huset åt Herren, hans Gud. **9** Då dei kom til øvstepresten Hilkia, gav dei ut det sylvet som var ført til Guds hus; det var det som levitarne, dørstokkvakti, hadde samla inn frå Manasse og Efraim og heile resten av Israel og frå heile Juda og Benjamin og Jerusalems-buarne. **10** Dei gav det til arbeidsformennerne som hadde tilsynet med Herrens hus; og arbeidsformennerne som arbeidde i Herrens hus, brukte det til å vøla på og setja i stand huset; **11** for dei gav det til timbremennene og murarane for at dei skulde kjøpa hoggen stein og timber til bjelkar og timbra upp dei husi som Juda-kongarne hadde øydelagt. **12** Mennerne arbeidde trufast, og tilsynet med deim var gjeve til levitarne Jahat og Obadja av meritarne, og Zakaria og Mesullam av kahatitarne, so dei skulde vera formenner, og alle dei levitar som kunde handsama spelgagner. **13** Dei hadde og tilsynet med berarane og sagde alle arbeidarne fyre ved kvart einskild arbeid. Og nokre av levitarne var skrivarar og formenner og dørvaktarar. **14** Men då dei tok fram dei pengarne som var innkomne til Herrens hus, fann presten Hilkia boki med Herrens lov, som var gjevi ved Moses. **15** Og Hilkia sagde til riksskrivaren Safan: «Eg hev funne lovboki i Herrens hus!» Og han gav boki til Safan. **16** Og Safan bar henne til kongen, og gav dessutan melding til honom og sagde: «Alt det som er pålagt tenarane dine, det gjer dei. **17** Dei hev tømt ut det sylvet som fanst i Herrens hus og gjeve det til formennerne og arbeidsfolket.» **18** So melde riksskrivaren Safan til kongen sagde: «Presten Hilkia hev gjeve meg ei bok.» Og Safan las upp av henne for kongen. **19** Men då kongen fekk høyra ordi i lovi, reiv han sund klædi sine. **20** Og kongen baud Hilkia og Ahikam Safansson og Abdon Mikason og riksskrivaren Safan og kongstenaren Asaja: **21** «Gakk og spør Herren for meg og for deim som er att i Juda og Israel um det som stend i denne boki som er funni. Stor er Herrens harm, som er utrend yver oss, av di federne våre ikkje hev lydt Herrens ord og gjort etter alt det som stend skrive i denne boki.» **22** So gjekk Hilkia og dei andre som kongen sagde til, til profetkinna Hulda, kona åt klædehandlaren Sallum, son åt Tokhat, son åt Hasra; ho budde i ny-byen i Jerusalem, og dei tala med henne um dette. **23** Ho svara deim: «So segjer Herren, Israels Gud: Seg til den mannen som sende dykk til meg: **24** So segjer Herren: «Sjå, eg sender ulukka yver denne staden og

yver folket her, alle dei forbanningarne som er skrivne i den boki som dei hev lese upp for Juda-kongen, **25** til straff for di dei hev vend seg frå meg og kveikt offereld for andre gudar og harma meg med alle sine verk; harmen min skal renna ut yver denne staden og skal ikkje slokna. **26** Men til Juda-kongen, som sende dykk til å spyra Herren, skal de segja: So segjer Herren, Israels Gud, um dei ordi som du høyrd: **27** Av di hjarta ditt vart mjukt, og du bøygde deg for Gud då du høyrd ordi hans mot denne staden og folket her, av di du audmykte deg for mi åsyn og reiv sund klædi dine, og gret for mi åsyn, so hev eg og bønhøyrt, segjer Herren! **28** So vil eg då samla deg til federne dine, so du kann samlast med deim i gravi di i fred; og augo dine skal sleppa sjå all den ulukka som eg vil føra yver denne staden og folket som bur her.»» Og dei kom att til kongen med dette svaret. **29** Då sende kongen bod og stemnde saman alle dei øvste i Juda og Jerusalem. **30** Og kongen gjekk upp til Herrens hus, og alle Juda-mennerne og Jerusalems-buarne fylgte honom, og prestarne og levitarne og heile folket, frå den minste til den største; og han las upp for deim alt det som stod i paktboki som dei hadde funne i Herrens hus. **31** Kongen steig fram på plassen sin og gjorde den pakti for Herrens åsyn at han vilde fylgia Herren og halda bodi og fyerseignerne og loverne hans av alt sitt hjarta og all sin hug og setja i verk dei paktordi som var skrivne i denne boki. **32** Og han let deim ganga inn i pakti, som fanst i Jerusalem og Benjamin, og alle Jerusalems-buarne gjorde etter pakti med Gud, deira fedregud. **33** Og Josia fekk burt all styggedomen frå alle dei landi som høyrd til Israels-søerne, og han nøydde alle som fanst i Israel til å tena Herren, sin Gud. So lenge som han livde, vende dei seg ikkje burt i frå Herren, deira fedregud.

35 Josia heldt påskehelg for Herren i Jerusalem, og dei slagta påskelambet på den fjortande dagen i fyrste månaden. **2** Han sette prestarne til det dei skulde taka vare på, og styrkte deim til tenesta i Herrens hus. **3** Og han sagde til levitarne, som lærde heile Israel, og som var vigde til Herren: «Set den heilage kista i det huset som Salomo bygde, son åt David, Israels konge; det tarv ikkje bera henne på herdarne. Ten difor Herren, dykkar Gud, og Israel, folket hans! **4** Gjer dykk ferdige etter ættgreinerne dykkar, i skifti dykkar, so som David, Israels konge, hev fyseskrive, og etter fyseskrifti åt Salomo, son hans. **5** Og statt i heilagdomen etter flokkarne av ættgreinerne åt brørne dykkar, lækfolket, soleis at det hvert eit skift av ei levit-ættgrein for kvar. **6** Og slagta so påskelambi og helga dykk og laga det til for brørne dykkar, so det gjer etter Herrens ord ved Moses!» **7**

Josia gav tretti tusund stykke småfe til ålmugen, lamb og kid, alt saman til påskeoffer for alle deim som fanst der, og tri tusund stykke storfe; dette var av egedomen åt kongen. **8** Og hovdingarne hans gav friviljut til folket, til prestarne og levitarne; Hilkia og Zakarja og Jehiel, som var dei øvste i Guds hus, gav prestarne two tusund seks hundrad lamb og kid til påskeoffer, og tri hundrad stykke storfe. **9** Konanja og Semaja og Netanel, brørne hans, og Hasabja og Je'iel og Jozabad, levitfyrstane, gav levitarne fem tusund lamb og kid til påskeoffer og fem hundrad stykke storfe. **10** Soleis fekk dei tenesta i fast skikk, og prestarne stod på sin stad og levitarne etter sine skift, so som kongen hadde bode. **11** Dei slagta påskelambi, og prestarne skvette blodet som dei fekk av deim, og levitarne flådde dyr. **12** So skilde dei frå brennofferi og gav deim til dei ymse ættgrein-flokkarne av ålmugen, so dei kunde ofra til Herren, som det er fyreskrive i Moseboki; og sameleis med storfeet. **13** Påskelambi steikte dei i elden, som fyreskrive var, og offerstykki koka dei i grytor, kjeler og skålar og skunda seg med deim til ålmugen. **14** So laga dei åt seg sjølve og prestarne; for prestarne, Arons-sønerne, hadde arbeid like til um natti med å ofra brennofferi og feittstykki, og difor laga levitarne til åt seg sjølve og prestarne, Arons-sønerne. **15** Songarane, Asafs-sønerne, stod på plassen sin, som David, Asaf, Heman og Jedutun, sjåaren åt kongen, hadde bode, og dørvaktarane ved kvar sin port; dei turvte ikkje ganga ifrå tenesta; for levitarne, brørne deira, laga til åt deim. **16** Soleis sette dei heile tenesta for Herren fast skikk på den dagen, med di dei heldt påskehelg og ofra brennoffer på Herrens altar, so som kong Josia hadde bode. **17** Og dei Israels-borni som var tilstades, heldt den gongen påskehelgi og søtebrødhelg i sju dagar. **18** Ei sovor påskehelg som denne var det ikkje halde i Israel sidan profeten Samuels dagar, og ingen av Israels-kongarne hadde halde ei sovor påskehelg som den Josia og prestarne og levitarne og dei Juda- og Israels-mennene som var til stades, og Jerusalems-buarne høgtida. **19** Denne påskehelgi vart haldi i det attande styringsåret åt Josia. **20** Etter alt dette, då Josias hadde fenge i stand huset, drog egyptarkongen Neko upp og vilde strida ved Karkemis ved Frat, og Josia drog ut imot honom. **21** Men han skikka sendebod til honom og sagde: «Kva hev eg med deg å gjera, Juda-konge? Det er ikkje imot deg eg kjem i dag, men mot ervefienden min; og Gud hev sagt at eg skal skunda meg. Haltd upp med å tråssa Gud som er med meg, so han ikkje skal tyna deg!» **22** Men Josia snudde ikkje ifrå honom, men klædde seg ut og vilde gjeva seg i strid med honom, han høyrdde ikkje på Nekos ord ifrå Guds munn. Og det kom

til strid på Megiddosletta. **23** Då råka bogeskyttarane kong Josia, og kongen sagde til tenarane: «Før meg burt! for eg er hardt såra.» **24** Tenarane hans bar honom då burt ifrå vogni og køyrde honom på den andre vogni hans og førde honom til Jerusalem, og der døydde han. Dei gravlagde honom i graverne åt federne hans, og heile Juda og Jerusalem syrgde yver Josia. **25** Jeremia song ein syrgjesong um Josia, og alle songarane og songmøyarne tala i syrgjesongarne sine um Josia, som dei gjør den dag i dag; det vart fast skikk i Israel å syngja desse kvædi, og dei finst uppskrivne millom Syrgjesongarne. **26** Det som elles er å fortelja um Josia og dei gudlege gjerningarne som han gjorde etter det som er fyreskrive i Herrens lov, **27** og soga hans frå fyrst til sist, det er uppskrive i boki um Israels- og Juda-kongarne.

36 Folket i landet tok Joahaz Josiasong og gjorde honom til konge i Jerusalem i staden for far hans. **2** Tri og tjuge år gamall var Joahaz då han vart konge, og tri månader styrde han i Jerusalem. **3** Men egyptarkongen sette honom av frå styret i Jerusalem og let landet bøta two hundrad og femti våger sylv og two og ein halv våg gull. **4** Og egyptarkongen gjorde Eljakim, bror hans, til konge yver Juda og Jerusalem, og han brigda namnet hans til Jojakim, Joahaz, bror hans derimot, tok Neko og førde til Egypterland. **5** Fem og tjuge år gamall var Jojakim då han vart konge, og elleve år styrde han i Jerusalem. Han gjorde det som vondt var for Herren, hans Gud. **6** Nebukadnessar, kongen i Babel, drog upp imot honom, og batt honom med koparlekkjor og vilde føra honom til Babel. **7** Og Nebukadnessar førde nokre av kjerald i Herrens hus til Babel og sette deim upp i templet sitt i Babel. **8** Det som elles er å fortelja um Jojakim og dei styggetingi som han gjorde, og anna vondt som fanst hjå honom, det er uppskrive i boki um Israels- og Juda-kongarne; Joakin, son hans, vart konge i staden hans. **9** Attan år gamall var Joakin då han vart konge, og tri månader og ti dagar styrde han i Jerusalem. Han gjorde det som vondt var i Herrens augo. **10** Ved årsskiftet sende kong Nebukadnessar folk og førde honom til Babel saman med dei dyraste kjerald iifrå Herrens hus; og han gjorde Sidkia, bror hans, til konge yver Juda og Jerusalem. **11** Eitt og tjuge år gamall var Sidkia då han vart konge, og elleve år styrde han i Jerusalem. **12** Han gjorde det som var vondt i Herrens, hans Guds, augo; han audmykte seg ikkje for profeten Jeremia som tala ord frå Herrens munn. **13** Attpå gjorde han uppreist imot kong Nebukadnessar, som hadde teke honom i eid ved Gud; og han var ein stivnakke og gjorde hjarta sitt hardt, so han umvende seg ikkje til Herren, Israels Gud. **14** Alle hovdingarne bland prestarne og folket gjorde mykjen

utruskap og for med same styggedomen som heidningane
og sulka til Herrens hus, som han hadde helga i Jerusalem.
15 Herren, deira fedregud, sende fyretilor til deim seint og
tidleg med sendebodi sine, av di han tykte synd i folket sitt og
bustaden sin. **16** Men dei spotta sendebodi for Gud, hædde
ordi hans og svivyrde profetarne hans til dess Herrens harm
reiste seg soleis imot folket hans, at det ikkje lenger var
nokor botevøn. **17** Han sende kaldæarkongen imot deim,
og han drap deira unge mannskap med sverd i det heilage
huset deira og sparade korkje unggut eller ungøy, gamall
eller gråhærð. Alt gav han i hans hand. **18** Alle kjerald i
Guds hus, både store og små, skattarne i Herrens hus og
skatterne åt kongen og hovdingarne hans, alt saman førde
han til Babel. **19** Dei brende upp Guds hus og reiv ned
Jerusalems-muren, brende upp alle slotti der og øydelagde
alle dei dyrverdige tingi som fanst der. **20** Deim som sverdet
hadde levt, førde han fangar til Babel, og der vert dei trælar
for honom og sønerne hans til dess Persarriket kom til magti,
21 so Herrens ord i Jeremias munn skulde verta uppfyllt, til
dess landet fekk njota si kvild; alt med det låg i øyde, fekk
det kvila til dess sytti år var lidne. **22** Men i det første året åt
Kyrus, kongen i Persia, vekte Herren hugen i persarkongen
Kyrus - for Herrens ord i Jeremias munn skulde nå sitt
endemål - og han let ropa ut i alt sitt rike, og sende brev
ikring med sovori kunngjering: **23** «So segjer Kyrus, kongen i
Persia: «Alle kongerike på jordi hev Herren, Gud i himmelen,
gjeve meg, og han hev lagt på meg at eg skal byggja honom
eit hus i Jerusalem i Juda. Er det nokon millom dykk av alt
hans folk, so vere Herren, hans Gud, med honom, og han
drage upp dit!»»

Eras

1 I det fyrste åt Cyrus, kongen Persia, vekte Herren hugen i perserkongen Cyrus - for Herrens ord i Jeremias munn skulde nå sitt endemål - og han let ropa ut i alt sitt rike og sende brev i kring med sovori kunngjering: 2 «So sejer Cyrus, kongen i Persia: «Alle kongerike på jordi hev Herren, Gud i himmelen, gjeve meg, og han hev lagt på meg at eg skal byggja honom eit hus i Jerusalem i Juda. 3 Er det nokon millom dykk av alt hans folk, so vere hans Gud, med honom, og han drage upp til Jerusalem i Juda og byggje hus åt Herren, Israels Gud! Det er den Gud som bur i Jerusalem. 4 Og kvar helst nokon endå er att og bur framand på ein stad, skal folket der hjelpa honom til med sylv og gull, lausøyre og bufe, umfram det som dei godviljut gjev til gudshuset i Jerusalem.»» 5 Då gjorde ættarhovdingarne i Juda og Benjamin seg reiduge til å fara, og det same gjorde prestarne og levitarne, alle dei som Gud vekte hugen i, dei vilde fara upp og byggja Herrens hus i Jerusalem. 6 Og alle grannarne deira hjelpte deim til med gåvor: sylv og gull, lausøyre og bufe og dyrverdige gåvor, umfram alt det som dei sjølv gav godviljut. 7 Cyrus sjølv, kongen, gav frå seg alle dei kjerald som Nebukadnessar hadde teke burt frå Jerusalem og sett inn i huset åt sin gud. 8 Desse gav no Cyrus, persarkongen, frå seg til Mitredat, som var skattmeister, og han talde deim for Sesbassar, som var hovding yver Juda. 9 Talet på desse kjerald var: Tretti gullfat, tusund sylvfat og ni og tjuge andre offerkjerald, 10 tretti gullskålar og fire hundrad og ti sylvskålar av ringare slag og tusund andre kjerald. 11 Kjeraldi av gull og sylv var i alt fem tusund og fire hundrad. Alt dette førde Sesbassar med seg då dei burtførde for upp frå Babel til Jerusalem.

2 Her kjem talet på dei fylkesbuarne som for ut or utlægdi, dei som Babel-kongen Nebukadnessar hadde ført burt til Babel, og som no for heim att til Jerusalem og Juda, kvar til sin by. 2 Dei fylgte Zerubbabel og Jesua, Nehemia og Seraja, Re'elaja og Mordekai, Bilsan og Mispar, Bigvai og Rehum og Ba'aná. - Dette er manntalet yver Israels-lyden: 3 Paros-sønerne, two tusund eit hundrad og two og sytti; 4 Sefatja-sønerne, tri hundrad og two og sytti; 5 Arahs-sønerne, sju hundrad og fem og sytti; 6 Pahat-Moabs-sønerne, av Jesua- og Joabs-sønerne, two tusund åtte hundrad og tolv; 7 Elams-sønerne, eit tusund two hundrad og fire og femti; 8 Zattu-sønerne, ni hundrad og fem og fyrti; 9 Zakkai-sønerne, sju hundrad og seksti; 10 Bani-sønerne, seks hundrad og two og fyrti; 11 Bebai-sønerne, seks hundrad og tri og tjuge; 12

Azgads-sønerne, eit tusund two hundrad og two og tjuge; 13 Adonikams-sønerne, seks hundrad og seks og seksti; 14 Bigvai-sønerne, two tusund og seks og femti; 15 Adins-sønerne, fire hundrad og fire og femti; 16 Aters-sønerne av Hizkia-ætti, åtte og nitti; 17 Besai-sønerne, tri hundrad og tri og tjuge; 18 Jora-sønerne, hundrad og tolv; 19 Hasums-sønerne, two hundrad og tri og tjuge; 20 Gibbars-sønerne, fem og nitti; 21 Betlehems-sønerne, hundrad og tri og tjuge; 22 mennene frå Netofa, seks og femti; 23 mennene frå Anatot, hundrad og åtte og tjuge; 24 Azmarets-sønerne, two og fyrti; 25 Kiryat-Arims- og Kefira- og Be'erot-sønerne, sju hundrad og tri og fyrti; 26 Rama- og Geba-sønerne, seks hundrad og ein og tjuge; 27 mennene frå Mikmas, hundrad og two og tjuge; 28 mennene frå Betel og Aj, two hundrad og tri og tjuge; 29 Nebo-sønerne, two og femti; 30 Magbis-sønerne, hundrad og seks og femti; 31 den andre Elamsønerne, eit tusund two hundrad og fire og femti; 32 Harims-sønerne, tri hundrad og tjuge; 33 Lods- og Hadids- og Onosønerne, sju hundrad og fem og tjuge; 34 Jeriko-sønerne, tri hundrad og fem og fyrti; 35 Sena'a-sønerne, tri tusund seks hundrad og tretti. 36 Av prestarne: Jedaja-sønerne av Jesua-ætti, ni hundrad og tri og sytti; 37 Immers-sønerne, eit tusund og two og femti; 38 Pashurs-sønerne, eit tusund two hundrad og sju og fyrti; 39 Harims-sønerne, tusund og syttan. 40 Av levitarne: Jesua- og Kadmiels-sønerne av Hodavia-sønerne, fire og sytti. 41 Av songararne: Asafsønerne, hundrad og åtte og tjuge. 42 Av dørvaktar-sønerne: Sallums-sønerne, Aters-sønerne, Talmons-sønerne, Akkubsønerne, Hatita-sønerne, Sobai-sønerne, i alt hundrad og ni og tretti. 43 Av tempelsveinarne: Siha-sønerne, Hasufasønerne, Tabbaots-sønerne, 44 Keros-sønerne, Siahasønerne, Padons-sønerne, 45 Lebana-sønerne, Hagabasønerne, Akkubs-sønerne, 46 Hagabs-sønerne, Samlaisønerne, Hanans-sønerne, 47 Giddels-sønerne, Gahars-sønerne, Reaja-sønerne, 48 Resins-sønerne, Nekoda-sønerne, Gazzams-sønerne, 49 Uzza-sønerne, Paseahs-sønerne, Besai-sønerne, 50 Asna-sønerne, Me'unimsønerne, Nefisims-sønerne, 51 Bakbuks-sønerne, Hakufasønerne, Harhurs-sønerne, 52 Basluts-sønerne, Mehidasønerne, Harsa-sønerne, 53 Barkos-sønerne, Siserasønerne, Tamahs-sønerne, 54 Nesiah-sønerne, Hatifasønerne. 55 Av sønerne åt Salomo-sveinarne: Sotaisønerne, Hassoferets-sønerne, Peruda-sønerne, 56 Ja'ala-sønerne, Darkons-sønerne, Giddels-sønerne, 57 Sefatjasønerne, Hattils-sønerne, Pokeret-Hassebjims-sønerne, Ami-sønerne. 58 Alle tempelsveinarne og sønerne åt Salomo-sveinarne var i alt tri hundrad og two og nitti. 59 Frå Tel-

Melah og Tel-Harsa, Kerub og Addan og Immer for dei ut dei som her skal nemnast; men dei kunde ingi greida gjøva um federne sine og ætti, um dei i det heile høyrdie Israels-folket til; det var; **60** Delaja-sønerne, Tobia-sønerne og Nekoda-sønerne, seks hundrad og two og femti, **61** og av prestesønerne: Habaja-sønerne, Hakkos-sønerne, sønerne åt Barzillai, han som hadde teke ei av døsterne åt Gileads-mannen Barzillai til kona og fekk namn etter deim. **62** Desse leita etter ættetavlorne sine, men kunde ikkje finna deim; difor vart dei kjende uverdige til å vera prestar. **63** Jarlen dømde at dei ikkje måtte eta av det høgheilage fyr det stod fram ein prest som hadde urim og tummim. **64** Heile lyden til var i alt two og fyrti tusund tri hundrad og seksti, **65** umfram trælarne og trælkvinnor; talet på deim var sju tusund tri hundrad og sju og tretti. Dertil kom two hundrad songarar, karar og kvende. **66** Dei hadde sju hundrad og seks og tretti hestar, two hundrad og fem og fyrti muldyr, **67** fire hundrad og fem og tretti kamelar og seks tusund sju hundrad og tjuge asen. **68** Då dei kom fram til Herrens hus i Jerusalem, gav nokre av ættarhovdingarne godviljut ei gåva til gudshuset, so det kunde verta oppbygt att på den gamle staden. **69** Kvar av deim lagde i byggjekassa, etter som han hadde råd til, og det kom inn tri hundrad tusund dalar i gull og fem og tjuge tusund dalar i sylv, dertil eit hundrad prestekjolar. **70** Prestarne og levitarne og nokre av lyden, songarane, dørvaktarane og tempelsveinarne, sette då bu i sine byar, og heile Israel elles busette seg kvar i sin by.

3 Då den sjuande månaden kom, og Israels-sønerne budde i sine byar, samla dei seg i Jerusalem alle som ein mann. **2** Og Jesua Josadaksson og prestarne, brørne hans, og Zerubbabel Sealtielsson og hans brør tok til å byggja altaret åt Israels Gud, so dei kunde få ofra brennoffer på det, soleis som det er fyreskrive i lovi åt gudsmannen Moses. **3** Dei sette altaret på den staden det fyrre hadde vore; for dei hadde fenge rædsla i seg for folki som budde i landet. Og dei ofra brennoffer til Herren på alteret, brennoffer morgen og kveld. **4** So heldt dei lauvhyttehelg etter som det er fyreskrive, og bar fram brennoffer dag for dag etter sitt tal, so mange som det var fastsett for kvar dag. **5** Sidan ofra dei det dagvisse brennofferet og dei offer som høyrdie til nymånaderne og alle Herrens heilage høgtider; sameleis kvar gong nokon kom godviljut og bar fram offer til Herren. **6** Frå fyrste dagen i sjuande månaden tok dei til å ofra brennoffer til Herren; fyrre dei endå hadde lagt grunnen til Herrens tempel. **7** Sidan gav dei steinhoggarane og timbremmenarne pengar, og til Sidons-sønerne og Tyrus-mennerne gav dei matvaror og drikkevaror og olje, for dei skulde føra cedertre frå Libanon

sjøvegen til Jafo, etter ei fullmagt som dei hadde fenge hjå Cyrus, persarkongen. **8** I andre månaden i Året etter dei var komne heim til Guds hus i Jerusalem, tok dei til med verket. Zerubbabel Sealtielsson og Jesua Josadaksson og dei andre prestarne og levitarne, brørne deira, og elles alle dei som var komne til Jerusalem frå utlægdi, sette levitar som var tjue år gamle og deryver, til å hava tilsyn med arbeidet på Guds hus. **9** Og Jesua med sønerne og brørne sine, og Kadmiel med sine søner, Juda-sønerne, alle som var sette til å hava uppsyn med deim som bygde på Guds hus, sameleis Henadads-sønerne med sine søner og brør, levitarne. **10** Bygningsmennerne lagde grunnvollen til Herrens hus, og imedan stod prestarne uppyver med lurar og fullt skrud, og levitarne, Asafs-sønerne, stod med cymbalar; dei vilde prisa Herren soleis som David, Israels-kongen, hadde lært deim. **11** Dei song lov og takk til Herren, av di han er god og hans miskunn mot Israel varer æveleg. Og alt folket sette i med høge fagnadrop, og prisa Herren av di grunnvollen var lagd til Herrens hus. **12** Men mange av prestarne og levitarne og ættarhovdingarne, dei gamle som hadde set det fyrre huset, gret høgt då dei såg på at grunnvollen til dette huset vart lagd; men mange var so glade at dei ropa høgt av fagnad. **13** Det var rådlaust for folket å skilja frå kvartanna fagnadropi og folkegråten; for folket sette i med velduge fagnadrop, og omen av dette lyddest langan leid.

4 Uvenerne til Juda og Benjamin fekk høyra at dei som var komne heim or utlægdi, heldt på å byggja eit tempel åt Herren, Israels Gud. **2** Då gjekk dei til Zerubbabel og til ættarhovdingarne og sagde: «Lat oss få vera med dykk og byggja; me held oss til dykkar Gud likso vel som de, og til honom hev me ofra alt sidan den tid Asarhaddon var konge i Assyria og førde oss hit.» **3** Men Zerubbabel og Jesua og dei andre ættarhovdingarne for Israel sagde til deim: «Det sørmer seg ikkje at de skal vera med oss og byggja eit hus åt vår Gud; me vil sjølvé hjelpast åt og byggja hus åt Herren, Israels Gud, soleis som Cyrus, persarkongen, hev sagt oss fyre.» **4** Folket i landet skrämdde då Juda-folket av og gjorde deim huglause, so dei slutta med byggingi. **5** Dei leigde folk til å leggja meinråder mot deim, og tiltaket vart stogga i all den tid som Cyrus var konge, alt til Darius hadde teke til å styra i Persia. **6** Då Ahasveros hadde vorte konge, i den fyrste tid han styrde, då skrev dei brev og klaga på ibuarane i Juda og Jerusalem. **7** I Artahsastas tid skrev Bislam og Mitredat og Tabe'el og dei andre embætsbrørne hans til Artahsasta, konge i Persia. Brevet var skrive med syrisk skrift og umsett på syrisk. **8** Rådsherren Rehum og skrivaren

Simsai skreiv eit brev mot Jerusalem til kong Artahsasta, og innholdet var dette: **9** Dengong: Rådsherren Rehum og skrivaren Simsai og dei andre embetsbrørne deira, dei frå Dina og Afarsatka, Tarpela og Persia, Erek og Babel, Susan, Deha og Elam **10** og dei andre folki som den store og velduge Asnappar hadde ført burt og late bu i Samaria-byen og det andre landet på hi sida elvi, og so burretter. **11** Dette er avskrift av det brevet dei sende til kong Artahsasta: «Tenarane dine, menerne på hi sida elvi og so burretter. **12** Det skal kongen vita at dei jødarne som for ifrå deg og hit til oss, er no komne til Jerusalem, og der held dei på å byggja upp denne vonde upprørsbyen og setja murarne i stand og stella på grunnvollarne. **13** No vil me gjeva det kunnigt for kongen, at skal denne byen verta uppatt-bygd og murarne fullførde, so vil folket der korkje leggja skattar eller gjeva toll eller veggengar, og det vil verta til meis for innkomorne åt kongarne. **14** Sidan no me et salt frå kongsgarden, so sørmer det seg ikkje at me skal sjå på den skaden som her vert lagd for kongen, difor sender me brev bod og let kongen vita dette, **15** so det kann verta etterset i sogeboki åt federne dine; der vil du sjå og læra at denne byen hev vore ein upprørsby frå gamalt, til stort mein for kongar og land, og at der hev vore skapt mykje uro; difor er og byen lagd i øyde. **16** Det let me kongen vita, at vert denne byen bygd upp og murane fullførde, då er det ute med landeigni di på andre sida elvi.» **17** Kongen sende brev attende til rådsherren Rehum og skrivaren Simsai og dei andre embetsbrørne deira som budde i Samaria og andre herad på hi sida elvi, og i brevet stod det: «Heil og sæl! og so burretter. **18** Det brevet som de sende oss, hev vorte greinleg lese for meg. **19** Eg let folk sjå etter, og dei fann ut at den byen alt frå dei eldste tider hev sett seg opp mot kongarne, og at uppreist og uro hev vore der rett som det var. **20** Velduge kongar hev butt i Jerusalem, og dei rådde yver alt landet på hi sida elvi, og dei tok imot skatt og toll og veggengar. **21** No lyt de skipa det so at desse folki ikkje fær halda på med arbeidet, og at byen ikkje skal verta oppbygd att, utan det skulde koma løyve frå meg. **22** Og det lyt sjå vel til at ingenting vert gløynd eller forsømt i denne saki, so skaden ikkje skal verta verre og kongarne lida tap.» **23** So snart som dette brevet frå kong Artahsasta hadde vorte lese for Rehum og skrivaren Simsai og embetsbrørne deira, for dei snøgt til jødarne i Jerusalem og hindra dei med vald og magt. **24** Då vart det stans med byggjingi på Guds hus i Jerusalem. Det vart ingenting gjort med dette fyrr Darius hadde vorte konge i Persia, det andre året han styrde.

5 Profeten Haggai og Zakarja Iddoson, profetarne, profetera for dei jødarne som var i Juda og Jerusalem; dei tala i namnet åt Israels Gud, som var nemnt yver deim. **2** Då gjorde Zerubbabel Sealtielsson og Jesua Josadaksson seg reiduge og tok atter til å byggja på Guds hus i Jerusalem, og Guds profetar studde uppunder og hjelpte deim. **3** Då kom Tatnai, som var jarl på hi sida elvi, og Setar-Boznaï og embætsbrørne deira og dei sagde: «Kven er det som hev gjeve dykk lov til å byggja dette huset og fullføra denne muren?» **4** Me sagde då kva dei menerne heitte som stod fyre bygnaden. **5** Men yver styresmennene åt jødarne vakte auga åt deira Gud, og menerne lova at dei ikkje skulde leggja noko vondt i vegen for strævet deira, so lenge Darius hadde set på saki og det var kome brev frå honom. **6** Avskrift av det brevet som Tatnai, jarlen på hi sida elvi, og Setar-Boznaï og embætsbrørne hans, afarsakitarne, som budde på hi sida elvi, sende til kong Darius; **7** for dei sende han ei melding til honom, og i den stod det: «Heil og sæl vere kong Darius! **8** Vita skal kongen at me hev fare til fylket Juda, til huset åt den store Gud. Dette huset heldt dei no på og byggjer av store steinar, og legg bjelkar inn i murveggjerne. Arbeidet vert gjort med umhug og gjeng godt fram under henderne deira. **9** Me spurde styresmennene: «Kven hev gjeve dykk lov til å byggja dette huset og fullføra denne muren?» **10** Me spurde og kva dei heitte, so me skulde kunna nemna namni til deg, og skriva upp namni på dei menerne som stod yver deim. **11** Då svara dei oss soleis: «Me er tenarane hans som er Gud i himmelen og på jordi, og me set upp att det huset som ein stor konge i Israel bygde og fullførde for mange år siden. **12** Men federne våre gjorde Gud i himmelen harm; difor gav han deim i henderne på Babels-kongen, kaldæaren Nebukadnessar; han lagde huset i øyde og tok folket med til Babel. **13** Men kong Kyrus, i det fyrste året han styrde i Babylon, gav lov til å byggja upp att dette gudshuset. **14** Kong Kyrus let og taka ut or templet i Babel dei kjerald av gull og sylv som Nebukadnessar hadde teke burt frå templet i Jerusalem og sidan sett inn i templet i Babel. Han gav deim til ein mann som heitte Sesbassar, som han hadde sett til jarl. **15** Og til honom sagde han: «Tak desse kjerald og far av stad og set deim inn i templet i Jerusalem! for Guds hus skal byggjast upp att på den fyrre staden.» **16** So kom då den same Sesbassar og lagde grunnen til Guds hus i Jerusalem. Dei hev bygt på det til denne tid, men endå er det ikkje ferdigt.» **17** Soframt no kongen so tykkjer, skulde det vore leita etter i skattkammeret der i Babel, um det er so at kong Kyrus hev gjeve lov til å

byggja dette gudshuset i Jerusalem. Sidan lyt kongen lata oss vita kva som er hans vilje i denne saki.»

6 Etter dette let kong Darius folk leita etter i arkivet der skattarne vart gløymde i Babel. **2** Då fann dei i borgi Ahmeta i jarleriket Media ei bokrulla, og i den stod det skrive: «Til minne: **3** I det fyrste året kong Cyrus styrde, gav kong Cyrus denne fyresegni: «Guds hus i Jerusalem, det huset skal no verta oppbygt upp att, so det vert ein stad som folk kann bera fram offer. Det skal setjast på fast grunn, og skal vera seksti alner høgt og seksti alner breidt, **4** med tri umkverv store steinar og eitt umkverv av nytt timber. Kostnaden skal greidast ut frå kongsgarden. **5** So skal og alle kjerald av gull og sylv gjevast attende, dei som Nebukadnessar tok ut or templet i Jerusalem og førde med seg til Babel; dei skal koma til templet i Jerusalem, til sin rette stad, dei skal setjast inn i Guds hus.» - **6** «Og no, du Tatnai, jarl i landi på hi sida elvi, og du Setar-Boznai, og embætsbrørne dykkar, mennene fra Afarsak på hi sida elvi, haldt dykk burte derirfrå! **7** De skal alle lata arbeidet på dette gudshuset i fred. Jarlen og styremennene hjå jødarne må byggja dette gudshuset den staden det skal vera. **8** Og no skal eg segja fyre korleis de skal fara åt med desse styremennene hjå jødarne, so dei kann få halda på med byggjingi. Det som dei treng til bygnaden, skal dei rett og reideleg få av dei innkomor som kongen hev av skatten frå landet på hi sida elvi, so arbeidet ikkje vert hindra. **9** Og det som dei treng av ungnaut og verar og lamb til brennoffer åt Gud i himmelen, kveite og salt, vin og olje, det skal dei få utan skort til kvar dag, etter uppgåva frå prestarne i Jerusalem, **10** so dei kann bera fram offer til ein god ange for Gud i himmelen, og beda for kongen og kongssønerne sitt liv. **11** Og no skal det høyra kva eg meir segjer fyre, at um nokon gjer imot dette bodet, då skal det brjotast ut ein bjelke or huset hans, og på den bjelken skal dei hengja mannen upp og negla honom fast, og huset hans skal verta gjort til ein møkdunge, av di han hev bore seg soleis. **12** Måtte so den Gud som hev late namnet sitt bu der, siå ned alle dei kongar og folk som retter handi si ut til å gjera imot dette bodet og vil gjera noko til meins for dette gudshuset i Jerusalem. Eg, Darius, hev sagt fyre alt dette. Lat det so ganga fullt etter fyresegni!»» **13** Tatnai, jarl yver landi på hi sida elvi, og Setar-Boznai og embætsbrørne deira gjorde fullt og heilt etter som det stod i fyreskrifterne frå kong Dairus. **14** Styremennene hjå jødarne heldt på med byggjingi, og arbeidet gjekk godt fram etter talarne åt profetarne Haggai og Zakaria Iddoson. Dei bygde og fullførde arbeidet etter fyresegn frå Israels Gud og etter

fyreskrifterne frå Cyrus og Darius og Artahsasta, kongen i Persia. **15** So vart då huset fullt ferdigt til tridje dagen i månaden adar i det sette styringsåret åt kong Dairus. **16** Og Israels-sønerne, prestarne og levitarne og alle dei andre som var komne heim att or utlægdi, heldt då høgtid og vigde dette gudshuset med fagnad. **17** Ved denne vigslungi ofra dei hundred uksar og two hundred verar og fire hundred lamb, og til syndoffer for heile Israel tolv bukkar etter talet på ætterne i Israel. **18** Dei tilsette prestarne etter skifti deira, og levitarne etter deira avdeilder til gudstenesta i Jerusalem, soleis som det var fyreskrive i Moseboki. **19** Dei som var komne heim att or utlægdi, heldt påskehelg på fjortande dagen i den fyrste månaden. **20** Prestarne og levitarne hadde då reinsa seg, kvar ein, so dei alle var reine. Dei slagta påskelamb for alle som var komne heim att or utlægdi, for brørne sine, prestarne, og for seg sjølv. **21** Israels-sønerne som var komne heim att or utlægdi, åt då saman med alle som hadde skilt seg frå ureinskapan åt heidningane i landet og slege lag med deim, av di dei vilde søkja Herren, Israels Gud. **22** Og dei heldt søtebrødhelgi i sju dagar med fagnad. Herren sjølv hadde gjort deim glade, med di han hadde snutt hjarta åt assyrarkongen til deim, so han var med og studde deim i arbeidet på huset åt Gud, Israels Gud.

7 Då ei tid var lidi, hende det, medan kong Artahsasta styrde i Persia, at Ezra for heim frå Babel. Han var son åt Seraja, som var son åt Azarja, son åt Hilkia, **2** son åt Sallum, son åt Sadok, son åt Ahitub, **3** son åt Amarja, son åt Azarja, son åt Merajot, **4** son åt Zerahja, son åt Uzzi, son åt Bukki, **5** son åt Abisua, son åt Pinehas, son åt Eleazar, son åt øvstepresten Aron. **6** Ezra var ein skriftlærde mann, vel kjend i Moselovi, den som Herren, Israels Gud, hadde gjeve. Kongen gav honom alt det han bad um; for Herren hans Gud heldt handi si yver honom. **7** Nokre av Israels-sønerne og av prestarne og levitarne og songarane, dørvaktarane og tempelsveinarne var med honom heim til Jerusalem; det var i det sjuande styringsåret åt kong Artahsasta. **8** Han kom til Jerusalem i femte månaden det same sjuande året åt kongen. **9** Den fyrste dagen i fyrste månaden vart det fast avgjort at dei skulde fara frå Babel, og den fyrste dagen i femte månaden kom han til Jerusalem; for hans Gud heldt si gode hand yver honom. **10** For Ezras hadde vendt hugen sin til å granska Herrens lov og fylgja henne, og til å læra andre i Israel upp i lov og rett. **11** Dette er avskrift av eit brev som kong Artahsasta gav den skriftlærde presten Ezra, som var kunnig i Herrens bodord og lover for Israel: **12** «Artahsasta, konge yver kongarne, til presten Ezra, den lærde i lovi åt Gud i himmelen. Utferda og so burtetter. **13** Med dette segjer

eg fyre at kvar ein av Israels-folket i mitt rike og av prestarne og levitarne deira som hev hug til å fara til Jerusalem, må fara med deg, 14 sidan kongen og dei sju rádsmennene hans hev sendt deg i veg til å sjå etter kor det er med Juda og Jerusalem etter lovi åt din Gud, den som du hev i di hand, 15 og til å føra fram det sylvet og gullet som kongen og rádsmennene hans godviljutg hev gjeve til Israels Gud, han som hev bustaden sin i Jerusalem, 16 sameleis alt sylv og gull som du fær i heile Babels jarlike, og dei gåvor som folket og prestarne godviljutg til huset åt sin Gud i Jerusalem. 17 Dette skal du gjera deg vel fyre med og kjøpa for desse pengarne uksar og verar og lamb og alt sovore som trengst til grjonoffer og drykkoffer, og det skal du ofra på altaret som høyrer til huset åt dykker Gud i Jerusalem. 18 Det du og brørne dine finn det rettast å gjera med det som vert att av sylvet og gullet, det må de gjera soleis som dykker Gud vil. 19 Men dei reidskaper som du fær til tenesta i huset åt din Gud, deim skal du gjeva frå deg åt Gud i Jerusalem. 20 Det som meir trengst til huset åt din Gud, det kann du greida ut or skattkammeret åt kongen. 21 Og eg, kong Artahsasta, segjer med dette fyre alle skattmeistrane i landi på hi sida elvi, at alt det som presten Ezras, vismannen i lovi åt Gud i himmelen, bed dykk um, det skal de gjera og gjeva på fyrste ordet, 22 um det trengst upp til two og eit halvt hundrad våger med sylv, tri hundrad tunnor kveite, hundrad ankar vin og hundrad ankar med olje, dertil salt umælt. 23 Alt det som tarvst etter det Gud i himmelen segjer fyre, det skal verta gjort på fyrste ordet og gjeve til huset åt Gud i himmelen, so ikkje hans vreide skal koma yver riket åt kongen og sønerne hans. 24 Og det let me dykk vita, at ingen skal hava magt til å leggja skattar eller toll eller vegpengar på nokon prest eller levit, songar eller dørvaktar, tempelsvein eller annan som hev tenesta i dette gudshuset. 25 Og du, Ezras, må, etter den visdom du hev fenge frå din Gud, setja domarar og lovlærde folk til å døma manna millom hjå alt folket på hi sida elvi, alle dei som kjenner loverne åt din Gud; og den som ikkje det gjer, honom skal du læra å kjenna deim. 26 Og kvar den som ikkje gjer etter lovi åt din Gud og etter lovi åt kongen, yver honom skal det fellast ein rett dom, anten til daude eller utlægd, til pengebot eller til fangehus.» 27 Pris vere Herren, Gud åt federne våre, at han gav kongen slikt i hugen, til å pryda Herrens hus i Jerusalem, 28 og at han let meg finna nåde hjå kongen og rádsmennene hans og hjå alle dei megtige hovdingarne åt kongen! Eg fekk mod då eg såg at Herren, min Gud, heldt handi si yver meg, og eg samla kringum meg nokre ættarhovdingar av Israel; dei skulde vera med meg på heimferd.

8 Dette er dei ættarhovdingar som i Artahsasta si styringstid for med meg heim frå Babel, og soleis ser ættartavlorne deira ut: 2 Av Pinhas-sønerne Gersom; av Itamars-sønerne Daniel; av Davids-sønerne Hattus; 3 av Sekanja-sønerne av Paros-sønerne Zakarja, og med honom hundrad og femti karfolk som var uppskrivne i ættartavla; 4 av Pahat-Moabs-sønerne Eljoenai Zerahjason og two hundrad karfolk med honom; 5 av Sekanja-sønerne Jahasiels son og tri hundrad mann med honom; 6 av Adins-sønerne Ebed Jonatansson og femti mann med honom; 7 av Elams-sønerne Jesaja Ataljason og sytti mann med honom; 8 av Sefatja-sønerne Zebadja Mikaelsson og åtteti mann med honom; 9 av Joabs-sønerne Obadja Jehielsson og two hundrad og attan mann med honom; 10 av Selomits-sønerne Josifjas son og hundrad og seksti mann med honom; 11 av Bebai-sønerne Zakarja Bebaison og åtte og tjuge mann med honom; 12 av Azgads-sønerne Johanan Hakkatansson og hundrad og ti mann med honom; 13 av Adonikams-sønerne, dei som kom seinst og heitte Elifelet, Je'uel og Semaja, og seksti mann med deim; 14 av Bigvai-sønerne Utai og Zabbud og sytti mann med deim. 15 Eg samla deim attmed den elvi som renn til Ahava; der låg me i læger i tri dagar. Då eg so såg meir på folket og på prestarne, fann eg ingen av Levi-sønerne der. 16 Eg sende då bod etter ættarhovdingarne Eliezer og Ariel, Semaja og Elnatan og Jarib og Elnatan og Natan og Zakarja og Mesullam lærarane Jojarib og Elnatan. 17 Desse sagde eg fyre at dei skulde fara av stad til Iddo, hovudmannen i Kasifja-bygdi, og eg sagde kva ord dei skulde tala til Iddo og bror hans, tempelsveinarne i Kasifja-bygdi, so dei skulde senda oss tenarar til gudshuset vårt. 18 Og Gud heldt si gode hand yver oss, so dei sende oss ein vitug mann som heitte Serebja, av sønerne åt Mahli, son åt Levi, son åt Israel; han sjølv med søner og brør var attan i talet. 19 Sameleis sende dei Hasabja i lag med Jesaja av Merari-sønerne; med brørne hans og sønerne deira var det tjuge mann. 20 Dertil two hundrad og tjuge tempelsveinar, alle nemde på namn, av dei tempelsveinarne som David og hovdingarne hans hadde sett til tenarar åt levitarne. 21 Der ved Ahava-elvi lyste eg til ei fasta, av di med skulde audmykja oss for vår Gud og beda honom um god ferdalukka for oss sjølve og borni våre og all vår eigedom. 22 Eg skjemdest å beda kongen um herhjelp og ridarar til å verja oss mot uvener på vegen; for me hadde sagt til kongen: «Vår Gud held si hand yver alle deim som heldt seg til honom, og let det ganga vel for deim; men hans magt og vreide fell yver deim som gjeng frå honom.» 23 Me fasta då og bad Gud um hjelp, og han høyrdé bøni. 24 Sidan valde eg ut tolv av prestehovdingarne

og Serebja og Hasabja og ti av brørne deira. **25** Åt desse vog eg upp sylvet og gullet og kjeraldi, det som kongen og rådmennene og hovdingarne hans, og alle Israelsmennene som heldt seg der i landet, hadde gjeve til ei reida åt gudshuset vårt. **26** Eg vog upp åt deim sekstan hundrad våger sylv, sylvkoppar som vog i alt two hundred og femti våger, og dertil two hundred og femti våger med gull, **27** og umfram dette tjuge gullskålar, til fem tusund dalar, og two kjerald av gullblank kopar, dyr som gull. **28** Og eg sagde med deim: «De er vigde til Herren, og kjeraldi er vigde; sylvet og gullet er ei friviljug reida til Herren, Gud åt federne dykker. **29** Agta no vel på det og gjæt det, til dess de kann vega det ut att i Jerusalem til dei fremste av prestarne og levitarne og ættarhovdingarne hjå Israel, i kovarne i Herrens hus.» **30** Dermed tok prestarne og levitarne imot sylvet og gullet og koppar og kjerald som soleis var vege, og skulde føra det fram til Jerusalem til huset åt vår Gud. **31** So for me burt frå Ahava-elvi tolvt dagen i den fyrste månaden, og tok vegen til Jerusalem. Vår Guds hand var yver oss, og han berga oss frå uvener og lurarar på vegen. **32** Me kom til Jerusalem og fekk kvila ut der tri dagar. **33** Den fjorde dagen vart sylvet og gullet og koppar og kjerald vege upp gudshuset vårt og gjeve i henderne åt presten Meremot Uriason. Saman med honom var Eleazar Pinhasson og levitarne Jozabad Jesuason og Noadja Binnuison med og tok imot. **34** Det vart alt utgjeve etter tal og vekt, og vegti på alt vart uppskrivi. **35** Dei hertekne som var komne heim att or utlægdi, ofra no brennoffer til Israels Gud. Dei ofra tolv uksar for heile Israel og seks og nitti verar, sju og sytti lamb og tolv syndofferbukkar, alt til brennoffer åt Herren. **36** So gav dei frå seg kongsbodet til dei kongelege satraparne og til jarlarne i landi på hi sida elvi. Desse kom då og med hjelp både til lyden og til Guds hus.

9 Etter desse hendingarne kom hovdingarne fram for meg og sagde: «Korkje folket i Israel eller prestarne og levitarne hev halde seg skilde frå folki i landi soleis som det helst kunde søma seg etter all den styggedomen som dei hev fare med både kananitarne og hetitarne, perizitarne og jebusitarne, ammonitarne og moabitarme, egyptarne og amoritarne. **2** For dei hev teke døtterne deira til konor både åt seg sjølve og åt sønerne sine. På den måten hev det heilage sædet blanda seg med folki i landet, og hovdingarne og formennerne hev vore dei fyrste til å fara med utruskap i dette stykket.» **3** Då eg høyrdette, reiv eg sund kjolen min og kåpa mi, og eg reiv hår av hovudet og or skjegget og vart sitjande so sorgfull at eg kunde ikkje segja eit ord. **4** Då samlast dei kringum meg alle dei som var forstokte

for det som Israels Gud hadde sagt um utruskapen deira som var heimkomne or utlægdi; men eg vart sitjande i djup sorg alt til kveldsofferet. **5** Ved kveldsoffertidi stod eg upp or sorgi mi og reiv sund kjolen og kåpa. So fall eg ned på kne og rette ut henderne mine mot Herren, min Gud, **6** og sagde: «Min Gud! eg skjemmest og blygjest for å lyfta andlit mitt mot deg, min Gud; for misgjerningarne våre hev vakse upp yver hovudet vårt, og skuldi vår når til himmels. **7** Frå den tid federne våre livde og alt til no hev me vore i stor skuld. For misgjerningarne våre hev me, med kongarne og prestarne våre, vorte gjevne i henderne på framande kongar, til sverd og til utlægd, til plundring og skam, som det syner seg no i dag. **8** Men no ei ørliti stund hev Herren, vår Gud, miskunna oss, so han hev berga ein leivning av oss og gjeve oss eit fotfeste på den heilage staden sin, so han, vår Gud, kunde lata ljøset skina i augo våre, og me fekk ein liten livskveik i trældomen vår. **9** For trælar det er me; men endå hev Gud ikkje slept oss i trældomen, men hev late oss finna nåde for augo åt persarkongarne, so dei gav oss ein livskveik til å reisa upp att gudshuset vårt og byggja det upp frå røysi; dermed kunde me få ein innhegna bustad i Juda og Jerusalem. **10** Men vår Gud! kva skal me no segja etter dette? For me hev vendt oss frå bodordi dine, **11** deim som du gav ved tenarane dine, profetarne, då du sagde: «Landet som det her kjem til og skal taka til eigedom, er eit tilsvuka land for all den sulking og all den styggedom som dei framande folki i sin ureinskap hev fyllt det med frå den eine enden til den andre. **12** Difor skal de korkje gjeva døtterne dykker til sønerne deira eller taka døtterne deira til konor åt sønerne dykker. De skal aldri bry dykk um deira velferd og lukka, so de kann verta sterke og få eta av landsens gode ting og lata landet gå i arv til borni dykker um alder og æva.» **13** Du, vår Gud, hev vore miskunnsam meir enn me var verde etter synderne våre, og hev late ein leivning av oss, slik som denne her, verta berga. Skulde me no etter alt som hev kome yver oss ved dei vonde verki våre, og ved den store skuld me hev drege på oss, **14** skulde me då brjota bodordi dine att og hava samgife med folk som driv sovorne styggedomar? Måtte du ikkje då harmast på oss, so du reint kom til å tyna oss so ingen leivning var att, og ingen berga seg undan? **15** Herre, Israels Gud! du er rettvis når me her i dag berre er ein leivning som er berga. Sjå no ligg me her i vår skuldframfor deg. Som det no er, kann ingen verta standande for deg.»

10 Ezra låg på marki framfyre gudshuset og gret og bad og sanna synderne. Då samla det seg kring honom

ein ovstor skare av Israels folk, karar og kvinner og born, og folket gret sårt. 2 Då tok Sekanja Jehielsson av Olams-søerne til ords og sagde med Ezra: «Me hev vore utrugne åt mot vår Gud, med di me hev teke framande konor frå dei framande folki her i landet; men endå er ikkje all voni ute for Israel i denne saki. 3 Lat oss no gjera samband med vår Gud, um at me jagar frå oss alle desse konorne, og borni som dei hev fenge, etter kravet frå Vårherre og frå dei menerne som raeddast for Guds lov, og lat det so verta gjort etter lovi. 4 Ris upp! for det er du som lyt greida denne saki, og me skal stydja deg. Ver frihuga og set det i verk!» 5 Då reis Ezras upp og let prestehovdingarne og levithovdingarne og alle andre hovdingar i Israel gjera eid på at det måtte vera som her det var sagt. Og dei gjorde eiden. 6 Ezra stod upp frå den staden framfyre gudshuset, og gjekk inn i romet åt Johanan Eljasibsson. Og då han var komen dit, var han ikkje god til å eta eller drikka, soleis syrgde han yver utruskapen åt deim som var attkomne frå utlægdi. 7 So lyste dei ut yver Juda og Jerusalem til deim som var komen heim or utlægdi, at dei alle skulde samlast i Jerusalem! 8 Var det nokon som ikkje kom innan tridje dagen etter, soleis som hovdingarne og styringsmennene hadde sett, so skulde all hans eigedom verta bannstøytt, og han sjølv verta jaga ut or samlingi av deim som var komne heim or utlægdi. 9 So samla alle Juda- og Benjamins-mennene seg i Jerusalem til tridje dagen; det var tjugande dagen i den niande månaden. Alt folket sat på den opne plassen attmed gudshuset og skalv, både for saki skuld og for regnbyorne. 10 Då stod presten reis Ezra upp og sagde til deim: «De hev vore utrugne, med di de hev teke framande kvende til konor, og dermed hev de auka skuldi åt Israel. 11 Gjev no Herren æra, Gud åt federne dykkar, og gjer etter viljen hans; skil dykk frå dei hine folki her i landet og frå dei framande konornel!» 12 Då svara heile lyden med høg røyst: «Ja, som du hev sagt, so er me skuldige å gjera. 13 Men folket er mange i tal, og no er det regntidi, so me kann ikkje verta standande her ute. Dette er og ei ærend som ikkje verta avgjord på ein dag eller two; for me hev mykje synd på oss i dette stykket. 14 Lat difor hovdingarne våre gjera greida for heile lyden, og lat so alle deim i byarne våre som hev teke framande kvende til konor, møta fram til tider som vert fastsette, saman med styresmennene og domarane frå den same byen, til dess me kann få vendt av vår Guds brennande harm for denne saki.» 15 Einast Jonatan Asaelsson og Jahzeja Tikvason gjorde motmæle mot dette, og Mesullam saman med leviten Sabbetai heldt med deim. 16 Dei som var attkomne or utlægdi, gjorde som sagt var. Og utvalde vart: Presten Ezras og nokre menn,

hovdingar for ættgreinerne sine, alle nemnde på namn. So sette dei rådstemna den fyrste dagen i den tiande månaden til å granska denne saki. 17 Til fyrste dagen i fyrste månaden hadde dei greidt upp saki for dei menerne som hadde teke seg framande kvende til konor. 18 Millom prestesøerne fann dei desse som hadde teke framande kvende til konor: Av søerne åt Jesua Josadaksson og brørne hans: Ma'aseja, Eliezer, Jarib og Gedalja; 19 dei vilde styra frå seg konone sine og ofra ein ver til syndoffer for den skuld dei hadde drege på seg - det lova dei og rette fram handi si på det; 20 av Immers-søerne: Hanani og Zebadja; 21 av Harims-søerne: Ma'aseja, Elias, Semaja, Jehiel og Uzzia; 22 av Pashurs-søerne: Eljoenai, Ma'aseja, Ismael, Netanel, Jozabad og Elasa. 23 Av leitarne: Jozabad, Sime'i og Kelaja, som og heitte Kelita, Petahja, Juda og Eliezer; 24 av songarane: Eljasib; av dørvaktarane: Sallum, Telem og Uri. 25 Av Israel elles: Av Paros-søerne: Ramja, Izza, Malkia, Mijamin, Eleazar, Malkia og Benaja; 26 av Elams-søerne: Mattanja, Zakaria, Jehiel, Abdi, Jeremot og Elia; 27 av Zattus-søerne: Eljoenai, Eljasib, Mattanja, Jeremot, Sabad og Aziza; 28 av Bebai-søerne: Jahanan, Hananja, Zabbai, Atlai; 29 av Bani-søerne: Mesullam, Malluk og Adaja, Jasub, Seal og Jeremot; 30 av Pahat-Moabs-søerne: Adna, Kelal, Benaja, Ma'aseja, Mattanja, Besalel, Binnui og Manasse; 31 og Harims-søerne: Eliezer, Issia, Malkia, Semaja, Simeon, 32 Benjamin, Malluk, Semarja; 33 av Hasums-søerne: Mattenai, Mattatta, Sabad, Elifelet, Jeremai, Manasse, Sime'i; 34 av Bani-søerne: Ma'adai, Amram og Uel, 35 Benaja, Bedeja, Koluhi, 36 Vanja, Meremot, Eljasib, 37 Mattanja, Mattenai og Ja'asu, 38 Bani, Binnui, Sime'i, 39 og Selemja, Natan og Adaja, 40 Maknadbai, Sasai, Sarai, 41 Azarel, Selemja, Semarja, 42 Sallum, Amarja, Josef; 43 av Nebosøerne: Je'iel, Mattitja, Zabad, Zebina, Jaddu, Joel og Benaja. 44 Alle desse hadde teke framande kvende til konor. Og millom konone var det sume som hadde fenge born.

Nehemias

1 Fråsegni hans Nehemia, son åt Hakalja. I kislev månad, i det tjugande styringsåret, medan eg var i borg i Susan, 2 kom Hanani dit, ein av brørne mine, og med honom nokre andre frå Juda. Eg frette deim ut om jødarne, dei av fangarne som hadde slokke heim att, og um Jerusalem. 3 Dei svara meg: «Dei av fangarne som hev slokke heim att og er der i jarleriket, dei lid ulukkeleg skam og skade. Muren kring Jerusalem ligg nedbroten, og portarne er oppbrende.» 4 Då eg høyrdé denne fretnaden, sette eg meg ned og gret og syrgde dag etter dag. Eg fasta og bad til Gud i himmelen. 5 Eg sagde: «Å kjære Herre Gud i himmelen, den store, agelege Gud, som held pakti og held uppe miskunni mot deim som elskar honom, og som held bodi hans! 6 Å, lat øyra ditt agta på bøni mi! Lat augo dine vera opne! Høyrdé tenaren din når eg kjem fram for deg og bed i dag! Dag og natt gjer eg bøner for Israels-borni, tenarane dine. Eg sannar synderne våre, som me Israels-borni hev gjort mot deg. Me hev synda både eg og ætti mi. 7 Ille hev me forbrote oss mot deg. Me hev ikkje halde bodi og loverne og retterne som du baud Moses, tenaren din. 8 Men kom i hug det ordet du gav Moses, tenaren din: «Fer de med svik, so vil eg spreida dykk millom folki; 9 men vender de um til meg og held bodi mine og liver etter deim, so vil eg sanka dei spreidde, um dei so var burtstøytte til himmelens ende, og eg vil føra deim til den staden eg hev valt ut til bustad åt namnet mitt.» 10 Dei er då tenarane dine og folket ditt som du fria ut med di store magt og di sterke hand. 11 Å Herre, lat øyra ditt agta på bøni frå tenaren din og bøni frå tenarane dine, dei som gjerne vil ottast ditt namn. Å, lat tenaren din hava lukka med seg i dag; lat meg finna medhug hjå denne mannen!» - Eg var den gongen skjenkjar hjå kongen.

2 I nisan månad i det tjugande styringsåret åt Artahsasta, då høvde so at vin stod framfyre honom, tok eg vinen og flidde kongen. Og eg hadde ikkje fyrr synt meg sturen for honom. 2 Då sagde kongen til meg: «Kvi er du so sturen? Du er då ikkje sjuk! Dette kann ikkje vera anna enn hjartesut.» Eg vart følt rædd, 3 og eg sagde til kongen: «Må kongen liva æveleg! Kvi skulde ikkje eg stura når byen der federne er gravlagde, ligg i røys, og portarne der er oppbrende?» 4 Kongen sagde til meg: «Kva er det du ynskjer?» Då bad eg ei bøn til Gud i himmelen. 5 Og so sagde eg til kongen: «Um det tekkest kongen, og um du eit godvilje for tenaren din, so ynskjer eg å verta send til Juda, til byen der federne mine er gravlagde, so eg kann byggja honom upp att.» 6 Kongen sagde til meg, medan dronningi sat ved sida: «Kor

lenga vil fjerdi di vara, og kva tid kjem du att?» Då det soleis tekkest Kongen å lata meg fara, gjorde eg avtale med honom um ei viss tid. 7 So sagde eg til kongen: «Um det tekkest kongen, so lat meg få med brev til jarlarne på hi sida elvi, so dei let meg fara igjenom til dess eg kjem til Juda. 8 Og lat meg få brev til Asaf, han som hev tilsyn med den kongelege skogen, so han let meg få timber til portbjelkarne i borgi som høyrer til huset, til bymuren og til huset eg skal bu i.» Kongen let meg få det, av di min Gud heldt si gode hand yver meg. 9 Då eg kom til jarlarne på hi sida elvi, flidde eg deim kongebrevi. Kongen sende ogso med meg hovudsmenn og hestfolk. 10 Men då horoniten Sanballat og den ammonitiske tenestmannen Tobia høyrdé gjete dette, tykte dei det var følt tregelegt, at det var komen ein mann og vilde søkja det som var til bate for Israels-borni. 11 Då eg kom til Jerusalem, og hadde vore der tri dagar, 12 reis eg upp um natti, eg og nokre få mann med meg. Eg hadde ikkje nemnt med noko menneskje kva min Gud hadde gjeve meg i hugen å gjera for Jerusalem. Det dyret eg reid på, var det einaste dyret eg hadde med meg. 13 Eg drog ut um natti gjennom Dalporten og burtimot Drakekjelda og Møkporten. Eg såg på murarne kring Jerusalem; dei var nedbrotne, og portarne var oppbrende. 14 So drog eg burt til Kjeldeporten og Kongedammen; men der var det ikkje råd for dyret å koma fram med meg. 15 So drog eg upp i dalen um natti og såg på muren og kom so attende gjennom Dalporten. 16 Formennerne hadde ikkje fenge visst kva veg eg hadde fare, eller kva eg emna på. Eg hadde ikkje endå nemnt noko med jødarne eller prestarne eller dei adelborne eller formennerne eller nokon annan som skulde hava med arbeidet å gjera. 17 Men no sagde eg til deim: «De ser sjølve kor ille me er stelte. Jerusalem ligg i øyde, portarne er oppbrende. Kom, lat oss byggja upp att muren kring Jerusalem, so me ikkje skal hava den skammi på oss lenger.» 18 Eg tala med deim um handi åt min Gud, kor ho hadde synt seg nådig mot meg. Like eins fortalte eg kva kongen hadde sagt med meg. Då sagde dei: «Me vil ganga i veg og byggja.» Og dei styrkte seg til det gode verket. 19 Men då horoniten Sanballat og den ammonitiske tenestmannen Tobia og arabaren Gesem spurde dette, spotta dei oss og svivyrde oss: «Kva er det de gjer på?» sagde dei. «Vil de gjera opprør mot kongen?» 20 Då gav eg deim dette svaret: «Gud i himmelen vil gjeva oss lukka. Og me, hans tenarar, vil ganga i veg og byggja. Men de hev ikkje anten lut eller rett eller minne i Jerusalem.»

3 Øvstepresten Eljasib og dei andre prestarne, frendarne hans, gjekk i veg og bygde Sauporten. Dei vigde honom,

og sette inn dørerne. So bygde dei fram til Meatånet, som dei vigde, og fram til Hananelånet. **2** Attmed deim bygde folk frå Jeriko. Og attmed deim bygde Zakkur Imrison. **3** Fiskeporten bygde Sena'a-borni; dei timbra honom upp og sette inn dører og lås og slåer. **4** Attmed deim arbeidde Meremot, son åt Uria Hakkosson, med å vøla muren. Attmed han Mesullam, son åt Berekja Mesezabelsson. Attmed honom arbeidde Sadok Ba'anason. **5** Og attmed honom arbeidde folket frå Tekoa; men storfolket deira bøygde ikkje nakken sin under arbeidet for Herren sin. **6** Gamleporten vølte Jojada Paseahsson og Mesullam Besodjason; dei timbra honom og sette inn dører og lås og slåer. **7** Attmed deim arbeidde gibeoniten Melatja og merononiten Jadon med folk frå Gibeon og Mispa, som låg under domsmagti åt jarlen på hi sida elvi. **8** Attmed deim arbeidde Uzziel Harhajson med gullsmedarne, og attmed honom Hananja, ein salvehandlar. Det næste stykket av Jerusalem let dei vera, burt til Breidemuren. **9** Attmed deim arbeidde Refaja Hursson, hovdingen yver halve heradet kring Jerusalem. **10** Attmed honom arbeidde Jedaja Harumafsson utanfor sitt eige hus. Og attmed honom Hattuh Hasabnejason. **11** Eit anna stykke vølte Malkia Harimsson og Hassub Pahat-Moabsson; burt til Omnstånet. **12** Attmed deim arbeidde hovdingen yver det andre halve heradet kring Jerusalem, Sallum Hallohesson, saman med døtterne sine. **13** Dalporten vølte Hanun og folk frå Zanoah; dei bygde honom og sette inn dører og lås og slåer. Dei bygde og tusund alher av muren burt til Møkporten. **14** Og Møkporten vølte Malkia Rekabsson, hovdingen yver heradet Bet-Hakkerem; han bygde honom og sette inn dører og lås og slåer. **15** Kjeldeporten vølte Sallun Kol-Hozesson, hovding yver Misphaleradet; han bygde honom, tekte honom, sette inn dører og lås og slåer. Dessutan bygde han muren ved Selahdammen ved kongshagen burt åt dei tropperne som gjeng ned frå Davidsbyen. **16** Etter honom arbeidde Nehemia Azbukskon, hovding yver halve Betsurheradet, burt til midt fyre Davids-graverne, til den gravne dammen og til huset for kjemporne. **17** Etter honom arbeidde levitarne, under Rehum Banison. Attmed deim arbeidde, for sitt herad, Hasabja, hovding yver halve Ke'ilaheradet. **18** Etter honom arbeidde frendarne deira under, Bavvai Henadadsson, hovding yver den andre helvti av Ke'ilaheradet. **19** Attmed honom vølte Ezer Jesuason, hovding yver Mispa, eit anna stykke midt fyre uppgangen til våpnhuset i murkråi. **20** Etter honom vølte Baruk Zabbaison trottigt eit anna stykke frå murkråi heilt fram til husdøri åt øvstepresten Eljasib. **21** Etter honom vølte Meremot, son åt Uria Hakkosson, eit anna stykke frå husdøri åt Eljasib til enden av huset hans. **22** Og etter

honom arbeidde prestarne, folk frå Jordan-kverven. **23** Etter deim arbeidde Benjamin og Hassub utanfor husi sine; etter deim Azarja, son åt Ma'aseja Anan Jason, attmed sitt hus. **24** Etter honom vølte Binnui Henadadsson eit anna stykke frå huset hans Azarja til murkråi og til hyrna. **25** Palal Uzaison vølte stykket midt fyre murkråi og det øvre tårnet, som skyt fram frå kongshuset og høyrer til fangegarden. So kom Pedaja Parosson. **26** - Tempelsveinarne budde på Ofel, heilt fram til midt imot Vatsporten mot aust og Framskotstårnet, - **27** So vølte Tekoa-folket eit anna stykke frå midt imot det store framskotstårnet og til Ofelmuren. **28** Ovanfor Hesteporten arbeidde prestarne, kvar og ein midt imot sitt eige hus. **29** Etter deim arbeidde Sadok Immersson midt imot sitt hus; og etter honom Semaja Sekanjason, som hadde vakthalde ved Austporten. **30** Etter honom vølte Hananja Selemjason og Hanun, sette son åt Salaf, eit anna stykke. Etter deim arbeidde Mesullam Berekjason midt fyre koven sin. **31** Etter honom arbeidde Malkia, ein av gullsmedarne, heilt fram til huset for tempelsveinarne og kræmarane, midt imot Mynstringsporten og fram til Hynesalen. **32** Og millom Hynesalen og Sauporten arbeidde gullsmedarne og kræmarane.

4 Då no Sanballat høyrde gjete at me dreiv på og bygde på muren, vart han brennande harm og følt sinna. Han spotta jødarne, **2** og tala soleis til brørne sine og til stridsfolket i Samaria: «Kva er det desse visne jødarne driv på med? Skal dei hava lov tilsovore? Skal dei få ofra? Kann henda dei vil få arbeidet ferdigt i dag! Kann henda dei vil blåsa liv i steinarne frå dei forbrende røysarne!» **3** Ammoniten Tobia, som stod jamsides med honom, sagde: «Lat deim byggja so mykje dei vil. Berre ein rev hoppar oppå, kjem han til å riva ned heile steinmuren!» **4** «Høyr, vår Gud, kor me er til spott og spe! Lat hædingi deira koma attende på deira eige hovud og gjev deim til plundring i eit land der dei lyt vera fangular! **5** Løy ikkje misgjerningi deira! Lat ikkje syndi deira verta utstroki for di åsyn, av di dei hev krenkt deg medan byggarane høyrde på det!» **6** Me bygde på muren, og heile muren vart gjort ferdig upp til halve høgdi. Og folket hadde godt mod på arbeidet. **7** Men då Sanballat og Tobia og arabarne og ammonitarne og asdoditarne høyrde at murarne i Jerusalem heldt på å heilna og rivnorne tok til å teppast, då vart dei brennande harme. **8** Dei lagde seg i hop alle saman um å koma og strida mot Jerusalem og gjera ugreida for folket. **9** Då bad me til vår Gud. Og me sette vakpostar natt og dag til vern mot deim. **10** Men jødarne sagde: «Magti tryt hjå arbeidsfolket, og grushaugane er for store; me orkar ikkje byggja på muren!» **11** Og fiendarne

våre sagde: «Inkje skal dei gå og inkje skal dei sjå fyrr me kjem midt uppi flokken og høgg deim ned og soleis gjer ende på arbeidet.» 12 Og jødarne som budde nær deim, kom frå alle kantar og sagde med oss vel ti gonger: «De lyt koma attende til oss.» 13 Då fylkte eg folket i lægderne bak muren, på dei opne plassarne; fylkte deim kvar ættgrein for seg med sine sverd og med spjot og med bogar. 14 Eg mynstra deim, gjekk so fram og tala til dei adelborne og formennerne og til hitt folket: «Ver ikkje rædde deim! Tenk på Herren, den store og skrämelege, og strid for brørne dykkar, for sønerne og døtterne dykkar, for konor ne dykkar og for heimarne dykkar.» 15 Då fiendarne våre fekk spurt at me hadde full greida på det, og at Gud soleis hadde gjort rádi deira um inkje, so kunde me alle ganga attende til muren kvar til sitt arbeid. 16 Men frå den dagen dreiv berre helvti av drengjarne mine på med arbeidet; andre helvti stod væpna med spjot, med skjoldar, bogar og brynjor. Hovdingarne stod attanfor heile Judas hus. 17 Dei som bygde på muren og dei som leste på seg og bar byrdror, med eine handi gjorde dei arbeidet, med hi heldt dei verja. 18 Kvar byggjar spente sverd um seg, og dei bygde medan hornblåsaren stod jamsides med meg. 19 Og eg sagde til dei adelborne og formennerne og til hitt folket: «Arbeidet er stort og vidsveimt; og me er spreidde på muren langt frå kvarandre. 20 Der de høyrrer hornet ljoda, dit skal de samla dykk til oss. Vår Gud vil strida for oss.» 21 So dreiv me då på med arbeidet, medan helvti av folket heldt spjoti, frå morgenroden rann til stjernorne synte seg. 22 Samstundes baud eg folket: «Kvar og ein med sin dreng skal vera med natti inne i Jerusalem, so me kann hava deim til vakt um natti og til arbeid um dagen.» 23 Korkje eg eller frendarne mine eller drengjerne eller vaktmennene mine, kom or klædi. Våpni var for kvar og ein likso umissande som vatn.

5 Men so reiste det seg eit stort skrik frå folket og frå konor ne deira mot dei jødiske brørne deira. 2 Sume sagde: «Me og sønerne og døtterne våre er mange, so lat oss få korn, so me kann eta og berga livet!» 3 Og sume sagde: «Åkrarne og vinagarne og husi våre lyt me setja i pant for å få korn i dyrtidil!» 4 Og andre sagde: «Me hev lote låne pengar på åkrarne og vinagarne våre til å greida skatten til kongen. 5 No er då våre kroppar likso gode som kropparne åt brørne våre, og våre born er jamgode med deira born. Like vel lyt me gjera sønerne og døtterne våre til trælar. Ja, sume av døtterne våre er alt trælka; og me hev ikkje magt til å hindra det; for åkrarne og vinagarne våre høyrrer dei hine til.» 6 Eg vart brennande harm då eg høyrd skriket deira og desse ordi. 7 Då eg hadde samrådt meg med

meg sjølv, skjemde eg på dei adelborne og formennerne og sagde til deim: «Oker er det de driv med brørne dykkar!» So stemde eg saman til eit stort folkemøte mot deim. 8 Og eg sagde til deim: «Etter evna hev me kjøpt frie dei jødiske brørne våre som var selde til heidningarne. Og so gjeng det burt og sel brørne dykkar, so dei lyt selja seg til oss!» Då tagde dei og fann inkje ord for seg. 9 Og eg sagde: «Det er ikkje fint å fara åt soleis som det hev gjort. De burde då ferdast i otte for vår Gud, so ikkje heidningarne, fiendarne våre, skulde få grunn til å spotta oss. 10 Eg og frendarne mine og drengjerne mine hev og pengar og korn å krevja av deim. Lat oss strukja den skuldi! 11 Og de - kjære væne, gjev attende i dag åkrane og vinagarne og oljeplantingarne og husi deira, og gjev deim etter rentorne det kunde krevja av deim av pengarne og kornet og druvesafti og oljen!» 12 Dei svara: «Me gjev det attende og gjev upp kravi på deim. So som du hev sagt, vil me gjera.» Eg tok deim i eid, etter eg hadde kalla prestarne til, at dei skulde halda dette vedtaket. 13 Og eg skok kappelumma mi med dei ordi: «Soleis skal Gud skaka frå hus og eiga kvar ein som ikkje held dette vedtaket; ja, soleis skal han verta skjeken og tom.» Og heile lyden sagde: «Ja, ja!» Og dei lova Herren, og heile folket gjorde etter dette vedtaket. 14 Dessutan lyt eg nemna: Frå den dagen eg vart utnemnd til jarl yver Jødeland, frå det tjugande til det two og trettiande styringsåret åt kong Artahsasta, i tolv år, hev korkje eg eller frendarne mine ete av jarlekosten. 15 Dei fyrrer jarlarne, fyre min tid, tyngde på folket, og tok brød og vin av deim til yver fyrti lodd sylv. Jamvel drengjerne deira spela meister yver folket. Av age for Gud for ikkje eg åt soleis. 16 Dessutan var eg med og bygde på muren. Og ingen åker hev me kjøpt oss. Endå alle drengjerne mine hev vore samla til byggjarbeidet. 17 Og jødarne og formennerne, eit hundrad og femti mann, åt ved mitt bord, umfram deim som kom til oss frå heidningfolki rundt ikring. 18 Og det vart tillaga på min kostnad kvar dag ein ukse og seks utvalde sauar, umfram fuglar, og tiande kvar dag mykje vin av alle slag; like vel kravde eg ikkje jarlekosten, for arbeidet låg tungt på dette folket. 19 Kom meg i hug, min Gud, og rekna meg til godes alt det eg hev gjort for dette folket!

6 Då no Sanballat og Tobia og arabaren Gesem og dei hine fiendarne våre fekk spurt at eg hadde bygt opp muren, og at det ikkje fanst nokon rivna att i honom - endå hadde eg ikkje sett inn dører i portarne - 2 då sende Sanballat og Gesem bod til meg med dei ordi: «Kom, lat oss setja stemna med kvarandre i ein av landsbyarne i Onodalen!» Dei tenkte å gjera meg eitkvart ilt. 3 Eg sende bod attende og svara

deim: «Eg driv på med eit stort arbeid, so eg kann ikkje koma ned. Kvi skulde arbeidet kvila, når eg gjekk frå det og kom ned til dykk?» **4** Fire gonger sende dei same bodet til meg; kvar gong gav eg deim same svaret. **5** Femte gongen sende Sanballat same bodet, og det med drengjen sin med ope brev i handi. **6** Der stod skrive: «Det ordet gjeng millom grannefolki, og Gasmu segjer det same, at du og jødarne tenkjer på opprør mot kongen, og det er difor du byggjer upp att muren; ja, at du etlar deg verta kongen deira, so segjer dei. **7** Og at du jamvel hev tinga deg profetar til å ropa ut i Jerusalem at du er konge i Juda. No vil kongen få høyra um dette. Kom då, lat oss samrådast!» **8** Då sende eg dette svaret: «Ingen ting hev hendt av det du nemner; det er noko du sjølv hev funne på.» **9** Dei tekte alle dei skulde skräma oss, so henderne våre skulde valna og arbeidet verta uigjort. Men styrk du henderne mine! **10** Eg kom inn i huset åt Semaja, son åt Delaja, soneson åt Mehetabel, medan han heldt seg inne. Han sagde: «Lat oss ganga saman til Guds hus, inn i templet, og stengja dørerne til templet; for dei kjem og vil drepa deg, ja, dei kjem um natti og vil drepa deg.» **11** Men eg svara: «Skulde ein mann som eg røma sin veg? Eller kann ein mann som eg ganga inn i heilagdomen og endå få liva? Eg gjeng ikkje.» **12** Eg skyna greidt at ikkje Gud hadde sendt honom, han tala dette profetordet yver meg berre av di Tobia og Sanballat hadde leigt honom til det. **13** Meiningi med dette var at han skulde skräma meg til å gjera so og dermed forsynda meg. Det vilde gjenge på æra mi, so dei kunde ført spott og skam yver meg. **14** Min Gud, kom i hug Tobia og Sanballat for desse verki hans, og like eins profetkvinn Naadja og dei hine profetarne som vilde skräma meg. **15** Muren vart fullt ferdig på two og femti dagar, den fem og tjugande dagen i månaden elul. **16** Då alle fiendarne våre spurde dette, då ottast alle grannefolki, og dei minka mykje i sine eigne augo. Dei skyna at dette arbeidet var eit verk av vår Gud. **17** I dei dagane skreiv dei jødiske adelsmennene mange brev som gjekk til Tobia, og frå Tobia kom det brev attende til deim. **18** Mange jødar var i svorne vener av honom; han var måg til Sekanja Arahsson; og Johanan, son hans, var gift med dotter åt Mesullam Berekjason. **19** Gong på gong tala dei med meg um dygderne hans, og mine ord bar dei fram til honom. Tobia sende ogso brev til å skräma meg.

7 Då no muren var uppbygd, sette eg inn dørerne. Og portvakti tilsett; like eins songarane og levitarne. **2** Og eg sette yver Jerusalem Hanani, bror min, og Hananja, borghovdingen; han vart halden for ein framifrå truverdig og gudleg mann. **3** Og eg sagde til deim: «Portarne i

Jerusalem må ikkje verta opna fyrr soli tek til å hita. Og median vakti endå stend på post, skal dørerne verta stengde og læste, og nye vaktfolk skal stella seg upp av borgararne i Jerusalem, kvar på post, kvar utanfor sitt hus.» **4** Byen var vid og stor, men folket i honom var fåment, og husi var ikkje uppbygde. **5** Eg fekk då den inngivnад av min Gud at eg skulde stemna i hop dei adelborne og formennene og heile folket til uppskriving i ættarlista. Då fann eg ættarlista yver deim som fyrt hadde fare heim. Og der fann eg skrive: **6** Her kjem talet på dei fylkesbuarne som for heim or utlægdi, dei som Nebukadnessar, kongen i Babel, hadde ført burt, og som no for heim att til Jerusalem og Juda, kvar til sin by. **7** Dei fylgte Zerubbabel og Jesua, Nehemia og Azarja, Ra'amja og Nahamani, Mordokai og Bilsan, Misperet og Bigvai, Nehum og Ba'ana. - Dette er manntalet yver alle mennene i Israels-lyden: **8** Paros-sønerne, two tusund eit hundred og two og sytti; **9** Sefatja-sønerne, tri hundred og two og sytti; **10** Arahs-sønerne, seks hundred og two og femti; **11** Pahat-Moabs-sønerne, av Jesua- og Joabs-sønerne, two tusund åtte hundred og attan; **12** Elams-sønerne, eit tusund two hundred og fire og femti; **13** Zattu-sønerne, åtte hundred og fem og fyrti; **14** Zakkai-sønerne, sju hundred og seksti; **15** Binnui-sønerne, seks hundred og åtte og fyrti; **16** Bebai-sønerne, seks hundred og åtte og tjuge; **17** Azgads-sønerne, two tusund tri hundred og two og tjuge; **18** Adonikams-sønerne, seks hundred og sju og seksti; **19** Bigvai-sønerne, two tusund og sju og seksti; **20** Adins-sønerne, seks hundred og fem og femti; **21** Aters-sønerne av Hizkia-ætti, åtte og nitti; **22** Hasums-sønerne, tri hundred og åtte og tjuge; **23** Besai-sønerne, tri hundred og fire og tjuge; **24** Harifs-sønerne, hundred og tolv; **25** Gibeons-sønerne, fem og nitti; **26** mennene frå Betlehem og Netofa, hundred og åtte og åtti; **27** mennene frå Anatot, hundred og åtte og tjuge; **28** mennene frå Bet-Aznavet, two og fyrti; **29** mennene frå Kiryat-Jearim, Kefira og Be'erot, sju hundred og tri og fyrti; **30** mennene frå Rama og Geba, seks hundred og ein og tjuge; **31** mennene frå Mikmas, hundred og two og tjuge; **32** mennene frå Betel og Aj, hundred og tri og tjuge; **33** mennene frå det andre Nebo, two og femti; **34** den andre Elam søner, eit tusund two hundred og fire og femti; **35** Harims-sønerne, tri hundred og tjuge; **36** Jeriko-sønerne, tri hundred og fem og fyrti; **37** Lods-, Hadids- og Ono-sønerne, sju hundred og ein og tjuge; **38** Sena'a-sønerne, tri tusund ni hundred og tretti. **39** Av prestarne: Jedaja-sønerne av Jesua-ætti, ni hundred og tri og sytti; **40** Immers-sønerne, eit tusund og two og femti; **41** Pashurs-sønerne, eit tusund two hundred og sju og fyrti; **42** Harims-sønerne, eit tusund

og syttan. **43** Av levitarne: Jesua-sønerne av Kadmielsætti, av Hodeva-sønerne, fire og sytti. **44** Av songarane: Asafs-sønerne, hundrad og åtte og fyrti. **45** Av dørvaktarane: Sallums-sønerne, Aters-sønerne, Talmsons-sønerne, Akkubs-sønerne, Hatita-sønerne, Sobai-sønerne, hundrad og åtte og tretti. **46** Av tempelsveinarne: Siha-sønerne, Hasufa-sønerne, Tabbaots-sønerne, **47** Keros-sønerne, Sia-sønerne, Padons-sønerne, **48** Lebana-sønerne, Hagaba-sønerne, Salmai-sønerne, **49** Hanans-sønerne, Giddels-sønerne, Gahars-sønerne, **50** Reaja-sønerne, Resins-sønerne, Nekoda-sønerne, **51** Gazzams-sønerne, Uzza-sønerne, Paseahs-sønerne, **52** Besai-sønerne, Me'unims-sønerne, Nefussims-sønerne, **53** Bakbuks-sønerne, Hakufa-sønerne, Harhurs-sønerne, **54** Basluts-sønerne, Mehida-sønerne, Harsa-sønerne, **55** Barkos-sønerne, Sisera-sønerne, Tamahs-sønerne, **56** Nesiah-sønerne, Hatifa-sønerne. **57** Av sønerne åt Salomo-sveinarne: Sotai-sønerne, Soferets-sønerne, Perida-sønerne, **58** Ja'ala-sønerne, Darkons-sønerne, Giddels-sønerne. **59** Sefatja-sønerne, Hattils-sønerne, Pokeret-Hassebajims-sønerne, Amons-sønerne. **60** Alle tempelsveinarne og sønerne åt Salomo-sveinarne var i alt tri hundrad og two og nitti. **61** Frå Tel-Melah og Tel-Harsa, Kerub og Addon og Immer for dei ut dei som her skal nemnast; men dei kunde ingi greida gjeva um federne sine og ætti, - um dei i det heile høyrdie Israels-folket til; det var: **62** Delaja-sønerne, Tobia-sønerne og Nekoda-sønerne, seks hundrad og two og fyrti, **63** og av prestarne: Habaja-sønerne, Hakkos-sønerne, sønerne åt Barzillai, han som hadde teke ei av døtterne åt Gileads-mannen Barzillai til kona og fekk namn etter deim. **64** Desse leita etter ættartavlorne sine, men kunde ikkje finna deim; difor vart dei kjende uverdige til å vera prestar. **65** Jarlen dømde at dei ikkje måtte eta av det høgheilage fyrr det stod fram ein prest med urim og tummim. **66** Heile lyden var i alt two og fyrti tusund tri hundrad og seksti, **67** umfram trælarne og trælkinnor; talet på deim var sju tusund tri hundrad og sju og tretti. Dertil kom two hundrad og fem og fyrti songarar, karar og kvende. **68** Dei hadde sju hundrad og seks og tretti hestar, two hundrad og fem og fyrti muldryr, **69** fire hundrad og fem og tretti kamelar, og seks tusund sju hundrad og tjuge asen. **70** Nokre av ættehovdingane ytte pengehjelp til arbeidet. Jarlen lagde i kassa fem tusund dalar i gull, femti skåler, og fem hundrad og tretti prestekjolar. **71** Og nokre av ættarhovdingarne lagde i byggjekassa hundrad tusund dalar i gull og seks og seksti tusund dalar i sylv. **72** Og det som hitt folket gav, var hundrad tusund dalar i gull, seksti tusund dalar i sylv, og sju og seksti prestekjolar. **73** Prestarne og levitarne og dørvaktarane og

songarane, og nokre av lyden, og tempelsveinarne og heile Israel elles sette då bu i sine byar. Då den sjuande månaden kom, var Israels-sønerne i sine byar.

8 Då samla heile folket seg, alle som ein mann på torget midt for Vatsporten. Dei bad Ezra, den skriftlærde, henta boki med Moselovi som Herren hadde bode Israel. **2** Då bar presten Ezra lovi fram for lyden, for menner og kvinner og alle som kunde skyna det dei høyrdie. Det var fyrste dagen i sjuande månaden. **3** Han las upp or henne frå dagsprett til middag, ved torget framfor Vatsporten, for menner og kvinner og deim som kunde skyna det; og alt folket lydde på lovbooki. **4** Ezras, den skriftlærde, stod på ein tram av tre som dei hadde laga til det. Jamsides med honom stod Mattitja, Sema, Anaja, Uria, Hilkia og Ma'aseja på høgre sida, og på vinstre sida Pedaja, Misael, Malkia, Hasum, Hasbaddana, Zakarja og Mesullam. **5** Ezra opna boki so alle såg det; for han stod høgare enn dei alle. Og med same han opna, reis dei alle upp. **6** Ezra lova Herren, den store Gud, og heile folket svara: «Ja, ja!» - med di dei rette upp henderne. Dei bøygde seg og kasta seg å gruve på jordi for Herren. **7** Og Jesua, Bani, Serebja, Jamin, Akkub, Sabbetai, Hodia, Ma'aseja, Kelita, Azarja, Jozabad, Hanan, Pelaja og dei hine levitarne tolka lovi for folket, medan folket vart standande kvar på sin stad. **8** Dei las tydeleg or boki, or Guds lov; og lagde ut meiningsi, so folket kom til å skyna det. **9** Nehemia, jarlen, og den skriftlærde presten Ezra, og levitarne, som lærde folket, sagde til alt folket: «Denne dagen er heilag for Herren, dykkar Gud. Syrg ikkje og gråt ikkje!» For heile folket gret då dei høyrdie dei ordi i lovi. **10** Og han sagde til deim: «Gakk no og et den beste mat, og drikk den sötaste vin de hev! Og send gåvor til den som inkje hev! For denne dagen er heilag for vår Herre. No skal de ikkje syta. Gleda i Herren er dykkar faste borg!» **11** Ogsø levitarne hysja på alt folket og sagde: «Ver stille, dagen er heilag, de må ikkje syta!» **12** Då gjekk heile folket burt og åt og drakk og sende gåvor ikring og heldt ei stor gledehøgtid; dei hadde lagt seg på hjarta det som var sagt deim. **13** Dagen etter, då ættehovdingarne i heile folket og prestarne og levitarne samla hjå den skriftlærde Ezra og vilde få meir greida på ordi i lovi, **14** då fann dei skrive i lovi, at Herren hadde bode ved Moses at Israels-borni skulde bu i lauvhytter på høgtidi i sjuande månaden, **15** og at dei skulde kunngjera og ropa ut i alle byarne sine og i Jerusalem: «Far til fjells og henta lauv av planta oljetre og ville oljetre, myrt og palmor og andre lauvrike tre og bygg lauvhytter, som fyreskrive er!» **16** Då gjekk folket ut og henta, og bygde seg lauvhytter på

tak og på tun, kvar heime hjå seg, og i tuni ved Guds hus og på torgi ved Vatsporten og Efraimsparten. **17** Heile lyden, alle som var heimkomne frå utlægdi, bygde seg lauvhytter og budde i deim. Sidan dei dagarne då Jesua Nunsson livde og like til denne dagen hadde Israels-borni ikkje gjort det. Og der var ovleg stor gleda. **18** Kvar dag las dei upp or Guds lovboek, frå fyrste dagen til siste; dei heldt høgtig i sju dagar, og på den åttande heldt dei stor samlingshøgtid, etter fastsett skikk.

9 Den fire og tjugande dagen i same månaden kom Israels-borni saman og heldt fasta. Dei hadde klædt seg i sorg og hadde mold på hovudi sine. **2** Israels-ætti skilde seg ut frå alle framandfolket, steig fram og sanna synderne sine og syndeskuldi åt federne sine. **3** So reis dei upp kvar på sin stad medan det vart fyrelese or lovboek åt Herren, deira Gud. Det var ei øykt. Ei onnor øykt sanna dei synderne og kasta seg ned for Herren, sin Gud. **4** Jesua og Bani, Kadmiel, Sebanja, Bunni, Serebjia, Bani og Kenani steig upp på levitramen og ropa med høg røyst til Herren, sin Gud. **5** Og levitarne Jesua og Kadmiel, Bani, Hasabneja, Serebjia, Hodia, Sebanja og Petahja sagde: «Ris upp og lova Herren, dykkar Gud, han som er frå æva og til æval! Ja, lova vere ditt heilage namn, som er upphøgt yver alt lov og pris! **6** Einast du er Herren. Du hev skapt himmelen, ja, himle-himlarne og all deira her, jordi og alt som på henne er, havi og alt som i deim er. Det er du som held liv i deim alle. Og himmelheren kastar seg ned for deg. **7** Det var du, Herre Gud, som valde ut Abram og førde honom frå Ur i Kaldæa og gav honom namnet Abraham. **8** Og du fann hjarta hans trufast for di åsyn då du gjorde du den pakti med honom at du vilde gjeva ætti hans landet åt kananiten, hetiten, amoriten, periziten, jebusiten og girsasiten. Og du heldt det du lova. For du er rettferdig. **9** Du såg kor vondt federne våre hadde det i Egyptarland, og du høyrdet ropet deira ved Raudehavet. **10** Du gjorde teikn og under med Farao og alle tenarane hans og heile landslyden hans; for du visste at dei hadde fare ovmodigt åt med deim. Og soleis vann du deg eit namn som vert nemnt heilt til i dag. **11** Du kløyvde havet for deim, sog dei gjekk turskodde gjennom havet. Men dei som elte deim, deim let du søkka i djupet som stein i velduge vatn. **12** Du leidde deim um dagen med ein skyspol, og um natti med ein eldstopul til å lysa for deim på den vegen dei skulde fara. **13** Du steig ned på Sinaifjellet og tala med deim frå himmelen. Du gav deim rettferdige rettar, pålitande lover, gode fyreskrifter og bod. **14** Du gav deim kunnskap um den heilage kviledagen din, og bod og fyreskrifter og lov ved Moses, tenaren din. **15** Brød frå himmelen gav du deim når

dei var svoltne, og vatn or berget let du fløyma når dei var tyrste. Og du baud deim fara av og leggja under seg landet du med handi i veret hadde svore å gjeva deim. **16** Men federne våre, dei var kante og hardnakka, og lydde ikkje bodi dine. **17** Dei vilde ikkje lyda. Dei agta ikkje på dei underi du hadde gjort med deim, men gjorde nakken stiv, valde seg ein hovding og vilde tråssuge fara attende til trældomen sin. Men du er ein Gud som tilgjev synd, kjærleg og mild, tolug og full av nåde; du slepte deim ikkje. **18** Ja, endå dei støypte seg ein kalv og sagde: «Dette er guden din, som fylgte deg ut or Egyptarland, » endå dei spotta deg so gruvelegt, **19** so vilde du i di store miskunn ikkje sleppa deim der i øydemarki. Skystopulen veik ikkje frå deim um dagen, men leidde deim på veg; ikkje heller veik eldstopulen frå deim um natti, men lyste for deim på den vegen dei skulde fara. **20** Din gode ande sende du deim til lærar. Du meinika ikkje munnen deira i å få din manna; og når dei var tyste, gav du deim vatn. **21** Fyrti år bar du umsut for deim i øydemarki, og ingen ting vanta dei. Klaedi deira vart ikkje slitne, og føterne deira trutna ikkje. **22** Kongerike og folkeslag gav du deim i gåva, og skifte ut landsluter åt deim på alle leider. Dei hertok Sihons land, det landet som høyrdet til kongen i Hesbon, og landet som høyrdet til Og, kongen i Basan. **23** Og du auka ætti deira som stjernorne på himmelen, og du leide deim inn i det landet du lova federne deira til odel og eiga. **24** So kom då sønerne og hertok landet. Du kua kananitarne for deim; deim som budde i landet, bøygde du under deim og gav i deira hender, både kongarne og folki der i landet, so dei kunde gjera med deim etter eige tykkje. **25** Dei hertok borgarne og reiv til seg den feite jordi, eigna til seg hus fulle av alle gode ting, tok gravne brunnar, vinhagar, oljeplantingar og aldetre i mengd. Dei åt og vart mette og feite og gjorde seg glade dagar av din store rikdom. **26** Men dei gjorde seg harde og sette upp imot deg, og kasta di lovi bak ryggen sin. Dei drap profetarne dine, som vitna for deim og vilde venda deim um til deg; dei spotta deg gruveleg. **27** Då gav du deim i fiendevald, og valdsverk fekk dei røyna. Men når dei var i verste vande, ropa dei til deg, og du høyrdet på deim frå himmelen. I di store miskunn sende du deim frelsarar som fria deim ut or fiendevald. **28** Kom dei so til ro, gjorde dei etter det som vondt var for di åsyn. Då let du deim i fiendevald, so dei vart trælka. Men når dei so ropa til deg att, so høyrdet du på deim frå himmelen og fria deim ut, etter di store miskunn gong på gong. **29** Du vitna for deim um at dei skulde venda um til di lov; men dei var kaute og lydde ikkje bodi dine. Og dei synda mot rettarne dine, dei som det gjeld um, at når menneskja held deim, skal ho få liva ved deim. Tråssuge

snudde dei ryggen til, gjorde seg hardnakka og vilde ikkje lyda. **30** Mange år tøygde du tolmod med deim, og vitna for deim ved din andre gjenom profetarne dine. Då dei ikkje vilde høyra, gav du deim framande folk i vald. **31** Men i di store miskunn gjorde du ikkje heilt ende på deim, og gav deim ikkje upp; for du er ein mild og kjærleg Gud. **32** Og no, vår Gud, du store, velduge, skrämelege Gud, du som held pakti og held uppe miskunni, no må du ikkje tykkja det er lite alt det vondre me hev lote lida, me og kongarne våre, hovdingarne, prestarne og profetarne våre, federne våre og heile folket ditt, frå assyrarkongarne si tid og alt til i dag. **33** Du er rettferdig i alt det som hev kome yver oss. Du hev synt deg trufast. Me hev fare ugudleg åt. **34** Kongarne våre, hovdingarne våre, prestarne våre, federne våre hev ikkje halde lovi di og hev ikkje agta på bodi dine og dei åtvaringsordi du gav deim. **35** Jamvel då dei budde i sitt eige rike og i den store rikdomen som du hadde gjeve deim, og i det vide og feite landet som du hadde lagt ope for deim, tente dei deg ikkje, og vende ikkje um frå si vondre åtferd. **36** Sjå no um dagen er me trælar. I det landet du gav federne våre til å njota landsens grøda og rikdom, sjå her er me trælar. **37** Si riKE grøda ber det til bate for dei kongar som du sette yver oss for våre synder skuld. Og dei ráder og rikjer etter eige tykkje yver kropparne våre og buskapen vår. Me er i stor naud.» **38** På grunn av alt dette gjer me eit fast samband, som me skriv upp; og på det forsigla brevet stend: Hovdingarne, levitarne og prestarne våre.

10 På dei forsigla stykki stend: Nehemia, jarlen, son åt Hakalja, og Sidkia, **2** Seraja, Azarja, Jeremia, **3** Pashur, Amarja, Malkia, **4** Hattus, Sebanja, Malluk, **5** Harim, Meremot, Obadja, **6** Daniel, Ginneton, Baruk, **7** Mesullam, Abia, Mijjamin, **8** Ma'azja, Bilgai og Semaja; dette er prestarne. **9** Og levitarne: Jesua Azan Jason, Binnui av Henadads-sønerne og Kadmiel, **10** og brørne deira: Sebanja, Hodia, Kelita, Pelaja, Hanan, **11** Mika, Rehob, Hasabja, **12** Zakkur, Serebjja, Sebanja, **13** Hodia, Bani og Beninu. **14** Folkehovdingarne: Paros, Pahat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Bebai, **16** Adonja, Bigvai, Adin, **17** Ater, Hizkia, Azzur, **18** Hodia, Hasum, Besai, **19** Harif, Anatot, Nobai, **20** Magpias, Mesullam, Hezir, **21** Mesezabel, Sadok, Jaddua, **22** Pelatja, Hanan, Anaja, **23** Hosea, Hananja, Hassub, **24** Hallohes, Pilha, Sobek, **25** Rehum, Hasabna, Ma'aseja, **26** Ahia, Hanan, Anan, **27** Malluk, Harim og Ba'ana. **28** Og folket elles, prestarne, levitarne, portvaktarane, songarane, tempelsveinarne og alle som hev skilt seg frå dei framande folki og vendt seg til Guds lov, like eins konorne deira, sønerne og døtterne deira, alle som kann skyna det - **29**

dei slær lag med stormennene og gjeng med på eiden og sver at dei vil fylgja Guds lov, som er gjevi ved Guds tenar Moses, og halda og gjera etter alle bodi og rettarne og fyreskrifterne frå Herren, vår Herre, **30** at me ikkje skal gifta døtterne våre med folki i landet eller taka døtterne deira til konor åt sønerne våre, **31** og når folki i landet kjem um kviledagen og vil selja handelsvaror og allslags korn, då skal me ikkje kjøpa av deim på kviledag eller helgedag; at me let jordi liggja og kvila kvart sjuande år, og då gjev etter allslags krav; **32** att me tek på oss skyldnaden å svara ein tridjepart av ein dalar i årleg reida til tenesta i vår Guds hus - **33** til skodebrødi, det faste grjonofferet og det faste brennofferet, til offer på kviledagarne, på nymånedagarne og i høgtiderne, til takkofferet og syndofferet til soning for Israel, og til alle tenester i vår Guds hus. **34** Um vedhaldet hev me, prestarne, levitarne og folket, drege strå, um å føra veden til vår Guds hus, etter ættgreinerne våre, kvart år på visse dagar, til brennerefang på altaret åt Herren, vår Gud, som fyreskrive er i lovi. **35** Me vil års årleg føra til Herrens hus det fyrste av grøda på marki vår og dei fyrste mogne frukterne på alle slag tre, **36** og det som er frumbore av folk og fe, som skrive er i lovi, og føra det frumbore av storfe og småfe til Herrens hus, til prestarne som gjer tenesta i vår Guds hus; **37** like eins det fyrste gropet med mel, og Reidorne våre, og frukt i alle tre, og druvesaft og olje vil me føra til prestarne, til kovarne i vår Guds hus; like eins tiendi av marki vår til levitarne. Levitarne samlar sjølv inn tiendi i alle jordbruksbyarne våre. **38** Ein prest, ein av Arons-sønerne, er med levitarne når dei samlar inn tiendi; og sjølve fører levitarne tiendeparten av tienden si upp til vår Guds hus, til kovarne i forrådshuset. **39** Både Israels-sønerne og Levi-sønerne føre Reidorne av korn og druvesaft og olje til kovarne, der kjeraldi er som høyrer til heilagdomen, og der prestarne som gjer tenesta, og like eins portvaktarane og songarane. - Soleis vil me ikkje gløyma vår Guds hus.

11 Hovdingarne budde i Jerusalem. Hitt folket drog strå, soleis at tiande kvar mann skulde bu i Jerusalem, den heilage byen, og ni tiandepartar skulde bu i dei hine byarne. **2** Folket velsigna alle dei mennene som friviljigt busette seg i Jerusalem. **3** Dette er dei hovdingarne i jarleriket som budde i Jerusalem; men i Juda-byarne budde kvar i sin by der han hadde sin eigedom, vanlege israelitar, prestar, levitar, tempelsveinarne og søner etter Salomos trælar. **4** I Jerusalem budde nokre av Juda-sønerne og av Benjamin-sønerne. Av Juda-sønerne: Ataja, son åt Uzzia, son åt Zakarja, son åt Amarja, son åt Sefatja, son åt Mahalalel,

av Peres-sønerne, 5 og Ma'aseja, son åt Baruk, son åt Kol-Hoze, son åt Hazaja, son åt Adaja, son åt Jojarib, son åt Zakarja, son åt siloniten. 6 Peres-sønerne i Jerusalem, var i alt fire hundred og åtte og seksti stridsmenn. 7 Og dette var Benjamins-sønerne: Sallu, son åt Mesullam, son åt Joed, son åt Pedaja, son åt Kolaja, son åt Ma'aseja, son åt Itiel, son åt Jesaja, 8 og etter honom Gabbai-Sallai, i alt ni hundred og åtte og tjuge. 9 Joel Zikrison var formannen deira, og Juda Hassenuason var den næst øvste i byen. 10 Av prestarne: Jedaja Jojaribsson, Jakin 11 og Seraja, son åt Hilkia, son åt Mesullam, son åt Sadok, son åt Merajot, son åt Ahitub, den øvste i Guds hus, 12 og brørne deira, som gjorde tenesta i Guds hus, åtte hundred og two og tjuge i alt, og Adaja, son åt Jeroham, son åt Pelalja, son åt Amsi, son åt Zakarja, son åt Pashur, son åt Malkia, 13 og brørne hans, ættehovdingar, two hundred og two og fyrti, og Amassai, son åt Azarel, son åt Ahzai, son åt Mesillemot, son åt Immer, 14 og brørne deira, hundred og åtte og tjuge dugande menn. Formannen deira var Zabdiel, son åt Haggedolim. 15 Av levitarne: Semaja, son åt Hassub, son åt Azrikam, son åt Hasabja, son åt Bunni, 16 og Sabbetai og Jozabad, levithovdingar som styrde med utearbeitet ved Guds hus, 17 og Mattanja, son åt Mika, son åt Zabdi, son åt Asaf, fysesongaren, han som tok i med lovsongen i bøni, og Bakbukja, næst-høgst av brørne hans, og Abda, son åt Sammua, son åt Galal, son åt Jedutun. 18 Levitarne i den heilage byen var i alt two hundred og fire og åtteti. 19 Og portvaktarane: Akkub, Talmon og brørne deira, som heldt vakt ved portarne, i alt hundred og two og sytti. 20 Dei andre israelitarne, prestarne og levitarne budde i alle dei andre byarne i Juda, kvar på sin eignedom. 21 Men tempelsveinarne budde på Ofel, og Siha og Gispa var formennerne deira. 22 Levit-formannen i Jerusalem, ved tenesta i Guds hus, var Uzzi, son åt Bani, son åt Hasabja, son åt Mattanja, son åt Mika, av Asafs-sønerne, songarane. 23 Eit kongebod var gjeve um deim, og ein fast skipnad sett åt songarane for kvar dag. 24 Petahja, son åt Mesezabel, av sønerne åt Zerah Judason, målbar for kongen alle saker som galdt folket. 25 Og ute på landsbygdi budde og ein part av Juda-ætti: i Kiryat-Arba og bygderne der ikring, i Dibon og bygderne der ikring, og i Jekabse'el med sine grender, 26 i Jesua og Molada og Bet-Pele, 27 i Hasar-Sual, i Be'ersheba med sine bygder, 28 og i Siklag, og i Mekona med sine bygder, 29 i En-Rimmon og Sora og Jarmut, 30 Zanoah, Adullam og bygderne ikring deim, i Lakis og bumarki som høyrdet til, og i Azeka med sine bygder. Dei busette seg frå Be'ersheba til Hinnomdsalen. 31 Benjamins-sønerne hadde sine bustader frå Geba: i Mikmas

og Ajja, i Betel med sine bygder, 32 i Anatot, Nob, Ananja, 33 Hasor, Rama, Gittajim, 34 Hadid, Sebojim, Nebballat, 35 Lod og Ono, Handverkardalen. 36 Nokre skift av levitarne som høyrdet til Juda, busette seg i Benjamin.

12 Dette er dei prestarne og levitarne som for heim med Zerubbabel Sealtilsson og Jesua: Seraja, Jirmeja, Ezra, 2 Amarja, Malluk, Hattus, 3 Sekanja, Rehum, Meremot, 4 Iddo, Ginnetoij, Abia, 5 Mijjamin, Ma'adja, Bilga, 6 Semaja, Jojarib, Jedaja, 7 Sallu, Amok, Hilkia og Jedaja. Dette var hovdingarne for prestarne og for brørne sine på Jesuas tid. 8 Og levitarne var: Jesua, Binnui, Kadmiel, Serebjja, Juda, Mattanja, som saman med brørne sine styrde med lovsongen, 9 medan Bakbukja og Unno, brørne deira, stod midt fyre deim etter vaktskift. 10 Jesua fekk sonen Jojakim, Jojakim fekk sonen Eljasib, og Eljasib Jojada. 11 Jojada fekk sonen Jonatan, og Jonatan Jaddua. 12 På Jojakims tid var desse hovdingar for preste-ættarne: For Seraja Meraja, for Jeremia Hananja, 13 for Ezra Mesullam, for Amarja Johanan, 14 for Meluki Jonatan, for Sebanja Josef, 15 for Harim Adna, for Merajot Helkai, 16 for Iddo Zakarja, for Ginneton Mesullam, 17 for Abia Zikri, for Minjamin, for Moadjad Piltai, 18 for Bilga Sammua, for Semaja Jonatan, 19 for Jojarib Mattenai, for Jedaja Uzzi, 20 for Sallai Kallai, for Amok Eber, 21 for Hilkia Hasabja, for Jedaja Netanel. 22 I Eljasibs, i Jojada og Johanan og Jaddua si tid, vart hovdingarne for levitættgreinerne uppskrivne; like eins prestarne i styringstidi åt persaren Darius. 23 Levi-sønerne, ættarhovdingarne, er uppskrivne i krønikeboki heilt fram til dagarne hans Johanan Eljasibsson. 24 Levithovdingarne var: Hasabja, Serebjja og Jesua Kadmielsson og brørne deira, som stod midt imot deim og song lovsongen og takkesongen, etter som gudsmannen David hadde bode, ein songarflokk attmed hin. 25 Mattanja, Bakbukja, Obadja, Mesullam, Talmon og Akkub var portvaktarar og heldt vakt ved upplagsromi ved portarne. 26 Dette var ættarhovdingarne i dagarne hans Jojakim, son åt Jesua Josadaksson, og i jarlen Nehemia og den skriftlærde presten Ezra si tid. 27 Då muren kring Jerusalem skulde verta vigd, henta dei levitarne frå alle bustaderne deira og førde deim til Jerusalem, til å halda vigsla og gledehøgtid med lov og song, med cymblar og harpor og cithrar. 28 Då samla songar-sønerne seg frå kverven kring Jerusalem og frå netofatitgardarne, 29 frå Bet-Haggilgal og frå landet kring Geba og Azmavet; songarane hadde bygt seg gardar rundt ikring Jerusalem. 30 Prestarne og levitarne reinsa seg, og dei reinsa folket og portarne og muren. 31 Eg let hovdingarne i Juda stiga upp på muren. So skipa eg two store songkorar og festferder. Den eine gjekk til høgre uppå

muren fram mot Møkporten. 32 Etter dei gjekk Hosaja og den eine helvti av Juda-hovdingarne, 33 og so Azarja, Ezra, Mesullam, 34 Juda, Benjamin, Semaja og Jeremia, 35 like eins nokre av prestesønerne med lurar; dinæst Zakarja, son åt Jonatan, son åt Semaja, son åt Mattanja, son åt Mikaja, son åt Zakkur, son åt Asaf, 36 og so brørne hans: Semaja, Azarel, Milalai, Gilalai, Ma'ai, Netanel, Juda, og Hanani med spelgongerne åt gudsmannen David. Den skriftlærde Ezra gjekk fyre deim. 37 Dei gjekk yver Kjeldeporten og beint upp tropperne til Davidsbyen, der ein stig upp på muren ovanfor Davidshuset, heilt fram til Vatsporten i aust. 38 Den andre songoren gjekk til vinstre, og der fylgte eg og den andre helvti av folket uppå muren, yver Omnårnet burt til den breide muren, 39 yver Efraimsparten, Gamleporten og Fiskeporten, gjennom Hananeltårnet og Hammeatårnet, heilt fram til Saueparten. Dei stana ved Fengselsporten. 40 So stelte dei seg opp i Guds hus både songkorarne; like eins eg og helvti av formennerne med meg, 41 og prestarne Eljakim, Ma'aseja, Minjamin, Mikaja, Eljoenai, Zakarja og Hananja med lurar, 42 og Ma'aseja, Semaja, Eleazar, Uzzi, Johanan, Malkia, Elam og Ezer. Og songarane let songen Ijoma, og føraren deira var Jizrahja. 43 Dei ofra den dagen store offer og gledde seg; for Gud hadde kveikt gleda hjå folket; også kvinnorne og borni gledde seg. Og gleda frå Jerusalem høyrest langan leid. 44 Samstundes vart det uppnemt menner til å hava tilsyn med upplagsromi for reidorne, fyrste grøda og tiendi, til å gjøyma der det som lovi heimla prestarne og levitarne frå bymarkerne. Dei var fegne i Juda for at prestarne og levitarne gjorde tenesta. 45 Og dei tok vare på det som var til å taka vare på ved gudstenesta og reinsingarne. Like eins gjorde songarane og portvaktarane sine tenestor, soleis som David og Salomo, son hans, hadde bode; 46 for alt i gammal tid, i Davids dagar, og songarhovdingen Asafs dagar, Ijoda lovesongar og takkesongar til Gud. 47 Og i Zerubbabels og Nehemias dagar gav heile Israel songarane og portvaktarane dei reidorne dei skulde hava frå dag til annan. Levitarne fekk sine heilage gåvor, og dei Reidde ut heilage gåvor til Arons-sønerne.

13 På den tidi las dei upp for folket or Moseboki, og dei fann det skrive der at ingen ammonit eller moabit nokon sinn måtte vera med i Guds lyd, 2 for di dei ikkje hadde kome imot Israels-borni med brød og vatn, og for di dei hadde leigt imot deim Bileam til å lysa våbøn yver deim; endå vår Gud vende våbøni um til velsigning. 3 Då dei høyrdi lovi, skilde dei ut frå Israel allslag framandfolk. 4 Men fyrr dette hende, hadde presten Eljasib, som stod i skyldskap til Tobia, fenge tilsynet med kovarne i Guds hus. 5

Og han hadde innreidd ein stor kove åt honom der dei fyrr hadde gjøymt grjonofferet, røykjelsen, kjeraldi, tiendi, korn, drivesaft og olje, dei lovheimla avgifterne til levitarne og songarane og portvaktarane, og prestereidorne. 6 Då alt dette gjekk fyre seg, var ikkje eg i Jerusalem; i det two og trettiande styringsåret åt Babel-kongen Artahsasta var eg attkommen til kongen. Men då ei tid var lidi, bad eg kongen um heimlov. 7 Då eg so kom til Jerusalem, gådde eg det vonde Eljasib hadde gjort, med å reida inn åt Tobia ein kove i tuni ved Guds hus. 8 Eg tykte følt ille um det, og eg kasta ut or koven all husbunaden hans Tobia. 9 Eg baud at dei skulde reinsa kovarne. Og so fekk eg inn att gognene til Guds hus, grjonofferet og røykjelsen. 10 Framleides fekk eg greida på at levitarne ikkje fekk avgifterne sine, og at difor levitarne og songarane hadde flutt ut på landet til kvar sin eigedom, i staden for å gjera tempeltenesta. 11 Då skjemde eg på formennerne og sagde: «Kvífor hev Guds hus vorte gløymt?» Eg stemnde deim saman og sette deim inn att kvar på sin stad. 12 Og heile Juda førde fram til upplagsromi tiendi av korn og drivesaft og olje. 13 Tilsynet med upplagsromi gav eg til presten Selemja og den skriftlærde Sadok og ein levit, Pedaja; til hjelpesmann gav eg deim Hanan, son åt Zakkur Mattan Jason; for dei vart haldne for pålitande. Til deim låg det no å skifta ut til brørne sine. 14 Kom meg i hug for dette, min Gud, og lat ikkje dei kjærleiksgjerningar verta gløymde som eg hev gjort for min Guds hus og tenesta der! 15 Samstundes såg eg i Juda kor dei trødd vinpersa um kviledagen, kor dei bar heim kornbandi og klyyyja deim på asni, like eins vin, druvor, fikor og allslags varor, og førde til Jerusalem um kviledagen. Eg vara deim åt den dagen dei selde desse matvaror. 16 Tyrus-folk som hadde busett seg der, kom også med fisk og allslag varor og selde til jødarne um kviledagen, og det i Jerusalem. 17 Då skjemde eg på adelsmennerne i Juda, og sagde til deim: «Korleis kann de fara so ille og vanhelga kviledagen? 18 Var det ikkje av di federne dykkar for å like eins, at vår Gud førde all denne ulukka yver oss og yver denne byen? Og no aukar de endå meir harmen hans mot Israel, med å vanhelga kviledagen!» 19 So snart det tok til å myrkna i portarne i Jerusalem fyre kviledagen, gav eg bod um å læsa portarne, og ikkje opna deim att fyrr kviledagen var liden. Eg sette nokre av drengjerne mine på vakt ved portarne, so ingen skulde føra inn nokor byrd um kviledagen. 20 Kjøpmenner og handlarar med allslags torgvaror nattा utanfor Jerusalem både ein og two gonger. 21 Men eg vara deim åt og sagde: «Kva skal det vera til at de nattar utanfor muren? Gjer de det ein gong til, so skal de få kjenna neven min.» Frå den tidi kom dei ikkje meir um

kviledagen. 22 Eg baud levitarne reinsa seg og so koma og halda vakt ved portarne, so kviledagen kunde haldast heilag. Ogso for dette må du koma meg i hug, min Gud, og miskunna meg etter din store nåde. 23 Samstundes såg eg kor jødarne hadde gift seg med asdoditiske, ammonitiske og moabitiske kvinner. 24 Helvti av borni deira tala Asdod-mål eller tungemålet til dei andre folki, og kunde ikkje tala jødisk. 25 Eg skjemde på deim og banna deim, ja, eg slog og lugga sume av deim. Og eg tok deim i eid ved Gud og sagde: «Ikkje må det gifta døtterne dykker med søerne deira og ikkje taka døtterne deira til konor åt søerne dykker eller åt dykk sjølve. 26 Var det ikkje for deira skuld at Salomo, Israels konge, synda? Det fanst ikkje makan til konge millom dei mange folki. Hans Gud elskar honom, og Gud sette honom til konge yver heile Israel. Jamvel honom fekk dei framande kvinnorne til å synda. 27 Skal det verkeleg verta spurt at de hev gjort all denne store vondskap og vore utrue mot vår Gud og gift dykk med framande kvinner?» 28 Ein av søerne åt Jojada, son åt øvstepresten Eljasib, var mågen åt horoniten Sanballat; honom jaga eg burt frå meg. 29 Kom deim i hug, min Gud, for di dei hev sulka til prestedømet og pakti um prestarne og levitarne! 30 Soleis reinsa eg deim for alt framandt. Eg fastsette tenestorne for prestarne og levitarne, det kvar skulde ha umsut med i sitt arbeid, 31 og korleis det skulde vera med vedofferet til visse tider og med fyrstegrøda. Kom meg i hug for dette, min Gud, og rekna meg det til godes!

Esters

1 Det hende seg i styringstidi åt Ahasveros - som rådde
frå India alt til Ætiopia yver eit hundred og sju og tjuge
jarlerike - 2 i dei dagarne då kong Ahasveros sat på
kongss stolen i borgi Susan: 3 i det tridje styringsåret hans
gjorde han eit gjestebod for alle hovdingarne og tenarane
sine, medan heren frå Persia og Media var samla hjå honom,
saman med storfolket og jarlarne. 4 I mange dagar, eit
hundred og åtteti dagar, synte han deim sin kongelege
rikdom og herlegdom og stordom med all dramb og drust. 5
Då dei dagarne var lidne, gjorde kongen eit gjestebod i sju
dagar for alt folket som fanst i borgi Susan, frå den høgste
til den lægste, i den inngjerde hagen ved kongsborgi. 6
Der hekk tjeld av kvitt lin og bomull og purpurblått ty, feste
med kvite og purpur-raude snorer til sylvingar på kvite
marmorsulor. Der stod benkjer av gull sylv, på eit golv av
grønt og kvitt marmor og perlemorstein og svart stein. 7
Drykkjerne vart skjenkte i gullstaup, kvart staup hadde sers
skap. Og der var nøgdi av kongeleg vin, på kongevis. 8
Den fyresegni vart sett drikkingi, at ingen skulde nøydast;
kongen hadde bode alle hovmeistrarne at dei skulde lata
kvar mann få so mykje han sjølv hadde hug på. 9 Dronning
Vasti gjorde samstundes eit gjestebod for kvinnorne i det
kongelege huset åt kong Ahasveros. 10 Sjuande dagen då
kongen var fjåg av vinen, baud han dei sju hirdmennene
som gjorde tenesta hjå kong Ahasveros: Mehuman, Bizta,
Harbona, Bigta, og Abagta, Zetar og Karkas, 11 at dei skulde
henta dronning Vasti og leida henne fram for kongen, med
kongskruna på, so han kunde syna fram vænleiken hennar
for folki og for hovdingarne; for ho var fager å sjå til. 12
Men dronning Vasti vilde ikkje koma, tråss i det kongsbodet
hirdmennene bar fram. Då vart kongen veldugt vreid, og
harmen loga upp i honom. 13 Kongen sagde til vismennene,
dei som hadde vit på tiderne - soleis vart alle kongssakar
framlagde for deim som hadde vit på lov og rett, 14 og dei
som stod honom næmast, var Karsena, Setar, Admata,
Tarsis, Meres, Marsena og Memukan, dei sju hovdingarne i
Persia og Media, som stod kongen næmast, og åtte øvste
sæti i riket :- 15 «Kva skal det etter lovi gjerast med dronning
Vasti, sidan ho ikkje lyder det bodet kong Ahasveros sende
henne med hirdmennene?» 16 Memukan tok til ords for
kongen og hovdingarne: «Dronning Vasti hev ikkje berre
forbrote seg mot kongen, men mot alle hovdingarne og alle
folki i alle jarleriki åt kong Ahasveros. 17 Åferdi hennar vil
koma ut millom alle konorne, og vil føra til at dei vanvyrdar
mennene sine; for dei vil segja: «Kong Ahasveros baud

at dei skulde føra dronning Vasti fram for honom, men ho
kom ikkje!» 18 Ja, alt i dag vil hovdingfruerne i Persia og
Media høyra gjete åferdi til dronningi og svara alle kongens
hovdingar sameleis, og det vil verda nok av vanvyrnad og
harm. 19 Tekkjest det kongen, so lat eit kongebod verta
utferda, og oppskrive millom loverne i Persia og Media, so
det stend uruggeleg fast, at Vasti skal aldri meir koma fram
for kong Ahasveros; hennar kongelege stand gjev kongen
til ei onnor, som er likare enn ho. 20 Når dette kongelege
påbodet vert utferda og kunngjort i heile kongens rike, so
vida det rekk, då vil alle konor syna mennene sine æra, frå
dei høgste til dei lægste.» 21 Dette ordet lika kongen og
stormennene godt, og kongen gjorde som Memukan hadde
sagt. 22 Brev vart sende til alle jarledømi åt kongen, til kvart
jarledøme med deira skrift og til kvart folk på deira tungemål:
at kvar mann skulde vera herre i sitt hus, og tala sitt eige
folkemål.

2 Etter ei tid var gjengi og sinne hadde runne av kong
Ahasveros, tenkte han på Vasti, og åferda hennar, og
domen yver henne. 2 Hirdmennene som gjorde tenesta
hjå kongen, sagde då: «Lat folk leita upp åt kongen fagre
ungmøyar! 3 Lat kongen setja folk i alle kongens jarlerike til
å samla alle fagre ungmøyar til kvendehuset i borgi Susan
under tilsyn av kongens hirdmann Hege, kvendevaktaren, so
dei kann få det dei treng til å hama seg. 4 Den ungmøyi
som kongen likar, ho skal då verta dronning i staden for
Vasti.» Dette tykte kongen vel um, og han so gjorde. 5 I
borgi Susan var det ein jøde som heitte Mordokai, son åt
Ja'ir, son åt Sime'i, son åt Kis, av Benjamins-ætti. 6 Han
var burtførd frå Jerusalem millom dei fangarne som vart
burtførde saman med Juda-kongen Jekonja, dei som Babel-
kongen Nebukadnessar førde burt. 7 Han var fosterfar åt
Hadassa, som og heitte Ester, dotter åt farbror hans; ho
åtte korkje far eller mor. Gjenta var velvaksi og væn. Og då
foreldri hennar døydde, tok Mordokai henne til seg som si
eigi dotter. 8 Då kongeboden og fyresegni vart kunngjort, og
dei samla saman mange ungmøyar i borgi Susan under
tilsyn av Hegai, henta dei ogso Ester til kongshuset under
kvendevaktaren Hegai. 9 Han lika gjenta godt
og fann hugnad i henne. Difor skunda han seg å gjeva
henne alt turvande til å hama seg, like eins gav han henne
den maten ho skulde hava, og dei sju ternor ho skulde
hava frå kongshuset. Han let henne og ternorne hennar
flytja inn i beste romet i kvendehuset. 10 Ester gat ikkje eit
ord um folket sitt eller ætti si; Mordokai hadde sagt henne
fyre å tegja um det. 11 Kvar einaste dag gjekk Mordokai

att og fram utanfor garden ved kvendehuset, han vilde få vita kor det stod til med Ester, og kor det gjekk henne.

12 Kvar ungmøy kom inn til kong Ahasveros etter tur. Det gjekk tolv månader til å stella med deim etter påboden um kvendi: seks månader med myrra-olje, og seks månader med angande salvar og anna som kvende treng til å hama seg.

13 Når so ungmøy gjekk inn til kongen, fekk ho med seg frå kvendehuset til kongshuset alt det ho ynskte.

14 Um kvelden gjekk ho inn; um morgonen gjekk ho attende, men då til eit anna kvendehus, under tilsyn av kongens hirdmann Sa'asgaz, vaktaren yver fylgjekonorne. Ho fekk då ikkje koma inn att til kongen, minder kongen lika henne so godt, at han sende bod etter henne med namns nemning.

15 Då radi kom til Ester, dotter åt Abiha'il, som var farbror åt Mordokai, fosterfar hennar, so kravde ho ikkje anna med seg enn det hirdmannen Hegai, kvendevaktaren, rådde til. Og alle som såg Ester, fann hugnad i henne.

16 Ester vart henta til kong Ahasveros i kongshuset hans i den tiande månaden, månaden tebet, i sjuande styringsåret hans.

17 Kongen vart gladare i Ester enn i alle dei andre kvendi; ho vann meir hugnad og godhug hjå honom enn alle dei andre ungmøyarne. Han sette kongskruna på hovudet hennar og gjorde henne til dronning i staden for Vasti.

18 Og kongen gjorde eit stort gjestebod for alle hovdingarne og tenarane sine, eit Ester-gjestebod, og han gav skattelette i alle jarleriki og gav gavor med kongeleg raustleik.

19 Andre gongen samla dei saman ungmøyar, og Mordokai sat då kongsporten.

20 Ester hadde ikkje gjete ord um ætti si og folket sitt, etter påleggjet frå Mordokai; Ester lydde framleides bodet hans Mordokai, like eins som då ho vart fostra hjå honom.

21 Den tid Mordokai sat i kongsporten, vart Bigtan og Teres, two konglege hirdmenner som heldt vakt ved dørstokken, harme og freista finne høve til å leggja hand på kong Ahasveros.

22 Mordokai fekk vita dette, og sagde det med dronning Ester; so nemde Ester det med kongen på Mordokais vegner.

23 Saki vart granska, og dei viste seg at det var sant, og dei two vart hengde i ein galge. Dette vart uppskrive i krønikeboki for kongen.

3 Ei tid etter gjorde kong Ahasveros agagiten Haman Hammedatason stor og gav honom rang og sæte yver alle hovdingarne som var hjå honom.

2 Og alle kongens tenarar som var i kongsporten, fall på kne og kasta seg ned for Haman; so hadde kongen sagt fyre om honom. Men Mordokai fall ikkje på kne og kasta seg ikkje ned.

3 Kongens tenerar som var i kongsporten spurde Mordokai: «Kvifor gjer du imot kongens påbod?»

4 Dag etter dag kom dei med dette spørsmålet; men han hørde ikkje på deim. So

melde dei det for Haman, dei vilde sjå um den forklåring Mordokai gav, fekk gjelda; for han hadde fortalt deim at han var jøde.

5 Då Haman gådde at Mordokai ikkje fall på kne og ikkje kasta seg ned for honom, då vart han full av harm.

6 Men han tykte det var for lite å leggja hand på berre Mordokai. Dei hadde meldt kongen kva folk Mordokai høyrd til. Og so søkte Haman høve til å rydda ut alle jødar i heile riket åt Ahasveros, av di dei var landsmennene hans Mordokai.

7 Fyrste månaden, månaden nisan, i tolvt styringsåret åt kong Ahasveros, kasta dei pur, det er lut, for Haman um kvar einskild dag og kvar einskild månad, alt til tolvt månaden, månaden adar.

8 Og Haman sagde til kong Ahasveros: «Her finst eit folk som bur spreidt og utsiktigd millom dei andre folki i alle jarledøme i riket ditt. Loverne deira er ulike loverne åt alle andre folk, og kongens lover held dei ikkje, so kongen kann ikkje lita seg med å lata deim i fred.

9 Tekkjest det kongen, so bør det verta utferda eit brev um å gjera ende på deim. Fem og tjuge tusund våger sylv kann eg då vega upp for embætsmennene åt kongen til å leggja i kongens skattkammer.»

10 Kongen drog signetringen av handi si og gav Haman Hammedatason, agagiten, jødefienden.

11 «Sylvet skal du få,» sagde kongen til Haman, «og med det folket kann du fara som du finn fyre.»

12 Då vart skrivarane åt kongen kalla saman, den trettande dagen i fyrste månaden, og dei skreiv i alle måtar soleis som Haman baud, til kongens satrapar, til jarlarne i kvar sitt jarleriki og til hovdingarne yver dei einskilde folki; kvart jarlerike fekk brevet med si skrift og kvart folk med sitt mål. I namnet åt kong Ahasveros ferda dei ut brevet og forsigla det med den kongelege signetringen.

13 So sende dei brev med snøggbod til alle jarleriki åt kongen, at alle jødar skulde verta utrudde, drepne og tynte, både unge og gamle, born og kvende, alle på ein dag, den trettande dagen i tolvt månaden, det vil segja månaden adar, og deira gods skulde gjevest til plundring.

14 I brevet stod at det skulde verta utferda ei lov og kunngjord for alle folk i kvart jarlerike, med bod um at dei skulde vera budde til den dagen.

15 Snøggbodi skunda seg av stad på kongens bod, so snart påboden var gjeve i borgi Susan. Kongen og Haman sette seg til å drikka. Men byen Susan var reint forfjetra.

4 Då Mordokai fekk vita alt som var hendt, reiv han sund klædi sine og klædde seg i sekk og oska, gjekk ut i byen og skreik høgt og sårt.

2 Og han kom til plassen utanfor kongsporten; for ingen fekk lov til å ganga inn i kongsporten i syrgjebunad.

3 I kvart jarlerike, dit som kongens ord og påbod nådde, der vart det stor sorg millom jødar; dei fasta og gret og jamra; mange reidde upp under seg med sekk

og oska. 4 Ternorne og hirdmennene åt Ester kom og fortalte henne dette, og dronningi vart reint forstøkt. Ho sende klæde til Mordokai som han skulde taka på seg i staden for syrgjebunaden; men han tok ikkje imot. 5 Ester kalla då til seg Hatak, ein av kongens hirdmennar, som var sett til å tena henne, og sende honom til Mordokai til å få vita kva som var tids, og kvifor han bar seg soleis. 6 Hatak gjekk ut til Mordokai på bytorget under kongsparten. 7 Og Mordokai fortalte honom um alt det som hadde hendt honom, og nemnde grant den pengesumen som Haman hadde lova å vega upp å kongskassa for jødarne, når han fekk tynt dei. 8 Dessutan gav han honom avskrift av det skrivne påbodet som hadde vorte utferda i Susan um å rydja deim ut; han skulde syna Ester det og melde henne det, og bjoda henne å ganga inn til kongen og beda um miskunn og søkjå nåde for folket sitt hjå honom. 9 Hatak kom og melde Ester det Mordokai hadde sagt. 10 Då baud Ester Hatak ganga til Mordokai og segja: 11 «Alle kongstenarane og folket i kongens jarlerike veit at den lovi gjeld for alle, kar eller kvende: gjeng nokon ukalla inn til kongen i den indre garden, so lyt han lata livet; det einaste er um kongen retter ut mot honom gullstaven, då fær han liva. Og eg hev ikkje vore kalla til kongen no på tretti dagar.» 12 Dei fortalte Mordokai kva Ester hadde sagt. 13 Då sagde Mordokai dei skulde svara henne: «Du må ikkje tenkja med deg sjølv at du skal sleppa undan millom alle jødar, av di er i huset hjå kongen. 14 Nei, tegjer du verkeleg stilt i dette høvet, so skal nok jødarne få utfriing og frelsa frå ein annan kant; men du og farshuset ditt skal ganga til grunnar. Kven veit um ikkje du hev nått til kongeleg rang just for dette høvet skuld?» 15 Då let Ester Mordokai få dette svaret: 16 «Gakk og få saman alle jødar som finst i Susan, og haldt fasta for meg, so de korkje et eller drikk noko på tri døger, natt og dag. Eg og ternorne mine vil og fasta sameleis. Og so vil eg ganga inn til kongen, endå det er ulovlegt. Lyt eg so døy, so lat meg døy!» 17 Mordokai gjekk av stad og gjorde i alle måtar so som Ester hadde bode honom.

5 Tridje dagen klædde Ester seg i kongelegt skrud og gjekk inn i den indre garden til kongshuset midt fyre kongshuset, og kongen sat på kongsstolen sin i kongshalli, midt imot døri til huset. 2 Då kongen såg dronning Ester standa i garden, fann ho nåde i hans augo; og kongen rette ut til Ester gullstaven som han hadde i handi. Ester gjekk då fram og tok i enden av staven. 3 Kongen sagde til henne: «Kva hev du på hjarta, dronning Ester? kva er det du ynskjer? Um det so er helvti av riket, skal du få det.» 4 Ester svara: «Tekkjest det kongen, so må kongen saman

med Haman koma i dag til det gjestebodet eg hev laga til åt honom.» 5 Kongen svara: «Skunda dykk, henta Haman, so me kann gjera det Ester bed um.» So kom då kongen og Haman til gjestebodet som Ester hadde laga til. 6 Då dei sat og drakk vin, spurde kongen Ester: «Kva er di børn? Du skal få det du bed um! Og kva er ditt ynskje? Um det vore helvti av riket, so skal det løvvast deg!» 7 Ester svara: «Bøni mi og ynskjet mitt er: 8 Hev eg funne nåde i kongens augo, og det tekkest kongen å gjeva meg det eg bed um og gjera det eg ynskjer, so må kongen og Haman koma til det gjestebodet eg vil laga til åt deim; so skal eg i morgen gjera som kongen segjer.» 9 Den dagen gjekk Haman derifrå glad og i godlag. Men då Haman fekk sjå Mordokai i kongsparten, og at han korkje reis upp eller syntre nokon age for honom, då vart Haman full av harm mot Mordokai. 10 Like vel styrde han seg, til han kom heim. Då sende han bod etter vene sine og etter Zeres, kona si. 11 Haman fortalte deim um all sin rikdom og herlegdom og um dei mange sønerne sine, og um alt det kongen hadde gjort til å gjera honom stor og setja honom høgre enn hovdingarne og kongens tenrarar. 12 «Ja, dronning Ester,» sagde han, «let ingen annan enn meg koma med kongen til det gjestebodet ho gjorde; til i morgen og hev ho bede meg saman med kongen. 13 Men alt dette kann eg ikkje lita meg med, so lenge eg ser jøden Mordokai sitja i kongsparten.» 14 Då sagde Zeres, kona hans, og vene sine til honom: «Lat deim gjera ein galge, femti alner høg, og bed kongen i morgen um å få hengja Mordokai i den! So kann du fara glad til gjestebords med kongen.» Denne rádi lika Haman godt, og han let deim gjera galgen i stand.

6 Den natti flydde svevnen frå kongen. Han baud henta krønikeboki med minnelege hendingar, og ho vart upplesi for kongen. 2 Der fann dei uppskrive at Mordokai hadde meldt Bigtana og Teres, two hirdmennar hjå kongen som heldt vakt ved dørstokken, for dei hadde sökt høve til å leggia hand på kong Ahasveros. 3 So spurde kongen: «Kva æra og vyrdnad hev Mordokai fenge for dette?» Kongsdrengjerne som tente honom svara: «Han hev ingen ting fenge.» 4 So spurde kongen: «Kven er det som er ute i garden?» I det bilet var Haman komen inn i den ytre garden ved kongshuset, og vilde tala med kongen um å få hengt Mordokai i galgen han hadde reist åt honom. 5 Kongsdrengjerne svara: «Haman stend der ute i garden.» «Lat honom koma inn!» sagde kongen. 6 Då Haman kom inn, spurde kongen honom: «Korleis skal ein fara åt med den mannen som kongen gjerna vil heidra?» Haman tenkte med seg sjølv: «Kven

skulde kongen vilja heidra meir enn meg?» 7 So svara han kongen: «Den som kongen gjerne vil heidra, 8 åt honom skal ein henta ein kongeleg klædnad som kongen sjølv hev bore, og ein hest som kongen sjølv hev ride på, og som hev fenge ei kongeleg kruna på hovudet, 9 klædnaden og hesten skal gjevast til ein av dei øvste stormennerne åt kongen, og dei skal hava klædnaden på den mannen kongen vil heidra og føra honom ridande på hesten fram på bytorget, og ropa framfyre honom: «Soleis gjer ein med den mannen som kongen vil heidra.»» 10 Då sagde kongen med Haman: «Skunda deg, tak klædnaden og hesten, som du hev sagt, og gjer soleis med jøden Mordokai som sit i kongsporten! Gløym ikkje noko av alt det du sagde!» 11 Haman tok klædnaden og hesten, hadde klædnaden på Mordokai, let honom rida fram på bytorget og ropa fyre honom: «Soleis gjer ein med den mannen som kongen vil heidra!» 12 Mordokai vende attende til kongsporten; men Haman skunda seg heim, sorgfull og med hovudet innsveipt. 13 Og Haman fortalte Zeres, kona si, og alle venerne sine alt det som hadde hendt honom. Då sagde vismennene hans og Zeres, kona hans, med honom: «Um so er at Mordokai, som du tek til å liggja under for, er av jødeætt, so magtast du ingen ting mot honom; du kjem til å liggja reint under for honom.» 14 Medan dei endå tala med honom, kom hirdmennene åt kongen og skulde snøggast henta Haman til gjestebodet som Ester hadde laga til.

7 So kom då kongen og Haman til drikkelaget hjå dronning Ester. 2 Då dei sat og drakk vin, spurde kongen Ester sameleis andre dagen: «Kva er di bøn, dronning Ester? Du skal få det du bed um. Kva er ditt ynskje? Um det vore helvti av riket, so skal det løvvast deg.» 3 Då svara dronning Ester: «Hev eg funne nåde i kongens augo, og det tekkest kongen soleis, så unn meg mitt liv på mi bøn og mitt folk på mitt ynskje! 4 For me er selde, eg og folket mitt, til å verta utrudde, drepne og tynte. Hadde me vorte selde til trælar og trælkvinnor, då skulde eg tagt; for den ulukka vilde ikkje vore so stor at det var verdt å bry kongen.» 5 Då spurde kong Ahasveros dronning Ester: «Kven er han, og kvar er han, den som hev våga seg til å gjera sovore?» 6 Ester svara: «Det er ein illtenkt mann, ein fiendesmann, den vonde Haman, som sit der.» Då vart Haman forfærd for kongen og dronningi. 7 Kongen reis upp i harm frå drikkelaget og gjekk ut i slottshagen. Haman drygde, vilde tigga dronning Ester um livet; han skyna kongen var fast på å føra honom i ulukka. 8 Kongen kom attende til drikkelaget frå slottshagen og såg Haman liggja yver kvilebenken som Ester sat på. «Vil

du, »ropa kongen, «jamvel her inne i mitt nærvære tako dronningi med vald?» Snaudt var ordi slopne utor munnen på kongen fyr dei sveipte inn andlitet på Haman. 9 Harbona, ein av hirdmennene som gjorde tenesta hjå kongen, sagde: «Attmed huset åt Haman stend det alt ein galge, femti alner høg; den let Haman reisa åt Mordokai, som med sine ord gjorde kongen gagn.» «Heng honom der!» sagde kongen. 10 So hengde dei Haman upp i den galgen han hadde reist åt Mordokai. Og kongens harm gav seg att.

8 Same dagen gav kong Ahasveros dronning Ester huset hans Haman, jødefienden, og Mordokai fekk koma inn til kongen; for Ester hadde fortalt kva han var for henne. 2 Kongen drog av seg signetringen som han hadde teke frå Haman, og gav honom til Mordokai. Og Ester sette Mordokai til å styra huset hans Haman. 3 Endå ein gong vende Ester seg til kongen, fall ned for føterne hans, gret og naudbad honom å gjera um inkje den ulukka og den meinrådi som agagiten Haman hadde etla jødarne. 4 Kongen rette gullstaven ut mot Ester. Då reis Ester upp og gjekk fram for kongen. 5 «Tekkest det kongen, » sagde ho, «og hev eg funne nåde i hans augo, tykkjer kongen det er mening i det, og held han meg gjæv, so lat det ferdast ut eit brev til avlysing av brevi med meinrådi åt agagiten Haman Hammedatason, dei som han ferda ut til å tyna jødarne i alle kongens jarlerike. 6 Kor skulda eg orka sjå på den ulukka som kjem yver folket mitt? Kor skulde eg orka sjå på at ætti mi vert tynt?» 7 Då sagde kong Ahasveros til dronning Ester og jøden Mordokai: «Sjå, eg hev gjeve Ester huset hans Haman, han sjølv er hengd i galgen, av di han vilde leggja hand på jødarne. 8 Ferda no de ut eit brev til jødarne i kongens namn, soleis som de tykkjer best, og forsigtig det med signetringen åt kongen. For eit skriv som er utferda i kongens namn og forsigtig med signetringen åt kongen, kann ikkje verta atterkalla.» 9 So vart då skrivarane åt kongen straks kalla saman, den tri og tjugande dagen i tridje månaden, månaden sivan, og dei skrev i alle måtar soleis som Mordokai baud til jødarne og til satraparne og jarlarne og hovdingarne i jarleriki, frå India til Ætiopia, hundrad og sju og tjuge jarlerike; kvart rike fekk brevet med si skrift, kvart folk på sitt tungemål, og jødarne med si skrift og på sitt tungemål. 10 Han skrev i namnet åt kong Ahasveros og forsigtig med signetringen åt kongen. So sende han brev ikking med ridande snøggbot på tråvarar frå kongens eigne stallar, 11 at kongen gav jødarne i kvar by lov til å slå seg i hop og verja livet sitt, og rydja ut, drepa og tyna alle væpna flokkar i quart folk og jarlerike som synte deim fiendskap, alt til born og kvende, og so plundra eigedomarne deira, 12

på ein og same dagen i alle jarleriki åt kong Ahasveros, trettande dagen i tolvt månaden, det vil segja månaden adar. **13** I brevet stod det at det skulde varta utferda ei lov og kunningjord for alle folk i kvart jarlerike: at jødarne skulde vera budde den dagen til å hemna seg på fiendarne sine. **14** Snøggbodi på dei konglege tråvarar reid av stad so fort dei kunde på kongens bod, so snart påboden var utferda i borgi Susan. **15** Mordokai gjekk ut frå kongen i ein kongeleg klædnad av purpurblått og kvitt ty med ei stor gullkruna, og i ei kåpa av kvitt bomull og purpurraudt ty; og byen Susan jubla og gledde seg. **16** For jødarne rana no ljos og gleda, fagnad og vyrdnad. **17** Og i kvart jarlerike og i kvar ein by som kongens ord og påbod nådde til, der vart det gleda og fagnad på jødarne, med gilde og høgtid. Mange av folki i landet gjekk yver til jødedomen, so stor otte hadde dei fenge for jødarne.

9 Trettande dagen i den tolvt månaden, det vil segja månaden adar, den dagen det var fastsett at kongens ord og påbod skulde setjast i verk, den dagen jødefiendarne hadde vona å få magt yver deim - no hadde det snutt seg soleis, at det var jødarne som fekk magt yver fiendarne sine - **2** den dagen slo jødarne seg i hop i byarne sine i alle dei jarleriki åt kong Ahasveros og vilde leggja hand på deim som elta gjera deim mein. Og ingen stod seg imot deim; so stor otte hadde alle folk fenge for deim. **3** Alle hovdingarne i jarleriki og satraparne og jarlarne og embætsmennene åt kongen hjelpte jødarne; so stor otte hadde dei fenge for Mordokai; **4** for Mordokai var ein stor mann i kongens hus; i alle jarleriki kom gjetord ut om honom, at denne Mordokai auka allstødt i magt. **5** Jødarne slo eit slag på alle fiendarne sine, med sverd og dreping og tyning, og dei for som dei vilde med motmennene sine. **6** I borgi Susan drap og tynte jødarne fem hundred man. **7** Og Parsadata og Dalfon og Aspata **8** og Porata og Adalja og Aridata **9** og Parmasta og Arisai og Aridai og Vaizata, **10** dei ti sønerne åt Haman Hammedatason, jødefienden, drap dei. Men til plundring rette dei ikkje ut handi. **11** Same dagen høyrdde kongen gjete talet på deim som var drepne i borgi Susan. **12** Då sagde kongen til dronning Ester: «I borgi Susan hev jødarne drepe og tynt fem hundred man forutan dei ti sønerne åt Haman. Kva hev dei so ikkje gjort i dei andre kongelege jarleriki? Kva er di børn? Du skal få det du bed um! Og kva ynskje hev du meir? Det skal verta oppfyllt!» **13** Ester svara: «Tekkjest det kongen, so lat ogso i morgen jødarne i Susan få lov å gjera etter påboden for i dag! Og lat dei ti sønerne åt Haman verta upphengde i galgen!» **14** Kongen baud at so

skulde vera. Påboden vart utferra i Susan. Alle ti sønerne åt Haman vart upphengde. **15** Jødarne i Susan slo seg i hop den fjortande dagen og i månaden adar og drap tri hundred man i Susan. Men til plundring rette dei ikkje ut handi. **16** Dei andre jødarne i jarleriki åt kongen slo seg i hop og varde livet og rådde seg ro for fiendarne sine. Dei drap fem og sytti tusund av motmennene sine. Men til plundring rette dei ikkje ut handi. **17** Dette hende trettande dagen i månaden adar. Den fjortande kvilte dei ut og dei gjorde den dagen til ein gjestebodsdag og fagnad-dag. **18** Jødarne i Susan hadde slege seg i hop både trettande og fjortande dagen; dei kvilte ut den femtande og gjorde den dagen til gjestebodsdag og fagnad-dag. **19** Difor høgtidar jødarne på landsbygdi, dei som bur i landsbyarne, den fjortande dagen i månaden adar med fagnad, med gjestebod og festar og dei sender forner til kvarandre. **20** Mordokai skreiv upp desse hendingarne og sende brev til alle jødarne i alle jarleriki åt kong Ahasveros, nær og fjerr, **21** og slog fast for deim at dei år etter år skulde høgtida fjortande og femtande dagen i månaden adar, **22** for dei dagarne hadde jødarne rådt seg ro for fiendarne sine, og i den månaden hadde suti deira snutt seg um til fagnad og sorgi til høgtid. Difor skulde dei gjera desse dagarne til gjestebods-dagar og fagnad-dagar, og senda fornar til kvarandre og gåvor til fatigfolk. **23** Jødarne lovtok denne skikken, som dei no hadde teke til med, og som Mordokai hadde skrive til deim um. **24** Agagiten Haman Hammedatason, fienden åt alle jødar, hadde lagt upp råder mot jødarne um å tyna deim og hadde kasta pur, det er lut, for å øyda og tyna deim. **25** Men då kongen frette det, hadde han bode og ferda ut i eit brev um at meinråderne hans, som hin hadde etla åt jødarne, skulde snu attende på hans eige hovud, so han sjølv og sønerne hans vart hengde i galgen. **26** Av den grunn vart desse dagarne heitande purim, etter ordet pur. Og av den grunn - etter alt det som stod i dette brevet, etter det dei sjølve hadde set, og etter det som hadde hendt deim, **27** so gjorde jødarne det til fast skikk og bruk for seg og etterkomarane sine og for alle som gjekk yver til deira tru, at dei skulde år etter år, ubrigdeleg, høgtida desse two dagarne etter fyreskrifti um deim, og på den fastsette tidi, **28** og at desse dagarne skulde haldast i minne og høgtidast i alle aldrar og ætter og jarledøme og byar, og at desse purim-dagar ikkje måtte falla burt millom jødarne, og minnet um deim aldri kverva hjå etterkomarane deira. **29** Dronning Ester Abiha'ilsdotter og jøden Mordokai skreiv eit nytt brev med fynd og klemb og gjorde til lov det som stod i dette nye brevet um purim. **30** Og han sende brev til alle jødar i dei hundrad og sju og tjuge jarleriki i

kongeriket åt Ahasveros, venlege og truhjarta ord 31 um å halda ved lag desse purim-dagarne på den fastsette tidi, soleis som jøden Mordokai og dronning Ester hadde bode deim, og soleis som dei hadde stadfest det for seg sjølve og etterkomarane sine, med fyresegner um fasta og klagerop. 32 Påbodet frå Ester gjorde desse purim-bodi til lov. Og dei vart uppskrive i ei bok.

10 Kong Ahasveros lagde skatt på upplandet på sjøbygderne. 2 Alt det han gjorde i si magt og sitt velde, og ei greinleg melding um den høge rang som kongen lyfte Mordokai upp til, det er uppskrive i krønikeboki åt dei mediske og persiske kongarne. 3 Jøden Mordokai var den som stod kong Ahasveros næmest, og han var stor millom jødarne og kjær for dei mange brørne sine; han søkte det som godt var for folket sitt, og tala til bate for all si ætt.

Jobs

1 I landet Us budde det ein gong ein mann som heitte Job.

Det var ein ærleg og rettvis mann som ottast Gud og heldt seg frå det som vondt var. **2** Han fekk sju søner og tri døtter, **3** og han åtte sju tusund sauер, tri tusund kamelar, fem hundredar par uksar og fem hundredar asnor, og dertil ei stor mengd tenrarar, so han var den megtigaste av alle austerlendingarne. **4** Sønerne hans hadde for skikk å halda gilde kvar sin dag heime hjå seg; og dei sende bod og bad dei tri systerne sine, at dei og skulde eta og drikka i lag med deim. **5** Når so ein umgang med gjestebodsdagar var til endes, sende Job bod etter deim og helga deim tidleg um morgenon ofra han brennoffer, eitt for kvar einskild av deim. For Job tenkte: «Kanskje hev sønerne mine synda og banna Gud i hjarto sine.» Soleis gjorde Job kvar gong. **6** Men so hende det ein dag at gudssønerne kom og stelte seg fram for Herren; og millom deim var og Satan. **7** Herren spurde Satan: «Kvar kjem du ifrå?» «Eg hev fare og svive ikring på jordi,» svara Satan. **8** Då spurde Herren Satan: «Hev du gjeve ans på Job, tenaren min? For liken hans finst ikkje på jordi, slik ein ærleg og rettvis mann som han er, og so som han ottast Gud og held seg frå det som vondt er.» **9** Men Satan svara Herren: «Skal tru Job ottast Gud for ingen ting? **10** Du hev då verna um honom og huset hans og alt han eig! Alt hans yrke hev du signa, og buskaparne hans hev breider seg ut i landet. **11** Men rett ut handi di og rør ved alt det han eig - då skal han so visst banna deg upp i andlitet!» **12** Då sagde Herren til Satan: «Alt det han eig, er i di magt; men honom sjølv må du ikkje leggja hand på.» So gjekk Satan burt frå Herren. **13** Ein dag sønerne og døtterne hans heldt måltid og drakk vin i huset hjå den eldste broren, **14** kom det ein til Job og sagde: «Medan uksarne gjekk for plogen og asnorne beitte ved sida av, **15** so kom sabæarane og tok deim og hogg ned drengjerne med sverd; berre eg slapp undan, so eg kunde meld det til deg.» **16** Medan han tala, kom ein annan og sagde: «Guds eld slo ned frå himmelen millom småfeet og hyrdingarne og brende deim upp; berre eg slapp undan, so eg kunde meld det til deg. **17** Medan han tala, kom den tridje og sagde: «Kaldæarane kom i tri fylkingar og kasta seg yver kamelarne og rana deim; sveinarne hogg dei ned med sverd; berre eg slapp undan, so eg kunde meld det til deg.» **18** Medan han tala, kom den fjorde og sagde: Medan sønerne og døtterne dine åt og drakk heime hjå den eldste broren; **19** so kom det ein sterk storm burtanfrå øydemarki og tok fat i alle fire hryno på huset, so det seig i hop yver ungdomarne og slo deim i

hel; berre eg slapp undan, so eg kunde meld det til deg.» **20** Då stod Job upp og reiv kappa si sund og klypte håret av hovudet og kasta seg å gruve og tilbad **21** og sagde: «Naken kom eg or moderliv; naken fer eg attende. Herren gav, og Herren tok; Herrens namn vere lova!» **22** Tråss i alt dette synda ikkje Job, og klaga ikkje på Gud.

2 So hende det ein dag, at gudssønerne kom og stelte seg

fram for Herren att, og Satan var millom deim og stelte seg fram for Herren. **2** Og Herren spurde Satan: «Kvar kjem du ifrå?» «Eg hev fare og svive ikring på jordi,» svara Satan. **3** Då spurde Herren honom: «Hev du gjeve ans på Job, tenaren min? For liken hans finst ikkje på jordi, slik ein ærleg og rettvis ein mann som han er, og so som han ottast Gud og held seg frå det som vondt er. Han er endå like ærleg, so du hev eggja meg upp til å tyna honom utan grunn.» **4** Då sagde Satan til Herren: «Hud for hud; ein mann gjev gjerne alt han eig når han berre bergar livet. **5** Men rett ut handi di og rør ved beini og holdet hans - han skal so visst banna deg upp i andlitet.» **6** Då sagde Herren til Satan: «Han er i di magt; men spar livet hans!» **7** So gjekk Satan burt frå Herren; og han slo Job med vonde svullar frå hovud til hæl; **8** og han tok seg eit skålbrotn og skrapa seg med der han sat i oskedungen. **9** Då sagde kona hans til honom: «Er du endå ulasteleg? Banna Gud, so du kann få døy!» **10** Men han svara henne: «Du talar som ei fåvis kvenna. Me tek imot av Gud det gode, skal me'kje taka og det vonde?» Tråss i alt dette synda ikkje Job med lipporne sine. **11** Tri vener til Job fekk høyra um den ulukka som hadde kome yver honom; dei kom kvar frå sin heimstad, Elifaz frå Teman, Bildad frå Suah, og Sofar frå Na'ama, og dei avtala seg imillom at dei skulde ganga til honom for å syna honom samhug og trøysta honom. **12** Men alt på langt fråstand såg dei at han var heilt ukjenneleg; og dei sette i og gret og reiv sund kapporne sine og kasta mold yver hovudi upp i lufti. **13** Og dei sat hjå honom på jordi i sju dagar og sju næter; og ingen av deim sagde eit ord til honom, for dei såg at han pintest hardt.

3 Då let Job upp munnen og banna fødedagen sin. **2** Job

tok til ords og sagde: **3** «Burt med den dag då eg vart fødd, den natt som sa: «Ein svein er avla!» **4** Må denne dag til myrker verta - burtgløymd av Gud i høge himmel - og inkje ljós på honom skina! **5** Lat svarte myrkret honom eiga og skyer seg kring honom samla! Dagmyrkjingar skal honom skräma **6** og myrkret gløypa denne natt! Burt med den natt frå årsens dagar, ho kome ei i månads tal! **7** Ja, aud og tom skal natti verta og ingen fagnad i ho klinga; **8** Dagbannarar skal henne banna, dei som kann mana upp Livjatan, **9** Og

morgonstjernor skal'kje skina; fåfengt ho venta skal på ljøset - augbrunerne av morgenroden - 10 av di ho ei livsdøri stengde på mor mi, so eg slapp for kval. 11 Kvi døydd' eg ei i moders liv? Ell' slokna då eg rett var fødd? 12 Kvi fanst det kne som mot meg tok; og brjost eg kunde suga ved? 13 So låg eg still og kvilde no, egsov og hadde ro og fred 14 hjå kongar og hjå fyrstar, som til gravstad pyramider bygde, 15 hjå hovdingar som åtte gull og fylte sine hus med sylv; 16 ell' ufødd var eg ikkje til, lik born som aldi ljøset såg. 17 Der rasar ei dei vonde meir; der kviler dei som trøytte er; 18 og fangarne er trygge der; dei høyrer ingen drivar meir. 19 Der stor og liten like er, og trælen fri for herren sin. 20 Kvi gjev han ljos til den som lid, og liv til deim som gremmer seg, 21 som fåfengt stundar etter dauden, og søker han som løynde skatt, 22 som gled seg, ja, som jublar høgt, og fegnast når dei finn ei grav - 23 til mannen som ei finn sin veg, som Gud set fast og stengjer inne? 24 Min sukk hev vorte daglegt brød, og klaga mi som vatnet strøymar. 25 Meg råkar det eg ottast fyre; det som eg ræddast, hender meg. 26 Snaudt fær eg fred, snaudt fær eg ro, snaudt lindring - so kjem uro att.»

4 Då tok Elifaz frå Teman til ords og sagde: 2 «Vert du vel tykkjen um eg talar? Men kven kann halda ordi inne? 3 På rette veg du førde mange; dei trøytte hender styrkte du; 4 med ord du hjelpte deim som snåva, og gav dei veike knei kraft. 5 Men når det gjeld deg sjølv, du klagar; når deg det råkar, ræddast du! 6 Di von du på di gudstru bygde og sette lit til last-laust liv. 7 Tenk etter: Når vart skuldraus tynt? Når gjekk rettvis man til grunns? 8 Stødt fann eg: dei som urett pløgde, og sådde naud, dei hausta slikt; 9 dei stupte for Guds andedrag, gjekk for hans vreidestorm til grunns. 10 Ja, løva skrik, og vildyr burar; ungløva fær sin tanngard knekt; 11 og løva dør av skort på rov; løvinna misser sine ungar. 12 Ein løynleg tale til meg kom; i øyra mitt det stilt vart kviskra, 13 som tankar i eit nattsyn kjem, når svevnen tung på folki kviler. 14 Det kom ei rædsla yver meg, ei skjelving gjenom alle lemer; 15 ein gust meg yver panna strauk, og på min kropp seg håri reiste; 16 og noko stogga for mi åsyn; eg kunde ikkje klårt skilja; framfor mitt auga stod eit bilæt', eg høyrd som ei røyst som kviskra: 17 «Hev menneskjet vel rett for Gud? Er mannen rein framfor sin skapar? 18 Han sine tenrar ei trur og finn hjå sine englar lyte - 19 enn meir hjå folk i hus av leir; hjå deim som hev sin grunn i moldi, ein kann deim krasa, som eit mol. 20 Dei er frå morgen og til kveld; ein krasar deim - kven merkar det? - Og dei vert ikkje funne meir. 21 Når deira tjeldsnor vert rykt upp, dei dør og ingen visdom fær.»

5 Rop berre du; kven svarar deg? Kva engel vil du beda til? 2 Mismod slær fåvis mann i hel og brennhug den som lite veit. 3 Eg såg ein dåre festa rot, og brått eg laut hans bustad banna. 4 Hans søner hjelpelaus var, uhjelpte trakka ned i porten. 5 Hans avling åt dei svoltne upp, dei tok ho tråss i klungergerde, og snara lurde på hans gods. 6 Men naudi ei frå dusti kjem; ulukka ei or jordi renn; 7 nei, mannen vert til møda fødd, som gneistarne lyt fjuga høgt. 8 Eg vilde venda meg til Gud og leggja saki fram for honom, 9 som storverk gjer som ei me skynar, fleir' underverk enn me kann telja, 10 som sender regnet ned på jord og vatnet yver mark og eng, 11 som lyfter låg og liten upp og hjelper syrgjande til frelsa, 12 som spiller planen for dei sløge, so deira hender inkje duger, 13 som fangar vismann i hans vit, so listig råd forrenner seg. 14 Um dagen støyter dei på myrker, trivlar ved middag som ved natt. 15 Frå sverd freiser han freiser fatigmann, frå deira munn, frå yvervald, 16 so vesalmann fær hava von, men vondskap lata munnen att. 17 Men sael den mann som Gud mun refsa; vanvyrd ei tukt frå Allvalds-Gud! 18 Han sårar, men bind og umkring; han slær men lækjer med si hand. 19 Seks trengsler bergar han deg or, i sju skal inkje vondt deg nå. 20 I hunger fri'r han deg frå dauden, i krig du undan sverdet slepp; 21 for tungesvipa er du berga, og trygg du er i tap og tjon; 22 du lær åt tjon og hungersnaud og ottast ikkje ville dyr; 23 du samband hev med stein på marki, og fred med vildyr uti heiði. 24 Du merkar at ditt tjeld hev fred, og inkje vantar i ditt hus. 25 Du ser, ditt sæde tallrikt er, ditt avkom rikt som gras på eng. 26 I mannskraft til di grav du gjeng, lik korn, køyrt inn i rette tid. 27 Det hev me granska; so det er; so høy og merka deg det då!»

6 Då tok Job til ords og svara: 2 «Um dei mitt mismod vega vilde og få ulukka mi på vegti, 3 det tyngjer meir enn havsens sand; difor var ordi mine ville. 4 For Allvalds pilar sit i meg, mi ånd lyt suga deira gift; Guds rædslor reiser seg til åtak. 5 Skrik asnet vel i grøne eng? Og rautar ukksen ved sitt for? 6 Kven et det smerne utan salt? Kven finn vel smak i eggjekvit? 7 Det byd meg mot å røra slikt, det er som min utskjemde mat. 8 Å, fekk eg uppfyllt bøni mi! Gav Gud meg det eg vonar på! 9 Ja, vild' han berre knusa meg, med hand si min livstråd slita! 10 Då hadde endå eg mi trøyst; trass pinna skulde glad eg hoppa! - Den Heilage sitt ord eg held på. 11 Kva er mi kraft, at eg skuld' vona? Mi framtid, at eg skulde tola? 12 Er krafti mi som steinen sterke? Er kanskje kroppen min av kopar? 13 Mi hjelpt hev heilt forlate meg; all kvart stydjepunkt er frå meg teke. 14 Ein rådlaus treng av venen kjærleik, um enn han ottast Allvald ei. 15

Som bekken brørne mine sveik, lik bekkjefar som turkar ut. 16 Fyrst gruggast dei av bråna is, og snø som blandar seg uti, 17 men minkar so i sumarsoli, og kverv til slutt burt i summarhiten. 18 Vegfarande vik av til deim, men kjem til øydemark og døyr. 19 Kjøpmenn frå Tema skoda dit, flokkar frå Saba vonar trygt; 20 men svikne vert dei i si von; dei narra vert når dei kjem fram. 21 So hev de vorte reint til inkjes, de rædsla såg, og rædde vart! 22 Hev eg då bede dykk um noko? Bad eg dykk løysa meg med gods? 23 og frelsa meg frå fiendvald og kjøpa meg frå røvarar? 24 Gjev meg eit svar, so skal eg tegja; seg meg kva eg hev synda med! 25 Eit rettvis ord er lækjebot; men last frå dykk er inkje verdt. 26 Du lastar meg for ordi mine; men vonlaus mann so mangt kann segja. 27 De kastar lut um farlaust barn, og handel driv um dykkar ven. 28 Vilde de berre sjå på meg! Trur de eg lyg dykk upp i augo? 29 Vend um, lat ikkje urett skje! Vend um, enn hev eg rett i dette. 30 Finst det vel fals på tunga mi? Kann ei min gom ulukka smaka?

7 Ja, mannen hev ein strid på jordi; hans dagar gjeng som leigedagar. 2 Som trælen lengtar etter skugge, og leigekar på løni ventar, 3 so fekk eg månader av vonbrot og næter fulle utav møda. 4 Eg segjer når eg gjeng til kvile: «Når skal eg atter standa upp?» Og kvelden vert so lang, so lang: Eg ligg uroleg alt til dagsprett. 5 Og makk og sår min likam dekkjer, og hudi skorpnar og bryt upp att. 6 Mi tid fer snøggar' enn ein skutel, og ho kverv utan nokor von. 7 Hugs på: mitt liv er som ein pust; mitt auga ser'kje lukka meir. 8 Snart er eg løynd for alle augo; du fåfengt stirer etter meg. 9 Som skyi framum fer og kverv, so ingen att frå helheim vender, (Sheol h7585) 10 snur ei attende til sitt hus; hans heimstad kjenner han'kje meir. 11 Difor vil'kje munnen stagga, men tala i min djupe hugverk og klaga i mi sjælenaud. 12 Er eg eit hav, er eg ein drake, med di du vaktar so på meg? 13 Eg tenkjer: «Lægjet skal meg lindra, og sengi letta suti mi» - 14 då skrämer du meg upp med draumar, og støkkjer meg med ville synar, 15 so at eg heller ville kjøvast, ja døy, enn vera slik ei beingrind. 16 D'er nok! Eg liver ikkje æveleg; Haldt upp! Mitt liv er som ein pust. 17 Kva er ein mann, at du han vyrder og retter tanken din på honom, 18 heimsøkjer honom kvar ein morgon, ransakar honom kvar ei stund? 19 Når tek du frå meg auga ditt? Meg slepper med eg svelgjar råken? 20 Hev eg gjort synd, kva gjer eg deg, du som på mannen vaktar stødt? Kvi hev du meg til skiva valt? So eg hev vorte meg ei byrd? 21 Kvi gjev du ikkje syndi til? Kvi ansar du på mine brot? No sig eg snart i moldi ned; og leitar du, so er eg burte.»

8 Då tok Bildad frå Suah til ords og sagde: 2 «Kor lenge vil du tala so og lata ordi storma fram? 3 Kann Gud vel rengja det som rett er? Kann Allvalds-Gud vel rengja rettferd? 4 Hev dine søner synda mot han, gav han deim deira synd i vald. 5 Um du søkja til din Gud, og beda Allvalds-Gud um nåde, 6 er du då rein og utan svik, då vil han vakna upp for deg og reisa nytt ditt rettferdshus, 7 Um og di fortid vesall var, so mykje større vert di framtid. 8 Ja, spør deg for hjå farne ætter, aqt på kva fede rane fann ut. 9 - Me inkje veit, er frå i går; vårt liv ein skugge er på jordi - 10 dei skal deg læra, gjeva svar med ord ifrå sitt hjartedjup: 11 «Veks sevet vel på turre land? Trivst storren der som vatnet vantar? 12 Enn stend det grønt, vert ikkje skore, då visnar det fyrr anna gras.» 13 So gjeng det deim som gløymer Gud; og voni glepp for gudlaus mann. 14 Hans tillit sunderskori vert, hans tiltru vert til kongurvev; 15 Det hus han styd seg til, det dett; det som han triv til, stend'kje fast. 16 Han saftfull veks, med soli skin; hans greiner yver hagen heng, 17 og roti kring steinrøysar smett, og smyg seg inn imillom steinar.

18 Men vert han riven frå sin stad, so hugsar staden han ei meir. 19 Sjå det er gleda på hans veg; or moldi skyt ein annan fram. 20 Men Gud vanvyrder ei den reine; dei vonde tek han ei i handi. 21 Han enn din munn med lått skal fylla og lipporne med gledesong; 22 men skammi klæda skal din fiend'; gudløysetjeld finst ikkje meir.»

9 Då tok Job til ords og sagde: 2 «Eg veit for visst at det er so; kva rett fær mannen imot Gud? 3 Um han med honom vilde trætta, han kann'kje svara eitt til tusund. 4 Vis som han er og sterkt i velde - kven kann vel strafflaust tråssa honom, 5 som fjelli flyt, dei veit'kje av det, og velter deim upp i harm, 6 som ruggar jordi frå sin plass, so pilarne hennar skjelv, 7 som soli byd so ho ei skin, og set eit segl for stjernorne, 8 som eine spanar himmeln ut og fram på havsens toppar skrid, 9 hev skapt Karlsvogni og Orion, Sjostjerna og Sørkamri med? 10 Som storverk gjør, me ei kann fata, og underverk forutan tal? 11 Han framum gjeng, eg ser han ikkje; um burt han glid, eg går han ikkje. 12 Når han tek fat, kven stoggar honom? Kven honom spør: «Kva gjør du der?» 13 Gud stoggar ikkje vreden sin; for han seg bøygde Rahabs-fylgjet. 14 Kor kann vel eg då svara han? Kor skal for han eg ordi leggja? 15 Um eg hev rett, eg kann'kje svara, men lyt min domar be um nåde. 16 Og um han svara når eg ropa, eg trudde ei mi røyst han høyrd. 17 Han som i stormver reiv meg burt og auka grunnlaust sår mine, 18 han let meg ikkje anda fritt, men metta meg med beiske ting. 19 Når magt det gjeld, då er han der; men gjeld

det rett: kven stemnar honom? 20 Um eg hev rett, min munn meg dømer; er skuldraus, han meg domfeller. 21 Skuldraus eg er! eg skyner ei meg sjølv, vanvyrder livet mitt. 22 Det er det same, no eg segjer: Han tyner skuldig og uskuldig. 23 Når svipa brått gjev ulivssårr, med lått han ser den gode lida. 24 Han jordi gav i nidings hand; på domarar han syni kverver. Er det'kje han, kven er det då? 25 Mitt liv fer snøggare enn lauparen, dei kverv, men lukka såg det aldri; 26 Det glid som båtar utav sev, lik ørn som ned på fengdi slær. 27 Når eg mi plåga gløyma vil og jamna panna mi og smila, 28 då gruvar eg for pina mi; eg veit du ei frikjener meg. 29 For når eg lyt straffskuldig vera, kvifor skal eg då fåfengt stræva? 30 Um eg i sno meg vilde tvætta og reinsa henderne med lut. 31 Du ned i grefti straks meg dukka, so mine klæde ved meg stygdest. 32 Han ikkje er ein mann som eg, kann ei med meg til retten gå; 33 d'er ingen skilsmann millom oss som handi si kann på oss leggja. 34 Når berre han tok riset frå meg og ikkje skræmde meg med rædsla, 35 eg skulde tala utan otte; sjølv dømer eg meg annarleis.

10 Mi sjæl er leid av livet mitt, eg gjev mi klaga lause taumar, vil tala i min såre hugverk. 2 Til Gud eg segjer: «Døm meg ikkje; seg kvifor du imot meg strider! 3 Finn du det godt å gjera vald, og øyda upp ditt eige verk, men lysa yver gudlaust råd? 4 Er auga ditt av kjøt og blod? Ser du som menneske plar sjå? 5 Er dine dagar mennesk-dagar? Er dine år lik mannsens år? 6 Med di mitt brot du leitar upp, og granskar etter syndi mi, 7 endå du veit eg er uskuldig, og ingen bergar or di hand. 8 Di hand hev skapt og dana meg fullt ut, og no vil du meg tyna? 9 Hugs på, du forma meg som leir; no gjer du atter meg til mold! 10 Som mjølk du let meg renna ut og let meg stivna liksom ost; 11 Du klædde meg med hud og kjøt, fleitta bein og senar saman. 12 Du gav meg både liv og miskunn, og verna um mitt andedrag. 13 Men dette du i hjarta gjøymde, eg veit det var i din tanke; 14 Du vakta på meg um eg synda; du gav meg ikkje til mitt brot; 15 um eg var skuldig, usæl eg! Um skuldfri, tord' eg ei meg briska, av skjemsla mett, med naud for augom; 16 For då du jaga meg som løva og let meg atter under sjå, 17 du førde nye vitne mot meg og harmast endå meir på meg og sende mot meg her på her. 18 Kvi drog du meg or morsliv fram? Kvi fekk eg ikkje usedd døy, 19 lik ein som aldril til hev vore, og vart i grav frå morsliv lagt? 20 Er ikkje mine dagar få? Haldt upp! Slepp meg, so eg litt glad kann verta, 21 fyrr eg gjeng burt, og kjem'kje att, til mykre land med daudeskugge, 22 eit land so myrkt som svarte natti, med daudeskugge og vanskipnad, der dagsljoset er som myrke natt!»

11 Då tok Sofar frå Na'ama til ords og sagde: 2 «Skal slik ei svalling ei få svar? Skal slik ein storpratar få rett? 3 Skal menner for din ordflaum tegja? Skal du få spotta utan skjemsla? 4 Du segjer: «Rein er læra mi, eg skuldfri er i dine augo.» 5 Men dersom berre Gud vil tala og opna munnen sin mot deg, 6 og syna deg sin løynde visdom, kor han eig vit i dobbelt mål! Då skulde du nok skyna at Gud gjev deg noko til av syndi. 7 Skal tru Guds tankedjup du kjenner? Hev du nått fram til Allvalds grensa? 8 Høgar' enn himmelen - kva gjer du? Djupar' enn helheimen - kva veit du? (Sheol h7585) 9 Lenger enn jordi strekkjer seg og breidare enn havet sjølv. 10 Når han skrid fram og legg i lekkjor, stemnar til doms, kven stoggar honom? 11 Han kjenner deim som talar lygn; han ser den falske utan leiting. 12 Det tome hovud fær forstand, og asenfolen vert til mann. 13 Men vil du bu ditt hjarta rett og henderne mot honom breida 14 og halda svik frå handa di og urett burte frå ditt tjeld, 15 då kann du lytlaust hovud lyfta, då stend du fast og ræddast ikkje; 16 då kann du gløyma all di mødra, liksom ei elv som framur rann. 17 Klårar' enn dagen stend ditt liv, og myrkret vert til morgongræ; 18 då er du trygg, då hev du von, du ottelaus til kvile gjeng. 19 Du ligg, og ingen upp deg skrämer, og mange vil deg gjerne tekjkast. 20 Men augo veiknar på dei vonde; dei hev'kje nokor tilflugt meir, men ventar på å anda ut.»

12 Då svara Job og sagde: 2 «Ja visst, de er dei rette folk, og visdomen dør ut med dykk. 3 Men eg hev vit so vel som de; eg ei til atters stend for dykk; kven kjenner ikkje dette fyrr? 4 Til spott for venen min vert eg som bad til Gud og bønhøyd vart. Til spott vert rettvis mann og ærleg. 5 Vanvyrd ulukka! tenkjer trygg mann, vanvyrdnad ventar deim som vinglar. 6 Valdsmenn bur roleg i sitt tjeld; trygge er dei som tergar Gud, dei som hev Gud i neven sin. 7 Spør bølingen, han skal deg læra, og fugl i luft, han segja skal, 8 og tal til jordi, ho skal læra, og fisk i hav, skal melda deg: 9 Kven skynar ei på alt i hop, at Herrens hand hev skapa det? 10 Kvar livand' sjæl han hev i handi og åndi åt kvart menneske. 11 Vert ordi ei med øyra prøvde, som du med gomen maten smakar? 12 Hjå folk med gråe hår er visdom, og vit hjå deim som liver lenge. 13 Hjå honom visdom er og kraft, hjå honom råd og dømekraft. 14 Når han riv ned, kven byggjer upp? Når han set fast, kven løyser ut? 15 Han stengjer vatnet, turkar det, slepper det, so det jordi øyder. 16 Hjå honom kraft og klokskap er; han eig båd' vegvill og vill-leidar; 17 rådsherrar fører han som fangar, og domarar han gjer til dårar. 18 Han løyser konge-styring upp, legg reip

kring livet på dei sjølve. 19 Han fører prestar plundra burt og øyder ut eld'-gamle ætter. 20 Han mælet tek frå øvde talar og vitet frå dei gamle menn, 21 og yver stormenn skam han øys og løyster beltet på dei sterke. 22 Han myrkret driv or holor ut og fører dimma fram i dagen. 23 Han aukar folk og tynar deim; han spreider folk og fører deim; 24 Han vitet tek frå jordheimsfyrstar og let veglaus heid deim vildra; 25 dei sviv i myrkret utan ljos, han let dei raga liksom drukne.

13 Ja, allting hev mitt auga set og øyra høyrdé og forstod;

2 alt det de veit, det veit eg og; for dykk eg ei tilbake stend. 3 Men eg til Allvalds Gud vil tala, med Gud eg vil til retten ganga; 4 Men de vil dekkja til med lygn, er berre ugagnslækjarar. 5 Å, gjev dei vilde tegja still, so kunde det for visdom gjelda. 6 Høyr på den skrapa eg vil gjeva, merk når mi lippa åtak gjer! 7 Vil de forsvara Gud med lygn? Vil de hans sak med urett verja? 8 Vil de for honom gjera mismun, og spela Guds sakførarar? 9 Gjeng det dykk vel, når han dykk prøver? Kann de han narra som eit mennesk? 10 Han skal so visst dykk strafka strengt, um de slik mismunn gjer i løynd. 11 Med høgdi si han skrämar dykk, hans rædsla yver dykk skal falla. 12 Og dykkar kraft-ord vert til oska, og dykkar prov til blaute leir. 13 Teg stilt, lat meg tala ut, so fær det gå meg som det kann! 14 Kvi skuld' eg ta mitt kjøt i tenner? Og halda livet mitt i handi? 15 Han drep meg, ei eg ventar anna, mi ferd for han lik'vel eg hævdar. 16 Men ogso det skal hjelpa meg; hjå han fær ingen urein møta. 17 So hører då det eg segja vil; lat meg for dykkar øyro tala! 18 Eg saki hev til rettes lagt; eg skal få rett, det veit eg visst. 19 Kven er det som med meg kann strida? Eg skulde tegja stilt og døy. 20 Two ting må du spara meg for; då løyner eg meg ikkje for deg: 21 Di hand lyt burt frå meg du taka, lat ei di rædsla skräma meg! 22 Stemn meg so inn! eg stend til svars; eller eg talar og du svarar. 23 Kor mange brot og synder hev eg? Seg meg mi misgjerd og mi synd! 24 Kvifor vil du di åsyn løyna og for ein fiend' halda meg? 25 Vil eit burtblåse blad du skräma? Forfylgja du eit visna strå? - 26 Når du idømer meg slik straff og let meg erva ungdoms synder 27 og legg i stokken mine føter, og vaktar alle mine vegar, slær krins um mine foteblad. 28 Og det mot ein som morkna er, lik klædeplagg som mol et upp.

14 Sjå - mennesket, av kvenna førdt, det liver stutt, av uro

mett. 2 Som blom det sprett og visnar burt, ja, lik ein skugge burt det fer. 3 Men du med honom auga held, og meg du dreg for domen din. 4 Skal tru det av ein urein kjem ein som er rein? Nei, ikkje ein! 5 Når dagetalet hans er sett, hans månads-tal sett fast hjå deg, når du for han ei grensa

drog som ei han yverskrida kann, 6 so snu deg frå, lat han få fred og ha sin dag som leigekaren! 7 For treet er det endå von; um det vert det hogge, sprett det att, på renningar det vantar ikkje. 8 Når røterne i jordi eldest, og stomnen dør i turre mold, 9 ved dåm av vatnet skyt det knupp, fær som ein stikling grøne greiner. 10 Men dør ein mann, då ligg han der; han andast, og kvar er han då? 11 Som vatnet renn ut or ein sjø, som elvi minkar, turkast ut, 12 so ligg ein mann, ris ikkje upp; til himmeln kverv, dei vaknar ikkje; ein kann'kje vekkja deim or svevnen. 13 Å, gjev du gøynde meg i helheim, løynde meg, til din vreide gav seg, gav meg ein frest, og so meg hugsa! (Sheol h7585) 14 Tru mannen dør og livnar att? I all min strid eg skulde vona og venta til avløysing kom. 15 Eg skulde svara, når du ropa og lengta mot dine eige verk. 16 Men no du tel kvart stig eg tek og agtar vel på syndi mi; 17 mi synd er læst i pungen inn, og på mi skuld du gøymer vel! 18 Som fjellet fell og smuldrast burt, og berget frå sin stad vert flutt, 19 Som vatnet holar steinen ut, og flaumen skolar moldi burt, so tek du ifrå mannen voni 20 og tyngjer honom ned for alltid. Han fer av stad; med åsyn rengd du sender honom burt frå deg. 21 Han veit'kje um hans born vert heidra; han merkar ikkje um dei armast; 22 Hans eigen kropp hans liding valdar, og sjæli græt for eigi sorg.»

15 Då tok Elifaz frå Teman til ords og sagde:

2 «Kjem svar i vind og ver frå vismann? Fyller han barmen sin med storm? 3 Vil han med ugangstale lasta? Med ord som nyttelause er? 4 Otten for Gud den bryt du ned og skepelar andakt for Guds åsyn. 5 For syndi styrer munnen din; du talar som dei falske talar. 6 Din munn deg dørmer, ikkje eg; og dine lippor vitnar mot deg. 7 Vart fyrt av menneske du fødd? Vert fyre haugarne du avla? 8 Var du i Guds råleggjing med? Og fekk du visdom til deg rana? 9 Kva veit du som me ikkje veit? Kva skynar du som me ei kjennen? 10 Gråhærd og gamling er hjå oss; han eldre er enn jamvel far din. 11 Er trøyst frå Gud det alfor ring? Vanvyrder du eit rolegt ord? 12 Kvi let du hugen eggja deg? Kvi let du auga rulla vilt? 13 For imot Gud din harm du snur og let or munnen ordi strøyma. 14 Kor kann vel mannen vera rein? Og kvinnefødde hava rett? 15 På sine heilage han lit ei; for honom er'kje himmeln rein, 16 langt mindre då ein stygging, ein mann som urett drikk som med vatn. 17 Eg vil deg læra; høyр på meg! Det som eg såg, vil eg deg meldar, 18 det som vismenner segja kann, og ei hev dult frå sine feder, 19 dei som åleine landet åtte, og ingen framand kom bland deim. 20 Den vonde stødt i uro liver, for valdsmann gøynt er fåe år. 21 I øyro rædsletonar ljomar; fyrr han veit

av, kjem tynaren. 22 Han trur'kje han kann fly frå myrkret; han venta lyt det kvasse sverd. 23 Han leitar etter brød: Kvar er det? Han veit, ein myrk dag er for hand. 24 Naud, trengsla skrämer, tyngjer honom, liksom ein konge budd til strid. 25 For imot Gud han lyfte handi og våga tråssa Allvalds-Gud, 26 han storma fram med nakken lyft, med vern utav skjoldryggjer sterke; 27 han dekte andlitet med feitt og gjorde sine lender feite. 28 Han budde i bannstøytte byar, i hus som ingen burde bu i, men til grushaugar etla var. 29 Han vart'kje rik, hans gods kverv burt, hans grøda luter ei mot jordi. 30 Han kann'kje koma undan myrkret. Hans greiner turkast burt i hiten, og han kjem burt ved hans munns ande. 31 Trur han på fåfengd, vert han narra, og berre fåfengd haustar han. 32 Fyrr dagen kjem, då vert det uppfyllt, hans palmegreiner grønkar ikkje. 33 Lik vinstokk misser han si druva, spiller sin blom som oljetreet. 34 Ein syndarflokk set ingi frukt, og elden øyder mute- tjeldi. 35 Dei avlar mœda, fœder tjon, og svik i fanget sitt dei nører.»

16 Då svara Job og sagde: 2 «Eg hev høyrt nok av dette slag; d'er brysam trøyst de alle gjev. 3 Vert det'kje slutt på tome ord? Kva er det som til svar deg driv? 4 Eg skulde tala liksom de, i fall de var i staden min; eg sette ord i hop mot dykk, eg riste hovudet mot dykk; 5 eg skulde trøysta dykk med munnen og lindra dykk med lippemedynk. 6 Men tale lindrar ei min verk, og ikkje kverv han um eg tegjer. 7 Men no hev han meg trøyta ut, du hev øydt ut min heile huslyd. 8 Du klemde meg, til vitne vart det, mi liding reiste seg imot meg og vitna mot meg beint i syni. 9 Hans vreide reiv og elte meg; han gnistra tenerne imot meg; fiender kveste augo på meg 10 og opna munnen sin imot meg og slo mi kinn med skjemdarslag og stima saman imot meg. 11 Til farkar Gud meg yverlet og kastar meg i brotsmenns vald. 12 Midt i min fred han skrämd me, treiv meg i nakken, krasa meg, til skiva sette han meg upp. 13 Hans pilar svirrar kringum meg; bønlauast han kløyver mine nyro, mitt gall han tømer ut på jordi. 14 Han bryt meg sund med brot på brot og stormar mot meg som ei kjempa. 15 Sekk hev eg sytt um hudi mi og stukke hornet mitt i moldi. 16 Raudt er mitt andlit utav gråt, og myrkret tyngjer augneloki, 17 endå mi hand er rein for vald, og bøni mi er fri for svik. 18 Løyen ikkje blodet mitt, du jord! Legg ikkje klaga mi til kvile! 19 Alt no mitt vitne er i himmeln, min målsmann i det høge bur. 20 Når mine vene spottar meg; til Gud eg tårat auga vender. 21 Han døme millom Gud og mann og millom mannen og hans ven. 22 Og ikkje mange år det vert fyrr eg gjeng burt og kjem'kje att.

17 Mi ånd er knekt, mitt liv er sløkt, no hev berre gravi att. 2 Eg hæding finn på kvar ein kant, ved deira tråss lyt auga dvelja. 3 Å, set eit pant for meg hjå deg! Kven elles skal meg handslag gjeva? 4 Du stengde deira sjæl for skyn; difor vil du ikkje lyfta deim. 5 Den som gjev vene burt til plundring, hans søner sloknar augo på. 6 Eg er for folk til ordtak sett, som ein dei sputtar beint i syni. 7 Mitt auga sjukt av sorger er, og mine lemer er ein skugge. 8 Dei rettvise støkk yver slikt, og skuldfri harmast på ugudleg. 9 Men rettvis man sin veg gjeng fram, og magti veks hjå reinhendt mann. 10 Men de - kom berre alle att! Eg ingen vismann finn hjå dykk. 11 Og mine dagar dei kvarv burt; og mine planar slitna sund, dei som mitt hjarta emna på. 12 Men dei gjer natti um til dag, som ljos var næmare enn myrker. 13 Eit hus i helheim er mi von, i myrkret reider eg mi seng. (Sheol h7585) 14 Til gravi ropar eg: «Min far!» til makken: «Mor mi! Syster mi!» 15 Kvar vert det då av voni mi? Mi von, kven augnar henne då? 16 Til helheims bommar fer ho ned, når eg til kvile gjeng i moldi.» (Sheol h7585)

18 Då tok Bildad fra Suah til ords og sagde: 2 «Kor lenge driv de jagt på ord? Gjev gaum, lat oss so talast ved! 3 Kvi skal me reknast liksom fe, som ureine i dykkar augo? 4 Å, du som riv deg sund i sinne, skal jordi øydast for di skuld? Skal fjellet flytjast frå sin stad? 5 Men sløkt vert ljoset for den vonde, og hans åre-eld skal ikkje skina. 6 I tjeldet hans vert ljoset myrkt, og lampa sloknar yver han. 7 Hans sterke stig vert snævra inn; han snåvar yver sine planar. 8 Hans fot vert fløkt i garnet inn, og upp i netet ferdast han; 9 og snara triv um hælen hans, og gildra tek på honom fat. 10 I jordi løynde gildror lurer, og fellor ventar på hans veg. 11 Og rædslor trugar rundt ikring og skrämer han for kvart eit stig. 12 Ulukka hungrar etter han, og vondt vil føra han til fall, 13 vil eta kvar ein led og lem, ja, det vil daudens eldste son. 14 Hans trygd er rivi frå hans tjeld; du sender han til rædslekongen. 15 I huset hans bur framande, det vert strått svåvel på hans bustad. 16 Hans rot i grunnen turkar ut; den høge kruna visnar burt. 17 Hans minne kverv frå jordi burt, og namnlauas vert han vidt og breidt. 18 Frå ljos til myrker driv dei honom og jagar han frå landi burt. 19 Han barnlaus vert i eige folk; i heimen hans slepp ingen undan. 20 Og vestmenn støkk for dagen hans, og austmenn vert av rædsla slegne. 21 Just soleis gjeng det nidings hus, den heim der ingen kjenner Gud.»

19 Då svara Job og sagde: 2 «Kor lenge vil mi sjel de harma og krasa meg med dykkar ord? 3 Ti gonger hev de no meg spotta; de skjemmest ei å krenkja meg. 4 Hev eg

i røyndi mistak gjort, dei mistak er mi eigi sak. 5 Vil de dykk
briska imot meg, som um eg lid mi skam med rette? 6 Hugs
på at Gud hev bøygjt meg ned og spana kringum meg sitt
garn. 7 Eg ropar: «Vald!» - men eg fær'kje svar; eg ropar:
«Hjelp!» men fær'kje rett. 8 Han stengjer vegen for min fot,
og myrker legg han på min stig. 9 Min heidersklædnad drog
han av; han frå mitt hovud kransen tok. 10 Mi vern han braut,
so eg gjekk under, mi von sleit han lik treet upp. 11 Hans
vreide logar meg imot, og for ein fiend' held han meg. 12
Hans skarar stemner fram mot meg; dei brøyter seg ein veg
mot meg og lægrar seg kring tjeldet mitt. 13 Han dreiv ifrå
meg mine frendar, og kjenningar vart framande. 14 Skyldfolki
held seg burte frå meg, husvenerne hev gløymt meg burt. 15
For hjon og tenar er eg framand; dei held meg for ein ukjend
mann. 16 Ei svarar drengen på mitt rop. Eg må med munnen
tigga honom; 17 min ande byd imot for kona, eg tevjar ilt
for mine sambrør. 18 Jamvel smågutar spottar meg, når eg
stend upp, dei talar mot meg. 19 Dei styggjest for meg mine
vener, og dei eg elskar, snur seg mot meg. 20 Min kropp er
berre skin og bein, snaudt hev eg endå tannkjøt att. 21 Hav
medynk, medynk, mine vener! Gud hev meg råka med si
hand. 22 Kvifor skal de som Gud meg jaga, og vert ei mette
av mitt kjøt? 23 Å, gjev at mine ord vart skrivne, og i ei bok
vart rita inn, 24 ja, vart med jarnmeitel og bly for ævleg tid i
berget hogne! 25 Eg veit at min utløysar liver, til sist han
yver moldi kjem. 26 Og når mi hud er øydelagd, ut frå mitt
kjøt då ser eg Gud, 27 eg honom ser som venen min, mitt
auga ser det, ingen framand! Å, nyro lengtar i mitt liv! 28
De seger: «Me vil jaga honom!» - som um orsaki låg hjå
meg! 29 Men de lyt agta dykk for sverdet; for vreide vert ved
sverdet straffa. Og de skal vita: domen kjem.»

20 Då tok Sofar frå Na'ama til ords og sagde: 2 «Difor
gjev mine tankar svar, og difor stormar det i meg. 3 Ei
skamleg skrapa fær eg høyra, men kloke svar mi ånd gjev
meg. 4 Veit du'kje at frå ævords tid, frå mannen fyrt på jord
vart sett, 5 ugudlege hev stokkut jubel, vanheilage stuttvarug
gleda? 6 Når modet hans til himmels stig, når hovudet mot
sky han lyfter, 7 han evig gjeng til grunns som skarnet;
«Kvar er han?» spør dei, honom såg. 8 Lik draumen glið
han burt og kverv, vert jaga som ei nattesyn. 9 Han burte er
for alle augo, hans stad veit ikkje til han meir. 10 Hans born
lyt hjelpa fatigfolk; hans hender gjev hans gods attende. 11
Hans bein var full' av ungdomskraft; men den i moldi ligg
med honom. 12 Er i hans munn det vonde søtt, vil han det
under tunga göyma, 13 sparar han det og slepper ikkje, held
han det under gomen fast, 14 so vert i kroppen maten hans
til orme-eiter i hans buk. 15 Det gods han gløypte, spryr

han ut; Gud driv det ut or magen hans. 16 Han orme-eiter
i seg saug, og ødle-tunga honom drep. 17 Han fær visst
ikkje skoda bekkjer, ei heller flaum av mjølk og honning. 18
Han rikdom vinn, men nyt han ikkje; han samlar gods, men
vert'kje glad. 19 Han krasa småfolk, let deim liggja, han rana
hus som han ei byggjer. 20 Han kjende ikkje ro inni seg,
men med sin skatt han slepp'kje undan. 21 Hans hækna
sparer ingen ting; og difor kverv hans lukka burt. 22 I all si
ovnøgd lid han naud; kvar armings-hand kjem yver honom.
23 Og til å fylla buken hans han sender vreiden yver honom,
let maten sin på honom regna. 24 Og um han frå jarnvåpen
flyr, han såra vert frå koparbogen; 25 ut gjennom ryggen pili
kjem, den blanke odd ut or hans gall, og dauderædslor fell
på honom. 26 Alt myrker göymt er åt hans skattar, ja, ukveikt
eld et honom upp, og øyder all hans eigedom. 27 Himmelens
ter hans brotsverk fram, og jordi reiser seg imot han. 28
Hans heime-forråd fer sin veg, renn burt på vreidedagen
hans. 29 Sliket etlar Gud til gudlaus mann; det lovar Gud til
arv åt honom.»

21 Då svara Job og sagde: 2 «Å høyr då, høyr på mine
ord! Gjev mi minsto det til trøyst! 3 Lat meg få lov å tala
ut, so kann du spotta etterpå. 4 Klagar eg vel på menneske?
Og hev eg ikkje grunn til harm? 5 Vend dykk til meg, og
ottast so; legg handi so på dykker munn. 6 Eg støkk, når eg
det kjem i hug; ei bivring gjennom kroppen gjeng. 7 Kvifor fær
dei gudlause liva, auka i magt som åri gjeng? 8 Dei ser si
ætt stå fast ikring deim, dei hev sitt avkjøme for augo. 9 I
fred stend husi deira trygge, Guds svipa råkar ikkje deim; 10
med heppa parast deira fe, og kyrne kastar aldriv kalv. 11 Dei
slepper borni ut som lamb, og guitarne i leiken hoppar; 12
Dei syng til trumma og til cither og frygdar seg ved fløyteljod.

13 I lukka liver dei si tid og fer so brått til helheim ned. (Sheol
h7585) 14 Til Gud dei segjer: «Haldt deg burte!» Me vil'kje
kjenna dine vegar! 15 Kvi skal me tena den Allsterke? Kva
gagnar det å be til honom?» 16 «Dei hev'kje lukka si i handi»
- Langt burt frå meg med gudlaus råd! 17 Når sloknar lampa
for gudlause? Når kjem ulukka yver deim? Gjev han deim
straff i vreidesmod? 18 Fer dei vel burt som strå for vind, lik
agner som i stormen fyk? 19 «Gud göymer straffi til hans
born.» Nei, sjølv skal mannen straffi kjenna! 20 Lat han få
sjå sitt eige fall og drikkja harm frå den Allsterke! 21 Kva bryr
han seg vel um sitt hus, når månadstalet hans er fullt? 22 Vil
nokon hjelpa Gud til kunnskap, han som er domar for dei
høgste? 23 Den eine døyr på velmagts høgd, fullkomleg
trygg og fredeleg; 24 hans fat er fulle utav mjølk, og i hans
bein er mergen frisk; 25 den andre døyr so beisk i hug, hev
ingenting av lukka smaka. 26 Dei båe vert i moldi lagde,

og deira klednad makkar er. 27 Sjå kor eg kjennar dykkar tankar, og dykkar meinkrokar mot meg. 28 De spør: «Kvar er vel stormannshuset? Kvar er det tjeld der gudlause bur?» 29 Hev de'kje høyrt av ferdafolk - de trur vel det som dei fortel :- 30 «Den vonde frå ulukka slepp; han berge vert på vreiddedagen. 31 Kven lastar honom for hans ferd? Og straffar honom for hans gjerd? 32 Han vert til gravi båren burt, og ved hans gravhaug held dei vakt. 33 Søtt sov han under torv i dal, og i hans far all verdi fer, som tallause gjekk fyre honom. 34 Det trøystar meg med tome ord; av dykkar svar er sviket att.»

22 Då tok Elifaz frå Teman til ords og sagde: 2 «Er mannen vel til gagn for Gud? Nei, vitug mann seg sjølv mun gagna. 3 Hev Allvald bate av di rettferd? Er det hans vinst, at rett du ferdast? 4 Er det din gudlegdom han refser, når han med deg held rettargang? 5 Hev ei din vondskap vore stor og dine syndar utan ende? 6 Grunnlaust du panta dine brørder; halvnakne drog du klædi av; 7 den trøyte gav du ikkje vatn, den svoltne negta du ditt brød. 8 Det er den sterke som eig landet, den stolte hev si bustad der. 9 Du jaga enkjor burt tomhendt' burt, slo armen av på faderlause. 10 Difor ligg snaror kringum deg, og rædsla skrämer deg so brått. 11 Ell' vert du ikkje myrkret var, den flaum som fossar yver deg? 12 Bur ikkje Gud i himmelhøgd, sjå øvste stjernor, høgt dei sit! 13 Du segjer so: «Kva veit vel Gud? Kann attum skyrne han døma? 14 For skyer dimmer augo hans; han hev sin gang på himmelvelven.» 15 Seg, vil du fylgia fortids-vegen, den stig som illverksmenner gjekk? 16 Dei som i utid tekne vart - og deira grunn flaut burt i flaum - 17 som sagde til Gud: «Haldt du deg burte!» Kva skulde Allvald vel deim gjera? 18 Endå han signa deira hus - langt burt frå meg med gudlaus råd! 19 Rettvise folk det såg med gleda, og den skuldlause spotta deim: 20 «Fiendarn' våre gjekk til grunns! Sjå elden øydde det dei leivde!» 21 Vert ven med honom, og få fred! So skal og lukka timast deg. 22 Og tak so lærdom av hans munn, og legg deg ordi hans på hjarta! 23 Vend um til Allvald, då du byggjest og jagar syndi frå ditt tjeld. 24 Kast gullet ditt i moldi ned - Ofir-gull millom bekjkesteinar. 25 Allvald skal vera då ditt gull og haugar utav sylv for deg. 26 Då skal du frygda deg i Allvald, di åsyn lyfta upp til Gud. 27 Og når du ropar, vil han høyra, so du kann halda det du lovar. 28 Det du deg etlar, skal du vinna, og ljós skal skina på din veg. 29 Gjeng vegen ned, du ropar: «Uppl!» Han hjelpar den bljug-øygde mann. 30 Ja, ikkje-skuldfri mann han bergar, frelst vert han ved di reine hand.»

23 Då svara Job og sagde: 2 «Endå gjeld klag mi for tråss, tungt legg eg handi på min sukk. 3 Berre eg kunde finna honom og koma til hans bustad fram! 4 Då la eg fram for han mi sak og fyllte munnen min med prov. 5 Då høyrdie eg kva svar han gav, og merka det han sa til meg. 6 Vilde med magt han mot meg standa? Nei, lyda på meg vilde han. 7 Ein skuldfri stod då for han fram; for altid slapp eg domar min. 8 Gjeng eg i aust, han er'kje der; mot vest, eg vert han ikkje var; 9 i nord han verkar, ei eg ser han, han snur mot sud, eg ser han ikkje. 10 For all den veg eg fer han kjenner; prøvde han meg, eg var som gull. 11 Min fot hev fylgt i faret hans; hans veg eg gjeng ubrigdeleg, 12 veik ei frå det hans lippa baud, meir enn mi lov eg lydde hans. 13 Men ein er han, kven hindrar honom? Det han hev hug til, gjer han og. 14 Han um min lagnad avgjerd tek, og hev med meg so mangt i emning. 15 Eg difor ræddast for hans åsyn, når eg det minnest, skjelv eg for han. 16 Ja, Gud hev brote ned mitt mod, og Allvald hev gjort meg følen, 17 ei er det myrkret som meg tyner, og ei mi eigi myrke åsyn.

24 Kvi hevkje Allvald tider set? Kvi ser hans vene ei hans dagar? 2 Dei fører deildestein burt, stel fe og sender det på beite, 3 tek asnet frå den faderlause; tek kui enkja eig i pant. 4 Driv fatigfolk frå vegen burt; alt landsens småfolk kryp i skjol; 5 Lik ville asen fer dei ut til øydemarki med sitt stræv; og veidefang på ville heid er maten borni deira fær. 6 Dei haustar mark ved nattetid, og gudlaus manns vinhage plundrar. 7 Um natti nakne, utan klæde, dei hev for kulden inkje dekkje. 8 Dei våte vert av regn på fjell, held seg i bergufs utan lived, 9 Ein farlaus lyt frå moderbarm ein armings klæde gjeng i pant. 10 Dei nakne gjeng og klædelause, i hunger dei på kornband dreg. 11 Dei kreistar olje innum murar, dei persar vin og tyrster lel. 12 Frå byen høyrest styn av menner, og gjenomstungne skrik um hjelp, men Gud ser ei slik meningsløysa. 13 Det finst og fiendar åt ljoset; dei kjenner ikkje ljossens vegar og held seg ei på ljossens stigar. 14 Ved dagsprett mordaren stend upp, slær arm og fatig mann i hel, um natti er han so som tjuven. 15 Horkaren spæjar etter skyming; han tenkjer: «Inkje auga ser meg.» Sitt andlit gøymer han med maska. 16 I myrkret bryt dei inn i hus, dei som ved dag seg inne stengjer dei seg inne; av ljoset vil dei ikkje vita. 17 Myrk natt er morgen for deim alle; for natteskreamslorne dei kjenner. 18 Snøgt fer han yver vatnet burt, bannstøytt vert jordi hans i landet; til vinberg gjeng han ikkje meir. 19 Som snøvatn kverv for turk og hite, so gløyper helheim deim som synda. (Sheol h7585) 20 Av moderlivet gløymd han er, og makkars mettar seg på honom; det ingen er som minnest han; so brotsverk brest

liksom eit tre. 21 Han plundra ho som ikkje fødde, som ufør var til barne-eign; mot enkja gjorde han'ke vel. 22 Men han styd valdsman med si kraft, og dei fær etter standa upp som hadde mist all von um livet. 23 Han styd deim so dei liver trygt, hans augo vaktar deira vegar. 24 Høgt stig dei, brått - dei er'ke meir - dei sig og døyr som alle andre, vert skorne av som aks på strå. 25 Er det'ke so? Kven legg imot? Kven gjer no mine ord um inkje?»

25 Då tok Bildad frå Suah til ords og sagde: 2 «Hjå honom magt og rædsla finst; han i sin himmel freden skaper. 3 Kven veit talet på hans herar? Kven yverstrålar ei hans ljos? 4 Kor kann ein mann ha rett mot Gud? Er vel ein kvinnefødd uskuldig? 5 Sjå, månen er'ke klår ein gong, og stjernon' er'ke reine for han. 6 Enn mannen då, den vesle krypen? Menneskebarnet, denne makk?»

26 Då svara Job og sagde: 2 Kvar helst hev du den veike hjelpt? Når studde du den trøytte arm? 3 Kvar gav du uklok mann ei råd? Kor ovleg visdom hev du synt? 4 Kven hev du bore melding til? Kva ånd hev tala gjennom deg? 5 Skugarne i angst skjelva, vatsdjup og dei som deri bur. 6 Helheimen open ligg for honom, avgrunnen utan noko dekkje. (Sheol h7585) 7 Nordheimen han i audni spana, og hengde jordi yver inkje. 8 Han vatnet inn i skyer bind; og skyi brest ei under det. 9 Kongsstolen sin han gøymer burt og breider skyer yver honom. 10 Kring vatni han ei grensa set, der som ljos og myrker byta skal. 11 Stolparne under himmelen skjelv, og rædde vert dei for hans trugsmål. 12 Han rører havet upp med velde, og med sit vit han krasar ubeist. 13 Og himmelen klårnar ved hans ande; hans hand den snøgge ormen drap. 14 Sjå her utkanten av hans veg; det berre kviskring er me høyrer. Kven skynar, når hans allmagt torar?

27 Job heldt fram med talen sin og sagde: 2 «So sant Gud liver, som meg sveik, og Allvalds som meg volde sorg 3 - for endå eg min ande dreg; i nosi mi er guddomspust :- 4 Urett ligg ei på mine lippor; mi tunga talar ikkje svik. 5 D'er langt frå meg å gje' dykk rett, mi uskyld held eg fast til dauden. 6 Mi rettferd held eg fast uskjepla, eg ingen dag treng skjemmast ved. 7 Min fiend' skal seg syna gudlaus, min motstandar som urettferdig. 8 Kva von hev en gudlaus att, når Gud vil sjæli or han draga? 9 Vil Gud vel høyra skriket hans, når trengsla bryt innyver honom? 10 Kann han i Allvald vel seg gleda? Kann han kvar tid påkalla Gud? 11 Eg um Guds hand vil læra dykk; kva Allvald vil, det dyl eg ikkje. 12 Sjå dette hev det alle set; kvi talar de då tome ord? 13

Den lut fær gudlause av Gud, den arven valdsmann fær av Allvald. 14 Til sverdet veks hans søner upp; hans avkom mettast ei med brød; 15 dei siste legst i grav ved pest, og enkjorne held ingi klag. 16 Og um han dyngjer sylv som dust og samlar klæde liksom leir: 17 Den rettive tek klædi på; skuldlause skifter sylvet hans. 18 Han byggjer huset sitt som molen, likt hytta vaktmannen set upp. 19 Rik legg han seg - men aldri meir; han opnar augo - og er burte. 20 Som vatsflaum rædsla honom tek, ved natt riv stormen honom burt. 21 Han driv av stad for austanvind, som blæs han frå hans heimstad burt. 22 Han utan miskunn på han skyt; frå handi hans han røma må. 23 Med hender klappar dei åt han og pip han frå hans heimstad burt.

28 Sylv hev sin stad, der dei det finn, og gullet, som dei reinsa vinn, 2 og jarn fram or jordi fær, og kopar ut or steinen bræ'r; 3 På natteskuggen gjer dei slutt og myrkheims steinar granskars ut. 4 Djupt under by med annsamt liv i gruvor bergmenn kliv og sviv. 5 På jordi brødkorn fram dei driv, men inni upp som eld dei riv. 6 Safiren sit i steinar der, og der seg og gullklumper ter, 7 Ei ørnen kjenner denne veg, for haukesyn han løyner seg. 8 Ei stolte rovdyr vegen fann, og løva aldri gjeng på han. 9 På harde steinen dei handi legg; då sturtar mang ein bergevegg. 10 I berget seg gangar grev og skodar mang ein skatt so gjæv. 11 Dei dytter til for rennand' å, det løynde fram for ljoset må. 12 Men visdomen, kvar er han å få? Og kvar skal ein vitet nå? 13 Slett ingen veit hans verd og vinst; i manneheim han ikkje finst; 14 Avgrunnen dyn: «Her ei han er!» Og havet segjer: «Ikkje her!» 15 Du kann'ke kjøpa han for gull, men sylv ei vega prisen full, 16 og ei for gull ifrå Ofir, ei for onyks, ei for safir. 17 Ei gull og glas er nok til kaup, og ei til byte fingullstaup. 18 Korall, krystall gjeld ikkje her. Visdom er meir enn perlor verd. 19 Topas frå Kus er altfor ring, ja, reinast gull vert ingen ting. 20 Visdomen, kvar kjem han ifrå? Og kvar skal ein til vitet nå? 21 Det ingen veit på denne jord; ei fugl det fann, kvar helst han for. 22 Avgrunn og daude segjer greidt: «Eit gjetord er alt det me veit.» 23 Men Gud han kjenner denne veg; han veit kvar visdom løyner seg. 24 Han skodar heilt til heimsens tram, og under himmeln ser han fram. 25 Då vinden han med vegti vog og sette mål for vatnet og, 26 då han gav regnet lovi si og ljomet veg å ganga i, 27 då såg han og synte fram og granska honom umhugsam. 28 Til menneskja han sagde so: «I Herrens otte visdom sit, og fly det vonde, det er vit.»»

29 Då heldt Job fram med talen sin og sagde: 2 «Å, var eg som i fordums måna'r, som den gong Gud mi verja

var, 3 då yver meg hans lampa skein, som lyste meg i myrkret fram, 4 slik som eg var i mogne manndom, då Gud var ven i huset mitt, 5 då Allvald endå med meg var, og mine born eg kring meg såg, 6 då eg i fløyte foten tvådde, og olje rann av fjellet nær meg, 7 då eg til porten steig i byen, og sessen min på torget tok! 8 Ungdomen såg meg, løynde seg; dei gamle reiste seg og stod; 9 hovdingar stogga midt i talen og lagde handi på sin munn; 10 og røysti tagna hjå dei gjæve, og tunga seg til gomen kleimde; 11 dei som meg hørerde, sækla meg, og dei som såg meg, vitna for meg. 12 Eg berge arming når han ropa, og farlaus som var utan hjelp; 13 velsigning fekk eg frå forkomne, og enkjur fekk eg til å jubla. 14 Rettferd var min, eg hennar bunad; rett var mi kappa og mi kruna. 15 Eg for den blinde auga var, og føter var eg for den halte. 16 Ein far eg var for fatigfolk; eg for ukjende saki granska. 17 På brotsmann ternerne eg knekte, reiv fengdi utor gapet hans. 18 Eg sagde: «I reiret skal eg døy, med dagar talrike som sand. 19 Til roti mi skal vatnet trengja, dogg bu ved natt på greini mi; 20 mi æra held seg frisk hjå meg, bogen vert ny handi mi.» 21 Dei hørerde ventande på meg, og lydde stilt på rádi mi. 22 Og ikkje la dei mot mitt ord, min tale draup ned yver deim. 23 På meg dei bia som på regn, ja, som våregn opna munnen. 24 Eg smilte til mismodige, mitt andlit fekk dei ikkje myrkt. 25 Når eg deim vitja, sat eg fremst, sat som ein konge i sin herflokk, lik ein som trøystar syrgjande.

30 Men no er eg til spott for deim som yngre er av år enn eg; eg deira feder ikkje fann verdige plass hjå gjætarhunden. 2 Magtlause er og deira hender, og deira saft og kraft er burte; 3 Dei magre er av naud og svolt, dei gneg i turre øydemarki som alt i går var reine audni, 4 og plukkar melde millom kjørr og hev til føda einerot. 5 Frå folket vert dei jaga burt, fær tjuvemann slengt etter seg. 6 Dei gøymer seg i føle gil, i holor uti jord og fjell; 7 og millom buskor skrålar dei og samlast under netlerunnar; 8 ei ætt av därar og namnlause som ein helst piskar ut or landet. 9 No er eg slengjestev for deim, eit ordtak hev for deim eg vorte. 10 Dei styggjest ved meg, held seg burte og sparar ei å sputta på meg. 11 Utan all blygd dei krenkjer meg, hiv av kvart band framfor mi åsyn. 12 Eit utjo reiser seg til høgre, dei spenner mine føter burt, og legg ulukke-vegar mot meg. 13 Og stigen min den bryt dei upp og hjelper til med mi ulukka, dei som er hjelpelause sjølv. 14 Som gjenom vide murbrot kjem dei, velter seg fram med bråk og brak. 15 Imot meg vender rædslor seg, mi æra elter dei som stormen, mi velferd kvarv som lette sky. 16 No jamrar seg mi sjæl i meg; usæle dagar

held meg fast. 17 Natti gneg mine knokar av meg, min verk, mi pina aldrisov. 18 Ved allmagt vert min klædnad vanstelt, heng tett som skjortekragen kring meg. 19 Han kasta meg i skarnet ned; og eg ser ut som mold og oska. 20 Eg skrik til deg, du svarar ikkje, eg stend der, og du stirer på meg. 21 Hard hev du vorte imot meg, du stri'r mot meg med veldug hand. 22 Du let meg fara burt i stormen, du let meg tynast i hans brus. 23 Eg veit du fører meg til dauden, der alt som liver samlast lyt. 24 Kven kavar ikkje når han søkk? Kven ropar ikkje ut i faren? 25 Gret eg'kje sjølv med den fortrykte, og syrgde yver fatigmann? 26 Eg vona godt, men det kom vondt, eg venta ljos, men myrker kom. 27 Det kokar allstødt i mitt indre, ulukkedagen møter meg. 28 Svart gjeng eg kring, men ikkje solbrend, eg ris i flokken, skrik um hjelp. 29 Bror å sjakalar hev eg vorte, til strussar eg ein frende er. 30 Mi hud er svart og flaknar av; det brenn i mine bein av hite. 31 Min cither hev eg bytt i sorg, og fløyta mi med gråtar-mål.

31 Med augo hev eg gjort ei pakt; eg skal'kje skygna etter møy. 2 Kva gav meg elles Gud der uppe? Kva arv gav Allvald frå det høge? 3 Kjem ikkje udådsmann i naud? Og illgjersmenn i ulukka? 4 Ser ikkje han på mine vegar? Tel ikkje han kvart stig eg gjeng? 5 Dersom eg fram med fals hev fare, og foten sprunge etter svik 6 - Gud vege meg på rettferds vegt, so han kann sjå eg skuldraus er! - 7 Veik mine stig frå vegen av, hev hjarta etter augo gjenge, var det ein flekk på mine hender, 8 so gjev ein annan et mitt såd, og riv mi planting upp med rot! 9 Let eg min hug av kvinna därå, sneik eg til grannens dør meg fram, 10 so lat mitt viv å andre mala, og andre yver ho seg bøygje! 11 For dette er ei skjemdarferd, eit brot som dom og straff fortener, 12 ein eld som eta vil til avgrunns og øydeleggja all mi eiga. 13 Vanvyrd' eg retten åt min træl og trælkvinna i traetta med deim? 14 - Kva gjord' eg då, når Gud reis upp? Kva svara eg, når han meg klaga? 15 Dei er som meg i morsliv skapte; ein forma oss i moderfang - 16 Um eg sagde nei når arming bad, og let enkja gråtande gå burt, 17 hev eg mitt brød åleine ete, so farlaus inkje fekk ein bit, 18 - nei, far for han eg var frå yngdi, frå morsliv var eg hennar førar - 19 Såg eg ein stakar utan klæde, ein fatig utan yverplagg, 20 og so hans lender ei meg signa, og ei mi saueull han vermd, 21 hev eg mot farlaus handi lyft, av di eg medhald fekk i retten: 22 Let herdi mi or led då losna, og armen brotna frå sitt bein! 23 For eg var ovleg rædd Guds straff, eg magtlaus stod framfor hans velde. 24 Um eg mi lit til gullet sette, og voni til det fine gull, 25 Gledde eg meg ved auka rikdom, og alt eg vann meg med mi hand, 26 såg eg på ljoset når det

stråla, på månen der han skreid i glans, 27 vart hjarta mitt i løyndom dåra, so kyss på hand til deim eg sende, 28 so var det og straffande brot, då neitta eg min Gud der uppe. 29 Hev eg meg gledt ved uvens uferd, og jubla når han kom i skade, 30 - men eg let ikkje munnen synda og banna honom ifrå livet - 31 hev ei mitt husfolk stendigt sagt: «Kven gjekk vel svolten frå hans bord?» 32 - Eg let'kje framand natta ute; for ferdamann eg opna døri - 33 hev eg som Adam dult mi synd, og løynt mi misgjerd i min barm, 34 di eg var rædd den store hop og ottast spott frå ættefrendar, so stilt eg heldt meg innum dører? 35 Å, vilde nokon høyra på meg! Sjå her er underskrifti mi, lat berre Allvald svara meg! Fekk eg den skrift min motpart skreiv, 36 den skulde eg på oksli bera og binda på meg som ein krans 37 eg melde honom kvart mitt stig, og som ein hovding møta honom. 38 Dersom min åker klagar meg, og um plogforene lyt gråta, 39 åt eg hans grøda ubetalt, tok livet eg av eigarmannen: 40 Lat då for kveite klunger gro, og ugras der eg sådde bygg!» Her endar Jobs tale.

32 Dei tri mennerne svara ikkje Job meir, av di han heldt seg sjølv for rettferdig. 2 Men då loga harmen upp hjå Elihu, son åt Barak'el, buziten, av Rams-ætti. Han vart harm på Job, av di han heldt seg sjølv rettferdigare enn Gud. 3 Han harmast og på dei tri venerne, av di dei ikkje kunde finna noko svar, og endå dømde Job skuldig. 4 For Elihu hadde venta med å tala til Job, av di dei andre var eldre enn han; 5 men då Elihu såg at dei tri mennerne ikkje hadde noko å svara, vart han brennande harm. 6 Og Elihu, son åt Barak'el, buziten, tok til ords og sagde: «Ung er eg etter år å rekna; de derimot er gamle menn. Difor eg blygdest og var rædd å segja til dykk det eg veit. 7 Eg tenkte: «Åri tala lyt og alderen forkynna visdom.» 8 Nei, ånd lyt til hjå menneski; og Allvalds ande gjev deim vit. 9 Dei gamle er'kje alltid vise, kvithærde veit'kje stødt det rette. 10 Difor eg segjer: Høy på meg; eg vil og segja det eg veit. 11 Eg venta hev på dykkar ord og lydde vel på dykkar lærdom, alt med de leita etter ord. 12 Og eg gav nøgje agt på dykk, men ingen sagde Job imot, ingen av dykk gav honom svar. 13 Seg ikkje: «Visdom der me fann; Gud slå han ned, folk kann det ikkje.» 14 Han hev'kje tala imot meg, og ei med dykkar ord eg svarar. 15 Dei er forstørkte, svarar ikkje, dei vantar ord å føra fram. 16 Treng eg vel venta når dei tegjer og stend der reint forutan svar? 17 Eg vil og svara, eg for meg, eg vil og segja det eg veit. 18 For eg er full av ord til svars; i bringa sprengjer åndi på. 19 Mitt indre er som innstengd vin, lik nye vinhit vil det sprengjast. 20 Eg tala vil so eg fær luft, vil opna lipporne og svara. 21 Eg ikkje tek parti for nokon og smeikjer ei for nokor

mann; 22 å smeikja kann eg ikkje med; min skapar elles burt meg reiv.

33 Men høy no, Job, på talen min, lyd vel på alle mine ord! 2 Sjå eg hev opna mine lippor, og tunga talar i min munn. 3 Frå ærlegt hjarta kjem min tale, rein kunnskap lipporne ber fram. 4 Guds ånd er det som meg hev skapt, og Allvalds ande gjev meg liv. 5 Um du det kann, so gjev meg svar! Væpna deg mot meg, og stig fram! 6 Eg er din likemann for Gud, eg og av leiret forma er. 7 Du tarv'kje vera rædd for meg, min trykk skal ikkje tyngja deg. 8 Men du hev sagt for øyro mine - eg høyrdé ljoden av ditt ord -: 9 «Eg skuldfri er og utan synd, eg flekfri er og utan skuld; 10 men han fører uvensgrunnar mot meg og held meg for sin fiendsmann; 11 han legg i stokken mine føter og vaktar alle mine vegar.» 12 Men du hev urett, svarar eg; Gud større er enn menneskja. 13 Men kvifor vil du klaga på han: Han aldri svarar i sin sak? 14 På eit vis talar Gud, ja two, um enn dei ikkje agtar på det. 15 I draumar og i syn ved natt, når tunge svevnen fell på folk, når dei på lægjet ligg og blundar, 16 då let han øyro upp på folk, og innsiglar åtvaring til deim, 17 for burt frå synd å驱ra mannen, og rydda ovmod ut or honom 18 og berge sjæli hans frå gravi og livet hans frå spjotodd-dauda. 19 Han tuktast og med sjukelægje, med stendig uro inn til beini, 20 hans liv fær mothug imot brød, og sjæli hans mot lostemat. 21 Hans misser holdet, vert usjåleg, og beini morknar, syner ikkje, 22 og sjæli ned mot gravi lutar, hans liv mot daude-englarne. 23 Er det då yver han ein engel, ein millommann, ein utav tusund, som lærer mannen um hans plikt, 24 Han ynkast yver han og segjer: «Frels honom frå i grav å ganga! Eg hev ei løysepeling funne.» 25 Hans likam skal av helsa bløma, sin ungdom skal han atter få. 26 Han bed til Gud og nådde fær, so han hans åsyn ser med jubel. Og so fær mannen att si rettferd. 27 Han syng for folk og segjer so: «Eg synda hev og krenkt det rette, men hev'kje fenge lika for det; 28 mi sjæl frå gravi berge han, med gleda fær eg ljoset sjå.» 29 Og sjå: alt dette gjerer Gud two gonger, ja tri gong' mot mannen, 30 og ber hans sjæl frå gravi burt, so livsens ljos kann lysa for han. 31 So gjev no gaum og høy meg, Job, ver tagall du, so eg kann tala! 32 Um du hev ord, so gjev meg svar! Tala, eg gjev deg gjerne rett. 33 I anna fall so høy på meg, teg medan eg deg visdom lærer!»

34 Og Elihu tok til ords og sagde: 2 «Vismenner, høy på ordi mine! Kunnie folk, lyd no på meg! 3 For ordi prøver ein med øyro, som ein med gomen maten smakar. 4 So lat oss no det rette velja og saman finna ut det gode! 5 For Job hev sagt: «Eg skuldfri er; min rett hev Gud ifrå meg

teke; 6 tråss i min rett, stend eg som ljugar, uskuldig fekk eg ulivssår.» 7 Finst det vel nokon mann som Job? som gløyper hædings ord som vatn, 8 som held med illgjerdsmenner lag, hev umgang med gudlause folk? 9 For han hev sagt: «Kva gagnar det ein mann å vera ven med Gud?» 10 Difor, de menn med vit, hør meg! D'er langt frå Gud å vera gudlaus, frå Allvalds-Gud å gjera urett. 11 Han løner mannen for hans gjerd, fer med han etter all hans ferd. 12 Nei, urettferdig er'kje Gud, og Allvald krenkjer ikkje retten. 13 Kven let vel honom styra jordi? Og kven hev grunna jordheims-kringen? 14 Um han på seg åleine tenkte og drog sin ande til seg att, 15 då gjekk alt livande til grunns, og menneskja vart atter mold. 16 Um du er klok, so hør på dette, og lyd på ljoden av mitt ord! 17 Kann ein som hatar retten, styra? Fordømer du den allrettvise? 18 Kann ein til kongen segja: «Niding!» Og til dei megtige: «Du brotsmann?» 19 Til han som ei gjer skil på fyristar, og ikkje vrider rik mot fatig. Av di hans hand hev skapt deim alle? 20 Dei andast brått og midt um natti, eit folk avjagast og kverv burt, stormenn forgjengst i hjelpeleysa. 21 Hans augo ser til mannsens ferd, han skodar kvart eit stig han tek; 22 det finst'kje skugge eller myrker der illgjerdsmenn kann løyna seg. 23 Han tarv'kje lenge sjå på mannen fyrr han lyt møta Gud til doms. 24 Han utan forhøy storfolk krasar og andre set i deira stad. 25 Han kjennar heile deira verk og gjev um natti deim til tyning. 26 Han tuktar deim som illgjerdsmenner, ein stad der alle kann det sjå, 27 dei som hev vike burt frå han og ikkje hev hans vegar fylgt - 28 so han kann høyra armods klaga og jammerskrik frå undertrykte. 29 Fær han det stilt, kven vil fordøma? Løyner han seg - kven kann då sjå han? - for folkemugen og for mannen, 30 so ikkje gudlaus mann skal ráda og vera snaror yver folket. 31 For segjer ein vel so til Gud: «Ovmodigtt hev eg bore meg; eg vil ikkje lenger vera vond. 32 Vis du meg det eg ikkje ser! hev eg gjort synd, vil eg snu um?» 33 Skal han då straffa som du tykkjer? D'er du som er den misnøgde; so lyt du velja, ikkje eg; og du fær segja det du veit. 34 Dei kloke folk vil segja til meg, og kvar ein vismann som meg høyrer: 35 «Job talar ikkje med forstand hans ord er utan ettertanke.» 36 Gjev Job må allstødt verta prøvd for sine svar på nidings vis! 37 For han legg brotsverk til si synd og ber seg vyrdlaust millom oss, og talar mange ord mot Gud.»

35 Og Elihu tok til ords og sagde: 2 «Seg, trur du vel at slikt er rett, so du meir rettvist er enn Gud, 3 når djervt du spør: «Kva gagn hev eg, kva løn um eg frå syndi flyr?» 4 På dette vil eg svara deg og likeins venerne med deg. 5 Ditt auga du mot himmelen snu, og sjå på skyerne der uppe! 6 Di synd, kann ho vel skade honom? Lid han, um dine brot er

mange? 7 Er du rettvist, kva gjev du honom? Kva fær han då utav di hand? 8 Di synd vedkjem ein mann som deg, di rettferd gjeld eit menneskje. 9 Dei klagar yver urett stor og skrik um hjelp mot valdsmenns arm; 10 men spør'kje: «Kvar er Gud, min skapar, som let ved natt lovsongar tona, 11 gjev oss meir vit enn dyr på mark og meir forstand enn fugl i luft?» 12 Der ropar dei - han svarar ikkje - um hjelp mot ovmod hjå dei vonde. 13 Gud høyrer ei på tome ord, slikt agtar Allvald ikkje på. 14 Um enn du segjer du ei ser han, han ser han nok saki, bi på honom! 15 Og no, når vreiden hans ei refser, tru han ei kjenner därskapen? 16 Men Job let upp sin munn til fåfengd, uvitugt talar han so mykje.»

36 Og Elihu heldt fram og sagde: 2 «Vent litt og lat meg tala til deg! For endå hev eg ord for Gud; 3 eg hentar kunnskap langan leid, skal hjelpa skaparen til rett. 4 For visst, mitt ord skal ikkje ljeta; framfor deg stend ein fulllærd mann. 5 Sjå, Gud er sterkt, men vander ingen, han som er veldug i forstandskraft. 6 Han let'kje gudlaus mann få liva; men armingarne gjev han rett. 7 Han snur'kje augo frå rettvise; hjå kongar på sin konungsstol han let deim ævleg sitja høgt. 8 Um dei i lekkjor bundne vart og i ulukkesnaror fanga, 9 so synar han deim deira ferd og brot - at dei ovmoda seg - 10 til refsing opnar øyro deira og byd deim venda um frå syndi. 11 Um dei då høyrer vil og lyda, so liver dei sitt liv i lukka og sine år i herlegdom; 12 um ikkje, fær dei styring av spjotet, og i sin därskap andast dei. 13 Men vreiden trivst i vonde hjarto; dei bed'kje, um dei bundne vert; 14 i ungdomstidi skal dei døy, forgangast som utukt-sveinar. 15 Han frelser arming ved hans naud, opnar hans øyro gjennom trengsla. 16 Deg og han lokkar ut or trengsla, fritt fær du det og ikkje trontg, ditt bord er fullt av feite retter. 17 Men fær du straff som syndug mann, i fall hans domsord held deg fast. 18 Lat ikkje tuki avla vreide, den tunge bot deg leida vilt! 19 Kann klaga hjelpa deg or naud, kor mykje enn du stræva vil? 20 Du må'kje lengta etter natti då folk vert rykte frå sin stad! 21 Gjev aqt, so ei til synd du vender, for det du heller vil enn lida. 22 Sjå, Gud er upphøgd i sitt velde; kven er ein lærar slik som han? 23 Kven hev vel vegen lagt for honom? Kven sagde vel: «Du hev urett gjort?» 24 Hugs på å prisa høgt hans verk, som menneski hev sunge um! 25 Kvart menneskje med lyst det ser, mann-ætti ser det langan leid. 26 Upphøgd, uskynande er Gud, hans liveår kann ingen telja, 27 for han dreg vatsdroparne, so det vert regn av skodde-eim. 28 Og ifrå skyerne det flyomer og dryp ned yver mange folk. 29 Kven skynar vel skyhoparne og torebakret frå hans hytta? 30 Han breider ljoset sitt ikring seg og let det hylja

havsns røter. 31 Soleis han dømer folkeslag og skiftar brød i ovmengd ut. 32 Han sveiper henderne i ljos og sender det mot fienden. 33 Hans tora meldar um hans koma, ja, feet varslar når han kjem.

37 For dette bivar hjarta mitt og lyfter seg frå staden sin. 2 Å, høyr på harmen i hans røyst, den dun som dundrar or hans munn! 3 Det fer burt under himmelkvelv, men elden skin til heimsens endar. 4 So burar røysti etterpå, han torar med sitt stolte mod, og ljon i held han ikkje att når røysti si han ljoma let. 5 Gud torar underfullt med røysti, gjer storverk som me ei kann skyna. 6 Han snøen byd: «Fall ned til jord!» Til regnet og, sitt sterke silregn. 7 Han stengjer av for mannehånd, so all hans skapning læra må. 8 Villdyri gjeng til sine hi og kvilar på sin legestad. 9 Or inste kammer kjem det storm, og kulde ut av vindarne. 10 Utav Guds ande gustar frost, dei vide vatni kjem i twang. 11 Han lastar skyi og med væta og breider sine elding-skyer, 12 og hit og dit dei hastar fram, og skifter leid som han det vil og set i verk det som han byd, utyver vide jordheims-kringen; 13 anten til ris, når jordi treng det, ell' og med nåde lyt dei ráka. 14 Job, lyd på dette, statt no still, gjev gaum på undri Gud hev gjort! 15 Veit du når Gud deim segjer fyre, og let sitt ljos or skyi skina? 16 Veit du vel korleis skyi sviv, um underi åt den Allvise? 17 Du som i heite klæde styn, når jordi brenn i sunnanwind? 18 Gjer du med honom himmelkvelven, som er so fast som støypte spegel? 19 Lær oss, kva me skal segja honom! Me tegja lyt for berre myrker. 20 Skal han få melding at eg talar? Vil nokon ynskja seg å tynast? 21 No kann ein ikkje ljoset sjå, um enn det klårt på himmelen skin, men vinden sopar skyi burt. 22 Langt nordanfrå kjem gullet hit, ein fælsleg glans ligg yver Gud. 23 Til Allvald kann me ikkje nå, til han som er so stor i magt; men rett og rettferd ei han krenkjer. 24 Difor ber folket age for han, han ansar ingen sjølvklok mann.»

38 Og Herren svara Job or stormen og sagde: 2 «Kven er det som gjer rádgjerd myrk med ord som reint er utan skyn? 3 Spenn som ein mann ditt belte på, gjev meg på mine spursmål svar. 4 Kvar var du då eg grunna jordi? Seg fram, i fall du greida hev! 5 Kven sette måli - veit du det? - Og spana målsnor yver henne? 6 Kvar vart pelaran' sette ned? Kven la vel hennar hrynestein, 7 med alle morgonstjernor kvad, gudssøerne av glede song? 8 Kven stengde havet inn med dører, då det braut ut or moderfang? 9 Då eg det skyer gav til klæde og myrkeskodd til sveip åt det 10 då eg for det ei grensa sette og trygga ho med port og bom 11 og sagde: «Hit og ikkje lenger! Di byrge bylgja stogge her!» 12 Baud du vel dagsprett nokon gong? Gav du morgonroden stad, 13 so

femner kringum ytste jordi, so syndaran' vart riste av? 14 Då tek ho form som leir for segl, og all stend greinlegt som ein klædnad. 15 Då misser gudlause sitt ljos, den arm som lyfte seg, vert knekt. 16 Kom du til havsns kjeldor fram, hev du på avgrunns-botnen gjenge? 17 Hev daude-portarn' vist seg for deg? Ja, såg du daudeskuggens portar? 18 Og hev du vel jordviddi set? Kjenner du alt i hop, seg fram! 19 Kvar finn ein veg dit ljoset bur? Og kvar hev myrkret heimen sin? 20 So du kann henta deim til grensa og vita veg til deira hus. 21 Du veit det, du vart fødd den gong, og dagetalet ditt er stort. 22 Kom du dit snøen uppspard ligg? Og såg du forrådshus for haglet, 23 som eg til trengsle-tidi gøymer, til dagarne med kamp og krig? 24 Kva veg tru ljoset deiler seg, austanvinden spreider seg på jordi? 25 Kven laga renna vel for regnet og brøytte veg for torestrålen, 26 so væta kjem til aude land, til øydemark der ingen bur, 27 til kveikjing for den nakne heid, so gras kann gro der fyr var bert? 28 Skal tru um regnet hev ein far? Kven avlar vel doggdroparne? 29 Kva moderliv kom isen or? Kven avla rim i himmelrømd, 30 når vatnet hardnar liksom stein, når havflata stivnar til? 31 Bind du vel bandet um Sjostjerna? Løyser du lekkjet av Orion? 32 Set du rett tid for dyreringen? Og driv du Bjørnen og hans ungar? 33 Kjenner du himmelleverne? Gav du han yver jordi magt? 34 Kann røysti di til skyi nå, so vatnet fløymer yver deg? 35 Byd du vel ljon i fara ut, so dei deg svarar: «Her er me?» 36 Kven la i myrke skyer visdom? Kven gav forstand til hildringi? 37 Kven tel med visdom skyerne? Kven tømer himmelfati ut, 38 når turre mold vert samanrend, jordklumper kleimer seg i hop? 39 Gjeng du for løva etter rov og gjev unglovor deira mette, 40 medan dei gøymer seg i holor og ligg på lur i busk og kjørr? 41 Kven yter ramnen føda hans, når upp til Gud hans ungar ropar og flakkar kringum utan mat?

39 Steingeiti, veit du når ho kidar? Vaktar du riderne åt hendi? 2 Tel måna'rne dei gjeng med unge, og kjenner du deira fødetid? 3 Dei bøygjer seg, før sine ungar, so er det slutt med deira rider. 4 På marki kidi veks seg store, spring burt og kjem'kje att til deim. 5 Kven let villasnet renna fritt, tok bandet av det skjerre dyr, 6 som eg gav øydemark til heim, den salte steppa til ein bustad? 7 Det lær åt byen med sitt ståk, slepp høryra skjenn frå drivaren. 8 Det finn seg beite millom fjell, og leitar upp kvart grøne strå. 9 Skal tru villuksen vil deg tena, og natta yver ved di krubba? 10 Kann du til fori honom tøyma, horvar han dalar etter deg? 11 Lit du på honom for hans styrke? Og yverlet du han ditt arbeid? 12 Trur du han til å føra grøda heim og draga henne inn i løda? 13 Struss-hoa flaksar kåt med vengen, men viser fjør og veng morskjærleik? 14 Nei, ho legg sine egg på jordi, og

let so sanden verma deim; 15 ho gløymer at ein fot kann treda og villdyr trakka deim i kras. 16 Hardt fer ho åt med sine ungar, som var dei ikkje hennar eigne; for fåfengt stræv ho ikkje ræddast. 17 For Gud let henne gløyma visdom, han ei tiletla henne vit. 18 Men når ho baskar seg i veg, ho lær å både hest og mann. 19 Skal tru um du gjev hesten kraft og klæder halsen hans med mân? 20 Let du han som grashoppen springa alt med han frøser skrämeleg. 21 Glad i si kraft han marki skrapar og fer so fram mot væpna flokk. 22 Han urædd er og lær å rædsla, for sverdet ei han vender um, 23 det skranglar pilhus yver honom, det blenkjer spjot til styring og skot. 24 Med ståk og bråk han slukar jordi, ustyrleg når stridsluren gjeng. 25 Han kneggjar: «Hui!» når luren lær, han varer striden langan leid, med skrik frå hovdingar og herrop! 26 Flyg hauken upp ved ditt forstand og spilar vengerne mot sud? 27 Stig ørnен høgt av di du byd, og byggjer reiret sitt i høgdi? 28 Han bur på berg og held seg der, på kvasse tind og høge nut. 29 Derfrå han spørjar etter mat, hans augo yver viddi skodar. 30 Hans ungar gløypar i seg blod; der det finst lik, der er han og.»

40 Og Herren svara Job og sagde: 2 «Vil klandraren med Alvald trætta? Lat han som lastar Gud då svara!» 3 Då svara Job Herren og sagde: 4 «For ring eg er; kva skal eg svara? Eg handi legg på munnen min. 5 Ein gong eg tala, no eg tegjer, two gong' - eg gjev det ikkje meir.» 6 Og Herren svara Job or stormen og sagde: 7 «Spenn som mann ditt bæltet på, gjev meg på mine spursmål svar: 8 Vil du forspille meg min rett, fordøma meg, so du fær rett? 9 Hev du vel slik ein arm som Gud? Kann du som han med røysti dundra? 10 Pryd deg med høgd og herredom, klæd deg i glans og herlegdom, 11 Lat so din vreide strøyma fram, sjå kvar ein stolt og audmyk han! 12 Så kvar ein stolt og bøyg han ned, og slå til jord dei gudlause! 13 Og gøyem deim alle under jordi, bitt deira andlit fast i løynd! 14 So skal eg og lovprisa deg, som siger med di høgre vann. 15 Sjå elvhesten! Eg hev skapt han liksom deg; som ein ukse et han gras. 16 Sjå då krafti i hans lender, i bukmusklarne hans styrke! 17 Halen gjer han stiv som ceder, fast bogsenarne er tvinna. 18 Knokarne er koparrøyrer, beini som jarnstenger er. 19 Av Guds verk er han det fyrste, av sin skapar fekk han sverd. 20 Bergi ber åt honom for, alle villdyr leikar der. 21 Under lotusbusk han kviler, løyner seg i røyr og sev. 22 Lotusbusk gjev honom skugge, piletre umkransar honom. 23 Strid gjeng elvi, ei han ottast; trygg er han um so sjølve Jordan fossar imot hans gap. 24 Kann ein tak han so han ser det, draga snara gjenom snuten?

41 Kann du fiska krokodillen, binda tunga hans med taum, 2 Draga snor i gjenom nosi, hogga krok i kjaken hans? 3 Vil han tigga um nåde, tala mjuke ord til deg? 4 Tru han vil gjera samband med deg og din træl for alltid verta? 5 Kann du han som leikfugl halda for smågjentorne i band? 6 Handlar fiskarlag med honom, skiftar ut til kræmarar? 7 Kann hans hud med spjot du fylla, og hans hovud med harpunar? 8 Berre prøv - du skal det minnast; enn ein gong du gjer det ikkje! 9 Kvar og ein vil missa voni, verta feld ved syni av han. 10 Ingen torer eggja honom; kven kann då mot meg reisa? 11 Kven gav meg, so eg gjev att? Under himmeln alt eg eig. 12 Ei eg tegjer um hans lemer, um hans sterke, væne bygnad. 13 Kven hev drege brynya av han, Gjenge inn i duble tanngard? 14 Kven hev opna kjakeporten? Rædsla kring hans tenner ligg. 15 Sterke er hans skjolde-rader, feste med ei fast forsigling. 16 Tett dei ligg innåt kvarandre, ingi luft slepp millom deim. 17 Eine skjolden i den andre heng i hop, skilst ikkje åt. 18 Ljos ifrå hans njosing strålar, augo skin som morgenroden. 19 Or hans gap skyt brandar fram, gneistar sprutar derifrå. 20 Or hans nasar stig det røyk, liksom eim or kjel som kokar. 21 Anden hans set eld på kol, logen ut or gapet stend. 22 I hans nakke styrken bur, rædsla spring framfor hans åsyn. 23 Tette sit kjøtvalkarne, støypte fast urikkels. 24 Hjarta hans er hardt som stein, fast som understein i kverni. 25 Kjempor ræddast når han ris, misser både mod og hugs; 26 Sverd vil ikkje bita på, ikkje skot med spjot og pil. 27 Jarn agtar han liksom strå, kopar nett som fauskeved. 28 Ei han vik for bogesonen; stein frå slyngja vert som halm, 29 og stridsklubba vert som strå, og han lær å spjot som susar. 30 Under han er kvasse broddar, spor dei set som treskjeslede. 31 Djupet kokar som ei gryta, sjøen som ein salvekjel. 32 Vegen lyser etter honom, djupet skin som sylverhår. 33 Liken hans på jord ei finst, denne skapning utan ræddhug. 34 Han ser ned på alt som høgt er, konge yver alle kaute.»

42 Då svara Job Herren og sagde: 2 «Eg skynar at du allting kann; for deg er ingen plan umogleg. 3 Kven vil uitug myrkja rådgjerd? Eg tala som ein fåvis man um under som eg ikkje fata. 4 Å høyr no, lat meg få tala! Eg vil deg spryja, lært du meg! 5 Fyr høyd' eg berre gjete deg, no ser eg deg med eigne augo. 6 Difor eg tek det i meg att og tregar djupt i mold og oska.» 7 Då no Herren hadde tala desse ordi til Job, sagde han til Elifaz frå Teman: «Eg er harm på deg og dei two veneerne dine, av di de hev ikkje tala rett um meg soleis som Job, tenaren min. 8 Tak difor sju uksar og sju verar, og gakk til Job, tenaren min, og ofra

brennoffer for dykk; og lat Job, tenaren min, beda for dykk!
For berre honom vil eg taka til nåde, so eg ikkje gjer ulukka
på dykk, for de ikkje hev tala rett um meg soleis som Job,
tenaren min.» 9 Og Elifaz frå Teman og Bildad frå Suah og
Sofar frå Na'ama gjekk av stad og gjorde so som Herren
hadde sagt til deim, og Herren høyrdé Jobs bøn. 10 No
vende Herren lagnaden for Job, då han bad for vene sine;
og alt det Job hadde ått, fekk han tvifald att. 11 Og alle
brørne og systerne hans kom til honom, og like eins alle
dei kjenningar han fyrr hadde havt, og dei åt og drakk med
honom i huset hans. Og synte honom medynk og trøysta
honom for all den ulukka som Herren ført yver honom, og
kvar av deim gav honom ein gullpenning og ein gullring. 12
Og Herren velsigna den siste livetidi åt Job meir enn den
fyrste; han fekk fjortan tusund sauер og seks tusund kamelar
og tusund par uksar og tusund asnor. 13 Og han fekk sju
søner og tri døtter; 14 den eine av deim kalla han Jemima,
den andre Kesia og den tridje Keren-Happuk. 15 Det fanst
ikkje so væne kvinner i heile landet som døtterne åt Job, og
far deira let deim erva til liks med brørne deira. 16 Etter dette
livde Job hundrad og fyrti år, og såg born og barneborn, fire
ættleder. 17 Og Job døydde gammal og mett av dagar.

Salmenes

1 Sæl er den mann som ikkje gjeng i råd med ugudlege og ikkje stend på veg med syndarar og ikkje sit i sæte med spottarar, 2 men som hev si lyst i Herrens lov og grundar på hans lov dag og natt. 3 Han er lik eit tre som er planta ved vatsbekkjer, som gjev si frukt i si tid, og som lauvet ikkje visnar på; og alt det han gjer, hev han lukka med. 4 Ikkje so er det med dei ugudlege; men dei er lik agner, som vindan føykjer burt. 5 Difor skal dei ugudlege ikkje standa seg i domen, og syndarar ikkje i samlingi av dei rettferdige. 6 For Herren kjenner vegen dei rettferdige fer, men den vegen dei ugudlege fer, gjeng til grunns.

2 Kvi ståkar heidningane, og kvi stilar folki på fåfengt verk?

2 Kongarne på jordi reiser seg, og herremenneine legg råd saman imot Herren og den han hev salva: 3 «Lat oss slita sund deira band og kasta deira tog av oss!» 4 Han som tronar i himmelen, lær: Herren spottar deim. 5 So talar han til deim i sin vreide, og i sin harm skræmer han deim: 6 «Og eg hev då sett inn min konge på Sion, mitt heilage fjell.» 7 Eg vil fortelja um ei rådgjerd: Herren sagde til meg: «Du er min son, eg hev ført deg i dag. 8 Krev av meg, so vil eg gjeva deg heidningane til arv og endarne av jordi til eiga. 9 Du skal knasa deim med jarnstav; som kruskjerald skal du smuldra deim.» 10 Og no, de kongar, far visleg fram! Lat dykk segja, de domrar på jordi! 11 Ten Herren med age, og fagna dykk med otte! 12 Kyss sonen, so han ikkje skal verta vreid, og de skal ganga til grunnar på vegen! For hans vreide kunde lett kveikjast. Sæle er alle dei som set si lit til honom!

3 Ein salme av David, då han flydde for Absalom, son sin.

Herre, kor mange mine fiendar er! Mange reiser seg imot meg. 2 Mange segjer til mi sjæl: «Det finst ikkje frelsa for honom hjå Gud.» (Sela) 3 Men du, Herre, er min skjold, mi æra og den som lyfter mitt hovud. 4 Eg ropar høgt til Herren, og han svarar meg frå sitt heilage fjell. (Sela) 5 Eg lagde meg og sovna; eg vakna upp, for Herren held meg uppe. 6 Eg ottast ikkje for ti tusund av folk, som hev lægra seg imot meg rundt ikking. 7 Statt upp, Herre, frels meg, min Gud! For du hev slege alle mine fiendar på kinni, du hev knasa tennerne på dei ugudlege. 8 Herren høyrrer frelsa til. Lat di velsigning vera yver ditt folk! (Sela)

4 Til songmeisteren, med strengleik; ein salme av David.

Når eg ropar, so svara meg, du Gud som er rettferd! I trengsla hev du gjeve meg rom; ver meg nådig og høyri mi bøn! 2 De velduge menner Kor lenge skal mi æra vera til

skam? Kor lenge vil de elska fåfengd, fara etter lygn? (Sela) 3 Vit då, at Herren fer underleg med den som er etter hans ynde! Herren høyrrer, når eg ropar til honom. 4 Harmast, men synda ikkje! Tenk etter i dykker hjarta på dykker lægje, og ver stille! (Sela) 5 Ber fram rettferds offer, og set dykker lit til Herren! 6 Mange segjer: «Kven vil syna oss noko godt?» Lyft du yver oss ljoset frå di åsyn, Herre! 7 Du hev gjeve meg større gleda i mitt hjarta enn dei hev når deira korn og vin fell rikeleg. 8 I fred vil eg både leggja meg og sovna; for du, Herre, let meg einsaman bu i trygd.

5 Til songmeisteren, til Nehilot; ein salme av David. Vend øyra til mine ord, Herre, gjev gaum etter min sukk!

2 Lyd til mitt rop um hjelp, min konge og min Gud! For til deg bed eg. 3 Herre, um morgenon vil du høyre mi røyst; um morgenon legg eg mi sak fram for deg og ventar. 4 For du er ikkje ein Gud som hev hugnad i ugudleg åtferd; den vonde fær ikkje bu hjå deg. 5 Dei ovmodige kann ikkje standa seg for dine augo; du hatar alle som gjer urett. 6 Du let deim som talar lygn ganga under; den blodgiruge og falske mann styggjест Herren ved. 7 Men eg vil ved di store miskunn ganga inn i ditt hus, vil med otte for deg falla ned framfyre ditt heilage tempel. 8 Herre, leid meg ved di rettferd, for deira skuld som lurar på meg, jamna din veg for meg! 9 For det finst ikkje sanning i deira munn; det indre i deim er ein avgrunn; strupen deira er ei opi grav; tunga si gjer dei hål. 10 Gud, døm dei skuldige! Lat deim falla for sine eigne meinråder, støyt deim ned for deira mange misgjerningar! for dei hev gjort opprør mot deg. 11 Men lat alle deim gleda seg, som set si lid til deg! Lat deim til æveleg tid fagna seg høgt, av di du vil verja deim; og lat deim som elskar ditt namn frygda seg i deg! 12 For du, Herre, velsignar den rettferdige; du vernar honom med nåde som med ein skjold.

6 Til songmeisteren, med strengleik, etter Sjeminit; ein

salme av David. Herre, refs meg ikkje i din vreide og tukta meg ikkje i din harm! 2 Ver meg nådig, Herre, for eg er burtvisna! Læk meg, Herre, for mine bein er skjelvande. 3 Og mi sjæl er storleg skjelvrædd. Og du, Herre, kor lenge? 4 Vend deg um att, Herre, fri ut mi sjæl, frels meg for di miskunn skuld! 5 For i dauden er det ikkje minne um deg; kven vil prisa deg i helheimen? (Sheol h7585) 6 Eg er trøytt av mine sukkar; eg bløyter mi seng kvar natt, med mine tåror væter eg mitt lægje. 7 Mitt auga er upptært av hugverk; det er gamalt vorte for alle deira skuld som trengjer meg. 8 Vik ifrå meg, alle de som gjer urett! For Herren hev høyrts mitt gråtmål. 9 Herren hev høyrts mi audmjuke påkalling, Herren, tek imot mi bøn. 10 Alle mine fiendar skal verta skjemde og

storleg forfærde; dei skal venda attende, verta skjemde i ein augneblink.

7 Ein siggajon av David, som han song for Herren på grunn av benjaminiten Kus' ord. Herre, min Gud! Eg flyr til deg; frels meg frå alle mine forfylgarar og berge meg. 2 so han ikkje som ei løva skal riva ut mi sjæl, riva sund, og ingen som bergar! 3 Herre, min Gud! Dersom eg hev gjort dette, dersom det er urett i mine hender, 4 dersom eg hev gjort vondt imot den som heldt fred med meg, og plundra den som trengde meg utan orsak: 5 so lat fienden forfylgia mi sjæl og nå henne og trøda ned mitt liv til jordi og leggja mi æra i moldi! (Sela) 6 Statt upp, Herre, i din vreide! reis deg upp imot ofsen hjå deim som trengjer meg, og vakna upp til hjelp for meg, du som hev påbode dom! 7 Og lat ei samling av folkeslag standa rundt ikring deg, og far upp att yver deim til det høge! 8 Herren held dom yver folki. Døm meg, Herre, etter mi rettferd og etter den uskyld som er hjå meg! 9 Lat då vondskapen hjå dei ugudlege få ende, og styrk den rettferdig! For du er den som prøver hjarto og nyro, ein rettferdig Gud. 10 Min skjold er hjå Gud, han frelser deim som er trugne i hjarta. 11 Gud er ein rettferdig domar, og ein Gud som harmast kvar dag. 12 So framt ein ikkje vender um, so kvesser han sitt sverd; sin bøge hev han spent og gjort ferdig 13 og stelt til banevåpn til rettes imot honom; sine piler gjer han brennande. 14 Sjå, han skal til å føda misgjerning; han gjeng med ulukka og føder lygn. 15 Ei grav hev han grave og hola ut; men han fell i den greft som han gjorde. 16 Den ulukka han gjer, kjem att yver hans hovud, og yver hans kvervel fell hans valdsverk ned. 17 Eg vil prisa Herren etter hans rettferd og lovsyngja namnet åt Herren den Høgste.

8 Til songmeisteren, etter Gittit; ein salme av David. Herre, vår Herre, kor herlegt ditt namn er yver all jordi! du som hev sett din prydnad på himmelen. 2 Av munnen på småborn og sogborn hev du grunnfest ei magt for dine motstandarar skuld, so du kann tagga fienden og den hemngiruge. 3 Når eg ser din himmel, det verk av dine fingrar, månen og stjernorne, som du hev sett i stand, 4 kva er då eit menneske, at du kjem det i hug, og ein menneskjeson, at du ser til honom! 5 Du gjorde honom lite lægre enn Gud; med herlegdom og æra krynte du honom. 6 Du sette honom til herre yver dei verk dine hender gjorde, allting lagde du under hans føter: 7 Småfe og storfe, alle saman, og jamvel dei ville dyr i marki, 8 fuglen under himmelen og fisken i havet, alt det som fer på havsens stigar. 9 Herre, vår Herre, kor herlegt ditt namn er yver all jordi!

9 Til songmeisteren, etter Mut-labben; ein salme av David.

Eg vil lova Herren av alt mitt hjarta, eg vil fortelja um alle dine under. 2 Eg vil gleda og fagna meg i deg, eg vil lovsyngja ditt namn, du Høgste! 3 av di mine fiendar vik attende, dei snåvar og gjeng til grunnar for ditt andlit. 4 For du hev ført fram min rett og mi sak, du hev sett deg på domstolen som rettferdig domar. 5 Du hev aga heidningarne, øydt ut dei ugudlege, stroke ut deira namn æveleg og alltid. 6 Fienden er all lagd i øyde til æveleg tid, byarne hev du støytt ned til grunns, deira minne, det hev døytt ut. 7 Men Herren sit som konge til æveleg tid, han hev sett upp sin stol til doms, 8 og han dømer jordriket med rettferd, segjer dom yver folkeslag med rettvisa. 9 Og Herren er ei borg for den nedtyngde, ei borg i dei tider han er i trengd. 10 Og dei som kjenner ditt namn, set si lit til deg; for du forlet ikkje deim som sokjer deg, Herre! 11 Syng lovsong til Herren som bur på Sion! forkynn millom folki hans store gjerningar! 12 For han som hemner blod, kjem deim i hug, han gløymer ikkje ropet frå dei arme. 13 Ver meg nådig, Herre! Sjå kva eg må lida av deim som meg hatar, du som lyfter meg upp frå daudens portar, 14 so eg kann forkynna all din pris, i portarne åt Sions dotter fagna meg i di frelsa. 15 Heidningarne er sokne i den grav som dei grov; deira fot er fanga i det garnet dei løynde. 16 Herren hev gjort seg kjend, han hev halde dom; han fangar den ugudlege i det verk hans eigne hender gjorde. (Higgajon, Sela) 17 Dei ugudlege skal fara burt til helheimen, alle heidningar som gløymer Gud. (Sheol h7585) 18 For den fatige vert ikkje gløymd for alltid, dei arme folks von ikkje spilt i all æva. 19 Statt upp, Herre, lat ikkje menneske få magt, lat heidningarne verta dømde for di åsyn! 20 Set rædsla i deim, Herre! Lat heidningarne kjenna at dei er menneske! (Sela)

10 Herre, kvi stend du so langt undan, held deg løynd dei tider me er i trengd? 2 Ved ovmodet hjå dei ugudlege illhugast den arme; lat deim vert fanga i dei meinråder dei hev tenkt upp! 3 For den ugudlege rosar det hans sjæl lyster, og den vinnekjære byd farvel og spottar Herren. 4 Den ugudlege set nosi høgt og segjer: «Han heimsøkjer ikkje. Det er ingen Gud til!» det er alle hans tankar. 5 Hans vegar lukkast alle tider; langt burte frå honom i det høge er dine domar; alle sine motstandarar - deim blæs han åt. 6 Han segjer i sitt hjarta: «Eg skal ikkje verta rikka, frå ættled til ættled kjem eg ikkje i ulukka.» 7 Hans munn er full av forbanning og av svik og vald; under hans tunga er tjon og ulukka. 8 Han ligg på lur ved gardarne, på løynlege stader myrder han den uskuldige, hans augo spæjar etter den verjelause. 9 Han lurer i løyne som løva i si kjørr, han lurer

etter å gripa den arme; han grip den arme, med di han dreg honom i sitt garn. **10** Han luter seg, duvar seg ned, og dei verjelause fell for hans sterke klør. **11** Han segjer i sitt hjarta: «Gud hev gløymt det, han hev løynt sitt andlit, han ser det aldri.» **12** Statt upp, Herre! Gud, lyft upp di hand, gløym ikkje dei arme! **13** Kvi skal den ugudlege vanvyrda Gud og segja i sitt hjarta: «Du heimsøkjer ikkje?» **14** Du hev set det; for du skodar naud og hjartesorg til å leggja deim i di hand; til deg yvergjiev den verjelause si sak, du er ein hjelpar for dei farlause. **15** Slå armen sund på den ugudlege, og den vonde - heimsøk hans gudløysa, so du ikkje finn honom meir! **16** Herren er konge æveleg og alltid heidningane er øyddé ut or hans land. **17** Herre, du hev hørt ynskjet frå dei arme, du styrkjer deira hjarta, du vender øyra ditt til, **18** so du gjev den farlause og nedtyngde sin rett. Ikkje lenger skal menneskjet som er av jordi halda fram med å skräma.

11 Til songmeisteren; av David. Til Herren flyr eg inn; kor kann de då segja til mi sjæl: «Fly til dykkar fjell som ein fugl! **2** For sjå, dei ugudlege spenner bogen, dei hev lagt si pil på strengen til å skjota i myrkret på dei trugne i hjarta. **3** Når grunnvollarne vert nedriven, kva kann då ein rettferdig gjera?» **4** Herren er i sitt heilage tempel, Herrrens kongstol er i himmelen, hans augo skodar, ein blink av hans augo prøver menneskjeborni. **5** Herren prøver den rettferdige; men den ugudlege og den som elskar vald, honom hatar hans sjæl. **6** Han skal lata snaror regna ned på dei ugudlege, eld og svavel og glodheit vind vert deim tilmælt i deira staup. **7** For Herren er rettferdig, han elskar rettferd, den trugne skal skoda hans åsyn.

12 Til songmeisteren, etter Sjeminit; ein salme av David. Frels, Herre! For det er ute med den gudlege, dei trufaste er komne burt frå menneskjeborni. **2** Lygn talar dei kvar med sin næste, med smeikjande lippa, med tvihuga hjarta talar dei. **3** Herren rydje ut alle smeikjande lippor, den tunga som talar store ord, **4** deim som segjer: «Ved vår tunga skal me sigra; våre lippor er med oss, kven er herre yver oss?» **5** «For valdsverket mot dei arme, for sukken for dei fatige vil eg no reisa meg, » segjer Herren; «eg vil hjelpa den til frelsa, som standar deretter.» **6** Herrrens ord er reine ord, eit sylv som er reinsa i verkstaden på jordi, sju gonger skirt. **7** Du, Herre, vil vakta deim, du vil verja dei mot denne ætti for alltid. **8** Rundt um vil dei ugudlege sviva ikring, når nidingskap vert sett høgt hjå menneskjeborni.

13 Til songmeisteren; ein salme av David. Kor lenge, Herre, vil du stendigt gløyma meg? Kor lenge vil du løyna ditt andlit for meg? **2** Kor lenge skal eg hava sorger i

mi sjæl, hugverk i mitt hjarta heile dagen? Kor lenge skal min fiende vera upphøgd yver meg? **3** Sjå hit, svara meg, Herre min Gud! Lys upp mine augo, so eg ikkje skal sovna inn i dauden, **4** so min fiende ikkje skal segja: «Eg hev vunne yver honom, » so mine motstandarar ikkje skal fagna seg yver at eg fell. **5** Men eg set mi lit til di miskunn, mitt hjarta skal fagna seg i di frelsa; **6** eg vil lovsyngja Herren, for han hev gjort vel imot meg.

14 Til songmeisteren; av David. Dåren segjer i sitt hjarta:

«Det er ingen Gud til.» Vond og styggjeleg er deira gjerning; det er ingen som gjer godt. **2** Herren skodar ned frå himmelen på menneskjeborni og vil sjå um der er nokon vitug, nokon som søker Gud. **3** Dei er alle avvikne, dei er utskjemde alle saman; det er ingen som gjer godt, det finst ikkje ein einaste. **4** Veit dei då ikkje, alle dei som gjer urett? Dei et upp mitt folk, liksom dei et brød; på Herren kallar dei ikkje. **5** Der vert dei storleg rædde; for Gud er hjå den rettferdige ætt. **6** Den arme manns råd må de gjerne gjera til skamar; for Herren er hans tilhygge. **7** Å, gjev frelsa frå Sion må koma yver Israel! Når Herren vender sitt folks vanlukka, då skal Jakob fagna seg, Israel gleda seg.

15 Ein salme av David. Herre, kven skal vera gjest i ditt tjeld? Kven skal bu på ditt heilage fjell? **2** Den som ferdast ulastande og gjer rettferd og talar sanning i sitt hjarta. **3** Han baktalar ikkje med si tunga, han gjer ikkje vondt imot sin næste og fører ikkje skam yver den som stend honom nær. **4** Sivivrydeleg er i hans augo den gudlause, men han ærar deim som ottast Herren. Sver han til sin eigen skade, so bryt han då aldri sin eid. **5** Han låner ikkje sine pengar ut for renta og tek ikkje mutor imot den saklause. Den som gjer dette, skal i all æva ikkje verta rikka.

16 Ein miktam av David. Vakta meg, Gud! for eg flyr til deg. **2** Eg segjer til Herren: «Du er min Herre; eg hev inkje godt utan deg. **3** Og dei heilage som er i landet, dei er dei herlege som eg hev all min hugnad i.» **4** Mange sorger skal dei hava som byter åt seg ein annan; eg vil ikkje renna ut deira drykkoffer av blod og ikkje taka deira namn på mine lippor. **5** Herren er min tilmælte deil og mitt staup; du held min lut i hævd. **6** Ein lut er meg tilfallen som er av dei huglege, ja, ein arv som eg finn fager. **7** Eg vil lova Herren som gav meg råd; endå um næsterne minner mine nyro meg um det. **8** Eg set alltid Herren framfyre meg; for han er ved mi høgre hand, eg skal ikkje verta rikka. **9** Difor gled mitt hjarta seg, og mi æra fagnar seg, ja, ogso mitt kjøt skal kvila i tryggd. **10** For du vil ikkje yverlata mi sjæl til helheimen, du vil ikkje lata din heilage sjå undergang. (Sheol h7585) **11** Du

vil kungjera meg livsens veg; ei nøgd med gleda er for di åsyn, fagnad ved di høgre hand til æveleg tid.

17 El børn av David. Herre, høyр på rettvis sak, lyd etter mitt rop, vend øyra til mi børn frå saklause lippor! 2 Lat min rett ganga ut frå ditt andlit, dine augo skoda kva rett er! 3 Du prøver mitt hjarta, gjestar det um natti, du ransakar meg, du finn ingen ting; min tanke vik ikkje av frå min munn. 4 Mot det som menneskje hev gjort meg, hev eg etter ordet frå dine lippor teke meg i vare for valdsmanns stigar. 5 Mine stig heldt seg stødt til dine farvegar, mine føtar snåva ikkje. 6 Eg ropar til deg, for du svarar meg, Gud! Bøyg ditt øyra til meg, høyр mitt ord! 7 Vis di underfulle miskunn, du som frelsar deim som flyr til deg, frå deim som stend imot di høgre hand! 8 Vakta meg som din augnestein! gøyrm meg i skuggen av dine vengjer 9 for dei ugudlege som øydelegg meg, mine fiendar til dauden, som kringset meg! 10 Dei let sitt feite hjarta att, med sin munn talar dei i ovmod. 11 Kvar me gjeng, kringgjeng dei oss no; sine augo set dei på å støytia meg ned til jordi. 12 Han er lik ei løva som standar etter å riva sund, og ei ungløva som ligg i løyne. 13 Statt upp, Herre, stig fram imot honom, støyt honom ned, frels mi sjæl frå den ugudlege med ditt sverd, 14 frå menner med di hand, Herre, frå menner av denne verdi, som hev sin lut i dette liv, og som du fyller buken på med dine skattar, dei som er rike på søner og let sine avleivor etter seg til sine born! 15 Eg skal i rettferd skoda ditt andlit, eg skal, når eg vaknar, mettast av di åsyn.

18 Til songmeisteren; av Herrens tenar David, som førde fram for Herren ordi i denne songen den dag då Herren hadde frelst honom frå alle hans fiendar og frå Saul. Og han sagde: Herre, eg hev deg hjarteleg kjær, min styrke! 2 Herren er min berggrunn og mi festning og min frelsar; min Gud er mitt berg som eg flyr til, min skjold og mitt frelsehorn, mi borg. 3 Eg kallar på Herren som er høglova, og vert frelst frå mine fiendar. 4 Daudsens reip var spente um meg, og bekjær av vondskap skräemde meg. 5 Helheims reip var snørde um meg, daudsens snaror fanga meg. (Sheol h7585) 6 I mi trengsla kalla eg på Herren, og eg ropa til min Gud; han høyrdie frå sitt tempel mi røyst, og mitt rop kom for hans andlit, til hans øyro. 7 Og jordi skok og riste seg, og grunnvollarne i fjelli skalv, og dei skok seg, for han var vred. 8 Røyk steig upp or hans nase, og eld frå hans munn åt um seg; gloande kol loga frå honom. 9 Og han lægde himmelen og steig ned, og det var kolmyrker under hans føter. 10 Og han for fram på kerub, og flaug og sveiv på vengerne åt vinden. 11 Og han gjorde myrker til sitt åklæde

rundt ikring seg, til sitt tjeld myrke vatn, tjukke skyer. 12 Frå glansen for hans andlit for hans skyer fram, hagl og gloande kol. 13 Og Herren tora i himmelen, den Høgste let si røyst ljoda: hagl og gloande kol. 14 Og han sende ut sine piler og spreidde deim ikring, og eldingar i mengd og fortulla deim. 15 Då kom djupalarne i vatnom til synes, og grunnvollarne i jordi vart berrsynte ved ditt trugsmål, Herre, ved andepusten frå din nase. 16 Han rette ut handi frå det høge, han greip meg; han drog meg upp or store vatn. 17 Han frelste meg frå min megtige fiende og frå mine hatarar, for dei var meg for sterke. 18 Dei for imot meg på min motgangs dag; men Herren vart min studnad. 19 Han førde meg ut i vidt rom; han frelste meg, for han hadde hugnad i meg. 20 Herren gjorde med meg etter mi rettferd, han lønte meg etter reinleiken i mine hender. 21 For eg tok vare på Herrens vegar og fall ikkje i vondskap frå min Gud. 22 For alle hans lover hadde eg for auga, hans bodord støyte eg ikkje frå meg. 23 Og eg var ulastande for honom og tok meg i vare for mi synd. 24 Og Herren lønte meg etter mi rettferd, etter reinleiken i mine hender for hans augo. 25 Mot den godlyndte syner du deg godlyndt, mot ulastande mann syner du deg ulastande, 26 mot den reine syner du deg rein, mot den rangsnudde gjer du deg rang. 27 For du frelser arme folk og tvingar høge augo ned. 28 For du let mi lampa lysa klårt, Herren, min Gud, gjer mitt myrker bjart. 29 For ved deg renner eg mot herflokkar, og ved min Gud spring eg yver murar. 30 Gud, ulastande er hans veg; Herrens ord er skirt, han er ein skjold for alle deim som flyr til honom. 31 For kven er Gud forutan Herren, og kven er eit berg utan vår Gud? 32 Den Gud som gyrdar meg med kraft og gjer min veg ulastande, 33 som gjev meg føter liksom hindarne og set meg upp på mine høgder, 34 som lærer upp mine hender til strid, so mine armar spenner koparbogen. 35 Og du gav meg di frelsa til skjold, di høgre hand studde meg, og di småminking gjorde meg stor. 36 Du gjorde vidt rom åt mine stig under meg, og mine oklo vagga ikkje. 37 Eg forfylgde mine fiendar og nådde deim og vende ikkje um fyrr eg hev gjort av med deim. 38 Eg slo deim i knas, so dei vann ikkje reisa seg; dei fell under føter. 39 Og du gyrdar meg med kraft til striden; du bøygde under meg deim som stod upp imot meg. 40 Du let mine fiendar snu ryggen til meg, og mine hatarar, deim ruppe eg ut. 41 Dei ropa - men der var ingen frelsar - til Herren, men han svarar deim ikkje. 42 Og eg smuldrar deim som dust for vinden; som søyla på gator slo eg deim ut. 43 Du frelste meg frå folke-ufred; du sette meg til hovud for heidningar; folk som eg ikkje kjende, tente meg. 44 Ved gjetordet um meg lydde dei meg; framande folk smeikte for meg. 45 Framande

folk visna av og gjekk skjelvande ut or sine børger. 46 Herren liver, og lova er han, mitt berg, og upphøgd er den Gud som meg frelsjer, 47 den Gud som gjev meg hemn og legg folkeslag under meg, 48 som frelsjer meg frå mine fiendar; ja - du lyfter meg høgt yver deim som stend imot meg, frå valdsmannen bergar du meg. 49 Difor vil eg prisa deg millom heidningarne, Herre, og lovsyngja ditt namn. 50 Han gjer frelsa stor for sin konge, og gjer miskunn mot den som er salva av honom, mot David og hans ætt til æveleg tid.

19 Til songmeisteren; ein salme av David. Himlarne fortel

Guds æra, og kvelven forkynner kva hans hender hev gjort. 2 Ein dag let sin tale strøyma ut til den andre, og ei natt forkynner den andre sin kunnskap. 3 Der er ikkje tale, der er ikkje ord; deira røyst vert ikkje høyrd. 4 Ut yver all jordi gjeng deira mål, og til heimsens ende deira ord. Å soli sette han eit tjeld på deim. 5 Og ho er lik ein brudgom som gjeng ut or sitt løynrom, gled seg som ei kjempa til å renna sitt skeid. 6 Frå enden av himmelen er hennar utgang, og hennar umlaup til andre enden av honom, og ingen ting er duld for hennar hite. 7 Herrens lov er fullkomri, ho kveikjer sjæli; Herrens vitnemål er trufast, det gjer den einfalde vis. 8 Herrens fyrsegner er rette, dei gled hjarta; Herrens bodord er reint, det lyser upp augo. 9 Herrens age er rein, han stend æveleg ved lag; Herrens domar er sanning, dei er rettferdige alle saman. 10 Dei er kostelegare enn gull, ja, fint gull i mengd, og søtare enn honning, ja, honning som dryp frå voks-kakorne. 11 Din tenar vert ogso åmint ved deim; når ein held deim, er det stor løn. 12 Kven merkar kor tida han fer vilt? Forlat meg mine løynlege brester! 13 Haldt og din tenar frå skamløysor, lat deim ikkje få magt yver meg! So vert eg ulastande og utan skuld for stor misgjerning. 14 Lat talen i min munn og tanken i mitt hjarta vera til hugnad for di åsyn, Herre, du mitt berg og min etterløysar!

20 Til songmeisteren; ein salme av David. Herren bønhøyre deg på trengselsdagen, namnet åt Jakobs Gud berge deg! 2 Gjev han må senda deg hjelp frå heilagdomen og stydja deg frå Sion! 3 Gjev han må minnast alle dine grjonoffer og finna ditt brennoffer godt! (Sela) 4 Han gjeve deg etter ditt hjarta og fullføre alle dine råder! 5 Me vil fagna oss ved di frelsa og i vår Guds namn lyfta sigermerket. Herren oppfylle alle dine bøner! 6 No veit eg at Herren frelsjer den han salva; han svarar honom frå sin heilage himmel med frelsande storverk av si høgre hand. 7 Desse prisar vogner, og hine prisar hestar, men me prisar namnet åt Herren, vår Gud. 8 Dei sig i kne og fell, men me stend og

held oss uppe. 9 Herre, frels kongen! Han svare oss den dag me ropar!

21 Til songmeisteren; ein salme av David. Herre! Kongen gled seg yver di magt, og kor høgt han fagnar seg yver di frelsa! 2 Det hans hjarta ynskte, hev du gjeve honom og ikkje neitta honom det hans lippor bad um. (Sela) 3 For du kom honom til møtes med velsigning av gode ting; du sette ei kruna av gull på hans hovud. 4 Han bad deg um liv, du gav honom det, eit langt liv æveleg og alltid. 5 Stor er hans æra ved di frelsa; høgd og heider legg du på honom. 6 For du set honom til velsigning for alle tider, du hugnar honom med gleda for di åsyn. 7 For kongen set si lit til Herren, og ved miskunn frå den Høgste skal han ikkje verta rikka. 8 Di hand skal finna alle dine fiendar, di høgre hand skal finna deim som hatar deg. 9 Du skal gjera deim som ein gloande omn, når du viser di åsyn; Herren skal rydja deim ut i sin vreide, og eld fortæra deim. 10 Deira frukt skal du rydja ut av jordi og deira avkoma millom menneskeborni. 11 For dei stila på vondt imot deg, dei lagde upp meinråder; dei kann ingen ting. 12 For du skal få deim til å snu ryggen til, med dine bogestrengjer sigtar du på deira andlit. 13 Reis deg, Herre, i di magt! So vil me lovsyngja og prisa ditt velde.

22 Til songmeisteren etter «Morgonraudens hind»; ein salme av David. Min Gud, min Gud, kvi hev du forlate meg? Dei ord eg skrik ut, er langt burte frå mi frelsa. 2 Min Gud! eg ropar um dagen, og du svarar meg ikkje, og um natti, og eg fær ikkje tegja. 3 Og du er då heilag, du som bur yver Israels lovsongar. 4 På deg leit våre feder; dei leit på deg, og du frelst deim. 5 Til deg ropa dei og slapp undan; på deg leit dei og vart ikkje til skammar. 6 Men eg er ein makk og ikkje ein mann, ei spott for menneske og vanvryd av folk. 7 Alle som ser meg, spottar meg, rengjer munnen og rister på hovudet og seger: 8 «Legg det på Herren! han frelse honom, han berge honom, sidan han hev hugnad i honom!» 9 Ja, du er den som drog meg fram frå morslivet, som let meg kvila trygt ved morsbröstet. 10 På deg er eg kasta frå morslivet, frå morsfanget er du min Gud. 11 Ver ikkje langt burte frå meg! for trengsler er nær, for det finst ingen hjelpar. 12 Sterke uksar ringar meg inne, Basans stutar kringset meg. 13 Dei spilar upp sitt gap imot meg, som ei flengjande og burande løva. 14 Eg er runnen ut som vatn, og alle mine bein skilst frå kvarandre; mitt hjarta hev vorte voks, smolte inst i mitt liv. 15 Mi kraft er uppturka som eit krusbrot, mi tunga kleimer seg til min gom, og du legg meg ned i daudens dust. 16 For hundar hev sanka seg um meg, ein hop av illmenne kringsett meg; dei hev gjenombora mine

hender og mine føter. 17 Eg kann telja alle mine bein; dei skodar til, dei ser på meg med lyst. 18 Dei skifte mine klæde millom seg og kasta lut um min kjole. 19 Men du, Herre, ver ikkje langt burte, du min styrke, skunda deg å hjelpe meg! 20 Fria mi sjæl frå sverdet, mi einaste frå hundevald! 21 Frels meg frå løvegap, og frå villukse-horn - du bønhører meg! 22 Eg vil forkynna ditt namn for mine brør, midt i ålmugen vil eg lova deg. 23 De som ottast Herren, lova honom, all Jakobs ætt, æra honom, og hav age for honom, all Israels ættl! 24 For han hev ikkje vanvyrdt og ikkje stygstu ved ein armings armodsdom, og ikkje løynt si åsyn for honom; men då han ropa til honom, høyrdie han. 25 Frå deg kjem min lovsong i ein stor ålmuge; eg vil avgjera mine lovnader for deira augo som ottast honom. 26 Dei audmjuke skal eta og verta mette; dei som søker Herren, skal lova honom. Dykker hjarta live til æveleg tid! 27 Alle endarne av Jordi skal koma det i hug og venda um til Herren, og alle heidninge-ætter skal tilbeda for di åsyn. 28 For riket høyrdie Herren til, og han råder yver alle hedningane. 29 Alle rikmenner på Jordi skal eta og tilbeda; for hans åsyn skal dei bøygja kne, alle dei som stig ned i dusti, og den som ikkje kann halda si sjæl i live. 30 Etterkomarar skal tena honom; det skal verta fortalt um Herren til den komande ætt. 31 Dei skal koma og forkynna hans rettferd for det folk som vert ført, at han hev gjort det.

23 Ein salme av David. Herren er min hyrding, det vantar meg ingen ting. 2 Han fører meg til læger på grøne engjar; han leider meg til vatn der eg finn kvila. 3 Han kveikjer mi sjæl, han fører meg på rettferds stigar for sitt namn skuld. 4 Endå um eg gjeng i daudeskuggens dal, so ottast eg ikkje for noko vondt; for du er med meg, din kjøpp og din stav dei trøystar meg. 5 Du dukar bord å meg framfor augo på mine fiendar, du salvar mitt hovud med olje; det fløder yver mitt staup. 6 Berre lukka og miskunn skal fylgia meg alle mine livdagane, og eg skal bu i Herrens hus i ævelengd.

24 Av David, ein salme. Jordi høyrdie Herren til - og alt det som fyller henne, jordriket og dei som bur i det. 2 For han hev grunnlagt henne på havi og grunnfest henne på strøymande vatn. 3 Kven skal stiga upp på Herrens fjell, og kven skal standa på hans heilage stad? 4 Den som hev skuldlause hender og reint hjarta, som ikkje hev vendt sin hug til lygn og ikkje svore med svik. 5 Han skal bera velsigning med frå Herren og rettferd frå Gud, sin frelsar. 6 Dette er deira ætt som spør etter honom, dei som søker di åsyn, Jakobs born. (Sela) 7 De portar, lyft upp dykker hovud! ja lyft dykk upp, de ævelege dører, so kongen den herlege

kann koma inn! 8 Kven er kongen den herlege? Herren sterk og veldug, Herren veldug i strid. 9 De portar, lyft upp dykker hovud! ja lyft dykk upp, de ævelege dører, so kongen den herlege kann koma inn! 10 Kven er då kongen den herlege? Herren, allhers drott; han er kongen den herlege. (Sela)

25 Av David. Herre, til deg lyfter eg mi sjæl. 2 Min Gud, til deg hev eg sett mi lit; lat meg ikkje verta til skammar; lat ikkje mine fiendar gilda seg yver meg! 3 Ja, ingen av deim som ventar på deg, skal verta til skammar; men dei skal verta til skammar, som utan årsak bryt si tru. 4 Herre, lat meg kjenna dine vegar, lær meg dine stigar! 5 Leid meg fram i di sanning og lær meg! for du er Gud, min frelsar, på deg ventar eg all dagen. 6 Herre, kom i hug di miskunn og din nåde! for dei er frå æveleg tid. 7 Kom ikkje i hug min ungdoms synder og mine misgjerningar; kom meg i hug etter di miskunn for din godhug skuld, Herre! 8 Herren er god og rettvis; difor lærer han syndarar vegen. 9 Han leider dei audmjuke i det som rett er, og lærer dei audmjuke sin veg. 10 Alle Herrens stigar er nåde og sanning mot deim som held hans pakt og hans vitnemål. 11 For ditt namn skuld, Herre, forlat meg mi skuld, for ho er stor! 12 Kven er den mann som ottast Herren? Honom lærer han den veg han skal velja. 13 Hans sjæl skal stødt bu i sæla, og hans avkjøme skal erva landet. 14 Herren hev samlag med deim som ottast honom, og si pakt vil han kunngjera deim. 15 Mine augo er stendigt vende til Herren, for han dreg mine føter ut or garnet. 16 Vend deg til meg og ver meg nådig! for eg er einsleg og arm. 17 Min hjarteverk hev dei gjort stor; før meg ut or mine trengslor! 18 Sjå min armodsdom og mi møda, og forlat meg alle mine synder! 19 Sjå mine fiendar, at dei er mange! og dei hatar meg med rettarlaust hat. 20 Vara mi sjæl og frels meg! Lat meg ikkje verta til skammar! for eg flyr til deg. 21 Lat uskyld og trurøkna verja meg, for eg ventar på deg. 22 Å Gud, løys Israel ut or alle sine trengslor!

26 Av David. Søm meg til min rett, Herre! for eg hev fare fram i mi uskyld, og til Herren hev eg sett mi lit uruggeleg. 2 Prøv meg, Herre, og freista meg, ransaka mine nyro og mitt hjarta! 3 For din nåde er for mine augo, og eg ferdast i di sanning. 4 Eg sit ikkje saman med falske menner og gjeng ikkje inn hjå fule folk. 5 Eg hatar samkoma av illmenne, og hjå dei ugudlege sit eg ikkje. 6 Eg tvær mine hender i uskyld og vil gjerne ferdast um ditt altar, Herre, 7 til å kveda lydt med lovsongs røyst og fortelja um alle dine under. 8 Herre, eg elskar di husvist og den stad der din herlegdom bur. 9 Rykk ikkje mi sjæl burt med syndarar eller mitt liv med blodgiruge menner, 10 som hev skamgjerd i sine

hender og si høgre hand full av mutor. 11 Men eg fer fram i mi uskyld; løys meg ut og ver meg nådig! 12 Min fot stend på slettende. I samlingarne skal eg lova Herren.

27 Av David. Herren er mitt ljos og mi frelsa, kven skulde eg ottast for? Herren er verni for mitt liv, kven skulde eg ræddast for? 2 Når illmenne søker på meg og vil eta mitt kjøt, mine motstandarar og mine fiendar, so snåvar og fell dei sjølve. 3 Um ein her lægrar seg imot meg, so ottast ikkje mitt hjarta; um ufred reiser seg imot meg, er eg endå hugheil. 4 Eitt hev eg bede Herren um, det stundar eg etter: at eg må bu i Herrens hus alle mine livdagar, so eg kann skoda Herrens ynde og grunda i hans tempel. 5 For han gøymer meg i sitt hus på den vonde dag, han løynar meg i løynrom i sitt tjeld; han fører meg upp på eit berg. 6 Og no skal mitt hovud vera upphøgd seg yver mine fiendar rundt ikring meg, og eg vil bera fram offer med fagnadljod i hans tjeld, eg vil syngja og leika for Herren. 7 Høyr, Herre, eg ropar høgt; og ver meg nådig og svara meg! 8 Mitt hjarta ber fram for deg ditt ord: «Søk mi åsyn!» Herre, eg søker di åsyn. 9 Løy ikkje di åsyn for meg, vis ikkje din tenar frå deg i vreide! Du hev vore mi hjelp. Støyt meg ikkje burt og forlat meg ikkje, du Gud som er mi frelsa! 10 For far min og mor mi hev forlate meg, men Herren tek meg upp. 11 Lær meg, Herre, din veg, og leid meg på den jamne stig for deira skuld som lurar på meg! 12 Gjev meg ikkje til deira mordhug som trengjer meg! for falske vitne stend upp imot meg, og folk som frøser av vald. 13 Å, dersom eg ikkje trudde at eg skulde få sjå Herrens godhug i livsens land! - 14 Venta på Herren, ver hugheil, og lat ditt hjarta verta sterkt. Ja, venta på Herren!

28 Av David. Til deg, Herre, ropar eg: mitt berg, ver ikkje tagall imot meg, so eg ikkje, når du tegjer til meg, skal verta lik deim som fer ned i gravi! 2 Høyr røysti av mine audmjuke bøner, når eg ropar til deg, når eg lyfter mine hender til din heilage høgkor. 3 Riv meg ikkje burt med dei ugudlege og med ugjerningsmenner, dei som talar um fred med sin næste, men med vondt i sitt hjarta. 4 Gjev deim etter deira gjerning og etter vondskapen i deira verk! Gjev deim etter det deira hender hev gjort, løn deim som dei hev fortent! 5 For dei legg ikkje merke til Herrens gjerningar eller til verket av hans hender; han vil riva deim ned og ikkje byggja deim upp. 6 Lova vere Herren, for han hev høyrt røysti av mine audmjuke bøner! 7 Herren er min styrke og min skjold; på honom leit mitt hjarta, og eg fekk hjelp. Difor fagnar mitt hjarta seg høgt, og eg vil prisa honom med min song. 8 Herren er styrke for sitt folk, og ei vern til frelsa for

den han hev salva. 9 Frels ditt folk og velsigna din arv, og fød deim og ber deim til æveleg tid!

29 Ein salme av David. Gjev Herren, de Guds søner, gjev Herren æra og magt! 2 Gjev Herren hans namns æra, tilbed Herren i heilag prydnad! 3 Herrens røyst ljudar yver vatni, Gud den herlege torar, Herren yver dei store vatn. 4 Herrens røyst ljudar med velde, Herrens røyst med herlegdom. 5 Herrens røyst bryt sund cedertre, ja, Herren bryt sund cedertrei på Libanon. 6 Og han fær deim til å hoppa som ein kalv, Libanon og Sirjon som ein ung villukse. 7 Herrens røyst sprengjer eldslogar fram. 8 Herrens røyst fær øydemarki til å skjelva, Herren fær øydemarki ved Kades til å skjelva. 9 Herrens røyst fær hindarne til å kalva og snøyder skogarne, og i hans tempel segjer alt: «Æra!» 10 Herren sat yver storflodi, og Herren sit konge til æveleg tid. 11 Herren gjeve sitt folk styrke, Herren velsigne sitt folk med fred!

30 Ein salme, ein song då huset vart vigt av David. Høgt vil eg lova deg, Herre, for du hev drege meg upp og ikkje late mine fiendar gleda seg yver meg. 2 Herre, min Gud, eg ropa til deg, og du lækte meg. 3 Herre, du hev ført meg upp frå helheimen, du hev vakt meg upp til liv frå deim som fer ned i gravi. (Sheol h7585) 4 Syng lov til Herren, de hans trugne, og prisa hans heilage namn! 5 For ein augneblink varer hans vreide, ei heil levetid hans nåde; um kvelden kjem gråt til gjest, men til morgons vert det gledesong. 6 Men eg sagde i min tryggleik: «Eg skal ikkje verta rikka i all æva.» 7 Herre, ved din nåde hadde du grunnfest mitt fjell; du løynde di åsyn, då vart eg forfærd. 8 Til deg, Herre, ropa eg, og til Herren bad eg inderleg: 9 «Kva vinning er det i mitt blod, i at eg fer ned i gravi? Kann mold prisa deg, forkynna din truskap? 10 Herre, høyr og ver meg nådig! Herre, ver min hjelpar!» 11 Du vende mi sorg um til dans for meg, du klædde av meg min syrgjebungad og gyrdde meg med gleda, 12 so mi æra kann lovsyngja deg og ikkje tagna. Herre, min Gud, eg vil æveleg prisa deg.

31 Til songmeisteren; ein salme av David. Herre, eg flyr til deg; lat meg aldri i æva verta til skammar! Frels meg ved di rettferd! 2 Bøyg ditt øyra til meg, berga meg snart, ver meg eit festningsberg, ei fast borg til å frelsa meg! 3 For du er mitt berg og mi borg, og for ditt namn skuld vil du føra og leida meg. 4 Du vil føra meg ut or garnet som dei løynleg hev sett for meg; for du er mi vern. 5 I di hand yvergjev eg mi ånd; du løyser meg ut, Herre, du trufaste Gud. 6 Eg harat deim som dyrkar tome avgudar, men eg, eg set mi lit til Herren. 7 Eg vil fagna meg og gleda meg yver di miskunn, at du hev set min armodsdom, kjært deg um mi sjælenaud.

8 Og du hev ikkje gjeve meg i fiendehand, du hev sett mine føter på romlendt stad. 9 Ver meg nådig, Herre, for eg vert trengd! Mitt auga er upptært av hugverk, ja, mi sjæl og min likam. 10 For mitt liv kverv burt med sorg, og mine år med sukk; mi kraft fell av for mi misgjerning skuld, og mine bein er utmødde. 11 For alle mine motstandarar skuld hev eg vorte til skam, ja, til stor skam for mine grannar, og til skräma for mine kjenningar; dei som ser meg på gata, flyr undan for meg. 12 Eg er gløymd som ein daud mann, ute or hjarta; eg hev vorte som eit sundbrotnande kjerold. 13 For eg høyrer baktale av mange, rædsla rundt ikring, med di dei legg råd saman imot meg; dei lurer på å taka mitt liv. 14 Men eg, eg set mi lit til deg Herre; eg segjer: «Du er min Gud.» 15 I di hand stend mine tider; berga meg or handi på mine fiendar, og frå deim som forfylgjer meg! 16 Lat di åsyn lysa yver din tenar, frels meg ved di miskunn! 17 Herre, lat meg ikkje verta til skammar, for eg ropar til deg; lat dei ugudlege verta til skammar og tagna i helheimen! (Sheol h7585) 18 Lat lygn-lippor verta mållause som talar skamdjerv mot den rettferdige, med ovmod og uvyrdnad! 19 Kor stor er din godhug, som du hev gøynt åt deim som ottast deg, som du hev vist mot deim som flyr til deg, for augo på menneskeborn! 20 Du løyner deim i løynrom for di åsyn mot samansvorne menner, du gøymer deim i ei bud mot kiv av tungor. 21 Lova vere Herren, for han hev gjort si miskunn underfull imot meg i ein fast by! 22 Og eg, eg sagde i mi hugsott: «Eg er burtriven frå dine augo!» men endå høyrdie du røysti av mine audmjuke bøner, då eg ropa til deg. 23 Elska Herren, alle hans trugne! Herren vaktar dei trufaste, men gjev rikeleg attergjeld til den som fer med ovmod. 24 Ver hugheile og lat dykker hjarta vera sterkt, alle de som ventar på Herren!

32 Av David; ein song til lærdom. Sælt er den som hans misgjerd er forlati og hans synd yverbreidd! 2 Sælt er det menneske som Herren ikkje tilreknar skuld, og som er utan svik i si ånd! 3 Då eg tagde, morkna mine bein, med di eg stunde heile dagen. 4 For dag og natt låg di hand tungt på meg, mi livssaft torna ut som i sumarturken. (Sela) 5 Eg kjedest ved mi synd for deg og dulde ikkje mi skuld; eg sagde: «Eg vil sanna mine misgjerningar for Herren.» Og du tok burt mi syndeskuld. (Sela) 6 Difor skal kvar som er trugen beda til deg den tid du er finnande; sanneleg, um store vatsfløde kjem, til honom skal dei ikkje nå. 7 Du er mi gøymsla, du vaktar meg for trengsla, du let fagnadrop um frelsa ljoda ikring meg. (Sela) 8 Eg vil læra deg og visa deg den vegen du skal ganga; eg vil gjeva deg råd med mitt auga på deg. 9 Ver ikkje som hest og muldyr som ikkje hev vit: deira prydnad er taum og beisl til å tvinga deim,

elles kjem dei ikkje nær til deg. 10 Den ugudlege hev mange pinor, men den som lit på Herren, honom kransar han med miskunn. 11 Gled dykk i Herren og fegnast, de rettferdige, og syng av fagnad, alle de trurøkne i hjarta!

33 Fagna dykk høgt i Herren, de rettferdige! For de trurøkne søker seg lovsong. 2 Prisa Herren med strengeleik, lovsyng honom til tistrengja harpa! 3 Syng honom ein ny song, rør strengen fagert med fagnadljod. 4 For Herrens ord er ærleg meint, og all hans gjerning er trufast. 5 Han elskar rettferd og rett; av Herrens nåde er jordi full. 6 Himlarne er skapte ved Herrens ord, og all deira her ved hans munns ande. 7 Han samlar havsens vatn som ei muga, legg dei djupe vatn i upplagshus. 8 All jordi må ottast for Herren, for honom ræddast alle som bur i mannheimen. 9 For han tala, og so vart det; han baud, og so stod det der. 10 Herren spiller heidningefolks råd, gjer folkeslags tankar til inkjes. 11 Herrens råd stend ved lag i all æva, hans hjartans tankar frå ætt til ætt. 12 Sælt er det folk som hev Herren til sin Gud, det folk som han valde ut til sin arv. 13 Frå himmelen skodar Herren ned, han ser alle menneskeborni. 14 Frå den staden der han bur, ser han ned til alle som bur på jordi, 15 han som lagar deira hjarto alle saman, han som merkar alle deira gjerningar. 16 Ein konge vert ikkje frelst ved sin store styrke, ei kjempa ikkje berga ved si store kraft. 17 Hesten er sviksamt hjelp til frelsa, og med sin store styrke bergar han ikkje. 18 Sjå, Herrens auga ser til deim som ottast honom, som ventar på hans nåde 19 til å fria deira sjæl frå dauden og halda deim i live i hungersnaud. 20 Vår sjæl stundar på Herren; han er vår hjelpe og vår skjold. 21 For i honom gled vårt hjarta seg, for me set vår lit til hans heilage namn. 22 Di nåde, Herre, vere yver oss, so som me vonar på deg!

34 Av David, då han gjorde seg galen hjå Abimelek, so han jaga honom av, og han gjekk burt. Eg vil lova Herren alle tider, hans pris skal stendigt vera i min munn. 2 Mi sjæl skal rosa seg av Herren; dei spaklyndte skal høyra det og gleda seg. 3 Lova Herren storleg med meg, og lat oss saman upphøgia hans namn! 4 Eg søkte Herren, og han svara meg og fria meg frå alle mine rædslor. 5 Dei som skoda upp til honom, lyste av gleda, og deira andlit turvte aldri blygjast. 6 Her er ein arming som ropa, og Herren høyrdie og frelse honom frå alle hans trengslor. 7 Herrens englar lægrar seg rundt ikring deim som ottast honom, og han friar deim ut. 8 Smaka og sjå at Herren er god! Sælt er den mann som flyr til honom. 9 Ottast Herren, de hans heilage, for inkje vantar dei som ottast honom. 10 Unge løvor lid naud og svelt, men dei som søker Herren, deim vantar

det inkje godt. 11 Kom born, hør meg! Eg vil læra dykk otte for Herren. 12 Kven er den mann som hev lyst til liv, som ynskjer seg dagar til å sjå lukka? 13 Vakta di tunga frå det som vondt er, og lippor for svikfull tale! 14 Vik burt frå det vonde og gjer det gode, søk fred og far etter honom! 15 Herrens augo er vende til dei rettferdige, og hans øyro til deira rop. 16 Herrens åsyn er imot deim som gjer vondt, til å rydja ut deira minne frå jordi. 17 Hine ropar, og Herren høyrer og friar deim ut or alle deira trengslor. 18 Herren er nær hjå deim som hev eit sundbrote hjarta, og frelsjer deim som hev ei hugsprengd ånd. 19 Mange ulukkor kjem yver den rettferdige, men Herren friar honom ut or deim alle. 20 Herren tek vase på alle hans bein, ikkje eitt av deim vert brote. 21 Ulukka drep den ugudlege, og dei som hatar den rettferdige, vert saka. 22 Herren løyser ut deira sjæl som tener honom, og av dei som flyr til honom, vert ingen saka.

35 Av David. Herre, før mi sak mot deim som hev sak mot meg! Strid mot deim som strider mot meg! 2 Grip skjold og verja og reis deg til hjelpe for meg! 3 Drag spjotet fram og steng vegen for deim som forfylgjer meg! Seg til mi sjæl: «Eg er di frelsa!» 4 Lat deim blygjast og skjemmast, som stend meg etter livet! Lat deim vika attende med skam, som vil meg noko vondt! 5 Lat deim verta som agner for vind, og Herrens engel støyte deim burt! 6 Lat deira veg verta myrk og hål, og Herrens engel forfylgje deim! 7 For utan orsak hev dei løynt si grav med garn åt meg, utan orsak hev dei grave ei grav for mitt liv. 8 Lat tjon koma yver honom, når han ikkje veit det, og det garn han løynde fanga honom; lat honom falla i det til sitt tjon! 9 Og mi sjæl skal gleda seg i Herren, fagna seg i hans frelsa. 10 Alle mine bein skal segja: «Herre, kven er som du, du som friar den arme frå ein som er honom for sterk, den arme og fatige frå den som plundrar honom?» 11 Det stend upp mange vitne; dei spør meg um det som eg ikkje veit. 12 Dei gjev meg vondt til løn for godt; mi sjæl er lati åleine. 13 Men eg, eg gjekk i syrgjeklæde, då dei var sjuke; eg pintet mi sjæl med fasta, og mi bøn vende att til min barm. 14 Eg gjekk ikring, som det skulde vore min ven, min bror; eg gjekk bøygd og svartklædd, som ein som syrgjer på mor si. 15 Men no, då det hallar med meg, no gled dei seg og flokkar seg saman; det flokkast mot meg fantar og folk eg ikkje kjennen; dei riv sund og kviler ikkje. 16 Liksom skamløysor som driv spott for ein brødbite, so skjer dei tennen imot meg. 17 Herre, kor lenge vil du sjå på? Drag mi sjæl undan deira herverk, mitt einaste frå unge løvor! 18 Eg vil prisa deg i ei stor samling, lova deg millom mykje folk. 19 Lat deim som utan grunn er mine fiendar ikkje gleda

seg yver meg! Lat deim som hatar meg utan orsak ikkje blinka med auga! 20 For dei talar ikkje fred, men tenkjer upp svikande ord mot dei stille i landet. 21 Og dei riv sin munn vidt upp imot meg, dei segjer: «Ha, ha! Vårt auga hev set det!» 22 Du ser det, Herre, teg ikkje! Herre, ver ikkje langt ifrå meg! 23 Vakna upp og vert vaken til å gjeva meg rett, min Gud og Herre, til å føra mi sak! 24 Døm meg etter di rettferd, Herre min Gud, og lat deim ikkje gleda seg yver meg! 25 Lat deim ikkje segja i sitt hjarta: «Ha, det er vår lyst!» Lat deim ikkje segja: «Me hev gløypt honom upp!» 26 Lat deim skjemmast og blygjast alle saman som gled seg i mi ulukka; lat deim klæda seg i skam og skjemsla, dei som høgmodast yver meg! 27 Lat deim fagna seg og gleda seg, som unner meg min rett, og lat deim alltid segja: «Høglova vere Herren, som unner sin tenar at det gjeng honom godt!» 28 Og mi tunga skal kveda ut di rettferd, heile dagen din pris.

36 Til songmeisteren; av Herrens tenar David. Dei ord som syndi gjev den ugudlege inn, kjänner eg i mitt inste hjarta. Ingen ræddhug for Gud er det for hans augo. 2 For ein høler honom i augo ved å finna hans synd, ved å hata honom. 3 Ordi i hans munn er urett og svik; han hev halde upp å fara visleg åt, å gjera godt. 4 Han tenkjer upp urett på sitt lægje; han stig ut på ein veg som ikkje er god; han styggjest ikkje frå det vonde. 5 Herre, til himmelen når di miskunn, din truskap upp til dei høge skyer. 6 Di rettferd er som Guds fjellhøgder, dine domar er ei stort havdjup; menneskje og dyr frelsjer du, Herre! 7 Kor dyrverdig er di miskunn, Gud! Og menneskjeborni flyr inn i skuggen av dine vengjer. 8 Dei vert mette til fullnad av det feite i ditt hus, og av din yverflødande fagnad gjev du deim å drikka. 9 For hjå deg er livsens kjelda, i ditt ljos ser me ljos. 10 Lat di miskunn vara lenge for deim som kjänner deg, og di rettferd for dei trurøkne i hjarta! 11 Lat ikkje ovmods fot koma yver meg, og hand av ugudlege ikkje jaga meg burt! 12 Der fell dei som gjer urett; dei vert støyte ned og kann ikkje standa upp.

37 Av David. Vreidskast ikkje yver illgjerningsmennerne, harmast ikkje yver deim som gjer urett! 2 For liksom gras vert dei brått avskorne, og som grøne urter visnar dei burt. 3 Lit på Herren og gjer det gode, bu i landet og legg vinn på truskap! 4 Og hugnast i Herren, so skal han gjeva deg det som ditt hjarta ynskjer. 5 Gjev Herren din veg i vald, og lit på honom! Han skal gjera det; 6 og han skal lata di rettferd ganga fram som ljoset, og din rett som middagsklåren. 7 Ver still for Herren og stunda på honom! Vreidast ikkje yver den som hev lukka på sin veg, den mannen som legg upp meinråd! 8 Haldt deg frå vreide, lat

harm fara, vreidast ikkje, det er berre til å gjera ilt! 9 For illgjerningsmenner skal verda utrude, men dei som ventar på Herren, dei skal erva landet. 10 Og um ei lit stund er den ugdlege ikkje til, og legg du merke til hans stad, so er han der ikkje. 11 Men dei spaklyndte skal erva landet og hugnast ved mykjen fred. 12 Den ugdlege tenkjer upp vondt imot den rettferdige og skjer tenner imot honom. 13 Herren lær åt honom; for han ser at hans dag kjem. 14 Dei ugdlege dreg sverdet og spenner sin bøge til å fella den arme og fatige og myrda deim som fer ærleg fram. 15 Deira sverd skal ganga inn i deira eige hjarta, og deira bogar verta brotne sund. 16 Betre er det vesle den rettferdige hev, enn mykje gods hjå mange ugdlege. 17 For armarte vert brotne på dei ugdlege, men Herren styd dei rettferdige. 18 Herren kjenner dei dagar dei ulastande skal liva, og deira arv skal vara til æveleg tid. 19 Dei skal ikkje verta til skammar i den vonde tid, og i hungers dagar skal dei verta mette. 20 For dei ugdlege skal ganga til grunnar, og Herrens fiendar som blomeskrud på engjar; dei kverv som røyk, kverv burt. 21 Den ugdlege låner og gjev ikkje att, men den rettferdige gjer miskunn og gjev. 22 For dei han velsignar, skal erva landet; men dei han forbannar, skal verda utrude. 23 Herren gjer ein manns steg faste, og han hev hugnad i hans veg. 24 Når han fell, vert han ikkje støypt til marki; for Herren styd hans hand. 25 Eg hev vore ung og vorte gamall, men aldri hev eg set den rettferdige forlaten eller hans born beda um brød. 26 Heile dagen gjer han miskunn og låner ut, og hans born vert velsigna. 27 Vik frå det vonde og gjer det gode, so vert du æveleg buande i landet. 28 For Herren elskar rett og forlet ikkje sine trugne; til æveleg tid vert dei haldne uppe; men avkjørme av ugdlege vert utrudt. 29 Dei rettferdige skal erva landet og bu i det til æveleg tid. 30 Rettferdig manns munn andar visdom, og hans tunga taler det som rett er. 31 Hans Guds lov er i hans hjarta, hans stig er ikkje ustøde. 32 Dei ugdlege lurer på den rettferdige og søker å drepa honom. 33 Herren yvergjev honom ikkje i hans hand og fordømer honom ikkje, når han vert dømd. 34 Venta på Herren og haldt deg på hans veg! so skal han upphøgja deg til å erva landet; du skal sjå på at dei ugdlege vert utrudde. 35 Eg såg ein ugdleg ovrikjen mann, og han breidde seg ut som eit heimevakse tre med sitt grøne lauv. 36 Men han gjekk burt, og sjå, han var ikkje meir, og eg leita etter honom, men han vart ikkje funnen. 37 Merk deg den ulastande mannen, og sjå på den rett-tenkte, at freds mann hev ei framtid. 38 Men dei fråfalne vert alle saman utsøydde, framtid i vert avskori for dei ugdlege. 39 Og frelsa for dei rettferdige kjem frå Herren, deira sterke vern i trengsels tid.

40 Og Herren hjelper deim og friar deim ut, han friar deim frå dei ugdlege og frelsar deim, for dei flyr til honom.

38 Ein salme av David; til minnesofferet. Herre, refs meg ikkje i din vreide, og tukta meg ikkje i din harm! 2 For dine piler er farne ned i meg, og di hand hev falle tungt på meg. 3 Det finst inkje friskt i mitt kjøt for din vreide skuld; det er ikkje fred i mine bein for mi synd skuld. 4 For mine misgjerningar stig meg yver hovudet, som ei tung byrd er dei meg for tunge. 5 Det luftar ilt av mine sår, dei renn av verk for min dårskap skuld. 6 Eg er krøkt, reint samanbøygð, heile dagen gjeng eg svartklædd. 7 For mine lender er fulle av brand, og det finst inkje frisk i mitt kjøt. 8 Eg er reint valen og sundslegen, eg skrik høgt av hjartestynjing. 9 Herre, for di åsyn er alt mitt ynskje, og min sukk er ikkje løynd for deg. 10 Mitt hjarta slær hardt, mi kraft hev forlate meg, og jamvel mine augo hev mist sitt ljós for meg. 11 Mine vener og frendar held seg undan frå mi plåga, og mine nærmaste stend langt burte. 12 Og dei som ligg etter mitt liv, dei legg ut snaror, og dei som søker mi ulukka, dei talar um undergang og tenkjer på svik heile dagen. 13 Og eg er som ein dauv, eg høyrer ikkje, og liksom ein mållaus som ikkje let upp sin munn. 14 Ja, eg er som ein mann som ikkje høyrer, og som ikkje hev motmæle i sin munn. 15 For til deg, Herre, stend mi von; du vil svara meg, Herre, min Gud! 16 For eg segjer: «Dei vil elles gleda seg yver meg; når min fot vaggar, høgmodast dei yver meg.» 17 For eg er nær på å falla, og min hugverk er stendigt framfyre meg. 18 For eg må sanna mi skuld, syrgja yver mi synd. 19 Og mine fiendar liver, dei er mannsterke, og dei er mange som hatar meg utan orsak. 20 Og dei som løner godt med vondt, stend meg imot, av di eg fer etter det gode. 21 Forlat meg ikkje, Herre! Min Gud, ver ikkje langt ifrå meg! 22 Kom meg snart til hjelp, Herre, mi frelsa!

39 Til songmeisteren, til Jedutun; ein salme av David. Eg sagde: «Eg vil vakta mine vegar, so eg ikkje syndar med mi tunga; eg vil leggja taum på min munn, so lenge den ugdlege er meg for augo.» 2 Eg tagna og var kurende still; eg tagde utan von um lukka, men mi liding vart rørd upp. 3 Mitt hjarta brann i min barm; ved mi grunding kveiktest eld - eg tala med mi tunga. 4 Herre, lat meg få vita min ende og målet på mine dagar, kva det er; lat meg vita kor snargjengd eg er! 5 Sjå, som ei lovebreidd hev du sett mine dagar, og mi livstid er som ingen ting for deg; berre som den tome fåfengd er kvart menneske sett her. (Sela) 6 Berre som ein skugge gjeng mannen ikring, berre til fåfengs ståkar dei; han dungar i hop og veit ikkje kven som skal sanka det inn. 7 Og

no, kva vonar eg, Herre? Mi von stand til deg. 8 Frels meg
frå alle mine misgjerningar, set meg ikkje til spott for dåren!
9 Eg er tagna og let ikkje upp min munn; for du hev gjort det.
10 Tak di plåga burt frå meg! Ved slag av di hand er det ute
med meg. 11 Tuktar du ein mann med refsing for skuld, so
fortærer du hans fagerleik som motten. Berre fåfengd er
kvart menneske. (Sela) 12 Høyr mi børn, Herre, og vend
øyra til mitt rop; teg ikkje til min gråt! for eg er framand hjå
deg, ein gjest som alle mine feder. 13 Sjå burt frå meg, so
eg kann kvikna til, fyrr eg fer herifrå og er ikkje meir!

40 Til songmeisteren, av David; ein salme. Eg venta og
venta på Herren, so bøyde han seg til meg og høyrd
mitt rop. 2 Og han drog meg upp or den tynande grav, or
søkkjedya, og han sette mine føter oppå berggrunn, han
gjorde mine stig støde. 3 Og han lagde ein ny song i min
munn, ein lovsong til vår Gud. Mange ser det og ottast og lit
på Herren. 4 Sæl er den mann som set si lit til Herren og
ikkje vender seg til dei ovlåtne og til deim som vik av til lygn.
5 Herre, min Gud, du hev gjort dine under og dine råder
mangfaldige mot oss; ingen ting er liknande med deg; vil
eg forkynna og tala um deim, er dei for mange til å telja. 6
Slagtoffer og grjonoffer hev du ikkje hug til - du hev bora
øyro på meg - brennoffer og syndoffer krev du ikkje. 7 Då
sagde eg: «Sjå, eg kjem; i bokrullen er det skrive for meg; 8
å gjera din vilje, min Gud, det er mi lyst, og di lov er inst
i mitt hjarta.» 9 Eg bar det gode bod um rettferd i ei stor
samling; sjå, eg let ikkje att mine lippor; Herre, du veit det.
10 Eg løynde ikkje di rettferd inne i mitt hjarta, eg tala um din
truskap og di frelsa; eg dulde ikkje din nåde og di sanning
for ei stor samling. 11 Du, Herre, vil ikkje lata att di miskunn
for meg; din nåde og di sanning vil alltid vaka meg. 12 For
trengslor utan tal hev umspent meg, mine misgjerningar hev
gripe meg, og eg kan ikkje sjå; dei er fleire enn håri på mitt
hovud, og mitt mod hev forlate meg. 13 Hugnast, Herre, å
berga meg! Herre, kom meg snart til hjelp! 14 Lat deim verta
til skam og spott alle saman som stand etter mitt liv og vil
riva det burt! Lat deim vika attende og skjemnast, som hev
hugnad i mi ulukka! 15 Lat dei verta forfærde yver si skjemd,
dei som segjer til meg: «Ha, ha!» 16 Lat deim fegnast og
gleda seg i deg alle dei som sokjer deg! Lat deim som elskar
di frelsa alltid segja: «Høglova vere Herren!» 17 For eg er
arm og fatig; Herren vil tenkja på meg. Du er mi hjelp og min
frelsar; min Gud, dryg ikkje!

41 Til songmeisteren; ein salme av David. Sæl er den
som ser til ein vesallmann; på den vonde dag skal
Herren frelsa honom. 2 Herren skal verja honom og halda

honom i live; han skal verta lukkeleg i landet, og du skal visst
ikkje yvergjeva honom til hans mordgiruge fiendar. 3 Herren
skal stydja han på sotteseng, og vender all hans lega i hans
sjukdom. 4 Eg segjer: «Herre, ver meg nådig; læk mi sjæl,
for eg hev synda mot deg!» 5 Mine fiendar talar vondt um
meg: «Når skal han døy, og hans namn forgangast?» 6 Og
um ein kjem og vil sjå til meg, so talar han falske ord; hans
hjarta sankar seg vondskap saman, so gjeng han ut og talar
um det. 7 Alle som hatar meg, kviskrar saman imot meg;
dei tenkjer upp imot meg slikt som gjer meg vondt: 8 «Ei
illgjerning heng ved honom, og han som ligg der, skal ikkje
meir standa upp.» 9 Ja, endå den som eg livde i fred med,
som eg sette lit til, som åt mitt brød, hev lyft sin hæl imot
meg. 10 Men du, Herre, ver meg nådig og hjelp meg upp! So
vil eg gjeva deim vederlag. 11 På dette kjenner eg at du hev
hugnad i meg, at min flende ikkje fær setja i glederop yver
meg. 12 Og meg held du uppe i mi uskyld og set meg for di
åsyn til æveleg tid. 13 Lova vere Herren, Israels Gud, frå
æva og til æva! Amen, amen!

42 Til songmeisteren; ein song til lærdom, av Korahs
born. Som ein hjort styn etter vatsbekkjer, so styn mi
sjæl etter deg, min Gud. 2 Mi sjæl tyrster etter Gud, etter
den livande Gud. Når skal eg koma og syna meg for Guds
åsyn? 3 Mine tåror er min mat dag og natt, av di dei all
dagen segjer til meg: «Kvar er din Gud?» 4 Dette må eg
koma i hug og tøma ut mi sjæl hjå meg: korleis eg drog
fram i manntrongen og vandra med deim til Guds hus med
fagnadrøyst og lovsong, ein høgtidleg folkestraum. 5 Kvi er
du nedbøyg, mi sjæl, og bruser i meg? Venta på Gud, for
eg skal endå lova honom for frelsa frå hans andlit. 6 Min
Gud! Mi sjæl er nedbøygd i meg; difor kjem eg deg i hug
frå Jordanlandet og Hermonhøgderne, frå det vesle fjell.
7 Vatsflod ropar til vatsflod ved duren av dine fossar; alle
dine brotsjørar og båror slær yver meg. 8 Um dagen sender
Herren sin nåde, og um natti er hans song hjå meg, bøn til
mitt livs Gud. 9 Eg må segja til Gud, mitt berg: «Kvi hev du
gløymt meg? Kvi skal eg ganga svartklædd under fiende-
trykk?» 10 Det er som knasing i mine bein, at mine fiendar
spottar meg, med di dei heile dagen segjer til meg: «Kvar er
din Gud?» 11 Kvi er du nedbøygd, mi sjæl, og kvi bruser du
i meg? Venta på Gud, for eg skal endå lova honom, mitt
andlits frelsa og min Gud.

43 Døm meg, Gud, og før mi sak mot folk utan miskunn,
frels meg frå falsk og rettarlaus mann! 2 For du er den
Gud som er mi vern. Kvi hev du støytt meg burt? Kvi skal eg
ganga svartklædd under fiende-trykk? 3 Send ditt ljós og di

sanning, lat deim leida meg, lat deim føra meg til ditt heilage fjell og til dine bustader, 4 so eg kann koma til Guds altar, til Gud, min fagnad og mi gleda, og lova deg på cither, Gud, min Gud! 5 Kvi er du nedbøygð, mi sjæl, og kvi bruser du i meg? Venta på Gud, for eg skal endå lova honom, mitt andlits frelsa og min Gud.

44 Til songmeisteren; av Korahs born; ein salme til lærdom. Gud, me hev hørt med våre øyro, våre feder hev fortalt oss den gjerning du gjorde i deira dagar, i forne dagar. 2 Du dreiv ut heidningane med di hand, men deim planta du; du øydelagde folkeslag, men deim breidd du ut. 3 For ikkje med sitt sverd vann dei landet, og deira arm gav deim ikkje siger, men di høgre hand og din arm og ditt andlits ljós; for du hadde hugnad i deim. 4 Du, Gud, er min konge; byd at Jakob skal verta frelst! 5 Ved deg skal me støyta ned våre fiendar, ved ditt namn skal me treda under føter deim som reiser seg imot oss. 6 For min boge lit eg ikkje på, og mitt sverd gjev meg ikkje siger. 7 Men du gjev oss siger yver våre fiendar, og deim som hatar oss, gjer du til skammar. 8 Av Gud rosar me oss all dagen og lovar ditt namn til æveleg tid. (Sela) 9 Og endå hev du støytt oss burt og gjort oss til skam, og du dreg ikkje ut med våre herar. 10 Du let oss vika attende for fienden, og dei som hatar oss, fær seg herfang. 11 Du gjev oss burt som sauer til å eta upp, og spreider oss ikring millom heidningane. 12 Du sel ditt folk for ingen ting, og ikkje set du høg pris på deim. 13 Du gjer oss til hæding for våre grannar, til spott og spe for deim som bur ikring oss. 14 Du gjer oss til eit ordtøke millom heidningane; dei rister på hovudet åt oss millom folki. 15 Heile dagen stend mi skam for mine augo, og blygsl breider seg yver mitt andlit, 16 ved røysti av spottaren og hædaren, ved syni av fienden og den hemngiruge. 17 Alt dette er kome yver oss, endå me ikkje hev gløymt deg og ikkje svike di pakt. 18 Vårt hjarta veik ikkje frå deg, og våre stig sveiv ikkje ut av din veg, 19 at du skulde slå oss sund der sjakalar bur, og breida oss ned i daudeskugge. 20 Hadde me gløymt vår Guds namn og rett våre hender ut til ein framand gud, 21 skulde Gud då ikkje ransaka det? for han kjenner hjartans løyndomar. 22 Men for di skuld vert me drepne all dagen, me er rekna som slagtesauer. 23 Vakna upp! Kvi søv du, Herre? Vakna då, støyt ikkje burt for alltid! 24 Kvi løynar du di åsyn, gløymer vår armodsdom og vår trengsla? 25 For vår sjæl er nedbøygð i moldi, vår likam nedtrykt til jordi. 26 Statt upp til hjelp for oss, og løys oss ut for din nåde skuld!

45 Til songmeisteren, etter «Liljor»; av Korahs born; ein salme til lærdom, ein song um kjærleik. Mitt hjarta

fløder yver med yndelege ord; eg kved den song eg hev gjort til ein konge; mi tunga er ein snarhendt skrivars penn. 2 Du er den fagraste av menneskeborni, ynde strøymer yver dine lippor; difor hev Gud velsigna deg til æveleg tid. 3 Gyrd ditt sverd til di lend, du velduge, di høgd og din herlegdom! 4 Og far i din herlegdom fram med siger for sanning og spaklyndt rettferd! Og di høgre hand skal læra deg agelege storwerk. 5 Din piler er kveste - so folk fell under deg - dei gjeng inn i hjarta på kongens fiendar. 6 Din kongsstol, Gud, stend æveleg og alltid, ein kongsstav med rettvisa er kongsstaven i ditt rike. 7 Du elskar rettferd og hatar gudløysa, difor hev Gud, din Gud, salva deg med fagnads olje framfor dine medbrør. 8 Av myrra og aloe og kassia angar alle dine klæde; frå filsbeinshallar fagnar deg strengleik. 9 Kongsdøtter er millom dine utvalde; dronningi stend ved di høgre hand i gull frå Ofir. 10 Høyr, dotter, og sjå og bøyg øyra til, og gløym ditt folk og ditt farshus, 11 og lat kongen hava hugnad i din fagerleik! for han er din herre, og du skal hylla honom. 12 Og Tyrus' dotter skal sökja ditt ynde med gåvor - dei rikaste av folket. 13 Ovleg prud er kongsdotteri der inne; hennar klædnad er gjennomvojen med gull. 14 I utsauma bunad vert ho leidd til kongen; møyar, hennar vener, fylgjer etter henne; dei vert førde inn til deg. 15 Dei vert leidde fram med gleda og fagnad, dei gjeng inn i kongshalli. 16 I staden for dine feder skal dine søner koma; du skal setja deim til hovdingar utever heile jordi. 17 Eg vil setja ditt namn eit minne millom alle ætter; difor skal folki lova deg æveleg og alltid.

46 Til songmeisteren; av Korahs born, etter Alamot; ein song. Gud er mi hyggja og vår styrke, fullvel røynd i trengsler. 2 Difor ottast me ikkje, um so jordi vert umskift, og um fjelli ragar hjarta av storhavet, 3 um havbårne dyn og skumar, og fjelli skjelv for deira ofse. (Sela) 4 Der er ei å, hennar bekkjer gled Guds by, den heilage stad der den Høgste bur. 5 Gud er midt i honom, so han skal ikkje rugga; Gud hjelper honom i morgonlysingi. 6 Folkeslag rasa, rike vart rikka, han let si røyst ljoda, jordi bråna. 7 Herren, allhers drott, er med oss; Jakobs Gud er vår faste borg. (Sela) 8 Kom og sjå Herrens storwerk, som gjer øydeleggjingar på jordi. 9 Han gjer ende på herferder yver all jordi, bryt bogen sund og høgg spjotet av; stridsvognerne brenner han upp i eld. 10 «Haldt upp og kjenn at eg er Gud! Eg er upphøgd millom folki, upphøgd på jordi.» 11 Herren, allhers drott, er med oss; Jakobs Gud er vår faste borg. (Sela)

47 Til songmeisteren; av Korahs born; ein salme. Klappa i henderne, alle folk! Kvæd høgt for Gud med fagnadrøyst!

2 For Herren, den Høgste, er ageleg, ein stor konge yver all jordi. 3 Han legg folk under oss og folkeslag under våre føter. 4 Han vel ut vår arvlut åt oss, til gilda for Jakob som han elskar. (Sela) 5 Gud for upp med fagnadrop, Herren med basunjod. 6 Syng lov for Gud, syng lov! Syng lov for vår konge, syng lov! 7 For Gud er konge yver all jordi; syng til hans lov ein visleg song! 8 Gud hev teke riket yver folki, Gud hev sett seg på sin heilage kongsstol. 9 Folkedrottarne samlar seg som eit folk til Abrahams Gud; for skjoldarne på jordi høyrer Gud til, han er høgt upphøgd.

48 Ein song, ein salme; av Korahs born. Stor er Herren og høgløva i vår Guds by, på hans heilage fjell. 2 Fager i si høgd, ein fagnad for all jordi er Sions fjell, utkanten av nordheimen, staden til den store kongen. 3 Gud er i hans hallar kjend som ei fast borg. 4 For sjå, kongarne kom saman og drog fram i lag. 5 Dei såg - so vart dei forfærde, dei vart vitskræmde, flydde i bråhast. 6 Ein skjelv greip dei der, ei bivring som hjå ei barnsjuk kvinna. 7 Med austanwind bryt du sund Tarsis-skip. 8 Liksom me hev høyrt, so hev me no set det i Herren, allhers drotts by, i vår Guds by, Gud gjer honom fast til æveleg tid. (Sela) 9 Me grundar på din nåde, Gud, midt i ditt tempel. 10 Som ditt namn, Gud, so er din pris alt til endarme av jordi; di høgre hand er full av rettferd. 11 Sionsfjellet gled seg, Juda døtter fagnar seg yver dine domar. 12 Gakk ikring Sion, far rundt um henne, tel hennar tårn! 13 Legg merke til hennar vollar, gakk igjenom hennar hallar, so de kann fortelja um det til den komande ætt. 14 For denne Gud er vår Gud æveleg og alltid; han skal føra oss ut yver dauden.

49 Til songmeisteren; av Korahs born; ein salme. Høyr dette, alle folk, vend øyra til, alle de som bur i verdi, 2 både låge og høge, rik og fatig, alle saman! 3 Min munn skal tala visdom, og det som mitt hjarta tenkjer upp, er vit. 4 Eg vil bøygja mitt øyra til fyndord, eg vil lata upp mi gåta til harpeljod. 5 Kvi skal eg ottast i dei vonde dagar, når vondskap av mine forfylgjarar kringset meg, 6 dei som set si lit til sitt gods og rosar seg av sin store rikdom? 7 Ein man kann ikkje løysa ut ein bror, kann ikkje gjeva Gud løysepengar for honom 8 - utløysingi av deira liv er for dyr, og han let det vera til æveleg tid - 9 so han skulde halda ved å liva for alltid og ikkje sjå gravi. 10 Nei, han må sjå: Vismenner dør, døre og fåviting gjeng burt alle saman og let sitt gods etter seg til andre. 11 Deira inste tanke er at deira hus skal standa æveleg, deira bustader frå ætt til ætt; dei kallar sin jorder etter sine namn. 12 Men eit menneske i høg vyrdnad vert ikkje verande; han er lik dyri, dei må tagna.

13 So gjeng det deim som er fulle av tru til seg sjølve, og etter deim fylgjer dei som likar deira tale. (Sela) 14 Som sauer vert dei førde ned i helheimen, dauden gjæter deim, og dei trurøkne tred deim ned, når morgenon renn; og deira skapnad vert øydelagd av helheimen, so dei hev ingen heimstad lenger. (Sheol h7585) 15 Men Gud skal løysa ut mi sjæl or handi på helheimen; for han skal taka meg til seg. (Sela) (Sheol h7585) 16 Ottast ikkje når ein mann vert rik, når hans hus kjem til stor æra! 17 For han skal ingen ting taka med seg når han dør; hans æra skal ikkje fara ned etter honom. 18 Um han og velsignar si sjæl i si livstid, og dei prisar deg for di du gjer deg gode dagar, 19 so skal du då koma til di fedreætt, dei som ikkje ser ljoset i all æva. 20 Eit menneske i høg vyrdnad, som ikkje hev vit, vert lik dyri; dei må tagna.

50 Ein salme av Asaf. Gud, Gud Herren talar og kallar på jordi frå solekoma til soleglad. 2 Frå Sion, fagerleiks kruna, strålar Gud fram. 3 Vår Gud kjem og skal ikkje tegja. For hans åsyn gjeng etande eld, og ikring honom stormar det sterkt. 4 Han kallar på himmelen ovantil og på jordi til å døma sitt folk. 5 «Samla til meg mine trugne, som hev gjort pakt med meg um offer!» 6 Og himlarne forkynner hans rettferd; for Gud er den som skal halda dom. (Sela) 7 «Høyr, mitt folk, eg vil tal; Israel, eg vil vitna imot deg; Gud, din Gud er eg. 8 Ikkje for dine offer vil eg lasta deg; dine brennoffer er alltid framfyre meg. 9 Eg vil ikkje taka uksar frå ditt hus eller bukkar frå dine grindar. 10 For meg høyrer alle dyr i skogen til, fe på fjelli i tusundtal. 11 Eg kjenner alle fuglar på fjelli, og det som rører seg på marki, er meg for augo. 12 Um eg var hungrig, vilde eg ikkje segja det til deg; for meg høyrer jordriket til med alt det som fyller det. 13 Skulde eg eta kjøt av stutar og drikkja blod av bukkar? 14 Ofra lov og takk til Gud og gjev den Høgste det du hev lova, 15 og kalla på meg den dag du er i naud, so vil eg frelsa deg ut, og du skal prisa meg.» 16 Men til den ugudlege segjer Gud: «Kva hev du med å fortelja um mine lover og taka mi pakt i din munn, 17 etter di du hatar tukt og kastar mine ord attum deg? 18 Når du ser ein tjuv, er du gjerne med honom, og med horkarar er du i lag. 19 Din munn slepper du laus til vondt, og di tunga spinn i hop svik. 20 Du sit og talar mot bror din, set ein skamflekk på son til mor di. 21 Dette gjorde du, og eg tagde; so tenkte du eg var liksom du sjølv; men eg vil yvertyda deg og leggja det fram for deg. 22 Gjev gaum etter dette, de som gløymer Gud, so eg ikkje skal riva burt, og ingen frelsjer. 23 Den som ofrar meg takk, han ærar meg, og den som gjeng den rette veg, honom vil eg lata sjå Guds frelsa!»

51 Til songmeisteren; ein salme av David, då profeten Natan kom til honom, etter han hadde gjenge inn til Batseba. Gud, ver meg nådig etter di miskunn! Sletta ut mine brot etter din store godhug! 2 Två meg vel rein frå mi skuld, og reinsa meg frå mi synd! 3 For mine misgjerningar kjenner eg, og mi synd er alltid framfyre meg. 4 Mot deg einast hev eg synda og gjort det som vondt er i dine augo, so du må vera rettferdig når du talar, vera rein når du dørmer. 5 Sjå, eg er fødd i misgjerning, og mor mi hev avla meg i synd. 6 Sjå, du hev lyst til sanning i innarste; so lær meg då visdom i hjartans løynrom! 7 Reinsa meg frå synd med isop, so eg vert rein! Två meg, so eg vert kvitare enn snø! 8 Lat meg høyra fagnad og gleda, lat dei bein fagna seg som du hev slege sund! 9 Løyen di åsyn for mine synder, og sletta ut alle mine misgjerningar! 10 Gud, skap i meg eit reint hjarta, og gjev meg ei ny, stødug ånd inni meg! 11 Kasta meg ikkje burt frå di åsyn, og tak ikkje din heilage ande frå meg! 12 Gjev meg etter fagnaden av di frelsa, og haldt meg uppe med ei viljug ånd! 13 So vil eg læra lovbrjotarar dine vegar, og syndarar skal venda um til deg. 14 Gud, fria meg frå blodskuld, Gud, mine frelsar! So skal mi tunga fagna seg høgt yver di rettferd. 15 Herre, lat upp mine lippor! So skal min munn forkynna din pris. 16 For du hev ikkje lyst til slagtoffer - elles skulde eg gjeva deg det; i brennoffer hev du ikkje hugnad. 17 Offer for Gud er ei sundbroti ånd; eit sundbrote og knust hjarta vil du, Gud, ikkje forsmå. 18 Gjer vel imot Sion etter din nåde, bygg murarne åt Jerusalem! 19 Då skal du hava hugnad i rettferds offer, i brennoffer og heiloffer; då skal dei ofra uksar på ditt altar.

52 Til songmeisteren; ein salme til lærdom av David, då edomiten Doeg kom og fortalte Saul og sagde til honom: «David er komen i Ahimeleks hus.» Kvi rosar du deg av vondskap, du velduge? Guds nåde varer all dagen. 2 De tunga stilar du på tyning liksom ein kvest rakekniv, du som legg upp svikråd. 3 Du elskar det vondte framfor det gode, lygn framfor å tala sant. (Sela) 4 Du elskar alle drepane ord, du svikfulle tunga! 5 So skal og Gud riva deg ned for alltid; han skal gripa deg og rykkja deg upp frå tjeldet og rydja deg ut or livsens land. (Sela) 6 Og dei rettferdige skal sjå det og ottast, og dei skal læ åt honom og segja: 7 «Sjå der den mann som ikkje heldt Gud for si vern, men sette si lit til sin store rikdom og sette sin styrke i sin vondskap.» 8 Men eg er som eit grønt oljetre i Guds hus; eg set mi lit til Guds nåde æveleg og alltid. 9 Eg vil lova deg til æveleg tid, for du hev gjort det, og eg vil vona på ditt namn, for det er godt, for augo på dine trugne.

53 Til songmeisteren, etter Mahalat; ein salme til lærdom av David. Dåren segjer i sitt hjarta: «Det er ingen Gud til.» Vond og styggeleg er deira misgjerning; det er ingen som gjer godt. 2 Gud skodar ned frå himmelen på menneskeborni og vil sjå um det finst nokon vitug, nokon som søker Gud. 3 Dei er alle avvikne, dei er utskjemde alle saman; det er ingen som gjer godt, det er ikkje ein einaste. 4 Veit dei det då ikkje, dei som gjer urett? Dei et mitt folk som dei et brød; på Gud kallar dei ikkje. 5 Då vert dei storleg rædde, der ingen ræddhug var; for Gud spreider beini av deim som lægrar seg mot deg; du gjer deim til skammer, for Gud hev støytt deim burt. 6 Å, gjev frelsa frå Sion må koma yver Israel! Når Gud vender sitt folks vanlukka, då skal Jakob fagna seg, Israel gleda seg.

54 Til songmeisteren, med strengleik; ein song til lærdom av David, då zifitarne kom og sagde til Saul: «David held seg løynd hjå oss.» Gud, frels meg ved ditt namn, og døm meg til min rett ved di kraft! 2 Gud, høyri mi børn, vend øyra til ordi frå min munn! 3 For framande stend upp imot meg, og valdsmenner stend meg etter livet; dei hev ikkje Gud for augo. (Sela) 4 Sjå, Gud hjelper meg, Herren er den som held upp mi själ. 5 Det vondte skal falla tilbake på deim som lurar på meg; gjer deim til inkjes i din truskap! 6 Med viljugt hjarta vil eg ofra til deg; ditt namn vil eg prisa, Herre, for det er godt. 7 For det friar meg ut or all naud, og på mine fiendar ser mitt auga med lyst.

55 Til songmeisteren, med strengleik; ein song til lærdom av David. Gud, vend øyra til mi børn, og løyen deg ikkje for mi naudbeding! 2 Gjev gaum etter meg og svara meg! Eg er uroleg med mine sorgfylle tankar, og eg må stynja. 3 for rop frå fienden, for trykk frå den ugudlege. For dei velter vondt yver meg, og i vreide forfylgjer dei meg. 4 Mitt hjarta skjelv i meg, og daudens føle hev falle på meg. 5 Otte og skjelving kjem yver meg og rædsla legg seg på meg. 6 Og eg segjer: «Å, hadde eg vengjer som duva, då skulde eg fljuga burt og finna ein bustad. 7 Sjå, eg vilde fly langt burt, eg vilde finna herbyrge i øydemarki. (Sela) 8 Eg vilde skunda meg i livd for den føykjande vinden, for stormen.» 9 Sluk deim, Herre, kløvv deira tungemål! For eg ser vald og kiv i byen. 10 Dag og natt renner dei kringum honom på murarne, ugjerd og møda er midt i honom. 11 Tjon er midt i honom, og ikkje vik frå gatorne vald og svik. 12 For ikkje min fiende er det som hæder meg - det kunde eg tola; ikkje min uven er det som briskar seg mot meg - då kunde eg gøyra meg for honom. 13 Men du er det, du som var min likemann, min ven, min kjenning, - 14 me som hadde huglegt samråd

med kvarandre, som gjekk til Guds hus med den glade hop.
15 Lat dauden koma brått på dei! Lat dei fara ned til helheimen livande! For vondskap råder i deira bustad og i deira hjarta. (Sheol h7585) 16 Eg vil ropa til Gud, og Herren skal frelsa meg. 17 Kveld og morgen og middag vil eg klaga og sukka, so vil han høyra mi røyst. 18 Han løyser ut mi sjæl frå strid mot meg og gjev meg fred, for mange er dei mot meg. 19 Gud skal høyra og svara dei - han sit frå fordoms tid, (sela) dei som ikkje vil verta annarleis og som ikkje ottast Gud. 20 Han legg hand på folk som held fred med honom, han bryt si pakt. 21 Ordi frå hans munn er håle som smør, men hans hjarta er fullt av strid. Hans ord er mjukare enn olje, og dei er då utdregne sverd. 22 Kasta byrdi di på Herren, og han skal halda deg uppe! han skal ikkje i all æva lata den rettferdige verta rikka. 23 Men du, Gud, skal støyta dei ned i den djupe grav; blodgiruge og falske menner skal ikkje nå til helvti av si livetid; men eg set mi lit til deg.

56 Til songmeisteren, etter «Den mållause duva langt burte»; av David, ein miktam, då filistarane tok honom i Gat. Ver meg nådig, Gud, for menneske vil sluka meg; heile dagen trengjer dei meg med strid. 2 Dei vil sluka meg dei som lurar på meg, heile dagen; for mange er dei som i stormod strider imot meg. 3 Den dagen då eg ottast, set eg mi lit til deg. 4 Ved Gud skal eg lova hans ord, til Gud set eg lit, eg ottast ikkje, kva skulde kjøt kunna gjera meg? 5 Heile dagen rengjer dei mine ord; alle deira tankar er imot meg til det som vondt er. 6 Dei slær seg saman, dei lurer, dei vaktar på mine stig, då dei trår etter livet mitt. 7 Skulde dei med sin vondskap koma seg undan? Gud, støyt folkeslag ned i vreide! 8 Du hev talt kor ofte eg hev fare på flugt, mine tårar er gøynde i di flaska; stend dei ikkje i di bok? 9 Då skal mine fiendar venda attende, den dagen eg ropar; det veit eg, at Gud er med meg. 10 Ved Gud skal eg lova ordet; ved Herren skal eg lova ordet. 11 Til Gud set eg lit, eg ottast ikkje; kva kann menneske gjera meg? 12 Gud, eg hev lovnader på meg til deg; eg vil løysa dei ut med takkoffer til deg. 13 For du hev berga mi sjæl frå dauden, ja mine føter frå fall, so eg kann ferdast for Gud i ljoset åt dei livande.

57 Til songmeisteren, etter «tyn ikkje»; av David, ein miktam, då han flydde for Saul inn i helleren. Ver meg nådig, Gud, ver meg nådig! For til deg flyr mi sjæl, og i skuggen av dine vengjer søker eg livd, til dess ulukka gjeng yver. 2 Eg ropar til Gud, den Høgste, til den Gud som fullfører sitt verk for meg. 3 Han vil senda frå himmelen og hjelpa meg, når han som vil sluka meg, spottar. (Sela) Gud vil senda si miskunn og sin truskap. 4 Mi sjæl er millom

løvor, eg må liggja millom dei som spruter eld, millom menneskeborn som til tenner hev spjot og piler, og til tunga eit kvast sverd. 5 Gud, syn deg høg yver himmelen, di æra yver heile jordi! 6 Dei set garn for mine stig, mi sjæl er nedbøygð; dei grev ei grav for meg, so fell dei midt i henne sjølv. (Sela) 7 Mitt hjarta er rolegt, Gud, mitt hjarta er rolegt, eg vil syngja og lovsyngja. 8 Vakna, mi æra! Vakna, harpa og cither! Eg vil vekkja morgonroden. 9 Eg vil prisa deg millom folki, Herre, eg vil lovsyngja deg millom folkeslagi. 10 For di miskunn er stor til himmelen, og din truskap til dei høge skyer. 11 Gud, syn deg høg yver himmelen, di æra yver heile jordi!

58 Til songmeisteren; «tyn ikkje»; av David, ein miktam.

Tru de verkeleg med dykkar målløysa talar det som er rettferd? Og dømer de rett, de menneskeborn? 2 Nei, i hjarta lagar de til misgjerningar, i landet veg de ut vald som kjem frå dykkar hender. 3 Dei ugudlege gjeng på avveg alt frå morsfang, ljudarane fer vilt alt frå morsliv. 4 Eiter hev dei som orme-eiter, dei er som ein dauv orm, som dyster ørya til, 5 so han ikkje høyrrer på røysti å tauvrekallen, han som vel kann trolla. 6 Gud, slå inn tenerne i munnen deira, Herre, støyt sund jakslarne på dei unge løvor! 7 Lat dei kverva som burtrennande vatn! Legg nokon sine piler i bogen, so lat dei vera som utan odd! 8 Lat dei vera som ein snigel, som løyer seg opp medan han gjeng, og liksom ei kvinne sitt ufullborne foster som ikkje hev set soli. 9 Fyr dykkar grytor før kjenna klungeriset, skal han blåsa det burt, både det friske og det som brenn. 10 Den rettferdige skal glede seg, av di han ser hemn; han skal två sine føter i blodet av den ugudlege. 11 Og folk skal segja: «Det finst då frukt for den rettferdige; der er då ein Gud som dømer på jordi.»

59 Til songmeisteren; «tyn ikkje»; av David; ein miktam,

då Saul sende folk som gjætte på huset og vilde drepa honom. Frels meg frå mine fiendar, min Gud, berge meg frå dei som stend upp imot meg! 2 Frels meg frå dei som gjer urett, og berge meg frå blodgiruge menner! 3 For sjå, dei ligg på lur etter mi sjæl, sterke menner slær seg saman imot meg, Herre, utan mi misgjerd og utan mi synd. 4 Utan mi skuld renner dei fram og gjer seg ferdige. Vakna og møt meg, og sjå! 5 Ja du, Herre, allhers drott, Israels Gud, vakna til å heimsøkja alle heidningar, ver ikkje nådig mot nokon av dei falske nidingar! (Sela) 6 Dei kjem att um kvelden, dei hyler som hundar og renner kring i byen. 7 Sjå, dei let det gøysa ut or munnen sin, der er sverd i deira lippor, for: «Kven høyref?» 8 Men du, Herre, lært åt dei, du spottar alle heidningar. 9 Mot hans magt vil eg venta på deg, for

Gud er mi borg. **10** Min Gud vil møta meg med si nåde, Gud vil lata meg sjå med lyst på deim som lurer på meg. **11** Drep deim ikkje, at ikkje mitt folk skal gløyma det! Driv deim ikring ved di magt og støyt deim ned, du Herre, vår skjold! **12** Kvart ord på deira lippor er ei synd i deira munn; lat deim so verta fanga i sitt ovmod og for den banning og lygn som dei talar! **13** Gjer ende på deim i vreide, gjer ende på deim, so dei ikkje meir er til, og lat dei vita at Gud er Herre i Jakob, alt til endarne av jordi! (Sela) **14** Og dei kjem att um kvelden, hyler som hundar og renner kring i byen. **15** Dei flakkar um etter mat, vert dei ikkje mette, nattar dei yver. **16** Men eg vil syngja um di magt og um morganen lovsyngja di miskunn; for du er mi borg og mi livd den dag eg er i naud. **17** Min styrke! for deg vil eg syngja; for Gud er mi borg, min miskunnsame Gud.

60 Til songmeisteren, etter «Vitnemålslilja»; ein miktam av David til å læra, då han stridde med syrarar frå Mesopotamia og syrarar frå Soba, og Joab kom att og slo tolv tusund edomitar i Saltalen. Gud, du hev støytt oss burt, du hev rive oss sund, du hev vore vred, kveik oss upp att! **2** Du hev fenge landet til å skjelva og rivna; bøt du bresterne, for det stend ikkje stødt! **3** Du hev late ditt folk sjå harde ting, du hev skjenkt oss vin so me tumla. **4** Men du hev gjeve deim som ottast deg eit merke til å hevja seg for sanning skuld. (Sela) **5** At dei du elskar må verta frelse, so hjelpp oss no med di høgre hand, og bønhøy oss! **6** Gud hev tala i sin heilagdom: «Eg vil gleda meg, eg vil skifta ut Sikem, og Sukkotdalen vil eg mæla. **7** Meg høyrrer Gilead til, og meg høyrrer Manasse til, og Efraim er verja for mitt hovud, Juda er min førarstav. **8** Moab er mitt vaskarfat, på Edom kastar eg skoen min; ropa høgt for meg, du Filistarlend!» **9** Kven vil føra meg til den faste by? Kven leider meg til Edom? **10** Hev ikkje du, Gud, støytt oss burt? og du, Gud, gjeng ikkje ut med våre herar? **11** Gjev oss hjelpp imot fienden, for mannehjelpp er fåfengd! **12** Med Guds hjelpp skal me gjera storverk, og han skal treda ned våre fiendar.

61 Til songmeisteren, på strengleik; av David. Gud, høyrr mitt klagerop, merka mi børn! **2** Frå enden av jordi ropar eg til deg, medan hjarta vanmegtast; på eit fjell som er for høgt for meg, må du føra meg upp. **3** For du hev vore mi livd, eit sterkt tårr mot fienden. **4** Eg vil æveleg bu i ditt tjeld, finna livd i skuggen av dine venger. (Sela) **5** For du, Gud, hev hørt på mine lovnader, deim som ottast ditt namn, hev du gjeve deira arv. **6** Du vil leggja dagar til kongens dagar, hans år skal vera som ætt etter ætt. **7** Han skal sitja æveleg for Guds åsyn; set miskunn og truskap til å vara honom! **8**

So vil eg æveleg lovsyngja ditt namn, at eg kann løysa mine lovnader dag etter dag.

62 Til songmeisteren, for Jedutun; ein salme av David. Einast hjå Gud er mi sjæl still, frå honom kjem mi frelsa. **2** Einast han er mitt fjell og mi frelsa, han er mi borg, dei skal ikkje rikka meg mykje. **3** Kor lenge vil de alle storma inn på ein mann, brijota honom ned som ein hallande mur, ein nedrapa vegg? **4** Dei samråder seg berre um å støypa honom ned frå hans høgd. Dei likar lygn. Med munnen velsignar dei, men i hjarta bannar dei. (Sela) **5** Einast hjå Gud ver still, mi sjæl, for frå honom kjem mi von. **6** Einast han er mitt fjell og mi frelsa, mi borg, dei skal ikkje rikka meg. **7** Hjå Gud er mi frelsa og mi æra; mitt sterke fjell, mi livd er i Gud. **8** Lit på honom all tid, folk, renn dykkar hjarta ut for hans åsyn! Gud er livd for oss. (Sela) **9** Berre fåfengd er menneskjøsøner, lygn er mennesøner. I vegtskål stig dei upp - lettare enn fåfengd alle saman. **10** Lit ikkje på vald, og set ikkje fåfengd von til ran! Når buet veks, fest ikkje hjarta ved det! **11** Ein gong hev Gud sagt, two gonger hev eg hørt dette, at styrke høyrrer Gud til. **12** Og hjå deg, Herre, er miskunn, for du gjev kvar ein etter hans gjerning.

63 Ein salme av David, då han var i Juda øydemark. Gud, du er min Gud, eg søker deg tidleg; mi sjæl tyrster etter deg, mitt kjøt lengtar etter deg i eit turt land som ligg i vanmagt utan vatn. **2** Soleis hev eg set etter deg i heilagdomen til å sjå di kraft og di æra. **3** For di miskunn er betre enn livet, mine lippor skal prisa deg. **4** Soleis vil eg lova deg so lenge eg liver, i ditt namn vil eg lyfta upp mine hender. **5** Som av merg og feitt skal mi sjæl verta mett, og med lovsyngjande lippor skal min munn prisa deg. **6** Når eg kjem deg i hug på mitt lægje, tenkjer eg på deg i nattevakterne. **7** For du hev vore hjelpp for meg, i skuggen av dine venger kann eg fegnast. **8** Mi sjæl heng fast ved deg; di høgre hand held meg uppe. **9** Men dei som stend meg etter livet og vil tyna det, dei skal koma til dei nedste djup i jordi. **10** Dei skal verta yvergjevne til sverdmagt, verta til ran for revar. **11** Men kongen skal gleda seg i Gud; kvar den som sver ved honom, skal prisa seg sæl, for ljugararne skal verta målbundne.

64 Til songmeisteren; ein salme av David. Gud, høyrr mi røyst når eg klagar, vara mitt liv frå fiende-skræmsla! **2** Gøyrm meg for løyndelaget av dei vonde, for den bråkande hop av illgjerningsmenner, **3** som kvesser si tunga som eit sverd, siktar med si pil, det beiske ord, **4** og vil skjota ned den uskuldige i løynd; brått skyt dei honom og ræddast ikkje. **5** Dei styrkjer seg i si vonde råd, dei fortel at dei vil leggja

løynde snaror, dei segjer: «Kven ser deim?» 6 Dei tenkjer upp ugjerningar: «Me er ferdige, tanken er tenkt» - og det indste i mannen og hjarta er djupt. 7 Då skyt Gud deim, pili kjem brått og sårar deim. 8 Dei stupar ned, deira tunge kjem yver deim, alle som ser på deim, rister på hovudet. 9 Og alle menneske ræddast og forkynner Guds gjerning, og hans verk skynar dei. 10 Den rettferdige gleder seg i Herren og flyr til honom, og alle ærlege av hjarta prise seg sæle.

65 Til songmeisteren; ein salme av David, ein song. Gud, dei er stille for deg og prisa deg på Sion, og dei gjev deg det dei hev lova. 2 Du som hører bøner, til deg kjem alt kjøt. 3 Når misgjerningar hev vorte for sterke for meg, so forlet du våre forbrot. 4 Sæl er den som du vel ut og let koma nær, so han bur i dine fyregardar; me vil metta oss med det gode i ditt hus, ditt heilage tempel. 5 Med skräemelege gjerningar bønhøyrrer du oss i rettferd, du, vår Frelse-Gud, ei livd for alle heimsens endar og havet langt burte. 6 Han gjer fjelli faste med si kraft, gyrd med velde. 7 Han døyver havsens dur, bylgjeduren og bråket av folkeslagi. 8 Og dei som bur ved endarne av jordi, ræddast for dine teikn, heimen for morgen og kveld fyller du med lovesong. 9 Du hev gjesta jordi og gjeve henne ovnøgd, du hev gjort henne ovleg rik, Guds bekk er full av vatn. Du hev laga til korn for folk, for soleis laga du jordi til. 10 Du vatna hennar plogforer, jamna dei med upp-pløgde åkrar, du bløyte henne med regnskurer, velsigna hennar grøda. 11 Du hev krynt ditt gode år, og dine fotspor dryp av feitt. 12 Beiti i øydemarki dryp, og haugarne gyrdar seg med lovesong. 13 Engjarne er klædde med sauher, og dalarne er fylte med korn; folk fegnast og syng.

66 Til songmeisteren; ein song, ein salme. Ropa fagnadrop for Gud, all jord! 2 Syng ut hans namns æra, gjev honom æra til hans pris! 3 Seg til Gud: «Kor skräemelege dine verk er! For di store magt skuld må dine fiendar gjøla for deg. 4 All jordi skal tilbeda deg og syngja deg lov, dei skal syngja um ditt namn.» (Sela) 5 Kom og sjå Guds gjerningar! Skräemeleg er han i gjerning mot menneskeborni. 6 Han gjorde havet um til turrrende, gjenom elvi gjekk dei til fots; der gledde me oss i honom. 7 Han råder med sitt velde æveleg, hans augo gjæter heidningane; dei tråssuge må ikkje upphøgja seg. (Sela) 8 De folk, lova vår Gud, og lat røysti av hans lovesong verta høyrd! 9 han som heldt vår sjæl i live, og ikkje let vår fot vera ustød. 10 For du prøvde oss, Gud, du reinsa oss, som dei reinsar sylv. 11 Du førde oss inn i eit garn, du lagde ei tyngjande byrd på våre lender. 12 Du let menneske fara yver vårt hovud, me kom i eld og vatn - men du førde oss ut til uppkveikjing. 13 Eg vil ganga inn i ditt

hus med brennoffer; eg vil gjeva deg det eg hev lova, 14 det som gjekk yver mine lippor, og som munnen min tala ut då eg var i naud. 15 Brennoffer av feite sauher vil eg ofra til deg med eim av verar, eg vil ofra både uksar og bukkar. (Sela) 16 Kom og hør, so vil eg fortelja, alle de som ottast Gud, kva han hev gjort for mi sjæl. 17 Til honom ropa eg med min munn, og lovesong var på tunga mi. 18 Hadde eg stila på urett i mitt hjarta, vilde Herren ikkje høyra. 19 Men Gud hev hørt, han lydde på mi bønerøyst. 20 Lova vere Gud, som ikkje viste mi bøn ifrå seg og ikkje tok frå meg si miskunn!

67 Til songmeisteren på strengleik; ein salme, ein song. Gud vere oss nådig og velsigne oss, han late si åsyn lysa hjå oss (Sela) 2 so dei må kjenna din veg på jordi, di frelse hjå alle heidningar. 3 Folki skal prisa deg, Gud, folki skal prisa deg alle saman. 4 Folkeslagi skal gledast og fagna seg høgt; for du dørmer folki med rett, og folkeslagi på jordi leider du. (Sela) 5 Folki skal prisa deg, Gud, folki skal prisa deg alle saman. 6 Landet hev gjeve si grøda; Gud, vår Gud velsignar oss. 7 Gud velsignar oss, og alle heimsens endar skal ottast honom.

68 Til songmeisteren; av David; ein salme, ein song. Gud reiser seg, hans fiendar vert spreidde, og dei som hatar honom, flyr for hans åsyn. 2 Liksom røyk driv burt, so driv du deim burt; liksom voks brånar for eld, so gjeng dei ugudlege til grunnar for Guds åsyn. 3 Og dei rettferdige gled seg, dei fagnar seg for Guds åsyn, dei frygdar seg med gleda. 4 Syng for Gud, syng lov for hans namn! Bygg veg for han som fer fram i øydemarker, Jah er namnet hans, og fegnast for hans åsyn! 5 Far for farlause og domar for enkjar er Gud i sin heilage bustad. 6 Gud gjev dei einslege hus og heim, han fører fangar ut til lukka; berre dei motstridige bur i turrrende. 7 Gud, då du drog ut framfyre folket ditt, då du skreid fram i øydemarki (Sela) 8 då skalv jordi, ja, himmelen draup for Guds åsyn, Sinai der burte skalv for Guds, Israels Guds, åsyn. 9 Rikelegt regn let du falla, Gud, du styrkte arven din då han var utmødd. 10 Ditt folk sette seg ned i landet; Gud, du var god og reidde det til for armingen. 11 Herren gjev sigersong; ein stor skare av kvinner kjem med gledebod. 12 Kongar yver herar flyr, dei flyr, og ho som sit heime, deiler herfang. 13 Når de legg millom felæger, er det som sylvlagde duvevengjer, og vengfjører med grøn gullglima. 14 Når den Allmegtige spreider kongar der, er det som det snørar på Salmon. 15 Eit Guds fjell er Basans fjell, eit fjell med mange kollar er Basans fjell. 16 Kvifor ser de skakt, de fjell med mange kollar, til det fjellet der Gud tekkest å bu? Herren skal og bu der for alltid. 17 Guds

vogner er two gonger ti tusund, tusund på tusund, Herren er imillom deim, Sinai er i heilagdomen. **18** Du for upp i det høge, førde fangar burt, tok gåvor millom menneske, ogso av dei tråssuge, at du kunde bu der, Herre Gud. **19** Lova vere Herren dag etter dag! Legg dei byrd på oss, er Gud vår frelsa. (Sela) **20** Gud er for oss ein Gud til frelsa, og hjå Herren, Herren er det utvegar frå dauden. **21** Ja, Gud krasar hovudet på sine fiendar, den hærde hovudkruna på honom som ferdast i si syndeskuld. **22** Herren segjer: «Frå Basan tek eg deim att, eg vil taka deim att frå havsens djup, **23** so foten din må trakka i blod, tunga åt hundarne dine få sin lut av fiendarne.» **24** Dei ser di sigersferd, Gud, sigersferdi der min Gud, min konge, fer inn i heilagdomen. **25** Fyre gjeng songarar, etterpå harpespelarar midt imillom møyar som slær på trummor. **26** Lova Gud i samlingarne, lova Herren, de som er av Israels kjelda! **27** Der er Benjamin, den yngste, som er herre yver deim, hovdingarne av Juda - deira hop, hovdingarne av Sebulon, hovdingarne av Naftali. **28** Din Gud hev bode at du skal vera sterk; Gud, styrk det som du hev gjort for oss! **29** For ditt tempel skuld yver Jerusalem vil kongar føra gåvor til deg. **30** Skjell på dyret i sevet, på stuteflokken og folkekalvarne, so dei kastar seg ned for deg med sylvstykke! Han spreider folk som er huga på strid. **31** Velduge menner skal koma frå Egyptarland, Ætiopia skal skunda seg og retta henderne ut til Gud. **32** De rike på jordi, syng for Gud, syng lov for Herren! (Sela) **33** Han som fer fram i dei eldegamle himle-himlar! Sjå, han let si røyst høyra, ei veldug røyst. **34** Gjev Gud magt! Yver Israel er hans høgd, og hans magt i dei høge skyer. **35** Skræmeleg er du, Gud, frå dine heilagdomar; Israels Gud, han gjev folket magt og styrke. Lova vere Gud!

69 Til songmeisteren, etter «Liljor»; av David. Frels meg, Gud! for vatni trengjer seg inn på livet. **2** Eg er sokken ned i det djupe dike der det inkje fotfeste er, eg er komen ut i ovdjupe vatn, og flodi fløymer yver meg. **3** Eg er trøytt av mi roping, det brenn i min strupe, mine augo er upptærde, med di eg ventar på min Gud. **4** Fleire enn håri på mitt hovud er dei som hatar meg utan orsak, mange er dei som vil meg tyna meg, som utan grunn er mine fiendar; det eg ikkje hev rana, skal eg no gjeva attende. **5** Gud, du kjenner min dårskap, og all mi syndeskuld er ikkje løynd for deg. **6** Lat deim ved meg ikkje verta til skammar, dei som ventar på deg, Herre, Herre, allhers drott! Lat deim ikkje ved meg verta skjemde, dei som søker deg, Israels Gud! **7** For di skuld ber eg hæding, skjemsla ligg yver mitt andlit. **8** Eg hev vorte framand hjå brørne mine, og ein utlending hjå borni til mor mi. **9** For brennhug for ditt hus hev ete meg upp, og deira

spottord som spottar deg, hev falle på meg. **10** Då mi sjæl græt medan eg fasta, vart eg spotta for det. **11** Då eg laga ein sekk til klædde for meg, vart eg eit ordtøke for deim. **12** Dei som sit i porten, røder um meg, og drikkarane syng um meg. **13** Men eg kjem med mi bøn til deg, Herre, i nådetidi, Gud, for di store miskunn; svara meg med di trufaste hjelp! **14** Fria meg ut or søyla, og lat meg ikkje søkka! Lat meg verta utfria frå deim som hatar meg og frå dei djupe vatni! **15** Lat ikkje vatsflodi fløyma yver meg, og ikkje djupet sveglja meg, og heller ikkje brunnen lata att sitt gap yver meg! **16** Svara meg, Herre, for din nåde er god, etter di store miskunn vend deg til meg! **17** Og løyn ikkje di åsyn for tenaren din, for eg er i naud; svara meg snart! **18** Kom nær til mi sjæl, løys henne ut! Frels meg for mine fiendar skuld! **19** Du kjenner mi spott og skam og vanæra, for di åsyn stend alle dei som trengjer meg. **20** Spottord hev brote mitt hjarta sund, so eg er sjuk; eg venta på medynk, men der var ingi, og på trøystarar, men eg fann ingen. **21** Og dei gav meg gall å eta, og då eg var tyrst, gav dei meg eddik å drikka. **22** Lat bordet deira framfyre deim verta ei snara, og ei gildra for deim når dei er trygge! **23** Lat augo deira dimmast so dei ikkje ser, og lat deira lender alltid skjelva! **24** Renn ut yver deim din vreide, og lat din brennande harm nå deim! **25** Lat deira bustad verta øydd, lat det ingen vera som bur i deira tjeld! **26** For dei forfylgjer den som du hev gjenomstunge. **27** Lat deim leggja syndeskuld til si syndeskuld, og lat deim ikkje koma til di rettferd! **28** Lat deim verta utstroknar or lvsens bok, og ikkje verta innskrivne med dei rettferdige! **29** Men eg er ein arming full av verk, Gud, lat di frelsa berga meg! **30** Eg vil lova Guds namn med song og høglova honom med takksegjing, **31** og det skal tekjkast Herren betre enn ein ung ukse med horn og kluaver. **32** Når spaklyndte ser det, vil dei gleda seg; de som søker Gud - må dykkar hjarta liva! **33** For Herren høyrer på dei fatige, og sine fangar vanvyrder han ikkje. **34** Himmel og jord skal lova honom, havet og alt som krek i det. **35** For Gud skal frelsa Sion og byggja byarne i Juda, og dei skal bu der og eiga deim. **36** Og avkjømet til hans tenrar skal erva deim, og dei som elskar hans namn, skal bu der.

70 Til songmeisteren; av David; til minnesofferet. Gud, ver meg til berging! Herre, kom meg snart til hjelp! **2** Lat deim verta til skam og spott, dei som stend etter mitt liv! Lat deim vika attende og skjemmast, som hev hugnad i mi ulukka! **3** Lat deim snu for si skjemd dei som segjer: «Ha, hal!» **4** Lat deim fegnast og gleda seg i deg, alle dei som søker deg! Lat deim som elskar di frelsa, alltid segja:

«Høglova vere Gud!» 5 For eg er arm og fatig; Gud, kom snart til meg! Du er mi hjelp og min frelsar; Herre, dryg ikkje!

71 Til deg, Herre, flyr eg, lat meg aldri verta til skammar!

2 Fria meg ut og bærga meg ved di rettferd, bøyg ditt øyra til meg og frels meg! 3 Ver meg eit berg til å bu på, der eg alltid kann koma! Du hev påbode frelsa for meg, for du er mitt fjell og mi festning. 4 Min Gud, bærga meg frå handi til den ugdlege, frå hans neve som er urettferdig og gjer valdsverk! 5 For du er den eg vonar på, Herre, Herre, den eg set mi lit til alt frå ungdomen. 6 På deg hev eg studt meg alt frå morsfanget; du er den som drog meg ut or morslivet, um deg vil eg alltid syngja min lovsong. 7 Som eit under hev eg vore for mange; men du er mi sterke borg. 8 Min munn er full av ditt lov, av di æra heile dagen. 9 Kasta meg ikkje burt i min alderdom, forlat meg ikkje når mi kraft vert til inkjes! 10 For mine fiendar hev sagt um meg, og dei som lurar på mi sjæl, legg råder i hop, 11 og segjer: «Gud hev forlate honom; forfylg honom og tak honom, for det er ingen som berigar!» 12 Gud, ver ikkje langt frå meg! Min Gud, kom meg snart til hjelp! 13 Lat deim som stend etter mitt liv, verta til skammar og ganga til grunnar! Lat deim som søker mi ulukka, verta klædde i spott og skam! 14 Men eg vil alltid venta, og stødt vil eg lova deg meir og meir. 15 Min munn skal fortelja um di rettferd, um di frelse all dagen, for eg veit ikkje tal på deim. 16 Eg vil koma fram med Herrens, Herrens velduge verk, eg vil forkynna di rettferd, berre di. 17 Gud, du hev lært meg upp alt frå ungdomen, og til dessa kunngjer eg dine undergjerningar. 18 Forlat meg då ikkje heller når eg vert gamall og grå, du Gud, til dess eg fær forkynna um din arm til ei onnor ætt, um di magt til kvar den som skal koma. 19 Og di rettferd, Gud, når upp til det høge, du Gud, som hev gjort store ting, kven er som du? 20 Du som hev late oss sjå mange trengslor og ulukkor, du vil gjera oss livande att og draga oss upp att or dyptene i jordi. 21 Du vil lata meg veksa og vil venda um og trøysta meg. 22 So vil eg prisa deg med harpespel, din truskap, min Gud! Eg vil syngja deg lov med cither, du Israels Heilage. 23 Mine lippor skal fegnast når eg syng deg lov, og mi sjæl, som du hev løyst ut. 24 Ogsø tunga mi skal heile dagen kveda ut di rettferd, for dei hev vorte til skam og spott, dei som søker mi ulukka.

72 Av Salomo. Gud, gjev kongen dine domar og kongssonene di rettferd! 2 Han skal døma ditt folk med rettferd og dine armingar med rett. 3 Fjelli skal bera fred for folket, og like eins haugarne, ved rettferd. 4 Han skal døma armingarne i folket, han skal frelsa borni åt den fatige og

knasa valdsmannen. 5 Dei skal ottast deg so lenge soli skin, og so lenge månen lyser frå ætt til ætt. 6 Han skal koma ned som regn på nyslegen voll, lik ei regnskur som væter jordi. 7 I hans dagar skal den rettferdige bløma, og det skal vera mykje fred, alt til det ingen måne er meir. 8 Og han skal hava herredom frå hav til hav, og frå elvi til endarne av jordi. 9 Dei som bur i øydemarki, skal bøygja seg for honom, og hans fiendar skal slikka mold. 10 Kongarne frå Tarsis og øyarne skal bera fram gåvor, kongarne frå Sjeba og Seba skal koma med skatt. 11 Alle kongar skal fall ned for honom, alle folkeslag skal tena honom. 12 For han skal frelsa den fatige som ropar, og armingen som ingen hjelpar hev. 13 Han skal spa vesalmannen og den fatige, og sjælerne åt dei fatige skal han frelsa. 14 Frå trykk og vald skal han løysa deira sjæl, og dyrt skal blodet deira vera i hans augo. 15 Og han skal liva, og Sjeba-gull skal han gjeva honom, og han skal alltid beda for honom, heile dagen skal han lova honom. 16 Det skal vera ei mengd med korn i landet, på fjelltopparne, grøða skal susa som Libanonskogen, og folk blømer fram i byarne som gras på jordi. 17 Hans namn skal vara i all æva, so lenge soli skin, skal hans namn setja nye renningar, og ved honom skal dei velsigna seg, alle heidningefolk skal prisa honom sæl. 18 Lova vere Gud Herren, Israels Gud, han, den einaste som gjer under! 19 Og lova vere hans herlege namn i all æva! og all jordi verte full av hans æra! Amen, amen! 20 Ende på bønerne av David, son åt Isai.

73 Ein salme av Asaf. Ja, Gud er god mot Israel, mot deim som hev eit reint hjarta. 2 Men eg - mine føter hadde so nær snåva, det skilde lite at mine stig hadde skride ut. 3 For eg harmast på dei ovmodige, når eg såg at det gjekk dei gudlause godt. 4 For dei er frie frå verk til dei dør, og deira kropp er feit. 5 Dei veit ikkje av naud som andre folk, og dei vert ikkje plåga som andre menneske. 6 Difor er ovmod deira halsprydnad, vald sveiper seg um deim som eit klædeplagg. 7 Augo deira glytter ut or feitt, deira hjartans tankar bryt fram. 8 Dei spottar og talar i vondskap um valdsverk, frå høgdi talar dei. 9 Dei set sin munn til himmelen, og deira tunga fer fram yver jordi. 10 Difor vendar deira folk seg til, og mykje vatn syg dei inn. 11 Og dei segjer: «Korleis skulde Gud vita noko? Finst det vel kunnskap hjå den Høgste?» 12 Sjå desse er ugdlege, og æveleg trygge veks dei i magt. 13 Ja, fåfengt hev eg reinsa mitt hjarta og tvege mine hender i uskyld, 14 eg vart like vel plåga heile dagen, og kvar morgen fekk eg tukt. 15 Dersom eg hadde sagt: «Eg vil tala soleis, » då hadde eg vore utru mot ætti av dine born. 16 Og når eg tenkte etter korleis eg skulda skyna

dette, vart det for mødesamt var det for meg 17 - til dess eg gjekk inn i Guds heilagdomar og agta på deira ende. 18 Ja, på hálka set du deim; du let deim falla radt til grunns. 19 Kor dei vart øydelagde i ein augneblink! Dei gjekk under, fekk ein skrämeleg ende. 20 Som ein vanvyrder ein draum når ein vaknar, soleis vanvyrder du, Herre, deira bilæte når du vert vaken. 21 Når mitt hjarta var beiskt, og eg fekk styg i nyro, 22 då var eg uvitug og skyna inkje, eit fe var eg imot deg. 23 Men eg er alltid hjå deg, du hev gripe mi høgre hand. 24 Du vil leida meg med di råd og sidan tek du meg upp til æra. 25 Kven hev eg i himmelen? Og når du er min, hev eg ingen hug til jordi. 26 Um mitt kjøt og hjarta vert til inkjes, so er Gud æveleg mitt hjartans berg og min deil. 27 For sjå, dei som er langt burte frå deg, skal ganga til grunnar; du tyner alle som i hor gjeng frå deg. 28 Men for meg er det godt å halda meg nær til Gud, eg set mi lit til Herren, Herren, at eg må fortelja alle dine gjerningar.

74 Ein song til lærdom av Asaf. Kvifor hev du, Gud, støytt oss burt til æveleg tid? Kvifor ryk din vreide mot den hjord du beiter? 2 Kom i hug din lyd som du fekk deg i fordoms tid, som du løyste ut til å vera din arvs ætt, Sions fjell der du bur. 3 Stig upp til dei ævelege øydehus! Alt hev fienden brote sund i heilagdomen. 4 Dine motstandarar hev bura midt i ditt samlingshus, dei hev sett sine merke upp til merke. 5 Det såg ut som når ein lyfter øksar og høggi i tettvakse tre. 6 Og no, alt som fanst av utskurd, det slo dei sund med øks og hamar. 7 Dei hev sett eld på heilagdomen din, reint til grunnen hev dei vanhelga bustaden for ditt namn. 8 Dei hev sagt i sitt hjarta: «Lat oss tyna deim alle i hop!» Dei hev brent upp alle Guds samlingshus i landet. 9 Våre merke ser me ikkje, det finst ingen profet lenger, og ingen hjå oss som veit kor lenge. 10 Gud, kor lenge skal motstandaren spotta, fienden vanvyrda ditt namn æveleg? 11 Kvifor dreg du di hand, di høgre hand, attende? Tak henne ut or barmen, og øydelegg! 12 Gud er då min konge frå gammal tid, som skaper frelsa midt på jordi. 13 Du skilde havet ved din styrke, du krasa hovudi til drakarne på vatnet. 14 Du slo sund hovudi til Livjatan, du gjorde honom til føda for folk i øydemarki. 15 Du let kjelda og bekk renna fram, du turka ut årgangs elvar. 16 Deg høyrer dagen til, deg høyrer og natti til, du hev laga ljosi og soli. 17 Du hev sett fast alle grensor på jordi, sumar og vinter - du hev laga deim. 18 Kom i hug dette: Fiendar hev spotta Herren, og eit därlegt folk hev vanvyrdt ditt namn. 19 Gjev ikkje tutelduva di til den mordfuse flokken, gløym ikkje æveleg flokken av dine armingar! 20 Sjå til di pakt! for løyndekrokarne i landet er

fulle av valds-bøle. 21 Lat ikkje den nedtrykte snu um med skam, lat den arme og fatige lova ditt namn! 22 Statt upp, Gud! før di sak! Kom i hug at du vert spotta av dåren heile dagen! 23 Gløym ikkje røysti åt dine fiendar, ståket frå dine motstandarar som alltid stig upp!

75 Til songmeisteren; «tyn ikkje»; ein salme av Asaf, ein song. Me prisar deg, Gud, me prisar, og nær er ditt namn, dei fortel um dine under. 2 For «eg vil gripa den fastsette tid, eg, med rettferd vil eg døma. 3 Jordi og alle som bur der, kjem i røra, eg hev sett hennar stolpar fast.» (Sela) 4 Eg segjer til skrøytarane: «Skrøyt ikkje!» og til dei ugudlege: «Reis ikkje horn! 5 Reis ikkje hornet dykkar høgt, gjer ikkje nakke og tala agelaust!» 6 For ikkje frå aust eller frå vest, og ikkje heller frå fjell-øydemarki - 7 men Gud er den som dømer, den eine nedrar han, hin høgrar han. 8 For eit staup er i Herrens hand med skumande vin, det er fullt av kryddevin, og han skjenker av det, ja, bermen skal dei saga til seg og drikka, alle dei ugudlege på jordi. 9 Men eg vil forkynna det æveleg, eg vil lovsysngja Jakobs Gud. 10 Og alle horni på dei ugudlege vil eg hogga av; horni på den rettferdige skal reisa seg høgt.

76 Til songmeisteren, med strengleik; ein salme av Asaf, ein song. Gud er kjend i Juda, i Israel er hans namn stort. 2 Han bygde si hytta i Salem og sin bustad på Sion. 3 Der braut han sund Ijoni frå bogen, skjold og sverd og ufred. (Sela) 4 Strålande er du, herleg framfor rans-bergi. 5 Dei hjarte-sterke menner hev vorte plundra, dei søv sin svevn, og ingen av kjemporne fann sine hender. 6 Ved ditt trugsmål, Jakobs Gud, vart både vogn og hest djupt svædde. 7 Du - skrämeleg er du, og kven kann standa for di åsyn når du vert vred? 8 Frå himmelen let du høyrist dom; jordi røddast og vart still 9 då Gud stod upp til dom, til å frelsa alle spaklyndte på jordi. (Sela) 10 For manne-harm må prisa deg, med endå større harm gyrdar du deg. 11 Gjer lovnad og haldt det de lova til Herren, dykkar Gud! Alle kring honom skal føra gåvor til den skrämelege. 12 Han staggar stormodet hjå hovdingar, han er skrämeleg for kongarne på jordi.

77 Til songmeisteren, for Jedutun; ein salme av Asaf. Eg ropar til Gud, og eg vil skrika; eg ropar til Gud, og han vil venda øyra til meg. 2 Den Dagen eg er i naud, sökjer eg Herren, um natti retter eg ut handi, og ho vert ikkje trøytt, mi själ vil ikkje lata seg trøysta. 3 Eg vil koma Gud i hug og sukka, eg vil tenkja etter, og mi ånd vanmegtast. (Sela) 4 Du held augo mine vakande, eg er uroleg og talar ikkje. 5 Eg

tenkjer på fordoms dagar, på lengst framfarne år. 6 Eg vil koma i hug min stnglelik um natti, i mitt hjarta vil eg grunda, og mi ånd vil ransaka. 7 Vil Herren æveleg støyta burt? vil han ikkje lenger visa nåde? 8 Er det for all tid ute med hans miskunn? Hev hans lovnad vorte upp i inkje frå ætt til ætt? 9 Hev Gud gløymt å vera nådig? Eller hev han i vreide stengt for sin godhug? (Sela) 10 Eg segjer: Dette er mi plåga, det er år frå høgre handi til den Høgste. 11 Eg vil forkynna Herrens gjerningar, for eg vil minnast dine under frå fordoms tid. 12 Og eg vil tenkja etter alt ditt verk, og på dine store gjerningar vil eg grunda. 13 Gud, i heilagdom er din veg, kven er ein gud, stor som Gud? 14 Du er den Gud som gjer under; du hev kunngjort din styrke millom folkeslagi. 15 Du hev løyst ditt folk ut med velde, borni åt Jakob og Josef. (Sela) 16 Vatni såg deg, Gud, vatni såg deg og bivra, ja, djupi skalv. 17 Skyerne gav vatn, himmelen dunde, ja, dine piler flaug ikring. 18 Di tora dunde i kvervelstormen, eldingar lyste upp jordriket, jordi skalv og riste. 19 I havet gjekk din veg, og dine stigar gjennom store vatn, og dine fotspor vart ikkje kjende. 20 Du førde ditt folk som ei hjord ved handi åt Moses og Aron.

78 Ein song til lærdom av Asaf. Lyd, mitt folk, på læra mi, legg øyra til det munnen min talar! 2 Eg vil opna min munn med fyndord, eg vil lata gåtor frå gamall tid strøyma ut. 3 Det me hev hørt og veit, og det våre feder hev fortalt oss, 4 det vil me ikkje dylja for deira born, men fortelja Herrens pris for den komande ætti, og hans styrke og hans under, som han hev gjort. 5 Han hev sett upp eit vitnemål i Jakob, og ei lov hev han lagt i Israel, som han baud våre feder, til å kunngjera deim for borni, 6 so den komande ætti, dei born som skulde verta fødde, kunde kjenna deim, at dei kunde koma fram og fortelja um deim til sine born, 7 og setja si von til Gud, og ikkje gløyma Guds verk, men taka vare på hans bodord, 8 og ikkje vera som deira feder, ei tver og tråssug ætt, ei ætt som ikkje gjorde sitt hjarta fast, og som i si ånd ikkje var trufast mot Gud. 9 Efraims born, dei væpna bogeskyttarar, dei snudde på stridsdagen. 10 Dei heldt ikkje Guds pakt og vilde ikkje ferdast i hans lov. 11 Og dei gløymde hans storverk og hans under som han hadde synt deim. 12 For deira feder hadde han gjort under i Egyptarlandet på Soans mark. 13 Han kløyvde havet og let deim ganga igjenom, og let vatnet standa som ein haug. 14 Og han leidde deim med sky i um dagen, og heile natt i ved elds ljós. 15 Han kløyvde berg i øydemarki og let deim drikka som av store vatsdjup. 16 Og han let bekker koma or fjellet og fekk vatn til å renna ned som elvar. 17 Men dei heldt endå på og synda imot honom, og var tråssuge mot den Høgste i øydemarki. 18 Og dei freista Gud i sitt hjarta,

so dei kravde mat for si lyst. 19 Og dei tala imot Gud, dei sagde: «Kann vel Gud duka bord i øydemarki? 20 Sjå, han slo i berg, so vatn rann ut, og bekker fløynde. Tru han og kann gjeva brød, eller koma med kjøt til sitt folk?» 21 Difor, då Herren høyrde det, vart han harm, og eld loga upp mot Jakob, og vreide reiste seg mot Israel; 22 for dei trudde ikkje på Gud og leit ikkje på hans frelsa. 23 Og han gav skyerne ovantil, og himmelportarne let han upp. 24 Og han let manna regna yver deim til føda, og himmelkorn gav han deim. 25 Englebrød fekk menneske eta, nista sende han deim til mette. 26 Han let austanvinden fara ut i himmelen, og han førde sunnanvinden fram ved si magt. 27 Og han let kjøt regna yver deim som dust, og fljugande fuglar som havsens sand, 28 og han let deim falla ned midt i deira læger, kringum deira bustader. 29 Og dei åt og vart ovleg mette, og det dei hadde hug på, let han deim få. 30 Dei var ikkje komne burt frå si lyst, endå hadde dei maten i munnen, 31 då steig Guds vreide upp imot deim, og han drap deira sterke menner hjå deim, og Israels ungdomar slo han ned. 32 Med alt dette synda dei endå, og dei trudde ikkje på hans under. 33 Og han let deira dagar kverva i fåfengd, og deira år i rædsla. 34 Når han slo deim ned, då spurde dei etter honom, og vende um og søkte Gud, 35 og kom i hug at Gud var deira berg og den høgste Gud var deira etterløysar. 36 Men dei gjølte for honom med sin munn, og laug for honom med si tunga. 37 Og deira hjarta hekk ikkje fast ved honom, og dei var ikkje true mot hans pakt. 38 Men han er miskunnsam, han forlet skuld og tyner ikkje, og mange gonger let han sin vreide venda um, og han vakte ikkje heile sin harm. 39 Og han kom i hug at dei var kjøt, ein andepust som kverv og ikkje kjem att. 40 Kor ofte dei tråssa honom i øydemarki og gjorde honom sorg i audi! 41 Og dei freista etter Gud og krenkte Israels Heilage. 42 Dei kom ikkje handi hans i hug, eller den dagen då han fria deim frå fienden, 43 då han gjorde sine teikn i Egyptarland, og sine undergjerningar på Soans mark. 44 Og han gjorde deira elvar til blod, og sine rennande vatn kunde dei ikkje drikka. 45 Han sende imot deim flugesvermar som åt deim upp, og froskar som tynte deim. 46 Og han gav deira grøda til gnagaren og deira arbeid til grashoppen. 47 Han slo deira vintre ned med hagl og deira morbætre med haglsteinar. 48 Og han gav deira fe til haglet og deira hjorder til eldingarne. 49 Han sende på deim sin brennande vreide, sinne og harm og trengsla, ei sending av uferds-englar. 50 Han braut veg for sin vreide, han sparde ikkje deira själ for dauden, og deira liv gav han til sotti. 51 Og han slo alle fyrstefødde i Egyptarland, fyrste grøda av dei sterke i Khams tjeld. 52 Og han let sitt folk fara av stad som sauer, og førde

deim som ei hjord i øydemarki. 53 Og han leidde deim trygt, og dei ræddast ikkje, men havet løynde deira fiendar. 54 Og han førde deim til sitt heilage landmerke, det fjell som hans høgre hand hadde vunne. 55 Og han dreiv ut heidningar for deim, og let deira land falla til deim som arv, og let Israels ætter bu i deira tjeld. 56 Men dei freista Gud, den Høgste, og tråssa honom, og hans vitnemål agta dei ikkje på. 57 Og dei veik av og var utrugne som deira feder, dei vende um som ein veik boge. 58 Dei harma honom med sine haugar og eggja honom med sine avgudar. 59 Gud høyrdet det og vart vred, og han vart svært leid av Israel. 60 Og han gjekk burt frå sin bustad i Silo, det tjeld han hadde slege upp millom menneske. 61 Og han let sin styrke verta førd burt som fange, og gav si æra i fiendehand. 62 Og han gav sitt folk til sverdet, og på sin arv harmast han. 63 Eld åt deira unge menner, og deira møyar fekk ingen bruresong. 64 Deira prestar fall for sverdet, og deira enkjar fekk ikkje syrgja. 65 Då vakna Herren som einsovande, som ei kjempa frå rus av vin. 66 Og han slo sine fiendar attende, og han førde yver deim æveleg skam. 67 Og han støyte burt Josefs tjeld, og Efraims ætt valde han ikkje ut. 68 Men han valde Judas ætt, Sions fjell som han elskar. 69 Og han bygde sin heilagdom som høge fjell, liksom jordi som han hev grunnfest til æveleg tid. 70 Og han valde ut David, sin tenar, og tok honom frå sauegrindarne. 71 Han førde honom frå lambsauerne som han fylgte, til å gjæta Jakob, sitt folk, og Israel, sin arv. 72 Og han gjætte deim etter sitt ærlege hjarta, og med si kloke hand leidde han deim.

79 Ein salme av Asaf. Gud, heidningar er komne inn i arven din, dei hev gjort ditt heilage tempel ureint, dei hev gjort Jerusalem til steinhaugar. 2 Dei hev gjeve liki av dine tenarar til føda for fuglarne under himmelen, kjøtet av dine trugne til landsens villdyr. 3 Dei hev rent ut deira blod som vatn kringum Jerusalem, og det var ingen som jorda deim. 4 Me hev vorte til spott for våre grannar, til hæding og lått for deim som bur ikkring. 5 Kor lenge, Herre, vil du æveleg vera vred? Kor lenge skal din brennhug loga som eld? 6 Renn din harme ut yver heidningane som ikkje kjenner deg, og yver dei kongerike som ikkje kallar på ditt namn! 7 For dei hev ete upp Jakob, og hans bustad hev dei øydelagt. 8 Kom ikkje i hug mot oss synderne åt våre forfeder, lat di miskunn snart koma imot oss, for me er svært utmødde! 9 Hjelp oss, du vår Frelse-Gud, for ditt namns æra skuld! og frels oss og forlat oss våre synder for ditt namn skuld! 10 Kvifor skal heidningane segja: «Kvar er deira Gud?» Lat det for våre augo verta kjent millom heidningane, at det kjem hemn yver det utrende blodet av dine tenarar! 11 Lat sukken

frå den bundne koma for di åsyn! So sterkt som armen din er, spar daudens born! 12 Gjev våre grannar sjufald att i deira fang den spott som dei hev spotta deg med, Herre! 13 Og me, ditt folk og den hjord du beiter, me vil lova deg æveleg, frå ætt til ætt vil me kunngjera din pris.

80 Til songmeisteren, etter «Liljor»; eit vitnemål av Asaf, ein salme. Du Israels hyrding, vend ørya til! du som fører Josef som ei hjord, du som tronar yver kerubarne, syn deg herleg! 2 Vekk upp ditt velde for Efraim og Benjamin og Manasse, og kom oss til hjelpe! 3 Gud, reis oss upp att, og lat ditt andlit lysa, so me vert frelse! 4 Herre Gud, allhers drott! Kor lenge du frøser av harm, endå folket ditt bed! 5 Du gav deim tårebrød til å eta og tåror til å drikka i fullt mål. 6 Du sette oss til eit trætemål for våre grannar, og våre fiendar spottar seg imillom. 7 Gud, allhers drott, reis oss upp att og lat ditt andlit lysa, so me vert frelse! 8 Eit vintre flutte du frå Egyptarland, du dreiv heidningar ut og planta det. 9 Du rudde rom for det, og det feste rot og fyllte landet. 10 Fjell vart løynde av skuggen frå det, og Guds cedrar av greinerne. 11 Det strekte sine greiner ut til havet, og sine renningar burt imot elvi. 12 Kvi hev du rive ned gardarne ikking det, so alle som gjeng framum på vegan, plukkar av det? 13 Svinet frå skogen gneg på det og dyri på marki beitar i det. 14 Gud, allhers drott, vend um att! skoda ned frå himmelen og sjå og vitja ditt vintre! 15 og verna um det som di høgre hand hev planta, og um den son du hev valt deg ut! 16 Det er brent med eld, det er avhogge, for trugsl frå ditt andlit gjeng dei til grunnar. 17 Haldt di hand yver mannen ved di høgre hand, yver menneskjesonen som du hev valt deg ut, 18 so vil me ikkje vika frå deg! Gjer oss levande att, so vil me kalla på ditt namn! 19 Herre Gud, allhers drott, reis oss upp att, og lat ditt andlit lysa, so me vert frelse!

81 Til songmeisteren, etter Gittit; av Asaf. Syng med fagnad for Gud, vår styrke! Ropa med gleda for Jakobs Gud! 2 Set i med song, og lat trumma høyраст, den væne cither med harpa! 3 Blås i lur ved nymåne, ved fullmåne på vår høgtidsdag! 4 For det er ei lov for Israel, ein rett for Jakobs Gud. 5 Han sette det til eit vitnemål i Josef då han drog ut gjennom Egyptarland. - Eit mål som eg ikkje kjende, høyrdet eg: 6 «Eg løyste hans oksl frå byrdi, hans hender vart frie frå berekorgi. 7 I trengsla ropa du, og eg fria deg ut, eg svara deg, løynd i toresky, eg prøvde deg ved Meribavatni. (Sela) 8 Høyr, mitt folk, so vil eg vitna for deg! Israel, gjev du vilde høyra på meg! 9 Det skal ikkje finnast nokon annan gud hjå deg, og du skal ikkje tilbeda ein framand gud. 10 Eg er Herren, din Gud, som førde deg

upp frå Egyptarland, lat munnen vidt upp, at eg kann fylla honom! 11 Men folket mitt høyrd ikkje på mi røyst, og Israel vilde ikkje lyda meg. 12 So let eg deim fara med sitt harde hjarta, at dei kunde ganga i sine eigne råder. 13 Gjev mitt folk vilde høyra på meg, gjev Israel vilde vandra på mine vegar! 14 Snart skulde eg då bøygja deira fiendar, eg skulde venda mi hand imot deira motstandarar. 15 Dei som harar Herren, skulde høla honom, og deira tid skulde vara æveleg. 16 Og eg skulde føða honom med den beste kveite, og frå berget skulde eg metta deg med honning.»

82 Ein salme av Asaf. Gud stend i Guds samling; midt imillom gudar held han dom: 2 «Kor lenge vil de døma rangt og halda med dei ugudlege? (Sela) 3 Døm den ringe og farlause! Lat armingen og den fatige få sin rett! 4 Berga den ringe og fatige, frels han frå handi åt dei ugudlege! 5 Dei veit inkje og skynar inkje, dei ferdast i myrker; alle grunnvollar til jordi ruggar. 6 Eg hev sagt: «De er gudar, søner til den Høgste er de alle.» 7 Men sanneleg, som menneske skal de døy, og som ein av hovdingarne skal de falla.» 8 Statt upp, Gud, haldt dom yver jordi! For du eig alle heidningar.

83 Ein song, ein salme av Asaf. Gud, teg ikkje! haldt deg ikkje still og roleg, Gud! 2 For sjå, dine fiendar bråkar, og dei som harar deg, lyfter hovudet! 3 Mot ditt folk legg dei sløge råder, og dei samråder seg mot deim som du tek vare på. 4 Dei segjer: «Kom, lat oss rydja deim ut, so dei ikkje lenger er eit folk! og Israels namn skal ingen meir koma i hugl!» 5 For dei hev av hjarta samrådt seg, mot deg gjeng dei i pakt. 6 Edoms tjeld og ismaelitarne, Moab og hagarenarne, 7 Gebal og Ammon og Amalek, Filistarland med deim som bur i Tyrus. 8 Ogso Assur hev gjenge i lag med deim, han låner sin arm til Lots søner. (Sela) 9 Gjer med deim som med Midjan! som med Sisera, som med Jabin ved Kisons bekk! 10 Dei vart øydelagde ved En-Dor, dei vart til mørk på marki. 11 Far med deim, deira fremste menner, som med Oreb og Ze'eb, og med alle deira hovdingar som med Zebah og Salmunna! 12 deim som segjer: «Lat oss hertaka Guds bustader!» 13 Min Gud, gjer deim som ein dustkvervel, som agner for vinden! 14 Lik ein eld som brenn ein skog, lik ein loge som set eld på fjell, 15 soleis forfylgje du deim med din storm og skräme deim med ditt uver! 16 Fyll deira andlit med skam, at dei må søkja ditt namn, Herre! 17 Lat deim skjemmast og skrämemast æveleg og alltid, lat dei verta skjemde og ganga til grunnar! 18 Og lat deim få vita, at einast du hev namnet Herre, den Høgste yver heile jordi!

84 Til songmeisteren, etter Gittit; av Korahs born, ein salme. Kor elskelege dine bustader er, Herre, allhers drott! 2 Mi sjæl lengtar, ja naudstundar etter Herrens fyregardar; mitt hjarta og mitt kjøt ropar av fagnad til den livande Gud. 3 Sporven hev og funne seg eit hus, og svala eit reir der ho hev lagt sine ungar - dine altar, Herre, allhers drott, min konge og min Gud! 4 Sæle er dei som bur i ditt hus! dei skal alltid lova deg. (Sela) 5 Sæl er den mann som hev sin styrke i deg, dei som hev hug til å fara dei jamne vegar. 6 Når dei fer gjennom tåredalen, gjer dei honom til ein kjeldevang, ja, tidlegt regn legg velsigning yver honom. 7 Dei gjeng frå kraft til kraft, dei stig fram for Gud på Sion. 8 Herre Gud, allhers drott, høyri mi bør! Vend øyra til, Jakobs Gud! (Sela) 9 Gud, vår skjold, sjå hit og skoda andlitet til honom du hev salva! 10 For ein dag i dine fyregardar er betre enn tusund andre; eg vil heller standa ved dørstokken i min Guds hus enn bu i tjeldi til gudløysa. 11 For Gud Herren er sol og skjold, nåde og ære gjev Herren, han held ikkje undan noko godt frå deim som ferdast i uskyld. 12 Herre, allhers drott, sæl er den mann som set si lit til deg!

85 Til songmeisteren; av Korahs born, ein salme. Herre, du hev vore nådig mot landet ditt, du hev gjort vending i Jakobs fangeskap. 2 Du hev teke burt ditt folks skuld, du hev breidt yver alle deira synder. (Sela) 3 Du hev teke burt all din harm, du hev vendt deg frå din brennande vreide. 4 Vend um til oss, vår Frelse-Gud, og gjer ende på din uvilje imot oss! 5 Vil du æveleg vera vred på oss? Vil du lata din vreide vara frå ætt til ætt? 6 Vil ikkje du gjera oss livande att, so ditt folk kann glede seg i deg? 7 Herre, lat oss sjå di miskunn, og gjev oss di frelsa! 8 Eg vil høyra kva Gud Herren talar, for han talar fred til sitt folk og til sine trugne - berre dei ikkje vender um att til dårskap. 9 Ja, hans frelsa er nær deim som ottast honom, so herlegdom skal bu i vårt land. 10 Miskunn og truskap skal møta kvarandre, rettferd og fred kyssa kvarandre. 11 Truskap skal renna upp av jordi, og rettferd skoda ned frå himmelen. 12 Herren skal og gjeva det som gode, og vårt land skal gjeva si grøda. 13 Rettferd skal ganga fyre honom og gjera hans fotspor til sin veg.

86 Ei bør av David. Herre, bøyg ditt øyra, svara meg! for arm og fatig er eg. 2 Tak vare på mi sjæl, for eg er gudleg. Frels din tenar, du min Gud, han som lit på deg! 3 Ver meg nådig, Herre! For til deg ropar eg heile dagen. 4 Gled din tenars sjæl! For til deg, Herre, lyfter eg mi sjæl. 5 For du, Herre, er god og viljig til forlating, og rik på miskunn for alle deim som kallar på deg. 6 Herre, vend øyra til mi bør, og merka på mi bønerøyst! 7 Den dag eg er i naud,

ropar eg på deg, for du svarar meg. 8 Ingen er som du millom gudarne, Herre, og ingi verk er som dine. 9 Alle heidningar som du hev skapt, skal koma og tilbeda for di åsyn, Herre, og dei skal æra ditt namn. 10 For du er stor og gjer undergjerningar, du er Gud og ingen annan. 11 Lær meg, Herre, din veg, eg vil ferdast i di sanning; sameina mitt hjarta til å ottast ditt namn! 12 Eg vil prisa deg, Herre min Gud, av alt mitt hjarta, og eg vil æra namnet ditt æveleg. 13 For di miskunn er stor yver meg, og du hev frelst mi sjæl frå den djupe helheimen. (Sheol h7585) 14 Gud, stormodige hev reist seg imot meg, og ein flokk av valdsmenner stend etter livet mitt, og dei hev ikkje deg for auga. 15 Men du, Herre, er ein miskunnsam og nådig Gud, langmodig og rik på miskunn og truskap. 16 Vend deg til meg og ver meg nådig, gjev din tenar styrken din, og frels son åt di tenestkvinna! 17 Gjer eit teikn med meg til det gode, at dei som hatar meg, må sjå det og skjemmast, av di du, Herre, hev hjelpt meg og trøysta meg.

87 Av Korahs born; ein salme, ein song. Det som han hev grunnfest på dei heilage fjelli, 2 Sions portar elskar Herren mest av alle Jakobs bustader. 3 Herlege ting er sagde um deg, du Guds by. (Sela) 4 «Eg vil nemna Rahab og Babel millom deim som kjenner meg; sjå Filistaren, Tyrus og Kusj: Denne er fødd der.» 5 Og um Sion skal det verta sagt: «Kvar ein er fødd der», og han, den Høgste, gjer det fast. 6 Herren skal telja soleis, når folki vert uppskrivne: «Denne er fødd der.» (Sela) 7 Og dei som syng og dei som dansar, skal segja: «Alle mine kjeldor er i deg.»

88 Ein song, ein salme av Korahs born. Til songmeisteren; etter Mahalat leannot; ein song til lærdom av ezrahiten Heman. Herre, min Frelse-Gud! Dag og natt ropar eg framfyre deg. 2 Lat mi bøn koma for di åsyn, bøyg ditt øyra til mitt klagerop! 3 For mi sjæl er mett av ulukkor, og mitt liv er kome nær til helheimen. (Sheol h7585) 4 Eg er rekna lik deim som fer ned i gravi, eg er som ein mann utan livskraft. 5 Eg er forlatten millom dei daude, som dei ihelslegne som ligg i gravi, som du ikkje meir kjem i hug, då dei er avskorne frå di hand. 6 Du hev lagt meg i den djupe hola, i myrkrer, i ovdjup. 7 Din harm kvilar tungt på meg, og med alle dine bylgjar trengjer du meg. (Sela) 8 Du hev drive mine kjenningar langt burt frå meg, du hev gjort meg til ein styggedom for deim, eg er innestengd og kann ikkje koma ut. 9 Mitt auga hev vanmegtast av liding, eg hev kalla på deg kvar dag, Herre, eg hev rett ut mine hender til deg. 10 Gjer du vel under for dei daude? eller vil skuggar stand upp og lova deg? (Sela) 11 Tru dei i gravi fortel um di miskunn, og um di

truskap i avgrunnen? 12 Vert dine under kjende i myrkret, og di rettferd i gløymelandet? 13 Men eg ropar til deg, Herre, og um morgenon kjem mi bøn imot deg. 14 Kvifor, Herre, støyter du burt mi sjæl? Kvifor løyner du ditt andlit for meg? 15 Arm er eg og døyande frå ungdomen av, eg ber dine rædslor, eg lyt gjeva meg yver. 16 Logarne av din harm hev gjenge yver meg, dine skrämor hev gjort meg til inkjes. 17 Dei hev ringa seg um meg som vatn all dagen, dei hev i samlag kringsett meg. 18 Du hev drive langt burt frå meg ven og næste, mine kjenningar er myrkret.

89 Ein salme til lærdom av ezrahiten Etan. Um Herrens miskunns verk vil eg æveleg syngja frå ætt til ætt vil eg med min munn forkynna hans truskap. 2 For eg segjer: Æveleg vert miskunn oppbygd, i himmelen gjer du din truskap fast. 3 «Eg hev gjort ei pakt med min utvalde, eg hev svore for David, tenaren min: 4 «Æveleg vil eg grunnfesta ditt avkjøme, og eg vil byggja din kongsstol frå ætt til ætt.»» (Sela) 5 Og himmelen prisar di undergjerning, Herre, og din truskap fær pris i samlingi av dei heilage. 6 For kven i dei høge skyer likjest Herren? Kven er lik Herren millom gudesøner? 7 Ein Gud som er ovskræmeleg i løynderådet til dei heilage, og til rædsla for alle som er ikking honom. 8 Herre, allhers drott, kven er sterkt som du, Herre? Og din truskap er kringum deg. 9 Du råder yver havsens ovmod; når bylgjorne i det reiser seg, stiller du deim. 10 Du hev slege Rahab sund som ein ihelslegen, med din sterke arm hev du spreidd dine fiendar. 11 Himmelen er din, og jordi er di; jordriket og alt som er i det, hev du grunnlagt. 12 Nord og sud hev du skapt; Tabor og Hermon fegnast i ditt namn. 13 Du hev ein arm med velde; sterkt er di hand, høg er di høgre hand. 14 Rettferd og rett er grunnvoll for din kongsstol; miskunn og truskap gjeng fyre di åsyn. 15 Sælt er det folk som kjenner til glederop; i ljoset frå ditt andlit skal dei ferdast. 16 I ditt namn fegnast dei all dagen, og ved di rettferd vert dei upphøgde. 17 For du er prydhadan i deira styrke, og ved din godhug lyfter du upp vårt horn. 18 For Herren høyrer vår skjold til, og vår konge til Israels Heilage. 19 Den gong tala du i ei syn til dine trugne og sagde: «Eg hev lagt hjelp i handi på ein veldug, eg hev upphøgt ein ungdom av folket. 20 Eg hev funne David, tenaren min, med min heilage olje hev eg salva honom. 21 Mi hand skal altid vera med honom, og min arm skal styrkja honom. 22 Fienden skal ikkje trenge honom, og den urettferdige skal ikkje kua honom. 23 Men eg vil krasa hans motstandarar for hans åsyn, og slå deim som hatar honom. 24 Og min truskap og mi miskunn skal vera med honom, og i mitt namn skal hans horn verta upplyft. 25 Eg vil leggja hans hand på havet

og hans høgre hand på elvarne. **26** Han skal ropa til meg: «Du er min far, min Gud og mitt frelse-fjell!» **27** Og eg vil setja honom til den fyrstefødde, til den høgste av kongarne på jordi. **28** Mi miskunn imot honom vil eg æveleg halda ved lag, og mi pakt skal standa fast for honom. **29** Og eg vil halda uppe hans avkjøme til æveleg tid, og hans kongsstol so lenge himmelen varer. **30** Dersom hans born forlet mi lov og ikkje vandrar etter mine domar, **31** dersom dei bryt mine bodord og ikkje held mine fysesegner, **32** då vil eg heimsokja deira misgjerd med ris og deira skuld med plågor. **33** Men mi miskunn vil eg ikkje taka frå honom, og ikkje vil eg svika i min truskap. **34** Eg vil ikkje brjota mi pakt og ikkje brigda ordi frå mine lippor. **35** Eitt hev eg svore ved min heilagdom, sanneleg, for David vil eg ikkje ljuga. **36** Hans avkjøme skal vera til æveleg tid, og hans kongsstol som soli for mi åsyn. **37** Som månen skal han standa æveleg, og vitnet i skyi er trufast.» (Sela) **38** Og du hev støytt burt og forsmått, du hev vorte harm på den du hev salva. **39** Du hev rist av deg pakti med din tenar, du hev skjempt hans kruna og kasta henne på jordi. **40** Du hev brote ned alle murarne hans, du hev gjort hans festningar til grusdungar. **41** Alle som fer fram på vegen, plundrar honom, han hev vorte til spott for grannarne sine. **42** Du hev upphøgt den høgre hand til hans motstandarar, du hev gjort alle hans fiendar glade. **43** Du hev og late og hans sverdsegg vika, og hev ikkje halde honom uppe i striden. **44** Du hev gjort ende på hans glans og kasta hans kongsstol til jordi. **45** Du hev korta av hans ungdoms dagar, du hev lagt skam yver honom. (Sela) **46** Kor lenge, Herre, vil du løyna deg æveleg? Kor lenge skal din harm brenna som eld? **47** Kom då i hug kor stutt mitt liv er, og kor forgjengelege du hev skapt alle menneskeborn. **48** Kven fær vel liva og ikkje sjå dauden? Kven friar si sjæl frå helheims vald? (Sela) (Sheol h7585) **49** Herre, kvar er dine nådegjerningar frå fordoms tid, som du med eid lova David i din truskap? **50** Herre, kom i hug den skam som ligg yver dine tenarar, at eg må bera i fanget alle dei mange folk, **51** at dine fiendar spottar, Herre, at dei spottar hans fotspor som du hev salva. **52** Lova vere Herren æveleg! Amen, amen!

90 Ei bøn av gudsmannen Moses. Herre, du hev vore ei lived for oss frå ætt til ætt. **2** Fyr fjelli vart til, og du skapte jordi og heimen, ja frå æva og til æva er du Gud. **3** Du let menneskja venda um til dust og segjer: «Vend um att, de menneskeborn!» **4** For tusund år er i dine augo som dagen i går når han lid, som ei vakt um natti. **5** Du riv deim burt som i flaum, dei vert som ein svevn, um morgenon er dei som groande graset; **6** um morgenon blømer det og gror, um kvelden visnar det burt og turkast upp. **7** For

me hev forgjengest ved din vreide, og ved din harm er me burtskræmde. **8** Du hev sett våre misgjelder for augo dine, vår løynde synd i ljoset frå di åsyn. **9** For alle våre dagar er framfarne i din vreide, me hev ligt våre år til ende som ein sukk. **10** Vår livstid, ho varer sytti år, og når der er mykje kraft, åtteti år, og jamvel det stoltaste er møda og fåfengd, for snart er det framfare, og me flaug burt. **11** Kven kjenner styrken i din vreide og din harm, soleis som ein bør ottast deg? **12** Å telja våre dagar, det læре du oss, at me kann få visdom i hjarta. **13** Vend um, Herre! Kor lenge? Og lat det gjera deg vondt for tenarane dine! **14** Metta oss med di miskunn når morgenon renn, so vil me fegnast og gleda oss alle våre dagar! **15** Gled oss etter dei dagar du hev bøygt oss, etter dei år me hev set ulukka! **16** Lat di gjerning syna seg for tenarane dine og din herlegdom yver deira born! **17** Og Herren, vår Guds ynde vere yver oss, og det våre hender gjer, gjeve du framgang for oss, ja, det våre hender gjer, det gjeve du framgang!

91 Den som sit i gjøymsla hjå den Høgste, den som bur i skuggen hjå den Allmegtige, **2** han segjer til Herren: «Mi livd og mi borg, min Gud som eg set mi lit til.» **3** For han frelsar deg frå snara til fuglefangaren, frå tynande sott. **4** Med sine fjører løyner han deg, og under hans vengjer finn du livd; skjold og vern er hans truskap. **5** Du skal ikkje ræddast for skrämsl um natti, for pil som flyg um dagen, **6** for pest som fer fram i myrker, for sott som tyner um middagen. **7** Um tusund fell attmed sida di, og ti tusund attmed di høgre hand, so skal det ikkje nå til deg. **8** Du skal berre skoda det med augo dine, og sjå korleis dei ugudlege fær si løn. **9** «For du, Herre, er mi livd,» segjer du. Den Høgste hev du gjort til din bustad. **10** Inkje vondt skal timast deg, og ingi plåga skal koma nær til ditt tjeld. **11** For han skal bjoda sine englar um deg, at dei skal vara deg på alle dine vegar. **12** Dei skal bera deg på hender, so du ikkje skal støyta foten din på nokon stein. **13** På løva og eiterorm skal du treda, du skal trakka ned ungløvor og drakar. **14** «Av di han heng fast ved meg, vil eg fria honom ut; eg vil frelsa honom, av di han kjenner mitt namn. **15** Han skal kalla på meg, og eg skal svara honom, eg er med honom i naud, eg vil fria honom ut og føra honom til æra. **16** Med eit langt liv vil eg metta honom og lata honom sjå mi frelsa.»

92 Ein salme, ein song til kviledagen. Det er godt å prisa Herren, og å syngja ditt namn lov, du Høgste, **2** å kunngjera di miskunn um morgenon og din truskap um næterne, **3** med tistrengs-cither og med harpa, med tankefullt spel på cither. **4** For du hev gledd meg, Herre, med ditt verk,

og eg vil fegnast yver det dine hender hev gjort. 5 Kor store
dine gjerningar er, Herre! Ovdjupe er dine tankar. 6 Ein uvitug
mann kjenner ikkje til det, og ein dåre skynar det ikkje. 7 Når
dei ugudlege grønkar som gras, og alle illgjerningsmenner
blømer, so er det til deira tyning til æveleg tid. 8 Men du,
Herre, er høg i all æva. 9 For sjå dine fiendar, Herre - for
sjå, dine fiendar skal forgangast, alle illgjerningsmenner vert
spredde. 10 Du lyfter upp mitt horn som hornet til villuksen,
frisk olje er rent yver meg. 11 Og mitt auga skal sjå med lyst
på mine fiendar, og øyro mine høyra um dei vonde som
stend upp imot meg. 12 Den rettferdige skal renna upp som
palmetreet, som ceder på Libanon skal han veksa. 13 Dei er
planta i Herrens hus og skal grønka i Guds fyregardar. 14
Endå i høg alder skyt dei friske renningar, dei er groande og
grønkande 15 til å forkynna at Herren er rettvis, han, mitt
berg, og at det ingen urett er i honom.

93 Herren er konge, han hev klædt seg i høgd; Herren
hev klædt seg, han hev gyrdt seg med styrke, jordriket
stend fast, det let seg ikkje rikka. 2 Fast er din kongsstol
frå fordoms tid, frå æva er du. 3 Straumar hev lyft, Herre,
straumar hev lyft si røyst, straumar lyfter upp sin dur. 4 Men
meir enn duren av dei store vatn, dei herlege, havbroti, er
Herren herleg i det høge. 5 Dine vitnemål er ovleg trufaste;
heilagdom høver for huset ditt, Herre, so lenge som dagarne
varer.

94 Herre, du hemns Gud, du hemns Gud, syn deg i
herlegdom! 2 Statt upp, du domar yver jordi, lat dei
ovmodige få lika for si gjerning! 3 Kor lenge skal ugudlege,
Herre, kor lenge skal ugudlege fegnast? 4 Dei gøyser or seg
og fører skamlaus tale; dei skrøyster, alle ugjerningsmenner.
5 Ditt folk, Herre, krasar dei, og din arv plågar dei. 6 Enkja
og den framande slær dei i hel, og dei myrder dei farlause. 7
Og dei segjer: «Herren ser ikkje, og Jakobs Gud merkar det
ikkje.» 8 Merka då, de uvituge i folket! Og de vitlause, når
vil de taka til vitet? 9 Han som hev sett inn øyra, skulde
han ikkje høyra? Han som hev laga til auga, skulde han
ikkje sjå? 10 Han som tuktar heidningar, skulde han ikkje
refsa, han som gjev menneski kunnskap? 11 Herren kjenner
mannsens tankar, at dei er fåfengd. 12 Sæl er den mann
som du, Herre, tuktar, og som du gjev lærdom or lovi di, 13
til å gjeve honom ro for vonde dagar, til dess det vert grave
ei grav for den ugudlege. 14 For ikkje støyter Herren burt sitt
folk, og arven sin forlet han ikkje. 15 For domen skal venda
um att til rettferd, og alle ærlege i hjarta skal halda med
honom. 16 Kven stend upp for meg imot dei vonde? Kven
stig fram for meg mot deim som gjer urett? 17 Dersom ikkje

Herren var mi hjelp, so vilde sjæli mi snart bu i stilla. 18 Når
eg segjer: «Foten min er ustørd, då held di miskunn meg
uppe, Herre.» 19 Når det kjem mange tunge tankar i mitt
hjarta, då hugar dine trøystarord mi sjæl. 20 Er vel tynings-
domstolen i samlag med deg, der dei lagar urett i hop til
rett? 21 Dei flokkar seg i hop mot sjæli åt den rettferdige, og
dei fordømer uskuldig blod. 22 Då vert Herren ei borg for
meg, og min Gud vert eit berg som eg flyr til. 23 Og han let
deira urett koma attende yver deim, og for deira vondskap
skal han gjera ende på deim, ja, Herren, vår Gud, skal gjera
ende på deim.

95 Kom, lat oss fegnast for Herren, lat oss ropa av frygd
for vårt frelse-berg! 2 Lat oss stiga fram for hans åsyn
med lovsong, lat oss syngja vår fagnad for honom i salmar!
3 For ein stor Gud er Herren og ein stor konge yver alle
gudar, 4 han som i si hand hev det djupaste av jordi, og som
eig topparne av fjelli. 5 Han eig havet, for han hev skapt det,
og turrleendet hev hans hender laga. 6 Kom, lat oss falla ned
og bøygja oss, lat oss bøygja kne for Herren, vår skapar! 7
For han er vår Gud, og me er det folk han føder, og den
hjord som handi hans leider. Å, vilde de høyra på hans røyst
i dag! 8 Forherd ikkje dykkar hjarta som ved Meriba, som på
Massa-dagen i øydemarki, 9 der federne dykkar freista meg!
Dei prøvde meg, endå dei hadde set mi gjerning. 10 I fyrte år
var eg leid av den ætti, og eg sagde: «Dei er eit folk med
villfarande hjarta, og dei kjenner ikkje vegarne mine.» 11 So
svor eg i min vreide: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til
mi kvila.»

96 Syng Herren ein ny song, syng for Herren, all jordi!
2 Syng for Herren, lova hans namn, forkynn frå dag
til dag hans frelsa! 3 Fortel millom heidningar hans æra,
millom alle folkeslag hans under! 4 For Herren er stor og
mykke lovsungen, skräumeleg er han framfor alle gudar. 5
For alle gudar hjå folki er avgudar; men Herren hev gjort
himmelen. 6 Høgd og herlegdom er for hans åsyn, styrke og
prydnad i hans heilagdom. 7 Gjev Herren, de folke-ætter,
gjev Herren æra og magt! 8 Gjev Herren hans namns æra,
tak gåvor med og kom i hans fyregardar! 9 Tilbed Herren i
heilagt skrud, skjelv for hans åsyn, all jordi! 10 Seg millom
heidningane: «Herren er konge, og jordriket stend fast,
det let seg ikkje rikka; han dømer folki med rettvisa.» 11
Himmelen glede seg, og jordi fagne seg, havet dure og alt
som i det er! 12 Marki frygde seg og alt det som på marki er!
Då fegnast alle tre i skogen 13 for Herrens åsyn; for han
kjem, for han kjem til å døma jordi; han skal døma jordriket
med rettferd og folki i sin truskap.

97 Herren er konge; jordi fagne seg, mange øyar glede seg! 2 Skyer og myrker er kringum honom, rettferd og rett er grunnvoll for hans kongsstol. 3 Eld gjeng framfyre honom og brenner hans motstandarar rundt ikring. 4 Hans eldingar lyser upp heimen; jordi ser det og skjelv. 5 Bergi brånar som voks for Herren, for Herren yver all jordi. 6 Himmelens forkynner hans rettferd, og alle folki hans æra. 7 Skjemde vert alle som dyrkar bilæte, som rosar seg av avgudar. Alle gudar tilbed honom. 8 Sion høyrer det og gled seg, og Judas døtter fagnar seg for dine domar skuld, Herre. 9 For du, Herre, er den høgste yver heile jordi, du er høgt upphøgd yver alle gudar. 10 De som elskar Herren, hata det vonde! Han tek vase på sjælerne å sine trugne, frå handi til dei ugodlege frelsar han deim. 11 Ljos er utsått for den rettferdige, og gleda for dei ærlege i hjarta. 12 Gled dykk, de rettferdige, i Herren! Syng lov for hans heilage namn!

98 Ein salme. Syng Herren ein ny song! For han hev gjort under, hans høgre hand hev hjelpt honom, og hans heilage arm. 2 Herren hev kunngjort si frelsa, for augo på heidningane hev han openberra si rettferd. 3 Han hev kome i hug si miskunn og sin truskap mot Israels hus; alle heimsens endar hev set frelsa frå vår Gud. 4 Ropa med gleda for Herren, all jordi! Set i med fagnad og lovsong! 5 Syng lov for Herren med cither, med cither og med lovsongs røyst, 6 med lurar og basunklang gjev fagnadrop for kongen, Herren! 7 Havet dure og alt som i det er, heimen og alle som i heimen bur! 8 Elvarne klappe i hender, fjelli fagne seg med 9 for Herrens åsyn, for han kjem til å døma jordi, han skal døma jordikret med rettferd og folki med rettvisa.

99 Herren er konge, folki skjelv; han sit på kerubar, jordi ruggar. 2 Herren er stor i Sion, og høg er han yver alle folk. 3 Dei skal prisa ditt namn, det store og skrämelege, heilag er han. 4 Og i si magt elskar kongen det som rett er; du held rettvisa uppe, du hev gjort rett og rettferd i Jakob. 5 Høglova Herren, vår Gud, og fall ned for hans fotskammel! Heilag er han. 6 Moses og Aron var millom hans prestar, og Samuel millom deim som kalla på hans namn; dei ropa til Herren, og han svara deim. 7 I ein skystolpe tala han til deim, dei heldt hans vitnemål og den lov han gav deim. 8 Herre vår Gud, du svara deim, du var deim ein Gud som tilgav deim, men og ein hemnar yver deira gjerningar. 9 Høglova Herren, vår Gud! Og fall ned for hans heilage fjell! For heilag er Herren, vår Gud.

100 Ein lovsalme. Ropa med frygd for Herren, all jordi! 2 Ten Herren med gleda, kom fram for hans åsyn med fagnad! 3 Vit at Herren er Gud, han hev skapt oss, og ikkje

me, til sitt folk og til den hjord han føder. 4 Kom inn i hans portar med takk, i hans fyregardar med lov, prisa honom, lova hans namn! 5 For Herren er god, hans miskunn varer æveleg, og hans truskap frå ætt til ætt.

101 Av David; ein salme. Um miskunn og rett vil eg syngja; deg, Herre, vil eg lova. 2 Eg vil agta på den ulastande veg - når kjem du til meg? Eg vil vandra i mitt hjartans uskyld i mitt hus. 3 Ikkje set eg meg for augo nildingsverk, å gjera misgjerd hatar eg, slike heng ikkje ved meg. 4 Eit rangsnutt hjarta skal vika frå meg, vondt vil eg ikkje vita av. 5 Den som løynleg lastar sin næste, han vil eg tyna; deim med stolte augo og ovmodig hjarta kann eg ikkje tola. 6 Mine augo ser på dei trugne i landet, for eg vil dei skal bu hjå meg; den som vandrar på ulastande veg, han skal tena meg. 7 I mitt hus skal ingen få bu som fer med svik; den som talar lygn, skal ikkje standa for augo mine. 8 Kvar morgen vil eg tyna alle ugodlege i landet, so eg kann rydda ut or Herrens by alle ugjerningsmenner.

102 Bøn av ein arming, når han vanmegast og let sitt klagemål strøyma fram for Herren. Herre, høyr mi bøn, og lat mitt rop koma fram til deg! 2 Løyn ikkje ditt andlit for meg den dagen eg er i naud! Bøyg ditt øyra til meg! Den dagen eg ropar, svara meg snart! 3 For dagarne mine hev fare burt som ein røyk, og mine bein er som glødde i eld. 4 Mitt hjarta er solstukke og visnar som gras, for eg hev gløymt å eta brødet mitt. 5 For mi høgmælte stynjing heng beini fast ved kjøtet mitt. 6 Eg likjest pelikanen i øydemarki, eg er som ula på aude stader. 7 Eg lyt vaka og vera som ein einsleg fugl på taket. 8 Heile dagen spottar mine fiendar meg, dei som reint er ville mot meg, sver ved meg. 9 For eg et oska som brød, og drykken min blandar eg med gråt 10 for din vreide og din harm skuld, for du hev teke meg upp og kasta meg burt. 11 Mine dagar er som ein skugge når han lengjest, og eg visnar som gras. 12 Men du, Herre, sit i all æva, og ditt minne varer frå ætt til ætt. 13 Du vil standa upp, du vil miskunna Sion, for det er tid til å vera nådig mot henne, ja, timen er komen. 14 For dine tenrar hev godhug for steinarne hennar, og dei ynkast yver hennar grus. 15 Og heidningar skal ottast Herrens namn, og alle kongar på jordi di æra. 16 For Herren hev bygt upp att Sion, han hev synt seg i si æra; 17 han hev vendt seg til bøni frå dei hjelpelause, og han hev ikkje vanvyrdt deira bøn. 18 Dette skal verda oppskrive for den komande ætti, og det folket som vert skapt, skal lova Herren, 19 for han hev set ned frå si heilage høgd, Herren hev frå himmelen skoda på jordi 20 og vil høyra sukken frå den bundne og løysa ut daudens born,

21 so dei i Sion skal forkynna Herrens namn og hans pris i Jerusalem, 22 når folkeslag kjem i hop og kongerike til å tena Herren. 23 Han hev bøygjtu mi kraft på vegen, han hev korta av mine dagar. 24 Eg segjer: Min Gud, tak meg ikkje burt midt i mine dagar! Frå ætt til ætt varer dine år. 25 Fordom grunnfeste du jordi, og himmelen er verk av dine hender. 26 Dei skal forgangast, men du stend; alle skal dei eldast som eit klæde, som ein klædnad skifter du deim, og dei vert umskifte; 27 men du er den same, og dine år tek aldry ende. 28 Borni åt dine tenrar skal bu i ro, og deira avkjøme skal standa trygt for di åsyn.

103 Av David. Lova Herren, mi sjæl, og alt som i meg er, love hans heilage hamn! 2 Lova Herren, mi sjæl, og gløym ikkje alle hans velgjerningar! 3 Han som tilgjev all di skuld, han som lækjer alle dine brester, 4 han som løyser ditt liv frå gravi, han som kryner deg med nåde og miskunn, 5 han som mettar din prydnad med godt, so du vert ung att som ørnene. 6 Herren gjer rettferdsverk og rett mot alle som er under trykk. 7 Han kunngjorde sine vegar for Moses, sine gjerningar for Israels born. 8 Miskunnsam og nådig er Herren, langmodig og rik på miskunn. 9 Han trættar ikkje alltid og gøymer ikkje æveleg på vreide. 10 Han gjer ikkje med oss etter våre synder og gjev oss ikkje lika for våre misgjerningar. 11 For so høg som himmelen er yver jordi, so er hans miskunn veldug yver deim som ottast honom. 12 So langt som aust er frå vest, let han våre misgjerningar vera burte frå oss. 13 Som ein far miskunnar borni, so miskunnar Herren deim som ottast honom. 14 For han veit kva slag skapning me er, han kjem i hug at me er dust. 15 Eit menneskje, som gras er hans dagar, som blomen på marki, soleis blømer han. 16 Når vinden fer yver honom, er han ikkje meir, og staden hans veit ikkje meir av honom. 17 Men Herrens miskunn er frå æva og til æva yver deim som ottast honom, og hans rettferd er mot barneborn, 18 mot deim som held hans pakt, og som kjem i hug hans fysesegner og liver etter deim. 19 Herren hev sett sin kongsstol i himmelen, og hans rike ráder yver alle ting. 20 Lova Herren, de hans englar, de velduge kjempor som set hans ord i verk, med di de lyder på røysti av hans ord! 21 Lova Herren, alle hans herar, de hans tenrar som gjer hans vilje! 22 Lova Herren alle hans verk på alle stader i hans rike! Lova Herren mi sjæl!

104 Lova Herren, mi sjæl! Herre min Gud, du er ovleg stor, i høgd og herlegdom er du klædd. 2 Han sveiper seg i ljós som i eit klædeplagg, han spanar ut himmelen som ein tjellduk, 3 han som timbrar sine högsalar

i vatni, han som gjer skyerne til si vogn, han som fer fram på vengerne åt vinden. 4 Han gjer vindar til sine englar og logande eld til sine tenrar. 5 Han grunnfeste jordi på stolparne hennar, ho skal ikkje verta rikka i all æva. 6 Djupe vatn lagde du yver henne som eit klæde, yver fjelli stod vatni. 7 For ditt trugsmål flydde dei, for ditt toremål skunda dei seg burt 8 - fjell steig, dalar sokk - til den staden som du hadde grunnfest for deim. 9 Ei grensa sette du, som dei ikkje skulde skrida yver, dei skal ikkje atter skulde leggja seg yver jordi. 10 Han sender uppkomor fram i dalane, millom fjelli renn dei. 11 Dei vatnar alle vildyr på marki, villasni sløkkjer torsten sin. 12 Yver deim bur himmelens fuglar, millom greinerne syng dei. 13 Han vatnar fjelli frå sine høge salar, jordi vert metta av den frukt du skaper. 14 Gras let han gro for feet, og vokstrar til gagn for folk til å få brød fram or jordi, 15 og vin som gled menneskjhjarta, til å lata andlitet skina av olje, og avla brød som styrkjer menneskjhjarta. 16 Herrens tre vert metta, Libanons cedarar som han hev sett, 17 der fuglane byggjer reir, storken som hev sitt hus i cypressarne. 18 Dei høge fjelli er for steinbukkarne, bergskortorne er til lidd for fjell-grevlingarne. 19 Han gjorde månen til tidarmerke; soli kjenner si nedgangstid. 20 Du sender myrker, og det vert natt, då krek alle vildyr i skogen fram. 21 Dei unge løvor burar etter ran, og dei krev si føda av Gud. 22 Soli gjeng upp, då dreg dei seg heim og legg seg inn i sine bol. 23 Menneskja gjeng ut til si gjerning, til sitt arbeid alt til kvelds. 24 Kor mange dine gjerningar er, Herre! Du gjorde deim alle med visdom, jordi er full av det du hev skapt. 25 Sjå havet, det store og vide! Der krek det i uteljande mengd av dyr både små og store. 26 Der gjeng skipi, Livjatan som du hev laga til å leika seg der. 27 Alle ventar dei på deg, at du skal gjeva deim føda i si tid. 28 Du gjev deim, dei sankar, du let upp handi, dei vert metta med godt. 29 Du løyner ditt andlit, dei vert forskrämd, du tek burt deira ande, dei dør og dei vender attende til dusti si. 30 Du sender ut din ande, dei vert skapte, du nyar upp att skapnaden åt jordi. 31 Herrens æra vare æveleg, Herren glede seg i sine gjerningar! 32 Han som skodar på jordi og ho skjelv, han som rører fjelli og dei ryk. 33 Eg vil syngja for Herren so lenge eg liver, eg vil lovsyngja min Gud so lenge eg er til. 34 Gjev min tale kunde tekjkast honom! Eg vil gleda meg i Herren. 35 Gjev syndarar måtte kverva burt frå jordi, og ugudlege ikkje lenger finnst! Lova Herren, mi sjæl! Halleluja, lova Herren.

105 Prisa Herren, kalla på hans namn! Kunngjer millom folkeslagi hans storverk! 2 Syng for honom, syng honom lov! tala um alle hans under. 3 Rosa dykk av hans

heilage namn, hjarta glede seg hjå deim som søker Herren! 4 Spør etter Herren og hans magt, søk hans åsyn alltid! 5 Kom i hug hans under som han hev gjort, hans undergjerningar og domsordi frå hans munn, 6 de, etterkomrar av Abraham, hans tenar, søner åt Jakob, hans utvalde! 7 Han er Herren, vår Gud, yver all jordi gjeng hans domar. 8 Han kjem æveleg i hug si pakt, det ord han sette fast for tusund ætter, 9 den pakt han gjorde med Abraham, og sin eid til Isak; 10 og han gjorde det til ein rett for Jakob, for Israel ei æveleg pakt, 11 med di han sagde: «Deg vil eg gjeva Kana'ans land til arvlut.» 12 Då dei var ein liten flokk, få og framande der, 13 og dei vandra frå folk til folk, frå eitt rike til eit anna folk, 14 let han ingen mann få gjera valdsverk mot deim, og han refste kongar for deira skuld: 15 «Rør ikkje dei eg hev salva, og gjer ikkje vondt med mine profetar!» 16 Og han kalla hunger inn yver landet, kvar studnad av brød braut han sund. 17 Han sende ein mann fyre deim, til træl vart Josef seld. 18 Dei plåga hans føter i lekkjor, i jarn vart han lagd, 19 til den tid då hans ord slo til, då Herrens ord viste at han var uskuldig. 20 Då sende kongen bod og løyste honom, Herren yver folkeslag gav honom fri. 21 Han sette honom til herre yver sitt hus, til å ráða yver all hans eigedom; 22 so han skulde binda hans hovdingar etter sin vilje og læra hans eldste visdom. 23 Og Israel kom til Egyptarland, og Jakob budde som gjest i Khams land. 24 Og han let folket sitt aukast mykje og gjorde det sterkare enn fiendarne. 25 Deira hjarto vende han um, so dei hata hans folk og lagde løynderåder upp mot hans tenarar. 26 Han sende Moses, sin tenar, Aron som han hadde valt ut. 27 Dei gjorde hans teikn imillom deim og under i Khams land. 28 Han sende myrker og gjorde det myrkt, og dei var ikkje ulydige imot hans ord. 29 Han gjorde vatni deira til blod, og han drap deira fiskar. 30 Deira land kom til å kreka av froskar, jamvel i salarne til deira kongar. 31 Han tala, og det kom flugesvermar og my i heile landet deira. 32 Han gav deim hagl for regn, logande eld i landet deira, 33 og han slo ned deira vintré og fikret og braut trei sund i landet deira. 34 Han tala, og det kom engsprettor og grashoppar i uteljande mengd, 35 og dei åt upp all grode i deira land, og dei åt upp frukt av marki deira. 36 Og han slo alt fyrstefødt i landet deira, fyrstegrøda av all deira kraft. 37 Og han førde deim ut med sylv og gull, og det var ingen i hans ætter som snåva. 38 Egyptarland gledde seg då dei drog ut; for rædsla for deim hadde falle yver deim. 39 Han breidd ut ei sky til skyggje og eld til å lysa um natti. 40 Dei kravde, og han let vaktlar koma, og med himmelbrød metta han deim. 41 Han opna berget og vatn rann ut, det gjekk som ei elv gjennom turrendet. 42 For han

kom i hug sitt heilage ord, Abraham, sin tenar, 43 og han førde sitt folk ut med gleda, sine utvalde med fagnadrop, 44 og han gav deim landi åt heidningane, og folkeslags arbeid tok dei til eigedom, 45 at dei skulde halda hans fysesegner og taka vare på hans lover. Halleluja!

106 Halleluja! Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn! 2 Kven kann fullt ut nemna

Herrens velduge verk, forkynna all hans lov? 3 Sæle er dei som tek vare på det som rett er, den som gjer rettferd til kvar tid! 4 Herre, kom meg i hug med den godhug du hev for ditt folk, gjesta meg med di frelsa! 5 so eg kann skoda lukka åt dine utvalde, gleda meg med ditt folks gleda, rosa meg med din arv. 6 Me hev synda med våre feder, me hev gjort ille, me hev vore ugudlege. 7 Våre feder i Egyptarland agta ikkje på dine under, dei kom ikkje i hug dine mange nådegjerningar, men dei var tråssuge ved havet, ved Raudehavet. 8 Men endå frelse han deim for sitt namn skuld, av di han vilde kunngjera si magt, 9 og han truga Raudehavet so det vart turt, og han let deim ganga gjennom djupi som på slette marki, 10 og han frelse deim frå hans hand som hata deim, og løyste deim ut or fiendehand, 11 og vatn gjøymde deira motstandarar, ikkje ein vart att av deim. 12 Då trudde dei på ordi hans, då song dei hans lov. 13 Men snart gjøymde dei hans gjerningar, dei bia ikkje på hans råd; 14 men dei fekk ein gir i seg i øydemarki, og dei freista Gud på den ubygde stad. 15 Då gav han deim det dei vilde hava, men sende tærande sjukdom yver deira liv. 16 Og dei vart ovndsjuke på Moses i lægret, på Aron, Herrens heilage. 17 Då opna jordi seg og slukte Daten, og ho let seg att yver flokken åt Abiram, 18 og det kveiktest eld på flokken deira, ein loge brende upp dei ugudlege. 19 Dei gjorde ein kalv ved Horeb og tilbad eit støypt bilæte, 20 og dei bytte burt si æra for bilætet av ein ukse som et gras. 21 Dei gjøymde Gud, sin frelsar, som hadde gjort store ting i Egyptarland, 22 undergjerningar i Khams land, skræmelege ting ved Raudehavet. 23 Og han tenktest til å tyna deim, dersom ikkje Moses, hans utvalde, hadde kasta seg imillom for hans åsyn til å avvenda hans vreide, at han ikkje skulde øydeleggja. 24 Og dei vanvyrde det herlege landet, dei trudde ikkje ordet hans, 25 og dei knurra i sine tjeld, høyrdre ikkje på Herrens røyst. 26 Då lyfte han si hand imot deim til å slå deim ned i øydemarki, 27 og slå deira etterkomrar ned millom heidningane og spreida deim kring i landi. 28 Og dei batt seg saman med Ba'al-Peor, og dei åt av offer til dei daude, 29 og dei vekte harm ved si åtferd, og ei plåga braut ut millom deim. 30 Då stod Pinehas fram og heldt dom, og plåga stilltest; 31 og det vart rekna honom til rettferd frå ætt til ætt æveleg. 32 Og dei vekte

vreide ved Meribavatnet, og det gjekk Moses ille for deira skuld; 33 for dei var tråssuge mot hans ande, og han tala tankelaust med sine lippor. 34 Dei øydelagde ikkje dei folki som Herren hadde tala med deim um, 35 men dei blanda seg med heidningane og lærde deira gjerningar, 36 og dei tente deira avgudar, og desse vart deim til ei snara, 37 og dei ofra sine søner og døtter til magterne, 38 og dei rende ut skuldaust blod, blod av sine søner og døtter som dei ofra til Kana'ans avgudar, og landet vart vanhelga med blodskuld. 39 Og dei vart ureine ved sine gjerningar og dreiv hor ved si åtferd. 40 Då loga Herrens vreide upp imot hans folk, og han stygdest ved sin arv. 41 Og han gav deim i handi på heidningar, og dei som hata deim, vart herrar yver deim, 42 og deira fiendar trengde deim, og dei laut bøygja seg under deira hand. 43 Mange gonger fria han deim ut, men dei var tråssuge og sjølvrådige, og dei kom reint i vesaldom for si misgjerning. 44 Men han såg til deim då dei var i naud, med di han hørde deira klagerop. 45 Og han kom i hug si pakt for deim, og han ynkast etter si store miskunn. 46 Og han let deim finna miskunn hjå alle som hadde fanga deim. 47 Frels oss, Herre vår Gud, og samla oss frå heidningane, so me kann prisa ditt heilage namn, rosa oss av ditt lov! 48 Lova vere Herren, Israels Gud, frå æva og til æva! Og alt folket sege: Amen. Halleluja!

107 Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn! 2 So segjer Herrens utløyste, som han hev løyst ut or naudi, 3 som han hev sanka i hop frå landi, frå aust og frå vest, frå nord og frå havet. 4 Dei for vilt i øydemarki, i vegløysa, dei fann ingen by til å bu i. 5 Hungrike og tyrste var dei, deira sjæl vanmegtast i deim. 6 Då ropa dei til Herren i si naud, or deira trengslor fria han deim ut, 7 og han førde deim på rett veg, so dei gjekk til ein by dei kunde bu i. 8 Dei skal prisa Herren for hans miskunn og for hans under mot menneskeborni, 9 for han metta den tyrtle sjæl, og den hungrike sjæl fylte han med godt. 10 Dei sat i myrker og daudeskugge, bundne i stakarsdom og jarn, 11 av di dei hadde tråssa mot Guds ord og vanvyrdt råderne frå den Høgste. 12 Og han bøygde deira hjarto med liding, dei snåva, og der var ingen hjelpar. 13 Då ropa dei til Herren i si naud, frå deira trengslor frelse han deim. 14 Han førde deim ut or myrker og daudeskugge, og deira band reiv han sund. 15 Dei skal prisa Herren for hans miskunn og for hans under mot menneskeborni; 16 for han krasa koparportar og hogg sund jarnbommar. 17 Dårar var dei for sin brotsveg, og for sine misgjerningar vart dei plåga. 18 Deira sjæl vart leid av all mat, og dei kom nær til daudens portar. 19 Då ropa dei til Herren i si naud; frå deira trengslor frelse han deim. 20 Han

sende sitt ord og lækte deim og berga deim frå deira graver. 21 Dei skal prisa Herren for hans miskunn og for hans under mot menneskeborni 22 og ofra takkoffer og fortelja um hans verk med fagnad. 23 Dei som for ut på havet med skip, og som dreiv handel på dei store vatni, 24 dei såg Herrens gjerningar og hans underverk på djupet. 25 Han tala og let det koma ein storm vind, og denne reiste havsens bylgjar. 26 Dei for opp imot himmelen, dei for ned i djupi, deira sjæl miste modet i ulukka. 27 Dei raga og tumla som drukne, og all deira visdom vart til inkjes. 28 Då ropa dei til Herren i si naud, or deira trengslor førde han deim ut. 29 Han let storm verta til stilla, og bylgjorne kringum deim tagna. 30 Og dei vart glade då dei lagde seg, og han førde deim til den hamni dei ynskte. 31 Dei skal prisa Herren for hans miskunn og for hans under mot menneskeborni 32 og høglova honom i folkesamling og lovsyngja honom der dei gamle sit saman. 33 Han gjorde elvar til ei øydemark og vatskjeldor til eit turrlende, 34 fruktsamt land til ei saltheid, for deira vondskap skuld, som budde der. 35 Han gjorde øydemark til innsjø og turrlende til vatskjeldor. 36 Og han let hungrige bu der, og dei bygde ein by til å bu i. 37 Og dei sådde åkrar og planta vinhagar, og dei fekk grøda til å hausta. 38 Og han velsigna deim, og dei auka mykje, og av fe gav han deim ikkje lite. 39 So minka dei att og vart nedbøygde av trykk og trengsla og sorg. 40 Han som renner ut vanvyrndad yver hovdingar og let deim villast i veglaus øydemark, 41 han lyfte upp den fatige or vesaldomen og auka ætterne som ei hjord. 42 Dei ærlege ser det og gled seg, og all vondskap let att sin munn. 43 Den som er vis, han gjeve gaum etter dette, og dei må merke Herrens nådegjerningar.

108 Ein song, ein salme av David. Mitt hjarta er roleg, Gud, eg vil syngja og lovsyngja, ja, det skal mi æra. 2 Vakna, harpa og cither! eg vil vekkja morgenroden. 3 Eg vil prisa deg millom folki, Herre, eg vil lovsyngja deg millom folkeslagi. 4 For di miskunn er stor yver himmelen, og din truskap til dei høge skyer. 5 Gud, syn deg høg yver himmelen, og di æra yver heile jordi! 6 At dei du elskar må verta frelse, hjelpp oss med di høgre hand og børnhøyr oss! 7 Gud hev tala i sin heilagdom. «Eg vil gleda meg, eg vil skifta ut Sikem, og Sukkotdalen vil eg mæla. 8 Meg høyrer Gilead til, meg høyrer Manasse til, og Efraim er verja for mitt hovud, Juda er min førarstav. 9 Moab er mitt vaskefat, på Edom kastar eg skoen min, for Filistarland set eg i med fagnadrop.» 10 Kven vil føra meg til den faste by? Kven leider meg til Edom? 11 Hev ikkje du, Gud, støytt oss burt? og du, Gud, gjeng ikkje ut med våre herar. 12 Gjev oss hjelp

mot fienden! for mannehjelp er fåfengd. 13 Med Guds hjelp skal me gjera storverk, og han skal treda ned våre fiendar.

109 Til songmeisteren; av David, ein salme. Min lovsongs

Gud, teg ikkje! 2 For dei hev late upp sin ugudlege og falske munn imot meg, dei hev tala imot meg med ljugartunga. 3 Med hatfulle ord hev dei kringsett meg og ført strid imot meg utan årsak. 4 Til løn for min kjærleik stod dei imot meg, endå eg berre bed, 5 dei hev lagt vondt yver meg til løn for godt og hat til løn for min kjærleik. 6 Set ein ugudleg yver honom, og lat ein klagar standa ved hans høgre hand! 7 Når han vert dømd, lat honom ganga skuldig ut, og lat hans bøn verta til synd! 8 Lat hans dagar verta få, lat ein annan få hans embætte! 9 Lat hans born verta farlause og kona hans enkja! 10 Lat hans born flakka ikring og beda seg, lat deim ganga som tiggjarar frå sin øydelagde heim! 11 Lat okerkallen leggja snara um all hans eigedom, og framande plundra hans avling! 12 Lat ingen finnast som hyser miskunn imot honom, og ingen som ynkast yver hans farlause born! 13 Lat hans etterkomrarar ganga til grunnar og deira namn verta utstroke i næste ættled! 14 Hans fedra skuld vere i minne hjå Herren, og syndi å mor hans verte ikkje utstroki! 15 Dei vere alltid for Herrens åsyn, og han rydje deira minne ut av jordi, 16 av di han ikkje kom i hug å gjera miskunn, men forfylgte ein arm og fatig mann, og ein hjarteskrämd og vilde drepa honom. 17 Han elskaa forbanning, og denne kom yver honom, han lika ikkje velsigning, og denne kom langt burt frå honom. 18 Han klædde seg i forbanning som sitt klædeplagg, og ho trengde som vatn inn i hans liv, og som olje i hans bein. 19 Lat henne verta honom til ei kåpa som han sveiper seg i, og til eit belte som han alltid bind um seg! 20 Dette vere løni frå Herren åt mine motstandarar, og åt deim som talar vondt imot mi sjæl! 21 Og du, Herre, Herre, gjer vel imot meg for ditt namn skuld, etter som di miskunn er god, so berga meg! 22 For arm og fatig er eg, og mitt hjarta er gjenomstunge i meg. 23 Som ein skugge når han lengjest, kverv eg burt, eg vert jaga burt som ein grashopp. 24 Mine kne er ustøde av fasta, og holdet mitt misser feita. 25 Og eg hev vorte til spott for deim; når dei ser meg, rister dei på hovudet. 26 Hjelp meg, Herre min Gud, frels meg etter di miskunn! 27 so dei må kjenna, at dette er di hand, at du, Herre, hev gjort det. 28 Dei forbannar, men du velsignar, dei stend upp, men vert skjemde, og din tenar gled seg. 29 Mine motstandarar skal klæda seg i skjemsla og sveipa seg i si skam som i ei kåpa. 30 Eg vil takka Herren storleg med min munn, og midt imillom mange vil eg lova honom. 31 For han stend på høgre sida åt den fatige til å frelsa honom frå deim som dømer hans sjæl.

110 Av David, ein salme. Herren sagde til min herre:

«Set deg ved mi høgre hand, til dess eg legg dine fiendar til skammel for dine føter!» 2 Ditt veldes kongsstav skal Herren retta ut frå Sion; ver herre midt imillom dine fiendar! 3 Ditt folk møter viljut fram på ditt veldes dag; i heilagt skrud kjem din ungdom til deg som dogg or fanget på morgenroden. 4 Herren hev svore, og han skal ikkje angra det: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis.» 5 Herren ved di høgre hand knasar kongar den dag han vreidest. 6 Han dømer millom heidningarne, fyller upp med lik, han knasar hovud utsyver den vide jord. 7 Or bekken drakk han på vegen, difor lyfter han hovudet høgt.

111 Halleluja! Eg vil prisa Herren av alt mitt hjarta i råd

og samling av ærlege. 2 Store er Herrens verk, gjenomtenkte etter alle sine fyremål. 3 Høgd og herlegdom er hans gjerning, og hans rettferd stend æveleg fast. 4 Han hev sett eit minne for sine under, nådig og miskunnsam er Herren. 5 Mat hev han gjeve deim som ottast honom; han kjem æveleg i hug si pakt. 6 Krafti av sine verk hev han kunngjort for sitt folk, då han gav deim arven til heidningarne. 7 Det hans hender gjer, er sanning og rett, alle hans fyresegner er trufaste, 8 fast stend dei æveleg og alltid, dei er gjorde i sanning og rettvisa. 9 Han hev sendt sitt folk utlösing, han hev skipa si pakt æveleg, hans namn er heilagt og skræmelegt. 10 Otte for Herren er upphav til visdom, godt vit hev alle som gjer etter det. Hans pris varer æveleg.

112 Halleluja! Sæl er den mann som ottast Herren, som

hev si store lyst i hans bodord. 2 Hans avkjørme skal vera veldugt på jordi, ætti av dei ærlege skal verta velsigna. 3 Det er velstand og rikdom i hans hus, og hans rettferd stend æveleg fast. 4 Det renn upp eit ljós i myrker for dei ærlege, nådig, miskunnsam og rettferdig er han. 5 Vel gjeng det den mann som er miskunnsam og gjev lån, han held uppe si sak i retten. 6 For dei skal ikkje rikka honom i all æva, den rettferdige skal vera i ævelekt minne. 7 For vond tidend skal han ikkje ræddast; hans hjarta er fast, det lit på Herren. 8 Hans hjarta er trygt; han ræddast ikkje, til dess han ser med lyst på sine fiendar. 9 Han strår ut, gjev til dei fatige, hans rettferd stend alltid, hans horn skal verta upplyft med æra. 10 Den ugudlege skal sjå det og harmast, han skal skjera tener og tærast upp, det dei ugudlege hev lyst til, vert upp i inkje.

113 Halleluja! Lova, de Herrens tenrar, lova Herrens

namn! 2 Herrens namn vere lova frå no og til æveleg tid! 3 Frå solekoma og til soleglad er Herrens namn høglova.

4 Høg yver alle heidningar er Herren, yver himmelen er hans æra. 5 Kven er som Herren, vår Gud? han som sit so høgt, 6 han som ser so djupt i himmelen og på jordi, 7 han som reiser den ringe or moldi og lyfter den fatige or skarnet 8 til å setja honom hjå hovdingar, hjå sitt folks hovdingar; 9 han som let ufruktsame bu heime som ei glad barnemor. Halleluja!

114 Då Israel drog ut or Egyptarland, Jakobs hus frå eit folk med framand tunga, 2 då vart Juda hans heilagdom, Israel hans rike. 3 Havet såg det og flydde, Jordan drog seg attende. 4 Fjelli hoppa som verar, haugarne som lamb. 5 Kva hev hendt deg, hav, at du flyr? du Jordan, at du dreg deg attende? 6 de fjell, at de hoppar som verar, de haugar som lamb? 7 For Herrens åsyn må du skjelva, jord, for Jakobs Guds åsyn! 8 Han som gjer berget til ein sjø, harde steinen til ei vatskjelda.

115 Ikkje oss, Herre, ikkje oss, men ditt namn gjeve du æra for di miskunn, for din truskap skuld! 2 Kvifor skal heidningane segja: «Kvar er no deira Gud?» 3 Vår Gud er då i himmelen, alt det han vil, gjer han. 4 Deira avgudar er sylv og gull, eit verk av menneskehender. 5 Dei hev munn, men talar ikkje, dei hev augo, men ser ikkje; 6 dei hev øyro, men hører ikkje, dei hev nos, men luktar ikkje. 7 Med sine hender grip dei ikkje, med sine føter gjeng dei ikkje, dei hev ikkje mål i strupen. 8 Som desse er, vert dei som lagar deim, alle som set si lit til deim. 9 Israel, lit på Herren! Han er deira hjelp og skjold. 10 Arons hus, lit på Herren! Han er deira hjelp og skjold. 11 De som ottast Herren, lit på Herren! Han er deira hjelp og skjold. 12 Herren kom oss i hug, han skal velsigna, han skal velsigna Israels hus, han skal velsigna Arons hus, 13 han skal velsigna deim som ottast Herren, dei små med dei store. 14 Herren late dykk auka, dykk og dykkar born! 15 Velsigna er de av Herren, han som skapte himmel og jord. 16 Himmelen er himmel for Herren, men jordi hev han gjeve menneskeborni. 17 Dei daude lovar ikkje Herren, ingen av deim som stig ned i stilla. 18 Men me skal lova Herren frå no og til æveleg tid. Halleluja!

116 Eg elskar Herren, for han hører mi røyst, mine bøner. 2 For han hev bøygt sitt øry til meg, og alle mine dagar vil eg kalla på honom. 3 Daude-band hadde spent seg um meg, helheims trengsla hadde funne meg; naud og sorg fann eg. (Sheol h7585) 4 Men eg kalla på Herrens namn: «Å Herre, berga mi sjæl!» 5 Herren er nådig og rettferdig, og vår Gud er miskunnsam. 6 Herren varar dei einfalde, eg var ein arming, og han frelste meg. 7 Kom attende, mi sjæl, til di ro! for Herren hev gjort vel imot deg. 8

Ja, du fria mi sjæl frå dauden, mitt auga frå tåror, min fot frå fall. 9 Eg skal vandra for Herrens åsyn i landi åt dei livande. 10 Eg trudde, for eg tala; eg var i stor plåga. 11 Eg sagde i min ræddhug: «Kvar mann er ein ljugar!» 12 Kva skal eg gjeva Herren att for alle hans velgjerningar imot meg? 13 Eg vil lyfta frelse-staupet, og Herrens namn vil eg påkalla. 14 Mine lovnader vil eg halda for Herren, og det for augo på alt hans folk. 15 Dyr er i Herrens augo dauden åt hans heilage. 16 Å Herre, eg er din tenar, veit du, eg er din tenar, son åt di tenestkvinnen; du hev løyst mine band. 17 Til deg vil eg ofra takkoffer, og Herrens namn vil eg påkalla. 18 Mine lovnader vil eg halda for Herren, og det for augo på alt hans folk, 19 i fyregardarne til Herrens hus, midt i deg, Jerusalem. Halleluja!

117 Lova Herren, alle heidningar, prisa honom alle folk!
2 For megtig er hans miskunn yver oss, og Herrens truskap varer i all æva. Halleluja!

118 Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn! 2 Israel segje: «Æveleg varer hans miskunn!» 3 Arons hus segje: «Æveleg varer hans miskunn!» 4 Dei som ottast Herren, segje: «Æveleg varer hans miskunn!» 5 Ut or trengsla ropa eg på Herren, Herren svara meg og førde meg ut i det frie. 6 Herren er med meg, eg ræddast inkje, kva kann menneske gjera meg? 7 Herren er med meg og hjelper meg, og eg skal sjå med lust på deim som hatar meg. 8 Det er betre å fly til Herren enn å lita på menneske. 9 Det er betre å fly til Herren enn å lita på hovdingar. 10 Alle heidningar kringset meg; i Herrens namn skal eg hogga deim ned. 11 Dei kringset, ja, kringrenner meg; i Herrens namn skal eg hogga deim ned. 12 Dei kringset meg som bior; dei sloknar som ald i klunger, i Herrens namn skal eg hogga deim ned. 13 Hardt støyte du meg, at eg skulde falla; men Herren hjelpte meg. 14 Min styrke og lovesong er Herren, og han vart meg til frelsa. 15 Rop av fagnad og frelsa er å høyra i tjeldi åt dei rettferdige; Herrens høgre hand gjer storverk. 16 Herrens høgre hand upphøgjer, Herrens høgre hand gjer storverk. 17 Eg skal ikkje døy, men liva og fortelja Herrens gjerningar. 18 Hardt tukta Herren meg, men til dauden gav han meg ikkje. 19 Lat upp for meg rettferds portar! Eg vil ganga inn gjennom deim, eg vil prisa Herren. 20 Dette er Herrens port, dei rettferdige skal ganga der. 21 Eg takkar deg av di du svara meg og vart meg til frelsa. 22 Den steinen som bygningsmennerne skaut ut, hev vorte ein hrynestein. 23 Frå Herren er det kome, dette, det er underlegt for våre augo. 24 Dette er dagen som Herren hev gjort, lat oss fegnast og glede oss no! 25 Å Herre, frels då! Å

Herre, lat det då lukkast! 26 Velsigna vere den som kjem i Herrens namn! Me velsignar dykk frå Herrens hus. 27 Herren er Gud, og han let det verta ljost for oss. Bitt høgtidsofferet med reip alt inn til horni på altaret! 28 Min Gud er du, og eg vil prisa deg, min Gud, eg vil upphøgja deg. 29 Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn!

119 Sæle er dei som gjeng ein ulastande veg, dei som ferdast i Herrens lov! 2 Sæle er dei som tek vare på hans vitnemål, som søker honom av alt sitt hjarta, 3 dei som ikkje gjer urett, men vandrar på hans vegar. 4 Du hev gjeve dine fyresegner, at ein skal halda deim vel. 5 Å, kunde vegarne mine verta faste, so eg heldt dine fyreskrifter! 6 Då skal eg ikkje verta til skammar når eg gjev gaum etter alle dine bodord. 7 Eg vil takka deg av eitærlegt hjarta når eg lærer dine rettferdsdomar. 8 Dine fyreskrifter vil eg halda, du må ikkje reint forlata meg. 9 Korleis skal ein ungdom halda stigen sin rein? Når han held seg etter ditt ord. 10 Av alt mitt hjarta hev eg søkt deg, lat meg ikkje villast burt frå dine bodord! 11 I hjarta mitt hev eg gøynt ditt ord, so eg ikkje skal synda imot deg. 12 Lova vere du, Herre! Lær meg dine fyreskrifter! 13 Med lipporne mine hev eg forkynt alle rettar frå din munn. 14 Eg er glad i vegen etter dine vitnemål som i all rikdom. 15 På dine fyresegner vil eg grunda og skoda på dine stigar. 16 I dine fyreskrifter vil eg hava hugnad, og ikkje vil eg gløyma ditt ord. 17 Gjer vel imot din tenar, at eg må liva! so vil eg halda ditt ord. 18 Lat upp augo mine, at eg kann skoda underlege ting i di lov! 19 Ein gjest er eg på jordi, løyn ikkje dine bodord for meg! 20 Mi sjæl er sunderknasa av lengting etter dine rettar all tid. 21 Du hev truga dei stormodige, dei forbanna, som fer vilt frå dine bodord. 22 Tak burt frå meg skam og vanvyrndad! for dine vitnemål hev eg teke vare på. 23 Jamvel hovdingar hev sete i samrøda mot meg; din tenar grundar på dine fyreskrifter. 24 Dine vitnemål er og min hugnad, dei er mine rådgjevarar. 25 Mi sjæl ligg ned i dusti, haldt meg i live etter ditt ord! 26 Eg fortalte um mine vegar, og du svara meg; lær meg dine fyreskrifter! 27 Lat meg få skyna vegen etter dine fyresegner! So vil eg grunda på dine under. 28 Mi sjæl græt av sorg; reis meg upp etter ditt ord! 29 Snu lygnevegen burt frå meg, og unn meg di lov! 30 Truskaps veg hev eg valt, dine rettar hev eg sett framfyre meg. 31 Eg heng fast ved dine vitnemål, Herre, lat meg ikkje verta til skammar! 32 Vegen etter dine bodord vil eg springa, for du trøystar mitt hjarta. 33 Herre, vis meg vegen etter dine fyreskrifter! so vil eg fara honom alt til endes. 34 Gjev meg skyn, so vil eg taka vare på di lov og halda henne av alt mitt hjarta. 35 Leid meg på dine bodords stig, for han er til hugnad for meg. 36 Bøyg mitt hjarta til dine

vitnemål og ikkje til urett vinning! 37 Vend augo mine burt, so dei ikkje ser etter fåfengd, haldt meg i live på din veg! 38 Uppfyll for din tenar ordet ditt, som gjer at ein ottast deg! 39 Tak burt ifrå meg mi skjemsla som eg er rædd, for dine rettar er gode. 40 Sjå, eg lengtar etter dine fyresegner, haldt meg i live ved di rettferd. 41 Lat di miskunn, Herre, koma yver meg, di frelsa etter ditt ord! 42 Eg vil gjeva svar til honom som spottar meg; for eg lit på ditt ord. 43 Riv ikkje sannings ord so reint or munnen min, for på dine domar ventar eg. 44 Stødt vil eg halda di lov, æveleg og alltid. 45 Lat meg ferdast i det frie, for eg spør etter dine fyresegner! 46 Eg vil tala um dine vitnemål for kongar, og eg skal ikkje verta til skammar. 47 Eg vil frygda meg ved dine bodord, som eg elskar. 48 Eg vil lyfta mine hender til dine bodord som eg elskar, og eg vil grunda på dine fyreskrifter. 49 Kom i hug ditt ord til din tenar, med di du hev gjeve meg von! 50 Det er mi trøyst i min vesaldom, at ditt ord hev halde meg i live. 51 Ovmodige hev spotta meg mykje, frå di lov hev eg ikkje vike. 52 Eg kom i hug, Herre, dine domar frå gamle dagar, og eg vart trøysta. 53 Brennande harm hev eg vorte på dei ugudlege som forlet di lov. 54 Dine fyreskrifter hev vorte mine lovsongar i det hus der eg bur som framand. 55 Um natti kom eg ditt namn i hug, Herre, og eg heldt di lov. 56 Dette timdest meg, at eg fekk taka vare på dine fyreskrifter. 57 Herren er min lut, sagde eg, med di eg heldt dine ord. 58 Eg naudbad deg av alt mitt hjarta: «Ver miskunnsam imot meg etter ditt ord!» 59 Eg tenkte på mine vegar og vende mine føter til dine vitnemål. 60 Eg skunda meg og tøvra ikkje med å halda dine bodord. 61 Bandi til dei ugudlege hev snørt meg inn, di lov hev eg ikkje gløymt. 62 Midt på natti stend eg upp og vil takka deg for dine rettferdslover. 63 Eg held meg til alle deim som ottast deg, og som held dine fyresegner. 64 Av di miskunn, Herre, er jordi full; lær meg dine fyreskrifter! 65 Tenaren din hev du gjort vel imot, Herre, etter ditt ord. 66 Lær meg god skynsemd og kunnskap! for eg trur på dine bodord. 67 Fyrr eg vart nedbøygð, for eg vilt, men no held eg ditt ord. 68 Du er god og gjer godt, lær meg dine fyreskrifter! 69 Dei ovmodige hev spunne i hop lygn imot meg, av alt mitt hjarta held eg dine fyresegner. 70 Deira hjarta er feitt som talg; eg fegnast ved di lov. 71 Det var godt for meg at eg vart nedbøygð, so eg kunde læra dine fyreskrifter. 72 Lovi frå din munn er betre for meg enn tusund stykke gull og sylv. 73 Dine hender hev gjort meg og laga meg til, gjev meg skyn, so eg kann læra dine bodord! 74 Dei som ottast deg, skal sjå meg og glede seg, for på ditt ord ventar eg. 75 Eg veit, Herre, at dine domar er rettferd, og at du i truskap hev bøygð meg ned. 76 Lat di miskunn vera til

trøyst for meg, etter det du hev sagt til din tenar! 77 Lat di miskunn koma yver meg so eg kann liva! for di lov er mi lyst. 78 Lat dei ovmodige verta skjemde! for dei hev trykt meg utan årsak. Eg grundar på dine fyrsegrer. 79 Lat deim snu seg til meg, dei som ottast deg, og kjenner dine vitnemål! 80 Lat mitt hjarta vera fullkome i dine fyreskrifter, so eg ikkje skal verta til skammar! 81 Mi sjæl naudstundar etter di frelsa, eg ventar på ditt ord. 82 Mine augo naudstundar etter ditt ord, og eg segjer: «Når vil du trøysta meg?» 83 For eg er som ei lerflaska i røyk; dine fyreskrifter gløymer eg ikkje. 84 Kor mange er vel dagarne for din tenar? Når vil du halda dom yver deim som forfylgjer meg? 85 Dei ovmodige hev grave graver for meg, dei som ikkje liver etter di lov. 86 Alle dine bodord er trufaste; med lygn forfylgjer dei meg; hjelp meg! 87 Dei hadde so nær tynt meg i landet, men eg hev ikkje forlate dine fyrsegrer. 88 Haldt meg i live etter di miskunn! So vil eg taka vare på vitnemålet frå din munn. 89 Til æveleg tid, Herre, stend ditt ord fast i himmelen. 90 Frå ætt til ætt varer din truskap, du hev grunnfest jordi, og ho stend. 91 Til å setja dine domar i verk stend dei der i dag; for alle ting er dine tenrar. 92 Dersom ikkje di lov hadde vore mi lyst, so hadde eg forgjengest i mi djupe naud. 93 I all æva skal eg ikkje gløyma dine fyrsegrer, for ved deim hev du halde meg i live. 94 Din er eg, frels meg! for dine fyrsegrer hev eg spurt etter. 95 På meg hev dei ugudlege venta og vil tyna meg; på dine vitnemål agtar eg. 96 På alt det fullkomme hev eg set ein ende; men dine bodord rekk ovleg vidt. 97 Kor eg hev lovi di kjær! Heile dagen er ho i min tanke. 98 Dine bodord gjer meg visare enn mine fiendar, for æveleg eig eg deim. 99 Eg hev vorte klokare enn alle mine lærarar, for eg grundar på dine vitnemål. 100 Eg er vitugare enn dei gamle, for dine fyrsegrer hev eg teke vare på. 101 Frå kvar vond stig hev eg halde mine føter burte, so eg kunde halda ditt ord. 102 Frå dine lover hev eg ikkje vike, for du hev lært meg upp. 103 Kor sot din tale er for gomen min, betre enn honning for munnen min. 104 Av dine fyrsegrer fær eg vit, difor hatar eg kvar lygnestig. 105 Ditt ord er ei lykt for min fot og eit ljós for min stig. 106 Eg hev svore og hev halde det, å taka vare på dine rettferdslover. 107 Eg er ovleg nedbøygð; Herre, haldt meg i live etter ditt ord! 108 Lat min munns offer tekjkast deg, Herre, og lær meg dine rettar! 109 Eg gjeng alltid med livet i neven, men di lov hev eg ikkje gløymt. 110 Dei ugudlege hev lagt snara for meg; men frå dine fyrsegrer hev eg ikkje villa meg burt. 111 Til æveleg eiga hev eg fenge dine vitnemål, for dei er mi hjartans gleda. 112 Eg hev bøygjt mitt hjarta til å gjera etter dine fyreskrifter, æveleg og til endes. 113 Dei

tvhuga hatar eg, men di lov elskar eg. 114 Du er mi livd og min skjold, og på ditt ord ventar eg. 115 Vik frå meg, de som gjer vondt, at eg kann halda min Guds bodord! 116 Haldt meg uppe etter ditt ord, so eg kann liva, og lat meg ikkje verta til skammar med mi von! 117 Haldt meg uppe, so eg kann verta frelst! So vil eg alltid sjå med lyst på dine fyreskrifter. 118 Du agtar for inkje alle deim som fer vilt frå dine fyreskrifter; for deira svik er fåfengd. 119 Som slagg kastar du burt alle ugudlege på jordi; difor elskar eg dine vitnemål. 120 Eg rys i holdet av rædslar for deg, og for dine domar ottast eg. 121 Eg hev gjort rett og rettferd, du vil ikkje gjeva meg yver til deim som trykkjer meg. 122 Gakk i borg for tenaren din, so det må ganga honom vel! lat ikkje dei ovmodige trykkja meg! 123 Augo mine naudstundar etter di frelsa og etter ditt rettferdsord. 124 Gjer med din tenar etter di miskunn og lær meg dine fyreskrifter! 125 Eg er din tenar; gjev meg vit, so eg kann kjenna dine vitnemål! 126 Det er tid for Herren til å gripa inn, dei hev brote di lov. 127 Difor elskar eg dine bodord meir enn gull, ja, meir enn fint gull. 128 Difor held eg alle fyrsegrer um alle ting for rette; eg hatar kvar lygnestig. 129 Underfulle er dine vitnemål, difor tek mi sjæl vare på deim. 130 Når ordi dine opnar seg, gjev dei ljós, og dei gjer dei einfalde kloke. 131 Eg let munnen upp og sukka av lengting; for etter dine bodord stunda eg. 132 Vend deg til meg og ver meg nådig, som rett er mot deim som elskar ditt namn! 133 Gjer mine stig faste ved ditt ord, og lat ingen urett råda yver meg! 134 Løys du meg ut or menneskjevald! So vil eg halda dine fyrsegrer. 135 Lat di åsyn lysa på din tenar, og lær meg dine fyreskrifter! 136 Vatsbekkjer renn or augo mine, av di folk ikkje heldi di lov. 137 Rettferdig er du, Herre, og rette er dine domar. 138 Du hev fyreskrive dine vitnemål i rettferd og i stor truskap. 139 Min brennhug hev tært meg upp, av di mine motstandarar hev gløymt dine ord. 140 Ditt ord er vel reinsa, og din tenar elskar det. 141 Liten er eg og vanvyrd; dine fyrsegrer hev eg ikkje gløymt. 142 Di rettferd er ei æveleg rettferd, og di lov er sanning. 143 Naud og trengsla fann meg; dine bodord er mi lyst. 144 Rettferdige er dine vitnemål til æveleg tid; gjev meg skyn, so eg kann liva! 145 Eg ropar av alt mitt hjarta, svara meg, Herre! Dine fyreskrifter vil eg taka vare på. 146 Eg ropar til deg, frels meg! so vil eg halda dine vitnemål. 147 Tidleg i dagningi var eg uppe og ropa um hjelp; eg venta på ditt ord. 148 Mine augo var uppe fyre nattevakterne, so eg kunde grunda på ditt ord. 149 Høyr mi røyst etter di miskunn, Herre, haldt meg i live etter dine domar! 150 Dei er nær som renner etter uujerning; frå di lov er dei langt burte. 151 Du er nær, Herre, og alle dine bodord er sanning. 152 Longe sidan veit eg

av dine vitnemål, at du hev grunnfest deim i all æva. 153 Sjå til mi djupe naud og fria meg ut! For di lov hev eg ikkje gløymt. 154 Før mi sak, og løys meg ut, haldt meg i live etter ditt ord! 155 Frelsa er langt frå dei ugudlege, for dine fyreskrifter spør dei ikkje etter. 156 Di miskunn er stor, Herre; haldt meg i live etter dine domar! 157 Mange er dei som forfylgjer meg og stend meg imot; frå dine vitnemål hev eg ikkje vike. 158 Eg såg dei utrue og fekk uhug, av di dei ikkje heldt ditt ord. 159 Sjå at eg hev elskå dine fyresegner! Herre, haldt meg i live etter di miskunn! 160 Summen av ditt ord er sanning, og æveleg stend all di rettferds lov. 161 Hovdingar forfylgte meg utan orsak, men mitt hjarta ottast dine ord. 162 Eg gled meg yver ditt ord, som når ein finn mykje herfang. 163 Lygn hev eg hata og havt stygg til; di lov hev eg elskå. 164 Sju gonger um dagen hev eg lova deg for dine rettferdige domar. 165 Mykje fred hev dei som elskar di lov, og ingen støyt fær deim til fall. 166 Eg hev venta på di frelsa, Herre, og dine bodord hev eg halde. 167 Mi sjæl hev halde dine vitnemål, og eg elskå dei mykje. 168 Eg hev halde dine fyresegner og dine vitnemål, for alle mine vegar er for di åsyn. 169 Lat mitt klagerop koma fram for di åsyn, Herre! Gjev meg skyn etter ditt ord. 170 Lat mi børn koma for di åsyn! Frels meg etter ditt ord! 171 Mine lippor skal fløda yver av lovsong, for du lærer meg dine fyreskrifter; 172 Mi tunga skal syngja um ditt ord; for alle dine bodord er rettferd. 173 Lat di hand vera meg til hjelp! for dine fyresegner hev eg valt ut. 174 Eg lengtar etter di frelsa, Herre, og di lov er mi lyft. 175 Lat mi sjæl leva og lova deg, og lat dine domar hjelpa meg! 176 Eg hev fare vilt; leita upp din tenar som ein burtkomen sau! for dine bodord hev eg ikkje gløymt.

120 Ein song til høgtidsferderne. Til Herren ropa eg i mi naud, og han svara meg. 2 Herre, frels mi sjæl frå ljugarlippa, frå den falske tunga! 3 Kva skal han gjeva deg, og kva meir skal han gjeva deg, du falske tunga? 4 Kveste piler til ei kjempa og gløder av einebuska. 5 Usæl eg, som framand er imillom Mesek, og bur ved Kedars tjeld! 6 Lenge nok hev sjæli mi butt hjå deim som hatar fred. 7 Eg er berre fred, men når eg talar, er dei ferdige til strid.

121 Ein song til høgtidsferderne. Eg lyfter augo mine upp til fjelli, kvar kjem mi hjelp ifrå? 2 Mi hjelp kjem ifrå Herren, han som hev skapa himmelen og jordi. 3 Han skal ikkje lata foten din vera ustød, han blundar ikkje din vaktar. 4 Sjå, han blundar ikkje og sov ikkje, Israels vaktar. 5 Herren er din vaktar, Herren er din skugge ved di høgre hand. 6 Um dagen skal ikkje soli stikka deg, og ikkje månen um natti. 7 Herren skal vara deg frå alt vondt, han skal vara

di sjæl. 8 Herren skal vara din utgang og din inngang frå no og til æveleg tid.

122 Ein song til høgtidsferderne; av David. Glad vart eg då dei sagde til meg: «Me vil ganga til Herrens hus.» 2 Våre føter fekk standa i dine portar, Jerusalem. 3 Jerusalem, du velbygde by, ein by som heng vel i hop. 4 Der ætterne fer upp, Herrens ætter, etter Israels lov, til å prisa Herrens namn. 5 For der er stolar sette til domstolar for Davids hus. 6 Bed um fred for Jerusalem! det gange deim vel som elskar deg! 7 Fred vere innanfor dine murar og ro i dine salar! 8 For mine brør og vener skuld vil eg segja: «Fred vere i deg!» 9 For Herrens, vår Guds, hus skuld vil eg søkja det som er godt for deg.

123 Ein song til høgtidsferderne. Til deg lyfter eg augo mine, du som sit i himmelen. 2 Sjå, som augo til tenarar skodar på handi åt herrarne sine, som augo til tenestgjenta på handi åt frua si, soleis skodar våre augo upp til Herren, vår Gud, til dess han vert oss nådig. 3 Ver oss nådig, Herre, ver oss nådig! for me er ovleg metta med vanvyrdnad. 4 Ovleg metta er vår sjæl med spott ifrå dei kaute, med vanvyrdnad frå valdsmenner.

124 Ein song til høgtidsferderne; av David. Hadde ikkje Herren vore med oss, - so segje Israel - 2 hadde ikkje Herren vore med oss, då menneskje stod upp imot oss, 3 so hadde dei slukt oss livande, då deira vreide loga imot oss, 4 so hadde vatni flødt yver oss, ei elv gjenge yver vår sjæl, 5 so hadde dei gjenge yver vår sjæl, dei storlåtna vatni. 6 Lova vere Herren, som ikkje gav oss til åt for deira tenner! 7 Vår sjæl slapp undan som ein fugl or fangarsnara. Snara rivna sund, og me slapp undan. 8 Vår hjelp er i Herrens namn, han som gjorde himmel og jord.

125 Ein song til høgtidsferderne. Dei som lit på Herren, er som Sionsfjellet, som ikkje vert rikka, men æveleg stend fast. 2 Jerusalem - fjell er kringum det, og Herren er ikring sitt folk frå no og i all æva. 3 For ikkje skal ugudleg kongs stav kvila på arvluten åt dei rettferdige, at ikkje dei rettferdige skal retta ut til urett sine hender. 4 Gjer godt, Herre, mot dei gode, og imot deim som hev eit ærlegt hjarta! 5 Men deim som vender seg burt til sine krokute vegar, skal Herren lata fara med illgjerningsmenner. Fred vere yver Israel!

126 Ein song til høgtidsferderne. Då Herren førde Sions fangar heim att, då var me som drøymande. 2 Då fylltest vår munn med lått, og vår tunga med fagnadrop. Då

sagde dei millom heidningane: «Store ting hev Herren gjort mot desse.» 3 Store ting hev Herren gjort mot oss, og me vart glade. 4 Herre, før du våre fangar heim att som bekjær i Sudlandet! 5 Dei som sår med tårar, skal hausta med glederop. 6 Dei gjeng av stad og græt og ber sitt såkorn. So kjem dei att med fagnadrop og ber sine kornband.

127 Ein song til høgtidsferderne; av Salomo. Dersom Herren ikkje byggjer huset, arbeider dei fåfengt som byggjer på det. Dersom Herren ikkje vaktar byen, so vaker vakti fåfengt. 2 Fåfengt stend the tidleg upp og sit til seint på kvelden og et det mœdsame brød; det same gjev han venen sin som sœv. 3 Sjå, born er Herrens gåva, livsfrukt er ei løn. 4 Som piler i kjempehand, soleis er ungdoms søner. 5 Sæl er den mann som hev sitt pilehus fullt av deim! Ikkje skal dei verta til skammar, når dei talar med fiendar i porten.

128 Ein song til høgtidsferderne. Sæl er kvar den som ottast Herren, som ferdast på hans vegar! 2 Det dine hender avlar, skal du njota, sæl er du, og det gjeng deg vel. 3 Kona di er som eit fruktrikt vintre inne i ditt hus; borni dine er som oljekvister kringum bordet ditt. 4 Sjå, soleis vert den mann velsigna, som ottast Herren. 5 Herren signe deg frå Sion! sjå med lyst på Jerusalems lukka alle dine livedagar! 6 Og måtte du sjå born av dine born! Fred vere yver Israel!

129 Ein song til høgtidsferderne. Mykje hev dei trengt meg alt ifrå min ungdom - so segje Israel - 2 mykje hev dei trengt meg alt ifrå min ungdom; men dei hev ikkje fenge bugt med meg. 3 På min rygg hev pløgjarar pløgt, dei hev gjort sine forer lange. 4 Herren er rettferdig, han hev hogge av reipi til dei ugidlege. 5 Dei skal skjemmast og vika attende alle som hatar Sion. 6 Dei skal verta som gras på taki, som visnar fyrr det fær veksa; 7 slåttaren fær ikkje handi full, og bundelbindaren ikkje eit fang. 8 Og dei som gjeng framum, segjer ikkje: «Herrens velsigning vere yver dykk, me velsignar dykk i Herrens namn!»

130 Ein song til høgtidsferderne. Or djupet ropar eg på deg, Herre! 2 Herre, høyr på mi røyst, lat dine øyro merka mi bønerøyst! 3 Dersom du, Herre, vil gøyma på misgjerningar, Herre, kven kann då standa? 4 For hjå deg er forlatingi, at dei skal ottast deg. 5 Eg vonar på Herren, mi sjæl vonar, og eg ventar på hans ord. 6 Mi sjæl ventar på Herren meir enn vaktmenner på morgonen, vaktmenner på morgonen. 7 Venta, Israel, på Herren! for hjå Herren er nåden, og stor utløysing er hjå honom. 8 Og han skal løysa Israel frå alle deira misgjerningar.

131 Ein song til høgtidsferderne; av David. Herre, ikkje er mitt hjarta stolt og ikkje augo mine storlætne, og ikkje gjeng eg med tankar som er altfor underlege for meg. 2 Nei, eg hev fenge sjæli til å vera still og tegja som avvant barn hjå mor si, som avvant barn er sjæli mi hjå meg. 3 Venta, Israel, på Herren, frå no og i all æva!

132 Ein song til høgtidsferderne. Herre, kom i hug for David all hans møda! 2 Han som svor for Herren, lova Jakobs velduge: 3 «Ikkje gjeng eg inn i mitt heimetjeld, ikkje stig eg upp på lega i mi seng, 4 ikkje unner eg augo svevn, ikkje augneloki ein blund, 5 fyrr eg finn ein stad for Herren, ein bustad for Jakobs velduge.» 6 Sjå, me høyrdé um henne i Efrata, so fann me henne i skogbygdi. 7 Lat oss ganga til hans bustad, lat oss tilbeda for hans fotskammel! 8 Statt upp, Herre, og kom til din kvilestad, du og ditt veldes kista! 9 Prestarne dine klæde seg i rettferd, og dine trugne ropa med fagnad! 10 For David, din tenars skuld vis ikkje frå deg åsyni åt den du hev salva! 11 Herren hev svore David ein sann eid, den gjeng han ikkje ifrå: «Av di livsfrukt vil eg setja kongar på din stol. 12 Dersom dine søner held mi pakt og mine vitnemål som eg skal læra deim, so skal og deira søner æveleg og alltid sitja på din kongsstol.» 13 For Herren hev valt seg Sion, han ynskte det til sin bustad: 14 «Dette er min kvilestad for all tid, her vil eg bu, for det hev eg ynskt. 15 Maten her vil eg rikleg signa, dei fatige vil eg metta med brød, 16 og prestarne vil eg klæda med frelsa, og dei gudlege skal ropa høgt av fagnad. 17 Der vil eg lata veksa upp eit horn for David, der hev eg stelt til ei lampa for den eg hev salva. 18 Hans fiendar vil eg klæda med skam, men yver honom skal hans kruna stråla.»

133 Ein song til høgtidsferderne; av David. Sjå kor godt det er og yndelegt at brør også bur i saman! 2 Det er liksom den gode olje oppå hovudet, som renn ned yver skjegget, Arons skjegg, og som renn ned på saumen av hans klædnad, 3 som dogg frå Hermon, som renn ned på Sions fjell. For der hev Herren laga til velsigningi, liv i all æva.

134 Ein song til høgtidsferderne. Upp, og lova Herren, alle Herrens tenrar, de som stend i Herrens hus um næterne! 2 Lyft dykkar hender upp til heilagdomen og lova Herren! 3 Herren signe deg frå Sion, han som gjorde himmel og jord!

135 Halleluja! Lova Herrens namn, lova, de Herrens tenrar, 2 de som stend i Herrens hus, i fyregardarne til vår Guds hus! 3 Lova Herren, for Herren er god! Syng lov

for hans namn, for det er yndelegt. 4 For Jakob hev Herren valt seg ut, Israel til sin eigedom. 5 For eg veit at Herren er stor, og vår Herre er meir enn alle gudar. 6 Herren gjer alt det han vil i himmelen og på jordi, i havi og i alle djup, 7 han som let eim stiga upp frå enden av jordi, gjer eldingar til regn, som fører ut or sine göymslor vind, 8 han som slo dei fyrstefødde i Egyptarland både av folk og fe, 9 som sende teikn og under midt i deg, Egyptarland, mot Farao og alle hans tenrar. 10 Han som slo mange heidningefolk og drap megtige kongar, 11 Sihon, amoritarkongen, og Basans konge Og, og alle Kana'ans kongerike, 12 og gav deira land til arv, til arv for Israel, sitt folk. 13 Herre, ditt namn varer æveleg, Herre, ditt minne frå ætt til ætt. 14 For Herren skal døma sitt folk og ynkast yver sine tenrar. 15 Heidningeavgudar er sylv og gull, eit verk av menneskjhender. 16 Dei hev munn, men talar ikkje, dei hev augo, men ser ikkje, 17 dei hev øyro, men høyrer ikkje, og ingen ande er i deira munn. 18 Som desse er, vert dei som lagar deim, alle som set si lit til deim. 19 Israels hus, lova Herren! Arons hus, lova Herren! 20 Levis hus, lova Herren! De som ottast Herren, lova Herren! 21 Lova vere Herren frå Sion, han som bur i Jerusalem! Halleluja!

136 Prisa Herren, for han er god, for æveleg varer hans miskunn. 2 Prisa Guden yver gudar, for æveleg varer hans miskunn. 3 Prisa Herren yver herrar, for æveleg varer hans miskunn. 4 Han, den einaste som gjer store under, for æveleg varer hans miskunn. 5 Han som gjorde himmelen med vit, for æveleg varer hans miskunn. 6 Han som strakte jordi yver vatni, for æveleg varer hans miskunn. 7 Han som gjorde dei store ljos, for æveleg varer hans miskunn, 8 soli til å råda yver dagen, for æveleg varer hans miskunn, 9 månen og stjernorne til å råda yver natt, for æveleg varer hans miskunn. 10 Han som slo egyptarane gjennom deira fyrstefødde, for æveleg varer hans miskunn, 11 og førde Israel ut frå deim, for æveleg varer hans miskunn, 12 med sterk hand og strak arm, for æveleg varer hans miskunn. 13 Han som skar i sund Raudehavet, for æveleg varer hans miskunn, 14 og førde Israel midt igjenom, for æveleg varer hans miskunn, 15 og kasta Farao og heren hans i Raudehavet, for æveleg varer hans miskunn. 16 Han som førde sitt folk i øydemarki, for æveleg varer hans miskunn. 17 Han som felte store kongar, for æveleg varer hans miskunn, 18 og som slo herlege kongar i hel, for æveleg varer hans miskunn, 19 Sihon, amoritarkongen, for æveleg varer hans miskunn, 20 og kongen yver Basan, Og, for æveleg varer hans miskunn, 21 og gav deira land til arv, for æveleg varer hans miskunn, 22 til arv for sin tenar Israel,

for æveleg varer hans miskunn. 23 Han som kom oss i hug i vår stakarsdom, for æveleg varer hans miskunn, 24 og reiv oss ut or fiendevald, for æveleg varer hans miskunn. 25 Han som gjev alt som liver brød, for æveleg varer hans miskunn. 26 Prisa Gud i himmelen, for æveleg varer hans miskunn!

137 Ved Babels elvar, der sat me og gret, når me kom Sion i hug. 2 På vier-runnarne der i landet hengde me harporne våre. 3 For der kravde dei som heldt oss fanga song av oss, og våre plågarar kravde glede: «Syng åt oss av Sions songar!» 4 Korleis kann me syngja Herrens song på framand jord? 5 Um eg gløymer deg, Jerusalem, so gjev mi høgre hand må gløyma seg burt! 6 Gjev tunga må hanga fast ved gomen min, dersom eg ikkje kjem deg i hug, dersom eg ikkje set Jerusalem yver mi høgste gleda. 7 Herre, hugsa Edoms søner Jerusalems dag! dei som sagde: «Riv ned, riv ned, radt ned til grunnen!» 8 Babels dotter, du øydelagde! sæl er den som gjev deg løn for den gjerning du gjorde imot oss! 9 Sæl er den som tek og krasar dine småborn imot berget!

138 Av David. Eg vil prisa deg av alt mitt hjarta, for augo på gudarne vil eg syngja deg lov. 2 Eg vil kasta meg ned framfyre ditt heilage tempel, eg vil takka ditt namn for di miskunn og for din truskap; for du hev gjort ditt ord herlegt yver alt ditt namn. 3 Den dagen eg ropa, svara du meg, du gjorde meg frihuga, styrkte mi sjæl. 4 Herre, alle kongar på jordi skal prisa deg, når dei fær høyra ordi av din munn. 5 Og dei skal syngja um Herrens vegar; for Herrens æra er stor, 6 for Herren er høg og ser til den låge, og den stormodige kjenner han langan veg. 7 Um eg ferdast midt i naudi, held du meg i live, mot harmen til mine fiendar retter du ut di hand, og ho frelsjer meg, di høgre hand. 8 Herren vil fullføra sitt verk for meg. Herre, di miskunn varer æveleg; det verk dine hender hev gjort, må du ikkje gjeva upp!

139 Til songmeisteren; av David; ein salme. Herre, du ransakar meg og kjenner meg. 2 Um eg sit eller stend upp, so veit du det, du skynar min tanke langan veg. 3 Mi gonga og lega røyner du ut, og alle mine vegar kjenner du grant. 4 For det er inkje ord på mi tunga - sjå, Herre, du kjenner det alt til fullnads. 5 Bak og framme held du ikring meg, og du legg di hand på meg. 6 Slik kunnskap er meg for underleg, han er for høg, eg kann ikkje greida honom. 7 Kvar skal eg fara frå din ande, og kvar skal eg fly ifrå ditt andlit? 8 For eg upp til himmelen, so er du der, og reidde eg seng i helheimen, sjå, der er du og. (Sheol h7585) 9 Tek eg vengjerne til morgonroden, slo eg meg ned ved ytste havet, 10 di hand vilde leida meg ogso der, og di høgre hand

vilde halda meg fast. 11 Og sagde eg: «Myrker løyne meg, og ljoset verte natt ikringum meg, » 12 so vilde ikkje heller myrkret gjera noko myrkt for deg, og natti vilde vera ljos som dagen, myrkret vilde vera som ljoset. 13 For du hev skapt mine nyro, du hev verka meg i morsliv. 14 Eg takkar deg, av di eg er laga på øgjeleg underfull vis; underfulle er dine verk, og mi sjæl veit det so vel. 15 Mine bein var ikkje dulde for deg då eg vart laga i løynd, då eg med kunst vart verka djupt i jordi. 16 Då eg var eit foster, såg dine augo meg, og i di bok vart dei alle uppskrivne, dei dagar som vart fastsette, då ikkje ein av deim var komen. 17 Og kor dyre dine tankar er for meg, du Gud, kor store summarne er av deim! 18 Vil eg telja deim, so er dei fleire enn sand; eg vaknar, og endå er eg hjå deg. 19 Gud, gjev du vilde drepa den ugudlege! og de, blodfuse menner, vik burt frå meg - 20 dei som nemner deg med fulskap, brukar ditt namn til lygn-dine fiendar! 21 Skulde eg ikkje, Herre, hata deim som hatar deg, og styggjast ved deim som stend deg imot? 22 Med det sterkeste hatet hatar eg deim, fiendar er dei for meg. 23 Ransaka meg, Gud, og kjenn mitt hjarta! Prøv meg og kjenn mine tankar! 24 Og sjå um eg er på veg til pinsla, og leid meg på æveleg veg!

140 Til songmeisteren; ein salme av David. Herre, fria meg ut frå vonde folk, vara meg ifrå valdsmenner 2 som tenkjer vondt i hjarta, som kvar dag samlar seg til strid! 3 Dei kvesser tunga si som ein orm, orme-eiter er under lipporne deira. (Sela) 4 Vakta meg, Herre, for henderne til dei ugudlege, vara meg ifrå valdsmenner, som tenkjest til å få mine fet til fall. 5 Dei ovmodige gøymer snara til meg og reip, dei strekkjer garn ved vegen, gildror set dei snaror for meg. (Sela) 6 Eg segjer til Herren: «Min Gud er du.» Lyd, Herre, på mi bønerøyst! 7 Herre, Herre, du mi sterke frelsa, du vernar mitt hovud på væpningsdagen. 8 Herre, lat ikkje den ugudlege få si lyst, lat ikkje hans vonde rád få framgang! Dei vilde elles upphögja seg. (Sela) 9 Yver hovudet på deim som kringset meg, skal den ulukka falla som deira lippor valdar. 10 Brennande kol skal ein rista ned yver deim, i elden skal han kasta deim, i djupe vatn, so dei ikkje kann koma upp. 11 Ein muninkåt mann skal ikkje trygt på jordi, den vonde valdsmann skal dei jaga til han sturtar. 12 Eg veit at Herren skal greida saki for armingen, og retten for dei fatige. 13 Ja, dei rettferdige skal prisa namnet ditt, dei ærlege skal bu for di åsyn.

141 Ein salme av David. Herre, eg ropar på deg, skunda deg til meg! Vend øyra til mi røyst når eg ropar til deg! 2 Lat bøni mi gjelda som røykoffer for ditt andlit, mi

hand-upplyfting som kvelds-grjonoffer! 3 Herre, set vakt for munnen min, vara mi lippe-dør! 4 Bøyg ikkje mitt hjarta til noko vondt til å gjera ugudlege gjerningar saman med menner som gjer urett, og ikkje lat meg eta av deira lostemat! 5 Lat ein rettferdig siå meg i kjærleik og tukta meg! Slik hovudsalve skal ikkje mitt hovud forsmå! Um det varer, so set eg mi bøn mot deira vondskap. 6 Deira domarar vert sturtar utfyre fjellveggen, og sjølv skal dei høyra mine ord, at dei er yndelege. 7 Som når ein pløgjer og rotar i jordi, so ligg beini våre spreidde kring ved døri til helheimen. (Sheol h7585) 8 For upp til deg, Herre, Herre, ser mine augo, til deg flyr eg, tøm ikkje ut mi sjæl! 9 Vara meg ifrå fella dei hev sett for meg, og snarome til deim som gjer urett! 10 Lat dei ugudlege falla i sine eigne garn, medan eg gjeng uskadd framur!

142 Ein salme til lærdom av David då han var i helleren, ei bøn. Med røysti mi ropar eg til Herren, med røysti bed eg inderleg til Herren. 2 Eg renner ut mi sorg for hans åsyn, for hans åsyn segjer eg fram mi naud. 3 Når mi ånd vanmeglast i meg, so kjenner då du min stig; på den veg eg skal ferdast, hev dei løynt snaror for meg. 4 Skoda til mi høgre sida og sjå! Det er ingen som kjennest ved meg; all livd er burte frå meg, ingen spør etter mi sjæl. 5 Eg ropar til deg, Herre! Eg segjer: «Du er mi livd, min lut i landet åt dei livande.» 6 Agta på mitt klagerop, for eg er ovleg arm! Fria meg frå mine forfylgjarar, for dei er meg for sterke. 7 Før mi sjæl or fengslet, so eg kann lova ditt namn! Kring meg skal dei rettferdige samla seg, når du gjer vel imot meg.

143 Ein salme av David. Herre, høyr mi bøn og vend øyra til mine inderlege bøner! Svara meg i din truskap, i di rettferd, 2 og gakk ikkje til doms med din tenar; for ingen som liver, er rettferdig for di åsyn. 3 For fienden hev forflygt mi sjæl, han hev krasa mitt liv til jordi, han hev sett meg av i myrker som dei æveleg daude. 4 Og mi ånd er vanmegting i meg, mitt hjarta i meg er forskræmt. 5 Fordoms dagar kjem eg i hug, eg tenkjer på alt ditt verk og grundar på det dine hender hev gjort. 6 Mine hender retter eg til deg, som turre landet tyrster mi sjæl etter deg. (Sela) 7 Herre, svara meg snart, mi ånd forgjengst! Løy ikkje ditt andlit for meg, so eg skulde likjast deim som fer ned i gravi. 8 Lat meg høyra di miskunn um morgenon, for eg lit på deg! Lær meg den veg eg skal vandra, for eg lyfter mi sjæl til deg! 9 Fria meg, Herre, frå mine fiendar, eg sokjer livd hjå deg. 10 Lær meg å gjera din vilje, for du er min Gud! Din gode ande leide meg på jamne lendet. 11 For ditt namn skuld, Herre, holdt meg i live! I di rettferd før mi sjæl ut or trengsla! 12

Og ryd i di miskunn ut mine fiendar, og øydelegg alle som trengjer mi sjæl, for eg er din tenar.

144 Av David. Lova vere Herren, mitt berg, som lærde mine hender strid og mine fingrar ufred, 2 mi miskunn og mi festning, mi borg og min bergar, min skjold og den eg flyr til, han som tvingar mitt folk under meg! 3 Herre, kva er ein mann, at du kjenner honom, eit menneskebarn, at du agtar på det? 4 Mannen likjest ein pust, hans dagar er som ein kvervande skugge. 5 Herre, bøyg din himmel, og stig ned, rør du fjelli so dei ryk! 6 Lat Ijonet lyna, og spreid deim, send dine piler, og skräem deim! 7 Rett henderne ned frå det høge, frels meg og fria meg ut frå dei store vatri, frå handi åt framande, 8 dei som med munnen talar svik, og deira høgre hand er lygne-hand. 9 Gud, ein ny song vil eg syngja deg, til tistrengs-harpa vil eg syngja deg lov, 10 du som gjev kongar frelsa, som friar David, tenaren din, frå det vonde sverd. 11 Frels meg og fria meg ut frå handi åt framande, dei som med munnen talar svik, og deira høgre hand er lygne-hand! 12 So våre søner kann vera i sin ungdom som høgvaksne vokstrar, våre døtter som hynnestolpar, hogne som til eit slott, 13 so våre bur kann vera fulle og gjeva av alle slag, so våre sauher kann auka seg i tusundtal, ja, ti tusundtal på våre marker, 14 so våre kyr kann hava kalv, og der ikkje må vera brot og ikkje tap, og inkje klagerop på våre gator. 15 Sælt er det folk som hev det soleis; sælt er det folk som hev Herren til Gud.

145 Ein lovsong av David. Eg vil upphøgja deg, min Gud, du konge, og eg vil lova namnet ditt æveleg og alltid. 2 Kvar dag vil eg lova deg, og eg vil prisa namnet ditt æveleg og alltid. 3 Stor er Herren og mykje lovsungen, og hans storleik er uranskleg. 4 Ei ætt skal lova dine verk for ei onnor, og dine storwerk skal dei forkynna. 5 Di høge og herlege æra og dine underwerk vil eg grunda på. 6 Um dire sterke, skräemelege gjerningar skal dei tala, og dine storwerk vil eg fortelja um. 7 Minne-ord um din store godleik skal dei lata strøyma ut, og di rettferd skal dei lovsyngja. 8 Nådig og miskunnsam er Herren, langmodig og stor i miskunn. 9 Herren er god imot alle, og han miskunnar alle sine verk. 10 Alle dine verk skal prisa deg, Herre, og dine trugne lova deg. 11 Um herlegdomen i ditt rike skal dei tala, og ditt velde skal dei forkynna, 12 til å kunngjera dine velduge verk for menneskeborni, og den strålande herlegdom i ditt rike. 13 Ditt rike er eit rike for alle ævor, og ditt herredøme varer gjenom alle ætter. 14 Herren er stydjær alle som fell, og han reiser alle som er nedbøygde. 15 Alle vender augo sine ventande til deg, og du gjev deim deira føða i si tid. 16 Du let upp handi og mettar alt levande med hugnad. 17 Herren

er rettferdig på alle sine vegar og miskunnsam i alle sine verk. 18 Herren er nær hjå alle deim som kallar på honom, alle som kallar på honom i sanning. 19 Han gjer etter deira ynskje som ottast honom, og han høyrer deira rop og frelser deim. 20 Herren varar alle deim som elskar honom, men alle ugudlege tyner han. 21 Min munn skal mæla um Herrens pris, og alt kjøt skal lova hans heilage namn i all æva og alltid.

146 Halleluja! Mi sjæl, lova Herren! 2 Eg vil lova Herren so lenge eg liver, syngja lov for min Gud medan eg er til. 3 Set ikkje lit til hovdingar, til ein mennesjeson som ikkje kann hjelpa. 4 Fer hans ande ut, so vender han attende til si jord, den dagen er det ute med hans tankar. 5 Sæl er den som hev Jakobs Gud til hjelp, som vonar på Herren, sin Gud! 6 han som hev skapa himmel og jord, havet og alt som i deim er, han som er trufast til æveleg tid, 7 han som gjev dei nedtynde rett, han som gjev dei hungrige brød. Herren løysar dei bundne. 8 Herren opnar augo på dei blinde, Herren reiser dei nedbøygde, Herren elskar dei rettferdige, 9 Herren varar dei framande, farlause og enkjor held han uppe, men han villar vegen for dei ugudlege. 10 Herren skal vera konge æveleg, din Gud, Sion, frå ætt til ætt. Halleluja!

147 Halleluja! For det er godt å lovsyngja vår Gud, for yndelegt er det, og lovsong høver vel. 2 Herren byggjer upp Jerusalem, han samlar dei burdrivne israelitar. 3 Han lækjer deim som hev sundbrote hjarta, og bind um deira verkjande sår. 4 Han set tal på stjernorne, han nemner deim alle med namn. 5 Stor er vår Herre og veldug i magt, på hans vit er det ikkje mål. 6 Herren held dei spaklyndte uppe, dei ugudlege bøygjer han ned til jordi. 7 Syng for Herren med takkesong, syng lov for vår Gud med cither! 8 han som tekker himmelen med skyer, han som lagar regn for jordi, han som let det veksa gras på fjelli. 9 Han gjev feet for, ramn-ungarne som ropar. 10 Han hev ikkje hug tilhestens styrke, han hev ikke hugnad i mannsens leggjer. 11 Herren hev hugnad i deim som ottast han, deim som ventar på hans miskunn. 12 Jerusalem, prisa Herren, Sion, lova din Gud! 13 For stengerne på dine portar hev han gjort faste, han hev velsigna dine born i deg. 14 Han gjev dine grensor fred, han mettar deg med den feitaste kveite. 15 Han sender sin tale til jordi, fort spring hans ord. 16 Han som gjev snø som ull, han strår ut rim som oska. 17 Han kastar sin is som småe stykke; kven kann standa for hans kulde? 18 Han sender sitt ord og smeltar deim, han let vinden sin blåsa, då renn vatn. 19 Han hev kunngjort sitt ord for Jakob, sine fyrseigner og

rettar for Israel. 20 Soleis hev han ikkje gjort med noko folk,
og hans rettar - dein kjenner dei ikkje. Halleluja!

148 Halleluja! Lova Herren frå himmelen, lova honom
i det høge! 2 Lova honom, alle hans englar, lova
honom, all hans her! 3 Lova honom, sol og måne, lova
honom, alle lysande stjernor! 4 Lova honom, de himle-
himlar, og de vavn ovanfor himlarne! 5 Dei skal lova Herrens
namn, for han baud, og dei vart skapte, 6 og han stelte deim
upp for alltid og æveleg, han gav ei lov som ingen bryt. 7
Lova Herren frå jordi, de store sjødyr og alle djup, 8 Eld og
hagl, snø og eim, du storm som set hans ord i verk, 9 de
fjell og alle haugar, aldetre og alle cedarar, 10 de ville dyr og
alt fe, krekande dyr og fljugande fuglar; 11 de kongar på
jordi og alle folk, de hovdingar og alle domarar på jordi, 12
de unge guitar og gjentor, de gamle med dei unge! 13 Dei
skal lova Herrens namn, for berre hans namn er høgt, hans
herlegdom er yver jord og himmel, 14 og han hev lyft upp
eit horn for sitt folk, til ein lovsong for alle sine trugne, for
Israels born, det folk som er honom nær. Halleluja!

149 Halleluja! Syng Herren ein ny song, hans lov i
samlingi av dei gudlege! 2 Israel glede seg i sin
skapar, Sions søner frygde seg for sin konge! 3 Dei skal lova
hans namn med dans, syngja for honom til pauka og cither.
4 For Herren hev hugnad i sitt folk, han pryder spaklyndte
med frelsa. 5 Dei gudlege frygdar seg i herlegdom, dei
ropar av fagnad på sine lægje. 6 Lovsong for Gud er i deira
munn, og eit tviegjja sverd i deira hand, 7 til å fullføra hemn
yver heidningane, refsing yver folkeslagi, 8 til å binda deira
kongar med lekkjar og deira storfolk med jarnband, 9 til å
fullføra fyreskriven dom yver deim. Æra er dette for alle hans
trugne. Halleluja!

150 Halleluja! Lova Gud i hans heilagdom, lova honom
i hans sterke kvelv! 2 Lova honom for hans storwerk,
lova honom etter hans fulle storleik! 3 Lova honom med
lurljom, lova honom med harpa og cither! 4 Lova honom med
trumma og dans lova honom med strengleik og fløyta! 5 Lova
honom med klingande cymblar, lova honom med ljomande
cymblar! 6 Alt som hev ande, love Herren! Halleluja!

Salomos Ordsprog

1 Ordøke av Salomo, son til David, konge over Israel. 2 Av dei kann ein læra visdom og age og skyna vituge ord. 3 Og få age so ein vert klok, rettferd og rett og rettvisa. 4 Dei kann gjeva dei urøynde klokskap, ungdomen kunnskap og ettertanke - 5 so den vise kann høyra og auka sin lærdom og den vituge verta rådklok. 6 Dei gjev skyn på ordtak og myrke ord, ord frå dei vise og gåtorne deira. 7 Otte for Herren er upphav til kunnskap, uvitingar vanvyrder visdom og age. 8 Høyr etter, son min, når far din deg agar, og kasta'kje frå deg det mor di deg lærer! 9 For det er ein yndeleg krans for ditt hovud, og kjedor kring halsen din. 10 Son min, når syndar lokkar deg, samtykk ikkje! 11 Um dei segjer: «Kom med oss! Me vil lura etter blod, setja fella for den skuldlause utan grunn; 12 Me vil gløypa deim som helheimen livande, og heile som når dei fer i gravi; (Sheol h7585) 13 Me vinna oss alle slag skattar, og fyller husi våre med rov; 14 du skal få lutskifte saman med oss, alle skal me ha same pungen.» - 15 Son min, gakk ikkje då på vegen med deim, halldt foten din burte frå deira stig! 16 For føterne deira spring til vondt og er snøgge til å renna ut blod. 17 Men fåfengt breier dei netet for augo på alle fuglar. 18 Dei lurar på sitt eige blod og set eit garn for sitt eige liv. 19 So gjeng det kvar som riv til seg med ran, det drep sin eigen herre. 20 Vismøyi ropar på gata og lyfter si røyst på torgi. 21 På gatehyrna preikar ho midt i ståket, i porthallar og kring i byen ho talar: 22 «Kor lenge vil de fåkunngle elska fåkunna, og kor lenge vil spottarar ha hug til spott, og därar hata kunnskap? 23 Snu dykk hit når eg refser! So skal åndi mi fløyma for dykk, og eg skal kunngjera dykk mine ord. 24 Eg ropa og de vilde ikkje høyra, og ingen agta på at eg rette ut handi, 25 De brydde dykk ei um all mi råd, og ansa ikkje mitt refsings ord, 26 So skal eg då læ når de ulukka fær, eg skal spotta når det som de ræddast kjem, 27 når det de ræddast kjem som eit uver, og uferdi dykker fer hit som ein storm, når trengsla og naud kjem på dykk. 28 Då vil eg ikkje svara når de ropar på meg, dei skal naudleita etter meg, men ikkje finna meg. 29 Av di dei hata kunnskap og forsmådde otte for Herren, 30 ikkje lydde på mi råd, vanyrde all mi påminning, 31 skal dei eta frukt av si åtferd og verta mette av sine råder. 32 For einvisa drep dei einfaldne, og tryggleiken därarne tyner. 33 Men den bur trygt, som høyrer på meg, verna um ulukke-rædsla.»

2 Son min! tek du imot mine ord og gøymer bodi mine hjå deg, 2 so du vender øyra til visdomen, bøygjer hjarta til vitet, 3 ja, når du kallar på skynet og ropar høgt på vitet,

4 leitar du etter det som vore det sylv, og grev som vore det løynde skattar, 5 då skal du skyna otte for Herren, og Guds-kunnskap skal du finna. 6 For Herren er den som gjev visdom, frå hans munn kjem kunnskap og vit. 7 Han gøymer frelsa for dei ærlege, han er ein skjold for dei som fer ulastande, 8 med di for han vaktar stigarne åt retten og varar vegen vel for sine trugne. 9 Då skal du skyna rettferd og rett og rettvisa, ja, kvar god veg. 10 For visdom koma skal i hjarta ditt, og kunnskap vera hugleg for di sjæl, 11 yver deg skal ettertanke halda vakt, vit skal vara deg 12 og fria deg ifrå den vonde åtferd, frå folk som talar fals, 13 dei som gjeng frå dei rette stigar og vil vandra på myrke vegar, 14 dei som gled seg med å gjera vondt, og fegnast yver rangt og vondt, 15 dei som gjeng på kroke-stigar og fer på range vegar. - 16 Han skal fria deg frå annanmanns kona, frå framand kvinne med sleipe ord, 17 som hev svike sin ungdoms ven og si Guds-pakt hev gløymt. 18 For ho sig ned til dauden med sitt hus, og ned til daudingarne hennar vegar ber. 19 Ingen som gjeng inn til henne, kjem attende, og dei når ikkje livsens stigar. 20 Han vil du skal ganga den vegen dei gode gjeng, og halda deg på dei stigane der rettferdige ferdast; 21 for dei ærlege skal bu i landet, og dei ulastelege der skal verta att, 22 men dei ugudlege skal rydjast ut or landet, og svikarane skal verta rivne burt frå det.

3 Son min, gløym ikkje læra mi! Lat hjarta varveitsla bodi mine! 2 For livetid lang og livs-år i mengd og velferd dei gjev deg i rikaste mål. 3 Lat ei kjærleik og truskap vika frå deg, men bitt deim um halsen på deg, skriv deim på di hjartetavla! 4 Då vinn du ynde og fær godt vit for augo på Gud og menneske. 5 Lit på Herren av heile ditt hjarta men set ikkje lit til ditt vit! 6 Tenk på honom i all di ferd! So jamnar han dine vegar. 7 Ver ikkje vis i eigne augo, ottast Herren og vik frå det vonde. 8 Det vert til helsebot for holdet ditt, og kveik for beini dine. 9 Æra Herren med eiga di og med fyrstegrøda av all di avling. 10 Då vert dine lørdr rikleg fyllte, og safti renn yver i personene dine. 11 Son min, ei du vanvyrde Herrens age, og ver ikkje leid for hans refsing! 12 For Herren agar den han elskar, som ein far med den son han hev kjær. 13 Sæl den mann som hev funne visdom, og den mann som vinn seg vit! 14 For det er betre å kjøpa visdom enn sylv, og den vinning han gjev, er betre enn gull. 15 Dyrare er han enn perlor, av alle dine skattar er ingen som han. 16 Langt liv hev han i høgre handi, og i vinstre rikdom og æra. 17 Hans vegar er hugnads-vegar, og alle hans stigar er velferd. 18 Han er livsens tre for deim som grip han, og dei som held han fast, er sæle. 19 Med visdom hev Herren grunnfest jordi, med vit hev han laga himmelen.

20 Ved hans kunnskap fossa vatnet or djupi, og frå skyerne dryp det dogg. 21 Son min! Slepp ikkje augo av deim, tak vare på visdom og ettertanke! 22 So skal dei vera liv for sjæli di og prydnad um halsen din. 23 Då vandrar du trygt din veg og støyter ikkje din fot. 24 Når du legg deg, so kvekk du'kje upp, men du ligg og sov so godt. 25 Du skal ikkje ottast for bråstøkk, eller uver som yver ugudlege kjem. 26 For Herren skal vera di tiltru, og han skal vara din fot frå snara. 27 Haldt ei burte det gode frå deim som treng det, når det stend i di magt å gjeva det! 28 Seg ikkje til grannen din: «Gakk og kom att! Eg skal gjeva deg i morgen» - når du hev det no! 29 Tenk ikkje på vondt mot grannen din, når han bur trygt hjå deg! 30 Trætta ikkje med nokon utan grunn, når han ei hev gjort deg vondt! 31 Ovunda ikkje ein valdsmann, og vel ikkje nokon av alle hans vegar! 32 For den falske er ei gruv for Herren, men med ærlege hev han umgang. 33 Herrens forbanning er i huset hjå den gudlause, men heimen å rettferdige velsignar han. 34 Gjeld det spottarar, so spottar han, men dei audmjuke gjev han nåde. 35 Vismenner erver æra, men dårer ber med seg skam til løn.

4 Hør etter, born, når far dykkar tuktar, og gjev gaum, so kann de læra å skynal! 2 For eg gjev dykk ein lærdom god; gakk ikkje frå mi upplæring! 3 For eg var og barn for far min, og mor sin einaste veslegut. 4 Då lærde han meg og sagde til meg: «Lat hjarta ditt hanga ved mine ord, tak vare på mine bod, so skal du liva. 5 Kjøp deg visdom, kjøp deg vit, Gløym ei, vik ei burt frå ordi eg segjer! 6 Gakk ei frå visdomen, so skal han vakta deg, elsko han, so skal han vara deg. 7 Upphavet til visdom er: Kjøp deg visdom! Og kjøp deg vit for all di eiga! 8 Set han høgt, so skal han upphøgja deg, han fører deg til æra når du tek han i fang. 9 Han set på ditt hovud ein yndeleg krans, ei kruna so fager han gjev deg.» 10 Høyr, min son, og tak imot mine ord, so vert dine livs-år mange. 11 Eg viser deg visdoms veg, eg fører deg fram på beine stigar. 12 Når du gjeng, skal du stiga fritt, når du spring, skal du ikkje snåva. 13 Haldt fast på agen, slepp han ikkje, tak vare på han, for han er ditt liv. 14 På gudlause-stig må du ikkje koma, ei fara den vegen dei vonde fer. 15 Lat han vera, gakk ikkje på han, vik frå han og kom deg undan! 16 For dei sov ikkje, fær dei'kje synda, dei misser svevnen, fær dei ikkje folk til å falla. 17 Gudløysa er det brødet dei et og vald er den vinen dei drikk. 18 Men den stigen rettferdige gjeng, er som morgonglima som ljósnar og ljósnar til dagen renn. 19 Den vegen dei ugudlege gjeng, er som kolmyrkret, dei veit ikkje kva dei snåvar i. 20 Son min, agta på ordi mine, vend ditt øyra til det eg segjer! 21 Lat dei ikkje vika frå augo dine, vara dei djupt i hjarta! 22 For det er

liv for kvar som finn det, og lækjing for heile hans likam. 23 Framfor alt som du vaktar, tak vare på hjarta, for livet gjeng ut frå det. 24 Haldt svik med munnen ifrå deg, og burt med falske lippor! 25 Lat augo dine sjå beint fram, og augnekasti skoda ende fram for deg! 26 Jamna stigen for din fot, og lat alle dine vegar vera støde. 27 Vik ei til høgre eller vinstre, vend foten ifrå det vonde!

5 Son min, gjev agt på min visdom, lut øyra ned til mitt vit!

2 So du kann halda deg gløggenkt, og lipporne göyma på kunnskap. 3 For honning dryp av skjøkjelippor, og hennar gom er sleipar' enn olje, 4 men til slutt er ho beisk som malurt, kvass som eit twiegja sverd. 5 Hennar føter stig ned til dauden, hennar fet fører radt til helheims. (Sheol h7585) 6 Ho gjeng ikkje livesens stig, gálaus vinglar ho vegvill. 7 Og no, søner, hør på meg, og vik ikkje frå det munnen min mæler! 8 Lat din veg vera langt frå henne, kom'kje nær til husdøri hennar! 9 Annars gjev du din vænleik til andre, åt ein hardstyrar åri dine. 10 Av di eiga vil framande mettast, det du samla med stræv, kjem i annanmanns hus, 11 so du lyt stynja til slutt når ditt hold og kjøt er uppært, 12 og segja: «Kor kunde eg hata tukt, og hjarta mitt vanvyrda age? 13 Kvi høyrdre eg ikkje på meistrarme mine, og lydde på deim som lærde meg? 14 Nær var eg komen ille i det midt i mengdi som sat til tings.» 15 Drikk or din eigen brunn, det som renn or di eigi kjelda! 16 Skulde kjeldorne dine renna på gata, vatsbekkerne dine ute på torgi? 17 Lat deim vera berre for deg, og ikkje for framande med deg! 18 Kjelda di vere velsigna, gled du deg i din ungdoms viv. 19 Elskhugs-hindi, ynde-gasella - barmen hennar alltid deg kveikje, stødt vere du trylt av hennar kjærleik. 20 Kvi skulde du, son min, tryllast av onnor kona, og femna barmen på framand kvinna? 21 For Herren hev kvar manns vegar for augo, og han jamnar alle hans stigar. 22 Den gudlause vert fanga i misgjerningane sine, hans synde-band bind honom fast. 23 Han døyr av di han ikkje let seg aga, og ved sin store dårskap tumlar han i koll.

6 Hev du borga for grannen din, son min, hev du handtekest for ein annan, 2 er du bunden ved ord av din munn, er du fanga i ord av din munn, 3 gjer då soleis, son min, og berga deg, sidan du er komen i handi på grannen: Gakk og kasta deg ned for grannen, gjer ågang på han, 4 unn ikkje dine augo svevn, eller augneloki ein blund. 5 Frels deg som ei gasella or handi hans, som ein fugl or fangarvald! 6 Gakk til mauren, du leting, sjå hans ferd og vert vis! 7 Han hev ingen hovding eller fut eller herre, 8 men lagar um sumaren maten sin til og hev um hausten sanka si føda. 9

Kor lenge vil du ligga, du leting? Når ris du upp or di svevn?
10 Endå litt svevn, endå litt blunding, endå litt kvild med henderne i kross, **11** so kjem armodi di som ein farande fant og naudi som skjoldvæpna mann. **12** Ugagns menneske, illgjerningsmann, er den som gjeng og rengjer munnen, **13** som blinkar med augo, skrapar med foten, peikar med fingrarne, **14** med mein spel i hjarta, alltid emnar på ilt, og yppar trættor. **15** Difor kjem hans undergang brått, snøgt vert han ulækjande krasa. **16** Det er seks ting som Herrens hatar, og sju er ei gru for hans sjæl: **17** Storlåtna augo, ljugartunga, hender som renner ut skuldraust blod, **18** hjarta som tenkjer upp vonde råder, føter som renner rapt til vondt, **19** den som lyg og vitnar falskt, den som yppar strid millom brør. **20** Son min, tak vare på bodet å far din, og kasta'kje frå deg læra å mor di! **21** Bitt deim alltid til hjarta ditt, knyt deim um halsen din! **22** Når du gjeng, skal læra leida deg; når du ligg, skal ho vaka yver deg; når du vaknar, skal ho tala til deg. **23** For bodet er ei lykt og lovi er ljos, og påminning med tukt er livsens veg. **24** Dei kann vara deg frå den vonde kvenna, frå den sleipe framande tunga. **25** Ikkje trå i hjarta etter vænleiken hennar, og lat ho'kje fanga deg med augneloki sine! **26** For skjøkja armar ut til siste brødbit, og gifte kona jagtar etter dyre livet. **27** Kann nokon taka eld i fanget og ikkje brenna klædi sine? **28** Ell' kann ein gå på gløder og ikkje svida føterne? **29** So vert det med den som gjeng inn til kona å grannen; ingen kjem urefst frå det, um han rører henne. **30** Vert ikkje tjoven vanvryd, um han stel og vil stilla sin svolt? **31** Vert han teken, lyt han sjufaldt betala, alt han eig i sitt hus, lyt han gjeva. **32** Den som driv hor med ei kona, er vitlaus, den som vil tyna seg sjølv, gjer slikt. **33** Hogg og skjemsla fær han, og ingen utslettar hans skam. **34** For mannen harmast i åbryskap, på hemnsdagen sparer han ikkje. **35** Han bryr seg ikkje um nokor bot og tek'kje imot um du gjev han mykje.

7 Son min, tak vare på ordi mine, og gøymin mine bodord hjå deg! **2** Tak vare på bodordi mine, so skal du liva, og på læra mi som din augnestein! **3** Bitt deim på fingrarne dine, skriv deim på hjartetavla! **4** Seg til visdomen: «Du er mi syster», og kalla vitet din ven, **5** so dei kann deg vara frå annanmanns kona, frå ei framand kvenna med sleipe ord. **6** For gjenom vindauge mitt, gjenom rimarne glytte eg ut. **7** Då såg eg millom dei fákunnige, eg grådde ein uviting millom dei unge, **8** som smaug um hynra på gata, tok vegen til hennar hus, **9** i skumings-stundi, mot kvelden, i kolmyrke svarte natti. **10** Då kom kvenna imot han i skjøkje bunad og innful i hjarta - **11** bråkande er ho og vill, heime hev ho'kje ro. **12**

Snart på gata, snart på torgi, med kvart hynra stend ho på lur - **13** Ho tok fat på han og kysste han, og med ublijug uppsyn sagde ho til han: **14** «Eg hev på meg eit gilde-offer, og eg held min lovnad i dag. **15** Difor gjekk eg ut imot deg, vilde leita deg upp, og eg fann deg. **16** Mi seng hev eg reidt med tæpe, med egyptiske roselakan. **17** Eg hev skvett utyver mi lega myrra, aloe og kanel. **18** Kom til ein kjærleiks rus alt til morgons, lat oss hyggja oss saman i elskhug! **19** For mannen er ikkje heime, han er på ferd langt burte, **20** pengepungen tok han med seg, ved fullmånetid kjem han heim.» **21** Ho fekk lokka han med all si sterke fyreteljing, forførde han med sine sleipe lippor. **22** Han fylgjer henne straks, som ein ukse gjeng til slagt, som i fotjarn til tukt for dåren, **23** til dess pili kløyver hans livr, som fuglen skundar til snara og veit ikkje at det gjeld livet. **24** Og no, søner, høy på meg, og lyd på det munnen min talar! **25** Ei vende du hjarta til hennar vegar, vimra ikkje på hennar stigar! **26** For mange med ulivssår hev ho felt, og stort er talet på deim ho hev drepe. **27** Hennar hus er vegar til helheim, dei gjeng ned til daudens kot. (*Sheol h7585*)

8 Høy kor visdomsmøyi ropar, og vitet høgmælt talar! **2** Uppe på haugar ved vegen, der stigarme møtest, stend ho, **3** attmed portarne ut or byen, ved døra-inngangen ropar ho høgt: **4** «Godtfolk, eg ropar på dykk, og til mannsborni ljomar mi røyst. **5** Fákunnige, lær dykk klokskap, og de dårar, vinn dykk vit! **6** Høy, eg talar gjæve ord, og ærlegat er det som lipporne segjer; **7** ja, sanning talar min gom, og lipporne styggjest ved gudløysa. **8** Alle ord i min munn er rette, det finst ikkje fult eller falskt i deim. **9** Dei er alle sanne for den kloke og rette for deim som fann kunnskap. **10** Tak då min age heller enn sylv og kunnskap framfyre utvalt gull! **11** For visdom er betre enn perlor, og av alle skattar er ingen som denne. **12** Eg, visdomen, skyner meg på klokskap, og vit på rådleggjing hev eg. **13** Otte for Herren er hat til det vonde; stormod og storlæte, åfferd stygg, og ein munn full av fals eg hatar. **14** Hjå meg er råd og dug, eg er vit, hjå meg er magt. **15** Eg gjer at kongar råder, og at hovdingar dømer rett. **16** Eg gjer at styrarar styrer og fyrstar - alle domarar på jordi. **17** Eg elskar deim som meg elskar, og dei som leitar meg upp, skal meg finna. **18** Rikdom og æra er hjå meg, gamalt gods og rettferd. **19** Mi frukt er betre enn gull, ja skiraste gullet, og den vinning eg gjev, er betre enn utvalt sylv. **20** Eg gjeng på rettferds veg, midt på rettvise-stigar, **21** For eg vil gjeva gods åt deim som elskar meg og fylla deira forråd. **22** Herren skapte meg til fyrste verket sitt, fordom fyrr han gjorde noko anna. **23** Alt frå æva er eg innsett, frå upphavet, fyrr jordi vart til. **24** Fyrre djupi var til, vart eg fødd, då det ei

fanst kjeldor fulle med vatn, 25 fyr fjelli var søkkte ned, fyre haugar vart eg fødd, 26 fyr han skapte jord og mark og den første moldklump i verdi. 27 Då han laga himmelen, var eg der, då han slo kvelv yver djupet. 28 Då han feste skyerne i det høge, då kjeldorne fossa fram or djupet, 29 då han sette grensa for havet, so vatnet ei gjekk lengre enn han baud, då han la grunnvollar for jordi, 30 då var eg verksmeister hjå han og var til hugnad for han dag etter dag, eg leika meg stødt for hans åsyn. 31 Eg leika på heile jordkringen hans og hadde min hugnad i manneborni. 32 Og no, born, hør på meg! Sæle er dei som held mine vegar. 33 Hør på tukt og vert vise, og slepp ho ikkje ifrå dykk! 34 Sæl den mann som hører på meg, so han dagstødt vaker ved dørerne mine og vaktar dørstokkarne mine. 35 For den som finn meg, finn livet og fær velsigning frå Herren. 36 Men den som missar meg, skader seg sjølv, og alle som hatar meg, elskar dauden.»

9 Visdomsmøyi hev bygt seg hus, hev hogge til sine stolpar sju. 2 Ho hev slagta sitt slagt og blanda sin vin og attåt duka sitt bord. 3 Sine terror hev ho sendt ut, og ropar ovan frå haugarne i byen: 4 «Den som er fåkunnig, vende seg hit!» Til den vitlause segjer ho: 5 «Kom, og et av mitt brød og drikk av den vin eg hev blanda!» 6 Lat fåkunna fara so de kann liva og vandra på vegen til vit! 7 Den som refser ein spottar, fær skam yver seg, den som lastar ein gudlaus, fær seg ein flekk. 8 Lasta'kje spottaren, han vil hata deg! Lasta den vise, han vil elskha deg! 9 Gjev ein vismann, so aukar hans visdom, lært ein rettferdig, so lærar han meir. 10 Otte for Herren er upphav til visdom, og vit er å kjenna den Heilage. 11 «For ved meg dine dagar skal aukast, og fleire livsår fær du.» 12 Er du vis, so gagnar det deg sjølv, spottar du, so lyt du bera det åleine. 13 Fru dårskap fer med siåk, fåkunnig som ho er og ingen ting veit. 14 Ho sit attmed husdøri si, på ein stol høgt uppe i byen, 15 og bed inn dei som ferdast på vegen, som gjeng sine stigar beint fram: 16 «Den som er fåkunnig, vende seg hit!» Ja, til den vitlause segjer ho: 17 «Stole vatn er søtt, og ljuvlegt er løyn-ete brød.» 18 Og han veit'kje at der bur daudingar, at hennar gjester er i helheims djup. (Sheol h7585)

10 Ordtøke av Salomo. Ein vis son er til gleda for far sin, men ein dårleg son er mor si til sorg. 2 Ragnfegne skattar gagnar inkje, men rettferd frelser frå dauden. 3 Herren let ikkje rettferdig mann hungra, men giren hjå gudlause viser han burt. 4 Lat-hand skaper armod, men strevsam hand gjer rik. 5 Ein klok son sankar um sumaren, ein skjemdar-son søv um hausten. 6 Velsigningar kjem yver hovudet på den rettferdige, men munnen åt dei gudlause

gøymer vald. 7 Minnet um den rettferdige ert til velsigning, men namnet åt dei gudlause morknar. 8 Den vise tek imot påbod, men gapen gjeng til grunns, 9 den som ferdast i uskyld, ferdast trygt, men den som gjeng krokvegar, skal vera kjend. 10 Den som blinkar med auga, valdar vondt, men gapkjeften gjeng til grunns. 11 Rettferdig manns munn er ei livsens kjelda, men munnen åt gudlause gøymer vald. 12 Hat yppar trætta, men kjærleik breider yver alle brot. 13 På vitug manns lippor er visdom å finna, men riset høver åt ryggen på dåren. 14 Dei vise gøymer kunnskapen sin, men or narremunn kann ein venta fære. 15 Rikmanns eiga er hans faste by; fatigfolks ulukka er deira armod. 16 Det den rettferdige tener, gjeng til liv, det den gudlause vinn, gjeng til synd. 17 Den som på tukt tek vare, gjeng til livet, men den fer vilt som ikkje agtar age. 18 Den som løyner hat, hev ljugalippor, og den som breider ut baktale, er ein dåre. 19 Der d'er mange ord, vil synd ikkje vanta, men den som set lås for lipporn', er klok. 20 Rettferdig manns tunga er utvalt sylv, men gudløysings vit er lite verdt. 21 Rettferdig manns lippor læskar mange, men dårarne dør for dei vantar vit. 22 D'er Herrens velsigning som gjer rik, og eige stræv legg inkje til. 23 Dåren finn moro i skjemdarverk, men den vituge mannen i visdom. 24 Det den ugudlege gruar for, kjem yver han, og det rettferdige ynskjer, vert deim gjeve. 25 Der stormen hev fare, er den gudlause burte, men den rettvisse stend på æveleg grunn. 26 Som edik er for tennene og røyk for augo, so er letingen for den som sender han. 27 Otte for Herren lengjer livet, men gudløysings år vert stytte. 28 Rettferdige kann venta gleda, men voni åt gudlause vert til inkjes. 29 Herrens veg er vern for den skuldfri, men øydeleggjing for illgjerningsmenner. 30 Rettferdig mann skal aldri rikkast, men gudlause skal ei få bu i landet. 31 Rettferdig manns munn ber visdoms frukt, men avskori vert den falske tunga. 32 Rettferdig manns lippor sökjer hugnad, men munnen på gudlause berre fals.

11 Falsk vegt er fæl for Herren, men full vegt likar han godt. 2 Kjem stormod, so kjem og skam, men smålåtnæ, dei hev visdom. 3 Dei ærlege hev si uskyld til førar, men fals slær sin herre på hals. 4 Gods hjelper ikkje på vredens dag, men rettferd frelser frå dauden. 5 Ærleg manns rettferd jamnar hans veg, men den gudlause stuper ved gudløysa si. 6 Ærlege folk ved si rettferd vert frelste, men dei falske vert fanga i eigen gir. 7 Når ugudleg mann dør, er det ute med voni; og vondskaps venting til inkjes vert. 8 Rettferdig vert fria or trengsla, og ugudleg kjem i hans stad. 9 Den skamlause tyner sin granne med munnen, men rettferdige

friar seg ut med sin kunnskap. 10 Gjeng det godt med rettferdige, fegnast byen, vert gudlause tynte, syng folk av glede. 11 Med velsigning frå ærlege folk kjem byen seg upp, men gudlause munn bryt han ned. 12 Vitlaus er den som vanvyrdar sin granne, men vitug mann tegjer stilt. 13 Den som fer med drøs, ber løynråd ut, men den hjarte-trugne løyner saki. 14 Der inkje styre er, lyt folket falla, men der dei rádvise er mange, der er frelsa. 15 Borgar du for framand, er du ille faren, men han er trygg som hatar handtak. 16 Ei yndefull kvinne vinn æra, og valdsmenner vinn seg rikdom. 17 Ein godhjarta mann gjør vel mot si sjæl, men ein hardhjarta mann fer vondt med sitt eige kjøt. 18 Den ugudlege vinn seg ei sviksam løn, men den som rettferd sår, fær varig løn. 19 Stend du fast i rettferd, vinn du liv, men fer du etter vondt, då fær du daude. 20 Dei range i hugen hev Herren ein stygg til, men han likar deim som ulastande ferdast. 21 Det kann du gjøva handi på, den vonde vert'kje urefst, men ætti åt rettferdige slepp undan. 22 Som ein gullring i eit grisetryne er ei fager kvinne utan vit. 23 Det rettferdige ynskjer, vert berre godt, det som gudlause vonar, vert til vreide. 24 Ein strår ut og fær endå meir, ein annan vert arm av usømeleg sparing. 25 Den som velsignar, skal trivast, og kveikjer du andre, vert sjølv du kveikt. 26 Ein kornflår, honom bannar folket, men signing kjem yver den som sel korn. 27 Den som strævar etter godt, han sökjer hugnad, men den som leitar etter vondt, han fær det yver seg. 28 Den som lit på sin rikdom, han skal stupa, men rettferdige grønkar som lauv. 29 Den som øydar sitt hus, skal erva vind, og narren vert træl åt den kloke. 30 Rettferdig manns frukt er eit lıvsens tre, og sjæler vinn den vise. 31 Du ser rettferdig mann fær vederlag på jordi, kor mykje meir då den ugudlege og syndaren!

12 Den som elskar age, elskar kunnskap, men den som hatar refsing, han er fåvis. 2 Den gode vinn seg hugnad hjå Herren, men den meinsløge fordømer han. 3 Ingen mann vert stød av gudløysa, men roti åt rettferdige kann ingen rikka. 4 Ei fagna kona er ein krans for mannen sin, eit skjemda ting er fæl som ròt i beini hans. 5 Tankar hjå rettferdige tenker er det som rett er, dei ráder som ugudlege legg upp, er svik. 6 Ordi hjå ugudlege gjeng ut på luring etter blod, men ærlege vert berga ved sin munn. 7 Ugudlege vert kasta i koll, og so er det ute med deim, men rettferdige folks hus stend fast. 8 Ein mann fær ros alt etter som vitet hans er, men den ranglyndte kjem i vanvyrdnad. 9 Betre småmann med ein tenar enn låst vera storkar og ikkje ha mat. 10 Den rettferdige veit korleis buskaper har det, men hardt er hjarta hjå ugudlege folk. 11 Den som dyrkar si jord, fær mette av brød, den som fer etter fåfengde ting, er fåvis.

12 Ein gudlaus hev hug til vonde folks garn, men roti åt rettferdige gjev frukt. 13 Lippe-synd er snara vond, men den rettferdige slepp ut or trengsla. 14 Av sin munns frukt fær ein mann sin gode mette, og eit menneske fær att det han hev gjort med sine hender. 15 Uvitingen held sin eigen veg for den rette, men den vise høyrer på råd. 16 Når uvitingen er vreid, vert det kjent same dagen, men den kloke løyner skjemsla. 17 Den som andar ærlegskap, segjer det som rett er, men det falske vitnet talar svik. 18 Mang ein fer med svall som sverdstyng; men tunga åt dei vise, ho er lækjedom. 19 Sanningslippa held seg æveleg, men falske tunga berre i ein augneblink. 20 Svik er i deira hjarta som smider vondt i hop, men dei som rår til fred, hev glede. 21 Inkje vondt den rettferdige rákar, men gudlause fær ulukka i fullaste mål. 22 Ei stygja for Herren er ljugarlippor, men han likar deim som fer fram med truskap. 23 Ein klok mann løynar kunnskap, men dåre-hjarta ropar ut vitløysa. 24 Strævsam hand kjem upp til herrevelde, men leta fører til trældom. 25 Sorg imannens hjarta bøygjer det ned, men eit godt ord gjøv det glede. 26 Den rettferdige rettleider næsten sin, men vegen åt gudlause fører deim vilt. 27 Letingen steikjer ikkje si veidn, men annsemd er rikdom so dyr for menneskja. 28 På rettferds stig er liv, og gonga på vegen gjeng ikkje til dauden.

13 Den vise son let seg aga av far sin, men spottaren høyrer ikkje på skjenn. 2 Sjølv fær ein godt av den frukt som munnen ber, men hugen åt svikarar stend etter vald. 3 Den som agtar munnen sin, varar si sjæl, men gapen fær seg ei ulukka. 4 Hugen i letingen lyster og fær ikkje noko, hugen i strævsame folk fær rikleg mette. 5 Den rettferdige hatar ljugarord, men den gudlause fer stygt og skamleg åt. 6 Rettferd varar den som fer ulastande, men gudløysa feller den som gjer synd. 7 Mang ein ter seg rik og eig då inkje, ein annan ter seg fatig og eig mykje. 8 Mannsens rikdom er ein løysepeng for livet hans, men fatigmannen fær inkje trugsmål høyra. 9 Ljoset åt dei rettferdige brenn lystigt, men lampa åt ugudlege vil slokna. 10 Med ovmod veld ein berre trætta, men hjå deim som tek mot råd, er visdom. 11 Lettfengen rikdom minkar, men sankar du smått um senn, fær du meir og meir. 12 Langdrøg von gjer hjarta sjukt, men uppfyllt ynskje er eit lıvsens tre. 13 Den som vanvyrder ordet, tyner seg sjølv, men den som ottast bodordet, fær løn. 14 Vismanns læra er lıvsens kjelda, so ein slepp undan frå daudesnaror. 15 Godt vit gjøv manntekkje, men hard er vegen som svikarar gjeng. 16 Kvar som er klok, fer fram med vit, men ein dåre briskar seg med dårskap. 17 Ein gudlaus sendemann fell i ulukka, men trufast bodberar er

lækjedom. 18 Armod og skam fær den som viser age ifrå seg, men den som agtar på refsing, vinn æra. 19 Uppfyllt ynskje er søtt for sjæli, men å vika frå vondt er ei gruv for därar. 20 Gakk saman med dei vise, so vert du vis, men ilag med därar gjeng det deg ille. 21 Ulukka forfylgjer syndarar, men rettferdige fær godt til løn. 22 Den gode let etter seg arv til barneborn, men det syndaren eig, er gøynt åt den rettferdige. 23 Fatigfolks nybrot gjev rikeleg føda, men mang ein vert tynt ved urettferd. 24 Den som sparar riset sitt, hatar son sin, men den som elskar han, tuktar honom tidleg. 25 Rettferdige hev mat til å metta seg på, men gudlause gjeng med magen tom.

14 Kvinnevisdom byggjer huset sitt, men därskap riv det ned med henderne. 2 Den som ottast Herren, fer ærleg fram, men krokvegar gjeng den som vanvyrder honom. 3 I narrens munn er ovmods ris, men dei vise hev lipporne sine til vern. 4 Utan uksar er krubba tom, men når stuten er sterk, vert innkoma stor. 5 Ikkje lyg eit ærlegt vitne, men det falske vitne andar lygn. 6 Spottaren søker visdom, men fåfengt, men lett finn den skynsame kunnskap. 7 Gakk burt frå ein dåre, ei fekk du der merka lippor med kunnskap. 8 Klokkemanns visdom er: han skynnar vegn sin, men dårenarreskapen er: dei svik seg sjølv. 9 Dårar fær spott av sitt eige skulldoffer, men millom ærlege folk er godhug. 10 Hjarta kjenner si eigi sorg, og gleda legg ingen framand seg uppi. 11 Gudlause folk fær sitt hus lagt i øyde, men ærlege folk ser tjeldet sitt bløma. 12 Mang ein veg tykkjer folk er rett, men enden på honom er vegar til dauden. 13 Jamvel midt i låtten kjenner hjarta vondt, og enden på gleda er sorg. 14 Av åtferti si skal den fråfalne mettast, og ein god mann held seg burte frå han. 15 Den einfalde trur kvart ordet, men den kloke agtar på sine stig. 16 Den vise ottast og held seg frå vondt, men dåren er brålyndt og trygg. 17 Bråsinna mann gjer narreverk, og meinsløg mann vert hata. 18 Einfalde erver därskap, men dei kloke fær kunnskap til krans. 19 Vonde skal bøygja seg for dei gode, og gudlause ved portarne til den rettferdige. 20 Ein fatig vert hata av venen sin jamvel, men ein rik vert elskaa av mange. 21 Vanvyrder du næsten din, syndar du, men sæl den som ynkast yver armingar. 22 Skal ikkje dei fara vilt som finn på vondt, og miskunn og truskap timast deim som finn på godt? 23 Alt stræv fører vinning med seg, men tome ord gjev berre tap. 24 Rikdomen er for dei vise ei krans, men narreskapen hjå därar er narreskap. 25 Eit sanningsvitne bergar liv, men den som andar lygn, er full av svik. 26 Den som ottast Herren, hev ei borg so fast, og for hans born det finnast skal ei livd. 27 Otte for Herren er lıvsens kjelda,

so ein slepp undan daudesnaror. 28 Mykje folk er konungs prydnad, men folkemink er hovdings fall. 29 Langmodig mann hev mykje vit, men bråhuga mann syner narreskap. 30 Spaklyndt hjarta er likamens liv, men ilska er ròt i beini. 31 Trykkjer du armingen, spottar du skaparen hans, men du ærar skaparen når du er mild mot fatigmann. 32 I ulukka si lyt den gudlause stupa, men den rettferdige hev trygd når han skal døy. 33 I hjarta på den vituge held visdomen seg still, men hjå därar ter han seg fram. 34 Rettferd upphøgjer eit folk, men syndi er skam for folki. 35 Kongen likar godt den kloke tenar, men harmast på den som skjemmer seg ut.

15 Mildt svar døyer harm, men eit kvast ord vekkjer vreide. 2 Tunga åt vismenner gjev god kunnskap, men narreskap gøyser or munnen på därar. 3 Allstad hev Herren augo sine, dei ser etter vonde og gode. 4 Linnmælt tunga er lıvsens tre, men range tunga gjev hjartesår. 5 Ein uviting vanvyrder far sin's age, men den som agtar på refsing, vert klok. 6 Rettferdig manns hus eig stor rikdom, men d'er ureida med ugudleg manns inntekt. 7 Vismanns-lippor strår ut kunnskap, men so er ei med dårehjarta. 8 Gudløysings offer er ei gruv for Herren, men bøn frå ærlege han likar godt. 9 Gudløysings veg er ei gruv for Herren, men han elskar den som renner etter rettferd. 10 Hard refsing fær den som gjeng ut av vegn, den som hatar age, skal døy. 11 Helheim og avgrunn ligg i dagen for Herren, kor mykje meir dåmenneskje-hjarto. (Sheol h7585) 12 Spottaren likar ikkje at ein lastar honom, til vismenner gjeng han ikkje. 13 Gladværugt hjarta gjer andlitet ljost, men modet vert brote i hjartesorg. 14 Vitugmanns hjarta søker kunnskap, men dåremunn fer berre med narreskap. 15 Alle ein armings dagar er vonde, men den glade i hjarta hev gjestebod alltid. 16 Betre er lite med otte for Herren enn eigedom stor med uro attåt. 17 Betre ei nista av kål med kjærleik til enn gjødde uksem med hat attåt. 18 Brålyndt mann valdar trætta, men den toluge stiller kiv. 19 Vegen for letingen er som eit klungergjerde, men stigen er brøytt for dei ærlege. 20 Ein vis son gjer far sin gleda, men eit dårlegt menneskje vanvyrder mor si. 21 Dårskap er gleda for vitlaus mann, men ein vitug mann gjeng beint fram. 22 Råder vert til inkjes utan rådleggjing, men med mange rådgjevarar kjem dei i stand. 23 Mannen gled seg når munnen kann svara, og eit ord i rette tid, kor godt det er! 24 Den vituge gjeng lıvsens veg uppetter, for han vil sleppa burt frå helheimen der nede. (Sheol h7585) 25 Herren riv huset ned for dei ovmodige, men for enkja let han merkestenei standa. 26 Vonde tankar er ei gruv for Herren, men milde ord er reine. 27 Den vinnekjære fær sitt hus i ulag, men den som hatar mutor, han skal liva. 28 Rettferdig tenkjer i sitt hjarta

korleis han skal svara, men gudlause let vondskap gøysa ut or munnen. **29** Langt er Herren burte frå dei gudlause, men bøni frå rettferdige han hører. **30** Ljos i augo hjarta gled, tidend god gjev merrg i beini. **31** Det øyra som hører på rettleiding til livet, held seg gjerne med vismenn i lag. **32** Den som vandar age, vanvyrder si sjæl, den som hører på rettleiding, vinn seg vit. **33** Otte for Herren er age til visdom, og fyre æra gjeng andmykt.

16 Hjartans rådleggjing hører menneskja til, men tunga fær svaret frå Herren. **2** Kvar mann tykkjer at hans eigi ferd er rein, men det er Herren som prøver ånderne. **3** Legg verki dine på Herren, so skal tankarne dine få framgang. **4** Herren hev gjort kvar ting til sitt endemål, ogso den ugudlege til uferdsdagen. **5** Kvar ovmodig er ei gruv for Herren, du kann vera viss, han skal'ke verta urefst. **6** Med kjærleik og truskap vert misgjerning sona ut, med otte for Herren flyr ein frå det vonde. **7** Når Herren likar ferdi åt ein mann, so let han jamvel fiendarne halda fred med honom. **8** Betre er lite med rettferd enn innkomor store med urett. **9** Mannsens hjarta tenkjer ut sin veg, men Herren styrer hans stig. **10** Gudsord er på konungs lippor, i domen skal hans munn ei gjera mistak. **11** Rett vegg og rette vegtskåler hører Herren til, hans verk er alle lodd i pungen. **12** Ugdleg åtferd er ein styggedom for kongar, for truna stend trygt ved rettferd. **13** Kongen likar rettferdige lippor, dei elskar den som segjer det som er rett. **14** Konungs vreide er daude-bod, men ein vismann stiller vreiden. **15** I ljos frå konungs åsyn er det liv, og hans godhug er som ei regnsky um våren. **16** Å vinna visdom - kor mykje betre er det ei enn gull! Å vinna vit er meire verdt enn sylv. **17** Den vegen dei ærlege gjeng, er å fly frå vondt, den som agtar på sin veg, han varar si sjæl. **18** Fyre undergang gjeng ovmod, og stormod fyre fall. **19** Betre er med armingar å vera audmjuk enn skifta herfang med ovmodige. **20** Den som agtar på ordet, skal finna lukka, den som lit på Herren - sæl er han! **21** Den vise i hjarta vert kalla vitug, og søtleik på lipporne aukar lærdom. **22** Klokskap er livsens kjelda for deim som eig han, men fåvit er refsing for fåvise folk. **23** Vismanns hjarta gjer munnen hans vitug og aukar lærar på lipporne hans. **24** Milde ord er honningdropar, sôte for sjæli og lækjedom for beini. **25** Mang ein veg tykkjer folk er rett, men enden på honom er vegar til dauden. **26** Vinne-kars hunger onnar for honom, for hans eigen munn driv på. **27** Ein låk mann grev ei ulukke-grav, og det logar som eld på lipporne hans. **28** Ein ranglyndt mann yppar trætta, og den som ber drøs, skil ven frå ven. **29** Ein valdsmann lokkar næsten sin, og leider han inn på ein veg

som ei er god. **30** Den som let augo att, vil tenkja range tankar, den som knip lipporne i hop, set vondt i verk. **31** Grå hår er fager krans! Han er å vinna på rettferds veg. **32** Ein tolug mann er betre enn ei kjempa, og den som styrer hugen sin, stend yver den som tek ein by. **33** Dei kastar terningen i fanget, men all hans avgjerd kjem frå Herren.

17 Betre er ein turr brødmole med ro attåt enn huset fullt av høgtidkost med trætta til. **2** Den kloke tenar skal råda yver ein uviseleg son, og millom brøder fær han skifta arv. **3** Diglen røyner sylvet og omnen gullet, men den som røyner hjarto, det er Herren. **4** Den vonde lyder på vondskapslippa, ljugaren lyder på tyningstunga. **5** Spear du den fatige, so spottar du hans skapar, den som gled seg yver ulukka, skal få si refsing. **6** Ein krans for dei gamle er barneborn, og ei æra for borni er federne deira. **7** Det høver ikkje for ein dåre å tala store ord, enn mindre for ein fagnamann å ljuga. **8** Gåva er ein glimestein for den som fær ho; kvar ho vender seg, der fær ho framgang. **9** Søkjer du kjærleik, skyler du misgjerd, men riv du upp att ei sak, skil ven frå ven. **10** Vondord gjer meir på den vituge enn hundred hogg på dåren. **11** Berre upprør søkjer den vonde, men ein hard bodberar vert send imot han. **12** Møt heller ei binna som hev mist sine ungar enn ein dåre med narreskapen hans! **13** Den som løner godt med vondt, frå hans hus skal ikkje det vonde vika. **14** Å taka til med strid er som å sleppa vatn ut, haldt difor upp med trætta fyrr nokon gliser med tennere! **15** Den som frikjenner ein ugudleg og den som domfeller ein rettferdig, dei er både two ein styggedom for Herren. **16** Kva skal pengar i handi på dåren? Å kjøpa visdom hev han'ke vit til. **17** Venen elskar alltid, og bror vert fødd til hjelp i naud. **18** Ein vitlaus mann er den som handtekst, som gjeng i borg hjå grannen sin. **19** Den som elskar trætta, elskar misgjerning, den som byggjer døri si høg, søkjer fall. **20** Den som hev eit rangt hjarta, vinn ikkje lukka, og den som forvender tunga si, fell i ulukka. **21** Den som avlar eit narr, fær sorg, og ikkje gled seg far til ein dåre. **22** Gladværugt hjarta gjev lækjedom god, men nedsluge mod fær beini te visna. **23** Gudlaus man tek gåva i løynd til å bøygja rettargangen. **24** Den vituge hev visdom for augo, men dåren hev augo ved heimsens ende. **25** Uvitug son er til gremme for far sin, og beisk sorg for henne som fødde'n. **26** Det er'ke godt at og rettferdige fær refsing, og ei at fagna folk fær slag for det som rett er. **27** Den skynsame sparar på ordi, og den vituge mann er kald i hugen. **28** Um dåren tagde, gjekk han og for vismann, og for ein vitug mann når han heldt munn.

18 Einstødingen søker det han sjølv er huga på, mot alle kloke råder glefser han. 2 Dåren bryr seg ikkje um å vera vitug, men vil berre visa kva som bur i honom. 3 Kjem ein ugudleg, so kjem og vanvyrndad, og med skam fylgjer spott. 4 Ordi i ein manns munn er djupe vatn, fløymande bekkjer, visdoms kjelda. 5 D'er kje godt når ein gjev den gudlause medhald og rengjer rettferdig manns rett. 6 Dårelippor kjem uppi trætta, og munnen hans ropar etter slag. 7 Dåre-munn er til ulukka for han sjølv, og lipporne er ei snara for hans sjæl. 8 Baktalar-ord er som lostemat, dei glid so godt ned i livet. 9 Den som er lat i arbeidet sitt, han er og bror til øydaren. 10 Herrens namn er eit tårn so sterkt, der flyg den rettferdige inn og vert berga. 11 Rikmanns eiga er hans faste by, som høge muren i hans eigne tankar. 12 Fyre fall er mannsens hjarta stolt, men fyre æra gjeng audmykt. 13 Um nokon svarar fyr han høyrer, vert det til narreskap og til skam for honom. 14 Manns mod ber uppe i sjukdom, men brote mod, kven kann bera det? 15 Vitug manns hjarta kjøper kunnskap, og øyra åt vismennar søker kunnskap. 16 Gåva opnar mannen veg og fører han fram til storfolk. 17 Den som først legg fram si sak, fær rett, men so kjem motparten og granskars honom. 18 Lutkasting endar trettor og skil millom megtige menner. 19 Hev ein bror lide urett, er han verre å vinna enn ein festningsby, og trætta er som stengsa for eit slott. 20 Mannen fær magen sin mett av frukt or munnen sin, av grøda fra lipporne vert han mett. 21 Tunga hev daude og liv i sitt vald, dei som elskar henne, skal eta hennar frukt. 22 Den som hev funne ei kona, hev funne lukka og hev fenge ei nådegåva av Herren. 23 Den fatige bed og barmar seg, men den rike svarar med harde ord. 24 Ein mann med mange vener gjeng det ille, men ven kann vera trugnare enn nokon bror.

19 Betre er ein fatigmann som ferdast lytelauast enn ein mann med range lippor som attpå er ein dåre. 2 Den som er tankelaus i hugen, gjeng det gale, og den som stig for fort med føterne, han stig i miss. 3 Mannsens eigi vitløysa fører til fall, men han harmast i sitt hjarta på Herren. 4 Velstand samla mange vener, men fatigmann vert skild frå venen sin. 5 Det falske vitnet skal kje verta urefst, og den som andar lygn, skal ikkje sleppa undan. 6 Mange smeikjer den gjæve, og kvar mann er ven med den rauste. 7 Fatigmanns brør hatar honom alle, enn meir dreg hans vener seg burt frå honom. Han fer etter ord som er inkjевetta. 8 Den som elskar si sjæl, han vinn seg vit, den som vaktar sitt skyn, skal finna lukka. 9 Det falske vitnet skal kje verta urefst, og den som andar lygn, skal tynast. 10 Det høver ei for dåren å hava gode dagar, enn mindre for ein træl å ráda

yver hovdingar. 11 Mannsens klokskap gjev honom tol, og det er hans æra å tilgjeva brot. 12 Konungs harm er som når løva burar, men godhugen hans er som dogg i graset. 13 Ein därleg son er reint ei ulukka for far sin, og kjerringtrætta er som si-drop frå taket. 14 Hus og gods er fedre-avr, men frå Herren kjem ei vitug kona. 15 Leta svæver tungt i svevn, og letingen skal svelta. 16 Den som tek vare på bodet, tek vare på sitt liv, den som ei ansar si åtferd, skal missa livet. 17 Den som gjer miskunn mot armingen, låner til Herren, og av honom fær han vederlag for si velgjerning. 18 Aga son din, for endå er det von, men lat deg ikkje driva til å drepa honom. 19 Den som er svært sinna, lyt bøta for det, for um du hjelper han, du gjer vondt verre. 20 Høyr på råd og lat deg aga, so du til slutt kann verta vis. 21 Mange tankar er i mannsens hjarta, men Herrens råd fær framgang. 22 Mannsens miskunn er hans gode vilje, og fatig man er betre enn ein som lyg. 23 Otte for Herren fører til liv, mett fær ein kvila og vert ikkje heimsøkt med vondt. 24 Stikk den late si hand i fatet, so idest han ei ta ho upp att til munnen. 25 Slær du spottaren, so vert uvitingen klok, og agar du den vituge, so fær han vit på kunnskap. 26 Den som er vond med far sin og jagar mor si burt, han er ein son til skam og skjemd. 27 Høyr ikkje soleis på refsing, son min, at du villar deg burt frå kunnskaps ord! 28 Eit nidings-vitne spottar det som rett er, og munnen på gudlause gløyper urett. 29 Refsingsdomar er ferdige for spottaren og slag for ryggen på dårar.

20 Vinen er ein spottar, rusdrykken ein ståkar, ingen som tumlar av honom, er vis. 2 Den rædsla kongen vekkjer, er som løverburing, den som fær hans vreide på seg, set livet sitt på spel. 3 Mannsens æra er å halda seg frå trætta, men kvar uviting glefser til. 4 Letingen pløgjer ikkje um hausten, i skurdonni leitar han fåfengt etter grøda. 5 Råd i mannsens hjarta er som vatn i djupet, men ein skynsam mann kann draga det upp. 6 Mest kvar mann rákar ein som elskar honom, men kven finn ein som er å lita på? 7 Den som ferdast ulastande og er rettferdig, sæle er borni hans etter honom. 8 Ein konge som sit på domarstol, skil ut alt vondt med augo sine. 9 Kven kann segja: «Eg hev halda hjarta reint og er fri frå syndi mi?» 10 Two slag vegt og two slag mål er både two ein styggedom for Herren. 11 Alt guten syner i si gjerd um ferdi hans vert rein og rett. 12 Øyra som høyrer og auga som ser - Herren hev skapt deim både two. 13 Elska ikkje svevn, for då vert du fatig, holdt augo uppe, so fær du brød til mette. 14 «Klest, klelst!» segjer kjøparen, men når han gjeng burt, so rosar han seg. 15 Vel finst det gull og mange perlor, men dyraste gogni er

lippor med kunnskap. 16 Tak klædi hans! for han hev borga for ein annan, og panta honom for framande! 17 Søtt er for mannen det brød han hev fenge med fals, men sidan vert munnen hans full av småstein. 18 Råder vert stødige med rådlegging, få då klok styring når du fører krig! 19 Den som fer med drøs, ber løynråd ut, og gapen skal du ikkje hava noko med. 20 Den som bannar far og mor, hans lampa skal slokna i kolmyrkret. 21 Ein arv som ein i fyrtundes er for fus på, vert på slutten utan velsigning. 22 Seg ikkje: «Eg vil løna med vondt!» Venta på Herren, han vil hjelpa deg. 23 Two slag vegt er ein styggedom for Herren, og den falske skålvegt er ikkje god. 24 Frå Herren kjem mannsens stig, og kor kann eit menneske skyna sin veg? 25 Fårlegt er det for eit menneske å vigsla eitkvart tankelaust, og fyrt granska lovnaden etterpå. 26 Ein vis konge skil ut dei gudlause og let hjulet ganga yver deim. 27 Menneskjens ånd er Herrens lampa, og ho ransakar alle rom i hjarta. 28 Kjærleik og truskap er vakt um kongen, og han styd sin kongsstol på kjærleik. 29 Ei æra for ungdomar er deira kraft, og ein prydnad for dei gamle er grått hår. 30 Svidande sår reinser burt det vonde, ja, slag reinsar hjartans inste rom.

21 Konungs hjarta er i Herrens hand som bekkjer, han vender det kvar helst han vil. 2 Kvar mann tykkjer at hans eigi ferd er rett, men det er Herren som prøver hjarto. 3 At folk gjør rett og skil, er meir verdt for Herren enn offer. 4 Ovmods augo og sjølvgodt hjarta - lampa åt gudlause folk er synd. 5 Umtanke hjå den annsame er berre til vinning, men hastverk berre til tap. 6 Skattevinning med ljugartunga er ein kvervande pust av deim som søker dauden. 7 Den vald dei gudlause gjør, skal riva deim sjølve burt, for det som er, vil dei ikkje gjera. 8 Skuldig mann gjeng krokut veg, men den reine - han gjør si gjerning beint fram. 9 Betre å bu i ei krå på taket enn å ha sams hus med trettekjær kvinne. 10 Ugudleg manns sjæl hev hug til det vonde, hans næste finn ikkje miskunn hjå honom. 11 Refser du spottaren, vert uvitingen vis, og lærer du vismannen, tek han mot kunnskap. 12 Ein rettferdig agtar på gudlause-hus, han støyter dei gudlause ned i ulukka. 13 Dytter du øyra til for armings rop, skal sjølv du ropa og ikkje få svar. 14 Gåva i løyndom stiller vreide, og gjevning i barmen stiller største harmen. 15 Det er ei glede for rettferdig mann å gjera rett, men ei rædsla for illgjerningsmenner. 16 Den som viller seg burt frå klokskaps veg, han skal hamna i skuggeheimen. 17 Ein fatigmann vert den som elskar moro, ei vert han rik som elskar vin og olje. 18 Den gudlause vert løysepeng for den rettferdige, og utru kjem i staden for den ærlege. 19 Betre å bu i eit øydeland

enn hjå arg og trættekjær kvinne. 20 Vismann hev dyre skattar og olje i huset, men uvitingen øyder det upp. 21 Den som strævar etter rettferd og miskunn, han skal finna liv og rettferd og æra. 22 Ein by med kjempor tek vismannen inn, og han bryt ned den borgi som byen lit på. 23 Den som varar sin munn og si tunga, han varar si sjæl frå trengslor. 24 Ein ovmodig og ubljug kallar me spottar, ein som fer fram med ofselegt ovmod. 25 Lysti åt letingen drep honom sjølv, for henderne hans vil inkje gjera. 26 Heile dagen snikjer den snikne, men ein rettferdig gjør og sparar inkje. 27 Offer frå gudlause er ei gruv, og endå meir når dei samstundes emnar på ilt. 28 Eit ljudar-vitne skal ganga til grunns, men ein mann som lyder etter, skal få tala alltid. 29 Gudlaus mann ter seg skamlaus, men den ærlege gjeng sine vegar stødig. 30 Det finst ingen visdom og inkje vit og ingi råd imot Herren. 31 Hesten vert budd til herferdsdagen, men sigeren kjem ifrå Herren.

22 Eit godt namn er meir verdt enn rikdom stor, og manntekkje betre enn sylv og gull. 2 Rik og fatig råkast, Herren hev skapt deim alle. 3 Den kloke ser fåren og gøymer seg, men fåmingar renner fram og lyt bøta for det. 4 Løn for spaklynde og otte for Herren er rikdom og æra og liv. 5 Klunger og snaror er på den vegen den falske gjeng, den som agtar si sjæl, held seg burte frå deim. 6 Lær guten etter som guten er, so vik han ikkje ifrå det, um han vert gamall. 7 Rikmann rå'r yver fatigfolk, og den som fær lån, vert træl for den som gjør. 8 Den som sår urett, skal hausta vondt, og hans ovmods ris fær ein ende. 9 Den godhjarta vert velsigna, for han gjør sitt brød til armingen. 10 Jaga spottaren ut, so gjeng trætta med, og for skjemsla og kiv fær du fred. 11 Den som elskar hjartans reinleik, den som talar vænt, han hev kongen til ven. 12 Herrens augo vaktar kunnskap, men ord frå den untrue støyter han um. 13 Letingen segjer: «Det er ei løva der ute, eg kunde verta drepen midt på gata.» 14 Ei djup grav er skjøkjemann, den som Herren er harm på, skal falla ned. 15 Vitløysa heng fast ved hjarta hjå guten, men tukteriset driv henne burt frå han. 16 Trykkjer du armingen, vert det honom til vinning, gjør du den rike, vert det berre til tap. 17 Lut øyra ned og hør på ord av vismenn vend hjarta til min kunnskap! 18 For det er vænt at du deim varar i ditt hjarta; gjør dei må vera Reiduge på dine lippor! 19 Av di skal lita på Herren, lærer eg deg i dag, just deg. 20 Hev eg'kje skrive fydord til deg med råder og kunnskap 21 til å kunngjera deg det som rett er, sannings ord, so du med sannings ord kann svara deim som sender deg? 22 Plundra ikkje ein fatigmann av di han er fatig, og

tred ikkje armingen ned i porten! 23 For Herren skal føra saki deira og taka livet deira som tek ifrå deim. 24 Gjev deg ikkje i lag med ein som snart vert vreid, og gakk ikkje med ein bråsinna mann, 25 at du ikkje skal venja deg til hans vegar og få sett ei snara for livet ditt! 26 Ver ei millom deim som gjev handtak, millom deim som borgar for skuld! 27 Når du inkje hev å betala med, kvifor skal dei taka sengi di burt under deg? 28 Flyt ikkje gamall merkestein som federne dine hev sett! 29 Ser du ein mann som er dugleg i arbeidet, han skal tena hjå kongar og ikkje hjå småfolk.

23 Når du sit til bords hjå ein hovding, so agta vel på kven du hev fyre deg, 2 og set ein kniv på strupen din, um mathugen din er stor. 3 Fys ikkje etter hans lostemat, for det er dårande føda. 4 Mød deg ei med å verta rik, lat fara den klokskapen din! 5 Lat ei augo flijava til det som kverv, for det gjer seg vengjer, det er visst, som ein ørn som flyg til himmels. 6 Et ikkje brød hjå den som misunner deg, og fys ikkje etter hans lostemat! 7 For som han reknar ut i sjæli si, soleis er han. «Et og drikk!» han segjer til deg, men hjarta hans er ikkje med deg. 8 For biten din som du hev ete, lyt du spy upp att, og du hev spilt dine fagre ord. 9 For øyro på dåren skal du ikkje tala, for han vanvyrder visdommen i dine ord. 10 Flyt ikkje gamall merkestein, og kom ei inn på åkrane åt faderlause. 11 For deira målsmann er sterkt, han skal føra saki deira imot deg. 12 Vend hjarta ditt til age og øyro dine til kunnskaps ord! 13 Lat ikkje guten vera utan age! Slær du han med riset, skal han ikkje døy. 14 Du slær han med riset, og sjæli hans bergar du frå helheim. (sheol h7585) 15 Son min, vert hjarta ditt vist, so gled seg og mitt hjarta, 16 og nyro mine fegnast når lipporn' dine talar det som rett er. 17 Lat ikkje hjarta ditt misunna syndrarar, men stræva stødt etter gudleggdom. 18 For då er du viiss på ei framtid, og di von skal ei verta til inkjes. 19 Høyr du, son min, og vert vis, og lat hjarta ditt ganga beint fram på vegen. 20 Ver ikkje med millom vindrikkarar, millom deim som foret seg på kjøt. 21 For drikkar og storetar fatig vert, og svevn gjev fillor for klæde. 22 Høyr på far din som avla deg, og vanvyr ei mor di når ho vert gamall! 23 Kjøp sanning og sel henne ikkje, visdom og age og vit. 24 Storleg fegnast far til den rettferdige, og den som fær ein vis son, skal få gleda av han. 25 Lat far din og mor di gleda seg, og ho som fødde deg, fegnast. 26 Son min, gjev meg hjarta ditt, og lat dine augo lika vegarne mine. 27 For skjøkja er som djupe gravi og den framande kona som tronge brunnen, 28 ja, ho ligg på lur som ein ransmann, og ho aukar talet på utrue folk. 29 Kven hev sorg? Kven hev sut? Kven hev dragsmål? Kven hev klagemål? Kven hev sjølvvalde sår? Kven hev dimsynte

augo? 30 Dei som drygjer lenge hjå vinen, dei som kjem og smakar på mjøden. 31 Sjå ikkje på vinen kor han raudnar, kor vænt han smiler i staupet! lett renn han ned. 32 Men sidan han sting som ein slange og høgg som ein orm. 33 Då skal augo dine sjå rare syner, og hjarta ditt talar tull og tøv. 34 Du vert som låg du i havsens djup, eller låg i toppen av mastri. 35 «Dei slo meg, men det gjorde'kje vondt, dei banka meg, men eg kjende det ikkje. Når skal eg vakna? Eg vil få tak i endå meir.»

24 Misunn ikkje vonde menneske, og hav ikkje hug til å vera med deim. 2 For hjarta deira tenkjer på vald, og um ulukka talar lipporne deira. 3 Med visdom byggjer ein hus, og med vit grunngfester ein det, 4 og med kunnskap fær ein romi fulle av alle slag dyre og gilde ting. 5 Ein vis mann er sterkt, og ein kunnig er veldug i kraft. 6 Klok styring skal du brukha når du fører krig, hev du mange råadvise menn gjeng det godt. 7 Visdom heng for høgt for fåmingen, i porten let han ikkje upp sin munn. 8 Den som tenkjer på å gjere vondt, honom kallar me ein fuling. 9 Synd er därskaps råd, og spottaren er ei gruv for folk. 10 Misser du modet når trengsla kjem, då er di kraft for trong. 11 Berga deim som dei fører til dauden, og dei som vinglar til rettarstaden, halldt deim att! 12 Um du segjer: «Me visste det ikkje, ser du, » tru ikkje han som veg hjarto, skynar det, og han som agtar på sjæli di, veit det, og han løner mannen etter hans gjerning? 13 Et honning, son min, for den er god, og sjølvrunden honning er söt for din gom. 14 Lær sameleis visdom for sjæli di! Finn du honom, so hev du ei framtid, og di von skal ikkje verta til inkjes. 15 Lur ikkje, du gudlause, på rettferdig manns bustad, legg ikkje heimen hans i øyde! 16 For sju gonger dett den rettferdige og stend upp att, men dei gudlause stuper når ulukka kjem. 17 Når din fiend' fell, so gled deg ikkje, og når han stupar, fegnast ei ditt hjarta! 18 Elles vil Herren sjå det og mislika det og venda frå honom vreiden sin. 19 Harmast ei yver illgjerdsmenner, misunn ikkje dei gudlause! 20 For den vonde hev ingi framtid; lampa åt gudlause sloknar. 21 Ottast Herren, son min, og kongen! Gakk ikkje i lag med upprørsmenner! 22 For brått kjem ulukka yver deim, og kven veit når åri deira fær ein usæl ende? 23 Desse ordi er og av vismenner. Det er ikkje godt når ein gjer mannemun i domen. 24 Den som segjer til den skuldige: «Du er uskuldig.» Honom vil folkeslag banna og folk forbanna; 25 men deim som refsar han, gjeng det vel, og velsigning av godt kjem yver deim. 26 Ein kyss på lipporne er det når einkvan gjev det rette svaret. 27 Fullfør yrket ditt ute, og gjer det ferdigt for deg på marki! Sidan kann du byggja deg hus 28 ver ikkje vitne mot næsten din utan grunn, for du vil vel'kje svika med lipporne dine? 29

Seg ikkje: «Som han hev gjort med meg, so vil eg gjera med han. Eg vil løna mannen etter hans gjerning.» 30 Eg gjekk framum ein lat manns mark, og vinhaven til eit vitlaust menneske, 31 og sjå, han var vaksen full av tistlar, grunnen var yvergrodd med netlor, og steingarden kringom var riven ned. 32 Og eg skygnde på det og agta på det, eg såg det, og denne lærdomen tok eg: 33 «Endå litt soving, endå litt blunding, endå litt kvild med henderne i kross! 34 So kjem armodi di som ein farande fant, og naudi som skjoldvæpna mann.»

25 Dette er og ordtøke av Salomo, og mennerne åt Hizkia, kongen i Juda, hev samla deim. 2 Guds æra er å dylja ei sak, og kongars æra å granska ei sak. 3 Himmel-høgd og jord-dypt og konge-hjarto kann ingen granska ut. 4 Burt med slagget or sylvet! So fær gullsmeden ei skål av det. 5 Burt med gudlausmann frå kongen! So vert hans kongsstol fast ved rettferd. 6 Briska deg ikkje for kongen, og stell deg ikkje på storfolks plass. 7 For betre er at dei segjer med deg: «Stig her upp!» Enn at du vert nedflutt for augo på fyrsten. Kva so augo dine hev set. 8 Ver ikkje for snar til å reisa sak; for kva vil du gjera til slutt, når motparten gjer deg til skammar? 9 Før di sak med grannen din, men ber ikkje ut ein annan manns løyndom, 10 For elles vil den som hører det, skjella deg ut, og du vil alltid få låkt ord på deg. 11 Som eple av gull i skåler av sylv er eit ord som ein talar i rette tid. 12 Som ein gullring i øyra og sylgja av gull er ein vismann som refser for høyrande øyra. 13 Som svalande snø ein skurdonne-dag er ein tru bodbarer for deim som sender han, han kveikjer sjæli åt herren sin. 14 Som skyer og vind utan regn er ein mann som kyter av gåvor han ikkje gjev. 15 Tolmod fær domaren yvertald, og den linne tunga bryt bein. 16 Finn du honning, so et det du treng, so du ikkje vert ovmett og spryr han ut. 17 Set sjeldan din fot i huset åt grannen, so han ikkje vert leid deg og hatar deg. 18 Hamar og sverd og kvasse pil er den som vitnar falskt mot sin næste. 19 Som roti tonn og ustød fot, so er lit til utru mann på trengselsdagen. 20 Som kastar du klædi ein frostdag, som eddik på natron, so er den som syng visor for sorgfullt hjarta. 21 Er din fiend' svolten, gjev honom mat, er han tyrst, so gjev honom drikka. 22 For då hopar du gloande kol på hovudet hans, og Herren skal løna deg att for det. 23 Nordan vind foder regn, og ei kviskrande tunga sure andlit. 24 Betre å bu i ei krå på taket enn ha sams hus med trættekjær kvinne. 25 Som friske vatnet for den trøytte, so er god tidend frå eit land langt burte. 26 Som gruggi kjelda og ein utskjemd brunn, so er rettferdig mann som vinglar medan gudlaus ser det. 27 Eta for mykje honning er ikkje godt, men å granska

det vandaste er ei æra. 28 Som ein by med murarne brotne og burte er mannen som ikkje kann styra sin hug.

26 Som snø um sumaren og regn i skurden, so høver ikkje æra for ein dåre. 2 Som sporven flaksar burt og svala flyg, so råkar ikkje grunnlaus forbanning. 3 Svipa til hesten, taum til asnet, og ris til ryggen på därar. 4 Svar ikkje däraren etter hans därskap, so du ei skal verta lik han, du og! 5 Svara däraren etter hans därskap, so han ei skal tykkja han sjølv er vis! 6 Føterne høgg han av seg, og vald fær han drikka, han som sender bod med ein dåre. 7 Visne heng vanfør manns føter, so og ordtak i munnen på därar 8 som å binda ein Stein i slyngja, soleis er det å gjeva ein dåre æra. 9 Som klungergrein i handi på drukken mann, so er ordtak i munnen på därar. 10 Som ein skyttar som sårar alle, so er den som leiger däraren og kvar som fer framum. 11 Som hund som snur seg til si eigi spy, so er ein dåre som kjem att til narreskapen sin. 12 Ser du ein mann som tykkjer sjølv at han er vis, då er det større von for däraren enn for honom. 13 Letingen segjer: «D'er villo dyr på vegen, ei løva i gatorne.» 14 Døri snur seg på gjengi, og letingen snur seg i sengi. 15 Stikk den late si hand i fatet, han evast med å ta ho upp til munnen att. 16 Letingen tykkjест visare vera enn sju som gjev vituge svar. 17 Han triv i øyro på framumfarande hund, han som ryk upp i sinne for trætta som ikkje kjem han ved. 18 Som ein galen som skyt med brennende pilar - drepande skot - 19 so er ein mann som svik sin næste og segjer: «Eg gjorde det berre på gaman.» 20 Når veden tryt, so sloknar elden, er baktalar burte, stoggar striden. 21 Som kol vert til gløder og ved til eld, so kveikjer kranglaren kiv. 22 Baktalar-ord er som lostemat, dei glid so godt ned i livet. 23 Som sylv-glasering på skålbroter er brennande lippor når hjarta er vondt. 24 Med lipporne skaper ein uven seg til, men inni seg gøymer han svik. 25 Gjer han seg blidmælt, tru honom ei, for sju slag styggedom bur i hans hjarta. 26 Hatet dyl seg i svik, men lyt syna sin vondskap i folkemugen. 27 Den som grev ei grav, skal stupa nedi, den som velter ein stein, skal få han yver seg att. 28 Den falske tunga hatar deim som ho hev krasa, og den sleipe munnen fører til fall.

27 Rosa deg ikkje av morgondagen, for du veit ikkje kva ein dag ber i fang. 2 Lat ein annan rosa deg; ikkje din eigen munn, ein framand og ei dine eigne lippor! 3 Stein er tung, og sand veg mykje, men tyngre enn både er dåreharm. 4 Sinne er fælslegt, og vreide ein flaum, men kven kann standa seg mot åbrysak? 5 Betre er openberrleg refsing enn kjærleik som held seg duld. 6 Trugne er slag av venehand, og mange er uvens kyssar. 7 Den mette trakkar

på honning, men den svoltne tykkjer alt beiskt er søtt. 8 Som ein fugl som rømer frå reiret sitt, er ein mann som rømer frå heimen sin. 9 Olje og røykjelse hjarta gled, og søte venar-ord frå rådvis sjæl. 10 Slepp ikkje frå deg venen din og far din's ven, so du lyt heim til bror din når du er i naud! Ein granne nær attmed er betre enn ein bror langt burte. 11 Vert vis, min son, og gled mitt hjarta, so eg kann svara den som spottar meg! 12 Den kloke ser faren, gøymer seg; fåmingar renner fram og lyt bøta for det. 13 Tak klædi hans, for han hev borga for ein annan, og panta honom for ei framand kvinne! 14 Den som høgmælt signar sin ven um morgonen tidleg, han skal få det tilrekna som ei forbanning. 15 Si-drop frå taket ein regndag og ei trættekjær kvinne likjest kvarandre. 16 Den som held på henne, held på vind, og handi hans triv i olje. 17 Jarn sliper jarn, og den eine mannen sliper den andre. 18 Den som agtar fiketreet sitt, fær eta frukt av det, den som tek vare på sin herre, skal få æra. 19 Som andlit seg speglar mot andlit i vatnet, so menneskjehjarta mot menneskje. 20 Helheim og avgrunn vert ikkje mette, og menneskjeaugo vert ikkje mette. (Sheol h7585) 21 Diglen røyner sylvet og omnen gullet, og ein mann vert røynd av sin ros. 22 Um du støyte uvitingen i mortelen med støyturen i hop med grym, so vilde ikkje vitløysa vika ifrå han. 23 God greide lyt du hava på koss sauerne dine ser ut, og agta vel på buskapen din! 24 For velstand varer ikkje æveleg, og ikkje ei kruna frå ætt til ætt. 25 Men er høyet burte og hår kjem att, og fjellgras vert sinka i hop, 26 då hev du lamb til klæde, og bukkar til å kjøpa deg åker for, 27 og geitemjølk nok til mat for deg, til mat for huset ditt og til livsupphald for gjentorne dine.

28 Dei gudlause flyr um ingen deim elter, dei rettferdige er som ungløva trygge. 2 Syndar eit land, fær det mange herrar, men hev folket mykje vit, varer retten lenge. 3 Ein fatig herre som trykkjer dei arme, er eit regn som herjar og ikkje gjev brød. 4 Dei som gjeng ifrå lovi, prisar dei gudlause, men dei som held lovi, harmast på deim. 5 Vonde folk skynar ikkje kva rett er, men dei som søkjer Herren, skynar alt. 6 Betre er ein fatigmann som ferdast lytelaust, enn ein rikmann som er rang og gjeng two vegar. 7 Den som agtar på rettleiding, er ein vitug son, men den som hev lag med øydarar, fører skam yver far sin. 8 Den som aukar si eiga med renta og oker, han sankar åt den som er god mot dei arme. 9 Um ein vil venda øyra burt og ikkje høyra lovi, er jamvel børni hans ein styggedom. 10 Den som villar ærlegt folk inn på ein vond veg, han skal stupa i si eigi grav, men dei lytlause skal erva det som godt er. 11 Ein rikmann tykkjer han er vis, men ein fatigmann med vit granskjer honom ut. 12 Held dei rettferdige høgtid, stend

det herleg til, men når gudlause kjem seg upp, lyt ein leita etter folk. 13 Den som dyl misgjerningar sine, hev ikkje lukka med seg, men den som sannar deim og vender seg ifrå deim, han finn miskunn. 14 Sæl den mannen som alltid ottast, men den som gjer hjarta sitt hardt, han fell i ulukka. 15 Burande løva og ein grådig bjørn er gudlaus hovding yver fatigt folk. 16 Du hovding fatig på vit og rik på vald! Dei som hatar urett vinning, skal liva lenge. 17 Ein mann med blodskuld yver seg er på flugt alt til gravi, ingen må hjelpe honom. 18 Den som ferdast lytelaust, vert frelst, men den range tvivegs-farar fell på den eine. 19 Den som dyrkar si jord, fær nøgdi av brød, men den som fer etter fåfengt, fær nøgdi av armod. 20 Ein trufast mann fær rik velsigning, men den som renner etter rikdom, vert ei urefst. 21 Det er'kje godt når ein gjer mannemun, men mang ein mann vert brotsmann for ein brødbit. 22 I bråhast vil den ovundsjuke verta rik, og han veit'kje at vanråd vil koma på han. 23 Den som refser ein mann, vinn seg takk til slutt meir enn den som smeikjer med tunga si. 24 Den som plundrar far sin og mor si og segjer: «Det er ikkje synd, » han er øydelands lagsbror. 25 Den vinnekjære valdar trætta, men den som lit på Herren, fær kveikjing. 26 Den som lit på vitet sitt, han er ein dåre, men den som vandrar i visdom, vert frelst. 27 Den som gjev den fatige, vantar inkje, men den som let att augo, fær mykje banning yver seg. 28 Når gudlause kjem seg upp, då gøymer folk seg, men når dei gjeng til grunns, då aukar dei rettferdige.

29 Ein mann som etter mykje refsing endå er ein stivnakke, vil brått verta broten ulækjeleg sund. 2 Når rettferdige aukar i tal, då gled seg folket, men når gudlaus mann kjem til styre, sukkar folket. 3 Den som elskar visdom, gled sin far, men den som gjeng i lag med skjøkjar, øyder eiga si. 4 Ein konge held landet sitt uppe med rett, men ein skattekrevjar legg det i øyde. 5 Ein mann som smeikjer for næsten sin, breider ut eit net for føsterne hans. 6 Ein vond manns misgjerd er snara for honom, men rettferdig mann fegnast og gled seg. 7 Den rettferdige syter for stakarens sak, den gudlause hev ikkje greida på noko. 8 Spottarar øser upp ein by, men vismenner stiller vredien. 9 Når vismann fører sak mot dåren, vert dåren sinna og lær, og kann'kje vera still. 10 Dei blodfuse hatar ein skuldaus mann, og stend dei ærlege etter livet. 11 Alt sitt sinne slepper dåren ut, men vismannen døyver det til slutt. 12 Agtar ein hovding på lygneord, er alle hans tenrar nidingar. 13 Fatigmann og valdsmann råkast, Herren gjev deim både augneljos. 14 Ein konge som dørmer småfolk rett, hans kongsstol stend æveleg fast. 15 Ris og age gjev visdom, men ein agelaus

gut fører skam yver mor si. **16** Når dei gudlause aukar, so aukar syndi, men dei rettferdige skal sjå med lyst på deira fall. **17** Aga son din, so vil han vera deg til hugnad og gjeva lostemat til sjæli di. **18** Utan profetsyn vert folket vilt, men sael er den som held lovi. **19** Med ord let trælen seg ikkje tukta, for han skynar deim vel, men bryr seg'kje um deim. **20** Ser du ein mann som er snar til å tala, dåren gjev større von enn han. **21** Kjæler du trælen upp frå hans ungdom, vil han vanvyrda deg til slutt. **22** Senna mann valdar trætta, og brålyndt mann gjær mang ei misgjerd. **23** Mannsens ovmod fører til fall, men den audmjuke vinn seg æra. **24** Den som helar med tjuven, hatar sitt liv, han høyrer dei tek han i eid, men gjev ingi vitring. **25** Manne-rædsla legg snaror, men den som lit på Herren, vert berga. **26** Mange vil te seg fram for ein styrar, men frå Herren fær kvar mann sin rett. **27** Ein styggedom for rettferdige er ein urettferdig mann, og ein styggedom for den gudlause er den som fer ærleg fram.

30 Ord av Agur, son åt Jake, profetordet. Mannen segjer so til Itiel, til Itiel og Ukal: **2** For fåvis er eg til å heita mann, og ikkje hev eg manne-vit. **3** Visdom hev eg ikkje lært, til kunnskap um den Heilage. **4** Kven hev stige upp til himmelen og stige ned? Kven hev samla vinden inn i nevarne? Kven hev bunde vatnet i eit klædeplagg? Kven hev alle enderne av jordi sett? Kva heiter han, kva heiter son hans - um du veit det? **5** Alt Guds ord er skirt, han er ein skjold for deim som flyr til honom. **6** Legg ikkje noko til hans ord, elles lyt han refsa deg, og du stend der ein ljugar. **7** Two ting hev eg bede deg um, neitta meg deim ikkje, fyrr eg døyr: **8** Lat fals og lygn vera langt frå meg! Gjev meg ikkje armod og ikkje rikdom! Lat meg få eta mitt tiletla brød! **9** Elles kunde eg neitta deg når eg var mett, og segja: «Kven er Herren?» Eller um eg vart fatig, kunde eg stela, ja, forgripa meg på min Guds namn. **10** Baktala ei ein tenar for hans herre, elles vil han banna deg, og du få bøta. **11** Ei ætt som bannar far sin og ikkje signar mor si, **12** ei ætt som tykkjer ho er rein, endå ho ei hev tvætta av sitt eige skarn, **13** ei ætt - kor stolte augo hev ho ikkje, og kor ho lyfter augneloki! **14** ei ætt som heve sverd til tener og jakslar reint som knivar, so ho et armingar or landet og fatige or folkesamfund. **15** Blodiglen hev two døtter: Gjev! Gjev! Tri finst det som aldri vert mette, fire som ei segjer: «Nok!» **16** Helheim og barnlaust moderfang, jordi som aldri vert mett av vatn, og elden som ei segjer: «Nok!» (Sheol h7585) **17** Eit auga som spottar far og vanvyrder lydnad mot mor, det skal bekjje-ramnarne hakka ut og ørnungar eta upp. **18** Tri ting er meg for underlege, og fire finst som eg ikkje skynar: **19**

Ørns veg på himmelen, orms veg på berget, skips veg på havet og manns veg til móy. **20** Soleis ber utru kona seg åt: Ho et og turkar seg um munnen og segjer: «Eg hev ikkje gjort noko vondt.» **21** Under tri skjelv jordi, under fire kann ho'kje herda: **22** under trælen når han vert konge, og dåren når han fær eta seg mett, **23** under ettergløyma når ho vert gift, og trælvinnna når ho erver si frua. **24** Fire finst det som er små på jordi, og endå hev dei fenge visdom stor: **25** Mauren er'kje noko sterkt folk, og endå lagar han sin mat um sumaren. **26** Fjellgrevingarne er'kje noko veldugt folk, og endå byggjer dei seg hus i berget. **27** Grashopparne hev ingen konge, og endå fær dei alle ut i fylking. **28** Fjorføtla kann du ta med henderne, og endå bur ho inni kongeslott. **29** Tri finst det som stig med staute stig, og fire hev ei fager gonga: **30** Løva ei kjempa millom dyri, og som ikkje snur seg for nokon, **31** hesten mjå um midja, eller bukken, og ein konge med leidingerhen. **32** Gjer du deg stor, anten narr eller klårentenkt, so legg handi på munnen! **33** For trykk på mjølk gjev smør, og trykk på nase gjev blod, og trykk på vreide gjev strid.

31 Ord av kong Lemuel, profetord som mor hans prenta inn i honom: **2** Kva skal eg segja, son min, ja kva, du mitt livs son, ja kva, du min lovnads-son? **3** Gjev ikkje kvende di kraft, og far ikkje vegar som tynar kongar! **4** Ei sømer det seg, Lemuel, for kongar, ei kongar sømer det seg å drikka vin, og ei for hovdingar å spyra etter rusdrykk. **5** For drikk han, vil han gløyma kva som lov er, og venda retten fyre alle arminger. **6** Lat han få rusdrykk som er åt å gå til grunns, og han få vin som gjeng med sorg i sjæli. **7** At han kann drikka og si armod gløyma, og ikkje lenger minnast møda si. **8** Lat upp din munn for mållaus mann, for alle deira sak som gjeng mot undergang! **9** Lat upp din munn og rettvist døm, lat armingen og fatigmannen få sin rett! **10** Ei dugande kona, kven finn vel ei slik? Høgre stend ho i pris enn perlor. **11** Mannsens hjarta lit på henne, og vinning vantar ikkje. **12** Ho gjer honom godt og inkje vondt alle sine livedagar. **13** Ho syter for ull og lin, og henderne strævar med hugnad. **14** Ho er som kaupmanna-skip, langt burtantil fær ho si føda. **15** Og uppe er ho i otta, og gjev sin huslyd mat og etlar åt ternone ut. **16** Ho stilar på ein åker og fær han, for det ho med henderne tener ho plantar ein vingard. **17** Kraft ho bind seg til belte um livet og gjer sine armar sterke. **18** Ho merkar at hushaldet hennar gjeng godt, då sloknar'kje lampa hennar um natti. **19** Ho retter henderne ut etter rokken, og fingerne tek til teinen. **20** Ho opnar handi for armingen, retter ho ut til fatigmannen. **21** Ei ræddast ho snø for huset sitt, for alt hennar hus er klædt i skarlaks-ty. **22** Ho

gjer seg tæpe og klær seg i finaste lin og purpur. 23 Hennar man er kjend i portarne, der han sit til tings med dei fremste i landet. 24 Linskjortor gjer ho og sel, og belte gjev ho til kramkaren. 25 Kraft og vyrdhad er klædnaden hennar, og ho lær åt dagen som kjem. 26 Ho let upp munnen med visdom, mild upplæring ho gjev med si tunga. 27 Koss det gjeng i huset agtar ho på, og ei et ho brød i letingskap. 28 Fram stig hennar søner og prisar ho sæl, og mannen syng henne lov: 29 «Mange kvende stod høgt i dugleik, men du gjeng yver deim alle.» 30 Vænleik er fals og fagerskap fåfengd; ei kona som ottast Herren, skal prisast. 31 Lat ho få det ho vann med henderne sine, og pris i portarne av sine verk.

Predikerens

1 Ord av Preikaren, son åt David, konge i Jerusalem. 2 Fåfengt, fåfengt! segjer Preikaren, fåfengt, fåfengt! Alt er fåfengt. 3 Kva vinning hev mannen av alt si mœda som han mœder seg med under soli? 4 Ætt gjeng, og ætt kjem, medan jordi æveleg stend. 5 Og soli renn, og soli glar, og ho skundar seg att til staden sin der som ho plar renna. 6 Vinden gjeng imot sud og snur seg mot nord, han snur seg og snur seg og kjem attende til kringlaupet sitt. 7 Alle elvar renn ut i havet, men havet vert ikkje fullt, dit som elvarne fyrr hev runne, held dei alltid på å renna. 8 Allting strevar so ingen det ut kann segja, ikkje vert auga mett av å sjå, og ikkje vert øyra fyllt av å høyra. 9 Det som hev vore, er det som skal vera, og det som hev hendt, er det som skal henda; det finst inkje nytt under soli. 10 Skulde dei segja um noko: «Sjå, dette er nytt!» - so hev det longe vore til i fordums tider som var fyre oss. 11 Me hev inkje minne um deim som fyrr hev livt, og dei som sidan skal koma, vil ikkje heller liva i minnet hjå deim som etterpå kjem. 12 Eg, Preikaren, var konge yver Israel i Jerusalem. 13 Eg lagde hugen på å granska og å ransaka med visdom alt det som hender under himmelen. Det er ei leid plåga som Gud hev gjeve mannsborni å plågast med. 14 Eg såg på alt det som hender under soli, og so var det fåfengt alt i hop og jag etter vind. 15 Det bogne kann ikkje beinkast, og det vantande kann ikkje reknast. 16 Eg tenkte med meg sjølv: «Sjå no hev eg vunne meg større og rikare visdom enn alle dei som hev rådt yver Jerusalem fyre meg, og hjarta mitt hev set visdom og kunnskap i rikt mål.» 17 Eg lagde hugen på å skyna visdomen og skyna vitløysa og dårskap. Men eg skyna at det var jag etter vind det og. 18 For med mykje visdom du mykje gremmest, og aukar du kunnskap, so aukar du kvida.

2 Då sagde eg med meg sjølv: «Kom, so skal eg prøva deg med gleda; njot det som godt er!» Men so var det fåfengt det og. 2 Um låtten sagde eg: «Han er vitlaus!» Og um gleda: «Kva gagn gjer ho?» 3 Eg kom på den tanken, at eg skulde kveikja kroppen med vin, medan hjarta dreiv på med visdom, og halda meg til dårskapen, til dess eg fekk sjå kva som var best for mannsborni å gjera under himmelen dei dagarne livet varer. 4 Eg tok på med store verk: Eg bygde meg hus, planta meg vingardar, 5 gjorde meg hagar og parkar og sette alle slag frukttre i deim. 6 Eg gjorde meg vatsdammar til å vatna ein lund av tre som voks upp. 7 Eg kjøpte trælar og trælgjentor, hadde heimefødde trælar, ja ein buskap fekk eg meg og, kyr og sauer i mengd, meir enn alle dei som hadde vore fyre meg i Jerusalem. 8 Eg samla meg

ogso sylv og gull, og alt som kongar og land kann eiga, eg fekk meg songarar og songmøyar, og det som er til lust for mannsborni: konor i mengd. 9 So vart eg reint ovstor, større enn alle dei som hadde vore fyre meg i Jerusalem, og attpå hadde eg visdomen min hjå meg. 10 Alt det augo ynskte, let eg deim få, eg heldt ikkje hjarta mitt burte frå nokor gleda; for hjarta hadde gleda av all mi mœda, og det var min lut av all mi mœda. 11 Men so gav eg meg til å sjå på alle mine verk som henderne mine hadde gjort, og den mœda dei hadde kosta meg, då syntet det seg at alt var fåfengd og jag etter vind. Nei, det finst ingi vinning under soli. 12 So gav eg meg til å sjå på visdom og vitløysa og dårskap; for kva vil den mannen gjera som kjem etter kongen? Det som folk fyrr hev gjort. 13 Då såg eg at visdomen hev same fyremunen framfor dårskapen som ljoset hev framfor myrkret. 14 Den vise hev augo i hausen, men dåren ferdast i myrkret. Men eg skyna og at same lagnaden råkar den eine som den andre. 15 Då sagde eg med meg sjølv: «Den lagnad som dåren fær, den fær eg og. Kva gagn hev eg då av det at eg hev vore so ovleg vis?» Eg sagde med meg sjølv: «Det er fåfengt dette og!» 16 For minnet um den vise varer ikkje meir æveleg enn minnet um dåren. I dei komande dagar vil alt vera gløymt for lenge sidan, og lyt ikkje den vise døy likso vel som dåren? 17 Då vart eg leid av livet, for det som hender under soli, tyktest meg vera vondt; alt er fåfengd og jag etter vind. 18 Og eg vart leid av all mi mœda som eg hev mødt meg med under soli, av di eg skulde leiva det til den mannen som kjem etter meg. 19 Kven veit um det vert ein vis mann eller ein dåre? Og endå skal han råda yver alt det som eg hev vunne med mœda og med visdom under soli! Det er fåfengt det og. 20 Då tok eg reint til å orvonast for all den mœda eg hadde mødt meg med under soli. 21 For det hender at ein mann hev gjort sitt arbeid med visdom og kunnskap og dug, so lyt han gjeva det frå seg til eiga åt ein mann som ikkje hev havt mœda med det. Det og er fåfengd og ei stor ulukka. 22 Ja, kva hev mannen att for all si mœda og sine hugmål som han mœdest med under soli? 23 For heile hans liv er ei pinsla, og hans stræv er leidelse, ja ikkje ein gong um natti fær hjarta hans kvila. Det er fåfengt det og. 24 Det er ikkje ei lukka som stend til mannen sjølv at han et og drikk og unner seg gode dagar midt i mœda si. Eg såg at det og kjem frå Guds hand. 25 For kven kann eta og kven kann njota noko utan honom? 26 For den mannen som er honom til hugnad, gjev han visdom og kunnskap og gleda. Men den som syndar, gjev han strævet med å samla og draga i hop so den som er til hugnad for Gud kann få det. Det og er fåfengd og jag etter vind.

3 Alt hev si stund, og kvart tiltak under himmelen hev si tid:
2 Fødest hev si tid, og døy hev si tid; planta hev si tid, og riva upp det som er planta hev si tid; 3 drepa hev si tid, og lækja hev si tid; riva ned hev si tid, og byggja upp hev si tid; 4 gråta hev si tid, og læ hev si tid; syrgja hev si tid, og dansa hev si tid; 5 kasta stein hev si tid, og sanka stein hev si tid; fangtak hev si tid, og halda seg frå fangtak hev si tid; 6 leita hev si tid, og missa hev si tid; gøyma hev si tid, og kasta burt hev si tid; 7 riva sund hev si tid, og sauma i hop hev si tid; tegja hev si tid, og tala hev si tid; 8 elskar hev si tid, og hata hev si tid; ufred hev si tid, og fred hev si tid. 9 Kva vinning fær då den som gjer noko av den møda han hev med det? 10 Eg såg på det strævet som Gud hev gjeve mannsborni å stræva med. 11 Alt hev han laga fagert til si tid, ja, æva hev han lagt i hjarta deira, men so at menneskja ikkje kann finna ut frå upphav til endes det verk som Gud hev gjort. 12 Då skyna eg at dei ikkje hev noko betre enn å glede seg og goda seg so lenge livet varer. 13 Men det å eta og drikka og njota livet midt i all møda, det og ei Guds gåva for kvar mann. 14 Eg skyna at alt det Gud gjer, det varer æveleg, ikkje kann ein leggja noko til, og ikkje kann ein taka noko ifrå; og det hev Gud gjort so, av di me skal ottast honom. 15 Det som hender, hev vore til fyrr, og det som kjem til å henda, hev og vore til fyrr; Gud leitar upp att det framfarne. 16 Frameleides såg eg under soli: I domstolen, der sat uretten, og på rettferd-staden, der var uretten. 17 Då sagde eg med meg sjølv: «Den rettferdige og den urettferdige skal Gud döma; for hjå han er det sett ei tid for kvart tiltak og for kvart verk.» 18 Eg sagde med meg sjølv: «Det er for mannsborni skuld, for Gud vil prova deim, so dei kann sjå at dei i seg sjølve ikkje er anna enn dyr. 19 For lagnaden åt mannsborni er som lagnaden åt dyri, ja, same lagnaden fær dei; som den eine dør, so dør den andre, og ei ånd hev dei alle; menneskja hev ingen fyremun framfor dyri, for alt er fåfengt. 20 Alle gjeng til ein stad, alle er komne av moldi, og alle skal attende til moldi. 21 Kven veit um åndi åt menneski stig uppetter, og um åndi åt dyri fer ned til jordi?» 22 So skyna eg at ingen ting er betre enn at mannen er glad i arbeidet sitt, for det er hans lut. For kven kann føra honom so langt, at han ser inn i det som skal koma etter honom?

4 Frameleides såg eg på alle dei valdsverk som vert gjorde under soli. Det rann frå deim som leid, og ingen trøysta deim; valdsmenner brukta magt mot deim, og ingen trøysta deim. 2 Då laut eg segja at dei avlidne, dei som alt hadde fenge døy, dei var sælare enn dei livande som endå er i live. 3 Men sælare enn både two er den som ikkje hev vorte til endå, og som hev slokke å sjå det vonde verk som folk gjer

under soli. 4 Og eg såg at alt stræv og all dugleik i arbeidet ikkje er anna enn ovund som driv den eine fyre den andre. Det og er fåfengd og jag etter vind. 5 Dåren legg henderne i kross og et sitt eige kjøt. 6 Betre ein neve med ro enn både henderne fulle av møda og jag etter vind. 7 Og endå noko såg eg som er fåfengt under soli: 8 Det hender at ein mann stend åleine og hev ingen annan med seg, korkje son eller bror; og like vel er det ingen ende på alt strævet hans, og augo hans vert ikkje mette av rikdom. Men kven strævar eg for og neittar meg sjølv det som godt er? Det er fåfengt, og ei leid møda er det. 9 Two er betre farne enn ein, for dei hev god løn for strævet sitt. 10 Um dei dett, kann den eine reisa upp felagen sin; men usæl er einstødingen som dett og ikkje hev nokon til å reisa seg upp! 11 Likeins når two ligg i hop, so vert dei varme, men korleis skal ein verta varm åleine? 12 Og um nokon kann vinna yver den som er åleine, so kann two standa seg imot honom, og tritvinna tråd slit ein ikkje av so snart. 13 Betre er ein fatig og vis ungdom enn ein gamall og fåvitug konge som ikkje lenger veit å lata seg segja. 14 For ein slik ungdom steig or fangehuset upp til kongedøme, endå han var fødd i fatigdom i den andre sitt rike. 15 Eg såg alle livande som ferdast under soli fylgja med ungdomen, han den andre som skulde koma i staden for hin. 16 Det var ingen ende på alt folket, alle dei som han var førar for. Like vel er dei ikkje glade i honom, dei som sidan kom. Nei, det og er fåfengd og jag etter vind.

5 Agta foten din når du gjeng til Guds hus! Det er betre at ein held seg nær og høyrer enn at därar ber fram slagtoffer; for dei gjer vondt av di dei ikkje veit. 2 Ver ikkje bråfus med munnen din, og lat ikkje hjarta forhasta seg med å bera fram noko ord for Gud! For Gud er i himmelen og du på jordi, lat difor ordi dine vera få! 3 For draumar kjem av mykle mas, og dåresvall av mange ord. 4 Lovar du Gud noko, so dryg ikkje med å halda det, for han likar ikkje därar. Haldt det du lovår! 5 Det er betre at du inkje lovår enn at du lovår og ikkje held det. 6 Lat ikkje munnen føra skuld yver kroppen, og seg ikkje til sendebodet: «Eg forrende meg!» Kvifor skal Gud harmast på det du segjer og tyna det som henderne dine gjer. 7 For med mange draumar fylger mykle fåfengd, og like eins med mange ord. Nei, du skal ottast Gud. 8 Um du ser at fatigmannen ligg under trykk, og at dei ranar rett og rettferd i landet, so undrast ikkje på den ting! For den eine høgsette lurer på den andre, og dei hev høgsette yver seg. 9 Det er i alle høve ein fyremun for eit land: Ein konge som fremjar jordbruk. 10 Den som elskar pengar, vert ikkje mett av pengar, og den som elskar rikdom,

fær ingi vinning. Det er fåfengd det og. **11** Di meir gods, di fleire til å tæra på det. Kva gagn hev eigaren av det anna enn augnesyn? **12** Søt er svevnen for arbeidsmannen, anten han et lite eller mykje; men rikmannen fær ikkje sova for mette. **13** Det finst noko syrgeleg leidt som eg hev set under soli: Rikdom som eigaren hev spart upp til si eigi ulukka. **14** Misser han denne rikdomen i eit uhende, og han hev fenge ein son, so eig han ingen ting. **15** Slik som han kom ut or morslivet, skal han ganga burt att, so naken som han kom, og for strævet sitt fær han ingen ting som han kunde taka med seg. **16** Det og er syrgeleg leidt: Just slik som han kom, skal han ganga burt; kva vinning hev han då av det at han strævar burt i vind og vær? **17** Attpå tærer han sitt heile sitt liv i myrker, og stor harm lyt han dragast med, og so hans sjukdom og sinne! **18** Høyр no kva eg hev funne godt og fagert: At ein et og drikk og nyt det som godt er i all den møda som han mødest med under soli alle dei livedagar som Gud gjev honom; for det er hans lut. **19** Og so tidt Gud gjev ein mann rikdom og skattar og attpå gjer honom før til å njota godt av det og taka sin lut og glede seg i møda si, so er det ei gåva frå Gud. **20** For då tenkjer han ikkje so mykje på livedagarne sine, av di Gud gjev honom nok å gjera med hjartegleda hans.

6 Det er ei ulukka som eg hev set under soli, og tung ligg ho på menneskja: **2** Når Gud gjev ein mann rikdom og skattar og æra, so han for sin part ikkje vantar noko av det han ynskjer, men Gud ikkje let honom vera kar til å njota godt av det, men ein framand mann fær njota det, so er det fåfengd og ei vond liding. **3** Um ein mann fær hundrad born og liver mange år, so talet vert stort på dagarne i hans liveår, men sjæli hans ikkje vert mett av det gode, og han so ikkje fær nokor jordferd, då segjer eg: Eit ufullbore foster er betre fare enn han. **4** For til fåfengs kom det, og i myrker gjeng det burt, og i myrker fær det namnet sitt løynt, **5** og soli hev det korkje set eller kjent - det hev meir ro enn han. **6** Og um han so livde tusund år two gonger, men ikkje fekk njota noko godt - fer ikkje alt til ein stad? **7** All mannsens møda er for munnen hans, og like vel vert hugen aldri nøgd. **8** For kva fyremun hev vismannen framfor dåren? Kva fyremun hev fatigmannen som veit å vandra for augo på dei livande? **9** Betre augnesyn enn ein urolig hugen. Det er fåfengd og jag etter vind. **10** Det som hender, er alt fyrr nemnt med namn, og det er kjent kva ein mann skal verta, og ikkje kann han saksøkja den som er sterkare enn han. **11** For det finst ein ordrikdom som berre aukar fåfengdi, kva gagn hev mannen av det? **12** For kven veit kva som er godt for mannen i livet, i alle hans fåfengde livedagar som han fer igjenom som ein

skugge? Og kven segjer med mannen kva som skal henda under soli etter hans tid?

7 Betre godt namn enn god salve, og betre døyandedagen enn fødedagen. **2** Betre til syrgjehus ganga enn til gjestebodshus, so visst som det er enden for alle menneskje, og den som liver, skal leggja seg det på hjarta. **3** Betre gremmelse enn lått, for når andlitet ser ille ut, stend vel til med hjarta. **4** Hjarta åt vismenner er i syrgjehus, men hjarta åt därar er i gledehus. **5** Betre høyra skjenn av ein vismann enn når nokon høyrer song av dårar. **6** For som tyrnerris sprakar under gryta, soleis er det når dåren lær. - Det og er fåfengd. **7** For urett vinning gjer vismann til dåre, og mutor skjemmer ut hjarta. **8** Betre enden på ei sak enn upphavet, betre tolmodig enn ovmodig. **9** Ver ikkje for brå i hugen til å gremmast, for gremmelse bur i barmen på dårar. **10** Seg ikkje: «Korleis hev det seg at dei framfarne dagar var betre enn dei som no er?» For ikkje utav visdom spør du um det. **11** Visdom er jamgod med ervegods, og ei vinning for deim som ser soli. **12** For ein sit i skuggen av visdomen som i skuggen av pengar, men fyremunen med kunnskap er at visdomen held eigaren sin i live. **13** Sjå på Guds verk! For kven kann beinka det som han hev gjort krokut? **14** På ein god dag skal du vera i godlag, og på ein vond dag skal du tenkja på at Gud hev gjort den og likso vel som hin, av di at menneskja ikkje skal finna noko ulivt etter si avferd. **15** Alt hev eg set i dei fåfengde dagerne mine: Det hender at ein rettferdig gjeng til grunns tråss i si rettferd, og at ein gudlaus liver lenge tråss i sin vondskap. **16** Ver ikkje altfor rettferdig, og te deg ikkje for vis! Kvifor vil du tyna deg sjølv? **17** Ver ikkje altfor gudlaus, og ver ikkje ein dåre? Kvifor vil du døy fyre tidi? **18** Det er godt at du held fast på det eine og ikkje heller slepper handi av det andre, for den som ottast Gud, han greider seg or alt dette. **19** Visdomen gjev vismannen ei sterkare vern enn ti magthavarar i ein by. **20** For det finst ikkje eit rettferdig menneskje på jordi som berre gjer godt og aldri syndar. **21** Agta ikkje heller på alt det som folk segjer, elles kunde du få høyra din eigen træl banna deg. **22** For du veit med deg sjølv, at du og mange gonger hev banna andre. **23** Alt dette hev eg røynt ut med visdom. Eg tenkte: «Visdom vil eg vinna!» men han heldt seg langt burte frå meg. **24** Langt burte er det som til er, og so djupt, so djupt; kven kann nå det? **25** Eg gav meg til, og hugen gjekk ut på å kjenna og granska og søkja visdom og ettertanke og få vita at gudløysa er dårskap og narreskapen vitløysa. **26** Då fann eg at kvinna er beiskare enn dauden, for ho er eit net, og hjarta hennar eit garn, og henderne hennar lekkjar. Den som tekkest Gud, slepp ifrå henne, men syndaren vert hennar

fange. 27 Sjå det fann eg, segjer preikaren, då eg lagde det eine i hop med det andre og vilde koma til ei endelykt: 28 Det som eg stødt hev leita etter, men ikkje funne, det er: Ein mann millom tusund hev eg funne, men ei kvinne hev eg ikkje funne millom alle deim. 29 Berre dette hev eg funne ut, skal du vita, at Gud hev skapt menneskja rett, men dei sørjer mange krokar.

8 Kven er som vismannen, og kven veit å tyda ein ting?

Mannsens visdom gjer hans andlit ljost, og det harde i hans åsyn vert umskift. 2 Eg segjer: Agta på bod ifrå kongen, og det for den eid skuld som du hev svore ved Gud! 3 Gakk ikkje for snart burt frå honom, og ver ikkje med på noko vondt! For han gjer alt det han vil. 4 For konungs ord er megtigt, og kven torer segja med honom: «Kva gjør du?» 5 Den som held bodet, skal ikkje få kjenna noko vondt, og vismanns hjarta skal få kjenna tid og dom. 6 For kvart tiltak hev si tid og sin dom; for mannsens vondskap ligg tungt på honom. 7 For han veit ikkje kva som skal henda, og kven kann segja honom korleis det vil verta? 8 Ingen mann hev magt yver vind og ver, so han kann stengja for vinden, og ingen hev heller magt yver døyande-dagen, og ikkje fær ein heimlov i ufred, og ikkje kann gudløysa berga sin mann. 9 Alt dette hev eg set, med di eg gav gaum etter alt det som gjeng fyre seg under soli på ei tid då det eine mennesket rådder yver det andre til ulukka for det. 10 Dinæst hev eg set gudlause koma i grav og ganga inn til kvila, men dei som hadde gjort rett, laut fara burt frå den heilage staden og vart gløymde i byen. Det er fåfengd det og. 11 Av den grunn at vondskaps verk ikkje straks fær sin dom yver seg, vert hjarta på mannsborni fullt av mod til å gjera vondt, 12 sidan syndaren hundrad gonger kann gjera det som vondt er, og like vel liva lenge - endå eg veit at det vil ganga deim vel som ottast Gud, av di dei ottast for hans åsyn. 13 Men ikkje vil det ganga den gudlause vel, og liksom skuggen skal han ikkje liva lenge, av di han ingen otte hev for Gud. 14 Det er noko fåfengt som hender på jordi, at det finst rettferdige som fær sin lagnad etter gudlause folks gjerning, og det finst gudlause som fær sin lagnad etter rettferdige folks gjerning. Eg sagde at det var fåfengd det og. 15 Då prisa eg gleda, for mannen hev ikkje noko anna godt under soli enn å eta og drikka og vera glad, og det fylgjer honom i hans møda i dei livedagarne som Gud hev gjeve honom under soli. 16 Når eg lagde hugen på å få kjenna visdom og å sjå det strævet som dei stræver med på jordi - for korkje dag eller natt fær dei blund på augo - 17 då såg eg at det er so med alt Guds verk, at menneskja ikkje kann grunda ut det som hender

under soli. For alt det menneskja strævar med å granska det ut, fær ho ikkje tak i det, ja, um ein vismann tenkjer at han skal skyna det, so kann han ikkje grunda det ut.

9 For alt dette lagde meg på hjarta, og alt dette prøvde

eg å granska ut: at dei rettferdige og dei vise og deira verk er i Guds hand. Um kjærleik eller hat veit ingen mann i fyrevegen; alt kann dei venta seg. 2 Alt kann hendast alle. Den same lagnaden råkar den rettferdige og den gudlause, den gode og reine og den ureine, den som ofrar og den som ikkje ofrar, det gjeng på same vis med den gode som med syndaren, med den som sver som med den som er rædd å sverja. 3 Det er det som er det leide med alt som hender under soli, at alle fær same lagnaden, so vert og hjarta åt mannsborni fullt av det som vondt er, og dei ber vitløysa i hjarta sitt so lenge dei liver, og sidan lyt dei av til dei daude. 4 For den som fær vera i lag med alle dei livande, han hev von. For ein livande hund er betre enn ei daud løva. 5 For dei livande veit at dei skal døy, men dei daude veit ingen ting og fær ikkje lengre nokor løn, for minnet um deim gløymest. 6 Både deira kjærleik og hat og ovmod er det slutt med for lenge sidan, og aldri meir fær dei hava noko med det som hender under soli. 7 So et då ditt brød med gleda, og drikk med godt mod din vin! For Gud hev longe godkjent di gjerning. 8 Lat klædi dine stødt vera kvite, og ei vanta olje på hovudet ditt! 9 Njot livet med ei kona som du elskar, alle dagar i ditt fåfengde liv som han hev gjeve deg under soli, alle dine fåfengde dagar! For det er din lut i livet og i møda di som du mødest med under soli. 10 Alt det di hand vinn gjera med di kraft, det skal du gjera, for det finst ikkje arbeid eller utrekning eller kunnskap eller visdom i helheimen som du gjeng til. (Sheol h7585) 11 Framleides såg eg under soli at ikkje dei snøgge råder yver skeidet, og ikkje kjemporne yver i striden, og ikkje heller dei vise yver brød, ikkje heller dei vituge yver rikdom, ikkje heller dei kunnige yver manntekkje; for tid og lagnad møter deim alle. 12 For menneskja kjenner likso lite si tid som fiskarne som vert fanga i ulukke-garnet, eller fuglarne som vert fanga i snara. Lik eins vert og mannsborni snara i ustundi, når ho brått kjem yver deim. 13 Det og hev eg set var visdom under soli, og stor tykte eg han var: 14 Det var ein liten by, og få folk hadde han. So kom det ein stor konge mot honom og kringsette honom og bygde store vollar mot honom. 15 Og det fanst der i byen ein fatig vismann, og han berga byen med visdomen sin; men ikkje eit menneskje kom i hug denne fatige mannen. 16 Då tenkte eg: «Vel er visdom betre enn styrke, men folk vanvyrder fatigmanns visdom, og dei høyrer

ikkje på ordi hans.» 17 Vismanna-ord som ein høyrer i ro, er betre enn hovdings skrik millom därar. 18 Visdom er betre enn våpn, men ein syndar kann tyna mykje godt.

10 Eiterflugor set illtev og æsing i salven åt salvemakeren; ein grand därskap veg meir enn visdom, meir enn æra.

2 Vismanns-hug til retta gjeng, og dåre-hug til keiva. 3 Og kvar helst dåren gjeng, tryt vitet hans, og han segjer frå til kvar og ein at han er ein dåre. 4 Um hovdings vreide reiser seg mot deg, so gakk ikkje frå din post! For roleg åtferd hindrar mange synder. 5 Det er ei ulukka som eg hev set under soli liksom eit mistak som kjem frå ein magthavar: 6 Därskapen er sett i høge sessar, og rikfolk lyt sitja lågt. 7 Eg hev set trælar på hesteryggen og hovdingar ganga på sin fot som trælar. 8 Den som grev ei grav, kann stupa ned, og den som riv ein mur, kann ormen stinga. 9 Den som bryt stein, kann få mein; den som høgg ved, kann koma ut i føre. 10 Når øksi ikkje bit og han ei slipar egg, då lyt han bruka dess meir magt. Men visdomen veit å vøla til. 11 Når ormen sting fyrr ein fær mana, hev manaren ingen fyremun. 12 Ord av vismanns munn er gudlege, men lipporne på dåren gløyper honom sjølv. 13 Dei første ordi i hans munn er därskap, og røda endar reint i arge vitløysa. 14 Dåren brukar mange ord, endå ingen mann veit kva som henda skal, og kva som etter hans tid henda skal, kven kann segja honom det? 15 Dåren møder seg med maset sitt, han som ikkje ein gong veit å gå til byen. 16 Usælt er du land som hev eit barn til konge, og fyrstar som held etarlag um morgenon! 17 Sælt er du land som hev ein adelborene konge, og fyrstar som held sine mål i rette tid på kara-vis og ei med fyll! 18 Når leta rår, sig bjelkarne ned, og huset lek når henderne heng. - 19 Til gaman held dei gilde, og vin gjev livet glede, og pengar greider alt. 20 Ikkje ein gong i tankarne må du banna ein konge, og ikkje i ditt sengrom banna ein rikmann. For himmelens fuglar ber ljoden burt, og dei fløygde melder din tala.

11 Send brødet ditt burt yver vatnet; for lenge etterpå finn du det att. 2 Skift ut til sju, ja til åtte, for du veit ikkje kva ilt som kann koma yver jordi. 3 Når skyerne av regn vert fulle, so tømer dei det ut på jordi, og um eit tre dett imot sud ell' nord - der treet dett, der vert det liggjande. 4 Den som agtar på vinden, kjem ei til å så, og den som på skyerne ser, kjem ikkje til å hausta. 5 Liksom du ikkje veit kva veg vinden fer, eller korleis beini vert til i hennar liv som er med barn, soleis kjenner du ikkje heller Gud gjerning, han som gjer alt. 6 Så ditt sæde um morgenon, og ei kvile handi i kveldingi! For du veit ikkje kva som vil lukkast av dette og hitt, eller um

båe måtar er godt. 7 Ljuvlegt er ljoset, og augo hev godt av soli å sjå. 8 Ja, um ein mann liver mange år, so skal han gleda seg i deim alle, men minnast dei myrke dagar og vert mange. Alt som koma skal, er fåfengt. 9 Gled deg, du ungdom, med du er ung, ver godt i laget i ungdoms-åri, og far dei vegar som hugen vil, og fylg det som lokkar augo. Men det skal du vita at for alt dette vil Gud draga deg til doms. 10 Få gremmelse ut or hugen din, haldt liding burte frå likamen din! for ungdom og morgonrode er fåfengd.

12 Og tenk på din skapar i ungdomsdagarne, fyrr dei vonde dagarne kjem, og det lid til dei åri då du lyt segja: «Eg likar deim ikkje;» 2 fyrr soli myrkjest, og ljoset og månen og stjernorne, og skyer kjem att etter regnet; 3 den tid då hus-vaktmennene skjelv, og dei kraftige mennene krøkjest, og håndkvern-gjentorne skoftar for dei er so få, og dei som ser ut gjennom gluggarne dimmest, 4 og gatedørerne stengdest med kverne-duren spaknar; då ein ris upp med fyrste fuglekvitring, og alle songmøyar lågmælte vert; 5 då ein og er rædd for kvar ein bakke, og skrämslor ventar på vegen, og mandeltreet blømer, og grashoppen karar seg fram, og kapersberet dovnar; for menneskja fer til sitt ævehus, og gråtarane gjeng ikring på gata; - 6 fyrr sylvsnori slitnar, og gullskåli brotnar, og krukka ved kjelda gjeng sund, og hjulet dett brotna i brunnen, 7 og moldi fer etter til jordi som fyrr ho var, og andi gjeng etter til Gud som ho gav. 8 Fåfengt, fåfengt! segjer Preikaren, alt er fåfengt! 9 Umfram det at Preikaren var ein vismann, lærde han og folket kunnskap, og grunda og granska, han sette i hop mange ordtøke. 10 Preikaren freista å finna vænleiks-ord, ærleg uppskrivne, sanningsord. 11 Ord av vismenner er som broddar, og i samling er dei som islegne spikrar; dei er gåva frå ein og same hyrdingen. 12 Men elles, son min, lat deg vara åt. Det er ingen ende på all bokskrivingi, men mykje gransking armar ut kroppen. 13 Endelykti er dette, når du hev hørt alt: Ottast Gud og haldt hans bodord! Det er målet for alle menneskje. 14 For kvar gjerning vil Gud føra fram for domen yver alt det som løynt er, anten det so er godt eller vondt.

Salomos Høisang

1 Høgsongen av Salomo. 2 «Han meg kysse med kyssar av sin munn. For din elsk han er betre enn vin. 3 Dine salvar angar so ljuvt, ein utrend salve er ditt namn. Difor held møyar dei elskar deg.» 4 «Drag meg etter deg. Og me spring. Kongen hev ført meg til sitt hus.» «Me vil fagnast og frygdast i deg. Me vil lova din kjærleik meir enn vin.» Med rette elskar dei deg. 5 «Eg er brun, men like vel væn, de Jerusalems døtter, som Kedars tjeld, som Salomos dørtjeld. 6 Sjå ikkje på at eg er so brun, at soli hev brent meg so. Mor sine søner harmast på meg, og meg sette til vingardsvakt. Eg hev ikkje vakta eigen gard. 7 Seg, du som leikar i min hug, kvar gjæter du no? Kvar held du middagskvild? Må eg sleppa på villa å ganga i hjordi til felagarn' dine.» 8 «Um du ikkje det veit, du fagraste dros, du fylge i drifti sitt spor og gjæt dine killingar fram der som hyrdingarn' buderne hev.» 9 «Med folarn' for Faraos vogn deg, min hughnad, eg liknar. 10 Di lekkjeprydde kinn er so væn, og din hals med perlor. 11 Lekkjor av gull skal du få med sylv-prikkar på.» 12 «Når kongen i laget sit sat, min narde han anga då. 13 Ein myrra-pung er min ven, som eg ber ved min barm. 14 Ein cyper blom-dusk er min ven meg i En-Gedis hagar.» 15 «Å, kor du er fager, mi møy, kor du er fager! Dine augo er duvor.» 16 «Å, kor du er fager, min ven, kor du er ljuv. Og vårt lægje er grønt. 17 Cedrar er bjelkarn' i vårt hus, cypressar er himling.»

2 «Ein engblom frå Saron er eg, ei lilja frå dalom.» 2 «Ja, som ei lilja i klunger-holt millom møyar min hughnad er.» 3 «Liksom ein apall, i skogen stend er venen min millom sveinar. Eg sitje so ljuvt i skuggen hans, og sot er frukt i munn. 4 Inn i vinhuset hev han meg ført, og hans merke yver meg det er kjærleik. 5 Å, styrk meg med druvekakor, med eple meg kveik! For eg er sjuk av kjærleik. 6 Hans vinstre hand er under mitt hovud, med den høgre femner han meg. 7 Eg hjarteleg bed dykk, Jerusalems døtter, ved gasellor og hindar i skog, at ikkje de vekkje eller eggje kjærleik, fyrr sjølv han so vil!» 8 «Høyr! Min ven! Sjå der, han kjem! Yver fjelli, sjå, han sprett, yver haugarne han renn. 9 Min ven ei gasella er lik eller som ungan hjort. Sjå der! No han stend attum vår vegg. Gjenom glyttom ser han inn. 10 Han tek til min ven å tala til meg: «Du, min hughnad, statt upp, du, mi fagre, kom ut! 11 For sjå, no er vinteren slutt, regnet hev kvorve burt. 12 Du ser blomarne sprett utpå voll. D'er det bilet dei vintrei skjer, og tutelduva ho syng i vårt land. 13 Fiketreet skyt frukt, vintrei stend alt i blom med angande dâm, du,

min hughnad, statt upp, du, mi fagre, kom! 14 Du, mi duva, i bergeskard, som i fjellveggen sit, lat ditt andlit meg sjå, lat meg høyra ditt mål, for ditt mål er so ljuvt, og ditt andlit so vænt.» 15 «Fare av og revarne slå, dei revarne små, som i hagom mun gå, for hagarne no, dei tek til å gro.» 16 Min ven er min, og eg er hans, han som gjæter millom liljar.» 17 «Skrid du, min ven, til dagen vert sval, og skuggarne flyr, ei gasella lik eller ungan hjort uppi skardefjellom.»

3 «Eg leita på kvila um natt etter honom som leikar i min hug. Eg leita, men honom ikkje fann. 2 Eg vil upp og sviva gjennom by, fara i gator, yver torg, og sokja han som leikar i min hug. Eg leita, men honom ikkje fann. 3 Eg vaktar møtte, som i byen sveiv. «Hev de set han som leikar i min hug?» 4 Snaudt hadd' eg kome framum deim, då eg fann han som leikar i min hug. Eg heldt han og eg slepte han'ke laus, fyrr eg fekk han i huset hennar mor, inn i kleven hennar som meg åtte. 5 Eg hjarteleg bed dykk, Jerusalems døtter, ved gasellor og hindar i skog, at ikkje de vekkje eller eggje kjærleik, fyrr sjølv han so vil.» 6 «Kven er ho, som frå heidi stig upp, lik kvervlande røyk, umfløymd av angande myrra, av røykje og dâm-urter alle? 7 Sjå Salomos båra det er med seksti kjempor ikring, dei av Israels herkjempor er. 8 Dei alle er væpna med sverd og er røynde i strid. Kvar ein ber sverdet ved lend imot rædsler um natt. 9 Kong Salomo berestol fekk seg av Libanons tre. 10 Han av sylv heve stolparne gjort og karmen av gull, der er purpurlagd sess. Inni prydd - ei kjærleiksgåva frå Jerusalems døtter. 11 Gakk ut og sjå, de Sions døtter, på kong Salomo, med kruna han fekk av si mor på sin brudlaupsdag, på sin hjarte-fagnads dag.»

4 «Å, kor du er fager, min hughnad, kor du er fager! Dine augo er duvor, glytter fram attum slør. Ditt hår er ein geiteflokk likt, ned Gilead renn. 2 Dine tenner som nyklypte sauer, nett komme frå laug. Tvinggar alle dei hev, og utan lamb er ingen. 3 Dine lippor ei purpursnor er, og so ljuv er din munn. Som eit granateple-brot er din tinning glytter fram attum slør. 4 Som Davids-tåret din hals, for stridsfolk bygt; tusund skjoldar på det heng, alle skjoldar åt kjemporne. 5 Eit killingpar barmen, tvinggar til ei gasella som beiter millom liljar. 6 Til dess dagen vert sval, og skuggarne flyr, til Myrraberg skrid eg min veg og til røykjelse-haugen. 7 Alt ved deg er fagert, min hughnad, du lyteleus er.» 8 «Med meg frå Libanon, brur, med meg frå Libanon kom! Stig fram frå Amanas tind, frå Senir og Hermons topp, frå løvehemimar og panterfjell. 9 Du hev trylt meg, mi syster, mi brur, du trylt meg med eit einaste augnekast, med ei einaste lekk i din halsring.

10 Kor fager er din elskhug, mi syster, mi brur, kor tjuvleg din elskhug framum vin, kor dei angar dine salvar framum balsam all. **11** Av honning dryp dine lippor, mi brur, tunga di gøymer honning og mjølk, dine klæde hev ein dåm som frå Libanon sjølv. **12** Ein avstengd hage er mi syster, mi brur, ei avstengd olla, ei attsigla kjelda, **13** som ein granattre-park skyt du upp med gildaste frukt, med cyper og nardebloom, **14** med narde, safran, kalmus, kanel og dåmurt av alle slag, myrra og aloe og dei beste av alle slag kryddor, **15** som ei hagekjelda, ein brunn med rennande vatn, med tilsig frå Libanon.» **16** «Vakna, nordan vind, kom, du sunnan vind, gjenom hagen min blås, so angen fær strøyma, og venen til hagen sin kjem og et si kostelege frukt!»

5 «Ja, eg kjem til min hage, mi syster, mi brur, min myrra og balsam eg plukkar, mitt brød og min honning eg et og drikk min vin og mi mjølk. Etelagsbrør, drikk dykkar nøgd, vene.» **2** «Eg låg ogsov. Men mitt hjarta vakte, høyr! Der bankar min ven: Mi syster, min hugnad, lat upp, du mi duva, mi frægd! Mitt hovud er vått, av nattedogg lokkarne dryp.» **3** «Eg hev teke av meg kjolen, skal eg klæda på meg att? Eg hev tvege mine føter, skal eg sulka deim til att?» **4** Min ven rette handi gjennom loka inn, då kløkkttest mitt hjarta for hans skuld. **5** So reis eg upp, vilde opna for min ven, av handi mi myrra det draup, av fingerne rennande myrra det flaut og på dørlåset rann. **6** So opna eg døri for min ven - då venen var kvorven burt. Og hugsprengd eg tenkte på hans ord. Eg sökte, men ikkje honom fann. Eg ropa på han, men ikkje gav han svar. **7** Meg vaktaran' møtte som i byen sveiv, dei meg slo, gav meg sår, og sløret ifrå meg dei tok, vaktaran' på murom. **8** Eg hjarteleg bed dykk, Jerusalems døtter, um de skulde finna min ven, - ja, kva skal de honom segja? - At sjuk av kjærleik eg er. **9** «Kva er din ven framom andre vene, du fagraste dros? Kva er din ven framum andre, når du naudbed oss so?» **10** «Min ven er ljósleitt og raud, utmerkt framum ti tusund. **11** Hovudet skiraste gull, palmegreiner er lokkarn', svarte som ein ramn. **12** Augo som duvor ved rennande å, dei som laugar seg i mjølk ved braddfull sjø. **13** Kinni som balsam-sengjer, som dåmurt-skrin. Lipporne liljor, som dryp av rennande myrra. **14** Henderne teiner av gull med krysoltar sette, midja av filsbein med safirar prydd. **15** Føterne marmor-stolpar på fine gull-stettar. Som Libanon er han å sjå, som ein ceder traust. **16** Hans munn er sot, hugnad er han all. Slik er venen og felagen min, de Jerusalems døtter.»

6 «Kvar helst er han gjengen, din ven, du fagraste dros? Kvar helst hev din ven svive av, so me kann leita med

deg?» **2** «Min ven gjekk til hagen sin ned, til balsam-sengjer, til å gjæta i hagom og liljor sanka.» **3** «Min ven er min og eg er hans, han som gjæter millom liljor.» **4** «Du er fager, du min hugnad, som Tirsa, som Jerusalem er du frid, som herfylge ageleg. **5** Snu augo dine ifrå meg, for dei magtstel meg. Ditt hår er ein geiteflokk likt, ned Gilead renn. **6** Dine tenner ein flokk med sauher, komne upp or laug, med tvillingar alle, utan lamb er ingen. **7** Som eit granateple-brot din tinning glytter fram attum slør. **8** Seksti dronningar, åtteti fylgjekvende, av móyar ein endelaus lyd. **9** Men ei einast' mi duva, mi frægd, einaste barnet til mor, briksna hennar som henne åtte. Ho vert sækla av móyar, henne ser, av dronningar og fylgjekvende lova.» **10** «Kven er ho som lik morgonroden gloser, som fullmånen fager, briksjeleg som sol, som herfylge ageleg?» **11** «Eg gjekk ned i natahagen, vilde sjå kor det grønkast i dale, vilde sjå um vintreet spratt, um granatepletreet bar blom. **12** Eg visste' kje av, fyrr hugen meg drog og meg sette på mitt gjæve folks vogn.» **13** «Å, snu deg, snu deg, Sulammit! Snu deg, snu deg, so me deg ser.» «Kva er det å sjå på Sulammit?» «Ein dans som i Mahanajim.»

7 «Kor fager ditt stig på skoen, du gjævings móy. Dine lender er bogne som ei sylgia, smidd av ei kunstnarhand. **2** Fanget som skåli rund, ho aldri vante vin. Livet ein kveitehaug med liljor ikring. **3** Eit killingpar barmen, tvillingar til ei gasella. **4** Din hals som eit filsbeinstårn, augo som Hesbons tjørner ved Bat-rabbims port. Nasen som Libanons tårn, som vender imot Damaskus. **5** Ditt hovudet som Karmel ris upp, og lokkarne purpur er, ein konge i flettom er fanga.» **6** «Å, kor fager, kor frid du er, du kjærleik so hugnadrik! **7** Som ei palma er du i vokster, som druvor din barm. **8** Eg meiner upp i palmen eg stig, i stylkerne tek eg tak, din barm skal vera som druvor, din ande er som dåm av eple. **9** Og munnen som ljuvaste vin.» «Som lett glid ned for min ven og kveikjer sovandes lippor. **10** Til min ven høyrer eg, og til meg stend hans trå.» **11** «Kom so min ven, ut på marki lat oss gå og i byom oss kvara! **12** Og i otta inni vingardom sjå, um vintreet sprett, um knupparne spring, um granattreet blømer! Der vil eg gjeva min elsk til deg. **13** Frå kjærleiks-epli strøymer ein fræn, alle slag frukt er ved dørom. Nye og gamle, min ven, hev eg gjøymt til deg.

8 Å, gjev at du var som ein bror for meg, hadde soge mor sitt briost. Um eg då fann deg der ute, eg deg kysste, og ingen meg neiste for det. **2** Eg leidde deg, førde deg til mor sitt hus, og du lærde meg, eg kryddevin gav deg, saft frå mitt granattre. **3** Hans vinstre er under mitt hovud, med den høgre femner han meg. **4** Eg hjarteleg bed dykk, Jerusalems

døtter, at de ikkje vekkje eller eggje kjærleik, fyrr sjølv han so vil.» 5 «Kven er ho som frå heidi stig upp, studd til sin ven?» «Under apallen vekte eg deg. Der åtte ho deg di mor, der fekk ho deg ho som deg fødde.» 6 «Ved hjarta meg hav som eit segl, som eit segl på din arm. Kjærleik som dauden er sterkt, som helheimen strid i si trå. Ho logar som logande eld, gneisten frå Herren. (Sheol h7585) 7 Kor store vatni so er, dei aldri fær kjærleik sløkt, ingi elvar kann fløyma han burt. Um du alt som du åtte for kjærleik baud, so vart du berre til narr.» 8 «Ei liti syster me eig, ho hev ingen barm. Kva skal me med syster gjera, den tidi når belalar kjem?» 9 «Er ho ein mur, me byggjer på den ein murkrans av sylv. Men er ho ei dør, me stengjer ho att med eit cederspield.» 10 «Eg er ein mur, og min barm som tårni på den. Då vart eg i augo hans ei som finn fred. 11 I Ba'al-Hamon ein vingard hev Salomo ått. Han garden til vaktarar gav. Kvar mann for dråtten fekk dei tusund sekel sylv. 12 Min vingard den hev eg sjølv, dine tusund du Salomo tak, two hundredad på vaktaran' fell. 13 Du som bur inni hagom, felager lyder, lat meg høyra ditt mål!» 14 «Å fly, du min ven, ei gasella lik eller ungan hjort på dei angande fjellom!»

Esaias

1 Dette er dei syner som Jesaja, son åt Amos, fekk um Juda og Jerusalem i dei dagane då Uzzia, Jotam, Ahaz og Hizkia var kongar i Juda. **2** Høyr, de himlar, og lyd etter, du jord! for Herren talar: Eg hev fostra born og ført deim upp, men dei hev falle frå meg. **3** Ein ukse kjenner eigarmannen sin, og eit asen krubba åt herren sin; men Israel kjenner inkje, mitt folk sansar inkje! **4** Usæl er den syndige slegti, det skuldtyngde folket, eit ætt av illgjerdsmenner, rangsnudde born! Dei hev vraka Herren, vanvyrdt den Heilage og vendt honom ryggen. **5** Tolar de meir tukt, sidan de held ved med fråfall? Hovudet er som eit einaste sår, og hjarta er gjenomsjukt. **6** Frå hovud til fot finst det ikkje noko heilt, berre flengjor, flerror og nyhogne sår, som korkje er reinsa eller umbundne eller mykte med olje. **7** Ei øydemark er landet dykker, brandtufter byarne dykker, årsgrøda et framande upp framfor augo på dykk; alt vert lagt i øyde, soleis som berre framandfolk kann herja. **8** Berre dotteri Sion er att, liksom ei hytta i ein vinhage, eit natteskjol på ei agurkmark, som ein kringsett by. **9** Hadde ikkje Herren, allhers drott, unnt oss ein liten leivning, då hadde me vorte som Sodoma, me hadde set ut som Gomorra! **10** Høyr Herrens ord, de Sodoma-fyrstar, lyd etter vår Guds lov, du Gomorra-folk! **11** Kva skal eg med alle slagtofferi dykker? segjer Herren. Eg leidest ved brennoffer av varar og ved feitt av gjødkalvar; og blod av uksar og lamb og bukkar hugar meg ikkje. **12** Når de kjem og vil visa dykk for mi åsyn - kven hev kravt slikt av dykk, at de skal trakka ned mine fyregardar? **13** Ber ikkje fram fleire falske grjonoffer; angen av deim styggjест eg ved. Nymåne og kviledag og tillyst møte, høgtidsferd og fanteferd hand i hand - eg toler det ikkje! **14** Dykker nymånar og høgtider hatar mi sjæl, dei hev vorte meg ei byrd, som eg ikkje orkar bera. **15** Kor mykje de retter ut henderne dykker, so let eg att augo, og kor mykje de bed, so høyrer eg ikkje; for henderne dykker er fulle av blod! **16** Tvætta dykk, reinsa dykk! Slutta med dykker vonde åtferd for augo mine, haldt upp med å gjera det som vondt er! **17** Lær å gjera godt, legg vinn på det som rett er, vis valdsmannen på betre vegar, hjelp den farlause til retten sin, før saki åt enkja! **18** Kom og lat oss føra sak med einannan, segjer Herren. Um synderne dykker er som purpur, so skal dei verta kvite som snø. Um dei er rauda som skarlak, so skal dei verta som ull. **19** Berre de er viljuge og lyder, so skal de få njota det gode i landet. **20** Men er de motviljuge og tråssuge, so skal sverdet øyda dykk ut. For Herrens munn hev tala! **21** Kor ho hev vorte ei skjøkja, den trufaste borgi! Fyrr full av rett, rettferd budde

derinne, og no - mordarar. **22** Sylvet ditt hev vorte til slagg, med vatn er vinen din blanda. **23** Dine styremenner er upprørsmenner, dei held lag med tjavar. Alle so elskar dei mutor og jagar etter vinning. Den farlause hjelper dei ikkje til retten sin, og saki åt enkja kjem ikkje deim ved. **24** Difor segjer Herren, Herren, allhers drott, Israels Velduge: Ja, eg vil sløkka harmen min på mine uvener, og taka hemn yver fiendarne mine. **25** Og eg vil retta mi hand imot deg og reinsa ut ditt slagg som med lut, og skilja ut alt ditt bly. **26** Og atter vil eg gjeva deg slike domarar som du hadde fyrr, og slike rádsamenner som du ein gong åtte. Og då skal du heita «rettferdsby», «den trufaste borgi». **27** Ved rett skal Sion verta utløyst og ved rettferd dei som umvender seg der. **28** Men undergang skal ráka alle illgjerdsmenner og syndarar; og dei som vender seg frå Herren, skal ganga til grunnar. **29** Ja, de skal få skam av dei eiker som var dykkar hugnad; og de skal blygjast av dei hagar som var dykkar lyst. **30** For de skal verta som ei eik med visnande lauv og som ein hage utan vatn. **31** Og den sterke skal verta til stry og hans verk til ein gneiste, og dei brenn både til saman, og ingen sløkkjer.

2 Det ordet som Jesaja, son åt Amos, såg um Juda og

Jerusalem: **2** Og det skal verta soleis i dei siste dagar, at det fjellet der Herrens hus stend, skal vera grunnfest på toppen av fjelli, og høgt yver haugarne, og alle folki skal strøyma burt til det. **3** Og mange folk skal bu seg til ferd og segja: «Kom, lat oss fara upp til Herrens fjell, til huset åt Jakobs Gud, at han må læra oss um sine vegar, so at me kann ganga på hans stigar!» For lovlæra skal ganga ut frå Sion, og Herrens ord frå Jerusalem. **4** Og han skal døma imillom folki og skipa rett åt mange folkeslag. Då skal dei smida plogjarn av sverdi sine, og hagesigdar av spjoti sine. Folk skal ikkje lenger lyfta sverd mot folk, og ikkje lenger temja seg upp til krigsferd. **5** Jakobs ætt, kom, lat oss ferdast i Herrens ljos! **6** Du hev støytt frå deg folket ditt Jakobs ætt, for di dei er fulle av trolldom frå Austerland og driv med spådomskunster som filistarane, og gjer samband med framande folk. **7** Landet deira er fullt av sylv og gull, og eignaluterne tryt ikkje. Landet deira er fullt av hestar, og vognerne deira er uteljande. **8** Landet deira er fullt av avgudar, dei fell på kne for verk av sine eigne hender, for det som deira eigne fingrar hev gjort. **9** Difor vert menneskja bøygð og mannen mykt, du kann ikkje tilgjeva deim. **10** Fly inn i fjellet, gjøym deg i jordi for Herrens rædsla, for hans høgvælde og herlegdom! **11** Menneskja skal slå ned sine stolte augo, og mannsens stormod skal bøygjast, og einast Herren standa høg på den dagen. **12** For ein dag hev Herren, allhers drott, sett, som skal koma yver alt det kaute

og keike, og yver alt det som ris i veret, so det skal verta lite og lågt. 13 Yver alle cedrar på Libanon, dei høge og stolte, og yver alle Basaneikerne, 14 yver alle høge fjell og stolte høgder, 15 yver alle høge tårn og alle faste murar, 16 yver alle Tarsis-skip og yver alt som er fagert å skoda. 17 Då skal ovmodet i menneskja knekkjast og mannsens stormod bøygjast, og einast Herren skal standa høg på den dagen. 18 Med avgudarne er det ute for ollo. 19 Og folk skal fly inn i hellerar og jordholor for Herrens rædsla og for hans høgveldje og herlegdom, når han reiser seg og skræmer jordi. 20 På den dag skal menneskja kasta for moldvarpar og skinnvengjor avgudarne sine av sylv og gull, som dei hev gjort seg til å falla på kne for. 21 Og dei skal fly inn i fjellskortor og skard for Herrens rædsla og for hans høgveldje og herlegdom, når han reiser seg og skræmer jordi. 22 So set ikkje lenger dykker lit til menneskja, som berre eig ein liten livspust i nosi si! Kva er ho å bry seg um?

3 For sjå Herren, Allhers-Herren, skal taka burt frå Jerusalem og Juda kvar studnad og stav, kvar studnad av mat, og kvar studnad av vatn, 2 kjempa og stridsmann, domar og profet, spåmann og styresmann, 3 femtimanns-førar og vyrdingsmann, rådsherre og handverksmeister og trollkunning mann. 4 Og eg skal gjeva deim unggutar til styrarar, og gutehått skal råda yver deim. 5 Og folket - den eine skal plåga den andre, kvar ein sin granne. Guten skal setja seg upp imot den gamle, fanten imot fagnamannen. 6 Når det då hender, at ein fær tak i ein annan i huset å far hans, og segjer: «Du eig då ein klædnad, ver du styraren vår! Tak då rådvelde yver dette fallande riket!» 7 då skal han svara og segja: «Eg er ingen sårækjar, i mitt hus er korkje brød eller klæde; gjer ikkje meg til styrar yver folket!» 8 For Jerusalem snåvar og Juda fell, av di dei i ord og gjerd stend Herren imot, og er tråssuge framfor hans herlegdoms åsyn. 9 Sjølve andlitssviven deira vitnar imot deim, og liksom i Sodoma talar dei utan dulsmål um syndi si. Ve deira sjæll! For dei valdar seg sjølv ulukka. 10 Seg um den rettferdige at det skal ganga honom godt; frukt av si gjerning skal han njota. 11 Men usæl den ugudlege! honom skal det ganga ille; hans eigne gjerningar hemnar seg på honom sjølv. 12 Styraren yver mitt folk er eit barn, og kvinner råder yver det. Mitt folk, førarane dine fører deg vilt, og gjer vegen du skal fara til villstig. 13 Herren hev stige fram, han vil føra sak, han stend og vil døma folki. 14 Herren held rettargang med sitt folks styremennar og hovdingar: «De hev plundra vinhagen! Ran frå fatigmannen er i husi dykker! 15 Korleis kann de soleis skamfara mitt folk og trakka dei fatige under

fot?» segjer Herren, Allhers-Herren. 16 Og Herren segjer: «Av di Sions døtter briskar seg og gjeng med bratt nakke og spelar med augo, og gjeng og trippar og ringlar med fotringarne sine, 17 so skal Herren gjera kruna skurvut på Sions døtter, og Herren skal nækja deira blygsla. 18 På den dagen tek Herren frå deim all stasen deira: Fotringar, panneband, halssylgjor, 19 øyredobbor, armband, slør, 20 hovudpryda, fotkjedor, belte, luktflaskor, amulettar, 21 fingergull, naseringar, 22 høgtidsbunader, kåpor, kasteplagg, pungar, 23 speglar, serkjær, huvor, flor. 24 Og det skal verta illtev i staden for godange, reip i staden for belte, fleinskalle i staden for flettor, sekkjety i staden for høgtidstidsbunad og svidmerke i staden for vænleik. 25 Mennene dine skal falla for sverd og kjemporne dine i krig. 26 Og portarne hennar skal gråta og låta, og einsleg sit ho att i gruset.»

4 Og på den dagen skal sju kvinnor triva i ein og same mann og segja: «Me vil sjølve både føda og klæda oss, berre me fær bera namnet ditt! Fri oss frå vanæra vår!» 2 På den dagen skal Herrens renning vera til pryla og herlegdom, og landsens frukt gild og fager for leivningen av Israel. 3 Og det skal vera soleis, at den som er att i Sion og etterleivd i Jerusalem, han skal kallast heilag, kvar og ein som er innskriven til liv i Jerusalem - 4 når Herren fær tvætta av ureinskapen hjå Sions døtter og reinsa blodskuld ut or Jerusalem med doms-ande og reinsings-ande. 5 Og yver alt Sions-fjell og mœtelydarne der skal Herren skapa ei sky og ein røyk um dagen og skinet av ein logande eld um natti; for yver all herlegdomen skal det vera ein kvelv. 6 Og ei hytta skal vera til lived mot dagsens hite og til vern og berging mot uver og regn.

5 Eg vil syngja um min ven, songen åt min ven um hans vinhage, min ven hadde ein vinhage på ein grøderik haug. 2 Han hakka honom upp, han reinsa honom for stein og sette gode vintre der; han bygde eit vakttårn og hogg attpå ei vinpersa. So venta han seg ein haust av egte druvor, men fekk berre villbær. 3 Og no, de Jerusalems-buar og de Juda-menner, døm no millom meg og min vinhage! 4 Kvi meir var det å gjera med min vinhage enn eg hev gjort? Kvi bar han villbær, når eg venta meg egte druvor? 5 So vil eg då kunngjera dykk kva eg etlar meg til å gjera med vinhagen min: Eg vil riva ned gjerdet, so han vert avbeitt, brjota ned muren, so han vert nedtrakka. 6 Eg vil gjera honom til ei øydemark; han skal aldri verta kvista eller graven, men han skal gro full av torn og tistel, og skyerne vil eg bjøda dei skal ikkje senda regn yver honom. 7 For vinhagen åt Herren, allhers drott, er Israels hus, og Juda-folket er hans kjæraste

plantning; men når han venta lov, fann han rov, og når han venta rettferd, fann han uferd. 8 Usæle dei som legg hus til hus og åker til åker, til dess det inkje meir rom finst, so de bur åleine midt i landet! 9 Frå Herren, allhers drott, kling det i øyro mine: Sanneleg, dei mange husi skal leggjast i øyde, kor store og gode dei er, skal ingen bu der. 10 For ein vinhage på ti plogland skal berre gjeva av seg eitt anker, og tri tunnor utsæde berre ei skjeppa. 11 Usæle dei som årle hastar til sterk drykk og sit utetter natti eldraude av vin! 12 Cither og harpa og trumma og fløyta og vin hev dei i drikkelagi sine, men Herrens gjerningar ansar dei ikkje, og verket av hans hender ser dei ikkje. 13 Difor lyt folket mitt fara i utlægd fyrr det varast, storkararne lida hunger, og dei skrålande skarar ormeglast av torste. 14 Difor vert helheimen dess meir grådig og spilar upp sitt gap umåteleg, og ned sturtar dei som er store i byen, dei som ståkar og bråkar, og dei som hev gaman der. (Sheol h7585) 15 Då må menneska bogna og mannen bøygjast, og dei stolte augo sjå ned. 16 Men Herren, allhers drott, vert høg ved domen, og den heilage Gud syner seg heilag ved rettferd. 17 Og lamb gjeng der på beite som på si eigi mark, og aude tufter etter rikmennerne beiter framande av. 18 Usæle dei som dreg fram syndestraff med lygnetog og syndebot liksom med vognreip, 19 dei som segjer: «Lat honom hasta og skunda seg med verket sitt, so me kann få sjå det! Lat Israels Heilage fullföra si rådgjerd, so me kann få kjenna henne!» 20 Usæle dei som kallar det vonde godt og det gode vondt, dei som gjer myrker til ljós og ljós til myrker, dei som gjer beiskt til søtt og søtt til beiskt! 21 Usæle dei som er vise i sine eigne augo og kloke i sine eigne tankar! 22 Usæle dei som er kjempor til å drikka vin, og djerve karar til å blanda sterk drykk, 23 dei som gjev den skuldige rett for gåvor skuld, og tek retten frå den rettferdige! 24 Difor, liksom eldslogen øyder strå, og halm skrøkk saman på bålet, soleis skal roti deira rotna og blomen føykjast burt som dust, for di dei vraka lovi åt Herren, allhers drott, og vanvyrde ordet åt Israels Heilage. 25 Difor hev Herrens vreide loga upp imot folket hans, og han retter handi ut imot det og slær det, so fjelli skjelv, og lik ligg som sorp og saur på gatorne. Men med alt dette hev ikkje vredien hans vendt seg; og endå retter han ut handi. 26 Og han reiser eit hermerke for heidningfolki langt burte og blistrar honom hit frå enden av jordi, og sjå, snart og snøgt kjem han. 27 Det finst ingen der som er trøytt eller snåvar, ingen som blundar eller sør; på ingen losnar beltet um livet, ikkje ei skoreim slitnar på nokon av deiin. 28 Pilerne hans er kvasse, og bogarne hans er alle spente. Hovarne på hestarne er som flint, og vognhjuli hans

likjest kvervelstorm. 29 Han burar som løva, han murrar som ungløvorne; burande grip han sitt rov og ber det burt, og det er ingen som bergar. 30 Det durar inn yver honom på den dagen som duren av havet; og skodar han på jordi, so er det myrker og naud, ljoset vert dimt under dei tunge skyer!

6 Det året då kong Uzzia døydde, såg eg Herren sitja på ein høg og hæv kongsstol, og slæpet på klædnaden hans fylte templet. 2 Serafar stod ikring honom. Kvar av deim hadde seks vengjer: med two gøynde dei andlti sine, med two gøynde dei føterne sine, og med two flaug dei. 3 Og den eine ropa til den andre og sagde: «Heilag, heilag, heilag er Herren Sebaot, all jordi er full av hans æral!» 4 Grunnen under dørstokkarne riste når ropet ljoma, og huset vart fyllt med røyk. 5 Då sagde eg: «Usæl er eg, no er ute med meg! for eg er ein mann med ureine lippor, og eg bur millom eit folk med ureine lippor, og augo mine hev set kongen, Herren, allhers drott!» 6 Men ein av serafarne flaug fram til meg, han hadde i handi ein glod som han med ei tong hadde teke på altaret. 7 Med den rørde han ved munnen min, og so sagde han: «Sjå, denne hev rørt ved lipporne dine, no er di misgjerd burte, og di synd er sona.» 8 Og eg høyrdie Herren tala og sagde: «Kven skal eg senda, og kven vil vera vår bodberar?» Då sagde eg: «Sjå her er eg, send meg!» 9 Og han sagde: «Gakk av stad og seg til dette folket: «Hør og hør, men håtta ikkje! Sjå og sjå, men skyna ikkje!» 10 Gjer hjarta hardt på dette folket, gjer øyro dauvhørt og gjer augo blinde, so dei ikkje ser med augo eller høyrer med øyro eller skynar med hjarta, og vender um og vert lækte.» 11 Men eg sagde: «Kor lenge, Herre?» Han sagde: «Til dess byarne ligg aude og tome, og husi stand utan folk, og landet ligg att som ei øydemark, 12 til dess Herren hev sendt folket langt burt, og øydestaderne hev vorte mange i landet. 13 Og finst det endå att ein tiandepart, so skal den og øydast ut liksom ei terebinta eller ei eik, som berre rotstuvan er att av, når dei vert nedhogne. Denne stuven skal vera eit heilagt sæde.»

7 Og det bar til i dei dagane då Ahaz, son åt Jotam, soneson åt Uzzia, var konge i Juda, at den syriske kongen, Resin, og Israels-kongen Pekah, son åt Remalja, drog upp mot Jerusalem og vilde hertaka byen, men dei greide det ikkje. 2 Og då det vart meldt til Davids hus at syrarane hadde lægra seg i Efraim, so skalv hjarta hans og hjarta åt folket hans, liksom tre i skogen skjelv i vindan. 3 Men Herren sagde til Jesaja: «Gakk ut med son din Sjear-Jasjub og møt Ahaz ved enden av vatsleidingi i den øvre dammen, på vegan til Bleikjevollen, 4 og seg til honom: Tak deg vel i vare og haldt deg i ro! Ottast ikkje og ver ikkje

hugfallen for desse two rjukande brandarne, for blodsinnet å Resin og Syria og Remaljasonen! 5 Etter di Syria med Efraim og Remaljasonen hev lagt upp vonde råder mot deg og sagt: 6 «Me vil fara upp imot Juda og skjota det støkk i bringa og hertaka det og setja inn ein konge der, Tab'alsonen,» 7 difor segjer Herren, Herren: Det skal ikkje lukkast, det skal ikkje henda. 8 For hovudet å Syria er Damaskus, og hovudet åt Damaskus er Resin, og um fem og seksti år skal Efraim vera lagt i øyde, so det ikkje meir er eit folk. 9 Og Efraims hovud er Samaria, og hovudet åt Samaria er Remaljasonen. Vil de ikkje tru, skal de ikkje trygt få bu.» 10 Og Herren heldt ved og tala til Ahaz og sagde: 11 «Krev deg eit teikn av Herren, din Gud, anten nedan or helheimsdjupet, eller ovan ifrå høgdi!» (Sheol h7585) 12 Men Ahaz svara: «Eg vil ikkje krevja noko, eg vil ikkje freista Herren.» 13 Då sagde han: «So hør då, du Davids hus: Er det dykk ikkje nok, at de set tolmodet åt menneske på prøva? Vil de og prøva Guds tolmod? 14 So skal då Herren sjølv gjeva dykk eit teikn: Sjå, møyvert med barn og førde ein son, og ho gjev honom namnet Immanuel. 15 Sur mjølk og honning skal vera maten hans ved det leitet då han skynar å vanda det vonde og velja det gode. 16 For innan sveinen hev skyn på å vanda det vonde og velja det gode, so skal det verta audit for folk i landi åt dei two kongarne som no fær deg til å føela. 17 Og yver deg og yver folket ditt og yver farhuset ditt skal Herreh lata dagar koma som det ikkje hev vore maken til alt ifrå den tid då Efraim skilde seg frå Juda: assyrarkongen. 18 For på den tidi skal Herren bliстра på fluga langt burte ved elvarne i Egyptarland og på bia i Assyrialandet; 19 og dei skal koma og slå seg ned alle saman i dei aude dalarne og bergklutterne, i alle klungerrunnar og ved alle bryne-stader. 20 På den dagen skal Herren med ein rakekniv, som er tinga på hi sida av elvi, med assyrarkongen, raka av alt hår både ovantil og nedantil, jamvel skjegget vert avskrapa. 21 På den tidi skal ein mann førde ei kviga og two sauher. 22 Men han skal få so mykje mjølk, at han kann leva av surmjølk; ja, alle som finst att i landet, skal liva av sur mjølk og honning. 23 Og det skal verta soleis på den tidi, at der det no stend tusund vintré som er tusund sylvdalar verde, der skal det berre veksa torn og tistel. 24 Med piler og bogar skal ein ganga dit; for alt landet ber torn og tistel. 25 Og alle dei berg der dei no onnar med hakka, skal ingen meir setja sin fot på av otte for torn og tistel; dei skal verta hamnegangar åt uksar, og utmark som vert nedtrakka av sauher.»

8 Og Herren sagde til meg: «Tak deg ei stor tavla og skriv med menneskeskrift: Brå-herfang Snøgg-ran! 2

Og eg vil taka meg pålitande vitne: presten Uria og Zakarja Jeberekjason.» 3 Og eg gjekk inn til profetkona, og ho vart umhender og fekk ein son. Og Herren sagde til meg: «Gjev han namnet: Brå-herfang, Snøgg-ran. 4 For fyrr guten kann segja «far» og «mor», skal rikdomarne i Damaskus og herfanget frå Samaria berast fram for kongen i Assyria.» 5 Og Herren tala framleides til meg og sagde: 6 «Av di dette folket vanvyrder Siloahvatnet som renn so stilt, og hev sin hugnad i Resin og Remaljasonen, 7 sjå, difor let Herren koma yver deim det stride og velduge vatnet frå Storelvi - assyrarkongen og all hans herlegdom - og ho skal stiga yver alle trømarne og fløyma yver alle strenderne sine. 8 Ho skal trengja seg fram i Juda, fløda yver og breida seg og nå folk under hoka, og med sine velduge vengjer skal ho fylla ditt land, vidt og breidt, Immanuel!» 9 Bråka berre, de folkeslag, de skal brotna. Lyd etter, alle land langt burte! Bu dykk til strid! de skal brotna. 10 Legg upp råd! ho skal verta til inkjes. Gjer avtale! han skal ikkje få framgang. For med oss er Gud. 11 For so sagde Herren til meg, då handi hans greip meg med magt, og han vara meg imot å ganga same vegen som dette folket: 12 De skal ikkje kalla samansverjing alt det som dette folket kallar samansverjing, og ikkje ottast det som det ottast, og de skal ikkje skjelva. 13 Nei, Herren, allhers drott, skal de halda heilag, honom skal de ottast, og for honom skal de skjelva. 14 Han skal verta ein heilagdom og ein støytestein og ein bergstabbe til fall for bære Israels hus, ei snare og ei gildra for Jerusalems-buarne. 15 Og mange skal snåva og falla og skamslå seg, sitja fast i fella og verta fanga. 16 Legg vitnemålet umbunde og læra forsigla i hjarta åt lærersveinarne mine! 17 Eg ventar på Herren, han som løyner si åsyn for Jakobs hus; på honom vonar eg. 18 Sjå, eg og borni som Herren hev gjeve meg, me er teikn og varsel i Israel frå Herren, allhers drott, som bur på Sionsfjellet. 19 Men når dei segjer til dykk: «Søk til draugemanarar og spåvette, som kviskrar og mullar,» so svara: «Skal ikkje eit folk søkja til sin Gud? Skal dei frega ut dei daude for dei livande?» 20 «Til læra, til vitnemålet!» Segjer dei ikkje soleis, skal dei vera utan morgenrode. 21 Dei skal flakka umkring i landet plåga og hungrande, og i sin hunger skal dei harmast og banna sin konge og sin Gud. Og dei skal skoda upp, 22 og dei skal skoda ned på jordi; men sjå, der er naud og natt og myrker og angst. Ut i svarte natti er dei drivne.

9 Men myrker skal ikkje verta verande i det landet som no er i våde. I den tidi som gjekk, hev han late landet åt Sebulon og Naftali vera lite vyrdt, men i framtid skal han lata vegen attmed havet koma til æra, landet på hi sida åt Jordan, heidningkrinsen. 2 Det folket som ferdast i myrkret,

skal sjå eit stort ljós; yver deim som bur i daudskugge-landet, skal ljøset stråla. 3 Du aukar folket som du fyrr ikkje gav stor gleda; dei gled seg for di åsyn som ein gled seg i kornskurden, som ein frygdar seg når herfang vert utskift. 4 For det tunge oket, kjeppen til ryggen deira, staven åt drivaren deira, hev du brote sund, liksom på Midjans-dagen. 5 For kvar ein styvel som stauka i stridsgny, og kvar blodsulka klædnad skal brennast og verta mat åt elden. 6 For eit barn er oss ført, ein son er oss gjeven, og herreveldet kviler på hans herdar, og han heiter Underfull, Rådgjevar, Veldug Gud, Æveleg Fader, Fredsfyrste. 7 So skal herredømet verta stort og freden utan ende yver Davids kongsstol og yver riket hans; det skal reisast og stydjas med rett og rettferd frå no og til æveleg tid. Brennhugen i Herren, allhers drott, skal gjera dette. 8 Eit ord sender Herren mot Jakob, det slær ned i Israel, 9 og heile folket skal merka det, Efraim og Samaria-buarne, som i hjartans storlæte og ovmod segjer: 10 «Tiglmurar hev rundt saman, men me skal byggja upp att med hoggen stein; morbertre er felte, men me skal setja cedertre i staden.» 11 Difor reiser Herren Resins uvener mot deim og eggjar fiendarne deira, 12 syrarane frå den eine sida og filistarane frå den andre, og dei skal eta upp Israel med gløypande gap. Med alt dette hev ikkje vreiden hans vendt seg, og endå retter han ut handi. 13 Men folket vende ikkje um til honom som slær det, Herren, allhers drott, sokjer dei ikkje. 14 Difor høgg Herren både hovud og hale av Israel, palmegrein og sev, alt på ein dag. 15 Styresmann og storkar er hovudet, og ein profet som lærer lygn, er halen. 16 For dei som fører folket, fører vilt, og dei som let seg leida, gjeng til grunnar. 17 Difor kann ikkje Herren gleda seg yver ungdomarne deira og ikkje heller hava medynk med dei farlause og enkjorne; for alle saman so er dei gudlause og gjer det vonde, og kvar munn talar dårskap. Med alt dette hev ikkje vreiden hans vendt seg, og endå retter han ut handi. 18 For gudløysa brenn som eld, øyder torn og tistel og kveikjer i den tjukke skogen, so han gjeng upp i høge kvervlar av røyk. 19 Ved harmen til Herren, allhers drott, stend landet i loge, og folket vert til føda for elden; den eine sparer ikkje den andre. 20 Dei høgg til høgre og hungrar endå, dei glefser til vinstre og vert ikkje mette; kvar og ein et holdet av sin eigen arm: 21 Manasse et Efraim og Efraim Manasse; og både two til saman kastar seg yver Juda. Men med alt dette hev ikkje vreiden hans vendt seg, og endå retter han ut handi.

10 Usæle dei som gjev urettferdige lover, og som med all si skriving berre bokfører urett, 2 so dei kann trengja

småfolk burt ifrå retten og rana frå armingarne i folket mitt det som deira er og gjera enkjor til sitt herfang og plundra farlause. 3 Kva vil de gjera på heimsøkjingsdagen, når undergangen kjem langt burtan ifrå? Kven vil de fly til etter hjelp, og kvar vil de gøyma skattarne dykkar? 4 Er det noko anna for enn å bøygja kne millom fangar eller å falla millom drepne? Med alt dette hev ikkje vreiden hans vendt seg, og endå retter han ut handi. 5 Usaæl Assur, mitt vreideris! Min harm er staven i handi hans. 6 Mot eit gudlaust folk sender eg honom, eg byd honom fara imot eit folk som eg er harm på, at han skal plundra og rana og trakka det ned som saur på gatorne. 7 Men soleis meiner ikkje han, og hjarta hans tenkjer ikkje soleis. Nei, hans hug stend til å øyda og rydja ut folk i mengd. 8 Han segjer: «Er ikkje hovdingarne mine kongar alle i hop? 9 Hev det ikkje gjenge Kalno liksom Karkemis og Hamat liksom Arpad og Samaria liksom Damaskus? 10 Liksom mi hand hev nått kongeriki åt dei andre gudarne, endå gudebilæti var meir tallrike enn i Jerusalem og i Samaria, 11 skulde eg ikkje då magta å gjera det same med Jerusalem og gudebilæti der som eg hev gjort med Samaria og gudarne der?» 12 Men når Herren hev fullført alt sitt verk på Sionsfjellet og i Jerusalem, skal eg heimsøkja assyrarkongen for hans hjartans ovmodsfruk og for hans høglyfte, stolte augo. 13 For han segjer: «Med mi velduge hand hev eg gjort dette og med min visdom, for eg er gløgg. Eg flutte folkegrensor, og rana eignaluterne deira, og i mitt velde støyte eg ned deim som sat i kongstolarne, 14 og handi mi greip etter skattarne åt folki liksom fuglereir, og liksom dei samlar egg som fuglarne er flogne av, soleis samla eg saman alle land på jordi, det fanst ingen som rørde vengen eller opna nebbben til minste pip.» 15 Skal då øksi briska seg imot honom som høgg med henne? eller sagi skrøytå mot den som sagar? Rett liksom kjeppen skulde svinga den som lyfter honom! eller staven honom som ikkje er av tre! 16 Difor skal Herren, Allhers-Herren, senda tærande sott i den feite kroppen hans, og under hans herlegdom skal ein eld loga upp som eit brennande bål. 17 Israels ljós skal verta ein eld, og den Heilage i Israel til ein loge, og dei skal brenna upp og øyda hans tornar og tistlar, alt på ein dag. 18 Og han skal gjera ende på dei gilde skogarne og aldehagarne hans med rubb og stubb; han skal verta liksom ein sjukling som visnar burt. 19 Dei tre som vert att i skogen hans, skal vera lett teljande, eit barn kann skriva deim upp. 20 På den tid skal leivningen av Israel og det som er att av Jakobs hus ikkje lenger stydja seg til honom som slo deim, men trufast stydja seg til Herren, Israels Heilage. 21 Ein leivning skal venda um, ein leivning av Jakob, til

Gud den velduge. 22 For um so ditt folk, Israel, var som sanden ved havet, so skal berre ein leivning av det venda um. Undergang er fastsett, og fløymer fram med rettferd. 23 For øyding og fastsett straffedom skal Herren, Allhers-Herren, lata koma yver all jordi. 24 Difor segjer Herren, Allhers-Herren, so: Folket mitt, du som bur på Sion, ottast ikkje Assur, når han slær deg med ris og lyfter staven sin imot deg, soleis som dei gjorde i Egyptarland! 25 For um ei liti stund er harmen min slokna, og min vreide vender seg til deira undergang. 26 Og Herren, allhers drott, svingar svipa si yver honom, liksom då han slo Midjan ved Ramneberget; og staven hans er utrett yver havet, og han skal lyfta honom som i Egyptarland. 27 PÅ den dag skal byrdi hans falla av herdarne dine og oket hans av halsen din, oket skal brotna for ditt aukande hold. 28 Han kjem mot Ajyat, fer framum Migron; han let etter seg trænet i Mikmas. 29 Dei fer yver skardet. «!Geba heldt me nattekvild!» Rama skjelv; Sauls Gibeau flyr. 30 Skrik høgt, du dotter Gallim! Lyd etter, Laisa! Arme Anatot! 31 Madmena flyr, Gebim-buarne bergar sitt bu. 32 Endå same dagen stend han i Nob, han lyfter handi mot fjellet åt dotteri Sion, mot Jerusalems-haugen. 33 Sjå, Herren, Allhers-Herren, høgg kruna av med gruveleg kraft; dei rake stomnar er felte; dei røslege tre ligg brotna i bakken. 34 Den tjukke skogen vert nedhoggen med øksi. Libanon fell for den herlege.

11 Men ein kvist skal renna or Isaistuven, og ein renning frå hans røter skal bera frukt. 2 Og Herrens Ande skal kvila yver honom, anden med visdom og vit, anden med råd og styrke, anden med Herrens kunnskap og otte. 3 Han skal hava sin hugnad i Herrens otte, og han skal ikkje døma etter det augo ser, og ikkje skipa rett etter det øyro høyrer. 4 Han skal døma armingar med rettferd, og skipa rett med rettvisa for dei smålåtne i landet, og han skal slå jordi med riset i sin munn og drepa den gudlause med anden frå lipporne sine. 5 Rettferd skal vera beltet um lenderne og truskap beltet um mjødmarna hans. 6 Då skal ulven bu saman med lambet, og panteren liggja i lag med kidlingen; og kalven og ungløva og gjødfleet skal semjast saman, og ein smågut skal gjæta deim. 7 Kui og bjørnen skal beita saman, ungarne deira skal liggja i lag, og løva skal eta halm som ein ukse. 8 Sogbarnet skal leika seg innved bolet til hoggormen, og barnet som nyst er avvant, skal retta handi inn i hola åt basilisen. 9 Ingen skal gjera det som vondt eller skadelegt er, på heile mitt heilage fjell; for landet er fyllt av kunnskap um Herren, liksom vatnet fyller havet. 10 På den dagen skal heidningfolki sørkjø til rotrenningen av Isai, som stend til fana for folki; og bustaden

hans skal vera herleg. 11 Og på den dagen skal Herren endå ein gong retta ut handi og vinna leivningen av folket sitt, det som er att frå Assyria og Egyptarland og Patros og Ætiopia og Elam og Sinear og Hamat og havstrenderne. 12 Og han skal reisa ei fana for folki og samla dei burdrivne menner av Israel og sinka saman dei spreidde kvinner av Juda frå heimsens fire hynno. 13 Då skal Efraims ovund kverva, og uvenskapen hjå Juda vika; Efraim skal ikkje hysa ovund mot Juda og Juda ikkje visa uvenskap mot Efraim. 14 Som rovfuglar skal dei slå ned på herdarne åt filistarane i vest, og sameinte skal dei taka herfang av austerlendingarne. På Edom og Moab skal dei leggja hand, og Ammons-borni skal lyda deim. 15 Og Herren skal turka upp viki av Egyptarhavet, og i brennande harm svinga handi yver elvi, og han skal kløyva henne i sju bekkjer, so ein kann ganga turrskodd yver. 16 So skal det verta ein brøytt veg for leivningen av folket hans, som er att frå Assyria, liksom det var for Israel den dagen dei drog upp frå Egyptarland.

12 På den dagen skal du segja: «Eg takkar deg, Herre, for du var vred på meg, men vreiden din kvarv, og du trøysta meg! 2 Sjå, Gud er mi frelsa, eg er trygg og ottast ikkje; for Herren, Herren er min styrke og min lovsong, og han vart meg til frelsa.» 3 Og med fagnad skal de ausa vatn or frelse-kjeldorne! 4 Og de skal segja på den dagen: «Takka Herren, kalla på hans namn, kunngjier bland folki hans verk, fortel at hans namn er høgt! 5 Syng lov for Herren, for storverk hev han gjort! Lat heile verdi få vita det! 6 Ropa av frygd og fagnad, de som bur på Sion! For stor er Israels Heilage hjå dykk!»

13 Framsegn um Babel, som Jesaja, son åt Amos, skoda. 2 Reis eit merke på skoglaust fjell, ropa høgt til deim, veifta med handi, at dei må koma og draga inn gjennom portarne åt valdsherrarne. 3 Eg hev bode ut dei vigde mennerne mine, ja, til å føra fram min vreide hev eg kalla kjemporne mine, dei sigerbyrge, jublante skarar. 4 Høyr, bråk på fjelli som av eit stort folk! Høyr gnyen av kongerike, av folk som strøymer i hop! Herren, allhers drott, mynstrar stridsheren sin. 5 Ifrå land langt burte kjem dei, frå himmelens ende, Herren og hans vreide-verkty, og vil herja heile jordi. 6 Jamra dykk! for Herrens dag er nær; han kjem som vald frå Allvald. 7 Difor sig alle hender, og alle mannhjarto brånar i barmen. 8 Dei skjelv, verk og ve tek deim, dei vrid seg som ei fødande kvinne. Vitskræmde stirer dei på kvarandre, rauda som eldslogar er dei i andlitet. 9 Sjå, Herrens dag kjem gruveleg, full av vreide og brennande harm, og skal gjera jordi til ei øydemark, og rydja ut syndarane hennar. 10

For stjernorne og stjernebilæti på himmelen let ikkje ljoset sitt skina, myrk er soli når ho renn, og månen let ikkje ljoset sitt stråla. **11** Eg vil heimsøkja jordi for vondskapen og dei gudlause for deira misgjerningar, eg vil gjera ende på storlætet åt dei ovmodige og døyva byrgskapen hjå valdsherrane. **12** Eg skal gjera folk meir sjeldsynte enn fint gull, menneskje meir sjeldsynte enn gull frå Ofir. **13** Difor vil eg skaka himmelen, og jordi skal fara bivrande upp frå sin stad ved harmen åt Herren, allhers drott, på den dagen vreiden hans brenn. **14** Som skræmde gasellor, som sauor som ingen sankar, skal dei snu heim, kvar til sitt folk, og fly kvar til sitt land. **15** Kvar den som vert funnen, vert gjenomstungen, og kvar den som vert gripen, skal falla for sverd. **16** Småborni deira skal krasast framfor augo deira; husi deira skal verta herja og kvinnorne deira valdtekne. **17** Sjå, eg eggjar mot deim medarane, som ikkje bryr seg um sylv eller trår etter gull. **18** Bogarne deira skal fella guitarne; med livsfrukt hev dei ingen medynk, borni sparer dei ikkje. **19** Og med Babel, kruna millom riki, den stolte kaldæar-pryda, skal det ganga som då Gud lagde Sodoma og Gomorra i øyde. **20** Aldri meir skal det byggjast att; frå ætt til ætt skal ingen bu der; ingen arab skal slå upp sitt tjeld, og ingen hyrding lægra seg der med si hjord. **21** Men vilddyr skal liggja der, og husi fyllast av hubro; strutsar skal bu der, og raggetroll hoppa ikring. **22** Ulvar skal yla i borgerne og sjakalar i vellyst-slotti. Snart stundar timen til, og dagarne skal ikkje drygast ut.

14 For Herren skal miskunna Jakob og endå ein gong velja ut Israel og lata deim koma til ro i landet deira; og utlendingar skal sameina seg med deim og halda seg til Jakobs hus. **2** Og folkeslag skal taka deim og føra deim heim att; men Israels hus skal leggja deim under seg som ein arvlut i Herrens land, og skal gjera deim til trælar og trælkvinnor. Dei skal få fangevaktarane sine til fangar og råda yver valdsherrane sine. **3** På den dagen, då Herren gjev deg kvild for di møda og din angst og frå den harde trældomen din, som vart lagd på deg, **4** då skal du syngja denne spottevisa um kongen i Babel og kveda: «Kor hev ikkje valdsherren vorte still og pinestaden tagall! **5** Herren hev brote sund staven åt dei gudlause, kongsstaven åt hardstyrrarane, **6** som slo folkeslag i harm med slag på slag og bøygde folk under seg i vreide og trælka deim utan nåde. **7** All jordi nyt no kvild og ro; dei bryt ut i fagnadrop. **8** Jamvel cypressarne gled seg yver deg, cedarne på Libanon: «Sidan du no ligg der, stig ingen hitupp og høgg oss ned.» **9** Helheim der nede vert uroa for di skuld, når han skal taka imot deg. Han vekkjer skuggarne for di skuld, alle fyrtar på jordi; alle

folkekongarne reisar seg frå sine kongsstolar. (**Sheol h7585**) **10** Alle so tek dei til ords og segjer til deg: «So er du og vorten magtaus som me, no er du vår like!» **11** Ned til helheimen hev din herlegdom sokke med brusen frå dine harpor; du ligg på ei roti lega, hev makkar til yverbreidsla. (**Sheol h7585**) **12** Kor er du'kje fallen frå himmelen, du strålande morgonstjerna, kor er du ikkje felt til jordi, du som slo ned folkeslag! **13** Det var du som sagde i hjarta ditt: «Eg vil stiga til himmels, høgt yver Guds stjernor vil eg reisa kongsstolen min. Eg vil setja meg på Tingfjellet lengst uppe i nord! **14** eg vil stiga upp um skyborgi og gjera meg lik den Høgste.» **15** Ja, til helheimen laut du fara, lengst ned i svartaste hola. (**Sheol h7585**) **16** Dei som ser deg, stirer på deg, undrast og segjer: «Er dette den mannen som skok jordi og fekk kongerike til å skjelva, **17** han som gjorde jordkringen til ei øydemark, jamna byarne med jordi, og som aldri gav fangarne heimlov?» **18** Folkekongarne dei ligg alle vyrddeleg gravlagde kvar i sitt kvilerom. **19** Men du er slengd ut, langt frå gravi di, som ei vanvyrd grein; du ligg yverbreidd med drepne, av sverdslegne menner - som vert kasta ned i ei steingrav - som ein nedtrakka daudskrott. **20** Nei, du fær ikkje vera saman med deim i gravi; for landet ditt hev du øydt og drepe ditt folk, og aldri meir skal nemnast det ntidingseldet. **21** Gjev sønerne hans til dreping for misgjerdi åt deira feder! Ikkje skal dei få reisa seg og eigna til seg jordi og fylla verdi med byar!» **22** Eg vil reisa meg imot deim, segjer Herren, allhers drott, og eg skal rydja ut or Babel både namn og leivning, både born og barneborn, segjer Herren. **23** Eg gjer det til heim for bustyvelen, og vil fylla det med søkkjemyrar, eg skal sopa det burt med tynings-sopa, segjer Herren, allhers drott. **24** Herren, allhers drott, hev svore og sagt: I sanning som eg hev tenkt, soleis skal det verta, og det eg hev sett meg fyre, det skal hava framgang. **25** Eg vil krasa Assur i landet mitt og trakka honom under fot på fjelli mine. So skal oket hans verta burtteke, og byrdi hans lyft av herdarne deira. **26** Dette er den råd som Herren hev teke mot all jordi; og dette er den hand som er utrett mot alle folk. **27** For Herren, allhers drott, hev avgjort det; kven kann gjera det um inkje? Hans hand er det som er utrett; kven kann venda henne burt? **28** Det året kong Ahaz døydde, kom denne framsegni: **29** Gled deg ikkje, alt Filistarland, for di staven som slo deg er sundbroten! for or roti åt hoggormen skal det koma fram ein basilisk, og hans frukt skal verta ein fljugande eiterorm. **30** Dei armaste av dei arme skal finna rikeleg føda, og dei fatige få kvila i trygd! men di rot skal eg døyda med hunger, og leivningen av deg skal drepast. **31** Jamra deg, du port! øya deg, du by! Miss modet, alt Filistarland! For nordan ifrå kjem ein

røyk! i fiendeskararne dreg ingen seg att-or. 32 Kva skal ein då svara sendemennene frå heidningfolki? At Herren hev grunnfest Sion, og at der finn armingarne i folket hans livd.

15 Framsegn um Moab. Ja, på ei natt vert Ar-Moab øydelagt og gjort ende på! ja, på ei natt vert Kir-Moab øydelagt og gjort ende på. 2 Dei stig upp til huset og til Dibon på haugarne og vil gråta; Moab jamrar seg på Nebo og Medeba. Kvart hovud er snaudt, kvart skjegg avraka. 3 På gatorne sveiper dei sekk um seg, på tak og på torg jamrar deim alle, tårorne flyomer. 4 Hesbon og El'ale klagar høgmælt, so det høyrest radt til Jahas. Difor jamrar og hermennene åt Moab seg! hans sjæl skjelv i honom. 5 Hjarta mitt klagar yver Moab, for rømingarne hans flyr radt til Soar, til Triårs-kviga; gråtande gjeng dei upp stigen til Luhit, og på vegen til Horonajim jamrar dei høgt yver øydeleggjungi. 6 Ja, Nimrimsvatni vert øydemarker, graset turkast upp, brodden visnar, eit grønt strå er ikkje meir å sjå. 7 Difor ber dei det som dei hev drege saman, sitt uppsparde gods, yver Vierbekken. 8 Ja, klageropi gjeng yver alt Moabs land; til Eglajim når deira våling, og til Be'er-Elim når deira våling. 9 For Dimonsvatnet er fullt av blod. Og endå meir let eg koma yver Dimon: ei løva yver deim som er berga av Moab, yver leivningen i landet.

16 «Send landsherren dei lamb han skal hava frå Sela gjennom øydemarki til fjellet åt dotteri Sion!» 2 Liksom flaksande fuglar, som skrämdre fuglunger, skal Moabs døtter koma til vadi yver Arnon. 3 «Gjev råd, finn utveg åt oss! Lat skuggen din vera som natti, no midt i dagsljoset! Gjev livd åt dei burtdrivne! svik ikkje den som flyr! 4 Lat mine burtdrivne finna tilhald hjå deg, ver ein verneskjold åt Moab imot mordaren! For det er ute med valdsmannen, øydeleggjungi fær ende, og trækaren hev fare or landet. 5 So vert kongsstolen grunnfest ved mildskap, og det skal trygt sitja der ein fyrste i Davids tjeld, ein domar som fer etter det som rett er, og som fremjar rettferd.» 6 Me hev hørt um Moabs ovmod, det store og stolte, um hans ofse, byrgskap og ovlæte, um hans tome skryt. 7 Difor skal Moab jamrar yver Moab, alt landet skal jamra seg. Yver druvekakorne i Kir-Hareset skal dei sukka i djup ørvæna. 8 For Hesbons vinmarker hev visna, Sibma-vintrei. Soldruvorne slo folkehovdingarne til jordi. Dei nådde radt til Jazer, og vildra seg ut i øydemarki; greinerne breiddre seg ut, for yver havet. 9 Difor græt eg med Jaser yver Sibma-vintrei; med tårorne mine vil eg vatna deg, Hesbon, og deg, El'ale; for yver din frukthaust og vinhaust hev vinparsarropet slege ned. 10 Gleda og fagnad er kvorve or aldehagarne, og frå

vinhagarne høyrest ikkje gledesongar eller fagnadrop; ingen trakkar druvor i persone. Eg hev late vinparsarropet deira tagna. 11 Difor bivrar mitt brjost for Moab som citherstrepjer, og mitt hjarta for Kir-Heres. 12 Og når Moab viser seg på offerhaugen og stræver der, og han kjem til heilagdomen sin og bed, so vinn han inkje med det. 13 Dette er det ordet som Herren fordrom hev tala til Moab. 14 Men no talar Herren so: Innnan tri år - so som ein leigekar reknar åri - skal Moabs herlegdom og all hans store folkesverm vera lite vyrd, og leivningen som er att, skal vera liten og vesall, ikkje mykje verd.

17 Framsegn um Damaskus. Damaskus skal ikkje lenger vera ein by, det skal verta ein grushaug. 2 Aroerbyarne skal verta folketome; hjorder skal få deim til heim, dei skal liggja der, og ingen skrämer deim. 3 Og det skal vera slutt med borgi i Efraim og med kongedømet i Damaskus, med leivningen av Syria. Det skal ganga med deim som med herlegdomen åt Israels-borni, segjer Herren, allhers drott. 4 På den tid vert Jakobs herlegdom vesall, og holdet hans minkar burt. 5 Det skal ganga honom liksom når skurdmannen grip i åkeren og armen hans skjer aksi. Det skal ganga liksom når dei sankar aks i Refa'imsdalens. 6 Berre ein etterhaust skal verta att, liksom når ein slær ned ber av oljetreet, two, tri ber uppi toppen, ei fire, fem på greinerne åt fruktreet, segjer Herren, Israels Gud. 7 På den tid skal mannen venda seg til skaparen sin og augo hans sjå upp til Israels Heilage. 8 Og han skal ikkje lenger venda si syn til dei altar hans hender hev gjort, og ikkje sjå på det fingerne hans hev verka, korkje på Astarte-bilæti eller solstolparne. 9 På den tidi skal dei faste byarne deira verta liksom dei aude tufter i skogarne og på høgderne, dei som dei drog burt ifrå for Israels-borni skuld, og landet skal verta ei øydemark. 10 For du hev gløymt Gud, frelsaren din, og minnest ikkje ditt sterke fjell. Difor plantar du yndelege hagar og set utlendske vinbre i deim. 11 Den dagen du plantar, set du gjerde kringum, og um morgonen fær du plantninga til å bløma: avlen kverv på dagen med sjukdom og ulækjeleg pinsla. 12 Høyr brusen av mange folk! det bruser som havet bruser. Høyr dynen av folkeslag, det dyn som velduge vatn. 13 Ja, det dyn av folkeslag som når store vatn dynja. Men han trugar deim, og dei flyr langt burt; dei vert føykte som agner for vind på fjelli, dei kverv som fjom i storm. 14 Um kvelden, sjå då er det rædsla, og innnan morgonen lyser, er han ikkje meir til. Soleis gjeng det deim som plundrar oss, dette er luten åt deim som ranar hjå oss.

18 Høyr, du land med dei surrande vengjer, du land burtanfor elvarne i Ætiopia, 2 du som hev sendt bodberarar yver havet, og i røyrbåtar yver vatnet! Gakk av stad, de snøgge sendemennar, til det røslege folket med glanske hud, til folket som dei ottastvida ikring, det sterke og sigersæle folket i det landet som vert gjenomskore av elvar! 3 Alle de som i heimsringen byggjer og på jordi bur: Når dei reiser merke på fjelli, so sjå til, og når luren ljومar, so hører etter! 4 For so hev Herren sagt til meg: Logn vil eg skoda ned frå min bustad, liksom soli gløder ned um sumaren, og liksom skyi sender dogg i den heite skurtdidi. 5 For fyrr hausten er inne, just då blømingi er til ende, og blomen fer til å mognast til druva, då skal han skjera av rankorne med hagesigden og hogga renningarne burt. 6 Dei skal alle saman vera gjevne å rovfuglarne på fjelli og å dyri i marki; rovfuglarne skal der hava reiri sine um sumaren, og alle dyr på marki skal hava sitt tilhald der um vinteren. 7 På den tidi skal det berast gåvor fram til Herren, allhers drott, frå det røslege folket med glanske hud, frå folket som dei ottastvida ikring, det sterke og sigersæle folket i det landet som vert gjenomskore av elvar - til den staden der namnet åt Herren, allhers drott, bur, til Sionsfjellet.

19 Framsegn um Egyptarland. Sjå, Herren fer fram på lette sky og kjem til Egyptarland. Då skjelv avgudarne i Egyptarland for honom, og hjarta åt egyptarane brånar i brjostet deira. 2 Og eg vil eggja upp egyptar mot egyptar, so bror skal strida mot bror, og ven mot ven, by mot by og rike mot rike. 3 Og vitet åt egyptarane skal kverva or hjarta deira, og eg vil gjera deira råd til inkjes; dei skal fretta ut avgudarne og trollmennene sine, og deim som manar fram draugar og spåvette. 4 Men eg skal gjeva egyptarane i handi på ein hard herre, og ein illrådig konge skal rikja yver deim, segjer Herren, Allhers-Herren. 5 Og vatnet i sjøen skal kverva, og elvi grunnast og turkast ut. 6 Elvarne skal tevla, kanalarne minka og turkast ut, røyr og sev visna. 7 Engjarne frammed Nilen på åbakken og alt åkerland langs åi skal turkast upp, øydast og kverva. 8 Fiskarane klagar, og alle dei som kastar krok i Nilen syrgjer, og dei som set ut garn i vatnet, stend handfalne av sut. 9 Dei som yrkjer med hekla lin, vert til skammar, og dei som vev fint kvitt ty. 10 Landsens grunnpilarar er nedbrostre, og lønnsarbeidarane gripne av otte. 11 Hovdingarne i Soan er som fåmar; dei visaste millom rådsmedennerne åt Farao gjev berre fåvise råd. Korleis kann de då segja til Farao: «Eg er ein son åt vismenner, ein son åt kongarne frå gamle dagar?» 12 Ja, kvar er då vismennerne dine, at dei kann vitra deg um og skyna kva Herren, allhers drott, hev etla seg til å

gjera med Egyptarland? 13 Nei, hovdingarne i Soan hev vorte dårar, fyrstarne i Nof hev vorte til narr, dei som var hynnestinar for ætterne i Egyptarland, hev ført det på villstig. 14 Herren hev gjeve deim ei svimrings-ånd, so at dei hev ført Egyptarland vilt i alle tiltak, liksom ein drukken mann ragar um i spyet sitt. 15 Egyptarland skal ikkje hava framgang med noko av sine tiltak, anten det so er hovud eller hale, palmegrein eller sev som tek seg det fyre. 16 På den tidi skal Egyptarland vera som kvinner; det skal bivra og ræddast for den lyfte handi åt Herren, allhers drott, som han lyftar imot det. 17 Og Judalandet vert ei rædsla for egyptarane; so ofte nokon nemner det for deim, skal dei skjelva for den rådgjerd Herren, allhers drott, hev tek imot deim. 18 På den dagen skal det vera fem byar i Egyptarland som talar Kana'ans tungemål og sver ved Herren, allhers drott, ein av deim skal heita Ir-Haheres. 19 På den dagen skal det vera eit altar for Herren midt i Egyptarlandet, og ein merkestein for Herren ved landskilet. 20 Det skal vera til merke og til vitnemål i Egyptarlandet um Herren, allhers drott; når dei ropar til Herren um hjelp mot trælkarar, skal han senda deim ein frelsar og verjar og løysa deim ut. 21 Og Herren skal gjera seg kjend for Egyptarland, og egyptarane skal kjenna Herren på den dagen, og dei skal tena honom med slagtoffer og grjonoffer, og gjera lovnader til Herren og halda deim. 22 So skal då Herren skal slå Egyptarland, slå, men og lækja; og når dei vender um til Herren, skal han bønhøyrá deim og lækja deim. 23 På den dagen skal det vera ein brøytt veg frå Egyptarland til Assyria, og assyrarane skal koma til Egyptarland og egyptarane til Assyria, og egyptarane skal tena Herren saman med assyrarane. 24 På den dagen skal Israel vera tridjemann i sambandet med Egyptarland og Assyria, ei velsigning midt på jordi, 25 for di Herren, allhers drott, signar deim og segjer: Signa vere du Egypt, mitt folk, og du Assyria, verket av mine hender, og du Israel, min arv.

20 Det året då Tartan kom til Asdod, den gongen Sargon, kongen i Assyria, sende honom, og han stridde mot Asdod og hertok det - 2 på den tidi tala Herren gjenom Jesaja, son åt Amos, soleis: «Upp, løys din klædnad av sekkjety av lenderne dine og drag skorne av føterne dine!» Og han gjorde soleis og gjekk naken og berrføtt. 3 Og Herren sagde: «Liksom tenaren min, Jesaja, hev gjenge naken og berrføtt, og no i tri år hev vore eit teikn og eit varsel um Egyptarland og Ætiopia, 4 soleis skal kongen i Assyria lata fangarne frå Egyptarland, dei burtførde frå Ætiopia, både unge og gamle, fara av stad nakne og berrføtte og med berr bak, til skjemsla for Egyptarland. 5 Då skal dei verta forfælte

og skjemmast yver Ætiopia, som var voni deira, og yver Egyptarland, som dei rosa seg av. 6 Og dei som bur på denne strandi, skal segja på den dagen: «Soleis gjekk det med deim me studde oss til, med deim me flydde til i von um hjelp imot assyarkongen. Korleis kann då me koma undan?»»

21 Framsegn um Hav-øydemarki. Som ein framfarande storm i Sudlandet kjem det frå øydemarki, frå det øgjelege landet. 2 Ei hard syn er meg kunngjord: «Ransmenner ranar, hermenner herjar. Drag upp, du Elam! Treng på, du Media! På kvar ein sukk vil eg gjera ende på.» 3 Difor skjelv mine lender, eg fær rider liksom ei kvinne som skal føda. Eg er fortumla so eg ikkje kann høyra, eg er forfælt so eg ikkje kann sjå. 4 Hjarta mitt er forvildra, rædsla vil kjøva meg. Kveldstundi som eg trådde etter, fyller meg med gruv. 5 Dei dukar bord, dei breider tæpet, dei et og drikk. «Statt upp, hovdingar, salva skjoldarne!» 6 For so sagde Herren til meg: Gakk og set ut vaktmannen; det han fær sjå, skal han meldt. 7 Og um han ser ei skreid, ridarar par um par, ei skreid av asen, ei skreid av kamelar, so skal han merka seg det, grant merka seg det. 8 Og han ropa som ei løva: «Her stend eg på vakt so lang dagen er, og vert verande på min post natt etter natt. 9 Og sjå, no kjem her ei skreid av menner, ridarar par um par!» Og han tok til ords og sagde: «Falle, falle hev Babel! Alle avgudsbilæti deira hev han krasa og kasta til jordi.» 10 Å, du mitt treskte folk, du offer for treskjarvollen! Det eg hev hørt av Herren, allhers drott, Israels Gud, det hev eg meldt dykk. 11 Framsegn um Duma. Dei ropar til meg frå Se'ir: «Vaktmann, kva lid det med natti? Vaktmann, kva lid det med natti?» 12 Vaktmannen svarar: «Morgonen kjem, men natti og. Vil de spryra meir, so spør; kom att!» 13 Framsegn mot Arabia. I skogen i Arabia skal de natta, de ferdafylgleie av dedanitar. 14 Kom dei tyrstande i møte med vatn, de folk frå Temalandet, kom dei rømande til hjelp med brød! 15 For dei flyr undan sverd, drege sverd, og undan spend boge og undan den tunge ufreden. 16 For soleis hev Herren sagt til meg: Um eit år, so som leigekaren reknar året, skal det vera ute med all herlegdomen åt Kedar. 17 Og lite skal det då vera att av bogarne åt kjemporne i Kedar. For Herren, Israels Gud, hev tala.

22 Framsegn um Synedalen. Kva er på ferd, sidan alt folket ditt stig upp på taki? 2 Du bråkande, du ståkande by, du jublende borg! Dine falne menner er ikkje slegne med sverd, ikkje drepne i strid. 3 Hovdingarne dine tok alle saman til rømings, utan bogeskot let dei seg taka til fanga.

Dei som fanst i deg, hev vorte fanga alle saman, langt burt hev det rømt. 4 Difor segjer eg: Sjå burt ifrå meg, lat meg gråta sårt! truga ikkje trøyst på meg for at dotteri, folket mitt, hev vorte herja! 5 For ein upprivande dag med nedtrakking og forfjetring kjem frå Herren, Allhers-Herren, i Synedalen; murar vert nedbrotne, naudropet stig mot fjellet. 6 Elam tok pilehuset, han drog fram med vogn-stridsmenner og med hestfolk; Kir nækte skjoldarne. 7 Dei fagrastealarne dine vart fyllt med stridsvogner, og hestfolk tok post framfor porten. 8 Han tok vern frå Juda. Då såg du deg um etter herbunad - i skoghuset. 9 Og de såg at Davidsbyen hadde mange rivnor, og de samlar upp vatnet i Nedredammen; 10 de talde husi i Jerusalem, og de reiv ned husi og vilde gjera muren traust. 11 Og imillom både murarne gjorde de ein kulp for vatnet frå Gamledammen. Men på honom som hadde sett dette i verk, gav det ikkje gaum; til honom som longe sidan hadde laga dette til, såg de ikkje. 12 Herren, Allhers-Herren, kalla på den dagen til gråt og øying, til å raka hovudet og sveipa seg i syrgjeklæde. 13 Men her er gleda og gaman, ukseslagting og saueslagting, kjöteting og vindrikking. «Lat oss eta og drikka; for i morgen dør me!» 14 Difor ljomar openberringi frå Herren, allhers drott, i øyro mine: Den syndi fer de ikkje sona til dess de dør, segjer Herren, Allhers-Herren. 15 So sagde Herren, Allhers-Herren: «Gakk til denne drottseten Sebna, han som stend fyre huset, og seg til honom: 16 Kva hev du her å gjera, og kven tenker du å leggja her, sidan du her høgg deg ut ei grav? Du som høgg gravi di ut på so høg ein stad og holar deg bustad i berget, 17 du skal vita at Herren skal slengja deg langt av leid, du mann! Han skal rulla deg saman til ein klump; 18 han skal vindar deg saman til eit nysta og kasta deg som ein ball ut på vidvangen. Der skal du døy, og dit skal dei gilde vognerne dine koma, du skamflekk for huset åt herren din. 19 Eg vil støyta deg ned frå romet ditt, og frå posten din skal du verta avjaga. 20 Og på den dagen vil eg kalla på tenaren min, Eljakim, son åt Hilkia; 21 og eg vil klæda honom i din bunad, og beltet ditt vil eg binda um honom, og ditt rådvelde vil eg gjeva i hans hender. Han skal vera ein far for deim som bur i Jerusalem og for Juda-huset. 22 Og eg vil leggja lykelen til Davids hus på herdi hans, og når han let upp, skal ingen læsa att, og når han læser att, skal ingen lata upp. 23 Eg set honom som ein spikar på ein fast stad, og han skal verta eit æresete for farshuset sitt. 24 Men so framt heile tyngdi av farshuset henger seg på honom med alle sine ætlinger og frendar - alle småkjererald, frå fati til leirkrukkorne - 25 På den dagen, segjer Herren, allhers drott, skal spikaren i den faste veggen losna, han

skal ganga av og detta ned, og byrdi som hekk på honom, skal krasast. For Herren hev tala.»

23 Framsegn um Tyrus. Jamra dykk, de Tarsis-skip! For de er lagt i øyde, utan hus og utan heimkoma. Frå Kittims land fær dei fretnad um det. 2 Sit tagalle, de som bur på havstrandi! Kjøpmenner frå Sidon, sjøfarande menner, fyllte deg; 3 av sædet i Sihor og kornet ved Nilen gjorde du deg vinning, med di du for yver store vatn og dreiv handel millom folki. 4 Men statt no der med skam, du Sidon; for so segjer havet, havborgi: «Eg hev ikkje vore barnsjuk og hev ikkje født born, ikkje ale unge menner eller fostra ungmøyar.» 5 Når dei fær høyra dette i Egyptarland, so bivrar dei ved fretnaden um Tyrus. 6 Far yver til Tarsis og jamra dykk, de som bur på havstrandi. 7 Er dette dykkar glade by, som rekna upphavet sitt frå eldegamle dagar, og som av føterne sine vert borene til land langt burte til å vera gjest der? 8 Kven hev tenkt ut dette mot Tyrus, mot henne som delte ut kongekrunor - der som kjøpmennerne var fyrstar og kræmarane høyrdie med til stormennerne på jordi? 9 Herren, allhers drott, er den som hev tenkt det ut, han vilde vanhelga all skrøytande herlegdomen og vanæra alle desse stormennerne. 10 Flød yver landet ditt, liksom Nilelv, du dotter Tarsis! Du hev ingi demming meir. 11 Han rette ut handi si yver havet, han fekk kongeriki til å skjelva. Herren baud at borgerne i Kana'ans-landet skulde øydeleggjast. 12 Han sagde: «Du skal ikkje meir få gama deg, du valdtekne møy, dotter Sidon. Tak ut og far yver til Kittim, ikkje heller der skal du finna kvild. 13 Sjå landet åt kaldæarane, eit folk som ikkje var til, Assur gjorde genderne deira til bustad for villdyri. Dei reiser no upp hertårn sine, dei riv ned slott i byen og gjer honom til ein grushaug. 14 Jamra dykk, de Tarsis-skip, for borgi dykkar er lagd i øyde.» 15 På den dagen skal Tyrus gløymast i sytti år, ein kongealder; men når sytti år er lidne, skal det ganga med Tyrus som det heiter i visa um skjøkja: 16 «Tak din cither og gakk umkring i byen, du gløymde skjøkja! Spel fagert, og syng trottugt, so dei kann koma deg i hug!» 17 Når dei sytti åri er lidne, skal Herren gjesta Tyrus, og ho skal atter få fara til å taka imot skjøkjeløn og driva utukt med alle kongeriki på den vide jord. 18 Men handelsvinsten hennar og skjøkjeløni skal verta helga åt Herren. Det skal ikkje leggjast upp eller gøymast, men dei som bur for Herrens åsyn, skal av denne vinsten hava rikeleg føda og pryddelege klæde.

24 Sjå, Herren tørmer jordi og øyder henne, han brigder hennar skapnad, og spreider deim som bur på henne. 2 Då gjeng det presten som folket, trælen som herren

hans, trælkvinna som frua hennar, kjøparen som seljaren, utlånaren som lånaren, okraren som skuldmannen hans. 3 Tømd, ja uttømd skal jordi verta og plundra, ja plundra. For Herren hev tala dette. 4 Jordi fauskast og folnar, jordheimen ormegtast og armast. Storingarne på jordi ormegtast. 5 Og jordi er vanhelga under deira føter som bur der. For dei hev brote loverne, rentg retten, brote den ævelege pakti. 6 Difor øyder forbanning jordi, og bøta lyt ibuarane. Difor vert jordbuarne brende burt, so få folk vert leivde. 7 Druvesafti tek skade, vintreet visnar; sukka lyt alle hjarteglade. 8 Det er slutt med den glade ljod av trummor og slutt med ståket av deim som jublar. Det er slutt med gleda ved klangen av cither. 9 Syngjande tørmer dei ikkje vinstaupet meir; beisk er drykken for deim som drikk. 10 Nedbroten er den aude byen; stengt er kvart hus, so ingen kann ganga inn. 11 Dei skrik på gatorne yver vinen, all gleda er burte, landlyst er gaman or landet. 12 Berre øyding er leivd i byen, og porten ligg krasa i røys. 13 For soleis skal det ganga til midt millom folki på jord, liksom når oljeber vert nedslegne, som ved etterhaustingi, når det er slutt med vinbergingi. 14 Dei, dei skal lyfte røysti si og ropa med fagnad; yver Herrens herlegdom skal dei frå havet fegnast. 15 «Æra difor Herren, de i Austerland, namnet åt Herren, Israels Gud, de på havsens øyar.» 16 Frå ytste jaren åt jordi høyrrer me lovsong: «Æra vere den rettferdige!» Men eg segjer: Eg gjeng til, eg gjeng til, usæl eg! Ransmenner ranar, ja ransmenner gjer ran. 17 Gruv og grav og gildra yver deg, du som bur på jordi! 18 Og det skal henda at den som flyr for det gruvelege bråket, skal falla i gravi, og den som kjem upp or gravi, skal verte fanga i gildra. For himmelslusorne er opna, og grunnvollarne åt jordi skjelv. 19 Jordi brest og knest, jordi rivnar og klovnar, jordi skjek og skjelv. 20 Skjangla skal jordi som drukken mann, svaga som eit gjætarjkol, misgjerdi hennar skal tyngja henne ned, og ho skal falla og ikkje reisa seg meir. 21 Og det skal henda på den dagen at Herren skal heimsøkja høgheimsheren i høgdom og jordkongarne nedpå jordi, 22 og dei skal sankast som fangar i hola og setjast fast i fangehuset, og etter mange dagar skal dei få si straff. 23 Og månen skal blygjast og soli skjemmast. For Herren, allhers drott, ráder på Sionsfjellet og i Jerusalem, og framfor augo på hans styresmenner er det herlegdom.

25 Herre, du er min Gud; eg vill upphøgja deg, eg vil prisa namnet ditt. For du hev gjort underverk. Dine råd frå forntidi er sanne og trufaste. 2 For du hev gjort ein by til ei steinrøys, ein fast by til ein grusdunge, framande slott, so dei ikkje meir er ein by. Aldri meir skal dei verta uppbygd. 3 Difor skal eit vilt folk æra deg, den illharde heidningbyen

ottast deg. 4 For du hev vore ei vern for vesalmannen, ei vern for fatigmannen i naud, eit skjol mot skolregn, ein skugge for hiten. For valdsmenns frøsing er som skolregn mot veggen. 5 Og som hiten i ovturken, soleis døyver du bråket åt dei framande; ja, liksom hiten i skuggen av ei sky, soleis døyver du songen av valdsmenner. 6 Og Herren, allhers drott, skal på dette fjellet bu til eit gjestebod for alle folk, eit gjestebod med feite retter, eit gjestebod med gamall vin, med feite mergfulle retter, med gamall avklåra vin. 7 Og han skal på dette fjellet riva sund sløret som sveiper seg ikring alle folki, og det sveipet som ligg yver heidningfolki. 8 Han skal gjera dauden til inkjes for all æva, og Herren, Herren skal turka tårorne av alle andlit, og sitt folks vanæra skal han taka burt frå all jordi. For Herren hev tala. 9 Og den dagen skal dei segja: «Sjå der er vår Gud! Me vona på honom, at han skulde frelsa, dette er Herren som me vona på. Lat oss frygda oss og fegnast i frelsa hans. 10 For handi åt Herren skal kvila yver dette fjellet. Moab skal vertha nedtrakka der han er, liksom halm vert trakka ned i mykjavatn. 11 Og han skal breida ut henderne i det liksom ein symjar breider deim ut og vil symja. Men han skal staggastorlætet hans til tråss for sløgdi av hans hender. 12 Og dei høgmura borgerne dine skal han riva ned, grunnsturta, jamna med jordi so dei ligg i dusti.»

26 På den dagen skal dei syngja denne songen i Judalandet: «Ein sterke by hev me. Frelsa set han til mur og vern. 2 Lat upp portarne, so der må få ganga inn eit rettferdig folk, som varar truskap. 3 Åt den som er hugfast, varar du stendig fred; for på deg lit han. 4 Lit då på Herren allstødt! For Herren, Herren er eit æveleg berg. 5 For han gjer deim ringe som hev fest bu i høgdom, støyter ned den grunnfeste byen, sturtar han til jordi, heilt ned i moldi. 6 Føter trakka honom ned, føter av vesalmenn, fet av armingar. 7 Men vegen åt den rettferdige er jamn. Veg åt den rettferdige jamnar du.» 8 På dine domars veg ventar me deg, Herre. Namnet ditt og minnet ditt dreg vår sjæl. 9 Mi sjæl kjenner seg dregi til deg um natti; og åndi i meg leitar etter deg. For straks domarane dine rákar jordi, lærer jordbuane rettferd. 10 Fær den gudlause nåde, so lærer han ikkje rettferd. Då gjer han urett i det rettvisaste landet, og Herrrens høgd ser han ikkje. 11 Herre, høgt er handi di lyft, men dei ser det ikkje. Lat deim sjå brennhugen din for folket og skjemmast. Ja, eld øydde uvenerne dine! 12 Herre, du skal hjelpa oss til fred. For alle verki våre hev du verka. 13 Herre, vår Gud! Andre herrar enn du hev rádt yver oss. Einast ved deg prisar me namnet ditt. 14 Daude livnar ikkje, skugar stend ikkje upp. Difor heimsøkjer og øydelegg du deim og gjer til inkjes

minnet um deim. 15 Du auka folket, Herre! Du auka folket, og synter deg herleg. Du hev flytt alle grensesteinarne åt landet langt ut. 16 Herre, i naudi leita dei etter deg. Dei sende upp stille bøner, då refsingi kom yver deim. 17 Liksom ei kvinne som er med barn, vrid seg og skrik i riderne når ho skal føda, soleis gjekk det oss for din vreide skuld, Herre. 18 Me var med barn, me hadde rider; då me fødde, var det vind. Berging har me ikkje til landet, og jordbuar vart ikkje fødde. 19 Dine daude skal vertha livande, mine lik skal standa upp. Vakna og fegnast, de som bur i moldi. For ei ljossens dogg er di dogg; og jordi føder daudingar av seg. 20 Gakk då, mitt folk, inn i kovarne dine, og lat att dørerne etter deg! Gøyem deg ein augneblink, til dess vreiden gjeng yver. 21 For sjå, Herren gjeng ut frå bustaden sin og vil heimsøkja jordbuane for deira misgjerder skuld, og jordi skal syna fram sitt utrende blod og ikkje meir dylja sine drepne.

27 På den dagen skal Herren med sverdet sitt, det harde og store og sterke, heimsøkja Livjatan, den flogsnare ormen, og Livjatan, den krøkjande ormen, og han skal drepa sjøormen. 2 På den dagen skal de finnast ein yndeleg vingard, syng um honom: 3 «Eg, Herren, er vaktaren hans. Kvar augneblink vatnar eg honom, at ikkje nokon skal heimsøkja honom, vaktar eg honom dag og natt. 4 Vreide hev eg ikkje; men vilde tornar og tistlar reisa seg til krig, skulde eg gå laus på deim, brenna deim heilt upp - 5 utan so dei vilde fly til mi vern, gjera fred med meg, ja gjera fred med meg.» 6 I komande dagar skal Jakob røta seg, Israel bløma og få renningar og fylla jordheimen med si frukt. 7 Hev han slege honom liksom han slo plågaren hans? Eller vart han myrd liksom mordarane hans vart det? 8 Med måte refste du henne, med du sende henne burt. Han dreiv henne burt med sitt harde ver, den dagen austanvinden bles. 9 Difor vert og misgjerdi åt Jakob utsona, og det at syndi vert burtteki, fær gjøva fullmogi frukt, når alle altarsteinarne vert krasa som kalksteinar, og Astarte-bilæti og solstolparne ikkje reiser seg meir. 10 For den faste byen ligg i øyde, ein folketom bustad, aud som øydemarki. Kalvar beiter der og hev der si lega og et av kvisterne. 11 Når greinerne hev vorte turre, bryt dei deim av, kvinnfolki nører upp eld med deim. For dette er ikkje noko vitutg folk. Difor miskunnar deira skapar deim ikkje, og han som laga deim, er deim ikkje nådig. 12 Og det skal henda på den dagen, at Herren skal halda ei frukthausting alt frå Storelv til Egyptarlands-bekken, og de, Israels born, skal verte sanka, ein for ein. 13 Og det skal henda på den dagen at dei skal blåsa i ein stor lur, og då skal dei koma dei

burtkomne i Assurs land og dei burtdrivne i Egyptarlandet, og dei skal tilbeda Herren på det heilage fjellet i Jerusalem.

28 Usæl den stolte kruna åt dei drukne i Efraim og den

folnande blomen, den fagre prydnad som brikjer yver den feite dalen, der dei ligg dauddrukne av vin. 2 Sjå, ein sterk og veldug sender Herren, lik ein hagleling, ein øydande storm, lik eit fløde av velduge, yverfløymande vatn, som slær alt til jordi med magt. 3 Med føter skal ho verta nedtrakka, den stolte kruna åt dei drukne i Efraim! 4 Og den folnande blomen, den fagre prydnaden, som brikjer yver den feite dalen, skal verta som den tidelege fika, fyrr sumaren er kome - so snart ein ser henne, so set ein henne til livs medan ein endå held henne i handi. 5 På den dagen vert Herren, allhers drott, ei fager krone og ein storgild krans for leivningen av sitt folk, 6 og ei doms ande for deim som sit til doms, og styrke for deim som driv krigen attende til porten. 7 Men ogso desse ragar av vin og skjanglar av sterk drykk. Prest og profet ragar av sterk drykk, er dauddrukne av vin, skjanglar av sterk drykk. Dei ragar i syni, dei skjanglar i domen; 8 for alle bordi er fulle av ufyelegt spy, det finst ikkje ein rein flekk. 9 «Kven er det han vil læra, og kven er det han vil få til å høyra på seg? Er det born som nett er avvande, tekne frå brjosten? 10 For gnag og gnag, gnag og gnag, gnål og gnål, gnål og gnål, noko her og noko der fer han med.» 11 Ja vel, med stamande lippor og i eit framandt tungemål skal han tala til dette folket, 12 han som sagde til deim: «Dette er ro, lat den trøytte få kvila, og dette er kvila.» Men dei vilde'kje høyra. 13 So skal då Herrens ord verta deim gnag og gnag, gnag og gnag, gnål og gnål, gnål og gnål, noko her, noko der, so dei skal ganga og detta bak lenges og verta sundbrotne og bundne og fanga. 14 Difor, hør Herrens ord, de spottarar, de herrar yver dette folket som er i Jerusalem! 15 For de segjer: «Me hev gjort ein avtale med dauden og eit samband med helheimen; når den susande svipa fer fram, skal ho ikkje nå oss; for me hev gjort lygni til livd og svikråd til skjol.» (Sheol h7585) 16 Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg er den som hev grunna i Sion ein stein, ein prøvd stein, ein dyrverdig fast grunna hrynestein; den som trur, tek det med ro. 17 Eg gjer rett til mælesnor og rettferd til lodd, og hagl skal riva burt lygnlivdi, og skylet skal vatnet skylja burt. 18 Og dykker avtale med dauden skal verta stroken, og dykker samband med helheimen skal ikkje standa fast. Når den susande svipa fer fram, skal de verta nedslagne. (Sheol h7585) 19 Kvar gong ho fer fram, skal ho riva dykk burt. For kvar morgen skal ho fara fram, um dagen og um natti, og den reine skräma vert det når de lyt agta på bodskapen. 20 For sengi er for stutt til å strekkja seg i, og

åklædet er for smalt til å sveipa seg i. 21 For Herren skal reisa seg liksom ved fjellet Perasim, han skal harmast liksom i dalen ved Gibeon; han skal gjera sitt verk, eit underlegt verk, han skal gjera sitt arbeid, eit sjeldsynt arbeid. 22 Og no, lat vera med å spotta, so bandi dykker ikkje må verta stramare! For um øyding og fastsett straffedom hev eg hørt frå Herren, Allhers-Herren, yver heile jordi. 23 Vend øyra til og hør mi røyst, gjev gaum og hør kva eg segjer! 24 Når plogmannen vil så, held han då stødt på med å pløgja og fora og horva? 25 Når han hev jamna åkeren, spreier han ikkje då svartkarve og sår kryddekarve og set kveite i rader og bygg på avmerkte stader og spelte i kantarne? 26 Hans Gud hev synt honom den rette måten, han lærde honom det. 27 For ein treskjer ikkje svartkarve med treskjeselede, rullar ikkje vognhjul yver kryddekarve; men med stav bankar ein svartkarve, og kryddekarve med kjøpp. 28 Vert brødskorn krasa? Nei, ein treskjer det ikkje stødt, og når ein driv sine vogn og hestar yver det, so knusar ein det ikkje. 29 Ogso dette kjem frå Herren, allhers drott. Han er underfull i råd, stor i visdom.

29 Usæl, Ariel, Ariel, du by der David slo læger! Legg

år til år, lat høgtiderne ganga sin rundgang! 2 Då vil eg gjera det trøngt for Ariel, og der skal vera sorg og jammer. Men då skal det verta meg eit verkelegt Ariel. 3 Eg vil slå læger rundt ikring deg, og eg vil ringa deg inne med vaktpostar og kasta upp vollar imot deg. 4 Då skal du tala lågmælt frå jordi, og frå moldi skal du mulla fram ordi dine, og røysti di skal høyrast frå jordi liksom frå ein som manar draugar, og frå moldi skal talen din kviskra. 5 Men so skal mengdi av fiendarne dine verta som dumba, og mengdi av valdsmennene som fukande agner, og det skal henda i ein augneblink, dåtteleg. 6 Frå Herren, allhers drott, skal heimsøkjing koma med bulder og bråk og med veldug dyn, vindkast og storm og øydande eld. 7 Og mengdi av alle dei heidningfolki som strider mot Ariel, skal verta som ein draum, ei syn um natti, alle dei som strider mot det og borgi i det, og som trenger seg inn på det. 8 Og det skal ganga liksom når den svoltne drøymer og tykkjer han et, men når han vaknar, då er han tom, og liksom når den tyrste drøymer og tykkjer at han drikk, men når han vaknar, sjå, då er han magtlaus, og sjæli hans ormegast; soleis skal det ganga alle dei mange heidningfolki som strider mot Sionsfjellet. 9 Stir på kvarandre og vert øre! Gjer dykk blinde og vert blinde! De er drukne, men ikkje av vin; de ragar, men ikkje av sterk drykk. 10 For Herren hev rent ut yver dykk ein djup svevns ande, og han hev late att dykker augo, profetarne, og sveipt yver dykker hovud, sjåarane. 11 Og soleis hev syni av alt i hop vorte

dykk som ordi i ei forsigla bok; rettar ein henne til ein som er lesekunnig og segjer: «Les dette!» so segjer han: «Eg kann ikkje, for ho er forsigla.» 12 Eller ein retter boki til ein som ikkje skynar skrift og segjer: «Les dette!» so segjer han: «Eg skynar ikkje skrift.» 13 Og Herren segjer: Etter di dette folket held seg nær til meg med munnen og ærar meg med lipporne sine, men held hjarta sitt langt burte frå meg, og deira otte for meg er eit menneskjebod som dei hev lært, 14 sjå, difor vil eg halda ved med å fara underleg åt med dette folket, underleg og ovunderleg, og visdomen åt deira vise skal forgangast, og vitet åt deira vituge menner skal løyna seg. 15 Usæle dei som vil løyna i dypti for Herren det som dei hev fyre seg, og som gjer i myrkret gjerningarne sine, og som segjer: «Kven ser oss, og kven kjenner oss?» 16 Å, kor bakvendt! Er pottemakaren å rekna lik med leiret hans, so det han hev gjort, kunde segja um honom som gjorde det: «Han hev ikkje gjort meg,» og det som er laga, segja um honom som laga det: «Han hev ikkje vit på det?» 17 Er det ikkje endå ei litl stund, so skal Libanon verta til ein frukthage og frukthagen verta rekna som skog? 18 Og på den dagen skal dei daude høyra ordi i boki, og ut frå dimma og myrker skal augo åt dei blinde sjå, 19 Og dei spaklyndte skal gleda seg dess meir i Herren, og dei fatigaste millom menneskjom fegnast i Israels Heilage. 20 For burte er valdsmannen, og ute er det med spottaren, og utrudde er alle som er årvake til å gjera urett, 21 dei som gjer folk til syndarar for eit ord skuld, og legg snaror for den som skipar rett på tinget, og som med uppdikt rengjer retten for den rettferdige. 22 Difor, so segjer Herren so til Jakobs hus, han som løyste ut Abraham: No skal Jakob ikkje verta til skammar, og no skal han sleppa verta bleik i andlitet sitt. 23 For når han og borni hans ser det mine hender hev gjort midt ibland deim, då skal dei helga namnet mitt, og dei skal helga Jakobs Heilage, og Israels Gud skal dei ottast. 24 Og dei som for vilt i si ånd, skal læra vit, og dei som knurrar, skal taka mot lærdom.

30 Usæle dei tråssuge born, segjer Herren, som fullfører råd som ikkje er frå meg, og gjer samband utan min ande, so dei legg synd til synd, 2 som fer av stad til Egyptarland, og hev ikkje spurta etter mitt ord - dei vil verna seg med Faraos vern og finna livd i skuggen av Egyptarland! 3 Men Faraos vern skal verta dykk til skam, og livdi i skuggen av Egyptarland til skjemd. 4 For fyrtarne deira er komne til Soan, og sendebodi hans når til Hanes; 5 alle vert dei til skammar ved eit folk som ikkje gagnar deim, ikkje er til hjelp og til bate, men både til skam og skjemd. 6 Framsegn um udyret i Sudlandet. Gjenom eit land med naud og trengsla,

der løvemor og løva, hoggorm og fljugande eiterorm hev heimen sin, fører dei eigedomen sin på asenrygg og på kamelrugg skattarne sine til eit folk som ikkje gagnar. 7 Slett ikkje og aldri vil Egyptarland hjelpa; difor kallar eg det: «Storskrytaren som sit still». 8 Gakk no inn, skriv det på ei tavla medan dei ser på, og teikna det inn i ei bok, so det kann vera for komande dagar, for altid, til æveleg tid! 9 For det er eit tråssugt folk, ljugarborn, born som ikkje vil høyra Herrens lov, 10 som segjer til sjåarane: «De skal ikkje sjå,» og til deim som skodar: «De skal ikkje skoda for oss det som rett er. Tala smeikjande til oss, skoda synkvervingar, 11 vik burt frå vegen, bøyg av frå råsi, få Israels Heilage burt frå augo våre!» 12 Difor, so segjer Israels Heilage: «Etter di de vandar dette ordet, og lit på vald og krokvegar og styd dykk på det, 13 difor skal denne misgjerdi verta dykk som ein falleferdig mole, som hev rivna ut or ein høg mur, og som brått kann verta nedbroten i ein augneblink. 14 Han vert krasa, liksom ein krasar krusty, som ein utan skonsel slær sund, so det millom molarne ikkje finst eit brot til å henta eld med frå gruva eller ausa vatn med av brunnen. 15 For so segjer Herren, Herren, Israels Heilage: Dersom de vender um og held dykk stille, skal de verta frelse, i stilla og i tillit skal dykkar styrke vera. Men de vilde ikkje. 16 De sagde: Nei, men på hestar vil me fljuga - difor skal de fly - «og på snøggføtte vil me rida» - difor skal forflygjararne dykkar verta snøgge -. 17 Eit tusund skal røma for trugsmål frå ein; og for trugsmål frå fem skal de røma, til dess dykkar leivning er lik ei flaggstong på toppen av eit fjell og eit merke på ein haug. 18 Og difor biar Herren med å vera dykk nådig, og difor held han seg langt burte i det høge med si miskunn mot dykk; for Herren er doms Gud, sæle er alle dei som biar på honom. 19 For du folk som bur på Sion, i Jerusalem, du må ikkje gråta meir; han vil vera deg nådig når du ropar um hjelp; når han høyrer det, svarar han deg. 20 Herren skal gjeva dykk trengsels-brød og fengsels-vatr, og då skal lærarane dine ikkje meir løyna seg, men augo dine skal sjå lærarane dine, 21 og øyro dine skal høyra eit bak deg, soleis: «Dette er vegen, gakk på den!» - når det vik av til høgre, og når de vik av til vinstre. 22 Og du skal halda for ureint sylplatone på dine utskorne bilæte og gyllingi på ditt støypte bilæte, du skal kasta deim burt som skarn. «Ut med deg!» skal du segja til det. 23 Då skal han gjeva regn for ditt sæde, som du sår i jordi, og brød av grøda på jordi, og det skal vera både kraftigt og saftigt; den dagen skal bufeet ditt beita på ei vid eng. 24 Og uksarne og asni, som arbeider jordi, skal eta salta blandingsfôr, som vert kasta med skuff og kastegreip. 25 Og på kvart høgt fjell og på kvar høg bakke skal det

vera bekkjer, straumar av vatn, på den store slagtedagen, når tårn fell. 26 Og måneljøset skal verتا som solljøset, og solljøset skal verta sjufaldt, som ljøset for sju dagar, den dagen då Herren bind um bråtet som folket hans hev fenge, og lækjer såret av slaget det fekk. 27 Sjå, Herrens namn kjem langt burtanfrå, brennande er vreiden hans, og svær er røyken som stig upp; lipporne hans svell av harm, og tunga hans er som øydande eld, 28 og vreidepusten hans er som ei yverfløymande bekk, som når til halsen; han vil sælda heidningfolki i tyningssåldet og leggja eit vildringsbeisl i munnen åt folki. 29 Dykkar song skal ljoda som i den natti då høgtidi vert innvigd, og det skal vera hjartans gleda, som når dei gjeng med fløytespel upp til Herrens fjell, til Israels berg. 30 Og Herren skal lata si velduge røyst ljoda og syna sin nedfarande arm i vreid harm og øydande eldsloge, støytregn og sturtregn og hagl. 31 For røysti åt Herren skal Assur verta forfærd, han som slær honom med staven. 32 Og kvar gong straffestaven som Herren let falla på honom, fer ned, skal det ganga fyre seg med klang av trummor og cithrar, og i stridar mot det med svingande arm. 33 For ei brandtuft er tilbudd longe; også for kongen er ho tilbudd, djup og vid; bålet hennar hev eld og ved i mengd;anden åt Herren, lik ein svåvelstraum, set det i brand.

31 Usæle dei som fer ned til Egyptarland etter hjelp og stolar på hestar og lit på vogner, for di dei er so mange, og på hestfolk, for di dei er so mannsterke, men ikkje skodar etter Israels Heilage og ikkje søker Herren! 2 Men han og er vis og let ulukka koma, og ordi sine tek han ikkje i seg att, men han reiser seg mot huset åt dei vonde og mot deim som er hjelp for illgjerdsmednner. 3 Og egyptarane er menneske og ikkje Gud, og deira hestar er kjøt og ikkje ånd, og Herren skal retta ut handi si, og hjelparen skal snåva, og den som hev fenge hjelp, falla, og dei skal alle saman ganga til grunns. 4 For so sagde Herren til meg: Liksom ei løva og ei ungløva burar yver rovet sitt, når ein flokk hyrdingar sankar seg imot henne, og ho skräemest ikkje av skriket deira og vert ikkje rædd for ståket, soleis skal Herren, allhers drott, fara ned og strida mot Sions fjell og mot høgdi der. 5 Liksom flaksande fuglar, soleis skal Herren, allhers drott, verja Jerusalem, verja og frelsa, ganga framum og berga. 6 Vend um til honom som de er so djupt falne frå, de Israels-born! 7 For på den dagen skal dei kasta frå seg kvar sine sylvgudar og gullgudar, som dykkar hender hev gjort dykk til synd. 8 Og Assur skal falla for eit sverd som ikkje høyrer ein mann til, og eit sverd som ikkje høyrer eit menneske til, skal øyda honom, og han skal røma for sverdet, og hans unge menner skal verta trælar. 9 Og berget hans skal røma

for rædsla, og fyrstarne hans skal skräemast burt ifrå fana si, segjer Herren, som hev elden sin i Sion og omnen sin i Jerusalem.

32 Sjå, med rettferd skal kongen ráda, og hovdingarne skal styra etter rett, 2 og kvar ein av deim skal vera som eit skyle for veret og ei livd mot sturtregn, som vatsbekkjer på ein turr stad, som skuggen av eit veldugt berg i eit uppturka land. 3 Då skal augo åt deim som ser ikkje vera blinde, og øyro åt deim som høyrer, skal vera grannhøyrd, 4 hjarto åt dei tankelause skal evla skyna, og tunga åt dei stame skal hava lett for å tala klårt. 5 Dåren skal ein ikkje meir kalla gjæv, og den innfulle skal ein ikkje kalla hugstør. 6 For dåren talar dårskap, og hjarta hans finn på vondt; han gjer vanheilag gjerd, og talar forvende ting um Herren, han let den hungrige svelta og let den tyrste vanta drikka. 7 Og våpni åt den innfulle er vonde; han tenkjer ut meinråder, til å føra dei spaklyndte i ulukka med falske ord, og det når den fatige talar det som rett er. 8 Men gjævingen hev gjæve tankar, og han stend fast ved det som gjævt er. 9 De sorglause kvinner, statt upp og høyr det eg segjer! De trygge døtter, vend øyra dykkar til min tale! 10 Um år og dag skal de skjelva, de trygge! For det er ute med vinhausten, frukhausten kjem ikkje. 11 Vert forfærde, de sorglause; skjelv, de trygge! Klæd dykk og næk dykk, og umgyrd dykkar lender! 12 Dei slær seg for bringa yver dei fagre marker, yver det fruktrike vintreet, 13 yver jordi åt mitt folk, der tornar og tistlar skyt upp, ja, yver alle gledehus, den morogalne byen. 14 For borgi er tom, mugen i byen er burte. Haug og vaktårn hev vorte til holor for ævelege tider, til frygd for villasen, til beite for bølingar - 15 til dess åndi vert utrend yver oss frå det høge, og øydemarki vert til ein frukthage, og frukthagen vert rekna som skog. 16 Og rett skal bu i øydemarki, og rettferd skal hava sin heim i frukthagen. 17 Og rettferds verk skal vera fred, og rettferds frukt ro og tryggleik til æveleg tid. 18 Og folket mitt skal bu ifreds bustad og i tryggleiks tjeld og på sorgfrie kvilestader. 19 Men det skal hagla når skogen fell, og djupt skal byen søker ned. 20 Sæle er de som sår attved alle vatn, som let uksen og asnet vera på frifot!

33 Usæl du tynar som ikkje sjølv hev vorte tynt, og du ransmann som ingen hev rana ifrå! Når du er ferdig med å tyna, skal du sjølv verta tynt; når du hev slutta med å rana, skal andre rana frå deg. 2 Herre, ver oss nådig! Etter deg biar me; ver armen vår kvar morgon, ja vår frelsa i nauds tid! 3 For torerøysti rømer folki; når du reiser deg, vert heidningarne spreidde. 4 Fengdi dykkar vert sanka, liksom skavaren sankar; liksom engsprettorne spring, spring dei

etter det. 5 Upphøgd er Herren, for han bur i det høge; han fyller Sion med rett og rettferd. 6 Trygge tider skal koma for deg, ein fullnad av frelsa, av visdom og kunnskap; otte for Herren skal vera skatten åt det. 7 Høyr kjemporne deira skrik der ute, fredsbodi græt sårt. 8 Ålmannvegarne er aude, ferdafolk er der' kje meir - han hev brote pakti, vanvyrdt byarne, ikkje vryst noko menneske. 9 Landet folnar, visnar; Libanon stend skjemd, folnar burt; Saron er som den aude mark; og Basan og Karmel rister lauet av seg. 10 No vil eg standa upp, segjer Herren, no vil eg reisa meg, no vil eg gjera meg høg. 11 De skal ganga umhender med strå og føda halm; dykkar frøsing er ein eld som skal øyda dykk. 12 Og folkeslag skal verta brende til kalk - avskoren klunger som vert oppbrend med eld. 13 Høyr, de som er langt undan, kva eg hev gjort, og de som er nær, kjenn min styrke! 14 Syndarar skjelv på Sion, skjelte hev teke dei vanheilage: «Kven kann bu ved ein øydande eld? Kven kann bu ved ævelege bål?» 15 Den som ferdast i rettferd og talar det som rett er, som ikkje vryster urettferdig vinning, som held sine hender frå å taka mutor, stappar øyro att og vil ikkje høyra blodråd, og som let augo att og vil ikkje sjå på vondt, 16 han skal bu på høge stader, fjellborger er hans vern; brødet vert gjeve honom, vatnet tryt ikkje for honom. 17 Augo dine skal skoda kongen i hans fagerdom, dei skal sjå eit vidsveimt land. 18 Hjarta ditt skal minnast rædsla: «Kvar er han som skreiv upp? Kvar er han som vog pengarne? Kvar er han som talde tårni?» 19 Det ville folket skal du ikkje meir sjå, folket med det vande målet som ein ikkje kann skyna, med den stamande tunga som ein ikkje kann tyda. 20 Sjå på Sion, byen for våre høgtidsstemnor! Augo dine skal i Jerusalem sjå ein trygg bustad, eit fjell som ikkje vert flutt; pålarne vert æveleg ikkje upprykte, og ikkje ei av snorerne vert sundslitne. 21 Men der skal me hava ein veldug, Herren - i staden for breide årer og elvar; ingi rorskuta skal fara der, og ikkje noko veldugt langskip. 22 For Herren er domaren vår, Herren er vår lovgjera, Herren er kongen vår, han skal frelsa oss. 23 Slakke heng tog i dine, dei evlar ikkje stydja mastri, dei held ikkje seglet utspent - då vert herfang bytt i mengd, jamvel dei lame ranar ran. 24 Og ingen ibuar skal segja: «Eg er sjuk.» Folket som bur der, hev fenge si misgjerd forlati.

34 Kom hit, de folk, og høyr, og de folkeslag, gjev gaum!

Jordi høyre og det som fyller henne, jordheimen og alt som veks der! 2 For Herrens vreide er yver alle folki, og harmen hans yver all deira her. Han bannstøyter deim, gjev deim til slagting. 3 Og deira ihelslegne skal verta burtslengde, og teven av liki deira skal stiga upp, og fjelli skal fljota av blodet deira. 4 Og heile himmelheren skal kverva,

og himlarne verta ihoprulla som ei boki, og all heren deira skal visna burt, som bladet fell av vinreet og det visne lauet av fiketreet. 5 For sverdet mitt hev vorte drukke i himmelen. Sjå, yver Edom skal det fara ned og yver mitt bannstøyte folk til dom. 6 Sverdet åt Herren er fullt av blod, gjødt med feitt, med blod av lamb og bukkar og med nyrefeitt av varar. For ei offer slagting held Herren i Bosra og ei stor nedslagting i Edomlandet. 7 Og villuksar skal sturt saman med deim, og stutar saman med sterke uksar, og landet deira skal verta drukke av blod, og jordi deira hævdha med feitt. 8 For Herren held ein hemnardag og eit ettergjeldsår for Sions sak. 9 Og bekkjerne i det skal verta til bik, og moldi til svåvel, og markerne i det skal verta til brennande bik. 10 Korkje natt eller dag skal det slokna, i all æva skal røyken frå det stiga upp; frå ætt til ætt skal det liggja i øyde, i all æva er det ingen som fer igjenom det. 11 Og pelikan og bustyvel skal eiga det, og kattula og ramn skal bu i det, og ein skal spana ut yver det mælesnøre til øyding, og brukla lodd til å gjera det tomt. 12 Det er ingi gjævingar der som kann ropa nokon ut til konge, det er slutt med alle hovdingarne. 13 Og klunger skal renna i slotti der, og netla og tistlar i borgerne, og det skal vera ein bustad for sjakalar og ein stad for strussar. 14 Og ulven og andre villskyr skal møtast, og raggetroll ropa til kvarandre; ja, der uner Lilit og finn seg ein kvilestad. 15 Der byggjer pilormen reir og legg egg og klekkjer ut ungar og sankar deim og gjev deim livd. Ja, der sankar gribbarne seg, den eine hjå den andre. 16 Leita etter i Herrens bok og les! Ikkje eitt av deim vantar, det eine saknar ikkje det andre. For hans munn byd det, og hans ånd sankar deim, 17 og han kastar lut for deim, og handi hans ætlar deim det med mælesnøre. Til æveleg tid skal dei eiga det, frå ætt til ætt skal dei bu i det.

35 Øydemarki og turrlendet skal gleda seg, og den aude heidi skal fegnast og bløma som ei lilja. 2 Ho skal bløma og fegnast, og fegnast og syngja med frygd. Herlegdomen åt Libanon hev ho fenge, Karmels og Sarons pryda; dei skal sjå Herrens herlegdom, vår Guds pryda. 3 Styrk dei valne hender og gjer dei skjelvande kne sterke! 4 Seg til dei urolege hjarto: «Ver frihuga, ottast ikkje! Sjå, der er dykkar Gud! Hemnen kjem, vederlag frå Gud, han kjem sjølv og frelsjer dykk. 5 Då skal augo åt dei blinde verta opna, og øyro åt dei dauve verta upplatne; 6 då skal den lame springa som ein hjort, og tunga åt den mållause jubla. For vatn bryt fram i øydemark, og bekkjer på den aude heidi, 7 og det gloande sandhavet skal verta til ein sjø, og det tyrste landet til vatskjeldor; i bustaden åt sjakalar, der dei hadde sin kvilestad, er voksterstad for røyr og sev. 8 Og der skal det

vera braut og veg, og han skal kallast den heilage vegen. Ingen urein skal ganga på honom, men han skal vera berre for deim; ingen vegfarande, ikkje dåren eingong, skal fara vilt. **9** Der skal det ingi løva vera, og inkje villdyr skal koma inn på honom, dei skal ikkje finnast der; men utløyste skal ferdast der. **10** Og Herrens frikjøpte skal snu heim att og koma til Sion med fagnadrop, og æveleg gleda er det yver hovudet deira; frygd og gleda skal dei nå, og sorg og sukk skal røma.»

36 Og det hende seg i det fjortande styringsåret åt kong Hizkia, at assyrarkongen Sanherib drog upp imot alle faste borgar i Juda og hertok deim.

2 Og assyrarkongen sende Rabsake frå Lakis til Jerusalem mot kong Hizkia med ein stor her; og han stogga attmed vatsleidangi frå Øvredammen på alfarvegen til vaskarvollen. **3** Då gjekk drottseten Eljakim Hilkiason og riksskrivaren Sebna og kanslaren Joah Asafsson ut til honom. **4** Og Rabsake sagde til deim: «Meld til Hizkia: «So segjer storkongen, assyrarkongen: «Kva er det for tru som gjer deg so traust? **5** Du tenkjer at berre eit ord gjer råd og dåd i krig! Kven lit du på, sidan du sette upp imot meg? **6** Ja, det er sant, du lit på Egyptarland, den brotne røyrvatnen som sting hol i handi på kvar som styd seg til honom! Soleis er Farao, egyptarkongen, for alle deim som lit på honom. **7** Og svarar du meg: «Me lit på Herren, vår Gud!» var det då ikkje hans offerhaugar og hans altar Hizkia fekk burt då han baud Juda og Jerusalem: «Framfor dette altaret skal de bøygia kne?» **8** Gjer då eit veddemål med Herren min, assyrarkongen: Eg gjev deg two tusund hestar um du kann skaffa folk til å rida på deim. **9** Korleis vil du slå attende ein einaste jarl, ein av dei ringaste tenarane åt herren min? Og so lit du på egyptarane, på vognerne og ridarane deira! **10** Trur du det er Herren uvitande når eg kjem hit og øydelegg dette landet? Nei, det var Herren som baud meg: «Drag upp til dette landet og legg det i øyde!»»» **11** Då sagde Eljakim og Sebna og Joah til Rabsake: «Tala syrisk til tenarane dine! me skynar det nok; tala ikkje jødisk til oss! folket på muren høyrer på.» **12** «Nei,» svara Rabsake, «det er til herren din og til deg herren min hev sendt meg å tala desse ordi, men nettupp til det folket som sit på muren og saman med dykk lyt eta sitt eige skarn og drikka sitt eige vatn!» **13** So steig Rabsake fram og ropa høgmælt desse ordi på jødisk mål: «Høyr det storkongen, assyrarkongen, talar! **14** So segjer kongen: «Lat ikkje Hizkia narra dykk; han er ikkje i stand til å berge dykk! **15** Lat ikkje Hizkia få dykk til å lita på Herren, med di han segjer: «Herren hjelper oss for visst, han gjev ikkje denne byen i henderne på assyrarkongen.» **16** Høyr ikkje på Hizkia!

So segjer kongen i Assyria: Gjer fred med meg! gjev dykk yver til meg! So skal de få eta kvar av sitt eige vintre og sitt eige fiketre og drikka vatn kvar or sin eigen brunn, **17** til dess eg kjem og hentar dykk til eit land som er likt dykkar eige, eit land med korn og druvesaft, eit land med brød og vinhagar. **18** Lat ikkje Hizkia narra dykk og segja: «Herren bergar oss!» Tru nokon av folkegudarne hev bera sitt land for assyrarkongen? **19** Kvar er gudarne i Hamat og Arpad? Kvar er gudarne i Sefarvajim? Eller hev dei bera Samaria ut or mi hand? **20** Kven av alle gudarne i desse landi hev bera sitt land ut or mi hand, so Herren skulde bera Jerusalem ut or mi hand?»» **21** Og dei tagde og svara honom ikkje eit ord; for so var kongens bod: «Ikkje svara honom!» **22** Eljakim Hilkiason, drottseten, og Sebna, riksskrivaren, og Joah Asafsson, kanslaren, kom då attende til Hizkia med sundrivne klæde og melde honom ordi hans Rabsake.

37 Då kong Hizkia høyrde det, reiv han sund klædi sine,

og sveipte syrgjebunad kring seg og gjekk inn i Herrens hus. **2** So sende han drottseten Eljakim og riksskrivaren Sebna og dei eldste av prestarne syrgjeklædde til profeten Jesaja Amosson. **3** Og dei sagde til han: «So segjer Hizkia: «Dette er ein dag full av naud og straff og skjemla; fosteri hev nått fødsli, men det finst ikkje kraft til å føda. **4** Kann henda høyrer Herren, din Gud, det Rabsake hev sagt, han som er send av assyrarkongen, herren sin, til å svirvera den livande Gud, so han straffar honom for dei ordi som Herren, din Gud, hev hørt. Ber då fram ei bøn for den levning som endå er att.»» **5** Då hirdmennene frå kong Hizkia kom til Jesaja, **6** sagde Jesaja til deim: «So skal de svara herren dykkar: «So segjer Herren: Ver ikkje rædd for dei ordi du høyrde, då trælarne åt assyrarkongen spotta meg! **7** Eit hugskot skyt eg i hugen hans; han høyrer ei tiend, og heim att snur han; der let eg honom falla for sverd i sitt land.»» **8** Då Rabsake for burt att, fann han assyrarkongen i strid mot Libna; for han hadde hørt at han hadde fare burt frå Lakis. **9** Då han so fekk tiend at ætiopkongen Tirhaka hadde drege ut i herferd mot honom, sende han eit nytt bod til Hizkia med dei ordi: **10** «Seg med Juda-kongen Hizkia: «Ikkje lat din Gud, som du lit på, narra deg til å tenkja at ikkje Jerusalem skal falla i henderne på assyrarkongen! **11** Du hev nok hørt gjete sjølv kor assyrarkongarne hev fare åt med mot alle landi: at dei bannstøtte deim. Og so skulde du bera deg undan? **12** Kunde vel folkegudarne bera sine folk, som federne mine øydde ut: Gozan og Haran og Resef og Edens-sønerne som er i Telassar? **13** Kvar er Hamat-kongen eller Arpad-kongen eller kongen i Sefarvajim-byen, yver

Hena og Ivva?»» 14 Hizkia tok brevet frå sendemennene og las det; og so gjekk han upp i Herrens hus, og Hizkia breidde det ut for Herrens åsyn. 15 Og Hizkia bad til Herren og sagde: 16 «Herre, allhers drott, Israels Gud, du som tronar yver kerubarne! Einast du er Gud yver alle rike på jordi; du hev gjort himmelen og jordi. 17 Herre, legg øyra til og lyd! Herre, lat augo upp og sjå! Høyr dei ordi Sanherib sende og svivyrde den livande Gud! 18 Herre, det er sant: assyrarkongarne hev øydt ut folki og deira land, 19 og dei hev kasta gudarne deira på elden; for dei er ikkje gudar, berre manneverk utav stokk og stein, og dei hev tynt deim. 20 Men no må du, Herre, vår Gud, frelsa oss frå hans magt, so alle rike på jordi må røyna at einast du er Herren!» 21 Då sende Jesaja Amosson bod til Hizkia med dei ordi: «So segjer Herren, Israels Gud: «Med umsyn på bøni di til meg um Sanherib, assyrarkongen, 22 då er dette det ordet som Herren hev tala imot honom: Ho vanvyrder deg, ho spottar deg, ungmøy, Sions dotter, ho rister på hovudet åt deg, Jerusalems dotter. 23 Kven hev du svivyrdt? kven hev du spotta? Kven hev røysti di ropa imot? Augo lyfte du høgt, mot Israels Heilage. 24 Ved tenarane hædde du Herren og sagde: «Med dei mange vognerne mine for eg upp på dei høgste fjelli, ja, langt burti Libanons utmark, der høgg eg ned hennar høge cedrar og dei hæve cypressorne hennar; eg tek meg fram i dei øvste heimar, inn i den tettaste hagen; 25 eg hev grave og drukke vatn; med fotosolen min eg turkar ut alle Egyptarlands elvar.» 26 Hev du'kje hørt at eg hev longe laga det so? Frå ævordsleg tid hev eg fyreåt fastsett dette! Og no let eg det koma i verk! Du fekk magt til å øyda sterke borgar til steinrøysar aude. 27 Folki deira vart veike og valne, skalv og stod til skammar. Det gjekk deim som graset på marki og grøne urtar, som vokstrar på taket, som kornåker fyrre han hev skote. 28 Eg veit når du sit, gjeng ut og gjeng inn, kor du slær deg vill imot meg. 29 Av di du er vill imot meg, og eg høyrer kor kaut du er, eg hektar min krok i nosi di, legg min taum i munnen din og vikjer deg heim att den vegen du kom.» 30 Og dette skal du hava til merke: I år skal de eta sjølvsått korn, næste år sjølvrunne. Men tridje året skal de så og hausta og planta vinhagar og eta frukt av deim. 31 Og leivningen som er att av Juda hus, skyt djupare røter nedantil, og ovantil ber han si frukt. 32 For ein leivning kjem frå Jerusalem, og ein rest frå Sionsfjellet. Brennhugen åt Herren, allhers drott, skal gjera dette. 33 Difor segjer Herren so um assyrarkongen: Ikkje skal han koma inn i denne byen, og ikkje skjota nokor pil der inn; ikkje skal han storma fram mot han med skjold, og ikkje byggja skansar upp imot han. 34 Den vegen han kjem, den

skal han heim att fara, i denne byen slepp han ikkje inn, so segjer Herren. 35 Eg verner denne by og bergar honom, for mi skuld og for Davids skuld, min tenar.» 36 Og Herrens engel gjekk ut og slo hundrad og fem og åtteti tusund mann i assyrarlægret. Tidleg næste morgen fann dei deim alle liggjande lik. 37 Då tok assyrarkongen Sanherib ut og drog burt og snudde heim att, og heldt seg sidan i Nineve. 38 Ein gong han heldt børn i huset åt Nisrok, guden sin, hogg sønerne hans, Adrammelek og Sareser, honom ned med sverd. Dei kom seg undan til Araratlandet, og Asarhaddon, son hans, vart konge i staden hans.

38 I dei dagarne lagdes Hizkia i helsott; då kom profeten

Jesaja Amosson til honom og sagde med honom: «So segjer Herren: «Skila for deg! for du skal døy; du vert ikkje god att.»» 2 Då snudde Hizkia seg mot veggen og bad til Herren: 3 «Å Herre! kom i hug kor eg hev ferdast ærleg og heilhjarta di åsyn og gjort det som godt var i dine augo!» Og Hizkia sette i og storgrøt. 4 Då kom Herrens ord til Jesaja soleis: 5 «Gakk og seg til Hizkia: «So segjer Herren, Gud åt David, far din: Eg hev hørt bøni di og set tårerne dine. Sjå, eg aukar alderen din med femtan år. 6 Or handi på assyrarkongen bergar eg deg og denne byen; ja, eg verner denne byen. 7 Og dette gjev Herren deg til merke på at Herren heldt det han hev lova: 8 Sjå, eg let skuggen på solskiva, som med soli hev gjenge ned på solskiva åt Ahaz, ganga ti strik attende.»» Og soli gjekk attende ti av dei striki ho hadde gjenge ned. 9 Ein skrift av Hizkia, kongen i Juda, då han hadde vore sjuk, men hadde kome seg av sjukdomen: 10 «Eg sagde: I mine beste år lyt eg fara igjenom helheimsportarne; eg lyt bøta med resten av åri mine. (Sheol h7585) 11 Eg sagde: Eg fær ikkje sjå Herren, Herren i landet åt dei livande; eg fær ikkje skoda menneske meir millom deim som bur i stilla. 12 Min bustad vert upprykta og burtførd frå meg som eit hyrdingtjeld. Eg hev rulla mitt liv i hop som ein vever; frå varpet skjer han meg av; fyr dag vert natt, er du ferdig med meg. 13 Eg roa meg alt til morgons; som ei løva, so bryt han alle mine bein; fyr dag vert natt, er du ferdig med meg. 14 Som ei svala, ei trana, so sutra eg, eg kurra som ei duva; dimt såg mine augo mot høgdi: Eg er kvidefull, Herre, borga for meg! 15 Kva skal eg segja? Han hev meg sagt det, og han hev gjort det. Stilt vil eg ferdast alle mine år for all mi sjælevida. 16 Herre, dei er til liv, og dei held uppe alt liv i mi ånd. So gjer meg då frisk og lat meg liva! 17 Det beiske, det beiske vart meg til fred, og du drog kjærleg mi sjæl or tyningsgrav; for du kasta bak din rygg alle synderne mine. 18 For ikkje prisar helheimen deg, ikkje lovær dauden deg; ikkje vonar dei som fer ned i gravi

på truskapen din. (sheol h7585) 19 Den livande, den livande, han prisar deg liksom eg i dag; ein far lærer borni sine um truskapen din. 20 Herren vil frelsa meg, og på strengleikar vil me leika alle våre livedagar i Herrens hus.» 21 Jesaja sagde dei skulde taka ei fikekaka og leggja til plåster på svullen, so han skulde friskna til att. 22 Hizkia sagde: «Kva skal eg havat til merke på at eg skal ganga upp til Herrens hus?»

39 Kring den tid sende Babel-kongen Merodak Baladan

Baladansson brev og gåva til Hizkia, då han hørde at han hadde vore sjuk og vorte frisk att. 2 Hizkia var glad for dei kom, og han synte deim skattkammeret sitt, sylvet og gullet og krydderne og den kostelege oljen, og heile våpnhuset sitt og alt som fanst i skattkammeri hans; det fanst ikkje den ting i hans hus og i heile hans rike som ikkje Hizkia synte deim. 3 Då kom profeten Jesaja til kong Hizkia og spurde honom: «Kva hev desse mennen sagt, og kvar helst kom dei frå til deg?» Og Hizkia svara: «Frå eit land langt burte, frå Babel kom dei til meg.» 4 «Kva hev dei set i huset ditt?» spurde han. «Alt som i huset mitt finst hev dei set,» svara Hizkia; «det fanst ikkje den ting i skattkammeri mine som eg ikkje synte deim.» 5 Då sagde Jesaja til Hizkia: «Høyr ordet frå Herren, allhers drott: 6 Sjå, dagar kjem då alt som finst i huset ditt, det federne dine hev samla alt til i dag, det skal verta ført til Babel; aldri ein grand skal verta att, segjer Herren. 7 Og sume av sønerne dine, ætta frå deg, utstokne frå deg, skal takast, og dei skal verta hirdmennar i slottet åt Babel-kongen.» 8 Då sagde Hizkia til Jesaja: «Godt er Herrens ord som du hev tala.» Og han sagde framleides: «Det vert då fred og trygd so lenge eg liver.»

40 Trøysta, trøysta mitt folk! Segjer dykkar Gud.

2 Tala mildt til Jerusalem, og ropa til henne, at striden hennar er enda, at skuldi hennar er kvitta, at ho hev fenge av Herren tvifelt for alle sine synder. 3 Høyr, det ropar: «Brøyt i heiði veg for Herren! Jamna til i øydemarki gata for vår Gud! 4 Kvar ein dal skal hevjast, kvart eit berg og bakke jamnast, haugarne verta ei sletta, og hamrarne verta til flatland. 5 Herrens herlegdom skal te seg, alt kjøt skal det få sjå. For Herrens munn hev tala.» 6 Høyr, det segjer: «Preika!» Svarar ein: «Kva skal eg preika?» «Alt kjøt er gras, og alt dess ynde som blom på marki. 7 Graset visnar, blomen folnar, når Herrens ande blæs på deim. Ja, i sanning, folk er gras. 8 Graset visnar, blomen folnar, men ordet frå vår Gud stend æveleg.» 9 Stig upp på høge fjellet, du Sion, fagnadbod! Lat røysti ljoma sterkt, Jerusalem, du gledebod! Lat ljoma, ræddast ei! Seg det til Judas byar: «Sjå der er dykkar Gud!» 10 Sjå, Herren, Herren kjem, den sterke, og med sin arm

han ter si magt. Si løn han fører med seg, og fyre gjeng dei han hev vunne. 11 Som hyrding gjæter buskap sin, han sankar deim i armen, smålambi ber ved barmen, og leider møderne vart og lint. 12 Kven hev vatnet mælt i sin love, og yver himmelen spanna, og jordmoldi mælt i kanna, og vege fjell på bismar, og haugarne lagt på skålvegt? 13 Kven hev rettleidt Herrens ande? Kven gjev honom råd og lærdom? 14 Kven tok han på råd til å geve seg skyn, til å lære seg rette vegen, og læra seg kunnskap og visa seg vegen til vit? 15 Nei, folki er som ein drope på vatsspann, som dust i skålvegt dei reknast, og øylandi føykjer han som fjom. 16 Libanon hev ikkje nok av ved, og ikkje offerdyr nok. 17 Som inkje er alle folki for honom, han reknar deim for tome inkjevetta. 18 Kven vil de då likna Gud med? Kva bilæte setja ved sida? 19 Bilætet, det støyper meisteren, og gullsmeden gyller det, og støyper sylvkjedor til det. 20 Er ein for arm til slik ei gava, vel han seg tre som ikkje morknar, og leitar upp ein dugleg meister, som set eit stødigt bilæt upp. 21 Skynar de ikkje? Høyrer de ikkje? Er det'kje meldt dykk frå fyrste stund? Greider de ikkje jorderiks grunnar? 22 Han sit høgt yver jordheims-kringen, dei som der bur, er som grashoppesverm. Himmelen breidde han ut som ein florduk, spana han ut som eit tjeld til å bu i. 23 Hovdingar gjer han til ingen ting, domarar på jordi til inkjevetta. 24 Knapt er dei planta, knapt er dei sådde, knapt hev dei rotfest i jordi sin stomm, fyrr han andar på deim, og dei visnar, stormen føykjer deim burt som strå. 25 Kven vil de likna meg med, so eg honom liktest? den Heilage segjer. 26 Lyft dykkar augo mot høgdi, og sjå kven hev som desse hev skapt! Han som mynstrer heren deira, nemner deim alle på namn. Stor i velde og sterk i kraft ikkje han saknar ein. 27 Kvi vil du segja, Jakob, og tala so, Israel: «Min veg er løynd for Herren, og min rett kjem burt for min Gud?» 28 Hev du'kje skyna det? Hev du'kje høyr det? Herren han er ein æveleg Gud, han hev skapt den vide verdi. Han vert ikkje trøytt, han vert ikkje mod, hans vit kann ingen grunda ut. 29 Han gjev den trøytte kraft og aukar styrken for magtlaus mann. 30 Gutar vert trøytte og mode, og unge karar lyt snåva. 31 Men dei som vonar på Herren, fær etter kraft, dei fær nye vengjefører som ørnar. Dei spring og trøtnar ikkje, dei gjeng og mødest ei.

41 Høyr stilt på meg, de strender, lat folki få seg ny kraft!

Lat deim so koma hit og tala! Til doms me fylgjast åt. 2 Kven vekte frå auster honom som siger fylgjer for fot? Kven gjev honom folk til eiga og kongar til rádevelde? Kven gjer deira sverd til dust, deira boge til fjukande bos? 3 Han elter deim, fer i fred ein veg som han aldri hev gjenge. 4 Kven hev gjort og fullført dette? - Han som upphavleg kalla ætterne

fram. Eg, Herren, eg er den fyrste og enn hjå dei siste med same. 5 Strender såg det og ræddast, jordheims utbygder skalv, dei kom og stima i hop. 6 Den eine hjelpte den andre og sa til bror sin: «Ver sterkl!» 7 Snikkaren gullsmeden mana, og platemakaren smeden; han sa um loddigi: «Ho er god!» So feste han guden med spikar so stødt. 8 Men du, min tenar Israel, du Jakob, som eg ut hev valt, du ætt av Abraham, min ven, 9 du som eg tok frå heimsens endar og kalla deg frå ytste utkant og sa til deg: Min tenar er du, eg hev deg valt og ei forsmått, 10 ver ikkje rædd, for eg er med deg, ver hugheil, for eg er din Gud! Eg styrkjer deg, og hjelper deg, eg styd deg med mi rettferds hand. 11 Sjå, dei vert til spott og skam, dei som harmast på deg; dei vert til inkjes, gjeng til grunns, dei som trættar med deg. 12 Leitar du, finn du deim ikkje, dei som stridar mot deg; dei vert til null og ingen ting dei som krigar mot deg. 13 For eg er Herren, din Gud, som held deg i høgre handi og segjer til deg: Ver ikkje rædd! Eg hjelper deg. 14 Ver urædd, Jakob, arme krek, du vesle flokk av Israel! «Eg hjelper deg», er Herrens ord, og Israels Heilage deg løyser. 15 Eg gjer deg til ei treskjeselede, ein ny og kvass med mange tennar, so du skal treskjå, krasa fjell og gjera haugar um til agner. 16 Du kastar deim, og vinden tek deim, og stormen spreidar deim ikring; men du skal frygda deg i Herren og rosa deg av Israels Heilage. 17 Dei arme fatigfolk, dei leitar fåfengt etter vatn, med tunga sårt av torste brenn; men deim vil eg børnhøyra, Herren, Israels Gud, vil ikkje svika deim. 18 På haugar let eg elvar renna, og midt i dalar ollor springa, eg heidi gjer til klåre sjø og turre landet til kjeldevang. 19 I heidi let eg cedarar veksa, akasia, myrt og oljetre, på snaudheid eg cypressa set i lag med alm og edelgran, 20 so folk kann sjå og vita vel og merka seg og skyna grant, at Herrens hand hev dette gjort, og Israels Heilage det skapt. 21 Kom hit med saki dykker! segjer Herren, gjev dykker grunnar! segjer Jakobs konge. 22 Lat deim då koma, meldar oss kva som skal henda. So meld oss kva de fyrr hev spått, at me kann agta på det og sjå um det vert uppfyllt. Ell' lat oss høyra kva som kjem. 23 Seg frå kva sidan koma skal, so me kann skyna de er gudar. Ja, gjer då noko godt ell' vondt, so me kann sjå det alt med undring! 24 Men de er ingen ting, og dykker verk er inkjevetta. Ufysleg den som vel seg dykk! 25 Frå nord eg vakte honom, og han kom frå austen han som på mitt namn skal kalla, han trakka skal på hovdingar som leir, som pottemakar som trør i leira. 26 Kven hev frå fyrst det kunngjort so me skyna det, frå fyrste stund so me kann segja: «Han fekk rett?» Nei, ingen hev det meldt, og ingen hev sagt frå, og ingen høyrd at de ymta noko. 27 Eg sagde fyrst til Sion: Sjå der er det! Og

gav Jerusalem eit gledebod. 28 Eg ser meg um, men der er ingen, imillom deim kann ingen gjeva greida, so eg deim kunde spryja, og dei svara. 29 Sjå, alle er dei ingen ting, og deira verk er inkjevetta, og deira bilæte er luft og vind.

42 Sjå min tenar som eg styd, min utvalde som eg elskar!

Honom gjev eg anden min, rett han førar ut til folki. 3

2 Ikkje mun han ropa, skrika, ei på gata brukta mælet. 3 Brostne rørstrå ei han bryt, sløkkjer ei den veik som gløder, trufast ber han retten ut. 4 Ei han veiknar, ei han brotnar fyr han rett på jord fær setja, øyer ventar på hans lov. 5 Soleis talar Herren Gud, som hev himmeln skapt og utspent, jordi lagt med vokstrar på, gjeve folk på henne ande, andedrag åt deim der ferdast: 6 Eg, Herren, hev deg i rettferd kalla, eg tok deg i handi, eg varar deg og gjer deg til folkepakt og til ljós for heidningar, 7 til å opna blinde augo, føra fangar ut or fengsel deim som sit i myrker, or fangehus. 8 Eg er Herren, det er mitt namn, ingen annan fær mi æra, ikkje bilæti min pris. 9 Sjå, dei fyrste ting er komne, og eg meldar nye ting; endå fyrri dei upp hev runne, eg forkynner dykker deim. 10 Syng ny song for Herren, lova han til heimsens endar! Sjøfolk og du havsens myrja, øyland og dei folk der bur! 11 Heidi syng med sine byar, hytteby der Kedar bur. Dei som bur på berget, jublar, ropar ned frå høgste nut. 12 Dei skal gjeva Herren æra og hans pris til øyland bera. 13 Ut gjeng Herren som ei kjempa, eggjar harmen som ein stridsmann, herrop lyfter han og skrik, ter si magt mot sine motmenn. 14 Stilt eg heve tagt so lenge, mållaus hev eg halde meg. No eg styn som viv i barnsnaud, etter anden syp og pæsar. 15 Berg og haug eg legg i øyde, svider av alt grønt på deim, elvar gjer eg um til øyer, sjør let eg turkast upp. 16 Blinde ukjend veg eg fører, so dei fer ukjende stigar, myrkt gjer eg til ljost for deim, bakkeland til flate sletta. Dette er det eg vil gjera og slett ikkje lata vera. 17 Vika lyt storleg skjemmast dei som lit på bilæt-gud, og til støypte bilæt segjer: «De er våre gudar.» 18 Dauve, høy! Blinde, upp med augo! Sjå! 19 Kven er blind, um ei min tenar, dauv som sendebodet mitt? Kven er blind som venen min? Kven er blind som Herrens tenar? 20 Mangt du såg, men gøymer ikkje, han fekk øyra upp, men høyrrer ei. 21 For si rettferd skuld vil Herren gjera lovi stor og herleg. 22 Men det er eit plundra folk, herja folk, alle bundne sit i hol og i fangehusi løynde. Herfang er dei, og hev ingen frelsar, ran, og ingen segjer: «Gjev det att!» 23 Kven av dykk gjev gaum på dette, lyder på og høyrrer sidan? 24 Kven gav Jakob burt til ran og til ransmenn Israel utan Herren som me synda mot, som hans vegar dei ei fara vilde og ei høyra på hans lov? 25 So rende han yver deim sin

heite harm og ein veldug krig. Det ikring deim loga, men dei skyna inkje, brende deim, men dei la ikkje det på hjarta.

43 Og no segjer Herren so, han som skapte deg, Jakob, og laga deg, Israel: Ver urædd! for eg hev løyst deg ut, eg hev ropa deg på namn, du er min. 2 Fer du gjennom vatn, so er eg med deg, gjennom elvar, so skal dei'kje riva deg burt. Gjeng du i eld, du svidar deg ei, og logen skal ikkje brenna deg. 3 For eg, Herren, er din Gud, Israels Heilage er din frelsar. Egyptarland gjev eg til løysepeng for deg, Ætiopia og Seba til vederlag for deg. 4 For di du er dyr for meg, du er mykje verd, og eg elskar deg, difor gjev eg menneskje burt for deg og folkeslag for ditt liv. 5 Ver ikkje rædd! for eg er med deg; austanfrå vil eg føra di ætt, og vestanfrå vil eg samla deg. 6 Eg segjer til nordheimen: «Kom med deim!» Og til sudheimen: «Haldt deim'kje att! Kom med sønerne mine langt burtanfrå og døtterne mine frå verdsens ende, 7 kvar den som heiter etter mitt namn, og som eg hev skapt til mi æra, og som eg hev laga og gjort.» 8 Før fram det blinde folk som hev augo, og dei dauve som lel hev øyro! 9 Lat alle folki samla seg og alle folkeslag møta. Kven av deim kann forkynna slikt? Lat deim melda kva dei fyrr hev spått. Lat deim møta med vitne og få rett, lat deim høyra og segja: «Det er sant!» 10 De er mine vitne, segjer Herren, og min tenar som eg hev valt ut, so de skal kjenna og tru meg og skyna at det er eg. Fyre meg vart ingen gud til, og etter meg kjem ingen. 11 Eg, ja eg er Herren, og utan meg finst det ingen frelsar. 12 Eg hev kunngjort og frelst, eg, og ingen framand gud millom dykk hev forkyst det. De er mine vitne, segjer Herren, og eg er Gud, 13 Enn i dag er eg den same, og ingen kann berge or mi hand. Det som eg gjør, kven kann gjera det ugjort? 14 So segjer Herren, dykkar utlösar, Israels Heilage: For dykkar skuld eg utbod mot Babel og alle saman driv eg på flukt, kaldearane på sine lystskip. 15 Eg, Herren, er dykkar Heilage, Israels skapar er dykkar konge. 16 So segjer Herren, som gjorde veg i havet, ein stig i dei stride straumar, 17 som let vogner og hestar draga ut, både her og hovding - dei låg der og reiste seg ikkje, dei er sløkte, dei slokna som lampeveik -: 18 Tenk ikkje på det som fyrr hev vore, og på det framfarne gjev ikkje agt! 19 Sjå, eg gjør noko nytt, no renn det, går de det ikkje? Ja, eg vil gjera veg i heidi, elvar i øydemarki. 20 Dyri på marki skal æra meg, sjakalar og strussar, for eg gjev vatn i heidi, elvar i øydemarki, so mitt utvalde folk kann få drikka. 21 Det folk eg hev skapt meg, dei skal forkynna min pris. 22 Men på meg hev du ikkje kalla, Jakob, so du gjorde deg bry for meg, Israel. 23 Ikkje hev du gjeve meg dine brennofferlamb, og ikkje meg æra med dine slagtoffer, ikkje hev eg brytt deg

med grjonoffer, og ikkje med røykjelse plåga deg. 24 Ikkje hev du for pengar kjøpt meg krydderøy, og ikkje kveikt meg med feittet av dine slagtoffer. Nei, du hev trøytta meg med dine synder og brytt meg med dine misgjerningar. 25 Eg, ja eg er den som slettar ut misgjerningane dine for mi skuld, og eg kjem ikkje synderne dine i hug. 26 Minn meg, so gjeng me saman til doms, fortel du, so du kann få rett! 27 Den fyrste far din synda, og dine målsmenn var utrue mot meg. 28 So laut eg vanhelga heilage hovdingar, lysa Jakob i bann og Israel gjeva til spott.

44 Men hør no, Jakob, tenaren min, du Israel som eg hev valt ut! 2 So segjer Herren som skapte deg, som laga deg frå morsliv og hjelper deg: Ver ikkje rædd, du min tenar Jakob, Jesurun som eg hev valt ut. 3 For eg vil renna vatn yver det tyrste, og straumar yver det turre. Eg vil renna min ande ut yver di ætt, og yver ditt avkjøme mi velsigning. 4 Dei skal veksa upp millom graset som pilar ved bekjkifar. 5 Ein segjer: «Eg høyrer Herren til, » ein annan kallar seg med Jakob-namnet, ein skriv med si hand: «For Herren, » og brukar til ærenamn Israel. 6 So segjer Herren, Israels konge, og hans utlösar Herren, allhers drott: Eg er den fyrste og eg er den siste, og utan meg finst det ingen Gud. 7 Kven forkynte jamt og samt som eg - lat han melda og leggja det fram for meg! - frå den tid eg skapte fornalderfolket? Og lat deim melda det som i framtid i kjem! 8 Ver ikkje forstørkte og rædde! Hev eg ikkje for lenge sidan forkynt og meldt deg det? De er mine vitne; finst det nokon Gud utan meg? Nei, eg veit ikkje um noko anna berg. 9 Dei som lagar gudebilæte er alle inkjeventa, og deira kjære gudar kann ikkje hjelpa; deira vitne ser inkje og skynar inkje, difor vert dei til skammer. 10 Um nokon lagar ein gud og støyper eit bilæte, er det til unnytes. 11 Alle som held seg til det, skal verta til skammer, og meistrarne er berre menneskje, lat deim samla seg og stiga fram alle, dei skal ræddast og verta til skammer alle i hop. 12 Smeden kvesser ei øks og lagar henne til i koleld og formar henne med sleggjor, og han gjør henne ferdig med sin sterke arm. Vert han so svolten, minkar magti, og fær han ikkje drikka vatn, vert han veik. 13 Snikkaren spanar snori og ritar med gravstikka, han slettar med hyvelen og dreg ringar med passaren; so lagar han dei som eit mannslike, som ein fager mann som fær bu i eit hus. 14 Ein gjev seg til å hogga cedar, og han tek steineik og eik og vel seg ut eit millom skogstrei. Han plantar ei fura, og regnet fær henne til å veksa. 15 Mannen brukar treet til å brenna, han tek av det og vermer seg, ja, han kveikjer på og bakar brød. So gjør han og ein gud som han bed til, han formar eit gudebilæte som han bøygjer kne for. 16 Helvti

av det brenner han upp i elden, ved den helvti et han kjøt, steikjer ei steik og mettar seg. Han vermer seg og, og segjer: «Hå, eg vert varm, eg merkar eld!» 17 Resten av det gjer han til ein gud, til sin avgud som han bøygjer seg for og bed til, og han bed soleis: «Frels meg, for du er min gud!» 18 Dei er utan vit og skyn, for attklistra er augo deira, so dei ikkje ser, og hjarto deira so dei ikkje skynar. 19 Ingen tenkjer seg um, ingen hev klokskap og skyn nok til å segja med seg: «Helvti hev eg brent upp i elden, i gløderne hev eg baka brød og steikt kjøt og ete, og so skulde eg laga resten til eit ufysislegt bilæte og bøygja kne for ein trekubbel!» 20 Den som agtar på oska, honom hev eit forvilla hjarta dåra, so han ikkje kjem til å frelsa si sjæl og segja: «Det er lygn det eg held i mi høgre hand!» 21 Kom dette i hug, du Jakob, du Israel, min tenar! Eg hev skapt deg, du er min tenar, Israel, eg gløymar deg ikkje. 22 Eg hev stroke burt dine brot som ei skodda, og synderne dine som ei sky; vend um til meg, for eg hev løyst deg ut. 23 Jubla, himlar! For Herren hev sett det i verk. Ropa med frygd, de dyptre i jordi! Set i med jubel, de fjell! Du skog med kvart eit tre! For Herren hev løyst ut Jakob, og syner seg herleg på Israel. 24 So segjer Herren, utløysaren din, skaparen din frå moderliv: Eg er Herren som allting gjer, himmelen spana eg ut åleine, jordi breidde eg ut utan medjhjelp. 25 Eg gjer juglarteikni um inkje, og spåmenner gjer eg til fåmingar; eg let vismenner koma til kort og gjer deira vitskap til därskap. 26 Eg stadfester ordet å tenaren min og fullfører rådi å sendebodi mine. Eg segjer um Jerusalem: «Der skal bu folk!» Og um Juda-byarne: «Dei skal byggjast!» Ruinarne der vil eg reisa att. 27 Eg segjer til djupet: «Torna, dine straumar turkar eg ut!» 28 Eg segjer til Kyrus: «Min hyrding!» Han skal fullföra all min vilje og til Jerusalem segja: «Vert bygd! Og templet verta grunnlagt!»

45 So segjer Herren til sin salvevigde, til Kyrus som eg held i hans høgre hand, for å kasta folk til jordi for honom og løysa bæltet av kongar, for å opna dører for honom, so ingen portar vert stengde: 2 Sjølv gjeng eg fyre deg og jamnar hindringar; kopardører sprengjer eg, og jarnslåer slær eg sund. 3 Og eg gjev deg dulde skattar og burtgøynde rikdomar, so du skal vita at det var eg, Herren, som kalla deg på namn, eg, Israels Gud. 4 For min tenar Jakobs skuld og Israel, min utvalde, kalla eg deg med namnet ditt, gav deg tilnamn då du ikkje kjende meg. 5 Eg er Herren, og ingen annan, utan meg finst det ingen Gud. Eg væpna deg fyrre du kjende meg, 6 so dei skal vita frå aust til vest at det finst ingen annan enn eg. Eg er Herren, og ingen annan. 7 Skapar åt ljoset og upphav til myrkret, skapar åt velferd og upphav til uferd; eg, Herren, gjer alt dette. 8 Lat det drjupa,

de himlar, ovanfrå, og skyerne renne med rettferd! Jordi late seg upp, so frelsa kann bløma og rettferd renna med same! Eg, Herren, skaper det. 9 Ve den som trættar med skaparen sin! Eit skålbrots millom dei andre av jord. Kann leiret til formaren segja: «Kva gjer du?» Eller verket ditt segja: «Han hev ikkje hender?» 10 Ve den som segjer til far sin: «Kva avlar du?» Og til kvinna: «Kva føder du?» 11 So segjer Herren, Israels Heilage og skapar: Spør meg um det som kjem! Lat meg syta for mine søner, og det verk mine hender hev gjort! 12 Det var eg som gjorde jordi, og folket der hev eg skapt; mine hender spana ut himmelen, og all hans her baud eg ut. 13 Det er eg som honom hev vekt i rettferd, og alle hans vegar jamnar eg. Han skal byggja min by og senda mine landlyste heim, og det utan vederlag, utan betaling, segjer Herren, allhers drott. 14 So segjer Herren: «Rikdomen frå Egypt og vinningi frå Ætiopia, og Saba-mennene, røslege karar, skal koma til deg og høyrá til deg; dei skal fylgja deg og ganga i lekkjor; for deg skal dei kasta seg ned, til deg skal dei venda si bøn: Berre hjå deg er Gud og elles ingen, ingen Gud.» 15 I sanning, du er ein løyndomsfull Gud, du Israels Gud, du frelsar. 16 Til spott og skam vert dei alle saman, gude-makaran' gjeng med blygsla. 17 Israel vert frelst ved Herren med æveleg frelsa, de vert ikkje til spott og skam i alle ævor. 18 For so segjer Herren, himmelskaparen, han som er Gud, han som hev gjort og laga jordi, han som hev grunnfest henne; ikkje til ei audi skapte han henne, men til folkebustad laga han henne! - Eg er Herren, og ingen annan. 19 Ikkje i løyndom hev eg tala, ein stad i myrke-land; ikkje hev eg sagt til Jakobs-aetti: Leita etter meg fåfengt! Eg, Herren, talar rettferd, forkynner det som er rett. 20 Samle dykk og kome, kome saman hit, de som er att av heidningfolki! Uvituge er dei som ber på sitt trebilæte og bed til ein gud som ikkje kann frelsa. 21 Forkynn og seg frå! Ja, lat deim berre samrådast! Kven hev kunngjort slikt frå fordom, meldt det for lenge sidan? Tru det ikkje er eg, Herren? Og utan meg er det ingen Gud. Ein rettferdig og frelsande Gud finst ikkje utanum meg. 22 Vend dykk til meg, lat dykk frelsa, alle utbygder av jordi! For eg er Gud, og ingen annan. 23 Ved meg sjølv hev eg svore, or min munn er det gjenge sanning, eit ord som eg ikkje tek i meg att: For meg skal bøygja seg kvart eit kne, til meg skal kvar ei tunge sverja. 24 Berre hjå Herren, skal dei segja um meg, er rettferd og magt. Til honom skal dei koma og skjemmast alle som harmast på honom. 25 I Herren vinn dei rettferd og rosar seg alle som er av Israels aett.

46 Bel stuper, Nebo sig. Deira bilæte kjem til dyr og fe. De bar deim i høgtid, no legg de deim på dyr som ber seg

trøytte av byrdi. 2 Dei sig og stupar alle saman, dei kann ikkje berga byrdi, og sjølv lyt dei fara or landet. 3 Høyr på meg, du Jakobs hus, og heile du leivning av Israels hus! De som er borne frå moderliv og lyfte på hender frå moderfang. 4 Til dykkar alderdom er eg den same, og til dei gråe hår skal eg bera dykk. Eg hev gjort det, og eg skal lyfta, eg skal bera og berga. 5 Kven vil de likna meg med og setja meg jamsides med? Kven set de upp til jamliken min? 6 Dei rister gull utor pungen, veg upp sylv på vegti, leiger ein gullsmed til å laga ein gud, som dei bøygjer seg for og bed til. 7 Dei tek han på nakken og ber honom burt og set honom på sin plass, so stend han der og flyt seg ikkje av flekken. Ropar ein til han, so svarar han ikkje, or naudi bergar han ikkje. 8 Tenk på det, og vert støde, de fråfalne, tak det til hjarta! 9 Tenk på det første frå fordoms tid, at eg er Gud og ingen annan, ein Gud som ei hev sin like, 10 eg som frå upphavet enden varslar, og frå fordom det som ikkje endå hev hendt, eg som segjer: «Mi rådgjerd skal standa, og alt det eg vil, det gjer egl.» 11 Eg som kallar ørnen frå aust, langt burtanfrå mannen som fullfører mi råd. Som eg hev sagt det, so let eg det koma, som eg hev tenkt det, eg set det i verk. 12 Høyr på meg, de stridlyndte, som er langt burte frå rettferd! 13 Eg fører hit mi rettferd, ho er ikkje langt burte, og mi frelsa skal ikkje drygja. Eg gjev frelsa i Sion og til Israel min herlegdom.

47 Stig ned og set deg i moldi, du møy Babel-dotter!

Set deg på jordi utan kongstol, du kaldæar-dotter! For ei skal du lenger kallast den kløkke og kjælne. 2 Tak handkverni og mal mjøl, legg sløret burt! lyft slæpet upp, næk leggen, vad yver elvar! 3 Lat skammi di syna seg, lat deim sjå di skjemsla! Hemn tek eg og sparer ikkje eit menneskje. 4 Vår utlösar, Allhers-Herren han heiter, Israels Heilage. 5 Set deg stilt og gøydeg i myrkret, du kaldæar-dotter! For ei skal du lenger kallast dronning yver riki. 6 Eg var harm på mitt folk, vanhelga min arvlut og gav deim i dine hender. Men du viste ikkje medynk. Jamvel på gamlingar la du ditt tunge ok. 7 Du sagde: «Eg skal alltid vera Æve-dronning,» du la ikkje det på hjarta, tenkte ikkje på endelykti. 8 So høyr no det, du kjælne, som trunar so trygt, du som segjer i ditt hjarta: «Eg og ingen annan! Eg skal ikkje sitja enkja, og aldri sjå meg barnlaus!» 9 Både desse ulukkor skal brått koma yver deg på ein einaste dag, barnløysa og enkjestand kjem på deg i fullaste mål, tråss i dine mange trollingar og dine sterke bannlysingar. 10 Du var trygg i vondskapen din og sa: «Det er ingen som ser meg!» Visdomen din og vitskapen din hev dåra deg, so du sa i ditt hjarta: «Eg og ingen annan!» 11 So skal det då vondt koma yver deg, som du veit'kje å venda av, ei ulukka skal falla yver deg, som du ikkje kann

sona burt, og brått skal det koma yver deg tjon når du ikkje varast. 12 Kom no med dine bannlysingar, dine mange trollingar, som du hev stræva med ifrå ungdomen! Kanskje kunde du finna hjelp, kanskje skräma ulukka burt. 13 Du hev trøytta deg med dine mange råder, lat deim so møta, lat dei himmelkunnige hjelpa deg, stjernekkaran', dei som kvar månad forkynner kva som skal hendast deg! 14 Men dei hev vorte som halm, elden brenner deim upp, dei kann ikkje berga sitt eige livet or loge-vald. Det er ikkje glod til å verma seg med, ikkje bål til å sitja attved. 15 So gjeng det deg med deim du hev stræva for, handelsvenerne dine frå ungdomen din. Dei vildrar kvar sin veg, ingen som hjelper deg.

48 Høyr dette, de av Jakobs hus, de som er nemnde med

Israels-namnet og hev runne or Judas kjelda, de som sver ved Herrens namn og ærar Israels Gud - men ikkje med sanning og rett! 2 For dei kallar seg etter den heilage byen og lit på Israels Gud som heiter Allhers-Herren. 3 Dei første hendingar hev eg forkyst for lenge sidan, or min munn gjekk dei ut, og eg kunngjorde deim; brått hev eg sett deim i verk, og dei kom. 4 For eg visste at du er hard, at nakken din er som ei jarnspong og panna di som kopar. 5 So forkynnte eg deg det for lenge sidan, kunngjorde deg det fyrr det kom, so du ei skulde segja: «Bilætet mitt hev gjort det, mitt skorne eller støypte bilæt' hev skipa det til.» 6 Du hev hørt det, sjå det no alt i hop! Og de, må de ikkje sanna det? Men no eg forkynner deg nytt, dulde ting som du ikkje veit um. 7 No vert det skapt og ikkje fyrr, og du hev'kje hørt um det fyrr i dag, so du ikkje skulde segja: «Det visste egl!» 8 Du hev korkje hørt eller visst det eller fyrr fenge ørya upp for det, for eg visste at du er falsk, og «utru» du heiter frå moderliv. 9 For mitt namn skuld døyver eg min harm, og for mi æra skuld ber eg yver med deg, so eg ikkje tynar deg reint. 10 Eg hev smelta deg - men vann ikkje sylv, eg hev prøvt deg i lidingsomnen. 11 For mi skuld, for mi skuld gjer eg det, for skulde eg tola at namnet mitt vert krenkt? Mi æra gjev eg ingen annan. 12 Høyr på meg, Jakob, og du Israel som eg hev kalla! Eg er det, eg, den første, og eg er den siste med. 13 Mi hand hev og grunnfest jordi, og mi høgre hand spana himmelen ut. So snart eg kallar på deim, stend dei der båe. 14 Kom saman alle og høyr: Kven av deim hev kunngjort dette? Han som Herren elskar, skal gjera hans vilje mot Babel og vera hans arm mot kaldæarfolket. 15 Eg, eg hev tala, ja hev kalla honom, eg hev late han koma og få lukka på ferdi. 16 Kom hit til meg, høyr dette! Frå upphavet tala eg ei i løyndom. Frå den tid det kom, då var eg der. Og no hev Herren, Herren sendt meg og sin ande. 17 So segjer Herren,

utløysaren din, Israels Heilage: Eg er Herren, din Gud, som lærer deg det som gagnar, som leider deg på vegen du skal fara. **18** Å, vilde du lyda på mine bod! Då vart din fred som elvi og di rettferd som havsens bylgjar. **19** Då vart di ætt som sanden og di livsfrukt som sandkorn; ættarnamnet vart aldri øydt eller utsletta for mi åsyn. **20** Drag ut or Babel, fly frå kaldærland! Med fagnadrop forkynn og fortel det, spreid det ut til verdsens ende! Seg at Herren hev løyst ut sin tenar Jakob! **21** Dei tyrste ikkje; i øydemark førde han deim, vatn or berget let han sildra åt deim, han kløyvd berget, og vatnet renn. **22** Dei gudlause hev ingen fred, segjer Herren.

49 De øyland, høyre på meg, og lyde, de folk langt burte!

Meg hev Herren kalla frå moderliv og nemnt meg på namn frå moderfang. **2** Min munn hev han gjort til eit sverd so kvast, i skuggen av handi si hev han meg gøynt, og meg hev han gjort til ei pil so blank og hev gøynt meg i pilehuset sitt. **3** Og han sa til meg: «Min tenar, er du Israel, som meg æra skal gjeva.» **4** Men eg sagde: «Eg hev stræva til fåfengs, til unnytes reint hev eg øydt mi kraft. Men like vel er min rett hjå Herren, og løni mi er hjå min Gud.» **5** «Men no,» segjer Herren, som hev gjort meg til tenar frå moderliv til å føra Jakob attende til han, so Israel kann samlast til han - og eg vann æra for Herrens augo, og min Gud, han vart min styrke - **6** han segjer: «D'er for lite at du er min tenar til å attreisa Jakobs ætter og Israels leivningar føra til meg. So vil eg gjera deg til heidningljos, at mi frelsa kann nå til enden av jordi.» **7** So segjer Herren, Israels løysar og Heilage, til den djupt vanvyrde som folk hev stygg for, til trælen under tyranner: Kongar skal sjå det og reisa seg upp, hovdingar med, og kasta seg ned for Herrens skuld som trufast er, Israels Heilage som valde deg ut. **8** So segjer Herren: I nådestundi eg børnhøyrer deg, og på frelsedagen hjelper eg deg, og eg varar deg og gjer deg til folkepakt, til å attreisa landet og utskifta øydelagd odelsgrunn. **9** Du skal segja til fangar: «Gakk ut! Til deim i myrkret: «Kom fram!» Attmed vegarne skal dei få beita og hava kvar snaudheid til beite. **10** Dei skal ikkje svelta, skal ikkje tyrsta, og ikkje skal sandglod og solsteik deim skada, for deira miskunnar skal føra deim og leida deim lint til uppkomevatn, **11** og alle mine fjell vil eg gjera til veg, og mine stigar skal byggjast høge. **12** Sjå, dei kjem langt burtanfrå! sume frå nord og sume frå vest og sume frå sinesar-landet. **13** Jubla himmel, og fegnast jord, de berg set i med glederop! For Herren trøystar sitt folk og miskunnar armingarn' sine. **14** Men Sion segjer: «Herren hev forlate meg, Herren hev gløynt meg.» **15** Gløymer vel ei kvinna sogbarnet sitt, so ho ikkje miskunnar den ho bar under hjarta? Um endå dei kunde gløyma, so gløymer

eg ikkje deg. **16** Sjå her, eg hev teikna deg på henderne mine, murarne dine hev eg alltid for augo. **17** Sønerne dine skundar seg hit, dei som braut deg i grus, fer burt frå deg. **18** Upp med augo og sjå deg ikring! Alle samlar seg hit til deg. So sant eg liver, segjer Herren, du skal hava deim alle på deg til prydnad og binda deim um deg til brurebelte. **19** For ruinarne dine og grushaugarne og ditt herja land-jau, no vert du for trong for borgarane, og burte er dei som gløypte deg. **20** Endå skal du få høyra borni frå barnløyse segja: «Romet er meg for trøngt. Flyt deg, so eg kann få bu!» **21** Då tenkjer du med deg sjølv: «Kven hev født meg desse borni? For eg var barnlaus og ufør til føding, utlæg og heimlaus, kven hev fostra desse? Eg sat eismall att, kvar var då dei?» **22** So segjer Herren, Herren: Sjå, eg lyftar mi hand for heidningarne, og reisar mitt merke for folkeslagi, so kjem dei med sønerne dine i fanget, og døtterne dine ber dei på herdi. **23** Kongar vert fosterfeder for deg og deira dronningar ammor åt deg. Dei kastar seg ned på jordi for deg og slikkar moldi av føterne dine. Då fær du røyna at eg er Herren, at dei ikkje vert svikne som vonar på meg. **24** Kann ein taka herfanget frå ei kjempa? Eller fangarne sleppa frå den som hev siger-retten? **25** Ja! for so segjer Herren: Både skal dei taka fangar frå kjempa, og valdsmanns herfang skal sleppa undan, og eg vil strida med motparten din og frelsa sønerne dine. **26** Eg let dine trælkarar eta sitt eige kjøt og drikka sitt blod som druvesaft. Og alt kjøt skal kjenna at det er eg, Herren, som frelsar deg, og at Jakobs Velduge løyser deg ut.

50 So segjer Herren: Kvar er skilsmålsbrevet å dykkar mor som eg hev sendt henne burt med? Eller hev eg nokon kravsmann som eg hev selt dykk til? Nei, for synderne dykkar er de selde, og for dykkar brot er mor dykkar burtsend. **2** Kvifor fann eg ingen då eg kom? Kvifor svara ingen då eg ropa? Er mi hand for stutt til utløysing, hev eg ingi kraft til å hjelpa? Med mitt trugsmål legg eg havet tut, elvarne gjer eg til øydemark, so fiskarne rotnar for vatnet er burte, og dei daudar av torste. **3** Eg klæder himmelen i svart og sveiper honom i syrgje bunad. **4** Herren, Herren hev gjeve meg ei læresveins-tunga, so eg kann vita å kveikja den trøytte med ord. Han vekkjer kvar morgen, han vekkjer mitt øyra til å høyra på læresveins vis. **5** Herren, Herren hev opna mitt øyra, eg var ikkje strid og drog meg'kje undan. **6** Min rygg baud eg fram åt deim som slo, og kinni åt deim som i skjegget reiv. Eg løynde ikkje mitt andlit for hæding og sputt. **7** Men Herren, Herren, han hjelpar, di turvte eg ikkje skjemmast. Difor gjorde eg andlit hardt som stein, og eg veit eg vert ei til skamar. **8** Min målsmann er

nær, kven strider mot meg? Kom, lat oss berre møtast! Er nokon motparten min, so lat honom koma hit! **9** Sjå, Herren, Herren, han hjelpar meg, kven er det som domfeller meg? Sjå, alle skal morkna som klædeplagg, mol skal eta deim upp. **10** Kven er det av dykk som ottast Herren, og høyrer på røysti å tenaren hans? Um han ferdast i myrker, og ikkje ser minste ljós, skal han lita lel på Herrens namn og stydja seg på sin Gud. **11** Men alle de som kveikjer eld, som væpnar dykk med brennande piler! Inn med dykk i logen av elden dykkar, og under dei brandpiler de hev kveikt! Frå mi hand skal det koma yver dykk, i pinsla skal de få liggja.

51 Høyr på meg, de som jagar etter rettferd, de som søkjer

Herren! Sjå på det fjell de er hogne utor, brunnen som de er gravne utor! **2** Sjå på Abraham, dykkar far, og på Sara som fødde dykk! Ein han var då eg kalla honom, og eg signa honom so han vart mange. **3** For trøyst vil Herren gjeva til Sion, trøyst til alle ruinane hennar. Audheidi hennar gjer han til Eden, og øydemarki til Herrens hage. Gleda og frygd skal finnast der, lovsong og jubeltonar. **4** Høyr på meg, du mitt folk, og lyd på meg, du min lyd! For lov gjeng ut ifrå meg, og min rett eg set til ljós for folki. **5** Nær er alt mi rettferd, til synes kjem mi frelsa, og mine armar hjelpar folki til rett. Øyland ventar på meg, og på min arm dei stundar. **6** Lyft augo upp til himmelen, og sjå på jordi her nede! For himmelen skal kverva som røyk, og jordi skal morkna som klædeplagg, dei som bur der, døy som my. Men æveleg varer mi frelsa, og aldri tryt mi rettferd. **7** Høyr på meg, de som kjenner rettferd, du folk med mi lov i ditt hjarta! Ottast ikkje for menneskjespott, og ræddast ikkje deira hæding. **8** For mol skal deim eta som klæde, og åt skal deim eta som ull. Men æveleg varer mi rettferd, og mi frelsa frå ætt til ætt. **9** Vakna, vakna, klæd deg i kraft, du Herrens arm! Vakna upp som i fordoms tid, som i gamle dagar! Var det kjem du som ubeistet hogg, og sjøromen stakk i hel? **10** Var det ikkje du som turrlagde havet, vatnet i store-djupet, havbotnen gjorde til veg, so dei utløyste der kunde fara? **11** Dei som Herren hev frikjøpt, skal snu heim og koma til Sion med jubelsong, med æveleg gleda til hovudkrans. Gleda og frygd skal dei nå, og sorg og sukk skal fly. **12** Ja, eg er dykkar trøystar. Kven er då du som ræddast for menneske som skal døy, for mannsborn som kverv som gras? **13** Og du gløymer Herren, din skapar, himmel-utspanaren, jord-grunnfestaren, og ræddast stødt all dagen for valdsmanns vreide! Når han siktat på øydeleggjing, kvar er då valdsmanns vreide? **14** Snart skal han verta løyst, han som ligg bøygdi i band, og han skal ikkje døy og ganga i gravi, og ikkje skal han vanta brød. **15** Og eg er Herren, din Gud, som rører upp havet

so bylgjorne bruser. Allhers-Herren er namnet mitt. **16** Og eg lagde ordi mine i munnen din og løynde deg i skuggen av handi mi, so eg kunde planta ein himmel og grunna ei jord og segja til Sion: Du er mitt folk! **17** Råd or, råd or, reis deg, Jerusalem! Du drakk av Herrens hand hans vreidestaup! Tumleskål laut du tøma til botnar. **18** Det er ingen som leider henne av alle dei borni ho fødde, og ingen tek henne i handi av alle dei borni ho fostra. **19** Two ting var det som hestest deg - kven ynkar deg? - vald og våde, svolt og sverd - kven trøystar deg? **20** Sønerne dine seig ned og låg på alle gatehyrno som ein hjort i garnet, dei var metta med Herrens brennande harm, med refsingsord frå din Gud. **21** Difor høyr då dette, du arming, du som er full, um ikkje av vin. **22** So segjer herren din, Herren, din Gud som forsvarer sitt folk: No tek eg tumleskål or handi på deg, mitt vreidestaup skal du ikkje tøma meir. **23** Og eg gjev det i handi på plagaran' dine, dei som sagde til deg: «Legg deg ned, so me kann få trøda på deg!» og du gjorde din rygg lik flate marki, som ei gata for ferdafolk.

52 Vakna, vakna! klæd deg i di kraft, du Sion! Klæd deg

i ditt høgtidsskrud, Jerusalem, du heilage by! For aldi meir skal det koma i deg ein u-umskoren eller urein. **2** Rist av deg dusti og reis deg, og kom deg til sætes, Jerusalem! Løys deg frå lekkjorne um din hals, du fanga Sions-dotter! **3** For so segjer Herren: For inkje vart de selde, og utan pengar skal de verta utløyste. **4** For so segjer Herren, Herren: Fyr drog folket mitt ned til Egyptarland og vilde vera gjester der, og Assur var hard imot det utan grunn. **5** Og no, kva skal eg vel gjera her? segjer Herren, då folket mitt er burtrive for inkje, valdsherrane uler, segjer Herren, og alltid, heile dagen, vert namnet mitt spotta. **6** Difor skal folket mitt læra å kjenna namnet mitt; difor skal de merka den dagen at det er eg som taler: ja, her er eg. **7** Kor fagre er på fjelli hans føter som ber gledebod, som forkynner fred, som ber godt bod, som forkynner frelsa, som segjer til Sion: «Din Gud er no konge!» **8** Høyr, dine vaktmenn ropar! Dei jublar alle i hop. For dei ser med eigne augo at Herren kjem heim att til Sion. **9** Set alle i med jubelrop, de grushaugar i Jerusalem! For Herren trøystar sitt folk, løyer ut Jerusalem. **10** Herren syner sin heilage arm for augo på alle folk, og alle utbygder på jordi ser frelsa frå vår Gud. **11** Burt, burt, drag ut derifrå! Ikke rør noko ureint! Drag ut derifrå og reinsa dykk, de som ber Herrens kjerald! **12** For de skal ikkje fara hovudstup, ikkje heller renna i flog. For Herren gjeng fyre dykk, og Israels Gud fer sist i ferdi. **13** Sjå, vist ber min tenar seg åt, han stig og veks, vert umåteleg stor. **14** Som dei fælté av deg mange - so umenneskjeleg skamförd såg han ut og ei

som mannsborn hans skapnad var - 15 so fær han mange folkeslag til å furda, yver honom skal kongar tagna; for dei ser det som ei var fortalt deim, og dei ansar på det som dei aldri hev høyrt.

53 Kven trudde det bodet me høyrd? Og kven synte

Herrens arm seg for? 2 Han rann som ein renning for augo hans, som ein teinung or turre jordi. Uskapleg var han og lite sjåleg. Me såg han, men ei såg han hugnadleg ut. 3 Vanvyrd var han, so folk heldt seg undan, ein mann i pinslor og velkjend med sjukdom, som ein som ingen vil sjå på, vanvyrd, og me honom rekna for inkje. 4 Men våre sjukdomar var det han bar, og våre pinslor som han tok på seg, medan me trudde Gud hadde råka og slege og plåga honom. 5 Ja, han vart såra for våre brot og sundbroten for våre synder. Refsing til fred for oss låg på honom, og ved hans sår fann me lækedom. 6 Alle for me vilt som sauher, vende oss kvar sin veg; men Herren let råka honom det som me hadde skuld i alle. 7 Skamfaren vart han, men leid so viljig og let ikkje upp sin munn, som lambet dei fører til slagting, og sauher som tegjer når han vert klypt - han let ikkje upp sin munn. 8 Med vald og dom vart han teken burt, men kven i hans samtid tenkte då: «Burtriven vart han or livandelandet, for mitt folks brot fekk han ulivssår?» 9 Millom gudlause gav dei han grav, men hjå rikmann var han i dauden; for ingen urett hadde han gjort, og det fanst ikkje svik i hans munn. 10 Men Herren vilde med sott honom krasa. Når hans sjæl eit skuldoffer bar, skulde han avkjøme sjå og langt liv, og Herrens vilje ved honom lukkast. 11 For si sjæle-møda skal han sjå det og mettast, ved sin kunnskap gjev han rettferd, min rettvise tenar, til mange, med di han ber deira skuld. 12 Difor gjev eg honom mange til lut, og sterke fær han til herfang, for han tømde si sjæl til dauden og vart millom brotsmenner rekna, medan han bar syndi åt mange, og han for brotsmenner bad.

54 Fagna deg, du barnlause, du som ikkje fødde! Set i

med fagnadrop og jubla, du som ei hadde rider! For den einslege hev fleire born enn den gifte kona, seger Herren. 2 Vida ut tjeldromet ditt, lat deim spana ut tjeldet du bur i, hindra det ikkje! Tøyg tjeldsnorerne dine, og slå pålarne fast! 3 For du skal breida deg til høgre og vinstre, og di ått skal taka heidningfolk til eiga og folka upp att øydelagde byar. 4 Ottast ikkje, for du skal ikkje turva skjemmast, ver ikkje skamfull, for du skal ikkje turva raudna. Nei, skammi frå ungdomen skal du gløyma, og spotti frå enkjestandet skal du'kje minnast meir. 5 For mannen din er skaparen din, Allhers-Herren er namnet hans, og Israels Heilage er

din utløysar. Han heitar Gud for all jordi. 6 Då du var ei burtstøytt kvinne med hjartesorg, kalla Herren deg. Kor kann ein forsmå sitt ungdomsvi? Segjer din Gud. 7 Ei lit stund gjekk eg frå deg, men i miskunn stor vil eg samla deg. 8 I ei harmflaga løynde eg mi åsyn for deg ei stund, men med æveleg nåde miskunnar eg deg, segjer Herren, utløysaren din. 9 For som Noah-flaumen er dette for meg. Som eg svor at Noah-flaumen ikkje meir skal koma yver jordi, so hev eg svore at eg ikkje meir vil harmast på deg eller skjenna på deg. 10 Ja, um fjelli vik og haugarne svigtar, so skal ikkje nåden min vika frå deg, og mi fredspakt skal ikkje svigta, segjer Herren som miskunnar deg. 11 Du arme stormdrivne, trøystarlause, sjå, eg legg dine steinar i antimon, byggjer grunnmuren din med safirar. 12 Eg gjer dine murtindar av rubinar og portarne av karfunkel og heile din ringmur av dyre steinar. 13 Og alle dine søner skal vera upplærde av Herren, og stor fred skal sønerne dine hava. 14 Ved rettferd skal du standa fast, ver trygg for vald, du hev inkje å ottast, og for rædsla, ho når deg ikkje. 15 Yppar nokon til strid, kjem det ikkje frå meg, den som tek på deg, skal falla i striden mot deg. 16 Sjå, eg hev skapt smeden som blæs i kolelden og lagar våpn til sitt bruk, og eg hev skapt tynaren til å øyda det. 17 Alle våpn dei smider mot deg, skal vanheppast; og kvar tunga som yppar strider med deg, skal du få domfelt. Det er den arv som Herrens tenrarar fær, og deira rettferd frå meg, seger Herren.

55 Å, alle de tyrste, kom til vatnet! Og de som ikkje hev

pengar, kom, kjøp korn og et! Ja, kom og kjøp korn utan pengar, og utan betaling vin og mjølk! 2 Kvi gjev de pengar ut for det som ikkje er brød? Og dykkar vinning for det som ikkje kann metta? Å, høyr på meg og et det som godt er, og dykkar sjæl skal njota feitemat! 3 Vend øyra hit og kom til meg! Høyr, so skal dykkar sjæl få liva! So gjer eg med dykk ei æveleg pakt, og gjev dykk Davids usviklege nåde. 4 Sjå, eg hev sett han til vitne for folki, til hovding og styrar for folkeslagi. 5 Ja, du skal kalla på eit folk som du ikkje kjenner, og folk som ikkje kjenner deg, skal skunda seg til deg, for Herrens skuld, din Gud, for Israels Heilage skuld, for han hev herleggjort deg. 6 Søk Herren medan han er å finna, kalla på honom den stund han er nær! 7 Den gudlause vende seg frå sin veg, og den urettferdige frå sine tankar, og vende seg um til Herren, so skal han miskunna honom, og til vår Gud, for han skal rikleg forlata. 8 For mine tankar er ikkje dykkar tankar, og dykkar vegar er ikkje mine vegar, seger Herren. 9 Nei, so høg som himmelen er yver jordi, so er mine vegar høgre enn dykkar vegar og mine tankar

høgre enn dykkar tankar. 10 For liksom regnet og snøen fell ifrå himmelen og ikkje fer upp att dit fyrr det hev vatna jordi og gjeve henne grokraft og grøda, ja, gjeve såkorn og brødkorn, 11 so skal det vera med ordet mitt som gjeng ut or munnen min, det skal ikkje koma att til meg tomt, men verka det som eg vil, og fullføra det som eg sende det til. 12 Ja, med gleda skal de draga ut og verta førde i fred. Fjell og haugar skal setja i med fagnadrop fyre dykk, og alle tre på marki skal klappa i hender. 13 I staden for tornar skal det veksa cypressor, i staden for tistlar veksa myrt. Dermed fær Herren eit ærenamn, eit ævemerke, som aldri vert øydt.

56 So segjer Herren: Tak vare på rett og gjer rettferd! For mi frelsa er alt i kjømdi, og mi rettferd skal syna seg snart. 2 Sæl er den mann som gjerer dette, den menneskja som held fast på det, som held kviledagen utan vanhelging og varar si hand frå vonde verk. 3 Den framande må ikkje segja, han som held seg til Herren: «Herren vil skilja meg frå sitt folk!» Og gjeldingen må ikkje segja: «Sjå, eg er eit turka tre!» 4 For so segjer Herren: Dei gjeldingar som held mine kviledagar, som vel det som er min vilje, og som held fast på mi pakt, 5 åt deim skal eg i mitt hus og innanfor mine murar gjeva eit namn og eit minne som er betre enn søner og døtter; eit æveleg namn gjev eg deim, eit namn som aldri øydest. 6 Og dei framandfødde som held seg til Herren og vil tena honom og elska Herrens namn, og vil vera hans tenarar, kvar som held kviledagen utan vanhelging, og held fast på mi pakt, 7 deim vil eg føra til mitt heilage berg og gleda deim i mitt bønehus, deira brennoffer og slagtoffer skal vera til hugnad på altaret mitt! For mitt hus skal kallast eit bønehus for alle folk. 8 So segjer Herren, Herren, som samlar dei spreidde av Israel: Endå fleire samlar eg til han attåt deim som er samla. 9 Alle villdyr i marki, kom og et, ja, alle villdyr i skogen! 10 Vaktmennene her er alle blinde, dei skyner ingen ting. Alle er dei mållause hundar som ikkje kann gøy, dei ligg og drøymer, likar å sova; 11 dei er hækne hundar, vert aldri mette, og slike folk er hyrdingar, som ikkje veit å gjeva gaum! Dei vender seg alle sin eigen veg, kvar til si eigi vinning, alle som ein. 12 «Kom, eg skal henta vin, so vil me drikka rusdrykk; som i dag skal morgondagen vera, me skal hava det herlegt.»

57 Den rettferdige set livet til, og ingen legg seg det på hjarta, og hjartearme menneskje vert rivne burt, men ingen ansar det. For den rettferdige vert riven burt av ulukka. 2 Han gjeng inn til fred; dei kvila på sine lægje dei som hev ferdast beint fram. 3 Men de, kom her hit, de trollkjerringsøner, du ætt av horkar og skjøkja! 4 Kven hev de

til låtteløgje? Kven geipar de åt, og retter ut tunga? Er ikkje de brots-ungar, ei ljugar-ætt? 5 De som brenn av lytnad ved eikarne, under kvart eit lauvrikt tre, de som slagtar born i dalane, i skortor og skard! 6 Håle steinar i dalen held du deg til, dei, ja dei er din lut. For deim hev du og rent drykkoffer ut og bore grjonoffer fram. Skulde eg vera nøgd med det? 7 På kvart eit høgrise fjell reidde du lega di; der og steig du upp og ofra slagtoffer. 8 Og bakum døri og dørskia sette du ditt minnesmerke, du snudde ryggen til meg, klædde av deg og steig upp og laga di lega til, du tinga med deim, lika å liggja med deim, såg deira skam. 9 Du drog til kongen med olje, med mykje kryddesalve, du sende dine bod langt burt, steig ned til helheim. (*Sheol h7585*) 10 Um du enn vart trøytt på den lange fjerdi, so sagde du ikkje: «Eg gjev meg yver!» Du samla atter di kraft, difor vart du ikkje veik. 11 Kven var du rædd og ottast, sidan du var so utru og ikkje tenkte på meg og ikkje brydde deg um meg? Er det ikkje so: Eg hev tagt i lange tider, difor ottast du ikkje meg? 12 Eg vil forkynna di rettferd og dine verk, dei kann ikkje hjelpa deg. 13 Når du skrik, so lat avgudsflokkon din berga deg! Nei, ein vind skal føykja deim alle burt, ei vindgufs taká deim med seg. Men den som flyr til meg, skal erva landet og få til eiga mitt heilage berg. 14 Og det skal verta sagt: «Brøyt, brøyt, jamna veg, tak kvar støytestein burt frå vegen åt mitt folk!» 15 For so segjer han som er høgt upphøgd, han som trunar æveleg og heiter «Heilag»: I det høge og heilage bur eg, og hjå den som er broten og nedbøygdi åndi, for eg vil vekkja åndi til liv hjå dei bøygde, og hjarta til liv hjå dei brotne. 16 For eg trættar ikkje til æveleg tid, og er ikkje stødt og stendigt harm, for då laut åndi ormeglast for meg, dei sjæler som eg hev skapt. 17 Eg harmast for hans girugsskapssynd, eg slo han og løynde meg i min harm, han fylgde i fråfall sin hjartans veg. 18 Hans vegar hev eg sett, men no vil eg lækja honom, eg vil leida honom og gjeva honom og hans syrgjande trøyst. 19 Herren skaper frukt av lippor fred, fred for fjerr og nær, segjer Herren, og eg vil lækja honom. 20 Men dei gudlause er som det bårande havet, det kann ikkje halda seg stilt, og bylgjorne rotar upp søyla og skarn. 21 Dei gudlause hev ingen fred, segjer min Gud.

58 Ropa av full hals, ikkje spar! Lyft di røyst som ein lur! Forkynn mitt folk deira brot, og Jakobs hus deira synder! 2 Meg spør dei dag for dag, mine vegar vil dei vita, som eit folk som hev livt i rettferd og ei vendt seg frå sin Guds rett, krev dei av meg rettferdige domar, dei vil at Gud skal koma. 3 «Kvi fastar me, og du ser det ikkje? Kvi spekjer me oss, og du agtar'kje på det?» - Jau, på fastedagen finn

de forretning og driv til arbeid alle dykker folk. 4 Sjå, de fastar med kiv og strid, med hogg og slag av gudlause never, ikkje fastar de i dag, so røysti dykker kann høyrast i det høge. 5 Er det ei faste eg likar, ein dag då menneskja spekjer seg? Å bøygja hovudet som eit sev, å reider seg seng i sekk og oska - kalla du det ei faste, og ein dag som er Herren til hugnad? 6 Er ikkje det ei faste eg likar, urettferdige lekkjar løysa, sprengja bandi på oket, gjeva dei nedtyngde fridom, og knekkja kvart eit ok? 7 Ja, at du bryt ditt brød åt den svoltne, tek heimlause stakrar til deg, at du klæder den nakne du ser, og ei dreg deg burt frå ditt kjøt og blod? 8 Då skal ljoset ditt renna som morgonroden, og din lækjedom koma brått, og di rettferd skal ganga fyre deg, og Herrens herlegdom sist i ferdi. 9 Då svarar Herren når du kalla, når du ropar, segjer han: «Sjå, her er eg!» Fær du burt ifrå deg tyngjing med ok, sluttar å peika med fingeren og tala vondt, 10 og gjev den hungrige etter din hug og mettar ei nedbøygd sjæl, då skal ljoset ditt stråla i myrkret, og di natt skal verta som middag. 11 Då skal Herren leida deg alltid, han skal metta di sjæl i øydemarker, han skal styrkja beini dine, og du vert som ein velvatna hage, som ei rennande kjelda der vatnet aldri tryt. 12 Og dine søner skal byggja gamle grushaugar upp att, du skal reisa upp tufter som lenge låg i øyde, og dei skal kalla deg «Murbrot-børta», «vegnybyggjar til busetjing». 13 Held du foten din att frå kviledagen, so du ei driv ditt yrke på min heilagdag, kalla du kviledagen «ei lyst», Herrens heilagdag «høgvyr», ærar du honom og held deg frå dine tiltak, ikkje driv med ditt yrke eller prat - 14 då skal du frygda deg i Herren, yver haugarne i landet let eg deg fara og let deg njota arven åt Jakob, far din; for Herrens munn hev tala.

59 Sjå, Herrens hand er ikkje so stutt, at han ikkje kann frelsa, og øyra hans er ikkje so tunghørt, at det ikkje kann høyra. 2 Men skuldi dykker er det som skil millom dykk og dykker Gud, og synderne dykker hev dult hans åsyn for dykk, so han ikkje hører. 3 For henderne dykker er sulka med blod, og fingerane dykker med misgjerd; lipporne dykker talar lygn, tunga mullar på vondt. 4 Ingen ropar til doms for rettferd, ingen hev ærleg rettargang. Dei lit på fåfengd og talar fals, umhender med ulukka føder dei tjon. 5 Orme-egg klekkjer dei ut, og kongurvev vev dei; den som et deira egg, lyt døy, og krasar du eit, kjem det fram ein orm. 6 Deira vevnad vert aldri til klæde, ein kann ikkje hylja seg i deira verk; deira verk er vondskaps verk, og valdsverk er i deira hender. 7 Deira føter er snare til vondt og snøgge til å renna ut skuldraust blod, deira tankar er vondskaps tankar, det er vald og uferd kvar dei fer. 8 Fredsveg kjenner dei ikkje, det

finst ingen rett i deira spor. Dei fer på krokute stigar, kvar som fer soleis, veit ikkje av fred. 9 Difor er retten langt burte frå oss, og rettferd vil ikkje koma til oss; me ventar på ljos, og so finn me myrker - på solskin, men ferdast i skugge. 10 Me trivlar som blinde langs vegen, me trivlar som folk utan augo; midt på dagen me snåvar som i skumingi, millom friske er me som døyande. 11 Me gryler alle som bjørnar, og som duvor me sukkar; me ventar på retten, men ikkje han kjem, på frelsa, men ho er langt burte frå oss. 12 For synderne våre mot deg er mange, og våre misgjerningar vitnar imot oss; ja, synderne våre hev me i minne, og våre misgjerningar veit me um: 13 Me hev falle ifrå og neitta Herren, me hev gjenge burt frå vår Gud; me hev tala um trælkung og fråfall, hev teke upp og sagt ut or hjarta ljugarord. 14 Retten vert undantrengd, og rettferdi stend langt burte; for sanning hev snåva på tinget, og det rette vinn ikkje fram, 15 og sanningi vart burte, den som held seg frå vondt, vert plundra. Og Herren såg det og harmast for det ikkje fanst nokon rett. 16 Han såg at det ingen fanst, og han undrast at ingen greip inn. Då hjelpte honom hans arm, og hans rettferd var honom til studnad. 17 Han tok rettferd på seg til brynya og frelse-hjelm på sitt hovud, hemn-klæde tok han til klædnad, sveipte um seg brennhug til kåpa. 18 Han gjev deim att etter gjerningar, harm yver sine motmenner, attergjeld for sine fiendar, ja, øylandi skal få det att. 19 Og i vesterland skal dei ottast Herrens namn og i austerland hans herlegdom, for han kjem som ein innestengd foss som Herrens storm driv fram. 20 Og han kjem som utløysar for Sion, og for deim som snur seg frå synd i Jakob, so er Herrens ord. 21 Og dette er den pakt som eg på mi sida gjer med deim, segjer Herren: Min ande som er yver deg, og mine ord som eg hev lagt deg i munnen, dei skal ikkje vika frå din munn, og ikkje frå munnen åt borni dine, og ikkje heller frå munnen åt barneborni dine, segjer Herren, frå no og i all æva.

60 Statt upp, vert ljos! for ljoset ditt kjem, og Herrens herlegdom renn upp yver deg. 2 Sjå, myrker ligg yver jordi, og skydimma yver folki, men yver deg renn Herren upp, yver deg hans herlegdom syner seg. 3 Og folkeslag fer til ditt ljos, og kongar til din strålande glans. 4 Lyft augo upp, og sjå deg ikring! Dei samlar seg alle, dei kjem til deg. Dine søner kjem langt burtanfrå, dine døtter vert borne på armen. 5 Då skal du sjå det og stråla av gleda, og hjarta skal bivra ogvida seg ut; for havsens rikdom skal venda seg til deg, folke-midelen koma til deg. 6 Mengdi av kamelar skal dekkja deg, kamelfolar frå Midjan og Efa; alle skal dei koma frå Saba; gull og røykjelse skal dei bera, og forkynna

Herrens pris. 7 Alle sauðer frå Kedar skal samlast til deg, verar frå Nebajot tena deg, dei stig som eg vil på mitt altar, og mitt herlege hus vil eg herleggjera. 8 Kven er det som flyg som skyer, som duvor til sine hus? 9 For øyland ventar på meg, og fremst gjeng Tarsis-skipi med borni dine langt burtanfrå, deira sylv og gull kjem med deim, for namnet åt Herren din Gud, for Israels Heilage, for han vil gjera deg herleg. 10 Utlanders skal dine murar byggja, deira kongar skal tena deg; for i min harm hev eg slege deg, men i min nåde miskunnar eg deg. 11 Dine portar skal stødt standa opne, korkje dag eller natt skal dei stengjast, so eiga åt folki kann førast til deg, og kongarne deira i sigerferdi; 12 For det folk og det rike som ikkje vil tena deg, skal ganga til grunns, og folki verta reint tynte. 13 Libanons herlegdom skal koma til deg, cypressa, alm og gran i saman, til å pruda min heilagdoms stad, eg vil heilaggjera min fotstad. 14 Bøygde kjem til deg borni åt trælkaran' dine, dei som vanvyrde deg, skal kasta seg ned for føterne dine, og dei skal kalla deg «Herrens by», «Sion åt Israels Heilage». 15 Medan du fyrr var forlati og hata, og ingi ferdsla hadde, vil eg gjera deg æveleg gild, til ei gleda frå åett til åett. 16 Du skal suga mjølk ifrå folki, ja, kongebrigjost skal du suga, du skal merka at Herren, eg, er din frelsar, og Jakobs Velduge din utløysar. 17 Gull let eg koma i staden for kopar, sylv let eg koma i staden for jarn, kopar i staden for tre, og jarn i staden for steinar, fred set eg til styremagt yver deg, og rettferd til futar åt deg. 18 Ikkje meir skal ein høyra um vald i ditt land, avøyding og snøyding innum grensorne dine. Du skal kalla frelsa murarne dine, og lovsong portarne dine. 19 Ikkje skal soli lenger vera deg til ljós um dagen, og ikkje skal månen skina og lysa for deg; men Herren skal vera deg ævelekt ljós, og din Gud vera din herlegdom. 20 Ikkje lenger skal soli di glada, og ikkje månen din missa sin glans; for Herren skal vera deg ævelekt ljós, dine syrgedagar er enda. 21 Og ditt folk, dei er alle rettferdige, æveleg skal dei landet eiga, dei er renningen av mi planting, verket av mine hender til mi æra. 22 Den minste skal verta til tusund, den ringaste til eit veldugt folk. Eg er Herren, i si tid set eg det brått i verk.

61 Herrens, Herrens ande er yver meg, for Herren hev salva meg til å bera fagnadbod til dei smålåtne, han hev sendt meg til å binda um dei hugbrotna, til å ropa ut fridom for fangar, og for dei bundne utløysing, 2 ropa ut eit nåde-år for Herren og ein hemnedag frå vår Gud, til å trøysta alle dei syrgjande, 3 til å gjeva dei syrgjande i Sion høgtidskruna for syrgjebungad, gledeolje i staden for sorg, lovsongs-klæde for vanmoda ånd, og dei skal heita rettferds eiker, Herrens plantning til herleggjering. 4 Dei skal byggja

upp att gamle grushaugar, reisa upp att ruinar frå federne, nya upp att nedbrotne byar, øydegarder frå ætt til ætt. 5 Framande skal gjæta smalen dykkar, utlanders dyrka åt dykk både åker og vingard. 6 Men de skal heita Guds prestar, tenrar åt vår Gud skal dei kalla dykk; folke-eiga skal de njota, og deira herlegdom skal de få. 7 For dykkar skam fær de dobbelt att, dei som leid skjemsla, skal prisa sin lut. Difor fær dei dobbel lut i sitt land, æveleg gleda skal dei få. 8 For eg, Herren, elskar retten, eg hatar urett ran, og trufast gjev eg deim løni deira og gjer med deim ei æveleg pakt. 9 Namngjeti vert deira åett millom folki og avkjømet deira bland tjoderne; alle som ser deim, skal kjenna deim, at dei er ei ått som Herren hev signa. 10 Eg gled meg storleg i Herren, sjæli mi fegnast i min Gud. For han hev klædt meg i frelse-klæde, sveipt meg i rettferds-kåpa, som ein brudgom seg pryder med prestehuva og ei brur tek på seg sin prydnad. 11 For som jordi sin grode let renna, og hagen sitt sæde let veksa, so let Herren, Herren rettferd renna og lovsong for alle folks åsyn.

62 For Sions skuld vil eg ikkje tegja; for Jerusalems skuld vil eg ei vera still, fyrr hennar rettferd kjem fram som solskin og hennar frelsa som brennande kyndel. 2 Og folki skal sjå di rettferd og alle kongar din herlegdom, dei skal kalla deg med eit nytt namn, som Herrens munn skal nemna. 3 Du skal vera ei herleg krans i handi åt Herren, ei kongekruna i handi åt din Gud. 4 Du skal ikkje heita «den forlatne» lenger, og ditt land ikkje heita «øydeland», men du skal heita «ho eg hev huglagt», og landet ditt «egtevivet»; for Herren hev hugnad i deg, og landet ditt skal verta egtevigt. 5 Som ein ungdom giftar ei gjenta, so skal dine søner deg gifta, og som brudgomen gled seg i bruri, skal din Gud gleda seg i deg. 6 På murarne dine, Jerusalem, hev eg vaktmennar sett; heile dagen og heile natti skal dei aldri tegja. De som maner på Herren, unn dykk ingi ro! 7 Og gjev ikkje honom ro fyrr han grunnar Jerusalem og let det verta til emne for lovsong på jordi! 8 Herren hev svore ved si høgre hand og ved sin velduge arm: Eg skal ikkje lenger gjeva ditt korn til føda for fiendarn' dine, og ei skal utlanders drikka di saft, som du hev havt møda med; 9 nei, dei som hausta, skal eta og prisa Herren, og dei som sankar druvorne, skal drikka i mine heilage tun. 10 Drag ut, drag ut gjennom portarne, ryd vegen for folket, brøyt, brøyt brauti, reinsa burt steinen, lyft eit merke upp yver folki! 11 Høyr, Herren let det ljoma til heimsens ende: Seg til Sions dotter: Sjå, di frelsa kjem! Sjå, si løn hev han med seg, og hans vederlag gjeng fyre honom. 12 Og dei skal kallast «det heilage folket», «Herrens löyste»; og du sjølv skal heita «den sökte», «byen som ikkje er aud».

63 Kven er dette som kjem frå Edom, frå Bosra i raude klæde, so briken i bunaden sin, so staut i si store kraft? «Det er eg, eg som talar rettferd, som er megtig til å frelsa.» 2 Kvifor er bunaden din so raud, og klædi som trødde du vinpersa? 3 «Eg trødde persa åleine, og ingen av folki var med meg. So trødde eg på deim i vreide og trakka deim sund i min harm. Då skvatt deira blod på klædi mine, og eg sulka heile min klædnad. 4 For ein hemnedag var i min hug, og mitt utløysingsår var kome. 5 Eg såg meg um, det var ingen som hjelpte, og eg undrast på at ingen meg studde, då hjelpte meg min arm, og min harm var meg til studnad, 6 og eg trakka ned folkeslag i min vreide og gjorde deim drukne i min harm, deira blod let eg renna på jordi.» 7 Herrens miskunn vil eg prisa, Herrens storverk, etter alt det Herren hev gjort oss og hans store godleik mot Israels hus, som han viste deim i si miskunn og sin store nåde. 8 Han sagde: «Dei er mitt folk, trufaste borni.» Og han vart deira frelsar. 9 I all deira trengsla var ingi trengsla, hans åsyns engel frelseste deim; i sin kjærlek og si milda han løyste deim ut, han tok deim upp, og han bar deim alle fordoms dagar. 10 Men dei var stride og harma hans heilage ande, då gjordest han um til fiend', sjølv stridde han mot deim. 11 Då fordoms dagar då tenkte hans folk på Moses: Kvar er han som deim førde or havet med sin buskaps hyrding? Kvar er han som gav deim i barmen sin heilage ande, 12 som let fara ved Mose sida sin herlege arm, som kløyvde vatnet framfor deim, so han skapte seg eit æveleg namn, 13 han som førde deim gjennom djupet som ein hest yver heidi, so ikkje dei snåva? 14 Liksom buskappen gjeng ned i dalen, førde Herrens ande deim til ro; ja, so hev du ført ditt folk og skapt deg eit herleg namn. 15 Skoda ned frå himmelen, sjå, frå din heilage, herlege bustad! Kvar er din brennhug, di kraft? Di rørla i barmen, di miskunn held seg att imot meg. 16 For du er vår fader, for Abraham veit ikkje um oss, og Israel kjenner oss ikkje. Men du, Herre, er vår fader, «Vår utløysar» du heiter frå gamalt. 17 Kvi let du oss vildra, Herre, frå dine vegar? Kvi gjer du vårt hjarta hardt, so me ikkje ottast deg? Vend att for dine tenrarar skuld, for äterne i din arvlut! 18 Eit lite bil hev ditt heilage folk havt si eiga, so trakka våre uvener ned din heilagdom. 19 Det hev vorte med oss som du aldri hadde rådt yver oss, som ditt namn hadde ei vore nemnt yver oss.

64 Gjev du reiv himmelen sund og steig ned, so fjelli skalv for di åsyn, 2 som elden fatar i risved, elden set vatnet i kok, til å kunngjera namnet ditt for dine motmenn, so folki laut skjelva for di åsyn, 3 når du gjorde skræmeverk, som me ikkje venta - å, steig du ned, so fjelli skalv for di åsyn! 4

Aldri hev nokon spurt eller høyrt, aldri hev auga set nokon annan gud enn du gjera soleis med deim som ventar på honom. 5 Du kjem imot dei som gjer rettferd med gleda, dei som kjem deg i hug på vegarne dine. Sjå, du vart harm, og me synda; so var det med oss frå gamalt, kann me verta frelseste? 6 Me vart alle i hop som ein urein, og all vår rettferd som eit tilsluka plagg, som lauvet visna me alle saman, og våre skuld bles oss burt som vinden. 7 Det var ingen som kalla på namnet ditt, som manna seg upp til å gripa deg; for du hadde løynt di åsyn for oss og late oss skjelva under vår skuld. 8 Men no, Herre, er du vår fader; me er leiret og du vår formar, eit verk av di hand er me alle. 9 Herre, ver ikkje so ovleg harm, og tenk ikkje ævleg på skuldi. Sjå no på me alle er ditt folk! 10 Dine heilage byar vart øydemark, Sion vart til ei øydemark, Jerusalem til ei audn. 11 Vårt heilage hus, det herlege, der federne våre deg lova, hev vorte uppbrænt med eld, og all vår hugnad hev vorte grushaugar. 12 Kann du halda deg att med alt dette, Herre? Vil du tegja og trykkja oss so tungt?

65 Eg baud meg fram der ingen spurde, eg var å finna der ingen søkte meg; eg sagde: «Her er eg, her er eg!» Til eit folk som ei bar mitt namn. 2 Eg rette all dagen ut mine hender til eit tråssugt folk, som fer den vonde vegen etter sine eigne tankar, 3 til eit folk som sårar meg alltid midt i syni, som ofrar i hagarne, kveikjer offereld på tiglstein, 4 som set seg ned i graver, og nattar i løyndarhol, som et svinekjøt, hev ufyseleg mat i skålerne sine, 5 som segjer: «Haldt deg undan! Ikke rør meg, for eg er heilag for deg!» Dei folk er som røyk i nasen min, ein eld som logar all dagen. 6 Sjå, det stend skrive for augo mine: Eg vil ikkje tegja fyrr eg gjev att, ja gjev deim att i fanget, 7 både for dykkar eigne brot, segjer Herren, og broti åt federne dykkar, at dei offereld kveikte på bergi og svivyrde meg på haugarne; fyrr vil eg mæla upp løni deira og gjeva deim upp i fanget. 8 So segjer Herren: Liksom dei segjer når det finst saft i druva: «Skamfar ho ikkje, for det er signing i hennel!» So gjer eg for mine tenrarar skuld, eg skal ikkje tyna alle saman. 9 Men let avkjøme koma frå Jakob, frå Juda ein erving til fjelli mine, mine utvalde skal erva landet, og der skal mine tenrarar bu. 10 Og Saron skal verta til saue-beite og Akorsdaleni til læger for fe, til gagn for mitt folk som sokjer meg. 11 Men de som gjeng burt ifrå Herren, de som gløymer mitt heilage fjell, de som dukar bord for Gad og blandar drykk for Meni, 12 dykkar lagnad skal vera sverdet, de skal alle dykk bøygja til slagting, for de svara ei då eg ropa, og høyrdie ei då eg tala, men gjorde det vonde i mine augo, og valde det som eg ikkje lika. 13 Difor segjer Herren, Herren so: Sjå,

tenaran' mine skal eta, men de skal svelta; sjå, tenaran' mine skal drikka, men de skal tyrsta; sjå, tenaran' mine skal fegnast, men de skal skjemmast; **14** sjå, tenaran' mine skal jubla av hjartans lyst, men de skal skrika av hjarteverk, og hugbrotna skal de hyla. **15** Dykkar namn skal de lata etter til ein eid for mine utvalde. «So drepe deg Herren, Herren!» Men tenaran sine skal han gjeva eit anna namn. **16** Den som signar seg i landet, skal signa seg med truskaps Gud, og den som sver i landet, skal sverja ved truskaps Gud, for dei fyrr trengslor er gløynde og løynde for augo mine. **17** For sjå, eg skaper ein ny himmel og ei ny jord, det gamle skal ikkje hugsast meir og ikkje renna nokon i hugen. **18** Nei, fegnast og frygdast til æveleg tid for det som eg skaper! For Jerusalem skaper eg um til frygd og folket til fagnad. **19** Og eg vil frygda meg yver Jerusalem og fegnast yver mitt folk, ingen gråt skal meir høyrast der eller klagerop. **20** Det skal ikkje lenger finnast der eit barn som berre liver nokre dagar, eller ein gammal mann som ikkje fyller dagetalet sitt. Nei, den som dør ung, skal døy hundrad år gammal, og den som ikkje når hundrad år, skal gjelda for å vera forbanna. **21** Dei husi dei byggjar, skal dei sjølv få bu i, og dei vinhagarne dei plantar, skal dei sjølv eta frukt av. **22** Ikkje skal dei byggja og ein annan bu, ikkje skal dei planta og ein annan eta; for folket mitt skal nå same alder som treet, og mine utvalde skal få njota det dei sjølv hev verka med sine eigne hender. **23** Dei skal ikkje stræva til fåfengs og ikkje få born som brått skal døy; for dei er Herrens velsigna ætt, og sitt avkjøme hev dei hjå seg. **24** Og det skal vera so, at fyrr dei ropar, vil eg svara, og medan dei endå talar, vil eg høyra. **25** Ulv og lamb skal beita i saman, og løva skal eta halm som uksen, og ormen skal hava mold til mat. Ingen skal gjera vondt eller ugagn på heile mitt heilage fjell, segjer Herren.

66 So segjer Herren: Himmelen er min stol, og jordi mi fotskor. Kva hus vil de då byggja åt meg, og kvar skulde vera min kvilestad? **2** Alt dette skapte eg med mi hand, og soleis vart alt dette til, segjer Herren. Den som eg vil sjå til, er den arme og hugbrotna, og den som skjelv for mitt ord. **3** Slagta ein stut er som drep ein mann, ofra eit lamb som å tyna ein hund, ofra grjonoffer som ofra svineblod, brenna røykjelse som hylla ein avgud. Som dei hev valt sine eigne vegar, og dei likar si ufysna, **4** so vil eg og velja deira vanlukka og fora yver deim det som dei ræddast, for di ingen svara då eg ropa, og dei høyrde ikkje då eg tala, men gjorde det vonde i mine augo og valde det som eg ikkje lika. **5** Høyr då Herrens ord, de som skjelv for hans ord! Dykkar brøder som hatar dykk, segjer, dei som støyter dykk burt for mitt namn skuld: «Lat Herren syna seg herleg, so me kan sjå

dykkar gleda!» Men dei skal verta til skammar. **6** Høyr gnyen frå byen! Høyr omen frå templet! Høyr, Herren gjev sine fiendar lika for deira verk! **7** Fyrr ho vert barnsjuk, hev ho født, fyrr riderne kjem, hev ho fenge ein gut. **8** Kven hev hørt um slikt? Kven hev sovore set? Kjem eit land til verdi på ein einaste dag? Kann eit folk verta født med ein einaste gong? For Sion vart barnsjuk og fødde med same sønerne sine. **9** Skuld' eg opna morsliv og ei gjeva føding? segjer Herren. Eller gjeva føding, og so halda fosteret att? segjer din Gud. **10** Gled dykk med Jerusalem og jubla yver henne, alle som hev henne kjær! Fegnast storleg med henne, alle de som ber sorg for henne! **11** So kann de suga og mettast av hennar hugsvalande barm, so de kann drikka og kveikjast av hennar herlege rikdom. **12** For so segjer Herren: Sjå, eg leider fred til henne som ei elv, og herlegdomen hjå folki som ein floymande bekk, og de skal få suga; dei skal bera dykk på armen, setja dykk på fanget og kjæla med dykk. **13** Som mori trøystar sin son, soleis skal eg trøysta dykk, ja, i Jerusalem skal de få trøyst. **14** De skal sjå det, og hjarta dykkar skal fegnast, og beini dykkar skal friskna som graset, og merkast skal Herrens hand hjå hans tenrar, men hans harm er yver hans fiendar. **15** For sjå, Herren kjem i eld, og hans vogner er som ein storm, hans vreide skal ráka med brennande harm, hans trugsmål med logande eld. **16** For Herren held dom med eld, og med sverdet sitt yver alt kjøt, og mange vert dei som Herren hev drepe. **17** Dei som helgar og reinsar seg for hagarne etter ein som er midt millom deim, dei som svinekjøt et og ufysne dyr, ja myser, dei skal tynast alle i hop, segjer Herren. **18** Eg kjenner deira gjerningar og deira tankar. Den tid kjem då eg samlar alle folk og tungemål, og dei skal koma og sjå min herlegdom. **19** Eg vil gjera eit teikn imillom deim, og nokre av deim som vert berga, vil eg senda til heidningfolki, til Tarsis og Pul og Lud, bogeskyttarane, til Tubal og Javan, til øylandi langt burte, som ikkje hev hørt gjetordet um meg og ikkje hev set min herlegdom, og dei skal kunngjera min herlegdom millom folki. **20** Og dei skal koma med alle brørne dykkar frå alle folkeslagi til offergåva åt Herren, på hesteryggen, på vogner, i berestolar, på muldyr og på kamelar, upp til mitt heilage fjell i Jerusalem, segjer Herren, liksom Israels-borni kjem med offergåva i reine skåler til Herrens hus. **21** Og jamvel av deim vil eg taka ut levitiske prestar, segjer Herren. **22** For liksom den nye himmelen og den nye jordi som eg skaper, skal standa for mi åsyn, segjer Herren, so skal og dykkar ætt og dykkar namn standa. **23** Kvar månad på nymånedagen og kvar vika på kviledagen skal alt kjøt koma og kasta seg ned for mi åsyn, segjer Herren. **24** Og dei skal ganga ut og

sjå på liki åt dei menner som hev falle frå meg; for makken
deira skal ikkje dauda, og elden deira skal ikkje slokna, og
dei skal vera ei gruv for alt kjøt.

Jeremias

1 Ord av Jeremia Hilkason, ein av prestarne i Anatot i Benjaminslandet. 2 Til honom kom Herrens ord i dei dagarne då Josia Amonsson var konge i Juda, i det trettande styringsåret hans, 3 likeins i dei dagarne då Jojakim Josiason var konge i Juda alt til slutten av det elleve styringsåret åt Sidkia Josiason, Juda-kongen, alt til burtføringi av Jerusalems-buarne i den femte månaden. 4 Herrens ord kom då til meg; han sagde: 5 Fyr eg skapte deg i morsliv, kjende eg deg, og fyr du kom ut or moderfang, helga eg deg; til profet åt folki sette eg deg. 6 Men eg sagde: «Å, Herre, Herre! Sjå, eg kann ikkje med å tala, for eg er so ung.» 7 Då sagde Herren med meg: Seg ikkje: «Eg er so ung, » men til alle som eg sender deg til, skal du ganga, og alt det eg byd deg, skal du tala. 8 Ikkje ottast deim! For eg er med deg til å berge deg, segjer Herren. 9 Og Herren rette ut si hand og tok på munnen min. So sagde Herren med meg: Sjå, eg hev lagt ordi mine i din munn. 10 Sjå, eg hev i dag sett deg yver folki og yver kongeriki til å ryskja upp og riva ned, til å tyna og brjota ned, til å byggja og til å planta. 11 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: Kva ser du, Jeremia? Og eg svara: «Ein stav av vase-treet ser eg.» 12 Og Herren sagde med meg: Gløgt såg du no, for vaka vil eg yver mitt ord til å fullføra det. 13 So kom Herrens ord til meg andre gongen; han sagde: Kva ser du? Og eg svara: «Ei sjodande gryta ser eg, og nordantil snur ho seg hit.» 14 Då sagde Herren med meg: Frå nord kjem ulukka sendande yver alle som bur i landet. 15 For sjå, eg kallar på kvar ei ætt i riki der nord, segjer Herren. Og dei skal koma og setja kvar sin stol attmed inngangen til portarne i Jerusalem og mot alle murarne um det rundt ikring og mot alle byarne i Juda. 16 Og eg vil segja mine domar yver deim for alt deira illverk, at dei vende seg frå meg og brende røykjelse åt andre gudar og tilbad dei verk deira hender gjorde. 17 Men du - gyrd dine lender og statt upp og tala til deim alt det som eg byd deg. Ikkje ræddast for deim, so ikkje eg skal gjera deg rædd deim! 18 Og eg, sjå eg hev i dag gjort deg til ei fast borg og til ein jarnstolpe og til ein koparmur mot alt landet: mot kongarne i Juda, mot hovdingarne, mot prestarne og mot lyden i landet. 19 Dei skal strida mot deg og ikkje vinna på deg. For eg er med deg, segjer Herren, og skal berge deg.

2 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Gakk av stad og ropa ut for Jerusalems øyro: So segjer Herren: Eg kjem deg i hug for din elskhug i din ungdom, din kjærleik i dine festarmålsdagar, kor du fylgte meg i øydemarki, i eit land der dei inkje sår. 3 Heilagt var Israel for Herren, hans

fyrste grøda. Alle som vilde eta det, laut bøta, ulukka kom på deim, segjer Herren. 4 Høy Herrens ord, Jakobs hus, og alle ætter i Israels hus! 5 So segjer Herren: Kva hev federne dykkar funne rangt hjå meg, sidan dei hadde seg undan meg og ferdast etter fåfenglege gudar og vart fåfenglege? 6 Og dei sagde ikkje: «Kvar er Herren som førde oss ut or Egyptarlandet, som leidde oss i øydemarki, i eit land med heidar og klufter, i eit land med turk og daudeskuggar, i eit land der ingen mann hev fare, og der inkje menneske hev butt?» 7 Og eg let dykk koma inn i eit grøderikt land, so de fekk eta frukt og dei gode ting der. Men då de kom dit inn, sulka de landet mitt og gjorde odelen min til ein styggedom. 8 Prestane sagde ikkje: «Kvar er Herren?» Og dei som handsama lovi, kjende meg ikkje, og hyrdingarne fall ifrå meg. Og profetarne spådde ved Bā'äl, og etter gagnlause gudar gjekk dei. 9 Difor vil eg framleides trætta med dykk, segjer Herren; og med barneborni dykkar vil eg trætta. 10 For far yver til Kittim-øyarne og sjå, og send bod til Kedar og høy vel etter, og sjå um slikt er hendt! 11 Hev noko folk bytt burt gudar, endå dei ikkje er gudar? Men mitt folk hev bytt sin herlegdom burt i gagnløysa. 12 Vert forstøkte, de himlar, yver slikt, og tak føla og stivna, segjer Herren. 13 For two illverk hev mitt folk gjort: dei vende seg frå meg, kjelda med livande vatn, og grov seg brunnar, leke brunnar som ikkje held vatn. 14 Er Israel ein træl? Er han ein træleson? Kvi er han vorten eit herfang? 15 Ungløvor bura imot honom, let ljoma si røyst. Og dei gjorde hans land til ei audn, hans byar vart brende, ingen bur der. 16 Jamvel Nofs-sønerne og Tahpanhes hev gjort deg snaud i kruna. 17 Hev du ikkje sjølv valda deg dette, med di du vende deg frå Herren, din Gud, då han vilde leida deg på vegen? 18 Og no, kva hev du med Egyptarvegen å gjera for å drikka vatn or Sihor? Og kva hev du med Assur-vegen å gjera for å drikka vatn or Elvi? 19 Din vondskap agar deg, og dine fråfall refser deg: Kjenn då og sjå at det er vondt og beiskt at du vende deg frå Herren, din Gud, og at du ikkje hev otte for meg, segjer Herren, Allhers-Herren. 20 For alt longe sidan braut du sund ditt ok, sleit sund dine band og sagde: «Eg vil ikkje tena.» For på kvar ein høg haug og under kvart eit grønt tre lagde du deg ned og dreiv hor. 21 Og eg hadde då planta deg eit godt vintre, alt igjenom av egte sæde; kor kunde du då verta umskapt for meg til villvin av framandt slag? 22 For um du so vilde två deg i lut og brukta mykje såpa, so vilde di misgjerning endå vera urein for mi åsyn, segjer Herren, Herren. 23 Kor kann du segja: «Utsulka er eg ikkje, etter Ba'alarne hev eg ikkje gjenge?» Sjå på vegen din i dalen! Skyna kva du hev gjort, du lettføtte kamelfylja som løyp til og frå. 24 Som ei vill-asna,

van med øydemarki, syp ho etter anden i si trå. Brund-giren hennar - kven kann døyva den? Dei som leitar etter henne, tarv ikkje renna seg trøytte; i hennar månad finn dei henne. **25** Vara foten din so han ikkje vert berr, og strupen din so du ikkje vert tyrst! Men du segjer: «Rådlaust! Nei, for eg elskar framande, » og etter deim vil eg ganga. **26** Liksom tjuven må skjemmast når han vert teken, soleis må Israels hus skjemmast, dei sjølve, kongarne deira, hovdingarne deira og prestarne deira og profetarne deira, **27** dei som segjer til treet: «Du er min far, » og til steinen: «Du hev ført meg; » for dei hev snutt ryggen til meg og ikkje andlitet. Men når dei er i naud, då ropar dei: «Ris upp og hjelpp oss!» **28** Kvar er då gudarne dine som du gjorde deg? Lat deim risa upp um dei kann hjelpa deg når du er i naud! For gudarne dine, Juda, er vortne likso mange som byarne dine. **29** Kvi trætter de med meg? Alle er de falne frå meg, segjer Herren. **30** Til fånyttes slo eg borni dykkar; age tok dei ikkje. Som ei herjande løva gløypte dykkar sverd profetarne dykkar. **31** Du ætt, gjev gaum etter Herrens ord! Hev eg vore ei øydemark for Israel eller eit stum-myrt land? Kvi segjer då lyden min: «Me gjeng lause, me vil aldri meir koma til deg.» **32** Gløymer ei møy sin prydhad, ei brur sitt belte? Men lyden min hev gløymt meg i uteljande dagar. **33** Kor vel du veit å leggja veggen din til å leita etter elskhug! Difor vandest du og på dine vegar til det vonde. **34** Ja, på kjolesnipparne finst det blod av skuldlause armingar: ikkje kom du på deim i innbrot; men av di at alt dette er funne hjå deg. **35** Endå segjer du: «Eg er skuldlaus; visseleg hev vreiden hans vendt seg frå meg.» Sjå, eg vil ganga til doms med deg av di at du segjer: «Eg hev ikkje synda.» **36** Kvi fer du so langt burt i ei onnor leid? Med Egyptarland og skal du verta til skammar, likeins som du vart til skammar med Assyria. **37** Derifrå med skal du ganga ut med henderne yver ditt hovud. For Herren hev støytt burt deim du leit, og du fær ingi lukka med deim.

3 Dei segjer: Når ein mann sender frå seg kona si, og ho fer frå honom og gifter seg med ein annan mann, kann han då atter koma tilbake til henne? Vilde ikkje det landet verta vanhelga? Med du hev drive hor med mange vener - og so skulde du koma tilbake til meg! segjer Herren. **2** Lyft upp augo dine til snaudfjellkollarne og sjå: kvar var det du ikkje vart skjemd? Frammed vegarne sat du og stunda etter deim likeins som ein arab i øydemark, og du vanhelga landet med din horelivnad og vondskap. **3** So vart då regnskurerne haldne att; og vårrregn kom det ikkje. Men di panna var som på ei horkona: det beid ikkje skam i deg. **4** Hev du ikkje nett no kalla på meg og sagt: «Min fader!» «Min ungdomsven er

du?» **5** «Kann han vilja gjøyma på vreide æveleg og harmast for ævelengdi?» Sjå, det tala du, men gjorde det vonde og kunde det med. **6** Og Herren sagde med meg i kong Josias dagar: Hev du set kva ho hev gjort, den utrue kvinnen Israel? Ho gjekk upp på kvart eit høgt fjell og inn under kvart eit grønt tre og dreiv hor der. **7** Og eg sagde: Etter ho hev gjort alt dette, vil ho snu attende til meg, men ho snudde ikkje. Og det såg den utrue kvinnen, hennar syster Juda. **8** Og eg såg at endå eg hadde sendt frå meg Israel, den fråfalne, og gjeve henne hennar skilsmålsbrev av di ho hadde drive hor, so ottast ikkje hennar utrue syster Juda like vel, men gjekk av stad og dreiv hor ho med. **9** Og med sin ublijuge lauslivnad vanhelga ho landet, og ho dreiv hor med Stein og med tre. **10** Og med alt dette hev hennar utrue syster Juda ikkje snutt um til meg av alt sitt hjarta, men berre læst gjera det, segjer Herren. **11** Og Herren sagde med meg: Den fråfalne, Israel, tedde seg rettferdigare enn den utrue, Juda. **12** Gakk av stad og ropa ut desse ordi mot nord og seg: Snu då um, du frå falne, Israel, segjer Herren. Eg vil ikkje møta deg med harmfullt andlit, for eg er miskunnsam, segjer Herren, og gøymer ikkje æveleg på vreide. **13** Berre kannast ved di misgjerning, at du fall ifrå Herren, din Gud, og på ymse leider for etter framande gudar inn under kvart eit grønt tre, men på mi røyst hev de ikkje lydt, segjer Herren. **14** Snu um, de fråfalne born, segjer Herren, for eg er herren dykkar. Og eg vil taka dykk, ein or ein by og two av ei ætt, og lata dykk koma til Sion. **15** Og eg vil gjeva dykk hyrdingar etter mitt hjarta, og dei skal gjæta dykk med vit og skynsemd. **16** Og når de aukar og veks i landet i dei dagarne, segjer Herren, då skal dei aldri meir tala um Herrens sambandskista, ja, ikkje koma henne i hug di heller og ikkje minnast henne og ikkje sakna henne, og dei skal ikkje heller meir gjera seg ei slik. **17** I den tidi skal dei kalla Jerusalem Herrens kongsstol, og alle folk skal samlast dit til Herrens namn, til Jerusalem. Og aldri meir skal dei ferdast etter sitt vonde, harde hjarta. **18** I dei dagarne skal Juda-huset ganga til Israelshuset, og dei skal koma saman frå Norderlandet til det landet som eg gav federne dykkar til odel. **19** Eg sagde då: «Å, kor høgt eg vilde sessa deg millom borni og gjeva deg eit hugnadlegt land, den herlegaste odel millom folki.» Og eg sagde: «De vil ropa til meg: «Min fader!» og ikkje meir skilja lag med meg.» **20** Men liksom ei kvinnen er utru mot venen sin, soleis hev de vore utrue mot meg, du Israels hus, segjer Herren. **21** Ei røyst høyrest på dei snaudfjelli, gråt og bøner frå Israels-borni; for dei hev gjenge på range vegar, dei hev gløymt Herren, sin Gud. **22** Snu um, de fråfalne born, so skal eg lækja dykk etter dykkar fråfall. Sjå her, me kjem til deg, for

du er Herren, vår Gud. 23 Sanneleg, til fåfengs var voni til haugarne, ståket på heidarne. Sanneleg, i Herren, vår Gud, er Israels frelsa. 24 Og skjemdar-tinget hev ete upp det federne våre stræva i hop alt frå vår ungdom, deira sauer og kyr, deira søner og døtter. 25 Lat oss då liggja i vår skjemd, og lat skammi vår breida seg yver oss! For mot Herren, vår Gud, hev me synda, me og federne våre, alt frå ungdom og til denne dag, og me hev ikkje lydt Herren, vår Guds, røyst.

4 Um du vender um, Israel, segjer Herren, då skal du få venda attende til meg, og um du hev dine styggjar burt frå mi åsyn, skal du ikkje ljota liva i fredløysa. 2 Og um du sver: «So sant som Herren liver,» i sanning, med rett og rettferd, då skal heidningfolk velsigna seg i honom og rosa seg i honom. 3 For so segjer Herren med Juda-mennene og med Jerusalem: Brjot dykk nybrot, og så ikkje millom klunger! 4 Umskjer dykk for Herren, og tak burt dykkar hjartans fyrehud, de Juda-menner og Jerusalems-buar, so at harmen min ikkje skal fara ut som eld og brenna so ingen kann sløkkja, for dykkar vonde verk skuld. 5 Kunngjer i Juda og send bod til Jerusalem og seg: «Blås i lur i landet!» Ropa alt med de vinn, og seg: «Samla dykk og lat oss ganga inn i dei faste borger!» 6 Set upp hermerke buntat Sion! Fly undan, stana ikkje! For eg let ulukka koma frå nord med stort tjon. 7 Ei løva hev rise upp over kjørri si, og ein folke-tynar hev teke ut, er faren heimanfrå og vil gjera landet ditt til ei audn; byarne dine vert lagde i øyde so ingen bur der. 8 Gyrd dykk difor i sekk, barma dykk og øya dykk! For Herrens brennande vreide hev ikkje vendt seg frå oss. 9 Og den dagen, segjer Herren, skal kongen og hovdingarne standa rádlause, prestarne skal ræddast og profetarne verta vitskræmde. 10 Då sagde eg: «Å, Herre, Herre! Ille hev du svike dette folk og Jerusalem då du sagde: «Fred skal de hava» - og no gjeng sverd inn til sjæli.» 11 I den tidi skal det verta sagt med dette folk og med Jerusalem: Ein glodheit vind frå snaudkollarne i øydemarki kjem imot mitt folks dotter, ikkje til å kasta korn med og ikkje til å dryfta med. 12 Ein vind, sterkare enn til slikt, vil eg lata koma; no vil eg og segja domen mot deim. 13 Sjå, lik skyer kjem han upp farande, og lik eit stormver er hans vogner, fliotare enn ørnar er hans hestar: Usæle me! Det er ute med oss. 14 Två vondskapen av ditt hjarta, Jerusalem, so du kann verta frelst. Kor lenge skal dine synduge tankar bu i ditt briost? 15 For ei røyst kjem med tiend frå Dan og med usæle-bod frå Efraimsheidi. 16 Lat folki få vita det, sjå til og lat Jerusalem få høyra det; umlægringsmenner kjem frå eit land langt undan og set i og ropar mot byarne i Juda. 17 Likeins som markevaktarar sit dei og gjæter på henne rundt

ikring; for mot meg hev ho vore tråssug, segjer Herren. 18 Di åtferd og dine gjerningar hev valda deg dette; dette hev du for vondskapen din, at det er beiskt, at det gjeng alt inn til ditt hjarta. 19 Å bringa mi, bringa mi! Eg skjelv av verk, hjarteverk. Mitt hjarta bankar i meg, eg kann ikkje tegja. For lurljom, herrop hev du høyrt, mi sjæl. 20 Tjon på tjon vert det ropa, for alt landet er i øyde lagt; dåtteleg er tjeldi mine øydelagde, i ein augneblink tjelldukarne mine. 21 Kor lenge skal eg sjå hermerke, høyra lurljom? 22 For lyden min er fåvis, meg kjenner dei ikkje; uvítige born er dei, og dei er utan skyn; vise er dei til å gjera vondt, men dei hev ikkje vit på å gjera godt. 23 Eg såg jordi, og sjå, ho var aud og øydi, og til himmelen såg eg, og ljoset hans var kvorve. 24 Eg såg fjelli, og sjå, dei bivra, og alle haugarne rugla. 25 Eg såg, og sjå, det fanst ikkje eit menneske, og alle himmelens fuglar hadde floge burt. 26 Eg såg, og sjå, det grøderike landet var ei øydemark, og alle byarne var nedriven av Herren, av hans brennande harm. 27 For so segjer Herren: Ei audn skal heile landet verta, men reint audit vil eg ikkje gjera det. 28 Difor skal landet syrgja og himmelen der uppe klæda seg i svart, av di eg hev sagt det, tenkt det so, og eg angrar det ikkje og gjer det ikkje um att. 29 For gnyen av ridarar og bogeskyttarar flyr kvar ein by; dei gjeng inn i skogarne og stig upp på hamrarne. Alle byar er folketome, ingen bur i deim. 30 Og du, når du vert øydelagd, kva vil du då gjera? Endå um du klæder deg i purpur og pryder deg med gullprydnad og gjer augo dine store med sminka, so er det fåfengt at du gjer deg fager; dine elskarar vanvyrdar deg, dei stend deg etter livet. 31 For eg høyrrer rop nett som av ei kvinne i barnsnaud, naudrop som av kvinne når ho fær første barnet, rop av dotteri Sion. Ho styn, ho retter ut henderne sine: Eie meg! Sjæli mi sig vanmægtig i mordar-vald.

5 Gakk kringum i gatorne i Jerusalem, og sjå etter og få vita og leita på torgi um de finn einkvar, um det er nokon som gjer rett, som legg vinn på ærlegdom, so vil eg tilgjeva byen. 2 Og endå um dei segjer: «So sant som Herren liver,» so gjer dei rang eid like vel. 3 Herre, ser ikkje augo dine etter ærlegdom? Du slo deim, men dei anka seg ikkje, du tynte deim, men dei let seg ikkje aga. Dei gjorde andlitet hardare enn stein, dei vilde ikkje venda um. 4 Då sagde eg: «Dette er berre småfolk; dei er fåvituge, for dei veit ikkje Herrens veg, sin Guds rett. 5 No vil eg ganga til storfolket og tala med deim, for dei veit Herrens veg, sin Guds rett.» Men nettupp dei, alle saman, hev brote sund oket, slite av seg bandi. 6 Difor skal løva frå skogen slå deim, vargen frå villmarkerne tyna deim. Panteren ligg og gjæter attmed byarne deira; kvar den som gjeng ut or deim, vert sundriven.

For mange er deira forbrot, mangfaldige deira fråfall. 7 Kvi skulde då eg gjeva deg til? Borni dine hev vendt seg frå meg og svore ved slikt som ikkje er gud. Og eg metta deim, men dei dreiv hor og flokka seg i skjøkjhuset. 8 Som velfødde hestar er dei tidleg ute; kvar ein kneggjar dei åt grannekona si. 9 Skulde eg ikkje heimsøkja slikt, segjer Herren, eller skulde mi sjæl ikkje harma seg på eit sovore folk? 10 Stig upp på hennar murar og øydelegg, men gjer ikkje reint audt. Riv av hennar vinrankor, dei høyrer ikkje Herren til. 11 For dei hev ille svike meg, både Israels hus og Judas hus, segjer Herren. 12 Dei hev neitta Herren og sagt: «Det er ikkje han, og nokor ulukka skal ikkje koma yver oss, og sverd og svolt skal me ikkje sjå. 13 Og profetarne skal verta til vind, for det er ingen som talar i deim. Soleis skal det ganga med deim sjølve.» 14 Difor, so segjer Herren, allhers drott: Sidan de talar slike ord, sjå, so gjera eg mine ord i din munn til ein ald og dette folket til ved, og han skal øyda deim. 15 Sjå, eg let eit folk frå eit land langt burte koma yver dykk, Israels hus, segjer Herren, eit sterkt folk er det, eit eldegamalt folk er det, eit folk med eit mål du ikkje kjenner, og ikkje skynar du kva dei segjer. 16 Deira pilehus er som ei opi grav, alle saman er dei kjempor. 17 Og dei skal eta upp din avle og ditt brød, dei skal tyna dine søner og dine døtter, dei skal eta upp dine sauer og dine naut, dei skal øydeleggja dine vintre og fiketre, dine faste byar, som du lit på, skal dei brjota ned med sverd. 18 Men jamvel i dei dagarne, segjer Herren, vil eg ikkje heiltupp øyda dykk ut. 19 Og når de då segjer: «Kvi hev Herren, vår Gud, gjort alt dette imot oss?» då skal du segja med deim: «Likeins som de sveik meg og tente framande gudar i dykker land, so skal de tena framande i eit land som ikkje er dykker land!» 20 Kunngjer dette i Jakobs hus og lat deim få høyra det i Juda og seg: 21 Høyr dette, du fåvise og vitlause lyd, som hev augo, men ikkje ser, som hev øyro, men ikkje høyrer. 22 Vil de ikkje ottast meg, segjer Herren, eller skjelva for mi åsyn? eg som sette fjøresanden til demma for havet, til eit ævelegt stengje som det ikkje kann fløda yver, som bårorne kjem dynjande imot, men ikkje vinn på, og marmar imot, men ikkje kann fløda yver. 23 Men denne lyden hev eit stridigt og tråssugt hjarta, dei hev vike undan og er burtgjengne. 24 Og dei hev ikkje sagt i sitt hjarta: «Lat oss ottast Herren, vår Gud, som gjev regn, både haustregn og vårregn, i rett tid, som tek vare på dei visse haustonne-vikorne for oss!» 25 Dykker misgjerningar hev avlaga alt dette, og dykker synder hev halde det gode burte frå dykk. 26 For det finst ugudlege i lyden min, dei legg seg på lur liksom fuglefangarar huker, dei set ut gildra, menneske veider dei. 27 Nett som eit bur fullt av fuglar, so

er husi deira fulle av svik; difor er dei store og rike vortne. 28 Dei er feite vortne so det skin av deim; dei er breiddfulle med vondt; dei dørmer ikkje i nokor sak, hjelpar ikkje den farlause til sin rett, og i fatigmanns sak dørmer dei ikkje. 29 Skulde eg ikkje heimsøkja for slikt, segjer Herren, eller skulde mi sjæl ikkje hemna seg på eit sovore folk? 30 Grylselege og gruelege ting gjeng fyre seg i landet. 31 Profetarne spår lygn, og prestarne er strenge herrar etter deira råd, og lyden min likar det. Men kva vil de gjera når enden på dette kjem?

6 Fly, de Benjamins-søner, ut or Jerusalem, og blås i herlur i Tekoa, og reis upp eit merke yver Bet-Hakkerem! for ei ulukka trugar nordantil med stor øydeleggjing. 2 Den fagre og kjælne, Sions dotter, henne tyner eg. 3 Til henne skal hyrdingar koma med hjorderne sine; dei slær upp tjeld rundt kringum henne, dei beiter av kvar sitt stykke. 4 Vigsla dykk til strid mot henne! Statt upp og lat oss draga upp høgst å dag! Usæle me! For det lid på dagen, og kveldskuggarne lengjest. 5 Statt upp og lat oss draga upp um natti, og lat oss leggja hennar borghaller øyde! 6 For so segjer Herren, allhers drott: Hogg tre og kasta upp ein voll mot Jerusalem! Det er byen som skal verta heimsøkt; han er fullsett med vondskap all igjenom. 7 Likeins som brunnen let vatn vella fram, soleis let han sin vondskap vella fram. Valdsverk og tjon høyrest der, sår og slag er stødt framfor mi åsyn. 8 Lat deg segja, Jerusalem, so mi sjæl ikkje skal venda seg frå deg, so eg ikkje skal gjera deg til ei audn, til eit ubygt land. 9 So segjer Herren, allhers drott: Ei attpå-sanking, liksom på eit vintre, skal dei gjera på leivningen av Israel. 10 Kven skal eg tala til og vitna for, so dei høyrer? Sjå, øyra deira er umskore so dei ikkje kann gjeva gaum; sjå, Herrens ord er vorte til spott bland deim, dei likar det ikkje, 11 Men eg er full av Herrens harm, eg er utmødd av å halda honom inne. 12 Og husi deira skal koma i annan manns eige, deira jorder og konor like eins. For eg vil retta ut mi hand mot deim som bur i landet, segjer Herren. 13 For både små og store, alle saman søkjer dei låk vinning; både profet og prest, kvar ein fer med svik. 14 Og dei fer lettvint åt med å lækja mitt folks skade, med di dei segjer: «Fred, fred!» endå det ingen fred er. 15 Dei skal standa til skammar; for dei hev gjort skjemdarverk. Men dei korkje skjemmest eller veit kva det er å blygjast. Difor skal dei falla med deim som fell, den tid eg heimsøkjer deim, skal dei snåva, segjer Herren. 16 So sagde Herren: Statt på vegarne og sjå etter og spør etter dei gamle stigarne, kvar vegen til det gode er, og ferdast so på den, so skal de finna kvild for sjælerne dykkar. Men dei sagde: «Me vil ikkje ferdast på honom.» 17 Og eg settet vaktmenner yver dykk og sagde: «Lyd vel etter lurlomen!»

Men dei sagde: «Me vil ikkje lyda etter.» **18** Difor hører de folk, og få vit på, du lyd, kva som i deim bur. **19** Hør det, du jord: sjå, eg fører ulukka yver dette folk - den grøda deira løynderåder hev bore - for dei hev ikkje gjeve gaum etter mine ord, og loverne mine mismætte dei. **20** Kva skal eg med røykjelse som kjem frå Sjeba, og med den beste kalmus frå eit land langt burte? Brennofferi dykker er ikkje til hugnad, og slagtofferi hev eg ikkje hug på. **21** Difor, so segjer Herren: Sjå, eg legg støytesteinlar for dette folket, og feder og søner saman skal snåva på deim, granne med granne skal verta tynt. **22** So segjer Herren: Sjå, eit folk kjem frå Norderlandet, ei stor tjod ris upp frå utkanten av jordi. **23** Um boge og spjot held dei traust, illharde er dei og syner ikkje miskunn. Røysti deira marmar som havet, og på hestar kjem dei ridande, budde som menner til strid mot deg, du dotter Sion. **24** Me hev fenge fretnader um deim, magstolne seig våre hender; me tok føela, fekk flagor som kvinna i føderider. **25** Gakk ikkje ut på marki og ferdast ikkje på vegen! For fienden hev sverd; rædsla rundt ikring. **26** Du dotter, mitt folk, gyrd deg med sekk og velt deg i oska, set i syrgjelæte som yver ein einberning, øya deg sårt! For brått kjem tynaren yver oss. **27** Eg hev sett deg til ransakar hjå mitt folk - til ei borg - so du skal kjenna og ransaka deira veg. **28** Alle saman er dei fråfalte og stridige; dei gjeng og baktalar, dei er kopar og jarn; alle saman fer dei med tyning og tjon. **29** Smidjebelgen hev blåse, men av elden kjem berre bly; til fåfengs var den reinsande smelting, og dei vonde vart ikkje utskilde. **30** «Sylv som er vanda» kallar dei deim, for Herren hev vanda deim.

7 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren; han sagde: **2** Gakk ogstatt i porten til Herrens hus og ropa der ut dette ordet, og seg: Hør Herrens ord, alt Juda, de som gjeng inn gjennom desse portane og vil tilbeda Herren! **3** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Lat dykker vegar og dykker gjerningar betrast, so skal eg lata dykk bu på denne staden. **4** Lit ikkje på ljugarord, når dei segjer: «Dette er Herrens tempel, Herrens tempel, Herrens tempel.» **5** Men um de let dykker vegar og gjerningar betrast, um de skifter rett millom mann og mann, **6** ikkje er harde mot den framande, den farlause og enkja, og ikkje renner ut skuldaust blod på denne staden, og ikkje ferdast etter andre gudar til ulukka for dykk sjølve, **7** då vil eg lata dykk bu på denne staden, i landet som eg gav federne dykker, frå æva og til æva. **8** Sjå, de lit på ljugarord som det ikkje er gagn i. **9** Er det ikkje so: de stel, myrder og driv hor og gjer rang eid og brenner røykjelse for Ba'al og fer etter andre gudar som de ikkje kjenner, **10** og so kjem de og stend framfor mi åsyn i dette huset som er uppkalla etter mitt namn, og segjer: «No er me

berga» - so de sidan kann gjera all denne styggedomene. **11** Er då dette huset som er uppkalla etter mitt namn vorte eit røvarbol i dykker augo? Eg med, sjå eg ser på det soleis, segjer Herren. **12** For gakk til bustaden min i Silo, der som eg i fyrstningi let namnet mitt bu, og sjå kva eg hev gjort med det for vondskapen skuld i mitt folk Israel. **13** Og no, etter di de gjer alle desse gjerningarne, segjer Herren, og eg tala jamt og samt, men de lydde ikkje, eg kalla på dykk, men de svara ikkje, **14** so vil eg gjera med det huset som er uppkalla etter mitt namn, og som de lit på, og med den staden eg gav dykk og federne dykker, likeins som eg hev gjort med Silo. **15** Og eg vil støyta dykk burt frå mi åsyn, likeins som eg støytte frå meg alle brørne dykker, all Efraims ætt. **16** Men du, du skal ikkje beda for dette folket og ikkje koma med klagerop eller børn for deim og ikkje naudbeda meg, for eg høyrer deg ikkje. **17** Ser du ikkje kva dei gjer i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne? **18** Borni sankar i hop ved, og federne kveikjer elden, og kvinnorne knodar deig til å laga kakor åt himmeldorfningi, og drykkoffer renner dei ut for andre gudar, til å gjera det leidt for meg. **19** Gjer dei då meg noko leidt? segjer Herren, er det ikkje seg sjølve, so skammi må liggja utanpå deim? **20** Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, min vreide og min harm vert utrend yver denne staden, yver menneskja og yver dyri og yver trei på marki og yver grøda på jordi, og han skal brenna og ikkje slokna. **21** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Legg brennofferi dykker attå slagtofferi og et kjøt? **22** For den dagen eg førde federne dykker ut or Egyptarlandet, tala eg ikkje med deim um eller gav deim noko bod um brennoffer og slagtoffer. **23** Men dette baud eg deim og sagde: «Lyd mi røyst, so skal eg vera dykker Gud, og de skal vera mitt folk, og gakk allstødt på den vegen som eg byd dykk, so det kann ganga dykk vel.» **24** Men dei lydde ikkje og lagde ikkje øyra sitt til, men ferdast etter sine eigne råder, sitt harde vonde hjarta, og dei snudde ryggen til meg og ikkje andlitet. **25** Alt ifrå den dagen då federne dykker for ut or Egyptarlandet og heilt til denne dag hev eg dagstødt, jamt og samt, sendt alle mine tenrar, profetarne, til dykk. **26** Men dei lydde ikkje på meg og lagde ikkje øyra sitt til, men dei var hardnakka og for enn verre fram enn federne deira. **27** Og du skal tala alle desse ordi til deim, men dei vil ikkje lyda på deg, og du skal ropa åt deim, men dei vil ikkje svara deg. **28** Seg då med deim: «Dette er folket som ikkje lydde på Herren, sin Guds, røyst og ikkje let seg aga; truskapen er burt kvorven og ut-øydd or deira munn.» **29** Klypp av håret ditt og kasta det burt og set i med eit syrgjekvæde på dei snaude haugar! For Herren hev vanda og støytt frå seg denne ætti som han er harm på. **30**

For Juda-sønerne hev gjort det som vondt er i mine augo, segjer Herren. Dei hev sett sine styggeting i det huset som er uppkalla etter mitt namn, og sulka det. 31 Og dei hev bygt Tofet-haugar, dei som er i Hinnomssons-dalen, til å brenna sine søner og døtter i eld på - som eg ikkje hev bode, og som ikkje var kome meg i hugen. 32 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då ein ikkje lenger skal segja «Tofet» eller «Hinnomssons-dalen», men «Dråpsdalén», og dei skal gravleggja i Tofet, av di dei vantar rom. 33 Og liki av dette folket skal verta til mat å fuglarne under himmelen og dyri på jord, og ingen skal skræma deim burt. 34 Då vil eg lata kverva burt or byarne i Juda og frå gatorne i Jerusalem fagnadrøyst og glederøyst, røyst av brudgom og røyst av brur, for landet skal verta lagt i øyde.

8 I den tidi, segjer Herren, skal dei taka beini åt Juda-kongarne og beini åt hovdingarne og beini åt prestarne og beini åt profetarne og beini åt Jerusalems-buarne ut or graverne deira, 2 og breida deim ut for soli og for månen og heile himmelheren, som dei elska og tente, og som dei for etter, og som dei sökte, og som dei tilbad. Dei vert ikkje samla og ikkje gravlagde; til mørk ulyver marki skal dei verta. 3 Og all leivningen som vert leivd av denne vonde ætti, på alle stader der dei leivde, der som eg driv deim burt, skal velja dauden heller enn livet, segjer Herren, allhers drott. 4 Og du skal segja med deim: So segjer Herren: Dett ein og stend ikkje upp att? eller gjeng ein burt og snur ikkje um att? 5 Kvi hev då denne Jerusalems-lyden falle frå med eit ævelegt fråfall? Dei held fast på sitt svik og vil ikkje snu um att. 6 Eg gav gaum og lydde: dei talar det som ikkje er rett, det finst ikkje den mann som angrar sin vondskap og segjer: «Kva hev eg gjort!» Alle saman hev dei snutt seg burt i laupet, likeins som ein hest som renner av stad i strid. 7 Jamvel storken under himmelen veit sine tider, og tutelduva og svala og trana ansar på tidi når dei skal koma, men mitt folk kjänner ikkje Herrens rett. 8 Korleis kann de segja: «Me er Sise, og Herrens lov er hjå oss?» vanneleg, sjå, lygn-pennen åt dei skriftlærde hev gjort henne til lygn. 9 Dei vise vert til skammar, dei vert tekne av ræddhug og rádløysa. Sjå, Herrens ord hev dei vanda; kvar skulde dei då hava visdom ifrå? 10 Difor vil eg gjeva konorne deira til andre, jorderne deira åt landvinnarar. For både små og store, alle saman sökjer dei låk vinning, både profet og prest, alle saman fer dei med svik. 11 Og dei fer lettvint åt med å lækja skaden åt dotteri, folket mitt, med di dei segjer: «Fred, fred!» endå det ingen fred er. 12 Dei skal standa til skammar, for dei hev gjort skjemdarverk. Dei korkje skjemmest eller veit kva det er å blygjast. Difor skal dei falla med deim som fell; i si

heimsøkjingstid skal dei snåva, segjer Herren. 13 Eg vil gjera av med deim, segjer Herren. Det bid ikkje druvor på vintreet og ikkje fikor på fiketreet, og lauvet er visna. Og eg sender deim slike som skal koma yver deim. 14 Kvifor sit me i ro? Samla dykk og lat oss ganga inn i dei faste byarne og tynast der! for Herren, vår Gud, vil lata oss tynast og gjeva oss eitervatn å drikkja, av di me hev synda imot Herren. 15 Me ventar på fred, men det kjem ikkje noko godt, på ei tid med lækjedom, og sjå - fælske. 16 Frå Dan høyrer ein frøsing av øykjerne hans, og for kneggjungi av dei spræke hestarne hans skjelv alt landet. Og dei kjem og et upp landet og det som i det er, byen og deim som i honom bur. 17 For sjå, eg sender imot dykk ormar, basiliskar, som ikkje let seg mana burt, og dei skal bita dykk, segjer Herren. 18 Å, kva kan hugsvala meg i sorg! Hjarta er sjukt i meg. 19 Sjå, naudropi frå dotteri, folket mitt, ljomar frå eit land langt burte: «Er då ikkje Herren i Sion? eller er ikkje kongen hennar der?» - Kvi hev dei harma meg med gudebilæti sine, med fæfenglege framande gudar? 20 Skurdonni er lidi, fruktonni er ende, men me er ikkje frelseste. 21 Eg er tynt for tjonet på dotteri, folket mitt, eg gjeng i syrgjeklæde, føla hev teke meg. 22 Finst det då ikkje balsam i Gilead, eller bid det ingen lækjar der? Eller kvi hev ikkje dotteri, folket mitt, fenge bensel på?

9 Å, um hovudet mitt var vatn og auga mitt ei tårekjelda! Då skulde eg gråta dag og natt yver deim som er ihelslegne for dotteri, folket mitt! 2 Å, um eg hadde eit herbyrge i øydemarki! Då skulde eg skiljast med folket mitt og fara burt frå deim. For alle saman er dei horkarar, ein flokk av svikarar. 3 Og dei spenner tunga som bogen sin til lygn, og ikkje på ærleg vis er dei megtige vortne i landet, men frå vondt til vondt gjeng dei fram, og meg veit dei ikkje av, segjer Herren. 4 Vara dykk, kvar og ein for sin ven, og lit ikkje på ein bror! for kvar ein bror er ein stor-svikar, og kvar ein ven fer med baktale. 5 Og kvar og ein svik sin ven, og sanning talar dei ikkje. Dei tem si tunge upp til å tala lygn, dei møder seg ut med meinkrokar. 6 Du bur midt i svik: i sitt svik vil dei ikkje vita av meg, segjer Herren. 7 Difor, so segjer Herren, allhers drott: Sjå, eg vil smelta deim og røyna deim, for kva anna skulde eg gjera med slik ei som dotteri, folket mitt? 8 Tunga deira er ei drepane pil, svik talar ho. Med munnen talar dei venleg med grannen sin, men i hjarta set dei upp gildra for honom. 9 Skulde eg ikkje heimsøkja deim for slikt? segjer Herren; skulde mi sjæl ikkje hemna seg på slikt eit folk? 10 Yver heidearne vil eg setja i med gråt og låt og yver beitemarkerne i audni med eit syrgjekvæde; for dei er avsvidne, so ingen fer der framum, og fe-rauting er ikkje høyrande der. Både himmelens fuglar og dyri er flydde

og burfarne. 11 Og eg vil gjera Jerusalem til steinrøysar, til sjakal-bøle, og byarne i Juda vil eg gjera til ei audn so ingen bur i deim. 12 Kven er so vis ein mann at han skynar dette, og kven hev Herrens munn tala til, so han kann kunngjera dette: Kvifor landet er i øyde lagt, avsvide som ei øydemark der ingen fer framum? 13 Og Herren sagde: Sidan dei vende seg frå lovi mi, som eg gav deim, og ikkje lydde meg og ikkje ferdast etter henne, 14 men ferdast etter sitt harde hjarta og etter Ba'alarne som federne deira hadde lært deim, 15 difor, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg gjev dette folket malurt å eta og eitervatn å drikka. 16 Og eg vil spreida deim ut millom folkeslag som dei ikkje kjende, korkje dei sjølve eller federne deira, og eg vil senda sverdet etter deim til dess eg fær tynt deim. 17 So segjer Herren, allhers drott: Gjev gaum, og kalla på syrgjekvendi, at dei må koma, og send bod til dei kunnige kvinnorne, at dei kann koma! 18 Og lat deim skunda seg og setja i eit syrgjekvad yver oss, so tårar kann trilla utor augo våre og augneloki våre vatsfljuga. 19 For frå Sion hører ein omen av syrgjesong: «Å, kor øydelagde me er! Me er vortne ovleg til skammar; for landet laut me fly, av di at dei hev brote ned våre bustader.» 20 Ja, hør, de kvinner, Herrens ord, og lat øyra dykkar taká imot ordet frå hans munn, og lær døtterne dykkar syrgjesong, og den eine lære hi syrgjekvæde! 21 For dauden stig upp i vindauge våre, er komen inn i hallerne våre. Han vil rydja ut borni på gata og ungmanni frå torgi. 22 Tala: So segjer Herren: Og manne-liki skal liggja som mørk burryver jordi og som kornband etter skjeraren, og ingen samlar deim upp. 23 So segjer Herren: Den vise rose seg ikkje av visdomen sin, og den sterke rose seg ikkje av styrken sin, den rike rose seg ikkje av rikdomen sin! 24 Men den som vil rosa seg, han rose seg av di han er vitug og kjenner meg: at eg er Herren, som gjer miskunn, rett og rettferd på jordi; for i sovore hev eg hugnad, segjer Herren. 25 Sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg vil heimsøkja alle umskorne som er u-umskorne: 26 Egyptarland og Juda, Edom og Ammons-sønerne og Moab og alle med rundklypt hår, som bur i øydemarki. For alle heidningfolki er u-umskorne, og heile Israels hus er u-umskore på hjarta.

10 Hør det ord som Herren talar til dykk, Israels hus! 2 So segjer Herren: Ven dykk ikkje til vegen åt heidningfolki, og ræddast ikkje himmelteikni, endå um heidningarne ræddast deim. 3 For dei seder folkeslagi hev, er fåfengd; for dei høgg eit tre i skogen, og treskjeraren lagar det til med øksi, 4 med sylv og med gull pryder han det, med naglar og hamar fester han det, so det ikkje skal stupa. 5 Dei er som

ei svarva trelurk, og kann ikkje tala. Ein lyt bera deim, for dei kann ikkje ganga. Ikkje ottast deim! for dei kann ikkje skada, og å ganga hev dei heller ikkje magt til. 6 Ingen er din like, Herre! Du er stor, og namnet ditt er stort i velde. 7 Kven skulde ikkje ottast deg, du folkekonge! For det sørmer deg, for millom alle vise hjå folki og i heile deira rike er ingen din like. 8 For alle saman er uvítuge og vitlause; ei fåfengleg læra! Tre er det, 9 sylvplator, førde frå Tarsis, gull frå Ufafz, eit verk av ein treskjerar og av gullsmed-hender. Klædnaden deira er av blått og raudt purpur, eit verk av hage kunstmenner er dei alle. 10 Men Herren er Gud i sanning; han er ein livande Gud og ein æveleg konge. For hans vreide bivrar jordi, og folkeslagi herder ikkje å standa for hans harm. 11 So skal de segja med deim: Dei gudar som ikkje hev gjort himmel og jord, dei skal kverva burt frå jordi og under himmelen. 12 Han hev gjort jordi med si kraft, skapt heimen med sin visdom og spana ut himmelen med sitt vit. 13 Når han let røysti si ljoma, svarar dyn av vatn i himmelen, og han let skodda stiga upp frå enden av jordi, let eldingar laga regn, og sender vind ut or gøymslorne sine. 14 Klumsa stend kvar ein mann og hev ikkje vit på det, skjemmast lyt kvar ein gullsmed av sitt bilæte; for dei støypte bilæti hans er berre lygn, det er ingi ånd i deim. 15 Dei er berre fåfengd, eit verk til å hæda; den tid dei vert heimsøkte, er det ute med deim. 16 Jakobs arvlut er ikkje deim lik, for det er han som hev skapt alt, og Israel er hans odelsætt. Herren, allhers drott, er namnet hans. 17 Sanka godset ditt utor landet, du lyd som sit umlægra! 18 For so segjer Herren: Sjå, eg vil slengja burt deim som bur i landet denne gongen, og trengja deim so dei skal få kjenna det. 19 Eie meg, kor sundbroten eg er! Ulækjande er mitt sår. Men eg segjer: «Dette er då ei liding som eg lyt bera.» 20 Tjeldet mitt er øydelagt, og alle tjeldtoji mine er avslitne. Borni mine er frå meg farne og er ikkje lenger til, ingen er til som heretter kann reisa tjeldet mitt og festa upp tjelldukarne mine. 21 For hyrdingarne var uvítuge og søkte ikkje Herren. Difor for dei ikkje viseleg åt, og all hjordi deira vart spreidd. 22 Høyr, ein ljom! sjå, det kjem, og ein stor dyn frå Norderlandet - for å gjera Juda-byarne til ei audn, til sjakal-bøle. 23 Eg veit, Herre, at menneskja ikkje sjølv råder for sin veg, og at gangande mann ikkje hev magt til å styra sine stig. 24 Refs meg, Herre, men med måte, ikkje i din vreide, so du ikkje skal gjera meg reint til inkjes. 25 Renn harmen din ut yver heidningfolki som ikkje kjenner deg, og yver ætter som ikkje påkallar namnet ditt! For dei hev ete på Jakob, ja, ete honom upp og gjort ende på honom, og bustaden hans hev dei lagt i øyde.

11

Det ordet som kom til Jeremia frå Herren; han sagde:
2 Høyr ordi i denne pakti, og tala til Juda-mennerne og Jerusalems-buarne! **3** Og du skal segja med deim: So segjer Herren, Israels Gud: Forbanna vere den mann som ikkje lyder på ordi i denne pakti, **4** som eg baud federne dykkar den dagen eg let deim koma ut or Egyptarlandet, ut or jarnomnen, og sagde: Høyr på mi røyst og gjer alt dette, so som eg bed dykk, då skal de vera mitt folk, og eg vil vera dykkar Gud, **5** so eg kann få halda den eiden som eg svor federne dykkar: å gjeva deim eit land som fløymer med mjølk og honning, so som det er enn i dag. Og eg svara og sagde: «Amen, Herre!» **6** Og Herren sagde med meg: Ropa ut alle desse ordi i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne og seg: Lyd på ordi i denne pakti og gjer etter deim! **7** For eg hev ålvorleg vara federne dykkar, då eg let deim koma ut or Egyptarlandet, og alt til denne dag, jamt og samt, og sagt: «Høyr på mi røyst!» **8** Men dei lydde ikkje og lagde ikkje øyra sitt til, men kvar og ein ferdast etter sitt vonde, harde hjarta. So let eg då koma yver deim alt det eg hadde sagt i denne pakti, som eg baud deim å halda, men som dei ikkje heldt. **9** Og Herren sagde med meg: Det er kome upp at Juda-mennerne og Jerusalems-buarne hev vore med kvarandre i ei samansverjing. **10** Dei hev snutt tilbake til misgjerningane åt forfederne sine, som ikkje vilde høyra på ordi mine, og dei fer etter andre gudar, for å tena deim. Israels hus og Judas hus hev brote pakti mi, som eg gjorde med federne deira. **11** Difor, so segjer Herren: Sjå, eg let koma yver deim ei ulukka som dei ikkje kann koma seg undan. Då skal dei ropa på meg, men eg vil ikkje høyra på deim. **12** So skal Juda-byarne og Jerusalems-buarne ganga og ropa på gudarne som dei plar brenna røykjelse for; men dei skal ikkje frelsa deim i deira trengsletid. **13** For gudarne dine, Juda, er vortne like mange som byarne dine, og du hev reist like mange altar for skjemdi, altar til å brenna røykjelse på for Ba'ål, som det er gator i Jerusalem. **14** Og du, ikkje skal du beda for dette folket og ikkje koma med klagerop eller bøn for deim. For eg vil ikkje høyra når dei ropar til meg i si naud. **15** Kva hev ho som eg elskar å gjera i mitt hus, ho som med mange gjer skjemdarverk? Kann heilagd offerkjøt fria deg? Når du gjer vondt, då fagnar du deg. **16** «Eit sigrønt oljetre, pryd med fager frukt,» so kalla Herren deg; medan eit veldugt glam ljomar, kveikjer han eld på det, og greinerne brotnar av det. **17** Og Herren, allhers drott, som planta deg, hev sagt illsegn imot deg for illgjerningi som Israels hus og Judas hus hev gjort til å harma meg upp, med å brenna røykjelse for Ba'ål. **18** Og Herren let meg få vita det, so no veit eg det; då synte du meg deira framferd. **19** Men eg var

som eit spakt lamb, som vert leidt til slagting, og eg visste ikkje at dei lagde løynderåder mot meg: «Lat oss øydeleggja treet og frukti og rydja honom ut or landet åt dei livande, so ein ikkje lenger kjem namnet hans i hug!» **20** Men Herren, allhers drott, er ein rettferdig domar, han ransakar nyro og hjarta. Eg fær sjå at du hemner deg på deim, for eg hev lagt saki mi fram for deg. **21** Difor, so segjer Herren um mennerne i Anatot, dei som ligg deg etter livet og segjer: «Du skal ikkje tala profetord i Herrens namn, annars skal du døy for vår hand,» **22** - difor, so segjer Herren, allhers drott: Sjå, eg vil heimsøkja deim dei unge menner skal falla for sverd, deira søner og døtter skal døy av svolt. **23** Og ikkje noko skal verta leivt åt deim; for eg sender ulukka på mennerne i Anatot det året dei vert heimsøkte.

12

Rettferdig er du, Herre, når eg andordast med deg, endå lyt eg tala med deg um retten. Kvi gjeng det dei ugdlege vel? Kvi er dei sutlause alle dei sviksame? **2** Du hev planta deim, dei hev røtt seg og; dei veks, dei ber frukt og; nær er du i deira munn, men langt burte frå deira nyro. **3** Men du, Herre, kjenner meg, du ser meg og røyner mitt hjartelag mot deg; skil deim frå likeins som sauер til slagting, og vigsla deim til ein dråpsdag! **4** Kor lenge skal landet syrgja og grøda på jordi alle stader torna burt? For deira vondskap skuld som der bur, er dyr og fuglar burtrivne; for dei segjer: «Han ser ikkje endelykti vår.» **5** Um du vert utmødd når du løyp med gangande mann, korleis kann du då kapprena med hestar? I eit fredt land er du trygg, men kva vil du gjera i tjukkskogen burtmed Jordan? **6** For jamvel brørne dine og farhuset ditt, jamvel dei er utrue mot deg, jamvel dei set i illskrik attum din rygg. Tru deim ikkje, endå dei talar vænt til deg! **7** Eg hev gjenge frå huset mitt, eg hev vanda odelen min, eg hev gjeve den som mi sjel elskar i henderne på hennar fiendar. **8** Odelen min er vorten for meg som løva i skog: han hev sett i eit læte imot meg; difor hatar eg honom. **9** Er odelen min som ein spreklut rovugl? Rovugl er det då rundt ikring honom. Gakk av stad, samla alle dyr i skogen, lat deim koma hit og eta! **10** Hyrdingar i mengd øydelegg vinhaven min, trakkar ned odelsjordi mi; dei gjer den hugnadlege odelsjordi mi til ei øgjeleg audn. **11** Til ei øydemark gjer dei henne; syrgjande og audsleg ligg ho framfyre meg. Alt landet er i øyde lagt, for ingen legg det på hjarta. **12** Yver alle snaud-heidar i øydemarki kjem herjande hopar; for Herren hev eit sverd som øyder frå eine enden av landet til hin; alt kjøt er fredlaust. **13** Dei sår kveite og haustar inn kloner; dei møder seg ut, men reint til fånyttes. So vert då til skamar med grøda dykkar for Herrens brennande vreide! **14** So segjer Herren um alle dei vonde grannarne,

som rører den odelseiga som eg hev gjeve mitt folk Israel: Sjå, eg rykkjer deim upp or landet deira, og Judas hus vil eg rykkja upp undan deim. **15** Men etter eg hev rykt deim upp, vil eg etter miskunna deim og lata dei koma tilbake til kvar sin odel og kvar til kvar sitt land. **16** Um dei då lærer seg mitt folks vegar, so dei sver ved mitt namn: «So sant som Herren liver» - liksom dei lærde mitt folk å sverja ved Ba'al, då skal dei verta uppatt-bygde midt ibland mitt folk. **17** Men um dei ikkje lyder, då vil eg rykkja upp det folket, rykkja det upp og tyna det, segjer Herren.

13 So sagde Herren med meg: Gakk og kjøp deg eit linbelte, og spenn det um lenderne dine, men lat det ikkje koma i vatn! **2** Og eg kjøpte beltet etter Herrens ord og spente det um lenderne mine. **3** Då kom Herrens ord til meg andre gongen; han sagde: **4** Tak beltet som du kjøpte, som er um lenderne dine, ogstatt upp og gakk til Eufrat, og gøytm det der i ei bergriva! **5** Og eg gjekk og gøynde det attmed Eufrat, so som Herren hadde bode meg. **6** So hende det mange dager etterpå, at Herren sagde med meg: Statt upp og gakk til Eufrat, og tak derifrå det beltet som eg baud deg å gøyma der! **7** Og eg gjekk til Eufrat, og eg grov og tok beltet frå den staden der som eg hadde gøynt det. Og sjå, beltet var øydelagd, det var inkje gagn i det meir. **8** Då kom Herrens ord til meg; han sagde: **9** So segjer Herren: Soleis vil eg gjera ende på det store ovmodet i Juda og Jerusalem. **10** Denne vonde lyden, som ikkje vil høyra mine ord, som ferdast etter sitt harde hjarta og fer etter andre gudar, og tener deim og tilbed deim, han skal verta som dette beltet, som det ikkje er gagn i meir. **11** For likeins som beltet er fastgjort um mannsens lender, soleis feste eg til meg alt Israels hus og alt Judas hus, segjer Herren, so dei skulde vera mitt folk og vera meg til frægd, til fagnad og pryd; men dei høyrdie ikkje. **12** Og du skal segja med deim dette ordet: So segjer Herren, Israels Gud: Kvar ei vinkrukka er til å fylla vin på. Då skal dei segja med deg: «Veit me ikkje det då, at kvar ei vinkrukka er til å fylla vin på?» **13** Seg då med deim: So segjer Herren: Sjå, eg fyller alle som bur i dette landet, og kongarne som sit på Davids kongsstol, og prestarne og profetarne og alle som bur i Jerusalem, so dei vert drukne. **14** Og eg vil krasa deim, kvar mot annan, både federne og borni, alle saman, segjer Herren. Eg vil ikkje spara og ikkje miskunna, og ikkje tykkja synd i deim, men tyna deim. **15** Høy og gjev gaum! Ver ikkje ovmodige! for Herren talar. **16** Gjev Herren, dykkar Gud, æra, fyrr han let det myrkna, og fyrr føterne dykkar støyter seg på dei dimme heidar! De stundar på ljos, men han skal gjera det til daudeskugge, og lata det verta stumende myrkt. **17** Men vil de ikkje høyra på

det, då lyt mi sjæl syrgja i løynd yver slikt eit ovmod, og mitt auga må gråta so tårerne trillar, av di Herrens hjord vert burtførd. **18** Seg med kongen og til kongsmori: Set dykk lågt ned! for den prydelege kruna er falli av dykkar hovud. **19** Byarne i Sudlandet er stengde, og ingen opnar deim. Alt Juda er ført burt i utlægd, ført burt til siste mannen. **20** Lat upp augo dykkar og sjå kor dei kjem nordanfrå! Kvar er no hjordi som du hadde fenge, dei værne sauerne dine? **21** Kva vil du segja, når han set til hovdingar yver deg deim som du sjølv hev vant på deg og havt til vener? Skulde du ikkje få flagor, som ei kvinne fær føderider? **22** Og um du då segjer i ditt hjarta: «Kvi lyt eg taka imot dette?» - for di store misgjerning er din kjolefald lyft upp, dine hælar nækte med vald. **23** Kann ein blåmann skifta si hud eller ein pantar sine flekkjer? Då skulde de og kunna gjera det gode, de som hev vanst til å gjera vondt. **24** So vil eg då spreida deim liksom halm som fyk for vind utor øydemarki. **25** Dette er luten din, den deilen eg hev etla å deg, segjer Herren, av di du hev gløymt meg og lit på lygn. **26** So vil då eg og lyfta upp din kjolefald yver ditt andlit, so di skam vert synberr. **27** Hordomen din og kneggjungi di, den skamlause ulivnaden din uppå haugar på marki, all skjemdarferdi di hev eg set. Usæle Jerusalem! Kor lenge kjem det ikkje endå til å vara fyrr du vert rein!

14 Herrens ord som kom til Jeremia um turketidi: **2** Syrgjande ligg Juda, portarne ormegtast; syrgjeklædde luter dei mot jord, og naudropi stig upp frå Jerusalem. **3** Storfolket deira sender sine undergjevne etter vatn; dei kjem til brunnarne, men finn inkje vatn; deira kjererald kjem tome attende. Dei kjenner seg skjemde og vonbrotna og sveiper inn sine hovud. **4** For jordi skuld, som er forfærd vorti av di det ikkje vert regn i landet, kjenner bønderne seg skjemde, sveiper inn sine hovud. **5** For jamvel hindi i marki ber kalven, men gjeng ifrå honom, for di det ikkje finst gras. **6** Og villasni stend på snaude haugar, dei syp etter anden som sjakalar; augo deira kjenast upp, for di det ikkje finst urter. **7** Um våre misgjerningar vitnar mot oss, so gjer då miskunn for ditt namn skuld! For mange er våre fråfall, mot deg hev me synda. **8** Du Israels von, du frelsar i trengsletid! Kvi er du som ein framand i landet, og som ein ferdemann som tjeldar berre for natti? **9** Kvi er du lik ein forstøkt mann, lik ei kjempa som ikkje vinn å hjelpa? Du er då midt ibland oss, Herre, og me er uppkalla etter ditt namn; slepp oss ikkje frå deg! **10** So segjer Herren um dette folket: Soleis likar dei å reika um; dei sparar ikkje føterne sine. So hev då Herren ikkje hugnad i deim; no vil han minnast misgjerningane deira og heimsøkjya synderne deira. **11** Og Herren sagde

med meg: Du skal ikkje beda um velgang for dette folket. **12** Når dei fastar, lyder eg ikkje på deira ropa, og når dei ofrar brennoffer og grjonoffer, hev eg ikkje hugnad i deim, men med sverd, svolt og sott vil eg tyna deim. **13** Då sagde eg: «Å, Herre, Herre, sjå profetarne segjer med deim: «De skal ikkje sjå sverd, og de ikkje verta ute for svolt, men fred med tryggje vil eg gjeva dykk på denne staden.»» **14** Då sagde Herren med meg: Lygn spår profetarne i mitt namn; ikkje hev eg sendt deim og ikkje bede deim og ikkje tala til deim; lygn-syner og runing og fåfengd og sitt hjartans svik, det er det dei spår åt dykk. **15** Difor, so segjer Herren um dei profetarne som spår i midt namn, endå eg ikkje hev sendt deim, og som segjer at sverd og svolt ikkje skal koma i dette landet: For sverd og svolt skal dei enda sine dagar, desse profetarne. **16** Og folket som dei spår åt, skal liggja slengt på gatorne i Jerusalem, tynt av svolten og sverdet, og ingen skal jorda deim - dei sjølve, konorner deira og sønerne deira og døtterne deira - og eg vil renna vondska deira ut yver deim. **17** Men du skal segja med deim dette ordet: Tårorne trillar or augo mine natt og dag og fær ikkje stogga; for møyi, dotteri, folket mitt, er ovleg sundbroti, hev fenge eit stort ulækjande sår. **18** Gjeng eg ut på marki, sjå, då ligg der dei som med sverd er slegne, og kjem eg inn i byen, sjå, der talmast dei av svolt. Ja, både prest og profet lyt flakka um, til eit land som dei ikkje kjenner. **19** Hev du då reint støytt Juda frå deg, eller styggjesti di sjæl ved Sion? Kvi hev du slege oss so, at det ikkje bid helsebot for oss? Me ventar på fred, men det kjem ikkje noko godt, og på ei tid med helsebot, og sjå - fælske. **20** Herre, me kjennest ved vår ugudlege åtferd, misgjerningi åt federne våre, at me hev synda mot deg. **21** For ditt namn skuld støyt oss ikkje frå deg, lat ikkje din herlegdoms kongsstol verta svivyrð! Kom i hug, brjot ikkje di pakt med oss! **22** Finst det nokon av dei fåfengle ge gudarne åt heidningfolki som kann gjeva regn? Eller sender himmelen regnskurer av seg sjølv? Er det ikkje du, Herre, vår Gud? Me standar på deg, for du hev gjort alt dette.

15 Då sagde Herren med meg: Um so Moses og Samuel stod fram for mi åsyn, skulde mi sjæl ikkje venda seg til dette folket. Driv deim burt frå mi åsyn, og lat deim fara! **2** Og når dei segjer med deg: «Kvar skal me då fara?» so skal du segja med deim: So segjer Herren: Til dauden den som åt dauden er etla, og til sverdet den som åt sverdet er etla, og til svolten den som åt svolten er etla, og til utlægd den som åt utlægd er etla. **3** Fire slag heimsøkjingar byd eg då ut imot deg: Sverdet til å drepa, og hundarne til å draga deim burt, og fuglarne under himmelen og dyri på marki til å eta deim og øyda deim. **4** Og eg vil gje ra deim til ei skræma

for alle kongeriki på jord, for det som Manasse Hizkiason, Juda-kongen, gjorde i Jerusalem. **5** For kven vil tykkja synd i deg, Jerusalem, og kven vil syna deg medkjensla, og kven vil gjera seg ærend og spryja um det stend vel til med deg? **6** Du støytte meg ifrå deg, segjer Herren, du gjekk din veg. Difor retter eg handi ut imot deg og tyner deg; eg er trøytt av å ynkast. **7** Og eg kastar deim med kasteskøvl attmed landsens portar, eg gjer folket mitt barnlaust, eg tyner det - frå sine vegar snudde dei ikkje. **8** Enkjorne deira vert fleire enn havsens sand; yver møderne til deira unge menner let eg ein tynar koma høgstedags leite, let rædsla og fælske dåtteleg koma yver deim. **9** Ho som fødde sju søner, talmast burt og andast, hennar sol gjeng ned medan det enn er dag; ho vert skjemd og til skammar. Og det som vert att av deim, gjev eg åt sverdet framfor deira fiendar, segjer Herren. **10** Eie meg, mor mi, at du skulde føda meg, meg som alle folk i landet strider og trættar med! Ikkje hev eg lånt deim og ikkje hev dei lånt meg, og endå bannar dei meg alle i hop. **11** Herren sagde: Visseleg, eg vil fria deg, so det gjeng deg godt. Visseleg, eg vil lata fienden naudbeda deg når ulukka og naudi kjem på deim. **12** Kann ein brjota sund jarn, jarn frå Norderland, og kopar? **13** Godset ditt og skattarne dine vil eg gjeva til ran - utan betaling, og det for alle synderne dine, og innan alle dine landskil. **14** Og eg vil lata fiendarne dine føra det burt, inn i eit land som du ikkje kjenner. For ein eld er kveikt i min vreide, mot dykk skal han loga. **15** Du veit det, Herre, kom meg i hug og vitja meg, og hemn meg på deim som forfulgjer meg! Tak meg ikkje burt, langmodig som du er! Hugsa at eg tek imot svivyrda for di skuld! **16** Eg fann dine ord, og eg åt deim, og dine ord vart til frygd for meg og til fagnad for mitt hjarta; for eg er uppkalla etter ditt namn, Herre, allhers Gud. **17** Eg hev ikkje sete i lag med skjemtande menner og gama meg; gripen av di hand hev eg sete einsleg, for du fyllte meg med harm. **18** Kvi er mi liding æveleg, og kvi vil såret mitt batna? Det vil ikkje gro. Du er vorten som ein svikal bekk åt meg, som vatn ein ikkje kann lita på. **19** Difor, so segjer Herren: Um du vender um, vil eg atter lata deg standa framfor mi åsyn, og um du skil det dyre frå det verdlause, då skal eg hava deg som min munn. Dei skal då venda seg til deg, men du skal ikkje venda deg til deim. **20** Og eg vil gjera deg til ein fast koparmur mot dette folket; og dei skal strida imot deg, men ikkje vinna på deg, for eg er med deg og vil frelsa og berga deg, segjer Herren. **21** Eg vil berga deg utor henderne på dei vonde og fria deg utor nevarne på valdsmenner.

16 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **2** Du skal ikkje taka deg kona og ikkje få deg søner og døtter

på denne staden. 3 For so segjer Herren um dei sønerne og døtterne som vert fødde på denne staden, og um deira møder som føder deim, og um deira feder som fær deim i dette landet: 4 Ein pinefull daude skal dei lida, ingen skal gråta yver deim, og ingen skal jorda deim; til mørk utyver marki skal dei verta, og av sverd og svolt skal dei verta tynte, og liki deira skal verta til mat å fuglarne under himmelen og dyri på jordi. 5 For so segjer Herren: Du skal ikkje koma i gravøl og ikkje ganga og barma deg med deim og ikkje ynkast yver deim. For eg hev teke freden min burt frå dette folket, segjer Herren, min nåde og mi miskunn. 6 Og dei skal døy, store og små, i dette landet, ingen skal jorda deim; og dei skal ikkje barma seg yver deim og rispa seg i holdet eller raka seg snaude i kruna for deira skuld. 7 Og dei skal ikkje brjota brød åt nokon til trøyst i sorgi etter ein avlidne og ikkje gjeva nokon trøystestaupet å drikka yver far han eller mor hans. 8 I gjestebod skal du ikkje heller ganga og sitja der og eta og drikka. 9 For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, framfor dykker augo og i dykker dagar let eg på denne staden kværa burt fagnadrøyst og glederøyst, røyst av brudgom og røyst av brur. 10 Når du då kunngjer for dette folket alle desse ordi, og dei segjer med deg: «Kvi hev Herren varsla all denne store ulukka yver oss, og kva er misgjerningi vår og kva er syndi vår som me hev forsynda oss med mot Herren, vår Gud?» 11 då skal du segja med deim: «For di federne dykker vende seg frå meg, segjer Herren, og gjekk etter andre gudar og tente deim og tilbad deim, men meg vende dei seg ifrå, og lovi mi heldt dei ikkje. 12 Og de for verre åt enn federne dykker; for sjå, kvar einaste av dykk ferdast etter dykker vonde harde hjarta og høyrdie ikkje på meg. 13 Difor vil eg kasta dykk ut or dette landet til eit land som de ikkje kjennen, korkje de eller federne dykker. Og der skal de tena andre gudar dag og natt, for eg vil ikkje gjera miskunn med dykk.» 14 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då ein ikkje lenger skal segja: «So visst som Herren liver, han som leidde Israels-borni ut or Egyptarlandet,» 15 men: «So sant som Herren liver, han som leidde Israels-borni ut or Norderlandet og ut or alle dei landi som han hadde drive deim burt til.» For eg vil leida deim attende til landet deira, det som eg gav federne deira. 16 Sjå, eg sender bod etter mange fiskarar, segjer Herren, og dei skal fiska deim. Og sidan sender eg bod etter mange veideminner, og dei skal veida deim burt frå kvart eit fjell på kvar ein haug og i bergskortorne. 17 For eg held auga med alle vegarne deira; dei er ikkje løynde for mi åsyn, og misgjerningane deira er ikkje dulde for mine augo. 18 Og fyrst vil eg lata deim bøta tvifelt for deira

misgjerning og synd, av di dei vanhelga landet mitt med dei daude skrottarne av styggetingi sine og fylte odelsjordi mi med ufyseskapen sin. 19 Herre, min styrke og mi vern og mi livd på naudar-dagen! Til deg skal heidningfolk koma frå endarne av jordi. Og dei skal segja: «Berre lygn fekk federne våre fenge i arv, fåfenglege avgudar, gagnløysor alle saman. 20 Kann mannen gjera seg gudar? - slikt er då ikkje gudar.» 21 Difor, sjå, eg vil lata deim kjenna det, denne gongen vil eg lata deim kjenna mi hand og mitt velde, so dei skal få vita at namnet mitt er Herren.

17 Judas synd er skrivi med jarngriffl, med demantodd; ho er innrita på deira hjartans taylor og på deira altarhorn, 2 likeins som borni deira kjem i hug altari deira og Astarte-bilæti deira attmed dei grøne tre på dei høge haugarne. 3 Du fjellet mitt på vollen! Godset ditt, alle skattarne dine vil eg gjeva til herfang, likeins offerhaugarne dine, for synderne innan alle dine landskil. 4 Då lyt du - og det er di eigi skuld - lata frå deg odelen din, som eg gav deg, og eg vil lata deg træla for fiendarne dine i eit land du ikkje kjennen. For ein eld hev de kveikt i min vreide, æveleg skal han loga. 5 So segjer Herren: Forbanna er den mann som lit på menneska og gjer kjøt til sin arm og med sitt hjarta vik frå Herren! 6 Han skal verta som ein einekrake i heidi og ikkje få sjå at det kjem noko godt; men han skal bu på avsvidne stader i øydemarki, i eit saltlende der ingen annan bur. 7 Velsigna er den mann som lit på Herren, og hev Herren å lita på. 8 Han er lik eit tre som er planta attmed vatn, og som tøygjer røterne sine burt åt ein bekk, og som ikkje ræddast når hiten kjem, men hev sigrønt lauv, og som i turkår ikkje syrgjer og ikkje held upp med å bera frukt. 9 Svikfullt er hjarta framfor alt anna, og låkt, kven kjennen det? 10 Eg, Herren, ransakar hjarta og røyner nyro, og gjev so kvar og ein etter hans veg, etter frukti av hans gjerning. 11 Lik ei rapphøna som ligg på egg ho ikkje sjølv hev vorpe, er den som samlar rikdom som ikkje er rettkomen; midt i sine dagar skal han lata honom frå seg, og når han ligg på sitt siste, er han ein dåre. 12 Eit herlegdomssæte, høgreist frå gamalt, er staden åt heilagdomen vår. 13 Herre, du Israels von! Alle som vender seg frå deg, skal verta til skamar. Ja, dei som hev vike frå meg, skal verta skrivne i moldi, for dei hev vendt seg frå Herren, kjelda med det livande vatnet. 14 Læk meg, Herre, so vert eg laekt! Frels meg, so vert eg frelst! for du er min lovesong. 15 Sjå, dei segjer med meg: «Kvar vart det av Herrens ord? Lat det koma!» 16 Eg hev då ikkje drege meg undan, men fylgt deg og vore hyrding, og nokon ubøtande ulukke-dag ynskte eg ikkje, du veit det; det som gjekk ut frå lipporne mine, er synbert for di åsyn. 17 Ver ikkje

til fælske for meg! Du er mi livd på ulukkedagen. **18** Lat deim verta til skammar som forfylgjer meg, og lat ikkje meg verta til skammar! Lat deim fæla, og lat ikkje meg fæla! Lat ein ulukke-dag koma yver deim, og med ei tvifelt sundkrasing krase du deim! **19** So sagde Herren med meg: Gakk og statt i Folkeporten, der som Juda-kongarne gjeng inn og der dei gjeng ut, og i alle portarne i Jerusalem! **20** Og du skal segja med deim: Høyr Herrens ord, de Juda-kongar og alt Juda og alle Jerusalems-buar som gjeng inn gjenom desse portarne! **21** So segjer Herren: Vara dykk for dykkar sjæler skuld, so de ikkje um kviledagen ber nokor byrd og kjem inn med gjenom Jerusalems-portarne! **22** Og de skal ikkje bera nokor byrd ut or husi dykkar på kviledagen og ikkje gjera noko slag arbeid; men de skal halda kviledagen heilag, so som eg baud federne dykkar. **23** Men dei høyrd ikkje og lagde ikkje øyra til, men gjorde seg hardnakka, so dei høyrd ikkje og tok ikkje age. **24** Men um de høyrd på meg, segjer Herren, so de ikkje um kviledagen ber nokor byrd inn gjenom portarne i denne byen, og held kviledagen heilag, so det ikkje gjer noko arbeid, **25** då skal kongar og hovdingar som sit i Davids kongsstol, koma inn gjenom portarne i denne byen på vogner og hestar, dei sjølve og deira hovdingar, Juda-mennerne og Jerusalems-buarne, og det skal æveleg bu folk i denne byen. **26** Og frå Juda-byarne og frå umkvæven kring Jerusalem og frå Benjaminslandet og frå låglandet og frå heiderne og frå Sudlandet, skal dei koma og bera fram brennoffer og slagtoffer og grjonoffer og røykjelse, og bera fram takkoffer i Herrens hus. **27** Men um de ikkje høyrd på meg, so de held kviledagen heilag og ikkje kjem med nokor byrd og ber inn gjenom Jerusalems-portarne på kviledagen, då vil eg kveikja eld på portarne, og han skal øyda slotti i Jerusalem og ikkje slokna.

18 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren; han sagde:
2 Statt upp og gakk ned til krusmakar-huset, og der skal eg lata deg høyra ordi mine. **3** Eg gjekk då ned til huset åt krusmakaren, og sjå, han gjorde arbeidet sitt på svarveskiva. **4** Vart det då ubrukande, kjeraldet som krusmakaren heldt på å gjera, so som det kann verta med leiret i handi på krusmakaren, so gjorde han det um att til anna kjerald, soleis som krusmakeren tykte det høvelegt. **5** Då kom Herrens ord til meg; han sagde: **6** Skulde eg ikkje kunna gjera med dykk, Israels hus, likeins som denne krusmakaren? segjer Herren. Sjå, likeins som leiret er i krusmakar-handi, so er de i mi hand, Israels hus. **7** Stundom talar eg um eit folk og um eit rike, at eg vil ryskja upp og riva ned og leggja i øyde; **8** men um det folket som eg tala um, vender um frå sin vondskap, då angrar eg det vonde som

eg hadde tenkt å gjera det. **9** Men stundom talar eg um eit folk og um eit rike, at eg vil byggja og planta. **10** So gjer dei kann henda det som vondt er i mine augo, og høyrer ikkje på mi røyst: då angrar eg det gode som eg hadde sagt eg vilde gjera vel imot deim med. **11** Seg no då dette til Juda-mennerne og Jerusalems-buarne: So segjer Herren: Sjå, eg emnar på ei ulukka åt dykk og tenkjer ut meinråder mot dykk. Vend då um, kvar og ein frå sin vonde veg, og retta på vegarne dykkar og verki dykkar! **12** Men dei segjer: «Fåfengt! for me vil fylgia våre eigne tankar, og kvar og ein vil gjera etter sitt harde vonde hjarta.» **13** Difor, so segjer Herren: Spør millom heidningfolki um nokon hev høyrt slikt. Ovleg grysjelege ting hev møyi Israel gjort. **14** Bråner då Libanon-snøen brånar burt frå Markartinden, eller minkar den vellande oppkoma burt, den svale, rennande? **15** Men mitt folk hev gløymt meg, dei brenner røykjelse åt fåfengdi; og dei fekk deim til å snåva på vegarne sine, dei gamle vegarne, so dei gjekk på stigar, på ujamne vegar, **16** so dei gjer landet sitt til ei skräma, ei æveleg spott; alle som fer der framum, vert forstøkte og rister hovudet. **17** Likeins som austanvinden vil eg spreida deim for fienden. Ryggen og ikkje andlitet skal eg syna deim på deira ulukke-dag. **18** Då sagde dei: «Kom og lat oss leggja upp råder mot Jeremia! for det tryt ikkje på lov for presten, eller på råd for den vise, eller på ord for profeten. Kom, lat oss fella honom med våre tungor og ikkje bry oss det minste um det han segjer!» **19** Gjev gaum etter meg, Herre, og høy på kor dei trættar med meg! **20** Skal ein løna godt med vondt? For dei hev grave ei grav for mitt liv. Kom i hug at eg stod for di åsyn og tala godt for deim, til å venda harmen din burt ifrå deim! **21** Difor, gjev borni deira til svolten og lat sverdet få handsama deim, og gjer konorne deira barnlause og til enkjar, og lat mennerne deira verta drepne av sotti, og ungmanni deira slegne med sverd i striden! **22** Lat naudrop høyраст or husi deira når du let mordflokkar brått koma yver deim! For dei hev grave ei grav til å fanga meg i og lurt upp snaror for føterne mine. **23** Men du, Herre, kjenner alle deira råder imot meg til å drepa meg; gjev deim ikkje til deira misgjerning, og lat ikkje deira synd verta utstroki for di åsyn! Lat deim stupa for di åsyn; i di vreide-tid gjere du upp med deim!

19 So sagde Herren: Gakk og kjøp deg ei krukka av krusmakaren! Tak so med deg nokre av dei øvste av folket og nokre av dei øvste av prestarne, **2** og gakk ut til Hinnomssons-dalen, som er frammed Krusbrot-porten, og ropa ut der dei ord som eg vil tala til deg! **3** Du skal segja: «Høyr Herrens ord, de Juda-kongar og Jerusalems-buar! So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg

sender ei ulukka yver denne staden, so det skal ringja for øyro på kvar den som hører det. **4** sidan dei vende seg frå meg og mismætte denne staden og brende røykjelse der for andre gudar, som dei ikkje kjende, korkje dei sjølve eller federne deira eller Juda-kongarne, og fyllte denne staden med skuldraust blod, **5** og bygde Ba'als-haugar til å brenna sønerne sine i eld på, til brennoffer åt Ba'al, slikt som eg korkje hev skipa eller tala um, og som aldri kom meg i hugen. **6** Difor, sjå, det kjem det dagar, segjer Herren, då denne staden ikkje lenger skal kallast «Tofet» eller «Hinnomssondalen», men «Dråpsdalen». **7** Og Juda og Jerusalem gjer eg rádlause på denne staden, og let deim falla for sverd for deira fiendar og ved deira hand som ligg deim etter livet; og liki deira vil eg gjeva til mat åt fuglarne under himmelen og dyri på jordi. **8** Og eg vil gjera denne byen til ei skräma og til ei spott; alle som fer framur honom, skal verta forstøkte og hæda yver alle plågorne hans. **9** Og eg vil lata deim eta kjøtet av sønerne sine og kjøtet av døtterne sine, og dei skal eta kjøtet av kvarandre i den naud og trengsla som deira fiendar og dei som ligg deim etter livet, skal trengja deim med.» **10** Og du skal krasa krukka framanfor augo på dei menner som gjeng med deg. **11** Og du skal segja med deim: «So segjer Herren, allhers drott: Soleis vil eg krasa dette folket og denne byen som ein krasar krusty som ikkje let seg bøta, og i Tofet skal dei gravleggja med di det ikkje bid andre stader til å jorda i. **12** Soleis vil eg fara åt med denne staden, segjer Herren, og med deim som her bur, so eg gjer denne byen lik Tofet. **13** Og husi i Jerusalem og husi åt Juda-kongarne skal verta som Tofetstaden, ureine som dei er, alle dei husi der dei oppå taki hev brent røykjelse åt heile himmelheren og rent ut drykkoffer åt framande gudar.» **14** Og Jeremia kom frå Tofet, dit som Herren hadde sendt honom til å spå, og han stod i fyregarden til Herrens hus og sagde med alt folket: **15** «So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, yver denne byen og yver alle dei byarne som hører honom til, let eg koma all den ulukka som eg hev tala imot deim; for dei gjeng der hardnakka og hører ikkje mine ord.»

20 Og Pashur Immersson, presten, som var yver-tilsynsmann i Herrens hus, hørde Jeremia spå dette. **2** Då slo Pashur profeten Jeremia og sette honom i stokken i den øvre Benjaminsporten i Herrens hus. **3** Men dagen etter slepte Pashur Jeremia laus or stokken. Då sagde Jeremia med honom: «Herren kollar deg ikkje Pashur, men Magor Missabib. **4** For so segjer Herren: Sjå, eg gjer deg til ei rædsla for deg sjølv og for alle veneerne dine, og dei skal falla for fiendesverd midt framfor dine augo. Og alt Juda

vil eg gjeva i Babel-kongens hand, og han skal føra deim i utlægd til Babel og slå deim med sverd. **5** Og eg vil gjeva alt godset i denne byen og alt dei hev stræva i hop og alle deira eignaluter og alle skattarne åt Juda-kongarne - det vil eg gjeva i henderne på deira fiendar. Og dei skal rana deim og taka deim og føra deim til Babel. **6** Og du, Pashur, og alle som bur i ditt hus skal verta fangar. Og til Babel skal du koma, og der skal du døy, og der skal du verta gravlagd, du og alle veneerne dine, som du spådde lygn for.» **7** Du lokka meg, Herre, og eg let meg lokka, du brukar magti på meg og vann. Eg hev vorte til låtteløgje all dagen, alle so spottar dei meg. **8** For so ofte som eg talar, lyt eg skrika, um vald og tjon lyt eg ropa, for Herrens ord hev vorte meg til håd og spott all dagen. **9** Difor sagde eg: «Eg vil ikkje koma honom i hug og ikkje lenger tala i hans namn.» Men då vart det i hjarta mitt som ein logande eld, innestengd i mine bein, og eg møddest med å tola det, men kunde ikkje. **10** For eg hørde mange baktala - rædsla rundt i kring: «Kлага honom, lat oss ganga og klagu honom!» Alle dei menner eg livde i fred med, gjætte på um eg ikkje skulde falla: «Kann henda let han seg lokka, so me kann vinna på honom og hemna oss på honom.» **11** Men Herren er med meg lik ei veldug kjempa, difor skal forfylgjarane mine snåva og ikkje vinna. Dei vert ovleg til skammar for di dei ikkje for visleg åt - ei æveleg, ugløymande skjemsla. **12** Og Herren, allhers drott, røyner med rettferd, han ser nyro og hjarta. Eg skal få sjå din hemn på deim; for eg hev lagt saki mi fram for deg. **13** Syng for Herren, lova Herren! For han hev fria sjæl åt armingen ut or henderne på illgjerningsmenner. **14** Forbanna vere den dagen då eg vart fødd! Den dagen mor mi fødde meg, vere ikkje velsigna! **15** Forbanna vere den mann som kom med det gledebodet til far min: «Du hev fenge ein son,» og soleis gledde honom storleg. **16** Med den mannen verte det likeins som med dei byarne Herren støyte i koll utan trege, og han høyre naudrop um morgonen og hergny ved høgstdays leite, **17** for di han ikkje drap meg alt i moderlivet, so mor mi vart mi grav, og livet hennar æveleg fremmelegt! **18** Kvi kom eg då ut or moderlivet til å sjå møda og sorg og enda mine dagar i skam?

21 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren, då kong Sidkia sende honom Pashur Malkiason og presten Sefanja Ma'asejason og let segja: **2** «Spør Herren for oss, for Nebukadressar, Babel-kongen, strider mot oss. Kann henda Herren kunde gjera med oss etter alle sine underverk, so han fer burt ifrå oss.» **3** Då sagde Jeremia med deim: So skal de segja med Sidkia: **4** So segjer Herren, Israels

Gud: Sjå, eg snur attende dei stridsvåpn som er i henderne dykkar, og som de strider med utanfor muren mot Babel-kongen og kaldæarane, som kringset dykk, og eg vil samla deim midt i denne byen. 5 Og eg vil sjølv strida mot dykk med utrett hand og med sterk arm og med vreide og med harm og med stor gram. 6 Og eg vil slå deim som bur i denne byen, både folk og fe; i ei stor sott skal dei døy. 7 Og sidan, segjer Herren, vil eg gjeva Sidkia, Juda-kongen, og tenarane hans og folket og deim som er leivde i denne byen etter sotti, sverdet og svolten, i henderne på Nebukadressar, Babel-kongen, og i henderne på fiendarne deira og i henderne på deim som ligg deim etter livet. Og han skal slå deim med sverd-egg, han skal ikkje miskunna deim og ikkje vårkunna og ikkje tykkja synd i deim. 8 Og til dette folket skal du segja: So segjer Herren: Sjå, eg legg fram for dykk vegen til livet og vegen til dauden: 9 Den som vert verande i denne byen, skal døy for sverd og av svolt og i sott, men den som gjeng ut og gjev seg til kaldæarane som kringset dykk, han skal liva, og han skal njota sitt liv til eit herfang. 10 For eg hev sett mi åsyn imot denne byen til det vonde og ikkje til det gode, segjer Herren; i henderne på Babel-kongen vert han gjeven, og han skal brenna honom upp i eld. 11 Og med Juda-kongens hus skal du segja: Høy Herrens ord, 12 du Davids hus! So segjer Herren: Set retten kvar morgen, og berge utor valdsmanns hand den som er utplundra, so ikkje harmen min skal fara ut som eld, og brenna so ingen kann sløkkja! - for illgjerningarne dykkar. 13 Sjå, eg skal finna deg, du som bur i dalen, uppå berget på sletta, segjer Herren - de som segjer: «Kven kann koma ned yver oss, kven kann koma inn i bustaderne våre?» 14 Og eg vil heimsøkja dykk etter den frukti dykkar verk hev bore, segjer Herren, og setja eld i skogen deira, og han skal øyda alt der rundt ikring.

22 So sagde Herren: Gakk ned til Juda-kongens hus og tala der dette ordet, 2 og seg: Høy Herrens ord, du Juda-konge som sit på Davids kongsstol, du sjølv og tenarane dine og folket ditt, de som gjeng inn um desse portar! 3 So segjer Herren: Gjer rett og rettferd og berge ut or valdsmanns hand den som er utplundra, og far ikkje fram med urett og vald mot den framande, den farlause og enkja, og renn ikkje ut skuldraust blod på denne staden. 4 For um de gjer etter dette ordet, då skal kongar som sit på Davids kongsstol koma inn um portarne til dette huset på vogner og hestar - han sjølv og tenarane hans og folket hans. 5 Men um de ikkje høyrer desse ordi, då sver eg ved meg sjølv, segjer Herren, at dette huset skal verta i øyde lagt. 6 For so segjer Herren um Juda-kongens hus: Eit Gilead er du for meg, ein tind på Libanon; men i sanning, eg vil gjera deg

til ei øydemark med byar der ingen bur. 7 Og eg vil vigja tynrar mot deg, kvar med sine våpn, og dei skal hogga dei gilde cedertrei dine og kasta deim på elden. 8 Og mange heidningfolk skal ganga framum denne byen, og dei skal segja med kvarandre: «Kvi hev Herren fare soleis å med denne store byen?» 9 Og dei skal svara: «For di dei vende seg frå Herren, sin Guds pakt, og tilbad andre gudar og tente deim.» 10 Gråt ikkje yver ein avliden og barma dykk ikkje for honom; men gråt yver den som burt er faren! for han skal ikkje meir koma att og sjå sitt fødeland. 11 For so segjer Herren um Sallum Josiason, Juda-kongen, som var konge etter Josia, far sin, og som burt er faren frå denne staden: Han skal ikkje meir koma hit att, 12 men på den staden som dei førde honom fange til, der skal han døy, og dette landet skal han ikkje meir få sjå att. 13 Usæl han som byggjer sitt hus med urett og sine salar med rangt, som let sin næste træla for inkje og ikkje gjev honom løni hans, 14 som segjer: «Eg vil byggja meg eit stort hus og rome salar, » og høgg seg ut vindauge på det og klæder det med cedertre og målar det med raudmåling. 15 Er du konge for di du kann kappbyggja i cedertre? Far din - åt ikkje han og drakk og gjorde rett og rettferd? Då gjekk det honom vel. 16 Han hjelpte armingen og fatigmannen til sin rett, då gjekk det vel. Er ikkje slikt å kjenna meg? segjer Herren. 17 Men augo dine og hjarta ditt stend ikkje etter anna enn etter vinningi di og etter å renna ut skuldraust blod og etter å fara med valdsverk og trælkong. 18 Difor, so segjer Herren um Jojakim Josiason, Juda-kongen: Dei skal ikkje barma seg for honom: «Ai, bror min! Ai, syster mi!» Dei skal ikkje barma seg for honom: «Ai, Herre! Ai, hans herlegdom!» 19 Liksom ein jordar eit asen, skal han verta jorda; dei skal dragsa honom ut og kasta honom burt langt utanfor Jerusalemsportarne. 20 Stig upp på Libanon og ropa, og lat røysti di ljoma i Basan, og ropa frå Abarim! For alle elskarane dine er sundkrasa. 21 Eg tala til deg medan det gjekk deg vel, men du sagde: «Eg vil ikkje høyra.» Det var vegen din alt frå din ungdom, at du ikkje høyrdie mi røyst. 22 Alle hyrdingarne dine skal få ein storm til hyrding, og elskarane dine skal verta fangar; ja, då skal du verta skjemd og til skammar for all vondskapen din. 23 Du som bur på Libanon, som hev reiret ditt i cedertrei, å, kor du skal stynja når du fær rider, flagor som kvinna i barnsnaud! 24 So sant som eg liver, segjer Herren, um so du Konja Jojakimsson, Juda-konge, var ein signetring på høgre handi mi, vilde eg riva deg der ifrå. 25 Og eg vil gjeva deg i henderne på deim som ligg deg etter livet, og i henderne på deim som du ræddast, i henderne på Nebukadressar, Babel-kongen, og i

henderne på kaldæarane. 26 Og eg vil slengja deg og mor di, som fødde deg, burt i eit anna land, der som de ikkje er fødde, og der skal de døy. 27 Men til det landet som dei stundar å koma attende til, dit-att skal dei aldi koma. 28 Er då denne mannen Konja eit vanvyrdt, sundbrote fat, eller eit kjerald som ingen hev hugnad? Kvi er dei burkasta, han og avkjømet hans, og slengde burt til det landet som dei ikkje kjende? 29 Land, land, land, hør Herrens ord! 30 So segjer Herren: Skriv upp denne mannen barnlaus, ein ueheppen mann all sin dag. For ingen av hans avkjøme skal få lukka til å sitja i Davids kongsstol og heretter rikja yver Juda.

23 Usæle dei hyrdingar som tyner og spreider gjætsle-hjordi mi, segjer Herren. 2 Difor, so segjer Herren, Israels Gud, um hyrdingarne som gjæter folket mitt: De hev spreidt sauerne mine og jaga deim burt og ikkje set etter deim. Sjå, eg heimsøkjer dykk for den vonde åferdi dykkar, segjer Herren. 3 Men sjølv vil eg samla det som er att av sauerne mine or alle dei landi som eg hev drive deim til, og venda deim attende til si eigi beitemark, og dei skal veksa og aukast. 4 Og eg vil setja hyrdingar yver deim, og dei skal gjæta deim. Og dei skal ikkje lenger ræddast eller taka fæla, og ingen av deim skal verta sakna, segjer Herren. 5 Sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg vil lata ein rettferdig renning standa fram å David, og han skal vera konge og fara visleg å og gjera rett og rettferd i landet. 6 I hans dagar skal Juda verta frelst og Israel bu trygt, og dette er namnet hans, det dei kallar honom: «Herren, vår rettferd». 7 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då dei ikkje lenger skal segja: «So sant som Herren liver, som leidde Israels-borni ut or Egyptarlandet, » 8 men: «So sant som Herren liver, som leidde avkjømet å Israels hus ut og let deim koma frå Norderland og frå alle landi som eg hadde drive deim til, so dei fær bu i landet sitt.» 9 Um profetarne. Hjarta i mitt brjost er sundkrasa, alle beini mine skjelv. Eg er lik ein drukken mann, ein mann som vinen hev magtstole, for Herren skuld, for hans heilage ord skuld. 10 For landet er fullt av horkrarar - ja, under forbanning syrgjer landet, og beitelandi i øydemarki er turrbrende - og dei skundar seg til det som vondt er og er velduge i urett. 11 For både profet og prest er gudlause, jamvel i huset mitt hev eg funne vondskapen deira, segjer Herren. 12 Difor skal vegen deira verta å deim som sleip-flekker i myrkret; dei skal støyta seg so dei dett på honom. For eg vil lata ulukka koma yver deim det året heimsøkjingi kjem, segjer Herren. 13 Hjå profetarne i Samaria hev eg set dårskap; dei spådde ved Ba'al og førde mitt folk Israel på villstig. 14 Men hjå profetarne i Jerusalem hev eg set gruvelege ting; dei driv hor og fer med lygn

og styrker henderne på illgjerningsmenner, so ingen av deim vender um frå sin vondskap. Dei er alle vorthe liksom Sodoma åt meg, og hine ibuarane liksom Gomorra. 15 Difor, so segjer Herren, allhers drott, um profetarne: Sjå, eg gjev deim malurt å eta og eitervatn å drikka. For ifrå profetarne i Jerusalem er gudløysa gjengi ut yver alt landet. 16 So segjer Herren, allhers drott: Lyd ikkje på ordi åt dei profetar som spår åt dykk; dei kjem berre med tomt svall åt dykk; si eigi hjartesyn taler dei, ikkje noko frå Herrens munn. 17 Jamt og samt segjer dei med deim som svivryrder meg: «Herren hev tala: Det skal ganga dykk vel.» Og med kvar og ein som ferdast etter sitt harde hjarta, segjer dei: «Nokor ulukka skal det ikkje koma yver dykk.» 18 For kven av deim hev stade i Herrens råd, so han såg og hørde hans ord? Kven hev gjeve gaum etter mitt ord og hørt det? 19 Sjå, ein storm frå Herren - vreide bryt fram - ein kvavelstorm; ned på hovudet åt dei ugudlege kjem han i kvervlar. 20 Herrens vreide skal ikkje halda upp fyrr enn han hev gjort og sett i verk sitt hjartans tankar; i dagarn som kjem skal de greinleg skyna det. 21 Eg sende ikkje profetarne, men dei sprang av stad; eg tala ikkje til deim, men dei spådde. 22 Og hadde dei stade i mitt råd, då vilde dei lata mitt folk høyra mine ord, og snu deim frå deira vonde veg og frå deira vonde verk. 23 Er eg ein Gud berre nær ved, segjer Herren, og ikkje ein Gud langt burte? 24 Eller kann nokon løyna seg i slike løyne, so eg ikkje kann sjå honom? segjer Herren. Fyller eg ikkje himmelen og jordi? segjer Herren. 25 Eg hev hørt kva profetarne hev sagt, dei som spår lygn i mitt namn og segjer: «Eg drøymde, eg drøymde.» 26 Kor lenge skal dette vera so? Hev dei eitkvart på hjarta, desse profetarne som spår lygn med di dei spår sitt hjartans svik - 27 tenkjer dei kann henda å få mitt folk til å gløyma mitt namn med draumarne sine, som dei fortel kvarandre, likeins som federne deira gløymde mitt namn for Ba'al? 28 Den profet som hev ein draum, han kann fortelja ein draum, men den som hev mitt ord, han skal tala mitt ord i sanning. Kva hev halmen med kornet å gjera? segjer Herren. 29 Er ikkje mitt ord som ein eld, segjer Herren, og som ein hamar som krasar berg? 30 Difor, sjå, eg skal finna profetarne, segjer Herren, dei som stel ordi mine ein frå hin. 31 Sjå, eg skal finna profetarne, segjer Herren, dei som tek sitt eige på tunga, men segjer: «So segjer Herren.» 32 Sjå, eg skal finna deim som spår lygn-draumar, segjer Herren, og fortel deim og fører mitt folk på villstig med lygnerne sine og kyetet sitt, endå eg ikkje hev sendt deim eller gjeve deim noko påbod, og dei ikkje er til minste gagn for dette folket, segjer Herren. 33 Og når dette folket eller ein profet eller prest spør deg og segjer: «Kva er

Herrens byrd?» då skal du segja med deim: «De er byrdi, og eg vil kasta dykk av, segjer Herren». **34** Og den profet og den prest og det folk som segjer: «Herrens byrd» - slik ein mann og hans hus vil eg heimsøkja. **35** So skal de segja kvar med sin granne og kvar med sin bror: «Kva hev Herren svara?» eller: «Kva hev Herren tala?» **36** Men «Herrens byrd» skal de ikkje nemna lenger. For åt kvar mann skal hans eige ord verta «byrdi», for di hev rengt ordi frå den livande Gud, Herren, allhers drott, vår Gud. **37** So skal du segja med profeten: «Kva hev Herren svara deg?» eller: «Kva hev Herren tala?» **38** Men segjer de: «Herrens byrd», då segjer Herren so: Av di de segjer dette ordet: «Herrens byrd», endå at eg gjorde denne bodsendingi åt dykk: «De skal ikkje segja «Herrens byrd, »» **39** difor, sjå, so vil eg reint gløyma dykk og kasta dykk og byen som eg gav dykk og federne dykkar, burt frå mi åsyn. **40** Og eg vil leggja på dykk ei æveleg skjemd og ei æveleg skam, som aldri skal gløymast.

24 Herren let meg sjå: TWO korger med fikor var sette framfor Herrens tempel, då Nebukadressar, Babel-kongen, hadde fanga Jekonja Jojakimsson, Juda-kongen, og Juda-hovdingarne, og timbremennene og smedarne, og ført dei til Jerusalem til Babel. **2** I den eine korgi var det fikor av beste slag, like dei fyrst mogne fikorne, men i den andre korgi fikor av lakkaste slag, so låke at dei ikkje var etande. **3** Då sagde Herren med meg: Kva ser du, Jeremia? Og eg svara: «Fikor; dei gode fikorne er av beste slag, men dei låke er av lakkaste slag, so låke at dei ikkje er etande.» **4** Då kom Herrens ord til meg; han sagde: **5** So segjer Herren, Israels Gud: Likeins som med desse gode fikorne, soleis vil eg sjå på dei burtførde av Juda som eg hev sendt frå denne staden til Kaldærlandet, til deira bate. **6** Eg vil retta augo mine på deim til deira bate og lata dei venda attende til dette landet. Og eg vil byggja deim upp og ikkje riva deim ned att, og planta deim og ikkje rykkja deim upp att. **7** Og eg vil gjeva deim hjarta til å kjenna meg, at eg er Herren. Og dei skal vera mitt folk, og eg vil vera deira Gud; for dei skal venga um til meg av alt sitt hjarta. **8** Og likeins som med låke fikor som er so låke at dei ikkje er etande, - ja so segjer Herren - soleis vil eg gjeva med Sidkia, Juda-kongen, og hovdingarne hans og leivningen av Jerusalem, dei som er att i dette landet, og dei som bur i Egyptarlandet. **9** Og eg vil gjeva deim til ei skräma og ein stygg for alle riki på jordi, til ei hæding og eit ordtøke, til ei spott og ei våbøn på alle dei stader som eg driv deim burt til. **10** Og eg vil senda imot deim sverdet og svolten og sotti, til dei vert reint utrudde or landet som eg gav deim og federne deira.

25 Det ordet som kom til Jeremia um all Juda-lyden i det fjorde styringsåret åt Jojakim Josiason, Juda-kongen, det er første styringsåret åt Nebukadressar, Babel-kongen, **2** og som profeten Jeremia tala til heile Juda-folket og til alle Jerusalems-buarne; han sagde: **3** Frå det trettande styringsåret åt Josia Amonsson, Juda-kongen, og alt til denne dag, no i tri og tjuge år, hev Herrens ord kome til meg, og eg hev tala til dykk jamt og samt, men de vilde ikkje høyra. **4** Og Herren sende til dykk alle tenararne sine, profetarne, jamt og samt, men de vilde ikkje høyra og lagde ikkje øyra til, so de kunde høyra. **5** Han sagde: Vend um, kvar og ein frå sin vonde veg og frå dykkar vonde åferd! so skal de få bu i det landet som Herren gav dykk og federne dykkar frå æva og til æva. **6** Og ferdast ikkje etter andre gudar, so de tener og tilbed deim, og gjer meg ikkje harm med slikt som henderne dykkar hev gjort! so eg ikkje skal gjeva dykk noko ilt. **7** Men de lydde ikkje på meg, segjer Herren, men de vilde harma meg med slikt som henderne dykkar hev gjort dykk sjølve til tjon. **8** Difor, so segjer Herren, allhers drott: Av di de ikkje lydde på mine ord, **9** sjå, so sender eg bod etter alle ætterne i Nordheimen og fær deim hit, segjer Herren, og etter Nebukadressar, tenaren min, og eg let deim koma yver dette landet og yver deim som bur her, og yver alle desse folki rundt ikring. Og eg bannstøyer deim og gjer deim til ein fælske og ei spott og til ævelege audner. **10** Og eg vil gjeva det audit hjå deim for fagnadrøyst og glederøyst, røyst av brudgom og røyst av brur, handkvern-dur og lampeljos. **11** Og alt dette landet skal verta til audn og øyda, og desse folki skal tena Babel-kongen i sytti år. **12** Og når sytti år er lidne, vil eg heimsøkja Babel-kongen og dette folket for deira misgjerningar, segjer Herren, og Kaldærlandet vil eg heimsøkja og gjeva det til ævelege øydemarker. **13** Og eg vil lata koma yver det landet alle ordi mine som eg hev tala um det, alt som er skrive i denne boki, det som Jeremia hev spått um alle folkeslagi. **14** For velduge folk og store kongar skal trælka deim og, og eg vil gjeva deim lika for deira verk og for det henderne deira hev gjort. **15** For so sagde Herren, Israels Gud, med meg: Tak dette staupet med vreide-vin or mi hand og lat alle folkeslagi som eg sender deg til, drikka av det! **16** Og dei skal drikka og raga og rasa for det sverdet som eg sender ibland deim. **17** Eg tok då staupet or Herrens hand og let alle dei folki drikka som han sende meg til: **18** Jerusalem og byarne i Juda og kongarne og hovdingarne der, for å gjera deim til audn og øyda, til ei spott og til ei våbøn - so som det er den dag i dag - **19** Farao, egyptarkongen, og hans tenrarar og hovdingar og all landslyden hans **20** og alt

blandingsfolket hans og alle kongarne i Us-landet og alle kongarne i Filistarlandet og Askalon og Gaza og Ekron og det som er att av Asdod, 21 Edom og Moab og Ammonsøerne 22 og alle kongarne i Tyrus og alle kongarne i Sidon og kongarne på havstrenderne, burtanfor havet, 23 Dedan og Tema og Buz og alle med rundklypt hår 24 og alle kongarne i Arabia og alle kongarne yver blandingsfolket som bur i øydemarki, 25 og alle kongarne i Zimri og alle kongarne i Elam og alle kongarne i Media 26 og alle kongarne i Nordheimen, dei nærbuande og dei burlengste, ein med hin, ja, alle riki i verdi utover jordflata. Og Sesak-kongen skal drikka etter deim. 27 Og du skal segja med deim: So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Drikk til de vert drukne og spryr, og dett so de ikkje kann standa upp att - for sverdet som eg sender ibland dykk! 28 Men vil dei ikkje taka staupet or di hand og drikka, då skal du segja med deim: So segjer Herren, allhers drott: Drikka skal de. 29 For sjå, eg let ulukka fyrst råka den byen som er uppkalla etter mitt namn - og so skulde de sleppa å umgjelda! De skal ikkje sleppa å umgjelda, for sverd byd eg ut imot alle som bur på jordi, segjer Herren, allhers drott. 30 Og du skal kunngjera for deim alle desse profetordi. Og du skal segja med deim: Herren skal bura frå høgdi og lata si røyst ljoma frå sin heilage bustad, ja, han skal stor-bura yver sitt beiteland, setja i med eit rop, liksom når dei trøder vinpersa, imot alle som bur på jordi. 31 Det omar av ein dyn alt til enden av jordi, for Herren hev ei trætta med folki, han gjeng til doms med alt kjøt; han let sverdet få dei ugudlege, segjer Herren. 32 So segjer Herren, allhers drott: Sjå, ei ulukka gjeng ut frå folk til folk, og eit brotver kjem frå dei ytste endarne av jordi. 33 Og dei som Herren hev slege den dagen, skal liggja daude frå eine enden av jordi til hin; ingen skal gråta yver deim eller samla deim i hop og jorda deim; til mørk utover marki skal dei verta. 34 Barma dykk, de hyrdingar, og ropa, og velt dykk i moldi, de gjævingar i hjordi! for tidi til å slagta dykk er komi. Og eg vil spreida dykk, og de skal detta ned liksom eit dyrverdig kjererald. 35 Då vert det ingi livd for hyrdingarne og ingi undankoma for gjævingarne i hjordi. 36 Høyr kor hyrdingarne ropar, kor gjævingarne i hjordi øyar seg! For Herren øyder ut beitemarki deira, 37 og dei fredfulle engjarne vert aude for Herrens brennande vreide. 38 Fram stig han som ei ungløva ut or si kjørr; ja, landet deira vert til ei audn for det herjande sverdet og for hans brennande vreide.

26 I den fyrste tidi som Jojakim Josiason, Juda-kongen, styrde, kom dette ordet frå Herren; han sagde: 2 So segjer Herren: Gakk i fyregarden til Herrens hus og tala mot

Juda-byarne som kjem og tilbed i Herrens hus, tala alle dei ordi som eg hev bode deg å tala til deim! Tak ikkje undan eit einaste ord! 3 Må henda dei kunde høyra og snu seg, kvar og ein frå sin vonde veg; då vil eg angra det vonde som eg tenkjer å gjera mot deim for den vonde framferdi deira. 4 Og du skal segja med deim: So segjer Herren: Um de ikkje høyrer på meg og ferdast i den lovi som eg hev lagt fram for dykk, 5 so høyrer ordi åt tenarane mine, profetarne, som eg sender dykk jamt og samt, endå de ikkje vil høyra, 6 då vil eg fara åt med dette huset likeins som med Silo, og alle folkeslag på jord brukta denne byen til ei våbøn. 7 Og prestarne og profetarne og alt folket høyrdie Jeremia tala desse ordi i Herrens hus. 8 Og då Jeremia hadde tala til endes alt det som Herren hadde bode honom å tala til heile folket, då tok prestarne og profetarne og alt folket honom og sagde: «No skal du døy. 9 Kvi hev du spått i Herrens namn og sagt: «Det skal ganga med dette huset likeins som med Silo, og denne byen skal verta øydelagd so ingen bur her?»» Og alt folket samla seg imot Jeremia i Herrens hus. 10 Og då Juda-hovdingarne frette dette, gjekk dei frå kongsgarden opp til Herrens hus og sette seg i inngangen til Herrens port, den nye. 11 Då sagde prestarne og profetarne med hovdingarne og med alt folket: «Denne mannen er skuldig til å døy; for han hev spått mot denne byen, so som de hev hørt med dykkar eigne øyro.» 12 Då sagde Jeremia med alle hovdingarne og med alt folket: «Herren hev sendt meg til å spå imot dette huset og denne byen alt det som de hev hørt. 13 Lat då dykkar vegar og gjerningar betrast, og høyр på Herren, dykkar Guds røyst! So vil Herren angra det vonde som han hev tala imot dykk. 14 Men eg, sjå, eg er i dykkar hand: gjer med meg det de tykkjer godt og rett! 15 Men det skal de vita, at um de drept meg, so let de skuldaust blod koma yver dykk og yver denne byen og yver deim som her bur. For Herren hev i sanning sendt meg til dykk å tala for øyro dykkar alle desse ordi.» 16 Då sagde hovdingarne og alt folket til prestarne og profetarne: «Denne mannen er ikkje skuldig til å døy, for i Herrens, vår Guds, namn hev han tala til oss.» 17 Og nokre av dei øvste i landet stod upp og sagde til heile folkehopen: 18 «Mika frå Moreset spådde i dei dagarne då Hizkia var konge i Juda, og sagde til alt folket i Juda: «So segjer Herren, allhers drott: Sion skal verta pløgt til åker, og Jerusalem skal verta til steinrøysar og tempelberget til skograbbar.» 19 Tok då Hizkia, Juda-kongen, og alt Juda og drap honom? Ottast han ikkje Herren og blidka Herren, so han angra på det vonde han hadde tala imot deim? Men me held på å koma oss i den største ulukka.» 20 Det var ein annan mann som

spådde i Herrens namn, Uria Semajason frå Kirjat-Jearim. Og han spådde mot denne byen og dette landet nett på same måten som Jeremia. **21** Men då kong Jojakim og alle hans kjemper og alle hans hovdingar høyrdे ordi hans, so vilde kongen drepa honom. Men då Uria frette det, vart han rædd og flydde burt kom til Egyptarland. **22** Då sende kong Jojakim nokre menner til Egyptarland, Elnatan Akborsson og menner med honom inn i Egyptarland. **23** Og dei tok Uria ut or Egyptarlandet og for med honom til kong Jojakim, og han let drepa honom med sverd og kasta liket hans millom ålmuge-graverne. **24** Men Ahikam Safansson heldt si hand yver Jeremia, so han ikkje vart gjeven i henderne på folket og miste livet.

27 I den fyrste tidi som Sidkia Josiasong, Juda-kongen, styrde, kom dette ordet til Jeremia frå Herren; han sagde: **2** So sagde Herren med meg: Gjer deg band og ok, og hav det um halsen din! **3** Send dei so til kongen i Edom og til kongen i Moab og til kongen yver Ammonsøerne og til kongen i Tyrus og til kongen i Sidon med dei sendemennene som kjem til Jerusalem til Sidkia, Juda-kongen. **4** Og bed deim segja med herrarne sine: So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: So skal de segja med herrarne dykkar: **5** Eg hev gjort jordi, menneskja og dyri på jordi med mi store magt og min strake arm, og eg gjev dette til den eg tykkjer er den rette. **6** Og no hev eg gjeve alle desse landi i henderne på Nebukadnessar, Babel-kongen, tenaren min; jamvel dyri på marki hev eg gjeve honom, so dei kann tena honom. **7** Og alle folki skal tena honom og sonen hans og sonesonen hans, til dess tidi for hans land og er komi; då skal velduge folk og store kongar gjera honom til træl. **8** Og det folket og det riket som ikkje vil tena honom, Nebukadnessar, Babel-kongen, og som ikkje vil bøygja halsen sin under Babel-kongens ok, det folket vil eg heimsøkja med sverd og svolt og sott, segjer Herren, til eg hev gjort ende på deim ved hans hand. **9** Og de no - lyd ikkje på profetarne dykkar og spåmennene dykkar og på draumarne dykkar og på runekallarne og tauvrekallarne dykkar, som segjer med dykk: «De kjem ikkje til å tena Babel-kongen!» **10** For lygn er det dei spår å dykk, for at eg skal føra dykk langt burt frå landet dykkar og driva dykk burt, so de vert tynte. **11** Men det folket som bøygjer halsen sin under Babel-kongens ok og tener honom, det vil eg lata vera i fred i landet sitt, segjer Herren, so dei kann dyrka det og bu i det. **12** Og til Sidkia, Juda-kongen, tala eg alle desse ordi og sagde: Bøyg halsen dykkar under Babel-kongens ok, og ten honom og folket hans! då skal de få liva. **13** Kvi vil de døy, du og folket ditt, for sverd, av svolt og i sott, so som Herren

hev tala um det folket som ikkje vil tena Babel-kongen? **14** Lyd ikkje på ordi åt dei profetarne som segjer med dykk: «De kjem ikkje til å tena Babel-kongen!» For lygn er det dei spår åt dykk. **15** For eg hev ikkje sendt deim, segjer Herren, men dei spår lygn i mitt namn, for at eg skal driva dykk burt, so de vert tynte, de og dei profetarne som spår åt dykk. **16** Og til prestarne og heile dette folket tala eg og sagde: So segjer Herren: Lyd ikkje på ordi åt profetarne dykkar når dei spår åt dykk og segjer: «Sjå, kjeraldi or Herrens hus vert no snart flutte heim att frå Babel!» for lygn er det dei spår åt dykk. **17** Lyd ikkje på deim, men ten Babel-kongen! So skal de få liva. Kvi skal denne byen verta til ei audn? **18** Men um dei er profetar og hev Herrens ord, so kann dei beda Herren, allhers drott, at ikkje dei kjeraldi som er att i Herrens hus og i Juda-kongens hus og i Jerusalem, vert førde til Babel. **19** For so segjer Herren, allhers drott, um sularne og um havet og understelli og alle hine ting som endå er att i denne byen, **20** som Nebukadnessar, Babel-kongen, ikkje tok då han førde Jekonja Jojakimsson, Juda-kongen, i utlægd frå Jerusalem til Babel i lag med alt storfolket i Juda og Jerusalem - **21** ja, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud, um dei kjeraldi som er att i Herrens hus og i Juda-kongens hus og i Jerusalem: **22** Til Babel skal dei verta flute, og der skal dei vera alt til den dagen eg ser etter deim, segjer Herren, og fører deim upp og attende til denne staden.

28 So hende det same året, i den fyrste tidi Sidkia Josiasong, Juda-kongen, styrde, i det fjerde året, i den femte månaden, at Hananja Azzursson, profeten frå Gibeon, sagde med meg i Herrens hus beint upp i augo på prestarne og alt folket: **2** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Eg hev brote sund Babel-kongens ok. **3** Um two år vil eg føra attende til denne staden alle dei kjeraldi som Nebukadnessar, Babel-kongen, hev teke or Herrens hus og førd frå denne staden til Babel. **4** Og Jekonja Jojakimsson, Juda-kongen, og alle hine burtførde frå Juda som er komne til Babel, let eg koma attende til denne staden, segjer Herren; for eg bryt sund Babel-kongens ok. **5** Då svara profeten Jeremiah profeten Hananja beint uppi augo på prestarne og alt folket som stod i Herrens hus, **6** og profeten Jeremiah sagde: «Amen! Det gjere Herren! Herren setje i verk det som du hev spått so han fører attende frå Babel til denne staden kjeraldi or Herrens hus og alle dei burtførde! **7** Men høyr no på dette ordet som eg talar i opne øyro på deg og alt folket! **8** Dei profetarne som hev vore fyre meg og deg frå ævordsleg tid, dei spådde mot velduge land og store rike um ufred og ulukka og sott. **9** Den profeten som spår

um fred - når ordi åt den profeten sannar seg, då er det skynande at Herren i sanning hev sendt den profeten.» **10** Då tok profeten Hananja øket av halsen på profeten Jeremia og braut det sund. **11** Og Hananja sagde beint uppi augo på alt folket: «So segjer Herren: Soleis vil eg, fyrr two år er lidne, brjota sund Nebukadnessars, Babel-kongens, ok av halsen på alle folki.» Då gjekk profeten Jeremia sin veg. **12** Men Herrens ord kom til Jeremia etter profeten Hananja hadde brote sund øket av halsen på profeten Jeremia; han sagde: **13** «Gakk og seg med Hananja: So segjer Herren: Eit tre-ok hev du brote sund, men att-istaden hev du laga eit jarn-ok. **14** For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Eit jarn-ok hev eg lagt på halsen åt alle desse folki, for at dei skal tena Nebukadnessar, Babel-kongen, so dei lyt tena honom; ja, jamvel dyri på marki hev eg gjeve honom.» **15** Då sagde profeten Jeremia med profeten Hananja: «Høyr, du Hananja! Herren hev ikkje sendt deg, men du hev fenge dette folket til å lita på lygn. **16** Difor, so segjer Herren so: Sjå, eg tek deg burt frå jordi; i dette året skal du døy, for du hev preika fråfall frå Herren.» **17** Og profeten Hananja døydde same året i den sjuande månaden.

29 Og dette er ordi i det brevet som profeten Jeremia sende frå Jerusalem til deim som endå livde att av dei øvste millom dei burtførde, og til prestarne og profetarne og alt det folket som Nebukadnessar hadde ført burt frå Jerusalem til Babel, **2** då kong Jekonja og kongsmori og hirdmennene, dei høgste i Juda og Jerusalem og timbremennene og smedarne var farne burt or Jerusalem. **3** Brevet sende han med El'asa Safansson og Gemarja Hilkason, som Sidkia, Juda-kongen, sende til Nebukadnessar, Babel-kongen, til Babel; det lydde so: **4** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud, til alle dei burtførde som eg hev ført burt frå Jerusalem til Babel: **5** Bygg hus og bu i deim, planta hagar og et frukt av deim! **6** Tak dykk konor og avla søner og døtter, og tak konor åt sønerne dykkar, og gift burt døsterne dykkar, so dei kann få søner og døtter, so de kann fjølgast der og ikkje minka i tal! **7** Og stræva etter det, at det må ganga den byen vel som eg hev ført dykk burt til, og bed for honom til Herren! For når det gjeng honom vel, so gjeng det dykk vel. **8** For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Lat dykk ikkje dåra av dei profetarne som er hjå dykk og av spåmennene dykkar, og gjev ikkje gaum etter draumarne dykkar som de drøyer! **9** For lygn er det som dei spår åt dykk i mitt namn, og eg hev ikkje sendt deim, segjer Herren. **10** For so segjer Herren: Når sytti år er lidne for Babel, vil eg vitja dykk og gjera sannrøynt på dykk det gode ordet mitt um

å lata dykk koma tilbake til denne staden. **11** For eg veit kva tankar eg hev med dykk, segjer Herren, tankar til fred og ikkje til tjon, å gjeva dykk framtid og von. **12** Og de skal påkalla meg og ganga og beda til meg, og eg vil høyra på dykk. **13** Og de skal søkja meg og finna meg, når de spør etter meg av alt dykkar hjarta. **14** Eg vil då lata dykk finna meg, segjer Herren, og eg vil gjera ende på utlægdi dykkar og samla dykk frå alle dei folki og or alle dei staderne som eg hev drive dykk burt til, segjer Herren, og lata dykk venda tilbake til den staden som eg førde dykk burt ifrå. **15** For de segjer: «Herren hev reist upp profetar åt oss i Babel.» **16** For so segjer Herren um kongen som sit på Davids kongsstol og um alt folket som bur i denne byen, brørne dykkar som ikkje vart burtførde saman med dykk, **17** so segjer Herren, allhers drott: Sjå, eg sender imot deim sverd og svolt og sott og gjer med deim som ein gjer med dei utskjemde fikorne som er so låke at dei ikkje er etande. **18** Og eg elter deim med sverd, med svolt og med sott, og eg vil gjera deim til ei skräma for alle riki på jord, til ei våbøn og ein støkk, og til ei spott og ei hæding millom alle dei folki som eg driv deim til, **19** for di at dei lydde ikkje på mine ord, segjer Herren, då eg sende tenarane mine, profetarne, til deim, jamt og samt, men de hørde ikkje, segjer Herren. **20** Men hør no de Herrens ord, alle de burtførde som eg hev sendt frå Jerusalem til Babel! **21** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud, um Ahab Kolajason og um Sidkia Ma'asezason som spår lygn åt dykk i mitt namn: Sjå, eg gjev deim i handi på Nebukadressar, Babel-kongen, og han skal drepa deim framfor dykkar augo. **22** Og etter deim skal dei laga ei våbøn, alle dei burtførde or Juda som er i Babel, og segja: «Herren gjere med deg likeins som med Sidkia og Ahab, som Babel-kongen steikte i elden!» **23** For dei for med skjemdarverk i Israel og dreiv hor med grannekonor sine og for med lygne-rørð i mitt namn, slikt som eg ikkje hadde sett deim til; eg veit det då og kann vitna um det, segjer Herren. **24** Og dette skal du segja med Semaja, nehelamiten: **25** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Du hev sendt brev i ditt namn til alt folket i Jerusalem og til presten Sefanja Ma'asezason og til alle prestarne, og sagt: **26** «Herren hev sett deg til prest i staden for presten Jojada, so det skal vera tilsynsmennar i Herrens hus yver alle som er frå vitet gjengne og driv på og spår, so du kann setja deim i stokk og halsjarn. **27** Kvi hev du då ikkje refst Jeremia frå Anatot som driv og spår åt dykk? **28** For på denne måten hev han kunna gjera ordsgiving til oss i Babel og sagt: «Dette vert ei lang-æva; bygg hus og bu i deim, planta hagar og et frukt or deim!»» **29** Og presten Sefanja hadde lese dette brevet upp for profeten Jeremia. **30** Då

kom Herrens ord til Jeremia; han sagde: **31** Gjer ordsending til alle dei burtførde og seg: So segjer Herren um Semaja, nehelamiten: Sidan Semaja hev spått åt dykk, endå eg ikkje hev sendt honom, og fenge dykk til å lita på lynn, **32** difor, so segjer Herren: Sjå, eg heimsøkjer Semaja, nehelamiten, og avkjømet hans; ingen av deim skal få bu millom dette folket, og han skal ikkje få sjå det gode som eg gjer med folket mitt, segjer Herren, for han hev preika fråfall frå Herren.

30 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren; han sagde:

2 So segjer Herren, Israels Gud: Skriv deg upp i ei bok alle dei ordi eg hev tala til deg! **3** For sjå, dagar skal koma, segjer Herren, då eg endar utlægdi åt folket mitt, Israel og Juda, og let deim koma heim att til det landet som eg gav federne deira, so dei kann taka det til eign. **4** Og dette er dei ordi som Herren hev tala um Israel og um Juda: **5** So segjer Herren: Eit rædslerop hev me høyrt; otte og ingen fred. **6** Spør og sjå etter um ein karmann føder barn! Kvi ser eg då alle mann med henderne på lenderne liksom kvinna i barnsnaud, og kvi er alle andlti vortne nåbleike? **7** Å! Stor er den dagen, han hev ikkje sin like. Ja, ei trengsletid er det for Jakob, men han skal verta frelst derifrå. **8** Og det skal henda den dagen, segjer Herren, allhers drott, at eg vil brijota oket hans av halsen din, og bandi dine vil eg riva sund. Ja, framande skal ikkje trælka honom lenger. **9** Men dei skal tena Herren, sin Gud, og David, sin konge, som eg vil reisa upp åt deim. **10** So ottast ikkje, du min tenar Jakob, segjer Herren, og ræddast ikkje, Israel! For sjå, eg frelsar deg frå det burlengste land og avkjømet ditt frå det landet som dei var burtførde til. Og Jakob skal snu heim att og vera i ro og trygd, og ingen skal skräma honom. **11** For eg er med deg, segjer Herren, til å frelsa deg. For eg vil gjera ende på alle dei folki som eg hev spreidt deg imillom, det er berre deg eg ikkje vil gjera ende på, men eg vil aga deg med måte, men reint utan refsing kann eg ikkje lata deg vera. **12** For so segjer Herren: Ubøtande er skaden din, ulækjande såret ditt. **13** Ingen tek saki di på seg og kreistar verken ut; det bid ikkje helsebot, ikkje plåster for deg. **14** Alle elskarane dine hev gløymt deg, dei spør ikkje etter deg. For eg hev slege deg likeins som ein fiende slær, eg hev aga deg som den miskunnlause, for di at misgjerningi di er stor og synderne dine mange. **15** Kvi eiar du deg yver skaden din, yver at plåga di er ulækjande? For di at misgjerningi di er stor og synderne dine mange, hev eg gjort deg dette. **16** Difor skal alle som et på deg, verta upp-etne, og alle som er trengjer deg, verta burtførde, alle saman, og dei som herjar deg, skal verta herja, og alle som ranar frå deg, vil

eg gjeva til ran. **17** For eg vil grøda såri dine og lækja deg etter slag i hev fenge, segjer Herren, av di dei kallar deg «den burtdrivne», «Sion som ingen spør etter». **18** So segjer Herren: Sjå, eg endar utlægdi for Jakobs tjeld og miskunnar bustaderne hans, og byen skal atter verta bygd på haugen sin, og slottet skal standa på sin rette stad. **19** Og det skal ljoma av lovsangar og leikstemne-ljod frå deim. Og eg vil lata deim aukast og ikkje minka, og eg vil æra deim, og dei skal ikkje verta mismætte. **20** Og sønerne hans skal vera som fordom, og lyden hans skal standa grunnfest framfor mi åsyn, og eg vil heimsøkja alle som trengjer honom. **21** Og hans herlege skal vera utstokken frå honom sjølv, og drotten hans skal ganga fram or hans eigen flokk. Og eg vil lata honom nærra seg åt meg, so han fær koma til meg; for kven kunde elles vera so hjartug, at han kom meg nær? segjer Herren. **22** Og de skal vera mitt folk, og eg skal vera dykkar Gud. **23** Sjå, ein storm frå Herren - vreide bryt fram - ein rukande storm: ned på hovudet åt dei ugudlege kjem han i kvervlar. **24** Herrens brennande vreide skal ikkje halda upp fyrr han hev gjort og sett i verk sitt hjartans tankar. I dagarne som kjem, skal de skyna det.

31 I den tidi, segjer Herren, skal eg vera Gud for alle

aettgreinerne i Israel, og dei skal vera mitt folk. **2** So segjer Herren: Det folket som slapp undan sverdet, hev funne nåde i øydemarki; eg vil av og få honom, Israel, til å roa seg. **3** Langt burtanfrå hev Herren openberra seg for meg: Ja, med æveleg kjærleik hev eg elskar deg, difor hev eg late mi miskunn mot deg halda ved. **4** Enn skal eg byggja deg, so du vert uppatt-bygd, du møy Israel; enn skal du pryda deg med handtrummor og ganga ut i dansen med dei leikande. **5** Enn skal du planta vinagar på Samaria-heidane; dei som plantar, skal hausta og. **6** For det kjem ein dag då vaktmennar skal ropa på Efraimsfjellet: «Statt upp, og lat oss draga upp til Sion, til Herren, vår Gud.» **7** For so segjer Herren: Fagna dykk yver Jakob med glede og set i med fagnadrop yver den fremste av folki! Gjer kunnigt, prisa og seg: «Herre, frels ditt folk, leivningen av Israel!» **8** Sjå, eg let deim koma frå Norderlandet og samlar deim frå utkantarne av jordi. Iblant deim er blinde og halte, fremmelege kvende og fødande i lag; i ein stor flokk skal dei koma hit tilbake. **9** Gråtande skal dei koma og audmjukleg bedande; eg vil fylgia dei; eg vil leida deim til vatsbekkjer på ein jamm veg, der dei ikkje skal snåva. For eg er vorten far åt Israel, og Efraim er min fyrstefødde son. **10** Høy Herrens ord, de folk, gjer det kunnigt på øyarne langt burte og seg: Han som spreidde Israel, vil samla det og gjæta

det likeins som ein hyrding hjordi si. **11** For Herren hev fria Jakob ut og løyst honom ut or henderne på den som var sterkare enn han. **12** Og dei skal koma og fagna seg på Sionshøgdi, og dei skal strøyma til dei gode ting frå Herren, til korn og til druvesaft og til olje, til unge sauер og naut. Og sjæli deira skal vera lik ein vatsrik hage, og dei skal ikkje ormegast lenger. **13** Då skal møyar fegnast i dans, og guitar og gamlingar saman. Og eg skal venda sorgi deira til gleda og hugga deim og gleda deim etter deira sut. **14** Og eg skal kvika prestarne med feite retter, og lyden min skal mettast med mine gode ting, segjer Herren. **15** So segjer Herren: Ei røyst er høyrd i Rama, ynk, sår gråt; Rakel græt for borni sine. Ho vil ikkje lata seg trøysta for borni sine, for dei er ikkje lenger til. **16** So segjer Herren: Haldt røysti di frå gråt og augo dine frå tåror! For verket ditt skal få si løn, segjer Herren, og dei skal snu heim att frå fiendeland. **17** Ja, det er von um di framtid, segjer Herren, og borni skal snu heim att innum sine landskil. **18** Eg hev greinleg høyrt kor Efraim barmar seg: «Du hev aga meg, ja, eg er aga som ein utamd kalv. Vend du meg um, so vil eg venda um, for du er Herren, min Gud. **19** For sidan eg vende meg burt, angrar eg, og sidan eg vitrast, slær eg meg på lendi. Eg blygjest, ja, eg skjemmest, for eg lyt bera skammi frå ungdomstidi mi.» **20** Er då Efraim meg so kjær ein son eller slikt eit eigna-barn, sidan eg stødt må minnast honom, endå eg ofte hev truga honom? Difor bankar hjarta mitt for hans skuld, eg lyt miskunna honom, segjer Herren. **21** Reis deg vardar, set deg vegvisarar, gjev gaum etter kongsvegen, vegen du gjekk! Snu heim att, du møy Israel, snu heim att til desse byarne dine! **22** Kor lenge vil du reika der att og fram, du fråfalne dotter? For Herren skaper nytt i landet: Kvinner verner mannen. **23** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Enhon skal dei segja dette ordet i Judalandet og byarne der, når eg gjer ende på utlægdi deira: «Herren signe deg, du rettferds bustad, du heilage fjell!» **24** Og Juda med alle sine byar skal bu der i lag; bønder og kringfarande hyrdingfolk. **25** For eg vil kveikja den utmødde sjæl, og alle ormegta sjæler vil eg metta. **26** Ved dette vakna eg og såg meg um, og svevnen min hadde vore blid. **27** Sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg vil så Israelslandet og Judalandet med sæde av menneske og sæde av dyr. **28** Og likeins som eg vakte yver deim til å ryskja upp og riva ned og brjota ned og øyda og plåga deim, soleis vil eg og vaka yver deim til å byggja og planta, segjer Herren. **29** I dei dagarne skal dei ikkje lenger segja: «Federne åt sure druvor, og borni var sårte.» **30** Men kvar og ein skal døy for si eigi misgjerd; kvar den mann som et sure druvor, skal sjølv verta

sårtent. **31** Sjå, det skal koma dagar, segjer Herren, då eg vil gjera ei ny pakt med Israels hus og med Judas hus, **32** ikkje slik ei pakt som den eg gjorde med federne deira den dagen eg tok deim i handi og leidde deim ut or Egyptarlandet, den pakti med meg som dei braut, endå eg var deira rette herre, segjer Herren. **33** Men dette er den pakti som eg vil gjera med Israels hus etter dei dagarne, segjer Herren: Eg vil leggja lovi mi inni deim, og skriva henne i hjarta deira, og eg skal vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk. **34** Då skal dei ikkje lenger læra kvar sin granne og kvar sin bror, og segja: «Kjenn Herren!» For dei skal alle kjenna meg, både små og store, segjer Herren; for eg skal forlata deira misgjerning og ikkje lenger minnast deira synd. **35** So segjer Herren som sette soli til å lysa um dagen, månen og stjernorne til å lysa um natti, etter ei fast lov, han som reiser upp havet so båorne bruser - Herren, allhers drott, er namnet hans: **36** Dersom desse loverne vik for mi åsyn, segjer Herren, då skal og Israels ætt halda upp med å vera eit folk framfor mi åsyn alle dagar. **37** So segjer Herren: Dersom himlarne let seg mæla der uppe og grunnvollarne åt jordi let seg ransaka der nede, då skal eg og støtya frå meg all Israels ætt for alt det dei hev gjort, segjer Herren. **38** Sjå, det skal koma dagar, segjer Herren, då byen skal verta bygd åt Herren frå Hananeltårnet alt til Hyrneporten, **39** og mælesnor skal ganga derifrå beint på yver Garebhaugen, og so bøygja til Goa. **40** Og heile Daudskrott- og Oskedalen og alle markerne burtåt Kidronsbekken alt aust til Hesteport-hyrna, skal vera helga åt Herren. Nokor øyding eller nedrivning skal det ikkje meir vera der i all æva.

32 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren i det tiande styringsåret åt Sidkia, Juda-kongen, det er det attande året Nebukadressar var konge. **2** Det var ved det leitet at Babel-kongens her kringsette Jerusalem, og profeten Jeremia var innestengd i vaktgarden som høyrd til Juda-kongens hus. **3** Der hadde Sidkia, Juda-kongen, stengt honom inne med so falne ord: «Kvi spår du og segjer: «So segjer Herren: Sjå, eg gjev denne byen i henderne på Babel-kongen, og han skal taka honom, **4** og Sidkia, Juda-kongen, skal ikkje sleppa or henderne på kaldæarane, men han skal til vissa verta gjeven i henderne på Babel-kongen, og tala med honom, munn mot munn, og sjå honom, auga mot auga, **5** og til Babel skal han føra Sidkia, og der skal han vera til eg vitjar honom, segjer Herren; når de strider mot kaldæarane, skal lukka ikkje fylgia dykk.»» **6** Og Jeremia sagde: «Herrens ord kom til meg; han sagde: **7** Sjå, Hanamel, son åt Sallum, farbror din, kjem til deg og segjer: «Kjøp deg jordi mi i Anatot! For du hev odelsretten til

å løysa henne.»» 8 Og Hanamel, son åt farbror min, kom etter Herrens ord til meg i vaktgarden og sagde med meg: «Kjøp jordi mi som er i Anatot i Benjaminslandet! For du hev odelsretten, og du hev skyldnaden til å løysa. Kjøp då!» Då skyna eg at det var ord frå Herren. 9 Og eg kjøpte jordi av Hanamel, son åt farbror min, i Anatot, og vog sylvet åt honom, syttan sylvdalar. 10 So skrev eg det i eit kjøpebrev og sette innsigle på og tok vitne og vog sylvet på ei skålvegt. 11 Sidan tok eg kjøpebrevet, det innsigla, med avtalen og skilordi, og det opne, 12 og eg gav kjøpebrevet til Baruk, son åt Neria Mahsejason, for augo på Hanamel, freunden min, og for augo på vitni som hadde skrive under på kjøpebrevet, og alle dei jødarne som sat i vaktgarden. 13 Og eg bad Baruk for augo på deim og sagde: 14 «So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Tak desse brevi, både kjøpebrevet med innsigle og det opne brevet, og legg deim i ei leirkrukka, so dei kann standa seg i lang tid! 15 For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Enn skal det verta kjøpt hus og jorder og vinhagar i dette landet.» 16 Då eg so hadde gjeve Baruk Neriason kjøpebrevet, bad eg til Herren og sagde: 17 Å Herre, Herre! Sjå, du hev gjort himmelen og jordi med di store magt og med din strake arm; ingen ting er for vand for deg, 18 du som gjer miskunn mot tusund på tusund, og for misgjerdi åt federne gjev du borni deira etter deim att uppi fanget, du store, velduge Gud - Herren, allhers drott, er namnet ditt - 19 stor i råd og megtig i verk, du som hev augo dine opne yver alle vegarne åt mannsborni, so du kann gjeva kvar mann etter hans veg og etter den grøda hans verk hev bore, 20 du som gjorde teikn og under i Egyptarlandet alt til denne dag, både i Israel og med andre menneske, og gjorde deg namnfræg, so som du er enno i dag. 21 Og du førde ditt folk ut or Egyptarlandet med teikn og med under og med sterk hand og strak arm og med stor fælksa. 22 Og du gav deim dette landet som du hadde svore federne deira å gjeva deim, eit land som flymmer med mjølk og honning. 23 Og dei kom og tok det til eiga, men dei høyrdie ikkje på di røyst og ferdast ikkje etter loverne dine. Dei gjorde ikkje noko av det du hadde bode deim å gjera. Då let du all denne ulukka koma på deim. 24 Sjå, umlægringsvollarne er alt komne innåt byen, so dei kann taka honom, og ved sverd og svolt og sott er byen gjeven i henderne på kaldæarane, som strider imot honom. So no er det kome det du truga med, og sjå, du ser det. 25 Og like vel hev du, Herre, Herre, sagt med meg: «Kjøp deg jordi for sylv og tak vitne på det!» - endå byen er gjeven i henderne på kaldæarane. 26 Då kom Herrens ord til Jeremia; han sagde: 27 Sjå, eg er Herren, all kjøts Gud: skulde nokon ting vera for vand for meg? 28

Difor, so segjer Herren: Sjå, eg gjev denne byen i henderne på kaldæarane og i henderne på Nebukadressar, Babel-kongen, og han skal taka honom. 29 Og kaldæarane, som strider mot denne byen, skal koma og setja eld på denne byen og brenna honom med dei husi der dei uppå taki hev brent røykjelse åt Ba'al og rent ut drykkoffer for andre gudar til å harma meg med. 30 For Israels born og Judas born hev berre gjort det som vondt er framfor augo mine, alt frå si ungdomstid, ja, Israels born hev berre harma meg med dei verk deira hender hev gjort, segjer Herren. 31 For denne byen hev vore til å gjera meg vred og harm ifrå den dagen dei bygde honom, og alt fram til denne dag, so eg lyt taka honom burt frå mi åsyn 32 for all vondskapen som Israels born og Judas born hev gjort til å harma meg med, dei sjølve, deira kongar, deira hovdingar, deira prestar og deira profetar, Juda-menner og Jerusalems-buar. 33 Og dei snudde ryggen til meg og ikkje andlitet, og endå eg lærde dei jamt og samt, so høyrdie dei ikkje, so dei tok age. 34 Men dei sette sine styggeting i det huset som er uppkalla etter mitt namn, so dei sulka det ut. 35 Og dei bygde dei Ba'al-haugarne som er i Hinnomssons-dalen, for dei vilde lata sønerne og døtterne sine ganga gjennom elden for Molek - slikt hadde eg då ikkje påbode, og aldri var det kome meg i hugen at dei skulde gjera slikt eit skjemdarverk og soleis få Juda til å synda. 36 Og no, difor, segjer Herren, Israels Gud, um denne byen som de segjer sofalne ord um: «Han er gjeven i henderne på Babel-kongen ved sverd og svolt og sott»: 37 Sjå, eg samlar deim ut or alle dei landi som eg hev drive deim til i min vreide og harm og store gram, og eg vil lata deim snu attende til denne staden og bu her trygge. 38 Då skal dei vera mitt folk, og eg skal vera deira Gud. 39 Og eg vil gjeva deim eitt hjarta og ein veg, so dei ottast meg alle dagar, til bate for deim sjølve og sønerne deira etter deim. 40 Og eg vil gjera ei ævepakt med deim, at eg aldri skal snu ifrå deim med mine velgjerningar mot deim, og eg vil leggja otte for meg i deira hjarta, so dei ikkje skal vika frå meg. 41 Og eg vil fagna meg yver deim og gjera vel imot deim, og eg vil planta deim i dette landet med truskap, av alt mitt hjarta og av all mi sjæl. 42 For so segjer Herren: Liksom eg hev late all denne store ulukka koma yver dette folket, soleis vil eg og lata alt det gode koma yver deim, som eg hev lova deim. 43 Og jorder skal verta kjøpte i dette landet som de kallar «ei audn utan folk og fe, gjevi i henderne på kaldæarane». 44 Jorder skal dei kjøpa for sylv og skriva kjøpebrev med innsigle på og vitne til i Benjaminslandet og i umkverven kring Jerusalem og i Juda-byarne, både i

fjellbyarne og i byarne på flatlendet og i Sudlandet. For eg vil gjera ende på deira utlægd, segjer Herren.

33 Og Herrens ord kom til Jeremia andre gongen medan han endå sat innestengd i vaktgarden; han sagde: 2

So segjer Herren som gjer det, Herren som emnar det til og fullfører det - Herren er namnet hans -: 3 Ropa til meg, so skal eg svara deg og kunngjera for deg store og uskynande ting, som du ikkje hev vit på. 4 For so segjer Herren, Israels Gud, um husi i denne byen og um husi åt Juda-kongen, som er nedrvne til motråd mot umlægringsvollarne og sverdet: 5 Dei er komne og vil strida mot kaldæarane, men det vert til å fylla husi med liki av dei menner som eg hev slege i min vreide og harm, og som med sin store vondskap hev valda at eg hev løynt mi åsyn for denne byen. 6 Sjå, eg vil koma med helsebot og lækjedom og lækja deim, og eg vil syna deim ei ovnøgd med fred og trygd. 7 Og eg vil gjera ende på Judas utlægd, og Israels utlægd, og eg vil byggja deim som i fyrstningi. 8 Og eg vil reinsa deim for all misgjerningi deira, som dei hev synda mot meg med, og eg vil tilgjeva alle misgjerningarne deira, som dei hev synda mot meg med, og som dei hev forbrote seg mot meg med.

9 Og byen skal vera meg til eit fagnad-namn, til pris og til prysa hjå alle folk på jordi som frettar alt det gode som eg gjer deim, og dei skal skjelva og titra for alt det gode og all den freden som eg der lagar til. 10 So segjer Herren: På denne staden som de kallar «ein øydestad, utan folk og fe», i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne, som ligg i øyde utan folk og utan ibuarar og utan fe, her skal ein få høyra 11 fagnadljod og gledeljod, røyst av brudgom og røyst of brur og røysti av deim som segjer: «Prisa Herren, allhers drott, for Herren er god, for æveleg varar hans miskunn, » slike som ber fram takkoffer i Herrens hus. For eg endar utlægdi for landsens lyd, so han vert som i fyrstningi, segjer Herren.

12 So segjer Herren, allhers drott: Enn skal på denne staden, som no er aud, utan folk og fe, og i alle byarne her ikking vera hagelende for hyrdingar som der let sauerne roa seg.

13 I fjellbyarne, i flatlandsbyarne og i Sudlands-byarne og i Benjaminslandet og i umkverven kring Jerusalem og i Juda-byarne, skal sauerne enn renna fram den som tel deim, segjer Herren. 14 Sjå, det skal koma dagar, segjer Herren, då eg vil gjera sannrøynt det gode ordet som eg hev tala um Israels hus og um Judas hus. 15 I dei dagarne og i den tidi vil eg lata ein rettferdig renning renna upp for David, og han skal gjera rett og rettferd i landet. 16 I dei dagarne skal Juda verta frelst og Jerusalem bu trygt, og dei skal kalla det soleis: «Herren er vår rettferd.» 17 For so segjer Herren: David skal ikkje vanta ein ettermann som kann sitja

på kongsstolen åt Israels hus. 18 Og levitprestarne skal aldri vanta ein ettermann framfor mi åsyn som kann ofra brennoffer og grjonoffer og bera fram slagtoffer alle dagar. 19 Og Herrens ord kom til Jeremia; han sagde: 20 So segjer Herren: Kann de brjota mi pakt med dagen og mi pakt med natt, so det ikkje vert dag og natt i si rette tid, 21 då skal og mi pakt med min tenar David verta broti, so han ikkje skal hava ein son til konge på sin stol, og med levitprestarne som tener meg. 22 Liksom himmelheren ikkje let seg telja, og sanden i havet ikkje let seg mæla, soleis vil eg gjera min tenar Davids ætt til ei ovmengd, og likeins levitarne som tener meg. 23 Og Herrens ord kom til Jeremia; han sagde: 24 Hev du ikkje gjeve gaum etter kva dette folket hev tala og sagt: «Båe ættgreinerne som Herren hadde utvalt, hev han støytt frå seg?» Soleis vanvyrder dei folket mitt, som det ikkje lenger var eit folk i deira augo. 25 So segjer Herren: Hev eg ikkje gjort mi pakt med dag og natt, ikkje gjeve lover for himmel og jord, 26 då vil eg støyt frå meg ætti åt Jakob og åt min tenar David, so eg ikkje av ætti hans tek styresmennar yver ætti åt Abraham og Isak og Jakob. For eg vil enda utlægdi deira og miskunna deim.

34 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren då

Nebukadnessar, Babel-kongen, og heile heren hans og alle riki på jordi som han rådde yver, og alle folkeslagi stridde imot Jerusalem og i mot alle hennar byar; han sagde: 2 So segjer Herren, Israels Gud: Gakk og tala til Sidkia, Juda-kongen, og seg med honom: So segjer Herren: Sjå, eg gjev denne byen i henderne på Babel-kongen, og han skal brenna honom upp i eld. 3 Og du, du skal ikkje sleppa undan honom, men teken skal du verta, og du skal verta gjeven i hans hand, og augo dine skal sjå Babel-kongens augo, og hans munn skal tala med din munn, og til Babel skal du koma. 4 Men hør på Herrens ord, Sidkia, Juda-konge! So segjer Herren um deg: Du skal ikkje døy for sverd. 5 I fred skal du døy, og likeins som det var likferd-brenning for federne dine, dei fyrr kongarne, dei som hev vore fyre deg, so skal dei og brenna for deg, og dei skal øya seg for deg: «Å, herrel!» for det ordet hev eg tala, segjer Herren. 6 Og profeten Jeremia tala til Sidkia, Juda-kongen, alle desse ordi i Jerusalem 7 då heren åt Babel-kongen stridde imot Jerusalem og imot alle Juda-byarne som endå var att, imot Lakis og Azeka; for desse var dei faste byarne som då var att av Juda-byarne. 8 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren etter kong Sidkia hadde gjort ei semja med alt folket i Jerusalem um å lysa ut fridom, 9 at kvar mann skulde gjeva trælen sin og trælkvinna si fri, um dei var hebrærar, so

ingen jøde skulde halda sin jødiske bror i trældom. 10 Då lydde alle hovdingarne og alt folket som hadde gjort den semja, at kvar mann skulde gjeva trælen sin og trælkvinna si frie, so dei ikkje lenger heldt deim i trældom; dei lydde og gav deim frie. 11 Men sidan gjorde dei det um-att og tok tilbake dei trælar og trælkvinnor som dei hadde slept frie, og truga deim til å vera trælar og trælkvinnor. 12 Då kom Herrens ord til Jeremia frå Herren; han sagde: 13 So segjer Herren, Israels Gud: Eg gjorde ei pakt med federne dykkar den dagen eg førde dei ut or Egyptarlandet, or trælehuset, og sagde: 14 «Når sju år er lidne, skal de gjeva kvar sin bror fri, um han er hebræar, som hev selt seg til deg. I seks år skal han tena deg, men sidan skal du lata honom fri frå deg fara. Men federne dykkar høyrdie ikkje på meg og lagde ikkje øyra sitt til. 15 Men no hadde de snutt og gjort det som rett var i mine augo, med di de hadde lyst ut fridom, kvar og ein for bror sin, og de hadde gjort ei semja framfor mi åsyn i det huset som er oppkalla etter mitt namn. 16 Men so snudde de um-att og vanhelga namnet mitt og tok tilbake kvar sin træl og kvar si trælkvinna som de hadde slept frie til å fara kvar dei vilde, og de truga deim til å vera trælar og trælkvende åt dykk. 17 Difor, so segjer Herren: De hev ikkje høyrt på meg og ropa ut fridom, kvar og ein for sin bror og sin næste; sjå, eg ropar ut fridom for dykk, segjer Herren, so de vert gjevne åt sverdet, åt sotti og åt svolten, og eg vil gjea dykk til ei skræma for alle riki på jordi, 18 og eg gjev dei menner som braut pakti mi, som ikkje heldt ordi i den pakti dei gjorde framfor mi åsyn, pakti ved den kalven som dei skar i two og gjekk millom luterne av, 19 - hovdingarne i Juda og hovdingarne i Jerusalem, hirdmennerne og prestarne og all landslyden som gjekk millom luterne av kalven - 20 eg gjev deim i henderne på fiendarne deira og i henderne på deim som ligg deim etter livet, og liki deira skal verta til mat å fuglarne under himmelen og dyri på jordi. 21 Og Sidkia, Juda-kongen, og hovdingarne hans gjev eg i henderne på deira fiendar og i henderne på deim som ligg deim etter livet, og i henderne på Babel-kongens her, som no er faren burt frå dykk. 22 Sjå, eg gjev deim det påbodet, segjer Herren, at dei skal snu tilbake til denne byen, og dei skal strida imot honom og taka honom og brenna honom upp i eld. Og byarne i Juda gjer eg til ei audn, der ingen bur.»

35 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren i Jojakim Josiasons, Juda-kongens, dagar; han sagde: 2 Gakk til Rekabs-ætti og tala til deim og kom med deim til Herrens hus, inn i ein av kovarne, og gjev deim vin å drikka! 3 Då tok eg Ja'azanja, son åt Jeremia Habassínason, og brørne hans og alle sønerne hans og all Rekabs-ætti 4 og

hadde deim med til Herrens hus, inn i koven åt sønerne til gudsmannen Hanan Jigdaljason, den som låg jamsides med hovdingkoven, uppe yver koven åt dørstokkvaktaren Ma'aşeja Sallumsson. 5 Og eg sette fram for sønerne til Rekabs-ætti skåler, fulle av vin, og staup. So sagde eg med deim: «Drikk vin!» 6 Men dei sagde: «Me drikk ikkje vin, for Jonadab Rekabsson, ættfaren vår, hev bode oss og sagt: «De skal ikkje i all æva drikka vin, korkje de eller borni dykkar. 7 De skal ikkje heller byggja hus og ikkje så sæde og ikkje planta vinhage eller eiga noko slikt, men i tjeldbuder skal de bu alle dykkar dagar, so de må liva lenge i det landet der de bur som utlendingar.» 8 Og me lydde påbodet frå vår ættfar, Jonadab Rekabsson, i alt det han bad oss um, so me aldri drikk vin, korkje me sjølv, konorne våre, sønerne våre eller døtterne våre, 9 og byggjer oss ikkje hus til å bu i og hev oss ikkje vinhagar eller åkrar eller utsæde, 10 men me hev butt i tjeldbuder, so me hev lydt og gjort alt det som vår ættfar, Jonadab, baud oss um. 11 Men då Nebukadressar, Babel-kongen, kom farande upp i landet, då sagde me: «Kom, lat oss fara til Jerusalem undan kaldærheren og undan syrarheren!» So sette me då bu i Jerusalem.» 12 Då kom Herrens ord til Jeremia; han sagde: 13 So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Gakk og seg til Juda-mennerne og Jerusalems-buarne: Vil de ikkje taka age so de lyder mine ord? segjer Herren. 14 Ordi hans Jonadab Rekabsson er haldne, han baud sønerne sine at dei ikkje skulde drikka vin, og dei hev ikkje drukke vin alt til denne dag, men lydt påbodet frå ættfar sin. Og eg hev tala til dykk jamt og samt, men de hev ikkje lydt meg. 15 Og jamt og samt hev eg sendt til dykk alle mine tenarar, profetarne, og sagt: «Vend um, kvar frå sin vonde veg, og lat verki dykkar betrast, og ferdast ikkje etter andre gudar til å tena deim! då skal de få bu i dette landet som eg hev gjeve dykk og federne dykkar.» Men de lagde ikkje øyra til og lydde ikkje på meg. 16 Ja, Jonadab Rekabssons born hev halde det bodet som ættfaren deira gav deim, men dette folket hev ikkje lydt meg. 17 Difor, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg let koma yver Juda og yver alle som bur i Jerusalem, all den ulukka som eg hev truga dei med, av di at dei ikkje høyrdie når eg tala til deim, og ikkje svara når eg kalla på deim. 18 Men til Rekabs-ætti sagde Jeremia: So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Av di at de hev lydt påbodet frå Jonadab, ættfaren dykkar, og halde alle bodi hans og gjort stødt som han baud dykk, 19 difor, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Jonadab Rekabssons skal aldri vanta ein mann som kann standa framfor mi åsyn.

36

So hende det i det fjorde styringsåret åt Juda-kongen Jojakim Josiason at dette ordet til Jeremia frå Herren:
2 Tak deg ein bokrull og skriv på honom alle dei ordi eg hev tala til deg um Israel og um Juda og um alle heidningefolki frå den dagen eg tala til deg, frå den tidi Josia rådde, og alt til denne dag! 3 Kann henda Judas hus vil lyda på all den ulukka som eg tenkjer å gjera deim, so dei kann venda um, kvar og ein frå sin vonde veg, og eg kann få tilgjeva deim deira misgjerning og synd. 4 Då kalla Jeremia til seg Baruk Neriason, og Baruk skreiv i bokrullen etter Jeremias munn alle Herrens ord som han hadde tala til honom. 5 Og Jeremia bad Baruk og sagde: «Eg sjølv er meinka, eg kann ikkje koma i Herrens hus. 6 Men gakk du dit og les or rullen som du hev skrive etter min munn, Herrens ord for folket i Herrens hus på ein fastedag! Du skal lesa deim for alt Juda, deim som er komne frå byarne sine. 7 Må henda dei kunde leggja si bøn fram for Herrens åsyn og venda seg, kvar og ein frå sin vonde veg. For stor er den vreiden og harmen som Herren hev truga dette folket med.» 8 Og Baruk Neriason gjorde plent so som profeten Jeremia hadde bede honom, og las or boki Herrens ord i Herrens hus. 9 So hende det i det femte styringsåret åt Jojakim Josiason, kongen i Juda, i den niande månaden, at dei lyste på at alt folket i Jerusalem og alt det folk som var kome frå Juda-byarne til Jerusalem, skulde fasta framfor Herrens åsyn. 10 Då las Baruk upp or boki Jeremias ord i Herrens hus, i koven åt Gemarja, son åt riksskrivaren Safan, i øvre fyregarden, attmed inngangen til den nye porten på Herrens hus, so alt folket høyrd på. 11 Men då Mikaja, son åt Gemarja Safansson, høyrd alle Herrens ord or boki, 12 gjekk han ned i kongsgarden, inn i riksskrivarkoven, og sjå, der sat alle hovdingarne: riksskrivaren Elisama og Delaja Sjemajason og Elnatan Akborsson og Gemarja Safansson og Sidkia Hanan Jason og alle hine hovdingarne. 13 Og Mikaja kunngjorde for deim alle dei ordi han hadde høyrt, då Baruk las upp or boki medan folket høyrd på. 14 Då sende alle hovdingarne Jehudi, son åt Netanja, son åt Selemja Kusison, til Baruk med denne ordsegni: «Tak med deg den rullen som du las upp for folket, og kom hit!» Og Baruk Neriason tok rullen med seg og kom til deim. 15 Då sagde dei med honom: «Set deg og les honom for oss!» Og Baruk las for deim. 16 Men då dei hadde høyrt alle ordi, såg dei forfærde på kvarandre og sagde til Baruk: «Me lyt meldra dette til kongen.» 17 So spurde dei Baruk og sagde: «Seg oss korleis du skreiv alle desse ordi etter hans munnl!» 18 Og Baruk svara deim: «Med sin munn sagde han meg alle desse ordi fyre, og eg skreiv det i boki med blekk.»

19 Då sagde hovdingarne til Baruk: «Gakk og gjøym deg og Jeremia med deg, so ingen veit kvar de er!» 20 Sidan gjekk dei til kongen i fyregarden - men rullen let dei etter seg i koven åt riksskrivaren Elisama - og melde alt dette for kongen. 21 Då sende kongen Jehudi av stad etter rullen, og han tok honom ut or koven åt riksskrivaren Elisama. Sidan las Jehudi honom upp for kongen og for hovdingarne som stod hjå kongen. 22 Men kongen sat i vinterhalli - det var i den niande månaden - og det brann eld i ei glodpanna framfyre honom. 23 Og kvar gong Jehudi hadde lese tri eller fire teigar, skar kongen av rullen med ein penneknavn og kasta stykket på elden i glodpanna, til heile rullen var oppbrent i elden i glodpanna. 24 Og dei ræddast ikkje og reiv ikkje sund klædi sine, korkje kongen eller nokon av tenarane hans som høyrd alle desse ordi. 25 Og endå Elnatan og Delaja og Gemarja naudbad kongen, at han ikkje måtte brenna upp rullen, høyrd han ikkje på deim. 26 Og kongen bad Jerahme'el, kongsson, og Seraja Azrielsson og Selemja Abde'elsson å taka skrivaren Baruk og profeten Jeremia, men Herren løynde deim. 27 Då kom Herrens ord til Jeremia, etter kongen hadde brent upp rullen med dei ordi som Baruk hadde skrive etter Jeremias munn; han sagde: 28 Tak deg atter ein annan rull og skriv på honom alle dei fyre ordi som stod på den fyrre rullen, den som Jojakim, Juda-kongen, brende upp! 29 Men um Jojakim, Juda-kongen, skal du segia: «So segjer Herren: Du brende denne rullen og sagde: «Kvi skreiv du på honom dette: Babel-kongen skal koma og øydeleggja dette landet og rydda ut or det folk og fe?» 30 Difor, so segjer Herren um Jojakim, Juda-kongen: Han skal ingen hava som kann sitja på Davids kongsstol, og liket hans skal liggja utkasta i hiten um dagen og i kulden um natti. 31 Og eg vil heimsøkja honom og avkjømet hans og tenarane hans for deira misgjerning, og eg vil lata koma yver deim og yver Jerusalems-buarne og Juda-mennerne alle dei ulukkor som eg hev truga dei med utan at dei høyrd.» 32 Då tok Jeremia ein annan rull og gav honom til skrivaren Baruk Neriason, og han skreiv på honom etter Jeremias munn alle dei ordi som hadde stade i den boki som Jojakim, Juda-kongen, hadde brent upp i eld. Og til deim var det endå lagt mykke av same slaget.

37 Og Sidkia Josiason vart konge etter Konja Jojakimsson, som Nebukadressar, Babel-kongen, hadde gjort til konge i Judalandet. 2 Men korkje han eller tenarane hans eller landslyden høyrd på Herrens ord, som han tala ved profeten Jeremia. 3 Og kong Sidkia sende Jehukal Selemjason og presten Sefanja Ma'asejason til profeten Jeremia med denne ordsgivinga: «Bed for oss til Herren, vår

Gud!» 4 Jeremia gjekk den-tid ut og inn millom folket, for dei hadde endå ikkje sett honom i fangehuset. 5 Og Faraos her var då faren ut frå Egyptarland. Og då kaldæarane, som kringsette Jerusalem, frette det, for dei burt frå Jerusalem. 6 Då kom Herrens ord til profeten Jeremia; han sagde: 7 So segjer Herren, Israels Gud: So skal de segja til Judakongen, som sende dykk av stad til å spyrja meg: Sjå, Faraos her, som er faren ut til å hjelpe dykk, vil snu um att til landet sitt, til Egyptarland. 8 Og kaldæarane skal og koma att og strida mot denne byen. Og dei skal taka honom og brenna honom upp i eld. 9 So segjer Herren: Dårra ikkje dykk sjølve med sofalne ord: «Kaldæarane fer no burt frå oss for ollo!» for dei fer ikkje burt. 10 For um de so slo i hel heile kaldæarheren som strider imot dykk, so det berre var att hjå dei nokre særde menner, då skulde dei risa upp i kvar si tjeldbus og brenna upp denne byen i eld. 11 So hende det då kaldæarheren for burt frå Jerusalem for Faraos her, 12 at Jeremia gjekk ut or Jerusalem og vilde til Benjaminslandet. Der skulde han taka imot ein arylut midt ibland folket. 13 Men då han kom til Benjaminsporten, so var der ein vaktmann, og han heitte Jeria, son åt Selemja Hanan Jason. Han treiv i profeten Jeremia og sagde: «Du vil laupa burt til kaldæarane.» 14 Men Jeremia sagde: «Det er lygn, eg vil ikkje laupa burt til kaldæarane!» Men han hørde ikkje på honom, og Jeria treiv i Jeremia og for med honom til hovdingarne. 15 Og hovdingarne harmast på Jeremia og slo honom. So sette dei honom i fengsel i huset åt riksskrivaren Jonatan, for det hadde dei gjort til fangehus. 16 Då Jeremia var komen i fangeholen, i kjellaren, og hadde sete der ei lang tid, 17 sende kong Sidkia bod og let henta honom, og kongen spurde honom i huset sitt i løynd og sagde: «Er det kome noko ord frå Herren?» Jeremia svara: «Ja, » og so sagde han: «Du skal verta gjeven i henderne på Babelkongen.» 18 Dinæst sagde Jeremia med kong Sidkia: «Kva hev eg synda mot deg og mot tenarane dine og mot dette folket, sidan de hev sett meg i fangehuset? 19 Og kvar er no profetarne dykkar, som spåddde åt dykk og sagde: «Babelkongen skal ikkje koma yver dykk og yver dette landet?» 20 Og høy no, herre konge! Å, lat mi bøn koma fram for di åsyn og send meg ikkje attende til huset åt riksskrivaren Jonatan, so eg ikkje skal døy der!» 21 Sidkia gav då påbod, og so sette dei Jeremia i varveitsla i vaktgarden og gav honom ein brødleiv um dagen frå Bakargata, til alt brødet var ende i byen. Jeremia vart då verande i vaktgarden.

38 Men Sefatja Mattansson og Gedalja Pashursson og Jukal Selem Jason og Pashur Malkiason høyrdde dei

ordi som Jeremia tala til alt folket då han sagde: 2 «So segjer Herren: Den som vert verande i denne byen, skal døy for sverd og av svolt og i sott, men den som gjeng ut til kaldæarane, skal liva, han skal njota sitt liv til herfang og liva. 3 So segjer Herren: Denne byen skal visseleg verta gjeven i henderne på heren åt Babel-kongen, og han skal taka honom.» 4 Då sagde hovdingarne med kongen: «Lat deim drepa denne mannen, etter di han gjer folket modlaust, både hermennene som er att i denne byen og alt det andre folket, med di han talar slike ord til deim. For denne mannen søker ikkje å gagna dette folket, men å skade det.» 5 Då sagde Sidkia: «Sjå, han er i dykkar hender, for kongen magtast ikkje noko imot dykk.» 6 Då tok dei Jeremia og kasta honom i brunnen åt kongssonene Malkia, den som var i vaktgarden; dei fira Jeremia ned med tog. Men i brunnen var det ikkje vatn, berre dy, og Jeremia sokk ned i dyet. 7 Men ætiopen Ebed-Melek, ein hirdmann som var i kongsgarden, frette at dei hadde kasta Jeremia i brunnen - kongen sat då i Benjaminsporten. 8 So gjekk Ebed-Melek ut or kongsgarden og tala til kongen og sagde: 9 «Herre konge! Illverk hev desse menner fremja med alt det dei hev gjort mot profeten Jeremia som dei hev kasta i brunnen, og der lyt han døy av svolt, for det finst ikkje meir brød i byen.» 10 Då bad kongen ætiopen Ebed-Melek og sagde: «Tak med deg herifrå tretti mann og drag profeten Jeremia upp or brunnen, fyrr han dør.» 11 Og Ebed-Melek tok mennene med seg og gjekk inn i kongsgarden, i romet under skattkammeret, og tok der fillor av sundrivne og utslitne klæde og fira deim med tog ned i brunnen til Jeremia. 12 Sidan sagde ætiopen Ebed-Melek med Jeremia: «Legg fillorne av dei sundrivne og utslitne klædi under armarne dine, under tog!» Og Jeremia gjorde so. 13 Dei drog då Jeremia upp med tog og fekk honom upp or brunnen. Og no sat Jeremia i vaktgarden. 14 Sidan sende kong Sidkia bod og let henta profeten Jeremia til seg i den tridje inngangen til Herrens hus. Og kongen sagde med Jeremia: «Eg vil spyrja deg um noko; løyn ikkje noko for meg!» 15 Jeremia sagde med Sidkia: «Um eg segjer deg det, vil du då ikkje drepa meg? Og um eg gjev deg ei råd, so lyder du ikkje på meg.» 16 Då gjorde kong Sedekias eiden sin til Jeremia i dulsmål og sagde: «So sant som Herren liver, han som hev skapt oss i dette vårt liv, vil eg ikkje drepa deg og ikkje gjeva deg i henderne på desse menner som ligg deg etter livet.» 17 Då sagde Jeremia med Sidkia: «So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Gjeng du ut til Babel-kongens hovdingar, skal du få liva, og denne byen skal ikkje verta oppbrend i eld, men du skal få liva, du og ditt hus. 18 Men gjeng du ikkje ut til Babel-kongens hovdingar,

so skal denne byen verta gjeven i henderne på kaldæarane, og dei skal brenna honom upp i eld, og du sjølv skal ikkje koma deg undan deira hender.» 19 Då sagde kong Sidkia med Jeremia: «Eg ottast dei jødarne som hev gjeve seg yver til kaldæarane, at eg kunde verta gjeven i deira hender, og dei skulde fara stygt åt med meg.» 20 Men Jeremia sagde: «Dei skal ikkje gjera det. Hører du på Herrens røyst i det eg talar til deg, då skal det ganga deg vel, og du skal få liva! 21 Men dreg du deg undan og ikkje gjeng ut, då er dette det ordet Herren hev synt meg: 22 Sjå, alle dei kvende som er att i Juda-kongens hus, skal verta førde ut til Babel-kongens hovdingar, og sjå, dei skal segja til deg: «Dine eigne vener hev lokka deg og vunne på deg; då føterne dine sokk ned i dya, drog dei seg undan.» 23 Og alle konorne dine og borni dine skal dei leida ut til kaldæarane, og du sjølv skal ikkje sleppa undan deira hender, men Babel-kongen skal taka deg med si hand, og for di skuld skal denne byen verta oppbrend i eld.» 24 Då sagde Sidkia til Jeremia: «Lat ingen få vita av denne samrøda, elles vert det din bane! 25 Men når hovdingarne fær høyra at eg hev tala med deg, og dei so kjem til deg og segjer med deg: «Seg oss kva du hev tala med kongen! Løynt det ikkje for oss, elles drep me deg! Kva hev kongen tala til deg?» 26 då skal du segja med deim: «Eg bar mi audmjuke børn fram for kongens åsyn, at han ikkje måtte lata meg fara tilbake til Jonatans hus og døy der.»» 27 Og alle hovdingarne kom til Jeremia og spurde honom, han svara deim med kvart det ord som kongen hadde bede honom um. Då let dei honom vera i fred, for saki hadde ikkje vorte kjend. 28 Og Jeremia sat i vaktgarden alt til den dagen då Jerusalem vart teke.

39 Men dette hende då Jerusalem var teke: I det niande styringsåret åt Juda-kongen Sidkia, i den tiande månaden, kom Nebukadnessar, Babel-kongen, og all hans her til Jerusalem og kringsette det. 2 I det ellevte styringsåret åt Sidkia, i den fjorde månaden, den niande dagen i månaden, braut dei inn i byen. 3 Og alle hovdingarne åt Babel-kongen kom og sette seg i Midporten: Nergal-Sareser, Samgar-Nebu, Sarsekim, den øvste hirdmannen, Nergal-Sareser, den øvste av vismennene, og alle dei hine hovdingarne åt Babel-kongen. 4 Men då Sidkia, Juda-kongen, og alle hermennene såg deim, flydde dei og for um natt ut or byen på veg til kongshagen gjennom porten millom båe murarne, og heldt leidi til øydemarki. 5 Men kaldæarheren sette etter deim og nådde Sidkia på Jerikomoarne. Og dei tok honom og førde honom upp til Nebukadnessar, Babel-kongen, i Ribla i Hamat-bygdi, og han sagde domen yver

honom. 6 Og Babel-kongen let sønerne åt Sidkia drepa i Ribla framfor augo på honom. Sameleis let Babel-kongen alle stormennerne i Juda drepa. 7 Men Sidkia let han blinda og binda med two koparlekkjor og føra honom til Babel. 8 Og kaldæarane brende upp i eld både kongsgarden og folkehuset, og murarne kring Jerusalem reiv dei ned. 9 Og Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, førde burt til Babel den leivningen av folket som var etter i byen, og rømingarne som hadde gjeve seg med honom, og den leivningen av folket som dessforutan var att. 10 Men av ålmugefolk som inkje åtte, let Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, nokre etter i Judalandet, og gav deim samstundes vinhagar og åkrar. 11 Og Nebukadressar, Babel-kongen, gav Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, påbod um Jeremia og sagde: 12 Tak honom og sjå til med honom og gjer honom ikkje noko ilt, men gjer med honom so som han segjer med deg! 13 Då sende Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, og Nebusazban, den øvste hirdmannen, og Nergal-Sareser, den øvste av vismennene, og alle hine Babel-kongens hovdingar 14 - dei sende bod og let henta Jeremia frå vaktgarden og gav honom til Gedalja, son åt Ahikam Safansson, at han skulde taka honom med seg heim; soleis vart han då verande hjå folket. 15 Men til Jeremia hadde Herrens ord kome medan han sat innestengd i vaktgarden; han hadde sagt: 16 Gakk og seg til ætiopen Ebed-Melek: So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg let koma det eg hev tala mot denne byen, til ulukka og ikkje til lukka, og det skal henda framfor augo dine den dagen. 17 Men deg vil eg berga den dagen, segjer Herren, og du skal ikkje verta gjeven i henderne på dei menner som du ræddast. 18 For eg vil lata deg sleppa undan, og du skal ikkje falla for sverd, men vinna ditt liv til herfang, av di du leit på meg, segjer Herren.

40 Det ordet som kom til Jeremia frå Herren etter at Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, hadde slept honom laus frå Rama, med di han henta honom, då han var bunden med lekkjor i lag med alle hine burtførde frå Jerusalem og Juda som vart burtførde til Babel. 2 Hovdingen for livvakti henta då Jeremia. Og han sagde med honom: «Herren, din Gud, hev truga denne staden med denne ulukka. 3 Og Herren let det koma, og gjorde so som han hadde truga. For de synda mot Herren og lydde ikkje hans røyst, og so råka dette dykk. 4 Og sjå, no hev eg løyst lekkjorne av henderne dine i dag. Um du er huga på å koma med meg til Babel, so kom, og eg skal sjå til med deg; men um du er uhuga på å koma med meg til Babel, so lat vera. Sjå, alt landet ligg ope for deg; kvar du synest godt og rett å ganga, dit kann du ganga.» 5 Men då han

drygde med heimferdi, sagde han: «Du må gjerne fara til Gedalja, son åt Ahikam Safansson, som Babel-kongen hev sett yver Juda-byarne, og ver med honom millom folket, eller gakk kvar du synest det er rett å ganga!» Og hovdingen for livvakti gav honom nistemat og gåvor og let honom fara. 6 Og Jeremia for til Gedalja Ahikamsson i Mispa og var med honom millom det folket som var etter i landet. 7 Då so alle herhovdingarne som var ute i bygderne, dei og mennerne deira, frette at Babel-kongen hadde sett Gedalja Ahikamsson yver landet, og at han hadde bede honom sjå til med menner og kvende og born og deim av ålmugen i landet som ikkje var burtførde til Babel, 8 so for dei til Gedalja i Mispa, både Ismael Netanjason og Johanan og Jonatan Kareahs-søner og Seraja Tanhumetsson og sønerne åt Efai frå Netofa og Jezanja, ma'akatitsonen, og mennerne deira. 9 Og Gedalja, son åt Ahikam Safansson, gjorde deim og mennerne deira eiden sin og sagde: «Det tarv ikkje ottast lydskyldnaden under kaldærane. Ver i landet og ten Babel-kongen! so skal det ganga dykk vel! 10 Og eg, sjå, eg buar i Mispa, so eg kann taka imot dei kaldærar som kjem til oss. Men de lyt samla vin og frukt og olje og leggja det i kjeraldi dykkar og vera i byarne dykkar, som de hev teke til eiga.» 11 Og alle jødarne som var i Moab og hjå Ammons-sønerne og i Edom og i alle andre land, dei frette og at Babel-kongen hadde late nokre av jødarne vera att, og at han hadde sett yver deim Gedalja, son åt Ahikam Safansson. 12 Alle dei jødarne vende då heim att frå alle staderne som dei var drivne burt til, og kom til Judalandet, til Gedalja i Mispa, og dei samla vin og frukt i store mengder. 13 Men Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne som var ute i bygderne, for til Gedalja i Mispa 14 og sagde med han: «Veit du at Ba'alis, kongen yver Ammons-sønerne, hev sendt Ismael Netanjason til å slå deg i hel? Men Gedalja Ahikamsson trudde deim ikkje. 15 Og Johanan Kareahsson sagde i løynd med Gedalja i Mispa: «Lat meg ganga og drepa Ismael Netanjason! og ingen skal få vita det. Kvi skal han slå deg i hel, og alt Juda spreidast, dei som hev samla seg til deg, og leivningen av Juda tyntast?» 16 Men Gedalja Ahikamsson sagde med Johanan Kareahsson: «Gjer ikkje det! For det er lygn det du melder um Ismael.»

41 So hende det i den sjuande månaden, at Ismael, son åt Netanja Elisamason, av kongsætti, ein av kongens stormenner, og ti mann med honom, kom til Gedalja Ahikamsson i Mispa, og dei fekk seg mat saman der i Mispa. 2 Då stod Ismael Netanjason upp, og dei ti mann som var med honom, og dei slo Gedalja, son åt Ahikam Safansson, i hel med sverd, og drap honom som Babel-kongen hadde

sett yver landet. 3 Ismael slo og i hel alle dei jødarne som var med Gedalja i Mispa, og dei kaldærane, stridsmennerne som var der. 4 Men andre dagen etter han hadde drepe Gedalja, fyrr nokon visste det, 5 kom det menner frå Sikem, frå Silo og Samaria, åtteti i alt, med avraka skjegg og sundrivne klæde og med merke rispa i holdet, og dei hadde med seg grjonoffer og røykjelse til å bera fram i Herrens hus. 6 Og Ismael Netanjason gjekk ut imot deim frå Mispa, gråtande alt med han gjekk. Og då han møtte deim, sagde han med deim: «Kom til Gedalja Ahikamsson!» 7 Men då dei var komne midt inn i byen, tok Ismael Netanjason og dei mennerne som var med honom og drap deim og kasta deim i brunnen. 8 Men millom deim var det ti menner som sagde med Ismael: «Drep oss ikkje! for me hev forråd gøynde ute på marki: kveite og bygg og olje og honning.» Då let han deim vera og drap deim ikkje med brørne deira. 9 Og brunnen som Ismael kasta liki i av alle dei menner som han hadde drepe umfram Gedalja, var den som kong Asa hadde gjort til vern mot Baesa, Israels-kongen; den fylte Ismael Netanjason med drepne menner. 10 Og Ismael førde burt all leivningen av folket i Mispa: Kongsdøtterne og alt folket som var att i Mispa, som Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, hadde sett Gedalja Ahikamsson yver - deim førde Ismael Netanjason burt fangar og gjekk av stad og vilde fara yver til Ammons-sønerne. 11 Men då Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne som var med honom, frette alle dei illverki som Ismael Netanjason hadde gjort, 12 tok dei alle mennerne og gjekk av stad og vilde strida mot Ismael Netanjason. Og dei fann honom attmed det store vatnet som er i Gibeon. 13 Men då alt folket som var med Ismael, såg Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne som var med honom, gleddest dei. 14 Dei snudde då, alt folket som Ismael hadde ført fangar frå Mispa, og gjekk tilbake til Johanan Kareahsson. 15 Men Ismael Netanjason slapp undan frå Johanan med åtte mann og for til Ammons-sønerne. 16 Og Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne som var med honom, tok med seg alle som var att av folket, deim or Mispa som han hadde vunne att frå Ismael Netanjason, etter han hadde drepe Gedalja Ahikamsson: stridsmenner og kvende og born og hirdmenner, som han hadde ført tilbake frå Gibeon. 17 Dei for då av stad, men stana i Kimham-herbyrget, som er attmed Betlehem, og vilde halda fram med ferdi til Egyptarland 18 - for kaldærane skuld, for dei ottast deim av di Ismael Netanjason hadde drepe Gedalja Ahikamsson, som Babel-kongen hadde sett yver landet.

42 Då kom alle herhovdingarne fram, likeins Johanan Kareahsson og Jesanja Hosajason, og alt folket, både

små og store, 2 og sagde til profeten Jeremia: «Unn oss å leggja bøni vår fram for di åsyn, at du må beda for oss til Herren, din Gud, for all denne leivningen - for berre nokre få er me att av mange, so som du sjølv ser på oss - 3 at Herren, din Gud, vil kunngjera for oss kva veg me skal ganga, og kva me skal gjera.» 4 Profeten Jeremia sagde til deim: «Godt og vel! Sjå, eg vil beda til Herren, dykkar Gud, so som de segjer, og alt det Herren svarar dykk, det skal eg segja dykk. Eg vil ikkje halda noko løynt for dykk.» 5 Då sagde dei med Jeremia: «Herren vere eit sant og trufast vitne mot oss, um me ikkje gjer etter kvart det ordet som Herren, din Gud, sender deg med til oss. 6 Anten det er godt eller vondt, so vil me lyda røysti åt Herren, vår Gud, som me sender deg til, so det må ganga oss vel når me lyder røysti åt Herren, vår Gud.» 7 So hende det ti dagar etterpå, at Herrens ord kom til Jeremia. 8 Og han kalla på Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne som var med honom og alt folket, både små og store, 9 og sagde med deim: So segjer Herren, Israels Gud, som de sende meg til, so eg skulde leggja bøni dykkar fram for hans åsyn: 10 Um de vert buande i dette landet, so vil eg byggja dykk upp og ikkje riva ned, og planta dykk og ikkje rykkja upp. For eg angrar det vonde som eg hev gjort dykk. 11 Ottast ikkje Babel-kongen, som de no ottast, ottast ikkje honom! segjer Herren; for eg er med dykk og til å frelsa dykk ut av hans hand. 12 Og eg vil lata dykk få miskunn, so han miskunnar dykk og snu heim att til landet dykkar. 13 Men um de segjer: «Me vil ikkje vera i dette landet, » lyder de ikkje røysti åt Herren, dykkar Gud, 14 men segjer: «Nei, men me vil fara til Egyptarlandet, der me slepp å sjå herstrid og høyra omen av stridslur og hungra etter brød, og der vil me bu» - 15 so hører no difor Herrens ord, du Juda-leivning! So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Um de til røyndar held stemneleidi til Egyptarland, og fer dit og vil bu der, 16 då skal sverdet som de ottast nå dykk der i Egyptarlandet, og svolten som de no ræddast, skal elta dykk til Egyptarland, og der skal de døy. 17 Og alle dei menner som held stemneleidi til Egyptarland og vil bu der, dei skal døy for sverd, av svolt og i sott, og ingen av deim skal sleppa frå eller komast undan den ulukka som eg let ganga yver deim. 18 For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Likeins som min vreide og harm var utrend yver Jerusalems, so skal min harm og verta utrend yver dykk når de fer til Egyptarland, so de vert til ein eid og til ei skräma og til ei våbøn og til ei hæding, og de skal aldri meir sjå denne staden. 19 Herren hev tala til dykk, du Juda-leivning: Far ikkje til Egyptarland! Vita skal de at eg hev vara dykk i dag. 20 For de dårar dykk - og her stand det um livet - for de

sende meg til Herren, dykkar Gud, og sagde: «Bed for oss til Herren, vår Gud, og kunngjér oss alt det som Herren, vår Gud, segjer oss, so vil me gjera det.» 21 Og eg hev kunngjort dykk det i dag, men de hev ikkje lydt på røysti åt Herren, dykkar Gud, i noko av det som han hev sendt meg med til dykk. 22 Og vita skal de no, at de lyt døy for sverd, av svolt og i sott på den staden som de stundar etter å koma til so de kunde bu der.

43 Men då Jeremia hadde tala til folket alle Herrens, deira Guds, ord, som Herren, deira Gud, hadde sendt honom med til deim - alle desse ordi, 2 då sagde Azarja Hosajason og Johanan Kareahsson og alle dei ovmodige mennene - dei sagde med Jeremia: «Det er lygn det du segjer; Herren, vår Gud, hev ikkje sendt deg og sagt: «De skal ikkje fara til Egyptarland og bu der.» 3 Men Baruk Neriason eggjar deg upp imot oss, so me skal verta gjevne i henderne på kaldæarane, og dei skal drepa oss eller føra oss burt til Babel.» 4 Og Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne og alt folket vilde ikkje høyra på Herrens røyst og vera i Judalandet. 5 Men Johanan Kareahsson og alle herhovdingarne tok alle som var leivde etter av Juda, som var komne tilbake frå alle folki som dei hadde vore burtdrivne til, og vilde bu i Judalandet, 6 mennene og kvinnorne og småborni og kongsdøtterne og quart eit liv som Nebuzaradan, hovdingen for livvakti, hadde late vera att hjå Gedalja, son åt Ahikam Safansson, so og profeten Jeremia og Baruk Neriason, 7 og for til Egyptarland, for dei hørde ikkje på Herrens røyst. Og dei for til Tahpanhes. 8 Og Herrens ord kom til Jeremia i Tahpanhes; han sagde: 9 Tak deg nokre store steinar i handi og gøyem deim i leiret i tiglsteinsleggjungi som er i inngangen til Faraos hus i Tahpanhes, framfor augo på mennar frå Juda. 10 Og du skal segja med deim: So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg sender og hentar tenaren min Nebukadressar, Babel-kongen, og set kongsstolen hans uppå desse steinarne som eg hev gøymt, og han skal breida sitt glimande tæpe utsver deim. 11 Og han skal koma og slå Egyptarlandet; den som er etla åta dauden, lyt døy, den som er etla til fange, vert fange, og den som er etla å sverdet, vert sverdslegen. 12 Og eg vil kveikja eld på gudehusi i Egyptarland, og han skal brenna deim upp og føra gudarne burt. Og han skal sveipa Egyptarlandet um seg, likeins som hyrdingen sveiper kappa si um seg. Og sidan skal han fara derifrå i fred. 13 Og han skal brijota sund sulorne i Bet-Semes, som er i Egyptarlandet, og gudehusi i Egyptarland skal han brenna upp med eld.

44

Det ordet som kom til Jeremia åt alle dei jødarne som budde i Egyptarlandet, dei som budde i Migdol og i Tahpanhes og i Nof og i Patroslandet; han sagde: **2** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: De hev set all den ulukka som eg hev late koma yver Jerusalem og yver alle Juda-byarne - og sjå, no er dei øydestader, og ingen bur i deim - **3** for vondskapen deira so dei for med til å harma meg med, med di dei gjekk og brende røykjelse og tente andre gudar som dei ikkje kjende, korkje dei eller de eller federne dykkar. **4** Og eg sende til dykk alle tenarane mine, profetarne, både jamt og samt, og sagde: Gjer då ikkje desse skræmelege ting som eg hatar! **5** Men dei hørerde ikkje og lagde ikkje øyra til, so dei snudde frå sin vondskap og heldt upp med å brenna røykjelse åt andre gudar. **6** Då vart min harm og min vreide utrend, og han brann i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne, so dei vart til ei audn, til ei øyda, so som dei er enn i dag. **7** Og no, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Kvi gjer de so stort eit tjon på dykk sjølve, so mann og kvinne, barn og brjostbarn vert utrudde for dykk midt ut or Juda, so de ikkje vert att ein leivning av dykk - **8** og harmar meg med dei verk dykkar hender gjer, med di de brenner røykjelse åt andre gudar i Egyptarlandet som de er komne til og vil bu i - so dei skal verta utrudde for dykk, og de verta til ei våbøn og ei hæding hjå alle folk på jordi? **9** Hev de gløymt det vonde som federne dykkar gjorde, og det vonde Juda-kongarne gjorde, og det vonde kvendi deira gjorde, og det vonde de sjølve gjorde, og det vonde kvendi dykkar gjorde i Judalandet og på Jerusalems-gatorne? **10** Endå hev dei ikkje audmykt seg, og ikkje hev dei ottast og ikkje hev dei ferdast etter mi lov og etter mine bodord, som eg lagde fram for dykk og for federne dykkar. **11** Difor, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg snur andlitet mitt mot dykk til ulukka og eg vil rydja ut alt Juda. **12** Og eg vil taka deim som er leivde etter Juda, deim som heldt stemneleidi til Egyptarlandet og for dit og vilde bu der. Og dei skal alle setja til, i Egyptarlandet skal dei falla; for sverd, av svolt skal dei setja til, både små og store; for sverd og av svolt skal dei døy. Og dei skal verta til ein eid, til ei skräma og til ei våbøn og til ei hæding. **13** Og eg vil heimsøkja deim som bur i Egyptarlandet, likeins som eg heimsøkte Jerusalem, med sverd, med svolt og med sott. **14** Og av Juda-leivningen, av deim som er komne og vil bu der i Egyptarlandet, skal ingen sleppa undan og verta att so han kann snu heim att til Judalandet som dei stundar å koma attende til, so dei kann bu der. For ingen skal koma dit att so nær som nokre få undanslopne. **15** Då svara dei Jeremia, alle dei menner som visste at konorne deira brende

røykjelse åt andre gudar, og alle kvinnorne som stod der i ein stor hop, og alt folket som budde i Egyptarlandet, i Patros, og sagde: **16** «Me vil ikkje lyda på deg i det som du hev tala til oss i Herrens namn, **17** men me vil gjera etter alt det som me hev lova med vår munn; å brenna røykjelse åt himmeldorfningi og renna ut drykkoffer åt henne, so som me fyrr hev gjort, me og federne våre og kongarne våre og hovdingarne våre, i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne. Då hadde me nøgdi av brød, og det gjekk oss vel, og me såg ingi ulukka kom yver oss. **18** Men sidan me heldt upp med å brenna røykjelse åt himmeldorfningi og renna ut drykkoffer åt henne, hev me vanta alt, og av sverd og svolt er me tynte. **19** Og når me brenner røykjelse åt himmeldorfningi og renner ut drykkoffer åt henne, er det då mennene våre uviljande at me hev laga henne kakor og dyrka henne og rent ut drykkoffer åt henne?» **20** Då sagde Jeremia med all lyden, med mennene og med kvinnorne og med all lyden som svara honom, han sagde: **21** «Den offer-røykjingi som de hev gjort i Juda-byarne og på Jerusalems-gatorne, de og federne dykkar og kongarne dykkar og hovdingarne dykkar og landslyden - skulde Herren ikkje minnast henne og koma henne i hug? **22** Og Herren kunde ikkje lenger tola det for den vonde åferdi dykkar, for alle dei styggjorne som de hev gjort. Og soleis vart landet dykkar til ei audn og ei øyda og til ei våbøn, folketomt so som det er enn i dag. **23** For di de brende røykjelse og synda mot Herren og ikkje lydde på Herrens røyst og ikkje ferdast i hans lov, i hans bodord og vitnemål, difor kom denne ulukka yver dykk, so som det er enn i dag.» **24** Og Jeremia sagde til alt folket og til alle kvinnorne: «Høyr Herrens ord, alle de Juda-menner som er i Egyptarlandet! **25** So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: De og konorne dykkar tala det med munnen dykkar og fullførde det med henderne dykkar med di se sagde: «Me vil halda lovnaderne våre som me hev gjort: å brenna røykjelse åt himmeldorfningi og renna ut drykkoffer åt henne.» So berre haltdt lovnaderne dykkar, og fullfør lovnaderne dykkar! **26** Difor, høyr Herrens ord, alle de Juda-menner som bur i Egyptarlandet: Sjå, eg hev svore ved mitt store namn, segjer Herren: Sanneleg, ikkje ein einaste Juda-mann skal taka namnet mitt på tunga si i alt Egyptarlandet so han segjer: «So sant som Herren, Herren liver!» **27** Sjå, eg vil vaka yver deim til deira ulukka, og ikkje til deira lukka, og alle Juda-menner som er i Egyptarlandet, skal verta tynt av sverd og svolt til det er gjort ende på deim. **28** Men dei som kjem seg undan sverdet, skal snu heim att frå Egyptarlandet og til Judalandet, berre ein liten flokk. Og all Juda-leivningen, dei som er komne til Egyptarlandet og vil bu der, skal få

vita kva ord som stend ved lag, mitt eller deira. **29** Og dette skal vera teiknet for dykk, segjer Herren, at eg vil heimsøkja dykk på denne staden, so de skal få vita at mine ord til dykk um ulukka stend ved lag: **30** So segjer Herren: Sjå, eg gjev Farao Hofra, egyptarkongen, i fiendehender og i henderne på deim som ligg honom etter livet, likeins som eg hev gjeve Sidkia, Juda-kongen, i henderne på Nebukadressar, Babel-kongen, som var fienden hans og låg honom etter livet.»

45 Det ordet som profeten Jeremia tala til Baruk Neriason

då han skreiv desse ordi i ei bok etter Jeremias munn i det fjerde styringsåret åt Juda-kongen Jojakim Josiason; han sagde: **2** So segjer Herren, Israels Gud, um deg, Baruk: **3** Du sagde: «Eie meg! For Herren hev lagt sorg til min hugverk. Eg er trøytt av sukarne mine og finn ingi kvild.» **4** So skal du segja med honom: So segjer Herren: Sjå, det eg hev bygt upp, det riv eg ned, og det eg hev planta, det rykkjer eg upp, og dette gjeld heile jordi. **5** Og du, du trår etter store ting åt deg: ikkje trå etter deim! For sjå, eg let ulukka koma yver alt kjøt, segjer Herren. Men eg vil gjeva deg livet ditt til herfang på kvar den stad du ferdast.

46 Herrens ord som kom til profeten Jeremia um

heidningefolki. **2** Um Egyptarland. Um heren til Farao Neko, Egyptarlands-kongen, som stod burtmed Fratelvi, attmed Karkemis, og som Nebukadressar, Babel-kongen, vann på i det fjerde styringsåret åt Jojakim Josiason, kongen i Juda. **3** Bu til skjoldarne, dei små og dei store, og far ut i striden! **4** Beit hestarne fyre og set dykk upp, ridarar, og fylk dykk hjelmbune! Kvet spjoti blanke, tak brynjå på! **5** Kvi ser eg slikt: hugbrogne hopar dei undan, kjemporne deira vert krasa, dei flyr og ser ikkje attende; rædsla rundt ikring, segjer Herren. **6** Den lettføygde kann ikkje fly ifrå, og kjempa slepp ikkje undan. Der nord, attmed Fratelvi, snåvar dei og fell. **7** Kven er det som stig upp likeins som Nilelv med bårande vatn som i ei å. Det segjer: «Eg vil stiga upp og breida meg utsyver landi, i øyde vil eg leggja byar og dei som i deim bur. **8** Kom uppetter, de hestar, og far rasande fram, de vogner! Kjemporne skal leggja av stad: Ætiopar og putarar som ber skjoldar, og ludarar som hev bogar å spenna. **10** For dette er ein dag åt Herren, Herren, allhers drott, ein hemndag til å hemna seg på uvenerne sine. Då skal sverdet eta og verta mett og drikka seg drukke av blodet deira. For ei offerslagting held Herren, Herren, allhers drott, i Norderlandet attmed Fratelvi. **11** Far upp til Gilead og få deg balsam, du møy, Egyptarlands dotter! Til inkjes brukar du lækjeråder i mengd; det bid ikkje plåster

for deg. **12** Folkeslag frettar skammi di, og jordi er full av naudropi dine. For ei kjempa snåvar i ei onnor, dei fell båe saman.» **13** Det ordet som Herren tala til profeten Jeremia um det, at Nebukadressar, Babel-kongen, skulde koma og slå Egyptarlandet: **14** Kunngjer det i Egyptarland og lat det frettast i Migdal, og lat det frettast i Nof og Tahpanhes! Seg: «Gakk fram og bu deg til! For sverdet hev ete alt ikring deg.» **15** Kvi er din sterke støypt ned? Han kunde ikkje standa seg, for Herren støytt burti honom. **16** Han fekk mange til å snåva, so den eine dett uppå den andre, og dei sagde: «Upp og lat oss snu attende til folket vårt, og til fødelandet vårt, undan det herjande sverdet!» **17** Då ropar dei: «Farao, Egyptarlands-kongen, er berre ståket; han let den høvelege tidi fara frå seg.» **18** So sant som eg liver, segjer kongen - Herren, allhers drott, er namnet hans :- Lik Tabor millom fjelli og lik Karmel burtmed havet skal han koma. **19** Få deg bunad til langferd, du busitjande Egyptarlands dotter! For Nof skal verda ei audn, so ingen kann bu der. **20** Ei ovgild kviga er Egyptarland - ein klegg kjem nordanfrå, kjem gjer han. **21** Leigde hermenner, som gjødkalvar hjå henne, dei og snur og flyr alle i hop, stanar ikkje; for ulukkedagen er komen yver deim, den tidi dei vert heimsøkte. **22** Røysti hennar er liksom av skridande ormen. For med ein her skrid dei fram, og med øksar kjem dei mot henne likeins som vedhoggarar. **23** Dei høgg ned hennar skog, segjer Herren; for han er ikkje til å finna seg fram igjenom; for dei er fleire enn engsprettor, det er ikkje tal på deim. **24** Egyptarlands dotter vert til skamar; ho vert gjevi i henderne på eit norderlendskt folk. **25** Herren, allhers drott, Israels Gud, segjer: Sjå eg heimsøkjer Amon frå No og Farao og Egyptarland og gudarne og kongarne der, både Farao og dei som lit på honom, **26** Og eg gjev deim i henderne på deim som ligg deim etter livet, i henderne på Nebukadressar, Babel-kongen, og i henderne på tenarane hans. Men etter det skal landet vera byggt i fred liksom i gamle dagar, segjer Herren. **27** Men ottast ikkje, du min tenar Jakob, og ræddast ikkje, Israel! For sjå, eg frelser deg ut or burlengste land, og avkjømet ut or utlægdi. Og Jakob skal koma tilbake og liva i ro og fred, og ingen skal skräma honom. **28** Ottast ikkje, du min tenar Jakob, segjer Herren; for eg er med deg. For eg vil gjera ende på alle dei folki som eg hev drive deg til. Men deg vil eg ikkje gjera ende på, men aga deg med måte, men reint utan refsing kann eg ikkje lata deg vera.

47 Herrens ord som kom til profeten Jeremia um filistarane, fyrr Farao vann Gaza. **2** So segjer Herren: Sjå, vatn kjem upp-strøymande nordantil og vert til ei elv som fløder

yver. Og dei fløder yver land og det som i deim er, yver byar og deim som i deim bur, so folket ropar høgt, og alle som bur i landet barmar seg. 3 Når det dyn av hovslagi av hans sterke hestar, når hans vogner skaldrar, når hans hjul skjell, då ser ikkje federne seg um etter borni, so hugstolne er dei. 4 Det veld den dagen som kjem og tyner alle filistarane og ryd ut for Tyrus og Sidon alle undankomne som kunde hjelpa. For Herren tyner filistarane, leivningen frå Kaftorøy. 5 Fleinskalla er Gaza vorte, i øyde lagt er Askalon, det som er att av dalen deira; - kor lenge vil du rispa deg i holdet? 6 Ai, ei, du Herrens sverd! Kor lenge skal du hava det so annvint? Drag deg etter inn i slira di, haldt deg i ro og ver still! 7 Kor kunde du få kvila deg, sidan Herren hev gjeve deg påbod? Til Askalon og til Havstrandi, dit hev han etla deg.

48 Um Moab. So segjer Herren, allhers drott, Israels Gud:

Usæla yver Nebo, for det er øydt, Kirjatajim er vorti til skammar, er teke, borgi er vorti til skammar og er livskräemd. 2 Med Moabs frægd er det ute. I Hesbon bryggjar dei på meinråder imot det: «Kom, lat oss rydja det ut, so det ikkje lenger er eit folk!» Du og, Madmen, skal tagna, sverdet elter deg. 3 Naudrop høyrest frå Horonajim, herjing og stort tjon. 4 Moab er i øyde lagt; dei let naudropi høyrist alt til Soar. 5 For gråtande gjeng dei upp stigen til Luhit, på vegen ned til Horonajim høyrer dei naudropi yver tjonet. 6 Fly, berga livet dykkar, og vert som hjelpelause i øydemarki! 7 For av di du leit på dine verk og dine skattar, skal du og verta teken. Og Kamos lyt fara i utlægd, hans prestar og hans hovdingar i lag med kvarandre. 8 Og ein tynar skal koma yver kvar ein by, og ingen skal sleppa undan. Dalen skal forgangast og slettendet øydeleggjast, so som Herren hev sagt. 9 Gjev Moab vengjer! for fjugande lyt han fara burt, og hans byar skal verta ei audn, so ingen bur i deim. 10 Forbanna vere den som er seinfør til å gjera Herrens verk, og forbanna vere den som held sverdet sitt att ifrå blod! 11 Moab hev livt i fred frå sin ungdom; han hev lege still på bermen sin og er ikkje tømd or eit kjer i anna, og aldry hev han fare i utlægd; difor sit dåmen hans i honom endå, og angen av honom hev ikkje brigdast. 12 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg sender honom vintapparar, og dei skal halla på kjeri hans og tøma deim og krasa krukkorne hans. 13 Då skal Moab skjemmast av Kamos, likeins som Israels hus skjemdest av Betel, som dei leit på. 14 Kor kann de segja: «Me er kjempor og velduge hermenner?» 15 Moab er øydelagd, og dei stig upp i byarne hans, og hans druste drengjer stig ned til å verta slagta, segjer kongen - Herren, allhers drott, er namnet hans. 16 Tjonet på Moab er kome nær, og ulukka hans hev bråhast. 17 Hav medynk

med honom, alle de som bur kringum honom, og alle de som kjenner namnet hans! Seg: «Korleis brotna teinen den sterke, staven den prydelege?» 18 Stig ned or ditt æresæte og set deg på turre jordi, du busitjande Dibons dotter! For Moabs tynar stig upp imot deg, han legg borgerne dine i øyde. 19 Gakk ut på vegen og skygn utsyver, du som bur i Aroer! Spør honom som flyr, og henne som kjem seg undan, seg: «Kva er hendt?» 20 Moab var til skammar, for han er krasa; barma dykk og ropa! Kunngjer hijå Arnon at Moab er øydelagd! 21 Ja, domen er komen yver slettelandet, yver Holon og yver Jahsa og yver Mofat 22 og yver Dibon og yver Nebo og yver Bet-Diblatajim 23 og yver Kirjatajim og yver Bet-Gamul og yver Bet-Meon 24 og yver Kerijot og yver Bosra og yver alle byarne i Moablandet, fjerr og nært. 25 Avhogge er Moabs horn, og armen hans er broten, segjer Herren. 26 Gjer honom drukken, for han hev ovmoda seg mot Herren. Ja, Moab skal baska seg i spy si og verta til åtløgje, han og. 27 Eller hadde du ikkje Israel til åtløgje? Eller var han gripen millom tjuvar, sidan du rister på hovudet kvar gong du talar um honom? 28 Gakk burt ifrå byarne og set bu på bergknausar, de Moabs ibuarar, og ver like duva som lagar seg reir burtum gil- gapet! 29 Me hev høyrt um Moabs ovmod - storleg ovmoda han seg - um hans storlæte og ovmod og byrgskap og hjartans ovlæte. 30 Eg kjenner, segjer Herren, hans ageløysa, det fæfengelege kytet hans, fåfengd hev han fare med. 31 Difor lyt eg barma meg yver Moab, yver heile Moab lyt eg ropa, yver mennene i Kir-Heres lyt ein sukka. 32 Meir enn Jazer græt, lyt eg gråta yver deg, du vinstre frå Sibma: kvisterne dine gjekk yver havet, dei nådde alt til Jazerhavet; midt i fruktonni di og vinonni di hev ein tynar søkt på deg. 33 Gleda og fagnad er kvorve or aldehagen og or Moablandet, og vinen let eg trjota i vinpersone. Dei trørder vinpersa med fagnadrop; fagnadropi som ikkje er slike fagnadrop. 34 Frå det jamrande Hesbon alt til El'ale, alt til Jahas let dei røysti si ljoma, frå Soar til Horonajim, til Eglat-Selisa; for jamvel Nimrim-vatni vert til øydemarker. 35 Og eg vil rydja ut or Moab, segjer Herren, kvar og ein som stig upp på ein haug og brenner røykjelse åt gudarne sine. 36 Difor lær hjarta mitt som ei floyna yver Moab, yver mennene i Kir-Heres lær hjarta mitt som ei floyna; difor misser dei det dei hev mugga i hop. 37 For kvart eit hovud er fleinskalla, og alt skjegg er avraka, på alle hender er det rispa i holdet, og um lenderne sekk. 38 Uppå alle taki i Moab og på torgi høyrest berre usælerop; for eg hev krasa Moab som eit kjererald ingen hev hugnad i, segjer Herren. 39 Å, kor forfærd han er! kor dei eiær seg! Å, kor Moab snur ryggen til skjemsla! Ja, Moab skal verta til eit

åtløgje og ei skræma for alle som bur der kringum. 40 For so segjer Herren: Sjå, det kjem ein fljugande som ein ørn og breider vengerne sine ut yver Moab. 41 Byarne vert tekne, borgerne vunne, og hjarta til kjemporne i Moab vert den dagen som hjarta til kvinna i barnsnaud. 42 Og Moab skal verта øydelagd so han ikkje lenger er eit folk, for mot Herren hev han ovmoda seg. 43 Gruv og grav og gildra åt deg som bur i Moab, segjer Herren. 44 Den som flyr undan gruvi, fell i gravi, og den som kjem seg upp or gravi, vert fanga i gildra. For eg let koma yver honom, yver Moab, eit år med heimsøkjing yver deim, segjer Herren. 45 I Hesbons skugge stend magtstolne rømingar; for eld fer ut or Hesbon og ein loge midt ut or Sihon, og han øydde Moabs tunnvange og kruna til stridsgny-sønerne. 46 Usæl du Moab! Det er ute med folket åt Kamos; for sønerne dine vert tekne til fangar og døtterne dine til herfang. 47 Men eg gjera ende på Moabs utlægd når tider er lidne, segjer Herren. So langt domen yver Moab.

49 Um Ammons-sønerne. So segjer Herren: Eig Israel ingi søner, eller hev han ingen erving? Kvi hev Malkam ertv Gad og hans folk sett seg ned i byarne hans? 2 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg let herrop høyраст til Rabba hjå Ammons-sønerne, og det skal verتا til aude steinrøysar, og døtterne skal verta brende upp med eld, og då skal Israel erva sine ervingar, segjer Herren. 3 Øya deg, Hesbon! For Aj er i øyde lagt; ropa, de Rabba-døtter! Sveip dykk i sekk, barma dykk, og renn att og fram millom kverne! for Malkam lyt fara i utlægd, prestarne hans og hovdingarne i lag med kvarandre. 4 Kvi gildar du deg av dalarne, av din grøderike dal, du fråfalne dotter, som lit på skattarne dine og segjer: «Kven kann nå meg?» 5 Sjå, eg let fælske nå deg, segjer Herren, Herren, allhers drott, frå alle stader rundt ikring deg. Og de skal verta drivne burt, kvar til sin kant, og ingen skal samla i hop deim som flyr. 6 Men sidan vil eg gjera ende på utlægdi åt Ammons-sønerne, segjer Herren. 7 Um Edom. So segjer Herren, allhers drott: Bid det ikkje visdom lenger i Teman? Tryt det på råder for dei vituge? Er visdomen deira spilt? 8 Fly, snu dykk, gøyym dykk djupt nede, de som bur i Dedan! For Esaus ulukka let eg koma yver honom den tid eg heimsøkjer honom. 9 Um drivehentrar kjem yver deg, so leiver dei ikkje noko til attpåhenting. Um tjavar kjem med natti, vil dei tyna til dei hev fengje sitt nøgje. 10 For eg vil sjølv draga hamen av Esau, eg legg gøymslorne hans i berrsyni, so han ikkje kann løyna seg. Avkjømet hans og brørne hans og grannarne hans vert tynte, og det er ute med honom. 11 Bry deg ikkje um dine faderlause! eg vil halda liv i deim, og enkjorne dine kann lita

på meg. 12 For so segjer Herren: Sjå, dei som med rette ikkje skulde ha drukke or staupet, dei lyt drikka, og so skulde du sleppa urefst! Du skal ikkje sleppa urefst, men drikka skal du. 13 For eg hev svore ved meg sjølv, segjer Herren, at Bosra skal verta til ei fælska, til ei hæding, til ei audn og til ei våbøn, og alle byarne som høyrer til, skal æveleg liggja i røysar. 14 Ei tidend hev eg hørt frå Herren, og ein bodberar er send millom folkeslagi: «Sanka dykk og far imot honom, bu dykk til bardage!» 15 For sjå, eg gjer deg liten millom folki, svivyd millom menner. 16 Rædsla kome yver deg! Ditt hjartans ovmod hev dåra deg, du som bur i bergklypor, som klengjer deg fast til fjelltinden. Um du bygde reiret ditt so høgt som ørnene, so skulde eg støypa deg ned derifrå, segjer Herren. 17 Og Edom skal verta til ei skræma; alle som fer der framum, skal ræddast og spotta yver alle plågorne hans. 18 Liksom då Sodoma og Gomorra med grannebyar vart lagde i øyde, segjer Herren, so skal ingen mann bu der, og ikkje noko mannsbarn halda til der. 19 Sjå, det kjem ein upp stigande, som løva ut or tjuukskogen attmed Jordan, og inn på den sigrøne eng; for i ein augneblink vil eg jaga det burt derifrå, og den som er utvald, vil eg setja yver det. For kven er min like, og kven vil stemna meg? Og kven er den hyrdingen som stend seg for meg? 20 Difor, hør den rådgjerdi Herren hev teke um Edom, og dei tankarne han hev tenkt um Teman-buarne: Sanneleg, dei skal dragsa deim burt, dei små lambi, sanneleg, hagelendet deira skal taka fæla av deim. 21 Av dynen av deira fall bivrar jordi, naudropet - omen av det høyrrer ein radt til Raudehavet. 22 Sjå, ein lik ein ørn stig upp og flyg fram og breider ut vengerne sine yver Bosra. Og hjarta til Edom-kjemporne vert den dagen som hjarta til kvinna i barnsnaud. 23 Um Damaskus. Hamat og Arpad er skjemde, for dei hev spurt ei låk tidend, dei er reint vitskræmde; i havet er uro, det kann ikkje vera stilt. 24 Damaskus er hugfalle, det snur seg og flyr, otte hev gripe det; angst og rider hev gripe det liksom kvinna med fødeflagor. 25 Kvi fekk han ikkje vera, byen den namnfræge, fagnad-byen min? 26 Difor skal hans sveinar falla på gatorne hans og alle hermennerne verta tynte den dagen, segjer Herren, allhers drott. 27 Og eg vil kveikja eld i Damaskus-murarne, og han skal øyda Benhadad-slotti. 28 Um Kedar og Hasor-riki, som Nebukadressar, Babel-kongen, vann. So segjer Herren: Statt upp, far mot Kedar og tyn Austheims-sønerne! 29 Tjeldi deira og sauerne deira skal dei taka, tjelldukarne deira og all bunaden deira og kamelarne deira skal dei føra burt med seg, og dei skal ropa til dei: «Rædsla rundt ikring!» 30 «Fly, røm undan mest de vinn, gøyym dykk djupt nede, de Hasor-buar, segjer Herren; for

Nebukadressar, Babel-kongen, hev teke ei rådgjerd mot dykk og tenkt ut løynråd imot dykk. **31** Statt upp, far upp imot eit fredleg folk som bur trygt, segjer Herren; portar og bommar vantar dei, for seg sjølvé bur dei. **32** Og kamelarne deira skal verta til ran, og dei store bølingarne deira til herfang; og eg vil spreida deim for alle vindar, mennerne med rundklypt hår; og frå alle leider let eg ulukka koma yver deim, segjer Herren. **33** Og Hasor skal verta til sjakal-bøle, ei audn um alder og æva; ingen mann skal bu der, og inkje mannsbarn skal halda til der.» **34** Herrens ord som kom til profeten Jeremia um Elam i den fyrste tidi Sidkia, Juda-kongen, styrde; han sagde: **35** So segjer Herren, allhers drott: Sjå, eg bryt sund for Elam hans bøge, den likaste magti deira. **36** Og eg sender mot Elam fire vindar frå dei fire himmelætterne og spreider deim for alle desse vindarne. Og det skal ikkje finnast det folket som ikkje burtdrivne frå Elam skal koma til. **37** Og eg vil gjera Elam forfærd for uvenerne sine og for deim som ligg deim etter livet, og eg vil lata ulukka koma yver deim, min brennande harm, segjer Herren, og eg vil senda sverd etter deim, til eg fær gjort ende på deim. **38** Og eg vil setja kongsstolen min i Elam, og eg vil tyna dei både konge og hovdingar, segjer Herren. **39** Men når tider er lidne, vil eg gjera ende på Elams utlægd, segjer Herren.

50 Det ordet som Herren tala um Babel, um Kaldærlandet, ved profeten Jeremia. **2** Kunngjer det millom folki, og lat det frettast og set upp hermerke! Lat det frettast, dyl det ikkje! Seg: Babel er teki, Bel hev vorte til skamar, Merodak er livskräemd, hennar gudebilæte er vortne til skamar, hennar ufysne avgudar er livskräemde. **3** For eit folk kjem imot det nordantil, det gjer hennar land til ei øydemark, so ingen bur i det: både folk og fe er flydde, er burte. **4** I dei dagarne og i den tidi, segjer Herren, skal Israels-borni koma, dei og Juda-borni i lag med einannan; gråtande skal dei ganga og søkja Herren, sin Gud. **5** Etter Sion skal dei spryrja, den vegn stemner dei: «Kom, lat oss halda oss til Herren med ei ævepakt som ikkje skal gløy mast!» **6** Burtkomme sauvar var mitt folk. Hyrdingarne deira hadde ført deim på villstig, snutt deim upp i fjelli; frå hamar til haug gjekk dei, gløynde legebolet sitt. **7** Alle som fann deim, åt på deim, og uvenerne deira sagde: «Me fær ikkje skuld på oss for det, » - for di dei hadde synda mot Herren, bustaden åt rettferdi, og voni åt federne deira, Herren. **8** Fly ut or Babel, far burt or Kaldærlandet, og ver som bukkar framfyre hjordi! **9** For sjå, eg vekkjer upp frå Norderlandet ein skare av store folk og let deim fara mot Babel, og dei skal fylkja seg imot henne; derifrå vert ho teki. Pilerne deira er som frå ei viss-høv kjempa, dei vender ikkje attende med ugjort. **10** Og

Kaldæa skal verta til herfang; alle som ranar henne, skal få sitt nøgje, segjer Herren. **11** Gled dykk berre, fagna dykk berre, de som ranar odelen min! Berre hoppa i veret som kviga når ho treskjer, og kneggja som velduge hestar. **12** Mor dykkar vert ovleg til skamar, ho som fødde dykk, skal blygjast; sjå, den siste millom folki vert ho, ei øydemark, eit turt land og ei vill heid. **13** Ubygd skal ho verta, ei audi all med seg, av di Herren er vred; alle som fer framum Babel, skal ræddast og spotta yver alle hennar plågor. **14** Fylk dykk mot Babel, rundt ikring, alle de bogeskyttarar! Skjot på henne, spar ikkje på pilerne! For mot Herren hev ho synda. **15** Set i herrop mot henne, rundt ikring: «Ho laut gjeva seg; falne er hennar pilarar, nedrivne hennar murar.» For det er Herrens hemn. Hemn dykk på henne! Gjer med henne likeins som ho hev gjort! **16** Ryd ut or Babel både såmannen og den som brukar sigden i skurdonni! For det herjande sverdet skal kvar og ein snu attende til sitt folk, og kvar og ein fly til sitt land. **17** Israel er ein buvill sau; løva hev jaga honom av; Assur-kongen åt først på honom, og no sist hev Nebukadnessar, Babel-kongen, togge hans bein. **18** Difor, so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Sjå, eg heimsøkjer Babel-kongen og landet hans, likeins som eg heimsøkte Assur-kongen. **19** Og eg vil snu Israel attende til hans beitemark, og han skal ganga og beita på Karmel og i Basan; og på Efraimsfjelli og i Gilead skal han få eta sitt nøgje. **20** I dei dagarne og i den tidi, segjer Herren, vert det leita etter Israels misgjerning, men ho skal ikkje lenger vera til, og etter Judas synder, men dei skal ikkje finnast; for deim som eg let vera att, gjev eg til. **21** Mot Meratajim-landet - far upp mot det og mot deim som bur i Pekod! Øyd deim og bannstøyt deim, når du set etter deim, segjer Herren, og gjer i heilt upp som eg hev bode deg! **22** Det er stridsgny i landet og stort tjon. **23** Kor er hamaren som slo all jordi sundbroten og sundknasa! Kor er Babel vorti ei skräema millom folki! **24** Eg sette snara for deg, og du gjekk deg fast, Babel, og visset ikkje av det. Du vart funni, og gripi med; for du hadde gjeve deg i strid med Herren. **25** Herren hev late upp våphuset sitt og teke ut sine vreidevåpn; for Herren, Herren, allhers drott, hev eit arbeid å gjera i Kaldærlandet. **26** Kom imot det frå alle leider! Lat upp forrådshusi, kasta det i ein dunge likeins som kornband, og bannstøyt det! Lat ikkje noko verta leivt! **27** Tyn alle uksarne, før deim ned til slagting! Usæla yver deim! for dagen deira er komen, den tid dei skal verta heimsøkte. **28** Høyr omen av deim som flyr og kjem seg undan frå Babellandet til å forkynna i Sion at Herren, vår Gud hemner, hemner for templet sitt! **29** Bjod skyttarar ut mot Babel, alle deim som bøge kann

spenna! Slå læger rundt ikring henne, lat ingen koma seg undan! Lat henne få lika for sine gjerningar, gjer med henne heiltupp som ho sjølv hev gjort! For ho hev ovmoda seg mot Herren, mot Israels Heilage. 30 Difor skal hennar drengjer falla på hennar gator og alle hennar hermenner verta tynte den dagen, segjer Herren. 31 Sjå, eg kjem yver deg, Ovmod, segjer Herren, Herren, allhers drott; for dagen din er komen, tidi då eg vil heimsøkja deg. 32 Og Ovmodet skal snåva og falla, og ingen skal reisa det upp att. Og eg vil kveikja eld på byarne, og han skal øyda alt kringum det. 33 So segjer Herren, allhers drott: Trælka er Israels-sønerne og Juda-sønerne i lag med kvarandre; og alle som hertok deim, held deim faste, vil ikkje sleppa deim lause. 34 Utløysaren deira er sterkt, Herren, allhers drott, er namnet hans. Han skal føra saki deira med fynd so han roar jordi, men uroar Babel-buarne. 35 Sverd yver Kaldæa, segjer Herren, yver Babel-buarne og yver hennar hovdingar og vismenner! 36 Sverd yver pjåtre-kallarne, so dei stend der som dårar! Sverd yver hennar kjempor, so dei vert hugbrotnel! 37 Sverd yver hennar hestar og vogner og yver alt blandingsfolket hjå henne, so dei vert kvende! Sverd yver hennar skattar so dei vert rana! 38 Turk yver hennar vatn so dei turkast upp! For det er eit land med avgudsbilæte, og dei ber seg som galne med dei skræmelege gudarne sine. 39 Difor skal røysekatter med sjakaler halda til der, og strutsar skal hava sitt tilhelde der. Og der skal aldri meir verta bygt, men audit fra ætt til ætt. 40 Likeins som då Gud lagde i øyde Sodoma og Gomorra med grannebyar, segjer Herren, so skal ingen mann budar, og ikkje noko mannsbarn halda til der. 41 Sjå, eit folk kjem nordanfrå, eit stort folk og velduge kongar ris upp frå utkantarne på jordi. 42 Boge og spjot ber dei, meinharde er dei og miskunnlause; dunen av deim er som havmarm, og på hestar rid dei, budde som ein mann til bardage mot deg, Babels dotter. 43 Babel-kongen hev fenge fretnad av deim, og hans hender er magstolne; angst hev gripe honom, rider liksom kvinna med fødeflagor. 44 Sjå det kjem ein upp stigande, som løva ut or tjukkskogen attmed Jordan, og inn på den sigrøne eng; for i ein augneblink vil eg jaga deim burt derifrå, og den som er utvald, vil eg setja yver henne. For kven er min like, og kven vil stemna meg? Og kven er den hyrdingen som stend seg for meg? 45 Difor, høyr den rådgjerdi Herren hev teke um Babel, og dei tankarne han hev tenkt um Kaldærlandet: Sanneleg, dei skal dragsa deim burt, dei små lambi, sanneleg, beitemarki deira skal taka fæla av deim. 46 Av ropet: «Babel er teki!» bivrar jordi, og millom folki skrik dei ende yver seg.

51 So segjer Herren: Sjå, eg vekkjer eit skadever imot Babel og imot ibuarane i Leb-Kamai. 2 Og eg sender framande mot Babel, og dei skal dryfta henne og dei skal tøma landet hennar. For dei skal setja på henne frå alle leider på ulukkedagen. 3 Lat bogeskyttaren spenna bøge mot den som bøge spenner og mot den som briskar seg i brynya, og spar ikkje hennar drengjer, bannstøyt all hennar her! 4 Då skal daudslegne menner falla i Kaldærlandet og stungne menner på gatorne. 5 For Israel og Juda er ikkje enkjar, gløymde av sin Gud, av Herren, allhers drott, endå landet deira var fullt av skuld mot Israels Heilage. 6 Fly ut or Babel, og kvar og ein berge sitt liv so de ikkje tynest ved hennar misgjerning! For dette er ei hemne-tid for Herren; han vil gjeva henne lika for det ho hev gjort. 7 Eit gullstaup i Herrens hand var Babel, som gjorde all jordi drukki; av vinen hennar drakk folki, difor vart folki reint rasande. 8 Dåtteleg datt Babel og vart krasa. Barma dykk yver henne! Henta balsam for hennar plåga! Kann henda det kunde verta lækjt. 9 «Me etla å lækja Babel, men ho var ulækjande. Lat oss skilja lag med henne, so me kann fara kvar til sitt land! For domen yver henne rekk upp til himmelen og når radt upp i skyerne. 10 Herren hev late vår rettvise sak koma upp i Ijoset; kom, lat oss fortelja i Sion Herrens, vår Guds verk!» 11 Kvet pilerne blanke, grip skjoldarne! Herren hev vekt upp åndi til kongen i Media; for mot Babel hev han vendt sine tankar til å øydeleggja henne; for det er Herrens hemn, hemnen for templet hans. 12 Reis hermerke mot Babel-murarne, holdt sterkt vakt, set ut vaktmenner, skipa til umsåtmennar! For Herren hev både tenkt ut og sett i verk det han hev tala mot Babel-buarne. 13 Du som bur attmed mykje vatn, rik på skattar, komen er din ende, di låke vinning hev nått sitt mål. 14 Herren, allhers drott, hev svore ved seg sjølv: Endå eg hadde fyllt deg med menneskje som engsprettor i mengd, skal det like vel lyftast sigerrop yver deg. 15 Han hev gjort jordi med si kraft, skapt heimen med sin visdom, spana ut himlarne med sitt vit. 16 Når han let røysti si ljoma, svarar dyn av vatn i himmelen, og han let skodda stiga upp frå utkantarne på jordi, let eldingar laga regn og sender vind ut or gøymslorne sine. 17 Kvar ein mann stend klumsa og hev ikkje vit på det, kvar ein gullsmed lyt skjemmast av bilæti sine; for dei støypte bilæti hans er berre lygn, og det er ingi ånd i deim. 18 Dei er berre fåfengd, eit verk til å hæda; den tid dei vert heimsøkte, er det ute med deim. 19 Jakobs arvlut er ikkje deim lik, for det er han som hev skapt alt og fenge seg si odelsrætt. Herren, allhers drott, er namnet hans. 20 Du var hamaren min, stridsvåpet, so eg med deg krasa folkeslag og med deg øyda kongerike.

21 Og med deg krasa eg hest og ridar, og med deg krasa eg vogn og køyrar. 22 Og med deg krasa eg mann og kvinne, og med deg krasa eg gamall og ung, og med deg krasa eg svein og møy. 23 Og med deg krasa eg hyrding og hjordi hans, og med deg krasa eg pløgjar og pløgje-uksarne hans, og med deg krasa eg jarlar og landshovdingar. 24 Men no gjev eg Babel og alle som bur i Kaldæa lika for alt vontd som dei hev gjort Sion, framfor augo dykkar, segjer Herren. 25 Sjå, eg kjem yver deg, du Tynefjell, segjer Herren, du som tyner all jordi; og eg vil retta ut handi ut imot deg og velta deg ned frå hamrarne og gjera deg til eit forbrent fjell. 26 Av deg kann ein då korkje taka hynnestein eller grunnstein, men til ævelege audner skal du verta, segjer Herren. 27 Reis hermerke i landet, blås i lur millom folki, vig folkeslag til strid imot henne, kalla imot det kongeriki Ararat, Minni og Askenaz, set inn herhovdingar imot henne, før fram hestar som bustute engsprett! 28 Vig folkeslag til strid imot henne, kongarne or Media, jarlarne og landshovdingarne der, og alt det land dei råder yver! 29 Då dirrar jordi og bivrar, for no vert Herrens tankar mot Babel sette i verk: å gjera Babellandet til ei øydemark, so ingen bur der. 30 Kjemporne i Babel hev halde upp med striden, dei sit i ro i borgerne. Deira kraft er kvorvi, kvende er dei vortne. Det er kveikt eld på hennar bustader, hennar bommar er brotne sunder. 31 Lauparsvein løyp mot lauparsvein og sendebod mot sendebod, med bod til Babel-kongen at byen hans er teken frå ende til annan, 32 at vadi er hersette, vatsdemmorne turrbrende med eld og hermennene forfærde. 33 For so segjer Herren, allhers drott, Israels Gud: Babels dotter likjest ein treskjewoll når han vert tiltrakka; endå ei liti rid, og skurdonni vil koma for henne. 34 «Nebukadressar, Babel-kongen, hev ete oss, hev øydt oss, hev sett oss burt som eit tomt kjerald, hev gløypt oss som ein hav-drake, hev fyllt buken sin med forkunnmaten min, burt hev han drive oss. 35 Valdsverki mot meg, ja, mot mitt kjøt, koma yver Babel!» segje Sion-buarne, «og mitt blod yver Kaldæa-folket!» segje Jerusalem. 36 Difor, so segjer Herren: Sjå, eg fører saki og hemnar meg for deg, og eg let hennar hav turkast upp og hennar kjelda torna. 37 Og Babel skal verta til steinrøysar, eit sjakal-bøle, ei skräma og ei hæding; ingen skal bu der. 38 Alle burar dei som ungløvor, gnaldrar som løve-kvelpar. 39 Når dei då er upp-øste, vil eg gjera eit drykkjelag åt deim og gjera deim drukne, so dei fagnar seg og sovnar i ein æveleg svevn og ikkje vaknar, segjer Herren. 40 Eg vil føra deim ned til slagting som lamb, som verar og bukkar. 41 Kor er Sesak vorte teke, og «fagnaden for all jordi» herteken! Kor er Babel hev vorte til ei skräma millom folki! 42 Havet gjekk yver Babel, ho vart løynt av dei

marmande båror. 43 Byarne hennar er vorte til ei audn, eit turt land og ei øydemark, eit land som ingen mann bur i, og som inkje mannsbarn fer framum. 44 Og eg heimsøkjer Bel i Babel, og tek det han hev gløypt i seg ut or munnen hans, og folkeslag skal ikkje lenger strøyma til honom. Babel-murarne skal rynja, dei og. 45 Far ut derifrå, mitt folk, so dei kann berga kvar sitt liv for Herrens brennande vreide! 46 Og ver ikkje hugfalne og rædde for dei tiender som spørst i landet! For det vil koma ei tiend eitt året og ei onnor eit anna år, og urett vil råda på jordi, drott vil risa mot drott. 47 Difor, sjå, dei dagar skal koma då eg heimsøkjer gudebilæti hjå Babel, og alt landet hennar skal verta til skamar; og alle skal falla daudslegne hjå henne. 48 Då skal himmel og jord fagna seg yver Babel, for nordanfrå skal tynaren koma yver henne, segjer Herren. 49 Babel skal og falla, dei slegne menner av Israel, liksom det og for Babel hev falle slegne menner på heile jordi. 50 De som slapp undan frå sverdet, far av stad, stana ikkje! Minnest Herren frå burlengste land, og kom Jerusalem i hug. 51 Me vart til skamar, for me laut høyra på svivydning; skammi breidd seg yver våre andlit, for framande hadde kome seg inn yver heilagdomarne i Herrens hus. 52 Difor, sjå, dei dagar skal koma, segjer Herren, då eg vil heimsøkja gudebilæti hennar, og i alt hennar land skal slegne menner stynja. 53 Um so Babel vil hevja seg til himmelen, og um ho gjer si høge festning u-klivande, so skal frå meg tynrar koma yver henne, segjer Herren. 54 Naudrop er høyrande frå Babel og stort tjon frå Kaldærlandet. 55 For Herren tyner Babel og stoggar det store ståket hjå henne. Og bårorne deira skal dynja som store vatn, si dunande røyst skal dei lata ljoma. 56 For ein tynar kjem yver henne, yver Babel, og kjemporne hennar vert fanga, bogarne deira sundbrotna. For Herren er ein Gud som gjev ettergjeld, han gjev full løn. 57 Og eg gjer deim drukne, hennar hovdingar og vismenner, hennar jarlar og landshovdingar og kjempor, og dei skal sovna av i ein æveleg svevn og ikkje vakna, segjer kongen - Herren, allhers drott, er namnet hans. 58 So segjer Herren, allhers drott: Babel-muren, den breide, skal verta nedriven til grunnen, og portarne, dei høge, brende med eld, so folk skal ha mødt seg for inkje og folkeslag for elden, og stræva seg trøytte. 59 Den fyresegni som profeten Jeremia gav Seraja, son åt Neria Mahsejason, då han for til Babel med Sidkia, Juda-kongen, i det fjarde året han var konge. Men Seraja var kvartermeister. 60 Og Jeremia skreiv i ei bok, all den ulukka som skulde koma yver Babel - alle desse ordi som er skrivne um Babel. 61 Og Jeremia sagde med Seraja: «Når du kjem til Babel, då sjå til at du les alle desse ordi!» 62 Og du skal segja: «Herre, du hev sjølv tala

um denne staden at du vil rydja honom ut, so ingen skal bud meir, korkje folk eller fe, for til ævelege audner skal han verda.» 63 Og når du hev lese upp denne boki til endes, skal du binda ein Stein til henne og kasta henne midt ut i Frat 64 og segja: «Soleis skal Babel sokka og ikkje koma upp att, » for den ulukka som eg let koma yver byen, og trøytte skal dei verda.» Hit når Jeremia-ordi.

52 Eitt og tjuge år gammal var Sidkia då vart konge, og elleve år rådde han i Jerusalem. Mor hans heitte Hamital Jeremiadotter, frå Libna. 2 Han gjorde det som vondt var i Herrens augo, plent som Jojakim. 3 Det var for Herrens harm skuld det gjekk so med Jerusalem og Juda, til dess han støytte deim burt frå si åsyn. Sidkia fall ifrå Babel-kongen. 4 I det niande styringsåret hans, den tiande dagen i den tiande månaden, kom Nebukadressar, Babel-kongen, med heile heren sin til Jerusalem, lægra seg utanfor byen og bygde skansar rundt ikring honom. 5 Byen vart kringsett til kong Sidkias elleve styringsår. 6 I den fjerde månaden, den niande dagen i månaden, røynde svoltenhardt på i byen, og landsfolket hadde inkje mat. 7 Då vart bymuren gjenombroten, og alt stridsfolket rømde og for ut or byen um natt gjennom porten i dubbelmuren ved kongshagen, medan kaldæarane låg rundt ikring byen. Dei tok leidi til Moarne. 8 Men kaldæarheren sette etter kongen og nådde Sidkia att på Moarne ved Jeriko. Alt herfolket sprang frå honom og spreiddest. 9 Dei fanga då kongen og førde honom upp til Babel-kongen, til Ribla i Hamatlandet, og han sagde upp domen yver honom. 10 Og Babel-kongen drap sønerne åt Sidkia medan han såg på det; sameis drap han alle hovdingane i Juda der i Ribla. 11 So stakk han ut augo på Sidkia, batt honom med two koparlekkjor og førde honom til Babel og sette honom i fangehus, der var han til sin døyande dag. 12 Og i den femte månaden, den tiande dagen i månaden, i det nittande styringsåret åt Babel-kongen Nebukadressar, kom livvakthovdingen Nebuzaradan, som stod for Babel-kongens åsyn, til Jerusalem. 13 Han brende upp Herrens hus og kongsgarden, ja, alle husi i Jerusalem og alle storfolk-hus sette han eld på. 14 Og heile kaldæarheren som var med livvakthovdingen, reiv ned alle murarne ikring Jerusalem. 15 Og sume av ålmugen og resten av folket som var att i byen, og rømingarne som hadde gjenge yver til Babel-kongen, og den flokken som var att dessforutan, førde livvakthovdingen Nebuzaradan burt. 16 Nokre av fatigfolket let livvakthovdingen Nebuzaradan vera att til å arbeida i vinhogarne og på åkrarne. 17 Koparsulor ne som høyrd til Herrens hus, og fotstykker og koparhavet som var i Herrens

hus, braut kaldæarane sund, og førde all koparen av deim til Babel. 18 Og dei tok oskefati og eldskuferne og ljossakserne og blodbollarne og skålerne og alle kopargognere som dei hadde til gudstenesta. 19 Og livvakthovdingen tok fati og glodpannorne og blodbollarne og oskefati og ljosestakarne og fati og bollarne, alt som var av gull og sylv. 20 Two sulor og eit hav og dei tolv koparukarsarne som var under fotstykker, som kong Salomo hadde laga åt Herrens hus - koparen i alle desse gognene var ikkje vegande. 21 Um sulorne er å segja: Den eine sula var attan alner høg, og ein tråd på tolv alner gjekk ikring henne, og ho var fire fingrar tjukk og innhol. 22 Og det var eit sulehovud på henne av kopar, og det eine sulehovudet var fem alner høgt, og det var krot og granateple rundt ikring på sulehovudet, alt av kopar. Og likeins var det på den andre sula og granateple. 23 Og granatepli var seks og nitti utetter; alle granatepli på krotverket var eit hundrad rundt ikring. 24 Livvakthovdingen tok øvstepresten Seraja og den næst øvste presten Sefanja og dei tri dørstokkvaktarane, 25 og frå byen tok han ein hirdmann som var uppsynsmann yver herfolket, og sju mann som han råka på i byen av næmaste lagsfolket hjå kongen, dessutan skrivaren til herhovdingen, han som skrev ut landsfolket til hertenesta, og seksti mann av landsfolket som han råka på i byen; 26 deim tok livvakthovdingen Nebuzaradan og førde deim til Babel-kongen i Ribla. 27 Og Babel-kongen slo deim i hel der i Ribla i Hamatlandet. Soleis vart Juda burtført frå landet sitt. 28 Dette er det folket som Nebukadressar førde burt: I det sjuande året tri tusund og tri og tjue jødar; 29 i Nebukadressars attande år åtte hundrad og two og tretti sjærer frå Jerusalem; 30 i Nebukadressars tri og tjugande år førde Nebuzaradan, livvakthovdingen, burt av jødarne sju hundrad og fem og fyrti sjærer; fire tusund og seks hundrad sjærer i alt. 31 I det sju og trettiane året etter Juda-kongen Joakin var burtførd, den fem og tjugande dagen i den tolvte månaden, gav Evil-Merodak, Babel-kongen - same året som han vart konge - Joakin, Juda-kongen, uppreisnad og tok honom ut or fangehuset. 32 Han helsa honom venleg og gav honom fremste sessen millom dei kongarne som var hjå honom i Babel. 33 Han fekk leggja av seg fangebunaden, og gjekk kvar dag til kongens bord, so lenge han livde. 34 Kost og tæring naut han dagvisst på kongens kostnad til kvar dag det han trong for dagen, alt til sin døyande dag, heile si livetid.

Klagesangene

1 Kor sit ho då so einsleg, borgi den folkerike! Ho er vorti som ei enkja. Ho den velduge millom folki, fyrstinna millom byarne er trælkvinna vorti. **2** Ho græt so sårt um natti, og hennar tårar trillar på kinn. Ho hev ingen trøystar millom alle sine elskarar. Alle hennar vener hev svike henne, dei er vortne hennar fiendar. **3** Land laut Juda fly, utor trengsla og stor træling. Ho bur millom folki, finn ingen kvildarstad. Alle hennar forfylgjarar nådde henne på trongstigarne. **4** Vegarne til Sion syrgjer av di ingen kjem til høgtiderne. Alle hennar portar er aude, hennar prestar sukkar. Hennar ungmøyar er sorgtyngde, og for henne sjølv er det beiskt. **5** Hennar uvener er vortne dei fremste, hennar fiendar er velnøgde. For Herren hev lagt sorgi på henne for hennar mange misgjerningar skuld. Hennar småborn for fangar burt framfor fiendens åsyn. **6** So hev kvorve for Sions dotter all hennar pryda. Hennar hovdingar vart som hjortar som ikkje finn beite, og magtstolne gjekk dei der for forfylgjarens åsyn. **7** Og i sin vesaldoms dagar, med ho flakkar ikring, kjem Jerusalem i hug sine hugnads-ting, som ho hadde i forne dagar. Då hennar folk fall i fiendehand, og ingen hjelpte henne, då såg fiendarne henne; dei log åt hennar tjon. **8** Storleg hev Jerusalem synda, difor hev ho vorte eit stygge. Alle dei som æra henne, vanvyrder henne, for dei såg hennar skam. Ja, ho sjølv sukka og snudde seg ifrå. **9** Utsulka er hennar klæde av hennar ureinska; ho tenkte ikkje på endelykti. Hennar fall var reint som eit under; ingen trøysta henne. Sjå, Herre, min stakarsdom, for fienden gjer seg stor. **10** Si hand rette fienden ut etter alle hennar hugnads-ting; ja, ho såg heidningar koma inn i hennar heilagdom, dei som var forbodne å koma i di samling. **11** Alt hennar folk sukkar med dei vil finna seg brød; dei gjev sine hugnads-ting for mat til å kveikja sjæli. Sjå, Herre, og skoda etter! for eg hev vorti svivyd. **12** Tek det dykk ikkje, alle de som fer vegen framum? Skoda etter og sjå, um ein lagnad var so tung som min - den sorgi Herren hev etla meg på sin brennande vreide-dag. **13** Frå høgdi sende han eld i mine bein og trakka deim sund. Han breidde ut eit garn for mine føter, han støytte meg undan, han gjorde meg aud, sjuk all dagen. **14** Mitt synde-ok batt han saman med si hand; ihopknyt er det lagt på min hals - tok magti ifrå meg. Herren hev gjeve meg i henderne på deim eg ikkje kann standa meg for. **15** Herren agta for inkje alle dei velduge hjå meg; han hev kalla i hop ei samling mot meg til å krasa mine guitar. Herren trødde vinpersa for møyi dotteri Juda. **16** Yver dette græt eg; mitt auga, mitt auga let tårorne renna; langt burte

frå meg er trøystaren som skulde kveikja mi sjæl. Mine born er tynte, for fienden vart den sterke. **17** Sion retter ut sine hender; ingen trøystar hev ho. Herren baud ut imot Jakob hans fiendar rundt ikring; Jerusalem byd deim imot som eitkvart ureint. **18** Rettferdig er han, Herren; for eg gjorde meg hard mot hans munns ord. Høyr no, alle folk, og sjå min tunge lagnad; mine møyar og guitar for fangar burt. **19** Eg kalla på mine elskarar; dei sveik meg. Mine prestar og styresmennar let livet i byen, med dei leita etter mat til å metta seg med. **20** Sjå, Herre, eg er i trengsla! Det syd inni bringa og barm, hjarta snur seg i mitt brjost, for eg var so tråssug. Ute hev sverdet gjort meg barnlaus, inne er det som dauden. **21** Dei høyrde kor eg sukka, eg; åt meg var der ingen trøystar. Alle mine fiendar høyrde um mi ulukka; dei gledde seg yver at du hadde gjort det. Men du let koma ein dag du hev forkynt; og då skal dei verta som eg. **22** Lat all deira vondskap koma for di åsyn, og gjer mot deim som du hev gjort mot meg for alle mine synder skuld. For mine sukkar er mange, og hjarta mitt er sjukt.

2 Kor hev Herren i sin vreide sveipt Sions dotter i myrkeskodda! Han kasta frå himmelen ned til jordi Israels herlegdom, og han kom ikkje i hug sin fotskammel på sin vreide-dag. **2** Utan nåde lagde Herren i øyde alle Jakobs bustader. I sin vreide reiv han ned for dotteri Juda hennar sterke borger og kasta deim til jordi. Han vanhelga riket og hovdingarne. **3** I sin brennande vreide hogg han av alle Israels horn; han drog si høgre hand attende, endå fienden var der. Han brende Jakob lik ein eldsloge som øyder rundt ikring. **4** Han spente sin bøge som ein fiend', med si høgre hand stod han fram som ein motstandar og drap alt våre augo hadde hugnad i. I tjeldet åt Sions dotter auste han ut sin vreide som ein eld. **5** Herren er vorten som ein fiend', han hev lagt Israel i øyde, lagt alle hennar slott i øyde, gjort tjon på hennar borgar; so hev han dunga i hop på dotteri Juda sorg og sut. **6** Og han hev brote ned som av ein hage sin gard, øydelagt sin samlingsstad. Herren hev late både høgtid og kviledag verta avglymde i Sion, og støytt ifrå seg konge og prest i sin harmfulle vreide. **7** Herren forsmådde sitt altar, stygdest ved sin heilagdom. Murarne kring hennar slott gav han i fiendevald. Dei let si røysti ljoma i Herrens hus som på ein høgtidsdag. **8** Herren etla øydeleggja muren for Sions dotter. Han strekte ut si mælesnor og heldt ikkje handi si att frå herjing. Og han let voll og mur syrgja; ormegta ligg dei der i lag. **9** Dei er sokne i jord, hennar portar, han hev brote og krasa hennar stengslor; hennar kongar og hovdingar er hjå heidningfolki, det bid ikkje meir nokor lov. Hennar profetar hev ikkje heller

fenge nokor syn frå Herren. 10 Dei sit på jordi tegjande, styresmennene åt Sions dotter; dust hev dei drust uppi kruna, gyrdt seg med sekk. Dei luter mot jord sine hovud Jerusalems-møyarne. 11 Mine augo talmast av tårar, det syd inni bringa og barm, og livri hev runne til jordi - for tjonet på mitt folks dotter; for born, jamvel sogborn vanmegtast på gatorne i byen. 12 Dei ropa til møderne sine: «Kvar er korn og vin?» vanmegtast som gjenomstungne på gatorne i byen då dei andast ved modersbarm. 13 Kva skal eg vitna for deg, kva skal eg likna deg attåt, du Jerusalems dotter? kva likning skal eg finna fram åt deg til å trøysta deg med, du móy, Sions dotter? For stor som eit hav er din skade, kven kann lækja deg? 14 Dine profetar såg deg syner med fåfengd og därskap; dei hev ikkje synt deg di misgjerning, so dine fangar kunde koma attende, men dei såg deg syner, fulle med fåfengd og forføringer. 15 Dei slær henderne i hop yver deg, alle som gjeng vegen framum. Dei blistrar og rister på hovudet yver Jerusalems dotter: «Er dette byen som dei kalla «den storfrag», «ei frygd for all jordi»?» 16 Dei spilar upp i mot deg sitt gap alle dine fiendar, blistrar og bit i hop tenner; dei segjer: «Me hev gløypt henne. Ja, dette er den dagen me stunda på; me fekk då liva og sjå den dagen.» 17 Herren hev gjort det han hadde tenkt, hev fullført sitt ord, den rádgjerdi han tok alt i forne dagar; han hev rive ned utan nåde, og han let fienden frygda seg yver deg, let dine uvener bera hornet høgt. 18 Hjarto deira ropar til Herren. Du mur kring Sions dotter, du strigråte dag og natt! Unn deg ikkje kvild! Gjev ikkje din augnestein ro! 19 Statt upp, ropa høgt um natti, når nattevaktene tek til! Renn ut som vatn ditt hjarta framfor Herrens åsyn! Lyft upp til honom dine hender til livsens frelsa for dine born, som vanmegtast av svolt på kvar gatemot! 20 Sjå, Herre, og skoda etter! Kven annan for du åt soleis? Skal kvende sitt avkjøme eta, småborn, som på armar dei ber? Skal ein slå i Herrens heilagdom prest og profet i hel? 21 På jordi i gatorne ligg ung og gammal. Mine móyar og gutter er falne for sverd. Du slo i hel på din vreide-dag, du slagta utan nåde. 22 Du kalla som på ein høgtidsdag rædsler mot meg alle stader ifrå; og på Herrens vreide-dag fanst det ingen som vart berga og slapp undan. Deim eg hev bore på armar og ale upp, hev min fiende tynt.

3 Eg er mannen som naudi såg under hans vreide-ris. 2
Meg hev han ført og late ferdast i myrker og ikkje i ljós. 3
Berre mot meg vender han si hand upp att og upp att heile dagen. 4 Han hev late meg eldast i hold og hud, han hev krasa mine bein. 5 Han bygde att for meg og ringa meg inn med beiska og móda. 6 I myrkret hev han set meg, lik deim som longe er daude. 7 Han mura att for meg, so eg kjem

meg ikkje ut; tunge gjorde han mine lekkjar. 8 Endå eg kallar og ropar, let han att for mi bøn. 9 Han mura fyre mine vegar med tilhoggen stein, gjorde det uført på min stig. 10 Ein lurande bjørn var han mot meg, ei løva i løyne. 11 Til villstig gjorde han min veg; han reiv meg sund og lagde meg i øyde. 12 Han spente sin bøge og sette meg til skotmål for si pil. 13 Han let renna inni mine nyro pilehus-sønerne sine. 14 Eg vart til lått for alt mitt folk, deira nidvisa heile dagen. 15 Han metta meg med beiske urter, han gav meg malurt å drikka. 16 Han let meg knasa mine tenner på småstein, han grov meg ned i oska. 17 Og du støyte burt frå fred mi sjæl; eg gløymde kor det var å hava det godt. 18 Og eg sagde: «Det er ute med mi kraft og med mi von til Herren.» 19 Kom i hug mi naud og mi utlægd - malurt og beiska. 20 Ho minnest det, sjæli mi, og er nedbøygdi meg. 21 Dette vil eg leggja meg på hjarta, og difor vil eg vona: 22 Herrens nåde det er, at det ikkje er ute med oss, for hans miskunn er enn ikkje all. 23 Kvar morgen er ho ny, å, stor er din truskap. 24 Min lut er Herren, segjer mi sjæl; difor vonar vil eg vona på honom. 25 Herren er god med deim som ventar på honom, med den sjæl som søker honom. 26 Det er godt å vera still for Herren og venta på hans frelsa. 27 Det er godt for mannen at han ber ok i sin ungdom, 28 at han sit einsleg og tegjande, når han legg det på, 29 at han luter seg med munnen mot moldi - kann henda det enn er von - 30 at han held fram si kinn til slag, let seg metta med svivyrda. 31 For Herren støyter ikkje æveleg burt. 32 For um han legg på sorg, so miskunnar han endå etter sin store nåde. 33 For det er ikkje av hjarta han legg móda og sorg på mannsborni. 34 At dei krasar under fot alle fangar i landet, 35 at dei rengjer retten for mannen framfor åsyni til den Høgste, 36 at ein gjer urett mot ein mann i hans sak - ser ikkje Herren slikt? 37 Kven tala, og det vart, um Herren ikkje baud? 38 Kjem ikkje frå munnen til den Høgste både vondt og godt? 39 Kvi skal eit livande menneske klaga? Kvar syrgje yver si synd! 40 Lat oss ransaka våre vegar og røyna deim og venda oss til Herren! 41 Lat oss lyfta våre hjarto likeins som våre hender til Gud i himmelen! 42 Me hev synda og vore ulydige, du hev ikkje tilgjeve. 43 Du sveipte deg i vreide og elite oss, du slo i hel utan nåde. 44 I skyer sveipte du deg, so ingi bøn rakk fram. 45 Til skarn og styggje hev du gjort oss midt imillom folki. 46 Dei spila upp sitt gap imot oss, alle våre fiendar. 47 Gruv og grav det vart vår lut, øyding og tjon. 48 Tårebekkjer strøymer or mitt auga for tjonet på mitt folks dotter. 49 Mitt auga siren, roar seg ikkje, 50 fyr Herrens skodar etter og ser frå himmelen. 51 Mitt auga gjer meg hjarte-ilt for kvar ei av døtterne i min by. 52 Dei jaga og elite

meg som ein fugl, dei som var mine fiendar utan orsak. 53 Dei vilde taka livet av meg nede i brunnen, dei kasta Stein på meg. 54 Vatnet flødde yver mitt hovud, eg sagde: «Det er ute med meg.» 55 Eg påkalla ditt namn, Herre, utor den djupe hola. 56 Mi røyst høyrd du; haltd deg ikkje for øyro når eg ropar um lindring. 57 Du var nær den dagen eg kalla på deg; du sagde: «Ikkje ottast!» 58 Du, Herre, hev ført saki for mi sjæl, du hev løyst ut mitt liv. 59 Du, Herre, hev set kva urett eg leid; å, døm i mi sak! 60 Du hev set all deira hemnhug, alle deira løynderåder mot meg. 61 Du hev høyrt deira svivyrdingar, alle deira løynderåder mot meg, 62 det mine motstandarar sagde og tenkte imot meg dagen lang. 63 Ansa på deim, når dei sit og når dei stend! um meg gjer dei nidvisor. 64 Du, Herre, vil gjøva deim av same slag som deira hender hev gjort. 65 Du vil leggja eit sveip yver deira hjarta, du vil bannstøta deim. 66 Du vil elta deim i vreide, og tyna deim so dei ikkje bid meir under Herrens himmel.

4 Kor vert då gullet skjempt, det finaste gullet brigda, dei heilage steinarne strådde på kvart eit gatemot! 2 Sions søner, dei dyrverdige, gjæve som skire gullet, kor er dei då haldne jamgode med leirkrukkor, med eit verk av krusmakarhender! 3 Jamvel sjakalarne held fram juret, so ungarne fær suga - Sions dotter heldt seg hard; ho likjest på strussen i øydemarki. 4 Sogbars-tunga kleimer seg til gomarne av torste; småborni bed um brød, men ingen etlar deim noko. 5 Dei som fyrr åt forkunnmat, ormeglast no på gatorne; dei som vart borne på skarlak, lyt no liggja i mørk. 6 Større vart soleis syndeskuld til mitt folks dotter større enn syndi til Sodoma, som vart sokkt i jordi ein augneblink, utan at hender hjelpte til. 7 Hovdingarne hennar var reinare enn snø, kvitare enn mjølk, raudare i holdet enn korallar; som safir såg dei ut. 8 Myrkare enn svart er dei vortne å sjå til, ein kann ikkje kjenna deim att på gata; dei er vortne berre skinn og bein, hudi deira skrukkast som næver på tre. 9 Det var betre for deim som fall for sverd, enn for deim som fall for svolten, deim som talmast av og var tynte av brødløysa. 10 Hjartemilde kvende koka sjølvé sine eigne born; dei hadde deim til mat, då mitt folks dotter vart tynt. 11 Herren tømde ut sin harm, auste ut sin brennande vreide; i Sion kveikte han eld og snøyddé til grunnen. 12 Ingen konge på jord kunde tru, ingen i all verdi kunde tenkja at motstandar og fiend' skulde koma inn i Jerusalems portar. 13 Men det hende like vel, for hennar profetar hadde synda, hennar prestar var illgjerningsmenner, dei rende ut blod av rettferdige hjå henne. 14 Dei for og vildra i gatorne som blinde, sulka med blod, so ein ikkje kunde taka i klædi deira.

15 «Hav dykk undan! Urein!» ropa folket framfyre deim; «hav dykk undan, hav dykk undan! kom ikkje burti!» Når dei flydde og vadra ikring, vart det sagt millom folki: «Her fær dei ikkje vera lengre.» 16 Herrens åsyn hev spreidt deim ikring, han ser ikkje lengre til deim. Prestar vryster dei ikkje, gamle miskunnar dei ikkje. 17 Endå stirer våre augo etter hjelp, men til fåfengs. Frå vårt vakttårn einstirde me etter eit folk som ikkje kann hjelpa. 18 Dei lurer på våre stig, so me ikkje kann ganga på våre gator. Det er nær innpå enden med oss, våre dager er ute, ja, vår ende er komen. 19 Våre forfylgjarar var snarare enn himmelens ørnar; burtetter fjelli elte dei oss, i øydemarki lurde dei på oss. 20 Vår livsande, den Herren salva, vart fanga i deira løyngraver, han som me sagde dette um: «I hans livd skal me leva millom folki.» 21 Fagna og gled deg, du Edoms dotter, du som bur i Us-landet! Du og skal drikka same skål, du skal verta drukki og nækja deg. 22 Di misgjerd er ende, Sions dotter. Han vil ikkje gjera deg utlæg att. Di misgjerd vil han heimsøkja, Edoms dotter, gjera synberre dine synder.

5 Kom i hug, Herre, kor det er med oss! Skoda etter og sjå, kor me er svivyrde! 2 Vår arv er komen å framande, våre hus åt utlendske menner. 3 Farlause er me vortne, hev ikkje far. Møderne våre er som enkjar. 4 Me lyt kjøpa det vatnet me drikk, vår ved lyt me betala. 5 Våre forfylgjarar hev me på halsen; me er trøytte, fær ikkje kvild. 6 Til Egyptarland rette me hand, til Assyria, vilde mettast med brød. 7 Våre feder synda, dei er burte, me lyt bera deira misgjerningar. 8 Trælar er våre herrar, og ingen riv oss ut or deira hand. 9 Me sökjer vårt brød med livsens fære for sverdet i øydemark. 10 Vår hud er glodheit som omnen, for svolten som gneg og brenn. 11 Kvende hev i Sion dei skjempt, møyar i byarne i Juda. 12 Hovdingar hengde dei med si hand, gamle viste dei ikkje vyrdnad. 13 Ungmenne laut bera kverni, og guitar seig ned med vedbyrdi på. 14 Dei gamle sit ikkje lengre i porten, dei unge ikkje meir med sitt strengespel. 15 Det er slutt med vår hjartans gleda, vår dans er umsnudd til sorg. 16 Kransen er fallen av vårt hovud; usæle me, at me hev synda! 17 Difor er hjarta vårt sjukt, di so er augo våre dimme - 18 for Sions fjell som ligg audt, der renner no revar ikring. 19 Du, Herre, sit æveleg konge, frå ætt til ætt stend din kongsstol. 20 Kvi vil du oss æveleg gløyma, ganga frå oss dagarne lange? 21 Vend oss, Herre, til deg, so kjem me; nya upp att våre dagar frå gamalt! 22 For du kann vel ikkje reint ha støytt oss burt, vera so ovleg harm på oss.

Esekiel

1 Det hende i det trettiande året, den femte dagen i den fjorde månaden, då eg var millom dei bortførde attmed Kebarelv, at himmelen opna seg og eg såg syner frå Gud. **2** Den femte dagen i månaden - det var endå det femte året etter kong Jojakin vart burtførd - **3** då kom Herrens ord til Ezekiel Buzison, presten, i Kaldæarlandet attmed Kebarelv. Herrens hand kom der yver honom. **4** Og eg såg, og sjå, ei stormflaga kom nordanfrå, ei stor sky og eld som kvervla seg i hop, med eit skin rundt ikring, og ut or honom, midt utor ilden, tedde det seg eitkvart nett som sylvblanda gull. **5** Og midt der-utor kom det noko som liktest på fire livende. Og soleis var dei på skap: Dei hadde manneskapnad. **6** Og fire andlit var det på kvart eitt av deim og fire venger på kvart eitt av deim. **7** Og føterne deira, dei var beine, og fotbladi deira var som kalveklauber, og dei glima som skinande kopar. **8** Og dei hadde mannehender under vengerne på alle fire sidorne. Og med andliti deira og vengerne deira var det soleis på alle fire: **9** Vengerne deira nådde i hop, den eine med hin. Dei snudde seg ikkje når dei gjekk; kvart eitt gjekk beint fram. **10** Og deira andlit var som eit mannsandlit på skap, og alle fire hadde løve-andlit på høgresida, og alle fire hadde ukse-andlit på vinstresida, og alle fire hadde ørne-andlit. **11** Det var no andliti deira. Og vengerne deira breidde seg ut ovantil. Med two av vengerne sine nådde eitt livende i hop med hitt, og med two løynde det likamen sin. **12** Og kvart eitt av deim gjekk beint fram. Kvar åndi vilde ganga, dit gjekk dei; dei snudde seg ikkje når dei gjekk. **13** Og livendi såg ut som gløder i eld, brennende, som kyndlar å sjå til; ilden for att og fram millom livendi, og det skein av honom, og ut or ilden gjekk det lyon. **14** Og livendi for att og fram, nett som eldingar å sjå til. **15** Og eg såg livendi, og sjå, det var eit hjul på jordi innmed kvart eitt livende, og dei viste ut mot fire sidor. **16** Og hjuli såg ut nett som dei skulde vera gjorde av eitkvart som liktest på krysotit, og alle fire var eins på skapnad, og det såg ut som dei var gjorde so at eitt hjul var inni hitt. **17** Til alle fire sidorne kunde dei ganga; dei snudde seg ikkje når dei gjekk. **18** Og hjulfalli var høge og skræmelege, og so var dei fullsette med augo rundt ikring på alle fire. **19** Og når livendi gjekk, so gjekk hjuli attmed deim, og når livendi lyfte seg frå jordi, so lyfte hjuli seg med. **20** Kvar åndi vilde ganga, gjekk dei, nett dit som åndi vilde ganga. Og hjuli lyfte seg med deim, for åndi åt livendi var i hjuli. **21** Når livendi gjekk, so gjekk dei, og når dei stod, so stod dei, og når dei lyfte seg frå jordi, so lyfte hjuli seg med, for åndi åt livendi var i hjuli. **22** Og uppyver

hovudi på livendi var det noko på skap som ein kvelv, som underfull krystall å sjå til, utspana uppyver hovudi deira. **23** Og uppunder kvelven rette vengerne deira seg beint ut, kvar mot annan. Kvart einskilt av deim hadde two venger som dei løynde likamen sin med. **24** Og eg høyrde ljomen av vengerne deira, som ljomen av store vatn, som røysti åt den Allmegtige, når dei gjekk, ein ljomande gny som gnyen frå eit herlæger. Når dei stod stilt, let dei vengerne siga. **25** Og det ljoma ei røyst uppyver kvelven som var yver hovudi deira. Når dei då stod stilt, let dei vengerne siga. **26** Og uppyver kvelven som var yver hovudi deira, var det noko som såg ut som safirstein, på skap som ein kongsstol. Og oppå kongsstol-skapnaden sat det ein som liktest på eit menneskje. **27** Og eg såg noko liksom sylvblanda gull, sjåande til liksom eld med ein ljosgard ikring, frå det som var sjåande til å vera lenderne hans og so uppetter. Og frå det som var sjåande til å vera lenderne hans og nedetter såg eg noko liksom eld å sjå til, med eit skin rundt ikring. **28** Liksom syni av bogen i skyi på ein regndag, soleis var syni av skinet rundt ikring. Soleis var openberringi av Herrens herlegdom å sjå til. Og då eg fekk sjå det, fall eg ned på mitt andlit, og eg høyrde røysti av ein som tala.

2 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Statt upp på føterne dine so eg kann få tala med deg!» **2** Og det kom ånd i meg med det same han tala med meg, og reiste meg upp på mine føter, og eg lydde på honom som tala til meg. **3** Og han sagde til meg: «Menneskjeson! Eg sender deg til Israels-borni, dei upprørske heidningar som hev gjort upprør imot meg. Dei sjølve og deira feder hev forbrote seg mot meg alt til den dag i dag. **4** Og til borni med dei harde andliti og stive hjarto - eg sender deg til deim. Og du skal segja med deim: «So segjer Herren, Herren.» **5** Og dei, anten dei lyder på eller ikkje - for ei tråssug ætt er dei - so skal dei få vita at ein profet hev vore midt imillom deim. **6** Og du, menneskjeson! Ikkje ottast deim! og ordi deira ottast du ikkje! For tistlar og klunger er hjå deg, og med skorpionar bur du. For ordi deira ottast du ikkje, og for deira åsyn vere du ikkje forfærd! For ei tråssug ætt er dei. **7** Og du skal tala ordi mine til deim, anten dei lyder på eller ikkje, for tråssuge, det er dei. **8** Men du, menneskjeson, lyd på det som eg vil tala til deg! Ver ikkje tråssug som den tråssuge ætti! Lat upp munnen din og et det som eg gjev deg!» **9** Og som eg såg, og sjå, ei hand var rett ut til meg. Og sjå, i den var ein bokrull. **10** Og han rulla honom upp framfor mi åsyn, og han var fullskriven inni og utanpå. Og skrive var det på honom syrgesongar, sukkar og verop.

3 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Et det du finn!

Et denne bokrullen, og gakk, tala til Israels-lyden!» 2 Og

eg let upp min munn, og han gav meg denne bokrullen å eta.

3 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Din buk skal du

metta, og dine innvolar skal du fylla med denne bokrullen

som eg gjev deg.» Og eg åt, og han var i munnen min söt

som honning. 4 Og han sagde med meg: «Menneskjeson!

Gakk av stad til Israels hus og tala til deim med mine ord! 5

For du vert ikkje send til eit folk med ugreidt mål og tungmælt

tunga, men til Israels-lyden. 6 Ikkje til mange folkeslag med

ugreidt mål og tungmælt tunga, so du ikkje skynar ordi deira,

i sanning, um eg sende deg til deim, so skulde dei høyra på

deg. 7 Men Israels-lyden skal ikkje vilja lyda på deg, for dei

vil ikkje lyda på meg. For all Israels-lyden - harde skallar og

stinne hjarto hev dei. 8 Sjå, eg gjer di åsyn hard mot deira

åsyn og di panna hard mot deira pannor. 9 Som demant,

hardare enn stein, gjer eg di panna. Du skal ikkje ottast deim

og ikkje vera forfærd framfor deira åsyn, for ei tråssug ætt er

dei.» 10 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Alle mine

ord som eg talar til deg, tak deim inn i ditt hjarta og hør

deim med dine øyro! 11 Og gakk av stad til dei burtførde, til

ditt folks born, og tala til deim og seg med deim: So segjer

Herren, Herren - anten dei vil lyda på eller ei.» 12 Då lyfte

åndi meg upp, og eg høyrdet attanfor meg ein dynjande sterke

ljom: «Lova vere Herrens herlegdom frå den staden der han

er!» 13 likeins ljomen av dei fire livende, når vengerne deira

møtttest, og ljomen av hjuli attmed deim, ein dynjande sterke

ljom. 14 Åndi lyfte meg då upp og tok meg med, og eg for av

stad, hugsår og uppøst i mi ånd, og Herrens hand var sterke

yver meg. 15 Og eg kom til dei burtførde i Tel-Abib som

budde attmed Kebarelvi, til den staden der dei budde, og der

sat eg hjå deim i tri dagar, hugstolen og reint ifrå meg. 16 So

hende det etter sju dagar at Herrens ord kom til meg; han

sagde: 17 «Menneskjeson! Til vaktar hev eg sett deg for

Israels-lyden; når du då høyrer eit ord frå min munn, skal du

vara deim åt frå meg. 18 Når eg segjer til den ugudlege: «Du

skal døy,» og du ikkje varar honom åt, og ikkje talar og

varar den ugudlege åt for hans ugudlege veg, til frelsa for

hans liv, då skal han, den ugudlege, døy for si misgjerning,

men hans blod vil eg krevja av di hand. 19 Og når du varar

den ugudlege, men han vender ikkje um frå si gundløysa og

frå sin ugudlege veg, då skal han døy for si misgjerning,

men du hev berga di sjæl. 20 Og når ein rettferdig vender

seg frå si rettferdig og gjer urett, so vil eg leggja støyt framfor

hans åsyn; - han skal døy. Um du ikkje hev vara honom åt,

skal han døy i si synd, og den rettferdi som han gjorde, skal

ikkje verta ansa, men hans blod vil eg krevja av di hand. 21

Men um du hev vara den rettferdige, at rettferdig mann skal
ikkje synda, og han då ikkje syndar, då skal han liva, sidan
han let seg vara, og du hev berga di sjæl.» 22 Og Herrens
hand kom der yver meg, og han sagde med meg: «Statt upp
og gakk ut i dalen, der vil eg tala med deg.» 23 Og eg stod
upp og gjekk ut i dalen. Og sjå, der stod Herrens herlegdom
lik den herlegdomen eg såg attmed elvi Kebar. Og eg fall
ned på mitt andlit. 24 Men åndi kom i meg og reiste meg upp
på føterne. Og han tala med meg og sagde til meg: «Gakk
og steng deg inne i huset ditt! 25 Og du, menneskjeson. Sjå,
dei skal binda deg med tog og setja deg fast med deim, so
du ikkje kjem deg ut til å vera i lag med deim. 26 Og tunga di
let eg hanga fast ved gomerne dine, so du vert mållaus og
ikkje vert deim ein refsingsmann. For ei tråssug ætt er dei.
27 Men når eg talar med deg, vil eg opna munnen din; då
skal du segja til deim: So segjer Herren, Herren: Den som vil
lyda på, han lyde, og den som ikkje vil gjjeva gaum, han late
vera! For ei tråssug ætt er dei.»

4 Og du, menneskjeson! Tak deg ein tiglstein og rita av på

honom ein by, Jerusalem! 2 Og laga til umlægringsverk

mot byen, og bygg åtaksmurar mot honom, og kasta upp

ein voll mot honom, og slå læger mot honom, og set upp

murstangarar mot honom rundt ikring. 3 Og du, tak deg so ei

jarnpanna og set henne til ein jarnvegg millom deg og byen;

snu deg med andlit mot honom, so han vert kringsett, og du

skal kringsetja honom: eit teikn er det åt Israels-lyden. 4 Og

du, legg deg på vinstre sida og legg på henne syndeskuldåt

Israels-lyden; like mange dagar som du ligg på henne, skal

du bera deira syndeskuld. 5 Og eg let syndeskuldåri deira

vera som talet på dagarne for deg, tri hundred og nitti dagar,

so lenge skal du bera syndeskuldåt Israels-lyden. 6 Og

når du hev gjort dette frå deg, skal du andre gongen leggja

deg på høgre sida og bera syndeskuldåt Juda-lyden; i fyrti

dagar - ein dag for kvart år - let eg deg bera henne. 7 Og

mot Jerusalem, til å kringsetja det, skal du snu deg med

andlit og med berr arm, og du skal spå imot det. 8 Og sjå,

eg bind deg med tog, so du ikkje skal snu deg frå den eine

sida til hi fyrr du hev gjort frå deg kringsetjingsdagarne dine.

9 Og du, tak deg kveite og bygg og baunor og linsor og hirs

og spelt, og hav det i eit trog, og laga det til brød åt deg!

I like mange dagar som du ligg på sida, i tri hundred og

nitti dagar, skal du eta det. 10 Og maten din skal eta etter

vegt, tjuge lodd um dag. Frå tid til tid skal du eta det. 11 Og

vatn skal du drikka etter mål, ein pott. Frå tid til tid skal du

drikka det. 12 Og som ei byggkake skal du steikja det for deira åsyn.

13 Og Herren sagde: «Soleis skal Israels-borni eta sitt brød

ureint hjå dei folki som eg vil driva deim burt til.» **14** Og eg sagde: «Ai, ei! Herre, Herre! Sjå, aldri vart sjæli mi sulka, og noko sjølvdaudt og ihelrive hev eg aldri ete frå min ungdom alt til no, og det hev ikkje kome ureint kjøt i min munn.» **15** Og han sagde med meg: «Sjå, eg gjev deg kumøk i staden for mannsskarn, so du kann steikja brødet ditt yver den.» **16** Og han sagde med meg: «Du menneskjeson! Sjå, eg bryt sund brødstaven for Jerusalem, og dei skal eta brød etter vegg og med otte og drikka vatn etter mål og med fælske, **17** so dei skal vanta brød og vatn og verta forstørkte både ein og hin, og vanmegtast for si misgjerning.»

5 Og du, menneskjeson! Tak deg eit kvast sverd! Til rakekniv skal du bruka det, og du skal føra det yver ditt hovud og skjegg; tak deg so ei skålvegt og skift det du hev raka av! **2** Ein tridjepart skal du brenna upp i eld midt i byen når kringsetjingssdagane er lidne, og ein tridjepart skal du taka og slå med sverdet vida ikring, og ein tridjepart skal du spreida ut i vinden, og sverd vil draga ut etter deim. **3** Men du skal taka undan nokre få av deim og binda deim i kjolesnipparne dine. **4** Og av deim att skal du enn taka nokre og kasta deim midt inn i elden og brenna deim upp i eld. Derifrå skal koma eld yver all Israels-lyden. **5** So segjer Herren, Herren: Dette Jerusalem, midt imillom folki sette eg det, og land var det rundt ikring. **6** Men det hev sett seg opp mot mine lover, so det vart ugudlegare enn folki, og mot mine bodord, so dei vart verre enn landi rundt ikring; for mine lover vanvyrde dei, og i mine bodord ferdast dei ikkje. **7** Difor, so segjer Herren, Herren: Av di at de hev rasa verre enn heidningfolki rundt ikring dykk, ikkje ferdast i mine bodord og ikkje gjort etter mine lover, og jamvel ikkje gjort etter loverne åt heidningfolki som er rundt ikring dykk, **8** difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil koma yver deg, eg og, og eg vil halda dom hjå deg midt framfor augo på heidningfolki. **9** Og eg skal gjera med deg det som eg ikkje fyrr hev gjort og aldri meir vil gjera, for all styggedom din. **10** Difor skal foreldre eta borni sine hjå deg, og born eta foreldri sine. Og eg vil halda dom hjå deg, og strå alt som vert att av deg for alle vindar. **11** Difor, so sant som eg liver, segjer Herren, Herren, sanneleg, etter du hev sulka min heilagdom med all din styggedom og alle dine styggjar, so vil eg og snu meg frå, og mitt auga skal ikkje ynkast, og ikkje eg heller vil spara deg. **12** Tridjeparten av deg skal døy av sott og verta tynt av svolt midt i deg, og tridjeparten skal falla for sverdet rundt kringum deg, og tridjeparten vil eg spreida for alle vindar, og sverd vil eg draga ut etter deim. **13** Og all min vreide skal verta uthelt, og eg vil svala min harm på deim og hemna meg. Då skal dei sanna at eg, Herren, hev tala i min

brennhug når eg heller ut all min harm på deim. **14** Og eg vil gjera deg til audn og til spott millom folki som er rundt kringum deg, framfor augo på kvar ein som fer framum. **15** Du skal verta til spott og håd, ei åtvaring og ei skräema for folki som er rundt kringum deg, når eg held dom yver deg med vreide og med harm og med harmfulle refsingar - eg, Herren hev tala - **16** når eg sender ibland deim dei vonde hunger-pilerne som er etla til tynarverk, deim eg sender til å tyna dykk med, når eg let svolten herja dykk og bryt sund brødstaven for dykk. **17** Eg vil senda yver dykk hunger og udyr, og dei skal gjera deg barnlaus, og sott og blod skal ganga yver deg, og sverd vil eg lata koma yver deg. Eg Herren, hev tala.

6 Og Herrens ord kom til meg; han sagde; **2** Menneskjeson! Vend di åsyn mot Israelsfjelli og spå mot deim. **3** Og du skal segja: De Israelsfjell, hør ordi frå Herren, Herren! So segjer Herren, Herren til fjelli og til haugarne, til gili og til dalarne: Sjå, eg let sverd koma yver dykk og øyder dykkar offerhaugar. **4** Og dykkar altar skal verta lagde i øyde og dykkar solstolpar sundkrasa, og eg vil lata dykkar gjennomstungne falla framfor augo på dykkar ufysne avgudar. **5** Og eg vil leggja liki av Israels-borni framfor augo på dykkar ufysne avgudar og strå beini dykkar rundt kringum dykkar altar. **6** På kvar einaste stad der de bur, skal byarne verta lagde i øyde og offerhaugarne verta aude, so altari dykkar kann verta øydelagde og aude og dykkar ufysne avgudar sundkrasa og upp i inkje og solstolparne dykkar nedhogne og dykkar verk utstroknæ; **7** og gjennomstungne skal falla midt ibland dykk. Og de skal sanna at eg er Herren. **8** Men nokre vil eg leiva, med di sume av dykk slepp undan sverdet millom folkeslagi, når de vert spreidde kringum i landi. **9** Og dei av dykk som slepp undan, skal minnast meg millom folki som dei er burtførde til, når eg hev knasa deira utrue hjarta som veik ifrå meg, og deira augo som i utruskap søkte etter deira ufysne avgudar. Og dei skal styggjast ved seg sjølve for det vonde dei hev gjort, med alle sine styggjar. **10** Og dei skal sanna at eg er Herren. Ikkje fåfengt hev eg tala um å senda denne ulukka på deim. **11** So segjer Herren, Herren: Slå i hop handlovarne dine og trappa med foten og ropa: «Ai, ei!» yver alle dei vonde styggjorne i Israels-lyden; for dei skal falla for sverd, svolt og sott. **12** Den som er langt burte, skal døy av sotti, og den som er nær, skal falla for sverdet, og den som er leivd og berga, skal døy av svolten, og eg vil tøma min harm yver deim. **13** Og de skal sanna et eg er Herren, når deira gjenomstungne ligg midt imillom deira ufysne avgudar, rundt kringum altari deira, på kvar ein høg haug, på alle fjelltoppar og under kvart eit grønt

tre og under kvar ei lauvrik eik, på den staden der dei ofra godange åt dei ufysne avgudarne sine. **14** Og eg vil retta ut handi mi mot deim og gjera landet til audn og øyda - verre enn Dibla-øydemarki - kvar dei so bur, og dei skal sanna at eg er Herren.

7 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **2** Og du, menneskjeson! So segjer Herren, Herren med Israels land: Ende! Komen er enden yver landsens fire hynro. **3** No er enden komen yver deg, og eg vil senda vreiden min mot deg og døma deg etter åferdi di, og eg vil leggja på deg alle dine styggjor. **4** Og mitt auga skal ikkje spara deg, og miskunn gjer eg ikkje; men åferdi di vil eg leggja på deg, og dine styggjor skal vera midt i deg, og de skal sanna at eg er Herren. **5** So segjer Herren, Herren: Ulukka, ei ulukka ein gong for alle, sjå, ho kjem. **6** Ein ende kjem, ja, enden kjem, han vaknar imot deg, sjå, ho kjem. **7** No er det din tur, du som i landet bur. Tidi er komi, nær er dagen med ståkande rådløysa og ikkje med fagnadrop på fjelli. **8** No, um eit lite bil, vil eg renna ut min harm yver deg og tøma ut all min vreide på deg og døma deg etter åferdi di, og eg vil leggja på deg alle dine styggjor. **9** Og mitt auga skal ikkje spara deg, og miskunn gjer eg ikkje; som di åtferd hev vore, let eg deg få det, og dine styggjor skal midt i deg vera. Og de skal sanna at eg, Herren, slær. **10** Sjå, dagen! sjå, det kjem! Lagnadsstundi tek til; riset blømer, ovmodet grønkar. **11** Valdsgiren reiser seg til eit ris yver gudløysa. Ikkje noko av deim, inkje av deira ståkande hop, inkje av deira bråk, inkje av deira herlegdom vert att hjå deim. **12** Tidi er komi, dagen er nær. Kjøparen fagne seg ikkje, og seljaren syrgje ikkje! For vreide logar mot heile deira hop. **13** For seljaren skal ikkje få att det han selde, um han enn er i live, for syni mot heile hopen skal ikkje snu attende, og i si misgjerning skal ingen kunna verja sitt liv. **14** Dei blæs i stridslur og bur seg vel i alt, men ingen fer ut til striden; for min harm er imot heile deira hop. **15** Sverdet ute, sotti og svolten inne; den som er på marki, skal døy for sverd, og den som er i byen, honom skal svolt og sott tyna. **16** Og slepp det undan einkvar utav deim, skal dei vera på fjelli som duvor i dalarne, alle med klagelæte, kvar og ein for si misgjerning. **17** Alle hender skal siga, og alle kne skal verتا veike som vatn. **18** Og dei skal gyrdha seg med sekkk, og skjelving skal hylja deim, og kvart eit andlit skal blygjast av skam, og kvart hovud skal vera fleinskalla. **19** Sylvet sitt skal dei kasta på gatorne, og gullet sitt skal dei vyrsa som saur. Deira sylv og gull skal ikkje kunna berga deim på Herrens vreide-dag; dei skal ikkje kunna metta si sjæl eller fylla sin mage med det, for det hev vorte ein støytestein til misgjerning; **20** og den

glimande prydnadsting av det hev dei brukta til storlæte, og dei hev gjort sine styggjelege bilæte av det, sine ufyelelege avgudar; difor gjer eg det til saur for deim. **21** Og eg vil lata framande hender rana det og gudlause på jordi gjera det til herfang, og dei skal vanhelga det. **22** Og eg vil snu mi åsyn frå deim. Og ransmenner skal vanhelga min skatt; dei skal brjota seg inn åt honom og vanhelga honom. **23** Gjer lekkja i stand! for landet er fullt av blod-domar, og byen er full av valdsverk. **24** Og eg vil lata dei verste av heidningane koma, og dei skal eigna til seg husi deira. Og eg vil gjera ende på ovmodet hjå dei hardsette, og heilagdomarne deira skal verta vanhelga. **25** Rædsla kjem, og dei skal søkja fred, men ingen finna. **26** Ulukka på ulukka skal koma, fretnad på fretnad fører ein høyra; og dei skal søkja etter syn hjå profeten, lov skal kverva for presten, og råder for dei gamle. **27** Kongen skal syrgja, og fyrsten skal klæda seg i fælske, og henderne på landslyden skal skjelva. Etter åferdi deira vil eg gjera med deim, og med deira domar vil eg døma deim, og dei skal sanna at eg er Herren.

8 Og det hende i det sette året, den femte dagen i sette månaden, medan eg sat i huset mitt, og styresmennene i Juda sat framfor mi åsyn, at Herrens, Herrens hand fall på meg der. **2** Og eg såg, og sjå, ein skapnad, sjåande til som eld; frå det som var sjåande av lenderne hans og nedetter som eld, og frå hans lender og uppetter var det som ei glima, som sylvblanda gull. **3** Og han rette ut eitkvart som liktest på ei hand, og tok meg i ein lokk av hovudhåret, og andi lyfte meg upp millom jord og himmel og førde meg til Jerusalem i syner frå Gud, dit der ein gjeng inn til den indre fyregarden gjennom den porten som snur mot nord, der som harmings-bilætet stod, det som valda harm. **4** Og sjå, der var herlegdomen åt Israels Gud, liksom den syni eg hadde set i dalen. **5** Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Lyft augo dine nordetter!» Og eg lyfte augo nordetter, og sjå, nordanfor altarporten var dette harmings-bilætet attmed inngangen. **6** Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Ser du kva dei gjer? Store styggjor er det som Israels-lyden gjer her, so eg lyt fara langt burt ifrå heilagdomen min. Men du skal få sjå store styggjor.» **7** Og han let meg koma til inngangen åt fyregarden. Og eg såg, å sjå, det var eit hol i veggen. **8** Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Brjot igjenom veggen!» Og eg braut meg igjenom veggen, og sjå, der var ei dør. **9** Og han sagde med meg: «Gakk inn og sjå dei vonde styggjor som dei gjer der!» **10** Og eg gjekk inn og såg, og sjå, der var alle slag bilæte av krek og firföttingar, styggedom, og alle dei ufysne avgudarne åt Israels-lyden, innrita på veggjene rundt ikring. **11** Og framfyre deim stod

sytti mann, styresmennene i Israels-lyden, og Ja'azanja Safansson stod midt imillom deim, og kvar og ein hadde eit røykjelseskjerald i handi, og det steig upp ange av røykjelseskyi. 12 Og han sagde med meg: «Hev du set, menneskjeson, kva styresmennene i Israels-lyden fer med i myrkret, kvar i sitt bilæt-rom? For dei segjer: «Herren ser oss ikkje; Herren hev vendt seg burt frå landet.»» 13 Og han sagde med meg: «Du skal enn få sjå store styggjar som dei fer med.» 14 Og han let meg koma åt inngangen til porten på Herrens hus, den som snur mot nord. Og sjå, der sat kvinnor og gret for Tammus. 15 Og han sagde med meg: «Hev du set, menneskjeson? Du skal enn få sjå styggjar, større enn desse.» 16 Og han let meg koma i den indre fyregarden til Herrens hus. Og sjå, attmed inngangen til Herrens tempel, millom forhalli og altaret, var det ikring fem og tjuge menner; dei snudde ryggen til Herrens tempel og andliti i aust, og dei lutte seg austetter og bad til soli. 17 Og han sagde med meg: «Hev du set det, menneskjeson? Kunde ikkje Juda-lyden nøgja seg med å gjera dei styggjar dei her hev gjort, men måtte fylla landet med vald og etter harma meg upp? Og sjå kor dei no held kvisten upp for nosi! 18 So vil då eg og fara fram i vreide; mitt auga skal ikkje spara, og miskunn gjer eg ikkje. Og um dei ropar for mine øyro med sterkt mål, so vil eg ikkje høyra deim.»

9 Og han ropa med sterkt røyst og sagde: «Kom hit med heimsøkjingar yver byen, kvar med si tynar-ambod i hand!» 2 Og sjå, seks menn på vegn gjenom Øreporten, som snur mot nord, kvar med si krasar-ambod i handi, og ein av deim hadde ein linklædnad på og eit skrivestell ved lendi. Og dei kom inn og vart standande attmed koparaltaret. 3 Og herlegdomen åt Israels Gud lyfte seg opp frå keruben som han var yver, og flutte seg til dørstokken på huset. Og han ropa åt mannen i linklædnaden, som hadde skrivestellet ved lendi. 4 Og Herren sagde med han: «Gakk midt igjenom byen, midt igjenom Jerusalem, og set eit merke i panna på dei menner som sukkar og styn yver alle dei styggjar som vert gjorde der inne!» 5 Og han sagde med hine, so eg høyrde på: «Gakk igjenom byen etter honom og slå ned! Lat ikkje dykkar augo spara, og gjer ikkje miskunn! 6 Gamle og sveinar og møyar og småborn og kvinner skal de drepa og tyna; men rør ikkje nokon av deim som hev merke på, og frå min heilagdom skal de taka til.» Og dei tok til med dei gamle menn som var framfor huset. 7 Og han sagde med deim: «Gjer huset ureint og fyll fyregarden med drepne mennar! Far ut!» Og dei for ut og slo ned i byen. 8 Og då dei slo ned, og eg vart verande der, fall eg å gruve på mitt andlit og ropa og sagde: «Å, å! Herre, Herre! Vil du tyna alt som er leivt i

Israel, når du renner ut din harm yver Jerusalem?» 9 Då sagde han med meg: «Misgjerningi åt Israels-lyden og Juda er stor, ovstor, og landet er fullt av blod, og byen er full av rengjing av retten. For dei segjer: «Herren hev vendt seg ifrå landet, og Herren ser det ikkje.» 10 So vil då ikkje heller eg lata mitt auga spara, og miskunn gjer eg ikkje; deira åferd vil eg leggja på deira hovud.» 11 Og sjå, mannen i linklædnaden som hadde skrivestellet ved lendi, kom tilbake med svar og sagde: «Eg hev gjort som du baud meg.»

10 Og eg såg, og sjå, på den kvelven som var yver hovudi på kerubarne, var det som ein safirstein, sjåande til på skapnad som ein kongsstol. Ein kunde sjå honom yver deim. 2 Og han sagde med mannen i linklædnaden: «Gakk inn millom hjuli, inn under keruben, og tak nevarne dine fulle med gløder av deim som er millom kerubarne, og strå deim yver byen!» Og han gjekk medan eg såg på. 3 Og kerubarne stod på høgre sida åt huset då mannen gjekk inn, og skyi fylte den indre fyregarden. 4 Og Herrens herlegdom lyfte seg frå keruben og burt til dørstokken i huset. Og skyi fylte huset, og glansen av Herrens herlegdom fylte fyregarden. 5 Og ljomen av kerubvengjerne høyrdest alt til den ytre fyregarden, som røysti åt Gud den allmegtige, når han talar. 6 Og det hende, då han baud mannen i linklædnaden og sagde: «Tak eld av den som er millom hjuli, millom kerubarne, » at han gjekk og stana attmed hjulet. 7 Og keruben rette ut handi si, millom kerubarne, burtåt elden som var millom kerubarne, og tok og lagde i nevarne på honom i linklædnaden. Og han tok imot og gjekk ut. 8 Og under vengjerne på kerubarne kunde ein sjå eitkvart på skap som ei mannshand. 9 Og eg såg, og sjå, det var fire hjul på kerubarne, eitt hjul hjå kvar kerub. Og hjuli var sjåande til som krysoltstein. 10 Alle fire såg likeins ut, og det var nett som eitt hjul skulde vera inni hitt. 11 Når dei gjekk, gjekk dei til alle fire sidorne; dei snudde seg ikkje når dei gjekk, for til den staden som hovudet snudde, dit gjekk dei; dei snudde seg ikkje når dei gjekk. 12 Og heile deira likam og deira rygg og deira hender og deira vengjer og hjuli var fullsette med augo rundt ikring - dei fire hadde kvar sitt hjul. 13 Hjuli, dei vart kalla «kvervel» so eg høyrde på. 14 Og det var fire andlit på kvar; det fyrste hadde kerub-andlit, og det andre eit mannsandlit, og det tridje eit løve-andlit, og det fjorde eit ørne-andlit. 15 Og kerubarne lyfte seg; det var dei livendi som eg hadde set attmed elvi Kebar. 16 Og når kerubarne gjekk, so gjekk hjuli innmed deim, og når kerubarne lyfte vengjerne sine til å hevja seg opp frå jordi, skilde heller ikkje hjuli seg frå deim. 17 Når livendi stod, so stod dei, og når dei lyfte seg, so lyfte dei seg med deim, for

åndi åt livendi var i deim. 18 Og Herrens herlegdom gjekk ut frå dørstokken på huset og stod yver kerubarne. 19 Og kerubarne lyfte vengerne sine og steig upp frå jordi medan eg såg på, då dei gjekk ut, og hjuli innmed deim. Og dei stana attmed inngangen åt Øystreporten på Herrens hus. Og herlegdomen åt Israels Gud var uppe yver deim. 20 Det var dei same livendi som eg hadde set under Israels Gud burtmed elvi Kebar, og eg skyna at det var kerubar. 21 Og det var fire andlit på kvart eitt av dei fire, og fire venger på kvart eit, og eitkvart på skap som mannehender under vengerne deira. 22 Og skapnaden på andliti deira det var dei andliti som eg hadde set attmed elvi Kebar; soleis såg dei ut, og dei var det. Og kvart eitt av deim gjekk beint fram.

11 Og åndi lyfte meg og flutte meg åt Øystreporten på Herrens hus, den som snur mot aust. Og sjå, frammed inngangen åt porten var det fem og tjuge mann. Og eg såg midt ibland deim Ja'azanja Azzursson og Pelatja Benajason, hovdingarne for folket. 2 Og han sagde til meg: «Menneskjeson! Det er desse menner som tenkjer upp urett og legg meinråder i denne byen. 3 Det er dei som segjer: Det ber ikkje snart til med husbygging; dette er gryta, og me er kjøtet.» 4 Difor, spå imot deim! spå, du menneskjeson! 5 Og Herrens ande fall på meg, og han sagde med meg: «Seg: So segjer Herren: Soleis hev de sagt, Israels-menner, og kva som leikar dykk i hugen, veit eg vel. 6 Mykje folk hev de drepe i denne byen, og de hev fyllt gatorne med drepne. 7 Difor, so segjer Herren, Herren: Dei hev drepe og lagt ned der, dei er kjøtet, og byen er gryta, men dykk skal dei føra ut or honom. 8 Sverd ottast de, og sverd vil eg lata koma yver dykk, segjer Herren, Herren. 9 Og eg vil føra dykk ut derifrå og gjeva dykk i henderne på framande, og eg vil halda dom yver dykk. 10 For sverd skal de falla; burtmed Israels landskil vil eg døma dykk. Og de skal sanna at eg er Herren. 11 Han skal ikkje vera gryta åt dykk, og de skal ikkje vera kjøtet i den; burtmed Israels landskil vil eg døma dykk. 12 Og de skal sanna at eg er Herren, de som ikkje hev ferdast i mine bod og ikkje gjort etter mine lover; men etter loverne åt heidningfolki som bur rundt ikring dykk, hev de gjort. 13 Og det hende medan eg heldt på å spå, at Pelatja Benajason døydde. Då fall eg å gruve på mitt andlit og ropa med sterk røyst: «Å, å! Herre, Herre! Vil du tyna alt som er leivt i Israel?» 14 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 15 Menneskjeson! Dine brør, dine brør, dine frendar og all Israels-lyden, alle saman, til deim er det Jerusalems-buarne segjer: «Haldt dykk langt burte frå Herren! Me hev fenge landet til eiga.» 16 Difor, seg: So segjer Herren, Herren: Då eg førde deim langt burt imillom heidningane og spreidde

deim i landi, då vart eg eit lite bil ein heilagdom åt deim i dei landi der dei kom. 17 Difor, seg: So segjer Herren, Herren: Eg vil samla dykk frå folki og henta dykk utor landi som de er kringspreidde i, og eg vil gjeva dykk Israels land. 18 Ja, dit skal dei koma, og dei skal hava burt utor det all ufysna og all styggedomen. 19 Og eg vil gjeva deim eitt hjarta, og ei ny ånd vil eg gjeva inn i deim. Og eg vil taka burt steinhjarta or deira kjøt, og eg vil gjeva deim eit kjøthjarta, 20 so dei skal ferdast i mine bod og halda mine lover og gjera etter deim. So skal dei vera mitt folk, og eg skal vera deira Gud. 21 Men dei som let hjarta sitt ferdast etter hjarta åt dei ufysleige og styggjelege avgudarne sine, deira åferd vil eg leggja på deira hovud, segjer Herren, Herren.» 22 Då lyfte kerubarne vengerne sine, og hjuli fylgde med deim. Og herlegdomen åt Israels Gud var uppe yver deim. 23 Og Herrens herlegdom steig upp midt utor byen og stana yver fjellet som er austanfor byen. 24 Og åndi lyfte meg og førde meg til Kaldæa, til dei burtførde - i syni, ved Guds Ande, hende det. Og upp ifrå meg for syni som eg hadde set. 25 Og eg tala til dei burtførde alle dei Herrens ord som han hadde synt meg.

12 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Midt ibland den tråssuge ætti bur du, millom slike som hev augo å sjå med, men ikkje ser, og øyro å høyra med, men ikkje hører; for ei tråssug ætt er dei. 3 Og du, menneskjeson! Bu deg til som du skal fara i utlægd, og far burt um dagen framfor augo på deim, og du skal fara frå der du bur til ein annan stad framfor augo på deim. Kann henda dei kunde koma til å sjå; for ei tråssug ætt er dei. 4 Og du skal føra ut bunaden din som ferdabunad høgstedags framfor deira augo, og sjølv skal du fara ut um kvelden framfor deira augo, sameleis som når dei fer i utlægd. 5 Brjot deg eit hol i veggen framfor deira augo, og før bunaden din ut gjennom det! 6 Framfor augo på deim skal du lyfta honom opp på herdi; når det er stumende myrkt, skal du føra honom ut, og du skal sveipa inn andlitet ditt, so du ikkje ser landet. For eg hev gjort deg til eit teikn for Israels-lyden. 7 Og eg gjorde so som han baud meg; eg budde meg som til å fara i utlægd ved høgste-dagsleite, og um kvelden braut eg meg ut gjennom veggen med handi. Og då det var stumende myrkt vorte, førde eg bunaden min ut; på herdi bar eg honom framfor deira augo. 8 Og Herrens ord kom til meg um morgonen; han sagde: 9 Menneskjeson! Hev ikkje Israels-lyden, den tråssuge ætti, sagt med deg: «Kva gjer du?» 10 Seg med deim: So segjer Herren, Herren: Denne beringi gjeld fyristen i Jerusalem og all Israels-lyden

som derinne er. **11** Seg: Eg er eit teikn åt dykk; likeins som eg hev gjort, so skal det gjerast med deim; dei skal verta fangar og fara i utlægd. **12** Og fyristen som er hjå deim skal taka si byrd på herdi og fara ut med det er stumende myrkt. Dei skal brijota hol i muren og føra ut gjennom det. Sitt andlit skal han sveipa inn, so han ikkje skal sjå landet med sine augo. **13** Og eg vil breida ut garnet mitt yver honom, og han skal verta fanga i mitt veide-net. So vil eg føra honom til Babel, til Kaldærlandet - men det skal han ikkje sjå - og der skal han døy. **14** Og alt som ikring honom er til hjelp og alle hans herflokkar vil eg spreida for alle vindar. Og sverd vil eg draga ut etter deim. **15** Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg spreider deim millom folki og strår deim ut i landi. **16** Men nokre få av deim vil eg leiva etter sverd og svolt og sott, so dei kann fortelja um alle sine styggjar millom folki som dei kjem til, og dei skal sanna at eg er Herren. **17** Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **18** Menneskjeson! Et brødet ditt bivrande, og drikk vatnet ditt skjelvande og med hugsott! **19** Og du skal segja til landslyden: So segjer Herren, Herren um deim som bur i Jerusalem, um Israels land: Brødet sitt skal dei eta med hugsott, og vatnet sitt skal dei drikka med fælske, for di deira land skal verta audt og snaudt, av di alle ibuarane for med valdsverk. **20** Og folkerike byar skal verta lagde i øyde, og landet skal verta ei øydemark, og de skal sanna at eg er Herren. **21** Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **22** Menneskjeson! Kva er det for eit ordtøke de hev i Israels land, at de segjer: «Dagarne gjeng, og kvar ei syn vert upp i inkje?» **23** Seg difor med deim: So segjer Herren, Herren: Eg vil få burt dette ordtøket, og dei skal aldri meir taka det på si tunga i Israel, men seg med deim: Nær er dagarne komme og sannsegni i kvar ei syn. **24** For no heretter skal det ikkje finnast fåfengd syn og falsk spådom hjå Israels-lyden. **25** For eg, Herren, talar det ord eg talar, og det skal setjast i verk, det skal ikkje drygjast lenger ut. For i dykkar dagar, du tråssuge ætt, talar eg eit ord og set det i verk, segjer Herren, Herren. **26** Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **27** Menneskjeson! Sjå, Israels-lyden segjer: «Syni han ser, gjeld dagar langt undan, og um ukomne tider spår han.» **28** Seg difor med deim: So segjer Herren, Herren: No heretter skal ikkje noko av mine ord drygjast ut lenger, det ord som eg talar, skal setjast i verk, segjer Herren, Herren.

13 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **2** Menneskjeson! Spå mot profetarne i Israel, som spår, og seg med deim som spår utav eige hjarta: Høy Herrens ord! **3** So segjer Herren, Herren: Usæla yver profetarne, dei därar, som gjeng etter si eiga ånd og etter det dei ikkje hev

set! **4** Som revar i røysar er dine profetar, Israel. **5** De er ikkje stigne upp i murrivorne og hev ikkje mura upp verjemur kring Israels-lyden, so han kunde standa seg i striden på Herrens dag. **6** Deira syner var fåfengd og deira spådomar lygn, dei som segjer: So segjer Herren, endå Herren ikkje hev sendt deim. Like vel vonar dei å vera sannspådde. **7** Er det ikkje fåfengd syn de hev set, og ljugar-spåing de hev fare med, når de segjer: «So segjer Herren, » enda eg ikkje hadde tala? **8** Difor, so segjer Herren, Herren: Med di at de talar fåfengd og ser lygn, difor, sjå, so vil eg finna dykk, segjer Herren, Herren. **9** Og mi hand skal vera mot dei profetarne som ser fåfengd og fer med ljugar-spåing; i mitt folks råd skal dei ikkje vera, og i boki åt Israels-lyden skal dei ikkje verta skrivne, og til Israels land skal dei ikkje koma; og de skal sanna at eg er Herren, Herren, **10** for di, ja, for di de hev villa mitt folk og sagt: «Fred, » og der er ikkje fred - og når det byggjer ein murvegg, sjå, so stryk dei berre kalkrøra på. **11** Seg til kalk-strjukarane, at han vil ramla ned, det kjem eit skvalande støyteregn, og de, haglsteinar, skal falla, og ei stormflaga skal koma kastande. **12** Og sjå, når veggen er nedramla, vil det då ikkje verta sagt med dykk: «Kvar vart det av kalken som de strauk på?» **13** Difor, so segjer Herren, Herren: I min harm let eg ei stormflaga koma kastande, og i min vreide let eg eit skvalande støytreign koma, og i min harm haglsteinar til å øydeleggja alt i hop. **14** Og eg vil riva ned veggen som de strauk med kalk, og velta honom til jordi, og hans grunnvollar skal verta berrlagde. Når det då ramlar i røys, skal de verta tynte i fallet, og de skal sanna at eg er Herren. **15** Og eg vil tøma ut all mi vreide yver veggen, og yver deim som strauk honom med kalk. Då vil eg segja med dykk: Burte er både veggen og dei som strauk på honom, **16** profetarne i Israel som spådde um Jerusalem og såg fredssyner åt det, endå det ikkje var fred, segjer Herren, Herren. **17** Og du, menneskjeson! Vend di åsyn mot ditt folks døtter, som spår ut av sitt eige hjarta, og spå imot deim! **18** Og du skal segja: So segjer Herren, Herren: Usæla yver dei kvende som saumar bindsli åt alle handleder og lagar hovudsveip åt alle, både store og små, so dei kann fanga sjæler! De fangar sjæler for folket mitt, og andre sjæler held de i live, dykk til vinning. **19** Og de vanhelgar meg for mitt folk for nokre korn-nevar og brødmolar - til å drepa sjæler som ikkje skulde døy, og til å halda liv i sjæler som ikkje skulde liva, med di de lyg for lyden min som lyder på lygn. **20** Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil få tak i bindsli dykkar, som de fangar sjælerne med likeins som fuglar, og vil riva deim av armarne dykkar. Og eg vil fria sjælerne som de hev fanga, sjæler likeins som fuglar. **21** Og eg vil riva sund

dykkar hovudsveip og berga mitt folk utor dykkar hender, so dei aldi meir skal vera veidefang i dykkar hender, og de skal sanna at eg er Herren. 22 For di de ved lygn fær rettferdig manns hjarta til å vanmodast, endå eg ikkje hev gjort honom vanmoda, og de hev gjort gudlaus manns hender sterke, for at han ikkje skulde venda um frå sin vonde veg so eg kunde få halda honom i live, 23 difor skal de ikkje hava fåfengde syner, og rune-kunster fær det ikkje fara med lenger; og eg vil berge mitt folk ut or dykkar hender, og de skal sanna at eg er Herren.

14 Og det kom til meg nokre av styresmennene i Israel og sette seg for mi åsyn. 2 Og Herrens ord til meg; han sagde: 3 Menneskjeson! Desse mennene hev teke dei ufysne avgudarne sine upp i sitt hjarta, og det som er støytestein og fører deim til misgjerning, hev dei sett framfor si åsyn: skulde eg lata deim spryja meg? 4 Difor, tala til deim og seg med deim: So segjer Herren, Herren: Ein og kvar av Israels-lyden som tek dei ufysne avgudarne sine upp i sitt hjarta, og set framfor si åsyn det som er støytestein til misgjerning, og so kjem til profeten, honom vil eg, Herren, gjeva svar som høver honom med dei mange ufysne avgudarne hans, 5 so eg kann gripa Israels-lyden i deira hjarta, for di dei alle saman hev vendt seg frå meg med dei ufysne avgudarne sine. 6 Difor, seg med Israels-lyden: So segjer Herren, Herren: Vend um og vend dykk burt frå dei ufysne avgudarne dykkar, og vend dykkar åsyn burt frå alle styggorne dykkar! 7 For kvar og ein av Israels-lyden - eller av framande som bur i Israel - som skil seg frå meg og tek dei ufysne avgudarne sine upp i sitt hjarta, og set framfor si åsyn det som er støytestein til misgjerning, og so kjem til profeten og ved honom vil spryja meg, honom vil eg, Herren, sjølv svara; 8 og eg vil setja mi åsyn mot den mannen og tyna honom og gjera honom til eit teikn og eit ordtøke og rydja honom ut or mitt folk. Og de skal sanna at eg er Herren. 9 Og når profeten let seg lokka og talar eit ord, so hev eg, Herren, lokka den profeten, og eg vil retta ut handi mi mot honom og øyda honom ut or mitt folk Israel. 10 Og dei skal bera si misgjerning; likeins som med misgjerningi åt spryrjaren skal det vera med misgjerningi åt profeten, 11 so Israels-lyden ikkje meir skal villast burt frå meg og ikkje meir sulka seg med alle sine misgjerningar. Men dei skal vera mitt folk, og eg skal vera deira Gud, segjer Herren, Herren. 12 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 13 Menneskjeson! Når eit land syndar mot meg og fer med svik, og eg retter ut mi hand imot det og bryt sund brødstaven for det og sender svolt i det og ryd ut or det folk og fe, 14 og desse tri menner være der: Noah og Daniel og Job, då skulde dei med si

rettferd berre berge si eigi sjæl, segjer Herren, Herren. 15 Og um eg let udry fara gjenom landet og gjera det folketomt, so det vart likt ei øydemark, at ingen kunde ferdast der berre for udryri, 16 då skulde, so sant som eg liver, segjer Herren, Herren, desse tri mennerne, um dei være der, korkje berge søner eller døtter; dei åleine skulde verta berge, men landet verta ei øydemark. 17 Eller um eg let sverd koma yver det landet og sagde: «Sverd skal fara gjenom landet,» og eg rudde ut or det folk og fe, 18 og desse tri mennerne være der - so sant som eg liver, segjer Herren, Herren - dei skulde ikkje berge søner og døtter, berre dei åleine skulde verta berge. 19 Eller um eg sende sott i det landet og rende ut harmen min yver det med blod til å rydda ut or det folk og fe, 20 og Noah og Daniel og Job være der - so sant som eg liver, segjer Herren, Herren - dei skulde ikkje berge son eller dotter; dei skulde, ved si rettferd, berge berre si eigi sjæl. 21 For so segjer Herren, Herren: Enn når eg då sender dei fire øgjelege straffedomarne mine: sverd og svolt og udry og sott yver Jerusalem til å rydda ut or det både folk og fe! 22 Men sjå, det vert leivt nokre undankomne, som vert burtførde, søner og døtter - sjå, dei skal fara til dykk, og de skal sjå deira åtferd og gjerningar; då skal de trøysta dykk etter ulukka som eg førde yver Jerusalem, alt som eg let koma yver det. 23 Og dei skal trøysta dykk, når de ser deira åtferd og gjerningar. Då skal de skyna at eg ikkje utan grunn hev gjort alt det eg hev gjort imot det, segjer Herren, Herren.

15 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Kva fyremun hev vintreet framfor alle andre tre, den vintre-renningen som er millom trei i skogen? 3 Brukar ein det til noko slag gagnved? eller lagar ein av det ein nabb til å hengja noko slag bunad på? 4 Sjå, ein nører elden med det, og elden brenner bæ endarne, og midluten vert sviden. Kann det då duga til noko yrke? 5 Sjå, medan det var heilt, var det ikkje brukande til noko yrke: kor mykje minder når elden hev brent på det, og det er svide! Skulde det då vera brukande til yrke? 6 Difor, so segjer Herren, Herren: Likeins som med veden av vintreet millom trei i skogen, som eg nører elden med, soleis gjer eg og med Jerusalems-buarne. 7 Og eg vil setja mi åsyn mot deim; utor elden gjekk dei, men elden skal endå øyda deim ut. Og de skal sanna at eg er Herren, når eg set mi åsyn mot deim. 8 Og eg vil gjera landet til ei øydemark, for di dei hev svike meg, segjer Herren, Herren.

16 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Lat Jerusalem få vita um sin styggedom. 3 Og du skal segja: So segjer Herren, Herren til Jerusalem:

Ditt upphav og di ætt er frå Kananitarlandet; far din var ein amorit og mor di ei hetitkvenna. 4 Då du kom til, den dagen du vart fødd, skar dei ikkje navlestrenget din, og ikkje vart du reintvegi med vatn og ikkje gnidi inn med salt og ikkje reiva med reivar. 5 Ikkje eit auga ynka deg, so dei gjorde noko av dette med deg av miskunn imot deg, men du vart kasta på berre marki, av di dei fekk stygg til deg den dagen du vart fødd. 6 Då gjekk eg framum deg og såg deg, der du låg og sprala i ditt blod. Og eg sagde med deg: «Du som ligg der i blodet ditt, liv!» Ja, eg sagde med deg: «Du som ligg der i blodet ditt, liv!» 7 Til mange tusund, som blomar i eng, gjer eg deg. Og du voks og vart stor og nådde den høgste vænleik. Brjosti vart faste, og håret ditt voks. Men du var berr og naki. 8 Då gjekk eg framum deg og såg deg, og sjå, di tid var komi, elskhugstidi. Og eg breidde eg kappa mi yver deg og løynde blygsli di. Og eg svor deg truskapseid og gjorde pakt med deg, segjer Herren, Herren, og du vart mi. 9 Og eg two deg i vatn og skyldte blodet av deg, og salva deg med olje. 10 Og eg klædde deg i rosesauma ty og hadde på deg skor av markuskinn og batt på deg eit fint hovudlin og sveipte deg i silke. 11 Og eg prydde deg med prydnadsting, og gav deg armband på henderne og kjeda um halsen. 12 Og eg sette ein ring i nosi di og øyreringar i øyro dine og ei fager kruna på hovudet ditt. 13 Og du prydde deg med gull og sylv, og klædnaden din var fint linty og silke og rosesauma ty. Fint mjøl og honning og olje fekk du til mat. Du vart ovende fager, so du vart ei høveleg dronning. 14 Og du vart namngjeti millom folki for din vænleik, for han var fullkommen ved mi prysa som eg hadde butt deg til med, segjer Herren, Herren. 15 Men du leit på din vænleik og dreiv hor i kraft av di namnfrægd, og du auste ut din hordom yver kvar og ein som gjekk framum - han skal få det! 16 Og av klædi dine tok du og gjorde deg spreklate offerhaugar og dreiv hor på deim - slik må ikkje koma på, ikkje henda. 17 Og du tok dine prydnadsting av gullet mitt og sylvet mitt som eg hadde gjeve deg, og gjorde deg mannsbilæte, og du dreiv hor med deim. 18 Og du tok dine rosesauma klæde og hadde på deim, og min olje og min røykjelse sette du fram åt deim. 19 Og brødet mitt som eg gav deg, finmjølet og oljen og honningen som eg hadde gjeve deg til mat, det sette du fram åt deim til godange; soleis gjekk det, segjer Herren, Herren. 20 Og du tok dine søner og døtter, som du hadde ført åt meg, og ofra deim til mat åt deim. Var det då ikkje nok at du dreiv hor, 21 sidan du jamvel slagta borni mine og gav deim burt, med di du let deim ganga gjennom elden for deim? 22 Og i alle dine styggjor og din hordom kom du ikkje i hug dine ungdomsdagar, då du var berr og

naki og låg og sprala i ditt blod. 23 So hende etter all din vondskap - usæl, usæl vere du! segjer Herren, Herren - 24 at du bygde deg ein kvelving og gjorde deg ein offerhaug på alle torg. 25 Attmed kvart eit vegemot bygde du din haug og skjemde din vænleik og breidde føterne ut for kvar og ein som gjekk framum, ja, du dreiv mykjen hordom. 26 Og du dreiv hor med Egyptarlands-sønerne, grannarne dine, som hev stort kjøt, og du dreiv mykjen hordom til å harma meg med. 27 Og sjå, eg rette ut mi hand og minka på det eg hadde etla åt deg, og eg let deim som hata deg fara åt med deg som dei vilde, filistardøtterne, som blygdest yver di skjemdaråtferd. 28 Og du dreiv hor med Assurs-sønerne, av di du ikkje hadde fenge ditt nøgne, og du dreiv hor med deim, men endå fekk du ikkje ditt nøgne. 29 Og du for verre fram med din hordom, alt til kræmarlandet Kaldæa, men endå fekk du ikkje ditt nøgne. 30 Å, kor hjarta ditt brann av gir! - segjer Herren, Herren - at du kunde gjera alt dette, og fara åt som den skamlausaste skjøkja 31 og byggja din kvelving attmed kvart eit vegemot og gjera dine haugar på kvart eit torg! Men du var ikkje som ei onnor skjøkja, med di du vanvyrde skjøkjeløn. 32 Du horkona! I staden for med mannen din held du deg med framande! 33 Alle skjøkjar gjev dei gåvor; men du gav alle dine elskarar gåvorne dine og kjøpte deim til å koma til deg frå alle leider og驱ra hor med deg. 34 Og du vart reint umsnudd imot andre kvende, i din ukjurskap; etter deg laup ingen, men du gav horeløn, du fekk ikkje, so rangsnudd var du. 35 Difor, du skjøkja, hør Herrens ord! 36 So segjer Herren, Herren: For di auste ut dine pengar og nækte di skam i din ulivnad med dine elskarar og med alle dine ufysisne avgudar, og du spillte blod av dine born, som du gav deim, 37 difor, sjå, so samlar eg alle dine elskarar, som du tektest, og alle som du elskar med alle som du hata, og eg vil samla deim imot deg frå alle leider og nækja di skam framfyre deim, og dei skal få sjå all di skam. 38 Og eg vil lata same domen ganga yver deg som yver horkonor og slike som spiller blod, og eg vil gjera deg til eit blodigt offer for brennande harm og åbry. 39 Og eg vil gjeva deg i deira hand, og dei skal riva ned din kvelving, og brjota ned dine haugar, og hava av deg klædi dine, og taka dine dyrverdige prydnadsting, og lata deg liggja der naki og berr. 40 Og dei skal gjera manngard um deg og steina deg i hel og hogga deg sund med sverdi sine. 41 Og dei skal brenna upp dine hus med eld og halda dom yver deg framfor augo på mange kvinner. Og eg vil gjera ende på din hordom, og heller ikkje skjøkjeløn skal du heretter gjeva. 42 Og eg vil svala min heite harm på deg, og mitt åbry mot deg skal kverva. So vil eg halda meg i ro og ikkje lenger vera

vreid. 43 Av di at du ikkje mintest ungdomsdagarne dine, men harma meg med alt dette, sjå, so vil eg og lata di åtferd koma på ditt hovud, segjer Herren, Herren; for hev du ikkje lagt skamløysa attåt alle styggjorne dine? 44 Sjå, alle som brukar ordtøke, skal hava dette til ordtak um deg: «Som mori, so dotteri.» 45 Du er dotter åt mor di, som stygdest ved mannen sin og borni sine, og du er syster åt systerne dine, som stygdest ved mennerne og borni sine: ei hetitkvina er mor dykkar og ein amorit far dykkar. 46 Og den store syster di er Samaria, og hennar døtter, som bur på vinstre handi åt deg, og den litle syster di, som bur på høgre handi, er Sodoma og hennar døtter. 47 Fulla gjekk du ikkje på deira vegar og gjorde ikkje styggjor som dei; men berre eit lite bil - so for du verre åt enn dei på alle dine vegar. 48 So sant som eg liver, segjer Herren, Herren: Sodoma, syster di, ho og hennar døtter, hev ikkje gjort som du, og dine døtter. 49 Sjå, dette er misgjerningi åt Sodoma, syster di: ovmod; nøgdi med brød og sutlaus ro hadde ho og døtterne hennar; men handi åt armingen og fatigmannen styrkte ho ikkje. 50 Og med storlæte for dei, og dei gjorde skjemdarverk framfor mi åsyn; då ruppe eg deim burt, fyrst eg såg det. 51 Og Samaria hev ikkje synda halvt so mykje som du, og du hev gjort dine styggjor fleire enn deira, so du gjorde systerne dine rettferdige med alle styggjor som du for med. 52 Ber då du og di skam, du som hev dømt dine syster orsakande; i dine synder hev du vore skamlausare enn dei, og soleis vart dei rettferdigare enn du. So skulde du blygjast, du og, og bera di skam, med di du gjer systerne dine rettferdige. 53 Men eg vil enda deira utlægd, utlægdi for Sodoma og hennar døtter og utlægdi for Samaria og hennar døtter og utlægdi for dine eigne utlæge midt imillom deim, 54 for at du skal bera di skam og skjemmast av alt det du hev gjort med di du trøystar deim. 55 Og systerne dine, Sodoma og hennar døtter, skal atter verta det dei fordrom var, og Samaria og hennar døtter skal atter verta det dei fordrom var, og du og dine døtterne skal atter verta det dei fordrom var. 56 Var ikkje syster di, Sodoma, eit uord i munnen din i ovmodsdagarne dine, 57 fyrr vondskapen din vart symberr - liksom i den tidi då dei hædde deg, Arams-døtterne og alle der kringum, og filistardøtterne som svivyrde deg rundt ikring? 58 Di skjemd og dine styggjor skal du bera, segjer Herren. 59 For so segjer Herren, Herren: Eg vil fara åt med deg etter di eigi åtferd, du som vanvyrde eiden med di du braut pakti. 60 Men eg vil minnast mi pakt med deg i ungdomsdagarne dine, og eg vil gjera ei ævepakt med deg. 61 Og du skal minnast dine vegar og blygjast, når du tek imot systerne dine, dei som er større enn du, og dei som er mindre enn

du, og eg gjev deg deim til døtter, endå at dei ikkje var med i di pakt. 62 Og eg vil gjera mi pakt med deg, og du skal sanna at eg er Herren, 63 for at du skal minnast og blygjast og ikkje lata upp munnen din berre for blygst, når eg tilgjev deg alt det du hev gjort, segjer Herren, Herren.

17 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Legg upp ei gåå og set fram ein liknad åt Israels-lyden. 3 Og du skal segja: So segjer Herren, Herren: Den store ørnen med dei store vengerne, dei lange slagfjørerne, og fjørhamen fullsett med spriklike fjører, kom til Libanon og tok toppen av cedertreet. 4 Øvste kvisten braut han av og førde honom til eit kraemarland og sette honom ned i ein kjøpmannsby. 5 Sidan tok han ein renning der i landet og sette honom i dyrka jord; han tok og sette honom som ein seljetein der det var nøgdi med vatn. 6 Og han voks og vart til eit vintre, vidt og lågvakse, so hans rankar skulde venda seg til ørnen og røterne hans skulde vera under honom. Han vart soleis til eit vintre som fekk greiner og skaut renningar. 7 So var det ein annan stor ørn med store venger og yven fjørham. Og sjå, dette vintreet krøkte røterne sine burtåt honom, og frå den sengi der det var planta, tøygde det rankorne sine mot honom for at han skulde vatna det, 8 endå at det var planta i god jord og attmed mykje vatn, so det kunde skjota greiner og bera frukt og verta eit gildt vintre. 9 Seg: So segjer Herren, Herren: Skal det trivist? Vil ikkje hin ørnen slita upp røterne og riva frukti av det so det tornar? Kvart eit sprettande blad skal torna, so ein tarv ikkje stor magt og mykje folk til å riva det upp mot rotom. 10 Sjå, det er planta; skal det trivist? Vil det ikkje torna, verta knas-turt, når austanvinden kjem buri det? I sengi der det veks, skal det torna. 11 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 12 Seg til den tråssuge lyden: Skynar de ikkje kva dette er? Seg: Sjå, Babel-kongen kom til Jerusalem, og han tok kongen og hovdingarne og førde deim med seg til Babel. 13 Og han tok ein utav kongsætti og gjorde pakt med honom og let honom gjera eiden, og dei megtige i landet tok han burt, 14 for at det skulde vera eit litevore kongerike og ikkje hevja seg upp, so det skulde halda pakti med honom og standa seg. 15 Men han sette seg upp imot honom, med di han let sine sendemenn fara til Egyptarland, for at dei skulde gjeva honom hestar og mykje folk. Skal det ganga honom vel? Skal han sleppa undan, den som gjer slikt? Skal han få brjota pakt og sleppa frå det? 16 So sant som eg liver, segjer Herren, Herren, sanneleg, på den staden der han er, den kongen som gjorde honom til konge - eiden hans svivyrde han, og pakti med honom braut han - hjå honom, midt i Babel, skal han døy. 17

Og Farao skal ikkje hjelpa honom i striden med stor her og mykle folk, når dei kastar upp ein voll og byggjer åtaksmurar til å tyna mange liv. 18 Han svivyrde eiden då han braut pakti, og sjå, han hadde gjeve handtak på det, og alt dette hev han gjort; sleppa undan skal han ikkje. 19 Difor, so segjer Herren, Herren: So sant som eg liver, sanneleg, eiden min som han svivyrde, og pakti mi som han braut, vil eg leggja på hans hovud. 20 Og eg vil breida ut garnet mitt yver honom, og han skal verta fanga i mitt net. Og eg vil føra honom til Babel og ganga til doms med honom der for sviket han sette upp imot meg. 21 Og alle som vil røma undan ut or alle hans fylkingar, for sverd skal dei falla, og dei som vert leivde, skal verta spreidde for alle vindar, og de skal sanna at eg, Herren, hev tala. 22 So segjer Herren, Herren: Då vil eg taka av toppen på det høge cedertreet og setja; av dei øvste kvisterne vil eg brjota ein grann teinung, og eg vil planta honom på eit høgt og rise fjell. 23 På Israels høge fjell vil eg planta honom, og han skal få greiner og bera frukt og verta eit gildt cedertre. Og alle fuglar, alt fljugande, skal bu under det, i skuggen av greinerne på det skal dei bu. 24 Og alle trei på marki skal skyna at eg, Herren, hev gjort eit høgt tre lågt og eit lågt tre høgt, hev late eit grønt tre torna og eit turt tre grønka. Eg, Herren, hev tala, og eg set det i verk.

18 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Korleis kann de brukta dette ordtøket i Israels land og segja: «Federne åt sure druvor, og borni vart sårtennte.» 3 So sant som eg liver, segjer Herren, Herren, de skal ikkje få brukta dette ordtøket meir i Israel. 4 Sjå, alle sjælerne er mine, både sjæli åt faren og sjæli åt sonen; mine er dei; den sjæl som syndar, ho skal døy. 5 Og når ein mann er rettferdig og gjer rett og rettferd: 6 ikkje et offermat på fjelli og ikkje kaster augo sine på dei ufysisne avgudarne åt Israels-lyden og ikkje skjemmer kona åt grannen sin og ikkje kjem nær ei kvinna medan ho er urein, 7 og ikkje er hard imot nokon, let skuldmannen få pantet sitt att, ikkje fer med ransverk, gjev den hungrige sitt brød og klæder den nakne, 8 ikkje lånar ut for renta og ikkje tek yvermål, held si hand burte frå det som rangt er, dørmer rett dom mann og mann imillom, 9 ferdast i mine bod og held mine lover, so han gjer det som rett er - han er rettferdig, liva skal han, segjer Herren, Herren. 10 Men han fær kann henda ein son som tek til med valdsverk, renner ut blod eller gjer eitkvartsovore 11 - endå han ikkje gjorde noko slikt - for han et ogso offermat på fjelli, skjemmer kona åt grannen sin, 12 er hard imot armingen og fatigmannen, fer med ransverk, gjev ikkje pant tilbake, kaster augo sine på dei ufysisne avgudar, fer med styggedom, 13 lånar ut for rente og tek yvermål - og so skulde han liva! Han

skal ikkje liva. Alle desse styggjar gjorde han; banen hans skal det verta, blodet hans skal koma yver honom. 14 Men sjå, so fær han ein son, og han ser alle synderne åt far sin som han gjorde, han ottast og gjer ikkje etter deim; 15 han et ikkje offermat på fjelli og kastar ikkje augo sine dei ufysisne avgudarne åt Israels-lyden, skjemmer ikkje kona åt grannen sin 16 og er ikkje hard mot nokon, tek ikkje pant og fer ikkje med ransverk, gjev den hungrige sitt brød og klæder den nakne, 17 held handi si tilbake frå armingen, tek ikkje renta og yvermål, gjer etter mine lover og ferdast i mine bod. Han skal ikkje døy for misgjerningi åt far sin, liva skal han. 18 Far hans som for med valdsverk og rana frå bror og gjorde det som ikkje er godt midt i lyden sin, sjå han laut døy for si misgjerning. 19 Men de segjer: «Kvi skal ikkje sonen bera syndeskuldå åt far sin?» Sonen hev då gjort rett og rettferd alle mine bod hev han halde og gjort etter deim; liva skal han. 20 Den sjæli som syndar, ho skal døy. Son skal ikkje bera syndeskuldå åt far sin, og far skal ikkje bera syndeskuldå åt son sin. Yver den rettferdige skal hans rettferd vera, og yver den gudlause skal hans gudløysa vera. 21 Men når den ugudlege vender um frå alle sine synder som han hev gjort, og held alle mine bod og gjer rett og rettferd, då skal han liva og ikkje døy. 22 Alle hans misgjerningar som han hev gjort, skal vera gløymde; ved si rettferd som han gjorde, skal han liva. 23 Skulde eg hava hugnad i det, at den ugudlege døy? segjer Herren, Herren. Måtte ikkje det fegna meg, at han vendar um frå sin veg og liver? 24 Men når ein rettferdig vender um frå si rettferd og gjer urett, alle slike styggjar som den ugudlege gjer, skulde han gjera det og liva? All hans rettferd som han gjorde, skal verta gløymd. For den truløysa han for med, for det skal han døy. 25 Og de segjer: «Herrens åtferd er ikkje rett.» Høy då, du Israels-lyd! Er ikkje mi åtferd rett? Er det ikkje dykkar åtferd som ikkje er rett? 26 Når ein rettferdig vender um frå si rettferd og gjer urett, so skal han difor døy; for sin urett som han gjorde, skal han døy. 27 Og når ein ugudleg vender um frå si gudløysa, som han hev gjort, og gjer rett og rettferd, so skal han halda si sjæl i live. 28 For han såg alle sine misgjerningar som han hadde gjort, og vende um frå deim; liva skal han, han skal ikkje døy. 29 Men Israels-lyden segjer: «Herrens åtferd er ikkje rett.» Er ikkje mi åtferd rett, du Israels lyd? Er det ikkje dykkar åtferd som ikkje er rett? 30 Difor vil eg dømma dykk, du Israels lyd, ein og kvar etter hans åtferd, segjer Herren, Herren. Vend um og vend dykk burt frå alle dykkar misgjerningar, so ikkje skul skal føra dykk til fall! 31 Kasta frå dykk alle dykkar misgjerningar som de hev misfare dykk med, og få dykk eit nytt hjarta og ei ny åndl! For kvi vil de døy, du Israels lyd? 32

For eg hev ikkje hugnad i dauden åt den som dør, segjer Herren, Herren. So vend då um, so skal de liva!

19 Og du, set i med ein syrgjesong um Israels fyrstar 2 og seg: «Kvar er mor di? Ei løvemor. Millom løvor ho låg, i ungløve-lag sine ungar ho ol. 3 Og ho tamde upp ungen den eine, han vart ungløva, han, og han lærde å riva til seg ran; menner han åt. 4 Og folkeslag høyrdé um honom; han vart fanga i deira grav, og med naseringar på vart han førd til Egypt. 5 Og ho såg det - for ho stunda :-: Hennar von var spilt. So tok ho ein til av sine ungar, honom sette ho til løva å vera. 6 Og han sveiv ikring millom løvor, ei ungløva sjølv. Og han lærde å røva til seg ran; menner åt han. 7 Og han skjemde enkjorne deira, og han lagde deira byar øyde. Og landet med alt som var i det tok fæla av buringi hans. 8 Då gjekk dei imot honom, folk i frå fylki rundt ikring, og breidde sitt garn yver honom. Han vart fanga i deira grav. 9 Og dei sette honom i bur, med naseringar på, og førde honom til kongen i Babel. So sette dei honom i tjukkmura borger, for at ein aldi meir skulde høyra hans røyst burtpå Israelsfjelli. 10 Medan du fekk vera i ro, var di mor som eit vinstre, planta attmed vatn, rikt på frukt og på greiner av alt det vatnet det hadde. 11 Og det fekk sterke greiner til hovdingestavar, og høgt voks det upp millom skyer, og det var audsynt for si høgd og for rankerne mange. 12 Då vart det rive upp i harm og kasta på jordi, og austanvinden forturka frukti. Greinerne dei sterke vart rivne av og torna, elden øydde deim ut. 13 Og no er det planta i audni, i eit land so turt og tyrst. 14 Og eld gjekk ut frå den kvistute grein, han øydde frukti. Og det hev ikkje meir nokor sterk grein til hovdingstav.» - Ein syrgjesong er det, og til ein syrgjesong vart det.

20 Og det hende i det sjuande året, den tiande dagen i den femte månaden, at det kom nokre av Israels styresmennar og vilde spryja Herren. Og dei sette seg framfor mi åsyn. 2 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 3 Menneskjeson! Tala til Israels styresmennar og seg med deim: So segjer Herren, Herren: Er det komne og vil spryja meg? So sant som eg liver, so let eg ikkje dykk få spryja meg, segjer Herren, Herren. 4 Vil du døma deim, vil du døma, menneskjeson? Lat deim få vita styggedomen åt sine feder! 5 Og du skal segja med deim: So segjer Herren, Herren: Den dagen eg valde ut Israel, og rette handi mi i veret for avkjømet i Jakobs hus og let deim verta kjende med meg i Egyptarlandet, då eg rette upp handi mi for deim og sagde: «Eg er Herren, dykkar Gud» - 6 den dagen rette eg upp handi på det, at eg vilde føra deim ut or Egyptarlandet og til eit land som eg hadde set ut åt deim, som fløymer

med mjølk og honning; det er det fagraste av alle land. 7 Og eg sagde med deim: «Kvar og ein av dykk kaste burt dei styggetingi han hev framfor augo, og gjer dykk ikkje ureine med Egyptarlands ufysne avgudar! Eg er Herren, dykkar Gud.» 8 Men dei var tråssuge mot meg og vilde ikkje høyra på meg; styggetingi dei hadde framfor augo, kasta dei ikkje burt, og Egyptarlands ufysne avgudar vende dei seg ikkje ifrå. Då sagde eg at eg vilde renna ut yver deim min harm og tøma ut min vreide på deim midt i Egyptarlandet. 9 Og eg gjorde det for mitt namn skuld, so det ikkje skulde verta vanhelga framfor augo på dei folki som dei budde ibland, og som såg på at eg let deim verta kjende med meg og vilde føra deim ut or Egyptarland. 10 Og eg førde deim ut or Egyptarland og let deim koma inn i øydemarki. 11 Og eg gav deim bodi mine og kunngjorde deim mine lover, som menneskja skal helda og so liva ved deim. 12 Og eg gav deim og kviledagarne mine, so dei skulde vera til eit teikn millom meg og deim, so dei skulde vita at eg er Herren som helgar deim. 13 Men Israels-lyden var tråssug imot meg i øydemarki; i mine bod ferdast dei ikkje, og dei svivyrde loverne mine, som menneskja skal halda og so liva ved deim, og kviledagarne mine vanhelga dei ovleg. Då sagde eg at eg vilde renna utsyver deim min harm og tyna deim i øydemarki. 14 Men det vilde eg gjera for mitt namn skuld, so det ikkje skulde verta vanhelga framfor augo på dei folki som såg på at eg førde deim ut. 15 So rette eg og upp handi i øydemarki på det, at eg ikkje vilde lata deim koma inn i det landet som eg hadde gjeve, som fløymer med mjølk og honning, det som er det fagraste av alle land, 16 for di dei svivyrde loverne mine og ikkje ferdast i bodi mine og vanhelga kviledagarne mine. For etter deira ufysne avgudar for deira hjarto. 17 Men mitt auga sparde deim, so eg ikkje tynte deim, og eg gjorde ikkje reint ende på deim i øydemarki. 18 Og eg sagde til borni deira i øydemarki: «I bodi åt federne dykkar må de ikkje ferdast, og loverne deira må det ikkje halda, og med deira ufysne avgudar må de ikkje gjera dykk ureine. 19 Eg er Herren, dykkar Gud; i bodi mine skal det ferdast, og loverne mine skal det halda, og etter deim skal det gjera. 20 Og kviledagarne mine skal de helga, og dei skal vera eit teikn millom meg og dykk, so de skal vita at eg, Herren, er dykkar Gud.» 21 Men dei var tråssuge mot meg, borni; i bodi mine ferdast dei ikkje, og loverne mine heldt dei ikkje, so dei gjorde etter deim, dei som menneskja skal gjera etter og so liva ved deim; kviledagerne mine vanhelga dei. Då sagde eg at eg vilde renna utsyver deim min harm og tøma ut min vreide på deim i øydemarki. 22 Men eg tok handi mi tilbake og gjorde det for

mitt namn skuld, so det ikkje skulde verta vanhelga framfor augo på dei folki som hadde set på at eg førde deim ut. **23** So rette eg og upp handi i øydemarki på det, at eg vilde spreida deim millom heidningfolki og strå deim i landi, **24** for di dei ikkje heldt loverne mine, men svivyrde bodi mine og vanhelga kviledagarne mine, og deira augo for etter dei ufysisne avgudarne åt federne deira. **25** So gav eg deim og bod som ikkje var gode, og lover som dei ikkje kunde liva ved. **26** Og eg let deim verta ureine med offergåvorne sine, med di dei let ganga gjennom elden alt som opnar morsliv, so eg kunde tyna deim, for at dei skulde skyna at eg er Herren. **27** Difor, tala til Israels-lyden, du menneskesjon! og du skal segja med deim: So segjer Herren, Herren: Med det og hædde dykkar feder meg, at dei for med svik imot meg. **28** For eg førde deim inn i landet som eg med upprett hand hadde lova deim; men fyrt dei såg ein høg haug eller eit lauva tre, so ofra dei der sine slagtoffer, og der bar dei fram gåvor til å harmast av, og dit kom dei med godangen sin, og der rende dei ut sine drykkoffer. **29** Då sagde eg med deim: «Kva er det med haugen, sidan de kjem dit?» Og han fekk namnet «haug» alt til denne dag. **30** Difor, seg med Israels-lyden: so segjer Herren, Herren: Vil de sulka dykk likeins som federne dykkar og i hordom renna etter deira styggedom? **31** Ved gåvorne det kjem med og ved borni dykkar, som det let ganga gjennom elden, sulkar de dykk med alle dykkar ufysisne avgudar alt til denne dag - og so skulde eg lata dykk spryja meg, du Israels-lyd! So visst som eg liver, segjer Herren, Herren, dykk let eg ikkje spryja meg. **32** Og det som leikar dykk i hugen, skal ikkje henda - når de segjer: «Me vil vera som heidningfolki, som hitt folket i landi; me vil tena tre og stein.» **33** So sant som eg liver, segjer Herren, Herren: med sterke hand og med strak arm og med utrend harm vil eg rikja yver dykk. **34** Og eg vil føra dykk ut frå folki og samla dykk ut or landi, der som de var spreidde, med sterke hand og med strak arm og med utrend harm. **35** Og eg vil føra dykk til folkeheidi, og der vil eg ganga til doms med dykk, andlit til andlit. **36** Likeins som eg gjekk til doms med federne dykkar i øydemarki attmed Egyptarlandet, so vil eg ganga til doms med dykk, segjer Herren, Herren. **37** Og eg vil lata dykk ganga framunder hyrdingstaven, og eg vil leida dykk inn i pakt-bandet. **38** Og eg vil skilja ut ifrå dykk deim som sette seg opp imot meg og fall frå meg. Ut or landi der dei bur i utlægd, vil eg føra deim, men inn i Israels land skal dei ikkje koma. Og de skal sanna at eg er Herren. **39** Og du, Israels-lyd! So segjer Herren, Herren: Berre gakk, kvar ein av dykk, og ten dykkar ufysisne avgudar! Men sidan skal de, sant og visst, høyra på meg og aldri meir vanhelga

mitt heilage namn med gåvorne dykkar og med dei ufysisne avgudarne dykkar. **40** For på mitt heilage fjell, på Israels høge fjell, segjer Herren, Herren, der skal de tena meg, all Israels lyd, alle som i landet er. Der vil eg hava hugnad i deim, og der vil eg spryja etter offergåvorne dykkar og etter fyrste grøda som de kjem med av alt det de helgar. **41** For den gode angen skuld vil eg hava hugnad i dykk, når eg fører dykk ut frå folki og samlar dykk ut or landi der som de var spreidde, og helgar dykk framfor augo på folkeslagi. **42** Og de skal sanna at eg er Herren, når eg fører dykk til Israels land, det landet som eg med upprett hand hadde lova federne dykkar. **43** Der skal de minnast dykkar vegrar og alle dei gjerningar som de hev sulka dykk med, og de skal styggjast ved dykk sjølve for alt det vonde som de hev gjort. **44** Og de skal sanna at eg er Herren, når eg fer so åt med dykk for mitt namn skuld, ikkje etter dykkar vonde vegrar og dykkar illgjerningar, du Israels-lyd, segjer Herren, Herren. **45** Herrens ord kom til meg; han sagde: **46** Menneskesjon! Snu di åsyn mot sud og preika mot sud og spå imot skogen på marki i sud! **47** Og du skal segja til skogen i sud: Høyr Herrens ord! so segjer Herren, Herren: Sjå, eg set eld på deg, og han skal svida av kvart eit grønt tre og kvart eit turt tre i deg. Den logande elden skal ikkje slokna, men han skal skambrenna kvart eit andlit frå sud til nord. **48** Og alt kjøt skal sjå at eg, Herren, hev kveikt honom; slokna skal han ikkje. **49** Då sagde eg: «Å, Herre, Herrel! Dei segjer um meg: «Er det ikkje berre i likningar han talar?»»

21 Då kom Herrens ord til meg; han sagde: **2** Menneskesjon! Snu di åsyn mot Jerusalem og preika mot heilagdomarne og spå mot Israelslandet! **3** Og du skal segja til Israelslandet: So segjer Herren: Sjå, eg skal finna deg og draga sverdet utor slira og rydja ut or deg rettferdig og ugudleg. **4** Sidan eg vil rydja ut or deg rettferdig og ugudleg, so skal sverdet mitt fara utor slira mot alt kjøt frå sud til nord. **5** Og alt kjøt skal sanna at eg, Herren, hev drege sverdet mitt or slira, det vert innatt-stunge. **6** Og du, menneskesjon, sukka! Du skal sukka framfor augo deira so det knakar i dine lender - i såran sut. **7** Og når dei då segjer med deg: «Kvifor sukkar du?» då skal du segja: «For ei fretnad; for han kjem. Då vil kvart eit hjarta bråna og alle hender siga, og kvar ei ånd dovna og alle kne verta som vatn. Sjå, det kjem, og det hender, segjer Herren, Herren.» **8** Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **9** Menneskesjon! Spå og seg: So segjer Herren: Seg: Eit sverd, eit sverd, kvest, ja, blenkt og. **10** Til å halda slagting med er det kvest, og til å blikta som eldingen er det blenkt. Eller skulde me fegnast, du min sons ætt, som vanvyrder alt

tre? 11 Og han let det blenkjast til eit handykle; dette sverdet er kvest og blenkt, med det er etla åt dråpsmanns hand. 12 Ropa og barma deg, menneskjeson! For det er åt mitt folk, det er åt alle fyrtar i Israel; etla åt sverdet er dei med mitt folk. Difor, slå deg på lendi! 13 For prøva er komi, og kven skulde ho råka, um ikkje den ætti som vanvyrder tukt? segjer Herren, Herren. 14 Og du, menneskjeson! Spå og slå i hop henderne! Tvfelt, ja trifelt kjem sverdet: sverdet til å stinga menner, sverd til å stinga den store, det møter deim alle stader. 15 Til eit bliktande sverd sette eg det imot alle portarne deira, so hjarto skal bråna og støytestinarne verta mange. Å, det er gjort til å ljonan, kvest til å slagta med. 16 Tak deg på tak, sverd, hogg til høgre! Snu deg, hogg til vinstre! Kvar so egg i snur! 17 Då skal eg og slå i hop henderne mine og svala min harm. Eg, Herren, hev tala. 18 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 19 Og du, menneskjeson! Gjer deg two vegar som sverdet åt Babel-kongen kann fara fram på! Frå eitt land skal dei ganga ut båe. Laga so til ein vegvisar, laga honom til der vegarne tek av til kvar ein by! 20 Du skal gjera ein veg som sverdet kann fara fram på til Rabba åt Ammons-sønerne, og ein til Juda, inn i Jerusalem, borgbyen. 21 For Babel-kongen stend attmed vegemotet, der som båe vegarne tek til, og driv på med spaning; han rister pilerne, spør husgudarne, skodar på livri. 22 I høgre handi fær han luten «Jerusalem», at han skal setja upp murstangarar, lata upp munnen med tynarrop, lata herrop ljoma, setja upp murstangarar mot portarne, kasta upp umlægringsvoll, byggja åtaksmurar. 23 Men dei tykkjer det er berre fåfengd spådom; dei hev då lovnadseidar i mengd. Men han minner um misgjerning, so dei skal verta tekne. 24 Difor, so segjer Herren, Herren: Etter di de hev drege dykkar misgjerning fram or gløymsla, med di dykkar brot vert openberra, so dykkar syndar vert synberre i alle dykkar verk - etter di de kjem fram or gløymsla, skal de verta tekne med handi. 25 Og du vanheilage gudløysing, Israels fyrste, din dag er komen når misgjerningi ein gong lyt enda. 26 So segjer Herren, Herren: Tak huva av, lyft kruna ned! Det som er, skal ikkje vera; det låge skal upp, det høge skal ned. 27 I koll, i koll, i koll vil eg støyta det; det skal ikkje vera gjort med det heller - til dess han kjem som retten hev, han som eg vil gjeva det. 28 Og, du menneskjeson, spå og seg: So segjer Herren, Herren um Ammons-sønerne og um deira svivydning: Og du skal segja: Eit sverd, eit sverd er drege, blenkt til å slagta med, til å tyna, til å ljonan, 29 medan dei ser fåfengde syner og spår deg lygn, so du kann verta lagd attmed halsane åt daudedørme gudløysingar som dagen er komen åt, når misgjerningi ein gong lyt enda. 30 Stikk i slira

ditt sverd! På den staden der du er skapt, i det landet du er ætta ifrå, vil eg døma deg. 31 Eg vil renna utsverver deg min harm, min vreideloge vil eg blåsa imot deg og gjeva deg i henderne på villmenner, meistrar i tynarverk. 32 Elden skal øyda deg, ditt blod skal verta utrent midt i landet, ingen skal koma deg i meir hug; for eg, Herren, hev tala.

22 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Og du, menneskjeson! Vil du døma, vil du døma blodbyen? So lat honom få vita um all sin styggedom! 3 Og du skal segja: So segjer Herren, Herren: Å, for ein by! som renner ut blod midt inni seg, so tidi hans må koma, og som gjer seg ufysisne avgudar til å sulka seg med! 4 Med blodet som du hev rent ut, hev du ført skuld yver deg, og med dei ufysisne avgudarne dine som du gjorde, hev du sulka deg, og du hev fenge dagarne dine til å nærma seg, og åri hev du nått. Difor gjer eg deg til spe åt folki og til spott for alle land. 5 Dei som er nær og dei som er langt ifrå deg, skal hæda deg, du med ditt utskjeme namn og di vimande villa. 6 Sjå, Israels fyrstar hjå deg leit kvar på sin arm - til å renna ut blod. 7 Far og mor vanvyrde dei hjå deg, mot den framande for dei fram med vald hjå deg, den farlause og enkja var dei harde med hjå deg. 8 Heilagdomarne mine svivyrde du, og kviledagarne mine vanhelga du. 9 Baktalarar var det hjå deg til å renna ut blod, på fjelli åt dei offermat hjå deg, skjemdarverk for dei med hjå deg. 10 Hjå deg nækte dei fars blygsl, hjå deg skjemde dei kvende som var ureine i sine månadstider. 11 Ein for med skjæmdarverk med grannekona si, ein annan skjemde ut sonekona si i skamlaus ulivnad, og endå ein annan skjemde syster si, dotter åt far sin, hjå deg. 12 Mutor tok dei hjå deg for å renna ut blod. Renta og yvermål tok du, og mot grinnen din gjorde du uskil med vald, og meg gløymde du, segjer Herren, Herren. 13 Og sjå, eg hev slege henderne mine i hop yver syndepengarne du hev samla, og yver blodspillet som var hjå deg. 14 Kann hjarta ditt standa seg eller henderne dine vera fullsterke i dei dagarne då du fær med meg å gjera? Eg, Herren, hev tala og vil setja det i verk. 15 Og eg vil spreida deg millom folki og strå deg i landi, og eg skal få ureinska di av deg. 16 Og du skal varta vanhelga ved deg sjølv framfor augo på folki. Då skal du sanna at eg er Herren. 17 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 18 Menneskjeson! Israels-lyden vart berre til slagg for meg; alle i hop er dei kopar og tin og jarn og bly inni ein omn, dei er sylvslagg vortne. 19 Difor, so segjer Herren, Herren: Etter di de er vortne til slagg alle saman, sjå, so vil eg samla dykk i hop midt i Jerusalem. 20 Likeins som ein samlar i hop sylv og kopar og jarn og bly og tin midt i ein omn og blæs upp eld på det og smelter det, soleis vil eg samla dykk i

hop - i min vreide og harm - og eg vil hava dykk ned i smelta dykk. 21 Ja, eg vil sinka dykk saman og blåsa min vreide-eld på dykk, og der skal de smelta. 22 Likeins som sylv smelter i ein omn, soleis skal de smelta der. Og de skal sanna at eg, Herren, hev rent ut min harm yver dykk. 23 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 24 Menneskjeson! seg til det: Du er eit land som ikkje er reinsa, som ikkje hev fenge regn på ein vreide-dag. 25 Eit samansvore lag er deira profetar der, dei er som ei burande løva, ranande ran; sjeler et dei upp, eignaluter og dyrverdige ting tek dei, mange gjer dei der til enkjar. 26 Prestane deira gjer vald på mi lov og vanhelgar heilagdomarne mine. Heilagt frå vanheilagt skil dei ikkje, millom ureint og reint lærer dei ikkje nokon å skilja, og for kviledagarne mine let dei att sine augo, og eg vert vanhelga midt ibland deim. 27 Fyrstarne deira er som vargar, ranande ran - med å renna ut blod, med å tyna sjeler, so dei kann auka syndepengarne sine. 28 Profetarne stryk på kalk åt deim, med di dei skodar fåfengd og spår lygn åt deim; dei segjer: «So segjer Herren, Herren, » endå Herren ikkje hev tala. 29 Landslyden fer med valdsverk, med flåing og ran, og med arming og fatigmann er dei harde, og mot den framande gjer dei vald og urett. 30 Og eg leita etter ein mann millom deim som vilde mura mur og standa i gapet framfor mi åsyn til vern for landet, so eg ikkje skulde leggja det i øyde, men eg fann ingen. 31 So vil eg då renna ut min vreide, i min brennande harm gjer eg ende på deim. Åfterdi deira legg eg på deira eige hovud, segjer Herren, Herren.

23 Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson!

Det var two kvinner, døtter åt ei mor. 3 Og dei dreiv hor i Egyptarland, i sin ungdom dreiv dei hor; der tukla dei med brjosti deira og klemde på deira møyarbarm. 4 Og namni deira var: Åhåla, den største, og Åhåliba, syster hennar. Og dei vart mine og fødde søner og døtter. Og um namni deira er å segja: Samaria er Åhåla, og Jerusalem Åhåliba. 5 Men Åhåla gav seg frå meg og dreiv hor, og ho tok til å lysta etter elskarane sine, etter assyrarane, dei våpndjerve, 6 som var klædde i blått purpur, jarlar og landshovdingar, fagre sveinar alle saman, ridarar, ridande på hestar. 7 Og med deim heldt ho seg i hordom, med alle dei gildaste av Assurs-sønerne. Og ho sulka seg med alle ho lyste etter, og med alle deira ufsyne avgudar. 8 Og ho heldt seg ikkje frå sin hordom frå Egyptarland. For dei hadde lege med henne i hennar ungdom, og dei hadde klemt på hennar møyarbarm og helt ut yver henne sin hordom. 9 Difor gav eg henne i henderne på hennar elskarar, i henderne på Assurs-sønerne, som ho hadde lysta etter. 10 Dei nækte blygsli hennar. Hennar søner og døtter tok dei, og henne sjølv drap

dei med sverd. Og ho vart namnspurd ibland kvinner, og dom heldt dei yver henne. 11 Og endå hennar syster Åhåliba såg det, vart ho skamlausare i sine lyster enn ho, og verre i sin hordom enn syster si. 12 Ho lysta etter Assurs-sønerne, jarlar og landshovdingar, våpndjerve karar, gildt klædde, ridarar, ridande på sine hestar, fagre sveinar alle saman. 13 Og eg såg at ho vart sulka; ein og same veg gjekk dei båe. 14 Og ho for endå lenger med sin hordom; då ho såg menner rita på veggen, bilæte av kaldærar, måla med rauder liter, 15 gyrd med belte um lenderne, med breide huvor på hovudet, sjåande til som vognkjempor alle saman, på skap Babels-sønerne som hev Kaldæa til heimland. 16 - då lysta ho etter deim først ho såg deim for sine augo, og ho sende bod til deim i Kaldæa. 17 Og Babels-sønerne kom til henne og låg med henne i elskhug og sulka henne med sin hordom. Men då ho var utsulka med deim, vende hennar sjæl seg frå deim. 18 Og ho for berrsynt fram med sin hordom og nækte blygsli. Då vende mi sjæl seg ifrå henne likeins som mi sjæl hadde vendt seg frå syster hennar. 19 Men ho gjekk endå lenger i sin hordom, med di ho kom i hug ungdomsdagarne sine, då ho dreiv hor i Egyptarland. 20 So tok ho til å lysta etter horkallarne deira, som hadde kjøt nett som asen og fløde som hestar. 21 Og du trådde etter ulivnaden i din ungdom, då egyptarane klemde på barmen din medan du hadde møyarbrjost. 22 Difor, Åhåliba, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg vekkjer upp elskarane dine imot deg, deim som sjæli di hev vendt seg frå, og let deim koma yver deg frå alle stader. 23 Babels-sønerne og alle kaldærarar, Pekod og Sjoa og Koa, og alle Assurs-sønerne med deim, fagre sveinar, jarlar og hovdingar alle saman, vognkjempor, namnfræge menner, ridande på hestar alle saman. 24 Og dei skal koma yver deg med stridsmagt, vogner og hjul, og med ein flokk med folkeslag. Store skjoldar og små-skjoldar og hjelmar skal dei setja opp imot deg rundt ikring. Og eg vil setja deim til domarar, og dei skal døma deg med domarne sine. 25 Og min brennhug skal finna deg, og dei skal fara ått med deg i vreide; nosi di og øyro dine skal dei skjera av, og det som endå er att av deg, skal falla for sverd. Dei skal taka dine søner og døtter, og dei som endå vert att av deg, skal øydast i eld. 26 Og dei skal draga av deg klædi dine, og dei skal taka dine prydeting. 27 So vil eg gjera ende på di skjemdarferd og på din hordom frå Egyptarland, og du skal ikkje lyfta augo dine til deim, og Egyptarland skal du ikkje minnast meir. 28 For so segjer Herren, Herren: Sjå, eg gjev deg i henderne på deim som du hatar, og i henderne på deim som di sjæl hev vendt seg frå. 29 Og dei skal fara åt med deg i hat og taka alt det du hev stræva i hop og lata deg

etter seg naki og berr, horeblygsli di skal verta nækt, og di skjemdarferd og din hordom skal verta synberr. 30 Dette skal dei gjera med deg, av du for etter heidningfolk i hordom, for du sulka deg med deira ufysne avgudar. 31 På vegen åt syster di hev du gjenge; so gjev eg deg hennar staup i di hand. 32 So segjer Herren, Herren: Staupet åt syster di skal du drikka, det djupe og vide - til lått og til spott skal du verta - det tek mykje. 33 Av rus og sorg skal du verta full, eit øgjelegt tynar-staup er staupet åt di syster Samaria. 34 Og du skal drikka det ut og suga utor det, og på broti av det skal du gnaga, og flengje brjosti dine sund, for eg hev tala, segjer Herren, Herren. 35 Difor, so segjer Herren, Herren: Etter di du gløynde meg og kasta meg attum din rygg, so ber då du med di skjemd og din hordom. 36 Og Herren sagde med meg: Menneskjeson! Vil du døma Åhåla og Åhåliba? Lat deim få vita sin styggedom! 37 For dei hev drive hor, og det er blod på henderne deira og med sine ufysne avgudar hev dei drive hor, ja, jamvel borni sine, som dei hadde ført åt meg, hev dei lata ganga gjennom elden, so dei skulde eta deim. 38 Dessforutan gjorde dei dette mot meg: Dei sulka min heilagdomen same dagen og vanhelga mine kviledagar. 39 Når dei hadde slagta borni sine åt sine ufysne avgudar, so kom dei inn i min heilagdom, den same dagen, og vanhelga honom; og sjå, soleis for dei åt midt i mitt hus! 40 Ja, dei sende jamvel bod etter menner som skulde koma langt burtanfrå, ein sendemann gjekk til deim, og sjå, dei kom: for deim hadde du lauga deg, sminka deg i augo og prydte deg med prydeting. 41 Og du sat på ein røseleg legebenk, og framanfor honom var duka eit bord, og min røykjelse og min olje hadde du sett oppå det. 42 Og ståket av ein velnøgd folkehop kunde ein høyra der inne, og attåt menner som var med utav ålmugen, fekk dei seg drykkjebrør frå øydemarki. So gav dei kvendi armband på henderne og ei pryddeleg kruna på hovudet. 43 Då sagde eg um den utlivde skjøkja: «No fyrist driv dei ukjurskapen i det store med henne - ja, rett med henne.» 44 Dei gjekk inn til henne nett som dei gjeng inn til ei skjøkja; soleis gjekk dei inn til Åhåla og Åhåliba, horkorne. 45 So skal då rettferdige menner døma deim etter lovi um horkonor, og um kvende som renner ut blod; for horkonor er dei, og det er blod på henderne deira. 46 For so segjer Herren, Herren: Eg vil føra fram ein mannfjø尔de mot deim, og eg vil gjera deim til ei skræma og eit ran. 47 Mannfjølden skal steina deim i hel og hogga deim sund med sverdi sine. Deira søner og døtter skal dei drepa, og husi deira skal dei brenna upp med eld. 48 Soleis vil eg gjera ende på skjemdarferdi i landet, og alle kvinner skal læra å vara seg, so dei ikkje fer med slik ei skjemdarferd som

dei. 49 Og dei skal leggja dykker skjemdarferd på dykk, og dykker synder med dei ufysne avgudarne dykker skal de bera, og de skal sanna at eg er Herren, Herren.

24 Og Herrens ord kom til meg i det niande året, den tiande dagen i tiande månaden; han sagde: 2 Menneskjeson! Skriv deg opp namnet på dagen - nett denne dagen! Babelkongen er nådd til Jerusalem nett i denne dag. 3 Og tala i ein liknad til den tråssuge lyden og seg med deim: So segjer Herren, Herren: Set på gryta, set henne på, og slå vatn uppi henne! 4 Hav kjøtstykki ned i henne, gode stykke alle, lår og bog! Fyll henne med dei likaste mergbein! 5 Tak av det likaste av småfønaden! Gjer so eit eldsål uppunder henne for beini skuld! Lat det fosskoka! Beini ned i henne kokar alt. 6 Difor, so segjer Herren, Herren: Usæl vere blodbyen: ei gryta med gravrust i, og hennar gravrust gjekk ikkje av henne! Tak utor henne stykke for stykke! det vert ikkje lutkasting um radi. 7 For blodet ho hev rent ut, er der endå; på eit bert svadberg hev ho helt det ut, ho hev ikkje rent det ut på jordi, so moldi kunde løyna det. 8 For at harm kunde hevjast og hemnen nå, hev eg late blodet koma på berre svadet, so det ikkje skulde verta løynt. 9 Difor, so segjer Herren, Herren: Usæl vere blodbyen! Eg og vil gjera eldsåla stort. 10 Legg på dugeleg med ved, kveik upp elden! Koka krafti or kjøtet, og lat sodet verta innkoka, so beini vert brende! 11 Og lat henne standa tom på gløderne, so ho vert heit og koparen glodheit, so ureinska kann smelta utor henne og gravrusti tærast burt. 12 Eg mørdest so sårt med henne, men av gjekk ho ikkje, denne tjukke rusti. I elden då med henne! 13 Di ureinska er vorti ei skjemd; etter di eg freista å reinsa deg, men du ikkje vart rein, so skal du ikkje verta rein heretter, fyrr eg fær døyva min harm på deg. 14 Eg, Herren, hev tala; det kjem, og eg vil setja det i verk. Eg let det ikkje ugypt, og ikkje vil eg spara og ikkje angra. Etter dine vegar og dine gjerningar skal dei døma deg, segjer Herren, Herren. 15 Og Herren ord kom til meg; han sagde: 16 Menneskjeson! Sjå, eg tek frå deg den dine augo hev hugnad i, ved eit slag. Men du skal ikkje barma deg og ikkje gråta, og ikkje ei våra må renna. 17 Sukka i løynd! men syrgjelag yver den daude må du ikkje gjera. Bitt huva di på deg, og tak skorne på føterne dine, og breid ikkje noko utsyver skjegget, og et ikkje folks brød! 18 Og eg tala til folket um morgenon, og kona mi døydde um kvelden. Og morgenon etter gjorde eg som eg var fyresagd. 19 Då sagde folket med meg: «Vil du ikkje segja oss kva det skal tyda åt oss, det du gjer?» 20 Og eg sagde med deim: Herrens ord kom til meg; han sagde: 21 Seg med Israels-lyden: So segjer

Herren, Herren: Sjå, eg vanhelgar min heilagdom, som de lit på i ovmod, som dykker augo hev hugnad i, og dykker sjæl trår etter. Og dykker søner og døtter, som de hev leivt etter dykk, skal falla for sverd. 22 Då skal de gjera likeins som eg hev gjort; de skal ikkje breida noko yver skjegget og ikkje eta folks brød. 23 Og huvorne dykker skal de hava på hovudi og skorne dykker på føterne, og de skal ikkje barma dykk og ikkje gråta. Og de skal talmast av i dykker misgjerningar og stynja kvar med annan. 24 Og Ezekiel skal vera eit teikn åt dykk; heiltupp som han hev gjort, skal de gjera. Når det kjem, då skal de sanna at eg er Herren, Herren. 25 Og du, menneskesjon! Skal det ikkje henda den dagen når eg tek frå dei deira trygd, deira herlege frygd, det som deira augo hadde hugnad i og deira sjæl trådde etter, deira søner og døtter, 26 at den dagen skal dei som slepp undan koma til deg og gjera det kunnigt, so folk høyrer på? 27 Den same dagen skal du få lata upp munnen, når dei undansloppne er komme, og du skal tala og ikkje lenger vera mållaus, og du skal vera eit teikn åt deim, og dei skal sanna at eg er Herren.

25 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskesjon! Vend di åsyn mot Ammons-sønerne og spå imot deim! 3 Og du skal segja med Ammons-sønerne: Høy Herrens, Herrens ord! So segjer Herren, Herren: Etter di du sagde: «Hå, hå!» yver heilagdomen min, for di han vart vanhelga, og yver Israels land, for di det er i øyde lagt, og yver Juda-lyden, for di han laut fara i utlægd, 4 difor, sjå, so skal austmennene få deg til eiga, og dei skal slå sine tjeldlæger i deg og finna seg bustader i deg. Dei skal eta frukti di, og dei skal drikka mjølki di. 5 Og eg vil gjera Rabba til beitemark åt kamelar og Ammonlandet til felæger. Og de skal sanna at eg er Herren. 6 For so segjer Herren, Herren: Av di du klappa med henderne og trappa med føterne og med all vanvyrndaden i di sjæl fagna deg yver Israels land, 7 difor, sjå, so retter eg handi mi imot deg og gjev deg til herfang åt folki og ryd deg ut or folkeslagi og let deg tynast ut or landi. Eg vil øyda deg ut, so du skal sanna at eg er Herren. 8 So segjer Herren, Herren: Av di Moab og Se'ir segjer: «Sjå, det gjekk med Juda-lyden likeins som med alle hine folki, 9 difor, sjå, so vil eg gjera eit op i sida åt Moab frå der byarne ligg, frå byarne hans alle stader, landepryda Bet-Jesjimot, Ba'al-Meon og alt til Kirjatajim, 10 so Austheims-sønerne kann koma seg inn, likeins som eg vil gjera med Ammons-sønerne, som eg gjev deim til eiga, so ein ikkje meir skal minnast Ammons-sønerne millom folki. 11 Og yver Moab vil eg halda dom, so dei skal sanna at eg er Herren. 12 So segjer Herren, Herren: Av di Edom var so hemnhus

mot Juda-lyden og førde skuld yver seg, med di dei hemnde seg på deim, 13 difor - segjer Herren, Herren - so vil eg retta ut handi mi mot Edom og øyda for honom folk og fe, og eg vil gjera det til ei audn frå Teman, og heilt burt til Dedan skal dei falla for sverd. 14 Og min hemn mot Edom vil eg leggja i henderne på mitt folk Israel, og dei skal fara åt med Edom etter min vreide og harm, og dei skal få kjenna min hemn, segjer Herren, Herren.» 15 So segjer Herren, Herren: Av di filistarane for hemnfuse fram, av di dei med all vanvyrndaden i si sjæl hemnde seg med tynarverk, av eit ævelegt hat, 16 difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg rettar ut handi mi mot filistarane og ryd ut kretarane og tyner det som vert leivt attmed havstrandi. 17 Og eg vil lata stor hemn råma deim vreide-refsingar, og dei skal sanna at eg er Herren, når eg let hemnen min nå deim.

26 So hende det i det ellevte året, den første dagen i månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskesjon! Av di Tyrus segjer um Jerusalem: «Hå, hå! I sund er folkeporten broten, til meg er han no flatt; eg vert fylt sidan han er øydelagd,» 3 difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg skal finna deg, Tyrus, og let mange folkeslag koma veltande upp yver deg, likeins som havet kjem veltande med båorne sine. 4 Og dei skal brjota ned murarne kring Tyrus og riva ned tårni, og eg vil sopa dusti av tufterne, og gjera byen til eit snaudt svadberg. 5 Ein stad til å greida garn på skal det verta der uti havet, for eg hev tala, segjer Herren, Herren. Og det skal verta til herfang åt folki. 6 Og døtterne som er på innlandet, skal verta drepne med sverd. Og dei skal sanna at eg er Herren. 7 For so segjer Herren, Herren: Sjå, eg sender mot Tyrus Nebukadressar, Babel-kongen, frå Norderlandi, kongen yver kongarne, med hestar og med vogner og med hestfolk og med ein her og mykje folk. 8 Døtterne dine på innlandet skal han drepra med sverd. Og han skal gjera ein åtaksmur deg og kasta upp ein voll imot deg og reisa upp eit skjoldtak imot deg. 9 Og murstangen sin skal han setja mot murarne dine, og tårni dine skal han brotta ned med jarni sine. 10 Hans hestar i mengd skal hylja deg i dumba. Gnyen av hestfolk og hjul og vogner fær murarne dine til å dirra, når han fer inn gjennom portarne dine, sameleis som når ein fer inn i herteken by. 11 Med hovarne sine skal hestarne hans trakka ned alle gatorne dine. Lyden din skal han slå i hel med sverd, og dei sterke stolparne dine skal stupa til jordi. 12 Og dei skal rana din rikdom og gjera dine varor til herfang og brjota ned dine murar, og dine hugnadlege hus skal dei riva ned. Og steinarne dine og treverket ditt og dusti etter deg skal dei kasta beint på sjøen. 13 Og ljoden av songarane dine let

eg tagna, og ljomen av cithrarne dine skal ein aldri meir høyra. **14** Og eg vil gjera deg til ei bort svadberg, ein stad til å greida garni på skal du verta; du skal aldri verta uppattbygd. For eg, Herren, hev tala, segjer Herren, Herren. **15** So segjer Herren, Herren med Tyrus: Skal ikkje havstrenderne bivra for omen av ditt fall, når gjenomstungne styn, når dei drep og myrder midt inni deg? **16** Då skal dei stiga ned av sine høgsæte alle fyrstarne på havet, og dei skal leggja av seg kåporne sine og taka av seg sine rosesauma klæde. I skjelte skal dei klæda seg, på jordi skal dei sitja og skjelva kvar augneblink og ræddast yver lagnaden deg. **17** Og dei skal setja i med ein syrgjesong og segja til deg: «Korleis er du lagd i øyde, du som sjømanna bustad, byen den fræge, som hadde magti på havet, både du og dine ibuarar, som skaut skjelk i bringa på alle som budde der? **18** No skjelv dei, øyarne, den dagen du fell, og utøyarne i havet tek fæla av di endelykt.» **19** For so segjer Herren, Herren: Når eg gjer deg til ein øydestad, lik byar der ingen bur, når eg sender dragsudi uppetter deg og let storhavet gjøyma deg, **20** då støyper eg deg ned med deim som i gravi fer ned, til folket frå fordom, og let deg bu i nedheimen, i audner frå æva, med deim som fer ned i gravi, so ingen skal bu i deg; men eg vil gjøva pryda i landet åt dei livande. **21** Til ei skræma vil eg gjera deg, og so er du upp i inkje, og ein skal leita etter deg, men ikkje finna deg i all æva, segjer Herren, Herren.

27 Herrens ord kom til meg; han sagde: **2** Og du, menneskjeson! Set i med ein syrgjesong yver Tyrus! **3** Og du skal segja til Tyrus som bur attmed innlaupet frå havet, som handlar med folkeslagi på mange havstrender: So segjer Herren, Herren: Tyrus, du segjer: «Storfager er eg og frid.» **4** I hawsens hjarta er dine landskil, dei som bygde deg, gjorde deg storfager. **5** Av cypressstre frå Senir bygde dei alt plankeverket på deg. Cedertre frå Libanon tok dei og gjorde til mastr på deg. **6** Av eik frå Basan gjorde dei årane dine. Dekket ditt gjorde dei av filstein, innlagt i buskbom frå Kittim-øyarne. **7** Manglita lenty frå Egyptarland hadde du til segl, til å vera ditt merke, blått og purpurraudt ty frå Elisa-øyarne var ditt soltjeld. **8** Folk frå Sidon og Arvad var roarar åt deg, dei kunnige av dine eigne, Tyrus, dei vart hovudsmennene dine. **9** Dei øvste og visaste frå Gebal hadde du til å bøta lekarne dine. Alle havskip og deira sjømenn var i deg og handla med deg. **10** Menner frå Persia, Lud og Put var i din her, dine stridsmenn. Skjoldar og hjelmar hengde dei upp i deg, dei gav deg prysa. **11** Arvads søner og din eigen her var på dine murar rundt ikring, og gammaditar var i dine tårn. Sine skjoldar hengde

dei på murarne dine rundt ikring; dei gjorde deg fulleleg fager. **12** Tarsis handla med deg, av di du hadde so mykje gods. Sylv, jarn, tin og bly gav dei deg for varorne dine. **13** Javan, Tubal og Mesek, deim hadde du til kræmarar; menneskje og koparkjerald gav dei deg i varebyte. **14** Frå Togarma-lyden fekk du vognhestar og ridehestar og muldyr for varorne dine. **15** Dedans søner var kræmarane dine. Mange havstrender kjøpte av di hand; filsbein og ibenholt gav dei deg i skatt. **16** Syria handla med deg, av di du hadde mang ein eignalut; karfunkelstein, purpur og manglita ty og fint lenty og korallar og rubinar gav dei deg i varebyte. **17** Juda og Israelslandet, dei var kræmarane dine; kveite frå Minnit og söt-kakor og honning og olje og balsam gav dei deg i varebyte. **18** Damaskus handla med deg, av di du hadde mang ein eignalut, ein ov mengd med allslags gods. Dei gav deg vin frå Hebron og kvit ull. **19** Vedan og Javan frå Uzal gav att for varorne dine; jarnsmide, kassia og kalmus fekk du i varebyte. **20** Deden handla med deg med salklæde til å rida på. **21** Arabia og alle fyrstarne i Kedar kjøpte av di hand; lamb og verar og bukkar selde dei deg. **22** Kræmarane i Sjeba og Rama, dei var dine kræmarar; krydda av aller gjævaste slag og allslags dyreverdige steinar og gull gav dei for varorne dine. **23** Kharan og Kanne og Eden, kræmarane i Sjeba, Assur, Kilmad handla med deg. **24** Dei var dine kræmarar med prydlege eignating, med kåpor av purpurblått og manglita ty og med spriklute tæpe med tvinna sterke snøre på din marknad. **25** Med Tarsis-skip gjorde du kjøpsternorne dine. Du vart fyllt og ovende rik - midt i havet. **26** Utpå storhavet førde dine roarar deg - austanvinden bryt deg sund midt i havet. **27** Ditt gods, dine salsvaror og bytevaror, dine sjøfolk, dine skiprar, dei som børter lekarne dine, og dei som driv din handel, og kvar ein stridsmann som i deg er, med heile ditt mannskap som er um bord, skal stupa midt i havet den dagen du fell. **28** For naudropi frå skiprarne dine skal markerne bivra. **29** Og dei skal stiga utor sine skip alle som med årane sit, mannskapet og kvar skiper på havet, til land skal dei søkja. **30** Dei skal barma seg yver deg og anka seg sårt. Og dei skal kasta mold på sine hovud, i oska skal dei velta seg. **31** Og dei skal raka seg snaude i kruna for di skuld og gyrdar seg med sekkk. Og dei skal gråta yver deg med sjælekvida og øya seg sårt. **32** Og med dei barmar seg, skal dei setja i med ein syrgjesong yver deg og syrgjande kveda um deg: «Kven er lik Tyrus, som no er tagna midt uti havet?» **33** Medan varorne dine kom frå havet, metta du mange folkeslag. Med ov mengdi av ditt gods og med dine bytevaror gjorde du kongarne på jordi rike. **34** No då du er skipbroten og burtkomen på sjøen og ligg på

havsns botn, no er dine bytevaror og alt ditt mannskap sørkkt i kav med deg. 35 Alle som bur på havstrenderne, tek fæla av din lagnad; det rys deira kongar i holdet, deira andlit bivra. 36 Kjøpmennerne ibland folkeslagi hæder deg; Ei skräma er du vorten, du er ikkje til - i all æva.

28 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2

Menneskjeson! Seg med fyrsten i Tyrus: So segjer Herren, Herren: Av di at ditt hjarta ovmodar seg, og du segjer: «Eg er ein gud, i Guds høgsæte sit eg midt i havet, » og du er menneske og ingen gud, endå du set ditt hjarta jamgodi med Guds hjarta. 3 - sjå, visare enn Daniel er du; ingen løyndom kann dei dylja for deg; 4 med din visdom og ditt vit hev du vunne deg rikdom og samla gull og sylv i dine skattkammer; 5 med din store klokskap i handel hev du auka rikdomen din, og ditt hjarta ovmoda seg av din rikdom - 6 difor, so segjer Herren, Herren: Av di du sette ditt hjarta jamgodi med Guds hjarta, 7 sjå, difor let eg framande koma yver deg, valdsmennerne millom folki, og dei skal draga ut sverdi sine mot din høgrude visdom og vanhelga di pryd. 8 I gravi skal dei støypa deg ned, og du skal døy ihelslegen manns daude midt uti havet. 9 Skal tru du då vil segja: «Eg er ein gud, » beint uppi syni på din banemann, endå du er eit menneske og ingen gud i handi på din dråpsmann? 10 Som u-umskorne døyr, so skal du døy for framandmanns hand; for eg hev tala, segjer Herren, Herren. 11 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 12 Menneskjeson! Set i med ein syrgjesong yver Tyrus-kongen! Og du skal segja med honom; so segjer Herren, Herren: Du som var innsigle på den vel tilmåta bygnaden, full av visdom og fullkommen vænleik: 13 I Eden, Guds hage, var, yverstrådd med dyre steinar av alle slag: Karneol, topas og demant, krysolit, onyks og jaspis, safir, karfunkel, smaragd og gull. Arbeid i drive metall og utskurd prydde deg. Det var laga den dagen du vart skapt. 14 Du var ein veldug kerub som gav livd, og eg settet deg til å vera på Guds heilage fjell, millom logande steinar ferdast du. 15 Ulastande var du på dine vegar frå den dagen du vart skapt, til dess urettvisa fanst hjå deg. 16 Den store handelen din valda at du vart full av urett og tok til å synda. Då vanhelga eg deg, so du laut burt frå Guds fjell, og eg tynte deg, du livd-gjevande kerub, so du ikkje lenger fekk vera millom dei logande steinar. 17 Ditt hjarta ovmoda seg av din vænleik, og du spillte din visdom for ditt glim. Til jordi kasta eg deg, framfor augo på kongar lagde eg deg, so dei kunde skoda deg. 18 Med dine mange misgjerningar, med din urettferdige handel vanhelga du heilagdomarne dine. So let eg ald loga midt utor deg, han skal øyda deg, og eg gjær deg til oska på jordi framfor

augo på alle som ser deg. 19 Alle som kjende deg millom folkeslagi, er forfærde yver deg; ei skräma er du vorten, og du er ikkje til - i all æva. 20 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 21 Menneskjeson! Vend di åsyn mot Sidon og spå imot det! 22 Og du skal segja: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg finna deg, Sidon, og eg vil syna meg herleg i deg. Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg held dom yver det og helgar meg på det. 23 Og eg vil senda inn i det sott og blod på gatorne. Og iheldslegne skal falla midt i det for sverd som kjem yver deim rundt ikring, og dei skal sanna at eg er Herren. 24 Og det skal aldri meir vera for Israels-lyden ein stingande klunger eller svidande tistel av alle deira grannar som svivyrder deim. Og dei skal sanna at eg er Herren, Herren. 25 So segjer Herren, Herren: Når eg samlar Israels-lyden ifrå folki der som dei er spreidde, då vil eg helga meg på deim framfor augo på folkeslag, og dei skal bu i sitt land som eg gav min tenar Jakob. 26 Og dei skal bu der i trygd og byggja hus og planta vinhagar, ja, dei skal bu i trygd, medan eg held dom yver alle deira grannar som vanvyrde deim. Og dei skal sanna at eg, Herren, er deira Gud.

29 I det tiande året, den tolvtte dagen i tiande månaden,

kom Herrens ord til meg; han sagde: 2 Menneskjeson!

Vend di åsyn mot Farao, kongen i Egyptarland, og spå mot honom og imot alt Egyptarland! 3 Tala og seg: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg skal finna deg, Farao, egyptarkonge, du, den store draken som ligg midt uti elvarne sine, og som segjer: «Eg eig mi elv, og sjølv hev eg gjort henne.» 4 Og eg vil setja krokar i kjakarne dine, og fiskarne i elvarne dine vil eg festa i reisti dine, so dreg eg deg upp utor elvarne dine med alle fiskarne i elvarne dine, dei som er feste i reisti dine. 5 Og eg skal kasta deg ut i øydemarki, deg og kvar ein fisk i elvarne dine. På berre marki skal du falla; du skal ikkje verta uppteken, ikkje uppsamla, dyri på jordi og fuglarne under himmelen skal få deg til mat. 6 Og alle som bur i Egyptarland, skal sanna at eg er Herren, for di at dei vart ein røyrvatn åt Israels-lyden; 7 når dei grip um deg med handi, brotnar du og flengjer deim alle i herdi, og når dei styd seg på deg, ryk du i sund og fær deim alle til å sviga i lenderne. 8 Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg let sverd koma yver deg, og eg vil rydda ut or deg folk og fe. 9 Og Egyptarlandet skal verta til audn og øyda - og dei skal sanna at eg er Herren - for di han sagde: «Elvi er mi, og eg sjølv hev gjort henne.» 10 Difor, sjå, eg vil finna deg og elvarne dine, og eg vil gjera Egyptarlandet til øydemarker, ei audn lagd i øyde, frå Midgol til Syene og alt til landskilet mot Ætiopia. 11 Igjenom det skal ikkje mannefot ganga, og føfot skal ikkje ganga gjennom det, og det skal vera ubygjt i fyrti år. 12 Og eg

vil leggja Egyptarlandet i øyde midt ibland øydeland, og i byarne - midt ibland øydestader - skal det vera audt i fyrti år. Og eg vil spreida egyptarane millom folki og strå deim kringum i landi. 13 For so segjer Herren, Herren: Når fyrti år er lidne, vil eg samla egyptarane frå dei folkeslag som dei var spreidde. 14 Og eg vil venda Egyptarlands lagnad og føra deim attende til Patroslandet, til det landet som dei er ætta ifrå, og der skal dei vera eit vesalt kongerike. 15 Det skal vera lægre enn andre kongerike og aldri meir hevja seg yver folki, og eg vil lata deim smogna i hop, so dei ikkje skal rikja yver folki. 16 Og aldri meir skal Israels-lyden der søkja seg livd og soleis minna meg um deira misgjerning, med di dei snur seg etter deim. Og dei skal sanna at eg er Herren, Herren. 17 So hende det i det sju og tjugande året, den første dagen i fyrste månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: 18 Menneskjeson! Nebukadressar, Babel-kongen, hev late heren sin stræva hardt mot Tyrus; kvart eit hovud er fleinskalla, og kvar ei herd avgnura. Men løn hev han og heren hans ikkje fenge av Tyrus for alt sitt stræv imot det. 19 Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg gjev Nebukadressar, Babel-kongen, Egyptarland, og han skal taka rikdomen der og rana ranet og hertaka herfanget, og det skal vera løn åt heren hans. 20 Til løn åt honom for strævet gjev eg honom Egyptarland; for dei hev arbeidt for meg, segjer Herren, Herren. 21 Den same dagen vil eg lata eit horn veksa upp åt Israels-lyden; og du skal få lata upp din munn midt ibland deim, og dei skal sanna at eg er Herren.

30 Og Herrens ord kom til meg, han sagde: 2 Menneskjeson! Spå og seg: So segjer Herren, Herren: Barma dykk: «Å! for ein dag!» 3 For nær er ein dag, ein dag for Herren; ein myrkska dag, ei uppgjerdstid for folkeslagi skal det vera. 4 Og sverd skal koma mot Egyptarland, og Ætiopia skal få skjelvreider når ihelstungne fell i Egyptarland. Og dei skal taka landsens rikdom, og grunnvollarne skal verта nedrivne. 5 Ætiopar og folk frå Put og Lud og alt blandingsfolket og Kub og sønerne åt sambandslandet skal falla for sverd i lag med deim. 6 So segjer Herren: Dei som styd Egyptarland, skal falla, og ovmodet og magti skal kverva; frå Migdal til Syene skal folket falla for sverd, segjer Herren, Herren. 7 Og i øyde skal dei liggja millom øydeland, og byarne skal vera millom øydestader. 8 Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg kveikjer eld på Egyptarland, og alle deira hjelparar vert krasa. 9 Den dagen skal det fara sendemenn frå mi åsyn på skip til å setja støkk i det ottelause Ætiopia, og det skal få skjelvreider som på Egyptarlands dag. For sjå, det kjem. 10 So segjer Herren, Herren: Eg vil hava Nebukadressar, Babel-kongen, til å gjera

ende på den ståkande mengdi i Egyptarland. 11 Han og lyden hans med honom, valdsmennene millom folki, skal verta henta til å herja landet. Og dei skal draga sine sverd mot Egyptarland og fylla landet med drepne menner. 12 Eg vil lata elvarne torna og selja landet i henderne på illmenne. Og eg vil hava framande til å øyda landet og alt som i det er; eg, Herren, hev tala. 13 So segjer Herren, Herren: Eg vil tyna dei ufysne gudarne og rydda ut avgudarne or Nof, og aldri meir skal der vera ein fyrste or Egyptarland, og eg vil leggja rædsla på Egyptarland. 14 Og eg vil leggja Patros i øyde og setja eld på Soan, og halda dom yver No. 15 Eg vil renna ut min harm yver Sin, den sterke verni åt Egyptarland, og rydda ut den ståkande mengdi i No. 16 Og eg vil setja eld på Egyptarland, Sin skal bivrande skjelva, og i No bryt dei seg inn, og inn i Nof kjem fiendar ljose dagen. 17 Dei unge menner i Aven og Pibeset skal falla for sverd, og sjølve skal dei fara i utlægd. 18 I Tehafnehes skal dagen myrkna når eg der bryt sund egyptaroket, og ovmodet og magti skal endast. Sjølv vert det sveipt i skyer, og døtterne lyt fara i utlægd. 19 Og eg vil halda dom yver Egyptarland, og dei skal sanna at eg er Herren. 20 So hende det i det elleve året, den sjuande dagen i fyrste månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: 21 Menneskjeson! Armen åt Farao, egyptarkongen, hev eg brote forderva. Og sjå, han er ikkje vorten umbunden til helsebot, og linda til å bera i fatle, so han kunde sterkna til å gripa sverdet. 22 Difor, so segjer Herren, Herren: Sjå, eg skal finna Farao, Egyptarlands-kongen, og eg skal brjota armarne hans sund, både den heile og den sundbrotne, og lata sverdet falla or handi hans. 23 Eg vil spreida egyptarane ibland folki og strå deim ut i landi. 24 Og Babel-kongens armar skal eg styrkja og gjeva honom sverdet mitt i hand. Men Faraos armar vil eg brjota, og han skal stynja for hans åsyn som ein stungen mann. 25 Ja, Babel-kongens armar vil eg styrkja, men Faraos armar skal siga ned. Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg gjev Babel-kongen sverdet mitt i hand, og han retter det ut mot Egyptarland. 26 Og eg vil spreida egyptarane ibland folki og strå deim ut i landi, og dei skal sanna at eg er Herren.

31 So hende det i det elleve året, den fyrste dagen i den tridje månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Seg med Farao, egyptarkongen, og hans ståkande mengd: Kven likjest du på i storvyrda? 3 Sjå, Assur var eit cedertre på Libanon med fagre greiner, ein skuggerik skog og høg på vokster, millom skyerne var hans kruna. 4 Vatnet gjorde honom stor, vatsdjupet gjorde honom høg. Med åerne sine gjekk det kringum hans plantehage og sende vatsveiterne sine burtå alle trei på marki. 5 Difor vart

han høgre på vokster enn alle trei på marki. Og mange var hans greiner og lange hans kvister, av all den vatningi, når han rette deim ut i veret. **6** På kvistarne hans laga dei seg reir, alle himmelens fuglar, under greinerne hans fødde alle dyr på marki sine ungar, og hans skugge gav livd å alle dei mange folkeslagi som budde der. **7** Og han var fager i sin vyrdelege storleik med sine lange greiner, for innmed roti hans var det nøgdi av vatn. **8** Inkje var cedertre i Guds hage hans jamlike; cypressor kunde ikkje liknast med hans kvister, og løntre var ikkje som hans greiner; det beid ikkje tre i Guds hage jamfagert med honom. **9** Eg hadde prydtt honom med greiner i mengd, og dei ovunda honom alle Eden-trei som var i Guds hage. **10** Difor, so segjer Herren, Herren: Sidan han er vorten so høg på vokster og hev tøygt kruna si upp imillom skyerne, og hjarta hans ovmodar seg av denne store høgdi, **11** so gjev eg honom i henderne på ein hovding yver folki; med honom fær han å gjera; det er for gudløysa hans eg hev drive honom ut. **12** Og framande, valdsmennerne millom folki, hev hogge honom ned og late honom liggja. På fjelli og i kvar ein dal fall hans kvister, og greinerne hans ligg sundbrotna ned i kvart eit gil i landet. Og alle folk på jord er stigne ned utor skuggen hans som gav deim livd, og hev late honom liggja. **13** På den falne stommen hans held alle himmelens fuglar til, og yver greinerne hans fer kvart dyr i skog **14** - for at ikkje noko velvatna tre skal ovmoda seg av sin vokster og tøygja kruna si upp imillom skyerne, og dei velduge av deim, dei som syg vatn i mengd, ikkje skal standa der høgreiste. For alle er dei gjevne dauden i vald, so dei lyt fara ned til nedheimen, midt imillom mannsborni, til deim som er stigne ned i gravi. **15** So segjer Herren, Herren: Den dagen han for ned til helheimen, let eg syrgja på honom; vatsdjupet breiddie eg yver for hans skuld, og åerne derifrå stemde eg, og dei store vatn laut stana. Og eg klædde Libanon i svart for hans skuld, og kvart tre på marki ormegtast for hans skuld. (*Sheol h7585*) **16** Med dunen av hans fall fekk eg folkeslag til å skjelva, då eg støypte honom ned i helheimen med deim som fer ned i gravi. Då huggast dei i nedheimen, alle Eden-trei, dei likaste og beste på Libanon, alle som drikk vatn. (*Sheol h7585*) **17** Dei og for ned i helheimen til deim som var slegne i hel med sverd. For dei hadde vore hans arm medan dei sat i livd i hans skugge midt imillom folki. (*Sheol h7585*) **18** Kven likjest du soleis på i herlegdom og storvyrda ibland Eden-trei? - So skal du då verta støypt med Eden-trei ned i nedheimen; midt imillom u-umskorne skal du liggja med deim som er slegne i hel med sverd. Dette er Farao og heile hans ståkande mengd, segjer Herren, Herren.

32 So hende i det tolvtå året, den fyrste dagen i tolvtå månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: **2** Mennesjeson! Set i med ein syrgjesong yver Farao, egyptarkongen, og seg til honom: Ei ungløva millom folki vilde du vera lik, og so var du som draken i havet, og du for fram i elvarne dine, og grugga upp vatnet med føterne dine og rota upp straumarne. **3** So segjer Herren, Herren: Eg vil då breida ut garnet mitt yver deg i ei samling av mange folkeslag, og dei skal draga deg upp med noti mi. **4** Eg vil kasta deg upp på land og burt på marki vil eg slengja deg, og eg vil gjeva alle himmelens fuglar tilhelde på deg og lata dyri på heile jordi metta seg med deg. **5** Eg vil kasta kjøtet ditt upp på fjelli og fylla dalarne med den store skrotten din. **6** Og eg vil vatna landet som du sym i med blodet ditt, heilt upp til fjelli, og bekkefari skal verta fulle av deg. **7** Og når let deg slokna, vil eg breida yver himmelen og klæda hans stjernor i svart, yver soli vil eg breida skyer, og månen skal ikkje skina med sitt skin. **8** Alle skinande himmelljos vil eg klæda i svart for di skuld, og eg vil leggja myrker på landet ditt, segjer Herren, Herren. **9** Og eg vil lata mange folkeslag gremmast i hjarta, når eg gjer tjonet på deg kunnigt millom folki i land som du ikkje kjenner. **10** Eg vil gjera mange folkeslag forfærde yver deg, og deira kongar skal rysja i holdet yver deg, når eg swingar mitt sverd framfor augo deira, og dei skal bivra kvar augneblink, kvar og ein for sitt liv, den dagen du fell. **11** For so segjer Herren, Herren: Sverdet åt Babel-kongen skal koma yver deg. **12** Di ståkande hop vil eg lata falla for sverdi at kjempor, valdsmenner millom folki alle saman. Og dei skal tyna Egyptarlands ovmod, og all den ståkande hopen skal verta øydd. **13** Og eg vil rydda ut alt feet frå dei mange vatni, og ingen manns fot skal heretter grugga deim, og ingi ku-klauv skal grugga deim. **14** Då vil eg lata vatni deira minka og løkjerne deira renna som olje, segjer Herren, Herren, **15** når eg legg Egyptarlandet i øyde og audi - eit tomt land, av di eg slær ned alle som i det bur. Og dei skal sanna at eg er Herren. **16** Ein syrgjesong er dette, og syngja honom skal dei, folke-døtterne skal syngja honom; um Egyptarland med si ståkande mengd skal dei kveda det, segjer Herren, Herren. **17** So hende det i det tolvtå året, den femtande dagen i månaden, at Herrens ord kom til meg; han sagde: **18** Mennesjeson! Barma deg yver Egyptarlands ståkande mengd og send henne ned, henne og døtterne åt herlege folkeslag, til nedheimen med deim som fer i gravi. **19** Kven gjeng du no framum i vænleik? Far ned og få deg læger millom u-umskorne. **20** Ibland sverdslegne menner skal dei falla. Sverdet er gjeve; drag henne burt og heile hennar ståkande mengd! **21** Velduge millom kjempor skal

tala um honom og hans hjelpesmenner midt utor helheimen: «Ned er dei farne, der ligg dei, dei u-umskorne, slegne i hel med sverd.» (Sheol h7585) 22 Der er Assur og heile hans lyd, rundt kringum honom er hans graver; alle er dei slegne i hel, falne for sverd. 23 Han fekk sine graver inst inni hola, og hans lyd er rundt kringum hans graver; alle er dei slegne i hel, falne for sverd, dei som breidde ut skræmsla i landet åt dei livande. 24 Der er Elam og heile hans ståkande mengd, rundt kringum hans graver; alle er dei slegne i hel, falne for sverd, dei som u-umskorne for ned til nedheimen, dei som breidde ut skræmsla i landet åt dei livande, og bar si skam med deim som fer ned i gravi. 25 Midt imillom drepne menner gav dei honom læger med heile hans ståkande mengd, rundt ikringum honom er hans graver. Alle er dei u-umskorne, slegne i hel med sverd, di at dei breidde ut skræmsla i landet åt dei livande, og dei bar si skam med deim som for ned i gravi; midt imillom drepne menner vart han lagd. 26 Der er Mesek-Tubal og heile hans ståkande mengd, rundt kringum honom er hans graver. Alle er dei u-umskorne, slegne i hel med sverd, di at dei breidde ut skræmsla i landet åt dei livande. 27 Skulde dei då ikkje liggja hjå kjempor, hjå dei falne av dei u-umskorne, som for ned i helheimen med sin stridsbunad og fekk sverdi sine lagde under sine hovud, og misgjerningarne sine yver sine bein, for dei hadde vore ei skræmsla for kjempor i landet åt dei livande? (Sheol h7585) 28 Og du, midt ibland u-umskorne skal du verta krasa, og du skal liggja hjå deim som er slegne i hel med sverd. 29 Der er Edom med sine kongar og alle sine fyrstar, som, med alt sitt velde, er lagde hjå deim som er slegne i hel med sverd. Dei skal liggja hjå dei u-umskorne, og hjå deim som fer ned i gravi. 30 Der er fyrstarne frå Norderland alle saman, og alle Sidon-buarne som for ned med drepne menner og vart til skamar, endå dei i sitt velde hadde vore til skræmsla, og u-umskorne fekk dei læger hjå dei som var slegne i hel med sverd. Og dei bar si skam med deim som fer ned i gravi. 31 Deim skal Farao sjå, og huggast yver all si ståkande mengd. Slegne i hel med sverd er Farao og heile hans her, segjer Herren, Herren. 32 For eg breidde ut rædsla for honom i landet åt dei livande. Og han skal verta lagd hjå dei u-umskorne, med deim som er slegne i hel med sverd, Farao og all hans ståkande mengd, segjer Herren, Herren.

33 Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Tala til landslyden din og seg med deim: Når eg let sverd koma yver eit land, og dei tek utav folket i landet og set honom til vaktmann åt seg, 3 og han ser sverdet koma yver landet og blæs i luren og varar folket, 4 og einkvan høyrer ljomen av luren, men ikkje let seg vara, og sverdet

kjem og tek honom burt, då skal blodet hans vera på hans eige hovud; 5 ljomen av luren høyrde han, men let seg ikkje vara, blodet hans skal kome yver honom sjølv; for hadde han late seg vara, so hadde han bergalivet. 6 Men um vaktmannen ser sverdet koma og ikkje blæs i luren, og folket ikkje vert vara, og sverdet kjem og tek burt einkvan av deim, då er han burtteken for si misgjerning, men blodet hans vil eg krevja av handi åt vaktmannen. 7 Og, du menneskjeson! Til vaktmann hev eg sett deg åt Israels-lyden. Når du då høyrer eit ord frå min munn, so skal du vara deim åt frå meg. 8 Um eg då segjer med den ugudlege: «Du ugudlege, du skal døy, » og du ikkje talar og varar den ugudlege for hans åferd, då skal han, den ugudlege, døy for si misgjerning, men blodet hans vil eg krevja av di hand. 9 Men um du hev vara den ugudlege for hans åferd, at han måtte venda um frå henne, men han vender ikkje um frå si åferd, då skal han døy for si misgjerning, men du hev berga di sjæl. 10 Og du, menneskjeson! Seg til Israels-lyden: So segjer det: «Våre brot og våre synder tyngjer på oss, og for deim talmast me reint burt; kor kann me då liva?» 11 Seg med deim: So sant som eg liver, segjer Herren, Herren, eg hev ikkje hugnad i det at den ugudlege døy, men i det at den ugudlege vender um frå si åferd og liver. Vend um, vend um frå dei vonde vegarne dykkar! For kvi vil de døy, du Israels-lyd? 12 Og du, menneskjeson! Seg med ditt folks born: Rettferdig manns rettferd skal ikkje frelsa honom på hans misgjerd-dag, og ugudleg manns gudløysa skal ikkje fella honom den dagen han vender um frå si gudløysa, og ein rettferdig skal ikkje kunna liva ved si rettferd den dagen han syndar. 13 Når eg segjer med den rettferdige at han skal liva, men han lit på si rettferd og gjer urett, då skal alle hans rettferdige verk verta gløymde, og for sin urett som han gjorde, skal han døy. 14 Og når eg segjer til den ugudlege: «Du skal døy, » og han vender um frå si synd og gjer rett og rettferd, 15 so han, den gudlause, gjev pant attende, kjem att med rana gods, ferdast i livesens bod, so han ikkje gjer urett, då skal han liva, han skal ikkje døy. 16 Alle synderne som han hev gjort, skal vera gløymde. Rett og rettferd hev han gjort, liva skal han. 17 Mitt folks born segjer: «Herrens åferd er ikkje rett, » endå at det er deira eigi åferd som ikkje er rett. 18 Når ein rettferdig vender um frå si rettferd og gjer urett, so skal han døy for det. 19 Og når den gudlause vender um frå si gudløysa og gjer rett og rettferd, so skal han få liva for det. 20 Endå segjer de: «Herrens åferd er ikkje rett.» Eg vil døma dykk kvar etter si åferd, du Israels-lyd. 21 So hende det i det tolvtå året etter me var burtførde, den femte dagen i den tiande månaden, at dei undanslopne

frå Jerusalem kom til meg og sagde: «Byen er teken.» 22 Men Herrens hand var komi yver meg um kvelden, fyrr dei undanslopne kom; og han let upp munnen min innan dei kom til meg um morgonen. So var då munnen min upplatne, og eg var ikkje mållaus meir. 23 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: «Menneskjeson! Dei som bur millom desse røysarne i Israelslandet, dei segjer: «Abraham var berre ein, og han fekk landet til eiga, men me er mange, oss er landet gjeve til eiga.» 25 Seg difor med deim: So segjer Herren, Herren: De et kjøtet med blodet i og retter augo dykkar etter dei ufysisne avgudarne dykkar, og renner ut blod - og de skulde eiga landet! 26 De lit på dykkar sverd, de fer med skjemdarverk, og skjemmer konorne åt kvarandre - og de skulde eiga landet? 27 So skal du segja med deim: So segjer Herren, Herren: So sant som eg liver, skal dei som bur millom røysarne falla for sverd, og den som er på marki, gjev eg til mat åt udyri, og dei som held på knausar og i hellerar, skal døy av sott. 28 Og eg vil leggja landet i audn og øyde, og det skal vera ute med ovmodet og magti hjå det, og Israels heidar skal liggja i øyda, so ingen ferdast der. 29 Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg legg landet i audn og øyde for alle deira skjemdarverk, som dei hev gjort. 30 Og du, menneskjeson! Ditt folks born talar seg imillom um deg frammed veggjerner og i husdørerne, og segjer med kvarandre, den eine med den andre: «Kom, lat oss høyra kva for eit ord det er som no gjeng ut frå Herren!» 31 Og dei kjem åt deg, nett som eit heilt folk kjem, og set seg framfor di åsyn og læst vera mitt folk og lyder på ordi dine; men dei gjer ikkje etter deim. For det munnen deira likar, det gjer dei, og etter vinning fer deira hjarte. 32 Og sjå, du er som eit elskhugskvæde åt deim, som ein songar med vænt mål og ljuvlegt spel. Og dei lyder på ordi dine, men gjer ikkje etter deim. 33 Men når det kjem - og koma skal det - då skal dei sanna at ein profet hev vore millom deim.

34 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Spå mot Israels hyrdingar! Spå og seg med deim, med hyrdingarne: So segjer Herren, Herren: Usæle Israels hyrdingar som røktar seg sjølv! Er det ikkje hjordi hyrdingen skal røkta? 3 Feita et de, og med ulli klæder de dykk, og det gjødde slagtar de; hjordi gjæter de ikkje. 4 Det veike hev de ikkje styrkt, og det sjuke hev de ikkje lækt, det beinbrotna hev de ikkje bunde um, og det burtdrivne hev de ikkje sanka, og det burtkomne hev de ikkje leita upp, men de hev fare hardt fram mot deim og med vald. 5 Og dei vart spreidde, av di dei var hyrdinglause, og dei vart til føda åt kvart villdyr på marki, og spreidde vart dei. 6 Forvilla fer

sauerne mine på alle fjell og på alle høge hamrar, og utsyver alt landet er sauerne mine spreidde, og ingen spør etter deim, og ingen leitar. 7 Difor, de hyrdingar, høyr Herrens ord! 8 So sant som eg liver, segjer Herren, sanneleg, etter di sauerne mine er vorte til eit ran, ja, sauerne mine er vortne til føda for åt kvart villdyr på marki, og hyrdingarne mine ikkje spurde etter sauerne mine, men hyrdingarne røkta seg sjølv og ikkje røkta sauerne mine - 9 difor, de hyrdingar, høyr Herrens ord! 10 So segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil finna hyrdingarne og krevja sauerne mine av deira hand og taka frå deim gjætsla, so hyrdingarne ikkje lenger skal røkta seg sjølv. Og eg vil berga sauerne mine frå deira munn, so dei ikkje skal verta til føda åt deim. 11 For so segjer Herren, Herren: Sjå, her er eg sjølv, og eg vil spryja etter sauerne mine og sjå til deim. 12 Likeins som ein hyrding ser til si hjord den dagen han er millom dei spreidde sauerne sine, soleis vil eg sjå til sauerne mine. Og eg vil berga deim frå alle stader der dei er spreidde på ein dag med skyer og myrkesskodda. 13 Og eg vil føra deim ut ifrå folkeslagi og sinka deim ut or landi, og føra deim til deira eige land; og eg vil gjæta deim i Israelsfjelli, i dalarne og på alle bustader i landet. 14 I ei god gjætslemark vil eg gjæta deim, og i Israels høge fjell skal deira hamning vera. Der skal dei roa seg i ei god hamning og ganga i feit beitemark i Israelsfjelli. 15 Eg sjølv vil gjæta sauerne mine, og eg vil få deim til å roa seg, segjer Herren, Herren. 16 Det burtkomne vil eg leita upp, og det burtdrivne vil eg sinka, og det beinbrotna vil eg binda um, og det sjuke vil eg styrkja. Men det feite og det sterke vil eg tyna; rett vil eg røkta deim. 17 Og de, sauerne mine - so segjer Herren, Herren -: Sjå, eg dømer millom sauer og sauer, millom verar og bukkar. 18 Er det ikkje nok åt dykk å ganga i det beste beite, sidan de trakk ned med føterne det som stend att på beitet dykkar? Er det ikkje nok at de drakk det klåraste vatnet, sidan de rotar upp med føterne det som er att? 19 Og sauerne mine, dei lyt eta det som de hev trakka med føterne, og drikka det de hev rota upp med føterne. 20 Difor, so segjer Herren, Herren med deim: Sjå, her er eg sjølv, og eg vil døma millom dei feite sauerne og dei magre sauerne. 21 Etter di de trengjer alle dei veike undan med sida og bog og stangar deim med horni dykkar, til de fær spreidt deim og jaga deim av, 22 so vil eg berga sauerne mine, og dei skal ikkje lenger vera til ran, og eg vil døma millom sauer og sauer. 23 Og eg vil reisa upp ein einaste hyrding yver deim, og han skal gjæta deim, min tenar David. Han skal gjæta deim, og han skal vera deira hyrding. 24 Eg, Herren, skal vera deira Gud, og min tenar David skal vera fyrste millom deim. Eg, Herren, hev

tala. 25 Og eg vil gjera ei fredspakt med deim og rydja ut udry or landet, so dei trygt kann bu i øydemarki og sova i skogarne. 26 Og til ei velsigning vil eg gjera deim og landet rundt ikring min haug, eg vil lata det regna i rett tid, eit regn til velsigning skal det vera. 27 Og trei på marki skal gjeva si frukt, og jordi skal gjeva si grøda, og dei skal hava det trygt i landet sitt. Og dei skal sanna at eg er Herren, når eg bryt sund stengerne i oket deira, og frelsar deim frå deira hender som trælka deim. 28 Og dei skal ikkje lenger vera eit ran for folki, og villdyri i landet skal ikkje eta deim upp. Men trygt skal dei bu, og ingen skal skræma deim. 29 Og eg vil laga til ein namngjeten plantehage åt deim, og dei skal aldri meir verta burtrykte av hunger i landet, og aldri meir skal dei tola hæding frå heidningfolki. 30 Og dei skal sanna at eg, Herren, deira Gud, er med deim, og at dei, Israels-lyden, er mitt folk, segjer Herren, Herren. 31 Og de, sauerne mine, sauerne som eg beiter, menneskje er de. Eg er dykkar Gud segjer, Herren, Herren.

35 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 2 Menneskjeson! Vend di åsyn mot Se'irfjellet og spå imot det. 3 Og du skal segja med det: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil finna deg, Se'irfjell, og eg vil retta ut mi hand imot deg og leggja deg i audn og øyde. 4 Byarne dine vil eg gjera til steinrøysar, og du sjølv skal verta ei audn. Og du skal sanna at eg er Herren. 5 Etter di du ber på ein æveleg fiendskap og let Israels-borni koma under sverds-egg i deira usæletid, den tidi då misgjerningi laut enda, 6 difor, so sant eg liver, segjer Herren, Herren, til blod vil eg gjera deg, og blod skal søkja på deg. Sidan du ikkje hev hata blod, so skal blod søkja på deg. 7 So vil eg då leggja Se'irfjellet i audn og øyde, og eg vil rydja ut or det både komande og farande. 8 Og eg vil fylla fjelli med slegne menner. På dine haugar og i dine dalar og i alle dine gil skal menner falla, slegne med sverd. 9 Til ævelege audner vil eg gjera deg, og byarne dine skal ikkje etter verta bustader, og de skal sanna at eg er Herren. 10 For di du sagde: «Båe folki og båe landi skal verta mine, og eg vil taka deim til eiga, » endå Herren hev vore der, 11 difor, so sant eg liver, segjer Herren, Herren, vil eg gjera med deg etter den vreiden og ovundi som du hev synt i ditt hat imot deim, og eg skal verta kjend hjå deim når eg dørmer deg. 12 Og du skal sanna at eg Herren. Eg hev hørt alle hæde-ordi dine, som du hev tala mot Israelsfjelli, då du sagde: «Dei er i øyde lagde! dei er gjevne å oss til mat.» 13 Og de hev bruka munnen mot meg i ovmod og var ordrame mot meg; eg hev nok høyr det. 14 So segjer Herren, Herren: Medan all jordi fagnar seg, vil eg leggja deg i øyde. 15 Likeins som du fagna deg yver

arvluten åt Israels-lyden, at han vart avøyd, so vil eg gjera med deg; til audn skal du verta, du Se'irfjell, og alt Edom - alt i hop, og dei skal sanna at eg er Herren.

36 Og du menneskjeson! Spå um Israelsfjelli! Og du skal segja: Det Israelsfjell, hør Herrens ord! 2 So segjer Herren, Herren: For di fienden sagde: «Hå, hå!» yver dykk, og: «Dei ævelege haugar hev vorte vår eiga, » 3 difor spå og seg: So segjer Herren, Herren: Etter di, ja, etter di dei avøyder dykk og glefser etter dykk frå alle leider, so hine folki kann eigna dykk til seg, og etter di de er komne på folketunga og hev fenge eit låkt ord på dykk ibland folk, 4 difor, de Israelsfjell, hør Herrens, Herrens ord! So segjer Herren, Herren, med fjelli og med haugarne, med gili og dalarne og med røysarne på dei aude tufterne og med øydebyarne som hev vorte til ran og spott for hine folki som er der ikring, 5 difor, so segjer Herren, Herren: Sanneleg, i min brennande harm hev eg tala mot hine folki og mot Edom, som hev etla seg landet mitt til eiga - med heile si hjartans gleda, med vanvyrdnad i si sjøl - so dei kunde driva ut deim som budde der og so rana det. 6 Difor, spå um Israels land og seg med fjelli og med haugarne, med gili og med dalarne: So segjer Herren, Herren: Sjå, i mitt åbry og i min harm hev eg tala, etter di de hev lote toltskjems fra folki. 7 Difor, so segjer Herren, Herren: Eg rette handi mi i veret på det: Sanneleg, folki som bur kringum dykk, skal sjølv ljota bera si skjems! 8 Men de, Israelsfjell, skal skjota dykkar greiner og bera dykkar frukt åt mitt folk Israel; for snart skal dei koma heim att. 9 For sjå, eg vil finna dykk, eg vil snu meg åt dykk, og de skal verta dyrka og sådde. 10 Og eg vil føra ei mengd med menneskje upp på dykk, all Israels-lyden, og byarne skal etter få folk, og øydestaderne verta bygde å nyo. 11 Og eg vil gjera dykk rike på folk og fe, og dei skal aukast og verta rike på avkjøme. Og eg vil gjeva dykk folkerike bygder som fyrr i tidi, og eg vil gjera dykk endå meir godt enn i dykkar fyrste tider, og de skal sanna at eg er Herren. 12 Og eg vil lata menneskje, mitt folk Israel, ferdast på dykk, dei skal taka deg til eiga, og du skal vera deira odel. Og du skal aldri meir gjera deim barnlause. 13 So segjer Herren, Herren: Etter di dei segjer um deg: «Ein mann-eta er du, og barnlaus hev du gjort dine folk, » 14 difor skal du aldri meir eta menneskje og aldri meir gjera folki dine barnlause, segjer Herren, Herren. 15 Og aldri meir let eg deg høyra skjems fra folki, og vanvyrdnad fra folkeslagi skal du aldri meir turva tola, og folki dine skal du aldri meir få til å snåva, segjer Herren, Herren. 16 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: 17 Menneskjeson! Israels-lyden budde i

landet sitt, og dei sulka det med si åtferd og sine verk; som ureinskapen hjå kvenna når ho hev sine tider, so var deira åtferd for mi åsyn. 18 Då rende eg ut min harm yver deim for det blod som dei hadde rent ut yver landet, og for di dei hadde sulka det med dei ufysne avgudarne sine. 19 Og eg spreidde deim millom folki, og dei vart strådde i landi; etter deira åtferd og verk dømde eg dei. 20 Då dei kom til dei folki som dei for til, då vanhelga dei mitt heilage namn, med di det vart sagt um deim: «Dette er Herrens folk, men ut or landet hans laut dei fara.» 21 Då gjorde det meg ilt for mitt heilage namn som Israels-lyden hadde vanhelga millom dei folki som dei var komne til. 22 Seg difor med Israels-lyden: so segjer Herren, Herren: Ikkje for dykkar skuld, du Israels-lyd, gjer eg det, men for mitt heilage namn skuld, som de hev vanhelga millom dei folki som de er komne til. 23 Og eg vil helga mitt store namn som vart vanhelga millom folki med di de vanhelga det ibland deim. Og folki skal sanna at eg er Herren, segjer Herren, Herren, når eg helgar meg på dykk for augo deira. 24 Og eg vil henta dykk frå folki og sanka dykk ut or alle landi og flytja dykk til dykkar eige land. 25 Og eg vil skvetta reint vatn på dykk, so de vert reine; frå all dykkar ureinska og frå alle dykkar ufysne avgudar vil eg reinsa dykk. 26 Og eg vil gjeva dykk eit nyt hjarta, og ei ny ånd vil eg gjeva inni dykk, og eg vil taka burt steinhjarta or dykkar kjøt og gjeva dykk eit kjøthjarta. 27 Og min ande vil eg gjeva inni dykk, og eg vil få dykk til å ferdast i mine bod og til å halda loverne mine og gjera etter deim. 28 Og de skal bu i det landet som eg gav federne dykkar. Og de skal vera mitt folk, og eg skal vera dykkar Gud. 29 Og eg vil fria dykk frå all dykkar ureinska. Og eg vil kalla på kornet og gjera det follrikt og ikkje senda svolt på dykk. 30 Og eg vil mangfalda frukti på trei og grøda på marki, so de ikkje lenger skal taka mot skjemsla frå folki for svolt. 31 Då skal de minnast dykkar vonde åtferd og dykkar verk, som ikkje var gode. Og de skal styggjast ved dykk sjølv for dykkar misgjerningar og styggjor. 32 Ikkje for dykkar skuld gjer eg det, segjer Herren, Herren, det vere dykkunnig! De må blygjast og skjemmast av åtferdi dykkar, du Israels-lyd. 33 So segjer Herren, Herren: Den dagen eg reinsar dykk frå alle dykkar misgjerningar, vil eg gjeva byarne folk, og husi som ligg i røysar, skal verta uppatt-bygde. 34 Og øydeland skal verta dyrka, i staden for at det var ei audn for augo på kvar mann som gjekk framum. 35 Då skal dei segja: «Dette land som var i øyde lagt, er vorte som Eden-hagen, og byarne som låg i røysar og var øydelagde og nedrivne, er no kringmura og hev sine ibuarar.» 36 Og dei skal sanna, dei folki som vert att rundt ikring dykk, at eg,

Herren, hev bygt opp att det nedrivne, hev planta i det aude landet. Eg, Herren, hev tala, og eg set det i verk. 37 So segjer Herren, Herren: I dette og vil eg lata Israels born finna meg, so eg gjer det for deim: Eg let menneske aukast som ein saueflokk. 38 Som ein heilag saueflokk, som Jerusalems-sauer i høgtiderne, soleis skal dei aude byarne verta: fulle med manneflokkar. Og dei skal sanna at eg er Herren.

37 Herrens hand kom yver meg, og han førde meg i

Herrens ande og sette meg ned midt i dalen, som no var full av bein. 2 Og han let meg ganga framum deim rundt ikring, og sjå, det var ei ov mengd av deim utever dalen, og sjå, dei var ovleg turre. 3 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Skal tru dei vil livna upp att, desse beini?» Og eg sagde: «Herre, Herre, du veit det.» 4 Og han sagde med meg: «Spå yver desse beini! Og seg med deim: De turre bein, høy Herrens ord! 5 So segjer Herren, Herren, med desse beini: Sjå, eg let ånd koma i dykk, og de skal livna upp att. 6 Og eg vil setja senar på dykk og lata det koma kjøt på dykk og draga hud yver utanpå dykk og gjeva ånd i dykk, og de skal livna upp att. Og de skal sanna at eg er Herren.» 7 Og eg spådde so som eg var fyresagd. Då vart det ei skråving medan eg spådde, og sjå, det tok til å braka, og beini drog seg imot kvarandre, bein til bein. 8 Og eg såg, og sjå, det kom senar og kjøt på deim, og det drog seg hud utanpå deim. Men ånd var det ikkje i deim. 9 Og han sagde med meg: «Spå til anden! Spå, menneskjeson, og seg med anden: So segjer Herren, Herren: Kom, du ande, frå dei fire vindar og anda på desse drepne menner, so dei kann livna upp att!» 10 Og eg spådde so som han sette meg til. Og anden kom i deim, og dei livna, og dei stod på føterne sine, ein ovleg, ovleg stor her. 11 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Desse beini, dei er heile Israels-lyden. Sjå, dei segjer: «Turre er våre bein; vår von vart um inkje, det er ute med oss.» 12 Spå difor og seg med deim: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg opnar graverne dykkar og let dykk, lyden min, risa upp or graverne dykkar, og eg vil føra dykk til Israels land. 13 Og de skal sanna at eg er Herren når eg opnar graverne dykkar og let dykk, folket mitt, risa upp or graverne dykkar. 14 Og eg vil senda min ande i dykk, og de skal livna upp att, og eg vil lata dykk få bu i landet dykkar. Og de skal sanna at eg er Herren; eg hev tala og vil setja det i verk, segjer Herren.» 15 Herrens ord kom til meg; han sagde: 16 Og du, Menneskjeson! Tak deg ein trestav og skriv på honom: «For Juda og dei Israels-born som er med honom.» Og tak deg ein annan stav og skriv på honom: «For Josef, ein stav for Efraim og all Israels-lyden

som er med honom!» **17** Legg deim so i hop, ein attåt hin, so du fær deim til ein stav, og dei vert til eitt i handi di. **18** Og når landsmennerne dine segjer til deg: «Vil du ikkje lata oss få vita kva du meiner med dette?» **19** tala då til deim: «So segjer Herren, Herren: Sjå, eg tek Josefs stav, som er i Efraims hand, og Israels ætter som er med honom, og eg legg deim attåt Judas stav og gjer deim til ein stav, so dei vert til eitt i handi mi.» **20** Og stavarne som du skriv på, skal du halda i handi framfor augo på deim. **21** Og du skal tala til deim: «So segjer Herren, Herren: Sjå, eg tek Israels-borni burt frå dei folki som dei for til, og eg vil samla deim frå alle stader og føra deim inn i landet sitt. **22** Og eg vil gjera deim til eitt folk i landet, på Israelsfjelli, og ein konge skal vera konge yver deim alle, og dei skal aldri meir vera two folk, og aldri meir vera sundbytte i two rike. **23** Og dei skal aldri meir sulka seg med dei ufysisne avgudarne sine og med styggjorine sine eller med nokor av alle misgjerningarne sine. Og eg vil fri deim ut frå alle sine bustader, der dei hev synda, og eg vil reinsa deim, og dei skal vera mitt folk, og eg vil vera deira Gud. **24** Og min tenar David skal vera konge yver deim, og ein hyrding skal vera åt deim alle. Og i mine lover skal dei ferdast, og mine bod skal dei halda og gjera etter deim. **25** Og dei skal bu i det landet som eg gav min tenar Jakob, der som federne dykkar budde. Dei skal bu i det, dei sjølve og borni deira og barneborni deira, æveleg, og David, min tenar, skal vera deira første, æveleg. **26** Og eg vil gjera ei fredspakt med deim, ei ævepakt med deim skal det vera. Og eg vil busetja deim og lata deim aukast og setja min heilagdom midt ibland deim æveleg. **27** Og min bustad skal vera yver deim, og eg skal vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk. **28** Og folki skal sanna at eg er Herren som helgar Israel, når min heilagdom vert verande millom deim æveleg.»

38 Og Herrens ord kom til meg; han sagde: **2**
Menneskjeson! Vend di åsyn mot Gog i Magoglandet, første yver Ros, Meseck og Tubal, og spå mot honom! **3** Og du skal segja: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil finna deg, Gog, første yver Ros, Meseck og Tubal. **4** Og eg vil snu deg um og krökja krokar i munnvikarne dine og føra deg ut med all din her, hestar og ridarar, i full herbunad alle saman, ein heil mannfjölde med store skjoldar og små, med sverd i hand alle saman. **5** Persar og ætiopar og putæar er med deim, alle saman med skjold og hjelm, **6** Gomer og alle hans herskarar, Togarma-lyden, lengst or Norderland og alle hans herskarar; mange folkeslag hev du med deg. **7** Herbu deg og gjer deg reidug, du og alle herflokkarne dine, som hev samla seg til deg, og du må varda deim vel. **8** Etter mange dagar kjem turen til deg, når åri renn ut, skal du koma til

eit land som er berga undan for sverd, sanka frå mange folkeslag, uppå Israelsfjelli, som stødt låg i øyde. Men no er det ført ut frå folkeslagi, og trygt bur dei alle saman. **9** Og du skal draga dit upp; som ei stormflaga skal du koma, som ei sky skal du vera til å skyla landet, du og alle herskararne dine og mange folkeslag med deg. **10** So segjer Herren, Herren: Og det skal henda den dagen, at ord skal koma upp i ditt hjarta, og du skal tenkja ein illrådig tanke **11** og segja: «Eg vil fara upp mot eit land utan verjevollar, eg vil koma på desse som er i ro, som bur trygt: alle saman bur dei utan verjemur, og bommar og portar vantar dei.» **12** Til å rana ran og gjera herfang er du komen, og til å leggja di hand på uppatt-bygde øydestader, mot eit folk som er sanka frå folkeslag, og som el seg til bufe og gods, som er busett på jord-navlen. **13** Sjeba og Dedan og kjøpmenner frå Tarsis og alle deira ungløvor skal segja med deg: «Kjem du hit og vil rana ran? Hev du drege i hop dine herskarar til å gjera herfang, til å føra burt sylv og gull, til å taka bufe og gods, til å rana ran i det store?» **14** Difor, spå, menneskjeson, og seg med Gog: So segjer Herren, Herren: Den dagen då mitt folk Israel bur trygt, skal du då ikkje få vita det? **15** Og du skal koma frå din stad langt nord i heimen, du og mange folkeslag med deg, ridande på hestar alle saman, ein stor skare og veldug her. **16** Og du skal fara upp mot mitt folk Israel og skyla landet med ei sky. I dei siste dagarne skal det henda, då let eg deg koma yver landet mitt, so folkeslagi skal læra å kjenna meg, når eg syner min heilagdom på deg, Gog, framfor augo på deim. **17** So segjer Herren, Herren: Er det du som eg tala um i forne dagar gjennom mine tenarar, profetarne i Israel, som spådde i dei dagarne, år for år, at eg vilde lata deg koma yver deim? **18** Og det skal henda den same dagen, den dagen Gog kjem yver Israelslandet, segjer Herren, Herren, då skal harmen min koma upp i min nos. **19** Og i min brennhug, i min logande vreide talar eg: Sanneleg, den dagen skal det vera ein stor jordskjelv yver Israelslandet. **20** Og skjelva for mi åsyn skal fiskarne i havet og fuglarne under himmelen og dyri på marki og alt kreket som krek på jordi og kvart eit menneske som er på jord-yta. Og rivna skal fjelli, og rynja skal hamrarne, og kvar ein mur skal falla til jordi. **21** Og eg vil kalla sverd imot honom på alle mine fjell, segjer Herren, Herren; sverd skal dei svinka mot kvarandre. **22** Og eg vil halda dom yver honom med sott og med blod. Og hyljande regn og haglante steinar, eld og svavel vil eg lata regna yver honom og yver hans herskarar og yver dei mange folkeslag som er med honom. **23** Og eg vil syna meg stor og heilag og gjera meg kjend for augo på mange folkeslag. Og dei skal sanna at eg er Herren.

39 Og du, menneskjeson! Spå mot Gog og seg: So segjer Herren, Herren: Sjå, eg vil finna deg, Gog, fyrste yver Ros, Mesek og Tubal. 2 Og eg vil snu deg um og jaga deg fram og få deg til å koma upp, lengst or Norderland, og lata deg koma upp på Israelsfjelli. 3 Og eg vil slå bogen din utor vinstre handi og lata pilerne dine detta utor høgre handi. 4 På Israelsfjelli skal du falle, du og all herskarane dine og folkeslagi som er med deg. Til rovguglar av alle slag og til villodyri på marki gjev eg deg til mat. 5 Utyver marki skal du falla; for eg hev tala, segjer Herren, Herren. 6 Og eg vil senda eld på Magog og på dei som bur trygt i øylandi. Og dei skal sanna at eg er Herren. 7 Og mitt heilage namn vil eg gjera kunnigt midt ibland mitt folk Israel, og aldri meir vil eg lata mitt heilage namn verta vanhelga, og folkeslagi skal sanna at eg er Herren, heilag i Israel. 8 Sjå, det kjem, og det hender, segjer Herren, Herren; det er dagen som eg hev tala um. 9 Då skal dei som bur i Israels-byarne ganga ut og gjera upp eld og kveikja upp med herbunader; både med store skjoldar og med små, med bogar og med piler og med stavar og mot spjot. Og med dette til brennfang skal dei elda i sju år. 10 Dei skal ikkje henta ved or marki og ikkje hogga i skogarne, for dei skal elda med herbunaderne. Og dei skal rana sine ransmenner og herja sine herjarar, segjer Herren, Herren. 11 Og det skal henda same dagen, at eg vil gjeva Gog ein gravstad i Israel, Ferdamannsdalen austum havet, og han skal stengja vegen for ferdafolket. Der skal dei gravleggja Gog og heile mannemugen hans, og dei skal kalla det Gogs-muge-dalen. 12 I sju månader skal Israels-lyden jorda deim, det skal vera til å reinsa landet. 13 All landslyden skal jorda deim, og det skal gjera deim namnfræge den dagen eg syner meg herleg, segjer Herren, Herren. 14 Og dei skal velja ut menner som stødt skal fara um i landet og jorda deim som der hadde fare fram, deim som hadde vorte liggjande etter utsver jordi; det skal vera til å reinsa det. Når sju månader er lidne, skal dei taka til med leitingi. 15 Når då yverfararane fer um i landet og fær sjå eit mannebein, skal dei setja upp et merke attmed det til gravarane fær grave det ned i Gogs-muge-dalen. 16 Ogso eit bynamn skal vera Hamona. Soleis skal dei reinsa landet. 17 Og du, menneskjeson! So segjer Herren, Herren: Seg med kvar fljugande fuglen og kvart eit udry på marki: Samla dykk saman og kom! Sanka dykk frå alle stader til slagtofferet mitt, som eg hev slagna åt dykk, eit stort slagtoffer på Israelsfjelli. Og de skal eta kjøt og drikka blod. 18 Kjøt av kjempor skal de få eta, og blod frå fyrstar på jord skal de få drikka; verar, lamb og bukkar og uksar, gjødde i Basan alle i hop. 19 De skal få eta feitt til de vert mette, og drikka blod til det vert

drukne, av slagtofferet mitt som eg slagna åt dykk. 20 Og de skal verta mette ved mitt bord med ridehestar og vognhestar, med kjempor og hermenner av alle slag, segjer Herren, Herren. 21 Og eg vil syna mitt storvelde millom folki, og alle folki skal sjå min dom, som eg hev halde, og mi hand, som eg hev lagt på deim. 22 Og Israels-lyden skal sanna at eg er Herren, deira Gud, frå den dagen og framleides. 23 Og folkeslagi skal skyna at det var for sine misgjerningar Israels-lyden vart burtford, for di dei for med svik imot meg, so eg laut løyna mi åsyn for deim og gjeva deim i fiendehand, so dei fall for sverd alle saman. 24 Etter deira ureinskap og misgjerningar for eg fram imot deim og løynde mi åsyn for deim. 25 Difor, so segjer Herren, Herren: No vil eg enda Jakobs fangetid og miskunna all Israels-lyden, og eg vil vera ihuga for mitt heilage namn. 26 Og dei skal bera si skjemsla og all si ute framferd mot meg, når dei bur trygt i landet sitt, og ingen skræmer deim. 27 Når eg fører deim tilbake frå folkeslagi og sankar deim or fiendelandi og helgar meg på deim for augo på dei mange folk, 28 då skal dei sanna at eg er Herren, deira Gud, med di at eg førde deim burt til folkeslagi, men samlar deim no inn i deira eige land og ikkje leiver ein einaste av deim etter meg der. 29 So vil eg aldri meir løyna mi åsyn for deim, for eg hev rent ut min ande yver Israels-lyden, segjer Herren, Herren.

40 I det fem og tjugande året etter me vart burtførde, ved nyårsleite, den tiande dagen i månaden, i det fjortande året etter byen vart teken - nett den dagen kom Herrrens hand yver meg, og han førde meg dit burt. 2 I syner frå Gud førde han meg til Israelsland. Og han sette meg ned på eit ovhøgt fjell, og oppå det var det liksom ein uppbygd bi i sud. 3 Og han førde meg dit burt. Og sjå, der var det ein mann, og han var sjåande til mest som kopar, og han heldt eit linsnøre i handi og ei mælestong. Og han stod i porten. 4 Og mannen tala til meg: «Menneskjeson! Sjå med augo dine og lyd etter med øyro dine og hugfest alt det eg syner deg! For du er førd hit so eg kann få syna deg det. Kunngjer for Israels-lyden alt det du ser!» 5 Og sjå, det var ein mur utanum huset rundt ikring. Og mannen heldt mælestongi i handi, ho var seks alner lang, kvar aln ei handbreidd lenger enn ei vanleg aln. Og han mælte breiddi på muren: ei stong, og høgdi: ei stong. 6 So kom han åt ein port som snudde i aust, og han steig upp etter troppestigi. Og han mælte ein dørstokk i porten: ei stong breid, og so ein dørstokk til: ei stong breid. 7 Og kvart vaktrom var ei stong langt og ei stong breidt. Og millom vaktromi var det fem alner. Og dørstokken i porten innmed forhalli i porten innvendes var ei stong. 8 Han mælte forhalli i porten innvendes; ei stong. 9 Og han mælte forhalli

i porten: åtte alner, og stolparne hans: two alner. Og forhall i porten låg på innsida. 10 Og vaktrom i porten mot aust var tri på kvar sida, alle tri like store. Og stolparne på både sidorne var like store. 11 So mælte han dørviddi på porten: ti alner, og lengdi på porten: trettan alner. 12 Og det var ei sval på ein aln framfor vaktromi, og ei sval på ei aln på hi sida. Og kvart vaktrom var seks alner på den eine sida og seks alner på hi. 13 So mælte han porten frå taket på det eine vaktromet til taket på hitt. Breiddi var fem og tjuge alner. Dør var mot dør. 14 Og han gjorde stolparne seksti alner. Og burtåt stolparne rakk fyregarden, med porten rundt ikring. 15 Og frå framsida på inngangsporten til framsida på forhalli i den indre porten var det femti alner. 16 Og det var vindauge med fast grind fyre på vaktromi og på stolparne deira innantil imot porten rundt ikring, og likeins på hallerne. Og soleis var det vindauge rundt ikring innantil, og på stolparne var det palmor. 17 So let han meg koma til den ytre fyregarden, og sjå, der var kovar og eit steinlagt golv i fyregarden rundt ikring. Det var tretti kovar på steingolv. 18 Og steingolvet var frammed sideveggjene på portane, jamlagt med portlengderne; det var det lægre steingolvet. 19 Han mælte breiddi frå framsida åt den nedre porten til den ytre framsida åt den indre fyregarden: eit hundredalner austetter og nordetter. 20 So mælte han lengdi og breiddi på den porten som snudde i nord, på den ytre fyregarden. 21 Den og hadde tri vaktrom på kvar sida, og likeins stolpar og hallere like store som i den første porten; femti alner lang og fem og tjuge alner breid. 22 Og vindauge og hallerne og palmorner her var like stor som i den porten som vende i aust. Og dei steig upp i porten på sju troppestig, og hallerne låg framanfor deim. 23 Og ein port til den indre fyregarden var der midt imot porten i nord og i aust, og han mælte eit hundredalner frå ein port til hin. 24 So let han meg ganga sudetter, og sjå, der var ein port som snudde i sud. Og han mælte stolparne og hallerne der og; dei heldt same mål som hine. 25 Det var vindauge på honom og på hallerne rundt ikring, likeins som dei andre vindauge. Han var femti alner lang og fem og tjuge alner breid. 26 Og troppi der hadde sju stig, og hallerne var framanfor deim, og på stolparne var det palmor, ein på kvar sida. 27 Og det var ein port til den indre fyregarden på sudsida. Og han mælte frå denne porten til sudporten: eit hundredalner. 28 So let han meg koma til den indre fyregarden gjennom sudporten. Og han mælte sudporten: han heldt same mål som hine. 29 Og vaktromi og stolparne og hallerne der heldt same mål som hine. Og det var vindauge på honom og på hallerne rundt ikring. Han var femti alner lang og fem og tjuge alner breid. 30 Og det var

haller rundt ikring: fem og tjuge alner lange og fem alner breide. 31 Og hallerne der låg utåt den ytre fyregarden. Og på stolparne var det palmor. Og troppi hadde åtte stig. 32 So let han meg koma til din indre fyregarden på austsida. Og han mælte porten: han heldt same mål som hine. 33 Vaktromi og stolparne og hallerne der heldt same mål som hine. Og det var vindauge på honom og på hallerne rundt ikring. Han var femti alner lang og fem og tjuge alner breid. 34 Og hallerne der låg ut åt den ytre fyregarden. Og det var palmor på stolparne på både sider. Og troppi hadde åtte stig. 35 So let han meg koma til nordporten. Og han mælte honom: han heldt same mål som hine. 36 Likeins vaktromi, stolparne og hallerne der. Og det var vindauge rundt ikring. Han var femti alner lang og fem og tjuge alner breid. 37 Og stolparne der stod innmed den ytre fyregarden, og det var palmor på stolparne på både sider. Og troppi hadde åtte stig. 38 Og det var ein kove med dørgap i portstolparne. Der skulde dei skylla brennofferet. 39 Og i forhalli åt porten var det two bord på kvar sida til å slagta brennofferet og syndofferet og skuldofferet på. 40 Og innmed den ytre sideveggen som snudde i nord, nær ein steig upp i port-inngangen, var det two bord, og innmed hin sideveggen på forhalli åt porten stod det og two bord. 41 Det vart då fire bord innmed kvar sidevegg på porten, soleis åtte i alt. På deim skulde dei slagta. 42 Og til brennofferet var det fire bord av tilhoggen stein, ei og ei halv aln lange, og ei og ei halv aln breide og ei aln høge. På deim skulde dei leggja ambodi til å slagta brennofferet og slagtofferet med. 43 Og twigreina nabbar, ei tver hand breide, var feste på huset rundt ikring, men på bordi skulde offerkjøtet leggjast. 44 Og utanfor indreporten var det kovar åt songarane i den indre fyregarden, innmed sideveggen på nordporten, og framsida deira snudde i sud. Ei koverad låg innmed sideveggen på austporten, med framsida mot nord. 45 Og han sagde med meg: Denne koveradi som snur i sud med framsida si, er åt dei prestarne som hev umsut med det som skal gjerast i huset. 46 Men den koveradi som snur i nord med framsida si, er åt dei prestarne som hev umsut med altartenesta; dei er Sadoks-søner, dei av Levi-sønerne som kjem nær til Herren og tener honom. 47 So mælte han fyregarden: eit hundredalner lang og eit hundredalner breid i firkant. Og altaret var framfyre huset. 48 So let han meg koma til forhalli i huset. Og han mælte stolparne i forhalli: fem alner på den eine sida og fem alner på hi, og breiddi på porten: tri alner på den eine sida og tri alner på hi. 49 Forhalli var tjuge alner lang og elleve alner breid, og ho hadde troppestig som dei steig upp til henne på. Og det var sular innmed stolparne, ei på kvar sida.

41 So let han meg koma til tempelsalen. Og han mælte stolparne: seks alner breide på den eine sida og seks alner på hi; det er breiddi på tjeldbudi. **2** Og dørgapet var ti alner breidt, og sideveggjene innmed døri var fem alner på kvar sida. So mælte han lengdi på det: fyrti alner, og breiddi: tjuge alner. **3** Sidan gjekk han inn i det inste romet. Og han mælte dørstolparne: two alner kvar, og døri: seks alner, og breiddi på døri: sju alner. **4** Og han mælte lengdi på det: tjuge alner, og breiddi: tjuge alner, beint innåt templet! So sagde han med meg: «Dette er det høgheilage.» **5** So mælte han husveggen: seks alner, og breiddi på sidekavarne: fire alner, rundt ikring heile huset. **6** Og sidekavarne låg, kove attmed kove, i tri høgder, tretti i rad, og dei rakk inni den muren som huset hadde mot sidekavarne rundt ikring, so dei hadde studnad. Men dei studde seg ikkje i sjølve husveggen. **7** Og viddi rundt ikring auka på for sidekavarne uppetter og uppetter; for hussvali gjekk uppetter og uppetter rundt kringum huset. Difor vidkast huset uppetter, og soleis steig ein upp frå nedste høgdi gjennom den millomste til den høgste. **8** Og eg såg at huset låg på ein pall som nådde rundt ikring, og grunnvollarne åt sidekavarne var ei full stong, seks alner til kanten. **9** Tjukkleiken på utveggen åt sidekavarne var fem alner. Og romet millom sidekavarne på huset **10** og hine kovarne hadde ei vidd på tjuge alner kringum huset, rundt ikring. **11** Og inngangarne til sidekavarne låg ut åt dette romet, ein inngang i nord og ein i sud. Og breiddi på romet som var att, var fem alner breidt rundt ikring. **12** Og den bygnaden som låg innmed det fråskilde tunet på vestsida, var sytti alner breid, og veggen på bygnaden var fem alner tjukk, rundt ikring, og nitti alner lang. **13** Og han mælte huset: hundrad alner langt, og det fråskilde tunet og bygnaden med vegg: hundrad alner lange. **14** Og framsida på huset og det fråskilde tunet mot aust var hundrad alner på breidd. **15** So mælte han lengdi på den bygnaden som låg på baksida innmed det fråskilde tunet, og svalerne på båe sidor åt bygnaden: hundrad alner. Likeins det indre templet og hallerne i fyregarden, **16** dørstokkarne og vindauge med dei faste grindar og svalerne rundt ikring i deira tri høgder, romi innmed dørstokken, som var klædde med tre, rundt ikring, likeins høgdi frå jordi upp åt vindauge. Og attfyre vindauge var det lemmar. **17** Uppyver døri, både inn mot det indre romet og utetter, og elles utsyver heile veggen, innan og utan, var det utmælte bolkar. **18** Og der var det gjort kerubar og palmor, so at det var ei palma millom two kerubar, kvar kerub hadde two andlit; **19** eit mansandlit mot palma på den eine sida og eit ungløve-andlit mot palma på hi. So var gjort på heile huset rundt ikring. **20** Frå jordi til uppyver døri var

kerubar og palmor gjorde, slik var tempelveggen. **21** Templet hadde firkanta dørskier, og framsida på heilagdomen såg like eins ut. **22** Og altaret var av tre, tri alner høgt og two alner langt, og det hadde hynro sine, og langsida og veggjene var av tre. Og han tala til meg: «Dette er bordet som stend framfor Herrens åsyn.» **23** Og templet og heilagdomen hadde two dører. **24** Og dørerne var tvhurda, kvar hurd med gangjarn; tvhurda var den eine og tvhurda var den andre. **25** Og på deim, på tempeldørerne, var det gjort kerubar og palmor likeins som på veggjene. Og det var eit vartak av tre på framsida åt forhalli utantil. **26** Og det var vindauge med fast grind og palmor på sideveggjene åt forhalli, på båe sidor, likeins på sidekavarne i huset og på vartaki.

42 So let han meg ganga ut i den ytre fyregarden den vegen som gjekk nordetter. Og han let meg koma til den kovebygnaden som låg midt framfor det fråskilde tunet og beint imot bygnaden i nord, **2** til langsida som var på hundrad alner, med inngang i nord, men breiddi var femti alner. **3** Beint imot eit stykke på tjuge alner av den indre fyregarden og midt framfor steingolvet i den ytre fyregarden, var det sval mot sval i tri høgder. **4** Og framanfor kovarne var det ein ti alner breid gang innetter, ein veg på ei aln; og dørerne deira snudde i nord. **5** Og dei øvste kovarne var dei minste, for svalerne tok burt meir rom frå deim enn frå dei nedste og dei millomste i bygnaden. **6** For dei låg i tri høgder, men hadde ikkje stolpar so som dei i fyregarden; difor smalcast det meir for dei øvste kovarne enn for dei nedste og millomste, frå jordi og uppetter. **7** Og ein mur som var utanfor, frammed kovarne, imot den ytre fyregarden, gjekk framanfor kovarne. Han var femti alner lang. **8** For lengdi på dei kovarne som låg imot den ytre fyregarden, var femti alner, men sjå, mot templet: hundrad alner. **9** Og nedunder desse kovarne var inngangen mot aust, når ein gjekk inn i deim frå den ytre fyregarden. **10** Der fyregardsmuren imot aust var på det tjukkaste, framanfor det fråskilde tunet og framanfor bygnaden, var det kovar. **11** Og ein veg gjekk framanfor deim. Dei såg ut som dei kovarne som låg mot nord, like lange og like breide; likeins alle utgangar og tilskipnader elles og dørgap. **12** Og likeins dørerne på dei kovarne som låg mot sud; det var ei dør der som vegen tok til, vegen frammed den muren som høyrdie til, vegen austetter når ein gjekk inn i deim. **13** So sagde han med meg: «Kovarne mot nord og kovarne mot sud, som ligg innmed det fråskilde tunet, dei er heilage kovar, der prestarne som er nær Herren skal eta det høgheilage. Der skal dei leggja det høgheilage, både grjonofferet og syndofferet og skuldofferet, for staden er heilag. **14** Når prestarne gjeng inn, so skal dei ikkje gange

ut att or heilagdomen og ut i den ytre fyregarden, men der skal dei leggja av seg klædi som dei hev gjort tenesta i, for dei er heilage. Dei skal taka på seg andre klæde og so ganga dit der folket må vera.» 15 Og då han hadde gjort mælingi frå seg i det indre huset, fylgde han meg ut gjennom den porten som hadde framsida mot aust, og der mælte han rundt ikring. 16 Han mælte austsida med mælestongi: fem hundred stenger etter mælestongi rundt ikring. 17 Han mælte nordsida: fem hundred stenger etter mælestongi rundt ikring. 18 Sudsida mælte han: fem hundred stenger etter mælestong. 19 Han snudde og gjekk mot vestensida; han mælte fem hundred stenger etter mælestong. 20 På dei fire sidorne mælte han det. Det hadde ein mur rundt ikring: fem hundred stenger lang og fem hundred breid, til å skilja det heilage frå det som var uhelga.

43 So let han meg ganga til porten, den porten som snudde i aust. 2 Og sjå, herlegdomen åt Israels Gud kom austan-ifrå, og ljomen av honom var som ljomen av store vatn, og jordi skein av herlegdomen hans. 3 Og den syni som eg såg, var likeins som den syni eg hadde set då eg kom og skulde leggja byen i øyde, og som den syni eg hadde set burtmed Kebarelv, soleis var synerne. Og eg fall å gruve på mitt andlit. 4 Og Herrens herlegdom for inn i huset gjenom den porten som snudde i aust. 5 Og anden lyfte meg upp og førde meg inn i den indre fyregarden. Og sjå, Herrens herlegdom fyllte huset. 6 Og eg høyrd einkvan tala til meg utor huset, og ein mann stod attmed meg. 7 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! Dette er den staden der kongstolen min og fotskammelen min skal standa, og der eg vil bu hjå Israels-borni æveleg. Og Israels-borni skal aldri meir vanhelga mitt heilage namn, korkje dei eller kongarne deira, med hordomen sin og med liki av kongarne sine og med offerhaugarne sine - 8 dei som sette dørstokken sin attmed dørstokk min og dørskierne sine attmed dørskierne mine, so det berre var veggen millom meg og dei. Og på den måten gjorde dei mitt heilage namn ureint med styggdomen sin som dei for med, so eg laut tyna deim i min vrede. 9 No skal dei hava sin hordom og liki av kongarne sine langt burt ifrå meg, so eg vil bu hjå deim æveleg. 10 Du menneskjeson! Kunngjjer for Israels-lyden um dette huset, so dei må blygjast for misgjerningarne sine, og mæla den vel tilmåta bygnaden. 11 Og når dei blygjest for alt det dei hev gjort, so skal du kunngjera for deim skapnaden på huset og skipnaden i det: utgangar og inngangar og skapnader på alt og alle fyresegnerne um alt, ja, all skapnaden og alle loverne um det; og rit det av framfor deira augo, so dei kann koma i hug heile skapnaden på huset og fyresegnerne um det,

og gjera etter deim. 12 Dette er lovi um huset: På toppen av fjellet skal heile umkverven kringum det vera høgheilag. Sjå, dette er lovi um huset. 13 Og dette er måli på altaret i alnetal, kvar aln ei handbreidd lengre enn ei vanleg aln: det skal vera eit fotstykke, ei aln høgt og ei aln breidt, og kantlisti på kanten av det ei spann breid rundt ikring. Dette er underlaget åt altaret. 14 Og frå fotstykket på jordi uppå den nedste skori skal det vera two alner, og breiddi skal vera ei aln, og frå den litle skori uppå den store skori skal det vera fire alner, og breiddi skal vera ei aln. 15 Og «Guds-fjellet» skal vera fire alner, og frå «Guds-åren» skal dei fire horni stinga upp. 16 Og Guds-åren skal vera tolv alner lang og tolv alner breid, firkanta med fire jamlange sidor. 17 Og skori skal vera fjortan alner lang og fjortan alner breid, med fire jamlange sidor, og kantlisti kringum henne ei halv aln tjukk, og fotstykket ei aln rundt ikring, og tropperne skal snu i aust.» 18 Og han sagde med meg: «Menneskjeson! So segjer Herren, Herren: Dette er fyresegnerne um altaret den dagen det vert gjort, so ein kann ofra brennoffer og skvetta blod på det. 19 Du skal gjeva dei levitiske prestarne, dei som er av Sadoks-ætti, og som stig nær meg og tener meg, segjer Herren, Herren, ein unguks til syndoffer. 20 Og du skal taka noko av blodet hans og striuka på dei fire altarhorni og på dei fire skorhyrno og på kantlisti rundt ikring; soleis skal du reinsa det frå synd og gjera soning for det. 21 Og du skal tak syndofferuksen, og honom skal dei brenna på mynstringspllassen åt huset, utanfor heilagdomen. 22 Og andre dagen skal du ofra ein lytelauks bukk til syndoffer, og dei skal reinsa altaret frå synd likeins som dei reinsa det med uksen. 23 Når du då hev gjort frå deg reinskji, skal du leida fram ein lytelauks unguks og ein lytelauks ver or saueflokkene. 24 Du skal leida deim fram for Herrens åsyn, og prestarne skal strå salt på deim og ofra deim til brennoffer åt Herren. 25 I sju dagar skal du ofra ein bukk til syndoffer kvar dag; og ein unguks og ein ver or saueflokkene, både lytelause, skal du ofra. 26 I sju dagar skal dei gjera soning for altaret og reinsa det og vigja det. 27 Og når dei hev fullenda dei dagarne, skal prestarne åttande dagen og fremetter ofra brennofferet dykker og takkofferi dykker på altaret, og eg vil hava hugnad i dykk, segjer Herren, Herren.»

44 So let han meg koma tilbake til den ytre porten åt heilagdomen, den som snudde i aust, og han var attlaten. 2 Og Herren sagde med meg: «Denne porten skal vera attlaten og ikkje verta opna, og ingen skal ganga inn igjenom honom; for Herren, Israels Gud, hev gjenge inn igjenom honom, difor skal han vera attlaten. 3 Men fyrsten, han er fyrste, han kann sitja der og eta brød framfor Herrens

åsyn. Han skal ganga inn vegen til forhalli i porten, og same vegen skal han ganga ut att.» 4 So let han meg koma gjennom nordporten og fram for huset. Og eg såg, og sjå, Herrens herlegdom fylte Herrens hus. Og eg fall å gruve på mitt andlit. 5 Då sagde Herren med meg: «Menneskjeson! Legg deg på hjarta og sjå med augo dine og lyd etter med øyro dine alt det som eg segjer med deg um alle fyresegnerne og loverne um Herrens hus. Og du må hugfesta inngangen til huset og alle utgangarne frå heilagdomen. 6 Og du skal segja med dei tråssuge, med Israels-lyden: So segjer Herren, Herren: No lyt det vera nok med all styggedom dykkar, du Israels-lyd, 7 at de let framande, u-umskore på hjarta og u-umskore på kjøt koma inn i heilagdomen min, og vera der til å vanhelga huset mitt, når de ofra brødet mitt, feita og blod. Soleis braut dei pakti mi, attåt alle hine styggjorne dykkar. 8 Og de hev ikkje sjølve greidt med tenesta i heilagdomarne mine, men de sette andre i staden for dykk til å gjera tenesta i heilagdomen min. 9 So segjer Herren, Herren: Ingen framand med u-umskore hjarta og u-umskore kjøt skal koma inn i min heilagdom, ingen av alle dei framande som bur millom Israels-borni. 10 Men dei levitarne som gjeikk burt ifrå meg, då Israel for vilt, og villa seg burt ifrå meg etter dei ufysne avgudarne sine, skal bera si misgjerning, 11 og i heilagdomen min skal dei gjera vakttenesta ved portarne og likeins tenesta i huset; dei skal slagna brennofferet og slagtofferet åt folket, og dei skal standa framfor deira åsyn og tena deim. 12 Etter di dei tente deim framfor dei ufysne avgudarne deira og var støytestein til misgjerning for Israels-lyden, difor hev eg lyft mi hand imot deim, segjer Herren, Herren, og dei skal bera si misgjerning. 13 Og dei skal ikkje koma meg nær til å gjera prestetenesta framfyre meg og ikkje koma nær noko av alle mine heilage ting, dei høgheilage tingi; men dei skal bera skammi si og skjemdarverki som dei hev gjort. 14 Og eg vil setja deim til å greida med tenesta i huset, med alt tenar-arbeidet i det og alt som der er å gjera. 15 Men dei levitiske prestarne, Sadoks-sønerne, som greidde med tenesta i heilagdomen min då Israels-borni villa seg burt ifrå meg, dei skal koma nær til meg og tena meg, og dei skal standa framfor mi åsyn og ofra åt meg feita og blod, segjer Herren, Herren. 16 Dei skal ganga inn i min heilagdom, og dei skal koma inn åt mitt bord og tena meg, og dei skal greida med mi tenesta. 17 Når dei då kjem inn i portarne åt den indre fyregarden, skal dei klæda seg i linklæde, det må ikkje koma ullan på deim når dei tener i portarne åt den indre fyregarden og inni huset. 18 Linhuvor skal dei hava på hovudet og linbrøker um mjødmarne sine; dei skal

vera umgyrde med noko som veld sveite. 19 Og når dei gjeng ut i den ytre fyregarden, til folket i den ytre fyregarden, skal dei hava av seg dei klædi som dei hev gjort tenesta i, og leggja deim i dei heilage kovarne, og dei skal taka på seg andre klæde, so dei ikkje skal helga folket med klædi sine. 20 Og dei skal ikkje raka hovudet, men ikkje heller lata håret veksa som det vil; dei skal klyppa håret sitt. 21 Og vin skal ingen av prestarne drikka, når dei gjeng inn i den indre fyregarden. 22 Enkja eller fråskild kvinne skal dei ikkje taka til kona, men møyar, ætta frå Israels-lyden. Men ei enkja som er enkja etter prest, kann det taka. 23 Og dei skal læra folket mitt å skilja millom heilagt og vanheilagt, og kunngjera deim skilnaden på ureint og reint. 24 Og i rettssaker skal dei standa fram og døma; etter mine fyresegner skal dei døma i deim. Og mine lover og fyresegner skal dei halda på alle mine høgtider, og kviledagarne mine skal dei halda heilage. 25 Og til eit lik skal ingen av deim ganga inn, so han vert urein; einast for far og for mor og for son og for dotter, for bror, og for syster som ikkje hev havt mann, kann dei gjera seg ureine soleis. 26 Og etter reinsingi hans, skal dei telja sju dagar for honom. 27 Og den dagen han gjeng inn i heilagdomen, i den indre fyregarden, og tener i heilagdomen, skal han ofra syndofferet sitt, segjer Herren, Herren. 28 Og det skal vera arvluten deira: Eg vil vera arvluten deira. Og nokor eiga skal de ikkje gjeva deim i Israel; eg er deira eiga. 29 Grjonofferet og syndofferet og skuldofferet, deim skal dei eta, og alt som er bannlyst i Israel, skal høyra deim til. 30 Det aller første av allslags grøda og alle offergåvor av alle slag skal vera åt prestarne. Og det første gropet de mel, skal de gjeva presten, so velsigning må koma yver huset ditt. 31 Noko sjølvdaudt eller ihelrive av fugl eller fe må ikkje prestarne eta.

45 Og når de lutar ut landet til odel, so skal de gjeva ei gåva åt Herren, ein heilag-lut av landet, fem og tjuge tusund på lengdi og ti tusund på breiddi. Det skal vera heilagt i all si vidd rundt ikring. 2 Av dette skal det vera åt heilagdomen fem hundrad på lengd og fem hundrad på breidd, i ein firkant rundt ikring. Og til utmark rundt kringum det femti alner. 3 Soleis skal du etter dette målet mæla fem og tjuge tusund på lengdi og ti tusund på breiddi, og i det skal heilagdomen, det høgheilage, vera. 4 Det er ein heilag-lut av landet. Han skal vera åt prestarne som gjer tenesta i heilagdomen, dei som fær koma nær til Herren og tena honom. Det skal vera til hustufter åt deim og til heilag-tuftar åt heilagdomen. 5 Og fem og tjuge tusund på lengdi og ti tusund på breidd skal vera åt levitarne, tenarane i huset. Til eiga skal dei hava tjuge gardar. 6 Og til eiga åt

byen skal de gjeva fem tusund på breiddi og fem og tjuge tusund på lengdi, jamsides med luten åt heilagdomen; det skal vera åt Israels-lyden. 7 Og fyrsten skal hava sin lut på både sidorne åt heilagdoms-luten og by-eigedomen, frammed heilagdoms-luten og by-eigedomen, på vestsida vestetter, og på austsida, austetter, og han skal vera jamlang med ein arvlut åt ei ætt, frå grensa åt havet til austgrensa. 8 Dette skal han hava til land, til eiga i Israel. Og fyrstarne mine skal aldri meir tyngja folket mitt, men lata Israels-lyden hava landet som det vert etla å ætterne. 9 So segjer Herren, Herren: No lyt det vera nok, de fyrstar i Israel! Få burt vald og trælung, og gjer rett og rettferd! Haldt upp med å driva folket mitt frå gard og grunn! segjer Herren, Herren. 10 Rett vegg og rett efa og rett bat skal de hava. 11 Ein efa og ein bat skal vera like store, so ein bat er tiandeparten av ein homer og ein efa tiandeparten av ein homer; etter homeren skal deira mål vera. 12 Ein sekel skal vera tjuge gera. Tjuge seklar, fem og tjuge seklar, femtan seklar, det skal vera ei mina hjå dykk. 13 Dette er den reida de skal gjeva: setteparten av ein efa av kvar homer kveite, og likeins skal de gjeva setteparten av ein efa av kvar homer bygg. 14 Og den visse reida av olje, rekna i bat: tiandeparten av ein bat av kvar kor - som er ti bat eller ein homer, for ein homer er ti bat - 15 og av småfeet eitt lamb av two hundred frå det vatsrike beitelandet i Israel til grjonoffer og til brennoffer og takkoffer, til å gjera soning for deim, segjer Herren, Herren. 16 All landslyden skal vera skuldig til denne reida åt fyrsten i Israel. 17 Men fyrsten skal hava den skyldnaden: å leggja til brennoffer og grjonofferet og drykkofferet i helgarne og på nymånedagarne og på kviledagarne, på alle høgtiderne hjå Israels-lyden. Han skal greida med syndofferet og grjonofferet og takkofferet til å gjera soning for Israels-lyden. 18 So segjer Herren, Herren: Den fyrste dagen i fyrste månaden skal du taka ein lytelauks ungukse og reinsa heilagdomen frå synd. 19 Og presten skal taka noko av syndofferblodet og strjuka på dørskierne i huset og på dei fire hynro på altarskori og på dørskierne i porten åt den indre fyregarden. 20 Og likeins skal du gjera den sjuande dagen i månaden for den som hev synda uviljande eller av fåkunna. Og de skal gjera soning for huset. 21 Den fjortande dagen i fyrste månaden skal de halda påskehelg. I høgtidi, i sju dagar, skal de eta usyrt brød. 22 Den same dagen skal fyrsten ofra ein ukse til syndoffer for seg og for all landslyden. 23 Og dei sju høgtidsdagane skal han ofra åt Herren eit brennoffer: sju lytelause uksar og sju lytelause varer kvar dag i dei sju dagane, og til syndoffer ein bukk kvar dag. 24 Og til grjonoffer skal han ofra ein efa med kvar ukse og ein efa med kvar ver og ein åttung olje

med kvar efa. 25 Den femtande dagen i sjuande månaden, på høgtidi, skal han gjera likeins både syndofferet og med brennofferet og med grjonofferet og oljen i sju dagar.

46 So segjer Herren, Herren: Porten åt den indre fyregarden, den som snur i aust, skal vera attlaten dei seks vyrkedagarne, men kviledagen skal han vera open, og nymånedagen skal han vera open. 2 Og fyrsten skal ganga inn vegen til port-forhalli utanfrå og stana attmed port-dørskii. Og prestane skal ofra brennofferet hans og takkofferi hans, og han skal tilbeda på portdørstokken og sidan ganga ut att. Men porten skal ikkje stengjast fyrr det kveldar. 3 Og um kviledagarne og nymånarne skal landslyden tilbeda attmed inngangen til den same porten for Herrens åsyn. 4 Og brennofferet som fyrsten skal føra fram for Herren på kviledagen, skal vera seks lytelause lamb og ein lytelauks ver, 5 og til grjonoffer ein efa med veren, men med lambi slikt grjonoffer som han sjølv vil gjeva, og ein åttung olje med kvar efa. 6 Og um nymånedagen ein lytelauks ungukse og seks lamb og ein ver; lytelause skal dei vera. 7 Og til grjonoffer skal han ofra ein efa med uksem og ein efa med veren, men med lambi so mykje som han hev råd til, og ein åttung olje med kvar efa. 8 Og når fyrsten gjeng inn, skal han ganga inn vegen til port-forhalli, og same vegen skal han ganga ut att. 9 Og når landslyden gjeng inn for Herrens åsyn på høgtiderne, då skal den som gjeng inn gjennom nordporten og skal tilbeda, ganga ut att gjennom sudporten, og den som gjeng inn gjennom sudporten, skal ganga ut gjennom nordporten; ingen skal snu og ganga ut att gjennom den porten han kom inn, men dei skal ganga ut beint fram. 10 Og fyrsten skal ganga inn midt ibland deim når dei gjeng inn, og når dei gjeng ut, skal dei ganga ut saman. 11 Og i helgarne og høgtiderne skal grjonofferet vera ein efa med kvar ukse og ein efa med kvar ver, men med lambi slikt som kvar sjølv vil gjeva, og ein åttung olje med kvar efa. 12 Og når fyrsten vil ofra eit friviljugt offer, anten brennoffer eller takkoffer til friviljugt offer åt Herren, då skal dei lata upp åt honom den porten som snur i aust, og han skal ofra brennofferet sitt og takkofferi sine like eins som han gjer på kviledagen. So skal han ganga ut att, og ein skal lata att porten etter han er utgjengen. 13 Og eit årsgamalt lytelauks lamb skal du dagstødt ofra til brennoffer åt Herren; kvar morgen skal du ofra det. 14 Og til grjonoffer skal du kvar morgen ofra setteparten av ein efa og two pottar olje til å lata uppi mjølet. Det er eit grjonoffer åt Herren - ævelege fylsegner, stødt og stendig. 15 Og dei skal ofra lambet og grjonofferet og oljen kvar morgen til eit stendigt brennoffer.

16 So segjer Herren, Israels Gud: Um fyrsten gjev einkvan av sønerne sine noko av odelen sin til gåva, so vert det hans odelen; åt sønerne hans skal det vera, dei fær det til odel og eiga. **17** Men gjev han einkvan av tenarane sine noko av odelen sin til gåva, då skal det vera hans til fridomsåret, men då skal fyrsten få det att. Odelen hans er det, åt sønerne hans skal det vera. **18** Og fyrsten må ikkje taka odelsjord frå folket og på den måten trengja deim burt frå deira eiga - av si eiga skal han lata sønerne sine erva - so ikkje folket mitt vert spreidt, kvar burt frå si eiga. **19** So let han meg koma gjennom den inngangen som var attmed porten, til dei heilage kovarne som var etla prestarne, og som snudde i nord. Og sjå, der var det eit rom lengst burte mot vest. **20** Og han sagde med meg: «Dette er den staden der prestarne skal koka skuldofferet og syndofferet, og der dei skal baka grjonofferet, so dei ikkje skal turva bera det ut i den ytre fyregarden og på den måten helga lyden.» **21** So let han meg stiga ut i den ytre fyregarden og let meg ganga kringum dei fire hynro på fyregarden. Og sjå, i kvart hynra på fyregarden var det eit tun. **22** I dei fire hynro på fyregarden var dei inngjerde, desse tuni; fyrti alner lange og tretti alner breide, desse fire tuni i hynro hadde same målet. **23** Og det gjekk ein murgard rundt ikking inni deim, rundt ikking i alle fire. So var det gjort gruvor til å koka i nedantil med murgarden rundt ikking. **24** Og han sagde med meg: «Dette er kokehuset der tenarane i huset skal koka slagtofferi åt folket.»

47 So let han meg tilbake til inngangen åt huset. Og sjå, det kom vatn ut under dørstokken på huset mot aust, for framsida på huset snudde i aust. Og vatnet rann ned frå høgre sida på huset sunnanfor altaret. **2** Sidan let han meg ganga ut gjennom nordporten og fylgde meg ikking utanfor til ytreporten, den porten som snur austetter. Og sjå, det kom vatn vellande fram undan høgresida. **3** Mannen gjekk no austetter med mælesnor i handi og mælte tusund alner. Og han hadde meg til å vada yver vatnet, vatn til okleleden. **4** So mælte han endå tusund alner til og hadde meg til å vada yver vatnet, vatn til knes. So mælte han endå tusund alner og hadde meg til å vada yver vatnet; det gjekk då upp til lenderne. **5** So mælte han endå tusund alner, og no var det ei å som eg ikkje kunde vada. For vatnet hadde vakse, vatn til å symja i, ei å som ikkje let seg vada. **6** Og han sagde med meg: «Hev du set det, menneskjeson?» Og han let meg ganga tilbake uppå å-breiddi. **7** Då eg kom dit att, stod det på å-breiddi ei mengd med tre på den sida og hi sida. **8** Og han sagde med meg: «Dette vatnet renn ut til austbygderne og fløymer ned i øydemarki. So fell det ut i havet. Når det er

flødt ut i havet, vert vatnet der friskt. **9** Og det skal henda at alt kvikjende som liver og yr alle stader der den tviflauamande å renn, skal livna, og det skal verta ei ovmengd med fisk. For når dette vatnet kjem dit, so vert det helsebot og liv alle stader der å renn. **10** Og det skal henda at fiskarar skal standa frammed vatnet frå En-Gedi til En-Eglajim; fiskestøde for garnbruk skal det og vera. Fisken der skal vera i ovende mengd, kvar etter sitt slag, som i Storhavet. **11** Men myrane og deplarne der skal ikkje verta friske; dei er etla å saltet. **12** Og frammed åi, på både å-breidderne, skal det veksa upp frukttrø av alle slag. Lauvet på deim skal ikkje visna og frukt ikkje trjota. Kvar månad skal dei bera ny frukt, for vatnet åt deim renn ut frå heilagdomen. Og frukt på deim skal vera til mat, og lauvet til lækjedom.» **13** So segjer Herren, Herren: Dette er landskilet, og innan det skal de taka dykk landet til odel etter Israels tolv ætter. Å Josef skal det vera two luter. **14** Og de skal taka det til odel, den eine som den andre, for di eg hev rett upp handi mi på at eg vilde gjeva federne dykkar det; so skal då dette landet verta utsiktig til odel og eiga. **15** Dette er då landskilet: På nordsida: frå Storhavet langs med Hetlonvegen til ein kjem til Sedad, **16** Hamat, Berota, Sibrajim, som ligg millom Damaskus-skilet og Hamatskilet, det millomste Haser, som ligg innmed Havran-skilet. **17** Soleis er då landskilet frå havet til Hasar-Enon attmed Damaskus-skilet og framleides endå lenger nordetter upp til Hamat-skilet. Dette er nordsida. **18** Austsida - millom Havran og Damaskus og millom Gilead og Israelsland - er Jordan: frå nordskilet til Austrhavet skal de mæla. Dette er austsida. **19** På sudsida, mot sud; frå Tamar til Meribotvatnet attmed Kades, til bekken, alt til Storhavet. Dette er sudsida, mot sud. **20** På vestsida er Storhavet frå dette skilet til dit der ein gjeng til Hamat. Dette er vestsida. **21** Og de skal byta landet millom dykk etter Israels ætter. **22** Og soleis skal det vera: De skal skifta det ut til odel åt dykk sjølve og dei framande som bur hjå dykk og hev fenge born ibland dykk. Og dei skal vera for dykk som dei som er fødde og borne i sjølve Israel; odelsjord skal dei hava med dykk ibland ætterne i Israel. **23** Og so skal det vera: I den ætti der den framande bur, der skal de gjeva honom odelsjordi si, segjer Herren, Herren.

48 Og dette er namni på ætterne: Frå nordenden - vest ved Storhavet - langs med Hetlonvegen til dit som ein gjeng til Hamat, Hasar-Enan attmed Damaskus-skilet, der skal dei eiga frå austsida til havet: Dan, ein lut. **2** Frammed Dan-skilet, frå austsida til vestsida: Asser, ein lut. **3** Frammed Asser-skilet, frå austsida til vestsida: Naftali, ein lut. **4** Frammed Naftali-skilet, frå austsida til vestsida:

Manasse, ein lut. 5 Frammed Manasse-skilet, frå austsida til vestsida: Efraim, ein lut. 6 Frammed Efraim-skilet, frå austsida til vestsida: Ruben, ein lut. 7 Frammed Ruben-skilet, frå austsida til vestsida: Juda, ein lut. 8 Frammed Juda-skilet, frå austsida til vestsida, skal vera den gåva som de skal gjeva, fem og tjuge tusund breid og so langt som ein av luterne åt ætterne frå austsida til vestsida, og midt der inni skal heilagdomen vera. 9 Den gåva som de skal gjeva Herren, skal vera fem og tjuge tusund lang og ti tusund breid. 10 Og åt desse skal den heilage gåva vera: Åt prestarne: i nord fem og tjuge tusund og i vest ti tusund på breiddi, og i aust ti tusund på breiddi, og i sud fem og tjuge tusund på lengdi. Og midt der inni skal Herrens heilagdom vera. 11 Åt prestarne som er helga utav Sadoks-sønerne, dei som tok vare på tenesta mi og ikkje for vilt då Israels-borni villa seg burt, soleis som levitarne villa seg burt, 12 åt deim skal gåva vera utav jordgåva, eit høgheilagt stykke frammed skilet mot levitarne. 13 Og levitarne skal hava, frammed skilet mot prestarne, fem og tjuge tusund på lengdi og ti tusund på breiddi; all lengdi skal vera fem og tjuge tusund og breiddi ti tusund. 14 Og dei skal ikkje selja noko av det, og ikkje skal noko bytast burt, og landsens fyrstegrøda må ikkje gange yver i annan manns eiga, for ho er viggd Herren. 15 Og dei fem tusund som er att av breiddi, frammed dei fem og tjuge tusund, skal vera uviggd, åt byen, til bustader og til utmark, og byen skal liggja der i midten. 16 Dette er då målet på honom, nordsida fire tusund og fem hundred og sudsida fire tusund og fem hundred, austsida fire tusund og fem hundred, og vestsida fire tusund og fem hundred. 17 Og det skal vera utmark åt byen: nordetter two hundred og femti, og sudetter two hundred og femti, og austetter two hundred og femti, og vestetter two hundred og femti. 18 Og det som vert att på lengdi frammed den heilage gåva: ti tusund austetter og ti tusund vestetter - for det skal vera frammed den heilage gåva - grøda av det skal vera til brød åt arbeidsfolket i byen. 19 Og arbeidsfolket i byen, av alle ætterne i Israel, dei skal bruka det. 20 Heile gåva skal vera fem og tjuge tusund på lengdi og fem og tjuge tusund på breiddi; som ein firkant skal de gjeva den heilage gåva med by-eiga. 21 Og det som vert att, skal vera åt fyrsten, på både sidorne av den heilage gåva og by-eiga, frammed luten på fem og tjuge tusund, alt burtåt austskilet og vestetter frammed dei fem og tjuge tusund, alt burtåt vestskilet jamsides med luterne åt ætterne; det skal vera åt fyrsten. Og den heilage gåva og husens heilagdom skal liggja midt imillom. 22 Det som då ligg millom Juda-skilet og Benjamin-skilet - med levit-eiga og by-eiga i midten - det skal vera åt fyrsten. 23 So kjem hine ætterne: Frå austsida til

vestsida: Benjamin, ein lut. 24 Og frammed Benjamin-skilet, frå austsida til vestsida: Simeon, ein lut. 25 Og frammed Simeon-skilet, frå austsida til vestsida: Issakar, ein lut. 26 Frammed Issakar-skilet, frå austsida til vestsida: Sebulon, ein lut. 27 Frammed Sebulon-skilet, frå austsida til vestsida: Gad, ein lut. 28 Frammed Gad-skilet, på sudsida, i sud: der skal skilet ganga frå Tamar, yver Meribavatni attmed Kades, til bekken, alt burtåt Storhavet. 29 Dette er det landet som de skal skifta ut av odelen åt ætterne i Israel, og dette er luterne deira, segjer Herren, Herren.» 30 Og dette er utgrensa åt byen: På nordsida fire tusund og fem hundred på mål. 31 Og byportane, uppkalla etter ætterne i Israel: Tri portar i nord: Ruben-porten, ein; Juda-porten, ein; Levi-porten, ein. 32 Og på austsida: fire tusund og fem hundred, og tri portar: Josef-porten, ein; Benjamin-porten, ein; Dan-porten, ein. 33 Og sudsida: fire tusund og fem hundred på mål, og tri portar: Simeon-porten, ein; Issakar-porten ein; Sebulon-porten, ein. 34 Vestsida: fire tusund og fem hundred; dei tri portarne der: Gad-porten, ein; Asser-porten, ein; Naftali-porten, ein. 35 Rundt ikring: attan tusund. Og namnet på byen skal vera frå den dagen: «Herren er der».

Daniel

1 I det tridje styringsåret åt Jojakim, kongen i Juda, kom Nebukadnessar, kongen i Babel, til Jerusalem og kringsette byen. **2** Og Herren gav Juda-kongen Jojakim i hans vald, og likeins sume av kjerald i Guds hus; han førde deim til Sinearlandet, til gudshuset sitt. Og kjerald flutte han inn i skattkammeret åt guden sin. **3** Og kongen baud Aspenaz, den øvste hirdmannen sin, at han av Israel skulde velja ut nokre sveinar, av kongsætt og av adelsætt, **4** sveinar som var lytelause og fagre å sjå til og vituge til å leggja seg etter alt slags visdom, evnerike og lærehuga ungsveinar, som kunde verta føre til å tena i kongsgarden; og han skulde gjeva deim upplæring i kaldaisk skrift og tungemål. **5** Kongen etla til åt deim det dei skulde hava kvar dag av forkunmmaten åt kongen og av vinen som han drakk, og baud at dei skulde fostra deim upp i tri år; når den tidi var lidi, skulde dei få gjera tenesta hjå kongen. **6** Millom deim var Daniel, Hananja, Misael og Azarja av Judasøerne. **7** Men den øvste hirdmannen gav deim nye namn: Daniel kalla han Beltsassar, Hananja Sadrak, Misael Mesak og Azarja Abed-Nego. **8** Men Daniel sette seg fyre at han ikkje vilde gjera seg urein med kongsmaten, eller med den vinen som han drakk; og han bad den øvste hirdmannen um å sleppa å gjera seg urein. **9** Og Gud let Daniel finna nåde og miskunn hjå den øvste hirdmannen. **10** Men den øvste hirdmannen sagde til Daniel: «Eg ottast at herren min, kongen, som hev teke avgjerd um maten og drykken dykkar, skal tykka at de er meir skrinleitte enn dei andre sveinarne på dykkar alder, og so kjem de til å føra skuld yver hovudet mitt hjå kongen.» **11** Då sagde Daniel til hovmeisteren som den øvste hirdmannen hadde sett yver Daniel, Hananja, Misael og Azarja: **12** «Gjer ein freistnad med tenarane dine i ti dagar, og gjev oss grønt å eta og vatn å drikka. **13** So kann du sidan likna vår utsjånad i hop med utsjåaden på dei som et av kongsmaten; og so kann du gjera med tenarane dine etter det du då ser.» **14** Han laga seg etter deim i dette og gjorde ein freistnad med deim i ti dagar. **15** Då dei ti dagarne var lidne røyndest det at dei var fagrare å sjå til og betre i hold enn alle dei sveinar som hadde ete av kongsmaten. **16** Då let hovmeisteren deim sleppa den maten som kongen hadde etla åt deim, og den vinen som dei skulde ha drukke, og gav deim grønt. **17** Til desse fire sveinarne gav no Gud kunnskap og vit på alt slag skrift og visdom; og Daniel skyna seg på alle synar og draumar. **18** Og då den tidi kom då kongen hadde bode at dei skulde førast fram for honom, førde den øvste hirdmannen deim fram for Nebukadnessar.

19 Og då kongen tala med deim, fanst det ingen millom deim alle som kunde mæla seg med Daniel, Hananja, Misael og Azarja; so vart dei då tenarar hjå kongen. **20** Og stødt når kongen spurde deim til i ei sak som det skulde visdom til å skyna seg på, fann han at dei var ti gonger visare enn alle runemeistrar og manrar som fanst i heile hans rike. **21** Og Daniel heldt fram soleis til det fyrste styringsåret åt kong Kyrus.

2 I det andre styringsåret åt Nebukadnessar hadde Nebukadnessar draumar som sette uro i hugen hans, so han ikkje fekk sova. **2** Då let kongen senda bod etter runemeistrarne og manararne og trollmennene og kaldærarane, og vilde at dei skulde fortelja kongen kva han hadde drøynt. Og dei kom og gjekk fram for kongen. **3** Og kongen sagde til deim: «Eg hev havt ein draum, og hev slik uro i hugen etter å få vita kva eg hev drøynt.» **4** Då tala kaldærarane til kongen på aramæisk: «Kongen live æveleg! Fortel tenarane dine draumen, so skal me segja deg kva han tyder.» **5** Kongen svara kaldærarane: «Nei, min vilje stend uruggeleg fast, at dersom de ikkje segjer meg draumen og uttydingi på honom, so skal de verta hoggne i sund, og husi dykkar gjorde til sorphaugar. **6** Men dersom de fortel meg draumen og uttydingi på honom, so skal de få rike gåvor og stor æra av meg. Seg meg difor draumen og uttydingi på honom!» **7** Dei svara og sagde andre gongen: «Kongen må fortelja draumen til tenarane sine, so skal me segja kva han tyder.» **8** Kongen svara og sagde: «Eg merkar grant at de vil vinna tid, sidan de ser at min vilje er uruggeleg. **9** Dersom de ikkje segjer meg draumen, kann domen yver dykk ikkje verta anna enn ein. Ja, de er vorte samde um å fara med lygn og skjemdarsvall for meg, i von um at tiderne skal snu seg. Seg meg no difor kva eg hev drøynt, so skynar eg at de og kann uttydingi på det.» **10** Då svara kaldærarane kongen og sagde: «Det finst ikkje eit menneskje på jordi som kann segja kongen det som han vil vita; aldri hev då heller nokon konge, kor stor og megtig han so hev vore, kravt noko slikt av nokon runemeister eller manar eller kaldærar. **11** For det som kongen krev, er so altfor vandt, og det finst ingen som kann fortelja kongen det, utan gudarne, og dei bur ikkje millom døyelege menneskje.» **12** Då vreidest kongen og harmast mykje, og baud at dei skulde tyna alle dei vise i Babel. **13** Då so påbodet var utforda, og dei skulde drepa dei vise, leita dei og etter Daniel og fosterbrørne hans og vilde drepa deim. **14** Daniel vende seg då med kloke og vituge ord til Arjok, hovdingen yver livvakti åt kongen, som hadde drege ut og skulde drepa dei vise i Babel. **15** Han tok

til ords og spurde Arjok, hovudsmannen åt kongen: «Kvi hev kongen ferda ut dette strenge påbodet?» Då fortalde Arjok Daniel kva som var tids. 16 Og Daniel gjekk inn og bad kongen gjeva honom frest, so skulde han kunngjera kongen uttydingi. 17 Sidan gjekk Daniel heim og fortalte Hananja, Misael og Azarja, fosterbrørne sine, kva som var tids, 18 og han baud deim at dei skulde beda Gud i himmelen um miskunn, so at denne løyndomen måtte verta openberra, so ikkje Daniel og fosterbrørne hans skulde lata livet tilliks med dei andre vise i Babel. 19 Då fekk Daniel vita løyndomen i ei syn um natti. Og Daniel lova Gud i himmelen for dette. 20 Daniel tok til ords og sagde: «Lova vere Guds namn frå æva og til æva! For visdom og magt høyrer honom til! 21 Han let tider og stunder verta umskifte, set kongar av og set kongar inn, han gjev dei vise visdom og dei vituge vit. 22 Han openberrar det djupe og det dulde, han veit kva som i myrkret er, og hjå han bur ljoset. 23 Deg, min fedregud, takkar og prisar eg for di du hev gjeve meg visdom og dugleik, og no hev kunngjort meg det me bad deg um. For det som kongen vilde vita, hev du kunngjort oss. 24 Daniel gjekk so inn til Arjok, som av kongen hadde fenge påbod um å dreppe dei vise i Babel; han gjekk av stad og sagde soleis til honom: «Dei vise i Babel må du ikkje tyna. Før meg inn til kongen, so skal eg kunngjera kongen uttydingi.» 25 Då skunda Arjok seg og førde Daniel inn til kongen og sagde soleis til honom: Eg hev funne ein mann millom dei jødiske fangarne som kann segja kongen uttydingi.» 26 Kongen svara og sagde til Daniel, som hadde fenge namnet Beltsassar: «Kann du segja meg den draumen eg hev havt, og uttydingi på honom?» 27 Daniel svara kongen og sagde: «Den løyndomen som kongen hev hug til å vita, er det ingen vismann eller manar eller runemeister eller stjernetydar som kann kunngjera for kongen. 28 Men det er ein Gud i himmelen, som openberrar løyndomar, og han hev late kong Nebukadnessar vita kva som skal henda i dagar som kjem. Dette var draumen din og den syni du hadde på lægjet ditt: 29 Då du, konge, låg på lægjet ditt, steig det tankar upp hjå deg um kva som skal henda i framtid. Og han som openberrar løyndomar, let deg vita kva som skal henda. 30 Og for meg hev denne løyndomen vorte openberra, ikkje av di eg eig nokon visdom framfor alle andre som liver, men for at uttydingi kann verta kunngjord for kongen, so du kann få vita ditt hjartans tankar. 31 Du, konge, såg i syni di ei stor bilætstytte standa framfyre deg, og den stytta var høg, og glansen hennar var overlag stor, ho var skrämeleg å sjå til. 32 Hovudet på bilætet var av skirt gull, briostet og armarne av sylv, buken og lenderne av kopar, 33 leggerne

av jarn, føterne var noko av jarn og noko av leir. 34 Medan du stod og såg på bilætet, vart det lausrive ein Stein, men ikkje med mannehender, og den steinen råka bilætet på føterne, som var av jarn og leire, og krasa deim. 35 Då vart det krasa alt på ein gong, jarnet, leiret, koparen, sylvet og gullet, og det vart som agner på ein treskjæravall um sumaren, og vinden føykte det burt, so ein ingen stad kunna finna det att. Men av steinen som hadde råka bilætet, vart det eit stort fjell, som fyldte opp heile jordi. 36 Dette var draumen, og no vil me segja kongen uttydingi. 37 Du, konge, kongen yver kongarne, som Gud i himmelen hev gjeve rike, velde, magt og æra, 38 du, som hev gjeve mannsborni, dyri på marki og fuglarne under himmelen i henderne på, so langt som liv bur, og som han hev sett til herre yver det alt saman, du er dette gullhovudet. 39 Men etter deg skal det koma upp eit anna rike, ringare enn ditt, og etter det endå eit rike, det tridje, som er av kopar, og det skal råda yver heile jordi. 40 Det fjorde riket skal og koma upp og vera sterkt som jarn; for jarnet knusar og krasar alt, og som jarnet øyder alt anna, so skal og dette riket krasa og øyda. 41 Men når du såg at føterne og tærne var noko av krusmakarleir og noko av jarn, so tyder det at det skal vera eit sundra rike: det skal hava noko av det faste jarnet, for du såg det var jarn blanda med leira. 42 Og det at tærne på føterne var noko av jarn og noko av leir, det tyder at riket i sume måtar skal vera sterkt, i andre måtar veikt. 43 Og at du såg jarnet var blanda med leir, det tyder at det fulle skal verta ei blanding ved menneskesæde, men at luterne like vel ikkje skal halda i hop med kvarandre, like lite som jarn kann binda seg saman med leir. 44 Men i dei dagane dei kongarne lever, skal Gud i himmelen reisa eit rike som aldri i æva skal øydast, og magti yver det skal ikkje låtast til noko anna folk. Det skal krasa og gjera ein ende på alle hine riki; men sjølv skal det æveleg standa; 45 for du såg då at det vart lausrive ein Stein or fjellet, men ikkje med mannehender, og krasa jarnet, koparen, leiret, sylvet og gullet. So hev den store Gud openberra for kongen kva som skal henda i framtid. Draumen er sann og uttydinga sætande.» 46 Då kasta kong Nebukadnessar seg å gruve og tilbad framfor Daniel, og han baud at dei skulde ofra grjonoffer og røykjelse til honom. 47 Og kongen svara Daniel og sagde: «I sanning, dykkar Gud er Gud yver gudar og herre yver kongar og ein som openberrar løynde ting, sidan du hev kunna openberra denne løyndomen.» 48 Etter dette gjorde kongen Daniel til ein stor mann, og gav honom mange dyre gåvor og sette honom til herre yver alt Babelsfylket, og til forstandar for alle dei vise i Babel. 49 Og Daniel bad

kongen, og han sette Sadrak og Mesak og Abed-Nego til å styra Babelsfylket, men Daniel sjølv stana i kongsgarden.

3 Kong Nebukadnessar let gjera eit bilæte av gull, seksti alner høgt og seks alner breidt; det fekk han sett opp på Durasletta i Babelsfylket. **2** Og kong Nebukadnessar sende ut menner som skulde stemna saman satraparne og jarlarne og landshovdingarne og rådmennene og skattmeistrarne og dei lovkunnige og domarane og alle andre embetsmenn i fylki, at dei skulde koma til vigsla av det bilætet som kong Nebukadnessar hadde fenge reist. **3** Då samla dei seg, satraparne og jarlarne og landshovdingarne og rådmennene og skattmeistrarne og dei lovkunnige og domarane og alle andre embetsmenn i fylki og skulde vigsla det bilætet som Nebukadnessar hadde fenge reist; og då dei so stod framfor det bilætet som Nebukadnessar hadde fenge reist, **4** ropa ein herold med høg røyst: «Det vere dykk sagt, de folk og ætter og tungemål: **5** Når de høyrer ljoden av horn, fløyta, cither, harpa, psalter, sekkjepipa og alle slags andre spel, då skal de falla ned og tilbeda det gull-bilætet som kong Nebukadnessar hev fenge reist. **6** Men den som ikkje fell ned og tilbed, skal i same stundi verta kasta i ein brennande omn.» **7** So snart alt folket no høyrdie ljoden av horn, fløyta, cither, harpa, psalter og alle andre slags spel, fall dei difor ned, alle folk og ættar og tungemål, og tilbed det gull-bilætet som kong Nebukadnessar hadde fenge reist. **8** Men straks etter stod nokre kaldæiske menn fram og klaga jødarne. **9** Dei tok til ords og sagde til kong Nebukadnessar: «Kongen live æveleg! **10** Konge, du hev gjeve bod um at alle menneske skulde falla ned og tilbeda gull-bilætet når dei høyrdie ljoden av horn, fløyta, cither, harpa, psalter, sekkjepipa og alle andre spel, **11** og at kvar og ein som ikkje fell ned og tilbed, skal verta kasta i ein brennande omn. **12** Men no er her nokre jødiske menn, Sadrak, Mesak og Abed-Nego, som du sette til å styra Babelsfylket. Desse mennene hev ikkje agta på deg, konge. Dei dyrkar ikkje dine gudar, og ikkje tilbed dei gull-bilætet som du hev fenge reist.» **13** Då baud Nebukadnessar i vreide og harm at dei skulde føra fram Sadrak, Mesak og Abed-Nego. Og dei førde mennene fram for kongen. **14** Nebukadnessar tala til deim og sagde: «Er det med vilje at de, Sadrak, Mesak og Abed-Nego, ikkje dyrkar mine gudar og ikkje tilbed det gull-bilætet som eg hev fenge reist? **15** Ja, ja, alt skal verta godt att, so framt de er viljuge til å falla ned og tilbeda det bilætet som eg hev fenge gjort, når de høyrdie ljoden av horn, fløyta, cither, harpa, psalter og sekkjepipa og alle slag andre spel. Men dersom de ikkje tilbed, so skal de i same stundi verta kasta i den brennande omn; og kven er den gud som då

kann frelsa dykk or mi hand?» **16** Då svara Sadrak, Mesak og Abed-Nego og sagde til kongen: «Nebukadnessar, me tarv ikkje gjeva deg noko svar på dette. **17** Um vår Gud, han som me dyrkar, magtar å frelsa oss, so skal han og frelsa oss or den brennande omnene og or di hand, konge. **18** Men um han ikkje det vil, so skal du vita, konge, at me dyrkar ikkje dine gudar kor som er, og at me ikkje vil tilbeda det gull-bilætet som du hev fenge reist.» **19** Då rann det slikt sinne i Nebukadnessar mot Sadrak, Mesak og Abed-Nego, at han skifte liter i andlitet. Og han tok til ords og baud at dei skulde gjera omnen sju gonger so heit som elles var turvande. **20** Og nokre handfaste karar i heren hans fekk fyresegn um å binda Sadrak, Mesak og Abed-Nego og kasta deim i den brennande omnene. **21** So vart mennene bundne i underklædi, kjolarne, kapporne og dei andre klædi sine og kasta i den brennande omnene. **22** Men etter di bodet åt kongen hadde vore so strengt, og omnen difor var vorten so uhorveleg upphita, vart dei mennene som førde Sadrak, Mesak og Abed-Nego upp dit, sjølv drepne av eldslogarne. **23** Men dei tri mennene, Sadrak, Mesak og Abed-Nego, vart kasta bundne ned i den brennande omnene. **24** Då stokk kong Nebukadnessar og stod svint upp og spurde rådsherrarne sine og sagde: «Var det ikkje tri menn me batt og kasta i elden?» Dei svara og sagde til kongen: «Jau visst, konge.» **25** Han heldt fram og sagde: «Og endå ser eg no fire menn som gjeng lause og leduge inne i elden, og inkje mein hev dei fenge; og den fjorde ser ut som ein gudeson. **26** Dermed steig Nebukadnessar fram til døri på den brennande omnene, tok til ords og sagde: Sadrak, Mesak og Abed-Nego, de tenrarar åt den høgste Gud, kom ut her!» Då gjekk Sadrak, Mesak og Abed-Nego ut or elden. **27** Og satraparne og jarlarne og landshovdingarne og rådsherrarne åt kongen samla seg saman der, og fekk sjå at elden ikkje hadde havt nokor magt yver likamen til desse mennene, og at håret på hovudi deira ikkje var svidt, og at klædi deira ikkje var skadde; ja, ein kunde ikkje ein gong kjenna lukti av noko brent på deim. **28** Då tok Nebukadnessar til ords og sagde: «Lova vere Gud åt Sadrak, Mesak og Abed-Nego, som sende engelen sin og frelsa tenrarne sine, som trøysta seg so fast til honom at dei braut ordi åt kongen og våga livet sitt, so dei ikkje skulde nøydast til å dyrka og tilbeda nokon annan gud enn sin eigen Gud! **29** So gjev eg no det bodet at kven det so er av alle folk og ætter og tungemål som segjer noko usømelegt um Sadrak, Mesak og Abed-Negos Gud, han skal hoggast i sund, og huset hans skal gjerast til ein sorphaug, for det finst ingen gud som kann

hjelpa so som han.» **30** So let kongen Sadrak, Mesak og Abed-Nego koma til stor æra og magt i Babels fylket.

4 Kong Nebukadnessar til alle folk og ætter og tungemål som bur på heile jordi: Heil og sæl! **2** Eg hev funne for godt å kunngjera dei teikn og under som den høgste Gud hev gjort mot meg. **3** Kor store er ikkje teikni hans, og megtige hans under! Riket hans er eit øeveleg rike, og veldet hans varer frå ætt til ætt. **4** Eg, Nebukadnessar, sat i god ro i huset mitt og livde lukkeleg i kongsgarden mitt. **5** Då hadde eg ein draum som skræmde meg; eg tok føla av draumsiviv i mi seng og av ei syn som eg såg. **6** Difor gav eg ut bod um at dei skulde henta alle dei vise i Babel til meg, so dei kunde segja meg uttydingi på draumen. **7** So kom då runemeistrarne, manararne, kaldæarane og stjernetydarane, og eg fortalte deim draumen; men dei kunde ikkje segja meg uttydingi på honom. **8** Til slutt kom Daniel og inn for meg, han som hadde fenge namnet Beltsassar etter namnet på guden min, og som anden åt heilage gudar er i; og eg fortalte honom draumen soleis: **9** «Beltsassar, du som er den øvste millom runemeistrarne, um deg veit eg at anden åt heilage gudar er i deg, og at ingen løyndom er for svær for deg; so seg meg kva eg såg i draumen min, og kva det tyder. **10** Dette var den syni eg hadde på lægjet mitt: Eg såg i syni mi eit tre standa midt på jordi, og det treet var ovleg høgt. **11** Ja, stort og veldugt var treet, og so høgt at det rakk til himmels og var synlegt alt til enderne av jordi. **12** Det hadde fager lauvklænad, og det bar mykje frukt, so det hadde føde åt alle. Dyri på marki fann skugge under det, og fuglarne under himmelen budde i greinerne på det, og alt kjøt fekk si føda frå det. **13** So såg eg i den syni som eg hadde på lægjet mitt, korleis ein heilag vaktar steig ned frå himmelen. **14** Han ropa med høg røyst og sagde: «Hogg ned treet, og skjer greinerne av det, riv lauvklædnaden av, og spreid frukt, so dyri som ligg under det, lyt fara sin veg, og fuglarne flyg burt ifrå greinerne på det. **15** Men lat stuven med røterne standa att i jordi, men bunden med lekkjar av jarn og kopar, midt i grøne graslendet; av doggi frå himmelen skal han vælast, og hava sin lut med dyri millom urterne på marki. **16** Hjarta hans skal skapast um, so det ikkje er eit mannehjarta meir; eit dyrehjarta skal han få, og sju tider skal skrida fram yver honom. **17** So er det skipa ved rådgjerd av vaktarane, og so hev dei heilage sagt i saki, so mykje dei levande skal sanna at det er den Høgste som råder over manneriket og gjev det til kven han vil, ja, set den ringaste millom menneske yver det.» **18** Soleis var draumen som eg, kong Nebukadnessar, hadde. Og no må du, Beltsassar, segja kva han tyder; for ingen av dei vise i riket mitt kann

segja meg uttydingi; men du kann det vel, for anden åt heilage gudar er i deg.» **19** Då stod Daniel, han som dei og kalla Beltsassar, ei stund forfærd og full av urolege tankar. Men kongen tok etter til ords og sagde: «Beltsassar, lat ikkje draumen og det som han tyder, skræma deg!» Beltsassar svara og sagde: «Herre min, gjev draumen måtte gjelda deim som hatar deg, og tydingi på honom fiendarne dine! **20** Treet du såg, som var so stort og so veldugt, og so høgt at det rakk til himmels og var synlegt yver all jordi, **21** og som hadde so fager lauvklænad, og bar so mykje frukt at det gav føda åt alle, treet som dyri på marki budde under, og som fuglarne under himmelen hadde reiri sine i greinerne på, **22** det er du sjølv, konge, du som er so stor og veldugt; stordomen din hev vakse so han når til himmels, og veldet ditt strekkjer seg til endarne av jordi. **23** Men at kongen såg ein heilag vaktar stiga ned frå himmelen, som sagde: «Hogg ned treet og øydelegg det, men lat stuven med røterne standa att i jordi, bunden med lekkjar av jarn og kopar, midt i grøne graslendet! av doggi frå himmelen skal han vælast, og hava sin lut millom dyri på marki, til dess sju tider hev skride fram yver honom - **24** det tyder, konge, og dette er rådgjerd i åt den Høgste som råkar herren min, konge: **25** Du skal verta utstøytt frå menneski og ljota bu millom dyri på marki og eta gras som uksarne og verta vætt av doggi frå himmelen, og sju tider skal skrida fram yver deg til dess du sannar at det er den Høgste som råder over mannariket og gjev det til kven han vil. **26** Men at det vart bode at trestuven og røterne skulde standa att, det tyder at du skal få hava riket ditt, når du hev sannkjent at himmelen hev magti. **27** Difor må du, konge, lata mitt råd tekjkast deg, og gjera deg fri frå synderne dine med di du gjer godt, og frå misgjerningane dine med di du gjer sælebot mot dei fatige, um lukka di då kann henda kunde verta varande.» **28** Alt dette kom yver kong Nebukadnessar. **29** Tolv månader etter gjekk kongen ein gong ikring på taket av kongsslottet i Babel. **30** Då tok kongen til ords og sagde: «Sjå, dette er det store Babel, som eg hev bygt til kongssæte med mi velduge magt, min herlegdom til æra!» **31** Fyr ordet endå var or munnen på kongen, kom det ei røyst frå himmelen: «Deg, kong Nebukadnessar, vere det sagt: Kongedømmet hev vike frå deg; **32** du skal verta utstøytt frå menneski og ljota bu millom dyri på marki og eta gras som uksarne, og sju tider skal skrida fram yver deg, til dess du sannar at den Høgste råder over manneriket og gjev det til kven han vil.» **33** I same stundi slo dette ordet til på Nebukadnessar; han vart utstøytt frå menneski og laut eta gras som uksarne, og kroppen hans vart vætt av doggi frå himmelen, til dess at

håret hans voks og vart som ørnefjører, og til dess neglerne hans vart som fugleklør. 34 Men då tidi var lidi, lyfte eg, Nebukadnessar, augo mine upp til himmelen og fekk vitet mitt att. Då lova eg den Høgste, eg prisa og æra honom som liver æveleg, han som hev eit velde som er eit ævelegt velde, og eit rike som varer frå ætt til ætt. 35 Alle som på jordi bur, er som inkje å agta imot honom, for han gjer kva han vil, både med himmelheren og med deim som bur på jordi, og ingen kann standa seg imot hans hand eller segja til honom: «Kva gjer du?» 36 So fekk eg då på den tidi vitet mitt att, og eg fekk att min herlegdom og glans, mitt kongedøme til æra, og rådsherrane og stormennerne mine leita meg upp. Og eg vart innsett i kongedømet mitt att, og endå større magt vart meg gjevi. 37 Difor prisar no eg, Nebukadnessar, og høglovar og ærar kongen i himmelen; for alle hans gjerningar er sanning, og vegarne hans er rette, og han kann bøygja deim ned som ferdast i ovmod.

5 Kong Belsassar gjorde eit stort gjestebod for dei tusund stormennerne sine og heldt drykkjelag med dei tusund. 2 Då dei hadde fenge smak på vinen, baud Belsassar at dei skulde bera fram dei gullkjeraldi og sylvkjeraldi som Nebukadnessar, far hans, hadde teke or templet i Jerusalem; or deim skulde so kongen og stormennerne hans, konorne og fylgjekonorne hans drikka. 3 Dei bar då fram dei gullkjeraldi som var tekne or templet i Guds hus i Jerusalem; og kongen og stormennerne hans, konorne og fylgjekonorne hans, drakk or deim. 4 Dei drakk vin og prisa gudarne sine av gull og sylv, av kopar og jarn og tre og stein. 5 Då syntet det seg i same stundi fingrar som av ei mannehand, som skreiv på den kvitalka veggen i kongshalli, midt imot ljosestaken; og kongen såg handi som skreiv. 6 Då skifte kongen liter, og tankarne skræmde honom, og han veikna i mjødmarne, og knei hans slo imot einannan. 7 Og kongen ropa med høg røyst, og baud at dei skulde henta manaranar og kaldærane og stjernetydarane. Og kongen sagde so til dei vise i Babel: «Kven det er som kann lesa denne skrifti og gjeva meg uttydingi på henne, han skal verta klædd i purpur, ei gullkjeda skal han få um halsen, og verta den tridje mannen i riket.» 8 Då kom alle kongens vismenner til stades, men dei kunde ikkje lesa skrifti eller segja kongen kva ho tydde. 9 Då vart kong Belsassar øgjeleg forgærð, og skifte liter, og stormennerne hans stod forståkte. 10 Men då talen åt kongen og stormennerne hans kom for øyro å dronningi, gjekk ho til gildehalli; der tok dronningi til ords og sagde: «Kongen live æveleg! Lat ikkje tankarne skräma deg, og ikkje skal du skifta liter. 11 I riket ditt finst ein mann

som anden åt heilage gudar er i. I dagarne åt far din syntet det seg at han åtte både upplysing og klokskap og visdom som visdom hjå gudar; og far din, kong Nebukadnessar, sette honom til hovding yver runemeistrarne, manaranarne, kaldærane og stjernetydarane; ja, dette gjorde far din, kongen, 12 etter di det hjå honom var ei makelaus ånd og kunnskap og skyn, og dugleik til å tyda draumar og gjeta gåter og greida vande flokar, hjå denne Daniel, som kongen hadde gjeve namnet Beltsassar. Send difor bod etter Daniel! So gjev nok han deg uttydingi». 13 Då so Daniel var henta til kongen, tok kongen til ords og sagde til Daniel: «Du er fulla Daniel, ein av dei jødiske fangarne som far min, kongen, førde hit frå Juda? 14 Eg hev hørt folk segja um deg at anden åt gudar er i deg, og at det hev synt seg at du eig upplysing og skyn og makelaus visdom. 15 No er det so at dei vise og manaranarne hev vorte henta hit til meg til å lesa denne skrifti og segja meg uttydingi på henne; men dei kunde ikkje gjeva meg nokor uttyding. 16 Men um deg hev eg hørt at du kann gjeva uttydingar og greida vande flokar. Kann du no lesa denne skrifti og segja meg uttydingi på henne, so skal du verta klædd i purpur, og få ei gullkjeda um halsen din, og du skal verta tridje mannen i riket.» 17 Då svara Daniel og sagde til kongen: «Gåvorne dine kann du sjølv hava eller gjeva deim til ein annan; deim forutan skal eg lesa skrifti for kongen og segja honom uttydingi: 18 Til Nebukadnessar, far din, konge, gav Gud den høgste kongemagt, stordom, æra og herlegdom; 19 og for den stordomen skuld som han hadde gjeve honom, skalv alle folk og ætter og tungemål for honom og ræddast. Kven han vilde, drap han, og kven han vilde, let han liva; kven han vilde, gjorde han stor, og kven han vilde, gjorde han liten. 20 Men då han ovmoda seg i hjarta sitt, og åndi hans vart stolt og stormodig, vart han støytt ifrå kongsstolen sin, og æra hans vart frå honom teki. 21 Han vart utstøytt frå menneski, og hjarta hans vart som hjarta hjå eit dyr, og han laut bu millom villasen og eta gras som uksarne, og av doggi frå himmelen vart kroppen hans vætt, til dess han sanna at Gud den høgste råder yver mannariket og set yver det kven han vil. 22 Men du, Belsassar, son hans, som hev visst alt dette, hev endå ikkje gjort hjarta ditt audmjukt, 23 men ovmoda deg mot Herren i himmelen og late folk bera fram for deg kjeraldi frå huset hans; og du og stormennerne dine, konorne og fylgjekonorne dine, hev drukke vin or deim, og du hev prisa dine gudar av sylv og gull, av kopar, jarn, tre og stein, som korkje ser eller høyrer eller veit noko. Men den Gud som hev åndi di og alle dine vegar i sitt vald, honom hev du ikkje æra. 24 Difor hev no denne handi vorte send frå honom, og denne

skrifti rita. 25 Og so lyder den skrifti som her er rita: Mené, mené, tekél, ufarsin. 26 Og dette er uttydingi på ordi: Mené, det tyder: Gud hev talt dagarne åt riket ditt og gjort ende på det. 27 Tekél, det tyder: du er vegen på ei vegt og funnen for lett. 28 Perés, det tyder: riket ditt er sundbytt og gjeve åt medarar og persarar.» 29 Då baud Belsassar, og dei klædde Daniel i purpur, og hengde ei gullkjeda um halsen hans, og ropa ut um honom at han skulde vera tridje mannen i riket. 30 Same natti vart Belsassar, kaldæarkongen, drep. 31 Og Darius frå Media tok imot riket då han var two og seksti år gammal.

6 Og Darius fann for godt å setja eit hundrad og tjuge satrapar yver riket, so det alle stadar i riket skulde vera slike å finna. 2 Og yver deim sette han tri riksrådar, og av deim var Daniel den eine; for deim skulde satraparne gjera rekneskap, so kongen ingen skade leid. 3 Men Daniel merkte seg ut framfor hine riksrådarne og satraparne, for det var ei makelaus ånd i honom, og kongen tenkte på å setja honom yver heile riket. 4 Då søkte dei andre riksrådarne og satraparne å finna ei sak imot Daniel i det som kom riksstyringi ved. Men dei kunde ingi sovore sak finna, eller noko som var rangt, med di han var trugen i tenesta si; ingi misferd og inkje rangt var å finna hjå honom. 5 Då sagde mennerne: «Me finn ikkje nokor sak imot denne Daniel, minder det skulde lata seg gjera å finna noko i gudsdyrkingi hans.» 6 Etter dette styrmde desse riksrådarne og satraparne inn til kongen og sagde soleis til honom: «Kong Darius live æveleg! 7 Alle riksrådarne og jarlarne og satraparne, rådsherrane og landshovdingarne i riket hev samrådt seg um at eit kongelegt påbod burde verta gjeve, og eit forbod ferda ut, at kven det er som i tretti dagar heldt si bøn til nokon annan, det vere gud eller menneske, enn til deg, konge, han skal verta kasta i løvegropi. 8 So lat det no, konge, verta ferda ut eit forbod, og lat det setja upp skriftleg, so det ikkje kann takast attende, etter ubrigdeleg lov hjå medarar og persarar.» 9 I samhøve med dette let kong Darius eit skriv setja upp og eit forbod ferda ut. 10 Men so snart Daniel hadde fenge visst at skrivet var uppsett, gjekk han inn i huset sitt; der hadde han på den øvre salen sin vindauge som var opne mot Jerusalem. Der fall han tri gonger um dagen på kne og bad og takka Gud, soleis som han fyrr hadde vore van til å gjera. 11 Då styrmde mennerne inn, og dei fann Daniel, som bad og kalla på sin Gud. 12 Sidan gjekk dei til kongen og spurde honom um det kongelege forbodet: «Hev du ikkje late setja upp eit forbod, at kven det er som i tretti dagar held si bøn til nokon annan, det vere gud eller menneske, enn til deg, konge,

han skal verta kasta i løvegropi?» Kongen svara: «Jau, og det ordet stend fast etter ubrigdeleg lov hjå medarar og persarar.» 13 Då svara dei og sagde til kongen: «Daniel, ein av dei jødiske fangarne, agtar korkje på deg eller på det forbodet som du hev late setja upp, men held si bøn tri gonger um dagen.» 14 Då kongen høyrdette, vart han svært sorgfull, og gjorde seg sut for korleis han skulde kunna berga Daniel; alt til soleglad mødde han seg med å leita etter ein utveg til å hjelpa honom. 15 Då styrmde mennerne inn til kongen og sagde til honom: «Kongen må vita at det er ei lov hjå medararne og persararne, at ikkje noko forbod eller påbod som kongen ferdar ut, kann brigdast.» 16 Då baud kongen at dei skulde henta Daniel og kasta honom i løvegropi; og kongen tala til Daniel og sagde: «Guden din, som du so ideleg dyrkar, han frelsa deg!» 17 Og dei fann fram ein stein og lagde den yver gropsmunnen, og kongen innsigla honom med sitt eige innsigle og innsiglet å stormennene sine, so det ikkje skulde verta gjort noko um att i det som hadde hendt med Daniel. 18 Etter dette gjekk kongen heim til slottet sitt, og han fasta heile natti og let ingi kvinner koma inn til seg; og han fekk ikkje blund på augo. 19 Sidan um morgonen, i lysingi, reis kongen upp og skunda seg til løvegropi. 20 Og då han var nær burt åt gropi komen, ropa han på Daniel med sorgfull røyst. Kongen tok til ords og sagde til Daniel: «Daniel, du tenar åt den levande Gud, må tru Guden din, den som du so ideleg dyrkar, hev kunna berga deg frå løvorne?» 21 Då svara Daniel kongen: «Kongen live æveleg! 22 Min Gud hev sendt engelen sin til å lata att løvemunnarne, so dei ingen skade hev gjort meg. For eg er funnen saklaus for honom; og ikkje heller hev eg forbrote meg mot deg, konge.» 23 Då vart kongen ovleg glad, og baud at dei skulde taka Daniel upp or gropi. Og då Daniel var teken upp or gropi, kunde dei ingen skade finna på honom; for han hadde trutt på sin Gud. 24 Sida baud kongen, og dei henta dei mennerne som hadde klagat Daniel, og kasta deim og borni og konorne deira i løvegropi; og endå fyrr dei var til botnar komne, rauk løvorne på deim og krasa kvart beinet i deim. 25 Etter dette skrev kong Darius til alle folk og ætter og tungemål som fanst på heile jordi: «Heil og sæl! 26 Hermed gjev eg det bodet at i heile mitt rike skal folk skjelva og ottast for Daniels Gud. For han er den levande Gud, som skal vera i all æva; og riket hans er eit som ikkje kann øydast, og veldet hans varer alt til enden. 27 Han frelsar og friar ut, han gjer teikn og under i himmelen og på jordi, han som hev frelst Daniel or løve-vald.» 28 Og denne Daniel steig i æra og magt i styringstidi åt Darius og persaren Cyrus.

7 I det første styringsåret å den babyloniske kongen Belsassar hadde Daniel ein draum og såg ei syn i hovudet på lægjet sitt. Sidan skreiv han upp draumen og fortalte hovudsummen av innhaldet. **2** Daniel tok til ords og sagde: Eg hadde ei syn um natti, og i den syni såg eg korleis dei fire himmelvindarne storma fram yver det store havet. **3** Og fire store dyr steig upp or havet, det eine ulikt det andre. **4** Det første liktest ei løva, men det hadde vengjer som ein ørn. Medan eg såg på det, vart vengerne rivne av dyret, og det vart lyft upp frå marki og sett på two føter som eit menneskje, og eit mannehjarta fekk det. **5** So fekk eg sjå eit dyr til, det andre i rekka; det var likt ein bjørn, og det lette seg upp på den eine sida, og det hadde tri sidebein i gapet millom tennerne. Og til dyret vart det sagt: «Statt upp, og et mykje kjøt!» **6** Etter det fekk eg sjå eit anna dyr, som liktest ein pantar, men på sidorne hadde det fire fuglevengjer; og dyret hadde fire hovud, og velde vart det gjeve. **7** Etter det fekk eg i syni mi um natti sjå det fjorde dyret, øgjelegt og skrämelegt og uhorveleg sterkt; det hadde store tenner av jarn, det åt og krasa, og leivningane trakka det sund med føterne: det var ulikt alle hine dyri og hadde ti horn. **8** Medan eg skoda på horni, fekk eg sjå korleis det skaut upp millom deim eit anna horn, eit lite, som skuva undan seg tri av hine horni; og sjå, det hornet hadde augo lik manneaugo, og ein munn som tala store ord. **9** Medan eg heldt på og såg på dette, vart det sett fram stolar, og ein som gamall var, sette seg ned. Klædnaden hans var snokvit, og håret på hovudet hans som rein ull; stolen hans var av eldslogar, og hjuli under var av brennande eld. **10** Ei elv av eld strøynde ut frå honom; tusund gonger tusund var tenarane hans, og ti tusund gonger ti tusund stod til tenesta for honom. So vart retten sett, og böker vart opna. **11** Medan eg heldt på og såg på dette, hende det, for dei store ord skuld som hornet tala, at medan eg heldt på og såg på dette, vart dyret drepe, og kroppen åt dyret vart tynt og kasta i elden til å brennast. **12** Veldet åt dei andre dyri vart frå deim teke; for livetidi var fastsett til tid og stund. **13** Sidan fekk eg sjå i nattsynerne korleis ein som liktest ein menneskesjon, kom med himmelskyerne; han gjekk burt til den gamle og vart ført fram for honom. **14** Og han fekk velde og æra og rike, og alle folk og ætter og tungemål skulde tena honom. Hans velde er eit ævelekt velde, som ikkje skal verda frå honom teke, og riket hans skal ikkje rikkast. **15** Då kjende eg, Daniel, åndi mi uroast i meg, og synerne i hovudet mitt skræmde meg. **16** Eg gjekk fram til ein av deim som stod der, og bad honom um ei pålitande uttyding på alt dette. Og han svara meg og sagde meg uttydingi på det: **17** «Desse fire store dyri tyder

at det skal koma upp fire kongar av jordi. **18** Men sidan skal dei heilage åt den Högste taka imot riket og hava det i eiga alt til æva, ja, til ævordoms æva.» **19** Etter dette vilde eg hava pålitande uttyding um det fjorde dyret som var ulikt alle hine, det som var so oversleg øgjelegt og hadde tenner av jarn og klør av kopar, det som åt og krasa og sidan trakka under føterne det som det leivde; **20** so og um dei ti horni på hovudet åt det og um det nye hornet, det som sidan skaut upp, og som dei tri andre fall av for, det hornet som hadde augo og ein munn som tala store ord, det som var større å sjå til enn alle hine. **21** Eg hadde set hornet føra krig mot dei heilage og sigra yver deim, **22** til dess han kom, han som gamall var, og retten vart gjeven til dei heilage åt den Högste, og tidi var komi då dei heilage fekk riket i eiga. **23** Då svara han og sagde: «Det fjorde dyret tyder at eit fjarde rike skal koma upp på jordi og vera ulikt alle hine riki. Det skal glöy whole jordi og trakka henne sund og krasa henne. **24** Og dei ti horni tyder at det skal koma upp ti kongar i det riket; og etter deim skal det koma upp ein annan, som skal vera dei fyrra ulik, og som skal slå ned tri kongar. **25** Og han skal tala ord mot den Högste, og dei heilage åt den Högste skal han øyda; han skal setja seg fyre å skifta um tider og lov; og dei skal gjevast i hans hand ei tid og tider og ei halv tid. **26** Men so vert retten sett, og veldet hans skal verda frå honom teke, spilt og avøydt alt til endes. **27** Men herredøme og veldet og stordom yver alle rike under himmelen skal verda gjeve til lyden av dei heilage åt den Högste. Hans rike skal vera eit ævelekt rike, og alle herreveldene skal tena og lyda det.» **28** Her sluttar fråsegni. Men eg, Daniel, vart full av mange urolege tankar, og eg skifte liter i andlitet; men eg gøynde i hjarta mitt det som hadde hendt.

8 I det tridje styringsåret å Belsassar såg eg, Daniel, ei syn, ei som kom etter den eg fyrr hadde set. **2** Då eg no i denne syni skulde til å sjå, syntest det meg at eg var i Susanborgi i Elamfylket; og då eg såg meir til i syni, fann eg at eg var ved elvi Ulai. **3** Og då eg såg upp, fekk eg sjå ein ver framved elvi, og han hadde two horn; og både horni var høge; men det eine var høgre enn hitt, og det som var høgre, skaut sist upp. **4** Eg såg veren stanga med horni vestetter og nordetter og sudetter, og inkje dyr kunde standa honom imot, og ingen kunde berga or hans vald; han for fram som han vilde, og tok seg store ting til. **5** Og då eg gav meir gaum, fekk eg sjå ein bukk koma vestantil og fara fram yver all jordi, men han kom ikkje nær marki; og bukken hadde eit drustelegt horn i skallen. **6** Og han kom burt til veren med dei two horni, den som eg hadde set stunda framved elvi, og for imot honom i veldug vreide. **7** Eg såg honom koma radt

inn på veren og drusa til honom i illska, og han stanga til veren og braut sund både horni hans, so at veren ingi magt hadde til å standa imot honom; og han kasta honom til jordi og trakka på honom, og det beid ingen som kunde berga veren or hans vald. 8 Og bukken briska seg storleg. Men då han stod i si beste magt, brotna det store hornet hans, og fire andre drustelege horn skaut upp i staden, ut mot dei fire himmelætterne. 9 Frå eitt av deim gjekk det ut eit nytt horn, lite i fyrstningi, og det vokser oversleg sudetter og austetter og mot det herlege landet. 10 Og det vokser ende upp til himmelheren og kasta nokre av denne heren, av stjernorne, ned til jordi og trakka på deim. 11 Ja, jamvel mot hovdingen yver heren briska det seg; han tok burt det daglege offeret, og hans heilagdoms bustad vart nedriven. 12 Saman med det daglege offeret vart og ein herskare gjeven til pris for brot skuld. Og det slo sanningi ned til jordi, og det lukkast vel, alt det tok seg til. 13 Sidan høyrdie eg ein heilag som tala, og ein annan heilag spurde honom som tala: «Kor lang tid sigtar ho på, syni um det daglege offeret og um brotet som valdar øyding, og um nedtrakkingi av både heilagdom og her?» 14 Då svara han meg: «Tvo tusund og tri hundredar kveldar og morgnar; etter det skal heilagdomen koma til retten sin att.» 15 Då eg, Daniel, no hadde sett denne syni og freista skyna henne, fekk eg sjå at det stod noko framfyre meg, som liktest ein mann. 16 Og midt yver Ulai høyrdie eg ei mannerøyst, som ropa og sagde: «Gabriel, tyd syni for denne mannen!» 17 Då kom han innåt staden der eg stod; men eg vart rædd då han kom, og kasta meg å gruve. Og han sagde til meg: «Gjev gaum på dette, du menneskjeson; for syni sigtar på endetidi.» 18 Medan han soleis tala med meg, seig eg i uvit med andlitet mot jordi; men han rørde ved meg og reiste meg upp att. 19 So sagde han: «Sjå, eg vil kungnjera deg kva som skal henda når det lid til endes med vreiden; for på endetidi sigtar dette. 20 Den tvihyrnte veren som du såg, tyder kongarne i Media og Persia. 21 Men den raggute bukken er Javan-kongen, og det store hornet i skallen hans er den fyrste kongen. 22 Men at det brotna, og at det kom fire andre att i staden, det tyder at folket hans skal verta fire rike, men ikkje med hans kraft. 23 Og ved slutten på veldet deira, når illgjerdsmennerne hev fyllt sitt mål, skal det koma upp ein konge, ubljug og meinsløg. 24 Veldet hans skal verta stort, men ikkje med hans kraft; og han skal gjera utruleg stor skade og hava heppa med seg i verket sitt; megtige skal han tyna, og eit folk av heilage. 25 Med di han er so klok, skal han hava slik heppa med seg i svikarferdi si; han skal setja seg store ting fyre, og uventande skal han tyna mange. Ja, mot hovdingen

yver hovdingarne skal han setja seg upp; men utan manns hand skal han då verta krasa. 26 Og sanning er syni um kveldarne og morgnarne, som no er umtala. Men gøyem du denne syni, for ho peikar langt fram i tidi.» 27 Men eg, Daniel, vart reint utav det og låg sjuk ei tid. Sidan kom eg meg på føterne att og gjorde mi tenesta hjå kongen; og eg var forstøkt yver syni; men det var ingen som merka det.

9 I det fyrste styringsåret åt Darius, son åt Ahasverus - han som var av medisk ætt, og var sett til konge yver Kaldæar-riket - 2 i det fyrste styringsåret hans kom eg, Daniel, i bøkerne til å gjeva ans på det åretalet som Herren hadde nemnt for profeten Jeremia, då han sagde at han vilde lata sytti år lida til endes, medan Jerusalem låg i røys. 3 Då vende eg andlitet mot Herren Gud med inderleg bøn og påkalling, og attåt det fasta eg i sekkr og oska. 4 Eg bad til Herren, min Gud, og skrifte og sagde: «Å, Herre, du store og skræmelege Gud, du som held uppe samband og nåde mot deim som elskar deg og held bodi dine! 5 Me hev synda og gjort ille og vore gudlause og tråssuge; me hev vike av ifrå bodi dine og loverne dine. 6 Me hev ikkje hørt på tenarane dine, profetarne, som tala i ditt namn til kongarne våre og hovdingarne og federne og heile landslyden. 7 Du, Herre, er rettferdig, men me lyt blygjast, som me og gjer no, me Judamenner og Jerusalems-buar og alt Israel, både dei som er nær og som bur langt burte i framande land, dit du hev drive deim burt, av di dei var uttrue imot deg. 8 Ja, Herre, me må blygjast med kongarne og hovdingarne og federne våre, av di me hev synda imot deg. 9 Men hjå Herren, vår Gud, er miskunn og forlating. For me var tråssuge imot honom, 10 og høyrdie ikkje på røysti åt Herren, vår Gud, um å leva etter loverne hans, som han lagde fram for oss ved tenarane sine, profetarne. 11 Nei, alt Israel braut di lov og veik av og høyrdie ikkje på di røyst. Difor vart ho og utrend yver oss, den forbanningi som han hadde svore å senda, og som stend skrivi i lovi åt Guds tenar Moses; for me hadde synda imot honom. 12 Han heldt ordi sine, som han hadde tala imot oss og imot domarane som dømde oss; og han let so stor ei ulukka koma yver oss, at det ingen stad under himmelen hev hendt noko slikt som hev hendt i Jerusalem. 13 Etter det som stend skrivi i Moselovi, kom all denne ulukka yver oss; men endå gjorde me inkje til å blidka Herren, vår Gud, med å vende um ifrå misgjerningarne våre og agta på sanningi di. 14 Difor vakte og Herren yver ulukka og let henne koma yver oss; for Herren, vår Gud, er rettferdig i alle dei gjerningar han gjer; men me høyrdie ikkje på røysti hans. 15 Og no, Herre, vår Gud, du som førde folket ditt ut or Egyptarland

med sterk hand og soleis gjorde deg eit namn som er det same endå i dag! Me hev synda, me hev vore gudlause. **16** Men Herre, for all di rettferd skuld, lat vreiden og harmen din venda seg ifrå Jerusalem, ditt heilage fjell! for ved synderne våre og misgjerningarne å federne våre hev Jerusalem og folket ditt vorte til spott for alle som bur ikring oss. **17** Og hør no, vår Gud, bøni og påkallingi åt tenaren din, og lat di åsyn lysa yver den øydelagde heilagdomen din, for Herrens skuld. **18** Bøyg, min Gud, øyra ditt hit og høy! Lat upp augo dine og sjå røysarne våre og byen som er uppkalla etter ditt namn! For me lit ikkje på våre rettferdsverk når me ber fram våre påkallinger for di åsyn, men me lit på di store miskunn. **19** Herre, høy! Herre, forlat! Herre, gjev gaum, gjer ditt verk, og dryg ikkje - for di skuld, min Gud! for byen din og folket ditt er då uppkalla etter ditt namn.» **20** Endå medan eg tala soleis og bad og sanna mi eigi synd og syndi åt Israel, folket mitt, og for Herren, min Gud, bar fram mi forbøn for min Guds heilage fjell, **21** endå medan eg tala soleis i børn, kom Gabriel til meg, den mannen som eg fyrr hadde set i syni, den gongen eg seig i uvit; og det var ved det bilet då kveldsofferet vart frambore. **22** Han greidde ut for meg og tala til meg og sagde: «Daniel, eg er no utgjengen og skal læra deg å skyna. **23** Då du tok til å beda, gjekk det ut eit ord, og eg er komen og vil gjeva deg melding, for du er sers gjæv. So gjev då agt på ordet, og agta på syni! **24** Sytti vikor er fastsette for folket ditt og for den heilage byen din, innan brotet vert fullenda, og synderne tek slutt, og misgjerningarne vert sona, og ei æveleg rettferd førd fram, og innan syn og profetord vert stadfeste, og ein høgheilag heilagdom vert salva. **25** Og du skal vita og skyna: Frå den tidi då ordet gjekk ut um etterreising av Jerusalem, til dess det kjem ein som er salva, ein fyrste, skal sju vikor lida av, og i two og seksti vikor byen skal det verta atterreist med gator og vollgraver, endå um tiderne er tronge. **26** Men etter dei two og seksti vikor skal ein som er salva, verta utrudd og inkje hava. Og byen og heilagdomen skal verta øyddde av folket åt ein fyrste som kjem, og han skal enda i ein storflaum; Og alt til enden skal det vera strid. Øyding er urikkeleg avgjord. **27** Og han skal gjera eit sterkt samband med mange for ei vika, og ved honom skal slagtoffer og grjonoffer vera avteke for ei halv vika; og på styggedoms veng skal øydaren koma. Detta skal ganga fyre seg, til dess øyding og urikkeleg avgjord straffedom strøymer ut yver øydaren.»

10 I det tridje styringsåret åt persarkongen Kyrus fekk Daniel, som dei og kalla Beltsassar, ei openberring; den openberringi er sanning og spår mykje trengsla. Og

han merkte openberringi og gav agt på syni. **2** Eg, Daniel, hadde då gjenge og syrgt ei tri vikor. **3** Eg åt ikkje noko slag forkunnmat, kjøt og vin kom ikkje i min munn, ikkje heller salva eg meg med olje, fyrr dei tri vikorne var avlidne. **4** Den fire og tjugande dagen i fyrste månaden, då eg var ved strandi åt den store elvi Hiddekel, **5** såg eg upp, og då fekk eg sjå ein mann som stod der klædd i linklæde og gyrd kring lenderne med eit belte av Ufaz-gull. **6** Likamen hans var som krysolit, andlitet hans liktest ljoneild, augo hans var som eldslogar, armarne og føterne hans som skinande kopar; og ljomen av talen hans var som ein veldug dun. **7** Og eg, Daniel, var den einaste som såg syni; dei mennene som var med meg, dei såg ikkje syni; men ei stor rædsla kom yver deim, so dei flaug av og gøynde seg. **8** So vart eg åleine etter, og då eg såg denne store syni, vart eg reint magtstolen; skifte liter i andlitet so eg vart nåbleik, og eg åtte ingi magt meir. **9** Då høyarde eg ljomen av talen hans; og då eg høyarde ljomen av talen hans, seig eg i uvit å gruve med andlitet mot jordi. **10** Sjå, då var det ei hand som tok i meg, so mykje eg skjelvande vann meg uppå kne og hender. **11** Sidan sagde han til meg: «Daniel, du gjæve mann, gjev agt på dei ordi som eg vil tala til deg, og ris upp ogstatt; for no er eg send til deg.» Då han sagde dette til meg, reis eg skjelvande upp. **12** Og han sagde til meg: «Ottast ikkje, Daniel, for alt frå den fyrste dagen då vende hjarta ditt til å vinna skyn og å audmykja deg for Gud, hev ordine vore høyarde; og for ordi dine skuld er eg komen no. **13** Hovdingen yver persarriket stod meg imot i ein og tjuge dagar; men då kom Mikael, ein av dei fremste hovdingarne, og hjelpte meg, medan eg fyrr hadde stade der åleine mot persarkongarne. **14** Og no er eg komen og vil segja deg kva som skal hendast folket ditt i endetidi; for dette er og ei syn som sigtar på framtid.» **15** Medan han soleis tala til meg, vende eg andlitet mitt mot jordi og tagde. **16** Men sjå, ein som var lik eit menneskje, tok på lipporne mine. Då let eg upp munnen min og tala og sagde til honom som stod framfyre meg: «Herre min, ved den syni eg hev set, hev det kome slik verk yver meg, at eg eig ingi magt meir. **17** Kor skulde og tenaren til herren min, einsovoren som eg, kunna tala med ein slik ein som herren min er? Og ingi magt er det i meg meir, eg evlar no ikkje å anda.» **18** Han som såg ut som eit menneskje, tok då atter i meg og styrkte meg. **19** Han sagde: «Ottast ikkje, du gjæve mann! Fred vere med deg! Ver sterk, ja, ver sterk!» Då han tala med meg soleis, kjende eg kor eg styrktest, og eg sagde: «Tala, herre min, for no hev du styrkt meg.» **20** Då sagde han: «Kann du skyna kvifor eg er komen til deg? Men eg lyt straks venda attende

og strida mot hovdingen yver Persia, og når eg dreg ut, kjem Javan-hovdingen. **21** Like vel vil eg kunngjera deg kva som er skrive i sanningsboki. Og det er ikkje ein som hjelper meg mot desse utan Mikael, hovdingen dykkar.

11 Og eg stod og ved hans sida til hjelp og til vern det fyrste styringsåret åt medaren Darius.» **2** Og no skal eg kunngjera deg det som visst er. Sjå, endå skal tri kongar standa fram i Persia, og den fjorde skal vinna seg større rikdom enn nokon av dei andre, og når han er vorten sterkt ved rikdomen sin, skal han bjoda ut alt mot Javanriket. **3** Sidan skal det standa fram ein veldug konge, og han skal rikja med stor magt og gjera som han vil. **4** Men han skal ikkje for vel vera komen, fyrr riket hans skal rivna og verta sundbytt etter dei fire himmelætterne; og det skal ikkje falla hans ætt til eller verta so megtigt som det var då han rådde; for riket hans skal rivast og falla andre til enn deim. **5** Og kongen i Sudlandet skal verta veldug, og ein av hovdingarne hans og; ja, denne hovdingen skal verta ein endå veldugare hovding enn han sjølv er, og veldet hans skal verta stort. **6** Og um nokre år skal dei gjera ei semja seg imillom, og dotter åt Sudlands-kongen skal draga avstad til kongen i Norderlandet og freista å få deim forlike. Men magti ho vinn, skal ho ikkje eiga lenge, ikkje heller skal han og hans magt verta varande; men ho skal verta gjevi til pris, ho tilliks med deim som let henne draga dit, både far hennar og den mannen som i si tid tok henne til seg. **7** Men av renningar frå hennar rot skal ein stiga upp i hans stad. Han skal fara fram imot heren åt kongen i Norderlandet og brotja inn i festningane hans og gjera med deim som han vil, og han fær yvermagt. **8** Gudarne deira og bilæti og dei dyrverdige kjeraldi deira, både sylv og gull, skal han føra til herfang til Egyptarland. Sidan skal han i nokre år lata kongen i Norderlandet vera i fred. **9** Men han skal trenge inn i riket åt Sudlands-kongen; men han skal venda heim att til landet sitt. **10** Og sønerne hans skal bu seg til strid og samla velduge herar; og ein av deim skal fara fram og fløyma yver og breida seg ut; og han skal koma att, og striden skal dei føra fram alt til festingi hans. **11** Då skal kongen i Sudlandet reisa seg i harm og draga ut og strida mot kongen i Norderlandet, og han skal fylkja ein stor her; men den heren skal verta gjeven i hans hender. **12** Når so heren er sprengd, aukar ovmodet hans; men um han so hev felt titusund, fær han då ikkje magti. **13** Kongen i Norderlandet skal fylkja ein ny her, større enn hin; og um nokre års tid skal han koma med ein stor krigsher og stort træn. **14** På same tid skal mange reisa seg mot kongen i Sudlandet; og valdsmenner av ditt eige folk skal og reisa seg, so syni skal sanna seg. **15** Og

kongen i Norderlandet skal fara fram og setja upp vollar og taka ein borgby, og Sudlands-magti skal ikkje kunna standa seg, og det utvalde herfolket hans skal ikkje eiga magt til motstand. **16** Han som fer imot honom, skal fara åt som han vil, og ingen skal kunna standa seg imot honom; han skal setja seg fast i det herlege landet, og øyding skal handi hans valda. **17** Og han skal etla seg til å koma med heile magti i riket sitt; like vel er han huga på semja, og det skal han og få til. Ei av døtterne sine skal han gjeva honom til kona, til tjon for landet. Men det skal ikkje koma i stand og ikkje verta av. **18** Etterpå skal han snu seg mot øylandi og taka mange; men ein herførar skal gjera ende på svivyrdingi hans, ja, lata svivyrdingi hans koma yver honom sjølv. **19** Då skal han snu seg mot borgerne i sitt eige land; men han skal snåva og falla og sidan ikkje verta funnen att meir. **20** Og i hans stad skal det standa fram ein annan, og han skal lata ein skattefut fara gjennom riksens prydnad, men um nokre dagar skal han verta tynt, men ikkje i vreide, ei heller i krig. **21** Og i hans stad skal det standa fram ein stakar, som det ikkje var etla kongedøme åt; uventande skal han koma og eigna til seg riket med meinråder. **22** Og yverfløynde herar skal skolast burt framfyre honom og krasast, og sambandsfyrsten sameleis. **23** Frå den stund dei gjer samband med honom, skal han fara med svik. Og han skal fara fram og få yvermagti med lite folk. **24** Uventande skal han koma inn i dei grøderikaste bygder av landet og gjera ting som korkje far hans eller forfederne hans hev gjort; herfang og rov og gods skal han strå ut til folket sitt; og mot borgerne skal han hava rådgjerder fyre, til ei viss tid. **25** All si magt og alt sitt mod skal han bruka mot Sudlands-kongen og koma med ein stor her; men Sudlands-kongen skal og bu seg til strid med ein ovleg stor og mannsterk her; like vel skal han ikkje kunna standa seg, for det vert lagt meinråder mot honom. **26** Dei som er i bordsamlag med honom, skal fella honom. Og heren hans skal fløyma utyver, og mange skal verta slegne og falla. **27** Båe kongarne skal vera meinte på vondt; der dei sit ved same bord, skal dei tala lygn; men det skal ingen framgang hava; for endå dryger det med enden, til den fastsette tidi kjem. **28** Han skal venda heim att til landet sitt med stort herfang, og han skal leggja upp råder mot det heilage sambandet; og når han hev fullført deim, skal han snu heim att til landet sitt. **29** Til fastsett tid skal han fara imot Sudlandet; men det skal ikkje ganga denne gongen som det gjekk gongen fyrr. **30** For skip frå Kittim skal koma imot honom, og modet skal han missa. Då skal han snu um og venda vreiden sin mot det heilage sambandet og sleppa sinnen sitt laust. Og når han er heimkommen, skal han

merka seg deim som vender seg ifrå det heilage sambandet.

31 Og herar som han sender ut, skal koma og skamfara heilagdomsborgi og taka burt det daglege offeret, og den øydande styggedomen skal dei setja upp. **32** Og deim som hev krenkt sambandet, skal han med håle ord få gjort heilt ut til heidningar; men dei av folket som kjenner sin Gud, skal standa støduge og halda ut. **33** Og dei vituge millom folket skal læra mange; men ei tid skal dei verta heimsøkte med sverd og bål, med fangekår og herjing. **34** Like vel skal dei i si heimsøkjing få ei liti hjelp, og mange skal då fylkja seg til flokken deira på skrymt. **35** Heimsøkjingi skal råma sume av dei vituge, so det kann verta ei skiring millom deim, so dei vert reinsa og tvegne til endetidi; for endå drygjer det med den til den fastsette tidi kjem. **36** Og kongen skal fara åt som han vil, hevja og briska seg mot alt som Gud er; ja, mot Gud yver gudarne skal han tala utruleg kaute ord. Og alt skal lukkast honom vel, til dess vreidetidi er ute, då det hev hendt som er urikkeleg avgjort. **37** På fedregudarne sine skal han ikkje agta, ikkje heller skal han agta grumguden åt kvinnorne, ikkje heller på nokon annan gud; men han skal ovmoda seg imot deim alle. **38** Men borgguden skal han æra i staden; ein gud som federne hans ikkje hev kjent, skal han heidra med gull og sylv og dyrverdige steinar og andre kostnadting. **39** Og mot sterke borger skal han med ein framand guds hjelp gjera som han lyster; deim som kannar denne guden, skal han syna stor æra; han skal setja deim til å ráða yver mange, og han skal skifta ut jord åt deim til løn. **40** Men i endetidi skal kongen i Sudlandet til å stangast med honom; og kongen i Norderlandet skal storma fram mot honom med vogner og hestfolk og mange skip og falla inn i landi og fløyma yver og breida seg ut. **41** Han skal og draga inn i det herlege landet, og mange andre land skal verta heimsøkte; men desse skal koma seg undan henderne hans: Edom og Moab og storluten av ammonitarne. **42** Ja, han skal retta handi ut mot framande land, og Egyptarland skal sleppa undan. **43** Han skal eigna til seg skattar av gull og sylv og alle slag kostnadting i Egyptarlandet; og libyarar og ætiopar skal fylgia i hans far. **44** Då skal han frå aust og nord høyra tidender som støkkjer honom; og han skal draga ut i stor vreide til å øyda og tyna mange. **45** Og slottstjeldi sine skal han setja upp millom havet og det herlege heilagdomsfjellet. Men so ber det til enden med honom, og ingen skal hjelpa honom.

12 «På den tidi skal Mikael stiga fram, den store hovdingen som stend verja for borni åt folket ditt; og det kjem ei trengsletid som det ikkje hev vore makan til alt frå den dagen

då det vart folk til, og like til den tidi. Men på den tidi skal alle dei av folket ditt verta frelseste som finst skrivne i boki. **2** Og mange av deim somsov i moldi, skal vakna upp, sume til æveleg liv sume til skam og æveleg stygg. **3** Då skal dei vituge skina som himmelkvelven skin, og dei som hev ført mange til rettferd, som stjernor æveleg og alltid. **4** Men du, Daniel, må gøyma ordi og forsigla boki alt til endetidi; mange skal granska henne, og kunnskapen skal auka.» **5** Då eg, Daniel, no såg til, fekk eg sjå two andre som stod der, ein på den eine elvebakken og ein på den andre elvebakken. **6** Og ein av deim sagde til mannen som var klædd i linklæde, og som stod ovanfor vatnet i elvi: «Kor lenge drygjer det fyr enden kjem med desse underfulle hende?» **7** Og eg høyrdé på mannen som var klædd i linklæde, og som stod ovanfor vatnet i elvi; han lyfte høgre handi si og vinstre handi si upp imot himmelen og svor ved honom som liver æveleg: «Ei tid og tider og ei halv tid; og når magti åt det heilage folket er krasa, då skal alt dette fullendast.» **8** Og eg høyrdé det, men eg skyna det ikkje, og eg spurde: «Herre min, kva er endelykti på dette?» **9** Då sagde han: «Gakk du, Daniel; for desse ordi er løynde og forsigla alt til endetidi. **10** Mange skal verta reinsa og tvegne og skirde; men dei gudlause skal driva på med si gudløysa, og ingen gudlaus skal skyna det; men dei vituge skal skyna det. **11** Og frå den tid då det daglege offeret vert avteke og den øydande styggedomen sett upp, skal det ganga eit tusund two hundred og nitti dagar. **12** Sæl er den som biar og når fram til eit tusund two hundred og fem og tretti dagar. **13** Men gakk du av stad til endelykti! Når du hev kvilt, skal du standa upp og få din lut, når dagarne fær ende.»

Hoseas

1 Herrens ord som kom til Hosea, son åt Be'eri, i dei dagarne då Uzzia, Jotam, Ahaz og Hizkia var kongar i Juda, og då Jeroboam, son åt Joas, var konge i Israel. **2** Herrens fyrste ord til Hosea var at han sagde til honom: «Gakk stad og få deg ei horkona og horeborn! For landet driv på med hor og fer soleis burt ifrå Herren.» **3** Då gjekk han stad og gifte seg med Gomer dotter, hans Diblajim. Og ho vart med barn og fødde honom ein son. **4** Og Herren sagde til honom: «Lat honom heita Jizre'el! For um ein stakkut stund vil eg lata huset hans Jehu lida for Jizre'els blodskuld og gjera ende på kongedømet i Israels hus. **5** Den dagen skal det bera so til at eg bryt sund Israels boge i Jizre'els dal.» **6** Og ho vart med barn att og fekk ei dotter. Då sagde han til honom: «Lat henne heita Lo-Ruhama! For eg kjem ikkje lenger til å miskunna Israels hus, so eg tilgjev deim. **7** Men Judas hus miskunnar eg og let deim verta frelse av Herren, deira Gud. Men med boge og sverd og krig, med hestar og ridarar frelser eg deim ikkje.» **8** Då ho hadde vant av Lo-Ruhama, vart ho med barn att og fekk ein son. **9** Då sagde han: «Lat honom heita Lo-Ammi! For de er ikkje mitt folk, ikkje heller skal eg høyra dykk til.» **10** Men talet på Israels born skal vera som sanden på havsens strand, den som ikkje kann mælast eller teljast. Og det skal verta so, at der ein fyr sagde til deim: «De er ikkje mitt folk,» der skal ein segja til deim: «Borni åt den livande Gud.» **11** Og Juda-borni og Israels-borni skal fylkja seg saman og velja seg ein konge og fara upp or landet. For stor er Jizre'els dag.

2 Seg då til brørne dykker: «Ammi! og til sterne dykker: «Ru-hama!» **2** Skjem på mor dykker, skjem! For ho er ikkje kona mi, og eg er ikkje mannen hennar. Lat henne få burt horebragderne or andlitet sitt og lauslynde-merket frå barmen sin! **3** Elles skal eg klæda av henne, so ho legg naki: Eg skal te henne fram som den dagen ho vart fødd. Eg skal gjera henne lik ei øydemark og ei turr-audn, og lata henne døy av torste. **4** Og borni hennar, ikkje vil eg miskunna deim; for horeborn er dei. **5** For mor deira var ei horkvinna, ho som fekk deim, for skamleg åt, med di ho sagde: «Eg vil fara etter elskarane mine. For dei gjev meg maten min og drykken min, ulli mi og linet mitt, oljen min og vinen min.» **6** Sjå, difor stengjer vil eg stenga veggen din med tornar. Ja, ein mur skal eg setja upp framfyre henne, so ho ikkje skal finna stigarme sine. **7** Når ho då renner etter elskarane sine, skal ho ikkje nå i deim, når ho leitar etter deim, skal ho ikkje finna deim. Då skal ho segja: «Eg vil attende til den fyrste mannen min. For betre hadde eg det då enn no.» **8**

Og ho, ikkje skyna ho at det var eg som gav henne kornet og drivesafti og oljen, og som var storjæv imot henne med sylv og med gull, som dei nyttta ut for Ba'al. **9** Difor skal eg taka att kornet mitt når korntidi kjem, og drivesafti mi i rette stundi, og taka burt ulli mi og linet mitt, det som ho skulde løyna blygsli si med. **10** Ja, no skal eg nækja blygsli hennar beint for augo på elskarane hennar, og ingen skal berga henne or mi hand. **11** Og eg skal gjera ende på all kjæta hennar, på gildi hennar,nymårne og kviledagarne og alle høgtiderne hennar. **12** Eg skal øyda vintrei og fiketrei hennar, som ho sagde um: «Dei er meg ei løn som elskarane mine gav meg.» Og eg skal gjera deim til villkjør som villdyri skal eta av. **13** Soleis skal eg refsa henne for Ba'als-dagarne hennar, då ho brende røykjelse for deim og prydde seg med nasering og bringespenne og for etter elskarane sine, men gløymde meg, segjer Herren. **14** Difor skal de vita at eg vil lokka henne burt og leida henne ut i villmarki, so eg kan få tala hjarteord med henne. **15** So vil eg derifrå gjeva henne att vinhagarne hennar, og gjera Akordalen til eit vonarled. Der skal ho syngja som i ungdomsdagarne sine, og som då ho for opp frå Egypterlandet. **16** Og den dagen, segjer Herren, kjem det til å verta so at du ropar til meg: «Mannen min!» Og du skal ikkje meir ropa til meg: «Ba'al min!» **17** Ja, Ba'als-namni vil eg taka reint ut or munnen hennar, so dei aldri skal nemnast meir. **18** Den dagen gjer eg for deim ei pakt med dyri på marki, med fuglarne under himmelen og med kreket på jordi. Og boge og sverd og krig bryt eg sund. Eg skal få det reint ut or landet, og lata deim bu trygt. **19** Og eg vil trulova meg med deg til æveleg tid. Eg vil trulova meg med deg i rettferd og rett, i nåde og miskunn. **20** Ja, i truskap vil eg trulova meg med deg, og du skal kjenna Herren. **21** Og den dagen kjem det til å verta so at eg bønhøyrer, segjer Herren, eg bønhøyre himmelen, og han bønhøyre jordi. **22** Og jordi skal bønhøyra kornet og drivesafti og oljen, og dei skal bønhøyra Jizre'el. **23** Og plantar meg henne i landet og miskunnar Lo-Ruhama, og eg segjer til Lo-Ammi: «Folket mitt er du!» og ho, ho skal segja: «Min Gud!»

3 Og Herren sagde til meg: «Gakk ein gong til stad og elsa ei kvinne som hev ein elskar og er ei lauslyndt kvinne, liksom Herren elskar Israels-borni, endå dei vender seg til andre gudar og elskar druvekakor!» **2** Og eg kjøpte meg ei slik kvinne og gav for henne femtan sylvdalar og tri tunnor bygg og attpå halvonnor tunna bygg. **3** So sagde eg til henne: «I mange dagar vert du no sitjande for meg og fær ikkje gjera hor eller hava med nokon annan mann å gjera. So skal eg og taka det sameleis med deg.» **4** For i mange dagar skal Israels-borni sitja utan konge og hovding, utan

ofring og bilætsulor, utan messehakel og husgudar. 5 So skal Israels-borni venda um og søkja Herren, sin Gud, og David, kongen sin. Og bivrande skal dei koma til Herren og til hans velsigning i dei seinste dagar.

4 Høyr Herrens ord, de Israels-born! For Herren hev sak med deim som bur i landet, av di det ingen truskap finst i landet, og ingen kjærleik og ingen kjennskap til Gud. 2 Dei sver og lyg, dei drep og stel og driv hor. Dei fer med vald, og blodverk fylgjer på blodverk. 3 Difor ligg landet i sorg, og alt som bur i det, sjuknar burt, både dyri på marki og fuglarne under himmelen. Jamvel fiskarne i havet set til. 4 Like vel skal ingen skjella og ingen refsa; for folket ditt er liksom dei som trettar med ein prest. 5 Ja, du skal falla um dagen, og profeten skal falla med deg um natti, og mor di tynar eg. 6 Det er ute med folket mitt, av di det vantar kunnskap. Etter di du hev vanda kunnskap, so skal eg og vanda deg, so du ikkje vert min prest. Og etter di hev gløymt lovi å din Gud, so skal eg og gløyma borni dine. 7 Di fleire dei vart, di meir synda dei mot meg. Men deira heider skal eg snu um til vanheider. 8 Av mitt folks synd nærer dei seg, og til misgjerningi deira stend deira hug. 9 Men no skal det ganga med presten som folket. Eg skal straffa deim for deira ferd, og gjeva deim att for deira gjerd. 10 Og eta skal dei og ikkje mettast, hora og ikkje meirast, av di dei hev slutta med å agta på Herren. 11 Horeliv og vin og mjød tek vitet burt. 12 Folket mitt spør stokken sin til råds, og hentar seg rettleiding av sin stav. For ei hordoms ånd hev villa deim, so dei med hor dreg seg burt ifrå sin Gud. 13 Øvst uppå åsarne ofrar dei, og på kollarne brenner dei røykjelse, under eik og poppel og terebinta, av di skuggen der er god. So vert døtterne dykkar skjøkjar og sonekonor ne dykkar horkonor. 14 Likevel refsar eg ikkje døtterne dykkar for at dei er skjøkjar eller sonekonor ne dykkar for at dei er horkonor. For mennerne sjølve løynar seg av med horkonor og ofrar med tempelskjøkjar. Soleis fer eit fåvitugt folk til sin undergang. 15 Um no du Israel vil halda på med ditt horeliv, so må då ikkje Juda skuldbinda seg soleis. Kom då ikkje til Gilgal, og far ikkje upp til Bet-Aven, og sver ikkje: «So sant som Herren liver.» 16 Um Israel stritar imot som ei balstyri ku, so skal Herren på hyrdingvis no føra deim som lamb på vidåtta. 17 Bunden til avgudsbilæte er Efraim. So fær han då fara! 18 Drikkinga deira er måtelaus. Hegdelaust driv dei sitt horeliv. Skjoldarne hennar elskar det som skamlegt er. 19 Med eit stormver skal gripa deim med vengjerne sine, og dei skal verta til skammar med ofringarne sine.

5 Høyr dette, de prestar, og gjev gaum, du Israels hus, og du kongehus, legg øyra til! For dykk gjeld domen. For det hev vore ei snara åt Mispa, og eit utspila net på Tabor. 2 Med ei offerslagting hev dei sokke berre djupare ned i villa. Men eg skal verta eit tukteris åt deim alle i hop. 3 Eg kjenner Efraim, og Israel er ikkje løynt burt ifrå meg. For du Efraim hev drive hor, og Israel hev sulka seg til. 4 Gjerningane deira let deim ikkje få venda um til deira Gud, av di dei hev ei hordoms ånd i bringa si, og Herren, honom kjenner dei ikkje. 5 Men Israels storlæte vitnar imot honom, og Israel og Efraim skal stupa for si misgjerning. Juda skal og falla med deim. 6 Um dei fer av stad med sitt småfe og sitt storfe og skal søkja Herren, so finn dei honom ikkje. Han hev drege seg ifrå deim. 7 Mot Herren hev dei vore utrue. For dei hev ført born som ikkje er hans. Difor skal no ein nymåne eta deim upp med alt det dei eig. 8 Blås i lur i Gibea, i trompet i Rama! Blås alarm i Bet-Aven! Etter deg, Benjamin! 9 Efraim skal øydast på refsingsdagen. Mot Israelsfylki varslar eg det visse. 10 Juda hovdingar hev vorte liksom dei som flyt deilder. Yver deim skal eg ausa ut vreiden min som vatn. 11 Efraim vert nedkua, retten hans rana. For han hev teke på med å fara etter menneskjebod. 12 Og eg - som mol er eg no for Efraim og som beinåt for Judas hus. 13 Og Efraim hev gått sjukdomen sin og Juda såret sitt. Difor hev Efraim fare til Assur og sendt bod til kong Jareb. Men han kann ikkje gjera dykk gode att, og såret dykker vert ikkje lækt. 14 For eg, som ei løva er eg mot Efraim og som ei ungløva mot Juda hus. Og eg, ja eg riv sund og fer min veg med det, og ikkje finst den som kann berga. 15 Eg gjeng min veg attende til min stad, til dess dei hev lide det dei hev fortent, og so fer til å søkja mi åsyn. I si naud skal dei leita etter meg.

6 «Kom, lat oss venda um til Herren! For det er han som hev såra, og han vil lækja oss. Han slo, men vil og fetla oss. 2 Han skal gjera oss livande um two dagar, den tridje dagen skal han reisa oss upp att, og me skal liva framfor hans åsyn. 3 So lat oss læra å kjenna, ja, lat oss strida for å læra kjenna Herren! Han renn upp so visst som morgenroden. Og han kjem nedover oss som regnet, som eit vårregn som væter jordi.» 4 Kva skal eg gjera med deg, Efraim? Kva skal eg gjera med deg, Juda? For kjærleiken dykkar er som ei morgonsky, liksom doggi som tidleg kverv. 5 Difor hev eg gjeve hogg ved profetarne. Eg hev drepe deim med min munns ord, og domarane dine for ut som ljoset. 6 For eg hev hug til kjærleik og ikkje til slagtoffer, og til Guds-kunnskap meir enn til brennoffer. 7 Men dei hev brote pakti som Adam. Der hev dei vore utrue mot meg. 8 Gilead er ein by for illgjerningsmenner, full av blodfar. 9 Og som ein

røvarflokk som ligg på lur etter folk, er heile prestehopen; dei drep på vegen til Sikem. Ja, skamlaust fer dei åt. 10 I Israels hus hev eg set gruvelege ting. Der driv Efraim på med hor, sulkar Israel seg til. 11 Ogso for deg, Juda, er tileta ei skurdonn, når eg vender mitt folks lagnad.

7 Når eg vil lækja Israel, då kjem misgjerningi åt Efraim og vondskapen åt Samaria til synes. For dei driv med fals, og tjuv bryt seg inn, og rekarfant plundrar på vegarne. 2 Og dei seger ikkje med seg sjølve seg at eg minnast all deira vondskap. No er dei ringa inne av sine eigne gjerningar, dei er komne framfyre mi åsyn. 3 Med vondskapen sin fegnar dei kongen, og hovdingarne med lygnerne sine. 4 Alle i hop er dei horkarar. Dei likjest ein omn som bakaren hitar upp. Han held upp med eldingi frå di han knodar deigen til dess ho er syrt. 5 På dagen åt kongen vår drikk hovdingarne seg sjuke på heit vin. Sjølv tek han spottarar i handi. 6 Når dei med meinråderne sine hev elda hugen sin som ein omn, såv bakaren deira heile natti. Um morgonen brenn han som logande eld. 7 Alle i hop er dei heite som ein omn og brenner upp domarane sine. Alle kongarne deira fell, og det er ingen av deim som kallar på meg. 8 Efraim, med folki mengjer han seg. Efraim hev vorte som ei kaka som ikkje er vend. 9 Framande hev tært upp krafti hans, og han skyner inkje. Um håret hans hev vorte gråsprent, so skynar han inkje. 10 Men Israels ovmod vitnar imot honom midt uppi syni. Dei vender ikkje um til Herren, sin Gud, og ikkje søker dei honom, tråss i alt dette. 11 Efraim hev vorte som ei fåvis duva som inkje veit. Egyptarland ropar dei på, til Assur fer dei. 12 Men best som dei fer av stad, breider eg netet mitt utsyver deim og dreg deim ned, liksom ein gjer med fuglarne i lufti. Eg skal tukta deim, som lyden deira alt hev hørt. 13 Usæle dei, at dei flaug ifrå meg! Øyding yver deim, av di dei hev svike meg! Og eg, utløysa deim vilde eg. Men dei, ljugartale hev dei fare med imot meg. 14 Og ikkje ropar dei til meg av hjarta; dei berre jamrar seg på sengjerne sine. For korn og drudesaft samlar dei seg, medan dei vender seg frå meg. 15 Det var eg som lærde deim upp, og som styrkte armarne deira. Men imot meg hev dei ilt i hugen. 16 Dei vender um, men ikkje uppetter. Dei er liksom ein sviksamboge. Falla for sverd skal hovdingarne deira for si hatige tunga skuld. For det vert dei hædde i Egyptarlandet.

8 Til munnen din med luren! Som ein ørn yver Herrens hus! av di dei hev brote mi pakt og falle frå mi lov. 2 Dei ropar til meg: «Min Gud! Me, Israel, kjenner deg!» 3 Men av di Israel hev støytt frå seg det som godt er, skal fienden elta honom. 4 Dei, kongar valde seg som ikkje var ifrå meg.

Hovdingar tok dei seg, og eg fekk ikkje vita um det. Av sylvet sitt og gullet sitt gjorde dei seg gudebilæte, so dei skulde verta utrudde. 5 Ufyeleg er kalven din, Samaria! Harmen min logar imot deim. Kor lenge skal det vara at dei ikkje kann tola reinleik? 6 For frå Israel er kalven komen. Ein meister hev laga honom, og nokon gud er han ikkje. Difor skal Samariakalven smuldrast i smått. 7 For vind sår dei, og storm skal dei hausta. Avling skal dei ikkje få, grøda skal ikkje gjeva føda, og um ho det gjer, skal framande eta det upp. 8 Gløypt vert Israel. Millom folki er dei alt som ein verdlaus ting. 9 For dei hev fare upp til Assur liksom eit villasen som gjeng sin eigen veg. Efraim tingar um elsk. 10 Men kor so dei tingar millom folki, so skal no eg like vel klemba deim i hop og lata deim få ei låk tid under storkongens trælkong. 11 Av di Efraim hev gjort seg so mange altar til synd, so skal og altari hans vera honom til synd. 12 Um eg skriv lover åt han i titusundtal, so reknar han deim berre som framande lover. 13 Til slagtoffergåvor åt meg ofrar dei kjøt som dei et - Herren hev ikkje hugnad i deim. No kjem han i hug misgjerningarne deira og heimsøkjer deira synder. Dei skal fara attende til Egyptarland. 14 Og etter di Israel hev gløynt skaparen sin og bygt seg borgar, og Juda hev sett seg opp mange borgfaste byar, so skal eg senda eld mot byarne hans, og han skal øyda borgerne hans.

9 Gled deg ikkje, Israel, med fagnad liksom folki, av di du hev drive på med hor og dermed kome burt ifrå din Gud, du som hev havt din hugnad i skjøkjeløn på alle korntreskjærstader. 2 Treskjestaden og vipersa skal ikkje kunna næra deim, og drunesaft skal mislukkast for deim. 3 Ikke skal dei få bu i Herrens land. Men Efraim skal attende til Egyptarland, og i Assur skal dei eta det som ureint er. 4 Dei skal ikkje renna ut vin til drykkoffer for Herren, og ikkje skal slagtofferi deira vera hugsame for honom; som syrgjebrød for deim. Alle som et av det, skal verta ureine. For brødet sitt hev dei berre for seg sjølve, det kjem ikkje i Herrens hus. 5 Kva skal de so gjera på helgedagen, på Herrens høgtidsdag? 6 For de skal vita at um dei slepp undan avøydingi, so vert det Egyptarlandet som samlar deim, Mof som fær å jorda deim. Sylvet deira, det dyre, skal netlor eiga, tistel veksa i tjeldbuderne deira. 7 Dei kjem, heimsøkjingsdagarne, dei kjem, attergjeldsdagarne. Det fær nok Israel vita. Ein dåre er profeten, vitlaus er åndsmannen, for di store misgjerning skuld, og for din sterke fiendskap. 8 Ein lurar er Efraim imot min Gud. Profeten - fuglefangarsnara på alle hans vegar, fiendskap i gudshuset hans! 9 Djupt i used hev dei sokke som i Gibea-dagarne. Men han hugsar misgjerningi deira, han heimsøkjer deira synder. 10 Liksom druvor i villmarki

fann eg Israel. Som frumsefrukt på fiketre i den første bering såg eg federne dykkar. Men dei kom til Ba'äl-Peor, og vigde seg til skjemdarguden, og dei vart til styggedom liksom han som dei elska. **11** Efraim - som ein fugl skal herlegdomen hans fljuga burt. Ingen skal få born meir, ingen vera med barn, og ingen verta umhender. **12** For um dei el upp borni sine, so gjer eg deim barnlause, so det ikkje finst menneske att. Ja, usæle er og dei sjølvे når eg gjeng ifrå deim! **13** Efraim, som eg ser honom alt burt til Tyrus, er planta på ein eng. Men Efraim skal verta nøydd til å føra borni sine ut til rettarmannen. **14** Gjev deim, Herre! Kva skal du gjeva deim? Gjev deim moderfang som føder i utid, og brjost som turkast upp. **15** All deira vondskap er samla i Gilgal. Ja, der fekk eg hat til deim. For deira vonde åtferd skuld vil eg driva deim ut or mitt hus. Ikkje skal eg elska deim lenger. Alle deira førarar er upprørarar. **16** Stungen er Efraim, roti deira turka, frukt skal dei ikkje bera. Og um dei fær born, drep eg den dyre livsfrukti deira. **17** Min Gud skal støyta deim burt; for ikkje lydde deim på honom, og dei skal flakka heimlause ikring millom folki.

10 Eit rikt vintre er Israel og ber frukt. Men di meir frukt han fekk, di meir auka han talet altari sine. Di betre det gjekk for landet hans, di betre gjorde han minnestinarne. **2** Hjarto deira var falske, no skal dei få bøta. Han skal brjota ned altari deira og slå sund deira minnestinar. **3** Ja, no skal dei segja: «Ingen konge hev me, for me hev ikkje ottast Herren. Og kongen, kva kann vel han gjera for oss?» **4** Tala tome ord, sverja falskt, gjera semja! Og domen renn upp som beiskt ugras på åkerforerne. **5** For kalven i Bet-Aven er Samaria-buarne ottefulle. Ja, folket hans syrgjer yver honom, og prestarne hans skjelv for honom, for herlegdomen hans, av di han er førd burt ifrå honom. **6** Han sjølv skal førast til Assur, ei gåva til kong Jareb. Skam skal Efraim henta seg, skjemmast skal Israel for rådgjerdi si. **7** Ute er det med Samaria-kongen, som ei treflis på vatnet rek han av. **8** Øydast skal Avens offerhaugar, Israels synd. Torn og tistel skal renna upp på altari deira. Og dei skal segja til fjelli: «Gøy oss!» og til haugarne: «Velt dykk yver oss!» **9** Radt ifrå Gibea-dagarne hev du synda, Israel! Der hev du stade. Skulde han ikkje nå deim i Gibea, krigen mot nidingarne? **10** Når eg hev hug til det, tuktar eg deim. Og folki samlar seg imot deim og bind deim fast til tifalds-syndi deira. **11** Og Efraim er ei tamd kviga som likar å treskja. Og eg hev spart den fagre halsen hennar. No vil eg leggja oket på Efraim. Juda skal pløgja, Jakob skal horva. **12** Så åt dykk som rettferd krev, hausta etter kjærleiks lov! Brjot dykk nybrot! For det er tid til å søkja Herren, so han kann koma og lata

rettferd regna yver dykk. **13** De hev pløgt gudløysa, rettløysa hev de hausta. De hev ete lygjefrukt, med di du hev sett lit til vegen din, til mengdi av kjemporne dine. **14** Med det reiser seg ein stridsdun millom fylki dine, og alle borgfesti dine skal falla, liksom Bet-Arbel vart lagt i øyde av Salman den stridsdagen då dei krasa både mor og barn. **15** Slik skal Betel føra yver dykk for dykkar store vondskap. Når morgenon rodar, er det ute, ute med Israels-kongen.

11 Då Israel var ung, hadde eg honom kjær, og ut or Egyptarland kalla eg son min. **2** Di meir dei kalla på deim, di meir gjekk dei burt ifrå deim. Åt Ba'alarne ofrer dei, åt bilæti brenner dei røykjelse. **3** Og det var då eg som lærde Efraim å ganga, tok deim på armarne mine. Og ikkje skyna dei at eg lækte deim. **4** Med menneskjesnorer drog eg deim, med kjærleiksband. Og eg var deim som dei som lettar oket yver kjakarne deira, og eg bøygde meg ned til honom og let honom få mat. **5** Han skal ikkje fara attende til Egyptarland; men Assur, han skal vera kongen hans, for dei vilde ikkje venda um. **6** Og sverd skal rasa i byarne hans og brjota bommarne hans og eta ikring seg - for deira uråder skuld. **7** Og folket mitt er huga på fråfall frå meg. Og um ein kallar deim til det høge, so er det ingen som lettar på seg. **8** Korleis skal eg nenna gjeva deg upp, Efraim? Korleis skal eg lata deg fara, Israel? Kann eg nenna gjeva deg upp som Adma, gjera med deg som med Sebojim? Hjarta mitt vrid seg i meg, all mi vårkunn vaknar. **9** Eg vil ikkje lata deg kjenna min brennande harm. Ikkje vil eg etter tyna Efraim. For Gud er eg og ikkje eit menneske. Heilag er eg midt i deg, og med vreide vil eg ikkje koma. **10** Etter Herren skal dei då fylgja, som ei løva skal han bura. Ja, han skal bura, og bivrande skal born koma frå havet. **11** Bivrande skal dei koma som fuglar frå Egyptarland og som duvor frå Assurs land. Og eg vil lata deim bu i husi sine, segjer Herren. **12** Efraim hev ringa meg inn med lygn, og Israels hus med svik. Og Juda er alljamt agelaus imot Gud, mot den Heilage, den Trufaste.

12 Efraim stundar etter vind, og jagtar etter austanver. All dagen aukar det på med lygn og vald. Samband med Assur gjer dei, og olje fører dei til Egyptarland. **2** Men Herren fører sak med Juda, og vil heimsøkja Jakob for åferdi hans, betala honom etter gjerningarne hans. **3** I morslivet heldt han bror sin i hælen, og i si manndomskraft drogst han med Gud. **4** Ja, han drogst med engelen og vann, han gret og bad honom um nåde. I Betel fann han honom, og der tala han med oss. **5** Og Herren, allhers Gud - «Herren» er hans ærenamn. **6** Og du, til din Gud skal du venda um. Hald fast på kjærleik og rett! Og bia stødt på din Gud! **7** Kana'an, i

handi hans er falsk vegg. Å gjera urett likar han. 8 So segjer og Efraim: «Eg hev då vorte rik, eg hev vunne meg midel. Kva eg so strævar med, so skal dei då ikkje finna hjå meg nokon urett som er synd.» 9 Men eg er Herren din Gud, alt ifrå Egyptarland, eg vil endå lata deg bu i tjeldbuder liksom i høgtidsdagane. 10 Og eg hev tala til profetarne, og eg, syner i mengd hev late deim sjå, og gjennom profetarne hev eg tala i liknader. 11 Er no Gilead eit illgjerdssreir, so skal dei verta berre fåfengd. Ofrar dei uksar i Gilgal, so skal og altari deira verta som steinrøysar innmed forerne på marki. 12 Og Jakob rørnde til Aramsletta, og Israel træla for ei kona - og for ei kona gjætte han. 13 Men ved ein profet førde Herren Israel frå Egyptarland, og ved ein profet gjætte han honom. 14 Sår harm hev Efraim valde. Difor skal Herren hans lata blodskuldi hans koma yver honom, og han skal venda hans skjemdarferd mot honom sjølv.

13 Når Efraim tala, vart dei fælne. Høg var han i Israel.

Men han vart saka med Ba'al og døydde. 2 Og no held dei på med si synd. Og dei gjer seg støypte bilæte av sylvet sitt, avgudar etter sitt eige vit, handverksarbeid alt saman. Til slike talar dei. Menneskjeslagtarar kysser kalvar. 3 Difor skal dei verta som morgonskyi, som doggi som tidleg kverv, liksom agner som vinden fyk burt ifrå treskjærstaden, og liksom røyk or ein ljore. 4 Men eg er Herren, din Gud, alt frå Egyptarland. Nokon annan Gud enn meg veit du ikkje av. Og nokon annan frelsar enn eg finst ikkje. 5 Det var eg som kjendest ved deg i øydemarki, i det turre landet. 6 Etter som beitet deira var, vart dei mette. Då dei var mette, vart dei høge i sin hug. Difor gløymde dei meg. 7 Då vart eg deim liksom ei løva. Som ein pantar lurar eg innmed vegen. 8 Eg kjem yver deim som ei binna som dei hev teke ungarne ifrå, og riv sund bringa deira. Eg gløypar deim som ei løvemor. Villdyr skal slita deim sund. 9 Du hev tynt deg, Israel, med di du er imot meg, di hjelp. 10 Kvar er no kongen din, at han kann syta for frelsing åt deg i alle byarne dine? Og kvar hev du domarane dine, som du sagde um: «Lat meg få konge og hovdingar?» 11 Ja, ein konge skal eg gjeva deg i min vreide, og so tek eg honom burt i min harm. 12 Samanbundi er misgjerningi hans Efraim, og syndi hans göymd. 13 Rider som hjå ei fødande kvinne skal koma yver honom. Han er ein son som ikkje er vis. For når stundi er der, kjem han ikkje fram i fødsli. 14 Or helheims vald vil eg fria deim, frå dauden vil eg løysa deim ut. Kvar er di sott, du daude? Kvar er di tyning, du helheim? Anger er løynd for augo mine. (**Sheol** h7585) 15 For han, millom brørne sine stend han lavande av frukt; det kjem ein austanvind, eit Herrens ver, farande upp

ifrå øydemarki. Då turkar brunnen hans upp, og kjelda hans tryt. Han ranar skatten, alle slag kostnadting. 16 Bøta skal Samaria, av di det hev vore tråssugt imot sin Gud. For sverd skal dei falla, småborni deira skal verta krasa, og dei kvinner som er med barn, skal ristast upp.

14 Vend um, du Israel, til Herren, din Gud! For med di misgjerning hev du ført deg i fall. 2 Tak med dykk ord, og vend um til Herren! Seg til honom: «Forlat all misgjerning og tak imot det som godt er, lat oss betala med uksar - med våre lippor! 3 Assur skal ikkje frelsa oss. På hestar skal me ikkje rida. Og ikkje meir skal me segja: «Vår Gud!» til det som henderne våre hev gjort. For hjå deg er det at den faderlause fær miskunn.» 4 Ja, deira fråfall vil eg lækja. Eg vil elska deim av fri hug, av di vreiden min hev vendt seg ifrå deim. 5 Eg skal vera som dogg for Israel. Bløma skal han som ei lilja, og røtast skal han som Libanon. 6 Renningarne hans skal spreida seg, og skal vera som eit oljetre i fagerleik, og anga som Libanon. 7 Dei som bur i skuggen hans, skal etter avla korn og bløma som vintreet. Minnet um honom skal vera som vin ifrå Libanon. 8 Men du, Efraim! Kva skal eg med avgudarne meir? Eg børnøyrer og ser til honom. Eg er som eit grønt cypressstre. Frå meg skal di frukt vera å finna. 9 Den som er vis, han agte på dette, den som er vitug, merke seg det! For Herrens vegar er rette, og rettvise ferdast på deim, men illgjerdsmenner stuper på deim.

Joel

1 Herrens ord som kom til Joel Petuelsson. **2** Gjev gaum åt dette, de som gamle er. Og lyd på det kvar som bur i landet! Hev sovore hendt i dykkar tid, eller i dykkar fedra-tid? **3** Fortel det til dykkar born, og dykkar born til sine born, og deira born til ei ætt som kjem! **4** Det som gnagaren leivde, åt grashoppen upp. Det som grashoppen leivde, åt bitaren upp. Det som bitaren leivde, åt etaren upp. **5** Vakna, de drukne, og gråte, jamra, vindrikkar alle! For druvesafti er rivi dykk frå munn. **6** Eit folk hev fare yver landet mitt, veldugt og utan tal, med tenner som løvetenner, dei jakslar som løvor hev. **7** Vintrei mine er tynte og fiketre brotne ned, dei hev flekt deim reint og hivt deim, det heng kvite greiner på. **8** Klaga som ei møy som syrgjeklædd gjeng yver sin ungdoms brudgom. **9** Grjon- og drykkoffer er kvorvne frå Herrens hus, prestarne syrgjer, Herrens tenrar. **10** Åkrap er øydde, jordi jamrar. For øydt er kornet, vinsafti magtlaus, oljen er kvoren. **11** Bonden er magtstolen, vindyrkar rádlaus for kveite og bygg, grøda på marki er tynt. **12** Vintre er mergstolne, fiketre folna. Granattre og palma og apall, alle tre hev turka burt. Ja, fagnaden er stolen frå mannaheim. **13** Syrgjeklædde klage, de prestar! Jamra dykk, de som tener ved altaret! Gakk inn og vake syrgjeklædde, de min Guds tenrar! For burte frå dykkar Guds hus er grjon- og drykkoffer. **14** Lys ut fasta og heilag samling, få dei gamle i hop, ja alle som bur i landet, til Herren, dykkar Guds hus! Til Herren de ropa må. **15** Å hå for ein dag! Nær er Herrens dag. Som vald ifrå Allvald han kjem. **16** Strauk ikkje maten burt med me såg på, frå Guds hus gleda og frygd? **17** Kornet turkar burt under jordskorpa. Tome er buri, lødorne øydest. Ja, kornet turkar burt. **18** Kor buskapen rautar! Rádlaus er kvar böling; for ikkje beite dei finn, sauerne jamvel lyt bøta. **19** Til deg, Herre, ropar eg. For elden han åt hamni på heidi, og logen leika i ved og i tre. **20** Jamvel dyri i marki etter deg mun stynja, for turre er bekkefari. Og elden han åt hamni på heidi.

2 Lat luren ljoma på Sion! Skrik høgt på mitt heilage fjell! Skjelve, alle i mannaheimen! Koma skal Herrens dag, ja, han er nær. **2** Ein dag med myrker og dimma, ein dag med skodda og sky, som ein morgongrāre er eit tallaust folk breidt yver fjelli. Du liken aldri ser frå æva som var, og aldri i åri til komande ætter. **3** Framfyre et elden upp; og etter kjem brennande logen. Som Edenshagen var landet framfyre og etterpå snaudaste heidi. Å berga noko nyttar ikkje her. **4** Som øykjer er dei å sjå til, som stridshestar trúvar dei fram. **5** Liksom glamrande vogner fer dei yver

alle fjell. Det susar og brusar, som når eld sleikjer strå, som ei veldug herfylking samla til strid. **6** Stokken tek folk ved syni, alle andlit skiftar lit. **7** Som kjempor rusar dei i veg, liksom stridsmenner stormar dei murar. Kvar ein på si leid sturtar fram, og aldri dei krökjer sin veg. **8** Ingen trengjer den andre burt, kvar hev si eigi braut, tvert gjennom våpni, og ho brest ikkje rekksja. **9** Inn i byen dei stormar, stig upp på muren, gjeng inn i husi, og inn gjennom vindauge bryt dei seg som tjavar. **10** Jordi fyre deim skjelv, himlarne bivrar, sol og måne dei svartnar, medan stjernorne løynar sin glans. **11** Og Herren let høyra sitt mål framfyre si fylking, for ovstor er hans herlæger, veldug hans ærendsvein er. Ja, stor er Herrens dag og skræmeleg, kven held honom ut? **12** Men no og det gjeld, so mæler Herren, vend um til meg med heile dykkar hjarta, med fasta og gråt og med klaga. **13** Riv sund dykkar hjarta og ei dykkar klæde, vend um til Herren dykkar Gud! For han er nådig og hugmild er han, hev tolugt sinn, er rik på miskunn, han angrar det vonde. **14** Ja, kven veit? Han snur og angrar, og han legg etter seg velsigning, grjon- og drykkoffer for Herren, dykkar Gud. **15** Blås i luren på Sion, haldt fastehelg, lys heilag samling! **16** Samla folket! Vigsle lyden! Få i hop dei gamle, samla dei små, ja, borni på fanget! Brudgomen gange or sitt hus og bruri frå stova si! **17** Millom forhall og altar skal dei gråta prestarne, Herrens tenrar, og segja: «Spar, Herre, folket ditt, og ikkje du gjere din eigen lyd til eit spottord, til eit ordtak millom folki! Kvi skal dei segja millom folki: «Kvar er deira Gud?»» **18** Då gløddest Herren upp for sitt land, og han sparde sitt folk. **19** Herren svara og tala til sitt folk: Sjå, eg vil senda til dykk både korn og saft og olje, so de kann mettast av det. Og ikkje vil eg gjera dykk meir til spott millom folki. **20** Norderheren driv eg langt burt ifrå dykk. Eg skal støyta honom ut i eit turt og øyde land, hans fortropp til havet i aust, hans baktrupp til havet i vest. Og vondt skal det dåma, ja ilt skal det tevja. For storverk hev han gjort. **21** Ikkje ottast, du land, men gled deg og ver sæl! For storverk hev Herren gjort. **22** Ikkje ottast, du fe på marki, for no grønast graset på heidi. Og trei ber frukt, fiketre, vintre gjev no si kraft. **23** Og Sions søner, fagna og frygda dykk i Herren, dykkar Gud! For han gjev åt dykk læraren til rettferd; so sender han dykk haustregn og vårregn som fyrr. **24** Og fyllast skal låvarne med korn, og personne fløyma med vinsaft og olje. **25** Og skadebot gjev eg for grøda som tyntest av grashoppen, bitaren, etaren, gnagaren, min store her, som eg sende imot dykk. **26** Og de skal få nøgdi eta og mettast. Og då skal de lova namnet åt Herren dykkar Gud, han som hev underleg stelt med dykk, og ikkje skal folket mitt æveleg skjemmast. **27** Og de skal

merka at eg bur midt i Israel, og at eg er Herren, dykkar Gud, og ingen annan, og ikkje skal folket mitt æveleg skjemmast.

28 Og sidan henda det skal: Eg renner min ande yver alt kjøt. Dykkar søner og døtter skal tala profetord; dei gamle hjå dykk skal draumar drøyma, gutarne dykkar skal syner sjå.

29 Ja, og yver trælar og trælekvende eg renner min ande i dagarne dei.

30 Under eg gjer på himmel og på jord, blod og eld og kvervlande røyk.

31 Soli skal verta til myrker og månen til blod, fyrr han kjem, Herrens dag, den store og skraemelege.

32 Men kvar ein som kallar på Herrens namn, bergast skal han. For på Sions fjell og i Jerusalem skal finnast ein flokk av frelseste som Herren hev sagt, og til den utfria flokken hører dei som Herren kallar.

3 For sjå, i dei dagarne og det bilet, då eg vender lagnaden for Juda og Jerusalem,

2 då vil eg samla alle folki og føra deim ned i Josafatsdalен og der halda dom yver deim for mitt folk og min eignalut Israel skuld, som dei spreidde millom folki, og mitt land hev dei bytt.

3 Um mitt folk drog dei strå, gav ein gut for ei skjøkja, og ei gjenta selde dei for vin, og so drakk dei.

4 Og kva vil det meg, Tyrus og Sidon og Filistar-bygder alle? Er det attergjeld mot meg det vil, eller vil de gjera meg eitkvart? Ovleg brått dykkar verk eg vender imot dykk sjølve,

5 De som sylvet og gullet mitt tok, og eignaluter mine so fagre til dykkar tempel førde.

6 Og Judas og Jerusalems søner de selde til Javans søner, til å førast so langt burt ifrå sitt land.

7 ropar deim fram att frå den staden der de hev selt deim. Dykkar verk eg vendar imot dykk sjølve.

8 Eg skal dykkar søner og døtter til Judasønerne selja; derifrå skal dei til sabæarane gå, eit folk so langt undan. For Herren hev tala.

9 Lat heidningar det høyra! Til herferd vigje dykk! Lat kjemporne koma! Gange fram! Stige fram alle herføre hausar!

10 Smide plogarne til sverd og hage-knivarne til spjot! Vesaling segje: «Eg er kjempekar egl!»

11 Skunda dykk og kome, heidningar alle ikring! Samle dykk i hop! Dit late du, Herre, dine kjempor stiga ned.

12 Lat folki vakna og samlast i Josafatsdalен! For der eg domar sit yver alle folki ikring.

13 Fram med sigden! No mognast kornet. Kome, trakke! No er persa full. Kjeraldi fløymer. Ovstor er vondska.

14 Flokk på flokk i domsdalen. For Herrens dag er nær i domsdalen.

15 Sol og måne dei svartnar, og stjernorne løynar sin glans.

16 Og Herren burar frå Sion, frå Jerusalem gjallar hans mål. Og det bivrar både himmel og jord. Men Herren er ei livd for sitt folk og ei borg for Israels søner.

17 Ja, kjenna skal de at eg er Herren, dykkar Gud, som bur på Sion, mitt heilage berg. Og Jerusalem skal ein heilagdom vera, frammandfolk der aldri meir stiga inn.

18 Då skal på den dagen druvesafti drjupa

av fjelli og mjølk frå haugarne strøyma, og alle bekkjer i Juda fløyma med vatn. Ei kjelda spring ut frå Herrens hus og vatnar Akaziedalen.

19 Men Egypt skal øydeland verta, og Edom som ville heidi, for valdsverk mot Judas born. Dei hev øydt skuldraust blod i sitt land.

20 Men Juda skal sitja æveleg trygt, og Jerusalem frå ætt til ætt.

21 Og eg vil hemner deira blod, som eg ikkje hemnde fyrr. Og Herren skal bu på Sion.

Amos

1 Ord av Amos, ein av hyrdingarne frå Tekoa, som han såg i sine syner um Israel i dei dagarne då Uzzia var konge i Juda og Jeroboam Joasson konge i Israel, two år fyre jordskjelven. **2** Han sagde: Herren burar frå Sion, frå Jerusalem gjallar hans mål. Då sturer dei hyrding-lider, og Karmels hovud vert svidd. **3** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Damask og for firfald eg ikkje meg attrar. For di dei Gilead treskte med sledar av jarn, **4** so sender eg eld mot Hazaels hus, han skal øyda Benhadads borger. **5** So bryt eg bommen til Damask og tyner Bikat-Avens folk og kongsstavmannen i Bet-Eden, og Aram skal drivast burt til Kir, segjer Herren. **6** So segjer Herren: For trifald misgjerning av Gaza og for firfald eg ikkje meg attrar. For di heiile grender dreiv ut og gav deim i Edoms vald, **7** So sender eg eld mot Gazas mur, han skal øyda deira borger, **8** so tyner eg Asdods folk og Askalons kongsstavs-mann. Mot Ekron eg retter mi hand, slær filistarn' til siste mann, segjer Herren, Herren. **9** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Tyrus, for firfald eg ikkje meg attrar. For di heiile grender til Edom dei dreiv og ikkje på brödrabandet gav gaum, **10** so sender eg eld mot Tyrus-muren, han skal øyda deira borgar. **11** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Edom, for firfald eg ikkje meg attrar. For di han elte bror sin med sverd og kjøvde sin samhug, men vreiden jamt i han øydde, og han æveleg gjøymde sin harm, **12** so sender eg eld imot Teman, han skal øyda Bosras borger. **13** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Ammons-borni og for firfald eg ikkje meg attrar. For di dei i Gilead konor med barn skar upp, då dei vilde auka sitt land, **14** So kveikjer eg eld i Rabbas mur, han skal øyda deira borger, medan herropet dunar i striden, og eit hardver på stormdagen blæs, **15** og i landlysing kongen skal gå, han sjølv med hovdingarn' saman, segjer Herren.

2 So segjer Herren: For trifald misgjerd av Moab, for firfald eg ikkje meg attrar. For di brende beini åt Edom-kongen til kalk, **2** so sender eg eld imot Moab, han skal øyda Kerijots borgar. Og i ståket Moab skal døy, med hergny og luraljod skrell. **3** Domaren deira eg tynar, alle hovdingarn' likeins eg drep, segjer Herren. **4** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Juda, for firfald eg ikkje meg attrar. Då dei vanvyrde Herrens lov og heldt ikkje bodordi hans, men let seg av lygn-gudar dåra, som federne fyrre hadde fylgt, **5** so sender eg eld imot Juda, han skal øyda Jerusalems borgar. **6** So segjer Herren: For trifald misgjerd av Israel og for firfald eg ikkje meg attrar. For sylv dei sel ein skuldlaus

og ein arming for eit par skor, **7** dei som helst ser mold på ein stakkars hovud, og rengjer småfolks rett. Til same gjenta gjeng far og son til vanhelging for mitt heilage namn. **8** Og på pantsette klæde ved kvart eit altar dei ligg, og skadebotsvin dei drikk i huset til sin Gud. **9** Det var då eg som dreiv amoritarne frå deim, som høge som cedertre var, og sterke som eiker, men eg tynte alda i topp og rot i jord. **10** Det var eg som dykk førde frå Egyptarland og dykk leidde i villmarki fram gjennom fyrti år til å vinna Amorit-landet. **11** Eg vekte profetar av dykkar søner, nazirærar bland dykkar ungdomar. Er det'kje so, de Israels-born? Segjer Herren. **12** Men de gav naziræaran' vin, og baud profetarn' og sagde: «Profetera ikkje!» **13** Sjå no skal eg lata det dynja under dykk som under ei full-lest kornvogn. **14** Og den rappe kjem ingen stad av, og den sterke fær'kje brukta si magt, og kjempa skal'kje berga sitt liv. **15** Mannen med bogen er magtlaus, og lett på fot kann'kje berga seg, og mannen på hest skal'kje berga sitt liv. **16** Hugdjervaste kjempa ho lyt naken røma på dagen den, segjer Herren.

3 Høyre dette ordet som Herren hev tala imot dykk, de Israels søner, mot heiile den ætti som eg hev ført upp frå Egyptarland: **2** Dykk einast kannast ved av alle ætter på jordi. Difor eg heimsøkjer dykk for alt det vonde de hev gjort. **3** Gjeng two-eine saman tru, utan dei samstelte vart? **4** Tru løva burar i skogen utan eit rov det gjeld? Let ungløva høyra sitt mål, når i hola ho ligg, utan ho fengdi fekk? **5** Tru fuglen i snara på jordi fell, utan at snara er uppsett? Tru vel at glefsa sprett att, utan at noko sit fast? **6** Eller ljomar luren i by, utan at folket fær støkk? Eller hender ulukka i by, utan at Herren hev gjort det? **7** For ikkje gjer Herren, Herren nokon ting, utan han tenarom sine, profetom, forkynner si løynråd. **8** Når løva mun bura, kven må ikkje ræddast? Når han talar Herren, Herren, kven vert ikkje då profet? **9** Rope ut yver Asdod borger og yver borger i Egyptarland: «Dykk samle på Samariafjelli og sjå kor fælt eit ståk der er, og valdsverk som der råder!» **10** Dei hev ikkje vit på framferd rett, segjer Herren, dei som haugar valdsverk og tjon i borgerne sine i hop. **11** Difor, so segjer Herren, Herren: Fiendar herset ditt land. Di magt skal støytast i knas, dine borgar plundrast. **12** So segjer Herren: Som hyrdingen friar frå løvegap eit par bein ell' ein øyrelapp, so bergast dei skal, dei Israels-søner, som i Samaria sit i sofa-krå, på putebenk. **13** Høyr og vitna mot Jakobs hus! segjer Herren, Herren, allhers Gud: **14** Den dagen eg straffar Israel brot, då straffar eg Betels altar, og altarhorni vert hogne, og dei skal falla til jordi. **15** Eg vinterstova hogg ned, sumarstova med. Filsbeinssalar skal falla, og mange hus skal verta øydde, segjer Herren.

4 Det skal høyra på dette ordet, de Basans kyr, som er på Samariafjellet, de som piner dei små og dei arme munslå, som segjer til dykkar herrar: «Lat oss få so me kann drikka!» **2** Herren, Herren, svor ved sin heilagdom: Sjå, dagar det koma skal yver dykk då med hakar dei hentar dykk fram og resten med krokar dreg upp. **3** Gjenom sprunger i muren fer det, ei um senn, og kastar gudarne burt, segjer Herren. **4** Kom til Betel og gjer synd, til Gilgal og synda enn meir; kvar morgen slagtoffer ber fram, kvar tridje dagen tiend, **5** Til takkoffer syra brød brenn, lys ut at de fri-offer gjer. For slikt mun de lika, de Israels born, segjer Herren, Herren. **6** Det var eg som let dykk i kvar ein by vanta maten i munn, brøndløysa gav eg i kvar ein heim. Og De vende'kje um til meg, segjer Herren. **7** Det var eg som heldt regnet attende tri månader fyre skurden. Eg gav regn til den eine byen, den andre byen fekk ingen ting. Den eine åkren fekk regn, og den åkren som ikkje fekk regn, han turka burt. **8** Og two, tri byar gjekk til ein by til ein vatsdrykk å få, og dei fekk ikkje nok. Men de vende'kje um til meg, segjer Herren. **9** Kornet eg slo med sotbrand og rust, og hagarne mange og vinbergi og fike- og oljetrei. Deim åt grashoppen upp. Men de vende'kje um til meg, segjer Herren. **10** Eg sende sotti på dykk liksom i Egypt. Eg drap dykkar gutar med sverd. Hestarn' vart herfang. Eg let dykk illtev frå valen i nasarne få. Men de vende'kje um til meg, segjer Herren. **11** Eg gjorde ein omstøyt ibland dykk, som då Gud støytte ned Sodoma og Gomorra. Og de vart som ein brand berga or eld. Men de vende'kje um til meg, segjer Herren. **12** Difor gjer eg med deg, Israel, so. Sidan eg gjerne vil gjera so med deg, bu deg til å møta din Gud, Israel. **13** For sjå: Han som lagar fjelli og skaper vinden, og ein mann sine tankar fortel, og myrker bryt til morgonljos, han som stig på jordheims haugar - Herren, allhers drott, er namnet hans.

5 Hør dette ordet som eg syng yver dykk, ein syrgjesong yver Israels hus: **2** «Ho falli er, ris aldri upp meir, den møy Israel; slengd til jord i sit eige land. Ingen reiser ho upp.» **3** For so segjer Herren, Herren: Ein by sender tusund ut, fær hundredatt, sender ho hundredut, fær tie att til Israels hus. **4** For so segjer Herren til Israels hus: Søk meg, so skal de liva! **5** Men aldri de søkje til Betel, til Gilgal aldri kom, og gakk ikkje til Be'erseba! For Gilgal burt skal førast, og Betel vert upp i tjon. **6** Søk Herren, so skal de liva! Elles kjem han som eld yver Josefs hus; det brenn, og ingen sløkkjer for Betel. **7** De som vender retten til malurt, og kastar rettferd til jord! **8** Han som skapte Sjostjerna og Orion, og gjer kolmyrkret til morgen, gjer dagen til svarte natt, han som kallar på vatnet i havet og auser det ut yver jordi - Herren er hans namn.

9 Han øyder dei sterke med sitt Ijon, han øyder borgi den faste! **10** Dei hatar den som refser for retten, styggjest ved den som talar sanning. **11** Difor, då småfolk de trakkar ned og kornleiga driv av deim ut - vel hev de hogt stein og bygt hus, men de skal ikkje sjølv der bu. De hev fagre vinhagar stelt, men de skal ikkje drikka deira vin. **12** For eg veit um synderie dykkar so mange og misgjerder utan tal; de trykkjer den skuldlause, tek imot mutor, ein arming for retten de svik. **13** Difor tegjer den kloke i denne tid, for ei vond tid er det. **14** Legg vinn på godt og ikkje på vondt, so de kann liva. Då vera med dykk Herren, allhers Gud, som de hev sagt. **15** Hata vondt og elska godt, halldt retten uppe på tinget! Kann henda Herren, allhers Gud, då er nådig mot Josefs leivning. **16** Difor, so segjer Herren, allhers Gud, Herren: Det er liksong på alle torg, og på alle gator dei ropar: «Ai, ail!» Bonden dei bed til gravøl, og til liksong deim som kann kveda. **17** Frå kvar vinhage liksongar stig; for eg vil millom dykk ganga, segjer Herren. **18** Ai dykk som trår etter Herrens dag! Kva er han for dykk, Herrens dag? Han er myrker og ikkje ljos. **19** Som når du undan ei løva spring og møter ein bjørn, du kjem heim og styd handi mot veggen, og so bit deg ein orm. **20** Ja, ja, myrker er Herrens dag og ikkje ljos, dimleitt, han hev ingen glans. **21** Eg hatar og vanvyrder dykkar høgtider, eg hev ingen hugnad i dykkar stemnor, **22** ja, um de meg brennoffer gjev og grjonoffer, det hugar ikkje meg. Eg gjev ikkje på gjødkalve-offer gaum. **23** Lat meg vera i fred for din buldrande song, ditt harpespel lyder eg'kje på. **24** Men lat rett velta fram som vatn, og rettferd som rennande bekk! **25** Bar De slagtoffer, grjonoffer til meg dei fyrti åri i øydemarki, du Israels hus? **26** Og bar det då Sukkot, dykkar konge, og Kijun, dykkar bilæte, dykkar gudestjerna, som de hadde gjort dykk? **27** Eg vil føra dykk av burtanfor Damaskus, segjer han som heiter Herren, allhers Gud.

6 Ai dykk som sit trygge på Sion, utan sut på Samarias berg, dei fremste i det gjævaste folk, som fær vitjing av Israels hus! **2** Drag burt til Kalne og sjå, og endå lenger, til Stor-Hamat fram, og stig ned til Gat i Filistarland! Er dei betre enn desse riki? Er deira land større enn dykkar? **3** De som vond-dagen set på dør og valdsmannen sessar på stol. **4** På filsbeins-sæte dei ligg, og late på pallen dei heng. Av fenaden lambi dei et, og gjødkalv-bingen gjev steik. **5** Dei sullar til harpe-slått liksom David dei lagar seg spel. **6** Av bollar drikk dei vin, og med dyraste olje seg salvar, dei sturar ikkje for Josefs skade. **7** Difor skal desse vera fremst i den landlyste flokken, og letings-sullen vert slutt. **8** Herren, Herren hev svore ved seg sjølv, segjer Herren, allhers Gud: Jakobs høgferd mislikar eg, eg hatar hans slott, og by og

bol gjev eg upp. 9 Og um det so berre var tie mann att i eitt einaste hus, dei skal døy. 10 Og frenden og brennaren kjem til å bera beini or huset. Spør han so den som er inst inni huset: «Er det nokon att hjå deg?» Han svarar: «Nei, » so segjer han: «Hyss!» For ikkje må nemnast Herrens namn. 11 For sjå, Herren byd: det store huset skal skakast i knas, og det vesle til dess at det brest. 12 Tru hestarne spring i brattberg ikring, tru uksem på sjøen dreg plogen, sidan de til forgift brigdar retten og vender rettferd til malurt? 13 I heimløyser hev dei si frygd, dei kved: «Var me ikkje hæve, at me hev vunne oss velde?» 14 For sjå, eg reiser imot dykk, Israels hus, eit folk, segjer Herren, allhers Gud. Og det skal dykk slå, frå Hamats grensa til øydemarks å.

7 Soleis let Herren, Herren meg sjå: Det var ein som skapa grashoppar då hår for til og spratt, det var hår etter kongens slått. 2 Og då dei var ferdige reint med å eta upp grøda i landet, då sagde eg: «Herre, Herre, tilgjev! Kor gjeng det no med Jakob som liten er?» 3 Då angra Herren det. «Det skal ikkje henda, » sagde Herren. 4 Soleis let Herren, Herren, meg sjå: Til straffar kalla han elden fram, Herren, Herren, og han åt det store djupet han nærpå åt åkerlandet med. 5 Då sagde eg: «Herre, Herre, haldt upp! Kor gjeng det med Jakob som liten er?» 6 Då angra Herren det. «Ikkje dette heller skal henda», sagde Herren, Herren. 7 Soleis let han meg sjå: Eg såg Herren standa på ein loddmur med blylodd i handi. 8 Og Herren sagde til meg: «Kva er det, Amos, du ser?» Og eg svara: «Eit blylodd.» Og Herren sagde: «Ja, eg skal loddet bruka millom mitt folk Israel. Ikkje vil eg meir spa det no. 9 Isaks haugar skal tynast, og Israels heilagdomar herjast, mot Jeroboams hus eg ris upp med sverd.» 10 Men Amasja, presten i Betel, sende bod til Jeroboam, Israels-kongen, med sovorne ord: «Amos emnar på uppreist imot deg midt i Israels hus. Landet kann ikkje greida all røda hans. 11 For soleis talar Amos: «Jeroboam skal døy for sverd, og Israel førast burt frå sitt land.»» 12 Og Amasja sagde til Amos: «Du sjåar, burt med deg! Far din veg til Judalandet! Der kann du tena ditt brød, og der kann du vera profet! 13 I Betel skal du ikkje driva lenger som profet, for det er kongeleg heilagdom og rikstempel her.» 14 Då svara Amos Amasja so: «Ikkje er eg profet, og ikkje profetsvein, ein hyrding er eg, og steller med morbærtre. 15 Men Herren tok meg burt frå hjordi, og Herren sagde til meg: «Gakk og ver profet for mitt folk Israel!» 16 Og no skal du høyra ordet frå Herren. So segjer du: «Ver ikkje profet for Israel. Og ikkje du preike mot Isaks hus!» 17 Difor so talar Herren: Di kona vert skjøkja i byen, dine søner og døtrer skal

falla for sverd, med mælesnor vert gjordet ditt bytt, du sjølv i eit ureint land skal døy, og Israel førast burt frå sitt land.»

8 Soleis let Herren, Herren meg sjå: Der stod ei korg med mogi frukt. 2 Og han sagde: «Kva er det du ser, Amos?» Eg svara: «Ei korg med mogi frukt.» Og Herren sagde: «Haust-moge er mitt folk Israel. Eg vil' kje bera yver med det meir. 3 Og slotts-songarn' yling vert på dagen den, » segjer Herren, Herren. Lik er i mengd kvar ein stad stilt slengde av. 4 Hør dette, de som snikjer etter fatigmann, de som tynar småfolk i landet, 5 De som segjer: «Når er nymåne-helgi slutt, so me kann få kornet vårt selja, og sabbaten, so me inn i komburet slepp og kann minka vårt mål og auka vår pris og driva fusk med vegti, 6 Og armingen kjøpa for gull og stakaren for eit par skor, og so lata deim lettakornet få?» 7 Ved Jakobs byrgskap Herren svor: Aldri skal alt dykker verk verta gløymt. 8 Skulde'kje for slikt då skjelva jordi og heile mannheimen syrgja, og reint gå i flaum som Nilen, stiga og falla som Egyptarelvi? 9 Og det hender på dagen den, segjer Herren, Herren, ved høgstdags bil let eg sol gå ned, og jordi skal myrkna på ljósan dag. 10 Dykker helgar eg vendar til sorg, alle visor til syrgjesongar. Og sekk eg sveipar um kvar ei lend, gjer fleinskallut kvar ein haus, veld sorg som for einaste barn, gjer enden til ein uheils dag. 11 Sjå, dagar det koma skal, segjer Herren, Herren, då eg sender hunger i landet, ikkje hunger etter brød, ikkje torste etter vatn, men etter å høyra Herrens ord. 12 Og dei fer ifrå hav til hav, og dei sviv ifrå nord til aust, og dei leitar etter Herrens ord, men dei finn det ikkje. 13 På den dagen skal fagre møyar og unge menn av torsten tynast, 14 Dei som sver ved Samarias synd, og som segjer: «So sant din Gud liver, Dan, og so sant Be'ersetas vis liver.» Dei sig ned og ris aldri upp meir.

9 Ved alteret såg eg at Herren stod. Han sagde: Støyt til stolpen, so gåtterne skrell, lat det ramla nedover kvar ein haus. Eg let deim som att er falla for sverd, ingen skal koma seg av, berga seg skal ikkje ein. 2 Bryt dei seg inn i helheim, mi hand tek deim derifrå ut, stig dei til himmelen upp, derifrå driv eg deim ned. (Sheol h7585) 3 Um dei gøymer seg burt på Karmels topp, eg finn deim og hentar deim heim. Um frå augo mine dei løyner seg av på havsens botn, derifrå byd eg ormen fram, og han skal deim bita. 4 Um dei ver burtførde fangar under fiendehand, der skal eg bjoda sverd at det skal deim slå og augo mitt på deim skal sjå ilt og aldri mildt. 5 Herren, Allhers-Herren, han rører jordi so ho brånar, og heile mannheimen syrgjer, når all jordi stig som Nilen og fell som Egyptarelvi. 6 Han hev i himlom sine høgsalar bygt, yver jordi reist sin kvelv. Han kallar vatnet or hav og auser det

ned yver jord. Herren er hans namn. 7 Er de meir for meg enn kusitarne, de Israels born? segjer Herren. Hev eg ikkje ført Israel frå Egypt, filistaran' frå Kaftor, og syraran' frå Kir? 8 Sjå augo til Herren, Herren ser ned på dette syndsens rike: Eg øyder deim burt frå mannaheim; men ikkje heilt eg øydar Jakobs hus, segjer Herren. 9 For sjå, eg sender ut bod: Eg Israels hus millom folki skjek, liksom du ristar eit såld, og ikkje eit korn på bakken fell. 10 Men for sverd skal døy kvar syndarar i mitt folk som kved: «Aldri oss skal ulukka koma og slå.» 11 På dagen den vil eg reisa upp att Davids nedfalne hytta og sprungorne tetta og att-stødor lyfta, byggja upp som i fordoms tid, 12 for at dei skal erva det som av Edom er att, og alle dei folk som kallast med mitt namn, segjer Herren som fullfører dette. 13 Ja, dagar dei koma skal, segjer Herren, då pløgjaren skurdmannen når; den som vindruvor tred, ser mannen som sår, på fjellom dryp det med saft, etter bakkom bekkjerner renn. 14 Og eg lagnaden snur for mitt folk Israel. Dei skal øydegardar byggja og bu der sjølv, dei skal vinberg planta og drikka deira vin, de skal stella seg hagar og eta deira frukt. 15 Eg let deim bu i sitt land, og dei skal ikkje meir rivast upp frå sin heim, som eg deim gav, segjer Herren, din Gud.

Obadias

eiga. 21 Og frelsarar skal draga upp på Sionsfjellet og døma Esaufjellet, og kongsveldet skal høyra Herren til.

1 Syni hans Obadja. So segjer Herren, Herren til Edom:
Fretnad hev me fengje frå Herren, og bod er bore ut millom folki: «Kom! Lat oss fara til strid imot det!» 2 Ja, liten gjer eg deg millom folki, og ovleg vanvyrd vert du. 3 Ditt hjartans ovmod hev dåra deg, du som i bergrivar byggjar, og bur i den høge heimen og segjer i ditt hjarta: «Kven kastar meg ned?» 4 Um du enn byggjer høgt som ørnen, og reiret ditt ligg millom stjernorne, eg kastar deg ned derifrå, segjer Herren. 5 Um tjuvar kom til deg eller ransmenn um natti - kor du vert reint til inkjes! - Vilde dei'kje stela det dei trong? Og kom dei og hausta ditt vinberg, vilde dei'kje leiva etter seg? 6 Å, kor dei ranskår Esau, kor dei granskår hans skattar! 7 Radt til landskilet driv dei deg alle dine sambandsbrøder; dei svik deg og vinn på deg dine gode vener. I staden for brød legg dei snara for deg som ikkje hev vit. 8 Skal eg ikkje den dagen, segjer Herren, øyda ut dei vise or Edom, og vitet or Esaufjelli? 9 Dei føler kjemporne, Teman, so kvar mann or Esaufjelli vert utrudd og drepen. 10 For vald imot Jakob, bror din, skal du sveipast i skjemsla, ja, øydast til æveleg tid. 11 Den dagen du stod der og såg på, då framande rana hans eiga, og utlendingar kom i hans port og kasta lut um Jerusalem, då var du og som ein av dei. 12 Sjå ikkje med hugnad på bror din's dag, på hans motgangsdag, og gled deg ei yver Juda-borni, på øydingsdagen, og bruk ikkje bause ord på trengsledagen! 13 Drag ikkje inn igjenom mitt folks port på uferdsdagen! Sjå ikkje du og med lyst på hans naud på uferdsdagen! Rett ikkje handi etter hans eiga på uferdsdagen! 14 Og ikkje du stande ved vegemot til å rydja ut deim som rømar! Og fli ikkje ut deim som bergar seg på trengsledagen! 15 For Herrens dag er nær yver alle folki. Som du hev gjort, skal det gjerast med deg, di åtferd kjem att yver hovudet ditt. 16 Som de hev drukke på mitt heilage fjell, skal alle folki drikka stødt, ja, drikka og slurpa og verta som aldri dei vore til. 17 Men på Sionsfjellet skal det vera ein flokk av frelseste, og det skal vera ein heilagdom, og Jakobs hus skal få att si odelseiga. 18 Og Jakobs hus vert eld og Josefs hus ein loge, og Esaus hus vert til halm og eld set dei på det og øyder det ut, og ingen vert att av Esaus hus, for Herren hev tala. 19 Og Sudlands-folket skal taka Esaufjellet og Låglands-folket filistarane, dei skal taka Efraims-bygdi og Samaria-bygdi, og Benjamin skal taka Gilead. 20 Og dei burtførte av denne fylking av Israels-borni skal taka det som finst av kananitar alt til Sarefat, og dei burtførde frå Jerusalem som er i Sefarad, skal taka Sudlands-byarne i

Jonas

1 Herrens ord kom til Jona, son åt Amittai; han sagde: 2 «Statt upp og gakk til den store byen Nineve, og ropa ut yver honom at vondskapen hans er stigen upp for mi åsyn!» 3 Men Jona stod upp og vilde fly til Tarsis, burt frå Herrens åsyn; og han for ned til Joppe, og fann eit skip som skulde ganga til Tarsis, og han betala ferdapengarne og gjekk um bord og vilde fara med til Tarsis, burt frå Herrens åsyn. 4 Men Herren sende ein sterk vind ut yver havet, og reiste slik ein storm på havet at skipet so nær hadde gjenge under. 5 Då vart skipsfolki rædde og ropa kvar til sin gud; og til å letta skipet kasta dei på sjøen alt tarvende som fanst um bord. Men Jona hadde gjenge ned i skipsromet; der låg han ogsov fast. 6 Då gjekk skiperen til honom og sagde: «Korleis kann du sova so fast? Statt upp og ropa til guden din! Kann henda vil den guden tenkja på oss, so me ikkje gjeng under.» 7 Og dei sagde til kvarandre: «Kom, lat oss kasta lut, so me fær vita kven som er skuld i at denne ulukka er komi yver oss!» So kasta dei lut, og lutten fall på Jona. 8 Då sagde dei til honom: «Seg kven som er skuld i at denne naudi er komi yver oss! Kva er di ærend, kvar kjem du ifrå? Kva land er du frå, og kva folk er du av?» 9 Han svara deim: «Hebræar er eg, Herren, himmelens Gud, ottast eg, han som hev skapt havet og det turre land.» 10 Då vart mennene ovleg rædde, og dei sagde til honom: «Kor kunde du gjera dette?» For dei skyna av det han fortalte deim at han flydde frå Herrens åsyn. 11 Og dei sagde til han: «Kva skal me gjera med deg, so havet kann leggja seg for oss?» For det vart meir og meir upprørt. 12 Han svara: «Tak meg og kasta meg i havet! so skal det stilna for dykk. For eg veit det er for mi skuld denne store stormen er komen yver dykk.» 13 Mennene freista no å ro tilbake til lands, men dei magta det ikkje; for sjøen bar meir og meir imot. 14 Då ropa dei til Herren og sagde: «Å Herre, lat oss ikkje ganga under, for di denne mannen skal døy, og lat ikkje skuldlaust blod koma yver oss! for du, Herre, hev gjort som du vilde.» 15 Og dei tok Jona og kasta honom i havet, og straks heldt havet upp å rasa. 16 Då fekk mennene stor age for Herren, og dei ofra slagtoffer til honom og gjorde lovnader. 17 Men Herren sende ein stor fisk, som gløpte Jona; og Jona var i buken åt fisken i tri dagar og tri næter.

2 Og Jona bad til Herren, sin Gud, frå buken åt fisken; 2 han sagde: «Eg ropa til Herren i mi naud, og han svara meg. Frå helheims buk ropa eg, og du høyrdie mi røyst. (Sheol h7585) 3 Du kasta meg i djupet, midt i havet, og straumar kringsette meg, alle dine bylgjar og brot gjekk yver meg. 4

Eg tenkte då: «Burt frå dine augo er eg støytt. Like vel, ditt heilage tempel skal eg etter få sjå.» 5 Vatni kringa seg um meg like til sjæli. Djupet kringsette meg; tang sveipte seg um hovudet mitt. 6 Like til bergbotnarne sokk eg ned. Slærne til jordi stengdest bak meg for alltid. Men du førde mitt liv upp or gravi, Herre, min Gud! 7 Då mi sjæl ormegtast i meg, kom eg Herren i hug, og mi børn kom til deg i ditt heilage tempel. 8 Dei som tek vare på tome avgudar, gjeng frå si miskunn. 9 Men med lovongs tonar vil eg ofra til deg, det eg lova, vil eg halda. Hjå Herren er frelsa!» 10 Då baud Herren fisken, og han spydde Jona upp på land.

3 Då kom Herrens ord til Jonas andre gongen; han sagde: 2 «Statt upp og gakk til Nineve, den store byen, og ropa ut yver honom dei ordi eg vil tala til deg!» 3 Og Jona stod upp og gjekk til Nineve, som Herren hadde sagt. Nineve var ein stor by for Gud, tri dagsleider lang. 4 Og Jona gjekk ei dagslei inn i byen og ropa og sagde: «Um fyrti dagar skal Nineve verta lagd i grus.» 5 Då trudde nineitarne på Gud, lyste ut ei fasta og klædde seg i sekk både store og små. 6 Då saki kom for kongen i Nineve, reiste han seg frå sin kongsstol, lagde kappa av seg og sveipte seg i sekk og sette seg i oska. 7 Han let ropa ut i Nineve og segja: «Etter bod frå kongen og hans stormenner må korkje menneske eller dyr, storfe eller småfe, smaka noko, beita eller drikka vatn. 8 Men dei skal sveipa seg i sekk, menneski med dyri, og ropa til Gud av all kraft og umvenda seg, kvar frå sin vonde veg og frå den urett som er i deira hender. 9 Kven veit? Gud kunde då venda um og angra det, venda um frå den brennande vreide sin, so me ikkje gjeng under.» 10 Då no Gud såg det dei gjorde, at dei vende um frå sin vonde veg, angra han det vonde han hadde sagt han vilde gjera mot deim, og han gjorde det ikkje.

4 Dette gjorde Jona ovleg vondt, og han vart brennande harm. 2 Han bad då til Herren og sagde: «Å Herre, var det ikkje dette eg tenkte, då eg endå var i mitt land? Difor flydde eg so snøgt til Tarsis; for eg visste du er ein nådig og miskunnsam Gud, langmodig og rik på miskunn, og angrar det vonde. 3 So tak no, Herre, livet mitt ifrå meg! For eg vil heller døy enn liva.» 4 Då sagde Herren: «Hev du grunn til å harmast?» 5 Og Jona gjekk ut or byen og sette seg austanfor byen. Der gjorde han seg ei hytta og sette seg der i skuggen, og vilde sjå korleis det gjekk med byen. 6 Då let Herren Gud ein kikajon veksa upp yver Jona, til å skyggja yver hovudet hans og fria honom ifrå hans mismod; og Jona fann stor glede i kikajonen. 7 Men næste dag, då morgonroden rann, sende Gud ein makk, som stakk kikajonen so han visna. 8

Då soli rann, sende Gud ein brennande austanvind, og soli
stakk Jona på hovudet so han ormegtast. Han ynskte då å
få døy og sagde: «Eg vil heller døy enn liva.» **9** Men Gud
sagde til Jona: «Hev du grunn til å harmast for kikajonen
skuld?» Han svara: «Eg hev grunn til å harmast til dauden.»
10 Då sagde Herren: «Du ynkast yver kikajonen, som du
ikkje hev havt møda med og ikkje hev ale upp, som kom til
på ei natt og gjekk til grunns etter ei natt; **11** og so skulde
ikkje eg ynkast yver Nineve, den store byen, der det finst
meir enn eit hundrad og tjuge tusund menneske som ikkje
kann skilja millom høgre og vinstre, og mange dyr!»

Mika

1 Herrens ord, som kom til Mika frå Moreset i dei dagarne då Jotam og Ahaz og Hizkia var kongar i Juda, det som han såg um Samaria og Jerusalem. **2** Høyr, de folk, alle i hop! Lyd etter, du jord og alle som på deg bur! No vil Herren, Herren vitna imot dykk, Herren frå sitt heilage tempel. **3** Forsjå, Herren gjeng ut frå bustaden sin; han stig ned og trøder på haugarne på jordi. **4** Og fjelli brånar under foterne hans, og dalarne rivnar - som vokset for elden, som vatnet når det støyper seg utfyre ein hamar. **5** Og alt dette fær me for Jakobs fråfall, for dei synder som Israels hus hev gjort. Kven er so skuld i Jakobs fråfall? Er det ikkje Samaria? Og kven er skuld i Judas offerhaugar? Er det ikkje Jerusalem? **6** So vil eg då gjera Samaria til ei steinrøys på marki, til ein vinplantingsstad. Eg vil velta steinarne hennar ned i dalen og leggja grunnvollarne hennar berre. **7** Alle dei utskorne bilæti hennar vil eg krasa; alle horegåvorne hennar vil eg brenna upp med eld; og alle gudebilæti hennar vil eg øyda; for av horeløn hev ho samla deim i hop, og til horeløn skal dei atter verta. **8** For dette vil eg øya og jamra, vil eg ganga berrfött og naken ikring; eg vil øya som sjakalarne og gjeva syrgjelåt som strussarne. **9** For såri hennar let seg ikkje lækja, for det kjem radt til Juda, det når til porten åt folket mitt, radt til Jerusalem. **10** Kunngjer det ikkje i Gat! Gråt ikkje so sår! I Bet-Leafra velter eg meg i moldi. **11** Burt med dykk, de som bur i Sjafir, nækte og skjemde! Folket i Sa'anan vågar seg ikkje ut. Jamringi i Bet-ha-Esel gjer det rådlaust for dykk å stogga der. **12** For dei som bur i Marot, lengtar etter lukka; for ulukka hev fare ned frå Herren til porten i Jerusalem. **13** Beit tråvaren for vogni, de som bur i Lakis! de var upphavet til syndi for dotteri Sions; for hjå dykk vart Israels fråfall fyrt funne. **14** Difor lyt du gjeva Moreset-Gat skilsmålsbrev. Husi i Akzib vert ein svikal bekk for Israels kongar. **15** Endå ein gong let eg landvinnaren koma yver dykk som bur i de Maresa. Radt til Adullam skal Israels herlegdom koma. **16** Raka deg og klypp deg, i sorg yver kjæleborni dine! Gjer deg snaud til gagns som gribben; for dei vert førde burt ifrå deg.

2 Usæle dei som tenker ut urett og fyrebur vondt, med dei ligg på lega si. Straks det lyser av dag, set dei det i verk! for di det stend i deira magt. **2** Og dei lystar etter annan manns åkrar og ranar deim, etter hus og tek deim. Dei gjer vald både mot mannen og huset hans, både mot bonden og eigidomen hans. **3** Difor taler Herren soleis: Sjå, eg vil tenkja ut det som vondt er imot denne ætti, og de skal ikkje få til å smetta halsarne dykkar utor eller ganga so bratte i nakken heretter. For det vert ei vondt tid. **4** Den

dagen skal sume kveda ei nidvisa um dykk og sume syngja ein syrjesong, og dei skal segja: «No er det slutt, » segjer dei, «reint til avgrunns me gjekk. No skifter han arven ut som folket mitt fekk. Sjå, kor han tek han ifrå meg! Gardarne våre no eiga skal folk som burt ifrå Herren fall.» **5** So skal du ingen hava som strekkjer mæletråd kring jord i Herrens lyd. **6** «Haldt upp med denne preiking!» So preikar dei. «Um slikt skal dei ikkje preika! Det er då ikkje måte på hæddingsord!» **7** Er dette sømeleg tale, du Jakobs hus? Er Herren kanskje brålyndt? Hev gjerningarne hans synt noko slikt? Er ikkje mykje heller ordi mine gode imot den som fer reideleg åt? **8** Men alt lenge hev no folket mitt reist seg imot meg som uvenerne mine: De dreg kåpa av klædi på folk som fredsame gjeng vegien sin framum, og ikkje vil vita av strid. **9** Kvinnorne i folket mitt driv de ut ifrå heimarne deira, som var gleda deira; frå borni deira tek de for alle tider prydnaden min. **10** Upp med dykk og gakk dykkar veg! For dette er ikkje nokon kvilestad, for den sulking skuld som valdar tyning, ja, skræmledeg tyning. **11** Kom ein med vind og svik og laug og sagde: «Eg vil preika for deg um vin og sterk drykk, » sjå det vilde vera ein preikar for dette folket! **12** Samla, ja, samla vil eg deg, Jakob, so mange du er; sanka, ja, sanka eg leivningen av Israel. Eg vil føra deim saman som sauer til ei kvi, som ein buskap til sitt beite, so det vert dyn av menneske. **13** Vegbrøytaren fer fyre deim; dei bryt seg igjenom og stimar fram gjennom grindi og slepp ut; kongan deira fer fyre deim, og Herren er i brodden for deim.

3 Og eg sagde: Høyr, de Jakobs hovdingar, og de fyrstar for Israels hus! Høyer det ikkje dykk til å vita kva som er rett? **2** De som hatar det gode og elskar det vonde, de som flår skinnnet av folk og kjøtet av beini deira, **3** de som et mitt folks kjøt og riv hudi av deim, og beini deira bryt de sund, og breider deim ut liksom i ei gryta, liksom kjøtet ein legg i panna. **4** Då skal dei ropa til Herren; men han skal ikkje svara deim; dylja skal han si åsyn for deim på den tidi, av di dei gjorde det som vondt var i si åtferd. **5** Soleis talar Herren mot dei profetarne som vildrar folket mitt, mot deim som ropar: «Fred!» når dei fær noko å brukta tennerne sine på, men som eggjar til heilag strid mot deim som ikkje stikk dei noko i munnen. **6** Difor skal natt koma yver dykk utan syn, og myrker utan spådom. Ja, soli skal ganga ned yver profetarne, og dagen skal verta myrk yver deim. **7** Og sjåarane skal skjemmast, og spåmennerne blygjast; dei alle skal hylja skjegget sitt, sidan det ikkje kjem noko svar frå Gud. **8** Men eg, eg er full av kraft ved Herrens ande og av rettskjensla og mannsmod, so eg kann vitna for Jakob um hans fråfall og for Israel um hans synd. **9** Høyr dette, de

hovdingar for Jakobs hus, og de fyrstar for Israels hus, de som styggjest ved det som er rett og krökjer alt som er beint, 10 de som byggjer upp Sion med blod og Jerusalem med urett - 11 hovdingarne der dømer for mutor, prestarne lærer for løn, og profetarne spår for pengar, alt medan dei styd seg på Herren og segjer: «Er ikkje Herren midt imillom oss? Det kjem ingi ulukka yver oss.» 12 Difor skal for dykkar skuld Sion verta pløgd som ein åker og Jerusalem skal verta til steinrøyasar, og tempelberget til skoghaugar.

4 Men det skal ganga so i dei siste dagarne, at det fjellet der Herrens hus stend, skal vera fast tufta på toppen av dei andre fjelli, og lyfta seg skal det upp yver høgderne; og folkeslagi skal strøyma upp på det. 2 Og mange heidningefolk skal ganga av stad og segja: «Kom, lat oss fara upp til Herrens fjell og til huset åt Jakobs Gud, so han kann læra oss um vegarne sine, og me kann ferdast på stigerne hans.» For ifrå Sion skal lovlæra ganga ut, og Herrens ord ifrå Jerusalem. 3 Og han skal døma millom mange folkeslag og skifta rett for megtige heidningefolk, jamvel um dei bur langt burte. Då skal dei smida sverdi sine um til hakkar og spjoti sine til hageknivar. Folk skal ikkje lenger lyfta sverd mot kvarandre, og ikkje meir læra seg til å føra krig. 4 Men kvar og ein skal sitja under sitt vinstre og sitt fiketre; og ingen skal skräema deim, for Herrens, allhers drotts, munn hev tala. 5 Alle folkeslagi ferdast, kvart i sin guds namn; men me ferdast i Herrens, vår Guds, namn æveleg og alltid. 6 På den dagen, segjer Herren, skal eg samla dei haltande og sanka i hop dei burdrivne og deim som eg hev fare vondt med. 7 Og eg vil gjera dei haltande til ein leivning, og deim som var drivne langt burt, til eit mangment folk. Og Herren skal vera konge yver deim på Sions fjell frå no og til æveleg tid. 8 Og du hyrding-tårn, du dotter Sions haug! Til deg skal det koma nå, ja, koma, det forne veldet, kongeveldet til dotteri Jerusalem. 9 Men kvifor skrik du no so høgt? Finst det då ingen konge i deg? Eller er rådgjevaren din komen burt, etter di rider hev gripe deg, som ei fødande kvinne? 10 Vrid deg og anka deg, du dotter Sion, som ei kvinne som føder! For no lyt du ut or byen og bu ute på marki, og koma heilt til Babel! Der skal du verta frelst; der skal Herren løysa deg ut or handi på fiendarne dine. 11 No hev mange heidningefolk samla seg imot deg, og dei segjer: «Ho skal verta vanhelga, so augo våre kann få sjå på Sion med lyst!» 12 Men dei kjenner ikkje Herrens tankar og skynar ikkje hans rådgjerd; for han hev samla deim som kornband på treskjærstadene. 13 So reis deg då og tresk, du dotter Sion! for eg vil gjeva deg horn av jarn og kluauer av kopar, so du kann knustra

mange folk; og herfanget deira skal du bannlysa åt Herren, og skattar deira til allheims drott.

5 No flokkar du deg saman, du dotter «flokk». Skansar hev dei kasta upp imot oss. Med staven slær dei Israels domar på kinnbeinet. 2 Men du Betlehem, Efrata, som er so liten til å vera millom bygderne i Juda, frå deg skal eg få meg ein mann som skal vera herre yver Israel. Hans upphav er frå fordom, frå ævordoms dagar. 3 Difor gjev han deim yver i ulukka til den tid då ho som skal føda, hev født. Då skal leivningen av brørne hans snu heim att til Israels søner. 4 Og han skal standa og gjæta i Herrens kraft, i Herrens, sin Guds, høge namn; og dei skal sitja trygt; for no skal han vera stor, til endarne av jordi. 5 Og han skal vera fred. Kjem Assur inn i landet vårt, stig han inn i borgerne våre, so reiser me imot honom sju hyrdingar, ja, åtte menneskje-hovdingar. 6 Og dei skal herja Assurs land med sverd, og Nimrods land alt inn i portane; og han skal frelsa frå Assur når han kjem inn i landet vårt, og når han stig yver landskilet vårt. 7 Og leivningen av Jakob skal vera midt millom mange folkeslag liksom dogg frå Herren, liksom regnskurer på gras, som ikkje biar på mann eller ventar på menneskjeborn. 8 Og leivningen av Jakob skal vera millom heidningarne, midt imillom mange folk, liksom ei løva millom dyr i skogen, liksom ei ungløva inne i saueflokkar. Ho slær ned når ho fer fram, og riv sund, og det er ingen som bergar. 9 Høg vere di hand yver uvenerne dine! Må alle fiendarne dine ryddjast ut! 10 Og det skal ganga soleis på den dagen, segjer Herren, då vil eg rydja ut alle hestarne du hev hjå deg, og øyda vognerne dine. 11 Og eg vil rydja ut byarne i landet ditt og riva ned alle borgerne dine. 12 Og eg vil rydja alle trolldomskunster utor henderne på deg; og spåmenner skal ikkje lenger finnast hjå deg. 13 Eg vil rydja ut dei utskorne gudebilæti dine og minnestinarne dine, som du hev hjå deg, so du ikkje meir skal bøygja kne for det som henderne dine hev laga. 14 Og eg vil riva upp Astarte-stolparne dine or landet ditt, og byarne dine vil eg øyda. 15 Og i vreide og harm tek eg hemn yver dei heidningefolk som ikkje vilde høyra.

6 Høyr kva Herren segjer: Reis deg! Før di sak for fjelli! Lat haugarne høyra di røyst! 2 Ja, høyr Herrens sak, de fjell og de ævelege grunnvollar under jord! For Herren fører sak med folket sitt, og med Israel vil han ganga til doms. 3 Mitt folk, kva hev eg gjort deg? Kva hev eg trøytta deg med? Svara meg! 4 Eg førde deg då ut or Egyptarlandet, og frå trælehuset løyste eg deg ut; og Moses og Aron og Mirjam sette eg i brodden for deg. 5 Mitt folk! Kom i hug det Balak, kongen i Moab, var meint på, og det Bileam Beorsson svara

honom! Kom i hug ferdi frå Sittim til Gilgal, so du kann skyna Herrens rettferdsverk! **6** Kva skal eg stiga fram for Herren med, bøygja meg med for Gud i det høge? Skal eg stiga fram for honom med brennoffer, med årsgamle kalvar? **7** Vil Herren hava hugnad i tusund verar, i ti tusund oljebekkjer? Skal eg ofra min fyrstefødde for mitt brot, mi livsfrukt til syndoffer for mi sjæl? **8** Nei, han hev sagt deg, menneske, kva som godt er; for kva krev Herren av deg anna enn at du skal gjera det som rett er, leggja vinn på kjærleik og ferdast audmjukt med din Gud? **9** Høy kor Herren ropar til byen - og det er visdom å ottast namnet ditt -. Høy straffi, og kven det er som hev fastsett henne! **10** Finst det endå i huset åt den gudlause rangfenge skattar og undermåls skjeppemål, som er bannstøytt? **11** Kunde eg vera rein dersom eg brukta svikefulle vegtar og hadde falske lodd i pungen? **12** Du by med rikfolk, fulle av urett, og dei som bur der, talar lygn og hev ei falsk tunga i munnen sin! **13** So vil då eg og slå deg so det gjer vondt, leggja deg i øyde for dine synder skuld. **14** Du skal eta, men ikkje verta mett, og tom skal du alltid kjenna deg. Du kann flytja, men du skal ikkje berga. Og det du bergar, skal eg gjeva å sverdet. **15** Du skal så, men ikkje få hausta. Du skal pressa olivor, men ikkje få salva deg med olje. Du skal pressa druvesaft, men ikkje få drikka vin. **16** For fyreskrifterne åt Omri agtar dei vel på, og all gjerning av Ahabs hus, og etter deira råder er det det ferdast, for eg skal gjera deg til ei skräema og ibuarane dine til spott, og vanæra yver folket mitt skal de bera.

7 Usæl eg! For meg hev det gjenge som når sumarfrukt er innhausta, som når ettersankingi etter vinhausten er slutt; det finst ikkje ei einaste druva til å eta, ikkje ei einaste tidlegfika, som eg kunde havt hug på. **2** Den gudlege er burtkomen or landet, og det finst ingen ærleg mann millom menneski. Alle i hop ligg dei på lur etter blod; kvar og ein vil fanga den andre i garnet sitt. **3** Med både hender arbeider dei på å gjera det vonde godt. Fyrsten kjem med krav, og domaren er til fals for pengar, og storkaren taler ope ut um det som han hev hug på. Soleis snur dei det til. **4** Den beste av deim er som ein klunger, den ærlegaste verre enn eit klungergjerde. Dagen åt vaktmennene dine, di heimsøkjing kjem. No vert dei forfjetra. **5** Tru ikkje på nokon ven! Lit ikkje på nokon kjenning! For henne som ligg i famnen din, må du vakta din munns dører! **6** For sonen vanvyrder far sin, dotteri set seg upp imot mor si, sonekona imot vermor si, ein manns husfolk er fiendarne hans. **7** Men eg vil skoda etter Herren, eg vil venta på Gud som frelser meg. Min Gud vil høyra meg. **8** Gled dykk ikkje yver meg, du min fiende! Er eg falli, so reiser eg meg upp att. Sit eg i myrkret, so er

Herren ljoset mitt. **9** Herrens vreide vil eg bera, for eg hev synda mot honom, til han tek saki mi upp og hjelper meg til retten min. For han skal leida meg ut i ljoset. Med gleda skal eg sjå på hans rettferd. **10** Måtte ho få sjå det, ho som er uvenen min, og skammi sveipa seg kringum henne som segjer til meg: «Kvar er han, Herren, din Gud?» Augo mine skal sjå på henne med fysnad. No skal ho verta nedtrakka som skarn på gata. **11** Det kjem ein dag då dei skal reisa murarne dine upp att. Den dagen skal grensorne dine verta vide. **12** Den dagen skal dei koma til deg heilt frå Assur og frå byarne i Egyptarland, ja, frå Egyptarland og alt til Storelv, og frå hav til hav og frå fjell til fjell. **13** Men jordi skal verta ei øydemark for deira skuld som bur på henne, for slik frukt ber gjerningarne deira. **14** Gjæt folket ditt med staven din, den buskapen som du hev ert, han som bur for seg sjølv i skogen på Karmell! Lat deim beita i Basan og Gilead liksom i forne tider! **15** Ja, liksom i dei dagarne då du gjekk ut frå Egyptarlandet, skal de få sjå underlege ting. **16** Heidningarne skal få sjå det og skjemmast ved alt sitt velde. Dei skal verta nøydde til å leggja handi på munnen. Øyro deira skal verta dauve. **17** Dei skal slikka mold liksom ormen, liksom makkarne som aular på jordi, skal dei koma skjelvande fram or borgerne sine. Med rædsla skal dei koma fram til Herren, vår Gud; og dei skal ottast deg. **18** Kven er ein Gud som du? Han tek burt synd og tilgjev brot for deim som er att av hans arv. Han held ikkje fast på vreiden sin til æveleg tid. For han hev hug til miskunn. **19** Atter skal han miskunna oss og trakka ned vår skuld. Du skal kasta alle synderne deira i havsens djup. **20** Du skal syna Jakob truskap og Abraham miskunn, soleis som du hev svore åt federne våre i gamle dagar.

Nahum

1 Framsegn um Nineve. Boki um syni hans Nahum, elkositen. **2** Herren er ein streng Gud og ein hemnar, ja, ein hemnar er Herren, og full av harm; Herren hemner seg på motmennerne sine og held på vreiden mot uvenerne sine. **3** Herren er sein til vreide, men han er stor i kraft, og slett ikkje let han nokon vera ustraffa. I uver og storm hev Herren sin veg, og skyerne er dumba um føterne hans. **4** Han trugar havet og turkar det ut, alle elvarne let han torna. Då folnar Basan og Karmel, og groren på Libanon folnar burt. **5** Bergi bivrar for honom, og haugarne brånar. Jordi lyftar seg for hans åsyn, jordriket med alle som i det bur. **6** Kven kann standa for hans trugsmål, og kven kann halda ut hans brennande harm? Vreiden hans gøyser fram som eld, og bergi brest i sund for honom. **7** Herren er god, ei vern på trengsledagen. Han kjenner deim som trøystar seg til honom. **8** Men ved ei sturtflod gjer han ende på staden der den byen stend, og uvenerne hans skal myrkret elta. **9** Ja, på dykkar uråder mot Herren gjer han ende. Ikkje two gonger tarv trengsla koma. **10** For um dei og er ihopflukte som klungerbuska og so fulle av livssaft som deira drykk av vin, so skal dei like fullt verta uppbrende som fullturr halm. **11** Frå deg gjekk det ut ein mann som hadde ilt i hugen mot Herren. Nidingskap var det han etla seg til. **12** So segjer Herren: Kor sterke og mange dei og mun vera, so skal dei like vel verta avskorne og kverva burt. Og um eg fyrre hev plåga deg, so skal eg ikkje gjera det no meir. **13** For no vil eg brijota det oket han lagde på deg, og slita bandi dine. **14** Men um deg byd Herren so: Inkje avkjøme skal heretter koma frå namnet ditt. Or huset åt guden din vil eg rydja ut både skorne og støypte bilæte. Ei grav vil eg bu til åt deg. For du er funnen for lett. **15** Sjå, yver fjelli føterne åt honom som ber fagnadbid, han som forkynner fred! Haldt dine høgtider, Juda, fullgjer dine lovnader! For aldri meir skal nidingen draga imot deg - mot rot han uppriven.

2 Ein folkeøydar fer upp imot deg. Vakta vollarne! Haldt utvik på vegen! Umgyrd lenderne, samla all di kraft! **2** For Herren vil reisa upp att stordomen åt Jakob liksom stordomen åt Israel, sidan ransmenner so hev øydt deim og tynt vintrei deira. **3** Skjoldarne åt kjemporne hans er raudlita, stridsmennene er klædde i skarlak, vognerne i eld og stål når han herbur deim, og spjot vert svinga. **4** På vegarne rasar vognerne fram. Dei andferst på torgi. Dei er å sjå til som logar, som eldingar fer dei fram. **5** Han kjem i hug storfolket sitt, dei snåvar der dei gjeng, dei styrmer til

bymuren, men skjoldtaket er reist. **6** Elve-portarne vert opna, og kongsgarden sig saman. **7** Ja, domen stend fast: ho vert nækt, dragsa burt. Ternorne hennar græt som duvor, dei slær seg for bringa. **8** I all si tid var Nineve lik ein dam, rik av vatn, men no flyr dei burt. Stogga! Stogga! - Nei, ingen snur seg. **9** Rana no sylv, rana no gull! Her tryt det ikkje på skattar, på nøgdi av allskyns dyrverdige ting. **10** Tomt, tomleik, tøming! - Hjartestøkk, kneskjelv og verk i alle mijødmar, og alle andlit skifter liter. **11** Kvar er no løvehiet, etar-staden åt ungløvorne, der løva og løvemori gjekk, og løve-ungen, og ingen skrämdde deim? **12** Kvar er løva som rana so mykje som ungarne vilde hava, og drap åt løvemøerde, ja, fylte upp holorne sine med ran og hii sine med det sundrivne? **13** Sjå, eg skal venda mot deg, segjer Herren, allhers drott. Vognerne dine skal eg lata ganga upp i røyk, og dine unge løvor skal sverdet øyda. Eg skal rydda ditt rot ut frå jordi. Og ingen skal meir høyra røysti åt dine sendemennar.

3 Usæl du blod-by, som all igjenom er full av lygn og vald, du som aldri held upp med å rana. **2** Hør svipesmell og ramling av hjul og hestar i flog og hoppande vogner! **3** Ridar i tvisprang og logande sverd og blinkande spjot! Drepne i mengd og dungar av daude kroppar. Ingen ende er det på daude. Ein snåvar i lik. **4** Alt dette for den mangfelte hordomen som ho dreiv, ho, den fagre og trollkunnige skjøkja, som selde folkeslag ved hordomen sin og folke-ætter ved trolddomskunsterne sine. **5** Sjå, eg skal venda meg mot deg, segjer Herren, allhers drott. Eg skal lyfta kjolefalden din upp yver andlitet ditt og syna folkeslagi blygsli di og kongeriki skammi di. **6** Eg skal kasta saur på deg og svivyrda deg. Ja, til eit skodespel skal eg gjera deg. **7** Og kvar og ein som ser deg, skal fly frå deg og segja: «Nineve er lagt i øyde. Men kven kann tykkja synd i henne? Kvar skal eg søkja trøystarar åt deg?» **8** Er du betre enn No-Amon, som låg ved Nilelv, umringa av vatn, med hav til vern, hav til mur? **9** Ætiopar i mengd og uteljande egyptarar; Put-menner og Libya-menner var hjelpeheren hennar. **10** Ho og laut ganga ut i utlægd, sitja fange. Småborni hennar vart krasa på alle gatehyrno. Um alle gjævingarne hennar kasta dei lut, og alle hennar stormenner vart sette i jarn. **11** Du skal og drikka og verta sanselaus. Du og skal søkja ei livd imot fienden. **12** Alle dine borger likjest på fiketre med snar-mogne fikor; ved minste skaking dett dei i munnen på den som vil eta. **13** Sjå, ditt mannskap er kvinnfolk midt i deg. Portarne til landet ditt stend vidopne for dine fiendar. Elden hev øydt upp dine portslåer. **14** Aus deg vatn til kringsetjingi! Vøl um dine skansar! Gakk ut gyrma og stampa leira! Triv tiglsteinsformi!

15 Der skal elden eta deg, sverdet øyda deg ut, ja, øyda deg som engspettor, um du og sjølv samlar skarar so tallause som engspettor, ei ov mengd som grashoppar. **16** Um du og hev kræmarar fleire enn stjernor på himmelen, so skal du vita: engspettor skyt hamen og flyg burt. **17** Ja, fyrstarne dine er som grashoppar og hovdingarne dine som svermar av engtytor; dei slær læger i hegni med det er svalt. Men når soli kjem fram, flyg dei burt, og ingen veit kvar det vert av deim. **18** Hyrdingarne dine blundar, du Assur-konge, gjævingarne dine søv. Folket ditt sundsprengt på fjelli, og ingen samlar det saman. **19** Ditt mein er ulækjande, ditt sår er til ulivs. Ved tiendi um deg klappar alle i handi. For kven hev ikkje din vondskap råka stødt og stendigt?

Habakuk

1 Framsegni som profeten Habakuk skoda. 2 Kor lenge, Herre, skal eg ropa, og du hører ikkje? Eg skrik til deg um vald, og du hjelper ikkje. 3 Kvi let du meg skoda urett, og du ser på møda? Øyding og valdsverk hev eg for augo, kiv yppast, trettor kjem upp. 4 Difor valnar lovi, og retten når aldri fram. Den gudlause ringar inne den rettferdige, difor kjem retten fram rengd. 5 Sjå ut millom folki, skoda og undrast, ja undrast! For eg gjør eit verk i dykkar dagar - de vilde ikkje tru det når det vart fortalt. 6 Sjå, eg vekkjer kaldæarane, det kvasse og bråe folket, som fer fram sovida som jordi når, og eignar til seg framande bustader. 7 Fælslege, skræmelege er dei, rett og velde råder dei seg sjølv. 8 Hestarne deira er rappare enn panterar og ramare enn ulvar um kvelden, og hestfolket deira kjem i rennande fart, hestfolket deira kjem langt burtanfrå, flyg som ørnene som fer etter åta. 9 På veg til vald er dei alle, samlyndt snur dei andlitet fram, og dei sankar fangar som sand. 10 Dei hev kongar til spott og hovdingar til lått, dei lær åt kvar ei borg, dei dungar i hop mold og tek borgi. 11 So stryk dei sin veg som ein vind, og dei fer fram og fører skuld yver seg, for dei hev si eigi kraft til sin Gud. 12 Er ikkje du frå fordoms tid, Herren, min Gud, min Heilage? Me skal ikkje døy. Herre, til dom hev du honom sett. Du fjell, til refsing hev du laga honom. 13 Augo dine er for reine til å sjå på det som vondt er, og du orkar ikkje skoda på møda. Kvi ser du då på svikarar? Tegjer stilt når den ugudlege gløypar den som er meir rettferdig enn han? 14 Du gjør menneske like med havsens fiskar, med kreket som ingen herre hev. 15 Deim alle dreg han upp med krok, samlar deim i sitt garn, og sankar deim i si not. Difor gled han seg og jublar. 16 Difor ofrar han til garnet sitt, brenner røykjelse for noti si, for dei gjev honom hans feite lut og mergfull mat. 17 Skal han difor få tøma garnet sitt og stødt og stendigt drepa folkeslag utan skonsel?

2 På vaktposten min vil eg stiga upp og standa på varden, og eg vil skygna og sjå kva han vil tala med meg, og kva svar eg fær på mitt ankemål. 2 Og Herren svara meg og sagde: Skriv upp syni og rita henne tydeleg på tavlorne, so kvar og ein kann lesa det lett! 3 For endå lyt syni venta på si tid, men ho standar etter målet og skal ikkje svika. Um ho drygjer, so bia på henne, for ho kjem nok, ho skal ikkje verta burte. 4 Sjå kor hjartans kaut og kroku han er! Men den rettferdige, ved si tru skal han liva. 5 For liksom vinen ikkje er å lita på, so skal den kaute karen ikkje få bu

i ro, um han so gaper som helheimen og er som dauden umettande, og um han hev sanka til seg alle folk og henta til seg alle folkeslag. (Sheol h7585) 6 Alle dei skal i sanning setja i med spottesong um honom og sneida etter honom i gåtor; dei skal segja: «Usæl den som dungar i hop det han ikkje eig - kor lenge? - Og som lesser på seg pant!» 7 Brått skal dei reisa seg dei som skal pina deg, og vakna dei som skal ruska i deg, so du vert til ran for deim. 8 Av di du hev plundra mange folk, so skal alt det som vert att er av folki, plundra deg, for manneblod skuld og for valdsverk mot jordi, mot byen og alle som bur der. 9 Usæl den som dreg ihop lårk vinning til huset sitt, av di han vil byggja reiret sitt i høgdi og sleppa frå ulukke-hand! 10 Du hev rádlagt til skam for ditt hus, rádlagt um å øyda mange folk, og soleis synda mot deg sjølv. 11 For steinen skrik utor muren, og frå treverket svarar bjelken. 12 Usæl den som byggjer by med blod og reiser borg med urett! 13 Er ikkje det av Herren, allhers drott: «Folki arbeider for elden, og folkeslagi møder seg ut for inkje?» 14 «For jordi skal fyllast med kunnskap um Herrens herlegdom liksom vatnet fyller havet.» 15 Usæl den som skjenkjer andre med harm iblanda, ja, drikk deim drukne, so han kann skoda blygsli deira. 16 Du vert metta med skam for æra. Drikk du, og syn di fyrehud! Staupet i Herrens hand kjem til deg, og skjemsla skyler di æra. 17 For valdsferdi mot Libanon skal velta yver deg, og øydingi av dyri som skrämdar dei, for manneblod skuld og for valdsverk mot jordi, mot byen og alle som bur der. 18 Kva gagnar eit utskore bilæte, sidan treskjeraren hev skore det? Eller eit støypt bilæte, ein ljugarlærar, sidan støyparen lit so på det, at han lagar mållause avgudar? 19 Usæl den som segjer til stokken: «Vakna!» Ogs: «Reis deg!» til mållause steinen. Skulde den vera lærar? Visst er han slegen med gull og sylv, men det finst ikkje ånd i honom. 20 Men Herren er i sitt heilage tempel; ver still for honom, all jordi!

3 Ei bøn av profeten Habakuk. Etter Sjigjonot. 2 Herre, eg hev hørt tidendi um deg, eg er forfærd. Herre, ditt verk - kveik det upp att i desse åri! Kunngjer det i desse åri! Midt i harm kom miskunn i hug! 3 Gud kjem frå Teman, og den Heilage frå Paranfjellet. (Sela) Hans herlegdom tekker himmelen, og jordi er full av hans pris. 4 Det vert ein glans som av soli, geislars gjeng frå hans sida; der løynar seg hans magt. 5 Fyre honom gjeng sott, og sykja fylgjer hans fotfar. 6 Han stoggar, og jordi ristar, han ser, og folki skjelv; dei gamle fjelli sprekk, og ævordoms-haugarne sig i hop. Han fer på vegar frå fordom. 7 Kusans tjeldbuder ser eg i vande, tjeldi i Midjanslandet skjelv. 8 Logar din harm mot elvar, Herre? Din

vreide mot elvarne? Harmast du på havet, sidan du ferast med hestarne dine, med sigervognerne dine? 9 Berr, ja berr er bogen din. Svorne er refsingsris i ordet. (Sela) Til elvar kløyver du jordi. 10 Fjelli ser deg og skjelv, støyterregn sturtar ned, djupet dyn og styn, det lyfter henderne mot høgheim. 11 Sol og måne gjeng inn i sitt hus for skinet frå dine farande piler, for glansen av ditt ljonande spjot. 12 I harm skrid du fram yver jordi, i vreide trøder du folk under fot. 13 Du dreg ut til frelsa for folket ditt, til frelsa for honom som du salva. Du krasar hovudet på huset åt den gudlause, du gjer grunnen berr alt til halsen. (Sela) 14 Med hans eigne spjot sting du gjennom hovudet på hovdingarne hans som stormar fram, vil spreida meg, som gleder seg som det galdt i løynd å eta ein arming upp. 15 Du fer yver havet med hestarne dine, det velduge brusande vatnet. 16 Eg hev høyrt det, og hjarta skalv. Ved ljoden bivrar lipporne mine, beini morknar i meg, og eg skjelv der eg stend. For eg lyt tolug bia på trengsledagen, til han dreg upp som trengjer folket. 17 For fiketreet blømer ikkje, og vintreet ber ikkje frukt, olje-avlen mislukkast. Og markene ber ikkje mat; sauerne kverv or kvii, og det finst ikkje fe i fjøset. 18 Men eg vil frygda meg i Herren, vil gleda meg i Gud som frelser meg. 19 Herren, Herren er min styrke, han gjev meg føter som ei hind og let meg skrida yver mine haugar. Til songmeisteren, med min strengleik.

Sefanias

1 Herrens ord som kom til Sefanja, son åt Kusi, son åt Gedalja, son åt Amarja, son åt Hizkia, i dei dagar då Josia Amonsson var konge i Juda. 2 Burt, ja burt vil eg taka alt frå jordi, segjer Herren. 3 Eg vil taka burt menneske og dyr, taka burt fuglarne under himmelen og fiskarne i havet og støytestearne i lag med dei gudlause, og eg vil rydja mennesk ut av jordi, segjer Herren. 4 Og eg vil retta ut handi mi mot Juda og alle deim som bur i Jerusalem, og eg vil rydja ut frå denne staden den siste leivninga av Ba'al, namnet åt avgudsprestarne i lag med prestarne, 5 deim som på taki bed til himmelheren, deim som bed til og sver ved Herren og attpå sver ved Milkom, 6 og deim som hev vendt seg burt frå Herren, og deim som ikkje hev søkt Herren og ikkje spurt etter honom. 7 Ver stille for Herren, Herren! For Herrens dag er nær, Herren hev laga til eit slagtoffer, han hev vigt sine gjester. 8 Og på Herrens slagtofferdag vil eg heimsøkja hovdingarne og kongssønerne og alle som klæder seg i utanlands-klæde. 9 Og eg vil på den dagen heimsøkja alle deim som hoppar yver dørstokken, dei som fyller sin Herres hus med vald og svik. 10 På den dagen, segjer Herren, skal det høyrast skrik frå Fiskeporten, jammer frå Nybyen og stort brak frå høgderne. 11 Jamra, de som bur i Mortelen, for heile kræmerfolket er gjort til inkjes, og alle kjøpmenn utrudde. 12 Og på den same tidi vil eg ransaka Jerusalem med lykter og heimsøkja dei menneske som ligg i ro på sin berm og segjer i sitt hjarta: «Herren gjer korkje godt eller vondt.» 13 Og eigedomene deira skal verta til herfang og husi deira til tjon. Hus skal dei byggja, men ikkje bu i deim, vinhagar skal dei planta, men ikkje drikkja deira vin. 14 Nær er Herrens dag, den store. Han er nær og kjem med stor hast. Høyr! Det er Herrens dag! Sårt skrik då kjempa. 15 Ein vreide-dag er den dagen, ein dag med naud og trengsla, ein dag med øyding og audner, ein dag med myrker og dimma, ein dag med skyer og skodda, 16 ein dag med lurblåster og herrop mot dei faste byar og mot dei høge murtindar. 17 Då vil eg setja folk i slik angst, at dei gjeng der som blinde, for di dei hev synda mot Herren. Blodet deira skal verta burtslengt som mold, og kjøtet deira som møk. 18 Korkje sylvet eller gullet deira skal kunde berga deim på Herrens vreide-dag, når elden frå hans brennhug øyder all jordi; for han vil gjera ende, ja, ein brå ende på alle deim som bur på jordi.

2 Samla dykk og sansa dykk, du folk som ikkje blygjest!
2 fyrr rådgjerdi føder - som agner fer dagen fram - fyrr
Herrens brennande vreide kjem yver dykk, fyrr Herrens

vreide-dag kjem yver dykk. 3 Søk Herren alle de audmjuke i landet, som held lovi hans! Søk rettferd, søk audmykt! Kann henda vert de då livde på Herrens vreide-dag! 4 For Gaza skal verتا folketomt, Askalon til ei øydemark, Asdod-folket skal jagast ut midt på ljose dagen og Ekron rykkjast upp med rot. 5 Usæle dei som bur i bygdi utmed havet, kretarfolket. Herrens ord er yver deg, Kana'an, Filistarland. Ja, eg vil leggja deg i øyde, so ingen skal bu i deg. 6 Og bygdi utmed havet skal liggja til hamnegang med gjætarbrunnar og sauegardar. 7 Og leivningen av Judas hus skal få bygdi til sin lut, der skal dei hava beite. I Askalon-husi skal dei liggja um kvelden, når Herren, deira Gud, ser til deim, og vender deira lagnad. 8 Eg hev hørt svivyrdingi frå Moab og spottordi frå Ammons-borni, som dei hev svivyrdt mitt folk med og briska seg mot landet deira. 9 Difor, so visst som eg lever, segjer Herren, allhers drott, Israels Gud, skal det ganga Moab som Sodoma og Ammons-sønerne som Gomorra: Dei skal verta til netlemark, saltgruva og øydemark til æveleg tid. Resten av folket mitt skal plundra deim, leivningen av lyden min skal få deim til eiga. 10 Dette skal henda deim for deira storlæte, for di dei svivyrde og briska seg mot folket åt Herren, allhers drott. 11 Fael skal Herren vera mot deim, for han skal øyda ut alle gudarne på jordi. Alle heidninglandi skal kasta seg ned for honom, kvar frå sin stad. 12 De og, ætiopar - gjenomstungne av sverdet mitt er dei. 13 Han retter ut handi mot nord og tyner Assur og gjer Nineve til ei øydemark, til turre heidi. 14 Hjorder skal lægra seg der inne, alle slag villdyr i flokk. Pelikan og bustyvel skal natta på sulehovudi der, fuglefåt høyrast i vindauge, øyda bu på dørstokken, for cederpanelet hev han rive. 15 Dette er den jublende byen, som sat so trygt og sagde i sitt hjarta: «Eg og ingen annan!» Kor aud han er vorten, eit læger for villdyr! Kvar den som framum fer, blistrar og vinkar med handi.

3 Usæl han, den tråssuge og ureine, valdsbyen! 2 Han høyrer ikkje på røysti åt nokon, tek ikkje tukt. På Herren lit han ikkje, til sin Gud vil han ikkje koma. 3 Hovdingarne der inne er burande løver, domarane hans er som ulvar um kvelden; dei sparar inkje til morgondagen. 4 Profetarne hans er skrythalsar, trulause menner, prestarne vanhelgar det heilage, gjer vald mot lovi. 5 Herren er rettferdig der inne, gjer ikkje urett. Kvar morgen let han sin dom koma fram i ljoset, det glepp ikkje. Men den urettferdige kjener ikkje skam. 6 Eg hev øydt ut folkeslag, deira murtindar vart nedbrotne. Eg gjorde gatorne deira aude, so ingen ferdast på deim; byarne deira vart herja, so dei er utan folk, utan ibuar. 7 Eg sagde: Berre du vil ottast meg, taka tukt, so skal bustaden din ikkje verta øydelagd med alt det som eg hev

gjeve deg i varetekts. Like vel var dei uppsette på å lata alle sine gjerningar vera illverk. 8 Difor, bia på meg, segjer Herren, til den dagen eg ris upp til herfang. For det er min dom at eg samlar folki og stemner saman kongeriki, renner ut harmen min yver deim, all min brennande vreide; for elden av min brennhug skal øyda heile jordi. 9 For då vil eg gjeva folki nye, reine lippor, so dei kann kalla på Herrens namn og samheldigtena honom. 10 Frå landet burtanfor elvarne i Ætiopia skal dei føra mine tilbedrarar, mitt spreidde folk bera fram offer til meg. 11 På den dagen tarv du ikkje skjemmast ved alle gjerningane dine, som du synda imot meg med; for då vil eg rydja burt frå deg deim som jublar so stolt i deg, og du skal ikkje meir gjera deg stor på mitt heilage fjell. 12 Men eg vil leiva i deg eit audmukt og armt folk, og dei skal lita på Herrens namn. 13 Israels leivning skal ikkje gjera urett, dei skal ikkje tala lygn, og det skal ikkje finnast svikfull tunga i deira munn. Ja, dei skal beita og liggja i ro, utan at nokon skrämer deim. 14 Jubla, dotter Sion! Lyft upp fagnadrop, Israel! Gled deg og frygda deg av alt ditt hjarta, dotter Jerusalem. 15 Herren hev vend straffedomarne ifrå deg, rutt fienden din or vegen. Herren, Israels konge, er hjå deg. Du tarv ikkje meir ottast noko vondt. 16 På den dagen skal det segjast til Jerusalem: «Ottast ikkje, Sion, lat ikkje henderne siga! 17 Herren din Gud er hjå deg, ei kjempa som kann frelsa. Han gled seg yver deg med fagnad, han tegjer i sin kjærleik; han jublar i frygd yver deg.» 18 Eg samlar deim som med sorg hev vore utestengde frå høgtidsstemnorne; dei er frå deg. Vanæra tyngjer på deim. 19 Sjå, på den tidi vil eg taka på trælkarane dine, og eg vil frelsa dei halte og sinka saman dei burdrivne og gjera deim til æra og gjetord yver heile jordi, der dei fyrr var vanæra. 20 På den tid let eg dykk koma heim att, på den tid sankar eg dykk, og eg vil gjera dykk til gjetord og æra millom alle folki på jordi, når eg vender lagnaden dykkar for augo på dykk, segjer Herren.

Haggai

1 I andre styringsåret åt kong Darius, fyrste dagen i sette månaden, kom Herrens ord ved profeten Haggai til Zerubbabel Sealtielsson, jarlen yver Juda, og til øvstpresten Josva Josadaksson: **2** So segjer Herren, allhers drott: Dette folket segjer: «Det er ikkje enno tid til å koma, tid til å byggja Herrens hus.» **3** Men so kom Herrens ord ved profeten Haggai: **4** Er det då tid for dykk sjølve å bu i dykkar bordklaedde hus, medan dette huset ligg i øyde? **5** Og no segjer Herren, allhers drott, so: Agta på korleis det gjeng dykk! **6** De sår mykje, og haustar lite; de et og vert ikkje mette; de drikk og sløkkjer ikkje torsten; de klæder dykk og vert ikkje varme; leigetenaren fær si løn i ein botnelaus pung. **7** So segjer Herren, allhers drott: «Agta på korleis det gjeng dykk!» **8** Far til fjells og henta timber og bygg upp templet, so eg kann hava hugnad i det og syna meg herleg, segjer Herren. **9** De vona mykje og vann lite; de førde heim og eg bles det burt. Kvífor? segjer Herren, allhers drott. Jau, for mitt hus skuld, av di det ligg i øyde, medan de sjølve hev det annsamt kvar med sitt hus. **10** Difor hev himmelen meinka dykk dogg og jordi meinka dykk grøda. **11** Eg hev kalla turk yver land og fjell, yver korn og druvesaft og olje og alt som gror på marki, yver folk og fe og all dykkar arbeidsvinning. **12** Zerubbabel Sealtielsson og øvstpresten Josva Josadaksson og alt det som var att av folket lydde på Herren, sin Gud, og ordi frå profeten Haggai, av di Herren, deira Gud, hadde sendt honom; og folket bar age for Herren. **13** Og Herrens sendebod Haggai bar fram Herrens bod til folket: Eg er med dykk, segjer Herren. **14** Og Herren kveikte hugen hjå Zerubbabel Sealtielsson, jarlen yver Juda, og hjå øvstpresten Josva Josadaksson og hjå alle deim som var att av folket, so dei lagde i veg og arbeidde på huset åt Herren, allhers drott, deira Gud; **15** den fire og tjugande dagen i sette månaden i andre styringsåret åt kong Darius.

2 Den ein og tjugande dagen i sjuande månaden kom Herrens ord ved profeten Haggai: **2** Tala til Zerubbabel Sealtielsson, jarlen i Juda, og til øvstpresten Josva Josadaksson og til det som er att av folket. **3** Finst det endå nokon attlivande millom dykk som hev set dette huset i sin fyrre herlegdom? Kva tykkjer de um det no? Er det ikkje for augo dykkar som inkjeventa? **4** Men ver hugheil no, Zerubbabel! segjer Herren, ver hugheil, øvstprest Josva Josadaksson! ver hugheilt, alt folket i landet! segjer Herren, og arbeid! For eg er med dykk, segjer Herren, allhers drott; **5** den avtalen eg gjorde med dykk ved utferdi frå Egyptarland,

skal standa ved lag, og min ande skal bu millom dykk. Ver ikkje rædde! **6** For so segjer Herren, allhers drott: Enno ein gong um eit lite bil skal eg skaka himmel og jord og hav og land. **7** Eg skal skaka alle folki, so dei dyraste eignaluterne frå alle folki skal koma hit, og eg skal fylla dette huset med herlegdom, segjer Herren, allhers drott. **8** Sylvet er mitt, og gullet er mitt, segjer Herren, allhers drott. **9** Den komande herlegdom i dette siste huset skal verta større enn det fyrre, segjer Herren, allhers drott; og på denne staden vil eg gjeva fred, segjer Herren, allhers drott. **10** Den fire og tjugande dagen i niande månaden i andre styringsåret åt kong Darius kom Herrens ord ved profeten Haggai. **11** So segjer Herren, allhers drott: Spør kva prestarne lærer um dette: **12** Um ein mann ber heilagt kjøt i klædesnippen og so med snippen kjem nær noko brød eller kokemat eller vin eller olje eller anna etande, vert då det heilagt? Prestane svara nei. **13** So spurde Haggai: «Men um ein hev vorte urein av eit lik og so kjem nær noko av alt dette, vert det då ureint?» Prestarne svara ja. **14** Då tok Haggai til ords og sagde: Soleis er det med denne lyden, og soleis er det med dette folket i mine augo, segjer Herren, og like eins med alt det deira hender gjer, og det dei ofrar der, det er ureint. **15** Gjev no gaum frå i dag og attende. Fyrre tok til og lagde stein på stein i Herrens tempel, **16** når einkvan i den tid gjekk til ein korndunge på tjuge skeppor, so fann han berre ti; når einkvan gjekk til ei vinpersa og vilde ausa upp femti mål, so fekk han ikkje meir enn tjuge. **17** Eg søkte dykk med sotbrand og rust og haglver yver alt dykkar arbeid, og endå vende de ikkje um til meg, segjer Herren. **18** Men gjev gaum no frå i dag og attende, frå fire og tjugande dagen i niande månaden alt til den dagen då Herrens tempel vart tufta. Gjev gaum! **19** Finst det enno att noko sæde i kornburet? Og korkje vintreet eller fiketreet eller granatapallen eller oljetreet hev bore noko! Frå i dag skal eg velsigna. **20** Andre gongen kom Herrens ord til Haggai den fire og tjugande dagen i månaden: **21** Seg til Zerubbabel, jarlen yver Juda: Eg skal skaka himmel og jord; **22** eg skal velta i koll kongsstolarne og tyna veldet åt dei heidne kongeriki; eg skal velta stridsvognerne og deim som stend på deim, og hestarne skal stupa og ridarene med, den eine for sverdet åt hin. **23** Den dagen, segjer Herren, allhers drott, tek eg deg, Zerubbabel Sealtielsson, du min tenar, og gjer deg til ein seglring; for deg hev eg valt ut, segjer Herren, allhers drott.

Sakarias

1 I den åttande månaden i andre styringsåret åt Darius kom Herrens ord til profeten Zakarja, son til Berekja, son til Iddo; han sagde: **2** Ofseleg harm var Herren på federne dykkar. **3** Seg difor no til deim: So segjer Herren, allhers drott: Vend um til meg, segjer Herren, allhers drott, so skal eg venda um til dykk, segjer Herren, allhers drott. **4** Ver ikkje like federne dykkar som dei fyre profetarne varsla med desse ordi: «So segjer Herren, allhers drott: Vend då um frå dei vonde vegarne dykkar og dei vonde gjerningarne dykkar! Men dei hørde ikkje og vyrde meg ikkje, segjer Herren. **5** Federne dykkar, kvar er dei? Og profetarne, kann dei liva til æveleg tid? **6** Men mine ord og mine rådgjerder, som eg baud mine tenrarar, profetarne, å forkynna, råka dei ikkje federne dykkar, so dei venda um og sagde: «Som Herren, allhers drott, hadde sett seg fyre å gjera med oss etter våre vegar og våre gjerningar, so hev han gjort med oss.» **7** På den fire og tjugande dagen i ellevte månaden - det er månaden sebat - i andre styringsåret åt Darius, kom Herrens ord til profeten Zakarja, son til Berekja, son til Iddo, soleis: **8** Ei syn hadde eg um natti: Ein mann ridande på ein raud hest; han stod still millom myrtetre i dalbotnen, og attanfor han stod raude, brune og kvite hestar. **9** Då spurde eg: «Kva er dette, herre?» Og engelen som tala med meg, svara: «Eg skal syna deg kva dette er.» **10** Mannen millom myrtetre tok då til ords og sagde: Dette er dei som Herren hev sendt ut til å fara ikring på jordi.» **11** Og dei tok til ords og svara Herrens engel som stod millom myrtetrei: «Me hev fare ikring på jordi, og me hev set at heile jordi kviler i fred og ro.» **12** Då tok Herrens engel til ords og sagde: «Herre, allhers drott! Kor lenge vil du drygja fyrre du gjer miskunn mot Jerusalem og byarne i Juda, som du hev harmast på no i sytti år?» **13** Herren svara då engelen som tala med meg, med gode og trøystande ord. **14** Og engelen som tala med meg, sagde til meg: «Dette skal du forkynna: So segjer Herren, allhers drott: Eg er brennande ihuga for Jerusalem og Sion, **15** og gruveleg vred er eg på dei sjølv-trygge heidningfolki; for eg var berre litegrand vred; men dei auka ulukka. **16** Difor segjer Herren so: Eg vil atter venda meg til Jerusalem med miskunn. Huset mitt skal verta bygt der, segjer Herren, allhers drott, og mælesnor skal verta spana ut yver Jerusalem. **17** Framleides skal du forkynna: So segjer Herren, allhers drott: Endå ein gong skal byarne mine fløyma yver av det som godt er, endå skal Herren trøysta Sion, endå ein gong velja ut Jerusalem.» **18** So lyfte eg upp augo mine og fekk sjå fire horn. **19** Då spurde eg engelen som tala med

meg: «Kva er dette?» Og han sagde til meg: «Dette er dei horni som hev spreidt Juda, Israel og Jerusalem.» **20** So let Herren meg sjå fire smedar, **21** og eg spurde: «Kva skal desse gjera?» Han svara: «Det var horni som spreidde Juda so at ingen lyfte hovudet sitt. Desse er no komne og skal skræma deim og slå av horni på dei heidningfolki som lyfte horn mot Judalandet til å spreida det.»

2 Og eg lyfte upp augo mine og fekk sjå ein mann med ei mælesnor i handi. **2** Då spurde eg: «Kvar gjeng du?» Han svara: «Eg skal mæla Jerusalem og sjå kor breidt og kor langt det skal verta.» **3** Då kom han fram den engelen som tala med meg, og ein annan engel kom imot honom. **4** Og han sagde til honom: «Spring og seg til denne unge mannen: «Fritt og ope skal Jerusalem liggja; slik ei mengd med folk og fe skal finnast der. **5** Men eg skal sjølv vera ein eldmur rundt ikring, segjer Herren, og eg skal syna meg herleg der inne.»» **6** Ai, ai! Skunda dykk burt frå Norderlandet, segjer Herren; for eg hev då spreidt dykk for alle heimsens fire vindar, segjer Herren. **7** Ai! Sion! Røm undan, du som bur hjå dotteri Babel. **8** For so segjer Herren, drott: For sin herlegdom skuld hev Herren sendt meg til heidningfolki som plundra dykk; for den som rører dykk, rører ved augnesteinen hans. **9** Sjå, eg lyfter handi mi mot deim, og dei skal verta til herfang for trælarne sine, og de skal få kjenna at Herren, allhers drott, hev sendt meg. **10** Ropa høgt av frygd og gleda, du dotter Sion! For sjå, eg kjem og vil bu hjå deg, segjer Herren. **11** Og mange heidningfolk skal venda seg til Herren på den dagen og verta mitt folk; ja, eg vil bu hjå deg, og du skal få kjenna at Herren, allhers drott, hev sendt meg til deg. **12** Og til sin eigedom og arvlut skal Herren taka Juda i det heilage landet og endå ein gong velja ut Jerusalem. **13** Ver stilt, alt kjøt, for Herren! For han hev rise upp og gjenge ut or sin heilage bustad.

3 So let han meg sjå Josva, øvstepresten. Han stod framfor Herrens engel, og ved høgre sida hans stod Satan og vilde klaga honom. **2** Men Herren sagde til Satan: «Herren skal skjella deg ut, Satan! Herren skal skjella deg ut, han som hev valt ut Jerusalem! Er ikkje denne ein brand som er berga ut or elden?» **3** Men Josva var kledd i skitne klæde der han stod framfor engelen. **4** Då tok engelen til ords og sagde til deim som stod framfor honom: «Tak av honom dei skitne klædi!» Og til honom sjølv sagde han: «Sjå, eg hev teke burt syndeskuld di, og no skal du klædast i høgtidsbunad.» **5** Då sagde eg: «Å, set ei rein huva på hovudet hans!» Og dei sette den reine huva på hovudet hans og hadde på honom klædi, medan Herrens engel stod der. **6** Og Herrens engel vitna for Josva og sagde: **7** «So

segjer Herren, allhers drott: Dersom du gjeng på mine vegar og held mine fyresegner, so skal du både få styra mitt hus og vakta mine fyregardar, og eg skal gjeva deg lov til å ferdast millom desse som her stend. **8** Høyr no, Josva, du øvsteprest! Du og dine felager som sit her framfyre deg, skal vera teikn og fyrebod; for sjå, eg vil lata tenaren min, Renning koma. **9** For sjå, den steinen som eg hev lagt framfor Josva - på denne eine steinen vaker sju augo - på denne steinen ritar eg innskrifti som høyer til, segjer Herren, allhers drott, og eg taka burt syndeskuld i dette landet på ein einaste dag. **10** På den dagen, segjer Herren, allhers drott, skal kvar og ein av dykk kunna beda venen sin til gjestebod under vintreet og fiketreet.»

4 Sidan kom engelen som tala med meg, og vekte meg att liksom ein mann vert vekt or svevnen, **2** og han sagde til meg: «Kva ser du?» Eg svara: «Eg ser ein ljosestake som er heilt av gull, med oljeskål si på toppen og sine sju lampor, og med sju røyrer som gjeng til lamporne der ovantil, **3** og to oljetre stend attved, eitt på høgre sida av oljeskål og eitt på vinstre sida.» **4** Og eg tok til ords og spurde engelen som tala med meg: «Kva skal desse ting tyda, herre?» **5** Engelen som tala med meg, svara og sagde til meg: «Skynar du ikkje kva dette tyder?» Eg svara: «Nei, herre?» **6** Då tok han til ords og sagde til meg: «Dette er Herrens ord til Zerubbabel: Ikkje med magt og ikkje med kraft, men med min ande, segjer Herren, allhers drott. **7** Kven er du, du store fjell som reiser deg mot Zerubbabel? Jamna deg ut til ei sletta! Han skal føra fram toppsteinen medan dei ropar: «Nåde, nåde vere med honom!»» **8** Og Herrens ord kom til meg soleis: **9** Zerubbabels hender hev tufta dette huset; hans hender skal ogso fullenda det, og du skal få kjenna at Herren, allhers drott, hev sendt meg til dykk. **10** For kven vil vanvyrda dagen som tok til i det små, når desse sju med gleda ser blyloddet i Zerubbabels hand, desse Herrens augo som fer ikring yver heile jordi? **11** Då tok eg til ords og sagde til honom: «Kva skal dei tyda desse two oljetrei på høgre og vinstre sida av ljosestaken?» **12** Og eg tok etter til ords og spurde honom: «Kva skal dei tyda desse two oljegreinerne tett attved dei two gullrøyrene som det renn gull ned ifrå?» **13** Då sagde han til meg: «Kva? Veit du ikkje kva desse skal tyda?» Eg svara: «Nei, herre.» **14** Då sagde han: «Det er dei two olje-sønerne som stend hjå herren yver all jordi.»

5 Sidan lyfte eg etter upp augo mine og fekk sjå ein fjukande bokrull, **2** og han sagde til meg: «Kva ser du?» Eg svara: «Eg ser ein fjukande bokrull, som er tjuge alner lang og ti alner breid.» **3** Då sagde han til meg: «Dette er

forbanningi som gjeng ut yver heile landet; for i samhøve med henne skal kvar den som stel verta reinska burt her ifrå, og i samhøve med henne skal kvar den som sver verta reinska burt her ifrå. **4** Eg hev sendt henne ut, segjer Herren, allhers drott, og ho skal ganga inn i huset til tjuven og inn i huset til den som gjer rang eid ved mitt namn, og ho skal setja seg fast der i huset og øydeleggja det, både tre og stein.» **5** Sidan kom han fram den engelen som tala med meg, og sagde til meg: «Lyft upp augo dine og sjå kva det er som kjem fram der!» **6** Eg spurde: «Kva er det?» Han svara: «Det er skjeppa som kjem fram.» Og han sagde: «Soleis ser det ut med deim i heile landet.» **7** Sjå, då vart eit rundt blylok lyft upp, og der var ei kvinne som sat i skjeppa. **8** Då sagde han: «Dette er gudløysa.» Og so tok han og slengde henne ned i skjeppa og slo blyloket yver opningi. **9** Då eg sidan lyfte upp augo mine, fekk eg sjå two kvinner som kom fram, og vinden fyllte vengerne deira - for dei hadde venger som storkevenger - og dei tok og lyfte skjeppa upp millom himmel og jord. **10** Då spurde eg engelen som tala med meg: «Kvar skal dei av med skjeppa?» **11** Han svara: «Dei skal byggja eit hus åt henne i Sinearlandet, og når det er ferdigt, skal ho setjast ned der på sin stad.»

6 Då eg etter lyfte upp augo mine, fekk eg sjå fire vogner som kom fram millom two fjell, og fjelli var av kopar. **2** For den første vogni var det raude hestar, for den andre vogni svarte hestar, **3** for den tridje vogni kvite hestar, og for den fjorde vogni var det flekkute sterke hestar. **4** Då tok eg til ords og sagde til engelen som tala med meg: «Kva skal dette tyda, Herre?» **5** Og engelen svara og sagde til meg: «Det er dei fire himmelvindarne. Dei hev vore kalla inn for Herren yver all jordi og fer no av stad att. **6** Vogni med dei svarte hestarne fer ut mot Norderlandet, dei kvite fylgjer etter deim, og dei flekkute fer utimot Sudlandet.» **7** Men då dei sterkeste skulde fara ut, var dei fysne etter å få fara ikring på jordi, og han sagde: «Gakk, far ikring på jordi!» Og dei for ikring på jordi. **8** So ropa han høgt på meg og sagde til meg: «Sjå, dei som fer ut imot Norderlandet, hev svala min harm på Norderlandet.» **9** Og Herrens ord kom til meg soleis: **10** Tak imot av Heldai, Tobia og Jedaja gåvorne frå dei landlyste, ja, gakk sjølv på denne dagen av stad til huset åt Josias Sefan Jason; for dit er dei komne frå Babel, **11** og tak imot sylv og gull! Få so gjort ei kruna og set henne på hovudet åt øvstepresten Josva Jesadaksson! **12** Og seg til honom: «So segjer Herren, allhers drott: Sjå der er ein mann som heiter Renning. Frå roti si skal han renna upp, og han skal byggja Herrens tempel. **13** Ja, han skal byggja Herrens tempel, og han skal vinna herlegdom og sitja og styra på

kongsstolen sin, og han skal vera prest på kongsstolen sin, og freds samråd skal det vera millom deim båe. **14** Men kruna skal vera i Herrens tempel til minne um Helem, Tobia og Jedaja og Hen Sefan Jason. **15** Og langt burtanfrå skal dei koma og byggja på Herrens tempel, og de skal få kjenna at Herren, allhers drott, hev sendt meg til dykk. Og dette skal henda dersom de høyrer vel på røysti åt Herren, dykkar Gud.»

7 I det fjorde styringsåret åt kong Darius kom Herrens ord til Zakarja, på den fjorde dagen i den niande månaden, i månaden kislev. **2** Då sende Betel Sareser og Regem-Melek og mennerne hans av stad til å blidka Herren **3** og spryja prestarne i huset åt Herren, allhers drott, og profetarne: «Skal eg gråta og fasta i den femte månaden som me hev gjort no i mange, mange år?» **4** Då kom ordet frå Herren, allhers drott, til meg soleis: **5** Seg du til alt folket i landet og til prestarne: Når de no i sytti år hev halde faste- og gråtedagar i femte og sjuande månaden, er det då for meg de hev fasta? **6** Og når de et, og når de drikk, er det då ikkje de sjølve som et og drikk? **7** Var det ikkje dei ordi Herren kungjorde gjennom dei fyre profetarne, då folk budde i fred og tryggleik i Jerusalem og i landsbyarne rundt ikring, og i Sudlandet og Låglandet like eins? **8** Og Herrens ord kom til Zakarja soleis: **9** Soleis tala Herren, allhers drott: Seg rettvise domar og ver kjærlege og miskunnsame mot kvarandre! **10** Enkjor og farlause, framandfolk og fatige må de ikkje vera harde med, og ikkje tenkja ut vondt mot kvarandre i hjarta dykkar! **11** Men dei vilde ikkje høyra, og dei sette ein stiv nakke imot; dei gjorde øyro sine dauve, so dei skulde sleppa å høyra, **12** ja, hjarto sine gjorde dei harde som demant, so dei skulde sleppa å høyra lovi og dei ordi som Herren, allhers drott, sende ved sin ande gjennom dei fyre profetarne. Då kom det ein stor vreide frå Herren, allhers drott. **13** Og av di dei ikkje vilde høyra når han ropa, so sagde no Herren, allhers drott: Eg vil ikkje høyra når dei ropar; **14** men eg skal føykja deim burt millom alle heidningfolki som dei ikkje kjenner, og landet skal liggja audt etter deim, so ingen fer att og fram. Soleis gjorde dei det herlege landet til ei øydemark.

8 Og Herren, allhers drott, sende ordet sitt soleis: **2** So segjer Herren, allhers drott: Eg er mykje, mykje ihuga for Sion, ja, med brennande harm er eg ihuga for det. **3** So segjer Herren: Eg vil venda attende til Sion og taka bustad i Jerusalem, og Jerusalem skal heita «Truskapsbyen» og fjellet åt Herren, allhers drott, «Heilagfjellet». **4** So segjer Herren, allhers drott: Atter skal gamle menner og gamle kvinner sitja på torgi i Jerusalem, alle med stav i hand for

deira alderdom skuld, **5** og torgi i byen skal vera fulle av gutter og gjentor som leikar seg der på torgi. **6** So segjer Herren, allhers drott: Um dette kjem til å synast umogelegt for leivningen av dette folket i dei dagar, skulde det då og synast umogelegt for meg? segjer Herren, allhers drott. **7** So segjer Herren, allhers drott: Sjå, eg skal frelsa folket mitt frå Austerheimen og Vesterheimen **8** og føra deiim heim, og dei skal bu i Jerusalem og vera mitt folk, og eg skal vera deira Gud i truskap og rettferd. **9** So segjer Herren, allhers drott: Lat dykkar hender vera sterke, de som i denne tid høyrer desse ordi av dei same profetarne som tala på den dagen då grunnsteinen vart lagd til huset åt Herren, allhers drott, templet, som skulde byggjast upp! **10** Fyre desse dagarne hadde korkje folk eller fe løn for strævet sitt, og korkje den som gjekk ut eller den som gjekk inn var trygg for fienden; for eg slepte alle menneske laus på kvarandre. **11** Men no vil eg ikkje vera som i dei framfarne tider mot leivningen av dette folket, segjer Herren, allhers drott. **12** Nei, trygt skal sædet vera: Vintreet skal gjeva si frukt og jordi si grøda, himmelen skal gjeva si dogg, og eg skal gjeva leivningen av dette folket alt dette til eiga. **13** Då skal det henda: liksom de hev vore ei forbanning millom folki, både Judas hus og Israels hus, so vil eg no frelsa dykk, og de skal verta ei velsigning. Ottast ikkje! Lat dykkar hender vera sterke! **14** For so segjer Herren, allhers drott: Liksom eg sette meg fyre å gjera vondt imot dykk, då federne dykkar gjorde meg harm, og eg ikkje angra på det, segjer Herren, allhers drott, **15** soleis hev eg no i desse dagarne sett meg fyre å gjera vel imot Jerusalem og Judas hus. Ottast ikkje! **16** Dette er det de skal gjera: Tala sanning med kvarandre! Seg rette og fredsæle domar i portarne dykkar! **17** Tenk ikkje på vondt mot kvarandre i hjarta dykkar, og hav ikkje hug til rang eid! For alt slikt hatar eg, segjer Herren. **18** Og ordet frå Herren, allhers drott, kom til meg soleis: **19** So segjer Herren: Fasta i den fjorde, femte, sjuande og tiande månaden skal verta Judas hus til frygd og glede og gilde høgtider. Men elskar sanningi og freden! **20** So segjer Herren, allhers drott: Endå skal det verta so at folkeslag skal koma, ja, folk frå mange byar, **21** og folket i den eine byen skal fara til den andre og segja: «Kom, lat oss ganga av stad og blidka Herren og søkja Herren, allhers drott!» «Eg vil ganga, eg og.» **22** Og då skal det koma mange folkeslag og mannsterke heidningfolk og søkja Herren, allhers drott, i Jerusalem, og blidka Herren. **23** So segjer Herren, allhers drott: I dei dagarne skal det henda at ti mann av alle dei tungemål som vert tala millom heidningfolk, tek fat i kjolesnippen åt ein mann frå Juda og

segjer: «Me vil ganga med dykk; for me hev hørt at Herren er med dykk.»

9 Ei framsegn, Herrens ord mot Hadraks land, og i Damaskus skal det slå seg ned; for Herren hev auga med manneætti og med alle Israels ætter, 2 ja, ogso Hamat som ligg attved, Tyrus og Sidon, so kloke dei er. 3 Tyrus bygde seg ei borg, dunga i hop sylv som mold og gull som gateskarn. 4 Sjå, Herren vil arma henne ut, kasta ringmuren hennar i havet, og ho sjølv skal verta til føda for elden. 5 Askalon skal sjå det og ottast, og Gaza vrida seg i stor rædsela; likeins Ekon, av di hennar von hev vorte til skammar, Gaza skal missa kongen sin, Askalon skal verta folketom. 6 Og Asdod skal hysa berre herk; ja, eg vil gjøra enda på storlætet åt filistarane. 7 Eg vil taka blodet ut av munnen deira og styggedomen burt frå tenerne deira; og då skal dei og verta ein leivning for vår Gud. Då skal dei verta liksom ættehovdingar i Juda, og Ekon skal vera som ein jebusitarne. 8 Og eg skal lægra meg og verja huset mitt mot herar som kjem og gjeng, og ikkje meir skal nokon valdsherre velta seg inn yver deim; for no hev eg set med eigne augo. 9 Gled deg storleg, du dotter Sion! Ropa av frygd, du dotter Jerusalem! Sjå, kongen din kjem til deg; rettferdig og frelst er han. Smålåten kjem han ridande på eit asen, på ein ung asenfolke. 10 Eg vil rydra burt stridsvognerne frå Efraim og hestarne frå Jerusalem, og alle stridsbogarne skal rydjast burt; han skal tala fred til folki, og hans herrevelde skal nå frå hav til hav og frå Storelvi til verdens endar. 11 For ditt paktblod skuld vil eg og fria dine fangar ut or brunnen der det ikkje finst vatn. 12 Vend attende til den faste borgi, de fangar som hev von! Ogsø i dag gjer eg kunnigt: Eg skal gjeva deg twifelt att. 13 For eg spenner Juda som ein bøge, fyller Efraim som eit pilehus, og dine søner, du Sion, eggjar eg mot dine søner, du Javan, og eg gjer deg lik med sverdet åt ei kjempa. 14 Ja, Herren skal syna seg yver deim, og pili hans fer ut som ein elding, Herren, Herren skal blåsa i luren og fara fram i sunnanstormarne. 15 Herren, allhers drott, skal halda skjolden sin yver deim, og dei skal gløypa, med di dei trakkar slyngjesteinar under føter; dei skal drikka og ståka som av vin og verta fulle som offerskåler og altarhyrno. 16 Ja, Herren, deira Gud, skal gjeva deim siger på denne dag; for dei er då det folket han hev teke til si hjord, og liksom glimesteinar i ei kruna strålar yver landet hans. 17 Å, kor gildt og kor fagert det er! Kornet gjev ungguten merg i bein, og druvesafti fostrar upp fagre møyar.

10 Herren må de beda um regn i tidi for vårregnet, Herren er det som skaper toforever, og han sender fossande

flood-skurer, gjev grøda på marki for kvar ein mann. 2 Men husgudarne talar fåfengd, og spåmennene ser falske syner. Tome draumar talar dei, og svikfull er deira trøyst. Difor laut dei reika ikring som ein saueflokk og lida vondt av di det ikkje er nokon hyrding. 3 Mot hyrdingarne er harmen min kveikt, og bukkarne vil eg heimsøkja, ja, Herren, allhers drott, ser til si hjord, Judas hus, og gjera henne til stashesten sin i striden. 4 Frå det skal koma hrynstein, frå det skal koma nagle, frå det skal koma stridsbøge, frå det skal kvar einaste styresmann koma. 5 Og dei skal vera lik kjempor som gjeng fram i striden nett som dei trakka i gateskarn; ja, strida skal dei; for Herren er med deim, og dei som rid på hestar, skal verta til skammar. 6 Og eg vil gjera Judas hus sterkt, og Josefs hus skal eg frelsa; ja, eg fører deim etter heim; for eg vil miskunna deim, og dei skal vera liksom eg aldri hadde støytt deim burt. For eg er Herren, deira Gud, og eg skal bønhøyrá deim. 7 Efraims menner skal verta lik velduge kjempor, og hjarto deira skal glede seg liksom av vin. Sønerne deira skal sjå det med fagnad; deira hjarto skal frygda seg i Herren. 8 Eg vil blistra på deim og samla deim; for eg hev løyst deim ut, og dei skal verta liksom mangemente som dei fordøm var. 9 Eg vil så deim ut millom folki; men på dei framande stader skal dei minnast meg, og dei skal liva med borni sine og venda heim att. 10 Ja, eg let deim koma heim frå Egyptarland, og frå Assur skal eg samla deim; til Gileadlandet og til Libanon fører eg deim, og der skal det skorta på rom åt deim. 11 Han skal draga fram gjennom havet i trengsla; bylgjorne skal slå ned i havet, og alle djupi i Nilen skal turkast ut; Assurs byrgskap skal støytast ned, og kongsstaven skal vika frå Egyptarland. 12 Men deim skal eg gjera sterke i Herren, og i hans namn skal dei ferdast, segjer Herren.

11 Lat upp portarne dine, Libanon, so elden kann øyda cedertrei dine! 2 Jamra deg, du cypressa, for cederen er fallen, dei herlege trei avøydde! Jamra dykk, de Basaneiker: for tjukkaste skogen er sokken! 3 Hør, kor hyrdingarne jamrar; for di deira herlegdom er lagd i øyde! Hør, kor dei unge løvorne burar; for Jordans prydnad er herja! 4 So sagde Herren min Gud: Røkta slagtesauerne! 5 For dei som kjøper deim, slagtar deim utan å bøta for det, og dei som sel deim segjer: «Lova vere Herren! Eg vert då rik!» Og hyrdingarne deira sparar deim ikkje. 6 For no vil eg ikkje meir spa folket i landet, segjer Herren; men eg vil lata menneski falla i henderne på kvarandre og i henderne på kongen sin, og dei skal øyda landet, og eg vil ikkje fria frå deira vald. 7 So tok eg til å røkta slagtesauerne, ja, dei ringaste av sauerne, og eg tok meg two stavar, den eine kalla

eg Godvilje, og den andre kalla eg Sameining. Eg gjætte då sauerne, **8** og eg gjorde dei tri hyrdingarne til inkjes på ein månad. Då leiddest eg ved deim, og dei stygdest og ved meg, **9** og so sagde eg: «Eg vil ikkje lenger vera hyrdingen dykkar. Lat dei døy som vil døy, og lat det øydast som vil øydast, og dei som vert att, fær eta kvarandre uppl!» **10** So tok eg staven min Godvilje og braut honom sund til å løysa upp pakti som eg hadde gjort med alle folki. **11** Og ho vart gjord til inkjes same dagen, og då fekk dei sanna dei arme sauerne som ansa på meg, at det var Herrens ord. **12** Dinæst sagde eg til deim: «Um de so synest, so gjev meg løni mi, og synest de ikkje det er verdt, so lat det vera!» Då vog dei upp tretti sylvdalar til løn åt meg. **13** Då sagde Herren til meg: Sleng honom burt til pottemakaren, den herlege prisen som dei hev verdsett meg til! Og eg tok dei tretti sylvdalarne og kasta deim inn i Herrens hus, burt til pottemakaren. **14** So braut eg sund den andre staven min, Sameining, til å løysa upp brorskapen millom Juda og Israel. **15** Og Herren sagde til meg: Tak deg no etter hyrdingreidskap, som ein skarvehyrding. **16** For sjå, eg let ein hyrding risa upp i landet, ein som ikkje bryr seg um dei burkomne, ikkje leitar etter dei villfarne, ikkje heilar dei brotne og ikkje syter for dei friske; men kjøtet av dei feite et han, og kluverne deira riv han av. **17** Usæl den skarvehyrdingen som svik sauerne! Sverd yver armen hans og yver høgre auga hans! Visna, ja, visna skal armen hans, og høgre auga hans verta blindt.

12 Ei framsegn, Herrens ord um Israel. So segjer Herren som spana ut himmelen, grunnfeste jordi og skaper ånd i mannebarm: **2** Sjå, eg gjer Jerusalem til ei tumleskål for alle folki rundt ikring, og jamvel yver Juda skal det koma når Jerusalem vert kringsett. **3** På den dagen skal eg gjera Jerusalem til ein lyfstein for alle folki; alle dei som lyfter på honom, skal riva seg sund, og alle folki på jordi skal flokka seg imot det. **4** På den dagen, segjer Herren, skal eg siå alle hestarne med villska og hestfolki med vitløysa; men yver Judas hus skal eg vaka, og alle hestarne åt folki slær eg med blindskap. **5** Då skal ættehovdingane i Juda segja med seg sjølve: «Vår styrke er dei som bur i Jerusalem, ved Herren, allhers drott, deira Gud.» **6** På den dagen skal eg lata ættehovdingarne i Juda verta liksom ei glodpanna i ein vedhaug og ein brennande kyndel midt i ein halmdunge, og dei skal brenna upp alle folki rundt ikring; men Jerusalem skal framleides bu trygt på sin stad, i Jerusalem. **7** Og fyrt skal Herren frelsa tjeldi åt Juda, so ikkje Davids hus og dei som bur i Jerusalem, skal få større heider enn Juda. **8** På den dagen skal Herren halda skjolden sin yver deim som bur

i Jerusalem, og den veikaste stakkaren millom deim skal på den dagen vera som David, og Davids hus som Gud, som Herrens engel framfyre deim. **9** Og på den dagen skal eg trå etter å tyna alle heidningfolki som fer imot Jerusalem. **10** Men yver Davids hus og yver deim som bor i Jerusalem, skal eg renna ut nåde-anden og bøne-anden, so dei ser upp til meg som dei hev gjenomstunge, og dei skal syrgja på honom som ein syrgjer på den einborne, og klaga sårt som ein klagar yver fyrstefødde sonen. **11** På den dagen skal jammeren verta stor i Jerusalem liksom jammeren ved Hadadrimmon på Megiddosletta. **12** Og landet skal syrgja, kvar ættgrein for seg: ættgreini frå Davids hus for seg og deira kvinner for seg, ættgreini frå Natans hus for seg og deira kvinner for seg, **13** ættgreini frå Levis hus for seg og deira kvinner for seg, Sime'is ættgrein for seg og deira kvinner for seg; **14** like eins alle dei andre ættgreinerne for seg og kvinnorne deira for seg.

13 På den dagen skal det vera ei op i kjelda for Davids hus og for deim som bor i Jerusalem til å tvætta av synd og ureinskap. **2** Og på den dagen, segjer Herren, allhers drott, skal eg rydda ut namni på avgudsbilæti or landet, so ingen meir skal minnast deim, ja, også profetarne og den ureine åndi skal eg senda ut or landet. **3** Og um nokon sidan gjev seg til å spå, so skal far hans og mor hans, hans eigne foreldre, segja til honom: «Du kann ikkje få liva; for du hev tala lygn i Herrens namn.» Og far hans og mor hans, hans eigne foreldre, skal stinga honom ned når han gjev seg til å spå. **4** På den dagen skal alle profetarne skjemmast ved synerne sine når dei spår, og dei skal ikkje klæda på seg ein hårkyrtel for å ljuga. **5** Men kvar og ein av dei skal segja: «Eg er ikkje nokon profet. Ein jorddyrkar er eg. Ein mann som kjøpte meg til træl då eg var berre ungguten.» **6** Og um ein spør honom: «Kva er det for nokre sår du hev der på bringa di?» so kjem han til å svara: «Deim hev eg fenge i huset hjå veneerne mine.» **7** Vakna upp, du sverd, mot hyrdingen min, mot den mannen som stend meg so nær, segjer Herren, allhers drott. Slå hyrdingen, og lat sauerne spreidast, og eg skal hava handi mi mot dei små. **8** Og i heile landet, segjer Herren, skal two tridjepartar øydast og andast; men ein tridjepart skal leivast der, **9** og denne tridjeparten let eg ganga gjennom elden og skirer honom som ein skirer sylv, og prøver honom som ein prøver gull. Dei skal kalla på mitt namn, og eg skal svara deim; eg skal segja: «Dette er mitt folk;» og dei skal svara: «Herren er min Gud.»

14 Sjå, det kjem ein Herrens dag då dei skal skifta ut ditt herfang inne i deg. **2** Då skal eg samla alle folkeslagi

til strid imot Jerusalem, og byen skal verta herteken, husi skal verta herja, og kvinnorne skal verta valdtekne. Og halve byen skal førast burt i utlægd; men leivningen av folket skal ikkje rydjast ut or byen. 3 Og Herren skal fara ut og strida mot desse folki som han stridde fyrr på slagdagen. 4 På den dagen skal han standa med føterne på Oljebjerget, som ligg beint imot Jerusalem på austsida, og Oljebjerget skal klovna midt i two frå aust til vest, so det vert ein ovleg stor dal, av di eine helvti av fjellet vik undan mot nord og andre helvti mot sud. 5 Og de skal røma til dalen millom fjelli mine; for dalen millom fjelli skal nå heilt til Asel; ja, de skal røma som de rømde for jordskjelven i dei dagarne då Uzzia var konge i Juda. Då skal han koma, Herren, min Gud - alle heilage med deg. 6 På den dagen skal det ikkje vera noko ljos; stjernorne skal kverva burt. 7 Og det skal koma ein viss dag - han er kjend av Herren - ein dag då det korkje er dag eller natt; men når det lid til kvelds, då skal det verta ljost. 8 Og på den dagen skal det strøyma livande vatn ut frå Jerusalem, den eine helvti av det til Austerhavet og den andre helvti til Vesterhavet; både sumar og vinter skal det renna. 9 Då skal Herren vera konge yver heile jordi; på den dagen skal Herren vera ein og namnet hans eitt. 10 Heile landet skal verta som Jordan-kverven, frå Geba til Rimmon sunnanfor Jerusalem; og byen sjølv skal lyfta seg høgt og liggja på sin stad, radt ifrå Benjamins-porten og til den staden der Gamleporten var, til Hyrreporten, og frå Hananeltårnet og til vinpersoner åt kongen. 11 Og folket skal bu der, og det skal ingi bannlysing vera meir, og Jerusalem skal liggja der trygt. 12 Men denne refsingi skal Herren senda yver alle dei folki som drog i herferd mot Jerusalem: Kjøtet deira skal han lata rotna, medan dei stend på sine føter, augo deira skal rotna i holorne sine, og tunga skal rotna i munnen på deim. 13 På den dagen skal ei stor rædsla frå Herren koma yver deim, so dei grip fat i kvarandre og lyfter hand mot kvarandre. 14 Ogso Juda skal strida i Jerusalem, og då skal han samlast, rikdomen frå alle heidningfolki rundt ikring, gull og sylv og klæde i stor mengd. 15 Den same refsingi skal og koma yver hestarne og muldyri og kamelarne og asni og alle dei andre dyr som finst der i lægri. 16 Og alle dei som vert att av alle heidningfolki som gjorde åtak på Jerusalem, dei skal år etter år fara dit upp og beda til kongen, Herren, allhers drott, og høgtida lauvhyttehelgi. 17 Og um nokre av ætterne på jordi ikkje fer upp til Jerusalem og bed til kongen, Herren, allhers drott, so skal det ikkje koma regn hjå deim. 18 Dersom egyptarfolket ikkje gjeng upp og ikkje møter fram, so skal den same refsingi koma yver deim som Herren let koma yver dei heidningfolki som ikkje fer

upp og høgtidar lauvhyttehelgi. 19 Dette er syndestraffi for Egyptarland og for alle heidningfolki som ikkje fer upp og høgtidar lauvhyttehelgi. 20 På den dagen skal det standa på bjøllerne åt hestarne: «Vigd åt Herren, » og grytorne i Herrens hus skal vera som offerskålerne framfor altaret. 21 Og kvar einaste gryta i Jerusalem og Juda skal vera vigd åt Herren, allhers drott, so alle dei som ofrar, kann koma og taka av deim og koka i deim, og det skal ikkje meir finnast nokon kræmer i huset åt Herren, allhers drott, på den dagen.

Malakias

1 Ei framsegn. Herrens ord til Israel ved Malaki. 2 Eg hev elska dykk, segjer Herren. Og de spør: «Korleis hev du elska oss?» Er ikkje Esau bror åt Jakob? segjer Herren. Og eg elska Jakob, 3 men Esau hata eg, og eg hev gjort hans fjell til ei øydemark og odelen hans til ein heidebustad. 4 Når Edom seger: «Me ligg i røys, men me skal byggja røyserne upp att,» då svarar Herren, allhers drott: Dei byggjer, men eg riv ned; dei skal heita Gudløyselandet og folket som Herren er æveleg harm på. 5 De skal sjå det med eigne augo, og de skal segia: «Herrens velde når ut yver Israels grensa.» 6 Ein son ærar far sin og ein tenar herren sin. Er no eg far, kvar er då mi æra, og er eg herre, kvar er då otten for meg? segjer Herren, allhers drott, til dykk, de prestar som vanvyrder namnet mitt. Og de spør: «Korleis hev me vanvyrdt namnet ditt?» 7 Jau, de ber fram sulka mat på altaret mitt. Og de spør: «Kva hev me sulka deg med?» Jau, de segjer: «Herrens bord er ikkje vyrdande. 8 Um de kjem med eit blindt dyr til offer, so er ikkje det noko gale, og kjem de med eit halt og eit sjukt, so er det ikkje noko gale.» Kom med sovorne gåvor til jarlen din! Skal tru han vert blid på deg eller tek vel imot deg? segjer Herren, allhers drott. 9 So blidka no Gud, at han må vera oss nådig! Med eigne hender hev de gjort slikt, kann han då taka vel mot dykk? segjer Herren, allhers drott. 10 Å, um det fanst nokon millom dykk som vilde stengja dorerne, so de slapp å gjera upp eld til fåfengs på altaret mitt! Eg hev ingen hugnad i dykk, segjer Herren, allhers drott, og offergåva frå dykkar hand likar eg ikkje. 11 For frå solekoma til soleglad er mitt namn stort millom folki, og på kvar ein stad vert det frembore røykoffer åt namnet mitt og rein offergåva; for namnet mitt er stort millom folkeslagi, segjer Herren, allhers drott. 12 Men de vanhelgar det med di de segjer: «Herrens bord er sulka, og maten som fell av frå det, er ikkje vyrdande.» 13 «Å, for ei møda!» segjer de, og de blæs åt det, segjer Herren, allhers drott; og når de ber fram offergåvor, kjem de med det som de hev rana, det som er halt og sjukt. Skulde eg hava hugnad i slike gåvor frå dykkar hand? segjer Herren. 14 Nei, forbanna vere den som fer med svik, som eig handyr i buskapen og hev gjort ein lovnad, men so ofrar til Herren eit gjelddyr. Ein stor konge er eg, segjer Herren, allhers Gud, og namnet mitt er skrämeleg millom folki.

2 Og no kjem dette bodet til dykk prestar: 2 Vil de ikkje hørya og ikkje leggja dykk på hjarta å gjøva mitt namn æra, segjer Herren, allhers drott, so sender eg forbanningi

yver dykk, og eg forbannar velsigningane dykkar; ja, eg hev alt forbanna deim, av di de ikkje legg det på hjarta. 3 Sjå, eg bannar avkjømet dykkar og kastar mørk i andlitet på dykk, mørk av dykkar høgtidsoffer, og dei skal bera dykk burti mørki. 4 Då skal de sanna at eg hev sendt dykk dette bodet, av di det skal vera mi pakt med Levi, segjer Herren, allhers drott. 5 Mi pakt med honom var liv og fred. Eg gav honom deim til otte, og han ottast meg og skalv for mitt namn. 6 Sannings læra var i hans munn, og det fanst ikkje svik på lipporne hans; fredsamt og ærleg gjekk han på min veg, og han vende mange burt ifrå misgjerd. 7 For prestelippor skal gjøyma på kunnskap, upplæring ventar me av munnen hans, for han er sendebod frå Herren, allhers drott. 8 Men de hev vike av frå vegen, læra dykkar hev ført mange til fall; de hev skjempt ut Levi-pakti, segjer Herren, allhers drott. 9 Difor hev eg og gjort dykk vanvyrde og nedsedde for alt folket, av di de ikkje agtar på mine vegar, men gjer skil på folk i lovlæra. 10 Hev ikkje me ein far alle saman? Hev ikkje ein Gud skapt oss? Kvi fer me då med svik mot kvarandre og vanhelgar fedrepakti? 11 Svik hev Juda fare med, og styggedom hev gjenge for seg i Israel og i Jerusalem; for Juda hev vanhelga Herrens heilagdom, som han elskar, og hev gift seg med dotter til ein framand gud. 12 Hjå den mannen som gjer slikt - måtte Herren rydja ut kvar livande själ or Jakobs hytter, og den som ber fram offergåva til Herren, allhers drott! 13 Og endå ein ting til gjer de: Yver Herrens altar legg de tåror og gråt og sukkar, so han vil venda seg til offergåva meir eller med hugnad tek imot noko av dykkar hand. 14 De spør: «Korleis då?» Jau, Herren hev vore vitne millom deg og ditt ungdomsviv, henne som du hev svike, endå ho var festarmøydi og egtemaken din. 15 Hev ikkje den eine og same skapt henne, med di han hadde endå meir ånd att? Og kva stila han på, den eine? Guddomleg ætt. Tak då vare på dykkar liv og svik ikkje ditt ungdomsviv! 16 Eg hatar skilsmål, segjer Herren, Israels Gud; med det sveiper ein vald um klædi sine, segjer Herren, allhers drott. So tak då vare på dykkar liv og far ikkje med svik. 17 De trøytta Herren med dykkar ord. De spør: «Korleis trøytta me?» Jau, de segjer: «Kvar den som gjer vondt, er god i Herrens augo, og han hev hugnad i deim. Kvar er elles Gud som held dom?»

3 Sjå, eg sender mitt bod, og han skal brøtya veg for meg. Og brått kjem han til sitt tempel, Herren som de leitar etter, og paktengelen som de stundar på, sjå, han kjem, segjer Herren, allhers drott. 2 Men kven kann herda den dagen han kjem? Og kven kann standa når han syner seg? For han er som smeltar-eld og tvættar-lut. 3 Han sit og smeltar og reinsar sylvet, han reinsar Levi-sønerne og

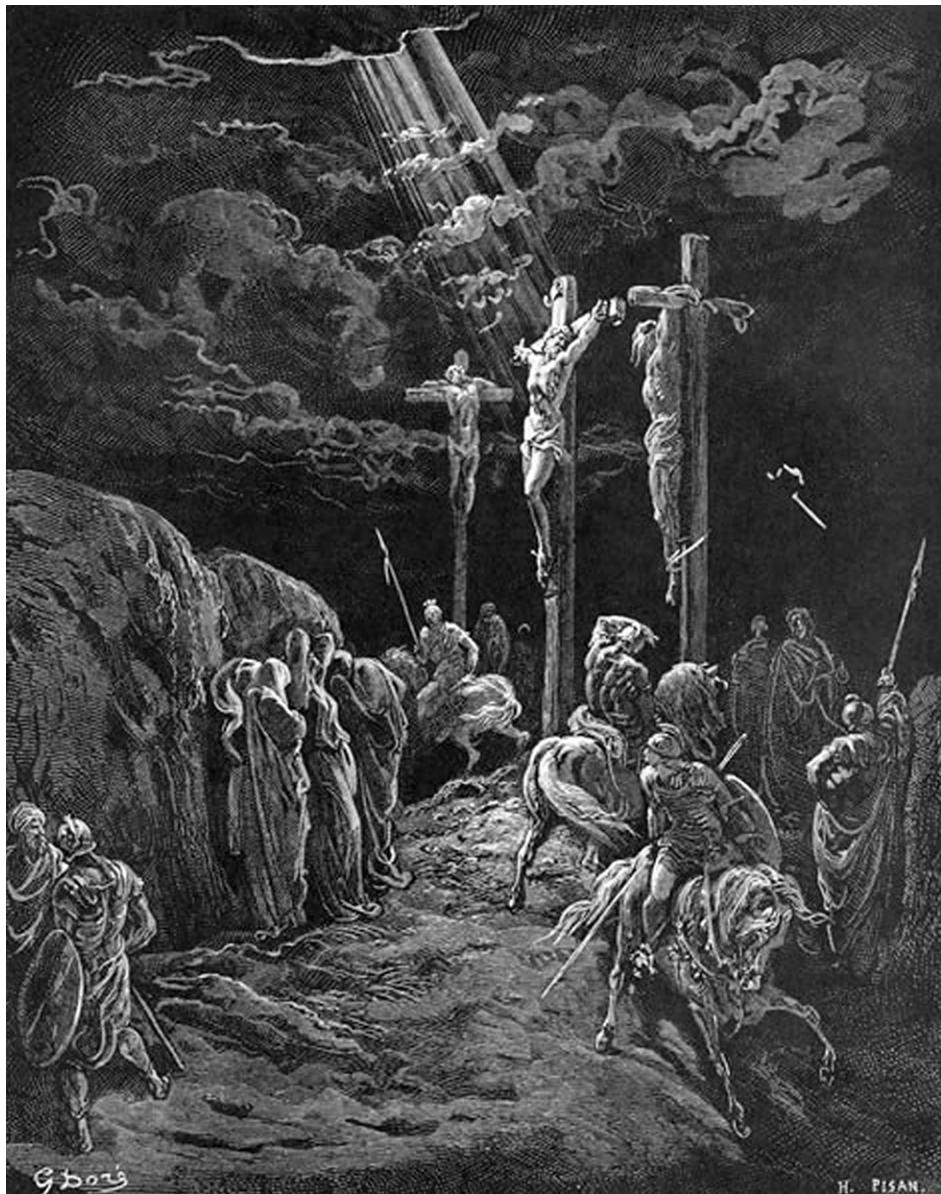
skir deim som gull og sylv, so dei kann bera fram for Herren offergåvor i rettferd. **4** Då vert offergåvorne i Juda og Jerusalem til hugnad for Herren som i gamle dagar og i framfarne år. **5** Eg kjem til dykk og held dom og vert eit snøgt vitne mot deim som fer med trolldom, som bryt egteskapet, som gjør rang eid, som held att løni for leigekaren, som er harde med enkja og den faderlause, som rengjer retten for utlendingen og ikkje ottast meg, segjer Herren, allhers drott. **6** For eg, Herren, er ikkje umskift, og de, Jakobs-born, er ikkje til ende komne. **7** Alt ifrå fedre-dagarne hev de vike av frå loverne mine og ikkje halde deim. Vend um til meg, so skal eg venda um til dykk, segjer Herren, allhers drott. De spør: «Kva skal me venda um ifrå?» **8** Skal eit menneske rana frå Gud, sidan de hev rana frå meg? Og de spør: «Kva hev me rana frå deg?» Jau, tiendi og Reidorne. **9** Forbanningi hev råka dykk, og frå meg ranar de, ja, heile folket. **10** Kom med heile tiendi til forrådshuset mitt, so det kann finnast mat i huset mitt, og prøv meg so på den måten, segjer Herren, allhers drott, um eg ikkje let upp himmellukorne åt dykk og renner yver dykk velsigning i rikt mål. **11** Eg skal truga etaren for dykk, so han ikkje tyner grøda på jordi for dykk, og ikkje heller skal de hava vanheppa med vintreet på marki, segjer Herren, allhers drott. **12** Alle folki skal prisa dykk sæle, for det vert eit herlegt land, segjer Herren, allhers drott. **13** De hev bruka sterke ord imot meg, segjer Herren. Og de spør: «Kva hev me tala med kvarandre imot deg?» **14** Jau, de segjer: «Det er fåfengt å tena Gud. Kva bate hev me av at me agtar på hans krav og gjeng syrgjeklædde for Herren, allhers drott? **15** Nei, no prisar me dei ovmodige sæle; dei hev medgang når dei liver i gudløysa, dei freistar Gud og slepp vel ifrå det.» **16** Då tala dei med kvarandre, dei som ottast Herren, og Herren lydde og hørde på, og det vart skrive ei minnebok for hans åsyn um deim som ottast Herren og tenkjer på hans namn. **17** Og dei skal vera min eigedom, segjer Herren, allhers drott, på den dagen som eg skaper, og eg skal spa deim liksom ein mann sparer son sin som tener honom. **18** Då skal de etter sjå skil på den rettferdige og den gudlause, den som tener Gud og den som ikkje tener honom.

4 For sjå, dagen kjem, brennande som ein omn; då skal alle ovmodige og kvar den som fer med gudløysa, verta halm, og dagen som kjem, skal brenna deim upp, segjer Herren, allhers drott, so det ikkje vert att av deim anten rot eller grein. **2** Men for dykk som ottast mitt namn, skal rettferds-soli renna upp med lækjedom i vengerne sine; og de skal ganga ut og hoppa som kalvar når dei slepp or fjøset.

3 Og de skal trakka ned dei gudlause, for dei skal verta som oska under føterne dykkar på den dagen som eg skaper, segjer Herren, allhers drott. **4** Kom i hug lovi åt Moses, tenaren min, som eg gav honom på Horeb for heile Israel med bod og rettar! **5** Sjå, eg sender dykk profeten Elia fyrr Herrens store og skræmelege dag kjem. **6** Han skal vnda fedrehjarto til borni og barnehjarto til federne, so eg ikkje skal koma og slå landet med bann. Det nye testamentet

NYE TESTAMENTET

Men Jesus sagde: «Fader, forlat deim, for dei veit ikkje kva dei gjer!»

So skifte dei klædi hans millom seg og drog strå um deim.

Lukas 23:34

Matteus

1 Soga um Jesus Kristus. Davids son og Abrahams son.
2 Abraham fekk sonen Isak, og Isak fekk sonen Jakob, og Jakob fekk Juda og brørne hans, 3 og Juda fekk sønerne Peres og Zerah med Tamar, og Peres fekk sonen Hesron, og Hesron fekk sonen Ram, 4 og Ram fekk sonen Amminadab, og Amminadab fekk sonen Nahson, og Nahson fekk sonen Salmon, 5 og Salmon fekk sonen Boaz med Rahab, og Boaz fekk sonen Obed med Rut, og Obed fekk sonen Isai, 6 og Isai var far åt David, kongen. David fekk sonen Salomo med kona åt Uria, 7 og Salomo fekk sonen Rehabeam, og Rehabeam fekk sonen Abia, og Abia fekk sonen Asa, 8 og Asa fekk sonen Josafat, og Josafat fekk sonen Joram, og Joram fekk sonen Uzzia, 9 og Uzzia fekk sonen Jotam, og Jotam fekk sonen Ahaz, og Ahaz fekk sonen Hizkia, 10 og Hizkia fekk sonen Manasse, og Manasse fekk sonen Amon, og Amon fekk sonen Josia, 11 og Josia fekk Jekonja og brørne hans; dei livde i den tidi då folket vart ført til Babylon. 12 Etter dei vart ført til Babylon, fekk Jekonja sonen Sealtiel, og Sealtiel fekk sonen Zerubbabel, 13 og Zerubbabel fekk sonen Abiud, og Abiud fekk sonen Eljakim, og Eljakim fekk sonen Asor, 14 og Asor fekk sonen Sadok, og Sadok fekk sonen Akim, og Akim fekk sonen Eliud, 15 og Eliud fekk sonen Eleazar, og Eleazar fekk sonen Mattan, og Mattan fekk sonen Jakob, 16 og Jakob var far åt Josef, mannen hennar Maria som fødde Jesus til verdi, han me kallar Kristus. 17 Soleis er det i alt fjortan ættleder frå Abraham til David, og fjortan ættleder frå David til Babylon-ferdi, og fjortan ættleder frå Babylon-ferdi til Kristus. 18 Då Kristus vart fødd, gjekk det soleis til: Medan mor hans, Maria, var trulova med Josef, og fyrr dei kom i hop, syntet det seg at ho var med barn av den Heilage Ande. 19 Josef, festarmannen hennar, var ein rett-tenkt mann, og vilde ikkje føra skam yver henne; han sette seg fyre å skiljast med henne so stilt han kunde. 20 Men best som han hadde rådt seg til det, syntet Herren engel seg for honom i draume og sagde: «Josef, Davids son, ver ikkje rædd å taka Maria, festarmøy di, heim til deg; for det ho ber under beltet, er av den Heilage Ande. 21 Ho skal eiga ein son, og honom skal du kalla Jesus; for han skal frelsa folket sitt frå synderne deira.» 22 Men alt dette hev hendt av di det laut sannast det som Herren hev tala gjennom profeten, når han segjer: 23 «Ei møy mun barnsvon bera: Ein son ho eiga skal, og namnet han skal nemnast med, er Immanuel» - det er det same som: «Gud er med oss». 24 Då Josef vakna or svevnen, gjorde han som Herrens engel hadde sagt med honom, og

flutte bruri si heim. 25 Men han kom ikkje nær henne fyrr ho hadde fenge sonen sin; honom kalla han Jesus.

2 Det var i Betlehem i Judalandet Jesus kom til verdi, i kong Herodes' dagar. Då kom det nokre vismennar frå Austerlandi til Jerusalem og sagde: 2 «Kvar er den jødekongen som nyst er fødd? Me såg stjerna hans i Austerland, og no er me komne og vil hylla honom.» 3 Då kongen, Herodes, høyrdet det, vart han forfærd, og heile Jerusalem med. 4 Han kalla i hop alle dei øvste prestarne og alle skriftlærde i landet, og spurde deim kvar Messias skulde koma til verdi. 5 «I Betlehem i Judalandet,» svara dei, «for so stend det skrive hjå profeten: 6 «Du Betlehem, du Juda-bygd, av Juda-jarlarne er du visst ikkje ringaste i rang: Or deg ein fyrste skal gå fram som Israel, mitt eige folk, liksom ein hyrding gjæta skal.»» 7 Då kalla Herodes vismennerne til seg i løynd, og spurde deim ut um tidi då stjerna hadde synt seg. 8 So styrde han deim i veg til Betlehem og sagde: «Far no dit, og hør dykk vel fyre um barnet, og når de hev funne det, so seg meg til, so eg og kann koma og hylla det!» 9 Då dei hadde hørt på kongen, tok dei i vegen, og best det var, fekk dei sjå den same stjerna som dei hadde set i Austerland; ho for fyre deim, til ho kom uppyver der som barnet var; der vart ho standande. 10 Då vismennerne såg stjerna, vart dei so glade at dei aldri hadde vore so glade. 11 Dei gjekk inn i huset, og fann barnet hjå mori, Maria. Då fall dei på kne, og hylle barnet. Og dei let opp skrini, sine og bar fram for det gåvor: gull og røykjelse og myrra. 12 Og Gud varsla deim i draume, at dei ikkje måtte fara attende til Herodes, og so tok dei ein annan veg heim att til landet sitt. 13 Vel dei var farne, so synet Herrens engel seg for Josef i draume og segjer: «Statt upp! Tak barnet og mori, og røm til Egyptarland, og ver der til eg segjer deg til! For Herodes kjem til å leita etter barnet og vil gjera ende på det.» 14 Då stod han upp, og same natti tok han barnet og mori og for til Egyptarland, 15 og der vart han verande til Herodes var avliden, so det skulde sannast det som Herren hev tala gjennom profeten, når han segjer: «Or Egyptarland kalla eg min son.» 16 Då Herodes såg at vismennerne hadde havt honom til narr, vart han brennande harm. Han sende ut folk og let dei drepa alle guteborn i Betlehem og heile grannelaget på two år og derunder, etter den tidi han hadde fenge vita av vismennerne. 17 Då vart det sanna det som Jeremia, profeten, hev tala, når han segjer: 18 «Dei høyrdet ei røyst i Rama - gråt og øyng stor: Rakel ho gret for borni sine, og ansa'kje trøystarord; for burte er dei, burte!» 19 Då Herodes var avliden, synet Herrens engel seg i draume for Josef i Egyptarland og segjer: 20 «Statt upp! Tak barnet og

mori, og far til Israelslandet! For no er dei burte dei som leita etter barnet og vilde taka livet av det.» 21 So stod han upp, og tok barnet og mori og for til Israelslandet. 22 Men då han fekk spurt at Arkelaus hadde vorte konge i Judariket etter far sin, Herodes, torde han ikkje koma dit. Han gjorde som Gud sagde til honom i draume, og for burt til Galilæa-bygderne, 23 og då han kom til ein by som heiter Nasaret, vart han buande der. Soleis skulde det koma til å sannast det som er sagt gjennom profetarne, at han skulde kallast Nasarær.

3 I den tidi steig Johannes, døyparen, fram og tala i Judaheidi 2 og sagde: «Vend um! For himmelriket er nær.» 3 Det er honom Jesaja, profeten, talar um, når han segjer: «Høyr han som ropar i heiði: Rydje vegen åt Herren, jamne stigarne hans!» 4 Johannes gjekk med ein kjole av kamelhår, og hadde eit lerbælte kring livet, og maten hans var grashoppar og villhonning. 5 Då kom dei ut til honom fra Jerusalem og frå heile Judalandet og Jordan-kverven, 6 og han døypte deim i Jordanåi, med dei sanna synderne sine. 7 Mange av farisearane og sadducæarane kom og til dåpen hans. Då han såg deim, sagde han: «Kven lærde dykk å røma frå den vreiden som koma skal, de orme-ungar? 8 Ber då frukt som svarar til umvendingi, 9 og tru ikkje de kann tenkja som so: «Me hev Abraham til far!» for eg segjer dykk at Gud kann vekkja upp born åt Abraham av desse steinarne. 10 Øksi ligg alt innmed roti på treet; kvart tre som ikkje ber god frukt, vert hogge ned og kasta på elden. 11 Eg døyper dykk med vatn til umvending; men han som kjem etter meg, er sterkare enn eg; eg er ikkje verd å bera skorne hans - han skal døypa dykk med den Heilage Ande og eld. 12 Han hev kasteskovlen i handi, og skal gjera av låven sin; kornet skal han samla i stabburet, men agnerne skal han brenna i ein eld som aldri sloknar.» 13 So kom Jesus frå Galilæa åt Jordan, til Johannes, og vilde få honom til å døypa seg. 14 Men Johannes bar seg undan og sagde: «Eg treng dåp av deg, og so kjem du til meg!» 15 «Lat det no vera so like vel!» svara Jesus. «For soleis lyt me i eitt og alt gjera det som er rett.» Då gjorde han som Jesus vilde. 16 Med det same Jesus var døypt, steig han upp or vatnet. Då opna himmelen seg for honom, og han såg Guds Ande koma dalande nedover seg som ei duva, 17 og ei røyst frå himmelen sagde: «Dette er Son min, han som eg elskar, han som eg hev hugnad i.»

4 Sidan førde Anden Jesus ut i øydemarki, so djevelen skulde freista honom. 2 Han fasta i fyrti dagar og fyrti næter, og vart hungrig då so langt leid. 3 Og freistaren kom og sagde til honom: «Er du Guds Son, so seg at

dese steinarne skal verta til brød!» 4 Men han svara: «Det stend skrive: «Menneskja liver ikkje berre av brød, men av kvart ord som kjem frå Guds munn.»» 5 Då tok djevelen honom med seg til den heilage byen og sette honom ytst på tempeltaket, og sagde til honom: 6 «Er du Guds Son, so kasta deg utfyre! For det stend skrive: «Han englarn' sine bjoda skal at dei på henderne deg ber, so aldri du på nokon stein skal turva støyta foten din.»» 7 Jesus svara: «Det stend og skrive: «Du skal ikkje freista Herren, din Gud.»» 8 So tok djevelen honom med seg upp på eit ovhogt fjell, og synte honom alle verdsens rike og deira herleddom og sagde: 9 «Alt dette gjev eg deg, dersom du fell på kne og tilbed meg.» 10 Då sagde Jesus til honom: «Gakk frå meg, Satan! For det stend skrive: «Herren, din Gud, skal du tilbeda; honom og ingen annan skal du tena.»» 11 So for djevelen ifrå honom, og med det same kom englarne og tente honom. 12 Då Jesus fekk høyrá at Johannes var gjeven i henderne på uvenerne sine, drog han seg undan og for til Galilæa. 13 Sidan flutte han frå Nasaret og busette seg i Kapernaum, som ligg nedmed sjøen, på Sebulons og Naftalis grunn, 14 so det skulde sannast det som er tala gjennom Jesaja, profeten, når han segjer: 15 «Sebulons og Naftalis land, som langs med sjøen ligg, og dei som burtum Jordan bur, og heidne bygdekriks - 16 det folket som i myrker sat, so stort eit ljos fekk sjå; dei sat i daudens skoddeland, då rann for deim eit ljos.» 17 Frå den tidi tok Jesus til å tala til folket og sagde: «Vend um! Himmelriket er nær!» 18 Som han no ein gong gjekk frammed Galilæasjøen, fekk han sjå two brør, Simon, han som kallast Peter, og Andreas, bror hans; dei heldt på og kasta ei not i sjøen; for dei var fiskarar. 19 Han segjer til dei: «Kom og fylg meg! Eg vil gjera dykk til menneske-fiskarar!» 20 Då gjekk dei beint frå garni sine og fylgde honom. 21 Då han kom lenger fram, såg han two andre brør, Jakob, son åt Sebedæus, og Johannes, bror hans: dei sat i båten hjå Sebedæus, far sin, og greidde garni sine. Han kalla deim, 22 og med ein gong gjekk dei burt frå båten og frå far sin, og fylgde honom. 23 Sidan for han ikking i heile Galilæa og lærde folket i synagogorne deira, og forkynnte evangeliet um riket, og lækte all sjukdom og vanhelsa hjå deim. 24 Det gjekk gjetord um honom yver heile Syria, og dei kom til honom med alle som hadde vondt og drogst med eikor sott eller plåga, forgjorde og nedfall-sjuke og lamne, og han gjorde deim gode att. 25 Og det fylgde honom ein stor folkehopen frå Galilæa og Dekapolis og Jerusalem og Judalandet og bygderne på hi sida Jordan.

5 Då Jesus såg folkehopen, gjekk han upp i fjellet; der sette han seg ned, og læresveinarne hans kom burt til

honom. 2 Då tok han til ords og lærde deim og sagde: 3 «Sæle dei som er fatige i ånd! Himmelriket er deira! 4 Sæle dei som syrjer! Dei skal verта trøysta. 5 Sæle dei tolsame! Dei skal erva jordi. 6 Sæle dei som hungrar og tyrster etter rettferd! Dei skal verta metta. 7 Sæle dei miskunnsame! Dei skal få miskunn. 8 Sæle dei som er reine i hjarta! Dei skal sjå Gud. 9 Sæle dei fredkjære! Dei skal kallast Guds born. 10 Sæle dei som vert forfylgde for rettferdi si! Himmelriket er deira. 11 Sæle er de når dei spottar dykk og forfylgjer dykk og talar berre vondt um dykk for mi skuld, og lyg det. 12 Ver glade og fegne! Stor er løn dykkar i himmelen. For soleis forfylgde dei dei profetarne som var til fyre dykk. 13 De er saltet på jordi! Vert saltet dove, kva skal so det saltast med? Det duger då ikkje til anna enn til å kastast ut og trakkast på. 14 De er ljoset i verdi. Den byen som ligg på eit fjell, kann ikkje dyljast. 15 Ingen kveikjer eit ljós og set det under skjeppa, men i staken; då lyser det for alle som er i huset. 16 Soleis skal de lata ljoset dykkar lysa for folk, so dei kann sjå dei gode gjerningarne dykkar og prisa Far dykkar i himmelen! 17 De må ikkje tru eg er komen for å avlysa lovi eller profetarne. Eg er ikkje komen for å avlysa, men for å fullføra. 18 For det segjer eg dykk for sant: Fyrr himmelen og jordi forgjengst, skal ikkje den minste bokstav, ikkje ein einaste prikk i lovi forgangast, fyrr alt saman er fullgjort. 19 Um då nokon bryt eit einaste av desse minste bodi, og lærer folk soleis, so skal han kallast den minste i himmelriket; men den som held deim og lærer deim ifrå seg, han skal kallast stor i himmelriket. 20 For det segjer eg dykk, at er ikkje dykkar rettferd mykje større enn rettferdi åt dei skriftlærde og farisæarane, so kjem de aldri inn i himmelriket. 21 De hev høyr det er sagt til dei gamle: «Du skal ikkje drepa! Den som dreppar, skal koma for retten.» 22 Men eg segjer dykk at den som er vond på bror sin forutan grunn, han skal koma for retten; og den som segjer til bror sin: «Din stakar!» han skal koma for rådet; og den som segjer: «Din dårel!» han skal koma i helvitesilden. (Geenna g1067) 23 Når du då gjeng fram til altaret med offeret ditt, og du der kjem i hug at bror din hev noko imot deg, 24 so lat offeret ditt liggja der framfor altaret - gakk først burt og gjer det godt at med bror din, og kom so og ber fram offeret ditt! 25 Ver snar til å laga deg etter motparten din den stundi du er med honom på vegen! Elles stemner han deg for domaren, og domaren sender deg yver til futen, og du vert kasta i fengsel; 26 det segjer eg deg for visst: Du slepp ikkje ut att fyrr du hev greidt siste kvitten. 27 De hev høyr det er sagt: «Du skal ikkje gjera hor!» 28 Men eg segjer dykk at den som ser på ei kvinna og lyster etter henne, han hev alt gjort hor med henne i hjarta sitt. 29

Um det høgre auga ditt freistar deg, so riv det ut og kasta det frå deg! Du er betre faren du misser ein av lemerne dine, enn at heile likamen vert kasta i helvite. (Geenna g1067) 30 Og um den høgre handi freistar deg, so hogg henne av og kasta henne frå deg! Du er betre faren du misser ein lem enn at heile likamen din kjem i helvite. (Geenna g1067) 31 Det er sagt: «Den som skil seg frå kona si, skal gjeve henne skilsmålsbrev.» 32 Men eg segjer dykk at den som skil seg frå kona si for anna enn utruskap, han valdar at ho gjer hor, og den som gifter seg med ei fråskild kona, han gjer hor. 33 Sameleis hev de høyr det er sagt til dei gamle: «Du skal ikkje gjera rang eid, men svara Herren for eidarne dine!» 34 Men eg segjer dykk at de aldri skal sverja, korkje ved himmelen, for det er Guds høgsæte, 35 eller ved jordi, for det er fotbenken hans, eller ved Jerusalem, for det er staden åt den store kongen. 36 Ikkje skal du heller sverja ved hovudet ditt; for du kann ikkje gjera eit hår kvitt eller svart. 37 Når de talar, so lat det vera «Ja, ja!» og «Nei, nei!» Alt som gjeng yver det, kjem av det vonde. 38 De hev høyr det er sagt: «Auga for auga og tonn for tonn!» 39 Men eg segjer dykk at de ikkje skal setja dykk imot den som gjer vondt. Um ein slær deg på den høgre kinni, so snu den vinstre og til honom. 40 Og vil nokon trætt til seg trøya di, so lat honom få kjolen med. 41 Og trugar nokon deg til å fylgia honom ei mil, so fylg du honom two mil. 42 Gjev den som bed deg, og snu deg ikkje frå den som vil låna av deg! 43 De hev høyr det er sagt: «Du skal elsko næsten din og hata fienden din!» 44 Men eg segjer dykk: Elska fiendarne dykkar, velsigna deim som bannar dykk, gjer vel mot deim som hatar dykk, og bed for deim som forfylgjer dykk! 45 då er de rette borni åt far dykkar i himmelen; for han let soli si skina yver vonde og gode, og let det regna yver rettferdige og urettferdige. 46 For um de elskar deim som elskar dykk, kva løn kann de venta for det? Gjer ikkje tollmennene like eins? 47 Og um de helsar «Guds fred» berre til brørne dykkar, kva stort gjer de då? Gjer ikkje heidningarne det same? 48 Ver då de fullkomne, som far dykkar i himmelen er!

6 Agta dykk at de ikkje gjer dei gode gjerningarne dykkar for augo på folk, so dei skal sjå kor gjæve de er! For då hev de ingi løn i vente hjå far dykkar i himmelen. 2 Vil du gjeva ei sælebotsgåva, so blås ikkje først i luren um det, som hyklarane gjer i synagogorne og på gatorne, so folk skal rosa deim; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn! 3 Men når du gjev ei sælebotsgåva, so lat kje den vinstre handi di vita kva den høgre handi di gjer! 4 Lat gåva di vera duld, og far din som ser det som dult er, han skal løna deg upp i dagen! 5 Når de bed, so far ikkje åt som

hyklarane! For dei vil helst standa i synagogorne og på gatehyrno og halda bøn, so dei kann få syna seg fram for folk; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn. 6 Men når du vil beda, då gakk inn i kammerset ditt, og lat att døri, og bed til far din som er i det dulde, og far din som ser i det dulde, skal løna deg upp i dagen. 7 Remsa ikkje upp mange ord når de bed! So gjer heidningarne - dei trur bønerne deira skal høyраст for dei mange ordi skuld. 8 Gjer då ikkje som dei! Far dykkar veit kva de treng, fyrr de bed honom um det. 9 Soleis skal de beda: Fader vår, du som er i himmelen! Lat namnet ditt helgast; 10 lat riket ditt koma; lat viljen din råda på jordi so som i himmelen; 11 gjev oss i dag vårt daglege brød; 12 og forlat oss vår skuld, som me og forlet våre skuldmenn; 13 og før oss ikkje ut i freisting; men frels oss frå det vonde. For riket er ditt, og magti og æra i all æva! Amen. 14 For um de forlet andre misgjerningarne deira, so skal far dykkar i himmelen forlata dykk og; 15 men forlet de ikkje andre, so skal ikkje far dykkar heller forlata dykkar misgjerningar. 16 Når de fastar, skal de ikkje laga dykk sturne som hyklarane; for dei skaper seg til i andlitet, so folk skal sjå at dei fastar; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn. 17 Men når du fastar, då salva hovudet og två andlitet ditt, 18 so ikkje folk, men far din i det dulde, kann sjå at du fastar, og far din som ser i det dulde, skal løna deg. 19 Samla dykk ikkje skattar på jordi, der mol og makk et og øyder, og tjuvar bryt seg inn og stel, 20 men samla dykk skattar i himmelen, der korkje mol eller makk øydelegg, og tjuvar aldri bryt seg inn og stel! 21 For der skatten din er, der vil hjarta ditt og vera. 22 Auga er ljoset i likamen; er auga ditt klårt, so vert heile likamen ljos; 23 er auga ditt dimt, so vert heile likamen myrk. Når då ljoset innideg er myrkt, kor stort vert ikkje myrkret då! 24 Ingen kann tena two herrar; for anten vil han hata den eine og halda utav den andre, eller halda seg til den eine og vanvyrda hin; de kann ikkje tena både Gud og Mammon. 25 Difor segjer eg dykk: Syt ikkje for livet dykkar, kva de skal eta og kva de skal drikka, eller for likamen dykkar, kva de skal klæda dykk med! Er ikkje livet meir enn maten og likamen meir enn klædi? 26 Sjå på fuglarne i lufti: Dei sår ikkje, og haustar ikkje, og samlar ikkje i hus, og far dykkar i himmelen føder deim like vel. Er ikkje de mykje meir enn dei? 27 Og kven av dykk kann leggja ei einaste aln til livsvegen sin, um han syter aldri so mykje? 28 Og kvi syter de for klædi? Sjå liljorne på marki, korleis dei veks! Dei arbeider ikkje, dei spinn ikkje; 29 men eg segjer dykk at ikkje sjølve Salomo i all sin herlegdom var so klædd som ei av deim. 30 Klæder no Gud soleis graset på marki, det som stend i dag og vert kasta i omnen

i morgen, skulde han då'kje mykje heller klæda dykk, de fåtruande! 31 So må de då ikkje syta og segja: «Kva skal me eta?» eller: «Kva skal me drikka?» eller: «Kva skal me klæda oss med?» 32 For alt det spør heidningarne etter; men far dykkar i himmelen veit at alt sovore treng de um. 33 Søk fyrst Guds rike og hans rettferd, so skal de få alt dette attpå! 34 So syt då ikkje for morgondagen! Morgondagen lyt syta for seg. Kvar dag hev nok med si møda.

7 Døm ikkje, elles vert de dømde! For den domen de dømer, skal de dømast etter, 2 og det målet de mæler med, skal dei mæla åt dykk i. 3 Kvi ser du flisi i auga åt bror din, men bjelken i ditt eige auga, den vert du ikkje var? 4 Eller korleis kann du segja til bror din: Kom, lat meg taka flisi ut or auga ditt! og sjå, det sit ein bjelke i ditt eige auga! 5 Din hyklar! Drag fyrst bjelken ut or ditt auga - då kann du sjå å taka flisi ut or auga åt bror din. 6 Gjev ikkje hundarne det som heilagt er, og kasta ikkje perlorne dykkar for svini! Dei kjem berre til å trøda deim under føterne, og snu seg og riva dykk sund. 7 Bed, so skal de få, leita, so skal de finna, banka på, so skal det verta upplate for dykk! 8 For kvar den som bed, han fær, og den som leitar, han finn, og den som bankar på, vert det upplate for. 9 Eller er det nokon av dykk som gjev son sin ein stein når han bed honom um brød, 10 eller ein orm når han bed um ein fisk? 11 Når no de veit å gjøva borni dykkar gode gåvor, de som er vonde, kor mykje meir vil so'kje far dykkar i himmelen gjøva noko godt til deim som bed honom! 12 Alt som de då vil at andre skal gjera mot dykk, det skal de og gjera mot deim; for so er lovi og profetarne. 13 Gakk inn igjenom den tronge porten! For vid er den porten, og breid er den vegen som fører til fortaping, og mange er dei som gjeng inn der. 14 Men trong er den porten, og smal er den vegen som fører til livet, og få er dei som finn honom. 15 Tak dykk i vare for dei falske profetarne! Dei kjem til dykk i saueham, men innvertes er dei gråduge ulvar. 16 På frukterne deira skal de kjenna deim; kann ein hausta druvor av klunger eller fikor av tistlar? 17 Soleis ber alle gode tre god frukt; men lâke tre ber vond frukt, 18 eit godt tre kann ikkje bera vond frukt, og eit låkt tre kann ikkje bera god frukt. 19 Men kvart tre som ikkje gjøv god frukt, vert hogge ned og kasta på elden. 20 So skal de då kjenna deim på frukterne. 21 Ikkje alle som segjer til meg: «Herre, herrel!» skal koma inn i himmelriket, men dei som gjer det far min i himmelen vil. 22 På den dagen skal mange segja til meg: «Herre, herre, hev me ikkje tala profetord i ditt namn, og drive ut djevarar i ditt namn, og gjort mange under i ditt namn?» 23 Då skal eg segja deim beint ut: «Eg hev aldri

kjent dykk. Gakk ifrå meg, de illgjerdsmednner!» 24 Den som no hører desse ordi mine og gjer etter deim, honom vil eg likna med ein vitug mann, som bygde huset sitt på berg. 25 Og regnet sila, og elvarne fløynde, og vindarne bles og sette mot huset; men det stod; for det var tufta på berg. 26 Og den som hører desse ordi mine og ikkje gjer etter deim, han kann liknast med ein fåvis mann, som bygde huset sitt på sand. 27 Og regnet sila, og elvarne fløynde, og vindarne bles og sette mot huset; då fall det, og fallet vart stort.» 28 Då Jesus hadde tala desse ordi, då var folket reint upp i under yver læra hans. 29 For han lærde deim som ein som hev velde, og ikkje som deira skriftlærde.

8 Då han gjekk ned av fjellet, fylgte det mykje folk med honom. 2 Best det var, kom ein som hadde spillsykja, og fall på kne for honom og sagde: «Herre, dersom du vil, so kann du gjera meg rein.» 3 Jesus rette ut handi, og tok burt på honom og sagde: «Eg vil; vert rein!» Då vart han med ein gong fri spillsykja, og rein. 4 Og Jesus sagde til honom: «Sjå til at du ikkje segjer dette med nokon, men gakk burt og te deg for presten, og ber fram det offeret som Moses hev sagt fyre, so du kann vitna for deim!» 5 Då han so gjekk inn i Kapernaum, kom ein hovudsman og tala til honom og sagde: 6 «Herre, drengen min ligg lam heime, og lid hardt.» 7 «Skal eg koma og lækja honom?» segjer Jesus. 8 «Herre, » svara hovudsmannen, «eg er ikkje verd at du stig inn under mitt tak. Men seg berre eit ord, so vert drengen min god att! 9 For eg er ein mann som må lyda deim som større er, og sjølv hev eg og hersveinar under meg, og segjer eg til ein av deim: «Gakk!» so gjeng han, og til ein annan: «Kom!» so kjem han, og til tenaren min: «Gjer no det!» so gjer han det.» 10 Då Jesus hørerde det, undra han seg, og sagde til deim som var med honom: «Det segjer eg dykk for sant: So stor ei tru hev eg ikkje funne hjå nokon i Israel. 11 Og det skal de vita, at mange skal koma både frå aust og frå vest og setja seg til bords med Abraham og Isak og Jakob i himmelriket; 12 men dei som riket var etla åt, skal ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjer tenner.» 13 So sagde han til hovudsmannen: «Gakk heim att! Det skal verta som du trudde.» Og drengen vart god att i same stundi. 14 Då Jesus kom heim til Peter, såg han at vermor hans låg sjuk og hadde hiteflagor. 15 So tok han henne i handi; då kvarv hiteflagorne burt, og ho stod upp og stelte for honom. 16 Um kvelden kom dei til honom med mange som var forgjorde og hadde vonde ånder i seg, og han dreiv ut ånderne med eit einaste ord, og alle som hadde vondt, gjorde han gode att. 17 Soleis skulde det sannast det som

Jesaja, profeten, hev tala, når han segjer: «Han våre sotter på seg tok, og våre sykjar bar.» 18 Då Jesus såg at det hadde samla seg mykje folk ikring honom, sagde han til læresveinarne: «Lat oss fara yver til hi sida!» 19 I det same kom ein skriftlærd mann til honom og sagde: «Meister, eg vil fylgja deg kvar du fer.» 20 Då svara Jesus: «Revarne hev hi, og fuglarne i lufti hev reir, men Menneskjesonen hev ingen stad han kann leggja sitt hovud nedpå.» 21 Ein annan - ein av læresveinarne hans - sagde med honom: «Herre, lat meg fyrst få ganga heim og jorda far min!» 22 Men Jesus svara: «Fylg du meg, og lat dei daude jorda sine daudel!» 23 So gjekk han ut i båten, og læresveinarne var med. 24 Um eit bil vart det so hard sjø at båorne slo yver båten; men han låg ogsov. 25 Då gjekk dei burt til honom og vektet honom og sagde: «Herre, hjelp! Me gjeng under!» 26 «Kvi er de so rædde?» sagde han; «ekor lite tru de hev!» So stod han upp og truga vinden og sjøen, og det vart blikende stilt. 27 Og folk undra seg og sagde: «Kva mann er dette, at både vind og sjø må lyda honom?» 28 Då han kom yver på hi sida, til Gadarenarlandet, møtte han two forgjorde, som kom ut or gravholorne; dei var so ville og vonde at ingen kunde koma fram den vegen. 29 Og best det var, sette dei i og ropa: «Kva vil du oss, du Guds Son? Er du komen hit for å plåga oss fyre tidi?» 30 Eit godt stykke ifrå gjekk ein stor svineflokk på beite. 31 So bad ånderne: «Driv du oss ut, so lat oss fara i svineflokken!» 32 «Gjer so då!» svara han. Då for dei ut og for inn i svini. Og brått sette heile flokken utsypet og ned i sjøen og druknast. 33 Gjætarane rømde, og då dei kom til byen, fortalte dei alt saman, og sagde korleis det hadde gjenge med dei forgjorde. 34 Då gjekk alt byfolket ut imot Jesus, og då dei fekk sjå honom, bad dei at han vilde fara burt ifrå bygderne deira.

9 So gjekk han ut i båten og for yver og kom til sin eigen by. 2 Då kom dei til honom med ein lam mann, som låg i ei seng. Då Jesus såg trui deira, sagde han til den lame: «Ver hugheil, son! Syndene dine er tilgjevne.» 3 Då var det nokre av dei skriftlærde som tenkte med seg: «Denne spottar Gud!» 4 Men Jesus såg tankarne deira og sagde: «Kvi hyser de so vonde tankar i hjarta? 5 Kva er lettast å segja: «Synderne dine er tilgjevne, » eller: «Statt upp og gakk?» 6 Men so de skal vita at Menneskjesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi» - so segjer han til den lame: «Statt upp, tak sengi og gakk heim att!» 7 Då stod han upp og gjekk heim til seg. 8 Og då folket såg det, vart dei ottefulle, og lova Gud som hadde gjeve menneske slik magt. 9 Då Jesus gjekk lenger fram, fekk han sjå ein mann som sat på tollbudi - Mattæus heitte han - og sagde til honom: «Fylg

meg!» Og han stod upp og fylgde Jesus. **10** Då han so heldt måltid heime i huset sitt, kom mange tollmenner og syndarar og sette seg til bords med Jesus og læresveinarne hans. **11** Farisærane såg det og sagde til læresveinarne: «Kvifor et meisteren dykkar i lag med tollmenner og syndarar?» **12** Då Jesus hørde det, sagde han: «Det er ikkje dei friske som treng lækjar, men dei som hev vondt. **13** Gakk burt og lær kva som ligg i det ordet: «D'er miskunn, ikkje offer, eg hev hugnad i.» For er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndarar.» **14** Då kom læresveinarne åt Johannes til honom og sagde: «Korleis hev det seg at me og farisærane fastar so mykle, men dine læresveinar fastar ikkje?» **15** Jesus svara: «Kann bryllaupsfolket syrgja medan dei hev brudgomen hjå seg? Men det kjem ei tid då brudgomen vert teken ifrå deim; då skal dei fasta. **16** Ingen set ein lapp av ustampa ty på eit gamalt klædeplagg; for boti riv med seg noko av sjølve plagget, og rifti vert storre. **17** Og ikkje hev dei ny vin i gamle lerflaskor; for då rivnar flaskorne, so vinen renn ned, og flaskorne forferst; ny vin hev dei i nye lerflaskor; då held dei seg båe.» **18** Med han tala soleis til deim, kom ein synagoge-forstandar og fall på kne for honom og sagde: «Rett no hev dotter mi slokna; men kom og legg handi di på henne, so livnar ho att!» **19** Jesus gjorde seg Reidug og gjekk med honom, og læresveinarne og. **20** Då kom det ei kvinne, som hadde havt blodflod i tolv år; ho gjekk innåt honom attantil og tok i ein av duskarne på kjolen hans, **21** for ho tenkte med seg: «Kann eg berre få taka i kjolen hans, so er eg berga.» **22** I det same snudde han seg og såg henne. Då sagde han: «Ver hugheil, dotter! Trui di hev hjelpt deg.» Og kvinne vart god att i same stundi. **23** Då Jesus kom heim til synagoge-forstandaren og såg fløytelåtarane og hopen som ståka og våla, sagde han til deim: **24** «Gakk burt! Gjenta er ikkje slokna; ho sør.» Men dei berre log åt honom. **25** Då hopen var driven ut, gjekk han inn, og tok henne i handi, og gjenta stod upp. **26** Og gjetordet um dette kom ut yver alle bygderne der ikking. **27** Då Jesus gjekk burt att, fylgde two blinde etter honom og ropa: «Gjer sælebot på oss, du Davids son!» **28** Og då han var komen heim, gjekk dei etter han inn. Jesus sagde til deim: «Trur de at eg kann gjera det?» «Ja, herre,» svara dei. **29** Då tok han burtpå augo deira og sagde: «Det skal versta som de trur.» **30** Og med ein gong kunde dei sjå. Jesus tala strengt til deim og sagde: «Sjå til at ingen fær vita det!» **31** Men dei var kje fyrr komme ut, fyrr dei bar gjetordet hans ut yver alle bygder. **32** Med same dei gjekk ut, kom det nokre folk til honom med ein mållaus mann som hadde ei vondt ånd i seg. **33** Då so den vonde åndi var drivi ut, tala

den mållause. Og folk undra seg og sagde: «Aldri hev slikt vore set fyrr i Israel!» **34** Men farisærane sagde: «Det er djevlehovdingen sjølv som hjelper honom til å驱a djevlarne ut.» **35** Sidan gjekk Jesus kring i alle byar og bygder og lærde folket i synagogorne deira, og lyste ut evangeliet um Gudsriket, og lækte all sjukdom og vanhelsa. **36** Og då han såg folkehopen, tykte han hjarteleg synd um deim; for dei var ille medfarne og nedforkomne, som ein saueflokk utan hyrding. **37** Då sagde han til læresveinarne sine: «Grøda er stor, men onnefolki er få. **38** Bed då honom som eig grøda at han vil senda arbeidsfolk til å hausta inn grøda si!»

10 So kalla han til seg dei tolv læresveinarne sine, og gav deim magt yver ureine ånder, so dei kunde驱a deim ut, og kraft til å lækja all sjukdom og vanhelsa. **2** So er namni på dei tolv apostlarne: Fyrst Simon, han som kallast Peter, so Andreas, bror hans, og Jakob, son åt Sebedæus, og Johannes, bror hans, **3** Filip og Bartolomæus, Tomas og Mattæus, tollmannen, Jakob, son åt Alfæus, og Lebbæus, **4** Simon Kananæus og Judas Iskariot, den same som sveik honom. **5** Desse tolv var det Jesus sende ut, og han rettleidde deim og sagde: «Tak ikkje veggen til heidningane, og gakk ikkje inn i nokon av samaritan-byarne! **6** Gakk heller til dei forkomne lambi av Israelshuset! **7** Og kvar de kjem, so gjer kunnigt at himmelriket er nær! **8** Læk helselause, vekk upp daude, gjer spillsjuke reine, driv ut djevlar! For inkje hev de fenge det, for inkje skal de gjeva det. **9** Tak ikkje med dykk gull eller sylv eller kopar i belti dykkar, **10** ikkje ferdaskreppa, ikkje two trøyor, ikkje skor, ikkje stav! For ein arbeidsmann er kosten sin verd. **11** Kvar gong de kjem til ein by eller ei grend, so høyr etter kven der er som er verd å taka imot dykk, og hjå honom skal de vera til de tek ut att. **12** Når de kjem inn i eit hus, so lys velsigning yver det, **13** og er huset verdt det, so skal det få den velsigningi de hev lyst, men er det ikkje verdt det, so skal velsigningi koma attende til dykk. **14** Og er det nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk og ikkje vil høyra på ordi dykkar, so gakk ut att or det huset eller den byen, og rist dusti av føterne dykkar! **15** Det segjer eg dykk for visst: På domedag skal det ganga Sodoma- og Gomorralandet likare enn den byen. **16** Sjå no eg sender dykk liksom sauher i ulveflokkene; ver då kloke som ormen og godtrugne som duva! **17** Tak dykk i vare for folk! For dei kjem til å gjeva dykk yver til domstolarne og hufletta dykk i synagogorne sine, **18** og for kongar og landshovdingar skal dei føra dykk fram for mi skuld, so de skal vitna for deim og for heidningarne. **19** Men når dei dreg dykk for retten, so syt ikkje for korleis eller kva de skal tala! Ordi de skal tala, skal de få i same stundi. **20** For det er ikkje dei som talar; det er

åndi åt far dykkar som talar i dykk. 21 Bror skal senda bror i dauden, og faren barnet sitt, og born skal stunda fram mot foreldri sine, og valda at dei lyt døy. 22 Og alle skal hata dykk for mitt namn skuld: men den som held ut til endes, han skal verta frelst. 23 Når dei då søker etter dykk i ein by, so røm til ein annan! For det segjer eg dykk for visst: De vinn ikkje vitja alle byarne i Israel fyrr Menneskjesonen kjem. 24 Læresveinen er ikkje yver meisteren, og tenaren er ikkje yver husbonden sin. 25 Det lyt vera nok for læresveinen at han vert som meisteren sin, og for tenaren at han vert som husbonden. Hev dei kalla husbonden Be'elsebul, kann so husfolket venta det betre? 26 Ver då ikkje rædde deim! For ingen ting er løynt anna det ein gong kjem upp, og ingen ting dult anna det ein gong vert kjent. 27 Det som eg segjer dykk i myrkret, skal de tala i ljoset, og det som vert kviskra i øyra på dykk, skal de ropa ut på taki. 28 Ottast ikkje dei som drep likamen, men ikkje kann drepa sjæli! Ottast heller honom som kann tyna både sjæl og likam i helvite! (Geenna g1067) 29 Sel dei ikkje two sporvar for ein skilling? Og ikkje ein av deim fell ned på jordi utan Far dykkar vil. 30 Og jamvel alle håri på hovudet dykkar er talde. 31 So ver ikkje rædde! De er meir enn mange sporvar. 32 Den som då kjennest ved meg for folk, honom skal eg og kjennast ved for far min i himmelen; 33 Men den som avneittar meg for folk, honom skal eg og avneitta for far min i himmelen. 34 De må'kje tru eg er komen for å føra fred ned på jordi! Eg er'kje komen med fred, men med sverd. 35 Eg er komen for å setja ufred millom far og son, og millom mor og dotter, og millom vermor og sonekona, 36 og mannen skal få sin eigen huslyd til utsen. 37 Den som hev far eller mor kjærare enn meg, er ikkje verd meg, og den som hev son eller dotter kjærare enn meg, er ikkje verd meg, 38 og den som ikkje tek krossen sin og fylgjer etter meg, er ikkje verd meg. 39 Den som vinn livet sitt, skal missa det, og den som misser livet for mi skuld, skal vinna det. 40 Den som tek imot dykk, tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot honom som sende meg. 41 Den som tek imot ein profet for di han er ein profet, skal få same løni som ein profet, og den som tek imot ein rettferdig for di han er rettferdig, skal få same løni som ein rettferdig. 42 Og den som gjev ein av desse små um det er'kje anna enn ei skål med kaldt vatn, for di han er min læresvein, han skal på ingen måte missa løna si, det segjer eg dykk for visst.»

11 Då Jesus hadde sagt alt det han vilde leggja dei tolv læresveinarne på minne, for han burt att, og tok til å læra folk og tala for dei kring i byarne. 2 Johannes fekk høyrar i fengslet um gjerningarne åt Kristus. Då sende han bod med læresveinarne sine, og spurde honom: 3 «Er du

den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?» 4 Jesus svara: «Gakk og seg Johannes kva de hører og ser: 5 Blinde fær syni si, og halte gjeng ikring, spillsjuke vert reine, og dauve hører, daude stend upp att, og fatige fær høyrar evangeliet, 6 og sæl er den som ikkje styggjest ved meg.» 7 Då dei gjekk burt, tok Jesus til å tala til folket um Johannes: «Kvi gjekk de ut i øydemarki? Vilde de sjå ei røyrr som svagar att og fram i vinden? 8 Kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein mann med fine klæde? Nei, dei som gjeng i fine klæde, held til i kongsgardarne. 9 Men kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein profet? Ja, segjer eg dykk, og det ein som er meir enn profet. 10 Det er um honom det er skrive: «Framfyre deg min ærendsvein eg sender; der du vil fara, skal han veggen rydja.» 11 Det segjer eg dykk for sant: Aldri hev det stige fram nokon større millom menneskjeborni enn Johannes døyparen; og endå er den minste i himmelriket større enn han. 12 Men frå Johannes døyparens tid og til denne stund bryt folk seg med magt inn i himmelriket, og dei som bryt seg inn, riv det til seg. 13 For alle profetarne og lovi spådde alt til Johannes kom; 14 og vil de tru det, so er han Elia som skulde koma. 15 Høyr etter, kvar som høyrar kann! 16 Kven skal eg likna denne ætti med? Dei likjest born som sit på torget og ropar til andre born: 17 «Me let i fløyta for dykk, og de dansa ikkje; me song eit syrgjekvæde, og de øya ikkje.» 18 For fyrist kom Johannes, og korkje åt eller drakk; då sagde dei: «Han må vera forgjord!» 19 So kom Menneskjesonen; han et og drikk, og so segjer dei: «Sjå for ein etar og drikkar! Han er godvener med tollmenner og syndarar!» Men visdomen hev prova si rettferd med sine gjerningar.» 20 So tok han til å lasta dei byarne som han hadde gjort flest under i, for di dei ikkje vende um: 21 «Ve yver deg, Korasin! Ve yver deg, Betsaida! Hadde dei underi som eg gjorde i dykk, vore gjorde i Tyrus og Sidon, so hadde dei longe angra og havt på seg sekks og oska. 22 Men det segjer eg dykk: På domedag skal det ganga Tyrus og Sidon likare enn dykk. 23 Og du, Kapernaum, som hev vore lyft upp til himmelen, til helheimen skal du støytast ned! For hadde dei underi som er gjorde i deg, vore gjorde i Sodoma, so hadde han stade til denne dag. (Hadæs g86) 24 Men det segjer eg dykk: På domedag skal det ganga Sodomalandet likare enn dykk.» 25 I den same tidi tok Jesus til ords og sagde: «Eg lovar deg, Fader, du som råder yver himmelen og jordi, at du hev løynt dette for dei lærde og kloke, og openberra det for dei ulærde og barnslege! 26 Ja, Fader, for soleis tykte du det best! 27 Alt hev far min gjeve i mine hender. Og ingen kjänner Sonen utan Faderen, og ingen kjänner Faderen utan Sonen og dei som Sonen vil openberra det for.

28 Kom til meg, alle de som slit og hev tungt å bera! hjå meg skal de få kvila dykk ut. 29 Tak mitt ok på dykk, og lær av meg! for eg er mild og mjuk i hjarta, og de skal finna kvild for sjælerne dykkar. 30 For mitt ok er godt, og mi byrd er lett.»

12 I den tidi gjekk Jesus på ein kviledag yver åkrarne.

Lærersveinarne hans var svoltne og tok til å riva av aks og eta. 2 Då farisæarane såg det, sagde dei til honom: «Sjå lærersveinarne dine! - no gjer dei noko som ingen hev lov til å gjera på ein kviledag.» 3 Han svara: «Hev de'kje lese kva David gjorde då han var svolten, han og dei som var med honom, 4 at han gjekk inn i Guds hus, og åt skodebrødi, og dei hadde han ikkje lov til å eta, korkje han eller fylgesmennene hans, men berre prestarne. 5 Eller hev de'kje lese i lovi at prestarne bryt helgi i templet på kviledagen, og er endå skuldlause? 6 Men eg segjer dykk, at her er det som er større enn templet. 7 Og hadde de visst kva som ligg i det ordet: «D'er miskunn, ikkje offer, eg hev hugnad i, » so hadde de ikkje fordømt desse uskyldige. 8 For Menneskjesonen råder yver kviledagen.» 9 So gjekk han burt derifrå og til synagoga deira. 10 Der var det ein mann som hadde ei nomi hand. So spurde dei honom: «Tru det er rett å lækja folk på ein kviledag?» For dei vilde få noko å klaga honom for. 11 Då sagde han til deim: «Kven av dykk dreg ikkje upp att ein sau som hev dotte ned i eit dike for honom på ein kviledag? 12 Og kor mykje meir er'kje eit menneske enn ein sau! So må det då vera rett å gjera vel på kviledagen.» 13 So segjer han til mannen: «Rett fram handi!» Då rette han henne fram, og ho vart frisk liksom hi handi. 14 Men farisæarane gjekk ut og lagde rád um korleis dei skulde få gjort ende på honom. 15 Då Jesus vart vis med det, for han burt, og det fylgte mange med honom. Han lækte deim alle, 16 men forbaud deim strengt å gjera honom kjend. 17 Soleis skulde det sannast det som er tala gjennom Jesaja, profeten, når han segjer: 18 «Sjå sveinen unge som eg ut meg såg, han som eg elskar, han, min hjartehugnad! På honom vil eg leggja ándi mi, og rett skal for folki lysa ut. 19 Han trættar ikkje, ropar ikkje høgt. I gatorn' ingen høyra fær hans røyst: 20 Den brotne røyri krys han ikkje sund, rjukande skaren sløkkjer han'kje ut, fyrr retten han til siger fram hev ført. 21 Til han skal folket setja voni si.» 22 Sidan kom dei til honom med ein forgjord som var både mållaus og blind, og han gjorde honom god att, so den mållause tala og såg. 23 Då vart alt folket reint upp i under og sagde: «Dette skulde vel ikkje vera Davidssonen?» 24 Då farisæarane høyrdet det, sagde dei: «Denne kunde ikkje驱ra ut djevarane, fekk han ikkje hjelp av Be'elsebul, hovdingen deira.» 25 Men Jesus visste kva dei tenkte, og sagde til deim: «Eit rike som ligg i

strid med seg sjølv, kjem snart til å øydast, og ein by eller eit hus som er kome i strid med seg sjølv, stend ikkje lenge. 26 Er det no so at Satan driv ut Satan, so er han kome i strid med seg sjølv, og korleis kann då riket hans standa? 27 Og hjelper Be'elsebul meg til å驱ra ut dei djevarane, kven hjelper då dykkar eigne folk til å驱ra deim ut? Difor skal dei vera domarane dykkar. 28 Men er det Guds Ande som hjelper meg til å驱ra ut djevarane, so er då Gudsriket kome til dykk. 29 Eller kven kann ganga inn i huset til ei kjempa og rana eignaluterne hans, hev han ikkje først lagt kjempa i band? då kann han plundra huset. 30 Den som ikkje er med meg, er imot meg, og den som ikkje sankar med meg, han spreider. 31 Difor segjer eg dykk: All synd og spotting skal tilgjevest menneskja, men spott imot Anden skal ikkje tilgjevest. 32 Og den som lastar Menneskjesonen, skal få tilgjeving for det; men den som lastar den Heilage Ande, fær aldri tilgjeving, korkje i dette livet eller i det som skal koma. (aiōn g165) 33 Anten lyt de segja: «Treet er godt, og frukt på det er god, » eller og: «Treet er låkt, og frukt på det er låk.» For på frukt kjenner ein treet. 34 De orme-ungar, korleis kann de tala noko godt, de som er vonde? for frå munnen kjem det som hjarta er fullt av. 35 Ein god mann ber fram gode ting av det gode han gøymer hjå seg, og ein vond mann ber fram vonde ting av det vonde han gøymer på. 36 Men det segjer eg dykk: Kvart gagnlaust ord som folk hev tala, skal dei svara for på domedag, 37 for etter ordi dine vert du frikjend, og etter ordi dine vert du felt.» 38 Då tok nokre skriftlærde og farisæarar til ords og sagde: «Meister, me vil gjerne sjå eit teikn av deg!» 39 Han svara: «Ei vond og utru ætt krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn det som hende Jonas, profeten. 40 For liksom Jona var tri dagar og tri næter i fiskebukken, soleis skal Menneskjesonen vera tri jamdøger under jordi. 41 Nineve-mennene skal møta for domen saman med denne ætti og fella deim; for dei vende um då Jona tala for deim, og her er meir enn Jona. 42 Sudlands-dronningi skal standa fram for domen i hop med denne ætti og fella deim; for ho kom frå verdsens ende og vilde høyra Salomos visdom, og her er meir enn Salomo. 43 Når den ureine ándi fer ut or eit menneske, flakkar ho yver vatslause vidder og leitar etter ein kvilestad, men finn ingen. 44 So segjer ho: «Eg vil fara attende til huset mitt, som eg flutte utor, » og når ho kjem der, finn ho det tomt, og feia og fjelga. 45 Då fer ho av stad og tek med seg sju andre ånder som er argare enn ho er sjølv, og dei gjeng inn og vert buande der, og hev det vore ille med det menneskjet fyrr, so vert det endå verre sidan. Soleis kjem det og til å ganga med denne vonde ætti.» 46 Med han heldt på å tala til folket,

var mor hans og brørne hans komne, og no stod dei utanfor og vilde finna honom. **47** Då so ein kom inn og sagde det med honom, **48** svara han: «Kven er mor mi, og kven er brørne mine?» **49** So rette han handi ut mot læresveinarne sine og sagde: «Sjå der er mor mi og brørne mine; **50** for den som gjer det far min i himmelen vil, han er bror min og syster mi og mor mi.»

13 Same dagen gjekk Jesus ut og sette seg nedmed sjøen. **2** Då samla det seg so mykle folk ikring honom, at han laut ganga ut på eit skip og setja seg der, og heile folkemengdi stod burretter strandi. **3** Då sagde han deim mangt og mykle i likningar og tok so til ords: «Ein såmann gjekk ut og skulde så, **4** og då han sådde, fall noko av kornet frammed vegen, og fuglarne kom og åt det upp. **5** Noko fall på steingrunn; der hadde det ikkje mykle jord, og det rann snøgt upp, av di der var so grunt; **6** men då soli steig, skein det av; for det hadde ikkje rot. **7** Noko fall millom klunger, og klungeren voks upp og kjøvde det. **8** Noko fall i god jord og gav grøda, sumt hundrad foll, og sumt seksti foll, og sumt tretti foll. **9** Høyр etter, kvar som høyra kann!» **10** Læresveinarne kom og sagde til honom: «Kvi talar du til deim i likningar?» **11** Då svara han: «De fær vita løyndomarne i himmelriket, men det gjer ikkje dei. **12** For den som hev, han skal få, so han hev nøgdi; men den som inkje hev, skal missa endå det som han hev. **13** Difor talar eg til deim i likningar; for um dei ser, so ser dei ikkje, og um dei høyrrer, so høyrrer dei ikkje og skynar ikkje. **14** På deim vert det sanna det som Jesaja spådde: «Ja, høyra skal de nok, men ikkje håtta, sjå skal de nok, men de skal ikkje skilja. **15** For dette folket hev so hard ein hug; tungt høyrrer dei med øyro, og augo let dei att, so dei med augo inkje sjå, med øyro inkje høyra skal, og aldri med sitt hjarta skyna, og snu, so eg deim lækja fær.» **16** Men sæle dykker augo som ser, og dykker øyro som høyrrer! **17** For det segjer eg dykk for sant: Mange profetar og rettferdige stunda etter å sjå det som de ser, og fekk ikkje sjå det, og høyra det som de høyrrer, og fekk ikkje høyra det. **18** So høyр no de likningi um såmannen: **19** Kvar gong nokon høyrrer ordet um Gudsriket, og ikkje skynar det, so kjem den vonde og stel burt det som er sått i hjarta hans; det er det kornet som var sått frammed vegen. **20** Det som var sått på steingrunn, det er den som høyrrer ordet og straks tek imot det med gleda, **21** men han hev ikkje rot i seg, og held ikkje ut langt bilet; kjem han i nauð eller fåre for ordet skuld, so leidest han snart og fell ifrå. **22** Det som var sått millom klunger, det er den som høyrrer ordet, men suti for det timelege og den svikalle rikdomen

kjøver ordet, so det ikkje ber frukt. (aiōn g165) **23** Det som var sått i god jord, det er dei som høyrrer ordet og skynar det; dei er det som gjev grøda; ein gjev hundrad foll, og ein seksti foll, og ein tretti foll.» **24** So sette han fram ei onnor likning og sagde: «Himmelriket kann liknast med ein mann som hadde sått godt frø i åkeren sin; **25** men medan folketsov, kom uvenen hans og sådde svimling millom kveiten, og gjekk sin veg. **26** Då no åkeren voks upp og skaut aks, so kom svimlingen og til synes. **27** Då gjekk sveinarne til husbonden og sagde: «Herre, sådde du'kje godt frø i åkeren din? Kvar kjem då ugraset frå?» **28** «Det hev ein uven gjort,» svara han. «Vil du me skal ganga og rykkja det upp?» segjer dei. **29** «Nei,» sagde han, «for då kunde de koma til å riva upp kveiten og med det same. **30** Lat både veksa med einannan til hausten, og når skurdonni kjem, vil eg segja til skjærarane: «Sanka fyrst svimlingen saman og bunta honom i hop til å brennast, men hav kveiten inn i løda mi!»» **31** So sette han fram ei likning til og sagde: «Himmelriket er likt eit senapskorn som ein mann tok og sette i hagen sin. **32** Det er mindre enn alle andre frøkorn; men når det hev vakse upp, er det større enn alle hagevokstrar og vert eit heilt tre, so fuglane i lufti kjem og byggjer reir i greinerne på det.» **33** So sagde han deim ei onnor likning: «Himmelriket er likt ein surdeig som ei kona tok og gøynde i tri skjeppor mjøl, til alt mjølet var syrt.» **34** Alt dette tala Jesus til folket i likningar, og utan likningar tala han aldri til deim, **35** so det skulde sannast det som er tala gjennom profeten, når han segjer: «Med likningar so vil eg lata upp min munn, og segja fram det som var løynt frå verdi vart.» **36** So bad han farvel med folket og gjekk inn att. Då kom læresveinarne til honom og sagde: «Tyd ut for oss likningi um svimlingen i åkeren!» **37** Han svara: Den som sår det gode frøet, er Menneskjesonen; **38** åkeren er verdi; det gode frøet er dei som eig heime i Gudsriket, og svimlingen dei som høyrrer under den vonde; **39** uvenen som sådde svimlingen, er djevelen; hausten er endelykti på verdi, og skurdfolket er englarne. (aiōn g165) **40** Liksom no svimlingen vert sanka i hop og uppbrand, soleis skal det ganga til når det vert ende på verdi: (aiōn g165) **41** Menneskjesonen skal senda ut englarne sine, og dei skal sanka ut or riket hans alt som skjemmer ut, og alle som gjer urett, **42** og kasta deim i den gloande omnen, der dei græt og skjer tener. **43** Då skal dei rettferdige skina som soli i riket å far sin. Høyр etter, kvar som høyra kann! **44** Himmelriket er likt ein skatt som var nedgraven i ein åker. Den skatten var det ein mann som fann; han grov honom ned att, og glad som han var, gjekk han burt og selde alt det han hadde, og kjøpte åkeren. **45** Sameleis er himmelriket likt

ein kjøpmann som leita etter væne perlor. 46 Då han so fann ei som var ovgild, gjekk han av og gjorde alt han åtte i pengar, og kjøpte den perla. 47 Sameleis er himmelriket likt ei not som dei kastar i sjøen og fangar alle slag fisk i; 48 når ho er full, dreg dei henne upp på strandi, og so set dei seg ned og sankar den gode fisken i koppar, men den som ikkje duger, kastar dei ut. 49 Soleis skal det ganga til når det vert ende på verdi. Då skal englarne fara ut og skilja dei vonde frå dei gode (aioñ g165) 50 og kasta dei vonde i den gloande omnen, der dei græt og skjer tenner. 51 «Skyna de alt dette?» «Ja,» svara dei. 52 «Det er godt,» sagde han; «for ein lærar som hev gjenge himmelriks-skulen, er lik ein husbond som tek fram både nytt og gamalt av det han hev gjøymt.» 53 Då Jesus hadde sagt deim alle desse likningarne, for han burt att. 54 So kom han til fødesheimen sin og lærde deim i synagoga deira, so dei vart reint upp i under og sagde: «Kvar hev han fenge slik visdom frå og slike underfulle krafter? 55 Er'kje dette timbremanns-sonen? Heiter ikkje mor hans Maria, og brørne hans Jakob og Josef og Simon og Judas? 56 Og systerne hans, bur dei'kje alle her i grendi? Kvar hev so han fenge alt det frå?» 57 Og dei støyttest ved honom. Men Jesus sagde til deim: «Ein profet er ikkje vanvyrd utan i si eige grend og i si eigi ætt.» 58 Og han gjorde ikkje mange under der, for di dei var so vantrune.

14 Ved det leitet fekk Herodes, fylkeskongen, høyra gjetordet um Jesus. 2 Då sagde han til mennenre sine: «Det er Johannes, døyparen! No hev han stade upp frå dei daude; difor ter det seg so underfulle krafter i honom.» 3 Herodes hadde teke Johannes og lagt honom i bolt og jarn for Herodias skuld, kona åt Filip, bror hans. 4 For Johannes hadde sagde til honom: «Du må ikkje hava henne.» 5 Og Herodes vilde helst ha slege honom i hel, men han torde ikkje for folket; for dei heldt honom for ein profet. 6 So var det årmålsdagen åt Herodes; og dotter åt Herodias dansa for deim, og Herodes tykte so godt um henne, 7 at han lova og svor ho skulde få kva ho bad um. 8 Då fekk mori henne til å segja: «Gjev meg hovudet åt Johannes døyparen, her, på eit fat!» 9 Kongen vart ille ved, men for di han hadde svore, og for gjesterne skuld, sagde han at dei skulde lata henne få det; 10 og han sende ut folk og let dei hogga hovudet av Johannes i fengslet. 11 So kom dei med hovudet hans på eit fat og gav det til gjenta, og ho gjekk til mor si med det. 12 Og lærersveinarne hans kom og tok liket og bar honom til gravi; sidan gjekk dei til Jesus med bod um det som var hendt. 13 Då Jesus hørde det, for han i ein båt burt til ein øydestad, so han kunde få vera åleine; men folket fekk spurt det og fylgte etter honom landveges frå byarne. 14 Då han steig i

land, fekk han sjå ein stor folkehop, og han tykte hjarteleg synd i deim, og lækte deim som var sjuke. 15 Då det leid til kvelds, gjekk lærersveinarne burt til honom og sagde: «Det er audt her, og dagen lid; send folket frå deg, so dei kann ganga burt i grenderne og kjøpa seg mat!» 16 «Dei treng ikkje ganga burt,» sagde Jesus; «gjev de deim mat!» 17 «Me hev'kje her anna fem brødleivar og two fiskar,» svara dei. 18 «Kom hit til meg med det!» sagde han. 19 So bad han folket setja seg i graset, og tok dei fem brødleivarne og dei two fiskarne, og såg upp imot himmelen og velsigna deim, og so braut han brødet og gav det til lærersveinarne, og lærersveinarne gav det til folket. 20 Alle åt og vart mette, og då dei samla upp dei stykki som att var, so vart det tolv fulle korger. 21 Og det var um lag fem tusund mann som hadde ete, umfram kvinner og born. 22 Med same dette var gjort, nøydde han lærersveinarne til å ganga i båten og fara fyre seg yver sjøen, med han bad farvel med folket. 23 Då han so hadde sendt folket frå seg, gjekk han upp i fjellet, so han kunde vera for seg sjølv og beda, og etter det var avdaga, var han der einsleg. 24 Båten var alt midt ute på sjøen og tevla hardt i bylgjorne; for vinden var imot. 25 Då, i den fjarde nattevakti, kom han gangande burtimot deim yver sjøen; 26 og då lærersveinarne såg han ganga på sjøen, vart dei forfærde og sagde: «Det er eit skrymt!» og dei var so rædde at dei skreik. 27 Men i det same tala han til deim og sagde: «Ver hugheile! Det er eg. Ver ikkje rædde!» 28 Då tok Peter til ords og sagde: «Herre, er det du, so seg at eg skal koma til deg på vatnet!» 29 «Kom du!» svara han. So steig Peter ut ur båten og gjekk burtyver vatnet og vilde møta Jesus. 30 Men då han såg det harde veret, vart han rædd, og tok til å søkka. Då ropa han: «Herre, frels meg!» 31 Og med det same rette Jesus ut handi og greip honom og sagde: «Kor lite tru du hev! Kvi tvila du?» 32 So steig dei upp i båten, og vinden lagde seg. 33 Og dei som var i båten, fall på kne for honom og sagde: «Ja, sanneleg er du Guds Son!» 34 Då dei var komne yver, lagde dei til lands i Gennesaret. 35 Folket der i bygdi kjende honom att, og sende bod kringum i heile grannelandet. Då kom dei til honom med alle som hadde vondt, 36 og dei bad um dei berre måtte få taka i falden på kjolen hans, og alle som kom nær honom, vart gode att.

15 So kom det nokre farisærar og skriftlærde til Jesus frå Jerusalem og sagde: 2 «Kvi bryt lærersveinarne dine dei skikkarne me hev etter dei gamle? dei tvær ikkje henderne fyrr dei gjeng til bordsl!» 3 «Og de,» svara han, «kvi bryt de Guds bod for skikkarne dykkar skuld? 4 Gud hev sagt: «Du skal æra far din og mor din!» og: «Den som bannar far sin eller mor si, skal døy!» 5 Men de segjer:

«Når ein talar so til far sin eller mor si: «Det som eg kunde ha hjelpt deg med, lyt eg gjeva til templet, » so tarv han ikkje æra foreldri sine.» 6 Soleis hev de gjort Guds bod um inkje for dykkar eigi læra skuld. 7 De hyklarar! Jesaja spådde sant um dykk då han sagde: 8 «Med lipporn' lovarei meg, denne lyden, men hugen deira er langt ifrå meg. 9 D'er liten mun i at dei meg vil æra, når dei lærer folk det som er mannebod.»» 10 So kalla han folket hitåt seg og sagde til deim: «Høyr etter, og tenk på det eg segjer!» 11 Det er'kje det som kjem inn i munnen som gjer menneskja urein, men det som gjeng ut or munnen, det er det som gjer menneskja urein! 12 Då gjekk læresveinarne fram og sagde til honom: «Veit du at farisæarane vart arge då dei høyrdet du sagde?» 13 Han svara: «Kvar plante som ikkje far min i himmelen hev sett, skal rivast upp med rot. 14 Bry dykk ikkje um deim! Dei er blinde vegleidrar for blinde; og når ein blind leiser ein blind, so dritt dei båe i grefti.» 15 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «Tyd oss den likningi di!» 16 «Hev de endå ikkje betre vit, de heller?» svara han. 17 «Skynar de ikkje at alt det som kjem inn i munnen, gjeng ned i magen, og fer ut der det skal? 18 Men det som gjeng ut or munnen, kjem frå hjarta, og det gjer menneskja urein; 19 for frå hjarta kjem vondne tankar: manndråp, egteskapsbrot, lauslivnad, tjuvskap, range vitnemål, gudsspotting. 20 Det er det som gjer menneskja urein; men å eta med utvegne hender gjer ikkje menneskja urein. 21 So for Jesus derifrå, og tok vegn burt til bygderne kring Tyrus og Sidon. 22 Då kom det ei kananæisk kona ut frå dei grenderne og ropa: «Herre, Davids son, gjer sælebot på meg! Dotter mi er so ille plåga av ei vond ånd.» 23 Men han svara henne ikkje eit ord. Då gjekk læresveinarne fram og bad honom: «Kjære, få henne frå deg! Ho ropar so etter oss.» 24 «Det er berre dei forkomme sauerne av Israelshuset eg er send til, » svara han. 25 So kom ho og fall på kne for honom og sagde: «Herre, hjelp meg!» 26 Men han svara: «Det er'kje vænt å taka brødet frå borni og kasta det for hund-ungarne.» 27 «Det er sant, Herre, » sagde ho, «men hund-ungarne et då av dei molarne som fell frå bordet åt herrane deira.» 28 Då svara Jesus: «Stor er trui di, kona! Du skal få det som du vil.» Og dotter hennar vart god att i same stundi. 29 So for Jesus burt derifrå og kom til Galilæasjøen, og han gjekk upp i fjellet og sette seg der. 30 Då kom dei til honom i store flokkar, og hadde med seg halte og blinde og mållause og kryplingar og mange andre, og lagde deim ned for føterne hans, og han gjorde dei gode att, 31 so folket undra seg då dei såg at mållause tala, og kryplingar vart friske og føre, og halte gjekk ikring, og blinde såg; og dei lova Israels Gud. 32

Då kalla Jesus læresveinarne til seg og sagde: Eg tykkjer hjarteleg synd i folket; for no hev dei alt vore hjå meg i tri dagar, og dei hev'kje noko å eta; og ikkje vil eg senda deim fastande frå meg; for då kunde dei ormegtast på vegen.» 33 Læresveinarne svara: «Kor skal me her i øydemarki få brød nok til å metta so stor ein hop?» 34 «Kor mykje brød hev de?» spurde Jesus. «Sju leivar, » sagde dei, «og nokre få småfiskar.» 35 Då let han folket setja seg ned på marki, 36 og han tok dei sju leivarne og fiskarne, og takka, og bytte deim sund og gav det til læresveinarne, og læresveinarne gav det til folket. 37 Då alle hadde ete og var mette, samla dei upp dei stykki som att var; det var sju fulle korger. 38 Og det var fire tusund mann som hadde ete, umfram kvinner og born. 39 Sidan bad Jesus farvel med folket, og steig ut i båten og for til Magadanbygdi.

16 Då kom farisæarane og sadducæarane og freista honom, og bad at han vilde lata deim få sjå eit teikn frå himmelen. 2 Han svara: «Um kvelden segjer de: «Det vert godt ver; for himmelen er raud, » 3 og um morgonen: «I dag vert det iver; for himmelen er raud og myrk.» Himmelsbragdi veit de å dømma um, men tidarteikni kann de ikkje tyda. 4 Ei vond og utru ætt krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn Jona-teiknet.» Dermed snudde han seg ifrå deim og gjekk burt. 5 Då dei so for yver til hi sida, gløymde læresveinarne å taka brød med seg. 6 So sagde Jesus til deim: «Sjå til at de tek dykk i vare for farisæar- og sadducæar-surdeigen!» 7 Då sagde dei seg imillom: «Det er av di me ikkje tok brød med oss!» 8 Jesus gådde det og sagde: «Kvi talar de dykk imillom um det at de ikkje hev brød med, de fåtruande? 9 Hev de endå so lite vit? Kjem de ikkje i hug dei fem brødleivarne til dei fem tusund mann, og kor mange korger de fekk att, 10 og ikkje dei sju leivarne til dei fire tusund, og kor mange korger de då fekk att? 11 Kann de då'kje skyna at det ikkje var brød eg tala til dykk um? Men agta dykk for farisæar- og sadducæar-surdeigen!» 12 Då skyna dei at det ikkje var surdeigen i brødet han hadde meint, men læra åt farisæarane og sadducæarane. 13 Då Jesus var komen til bygderne kring Cæsarea Filippi, spurde han læresveinarne sine: «Kven segjer folk at Menneskjesonen er?» 14 Dei svara: «Sume segjer: «Johannes døyparen, » andre: «Elia, endå andre: «Jeremia eller ein annan av profetarne.»» 15 «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. 16 Då tok Simon Peter til ords og sagde: «Du er Messias, den livande Guds Son.» 17 Og Jesus sagde til honom: «Sæl er du, Simon Jonason! for det er ikkje kjøt og blod som hev lært deg det, men far min i himmelen. 18 Og no segjer eg deg at du er Peter; yver

den steinen vil eg byggja mi kyrkja, og helheimsportarne skal ikkje vinna yver henne. (Hadæs g86) 19 Eg vil gjeva deg lyklarne til himmelriket; det som du bind på jordi, skal vera bunde i himmelen, og det som du løyer på jordi, skal vera løyst i himmelen.» 20 So forbaud han læresveinarne å segja det med nokon at han var Messias. 21 Frå den tidi tok Jesus til å syna læresveinarne at han laut fara til Jerusalem og tola mykje vondt av styremennene og dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og at dei kom til å drepia honom, men tridje dagen skulde han standa upp att. 22 Peter tok honom til sides og for til å telja for honom og sagde: «Hjelpe deg Gud, Herre! Slikt må aldri henda deg!» 23 Då snudde han seg imot Peter og sagde: «Gakk utor augo mine, Satan! Du er meg eit styggje, for du hev'kje ans for det som er Guds vilje, men berre for det som er menneskevilje.» 24 Same gongen sagde Jesus til læresveinarne sine: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv, og taka krossen sin upp og fylgia etter meg. 25 For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi skuld, skal finna det. 26 Kva batar det eit menneske, um han vinn heile verdi, men taper sjæli si? Eller kva hev mennesket å gjeva i byte for sjæli si? 27 For Menneskesonen skal koma i herlegdomen å far sin med englarne sine, og då skal han gjeva kvar og ein lika for det dei hev gjort. 28 Det segjer eg dykk for visst: Sume av dei som stend her, skal ikkje smaka dauden fyrr dei hev set Menneskesonen koma i sitt kongelege velde.»

17 Seks dagar etter tok Jesus Peter og Jakob og Johannes, bror hans, med seg upp på eit høgt fjell, og der var dei åleine. 2 Då vart han forklåra for augo deira: andlitet hans skein som soli, og klædi var kvite som ljoset. 3 Og best det var, fekk dei sjå Moses og Elia; dei stod og tala med honom. 4 Då tok Peter til ords og sagde til Jesus: «Herre, det er godt at me er her! Vil du, so skal eg gjeva tri hytter her, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia.» 5 Fyrr han hadde tala ut, kom det ei ljos sky og skygde yver deim, og or skyi kom det ei røyst som sagde: «Dette er son min, han som eg elskar, han som eg hev hugnad i. Høyр på honom!» 6 Då læresveinarne høyrdet, kasta dei seg å gruve og var ovleg rædde. 7 Jesus gjekk burt åt deim og tok i deim og sagde: «Reis dykk upp, og ver ikkje rædde!» 8 Men då dei såg upp, vart dei kje vare nokon utan Jesus åleine. 9 So gjekk dei ned av fjellet, og Jesus sagde til deim: «Tala ikkje til nokon um den syni de hev havt, fyrr Menneskesonen hev stade upp frå dei daude!» 10 Då spurde læresveinarne: «Kvi segjer då dei skriftlærde at fyrt lyt Elia koma?» 11 Han svara: «Elia kjem nok, og skal setja alt i rett lag att, 12 men

eg segjer dykk: Elia er alt komen, og dei kjendest ikkje ved honom, men for å med honom som dei vilde; like eins kjem dei til å fara med Menneskesonen.» 13 Då skyna dei at det var Johannes døyparen han tala til deim um. 14 Då dei hadde nått fram til folket, kom det ein mann og fall på kne for honom og sagde: 15 «Herre, gjer sælebot på son min! Han hev nedfallsotti og lid mykje vondt; tidi fell han i elden, og tidi i vatnet. 16 Eg hev vore til læresveinarne dine med honom, men dei kunde ikkje gjea honom god att.» 17 Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune og rangsnudde ætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk? Kor lenge skal eg tola dykk? Kom hit til meg med honom!» 18 So tala Jesus strengt til honom; då for den vonde åndi utor guten, og han vart god att i same stundi. 19 Då Jesus hadde vorte åleine, kom læresveinarne til honom og sagde: «Kvi kunde ikkje me驱va den åndi ut?» 20 «Av di de er so vantrune,» svara han; «for det segjer eg dykk for sant: Hev de tru, um ho ikkje er større enn eit senapskorn, so kann de segja til dette fjellet: «Flyt deg herifrå og dit!» - då skal det flytja seg, og ingen ting skal vera umogeleg for dykk. 21 Men dette slaget gjeng ikkje ut, utan med bøn og fasta.» 22 Med dei ferdast kring i Galilæa, sagde Jesus til deim: «Menneskesonen skal gjevast yver i menneskehender, 23 og dei skal drepia honom, men tridje dagen skal han standa upp att.» Då vart dei ovleg sorgfulle. 24 Då dei var komne til Kapernaum, kom dei som kravde inn tempelskatten, til Peter og sagde: «Legg ikkje meisteren dykkar skatt til templet?» 25 «Jau,» segjer han. So gjekk han inn i huset, og fyrr han fekk sagt noko, spurde Jesus: «Kva meiner du, Simon? Kven tek kongarne på jordi toll eller skatt av - av borni sine eller av framande?» 26 «Av framande,» svara Peter. «So er borni skattefrie då,» sagde Jesus. 27 «Men me vil ikkje arga deim - gakk ned til sjøen og kasta ut kroken, og grip den fyrste fisken som kjem upp! Når du so opnar gapet på honom, skal du finna ein stater; tak den og gjev deim for meg og deg!»

18 I same bilet kom læresveinarne til Jesus og spurde: «Kven er no den største i himmelriket?» 2 Då kalla han til seg eit lite barn, og sette det midt imillom deim 3 og sagde: «Det segjer eg dykk for sant: Vender de kje um, og vert som borni, so kjem de aldri inn i himmelriket. 4 Den som gjer seg sjølv liten som dette barnet, han er den største i himmelriket; 5 og den som tek imot eitt sovore barn i mitt namn, han tek imot meg. 6 Men den som freistar nokon av desse små som trur på meg, han var betre faren dei hadde hengt ein kvernstein um halsen på honom og sokkt honom ned i djupaste havet. 7 Ve yver verdi for freistingarne hennar!

Freistinger lyst det koma, men ve yver den som freistingi kjem frå! 8 Um handi di eller foten din freistar deg, so hogg deim av og kasta deim frå deg! Det er betre for deg å ganga einhendt eller halt inn til livet enn å hava two hender og two føter og kastast i den ævelege elden. (aiōnios g166) 9 Og um auga ditt freistar deg, so riv det ut og kasta det frå deg! Det er betre for deg å ganga einøygd inn til livet enn å hava two augo og kastast i helveteselden. (Geenna g1067) 10 Agta dykk at de ikkje vanvyrder nokon av desse små! for eg segjer dykk at englarne deira i himmelen allstødt fær sjå åsyni å far min i himmelen. 11 For Menneskjesonen er komen for å frelsa det som var fortapt. 12 Kva trur de? - Um ein mann hev hundrad sauer, og ein av deim villar seg burt, let han'kje då dei ni og nitti ganga lause i fjellet og tek ut og leitar etter den som fer vilt? 13 og hender det at han finn honom, då segjer eg dykk for visst: Han gleder seg meir yver honom enn yver dei ni og nitti som ikkje hev villa seg burt. 14 Soleis vil ikkje heller far dykkar i himmelen at ein einaste av desse små skal fortapast. 15 Hev bror din synda imot deg, so gakk til honom og tala honom til rettes på tvemannshand! Høyrer han på deg, so hev du vunne bror din; 16 men vil han ikkje høyra, so tak med deg endå ein eller two, so kvar ting kann provast med two eller tri manns vitnemål. 17 Høyrer han ikkje på deim, so seg det til kyrkjelyden! Og høyrer han ikkje på kyrkjelyden heller, då skal han vera som ein heidning og tollmann for deg. 18 Det segjer eg dykk for sant: Alt det de bind på jordi, skal vera bunde i himmelen, og alt det de løyser på jordi, skal vera løyst i himmelen. 19 Sameleis segjer eg dykk: Alt det som two av dykk her på jordi er samde um å beda um, det skal dei få av far min i himmelen. 20 For der som two eller tri er samla i mitt namn, der er eg midt imillom deim.» 21 Då gjekk Peter fram og sagde: «Herre, kor mange gonger skal eg tilgjeva bror min når han hev synda imot meg - so mykje som sju gonger?» 22 Jesus svara: «Ikkje sju gonger, segjer eg deg, men sytti gonger sju gonger.» 23 For himmelriket kann liknast med ein konge som vilde gjera upp rekneskapen med tenarane sine. 24 Då han no tok til med uppgjerdi, førde dei fram for honom ein som var skuldig ti millionar dalar. 25 Men han hadde'kje noko å greida det med. So sagde herren hans at han skulde seljast, både han og kona hans og borni og alt det han åtte, so gjelda kunde greidast. 26 Då fall tenaren på kne for honom og sagde: «Ver tolug med meg, so skal du få det alt saman!» 27 Og herren tykte synd i tenaren sin og gav honom fri, og ettergav honom skuldi. 28 Då den same tenaren kom ut att, møtte han ein av dei andre tenarane, som var skuldig honom tjuge dalar, og han greip honom og vilde strøypa

honom, og sagde: «Kom med det du er skuldig!» 29 Då fall den andre på kne og bad for seg og sagde: «Ver tolug med meg, so skal du få det!» 30 Men han vilde ikkje; han tok og sette medtenaren sin i fengsel; der skulde han sitja til skuldi var greidd. 31 Då dei andre tenarane såg kva som gjekk fyre seg, vart dei ille ved; og dei gjekk til herren sin, og fortalte honom alt det som var hendt. 32 Då kalla herren honom fyre seg og sagde til honom: «Du vonde tenar! Heile den store skuldi di gav eg deg etter då du bad meg! 33 Skulde so'kje du og ha vore mild imot medtenaren din, som eg var imot deg!» 34 Og herren hans vart harm og gav honom yver til fangevaktarane, so dei skulde pina honom til han hadde greidt all skuldi. 35 So skal og far min i himmelen gjera med dykk, når de ikkje av hjarta tilgjev kvarandre.

19 Då Jesus hadde tala desse ordi, bar det so til at han tok ut frå Galilæa og for til Juda-bygderne. Han lagde vegen gjennom landet på hi sida Jordan; 2 mykje folk fylgte honom der, og han lækte deim. 3 Då kom farisæarane til honom, og vilde freista honom og sagde: «Tru ein mann hev lov til å skilja seg frå kona si, kva orsak han tykkjест hava?» 4 Han svara: «Hev de'kje lese at skaparen alt ifrå det første skapte deim mann og kvinner, 5 og sagde: «Difor skal mannen skiljast med far sin og mor si og halda seg hjå kona si, og dei two skal vera eitt kjøt?» 6 So er dei då ikke lenger two, men eitt kjøt, og det som Gud hev bunde i hop, det skal ikkje menneskja skilja.» 7 Segjer dei til honom: «Kvi sagde då Moses at mannen skulde gjeva kona skilsmålsbrev og senda henne frå seg?» 8 «For dykkar harde hjarto skuld gav Moses dykk lov til å skiljast frå konorne dykkar,» svara han, «men frå det første hev det ikkje vore so. 9 Og det segjer eg dykk, at den som skil seg frå kona si for anna enn utruskap, og gifter seg med ei onnor, han gjer hor.» 10 Då sagde lærersveinarne til honom: «Er det den retten som gjeld millom mann og kona, då er det ikkje godt å gifta seg.» 11 Han svara: «Det er noko som ikkje alle kann læra, men berre dei som hev fenge gåva til det; 12 for det finst gjeldingar som er fødde so av morsliv, og det finst gjeldingar som folk hev gjeldt, og det finst gjeldingar som hev gjeldt seg sjølv for himmelriket skuld. Lat deim skyna det dei som kann!» 13 So bar dei småborn til honom, og bad han vilde leggja henderne på deim og beda for deim. Lærersveinarne truga deim, 14 men Jesus sagde: «Lat småborni vera, og hindra deim ikkje å koma til meg! For himmelriket høyrer sovorne til.» 15 Og han lagde henderne på deim, og for so derifrå. 16 Då kom det ein til honom og sagde: «Meister, kva godt skal eg gjera so eg kann få eit æveleg liv?» (aiōnios g166) 17 «Kvi spør du meg um det som er godt?» svara han.

«Det er berre ein som er god. Men vil du ganga inn til livet, so haldt bodi!» 18 «Kva for bod?» spurde han. «Desse,» svara Jesus: «Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! 19 Du skal æra far din og mor di! Du skal elskja grinnen din som deg sjølv!» 20 «Alt det hev eg halde,» segjer den unge mannen; «kva er det då som vantar meg?» 21 Jesus svara: «Vil du vera fullkommen, so tak og sel det du eig, og gjev det til dei fatigel! då skal du få ein skatt i himmelen; og kom so og fylg meg!» 22 Då den unge mannen hørde det, vart han ille ved, og gjekk burt; for han hadde mykje gods. 23 Då sagde Jesus til læresveinarne sine: «Det segjer eg dykk for sant: Det er vandt for ein rik å koma inn i himmelriket. 24 Ja, eg segjer dykk: Ein kamel kjem lettare gjennom eit nålauga enn ein rik kjem inn i Guds rike.» 25 Då læresveinarne hørde det, vart dei reint forfærde og sagde: «Kven kann då verta frelst?» 26 Jesus såg på deim og sagde: «For menneske er det umogelegt, men for Gud er alt mogelegt.» 27 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «Sjå, me hev gjeve ifrå oss alt og fylgt deg; kva skal då me få?» 28 Og Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Når alt vert nytt, og Menneskjesonen sit i sin glimande kongsstol, då skal de og, som hev fylgt meg, sitja i tolv høgsete og styra dei tolv Israels-ætterne. 29 Og kvar som hev skilt seg med hus eller brør eller syster eller far eller mor eller born eller gardar for mitt namn skuld, han skal få det att mange gonger og erva eit ævelegt liv. (aiōnios g166) 30 Men mange av dei fyrste skal vera dei siste, og mange av dei siste dei fyrste.

20 For himmelriket kann liknast med ein husbond som gjekk ut tidleg um morgonen og vilde leiga arbeidsfolk til vingarden sin. 2 Han vart samd med arbeidsfolki um ei mark for dagen, og sende dei burt i vingarden. 3 So gjekk han ut ikring den tridje timen, og fekk sjå nokre andre som stod gjerandslause på torget. 4 Han sagde til deim: «Gakk de og burt i vingarden, og det som rett er, skal de få.» So gjekk dei. 5 Sidan gjekk han ut ikring den sette og niande timen og gjorde like eins. 6 Då det leid til den elleve timen, gjekk han ut att, og fann endå nokre som stod der. Han segjer til dei: «Kvi stend de her arbeidslause heile dagen?» 7 «Av di ingen hev leigt oss,» svara dei. «Gakk de og burt i vingarden!» sagde han då. 8 Um kvelden sagde vingardseigaren til hushaldaren sin: «Ropa inn arbeidsfolket, og lat deim få løni si! Tak til med dei siste, og haldt fram til dei fyrstel!» 9 So kom dei som var leigde kring den elleve timen, og fekk ei mark kvar. 10 Då dei fyrste kom, tenkte dei at dei skulde få meir; men dei fekk og kvar si mark; 11 då dei fekk den, mukka dei mot husbonden og sagde: 12 «Desse

siste hev'kje arbeidt meir enn ein time, og so gjev du deim likt med oss, som hev slite og sveitta heile dagen!» 13 Då svara han ein av deim: «Eg gjer deg ikkje urett, venen min. Var me'kje samde um ei mark? 14 Tak du ditt og gakk! Men eg hev hug til å gjeva denne siste likso mykje som deg. 15 Hev eg'kje lov til å gjera med mitt som eg vil? Eller ser du ilt til det at eg gjer vel?» 16 Soleis skal dei siste vera dei fyrste, og dei fyrste dei siste; for mange er kalla, men få utvalde.» 17 Med Jesus var på vegen til Jerusalem, tok han dei tolv læresveinarne til sides og sagde til deim: 18 «No fer me upp til Jerusalem, og Menneskjesonen skal gjevast i henderne på dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og dei kjem til å døma honom frå livet 19 og gjeva honom yver til heidningane, so dei skal spotta og hudfletta og krossfesta honom; men tridje dagen skal han standa upp att.» 20 Då kom mor åt Sebedæus-sønerne til honom med sønerne sine, og fall på kne og bad honom um noko. 21 «Kva er det du vil?» spurde han. Ho svara: «Seg at desse two sønerne mine skal få sitja innmed deg i riket ditt, den eine på di høgre og den andre på di vinstre sida!» 22 «De veit ikkje kva de bed um,» sagde Jesus. «Kann de drikka den skåli som eg lyt drikka?» «Ja, det kann me,» svara dei. 23 Då sagde han: «Mi skål skal de nok drikka, men sæte ved mi høgre og vinstre sida kann ikkje eg gjeva nokon; det lyt dei få som far min hev etla det åt.» 24 Då dei ti hørde det, vart dei harme på dei two brørne. 25 Då kalla Jesus deim kring seg og sagde: «De veit at fyrstarne råder yver folki sine, og dei store hev velde yver deim. 26 Men so skal det ikkje vera hjå dykk; den som vil verta stor millom dykk, lyt tena dei andre, 27 og den som vil vera den fyrste av dykk, lyt vera træl for dei andre. 28 Menneskjesonen er'kje heller komen for å tenast, men for å tena og gjeva livet sitt til løysepening for mange.» 29 Då dei tok ut frå Jeriko, fylgde det mykje folk med honom. 30 Attmed vegen sat det two blinde, og då dei hørde at Jesus for framum, ropa dei: «Gjer sælebot på oss, Herre, du Davids son!» 31 Folket truga deim, og sagde dei skulde tegja; men dei ropa endå meir: «Herre, gjer sælebot på oss, du som er Davids son!» 32 Då stana Jesus og ropa på deim og sagde: «Kva vil de eg skal gjera for dykk?» 33 «Herre, lat oss få att syni!» svara dei. 34 Jesus tykte synd i deim og tok burtpå augo deira; og med ein gong kunde dei sjå, og dei fylgde honom.

21 Då dei var komne til Betfage, til Oljeberget, og ikkje hadde langt att til Jerusalem, då sende Jesus tolv læresveinar i veg og sagde til deim: 2 «Gakk inn i den grendi som ligg beint framfor dykk! Der finn de straks ei asna som stend bundi, og ein fole attmed henne; dei skal

de løysa og leida hit til meg. 3 Og er det nokon som talar til dykk, so seg: «Herren treng um deim;» då sender han deim hit med ein gong.» 4 Dette hende av di det laut sannast det som er tala gjennom profeten, når han segjer: 5 «Seg til Sions dotter: Sjå, her kjem din konge til deg. Mjuk i åndi rid han på eit asen, folen åt eit klyvdyr.» 6 Lærresveinarne gjekk og gjorde som Jesus hadde sagt. 7 Dei henta asna og folen, og lagde kjolarne sine på deim, og so sette han seg oppå. 8 Og størsteparten av folket breidde klædi sine på vegen; andre braut kvister av trei og strådde på vegen. 9 Og folkehopperne som gjekk fyre og fylgde etter, ropa: «Hosianna Davids son! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn! Hosianna i det høgste!» 10 Då han so drog inn i Jerusalem, vart det eit heilt oppstyr i byen; dei spurde: «Kven er dette?» 11 Og folkehopperne svara: «Det er profeten, Jesus frå Nasaret i Galilæa.» 12 So gjekk Jesus inn i Guds tempel og dreiv ut alle som handla i heilagdomen; han velte bordi åt pengevekslarane og krakkarne åt deim som selde duvor. 13 og sagde til deim: «Det stend skrive: «Mitt hus skal kallast eit børnehus,» men de gjer det til eit rørvabol.» 14 I templet kom det blinde og halte til honom, og han gjorde deim gode att. 15 Men då dei øvste prestarne og dei skriftlærde såg underi han gjorde, og høyrdi borni som ropa i templet: «Hosianna Davids son!» so vart dei arge og sagde til honom: 16 «Høyrer du kva desse segjer?» «Ja!» svara han. «Hev de aldri lese: «Av småsveisn mål og sogbarsn lát hev du ein lovsong laga deg?»» 17 So gjekk han frå deim og ut or byen, til Betania, og var der med natti. 18 Då han gjekk inn til byen att um morgonen, vart han svolten. 19 Då fekk han sjå eit einsleg fiketre attmed vegen. Han gjekk der burt, men fann'kje anna på treet enn lauv. Då sagde han til det: «Aldri i verdi skal det koma frukt på deg meir.» Og straks turka fiketreit. (aiðn g165) 20 Då lærresveinarne såg det, undra dei seg og sagde: «Korleis kunde det hava seg at fiketreit turka so brått?» 21 Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Dersom de trur og ikkje tvilar, so skal de gjera større ting enn det med fiketreit, ja, um de so segjer til dette fjetlet: «Lyft deg upp og kasta deg ut i havet!» so skal det verta so. 22 Og alt de bed um, skal de få, so sant de trur.» 23 So gjekk han inn i templet, og med han lærde folket, kom dei øvste prestarne og styremennene for lyden burt til honom og sagde: «Kva rett hev du til å gjera dette, og kven gav deg den retten?» 24 «No vil eg og spryja dykk um ein ting,» sagde Jesus; «svarar de meg på det, so skal eg segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette: 25 Kvar var dåpen åt Johannes ifrå - frå himmelen eller frå menneske?» Då sagde dei seg imillom:

«Svarar me: «Frå himmelen,» so segjer han: «Kvi trudde de honom då ikkje?» 26 Og svarar me: «Frå menneske,» då må me ræddast folket; for alle held Johannes for ein profet.» 27 So svara dei: «Det veit me ikkje.» «Då vil ikkje eg heller segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette,» svara Jesus. 28 «Men kva meiner de um det: Det var ein mann som hadde two søner. Han kom til den eine og sagde: «Gakk burt i vingarden, og arbeid der i dag, son min!» 29 «Nei, eg vil ikkje,» svara han, men sidan angra han på det og gjekk. 30 So kom faren til den andre, og sagde det same med honom. «Ja, herre, det skal eg,» svara han, men han gjekk ikkje. 31 Kven av dei two gjorde no det faren vilde?» «Den fyrste,» svara dei. Då sagde Jesus til deim: «Det segjer eg dykk for sant: Tollmenn og skjøkjar kjem fyr inn i Gudsrike enn de. 32 For Johannes kom til dykk på rettferdsvegen, men de trudde honom ikkje. Tollmennene og skjøkjarne dei trudde honom; men endå de såg det, kom de ikkje på andre tankar, og trudde honom ikkje då heller. 33 Høyр no ei onnor likning: Det var eit gong ein husbonde, som laga ein vingard, og sette gjerde kringum, og stelte til ei vinpersa, og bygde eit tårn; so leigde han hagen burt til brukarar og for ut or landet. 34 Då det no leid til at dei skulde hausta av hagen, sende han sveinarne sine til brukarane etter avlingi han skulde hava. 35 Men brukarane greip sveinarne hans: ein skamslo dei, og ein drap dei, og ein steina dei. 36 So sende han andre sveinar, fleire enn fyrste gongen; men dei gjorde like eins med deim. 37 Sist so sende han son sin til deim og sagde: «Dei hev no vel age for son min!» 38 Men då brukarane såg sonen, sagde dei seg imillom: «Sjå der er ervingen! Kom, lat oss slå honom i hel og eigna til oss arven hans!» 39 So tok dei honom og støyte honom ut or vingarden og slo honom i hel. 40 Når no vingardseigaren kjem, kva skal han då gjera med desse brukarane?» 41 «Med vondt skal han løna desse vonde mennene,» svara dei; «han skal gjera ende på deim, og vingarden skal han leiga burt til andre brukarar, som gjev han avling i rette tid.» 42 Då sagde Jesus til dei: «Hev de aldri lese i skrifterne: «Den steinen som byggjarane vanda, den var det som vart hrynestein; D'er Herren sjølv som so hev gjort det; for oss er det eit under stort?» 43 Difor segjer eg dykk at Gudsriket skal takast ifrå dykk og gjevast til eit folk som ber dei frukterne som høyrer til der. 44 Og den som fell på steinen, han skal slå seg sund, men den som steinen fell på, skal han smuldra til dust.» 45 Då dei øvste prestarne og farisæarane høyrdi likningane hans, skyna dei at det var deim han tala um. 46 Og dei tenkte på å gripa honom, men torde ikkje for folket; for dei heldt honom for ein profet.

22

So tok Jesus til ords att og sagde dei ei onnor likning:
 2 «Himmelriket kann liknast med ein konge som gjorde bryllaup åt son sin. 3 Han sende ut sveinarne sine, og kalla deim som var bedne til bryllups; men dei vilde ikkje koma. 4 So sende han andre sveinar og sagde: «Seg til deim som er bedne: «No hev eg stelt til bryllaupsmaten; uksane mine og gjødfleet er slagta, og alt er ferdigt. Kom no til bryllups!»» 5 Men dei brydde seg ikkje um det; ein gjekk ut på åkeren sin og ein annan til krambudi si; 6 og dei hine greip sveinarne hans, og skamførde deim og drap deim. 7 Då vart kongen harm. Han sende ut herarne sine og gjorde ende på dråpsmennerne og brende upp byen deira. 8 So sagde han til sveinarne sine: «Alt er ferdigt til bryllaupet, men dei bedne var ikkje verde det. 9 Gakk no ut på vegar og vegskil og bed til bryllups alle deim de finn!» 10 So gjekk sveinarne ut på vegarne og bad i hop alle dei fann, både vonde og gode, og bryllups-stova vart full av gjester. 11 Då so kongen kom inn og vilde sjå gjesterne, vart han var ein som ikkje var bryllaupsklædd. 12 Han segjer til honom: «Kjære, korleis hev du kome inn her og er ikkje bryllaupsklædd?» Men han kunde ingen ting svara. 13 Då sagde kongen til bordsveinarne: «Bitt hender og føter på honom, og kasta honom ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjer tenner!» 14 For mange er kalla, men få er utvalde.» 15 Då gjekk farisærane burt og lagde råd um korleis dei skulde få fanga honom i ord. 16 Dei sende læresveinarne sine til honom i lag med Herodes-mennene og let deim segja: «Meister, me veit du er ærleg, og det er sanning det du lærer oss um Guds veg, og du bryr deg ikkje um nokon; for du gjer ikkje skil på folk. 17 Seg oss no: Kva meiner du? Er det rett å svara skatt til keisaren, eller er det ikkje?» 18 Men Jesus skyna den vonde meinungi deira og sagde: «Kvi freistar de meg, hyklarar? 19 Lat meg sjå skattemynti!» So flidde dei honom ein sylvening. 20 «Kva er dette for eit bilæte og namn?» spurde han. 21 «Det er keisarens,» svara dei. Då sagde han til deim: «So gjev keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» 22 Då dei høyrdet, undra dei seg og gjekk burt ifrå honom. 23 Same dagen kom det nokre sadducærar til honom - det er dei som segjer at det ikkje er nokor uppstoda - dei sette fram eit spørsmål for honom og sagde: 24 «Meister, Moses hev sagt: «Når ein mann dør barnlaus, so skal bror hans gifta seg med enkja og halda uppe ætti å bror sin.»» 25 No var det sju brør hjå oss. Den eine gifte seg, og døydde; han hadde ikkje born, og let etter seg kona si til broren. 26 Like eins den andre og den tridje, radt til den sjuande. 27 Etter deim alle døydde kona. 28 Kven av dei sju skal no ho høyra til i eit anna liv? For dei

hev havt henne alle.» 29 Jesus svara: «De fer vilt, av di de ikkje kjenner skrifterne og ikkje Guds magt. 30 For i eit anna liv er det ingen som gifter seg eller vert burtgift; dei er som Guds englar i himmelen. 31 Men at dei avlidne skal standa upp att, hev de kje lese kva Gud hev tala til dykk um det, når han segjer: 32 «Eg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud?» Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande.» 33 Då folket høyrdet det, vart dei reint upp i under yver læra hans. 34 So snøgt som farisærane fekk høyra at han hadde målbunde sadducærane, samla dei seg kringum honom, 35 og ein av deim, som var kunnig i lovi, vilde freista honom og spurde: 36 «Meister, kva bod er det største i lovi?» 37 Han svara: «Du skal elska Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og av all din hug og av alt ditt vit!» 38 Det er det største og første bodet. 39 Men det er eit anna som likjest det, og det er: «Du skal elska næsten din som deg sjølv!» 40 På desse two bodi kviler heile lovi og profetarne.» 41 Med farisærane var samla, spurde Jesus deim åt: 42 «Kva trur de um Messias? Kven er han son åt?» «Åt David,» svara dei. 43 Då sagde han: «Korleis kann då David i Anden kalla honom herre, når han segjer: 44 «Herren sagde til herren min: «Sit ved høgre handi mi, til eg dine fiendar fær for dine føter lagt!»» 45 Kallar no David honom herre, korleis kann han då vera son hans?» 46 Men ingen kunde svara honom eit ord. Og ingen torde etter den dag koma med fleire spørsmål til honom.

23

Sidan tala Jesus til folket og til læresveinarne sine og sagde: 2 «På Moses' stol sit dei skriftlærde og farisærane. 3 Alt det dei segjer til dykk, lyt de gjera og halda, men etter gjerningane deira skal de ikkje fara! For dei segjer det, men dei gjer det ikkje. 4 Dei bind i hop tunge byrder og legg på herdarne åt folk, men sjølve vil dei ikkje leda deim med ein finger. 5 Alt det dei gjer, gjer dei so folk skal sjå kor gjæve dei er. Dei gjer sine bøneband breide og duskarne på kjolen sin store. 6 Dei trår etter dei høgste sæti i gjestebodi og dei fremste sessarne i synagogorne, 7 og vil at folk skal helsa deim på torget og kalla dei rabbi. 8 Men de skal ikkje lata nokon kalla dykk rabbi; for det er ein som er meisteren dykkar, og de er alle brør. 9 Og far skal de ikkje kalla nokon på jordi; for de hev ein far, han i himmelen. 10 Ikke skal de heller lata nokon kalla dykk lærar; for de hev ein lærar, Kristus. 11 Den største av dykk skal vera den som tener dei andre. 12 For den som gjer seg sjølv stor, han skal gjerast liten, og den som gjer seg sjølv liten, han skal gjerast stor. 13 Men ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de stengjer himmelriket for folk; sjølve

gjeng de ikkje inn, og deim som gjerne vilde, let de ikkje få koma inn. **14** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de et upp husi for enkjar og gjer lange bøner for ei syn skuld; for dette skal de få strengare dom. **15** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de fer land og strand og leitar etter ein fylgjesvein, og finn de ein, so gjer de honom til eit helvitesbarn, two gonger verre enn de er sjølv. (**Geenna g1067**) **16** Ve yver dykk, blinde vegleidara! de som segjer: «Um ein sver ved templet, so er det'kje noko, men sver han ved gullet i templet, då er han bunden.» **17** Dårar og blindel! Kva er störst, gullet, eller templet som gav gullet si vigsla? **18** og: «Um ein sver ved altaret, so er det'kje noko, men sver han ved offeret som er på det, då er han bunden.» **19** Blindingar! Kva er då störst, offeret, eller altaret som vigslar offeret? **20** For den som då sver ved altaret, sver både ved det og alt som er på det; **21** og den som sver ved templet, sver både ved det og ved honom som bur i det; **22** og den som sver ved himmelen, sver ved Guds høgsæte og ved honom som sit der. **23** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de gjev tiend av mynta og anis og karve, men ansar ikkje det som veg meir i lovi, rettferd og miskunn og truskap. Det skulde ein gjera, og ikkje lata vera hitt heller. **24** Blinde vegleidara, som silar av myhanken, men svegljer kamelen! **25** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de reinskar skåler og fat utanpå, men inni er dei fulle av ran og måteløysa. **26** Blinde farisærarar! Gjer først skåli og fatet reine inni, so vert ho rein utanpå og. **27** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de likjest kalka graver; utanpå er dei væne å sjå til, men inni er dei fulle av daudingbein og allslags ureinskaps. **28** Soleis er de og utanpå rettferdige å sjå til for folk, men inni dykk er de fulle av hyklarskap og urett. **29** Ve yver dykk skriftlærde og farisærarar, hyklarar som de er! de byggjer minnesmerke yver profetarne og pryder graverne åt dei rettferdige og segjer: **30** «Hadde me vore til då federne våre livde, so hadde me ikkje vore med deim og drepe profetarne.» **31** So vitnar de då um dykk sjølve at de er born åt deim som slo profetarne i hel. **32** Haldt no fram på same vis som federne dykkar, til målet er fullt! **33** De eiterormar, de slange-ungar, korleis kann de sleppa undan helvitesdomen? (**Geenna g1067**) **34** Sjå, difor sender eg til dykk profetar og vismenner og skriftlærde; sume av dei kjem de til å drepa og krossfesta, og sume til å hudfletta i synagogorne dykkar og jaga frå by til by, **35** so det skal koma yver dykk alt det skuldlause blodet som hev runne på jordi, frå den skuldlause Abel og til Zakaria, son åt Barakias, han som de drap millom templet og altaret.

36 Det segjer eg dykk for visst: Yver denne ætti skal det koma alt saman. **37** Jerusalem, Jerusalem, du som slær i hel profetarne, og steinar deim som er sende til deg, kor tidt hev eg'kje vilja samla borni dine kring meg, liksom ein fugl samlar ungarne sine under vengerne! Men de vilde ikkje. **38** Sjå no skal de få hava huset dykkar audt. **39** For eg segjer dykk: De fær aldri sjå meg meir fyrr de ropar: «Velsigna vere han som kjem i Herrens namn!»»

24 Då Jesus steig ut or templet og tok til å ganga burtetter vegen, gjekk lærersveinarne fram og vilde syna honom tempelbygningarne. **2** «Ja, ser de'kje alt dette!» svara han. «Det segjer eg dykk for sant: Her ligg ikkje stein på stein som ikkje skal rivast ned.» **3** Sidan, då han sat på Oljeberget, og ingen annan var med, gjekk lærersveinarne fram til honom og sagde: «Seg oss: Når skal alt dette henda, og kva merke skal me hava på koma di og enden på verdi!» (**aiōn g165**) **4** Då svara Jesus: «Sjå dykk fyre, so ingen forviller dykk! **5** For mange skal taka mitt namn og segja: «Eg er Messias», og føra mange på avveg. **6** De skal få høyra ufred og gjetord um ufred; sjå til at de ikkje vert skrämede! For dette lyt henda; men endå er ikkje enden komen. **7** Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike, og det skal vera uår og jordskjelv kring i landi; **8** men alt det er berre upptaket til føderiderne. **9** Då skal dei驱 dykk ut i naud og fåre og slå dykk i hel, og alle folk skal hata dykk for mitt namn skuld. **10** Mange skal då falla ifrå, og svika og hata kvarandre, **11** og mange falske profetar skal stiga fram og føra mange på avveg; **12** og av di uretten hev vorte so stor, skal kjærleiken kolna hjå mengdi. **13** Men den som held ut til endes, han skal verta frelst. **14** Og dette evangeliet um Gudsriket skal kunngjerast yver heile mannaheimen, so alle folkeslag fær vita um det, og då skal enden koma. **15** Når de då ser at den øydande styggedomen som Daniel, profeten, hev tala um, stend på den heilage staden» - agta vel på dette du som les! - **16** då lyt dei som er i Judalandet røma til fjells, **17** og den som er oppå taket, må ikkje stiga ned og henta noko i huset sitt, **18** og den som er utpå marki, må ikkje ganga heim att etter kjolen sin! **19** Stakars deim som gjeng med barn eller gjev brjost i dei dagarne! **20** Men bed at det ikkje må vera um vinteren eller på ein kviledag de lyt røma! **21** For då skal det vera slik hard naud at det aldri hev vore slik naud frå verdi vart til og til no, og vert ikkje sidan heller. **22** Og vart ikkje den tidi stutt, so fanst det'kje liv som vart berga; men for dei utvalde skuld skal den tidi vera stutt. **23** Um nokon då segjer til dykk: «Sjå her er Messias, » eller «der, » so må de ikkjetru det. **24** For det skal standa fram falske

Messias'ar og falske profetar og gjera store teikn og under, so jamvel dei utvalde kunde forvillast, um det var råd. **25** Kom i hug: Eg hev sagt dykk det fyreåt. **26** Segjer dei no med dykk: «Han er ute i øydemarki, » so gakk ikkje der ut! eller: «Han er inni koven, » so tru det ikkje! **27** For liksom ljonet gjeng ut ifrå aust og skin radt til vest, so skal det vera når Menneskjesonen kjem. **28** Der åta er, vil ørnarne sankast. **29** Men straks etter dei dagarne og trengslorne deira skal soli myrkjast, og månen missa sitt ljós; stjernorne skal falla ned frå himmelen, og himmelkrafterne skakast. **30** Då skal teiknet åt Menneskjesonen syna seg på himmelen, og alle ætter på jordi skal øya og gråta, og dei skal sjå Menneskjesonen koma i himmelskyerne med velde og stor herlegdom. **31** Med luren ljomar, skal han senda ut englarne sine, og dei skal sanka i hop dei han hev valt seg ut, frå heimsens fire hynro, frå himmelbrun til himmelbrun. **32** Lær ei likning av fiketreet: Når sevja hev kome i greinerne, og lauvet tek til å spretta, då veit de at sumaren er nær. **33** Like eins når de ser alt dette; då veit de at han er utfor døri. **34** Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyrr alt dette hev hendt. **35** Himmel og jord skal forgangast, men mine ord skal aldri forgangast. **36** Men den dagen og timen veit ingen, ikkje englarne i himmelen - ingen utan Faderen åleine. **37** For som det var i Noahs dagar, so skal det vera når Menneskjesonen kjem: **38** liksom dei i dagarne fyre storflodi åt og drakk, og gifte seg og vart burtgifte, alt til den dagen då Noah gjekk inn i arki, **39** og ingen visste ordet av fyrr storflodi kom og tok deim alle burt, so skal det vera når Menneskjesonen kjem. **40** Då er two menner ute på marki; den eine vert henta, og den andre vert att. **41** Two kvinner mel på kverni; den eine vert henta, og den andre vert att. **42** So vak då! For de veit ikkje kva dag herren dykkar kjem. **43** Men det skynar de, at dersom husbonden visste kva tid på natti tjuven kom, so vakte han og let ingen brjota seg inn i huset. **44** Difor lyt de og vera ferdige! Menneskjesonen kjem på ei tid de ikkje ventar honom. **45** Kvar er no den trugne og vituge drengen som husbonden hev sett yver tenestfolket, so han skal gjeva deim mat i rett tid? **46** Sæl er den drengen som husbonden ser gjera so når han kjem. **47** Det segjer eg dykk for visst: Han skal setja honom yver alt det han eig. **48** Men er drengen ein skarv, og segjer med seg: «Husbonden min vert lenge burte, » **49** og han so tek til å slå dei hine tenarane, og et og drikk i lag med drikkarar, **50** då skal husbonden hans koma på ein dag han ikkje ventar det, og i ein time han ikkje veit av, **51** og skjera honom midt i two, og lata honom få sin lut med hyklarane, der dei gråt og skjær tener.

25 Då kann himmelriket liknast med ti brurmøyar som tok lamporne sine og gjekk til møtes med brudgomen. **2** Fem av dei var därlege og fem vituge. **3** Då dei därlege tok lamporne sine, tok dei ikkje olje med seg, **4** men dei vituge tok olje med seg i krukkor attåt lamporne sine. **5** Då det no drygde fyrr brudgomen kom, vart dei alle trøytte og sovna. **6** Men midt på natti høyrdest eit rop: No kjem brudgomen! Gakk ut og tak imot honom! **7** Då vakna alle brurmøyarne og stelte lamporne sine. **8** Og dei därlege sagde til dei vituge: «Lat oss få noko olje hjå dykk! Lamporne våre sloknar.» **9** «Nei, » svara dei vituge, «det rekk ikkje til både åt oss og dykk. De lyt heller ganga til kræmaren og kjøpa dykk noko.» **10** Med dei då var burte og vilde kjøpa, kom brudgomen. Dei som var ferdige, gjekk med honom inn til bryllaupet, og døri vart stengd. **11** Då det leid um eit bil, kom dei hine møyarne og, og sagde: «Herre, herre, lat upp for oss!» **12** Men han svara: «Det segjer eg dykk for sant: Eg kjenner dykk ikkje.» **13** So vak då! For de veit korkje dag eller time. **14** Det er liksom med ein mann som vilde fara utanlands. Han kalla tenarane sine inn, og flidde deim midelen sin: **15** ein gav han fem tusund dalar, ein annan two tusund, og den tridje eitt tusund, etter som kvar dugde til, og so for han or landet. **16** Den som fekk fem tusund dalar, tok straks til å handla med deim, og vann seg fem tusund til. **17** Sameleis den som fekk two tusund; han og vann two tusund til. **18** Men den som fekk eitt tusund, gjekk burt og grov eit hol i jordi og gøynde pengarne åt husbonden sin. **19** So leid det ei lang tid, då kom husbonden heim att og kravde rekneskap av tenarane sine. **20** Og han som hadde fenge fem tusund dalar, gjekk fram og hadde med seg fem tusund til og sagde: «Herre, du gav meg fem tusund dalar; sjå her, eg hev vunne fem tusund til!» **21** Då sagde husbonden til honom: «Det var rett gjort, du gode og trugne tenar! Du hev vore tru i det som var lite; eg vil setja deg yver mykje. Gakk inn og gled deg med husbonden din!» **22** So gjekk han fram han som hadde fenge two tusund dalar, og sagde: «Herre, du gav meg two tusund dalar. Sjå her, eg hev vunne two tusund til!» **23** «Det var rett gjort, du gode og trugne tenar!» svara husbonden. «Du hev vore tru i det som var lite; eg vil setja deg yver mykje. Gakk inn og gled deg med husbonden din!» **24** Sidan kom han som hadde fenge eitt tusund dalar, og sagde: «Herre, eg kjende deg for ein streng mann, som haustar der du ikkje sådde, og sankar der du ikkje strådde. **25** Difor vart eg rædd, og so gjekk eg burt og gøynde pengarne dine i jordi. Sjå her hev du ditt!» **26** Då svara husbonden: «Du lâke og late tenar! Du visste at eg haustar der eg ikkje sådde, og sankar der eg ikkje strådde! **27** Skulde du'kje då ha sett pengarne mine i

banken! so hadde eg fenge mine att med rentor når eg kom heim. **28** Tak ifrå honom dei tusund dalarne, og gjev deim til den som hev ti tusund! **29** For kvar den som hev, han skal få, so han hev nøgdi; men den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev. **30** Og kasta den duglause tenaren ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjer tener!» **31** Men når Menneskjesonen kjem i sin herlegdom, og alle englarne med honom, då skal han sitja i den glimande kongsstolen; **32** alle folkeslag skal samlast framfyre honom, og han skal skilja deim åt, liksom hyrdingen skil sauerne frå geiterne, **33** og setja sauerne på si høgre sida, og geiterne på den vinstre. **34** So skal kongen segja til deim på høgre sida: «Kom hit, de velsigna borni å far min, og tak det riket i eige som var etla åt dykk alt ifrå verdi var skapt! **35** For eg var svolten, og de gav meg mat; eg var tyrst, og de gav meg drikka; eg var heimlaus, og de hyste meg; **36** eg var naken, og de klædde meg; eg var sjuk, og de såg um meg; eg var i fengsel, og de lydde til meg.» **37** Då tek dei rettferdige til ords og segjer til honom: «Herre, når hev me set deg svolten, og metta deg, eller tyrst, og kveikt deg? **38** Når hev me set deg heimlaus, og hyst deg, eller naken, og klædt deg? **39** Når hev me set deg sjuk eller i fengsel, og lydt til deg?» **40** Og kongen svarar: «Det segjer eg dykk for sant: Alt det de hev gjort mot ein av desse minste brørne mine, det hev de gjort imot meg.» **41** So segjer han til deim på vinstre sida: «Gakk burt frå meg, de bannstøyte, til den ævelege elden, som er tilbudd åt djævelen og englarne hans! (aiōnios g166) **42** For eg var svolten, og de gav meg ikkje mat; eg var tyrst, og de gav meg ikkje drikka; **43** eg var heimlaus, og de hyste meg ikkje; eg var naken, og de klædde meg ikkje; eg var sjuk, og i fengsel, og de såg ikkje um meg.» **44** Då tek dei og til ords og segjer: «Herre, når hev me set deg svolten, eller tyrst, eller heimlaus, eller naken, eller sjuk, eller i fengsel, og hev ikkje tent deg?» **45** Og han svarar: «Det segjer eg dykk for sant: Alt det de ikkje hev gjort mot ein av desse minste, det hev de'kje gjort mot meg heller.» **46** So skal dei ganga burt til æveleg straff, men dei rettferdige til eit ævelegt liv. (aiōnios g166)

26 Då Jesus hadde tala alle desse ordi, sagde han til lærersveinarne: **2** «De veit at um two dagar er det påske; då skal Menneskjesonen gjevast i henderne på uvenerne sine, og dei skal krossfesta honom.» **3** Då var det dei øvste prestarne og styremennene for folket kom saman i garden å øvstepresten - han heitte Kajafas - **4** og lagde yver at dei vilde gripa Jesus med list og slå honom i hel. **5** «Men ikkje med helgi!» sagde dei; «elles kunde det verta upplaua millom folket.» **6** Medan Jesus var i Betania,

hjå Spilte-Simon, **7** kom det ei kvinne burt til honom med ei alabaster-krukka full av kosteleg salve; den helte ho ut på hovudet hans då han sat til bords. **8** Då lærersveinarne såg det, vart dei harme og sagde: «Kva skal slik øyding vera til? **9** Dette kunde vore selt for mange pengar og gjeve til dei fatige.» **10** Jesus gåddé det og sagde til deim: «Kvi er de leide med henne? Ho hev då gjort ei god gjerning mot meg. **11** Dei fatige hev de alltid hjå dykk, men meg hev de ikkje alltid. **12** Då ho slo denne salven ut yver likamen min, då vilde ho bu meg til jordferdi mi. **13** Det segjer eg dykk for visst: Kvar i verdi dette evangeliet vert kunngjort, der skal dei og tala um det ho hev gjort, so alle skal minnast henne.» **14** Då gjekk ein av dei tolv, han som heitte Judas Iskariot, til dei øvste prestarne **15** og sagde: «Kva vil de gjeva meg, so skal eg laga det so at de fær honom i dykkar magt?» Då talde dei upp tretti sylvdalar til honom. **16** Og frå den stundi sökte han eit høve til å gjeva Jesus i henderne deira. **17** Den første dagen i søtebrødhelgi kom lærersveinarne til Jesus og sagde: «Kvar vil du me skal laga til påskemålet åt deg?» **18** Han svara: «Gakk inn i byen til den mannen de veit, og seg med honom: «Meisteren segjer: Det lid innpå tidi for meg; eg vil halda påske hjå deg med lærersveinarne mine.»» **19** Og lærersveinarne gjorde som Jesus sagde, og laga til påskemålet. **20** Då det vart kveld, sette han seg til bords med dei tolv. **21** Og med dei sat og åt, sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Ein av dykk kjem til å svika meg.» **22** Då vart dei reint ille ved, og tok til å spryrja honom, kvar for seg: «Det er då vel ikkje eg, Herre?» **23** «Den som duppa med meg i fatet, han er det som vil svika meg.» svara Jesus. **24** «Menneskjesonen gjeng fulla burt, soleis som det er skrive um honom, men ve yver den mannen som svik Menneskjesonen! Det var betre for den mannen um han aldri var fødd.» **25** Då tok Judas, svikaren, til ords og sagde: «Det er då vel ikkje eg, rabbi?» «No sagde du det sjølv,» svara han. **26** Med dei sat til bords, tok Jesus brødet, og signa det og braut det, og gav lærersveinarne og sagde: «Tak, og et! Dette er likamen min.» **27** Og han tok kalken, og takka, og gav deim og sagde: «Drikk av det alle! **28** Dette er blodet mitt, paktblodet, som renn for mange til forlating for synderne. **29** Eg segjer dykk, at heretter skal eg'kje drikka av denne druvesafti, fyrr den dagen eg drikk henne ny med dykk i riket å far min.» **30** Då dei so hadde sunge lovsongen, gjekk dei ut til Oljeberget. **31** Då segjer Jesus til deim: «I denne natti kjem de alle til å styggjast ved meg og forlata meg. For det stend skrive: «Hyrdingen slær eg i hel, og saueflokkene skal spreidast.» **32** Men når eg hev stade upp att, skal eg fara fyre dykk til Galilæa.» **33** Då tok

Peter til ords og sagde: «Um alle styggjest ved deg, so skal eg aldri styggjast.» 34 «Det segjer eg deg for sant, » svara Jesus: «Fyrr hanen gjel i natt, kjem du til å avneitta meg tri gonger.» 35 Men Peter sagde: «Um eg so lyt døy med deg, skal eg aldri avneitta deg.» Like eins sagde alle læresveinarne. 36 So kom Jesus med læresveinarne til ein stad som heiter Getsemane. Då sagde han til deim: «Sit her med eg gjeng der burt og bed!» 37 Og han tok med seg Peter og både Sebedæus-sønerne, og tok til å syrgja og kvidast. 38 So segjer han til deim: «Hjarta mitt er so fullt av sorg - det er som det vilde bresta. Ver her og vak med meg!» 39 Og han gjekk eit lite stykke fram, og lagde seg ned på kne og bad: «Far, er det råd, so lat denne skåli takast ifrå meg! Men ikkje som eg vil, berre som du vil!» 40 Då han kom attende til læresveinarne, såg han at deisov. Då sagde han til Peter: «So var de'kle god til å vaka ein time med meg! 41 Vak og bed, so de ikkje skal koma i freisting! Åndi er viljug, men kjøtet er veikt.» 42 So gjekk han burt att andre gongen og bad: «Far, kann ikkje dette takast ifrå meg, og lyt eg tøma skåli, so lat det vera som du vil!» 43 Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna til att; for augo deira var tunge av svevn. 44 Då let han dei vera og gjekk burt att og bad tridje gongen same bøni. 45 So kom han att og sagde til læresveinarne: «De sør og kviler, de! Sjå no er stundi komi, og Menneskjesonen skal gjevast yver i syndarhender. 46 Statt upp, og lat oss ganga! Svikaren er ikkje langt undan.» 47 Fyrr han hadde tala ut, kom Judas, ein av dei tolv, og med honom ein stor flokk med sverd og stavar; dei kom frå dei øvste prestarne og styremennene. 48 Svikaren hadde avtala eit teikn med deim og sagt: «Han som eg kysser, han er det; honom skal de taka!» 49 Og med det same gjekk han fram til Jesus og sagde: «Heil og sæl, rabbii!» og kysste honom. 50 Jesus sagde til honom: «Kvi er du her, venen min?» So gjekk dei innåt og lagde hand på Jesus og greip honom. 51 Men ein av deim som var med honom, tok og drog sverdet sitt, og hogg av øyra på tenaren å øvstepresten. 52 Då sagde Jesus til honom: «Stikk sverdet ditt i slira! for alle som grip til sverdet, skal falla for sverdet. 53 Eller trur du'kle eg kunde beda far min, og han i denne stundi vilde senda meg meir enn tolv herar med englar? 54 Men korleis skulde då skrifterne sannast, dei som segjer at dette lyt henda?» 55 I same stundi sagde Jesus til flokken: «De kjem med sverd og stavar og grip meg, som eg skulde vera ein røvar. Dag etter dag sat eg i templet og lærde folket; då tok de meg ikkje. 56 Men alt dette hev hendt av di det laut sannast det som profetarne hev skrive.» Då tok alle læresveinarne ut, og rømde ifrå honom. 57 Dei som hadde gripe Jesus, førde

honom til Kajafas, øvstepresten; der var dei skriftlærde og styremennene samla. 58 Peter fylgte eit langt stykke etter, og då han kom til garden åt øvstepresten, gjekk han inn og sette seg hjå tenarane - han vilde sjå korleis det gjekk. 59 Dei øvste prestarne og heile det Store Rådet leita etter range vitnemål mot Jesus, so dei kunde få dømt honom frå livet; 60 men endå mange falske vitne stod fram, fekk dei ikkje noko på honom. Endeleg kom det two som sagde: 61 «Denne mannen hev sagt: «Eg kann riva ned Guds tempel og byggja det upp att på tri dagar.»» 62 Og øvstepresten reiste seg og sagde til honom: «Svarar du inkje? Kva er det desse vitnar imot deg?» 63 Men Jesus tagde. Då tok øvstepresten til ords og sagde: «Ved den livande Gud - seg oss: Er du Messias, Guds Son?» 64 Og Jesus svara: «Du hev sjølv sagt det. Men det segjer eg dykk: Frå denne stundi skal de sjå Menneskjesonen sitja ved høgre handi åt Allmagti og koma i himmelskyrner.» 65 Då reiv øvstepresten sund klædi sine og sagde: «Han hev spotta Gud! Kva skal me med fleire vitne? No høyrdé de gudsspottingi. 66 Kva meiner no de?» «Han er skuldig til å døy, » svara dei. 67 So sputta dei honom i andlitet og slo honom, sume med nevarne og sume med stavar, 68 og sagde: «Seg oss, Messias: Kven var det som slo deg?» 69 Medan sat Peter utanfor, i gardsromet. Då kom det ei tenestgjenta burt til honom og sagde: «Du var og med Jesus, galilæaren.» 70 Men han neitta so alle høyrdé det, og sagde: «Eg veit ikkje kva du talar um.» 71 So gjekk han ut i portrommet. Der fekk ei onnor gjenta sjå honom, og sagde til deim som var der: «Han var og med Jesus, nasaræaren.» 72 Då neitta han etter, og sagde med ein eid: «Eg kjenner ikkje den mannen.» 73 Eit lite bil etter kom dei som stod der innåt, og sagde til Peter: «Ja menn er du og ein av deim! Det kann ein høyra på målet ditt.» 74 Då sette han i og banna og svor: «Eg kjenner ikkje den mannen!» Og med det same gol hanen. 75 Då kom Peter i hug dei ordi Jesus hadde sagt til honom: «Fyrr hanen gjel, skal du hava avneitta meg tri gonger.» Og han gjekk ut og gret sårt.

27 Det var morgen vorte då alle dei øvste prestarne og styremennene sagde daudedomen yver Jesus. 2 So batt dei honom og førde honom burt og gav honom yver til Pilatus, landshovdingen. 3 Då Judas, svikaren, såg at dei hadde dømt Jesus frå livet, angra han på det han hadde gjort. Han bar dei tretti sylvdalarne attende til dei øvste prestarne og styremennene og sagde: 4 «Eg hev synda! Det var skuldaust blod eg gav yver til dykk.» «Kva skil det oss? Det vert di eigi sak, » svara dei. 5 Då kasta han pengarne frå seg i templet og tok ut; og sidan gjekk han burt og hengde seg upp. 6 Dei øvste prestarne tok pengarne og

sagde: «Det er'kje rett å leggja dei i tempelkista; for det er blodpengar.» 7 So tok dei den rádi at dei for desse pengarne kjøpte Pottemakaråkeren til gravstad for framande. 8 Difor hev den åkeren vore kalla Blodåkeren alt til denne dag. 9 Då vart det sanna det som Jeremia, profeten, hev tala, når han seger: «So tok dei desse tretti sylvdalarn' - det var det verd dei hadde sett han i, han som dei verdsette for Israel - 10 for Pottemakargården dei det gav, soleis som Herren hadde sagt meg til.» 11 So vart då Jesus førd fram for landshovdingen. Og landshovdingen spurde honom: «Er det du som er konge yver jødarne?» «Du segjer det sjølv,» sagde Jesus. 12 Men då dei øvste prestarne og styremennene kom med klagemåli sine, svara han ingen ting. 13 Då sagde Pilatus til honom: «Høyrer du ikkje alt det dei skuldar deg for?» 14 Men han svara honom ikkje på eit einaste ord, so landshovdingen undra seg storleg. 15 Kvar høgtid hadde landshovdingen for vis å gjeva folket ein fange fri, kven dei vilde. 16 Den gongen hadde dei ein ordgjeten fange som heitte Barabbas. 17 Då dei no hadde samla seg, sagde Pilatus til deim: «Kven vil de eg skal gjeva dykk fri, Barabbas eller Jesus, han som dei kallar Messias?» 18 For han visste at det var av ovund dei hadde gjeve Jesus yver til honom. 19 Og med han sat i domarsætet, sende kona hans bod til honom og sagde: «Du skal ikkje hava noko med saki mot denne rettferdige mannen! Eg hev drøymt so vondt i natt for hans skuld.» 20 Men dei øvste prestarne og styremennene talde folket til å beda Barabbas fri og lata Jesus drepast. 21 Og då landshovdingen tok til ords att og spurde: «Kven av desse two vil de eg skal gjeva dykk fri?» svara dei: «Barabbas!» 22 «Kva skal eg då gjera med Jesus, han som dei kallar Messias?» sagde han. Då svara deim alle: «Lat honom verta krossfest!» 23 «Kva vondt hev han då gjort?» sagde Pilatus. Men dei ropa berre sterke og sterke: «Lat honom verta krossfest!» 24 Då Pilatus såg at han ingen ting kunde gjera, men ståket heller vart verre, tok han vatn og two henderne sine midt for augo på folkehopen og sagde: «Eg hev ingi skuld i blodet åt denne rettferdige mannen. Dette lyt de svara for!» 25 Då svara heile folket: «Blodet hans må koma yver oss og yver borni våre!» 26 So gav han deim Barabbas fri, men Jesus let han piska, og gav honom yver til hermennerne sine, so dei skulde krossfesta honom. 27 Hermennerne åt landshovdingen tok Jesus med seg inn i borgi og samla heile vakti kringum honom. 28 So klædde dei av honom, og hengde på honom ei skarlakskåpa, 29 og dei fletta ein krans av klunger og sette på hovudet hans, og gav honom ein rørstav i høgre handi. Med so gjort, fall dei på kne for honom spotta honom og sagde:

«Heil deg, jødekonge!» 30 So sputta dei på honom, og tok rørstaven og slo honom i hovudet med, 31 og då dei hadde spotta honom det dei vilde, tok dei av honom kåpa og hadde på honom hans eigne klæde, og so førde dei honom burt og skulde krossfesta honom. 32 På vegen møtte dei ein mann frå Kyrene som heitte Simon. Honom nøydde dei til å bera krossen hans. 33 Då dei so kom til ein stad som heiter Golgota - det er det same som Skallestaden - 34 gav dei honom vin blanda med gall; men då han hadde smaka på det, vilde han ikkje drikka. 35 So feste dei honom til krossen. Klædi hans bytte dei millom seg, og drog strå um deim, 36 og so vart dei sitjande der og heldt vakt yver honom. 37 Og uppyver hovudet hans hadde dei skrive klagemålet mot honom; det lydde so: Dette er Jesus, kongen yver jødarne. 38 Saman med honom vart two røvarar krossfeste, ein på høgre og ein på vinstre sida. 39 Dei som gjekk framum, hædde honom og riste på hovudet og sagde: 40 «Du som riv ned templet og byggjer det upp att på tri dagar, hjelp deg no sjølv! Er du Guds Son, so stig ned av krossen!» 41 Sameis spotta dei honom, både dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styremennene, og sagde: 42 «Andre hev han hjelpt, seg sjølv kann han ikkje hjelpa! Han er konge i Israel! Lat honom no stiga ned av krossen, so skal me tru på honom. 43 Han leit på Gud; lat no Gud berge honom, dersom han bryr seg um honom! Han hev då sagt: «Eg er Guds Son!»» 44 Jamvel røvarane som var krossfeste saman med honom, spotta på same visi. 45 Frå den sette timen vart det myrk yver heile landet, alt til den niande timen. 46 Og kring den niande timen ropa Jesus med høg røyst og sagde: «Eli, Eli, lama sabaktani!» Det er det same som: «Min Gud, min Gud, kvi hev du forlate meg?» 47 Då sagde nokre av deim som stod der og hørde det: «Han ropar på Elia.» 48 Og med det same sprang ein av deim fram og tok ein svamp og fyllte med vineiddik og sette på ein tein, og let honom få drikka. 49 Men dei hine sagde: «Venta! Lat oss sjå um Elia kjem og hjelper honom!» 50 Og Jesus ropa endå ein gong med høg røyst, og gav ut åndi. 51 Då røvna forhenget i templet midt i two, ovantil og heilt ned, og jordi skalv og bergi brast, 52 og graverne opna seg, og mange avlidne heilagmenne stod livs livande upp 53 og dei gjekk fram or graverne, og etter Jesus hadde stade upp att, kom dei inn i den heilage staden og synte seg for mange. 54 Då hovudsmannen og dei som var med honom og heldt vakt yver Jesus, såg jordskjelven og alt det som hende, vart dei fulle av otte og sagde: «Dette var sanneleg Guds Son!» 55 Det var og mange kvinner der, som stod eit stykke undan og såg på; dei hadde fylgt Jesus frå Galilæa og tent honom. 56

Millom deim var Maria Magdalena, og Maria, mor å Jakob og Josef, og mor å Sebedæus-sønerne. **57** Um kvelden kom det ein rik mann som heitte Josef, og var frå Arimatæa; han hadde og vorte ein læresvein åt Jesus. **58** Han gjekk til Pilatus og bad um han måtte få likamen åt Jesus; og Pilatus sende bod at dei skulde lata honom få han. **59** Då tok Josef likamen og sveipte honom inn i eit reint linty, **60** og lagde honom i den nye gravi som han hadde hogge ut å seg i berget. So velte han ein stor stein attfor gravopningi og gjekk burt. **61** Maria Magdalena og den andre Maria var der og; dei sat midt fyre gravi. **62** Den andre dagen - det var den som kjem etter fyrebuingsdagen - gjekk dei øvste prestarne og farisæarane saman til Pilatus **63** og sagde: «Herre, me kjem i hug at denne folkedåraren sagde med han livde: «Tri dagar etter stend eg upp att.» **64** Set no folk til å vakta vel på gravi til tridje dagen! Elles kunde læresveinarne hans koma og stela honom burt, og segja til folket: «Han hev stade upp frå dei daude, » og då vert den siste dårungi verre enn den fyrste.» **65** Då sagde Pilatus: «Her hev de vakt! Gakk no og tak vare på gravi som de best kann!» **66** So gjekk dei og sette vakti til å varveitsla gravi, etter dei hadde forsigla steinen.

28 Då kviledagen var liden, og det tok til å ljosa den fyrste dagen i vika, kom Maria Magdalena og den andre Maria og vilde sjå til gravi. **2** Då vart det brått ein sterk jordskjelv; for ein Herrens engel for ned frå himmelen, og gjekk innåt og velte steinen ifrå og sette seg på honom. **3** Han var som ein elding å sjå til, og klædi hans var kvite som snø. **4** Vaktarane skalv av rædsla for honom, og vart liggjande som dei var daude. **5** Og engelen tala til kvinnorne og sagde: «Ver ikkje rædde! Eg veit at de leitar etter Jesus, han som vart krossfest. **6** Han er ikkje her; han hev stade upp, som han sagde. Kom og sjå staden der han låg! **7** Og skunda dykk so av stad, og seg med læresveinarne hans: «Han hev stade upp frå dei daude, og no gjeng han fyre dykk til Galilæa; der skal de få sjå honom!» Sjå no hev eg sagt dykk det.» **8** Då skunda dei seg burt ifrå gravi med otte og stor gleda, og sprang av stad, vilde bera bod um det til læresveinarne hans. **9** Men best det var, fekk dei sjå Jesus; han kom imot deim og sagde: «Guds fred!» Då gjekk dei innåt og fall på kne for honom og tok kringum føterne hans. **10** Og Jesus sagde til deim: «Ver ikkje rædde! Gakk og seg med brørne mine at dei skal fara til Galilæa! Der skal dei sjå meg.» **11** Med dei var på vegen, kom nokre av vaktarane inn til byen, og fortalte dei øvste prestarne alt det som hadde hendt. **12** Då kom dei og styremennene i hop og samrådde seg; og dei gav hermennerne nok av pengar

13 og sagde: «Seg at læresveinarne hans kom um natt og stal honom burt medan desov. **14** Og skulde det koma att for landshovdingen, so skal me tala vel med honom, og laga det so at de kann vera trygge.» **15** So tok dei mot pengarne og gjorde som dei var fyresagde. Soleis kom det ordet ut millom jødarne, og hev halde seg alt til denne dag. **16** Dei elleve læresveinarne for til Galilæa, til det fjellet der Jesus hadde sagt deim til å møtast med honom. **17** Då dei fekk sjå honom, fall dei på kne for honom, men sume tvila. **18** Og Jesus steig fram og tala til deim og sagde: «Eg hev fenge all magt i himmelen og på jordi. **19** Gakk då ut, og gjer alle folki til læresveinar, med di de døyper deim til namnet åt Faderen og Sonen og den Heilage Ande, **20** og lærer deim å halda alt det som eg hev bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar so lenge verdi stend!» (aiðn g165)

Markus

1 Upphavet til evangeliet um Jesus Kristus, Guds Son. 2 Hjå Jesaja, profeten, stend det skrive: «Framfyre deg min ærendsvæi eg sender; Der du vil fara, skal han vegen rydja» - 3 «Hør han som ropar i heidi: «Rydje vegen åt Herren, jamna stigarne hans!»» 4 Soleis stod Johannes, døyparen, fram i øydemarki, og ropa ut umvendingsdåp til forlating for synderne. 5 Og heile Judaland kom ut til honom, og alt Jerusalems-folket, og han døypte deim i Jordanåi, med dei sanna synderne sine. 6 Johannes var klædd i kamelhår og hadde eit lerbelte kring livet, og det han åt, var grashoppar og villhonning. 7 Og han tala til folket og sagde: «Det kjem ein etter meg som er sterkare enn eg; eg er'kje verdig å bøygja meg ned og løysa skobandet hans. 8 Eg hev døypt dykk med vatn, men han skal døypa dykk med den Heilage Ande.» 9 I dei dagarne hende det, at Jesus kom frå Nasaret i Galilæa og vart døypt i Jordan av Johannes. 10 Og med det same han steig upp or vatnet, såg han korleis himmelen opna seg, og Anden dala ned til honom som ei duva. 11 Og frå himmelen kom det ei røyst: «Du er Son min, som eg elskar! Deg hev eg hugnad i!» 12 Og straks dreiv Anden honom ut i øydemarki; 13 og han var i øydemarki i fyrti dagar og vart freista av Satan, og heldt til millom villdyri, og englarne tente han. 14 Då Johannes var sett i fengsel, kom Jesus til Galilæa og kunngjorde evangeliet frå Gud 15 og sagde: «Tidi er fullkomli, og Guds rike er nær! Vend um og tru på evangeliet!» 16 Då han ein gong for frammed Galilæasjøen, fekk han sjå Simon og Andreas, bror hans; dei var åt og sette garn i sjøen, for dei var fiskarar. 17 Han sagde til deim: «Kom og fylg meg, so skal eg setja dykk til å vera menneskje-fiskarar!» 18 Då gjekk dei beint frå garni sine og fylgte honom. 19 Då han kom litt lenger fram, såg han Jakob, son åt Sebædeus, og Johannes, bror hans; dei var og i båten sin og greidde garni. 20 Og med ein gong kalla han deim, og dei gav seg med honom, og let far sin, Sebedæus, vera att i båten med leigefolket. 21 So kom dei til Kapernaum, og fyrste kviledag gjekk han inn i synagoga og lærde folket. 22 Og dei var reint upp i under yver læra hans; for han lærde deim som ein som hev velde, og ikkje som dei skriftlærde. 23 Den gongen var det der i lyden ein mann med ei urein ånd; han sette i og ropa: 24 «Kva vil du oss, Jesus frå Nasaret? Er du komen for å gjera ende oss? Eg veit kven du er - den Heilage frå Gud.» 25 Jesus truga den ureine åndi og sagde: «Teg still, og far ut or honom!» 26 Då reiv ho og sleit i honom og ill-hua, og for ut or honom. 27 Og alle vart forfærde og spurde seg imillom: «Kva er dette? Ei ny og

ageleg læra! Jamvel dei ureine ånderne lyt lystra, når han talar til deim!» 28 Og gjetordet um honom for straks yver alle Galilæa-bygderne derikring. 29 Frå synagoga gjekk dei beint heim til Simon og Andreas, i lag med Jakob og Johannes. 30 Vermor åt Simon låg sjuk og hadde hiteflagor, og dei tala straks til Jesus um henne. 31 Han gjekk burt til henne og tok henne i handi og reiste henne upp. Då slepte sotti henne, og ho tok til å stella for deim. 32 Då det vart kveld, og soli var gladd, kom dei til honom med alle som hadde vondt eller var forgjorde, 33 og heile byen hadde samla seg utfør døri. 34 Og han lækte mange som drogst med ymse sjukdomar, og dreiv ut mange vonde ånder, men han let'kje ånderne få lov til å tala, av di dei kjende honom. 35 I otta, fyrr det vart dag, reis han upp og gjekk ut og burt til ein øydestad; der heldt han bøn. 36 Simon og dei som var med honom, skunda seg etter honom, 37 og då dei fann honom, sagde dei til honom: «Alle leitar etter deg!» 38 Men Jesus svara: «Lat oss fara til ein annan stad, til grenderne her innmed, so eg kann få tala for folket der og; for det var det eg gjekk ut for.» 39 So gjekk han kring i heile Galilæa og tala i synagogorne deira og dreiv dei vonde ånderne ut. 40 Ein som hadde spillsykja kom og fall på kne for honom og bad: «Dersom du vil, kann du gjera meg rein!» 41 Jesus tykte vondt um honom, og rette ut handi og tok burtpå honom og sagde: «Eg vil; vert rein!» 42 Og med ein gong gjekk spillsykja av honom, og han vart rein. 43 Jesus tala strengt til honom, og bad honom ganga sin veg straks. 44 «Agta deg at du ikkje segjer dette med nokon,» sagde han, «men gakk burt og te deg for presten, og ber fram det offeret for reinsingi di som Moses hev sagt, so du kann vitna for deim!» 45 Men mannen var'kje fyrr komen ut, fyrr han tok til å tala mykje um det og bera det utsyver, so Jesus ikkje lenger kunde ganga berrsynt inn i nokon by; han heldt seg utanfor, på øydestader, og der kom dei til honom frå alle kantar.

2 Då det leid um nokre dagar, kom han til Kapernaum att, og det spurdest at han var heime. 2 Då samla der seg so mykje folk at det ikkje var rom åt fleire, ikkje ein gong framfor døri, og han tala Guds ord til deim. 3 Best det var, kom fire mann berande med ein som var lam, 4 og då dei ikkje kunde koma fram til Jesus for folkestimen, tok dei burt taksteinarne der som han var og braut hol i taket og fira ned sengi som den lame låg i. 5 Og då Jesus såg trui deira, sagde han til den lame: «Son, synderne dine er tilgjevne!» 6 No var det nokre skriftlærde som sat der; dei tenkte med seg: 7 «Kvi talar den mannen so? Han spottar Gud! Kven kann tilgjeva synder utan ein - Gud?» 8 Jesus kjende straks i hugen sin

at dei tenkte so, og han sagde: «Kvi hyser de slike tankar i hjarta? 9 Kva er lettast å segja til den lame: «Synderne dine er tilgjevne!» eller å segja: «Statt upp, tak sengi di og gakk?» 10 Men so de skal vita at Menneskjesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi, so segjer eg deg» - sagde han til den lame :- 11 «Statt upp, tak sengi di og gakk heim att!» 12 Då stod han upp, tok sengi si i same stund og gjekk ut for alle manns augo, so dei alle vart mest frå seg av undring, og lova Gud og sagde: «Slik hev me aldri set fyrr!» 13 So gjekk han ut til sjøen att. Då kom alt folket til honom, og han lærde deim. 14 Som han no gjekk frammed der, fekk han sjå Levi Alfæusson - han sat på tollbudi - og Jesus sagde til honom: «Fylg meg!» Då reiste han seg og fylgte honom. 15 So hende det at Jesus var til bords i huset hans, og mange tollmenner og syndrarar sat saman med honom og læresveinarne hans; for dei var mange, og dei fylgde honom. 16 Og då dei skriftlærde millom farisæarane såg at han åt i lag med syndrar og tollmenner, sagde dei til læresveinarne hans: «Et han i lag med tollmenner og syndrar?» 17 Jesus hørde det og sagde til deim: «Det er kje dei friske som treng lækjar, men dei som hev vondt. Eg er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndrar.» 18 Både læresveinarne åt Johannes og læresveinarne åt farisæarane heldt fasta. Og folk kom og spurde Jesus: «Korleis hev det seg at læresveinarne åt Johannes og åt farisæarane fastar, men dine læresveinar fastar ikkje?» 19 «Kann brudlaupsfolket fasta med brudgomen er hjå deim?» svara Jesus; «so lenge dei hev brudgomen hjå seg, kann dei då ikkje fasta. 20 Men skal kjem ei tid då brudgomen vert teken ifrå deim; då, når den dagen kjem, skal dei fasta. 21 Ingen saumar ein lapp av ustampa ty på eit gammalt klædeplagg; elles riv boti burt noko av plagget - det nye tyet av det gamle - og rifti vert større. 22 Og ingen hev ny vin på gamle lerflaskor; elles sprengjer vinen flaskorne og vinen øydest, og flaskorne med: Nei - ny vin på nye lerflaskor!» 23 Ein gong bar det so til at han gjekk yver åkrarne på kvileldagen, og læresveinarne tok til å riva av aks, med dei gjekk etter vegen. 24 Då sagde farisæarane med honom: «Sjå kva dei gjer på kvileldagen! det som ingen hev lov til!» 25 Han svara: «Hev de aldri lese kva David gjorde då han leid naud og svalt, han og dei som var med honom? 26 korleis han gjekk inn i Guds hus den tid Abjatar var øvsteprest, og åt skodebrødi - dei som ingen utan prestarne hev lov til å eta - og gav fylgjet sitt med seg?» 27 So sagde han til deim: «Kvileldagen vart til for menneskja skuld, og ikkje menneskja for kvileldagen skuld. 28 Difor råder Menneskjesonen yver kvileldagen og.»

3 Då Jesus ein annan gong gjekk inn i ei synagoga, var der ein mann som hadde ei nomi hand, 2 og dei gjætte på honom um han vilde lækja mannen på kvileldagen, so dei kunde få noko å klaga honom for. 3 Då sagde han til mannen med den nomne handi: «Reis deg upp og kom fram!» 4 Og til dei andre sagde han: «Er det rett å gjera godt på kvileldagen eller å gjera vondt - berga eit liv eller drepa?» Dei tagde. 5 Då såg han rundt ikring på deim, både harm og sorgfull for di dei var so harde og stride. So sagde han til mannen: «Rett fram handi!» Då rette han henne fram, og handi hans vart like god att. 6 Men farisæarane gjekk ut og tok straks til å samråda seg med Herodes-mennene korleis dei skulde få gjort ende på honom. 7 So for Jesus med læresveinarne sine burt til sjøen, og ein stor folkehop frå Galilæa fylgte med; og frå Judaland 8 og Jerusalem og Idumea og bygderne på hi sida Jordan og kring Tyrus og Sidon kom dei til honom i flokketal, då dei hørde um alt det han gjorde. 9 Då sagde han til læresveinarne at det skulde liggja ein båt ferdig til honom for folkemengdi skuld, so dei ikkje skulde trengja honom; 10 for han lækte mange, so alle som hadde eikor plåga, trengde seg innpå honom, og vilde få taka i honom. 11 Og kvar gong dei ureine ånderne såg honom, kasta dei seg ned for føterne hans og ropa: «Du er Guds Son!» 12 Men han forbaud deim både tadt og strengt å gjera honom kjend. 13 So gjekk han upp i fjellet, og kalla til seg deim han sjølv vilde, og dei kom til honom. 14 Og han valde ut tolv som skulde vera med honom, og som han vilde senda ut til å tala for folket, 15 og vilde gjeva magt til å驱 ut djevlar. 16 Det var Simon - honom kalla han Peter - 17 og Jakob, son åt Sebedæus, og Johannes, bror hans Jakob - deim kalla han Boanerges, det er Toresveinarne - 18 og Andreas og Filip og Bartolomæus og Mattæus og Tomas og Jakob, son åt Alfæus, og Taddæus og Simon Kananæus 19 og Judas Iskariot, han som sidan sveik honom. 20 Med det same han kom heim, samla folket seg i hop att, so dei kunde ikkje ein gong få seg mat. 21 Då hans eige folk fekk høyra det, for dei heimantil og vilde få tak i honom; «han må vera frå vitet!» sagde dei. 22 Men dei skriftlærde som var komne ned frå Jerusalem, sagde: «Be'elsebul hev fare i honom! og: «Det er djevlehovdingen sjølv som hjelper honom til å驱 ut djevlar.» 23 Då kalla han deim til seg og tala til deim i likningar: «Korleis kann Satan驱 ut Satan?» 24 Kjem eit rike i strid med seg sjølv, so kann det riket ikkje standa, 25 og kjem eit hus i strid med seg sjølv, so stend det huset ikkje med lag. 26 Set no Satan seg upp mot seg sjølv og kjem i strid med seg sjølv, so kann han ikkje standa seg; då er det ute med honom. 27 Men ingen kann ganga inn i huset til ei

kjempa og rana eignaluterne hans, hev han ikkje først lagt kjempa i band; då kann han plundra huset. 28 Det seger eg dykk for sant: Alt skal tilgjevest menneskjeborni, både synder og spottord, kor mykje dei spottar; 29 men den som spottar den Heilage Ande, fær i all æva ikkje tilgjeving; han er saka i ei æveleg synd» - (aiōn g165, aiōnios g166) 30 det var for di dei sagde: «Han hev ei urein ånd i seg.» 31 So kom mor hans og brørne hans; dei vart standande utanfor, og sende bod til honom um han vilde koma ut. 32 Det sat ein stor flokk kringum honom, og dei sagde til honom: «Sjå, mor di og brørne dine stend utanfor og spør etter deg!» 33 Kven er mor mi og brørne mine? svara han. 34 So såg han rundt på deim som sat i ein ring kringum honom, og sagde: «Sjå det er mor mi og brørne mine! 35 Den som gjer det Gud vil, han er bror min og syster mi og mor mi.»

4 So tok han til å læra folket att ved sjøen; og det samla det seg ei uhorveleg mengd ikring honom, so han laut ganga ut i ein båt; den sat han i utsida vatnet, og heile folkehopen stod innpå land nedmed sjøen. 2 Då lærde han deim mangt og mykje i likningar, og med han soleis lærde deim, sagde han: 3 Høy her! Det var ein såmann som gjekk ut og vilde så. 4 Då bar det seg so til med han sådde, at noko av kornet fall frammed vegen, og fuglarne kom og åt det upp. 5 Noko fall på steingrunn; der hadde det ikkje mykje jord, og det rann snøgt upp, av di der var so grunt; 6 men då soli steig, skein det av, for det hadde ikkje rot. 7 Noko fall millom klunger, og klungeren voks upp og kjøvde det, og det gav ikkje grøda. 8 Noko fall i god jord; det rann upp og voks og gav grøda og bar upp til tretti og seksti og hundrad foll. 9 Høy etter, kvar som høyra kann! sagde han då. 10 Då han vart åleine, kom dei tolv og dei andre som var med honom, og spurde honom um likningarne. 11 Han svara: «De fær vita løyndomen i Gudsriket, men til dei andre, som er utanfor, kjem allting i likningar, 12 so dei skal sjå, men ikkje skilja, og høyra, men ikkje skyna; elles kunde dei venda um og få tilgjeving. 13 Men skynar deikje denne likningi, sagde han, korleis kann de då greida alle dei andre likningarne? 14 Såmannen, det er den som sår Guds ord. 15 Dei frammed vegen, det er dei som Guds ord vert sått i, men med same dei hev høyrt det, kjem Satan, og tek burt ordet som var sått i deim. 16 Sameleis dei som var sådde på steingrunn; det er dei som straks dei fær høyra Guds ord, tek imot det med glede; 17 men dei hev ikkje rot i seg, og held ikkje ut langt bilet; kjem dei so i naud eller fåre for ordet skuld, leidest dei straks og fell ifrå. 18 Andre var sådde millom klunger; det er dei som hev høyrt Guds ord, 19 men suterne for det timelege og den svikfulle rikdomen og fysna etter alle andre ting, trengjer seg

inn og kjøver ordet, so det vert grødelaust. (aiōn g165) 20 Men dei som var sådde i god jord, det er dei som høyrer Guds ord og tek imot det, og gjev grøda i tretti og seksti og hundrad foll.» 21 Sidan sagde han til deim: «Når dei kjem inn med eit ljós, set dei det då under skjeppa eller sengi? set dei detikje i staken? 22 For ingen ting er dult utan det vert openbera, og ingen ting vart løynt utan det laut fram i ljøset. 23 Høy etter, kvar som høyra kann!» 24 So sagde han til deim: «Sjå dykk fyre kva de høyrer på! Det målet de mæler med, skal dei mæla åt dykk med, og endå skal de få noko attpå. 25 For den som hev, han skal få, men den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev.» 26 Sidan sagde han: «Med Guds rike er det so som når ein mann hev sått kornet i jordi: 27 Han sør og ris upp, natt etter natt og dag etter dag, og frøet renn upp og veks - han veit ikkje korleis det gjeng til; 28 av seg sjølv ber jordi si grøda, fyrist strå, so aks, so fulle korn i kvart aks. 29 Men so snart som åkeren er skjær, tek han fram sigden; for hausten er komen.» 30 So sagde han: «Kva skal me likna Guds rike i hop med? kva bilæte skal me teikna det med? 31 Det er liksom senapskornet; når det vert lagt i jordi, er det mindre enn alle frøkorn i verdi. 32 Men etter det er sått, renn det upp og vert større enn alle hagevokstrar og fær store greiner, so fuglarne i lufti kann byggja reir i skuggen av det.» 33 I mange sovore likningar tala han Guds ord til deim, etter som dei var god til å skyna det. 34 Forutan likningar tala han ikkje til folket; men når han var åleine med læresveinarne sine, lagde han det ut alt saman for deim. 35 Då det leid til kvelds same dagen, sagde han til deim: «Lat oss fara yver til hi sida!» 36 So skildest dei med folket og tok honom med i båten, som han var. Og andre båtar fylgte og med. 37 Då vart det so hardt eit ver, at båorne slo inn i båten, og han var nær på å fyllast. 38 Men Jesus låg og sov på høgjendet i baksukten. Dei vekte honom og sagde: «Meister, er du like sael um me gjeng under?» 39 So stod han upp og truga vinden og sagde til sjøen: «Teg, og ver still!» Då logna vinden, og det vart blikende stilt. 40 Og han sagde til deim: «Kvi er de rædde? Hev de endå ingitru?» 41 Men dei var fulle av otte og sagde seg imillom: «Kva er då dette for ein, som både vinden og sjøen lyder?»

5 So kom dei yver til hi sida av sjøen, til Gerasenarbygdi, 2 og med det same han steig utor båten, kom ein mann med ei urein ånd imot honom frå gravholorne. 3 Mannen hadde tilhald i graverne, og ingen kunde lenger få bunde honom, ikkje ein gong med lekkjor; 4 for han hadde ofte vore bunden med fotjarn og lekkjor, men slite lekkjorne og brote sund fotjarni, og ingen var god til å døyva honom. 5 Allstødt

både natt og dag var han i graverne og på fjelli og hua og slo seg sjølv med steinar. 6 Då han no såg Jesus langt burte, kom han springande og kasta seg ned for føterne hans, 7 og ropa høgt: «Kva vil du meg, Jesus, son åt den høgste Gud? For Guds skuld: pin meg ikkje!» 8 For Jesus sagde til honom: «Far ut or mannen, du ureine ånd!» 9 «Kva er namnet ditt?» spurde Jesus. «Legion er namnet mitt,» svara han; «for me er mange.» 10 Og han naudbad Jesus, at han ikkje vilde驱iva deim ut or bygdi. 11 No var det ein stor svineflokk som gjekk på beite der innmed fjellet; 12 so bad dei honom: «Send oss burt i svineflokkken, og lat oss få fara inn i deim!» 13 Det gav han deim lov til. So for dei ureine åndene ut og for i svini. Og heile flokken, um lag two tusund svin, sette utsyver stupet ned i sjøen og druknast. 14 Dei som gjætte svini, rømde og sagde frå um det i byen og på gardarne, og folk tok ut og vilde sjå kva det var som hadde hendt. 15 Då dei so kom til Jesus, fekk dei sjå at den forgjorde sat der klædd, og med sitt fulle vit, han som hadde havt djevleheren i seg. Og dei vart ottefulle. 16 Og då dei som hadde set det, fortalte korleis det hadde gjenge med den forgjorde, og um svini, 17 tok dei til å beda Jesus at han vilde fara burt frå grensorane deira. 18 Då Jesus gjekk i båten, bad den forgjorde um han måtte vera med honom. 19 Men Jesus let honom ikkje få lov, og sagde: «Gakk heim til folket ditt, og seg med deim kor mykje Herren hev gjort for deg, og kor god han hev vore med deg!» 20 So gjekk mannen og tok til å gjera kunnigt kring i Dekapolis kor mykje Jesus hadde gjort for honom. Og alle undra seg. 21 Då Jesus hadde fare yver til hi sida att med båten, og endå var nedmed sjøen, samla det seg ein stor folkehop kringum honom. 22 Då kom ein av synagoge-forstandarane, som heitte Jairus, og med det same han såg Jesus, kasta han seg ned for føterne hans 23 og bad honom mykje og sagde: «Vesle dotter mi ligg på det siste - um du vilde koma og leggja henderne på henne, so ho kann bergast og liva!» 24 Jesus gjekk med honom, og ein stor folkehop fylgte etter, og trengde seg um honom. 25 Millom deim var ei kvinne som hadde havt blodflod i tolv år. 26 Ho hadde søkt mange lækjarar, og prøvt mange råder, og kosta ut alt ho åtte; men det hadde ikkje muna; ho var heller vorti verre. 27 Ho hadde hørt ordet um Jesus, og no kom ho midt i folkehopen og tok attantil i kjolen hans. 28 «Kann eg få taka um so berre i klædi hans, vert eg god att,» tenkte ho. 29 Og med ein gong stana blodflodi, og ho kjende det i likamen at ho var lækt for sjukdomen. 30 Jesus kjende straks på seg at det for ei kraft ut ifrå honom; han snudde seg um i hopen og spurde: «Kven var det som tok i klædi mine?» 31 «Du ser folket

trengjer deg på alle kantar,» svara lærersteinane, «og so spør du kven det var som tok i deg!» 32 Då såg han seg ikking etter den som hadde gjort det. 33 Og kvenna, som var so rædd at ho skalv, av di ho visste kva som hadde hendt henne, ho kom og kasta seg ned for føterne hans, og sagde honom alt som det var. 34 Då sagde han til henne: «Trui di hev hjelpt deg, dotter mi. Gakk heim og hav det godt, og ver fri sjukdomen din!» 35 Fyrre han hadde tala ut, kom det folk frå huset åt synagoge-forstandaren og sagde: «Dotter di hev slokna. Umaka ikkje meisteren lenger!» 36 Jesus hørde kva dei tala um, og sagde til synagoge-forstandaren: «Ottast ikkje! Berre tru!» 37 Han let ingen fylgja seg utan Peter og Jakob og Johannes, bror åt Jakob. 38 Og då dei kom heim til synagoge-forstandaren, og han såg for eit ståk der var, og hørde folk gret og våla, 39 gjekk han inn og sagde: «Kva ståkar og græt de for? Barnet hev ikkje slokna; det sør.» 40 Då log dei åt honom. Men han dreiv deim ut alle saman, og sjølv tok han med seg far og mor åt barnet, og fylgjesveinarne sine, og gjekk inn der barnet låg. 41 Og han tok barnet i handi og sagde: «Talita kumi!» det er det same som: «Vesle gjenta, eg segjer deg: Ris upp!» 42 Og straks reis veslegjenta upp og gjekk ikking; for ho var tolv år. Då vart dei straks reint som dei var frå seg. 43 Men han forboud deim strengt å lata nokon få vita det, og sagde dei skulde gjeva henne mat.

6 So for han burt derifrå og kom til fødesheimen sin, og lærersteinane var med honom. 2 Då kvileldagen kom, tok han til å læra folket i synagoga, og dei mange som hørde på honom, var reint upp i under og sagde: «Kvar hev han dette frå? Kva er det for visdom han hev fenge? Og slike underverk som han gjer! 3 Er'kje dette timbremannen, son å Maria og bror åt Jakob og Joses og Judas og Simon? Og bur'kje systerne hans her i grendi?» Og dei stygdest ved honom. 4 Men Jesus sagde til deim: «Ein profet er ikkje vanvyrdt utan i si eige grend og hjå sitt eige folk og i sin eigen heim!» 5 Han kunde ikkje gjera noko under der, so nær som at han lagde henderne på nokre få helselause og lækte deim. 6 Og han undra seg yver vantrui deira. Sidan gjekk han frå grend til grend og lærde folket. 7 Og han kalla dei tolv til seg, og tok til å senda deim ut, two og two, og gav dei magt yver dei ureine ånderne. 8 Han sagde til deim at dei skulde'kje hava anna med seg på ferdi enn ein stav, ikkje brød, ikkje skreppa, ikkje kopar i beltet; 9 sandalar kunde dei ganga med, men dei måtte'kje hava på seg meir enn ei trøya. 10 «Kvar gong de kjem inn i eit hus,» sagde han, «so ver der til de fer burt frå den bygdi. 11 Men er det

nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk og ikkje vil høyra på dykk, so gakk dykkar veg og rist moldi av føterne dykkar! det skal vera eit vitnemål mot deim.» **12** So tok dei i vegen og tala for folket og mana deim til å venda um. **13** Og dei dreiv ut mange djevlar, og salva mange helselause med olje og lækte deim. **14** Kong Herodes fekk og høyra um dette; for Jesus hadde vorte namnspurd, og folk sagde: «Det er Johannes, døyparen! Han hev stade upp frå dei daude; difor ter det seg so underfulle krafter i honom;» **15** andre sagde: «Det er Elia;» endå andre: «Det er ein profet, som ein av dei gamle profetarne.» **16** Men då Herodes høyrdet det, sagde han: «Det er Johannes, han som eg let deim hogga hovudet av; no hev han stade upp att!» **17** For Herodes hadde sjølv sendt ut folk til å gripa Johannes og lagt honom i band og lekkjor, og det valda Herodias, kona åt Filip, bror hans. For henne hadde Herodes gift seg med; **18** men Johannes sagde til honom: «Du må ikkje hava brorkona di!» **19** Difor bar Herodias hat til honom, og vilde at han skulde drepast, men fekk det'kje fram. **20** For Herodes hadde age for Johannes, av di han visste han var ein rettferdig og heilag mann, og han heldt handi yver honom; når han høyrdet honom, kom han i tvil um mangt og mykje, og han høyrdet honom gjerne. **21** Men so kom det ei lagleg tid: det var då Herodes på årmålsdagen sin gjorde eit gjestebod for stormennerne sine og herhovdingarne og dei gjævaste i Galilæa. **22** Då kom dotter åt Herodias inn og dansa. Herodes og gjesterne hans tykte gildt i dansen hennar, og kongen sagde til henne: «Bed meg um kva du vil, so skal eg gjeva deg det!» **23** Og han svor at ho skulde få det ho bad um - um det so var halve riket hans. **24** So gjekk ho ut og spurde mor si: «Kva skal eg beda um?» «Hovudet åt Johannes døyparen!» svara mori. **25** Då skunda ho seg straks inn til kongen og bar fram ynskjet sitt: «Eg vil at du no med det same skal gjeva meg hovudet åt Johannes døyparen på eit fat,» sagde ho. **26** Kongen vart reint ille ved; men for di han hadde svore, og for gjesterne skuld vilde han ikkje svara nei. **27** Han sende straks ein av livvakti av stad og bad honom henta hovudet åt Johannes. **28** Mannen gjekk til fengslet og hogg hovudet av Johannes, kom med det på eit fat og gav det til gjenta, og ho gav det til mor si. **29** Då lærersteinarne åt Johannes fekk høyra det, kom dei og tok liket hans og lagde det i ei grav. **30** Apostlarne samla seg etter hjå Jesus, og sagde frå um alt dei hadde gjort, og alt dei hadde lært folket. **31** Då sagde han til deim: «Kom no de åleine med meg til ein øydestad og kvil dykk litt!» For det var mange som kom og gjekk, og dei fekk ikkje ein gong matro. **32** So for dei åleine i båten til ein øydestad. **33** Men folk såg deim fara

burt, og mange kjende deim att, og sprang landveges dit frå alle byarne og kom fyre deim, **34** og då Jesus steig i land, fekk han sjå ein stor folkehop. Han tykte hjarteleg synd i deim; for dei var som ein saueflokk utan hyrding; og han tok til å læra deim mykje. **35** Då dagen tok til å lida, kom lærersteinarne til honom og sagde: «Det er audt her, og dagen lid. **36** Send deim frå deg, so dei kann ganga burt i gardarne og grenderne her kringum og kjøpa seg mat!» **37** «Gjev de dei mat!» svara han. «Skal me ganga av og kjøpa brød for eit halvt hundradalar, og gjeva deim?» sagde dei då. **38** «Kor mykje brød hev de?» spurde han; «gakk og sjå etter!» Då dei so hadde fenge greida på det, sagde dei: «Fem leivar og two fiskar.» **39** Då sagde han at dei skulde lata alle setja seg i det grøne graset, bordlag og bordlag. **40** So let dei seg ned i flokkar, sume på hundrad og sume på femti. **41** Og han tok dei fem brødleivarne og dei two fiskarne og såg upp imot himmelen og velsigna deim; so braut han brødet og gav det til lærersteinarne, so dei skulde setja det fram for deim, og dei two fiskarne skifte han og ut åt deim alle. **42** Då alle hadde ete og var mette, **43** samla dei upp tolv korger fulle med brødstykke og noko fisk. **44** Og det var fem tusund mann som hadde fenge mat. **45** Med same dette var gjort, nøydde han lærersteinarne til å ganga i båten og fara fyre yver sjøen, til Betsaida, medan han sjølv bad farvel med folket. **46** Og då han hadde skilst med deim, gjekk han upp i fjellet og vilde beda. **47** Då det leid på kvelden, var båten midt ute på sjøen, og sjølv var han åleine på land. **48** Då såg han at det gjekk tungt for deim med roren; for dei hadde vinden imot seg. Og ikring den fjorde nattevakti kom han gangande burtimot deim på sjøen, og vilde ganga fram til deim. **49** Då dei såg at han gjekk på sjøen, tenkte dei at det var eit skrymt, og dei sette i et skrik; **50** for dei såg honom alle og vart fælne. Men i det same tala han til deim og sagde: «Ver hugheile! Det er eg! Ver'kje rædde!» **51** So steig han upp i båten til deim, og vinden stilna. Men dei var so forstørke at dei var reint ifrå seg. **52** For dei hadde ikkje vitrast av det som var hendt med brødet; so seige og tungnæme var dei. **53** Då dei hadde fare yver til hitt landet, kom dei til Gennesaret og lagde til der. **54** Med det same han steig utor båten, kjende folk honom att, **55** og dei sprang rundt i heile grannelandet og tok til å bera dei sjuke kring i sengjerne sine dit som dei høyrdet han var. **56** Og kvar han kom, til grender eller byar eller gardar, lagde dei sine sjuke på tunet, og bad um dei måtte få taka um so berre i falden på kjolen hans, og alle som kom nær honom, vart gode att.

7 Farisearane og nokre skriftlærde som var komne frå Jerusalem, samla seg ein gong kring Jesus. **2** For dei

hadde set at nokre av lærersveinarne hans åt maten sin med ureine - dei meinte: utvegne hender; 3 og farisæarane og alle jødar tvær alltid henderne vel fyrr dei et; det er ein skikk dei hev frå dei gamle, og den held dei seg etter; 4 og når dei kjem frå torget, et dei ikkje fyrr dei hev skvett vatn yver seg; og mykje anna er det som hev vorte sed og skikk hjå deim, som å skylla koppar og krus og koparkjelar og benkjer. 5 So kom då farisæarane og dei skriftlærde og spurde honom: «Kvi fylgjer ikkje lærersveinarne dine dei skikkarne me hev frå dei gamle, men et maten sin med ureine hender?» 6 Han svara: «Jesaja spådde sant um dykk, de hyklarar, som det stend skrive: «Med lipporn' lovarei meg, denne lyden, Men hugen deira han er langt ifrå meg. 7 D'er liten mun i at dei meg vil æra, Når det dei lærer folk er mannebod.» 8 De ansar ikkje Guds bod, men held dykk etter menneskjelærdom. 9 Å jau, det er rett fint åtfare, » sagde han, «at de gjer Guds bod um inkje, so de kann fylgia skikkarne dykkar! 10 Moses hev sagt: «Du skal æra far din og mor di!» og: «Den som bannar far sin eller mor si, skal døy!» 11 Men de segjer: «Når ein mann talar so til far sin eller mor si: «Det som eg kunde ha hjelpt deg med, skal vera ein korban» - det er: ei tempelgåva - 12 so let de honom ikkje lenger få lov til å gjera noko for foreldri sine. 13 Soleis gjer de Guds ord um inkje med skikkarne dykkar, som de hev lært folk. Og slikt gjer de mykje av.» 14 So kalla han folket til seg att og sagde med deim: «Høyr på meg alle, og tenk på det eg segjer! 15 Det finst ingen ting utanfor menneskjet som kann gjera honom urein um det kjem inn i honom; men det som kjem ut or menneskjet, det er det som gjer honom urein. 16 Høyr etter, kvar som høyra kann!» 17 Då han var komen inn og hadde skilst ifrå folket, spurde lærersveinarne honom um dette ordtøket. 18 «Er de og so uvituge?» svara han. «Skynar deikje at det som kjem inn i menneskjet utantil, kann aldri gjera honom urein? 19 For det kjem ikkje inn i hjarta hans, men i buken, og fer ut der det skal; soleis vert all føda rein. 20 Men det som gjeng ut or menneskjet, » sagde han, «det gjer honom urein. 21 For innantil, or menneskjhjarta, kjem dei vonde tankarne: lauslivnad, tjuvskap, manndråp, 22 egteskapsbrot, girugskap, vondskap, svik, ukjurskap, ovund, gudsspotting, ovmod, vitløysa. 23 Alt dette vonde kjem innantil, og gjer menneskjet ureint.» 24 So tok han ut derifrå, og for burt til Tyrus-bygderne. Der gjekk han inn ein stad, og vilde ikkje nokon skulde vita det; men det kunde ikkje dyljast. 25 Ei kona hadde ei liti dotter som det var ei urein ånd i; då ho fekk høyra um honom, kom ho straks og kasta seg ned for føterne hans; 26 det var ei heidningkona, av syro-fønikisk

ætt. Og ho bad at han vilde驱va den vonde åndi ut or dotter hennar. 27 «Lat først borni få eta seg mette!» svara han; «det erikje vænt å taka brødet frå borni og kasta det for hund-ungarne.» 28 «Jau, Herre, » svara ho; «små-hundarne et då og under bordet av smularne etter borni.» 29 Då sagde Jesus: «For det ordet skuld kann du ganga heim att; den vonde åndi hev fare ut or dotter di.» 30 Då ho so kom heim, fann ho barnet liggjande på sengi, og åndi hadde fare ut. 31 Då han tok ut att frå Tyrus-bygderne, for han um Sidon til Galilæasjøen, midt igjenom Dekapolis-bygdi. 32 Då kom dei til honom med ein som var dauv og godtsom mållaus, og bad han vilde leggja henderne på honom. 33 Jesus tok honom til sides, burt ifrå folkehopen, stakk fingrarne sine i øyro hans, og vætte tunga hans med råke av munnen sin. 34 So såg han upp imot himmelen og sukka, og sagde til honom: «Effata!» - det er: «Lat deg uppl!» 35 Då vart øyro hans upplatne, bandet losna av tunga, og han tala klårt. 36 Jesus forboud deim å segja det med nokon. Men di meir han forboud det, di meir bar dei det utsver. 37 Dei var reint tekne og sagde: «Han hev gjort alt vel! dei dauve gjev han høysel, og dei mållause mæle..»

8 Ein gong ved det leitet var det atter mykje folk samla, og dei hadde ingen ting å eta. Då kalla Jesus lærersveinarne til seg og sagde: 2 «Eg ynkast yver folket! No hev dei alt vore hjå meg i tri dagar, og hev ingen ting å eta. 3 Let eg deim fara fastande heim att, so kjem dei til å ormegtast på vegen; og sume av dei hev kome lange vegar.» 4 «Kvar kann ein få brød frå til å metta alle desse, her i øydemarki?» svara lærersveinarne. 5 «Kor mykje brød hev de?» spurde Jesus. «Sju leivar, » sagde dei. 6 Då let han folket setja seg ned på marki, og han tok dei sju leivarne og takka og braut dei sund og gav deim til lærersveinarne, so dei skulde setja deim fram; og dei sette deim fram for folket. 7 Og dei hadde nokre få små fiskar; deim velsigna han og, og sagde at dei skulde setja deim fram. 8 Då dei hadde ete og var mette, samla dei upp dei stykki som låg att; det vart sju korger. 9 Og der var um lag fire tusund mann. So bad han farvel med deim. 10 Straks etter gjekk han i båten med lærersveinarne sine og for til Dalmanuta-bygdi. 11 Dit kom farisæarane og, og dei tok til å ordkastast med honom, og kravde eit teikn frå himmelen av honom; for dei vilde freista honom. 12 Då sukka han av hjartans grunn og sagde: «Kvi krev denne ætti eit teikn? Det segjer eg dykk for sant: Aldri skal denne ætti få noko teikn!» 13 Dermed gjekk han ifrå deim og steig ut i båten att, og for yver sjøen. 14 Dei hadde gløymt å taka brød med seg; ein leiv var alt dei hadde med seg i båten. 15

So vara han deim å og sagde: «Sjå dykk fyre, og agta dykk for surdeigen å farisæarane og surdeigen å Herodes!» 16

Då tala dei med kvarandre um at dei hadde kje brød. 17 Jesus gådde det og sagde til deim: «Kvi talar de um at de ikkje hev brød? Ser og skynar de endå ingen ting? Er de so tungnæme? 18 De hev augo, og ser ikkje! De hev øyro og høyrer ikkje! Kjem de då ikkje i hug 19 den gongen eg bytte sund dei fem brødleivarne åt dei fem tusund - kor mange korger fulle av brødstykke sanka de i hop?» «Tolv,» svara dei. 20 «Og då eg bytte ut dei sju leivarne åt dei fire tusund, kor mange fulle brødkorger samla de då upp?» - «Sju,» svara dei. 21 Skynar de endå ingen ting? sagde han då. 22 So kom dei til Betsaida. Der leidde dei ein blind mann fram til honom, og bad at han vilde leggja henderne på honom. 23 Då tok han den blinde i handi, og leidde honom ut or grendi. So vætte han augo hans med råke av munnen sin, og lagde henderne på honom og spurde: «Ser du noko?» 24 Mannen såg upp og sagde: «Eg augnar folk som gjeng ikring; dei ser ut for meg som trestuvær.» 25 So lagde Jesus endå ein gong henderne på augo hans. Då braut syni hans fram; han vart god att og kunde skilja allting klårt. 26 Jesus sende honom heim att og sagde: «Gakk ikkje inn i grendi, og seg det ikkje til nokon i grendi!» 27 Sidan for Jesus og læresveinarne hans burt til grenderne kring Cæsarea Filippi. Og på vegen spurde han deim: «Kven segjer folk at eg er?» 28 «Johannes døyparen,» svara dei; og sume segjer: «Elia», andre: «Ein av profetarne.» 29 «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. Då tok Peter til ords og sagde: «Du er Messias!» 30 Men det forbaud han deim strengt å segja med nokon. 31 So tok han til å læra deim at Menneskjesonen laut lida mykje, og at styremennene og dei øvsteprestarne og dei skriftlærde skulde skjota honom ifrå seg, og at han laut lata livet, men tri dagar etter skulde han standa upp att. 32 Og det sagde han med reine ord. Då tok Peter honom til sides og tok til å telja for honom. 33 Men han snudde seg, og då han såg læresveinarne sine, tala han strengt til Peter og sagde: «Burt frå augo mine, Satan! Du hev ingen tanke for det som er Guds vilje, men berre for det som er menneskjevilje.» 34 So kalla han folket til seg saman med læresveinarne sine og sagde: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv, og taka krossen sin upp og fylgja etter meg. 35 For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi og evangeliet skuld, han skal berga det. 36 Kva gagnar det eit menneskje å vinna heile verdi, men tapa sjæli si? 37 For kva kann menneskjet gjeva i byte for sjæli si? 38 For den som skjemmest ved meg og ordi mine i denne utrue og synduge ætti, honom skal og Menneskjesonen

skjemmast ved når han kjem i herlegdomen åt Far sin med dei heilage englarne.

9 Det segjer eg dykk for sant,» sagde han: «Sume av deim som her stend, skal ikkje smaka dauden fyrr dei ser at Guds rike hev kome med velde.» 2 Seks dagar etter tok Jesus Peter og Jakob og Johannes med seg upp på eit høgt fjell; der var dei åleine for seg sjølve. Då vart han forklåra for augo deira, 3 og klædi hans vart skinande kvite, so ingen bleikjar i verdi kunde ha gjort deim so kvite. 4 Og Elia syntte seg for deim saman med Moses; dei stod og tala med Jesus. 5 Då tok Peter til ords og sagde til Jesus: «Meister, det er godt me er her! Lat oss gjera tri hytter, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia!» 6 Han visste ikkje kva han skulde segja; for dei var fulle av otte. 7 So kom det ei sky og skygde yver deim, og or skyi kom det ei røyst: «Dette er Son min, han som eg elskar. Høyr på honom!» 8 Men best dei skoda ikring seg, såg dei ingen meir utan Jesus - han var åleine hjå deim. 9 Då dei gjekk ned av fjellet, sagde han med deim at dei ikkje måtte tala til nokon um det dei hadde sett, fyrr Menneskjesonen var staden opp frå dei daude. 10 Det ordet merka dei seg, men undrast seg imillom kva det skulde tyda: «standa upp frå dei daude». 11 So spurde dei honom: «Segjer ikkje dei skriftlærde at først lyt Elia koma?» 12 Ja, først kjem Elia og set alt i rett lag att, svara han; «og kva er det som stend skrive um Menneskjesonen? At han skal lida mykje og agtast for inkje! 13 Men eg segjer dykk at Elia og er komen, og dei gjorde med honom slikt dei vilde, som skrive er um honom.» 14 Då dei kom til læresveinarne, såg dei ein stor folkehop kringum deim, og nokre skriftlærde som var i ordkast med deim. 15 Og med same folkemengdi fekk sjå honom, vart dei reint forstørkte, og sprang imot honom og helsa. 16 «Kva er det de dregst med deim um?» spurde han. 17 Då svara ein av folket: «Meister, eg er komen til deg med son min. Han hev ei mållaus ånd i seg; 18 når ho tek honom, riv ho og slit i honom, so fraudi stend utor munnen, og han skjer tenner og visnar burt. Eg bad læresveinarne dine at dei vilde驱ha henne ut, men dei var kje god til.» 19 Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune ætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk? Kor lenge skal eg tola dykk? Kom hit til meg med honom!» 20 So leidde dei guten burt til honom, og med same han såg Jesus, reiv åndi i honom, so han stupte i marki og velte seg og togg fraud. 21 «Kor lenge hev han havt det so?» spurde Jesus. «Frå han var eit lite barn,» svara faren; 22 «og ofte hev åndi kasta honom både i elden og i vatnet, og vilja gjort ende på honom. Men er det mogelegt for deg, so gjer sælebot på oss og hjelp oss!» 23 «Um det er mogelegt for meg -?» svara Jesus. «Alt er mogelegt for

den som trur!» 24 Og straks ropa far åt barnet: «Eg trur! Hjelp mi vantru!» 25 Då Jesus såg at folket strøynde til, truga han den ureine åndi og sagde: «Du mållause og dave ånd, far utor honom, segjer eg, og far aldri i honom meir!» 26 Då hua ho og reiv hardt i guten og for ut. Og han vart som eit lik, so dei fleste sagde: «Han hev sloknal!» 27 Men Jesus tok honom i handi og vekte honom; då reiste han seg upp. 28 Då Jesus var komen i hus, og læresveinarne var åleine med honom, spurde dei: «Kvi kunde ikkje me drivast ut på anna vis enn med bøn og fasta.» 29 So tok dei ut derifrå og for gjenom Galilæa. Men han vilde ikkje nokon skulde vita det; 31 for han lærde sveinarne sine og sagde: Menneskjesonen skal gjevast yver i menneskehender, og dei skal drepa honom; og tri dagar etter han er drepen, skal han stunda upp att. 32 Men dei skyna'kje det ordet, og torde ikkje spryja honom. 33 So kom dei til Kapernaum, og då han var heime att, spurde han deim: «Kva var det de tala um på vegen?» 34 Dei tagde; for på vegen hadde dei tala med einannan um kven som var størst. 35 Då sette han seg og kalla til seg dei tolv, og sagde med deim: «Vil nokon vera den fyrste, so skal han vera den siste av alle og tenar for alle!» 36 So tok han eit lite barn og sette midt imillom deim og tok det i fang og sagde til deim: 37 «Den som tek imot eit sovore barn for mitt namn skuld, han tek imot meg; og den som tek imot meg, tek ikkje imot meg, men den som sende meg.» 38 Johannes sagde til honom: «Meister, me såg at ein som ikkje er i fylgle med oss, dreiv ut vonde ånder i ditt namn, og me forbaud honom det, for di han ikkje var i fylgle med oss.» 39 «De skal ikkje forbjoda honom det,» sagde Jesus, «for den som gjer eit under i mitt namn, kann ikkje so snart tala vondt um meg; 40 den som ikkje er imot oss, held med oss. 41 For den som gjev dykk ei skål med vatn for di de hører Kristus til, han skal ikkje missa si løn, det segjer eg dykk for visst. 42 Men den som legg ei snara for ein av desse små som trur, for honom var det mykje betre um det var lagt ein kvernstein um halsen hans, og han var kasta i havet. 43 Dersom handi di freistar deg, so hogg henne av! Det er betre du gjeng vanfør inn til livet, enn at du hev både føsterne dine og kjem i helvite, i den usløkkjande elden, (Geenna g1067) 44 der ormen deira ikkje dør, og elden ikkje sloknar. 45 Og dersom foten din freistar deg, so hogg honom av! Det er betre du gjeng einføtt inn til livet, enn at du hev både føsterne dine og vert kasta i helvite, (Geenna g1067) 46 der ormen deira ikkje dør, og elden ikkje sloknar. 47 Og dersom auga ditt freistar deg, so riv det ut! Det er betre du gjeng einøygd inn i Guds rike, enn at du hev two augo og

vert kasta i helvite, (Geenna g1067) 48 der ormen deira ikkje dør og elden ikkje sloknar. 49 For kvart menneske skal saltast med eld, liksom kvart offer vert salta med salt. 50 Salt er ein godt; men vert saltet saltlaust, kva vil de då salta det med? Hav salt i dykk sjølve, og halldt fred med kvarandre!»

10 So tok han ut derifrå, og for til Juda-bygderne og bygderne på hi sida Jordan. Og folket samla seg att ikring honom, og han lærde deim, som han var van med. 2 Då kom det nokre farisærar og spurde honom: «Tru ein mann hev lov til å skilja seg frå kona si?» Det var for å freista honom dei spurde um det. 3 «Kva hev Moses sagt dykk fyre?» sagde Jesus. 4 «Moses gav lov til å skriva eit skilsmålsbrev og senda henne frå seg,» svara dei. 5 Då sagde han til deim: «Av di de er so hardhjarta, skreiv Moses den lovi for dykk. 6 Men alt ifrå fyrste skapingstidi gjorde Gud deim til mann og kvinne. 7 Difor skal mannen skiljast med far sin og mor si, 8 og dei two skal vera eitt kjøt. So er dei då ikkje lenger two, men eitt kjøt, 9 og det som Gud hev bunde i hop, det skal ikkje menneskja skilja.» 10 Heime spurde læresveinarne honom att um det same. 11 Då sagde han til deim: «Den som skil seg frå kona si og gifter seg med ei onnor, bryt egteskapet med henne, og gjer hor. 12 Og dersom ho skil seg frå mannen sin, og gifter seg med ein annan, gjer ho hor.» 13 Og dei bar småborn til honom, so han skulde røra ved deim, men læresveinarne truga deim som bar deim. 14 Då Jesus såg det, vart han harm og sagde til deim: «Lat småborni koma til meg; hindra deim ikkje! for Guds rike høyrer slike til. 15 Det segjer eg dykk for sant: Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, han skal på ingen måte koma inn i det.» 16 So tok han deim i fanget og lagde henderne på deim og velsigna deim. 17 Då han kom ut på vegen, sprang det ein fram og fall på kne for honom og spurde: «Gode meister, kva skal eg gjera so eg kann vinna eit æveleg liv?» (aiōnios g166) 18 «Kvi kallar du meg god?» sagde Jesus. «Ingen er god utan ein - Gud! 19 Bodи kjenner du: «Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! Du skal ikkje slå under deg annan manns eigedom! Du skal æra far din og mor din!» 20 «Meister,» svara han, «alt det hev eg halde frå eg var ung.» 21 Då såg Jesus på honom og fekk honom kjær. So sagde han: «Eitt vantar deg: Gakk burt og sel alt det du hev, og gjev det til dei fatige, so fær du ein skatt i himmelen; og kom so og fylg meg!» 22 Ved det ordet for det ein skugge yver andlitet hans, og han gjekk sturen burt; for han åtte mykje. 23 Då såg Jesus kringum seg og sagde til læresveinarne sine: «Kor vandt det er for den som eig mykje å koma inn i Guds rike!» 24 Læresveinarne stokk yver ordi

hans. Men Jesus tok til ords att og sagde: «Kor vandt det er, borni mine, å koma inn i Guds rike for deim som set si lit til rikdom! 25 Det er lettare for ein kamel å ganga gjennom eit nålauga enn for ein rik å koma inn i Guds rike! 26 Då vart dei endå meir forfærde. «Kven kann då verta frelst?» ropa dei. 27 Jesus såg på deim og sagde: «For menneskje er det umogelegt, men ikkje for Gud; for alt er mogelegt for Gud.» 28 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «ENN me som hev skilt oss med alt og fylgt deg!» 29 Og Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Det er ingen hev skilt seg med heim eller brør eller syster eller mor eller far eller born eller gardar for mi og evangeliet skuld, 30 utan han skal få det att hundred gonger - no i denne tidi heim og brør og syster og mødre og born og gardar, alt um han jamt er i fåre, og i den verdi som kjem eit æveleg liv. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Men mange som no er med dei fyrste, skal då vera millom dei siste, og dei siste millom dei fyrste. 32 No var dei på vegen upp til Jerusalem. Jesus gjekk fyre deim, og dei undrast, og dei som fylgde, var fulle av otte. Då samla han etter dei tolv ikring seg, og tok til å tala til deim um det som skulde henda honom: 33 No fer me upp til Jerusalem, og Menneskjesonen skal gjevast i henderne på dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og dei skal døma honom frå livet og gjeva honom yver til heidningane; 34 og dei skal spotta honom og sputta på honom og hudfletta honom og drepa honom; men tri dagar etter skal han standa upp att.» 35 Jakob og Johannes, sønerne åt Sebedæus, kom til honom og sagde: «Meister, det er noko me vil beda deg um! Vil du gjera det for oss?» 36 «Kva vil de eg skal gjera for dykk?» sagde han. 37 «Lova oss at me skal få sitja innmed deg i din herlegdom, ein på di høgre og ein på di vinstre sida!» svara dei. 38 «De veit ikkje kva de bed um,» sagde Jesus. Kann de drikka den skåli som eg drikk, eller takar den dåpen som eg tek?» 39 «Ja, det kann me,» sagde dei. Då sagde Jesus til deim: «Den skåli eg drikk, skal de drikka, den dåpen eg fær, skal de få; 40 men sætet ved mi høgre eller vinstre sida er det ikkje mi sak å gjeva burt; det lyt dei få som det er etla åt.» 41 Då dei ti høyrdet det, tok dei til å harmast på Jakob og Johannes. 42 Då kalla Jesus deim til seg og sagde: «De veit at dei som gjeld for fyrstar, råder yver folki sine, og stormennerne deira heldt deim i age. 43 Men so er det ikkje hjå dykk; den som vil vera stor millom dykk, lyt tena dei andre, 44 og den som vil vera den fyrste av dykk, lyt vera træl for dykk alle. 45 For Menneskjesonen er'kje heller komen for å tenast, men for å tena og gjeva sitt liv til løysepering for mange.» 46 So kom dei til Jeriko. Då Jesus tok ut att frå Jeriko med lærersveinarne sine og ein

svær folkehop, sat son åt Timæus, Bartimæus, ein blind tiggjar, attmed vegen, 47 og då han høyrdet det var Jesus frå Nasaret, tok han på å ropa: «Jesus, Davids son, gjer sælebot på meg!» 48 Mange truga honom, og sagde han skulde tegja; men han ropa berre endå meir: «Davids son, gjer sælebot på meg!» 49 Jesus stana og sagde: «Ropa honom hit!» Då ropa dei på den blinde og sagde til honom: «Ver hugheil! Reis deg upp! Han ropar på deg!» 50 So kasta han av seg kjolen og spratt upp og kom burt til Jesus. 51 Og Jesus sagde til honom: «Kva vil du eg skal gjera for deg?» «Meister, lat meg få att syni!» svara den blinde. 52 Då sagde Jesus til honom: «Gakk heim att! Trui di hev hjelpt deg.» Og med ein gong fekk han att syni, og fylgde Jesus på vegen.

11 Då dei kom burtimot Jerusalem, til Betfage og Betania ved Oljeberget, sende Jesus two av lærersveinarne sine i veg og sagde til deim: 2 «Gakk burt i den grendi som ligg beint framfor dykk! Med det same de kjem der, finn de ein fole som stend bunden, og som det endå aldri hev sete noko menneskje på; den skal de løysa og koma hit med! 3 Og dersom nokon segjer med dykk: «Kvi gjer de det?» so skal de svara: «Herren treng um honom, og sender honom straks attende.»» 4 So gjekk dei og fann folen; han stod bunden uti gata attmed ei dør, og dei løyste honom. 5 Nokre folk som stod der, sagde til deim: «Kva gjer de? løyser de folen?» 6 Dei svara so som Jesus hadde sagt; då let folket deim ganga. 7 So kom dei til Jesus med folen og lagde kjolarne sine på honom, og Jesus sette seg oppå. 8 Og mange breidde klædi sine på vegen, andre strådde lauv, som dei hadde henta frå marki. 9 Og dei som gjekk fyre, og dei som fylgde etter, ropa: «Hosianna! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn! 10 Velsigna vere vår fader Davids rike som kjem! Hosianna i det høgstel!» 11 So kom han til Jerusalem og gjekk inn i templet. Der såg han seg ikring allstad; men då det tok til å kvelda, gjekk han ut til Betania med dei tolv. 12 Dagen etter, då dei gjekk frå Betania, kjende han seg svolten. 13 Langt burte såg han eit fiketre med lauv på; han gjekk burtåt, og vilde sjå um han kunde finna noko på det; men då han kom dit, fann han'kje anna enn lauv; for det var ikkje tidi for fikor. 14 Då tala han til treet og sagde: «Gjev aldi i verdi nokon må koma til å eta frukt av deg meir!» Og det høyrdet lærersveinarne på. (aiōn g165) 15 Då dei kom til Jerusalem, gjekk han inn i templet og tok til å驱ra ut deim som handla i heilagdomen; han velte bordi åt pengevekslarane og krakkarne åt deim som selde duvor, 16 og let ingen få lov til å bera nokon reidskap gjennom templet. 17 Og han lærde deim og sagde: «Stend det'kje skrive: «Mitt hus skal kallast eit bønehus for alle folk?» Men de hev gjort

det til eit røvarbol.» **18** Dei øvste prestarne og dei skriftlærde fekk høyr det, og lurde på korleis dei skulde få teke livet av honom; dei var rædde honom; for alle folk var hugtekne av læra hans. **19** Men når det leid til kvelds, gjekk han alltid ut or byen. **20** Då dei tidleg um morgenon gjekk framum fiketreet, såg dei at det hadde turka radt ifrå roti. **21** Peter kom i hug dei ordi Jesus hadde lyst, og sagde: «Meister, sjå fiketreet som du banna, hev turka!» **22** Då tok Jesus til ords og sagde: «Hav tru til Gud! **23** Det segjer eg dykk for sant: Um nokon segjer til dette fjellet: Lyft deg upp og kasta deg ut i havet! og ikkje hev tvil i hjarta, men trur at det vil ganga som han segjer, so skal det ganga som han vil. **24** Difor segjer eg dykk: Kva de bed um og ynskjer etter, so tru visst at de alt hev fenge det - då fær de det! **25** Og når de stend og bed, og hev noko imot einkvan, so tilgjev honom det! Då skal og far dykkar i himmelen tilgjeva dykk for misgjerningarne dykkar! **26** Men um de ikkje tilgjev, skal ikkje heller far dykkar i himmelen tilgjeva dykkar misgjerningar.» **27** So kom dei til Jerusalem att. Og med han gjekk ikring i templet, kom dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styresmennerne burt til honom **28** og sagde: «Kva rett hev du til å gjera dette, eller kven gav deg retten til å gjera det?» **29** «Eg vil spryra dykk um ein ting,» sagde Jesus. «Svara meg, so skal eg segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette: **30** Var dåpen åt Johannes frå himmelen eller frå menneske? Svara meg!» **31** Då lagde dei yver med kvarandre og sagde: «Svarar me: «Frå himmelen,» so segjer han: «Kvi trudde de honom då ikkje?» **32** Lat oss heller svara: «Frå menneske!» men det torde dei ikkje for folket; for alle trudde at Johannes var retteleg ein profet. **33** So svara dei honom: «Det veit me ikkje.» «Då segjer ikkje eg dykk heller kva rett eg hev til å gjera dette,» sagde Jesus.

12 So tok han til å tala til deim i likningar: «Det var ein mann som laga seg ein vingard, og sette gjerde kringum, og grov ei vinpersa, og bygde eit tårn; so leigde han hagen burt til brukarar og for utanlands. **2** Då tidi kom, sende han ein svein til brukarane, og vilde få noko av det som var avla i vingarden. **3** Men brukarane greip sveinen og dengde honom, og sende honom burt med tome hender. **4** So sende han ein annan svein til deim; den slo dei i hovudet og hædde honom. **5** Og han sende ein til; honom slo dei i hel. Og mange fleire: sume skamslo dei, og sume drap dei. **6** No hadde han berre ein att, ein son, som han heldt hjarteleg av. Til slutt sende han honom og til brukarane; «Dei hev no vel age for son min!» tenkte han. **7** Men brukarane sagde seg imillom: «Der er ervingen! Kom, lat oss slå honom i hel, so fær me arven!» **8** So tok dei honom og slo honom

i hel og kasta honom ut or vingarden. **9** Kva skal han no gjera, han som eig vinhaven? Han skal koma og gjera ende på brukarane og lata andre få vingarden. **10** Hev de'kje lese dette skriftordet heller: «Den steinen byggjarane vanda, Den var det som vart hrynesten; **11** D'er Herren sjølv som so hev gjort det; For oss er det eit under stort?»» **12** Då vilde dei ha gripe honom, for dei skyna at det var deim han hadde meint med likningi si. Men dei torde ikkje for folket. So let dei honom vera og gjekk sin veg. **13** Sidan sende dei nokre av farisæarane og Herodes-mennerne, som skulde fanga honom i ord. **14** Dei kom og sagde til honom: «Meister, me veit du er ærleg og ikkje bryr deg um nokon; for du gjer ikkje skil på folk, men lærer oss sanningi um Guds veg - er det rett å svara skatt til keisaren, eller ikkje? Skal me gjera det, eller skal me lata vera? **15** Men skyna vel hyklingi deira og sagde: «Kvi freistar de meg? Kom med ei sylvmunt, og lat meg få sjå hennel!» **16** So kom dei med ei, og han spurde: «Kva er dette for eit bilæte og namn?» «Det er keisarens,» svara dei. **17** Då sagde han til deim: Gjev keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» Og dei undrast mykje yver honom. **18** So kom det nokre sadducæarar til honom - det er dei som segjer at det ikkje er noko uppstoda - dei tok til å spryra honom og sagde: **19** «Meister, Moses hev skrive den lovi for oss at når bror åt ein mann dør barnlaus, og kona liver etter, då skal broren taka enkja og halda uppe ætti å bror sin. **20** No var det var ein gong sju brør. Den fyrste tok seg ei kona; han døydde, og det var'kje born etter honom. **21** So tok den andre enkja; han og døydde barnlaus. Like eins den tridje, **22** og alle sju; ingen av deim hadde born etter seg. Sist av alle døydde kona. **23** Kven av deim skal ho vera kona åt i eit anna liv, når dei hev stade upp att? For alle sju hev havt henne til kona.» **24** «Syner'kje dette at de fer vilt, og ikkje kjenner skrifterne og ikkje Guds magt?» svara Jesus. **25** «Når dei hev stade upp frå dei daude, gifter dei seg ikkje, og vert ikkje burtgifte; dei er som englarne i himmelen. **26** Men um dei avlidne - at dei skal standa upp att - hev de'kje lese i boki åt Moses, i soga um klungeren, korleis Gud sagde til honom: «Eg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud?» **27** Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande. De tek storleg i mist.» **28** Ein skriftlærd, som lydde på ordskiftet deira, og skyna at Jesus hadde svara deim godt, kom og spurde honom: «Kva for eit bod er det fyrste av alle?» **29** Jesus svara: «Det fyrste er: «Høyr, Israel! Herren vår Gud, Herren er ein. **30** Og du skal elsa Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og av all din hug og av alt ditt vit og av all di magt! Det er det fyrste bodet.» **31** Det andre er dette: Du skal elsa grannen din som deg sjølv!

Det finst ikkje noko anna bod som er større enn desse.» **32** «Vel tala du, meister,» sagde den skriftlærde, «og sant er det som du sagde, at han er ein og det finst ingen annan Gud enn han. **33** Å elska honom av alt sitt hjarta og av alt sitt vit og av all si magt, og elska grannen sin som seg sjølv, det er meir enn alle brennoffer og slagtoffer.» **34** Då Jesus høyrd kor visleg han svara, sagde han til honom: «Du er ikkje langt frå Guds rike.» Sidan torde ingen spryja honom meir. **35** Medan Jesus lærde folket i heilagdomen, tok han ein gong soleis til ords: «Korleis kann dei skriftlærde segja at Messias er Davids son? **36** Sjølv sagde David - han fekk det frå den Heilage Ande: «Herren sa til herren min: «Sit ved høgre handi mi, Til eg dine fiendar Fær for dine føter lagt!»» **37** David kallar honom sjølv herre; korleis kann han då vera son hans?» Ålmugen høyrd gjerne på Jesus. **38** Millom anna som han lærde deim, sagde han: «Tak dykk i vare for dei skriftlærde, som likar å ganga i lange kjolar, og vil helsast på torgi **39** og hava dei fremste sessarne i synagogorne og høgste sæti i gjestebod; **40** dei som et upp huset for enkjar og held lange børner for syns skuld. Dei skal få so mykje strengare dom.» **41** Ein gong sette han seg midt imot tempelkista, og såg på med folk lagde pengar i kista; og mange rike lagde mykje. **42** So kom det ei fatig enkja og lagde two skjervar, det er so mykje som ein øyre. **43** Då kalla han læresveinarne til seg og sagde: «Det segjer eg dykk for sant: Denne fatige enkja hev lagt meir enn alle dei som lagde i kista. **44** For dei gav alle av nøgdi si; men ho gav av si fatige råd alt det ho åtte, alt ho hadde til å livberga seg med.»

13 Då han gjekk ut ur templet, sagde ein av læresveinarne til honom: «Meister, sjå for steinar og for bygningar!» **2** «Ja, ser du desse store bygningarnar!» svara Jesus. «Her ligg ikkje stein på stein som ikkje skal rivast laus.» **3** Sidan, då han sat på Oljeberget midt imot templet, og det ikkje var nokon innmed, kom Peter og Jakob og Johannes og Andreas og spurde honom: **4** «Seg oss: Når skal dette henda, og kva er teiknet me fær når alt dette er åt og skal koma?» **5** Då tok Jesus soleis til ords: «Sjå dykk fyre, so ingen forvillar dykk! **6** Mange skal taka mitt namn og segja: «Det er egl!» og føra mange på avveg. **7** Men når de høyrer um ufred og tidend um ufred, so vert ikkje rædde! Dette lyt henda; men enden kjem ikkje endå. **8** Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike; det skal vera jordskjelv kring i landi, det skal vera uår og upprør. Det er det første av førderiderne. **9** Men sjå dykk fyre! Dei kjem til å draga dykk for domstolarne og piska dykk i synagogorne, og for landshovdingar og kongar skal de førast fram for mi skuld, so de kann vitna for deim. **10** Og først lyt

evangeliet berast ut til alle folkeslag. **11** Men når dei fører dykk burt og gjev dykk yver til retten, so syt ikkje for kva de skal tala! Det som vert gjeve dykk i same stundi, det skal de tala; for det er ikkje de som talar, men den Heilage Ande. **12** Bror skal senda bror i dauden, og faren barnet sitt, og born skal standa fram mot foreldri sine, og valda at dei lyt døy. **13** Og alle skal hata dykk for mitt namn skuld; men den som held ut til endes, han skal verta frelst. **14** Men når de ser at den øydande styggedomen stend der han ikkje skulde» - agte vel på dette, du som les! - «då lyt dei som er i Judaland røma til fjells; **15** den som er uppå taket, må ikkje stiga ned, og ikkje ganga inn og henta noko i huset sitt, **16** og den som er utpå marki, må ikkje ganga heim etter kjolen sin! **17** Stakkars deim som gjeng med barn eller gjev brjost i dei dagarne! **18** Men bed at dette ikkje må henda um vinteren! **19** For den tidi skal vera so hard at det aldri hev vore so hard ei tid frå upphavet åt skaparverket som Gud hev gjort, og til no, og vert ikkje sidan heller. **20** Og gjorde'kje Herren den tidi stutt, so vart'kje eit liv berga; men for deira skuld som han valde seg ut, hev han gjort den tidi stutt. **21** Um nokon då segjer med dykk: «Sjå her er Messias - Sjå der!» so må de ikkjetru det! **22** For falske Messias'ar skal standa fram, og falske profetar, og gjera teikn og under for å forvilla dei utvalde, um det er råd. **23** So sjå dykk fyre! Eg hev sagt dykk alt fyreat. **24** Men i dei dagarne, etter denne harde tidi, skal soli myrkast, og månen missa sitt ljós; **25** stjernorne skal falla ned frå himmelen, og himmelkrafterne skakast. **26** Då skal dei sjå Menneskjesonen koma i skyi med stort velde og herlegdom, **27** og då skal han senda ut englarne, og samla dei utvalde frå heimsens fire hyrno, frå ytste enden av jordi til ytste enden av himmelen. **28** Lær ei likning av fiketreet: Når sevja hev kome i greinerne, og lauvet sprett, då veit de at sumaren er nær. **29** Like eins når de ser dette hender, då veit de at han er utfor døri. **30** Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyr alt dette hev hendt. **31** Himmel og jord skal forgangast; men mine ord skal ikkje forgangast. **32** Men den dagen og timen veit ingen, ikkje englarne i himmelen, og ikkje Sonen - ingen utan Faderen. **33** Sjå dykk fyre, og vak! For de veit ikkje når tidi kjem. **34** Det er liksom med ein mann som drog utanlands. Då han for heimantil, sette han sveinarne sine til å styra for seg. Kvar fekk sitt å gjera, og til portnaren sagde han at han laut vaka. **35** So vak då! For de veit'kje når husbonden kjem - um kvelden, eller midnattsbil, eller i otta, eller i dagrenningi. **36** Lat honom ikkje finna dykk sovande, um han skulde koma uventande på dykk! **37** Men det eg segjer dykk, det segjer eg alle: Ver vaknel!»

14 No var det berre two dagar att til påske- og søtebrødhelgi. Og dei øvste prestarne og dei skriftlærde leita etter ei råd til å gripa Jesus med list og slå honom i hel. **2** «For på høgtidi torer me ikkje gjera det, » sagde dei; «elles kunde det verda upplaup blant folket!» **3** Med Jesus var i Betania, hjå Spilte-Simon, og sat til bords, kom det inn ei kvinner med ei alabaster-krukka full av egte, dyr nardesalve. Ho braut sund krukka og helte salven ut yver hovudet hans. **4** Då var det nokre som vart harme og sagde seg imillom: «Kva skulde den salve-øydingi vera til? **5** Salven kunde vore seld for yver femti dalar og gjeven til dei fatige.» Og dei tala kvast til henne. **6** Då sagde Jesus: «Lat henne vera i fred! Kvi er de so leide med henne? Det var vænt gjort det ho gjorde med meg. **7** Dei fatige hev de alltid hjå dykk, og når de vil, kann de gjera vel imot deim; men meg hev de ikkje alltid. **8** Ho gjorde det ho kunde; med denne salven budde ho likamen min fyre jordferdi. **9** Og det segjer eg dykk for visst: Kvar i verdi evangeliet vert kunngjort, der skal dei og nemna det ho hev gjort, til minne um henne.» **10** Judas Iskariot, den eine av dei tolv, gjekk til dei øvste prestarne og baud seg til å gjeva Jesus i henderne deira. **11** Då dei høyrdet det, vart dei glade, og lova dei skulde gjeva honom pengar, og sidan lurde han korleis han med tid og høve skulde få gjeve Jesus yver til deim. **12** Den fyrste dagen i søtebrødhelgi - då påskelambet vart slagta - sagde lærersveinarne med Jesus: «Kvar vil du me skal gange av og laga til påskemålet for deg?» **13** Då sende han two av lærersveinarne i veg, og sagde til deim: «Gakk inn i byen! Der møter de ein mann som ber ei krukka med vatn; honom skal de fylgia, **14** og der han gjeng inn, skal de segja med husbonden: «Meisteren helsar: Kvar er romet mitt, der eg kann eta påskemålet med lærersveinarne mine?» **15** Då syner han dykk ein stor sal, som stend ferdig med duka bord; der skal de stella til måltidi for oss.» **16** So gjekk lærersveinarne av stad, og då dei kom inn i byen, fann dei det so som han hadde sagt, og dei laga til påskelambet. **17** Då det leid mot kvelden, kom Jesus med dei tolv, **18** og då dei hadde sett seg til bords, sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Ein av dykk kjem til å svika meg, ein som et i lag med meg.» **19** Då tok dei til å stura, og spurde honom, ein for ein: «Det er vel'kje eg?» **20** «Det er ein av dykk tolv, svara han, «den som duppar med meg i fatet. **21** Menneskjesonen gjeng fulla burt, soleis som det er skrive um honom, men ve yver den mannen som veld at Menneskjesonen vert gjeven i fiendehand! Best for den mannen um han aldri var fødd!» **22** Med dei sat til bords, tok han brødet, signa det og braut det, og gav deim og sagde: «Tak det! Dette er likamen min.» **23**

So tok han ein kalk, takka og gav deim, og dei drakk alle av kalken. **24** Og han sagde med deim: Dette er blodet mitt, paktblodet, som renn for mange. **25** Det segjer eg dykk for sant: Eg skal ikkje oftare drikka av druvesafti, fyrr den dagen kjem då eg drikk henne ny i Guds rike.» **26** Då dei hadde sunge lovsongen, gjekk dei ut til Oljeberget. **27** Og Jesus sagde: «De kjem alle til å styggjast ved meg. For det stend skrive: «Hyrdingen slær eg i hel, og sauern' skal spreidast ikring.» **28** Men når eg hev stade upp att, skal eg ganga fyre dykk til Galilæa.» **29** Då sagde Peter: «Um so alle styggjest, so skal ikkje eg.» **30** «Det segjer eg deg for sant, » svara Jesus: «No i denne natt, fyrr hanen hev gale two gonger, skal du avneitta meg tri gonger.» **31** Men han tok endå sterkare i og sagde: «Um eg so lyt døy med deg, skal eg ikkje avneitta deg!» Det same sagde dei alle. **32** So kom dei til ein stad som heiter Getsemane. Då segjer han til lærersveinarne sine: «Sit her med eg bed!» **33** Og han tok med seg Peter og Jakob og Johannes, og tok til å ottast og kvida seg. **34** Og han sagde til deim: «Hjarta mitt er so fullt av sorg - det er som det vilde bresta. Ver her og vak!» **35** So gjekk han eit lite stykke fram og kasta seg ned på jordi, og bad at denne stundi måtte skrida framum honom, um det var råd. **36** «Abba» - Fader - sagde han, «alt er mogelegt for deg; tak denne skålå frå meg! Men ikkje som eg vil, berre som du vil!» **37** Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna. Då sagde han til Peter: «Simon, sør du? Var du'kje god til å vaka ein time? **38** Vak og bed, so de ikkje skal koma i freising! Åndi er viljug, men kjøtet er veikt.» **39** So gjekk han burt att og bad den same bøni. **40** Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna til att, for augo deira var tunge av svevn. Og dei visste ikkje kva dei skulde svara honom. **41** So kom han tridje gongen, og sagde til deim: «De sør og kviler, de! Det er nok! Timen er komen. No skal Menneskjesonen gjevast i henderne på syndarar. **42** Statt upp og lat oss ganga! Svikaren er'kje langt undan!» **43** Og straks - fyr han hadde tala ut, kjem Judas, ein av dei tolv, og med honom ein flokk med sverd og stavar; dei kom frå dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styresmennene. **44** Svikaren hadde avtala eit teikn med deim og sagt: «Den som eg kysser, han er det: tak honom, og før honom trygt burt!» **45** Og med det same han kom, gjekk han fram til honom og sagde: «Rabbi!» og kysste honom. **46** Då lagde dei hand på honom og tok honom. **47** Men ein av deim som stod innmed, drog sverdet sitt og hogg øyra av tenaren åt øvstepresten. **48** Og Jesus tok til ords og sagde: «De kjem med sverd og stavar og tek meg, som eg skulde vera ein røvar. **49** Dag etter dag var eg hjå dykk i templet og lærde folket; då tok de

meg ikkje. Men soleis laut skrifterne sannast.» **50** Då tok dei alle ut ifrå honom og rømde. **51** Ein ung mann fylgde etter honom, og hadde sveipt eit linklæde kring berre kroppen; dei vilde taka honom, **52** men han slepte linklædet og rømde naken. **53** Dei førde Jesus til øvstepresten, og der samla dei seg alle dei øvste prestarne og styremennene og dei skriftlærde. **54** Peter fylgde eit langt stykke etter, til han kom inn i garden åt øvstepresten; der vart han sitjande hjå tenarane og vermede seg ved elden. **55** Dei øvste prestarne og heile det Høge Rådet leita etter vitnemål mot Jesus, so dei kunde få dømt honom frå livet; men dei fekk'kje noko på honom. **56** Det var mange som vitna rangt imot honom, men vitnemåli høvde ikkje i hop. **57** Då stod det fram nokre som og vitna rangt imot honom og sagde: **58** «Me høyrdé honom segja: «Eg skal riva ned dette templet som er gjort med hender, og på tri dagar skal eg byggja eit anna som ikkje er gjort med hender.»» **59** Men endå høvde'kje vitnemåli deira i hop. **60** Og øvstepresten reiste seg og steig fram ibland deim og sagde til Jesus: «Svarar du inkje på det som desse vitnar imot deg?» **61** Men Jesus tagde og svara ikkje eit ord. Då tok øvstepresten til ords att og spurde honom: «Er du Messias, son åt den Høgløva?» **62** «Ja, det er eg,» svara Jesus, «og de skal sjå Menneskjesonen sitja ved høgre handi åt Allmagti og koma med himmelskyerne.» **63** Då reiv øvstepresten sund klædi sine og sagde: «Kva skal me med fleire vitne? **64** No høyrdé de guddspottingi! Kva tykkjer de?» Dei dømde alle at han var skuldig til å døy. **65** Og sume tok til å sputta på honom, og lagde eit plagg yver andlitet hans og slo honom med nevarne og sagde: «Seg kven det var!» Og tenarane tok imot honom med hogg. **66** Med Peter var ned i gardsromet, kjem ei av tenestgjentorne hjå øvstepresten, **67** og då ho såg Peter, som sat og vermede seg, stirde ho på honom og sagde: «Du var og med denne nasaræaren, Jesus!» **68** Men han neitta og sagde: «Eg veit ikkje og skynar ikkje kva du talar um.» So gjekk han ut i fyregarden. Då gol hanen. **69** Sidan fekk gjenta sjå honom att, og tok til å segja med deim som stod innmed: «Han der er ein av deim!» **70** Men han neitta på nytt lag. Eit lite bel etter sagde dei som stod der på nytt til Peter: «Ja menn er du ein av deim! Du er då ein galilæar!» **71** Då tok han til å banna og sverja: «Eg kjenner ikkje den mannen de talar um.» **72** Og i det same gol hanen andre gongen. Då kom Peter i hug det ordet som Jesus hadde sagt til honom: Fyr hanen hev gale two gonger, skal du avneitta meg tri gonger. Og han tok det til hjarta og gret.

15 Det tok alt til å dagast då dei øvste prestarne med styremennene og dei skriftlærde - heile den Høgste

Retten - var ferdige med rådleggjungi si. Då batt dei Jesus og førde honom burt og gav honom yver til Pilatus. **2** Pilatus spurde honom: «Er du kongen yver jødarne?» - «Det er dine ord,» svara Jesus. **3** Dei øvste prestarne kom med mange klagemål mot honom. **4** Då spurde Pilatus honom att: «Svarar du ingen ting? Høyrt alt det dei klagar deg for!» **5** Men Jesus svara ikkje eit ord meir, so Pilatus tok til å undrast. **6** Kvar høgtid gav Pilatus deim ein fange fri, den som dei sjølvé bad um. **7** Og ein som heitte Barabbas sat då fengsla i hop med nokre ufredsmenn; dei hadde gjort eit upplaup og drepe nokon. **8** So kom folket upp og tok til å beda um det som Pilatus var van med å gjera for deim. **9** Då svara han deim: «Vil de eg skal gjeva dykk jødekongen fri?» **10** for han skyna det var av ovund dei øvste prestarne hadde gjeve Jesus yver til honom. **11** Men dei øvste prestarne fekk eggja upp folket, so dei bad at han heller skulde gjeva deim Barabbas fri. **12** Då tok Pilatus til ords att og sagde: «Kva vil de då eg skal gjera med honom som de kalla kongen yver jødarne?» **13** Dei svara med å ropa: «Krossfest honom!» **14** «Kva vondt hev han då gjort?» sagde Pilatus. Men dei ropa berre endå sterkeare: «Krossfest honom!» **15** Pilatus vilde gjerne gjera folket til lags. Han gav deim Barabbas fri, men Jesus let han piskast, og gav honom yver til hermennerne sine, so dei skulde krossfesta honom. **16** Hermennerne førde Jesus inn i garden, i borgi, og kalla i hop heile vakti. **17** Dei klædde honom i ei purpurkåpa, og sette på honom ein klungerkrans som dei hadde fletta, **18** og tok til å helsa honom: «Heil deg, jødekonge!» **19** So slo dei honom i hovudet med ei røyr, og sputta på honom, og lagde seg på kne og hylte honom. **20** Då dei hadde spotta honom som dei vilde, klædde dei av honom purpurkåpa, og hadde på honom hans eigne klæde, og so leidde dei honom ut og skulde krossfesta honom. **21** Då gjekk det ein mann fram, som kom frå marki; det var Simon frå Kyrene, far åt Aleksander og Rufus; honom nøydde dei til å bera krossen hans. **22** Dei førde honom til den staden som heiter Golgata - det er det same som Skallestaden -. **23** Der baud dei honom vin med myrra i; men han vilde ikkje hava det. **24** So feste dei honom til krossen. Klædi hans skifte dei millom seg, og drog strå um kva skulde hava. **25** Det var i den tridje timen dei krossfesta honom. **26** På krossen var det sett ei innskrift som nemnde skuldi hans; ho lydde so: Kongen yver jødarne. **27** Saman med honom krossfeste dei two røvarar, ein på hans høgre og ein på hans vinstre sida; **28** og då sannast det skriftordet som segjer: «Og han vart rekna millom brotsmenn.» **29** Dei som gjekk fram, hædde honom og riste på hovudet og sagde: «Å,

du som riv ned templet og byggjer det upp att på tri dagar! 30 Hjelp deg no sjølv, og stig ned av krossen!» 31 Sameleis spotta dei øvste prestarne og, både dei og dei skriftlærde, og sagde seg imillom: «Andre hev han hjelpt, seg sjølv kann han ikkje hjelpa! 32 Lat no Messias, Israels konge, stiga ned av krossen, so me kann sjå det og tru!» Dei som var krossfeste med honom, gav seg og til å skjella honom ut. 33 Då den sette timen var komen, vart det myrkt yver heile landet, alt til den niande timen. 34 Og i den niande timen ropa Jesus med høg røyst: «Elo'i, Elo'i, lama sabaktani?» det er: «Min Gud, min Gud, kvi hev du forlate meg?» 35 Nokre av deim som stod der sagde, då dei høyrdet det: «No ropar han på Elia!» 36 Då sprang det ein fram, duppa ein svamp i vineddik, sette honom på ei tein og let Jesus få drikka og sagde: «Vental! Lat oss sjå um Elia kjem og vil taka honom ned!» 37 Og Jesus gav ifrå seg eit høgt rop, og andast. 38 Då rivna forhenget i templet midt i two, ovantil og radt ned. 39 Og då hovudsmannen som stod der midt framfyre honom, såg korleis han andast, sagde han: «Den mannen var visst og sant Guds Son!» 40 Det var og nokre kvinner der, som stod eit stykke undan og såg på. Millom deim var både Maria Magdalena, og Maria mor åt Jakob den yngre og Joses, og Salome, 41 som alle hadde fylgt honom med han var i Galilæa, og tent honom, og mange andre kvinner, som hadde vore med honom upp til Jerusalem. 42 Det var då fyrebuingsdagen eller dagen fyre kviledagen, og då det alt leid mot kvelden, 43 kom Josef frå Arimatæa, ein gjæv rådsherre, som og venta på Guds rike; han våga seg til å ganga inn til Pilatus og beda um likamen åt Jesus. 44 Pilatus undrast på um han alt var slokna; 45 han kalla hovudsmannen til seg, og spurde um Jesus nyst var slokna, og då han hadde fenge vissa um det av hovudsmannen, let han Josef få liket. 46 So kjøpte Josef linty og tok honom ned, sveipte honom i lintyet og lagde honom i ei grav som var hoggi ut i berget, og so velte han ein stein attfor gravopningi. 47 Og Maria Magdalena og Joses-Maria såg staden der han vart lagd.

16 Då kviledagen var ende, kjøpte Maria Magdalena og Jakobs-Maria og Salome angande kryddor; for dei vilde ganga av stad og salva honom. 2 Ovtidleg den første dagen i vika - det var so vidt soli hadde runne - kom dei til gravi. 3 Då sagde dei seg imillom: «Kven skal me få til å velta steinen frå gravopningi?» 4 Men då dei såg upp, vart dei vare at steinen var fråvælt, og han var ovstor. 5 Då dei kom inn i gravi, såg dei ein ung mann, som sat på høgre sida, klædd i ein lang kvit kjole. Dei vart forfærde; 6 men han sagde: «Ver ikkje forfærde! De leitar etter Jesus frå Nasaret,

han som vart krossfest! Han hev stade upp att; han er ikkje her. Sjå her er staden der dei lagde honom. 7 Men gakk no av stad og seg med lærersveinarne hans og med Peter at han gjeng fyre dykk til Galilæa; der skal de sjå honom, som han hev sagt dykk.» 8 Då gjekk dei ut att og rømde frå gravi; for fælsa hadde teke deim, so dei skalv og var mest ifrå seg. Og dei tala'kje eit ord til nokon, so rædde var dei. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20) Då Jesus hadde stade upp att, tidleg den første dagen i vika, synte han seg først for Maria Magdalena, som han hadde drive sju vonde ånder utor. 10 Ho gjekk av stad og sagde det til deim som hadde vore med honom, og som no syrgde og gret. 11 Men då dei fekk høyrat at han livde, og at ho hadde set honom, vilde dei ikkjetru det. 12 Sidan syntet han seg i ein annan skapnad for two av dei, som gjekk etter vegen og skulde ut på landet. 13 Dei og kom og sagde det med dei andre, men dei trudde ikkje deim heller. 14 Seinare syntet han seg for dei elleve sjølve, med dei sat til bords; og han lasta deim for vantrui og tråskapen deira, at dei ikkje trudde deim som hadde set honom etter han var staden upp att. 15 Og han sagde til deim: «Gakk ut i all verdi og kunngjør evangeliet for all skapningen! 16 Den som trur og vert døypt, skal verda frelst, men den som ikkje trur, skal verda fordømd. 17 Og desse teikni skal fylgja deim som trur: I mitt namn skal dei driva ut vonde ånder; dei skal tala med nye tungor; 18 dei skal taka ormar i henderne, og um dei drikk noko som det er gift i, so skal det ikkje skada deim; legg dei henderne på sjuke, so skal dei få att helsa.» 19 Etter Herren Jesus hadde tala til deim, vart han teken upp til himmels og sette seg ved Guds høgre hand. 20 Og dei gjekk ut og tala Guds ord alle stader, og Herren var med deim og stadfeste ordet med dei teikni som fylgde med.

Lukas

1 Det er alt mange som hev teke seg til å setja upp ei fråsegn um dei hendingarne som hev gjenge fyre seg hjå oss, 2 so som dei hev bore det fram dei som frå fyrsten var augvitne og ærendsveinar åt ordet. 3 Difor hev eg og sett meg fyre at eg vilde granska alt vel frå grunnen og so skriva det upp åt deg, gjævaste Teofilus - stykke for stykke, soleis som det heng saman, 4 so du kann sjå kor truverdig ho er den soga som du hev hørt. 5 I den tidi då Herodes var konge i Jødeland, var det ein prest som heitte Zakarja; han høyrde til det prestelaget som hev namn etter Abia. Kona hans var ætta frå Aron, og heitte Elisabet. 6 Båe var dei rettferdige for Gud; dei fylgte alle Herrens bod og fyresegner, og ingen kunde finna noko å lasta deim for. 7 Men dei hadde ikkje born; for Elisabet var'kje barnkjømd, og dei var båe fram i åri. 8 So var det ein dag Zakarja gjorde prestetenesta for Gud; for turen var komen til hans lag, 9 og då dei drog strå, som visi er millom prestarne, fall det på honom å ganga inn i Herrens tempel og bera fram røykofferet, 10 med heile folkemengdi stod utanfor og bad i røykoffertimen. 11 Då fekk han med ein gong sjå ein Herrens engel, som stod på høgre sida åt røykoffertaltet. 12 Då Zakarja såg engelen, stokk han, og det kom ein otte yver honom. 13 Men engelen sagde til honom: «Ver ikkje rædd, Zakarja! Gud hev hørt bøni di; du og Elisabet, kona di, skal få ein son, og du skal kalla honom Johannes. 14 Då vert du både glad og fegen, og mange skal glede seg av di han er fødd. 15 For han skal vera stor i Herrens augo; han skal ikkje drikka vin eller sterke drykkjer, og alt ifrå morsliv skal han fyllast av den Heilage Ande. 16 Mange av Israels-sønerne skal han venda um til Herren, deira Gud, 17 og sjølv skal han ganga fyre honom i Elias ånd og kraft, og venda hjarto åt federne um til borni, og dei ulydige til den hug som bur i rettferdige menner, so han kann vinna Herren eit vel fyrebott folk.» 18 «Korleis kann eg vita um dette er sant?» sagde Zakarja til engelen; «eg er då ein gamall mann, og kona mi er og fram i åri.» 19 Då svara engelen: «Eg er Gabriel, som stend for Guds åsyn. Eg er send hit og skal tala med deg og bera dette gledeboden til deg. 20 Og no skal du ljota tegja, og ikkje kunna tala, alt til den dagen dette hender, for di du ikkje trudde meg; men det eg hev sagt, skal sannast når tidi er komi.» 21 Medan stod folket og venta på Zakarja, og undra seg yver at han drygde so lenge i templet. 22 Men då han kom ut, og ikkje kunde tala med deim, skyna dei at han hadde set ei syn i templet; sjølv nikka han og gjorde teikn til deim, men var og vart mållaus, 23 og då tidi for

tempeltenesta hans var ute, for han heim att. 24 Eit bil etter hende det at Elisabet, kona hans, vart med barn. Då heldt ho seg heime i fem månader, og sagde: 25 «Soleis hev Herren laga det for meg då tidi var komi at han i nåde vilde taka burt skammi mi millom folk.» 26 Då det leid på sette månaden, vart engelen Gabriel send frå Gud til ein by i Galilæa som dei kollar Nasaret, 27 åt ei møy som var trulova med ein mann som heitte Josef, av Davids-ætti, og møyi heitte Maria. 28 Då engelen kom inn til henne, sagde han: «Guds fred, du som hev fenge slik nåde! Herren er med deg! Velsigna er du millom kvinnor!» 29 Ved desse ordi stokk ho, og tenkte med seg: «Kva er dette for ei helsing?» 30 Men engelen sagde til henne: «Ver ikkje rædd, Maria! Du hev funne nåde hjå Gud! 31 Du skal verta med barn og få ein son, og kalla honom Jesus. 32 Han skal vera stor og kallast son åt den Høgste, og Herren Gud skal gjeva honom kongsstolen åt David, ættfaren hans; 33 han skal vera konge yver Jakobs-ætti i all æva, og det skal ikkje vera ende på kongedømet hans.» (aiðn g165) 34 «Korleis skal det ganga til, når eg ikkje hev mann?» sagde Maria. 35 «Den Heilage Ande skal koma yver deg, og krafti åt Den Høgste skal skyggja yver deg,» svara engelen; «difor skal og det heilage som vert født, kallast Guds Son. 36 Og hør: Elisabet, som er skyld deg, skal og hava ein son på sine gamle dagar; dei sagde ho var ikkje barnkjømd, men no er ho alt i sette månaden; 37 for ingen ting er umogeleg for Gud.» 38 Då sagde Maria: «Her stend eg - eg er Herrens tenestekvinna! Lat det ganga meg som du hev sagt!» So for engelen burt att. 39 Straks etter tok Maria av stad, og for so fort ho kunde upp i fjellbygderne, til ein by i Judaland; 40 der gjekk ho inn i huset åt Zakarja og helsa på Elisabet. 41 Då hende det at med same Elisabet høyrde helsingi hennar Maria, hoppa fostret i livet hennar; og ho vart fyllt av den Heilage Ande, 42 og kvad med høg røyst: «Velsigna vere du i kvedeflokk, velsigna det du under beltet ber! 43 Kvi skal det timast meg so store ting at mor åt Herren min kjem hit til meg? 44 For då di helsing nådde øyra mitt, då hoppa fostret i mitt liv av frygd. 45 Ja, sæl er ho som leit på Herrens ord, at det han hadde lova, laut gå fram!» 46 Og Maria svara: «Mi sjæl høglovar Herren, 47 mitt hjarta gleder seg i Gud, min frelsar! 48 Han tenkte på si ringe tenestekvinna! For ifrå denne stund skal alle ætter kalla meg for sæl. 49 Stort er det han for meg hev gjort den Megtige, og heilagt er hans namn; 50 frå ætt til ætt hans miskunn når mot deim som ottast honom. 51 Velduge verk so gjer hans sterke arm; storlåtné spreider han for ver og vind med deira høgferds-hug; 52 han støyter hovdingar frå høgsæte og lyfter låge upp; 53 Hungrike mettar han med

gode gávor, og rikingar rek han tomhendte burt. 54 Han sytte vel for Israel, sin svein; til evig tid han minnast vil - 55 So var hans ord til federn' våre - si miskunn mot Abraham og hans ætt.» (aión g165) 56 Maria vart verande hjå henne um lag tri månader; sidan for ho heim att. 57 So kom tidi at Elisabet skulde eiga barn, og ho åtte ein son. 58 Og då grannarne og skyldfolket høyrd kor stor ein nåde Herren hadde vist henne, vart dei glade og ynskte henne til lukka. 59 Åtte dagar etter kom dei og skulde umskjera guten; men då dei vilde kalla honom Zakarja etter faren, 60 tok mor hans til ords og sagde: «Nei, han skal heita Johannes!» 61 «Det er ingen i ætta som heiter so,» svara dei, 62 og dei gjorde teikn til faren, kva han vilde guten skulde kallast. 63 Då bad han um ei tavla og skrev: «Johannes er namnet hans!» Alle undra seg; 64 men i det same fekk han att mål og mæle, og han tala og prisa Gud. 65 Då kom der ein otte på alle dei som budde der ikring; i heile Judaheidi vart alt dette mykje umtala, 66 og kvar den som høyrdet det, tok det til minnes og sagde: «Kva tru den guten er etla til?» For Herren heldt si hand yver honom. 67 Men Zakarja, far hans, vart fyllt av den Heilage Ande, og han tala profetord og kvad: 68 «Velsigna vere Herren, Israels eigen Gud! Til lyden sin han lydde, og løyste deim or band; 69 ei frelsarmagt vekt' han oss upp, ei veldug, uti Davids ætt, som var hans trugne svein - 70 Som han frå fordom gjenom Heilag profetmunn sagde: (aión g165) 71 Frå fiendarne frelsa, frå kvar ei hatarhand! 72 Han vil federn' våre vel, og kom i hug den heilage og støde pakti si, 73 den eid han hadde svore vår ættfar, Abraham. 74 Han vilde ut oss fria or fiendsmagt og fiendsvald, so me han utan ræDSL' og rygd, 75 i rettferd og med heilag hug kann tena all vår tid. 76 Du og, min son, skal kallast Allhøge Guds profet, skal fyre Herren fara, og rydja vel hans veg, 77 og læra lyden hans å sjå frelsa, dei finna skal når han all deira synd forlet. 78 For miskunnsam av hjarta er han, vår gode Gud, ei stjerna let han skina for oss frå himmelhøgd, 79 Lysa for deim som sit i myrkr og daudseins skodd, og styra inn på velferds-veg vår fot.» 80 Og guten voksg og vart sterkt i ånd; han heldt seg i øydemarkerne til tidi kom då han skulde førast fram for Israel.

2 I dei dagane let keisar Augustus lysa ut at det skulde takast manntal yver heile verdi. 2 Dette var fyrste gongen dei tok manntal med Kvirinius var landshovding i Syria. 3 Då for alle heim, kvar til sin eigen by, og skulde skriva seg i manntalet. 4 Josef og for frå Galilæa, frå den byen som heiter Nasaret, upp til Judæa, til Davidsbyen, den som dei kollar Betlehem - for han høyrdet til Davids hus og ætt - 5

og vilde skriva seg der. Maria, festarmøyi hans, var med honom; ho gjekk då med barn, 6 og med dei var der, bar det so til at tidi hennar kom, 7 og ho åtte den fyrste sonen sin; ho sveipte honom og lagde honom i ei krubba, for det var ikkje rom åt dei i herbyrget. 8 Det var nokre hyrdingar der i bygdi som låg ute og vakta buskapen sin um natti. 9 Best det var, stod ein engel frå Herren innmed deim, og Herrens herlegdom lyste kringum deim. Då vart dei følande rædde; 10 men engelen sagde til deim: «Ver ikkje rædde! Eg kjem med bod til dykk um ei stor gleda som skal timast alt folket: 11 I dag er det fødd dykk ein frelsar i Davids by; han er Kristus, Herren! 12 Og det skal de hava til merke: de skal finna eit lite barn som er sveipt og ligg i ei krubba.» 13 Og brått var det ein stor her av himmelånder med engelen; dei lova Gud og kvad: 14 «Æra vere Gud i det høgste, og fred på jordi, og hugnad med menneske!» 15 Då englarne hadde fare burt att og upp til himmelen, sagde hyrdingarne seg imillom: «Lat oss no ganga radt til Betlehem og sjå dette som hev hendt, og som Herren hev vitra oss um!» 16 So skunda dei seg dit, og fann Maria og Josef, og det vesle barnet som låg i krubba. 17 Og då dei hadde set det, fortalte dei alt som hadde vorte sagt deim um dette barnet. 18 Alle som høyrd på hyrdingarne, undra seg yver det dei fortalte; 19 men Maria gøynde alle desse ordi i hjarta, og gruna på deim. 20 Og hyrdingarne for heim att, og lova og prisa Gud for alt det dei hadde hørt og set, og som høvde so vel med det som var sagt deim. 21 Då åtte dagar var lidne, og han skulde umskjera, kalla dei honom Jesus; det var det namnet engelen hadde nemnt, fyrr han var komen i morsliv. 22 So snart reinsingstidi som er fyreskrivi i Moselevi, var til endes for deim, tok dei honom med seg upp til Jerusalem; dei vilde te honom fram for Herren 23 - soleis som det stend skrive i Herrens lov: «Alt mannyn som kjem fyrst frå morsliv, skal kallast heilagt åt Herren» - 24 og vilde bera fram offer, etter det som er sagt i Herrens lov: «eit par tutteduvor eller two duveungar.» 25 I Jerusalem var det då ein mann som heitte Simeon, ein rettferdig og gudleg mann, som venta på Israels trøyst; den Heilage Ande var yver honom, 26 og hadde vitra honom um at han ikkje skulde fara or verdi, fyrr han hadde set Herrens Messias. 27 No kom han til templet - det var Anden som dreiv honom - og då foreldri kom berande inn med Jesus-barnet, og vilde fara med det som visi var etter lovi, 28 tok han det og på armarne, og lova Gud og sagde: 29 «Herre, no gjev du din tenar heimlov, som ordet ditt lydde, og let han fara i fred! 30 For no fekk auga mitt skoda di frelsa, 31 som du hev skipa til for åsyni åt alle folk, 32 eit lijos som for heidningarn' lyser, ein herlegdom

og ei æra for Israel, folket ditt eige.» 33 Far hans og mor hans undra seg yver det som var sagt um honom. 34 Og Simeon velsigna deim og sagde til Maria, mor hans: «Dette barnet er sett til fall og uppreising for mange i Israel og til eit motsegjingsteikn; 35 men deg og skal sverdet stinga gjennom hjarta; då kjem det upp kva tankar mange gøynde i hugen.» 36 Det var og ei profetkvinna der, Anna Fanuelsdotter av Assers-ætti. Ho var langt ut i åri; etter ho vart gift, hadde ho butt i hop med mannen sin i sju år, 37 og sidan sete enkja i heile fire og åtteti år. Ho kom aldri frå templet, og tente Gud i bøn og fasta natt og dag. 38 I denne stundi gjekk ho fram og takka og prisa Gud, og tala um barnet til alle som venta på frelsa for Jerusalem. 39 Då dei hadde gjort alt som er fyreskrive i Herrens lov, for dei attende til heimstaden sin, Nasaret i Galilæa. 40 Og barnet voks, og vart sterkt og fullt av visdom, og Guds nåde var yver honom. 41 År um anna for foreldri hans til Jerusalem i påskehelgi. 42 Då han var tolv år, drog dei og dit upp, som skikk og bruk var på høgtidi; 43 men då dei hadde vore der høgtidsdagarne til endes, og skulde taka på heimvegen, vart Jesus-barnet att i Jerusalem, og foreldri hans gåddet det ikkje. 44 Dei tenkte han var med i ferdafylgjet, og for ei dagsleid fram, og leita etter honom millom skyldfolk og kjenningar. 45 Som dei no ikkje fann honom, for dei attende til Jerusalem, og leita etter honom der; 46 og då tri dagar var lidne, fann dei honom i templet; der sat han midt ibland lærarane og lydde på deim og spurde deim, 47 og alle som hørde på honom, var reint upp i under kor vitug han var, og for svar han gav. 48 Då dei fekk sjå honom, vart dei mest frå seg av undring, og mor hans sagde: «Kvi for du soleis åt mot oss, barn? Far din og eg hev leita so sårt etter deg!» 49 «Kvífor leita de etter meg?» svara han; «visste de ikkje at eg lyt vera i huset å far min?» 50 Men dei skyna ikkje kva han meinte med det ordet. 51 So fylgde han deim heim til Nasaret, og var lydug mot deim. Men mor hans gøynde alt dette i hjarta sitt. 52 Og Jesus gjekk fram i visdom og vokster og velvilje hjå Gud og menneske.

3 I det femtande styringsåret åt keisar Tiberius, med Pontius Pilatus var landshovding i Judæa, og Herodes fylkeskonge i Galilæa, og Filip, bror hans, fylkeskonge i Ituræa- og Trakonitis-landet, og Lysanias fylkeskonge i Abilene, 2 og med Annas og Kajafas var øvsteprestar, kom Guds ord til Johannes, son åt Zakarja, i øydemarki. 3 Då for han kring i heile Jordan-kverven, og ropa ut umvendingsdåp til forlating for synderne, 4 som skrive stend i spådomsboki åt Jesaja, profeten: «Høyr han som ropar i heiði: «Rydj vegn for Herren, jamne stigarne hans! 5 Kvart djuv skal

fyllast, kvart fjell skal lægjast, og kvar ein haug; beint skal det verta det som krokut var, staupute vegen han skal verta slett, 6 og kvart eit liv Guds frelsa skoda skal.»» 7 Som no folket kom ut og vilde få honom til å døypa seg, sagde han til deim: «Orme-ungar, kven lærde dykk å røma frå vreiden som skal koma? 8 Ber då frukter som høver med umvendingi, og gjev dykk ikkje til å tenkja som so: «Me hev Abraham til far!» for eg segjer dykk at Gud kann vekkja upp born åt Abraham av desse steinarne. 9 Øksi ligg alt innmed roti på treet; kvart tre som ikkje ber god frukt, vert hogge ned og kasta på elden.»» 10 «Kva skal me då gjera?» spurde folket. 11 Han svara deim: «Den som hev two trøyor, skal skifta med den som ingi hev, og den som hev mat, skal gjera sameleis.» 12 Det kom og nokre tollmenner som vilde døypast, og sagde: «Meister, kva skal me gjera?» 13 «Krev ikkje meir enn de er fyresagde!» svara han. 14 Like eins var det nokre hermenner som spurde honom: «Kva skal då me gjera?» Då svara han: «De skal ikkje plåga folk eller truga pengar utav deim! De skal nøgja dykk med løni dykkar!» 15 Men folket gjekk i venting, og alle tenkte um Johannes: «Tru han er Messias?» 16 Då tok han til ords og sagde til alle: «Eg døyper dykk med vatn; men det kjem ein som er sterkare enn eg - eg er ikkje verdig å løysa skobandet hans; han skal døypa dykk med den Heilage Ande og eld. 17 Han hev kasteskovli i handi, og skal gjera av låven sin, og samla kornet i stabburet sitt; men agnerne skal han brenna i ein eld som aldri sloknar.» 18 Dette og mykje anna lagde han folket på hjarta, og kunngjorde evangeliet åt deim. 19 Men då han tala til Herodes, fylkeskongen, for giftarmålet med Herodias, brorkona hans, og for alt det vonde han hadde gjort, 20 so gjorde Herodes det og attpå alt, at han sette Johannes i fengsel. 21 Då no alt folket vart døypt, og Jesus og var døypt, då hende det, med han bad, at himmelen opna seg, 22 og den Heilage Ande dala ned yver honom i duveham, og det kom ei røyst frå himmelen: «Du er son min, som eg elskar; deg hev eg hugnad i.» 23 Jesus var um lag trettå år då han stod fram, og var, etter som dei meinte, son åt Josef, son åt Eli, 24 son åt Mattat, son åt Levi, son åt Melki, son åt Jannai, son åt Josef, 25 son åt Mattatias, son åt Amos, son åt Nahum, son åt Esli, son åt Naggai, 26 son åt Ma'at, son åt Mattatias, son åt Sime'i, son åt Josek, son åt Joda, 27 son åt Johanan, son åt Resa, son åt Zerubbabel, son åt Salatiel, son åt Neri, 28 son åt Melki, son åt Addi, son åt Kosam, son åt Elmadam, son åt Er, 29 son åt Josva, son åt Eliezer, son åt Jorim, son åt Mattat, son åt Levi, 30 son åt Simeon, son åt Juda, son åt Josef, son åt Jonam, son åt Eljakim, 31 son åt Melea, son åt Menna, son åt Mattata, son åt Natan, son

åt David, 32 son åt Isai, son åt Obed, son åt Boaz, son åt Salmon, son åt Nahson, 33 son åt Amminadab, son åt Ram, son åt Hesron, son åt Peres, son åt Juda, 34 son åt Jakob, son åt Isak, son åt Abraham, son åt Tarah, son åt Nahor, 35 son åt Serug, son åt Re'u, son åt Peleg, son åt Eber, son åt Salah, 36 son åt Kenan, son åt Arpaksad, son åt Sem, son åt Noah, son åt Lamek, 37 son åt Metusalah, son åt Enok, son åt Jared, son åt Malalael, son åt Kenan, 38 son åt Enos, son åt Set, son åt Adam, Guds son.

4 Full av den Heilage Ande vende Jesus att ifrå Jordan, og Anden dreiv honom kring i øydemarki 2 i fyrti dagar, alt med han vart freista av djevelen. I dei dagarne åt han ingen ting, og då dei var lidne, kjende han seg svolten. 3 Då sagde djevelen til honom: «Er du Guds Son, so seg til denne steinen at han skal verta brød.» 4 Jesus svara honom so: «Det stend skrive: «Menneskja liver ikkje berre av brød, men av kvart eit Guds ord.»» 5 So førde djevelen honom upp på eit høgt fjell, og synte honom alle heimsens rike i ein augneblink, 6 og sagde til honom: «Deg vil eg gjeva magt yver alt dette og alt gjævt og gildt som finst i desse riki; for det er lagt i mi hand, og eg gjev det åt kven eg vil; 7 fell du no på kne og tilbed meg, so skal det vera ditt alt saman.» 8 Men Jesus svara: «Det stend skrive: «Herren, din Gud, skal du tilbeda; honom og ingen annan skal du tena!»» 9 So førde djevelen honom til Jerusalem, og sette honom ytst på tempeltaket og sagde til honom: «Er du Guds son, so kasta deg ned herifrå! 10 For det stend skrive: «Han englarne sine bjoda skal at dei tek vare på deg vel,» 11 og: «På hender dei deg bera skal, so aldi du på nokon stein skal turva støyta foten din.»» 12 Då svara Jesus: «Det er sagt: «Du skal ikkje freista Herren, din Gud.»» 13 Då djevelen soleis hadde freista honom på alle vis, gjekk han ifrå honom, og let honom vera i fred ei tid. 14 So for Jesus attende til Galilæa, fyllt av den krafti som Anden gav honom, og ordet um honom kom ut yver alle bygderne der ikring. 15 Han lærde i synagogorne deira, og alle rosa honom. 16 Soleis kom han og ein gong til Nasaret, der han var uppanen, og gjekk inn i synagoga på kviletdagen, som han var van med; han reiste seg og ville lesa åt deim, 17 og dei gav honom boki åt profeten Jesaja. Då han slo henne upp, fann han den staden der det stend: 18 «Ja, Herrens Ånd er yver meg, for han hev salva meg te bera ut eit fagnadbod åt fatige; sendt hev han meg te ropa ut for fangar fridoms dag og lova blinde augneljoset klårt, te løysa deim som trælka er, or tvang, 19 Te lysa ut eit hugnads-år frå Herren.» 20 Då han hadde late att boki og gjeve henne til tenaren, sette han seg, og alle som i synagoga var, heldt augo sine feste på honom. 21 So

tok han til ords og byrja soleis: «I dag hev dette skriftordet sannast, som de sjølve kann høyra.» 22 Og alle let vel um honom, og undra seg yver dei ovfagre ordi som kom frå hans munn. «Er'kje dette son åt Josef?» sagde dei. 23 Då sagde han til deim: «De vil visst segja med meg som det stend i ordtøket: «Lækjar, læk deg sjølv! Me hev høyrt um alt det som er gjort i Kapernaum - gjer no like eins her i fødesheimen din!» 24 Men eg segjer dykk for sant, » heldt han fram: «Ingen profet er velkommen i heimbygdi si. 25 Og det segjer eg dykk med sannom: Det var mange enkjor i Israel i Elias' dagar, då himmelen var stengd i tri år og seks månader, so det vart stor svolt og naud i heile landet, 26 og endå vart kje Elias send til nokor av deim, men berre til Sarepta i Sidonarlandet, til ei enkja der. 27 Og det var mange spilte i Israel den tid profeten Elisa livde, og endå vart ingen av deim rein att, men berre Na'aman, syraren.» 28 Då dei i synagoga høyrdet det, vart dei alle brennande harme. 29 Dei for upp og dreiv honom ut or byen og førde honom burt på bruni av det fjellet som byen deira var bygd på; der vilde dei støyta honom utsyver. 30 Men han gjekk midt igjenom flokken og for sin veg. 31 So kom han ned til Kapernaum, ein by i Galilæa. Der lærde han folket på kviletdagen; 32 og dei var reint tekne av det han lærde deim, for det var magt i talen hans. 33 I synagoga var det ein mann som hadde ei urein ånd i seg. Han sette i og ropa so høgt han kunde: 34 «Hu! Kva vil du oss, Jesus frå Nasaret? Er du komen for å gjera ende på oss? Eg veit kven du er - den Heilage frå Gud!» 35 Jesus truga den vonde åndi og sagde: «Teg still, og far ut or honom!» So kasta åndi honom ned på jordi midt ibland deim og for ut or honom, men skadde honom ikkje. 36 Då kom det ein otte yver alle, og dei sagde seg imillom: «Kva er dette for ord? Med mynd og magt talar han til dei ureine ånderne, og dei fer ut!» 37 Og det gjekk gjetordet av honom utsyver alle bygderne der ikring. 38 So tok han ut frå synagoga, og gjekk heim til Simon. Vermor åt Simon låg sjuk og hadde sterke hiteflagor, og dei bad han vilde hjelpa henne. 39 Han gjekk innåt, og stod uppyver henne og truga sotti; då slepte sotti henne, og straks reis ho upp og stelte for deim. 40 Då soli gladdé, kom alle til honom med sine sjuke, kva sjukdom dei so drogst med, og han lagde henderne på kvar ein av deim og lækte deim. 41 Mange for det og vonde ånder utor, og dei hua og ropa: «Du er Guds son!» Men han truga deim og gav deim ikkje lov til å tala, av di dei visste han var Messias. 42 Då det vart dag, drog han ut og for til ein øydestad. Folket leita etter honom, og då dei kom dit han var, freista dei å halda honom att, so han ikkje skulde ganga frå deim. 43 Då sagde han til deim: «Eg lyt bera ut fagnadboden um Guds

rike til dei andre byarne og; for det vart eg send for.» 44 Og han heldt ved og tala ordet i synagogorane i Galilæa.

5 Ein gong stod han nedmed Gennesaretsjøen, og folket trengde seg um honom og lydde på Guds ord; 2 då vart han var two båtar som låg ved strandi; fiskarane hadde gjenge utor deim og stod og skylda garni sine. 3 Han steig ut i ein av båtarne, som høyrdé Simon til, og bad honom leggja eit lite stykke frå land; so sette han seg og lærde folket frå båten. 4 Då han hadde halde upp å tala, sagde han til Simon: «Legg ut på djupet og set ut garni dykkar, so de kann få fisk!» 5 «Meister, me hev stræva i heile natt og ingen ting fenge, » svara Simon; «men på ditt ord vil eg setja ut garni.» 6 So gjorde dei det, og då stengde dei slik ein brote med fisk at garni heldt på og skulde rivna. 7 Då vitta dei til lagsmennene sine i hin båten, at dei skulde koma og taka i med deim, og då dei kom, fylte dei både båtarne, so det var nære på dei sokk. 8 Då Simon Peter såg det, kasta han seg ned for Jesu føter og sagde: «Gakk burt frå meg, Herre! Eg er ein syndug mann.» 9 For det kom ein støkk på honom og alle deim som var med honom, for skuld all fisken dei hadde sanka; 10 og like eins var det med Jakob og Johannes, sønerne åt Sebedæus, som var lagsbrørne åt Simon. Men Jesus sagde til Simon: «Ver ikkje rædd! Heretter skal du fanga menneske.» 11 So rodde dei båtarne til lands og gjekk ifrå alt og fylgte honom. 12 Ein gong som han var i ein av byarne, var det der ein mann som var full av spillsykja; med same han såg Jesus, kasta han seg å gruve og bad: «Herre, dersom du vil, kann du gjera meg rein!» 13 Jesus rette ut handi og tok burtpå honom og sagde: «Eg vil; ver rein!» Og med ein gong gjekk spillsykja av honom. 14 Jesus sagde til honom at han ikkje måtte segja det med nokon: «Men gakk og te deg for presten, og ber fram offer for reinsingi di, etter det som Moses hev sagt, so du kann vitna for deim.» 15 Men ordet um honom for berre so mykje vidare utsyver, og folk kom i flokk og fylgle og vilde høyrá på honom og lækjast for sjukdomarne sine. 16 Sjølv heldt han seg avsides i øydemarkerne og bad. 17 Ein dag heldt han på og lærde folket, og der sat det farisærar og lovlærarar, som var komne frå kvar grend i Galilæa og Judæa og frå Jerusalem, og Herrens kraft var yver honom og gav honom magt til å lækja. 18 Då kom nokre menner berande med ein som låg i ei seng og var lam; dei vilde bera honom inn og setja honom ned framfyre Jesus, 19 men såg seg ingi råd til å koma inn med honom for folkestimen. So gjekk dei upp på taket og fira honom med sengi ned millom taksteinarne, midt framfyre Jesus. 20 Då Jesus såg trui deira, sagde han: «Synderne dine er tilgjevne, mann!»

21 Då tok dei skriftlærde og farisæarane til å tenkja med seg: «Kva er dette for ein, som talar spottarord mot Gud? Kven kann tilgjeva synder utan ein - Gud?» 22 Men Jesus skyna kva dei tenkte; han tok til ords og sagde til deim: «Kva er det for tankar de hyser i hjarta? 23 Kva er lettast: å segja: «Synderne dine er tilgjevne!» eller å segja: «Statt upp og gakk!» 24 Men so de skal vita at Menneskjesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi, so segjer eg deg! - sagde han til den lame: «Statt upp, tak sengi di og gakk heim!» 25 Og med ein gong stod han upp, midt for augo deira, tok lega si og gjekk heim att, alt med han lova Gud. 26 Då vart dei alle so tekne at dei var reint frå seg; dei lova Gud og vart fulle av otte og sagde: «I dag hev me set utrilege ting.» 27 So gjekk han ut att. Då fekk han sjá ein tollmann som heitte Levi; han sat på tollbudi. Jesus sagde til honom: «Fylg meg!» 28 Då let han alle ting vera og stod upp og fylgde Jesus. 29 Levi gjorde eit stort gjestebod for honom i huset sitt; der var det ein heil flokk med tollmennar og andre, som sat til bords med deim. 30 Og farisæarane og dei skriftlærde som fylgdest med deim, murra og sagde til læresveinarne hans: «Kvífor et og drikk de i lag med tollmennar og syndarar?» 31 Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Dei friske treng ikkje lækjar, men det gjer dei som sjuke er. 32 Eg er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndarar til umvending.» 33 So sagde dei til honom: «Læresveinarne åt Johannes fastar tidt og ofte og held bøn, og det same gjer læresveinarne åt farisæarane, men dine læresveinar et og drikk!» 34 Jesus svara: «Kann de få brudlaupsfolket til å fasta med dei hev brudgomen hjå seg? 35 Men det kjem ei tid då brudgomen vert teken ifrå deim; når den tidi kjem, då skal dei fasta.» 36 Han sagde deim og ei likning: «Ingen riv eit stykke av ein ny kjole og hev det til bot på ein gamall; for då riv han ikkje berre den nye kjolen sund, men boti som han tok av den nye kjolen, høver ikkje på den gamle. 37 Og ingen hev ny vin på gamle lerflaskor; for då sprengjer den nye vinen flaskorne, og vinen renn ut, og flaskorne forferst. 38 Ny vin lyt ein hava på nye lerflaskor. 39 Og ingen som hev drukke gamall vin, hev hug på ny vin. «Den gamle er best!» segjer han.»

6 Den næstfyrste kviledagen bar det so til at han gjekk gjennom ein åker, og læresveinarne hans reiv av aks og gnudde deim millom henderne og åt. 2 Då sagde nokre av farisæarane: «Kvi gjer de slikt som ingen hev lov til å gjera på kviledagen?» 3 Men Jesus tok til ords og sagde til deim: «Hev de då'kje lese kva David gjorde då han og mennerne hans var svoltne? 4 korleis han gjekk inn i Guds hus og tok skodebrødi og åt, og gav mennerne sine! Og dei brødi hev ingen lov til å eta utan berre prestarne.» 5 So sagde han til

deim: «Menneskjesonen råder yver kviledagen og.» 6 Ein annan kviledag bar det so til at han gjekk inn i synagoga og lærde. Der var det ein mann som den høgre handi hans var nomi, 7 og dei skriftlærde og farisæarane gjætte på honom, um han vilde lækja på kviledagen, so dei kunde finna noko å klaga honom for. 8 Men han kjende tankarne deira, og sagde til mannen som hadde den nomne handi: «Reis deg upp, og kom fram!» Då reiste han seg upp og gjekk fram, 9 og Jesus sagde til deim: «Eg spør dykk: Er det rett å gjera godt på kviledagen eller å gjera vondt, berge liv eller øyda liv?» 10 So såg han rundt ikring på deim alle og sagde til mannen: «Rett fram handi di!» Han so gjorde, og handi hans vart god att. 11 Men dei vart so vonde at dei var reint frå vitet, og tala med kvarandre um kva dei skulde gjera med Jesus. 12 I dei dagarne hende det, at han gjekk upp i fjellet og vilde beda, og han var der heile natt i bøn til Gud. 13 Då det vart dag, kalla han til seg læresveinarne sine og valde ut tolv; deim kalla han apostlar. 14 Det var Simon - honom kalla han og Peter - og Andreas, bror hans, og Jakob, og Johannes, og Filip, og Bartolomæus, 15 og Mattæus, og Tomas, og Jakob, son åt Alfæus, og Simon, som dei kalla Zelotes, 16 og Judas, son åt Jakob, og Judas Iskariot, han som vart svikar. 17 So gjekk han nedover i lag med deim, og vart standande på ei sletta. Der var ein heil flokk av læresveinarne hans, og ei stor mengd med folk frå heile Jødeland og Jerusalem og frå sjøbygderne ved Tyrus og Sidon, 18 som var komne for å høyra på honom og lækjast for sjukdomarne sine. Då vart dei gode att dei som var plåga av ureine ånder; 19 og alt folket freista å koma nær honom, for det gjekk ei kraft ut ifrå honom og lækte alle. 20 Då lyfte han upp augo og såg på læresveinarne sine og sagde: «Sæle de som fatige er! Guds rike er dykkar! 21 Sæle de som no svelt! De skal mettast! Sæle de som no græt! De skal koma til å lœ! 22 Sæle er de når folk hatar dykk, og når dei stengjer dykk ute og spottar dykk, og bannlyser namnet dykkar som noko vondt for Menneskjesonen skuld. 23 Den dagen må de gleda dykk, ja, de må hoppa av gleda; stor er løni som ventar dykk i himmelen; for på same vis for federne deira åt mot profetarne. 24 Men ve yver dykk, de som rike er! De hev alt fenge hugnaden dykkar! 25 Ve yver dykk, de som no er mette! De skal koma til å svelta! Ve yver dykk som no lær! De skal syrgja og gråta! 26 Ve, når alle folk talar vel um dykk! For på same vis for federne deira åt med dei falske profetarne. 27 Men åt dykk segjer eg, de som hører: «Elska fiendarne dykkar! Gjer vel mot deim som hatar dykk! 28 Velsigna deim som bannar dykk! Bed for deim som talar ille um dykk! 29 Slær nokon deg på den eine kinni, so bjod

den andre og fram! Tek nokon kjolen din frå deg, so neitta honom ikkje trøya heller! 30 Gjev kvar som bed deg, og tek nokon det som ditt er, so krev det ikkje att! 31 Gjer mot anna folk som de vil at dei skal gjera mot dykk! 32 Um de elskar deim som elskar dykk, kva er det å takka dykk for? syndarane elskar då og deim som deim elskar. 33 Og um de gjer vel mot deim som gjer vel mot dykk, kva er det å takka dykk for? so gjer syndarane og. 34 Og um de låner til deim som de ventar å få att av, kva er det å takka dykk for? syndarane låner og til syndarar på den måten at dei skal få like mykje att. 35 Nei, elска fiendarne dykkar, gjer vel og lån burt, og venta ikkje å få noko att! Då skal løni de fær vera stor, og de skal vera borni åt den Høgste; for han er god mot dei utakksame og vonde. 36 Ver miskunnsame, som Far dykkar er! 37 Døm ikkje, so skal de ikkje dømast! Fordøm ingen, so skal ingen fordøma dykk! Tilgjev, so skal de få tilgjeving! 38 Gjev, so skal dei gjeva dykk! Eit godt, stappa, sikka og yverfullt mål skal dei gjeva dykk i fanget. For det målet de mæler med, skal dei mæla att åt dykk med.»» 39 Han sagde deim og ei likning: «Kann ein blind leida ein blind? kjem dei'kje båe til å falla i grefti? 40 Læresveinen er ikkje yver meisteren; men er han heilt utlært, so vert han lik meisteren sin. 41 Kvi ser du flisi i auga åt bror din, men bjelken i ditt eige auga vert du ikkje var? 42 Korleis kann du segja med bror din: «Bror, lat meg taka ut flisi som sit i auga ditt!» du som ikkje ser bjelken i ditt eige auga? Hyklar! Tak fyrst bjelken ut or ditt auga, då kann du sjå å taka flisi ut or auga åt bror din. 43 For det finst ikkje noko godt tre som ber lår frukt, ikkje heller noko låkt tre som ber god frukt; 44 for treet kjenner me på den frukti det ber; ingen kann sinka fikor av tistlar eller plukka druvor av klonger. 45 Ein god mann ber fram berre godt av det gode han gøymer i hjarta sitt, og ein vond mann ber fram berre vondt av det vonde han gøymer på. For frå munnen hans kjem det som hjarta er fullt av. 46 Men kvi kallar de meg «Herre, Herre,» og gjer ikkje det som eg segjer? 47 Eg skal syna dykk kven han er lik, den som kjem til meg og høyrer ordi mine, og gjer etter deim: 48 han er lik ein mann som vilde byggja seg eit hus, og som grov djupt i tufti og lagde grunnsteinarne på berget. Då det so kom ein flaum, og straumen braut imot huset, vann han ikkje å rikka det, av di det var godt bygt. 49 Men den som høyrer, og ikkje gjer etter det han høyrer, han er lik ein mann som bygde seg eit hus på berre marki, forutan grunnsteinar. Då so straumen braut imot huset, datt det i hop med ein gong, og det vart eit stort fall då det huset datt.»

7 So tala Jesus, og folket lydde på honom; då han hadde tala til endes, gjekk han inn i Kapernaum. 2 Ein

hovudsmann hadde ein dreng som låg so sjuk at det leid åt med honom, og den drengen heldt han svært gjæv. 3 Han hadde hørt um Jesus, og no sende han nokre av rådsmennene åt jødarne til honom, og bad at vilde koma og berge livet åt drengen. 4 Då dei kom til Jesus, bad dei honom so mykje at han skulde gjera det. «Han er verd at du gjer dette for honom,» sagde dei; 5 «for han elskar folket vårt, og det er han som hev bygt synagoga åt oss.» 6 Jesus gjekk med deim; men då han ikkje hadde langt att til huset, sende hovudmannen nokre vene til honom med det bodet: «Herre, du skal'kje umaka deg! Eg er for ring til at du skulde stiga inn under taket mitt; 7 difor heldt eg meg heller ikkje verdig til å koma til deg. Men seg eit ord, so guten min vert god att! 8 For eg er og ein mann som må lyda deim som større er, og sjølv hev eg hersveinar under meg, og segjer eg til ein av deim: «Gakk!» so gjeng han, og til ein annan: «Kom!» so kjem han, og til tenaren min: «Gjer det!» so gjer han det.» 9 Då Jesus hørde det, undra han seg yver mannen; han snudde seg, og sagde til folket som fylgte honom: «Det segjer eg dykk: Ikkje ein gong i Israel hev eg funne so stor ei tru.» 10 Då dei som hovudmannen hadde sendt, kom attende til huset hans, fekk dei sjå at drengen var god att. 11 Snart etter bar det so til at Jesus for til ein by som heiter Nain, og læresveinarne hans og ein stor folkehop var med honom. 12 Då han kom nær innåt byporten, såg han at liket av ein ung mann vart bore ut; det var einaste sonen åt ei enkja; og mykje folk frå byen var med henne. 13 Då Herren vart var enkja, tykte han hjarteleg synd um henne og sagde til henne: «Gråt ikkje!» 14 Han gjekk innåt og tok i båri, og dei som bar, stana. So sagde han: «Unge mann, eg segjer deg: Statt upp!» 15 Og med ein gong reiste den daude seg opp og tok til å tala, og han gav honom åt mori. 16 Då vart alle tekne av otte; dei lova Gud og sagde: «Ein stor profet hev stade fram millom oss!» og: «Gud hev vitja sitt folk!» 17 Og det ordet um honom kom ut yver heile Jødeland og bygderne ikking. 18 Alt dette fekk Johannes bod um av læresveinarne sine. Då kalla han two av deim til seg, 19 og sende deim til Herren med dei ordi: «Er du den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?» 20 Då mennerne kom til Jesus, sagde dei: «Johannes, døyparen, sender oss til deg og spør: «Er du den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?»» 21 I same bilet lækte han mange for sjukdomar og plågor og vonde ånder, og mange blinde gav han syni; 22 so svara han deim: «Gakk og ber bod til Johannes um det de hev set og hørt: Blinde fær att syni si, halte gjeng ikking, spilte vert reine, dave høyre, daude stand upp att, og fatige fær høyra fagnadbotet; 23 og sæl er den som ikkje styggjest

ved meg!» 24 Då ærendsveinarne åt Johannes var gjengne, tok Jesus til å tala til folket um Johannes: «Kvi gjekk de ut i øydemarki? Vilde de sjå på ei røyr som svagar att og fram i vinden? 25 Kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein mann som er klædd i fine klæde? Nei, dei som er gildt klædde og liver sine dagar i ovlivnad, dei held til i kongeslotti. 26 Men kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein profet? Ja, segjer eg dykk, og det ein som er meir enn profet. 27 Det er um honom det er skrive: «Framfyre deg min ærendsvein eg sender; der du vil fara, skal han vegen rydja.» 28 Eg segjer dykk: Det finst ingen større profet millom menneskeborni enn Johannes; og endå er den minste i Guds rike større enn han. 29 Og alt folket som hørde honom, tollmennene med, gav Gud rett og tok imot dåpen åt Johannes; 30 men farisæarane og dei lovkunnige gjorde Guds råd til inkjes for seg, og tok ikkje imot dåpen hans. 31 Kven skal eg då likna folki i denne mannsalderen med? kven er det dei likjest? 32 Dei likjest borni som sit på torget og ropar til kvarandre: «Me let i fløyta åt dykk, og de dansa ikkje; me song eit syrgjekvæde, og de gret ikkje.» 33 For Johannes døyparen er komen; han et ikkje brød og drikk ikkje vin, og so segjer de: «Han er forgjord!» 34 Menneskesonen er komen; han et og drikk, og so segjer de: «Sjå for ein etar og drikkar! Han er godvener med tollmenner og syndarar!» 35 Men at visdomen hev rett, det hev alle sveinarne hans sanna.» 36 Ein av farisæarane bad honom eta hjå seg, og Jesus gjekk heim til honom og sette seg til bords. 37 No var det der i byen ei kvinna som hadde livt eit syndfullt liv; då ho fekk vita at han sat til bords hjå farisæaren, kom ho med ei alabaster-krukka full av myrrasalve 38 og sette seg gråtande nedmed føterne hans; so tok ho til å væta føterne hans med tårorne sine, og turka deim med håret sitt; og ho kysste føterne hans og smurde deim med myrrasalven. 39 Då farisæaren som hadde bede honom til seg såg det, tenkte han med seg: «Var denne mannen ein profet, so visste han kva det er for ei kvinna som tek i honom, og kva slag menneske ho er, at ho er ei syndfull kvinna.» 40 Då tok Jesus til ords og sagde til honom: «Simon, det er noko eg vil segja deg!» - «Tala, meister!» sagde han. 41 «Det var two som stod i skuld til ein utlånar; den eine var skuldig hundrad dalar, den andre ti. 42 Men dei hadde ikkje noko å greida for seg med, og so ettergav han deim båe skuldi. Kven av deim vil no elsa honom mest?» 43 «Eg tenkjer, den som han ettergav mest,» svara Simon. «Du dømde rett,» sagde Jesus. 44 So snudde han seg mot kvinna og sagde til Simon: «Du ser denne kvinna! Eg kom inn i ditt hus - du gav meg ikkje vatn til føterne mine, men ho vætte føterne mine med tårar, og

turka deim med håret sitt; **45** du gav meg ingen kyss, men ho hev halde ved og kysst føsterne mine frå den stund eg kom inn; **46** du salva ikkje hovudet mitt med olje, men ho smurde føsterne mine med myrrasalve. **47** For den skuld segjer eg deg: Tilgjevne er dei mange synderne hennar; difor er det ho elskar so mykje; men den som lite vert tilgjeve, elskar lite.» **48** So sagde han til henne: «Tilgjevne er synderne dine!» **49** Dei som sat med til bords, tok til å tenkja med seg: «Kven er han, som jamvel tilgjev synder?» **50** Men han sagde til kvinnen: «Trui di hev frelst deg! Gakk heim, og liv sæl.»

8 I den tidi som no fylgte på, for han kring i landet, frå by til by og frå grend til grend, og tala for folket og bar ut fagnadbodet um Gudsriket. Dei tolv var med honom, **2** og like eins nokre kvinner som hadde vorte lækte for vonde ånder og sjukdomar; det var Maria, Magdalena dei kalla, som sju djevlar hadde fare utor, **3** og Johanna, kona åt Kuzas, ein av futarne åt Herodes, og Susanna, og mange andre, som var deim til hjelp med det dei hadde. **4** Som det no samla seg mykje folk, og dei kom til honom frå byarne rundt ikring, sagde han i ei likning: **5** «Ein såmann gjekk ut og skulde så sædet sitt. Og då han sådde, fall noko frammed vegen og vart nedtrakka, og fuglarne i lufti åt det upp. **6** Sumt fall på berg, og då det voks upp, skein det burt, av di det ikkje hadde væta. **7** Sumt fall millom klunger, og klungeren voks med og kjøvdet det. **8** Sumt fall i god jord, og då det voks upp, gav det grøda i hundrad foll.» Som han sagde det, ropa han: «Høyr etter, kvar som høyra kann!» **9** Lærerseinarne spurde honom kva den likningi skulde tyda. **10** Då sagde han: «De fer vita løyndomarne i Guds rike, men dei andre fær høyra deim i likningar, so um dei ser, skal dei ikkje sjå, og um dei høyrer, skal dei ikkje håtta. **11** Men likningi er so å tyda: Sædet er Guds ord. **12** Dei frammed vegen er dei som høyrer ordet; so kjem djevelen og tek det burt or hjarta deira, so dei ikkje skal tru og verta frelste. **13** Dei på berget er dei som tek imot ordet med gleda når dei høyrer det; men dei hev ikkje rot; dei trur for eit bil, men i freistingsstundi fell dei frå. **14** Det som fall millom klungeren, det er dei som høyrer det, men so gjeng burt og vert kjøvd i suter og rikdom og verdsleg lyst, so dei ikkje ber fullmogi grøda. **15** Men det i den gode jordi, det er dei som høyrer ordet og gøymer det i eit vænt og godt hjarta, og ber grøda i tolmod. **16** Ingen kveikjer eit ljos og gøymer det under eit kjer eller set det under ei seng; alle set det i ein stake, so dei som kjem inn, kann sjå ljosken. **17** For det finst ingen ting som er løynt og ikkje ein gong vert berrsynt, og ingen ting som er dult og ikkje ein gong vert kunnigt og kjem fram i dagen. **18** Sjå då til korleis de høyrer! For den som hev, han

skal få, og den som ikkje hev, skal missa endå det som han tykkjест hava.» **19** Mor hans og brørne hans kom ein gong og vilde finna honom, men kunde ikkje koma innåt honom for folkestimen. **20** Då fekk han det bodet: «Mor di og brørne dine stend utanfor og vil sjå deg.» **21** Han svara: «Mor mi og brørne mine, det er dei som høyrer Guds ord og gjer etter det.» **22** Ein dag bar det so til at han steig ut i ein båt. Lærerseinarne var med, og han sagde til deim: «Lat oss fara yver til hi sida av vatnet!» So lagde dei ute på, **23** og med dei siglte, sovna han. Og det for ein kvervel vind ned på vatnet, so båten gjekk full, og dei var i fære. **24** Då gjekk dei burt til honom og vekte honom og sagde: «Meister, meister, me gjeng under!» Jesus reis upp og aga vinden og bårorne, so dei lagde seg, og det vart blikende stilt. **25** So sagde han til deim: «Kvar er trui dykkar?» Men dei var fulle av otte og undring, og sagde seg imillom: «Kven tru han er, denne mannen som jamvel vindarne og vatnet lyder når han talar til deim?» **26** So sigla dei fram til Gerasenar-bygdi, som ligg midt imot Galilæa. **27** Då han steig i land, kom ein mann frå byen imot honom. Mannen var forgjord; det var vonde ånder i honom. Han hadde ikkje på lenge havt klæde på seg, og bia ikkje i hus, men heldt seg i gravholorne. **28** Då han såg Jesus, sette han i og hua; so kasta han seg ned for føsterne hans og sagde med høg røyst: «Kva vil du meg, Jesus, son åt den høgste Gud? Eg bed deg at du ikkje vil pina meg!» **29** For Jesus sagde til den ureine åndi at ho skulde fara ut or mannen; for ho hadde gripe honom mange vendor - då batt dei honom med lekkjor og fotjarn, og heldt vakt yver honom; men han reiv sund bandi, og den vonde åndi dreiv honom ut i øydemarkerne -. **30** «Kva er namnet ditt?» spurde Jesus. «Legion,» svara han; for det hadde fare mange ånder i honom, **31** og dei bad at han ikkje vilde lata deim fara ned i avgrunnen. (Abyssos g12) **32** No var det der ein stor flokk med svin som gjekk og betitte i fjellet; so bad ånderne at han vilde gjeva deim lov til å fara inn i svini, og det gav han deim lov til. **33** Då for dei ut or mannen, og for i svini; og heile flokken sette utsver stupet ned i vatnet og druknast. **34** Då gjætarane såg kva som hende, rømde dei, og sagde frå um det i byen og på gardarne. **35** Då gjekk folk ut og vilde sjå kva som hendt var. Då dei so kom til Jesus, fekk dei sjå at mannen som dei vonde ånderne hadde fare ut or, sat klædd nedmed føsterne hans, og var med sitt fulle vit. Då vart dei forfærde; **36** og då dei som hadde set det, fortalte korleis den forgjorde hadde vorte berga, **37** kom heile ålmugen frå bygderne der ikring, Gerasenar-bygderne, og bad at han vilde fara burt ifrå deim; for dei var so tekne av otte. So gjekk han i båten og for attende. **38** Mannen som ånderne hadde

fare ut or, bad um han måtte vera hjå honom; men Jesus sende honom frå seg og sagde: **39** «Gakk heim att, og fortel kor mykje Gud hev gjort for deg.» So gjekk mannen og tala kring i heile byen um alt det Jesus hadde gjort for honom. **40** Då Jesus kom att, bad folket honom vera velkommen; for alle venta på honom. **41** Best det var, kom det ein mann som heitte Jairus, og var forstandar for synagoga; han kasta seg ned for Jesu føter og bad honom koma heim til seg; **42** for han hadde ei dotter som var um lag tolv år; ho var einaste barnet hans, og no låg ho og drogst med dauden. Som no Jesus gjekk i veg, trengde folket seg um honom på alle kanter. **43** Millom deim var det ei kvinne som hadde havt blodflod i tolv år; ho hadde øydt heile midelen sin på lækjarar, men ingen hadde vore god til å gjera henne frisk; **44** ho gjekk innåt honom attantil og tok i ein av duskarne på kjolen hans, og med ein gong stana blodflodi. **45** «Kven var det som tok i meg?» spurde Jesus. Alle neitta, og Peter og felagarne hans sagde: «Meister, det er folket som trykkjer og trengejer deg!» **46** «Det var ein som tok i meg, » sagde Jesus; «for eg kjende at det for ei kraft ut ifrå meg.» **47** Då kvinne såg at det ikkje var dult det ho hadde gjort, kom ho skjelvande og kasta seg ned for honom og fortalte, so heile folket hørde det, kvifor ho hadde teke i honom, og korleis ho hadde vorte god att med einaste gong. **48** Då sagde han til henne: «Trui di hev hjelpt deg, dotter mi. Gakk heim, og liv sæll!» **49** Fyr han hadde tala ut, kjem det ein frå heimen åt synagoge-forstandaren og segjer: «Dotter di hev slokna. Umaka ikkje meisteren lenger!» **50** Då Jesus hørde det, tok han til ords og sagde til honom: «Ottast ikkje! Berre tru, so skal ho verta berga!» **51** Då han so kom til huset, let han ingen få ganga inn med seg utan Peter og Johannes og Jakob og far og mor åt barnet. **52** Alle gret og jamra yver henne; men han sagde: «Gråt ikkje! Ho hev ikkje slokna; hosov.» **53** Men dei berre log åt honom; for dei visste at ho var slokna. **54** So tok han henne i handi og ropa: «Ris upp, barn!» **55** Då kom åndi hennar att, og ho reis upp med ein gong; og han sagde med deim at dei skulde gjeva henne mat. **56** Foreldri hennar var reint frå seg av gleda. Men han forboud deim å tala til nokon um det som var hendt.

9 Jesus kalla i hop dei tolv, og gav deim magt og velde yver alle vonde ånder, og til å lækja sjukdomar. **2** So sende han deim ut, so dei skulde forkynna Guds rike og gjera sjuke gode att, **3** og han sagde til deim: «Tak ingen ting med dykk på vegn, ikkje stav, ikkje skreppa, ikkje brød, ikkje pengar! Ikkje heller skal de hava two trøyor! **4** Når de kjem inn i eit hus, so ver der, og flytt ikkje ifrå att, fyr

de fer lenger! **5** Men er det nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk, so far burt frå den bygdi, og rist dusti av føterne dykkar! Det skal vera eit vitnemål mot deim.» **6** So tok dei ut og for ikring frå grend til grend og forkynte evangeliet, og lækte folk kvar dei kom. **7** Herodes, fylkeskongen, fekk høyrta um alt det som hende; då visste han ikkje kva han skulde tru; for sume sagde: «Johannes er vekt upp frå dei daude!» **8** sume: «Elia hev synt seg!» andre: «Ein av dei gamle profetarne hev stade upp att!» **9** «Johannes hev eg hogge hovudet av, » sagde Herodes; «kva er so dette for ein, som eg høyrer sovore um?» Og han freista å få sjå honom. **10** Då apostlarne kom att, fortalte dei Jesus alt dei hadde gjort. Då tok han deim med seg burt til ein by som heiter Betsaida, og vilde vera åleine med deim. **11** Men folket fekk vita det og fylgte etter honom; og han tok vel imot deim og tala til deim um Guds rike, og lækte deim som lækjedom trong. **12** Då dagen tok til å halla, gjekk dei tolv fram til honom og sagde: «Send folket frå deg, so dei kann ganga til grenderne og gardarne her ikring og koma i hus og få seg noko til å liva av! For her er me på ein øydestad.» **13** «Gjev de deim mat!» svara han. «Me hev kje meir enn fem brødleivar og two fiskar, » sagde dei; «eller skal me ganga'stad og kjøpa mat åt alt dette folket?» **14** - det var um lag fem tusund mann. Då sagde han til læresveinarne: «Lat deim setja seg ned i bordlag på ikring femti mann!» **15** Dei so gjorde, og let alle setja seg. **16** So tok han dei fem brødleivarane og dei two fiskarne, og såg upp imot himmelen og velsigna deim, og han braut deim i molar og gav det til læresveinarne, so dei skulde setja det fram for folket. **17** So åt dei; og alle vart mette; og då det vart samla upp det som vart att etter deim, var det tolv korgar fulle med molar. **18** Ein gong som han var åleine og bad, og læresveinarne var med honom, spurde han deim: «Kven segjer folk at eg er?» **19** «Johannes døyparen, » svara dei; «men sume segjer: «Elia, » og sume at ein av dei gamle profetarne hev stade upp att.» **20** «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. Då tok Peter til ords og sagde: «Guds Messias!» **21** Men det forboud han deim strengt å tala til nokon um. **22** Og han sagde: «Menneskjesonen lyt lida mykje; styresmennene og øvsteprestarne og dei skriftlærde kjem til å vanda honom, og han lyt lata livet; men tridje dagen skal han vekkjast upp att.» **23** So sagde han til alle: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv og dag for dag taka krossen sin upp og fylgia etter meg. **24** For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi skuld, han skal berga det. **25** Kva gagnar det ein mann, um han vinn heile verdi, men øyder eller taper seg sjølv?» **26** «For den som

skjemmest ved meg og ordi mine, han skal Menneskjesonen skjemmast ved når han kjem i herlegdomen som skin kring honom og Faderen og dei heilage englarne. **27** Men det segjer eg dykk med sannom: Det er sume av deim som her stend som ikkje skal smaka dauden fyrr dei fær sjå Guds rike. **28** Um lag åtte dagar etter han hadde tala desse ordi, hende det at han tok Peter og Johannes og Jakob med seg og gjekk upp i fjellet og vilde beda. **29** Og medan han bad, fekk andlitet hans ein annan dåm, og klædnaden hans vart kvit og blenkte som ljonet. **30** Og best det var, stod det two menner og tala med honom; det var Moses og Elia; **31** dei synte seg i herlegdom, og tala um hans burtgang, som han skulde fullføra i Jerusalem. **32** Peter og felagarne hans var tunge av svevn; men då dei vakna, såg dei herlegdomen som lyste frå Jesus, og såg dei two menerne som stod innmed honom. **33** Då so dei skulde skiljast med honom, sagde Peter til Jesus: «Meister, det er godt me er her! Lat oss gjera tri hytter, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia!» - han visste ikkje kva han sagde. **34** Med han tala soleis, kom det ei sky og skygde yver deim, og dei vart rædde då dei kom inn i skyi. **35** Då kom det ei røyst utor skyi: «Dette er son min, han som eg hev kåra meg ut! Honom skal de høyra på!» **36** Men då røysti kom, var det ingen å sjå utan Jesus. Dei tagde med dette og tala ikkje den gongen til nokon um noko av det dei hadde set. **37** Dagen etter, då dei var komme ned av fjellet, kom ein stor folkehop imot honom. **38** Best det var, ropa ein mann utor hopen: «Meister, eg bed deg: Sjå til son min; han er einaste barnet mitt! **39** Rett som det er, grip ei ånd honom, og brått set han i og huar; og åndi slit honom til fraudi stend kring munnen på honom; det er med naudi ho vil sleppa guten, og då gjer ho mest ende på honom; **40** eg bad lærresveinarne dine at dei vilde driva henne ut; men dei kunde ikkje.» **41** Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune og vrangætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk og tola dykk? Kom hit med son din!» **42** Fyrr guten kunde nå fram til Jesus, reiv åndi og sleit i honom. Men Jesus truga den ureine åndi og gjorde guten god att, og gav honom att å faren. **43** Og alle var tekne av age og undring yver Guds velde. **44** Med alle var upp i under yver alt det han gjorde, sagde han til lærresveinarne sine: «Høyr vel etter desse ordi, og legg deim på minne: Menneskjesonen skal gjevast yver i menneskjehender!» **45** Men dei skyna ikkje det ordet; det var dult for deim, so dei ikkje fekk tak på det, og dei torde ikkje spryja honom um det. **46** Det kom ein tanke upp i deim um kven av deim som var størst. **47** Men Jesus visste kva tankar dei bar i hjarta; han tok eit lite barn og sette innmed seg **48** og sagde til deim: «Den som tek imot dette barnet for

mitt namn skuld, han tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot den som sende meg. For den som er minst av dykk alle, han er stor.» **49** Då tok Johannes til ords og sagde: «Meister, me såg ein som dreiv ut vonde ånder i ditt namn, og me forboud honom det, for di han ikkje er i fylgje med oss.» **50** «De skal ikkje forbjoda det,» svara Jesus; «for den som ikkje er imot dykk, er med dykk.» **51** Då det leid mot den tidi at han skulde takast upp til Gud, vende han augo sine stødt mot Jerusalem; for dit etla han seg. **52** Han sende bod fyre seg; men då ærendsveinarne hans kom til ei samaritanar-grend og skulde tinga hus åt honom, **53** vilde folket ikkje taka imot honom, for di han var på veg til Jerusalem. **54** Då Jakob og Johannes, lærresveinarne hans, såg det, sagde dei: «Herre, vil du me skal segja at det skal fara eld ned frå himmelen og øyda deim, soleis som Elia gjorde?» **55** Då snudde han seg og tala strengt til deim og sagde: «Veit det kje kva ånd de er av? **56** Menneskjesonen er ikkje komen for å øyda menneskeliv, men for å frelsa.» So gjekk dei til ei onnor grend. **57** Med dei for etter vegen, var det ein som sagde til honom: «Eg vil fylgia deg, kvar du so fer!» **58** Jesus svara: Revarne hev hi, og fuglarne i lufti hev reir, men Menneskjesonen hev ingen stad han kann halla sitt hovud nedpå.» **59** Til ein annan sagde han: «Fylg meg!» «Herre,» svara han, «lat meg fyrst få ganga heim og jorda far min.» **60** «Lat dei daude jorda sine daude,» sagde Jesus, «men gakk du i veg og forkynn Guds rike!» **61** Det var ein annan og som sagde: «Eg vil fylgia deg, Herre, men lat meg fyrst få beda farvel med deim som heime er!» **62** Jesus svara: «Ingen som hev lagt handi på plogen, og so ser attum seg, høver for Guds rike.»

10 Sidan tok Herren ut endå sytti lærresveinar og sende deim fyre seg, two og two til kvar by og bygd som han sjølv skulde til. **2** Og han sagde til deim: «Grøda er stor, men onnefolki er få. Bed då honom som eig grøda at han vil senda ut arbeidsfolk til å hausta inn grøda si! **3** Far no i veg! Eg sender dykk liksom lamb inn i ulveflokkene! **4** Ber ikkje med dykk pung eller skreppa eller skor, og gjev dykk ikkje i svall med nokon på vegen! **5** Kvar gong de kjem inn i eit hus, so seg fyrst: «Fred vere med dette huset!» **6** Og dersom det er nokon der som er verd fred, so skal freden dykkar bia hjå honom: dersom ikkje, so skal han venda att til dykk sjølve. **7** Gjev dykk til der i huset, og et og drikk det dei byd dykk! For ein arbeidsmann er verd løni si. Flytt ikkje frå hus til hus! **8** Kvar gong de kjem til ein by, og dei tek imot dykk, so et det dei set fram! **9** Læk dei sjuke der er, og seg til deim: «Guds rike er kome nær dykk!» **10** Men når de

kjem til ein by der dei ikkje vil taka imot dykk, so gakk ut på gatorne og seg: **11** «Jamvel dusti som var hangande ved føterne våre i byen dykker, stryk me av oss; her hev de henne att! Men det skal de vita, at Guds rike er kome nær!» **12** Eg segjer dykk: På den siste dag skal det ganga Sodoma likare enn den byen. **13** Ve yver deg, Korasin! Ve yver deg, Betsaida! Hadde dei underi som er gjorde i dykk vore gjorde i Tyrus og Sidon, so hadde dei longe vendt um og sete i sekk og oska. **14** Men det skal ganga Tyrus og Sidon likare i domen enn dykk. **15** Og du, Kapernaum - skal du kann henda lyftast upp til himmelen? nei, til helheimen skal du støytast ned. (*Hadæs g86*) **16** Den som hører på dykk, hører på meg, og den som vandar dykk, vandar meg; men den som vandar meg, vandar den som sende meg.» **17** Dei sytti kom glade attende og sagde: «Herre, jamvel dei vonde ånderne lyder oss når me nemner ditt namn.» **18** Då sagde han til deim: «Eg såg Satan falla ned frå himmelen som eit Ijon. **19** Kom i hug: Eg hev gjeve dykk magt til å trøda på ormar og skorpionar og yver alt fiendens velde; og ingen ting skal gjera dykk den minste skade. **20** Men gled dykk ikkje yver det at ånderne lyder dykk, gled dykk heller for di namni dykker er uppskrivne i himmelen!» **21** I same stundi sagde han, sær i den Heilage Ande: «Eg lovar deg, Fader, du som ráder yver himmel og jord, for di du hev dult dette for dei lærde og kloke, og openberra det åt dei ulærde og barnslege! Ja, Fader; for soleis tykte du det best. **22** Alt hev far min gjeve i mine hender; og ingen veit kven Sonen er, utan Faderen, og kven Faderen er, utan Sonen og dei som Sonen vil openberra det åt.» **23** So vende han seg til læresveinarne sine i ser og sagde: «Sæle dei augo som ser det de ser! **24** For eg segjer dykk at mange profetar og kongar var huga til å sjå det de ser, og fekk ikkje sjå det, og høyra det de hører, og fekk ikkje høyra det.» **25** Då gjekk det fram ein som var kunnig i lovi; han vilde freista Jesus og sagde: «Meister, kva skal eg gjera for å vinna eit æveleg liv?» (*aiōnios g166*) **26** «Kva stend det i lovi?» sagde Jesus; «korleis les du?» **27** «Du skal elskja Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og med all din hug og med all di magt og med alt ditt vit, og elskja grinnen din som deg sjølv!» svara han. **28** Då sagde Jesus til honom: «Du svara rett. Gjer det, so skal du liva!» **29** Men han vilde orsaka seg og sagde til Jesus: «Kven er då grinnen min?» **30** Jesus tok upp spursmålet og sagde: «Det var ein mann som for frå Jerusalem ned til Jeriko, og fall i henderne på røvarar. Dei klædde honom naken og skamslo honom; so gjekk dei sin veg og let honom liggja der halvdaud. **31** Det hødde so til at ein prest for same vegen; han såg mannen, men for radt framum. **32** Like eins

ein levit; han kom til same staden og såg honom, men for radt framum. **33** Ein samaritan som var ute og ferdast, kom og dit han låg, og såg honom og tykte synd um honom. **34** Han gjekk burt til honom og fetla såri hans, og helte olje og vin på, lyfte honom so upp på sitt eige asen og førde honom til eit herbyrge, og sytte vel for honom. **35** Andre morgonen tok han fram two mark og gav til gjestgjevaren og sagde: «Syt vel for honom, og det meir du legg ut, skal du få att av meg når eg kjem attende.» **36** Kven av desse tri tykkjer no du for åt som ein granne mot honom som fall i henderne på røvarane!» **37** «Den som gjorde sælebot på honom,» svara den lovkunnige. Då sagde Jesus til honom: «Gakk du av og gjer like eins!» **38** Med dei var på ferdavegen, kom han til ein liten by; der var det ei kvinne som tok imot honom i huset sitt; namnet hennar var Marta. **39** Ho hadde ei syster som heitte Maria, og ho sette seg nedmed Herrens føter og lydde på ordi hans. **40** Marta hadde det so annsamt med å stella til mykke for honom, at ho ikkje hadde tankar for anna. Ho gjekk fram og sagde: «Herre, bryr du deg ikkje um at syster mi let meg vera åleine um å stella for deg? Seg då med henne at ho skal hjelpe meg!» **41** Då svara Herren: «Marta, Marta, du gjer deg hugsott og uro med mange ting; **42** men det er eitt som trengst! Maria hev valt seg den gode luten, og den skal ikkje takast ifrå henne.»

11 Ein gong var han ein stad og bad; då han heldt opp, sagde ein av læresveinarne til honom: «Herre, lær oss å beda! Det lærde Johannes og sveinarne sine.» **2** Han svara: «Når de bed, skal de segja: Fader vår, du som er i himmelen! Lat namnet ditt helgast; lat riket ditt koma; lat viljen din ráda på jordi so som i himmelen; **3** gjev oss kvar dag vårt daglege brød; **4** og forlat oss våre synder, for me og forlet kvar den som er oss skuldig; og før oss ikkje ut i freisting; men frels oss frå det vonde.» **5** So sagde han til deim: «Um nokon av dykk hev ein ven, og gjeng til han midt på natti og segjer: «Kjære, lån meg tri brødleivar! **6** for ein ven hev kome innum meg på ei ferd, og eg hev'kje noko å setja fram åt honom - **7** skulde so han der inne svara: «Gjer meg ikkje slikt bry! Døri er lange stengd, og småborni mine er i seng med meg; eg kann ikkje standa upp og gjeva deg det?» **8** Eg segjer dykk: Um han ikkje stend upp og gjev honom det for di det er hans ven, so ris han upp og gjev honom alt han treng for di han er so tråsøkjen. **9** Og eg segjer dykk: Bed, so skal de få! Leita, so skal de finna! Banka på, so skal det verta upplate for dykk! **10** For kvar den som bed, han fær, og den som leitar, han finn, og den som bankar på, vert det upplate for. **11** Finst det nokon far ibland dykk som vilde gjeva son sin ein stein når han bad um

brød, eller når han bad um fisk, vilde gjeva honom ein orm i staden for ein fisk, 12 eller når han bad um eit egg, vilde gjeva honom ein skorpion? 13 Når då de som er vonde, veit å gjeva borni dykkar gode gåvor, kor mykje meir vil so'kje Faderen frå himmelen gjeva den Heilage Ande åt deim som bed honom?» 14 Ein gong dreiv han ut ei vond ånd, som var mållaus, og då åndi var utfari, tala den mållause. Folket undra seg, 15 men sume av deim sagde: Det er Be'elsebul, djavelhovdingen, som hjelper honom til å驱va ut djevlar.» 16 Andre vilde freista honom, og bad honom syna deim eit teikn frå himmelen. 17 Men Jesus visste kva dei hadde i tankar, og sagde til deim: «Eit rike som ligg i strid med seg sjølv, kjem snart til å øydast, og eitt hus dett yver hitt. 18 Er no Satan og komen i strid med seg sjølv, korleis kann då riket hans standa? - sidan se segjer at det er Be'elsebul som hjelper meg til å驱va ut djevlar! 19 Og hjelper Be'elsebul meg til å驱va ut djevlar, kven fær då dykkar eigne folk hjelp av til å驱va deim ut? Difor skal dei vera domarane dykkar. 20 Men er det med Guds finger eg driv djevlarne ut, so er då Guds rike kome til dykk. 21 Når ei kjempa væpna vaktar sin gard, fær han hava alt sitt i fred; 22 men kjem det ein sterke og vinn yver honom, so tek han våpni hans, som han sette si lit til, og skifter ut alt han drog av honom. 23 Den som ikkje er med meg, er imot meg, og den som ikkje sankar med meg, han spreider. 24 Når den ureine åndi fer ut or eit menneske, flakkar ho gjennom vatslause vidder og leitar etter ein kvilestad, og når ho ingen kvilestad finn, segjer ho: «Eg vil fara attende til huset mitt, som eg flute ifrå.» 25 Når ho so kjem dit, finn ho huset feia og fjelga. 26 Då fer ho av stad og tek med seg sju andre ånder, som er argare enn ho er sjølv, og dei gjeng inn og vert buande der, og hev det vore ille med det mennesket fyrr, so vert det endå verre sidan.» 27 Medan han tala soleis, var det ei kvinna bland folket som sette i og ropa: «Sælt det livet som bar deg, og det brjostet du saug!» 28 Då sagde han: «Sæle er heller dei som høyrer Guds ord og tek vare på det!» 29 Som no folket flokka seg kring honom, tok han til ords og sagde: «Denne ætti er ei vond ætt; dei krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn Jona-teiknet. 30 For liksom Jona vart eit teikn for Nineve-folket, soleis skal og Menneskjesonen vera det for denne ætti. 31 Sudlands-dronningi skal standa fram for domen i hop med mennerne av denne ætti og fordøma deim. For ho kom frå verdsens ende og vilde høyra Salomos visdom, og her er meir enn Salomo. 32 Nineve-mennerne skal møta for domen i hop med denne ætti og fordøma deim; for dei vende um då Jona tala for deim, og her er meir enn Jona. 33 Den som kveikjer eit ljós, set det ikkje i

kjellaren eller under skjeppa, men i staken, so dei som kjem inn, kann sjå ljosken. 34 Ljaset i likamen, det er auga ditt; når ditt auga er klårt, so er heile din likam og ljós; men er det dimt, so er likamen og myrk. 35 Sjå då til at ikkje ljaset inni deg er myrker! 36 Er so heile likamen ljós, og ingen lut av honom myrk, då vert han upplyst all igjenom, som når ljaset skin på deg med sine strålar.» 37 Då han hadde tala ut, bad ein farisæar honom eta dagverd hjå seg. So gjekk han inn der og sette seg til bords. 38 Men farisæaren vart forundra då han såg at han ikkje tuo seg fyrst fyre målet. 39 Då sagde Herren til honom: «Ja, de farisæarar, de reinskar skåler og fat utvendes, men innvendes er de fulle av ran og vondskap. 40 Dårar! Han som gjorde det som er utvendes, gjorde han'kje det som er innvendes og? 41 Men gjer ei sælebotsgåva av det som inni er; då skal de sjå at alt er reint for dykk! 42 Men ve yver dykk farisæarar! De gjev tiend av mynta og ruta og allslags urter, men legg ikkje vinn på rettferd og gudselsk! Det skulde ein gjera og ikkje lata vera hitt heller. 43 Ve yver dykk farisæarar! De trår etter å sitja fremst i synagogorne, og vil at folk skal helsa dykk på torgi! 44 Ve yver dykk! De er som ukjennelege graver, folk gjeng på deim og veit ikkje av det!» 45 Då tok ein av dei lovkunnige til ords og sagde: «Meister, når du segjer slikt, gjeng du oss og for nærl!» 46 Jesus svara: «Ve yver dykk lovkunnige og! De lesser svære byrer på folk, og sjølve rører de'kje byrderne med ein einaste finger. 47 Ve yver dykk! De byggjer minnesmerke yver profetarne, og det var federne dykkar som slo deim i hel. 48 So vitnar de då um det som federne dykkar gjorde, og samtykkjer det; for dei slo profetarne i hel, og de byggjer! 49 Difor sagde og Guds visdom: Eg vil senda profetar og apostlar til deim, og sume av deim skal dei slå i hel, og sume skal dei forfylgja, 50 so alt profetblod som hev runne frå verdi vart grunnlagd, skal hemnast på denne ætti, 51 frå Abels blod til Zakarjas' blod, han som let livet millom altaret og gudshuset. Ja, segjer eg dykk, det skal hemnast på denne ætti. 52 Ve yver dykk lovkunnige! De hev teke burt kunnskapslykelen! Sjølve gjekk de ikkje inn, og dei som vilde inn, fekk de hindra.» 53 Då han gjekk ut att, tok dei skriftlærde og farisæarane til å verta fælt nærsøkne og frega honom um mangt og mykje, 54 alt med dei lurde på honom og vilde få tak i eitkvart ordet frå hans munn.

12 Medan hadde folket samla seg kring han i tusundtal, so dei heldt på å trøda kvarandre ned; då tok han til ords og sagde til læresveinarne sine: «Framum alt; tak dykk i vare for surdeigen å farisæarane - hyklarskapen! 2 Det finst ingen ting som er duld og ikkje ein gong kjem fram i dagen, og ingen ting som er løynd og ikkje ein gong vert

kjend. 3 Difor skal alt de talar i myrkret, høyrast i ljoset, og det de kviskrar i kammerset, skal ropast ut på taket. 4 Men til dykk som er vene mine, segjer eg: Ottast ikkje deim som drep likamen, og sidan ikkje hev magt til å gjera meir! 5 Eg skal syna dykk kven de skal ottast; de skal ottast honom som hev magt til å drepa og sidan kasta i helvite. Ja, segjer eg dykk, honom skal de ottast! (Geenna g1067) 6 Sel dei ikkje fem sporvar for two skilling? og ikkje ein av deim er gløymd hjå Gud; 7 og jamvel alle håri på hovudet dykkar er talde. Ver ikkje ottefulle! De er meir enn mange sporvar. 8 Og det segjer eg dykk: Kvar den som kjennest ved meg for menneski, honom skal og Menneskesonen kjennast ved for Guds englar; 9 men den som avneittar meg for menneski, han skal avneittast for Guds englar. 10 Og den som talar mot Menneskesonen, skal få tilgjeving for det; men den som spottar den Heilage Ande, fær aldri tilgjeving. 11 Når dei no fører dykk fram for synagogorne og deim som styrer og råder i landet, so syt ikkje for korleis de skal svara for dykk, eller kva de skal segja! 12 For den Heilage Ande skal læra dykk dei rette ordi i same stundi.» 13 Ein utor folkehopen sagde til honom: «Meister, seg til bror min at han skal skifta arven med meg!» 14 «Kven sette meg til domar eller skiftemeister for dykk, mann?» svara Jesus. 15 So sagde han til deim: «Sjå og tak dykk i vare for all havesykja! For ingen kann tryggja livet sitt med det han eig, um han er aldri so rik.» 16 Og han fortalte deim ei likning: «Det var ein gong ein rik mann; jordi hans hadde bore godt, 17 og so sagde han med seg: «Kva skal eg gjera? eg hev ikkje husrom til grøda mi! 18 Jau, so vil eg gjera, » sagde han: «eg vil taka ned lødorne mine og byggja deim større, og der vil eg samla heile avlingi og alt godset mitt. 19 Og so vil eg segja åt meg sjølv: «Du, no hev du mykje godt liggjande for mange år; unn deg no ro, et og drikk, og ver glad!»» 20 Men Gud sagde til honom: «Du dåre, i denne natt krev dei sjæli di av deg! Kven skal so hava det du hev sanka i hop?» 21 So gjeng det den som samlar seg gods og gull, og ikkje er rik i Gud. 22 Difor segjer eg dykk, » sagde han til læresveinarne sine: «Syt ikkje for livet, kva de skal eta, eller for likamen, kva de skal klæda dykk med! 23 Livet er meir enn maten, og likamen meir enn klædi. 24 Agta på ramnarne! dei sår ikkje og haustar ikkje, dei hev ikkje stabbur og ikkje løda - Gud føder deim. Kor mykje meir er'kje de enn fuglarne! 25 Og kven av dykk kann leggja ei aln til si livslengd, um han syter aldri so mykje? 26 Kann de no ikkje ein gong gjera so mykje, kvi syter de då for det hitt? 27 Agta på liljorne, korleis dei veks! dei korkje spinn eller vev; men eg segjer dykk: Ikkje ein gong Salomo i all sin herlegdom var so klædd som ei av deim. 28 Klæder no Gud

soleis graset på marki, det som stend i dag og vert kasta i omnen i morgen, kor mykje heller vil han då'kje klæda dykk, de fåtruande! 29 So tenk no'kje de heller allstødt på kva de skal eta, og kva de skal drikka, og lat'kje hugen vanka for vidt! 30 Det er heidningane kring i verdi som spør etter alt dette; men far dykkar veit at de treng desse ting. 31 Søk heller hans rike, so skal de få dette attpå! 32 Ottast ikkje, du vesle hjord! Det er far dykkars vilje å gjeva dykk riket! 33 Sel det de hev, og gjev sælebotsgåvor! Gjer dykk pungar som ikkje vert utslitne, ein skatt som aldri tryt, i himmelen, der ingen tjuv kjem innåt, og ingen mol øyder! 34 For der skatten dykkar er, der vil og hjarta dykkar vera. 35 Bind livgjordi um dykk, og lat lykterne brenna! 36 Ver de som folk som ventar på herren sin til han bryt upp frå brudlaupet, so dei kann lata upp for honom med same han kjem og bankar på! 37 Sæle dei tenarar som herren finn vakande når han kjem! Det segjer eg dykk for visst: Han skal binda livgjordi um seg og føra deim til bords, og koma og setja fram for deim. 38 Anten han kjem midt på natti eller når det lid ut i otta - sæle er dei når han finn det so. 39 Men det skynar de nok, at dersom husbonden visste kva tid og time tjoven kom, so vakte han og let ingen brjota seg inn i huset. 40 So ver reiduge de og! For Menneskesonen kjem på ei tid de ikkje tenkjer.» 41 Peter spurde: «Herre, er det åt oss du segjer denne likningi, eller åt alle andre med?» 42 Då sagde Herren: «Ja, kvar er han, den trugne hushaldaren, den vituge som husbonden vil setja yver tenestefolket sitt, so han skal lata deim få kosten sin i rett tid? 43 Sæl den tenar som husbonden finn so gjerande, når han kjem! 44 Det segjer eg dykk for visst: Han skal setja honom yver alt det han eig. 45 Men dersom tenaren segjer med seg: «Herren min drygjer nok endå ei stund, » og han so tek til å slå drengjerne og gjentorne og eta og drikka og fylla seg, 46 då skal herren hans koma ein dag han ikkje ventar, og ein time han ikkje veit av, og hogga honom sund, og lata honom få sin lut i lag med dei utrue. 47 Den tenaren som veit kva herren hans vil, og ingen ting steller i stand eller gjer av det som han vil, skal få mykje hogg, 48 men den som ikkje veit det, og gjer det som hogg er verdt, skal få mindre. Av den som mykje hev fenge, ventar ein mykje, og den dei hev trutt mykje til, krev dei so mykje meir av. 49 Eg er komen for å kasta eld ulyver jordi, og kor gjerne eg vilde at det alt hadde fatala! 50 Men eg lyt ganga igjenom ein dåp, og kor eg gruvar meg til det er gjort! 51 Trur de eg er komen for å skapa fred på jordi! Nei, segjer eg dykk, men strid! 52 Heretter skal fem i same huset liggja i strid med kvarandre, tri mot two, og two mot tri, 53 far mot son, og son mot far, mor mot dotter, og dotter mot mor, vermor mot sonekona, og

sonekona mot vermor.» 54 Til folket og sagde han: «Når de ser det stig sky upp i vest, segjer de straks: «Det kjem regn, » og det vert so. 55 Og ser de vinden blæs ifrå sud, segjer de: «Det vert heitt, » og so vert det! 56 Hyklarar! Jord- og himmels-bragdi veit de å granska; korleis hev det seg då at de ikkje veit å granska denne tidi? 57 Og kvi dørmer de ikkje frå dykk sjølve kva rett er? 58 Soleis når du gjeng for retten med motparten din, gjer deg då fyre, so du kann koma tilliks med honom på vegen! Elles dreg han deg gjerne for domaren, og domaren sender deg yver til futen, og futen set deg i fengsel; 59 du slepp ikkje ut att, segjer eg deg, fyrr du hev greidt alt, til siste skjerv.»

13 På same tidi kom det nokre og fortalte honom dei galilæarane som Pilatus drap med dei bar fram offeret sitt, so blodet deira blanda seg med offerblodet. 2 Då tok han til ords og sagde til deim: «Trur de desse galilæarane var større syndarar enn alle andre galilæarar, sidan det gjekk deim soleis? 3 Nei, segjer eg dykk, men vender de ikkje um, skal de alle umkomast på sovor vis. 4 Eller dei attan som Siloatånet datt nedryver og slo i hel, trur de dei var verre brotsmenner enn alt hitt folket som bur i Jerusalem? 5 Nei, segjer eg dykk, men vender de ikkje um, skal de alle umkomast på same vis.» 6 So sagde han denne likningi: «Ein mann hadde eit fiketre, som stod i vingarden hans. Han kom og leita etter frukt på det, men fann ingi. 7 Då sagde han til vingardsmannen: «No er det tridje året eg kjem og leitar etter frukt på dette fiketrett og finn ingi. Hogg det ned! Kvi skal det og binda burt jordi?» 8 «Herre, lat det få standa i år og!» svara vingardsmannen, «til eg fær grave kring det og lagt hævd innåt; 9 kann henda det ber eit anna år; gjer det kje det, so fær du hogga det ned!»» 10 Ein kviledag lærde Jesus i ei av synagogorane. 11 Der var det ei kvinna som hadde havt ei vond ånd i seg i attan år, og den hadde gjort henne so magtlaus at ho var tvikrokut og ikkje på nokor vis kunde halda seg upprett. 12 Då Jesus fekk sjå henne, kalla han henne til seg. «No er du løyst frå vanmagti di, kvinna!» sagde han 13 og lagde henderne på henne; og med ein gong rette ho seg upp, og lova Gud. 14 Då tok synagoge-forstandaren til ords - han var harm for di Jesus hadde lækt på kviledagen - og sagde til folket: «Det er seks dagar ein lyt arbeida; på deim kann de koma og lata dykk lækja, og ikkje på kviledagen!» 15 «Hyklarar!» svara Herren honom då, «løyser ikkje kvar ein av dykk ukseen og asnet sitt av båsen um kviledagen, og leider deim av og vatnar deim? 16 Og denne kvinna, som er Abrahams dotter, og som Satan hev halde bundi, tenkje seg til, i attan år, skulde ikkje ho

løysast or det bandet, for di um det er kviledag?» 17 Då han sagde det, skjemdest alle dei som stod honom imot, og heile folket gledde seg yver alt det underfulle han gjorde. 18 So sagde han då: «Kva er Guds rike likt? kva skal eg likna det med? 19 Det er likt eit senapskorn som ein mann tok og sådde i hagen sin, og det voks og vart til eit tre, og fuglarne i lufti bygde reir i greinerne på det.» 20 So sagde han atten: «Kva skal eg likna Guds rike med? 21 Det er likt ein surdeig som ei kvinne tok og gjøymde i tri skjeppor mjøl til alt saman var syrt.» 22 So for han kring frå by til by og frå grend til grend og lærde folket, alt med han var på veg til Jerusalem. 23 Det var ein som sagde til honom: «Herre, er det få som vert frelste?» Då sagde han til deim: 24 «Stræva alt de kann for å koma inn igjenom den tronge døri! Mange, segjer eg dykk, skal freista å koma inn, men er ikkje god til. 25 Når husbonden først hev reist seg og stengt døri, og de so gjev dykk til å standa utanfor og banka på døri og segja: «Herre, lat upp åt oss!» då skal han svara dykk so: «Eg veit ikkje kvar de er ifrå.» 26 Tek de då på å segja som so: «Me hev ete og drukke i lag med deg, og du lærde i gatorne våre,» 27 so skal han svara: «Eg segjer dykk: Eg veit ikkje kvar de er ifrå. Hav dykk burt frå meg, alle de som gjorde urett!» 28 Der skal det vera gråt og tanngnistring, når de fær sjå Abraham og Isak og Jakob og alle profetarne i Guds rike, men de sjølve vert kasta ut. 29 Og det skal koma folk frå aust og frå vest og frå nord og frå sud og setja seg til bords i Guds rike. 30 Men kom i hug at det finst dei som er millom dei siste, og skal vera millom dei fyrste, og det finst dei som er millom dei fyrste og skal vera millom dei siste.» 31 I same bilet kom det nokre farisæarar og sagde med honom: «Tak ut og far herifrå! Herodes tenkjer på å drepa deg.» 32 Han svara: «Gakk og seg den reven: «I dag og i morgen driv eg ut djevlar og gjer sjuke friske att; tridje dagen er eg til endes komen; 33 men i dag og i morgen og dagen etter lyt eg ferdast; for det ber aldri til at ein profet let livet annanstad enn i Jerusalem.» 34 Jerusalem, Jerusalem, du som slær i hel profetarne og steinar deim som er sende til deg, kor ofte vilde eg kje ha samla borni dine kring meg, liksom fuglemori samlar ungeflokken under vengerne! Men de vilde ikkje. 35 Sjå no skal de få hava huset dykkar sjølve. Eg segjer dykk: De fær aldri sjå meg fyrr den tidi kjem då de ropar: «Velsigna vere han som kjem i Herrens namn!»»

14 Ein kviledag hende det, at Jesus kom heim til ein av dei øvste farisæarane og skulde halda måltid der, og dei gjætte på honom. 2 Best det var, såg han framfor seg ein mann som hadde vatssotti. 3 Då tok han til ords og spurde dei lovkunnige og farisæarane: «Er det rett å lækja

um kviledagen, eller er det ikkje?» 4 Dei tagde. Då tok han burt på mannen og lækte honom, og let honom ganga. 5 Og til dei andre sagde han: «Kven av dykk dreg ikkje straks upp att son sin eller uksen sin, dersom dei datt ned i ein brunn på ein kviledag?» 6 Men dei var'kje god til å svara honom noko på det. 7 Då han gådde korleis gjesterne valde seg ut dei øvste sæti, sagde han deim denne likningi: 8 «Når nokon hev bede deg til brudlaups, so set deg ikkje øvst ved bordet! For det kunde henda at ein gjævare enn du var beden, 9 og at den som hadde bede dykk både, kom og sagde til deg: «Gjev rom åt denne mannen!» og då fekk du den skammi at du laut setja deg nedst. 10 Nei, når du er beden ein stad, so gakk og set deg på det nedste romet! Når han so kjem han som hev bede deg, segjer han til deg: «Flytt deg høgre upp, venen min! Då fær du æra hjå alle deim som sit til bords med deg. 11 For kvar den som set seg sjølv høgt, skal gjerast låg, men den som set seg sjølv lågt, skal gjerast høg.» 12 So sagde han og til den som hadde bede honom åt seg: «Når du vil gjera eit middags- eller kveldslag, so bed ikkje veneine eller brørne eller skyldfolket ditt eller rike grannar! For dei kjem til å beda deg att, so du fær lika for det du hev gjort. 13 Nei, når du gjer gjestebod, so bed fatige, kryplingar, halte, blinde! 14 Då vert du sæl; for dei hev ingen ting å gjeva deg att, men du fær lika for det når dei rettferdige stend upp att.» 15 Ein av dei andre bordgjesterne sagde då han høyrdet det: «Sæl den som fær sitja til bords i Guds rike!» 16 Då svara han: «Det var ein gong ein mann som vilde gjera eit stort gjestebod, og bad mange. 17 Då tidi kom at gjesteboden skulde vera, sende han sveinen sin i veg for å segja til dei bedne: «Kom! No er det ferdigt!» 18 Då tok dei til å beda seg undan, alle som ein. Den første sagde: «Eg hev kjøpt ein jordveg, og er nøydd til å ganga ut og sjå på honom. Du lyt gjera so vel og orsaka meg.» 19 Ein annan sagde: «Eg hev kjøpt fem par uksar, og no skal eg av og prøva deim. Du lyt gjera so vel og orsaka meg.» 20 Endå ein annan mann sagde: Eg hev teke meg ei kona; difor kann eg ikkje koma.» 21 Sveinen kom og sagde det med herren sin. Då vart husbonden harm og sagde til sveinen: «Gakk snøgt ut på gatorne og stræti i byen, og før hit alle tiggjarar og kryplingar og blinde og halte!» 22 Sveinen sagde: «Herre, det er gjort som du sagde, og det er endå rom.» 23 «Gakk ut på vegarne og ved gjerdi,» svara herren, «og nøyd deim til å koma inn, so huset mitt vert fullt! 24 For eg segjer dykk at ingen av dei mennerne som vart bedne, skal smaka min gjestebodskost.»» 25 Det fylgde mykje folk med honom, og han snudde seg og sagde til deim: 26 «Um nokon kjem til meg og harar ikkje far og mor og kona og

born og brør og syster, ja, endå sitt eige liv, so kann han ikkje vera min lærerstein. 27 Den som ikkje ber krossen sin og kjem etter meg, kann ikkje vera min lærerstein. 28 Vil nokon av dykk byggja eit tårn, tur han'kje då først set seg ned og reknar etter kva det vil kosta, um han hev nok til å fullføra det. 29 For hev han lagt grunnsteinane, og ikkje er god til å gjera det ferdigt, so tek alle som ser det til å gjera narr av honom og segja: 30 «Den mannen tok til å byggja, og var'kje god til å gjera det ferdigt!» 31 Eller um ein konge vil draga ut i strid mot ein annan konge, tru han'kje då først set seg ned og slær yver um han med ti tusund mann kann møta ein som kjem imot han med tjuge tusund? 32 Og kann han ikkje, so gjer han av ei sendeferd og tingar um fred, med hin endå er langt burte. 33 Soleis kann ingen av dykk vera min lærerstein, utan han segjer frå seg alt det han hev. 34 Salt er ein god ting; men vert saltet og dove, kva skal so det kryddast med? 35 Det duger korkje i mold eller mørk; dei kastar det ut. Høyr etter, kvar som høyra kann!»

15 Alle tollmenner og syndarar heldt seg nær innat Jesus og lydde på honom. 2 Men farisæarane og dei skriftlærde murra og sagde seg imillom: «Den mannen tek imot syndarar, og et i lag med deim!» 3 Då sagde han deim denne likningi: 4 Um ein av dykk hev hundred sauher og misser ein av deim, let han'kje då dei ni og nitti vera att i beitemarki, og gjeng av og leitar etter den han hev mist, til han finn honom? 5 Og når han hev funne honom, er han glad og tek honom på herdarne sine; 6 og med same han kjem heim, kallar han i hop vene og grannar, og segjer til deim: «Gled dykk med meg! Eg hev funne sauene eg hadde mist. 7 Eg segjer dykk: Soleis er det gleda i himmelen yver ein syndar som vender um, meir enn yver ni og nitti rettferdige som ikkje treng umvending. 8 Eller um ei kvinna hev ti sylvpeningar, og misser ein av deim, kveikjer ho'kje då ljos og sopar huset og leitar trottugt, til dess ho finn honom? 9 Og når ho hev funne honom, kallar ho i hop vene og grannkonor og segjer: «Gled dykk med meg! Eg hev funne peningen eg hadde mist.» 10 Soleis, segjer eg dykk, vert det gleda på Guds englar yver ein syndar som vender um.» 11 So sagde han: «Det var ein gong ein mann som hadde two søner. 12 Den yngste av deim sagde til fareni: «Far, lat meg få den luten av buet som fell på meg!» So skifte han midelen millom deim. 13 Det var'kje mange dagarne lidne, so samla den yngste sonen alt sitt og for langt burt til eit anna land. Der gav han seg i ulivnad, og øydder opp det han åtte. 14 Då han hadde sett til alt, vart det uår og svolt der i landet, og han tok til å lida naud. 15 So tydde han seg til ein av mennerne i landet, og han sende honom ut

på markerne sine; der skulde han gjæta svin. **16** Og han var huga til å fylla buken sin med skolmerne som svini åt av, og ingen gav honom noko. **17** Då gjekk han i seg sjølv og sagde: «Kor mange leigekarar heime hjå far min hev ikkje fullt upp av mat, med eg held på å svelta i hel her! **18** Eg vil taka i veg og ganga heim til far min og segja til honom: «Far, eg hev synda mot himmelen og mot deg! **19** Eg er'ke verd å kallast son din lenger; lat meg få vera som ein av leigekarane dine!»» **20** So tok han i vegen og gjekk heim til far sin. Med han endå var langt burte, vart far hans var honom, og ynkast underleg; han sprang imot honom og kasta seg um halsen på honom og kysste honom. **21** Og sonen sagde: «Far, eg hev synda mot himmelen og mot deg; eg er ikkje verd å kallast son din lenger!» **22** Men faren sagde til tenarane sine: «Kom snøgt med ein klædning, den gildaste her er, og hav på honom, og lat han få ring på fingeren og skor på føterne! **23** Henta so den gjødde kalven, og slagta honom, so vil me halda måltid og vera glade! **24** For denne sonen min var daud og hev livna upp att, var burtkomen og er attfunnen.» So tok dei til å halda gaman. **25** Den eldste sonen var utpå marki. Då han gjekk heimetter og kom burtimot huset, høyrdde han spel og dans. **26** Han ropa på ein av drengjerne, og spurde kva det skulde tyda. **27** «Bror din er komen,» svara drengen, «og far din hev slagta den gjødde kalven, for di han fekk honom frisk heim att. **28** Då vart han harm og vilde ikkje ganga inn. Far hans kom ut og tala blidt til honom; **29** men han svara far sin so: «No hev eg tent deg so mange år og aldri gjort imot ditt ord, og meg hev du aldri gjeve so mykke som eit kid, so eg kunde gleda meg i hop med veneine mine. **30** Men når han kjem denne son din, som hev ete upp midelen din i lag med skjøkjar, då slagtar du gjødkalven åt honom.» **31** «Du er allstødt hjå meg, barnet mitt,» svara faren, «og alt som mitt er, er ditt.» **32** Men no skulde me vera glade og gegne; for denne bror din var daud og hev livna, var burtkomen og er attfunnen!»»

16 Han sagde og til læresveinarne: «Det var ein gong ein rik mann som hadde ein hushaldar. Og folk kom til honom og klagde på hushaldaren, og sagde at han øyddde burt midelen hans. **2** Då kalla han hushaldaren fyre seg og sagde til honom: «Kva er det no eg høyrrer um deg? Gjer rekneskap for styringi di, for du kann ikkje standa fyre huset mitt lenger!» **3** Hushaldaren tenkte med seg: «Kva skal eg gjera, sidan herren min segjer meg ut or tenesta? Eg orkar ikkje å grava, eg skjemmest ved å tigga. **4** Jau, no veit eg kva eg vil gjera, so dei skal taka meg til seg når eg vert avsett!» **5** So kalla han skuldmennerne åt herren sin til seg,

ein for ein, og sagde til den fyrste: «Kor mykke er du skuldig husbonden min?» **6** «Hundrad anker olje,» svara han. «Her hev du skuldbrevet ditt,» sagde hushaldaren; «set deg ned og skriv snøgt: femtil!» **7** So spurde han ein annan: «ENN DU, kor mykke er du skuldig?» - «Hundrad tunnor kveite,» svara han. «Her hev du skuldbrevet ditt; skriv: åtteti!» sagde hushaldaren. **8** Og Herren rosa uærlege hushaldaren for di han hadde fare klokt åt. For denne verdsens born er klokare til å stella seg med sine jamlikar enn ljossens born er. (aiōn g165) **9** Og eg segjer dykk: Vinn dykk vener med den urettferdige Mammon, so dei kann taka imot dykk i dei ævelege heimarne når han tryt! (aiōnios g166) **10** Den som er tru i smått, er og tru i stort, og den som er uærleg i smått, er og uærleg i stort. **11** Hev de no ikkje vore true med den urettferdige Mammon, kven vil då tru den rette rikdomen åt dykk? **12** Og hev de ikkje vore true med det som høyrrer andre til, kven vil då gjeva dykk noko de sjølve kann eiga? **13** Ingen tenar kann tena two herrar; for anten vil han hata den eine og elska den andre, eller halda seg til den eine og vanvyrda hin. De kann ikkje tena både Gud og Mammon.» **14** Alt dette høyrdde farisæarane på, og pengekjære som dei var, frynte dei åt honom. **15** Då sagde han til deim: «De er dei som fær folk til å tru at de er rettferdige; men Gud kjenner hjarta dykkar; for det som er høgt i folkeauge, er ein styggedom for Gud. **16** Lovi og profetarne rådde alt til Johannes kom; frå den tid hev fagnadbotet um Guds rike vore kunngjort, og kvar og ein bryt seg inn i det med magt. **17** Men det vil lettare henda at himmelen og jordi forgjengst enn at ein einaste prikk i lovi fell burt. **18** Kvar den som skil seg frå kona si og giftar seg med ei onnor, gjer hor, og den som gifter seg med ei fråskild, gjer hor. **19** Det var ein gong ein rik mann; han klædde seg i purpur og fint lin, og heldt gaman og fest dag etter dag. **20** Og ein fatig mann som heitte Lasarus, låg utmed porten hans, full av verkjesår, **21** og stunda etter å få metta seg med det som fall frå bordet åt rikingen; men jamvel hundarne kom og sleikte såri hans. **22** So hende det at den fatige døydde, og englarne bar honom av stad og lagde honom ved Abrahams barm. Den rike døydde og, og vart gravlaggd. **23** Som han no slo upp augo sine i helheimen, der han låg og pintest, ser han Abraham langt burte, og Lasarus innmed barmen hans. (Hadēs g86) **24** Då ropa han: «Fader Abraham, gjer sælebot på meg! Send Lasarus so han kann duppa fingertuppen sin i vatn og svala tunga mi! For eg lid fælt i den logen.» **25** «Kom i hug, min son,» svara Abraham, «at du fekk det gode du ynskte deg i di livetid, og Lasarus like eins det som vondt var. Men no vert han trøysta her, og du lid vondt. **26** Og attått alt det er

det lagt ein stor avgrunn millom oss og dykk, so dei som vil fara herifrå yver til dykk, dei kann ikkje; ikkje heller kann nokon koma derifrå yver til oss.» 27 «So bed eg deg, fader, » sagde den rike, «at du vil senda han til farshuset mitt! 28 Eg hev fem brør, lat honom vitna for deim, so ikkje dei og skal koma til denne pinslestadene!» 29 «Dei hev Moses og profetarne, » svara Abraham; «dei kann høyra på deim.» 30 «Å nei, fader Abraham!» sagde han; «men kjem nokon til deim frå dei daude, so gjer dei bot.» 31 Då sagde Abraham: «Høyrer dei ikkje på Moses og profetarne, so trur dei ikkje heller um nokon stend upp frå dei daude.»»

17 Sidan sagde han til lærersveinarne sine: «Det er uråd anna enn det lyt koma freistigar, men ve yver den som dei kjem ifrå! 2 Han var betre faren det låg ein kvernstein um halsen hans og han var kasta i havet, enn at han skulde freista ein av desse små. 3 Tak dykk i vare! Syndar bror din, so tala til honom, og angrar han, so tilgjev honom! 4 Um han syndar mot deg sju gonger um dagen, og sju gonger kjem attende til deg og segjer: «Eg angrar!» so skal du tilgjeva honom.» 5 Apostlarne sagde til Herren: «Gjev oss meir trul!» 6 «Hev de tru som eit senapskorn, » svara Herren, «so kunde de segja til dette morbærtreet: «Rykk deg upp og røt deg i havet!» og det skulde lyda dykk. 7 Um nokon av dykk hev ein dreng som pløgjer eller gjæter, segjer han då til honom når han kjem heim frå marki: «Kom straks og set deg til bords?» 8 Segjer han'kje heller: «Stell til kveldsmaten åt meg, bind livgjordi um deg, og gakk meg til handa med eg et og drikk! Sidan kann du eta og drikka?» 9 Takkar han vel drengen for di han gjorde som han var fyresagd? Eg trur ikkje det. 10 Soleis de og; når de hev gjort alt som var sagt dykk, so seg: «Me er uturvande tenarar! Me hev'kje gjort anna enn det som var skyldnaden vår.»» 11 Med han var på vegen til Jerusalem og for midt imillom Samaria og Galilæa, 12 bar det so til at han gjekk inn i ein liten by, og der kom det imot han ti menner som hadde spillsykja; dei vart standande eit langt stykke undan, 13 og ropa høgt: «Jesus, meister, gjer sælebot på oss!» 14 Då Jesus vart var deim, sagde han til deim: «Gakk og te dykk fram for prestarnel!» Og med dei var på vegen, hende det at dei vart reine. 15 Ein av deim kom attende då han såg han var lækt; han lova Gud med høg røyst, 16 og kasta seg å gruve framfor føterne hans og takka honom; det var ein samaritan. 17 Då tok Jesus til ords og sagde: «Vart dei'kje reine alle ti? Kvar er då dei ni? 18 Var det ingen utan denne framande som kom attende og vilde gjeva Gud æra?» 19 So sagde han til mannen: «Statt upp og gakk heim att! Trui di hev hjelpt deg.» 20 Farisæarane spurde honom ein gong når Guds rike skulde

koma. Då svara han deim so: «Guds rike kjem ikkje so at ein kann sjå det for augo. 21 Ein kann ikkje heller segja: «Sjå her er det!» eller: «Der er det!» For Guds rike, det er inni dykk.» 22 Sidan sagde han til lærersveinarne: «Det kjem ei tid då de skal stunda etter å sjå ein av dei dagarne då Menneskjesonen råder, men de skal ikkje få sjå det. 23 Dei kjem til å segja til dykk: «Sjå der er han! Sjå her!» Gakk ikkje der burt, og fylg ikkje etter deim! 24 For liksom Ijonet, når det kjem, skin frå himmelbrun til himmelbrun, soleis skal det vera med Menneskjesonen den dagen han kjem. 25 Men først lyt han lida mykje, og denne ætti skal skjota honom ifrå seg. 26 Og som det var i Noahs dagar, so skal det og vera den tidi då Menneskjesonen kjem: 27 dei åt, dei drakk, dei gifte seg, dei vart burtgifte, alt til den dagen då Noah gjekk inn i arki; då kom storflodi og tynte alle i hop. 28 Eller som det var i Lots dagar: dei åt, dei drakk, dei kjøpte, dei selde, dei planta, dei bygd; 29 men den dagen då Lot tok ut frå Sodoma, regnde det eld og svavel frå himmelen og tynte deim alle. 30 På same vis skal det vera den dagen Menneskjesonen syner seg. 31 Er nokon den dagen uppå taket og hev sine ting ned i huset, so må han ikkje ganga ned og henta deim; og er nokon uts på marki, so må han ikkje venda um. 32 Kom i hug kona hans Lot! 33 Den som freister å berga livet sitt, skal missa det, og den som misser det, skal vinna det att. 34 Eg segjer dykk: Den natti skal det liggja two i ei seng; den eine skal hentast, og hin setjast att. 35 Two kvinner skal mala på same kverni; den eine skal hentast, og hi setjast att. 36 Two skal vera uts på marki; den eine skal hentast, og hin setjast att.» 37 Då tok lærersveinarne til ords og sagde: «Kvar, Herre?» Han svara: «Der liket er, der vil ørnane sankast innåt.»

18 Då sagde han deim ei likning um at dei størt skulde beda og ikkje trøytna. 2 «I ein by, » sagde han, «var det ein gong ein domar, som ikkje ottast Gud og ikkje hadde age for noko menneske. 3 I same byen var det ei enkja; ho kom jamleg til domaren og sagde: «Hjelp meg, so eg fær rett på motparten min!» 4 Lenge vilde han ikkje, men då det leid på, sagde han med seg: «Endå eg ikkje ottast Gud og ikkje hev age for noko menneske, 5 so vil eg like vel hjelpa denne enkja til retten sin, av di ho plågar meg so; elles kjem ho vel til slutt og legg til meg midt i syni!» 6 Høyr kva den urettferdige domaren segjer, » sagde Herren; 7 «skulde so'kje Gud hjelpa sine utvalde til retten sin, dei som ropar til honom dag og natt, um han so drygjer det ut for deim? 8 Eg segjer dykk: Han skal hjelpa deim til retten sin, og det fort. Men når Menneskjesonen kjem, skal han då finna trui på jordi?» 9 Til nokre som trudde um seg sjølve at

dei var rettferdige, og som vanvyrde alle andre, sagde han denne likningi: 10 «Det var ein gong two menner som gjekk upp i templet og vilde beda; den eine var ein farisæar, og den andre ein tollmann. 11 Farisæaren stelte seg upp for seg sjølv og bad soleis: «Eg takkar deg, Gud, for di eg ikkje er som anna folk, ein røvar, svikar, horkar, eller og som den tollmannen der! 12 Eg fastar two gonger i vika, og gjev tiend av alt eg tek inn.» 13 Tollmannen stod langt undan; han vilde ikkje ein gong lyfta augo mot himmelen, men slo seg for bringa og sagde: Å Gud, ver meg syndaren nådig! 14 Eg segjer dykk: Han var rettferdiggjord då han gjekk heim til sitt hus, men hin ikkje; for kvar den som set seg sjølv høgt, skal gjerast låg, men den som set seg sjølv lågt, skal gjerast høg.» 15 Døi bar og småborni sine til honom, so han skulde røra ved deim. Då læresveinarne såg det, truga dei deim; 16 men Jesus kalla deim til seg og sagde: «Lat småborni koma til meg, og hindra deim ikkje! For Guds rike høyrer slike til. 17 Det segjer eg dykk for sant: Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, skal på ingen måte koma inn i det.» 18 Ein synagoge-forstandar spurde honom: «Gode meister, kva skal eg gjera so eg kann vinna eit ævelegt liv?» (aiōnios g166) 19 «Kvi kallar du meg god?» sagde Jesus. «Ingen er god utan ein - Gud! 20 Du kjenner bodi: «Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! Du skal æra far din og mor di!»» 21 «Alt det hev eg halde frå eg var ung,» svara han. 22 Då Jesus høyrdet sagde han: «Eitt vantar deg endå: sel alt det du hev, og byt det ut åt dei fatige, so fær du ein skatt i himmelen! Og kom so og fylg meg!» 23 Mannen vart sturen då han høyrdet dei ordi; for han var svært rik. 24 Jesus såg det på honom og sagde: «Kor vandt det er for dei som hev gods og gull å koma inn i Guds rike! 25 Ja, ein kamel kjem lettare gjennom eit nålauga enn ein rik kjem inn i Guds rike.» 26 «Kven kann då verta frelst?» sagde dei som høyrdet på det. 27 Han svara: «Det som er umogelegt for menneske, er mogelegt for Gud.» 28 «ENN me som hev skilt oss med alt som var vårt og fylgt deg!» sagde Peter. 29 Då sagde han til deim: «Det segjer eg dykk for sant: Det er ingen som hev skilt seg med hus eller kona eller brør eller foreldre eller born for Gudsriket skuld, 30 utan han skal få det att mangdubbelt i denne tidi, og i den verdi som kjem eit ævelegt liv.» (aiōn g165, aiōnios g166) 31 So kalla han dei tolv innåt seg og sagde til deim: «No fer me upp til Jerusalem, og alt det som profetarne hev skrive um Menneskjesonen, skal ganga fram: 32 Han gjevest yver til heidningarne og spottast, og farast ille med og sputtast på, 33 og dei skal hudfletta honom og slå honom i hel, og tridje dagen skal han standa

upp att.» 34 Men dei forstod ikkje noko av dette; det var dult for deim kva som låg i det ordet, og dei skyna ikkje det han sagde. 35 Då han no kom burtimot Jeriko, sat ein blind mann attmed vegen og bad seg. 36 Då han høyrdet det for so mykje folk fram igjenom, spurde han kva var tids. 37 Dei fortalte honom at Jesus frå Nasaret for framum. 38 Då ropa han: «Jesus, Davids son, gjer sælebot på meg!» 39 Dei som gjekk fyre, skjente på honom og sagde han skulde tegja; men han ropa berre endå meir: «Davids son, gjer sælebot på meg!» 40 Då stana Jesus og sagde at dei skulde leida den blinde hit til honom, og då han kom innåt, spurde han: 41 «Kva vil du eg skal gjera for deg?» - «Herre, lat meg få att syni mi!» svara han. 42 «No fær du att syni! Trui di hev hjelpt deg,» sagde Jesus. 43 Og straks fekk han att syni si og fylgte honom alt med han lova Gud; og alt folket som såg det, gav Gud æra og pris.

19 So kom han til Jeriko, og for fram igjenom byen. 2 Der var det ein mann som heitte Sakkæus; han var ein høg tollmann og rik. 3 Han hadde slik hug til å sjå Jesus, kven han var, men kunde ikkje koma til for folkemengdi; for han var liten på vokster. 4 So sprang han i fyrevegen og kleiv upp i eit sykomortre, so han kunde få sjå honom; for der laut han koma framum. 5 Då Jesus kom dit, såg han upp og sagde til honom: «Sakkæus, skunda deg og kom ned! I dag lyt eg vera hjå deg.» 6 Då skunda han seg ned, og tok imot Jesus med gleda. 7 Alle som såg det, murra og sagde seg imillom: «Han gjeng inn til ein syndig mann og tek herbyrge der.» 8 Men Sakkæus steig fram og sagde til Herren: «Herre, helvti av alt det eg eig, gjev eg dei fatige, og hev eg truga pengar frå nokon, gjev eg det att firdubbelt.» 9 Og Jesus sagde um honom: «I dag hev det timst dette huset å få frelsa, etter di han og er Abrahams son; 10 for Menneskjesonen er komen for å leita etter det som var fortapt, og frelsa det.» 11 Med dei lydde på det, heldt han ved og fortalte ei likning, av di han var so nær Jerusalem, og dei tenkte at Guds rike skulde koma til synes straks. 12 Han sagde: «Det var ein gong ein høgætta mann, som for langt burt til eit anna land og vilde få seg kongedøme og so venda heim att. 13 Då kalla han åt seg ti av tenarane sine og gav deim ti pund og sagde: «Driv no handel med dette med eg er burte!» 14 Men landsmennene hans hata honom og skikka sendeminner av stad etter honom, som skulde segja: «Me vil ikkje at den mannen skal vera kongen vår!» 15 Då han no kom att og hadde fenge kongedømet, sagde han at dei tenarane han hadde gjeve pengarne til, skulde ropast inn til honom, so han kunde få vita kor mykje dei hadde tent. 16

Då gjekk den første fram og sagde: «Herre, pundet ditt hev gjeve av seg ti pund.» 17 «Det var rett, du gode tenar!» svara herren; «for di du hev vore tru med det som lite var, skal du hava velde yver ti byar.» 18 So kom den andre og sagde: «Pundet ditt, herre, hev lagt inn fem pund. 19 Til honom sagde herren: «Du skal råda yver fem byar.» 20 So kom det ein annan og sagde: «Herre, sjå her er pundet ditt! Eg hev havt det liggjande i eit knyte; 21 for eg var rædd deg, av di du er ein streng mann: du tek inn det du ikkje lagde ut, og haustar det du ikkje sådde.» 22 Då sagde herren: «Etter dine eigne ord dømer eg deg, du låke tenar! Du visste at eg er ein streng mann, som tek inn det eg ikkje lagde ut, og haustar det eg ikkje sådde? 23 Kvi sette du då ikkje pengarne mine i banken? so hadde eg fenge deim att med rentor når eg kom heim! 24 Tak pundet frå honom!» sagde han til deim som stod innmed, og gjev det til den som hev ti pund!» 25 «Herre, han hev då ti pund!» sagde dei. 26 «Eg segjer dykk at kvar den som hev, skal få, og den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev. 27 Men desse uvenerne mine, som ikkje vilde at eg skulde vera kongen deira, deim skal de føra hit og hogga deim ned for augo mine!» 28 Då han hadde sagt det, gjekk han fyre på ferdig upp til Jerusalem. 29 Som han no kom burtimot Betfage og Betania, til det berget dei kallar Oljeberget, sende han two av læresveinarne i veg og sagde: 30 «Gakk burt i den grendi som ligg midt imot oss! Når de kjem der, finn de ein fole som stend bunden, og som det aldri hev sete menneske på; den skal de løysa og leida hit. 31 Og dersom nokon spør dykk kvi de løyser honom, skal de svara so: «Herren treng um honom.»» 32 Dei som var sende, gjekk, og fann det so som han hadde sagt med deim. 33 Då dei so løyste folen, sagde dei som åtte honom: «Kvi løyser de folen?» 34 «Herren treng um honom,» svara dei. 35 So leidde dei folen fram til Jesus, og lagde kjarlarne sine på honom, og let Jesus setja seg oppå; 36 og med han for frametter, breiddde dei klædi sine under på vegen. 37 Som han no var tett burtmed der det ber ned frå Oljeberget, tok læresveinarne, heile flokken, glade som dei var, til å lova Gud med høg røyst for alle dei underi dei hadde set, og kvad: 38 «Velsigna vere kongen som kjem i Herrens namn! Fred i himmelen og æra i det høgstel!» 39 Nokre farisærarar som var med i folkehopen, sagde til han: «Meister, tala til læresveinarne dine!» 40 Då svara han: «Eg segjer dykk: Dersom desse tegjer, so skal steinarne ropa.» 41 Då han kom næmære og såg byen, gret han yver honom og sagde: 42 «Hadde du berre visst, um ikkje fyrri enn i dag, kva som tener til di velferd! Men no er det dult for augo dine. 43 For det skal koma ei tid for deg då

fiendarne kastar upp ein voll um deg og kringset deg og trenger deg frå alle kantar, 44 og støyter deg ned i grunnen, og borni dine med deg, og ikkje let det liggja att Stein på Stein i deg, for di du ikkje skyna di gjestings tid.» 45 Då han kom inn i templet, tok han til å驱va ut deim som handla der, 46 og sagde til deim: «Det stend skrive: «Mitt hus skal vera eit bønehus,» men de hev gjort det til eit røvarbol.» 47 Sidan lærde han dagstødt i templet. Øvsteprestarne og dei skriftlærde var trådete etter å få rudit honom or vegen, og so gjorde dei første mennerne i folket, 48 men dei kunde ikkje finna ut korleis dei skulde bera seg åt med det; for heile folket hekk ved honom og lydde på honom.

20 Som han no ein dag lærde folket i templet og bar fram fagnadbotet, steig øvsteprestarne og dei skriftlærde upp, i hop med styremennene, 2 og dei tala soleis til honom: «Seg oss: Kva rett hev du til å gjera dette, eller kven var det som gav deg retten?» 3 «Eg vil og spryja dykk um ein ting,» svara han: «Seg de meg: 4 Var dåpen åt Johannes frå himmelen, eller var det menneskjeverk? 5 Då slo dei yver med seg sjølve og sagde: «Svarar me: «Frå himmelen,» so segjer han: «Kvi trudde de honom ikkje?» 6 og svarar me: «Det var menneskjeverk,» so kjem heile folket til å steina oss i hel; for dei trur fullt og fast at Johannes var ein profet.» 7 So svara dei at dei visste ikkje kvar Johannes-dåpen var ifrå.» 8 «Då segjer ikkje eg dykk heller kva rett eg hev til å gjera dette,» sagde Jesus. 9 So tok han til å tala til folket og sagde deim ei likning: «Det var ein gong ein mann som stelte til ein vingard; den leide han burt til brukarar, og so for han utanlands og vart burte i lang æva. 10 Då rette tidi kom, sende han ein av sveinarne sine til brukarane, og kravde at dei skulde gjeva honom noko av det som var avla i vingarden. Men brukarane slo sveinen og sende honom burt att med tome hender. 11 So sende han atter ein annan svein; den slo dei og, og hædde honom og sende honom burt att med henderne tome. 12 Og endå ein tridje sende han; den for dei like eins med, slo honom til blods og kasta honom ut. 13 «Kva skal eg no gjera?» sagde han som åtte vingarden. «Eg vil senda son min, han som eg elskar so høgt; kann henda dei hev age for honom!» 14 Men då brukarane fekk sjå honom, lagde dei yver med kvarandre og sagde: «Dette er ervingen! Lat oss slå han i hel, so me kann få arven!» 15 So kasta dei honom ut or vingarden og slo honom i hel. Kva skal no vingardseigaren gjera med deim? 16 Han skal koma og gjera ende på desse brukarane og lata andre få vingarden.» Då dei høyrdet det, sagde dei: «Slikt må aldri henda!» 17 Då såg han på deim

og sagde: «Kva tyder då dette ordet i skrifti: «Den steinen byggjarane vanda, den var det som vart hynnestein?» **18** Kvar den som fell på den steinen, skal slå seg sund; men den som steinen fell på, skal han smuldra til dust.» **19** Dei skriftlærde og øvsteprestarne vilde ha lagt hand på honom i same stund, men dei torde ikkje for folket; dei skyna at det var deim han meinte med likningi si. **20** So gjætte dei på honom og sende folk ut som skulde lura på honom og låst vera lovlydige, so dei kunde fanga honom i ord, og so gjeva honom yver til styremagi og i henderne på landshovdingen. **21** Dei sette fram eit spursmål for honom og sagde: «Meister, me veit at du talar og lærer rett og ikkje gjer skil på folk, men lærer Guds veg etter sanningi - **22** er det rett at me legg skatt til keisaren, eller er det ikkje?» **23** Men han gådde lista deira og sagde til deim: **24** «Syn meg ein sylvmynt! Kva bilæte og namn er det han hev?» «Det er keisarens,» svara dei. **25** «Vel,» sagde han til deim, «gjev so keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» **26** Soleis kunde dei ikkje fanga honom i noko ord so folket var vitne på det; dei undra seg berre yver svaret hans og tagde. **27** So kom det nokre sadducærar - det er dei som neittar at dei daude skal standa upp att - dei og sette fram eit spursmål for honom og sagde: **28** «Meister, Moses hev skrive den lovi åt oss, at når ein gift mann dør barnlaus, so skal bror hans gifta seg med enkja og halda uppe ætti åt bror sin. **29** No var det ein gong sju brør. Den første tok seg ei kona, men døydde barnlaus. **30** So gifte den andre seg med henne, **31** og so den tridje, og sameleis alle sju; dei døydde og hadde ikkje born etter seg. **32** Til slutt døydde kona og. **33** Kven av deim skal no den kona høyra til i eit anna liv? For alle sju hev havt henne til kona.» **34** Jesus svara: «Dei som liver her i verdi, dei gifter seg og vert burtgifte; (**aión g165**) **35** men dei som vert haldne verdige til å nå hi verdi og standa upp att frå dei daude, dei korkje gifter seg eller vert burtgifte; (**aión g165**) **36** dei kann heller ikkje døy meir; for dei er liksom englarne og er Guds born, av di dei hev stade upp att til eit nytt liv. **37** Men at dei avlidne skal vekkjast upp att, det hev Moses og synt i soga um klungeren, der han kallar Herren Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud. **38** Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande; for alle er livande for honom.» **39** Då tok nokre skriftlærde til ords og sagde: «No tala du vel, meister.» **40** Og dei torde ikkje oftare spryrja honom um noko. **41** So sagde han til deim: «Korleis kann dei segja at Messias er Davids son? **42** David segjer då sjølv i Salmeboki: «Herren sagde til herren min: «Sit ved høgre handi mi, **43** til eg dine fiendar fær til fotbenk for deg lagt!»» **44** So kallar no David honom herre; korleis kann

han då vera son hans?» **45** Sidan tala han til læresveinarne og sagde so heile folket høyrdet det: **46** «Agta dykk for dei skriftlærde som likar å ganga ikring i side kjolar og gjerne vil helsast torgi og hava dei fremste sessarne i synagogorne og dei høgste sæti i gjestebod! **47** dei som et upp huset for enkjar og for ei syn skuld held lange bøner. Dei skal få so mykje strengare dom.»

21 Då han såg upp, vart han var at dei rike lagde gåvorne sine i templekista; **2** og han vart var ei armodslag enkja, som lagde tvo skjervar. **3** Då sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Denne fatige enkja hev lagt meir enn dei alle. **4** For det som desse gav, det gav dei alle av nøgdi si; men ho gav av si fatige råd - gav alt ho hadde til å livberga seg med.» **5** Det var nokre som tala um templet, at det var prydtt med fagre steinar og vigde gåvor. Då sagde han: **6** «Dette som de skodar, um det skal de vita at det vil koma ei tid då her ikkje vert liggjande Stein på Stein, som ikkje skal rivast laus.» **7** «Når skal då dette ganga fyre seg, meister,» spurde dei, «og kva er merket på at den tidi lid nær?» **8** Då svara han: Sjå dykk fyre, so ingen fær ført dykk på villstig! For mange skal taka mitt namn og segja: «Det er eg!» og: «Det lid innpå tidi. Fylg ikkje etter deim! **9** Og når de høyrrer um ufred og opprør, so vert ikkje fælne! For fyrst lyt det henda; men enden kjem ikkje straks.» **10** So sagde han til deim: «Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike; **11** store jordskjelvar skal koma, og uår og sott kring i landi; og det skal syna seg skræmor og store teikn frå himmelen. **12** Men fyr alt dette hender, skal dei leggja hand på dykk og forfylgia dykk og draga dykk inn i synagogor og fangehus; og de skal førast fram for kongar og landshovdingar for mitt namn skuld. **13** Då skal de koma til å vitna. **14** Legg dykk då på minne at de ikkje fyreat tarv tenkja på korleis de skal svara for dykk! **15** Eg skal gjeva dykk munn og visdom, som ingen av motmennerne dykkar skal kunna standa seg for eller segja imot. **16** Jamvel foreldre og brør og skyldfolk og vener skal svika dykk og valda sume av dykk dauden, **17** og alle skal hata dykk for mitt namn skuld. **18** Men ikkje eit hår på hovudet dykkar skal forkomast. **19** Haldt ut, so skal de vinna sjælerne dykkar! **20** Når de ser at stridsherar kringset Jerusalem, då skal de vita at det ikkje er lenge fyr han vert lagd i øyde. **21** Då lyt dei som er i Judaland røma til fjells; dei som er inni byen, lyt flytja ut, og dei som er utpå landet, må ikkje koma inn. **22** For dette er hemnardagarne; då skal det ganga fram alt det som stend skrive. **23** Stakkars deim som gjeng med barn eller gjev briost, i dei dagarne! For det skal vera stor naud i landet og vreide yver dette folket. **24**

Dei skal falla for sverdseaggi og førast hertekne burt til alle heidningfolk, og Jerusalem skal heidningane trøda under fot, til heidningtidi er ute. 25 Det skal syna seg teikn i sol og måne og stjernor, og på jordi skal folki fælast i vonløysa, når havet og brotsjørne dyn. 26 Folk skal uvita av rædsla og gru for det som kjem yver mannaheimen; for himmelkrafterne skal skakast. 27 Då skal dei sjå Menneskjesonen koma i skyi med velde og stor herlegdom. 28 Men når dette tek til å henda, då rett dykk upp, og lyft hovudet! for det lid mot utløysingi dykkar.» 29 So sagde han deim ei likning: «Sjå på fiketreet og alle andre tre! 30 So snart de ser dei hev sprotte, då veit de av dykk sjølve at no er sumaren nær. 31 Soleis når de ser dette hender, då veit de at Guds rike er nær. 32 Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyrr alt saman hev hendt. 33 Himmel og jord skal forgangast, men mine ord skal aldri forgangast. 34 Gjev agt på dykk sjølve, at de aldri let hjarta tyngjast av rus og ovdrykk og verdsleg sut, so den dagen kjem uventande på dykk! 35 For som eit fuglenet skal han skal koma yver alle som bur kring i vidande verdi. 36 Vak kvar tid og stund, og bed at de kann få styrk til å røma undan alt dette som koma skal, og standa dykk framfor Menneskjesonen!» 37 Um dagarne lærde han i templet; men um kveldarne gjekk han ut or byen og var nattiyver på den åsen dei kallar Oljeberget. 38 Og alt folket kom tidleg um morgonen til honom i templet og lydde på honom.

22 No leid det nær innåt søtebrødhelgi, som dei kallar påske. 2 Og øvsteprestarne og dei skriftlærde grunda på korleis dei skulde bera seg åt for å få rudit honom or vegen; for dei var rædde folket. 3 Då for Satan i Judas, han som dei kalla Iskariot, og som var ein av dei tolv; 4 han gjekk av stad og tala med øvsteprestarne og hovdingarne for tempelvakti um korleis han skulde få gjeve Jesus yver til deim. 5 Dei vart glade og lova honom pengar. 6 Han slo til, og sidan leita han etter eit laglegt høve til å gjeva han yver til deim utan uppstyr. 7 So kom søtebrødsdagen, den dagen då påskelambet skulde slagtast. 8 Då sende han Peter og Johannes i veg og sagde: «Gakk av stad og stell til påskemålet å oss, so me kann halda måltid!» 9 «Kvar vil du me skal stella det til?» spurde dei. 10 «Høyr her!» svara han; «når de kjem inn i byen, møter de ein mann som ber ei krukka med vatn. Honom skal de fylgia til han gjeng inn i eit hus, 11 og so skal de segja til huseigaren: «Meisteren helsar: Kvar er romet der eg kann halda påskemåltid med læresveinarne mine?» 12 Då syner han dykk ein stor sal med duka bord. Der skal de stella til. 13 So gjekk dei, og fann det so som han hadde sagt, og dei stelte til påskemålet. 14 Då

tidi kom, sette han seg til bords, og apostlarne med honom. 15 Og han sagde til deim: Eg hev lengta so etter å eta dette påskemålet i lag med dykk, fyrr eg skal lida; 16 for eg segjer dykk: Eg kjem aldri til å eta det meir, fyrr det hev fenge fullnaden sin i Guds rike.» 17 So tok han ein kalk i handi, og takka og sagde: «Tak dette og skift det imillom dykk! 18 For eg segjer dykk: Heretter skal eg aldri drikka av druvesafti fyrr Guds rike er kome.» 19 Og han tok brødet, takka, og braut det, og gav deim og sagde: «Dette er likamen min, som vert gjeven for dykk! Gjer dette til minne um meg!» 20 Like eins kalken etter dei hadde ete kveldverden, og sagde: «Denne kalken er den nye pakt i blodet mitt, det som renn for dykk. 21 Men sjå: svikaren held handi si framver bordet med meg! 22 Menneskjesonen gjeng fulla burt; for so er det laga. Men ve yver den mannen som veld at han vert gjeven i fiendehand!» 23 Då tok dei til å dryfta seg imillom kven av deim det kunde vera som skulde koma til å gjera dette. 24 Det vart og ein ordstrid millom deim um kven av deim som skulde gjelda for den største. 25 Då sagde han til deim: «Kongarne ráder yver folki sine, og dei som held deim i age, vert kalla velgerdsmedenner. 26 So må det ikkje vera med dykk; men den som er største ibland dykk, skal vera som han var yngst, og styraren som han var tenar. 27 For kven er størst, den som sit til bords, eller den som ber på bordet? Er det'kje den som sit til bords? Men eg er berre som ein bordsvein ibland dykk. 28 De er dei som heldt ut hjå meg i røyningane mine, 29 og eg eignar dykk kongedøme, liksom far min eigna meg det; 30 de skal eta og drikka ved bordet mitt i mitt rike, og sitja i kvar sitt høgsæte og styra dei tolv Israels-ætterne. 31 Simon, Simon, høy kva eg segjer: Satan kravde å få sælda dykk liksom korn. 32 Men eg hev bede for deg at trui di ikkje må trjota, og når du ein gong vender um, so styrk brørne dine!» 33 «Herre,» sagde Peter, «med deg gjeng eg gjerne både i fangehus og i dauden.» 34 «Eg segjer deg, Peter,» svara Herren: «Hanen gjel ikkje i natt, fyrr du tri gonger hev neitta at du kjenner meg.» 35 So sagde han til deim: «Då eg sende dykk i veg forutan pung og skreppa og skor, vanta de då nokon ting?» «Ingen ting,» svara dei. 36 «Men no lyt den som hev pung taka honom med,» sagde han, «og like eins den som hev skreppa, og den som ikkje hev noko sverd, lyt selja kjolen sin og kjøpa seg eit. 37 For eg segjer dykk at på meg lyt det sannast det ordet som stend skrive: «Og han vart rekna millom brotsmedenner.» For med meg lid det mot enden.» 38 «Herre,» sagde dei, «sjå her er two sverd.» «Det er nok,» svara han. 39 So gjekk han ut og tok vegen til Oljeberget, som han var van ved; og læresveinarne fylgde og med. 40 Då han var komen dit,

sagde han til deim: «Bed at de ikkje må koma i freistung!» 41 Han drog seg ifrå deim so langt som eit steinkast og lagde seg på kne og bad: 42 «Fader, um du vilde taka denne skåli ifrå meg! Men lat det ikkje vera som eg vil, berre som du vil!» 43 Ein engel frå himmelen synte seg for honom og styrkte honom. 44 Og i si såre hjartekvida bad han endå heitare, og sveiten hans vart som blodsdråpar, som fall ned på jordi. 45 So reiste han seg frå bøni. Då han kom til læresveinarne, såg han at dei hadde sovna av sorg. 46 Då sagde han til deim: «Kvisov de? Statt upp, og bed at de ikkje må koma i freistung!» 47 Fyrr han hadde tala ut, fekk han sjå ein flokk som kom; han som heitte Judas - ein av dei tolv - gjekk fyre deim og kom burtåt Jesus, vilde kyssa honom. 48 Då sagde Jesus til honom: «Judas, svik du Menneskjesonen med ein kyss?» 49 Då dei som var ikring honom såg korleis det bar i veg, sagde dei: «Herre, skal me slå til med sverdet?» 50 Og ein av deim hogg til tenaren å øvstepresten, og sneidde av honom det høgre øyra. 51 Då tok Jesus til ords og sagde: «Lat det vera nok med det!» Og han tok burtpå øyra hans og lækte honom. 52 So sagde han til deim som var komne og skulde taka honom, øvsteprestarne og tempelhovdingarne og styremennene: «De kjem med sverd og stavar som eg skulde vera ein røvar! 53 Den tid eg var saman med dykki i templet dag etter dag, då baud de'kje til å gripa meg. Men no er det dykkar time, no er det myrkret som råder.» 54 So tok dei honom og førde honom burt og inn i garden åt øvstepresten; og Peter fylgte eit langt stykke etter. 55 Dei hadde gjort opp ein eld midt i gardsromet og sett seg ikring, og Peter sette seg midt ibland deim. 56 Med han sat der i ljuset, vart ei tenestgjenta var honom; ho stirde på honom og sagde: «Denne var og med honom!» 57 Men han neitta og sagde: «Eg kjenner honom ikkje, kvinnal!» 58 Eit lite bil etter vart ein annan var honom og sagde: «Du er og ein av deim!» «Nei, mann, det er eg ikkje!» svara Peter. 59 Då um lag ein time var liden, var det ein til som sanna det og sagde: «Jau visst var denne og med honom; han er då ein galilæar.» 60 «Eg veit'kje kva du talar um, mann!» sagde Peter. Og straks, fyrr han hadde tala ut, gol hanen. 61 Då vende Herren seg og såg på Peter; og Peter kom i hug det ordet Herren hadde sagt til honom: «Fyrr hanen gjel i natt, hev du avneitta meg tri gonger.» 62 Og han gjekk ut og gret sårt. 63 Dei mennene som heldt Jesus, spotta honom og slo honom. 64 Dei kasta eit klæde yver honom og spurde: «Kven var det som slo deg? Seg oss det, du som er ein profet!» 65 Og mange andre hæddingsord tala dei til honom. 66 Då det vart dag, kom styremennene åt folket i hop, og øvsteprestarne og dei skriftlærde; dei førde honom fram i rådmøtet sitt 67

og sagde: «Er du Messias, so seg oss det!» «Um eg segjer det åt dykk, trur de det ikkje,» svara han, 68 «og um eg spør, svarar de ikkje. 69 Men heretter skal Menneskjesonen sitja ved høgre handi åt Guds allmagt.» 70 Då spurde dei alle: «Er du då Guds Son?» Han svara: «De segjer det, og eg er det.» 71 «Kva skal me med fleire vitnemål?» sagde dei då; «no høyrdé me det av hans eigen munn!»

23 Då reiste dei seg, heile hopen, og førde honom til Pilatus, 2 og bar fram klagemålet sitt mot honom. «Me hev kome etter at denne mannen forviller folket vårt,» sagde dei; «han forbyd deim å gjeva keisaren skatt, og segjer at han er Messias, ein konge.» 3 Då tok Pilatus til ords og spurde honom: «Er du kongen yver jødarne?» «Det er som du segjer,» svara han. 4 Pilatus sagde til øvsteprestarne og folket: «Eg finn ingi skuld hjå denne mannen.» 5 Då tok dei sterke i og sagde: «Han øser upp folket med læra si i heile Jødeland; han tok til med det i Galilæa, og no hev han kome alt hit.» 6 Då Pilatus høyrdé det, spurde han um mannen var frå Galilæa, 7 og so snart han vart vis med at han lydde under Herodes' velde, sende han honom åt Herodes; for han var og i Jerusalem i dei dagane. 8 Herodes vart svært glad då han såg Jesus; han hadde lenge ynskt at han måtte få sjå honom; for han hadde hørt mykje um honom og gjorde seg von um å få sjå eit teikn av honom. 9 Han spurde honom um mangt og mykje, men Jesus svara ikkje eit ord. 10 Øvsteprestarne og dei skriftlærde stod der og klaga på honom so sterkt dei kunde. 11 Og Herodes med hermennerne sine svivyrde og hædde honom, kasta ei brikleig kåpa um honom og sende honom so attende til Pilatus. 12 Den dagen vart Herodes og Pilatus vener; fyrr hadde det vore fiendskap millom deim. 13 So kalla Pilatus i hop øvsteprestarne og rådsherrarne og folket 14 og dei sagde til deim: «De hev ført denne mannen fram for meg og skulda honom for at han leider folket på avveg. No hev eg lydt honom ut, so de hev hørt på det, men eg hev'kje funne honom saka i noko av det de klagar honom for. 15 Og det hev ikkje Herodes heller; for eg sende dykk til honom. So kann de sjå, at han hev ikkje gjort noko, som han skulde lata livet for. 16 Difor vil eg refsa honom og so gjeva honom fri.» 17 Men han laut gjeva deim ein fange fri i høgtidi. 18 Då ropa dei alle som ein; «Burt med honom! Gjev oss Barabbas fri!» 19 - so heitte ein som var sett i fengsel for eitt upprør som hadde brote ut i byen, og for manndråp -. 20 På nytt tala Pilatus til deim; for han vilde gjerne gjeva Jesus fri. 21 Men dei ropa imot: «Krossfest honom, krossfest honom!» 22 So tala han til deim tridje gongen og sagde: «Kva vondt hev han

då gjort, denne mannen? Eg hev'kje funne honom saka i noko som han kann dømst frå livet for. Difor vil eg refsa honom og so gjeva honom fri.» 23 Men dei braut på, og kravde med høge rop at han skulde krossfestast, og ropi deira fekk yvertaket. 24 Då dømde Pilatus so at det skulde vera som dei kravde. 25 Han løyste den som sat fengsla for upprør og manndråp, den som dei bad um, men gav Jesus yver til deim, so dei kunde gjera med honom som dei vilde. 26 Då dei førde honom burt, tok dei fat på ein mann som kom frå marki; han heitte Simon, og var frå Kyrene; honom lagde dei krossen på, so han skulde bera honom etter Jesus. 27 Ein stor folkehop fylgde honom; bland deim var det mange kvinner, som øya og gret for hans skuld. 28 Jesus snudde seg åt deim og sagde: «Jerusalems døtter, gråt ikkje yver meg! Gråt heller yver dykk sjølv og borni dykkar! 29 For det kjem dagar då dei skal segja: «Sæle dei som aldri bar barn under beltet! Sælt det livet som aldri hev ført, og det brjostet som aldri hev fostra!» 30 Då kjem dei til å segja til fjelli: «Fall yver oss!» og til haugarne: «Gøy oss!» 31 For fer dei so med det grøne treet, korleis skal det då ganga med det turre?» 32 Tvo andre, two illgjerningsmenn, vart og førde av stad saman med honom og skulde lata livet. 33 Då dei kom til den staden som kallast Skallen, krossfeste dei honom der, og like eins illgjerningsmennene, den eine på høgre og den andre på vinstre sida. 34 Men Jesus sagde: «Fader, forlat deim, for dei veit ikkje kva dei gjer!» So skifte dei klædi hans millom seg og drog strå um deim. 35 Folket stod og såg på; og rådsherrane spotta og sagde: «Han hev hjelpt andre, no kann han hjelpa seg sjølv, dersom han er Guds Messias, den utvalde!» 36 Hermennerne gjorde narr av honom; dei gjekk fram og rette honom eddik og sagde: 37 «Er du kongen yver jødarne, so hjelp deg sjølv!» 38 Og uppyver honom var det ei innskrift: «Dette er kongen yver jødarne.» 39 Ein av illgjerningsmennene som hekk der, hædde honom og sagde: «Er'kje du Messias? - hjelp deg sjølv og oss!» 40 Då tok den andre til ords, og skjemde på honom og sagde: «Ottast ikkje du heller Gud, du som er under same domen? 41 Og det er me med rette; for me fær berre lika for det me hev gjort. Men han hev ikkje gjort noko urett. 42 Jesus, » sagde han, «kom meg i hug når du kjem i ditt rike!» 43 «Det segjer eg deg for visst, » svara Jesus: «dag skal du vera med meg i paradis.» 44 Det var no kring den sette timen; då vart det myrk yver heile landet, alt til den niande timen, 45 og soli svartna. Forhenget i templet rivna midt i two. 46 Og Jesus ropa med høg røyst: «Fader, i dine hender gjev eg mi ånd!» Då han hadde sagt det, andast han. 47 Då hovudsmannen såg det som hende, lova han

Gud og sagde: «Den mannen var sanneleg skuldlaus!» 48 Og heile folkemengdi som hadde samla seg for å sjå på dette, øya seg og gjekk burt att då dei såg kva som hende. 49 Men alle veneer hans, og dei kvinnorne som hadde fylgt honom frå Galilæa, stod langt undan og såg på. 50 Det var ein mann som heitte Josef, ein god og rettvist mann; han hørde til det Høge Rådet, 51 men hadde ikkje vore med på rådi og gjerningarne deira; han åtte heime i Arimatæa, ein by i Jødeland, og var ein av deim som venta på Guds rike - 52 den mannen gjekk til Pilatus og bad um likamen åt Jesus, 53 tok honom ned, sveipte honom i lin og lagde honom i ei grav som var hoggi i berget, og som det endå ikkje var lagd nokon i. 54 Det var då fyrebuingsdagen, og kviledagen var i kjørmdi. 55 Nokre av dei kvinnorne som hadde vore med han frå Galilæa, fylgde etter; dei skoda gravi og såg korleis likamen hans vart lagd. 56 So gjekk dei heim att og laga til angande kryddor og salvar. Kviledagen heldt dei seg i ro etter lovi.

24 Men den fyrste dagen i vika, tidleg i otta, kom dei til gravi, og hadde med seg kryddorne som dei hadde laga til. 2 Då fekk dei sjå at steinen var velt ifrå gravi; 3 dei gjekk inn, men fann ikkje likamen åt Herren Jesus. 4 Dei vissste ikkje kva dei skulde tenkja um dette; då stod det med ein gong two menn i skinande klæde innmed deim, 5 og med dei fulle av otte stirde nedfyre seg, sagde mennene til deim: «Kvi leitar de etter den livande millom dei daude? 6 Han er ikkje her; han hev stade upp att. Kom i hug kva han sagde med dykk då han endå var i Galilæa, 7 at Menneskjesonen skulde gjevast i henderne på synduge menneske og krossfestast, og standa upp att tridje dagen!» 8 Då kom dei i hug ordi hans, 9 og dei gjekk burt att frå gravi, og fortalte alt dette til dei elleve og alle dei andre. 10 Det var Maria Magdalena og Johanna og Jakobs-Maria og dei hine kvinnorne i fylgjet deira - dei sagde dette med apostlarne; 11 men dei tenkte det var noko vas dei for med, og trudde deim ikkje. 12 Peter sprang like vel av stad til gravi, og då han lutte seg ned, såg han ikkje anna enn likklædi; so gjekk han burt att, og undrast med seg yver det som var hendt. 13 Same dagen gjekk two av deim utetter til ein liten by som heiter Emmaus, og ligg ei mil frå Jerusalem, 14 og på vegen tala dei med einannan um alt det som nyst hadde hendt. 15 Med dei no gjekk og tala og dryfte det med kvarandre, kom Jesus sjølv innåt og slo fylgle med deim; 16 men augo deira var fjetra, so dei kjende honom ikkje. 17 «Kva er det for ting de røder so um, med de gjeng etter vegen?» spurde han. Då stana dei, og det var sjåande til at dei sturde. 18 Og den eine av deim - han heitte Kleopas

- tok til ords og sagde til honom: «Du må visst vera den einaste som held til i Jerusalem og ikkje veit kva som hev hendl der desse dagarnel» 19 «Kva for noko?» spurde han. «Det med Jesus frå Nasaret, » svara dei, «han som var ein profet, megtig i gjerning og ord for Gud og alt folket, 20 korleis øvsteprestarne og rådsherrane våre fekk dømt honom frå livet og krossfeste honom. 21 Og me vona at han var den som skulde løysa ut Israel. Og med alt det so er det no på tridje dagen sidan dette gjekk fyre seg. 22 Men so hev og nokre kvinner i flokken vår sett oss i uro og undring; dei var i otta ved gravi, 23 og fann ikkje likamen hans, men kom og fortalte at dei hadde set ei syn av englar, og at englarne hadde sagt at han liver. 24 Nokre av felagerne våre gjekk då ut til gravi, og fann det heiltupp so som kvinnorne hadde sagt, men honom såg dei ikkje.» 25 «Å, for uvituge de er, » svara han, «og for seinhuga til åtru alt det som profetarne hev tale! 26 Laut ikkje Messias lida dette, fyr han kunde ganga inn til sin herlegdom?» 27 So tok han til frå Moses og alle profetarne, og i alle skrifterne lagde han ut for deim det som er sagt um honom der. 28 Då dei var tett innmed den byen dei skulde til, lest han vilja ganga lenger. 29 Men dei nøydde honom og sagde: «Ver hjå oss! Det lid til kvelds, og dagen hallar.» So gjekk han inn og var hjå deim. 30 Som han no sat til bords med deim, tok han brødet og velsigna det, og braut det og gav deim. 31 Då vart augo deira upplatne, so dei kjende honom att; men i det same kvarv han burt for augo deira. 32 Då sagde dei med einannan: «Brann ikkje hjarta i oss då han tala med oss på vegen, då han lagde ut skrifterne åt oss?» 33 Og dei tok ut i same stund, og gjekk attende til Jerusalem. Dei fann dei elleve og felagarne deira samla, og dei sagde: 34 «Herren hev sanneleg stade upp att, og hev synt seg for Simon.» 35 Og sjølve fortalte dei um det som hadde hendl på vegen, og korleis dei hadde kjent honom då han braut brødet. 36 Best dei tala um dette, stod han sjølv midt ibland deim og sagde: «Fred vere med dykk!» 37 Dei kvakk og vart rædde, og trudde det var ei ånd dei såg. 38 Då sagde han til deim: «Kvi er de so forstørkte, og kvifor vaknar det twil i hjarta dykkar? 39 Sjå henderne og føterne mine, at det er eg sjølv! Kjenn på meg og sjå! Ei ånd hev då'kje kjøt og bein, som de ser eg hev.» 40 Då han hadde sagt det, synte han deim henderne og føterne sine. 41 Då dei endå ikkje kunde tru for gleda, men berre undra seg, sagde han: «Hev de noko etande her?» 42 Dei gav han eit stykke steikt fisk og noko av ei honningkaka, 43 og han tok det og åt det for augo deira. 44 So sagde han til deim: «Dette var det eg tala til dykk um då eg endå var i lag med dykk, at alt som er skrive um meg i Moselovi og profetarne

og salmarne, laut sannast.» 45 So let han upp for tankarne deira, so dei kunde skyna skrifterne. 46 «So stend skrive, » sagde han, «at Messias skal lida og standa upp frå dei daude tridje dagen, 47 og i hans namn skal umvending og syndeforlating rapast ut for alle folkeslag; frå Jerusalem skal det ganga ut. 48 De skal sjølve vitna um dette. 49 Og no vil eg senda yver dykk det som far min hev lova; men de skal halda dykk rolege i byen, til de vert budde med kraft frå det høge.» 50 Sidan tok han deim med seg ut or byen, til burt imot Betania, og han lyfte upp henderne og velsigna deim. 51 Og med han lyste velsigningi, skildest han frå deim og for upp til himmelen. 52 Og dei kasta seg på kne og tilbad honom. So gjekk dei attende til Jerusalem i stor gleda, 53 og sidan var dei allstødt i templet og prisa Gud.

Johannes

1 I upphavet var ordet, og ordet var hjå Gud, og ordet var Gud. **2** Han var i upphavet hjå Gud. **3** All ting vart til ved honom, og utan honom vart ikkje ein einaste ting til av det som hev vorte til. **4** I honom var liv, og livet var ljoset åt menneski. **5** Og ljoset skin i myrkret, og myrkret fekk ikkje magt med det. **6** Det stod fram ein mann, send ifrå Gud; Johannes er namnet hans. **7** Den mannen kom til vitnemål, at han skulde vitna um ljoset, so alle kunde tru ved honom. **8** Det var ikkje han som var ljoset, men han skulde vitna um ljoset. **9** Det sanne ljoset, som lyser upp kvart menneskje, var den gongen på veg til verdi. **10** Han var i verdi, og verdi hev vorte til ved honom, og verdi kjende honom ikkje. **11** Han kom til sitt eige, og hans eigne tok ikkje imot honom. **12** Men alle som tok imot honom, deim gav han rett til å verta Guds born, deim som trur på namnet hans, **13** som ikkje er fødde av blod, og ikkje av kjøts vilje, og ikkje av manns vilje, men av Gud. **14** Og Ordet vart kjøt og feste bu hjå oss, og me skoda herlegdomen hans, einsovoren herlegdom som ein einboren Son hev frå Far sin, full av nåde og sanning. **15** Johannes vitnar um honom og ropar ut: «Han var det eg sagde soleis um: Den som kjem etter meg, hev vorte fyre meg; for han var til fyrr enn eg.» **16** Ja, av hans fullnad hev me alle fenge, og det nåde på nåde; **17** for lovi vart gjevi gjenom Moses, nåden og sanningi vart til ved Jesus Kristus. **18** Aldri hev nokon set Gud; den einborne Sonen, som er i fanget åt Faderen, han hev gjort honom kjend. **19** So var vitnemålet Johannes gav då jødarne sende prestar og levitar frå Jerusalem, som skulde spyrrja honom: «Kven er du?» **20** Då sagde han beint ut, og dulde ikkje fyre det; han sagde beint ut: «Eg er ikkje Messias.» **21** «Kva er du då?» spurde dei. «Er du Elia?» «Nei, det er eg ikkje,» sagde han. «Er du profeten?» «Nei,» svara han. **22** «Kven er du?» sagde dei då - «so me hev eit svar å gjeva deim som hev sendt oss! Kva segjer du um deg sjølv?» **23** Han sagde: «Eg er røysti som ropar i heiði: «Beinka vegen å Herren!» som profeten Jesaja sejer.» **24** Dei som var sende, høyrdie til farisæarflokken. **25** So spurde dei honom: «Kvi døyper du då, når du ikkje er Messias, og ikkje Elia, og ikkje profeten?» **26** «Eg døyper med vatn,» svara Johannes; «midt ibland dykk stend ein som de ikkje kjenner: **27** han som kjem etter meg, og som eg ikkje er verdig til å løysa skobandet å.» **28** Dette gjekk fyre seg i Betania, på hi sida åt Jordan, der Johannes var og døypte. **29** Dagen etter ser han Jesus koma burt imot seg, og segjer: «Sjå der er Guds lamb, som tek burt verdsens synd! **30** Det er han eg sagde det um:

Etter meg kjem ein mann som hev vorte fyre meg; for han var til fyrr enn eg. **31** Eg kjende honom ikkje, men for di han skulde openberrast åt Israel, difor er det eg er komen og døyper med vatn.» **32** Og Johannes vitna: «Eg hev set Anden dala ned som ei duva frå himmelen, og han stana yver honom. **33** Eg kjende honom ikkje, men han som sende meg til å døypa med vatn, han sagde til meg: «Den du ser Anden dalar ned imot og stanar yver, han er den som døyper med den Heilage Ande.» **34** Og eg hev set det, og hev vitna at han er Guds Son.» **35** Andre dagen stod Johannes der etter med two av læresveinarne sine. **36** Då ser han Jesus, som kom gangande, og segjer: «Sjå der er Guds lamb!» **37** Dei two læresveinarne høyrdie kva han sagde, og fylgte etter Jesus. **38** Då snudde Jesus seg, og då han såg dei fylgte etter honom, sagde han til deim: «Kva vil de?» «Kvar bur du, rabbi?» spurde dei - rabbi tyder meister -. **39** «Kom, so skal de sjå!» svara han. So gjekk dei med honom, og såg kvar han budde, og dei vart verande hjå honom den dagen. Det var ikring tiande timen. **40** Andreas, bror åt Simon Peter, var ein av dei two som hadde hørt ordi hans Johannes og fylgt etter Jesus. **41** Han finn først bror sin, Simon, og segjer til honom: «Me hev funne Messias!» - Messias er det same som Kristus -. **42** Han tok honom med seg til Jesus. Jesus såg på honom og sagde: «Du er Simon Johannesson; du skal kallast Kefas!» - Kefas er det same som Peter -. **43** Dagen etter vilde Jesus taka ut og fara til Galilæa. Han møter Filip, og segjer til honom: «Fylg meg!» **44** Filip var frå Betsaida, same byen som Andreas og Peter var ifrå. **45** Filip møter Natanael, og segjer til honom: «Me hev funne den som Moses hev skrive um i lovi, og som profetarne hev skrive um; det er Jesus Josefsson frå Nasaret.» **46** «Kann det koma noko godt frå Nasaret?» sagde Natanael. «Kom og sjå!» svara Filip. **47** Jesus såg Natanael koma burt imot seg, og sagde um honom: «Sjå der er ein egte israelit, ein som det ikkje finst svik i!» **48** Natanael segjer til honom: «Kvar kjenner du meg ifrå?» «Eg såg deg då du var under fiketreet, fyrr Filip ropa på deg,» svara Jesus. **49** Då tok Natanael til ords og sagde til honom: «Rabbi, du er Guds Son, du er Israels konge!» **50** «Trur du for di eg sagde deg at eg hadde set deg innunder fiketreet?» svara Jesus; «du skal få sjå større ting enn det. **51** Det segjer eg dykk for visst og sant,» sagde han med honom: «De skal sjå himmelen open og Guds englar stiga upp og stiga ned yver Menneskjesonen.»

2 Tridje dagen stod det eit brudlaup i Kana i Galilæa. Mor åt Jesus var der, **2** og Jesus og læresveinarne hans vart og bedne til brudlaupet. **3** Då vinen traut, segjer mor åt Jesus til

honom: «Dei hev ikkje vin!» 4 «Kva vil du meg, kvinna?» svara Jesus; «mi tid er ikkje endå komi.» 5 «Gjer alt han segjer til dykk!» sagde mor hans til bordsveinarne. 6 Etter di no jødarne hev for vis å två seg fyre måli, stod det der seks vats-kjer av stein; kvart av deim tok two eller tri anker. 7 «Fyll kjeri med vatn!» segjer Jesus til bordsveinarne. Då fyllte dei kjeri heilt uppåt barden. 8 So sagde han til deim: «Aus no upp, og ber det til kjøkemeisteren!» Dei so gjorde; 9 men då kjøkemeisten hadde smaka på vatnet som var vorte til vin, og ikkje visste kvar den vinen kom ifrå - men bordsveinarne visste det, dei som hadde aust upp vatnet - so ropa han på brudgomen, og sagde til honom: 10 «Kvar mann set fyrst fram den gode vinen, og når folk hev vorte drukne, den ringare; du hev gøynt den gode vinen til nol!» 11 Dette fyrste teiknet sitt gjorde Jesus i Kana i Galilæa, og let sin herlegdom skina fram; og læresveinarne hans trudde på honom. 12 Sidan for han ned til Kapernaum med mor si og brørne og læresveinarne sine, og der vart dei verande nokre få dagar. 13 Det leid til påskehelga åt jødarne, og Jesus for upp til Jerusalem. 14 I templet fann han folk som selde uksar og sauer og duvor, og andre som sat og veksla pengar. 15 Då gjorde han seg ei svepa av reimar og dreiv deim alle ut or templet, og sauerne og uksarne med; småpengarne åt vekslarane kasta han utsyver, og velte bordi deira, 16 og til duvekræmarane sagde han: «Burt med dette! Gjer ikkje huset å Far min til ei krambud!» 17 Og læresveinarne kom i hug at det stend skrive: «Brennhug for ditt hus kjem til å eta meg upp.» 18 Då tok jødarne til ords og sagde til honom: «Kva teikn syner du oss, sidan du gjer dette?» 19 Jesus svara: «Riv dette templet ned, og eg skal reisa det upp att på tri dagar!» 20 «I sekss og fyrti år hev det vore bygt på dette templet, » sagde dei då, «og du vil reisa det upp att på tri dagar!» 21 Men det var likams-templet sitt han tala um. 22 Då han no hadde stade upp frå dei daude, kom læresveinarne hans i hug at han hadde sagt dette, og dei trudde Skrifti og det ordet Jesus hadde sagt. 23 Medan han var i Jerusalem i påskehelgi, på høgtidi, trudde mange på namnet hans då dei såg dei teikni han gjorde. 24 Men sjølv trudde Jesus seg ikkje til deim, av di han kjende alle, 25 og ikkje trong at nokon skulde vitna um noko menneskje; for han visste sjølv kva som budde i det mennesket.

3 Det var ein mann av farisæarflokken som heitte Nikodemus, ein av rådsherrane åt jødarne. 2 Han kom ein gong til Jesus um natti og sagde: «Rabbi, me veit at du er ein lærar som er komen frå Gud; for ingen kann gjera desse teikni som du gjer, utan Gud er med honom.» 3 Jesus svara: «Det segjer eg deg for sant og visst: Ingen kann sjå

Guds rike utan han vert fødd på nytt.» 4 Nikodemus segjer til honom: «Korleis kann ein som er gamall verta fødd? han kann då vel ikkje koma inn i livet åt mor si andre gongen, og fødast til verdi!» 5 Jesus svara: «Det segjer eg deg for sant og visst: Utan ein vert fødd av vatn og ånd, kann han ikkje koma inn i Guds rike. 6 Det som er født av kjøtet, er kjøt, og det som er født av åndi, er ånd. 7 Undrast ikkje på at eg sagde med deg: De lyt fødast på nytt! 8 Vinden blæs kvar han vil, og du høyrer han tyt, men du veit ikkje kvar han kjem ifrå eller kvar han fer av. So er det med kvar som er fødd av åndi.» 9 «Korleis kann det ganga til?» spurde Nikodemus. 10 «Du er Israels lærar, og veit ikkje det!» svara Jesus. 11 «Det segjer eg deg for visst og sant: Me talar um det me veit, og vitnar um det me hev set, men de tek ikkje imot vitnemålet vårt! 12 Når eg hev tala til dykk um det som høyrer jordi til, og de ikkje trur, korleis skal de då tru når eg talar til dykk um det som høyrer himmelen til? 13 Og ingen hev stige upp til himmelen utan han som steig ned frå himmelen, Menneskjesonen, som var i himmelen. 14 Og liksom Moses lyfte upp ormen i øydemarki, soleis lyt Menneskjesonen lyftast upp, 15 so kvar den som trur, skal hava æveleg liv i honom. (aiōnios g166) 16 For so elska Gud verdi at han gav Son sin, den einborne, so kvar den som trur på honom, ikkje skal verta fortapt, men hava ævelegt liv. (aiōnios g166) 17 For Gud sende ikkje Son sin til verdi so han skulde døma verdi, men so verdi skulde verta frelst ved honom. 18 Den som trur på honom, vert ikkje dømd; den som ikkje trur, er alt dømd, for di han ikkje hev trutt på namnet åt Guds einborne Son. 19 Og dette er domen: Ljoset hev kome til verdi, og menneski lika myrkret betre enn ljoset, for gjerningarne deira var vonde. 20 For kvar den som driv på med det som låkt er, hatar ljoset, og kjem ikkje til ljoset; for han vil ikkje at gjerningarne hans skal koma upp i dagen, slike dei er. 21 Men den som gjer etter sanningi, kjem til ljoset, so gjerningarne hans kann verta synberre; for dei er gjorde i Gud.» 22 Sidan kom Jesus og læresveinarne hans til Juda-bygderne, og der var han ei tid med deim, og døpte. 23 Johannes døpte og då; det var i Ænon, tett med Salim, han døpte; for det var mykje vatn der; og folk kom dit og let seg døypa. 24 Den tid var Johannes endå ikkje sett i fengsel. 25 So vart det eit ordskifte millom læresveinarne åt Johannes og ein Juda-mann um reinsingi. 26 Og dei kom til Johannes og sagde: «Rabbi, han som var i hop med deg på hi sida åt Jordan, han som du hev vitna for, han døyper, og alle kjem til honom.» 27 Johannes svara: «Eit menneske kann ikkje få noko, utan det er gjeve honom frå himmelen. 28 De er sjølve vitni mine at eg sagde: «Eg er ikkje Messias,

» men: «Eg er send fyre honom.» 29 Det er brudgomen som hev bruri; men belesveinen, som stend innmed og lyder på brudgomen, gleder seg hjarteleg når han høyrer målet hans. Slik gleda hev eg no fenge, og det i fullt mål. 30 Han lyt veksa, eg lyt minka. 31 Den som kjem ovantil, er yver alle; den som er frå jordi, er av jordi, og det han talar, er av jordi. Den som kjem frå himmelen, er yver alle; 32 det han hev set og høyrt, det vitnar han um, men ingen tek imot vitnemålet hans. 33 Den som hev teke imot hans vitnemål, hev stadfest at Gud er sannordig. 34 For den som Gud sende, talar Guds ord; for Gud gjev honom Anden umælt. 35 Faderen elskar Sonen, og hev gjeve alt i hans hender. 36 Den som trur på Sonen, hev æveleg liv; men den som ikkje lyder Sonen, fær ikkje sjå livet, men Guds vreide vert verande yver honom». (aiōnios g166)

4 Då no Jesus fekk vita at farisæarane hadde høyrt han vann fleire læresveinar og døypte fleire enn Johannes 2 - endå det var ikkje Jesus sjølv som døypte, men læresveinarne hans - 3 so tok han ut frå Judæa og for til Galilæa att. 4 Han laut fara gjennom Samaria, 5 og kom då til ein by i Samaria som heiter Sykar og ligg tett ved den marki som Jakob gav Josef, son sin. 6 Der var Jakobskjelda. Jesus var trøytt etter ferdi, og sette seg beint ned der innmed kjelda; det var ikring den sette timen. 7 Då kjem det ei kvinna frå Samaria og vil draga upp vatn. Jesus segjer til henne: «Lat meg få drikka!» 8 For læresveinarne hans hadde gjenge inn til byen og skulde kjøpa mat. 9 «Korleis hev det seg, » segjer den samaritanske kvinna, «at du, som er jøde, bed meg, ei samaritansk kvinna, um drikka?» - for jødarne hev ikkje nokoslag samlag med samaritanarne. 10 Jesus svara: «Dersom du kjende Guds gåva, og visste kven han er, han som bed deg um drikka, so bad du honom, og han gav deg livande vatn.» 11 «Herre, » segjer kvinna, «du hev ingen ting å draga upp med, og brunnen er djup! Kvar hev du då det livande vatnet frå? 12 Er då du større enn Jakob, ættfaren vår, som hev gjeve oss brunnen? han hev sjølv drukke av honom, og sønerne og feet hans med.» 13 Jesus svara: «Kvar den som drikk av dette vatnet, vert tyrst att, 14 men den som drikk av det vatnet eg vil gjeva honom, vert aldri tyrst meir; for det vatnet eg gjev honom, vert i honom til ei kjelda med vatn som vell upp til ævelegt liv.» (aiōn g165, aiōnios g166) 15 «Herre, » sagde kvinna, «gjев meg det vatnet, so eg ikkje vert tyrst meir, og ikkje treng koma alt hit og draga upp vatn!» 16 Han segjer til henne: «Gakk og henta mannen din, og kom hit att!» 17 «Eg hev ingen mann, » svara kvinna. «Det er rett som du segjer, at du ikkje hev nokon mann, » sagde Jesus; 18 «for du hev havt fem

menner, og den du hev no, er ikkje din mann. No sagde du sant.» 19 «Herre, eg ser at du er ein profet!» sagde kvinna. 20 «Federne våre tilbad Gud på dette fjellet, og de segjer at det er i Jerusalem ein skal tilbeda honom.» 21 Jesus segjer til henne: «Tru meg, kvinna; det kjem ei tid då de ikkje skal tilbeda Faderen på dette fjellet og ikkje i Jerusalem heller. 22 De tilbed det de ikkje kjenner, me tilbed det me kjenner; for frelsa kjem frå jødarne. 23 Men det kjem ei tid, og ho hev alt kome, då dei rette tilbedarane skal tilbeda Faderen i ånd og sanning; for slike tilbedarar er det Faderen vil hava. 24 Gud er ånd, og dei som tilbed honom, lyt tilbeda i ånd og sanning.» 25 Kvinna segjer til honom: «Eg veit at Messias kjem» - Messias er det same som Kristus -; «når han kjem, skal han læra oss alt.» 26 Jesus segjer til henne: «Det er eg - eg som talar med deg.» 27 I det same kom læresveinarne hans. Dei undra seg yver at han tala med ei kvinna; like vel var det ingen som sagde: «Kva vil du henne?» eller: «Kvi talar du med henne?» 28 So let kvinna vatskrukka si standa, og gjekk av stad til byen og sagde til folki: 29 «Kom, so skal de sjå ein mann som hev sagt meg alt eg hev gjort! Skal tru han er Messias?» 30 Då gjekk dei ut or byen. Med dei var på vegen til honom, 31 bad læresveinarne honom: «Et, rabbit!» 32 Han svara: «Eg hev ein mat som ikkje de veit um.» 33 Då sagde læresveinarne seg imillom: «Tru nokon hev bore mat til honom?» 34 Jesus segjer til deim: «Min mat er at eg gjer det han vil som sende meg, og fullfører hans verk. 35 Segjer ikkje de: «Det er endå fire månader fyr hausten kjem?» Men høyr kva eg segjer dykk: Lyft upp augo dykkar og skoda åkrane, korleis dei alt gulnar mot hausten. 36 Den som haustar fær løn, og samlar grøda til ævelegt liv, so dei skal få gleda seg saman både den som sår og den som haustar. (aiōnios g166) 37 For her høver det ordet: «Det er ein som sår og ein annan som haustar.» 38 Eg hev sendt dykk ut til å hausta det som de ikkje hev havt noko arbeid med; andre hev havt arbeidet, og de hev gjenge inn i arbeidet deira.» 39 Det var mange av samaritanarne frå den byen som trudde på honom for det som kvinna hadde sagt då ho vitna: «Han hev sagt meg alt eg hev gjort!» 40 Då no samaritanarne kom til honom, bad dei at han vilde vera hjå deim, og han vart verande der two dagar. 41 Og mange fleire trudde for skuld ordet han tala, 42 og dei sagde til kvinna: «No trur me'kje lenger for skuld det du hev tala; for me hev sjølve høyrt honom og veit no for visst at han er den som skal frelsa verdi.» 43 Då dei two dagarne var lidne, tok han ut derifrå og for til Galilæa; 44 for Jesus vitna sjølv at ein profet vert ikkje æra i sitt eige fedreland. 45 Då han no kom til Galilæa, tok galilæarane vel imot honom; dei hadde set

alt det han gjorde i Jerusalem på høgtidi; for dei var sjølve komne til høgtidi. **46** So kom han då etter til Kana i Galilæa, der han hadde gjort vatn til vin. I Kapernaum var det ein kongsmann som hadde ein sjuk son. **47** Då han fekk høyrat Jesus hadde teke ut frå Judæa og var komen til Galilæa, gjekk han til honom og bad at han vilde koma ned og lækja son hans; for han låg på det siste. **48** Jesus svara: «Ser de'kje teikn og under, so trur de ikkje.» **49** Kongsmannen segjer til honom: «Herre, kom ned innan barnet mitt døyr!» **50** Jesus segjer til honom: «Gakk heim att! Son din liver.» Mannen trudde det Jesus sagde til honom og gjekk. **51** Då han alt var på heimvegen, kom tenarane hans imot honom og sagde at guten hans livde. **52** So spurde han deim kva tid det hadde vorte betre med honom. «I går den sjuande timen slepte sotti honom, » sagde dei. **53** Då skyna faren at det var i den same timen som Jesus hadde sagt til honom: «Son din liver, » og han trudde, både han og heile hans hus. **54** Dette var det andre teiknet Jesus gjorde då han no etter kom frå Judæa til Galilæa.

5 Ei tid etterpå var det ei av høgtiderne åt jødarne, og Jesus for upp til Jerusalem. **2** Ved Sauporten i Jerusalem er det ein dam som dei på hebraisk kallar Betesda, med fem sulehallar kringum; **3** i deim låg det ei heil mengd med sjuke - blinde, halte, nomne - som venta på at vatnet skulle rørast upp; **4** for ein engel for frå tid til tid ned i dammen og rørde upp vatnet, og den fyrste som då steig uti, etter at vatnet var upprørt, han vart frisk, kva sjukdom han so leid av. **5** No var det der ein mann som hadde drekest med sjukdomen sin i åtte og tretti år. **6** Då Jesus såg honom liggja der, og fekk vita at han hadde vore sjuk i lang tid, sagde han til honom: «Vil du verta frisk?» **7** «Herre, » svara den sjuke, «eg hev ingen som kann bera meg ned i dammen når vatnet tek til å rørast, og med eg er på vegen, stig ein annan ned fyre meg.» **8** Jesus segjer til honom: «Statt upp, tak sengi di og gakk!» **9** Og straks vart mannen frisk, og tok sengi si og gjekk. Det var ein kviledag dette hende; **10** difor sagde jødarne til den som hadde vorte lækt: «Det er kviledag! Du hev ikkje lov til å bera sengi.» **11** Han svara: «Den som gjorde meg frisk, han sagde til meg: «Tak sengi di og gakk!»» **12** Dei spurde honom: «Kva var det for ein mann som sagde til deg: «Tak sengi di og gakk?»» **13** Men den som hadde vorte lækt, visste ikkje kven det var, for Jesus hadde drege seg undan av di det var so mykje folk der på staden. **14** Sidan fekk Jesus sjå honom i templet og sagde til honom: «No hev du fenge att helsa di. Synda no ikkje meir! elles kunde det henda deg noko verre!» **15** Mannen gjekk av stad og sagde med jødarne at det var Jesus som hadde gjort honom frisk.

16 Og difor forfylgde jødarne Jesus, sidan han gjorde slikt på ein kviledag. **17** Han svara deim: «Far min arbeider til no; eg arbeider og.» **18** Difor var jødarne endå meir huga på å drepa honom, sidan han ikkje berre braut helgi, men jamvel kalla Gud Far sin, og gjorde seg sjølv lik med Gud. **19** So tok Jesus til ords og sagde til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Sonen kann ingen ting gjera av seg sjølv, anna enn det han ser Faderen gjer; for det han gjer, det gjer Sonen og like eins. **20** For Faderen Sonen kjær, og syner honom alt det han gjer sjølv, og han skal syna honom større verk enn desse, so de skal koma til å undrast. **21** For liksom Faderen vekkjer upp dei daude og gjev deim liv, soleis gjev Sonen og liv åt kven han vil. **22** For Faderen dømer ikkje heller nokon, men hev gjeve heile domen yver til Sonen, **23** so alle skal æra Sonen som dei ærar Faderen. Den som ikkje ærar Sonen, ærar ikkje Faderen, som hev sendt honom. **24** Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som høyrer mitt ord og trur den som sende meg, han hev ævelegt liv, og kjem ikkje for domen, men hev gjenge yver frå dauden til livet. (aiōnios g166) **25** Det segjer eg dykk for visst og sant: Det kjem ei tid, ja, ho hev alt kome, då dei daude skal høyrta røysti åt Guds Son, og dei som lyder på henne, skal liva. **26** For liksom Faderen hev liv i seg sjølv, so gav han og Sonen den gåva at han hev liv i seg sjølv; **27** og han gav honom fullmagt til å halda dom, av di han er ein menneskeson. **28** De må ikkje undrast på det! For det kjem ein time då alle dei som ligg i graverne skal høyrta hans røyst, **29** og dei skal koma ut; dei som hev gjort godt, skal standa upp til liv, og dei som hev gjort vondt, skal standa upp til dom. **30** Eg kann ikkje gjera noko av meg sjølv; eg dømer etter det eg høyrer, og domen min er rettferdig; for eg gjeng ikkje etter min eigen vilje, men etter hans vilje som sende meg. **31** Dersom eg vitnar um meg sjølv, so sæter ikkje vitnemålet mitt. **32** Det er ein annan som vitnar um meg, og eg veit at det vitnemålet han gjev meg, er sant. **33** De hev sendt bod til Johannes, og han hev vitna for samningi. **34** Men eg tek ikkje mot vitnemål av noko menneskje; dette nemner eg berre av di eg gjerne vil de skal frelsast. **35** Han var lampa som brann og skein, og de hadde hug til å glede dykk eit bil i ljøset hans. **36** Men eg hev eit vitnemål som er større enn det frå Johannes; for dei verki som Far min hev gjeve meg, og vil eg fullføra, sjølve dei verki eg gjer, vitnar um meg at Faderen hev sendt meg. **37** Og Faderen, som sende meg, hev sjølv vitna um meg. Hans røyst hev de aldri hørt, og hans skapnad hev de aldri set, **38** og hans ord ber de ikkje i hjarta dykkar; for den han sende, honom trur de ikkje. **39** De granskar skifterne av di de tenkjer at de hev eit ævelegt liv i deim, og dei er det

som vitnar um meg. (aiōnios g166) 40 Og endå vil de ikkje koma til meg, so de kann hava liv. 41 Eg tek ikkje mot æra av menneske, 42 men eg kjenner dykk og for at de ikkje hev kjærleiken til Gud i dykk. 43 Eg er komen i far min's namn, og de tek ikkje imot meg; kjem ein annan i sitt eige namn - honom tek de imot! 44 Korleis kann de tru, de som tek imot æra av kvarandre, men ikkje søker den æra som kjem frå den einaste Gud? 45 De må'kje tenkja eg vil klaga dykk for far min! Det er ein som klagar dykk, Moses, han som de hev sett dykkar von til. 46 For trudde de Moses, so trudde de meg; for det er meg han hev skrive um. 47 Men når de ikkje trur hans skrifter, korleis skal de då tru mine ord?»

6 Sidan for Jesus burt til hi sida av Galilæa- eller Tiberias-sjøen. 2 Og det fylgde honom mykje folk, av di dei såg dei teikni han gjorde på dei sjuke. 3 Men Jesus gjekk upp i fjellet, og der sette han seg med lærresveinarne sine. 4 Det leid då mot påskehelgi åt jødarne. 5 Som no Jesus såg upp og vart var at det kom mykje folk til honom, segjer han til Filip: «Kvar skal me kjøpa brød, so desse folki kann få noko å eta?» 6 Det sagde han av di han vilde røyna honom; for han visste sjølv kva han vilde gjera. 7 «Brød for eit halvt hundrad dalar rekk ikkje til, so kvar av deim kann få eit lite stykke,» svara Filip. 8 Ein av lærresveinarne hans - det var Andreas, bror åt Simon Peter - segjer til honom: 9 «Her er ein liten gut som hev fem byggbrød og two fiskar, men kva er det åt so mange?» 10 «Lat folket setja seg!» sagde Jesus. Det var mykje gras på den staden; so sette mennerne seg; dei var um lag fem tusund i talet. 11 Då tok Jesus brødi, og takka, og skifte deim ut til deim som sat der, og like eins av fiskarne, so mykje dei vilde hava. 12 Då dei var mette, segjer han til lærresveinarne: «Sanka i hop dei molarne som att er, so ingen ting vert spilt!» 13 So gjorde dei det, og dei fyllte tolv korger med molarne som var att av dei fem byggbrødi etter deim som hadde ete. 14 Då no folket såg det teiknet han hadde gjort, sagde dei: «Dette er visst og sant profeten som skal koma til verdil!» 15 Då skyna Jesus at dei vilde koma og taka honom med magt og gjera honom til konge; difor drog han seg undan og gjekk upp i fjellet att, han åleine. 16 Då det vart kveld, gjekk lærresveinarne ned til sjøen; 17 dei steig ut i båten og vilde fara yver sjøen, til Kapernaum. Det var alt myrkt vorte, og Jesus var endå ikkje komen til deim. 18 Båorne gjekk høgt; for det blei ein hard vind. 19 Då dei so hadde rott umlag ei halv mil eller halvtridje fjordung, ser dei at Jesus kjem gangande på sjøen og kjem næmre og næmre innåt båten. Dei vart rædde, 20 men han sagde: «Det er eg; ver ikkje ræddel!» 21 Då vilde dei

taka honom upp i båten, og straks var båten ved det landet dei skulde til. 22 Dagen etter stod det endå ein folkehop på hi sida av sjøen; dei hadde set at det ikkje var meir enn ein båt der, og at Jesus ikkje gjekk i båten med lærresveinarne sine, men lærresveinarne tok av stad åleine. 23 Men det kom båtar frå Tiberias, tett innmed den staden dei hadde halde måltid etterpå Herrens takkebøn. 24 Då no folket såg at Jesus ikkje var der, og ikkje lærresveinarne hans heller, steig dei sjølve i båtarne og for til Kapernaum og leita etter Jesus, 25 og då dei fann han der, på hi sida av sjøen, sagde dei til honom: «Når kom du hit, meister?» 26 Jesus svara deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Det er'kje for di de såg teikn at de leitar etter meg, men for di de åt av brødi og vart mette. 27 Vinn dykk ikkje føda som forgjengst, men føda som varer og gjev eit ævelegt liv! Den skal Menneskjesonen gjeva dykk; for honom hev Faderen, Gud, sett sitt innsigle på.» (aiōnios g166) 28 Då sagde dei til honom: «Korleis skal me fara åt, so me kann gjera Guds gjerningar?» 29 Jesus svara: «Det er Guds gjerning, at de skal tru på den som han sende.» 30 Då sagde dei til honom: «Kva teikn gjer då du, so me kann sjå det og tru deg? kva for verk gjer du?» 31 Federne våre åt manna i øydemarki, som skrive stend: «Han gav dei brød frå himmelen å eta.» 32 Då sagde Jesus til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Moses gav dykk ikkje brødet frå himmelen, men Far min gjev dykk det rette brødet frå himmelen; 33 for Guds-brødet er det brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verdi liv.» 34 Då sagde dei til honom: «Herre, gjev oss alltid det brødet!» 35 Jesus svara: «Eg er livsens brød; den som kjem til meg, skal ikkje hungra, og den som trur på meg, skal aldri tyrsta. 36 Men eg sagde dykk at de hev set meg og endå ikkje trur. 37 Alle som Far min gjev meg, kjem til meg, og den som kjem til meg, skal eg so visst ikkje visa burt; 38 for eg hev kome ned frå himmelen, ikkje til å gjera det eg sjølv vil, men det han vil som sende meg, 39 og det er hans vilje som sende meg, at eg ikkje skal missa nokon av deim han hev gjeve meg, men vekkja deim upp att på den siste dag. 40 For so vil Far min, at kvar den som ser Sonen og trur på honom, skal hava ævelegt liv, og at eg skal vekkja honom upp att på den siste dag.» (aiōnios g166) 41 Då murra jødarne og fann åt honom, for di han sagde: «Eg er brødet som kom ned frå himmelen.» 42 «Er'kje dette Jesus Josefsson? sagde dei; «me kjenner då både far hans og mor hans; korleis hev det seg at han no segjer: «Eg hev kome ned frå himmelen?»» 43 Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Halldt ikkje på å murra dykk imillom! 44 Ingen kann koma til meg utan Faderen, som sende meg, hev drege honom, og eg skal

vekkja honom upp att på den siste dag. **45** Det stend skrive hjå profetarne: «Og alle skal dei vera upplærde av Gud.» Kvar som hev lydt på Faderen og lært, han kjem til meg. **46** Ikkje so at nokon hev set Faderen utan han som er frå Gud, han hev set Faderen. **47** Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som trur, hev ævelegt liv. (aiōnios g166) **48** Eg er livsens brød. **49** Federne dykkar åt manna i øydemarki og døydde; **50** her er det brødet som kjem ned frå himmelen, so den som et av det ikkje skal døy. **51** Eg er det livande brødet som kom ned frå himmelen; dersom nokon et av det brødet, skal liva i all æva; og brødet eg vil gjeva, er kjøtet mitt, som eg gjev til liv for verdi.» (aiōn g165) **52** Då trætta jødarne med kvarandre og sagde: «Korleis kann han gjeva oss kjøtet sitt å eta?» **53** Då sagde Jesus til deim: Det segjer eg dykk for visst og sant: Et de ikkje kjøtet åt Menneskjesonen, og drikk blodet hans, so hev de ikkje liv i dykk. **54** Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, hev eit ævelegt liv, og eg skal vekkja honom upp att på den siste dag. (aiōnios g166) **55** For kjøtet mitt er retteleg mat, og blodet mitt er retteleg drykk. **56** Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, han vert verande i meg, og eg i honom. **57** Som den livande Faderen sende meg, og eg liver ved Faderen, so skal og den som et meg liva ved meg. **58** Det er brødet som kom ned frå himmelen; det er kje som det federne dykkar åt, og so døydde: den som et dette brødet, skal liva i all æva.» (aiōn g165) **59** Dette sagde han i eit synagogemøte, med han lærde i Kapernaum. **60** Mange av lærersveinarne hans sagde då dei høyrdet det: «Dette er stride ord, kven kann lyda på honom?» **61** Jesus visste med seg at lærersveinarne hans murra um dette, og han sagde til deim: «Støyter de dykk på dette? **62** Enn um de no fær sjå Menneskjesonen fara upp dit han var fyrr! **63** Det er åndi som gjev liv; kjøtet gjer ikkje noko gagn. Dei ordi eg hev tala til dykk, er ånd, og er liv; **64** men det er nokre av dykk som ikkje trur.» For Jesus visste frå fyrste stund kven det var som ikkje trudde, og kven det var som skulde svika honom. **65** Og han sagde: «Difor var det eg sagde dykk at ingen kann koma til meg utan det er gjeve honom av Faderen.» **66** For dette var det mange av lærersveinarne hans som drog seg undan og ikkje gjekk ikring med honom lenger. **67** Då sagde Jesus til dei tolv: «Vil de og ganga dykkar veg?» **68** Simon Peter svara: «Herre, kven skulde me ganga til? Du hev det ævelege livs ord, (aiōnios g166) **69** og me trur og veit at du er den Heilage frå Gud.» **70** «Hev eg ikkje sjølv valt dykk ut, alle tolv?» svara Jesus, «og ein av dykk er ein djevel!» **71** Han meinte Judas, son åt Simon Iskariot; for det var han som sidan skulde svika honom - han, ein av dei tolv.

7 Sidan for Jesus kringum i Galilæa; han vilde ikkje ferdast kring i Judæa; for jødarne sat um og vilde drepa honom. **2** So leid det fram til den jødiske høgtidi dei kalla lauvhyttehelgi. **3** Då sagde brørne hans til honom: «Flytt herifrå, og far til Judæa, so lærersveinarne dine og kann få sjå dei verki du gjer! **4** For ingen som vil vera namnspurd, gjer noko i løynd. Når du gjer slike ting, so syn deg fram for verdi!» **5** For brørne hans trudde ikkje på honom, dei heller. **6** Jesus svara: «Mi tid er endå ikkje komi; men for dykk er det allstødt lagleg tid. **7** Verdi kann ikkje hata dykk; men meg hatar ho, for di eg vitnar um henne, at gjerningarne hennar er vonde. **8** Far de upp til høgtidi! Eg fer ikkje upp til denne høgtidi; for mi tid er endå ikkje fullkomti.» **9** Dette sagde han med deim, og vart verande i Galilæa. **10** Men då brørne hans var farne upp til høgtidi, då for han og dit, ikkje berrsynt, men som i løynd. **11** Jødarne leita no etter honom på høgtidi og sagde: «Kvar er han, denne mannen?» **12** Og det vart mykje mulling um honom millom folket; sume sagde: «Det er ein god mann!» andre sagde: «Nei, han forvillar folket!» **13** Men ingen tala fritt ut um honom; for dei var rædde jødarne. **14** Då det alt leid midt uti høgtidi, gjekk Jesus upp i templet og lærde. **15** Jødarne undra seg og sagde: «Kvar hev han lærdomen sin frå, som ikkje hev gjenge på nokon skule?» **16** Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Mi læra er kje mi, men hans som sende meg. **17** Vil nokon gjera etter hans vilje, skal han få røyna um læra er frå Gud, eller um eg talar av meg sjølv. **18** Den som talar av seg sjølv, søker si eigi æra; men den som søker æra åt den som hev sendt honom, er sannordig, og det finst ikkje urett i honom. **19** Hev kje Moses gjeve dykk lovi? og ingen av dykk held lovi. Kvi tenkjer de på å drepa meg?» **20** «Du er forgjord!» svara folket, «kven tenkjer på å drepa deg?» **21** Jesus svara deim: «Eg gjorde eitt verk, som de alle undrar dykk yver. **22** Moses hev gjeve dykk umskjeringi - ja, ho er no ikkje frå Moses, men frå federne - og de umskjer eit menneske på kviledagen. **23** Når no eit menneske fær umskjeringi på kviledagen, so ikkje lovi åt Moses skal brjotast, er de då harme på meg for di eg gjorde eit heilt menneske godt att på ein kviledag? **24** Døm ikkje etter det som er utvendes, men lat domen dykkar vera rettferdig!» **25** Det var nokre av Jerusalems-buarne som sagde: «Er kje dette den mannen som dei tenkjer på å drepa? **26** og no talar han fritt ut, og dei segjer ikkje eit ord til honom! Skulde dei styrande retteleg ha skyna at han er Messias? **27** Men um denne mannen veit me kvar han er ifrå, og når Messias kjem, veit ingen kvar han er ifrå.» **28** Difor ropa Jesus, med han lærde i templet: «Ja, de kjenner meg, og de veit og kvar eg er ifrå; og endå er eg ikkje

komen av meg sjølv, men det er i røyndi ein som hev sendt meg, ein som de ikkje kjenner; **29** eg kjenner honom, for eg kjem ifrå honom, og det var han som sende meg.» **30** Då vilde dei gripa honom; men ingen lagde hand på honom; for endå var'kje tidi hans komi. **31** Men mange av folket trudde på honom og sagde: «Når Messias kjem, tru han då gjer fleire teikn enn denne mannen hev gjort?» **32** Farisæarane høyrdet at folket mulla soleis um honom, og øvsteprestarne og farisæarane sende tenarar som skulde gripa honom. **33** Då sagde Jesus: «Endå eit lite bil er eg hjå dykk, so gjeng eg til honom som hev sendt meg; **34** de skal leita etter meg og ikkje finna meg, og der eg er, kann ikkje de koma.» **35** So sagde jødarne seg imillom: «Kvar vil han fara av, sidan me ikkje skal finna honom? Tru han vil fara til deim som bur rundt ikring millom grækarane, og læra grækarane? **36** Kva meinte han med dei ordi han sagde: «De skal leita etter meg og ikkje finna meg, og der eg er, kann ikkje de koma?»» **37** Den siste dagen, den største i høgtidi, stod Jesus og ropa ut: «Er det nokon som er tyrst, so lat honom koma til meg og drikka! **38** Den som trur på meg, frå hans liv skal det, som Skrifti segjer, renna elvar med livande vatn.» **39** Det sagde han um Anden som dei skulde få, dei som trudde på honom; for endå var ikkje Anden komen, av di Jesus endå ikkje var herleggjord. **40** Sume bland folket sagde då dei høyrdet dei ordi: «Dette er visst og sant profeten.» **41** Andre sagde: «Det er Messias.» Men sume sagde: «Messias kjem då vel ikkje frå Galilæa? **42** Hev ikkje Skrifti sagt at Messias er av Davids ætt, og kjem frå Betlehem, den grendi som David åtte heime i?» **43** Soleis kløyvd folket seg i flokkar for hans skuld, **44** og sume av deim var huga til å gripa honom, men ingen lagde hand på honom. **45** Då tenararne kom attende, sagde øvsteprestarne og farisæarane til deim: «Kvi tok de honom ikkje med dykk?» **46** Tenarane svara: «Aldri hev noko menneske tala som honom!» **47** Då sagde farisæarane: «Hev de og vorte våra? **48** Er det nokon av dei styrande som trur på honom, eller av farisæarane? **49** Men denne mugen, som ikkje kjenner lovi, er forbanna.» **50** Segjer Nikodemus, han som fyrr ein gong var komen til Jesus, og som høyrdet til flokken deira: **51** «Dømer lovi vår nokon mann, fyrr dei hev hørt på honom og fenge vita kva han gjer?» **52** «Er du og frå Galilæa, kann henda?» svara dei. «Granska etter, so fær du sjå at det aldri kjem nokon profet frå Galilæa!» **53** So gjekk kvar heim til seg.

8 Jesus gjekk til Oljeberget. **2** Andre morgonen var han atten i templet; alt folket kom til honom, og han sette seg og lærde deim. **3** Då kjem dei skriftlærde og farisæarane

med ei kona som var teki i egteskapsbrot; dei stelte henne midt framfyre honom **4** og sagde: «Meister, denne kona hev dei kome yver med ho gjorde hor. **5** Moses hev sagt oss fyre i lovi at slike kvinner skal steinast; kva segjer no du?» **6** Det sagde dei av di dei vilde freista honom, so dei kunde hava noko å klaga honom for. Jesus lutte seg ned og skreiv med fingeren på marki. **7** Då dei heldt på og spurde, rette han seg upp og sagde: «Lat den av dykk som er syndelaus kasta den første steinen på hennel!» **8** So lutte han seg ned att, og skreiv på marki. **9** Men då dei høyrdet det, gjekk dei burt, ein etter ein - dei eldste først - so Jesus vart åleine att med kona som stod der. **10** Då rette han seg upp og sagde til henne: «Kvar er dei, kona? Hev ingen felt domen yver deg?» **11** «Ingen, Herre,» svara ho. «So dørmer ikkje eg deg heller,» sagde Jesus: «Gakk heim, og synda ikkje meir!» **12** So tala Jesus atten til deim og sagde: «Eg er ljoset å verdi. Den som fylgjer meg, skal ikkje ganga i myrkret, men hava livsens ljós.» **13** Då sagde farisæarane til honom: «Du vitnar um deg sjølv; vitnemålet ditt sæter ikkje.» **14** Jesus svara deim so: «Um eg so vitnar um meg sjølv, so er vitnemålet mitt sant; for eg veit kvar eg er komen ifrå og kvar eg fer av, men de veit ikkje kvar eg kjem ifrå eller kvar eg fer av. **15** De dørmer etter kjøtet, eg dørmer ingen; **16** men endå um eg dørmer, so er domen min rett, for eg er ikkje einsleg, men eg og han som sende meg, er saman. **17** Og i dykkar eigi lov stend skrive at two manns vitnemål sæter. **18** Her er det eg som vitnar um meg sjølv, og Faderen, som sende meg, vitnar um meg.» **19** «Kvar er far din?» sagde dei då. Jesus svara: «De kjenner korkje meg eller far min; kjende de meg, so kjende de far min og.» **20** Desse ordi tala Jesus innmed tempelkista, med han lærde i heilagdomen, og ingen lagde hand på honom; for tidi hans var endå ikkje komi. **21** Ein annan gong sagde han til deim: «Eg gjeng burt, og de kjem til å leita etter meg, og de skal døy i syndi dykkar; dit som eg gjeng, kann ikkje de koma.» **22** «Tru han vil drepa seg sjølv?» sagde jødarne, «sidan han segjer: «Dit som eg gjeng, kann ikkje de koma?»» **23** Då sagde han til deim: «De er nedantil, eg er ovantil; de er frå denne verdi, eg er ikkje frå denne verdi; **24** difor sagde eg dykk at de skal døy i synderne dykkar; når de ikkje trur at eg er den eg er, so skal de døy i synderne dykkar.» **25** «Kven er du?» sagde dei då. «Kvi let eg'kje heller reint vera å tala til dykk?» svara Jesus. **26** «Mykje hev eg å segja og døma um dykk; men han som sende meg, er sannordig, og eg talar ikkje anna til verdi enn det eg hev hørt av honom.» **27** Dei skyna ikkje at det var Faderen han tala til deim um. **28** Difor sagde Jesus: «Når de fær lyft Menneskjesonen upp i høgdi, då skal de skyna

at eg er den eg er, og at eg ikkje gjer noko av meg sjølv, men talar dette soleis som Far min lærde meg det. **29** Og han som sende meg, er med meg; han let meg ikkje vera åleine; for eg gjer allstødt det som tekkest honom.» **30** Då han tala so, trudde mange på honom. **31** So sagde Jesus til dei jødarne som trudde på honom: «Vert de verande i mitt ord, so er de rette læresveinarne mine, **32** og de skal læra å kjenna sanningi, og sanningi skal gjera dykk frie.» **33** «Me er Abrahams ætt, » lagde dei imot, «og hev aldri vore traëlar for nokon; korleis hev det seg at du segjer: «De skal verta frie?»» **34** Jesus svara: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Kvar den som gjer synd, er traél åt syndi. **35** Men traelen vert ikkje verande i huset for all tid - sonen vert verande der for all tid. (aión g165) **36** Fær no Sonen frigjort dykk, so vert de retteleg frie. **37** Eg veit at de er Abrahams ætt; men de tenkjer på å drepa meg, av di ordet mitt ikkje fær rom hjå dykk. **38** Eg talar um det eg hev set hjå far min, og soleis gjer de det som de hev hørt av far dykkar.» **39** «Vår far er Abraham, » svara dei. Jesus segjer: «Var de Abrahams born, so gjorde de som Abraham gjorde; **40** men no sit de um og vil drepe meg, ein mann som hev tala til dykk um sanningi, som eg hev hørt av Gud. Slik gjorde ikkje Abraham. **41** De gjer som far dykkar gjorde.» «Me er ikkje fødde i hor, » sagde dei; «me hev ein far, Gud!» **42** Jesus sagde til deim: Var Gud far dykkar, so hadde de meg kjær; for eg hev gjenge ut frå Gud, og er komen frå honom; ikkje heller er eg komen av meg sjølv; det er han som hev sendt meg. **43** «Kvi skynar de ikkje min tale? Av di de ikkje toler å høyra ordi mine! **44** De hev djevelen til far, og det de vil, er å gjera det far dykkar hugast; han var ein manndråpar frå fyrste tid, og hev'kje sitt støde i sanningi; for det finst ikkje sanning i honom. Når han talar lygn, talar han av sitt eige; for han er ein ljugar og far åt lygni. **45** Men av eg talar sanningi, trur det meg ikkje. **46** Kven av dykk kann segja meg saka i nokor synd? Men når eg talar sanning, kvi trur de meg ikkje? **47** Den som er av Gud, høyrer Guds ord; de er ikkje av Gud, difor er det de ikkje høyrrer.» **48** Då tok jødarne til ords og sagde til honom: «Er det kje sant som me segjer at du er ein samaritan, og er forgjord?» **49** Jesus svara: «Eg er ikkje forgjord; eg ærar Far min, og de vanærar meg. **50** Men eg søker ikkje mi eigi æra, det er ein som søker henne, og dørmer. **51** Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som held seg etter mine ord, skal ikkje i all æva sjå dauden.» (aión g165) **52** «No veit me at du er forgjord, » sagde jødarne. «Abraham hev døytt, og profetarne og, og du segjer: «Den som held seg etter mine ord, skal ikkje i all æva smaka dauden.» (aión g165) **53** Er då du større enn

Abraham, ættfaren vår? han døydde, og profetarne døydde! Kven gjer du deg sjølv til?» **54** Jesus svara: «Dersom eg ærar meg sjølv, so er æra mi ingen ting; det er Far min som ærar meg; de segjer han er dykkar Gud, **55** men de hev ikkje kjent honom, men eg kjenner honom; sagde eg at eg ikkje kjenner honom, so var eg ein ljugar som de! Men eg kjenner honom og held meg etter hans ord. **56** Abraham, ættfaren dykkar, gledde seg hjarteleg til å sjå min dag; og han såg honom og var fegen.» **57** «Du er endå ikkje femti år, » sagde jødarne, «og so hev du set Abraham!» **58** Jesus sagde til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Fyr Abraham vart til, er eg til.» **59** Då tok dei upp steinar og vilde kasta på honom; men Jesus løynde seg og gjekk ut or templet.

9 Då han gjekk frametter, fekk han sjå ein mann som hadde vore blind frå han var fødd. **2** Læresveinarne spurde honom: «Rabbi, kven er det som hev synda, han eller foreldri hans, sidan han laut koma til verdi blind?» **3** «Dei hev ikkje synda, korkje han eller foreldri hans, » svara Jesus, «men det var for di Guds verk skulde syna seg på honom. **4** So lenge det er dag, lyt me gjera hans verk som hev sendt meg; det kjem ei natt då ingen kann gjera noko verk. **5** Medan eg er i verdi, er eg ljoset åt verdi.» **6** Med so sagt sputta han på jordi og laga ei gyarma av sputtet; den gyarma smurde han på augo hans **7** og sagde til honom: «Gakk og två deg i Siloadammen!» - Siloa tyder sendemann -. So gjekk han'stad og two seg, og då han kom att, kunde han sjå. **8** Då sagde grannarne og dei som jamleg hadde set honom fyr - for han var ein tiggjar: «Er'kje det han som sat og bad seg?» **9** «Jau, det er han, » sagde andre. Endå andre sagde: «Nei, men han er lik honom.» Sjølv sagde han: «Det er eg.» **10** «Korleis vart augo dine opna?» sagde dei då. **11** Han svara: «Den mannen som dei kalla Jesus, laga ei gyarma og smurde på augo mine og sagde til meg: «Gakk til Siloa og två deg!» So gjekk eg'stad og two meg, og då fekk eg syni mi.» **12** «Kvar er han, den mannen?» spurde dei. «Eg veit ikkje, » segjer han. **13** Dei fører honom til farisærarane, han som hadde vore blind. **14** Det var på ein kviledag Jesus laga gyarma og opna augo hans. **15** So spurde dei honom att, farisærarane og, korleis han hadde fenge syni si. «Han lagde ei gyarma på augo mine, » svara han; «so two eg meg, og no ser eg.» **16** Då sagde nokre av farisærarane: «Den mannen er ikkje frå Gud, sidan han ikkje held kviledagen.» Andre sagde: «Korleis kann ein syndig mann gjera slike teikn?» Og dei var usams um dette. **17** So segjer dei til den blinde att: «Kva segjer du um honom, sidan han hev opna augo dine?» «Han er ein profet, » svara han. **18** Då vilde ikkje

jødarne tru det um honom at han hadde vore blind og fenge syni si, fyrr dei hadde henta foreldri åt honom som hadde fenge syni si. **19** Dei spurde deim: «Er dette son dykkar som de segjer er fødd blind? Korleis hev det seg då at han no ser?» **20** «Me veit at dette er vår son, og at han er fødd blind,» svara foreldri hans; **21** «men korleis det hev seg at han no ser, det veit me ikkje, og kven som hev opna augo hans, veit me kje heller. Spør honom sjølv! Han er gammal nok; han kann sjølv svara for seg.» **22** Det sagde foreldri hans av di dei var rædde jødarne; for jødarne var alt samrådde um at den som kanna honom for Messias, skulde støytast ut or synagoga; **23** difor var det foreldri hans sagde: «Han er gammal nok; spør honom sjølv!» **24** So henta dei andre gongen til seg den mannen som hadde vore blind, og sagde til honom: «Gjev Gud æra! Me veit at denne mannen er ein syndar!» **25** «Um han er ein syndar, veit eg ikkje,» svara han; «eitt veit eg: eg var blind, og no ser eg.» **26** «Kva gjorde han med deg?» sagde dei då; «korleis gjekk det til at han opna augo dine?» **27** «Eg hev alt sagt dykk det,» svara han, «og de agta ikkje på det; kvi vil de høyra det upp att? Kann henda de og vil verta læresveinarne hans?» **28** Då skjelte dei honom ut og sagde: «Du er hans læresvein, men me er Moses' læresveinar. **29** Me veit at Gud hev tala til Moses, men um denne veit me ikkje kvar han er ifrå.» **30** «Då er det underlegt at de ikkje veit kvar han er ifrå,» svara mannen; «han hev då opna mine augo. **31** Me veit at Gud ikkje høyrrer på syndarar; men den som ottast honom og gjer etter hans vilje, den høyrrer han. **32** Frå ævords tid hev det ikkje vore spurt at nokon hev opna augo på ein blindfødd. (aión g165) **33** Var'kje denne mannen komen frå Gud, kunde han ingen ting gjera.» **34** Då ropa dei imot honom: «I synder er du fødd og boren, og du vil læra oss!» og kasta honom ut. **35** Jesus fekk høyra at dei hadde kasta honom ut, og då han møtte honom, sagde han til honom: «Trur du på Guds Son?» **36** «Kven er det då, Herre, so eg kann tru på honom?» svara han. **37** Du hev set honom, sagde Jesus; «det er den som no talar med deg.» **38** «Eg trur, Herrel!» sagde mannen og kasta seg på kne for honom. **39** Og Jesus sagde: «Til doms er eg komen til denne verdi, so dei som ikkje ser, skal sjå, og dei som ser, skal verta blinde.» **40** Nokre farisærar som var innmed honom, høyrdet det og sagde: «Kann henda me og er blinde?» **41** Då sagde Jesus: «Var de blinde, so hadde de ikkje synd; men no segjer de: «Me ser» - og syndi dykkar vert verande der ho var.»

10 «Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som ikkje gjeng inn i sauekvii gjennom døri, men stig yver ein

annan stad, han er ein tjuv og ein røvar; **2** Men den som gjeng inn gjennom døri, er hyrding åt sauerne. **3** Honom let dørvaktaren upp åt, og sauerne høyrrer målet hans, og han kallar sine sauer på namn, og leider deim ut. **4** Når han hev fenge ut alle sauerne sine, gjeng han fyre deim, og sauerne fylgjer honom; for dei kjenner målet hans. **5** Ein framand vilde dei aldri fylgja; dei vilde røma for honom, av di dei ikkje kjenner målet åt dei framande.» **6** Denne likningi fortalte Jesus deim, men dei skyna ikkje kva det var han tala til deim um. **7** So tala Jesus atter til deim og sagde: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Eg er døri som ber inn til sauerne. **8** Alle dei som er komne fyre meg, er tjuvar og røvarar; men sauerne høyrdie ikkje på deim. **9** Eg er døri; den som gjeng inn gjennom meg, skal verta berga, og skal ganga inn og ganga ut og finna beite. **10** Tjuven kjem ikkje for anna enn for di han vilde stela og slagta og øyda; eg er komen for dei skal hava liv og hava nøgdi. **11** Eg er den gode hyrdingen; den gode hyrdingen set livet sitt til for sauerne. **12** Leigekaren, som ikkje er hyrding, og som sauerne ikkje høyrrer til, ser ulven koma, men let sauerne vera der dei er, og rømer, og ulven røvar deim og jagar deim frå einannan; **13** so gjer leigekaren av di han er ein leigekar, og ikkje hev umsut for sauerne. **14** Eg er den gode hyrdingen, og eg kjenner mine, og mine kjenner meg, **15** liksom Faderen kjenner meg, og eg kjenner Faderen; og eg set livet til for sauerne. **16** Eg hev andre sauer og, som ikkje høyrrer til denne kvii; deim og lyt eg leida, og dei skal lyda røysti mi, og det skal vera ei hjord og ein hyrding. **17** Difor er det Far min elskar meg, for di eg set livet mitt til so eg kann taka det att. **18** Ingen tek det frå meg, eg set det til av meg sjølv. Eg hev magt til å setja det til, og eg hev magt til å taka det att; det bodet fekk eg av far min.» **19** Um desse ordi var det på nyt skilde meininger millom jødarne. **20** Mange av deim sagde: «Han er forgjord, han er frå vitet! Kvi lyder de på honom?» **21** Andre sagde: «Dette er ikkje forgjord manns tale! Kann ei vond ånd opna augo på blinde?» **22** So høgtida dei tempelvigsls-helgi i Jerusalem. Det var vinter, **23** og Jesus gjekk ikring i templet i Salomons-halli. **24** Då flokka jødarne seg rundt ikring honom og sagde til honom: «Kor lenge vil du halda oss i uvissa? Er du Messias, so seg oss det beint ut!» **25** Jesus svara: «Eg hev sagt dykk det, og de trur ikkje. Dei verki eg gjer i far min's namn, dei vitnar um meg, **26** men de trur ikkje, for de høyrrer ikkje til mine sauer. **27** Mine sauer lyder røysti mi, og eg kjenner deim, og dei fylgjer meg, **28** og eg gjev deim eit ævelegt liv; dei skal ikkje i all æve forkomast, og ingen skal riva dei ut or handi mi. (aión g165, aiónios g166) **29** Far min, som hev gjeve meg deim, er større enn alle, og ingen kann riva

deim ut or handi åt Far min. 30 Eg og Faderen er eitt.» 31 På nytt lag tok jødarne upp steinar og vilde steina honom. 32 Då tok Jesus til ords og sagde: «Mange gilde verk hev eg synt dykk frå far min; - kva for eitt av deim er det de steinar meg for?» 33 «For eit gildt verk steinar me deg ikkje, » svara jødarne, «men for gudsspotting, for di du som er eit menneske, gjer deg sjølv til Gud.» 34 Jesus svara: «Stend det'kje skrive i lovi dykkar: «Eg hev sagt: «De er gudar?»» 35 Når no lovi kallar deim som Guds ord kom til, for gudar - og Skrifti kann ikkje gjerast um inkje - 36 segjer då de til den som Faderen hev helga og sendt til verdi: «Du spottar Gud, » for di eg sagde: «Eg er Guds son?» 37 Gjer eg ikkje verki åt Far min, so tru meg ikkje! 38 Men gjer eg det, so tru verki, um de ikkje trur meg; so skal de skyna og sjå at Faderen er i meg, og eg i honom!» 39 Då freista dei etter å gripa honom, men han slapp utor henderne deira. 40 So for han attende til hi sida av Jordan, til den staden der Johannes først hadde vore og døypt, og der vart han verande ei tid. 41 Og kom mange til honom, og dei sagde: «Johannes gjorde fulla ikkje noko teikn, men alt det Johannes sagde um denne mannen, var sant.» 42 Og mange trudde på honom der.

11 Det var ein som låg sjuk, Lasarus fra Betania, den vesle byen som Maria og Marta, syster hennar, budde i. 2 Maria var den som salva Herren med myrrasalve, og turka føterne hans med håret sitt; og det var bror hennar, Lasarus, som låg sjuk. 3 Systerne sende då bod til honom med dei ordi: «Herre, han som du hev so kjær, ligg sjuk!» 4 Då Jesus hørde det, sagde han: «Den sotti er'kje nokor helsott, men ho er til Guds æra; Guds son skal få æra av det.» 5 Jesus heldt mykje av Marta og syster hennar og Lasarus. 6 Då han no hørde at Lasarus låg sjuk, drygde han endå two dagar på den staden han var; 7 då fyrst sagde han til lærersveinarne sine: «Kom, lat oss fara til Judæa att!» 8 «Rabbi, » sagde lærersveinarne, «nyst vilde jødarne steina deg, og so fer du dit att!» 9 «Er det'kje tolv timer i dagen?» svara Jesus; «den som gjeng um dagen, snåvar ikkje; for han ser ljoset åt denne verdi; 10 men den som gjeng um natt, han snåvar, av di han ikkje hev ljoset i seg.» 11 So tala han, og um eit bil segjer han til deim: «Lasarus, venen vår, hev sovna; men no gjeng eg av og vekkjer honom.» 12 «Herre, hev han sovna, so vert han nok god att, » sagde lærersveinarne. 13 Jesus hadde meint at han var slokna; men dei tenkte han tala um vanleg svevn. 14 Då sagde Jesus reint ut: «Lasarus hev slokna! 15 Og for dykkar skuld er eg glad at eg ikkje var der, so de kann koma til åtru. Men kom, lat oss ganga til honom!» 16 Tomas - han som

me kallar Didymus - sagde då til dei andre lærersveinarne: «Lat oss ganga med, so me kann døy med honom!» 17 Då Jesus kom fram, fekk han vita at Lasarus alt hadde lege fire dagar i gravi. 18 Betania låg ikkje langt frå Jerusalem, berre ein fjordung på lag, 19 og mange jødar var komne til Marta og Maria, og vilde trøysta dei i sorgi yver broren. 20 Då no Marta hørde at Jesus kom, gjekk ho til møtes med honom; men Maria sat heime. 21 Då sagde Marta til Jesus: «Herre, hadde du vore her, so hadde ikkje bror min døytt. 22 Men eg veit kor som er, at alt det du bed Gud um, det vil Gud gjeva deg.» 23 Jesus segjer til henne: «Bror din skal standa upp att.» 24 «Eg veit at han skal standa upp att når alle stend upp, på den siste dag, » svara Marta. 25 Då sagde Jesus til henne: «Eg er uppstoda og livet! Den som trur på meg, skal liva, um han so døyr, 26 og kvar den som liver og trur på meg, skal i all æva ikkje døy. Trur du det?» (aiōn g165) 27 «Ja, Herre, » svara ho, «eg hev trutt, og trur, at du er Messias, Guds son, han som skulde koma til verdi.» 28 Med so sagt gjekk ho av/stad og kalla på Maria, syster si, og sagde til henne i løynd: «Meisteren er her og spør etter deg.» 29 Då ho hørde det, reiste ho seg snøgt og gjekk ut til honom. 30 Jesus hadde endå ikkje kome inn i byen; han var endå på den staden der Marta hadde møtt honom. 31 Då jødarne som var heime hjå Maria og trøysta henne, såg at ho brått reiste seg og gjekk ut, fylgde dei etter henne; dei tenkte ho gjekk ut til gravi og vilde gråta der. 32 Som no Maria kom dit som Jesus var og fekk sjå honom, kasta ho seg ned for føterne hans og sagde: «Herre, hadde du vore her, so hadde ikkje bror min døytt.» 33 Då Jesus såg at ho gret, og at jødarne som hadde fylgt henne gret, vart han harm i hugen og øste seg opp og sagde: 34 «Kvar hev de lagt honom?» - «Kom og sjå, Herre!» svara dei. 35 Jesus gret. 36 Då sagde jødarne: «Sjå kor kjær han hadde honom!» 37 Og sume av deim sagde: «Kunde ikkje han som opna augo på den blinde, ha gjort det so at denne mannen ikkje hadde døytt?» 38 Då vart Jesus på nytt harm inni seg og gjekk burt til gravi; det var ein heller, og det låg ein Stein attfyre. 39 «Tak steinen ifrå!» segjer Jesus. Då segjer Marta, syster åt den avlidne: «Herre, det tevjar alt av honom, for han hev lege der på fjorde dagen!» 40 Jesus segjer til henne: «Sagde eg deg ikkje at dersom du trur, skal du få sjå Guds herlegdom!» 41 So tok dei steinen ifrå. Og Jesus lyfte augo mot himmelen og sagde: «Fader! eg takkar deg for di du hev hørt meg! 42 Eg vissste nok at du alltid høyrer meg; men for folket skuld som stend her kringum, segjer eg dette, so dei skal tru at det er du som hev sendt meg.» 43 Då han det hadde sagt, ropa han med høg røyst: «Lasarus, kom ut!»

44 Ut kom den daude, med føterne og henderne sveipte i lindar, og med ein sveiteduk bunden kring andlitet. «Løys honom, so han fær gangal!» sagde Jesus til deim. **45** Mange av jødarne, alle dei som var komne til Maria og hadde set det han gjorde, trudde då på honom. **46** Nokre av deim gjekk til farisæarane og sagde deim kva Jesus hadde gjort. **47** Då kalla øvsteprestarne og farisæarane det Høge Rådet i hop til eit møte og sagde: «Kva skal me gjera? Denne mannen gjer mange teikn! **48** Let me honom få halda på soleis, kjem alle til å tru på honom, og då kjem romarane og tek både landet og folket vårt.» **49** Og ein av deim, Kajafas - han var øvsteprest det året - sagde til deim: **50** «De veit ingen ting! Ikkje heller tenkjer de på at det er til bate for dykk at ein mann dør for landslyden, so ikkje heile folket gjeng til grunns.» **51** Det sagde han ikkje av seg sjølv, men av di han var øvsteprest det året, var ordi hans ein spådom um at Jesus skulde døy for folket, **52** og ikkje berre for folket, men at han og skulde samla i hop til eitt Guds born som er spreidde ikring. **53** Frå den dagen lagde dei upp råd um å drepa honom. **54** Difor gjekk ikkje Jesus lenger fritt ikring millom jødarne, men for derifrå til dei bygderne som ligg tett med øydemarki, til ein by som heiter Efraim; der heldt han til eit bil med læresveinarne sine. **55** No leid det nær til påskehelgi åt jødarne, og mange for frå bygderne upp til Jerusalem fyre påske og skulde helga seg. **56** Då leita dei etter Jesus, og sagde seg imillom med dei stod i templet: «Kva tenkjer de? Kjem han slett ikkje til høgtidi?» **57** Men øvsteprestarne og farisæarane hadde gjeve påbod um at dersom nokon fekk vita kvar han var, skulde han segja frå, so dei kunde gripa honom.

12 Seks dagar fyre påske kom Jesus til Betania, der Lasarus budde, han som Jesus hadde vekt upp frå dei daude. **2** Der gjorde dei eit gjestebod for honom; Marta stelte for deim, og Lasarus var ein av deim som sat til borda med honom. **3** Då tok Maria eit pund egte, dyr nardesalve og salva føterne åt Jesus, og turka føterne hans med håret sitt; og huset vart fullt av salveangen. **4** So segjer Judas Iskariot, ein av læresveinarne hans, han som sidan sveik honom: **5** «Kvi vart ikkje denne salven sold for eit halvt hundred dalar, og gjeven til fatigfolk?» **6** Det sagde han ikkje av umsut for dei fatige, men av di han var ein tjuv; det var han som hadde kassa, og han tok jamleg av det som vart lagt ned der. **7** Då sagde Jesus: «Lat henne vera i fred! Det er som ho skulde ha gjøymt det til jordferdsdagen min. **8** For dei fatige hev de alltid hjå dykk, men meg hev de ikkje alltid.» **9** No fekk ei stor mengd av jødarne vita at han

var der, og dei kom, ikkje berre for Jesu skuld, men og for å sjå Lasarus, som han hadde vekt upp frå dei daude. **10** Då lagde øvsteprestarne upp råd um å drepa Lasarus og; **11** for mange av jødarne gjekk for hans skuld dit og kom til å tru på Jesus. **12** Dagen etter spurdest det bland den store folkehopen som var komen til høgtidi, at Jesus var på veg til Jerusalem. **13** Då tok dei palmekvister og gjekk til møtes med honom og ropa: «Hosianna! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn, Israels konge!» **14** Jesus fann seg eit ungt asen og sette seg på det, so som skrive stend: **15** «Ottast ikkje, Sions dotter! Sjå, her kjem din konung ridand! sit uppå ein asenfole.» **16** I fyrstninga skyna ikkje læresveinarne dette; men då Jesus var herleggjord, då kom dei i hug at dette var skrive um honom, og at dei hadde gjort det so for honom. **17** Folkehopen som var med honom, vitna at han hadde ropa Lasarus ut or gravi og vekt honom upp frå dei daude. **18** Difor var det og folket kom imot honom; for dei hadde hørt at han hadde gjort det teiknet. **19** Då sagde farisæarane seg imillom: «Der ser de: det nyttar dykk inkje; heile verdi flyg etter honom!» **20** Det var nokre grækarar der, av deim som jamleg for upp og tilbad på høgtidi; **21** dei kom til Filip, han frå Betsaida i Galilæa, og bad honom: «Gode herre, me vilde so gjerne få sjå Jesus!» **22** Filip gjeng og segjer det med Andreas, og Andreas og Filip kjem og segjer det med Jesus. **23** Jesus svara deim so: «Timen er komen då Menneskjesonen skal herleggjera! **24** Det segjer eg dykk for visst og sant: Fell ikkje kveitekornet i jordi og dør, so er det og vert det berre eitt korn; men dør det, gjev det stor grøda! **25** Den som elskar livet sitt, misser det, og den som hatar livet sitt i denne verdi, skal berga det til eit ævelegt liv. (aiōnios g166) **26** Um nokon tener meg, so lyt han fylgia meg, og der som eg er, der skal tenaren min og vera; den som tener meg, honom skal Faderen æra. **27** No er sjæli mi full av uro, og kva skal eg segja? «Fader, frels meg frå denne stundi!» Men nei, difor er det eg hev nått til denne stundi - **28** Fader, herleggjjer namnet ditt!» Då kom det ei røyst frå himmelen: «Både hev eg herleggjort det og skal eg på nytt herleggjera det.» **29** Folket som stod der og hørde det, sagde at ora hadde slege. Andre sagde: «Det var ein engel som tala til honom. **30** Då tok Jesus til ords og sagde: «Det var'kje for mi skuld denne røysti kom, men for dykkar skuld. **31** No gjeng det dom yver denne verdi; no skal hovdingen yver denne verdi kastast ut. **32** Og når eg vert lyft upp frå jordi, skal eg draga alle åt meg.» **33** Det sagde han for å syna kva slag avferd han skulde få. **34** Folket svara: «Me hev hørt av lovi at Messias lever æveleg; korleis hev det seg då at du segjer Menneskjesonen skal lyftast upp?

Kven er denne Menneskjesonen?» (aiōn g165) 35 Då sagde Jesus til deim: Endå ei lit stund er ljoset ibland dykk. Gakk so lenge de hev ljoset, so ikkje myrkret skal koma yver dykk! Den som gjeng i myrkret, veit ikkje kvar han kjem av. 36 So lenge de hev ljoset, so tru på ljoset, so de kann verta born åt ljoset!» Soleis tala Jesus; so gjekk han burt og løynd seg for deim. 37 Men endå han hadde gjort so mange teikn for augo deira, trudde dei ikkje på honom; 38 det skulde sannast det ordet som profeten Jesaja hev tala: «Herre, kven trudde det bodet me høyrd? Og kven synte Herrens arm seg for?» 39 Difor kunde dei ikkje tru; for ein annan stad hev Jesaja sagt: 40 «Han hev gjort augo deira blonde, og hev gjort hugen deira hard, so dei med augo inkje sjå med hjarta inkje skyna skal, og snu so eg deim lækja fær.» 41 So sagde Jesaja då han såg hans herlegdom og tala um honom. 42 Like vel var det då mange, jamvel av styresmennene, som trudde på honom; men dei vilde ikkje kjennast ved det for farisæarane skuld; dei var rædde dei kunde verta utstøytte or synagoga; 43 for dei heldt æra hjå menneski gjævere enn æra hjå Gud. 44 Men Jesus ropa ut: «Den som trur på meg, trur ikkje på meg, men på honom som sende meg, 45 og den som ser meg, ser honom som sende meg. 46 Eg er komen til verdi - eit ljos, so ingen som trur på meg, skal verta verande i myrkret. 47 Um nokon høyrer ordi mine og ikkje tek vare på deim, so dørmer ikkje eg honom; for eg er'kje komen på den måten at eg skal døma verdi, men at eg skal frelsa verdi. 48 Den som vandar meg og ikkje tek imot ordi mine, hev den som dørmer honom: det ordet eg hev tala, det skal døma honom på den siste dag. 49 For eg hev ikkje tala av meg sjølv; men Faderen, som sende meg, han hev sagt meg fyre kva eg skal segja og kva eg skal tala; 50 og eg veit at hans fyresegn er eit ævelegt liv. So talar eg då det som eg talar heiltupp so som Faderen hev sagt meg.» (aiōnios g166)

13 Det var straks fyre påskehøgtidi: Jesus visste at hans time var komen då han skulde fara burt frå denne verdi og heim til Faderen, og som han hadde elska sine eigne, som var i verdi, so elska han deim til enden. 2 Då dei heldt kveldverd, og djeven alt hadde skote det i hugen på Judas Simonsson Iskariot at han skulde svika honom, 3 og då Jesus visste at Faderen hadde gjeve alt i hans hender, og at han var komen frå Gud og gjekk til Gud, 4 so reiser han seg frå bordet og legg av seg kjolen sin, og tek eit handklæde og batt um seg; 5 so slær han vatn i vaskarfatet og tok til å två foterne åt lærersveinarne og turka dei med handklædet som han hadde bunde kring livet. 6 Han kjem då til Simon Peter, og han segjer til honom: «Herre, tvær du mine foter?» 7 Jesus svara honom so: «Kva det er eg gjer, veit du ikkje no,

men du skal skyna det sidan.» 8 «Aldri i verdi skal du två mine foter, » segjer Peter. «Dersom eg ikkje tvær deg, hev du ingen ting i hop med meg, » svara Jesus. (aiōn g165) 9 Simon Peter segjer til honom: «Herre, ikkje berre foterne, men henderne og hovudet med!» 10 «Den som hev lauga seg, treng ikkje två anna enn foterne; elles er han heiltupp rein, » segjer Jesus; «og de er reine, men ikkje alle.» 11 Han visste kven som skulde svika honom; difor var det han sagde: «De er'kje reine alle.» 12 Då han no hadde twege foterne deira og teke på seg kjolen sin og sett seg til bords att, sagde han til deim: «Skynar de kva det er eg hev gjort med dykk? 13 De kallar meg «Meister» og «Herre, » og det segjer sant; for det er eg. 14 Hev no eg, herren og meisteren, tvege foterne dykker, so lyt de og två foterne åt kvarandre. 15 Det er eit mynster eg hev synt dykk; som eg gjorde med dykk, so skal de og gjera. 16 Det segjer eg dykk for visst og sant: Ein tenar er ikkje større enn herren sin, og ein ærendsvein er ikkje større enn den som hev sendt honom. 17 Veit de det, so er de sæle, so sant de gjer etter det. 18 Eg talar ikkje um dykk alle; eg veit kven eg valde ut; men det var so Skrifti skulde sannast: «Den som et mitt brød, hev lyft sin hæl imot meg.» 19 Eg segjer dykk det alt no, fyrr det hev hendl, so de, når det hender, skal tru at eg er den eg er. 20 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som tek imot ein eg sender, tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot den som sende meg.» 21 Då Jesus hadde sagt det, vart han oppøst i åndi, og sagde sterkt og álvorsamt: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Ein av dykk kjem til å svika meg!» 22 Lærersveinarne såg på kvarandre og kunde ikkje skyna kven det var han meinte. 23 Ein av lærersveinarne - den som Jesus elskar - sat ved hans høgre sida. 24 Honom gjer Simon Peter eit teikn til, og segjer til honom: «Seg kven det er han meiner!» 25 Han bøygde seg då nærmare innåt Jesus, og segjer til honom: «Herre, kven er det?» 26 «Det er han som eg gjev den biten eg no duppar i fatet, » svara Jesus. So duppar han biten, og tek og gjev honom til Judas Simonsson Iskariot. 27 Og då han hadde fenge biten, då for Satan i honom. So segjer Jesus til honom: «Gjer det snart, det du vil gjera!» 28 Men ingen av deim som sat med til bords, skyna kva han meinte med det han sagde til honom. 29 Sidan det var Judas som hadde kassa, tenkte sume at Jesus vilde segja som so: «Kjøp det me treng til høgtidi!» eller at han skulde gjeva noko til dei fatige. 30 Med det same Judas hadde teke mot biten, gjekk han ut. Det var natt. 31 Då han var gjengen, sagde Jesus: «No er Menneskjesonen herleggjord, og Gud er herleggjord i honom. 32 Er Gud herleggjord i honom, so skal Gud og herleggjera honom i

seg sjølv, og han skal herleggjera honom snart. 33 Berre ei liti stund er eg endå hjå dykk, borni mine. De kjem til å leita etter meg, og som eg sagde til jødarne: «Dit eg gjeng, kann ikkje de koma,» so segjer eg no til dykk og. 34 Eit nytt bod gjev eg dykk: at de skal elskva kvarandre; liksom eg hev elskva dykk, so skal de og elskva kvarandre. 35 På det skal alle skyna at de er mine læresveinar - på det at de hev kjærleik til kvarandre.» 36 Simon Peter segjer til honom: «Herre, kvar gjeng du av?» Jesus svara: «Dit eg gjeng, kann du ikkje fylgja meg no, men du skal fylgja meg sidan.» 37 «Kvi kann eg ikkje fylgja deg straks, Herre?» segjer Peter; «eg vil gjeva mitt liv for deg!» 38 «Vil du gjeva ditt liv for meg?» svara Jesus; «det segjer eg deg for visst og sant: Hanen skal ikkje gala fyrr du hev avneitta meg tri gonger.»

14 «Lat ikkje hjarta dykkar uroast! Tru på Gud, og tru på meg! 2 I huset å Far min er det mange rom; var det kje so, vilde eg vel då sagt dykk det; for eg gjeng burt og vil stella til ein verestad åt dykk. 3 Og når eg hev gjenge burt og stelt til ein verestad åt dykk, kjem eg att og tek dykk til meg, so de og skal vera der eg er. 4 Og vegen dit eg gjeng, den veit de.» 5 Tomas segjer til honom: «Herre, me veit kje kvar du gjeng av; korleis kann me då vita vegen?» 6 Jesus svarar: «Eg er vegen og sanningi og livet. Ingen kjem til Faderen utan gjenom meg; 7 hadde de kjent meg, so hadde de kjent far min og, og frå denne stund kjenner de honom, og hev set honom.» 8 Filip segjer til honom: «Herre, lat oss få sjå Faderen, so hev me nok!» 9 Jesus svarar: «No hev eg vore so lang ei tid i hop med dykk, og du kjenner meg ikkje, Filip? Den som hev set meg, hev set Faderen; korleis kann du då sejga: «Lat oss få sjå Faderen?» 10 Trur du ikkje at eg er i Faderen, og Faderen er i meg? Dei ordi eg talar til dykk, talar eg ikkje av meg sjølv; men Faderen, som bur i meg, han er det som gjer sine verk. 11 Tru meg, når eg segjer at eg er i Faderen, og Faderen i meg! Um ikkje det, so tru meg for sjølve verki skuld! 12 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som trur på meg, han skal gjera dei same verki som eg gjer, og han skal gjera større verk enn dei. For eg gjeng til Faderen, 13 og alt de bed um i mitt namn, det vil eg gjera, so Faderen kann verta herleggjord i Sonen. 14 Bed de meg um noko i mitt namn, so skal eg gjera det. 15 Elskar de meg, so held de bodi mine; 16 då skal eg beda Faderen, so gjev han dykk ein annan målsmann, som skal vera hjå dykk i all æva, (aiōn g165) 17 Sannings-Anden, som verdi ikkje kann få, for ho ser honom ikkje og kjenner honom ikkje. De kjenner honom; for han bur hjå dykk og skal vera inni dykk. 18 Eg vil kje lata dykk vera att åleine som foreldrelause born; eg kjem til dykk. 19 Um ei liti stund ser verdi meg ikkje

lenger; men de ser meg; for eg liver, og de skal liva. 20 Den dagen skal de skyna at eg er i far min, og de er i meg, og eg i dykk. 21 Den som hev bodi mine og held deim, han er den som elskar meg, og den som elskar meg, honom skal far min elskva, og eg skal elskva honom og openberra meg for honom.» 22 Judas - ikkje Iskariot - segjer til honom: «Herre, kva hev hendt, sidan du vil syna deg for oss og ikkje for verdi?» 23 Jesus svara so: «Um nokon elskar meg, held han seg etter ordet mitt, og far min skal elskva honom; og me skal koma til honom og taka vår bustad hjå honom. 24 Den som ikkje elskar meg, held seg ikkje etter ordi mine; og ordet de hører, er ikkje mitt, men far min's, som sende meg. 25 Dette hev eg tala til dykk medan eg endå er hjå dykk. 26 Men målsmannen, den Heilage Ande, som Faderen skal senda i mitt namn, han skal læra dykk alt og minna dykk på alt det eg hev sagt dykk. 27 Fred leiver eg åt dykk, min fred gjev eg dykk; eg gjev dykk ikkje fred på den måten som verdi gjer det. Lat ikkje hjarta dykkar uroast og ikkje ræddast! 28 De hørde eg sagde til dykk: «Eg gjeng burt og kjem til dykk att;» elska de meg, so gledde de dykk for di eg gjeng til Faderen, for Faderen er større enn eg. 29 Og no hev eg sagt dykk det fyrr det hev hendt, so de skal tru når det hender. 30 Heretter kjem eg ikkje til å tala mykje med dykk; for no kjem hovdingen yver verdi. I meg eig han ingen ting, 31 men eg vil verdi skal sjå at eg elskar Faderen, og gjer so som Faderen hev sagt til meg! Reis dykk, og lat oss ganga ifrå her!»

15 «Eg er det sanne vintreet, og Far min er vingardsmannen. 2 Kvar grein på meg som ikkje ber frukt, tek han burt, og kvar som ber frukt, reinskar han, so ho skal bera meir frukt. 3 De er alt reine for skuld ordet som eg hev tala til dykk. 4 Ver i meg, so er eg i dykk! Som greini ikkje kann bera frukt av seg sjølv, men berre når ho er på vintreet, so kann ikkje de heller, utan de er i meg. 5 Eg er vintreet, de er greinerne. Den som er i meg og eg i honom, han ber mykje frukt; for utan meg kann de ingen ting gjera. 6 Um nokon ikkje vert verande i meg, vert han kasta ut som ei grein, og visnar; folk sankar deim i hop og kastar deim på elden, og dei brenn. 7 Vert de verande i meg, og vert ordi mine verande i dykk, so bed um kva de vil, og de skal få det! 8 På den måten vert far min herleggjord, at de ber mykje frukt, og de vert mine læresveinar. 9 Som Faderen hev elskar meg, so hev eg elskar dykk; ver i min kjærleik! 10 Held de bodi mine, so er de i min kjærleik, liksom eg hev halde bodi åt far min, og er i hans kjærleik. 11 Dette hev eg tala til dykk so mi gleda kann vera i dykk, og dykkar gleda kann verta fullkomi. 12 Det er bodet mitt, at de skal elskva kvarandre,

som eg hev elска dykk. **13** Ingen hev større kjærleik enn at han gjev livet sitt for venerne sine. **14** De er venerne mine, so sant de gjer det eg segjer til dykk. **15** Eg kallar dykk ikkje tenarar lenger; for tenaren veit ikkje kva herren hans gjer, men dykk kallar eg vene, for alt eg hev hørt av far min, hev eg sagt med dykk. **16** De hev ikkje valt ut meg, men eg hev valt ut dykk, og sett dykk til å ganga ut og bera frukt - frukt som varer ved, so Faderen kann gjeva dykk alt de bed um i mitt namn. **17** Det er det eg legg dykk på hjarta, at de skal elска kvarandre. **18** Um verdi hatar dykk, so må de vita at ho hev hata meg fyre dykk. **19** Var de av verdi, so vilde verdi elска sitt eige. Men for di de ikkje er av verdi, men eg hev valt dykk ut or verdi, difor hatar verdi dykk. **20** Kom i hug det ordet eg sagde dykk: Ein tenar er ikkje større enn herren sin; hev dei forfylgt meg, vil dei forfylgia dykk og; hev dei halde seg etter mitt ord, vil dei halda seg etter dykkar ord og. **21** Men alt dette kjem dei til å gjera mot dykk for mitt namn skuld, av di dei ikkje kjenner den som sende meg. **22** Var eg ikkje komen og hadde tala til deim, so hadde dei ikkje synd; men no hev dei ingen ting å orsaka syndi si med. **23** Den som hatar meg, hatar og far min. **24** Hadde eg'kje gjort slike verk bland deim som ingen annan hev gjort, so hadde dei ikkje synd; men no hev dei set deim, og like vel hatar dei både meg og far min. **25** Men det er av di det laut sannast det ordet som er skrive i lovi deira: «Utan orsak hata dei meg.» **26** Når målsmannen kjem, han som eg vilde senda dykk frå Faderen, Sannings-Anden, som gjeng ut frå Faderen, so skal han vitna um meg. **27** Men de og skal vitna; for de hev vore med meg frå det fyrste.»

16 «Dette hev eg tala til dykk, av di eg vil at de ikkje skal koma til å styggjast. **2** Dei kjem til å støyta dykk ut or synagogorne; ja, det kjem ei tid då kvar den som drep dykk, trur at han tener Gud med det, **3** og det gjer dei av di dei ikkje kjenner Faderen og ikkje meg heller. **4** Men dette hev eg tala til dykk, so de, når den tidi kjem, skal koma i hug eg hev sagt dykk det; eg sagde det ikkje med dykk frå det fyrste, av di eg var hjå dykk. **5** Men no gjeng eg til den som hev sendt meg, og ingen av dykk spør meg: «Kvar gjeng du av?» **6** men for di eg hev tala dette til dykk, er hjarta dykkar fullt av sorg. **7** Men eg segjer dykk som sant er: Det er til bate for dykk at eg gjeng burt. For gjeng eg ikkje burt, kjem målsmannen ikkje til dykk; men gjeng eg burt, so skal eg senda honom til dykk. **8** Og når han kjem, skal han yverdyda verdi um synd og um rettferd og um dom. **9** Um synd av di dei ikkje trur på meg; **10** um rettferd av di eg gjeng til Faderen, og de ikkje ser meg meir; **11** um dom av di hovdingen yver denne verdi er dømd. **12** Endå hev eg mykje

å segja dykk, men de kann ikkje bera det no. **13** Men når han kjem, Sannings-Anden, skal han leida dykk fram til heile sanningi; for han skal ikkje tala av seg sjølv, men alt det han høyrer, skal han tala, og det som skal koma, skal han gjera kunnigt for dykk. **14** Han skal herleggjera meg; for det er av mitt han tek og lærer dykk. **15** Alt det Faderen hev, er mitt; difor sagde eg, at han tek av mitt og lærer dykk. **16** Um ei lita stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg.» **17** Då sagde nokre av læresveinarne seg imillom: «Kva meiner han med dette som han segjer til oss: «Um ei liti stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg, » og: «Eg gjeng til Faderen?» **18** Kva meiner han med det: ei liti stund, » sagde dei; «me veit ikkje kva han talar um.» **19** Jesus skyna at dei vilde spryja honom, og han sagde til deim: «Er det det de dryfter med kvarandre, at eg sagde: «Um ei liti stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg?» **20** Det segjer eg dykk for visst og sant: De skal gråta og øya, men verdi skal gleda seg. De skal syrgja, men sorgi dykkar skal vendast til gleda. **21** Når ei kona skal eiga barn, er ho sutfull av di timen hennar er komen; men når ho hev fenge barnet, kjem ho ikkje lenger i hug kor vondt ho hev lide, so glad er ho for di eit menneske er født til verdi. **22** Soleis er de og sutfulle no; men eg skal sjå dykk att; då vert de hjarteglade, og ingen tek gleda dykkar frå dykk. **23** Den dagen skal de ikkje spryja meg um noko. Det segjer eg dykk for visst og sant: Bed de Faderen um noko, so skal han gjeva dykk det i mitt namn. **24** Til dessa hev de ikkje bede um noko i mitt namn - bed, so skal de få, so gleda dykkar kann vera fullkomli! **25** Dette hev eg tala til dykk i likningar. Det kjem ei tid då eg ikkje skal tala til dykk i likningar lenger, men fortelja dykk ope og endefram um Faderen. **26** Den dagen skal de beda i mitt namn, og eg segjer dykk ikkje at eg vil beda Faderen for dykk; **27** for Faderen sjølv elskar dykk for di de hev elска meg og trutt at eg hev gjenge ut frå Gud. **28** Eg hev gjenge ut frå Faderen og er komen hit til verdi; no fer eg burt frå verdi att og gjeng til Faderen.» **29** Segjer so læresveinarne: «Sjå, no talar du endefram, og segjer ingi likning. **30** No veit me at du veit alt, og ikkje treng at nokon skal spryja deg; difor trur me at du er komen frå Gud.» **31** «No trur de!» svara Jesus; **32** «sjå, det kjem ei stund - ja, ho er alt komi - då de skal spreidast, kvar til sin heim, og lata meg vera att åleine. Men eg er ikkje åleine; far min er med meg. **33** Dette hev eg tala til dykk, so de skal hava fred i meg. I verdi hev de trengsel; men ver hugheile! eg hev vunne yver verdi.»

17 Soleis tala Jesus; so lyfte han augo mot himmelen og sagde: «Fader, timen er komen! Herleggjer son din, so

son din kann herleggjera deg! 2 etter di du gav honom magt yver alt kjøt, so han kann lata alle deim du hev gjeve honom få ævelegt liv. (aiōnios g166) 3 Og det er det ævelege livet at dei kjenner deg, den einaste sanne Gud, og den du sende, Jesus Kristus. (aiōnios g166) 4 Eg hev herleggjort deg på jordi, og fullført det verket du gav meg å gjera; 5 herleggjer no du meg, Fader, hjå deg med den herlegdomen eg hadde hjå deg fyrr verdi var til! 6 Eg hev openberra ditt namn for dei menneski du gav meg av verdi. Dei var dine, og du gav meg deim, og dei hev halde seg etter ordet ditt. 7 No veit dei at alt det du hev gjeve meg, er frå deg! 8 for dei ordi du gav meg, hev eg gjeve deim, og dei hev teke imot deim og sanna fullt ut at eg er komen frå deg, og dei trur at du hev sendt meg. 9 Eg bed for deim; eg bed ikkje for verdi, men for deim som du hev gjeve meg; for dei er dine, 10 og alt som mitt er, er ditt, og det som ditt er, er mitt, og eg er herleggjord i deim. 11 Og eg er ikkje lenger i verdi, men dei er i verdi, og eg kjem til deg. Heilage Fader, haldt deim fast i ditt namn, som du hev gjeve meg, so dei kann vera eitt liksom me! 12 Då eg var hjå deim, heldt eg deim fast i ditt namn, som du hev gjeve meg, og vara deim, og ingen av deim gjekk til grunns so nær som den eine som laut ganga til grunns, so skrifti skulde sannast. 13 Men no kjem eg til deg, og dette talar eg med eg er i verdi, so dei skal hava mi gleda i seg i fullt mål. 14 Eg hev gjeve deim ditt ord, og verdi hev lagt deim for hat, for di dei ikkje er av verdi, som eg ikkje er av verdi. 15 Eg bed ikkje at du skal taka deim burt or verdi, men at du skal vara deim for det vondre. 16 Av verdi er dei ikkje, som eg ikkje er av verdi. 17 Helga dei i sanning! Ditt ord er sanning. 18 Som du hev sendt meg til verdi, so hev eg og sendt deim til verdi; 19 og eg helgar meg for deim, so dei og skal vera helga i sanning. 20 Og eg bed ikkje einast for desse men og for deim som kjem til åtru på meg for deira ord skuld, 21 at dei alle må vera eitt, som du, Fader, er i meg, og eg er i deg - at dei og må vera i oss - so verdi kann tru at du hev sendt meg. 22 Eg hev gjeve deim den herlegdomen som du hev gjeve meg, so dei skal vera eitt, liksom me er eitt, 23 eg i deim og du i meg, so dei skal vera fullkomeleg eitt - so verdi kann skyna at du hev sendt meg og elskar deim som du hev elskar meg. 24 Fader, eg vil at dei du hev gjeve meg, dei skal og vera der eg er, vera hjå meg, so dei fær skoda min herlegdom, som du hev gjeve meg av di du hev elskar meg fyrr verdi vart grunnlagd. 25 Rettferdige Fader, verdi kjenner deg ikkje, men eg kjenner deg, og desse hev kanna at du hev sendt meg; 26 eg hev gjort namnet ditt kunnigt for deim og skal gjera det kunnigt,

so den kjærleiken du hev havt til meg, kann vera i deim, og eg sjølv kann vera i deim.»

18 Då Jesus hadde tala desse ordi, gjekk han ut med læresveinarne sine og yver til hi sida av Kedronsbekken. Der var det ein hage; den gjekk han og læresveinarne inn i. 2 Men Judas, svikaren, kjende og den staden; for der kom Jesus ofte saman med læresveinarne sine. 3 Judas hadde fenge med seg vaktmannskapet og nokre av sveinarne å øvsteprestarne og farisæarane, og no kom han dit med kyndlar og lampor og våpn. 4 Som no Jesus visste alt som skulde koma yver honom, gjekk han fram og sagde til deim: «Kven leitar de etter?» 5 «Jesus frå Nasaret,» svara dei. «Det er eg,» segjer han. Judas, svikaren, stod der og saman med deim. 6 Då han no sagde til deim: «Det er eg,» for dei attende og fall til jordi. 7 So spurde han deim endå ein gong: «Kven leitar de etter?» - «Jesus frå Nasaret,» sagde dei. 8 «Eg hev alt sagt dykk at det er eg,» svara Jesus; «er det då meg de leitar etter, so lat desse få ganga!» 9 Soleis skulde det sannast det ordet som han hadde sagt: «Eg hev ikkje mist nokon av deim du gav meg.» 10 Simon Peter hadde eit sverd; han drog det og hogg til tenaren å øvstepresten, og sneidde av honom det høgre øyra. Tenaren heitte Malkus. 11 Då sagde Jesus til Peter: «Stikk sverdet ditt i slira! Lyt eg'kje drikka den skål som Far min hev gjeve meg?» 12 So tok dei og batt Jesus - det var vaktmannskapet og hovdingen deira og sveinarne åt jødarne. 13 Dei førde honom først til Annas; for han var verfar åt Kajafas, som var øvsteprest det året. 14 Det var Kajafas som hadde gjeve jødarne den rådi, at det var best ein mann døydde for folket. 15 Simon Peter og ein annan læresvein fylgte etter Jesus. Den læresveinen var kjend med øvstepresten, og kom med Jesus inn i garden åt øvstepresten; 16 men Peter vart standande utanfor, ved døri. Den andre læresveinen, han som var kjend med øvstepresten, gjekk då ut og tala med gjenta som vakta porten, og fekk Peter inn. 17 So segjer portnargjenta til Peter: «Du skulde vel ikkje og vera ein av læresveinarne åt denne mannen?» «Nei,» svara han. 18 Huskararne og sveinarne hadde gjort upp ein koleld og stod og vermde seg; for det var kaldt. Og Peter stod og hjå deim og vermde seg. 19 Øvstepresten spurde no Jesus um læresveinarne hans og um læra hans. 20 Jesus svara: «Eg hev tala fritt og ope for all verdi; eg lærde allstødt i synagoga og i templet, der alle jødarne kjem saman, og eg hev aldri tala i løynd. 21 Kvi spør du meg? Spør deim som hev hørt meg, kva det er eg hev tala til deim! Dei veit kva eg hev sagt.» 22 Då han sagde det, gav ein av sveinarne som stod innmed, Jesus eit slag i andlitet og

sagde: «Svarar du øvstepresten so?» 23 «Hev eg sagt noko urett, » svara Jesus, «so prova at det er urett; men var det rett det eg sagde, kvi slær du meg då?» 24 So sende Annas han bunden av stad til Kajafas, øvstepresten. 25 Medan stod Simon Peter og vermde seg. Då sagde dei til honom: «Du skulde vel ikkje vera ein av læresveinarne hans, du og?» Han neitta det og sagde: «Nei, det er eg ikkje.» 26 So seger ein av huskarane åt øvstepresten - han var skyld den som Peter hadde hogge øyra av: «Såg eg deg ikkje sjølv i lag med honom i hagen?» 27 Då neitta Peter att. Og med det same gol hanen. 28 Frå Kajafas fører dei Jesus til borgi. Det var tidleg på morgenon. Sjølve gjekk dei ikkje inn i borgi; for dei vilde ikkje gjera seg ureine, so dei ikkje kunde eta påskematen. 29 So gjekk Pilatus ut til deim og sagde: «Kva er det for klagemål de fører mot denne mannen?» 30 «Var han ikkje ein illgjerdsman, so hadde me ikkje gjeve honom yver til deg, » svara dei. 31 Då sagde Pilatus til deim: «Tak de honom og døm honom etter lovi dykkar!» «Me hev ikkje lov til å taka livet av nokon, » svara jødarne. 32 Soleis skulde det sannast det ordet Jesus hadde sagt då han vitra um kva slag avferd han skulde få. 33 So gjekk Pilatus inn i borgi att; han kalla Jesus fyre seg og sagde til honom: «Er du kongen yver jødarne?» 34 Jesus svara: «Segjer du det av deg sjølv, eller hev andre tala soleis til deg um meg?» 35 «Er då eg ein jøde?» svara Pilatus; «folket ditt og øvsteprestarne hev gjeve deg yver til meg. Kva hev du gjort?» 36 Jesus svara: «Mitt rike er ikkje av denne verdi; var riket mitt av denne verdi, so vilde sveinarne mine strida for meg, so eg ikkje skulde koma i henderne på jødarne. Men no er'ke riket mitt av denne verdi.» 37 «Men so er du då ein konge?» sagde Pilatus. Jesus svara: «Det er som du segjer; eg er ein konge. Til det er eg fødd, og til det er eg komen til verdi, at eg skal vitna for sanningi. Kvar den som er av sanningi, lyder på mi røyst.» 38 «Kva er sanning?» svara Pilatus, og med so sagt gjekk han ut att til jødarne og sagde til deim: «Eg finn ingi skuld hjå honom; 39 men de er vane med at eg gjev dykk ein fri på påskehøgtidi - vil de då at eg skal gjeva dykk kongen yver jødarne fri?» 40 Men dei ropa alle på nytt: «Ikkje han, men Barabbas!» Barabbas, det var ein røvar.

19 Då tok Pilatus og let deim hudfletta Jesus. 2 Og hermennerne fletta ein krans av klunger og sette på hovudet hans og kasta ei purpurkåpe um honom, og gjekk fram for honom og sagde: 3 «Heil, konge yver jødarne!» og slo til honom i andlitet. 4 Pilatus gjekk ut att og sagde til deim: «Her kjem eg ut til dykk med honom, so de skal vita at eg ikkje finn nokor skuld hjå honom.» 5 So kom Jesus ut

med klungerkransen på og purpurkåpa, og Pilatus seger til deim: «Sjå det menneskjet!» 6 Med det same dei fekk sjå honom, øvsteprestarne og sveinarne deira, skrek dei: «Krossfest, krossfest!» Pilatus seger til deim: «Tak de og krossfest honom! Eg finn ingi skuld hjå honom.» 7 Jødarne svara: «Me hev ei lov; etter den lyt han døy, for di han hev gjeve seg ut for Guds Son.» 8 Då Pilatus hørde det ordet, vart han endå ræddare; 9 han gjekk inn att i borgi og spurde Jesus: «Kvar er du ifrå?» Men Jesus gav han ikkje noko svar. 10 Pilatus seger til honom: «Svarar du meg ikkje? Veit du'ke at eg hev magt til å gjeva deg fri og hev magt til å krossfesta deg?» 11 Jesus svara: «Du hadde ingi magt yver meg, var det'ke gjeve deg ovantil. Difor hev han større synd den som gav meg yver til deg.» 12 Frå den stundi vilde Pilatus gjerne gjeva honom fri. Men jødarne ropa: «Gjev du honom fri, er du ikkje ven med keisaren. Kvar den som gjer seg sjølv til konge, set seg upp imot keisaren.» 13 Då Pilatus hørde dei ordi, førde han Jesus ut og sette seg i domarsætet, på den staden dei kallar Tavleilet - på hebraisk heiter det Gabbata -. 14 Det var då fyrebuingsdagen i påskehøgda, og var um lag den sette timen. So seger han til jødarne: «Sjå her er kongen dykkar!» 15 Då ropa dei: «Burt, burt med honom! Krossfest han!» «Skal eg krossfesta kongen dykkar?» seger Pilatus. «Me hev ingen konge utan keisaren, » svara øvsteprestarne. 16 Då gav han Jesus yver til deim, so han skulde krossfestast. 17 So tok dei Jesus med seg. Han bar sjølv krossen sin, og gjekk ut til Skallestaden dei kallar - på hebraisk kallast det Golgota -. 18 Der feste dei honom til krossen, og saman med honom two andre, ein på kvar sida, og Jesus midt imillom. 19 Pilatus skrev og ei innskrift og sette på krossen; ho lydde so: Jesus frå Nasaret, kongen yver jødarne. 20 Den innskrifti las då mange av jødarne; for staden der Jesus vart krossfest, var tett utmed byen, og det var skrive på hebraisk og latin og gresk. 21 Då sagde øvsteprestarne åt jødarne til Pilatus: «Skriv ikkje: Kongen yver jødarne, men: Han sagde: «Eg er konge yver jødarne!»» 22 «Det eg hev skrive, hev eg skrive, » svara Pilatus. 23 Då hermennerne hadde fest Jesus til krossen, tok dei klædi hans og skifte i fire luter, ein for kvar hermann. Kjolen tok dei og. Kjolen var usauma og heiloven alt ovantil; 24 difor sagde dei seg imillom: «Lat oss ikkje riva honom sund, men draga strå um kven som skal hava honom!» Soleis skulde skrifti sannast: «Dei skifte klædi mine millom seg, og kasta lut um kjolen min.» So gjorde no hermennerne. 25 Men innmidd krossen åt Jesus stod mor hans og morsyster hans, Maria, kona hans Klopas, og Maria Magdalena. 26 Og då Jesus såg mor si, og såg at den læresveinen som han

elska, stod der innmed, segjer han til mori: «Kvinna, der er son din!» 27 So segjer han til lærerseveinen: «Der er mor di!» Og frå den stundi tok lærerseveinen henne heim til seg. 28 Då visste Jesus at no var alt fullført, so skrifti skulde sannast; so segjer han: «Eg er tyrst.» 29 Det stod eit kjer der som var fullt av vineiddik; so fylte dei ein svamp med den ediken, og sette honom på ein bergmynte-stylk og heldt honom upp til munnen hans. 30 Då Jesus hadde fenge ediken, sagde han: «Det er fullført!» og han bøygd hovudet og gav andi si yver til Gud. 31 Etter di det no var fyrebuingsdagen, og liki ikkje måtte verta hangande på krossen um kviledagen - for den kviledagen var storheilag - so bad jødarne Pilatus at beini måtte brjotast sund på deim, og at dei måtte takast ned. 32 Då kom hermennene og braut sund beini, både på den fyrste og den andre som hadde vorte krossfeste i hop med honom. 33 Då dei kom til Jesus, og såg at han alt var slokna, braut dei ikkje hans bein sund; 34 men ein av hermennene stakk honom i sida med eit spjot, og straks kom det ut blod og vatn. 35 Dette vitnar ein som hev set det, og vitnemålet hans er sætande; han veit sjølv at han segjer sant, so de og må tru. 36 For dette hende av di Skrifti laut sannast: «Det skal'kje brjotast sund eit bein på honom.» 37 Og eit anna skriftord att lyder so: «Dei skal sjå burt på honom som dei hev gjenomstunge.» 38 Sidan kom Josef frå Arimatæa, som var ein av lærerseinarne åt Jesus, men dulde for det, av di han var rædd jødarne; han bad Pilatus um han måtte få taka likamen åt Jesus, og Pilatus gav honom lov til det. So kom han og henta likamen hans. 39 Nikodemus, han som fyrst var komen til honom um natti, kom og, og hadde med seg ei blanding av myrra og aloe, um lag hundred pund. 40 So tok dei likamen åt Jesus og sveipte honom med lindar og lagde dei angande kryddorne imillom, soleis som jødarne hev for vis når dei bur ein til likferd. 41 På den staden han vart krossfest var det ein hage, og i hagen ei ny grav, som det endå aldri hadde vorte sett ned nokon i. 42 Der lagde dei då Jesus, av di det var fyrebuingsdagen åt jødarne, og gravi var nær innmed.

20 Tidleg den fyrste dagen i vika, medan det endå var myrkt, kjem Maria Magdalena til gravi, og ser at steinen er teken burt frå gravi. 2 Ho spring av stad, og kjem til Simon Peter og den andre lærerseveinen, han som Jesus elskar, og segjer til deim: «Dei hev teke Herren ut or gravi, og me veit ikkje kvar dei hev lagt honom.» 3 Då tok dei ut, både Peter og den andre lærerseveinen, og gav seg på vegn til gravi. 4 Dei sprang både saman; so sprang den andre lærerseveinen fyre, forare enn Peter, og kom fyrst til gravi. 5 Han lutte seg ned og glytte inn; då såg han at lindarne låg der; men

han gjekk ikkje inn. 6 So kjem Simon Peter etter, og gjekk inn i gravi. Han ser lindarne liggja der; 7 men sveiteduken, som Jesus hadde havt kring hovudet, låg ikkje saman med lindarne, men på ein stad for seg sjølv, og var balla i hop. 8 Då gjekk den andre lærerseveinen og inn, han som var komen fyrst til gravi, og han såg og trudde. 9 For dei skyna endå ikkje skrifti, at han skulde standa upp frå dei daude. 10 So gjekk lærerseinarne heim att. 11 Men Maria stod utanfor ved gravi og gret. Som ho no gråtande lutte seg ned og glytte inn i gravi, 12 fær ho sjå two kvitklaedde englar sitja der, ein ved hovudet og ein ved føterne, der likamen åt Jesu hadde lege. 13 Dei segjer til henne: «Kvi græt du, kvinna?» Ho svara: «For di dei hev teke Herren min burt, og eg veit ikkje kvar dei hev lagt honom.» 14 Med so sagt snudde ho seg, og då ser ho Jesus stend der, men ho visste ikkje at det var han. 15 Jesus segjer til henne: «Kvi græt du, kvinna? Kven leitar du etter?» Ho tenkte det var hagemeisteren, og segjer til honom: «Herre, er det du som hev bore han burt, so seg meg kvar du hev lagt honom; då vil eg henta honom.» 16 «Maria!» segjer Jesus. Då snur ho seg, og segjer til honom på hebraisk: «Rabbuni!» det er på vårt mål: «Meister!» 17 «Kom ikkje nær meg!» segjer Jesus; «for endå hev eg ikkje fare upp til far min. Men gakk til brørne mine, og seg deim frå meg: No fer eg upp til honom som er min Fader og dykkar Fader, og min Gud og dykkar Gud!» 18 Maria Magdalena kjem og segjer til lærerseinarne: «Eg hev set Herren,» og at han hadde sagt dette til henne. 19 Då det vart kveld same dagen - den fyrste i vika - og dørerne var stengde der lærerseinarne var, av di dei var rædde jødarne, kom Jesus og stod midt ibland deim og segjer: «Fred vere med dykk!» 20 og då han hadde sagt det, synte han deim henderne sine og sida si. Lærerseinarne vart glade då dei såg Herren. 21 Og han sagde endå ein gong: «Fred vere med dykk! Som Faderen hev sendt meg, so sender eg dykk.» 22 Med desse ordi anda han på deim og sagde til deim: «Tak imot den Heilage Ande! 23 Tilgjev de nokon synderne deira, so er dei tilgjevne; held de dei att for nokon, so er dei atthalde.» 24 Tomas, ein av dei tolv, han som me kallar Didymus, var ikkje saman med deim då Jesus kom. 25 So sagde dei andre lærerseinarne med honom: «Me hev set Herren.» Han svara: «Det trur eg ikkje fyrr eg fær sjå naglemerket i henderne hans og fær stinga fingeren min i naglehollet og fær stinga handi mi i sida hans.» 26 Åtte dagar etter var lærerseinarne hans inne att, og Tomas var med deim. Dørerne var stengde. Då kom Jesus og stod midt ibland deim og sagde: «Fred vere med dykk!» 27 So segjer han til Tomas: «Kom hit med fingeren din, og sjå på henderne mine,

og kom hit med handi di og stikk henne i sida mi, og ver ikkje vantruен, men truande!» **28** «Min Herre og min Gud!» svara Tomas. **29** Jesus segjer til honom: «Sidan du hev set meg, trur du! Sæle dei som ikkje ser og endå trur!» **30** Endå mange andre teikn gjorde Jesus for augo åt læresveinarne sine, teikn som ikkje er skrive i denne boksi. **31** Men desse er skrivne so de skal tru at Jesus er Messias, Guds Son, og so de som trur skal hava liv i hans namn.

21 Sidan openberra Jesus seg endå ein gong for læresveinarne ved Tiberiassjøen. Med det gjekk det soleis til: **2** Simon Peter og Tomas - han som me kallar Didymus - og Natanael - han frå Kana i Galilæa - og Sebedæus-sønerne og two andre av læresveinarne var der i hop. **3** Då segjer Simon Peter til deim: «Eg gjeng'stad å fiska.» «Me vil og med, » segjer dei. So tok dei ut og steig i båten; men den natti fekk dei'kje noko. **4** I det bilet det tok til å dagast, stod Jesus med ein gong på strandi; men læresveinarne visste ikkje at det var han. **5** Jesus segjer til deim: «De hev vel ikkje noko å eta, born?» «Nei, » svara dei. **6** «Kasta garnet på høgre sida av båten, so fær de fisk, » sagde han. Dei so gjorde, og då var dei ikkje god til å draga garnet, so mykje fisk var der i det. **7** Då segjer den læresveinen som Jesus elskar, til Peter: «Det er Herren!» Med det same Simon Peter fekk høyrat at det var Herren, tok han kjolen sin på seg - for han hadde lagt honom av - og kasta seg i sjøen. **8** Og dei andre læresveinarne kom med båten, og slæpte garnet med fiskarne etter seg; for dei var ikkje langt ifrå land, berre two hundred alner på lag. **9** Då dei steig i land, ser dei ein glohaug som ligg der med fisk på og brød. **10** «Kom hit med noko av den fisken de fekk!» segjer Jesus. **11** Då steig Simon Peter ut i båten og drog garnet på land; det var fullt av store fiskar, hundred og tri og femti; men endå det var so mange, gjekk ikkje garnet sund. **12** «Kom hit og få dykk ein morgonbite!» segjer Jesus. Ingen av læresveinarne våga å spyrra honom: «Kven er du?» dei visste at det var Herren. **13** Då kom Jesus, og tok brødet og gav deim, og like eins fisken. **14** Dette var no tridje gongen Jesus openberra seg for læresveinarne etter at han hadde stade upp frå dei daude. **15** Som dei no hadde ete morgonverden, segjer Jesus til Simon Peter: «Simon Johannesson, elskar du meg meir enn desse?» «Ja, Herre, » svarar han; «du veit at eg held av deg.» «Fød lambi mine!» segjer Jesus. **16** So segjer han til honom att, andre gongen: «Simon Johannesson, elskar du meg?» Han svarar: «Ja, Herre, du veit eg held av deg.» «Gjæt sauerne mine» segjer Jesus. **17** So segjer han til honom tridje gongen: «Simon

Johannesson, held du av meg?» Peter tykte det leidt at han spurde honom tridje gongen: «Held du av meg?» Han svara: «Herre, du veit alt, du veit at eg held av deg.» Jesus segjer til han: «Fød sauerne mine!» **18** «Det segjer eg deg for visst og sant: Då du var yngre, batt du sjølv livgjordi um deg og gjekk dit du vilde; men når du vert gamall, skal du retta ut henderne dine, og ein annan skal binda livgjordi um deg og føra deg dit du ikkje vil.» **19** Det sagde han for å vitra um kvaslags daude han skulde koma til å æra Gud med. Då han hadde sagt det, segjer han til honom: «Fylg meg!» **20** Då Peter snudde seg, ser han at den læresveinen som Jesus elskar, fylgde med, han som hadde sete tett innmed honom då dei heldt nattverd, og spurt: «Herre, kven er den som svik deg?» **21** Då Peter såg honom, segjer han til Jesus: «Herre, korleis skal det so ganga honom?» **22** Jesus svarar: «Um eg vil at han skal liva til eg kjem, kva hev so du med det? Fylg du meg!» **23** Soleis kom det ordet ut bland brørne: «Den læresveinen dør ikkje.» Men Jesus sagde ikkje til honom at han ikkje skulde døy; det han sagde var: «Um eg vil at han skal liva til eg kjem, kva hev so du med det?» **24** Det er den læresveinen som vitnar um desse ting og hev skrive dette, og me veit at vitnemålet hans er sant. **25** Det er endå mykje anna som Jesus hev gjort. Skulde det skrivast upp, kvar ting for seg, trur eg ikkje heile verdi vilde røma dei bøkerne som då laut skrivast.

Apostlenes-gjerninge

1 Den første boki skrev eg, Teofilus, um alt det som Jesus tok til med både å gjera og læra, 2 alt til den dagen då han vart uppteken, etter at han ved den Heilage Ande hadde gjeve sine bod til apostlarne som han hadde valt seg ut, 3 deim som han og steig livande fram for med mange yvertydande teikn, etter han hadde lide, med di han i fyrti dagar synte seg for deim og tala um det som høyrer til Guds rike. 4 Og då han var saman med deim, baud han deim at dei ikkje skulde vika frå Jerusalem, men venta på det som Faderen hadde lova, «som de,» sagde han, «hev høyrt av meg. 5 For Johannes døypte med vatn, men de skal verta døypte med den Heilage Ande um ikkje mange dagar.» 6 Då dei no var saman, spurde dei honom og sagde: «Herre, reiser du på den tidi riket upp att for Israel?» 7 Han sagde til deim: «Det er ikkje dykkar sak å vita tid eller stund som Faderen hev sett i si eigi magt. 8 Men de skal få kraft når den Heilage Ande kjem yver dykk; og de skal vera mine vitne i Jerusalem og i heile Judæa og Samaria og til ytste enden av jordi.» 9 Og då han hadde sagt dette, for han upp so dei såg på; og ei sky tok honom burt for augo deira. 10 Og som dei no stod og stirde mot himmelen då han for burt, sjå, då stod det two menner hjå deim i kvite klæde, 11 og dei sagde: «Menner frå Galilæa, kvi stend de og ser upp mot himmelen? Denne Jesus som er teken upp frå dykk til himmelen, han skal koma att på same måten som de såg honom fara til himmels.» 12 Då vende dei um til Jerusalem frå det berget som er kalla Olieberget, og som er nær Jerusalem, ein kviledagsveg derifrå. 13 Og då dei kom inn der, gjekk dei upp på salen der dei heldt til - både Peter og Johannes og Jakob og Andreas, Filip og Tomas, Bartolomæus og Mattæus, Jakob, Alfæus' son, og Simon Selotes og Judas, Jakobs bror. 14 Alle desse heldt samstendige ved i børn saman med nokre kvinner og Maria, Jesu mor, og brørne hans. 15 Og i dei dagarne stod Peter upp midt imillom lærersveinarne - og der var ein hop saman på umkring hundrad og tjuge - og han sagde: 16 «Brør! Det laut vertha oppfyllt det skriftordet som den Heilage Ande fyreat tala gjennom Davids munn um Judas, som vart vegvisar for deim som greip Jesus; 17 for han var rekna med millom oss og fekk lut i denne tenesta. 18 Han kjøpte seg då ein åker av løni for si ujerning, og då han stupte ned, og sprakk han midt i two, og all innvoilen i honom valt ut. 19 Og det vart kunnigt for alle deim som bur i Jerusalem, so at den åkeren på deira mål fekk namnet Hakeldama, det er: Blodåkeren; 20 for det stend skrive i Salmeboki: «Hans

bustad verte øydd, og ingen mann bu der, » og: «Ein annan take hans embætte!» 21 Difor må ein av dei menner som hev vore med oss heile tidi då Herren Jesus gjekk inn og ut millom oss, 22 alt frå Johannes-dåpen til den dagen han vart uppteken frå oss - ein av desse må verta vitne saman med oss um hans uppstoda.» 23 Og dei stelte fram two: Josef som vart kalla Barsabas med tilnamnet Justus, og Mattias. 24 Og dei bad og sagde: «Herre, du som kjenner hjarto i alle, syn oss den som du hev valt ut av desse two 25 til å få lut i denne tenesta og apostelgjerning som Judas gjekk burt ifrå til å fara til sin egen stad!» 26 Og dei kasta lut millom deim, og luten fall på Mattias, og han vart rekna saman med dei elleve apostlarne.

2 Og då kvitsunndagen var komen, var dei alle samla på same staden. 2 Då kom det brått frå himmelen ein ljod som av ein framstormande sterk vind og fyllte heile huset der dei sat. 3 Og det synte seg for deim tungor liksom av eld, som skilde seg og sette seg på kvar ein av deim. 4 Då vart dei alle fylte med den Heilage Ande, og dei tok til å tala med andre tungor, etter som Anden gav deim å tala. 5 No budde det i Jerusalem jødar, gudlege menner frå alle folk under himmelen. 6 Då so denne ljoden vart høyrd, kom mengdi saman og vart forfjamsa; for kvar mann høyrde deim tala på hans eige mål. 7 Og dei vart forfærde og undra seg og sagde: «Høyr her, er ikkje alle desse som talar, galilæarar? 8 og korleis kann me då høyra deim tala kvar på vårt eige mål, som me er fødde i, 9 folk frå Partia og Media og Elam, og me som bur i Mesopotamia og i Judæa og Kappadokia, Pontus og Asia, 10 Frygia og Pamfylia, Egyptarland og Libyalandet ved Kyrene, og me tilreisande frå Rom, 11 både jødar og jødetruande, me frå Kreta og Arabia: me høyrer deim tala um Guds store verk på våre tungemål!» 12 Men dei vart alle forfærde og rådville og sagde den eine til den andre: «Kva skal då dette vera?» 13 Men andre sagde spottande: «Dei er fulle av sot vin.» 14 Då stod Peter fram med dei elleve, lyfte røysti og tala til deim: «De jødiske menner og alle de som bur i Jerusalem! dette vere dykk kunnigt, og merk mine ord! 15 For desse er ikkje drukne, so som de trur - det er då den tridje timen på dagen -. 16 Men dette er det som er sagt gjennom profeten Joel: 17 «Og det skal vera so i dei siste dagar, segjer Gud, då vil eg renna min Ande ut yver alt kjøt, og sønerne dykkar og døtterne dykkar skal tala profetord, og dei unge guitarne dykkar skal sjå syner, og dei gamle mennene dykkar skal drøyma draumar. 18 Ja, endå på trælarne mine og trælkvinnorne mine vil eg renna ut av min Ande i dei dagarne, og dei skal tala profetord. 19 Og eg vil syna under på himmelen i det høge og teikn på jordi i

det låge: blod og eld og røykdimma. 20 Soli skal verta til myrker og månen til blod, fyrr Herrens dag kjem, den store og herlege. 21 Og det skal vera so at kvar den som kallar på Herrens namn, han skal verta frelst.» 22 Israelitiske menn, hør desse ordi: Jesus frå Nasaret, ein mann som av Gud var stafdfest for dykk ved velduge gjerningar og under og teikn, som Gud gjorde ved honom midt imillom dykk, so som de og sjølve veit, 23 han som vart yvergjeven etter Guds fastsette rådgjerd og fyrevitende, honom tok de og krossfeste med urettferdig folks hender og slo honom i hel; 24 men Gud uppreiste honom med di han løyste daudens rider, av di det ikkje var mogelegt at han kunde verta halden fast av honom. 25 For David segjer um honom: «Eg hadde alltid Herren framfor augo mine; for han er ved mi høgre hand, so eg ikkje skal verta rikka. 26 Difor gledde mitt hjarta seg, og mi tunga fagna seg; ja endå mitt kjøt skal kvila trygt i von; 27 for du skal ikkje yverlata mi sjæl i helheimen og ikkje lata din heilage sjå undergang. (Hadēs g86) 28 Du hev kunngjort meg livsens vegar; du skal fylla meg med fagnad for di åsyn.» 29 Brør! lat meg tala beint ut til dykk um patriarken David, at han både døydde og vart gravlagd, og hans grav er hjå oss den dag i dag. 30 Då han no var ein profet, og visste det som Gud hadde svore ved ein eid, at han av frukti utav hans lend vilde setja ein på hans kongsstol, 31 so tala han framsynt um Messias' uppstoda det ordet at han ikkje vart yverlaten i helheimen, og ikkje heller hans kjøt såg undergang. (Hadēs g86) 32 Denne Jesus reiste Gud upp, som me alle er vitne um. 33 Då han no er upphøgd ved Guds høgre hand og av Faderen hev fenge den Heilage Ande som var lova, so hev han rent dette ut, som de både ser og høyrer. 34 For David for ikkje upp til himmelen; men han segjer: «Herren sagde til min Herre: «Set deg ved mi høgre hand, 35 til dess eg fær lagt dine fiendar til skammel under dine føter!»» 36 So skal då heile Israels hus vita for visst, at Gud hev gjort honom både til Herre og til Messias, denne Jesus som de krossfeste.» 37 Men då dei høyrde det, gav det som ein styng i hjarta deira, og dei sagde til Peter og dei andre apostlarne: «Brør, kva skal me gjera?» 38 Men Peter sagde til deim: «Vend um, og kvar av dykk late seg døypa på Jesu Kristi namn til forlating for synderne, og de skal få den Heilage Ande til gåva! 39 For lovnaden høyrer dykk til og dykkar born og alle deim som er langt burte, so mange som Herren, vår Gud, kallar til.» 40 Og med mange andre ord vitna han og lagde deim det på hjarta og sagde: «Lat dykk frelsa frå denne rangsnudde ættii!» 41 Dei som no tok imot hans ord, dei vart døypte, og den dagen vart det lagt til umkring tri tusund sjæler. 42

Og dei heldt trutt fast ved læra åt apostlarne og samfundet og brødbrjotingi og børnerne. 43 Og der kom otte på kvar sjæl, og det vart gjort mange under og teikn ved apostlarne. 44 Og alle dei truande heldt seg saman og hadde allting til sameiga. 45 Og eigedomarne sine og godset selde dei og skifte det ut til alle, etter som nokon hadde trong til. 46 Og kvar dag søkte dei samheldigt templet og braut brødet heime og fekk seg føda med fagnad og hjartans einfelde, 47 medan dei lova Gud og hadde ynde hjå alt folket. Men kvar dag lagde Herren til kyrkjelyden deim som let seg frelsa.

3 Men Peter og Johannes gjekk saman upp i templet i bønetimen, den niande timen. 2 Og ein mann som var vanfør frå mors liv, vart boren fram; og dei sette honom kvar dag ved den tempeldøri som er kalla den fagre, so han kunde beda um sælebotsgåva av deim som gjekk inn i templet. 3 Då han såg Peter og Johannes, som vilde ganga inn i templet, bad han um å få ei sælebotsgåva. 4 Men Peter festa augo på honom, saman med Johannes, og sagde: «Sjå på oss!» 5 Han stirde på deim og venta å få noko av deim. 6 Men Peter sagde: «Sylv og gull hev eg ikkje; men det eg hev, det gjev eg deg: i nasaraæren Jesu Kristi namn statt upp og gakk!» 7 So greip han honom ved høgre handi og reiste honom upp. 8 Men straks vart føterne hans og oklo sterke, og han sprang upp og stod og gjekk ikring; og han gjekk med deim inn i templet, gjekk ikring der og sprang og lova Gud. 9 Og alt folket såg honom ganga ikring og lova Gud; 10 Og dei kjende honom, at det var han som hadde sete etter sælebotsgåva ved den fagre tempeldøri. Og dei vart fulle av undring og rædsla yver det som hadde hendt med honom. 11 Med han heldt seg til Peter og Johannes, strøymde alt folket saman um deim i den sulehalli som er kalla Salomons, og dei var forstøkte. 12 Då Peter det såg, svara han folket: «Israelitiske menn, kvi undrast de på dette, eller kvi stirrer de so på oss, som um me av vår eigi magt eller gudlegdom hadde gjort at han kann ganga? 13 Abrahams og Isaks og Jakobs Gud, vår fedregud, hev herleggjort sin tenar Jesus, han som de sveik og forneitta for Pilatus, då han dørnde at han skulde verta fri. 14 Men de forneitta den heilage og rettferdige, og bad um at ein mordar måtte verta dykk unnt. 15 Men livsens hovding slo de i hel, han som Gud reiste upp frå dei daude, som me er vitne til. 16 Og ved trui på hans namn hev hans namn styrkt denne mannen, som de ser og kjenner; og trui som er verka ved honom, gav denne mannen hans fulle helsa for augo på dykk alle. 17 Og no, brør, eg veit at de hev gjort det i vankunna, liksom og rådsherrarne dykkar. 18 Men Gud uppfylte soleis det som han fyreåt sagde gjennom munnen til

alle sine profetar, at hans Messias skulde lida. **19** So gjer då bot og vend um, so synderne dykkar må verta utstrokne, so at hugsvalings tider kann koma frå Herrens åsyn, **20** og han kann senda den Messias som er utkåra åt dykk, Jesus, **21** han som himmelen skal hysa til tidi for etterreisingi av alle ting, som Gud hev tala um gjenom munnen til sine heilage profetar frå gamle dagar. (aiðn g165) **22** For Moses hev sagt: «Herren, dykkar Gud, skal reisa upp åt dykk ein profet av dykkar brør liksom eg; honom skal de høyra i alt det som han talar til dykk. **23** Og det skal bera so til, at kvar den sjæl som ikkje høyrrer den profeten, skal verta utrudd or folket.» **24** Men ogso alle profetarne frå Samuel og sidan, so mange som hev tala, dei hev og forkjnt um desse dagarne. **25** De er born åt profetarne og åt den pakti som Gud gjorde med våre feder, då han sagde til Abraham: «Og i di ætt skal alle ætter på jordi velsignast.» **26** De var dei fyrste som Gud sende tenaren sin til, då han let honom koma fram for at han skulde velsigna dykk, med di kvar av dykk vender seg frå sin vondskap.»

4 Men medan dei tala til folket, kom prestarne og hovudsmannen for tempelvakti og sadducærane yver deim, **2** då dei harma seg yver at dei lærde folket og forkynnte i Jesus uppstoda frå dei daude; **3** og dei lagde hand på deim og sette deim i fengsel til næste dagen; for det var alt kveld. **4** Men mange av deim som hadde hørt ordet, kom til tru, og talet på mennerne vart umkring fem tusund. **5** So hende det seg dagen etter, at deira rådsherrar og styremenn og skriftlærde kom saman i Jerusalem, **6** og med deim øvstепresten Annas og Kajafas og Johannes og Aleksander, og so mange som var av øvstепresteleig ætt. **7** Og dei stelte deim fram for seg og spurde: «Kva kraft eller kva namn gjorde de dette ved?» **8** Då sagde Peter til deim, fyllt av den Heilage Ande: «De rådsherrar for folket og Israels styremenn! **9** Når me i dag vert forhøyrd um ei velgjerning mot ein vanfør mann, kva han er lækt ved, **10** so skal det vera kunnigt for dykk alle og heile Israels folk, at ved nasaræaren Jesu Kristi namn, han som de krossfeste, men som Gud reiste upp frå dei daude, ved honom stend denne frisk for dykkar augo. **11** Han er den steinen som vart formådd av dykk, bygningsmenn, men som vart til hrynesten. **12** Og ikkje er det frelsa i nokon annan; for ikkje er der heller noko anna namn under himmelen, gjeve millom menneske, som me skal verta frelseste ved.» **13** Men då dei såg slikt frimod hjå Peter og Johannes, og fekk vita at dei var ulærde lækfolk, undra dei seg; og dei kjende deim, at dei hadde vore med Jesus. **14** Men då dei såg den mannen som hadde vorte lækt, standande hjå deim, hadde dei ikkje noko

å segja imot. **15** Men dei baud deim ganga ut ifrå rådet, og dei samrådde seg med kvarandre og sagde: **16** «Kva skal me gjera med desse menneske? for at eit audkjent teikn er gjort ved deim, det er synbert for alle deim som bur i Jerusalem, og me kann ikkje neitta det. **17** Men for at det ikkje skal verta bore vidare ulyver til folket, so lat oss strengt påleggja deim at dei ikkje meir må tala til noko menneske i dette namnet.» **18** So kalla dei deim inn og baud deim at dei slett ikkje måtte tala eller læra i Jesu namn. **19** Men Peter og Johannes svara og sagde til deim: «Døm sjølve, um det er rett for Guds åsyn å lyda dykk meir enn Gud! **20** for me kann ikkje Anna enn tala um det som me hev set og høyrt.» **21** Dei truga deim då endå meir og let deim ganga, då dei ikkje kunde finna nokor råd til å refsa deim for folket skuld; for alle lova Gud for det som hendt var. **22** For han var meir enn fyrti år gammal den mannen som dette lækjemods-teiknet hadde hendt med. **23** Då dei so slapp lause, kom dei til sine eigne og fortalte det som øvsteprestarne og styremennene hadde sagt til deim. **24** Då dei høyrdet, lyfte dei samlyndt si røyst til Gud og sagde: «Herre, du som gjorde himmelen og jordi og havet og alt det som i deim er, **25** du som sagde gjenom din tenar Davids munn: «Kvífor rasa heidningarne og lagde folki fåfengde råd? **26** Kongarne på jordi reiste seg, og hodingarne samla seg saman imot Herren og imot den han salva.» **27** Ja, i sanning, i denne byen slo dei seg saman mot din heilage tenar Jesus, som du salva, både Herodes og Pontius Pilatus med heidningarne og Israels folk, **28** til å gjera det som di hand og di råd fyreåt hadde fastsett skulde hendast. **29** Og no, Herre! sjå til deira trugsmål, og gjev dine tenrar å tala ditt ord med alt frimod, **30** med di du retter ut di hand til lækjing og teikn og under ved din heilage tenar Jesu namn!» **31** Og då dei hadde bede, skalv romet der dei var samankomne, og alle vart fyllte med den Heilage Ande, og dei tala Guds ord med frimod. **32** Men heile mengdi av dei truande hadde eitt hjarta og ei sjæl. Og ikkje ein sagde at noko av hans gods var hans eige; men dei hadde alle ting til sameiga. **33** Og med stor kraft bar apostlarne vitne um Herren Jesu uppstoda, og stor nåde var yver deim alle. **34** For det var ikkje heller nokon trengande millom deim; for so mange som åtte jord eller hus, selde deim og bar fram pengeverdet for det som dei hadde selt, **35** og lagde det for føterne på apostlarne; og det vart utskift til kvar, etter som nokon hadde trong til. **36** Men Josef, som apostlarne hadde kalla med tilnamn Barnabas, det tyder: påminnaren, ein levit, ætta frå Kypern, **37** som åtte ein åker, selde honom og bar pengarne fram og lagde deim for føterne på apostlarne.

5 Men ein mann med namnet Ananias med kona si Saffira selde ein eigedom, 2 og han gjøymde undan noko av pengeverdet, so kona hans visste det, og bar fram ein deil og lagde det for føterne på apostlarne. 3 Men Peter sagde: «Ananias, kvifor hev Satan fylt hjarta ditt, so du skulde ljeta for den Heilage Ande og gjøyma undan av pengeverdet for jordstykket? 4 Var det ikkje ditt medan du åtte det? og var det ikkje i di magt då det vart selt? Kvi hev du då sett deg denne gjerning fyre i hjarta ditt? Du hev ikkje loge for menneske, men for Gud.» 5 Men då Ananias hørde desse ordi, seig han ned og gav upp åndi. Og det kom stor otte på alle deim som hørde dette. 6 Men dei unge mennerne stod upp og budde liket til og bar honom ut og jorda honom. 7 Og det hende seg umkring tri timer seinare, då kom kona hans inn og visste ikkje um det som hadde hendt. 8 Peter sagde då til henne: «Seg du meg, selde de jordstykket for den pris?» Ho svara: «Ja, for den pris.» 9 Då sagde Peter til henne: «Kvi hev de vorte samtykte um å freista Herrens Ande! Sjå, deira føter som jorda mannen din, er utfyre døri, og dei skal bera deg ut.» 10 Og ho seig straks ned for føterne hans og gav upp åndi. Men dei unge mennerne kom inn og fann henne daud og bar henne ut og jorda henne attved mannen hennar. 11 Og det kom stor otte på heile kyrkjelyden og på alle deim som hørde dette. 12 Men ved henderne til apostlarne vart det gjort mange teikn og under millom folket, og dei var alle samstendige i Salomons sulehall. 13 Men av dei andre våga ingen å slå lag med deim; men folket høgvydde deim; 14 og enn fleire som trudde, vart lagde til Herren, ei mengd både av menn og kvinner, 15 so dei jamvel bar dei sjuke ut på gatorne og lagde deim på sengjer og benkjer, so i det minste skuggen av Peter kunde yverskyggja nokon av deim, når han kom. 16 Ja, endå frå byarne der i kring kom ei mengd saman til Jerusalem og førde sjuke med, og folk som var plåga av ureine ånder; og dei vart alle lækte. 17 Men øvstepresten stod upp og alle dei som heldt med honom, det var sadducæarflokken, og dei vart fulle av brennhug, 18 og dei lagde hand på apostlarne og kasta deim i det ålmenne fengslet. 19 Men Herren engel opna um natti dørerne til fengslet og førde deim ut og sagde: 20 «Gakk og stig fram og tala i templet alle dette livs ord til folket!» 21 Då dei hørde det, gjekk dei i dagningi inn i templet og lærde. Då so øvstepresten kom og dei som var med honom, kalla dei saman rådet og alle styremennene for Israels born, og dei sende bod til fengslet, at dei skulde føra deim fram. 22 Men då tenarane kom der, fann dei deim ikkje i fengslet, og so vende dei um att og fortalte det og sagde: 23 «Fengslet fann me stengt med all umsyn, og

vakterne stod ved dørerne. Men då me let upp, fann me ingen der inne.» 24 Då hovudsmannen for tempelvakti og øvsteprestarne hørde dei ordi, vart dei rådville um deim, kva dette skulde verta til. 25 So kom det ein og fortalte deim og sagde: «Sjå, dei mennerne som de kasta i fengsel, dei stend i templet og lærer folket.» 26 Då gjekk hovudsmannen dit med tenarane og henta deim, men ikkje med magt; for dei var rædde for folket, at dei skulde verta steina. 27 Men då dei hadde henta deim, stelte dei deim for rådet. Og øvstepresten spurde deim og sagde: 28 «Baud me dykk ikkje strengt, at de ikkje skulde læra i dette namnet? og sjå, de hev fylt Jerusalem med læra dykkar, og de vil føra yver oss denne manns blod.» 29 Då svara Peter og apostlarne og sagde: «Ein skal lyda Gud meir enn menneske. 30 Vår fedregud reiste upp Jesus som de tok livet av då de hengde honom på eit tre. 31 Denne hev Gud lyft upp ved si høgre hand til ein fyrste og frelsar til å gjøva Israel umvending og forlating for synderne. 32 Og me er hans vitne um desse ting liksom og den Heilage Ande, som Gud hev gjøve deim som lyder honom.» 33 Då dei hørde dette, skar det deim i hjarta, og dei rádlagde um å slå deim i hel. 34 Men det reiste seg ein farisæar i rådet med namnet Gamaliel, ein lovlærar som var høgvyrdd av heile folket, og han baud deim føra apostlarne ut ei lit stund. 35 Og han sagde til deim: «Israelitiske menner! Sjå dykk vel fyre, kva de gjer med desse menneske! 36 For fyre desse dagar stod Teudas fram og sagde seg sjølv å vera noko, og ein flokk på umkring fire hundred menner slo lag med honom; han vart slegen i hel, og alle dei som lydde honom, drivne frå kvarandre og vart til inkjes. 37 Etter honom stod galilæaren Judas fram, den tid skatte-utskrivingi var, og eggja upp folket med seg. Han let og livet, og alle dei som lydde honom, vart spreidde frå kvarandre. 38 Og no sejer eg dykk: Haldt dykk ifrå desse mennerne og lat deim fara! For er denne rádi eller dette verket av menneske, skal det verta til inkjes. 39 Men er det av Gud, so kann de ikkje gjera det til inkjes! Sjå til at de ikkje må verta funne stridande mot Gud.» 40 Dei lydde honom, og kalla apostlarne inn att og let deim verta hudfletta, og baud deim at dei ikkje skulde tala i Jesu namn, og let deim so ganga. 41 So gjekk dei då burt frå rådet, glade yver at dei var haldne verdige til å lida vanæra for hans namn skuld. 42 Og dei heldt ikkje upp med å læra kvar dag i templet og heime og forkynna evangeliet um Kristus Jesus.

6 I desse dagarne, då talet på lærersveinarne voks, murra dei græsktalande jøderne imot hebraearane, at deira enkjar vart mishaldne ved den daglege forsyting. 2 Då kalla

dei tolv heile mengdi av lærersveinarne saman og sagde: «Det er ikkje høvelegt at me skal forlata Guds ord og tena ved bordi. 3 Difor, brør, sjå dykk um etter sju menner millom dykk, som hev godt lov og er fulle av den Heilage Ande og visdom, so me kann setja deim til dette umbodet! 4 Men me vil halda trutt ved i bøni og i tenesta med ordet.» 5 Dette ordet lika heile mengdi vel, og dei valde Stefanus, ein mann full av tru og den Heilage Ande, og Filip og Prokorus og Nikanor og Timon og Parmenas og Nikolaus, ein jødetruande frå Antiokia; 6 og stelte deim fram for apostlarne, og dei bad og lagde henderne på deim. 7 Og Guds ord hadde framgang, og talet på lærersveinarne voks mykje i Jerusalem, og ein stor hop av prestarne vart lydige mot trui. 8 Men Stefanus var full av tru og kraft og gjorde under og store teikn millom folket. 9 Men der stod upp nokre av den synagoga som er kalla synagoga åt dei frigjevne og kyrenæarane og alexandrinarne, og av deim frå Kilikia og Asia, og dei gav seg i ordskifte med Stefanus. 10 Og dei kunde ikkje standa seg mot den visdom og ånd han tala utav. 11 Då tinga dei løynleg nokre menner som sagde: «Me hev høyrt honom tala spottande ord imot Moses og Gud.» 12 Og dei øste upp folket og styremennene og dei skriftlærde, og dei sette på honom og reiv honom med og førde honom for rådet. 13 Og dei stelte fram falske vitne, som sagde: «Denne mannen held ikkje upp med å tala mot denne heilage staden og mot lovi. 14 For me hev høyrt honom segja at denne Jesus frå Nasaret skal riva ned denne staden og brigda dei sedvanar som Moses gav oss.» 15 Og då alle deim som sat i rådet, stirde på honom, såg dei åsyni hans som ein engels åsyn.

7 Då sagde øvstepresten: «Hev dette seg so?» 2 Han svara: «Brør og feder, høyr på meg! Herlegdomens Gud openberra seg for far vår, Abraham, då han var i Mesopotamia, fyrr han feste bu i Kharan; 3 og han sagde til honom: «Gakk ut frå landet ditt og frå ætta di, og far til det landet som eg skal syna deg!» 4 Då gjekk han ut or Kaldæarland og feste bu i Kharan; og då far hans var dåen, let han honom flytja derifrå til dette landet, der de no bur; 5 men han gav honom ikkje arvlut der, ikkje ei fotbreidd eingong. Og han lova å gjeva honom det til eiga og hans ætt etter honom, endå han ikkje hadde barn. 6 Og Gud tala soleis: «Hans ætt skal bu som utlendingar i framandt land, og dei skal gjera deim til trælar og fara ille med deim i fire hundrad år. 7 Og det folket som dei trælar under, vil eg døma, » sagde Gud. «Og so skal dei draga ut og tena meg på denne staden.» 8 Og han gav honom umskjeringspakt; og so avla han Isak og umskar honom den åttande dagen, og Isak Jakob, og Jakob dei tolv patriarkarne. 9 Og patriarkarne

ovundast på Josef og selde honom til Egyptarland. Og Gud var med honom 10 og fria honom ut or alle hans trengslor og gav honom nåde og visdom for Farao, egyptarkongen, og han sette honom til hovding yver Egyptarland og heile sitt hus. 11 So kom det hunger yver heile Egyptarland og Kana'an, og stor trengsla; og federne våre fann ikkje føda. 12 Men då Jakob høyrdde at der var korn i Egyptarland, sende han federne våre dit første gongen. 13 Og den andre gongen vart Josef attkjend av brørne sine, og Farao lærde å kjenna Josefs ætt. 14 Men Josef sende bod og kalla Jakob, far sin, og alt folket sitt dit, fem og sytti sjæler. 15 Og Jakob drog ned til Egyptarland, og han døydde, han og federne våre. 16 Og dei vart fluttle yver til Sikem og lagde i den gravi som Abraham kjøpte for sylv av borni åt Hemor i Sikem. 17 Etter som det leid til tidi for den lovnaden som Gud tilsvor Abraham, auka folket seg og vart mannsterkt i Egyptarland, 18 alt til det kom ein annan konge yver Egyptarland, som ikkje visste noko um Josef. 19 Han for med svikråd mot folket vårt og for ille med federne våre, til dess dei laut setja småborni sine ut, so dei ikkje skulde få liva. 20 I den tidi vart Moses fødd, og han var yndeleg for Gud. Og han vart fostra i huset åt far sin i tri månader. 21 Men då han vart utsett, tok Faraos dotter honom og fostra honom upp som sin eigen son. 22 Og Moses vart upplærd i all egyptar-visdomen; og han var megtig i ord og gjerningar. 23 Men då han hadde fylt fyrti år, fekk han hug til å sjå um brørne sine, Israels-borni. 24 Og då han såg at ein leid urett, kom han honom til hjelp og tok hemn for honom som leid yvervald, og slo egyptaren i hel. 25 Han tenkte at brørne hans skulde skyna at Gud gav deim frelsa ved hans hand. Men dei skyna det ikkje. 26 Dagen etter kom han til deim då dei trætta, og han talde deim til å halda fred og sagde: «Menner, de er brør; kvi gjer de urett mot kvarandre?» 27 Men han som gjorde grannen sin urett, støyte honom ifrå seg og sagde: «Kven hev sett deg til hovding og domar yver oss? 28 Vil du kanskje slå meg i hel, liksom du slo egyptaren i hel i går?» 29 Men Moses flydde for dette ordet skuld og vart ein utlending i Midjans land, og han fekk two søner der. 30 Og då fyrti år var lidne, synte ein engel seg for honom i øydemarki ved Sinaifjellet i eldslogen i ein klunger. 31 Då Moses såg det, undra han seg yver syni. Men då han gjekk burtåt og vilde sjå, kom ei røyst frå Herren: 32 «Eg er din fedregud, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud.» Men Moses vart skjelvande rødd og torde ikkje sjå på. 33 Og Herren sagde til honom: «Løys skorne av føterne dine! for staden du stend på, er heilag jord. 34 Eg hev grant set illgjerdi mot mitt folk i Egyptarland og høyrte deira sukk, og eg hev stige ned og vil fria deim

ut. Og no, kom! lat meg senda deg til Egyptarland!» 35 Denne Moses som dei forneitta og sagde: «Kven hev sett deg til hovding og domar?» honom sende Gud til hovding og utløysar ved den engels hand som synte seg for honom i klungeren. 36 Han førde deim ut medan han gjorde under og teikn i Egyptarland og i Raudehavet og i øydemarki i fyrti år. 37 Han er den Moses som sagde til Israels-borni: «Ein profet liksom eg skal Herren, dykkar Gud, reisa upp åt dykk av dykkar brør.» 38 Han er den som i lyden i øydemarki var med engelen som tala til honom på Sinaifjellet, og med federne våre, han som tok imot livande ord til å gjeva oss. 39 Honom vilde federne dykkar ikkje lyda, men dei støytte honom ifrå seg og vende seg i sitt hjarta til Egyptarland, då dei sagde til Aron: 40 «Gjer oss gudar, som kann ganga fyre oss! for denne Moses som førde oss ut or Egyptarland - me veit ikkje kva som hev hendt honom.» 41 Og dei gjorde ein kalv i dei same dagane bar offer fram til den avguden, og gledde seg over det som deira eigne hender hadde gjort. 42 Men Gud vende seg burt og yvergav deim til å tena himmelheren, so som det stend skrive i profetboki: «Hev vel de, Israels hus, gjeve meg slagtoffer og andre offer i fyrti år i øydemarki? 43 Og de bar med dykk Moloks tjeld og guden Remfans stjerna, dei bilæti som de gjorde for å tilbeda deim. Og eg vil flytja dykk burt på hi sida åt Babylon.» 44 Vitnemålstjeldet var hjå federne våre i øydemarki; so som han som tala til Moses, hadde bode å gjera det etter det bilætet han hadde set. 45 Dette tok federne våre i arv og førde det inn med Josva i eigedomslandet til dei heidningfolki som Gud dreiv undan for federne våre alt til Davids dagar. 46 Han fann nåde for Guds åsyn og bad um at han måtte finna ein bustad åt Jakobs Gud. 47 Men Salomo bygde honom eit hus. 48 Men den Høgste bur ikkje i hus som er gjorde med hender, som profeten segjer: 49 «Himmelene er min kongsstol, og jordi skammel under mine føter. Kva hus vil de byggja meg? segjer Herren, eller kva stad er min kvilestad? 50 Hev ikkje mi hand gjort alt dette?» 51 De harde halsar og u-umskorne på hjarta og øyro! De stend alltid imot den Heilage Ande, som dykkar feder, so de og! 52 Kven av profetarne forfylgde ikkje federne dykkar? og dei slo deim i hel, som fyreat forkynne at den Rettferdige skulde koma, han som de no hev svike og drepe, 53 de som fekk lovi gjennom englar og hev ikkje halde henne!» 54 Men då dei hørerde dette, skar det deim i hjarta, og dei beit tenerne saman imot honom. 55 Men han var full av den Heilage Ande og såg upp mot himmelen, og han såg Guds herlegdom, og Jesus standa ved Guds høgre hand. 56 Og han sagde: «Sjå, eg ser himlarne opne og Menneskjesonen standa ved Guds

høgre hand!» 57 Då skrek dei med høg røyst og heldt for øyro sine og styrmede samlyndt inn på honom. 58 Og dei dreiv honom ut utanfor byen og steina honom. Og vitni lagde klædi sine av ved føterne til ein ung mann som heitte Saulus. 59 Og dei steina Stefanus, medan han bad og sagde: «Herre Jesus, tak imot mi ånd!» 60 Men han fall på kne og ropa med høg røyst: «Herre, tilrekna deim ikkje denne syndi!» Og då han hadde sagt dette, sovna han av.

8 Og Saulus samtykte i at dei drap honom. Men den dagen tok det til ei stor forfylgjing mot kyrkjelyden i Jerusalem, og dei vart spreidde ut over Judæalandet og Samarialandet, alle so nær som apostlarne. 2 Men nokre gudlege menner jorda Stefanus, og dei gret og jamra sårt etter honom. 3 Men Saulus herja kyrkjelyden og gjekk inn i hus etter hus og drog fram menner og kvinner og yvergav deim til fangehus. 4 Men dei som var spreidde utever, gjekk ikring og bar ut evangelie-ordet. 5 Filip kom då ned til ein by i Samaria og forkynnte Kristus for deim. 6 Og folket gav samlyndt gaum etter det som vart sagt av Filip, med di dei hørde og såg dei teikni som han gjorde. 7 For or mange som hadde ureine ånder, for dei ut ropande med høg røyst, og mange lame og vanføre vart lækte. 8 Og det vart stor gleda i den byen. 9 Men det var ein mann med namnet Simon, som fyr hadde fare med trolldom i byen og fjetra folket i Samaria, med di han sagde seg vera noko stort. 10 Og alle heldt seg til honom, både små og store, og sagde: «Han er Guds kraft som heiter stor.» 11 Men dei heldt seg til honom, av di han i lang tid hadde fjetra deim med trollkunster. 12 Men då dei no trudde Filip, som forkynnte evangeliet um Guds rike og Jesu Kristi namn, so let dei seg døypa både menner og kvinner. 13 Og Simon tok ved trui han og, og då han var døypt, heldt han seg til Filip, og då han såg dei teikn og store kraftige gjerningar som vart gjorde, vart han mest frå seg av undring. 14 Då apostlarne i Jerusalem fekk høryra at Samaria hadde teke imot Guds ord, sende dei til deim Peter og Johannes; 15 dei kom ned og bad for deim, at dei måtte få den Heilage Ande; 16 for endå var han ikkje fallen på nokon av deim, men dei var berre døypte til Herren Jesu namn. 17 Då lagde dei henderne på deim, og dei fekk den Heilage Ande. 18 Men då Simon såg at den Heilage Ande vart gjeven ved handpåleggjing av apostlarne, kom han til deim med pengar og sagde: 19 «Gjev meg og denne magt, at den som eg legg henderne på, må få den Heilage Ande!» 20 Men Peter sagde til honom: «Forbanna vere sylvet ditt saman med deg sjølv, for di du tenkte å kjøpa Guds gåva for pengar! 21 Du hev ikkje delil eller lut i dette ordet; for hjarta ditt er ikkje

rett for Gud. 22 Vend difor um frå denne vondskapen din, og bed til Gud, um den tanken i hjarta ditt kunde verta deg forlaten! 23 For eg ser at du ligg i illskaps gall og urettferds band.» 24 Då svara Simon: «Bed de for meg til Herren, at ikkje noko må koma yver meg av det som de hev sagt!» 25 Då dei so hadde vitna og tala Herrens ord, vende dei um att til Jerusalem, og dei forkynte evangeliet i mange samaritanbyar. 26 Men ein Herrens engel tala til Filip og sagde: «Statt upp og gakk mot sud på den vegen som gjeng ned frå Jerusalem til Gaza!» Det er ein øydeveg. 27 Og han stod upp og gjekk; og sjå, der var ein mann frå Ætiopia, ein hirdmann, ein megtig herre hjå dronning Kandake i Ætiopia, ein som var sett yver heile skatten hennar; han var komen til Jerusalem for å tilbeda, 28 og han var no på heimvegen og sat på vogni si og las profeten Jesaja. 29 Men Anden sagde til Filip: «Gakk burtåt og haldt deg ved denne vogni!» 30 Men Filip sprang til og høyrdet at han las profeten Jesaja, og han sagde: «Skynar du det du les?» 31 Men han sagde: «Korleis skulde eg kunna det, utan at nokon rettleider meg?» Og han bad Filip stiga upp og setja seg hjå honom. 32 Men det stykket av skrifti som han las, var dette: «Som ein sau vart han førd til slagting, og liksom eit lamb som er tagalt for den som klypper det, soleis let han ikkje upp sin munn. 33 I hans fornedring vart domen yver honom burtteken, og kven kann fortelja um hans ætt? for hans liv vert teke burt frå jordi.» 34 Men hirdmannen tok til ords og sagde til Filip: «Eg bed deg: kven segjer profeten dette um? um seg sjølv eller um nokon annan?» 35 Men Filip let upp munnen og gjekk ut ifrå dette skriftordet og forkynte honom evangeliet um Jesus. 36 Og som dei for frametter vegen, kom dei til ein stad der det var vatn. Og hirdmannen sagde: «Sjå her er vatn, kva hindrar meg frå å verta døypt?» 37 Og Filip sagde: «Trur du av heile ditt hjarta, so er det tillate.» Men han svara og sagde: «Eg trur at Jesus Kristus er Guds Son.» 38 Og han let vogni stana; og dei steig båe two ned i vatnet, både Filip og hirdmannen, og han døypte honom. 39 Men då dei steig upp or vatnet, rykte Herrens Ande Filip burt, og hirdmannen såg honom ikkje meir; for han for glad sin veg. 40 Men Filip vart funnen i Asdod. Og han gjekk ikring og forkynte evangeliet i alle byarne, til han kom til Cæsaræa.

9 Men Saulus frøste endå av trugsmål og mord mot Herrens læresveinar, og han gjekk til øvstpresten 2 og bad honom um brev til Damaskus, til synagogorne der, at um han fann nokre som høyrdet «den vegen» til, både mennar og kvinner, han då kunde føra deiim bundne til Jerusalem. 3 Men då han drog fram og kom nær til Damaskus, lyste det brått eit ljós frå himmelen um honom. 4 Og han fall ned på

jordi og høyrdet ei røyst som sagde til honom: «Saul, Saul, kvi forfylgjer du meg?» 5 Han sagde: «Kven er du, Herre?» Også han svara: «Eg er Jesus, han som du forfylgjer. 6 Men statt upp og gakk inn i byen, so skal det verta sagt deg kva du hev å gjera.» 7 Men dei menner som var i ferdalag med honom, stod forstørte då dei høyrdet røysti, men såg ingen. 8 Saulus reiste seg då upp frå jordi; men då han opna augo, såg han ingen ting. Dei leidde honom då ved handi og førde honom inn i Damaskus. 9 Og i tri dagar såg han ikkje, og ikkje åt eller drakk han. 10 Men det var ein læresvein i Damaskus med namnet Ananias, og til honom sagde Herren i ei syn: «Ananias!» Han svara: «Her er eg, Herre!» 11 Og Herren sagde til honom: «Statt upp og gakk til den gata, som er kalla den beine, og spør i Judas' hus etter ein mann frå Tarsus, med namnet Saulus; for sjå, han bed, 12 og han hev i ei syn set ein mann med namnet Ananias, som kom og lagde handi på honom, so han skulde få syni att.» 13 Men Ananias svara: «Herre, eg hev høyrt av mange um denne mannen, kor mykje vondt han hev gjort mot dine heilage i Jerusalem. 14 Og her hev han fullmagt frå øvstprestarne til å binda alle deiim som kallar på ditt namn.» 15 Men Herren sagde til honom: «Gakk du! for han er meg ein utvald reidskap til å bera mitt namn fram for heidningar og kongar og Israels born. 16 For eg vil syna honom kor mykje han skal lida for mitt namn skuld.» 17 So gjekk Ananias burt og kom inn i huset og lagde henderne på honom og sagde: «Saul, bror! Herren hev sendt meg, Jesus, han som synte seg for deg på vegen der du kom, so du skal få syni att og verta fyllt med den Heilage Ande.» 18 Og straks fall det liksom flas frå augo hans, og han fekk syni att med det same, og han stod upp og vart døypt, 19 og han tok føda og styrkte seg. So vart han verande nokre dagar hjå læresveinarne i Damaskus. 20 Og straks forkynte han Jesus i synagogorne, at han er Guds Son. 21 Og alle dei som høyrdet det, vart reint frå seg av undring og sagde: «Er ikkje dette han som i Jerusalem rudde ut deiim som påkallar dette namnet? og han var komen hit til å føra deiim bundne til øvstprestarne!» 22 Men Saulus vart enn sterkare, og han målbatt jødarne som budde i Damaskus, med di han synte at denne er Messias. 23 Men då mange dagar var lidne, samrådde jødarne seg um å slå honom i hel. 24 Men rådgjerdi deira vart kunnig for Saulus. Dei vakta og portarne både dag og natt for å slå honom i hel. 25 Men læresveinarne tok honom um natti og slepte honom ut igjenom muren, med di dei let honom ned i ei korg. 26 Då han no kom til Jerusalem, prøvde han å halda seg til læresveinarne, og alle var rædde honom, av di dei ikkje trudde at han var ein læresvein. 27 Men

Barnabas tok og førde honom til apostlarne, og han fortalte deim korleis han såg Herren på vegen, og at han tala til honom, og korleis han i Damaskus lærde frimodig i Jesu namn. 28 So gjekk han då inn og ut med deim i Jerusalem og lærde frimodig i Herrens namn, 29 og han tala med dei græsktalande jødarne og gav seg i ordskifte med deim. Dei lagde seg då etter å siå honom i hel. 30 Men då brørne fekk vita det, førde dei honom ned til Cæsarea og sende honom derifrå til Tarsus. 31 So hadde då kyrkjelyden fred yver heile Judæa og Galilæa og Samaria, og han uppbygde seg og ferdast i otte for Herren og voks ved tilstyrkjing av den Heilage Ande. 32 Og det hende seg, då Peter for ikring alle stader, at han og kom til dei heilage som budde i Lydda. 33 Men der fann han ein mann med namnet Æneas, som i åtte år hadde lege sengfast og var lam. 34 Og Peter sagde til honom: «Æneas! Jesus Kristus lækjar deg; statt upp og Reid upp sengi du sjølv!» Og straks stod han upp. 35 Og dei såg honom, alle dei som budde i Lydda og Saron; og dei vende um til Herren. 36 I Joppe var det ei læresystrer med namnet Tabita, som er utlagt: Dorkas. Ho var rik på gode gjerningar og sælebotsgåvor som ho gav. 37 Men det hende seg i dei dagane, at ho vart sjuk og døydde. Dei vaska henne då og lagde henne på ein sal. 38 Og då Lydda ligg nær ved Joppe, og lærersveinarne hadde hørt at Peter var der, sende dei two menner til honom og bad: «Ver ikkje leid um du lyt fara hit til oss!» 39 Peter stod upp og vart med deim; og då han kom dit, førde dei honom oppå salen. Og alle enkjorne stod ikring honom og gret og synte fram dei kjolar og klædningar som Tabita hadde gjort medan ho var hjå deim. 40 Men Peter let deim alle ganga ut, og fall på kne og bad; og han vende seg til liket og sagde: «Tabita, statt upp!» Og ho opna augo sine, og då ho såg Peter, sette ho seg upp. 41 Og han gav henne handi og reiste henne upp og ropa på dei heilage og enkjorne og stelte henne fram livande. 42 Dette vart kunnigt yver heile Joppe, og mange kom til tru på Herren. 43 So vart det til det at han vart verande mange dagar i Joppe hjå ein som heitte Simon, ein garvar.

10 Det var ein mann i Cæsaræa med namnet Cornelius, ein hovudsmann ved den herflokken som vart kalla den italske; 2 han var ein gudleg mann, som med heile sitt hus ottast Gud og gav mange sælebotsgåvor til folket og bad alltid til Gud. 3 Han såg klårt i ei syn ved den niande timen på dagen ein Guds engel som kom inn til honom og sagde til honom: «Cornelius!» 4 Men han stirde på honom og vart rædd og sagde: «Kva er det, Herre?» Han svara honom: «Dine bøner og sælebotsgåvor hev stige upp til ei minning for Gud. 5 Og no, send folk til Joppe og henta hit Simon,

som vert kalla med tilnamnet Peter! 6 Han bur hjå ein som heiter Simon, ein garvar, som hev eit hus ved havet.» 7 Då engelen som tala til Cornelius, gjekk burt, kalla han til seg two av tenarane sine og ein gudleg hermann av deim som alltid var hjå honom, 8 og han fortalte deim alt saman og sende deim av til Joppe. 9 Andre dagen, då dei var på vegen og kom nær til byen, steig Peter uppå taket og vilde beda - umkring den sette timen. 10 Han vart då hungrig og vilde få seg mat. Medan dei laga maten til, kom der på honom ei burtrykning, 11 og han ser himmelen opna, og det for eitkvart ned til honom, liksom ein stor linduk, som vart laten ned på jordi etter dei fire hryno; 12 og der var det alle slag firføtte dyr på jordi og krypande dyr og himmelens fuglar. 13 Og det kom ei røyst til honom: «Statt upp, Peter, slagta og et!» 14 Men Peter sagde: «På ingen måte, Herre! for aldri hev eg ete noko vanheilag eller ureint!» 15 Og røysti kom på nytt andre gongen til honom: «Det som Gud hev reinsa, må ikkje du halda for ureint!» 16 Dette hende tri gonger; og straks vart det teke upp att til himmelen. 17 Medan Peter var reint rådvill um kva den syni skulde tyda som han hadde set, sjå, då stod dei utanfor porten, dei mennerne som var utsende frå Cornelius og hadde spurt upp Simons hus, 18 og dei ropa inn og spurde um Simon som var kalla med tilnamnet Peter, budde der. 19 Medan so Peter grunda på syni, sagde Anden til honom: «Sjå, tri menner leitar etter deg. 20 Statt upp, gakk ned og fylg med deim utan tviking! for eg hev sendt deim.» 21 Peter gjekk ned til mennerne som var sende til honom frå Cornelius, og sagde: «Sjå, eg er den som de leitar etter; kva ærend hev de her?» 22 Dei sagde: «Cornelius, ein hovudsmann, ein rettferdig og gudleg mann, som hev godt lov av heile jødefolket, hev fenge det bodet ved ein heilag engel, at han skulde henta deg til sitt hus og høyra kva du hev å segja.» 23 Han bad deim då inn og gav deim herbyrge. Og dagen etter stod han upp og gjekk av stad saman med deim, og nokre av brørne frå Joppe fylgte med honom. 24 Dagen etter kom dei til Cæsarea og Cornelius venta deim og hadde bede saman sine frendar og næmaste vener. 25 Då det no bar til at Peter gjekk inn, kom Cornelius imot honom, fall ned for føterne hans og tilbad. 26 Men Peter reiste honom upp og sagde: «Statt upp! eg er og eit menneske!» 27 Og med di han samtala med honom, gjekk han inn og fann mange som var komne saman. 28 Og han sagde til deim: «De veit kor uløyvelegt det er for ein jøde å hava samlag med nokon av eit anna folk eller å ganga inn til honom. Men meg hev Gud vist at eg ikkje må kalla noko menneske vanheilag eller ureint. 29 Difor kom eg og utan motmæle då eg fekk bod. Eg spør då kvifor de

hev sendt bod etter meg.» 30 Då sagde Kornelius: «For fire dagar sidan, det var som no ved den niande timen, bad eg i mitt hus, og sjå, ein mann stod framfyre meg i skinande klædnad; 31 og han sagde: «Kornelius, di bøn er høyrd, og dine sælebotsgåvor er ihugkomne for Guds åsyn. 32 Send difor bod til Joppe og kalla til deg Simon, som vert kalla med tilnamnet Peter! han bur i huset hjå Simon garvar ved havet; han skal tala til deg når han kjem.» 33 Difor sende eg straks bod til deg; og du gjorde vel at du kom. No er me då alle til stadar for Guds åsyn for å høyra alt det som er pålagt deg av Gud.» 34 Men Peter let upp sin munn og sagde: «Eg skynar i sanning at Gud ikkje gjer skil på folk; 35 men millom alle folk tek han imot den som ottast honom og gjer rettferd. 36 Det ordet han sende ut til Israels-borni, då han forkynte evangeliet um fred ved Jesus Kristus - han er Herre yver alle - det kjenner de, 37 det ordet som gjekk ut yver heile Judæa, med upphav frå Galilæa etter den dåp som Johannes forkynte, 38 det um Jesus frå Nasaret, korleis Gud salva honom med den Heilage Ande og kraft, han som gjekk ikring og gjorde vel og lækte alle deim som var yvervalda av djevelen; for Gud var med honom. 39 Og me er vitne um alt det han gjorde både i Jødeland og i Jerusalem, han som dei slo i hel, med di dei hengde honom på eit tre. 40 Honom reiste Gud upp den tridje dagen og let honom få syna seg, 41 ikkje for alt folket, men for dei vitne som fyr var utvalde av Gud, for oss som å og drakk med honom, etter han var uppstaden frå dei daude. 42 Og han baud oss å forkynta for folket og vitna at han er den som Gud hev sett til domar yver livande og daude. 43 Um honom vitnar alle profetarne, at kvar den som trur på honom, skal få forlating for synderne ved hans namn.» 44 Medan Peter endå tala desse ordi, fall den Heilage Ande på alle deim som høyrd ordet. 45 Og alle dei truande av umskjeringi som var komne med Peter, vart forfærde yver at den Heilage Ande vart gjeven og utrend ogso yver heidningane; 46 for dei høyrd deim tala med tungor og storleg lova Gud. 47 Då svara Peter: «Kann vel nokon meinka vatnet, at ikkje desse må verta døypete, som hev fenge den Heilage Ande liksom me?» 48 Og han baud at dei skulde verta døypete i Jesu Kristi namn. Og dei bad honom drygja der nokre dagar.

11 Apostlarne og brørne som var i Judæa, høyrd at heidningane og hadde teke imot Guds ord. 2 Og då Peter kom upp til Jerusalem, klandra dei av umskjeringi på honom og sagde: 3 «Du gjekk inn til menner som ikkje er umskorne, og åt i lag med deim.» 4 Men Peter tok til og greidde det ut for deim i samanheng og sagde. 5 «Eg var i byen Joppe og bad; då såg eg i burtrykning ei syn: det dala

ned eitkvart, liksom ein stor linduk, som vart laten ned frå himmelen etter dei fire hyrno og kom like til meg. 6 Då eg stirde på det, vart eg var og såg dei firføtte dyr på jordi og ville dyr og krjupande dyr og himmelens fuglar. 7 Og eg høyrd ei røyst som sagde til meg: «Statt upp, Peter, slagta og et!» 8 Men eg sagde: «På ingen måte, Herre! for noko vanheilagt eller ureint kom aldri i min munn.» 9 Men røysti svara meg andre gongen frå himmelen: «Det som Gud hev reinsa, må ikkje du halda for ureint!» 10 Dette hende seg tri gonger, og det vart alt saman drege upp i himmelen att. 11 Og sjå, i same stundi stod det utanfor huset der eg var, tri menner, som var sende til meg frå Cæsarea. 12 Og Anden sagde til meg at eg skulde fylgja med deim utan twiking. Men desse seks brørne gjekk og med meg, og me kom inn huset til mannen. 13 Og han fortalte han oss korleis han hadde set engelen som stod i hans hus og sagde til honom: «Send bod til Joppe og henta Simon, som vert kalla med tilnamnet Peter! 14 han skal tala ord til deg som du skal verta frelst ved, du og heile ditt hus.» 15 Men då eg tok til å tala, fall den Heilage Ande på deim, liksom på oss i fyrstningi. 16 Då kom eg Herrens ord i hug, at han sagde: «Johannes døypte med vatn; men de skal verta døypte med den Heilage Ande.» 17 Når då Gud hev gjeve deim same gåva som oss, då dei kom til trui på Herren Jesus Kristus, kven var då eg, at eg skulde vera megtig til å hindra Gud?» 18 Men då dei høyrd dette, gav dei seg til ro og lova Gud og sagde: «So hev då Gud ogso gjeve heidningane umvendingi til livet!» 19 Dei som no var spreidde ved den trengsla som kom upp for Stefanus skuld, dei gjekk ikring radt til Fønikia og Kypern og Antiochia, men tala ikkje ordet til nokon utan berre til jødar. 20 Men det var millom deim nokre menner frå Kypern og Kyrene, som kom til Antiochia og tala til grækarane og forkynte evangeliet um Herren Jesus. 21 Og Herrens hand var med deim, og eit stort tal kom til trui og umvende seg til Herren. 22 Denne tidend kom då kyrkjelyden i Jerusalem for øyro, og dei sende Barnabas ut til å fara til Antiochia. 23 Då han kom dit og såg Guds nåde, gledde han seg og tilstyrkte deim alle til å halda fast ved Herren med hjartans fyreset; 24 for han var ein god mann og full av den Heilage Ande og tru. Og mykje folk vart ført til Herren. 25 Han for då ut til Tarsus for å leita etter Saulus; og då han fann honom, førde han honom med til Antiochia. 26 Men det hende seg, at dei var saman eit heilt år hjå kyrkjelyden og lærde mykje folk, og i Antiochia vart læresveinarne fyrst kalla kristne. 27 I dei dagarne kom det nokre profetar ned frå Jerusalem til Antiochia. 28 Og ein av deim med namnet Agabus stod fram og kunngjorde ved Anden, at det skulde koma ein stor hunger yver heile

mannheimen, og han kom også under keisar Klaudius. **29** Læresveinarne sette seg då fyre å senda noko, etter som kvar av deim hadde råd, til hjelp for dei brørne som budde i Judæa. **30** Det gjorde dei også, og dei sende det til dei eldste gjennom Barnabas og Saulus.

12 Ved denne tidi lagde kong Herodes hand på nokre av kyrkjelyden og for ille med deim. **2** Jakob, bror til Johannes, tok han livet av med sverd. **3** Og då han såg at det var jødarne til lags, heldt han fram og grep også Peter - det var i søtebrodhelgi - **4** og då han hadde gripe honom, sette han honom i fengsel og yvergav til fire vaktskifte, på fire mann kvart, å vakta på honom, då han etter påske vilde føra honom fram for folket. **5** Peter vart då vakta i fengslet. Men av kyrkjelyden vart det halde underleg børn til Gud for honom. **6** Då so Herodes skulde til å føra honom fram,sov Peter den same natti millom two hermenner, bunden med to lekkjor, og vaktmennene utanfor døri vakta på fengslet. **7** Og sjå, Herrens engel stod der, og eit ljós skein i fangeromet. Og han støytte Peter i sida, vekte honom og sagde: «Skunda deg ogstatt upp!» og lekkjorne fall av henderne på honom. **8** Men engelen sagde til honom: «Bitt livgjordi um deg, og knyt på deg skorne dine!» Han so gjorde. Og han sagde til honom: «Kasta kjolen um deg, og fylg meg!» **9** Og han gjekk ut og fylgte honom, og visste ikke at det som engelen gjorde, var verkelegt, men trudde at han såg ei syn. **10** Då dei var komne igjenom den fyrste og den andre vakti, kom dei til den jarnporten som ber ut til byen, og han opna seg for deim av seg sjølv. Og dei gjekk ut og gjekk ei gata frametter, og straks skildest engelen frå honom. **11** Og Peter kom til seg sjølv att og sagde: «No veit eg i sanning at Herren sende engelen sin og fria meg ut or Herodes' hand og frå alt det som jødefolket trår etter.» **12** Og då han no hådde seg, gjekk han til huset hennar Maria, mor til Johannes som var kalla med tilnamnet Markus; der var mange komne saman og heldt børn. **13** Men då Peter banka på porten, kom det ut ei tenestgjenta, som heitte Rode, og skulde høyra etter. **14** Og då ho kjende Peters røyst, vart ho so glad, at ho ikke let upp porten, men sprang inn og fortalte at Peter stod utanfor. **15** Men dei sagde til henne: «Du er frå vitet.» Men ho vissa at det var so. Då sagde dei: «Det er engelen hans.» **16** Men Peter heldt på og banka; då let dei upp og såg honom, og dei vart forfærde. **17** Men han gjorde teikn til dem med handi, at dei skulde tegja, og fortalte deim korleis Herren førde honom ut or fengslet. Og han sagde: «Fortel Jakob og brørne dettle!» So gjekk han burt og for til ein annan stad. **18** Då det so vart dag, var det ikke liti røra millom hermennerne um kvar det då kunde ha vorte av Peter. **19** Herodes let

leita etter honom, men fann honom ikke. Og han forhøyrd vaktmennene og baud at dei skulde førast burt. Og han drog ned frå Judæa til Cæsarea og vart verande der. **20** Han var storleg vred på folket i Tyrus og Sidon. Men dei steig samrådde fram for honom, og då dei hadde vunne Blastus, ein hirdmann hjå kongen, bad dei um fred, av di landet deira hadde si næring frå kongens land. **21** På ein fastsett dag klædd so Herodes seg i kongelegt skrud og sette seg på kongsstolen og heldt ein tale til deim. **22** Og folket ropa til honom: «Det er Guds røyst og ikke menneskerøyst!» **23** Straks slo Herrens engel honom, for di han ikke gav Gud æra; og han vart uppeten av makk og anda ut. **24** Men Guds ord hadde framgang og vann mange. **25** Og Barnabas og Saulus for etter frå Jerusalem då dei hadde fullført si tenesta, og tok og med seg Johannes som var kalla med tilnamnet Markus.

13 I Antiochia, hjå kyrkjelyden der, var det nokre profetar og lærarar: Barnabas og Simeon, som vart kalla Niger, og Lukius frå Kyrene og Manaen, fosterbror til fylkeskongen Herodes, og Saulus. **2** Medan dei heldt gudstenesta og fasta, sagde den Heilage Ande: «Tak ut Barnabas og Saulus åt meg til den gjerning som eg hev kalla deim til!» **3** Då fasta dei og bad og lagde henderne på deim og let deim fara. **4** Då dei no soleis var utsende av den Heilage Ande, for dei ned til Seleukia og siglde derifrå yver til Kypern. **5** Og då dei var komne til Salamis, forkynte dei Guds ord i synagogorne til jødarne, og dei hadde også Johannes med til medhjelp. **6** Då dei so hadde fare gjenom øyi radt til Pafus, fann dei ein trollmann, ein falsk profet, ein jøde, som hadde namnet Barjesus. **7** Han var hjå landshovdingen Sergius Paulus, ein klok mann. Denne kalla til seg Barnabas og Saulus og ynskte å høyra Guds ord. **8** Men Elymas, trollmannen - for so er namnet hans utlagt - stod deim imot og sökte å venda landshovdingen av frå trui. **9** Men Saulus, som og vert kalla Paulus, vart fyllt med den Heilage Ande og såg kvast på honom og sagde: **10** «Å du som er full av all svik og all vondskap, du djevels barn, du fiende til all rettferd! vil du ikke halda upp med å forvenda Herrens beine vegar? **11** Og no, sjå Herrens hand er yver deg, og du skal verta blind og ikke sjå soli ei tid.» Og straks fall skodda og myrker på honom, og han trivla ikring og leita etter nokon som kunde leida honom ved handi. **12** Då tok landshovdingen ved trui, då han såg det som hadde hendt, og han var full av undring yver Herrens læra. **13** Paulus og fylgjet hans siglde so frå Pafus og kom til Perge i Pamfylia. Men Johannes skilde seg frå deim og vende um til Jerusalem. **14** Men dei for

lenger frå Perge og kom til Antiochia i Pisidia og gjekk inn i synagoga på kviletdagen og sette seg. **15** Etter lesnaden av lovi og profetarne sende forstandarane for synagoga bod til deim og sagde: «Brør, dersom de hev noko ord til påminning for folket, so tala!» **16** So stod Paulus upp og slo til ljud med handi og sagde: «Israelsittiske menner og de som ottast Gud, høy! **17** Dette folks, Israels, Gud valde ut federne våre, og han upphøgde folket i utlendingskapen i Egyptarland og førde deim ut derifrå med høglyft arm. **18** Og umkring fyrti år bar han deim på faderarm i øydemarki, **19** og han øydde ut sju folkeslag i Kana'ans-landet og skifte landet deira ut til arv åt deim, i fire hundrad og femti år på lag. **20** So gav han deim domarar alt til profeten Samuel. **21** Sidan kravde dei ein konge, og Gud gav deim Saul, Kis' son, ein mann av Benjamins ætt, i fyrti år. **22** Og då han hadde sett honom av, uppreiste han deim David til konge, han som han vitna um og sagde; «Eg fann David, Isaïs son, ein mann etter mitt hjarta; han skal gjera all min vilje.» **23** Av hans ætt førde han etter lovnamden fram ein frelsar for Israel, Jesus, **24** etter at Johannes fyreåt for hans koma hadde forkystt umvendingsdåp for heile Israels folk. **25** Men då Johannes fullførde sitt livnadslaus, sagde han: «Den de held meg for å vera, er eg ikkje; men sjå, det kjem ein etter meg, som eg ikkje er verdig til å løysa skorne av føterne på.» **26** Brør, søner av Abrahams ætt, og dei millom dykk som ottast Gud! til dykk vart ordet um denne frelsa sendt. **27** For dei som bur i Jerusalem og deira rådsherrar kjende honom ikkje, og med di dei dømde honom, uppfyllte dei og profetordi, som vert fyrelesne kvar kviledag. **28** Og endå dei ikkje fann nokor daudskyld, bad dei Pilatus at han måtte verta ihelslengen. **29** Men då dei hadde fullført alt det som stend skrive um honom, tok dei honom ned av treet og lagde honom i ei grav. **30** Men Gud vekte honom upp frå dei daude; **31** og han synte seg i fleire dagar for deim som hadde gjenge med honom frå Galilæa upp til Jerusalem, dei som no er hans vitne for folket. **32** Og me forkynner dykk evangeliet um den lovnamden som vart federne gjeven, at Gud hev uppfyllt denne for oss, deira born, då han reiste upp Jesus, **33** so som det og stend skrive i den andre salmen: «Du er min son; eg hev ført deg i dag.» **34** Men at han reiste honom upp frå dei daude, so han aldri meir skal venda tilbake til undergang, det hev han sagt so: «Eg vil gjeva dykk dei heilage lovnamder til David, dei trufaste.» **35** Difor segjer han og ein annan stad: «Du skal ikkje lata din heilage sjå undergang.» **36** For David sovna av, etter han i si livetid hadde tent Guds rådgjerd, og vart samla med sine feder og såg undergang. **37** Men han som Gud vekte upp, han såg

ikkje undergang. **38** Det vere då kunnigt for dykk, brør, at i honom vert forlating for synderne forkyst dykk; **39** og frå alt det som de ikkje kann verta rettferdigjorde frå ved Mose lov, vert kvar den som trur rettferdigjord i honom. **40** Sjå difor til at det som er sagt hjå profetarne, ikkje skal koma yver dykk: **41** «Sjå, de vanvyrdarar, og undra dykk og vert til inkjes! for eit verk gjer eg i dykkar dagar, eit verk som de ikkje vil tru, um nokon fortel dykk det.» **42** Men då dei gjekk ut, bad dei um at desse ordi måtte verta tala til deim den næste kviletdagen. **43** Og då synagogetenesta var enda, fylgte det med Paulus og Barnabas mange av jødarne og av dei jødetruande som dyrka Gud; og dei tala til deim og talde deim til å halda fast ved Guds nåde. **44** Den næste kviletdagen kom mest heile byen saman og vilde høyra Guds ord. **45** Men då jødarne såg folkehoparne, vart dei fulle av brennhug, og dei sagde imot det som vart sagt av Paulus, ja, sagde imot og spotta. **46** Då tok Paulus og Barnabas til ords og sagde beint ut: «Det var naudsynlegt at Guds ord vart tala fyrst til dykk; men sidan de støyter det burt og ikkje dømer dykk sjølv verdige til det ævelege liv, sjå, so vender me oss til heidningane. (aiōnios g166) **47** For so hev Herren bode oss: «Eg hev sett deg til ljós for heidningar, at du skal vera til frelsa alt til ytste enden av jordi.» **48** Då heidningane høyrdet det, gledde dei seg og prisa Herrens ord, og dei tok ved trui, so mange som var etla til ævelegt liv. (aiōnios g166) **49** Og Herrens ord breidde seg ut yver heile landet. **50** Men jødarne øste upp dei fornæme kvinner som dyrka Gud, og dei første mennar i byen, og dei fekk i gang ei forfylgjing mot Paulus og Barnabas, og dei jaga deim ut frå sine landemerke. **51** Dei riste dusti av føterne sine mot deim og kom til Ikonium. **52** Men læresveinarne vart fyllte med gleda og den Heilage Ande.

14 So hende det seg i Ikonium, at dei gjekk saman inn i synagoga til jødarne, og tala soleis at ein stor mengd både med jødar og grækarar trudde. **2** Men dei jødar som ikkje trudde, øste upp og sette vondt i hugen åt heidningane imot brørne. **3** Dei drygde då der ei lang tid og tala frimodigt i Herren, som vitna for sitt nådeord, med di han let teikn og under verta gjorde ved deira hender. **4** Og mengdi i byen sundra seg: nokre heldt med jødarne, andre med apostlarne. **5** Men då det vart stor ågang både av heidningane og jødarne med deira styremennar, med di dei vilde gjera vondt med deim og steina deim, **6** og då dei merka det, flydde dei til byarne i Lykaonia: Lystra og Derbe, og landet der ikring; **7** og der forkynnte dei evangeliet. **8** Og i Lystra sat det ein mann som var magtlaus i føterne og hadde vore vanfør frå mors liv og aldri hadde gjenge. **9** Han høyrdes Paulus tala,

og då han stirde på honom og såg at han hadde tru på å verта lækt, sagde han med høg røyst: **10** «Stattrett upp på føterne dine!» Og han sprang upp og gjekk ikring. **11** Men då folket såg det som Paulus hadde gjort, lyfte dei røysti og sagde på lykaonisk: «Gudarne hev teke menneskjescapnad på og er komne ned til oss.» **12** Og dei kalla Barnabas Zeus og Paulus Hermes, av di han var den som førde ordet. **13** Og presten for det Zeus-templet som var utanfor byen deira, kom til porten med uksar og kransar og vilde ofra saman med folket. **14** Men då apostlarne Barnabas og Paulus høyrdet det, reiv dei klædi sine sund og sprang inn i flokken, **15** og ropa og sagde: «Menner, kva er det de gjer? Me er og mennesje under same kår som de, og me forkynner dykk evangeliet, at de skal venda dykk burt frå desse fåfengde gudar til den livande Gud, som gjorde himmelen og jordi og havet og alt som i deim er, **16** han som i dei framfarne tiderne let alle heidningfolk ganga sine eigne vegar, **17** endå han ikkje let seg utan vitnemål, men di han gjorde godt og gav dykk regn og grøderike tider frå himmelen, og metta hjarto dykkar med føda og fagnad.» **18** Og ved å segja dette var det med naudi dei heldt folket frå å ofra til deim. **19** Men det kom jødar dit frå Antiokia og Ikonium og eggja upp mengdi, og dei steina Paulus og drog honom ut or byen i den tru at han var slokna. **20** Men medan lærersveinarne stod um honom, reiste han seg upp og gjekk inn til byen. Og dagen etter gjekk han med Barnabas ut til Derbe. **21** Og då dei hadde forkjent evangeliet der i byen og gjort mange til lærersveinar, vende dei um att til Lystra og Ikonium og Antiokia, **22** og dei styrkte sjælerne hjå lærersveinarne og talde deim til å halda fast ved trui og sagde: «Me lyt ganga inn i Guds rike gjennom mange trengslor.» **23** Og då dei hadde valt eldste åt deim for kvar kyrkjelyd, heldt dei bøn og fasta, og yvergav deim til den Herre som dei trudde på. **24** Og dei drog gjennom Pisidia og kom til Pamfylia; **25** og då dei hadde tala ordet i Perge, for dei ned til Attalia. **26** Derifrå sigdle dei til Antiokia, der som dei hadde vorte yvergjevne til Guds nåde til den gjerning som dei hadde fullført. **27** Då dei kom dit, samla dei kyrkjelyden og fortalte kor store ting Gud hadde gjort ved deim, og at han hadde opna døri til tru for heidninggarne. **28** Og dei drygde der ikkje so kort tid saman med lærersveinarne.

15 Og det kom nokre ned frå Judæa og lærde brørne: «Dersom de ikkje vert umskorne etter Mose sedvane, so kann de ikkje vertha frelste.» **2** Då der no vart strid, og Paulus og Barnabas kom i ikkje so lite ordskifte med deim, tok dei den råd at Paulus og Barnabas og nokre andre av deim skulde fara upp til apostlarne og dei eldste i Jerusalem

for dette spursmålet skuld. **3** Kyrkjelyden fylgte deim eit stykke på veg, og so drog dei gjennom Fønikia og Samaria og fortalte um korleis heidninggarne hadde vendt um; og dei gjorde alle brørne stor gleda. **4** Og då dei nådde fram til Jerusalem, vart dei fagna av kyrkjelyden og apostlarne og dei eldste, og dei fortalte kor store ting Gud hadde gjort ved deim. **5** Men det reiste seg nokre av farisæarflokken som hadde teke ved trui, og sagde: «Ein må umskjera deim og påleggja deim å halda Mose lov.» **6** Apostlarne og dei eldste kom då saman og skulde rådleggja um denne saki. **7** Då det so vart eit kvast ordskifte, stod Peter upp og sagde til deim: «Brør! de veit at Gud for lenge sidan gjorde det utval millom dykk, at ved min munn skulde heidninggarne få høyra ordet um evangeliet og koma til trui. **8** Og Gud, som kjenner hjarto, han vitna for deim, då han gav deim den Heilage Ande liksom oss; **9** og inkje skil gjorde han på oss og deim, med di han ved trui reinsa hjarto deira. **10** Kvi freistar de då Gud no med å leggja på nakken til lærersveinarne eit ok som korkje federne våre eller me orka å bera? **11** Men ved Herren Jesu nåde trur me at me vert frelste, på same måten som dei.» **12** Då tagde heile mengdi, og dei høyrdet på Barnabas og Paulus, som fortalte kor store teikn og under Gud hadde gjort millom heidninggarne ved deim. **13** Og då dei hadde sluttat å tala, tok Jakob til ords og sagde: «Brør, høy på meg! **14** Simeon hev fortalt korleis Gud frå det første såg til å få seg eit folk av heidninggar for sitt namn. **15** Og med dette samstavast profetordi, so som det stend skrive: **16** «Deretter vil eg venda tilbake og byggja upp att Davids nedfalne hytta, og det som er nedrive av henne, vil eg byggja upp att, og nyreisa det, **17** so dei andre mennesje skal søkja Herren, ja, alle heidningfolki som mitt namn er nemnt yver, » segjer Herren, som gjer dette, **18** som han veit um frå æveleg tid. (aiōn g165) **19** Difor dørmer eg at ein ikkje skal tyngja deim av heidninggarne som umvender seg til Gud, **20** men skriva til deim at dei skal halda seg frå ureinskap ved avgudar og frå hor og frå det som er strøypt og frå blod. **21** For Moses hev frå gamle dagar i kvar by deim som forkynner honom, då han vert upplesen i synagogorne kvar kviledag.» **22** Då vedtok apostlarne og dei eldste saman med heile kyrkjelyden å velja ut menner millom seg og senda deim til Antiokia med Paulus og Barnabas: det var Judas, med tilnamnet Barsabbas, og Silas, som var høgyrde menner millom brørne. **23** Og dei skrev dette med deim: «Apostlarne og dei eldste og brørne helsar brørne av heidninggarne i Antiokia og Syria og Kilikia. **24** Etter di me hev hørt at nokre som er komne frå oss, hev skræmt dykk upp ved sin tale og uroa sjælerne dykkar - me hev ikkje gjeve deim noko pålegg - **25** so hev me samrådde

vedteke å velja ut nokre menner og senda deim til dykk saman med våre kjære brør Barnabas og Paulus, 26 menner som hev våga livet sitt for vår Herre Jesu Kristi namn. 27 Me hev då sendt Judas og Silas, som og munnleg skal kunngjera det same. 28 For den Heilage Ande og me hev vedteke at me ikkje vil leggja nokor byrd på dykk utever desse naudturvelege ting: 29 at de held dykk frå avgudsoffer og blod og det strøpte og hor; og de vil finna dykk vel ved å vara dykk for desse ting. Liv vel!» 30 Då no desse var sende av stad, kom dei til Antiochia, og dei kalla heile kyrkjelyden saman og gav deim brevet. 31 Då dei hadde lese det, vart dei glade yver den trøysti. 32 Judas og Silas, som sjølv var profetar, trøysta brørne med mange ord og styrkte deim, 33 og då dei hadde vore der ei tid, let brørne deim fara med fred til deim som hadde sendt deim. 34 Silas rådde seg til å vera der. 35 Men Paulus og Barnabas drygde i Antiochia og lærde og forkynnte Herrens ord ved evangeliet saman med mange andre. 36 Men etter nokre dagar sagde Paulus til Barnabas: «Lat oss gjera ferdi upp att og sjå til våre brør i kvar by der me forkynnte Herrens ord, korleis dei hev det!» 37 Barnabas rådde til å taka Johannes med, som var kalla Markus. 38 Men Paulus tykte ikkje dei skulde taka honom med, som hadde skilt seg frå deim i Pamfylia og ikkje gjenge med deim til deira gjerning. 39 Det kom då til ein kvass strid, so dei skildest frå kvarandre, og Barnabas tok Markus med seg og siglde av til Kypern. 40 Men Paulus valde Silas til fylgesvein og drog ut etter at brørne hadde gjeve honom yver til Herrens nåde. 41 Og han for gjenom Syria og Kilikia og styrkte kyrkjelydarne.

16 Og han kom til Derbe og Lystra. Og sjå, der var det ein lærersvein med namnet Timoteus, son åt ei truande jødisk kvinne og ein græsk far. 2 Han hadde godt lov av brørne i Lystra og Ikonium. 3 Honom vilde Paulus hava i fylge med seg på ferdi, og han tok og umskar honom for dei jødar skuld som var på dei staderne, for dei visste alle at far hans var grækar. 4 Som dei då drog gjenom byarne, pålagde dei deim å halda dei bodi som var vedtekne av apostlarne og dei eldste i Jerusalem. 5 So vart då kyrkjelydarne styrkte i trui og voks i tal med kvar dag. 6 So for dei gjenom Frygia og det galatiske land, for den Heilage Ande hindra deim frå å tala ordet i Asia, 7 og då dei kom burtimot Mysia, freista dei å fara til Bitynia; og Jesu Ande gav deim ikkje lov. 8 So for dei utanum Mysia og drog ned til Troas. 9 Og um natt viste det seg ei syn for Paulus; det stod ein mann frå Makedonia og bad honom og sagde: «Kom yver til Makedonia og hjelp oss!» 10 Då han hadde set syni, søkte me straks å koma yver til Makedonia, sidan me kunde skyna at Herren hadde

kalla oss til å forkynna evangeliet for deim. 11 Me lagde so ut frå Troas og siglte beint yver til Samotrake og dagen etter til Neapolis, 12 og derifrå til Filippi, som er den fyrste byen i den luten av Makedonia og ein romersk koloni. I den byen drygde me nokre dagar. 13 På kviledagene gjekk me utanfor porten til ei elv, der dei hadde for vis å samlast til bøn, og me sette oss der og tala til dei kvinner som der var komne saman. 14 Og ei kvinne med namnet Lydia, som dreiv purpurhandel, frå byen Tyatira, ei som dyrka Gud etter jødetru, ho høyrd på, og Herren let upp hjarta hennar, so ho gav gaum etter det som Paulus tala. 15 Då ho og hennar hus var døypte, bad ho oss og sagde: «So sant de held meg for å vera ei som trur på Herren, so kom inn i mitt hus og ver der!» Og ho nøydde oss. 16 Men det hende seg, ein gong då me drog ut til bønestaden, at det møtte oss ei trælkvinna som hadde ei spådomsånd og var herrarne sine til stor vinning med å spå. 17 Ho fylgte etter Paulus og oss og ropa og sagde: «Desse menneski er den høgste Guds tenrarar, som forkynner dykk frelsevegen!» 18 Dette gjorde ho mange dagar. Men Paulus vart harm og vende seg og sagde til åndi: «Eg byd deg i Jesu Kristi namn å fara ut or hennel!» Og ho for ut or henne i same stundi. 19 Men då herrarne hennar såg at deira von um vinning var spilt, tok dei fat på Paulus og Silas og drog deim med på torget til rettartinget, 20 og dei førde deim fram for styremennene og sagde: «Desse mennene rører reint upp byen vår; dei er jødar 21 og forkynner seder som me ikkje hev lov til å taka imot eller liva etter, me som er romarar.» 22 Folket reiste seg og imot deim, og styremennene reiv klædi av deim, og let deim hudflengjast, 23 Og då dei hadde slege deim mange slag, kasta dei deim i fengsel og pålagde fangevaktaren å taka vel vare på deim. 24 Då han hadde fengje det påleggjet, kasta han deim i det inste fangeromet og sette føterne deira fast i stokken. 25 Men umkring midnatt heldt Paulus og Silas bøn og song lovesongar til Gud, og fangarne lydde på deim. 26 Då kom det brått ein stor jordskjelv, so at grunnvollen i fengslet skalv, og straks sprang alle dører upp, og lekkjorne losna av deim alle. 27 Fangevaktaren for upp or svevnen, og då han såg dørerne i fengslet opna, drog han sverdet og vilde drepa seg, for han trudde at fangarne hadde rømt. 28 Men Paulus ropa med høg røyst: «Gjer deg ikkje noko vondt! me er her alle saman.» 29 Han bad då um ljos og sprang inn, og han fall skjelvande ned for Paulus og Silas. 30 Og han førde deim ut og sagde: «Herrar, kva skal eg gjera for å verta frelst?» 31 Dei svara: «Tru på Herren Jesus, so skal du verta frelst, du og ditt hus.» 32 Og dei tala Herrens ord til honom og til alle i hans hus. 33 So tok han deim til seg

i same timen um natti og vaska deim etter slagj, og han vart straks døypt, han sjølv og alle hans. 34 Og han førde deim upp i huset sitt, sette fram brød åt deim, og gledde seg for di han med heile sitt hus var komen til trui på Gud. 35 Då det so vart dag, sende styresmennene sveinarne og sagde: «Lat mennerne lause!» 36 Fangevaktaren fortalte Paulus desse ordi: «Styresmennene hev sendt bod at de skal sleppa lause; so gakk no ut og far i fred!» 37 Men Paulus sagde til deim: «Dei hev hudflengt oss openberrleg utan lov og dom, me som er romerske borgarar; og so hev dei kasta oss i fengsel, og no vil dei jaga oss burt i løyndom. Men nei; lat deim koma sjølve og føra oss ut!» 38 Sveinarne fortalte styresmennene desse ordi. Og dei vart rædde, då dei høyrdt at dei var romarar; 39 dei kom og tala vel med deim og førde deim ut og bad deim fara frå byen. 40 So gjekk dei ut or fengslet og gjekk inn til Lydia; og då dei hadde set brørne og gjeve deim påminningar, drog dei burt.

17 Då dei hadde fare gjenom Amfipolis og Apollonia, kom dei til Tessalonika, der jødarne hadde synagoga. 2 Som Paulus' sedvane var, gjekk han inn til deim, og tri kviledagar tala han med deim ut or skrifterne 3 og tydde og greidde ut, at Messias skulde lida og standa upp frå dei daude, og sagde: «Dette er Messias, den Jesus som eg forkynner dykk.» 4 Og nokre av deim vart yvertydde og heldt seg til Paulus og Silas, og like eins ein stor mengd av dei grækjar som dyrka Gud, og ikkje få av dei fremste kvinnorne. 5 Men jødarne vart fulle av brennhug og tok med seg nokre lâke menneske av deim som rak på torget, og gjorde eit upplau og sette byen i røra. Og dei trengde seg fram imot Jasons hus og sökte å få deim ut til folket. 6 Men då dei ikkje fann deim, drog dei Jason og nokre av brørne fram for byretten og ropa: «Desse som hev sett heile mannheimen i opprør, dei er og komne hit, 7 og Jason hev teke imot deim. Og alle desse gjør beint imot keisarens lovbed, og segjer at ein annan er konge, og det er Jesus.» 8 Og dei fekk skräempt upp folket og byretten, då dei høyrdt dette. 9 Og då dei hadde late Jason og dei andre ganga i borg for deim, let dei deim lause. 10 Men brørne sende straks um natti både Paulus og Silas av stad til Berøa, og då dei kom dit, gjekk dei burt i synagoga til jødarne. 11 Men desse var gjævare enn dei i Tessalonika, og dei tok imot ordet med all godvilje og ransaka dag etter dag i skrifterne um dette hadde seg soleis. 12 Mange av dei kom då til trui, og ikkje få av dei fornæme græske kvinner og menner. 13 Men då jødarne i Tessalonika fekk vita at Paulus forkynnte Guds ord i Berøa og, kom dei og dit og eggja upp folket.

14 Straks sende då brørne Paulus burt på vegen til havet; men både Silas og Timoteus vart att der. 15 Dei som fylgte Paulus, førde honom til Aten og drog so derifrå med det bodet til Silas og Timoteus, at dei skulde koma til honom so snart som råd var. 16 Medan no Paulus venta på deim i Aten, harmast hans ånd i honom, då han såg at byen var full av avgudsbilæte. 17 Han samtala då i synagoga med jødarne og deim som dyrka Gud, og på torget kvar dag med deim han råka på. 18 Nokre av dei epikureiske og stoiske vismennene gav seg i ordskifte med honom, og sume sagde: «Kva er det denne ordgytaren vil segja?» Men andre sagde: «Han synest vera talsmann for framande guddomar; » - for han forkynnte deim evangeliet um Jesus og uppstoda. 19 So tok dei honom i handi og førde honom upp til Areopagus og sagde: «Kann me få vita kva det er for ei ny læra, dette som du talar um? 20 For det er underlege ting du fører oss for øyro. Difor vil me få vita kva dette skal tyda.» 21 Men alle atenarar og dei framande som budde der, gav seg ikkje stunder til anna enn å fortelja eller høyra nytt. 22 So stod då Paulus fram midt på Areopagus og sagde: «De ateniske menn! Eg ser at de i alle måtar er mykje annsame i dykkar gudsdyrkning; 23 for då eg gjekk ikring og såg på heilagdomarne dykkar, fann eg og eit altar med den innskrifti: «For ein ukjend Gud.» Det som de då dyrkar utan å kjenna det, dette forkynner eg dykk. 24 Gud, han som gjorde verdi og alt det som i henne er, han som er herre yver himmel og jord, han bur ikkje i tempel som er gjorde med hender, 25 ikkje heller tek han tenesta av menneskehender, som um han hadde trong til nokon ting, for han sjølv gjev alle liv og ande og alle ting; 26 og han hev late alle folkeslag av eitt blod bu yver heile jordkringen og fastsett deim visse tider og landemerke for deira bustad, 27 for at dei skulde leita etter Gud, um dei då kunde kjenna og finna honom, endå han ikkje er langt burte frå nokon einaste av oss. 28 For i honom er det me liver og rører oss og er til, som og nokre av skaldarne dykkar hev sagt: «For me er ogso hans ætt.» 29 Når me då er Guds ætt, må me ikkjetru at guddomen er lik gull eller sylv eller stein, eit bilæte av menneskeleg kunst og tanke. 30 Etter at Gud då hev havt tol med dei tidar då vankunna rådde, so byd han no alle menneske alle stader at dei skal umvenda seg, 31 etter som han hev fastsett ein dag då han vil døma mannheimen med rettferd ved ein mann som han fyreskipa til det, etter at han hadde gjeve jarteigner for alle med å reisa honom upp frå dei daude.» 32 Men då dei høyrdt um uppstoda av daude, spotta nokre, men andre sagde: «Me vil høyra deg ein gong til um dette.» 33 So gjekk då Paulus burt ifrå deim. 34 Men nokre menner heldt seg til

honom og kom til tru, millom deim ogso Dionysius, ein av domarane på Areopagus, og ei kvinna med namnet Damaris og andre med deim.

18 So drog han frå Aten og kom til Korint. **2** Der fann han ein jøde med namnet Akvilas, som var fødd i Pontus og nyst var komen frå Italia, og Priskilla, kona hans; for Klaudius hadde påbode at alle jødar skulde hava seg burt frå Rom; og han gjekk til deim, **3** og då han dreiv same handverket, budde han hjå deim og arbeidde der; for dei var tjeldmakarar av handverk. **4** Men han heldt samtalar i synagoga kvar kviledag og yvertydde jødar og grækurar. **5** Då so Silas og Timoteus kom ned frå Makedonia, var Paulus fullt uppteken med å læra, med di han vitna for jødarne, at Jesus er Messias. **6** Men då dei stod imot og spotta, riste han dusti av klædi sine og sagde til deim: «Dykkar blod kome yver dykkar hovud! Eg er rein; frå denne stundi gjeng eg til heidningarne.» **7** So gjekk han burt derifrå og kom i huset til ein mann med namnet Justus, som dyrka Gud, og hans hus låg vegg i vegg med synagoga. **8** Men Krispus, synagoge-forstandaren, kom til tru på Herren med heile sitt hus; og mange av folket i Korint kom til tru då dei høyrd honom, og let seg døypa. **9** Og Herren sagde til Paulus i ei syn um natt: «Ottast ikkje, men tala, og teg ikkje! **10** For eg er med deg, og ingen skal leggja hand på deg og gjera deg vondt; for eg hev mykje folk i denne byen.» **11** Og han vart buande der eit år og seks månader, og lærde Guds ord millom deim. **12** Men då Gallio var landshovding yver Akaia, reiste jødarne seg alle som ein mot Paulus og førde ham fram for domstolen og sagde. **13** «Denne set folk upp til å dyrka Gud imot lovi.» **14** Då Paulus vilde opna munnen, sagde Gallio til jødarne: «Var det nokor illgjerning eller noko vondt ustykke, de jødar, då hadde eg med god grunn hørt på dykk med tolmod. **15** Men er det stridsspursmål um ei læra og um namn og um dykkar lov, so stell med det sjølve! for i dei ting vil ikkje eg vera domar.» **16** Og so dreiv han deim burt frå domstolen. **17** Men då tok dei alle fat på Sostenes, synagoge-forstandaren, og slo honom midt for domstolen. Og Gallio brydde seg ikkje noko um alt dette. **18** Paulus vart der endå ei lang tid; so bad han velfar med brørne og siglte burt til Syria, og Priskilla og Akvilas i fylgle med honom, etter at han først i Kenkreæ hadde klypt håret sitt, for han hadde ein lovnad på seg. **19** So kom dei til Efesus; der let han dei andre vera att, og sjølv gjekk han inn i synagoga og gav seg i samtale med jødarne. **20** Då dei bad honom vera der lenger, samtykte han ikkje, **21** men baud deim velfar og sagde: «Eg skal koma til dykk att, um Gud so

vil.» So siglte han frå Efesus, **22** og han kom til Cæsarea, og han drog upp og helsa på kyrkjelyden og drog so ned til Antiokia. **23** Då han hadde vore der ei tid, drog han ut og for gjenom Galatarlandet og Frygia frå ende til ende og styrkte alle læresveinarne. **24** Men ein jøde med namnet Apollos, fødd i Aleksandria, ein ordhag mann, kom til Efesus; han var sterkt i skrifterne. **25** Han var upplærd um Herrens veg, og brennande i åndi tala og lærde han grannleg um Herren, endå han kjende berre Johannes-dåpen. **26** Og han tok til å tala frimodigt i synagoga. Då Priskilla og Akvilas høyrd honom, tok dei honom til seg og greidde Guds veg grannare ut for honom. **27** Då han so vilde draga derifrå til Akaia, talde brørne honom til og skrev til læresveinarne um å taka imot honom. Og då han kom dit, var han ved Guds nåde til stor hjelp for dei truande. **28** For med kraft målbatt han jødarne openberleg for alle, med di han synte ut or skrifterne at Jesus er Messias.

19 Medan Apollos var i Korint, hende det at Paulus kom til Efesus, etter han hadde fare gjenom dei øvre bygder. **2** Der fann han nokre læresveinar og sagde til deim: «Fekk de den Heilage Ande då de vart truande?» Dei svara honom: «Me hev ikkje ein gong hørt um den Heilage Ande er komen.» **3** Han sagde til deim: «Kva dåp er de då døypte med?» Dei sagde: «Med Johannes' dåp.» **4** Då sagde Paulus: «Johannes, han døypte med umvendings dåp, med di han sagde til folket, at dei skulde tru på den som kom etter honom, det er på Jesus.» **5** Då dei høyrd det, let dei seg døypa til Herren Jesu namn, **6** og då Paulus lagde henderne på deim, kom den Heilage Ande yver deim, og dei tala med tungor og profetiske ord. **7** Desse mennene var umkring tolv i alt. **8** Han gjekk då inn i synagoga og tala frimodigt i tri månader, med di han samtala med deim og yvertydde deim um det som høyrer til Guds rike. **9** Men då nokre forherde seg og ikkje vilde tru, og tala ille for mengdi um denne vegen, braut han lag med deim og skilde læresveinarne ut og heldt dagleg samtalar i skulen å Tyrannus. **10** Dette varde i two år, so at alle dei som budde i Asia, fekk høyra Herrens ord, både jødar og grækurar. **11** Og uvanlege kraftverk gjorde Gud ved Paulus' hender, **12** so at folk endå tok sveitedukar eller fangskinn som han hadde havt på seg, og gjekk med deim til dei sjuke, og dei vart fri for sjukdomarne, og dei vonde ånderne for ut or deim. **13** Men nokre av dei jødar som for ikring og mana ånder, tok til å nemna Herren Jesus namn yver deim som hadde dei vonde ånderne, med di dei sagde: «Eg manar dykk ved den Jesus som Paulus forkynner.» **14** Det var nokre søner til Skevas, ein jødisk øvsteprest, sju i

talet, dei som gjorde dette. 15 Men den vonde åndi svara og sagde: «Jesus kjenner eg, og Paulus veit eg um; men de, kven er de?» 16 Og mannen som den vonde åndi var i, sprang inn på deim og vann på deim og fekk yvermagt yver deim, so at dei laut fly nakne og såra ut or huset. 17 Dette vart kunnigt for alle som budde i Efesus, både jødar og grækjarar, og der kom ræddhug på deim alle, og Herren Jesu namn vart høglova. 18 Og mange av deim som hadde teke ved trui, kom og vitna og fortalte um sine gjerningar. 19 Og ein stor hop av deim som hadde fare med fåfengde kunster, bar bøkerne sine i hop og brende deim upp so alle folk såg det. Og dei rekna saman deira verde og fann at det var femti tusund sylvpengar. 20 Soleis hadde Herrens ord veldug framgang og fekk magt. 21 Då dette var fullført, sette Paulus seg fyre å draga gjenom Makedonia og Akaia og fara til Jerusalem, med di han sagde: «Når eg hev vore der, lyt eg og sjå Rom.» 22 So sende han two av hjelpesmennene sine, Timoteus og Erastus, til Makedonia; sjølv vart han endå verande ei tid i Asia. 23 Men ved den tid vart der ikkje lite uppstyr um Guds veg. 24 For det var ein mann med namnet Demetrius, ein sylvsmed, som gjorde Artemis-tempel av sylv og gav kunstsmedarne ikkje liti vinning. 25 Han kalla saman desse og dei arbeidrarar som sysla med det same, og sagde: «Menner, de veit at det er av dette arbeidet me hev vårt velstand. 26 Og de ser og hører at ikkje berre i Efesus, men yver mest heile Asia hev denne Paulus ved yverteljing avvendt ein stor hop, med di han segjer at dei ikkje er gudar, dei som vert gjorde med henderne. 27 No er det ikkje berre den fåren at dette vårt handverk skal få eit uord, men også at den store gudinna Artemis' tempel skal verta rekna for ingen ting, og hennar storvelde verta øydelagt, ho som heile Asia og mannheimen dyrkar.» 28 Då dei hørde dette, vart dei fulle av harm og ropa: «Stor er den efisiske Artemis!» 29 Og heile byen kom i fullt upprør, og dei styrmde alle som ein til teatret og reiv med seg makedonarane Gaius og Aristarkus, fylgesmennene åt Paulus. 30 Då Paulus vilde ganga inn til folket, let ikkje læresveinarne honom få lov. 31 Nokre av asiarådarne, som var hans vener, sende og bod til honom og bad honom at han ikkje måtte ganga inn i teatret. 32 Nokre ropa då eitt, andre noko anna; for folkehopen var reint fortulla, og dei fleste visste ikkje kva dei var komme saman for. 33 Men nokre av flokken sette Aleksander inn i saki, då jødarne skuva honom fram. Men Alexander slo til ljod med handi og vilde halda ein forsvarstale til folket. 34 Men då dei fekk vita at han var ein jøde, vart det eit einaste ropa frå deim alle, so dei mest i two timer ropa: «Stor er den efisiske Artemis!» 35 Men byskrivaren fekk då stagga hopen

og sagde: «Menner frå Efesus? Kva menneske er det vel som ikkje veit at efesar-byen er tempelvaktar for den store gudinna Artemis og hennar himmelfalne bilæte? 36 Då no ingen segjer imot dette, so må de styra dykk og ikkje gjera noko for framfust. 37 For de hev ført hit desse mennerne, som korkje er tempelranarar eller spottar dykkar gudinna. 38 Hev no Demetrius og kunstsmedarne med honom nokor klaga på nokon, so vert det då halde rettarmøte, og her er landshovdingar; lat deim so føra klaga på kvarandre! 39 Men dersom det er noko anna de søker, so skal det verta avgjort på det lovlege ålmannating. 40 For det er jamvel fåre for at me skal verta klaga for upprør etter dette i dag, då det ingen grunn finst, som me kann bruka til å gjera greida for dette upplaupet.» 41 Og med å segja dette fekk han hopen til å skiljast.

20 Då so uppstyret hadde stilna, kalla Paulus læresveinarne til seg og gav deim påminningar og bad farvel med deim; so drog han ut og vilde fara til Makedonia. 2 Då han hadde fare gjenom desse landi og påminnt deim med mange ord, kom han til Grækland. 3 Der vart han verande tri månader; og då jøderne lagde upp meinråd mot honom medan han skulle til å sigla til Syria, tok han den råd å leggja attervegen gjenom Makedonia. 4 Til Asia fylgte honom Sopater, son åt Pyrrus, frå Berøa, og av deim frå Tessalonika Aristarkus og Sekundus, og Gaius frå Derbe og Timoteus, og av deim frå Asia Tykikus og Trofimus. 5 Desse drog i fyrevegen og venta på oss i Troas. 6 Men me siglte ut frå Filippi etter sørtebrødhelgi, og kom fem dagar etter til deim i Troas, der me so drygde i sju dagar. 7 Den første dagen i vika var me saman og braut brødet; då heldt Paulus samtalar med deim, av di han vilde draga burt dagen etter, og han tøygde talen ut like til midnatt. 8 Det var mange lampor i salen der me var samla. 9 Men ein ung mann med namnet Eutykus sat i vindauge og var fallen i djup svevn, då Paulus drog samtalens so lenge ut, og i svevnen datt han ut og sturta ned frå tridje høgdi og vart teken upp livlaus. 10 Men Paulus gjekk ned og kasta seg yver honom og tok honom i famnen og sagde: «Ståka ikkje! for sjæli hans er i honom.» 11 So gjekk han opp att og braut brødet og åt av det; og då han hadde tala med deim ei lang stund heilt til dagsprett, drog han av stad. 12 Dei førde guten livande burt og vart storleg trøysta. 13 Me hadde då gjenge um bord i skipet og siglte av til Assus og skulle taka Paulus um bord der; for so hadde han påbode, då han sjølv vilde ganga. 14 Då han so kom til oss i Assus, tok me honom um bord og kom til Mitylene; 15 og derifrå siglte me og kom dagen etter beint utfor Kios; andre dagen kom me til Samos, og

då me hadde drygt ei stund i Trogillium, kom me dagen etter til Milet. 16 For Paulus hadde sett seg fyre å sigla utanum Efesus, so han ikkje skulde spilla tid i Asia; for han trøytte seg etter å nå Jerusalem til kvitsundagen, um det var mogelegt for honom. 17 Frå Milet sende han so bod til Efesus og kalla til seg dei eldste for kyrkjelyden. 18 Då dei var komne til honom, sagde han til deim: «De veit korleis mi ferd hjå dykk hev vore heile tidi, alt frå fyrste dagen eg kom til Asia, 19 at eg tente Herren med all audmykt og med tårar og i freistingar, som meinråderne frå jødarne førde yver meg, 20 korleis eg ikkje heldt att noko av det som kunde vera dykk til gagn, men forkynnte dykk det og lærde dykk det for ålmenta og heime i husi, 21 med di eg vitna både for jødar og grækjar um umvendingi til Gud og trui på vår Herre Jesus Kristus. 22 Og no, sjå, bunden av Anden dreg eg til Jerusalem, og veit ikkje kva som der skal møta meg, 23 utan det at den Heilage Ande i by etter by vitnar for meg og segjer at band og trengsler ventar meg. 24 Men for meg sjølv agtar eg ikkje mitt liv eit ord verd, når eg berre kann fullføra mitt laup og den tenesta som eg fekk av Herren Jesus: å vitna um evangeliet um Guds nåde. 25 Og no, sjå, eg veit at de ikkje meir skal sjå mi åsyn, alle de som eg gjekk um imillom og forkynnte Guds rike. 26 Difor vitnar eg for dykk på denne dagen at eg er rein for alle manns blod. 27 For ikkje heldt eg noko undan, men eg forkynnte dykk heile Guds råd. 28 Gjev då agt på dykk sjølve og på heile den hjord som den Heilage Ande sette dykk til tilsynsmennar i til å vakta Guds kyrkjelyd, som han vann seg med sitt eige blod! 29 Eg veit at etter min burtgang skal det koma inn millom dykk ville vargar, som ikkje sparer hjordi. 30 Ja, frå dykk sjølve skal det koma fram folk som fer med forvend tale og vil lokka læresveinarne etter seg. 31 Vak difor, og kom i hug at eg tri år natt og dag ikkje heldt upp med å påminna kvar ein med tåror! 32 Og no legg eg dykk yver på Gud og hans nådeord, han som hev magt til å oppbyggja dykk og gjeva dykk arvlut bland alle deim som hev vorte helga. 33 Ingen manns sylv eller gull eller klædnad hev eg kravt. 34 De veit sjølve at det som eg sjølv trong, og dei som var med meg, det hev desse henderne arbeidt for. 35 I alle måtar synte eg dykk, at soleis skal me med strævsamt arbeid vera til hjelp for dei veike og hugsa på Herren Jesu ord, som han sjølv hev sagt: «Det er saelare å gjeva enn å takा.»» 36 Då han hadde sagt dette, fall han på kne og bad saman med deim alle. 37 Då brast dei alle i sterk gråt og fall Paulus um halsen og kysste honom. 38 Og mest vondt gjorde deim det ordet han hadde sagt, at dei ikkje meir skulde få sjå hans åsyn. So fylgte dei honom til skipet.

21 Då me hadde rive oss frå deim og siglt av stad, kom me beinleides til Kos, næste dagen til Rodus og derifrå til Patara. 2 Der fann me eit skip som skulde fara yver til Fœnikia, og me gjekk då um bord og siglte av stad. 3 Då me fekk Kypern i syn og hadde late henne etter oss på vinstre handi, siglte me til Syria og lagde åt ved Tyrus; for der skulde skipet lossa farmen. 4 Me leita då upp læresveinarne og vart verande der sju dagar; dei sagde ved Anden til Paulus, at han ikkje skulde fara upp til Jerusalem. 5 Då me hadde vore der dei dagarne ut, drog me derifrå og for lenger, og dei fylgte oss alle med kvinner og born radt utanfor byen. So fall me på kne på strandi og bad; 6 og då me hadde sagt kvarandre farvel, gjekk me um bord på skipet; men dei andre vende heim att. 7 Me fullenda no sjøferdi og kom frå Tyrus til Ptolemais; der helsa me på brørne og vart ein dag yver hjå deim. 8 Dagen etter drog me derifrå og kom til Cæsarea; der tok me inn til evangelisten Filip, som var ein av dei sju, og vart verande hjå honom. 9 Han hadde fire ugjife døtter som hadde profetgåva. 10 Då me vart der fleire dagar, kom det ned frå Judæa ein profet med namnet Agabus. 11 Han kom til oss og tok Paulus' belte og batt seg sjølv på hender og føter og sagde: «So segjer den Heilage Ande: «Den mannen som eig dette beltet, skal jødarne binda soleis i Jerusalem og gjeva honom yver i henderne på heidningane.»» 12 Då me høyrdette dette, bad både me og dei som der budde, at han ikkje måtte fara upp til Jerusalem. 13 Men Paulus svara: «Kvífor græt de og slit hjarta mitt sund? Eg er reidbuen ikkje berre til å verta bunden, men til å døy i Jerusalem for Herren Jesu namn.» 14 Men då han ikkje var til å få yvertald, vart me stille og sagde: «Herrens vilje råde!» 15 Då desse dagarne var lidne, gjorde me oss ferdige og for upp til Jerusalem, 16 og nokre av læresveinarne i Cæsarea fylgte og med oss, og dei førde oss til ein som me skulde bu hjå, Mnason frå Kypern, ein gamall læresvein. 17 Då me kom til Jerusalem, fagna brørne oss med gleda. 18 Andre dagen gjekk Paulus med oss til Jakob, og alle dei eldste kom dit. 19 Og då han hadde helsa på deim, fortalte han det eine etter det andre av det som Gud hadde gjort hjå heidningane ved hans tenesta. 20 Då dei høyrdet det, lova dei Gud; og so sagde dei til honom: «Du ser, bror, kor mange tusund det er av jødar som hev teke ved trui, og alle hev dei stor ihuge for lovi. 21 Men dei hev spurt um deg, at du ute millom hedningane lærer alle jødar fråfall frå Moses, med di du segjer at dei ikkje skal umskjera borni sine eller liva etter dei gamle sedvanarne. 22 Kva er då å gjera? Det vil i vissa koma ei stor mengd saman; for dei vil få høyra at du er komen. 23 Gjer no difor som me segjer

deg! Der er millom oss fire menner som hev ein lovnad på seg. **24** Tak deim med deg og lat deg reinsa saman med deim, og ber du kostnaden for deim, so dei må kunna raka hovudet; so kann alle skyna at det er ingen ting i det som dei hev hørt um deg, men at du og ferdast so at du held lovi. **25** Men um dei heidningarne som hev teke trui, hev me sendt brev og avgjort at dei ikkje skal halda noko slikt, men berre vara seg for avgudsoffer og blod og det strøypte og hor.» **26** Då tok Paulus mennerne med seg og let seg dagen etter reinsa saman med deim og gjekk inn i templet og vilde melda utgangen av reinsingsdagane, då offeret skulde verta framført for kvar av deim. **27** Då det so leid mot enden av dei sju dagane, fekk jødarne frå Asia sjå honom i templet, og dei øste upp heile hopen og lagde hand på honom, **28** medan dei skreik: «Israelitiske menner, kom til hjelp! Dette er det mennesket som alle stader lærer alle imot folket og lovi og denne staden, og han hev jamvel ført grækkar inn i templet og vanhelga denne heilage staden.» **29** For dei hadde fyrst sett Trofimus frå Efesus saman med honom ute i byen, og so tenkte dei at Paulus hadde ført honom inn i templet. **30** Og det vart røra i heile byen og samanstrøyming av folket, og dei tok fat på Paulus og drog honom utanfor templet, og straks vart dørerne stengde. **31** Medan dei heldt på og vilde slå honom i hel, gjekk det melding opp til den øvste hovudmannen for vakti, at heile Jerusalem var i ei røra. **32** Han tok straks hermenner og hovudsmenner og skunda seg ned til deim. Men då dei såg den øvste hovudmannen og hermennerne, heldt dei upp med å slå Paulus. **33** Då kom den øvste hovudmannen burt til honom og let deim gripa honom, og baude at han skulde verta bunden med two lekkjar; og han spurde kven han var, og kva han hadde gjort. **34** Men den eine i hopen ropa det, og den andre det; og då han ikkje retteleg kunde få vissa for ståket skuld, baude han at han skulde førast inn i borgi. **35** Då han kom upp til troppestigi, vart det so at hermennerne laut bera honom, so ustyrleg var hopen; **36** for folkehopen fylgde med og skreik: «Drep honom!» **37** Då Paulus skulde førast inn i borgi, sagde han til den øvste hovudmannen: «Må eg få segja noko til deg?» Han svara: «Kann du græsk? **38** So er du då ikkje den egyptaren som gjorde opprør for ei tid sidan og førde dei fire tusund mordarar ut i øyemarki?» **39** Då sagde Paulus: «Eg er ein jøde frå Tarsus, borgar av ein ikkje ukjend by i Kilikia. Men eg bed deg: Gjev meg lov å tala til folket!» **40** Då han gav honom lov, stelte Paulus seg i troppi og slo til ljud åt folket med handi. Då det vart reint stilt, tala han til deim på det hebraiske målet og sagde:

22 «Brør og feder! høyr det som eg no vil segja dykk til mitt forsvar!» **2** Då dei høyrdde at han tala til deim på det hebraiske målet, vart dei endå meir stille. So segjer han: **3** «Eg er ein jøde, fødd i Tarsus i Kilikia, men uppostra i denne byen ved Gamaliels føter, upplærd i dei strenge krav etter fedrelovi, og eg var ihuga for Gud, so som alle de er i dag; **4** eg forfylgde Guds veg til dauden, lagde i lekkjar og yvergav til fangehus både menner og kvinner, **5** so som og øvstepresten og heile eldsterådet kann vitna med meg; av deim fekk eg jamvel brev med til brørne i Damaskus og for dit og vilde føra ogso deim som der var, bundne til Jerusalem, so dei skulde verta refste. **6** Men det hende, då eg var på vegen og kom nær til Damaskus, då lyste det brått ved middagsleite eit sterkt ljós frå himmelen ikring meg. **7** Og eg fall til jordi og høyrdde ei røyst som sagde til meg: «Saul, Saul, kvi forfylgjer du meg?» **8** Eg svara: «Kven er du, Herre?» Og han sagde til meg: «Eg er Jesus frå Nasaret, han som du forfylgjer.» **9** Dei som var med meg, såg ljuset, men røysti av honom som tala til meg, høyrdde dei ikkje. **10** Då sagde eg: «Kva skal eg gjera, Herre?» Og Herren svara meg: «Statt upp og gakk inn i Damaskus; der skal det verta tala til deg um alt det som det er fyresett deg å gjera.» **11** Då eg no ikkje kunde sjå for glima av det ljuset, vart eg leidd ved handi av fylgjesmennerne mine og kom inn i Damaskus. **12** Og ein som heitte Ananias, ein gudleg mann etter lovi, med godt lov av alle dei jødar som budde der, **13** han kom til meg og stod framfyre meg og sagde: «Saul, bror, sjå upp!» og eg såg upp på honom i same stundi. **14** Og han sagde: «Vår fedregud hev valt deg ut til å vita hans vilje og sjå den Rettferdige og høyra røysti av hans munn. **15** For du skal vera honom eit vitne for alle menneske um det du hev set og hørt. **16** Og no, kva drygjer du etter? statt upp og lat deg døypa og få dine synder avtvegne, og kalla på Herrens namn!» **17** Og det hende meg, då eg var komen att til Jerusalem og bad i templet, at det kom ei burtrykning på meg, **18** og eg såg honom, og høyrdde han sagde til meg: «Skunda deg og gakk i hast ut frå Jerusalem! for dei kjem ikkje til å taka imot vitnemålet ditt um meg.» **19** Då sagde eg: «Herre, dei veit sjølv at eg sette fast og hudflengde ikring i synagogorne deim som trudde på deg. **20** Og då blodet av Stefanus, ditt vitne, vart utrent, då stod eg og attved og samtykte i det og vakta klædi deira som slo honom i hel.» **21** Og han sagde til meg: «Gakk! for eg vil senda deg ut til heidningfolk langt burte.» **22** Dei høyrdde på honom til dette ordet; men då lyfte dei røysti og sagde: «Tak denne burt ifrå jordi! han burde ikkje få liva!» **23** Då dei no skreik og reiv klædi av seg og kasta dust upp i veret, **24** baude den øvste

hovudsmannen at han skulle førast inn i borgi, og sagde at han skulde verta forhøyrd med hudflengjing, so han kunde få vita kvifor dei ropa soleis imot honom. **25** Men då dei hadde bunde honom til slag med reimarne, sagde Paulus til hovudsmannen som stod der: «Hev de lov til å hudflengja ein romersk borgar, og det udømd?» **26** Då hovudsmannen hørde det, gjekk han til den øvste hovudsmannen og melde det og sagde: «Sjå til kva du vil gjera? for denne mannen er romersk borgar.» **27** Den øvste hovudsmannen gjekk då burt til honom og sagde: «Seg meg: Er du romersk borgar?» Han svara: «Ja.» **28** Den øvste hovudsmannen svara: «Eg hev kjøpt meg denne borgarretten for mange pengar.» Men Paulus sagde: «Men eg er endå fødd til honom.» **29** Då gjekk dei straks frå honom, dei som skulde forhøyra honom; men også den øvste hovudsmannen vart rædd, då han fekk vita at han var romersk borgar, for di han hadde bunde honom. **30** Men dagen etter, då han no vilde få full greida på det som jødarne klaga honom for, løyste han honom or lekkjorne og baud at øvsteprestarne og heile rådet skulde koma saman. Og han førde Paulus ned og stelte honom fram for deim.

23 Då feste Paulus augo på rådet og sagde: «Brør! Eg hev med alt godt samvit fare mi ferd for Gud til denne dag.» **2** Øvstepresten Ananias baud deim som stod der, å siå honom på munnen. **3** Då sagde Paulus til honom: «Gud skal siå deg, du kalka vegg! Og du sit her og skal døma meg etter lovi, og imot lovi byd du at dei skal siå meg!» **4** Dei som stod der, sagde: «Skjeller du ut Guds øvsteprest?» **5** Og Paulus sagde: «Eg visste ikkje, brør, at det var øvstepresten; for det stend skrive: «Ein hovding for ditt folk skal du ikkje skjella!» **6** Då no Paulus visste at den eine parten av deim var sadducærar, og den andre farisærar, ropa han i rådet: «Brør! Eg er ein farisæar, son åt farisæarar; det er for von og for uppstoda av daude at eg stend her for retten.» **7** Då han hadde sagt dette, vart det strid mellom farisæarane og sadducæarane, og flokken vart usamdi. **8** For sadducæarane segjer at det ikkje er nokor uppstoda og ingen engel eller ånd heller. Men farisæarane vedkjerner seg både dei ting. **9** No vart det eit stort skrik, og skriftlærde av farisæarflokken stod upp og stridde hardt og sagde: «Me finn inkje vondt hjå dette menneskjet; um det no var ei ånd som tala til honom, eller ein engel?» **10** Då det vart stor strid, og den øvste hovudsmannen vart rædd for at dei skulde slita Paulus sund, baud han hermennerne ganga ned og riva honom ifrå deim og føra honom inn i borgi. **11** Men natt etter stod Herren framfyre honom og sagde: «Ver hugheil! liksom du vitna um meg i Jerusalem, so skal du og vitna i Rom.» **12** Men då det vart dag, slo jødarne seg saman og forbanna seg på at dei

korkje skulde eta eller drikka fyrr dei hadde drepe Paulus. **13** Det var meir enn fyrti som soleis hadde samansvore seg; **14** og dei gjekk til øvsteprestarne og dei eldste og sagde: «Me hev forbanna oss på at me ikkje skal smaka nokon ting fyrr me hev drepe Paulus. **15** No må de då saman med rådet lata den øvste hovudsmannen vita, at han skal føra honom ned til dykk, liksom de vilde ransaka grannare um honom. So held me oss ferdige til å drepa honom fyrr han når fram.» **16** Men systerson til Paulus fekk høyra um den løyntrådi, og han kom og gjekk inn i borgi og fortalte Paulus det. **17** Paulus kalla då ein av hovudmennene til seg og sagde: «Før denne unge mannen til den øvste hovudsmannen, for han hev noko å melda honom.» **18** Han tok honom då med seg og førde honom til den øvste hovudsmannen og sagde: «Den bundne Paulus kalla på meg og bad meg føra denne unge mannen til deg, då han hadde noko å segja deg.» **19** Den øvste hovdingen tok honom ved handi og gjekk i einrom med honom og spurde: «Kva er det du hev å melda meg?» **20** Han sagde: «Jødarne er samrådde um å beda deg at du i morgen skal føra Paulus ned til rådet, liksom dei vilde spyra noko grannare um honom. **21** Du må ikkje gjera deim til viljes, for meir enn fyrti menner av deim lurer i løynd på honom, og dei hev forbanna seg på at dei korkje skal eta eller drikka fyrr dei hev drepe honom; og no er dei ferdige og ventar på ja-minne frå deg.» **22** Den øvste hovudsmannen let då den unge mannen ganga og baud honom: «Du må ikkje fortelja nokon at du hev late meg vita dette!» **23** Og han kalla til seg eit par av hovudmennene og sagde: «Lat two hundred hermenner helda seg ferdige til å fara til Cæsarea, og sytti hestfolk og two hundred skyttarar, frå den tridje timen på natt!» **24** Og han baud at dei skulde halda øyk i stand, so dei kunde lata Paulus rida på deim og føra honom trygt fram til landshovdingen Feliks. **25** Og han skreiv eit brev med dette innhaldet: **26** «Klaudius Lysias helsar den megtige landshovdingen Feliks. **27** Denne mannen, som var gripen av jødarne og so nær hadde vorte drepen av deim, honom kom eg og fria ut med herfolket, då eg fekk vita at han var romersk borgar; **28** og då eg vilde vita kva sak det var dei klaga honom for, førde eg honom ned for rådet deira. **29** Eg fann honom då klaga for nokre spørsmål i deira lov, men utan noko klagemål som gjorde honom skuldig til daude eller lekkjor. **30** Men då det no er meldt meg at ei meinråd mot mannen er i gjerdom, sender eg honom straks til deg, etter at eg hev bode klagarane hans å bera fram for deg det dei hev å segja.» **31** So tok då hermennerne Paulus, so som det var deim pålagt, og førde honom um natt til Antipatris, **32** og dagen etter let dei hestfolket draa med honom og

vende so um att til borgi. 33 Hine kom då til Cæsarea og gav landshovdingen brevet, og dei førde og Paulus fram for honom. 34 Då han hadde lese det og spurt kva land han var ifrå, og hadde fenge vita at han var frå Kilikia, sagde han: 35 «Eg skal taka deg i forhøyr når klagarane dine kjem.» Og han baud at han skulde haldast i varetekts i Herodes-borgi.

24 Fem dagar etter kom øvstestremen Ananias ned med nokre av styresmennene og ein talar, Tertullus; dei bar fram for landshovdingen klaga mot Paulus. 2 Han vart då kalla fram, og Tertullus tok til å klaga honom og sagde: 3 «Då me kann takka deg for mykjen fred, og det ved di umer er gjort rettarbøter for dette folket i alle måtar og alle stader, so skynar me på dette, megtigaste Feliks, med all takksem. 4 Men at eg ikkje skal hefta deg for lenge, so bed eg at du med ditt godlynde vil høyra på oss som stuttast! 5 For me hev funne at denne mannen er ein pest og ein uppøsar millom alle jødarne yver heile mannheimen og ein hovudmann for serflokken nasaræarane. 6 Han hev endå søkt å vanhelga templet; og me greip honom då og vilde døma honom etter vår lov. 7 Men Lysias, den øvste hovudmannen, kom og førde honom burt frå våre hender med stort valdsverk, 8 og han baud klagarane hans å koma til deg; og av honom kann du sjølv, når du ransakar det, få kunnskap um alt det som me klagar honom for.» 9 Men jødarne sanna med og sagde at dette hadde seg soleis. 10 Men då landshovdingen nikka til honom, at han kunde få tala, so svara Paulus: «Då eg veit at du hev vore domar for dette folket i mange år, fører eg mitt forsvar med fritt mod; 11 for du kann vissa deg um at det ikkje er meir enn tolv dagar sidan eg gjekk upp til Jerusalem og vilde tilbeda. 12 Og korkje i templet eller i synagogorne eller ikring i byen fann dei meg talande med nokon eller eggjande folk til upprør. 13 Og dei kann ikkje heller prova for deg dette som dei klagar meg for. 14 Men det sannar eg for deg, at etter den vegn som dei kallar ein serflokk, tener eg so min fedregud, at eg trur alt som er skrive i lovi og profetarne, 15 og hev den voni til Gud som desse og sjølve ventar, at det skal koma ei uppstoda av daude, både av rettferdige og urettferdige. 16 Difor legg eg sjølv vinn på alltid å hava eit uskadt samvit for Gud og menneske. 17 Då mange år var lidne, kom eg hit og skulde gjeva mitt folk milde gåvor og ofra, 18 og dermed fann dei meg i templet, då eg hadde reinsa meg utan folkestim og utan uppstyr; men det var nokre jødar frå Asia, 19 og dei skulde koma fram for deg og klag, um dei hadde noko å bera på meg. 20 Eller lat desse sjølve segja kva skuld dei fann hjå meg, då eg stod framfor rådet! 21 utan det skulde vera for dette eine ordet som eg ropa ut, då

eg stod millom deim: «For uppstoda av daude stend eg i dag for retten millom dykk!» 22 Men Feliks sette ut saki, då han visste betre um Guds veg, og han sagde: «Når Lysias, hovudmannen, kjem her ned, skal eg prøva saki dykkar.» 23 Og han baud hovudmannen halda honom i varetekts og lata honom hava ro og ikkje hindra nokon av hans eigne frå å vera honom til tenesta. 24 Då nokre dagar var farne, kom Feliks med Drusilla, kona si, som var ei jødisk kvinne, og sende bod etter Paulus og høyrdie honom um trui på Kristus. 25 Men då han tala um rettferd og fråhald og den komande dom, vart Feliks rædd og svara: «Gakk burt denne gongen! når eg fær gode stunder, skal eg kalla deg til meg att.» 26 Han hadde og den voni, at han skulde få pengar av Paulus; difor sende han oftare bod etter honom og tala med honom. 27 Då two år var lidne, fekk Feliks til ettermann Porcius Festus; og då Feliks vilde vinna seg takk av jødarne, let han Paulus bunden etter seg.

25 Då no Festus var komen til landshovding-embættet sitt, for han tri dagar etter upp til Jerusalem frå Cæsarea. 2 Øvstestprestarne og dei fyrste menner av jødarne bar då fram for honom klaga mot Paulus og kom med ei bøn til honom, 3 med di dei mot honom bad um det som ein nåde, at han skulde henta honom til Jerusalem; for dei lagde den løynrådi å slå honom i hel på vegen. 4 Men Festus svara då at Paulus var i varetekts i Cæsarea, og at han sjølv vilde fara dit snart. 5 «So kann dei av dykk, » sagde han, «som hev umber til det fara ned saman med meg, um det er noko gale med denne mannen, og klagar på honom.» 6 Då han so hadde drygt hjå deim berre åtte eller ti dagar, for han ned til Cæsarea; dagen etter sette han seg på domstolen og baud at Paulus skulde førast fram. 7 Då han var komen, stelte dei jødarne som var komne ned frå Jerusalem, seg ikring honom og bar fram imot honom mange og tunge klagemål; men dei kunde ikkje prova deim, 8 for Paulus forsvara seg og sagde: «Korkje mot den jødiske lov eller mot templet eller mot keisaren hev eg synda noko.» 9 Men då Festus vilde vinna seg takk av jødarne, svara han Paulus og sagde: «Er du viljig til å fara upp til Jerusalem og der få dom av meg i denne sak?» 10 Då sagde Paulus: «For keisaren domstol stend eg, og der hev eg rett til å verta dømd. Mot jødarne hev eg ingen urett gjort, so som du og vel veit. 11 Hev eg urett, og hev gjort noko som gjer meg skuldig til dauden, so bed eg meg ikkje fri for å døy. Men er det ikkje noko i det som desse klagar meg for, då kann ingen yvergjeva meg til deim berre for å gjera deim til lags. Eg skyt saki inn for keisaren.» 12 Då tala Festus med rådet sitt, og so sagde

han: «For keisaren hev du skote saki inn; til keisaren skal du fara.» **13** Men då nokre dagar var lidne, kom kong Agrippa og Berenike til Cæsarea og vilde helsa på Festus. **14** Då dei hadde vore der i fleire dagar, fortalte Festus kongen um Paulus og sagde: «Her er ein mann som Feliks let bunden etter seg; **15** då eg kom til Jerusalem, kom øvstprestarne og styremennene for jødarne fram med ei klag mot honom og kravde straff yver honom. **16** Eg svara deim at det ikkje er sedvane hjå romarane at dei for å gjera folk til lags yvergjев noko menneskje til dauden; men den som klag gjeld, lyt først standa åsyn til åsyn med klagarane sine og få høve til å forsvara seg mot klagemålet. **17** Då dei so var komne saman her, drygde eg ikkje ut saki, men sette meg dagen etter på domstolen og baud at mannen skulde førast fram. **18** Då no klagarane stod ikring honom, bar dei ikkje fram noko klagemål slikt som eg hadde tenkt meg. **19** Men dei hadde nokre kivsmål med honom um deira eigi gudsdyrkning og um ein Jesus som var daud, men som Paulus sagde var livande. **20** Då eg stod rådlaus med ransakingi av dette, spurde eg um han vilde fara til Jerusalem og der få dom i saki. **21** Men då Paulus innanka saki og vilde vera i varetektil keisaren felte domen, baud eg at han skulde verta halden i varetektil dess eg fær sendt honom til keisaren.» **22** Agrippa sagde til Festus: «Eg vilde og gjerne høyra den mannen.» Han svara: «I morgen skal du få høyra honom.» **23** Dagen etter kom so Agrippa og Berenike med stor stas og gjekk inn i salen saman med dei øvste hovudsmennene og dei gjævastee menner i byen, og etter påbod av Festus vart Paulus førd fram. **24** Då segjer Festus: «Kong Agrippa og alle de menner som her er saman med oss, her ser de honom som heile hopen av jødarne både i Jerusalem og her bad meg um, og ropa at han ikkje lenger måtte få liva. **25** Men då eg fann at han ikkje hadde gjort noko som gjorde honom skuldig til dauden, og han sjølv og skaut saki inn for keisaren, so tok eg den avgjerdi å senda honom dit. **26** Noko visst hev eg ikkje å skriva til herren um honom; difor førde eg honom fram for dykk og serleg for deg, kong Agrippa, so eg, når forhør er halde, kann hava noko å skriva. **27** For eg tykkjer det er meiningslaust når eg sender ein fange, at eg ikkje kann segja frå um klagemåli mot honom.»

26 Då sagde Agrippa til Paulus: «Du fær lov til å tala um deg sjølv.» Då rette Paulus handi ut og forsvara seg soleis: **2** «Mot alt det som jødarne klagar meg for, prisar eg meg lukkeleg, kong Agrippa, at eg i dag skal forsvara meg for deg, **3** for du kjenner best til alle sedvanar og spursmål hjå jødarne; difor bed eg deg å høyra på meg med tolmod! **4** Min livnad like frå ungdomen, som eg frå fyrste stund hev

ført millom folket mitt og i Jerusalem, kjenner alle jødarne, **5** då dei fyreåt veit um meg alt frå det fyrste, um dei vil vitna, at eg livde etter det strengaste serlaget i vår gudsdyrkning, som farisear. **6** Og no stend eg her og skal verta dømd for von um lovnaden som Gud gav federne, **7** den som vårt tolvgreina folk med vedhaldande gudsdyrkning natt og dag vonar å nå fram til; for denne von skuld, kong Agrippa, klagar jødar meg! **8** Kvi vert det halde for utrulegt millom dykk, at Gud vekkjer upp daude? **9** Eg for min part trudde at eg måtte gjera mykje imot nasaræaren Jesu namn; **10** det gjorde eg og i Jerusalem, og eg kasta mange av dei heilage i fangehus, då eg hadde fenge fullmagt frå øvstprestarne, og når dei skulde verta ihelslegne, røysta eg med, **11** og ikring i alle synagogorne tvinga eg deim tidt med refsing til å spotta, og eg rasa endå meir imot deim og forfylgde deim endå til byarne utanlands. **12** Dermed for eg då og til Damaskus med fullmagt og umbod frå øvstprestarne; **13** og midt på dagen, konge, såg eg på vegn eit ljos, som klårare enn soli stråla frå himmelen ikring meg og fylgesmennene mine; **14** og då me alle fall til jordi, høyrdie eg ei røyst som tala til meg og sagde på hebraisk mål: «Saul, Saul, kvi forfylgjer du meg? Det vert hardt for deg å spenna mot brodden.» **15** Då sagde eg: «Kven er du, Herre?» Og Herren sagde: «Eg er Jesus, han som du forfylgjer! **16** Men reis deg upp ogstatt på føterne dine! For difor synte eg meg for deg, for å kåra deg ut til tenar og vitne både um det som du hev set, og um det som eg vil syna meg med for deg, **17** med di eg friar deg ut frå folket og frå heidningarne som eg sender deg til, **18** at du skal opna augo deira, so dei kann venda seg frå myrker til ljos og frå Satans magt til Gud, for at dei skal få forlating for synderne og arvlut millom deim som er helga ved trui på meg.» **19** Difor, kong Agrippa, var eg ikkje ulydug mot den himmelske syni, **20** men forkynnte fyrst for folket i Damaskus og so i Jerusalem og i heile Judæaland og for heidningarne, at dei skulde gjera bot og venda um til Gud og gjera gjerningar som høver med umvendingi. **21** For desse ting skuld greip nokre jødar meg i templet og freista å taka livet av meg. **22** So hev eg då fenge hjelp av Gud og stend alt til denne dagen og vitnar både for liten og stor, med di eg ikkje segjer anna enn det som profetarne og Moses hev sagt skulde koma: **23** at Messias skulde lida, at han som fyrstemannen utav uppstoda av daude skulde forkynna ljos for folket og for heidningarne.» **24** Men då han forsvara seg so, segjer Festus med høg røyst: «Du er frå vitet, Paulus. Din store lærdom driv deg til vitløysa.» **25** Men han segjer: «Eg er ikkje frå vitet, megtigaste Festus, men talar sanne og umtenkte ord. **26** For kongen veit um dette, og til honom

talat eg og frimodig; for eg trur ikkje at noko av dette er ukjent for honom; for dette hev ikkje hendt i nokon avkrok.
27 Trur du profetarne, kong Agrippa? Eg veit at du trur!» 28 Men Agrippa sagde til Paulus: «Det skil lite på at du fær meg yvertald til å verta ein kristen.» 29 Då sagde Paulus: «Anten det er lite eller mykje som skal til, vilde eg ynskja til Gud, at ikkje berre du, men og alle dei som hører meg i dag, måtte verta slike som eg er, berre utan desse lekkjorne. 30 Då reiste kongen seg og landshovdingen og Berenike og dei som sat der med deim; 31 og dei gjekk i einrom og tala med kvarandre og sagde: «Denne mannen gjer ingen ting som skulde gjera honom skuldig til daude eller lekkjar.» 32 Og Agrippa sagde til Festus: Denne mannen kunde vera laten laus, um han ikkje hadde skote saki si inn for keisaren.»

27 Då det no var avgjort at me skulde sigla av stad til Italia, gav dei både Paulus og nokre andre fangar yver til ein hovudsmann med namnet Julius ved den keisarlege herflokken. 2 Me gjekk då um bord på eit skip fra Adramyttium, som skulde sigla frammed Asialandet, og so lagde me ut; Aristarkus, ein makedonar fra Tessalonika, var med oss. 3 Og den andre dagen for me inn til Sidon, og Julius, som var menneskjekjærleg mot Paulus, let honom få ganga til veneerne sine og njota godt av deira omsut. 4 Derifrå for me ut og siglte inn under Kypern, av di det var motvind. 5 Og då me hadde sight yver havet ved Kilikia og Pamfylia, kom me til Myra i Lykia. 6 Der fann hovudsmannen eit skip fra Aleksandria, som skulde til Italia, og han sette oss um bord i det. 7 I mange dagar gjekk det no seint med siglingi, og det var med naud me vann fram imot Knidus; då vinden var imot, heldt me inn under Kreta ved Salmeone, 8 og det var med naud me vann framder og kom til ein stad som vert kalla Godhamn, nær ved ein by Lasaea. 9 Då lang tid var lidi, og det alt var fårelag å ferdast på sjøen, etter som jamvel fastetidi var ute, vara Paulus deim og sagde: 10 «Menner, eg ser at sjøferdi vil vera eit våverk og til stor skade ikkje berre farm og skip, men og for vårt eige liv.» 11 Men hovudsmannen hadde betre tru til styrmannen og skiperen enn til det som Paulus sagde. 12 Og då hamni var ulagleg til vinterlægje, tok dei fleste den rádi å leggja ut ogso derifrå, um dei skulde kunna vinna fram og taka vinterlægje i Føniks, ei hamn på Kreta, som vender mot sudvest og nordvest. 13 Då det no bles ein linn sunnan vind, tenkte dei at dei kunde fullföra si rádgjerd. Dei letta då og heldt tett frammed Kreta. 14 Men ikkje lenge etter kom det ein kvervelstorm som vert kalla eurakylon, og kasta seg mot øyi; 15 då skipet kom på rek og ikkje kunde halda seg upp mot vinden, gav me det upp og let oss driva. 16 Me gjekk då inn

under ei litl øy, som vert kalla Klauda, og det var med naud me fekk berga inn båten; 17 då dei hadde fenge honom inn, tok dei til naudhjelp og surra skipet med tog. Og då dei var rædde for å驱va ned på Syrten, strika dei seglet og dreiv på den måten. 18 Då me leid mykje vondt av veret, kasta dei den andre dagen farmen yver bord, 19 og tridje dagen kasta me ut skipsreidskapen med eigne hender. 20 Sidan korkje sol eller stjernor synte seg på fleire dagar, og veret stod stridt på, var det no reint ute med all von um å verta berga. 21 Og då dei ikkje hadde fenge mat på lenge, steig Paulus fram midt imillom deim og sagde: «Menner, de skulde ha fylgt mi rád og ikkje fare frå Kreta og so sloppa for dette våverket og denne skaden. 22 Og no manar eg dykk til å vera ved godt mod; for ikkje ei sjæl av dykk skal forgangast, men berre skipet. 23 For i natt stod det framfyre meg ein engel frå den Gud som eg tilhører, og som eg tener, og han sagde: 24 «Ver ikkje rædd, Paulus! du skal stella deg fram for keisaren; og sjå, Gud hev gjeve deg alle deim som siglar med deg.» 25 Difor, menner, ver ved godt mod, for eg lit på Gud, at det skal verta so som det er sagt meg. 26 Men på ei øy skal me stranda.» 27 Då den fjortande natti kom, og me dreiv ikring i Adriatarhavet, merka sjøfolki ved midnatt at det bar nær til land. 28 Og då dei loddha, fann dei tjuge famnar. Men då dei var komne ei lite stykke derifrå og loddha på nytt, fann dei femtan famnar. 29 Og då dei var rædde for at dei skulde støyta på skjer nokon stad, kasta dei fire anker fra bakstamnen; og dei stunda på at det måtte verta dag. 30 Men sjømennene freista å røma burt frå skipet og sette båten på sjøen og lest vilja føra anker ut frå framstamnen; 31 då sagde Paulus til hovudsmannen og hermennene: «Dersom ikkje desse der vert verande um bord på skipet, so kann de ikkje verta berga.» 32 Då hogg hermennene tog til båten av, og slepte honom ned. 33 Då det so leid mot dag, bad Paulus alle å taka føda, og han sagde: «I dag er det den fjortande dagen som de ventar fastande, og ikkje fær dykk mat. 34 Difor bed eg dykk å taka føda; dette hører med til dykkar berging; for det skal ikkje forkomast eit hår av hovudet på nokon av dykk.» 35 Då han hadde sagt dette, tok han eit brød og takka Gud for augo på alle, og han braut det og tok til å eta. 36 Då vart dei alle ved godt mod og tok føda, dei og. 37 Me var i det heile two hundred og seks og sytti sjæler um bord på skipet. 38 Og då dei hadde ete seg mette, letta dei skipet med å kasta matvarorne i sjøen. 39 Då det no vart dag, kjende dei ikkje landet, men dei vart vare ei vik som hadde ei flat strand; der vilde dei setja skipet på land, um det var mogelegt. 40 Og dei slepte ankeri og let deim etter i havet, medan dei og løyste tog som dei

hadde bunde styri med, og då dei hadde vunde seglet upp for vinden, heldt dei inn mot strandi. **41** Men dei dreiv inn på ein grunne med djup sjø på både sider, og skipet støyte på; og framstamnen, som sette seg fast, vart standande urørleg, men bakstamnen vart sundslegen av det sterke bårebrotet. **42** No vilde hermennerne dreppe fangarne, so ingen skulde symja burt og røma. **43** Men hovudsmannen, som vilde berga Paulus, hindra deim i denne rádi og gav det påbodet at dei som kunde symja, først skulde kasta seg ut og koma i land, **44** og so dei andre, sume på bordstubbar, andre på stykke av skipet. Og soleis hende det seg at alle vart berga i land.

28 Då me no var berga, fekk me vita at øyi heitte Malta.

2 Dei innfødde synte oss uvanleg mannemilda; dei kveikte ein eld og tok seg av oss alle saman, då det tok til å regna og var kaldt. **3** Men då Paulus tok saman ein haug med turkvist og lagde på elden, kom det for varmen skuld ein orm ut og beit seg fast i handi hans. **4** Då dei innfødde såg dyret hanga ved handi hans, sagde dei til kvarandre: «Dette menneskjet er i all vissa ein mordar, som den hemnande rettferd ikkje gjev lov til å liva, endå han er berga frå havet.» **5** Han riste dyret av seg inn i elden og hadde ikkje noko mein av det. **6** Men dei venta at han skulde trutna upp eller brått siga daud ned. Men då dei hadde venta ei lang stund og såg at det ikkje hende honom noko ilt, slo dei um og sagde at han var ein gud. **7** Men ikkje langt frå den staden hadde den første mannen på øyi ein gard; mannen heitte Publius, og han tok imot oss og synte oss venleg gjestmildskap i tri dagar. **8** Og det ráka so til, at far åt Publius låg hardt sjuk av feber og blodgang. Paulus gjekk inn til honom og bad og lagde henderne på honom og lækte honom. **9** Og då dette hadde hendt seg, kom og dei andre på øyi som hadde sjukdomar, og dei vart lækte. **10** Dei gjorde og stor æra på oss, og då me for derifrå, førde dei um bord slikt som me kunde trenga til. **11** Då tri månader var lidne, for me derifrå på eit skip frå Aleksandria, som hadde lege vinteren yver ved øyi og hadde Tvinggarne til merke. **12** Og me kom inn til Syrakus og vart verande der i tri dagar. **13** Derifrå siglde me ikring og kom til Regium; og då det vart sunnanvind dagen etter, kom me på two dagar til Puteoli. **14** Der fann me brør og vart bedne um å drygja sju dagar hjå deim. Og so kom me til Rom. **15** Og då brørne der fekk høyra um oss, gjekk dei ut imot oss til Forum Appii og Tres Tabernæ; då Paulus såg deim, takka han Gud og fekk mod. **16** Då me so var komne til Rom, gav hovudsmannen fangarne yver til hovdingen for livvakti. Men Paulus fekk

lov til å bu for seg sjølv saman med den hermannen som vakta honom. **17** Og då tri dagar var gjengne, hende det seg at Paulus kalla saman dei første menner av jødarne der i byen, og då dei var komne saman, sagde han til deim: «Brør! Eg, som ingen ting hev gjort imot vårt folk eller våre fedre-seder, eg er frå Jerusalem yvergjeven som fange i henderne på romarane. **18** Då dei hadde forhørt meg, vilde dei lata meg laus, av di det ikkje var nokor daudssak imot meg. **19** Men då jødarne sette seg imot det, vart eg nøydd til å skjota saki inn for keisaren, men ikkje som um eg hadde noko klaga mitt folk for. **20** For den sak skuld hev eg då kalla dykk hit, so eg kunde få sjå dykk og tala med dykk; for det er for Israels von skuld eg ligg i denne lekkja.» **21** Dei sagde til honom: «Me hev ikkje fenge noko brev um deg frå Judæa, og ikkje hev nokon av brørne heller kome hit og fortalt eller sagt noko vondt um deg. **22** Men me finn det rett at du let oss høyra dine tankar; for um denne serflokkene er det oss kunnigt at han vert motsagd alle stader.» **23** Då dei hadde fastsett ein dag for honom, kom det ein større flokk til honom der han budde; og han lagde då ut for deim og vitna um Guds rike og sökte å yvertda deim um Jesus ut av Mose lov og profetarne, frå tidleg um morgonen til seint på kvelden. **24** Og nokre vart yvertdde ved det han sagde, men andre var vantruande. **25** Dei gjekk frå kvarandre i usemjå då Paulus hadde sagt det eine ordet: «Retteleg tala den Heilage Ande til dykkar feder ved profeten Jesaja, **26** då han sagde: «Gakk til dette folket og seg: «De skal høyra og høyra og ikkje skyna, og sjå og sjå og ikkje skilja, **27** for hjarta i dette folket hev vorte hardt, og dei er tunghøyrd på øyro, og dei let att augo sine, so dei ikkje skal sjå med augo og høyra med øyro og skyna med hjarta og venda um, so eg kunde få lækja deim.»» **28** So vere det då kunnigt for dykk, at denne Guds frelsa er send til heidningane; hjå deim skal ho og finna øyra.» **29** Og då han hadde sagt dette, gjekk jødarne burt og hadde eit kvast ordskifte seg imillom. **30** Han vart då verande heile two år i det herbyget som han hadde leigt seg, og tok imot alle som kom til honom, **31** og han forkynne Guds rike og lærde um Herren Jesus med alt frimod og utan hinder.

Romerne

1 Paulus, Jesu Kristi tenar, kalla til apostel, utkåra til å forkynna Guds evangelium, 2 som han lova fyreåt gjennom profetarne sine i heilage skrifter, 3 um Son hans, som etter kjøtet er komen av Davids ætt, 4 som etter heilagdoms ånd er sannsynt å vera Guds velduge Son ved uppstoda frå dei daude, Jesus Kristus, vår Herre, 5 som me fekk nåde ved og apostel-embætte til å verka lydnad i tru millom alle heidningfolki for hans namn skuld 6 - millom deim er de og kalla til Jesus Kristus - 7 til alle deim i Rom som Gud elskar, de kalla, heilage: Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! 8 Fyrst takkar eg min Gud ved Jesus Kristus for dykk alle, av di trui dykkar er namngjeti i heile verdi. 9 For Gud som eg tener i mi ånd i hans Sons evangelium, han er mitt vitne um kor uavlatande eg kjem dykk i hug. 10 I bøerne mine bed eg alltid um at eg då endeleg eingong med Guds vilje kunde få lukka til å koma til dykk. 11 For eg stundar etter å sjå dykk, so eg kunde få gjeva dykk av eikor åndeleg nådegåva med meg til dykkar styrkjing, 12 det vil segja at eg hjå dykk kunde hyggjast saman med dykk ved vår sams tru, dykkar og mi. 13 Og eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um at eg ofte hev etla meg til å koma til dykk - men eg vart hindra alt til no - so eg kunde hava eikor frukt hjå dykk og, liksom hjå hine heidningfolki. 14 Eg stend i skuld både til grækjarar og barbarar, både til vise og uvise. 15 Soleis er eg på mi sida viljug til å preika evangeliet for dykk og som er i Rom. 16 For eg skjemmest ikkje ved evangeliet, for det er ei Guds kraft til frelsa for kvar den som trur, både for jøde fyrst og so for grækjar. 17 For i det vert Guds rettferd openberra av tru til tru, som skrive stend: «Den rettferdige, av tru skal han liva.» 18 For Guds vreide vert openberra frå himmelen over all gudløysa og urettferdi hjå folk som held att sanningi i urettferd. 19 For det som ein kann vita um Gud, ligg i dagen for deim, for Gud hev openberra deim det. 20 For hans usynlege grunnhått, både hans ævelege kraft og guddom, er synleg sidan han skapte verdi, då ein kann skyna honom av gjerningarne - so folk skal vera utan orsaking (aiðios g126) 21 når dei, endå dei kjende Gud, like vel ikkje æra eller takka honom som Gud, men vart fåfengde i tankarne sine, og deira uvituge hjarta myrktest. 22 Medan dei briska seg med at dei var vise, vart dei dårar, 23 og dei bytte den uforgjengelege Guds herlegdom burt for eit bilæte som likjest eit forgjengelegt menneske og fuglar og firføtte dyr og krjupdyr. 24 Difor gav Gud deim yver i deira hjartans lyster til ureinskap, so dei skjemde sine likamar seg imillom,

25 dei som bytte burt Guds sanning for lygn, og æra og dyrka skapningen framfor skaparen, han som er velsigna i all æva. Amen. (aiōn g165) **26** Difor gav Gud deim yver til skamlege lyster, for både kvinnorne deira forvende det naturlege bruket til det unaturlige, 27 og like eins gjekk mennene og burt frå det naturlege bruket av kvinna og kveiktest upp i lyst til kvarandre, so menner dreiv skjemdarverk med menner, og fekk på seg sjølv det vederlag for si villferd som rett var. 28 Og liksom dei ikkje brydde seg um å eiga Gud i kunnskap, so gav Gud deim yver til ein hug som inkje duger, so dei gjorde det usømelege: 29 fulle av all urettferd, vanart, vinnesykja, vondskap, fulle av ovund, mord, trætta, svik, fulkynde, 30 øyretutarar, baktalarar, gudhata, valdsmenner, stormodige, storordige, oppfinnsame på vondt, ulydige mot foreldre, 31 uvituge, usætande, ukjærlege, miskunnlause; 32 slike som vel kjenner Guds dom, at dei som gjer slikt, er verde dauden, og endå ikkje berre gjer det, men og gjev deim medhald som gjer det.

2 Difor er du, menneske, ikkje orsakande, kven du so er som dørmer. For med di du dørmer den andre, fordømer du deg sjølv, for du som dørmer, gjer sjølv det same; 2 men me veit at Guds dom, som sanning krev, er yver deim som gjer slikt. 3 Men trur du det, du menneske som dørmer deim som gjer slikt og sjølv gjer det same, at du skal sleppa undan Guds dom? 4 Eller vanvyrder du hans rikdom på godleik og tolmod og langmod, og veit ikkje at Guds godleik driv deg til umvending? 5 Men med ditt hardlynde og ditt utbotferdige hjarta hopar du vreide yver deg på vredens dag då Guds rettferdige dom vert openberr; 6 for han skal gjeva kvar etter gjerningarne hans: 7 deim som med trott i god gjerning søker herlegdom og æra og uforgjengelegdom, skal han gjeva ævelegt liv; (aiōnios g166) 8 men deim som er stridsame og ikkje lyder sanningi, men lyder urettferdi, skal timast vreide og harm. 9 Naud og trengsla skal koma yver kvar menneskjesjål som gjer det vonde, både jøde fyrst og so grækjar. 10 Men herlegdom og æra og fred skal timast kvar den som gjer det gode, både jøde fyrst og so grækjar. 11 For Gud gjer ikkje skil på folk: 12 Alle som synda utan lovi, dei skal og verta fortapte utan lovi, og alle som synda under lovi, dei skal og verta dømde ved lovi. 13 For ikkje dei som høyrer lovi, er rettferdige for Gud, men dei som gjer etter lovi, skal verta rettferdigjorde. 14 For når heidningarne som ikkje hev lovi, gjer av naturi det som lovi byd, so er dei seg sjølv ei lov, endå dei ikkje hev lovi. 15 Dei syner at lov gjerningi er skri i hjarto deira, med de samvitet deira gjev sitt vitnemål, og tankarne seg imillom sakar eller orsakar deim 16 - på den dagen då Gud skal døma det dulde hjå menneski, etter mitt

evangelium ved Jesu Kristus. 17 Men um du heiter jøde og lit på lovi og rosar deg av Gud 18 og veit hans vilje og dømer um dei ymse ting med di du lærer av lovi, 19 og trøyster deg til å vera vegvisar for blinde, ljos for deim som er i myrker, 20 uppsedar for dårar, lærar for umynduge, då du hev den rette form for kunnskap og sanning i lovi: 21 Du som soleis lærer ein annan, lærer du ikkje deg sjølv? Du som preikar at ein ikkje skal stela, stel du? 22 Du som segjer at ein ikkje skal驱iva hor, driv du hor? Du som styggjest ved avgudar, ranar du avgudstempel? 23 Du som rosar deg av lovi, du vanærar Gud med di du bryt lovi! 24 For «Guds namn vert spotta millom heidningane for dykkar skuld,» som skrive stend. 25 For umskjeringi gjer vel gagn um du held lovi; men bryt du lovi, då hev di umskjering vorte til fyrehud. 26 Um då ein u-umskoren liver etter lovambi, skal ikkje då hans fyrehud verta rekna for umskjering? 27 Og den som hev den naturlege fyrehud, men uppfyller lovi, skal døma deg som med bokstav og umskjering bryt lovi. 28 For ikkje den er jøde som er det i synom, og ikkje heller er det umskjering som er det i synom, på kjøtet. 29 Men den som er jøde i løyndom, han er jøde, og umskjering er hjarteumskjering i ånd, ikkje i bokstav. Ein slik hev ros, ikkje av menneske, men av Gud.

3 Kva fyremun hev so jøden? eller kva gagn er det i umskjeringi? 2 Mykje i alle måtar! fyrst og fremst det at Guds ord vart gjeve deim til i vareign. 3 For korleis er det? um sume var uttrue, skulde då deira utruskap gjera Guds truskap til inkjes? 4 Nei, langt ifrå! Lat det standa fast at Gud er sannordig, men kvart menneske ein ljugar, som skrive stend: «At du må finnast rettferdig i dine ord, og vinna når du fører di sak.» 5 Men um vår urettferd syner Guds rettferd, kva skal me då segja? Er vel Gud urettferdig når han fører vreiden sin yver oss? Eg talar på menneskevis. 6 Nei, langt ifrå! Korleis kunde då Gud døma verdi? 7 Ja, men um no Guds sannleik ved mi lygn syntre seg ovstor til hans æra, kvi vert då eg endå dømd som ein syndar? 8 Og skal me ikkje då - som me vert spotta for, og som sume segjer at me lærer - gjera det vonde, so det gode kann koma utav det? Rettferdig er den domen som slike fær yver seg. 9 Kva då? Hev me nokon fyremun? Nei, slett ikkje; for me hev fyrr klaga både jødar og grækurar for at dei er under synd alle saman, 10 so som skrive stend: «Det finst ingen rettferdig, ikkje ein heller; 11 det finst ikkje den som er vitug, det finst ikkje den som søker Gud. 12 Alle er avvikne, dei er udugande vortne alle saman; det finst ikkje nokon som gjer godt, det finst ikkje ein einaste. 13 Ei opna grav er strupen deira, med tungorne sine gjorde dei svik, orme-eiter er under lipporne deira. 14 Deira munn er full av

bannskap og beiska. 15 Deira føter er snare til å spilla blod. 16 Øyding og usæla hev deira vegar, 17 og freds veg kjenner dei ikkje. 18 Ingen age for Gud dei heve for augo.» 19 Men me veit at alt det som lovi segjer, det talar ho til deim som hev lovi, so kvar munn skal tagna og all verdi verta saka for Gud, 20 sidan inkje kjøt kann verta rettferdiggjort for honom med lov gjerningar; for ved lovi kjem ein til å kjenna synd. 21 Men no er Guds rettferd, som lovi og profetarne vitnar um, openberra utan lovi, 22 det vil segja Guds rettferd ved tru på Jesus Kristus for alle og yver alle som trur. For det finst inkje skil; 23 alle hev synda og vantar æra for Gud, 24 med di dei vert rettferdiggjorde ufortent av hans nåde ved utløysingi i Kristus Jesus. 25 Honom syntre Gud fram i blodet hans, som ein nådestol ved trui, til å visa si rettferd, av di han i sitt langmod hadde havt tol med dei synder som fyrr var gjorde - 26 til å visa si rettferd i den tid som no er, so han kunde vera rettferdig og gjera den rettferdig som hev trui på Jesus. 27 Kvar er so vår ros? Ho er ute stengd. Kva lov er det ved? Gjerningslovi? Nei, ved tru-lovi. 28 For me held fyre at menneska vert rettferdiggjord ved tru utan lov gjerningar. 29 Eller er Gud berre Gud for jødar? Er han ikkje Gud for heidningar og? Jau, for heidningar og, 30 so sant Gud er ein, og han rettferdiggjer dei umskorne av tru, og dei u-umskorne ved tru. 31 Gjer me då lovi um inkje med trui? Nei, langt ifrå; me stadfester lovi.

4 Kva skal me då segja at Abraham, far vår, hev vunne etter kjøtet? 2 For vart Abraham rettferdiggjord av gjerningar, so hev han noko å rosa seg av. Men det hev han ikkje for Gud. 3 For kva segjer Skrifti? «Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd.» 4 Men den som held seg til gjerningar, honom vert løni ikkje tilrekna av nåde, men etter skyldnad; 5 men den som ikkje held seg til gjerningar, men trur på han som gjer den ugudlege rettferdig, honom vert trui hans rekna til rettferd. 6 Soleis prisar og David det mennesket sælt som Gud tilreknar rettferd utan gjerningar: 7 «Sæle er dei som hev misgjerderne sine forlatne og synderne sine yverbredde. 8 Sæl er den mann som Herren ikkje tilreknar synd.» 9 Gjeld no denne sælkingi dei umskorne, eller dei u-umskorne og? For me segjer at trui vart rekna Abraham til rettferd. 10 Korleis vart ho då tilrekna honom? då han var umskoren, eller då han hadde fyrehud? Ikkje då han var umskoren, men då han hadde fyrehud, 11 og han fekk umskjeringsteiknet til innsigle på rettferdi ved den trui som han hadde då han var u-umskoren, av di han skulde vera far til alle dei u-umskorne som trur, so rettferdi kunde verta tilrekna deim og, 12 og far til dei umskorne, dei som

ikkje berre hev umskjering, men og gjeng i fotfaret av den trui som Abraham, far vår, hadde då han var u-umskoren. **13** For ikkje ved lovi fekk Abraham eller ætti hans den lovnaden at han skulde vera erving til verdi, men ved tru-rettferd. **14** For er dei som held seg til lovi ervingar, so hev trui vorte gagnlaus og lovnaden til inkjes; **15** for lovi verkar vrede, men der det ingi lov er, der er ikkje heller lovbro. **16** Difor fekk han lovnaden ved trui, so det kunde vera som ein nåde, so lovnaden kunde standa fast for all ætti, ikkje berre for den som hev lovi, men og for den som hev Abrahams tru; han som er far til oss alle - **17** som skrive stend: «Til fader åt mange folk hev eg sett deg» - for Guds åsyn som han trudde på, han som gjer dei daude livande og kallar det som ikkje er til, som um det vore til. **18** Mot von trudde han med von, so han skulde verta far til mange folk, etter det som sagt var: «So skal ætti di verta.» **19** Og utan veikskap i trui såg han på sin eigen likam, som var utlivd, han var nære på hundrad år, og på det utdøydde morslivet hennar Sara; **20** men på Guds lovnad twila han ikkje med vantru, men vart sterk i trui, med di han gav Gud æra **21** og var fullviss på at det han hadde lova, var han og megtig til å gjera. **22** Difor vart det og rekna honom til rettferd. **23** Men ikkje berre for hans skuld er det skrive at det vart honom tilrekna, **24** men og for vår skuld som det skal verta tilrekna, me som trur på honom som vekte upp Jesus, vår Herre, frå dei daude, **25** han som vart gjeven for våre brot og uppvekt til vår rettferdigjering.

5 Etter di me no er rettferdigjorde av trui, hev me fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus, **2** som me ved trui og hev fenge tilgjenge ved til denne nåden som me stend i, og me rosar oss av von um Guds herlegdom. **3** Ja, ikkje berre det, men me rosar oss og av trengslorne våre, med di me veit at trengsla verkar tolmod, **4** og tolmodet verkar røynsla, og røynsla verkar von, **5** og voni gjer ikkje til skammar, av di Guds kjærleik er utrend i hjarto våre ved den Heilage Ande som er oss gjeven. **6** For medan me endå var veike, døydde Kristus til fastsett tid for ugudlege. **7** For det vil vandt nokon døy for ein rettferdig - for ein som er god kunde kanskje einkvan takå på seg å døy -; **8** men Gud syner sin kjærleik til oss med di at Kristus døydde for oss medan me endå var syndarar. **9** So mykje heller skal me då, no me er rettferdigjorde ved hans blod, verta frelste ved honom frå vredien. **10** For so sant me vart forlikte med Gud ved hans sons daude då me var fiendar, so skal me so mykje heller verta frelste ved hans liv no då me er forlikte. **11** Ja, ikkje berre det, men me rosar oss og av Gud ved vår Herre Jesus Kristus, som me no hev fenge forlik ved. **12**

Difor, liksom syndi kom inn i verdi ved eitt menneske og dauden ved syndi, og dauden soleis trengde igjenom til alle menneske av di dei synda alle - **13** For vel var det synd i verdi fyre lovi, men syndi vert ikkje tilrekna der det ingi lov er; **14** men endå rådde dauden frå Adam til Moses ogso yver deim som ikkje hadde synda i likning med Adams brot, han som er eit fyrebilæte på den som skulde koma. **15** Men ikkje er det med nådegåva soleis som med fallet; for hev dei mange døytt med di at den eine fall, so hev mykje meir Guds nåde og gåva vorte ovrik for dei mange i det eine menneske Jesu Kristi nåde. **16** Og ikkje er det med gåva soleis som det vart då ein synda; for domen vart til fordøming for ein skuld, men nådegåva vart til fridøming for mange fall skuld. **17** For dersom dauden kom til å råda på grunn av den eine manns fall, so skal mykje meir dei som fær den ovrike nåde og rettferds-gåva, liva og råda ved den eine, Jesus Kristus. **18** Difor, liksom ein manns fall vart til fordøming for alle menneske, so vart og ein manns rettferdige gjerning til livsens rettferdigjering for alle menneske. **19** For liksom dei mange vart syndarar ved ulydnaden åt det eine mennesket, so skal og dei mange verta rettferdige ved lydnaden åt den eine. **20** Men lovi kom attåt, so fallet skulde verta stort; men der syndi vart stor, vart nåden endå større, **21** so liksom syndi rådde ved dauden, skulde nåden og råda ved rettferd til ævelegt liv ved Jesus Kristus, vår Herre. (aiōnios g166)

6 Kva skal me då segja? Skal me halda fram i syndi, so nåden kann verta dess større? **2** Nei, langt ifrå! Me som er avdøyde frå syndi, kor skulde me endå liva i henne? **3** Eller veit de ikkje at alle me som vart døypte til Kristus Jesus, me vart døypte til hans daude? **4** Me vart soleis gravlagde med honom ved dåpen til hans daude, for liksom Kristus vart uppvekt frå dei daude ved Faderens herlegdom, so skal me og ferdast i ein ny livnad. **5** For hev me vorte sameina med honom i likskapen med dauden hans, so skal me og verta det i likskapen med uppstoda hans, **6** då me veit dette, at vårt gamle menneske vart krossfest med honom av so synd-likamen skulde verta til inkjes, so me ikkje lenger skal tena syndi; **7** for den som er daud, han er rettferdigjort frå syndi. **8** Men døydde me med Kristus, so trur me at me og skal liva med honom, **9** av di me veit at Kristus ikkje dør meir sidan han er uppvekt frå dei daude; dauden hev ikkje lenger vald yver honom. **10** For dauden sin, den døydde han ein gong for syndi, men livet sitt, det liver han for Gud. **11** Soleis skal de og rekna dykk daude for syndi, men livande for Gud i Kristus Jesus. **12** Lat difor ikkje syndi råda i dykkar døyeloge likam, so de lyder lysterne hans! **13** Og bjod ikkje

heller fram lemerne dykker å syndi til våpn for urettferd, men bjød dykk sjølve fram å Gud som upplivna frå daude, og lemerne dykker å Gud til våpn for rettferd! **14** For syndi skal ikkje råda yver dykk; de er ikkje under lovi, men under nåden. **15** Kva då? Skal me synda, sidan me ikkje er under lovi, men under nåden? Nei, langt ifrå! **16** Veit de ikkje at når de byd dykk fram å einkvan til tenarar so de lyder, so er de tenarar under den som de lyder, anten det so er under syndi til daude eller under lydnaden til rettferd? **17** Men Gud vere takk, at de vel hev vore tenarar under syndi, men no av hjarta hev vorte lydige mot den lærdomsform som de er yvergjeven til! **18** Men sidan de er frigjorde frå syndi, hev de vorte tenarar for rettferdi. **19** Eg talar på menneskevis for dykker kjøts vesaldom. For liksom de baud lemerne dykker fram til tenarar for ureinskapen og urettferdi til urettferd, so bjød no fram lemerne dykker til tenarar for rettferdi til helging. **20** For då de var tenarar for syndi, var de frie frå rettferdi. **21** Kva frukt hadde de so den tid? Slik som de no skjemmest ved. For endelykti på deim er dauden. **22** Men no då de er frigjorde frå syndi og hev vorte Guds tenarar, hev de dykker frukt til helging, og endelykti er ævelegt liv. (aiōnios g166) **23** For den løn som syndi gjev, er dauden, men Guds nådegåva er ævelegt liv i Kristus Jesus, vår Herre. (aiōnios g166)

7 Eller veit de ikkje, brør - for eg talar til slike som kjenner lovi - at lovi råder yver mennesket so lenge det liver? **2** For den gifte kvinnen er med lovi bundi til mannen sin so lenge han liver; men dør mannens, er ho løyst frå lovi um mannen. **3** Difor skal ho kallast horkona, um ho gifter seg med ein annan mann medan mannen hennar liver; men dør mannens, so er ho fri frå lovi, so ho ikkje vert horkona um ho vert gift med ein annan mann. **4** Soleis, mine brør, døydde de og frå lovi ved Kristi likam, av di de skulde høyra til ein annan, det er han som er uppstaden frå dei daude, so me kann bera frukt for Gud. **5** For då me var i kjøtet, verka dei syndige lysterne, som vart vekte ved lovi, soleis i lemerne våre, at me bar frukt for dauden; **6** men no er me løyste frå lovi, med di me hev døytt frå det som me var fangar under, so me tener i Andens nye art og ikkje i bokstavens gamle art. **7** Kva skal me då segja? Er lovi synd? Nei, langt ifrå! men eg kjende ikkje syndi utan gjenom lovi; for eg kjende ikkje lysti, um ikkje lovi hadde sagt: «Du skal ikkje lysta!» **8** Men syndi tok tilføre av bodet og verka allslags lyst i meg; for utan lov er syndi daud. **9** Eg livde ei tid utan lov; men då bodet kom, livna syndi upp, **10** men eg døydde; og bodet som var til liv, vart funne å vera meg til daude, **11** for syndi tok tilføre av bodet og dåra og drap meg ved det. **12** So er då lovi heilag, og bodet heilagt og rettferdig og godt. **13** Hev då det som er

godt vorte meg til daude? Nei, langt ifrå! men det var syndi, at ho skulde visa seg å vera synd, med di ho volde meg dauden med det som er godt - so syndi skulde verta storleg syndig ved bodet. **14** For me veit at lovi er åndeleg, men eg er kjøtleg, seld under syndi. **15** Det eg gjer, det skynar eg ikkje; for eg gjer ikkje det som eg vil, men det som eg hatar, det gjer eg. **16** Men gjer eg det som eg ikkje vil, so vitnar eg med lovi at ho er god. **17** Men no er det ikkje lenger eg som gjer det, men syndi som bur i meg. **18** For eg veit, at i meg, det vil segja i kjøtet mitt, bur inkje godt; for viljen hev eg, men gjera det gode vinn eg ikkje. **19** For eg gjer ikkje det gode som eg vil, men det vonde som eg ikkje vil, det gjer eg. **20** Men gjer eg det som eg ikkje vil, so er det ikkje lenger eg som gjer det, men syndi som bur i meg. **21** So finn eg då den lov for meg, eg som vil gjera det gode, at det vonde ligg meg for handi. **22** For eg hev hug til Guds lov etter mitt indre menneske, **23** men eg ser ei onnor lov i lemerne mine, som strider imot lovi i hugen min, og fangar meg under syndelovi som er i lemerne mine. **24** Eg arme menneske! kven skal frelsa meg frå denne daudens likam? **25** Gud vere takk ved Jesus Kristus, vår Herre! - So tener då eg i meg sjølv Guds lov med hugen, men syndelovi med kjøtet.

8 So er det då ingi fordøming for deim som er i Kristus Jesus. **2** For i Kristus Jesus hev livsens ånds-lov gjort meg fri frå synde- og daude-lovi. **3** For det som var umogelegt for lovi, av di ho var magtlaus ved kjøtet, det gjorde Gud, då han sende sin eigen son i syndigt kjøts likning og for syndi skuld og fordømde syndi i kjøtet. **4** So skulde lovkravet verta fullnøgt i oss som ikkje ferdast etter kjøtet, men etter Anden. **5** For dei som er etter kjøtet, trår etter det som høyrer kjøtet til, men dei som er etter Anden, trår etter det som høyrer Anden til. **6** For kjøtsens trå er daude, men Andens trå er liv og fred, **7** etter di kjøtsens trå er fiendskap mot Gud - for det er ikkje Guds lov lydugt, ja, kann ikkje vera det heller - **8** og dei som er i kjøtet, kann ikkje tekjkast Gud. **9** Men de er ikkje i kjøtet, men i Anden, so framt Guds Ande bur i dykk; men hev ein ikkje hev Kristi Ande, so høyrer han ikkje honom til. **10** Men er Kristus i dykk, so er vel likamen daud for synd skuld, men åndi er liv for rettferd skuld. **11** Men dersom Anden hans som vekte Jesus upp frå dei daude, bur i dykk, so skal han som vekte Kristus upp frå dei daude, også gjera dykker døyelege likamar livande for sin Ande skuld, som bur i dykk. **12** So stend me då, brør, ikkje i skuld til kjøtet, so me skulde liva etter kjøtet. **13** For liver de etter kjøtet, skal de døy; men døyder de likamens gjerningar ved Anden, då skal de liva. **14** For so mange som vert drivne av Guds Ande, dei er Guds born. **15** For de fekk ikkje ein trældoms-ande, so de

etter skulde ræddast, men de fekk ei barnekårs-ande, som gjer at me ropar: «Abba, Fader!» **16** Anden sjølv vitnar med vår ånd at me er Guds born. **17** Men er me born, so er me ervingar og, det er Guds ervingar, og Kristi medervingar, so framt me lid med honom, for at me skal verha herleggjorde med honom. **18** For eg held so fyre, at lidingarne i den nærverande tidi er ikkje vyrdande mot den herlegdomen som skal openberrast på oss. **19** For skapningen lengtar og stundar etter Guds borns openberring; **20** for skapningen vart lagd under vesaldomen - ikkje godviljut, men etter hans vilje som lagde honom derunder - **21** i von um at skapningen og skal verha frigjord frå trældomen under forgjengeledom til fridomen i Guds borns herlegdom. **22** For me veit at all skapningen sukkar saman og lid sår verk saman alt til no; **23** ja, ikkje berre det, men me og, som hev Anden til fyrstegrøda, jamvel me sukkar med oss sjølve, med di me stundar etter barnekåret, vår likams utløysing. **24** For i voni er me frelse; men ei von som ein ser, er ingi von; kvifor skulde ein vona det ein ser? **25** Men vonar me det me ikkje ser, so stundar me etter det med tolmod. **26** Men like eins kjem Anden og vår vanmågt til hjelp; for me veit ikkje kva me skal beda um, so som me treng det, men Anden sjølv gjeng i bøn for oss med usegjelege sukkar, **27** og han som ransakar hjarto, veit kva Anden trår etter; for etter Guds vilje gjeng han i bøn for dei heilage. **28** Og me veit at alle ting tener deim til gode som elskar Gud, dei som er kalla etter hans rådgjerd. **29** For dei som han kjende fyreåt, dei hev han og kåra fyreåt til å likjast bilætet av Son hans, so han skulde vera den fyrstefødde millom mange brør; **30** og dei som han kåra fyreåt, deim hev han og kalla, og dei som han kalla, deim hev han og rettferdigjort, og dei som han rettferdigjorde, deim hev han og herleggjort. **31** Kva skal me då segja um dette? Er Gud med oss, kven er då imot oss? **32** Han som ikkje sparde sin eigen son, men gav honom for oss alle, kor skulde han ikkje og gjeva oss alle ting med honom? **33** Kven vil klaga Guds utvalde? Gud er den som rettferdigjør. **34** Kven er den som fordømer? Kristus er den som hev døytt, ja, endå meir, som er uppvekt, som og er ved Guds høgre hand, som og gjeng i bøn for oss. **35** Kven skal skilja oss frå Kristi kjærleik? Trengsla eller hugverk eller forfylgjing eller hunger eller klædeløysa eller fåre eller sverd? **36** som skrive stend: «For di skuld vert me drepne all dagen; me er reknar som slagtesauer.» **37** Men i alt dette vinn me meir enn siger ved honom som elskar oss. **38** For eg er viss på at korkje daude eller liv, korkje englar eller herrar, korkje det som no er eller det som koma skal eller nokor magt, **39** korkje høgd

eller dypt eller noko annan skapning skal kunna skilja oss frå Guds kjærleik i Kristus Jesus, vår Herre.

9 Eg segjer sanning i Kristus, eg lyg ikkje, samvitet mitt vitnar med meg i den Heilage Ande, **2** at eg hev ei stor sorg og en stendig verk i hjarta mitt. **3** For eg skulde ynskja at eg sjølv var bannstøtt burt frå Kristus for brørne mine, samættingarne mine etter kjøtet, **4** dei som er israelitar, som hev barnekåret og herlegdomen og pakterne og lovgjevingi og gudstenesta og lovnaderne, **5** dei som federne høyrer til og som Kristus er ætta frå etter kjøtet, han som er Gud yver alle ting, velsigna i all æva. Amen. (*aīon g165*) **6** Men det er ikkje so at Guds ord hev vorte til inkjes; for ikkje alle dei som er ætta frå Israel, er Israel; **7** og ikkje heller er alle Abrahams born for di um dei er hans ætt; men: «Etter Isak som skal ætta di heita, » **8** det vil segja: ikkje borni etter kjøtet er Guds born, men borni etter lovnaden vert rekna til ætti. **9** For dette er eit lovnadsord: «Ved dette bilet kjem eg att, og då skal Sara hava ein son.» **10** Og ikkje berre det, men so var det og med Rebekka, ho som var med born ved ein, det er Isak, far vår. **11** For då dei endå var ufødde, og ikkje endå hadde gjort korkje godt eller vondt - for at Guds rådgjerd etter hans utveljing skulde standa ved lag, ikkje ved gjerningar, men ved honom som kallar - **12** då vart det sagt til henne: «Den eldste skal tena den yngste, » **13** som skrive stend: «Jakob elskar eg, men Esau hata eg.» **14** Kva skal me då segja? Skulde det finnast urettferd hjå Gud? Langt ifrå! **15** For han segjer til Moses: «Eg vil miskunna den som eg miskunnar, og ynka den som eg ynkar.» **16** So stend det då ikkje til den som vil, og ikkje heller til den som renner, men til Gud som gjer miskunn. **17** For Skrifti segjer til Farao: «Just til dette reiste eg deg upp, at eg kunde syna magti mi på deg, og at namnet mitt kunde verha kunngjort yver all jordi.» **18** So miskunnar han då kven han vil, og gjer kven han vil hard. **19** So vil du vel segja til meg: «Kva hev han so endå å klaga for? For kven stend vel imot viljen hans?» **20** Men kven er då du, menneskje, som trættar imot Gud? Skal då verket segja til verkaren: «Kvi gjorde du meg so?» **21** Eller hev ikkje krusmakaren vald yver leiret, so han av same deigi kann gjera det eine kjeralf til æra og det andre til vanæra? **22** Men um no Gud, endå han vilde syna vreiden sin og kunngjera si magt, like vel med stort langmod tolde dei vreide-kjeralf som var laga til undergang, **23** so han og kunde gjera sin herlegdoms rikdom yver miskunnskjeraldi som han fyreåt hadde laga til herlegdom? **24** Og til slike kalla han oss og, ikkje berre av jødar, men og av heidningar, **25** som han og segjer hjå Hosea: «Det som ei er mitt folk, vil eg kalla mitt folk, og kalla henne elskar som ei var elskar;

26 og det skal ganga so, at på den staden det vart sagt til deim: «De er ikkje mitt folk, » der skal dei kallast den livande Guds born.» 27 Og som Jesaja ropar ut yver Israel: «Um talet på Israels born er som havsens sand, so skal då berre leivningen frelsast. 28 For ordet sitt skal Herren setja i verk og snøgt fullföra på jordi.» 29 Og som Jesaja fyrr hev sagt: «Hadde ikkje Herren Sebaot leivt oss eit sæde, so hadde me vorte som Sodoma og vorte like Gomorra.» 30 Kva skal me då segja? At heidningane som ikkje søkte rettferd, dei vann rettferd, men det var rettferdi av tru. 31 Men Israel, som søkte rettferdslov, dei vann ikkje fram til denne lovi. 32 Kvifor so? For di dei ikkje søkte henne med tru, men med gjerningar, for dei støytte seg på støytestenen, 33 som skrive stend: «Sjå, eg legg i Sion ein stein til støyt og eit berg til stygg; den som trur på honom, skal ikkje verta til skamar.»

10 Brør! mitt hjartans ynskje og mi bøn til Gud for deim er at dei må verta frelse. 2 For eg gjev deim det vitnemålet at dei hev ihuge for Gud, men ikkje med skynsemd; 3 for då dei ikkje kjende Guds rettferd, men stræva etter å grunna si eigi rettferd, so gav dei seg ikkje inn under Guds rettferd. 4 For Kristus er enden på lovi til rettferd for kvar den som trur. 5 For Moses skriv um den rettferd som er av lovi: «Det mennesket som gjer desse ting, skal liva ved deim.» 6 Men den rettferdi som er av tru, segjer so: «Seg ikkje i ditt hjarta: «Kven skal fara upp til himmelen» - det vil segja til å henta Kristus ned -? 7 eller: «Kven skal fara ned i avgrunnen» - det vil segja til å henta Kristus upp frå dei daude -?» (Abyssos g12) 8 Men kva segjer ho? «Ordet er deg nær i munnen din og i hjarta ditt; » det er ordet um tru, det som me forkynner, 9 for dersom du sannar med munnen din at Jesus er herre, og trur du i hjarta ditt at Gud vekte honom upp frå dei daude, so skal du verta frelst; 10 for med hjarta trur ein til rettferd, og med munnen sannar ein til frelsa. 11 For Skrifti segjer: «Kvar den som trur på honom, skal ikkje verta til skamar.» 12 For det er inkje skil på jøde og grækar; alle hev dei same Herre, som er rik nok for alle som kallar på honom. 13 For kvar den som kallar på Herrens namn, skal verta frelst. 14 Korleis skal dei då kalla på den som dei ikkje trur på? og korleis skal dei tru der dei ikkje hev hørt? og korleis skal dei høryra utan det er nokon som forkynner? 15 Og korleis skal dei forkynna utan dei vert utsende? som skrive stend: «Kor fagre føterne deira er, som forkynner fred, som ber godt bod!» 16 Men ikkje alle lydde fagnadboden. For Jesaja segjer: «Herre, kven trudde det bodet me høyrde?» 17 So kjem då trui av høyring, men høyringi ved Kristi ord. 18

Men eg segjer: Hev dei då ikkje hørt det? Jau, til vissa; «røysti deira gjekk yver all jordi, og ordi deira til heimsens endar.» 19 Men eg segjer: Skyna ikkje Israel det då? Fyrst segjer Moses: «Eg vil gjera dykk åbruige på det som ikkje er eit folk, på eit uvitugt folk vil eg gjera dykk harme.» 20 Og Jesaja vågar seg til å segja: «Eg vart funnen av deim som ikkje søkte meg; eg synte meg for deim som ikkje spurde etter meg.» 21 Men um Israel segjer han: «All dagen rette eg ut henderne mine til eit ulydugt og motstridigt folk.»

11 Difor segjer eg: Hev då Gud støytt frå seg folket sitt?

Nei, langt ifrå; for eg er og ein israelit, av Abrahams ætt, av Benjamins ættgrein. 2 Gud hev ikkje støytt frå seg folket sitt som han kjende fyreåt. Eller veit de ikkje kva Skrifti segjer der ho talar um Elia, korleis han stig fram for Gud imot Israel og segjer: 3 «Herre! Profetarne dine drap dei, altari dine reiv dei ned, og eg vart åleine att, og dei stend meg etter livet.» 4 Men kva segjer Guds svar til honom? «Eg leivde meg sju tusund mann som ikkje bøygde kne for Ba'al.» 5 Soleis hev det då og i denne tid vorte att ein leivning etter nådens utveljing. 6 Men er det av nåde, so er det ikkje lenger av gjerningar, elles vert nåden ikkje nåde lenger. 7 Kva so? Det som Israel trår etter, det hev det ikkje fått, men dei utvalde hev fått det, dei hine hev vorte forherde, 8 som skrive stend: «Gud gav deim ei dauvskapsånd, augo til å ikkje sjå og øyro til å ikkje høyra, alt til den dag i dag.» 9 Og David segjer: «Lat bordet deira verta deim ei snara og ei gildra ei fella og ei attergjeld! 10 Lat augo deira dimmast, so dei ikkje ser, og bøyg alltid ryggen deira!» 11 Difor segjer eg: Hev dei då snåva for di at dei skulde falla? Nei, langt ifrå! men ved deira fall er frelsa komi til heidningane, so det skal vekkja deim til kapphug. 12 Men er deira fall ein rikdom for verdi, og deira skade ein rikdom for heidningar, kor mykje meir då deira fullending! 13 For til dykk talar eg, de heidningar. So sant som eg er heidningapostel, ærar eg embættet mitt, 14 um eg då kunde vekkja samæettingane mine til kapphug og få frelst nokre av deim. 15 For hev verdi vorte forlikt med Gud med då dei var burtkasta, kva anna vert det då enn liv av daude, når dei vert mottekne? 16 Men er fyrstegrøda heilag, so er deigj det og, og er roti heilag, so er greinerne det og. 17 Um no like vel sume av greinerne vart avbrotna, og du, som var ein vill oljekvist, vart innpota imillom deim og vart samhavande med deim i roti og feita på oljetreet, 18 so rosa deg ikkje imot greinerne! men um du rosar deg, so er det då ikkje du som ber roti, men roti som ber deg. 19 So vil du vel segja: «Greinerne vart avbrotna for di at eg skulde verta innpota.» 20 Ja vel! ved si vantru vart dei avbrotna, men du stend ved trui; ovmodast ikkje, men

oottast! **21** For sparde ikkje Gud dei naturlege greinerne, so vil han ikkje spa deg heller. **22** Sjå då Guds godleik og strengleik: Strengleik imot deim som er falne, men godleik imot deg, so framt du held deg til godleiken, elles skal du og verta avhoggen. **23** Men hine skal og verta innpota, dersom dei ikkje held fram i vantrui; for Gud er megtig til å pota deim inn att. **24** For dersom du vart avhoggen av det oljetreet som er vilt av naturi, og imot naturi innpota i eit godt oljetre, kor mykje heller skal dei då verta innpota i sitt eige oljetre, dei som av naturi hører til der! **25** For eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um denne løyndomen - so de ikkje skal tykkjast dykk sjølve kloke - at forherding til deils er komi yver Israel, til dess at fullnaden av heidningane er komen inn, **26** og so skal heile Israel verta frelst, som skrive stend: «Frå Sion skal frelsaren koma, rydja gudløysa burt frå Jakob, **27** og når eg tek burt deira synder, er dette mi pakti med deim.» **28** Etter evangeliet er dei fiendar for dykkar skuld, men etter utveljingi er dei elska for federne skuld; **29** for Gud tregar ikkje på nådegåvorne sine og kallet sitt. **30** For liksom de fyr var ulydige mot Gud, men no hev fenge miskunn ved deira ulydnad, **31** so hev dei og no vore ulydige for at dei og skal få miskunn med den miskunn som de hev fenge; **32** for Gud hev gjeve deim alle yver til ulydnad, so han skulde kunna miskunna deim alle. (eleesé g1653) **33** Å, for djup av rikdom og visdom hjå Gud! Kor uranskelege domarne hans er, og kor urekkjande vegarne hans! **34** For kven kjende Herrens hug? eller kven var rådgjevaren hans? **35** Eller kven gav honom noko fyreat, so han skulde få vederlag att? **36** For av honom og ved honom og til honom er alle ting. Han skal hava æra i all æva! Amen. (aiōn q165)

12 So legg eg dykk då på hjarta, brør, ved Guds miskunn,
at de må bjøda fram likamarne dykkar til eit offer som
er livande og heilagt og hugnadlegt for Gud - det er dykkar
åndelege gudstenesta - 2 og skikka dykk ikkje likt med denne
verdi, men umlagast med uppattning av hugen dykkar, so de
kann prøva kva som er Guds vilje: det gode og hugnadlege
og fullkomne. (aīon g165) 3 For ved den nåde som eg hev
fenge, segjer eg til kvar og ein millom dykk, at han ikkje skal
tenkja høgre um seg enn han bør tenkja, men tenkja visleg,
alt etter som Gud hev tilefta kvar sitt mål av tru. 4 For liksom
me hev mange lemer på ein likam, men ikkje alle lemerne
hev den same gjerning, 5 soleis er me mange ein likam i
Kristus, men kvar for seg er me kvarannans lemer. 6 Og
sidan me hev ulike nådegåvor alt etter den nåde som me
hev fenge, so lat oss, um me hev profetgåva, brukha henne
etter som me hev tru til, 7 eller um me hev ei tenesta, taka

vare på tenesta, eller um ein er lærar, på lærdomen, 8 eller um ein skal påminna, på påminningi; den som etlar ut, gjere det i god tru; den som er styrar, vere det med ihuge; den som gjer miskunn, gjere det med glede! 9 Lat kjærleiken utan fals; styggjest ved det vonde, haldt fast ved det gode!

10 Ver varmhjarta mot kvarandre i broderkjærleik; kappast um å visa kvarandre vyrdnad! **11** Ver ikkje lunka i dykkar ihuge; ver brennande i åndi; ten Herren! **12** Ver glade i voni, toluge i trengsla, trottuge i bøni! **13** Syn samhug med dei heilage i deira trong, legg vinn på gjestmildskap! **14** Velsigna deim som forfylgjer dykk; velsigna, og banna ikkje!

15 Gled dykk med dei glade og gråt med dei gråtande! **16** Ver samlyndte med kvarandre; trå ikkje etter det høge; men haldt dykk gjerne til det låge; ver ikkje sjølvkloke! **17** Gjev ikkje nokon att vondt for vondt; legg vinn på det som godt er, for alle manns åsyn! **18** So framt det er mogelegt, so haldt de på dykkar sida fred med alle menneske! **19** Hemn dykk ikkje sjølve, mine kjære, men gjev vreiden umrøme! For det stend skrive: «Meg høyrer hemnen til, eg skal gjeva attgjeld, segjer Herren.» **20** Um då fienden din er hungrig, so gjev honom mat; er han tyrst, so gjev honom drikka! for når du gjer det, sankar du gloande kol på hovudet hans. **21** Lat ikkje det vonde vinna yver deg, men vinn du yver det vonde med det qode!

13 Kvar mann skal vera lydug mot dei fyreset
styremagter. For det finst ikkje styremagt utan av Gud,
men dei som finst, deim hev Gud skipa, 2 so den som set
seg imot styremagi, han stend imot Guds skipnad; men den
som stend imot, skal få sin dom. 3 For dei styrande er ikkje
til rædsla for den gode gjerning, men for den vonde. Vil du
sleppa å ræddast styremagi? Gjer det som godt er, so skal
du få ros av henne; 4 for ho er Guds tenar, deg til gode. Men
gjer du det som vondt er, so ræddast! for ho ber ikkje sverdet
for inkje; ho er Guds tenar, ein hemnar til refsing yver den
som gjer det som vondt er. 5 Difor er det naudsynleg å vera
lydug, ikkje berre for refsingi skuld, men og for samvitet. 6
Difor legg de og skatt, for dei er Guds tenrarar, som just tek
vare på dette. 7 Gjev då alle det de er deim skuldige: skatt til
den som skatt skal hava, toll til den som toll skal hava, age
til den som age skal hava, æra til den som æra skal hava. 8
Ver ingen noko skuldige, utan det å elskar kvarandre! for den
som elskar den andre, hev uppfyllt lovi. 9 For ordi: «Du skal
ikkje gjera hor, du skal ikkje slå i hel, du skal ikkje stela, du
skal ikkje lysta,» og kva anna bodord det kann vera, det
samlar seg til eitt i dette: «Du skal elskar næsten din som
deg sjølv.» 10 Kjærleiken gjer ikkje næsten noko vondt; difor
er kjærleiken uppfylling av lovi. 11 Og dette lyt me gjera,

sidan me kjenner tidi, at timen er komen då me skal vakna or svevnen; for frelsa er oss næmre no enn då me tok ved trui. **12** Det lid med natti, og det stundar mot dag; lat oss då leggja verki frå myrkret av, og taka våpni til ljoset på! **13** Lat oss ferdasta sørmeleg som um dagen, ikkje i svir og drykk, ikkje i utukt og lauslivnad, ikkje i kiv og ovund, **14** men ikkje dykk Herren Jesus Kristus, og hav ikkje soleis umsut for kjøtet, at det vekkjer lyster!

14 Tak dykk av den som er veik i trui, utan å setja dykk til doms yver tankarne hans! **2** Den eine hev tru til å eta alle slag, men den veike et berre urter. **3** Den som et, vanvyrde ikkje den som ikkje et; og den som ikkje et, dømme ikkje den som et! For Gud hev teke seg av honom. **4** Kven er du som dømer ein framand dreng? Han stend eller fell for sin eigen herre; men han skal verta standande, for Gud hev magt til å halda honom uppe. **5** Den eine gjer skil på dagarne, den andre held alle dagar like; kvar vere fullviss i sin eigen hug. **6** Den som agtar på dagen, gjer det for Herren, og den som ikkje agtar på dagen, gjer det for Herren. Og den som et, gjer det for Herren, for han takkar Gud; og den som ikkje et, gjer det for Herren og takkar Gud. **7** For ingen av oss liver for seg sjølv, og ingen døyr for seg sjølv; **8** for um me liver, so liver me for Herren, og me døyr, so døyr me for Herren, so anten me liver eller døyr, høyrer me Herren til. **9** For Kristus døydde og vart livande att, for di at han skulde vera herre både yver livande og yver daude. **10** Men du, kvi dømer du bror din? eller du, kvi vanvyrder du bror din? me skal då alle fram for Guds domstol. **11** For det stend skrive: «So sant eg liver, segjer Herren, for meg skal kvart kne seg bøygja, og kvar tunga skal prisa Gud.» **12** So skal då kvar og ein av oss gjera Gud rekneskap for seg sjølv. **13** Lat oss difor ikkje lenger dømma kvarandre, men døm heller so, at de ikkje skal leggja støyt eller fella for bror dykkar! **14** Eg veit og er viss på det i Herren Jesus, at ingen ting er urein i seg sjølv; men dersom nokon held noko for ureint, so er det ureint for honom. **15** Fær bror din sorg for din mat skuld, so fer du ikkje lenger fram i kjærleik; før ikkje med din mat honom i fortaping som Kristus døydde for! **16** Lat då ikkje det gode de hev, verta til spott! **17** For Guds rike er ikkje eting og drikking, men rettferd og fred og gleda i den Heilage Ande; **18** for den som tener Kristus i det, han er hugnadleg for Gud og tekkeleg for menneskje. **19** Lat oss difor trå etter det som tener til fred og til uppbygging innbyrdes. **20** Riv ikkje ned Guds verk for mat skuld! Alt er vel reint, men det er vondt for det menneskje som et med samvitsagg. **21** Det er godt å ikkje eta kjøt eller drikka vin

eller gjera noko som bror din støyter seg på. **22** Du hev tru; hav henne hjå deg sjølv for Gud! Sæl er den som ikkje dørmer seg sjølv i det han valet han gjer; **23** men den som tvilar - et han, so er han dømd, av di det ikkje er gjort av tru; alt som ikkje er av tru, det er synd.

15 Me som er sterke, me er skuldige til å bera vanstyrken hjå dei veike og ikkje vera oss sjølve til hugnad. **2** Kvar av oss vere næsten sin til hugnad, til hans gagn, til uppbygging! **3** For Kristus levde ikkje heller seg sjølv til hugnad, men som skrive stend: «Deira hædingar som hædde deg, dei fall på meg.» **4** For alt det som fyrr er skrive, det er skrive oss til lærdom, so me skal hava von ved det tolmodet og den trøysti som skrifterne gjev. **5** Men Gud som gjev tolmod og trøyst, han gjeve at de må vera samlyndte med kvarandre etter Kristi Jesu fyredøme, **6** so de samheldige, med ein munn, kann prisa Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader! **7** Difor, tak dykk av kvarandre, liksom Kristus og tok seg av dykk til Guds æra! **8** Eg meiner: Kristus hev vorte tenar for dei umskorne for Guds sannleik skuld, for å stadfesta lovnaderne til federne; **9** men heidningane skal prisa Gud for miskunn, som skrive stend: «Difor vil eg prisa deg millom heidningar og lovsyngja ditt namn.» **10** Og etter segjer Skrifti: «Fagna dykk, heidningar, saman med hans folk!» **11** Og etter: «Lova Herren, alle heidningar, og prisa honom, alle folk!» **12** Og etter segjer Jesaja: «Koma skal Isais rotrenning, han som reiser seg til herre yver heidningar, på honom skal heidningane vona.» **13** Men den Gud som gjev voni, fylle dykk med all gleda og fred i trui, so de kann vera rike på von ved krafti frå den Heilage Ande! **14** Men eg og, mine brør, hev den visse trui um dykk, at de av dykk sjølve er fulle av godleik, fyllte med all kunnskap, duglege ogso til å påminna kvarandre. **15** Men endå hev eg sume stader skrive heller djervt til dykk, med di eg etter vilde gjeva dykk påminning etter den nåde som Gud hev gjeve meg, **16** at eg skal vera Jesu Kristi offerprest for heidningane og gjera prestetenesta med evangeliet, so heidningane kann verta eit huglegt offer, helga ved den Heilage Ande. **17** Difor hev eg mi ros i Kristus Jesus, i mi tenesta for Gud. **18** For eg vil ikkje våga meg til å tala um anna enn det som Kristus hev verka ved meg til å føra heidningar til lyndad, med ord og gjerning, **19** med kraft av teikn og under, med kraft av Guds Ande, so eg fullt hev kunngjort Kristi evangelium frå Jerusalem og rundt ikring alt til Illyria, **20** men då so, at eg sette mi æra i å forkynna evangeliet, ikkje der som Kristus alt var nemnd, at eg ikkje skulde byggja på framand grunnvoll, **21** men, som skrive stend: «Dei som ingi kunngjering hev fenge um honom, skal sjå, og dei som ikkje hev hørt, skal

skyna.» 22 Det er mest dette som hev hindra meg frå å koma til dykk. 23 Men no, då eg ikkje lenger hev rom i desse landi, og i mange år hev lengta etter å koma til dykk, 24 no vonar eg å få sjå dykk på gjenomferdi, når eg fer til Spania, og få fylgjeskap av dykk dit, når eg fyrt i nokon mun hev fenge hugnad hjå dykk. 25 Men no fer eg til Jerusalem i tenesta for dei heilage. 26 For Makedonia og Akaia hev av si godvild gjort eit samanskot til dei fatige millom dei heilage i Jerusalem. 27 Dei hev gjort det av si godvild, dei stend og i skuld til deim; for hev heidningane fenge av deira åndelege gode ting, so er dei og skuldige til å tena deim med dei timelege. 28 Når eg då hev fullført dette og lagt denne frukt i deira hender, so vil eg fara derifrå gjenom dykkar by til Spania, 29 og eg veit at når eg kjem til dykk, so skal eg koma med ei fylla av Kristi velsigning. 30 Men eg legg dykk på hjarta, brør, for vår Herre Jesu Kristi og Andens kjærleik, at de må strida med meg i dykkar bøner for meg til Gud, 31 at eg må ganga fri for dei vantruande i Iudea, og mi ærend til Jerusalem må tekjkast dei heilage, 32 so eg kann koma til dykk med gleda, um Gud so vil, og kveikjast upp i samvære med dykk. 33 Fredsens Gud vere med dykk alle! Amen.

16 Eg legg eit godt ord inn for Føbe, syster vår, som er tenar for kyrkjelyden i Kenkreæ, 2 at de tek imot henne i Herren, som det sømer dei heilage, og hjelper henne med alt som ho treng av dykk; for ho hev vore til hjelp for mange, ja for meg sjølv og. 3 Helsa Priska og Akvilas, mine medarbeidarar i Kristus Jesus - 4 dei hev våga sitt eige liv for meg, og ikkje berre eg takkar deim, men og alle kyrkjelydar av heidningane - 5 og helsa kyrkjelyden i deira hus. Helsa Epænetus, min kjære, som er fyrstegrøda av Asia for Kristus. 6 Helsa Maria, som hev arbeidt mykje for dykk. 7 Helsa Andronikus og Junias, mine skyldfolk og medfangular, dei er namngjetne millom apostlarne, og dei kom og til Kristus fyre meg. 8 Helsa Amplias, min kjære bror i Herren. 9 Helsa Urbanus, vår medarbeidar i Kristus, og min kjære Stakys. 10 Helsa Apelles, den velrøynde i Kristus. Helsa deim som høyrer til Aristobulus' hus. 11 Helsa Herodion, skyldingen min. Helsa deim frå Narkissus' hus, som er i Herren. 12 Helsa Tryfæna og Tryfosa, som hev arbeidt i Herren. Helsa Persis, den kjære, ho hev arbeidt mykje i Herren. 13 Helsa Rufus, den utvalde i Herren, og hans og mi mor. 14 Helsa Asynkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas og brørne hjå deim. 15 Helsa Filologus og Julia, Nereus og syster hans og Olympas og alle dei heilage som er hjå deim. 16 Helsa kvarandre med ein heilag kyss! Alle Kristi kyrkjelydar helsar dykk. 17 Men eg legg dykk på hjarta, brør, at de hev augo

med deim som veld usemjø og støytarne mot den læra som de hev lært, og haltd dykk ifrå deim. 18 For slike folk tener ikkje vår Herre Jesus Kristus, men sin eigen buk, og med sine fagre ord og sin smeikjande tale dårar dei hjarto på dei godtrugne. 19 For ordet um dykkar lydnad er kome utyver til alle; difor gled eg meg yver dykk, men eg ynskjer at de skal vera vise til det gode og reine for det vonde. 20 Men fredsens Gud skal brått krasa Satan under føterne dykkar! Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk! 21 Timoteus, min medarbeidar, og Lukius og Jason og Sosipater, skyldingane mine, helsar dykk. 22 Eg, Tertius, som skriv brevet, helsar dykk i Herren. 23 Gaius helsar dykk, han som er vert for meg og heile kyrkjelyden. Erastus, rekneskapsføraren i byen, helsar dykk, og broderen Kvartus. 24 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle! Amen. 25 Men han som er megtig til å styrkja dykk etter mitt evangelium og Jesu Kristi forkynning, etter openberringi av den løyndomen som hev vore duld i ævelege tider, (aiōnios g166) 26 men no er komen til synes, og i profetiske skrifter etter den ævelege Guds fyresegn kunngjord for alle folk til å verka lydnad i tru, (aiōnios g166) 27 han, den eine vise Gud ved Jesus Kristus, skal hava æra i all æva! Amen. (aiōn g165)

1 Korintierne

1 Paulus, ved Guds vilje kalla til Kristi Jesu apostel, og broderen Sostenes 2 til Guds kyrkjelyd som er i Korint, deim som er helga i Kristus Jesus, som er kalla, heilage, med alle deim som på kvar stad påkallar vår Herre Jesu Kristi namn, både deira og vår. 3 Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! 4 Eg takkar alltid min Gud for dykk, for den Guds nåde som er dykk gjeven i Kristus Jesus, 5 at de i honom er gjorde rike i alt, på all læra og i all kunnskap, 6 liksom Kristi vitnemål er stadfest hjå dykk, 7 so at det ikkje vantar dykk på nokor nådegåva, medan de ventar på vår Herre Jesu Kristi openberring, 8 han som og skal stadfesta dykk til enden, so de må vera ulastande på vår Herre Jesu Kristi dag. 9 Gud er trufast, han som de vart kalla ved til samfund med hans Son Jesus Kristus, vår Herre. 10 Men eg legg dykk på hjarta, brør, i vår Herre Jesu Kristi namn, at de alle må vera samtykte i dykkar tale, og at de ikkje må vera usamtykkje millom dykk, men at de må vera fullt sameina i same hugen og i same tanken. 11 For av huslyden hennar Kloe er det fortalt meg um dykk, mine brør, at det er kivsmål millom dykk. 12 Det er dette eg meiner, at kvar av dykk segjer: «Eg held meg til Paulus, » «eg til Apollos, » «eg til Kefas, » «eg til Kristus.» 13 Er Kristus sundskift? Er Paulus krossfest for dykk? Eller er det døypte til Paulus' namn? 14 Eg takkar Gud, at eg ikkje hev døypt nokon av dykk utan Krispus og Gaius, 15 so ikkje nokon skal segja, at de vart døypte til mitt namn. 16 Men det er sant, eg døypte og Stefanas' hus. Elles veit eg ikkje, at eg hev døypt nokon annan. 17 For Kristus sende meg ikkje ut til å døypa, men til å forkynna evangeliet, ikkje med vise ord, so Kristi kross ikkje skulde missa si kraft. 18 For ordet um krossen er vel därskap for deim som vert fortapte, men for oss som vert frelse, er det ei Guds kraft. 19 For det stend skrive: «Eg vil tyna visdomen hjå dei vise og spilla vitet hjå dei viture.» 20 Kvar er ein vismann? Kvar er ein skriftlærd? Kvar er ein granskars av denne verdi? Hev ikkje Gud gjort visdomen i verdi til därskap? (aiōn g165) 21 For då verdi ved sin visdom ikkje kjende Gud i Guds visdom, so fann Gud for godt ved forkynnings därskap å frelsa deim som trur, 22 etter som både jødar krev teikn, og grækarar sørkjer visdom, 23 men me forkynner Kristus krossfest, som er ei avstyggjing for jødar og ein därskap for grækarar, 24 men for deim som er kalla, både jødar og grækarar, forkynner me Kristus, Guds kraft og Guds visdom. 25 For Guds därskap er visare enn menneski, og Guds vanmagt er sterkare enn menneski. 26 Sjå då på dykkar kall, brør! at ikkje mange vise etter kjøtet

vart kalla, ikkje mange megtige, ikkje mange høgætta; 27 men det som er därlegt i verdi, det hev Gud valt seg ut, so han kunde gjera dei vise til skammar, og det som er veikt i verdi, det hev Gud valt seg ut, so han kunde gjera det sterke til skammar. 28 Og det som er lågt i verdi og vanvyrdt, det hev Gud valt seg ut, og det som er ingen ting, so han kunde gjera det til inkjes som er noko, 29 so ikkje noko kjøt skal rosa seg for Gud. 30 Men av honom er de i Kristus Jesus, som for oss hev vorte visdom frå Gud og rettferd og helgjing og utløysing, 31 so at, som det stend skrive, den som rosar seg, skal rosa seg i Herren.

2 Og eg, då eg kom til dykk brør, kom eg ikkje med meisterskap i ord eller i visdom og forkynne dykk Guds vitnemål. 2 For eg vilde ikkje vita noko imillom dykk, utan Jesus Kristus og honom krossfest. 3 Og eg var hjå dykk med vanstyrke og med otte og med mykje hjartebiv. 4 Og mitt ord og mi forkynning var ikkje med visdoms yvertalande ord, men med framsyning av ande og kraft, 5 so trui dykkar ikkje skulde vera grunna på menneske-visdom, men på Guds kraft. 6 Men me talar visdom hjå dei fullkomne, men ein visdom som ikkje høyrer denne verdi til eller herrarne i denne verdi, dei som forgjengst. (aiōn g165) 7 Men som ein løyndom talar me Guds visdom, den dulde, som Gud frå ævelege tider hev etla til vår herlegdom, (aiōn g165) 8 Den ingen av herrarne i denne verdi kjende; for hadde dei kjent honom, so hadde dei ikkje krossfest herlegdoms-herrnen; (aiōn g165) 9 men som skrive stend: «Det som auga ikkje såg og øyra ikkje høyrd, og som ikkje kom upp i menneskehjarta, det som Gud etla dei som elskar honom.» 10 Men for oss hev Gud openberra det ved sin Ande; for Anden ransakar alle ting, jamvel dypterne i Gud. 11 For kva menneske veit kva som bur i mennesket, utan menneskejåndi, som er i det? So veit heller ingen, utan Guds Ande, kva som bur i Gud. 12 Men me hev ikkje fenge den ande som høyrer verdi til, men den Ande som er av Gud, so me skal kjenna det som er oss gjeve av Gud, 13 det som me talar um, ikkje med ord som er lærde av menneskeleg visdom, men med ord som er lærde av den heilage Ande, med di me tyder åndelege ting med åndelege ord. 14 Men eit naturleg menneske tek ikkje mot det som høyrer Guds Ande til; for det er honom ein därskap, og han kann ikkje kjenna det, for det vert dømt åndeleg. 15 Men den åndelege dørmer alt, men sjølv vert han dømd av ingen. 16 For kven kjende Herrens hug, so han kunde læra honom? Men me hev Kristi hug.

3 Og eg, brør, kunde ikkje tala til dykk som til åndelege, men berre som til kjøtlege, som til nyfødingar i Kristus. 2

Eg gav dykk mjølk å drikka og ikkje fast føda; for de tolde det ikkje endå. Ja, de toler det ikkje enno, 3 for de er enno kjøtlege; for når det er ovund og trætta millom dykk, er de då ikkje kjøtlege og ferdast på menneskevis? 4 For når ein seger: «Eg held meg til Paulus,» og ein annan: «Eg til Apollos», er de ikkje då menneske? 5 Kva er då Apollos, og kva er Paulus? Tenrar som de kom til trui ved, og det etter som Herren gav kvar for seg. 6 Eg planta, Apollos vatna; men Gud gav vokster. 7 So er no korkje den noko som planter, eller den som vatnar, men Gud som gjev vokster. 8 Den som plantar, og den som vatnar, er eitt, men kvar skal få si eigi løn etter sitt eige arbeid. 9 For me er Guds medarbeidarar, de er Guds åkerland, Guds bygnad. 10 Etter den Guds nåde som er meg gjeven, hev eg lagt grunnvoll som ein vis byggmeister, men ein annan byggjer uppå; men kvar sjå til, korleis han byggjer uppå! 11 For annan grunnvoll kann ingen leggja enn den som er lagd, det er Jesus Kristus. 12 Men um nokon byggjer på denne grunnvollen med gull, sylv, dyre steinar, tre, høy, strå, 13 då skal kvar manns verk verta synbert; for dagen skal syna det, for han vert openberra med eld; og korleis kvar manns verk er, det skal elden prøva. 14 Um nokon manns verk som han bygde, stend seg, so skal han få løn; 15 um nokon manns verk brenn upp, so skal han missa henne; sjølv skal han då verta frelst, men so som gjennom eld. 16 Veit de ikkje at de er Guds tempel, og Guds Ande bur i dykk? 17 Tyner nokon Guds tempel, honom skal Gud tyna; for heilagt er Guds tempeler, og det er de. 18 Ingen dåre seg sjølv! Um nokon millom dykk tykkjест vera vis i denne verdi, lat honom verta ei dåre, so han kann verta vis! (aiōn g165) 19 For visdomen som høyrer denne verdi til, er dårskap for Gud. For det stend skrive: «Han fangar dei vise i deira sløgd,» 20 og etter: «Herren kjenner tankarne hjå dei vise, at dei er fåfengde.» 21 Difor skal ingen rosa seg av menneske; for alt høyrrer dykk til, 22 anten det er Paulus eller Apollos eller Kefas, anten det er verdi eller liv eller daude, anten det er det som no er, eller det som koma skal: alt høyrrer dykk til; 23 men de høyrrer Kristus til, og Kristus høyrrer Gud til.

4 Soleis halde folk oss for Kristi tenrar og hushaldarar yver Guds løyndomar! 2 Elles vert det kravt av hushaldarar, at dei må verta funne true. 3 Men for meg hev det lite på seg å verta dømd for dykk eller av ein menneskeleg domstol; ja, eg dømer ikkje meg sjølv di heller. 4 For vel veit eg ingen ting med meg sjølv, men med det er eg ikkje rettferdigjord; men den som dømer meg, er Herren. 5 Døm difor ikkje nokon fyre tidi, fyrr Herren kjem, han som og skal føra fram i ljoset det som er dult i myrkret, og openberra råderne i

hjarto; og då skal kvar og ein få si ros av Gud. 6 Dette, brør, hev eg yverført på meg sjølv og Apollos for dykkar skuld, so de må læra av oss at ein ikkje skal ganga lenger enn det som skrive stend, so ingen av dykk skal blåsa seg upp for den eine i mot den andre. 7 For kven gjev vel deg fyremun? Også kva hev du, som du ikkje hev fenge? Men um du no og hev fenge noko, kvi rosar du deg då, som um du ikkje hadde fenge det? 8 De hev alt vorte mette, de hev alt vorte rike, utan oss hev de vorte herrar; ja, gjev de hadde vorte herrar, so me og kunde vera herrar saman med dykk! 9 For eg tykkjer at Gud hev synt oss apostlar fram som dei ringaste, som dømde til dauden; for me hev vorte til ei bisn for verdi, både for englar og for menneske. 10 Me er dårar for Kristi skuld, men de er kloke i Kristus; me er veike, men de er sterke; de er heidra, men me ærelause. 11 Til denne stund er me både hungrige og tyrste og nakne og slegne og heimlause, 12 og mødde, med di me arbeider med våre eigne hender; me vert utskjelte, og me velsignar; me vert forfylgde, og me tek det med tol; 13 me vert spotta, og me påminner; me hev vorte som avrak i verdi, utskot for alle til denne stund. 14 Eg skriv ikkje dette til vanæra for dykk, men av di de er mine kjære born, påminner eg dykk. 15 For um de hev ti tusund læremestrar i Kristus, so hev de då ikkje mange feder; for i Kristus Jesus hev eg avla dykk ved evangeliet. 16 Eg legg dykk difor på hjarta: Vert mine etterfyldjarar! 17 Difor sende eg dykk Timoteus, som er min kjære og trufaste son i Herren, at han skulde minna dykk um mine vegar i Kristus, soleis som eg lærer alle stader hjå kvar kyrkjelyd. 18 Men sume hev blåse seg upp i von um, at eg ikkje skulde koma til dykk. 19 Men eg kjem til dykk snart, um Herren vil, og før då læra å kjenna ikkje ordi, men krafti hjå dei uppblåsne. 20 For Guds rike stend ikkje i ord, men kraft. 21 Kva vil de? Skal eg koma til dykk med ris eller med kjærleik og ei smålåti ånd?

5 Der gjeng allfares ord um hor hjå dykk, og det slikt hor, som ikkje ein gong vert nemnt hjå heidningane, at ein held seg med kona åt far sin. 2 Og de blæs dykk upp, endå de langt heller skulde syrgja, so den som hev gjort denne gjerningi, kunde verta støtt ifrå dykk! 3 For eg, som vel er fråverande med likamen, men nærverande med åndi, eg hev alt dømt, som eg var nærverande, at den som hev gjort dette, 4 han skal i vår Herre Jesu Kristi namn, med di de og mi ånd kjem saman i vår Herre Jesu Kristi kraft, 5 verta yvergjeven til Satan til tyning av kjøtet, so åndi kann verta frelst på Herren Jesu dag. 6 Det er ikkje fagert det som de rosar dykk av. Veit de ikkje, at ein liten surdeig syrer heile

deigen? 7 Reinsa difor ut den gamle surdeigen, so de kann vera ny deig, liksom de er usyrd; for ogso vårt påskelamb er slagna: Kristus. 8 Lat oss so halda helg, ikkje med gamall surdeig, ikkje med vondskap og argskaps surdeig, men med reinleiks og sannings usyrd brød! 9 Eg skriv til dykk i brevet, at de ikkje skulde hava umgjenge med horkarar, 10 og då meinte eg ikkje horkarane av denne verdi i det heile, eller giruge eller røvarar eller avgudsdyrkarar, for elles laut de ganga ut or verdi; 11 men eg skrev til dykk at de ikkje skal hava umgjenge med nokon, som er kalla bror og er ein horkar eller girug eller avgudsdyrkar eller baktalar eller drikkar eller røvar, so de ikkje ein gong et i saman med honom. 12 For kva hev vel eg med å døma deim som er utanfor? Dømer ikkje de og berre dei som er innanfor? 13 men Gud skal døma deim som er utanfor. So støyt då ut den vonde frå dykk sjølve!

6 Vågar nokon av dykk, når han hev sak mot ein annan, å søkja dom hjå dei urettferdige og ikkje hjå dei heilage? 2 Eller veit de ikkje, at dei heilage skal døma verdi? Og dersom verdi vert dømd av dykk, er de då overdige til å døma i dei minste saker? 3 Veit de ikkje, at me skal døma englar, og då vel mykje meir i timelege ting? 4 Når de då hev saker um timelege ting, so set de deim til domarar som er vanvyrde i kyrkjelyden! 5 Til skam for dykk segjer eg dette. So finst der då ingen vis mann hjå dykk, ikkje ein einaste som kann skilja trætta for bror sin? 6 Men bror fører sak mot bror, og det endå for vantruande domarar. 7 Det er no i det heile eit tap for dykk at de hev sak med kvarandre. Kvi lid de ikkje heller urett? Kvi toler de ikkje heller uskil? 8 Men de gjer urett og uskil, og det endå mot brør! 9 Eller veit de ikkje, at dei urettferdige ikkje skal erva Guds rike? Lat dykk ikkje dåra! Korkje lauslevande eller avgudsdyrkarar eller horkarar eller blautfengne eller slike som syndar mot naturi, 10 eller tjuvar eller giruge eller drikkarar eller baktalarar eller røvarar skal erva Guds rike. 11 Og slike var sume av dykk; men de er avtvegne, men de er helga, de er rettferdigjorde ved Herren Jesu namn og i vår Guds Ande. 12 Alt hev eg lov til, men ikkje alt gagnar; alt hev eg lov til, men eg skal ikkje lata noko få vald yver meg. 13 Maten er for magen, og magen for maten; og Gud skal gjera ende både på den eine og den andre. Men likamen er ikkje for hor, men for Herren, og Herren for likamen. 14 Og Gud vekte upp Herren og skal og vekkja oss upp ved si kraft. 15 Veit de ikkje, at dykkar likamar er Kristi lemer? Skal eg då taka Kristi lemer og gjera deim til lemer åt ei skjøkja? Langt ifrå! 16 Eller veit de ikkje, at den som held seg til skjøkja, er ein likam med henne? For det er

sagt: «Dei two skal vera eitt kjøt.» 17 Men den som held seg til Herren, er ein ande med honom. 18 Fly hor! All synd som eit menneske kann gjera, er utanfor likamen; men den som gjær hor, syndar imot sin eigen likam. 19 Eller veit de ikkje, at likamen dykkar er eit tempel for den Heilage Ande som bur i dykk, han som de hev frå Gud, og at de ikkje er dykkar eigne? 20 For de er dyrt kjøpte. Åera då Gud i dykkar likam!

7 Men vedkomande det som de skrev um, so er det godt for ein mann at han ikkje rører ei kvinne. 2 Men for hor skuld skal kvar mann hava si eigi kona, og kvar kvinne sin eigen mann! 3 Mannen skal gjera sin skyldnad mot kona, og like eins kona imot mannen! 4 Kona råder ikkje yver sin eigen likam, men mannen; like eins råder ikkje heller mannen yver sin eigen likam, men kona. 5 Haldt dykk ikkje frå einannan, utan etter samråd, til ei tid, so de kann liva berre for bøn, og kom so etter saman, so Satan ikkje skal freista dykk, av di de ikkje kann vera fråhaldande. 6 Men dette segjer eg som eit løyre, ikkje til påbod. 7 For eg vilde at alle menneske var liksom eg; men kvar hev si eigi nådegåva av Gud, den eine so, den andre so. 8 Til dei ugifte og til enkjarne segjer eg: Det er godt for deim um dei vert verande som eg. 9 Men kann dei ikkje halda seg frå, so fær dei gifta seg, for det er betre å gifta seg enn å lida brune. 10 Men deim som er gifte, byd ikkje eg, men Herren, at kona ikkje må skiljast frå mannen - 11 men er ho skild frå honom, skal ho verta verande ugift eller semjast med mannen - og at ein mann ikkje må skilja seg frå kona si. 12 Til dei andre segjer eg, ikkje Herren: Um ein bror hev ei vantruande kona, og ho samtykkjer i å bu hjå honom, so skal han ikkje skilja seg frå henne; 13 og ei kona som hev ein vantruande mann, og han samtykkjer å bu hjå henne, ho skal ikkje skilja seg frå mannen! 14 For den vantruande mannen er helga ved kona, og den vantruande kona er helga ved broren; for elles var borni dykkar ureine, men no er dei heilage. 15 Men skil den vantruande seg ifrå, so lat honom skilja seg; for broren eller systeri er ikkje trælbundne i slike ting, men Gud hev kalla oss til fred. 16 For kva veit du, kona, um du kann frelsa mannen? Eller kva veit du, mann, um du kann frelsa kona? 17 Berre at kvar må ferdast so som Herren hev gjeva honom, som Gud hev kalla honom. Og soleis segjer eg fyre i alle kyrkjelydarne. 18 Er nokon kalla då han var nokon umskoren, so drage han ikkje fyrehud yver; er nokon kalla då han var u-umskoren, so late han seg ikkje umskjera! 19 Umskjering er ingen ting, og fyrehud er ingen ting, men det å halda Guds bod. 20 Kvar og ein verte verande i det kall som han er kalla i! 21 Er du kalla som træl, so syt ikkje

for det! Men kann du og verta fri, so gjer heller bruk av det! 22 For den træl som er kalla i Herren, han er Herrens frigjevne; like eins og den frie som er kalla, han er Kristi træl. 23 De er dyrt kjøpte; vert ikkje trælar for menneske! 24 I det stand som kvar er kalla i, brør, i det verte han verande hjå Gud! 25 Men um móyarne hev eg ikkje noko bod frå Herren, men eg segjer mi meining, sidan eg av Herren hev fenge miskunn til å vera truverdig. 26 Eg meiner då det, at det for den neverande naud skuld er godt for eit menneske å vera soleis. 27 Er du bunden til ei kona, so søker ikkje skilsmål! Er du ubunden av ei kona, so søker ikkje ei kona! 28 Men um du og gifter deg, syndar du ikkje; og um ei móy gifter seg, syndar ho ikkje; men slike kjem til å få trengsla for kjøtet, men eg vilde gjerne spara dykk. 29 Men det segjer eg, brør: Tidi er stutt, so at dei som hev konor, skal heretter vera som dei som ikkje hev, 30 og dei gråtande som ikkje gråtande, og dei glade som ikkje glade, og dei kjøpande som ikkje eigande, 31 og dei som brukar denne verdi, som dei som ikkje brukar henne; for skapnaden åt denne verdi forgjengst. 32 Eg vil helst at de skal vera utan umsut. Den ugjifte hev umsut for det som høyrer Herren til, korleis han kann vera Herren til hugnad. 33 Men den gifte hev umsut for det som høyrrer verdi til, korleis han skal vera kona til hugnad. 34 Det er skilnad på kona og móy. Den ugjifte kvinnen hev umsut for det som høyrrer Herren til, at ho kann vera heilag både på likam og ånd; men den gifte hev umsut for det som høyrrer verdi til, korleis ho kann vera mannen til hugnad. 35 Dette segjer eg til dykkar eige gagn, ikkje til å setja ei snara for dykk, men til å fremja sørmd og stødt vedhald for Herren. 36 Men um nokon trur at det er urett for hans ugjifte dotter, når ho er utsver ungdomsalderen, og det må so vera, han gjere då som han vill, han syndar ikkje; lat deim gifta seg! 37 Men den som stend fast i hjarta og ikkje er nøydd, men hev vald yver sin eigen vilja og hev sett seg det fyre i sitt hjarta at han vil halda dotter si ugift, han gjer vel; 38 so at både den som gifter burt, gjer vel, og den som ikkje gifter burt, gjer betre. 39 Ei kona er bundi so lenge mannen hennar liver; men når mannen hennar er avsوانا، er ho fri, so ho kann gifta seg med kven ho vil, berre det vert gjort i Herren. 40 Men sælare er ho, um ho vert verande som ho er, etter mi meining. Men eg trur og at eg hev Guds Ande.

8 Men vedkomande avgudsoffer, so veit me at me alle hev kunnskap. - Kunnskapen blæs upp, men kjærleiken byggjer upp. 2 Um nokon tykkjest kjenna noko, han hev aldri kjent noko soleis som ein skal kjenna det. 3 Men um nokon elskar Gud, so er han kjend av honom. - 4 Vedkomande eting av avgudsoffer, so veit me at ingen avgud i verdi er

til, og at det finst ingen annan Gud enn ein. 5 For um det og er dei som vert kalla gudar anten i himmelen eller på jordi - som det er mange gudar og mange herrar - 6 so finst det då for oss berre ein Gud, Faderen, som alle ting er av, og me til honom, og ein Herre, Jesus Kristus, som alle ting er til ved, og me ved honom. 7 Men den kunnskap er ikkje hjå alle; men sume gjer seg endå samvit for avguden skuld og et det som avgudsoffer, og då samvitet deira er veikt, vert det ureint. 8 Men mat gjev oss ikkje verd for Gud; korkje vinn me noko um me et, eller taper noko um me ikkje et. 9 Men sjå til at ikkje denne fridomen dykkar vert til støyt for dei veike! 10 For um nokon ser deg som hev kunnskap sitja til bords i avgudshuset, vert då ikkje samvit hjå honom som er veik, tilstyrkt til å eta avgudsoffer? 11 Og den veike bror, som Kristus døydde for, vert då fortapt for din kunnskap skuld! 12 Men når de soleis syndar imot brørne og sårar deira veike samvit, so syndar de mot Kristus. 13 Difor, dersom mat valdar støyt for bror min, so vil eg i all æva ikkje eta kjøt, so eg ikkje skal valda støyt for bror min. (aiōn g165)

9 Er eg ikkje fri? Er eg ikkje apostel? Hev eg ikkje set Jesus, vår Herre? Er ikkje de mitt verk i Herren? 2 Er eg ikkje apostel for andre, so er eg det då for dykk; for de er innsiglet på mitt apostel-embætte i Herren. 3 Dette er mitt forsvar mot deim som dørmer meg. 4 Hev me ikkje rett til å eta og drikka? 5 Hev me ikkje rett til å føra med oss ei syster som kona liksom og dei andre apostlar og Herrens brør og Kefas? 6 Eller er det berre eg og Barnabas som ikkje hev rett til å sleppa å arbeida? 7 Kven gjer vel nokon gong hertenesta på eigen kostnad? Kven plantar ein vinhage og et ikkje av frukt hans? Eller kven førder ei hjord og et ikkje av mjølki frå hjordi? 8 Talar eg dette berre etter menneskevis, eller segjer ikkje lovi og dette? 9 For i Mose lov stend det skrive: «Du skal ikkje setja muleband på ein ukse når han treskjer.» Er det uksane Gud hev umsut for, 10 eller segjer han det berre for vår skuld? For det er for vår skuld det er skrive, at den som pløjer, skal pløgia med von, og den som treskjer, skal gjera det med von um å få sin lut. 11 Hev me sått for dykk dei åndelege ting, er det då noko stort um me haustar dykkar timelege ting? 12 Hev andre rett yver dykk, skulde då ikkje me mykke meir hava det? Men me hev ikkje brukar denne retten, me toler alt, so me ikkje skal leggja noko hinder for Kristi evangelium. 13 Veit de ikkje, at dei som gjer tenesta med det heilage, fær føda av heilagdomen? dei som gjer tenesta ved altaret, fær lut med altaret? 14 Soleis hev og Herren skipa det so for deim som forkynner evangeliet, at dei skal liva av evangeliet. 15 Men eg hev ikkje gjort bruk av noko av dette. Eg skriv ikkje dette difor, at

det skal versta so med meg; for det var betre for meg å døy, enn at nokon skulde gjera mi ros til inkjes. **16** For um eg forkynner evangeliet, so er det ikkje noko å rosa meg av, for det ligg naudsynt på meg; ja, usæl eg, um eg ikkje forkynner evangeliet! **17** For um eg gjer dette godviljutg, hev eg løn; men gjer eg det uviljutg, so er det då eit hushald som er meg yverlate. **18** Kva er då mi løn? At eg, når eg forkynner evangeliet, gjer det for inkje, so eg ikkje brukar min rett i evangeliet. **19** For endå eg er fri for alle, hev eg då gjort meg sjølv til tenar for alle, so eg kann vinna dei fleste. **20** Og eg hev vorte som ein jøde for jødarne, so eg kann vinna jødar; for deim under lovi, som eg var under lovi - endå eg ikkje er under lovi - so eg kann vinna deim som er under lovi; **21** for deim som er utan lov, som om eg var utan lov - endå eg ikkje er lovlaus for Gud, men lovbunden for Kristus - so eg kann vinna dei som er utan lov. **22** For dei veike hev eg vorte veik, so eg kann vinna dei veike; for dei alle hev eg vorte alt, for at eg i alle høve skal kunna frelsa nokre. **23** Men alt gjer eg for evangeliet skuld, for at eg skal få lut i det. **24** Veit de ikkje, at dei som kapprenner på skeidvollen, dei renner vel alle, men ein tek sigersprisen? Renn då soleis, so de kann få honom! **25** Kvar den som er med i tevling, er fråhaldande i alt, hine so dei kann få ein forgjengeleg krans, men me ein uforgjengeleg. **26** So renner eg då soleis, ikkje som på det uvisse; eg fiktar ikkje som den som slær ut i veret. **27** Men eg tvingar min likam og trælkar honom, so ikkje eg som preikar for andre, skal sjølv versta funnen uverdig.

10 Men eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um at federne våre var alle under skyi og gjekk alle gjennom havet **2** og vart alle døypte til Moses i skyi og havet, **3** og dei åt alle den same åndelege maten **4** og drakk alle den same åndelege drykken; for dei drakk av det åndelege berget som fylgte deim; og berget var Kristus. **5** Men like vel hadde Gud ikkje hugnad i dei fleste av deim; for dei vart nedslegne i øydemarki. **6** Men desse ting hev vorte fyredøme for oss, so ikkje me skal trå etter det vonde liksom dei trådde. **7** Vert ikkje heller avgudsdyrkjarar liksom nokre av deim! som skrive stend: «Folket sette seg ned til å eta og drikka og stod upp til å leika.» **8** Lat oss ikkje heller驱ra hor, liksom nokre av deim dreiv hor og fall på ein dag tri og tjuge tusund! **9** Lat oss ikkje heller freista Kristus, liksom nokre av deim freista honom og vart tynte av hoggormar! **10** Murra ikkje heller, liksom nokre av deim murra og vart tynte av tynaren! **11** Men dette hende deim som fyredøme, men det er skrive til påminning for oss som dei siste tider er komne til. (aiōn g165) **12** Difor, den som tykkjer han stend, han sjå til at han ikkje fell! **13** Dykk hev ingi freusting råka som menneske ikkje

kann bera; men Gud er trufast, som ikkje skal lata dykk versta freista utsyver det de toler, men skal gjera både freistingi og utgangen slik at de kann halda det ut. **14** Difor, mine kjære, fly frå avgudsdyrking! **15** Eg talar som til skynsame folk. Døm sjølv um det eg segjer! **16** Velsigningskalken som me velsignar, er han ikkje samfund med Kristi blod? Brødet som me bryt, er det ikkje samfund med Kristi likam? **17** Av di der er eitt brød, er me ein likam, endå me er mange; for me er alle samhavande i det eine brødet. **18** Sjå til Israel etter kjøtet! Hev ikkje dei som et offeri, samfund med altaret? **19** Kva meiner eg so? At avgudsoffer til? eller at ein avgud er til? **20** Nei, men at det dei ofrar, det ofrar dei til vonde ånder og ikkje til Gud; men eg vil ikkje at de skal koma i samfund med dei vonde ånder. **21** De kann ikkje drikka kalken til Herren og kalken til vonde ånder; de kann ikkje hava bordsamlag med Herren og bordsamlag med vonde ånder. **22** Eller torer me eggja Herren til harm? Me er då vel ikkje sterkare enn han? **23** Alt hev eg lov til, men ikkje alt gagnar. Alt hev eg lov til, men ikkje alt uppbyggjer. **24** Ingen søker bate for seg sjølv, men det som batar den andre! **25** Et alt som vert selt i slagtarbudi, og spør ikkje meir um det for samvitet skuld! **26** For jordi og alt det som fyller henne, høyrer Herren til. **27** Og um nokon av dei vantruande bed dykk til gjest, og de vil ganga dit, so et alt som vert framsett for dykk, og spør ikkje meir um det for samvitet skuld! **28** Men um nokon segjer til dykk: «Dette er avgudsoffer,» so et ikkje, for hans skuld som fortalde det, og for samvitet skuld. **29** Samvitet, segjer eg, ikkje eins eige, men samvitet hjå den andre. For kvi skal min fridom dømast av annan manns samvit? **30** Um eg et med takk, kvi skal eg då versta spotta for det som eg takkar for? **31** Anten de so et eller drikk, eller kva de gjer, so gjer alt til Guds æra! **32** Ver ikkje til meinstøyt korkje for jødar eller grækjarar eller for Guds kyrkja, **33** liksom eg og i alt strævar å tekjkast alle, då eg ikkje søker det som er gagnlegt for meg sjølv, men for dei mange, at dei må versta freliste.

11 Vert mine etterfylgjarar, liksom eg fylgjer etter Kristus! **2** Eg rosar dykk, brør, at de minnest meg i alle ting, og at de held fast på mine fyreskrifter, so som eg gav dykk deim. **3** Men eg vil de skal vita, at hovudet for kvar mann er Kristus, og hovudet for kvinne er mannen, og hovudet for Kristus er Gud. **4** Kvar mann som bed eller talar profetord og då hev noko på hovudet, han vanærar hovudet sitt. **5** Men kvar kvinne som bed eller talar profetord utan hovudbunad, ho vanærar hovudet sitt; for det er eitt og det same som ho var raka. **6** For dersom ei kvinne ikkje brukar hovudbunad, so lat henne og klyppa av seg håret; men er det usømelegt

for ei kvinne å klyppa eller raka av seg håret, so lat henne brukha hovudbunad! 7 For ein mann skal ikkje hava noko på hovudet, då han er Guds bilæte og æra; men kvinne er mannsens æra. 8 For mannen er ikkje av kvinnna, men kvinne av mannen. 9 For mannen vart ikkje heller skapt for kvinnna skuld, men kvinne for mannen skuld. 10 Difor skal kvinne hava lydskyldnads-merke på hovudet for englarne skuld. 11 Men i Herren er korkje kvinne noko framfor mannen eller mannen noko framfor kvinne. 12 For liksom kvinne er av mannen, so er og mannen ved kvinne; og alt er av Gud. 13 Døm hjå dykk sjølve! Er det sømelegt at ei kvinne bed til Gud utan hovudbunad? 14 Lærer ikkje sjølve naturi dykk, at um ein mann let håret veksa langt, er det honom til vanæra, 15 men um ei kvinne let håret veksa langt, er det henne til æra? for det lange håret er gjeve henne til sveip. 16 Men dersom nokon vil vera trættekjær, so hev ikkje me den sedvane, og ikkje Guds kyrkjelydar heller. 17 Men når eg fyreskriv dette, rosar eg ikkje at de kjem saman, ikkje til det betre, men til det verre. 18 For først so høyrer eg, at når de kjem saman i kyrkjelyden, so er der usamnad hjå dykk, og eg trur det for ein del. 19 For det lyt vera serflokkar hjå dykk, so dei velrøynde kann verta openberre millom dykk. 20 Når de so kjem saman, vert det ikkje Herrens nattverd det et. 21 For når de et, so tek kvar først sin eigen mat, og den eine hungrar, men den andre fyller seg. 22 Hev de ikkje hus til å eta og drikka i? Eller vanvyrder de Guds kyrkja og vanærar deim som ingen ting hev? Kva skal eg segja dykk? Skal eg rosa dykk? I dette rosar eg dykk ikkje. 23 For eg hev fenge frå Herren det som eg og hev yvergjeve dykk, at Herren Jesus, den natti han vart sviken, tok han eit brød, 24 og takka og braut det og sagde: «Dette er min likam som er for dykk. Gjer dette til minne um meg!» 25 Like eins tok han og kalken etter kveldverden og sagde: «Denne kalk er den nye pakt i mitt blod. So ofte som de drikk av han, so gjer dette til minne um meg!» 26 For so ofte som de et dette brødet og drikk denne kalken, so forkynner de Herrens daude, til dess han kjem. 27 Difor, den som et brødet og drikk Herrens kalk uverdig, han vert skuldig i Herrens likam og blod. 28 Men kvart menneske prøve seg sjølv, og so ete han av brødet og drikke av kalken! 29 For den som et og drikk, han et og drikk seg sjølv til dom, når han ikkje gjer skil på Herrens likam. 30 Difor er det mange veike og sjuke hjå dykk, og mange sovnar av. 31 Men dersom me dømde oss sjølve, vart me ikkje dømde. 32 Men når me vert dømde, vert me refste av Herren, so me ikkje skal verta fordømde saman med verdi. 33 Difor, mine brør, når de kjem saman til å eta, so skift med kvarandre! 34 Men dersom nokon hungrar, so ete

han heime, so de ikkje skal koma saman til dom. Det andre skal eg fyreskriva når eg kjem.

12 Men um dei åndelege gåvor vil eg ikkje at de skal vera uitande, brør! 2 De veit at då de var heidningar, let de dykk draga til dei mållause avgudarne, etter som de vart dregne. 3 Difor kunngjer eg dykk, at ingen som talar i Guds Ande, sejer: «Forbanna er Jesus, » og ingen kann segja: «Jesus er Herre, » utan i den Heilage Ande. 4 Det er skil på nådegåvor, men Anden er den same. 5 Og det er skil på tenestor, men Herren er den same. 6 Og det er skil på kraftige verknader, men Gud er den same, som verkar alt i alle. 7 Men openberringi av Anden fær kvar og ein til det som er gagnlegt. 8 For ein fær visdoms tale ved Anden, men ein annan kunnskaps tale ved den same Ande; 9 ein annantru ved den same Ande, ein annan nådegåvor til å lækja ved den same Ande; 10 ein annan kraft til å gjera under, ein annan profetgåva, ein annan gåva til å prøva ånder, ein annan ymse tungor, ein annan tyding av tungor. 11 Men alt dette verkar ein og den same Ande, som skifter ut til kvar for seg, etter som han vil. 12 For liksom likamen er ein og hev mange lemer, men alle lemerne på likamen er ein likam, endå dei er mange, soleis er det og med Kristus. 13 For i ein Ande er me alle døypte til å vera ein likam - anten me er jødar eller grækjar eller trælar eller frie - og alle hev me fenge drikka ein Ande. 14 For likamen er ikkje heller ein lem, men mange. 15 Um foten vilde segja: «Då eg ikkje er hand, so høyrer eg ikkje med til likamen, » so høyrer han då like fullt med til likamen. 16 Og um øyra vilde segja: «Då eg ikkje er auga, so høyrer eg ikkje med til likamen, » so høyrer det då like fullt med til likamen. 17 Dersom heile likamen var auga, kvar vart det då av høyrla? Dersom det heile var høyrla, kvar vart det då av lukti? 18 Men no hev Gud sett lemerne, kvar ein av dei på likamen, so som han vilde. 19 Men dersom dei alle var ein lem, kvar vart det då av likamen? 20 Men no er det mange lemer, men ein likam. 21 Auga kann ikkje segja til handi: «Eg treng ikkje til deg, » eller hovudet til føterne: «Eg treng ikkje til dykk.» 22 Men tvert imot: dei lemerne på likamen som synest vera veikast, dei er naudsynlege. 23 Og dei lemerne på likamen som syntest oss mindre æra verde, deim klæder me med større æra; og dei lemerne våre som me blygjest ved, deim klæder me med større blygd. 24 Men dei lemerne våre som er oss til sørmd, dei treng ikkje til det. Men Gud hev sett likamen soleis saman, at han gav det ringaste størst æra, 25 so det ikkje skal vera tvidrag i likamen, men at lemerne skal hava same umsut for kvarandre. 26 Og um ein lem lid, so lid alle lemerne med, eller um ein lem vert heidra, so

gled alle lemerne seg med. 27 Men de er Kristi likam og lemer, kvar etter sin lut. 28 Og Gud sette i kyrkja fyrst nokre til apostlar, for det andre profetar, for det tridje lærarar, so kraftige verk, so nådegåvor til å lækja, til å hjelpa, til å styra, so ymse tungor. 29 Er vel alle apostlar? Er alle profetar? Er alle lærarar? Gjer alle kraftige verk? 30 Hev alle nådegåvor til lækja? Kann alle tala med tungor? Kann alle tyda deim? 31 Men streva etter dei største nådegåvor! Og eg skal visa dykk ein endå betre veg.

13 Um eg talar med mennesketungor og engletungor, men hev ikkje kjærleik, då er eg ein ljomande malm eller ei klingande bjølla. 2 Og um eg hev profetgåva og kjenner alle løyndomar og all kunnskap, og um eg hev alltru, so at eg kann flytja fjell, men hev ikkje kjærleik, då er eg ingen ting. 3 Og um eg gjev til føða for fatige alt det eg eig, og um eg gjev min likam til å verta brend, men hev ikkje kjærleik, då gagnar det meg ingen ting. 4 Kjærleiken er langmodig, er velviljig; kjærleiken ovundast ikkje; kjærleiken briskar seg ikkje, blæs seg ikkje upp; 5 han gjer inkje usømelegt, sørker ikkje sitt eige, illskast ikkje, gøymer ikkje på det vonde; 6 han gled seg ikkje ved urettferd, men gled seg ved sanning. 7 Alt lid han, alt trur han, alt vonar han, alt toler han. 8 Kjærleiken fell aldri burt; men anten det er profetgåvor, so skal dei få ende, eller tungor, so skal dei tagna, eller kunnskap, so skal han få ende. 9 For me skynar i stykkjevis og talar profetisk i stykkjevis; 10 men når det fullkomne kjem, då skal det som er i stykkjevis, få ende. 11 Då eg var barn, tala eg som eit barn, tenkte eg som eit barn, dømde eg som eit barn; men då eg vart mann, lagde eg av det barnslege. 12 For no ser me i ein spegel, i ei gåta, men då skal me sjå åsyn til åsyn; no kjenner eg i stykkjevis, men då skal eg kjenna fullt ut, liksom eg og fullt ut er kjend. 13 Men no vert dei verande desse tri: Tru, von, kjærleik, og størst av deim er kjærleiken.

14 Trå etter kjærleiken, stræva etter dei åndelege gåvor, men mest etter å tala profetisk! 2 For den som talar med tunga, talar ikkje for menneske, men for Gud; for ingen skynar det, men han talar løyndomar i Anden. 3 Men den som talar profetisk, han talar for menneske til uppbyggjing og påminning og trøyst. 4 Den som talar med tunga, uppbyggjer seg sjølv; men den som talar profetisk, uppbyggjer kyrkjelyden. 5 Endå vilde eg at de alle kunde tala med tungor, men heller at de kunde tala profetisk; for den som talar profetisk, er større enn den som talar med tungor, utan so er at han uttyder det, so kyrkjelyden kann få uppbyggjing av det. 6 Og no, brør, um eg kjem til dykk og

talar med tungor, kva kann eg då gagna dykk, um eg ikkje talar til dykk anten med openberring eller med kunnskap anten med profetord eller med læra? 7 Dersom dei livlause ting som gjev ljud, anten det er ei fløyta eller ei harpa, ikkje gjer skilnad på tonar, korleis kann ein då skyna det som vert spela på fløyta eller på harpa? 8 Og um ein stridslur gjev uklår ljud, kven lagar seg då til strid? 9 Soleis og med dykk: um de med tunga ikkje talar tydelege ord, korleis kann ein då skyna det som vert tala? De talar då burt i veret. 10 So mange slag mål er der no visst i verdi, og ikkje noko av deim er utan meinig. 11 Um eg då ikkje kjenner meinig i målet, vert eg ein framand for den talande, og den talande ein framand for meg. 12 Soleis og med dykk: når de strevar etter dei åndelege gåvor, so søker å få deim i rikt mål til uppbyggjing for kyrkjelyden. 13 Difor skal den som talar med tunga, beda um at han må kunna tyda det! 14 For um eg bed med tunga, so bed mi ånd; men mitt vit er utan frukt. 15 Korleis er det då? Eg vil beda med åndi, men eg vil og beda med vitet; eg vil lovsyngja med åndi, men eg vil og lovsyngja med vitet. 16 For dersom du lovar Gud med åndi, kor kann då nokon millom dei ukunnige segja amen til di takkebøn? Han veit ikkje kva du segjer. 17 For du held vel ei fager takkebøn, men den andre vert ikkje uppbygd. 18 Eg takkar Gud: eg talar meir med tunga enn de alle; 19 men i ein kyrkjelyd vil eg heller tala fem ord med vitet mitt, so eg kann læra andre, enn ti tusund ord med tunga. 20 Brør, ver ikkje born i vit! ver derimot born i vondskap; men ver fullvaksne i vit! 21 Det stend skrive i lovi: «Ved folk som hev framand tunga, og ved framande lippor vil eg tala til dette folket, og endå skal dei ikkje høyra på meg, segjer Herren.» 22 So er då tungorne til eit teikn, ikkje for deim som trur, men for dei vantruande; men profettalen er ikkje for dei vantruande, men for deim som trur. 23 Um då heile kyrkjelyden kjem saman, og alle talar med tungor, men det kjem inn ukunnige eller vantruande, vil dei ikkje då segja at de er frå vitet? 24 Men um alle talar profetisk, og det kjem inn ein vantruande eller ukunnig, so vert han refst av alle, dømd av alle, 25 det løynde i hans hjarta vert openberra, og so vil han falla på sitt andlit og tilbeda Gud og vitna at Gud er sanneleg millom dykk. 26 Korleis er det då, brør? Når de kjem saman, hev kvar av dykk ein salme, ein lærdom, ei openberring, ei tunga, ei tyding; lat alt vera til uppbyggjing! 27 Talar nokon med tunga, so lat det vera two eller i det høgste tri kvar gong, og ein i senn, og ein må tyda det! 28 Men er det ingen som kann tyda, so tegje han i kyrkjelyden, men for seg sjølv og for Gud tale han! 29 Men av profetar tale two eller tri; men dei andre må døma um det! 30 Men um

ein annan fær ei openberring medan han sit der, so skal den fyrste tegja. **31** For de kann alle tala profetisk, ein i senn, so alle kann få lærdom, alle få påminning. **32** Og profetånder er profetar lydige. **33** For Gud er ikkje ustyr Gud, men freds Gud. **34** Liksom i alle kyrkjelydarne hjå dei heilage, so skal kvinnorne dykkar tegja i kyrkjesamlingarne; for dei hev ikkje lov til å tala, men må vera undergjevne, so som og lovi segjer. **35** Men vil dei læra noko, so lyt dei spyra sine eigne menner heime; for det er usømeleg for ei kvinne å tala i kyrkjesamling. **36** Eller er Guds ord utgjenge frå dykk? Eller er det kome berre til dykk? **37** Trur nokon at han er profet eller åndeleg, so må han skyna at det eg skriv til dykk, er Herrens bod. **38** Men um nokon ikkje skynar det, so fær han lata det uskyna. **39** Difor, brør, stræva etter å kunna tala profetisk, og hindra ingen i å tala i tungor! **40** Men lat alt ganga sømeleg og skipeleg til!

15 Eg kunnjer dykk, brør, det evangelium som eg forkynnte dykk, som de og tok imot, som de og stend faste i, **2** som de og vert frelse ved, dersom de held fast ved det ordet som eg forkynnte dykk det med, so framt de ikkje til unyttes hev teke ved trui. **3** For eg yvergav dykk millom dei fyrste ting det som eg sjølv tok imot, at Kristus døydde for synderne våre etter skrifterne, **4** og at han vart gravlagd, og at han stod upp att tridje dagen etter skrifterne, **5** og at han vart sedd av Kefas, og so av dei tolv; **6** so vart han sedd av meir enn fem hundred brør på ein gong - av deim er dei fleste endå i live, men nokre er avsowna. **7** So vart han sedd av Jakob, so av alle apostlarne. **8** Men aller sist vart han og sedd av meg som av det ufullbore foster. **9** For eg er den ringaste av apostlarne, og er ikkje verdig til å heita apostel, av di eg forfylgde Guds kyrkja. **10** Men av Guds nåde er eg det som eg er, og hans nåde mot meg hev ikkje vore til fåfengs; men meir enn dei alle hev eg verka, då ikkje eg, men Guds nåde som er med meg. **11** Anten det då er eg eller dei andre, soleis forkynner me, og soleis kom de til trui. **12** Men når det er forkyst um Kristus at han er uppstaden frå dei daude, kor kann då sume millom dykk segja at det er ingi uppstoda av daude? **13** Men er det ingi uppstoda av daude, so er ikkje Kristus heller uppstaden. **14** Men er ikkje Kristus uppstaden, so er vår forkynning fåfengd, so er og dykkar tru fåfengd. **15** Me vert då og funne som falske vitne um Gud, då me hev vitna imot Gud, at han hev vekt upp Kristus, som han då ikkje hev vekt upp, det vil segja, so framt dei daude ikkje stend upp. **16** For stend ikkje dei daude upp, so er ikkje Kristus heller uppstaden. **17** Men er ikkje Kristus uppstaden, so er trui dykkar gagnlaus; so er

de endå i synderne dykkar; **18** so er og dei fortapte som er avsowna i Kristus. **19** Hev me berre i dette liv sett von til Kristus, so er me ynkelegare enn alle menneske. **20** Men no er Kristus uppstaden frå dei daude og hev vorte fyrstegrøda av deim som er avsowna. **21** For av di dauden kom ved eit menneske, so er og uppstoda av daude komi ved eit menneske. **22** For liksom alle dør i Adam, so skal og alle verta livandegjorde i Kristus. **23** Men kvar i sin stad: Kristus er fyrstegrøda, so skal dei som høyrer Kristus til, verta livandegjorde i hans koma. **24** So kjem enden, når han gjev riket til Gud og Faderen, når han fær gjort magt og all yverråd og alt velde til inkjes. **25** For han skal vera konge, til dess han fær lagt alle sine fiendar under sine føter. **26** Den siste fienden som vert tynt, er dauden; **27** for han hev lagt alle ting under hans føter. Men når han segjer at alt er honom underlagt, so er det klårt at han som hev lagt alt under honom, er undanteken. **28** Men når alt er honom underlagt, so skal og Sonen sjølv gjeva seg under honom som hev lagt alt under honom, so Gud skal vera alt i alle. **29** Kva gjer då dei som let seg døypa for dei daude? Dersom dei daude i det heile ikkje stend upp, kvi let dei seg då døypa for deim? **30** Kvi set og me oss i fåre kvar time? **31** Eg dør kvar dag, so visst som eg kann rosa meg av dykk, brør, i Kristus Jesus, vår Herre. **32** Var det på menneskeleg vis eg stridde med vildyr i Efesus, kva gagna det meg då? Dersom dei daude ikkje stend upp, «so lat oss eta og drikka, for i morgen dør mel!» **33** Far ikkje vilt! Låkt samlag spiller gode seder. **34** Vakna retteleg upp og synda ikkje! for sume hev ikkje kunnskap um Gud; til dykkar skam segjer eg det. **35** Men ein kunde segja: «Korleis stend dei daude upp? og kva slag likam kjem dei fram med?» **36** Du uvituge! det som du sår, vert ikkje livandegjort, utan det dør. **37** Og når du sår, såru du ikkje den likamen som skal koma, men eit nake korn, anten det er av kveite eller av anna såkorn. **38** Men Gud gjev det ein likam so som han hev vilja, og kvart slag sæde sin eigen likam. **39** Ikkje alt kjøt er det same kjøt; men eitt er kjøt i menneske, eit anna kjøt i fe, eit anna i fugl, eit anna i fisk. **40** Og det finst himmelske likamar og jordiske likamar; men ein herlegdom hev dei himmelske, ein annan dei jordiske. **41** Ein glans hev soli, og ein annan månen, og ein annan stjernorne; for den eine stjerna skil seg frå den andre i glans. **42** Soleis er det og med uppstoda av dei daude. Det vert sått i forgjengelegdom, det stend upp i uforgjengelegdom. **43** Det vert sått i vanmagg, det stend upp i herlegdom; det vert sått i vanmagg, det stend upp i kraft. **44** Det vert sått ein naturleg likam, det stend upp ein åndeleg likam. So visst som det finst ein naturleg likam, so finst det og ein åndeleg

likam. **45** Soleis stend det og skrive: «Det fyrste menneske Adam vart til ei livande sjæl; » den siste Adam hev vorte til ei livgjevande Ande. **46** Men det åndelege er ikkje det fyrste, men det naturlege, so det åndelege. **47** Det fyrste menneske var frå jordi, jordisk; det andre menneske er frå himmelen. **48** Slik som den jordiske var, so er og dei jordiske, og slik som den himmelske er, so skal og dei himmelske vera. **49** Og liksom me hev bore bilætet av den jordiske, so skal me og bera bilætet av den himmelske. **50** Men det segjer eg, brør, at kjøt og blod kann ikkje erva Guds rike, ikkje heller erver forgjengelegdom uforgjengelegdom. **51** Sjå, eg segjer dykk ein løyndom: Me skal ikkje alle sovna av, men me skal alle verta umskapa, **52** i hast, i ein augneblink, ved den siste luren; for luren skal ljoda, og dei daude skal standa upp uforgjengelege, og me skal verta umskapa. **53** For dette forgjengelege må verta iklædt uforgjengelegdom, og dette døyelege iklædt udøyelegdom. **54** Men når dette forgjengelege er iklædt uforgjengelegdom, og dette døyelege er iklædt udøyelegdom, då vert det ordet oppfyllt som stend skrive: «Dauden er gløypt til siger.» **55** «Daude, kvar er din brodd? Daude, kvar er din siger?» (Hadēs g86) **56** Men brodden i dauden er syndi; men krafti i syndi er lovi. **57** Men Gud vere takk, som gjev oss siger ved vår Herre Jesus Kristus! **58** Difor, mine kjære brør, ver faste og uruggelege, alltid rike i Herrens gjerning, då de veit at dykker arbeid er ikkje fåfengt i Herren!

16 Men med samanskotet til dei heilage, so gjer de og soleis som eg hev skipa det for kyrkjelydarne i Galatia!
2 På den fyrste dagen i vika leggje kvar av dykk til sida hjå seg sjølv det han måtte få lukka til, so samanskotet ikkje skal verta gjort først då når eg kjem. **3** Men når eg kjem, skal eg senda deim som de vil velja til det, med brev til å føra kjærleiksgåva dykker til Jerusalem. **4** Men er det verdt at eg og reiser, so kann dei reisa saman med meg. **5** Eg kjem til dykk når eg hev fare gjennom Makedonia; for eg gjeng igjenom Makedonia. **6** Men hjå dykk kann henda eg drygjer ei tid eller endå vert vinteren yver, so de kann fylgja meg dit som eg sidan reiser. **7** For eg vil ikkje få sjå dykk no på vegen, for eg hev ei von um å få drygja ei tid hjå dykk um Herren gjev lov til det. **8** Men eg drygjer i Efesus til kvitsunnehelgi. **9** For ei stor og verksam dør er upplati for meg, og der er mange motstandarar. **10** Når Timoteus kjem, so sjå til at han kann vera hjå dykk utan otte! for han gjer Herrens gjerning liksom eg. **11** Difor må ingen vanvyrda honom. Og fylg honom på vegen i fred, at han kann koma til meg; for eg ventar honom med brørne. **12** Vedkomande

broren Apollos, so bad eg honom mykje at han måtte fara til dykk med brørne; han var slett ikkje viljug til å koma no, men han vil koma når han fær tid. **13** Vak, statt faste i trui, ver mannelege, ver sterke! **14** Lat alt hjå dykk ganga fyre seg i kjærleik! **15** Eg legg dykk på hjarta, brør: de kjenner huset til Stefanas, at dei er fyrstebrøda av Akaia, og at dei hev rádt seg til å tena dei heilage - **16** so vis de og vyrdnad mot deim, og like eins mot kvar den som hjelper til og gjer seg umak! **17** Eg gled meg yver at Stefanas, Fortunatus og Akaikus er her; for saknaden av dykk hev dei avhjelpt. **18** For dei hev kveikt upp mi og dykker ånd. Skyna difor på slike! **19** Kyrkjelydarne i Asia helsar dykk. Akvilas og Priska helsar dykk mykje i Herren saman med kyrkjelyden i deira hus. **20** Alle brørne helsar dykk. Helsa kvarandre med ein heilag kyss! **21** Helsing med mi, Paulus', hand: **22** Um nokon ikkje elskar Herren, han vere bannstøytt! Maran ata. **23** Herren Jesu nåde vere med dykk! **24** Min kjærleik er med dykk alle i Kristus Jesus.

2 Korintierne

1 Paulus, Jesu Kristi apostel ved Guds vilje, og broderen

Timoteus til Guds kyrkjelyd som er i Korint, med alle dei heilage i heile Akaia: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, miskunns Fader og all trøystings Gud, **4** han som trøystar oss i all vår trengsla, so me kann trøysta deim som er i allslags trengsla, med den trøyst som me sjølve vert trøysta med av Gud! **5** For liksom Kristi lidingar kjem rikleg yver oss, so er og vår trøyst rikleg ved Kristus. **6** Men um me lid trengsla, so er det til dykkar trøyst og frelsa; vert me trøysta, so er det dykk til ei trøyst som viser seg verksam i tolmod i dei same lidingar som me lid; **7** og vår von um dykk er fast, av di me veit at liksom de hev lut i lidingarne, so skal de og hava lut i trøysti. **8** For me vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um den trengsla som kom yver oss i Asia, at me vart ovleg hardt nedtyngde, meir enn me kunde bera, so at me jamvel mistvla um livet; **9** ja, me hadde med oss sjølve gjort upp at me laut døy, so me ikkje skulde lita på oss sjølve, men på Gud, som vekkjer upp dei daude, **10** han som fria og friar oss frå slik daude, som me vonar og vil fria oss heretter, **11** med di de og kjem oss til hjelp med bøn, so det frå mange munnar må koma rikleg takk for oss, for den nåde som er oss gjeven. **12** For vår ros er dette: Vitnemålet i vårt samvit um at me i Guds heilagdom og reinleik, ikkje i kjøtleg visdom, men i Guds nåde hev ferdast i verdi, og serleg hjå dykk. **13** For me skriv ikkje anna til dykk enn det som de les eller skynar, og eg vonar at de og skal skyna det til enden **14** - liksom de og til deils hev skyna oss - at me er dykkar ros, liksom de og er vår på Herren Jesu dag. **15** Og i denne tillit ráddé eg meg til å koma til dykk fyrst, so de kunde få endå ein nåde, **16** og fara frå dykk til Makedonia, og so koma frå Makedonia til dykk att og få fylge av dykk til Judæa. **17** Då eg no tok denne rádi, for eg då kann henda fram med lauslynde, eller er det etter kjøtet eg tek dei ráder som eg tek, so det hjå meg skulde vera både ja, ja og nei, nei? **18** So visst som Gud er trufast, so er vårt ord til dykk ikkje ja og nei. **19** For Guds Son, Kristus Jesus, som vart forkjent hjå dykk ved oss, ved meg og Silvanus og Timoteus, han var ikkje ja og nei, men ja hev det vorte i honom. **20** For so mange som Guds lovnader er, so hev dei i honom sitt ja og fær og i honom sitt amen, Gud til æra ved oss. **21** Men den som held oss faste saman med dykk i Kristus og salva oss, det er Gud, **22** han som sette sitt innsigle på oss og gav Anden til pant i våre hjarto. **23** Men eg kallar Gud til vitne for mi sjæl, at det

var for di eg vilde spara dykk at eg ikkje endå er komen til Korint; **24** ikkje at me er herrar yver dykkar tru, men me er medverkande til dykkar gleda; for de stend i trui.

2 Men eg sette meg fyre for mi eigi skuld, at eg ikkje etter vilde koma til dykk med sorg. **2** For um eg gjer dykk sorg, kven er det då som gjer meg glad, utan den som eg gjer sorg? **3** Og eg skrev til dykk just difor, at eg ikkje, når eg kom, skulde få sorg av deim som eg skulde hava gleda av, då eg hev den tiltru til dykk alle, at mi gleda er gleda for dykk alle. **4** For i myki trengsla og hjartans tyngsla skrev eg dykk til med mange tårar, ikkje for di at de skulde få sorg, men at de skulde kjenna den kjærleiken som eg serleg hev til dykk. **5** Men um nokon hev gjort sorg, so er det ikkje meg han hev gjort sorg, men til deils - at eg ikkje skal vera for hard - dykk alle. **6** Det er nok for honom med den refsingi han hev fenge av dei fleste, **7** so at de heller må tilgjeva og trøysta honom, so han ikkje skal ganga under i endå tyngre sorg. **8** Difor bed eg dykk at de må lata kjærleik ráda mot honom. **9** For difor var det og eg skrev, at eg skulde få vita um de held prøva, um de er lydige i alt. **10** Men den som de tilgjev, honom tilgjev eg og. For det eg hev tilgjeve - um eg hev havt noko å tilgjeva - det hev eg gjort for dykkar skuld, for Kristi åsyn, **11** so me ikkje skal verta dåra av Satan; for me er ikkje uvitande um hans ráder. **12** Då eg kom til Troas for Kristi evangelium skuld, og ei dør var opna for meg i Herren, **13** hadde eg ikkje ro i mi ånd, av di eg ikkje fann Titus, bror min, men eg skildest frå deim og for til Makedonia. **14** Men Gud vere takk, som alltid fører oss fram på sigerferd i Kristus og ved oss openberrar angen av kunnskapen um honom på kvar stad! **15** For me er Kristi huglege ange for Gud millom deim som vert frelst, og millom deim som vert fortapte, **16** for desse ein ange av daude til daude, for hine ein ange av liv til liv. Og kven er vel dugleg til dette? **17** For me er ikkje slike som dei mange, at me falskar Guds ord til eigi vinning, men som i reinleik, ja, som av Gud talar me for Guds åsyn i Kristus.

3 Byrjar me å gjeva oss sjølve lovord att? eller treng me då, liksom sume folk, til å hava lovords brev til dykk eller frå dykk? **2** De er vårt brev, innskrive i våre hjarto, kjent og lese av alle menneske, **3** med di det er kunnigt at de er Kristi brev, tilkome ved vår tenesta, innskrive ikkje med blekk, men med den livande Guds Ande, ikkje på steintaylor, men på hjartans kjøttaylor. **4** Men ei slik tiltru hev me til Gud ved Kristus, **5** ikkje at me av oss sjølve duger til å tenkja ut noko som av oss sjølve, men dugleiken vår er av Gud, **6** han som og gjorde oss duglege til å vera tenrar for ei ny pact, ikkje for bokstav, men for ande; for bokstaven slær i hel, men

Anden gjer livande. 7 Når då daudens tenesta, som var innhoggi med bokstavar på steinar, kom med herlegdom, so Israels-borni ikkje greidde å sjå på Mose åsyn på grunn av herlegdomen i hans åsyn, endå det var ein som kvar burt, 8 kor skal ikkje då Andens tenesta endå meir vera i herlegdom! 9 For er fordømings-tenesta herlegdom, so er rettferds-tenesta endå mykje meir rik på herlegdom. 10 For endå det herlege er i dette stykke ikkje herlegt mot den ovrike herlegdomen. 11 For når det burtkvervande var i herlegdom, so skal det vedvarande so mykje meir vera i herlegdom. 12 Sidan me då hev slik ei von, so gjeng me fram med stort frimod 13 og gjer ikkje som Moses, som lagde eit sveip yver si åsyn, so Israels-borni ikkje skulde skoda enden av det som kvar burt. 14 Men deira hug vart forherd; for like til denne dag ligg det same sveipet der når dei les den gamle pakti, og det vert ikkje openberra at ho vert avlyst i Kristus. 15 Men til denne dag ligg det eit sveip yver hjarta deira når Moses vert lesen. 16 Men når det vender um til Herren, då vert sveipet burtteke. 17 Men Herren er Anden; men der Herrens Ande er, der er fridom. 18 Men me som med usveipt åsyn ser Herrens herlegdom som i ein spegel, me vert alle umlaga til det same bilæte frå herlegdom til herlegdom, liksom av Herrens Ande.

4 Difor, då me hev denne tenesta, etter som me hev fenge miskunn, so misser me ikkje modet, 2 men me hev avgast dei skamlege løynvegar og gjeng ikkje fram med svikråd eller forfalskar Guds ord, men ved å kunngjera sanningi steller me oss fram for alle manns samvit for Guds åsyn. 3 Er då enn vårt evangelium dult, so er det dult millom deim som vert fortapte, 4 dei som guden til denne verdi hev blinda den vantruande hugen på, so ljoset frå evangeliet um Kristi herlegdom, han som er Guds bilæte, ikkje skal skina for deim. (aiōn g165) 5 For ikkje oss sjølve forkynnar me, men Kristus Jesus som Herre, men oss sjølve som dykkar tenrar for Jesu skuld. 6 For Gud, som sagde at ljos skulde skina fram or myrkret, han er den som og let det skina i våre hjarto, so kunnskapen um Guds herlegdom i Jesu Kristi åsyn skulde lysa fram frå oss. 7 Men me hev denne skatten i leirkjerald, so den rike krafti skal vera av Gud og ikkje av oss, 8 med di me stødt er i trengsla, men ikkje i stengsla, tvilande, men ikkje mistvilande, 9 forfylgde, men ikkje uppgjevne, nedslagne, men ikkje tynte, 10 alltid berande Jesu daude med oss i likamen, at og Jesu liv må verta openberra i vår likam; 11 for endå medan me liver, vert me alltid yvergjevne til dauden for Jesu skuld, at og Jesu liv må verta openberra i vårt døyelege kjøt. 12 Soleis er då dauden verksam i oss, men livet i dykk. 13 Men då me hev den same Ande med

trui - etter det som stend skrive: «Eg trudde, difor tala eg» - so trur me og, difor talar me og, 14 då me veit, at han som vekte upp Herren Jesus, skal og vekkja oss upp med Jesus og stella oss fram med dykk. 15 For det hender alt for dykkar skuld, so nåden kann vinna so mange fleire og verka rikleg takk til Guds æra. 16 Difor misser me ikkje modet, men um og vårt ytre mennesje gjeng til grunns, so vert då det indre uppnya dag etter dag. 17 For vår kortvarande og lette trengsla verkar for oss ei æveleg nøgd av herlegdom i yvermål på yvermål, (aiōnios g166) 18 med di me ikkje fester oss ved det synlege, men ved det usynlege; for det synlege er timelegt, men det usynlege ævelegt. (aiōnios g166)

5 For me veit, at um vår likams jordiske hus vert nedrive, so hev me ein bygnad av Gud, eit hus som ikkje er gjort med hender, ævelegt i himmelen. (aiōnios g166) 2 For ogso medan me er i dette huset, sukkar me, av di me standar etter å verta yverklædde med vårt hus frå himmelen, 3 so sant me skal verta funne påklædde, ikkje nakne. 4 For me som er i denne hytta, sukkar under byrdi, av di me ikkje vil verta avklædde, men yverklædde, so det døyelege kann verta gløypt av livet. 5 Men den som laga oss just til dette, er Gud, som og gav oss Anden til pant. 6 Difor er me alltid frimodige, og veit, at so lenge me er heime i likamen, er me burte frå Herren; 7 for me ferdast i tru, men ikkje i syn. 8 Me er då frimodige og hyggjer oss meir til å koma burt frå likamen og koma heim til Herren. 9 Difor, anten me er heime eller burte, set me vår æra i å vera honom til hugnad. 10 For me skal alle verta openberra for Kristi domstol, so kvar kann få att det som er verka ved likamen, etter det han hev gjort, anten godt eller vondt. 11 Då me soleis kjenner otten for Herren, prøver me å vinna mennesje, men for Gud er me openberre; eg vonar og å vera openberr for dykkar samvit. 12 Ikkje rosar me oss sjølve etter for dykk, men me gjev dykk høve til å rosa dykk av oss, so de kann hava noko å setja imot deim som rosar seg av det dei er i det ytre og ikkje i hjarta. 13 For um me er frå vitet, so er det for Gud, og um me er med sans og samling, so er det for dykk. 14 For Kristi kjærleik tvingar oss, 15 då me hev gjort upp med oss sjølve at ein døydde for alle, difor hev dei alle døytt. Og han døydde for alle, so dei som liver, ikkje lenger skal liva for seg sjølve, men for honom som døydde og stod upp att for deim. 16 Difor kjenner me heretter ikkje nokon etter kjøtet; um me og hev kjent Kristus etter kjøtet, so kjenner me honom no ikkje lenger soleis. 17 Difor, um nokon er i Kristus, so er han ein ny skapning; det gamle hev forgjengest, sjå, alt hev vorte nytt! 18 Men alt dette er av Gud, som forlikte oss med seg

sjølv ved Kristus og gav oss forlikstenesta. **19** For i Kristus forlikte Gud verdi med seg sjølv, so han ikkje tilreknar deim misgjerningarne deira, og hev lagt forliksordet ned i oss. **20** So er me då sendebod i staden for Kristus, liksom Gud sjølv gav fyreteljing gjennom oss. Me bed i staden for Kristus: Lat dykk forlika med Gud! **21** Den som ikkje visste av synd, hev han gjort til synd for oss, so me skal verta rettferdige for Gud i honom.

6 Men som medarbeidarar legg me dykk og på hjarta, at de ikkje til unyttes må taka imot Guds nåde. **2** For han segjer: «*1* den tid som meg tektest, bønhøyrdie eg deg, og på frelse-dagen hjelpte eg deg.» Sjå, no er det tid som tekkest vel, sjå, no er det frelse-dagen! **3** Og me gjev ikkje meinstyrt i nokon ting, so ikkje tenesta skal verta lasta, **4** men i alt viser me oss som Guds tenrarar: ved stort tolmod, i trengslor, i naud, i hugverk, **5** under slag, i fengsel, i upprør, i træling, i vaking, i fasta, **6** ved reinleik, ved skynsemd, ved langmod, ved godleik, ved den Heilage Ande, ved uskrympta kjærleik, **7** med sannings ord, med Guds kraft, med rettferds våpn på høgre og vinstre sida; **8** i æra og vanæra, med lastord og lovord, som villførande og endå sannferdige, **9** som ukjende og endå velkjende, som døyande, og sjå, me liver! som dei som vert refste, men ikkje ihelslegne, **10** som syrgjande, men alltid glade, som fatige, men som endå gjer mange rike, som inkje havande og endå eigande alt. **11** Vår munn er upplatet mot dykk, korintarar, vårt hjarta hev vidga seg ut. **12** De hev ikkje trøngt rom hjå oss, men det er trøngt i dykkar hjarto. **13** Men til likt vederlag - eg talar som til born -: vidga de og ut dykkar hjarto! **14** Gakk ikkje i framandt ok med vantruande! For kva samlag hev rettferd med urett? eller kva samfund hev ljos med myrker? **15** Og kva samklang er det millom Kristus og Belial? eller kva lut hev ein truande med ein vantruande? **16** Og kva semja hev Guds tempel med avgudar? For me er den livande Guds tempel, som Gud sagde: «Eg vil bu og ferdast millom deim, og eg vil vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk.» **17** «Difor, gakk ut frå deim, og skil dykk frå deim, segjer Herren, og rør ikkje ved ureint, so skal eg taka imot dykk, **18** og eg skal vera dykk ein fader, og de skal vera meg søner og døtter, segjer Herren, den allmegtige.»

7 Sidan me då hev desse lovnaderne, mine kjære, so lat oss reinsa oss frå all ureinskap på kjøt og ånd og fullföra vår helging i Guds age! **2** Gjev oss rom! Ingen hev me gjort urett, ingen hev me skadt, ingen hev me gjenge for nær. **3** Ikkje til fordøming for dykk segjer eg dette; for eg hev sagt det fyrr, at de er i våre hjarto til å døy med oss og liva med

oss. **4** Stor er mi tiltru til dykk, stor er mi ros yver dykk, eg er fylt med trøyst, eg er ovrik på gleda i all vår trengsla. **5** For då me kom til Makedonia, hadde vårt kjøt ikkje heller ro, men me vart trengde på alle måtar; utantil var strid, innantil otte. **6** Men Gud, som trøystar det nedtrykte, han trøysta oss ved Titus' koma, **7** men ikkje berre ved koma hans, men og ved den trøyst han var trøysta med yver dykk, med di han fortalte oss um dykkar lengting, dykkar gråt, dykkar ihuge for meg, so eg vart endå meir glad. **8** For um eg og i brevet gjorde dykk sorg, so angrar eg det ikkje, um eg og fyrr angra det; for eg ser at det brevet gjorde dykk sorg, um og berre ei stund. **9** No gled eg meg, ikkje for di de fekk sorg, men for di de fekk sorg til umvending; for de fekk sorg etter Gud, so de på ingen måte skulde hava skade av oss. **10** For sorgi etter Gud verkar umvending til frelsa, som ingen angrar; men sorgi til verdi verkar daude. **11** For sjå, dette same at de fekk sorg etter Gud, kor stor ihuge verka ikkje det hjå dykk, ja forsvar, ja harm, ja otte, ja lengting, ja brennhug, ja refsing! I alt viste de at de var reine i denne saki. **12** Um eg då og skreiv til dykk, so var det ikkje for hans skuld som gjorde urett, eller for hans skuld som leid urett, men for di at dykkar umhug for oss skulde verta openberra hjå dykk for Guds åsyn. **13** Difor er me trøysta. Og attå vår trøyst kom den langt større gleda yver Titus' gleda; for hans ånd er uppkveikt av dykk alle. **14** For um eg til honom hev uttala meg med ros yver dykk, hev eg ikkje vorte til skammer; men liksom me hev tala alt til dykk med sanning, so hev og vår ros til Titus vorte sanning. **15** Og hans kjærleik til dykk er endå sterkare, når han minnest lydnaden hjå dykk alle, korleis de tok imot honom med age og otte. **16** Eg gled meg yver at eg i alt kann lita på dykk.

8 Me kunngjer dykk, brør, den Guds nåde som er gjeven i kyrkjelydarne i Makedonia, **2** at endå dei var hardt røynde med trengsla, so hev deira rike gleda og deira djupe fatigdom i yverfullt mål verka hjå deim ein rikdom på ærleg kjærleik. **3** For dei var viljuge etter si råd, det vitnar eg, ja yver si råd, av eigen hug, **4** so dei nderleg bad oss um lov til å få vera med i hjelpi til dei heilage; **5** og dei gav ikkje berre soleis som me vona, men seg sjølve gav dei fyrt til Herren og so til oss ved Guds vilje, **6** so at me bad Titus, at liksom han fyrr hadde byrja, so skulde han og fullenda hjå dykk ogso dette kjærleiksverket. **7** Men liksom de er rike i alle måtar, på tru og tale og kunnskap og all umhug og på kjærleik som de hev vekt hjå oss, so vert no og rike i dette kjærleiksverket! **8** Ikkje som eit påbod segjer eg dette, men ved ihugen hjå dei andre vil eg og røyna sanningi av dykkar kjærleik. **9** For de kjenner vår Herre Jesu Kristi nåde, at han

for dykkar skuld vart fatig, då han var rik, so de ved hans fatigdom skulde verta rike. **10** Og eg segjer mi meinung um dette; for det er til gagn for dykk, som fyreåt, alt frå i fjar, byrja ikkje berre å verka, men og å vilja. **11** Men fullfør no og verket, so liksom hugen var til å vilja, soleis og fullføringi kann verta etter utkoma. **12** For er hugen der, so er han vellika etter det som han hev, ikkje etter det som han ikkje hev. **13** For det er ikkje for di at det skal vera lette for andre og trengsla for dykk, men at det skal vera jamnad: **14** dykkar yvermål vert til hjelp for deira trong i den neverande tid, at og deira yvermål kann verta til hjelp for dykkar trong, so det vert jamnad, **15** som de stend skrive: «Den som sanka mykle, fekk ikkje yverfullt, og den som sanka lite, leid ingen skort.» **16** Men Gud vere takk, som inngav den same umhug for dykk i Titus' hjarta! **17** for han tok gjerne imot mi påminning, ja, han er endå so ihuga at han fer sjølvminnt ut til dykk. **18** Og me sender og med honom den broren som hev ros hjå alle kyrkjelydarne for sitt arbeid i evangeliet, **19** ja, ikkje berre det, men han er og av kyrkjelydarne utvald til vår fylgjesmann med denne kjærleiksgåva, som er framkomi ved vår tenesta, til å fremja Herrens eigi æra og vårt framtak, **20** då me vil vara oss for at nokon skal lasta oss for noko som vedkjem denne rike gåva, som er framkomi ved vår tenesta, **21** og me legg vinn på det som godt er, ikkje berre for Herren, men og for menneske. **22** Og me sender med deim vår bror, som me ofte på mange måtar hev funne ihuga, men no mykle meir ihuga ved si store tiltru til dykk. **23** Anten det då er tale um Titus, so er han min lagsmann og medarbeidar hjå dykk, eller um våre brør, so er dei sendemenn frå kyrkjelydarne, Kristi æra. **24** Syn deim då sanningi av dykkar kjærleik og av vår ros yver dykk, og det for augo på kyrkjelydarne!

9 For å skriva til dykk um hjelpi til dei heilage, det treng eg ikkje, **2** for eg kjenner dykkar viljuge hug, som eg rosar dykk for hjå makedonarane, med di eg segjer: «Akaia var ferdigt alt frå i fjar;» og ihugen dykkar tilskunda dei mange. **3** Men eg sender brørne, so ikkje vår ros yver dykk skal verta til inkjes i dette stykke, men at de, som eg sagde, skal vera ferdige, **4** so me - um eg ikkje skal segja de sjølve - ikkje skal få skam av denne tiltru, um det kjem makedonarar med meg og finn dykk uferdig. **5** Difor fann eg det naudsynlegt å telja brørne til å ganga i fyrevegen til dykk og fyreåt tilskipa gåva dykkar som fyrr var lova, so at ho kann vera ferdig som ei velsigning og ikkje som ei karg gåva. **6** Men det segjer eg: Den som sparleg sår, skal og sparleg hausta; og den som sår med velsigningar, skal og hausta med velsigningar. **7** Kvar gjeve som han set seg fyre i hjarta, ikkje med sut eller av tvang! For Gud elskar ein glad gjevar. **8** Og Gud er

megtig til å gjeva dykk all nåde i rikt mål, so de i alle ting alltid kann hava all nøgd og vera rike til all god gjerning, **9** som skrive stend: «Han strøydde ut, han gav dei fatige, hans rettferd vert verande i all æva.» (aiōn g165) **10** Og han som gjev såmannen såkorn og brød til å eta, han skal og gjeva dykk sæde og gjera det rikelegt og gjeva vokster til frukterne av dykkar rettferd, **11** med di de i alt vert rike til all einfald kjærleik, som ved oss verkar takk til Gud. **12** For tenesta med denne hjelpe utfyller ikkje berre det som vantar hjå dei heilage, men ber og rik frukt med takk til Gud ifrå mange, **13** då dei ved det sannrøynde hjartelag som denne hjelpe syner, må prisa Gud for dykkar lydnad til å sanna Kristi evangelium, og for den einfalte truskapen i samfundet med deim og med alle, **14** med di dei og i bøn for dykk lengtar etter dykk for den Guds nåde som er so ovrik yver dykk. **15** Gud vere takk for si usegelege gåva!

10 Men eg, Paulus, legg dykk på hjarta ved Kristi spaklynde og godlynde, eg som framfor augo på dykk er audmjuk hjå dykk, men djerv mot dykk når eg er fråverande; **2** men eg bed um, at eg ved mitt nærvære må sleppa å vera djerv med det frimod som eg tenkjer hugheilt å fara fram med imot sume, som dørmer oss som um me ferdast etter kjøtet. **3** For um me ferdast i kjøtet, strider me då ikkje etter kjøtet. **4** For våre stridsvåpn er ikkje kjøtlege, men megtige for Gud til å støyta ned festningar, **5** med di me støyter ned tankebygningar og all høgd som reiser seg imot kunnskapen um Gud, og tek all tanke til fange under lydnaden mot Kristus **6** og er ferdige til å refsa all ulydnad, når dykkar lydnad først er fullkommen. **7** De ser på det som ligg dykk for augo. Um nokon er viss med seg sjølv at han høyrer Kristus til, han døme då etter ifrå seg sjølv, at liksom han høyrer Kristus til, soleis me og. **8** For um eg og vil rosa meg noko meir av vår magt, som Herren gav oss til å uppbyggja dykk og ikkje til å riva ned, so vilde eg ikkje verta til skammar, **9** so ikkje eg skal synast liksom å vilde skräema dykk med brevi mine. **10** For brevi, segjer dei, er myndige og djerfe, men det likamlege nærværet er veikt, og talen ikkje vyrd. **11** Den som segjer slikt, han tenkje då, at slike som me fråverande er i ord i brevi, slike er me og nærværende i gjerning. **12** For me vågar ikkje å rekna oss til eller likna oss med sume som rosar seg sjølve; men når desse mæler seg med seg sjølve og liknar seg med seg sjølve, er dei fåvítuge. **13** Men me vil ikkje rosa oss til umåte, men etter målet av det umkverve som Gud hev sett oss til mål: at me skulde nå radt fram til dykk. **14** For me tøygjer oss ikkje utyver vårt mål, som um me ikkje hadde nått fram til dykk - for me er då komne fram

til dykk med Kristi evangelium - 15 med di me ikkje rosar oss til umåte, av framandt arbeid, men hev von um, at når dykkar tru veks, skal me verta ovleg store hjå dykk etter vårt mål, 16 so me kann forkynna evangeliet på hi sida åt dykk, og ikkje i eit framandt umkverve rosa oss av det som alt er fullført. 17 Men den som rosar seg, rose seg i Herren! 18 For ikkje den som prisar seg sjølv, held prøva, men den som Herren prisar.

11 Gjev de vilde tola ein grand dårskap av meg! Jau, de skal tola meg. 2 For eg er åbrynen på dykk med Guds åbryskap. For eg trulova dykk med ein mann, so eg kunde framstella ei rein møy for Kristus. 3 Men eg ottast for, at liksom ormen dåra Eva med si svikråd, soleis skal og dykkar tankar verta skadde og snudde burt frå den einfalde truskapen mot Kristus. 4 For um det kjem ein og forkynner ein annan Jesus, som me ikkje hev forkjent, eller de fær ein framandt ande, som de ikkje fyrr hev fenge, eller eit framandt evangelium, som de ikkje fyrr hev motteke, so vil de tola det godt! 5 For eg tenkjer at eg ikkje i nokon ting er mindre mann enn dei ovstore apostlarne; 6 men um eg enn er ulærd i talen, er eg det då ikkje i kunnskapen; me hev tvert imot alltid synt dykk honom i alle stykke. 7 Eller gjorde eg synd, då eg audmykte meg sjølv so de kunde verta upphögde, med di eg forkynne dykk Guds evangelium for inkje? 8 Andre kyrkjelydar hev eg skattlagt, med di eg tok løn til dykkar tenesta, og då eg var hjå dykk og noko vanta meg, var eg ingen til tyngsla; 9 for når eg vanta noko, hjelpte brørne som kom frå Makedonia, og i alt vara eg meg for å falla dykk til tyngsla. 10 So visst som Kristi sanning er i meg, so skal denne ros ikkje takast frå meg i Akaia-bygderne! 11 Kvifor då? av di eg ikkje elskar dykk? Det veit Gud! 12 Men det eg gjer, det vil eg og gjera sidan, so eg kann avskjera deim tilhøve, som sökjer tilhøve, so dei må verta funne liksom me i det som dei rosar seg av. 13 For desse er falske apostlar, svikfulle arbeidarar, som skaper seg til liksom dei var Kristi apostlar. 14 Og det er ikkje underlegt, for Satan sjølv skaper seg um til ein ljosengel; 15 difor er det ikkje noko stort um hans tenarar og skaper seg um til rettferds tenarar; men deira ende skal høva til deira verk. 16 Atter segjer eg: Ingen halde meg for å vera uvitug, men um de gjer det, so tak då imot meg, um og som ein uvitug, so eg og må kunna rosa meg ein grand! 17 Det eg her talar, talar eg ikkje etter Herrens vilje, men liksom i dårskap i denne tillitsame ros. 18 Sidan mange rosar etter kjøtet, so vil eg og rosa meg. 19 For de toler gjerne uvitingarne, de som er so kloke. 20 For de toler det, um nokon gjer dykk til trælar, um nokon et dykk

upp, um nokon fangar dykk, um nokon upphögjer seg yver dykk, um nokon slær dykk i andlitet. 21 Med skam segjer eg det, av di me hev vore veike; men det som nokon er djerv i - eg talar i dårskap - det er eg og djerv i. 22 Er dei hebrærar? eg og. Er dei israelitar? eg og. Er dei Abrahams ætt? eg og. 23 Er dei Kristi tenarar? - eg talar som ein galen mann :- eg er det endå meir. Eg hev havt større stræv, fenge fleire slag, vore oftare i fengsel, ofte i livsfære. 24 Av jødarne hev eg fem gonger fenge fyrti slag so nær som eitt. 25 Tri gonger vart eg hudflengd, ein gong steina, tri gonger leid eg skipbrot; eg hev vore eit døger i djupet. 26 Ofte var eg på ferder, i fårar i elvar, i fårar millom røvarar, i fårar millom landsmennar, i fårar millom heidningar, i fårar i by, i fårar i øyemark, i fårar på hav, i fårar millom falske brør, 27 i strev og møda, ofte i nattevoka, i svolt og torste, ofte fastande, frosen og naken; 28 umfram alt det andre hev eg endå det daglege tillaup, umpsuti for alle kyrkjelydarne. 29 Kven er veik utan at eg vert veik? Kven vert avstygd utan at det brenn i meg? 30 Um eg endeleg skal rosa meg, so vil eg rosa meg av det som høyrer mi vanmagt til. 31 Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, som er velsigna i all æva, han veit at eg ikkje lyg! (aiōn g165) 32 I Damaskus let kong Aretas' landshovding vakta damaskenarbyen, då han vilde gripa meg; 33 og gjenom ein glugg i muren vart eg fira ned i ei korg og slapp ut or hans hender.

12 Eg lyt rosa meg, endå det ikkje er gagnlegt, men eg kjem no til syner og openberringar av Herren. 2 Eg kjenner eit menneskje i Kristus - um han var i likamen, det veit eg ikkje, eller utanfor likamen, det veit eg ikkje, Gud veit det - ein som for fjortan år sidan vart rykt inn i den tridje himmelen. 3 Og eg kjenner dette mennesket, - um han var i likamen eller utanfor likamen, det veit eg ikkje, Gud veit det - 4 han vart rykt inn i Paradis og høyrde usegelege ord, som det ikkje er unnt eit menneskje å tala. 5 Av dette vil eg rosa meg, men av meg sjølv vil eg ikkje rosa meg, utan av mi vanmagt. 6 For um eg vil rosa meg, vert eg ikkje uvitug, for sanning kjem eg til å segja; men eg let det vera, so ingen skal tenkja større um meg, enn som han ser meg eller høyrer av meg. 7 Og for at eg ikkje skal ovmoda meg av dei høge openberringar, so er det gjeve meg ein tagg i kjøtet, ein Satans engel, at han skal slå meg, so eg ikkje skal ovmoda meg. 8 Um denne bad eg Herren tri gonger, at han måtte vika frå meg. 9 Og han sagde til meg: «Min nåde er nok åt deg; for mi kraft vert fullenda i vanmagt.» Helst vil eg difor rosa meg av mi vanmagt, so Kristi kraft kann bu i meg. 10 Difor er eg vel til mods midt i vanmagt, i valdsverk, i

naud, i forfylgjing, i trengslor for Kristi skuld. For når eg er vanmegtig, då er eg sterk. **11** Eg hev vorte uvitug; de hev tvinga meg til det; for eg skulde havt lovord av dykk; eg var ikkje i noko mindre mann enn dei ovstore apostlar, endå eg er ingen ting. **12** Ein apostels teikn vart gjorde hjå dykk i alt tolmod, med teikn og under og kraftige verk. **13** For kva er det som de vart haldne ringare i enn dei andre kyrkjelydar, utan at eg sjølv ikkje var dykk til tyngsla? tilgjev meg denne uretten! **14** Sjå, tridje gongen er eg buen til å koma til dykk og skal ikkje vera dykk til tyngsla. For eg søker ikkje dykkar gods, men dykk sjølve; for borni skal ikkje sanka skattar til foreldri, men foreldri til borni. **15** Men eg vil gjerne ofra, ja, verta ofra for sjælerne dykkar, um eg enn vert mindre elskar di meir eg elskar dykk. **16** Men lat so vera at eg ikkje var dykk til tyngsla, men kann henda eg var svikfull og tok dykk med list? **17** Søkte eg vel vinning av dykk ved nokon av deim som eg sende til dykk? **18** Eg talde Titus til og sende med honom bror vår. Hev Titus søkt vinning av dykk? For me ikkje fram i den same ånd? ikkje i dei same fotfar? **19** Longe hev de tenkt at det er for dykk me forsvarar oss. Nei, det er for Guds åsyn me talar i Kristus. Men alt til dykkar uppbyggjing, mine kjære! **20** For eg ottast for, at når eg kjem, skal eg ikkje finna dykk slike som eg vil, og at eg skal verta funnen av dykk slik som de ikkje vil - at der skal vera kiv, ovund, vreide, stridssykja, baktale, drøsor, ovmod, utstyr, **21** at når eg kjem, skal min Gud etter audmykja meg hjå dykk, og eg skal syrgja yver mange av deim som fyrr synda og ikkje hev umvendt seg frå den ureinskap og lauslivnad og used som dei dreiv.

13 Det er no tridje gongen eg kjem til dykk. Ved two og tri vitnemål skal kvar sak standa fast. **2** Eg hev sagt det fyreåt og segjer det fyreåt, liksom då eg var nærverande andre gongen, soleis og no då eg er fråverande, til deim som fyrr synda og til alle dei andre, at når eg no kjem att, vil eg ikkje spara, **3** sidan de krev eit prov på at Kristus talar i meg, han som ikkje er vanmegtig hjå dykk, men er sterk imillom dykk. **4** For um han og vart krossfest i vanmagt, so lever han i Guds kraft; for me og er vanmegtige i honom, men me skal liva med honom i Guds kraft hjå dykk. **5** Ransaka dykk sjølve, um de er i trui! prøv dykk sjølvel! eller kjenner de ikkje dykk sjølve, at Jesus Kristus er i dykk, utan so er at de ikkje held prøva? **6** Men eg vonar at de skal kjenna, at me ikkje er dei som ikkje held prøva. **7** Men me bed til Gud, at de ikkje må gjera noko vondt, ikkje for di at me skal visa oss å halda prøva, men at de skal gjera det gode, men me vera som dei som ikkje held prøva. **8** For me kann ikkje noko imot sanningi, men berre for sanningi. **9** For me gled oss når me er vanmegtige, men de sterke; men dette bed me

og um, at de må verta fullkomne. **10** Difor skriv eg dette fråverande, so eg, når eg er nærverande, ikkje skal trenga til å vera streng etter den magt som Herren hev gjeve meg til uppbyggjing, ikkje til nedriving. **11** Elles, brør, gled dykk, vert fullkomne, lat dykk påminna, ver samlyndte, ver fredsame, so skal kjærleiks og freds Gud vera med dykk. **12** Helsa kvarandre med ein heilag kyss! **13** Alle dei heilage helsar dykk. **14** Herren Jesu Kristi nåde og Guds kjærleik og den Heilage Andens samfund vere med dykk alle!

Galaterne

1 Paulus, apostel, ikkje av menneske og ikkje ved noko menneske, men ved Jesus Kristus og Gud Fader, som vekte honom upp frå dei daude, 2 og alle brørne som er hjå meg - til kyrkjelydarne i Galatia: 3 Nåde vere med dykk og fred frå Gud Fader og vår Herre Jesus Kristus, 4 som gav seg sjølv for våre synder, so han kunde fria oss ut or den neverande vonde verdi etter vår Gud og Faders vilje; (aiōn g165) 5 honom vere æra i all æve! Amen. (aiōn g165) 6 Eg undrast på at de so snøgt vender dykk frå honom som kalla dykk ved Kristi nåde, til eit anna evangelium, 7 endå det ikkje finst noko anna, det er berre sume som forviller dykk og vil forvenda Kristi evangelium. 8 Men um so me eller ein engel frå himmelen forkynner dykk eit anna evangelium enn det som me hev forkjent dykk, han vere bannstøytt! 9 Som me hev sagt fyrr, so segjer eg no på nytt: Um nokon forkynner dykk eit anna evangelium enn det som de tok imot, han vere bannstøytt! 10 Talar eg no menneske eller Gud til viljes, eller sokjer eg å gjera menneske til lags? Vilde eg enno gjera menneske til lags, var eg ikkje Kristi tenar. 11 Eg kunngjer dykk, brør, at det evangelium som eg hev forkjent, er ikkje menneskeverk; 12 for ikkje eg heller fekk det eller lærde det av noko menneske, men ved Jesu Kristi openberring. 13 For de hev hørt mi framferd fyrr, medan eg var jøde, at eg forfylgde Guds kyrkja ovleg hardt og tynte henne; 14 og i jødedomen gjekk eg lenger enn mange av jamaldringarne mine i mitt folk, med di eg var endå meir ihuga for mine fedre-lærdomar. 15 Men då det tektest honom som valde meg ut alt frå mors liv og kalla meg ved sin nåde, 16 å openberra sin Son i meg, at eg skulde forkynna evangeliet um honom millom heidningarne, då samrådde eg meg ikkje med kjøt og blod 17 og drog ikkje heller upp til Jerusalem til deim som var apostlar fyre meg; men eg for straks burt til Arabia og vende um att til Damaskus. 18 Sidan, tri år etter, for eg upp til Jerusalem og vilde verta kjend med Kefas, og hjå honom vart eg verande femtan dagar. 19 Men nokon annan av apostlarne såg eg ikkje, utan Jakob, Herrens bror. 20 Det som eg skriv til dykk - sjå, Gud veit at eg ikkje lyg det. 21 So kom eg til bygderne i Syria og Kilikia. 22 Men av åsyn var eg ukjend for dei kristne kyrkjelydarne i Judæa. 23 Dei hadde berre hørt gjete: «Han som fyrr forfylgde oss, han forkynner no den trui som han fyrr øydde ut.» 24 Og dei lova Gud for meg.

2 Fjortan år etter drog eg upp til Jerusalem att med Barnabas og tok Titus og med. 2 Men eg gjekk upp ei

openberring. Og eg lagde fram for deim, serleg for deim som galdt mest, det evangeliet som eg forkynner for heidningarne, um eg vel laupte eller hadde laupe til fåfengs. 3 Men ikkje Titus jamvel, som var med meg, vart nøydd til å lata seg umskjera, enda han var grækjar - 4 og det for dei falske brørne skuld, som hadde snikt seg inn og var komne dit til å lura på den fridomen som me hev i Kristus Jesus, so dei kunde få oss under trældom. 5 Men for dei veik me ikkje ein augneblink i nokor etterlæta, for at sanningi i evangeliet skulde standa fast hjå dykk. 6 Men dei som galdt for å vera noko - kor store dei var, kjem ikkje meg ved; Gud gjer ikkje skil på folk - dei som galdt mest, lagde ikkje på meg noko meir, 7 men tvert imot, då dei såg at evangeliet for dei umskorne var overlate til meg, liksom for dei umskorne til Peter 8 - for han som gav Peter kraft til apostelenesta millom dei umskorne, han gav og meg kraft til det millom heidningarne - 9 og då dei lærde å kjenna den nåde som var meg gjeven, so gav Jakob og Kefas og Johannes, som galdt for å vera hovudstolpar, meg og Barnabas si høgre hand til samfund, at me skulde ganga til heidningarne, men dei til dei umskorne, 10 berre at me skulde hugsa på dei fatige, og det hev eg lagt vinn på å gjera. 11 Men då Kefas kom til Antiochia, sagde eg honom imot beint upp i opne augo, av di det var klaga på honom. 12 For fyrr det kom nokre frå Jakob, åt han i lag med heidningarne; men då dei kom, heldt han seg undan og skilde seg ifrå, av di han var rædd for dei umskorne. 13 Og med honom hykla dei andre jødarne og, so jamvel Barnabas vart dregen med inn i hyklingi deira. 14 Men då eg såg at dei ikkje gjekk beint fram etter sanningi i evangeliet, då sagde eg til Kefas so alle høyrdé på: «Når du som er jøde, liver som heidning og ikkje som jøde, kvi nøydar du so heidningarne til å liva som jødar?» 15 Me er fødde jødar og ikkje syndarar, fødde heidningar. 16 Men då me skyna at eit menneske ikkje vert rettferdigjort ved lov gjerningar, men ved tru på Kristus Jesus, so trudde me og på Kristus Jesus, so me kunde verta rettferdigjorde av tru på Kristus og ikkje av lov gjerningar; for ved lov gjerningar vert inkje kjøt rettferdigjort. 17 Men dersom me, då me freista å verta rettferdigjorde i Kristus, også sjølv vart funne som syndarar - skulde so Kristus vera ein tenar for synd? Nei, langt ifrå! 18 For dersom eg byggjer upp att det same som eg reiv ned, so syner eg meg sjølv som ein lovbrjotar. 19 For eg er ved lovi daud for lovi, so eg kann liva for Gud. 20 Eg er krossfest med Kristus, eg liver ikkje sjølv meir, men Kristus liver i meg, og det livet eg no liver i kjøtet, det liver eg i trui på Guds son, som elskar meg og gav seg sjølv for meg. 21

Eg mismæter ikkje Guds nåde; for dersom rettferd er å vinna ved lovi, so døydde Kristus utan grunn.

3 Å, de uvituge galatarar! kven hev trylt dykk, de som hev fenge Jesus Kristus måla for augo som krossfest? **2** Berre det vil eg få vita av dykk: Fekk det Anden ved lov gjerningar eller ved å høyra trui forknyt? **3** Er de so uvituge? De tok til i ånd; vil de no fullenda i kjøt? **4** So mykje hev de røynt til unyttes? - um det då elles er til unyttes. **5** Og han som gjev dykk Anden og gjer kraftverk millom dykk, gjer han det ved lov gjerningar eller ved å forkynna trui? **6** Liksom Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd. **7** Difor skal de vita, at dei som hev tru, dei er Abrahams born. **8** Men Skrifti såg fyreåt at Gud vilde gjera heidningarne rettferdige ved trui, og gav so Abraham fyreåt det fagnadbotet: «I deg skal alle folkeslag verta velsigna.» **9** So vert då dei som hev tru, velsigna med den truande Abraham. **10** For so mange som held seg til lov gjerningar, dei er under forbanning; for det stend skrive: «Forbanna er kvar den som ikkje held ved i alt det som stend skrive i lov boki, so han gjer etter det.» **11** Men at ingen vert rettferdigjord for Gud ved lovi, det er audsynlegt; for «den rettferdige, ved tru skal han liva.» **12** Men lovi hev ingen ting med trui å gjera, men «den som gjer so, skal liva ved det.» **13** Kristus kjøpte oss frie frå forbanningi av lovi, då han vart ei forbanning for oss - for det er skrive: «Forbanna er kvar den som heng på eit tre» - **14** so velsigningi åt Abraham kunde koma yver heidningarne i Kristus Jesus, so me ved trui kunde få Anden, som var oss lova. **15** Brør! eg talar på menneskjevis. Ingen gjer då ei pakt av eit menneskje ugild eller legg noko til etter ho er stadfest. **16** Men lovnaderne vart gjevne til Abraham og hans ætt; han segjer ikkje: «Og ættingarne» liksom um mange, men som um ein: «Og di ætt», og det er Kristus. **17** Det eg vil segja, er dette: Ei pakt som fyreåt er stadfest av Gud, henne kann lovi, som vart gjevi fire hundrad og tretti år seinare, ikkje gjera ugild, so ho skulde gjera lovnaden til inkjes. **18** For er arven av lov, so er han ikkje meir av lovnad; men Gud gav Abraham honom ved lovnad. **19** Kva skulde so lovi til? Ho vart sett attåt for misgjerderne skuld, til dess den ætti kom som lovnaden galdt um - tilskipa av englar, ved ein millommanns hand; **20** men ein millommann er ikkje berre for ein; men Gud er ein. **21** Er so lovi imot Guds lovnader? Langt ifrå! for var det gjeve ei lov som hadde magt til å gjera livande, so kom rettferdi verkeleg av lovi. **22** Men Skrifti hev stengt alt inn under synd, so det som var lova, skulde ved tru på Jesus Kristus verta gjeve deim som trur. **23** Men fyrr trui kom, vart me haldne innestengde i varetekta under lovi til den tru som skulde openberrast. **24** So hev då lovi vorte vår

tuktemeister til Kristus, so me skulde verta rettferdigjorde av tru. **25** Men no, då trui er komi, er me ikkje lenger under tuktemesteren; **26** for de er alle Guds born ved trui på Kristus Jesus. **27** For de, so mange som er døypte til Kristus, de hev ikklaedt dykk Kristus. **28** Her er ikkje jøde eller grækjar, her er ikkje træl eller fri mann, her er ikkje mann og kvinne; for de er alle ein i Kristus Jesus. **29** Men høyrer de Kristus til, so er de og Abrahams ætt, ervingar etter lovnaden.

4 Men eg segjer: So lenge ervingen er barn, er det ingen skilnad på honom og trælen, endå han er herre yver alt saman; **2** men han er under uppsynsmenner og rádsmenner til den tidi faren fyreåt hev fastsett. **3** Soleis var me og, so lenge me var born, trælbundne under barnelærdomen til verdi. **4** Men då tidi var fullkomli, sende Gud Son sin, fødd av ei kvinne, fødd under lovi, **5** so han kunde kjøpa deim frie, som var under lovi, so me kunde få barneretten. **6** Men av di de er søner, hev Gud sendt inn i hjarto våre sin sons Ande, som ropar: «Abba, Fader!» **7** So er du då ikkje lenger træl, men son. Men er du son, so er du og erving ved Gud. **8** Men den tid de ikkje kjende Gud, træla de under dei gudar som i røyndi ikkje er gudar. **9** Men no, då de kjenner Gud og - det som mein er - er kjende av Gud, kor kann de då venda atter til den veike og fatige barnelærdomen? Vil de atter å nyo træla under honom? **10** De tek vare på dagar og månader og tider og år; **11** eg ottast for dykk, at eg kann henda fåfengt hev gjort meg møda med dykk. **12** Vert liksom eg, for eg er liksom de; brør! eg bed dykk; de hev ingen urett gjort meg. **13** Men de veit at det var på grunn av ei vanhelsa i kjøtet, at eg fyrste gongen kom til å forkynna dykk evangeliet, **14** og endå mitt kjøt kunde freista dykk til det, vanvyrde de meg ikkje og støytte meg ikkje burt; men de fagna meg som ein Guds engel, ja, som Kristus Jesus. **15** Kor de prisa dykk sæle den gongen! for det vitnar eg um dykk, at um det hadde vore mogelegt, so hadde de rive ut augo dykkar og gjeve meg. **16** Og so hev eg vorte dykkar fiende ved å segja dykk sanningi! **17** Dei syner ein ihuge for dykk som ikkje er god; men dei vil stengja dykk ute, so de skal vera ihuga for deim. **18** Men det er godt å vera ihuga for det gode alltid, og ikkje berre når eg er hjå dykk. **19** Mine born, som eg atter føder med sår verk, til dess Kristus fær skapnad i dykk! **20** Eg skulde ynskja eg var hjå dykk no og kunde brigda mi røyst; for eg er i vanråd med dykk. **21** Seg meg, de som vil vera under lovi, høyrer de ikkje lovi? **22** For det stend skrive at Abraham hadde two søner, ein med trælkvinna og ein med den frie kvinne. **23** Men son åt trælkvinna er fødd etter kjøtet, men son åt den frie kvinne

etter lovnaden. 24 I dette ligg det ei djupare meinung under; for desse kvinnorne er two pakter: den eine frå Sinaifjellet, som føder til trældom, dette er Hagar; 25 for «Hagar» er Sinaifjellet i Arabia og svarar til det Jerusalem som no er; for det er i trældom med borni sine. 26 Men det Jerusalem som er der uppe, er fritt, og det er mor vår. 27 For det stend skrive: «Ver glad, du barnlause, som ikkje føder; kved i og ropa, du som ikkje hev barnerider! for borni hennar som er einsleg, er mange fleire enn hennar som hev mannen.» 28 Men me, brør, er born etter lovnaden, liksom Isak. 29 Men liksom den gongen han som var fødd etter kjøtet, forfylgde honom som var fødd etter åndi, soleis er det no og. 30 Men kva seger Skrifti? «Driv ut trælkvinna og son hennar; for son åt trælkvinna skal slett ikkje taka arv med son åt den frie kvinnen.» 31 So er me då, brør, ikkje born åt trælkvinna, men åt den frie kvinnen.

5 Til fridom hev Kristus frigjort oss; statt difor faste og lat deim ikkje få dykk inn att under trældoms ok! 2 Sjå, eg, Paulus, segjer dykk, at um de let dykk umskjera, so vil Kristus inkje gagna dykk. 3 Atter vitnar eg for kvart menneske som let seg umskjera, at han er skuldig til å halda heile lovi. 4 De som vil verta rettferdigjorde ved lovi, de er skilde frå Kristus, de er falne ut or nåden. 5 For i trui ventar me i Anden på det som rettferdi gjev oss von um; 6 for i Kristus Jesus gjeld korkje umskjering eller fyrehud noko, men berre tru som er verksam i kjærleik. 7 De heldt godt fram; kven hindra dykk frå å lyda sanningi? 8 Denne yverteljingi er ikkje frå honom som kalla dykk. 9 Ein liten surdeig syrer heile deigen. 10 Eg hev den tiltru til dykk i Herren, at de inkje anna vil tenkja. Men den som forviller dykk, han skal få sin dom, kven han so er. 11 Men eg, brør, um eg enno forkynner umskjering, kvi vert eg endå forfylgd? då er vel krossens støytestein burtteken. 12 Gjev dei måtte skjera seg sjølv sund, dei som eggjar dykk upp! 13 For de, brør, er kalla til fridom. Bruk berre ikkje fridomen til høve for kjøtet; men ten kvarandre i kjærleik! 14 for heile lovi er oppfyllt i eitt bod, i dette: «Du skal elska næsten din som deg sjølv!» 15 Men dersom de bit og et kvarandre, so sjå til at de ikkje et kvarandre upp! 16 Men eg seger: Ferdast i Anden, so skal de ikkje fullføra kjøtsens lyst! 17 For kjøtet er huga tvert imot Anden, men Anden imot kjøtet; for desse stend imot kvarandre, so de ikkje skal gjera det som de vil. 18 Men dersom de vert drivne av Anden, då er de ikkje under lovi. 19 Men kjøtsens gjerningar er openberre, slike som: Utukt, ureinskap, lauslivnad, 20 avgudsdyrkning, trolldom, fiendskap, kiv, ovund, vreide, stridssykja, tvidrag, sundringar,

21 misunning, mord, drykk, svir og meir slikt; um dette segjer eg dykk fyreat, likesom eg fyrr hev sagt, at dei som fer med slikt, skal ikkje erva Guds rike. 22 Men Andens frukt er kjærleik, gleda, fred, langmod, mildskap, godleik, truskap, 23 spaklynde, fråhald. Mot slike er ikkje lovi. 24 Men dei som høyrer Kristus Jesus til, dei hev krossfest kjøtet med fysnorne og lysterne. 25 Liver me i Anden, so lat oss og ferdast i Anden! 26 Lat oss ikkje søkja fåfengd æra, so me eggjar kvarandre og ovundar kvarandre!

6 Brør! um og eit menneske vert fanga av nokor synd, so må de som er åndelege, retta på honom med spaklyndes ånd; men sjå deg sjølv fyre, at ikkje du og skal vert freista! 2 Ber byrderne for kvarandre, og uppfyll soleis Kristi lov! 3 For dersom nokon tykkjест vera noko og er då ingen ting, so därar han seg sjølv. 4 Men kvar skal prøva si eigi gjerning, og so skal han hava ros etter det han sjølv er, og ikkje etter likning med den andre; 5 for kvar skal bera si eigi byrd. 6 Den som vert upplærd i ordet, skal gjeva den som lærer honom alt godt saman med seg! 7 Far ikkje vilt! Gud let seg ikkje spotta; for det som eit menneske sår; det skal han og hausta. 8 For den som sår i sitt kjød, skal hausta tjon av kjøtet; men den som sår i Anden, han skal hausta ævelegt liv av Anden. (aiōnios g166) 9 Men lat oss ikkje verta trøyte av å gjera det gode! for i si tid skal me hausta, berre me ikkje trøytnar. 10 Lat oss då, medan me hev høve til det, gjera det gode mot alle, men mest mot brørne i trui! 11 Sjå kor store bokstavar eg skriv med til dykk med mi eigi hand! 12 So mange som vil synast gode etter kjøtet, dei nøyder dykk til å verta umskorne, berre for di at dei ikkje skal verta forfylgde for Kristi kross. 13 For ikkje ein gong dei som vert umskorne, held lovi sjølv; men dei vil at de skal verta umskorne, so dei kann rosa seg av dykkar kjøt. 14 Men det vere langt ifrå meg å rosa meg av anna enn av vår Herre Jesu Kristi kross; for honom er verdi krossfest for meg, og eg for verdi. 15 For korkje umskjering eller fyrehud er noko, men berre ein ny skapning. 16 Og so mange som gjeng fram etter denne rettesnor, fred og miskunn vere yver deim og yver Guds Israel! 17 Heretter må ingen gjera meg bry! for eg ber Jesu merke på min likam. 18 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd, brør! Amen.

Efeserne

1 Paulus, Jesu Kristi apostel ved Guds vilje, til dei heilage i Efesus som trur på Kristus Jesus: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, som hev velsigna oss med all åndeleg velsigning i himmelen i Kristus, **4** liksom han valde oss ut i honom, fyrr verdi vart grunnlagd, at me skulde vera heilage og ulastelege for hans åsyn, **5** med di han i kjærleik fyreåt etla oss til barnekår hjå seg sjølv ved Jesus Kristus etter si frie vilje-rådgjerd, **6** til lov for sin herlege nåde, som han gav oss i honom som han elskar. **7** I honom hev me utløysingi ved hans blod, forlating for synderne, etter rikdomen av hans nåde, **8** som han gav oss rikleg i all visdom og vitsemd, **9** då han kunngjorde oss løyndomen um sin vilje etter si frie rådgjerd, som han fyresette seg med seg sjølv, **10** um eit hushald han vilde skipa når tiderne var fullkomne, nemleg at han etter vilde sameina alt til eitt i Kristus, både det som er i himmelen, og det som er på jordi. **11** Og i honom hev me og fenge arvlut, etter at me fyreåt var etla dertil etter hans fyresetning som verkar alt etter si vilje-rådgjerd, **12** so me skulde vera hans herlegdom til lov, me som fyreåt hadde vona på Kristus. **13** Og i honom hev de og, då de hadde hørt sanningsordet, evangeliet um dykkar frelsa - i honom hev de og, då de hadde teke ved trui, fenge til innsigle den Heilage Ande, som var oss lova, **14** han som er pantet på vår arv til hans eignedomsfolks utløsing, hans herlegdom til lov. **15** Difor, sidan eg høyrd um dykkar tru på Herren Jesus og um dykkar kjærleik til alle dei heilage, **16** so held eg ikkje upp med å takka for dykk når eg kjem dykk i hug i mine bøner, **17** at vår Herre Jesu Kristi Gud, herlegdomens Fader, må gjeva dykk visdoms og openberrings Ande til kunnskap um seg, **18** og gjeva dykkar hug upplyste augo, so de kann kjenna kva von det er han hev kalla dykk til, og kor rik på herlegdom hans arv er ibland dei heilage, **19** og kor yvervættes stor hans magt er for oss som trur, etter verknaden av hans velduge kraft, **20** som han synte på Kristus, då han vekte honom upp frå dei daude og sette honom ved si høgre hand i himmelen, **21** høgt yver all magt og yVERRÅD og alt velde og herredøme og yver kvart namn som vert nemnt, ikkje berre i denne verdi, men og i den tilkomande, (aiōn g165) **22** og han lagde alt under hans føter og gav honom som hovud yver alle ting åt kyrkja, **23** som er hans likam, fyllt av honom som fyller alt i alle.

2 Ogso dykk hev han gjort livande, de som var daude i dykkar misgjerningar og synder, **2** som de fordom ferdast i etter tidfareti i denne verdi, etter hovdingen yver hermagti i lufti, den åndi som no verkar i borni til vantrui, (aiōn g165) **3** og millom deim ferdast og me alle fordom i vårt kjøts lyster, då me gjorde det som kjøtet og tankarne vilde, og var av naturi vredens born liksom dei andre. **4** Men Gud, som er rik på miskunn, hev for sin store kjærleik skuld, som han elskar oss med, **5** gjort oss livande med Kristus, endå me var daude i våre misgjerningar - av nåde er de frelse! - **6** og vekt oss upp med honom og sett oss med honom i himmelen, i Kristus Jesus, **7** so han i dei komande tider kunde visa den ovstore rikdomen av sin nåde ved godleik imot oss i Kristus Jesus. (aiōn g165) **8** For av nåde er de frelse, ved tru, og det ikkje av dykk, det er Guds gåva, **9** ikkje av gjerningar, so ikkje nokon skal rosa seg. **10** For me er hans verk, skapte i Kristus Jesus til gode gjerningar, som Gud fyreåt emna til, so me skulde ferdast i deim. **11** Kom difor i hug, at de som fordom var heidningar i kjøtet og var kalla fyrehud av det dei kallar umskjering, den på kjøtet, som vert gjord med handi, **12** at de på den tid var utan Kristus, utestengde frå Israels borgarskap og framande for pakterne med deira lovnad, utan von og utan Gud i verdi. **13** Men no, i Kristus Jesus er de som fordom var langt burte, komne nær til ved Kristi blod. **14** For han er vår fred, han som gjorde dei two til eitt og braut ned det gjerdet som var skilveggen, fiendskapen, **15** då han ved sitt kjøt avlyste den lovi som kom med bod og fyresegner, so han ved seg sjølv kunde skapa dei two til eitt nytt menneskje, med di han gjorde fred, **16** og forlikta deim båe two i ein likam med Gud ved krossen, då han på denne slo fiendskapen i hel. **17** Og han kom og forkynne fred for dykk som var langt burte, og fred for deim som var nær. **18** For ved han hev me båe two i ein Ande tilgjenge til Faderen. **19** So er de no ikkje lenger framande og utlendingar, men medborgarar med dei heilage og Guds husfolk, **20** uppbygde på apostel- og profetgrunnvollen, men Jesus Kristus er sjøl hyrnestenen, **21** som kvar bygning vert samanbunden ved og veks upp til eit heilagt tempel i Herren, **22** og i honom vert de og uppbygde med dei andre til ein Guds bustad i Anden.

3 For den skuld bøygjer eg mine kne, eg, Paulus, Kristi Jesu fange for dykk heidningar - **2** um de elles hev hørt um hushaldet med den Guds nåde som eg hev fenge for dykk, **3** at han ved openberring kunngjorde meg den løyndomen so som eg ovanfor hev skrive med få ord, **4** so de av det, når de les det, kann sjå mitt skyn på Kristi løyndom, **5** som i forne tidebolkar ikkje hev vorte kunngjord

for menneskeborni, so som han no er openberra for hans heilage apostlar og profetar ved Anden: 6 at heidningarne er medervingar og høyrer med til likamen og hev lut med i lovnaden i Kristus Jesus ved evangeliet, 7 det som eg vart tenar for etter den Guds nådegåva som eg hev fenge ved verknaden av hans magt. 8 Eg, den aller ringaste av alle dei heilage, fekk denne nåden, å forkynna heidningarne evangeliet um Kristi uranskelege rikdom 9 og upplysa alle um korleis hushaldet er med den løyndomen som frå ævelege tider hev vore løynd i Gud, som hev skapt alle ting, (aiōn g165) 10 for di at Guds mangfaldige visdom no gjenom kyrkja skulde verta kunngjord for magterne og herredømi i himmelen, 11 etter den fyresetning frå ævelege tider som han fullførde i Kristus Jesus, vår Herre, (aiōn g165) 12 han som me hev fenge fritt mod ved og tilgjenge med tillit ved trui på honom. 13 Difor bed eg at de ikkje må tapa modet ved dei trengslor eg lid for dykk, og som er dykkar æra. - 14 For den skuld bøygjer eg mine kne for Faderen, 15 som er den rette fader for alt som heiter barn i himmelen og på jordi, 16 at han etter rikdomen av sin herlegdom må gjeva dykk å verta styrkte med kraft ved hans Ande i dykkar indre menneske, 17 at Kristus må bu ved trui i dykkar hjarto, so de, rotfeste og grunnfeste i kjærleik, 18 må magtast å fata med alle dei heilage, kva breidd og lengd og dypt og høgd det er, 19 og kjenna Kristi kjærleik, som gjeng yver all kunnskap, so de kann verta fyllte til all Guds fylla. 20 Men honom som er megtig til å gjera yver alle ting, ovlangt yver det som me bed um eller skynar, etter den kraft som er verksam i oss, 21 honom vera æra i kyrkja og i Kristus Jesus gjenom alle ætter i alle ævor! Amen. (aiōn g165)

4 Eg legg dykk då på hjarta, eg den bundne i Herren, at de må ferdast so som verdigt er for det kallet som de vart kalla med, 2 med all audmykt og spaklynde, med langmod, so de toler kvarandre i kjærleik 3 og legg vinn på å halda Andens einskap i Fredsens samband: 4 Ein likam og ein Ande, liksom de og er kalla med ei von i dykkar kall, 5 ein Herre, ei tru, ein dåp, 6 ein Gud og Fader til alle, han som er yver alle og gjenom alle og i alle. 7 Men kvar og ein av oss hev fenge nåden etter det målet som Kristi gåva vert mælt med. 8 Difor segjer Skrifti: «Han for upp i det høge og førde burt fangar og gav menneski gåvor.» 9 Men det at han for upp, kva er det, utan at han og fyrist for ned til lægderne på jordi? 10 Han som for ned, han er den same som for upp yver alle himlar, for at han skulde fylla alt. 11 Og det er han som gav oss sume til apostlar, sume til profetar, sume til evangelistar, sume til hyrdingar og lærarar, 12 so

dei heilage kunde verta fullt tilbudde til å gjera tenesta, til å byggja upp Kristi likam, 13 til dess me alle saman når fram til einskapen i trui og i kjennskapen til Guds Son, til mogen manndom, til aldersmålet for Kristi fylla, 14 so me ikkje lenger skal vera umyndige og lata oss kasta og driva um av kvar lærdoms vind ved meinspel av menneski, ved sløgd i illråder som dei villfarande finn på, 15 men at me, true mot sanningi i kjærleik, i alle måtar skal veksa upp til honom som er hovudet, Kristus, 16 so heile likamen, samanknytt og samanfest ved kvart band som han gjev, veks sin vokster som likam ut ifrå honom til si uppbygging i kjærleik, alt etter den verksemd som er tilmælt kvar lem. 17 Dette segjer eg då og vitnar i Herren, at de ikkje lenger må ferdast som heidningarne ferdast i sin hugs fåfengd, 18 formyrkte i sin tanke, framande vortne for Guds liv ved den vankunna som er i deim for deira forherde hjarto skuld, 19 med di dei hev vorte tykkjelause og hev gjeve seg til ulivnad, til all ureinskaps gjerd med havesykja. 20 Men de hev ikkje lært soleis um Kristus, 21 um de elles hev høyrt um honom og er upplærde i honom, so som sanning er i Jesus: 22 at de etter dykkar fyrre livsferd skal leggja av det gamle menneske, som vert tynt ved dei dårande lyster, 23 men verta oppnya ved Anden i dykkar hug 24 og klæda dykk i det nye menneske, som er skapt etter Gud med den rettferd og heilagdom som sanningi verkar. 25 Legg difor av lygni og tala sanning kvar med sin næste, av di me er kvarannans lemer. 26 Vert de vreide, so synda ikkje! Lat ikkje soli ganga ned yver dykkar harm! 27 Og gjev ikkje djevelen rom! 28 Den som stal, stele ikkje lenger, men arbeide heller og gjere noko godt med sine hender, so han kann hava noko å gjeva til dei trengande. 29 Ingen roten tale koma ut or dykkar munn, men slik tale som er god til naudsynleg uppbygging, so det må vera til gagn for deim som høyrer på, 30 og gjer ikkje Guds Heilage Ande sorg, han som de hev fenge til innsigle til utløysingsdagen! 31 All illska og villska og vreide og skriking og spotting vere langt ifrå dykk liksom all vondskap! 32 Men ver gode mot kvarandre, miskunnsame, so de tilgjev kvarandre, liksom og Gud hev tilgjeve dykk i Kristus.

5 Vert difor Guds etterfylgjarar som hans kjære born, 2 og ferdast i kjærleik, liksom Kristus elsa oss og gav seg sjølv for oss til ei gåva og eit offer, Gud til ein hugleg ange! 3 Men utukt og all ureinskaps eller havesykja må ikkje eingong verta nemnde millom dykk, so som det sørmer seg for heilage, 4 og skjemdarferd og därlegt svall og lauslyndt skjempt, som alt saman er usømelegt, men heller takksegjing! 5 For dette veit de og skynar, at ingen horkar eller urein eller girug - som er ein avgudsdyrkar - hev arv i Kristi og Guds

rike. **6** Lat ingen våra dykk med tome ord! for av slike ting kjem Guds vreide yver dei vantruande! **7** Hav difor ingen ting saman med deim! **8** For de var fordom myrker, men no er de ljos i Herren; ferdast som born av ljoset **9** - for frukt av ljoset syner seg i all godleik og rettferd og sanning - **10** so de prøver kva som er Herren til hugnad, **11** og hav inkje samlag med dei fruktlause gjerningar av myrkret; men refs deim heller! **12** For det som løynlegt vert gjort av deim, er det skamlegt endå berre å tala um; **13** men når det vert refst, vert det alt saman openberra av ljoset; for alt som vert openberra, er ljos. **14** Difor segjer skrifti: «Vakna, du somsov, og statt upp frå dei daude, og Kristus skal lysa for deg!» **15** Sjå difor til korleis de kann ferdast varleg, ikkje som uvise, men som vise, **16** so de kjøper den laglege tid; for dagarne er vonde! **17** Ver difor ikkje uvituge, men skyna kva Herrens vilje er! **18** Og fyll dykk ikkje med vin, som det er skamløysa i, men vert fyltte med Anden, **19** so de talar til kvarandre med salmar og lovsongar og åndelege visor og syng og leikar i dykkar hjarto for Herren, **20** og alltid takkar Gud og Faderen for alle ting i vår Herre Jesu Kristi namn, **21** og er kvarandre undergjevne i age for Kristus! **22** De konor, ver dykkar eigne menn undergjevne som Herren! **23** For mannen er hovudet for kona, liksom Kristus er hovudet for kyrkja, han som er frelsaren for sin likam. **24** Men liksom kyrkja er Kristus undergjevi, so skal og konorne vera sine eigne menner undergjevne i alle ting. **25** De menner, elskar konorne dykkar, liksom Kristus elskar kyrkja og gav seg sjølv for henne, **26** so han kunde helga henne, med di han reinsa henne ved vatsbadet i ordet, **27** so han kunde framstella kyrkja for seg i herlegdom, utan flekk eller rukka eller noko slikt, men so ho kunde vera heilag og ulasteleg. **28** Soleis er mennerne skuldige til å elskar konorne sine som sine eigne likamar. Den som elskar si kona, elskar seg sjølv. **29** For aldri hev nokon hata sitt eige kjøt, men han føder og fjelgar det, liksom Kristus gjør med kyrkja; **30** for me er lemer på hans likam. **31** Difor skal mannen skiljast med far og mor og halda seg hjå kona si, og dei two skal vera eitt kjøt. **32** Denne løyndomen er stor - men eg tenkjer på Kristus og kyrkja. **33** Men de og skal elskar kvar si kona som seg sjølv, og kona hava age for mannen.

6 De born, lyd dykkar foreldre i Herren, for det er rett! **2**
«Heidra far din og mor di» - dette er det første bodet med lovnad - **3** «at det må ganga deg vel, og du må leva lenge i landet.» **4** Og de feder, arga ikkje dykkar born, men fostra deim upp i Herrens tukt og påminning! **5** De tenrarar, ver lydige mot dykkar herrar etter kjøtet med age og otte i dykkar hjartans einfelde som mot Kristus, **6** ikkje med

augnetenesta, liksom dei som vil tekjkast menneske, men som Kristi tenrarar, so de gjer Guds vilje av hjarta **7** og godviljutg tener som for Herren og ikkje som for menneske, **8** då de veit, at kva godt kvar gjer, det skal han få att av Herren, anten han so er tenar eller fri mann. **9** Og de herrar, gjer det same mot deim, so de let vera å truga; for de veit at både deira og dykkar Herre er i himmelen, og han gjer ikkje skil på folk. **10** Elles, vert sterke i Herren og i hans veldes kraft! **11** Klæd dykk i Guds fulle herbunad, so de kann standa dykk imot djevelens svikråder! **12** For me hev ikkje strid mot blod og kjøt, men mot herrevelde, mot magter, mot heimsens herrar, som råder i myrkret i denne tid, mot vondskaps åndeher i himmelrømdi. (aiōn g165) **13** Tak difor Guds fulle herbunad på, so de kann standa imot på den vonde dag og verta standande når de hev vunne yver alt. **14** So statt då umgyrde um dykkar lend med sanning og klædde i rettferds-brynya, **15** og umbundne på føterne med den tilbunad som evangeliet um freden gjev. **16** Og tak attått alt dette tru-skjolden, so de dermed kann sløkkja alle gloande piler frå den vonde! **17** og tak frelse-hjelmen, og Andens sverd, som er Guds ord, **18** medan de alltid bed i Anden med all bøn og påkalling og er årvakne deri med all trott og bøn for alle dei heilage, **19** og for meg med, at det må verta gjeve meg ord når eg opnar min munn, til å forkynna fritt mod løyndomen i evangeliet, **20** den som eg er sendebod for i lekkjar, at eg må tala med frimod um det, soleis som eg bør tala. **21** Men at de og kann få vita um mitt tilstand, korleis det gjeng meg, skal Tykikus kunngjera dykk alt, han den kjære bror og true tenar i Herren, **22** som eg just difor sender til dykk at de skal få vita korleis det er med oss, og at han kann trøysta dykkar hjarto. **23** Fred vere med brørne og kjærleik med tru frå Gud Fader og Herren Jesus Kristus! **24** Nåde vere med alle som elskar vår Herre Jesus Kristus med uforgjengeleg kjærleik!

Filippenserne

1 Paulus og Timoteus, Kristi Jesu tenrarar, til alle dei heilage i Kristus Jesus, som er i Filippi, med tilsynsmenner og tenrarar for kyrkjelyden: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Eg takkar min Gud so tidt eg tenkjer på dykk, **4** med di eg alltid, kvar gong eg bed, gjer mi bøn for dykk alle med gleda, **5** på grunn av dykkar samfund med meg i arbeidet for evangeliet frå fyrste dagen og alt til no. **6** Og eg er fullvis um dette, at han som tok til med ei god gjerning i dykk, skal fullføra henne alt til Jesu Kristi dag, **7** liksom det er rett av meg å tenkja so um dykk alle, etter di eg ber dykk i hjarta både i mine lekkjor, og når eg forsvarar og stadfester evangeliet, sidan de alle er luthavande med meg i nåden. **8** For Gud er mitt vitne, kor eg lengtar etter dykk alle med Kristi Jesu hjartelag. **9** Og dette bed eg um, at dykkar kjærleik endå må verta alt rikare og rikare på kunnskap og skynsem, **10** at de må kunna döma um dei ymse ting, so de kann vera reine og ikkje til meinstøy til Kristi dag, **11** fyllte med rettferds frukt, som er verka ved Jesus Kristus, Gud til æra og lov. **12** Eg vil at de skal vita, brør, at min lagnad heller hev vore til framgang for evangeliet, **13** so det hev vorte kunnigt for heile livvakti og for alle andre, at eg er i lekkjor for Kristi skuld, **14** og dei fleste av brørne i Herren hev fenge tiltru til mine lekkjor og dermed fenge endå meir mod til å tala ordet utan otte. **15** Sume forkynner vel og Kristus av ovund og kivslyst, men sume og av godvilje; **16** desse forkynner Kristus av kjærleik, med di dei veit at eg er sett til å forsvara evangeliet, **17** men hine gjer det av stridssykja, ikkje med rein hug, for dei tenkjer å leggja trengsla til mine lekkjor. **18** Kva so? Kristus vert då forknyt på kvar måten, anten det no vert gjort for syn skuld eller i sanning, og yver dette gled eg meg, ja, eg skal og heretter få gleda meg. **19** For eg veit at dette skal verta til frelsa for meg ved dykkar bøn og hjelp av Jesu Kristi Ande, **20** etter mi lengting og von, at eg ikkje i nokon ting skal verta til skammar, men at Kristus, som alltid, so og no, med alt frimod skal verta herleggjord ved min likam, anten det vert ved liv eller ved daude. **21** For livet det er for meg Kristus, og dauden ei vinning. **22** Men dersom det å liva i kjøtet gjev meg frukt for mi gjerning, so veit eg ikkje kva eg skal velja; **23** for eg stend rádwill millom dei two ting, med di eg hev hug til å fara herifrå og vera med Kristus, for det er so ovleg mykje betre. **24** Men å verta verande i kjøtet er naudsynlegare for dykkar skuld. **25** Og då eg er viss på det, so veit eg at eg skal verta i liva og vera hjå dykk alle til dykkar framgang og gleda i trui, **26** so dykkar ros kann verta rik i Kristus Jesus

ved meg når eg kjem til dykk att. **27** Berre far dykkar livsferd so som verdigt er for Kristi evangelium, so eg, anten eg kjem og ser dykk eller er fråverande, kann høyra um dykk at de stend faste i ein Ande, og med ei sjæl strider med meg for trui på evangeliet **28** og ikkje i nokon ting let dykk skræma av deim som stend i mot; det er for deim ei varsling um undergang, men for dykk um frelsa, og det frå Gud, **29** For dykk vart det unnt, for Kristi skuld, ikkje berre å tru på honom, men og å lida for hans skuld, **30** med di de hev den same strid som de såg på meg og no høyrer um meg.

2 Er det då nokor trøyst i Kristus, er det nokor hugsvaling i kjærleik, er det noko samfund i Anden, er det nokor medkjensla og miskunn: **3** so gjer mi gleda fullkom, so de hev same hug, med di de hev same kjærleiken og samlyndte hev den eine hugen, **3** ikkje gjer noko av stridssykja eller lyst til tom æra, men i audmykt vyrder kvarandre høgre enn dykk sjølv. **4** Sjå ikkje kvar på sin eigen bate, men kvar på baten til dei andre og! **5** Lat dette huglaget vera i dykk, som og var i Kristus Jesus, **6** han som, då han var i Guds skapnad, ikkje heldt det for eit ran å vera Gud lik, **7** men gav sjølv avkall på det og tok ein tenars skapnad på seg, med di han kom i likning med menneske, og då han i åferd var funnen som eit menneske, **8** nedra han seg sjølv, so han vart lydug alt til dauden, ja til dauden på krossen. **9** Difor hev og Gud storleg upphøgt honom og gjeve honom det namn som er yver kvart eit namn, **10** so i Jesu namn skal kvart kne bøygja seg, deira som er i himmelen og på jordi og under jordi, **11** og kvar tunga skal sanna at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders æra. **12** Difor, mine kjære, liksom de alltid hev vore lyduge, so arbeid, ikkje berre som i mitt nærvære, men no endå meir i mitt fråvære, på dykkar frelse med age og otte! **13** For Gud er den som verkar i dykk både å vilja og verka for sin gode vilje. **14** Gjer alt utan murring og tvilsmål, **15** so de kann vera lastelause og reine, Guds ulastande born midt i ei ukyndt og rangsnudd ætt, der de syner dykk som ljos i verdi, **16** med di de held fram livsens ord, meg til ros på Kristi dag, at eg ikkje hev laupe til unyttet eller arbeid til unyttet. **17** Men um eg og vert ofra, medan eg gjer altartenesta og ber dykkar tru fram til offer, so gled eg meg og gled meg saman med dykk alle. **18** Gled og de dykk like eins, og gled dykk saman med meg! **19** Eg hev den voni i Herren Jesus, at eg snart kann senda Timoteus til dykk, so eg og kann verta glad i hug, når eg fær vita korleis det er med dykk. **20** For eg hev ingen med slikt eit lynde, som so ærleg kann hava umsut for dykk. **21** For dei sokjer alle sitt eige, ikkje det som høyrer Jesus Kristus til; **22** men hans prøvde truskap kjenner de, at liksom ein son tenar far sin, so hev han tent med meg for

evangeliet. 23 Honom vonar eg då å kunna senda straks når eg ser utgangen på saki mi. 24 Men eg hev den tillit i Herren at eg og sjølv skal koma snart. 25 Eg fann det naudsynleg å senda til dykk Epafroditus, min bror og medarbeidar og medstridsmann og dykkar sendemann og tenar til hjelp for mi trong, 26 av di han lengta etter dykk alle, og var ottefull for di de hadde hørt at han var sjuk. 27 For han var verkeleg sjuk og dauden nær; men Gud gjorde miskunn mot honom, ja, ikkje berre mot honom, men mot meg og, so eg ikkje skulde hava sorg på sorg. 28 Difor sender eg honom so mykje snarare, at de kann gleda dykk ved å sjå honom att, og eg vera meir sutlaus. 29 Tak då imot han i Herren med all gleda, og haldt slike i æra! 30 For for Kristi gjerning skuld kom han dauden nær, då han ikkje vyrde sitt liv, so han kunde bøta på saknaden av dykk ved tenesta mot meg.

3 Elles, mine brør, gled dykk i Herren! Å skriva det same til dykk er meg ikkje til møda, men dykk til styrkjing. 2 Sjå hundarne, sjå dei vonde arbeidara, sjå dei sundskorne! 3 For me er dei umskorne, me som tener Gud i hans Ande og rosar oss av Kristus Jesus og ikkje lit på kjøt, 4 endå eg hev det som eg kunde lita på også i kjøt. Um ein annan tykkjer at han kann lita på kjøt, so kann eg det endå meir. 5 Eg er umskoren den åttande dagen, er av Israels folk, av Benjamins ætt, ein hebræar av hebræarar, i syn på lovi ein farisæar, 6 i huge ein forfylgjar av kyrkjelyden, i rettferd etter lovi ulasteleg. 7 Men det som var meg ei vinning, det hev eg for Kristi skuld halde for tap, 8 ja, eg held og i sanning alt for tap mot det som er so mykje meir verdt: kunnskapen um Kristus Jesus, min Herre; for hans skuld hev eg tapt det alt saman, og eg held det for skarn, berre eg kann vinna Kristus 9 og verta funnen i honom, ikkje med mi rettferd, den som er av lovi, men med den ved trui på Kristus, rettferdi av Gud på grunn av trui, 10 so eg må kjenna honom og krafti av hans uppstoda og samlaget i hans lidningar, med di eg vert lik med honom i hans daude, 11 um eg då kann nå fram til uppstoda frå dei daude. 12 Ikkje so at eg alt hev gripe det eller alt er fullkommen! men eg jagar etter det, um eg og kann gripa det, etter som eg og er gripen av Kristus Jesus. 13 Brør, eg trur ikkje um meg sjølv at eg hev gripe det. 14 Men eitt gjer eg: Eg gløymer det som er attanfyre, og tøygjer meg etter det som er framanfyre, og jagar mot målet, til den sigerspris Gud hev kalla oss til der ovan i Kristus Jesus. 15 So mange då som er fullkomne, lat oss hava denne tenkjemåte! og um de i noko tenkjer annarleis, so skal Gud og openbera dykk dette; 16 berre at me, so langt me er komne, held fram i same faret. 17 Vert mine etterfylgjarar, de og, brør, og sjå på deim som ferdast soleis som de hev oss til fyredøme! 18 For

det ferdast mange, som eg tidt hev sagt dykk og no endå segjer med tårar, at dei er fiendar av Kristi kross, 19 dei som endar med fortaping, som hev buken til sin Gud, og som set si æra i si skjemd, dei som trår etter dei jordiske ting. 20 For vårt borgarsamfund er i himmelen, der me og ventar Herren Jesus Kristus ifrå som frelsar, 21 han som skal umskapa vår nedrings-likam, so han vert lik hans herlegdoms-likam etter hans kraft til å leggja alle ting under seg.

4 Difor, mine brør, som eg elskar og lengtar etter, mi gleda og min krans, statt soleis faste i Herren, de kjære! 2 Evodia påminner eg, og Syntyke påminner eg um å vera samlyndte i Herren. 3 Ja, eg bed og deg, du som med rette heiter Synzygus, ver deim til hjel! for dei hev stridt med meg i evangeliet saman med Klemens og mine andre medarbeidarar - deira namn stend i livsens bok. 4 Gled dykk i Herren alltid! etter vil eg segja det: Gled dykk! 5 Lat dykkar godlynde verta kjent for alle menneske! Herren er nær. 6 Gjer dykk ingi sut for noko ting; men lat i alle ting dykkar ynskje koma fram for Gud i påkalling og bøn med takksegjing! 7 Og Guds fred, som gjeng yver alt vit, skal vara dykkar hjarto og dykkar tankar i Kristus Jesus. 8 Elles, brør, alt det som er sant, alt det som er æva verdt, alt det som er rettferdig, alt det som er reint, alt det som er elskelegt, alt det som hev eit godt namn, kvar ei dygd og alt som priseleg er, det gjeve de gaum etter! 9 Det som de og hev lært og motteke og høyr og set hjå meg, gjer det! Og fredsens Gud skal vera med dykk. 10 Eg vart storleg glad i Herren, av di de endeleg ein gong er komne so vidt til velmagt att, at de kunde tenkja på min bate, som de og fyrr tenkte på, men de hadde ikkje høve til det. 11 Ikkje so at eg segjer dette av trong, for eg hev lært å vera nøgd med det eg hev. 12 Eg veit å liva i ringe kå, eg veit og å liva i nøgd; i alt og i alle ting er eg innvigd, både å verta mett og vera svolten, både å hava nøgdi og hava vanråd. 13 Alt magtast eg i honom som gjer meg sterkt. 14 Men endå gjorde de rett i å vera med meg i mi trong. 15 Men de veit og, de filippurar, at i den fyrste tid evangeliet kom til dykk, då eg for frå Makedonia, kom ingen kyrkjelyd i rekneskap med meg yver gjeve og motteke utan de åleine. 16 For ogso i Tessalonika sende de meg både ein gong og two gonger det eg turvte. 17 Ikkje so at eg trår etter gåva; men eg trår etter den frukt som rikleg kjem dykk til gode. 18 Men no hev eg fenge alt og hev nøgd, eg hev fullt upp, sidan eg med Epafroditus fekk sendingi frå dykk, ein yndeleg ange, eit offer til fagnad og hugnad for Gud. 19 Og min Gud skal etter sin rikdom fullt upp bøta på all dykkar trong i herlegdom i Kristus Jesus. 20 Men vår Gud og

Fader vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165) 21 Helsa kvar
heilag i Kristus Jesus! Brørne hjå meg helsar dykk. 22 Alle
dei heilage helsar dykk, mest dei som høyrer til keisarens
hus. 23 Herren Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd!

Kolossenserne

1 Paulus, Kristi Jesu apostel ved Guds vilje, og broderen Timoteus 2 til dei heilage og truande brør i Kristus i Kolosse: Nåde vere med dykk og fred frå Gud vår Fader! 3 Me takkar alltid Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, når me bed for dykk, 4 sidan me høyrd um dykkar tru på Kristus Jesus og den kjærleik de hev til alle dei heilage, 5 for den von skuld som er gøynd åt dykk i himmelen, den som de fyrr hev høyrt um gjenom sannings-ordet i evangeliet, 6 som er kome til dykk, liksom det og er i heile verdi og ber frukt og veks som hjå dykk frå den dag då de høyrd det og lærde å kjenna Guds nåde i sanning, 7 so som de hev lært av Epafras, vår kjære medtenar, som er ein tru Kristi tenar for dykk, 8 som og hev fortalt oss um dykkar kjærleik i Anden. 9 Difor held me, frå den dag me høyrd det, ikkje heller upp med å gjera bøn for dykk og beda um at de må verta fylte med kunnskap um hans vilje i all åndeleg visdom og skynsemd, 10 so de må ferdast verdigt for Herren til all hugnad, so de ber frukt og veks i all god gjerning ved kunnskapen um Gud, 11 so de vert styrkte med all styrke etter hans herlegdoms kraft til alt tolmod og langmod, 12 so de med gleda takkar Faderen som gjorde oss duglege til å få arvlut med dei heilage i ljoset, 13 han som fria oss ut frå myrkars magt og sette oss yver sin kjære Sons rike. 14 I honom hev me utløysingi, forlating for synderne. 15 Og han er eit bilæte av Gud den usynlege, den fyrstefødde framfor all skapning; 16 for i honom er alle ting skapte, dei i himmelen og dei på jordi, dei synlege og dei usynlege, anten det so er kongssæte eller herredøme eller magter eller yvrråder; alle saman er dei skapte ved honom, og til honom, 17 og han er fyrr enn alle ting, og alle ting stend ved lag i honom. 18 Og han er hovudet for likamen, som er kyrkjja, han som er upphavet, den fyrstefødde av dei daude, for at han i alle måtar skulde vera den fremste. 19 For i honom tektest det Gud, at heile hans fylla skulde bu, 20 og ved honom å forlikja alle ting med seg, med di han gjorde fred med blodet på krossen hans - ved honom, anten det so er dei på jordi eller dei i himmelen. 21 Ogsdykk som fordom var framande vortne og fiendar ved dykkar huglag, i dei vonde gjerningar, 22 dykk hev han no forlikt i hans kjøts likam ved dauden, for å stella dykk fram heilage og ulastande og uklandrande for si åsyn, 23 so framt de vert verande i trui, grunnfeste og trauste, og ikkje let dykk rikka frå den voni evangeliet gjev, det som de hev høyrt, som er forkjnt for kvar skapning under himmelen, og som eg, Paulus, vart tenar for. 24 No gleder eg meg yver mine lidningar for dykk og utfyller i mitt kjøt det

som endå vantar i Kristi trengslor, for hans likam som er kyrkjja, 25 som eg hev vorte tenar til etter det Guds hushald som eg hev fenge millom dykk, det vil segja å fullføra Guds ord, 26 den løyndomen som var duld frå alle tider og ætter vart til, men no er openberra for hans heilage, (aiōn g165) 27 som Gud vilde kungjera, kor rik på herlegdom denne løyndomen er millom heidningane, det er Kristus millom dykk, voni um herlegdom. 28 Og honom forkynner me, med di me påminner kvart menneske og lærer kvart menneske med all visdom, so me kann framstella kvart menneske fullkome i Kristus. 29 For dette arbeider eg og, med di eg strider med hans kraft som verkar i meg med styrke.

2 For eg vil at de skal vita kor stor strid eg hev for dykk og deim i Laodikea og so mange som ikkje hev set mitt andlit i kjøtet, 2 so deira hjarta må verta trøysta, med di dei vert samanknytte i kjærleik og vinn fram til heile rikdomen av det fullvisse skyn, til kunnskap um Guds løyndom, det er Kristus, 3 han som alle skattar av visdom og kunnskap er løynde i. 4 Dette segjer eg for at ingen skal dåra dykk med lokkande tale. 5 For um eg enn i kjøtet er fråverande, er eg like vel i åndi saman med dykk, og ser med gleda dykkar gode skipnad og den faste grunn i dykkar tru på Kristus. 6 Liksom de då tok imot Kristus Jesus som Herren; so ferdast i honom, 7 so at de er rotfeste og vert uppbygde i honom og stadfeste i trui, so som de lærde, rike på henne med takksegjing. 8 Sjå til at det ikkje må vera nokon som gjer dykk til herfang med verdsleg visdom og tom dåring etter fråsegner av menneske, etter barnelærdomen til verdi og ikkje etter Kristus! 9 For i honom bur heile guddomsfylla likamleg. 10 Og de er fylte i honom, som er hovudet yver all magt og yvrråd; 11 i honom vart de og umskorne med ei umskjering som ikkje er gjord med hender, ved avklæding av kjøtslikamen, ved Kristi umskjering, 12 då de vart gravlagde med honom i dåpen; der vart de og uppvekte med honom ved trui på Guds kraft, han som vekte honom upp frå dei daude. 13 Ogsdykk, som var daude i dykkar misgjerningar og dykkar kjøts fyrehud, gjorde han livande med honom, med di han tilgav oss alle våre misgjerningar 14 og strauk ut skuldbrevet mot oss, som var skrive med bodord, det som vitna imot oss, og han ruppe det undan med di han nagla det til krossen. 15 Han avvæpna magterne og yvrråderne og syntre deim openberleg fram då han vann siger yver deim på krossen. 16 Lat difor ingen dømma dykk i mat eller drykk eller i saker um høgtid eller nymåne eller kviledag! 17 desse ting er berre ein skugge av det som skulde koma; men likamen høyre Kristus til. 18 Lat ingen røva sigersprisen frå dykk,

um nokon freistar på det med audmykt og engledyrking, med det han fer med syner, vert ovmodig utan grunn av sin kjøtlege hug 19 og ikkje held fast ved hovudet, han som heile likamen veks Guds vokster ut ifrå, tilhjelpt og samanfest ved sine ledmot og band. 20 Er de avdøyde med Kristus frå barnelærdomen til verdi, kvi gjev dei dykk då, som um de skulde liva i verdi, slike bod: 21 «Du skal ikkje taka, ikkje smaka, ikkje røra» 22 - det vil segja slikt som då alt saman er etla til øyding ved bruk - etter bod og lærdomar av menneske, 23 som vel hev ord for visdom ved sjølvgjord dyrking og audmykt og vyrdløysa mot likamen, men ikkje ved noko som er æra verdt, berre til mette for kjøtet?

3 Er de då uppreiste med Kristus, so søk det som er der uppe, der Kristus sit ved Guds høgre hand! 2 Hav hug til det som er der uppe, ikkje til det som er på jord! 3 For de er daude, og dykkar liv er løynt med Kristus i Gud. 4 Når Kristus, vårt liv, vert openberra, då skal de og verta openberra med honom i herlegdom. 5 So døyd då dykkar jordiske lemer: Utukt, ureinskap, ovhug, vond lyst og havesykje, som er avgudsdyrking! 6 for desse ting kjem Guds vreide yver dei vantruande; 7 millom deim ferdast de og fordom, den tid de livde i desse ting; 8 men no skal de og leggja deim alle av: Vreide, illска, vondskap, spotting, skamleg tale av dykkar munn. 9 Ljug ikkje mot kvarandre, de som hev klædt av dykk det gamle menneske med dei gjerningar det gjer, 10 og iklædt dykk det nye, som vert oppnya til kunnskap etter sin skapars bilæte; 11 her er ikkje grækar og jøde, umskjering og fyrehud, barbar, skyte, træl, fri mann, men Kristus er alt og i alle. 12 Klæd dykk då, som er Guds utvalde, heilage og kjære i hjarteleik miskunn, godeleik, audmykt, spaklynde, langmod, 13 so de toler kvarandre og tilgjev kvarandre, um nokon hev kjæremål imot nokon! som Kristus tilgav dykk, soleis de og! 14 Men attåt alt dette klæd dykk i kjærleiken, som er bandet um fullkomenskapen! 15 Og Kristi fred råde i dykkar hjarto, den som de vart kalla til i ein likam, og ver takksame! 16 Lat Kristi ord bu rikleg hjå dykk, so de lærer og påminner kvarandre i all visdom med salmar og lovsongar og åndelege visor, og syng yndeleg i dykkar hjarto for Gud. 17 Og alt som de gjer i ord eller gjerning, gjer det alt i Herren Jesu namn, med takk til Gud Fader ved honom! 18 De konor, ver mennerne dykkar undergjevne, so som det sørmer seg i Herren! 19 De menner, elska konorne dykkar og ver ikkje beiske imot deim! 20 De born, lyd foreldri dykkar i alle ting! for det er Herren til hugnad. 21 De feder, arga ikkje dykkar born, so dei ikkje skal missa modet! 22 De tenarar, ver lydige i alle ting mot herrarne dykkar etter

kjøtet, ikkje med augnetenesta, liksom dei som strævar etter å tekjast menneske, men i hjartans einfelde, med di de ottast Herren! 23 Det de gjer, gjer det av hjarta, so som for Herren og ikkje for menneske, 24 då de veit at de skal få arven til løn av Herren. Ten Herren Kristus! 25 Men den som gjer urett, skal få den urett att som han gjorde, og det vert ikkje gjort skil på folk.

4 De herrar, gjer imot dykkar tenarar det som rett og rimelegt er, då de veit at de og hev ein Herre i himmelen! 2 Ver trottige i bøni, so de vaker i henne med takksegjing! 3 Og bed for oss med, at Gud må opna oss ei dør for ordet til å forkynna Kristi løyndom, den som eg og er i lekkjor for, 4 so eg kann openberra honom so som eg bør tala. 5 Ferdast visleg med deim som er utanfor, so de kjøper den laglege tid! 6 Dykkar tale vere alltid tekkeleg, krydda med salt, so de veit korleis de skal svara kvar og ein. 7 Kor det gjeng meg, det skal Tykikus kunngjera dykk alt saman, han min kjære bror og true medhjelpar og medtenar i Herren, 8 som eg sender til dykk just for dette, at de skal få vita korleis det er med oss, og han skal trøysta dykkar hjarto, 9 saman med Onesimus, den trune og kjære bror, som er ifrå dykk. Korleis det er her, det skal dei kunngjera dykk alt saman. 10 Aristarkus, min medfange, helsar dykk, og Markus, Barnabas' systkinbarn, som de fekk påbod um - når han kjem til dykk, so tak imot honom! - 11 og Jesus som og er kalla Justus; desse er av dei umskorne dei einaste medarbeidrarar for Guds rike som hev vorte meg til hugge. 12 Epafras helsar dykk, han som er ifrå dykk, ein Kristi Jesu tenar som alltid strider for dykk i sine bøner, at de må standa fullkomne og fullvisse i all Guds vilje; 13 for eg gjev honom det vitnemål, at han hev mykje stræv for dykk og deim i Laodikeia og deim i Hierapolis. 14 Lukas helsar dykk, den kjære lækjaren, og Demas. 15 Helsa brørne i Laodikeia, og Nymfas og kyrkjelyden i hans hus! 16 Og når dette brevet er lese hjå dykk, so syt for at det og vert lese i kyrkjelyden hjå laodikearane, og at de fær lesa brevet frå Laodikeia! 17 Og seg til Arkippus: «Tak vare på den tenesta som du hev motteke i Herren, so du fullfører hennel!» 18 Helsing med mi, Paulus', hand: Kom i hug mine lekkjor! Nåden vere med dykk!

1 Tessalonikerne

1 Paulus og Silvanus og Timoteus - til kyrkjelyden åt tessalonikarane i Gud Fader og Herren Jesus Kristus: Nåde vere med dykk og fred! **2** Me takkar alltid Gud for dykk alle, når me kjem dykk i hug i bønerne våre, **3** med di me uavlatande minnest dykkar verksemd i trui og arbeid i kjærleiken og tolmod i voni på vår Herre Jesus Kristus for vår Gud og Faders åsyn, **4** då me er visse på at de er utvalde, brør, de som er elска av Gud. **5** For vårt evangelium kom ikkje til dykk berre i ord, men og i kraft og i den Heilage Ande og i stor fullvissa, liksom de veit korleis me var millom dykk for dykkar skuld; **6** og de vart etterfylgjarar til oss og til Herren då de tok imot ordet i myki trengsla med gleda i den Heilage Ande, **7** so de vart eit fyredøme for alle dei truande i Makedonia og Akaia. **8** For ifrå dykk hev Herrens ord ljoda ut, ikkje berre i Makedonia og Akaia, men alle stader er dykkar tru på Gud komi ut, so me ikkje treng til å tala noko um det; **9** for dei fortel sjølv um oss, kva inngang me fann hjå dykk, og korleis de vende dykk til Gud frå avgudarne, til å tena den livande og sanne Gud **10** og venta på hans son frå himmelen, honom som han vekte upp frå dei daude, Jesus, som frelsar oss frå den komande vreiden.

2 For de veit sjølv, brør, um vår inngang hjå dykk, at han ikkje hev vore til fåfengs. **2** Men endå me fyreåt hadde lide og vorte ille medfarne i Filippi, som de veit, fekk me då frimod i vår Gud til å tala Guds evangelium til dykk i stor strid. **3** For vår forkynning kjem ikkje av villfaring eller av urein hug eller med svik. **4** Men liksom me er haldne verdige av Gud til å få evangeliet yverlate, soleis talar me, ikkje som dei som vil tekjkast menneske, men Gud, han som prøver hjarto våre. **5** For korkje kom me noko sinn med smeikjande ord, som de veit, eller med fyrebering for havesykja, Gud er vitne, **6** og ikkje heller søkte me æra av menneske, korkje av dykk eller av andre, endå me kunde ha kravt vyrdnad som Kristi apostlar. **7** Men me var milde millom dykk: Som ei mor vermer borni ved barmen, **8** soleis var me i underleg kjærleik til dykk viljuge til å gjeva dykk ikkje berre Guds evangelium, men og vårt eige liv med, av di de vart oss kjære. **9** For de minnest då, brør, vårt stræv og vår møda: Medan me arbeidde natt og dag, so me ikkje skulde vera nokon av dykk til tyngsla, forkynte me Guds evangelium for dykk. **10** De er vitne, og Gud med, kor heilagt og rettferdig og ulastande me ferdast hjå dykk, de truande! **11** liksom de veit kor me påminne kvar og ein av dykk, som ein far borni sine, og lagde dykk på hjarta **12** og bad dykk inderleg at de

skulde ferdast so som verdigt er for Gud, som hev kalla dykk til sitt rike og sin herlegdom. **13** Difor takkar me og uavlatande Gud for, at då de fekk det Guds ord me forkynte, so tok de imot det, ikkje som eit menneske-ord, men - som det i sanning er - som eit Guds ord, som og ter seg verksamt i dykk som trur. **14** For de, brør, hev vorte etterfylgjarar til dei Guds kyrkjelydar som er i Kristus Jesus i Judæa; for de hev og lide det same av dykkar eigne samættingar som dei hev lide av jødarne, **15** som og slo Herren Jesus og profetarne i hel og forfylgte oss og ikkje er Gud til hugnad og stend alle menneske imot, **16** då dei meinkar oss i å tala til heidningarne, at dei kann verta frelste - so dei alltid må fylla sitt syndemål. Men vreiden hev endeleg nått deim. **17** Men då me, brør, ei liti stund hadde vore skilde frå dykk med åsyn, ikkje med hjarta, so hev me i vår store lengting gjort oss so mykje større umak for å få sjå dykkar åsyn; **18** for me hev vilja koma til dykk - eg, Paulus, både ein gong og two gonger - men Satan hindra oss derifrå. **19** For kven er vel vår von eller gleda eller heiderskrans? Er ikkje de det og for vår Herre Jesu Kristi åsyn i hans tilkoma? **20** For de er vår æra og gleda.

3 Difor, då me ikkje lenger kunde halda det ut, rådde me oss til å verta åleine att i Aten, **2** og me sende Timoteus, vår bror og Guds tenar i Kristi evangelium, til å styrkja dykk og påminna dykk um dykkar tru, **3** at ikkje nokon skulde verta ustød i desse trengslor. De veit sjølv at me er sette til det; **4** for då me var hjå dykk, sagde me dykk fyreåt at me skulde lida trengslor, so som det og gjekk, og som de veit. **5** Difor sende eg og bod, då eg ikkje lenger kunde halda det ut, so eg kunde få vita um dykkar tru, um freistaren skulde ha freista dykk, og vårt arbeid skulde verta til unyttes. **6** Men no, då Timoteus er komen til oss frå dykk og hev bore oss godt bod um dykkar tru og kjærleik, og at de alltid hev oss i venlegt minne og lengtar etter å sjå oss, liksom me etter dykk, **7** so er me dermed trøysta yver dykk, brør, i all vår trengsla og naud, ved dykkar tru. **8** For no liver me, so framt de stend faste i Herren. **9** For kva takk kann me gjeva Gud att for dykk, for all den gleda som me kjenner yver dykk for vår Guds åsyn, **10** medan me natt og dag naudbed um å få sjå dykkar åsyn og bøta på det som endå vantar i dykkar tru? **11** Men han, vår Gud og Fader, og vår Herre Jesus styre vår veg til dykk! **12** Og dykk gjere Herren fullrådde og ovrike på kjærleik til kvarandre og til alle, liksom me er det mot dykk, **13** for at han kann styrkja hjarto dykkar, so de vert ulastelege i heilagdom for vår Gud og Faders åsyn, når vår Herre Jesus kjem med alle sine heilage!

4 Elles no, brør, bed og påminner me dykk i Herren Jesus, at liksom de hev lært av oss korleis de skal ferdast og tekjkast Gud, som de og gjer, so må de alt meir fremdast deri. 2 For de veit kva bod me gav dykk ved Herren Jesus. 3 Dette er Guds vilje, dykkar helging: at de skal halda dykk frå utukt; 4 at kvar og ein av dykk veit å vinna seg sin eigen make i helging og æra, 5 ikkje med ovhug i lyst, so som heidningarne som ikkje kjenner Gud; 6 at ingen skal gjera bror sin uskil eller svik i det som han hev å gjera med honom; for Herren er hemnar for alt slikt, som me og fyrr hev sagt og vitna for dykk. 7 For Gud kalla oss ikkje til ureinskap, men til helging. 8 Den som då mismæter dette, han mismæter ikkje eit menneske, men Gud, som og gjev sin Heilage Ande i dykk. 9 Men um broderkjærleiken treng de ikkje til at nokon skriv til dykk; for de er sjølve lærde av Gud til å elska kvarandre; 10 for de gjer det og mot alle brørne i heile Makedonia. Men me legg dykk på hjarta, brør, at de alt meir må fremdast deri 11 og setja dykkar æra i å liva stilt og takare vare på dykkar eigne saker og arbeida med henderne, som me hev bode dykk, 12 so de må ferdast sømeleg med deim som er utanfor, og ikkje trenga til nokon. 13 Men eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um deim som er avsowna, so de ikkje skal syrgja liksom dei andre, som ikkje hev nokon von. 14 So sant som me trur at Jesus døydde og stod upp, so skal og Gud ved Jesus føra deim som er avsowna saman med honom. 15 For dette segjer me dykk med eit ord av Herren, at me som liver, som vert att til dess Herren kjem, ikkje skal koma i fyrevegen for deim som er avsowna; 16 for Herren sjølv skal koma ned frå himmelen med bjodande rop, med yverengels røyst og med Guds basun, for dei som er avlidne i Kristus, skal fyrst standa upp; 17 so skal me som liver, som vert att, saman med deim verta rykte i skyer upp i lufti til å møta Herren, og so skal me alltid vera med Herren. 18 So trøysta då kvarandre med desse ord!

5 Men um tiderne og stunderne treng de, brør, ikkje til at me skriv til dykk; 2 for de veit sjølve grant at Herrens dag kjem som ein tjuv um natti. 3 Når dei segjer: «Fred og ingen f're!» då kjem ein brå undergang yver deim, liksom føderidi yver den som er med barn, og dei skal slett ikkje sleppa undan. 4 Men de, brør, er ikkje i myrkret, so dagen skulde koma på dykk som ein tjuv; 5 for de er alle born av ljoset og born av dagen; me høyrer ikkje natti eller myrkret til. 6 Lat oss difor ikkje sova som dei andre, men lat oss vaka og vera ædrue! 7 For dei som sov, dei sov um natti, og dei som drikk seg drukne, dei er drukne um natti; 8 men me som høyrer dagen til, lat oss vera ædrue, klædde med den

brynja som er tru og kjærleik, og med voni um frelsa som ein hjelm! 9 For Gud etla oss ikkje til vreide, men til å vinna frelsa ved vår Herre Jesus Kristus, 10 han som døydde for oss, so me, anten me vaker eller sov, skal liva saman med honom. 11 Påminn difor kvarandre, og uppbygg einannan innbyrdes, so som de og gjer! 12 Men me bed dykk, brør, at de skynar på deim som arbeider ibland dykk og er dykkar forstandarar i Herren og påminner dykk, 13 og at de vyrder deim storleg høgt i kjærleik for deira gjerning skuld! Haldt fred med kvarandre! 14 Og me legg dykk på hjarta, brør: Påminn dei uskipelege, trøysta dei vanmodige, hjelpe dei veike, ver langmodige mot alle! 15 Sjå til at ingen gjev nokon vondt att for vondt, men stræva alltid etter det som godt er, både mot kvarandre og mot alle! 16 Ver alltid glade! 17 Bed uavlatande! 18 Takka for alle ting! for dette er Guds vilje i Kristus Jesus til dykk. 19 Sløkk ikkje ut Anden! 20 Mismæt ikkje profetord! 21 men prøv alt, hald fast på det gode! 22 Haldt dykk frå vondt av alle slag! 23 Men han sjølv, fredsens Gud, helga dykk heilt ut, og gjev at dykkar ånd og själ og likam må verta haldne fullkomne, ulastande når vår Herre Jesus Kristus kjem! 24 Han som hev kalla dykk, er trufast, han skal og gjera det. 25 Brør, bed for oss! 26 Helsa alle brørne med ein heilag kyss! 27 Eg manar dykk ved Herren, at de let brevet verta lese for alle dei heilage brørne. 28 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk!

2 Tessalonikerne

1 Paulus og Silvanus og Timoteus til kyrkjelyden åt tessalonikarane i Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Me er skuldige til å takka Gud alltid for dykk, brør, som sørmelegt er, for di dykkar tru veks rikleg, og kjærleiken til kvarandre vert større hjå kvar og ein av dykk alle, **4** so at me sjølv rosar oss av dykk i Guds kyrkjelydar for dykkar tolmod og tru i alle dykkar forfylgjingar og dei trengslor som de held ut - **5** eit fyrebod um Guds rettferdige dom - for at de skal verta funne verdige til Guds rike, det som de og lid for, **6** so sant som det er rettferdig for Gud å gjeva deim trengsla att som trengjer dykk, **7** og gjeva dykk som vert trengde, ro med oss når vår Herre Jesus openberrar seg frå himmelen med sitt veldes englar, **8** med logande eld, når han tek hemn yver deim som ikkje kjenner Gud, og deim som ikkje lyder vår Herre Jesu evangelium, **9** dei som skal lida refsing, ei æveleg fortaping burt frå Herrens åsyn og frå hans veldes herlegdom, (aiōnios g166) **10** når han kjem på den dagen for å syna seg herleg i sine heilage og underleg i alle dei truande - for vårt vitnemål til dykk vart motteke med tru. **11** Difor bed me og alltid for dykk, at vår Gud må finna dykk verdige til kallet og kraftigt fylla dykk med all hug til det gode og verksemid i trui, **12** so vår Herre Jesu namn må verta herleggjort i dykk, og de i honom, etter vår Guds og Herren Jesu Kristi nåde!

2 Me bed dykk, brør, vedkomande vår Herre Jesu Kristi tilkoma og vår sameining med honom, **2** at de ikkje so snart må lata dykk villa burt frå vitet eller skræma, korkje ved nokor ånd eller ved nokon tale eller ved noko brev, liksom det skulde vera frå oss, som um Herrens dag alt stod for døri. **3** Lat ingen dåra dykk på nokon måte! for først lyt fråfallet koma og syndmenneskjet verta openberra, fortapingssonan, **4** han som set seg imot og upphøgjer seg yver alt som heiter Gud eller heilagdom, so han set seg i Guds tempel og gjev seg sjølv ut for å vera Gud. **5** Minnest de ikkje at eg sagde dykk dette medan eg endå var hjå dykk? **6** Og no veit de kva som held att, so han først skal verta openberra i si tid. **7** For løyndomen i lovløysa er alt verksam, berre at den som no held att, vert rudd undan; **8** og då skal den lovlause verta openberra, han som Herren Jesus skal tyna med sin munns ande og gjera til inkjes ved openberringi i si tilkoma. **9** Og hans tilkoma gjeng fyre seg etter Satans kraftige verknad med all kraft og teikn og under av lygni, **10** og med all dåring av urettferdi for deim som vert fortapte, av

di dei ikkje tok imot kjærleik til sanningi, so dei kunde verta frelse. **11** Og difor sender Gud deim kraftig villfaring, so dei trur lygni, **12** so alle dei skal verta dømde, som ikkje hev havt tru til sanningi, men havt hugnad i urettferdi. **13** Men me er skuldige til å takka Gud alltid for dykk, brør, som er elska av Herren, for di Gud frå upphavet tok dykk ut til frelsa ved helging av Anden og tru på sanningi, **14** som han kalla dykk til ved vårt evangelium, til å vinna vår Herre Jesu Kristi herlegdom. **15** Difor, brør, stat traust og hald fast ved dei lærdomar som de hev lært anten ved vår tale eller ved brev frå oss! **16** Men han vår Herre Jesus Kristus, og Gud, vår Fader, som elska oss og gav oss ei æveleg trøyst og ei god von i nåde, (aiōnios g166) **17** han trøyste dykkar hjarto og styrke dykk i all god gjerning og tale!

3 Elles, brør, bed for oss at Herrens ord må hava framgang og syna seg herlegt liksom hjå dykk, **2** og at me må verta utfria frå dei uliklege og vonde menneske; for trui er ikkje kvar manns sak. **3** Men Herren er trufast, han skal styrkja dykk og vara dykk frå det vonde. **4** Me hev den tiltrø til dykk i Herren, at de både gjer og kjem til å gjera det som me byd dykk. **5** Men Herren styre dykkar hjarto til å elska Gud og til å venta på Kristus med tolmod! **6** Men me byd dykk, brør, i vår Herre Jesu Kristi namn, at de held dykk frå kvar ein bror som ferdast uskipeleg og ikkje etter den lærdom som de fekk av oss. **7** For de veit sjølv korleis de skal etterfylgia oss; for me livde ikkje uskipeleg millom dykk; **8** og me åt ikkje heller brød hjå nokon for inkje, men i strev og mødra arbeidde me natt og dag, for at me ikkje skulde vera nokon av dykk til tyngsla, **9** ikkje for det at me ikkje hev rett til det, men at me kunde gjeva dykk eit fyredøme i oss sjølv, so de skulde etterfylgia oss; **10** for då me var hjå dykk, baud me dykk og dette, at um nokon ikkje vil arbeida, skal han heller ikkje eta. **11** Me høyrer nemleg at sume ferdast uskipeleg millom dykk, so dei ikkje arbeider, men fer med slikt som ikkje kjem deim ved. **12** Men slike byd og påminner me i Herren Jesus Kristus, at dei skal arbeida i stilla og eta sitt eige brød. **13** Men de, brør, vert ikkje trøytte av å gjera det som godt er! **14** Men um nokon ikkje lyder vårt ord her i brevet, so merk dykk honom; hav ikkje samkv me med honom, so han må blygjast! **15** og haldt honom ikkje for ein fiende, men påminn honom som ein bror! **16** Men han, fredsens Herre, gjeve dykk fred alltid i alle måtar! Herren vere med dykk alle! **17** Helsing med mi, Paulus' hand, som er eit merke i kvart brev. Soleis skriv eg: **18** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle!

1 Timoteus

1 Paulus, Kristi Jesu apostel etter påbod frå Gud, vår frelsar, og Kristus Jesus, vår von, 2 til Timoteus, min egtefødde son i trui: Nåde, miskunn, fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår Herre! 3 Som eg bad deg vera att i Efesus, då eg for til Makedonia, for at du skulde bjoda sume folk at dei ikkje skal fara med framand læra, 4 og ikkje ansa eventyr og endelause ættartal, som heller fører til stridsspursmål enn til å vera Guds hushaldarar i trui: so gjer no det! 5 Men endemålet med bodet er kjærleik av eit reint hjarta og eit godt samvit og ei uskrymta tru, 6 som sume hev fare vilt ifrå og vendt seg burt til tomt svall, 7 dei som vil vera lovlærarar, endå dei korkje skynar det dei sjølve segjer eller kva det er dei talar so fullvist um. 8 Men me veit at lovi er god, dersom nokon brukar henne på lovleg vis, 9 so han veit dette, at lovi ikkje er sett for ein rettferdig, men for lovlause og agelause, ugudlege og syndarar, vanheilage og ureine, fadermordarar og modernmordarar, manndråparar, 10 horkrarar, syndarar mot naturi, menneskjerøvarar, ljugarar, meineidarar, og um det elles er noko som er imot den heilsame læra, 11 etter evangeliet um den sæle Guds herlegdom, det som er meg yverlate. 12 Eg takkar honom som gjorde meg sterk, Kristus Jesus, vår Herre, at han heldt meg for tru, med di han sette meg til tenesta, 13 meg som fyrr var ein spottar og forfylgjar og valdsmann, men eg fekk miskunn, av di eg gjorde det uitande, i vantru, 14 og nåden hjå vår Herre viste seg ovleg stor i tru og kjærleik i Kristus Jesus. 15 Sant er det ordet og vel verdt å taka imot, at Kristus Jesus kom til verdi for å frelsa syndarar, og millom deim er eg den største; 16 men difor fekk eg miskunn, at Jesus Kristus kunde syna alt sitt langmod på meg fyrist, til eit fyredøme for deim som skulde tru på honom til ævelegt liv. (aiōnios g166) 17 Men den ævelege konge, den uforgjengelege, usynlege, einaste Gud vere pris og æra i all æva! Amen. (aiōn g165) 18 Dette bod legg eg deg på hjarta, min son Timoteus, etter dei spådomar som fyrr er sagde um deg, so du i deim skal strida den gode striden, 19 med di du hev tru og eit godt samvit, som sume hev støytt ifrå seg og lide skipbrot på trui; 20 millom deim er Hymenæus og Aleksander, som eg hev gjeve yver til Satan, so dei skal verta tukta til å lata vera å spotta.

2 Eg påminner framfor alle ting um at det vert gjort bøner, påkallingar, forbøner, takksegjingar for alle menneske, 2 for kongar og alle dei som er i yverrådande stand, at me kann liva eit stilt og rolegt liv i all gudleg age og sôma. 3 For dette er godt og tekkelegt for Gud, vår frelsar, 4 han som vil

at alle menneske skal verta frelse og koma til å kjenna sanningi. 5 For ein Gud er det, ein millommann er det og millom Gud og menneske, det mennesket Kristus Jesus, 6 han som gav seg sjølv til løysepening for alle, eit vitnemål i si tid; 7 og for dette vart eg sett til forkynnar og apostel - eg segjer sanning, eg lyg ikkje - til lærar for heidningane i tru og sanning. 8 Eg vil då at mennerne på kvar stad skal beda so, at dei lyfter heilage hender utan vreide og ordstrid, 9 like eins og at kvinnor skal pryda seg med sômeleg klædnad i blygd og æra, ikkje med flettingar og gull eller perlor eller dyr klædebunad, 10 men som det sørmer seg kvinner som vedkjenner seg gudlegdom, med gode gjerningar. 11 Ei kvinna skal lata seg læra i stilla med all lydnad. 12 Men eg gjev ikkje ei kvinna lov til å læra eller å bjoda yver mannen, men å vera i stilla. 13 For Adam vart skapt fyrst, og so Eva; 14 og Adam vart ikkje dåra; men kvinna vart dåra og fall i misgjerning. 15 Men ho skal verta frelst gjennom si barneign, um dei vert standande i tru og kjærleik og helging med æra.

3 Det er eit sant ord: Um nokon trår etter eit tilsynsembatte, so hev han lyst til ei gjæv gjerning. 2 Difor skal ein tilsynsmann vera ulastande, mann til ei kvinna, ædrueleg, visleg, verdig, gjestmild, dugleg til å læra frå seg, 3 ikkje drikkekjær, ikkje hardhendt, men godlyndt, ikkje stridsam, ikkje pengekjær, 4 ein som styrer vel sitt eige hus, og hev lydige born med all sôma 5 - um nokon ikkje veit å styra sitt eige hus, kor kann han då hava umsut for Guds kyrkja? - 6 ikkje ein ny-umvend, so han ikkje skal ovmoda seg og falla i djevelens dom. 7 Men han skal og hava godt vitnemål av deim som er utanfor, so han ikkje skal få lastord og falla i djevelens snara. 8 Like eins skal tenarane for kyrkjelyden vera vyrdelege, ikkje tvitunga, ikkje kjære etter mykle vin, ikkje lystne etter låk vinning, 9 slike som hev løyndomen i trui i eit godt samvit. 10 Dei og skal fyrst verta prøvde; sidan skal dei tena kyrkjelyden, um dei er ulastelege. 11 Like eins skal kvinnor vera vyrdelege, ikkje baktalande, men ædruelege, true i alle ting. 12 Tenarane for kyrkjelyden skal kvar vera mann til ei kona og styra vel sine born og sine eigne hus. 13 For dei som hev tent kyrkjelyden vel, dei vinn seg eit godt støde og stort frimod i trui på Kristus Jesus. 14 Dette skriv eg til deg, endå eg vonar å koma snart til deg, 15 men um eg drygjer, at du so skal vita korleis ein skal ferdast i Guds hus, som er kyrkja åt den livande Gud, pilaren og grunnvollen til sanningi. 16 Og som kvar må sanna, stor er den løyndom i gudlegdomen: Han som vart openberra i kjøt, rettferdiggjord i ånd, sedd av englar, forkjent millom folkeslag, trudd i verdi, uppteken i herlegdom.

4 Men Anden segjer klårleg, at i dei komande tider skal sume falla frå trui og halda seg til dårande ånder og lærdomar av djevlar. **2** ved hykling av falske lærarar, som er brennemerkte i sitt eige samvit, **3** som forbyd å gifta seg og påbyd å halda seg frå mat, som Gud hev skapt til å verta motteken med takk av deim som trur og hev lært sanningi å kjenna. **4** For all Guds skapning er god, og inkje er til å vanda, når det vert motteke med takk; **5** for det vert helga med Guds ord og bøn. **6** Når du lærer brørne dette, so er du ein god Jesu Kristi tenar, med di du vert oppfødd med ordi av trui og den gode lærdomen som du hev fylgt. **7** Men haldt deg frå dei vanheilage og kjerringslege eventyr, men tem deg derimot upp i gudlegdom! **8** For den likamlege tamen er gagnleg til lite, men gudlegdom er gagnleg til alt; med di han hev lovnad for det livet som no er og for det som kjem. **9** Det ord er sant og all fagning verdt. **10** For difor både arbeider me og lid hæding, for di me hev sett vår von til den livande Gud, som er frelsar for alle menneske, mest dei truande. **11** Dette skal du bjoda og læra. **12** Lat ingen vanvyrda deg for din ungdom, men ver eit fyredøme for dei truande i tale, i ferd, i kjærleik, i tru, i reinleik! **13** Til dess eg kjem, so legg vinn på fyrelesnaden, på påminningi, på læra! **14** Vanskøyt ikkje den nådegåva som er i deg, som vart gjevi deg ved profetord med handpåleggjing av dei eldste! **15** Tenk på dette, liv i dette, so din framgang kann vera kunnig for alle! **16** Gjev agt på deg sjølv og på læra, haldt ved med det! for når du det gjer, skal du frelsa både deg sjølv og deim som hører deg.

5 Tala ikkje hardt til ein gammal mann, men påminn honom som ein far, unge menner som brør, **2** gamle kvinner som møder, unge som syster i all reinleik! **3** Heidra enkjar som verkeleg er enkjar! **4** Men um ei enkja hev born eller barneborn, so lat deim først læra å visa eit gudlegt huglag imot sitt eige hus og gjeva sine foreldre vederlag, for det er tekkelegt for Guds åsyn. **5** Men den som verkeleg er enkja og einsleg vorti, ho hev sett si von til Gud og held ved i bøn og påkalling natt og dag; **6** men den som liver etter lysterne sine, er livande daud. **7** Og dette skal du bjoda, so dei må vera ulastelege! **8** Men um nokon ikkje hev umsut for sine eigne og mest for sine husfolk, han hev forneitta trui og er verre enn ein vantruande. **9** Ei enkja kann verta vald, når ho ikkje er yngre enn seksti år, um ho hev vore ein manns kona, **10** hev vitnemål for gode gjerningar, hev fostra upp born, hev vist gjestmilda, hev tvætta føterne til dei heilage, hev vore dei naudtrengde til hjelpe, hev lagt vinn på all god gjerning. **11** Men vis dei unge enkjar frå deg! for når dei av kjøtleg hugsvik Kristus, so vil dei gifta seg, **12** og hev dermed den dom

at dei hev brote si fyrste tru. **13** Men attåt dette lærer dei og å ganga yrkjelause og fare ikring i husi, og ikkje berre yrkjelause, men og med drøsor og gagnløysa, med di dei fer med ulikleg tale. **14** Eg vil difor at unge enkjar skal gifta seg, føda born, styra huset, ikkje gjeva motstandaren tilhøve til lastord. **15** For sume hev alt vendt seg burt etter Satan. **16** Dersom nokon truande mann eller kvinne hev enkjar, so syta dei for deim, og lata ikkje kyrkjelyden verta tyngd, so han kann syta for dei verkelege enkjar! **17** Dei eldste som er gode forstandarar, skal ein halda tvifald æra verde, mest deim som arbeider i tale og læra; **18** for Skrifti segjer: «Du skal ikkje leggja muleband på ein ukse som treskjer!» og «Ein arbeidsmann er si løn verd.» **19** Tak ikkje imot noko klagemål mot ein eldste utan etter two eller tri vitne! **20** Deim som syndar, skal du refsa so alle hører på, so at og dei andre kann hava otte. **21** Eg vitnar for Gud og Kristus Jesus og dei utvalde englar, at du skal taka vare på dette utan fordrom, so du ikkje gjer noko av godtykkje. **22** Ver ikkje snar til å leggja henderne på nokon, gjer deg ikkje medskuldig i framande synder! Haldt deg sjølv rein! **23** Drikk ikkje lenger berre vatn, men nøyt lite grand vin for magen din og dine jamlege sjukdomar! **24** Hjå nokre menneske er synderne openberre og kjem i fyrevegen for deim til dom; men hjå andre fylgjer dei etter. **25** Like eins er dei gode gjerningane openberre; og dei som det ikkje er so med, kann ikkje verta dulde like vel.

6 So mange som er trælar under oket, skal halda herrane sine all æra verde, so ikkje Guds namn og læra skal verta spotta. **2** Men dei som hev truande herrar, skal ikkje vanmæta deim for di dei er brør, men skal so mykje heller gjera si tenesta, av di dei som tek imot velgjerningi av deim, er truande og elska. Dette skal du læra og påminna um. **3** Dersom nokon lærer framand læra og ikkje held seg til vår Herre Jesu Kristi heilsame ord og den læra som høver til gudlegdom, **4** so er han ovmodig, endå han ingen ting skynar, men er sjuk for stridsspursmål og ordkvismål, som det kjem ovund av og trætta, spotting, vond mistru, **5** stendig krangling millom menneske som er øydelagde i hugen og skilde med sanningi, dei som held gudlegdomen for ein veg til vinning. **6** Ja, gudlegdom saman med nøgsemd er ei stor vinning; **7** for me hev ikkje havt noko med oss til verdi, det er då audsynt at me ikkje heller kann føra noko med oss derifrå; **8** men når me hev føda og klæde, skal me vera nøgde med det. **9** Men dei som vil verta rike, fell i freisting og snara og mange därlege og skadelege lyster, som søkkjer menneski ned i undergang og fortaping. **10** For

pengehugen er ei rot til alt vondt; av trådom deretter hev
sume fare vilt frå trui og hev gjennomstunge seg sjølve med
mange pinslor. 11 Men du, Guds menneske, fly frå desse
ting! Men trå etter rettferd, gudlegdom, tru, kjærleik, tolmod,
spaklynde! 12 Strid den gode striden i trui! grip det ævelege
liv, som du vart kalla til og bar fram den gode vedkjenningi
for mange vitne! (aiōnios g166) 13 Eg byd deg for Gud, som
gjev alle ting liv, og for Kristus Jesus, som vitna den gode
vedkjenning for Pontius Pilatus, 14 at du skal halda bodet
uflekka og ulastelegt til vår Herre Jesu Kristi openberring, 15
som den sæle og einaste megtige Herre skal visa oss i si tid,
han som er kongen yver kongarne og herren yver herrarne,
16 han som åleine hev udøyelegdom, som bur i eit ljos som
ingen kann koma til, som inkje menneske hev set eller kann
sjå; han hev æra og æveleg magt! Amen. (aiōn g166) 17
Bjod deim som er rike i den neverande verdi, at dei ikkje skal
ovmoda seg eller setja si von til den uvisse rikdomen, men til
Gud, som gjev oss rikleg alle ting å njota; (aiōn g165) 18 at
dei skal gjera godt, vera rike på gode gjerningar, gjevmilde,
velgjerd same, 19 so dei legg seg upp ein god grunnvoll
for den komande tid, so dei kann gripa det sanne liv. 20
Du, Timoteus, tak vare på det som er nedlagt hjå deg, og
wend deg frå det vanheilage tome svall og dei motsegner av
den kunnskap, som falskeleg vert kalla so, 21 som sume
vedkjenner seg og hev fare vilt i trui! Nåden vere med deg!

2 Timoteus

1 Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel til å forkynna lovnaden um livet i Kristus Jesus, **2** til Timoteus, min kjære son: Nåde, miskunn, fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår Herre! **3** Eg takkar Gud, som eg alt frå forfederne tener i eit reint samvit, liksom eg uavlatande kjem deg i hug i mine bøner natt og dag, **4** og når eg hugsar dine tårar, lengtar eg etter å sjå deg, so eg kann verta fyllt med gleda, **5** då eg er mint um den skrymtlause trui som er i deg, den som først budde i Lois, mormor di, og i Euniike, mor di, og som eg er viss på bur i deg og. **6** Difor minner eg deg um å kveikja upp att den Guds nådegåva som er i deg ved mi handpåleggjing. **7** For Gud gav oss ikkje ei ande som verkar modløysa, men ein som verkar kraft og kjærleik og umtanke. **8** Skjemmast difor ikkje ved vår Herres vitnemål eller ved meg, hans fange, men lid vondt med meg for evangeliet i Guds kraft! **9** han som freliste oss og kalla oss med eit heilagt kall, ikkje etter våre gjerningar, men etter si eigi rådgjerd og den nåden som er oss gjeven i Kristus Jesus frå ævelege tider, (aiōnios g166) **10** men no er openberra ved vår frelsar Jesu Kristi openberring, han som gjorde dauden til inkjes og førde liv og uforgjengelegdom fram for ljoset ved evangeliet; **11** og for det vart eg sett til forkynnar og apostel og lærar for heidningar. **12** Difor lid eg og dette, men eg skjemmest ikkje ved det; for eg veit kven eg hev sett mi tru til, og eg er viss på at han er megtig til å taka vare på det som er yvergjeve til meg, til hin dagen. **13** Hav til fyredøme dei heilsame ordi som du høyrd av meg, i tru og kjærleik i Kristus Jesus! **14** Tak vare på den fagre skatt som er yvergjeven til deg, ved den Heilage Ande, som bur i oss! **15** Du veit dette, at alle dei i Asia vende seg frå meg, og millom dei er Fygelus og Hermogenes. **16** Herren vise miskunn mot Onesiforus' hus! for han hugga meg ofte og skjemdest ikkje ved mine lekkjar. **17** Men då han var komen til Rom, leita han med stor umak etter meg og fann meg. **18** Herren gjeve at han må finna miskunn hjå Herren på hin dagen! Og kor mykje han tente meg i Efesus, det veit du best.

2 So vert då du, son min, sterk ved nåden i Kristus Jesus!
2 Og det som du hev hørt av meg i nærvære av mange vitne, gjev det yver til trufaste menneskje, som er duglege til også å læra andre! **3** Lid vondt med meg som ein god Kristi Jesu stridsmann! **4** Ingen som gjer hertenesta, flökjer seg inn i livsens syslor, so han kann tekjkast herføraren. **5** Men um ein og strider i tevling, so fær han då ikkje kransek dersom han ikkje strider rettelegr. **6** Den bonde som arbeider, skal først njota frukterne. **7** Skyna det som eg segjer! for

Herren skal gjeva deg skyn på alt. **8** Kom Jesus Kristus i hug, som er oppvekt frå dei daude, av Davids ætt, etter mitt evangelium, **9** det som eg lid vondt for like til dette å vera bunden som ein illgjerdsmann; men Guds ord er ikkje bunde. **10** Difor toler eg alt for dei utvalde skuld, for at dei og skal vinna frelsa i Kristus Jesus med æveleg herlegdom. (aiōnios g166) **11** Det er eit sant ord; for er me daude med honom, skal me og leva med honom; **12** held me ut, skal me og styra med honom; forneittar me, skal han og forneitta oss; **13** er me trulause, so er han trufast; seg sjølv kann han ikkje forneitta. **14** Minn um dette, med di du vitnar for Herrens åsyn, at dei ikkje må liggja i ordstrid, som ikkje er til noko gagn, men til undergang for dei som høyrrer på! **15** Legg vinn på å framstella deg sjølv som sannrøynd for Gud, ein arbeidar som ikkje tarv skjemmast, med di du lærer sannings-ordet rettelegr! **16** Men haldt deg frå det vanheilage tome svall! for dei gjeng alltid lenger i gduløysa, **17** og ordi deira kjem til å eta um seg som daudkjøt; millom deim er Hymenæus og Filetus, **18** som hev fare vilt frå sanningi, med di dei segjer at uppstoda alt hev vore, og dei riv ned trui hjå sume. **19** Men Guds faste grunnvoll stend og hev dette innsigle: «Herren kjenner sine, » og: «Kvar den som nemner Herrens namn, skal vika frå urettferd.» **20** Men i eit stort hus er det ikkje berre kjererald av gull og sylv, men og av tre og leir, og nokre til æra, andre til vanæra. **21** Um nokon då held seg rein frå desse, so skal han vera eit kjererald til æra, helga og nylegt for husbonden, tilreidd til all god gjerning. **22** Men fly frå dei ungdomslege lyster, og trå etter rettferd, tru, kjærleik, fred med deim som påkallar Herren av eit reint hjarta! **23** Og vis ifrå deg dei därlege og fåvise stridsspursmål, då du veit at dei føder strid! **24** Men ein Herrens tenar må ikkje strida, men vera mild imot alle, dugleg til å læra frå seg, viljug til å tola vondt, **25** so han med spaklynde tuktar dei som segjer imot, um Gud då ein gong vilde gjeva deim umvending, so dei kunde kjenna sanningi, **26** og vakna or ruset i djevelens snara, han som dei er fanga av til å gjera hans vilje.

3 Men dette skal du vita, at i dei siste dagar skal det koma vande tider. **2** For folk skal vera sjølvkjære, pengekjære, storordige, stormodige, spottsame, ulydige mot foreldre, utakksame, vanheilage, **3** ukjærlege, upålittande, baktalande, umåtelege, umilde, utan kjærleik til det gode, **4** svikefulle, framfuse, ovmodige, slike som elskar lysterne sine meir enn Gud, **5** som hev skin av gudlegdom, men forneittar hans kraft. Vend deg frå desse! **6** For til deim høyrrer dei som snikjer seg inn i husi og fangar kvinnfolk som er tyngde med synder og vert drivne av mangeslag lyster **7** og alltid lærer og aldri kann koma til å kjenna sanningi. **8** Som Jannes og

Jambres stod imot Moses, so stend dei og imot sanningi, menneske som er øydelagde i hugen, duglause i trui. **9** Men dei skal ikkje koma lenger; for deira fåvit skal verta audsynt for alle, liksom det og vart med hine. **10** Men du hev fylgt etter mi læra, mi ferd, mitt forset, mi tru, mitt langmod, min kjærleik, mitt tolmod, **11** mine forfylgjingar, mine lidningar, slike som møtte meg i Antiochia, i Ikonium, i Lystra; slike forfylgjingar hev eg halde ut, og Herren hev fria meg ut or deim alle. **12** Og alle som vil liva gudleg i Kristus Jesus, skal verta forfylgde. **13** Men vonde menneske og slike som kverver syni på folk, gjeng fram til det som er verre, med di dei fører vilt og fer vilt. **14** Men du, vert du standande i det som du hev lært, og som du er yvertydd um, då du veit kven du hev lært det av, **15** og då du alt frå barndomen kjenner dei heilage skrifter som kann gjera deg vis til frelsa ved trui på Kristus Jesus. **16** Heile skrifti er innanda av Gud og er dugleg til lærdom, til yvertyding, til rettleiding, til uppseding i rettferd, **17** so gudsmannen kann verta fullkommen, dugleg til all god gjerning.

4 Eg vitnar for Gud og Kristus Jesus, som skal døma livande og daude, og ved hans openberring og hans rike:
2 Forkynn ordet, statt nær med det i tid og i utid, yertyd, refs, påminn med alt langmod og all læra! **3** For det skal koma ei tid då dei ikkje skal tola den heilsame læra, men etter sine eigne lyster taka seg sjølve lærarar i flokketal, med di dei klæjar dei i øyra, **4** og dei skal venda øyra frå sanningi og venda seg til eventyr. **5** Men ver du edru i alle ting, lid vondt, gjer ein evangeli-forkynnars gjerning, fullfør di tenesta! **6** For eg vert alt ofra, og tidi til mi avferd stundar til. **7** Eg hev stridt den gode striden, eg hev fullenda laupet, eg hev halde trui. **8** So ligg då rettferdskransen reidug til meg, den som Herren, den rettferdige domar, skal gjeva meg på hin dagen, då ikkje berre meg, men alle som hev elskia hans openberring. **9** Gjer deg umak med å koma snart til meg! **10** For Demas forlet meg av kjærleik til den noverande verdi og for til Tessalonika, Keskens til Galatia, Titus til Dalmatia. (aiōn g165) **11** Lukas er åleine hjå meg. Tak Markus og før honom med deg, for han er meg nyttug til tenesta. **12** Tykikus hev eg sendt til Efesus. **13** Når du kjem, so tak med deg den kåpa som eg let att i Troas hjå Karpus, og bøkerne, serleg skinnbøkerne! **14** Koparsmeden Aleksander gjorde meg mykje vondt. Herren kjem til å løna han etter hans gjerningar! **15** Agta deg for honom du og! for han stod hardt imot våre ord. **16** Ved mitt første forsvar møtte ingen med meg, men alle forlet meg. Gjev det ikkje nå verta deim tilrekna! **17** Men Herren stod med meg og styrkte meg, so forkynningi ved meg skulde verta fullførd, og alle folkeslag

få høyra henne; og eg vart utfria or løvegapet. **18** Herren skal fria meg frå all vond gjerning og frelsa meg inn i sitt himmelske rike. Honom vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165)
19 Helsa Priska og Akvilas og Onesiforus' hus! **20** Erastus vart att i Korint. Trofimus let eg etter meg sjuk i Milet. **21** Gjer deg umak med å koma fyre vinteren! Eubulus og Pudens og Linus og Klaudia og alle brørne helsar deg. **22** Herren Jesus vere med di ånd! Nåden vere med dykk!

Titus

1 Paulus, Guds tenar og Jesu Kristi apostel til å føra Guds utvalde til tru og til å kjenna den sanning som høyrer til gudlegdom, **2** i von um ævelegt liv, som Gud, han som ikkje lyg, hev lova frå ævelege tider, (aiōnios g166) **3** men no i si tid hev han openberra sitt ord ved den forkynning som vart meg yvergjevi etter Guds, vår frelsars, fyresegn - **4** til Titus, min egteførde son i den sams trui: Nåde og fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår frelsar! **5** For den skuld let eg deg etter på Kreta, at du skulde skipa til det som vanta, og setja inn eldste i kvar by, so som eg pålagde deg, **6** um det er nokon som er ulastande, mann til ei kvinne, hev truande born som ikkje hev vondt ord for skamløysa eller er ulydige. **7** For ein tilsynsmann skal vera ulastande som ein Guds hushaldar, ikkje sjølvgod, ikkje vondlyndt, ikkje drikkekjær, ikkje hardhendt, ikkje lysten etter låk vinning, **8** men gjestmild, glad i det gode, visleg, rettferdig, heilag, fråhalden, **9** ein som held seg til det truverdige ord etter læra, so han kann vera før både til å påminna med den heilsame læra og til å tala deim til rettes som segjer imot. **10** For det er mange agelause, som fer med fåfengd tale og dårar hugen, mest dei av umskjeringi. **11** Desse skal ein målbinda; for dei riv ned heile hus, med di dei lærer slikt som ikkje søker seg, for skamleg vinning skuld. **12** Ein av deim, deira eigen profet, hev sagt: «Kretarar er alltid ljugarar, vonde dyr, late bukar.» **13** Dette vitnemålet er sant; difor skal du refsa deim strengt, so dei må verta heile i trui **14** og ikkje ansa jødiske eventyr og bod av menneske som vender seg frå sanningi. **15** Alt er reint for dei reine; men for dei ureine og vantruande er ingen ting rein; men både deira hug og samvit er ureine. **16** Dei segjer at dei kjenner Gud; men i sine gjerningar forneittar dei honom, med di dei er styggjelege og ulydige og duglause til all god gjerning.

2 Men du skal tala slikt som høver til den heilsame læra: **2** at gamle menn skal vera ædrue, vyrdelege, vislege, heile i trui, i kjærleiken, i tolmodet; **3** like eins at gamle kvinner i si åtferd skal te seg som det søker dei heilage, ikkje vera baktalende, ikkje trælar under drykk, men vegleidara i det gode, **4** so dei kann læra dei unge kvinnorne å elska mennerne sine og borni sine, **5** til å vera vislege, reine, huslege, gode, sine menner undergjevne, so Guds ord ikkje skal verta spotta. **6** Dei unge menner skal du like eins påminna um å vera vislege, **7** og vis deg sjølv i alle ting som eit fyredøme i gode gjerningar, og vis i di læra reinleik, vyrdnad, **8** heilsam, ulasteleg tale, so motstandaren må verta

skjemd, når han inkje vondt hev å segja um oss. **9** Tenarar skal du påminna um å vera sine eigne herrar undergjevne, å tekjkast deim i alle ting, ikkje segja imot, **10** ikkje vera utrue, men visa all god truskap, so dei i alle ting kann vera til pruda for Guds, vår frelsars, læra. **11** For Guds nåde er openberra til frelsa for alle menneske, **12** med di han uppsedar oss til å segja frå oss gudløysa og dei verdslege lyster og liva viseleg og rettferdig og gudleg i den verdi, (aiōn g165) **13** medan me ventar på den sæle von og openberringi av den store Guds og vår frelsar Jesu Kristi herlegdom, **14** han som gav seg sjølv for oss, so han kunde løysa oss ut frå all urettferd og reinsa seg eit egedomsfolk som er ihuga til gode gjerningar. **15** Dette skal du tala og påminna og refsa med all fyresegn. Lat ingen vanvyrda deg!

3 Minn deim um å vera styremakter og yvrråder undergjevne, vera ulydige, reidebune til all god gjerning, **2** ikkje spotta nokon, vera fredlege, godlyndte, visa all spaklynde mot alle menneske. **3** For me var og eingong uvítuge, ulydige, villfarande, trælande under mangeslag lyster og fysnor, livande i vondskap og ovund, hata og hatande kvarandre. **4** Men då Guds, vår frelsars, godlike og mannemilde vart openberra, **5** frelse han oss - ikkje for rettferdige gjerningar skuld, som me hadde gjort, men etter si miskunn - ved badet til atterføding og uppnyting ved den Heilage Ande, **6** som han rikleg hev rent ut yver oss ved Jesus Kristus, vår frelsar, **7** so me, rettferdiggiørde ved hans nåde, i voni skulde verta ervingar til det ævelege liv. (aiōnios g166) **8** Dette er eit sant ord! Og dette vil eg at du skal prenta inn, so dei som trur på Gud, må leggja vinn på å gjera gode gjerningar. Dette er godt og gagnlegt for menneski; **9** men därlege stridsspursmål og ættartal og kivsmål og trettor um lovi skal du halda deg ifrå, for dei er gagnplause og fåfengde. **10** Eit ranglærande menneske skal du visa frå deg, når du hev påminnt honom ein gong og two gonger, **11** då du veit at ein slik er rangsnudd og syndar, fordømd av seg sjølv. **12** Når eg sender Artemas til deg eller Tykikus, so gjer deg umak med å koma til meg i Nikopolis; for der hev eg tenkt å vera vinteren yver. **13** Zenas, den loværde, og Apollos skal du med umhug hjelpa i vegen, so dei ikkje skal vanta noko. **14** Men lat og våre læra å driva på gode gjerningar, etter som torv er til, so dei ikkje skal vera fruktlause. **15** Alle som er hjå meg, helsar deg. Helsa deim som elskar oss i trui! Nåden vere med dykk alle!

Filemon

1 Paulus, Kristi Jesu fange, og broderen Timoteus til Filemon, vår kjære ven og medarbeidar, 2 og til Apfia, vår syster, og til Arkippus, vår medstridsmann, og til kyrkjelyden i ditt hus: 3 Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! 4 Eg takkar alltid min Gud, når eg kjem deg i hug i bønerne mine, 5 då eg høyrer um din kjærleik og den tru som du hev til Herren Jesus og til alle dei heilage, 6 at deira samfund med deg i trui må verta verksamt for Kristus i kjennskapen til alt det gode som er i dykk. 7 For eg fekk stor gleda og trøyst ved din kjærleik, av di dei heilage er hugga i hjarta ved deg, bror! 8 Difor, endå eg hev stort frimod i Kristus til å påleggja deg det som sømelegt er, 9 so bed eg då heller for kjærleiken skuld. Slik som eg er, den gamle Paulus, men no og Kristi Jesu fange, 10 bed eg deg for son min, som eg hev avla i mine lekkjor, Onesimus, 11 som fyrr var unyttig for deg, men no er nyttig for deg og for meg, han som eg sender attende til deg. 12 Tak du imot honom, det er mitt eiga hjarta! 13 Eg hadde hug til å få hava honom hjå meg, so han i din stad kunde tena meg i mine lekkjor for evangeliet, 14 men utan ditt samtykkje vilde eg ingen ting gjera, so din godeleik ikkje skulde vera liksom av tvang, men av fri vilje. 15 For kann henda han difor vart skild frå deg for ei stund, at du kunde få honom att til æveleg eiga, (aiōnios g166) 16 ikkje lenger som træl, men meir enn ein træl, som ein kjær bror, serleg for meg, men kor mykje meir for deg, både i kjøtet og i Herren! 17 So sant du då held meg for din medbror, so tak imot honom som meg sjølv! 18 Og hev han gjort deg nokon urett, eller er han deg noko skuldig, so før det på mi rekning. 19 Eg, Paulus, skriv med mi eigi hand: Eg skal betala det - at eg ikkje skal segja deg, at du skyldar meg endå deg sjølv. 20 Ja, bror, lat meg då hava gagn av deg i Herren, hugga mitt hjarta i Kristus! 21 I tiltru til din lyndad skriv eg dette til deg, eg er viss på at du vil gjera endå meir enn eg segjer. 22 Stell so og til herbyrge åt meg; for eg vonar at eg ved dykkar børner skal verta dykk gjeven. 23 Epafras, min medfange i Kristus Jesus, helsar deg; 24 like eins Markus, Aristarkus, Demas, Lukas, mine medarbeidrar. 25 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd!

Hebreerne

1 Etter at Gud fordøm hadde tala mange gonger og på mange måtar til federne gjennom profetarne, 2 so hev han i desse siste dagar tala til oss gjennom Sonen. Honom hev han sett til erving yver alle ting, og ved honom hev han og gjort verdi. (aiōn g165) 3 Han er avglangsen av hans herlegdom og avbilætet av hans grunn-hått, og ber alle ting ved sitt veldes ord, og då han hadde gjort reisning for synderne våre, sette han seg difor ved høgre handi å Majestæten i det høge, 4 og han hev vorte so mykje hævare enn englarne som han hev ert eit herlegare namn framfor deim. 5 For kven av englarne hev han noko sinn sagt det til: «Du er son min, eg hev ført deg i dag?» og etter: «Eg vil vera honom ein far, og han skal vera meg ein son.» 6 Men når han etter fører den fyrstefødde inn i verdi, segjer han: «Og alle Guds englar skal tilbeda honom.» 7 Og um englarne segjer han: «Han som gjer englarne sine til vindar og tenarane sine til eldsloge;» 8 men um Sonen: «Din kongsstol, Gud, stend i all æva; ein kongsstav med rettvisa er kongsstaven i ditt rike. (aiōn g165) 9 Du elskar rettferd og hata urett; difor hev Gud, din Gud, salva deg med fagnads olje framfor dine medbrør.» 10 Og: «Du, Herre, grunnfeste jordi frå upphavet, og himlarne er verk av dine hender; 11 dei skal forgangast, men du vert verande, og dei skal alle eldast som ein klædnad, 12 og som ei kåpa skal du rulla deim saman, og dei skal verta umskifte, men du er den same, og dine år skal ikkje få ende.» 13 Men kven av englarne hev han noko sinn sagt det til: «Set deg ved mi høgre hand, til dess eg legg dine fiendar til skammel under dine føter?» 14 Er dei ikkje alle saman tenande ånder, som vert utsende til tenesta for deira skuld som skal erva frelsa?

2 Difor skal me so mykje meir agta på det me hev høyrt, so me ikkje skal driva undan. 2 For dersom det ord som var tala ved englar, stod fast, og kvar misgjerd og ulydnad mot det fekk si rettferdige løn, 3 kor skal då me sleppa undan, um me ikkje vyrder so stor ei frelsa? den som fyrt vart forkjent ved Herren og er komi vitnefast til oss ved deim som høyrd honom, 4 med di Gud vitna med både ved teikn og under og ymse kraftverk og tildeiling av den Heilage Ande etter sin vilje. 5 For det var ikkje under englar, han lagde den komande verdi som me talar um. 6 Men ein hev vitna ein stad og sagt: «Kva er eit menneskje, at du kjem det i hug, eller ein menneskesjon, at du ser til honom? 7 du gjorde honom lite lægre enn englarne; med herlegdom og æra krynte du honom og sette honom yver dei verk dine hender

gjorde; 8 alle ting lagde du under hans føter.» For då han lagde alle ting under honom, so tok han ingen ting undan som ikkje er honom underlagd; men no ser me endå ikkje at alle ting er honom underlagde. 9 Men den som var gjord lite lægre enn englarne, Jesus, honom ser me, av di han leid dauden, krynt med herlegdom og æra, so han ved Guds nåde skulde smaka dauden for alle. 10 For det sørmede seg honom som alt er til for, og som alt er til ved, då han førde mange born til herlegdom, ved lidinger å fullenda frelse-hovdingen deira. 11 For både den som helgar, og dei som vert helga, er alle av ein; difor skjemmest han ikkje ved å kalla deim brør, 12 når han segjer: «Eg vil forkynna ditt namn for mine brør, eg vil lovsyngja deg midt i lyden;» 13 og etter: «Eg vil setja mi tru til honom;» og etter: «Sjå, her er eg og dei born Gud hev gjeve meg.» 14 Då no borni hev kjøt og blod saman, so vart han og på diliik måtte samhavande deri, for at han ved dauden skulde gjera den til inkjes som hadde daudens velde, det er djeven, 15 og fria ut alle deim som av rædsla for dauden var i trældom all si livstid. 16 For englar han tek seg då vel ikkje av, men Abrahams ætt tek han seg av. 17 Difor laut han verta brørne sine lik i alle ting, so han kunde verta ein miskunnsam og trufast øvsteprest for Gud til å gjera soning for synderne åt folket. 18 For av di han sjølv hev lide og vore freista, so kann han koma deim til hjelp som vert freista.

3 Difor, heilage brør, som er luthavande i eit himmelsk kall! sjå på den apostel og øvsteprest som me kjennest ved, Jesus, 2 han som var tru mot den som gjorde honom dertil, liksom og Moses var i heile hans hus! 3 For denne er halden so mykje større æra verd enn Moses, som den som hev bygt huset, hev større æra enn huset sjølv. 4 Kvart hus er det einkvan som byggjer, men den som hev bygt alt, det er Gud. 5 Og Moses var vel tru i heile hans hus som ein tenar til å vitna um det som skulde verta tala, 6 men Kristus stend som son yver huset hans; og hans hus er me, so framt me held vårt frimod og den voni me rosar oss av, fast alt til enden. 7 Difor, som den Heilage Ande segjer: «I dag, um de høyrer hans røyst, 8 so forherd ikkje dykker hjarto som på argingsstaden på freistingsdagen i øydemarki, 9 der federne dykker freista meg; dei prøvde meg, endå dei såg mine gjerningar i fyrti år. 10 Difor harmast eg på denne ætti og sagde: «Dei fer alltid vilt i hjarta;» men dei kjende ikkje mine vegar, 11 so eg svor i min vreide: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila!» 12 Sjå til, brør, at det ikkje i nokon av dykk skal vera eit vondt, vantruande hjarta, so han fell frå den livande Gud! 13 Men påminn kvarandre kvar dag,

so lenge som det heiter: «i dag», so ikkje nokon av dykk skal verta forherd ved dåring av syndi! **14** For me hev fenge lut med Kristus, so framt me held vår fyrste fulle vissa fast til enden. **15** Når det vert sagt: «I dag, um de høyrer hans røyst, so forherd ikkje dykkar hjarto som på argingsstaden, » **16** kven var då dei som høyrdie og arga honom? Var det ikkje alle dei som gjekk ut or Egyptarland ved Moses? **17** Men kven var det han harmast på i fyrti år? var det ikkje på deim som hadde synda, so deira kroppar fall i øydemarki? **18** Og kven var det han svor um, at dei ikkje skulde koma inn til hans kvila, utan um deim som var vantruande? **19** So ser me då at dei ikkje kunde koma inn for vantru skuld.

4 Lat oss difor taka oss i vare for at nokon av dykk skal synast å verta standande etter, då ein lovnad um å koma inn til hans kvila endå stend att. **2** For fagnadboden er og forkjent oss liksom hine; men deim gagna ikkje det ordet som dei høyrdie, av di det ikkje ved trui var sameina med deim som høyrdie det. **3** For me som er komne til trui, me gjeng inn til kvila etter det som han hev sagt: «So eg svor i min vreide: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila, »» endå gjerningarne var fullførde alt sidan verdi var grunnlagd. **4** For han hev ein stad sagt so um den sjuande dagen: «Og Gud kvilde den sjuande dagen frå alle sine gjerningar.» **5** Og etter på denne staden: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila.» **6** Då det soleis stend att, at nokre skal koma inn til henne, og dei som fyrst fekk fagnadboden, ikkje kom inn for vantru skuld, **7** so set han etter ein dag: «i dag, » med di han segjer ved David etter so lang tid, som sagt er: «I dag, um de høyrer hans røyst, so forherd ikkje dykkar hjarto!» **8** For dersom Josva hadde ført deim til kvila, so hadde han ikkje tala um ein annan dag deretter. **9** So stend det då att ei kviledagshelg for Guds folk. **10** For den som er komen inn til hans kvila, han hev og fenge kvila frå sine gjerningar liksom Gud frå sine. **11** Lat oss difor leggja vinn på å koma inn til den kvila, so ikkje nokon skal falla etter det same fyredøme på vantru. **12** For Guds ord er livande og kraftigt og kvassare enn noko tveggja sverd, og trengjer seg igjenom til dess det kløyver sjæl og ånd, ledmot og merg, og dømer hjartans tankar og råder, **13** og ingen skapning er løynd for hans åsyn, men alt er nakne og bort for hans augo som me hev å gjera med. **14** Sidan me då hev ein stor øvsteprest, som hev gjenge gjennom himlarne, Jesus, Guds Son, so lat oss halda fast på vedkjennung! **15** For me hev ikkje ein øvsteprest som ikkje kann hava medynk med vår vesaldom, men ein som er røynd i alle ting i likning med oss, då utan synd. **16** Lat oss difor med frimod ganga fram for

nådens kongsstol, so me kann få miskunn og finna nåde til hjelp i rette tid!

5 For kvar øvsteprest vert teken bland menneske og vert innsett for menneske til tenesta for Gud, til å bera fram gávor og slagtoffer for synder, **2** som einsovoren som kann vera linnhjarta mot dei vankunnige og villfarande, av di han og sjølv ligg under vesaldom, **3** og for den skuld lyt han bera fram syndoffer, liksom for folket, so og for seg sjølv. **4** Og ingen tek seg sjølv den æra til, men den som vert kalla av Gud liksom Aron. **5** So hev ikkje Kristus heller tillagt seg den æra å verta øvsteprest, men han som sagde til honom: «Du er min son, eg hev født deg i dag.» **6** Liksom han og segjer ein annan stad: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis.» (aiōn g165) **7** Og han hev i sitt kjøts dagar med sterkt rop og tåror bore fram bøner og naudbeding til honom som kunde frelsa honom frå dauden, og vart børnhøyrd for sin gudlegdom, **8** og soleis lærde han, endå han var son, lydnad av det han leid; **9** og då han var fullenda, vart han upphav til æveleg frelsa for alle deim som lyder honom, (aiōnios g166) **10** med di Gud kalla honom øvsteprest etter Melkisedeks vis. **11** Um dette hev me mykje å segja, som og er vandt å leggja ut, då de hev vorte seinføre til å høyra. **12** For de som etter tidi skulde vore lærarar, de treng etter til at ein lærer dykk dei fyrste grunnar i Guds ord; og de hev vorte slike som treng til mjølk og ikkje fast føda. **13** For kvar den som fær mjølk, er urøynd i rettferds ord; for han er eit barn. **14** Men fast føda er for vaksne, for deim som ved tame hev tilvande sansar til å skilja millom godt og vont.

6 Difor vil me springa yver barnelærdomen um Kristus og skrida fram til det fullkomne, og ikkje etter leggja grunnvollen med umvending frå daude gjerningar og tru på Gud, **2** med læra um dåp og handpåleggjiging og uppstoda av daude og æveleg dom. (aiōnios g166) **3** Og dette vil me gjera, um Gud gjev lov til det. **4** For det er umogelegt at dei som ein gong er upplyste og hev smaka den himmelske gáva og fenge lut i den Heilage Ande **5** og smaka Guds gode ord og krafterne av den komande verdi (aiōn g165) **6** og so fell frå, etter kann uppnystast til umvending, sidan dei på nytt krossfester Guds son for seg og gjer honom til spott. **7** For den jordi som drikk regnet som ofte fell på henne, og ber gagnleg grøða åt deim som ho vert dyrka for, ho fær velsigning av Gud; **8** men ber ho tornar og tistlar, so er ho udugleg og forbanning nær, og enden med henne er å verta brend. **9** Men um dykk, kjære vener, er me visse på det som betre er, og som høyrer til frelsa, um me og talar soleis. **10** For Gud er ikkje urettferdig, so han skulde gløyma dykkar

verk og den kjærleiken som de hev synt for hans namn, med di de hev tent og endå tener dei heilage. **11** Men me ynskjer at kvar ein av dykk må syna den same ihuge for den fulle vissa i voni alt til enden, **12** so de ikkje skal verta seinføre, men fylgja etter deim som ved tru og tolmod erver lovnaderne. **13** For då Gud gav Abraham lovnaden, og han ingen større hadde å sverja ved, so svor han ved seg sjølv **14** og sagde: «Sanneleg, eg vil rikleg velsigna deg og gjera deg storleg mangfaldig.» **15** Og soleis vann han lovnaden, då han hadde venta med tolmod. **16** For menneskje sver ved ein større, og eiden er deim ein ende på all motsegn til stadfesting. **17** Difor lagde Gud ein eid til, då han enn meir vilde syna ervingarne til lovnaden kor ubrigdeleg hans vilje var, **18** so me ved two ubrigdelege ting, som Gud umogeleg kunde svika i, skulde hava ei sterk trøyst, me som flydde til å gripa den voni som ventar oss, **19** den me hev som eit anker for sjæl, eit som er trygt og fast og når inn um forhenget, **20** der Jesus gjekk inn som fyregangsmann for oss, med di han vant øvsteprest etter Melkisedeks vis til æveleg tid. (aiōn g165)

7 For denne Melkisedek, konge i Salem og den høgste Guds prest, han som gjekk Abraham til møtes då han kom att frå sin siger yver kongarne, og som velsigna honom, **2** som Abraham og gav tiend av alt; han som er, når hans namn vert utlagt, først rettferds konge, dinæst og Salems konge, det er freds konge, **3** som er utan far, utan mor, utan ættartal, og som korkje hev dagars byrjing eller livs ende, men er gjord lik med Guds son: han vert prest for alltid. **4** Og sjå kor stor han er, som Abraham, patriarken, endå gav tiend av herfanget! **5** Og dei av Levi søner som fær prestedømet, hev påbod um å taka tiend etter lovi av folket, det er av sine brør, endå desse er komne or Abrahams lend. **6** Men denne, som ikkje reknar si ætt frå deim, han tok tiend av Abraham og velsigna den som hadde lovnaderne. **7** Men utan all motsegn er det den ringare som vert velsigna av den høgre. **8** Og her er det døyelege menneskje som tek tiend, men der ein som det vert vitna um at han liver. **9** Og um eg so må segja: Gjennom Abraham hev endå Levi, som tek tiend, sjølv gjeve tiend; **10** for han var endå i sin fars lend då Melkisedek gjekk honom til møtes. **11** Var det då fullkomenskap å vinna ved det levitiske prestedømet - for det var folket bunde til ved lovi - kvi turvest det då at ein annan prest skulde verta uppstelt etter Melkisedeks vis og ikkje verta nemnd etter Arons vis? **12** For når prestedømet vert umskift, vert det naudsynleg og eit umskifte med lovi. **13** For han som dette vert sagt um, høyrdie til ei onnor ætt, og ingen av henne hev tent for altaret. **14** Det er kjent nok at vår Herre er upprunnen av Juda, og til den ætti hev ikkje Moses

tala noko um prestar. **15** Og det er endå meir openbert, når ein annan prest vert uppstelt i likning med Melkisedek, **16** ein som ikkje hev vorte det etter eit kjølegt bods lov, men etter eit uforgjengelegt livs kraft. **17** For han vitnar: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis.» (aiōn g165) **18** For eit bod som fyrr galdt, vert avlyst, av di det var magtaust og gagnlaust **19** - for lovi førde ingen ting fram til fullkomenskap - og ei betre von vert innførd, som me nærmar oss til Gud med. **20** Og so visst som det ikkje vant gjort utan eid **21** - for hine hev vorte prestar utan eid, men denne med eid ved den som segjer til honom: «Herren hev svore, og han skal ikkje angra det: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis»» - (aiōn g165) **22** so visst er det ei hævare pakt som Jesus hev vorte borgsmann for. **23** Og hine prestarne hev vore fleire, då dei ved dauden vart hindra i å halda ved. **24** Men denne hev eit uforgjengelegt prestedøme, av di han vert verande til æveleg tid. (aiōn g165) **25** Difor kann han og fullkomleg frelsa deim som kjem til Gud ved honom, med di han liver alltid til å ganga i børn for deim. **26** For me laut og hava einsovoren øvsteprest som er heilag, uskuldig, rein, skild frå syndarar og upphøgd yver himlarne, **27** ein som ikkje dagleg treng til, som øvsteprestarne, å bera fram offer først for sine eigne synder og so for synderne åt folket; for det gjorde han ein gong for alle då han ofra seg sjølv. **28** For lovi set til øvsteprestar menneskje som hev vesaldom; men den eids ord som kom etter lovi, set Sonen inn, han som er fullenda for all æva. (aiōn g165)

8 Men ei hovudsak i det som her vert sagt, er: Me hev einsovoren øvsteprest som hev sett seg ved høgre sida åt kongstolen til Majestæten i himlarne, **2** med prestelege tenesta i heilagdomen, det sanne tjeldet, som Herren hev reist og ikkje eit menneskje. **3** For kvar ein øvsteprest vert innsett til å bera fram både gåvor og slagtoffer; difor er det naudsynleg at denne og hev noko som han kann bera fram. **4** For var han no på jordi, so var han ikkje ein gong prest; for det finst prestar som ber fram gåvorne etter lovi, **5** dei som tener ei likning og ein skugge av det himmelske, etter den fyreskrift Moses fekk då han skulde laga tjeldet; for han segjer: «Sjå til at du fær gjort alt etter det fyrebilætet som vart synt deg på fjellet!» **6** Men no hev han fenge so mykje betre prestetenesta, som det og er ei hævare pakt han er millommann for, med di ho er grunnlagd på hævare lovnader. **7** For hadde den første vore ulastande, so var det ikkje søkt rom åt ei onnor. **8** For det er lastord han talar til deim når han segjer: «Sjå, det kjem dagar, segjer Herren, då eg vil gjera ei ny pakt med Israels hus og Judas hus, **9** ikkje etter den pakti som eg gjorde med federne deira den dagen

då eg tok deim i handi og leide deim ut or Egyptarland; for dei vart ikkje standande i mi pakt, og so brydde eg meg ikkje um deim, segjer Herren. **10** For dette er den pakti som eg vil gjera med Israels hus etter dei dagarne, segjer Herren: Eg vil gjeva loverne mine i hugen deira og skriva deim inn i hjarto deira, og eg vil vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk, **11** og dei skal ikkje læra kvar sin landsmann og kvar sin bror og segja: «Kjenn Herren!» for dei skal alle saman kjenna meg, frå den minste til den største av deim. **12** For eg vil vera nådig mot misgjelderne deira, og synderne deira vil eg ikkje lenger koma i hug.» **13** Med di han segjer: «ei ny», hev han dømt den fyrste som gamall; men det som vert gamalt og foraldra, er nær ved å kverva burt.

9 No hadde vel og den fyrste pakti sine fyreskrifter um gudstenesta og den jordiske heilagdomen. **2** For det vart laga eit tjeld, det fremste, og i det var både ljosestaken og bordet og skodebrødi; dette er kalla det heilage. **3** Og attanfor det andre forhenget var det tjeldet som er kalla det høgheilage, **4** det som hadde eit røykjelse-altar av gull og sambandskista, som var klædd heilt kringum med gull; og i henne var ei gullkrukka med manna og Arons stav, som hadde blømt, og sambandstavlorne, **5** og ovan yver henne herlegdoms kerubar, som skygde yver nådestolen; men um desse ting skal me ikkje no tala stykke for stykke. **6** Men då no dette er laga soleis, so gjeng prestarne alltid inn i det fremste tjeldet når dei gjer si tenesta. **7** Men i det andre gjeng berre øvstepresten inn ein gong um året, ikkje utan blod, som han ber fram for seg sjølv og for misferderne åt folket. **8** Dermed syner den Heilage Ande dette, at vegen til heilagdomen endå ikkje er openberra, so lenge det fremste tjeldet stend. **9** For dette er eit bilæte på den neverande tid, og i samhøve dermed vert både gåvor og slagtoffer framborne, som ikkje kann gjera den fullkommen etter samvitet, som tenar Gud, **10** men som berre er kjøtlege fyreskrifter, saman med mat og drykk og alle slag tvættingar, pålagde til dess tidi til rettarboti kom. **11** Men då Kristus kom som øvsteprest for det tilkomande gode, gjekk han gjenom det større og fullkomnare tjeldet, som ikkje er gjort med hender, det er: som ikkje er av denne skapning, **12** og ikkje med blod av bukkar eller kalvar, men med sitt eige blod, ein gong inn i heilagdomen og fann ei æveleg utløysing. (aiōnios g166) **13** For dersom blodet av bukkar og uksar og oska av ei kviga, når det vert skvett ut yver dei ureine, helgar til reinleik på kjøtet, **14** kor mykje meir skal då blodet av Kristus, som ved ei æveleg ånd bar seg sjølv fram som eit ulastelegt offer for Gud, reinsa dykkar samvit frå daude gjerningar til å tena den livande Gud! (aiōnios g166) **15** Og difor er han

millommann for ei ny pakt, for at dei som er kalla, skal få den ævelege arven som var lova, dermed at ein døyd til utløysing frå misgjerningane i den fyrste pakt. (aiōnios g166)

16 For der det finst eit testament, der er det naudsynlegt, at dauden hans som hev gjort testamentet, vert stadfest. **17** For eit testament vert fyrst gjeldande etter dauden, og det hev aldri kraft so lenge han liver som gjorde testamentet. **18** Difor vart heller ikkje den fyrste pakt innvigd utan blod. **19** For då kvart bod etter lovi var forkyn av Moses for alt folket, so tok han blod av kalvar og bukkar, saman med vatn, og skarlakraud ull og isop, og skvette både på boki sjølv og på alt folket **20** og sagde: «Dette er blodet til den pakt som Gud hev gjeve bod um til dykk.» **21** Men ogso tjeldet og all reidskapen som høyrd til gudstenesta, skvette han like eins blodet på. **22** Og næstan alt vert etter lovi reinsa med blod, og utan at blods utrenning vert det ingi forlating. **23** So er det då naudsynlegt at avbilæti av dei himmelske ting vert reinsa med slikt, men dei himmelske ting sjølve med betre offer enn desse. **24** For Kristus gjekk ikkje inn i ein heilagdom som var gjord med hender, eit avbilæte av den sanne, men inn i sjølve himmelen til å syna seg no for Guds åsyn for vår skuld, **25** og ikkje heller so, at han fleire gonger skulde ofra seg sjølv, liksom øvstepresten kvart år gjeng inn i heilagdomen med framandt blod, **26** for då hadde han ofte lote lida frå verdi vart grunnlagd; men no er han ein gong ved enden av tiderne openberra til å taka burt syndi ved sitt offer. (aiōn g165) **27** Og liksom det er so laga at menneski lyt døy EIN gong, og sidan kjem dom, **28** soleis er og Kristus ofra EIN gong for å taka burt synderne frå dei mange; og andre gongen skal han, utan synd, syna seg til frelsa for deim som ventar på honom.

10 For sidan lovi berre hev ein skugge av dei tilkomande gode ting, men ikkje sjølve bilætet av tingi, so kann ho aldri ved dei same årlege offer som dei stødt ber fram, gjera dei fullkomne som kjem fram med deim. **2** Elles hadde dei vel halde upp med å bera deim fram, då dei ofrande ikkje lenger vilde havt synder på samvitet når dei ein gong var reinsa. **3** Men ved deim kjem årlegårs minning um synder. **4** For det er umogelegt at blod av uksar og bukkar kann taka burt synder. **5** Difor segjer han, då han stig inn i verdi: «Offer og gåva vilde du ikkje hava, men ein likam laga du åt meg; **6** brennoffer og syndoffer hadde du ikkje hug på. **7** Då sagde eg: «Sjå, eg kjem - i bokrullen er det skrive um meg - og vil gjera, Gud, din vilje.»» **8** Fyrst segjer han: «Offer og gåva og brennoffer og syndoffer vilde du ikkje hava, og du hadde ikkje hug på deim» - endå dei vert framborne etter lovi -; **9** so segjer han: «Sjå, eg kjem og vil gjera din vilje.» Han tek

burt det fyrste, for at han kann setja inn det andre. **10** Med denne vilje er me helga ved ofringi av Jesu Kristi likam ein gong for alle. **11** Og kvar prest stend der og gjer dagstødt tenesta og ber fram mange gonger dei same offer, som aldri kann taka burt synder; **12** men han hev bore fram eit einaste offer for synder og hev so for alltid sett seg ved Guds høgre hand **13** og ventar sidan berre på at hans fiendar skal verta lagde til skammel for føterne hans. **14** For med eit einaste offer hev han for alltid gjort deim fullkomne som vert helga. **15** Men det vitnar og den Heilage Ande for oss; for etter han hev sagt: **16** «Dette er den pakti som eg vil gjera med deim etter dei dagarne,» so segjer Herren: «Eg vil gjeva loverne mine i hjarto deira, og skriva deim inn i hugen deira, **17** og synderne deira og misgjerderne deira vil eg ikkje lenger koma i hug.» **18** Men der det er forlating for deim, der trengst det ikkje lenger noko offer for synd. **19** So hev me då, bror, i Jesu blod frimod til å ganga inn i heilagdomen, **20** som han hev vigt oss ein ny og livande veg til, gjenom forhenget, det er hans kjøt, **21** og me hev ein stor prest yver Guds hus. **22** Difor, lat oss stiga fram med eit sannferdelegt hjarta, med full vissa i trui, reinsa i hjarto frå eit vondt samvit og tvegne på likamen med reint vatn! **23** Lat oss halda uruggeleg fast på å vedkjennast voni, for han er trufast som gav lovnaden, **24** og lat oss agta på kvarandre, so me kveikjer kvarandre til kjærleik og gode gjerningar **25** og ikkje skil oss frå vår eigi samling som sume hev for skikk, men påminner kvarandre, og det so mykje meir som de ser kor det lid mot dagen. **26** For syndar me med vilje når me hev lært å kjenna sanningi, då er det ikkje att meir noko offer for synder, **27** men berre ei følande gruv for dom og ein logande brennhug som skal eta upp dei motstridige. **28** Når nokon hev brote Mose lov, so dør han utan miskunn etter ord av two eller tri vitne; **29** kor mykje verre refsing trur de då den skal verta kjend verd, som hev trødt Guds Son under føter og vanvyrdt paktblodet som han vart helga med, og svivyrdt nådens Ande! **30** For me kjenner honom som hev sagt: «Hemnen høyrer meg til, eg skal gjeva attgjeld, segjer Herren.» Og etter: «Herren skal dømra sitt folk.» **31** Det er gruelegt å falla i henderne på den livande Gud. **32** Men kom i hug dei framfarne dagar, då de, etter de var upplyste, tolde mykjen strid i lidingar, **33** med di de snart sjølve ved hædingar og trengslor vart til ei bisn, snart var samlidande med deim som var so farne! **34** For de hadde og samhug med fangarne, og de bar det med gleda at dykkar gods vart rana, då de visste at de sjølve hadde ein betre og varande eigedom. **35** Kasta difor ikkje burt dykkar frimod, som hev stor løn! **36** For de treng til tolmod, so de kann nå lovnaden når de hev gjort Guds vilje. **37** For endå er

det berre so stutt ei stund, so kjem han som koma skal, og han skal ikkje drygja. **38** «Men den rettferdige, ved tru skal han liva;» og: «Um nokon dreg seg undan, so hev mi sjæl ikkje hugnad i honom.» **39** Men me er ikkje av deim som dreg seg undan til fortaping, men av deim som trur til frelsa for sjæli.

11 Men tru er full vissa um det som ein vonar, yvertyding um ting som ein ikkje ser. **2** For på grunn av henne fekk dei gamle godt vitnemål. **3** Ved tru skynar me at verdi er fullførd ved Guds ord, so det som vert set, ikkje vart til av det synlege. (*aion g165*) **4** Ved tru bar Abel fram for Gud eit betre offer enn Kain; ved henne fekk han det vitnemål at han var rettferdig, med di Gud vitna um gåvorne hans, og ved henne talar han enno, etter han er daud. **5** Ved tru vart Enok burtrykt, so han ikkje skulde sjå dauden, «og han vart ikkje funnen, av di Gud hadde rykt honom burt.» For fyrr han vart burtrykt, fekk han det vitnemål at han tektest Gud; **6** men utan tru er det umogelegt å tekjkast Gud; for den som vil koma til Gud, må tru at han er til, og at han løner deim som søker honom. **7** Ved tru var det Noah, då Gud varsla honom um det som ein ikkje såg endå, med heilag otte bygde ei ark til frelsa for sitt hus; ved henne fordømde han verdi og vart erving til den rettferd som er av tru. **8** Ved tru var Abraham lydug då han vart kalla, so han gjekk til den staden han skulde få til arv; og han tok ut, endå han ikkje visste kvar han skulde koma. **9** Ved tru busette han seg som utlending i det landet som var honom lova, liksom i eit framandt land, og budde i tjeld saman med Isak og Jakob, som var medervingar til den same lovnaden; **10** for han venta på byen med dei faste grunnvollarne, som Gud er byggmeister og skapar til. **11** Ved tru fekk og Sara kraft til å grunnleggja ei ætt, og det trass i alderen sin, for ho heldt honom for trufast som hadde lova det. **12** Difor vart det og av ein, og det ein utlivd, avla so mange som stjernorne på himmelen og som sanden på havsens strand, som ingen kann telja. **13** I tru døydde alle desse, utan dei hadde nått det som var lova; men dei såg det langt burte, og helsa det og sanna at dei var framande og utlendingar på jordi. **14** For dei som segjer slikt, dei syner at dei søker eit fedreland. **15** Og dersom dei hadde tenkt på det som dei kom ifrå, so hadde dei havt tid til å fara dit att; **16** men no standar dei etter eit betre, det er eit himmelsk; difor skjemmest ikkje Gud ved deim, ved å kallast deira Gud; for han hev bygt ein by ferdig åt deim. **17** Ved tru ofra Abraham Isak, då han vart freista, ja, sin einborne ofra han som hadde fenge lovnaderne, **18** han som det var sagt til: «Etter Isak skal ætti di heita.» **19** For han tenkte at Gud var megtig endå til å

vekkja upp ifrå dei daude, og han fekk honom liksom att derirfrå. 20 Ved tru velsigna Isak Jakob og Esau med syn på det som skulde koma. 21 Ved tru velsigna Jakob døyande kvar ein av Josefs søner og tilbad, bøygd yver knappen på staven sin. 22 Ved tru tala Josef på sitt siste um at Israels born skulde ganga ut, og gav påbod um beini sine. 23 Ved tru vart Moses, då han var fødd, gøymd av foreldri sine i tri månader, av di dei såg at det var so vænt eit barn, og dei var ikkje rædde for kongens bod. 24 Ved tru vilde Moses, då han vart stor, ikkje kallast dotterson til Farao, 25 og valde heller å lida vondt saman med Guds folk, enn å hava ei stuttvarug njoting av syndi, 26 då han heldt Kristi vanære for større rikdom enn Egyptarlands skattar; for han såg fram til løni. 27 Ved tru forlet han Egyptarland, urædd for kongens vreide; for han heldt ut som um han såg den usynlege. 28 Ved tru heldt han påskjen med utrenning av blodet, so tynaren ikkje skulde røra deira fyrstefødde. 29 Ved tru gjekk dei gjennom Raudehavet liksom yver tutt land; men då egyptarane freista på det same, drukna dei. 30 Ved tru fall Jerikos murar, då dei hadde gjenge kring deim i sju dagar. 31 Ved tru slapp skjøkja Rahab å ganga under med dei vantruande, då ho hadde teke imot spæjarane med fred. 32 Og kvi talar eg meir? Tidi vilde verta meg for stutt, um eg skulde fortelja um Gideon og Barak og Samson og Jefta, um David og Samuel og profetarne, 33 som ved tru sigra yver kongerike, heldt uppe rettferd, vann lovnader, tepte gapet på løvor, 34 sløkte elds magt, slapp undan sverds egg, vart sterke att etter sjukdom, vart velduge i strid, fekk fiendeherar til å vika. 35 Kvinnor fekk sine daude att med di dei stod upp; andre vart utspana til pinsla med di dei ikkje vilde taka imot utløysing, so dei kunde vinna ei herlegare uppstoda; 36 andre fekk røyna spotting og hudflengjing, ja endå til band og fengsel. 37 Dei vart steina, gjenomsaga, freista, dei vart drepne med sverd, dei flakka ikring i sauskinn og geitskinn, leid naud og trengsla og hard medferd - 38 dei som verdi ikkje var verd, drivande um i øydemarker og fjell og holor og jordkluffer. 39 Og endå alle desse fekk vitnemål for si tru, nådde dei ikkje lovnaden, 40 etter di Gud fyreåt hadde set ut noko betre for oss, so dei ikkje skulde verta fullkomne utan oss.

12 So lat no og oss, då me hev so stor ei sky av vitne
ikring oss, leggja av alt som tyngjer, og syndi som
heng so fast ved oss, og med tolmod renna i den kappstrid
som er oss fyresett, 2 med di me ser på upphavsmannen og
fullendaren til trui, Jesus, han som for den gleda som var
honom fyresett, bar krossen med tol, utan å vynda skjemsla,
og no sit på høgre sida åt Guds kongsstol. 3 Ja, tenk på

honom som tolde slik motsegn av syndarar imot seg, so de ikkje skal trøyna og verta modlause i hugen! 4 Endå hev de ikkje gjort motstand til blods i striden mot syndi, 5 og de hev gløymt den påminning som talar til dykk som born: «Min son, vanmæt ikkje Herrens tukt, og vanmodast ikkje når han refser deg! 6 for den Herren elskar, den tuktar han, og han hudflengjer kvar son som han tek seg av.» 7 Det er for tukt skuld at de toler lidingar; Gud fer med dykk som med søner. For kven er den son som faren ikkje tuktar? 8 Men er de utan tukt, som alle hev fenge sin lut i, då er de lausingar og ikkje søner. 9 Dessutan: våre feder etter kjøtet hadde me til tuktatar og hadde age for deim; skal me då ikkje mykje meir vera faderen til ånderne undergjevne og få liva? 10 For hine tukta oss nokre få dagar etter sitt tykkje, men han tuktar til vårt gagn, for at me skal verta luthavande i hans heilagskap. 11 Men all tukt synest vel, medan ho stend på, ikkje å vera til glede, men til sorg; men sidan gjev ho deim som derved er upptamde, ei fred-rik frukt som er rettferd. 12 Difor, rett dei hangande hender og dei veike kne! 13 Og gjer rette farvegar for føterne dykkar, so det halte ikkje skal skeiva ut, men heller vert lækt! 14 Trå etter fred med alle og etter helging! for utan henne skal ingen sjå Herren. 15 Og sjå til at ingen dreg seg undan frå Guds nåde, at ingi beisk rot skal renna upp og gjera mein, og mange verta smitta ved henne: 16 at ingen må vera ein horkar eller ein vanheilag liksom Esau, som for ein einaste rett mat selde odelsretten sin. 17 For de veit, at han og sidan, då han vilde erva velsigningi, vart burtvist - for han fann ikkje rom for bot - endå han søkte henne med tårar. 18 For de er ikkje komne til eit fjell som ein kann taka på, og til brennande eld og til skydimma og myrker og uver 19 og til ljom av lur og til ljod av ord, som dei høyrande bad seg undan, at det ikkje måtte verta tala meir til deim; 20 for dei kunde ikkje bera det ordet som baud: «Um det so berre er eit dyr som kjem innåt fjellet, skal det steinast.» 21 Og so gruveleg var syni, at Moses sagde: «Eg er forfærd og skjelvande rædd.» 22 Men de er komne til Sions fjell og den livande Guds by, til det himmelske Jerusalem og til dei mange tusund englar, 23 til høgtidstemna og lyden av dei fyrstefødde, som er uppskrivne i himmelen, og til domaren som er Gud for alle, og til ånderne av dei fullenda rettferdige, 24 og til millommannen for ei ny pakt, Jesus, og til skvettings-blodet, som talar betre enn Abels blod. 25 Sjå til at dei ikkje viser ifrå dykk honom som talar! For når hine ikkje slapp undan, som viste ifrå seg honom som tala på jordi, kor mykje mindre skal me då sleppa undan, um me vender oss ifrå honom som talar frå himmelen! 26 Hans røyst riste den gong jordi; men no hev han lova og sagt: «Endå ein

gong rister eg ikkje berre jordi, men himmelen med.» 27 Men dette: «Endå ein gong» syner, at dei ting som vert riste, skal umskiftast, då det er skapte ting, so dei som ikkje vert riste, skal vara ved. 28 Lat difor oss som fær eit uruggelegt rike, vera takksame og dermed tena Gud til hans hugnad med blygd og otte! 29 For vår Gud er ein øydande eld.

13 Lat broderkjærleiken vara ved! 2 Gløym ikkje gjestmilda! for ved den hev nokre havt englar til gjester, utan dei visste det. 3 Kom i hug deim som er fangar, som var de deira medfangar, deim som lid vondt, sidan de og sjølve er i likamen! 4 Egeskapet vere i agt og æra hjå alle, og egtesengi usmittal for lauslivande og horkrar skal Gud døma. 5 Lat dykkar ferd vera utan pengehug, og ver nøgde med det de hev! for han hev sagt: «Eg skal so visst ikkje sleppa deg og ikkje slå handi av deg, » 6 so me hugheilt kann segja: «Herren er min hjelpar, eg vil ikkje ottast; kva kann eit menneske gjera meg?» 7 Kom i hug dykkar forstandarar som hev tala Guds ord til dykk! sjå utgangen på deira ferd, og fylg so etter deira tru! 8 Jesus Kristus er i går og i dag den same, ja til æveleg tid. (aiōn g165) 9 Lat dykk ikkje føra vilt av mangfaldige og framande lærdomar! for det er godt at hijarta vert styrkt ved nåden, ikkje ved mat, som ikkje hev gagna deim som for dermed. 10 Me hev eit altar som dei ikkje hev lov til å eta av, som tener ved tjeldet. 11 For dei dyr som blodet vert teke av og bore til soning for synd inn i heilagdomen ved øvstepresten, deira kroppar vert uppbrende utanfor lægret. 12 Difor leid og Jesus utanfor porten, so han ved sitt eige blod kunde helga folket. 13 Lat oss då ganga ut til honom utanfor lægret, so me ber hans vanæra! 14 For me hev ikkje her ein varande by, men søker den komande. 15 Lat oss då ved honom alltid bera fram til Gud lovoffer, det er: frukt av lippor som lover hans namn! 16 Men gløym ikkje å gjera godt og gjeva andre med dykk! for slike offer hev Gud hugnad i. 17 Fylg dykkar forstandarar og lyd deim! for dei vaker yver sjælerne dykkar som dei som skal gjera rekneskap, so dei kann gjera det med gleda og ikkje sukkande, for det er dykk ikkje til gagn. 18 Bed for oss! for me trur at me hev eit godt samvit, og me vil gjerne fara rett åt i alle måtar. 19 Og eg bed dykk so mykje meir um å gjera dette, so eg snarare kann verta gjeven dykk att. 20 Men fredsens Gud, han som i kraft av æveleg pakts blod førde den store hyrding for sauerne, vår Herre Jesus, upp frå dei daude, (aiōnios g166) 21 han gjere dykk full-dugande i all god gjerning, so de gjer hans vilje, med di han verkar i dykk det som er til hugnad for honom, ved Jesus Kristus! Honom vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165) 22 Eg bed dykk, brør, tak dette påminningsordet vel upp, for eg hev skrive

stutt til dykk. 23 Vit, at bror vår Timoteus er gjeven fri; saman med honom vil eg sjå dykk, um han kjem snart. 24 Helsa alle dykkar forstandarar og alle dei heilage! Dei frå Italia helsar dykk. 25 Nåden vere med dykk alle!

Jakobs

1 Jakob, Guds og Herren Jesu Kristi tenar, helsar dei tolv ætterne som er spreidde i framande land. **2** Haldt det for berre gleda, mine brør, når de kjem ut i ymse freistingar, **3** etter di de veit at prøvingi av dykkar tru verkar tolmod! **4** Men tolmodet må føra til fullkome verk, so de kann vera fullkomne og heile og ikkje vanta noko. **5** Men dersom nokon av dykk vantar visdom, so bede han Gud, han som gjev alle viljutg og utan vondord, og han skal få. **6** Men han må beda med tru og ikkje tvilande; for den som tvilar, er liksom havbåra, som vert rørd og rugga av vinden. **7** For ikkje må det mennesket tru at han skal få noko av Herren, **8** slik ein tvihuga mann, ustød på alle sine vegar. **9** Men den låge broren rose seg av sin høgleik, **10** og den rike av sin lågleik; for han skal kverva burt som blomen på graset: **11** Soli gjekk upp med sin hite og gjorde graset turt, og blomen på det fall av, og hans fagre åsyn vart øydelagd. Soleis skal og den rike visna på sine vegar. **12** Sæl den mannen som held ut i freistung! for når han er prøvd, skal han få livilsens kruna, som Gud hev lova deim som elskar honom. **13** Ingen må segja når han vert freista: «Eg vert freista av Gud;» for Gud er ikkje freista av det vonde, og sjølv freistar han ingen. **14** Men kvar ein vert freista når han vert dregen og lokka av si eigi lyst! **15** sidan, når lysti vert med barn, ber ho synd; men når syndi er fullmogna, føder ho daude. **16** Far ikkje vilt, mine kjære brør! **17** All god gåva og all fullkomi gåva kjem ovantil frå faderen til ljos, han som det ikkje er umbrøyte ved eller skiftande skugge. **18** Etter sin vilje hev han født oss ved sannings ord, so me skulde vera ei fyrstegrøde av hans skapningar. **19** Det veit de, kjære brør! Men kvart menneske vere snar til å høyra, sein til å tala, sein til vrede, **20** for ein manns vrede verkar ikkje det som er rett for Gud. **21** Legg difor av all ureinskap og alt som er att av vondskap, og tak med spaklynde imot ordet som er innplanta i dykk, og som er megtigt til å frelsa sjælerne dykkar! **22** Men vert slike som gjer etter ordet og ikkje berre høyrrer det og dermed därar dykk sjølve! **23** For dersom nokon høyrrer ordet og ikkje gjer etter det, då er han lik ein mann som skodar sitt naturlege andlit i ein spegel; **24** han skoda seg sjølv og gjekk burt og gløymde straks korleis han såg ut. **25** Men den som ser inn i fridomens fullkomne lov og held ved med det, so han ikkje vert ein gløysmas tilhøyrar, men ein som gjer gjerningi, han skal vera sæl i si gjerning. **26** Dersom nokon meiner at han er ein gudsdyrkar, og ikkje tøymer tunga si, men därar sitt eige hjarta, hans gudsdyrkning er fåfengd. **27** Ei rein og lytelau gudsdyrkning for Gud og Faderen er dette: å sjå

til faderlause og enkjar i deira trengsla, å halda seg sjølv uflukka av verdi.

2 Mine brør! Lat ikkje dykkar tru på vår Herre Jesus Kristus, den herleggjorde, hava det med seg, at de gjer skil på folk! **2** For um det kjem ein mann inn i dykkar samling med gullring på fingeren og i skinande klæde, men det og kjem ein fatigmann i skitne klæde, **3** og de ser på honom som hev den skinande klædnaden, og segjer til honom: «Set du deg her i god sess!» og de segjer til den fatige: «Statt du der, eller set deg nedfor fotskammelen min!» - **4** gjer de ikkje då skilnad hjå dykk sjølve og dømer etter vonde tankar? **5** Høyr no, mine kjære brør! Hev ikkje Gud valt ut dei fatige i denne verdi til å vera rike i tru og ervingar til det riket han hev lova deim som honom elskar? **6** Men de hev vanæra den fatige. Er det ikkje dei rike som trælkar dykk, og som dreg dykk fram for domstolarne? **7** Spottar ikkje dei det gode namnet som de er kalla med? **8** I sanning, um de uppfyller den kongelege lov etter skrifti: «Du skal elskha din næste som deg sjølv,» so gjer de vel; **9** men gjer de skil på folk, so gjer de synd, og lovi refser dykk som lovbrjotarar. **10** For den som held heile lovi, men snåvar i ein ting, han hev vorte saka i alt. **11** For han som sagde: «Du skal ikkje driva hor,» han sagde og: «Du skal ikkje slå i hel.» Um du då ikkje driv hor, men slær i hel, so hev du vorte ein lovbrjotar. **12** Tala so og gjer so som dei som skal verta dømde etter fridoms lov! **13** For domen skal vera miskunrlaus yver den som ikkje hev gjort miskunn; men miskunn rosar seg mot domen. **14** Kva gagnar det, mine brør, um nokon segjer at han hev tru, når han ikkje hev gjerningar? Kann vel trui frelsa honom? **15** Um ein bror eller ei syster er nakne og vantar føda for dagen, **16** og ein av dykk segjer til deim: «Gakk i fred, verm dykk og et dykk mette!» men de ikkje gjev deim det som likamen treng, kva gagnar so det? **17** Soleis og med trui: hev ho ikkje gjerningar, so er ho daud i seg sjølv. **18** Men ein kann segja: «Du hev tru, og eg hev gjerningar. Syn meg di tru utan gjerningar, og eg skal syna deg mi tru av mine gjerningar! **19** Du trur at Gud er ein; du gjer rett. Djeverlarne trur og det og skjelv.» **20** Og vil du vita det, du därlege menneske, at trui er nyttelaus utan gjerningar? **21** Abraham, vår far, vart ikkje han rettferdiggjord ved gjerningar, då han ofra Isak, son sin, på altaret? **22** Du ser at trui verka saman med hans gjerningar, og at trui vart fullkomi ved gjerningarne, **23** og skrifti vart uppfyllt, som segjer: «Men Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd,» og han vart kalla Guds ven. **24** De ser då, at eit menneske vert rettferdiggjort ved gjerningar og ikkje berre ved tru. **25** Like eins og med skjøkja Rahab: vart ho ikkje rettferdiggjord ved gjerningar, då ho tok

imot sendemenerne og slepte deim ut ein annan veg? 26 For liksom likamen er daud utan ånd, so er og trui daud utan gjerningar.

3 Mine brør, ikkje mange av dykk verte lærarar! etter di de veit at me skal få dess tyngre dom. 2 For alle snåvar me i mangt. Den som ikkje snåvar i tale, han er ein fullkommen mann, som er før til å tøyma heile likamen. 3 Når me legg beis i munnen på hestarne, so dei skal lystra oss, so styrer me og heile likamen deira. 4 Sjå og skipi: endå dei er so store og vert drivne av sterk vind, so vert dei då med ein liten ror styrde dit som styremannen vil hava deim. 5 So er og tunga ein liten lem, og talar då store ord. Sjå ein liten eld: kor stor ein skog han set i brand! 6 Tunga er og ein eld; ei verd full av urettferd, soleis stend tunga millom lemerne våre; ho smittar heile likamen og set livsens hjul i loge, og vert sjølv sett i loge frå helvite. (*Geenna g1067*) 7 For all natur, både i dyr og fuglar, både i ormar og sjødyr, vert tamd og hev vorte tamd av den menneskelege natur; 8 men tunga kann inkje menneske temja; ho er ein ustyrleg vond ting, full av døyande eiter. 9 Med henne velsignar me Herren og Faderen, og med henne bannar me menneski som er skapte etter Guds bilæte. 10 Or same munnen kjem det velsigning og banning. Dette må ikkje vera so, mine brør! 11 Kann då kjelda gjeva søtt og beiskt vatn ut or same uppkoma? 12 Mine brør, kann då eit fiketre bera oljebær, eller eit vinstre fikor? So kann ikkje heller ei salt kjelde gjeva søtt vatn. 13 Kven er vis og vitug imillom dykk? Han må ved god ferd syna sine gjerningar i visdoms spaklynde. 14 Men hev de beisk ovund og stridssykja i hjarto dykkar, so rosa dykk ikkje og ljug ikkje imot sanningi! 15 Den visdomen kjem ikkje ovantil, men er jordisk, sanseleg, djevelsk. 16 For der det er ovund og stridssykja, der er ugreida og alt det som vondt er. 17 Men visdomen ovantil, han er fyrst og fremst rein, og dinæst fredsamt, rimeleg, ettergjevande, full av miskunn og gode frukter, fri for tvil og fri for skrymt. 18 Men rettferds frukt vert sådd i fred for deim som held fred.

4 Kva kjem all ufred og strid av millom dykk? Er det ikkje av dykkar lyster, som strider i lemerne dykkar? 2 De lystar og hev ikkje; de slær i hel og ovundast og kann ikkje få; de ligg i strid og ufred. De hev ikkje, av di de ikkje bed; 3 de bed og fær ikkje, av di de bed ille, um slikt som de kann øyda upp i dykkar lyster. 4 De utrugne! veit de ikkje at venskap med verdi er fiendskap imot Gud? Den som då vil vera ven med verdi, han vert Guds fiende. 5 Eller trur de at skrifti talar fåfengt? Med brennhug trår han etter Anden som han hev late bu i oss. Men di større er den nåde som han

gjev. 6 Difor heiter det: «Gud stend dei stolte imot, men dei audmjuke gjev han nåde.» 7 Ver difor Gud undergjevne! Men statt djevelen imot, so skal han fly frå dykk! 8 Haldt dykk nær til Gud, so skal han halda seg nær til dykk! Reinsa henderne, de syndarar, og gjer hjarto reine, de tvhuga! 9 Kjenn dykkar naud og syrg og gråt! Lat låtten dykkar vendast til sorg, og gleda til trege. 10 Audmyk dykk for Herren, so skal han upphøgja dykk! 11 Baktala ikkje kvarandre, brør! Den som baktalar ein bror eller dømer bror sin, han baktalar lovi og dømer lovi; men dømer du lovi, so er du ikkje ein som gjer etter lovi, men hennar domar. 12 Ein er lovjevaren og domaren, han som er megtig til å frelsa og til å tyna. Men du, kven er du som dømer din næste? 13 Og no, de som segjer: «I dag eller i morgen vil me fara til den byen og vera der eit år og handla og hava vinning,» 14 de som ikkje veit kva som skal henda i morgen! For kva er livet dykkar? De er ein eim som ei liti stund er synleg og so kverv burt. 15 I staden for at de skulde segja: «Um Herren vil, so kjem me til å liva, og so skal me gjera det eller det!» 16 Men no rosar de dykk sjølve i dykkar storlæte. All slik ros er vondt. 17 Den som då veit å gjera godt, men ikkje gjer det, han hev synd for det.

5 Og no, derike, gråt og barma dykk for den ulukka som skal koma på dykk! 2 Rikdomen dykkar er rotna, og klædi dykkar er mol-ete; 3 gullet og sylvet dykkar er burrusta, og rusti på det skal vera til vitne imot dykk og eta dykkar kjøt som ein eld. De hev sanka skattar i dei siste dagarne. 4 Sjå, den løni de hev halde att for dei arbeidrar som hev skore åkrane dykkar, ho ropar, og ropet frå skurdfolket er kome inn for Herren Sebaots øyro. 5 De hev livt på jordi i kjæla og etter lysterne dykkar; de hev gjødt hjarto dykkar på slagtardagen. 6 De hev domfelt og drepe den rettferdige; ingen gjer motstand imot dykk. 7 Ver då tolmodige, brør, til Herren kjem! Sjå, bonden ventar på den dyre avlingi av jordi og stundar tolmodeleg på henne, til ho fær haustregn og vårregn. 8 So ver de og tolmodige og styrk dykkar hjarto! for Herrens tilkoma er nær. 9 Sukka ikkje mot kvarandre, brør, so de ikkje skal verta dømde! Sjå, domaren stend for døri! 10 Mine brør! tak profetarne, som tala i Herrens namn, til fyredøme på å lida vondt og vera tolmodige! 11 Sjå, me prisar deim sæle som lid tolmodeleg. De hev hørt um Jobs tolmod og set endelykti frå Herren; for Herren er inderleg miskunnsam og mild. 12 Men framfor alt, brør, sver ikkje, korkje ved himmelen eller ved jordi eller nokon annan eid! Lat dykkar ja vera ja og dykkar nei vera nei, so de ikkje skal falla inn under domen! 13 Lid nokon av dykk vondt, han bede! er nokon ved godt mod, han lovsyngje! 14 Er

nokon av dykk sjuk, han kalle til seg dei eldste i kyrkjelyden, og dei skal beda yver honom og salva honom med olje i Herrens namn; **15** og den bøni av tru skal hjelpe den sjuke, og Herren skal reisa honom upp; og hev han gjort synder, skal dei verta honom forlatne. **16** Sanna då synderne dykkar for kvarandre, og bed for kvarandre, so de kann verta lækte! Rettferdig manns bør hev stor magt i sin verknad. **17** Elia var ein mann under same vilkår som me; og han bad at det ikkje skulde regna, og det regnde ikkje på jordi på tri år og seks månader. **18** Og han bad på nytt, og himmelen gav regn, og jordi bar si grøda. **19** Mine brør! Um nokon av dykk hev fare vilt frå sanningi, og nokon umvender honom, **20** han skal vita, at den som umvender ein syndar frå hans ville veg, han frelser ei sjæl frå dauden og løyner ei mengd med synder.

1 Peters

1 Peter, Jesu Kristi apostel, til dei utlendingar som er spreidde i Pontus, Galatia, Kappadokia, Asia og Bitynia, utvalde 2 etter Gud Faders fyrevitende ved Andens helging til lydnad og yverskvetting med Jesu Kristi blod: Nåde og fred vere med dykk i rikt måll! 3 Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, han som etter si store miskunn hev atterfødt oss til ei livande von ved Jesu Kristi uppstoda frå dei daude, 4 til ein uforgjengeleg og flekklaus og uvisneleg arv, som er gøymd i himmelen åt dykk, 5 de som ved Guds magt vert upphaldne ved trui til den frelsa som er ferdig til å verda openberra i den siste tid. 6 Det gled de dykk yver, um de og no ei lita stund - når so skal vera - er sorgtyngde i ymse freistinger, 7 so dykkar prøvde tru, som er mykje kostelegare enn det forgjengelege gull, som de veit vert prøvt i eld, må verda funni til lov og pris og æra i Jesu Kristi openberring, 8 han som de ikkje hev kjent, men endå elskar, han som de no ikkje ser, men endå trur på og gled dykk med usegieleg og herleggjord glede, 9 når de vinn fram til målet for trui, frelsa for sjælerne. 10 Um denne frelsa var det profetarne granska og grunda, dei som spådde um den nåde de skulde få, 11 med di dei grunda på kva tid eller kva slag tid Kristi Ande som var i deim, viste fram til, når han vitna fyreåt um Kristi lidingar og um herlegdomen deretter; 12 for det var deim openberra, at dei tente ikkje seg sjølve, men oss med dette som no er kunngjort dykk ved deim som hev forknynt dykk evangeliet ved den Heilage Ande, som vart send frå himmelen - dette som englarne hev hug til å skoda inn i. 13 Difor, umgyrd dykkar hugs lender, ver ædrue og set dykkar von fullt og fast til den nåde som de fær tilförd ved Jesu Kristi openberring! 14 Som lyduge born skal de ikkje skikka dykk etter dei fyrra lysterne i dykkar vankunna, 15 men ver, etter den Heilage som kalla dykk, ogso de heilage i all dykkar ferd! 16 for det stend skrive: «De skal vera heilage, for eg er heilag!» 17 Og når de påkallar honom som Fader, som dørmer utan å gjera skilnad, etter kvar manns gjerning, so ferdast med otte den tid de liver i utlendingskapen; 18 for de veit at de ikkje med forgjengelege ting, sylv eller gull, vart frikjøpte frå dykkar fåfengde ferd, som de hadde ervt ifrå federne, 19 men med Kristi dyre blod, som blodet av eit ulastelegt og lytelauast lamb. 20 Han var kjend fyreåt, fyrr verdi vart grunnlagd, men vart openberra i dei siste tider for dykkar skuld, 21 de som ved honom trur på Gud, som vekte honom upp frå dei daude og gav honom herlegdom, so trui dykkar og er von til Gud. 22 Reinsa sjælerne dykkar i lydnad mot sanningi til uskrymta broderkjærleik, og elska

kvarandre inderleg av hjarta, 23 de som er atterfødde, ikkje av forgjengelegt, men uforgjengelegt sæde, ved Guds ord, som liver og varer! (aiōn g165) 24 For alt kjøt er som gras, og all herlegdomen hjå det som blom på gras. Graset visna, og blomen på det fall av. 25 Men Herrrens ord varer i all æva. Dette er det ordet som er forkynt for dykk ved evangeliet. (aiōn g165)

2 Legg difor av all vondskap og alt svik og hyklarskap og ovund og all baktale, 2 og lengta liksom nyfødde born etter den åndelege, ufalska mjølk, so de kann veksa ved henne til frelsa, 3 so framt de då hev smaka at Herren er god! 4 Kom til honom, den livande steinen, som vel vart vanda av menneskje, men er utvald og dyrverdig for Gud! 5 og vert de sjølve, som livande steinar, uppbygde til eit åndelegt hus, eit heilagt presteskap, til å bera fram åndelege offer til hugnad for Gud ved Jesus Kristus. 6 For det heiter i skrifti: «Sjå, eg legg i Sion ein hrynestein, som er utvald og dyrverdig, og den som trur på honom, skal slett ikkje verda til skamar.» 7 Dykk då som trur, høyrer æra til; men for dei vantruande hev den steinen som bygningsmennerne vanda, vorte til hrynestein og snåvestein og støyteberg, 8 dei som støyter seg med di dei ikkje trur ordet, som dei og var etla til. 9 Men de er ei utvald aett, eit kongelegt presteskap, eit heilagt folk, eit folk til eigedom, so de skal forkynna hans dygder som kalla dykk ut or myrker til sitt underfulle ljós, 10 de som fyrr ikkje var eit folk, men no er Guds folk, de som ikkje hadde funne miskunn, men no hev fenge miskunn. 11 Kjære, eg legg dykk på hjarta som framande og utledningar, at de skal halda dykk ifrå dei kjøtlege lyster, som strider imot sjæli, 12 og lata dykkar ferd millom heidningane vera god, so dei, medan dei baktalar dykk som illgjerdsmedenner, må sjå dykkar gode gjerningar og for deira skuld prisa Gud på tilsynsdagen! 13 Ver difor all menneskeleg skipnad undergjevne for Herrrens skuld, anten det er kongen som den høgste, 14 eller landshovdingar som utsendingar frå honom til refsing for deim som gjer vondt, men til ros for deim som gjer godt! 15 For soleis er det Guds vilje, at de med å gjera det gode skal målbinda vankunna hjå uvituren menneske, 16 so som frie, og ikkje slike som hev fridomen til vondskaps skyle, men som Guds tenrar. 17 Æra alle, elska broderlaget, ottast Gud, æra kongen! 18 De tenrar, ver dykkar herrar undergjevne i all age, ikkje berre dei gode og milde, men og dei rangvise! 19 For det finn nåde, um nokon av samvit for Gud toler harmingar som han lid uretteleg. 20 For kva er det for ei ros, um de tek det med tolmod når de syndar og fær refsing for det? Men um de tek det med

tolmod når de gjer godt og endå lyst lida, det finn nåde hjå Gud. 21 For til det vart de kalla, av di Kristus og leid for dykk og let etter for dykk eit fydredøme, so de skal fylgja hans fotfar. 22 Han gjorde ikkje synd, og det fanst ikkje heller svik i hans munn; 23 han skjelte ikkje att når han vart utskjelt, ikkje truga ham når han leid, men gav det yver til honom som dømer rettferdig; 24 han bar synderne våre på likamen sin upp på treet, so me skal døy av frå synderne våre og liva for rettferdi, då de er lækte ved hans sår. 25 For de var villfarande som sauer, men hev no vendt um til hyrdingen og tilsynsmannen for sjælerne dykkar.

3 Like eins de konor: De skal vera dykkar eigne mennere undergjevne, so endå slike som ikkje trur ordet, må verta unne utan ord ved den ferd konorne deira syner, 2 når dei ser for augo dykkar reine ferd i otte. 3 Deira prydnad skal ikkje vera utanpå, med hårflettingar eller påhengt gull eller klædebunad, 4 men hjartans løynde menneske i den uforgjengelege prydnad med den mjuke og stille ånd, som er gjæv for Gud. 5 For soleis prydde fordom dei heilage kvinnorne seg, dei som sette si von til Gud og var sine eigne mennere undergjevne, 6 liksom Sara lydde Abraham og kalla honom herre; hennar døtter hev de vorte når de gjer godt og ikkje ottast for nokor skrämsla. 7 Like eins de mennere: De skal liva vitugt saman med konorne som det veikare kjerald, og visa deim æra, sidan dei og er medervingar til livsens nåde, so dykkar bøner ikkje skal verta hindra! 8 Og til slutt: Ver alle samhuga, medlidande, kjærlege mot brørne, miskunnsame, audmjuke! 9 Løn ikkje vondt med vondt eller skjelling med skjelling, men tvertmot velsignal! for det vart de kalla til, at de skal erva velsigning. 10 For «den som vil elska livet og sjå gode dagar, han skal halda tunga frå det som vondt er og lipporne frå svikfull tale; 11 han vike frå vondt og gjere godt, han søkje fred og trå etter honom! 12 For Herrens augo er yver dei rettferdige, og hans øyro vende til deira bøn; men Herrens åsyn er yver deim som gjer vondt.» 13 Og kven er det som kann gjera dykk vondt når de stræver etter det gode? 14 Men um de og skulde lida for rettferds skuld, so er de sæle. Men ottast ikkje for deim og ræddast ikkje; men helga Kristus til herre i hjarto dykkar! 15 Og ver alltid ferdige til å forsvara dykk for kvar ein som krev rekneskap av dykk for den voni som bur i dykk, men med spaklynde og age! 16 Og hav eit godt samvit, so dei som lastar dykkar gode ferd i Kristus, må verta til skammar i det som dei baktalar dykk for som illgjerdsmanner. 17 For det er betre, um so er Guds vilje, å lida når ein gjer godt, enn når ein gjer vondt. 18 For Kristus leid og ein gong for synder, ein rettferdig for urettferdige, for å føra oss fram til

Gud, han som leid dauden i kjøtet, men vart livandegjord i åndi, 19 og i denne gjekk han og burt og preika for ånderne som var i varetekta, 20 dei som fordom hadde vore stride, den gong Guds langmod venta i Noahs dagar, då arki vart bygd, der nokre få, det er åtte sjæler, vart frelst gjenom vatn, 21 det som no og frelser oss i motbilætet dåpen, som ikkje er avleggjing av ureinskap på kroppen, men eit godt samvits pakt med Gud ved Jesu Kristi uppstoda, 22 han som er oppfaren til himmelen og er ved Guds høgre hand, der englar og magter og krafter er honom underlagde.

4 Sidan no Kristus hev lide i kjøtet, so væpna og de dykk med den same tanken, at den som hev lide i kjøtet, er ferdig med syndi, 2 so de ikkje lenger skal liva etter menneske-lyster, men etter Guds vilje, den tid de endå skal vera i kjøtet. 3 For det er nok at de i den framfarne livstid hev gjort det som heidningane vil, med di de ferdast i used, lyster, fullskap, svir, drykk og usømmeleg avgudsdyrkning; 4 difor undrast dei når de ikkje renner med deim ut i den same straum av skamløysa, og dei spottar dykk. 5 Men dei skal gjera rekneskap for honom som held seg ferdig til å døma livande og daude. 6 For dertil vart evangeliet forkjent ogso for daude, at dei vel skulde verta dømde som menneske i kjøt, men liva so som Gud i ånd. 7 Men enden på alle ting er komen nær. Ver difor vislege og ædrue til bøner! 8 Og hav framfor alt inderleg kjærleik til kvarandre! for kjærleiken løyner ei mengd med synder. 9 Ver gjestmilde mot kvarandre utan murring! 10 Etter som kvar hev fenge ei nådegåva, so ten kvarandre med henne som gode hushaldarar yver Guds mangfaldige nåde! 11 Um nokon talar, han tale som Guds ord, um nokon tener i kyrkelyden, han tene som av den kraft Gud gjev, so Gud må verta æra i alle ting ved Jesus Kristus, som æra og magti høyrer til i all æva. Amen. (aiōn g165) 12 De kjære! Undra dykk ikkje yver den elden som kjem yver dykk til prøving, som um det hende dykk noko underlegt! 13 Men i same mun som de hev lut i Kristi lidingar, skal de gleda dykk, so de og kann gleda dykk med fagnad når hans herlegdom vert openberra. 14 Dersom de vert hædde for Kristi namn skuld, er de sæle; for Herlegdoms-Anden og Guds Ande kviler yver dykk. 15 For ingen av dykk må lida av di han er mordar eller tjuv eller illgjerningsmann, eller av di han blandar seg i framande målemne. 16 Men lid han av di han er ein kristen, so skal han ikkje skjemmast, men prisa Gud for dette namnet. 17 For det er no den tid då domen skal taka til med Guds hus; men tek det til med oss, kva vert då enden for deim som ikkje vil tru Guds evangelium? 18 Og dersom den rettferdige vandt vert frelst, kvar skal det då verta av den ugudlege og syndaren? 19 Difor skal og

dei som lid etter Guds vilje, gjeva yver sjælerne sine til den trufaste skaparen, med di dei gjer det gode.

5 Dei eldste millom dykk legg eg på hjarta, eg som sjølv er med-eldste og vitne um Kristi lidingar, som og hev lut i den herlegdomen som skal openberrast: **2** Gjæt den Guds hjord som er hjå dykk, og hav tilsyn med henne, ikkje av tvang, men sjølvmindt, ikkje for ei skamleg vinning, men med hug, **3** ikkje heller so at de vil vera herrar yver kyrkjelydarne, men so at de vert fydredøme for hjordi. **4** Når yverhyrdingen openberrast, då skal de få den uvisnelege ærekransen. **5** Like eins skal de yngre vera dei eldre undergjevne, og alle skal de klæda dykk i audmykt mot kvarandre; for Gud stend dei stolte imot, men dei audmjuke gjev han nåde. **6** So audmyk dykk då under Guds velduge hand, so han kann upphøgja dykk i si tid! **7** Kasta all dykkar sut på honom; for han hev umsut for dykk! **8** Ver ædrue, vak! Dykkar motstandar djevelen gjeng ikring som ei burande løva og søker kven han kann gløypa; **9** statt honom imot, trauste i trui, sidan de veit at dei same lidingar er lagde på brørne dykkar i verdi! **10** Men all nådes Gud, som kalla dykk til sin ævelege herlegdom i Kristus Jesus etter ei stuttvarug liding, han skal gjera dykk full-dugande, stadfesta, styrkja, grunnfesta dykk. (aiōnios g166) **11** Honom høyrer magti til i all æva. Amen. (aiōn g165) **12** Med Silvanus, den trufaste broren - det meiner eg han er - skriv eg stutt til dykk og påminner og vitnar at dette er Guds sanne nåde, som de stend i. **13** Den medutvalde kyrkjelyden i Babylon helsar dykk, like eins Markus, son min. **14** Helsa kvarandre med kjærleiks kyss!
Fred vere med alle dykk som er i Kristus!

2 Peters

1 Simeon Peter, Jesu Kristi tenar og apostel, til deim som hev fenge same dyre tru som me ved vår Gud og frelsar Jesu Kristi rettferd: **2** Nåde og fred vere med dykk i rikt mål, med di de kjenner Gud og Jesus, vår Herre! **3** Etter som hans guddomlege magt hev gjeve oss alt som høyrer til liv og gudlegdom, ved kunnskapen um honom som kalla oss ved sin eigen herlegdom og si kraft, **4** og dermed hev gjeve oss dei største og dyraste lovnader, for at de ved deim skulde verta luthavande i guddomleg natur, med di de flyr frå den tyning i verdi som kjem av lysti: **5** so gjer dykk og just difor all umak, og vis i trui dykkar dygd, og i dygdi skynsemd, **6** og i skynsemdi fråhald, og i fråhaldet tolmod, og i tolmodet gudlegdom, **7** og i gudlegdomen broderkjærleik, og i broderkjærleiken kjærleik til alle. **8** For når desse ting finst hjå dykk og fær veksa, då viser dei at de ikkje er yrkjelause eller fruktlause i kunnskapen um vår Herre Jesus Kristus. **9** For den som ikkje hev desse ting, han er blind, dimsynt og hev gløymt reisingsi frå sine fyre synder. **10** Difor, brør, legg so mykje meir vinn på å gjera dykkar kall og utveljing fast; for når de gjer desse ting, skal de ikkje nokon gong snåva. **11** For soleis skal det rikleg verta gjeve dykk inngang i vår Herre og frelsar Jesu Kristi ævelegerike. (aiōnios g166) **12** Difor kjem eg alltid til å minna dykk um dette, endå de veit det og er grunnfeste i den sanning som er hjå dykk. **13** Like vel held eg det for rett å vekkja dykk ved påminning, so lenge eg er i denne hytta, **14** sidan eg veit at eg brått skal leggja ned hytta mi, so som og vår Herre Jesus Kristus hev varsla meg. **15** Men eg vil og leggja vinn på at de alltid etter min burtgang kann minnast dette. **16** For det var ikkje klokt utenkle eventyr me fylgde, då me kunngjorde dykk vår Herre Jesu Kristi magt og tilkoma, men me hadde vore augvitne til hans storvelde. **17** For han fekk æra og herlegdom av Gud Fader, ei slik røyst kom til honom frå den høgste herlegdomen: «Dette er son min, som eg elskar, som eg hev hugnad i.» **18** Og denne røysti høyrde me koma frå himmelen, då me var saman med honom på det heilage fjellet. **19** Og dess fastare hev me det profetiske ordet, og de gjer vel i å agta på det som på eit ljós som skin på ein myrk stad, til dess dagen lyser fram, og morgonstjerna renn upp i hjarto dykkar, **20** men di de fyrst og fremst veit dette, at inkje profetord i skrifti er gjeve til eigi tyding. **21** For aldri er noko profetord framkome av mannevilje; men dei heilage Guds menner tala, drivne av den Heilage Ande.

2 Men det stod og falske profetar fram hjå folket, liksom det og hjå dykk skal koma falske lærarar, som skal lura inn ranglærar som fører til fortaping, med di dei jamvel neittar den Herre som kjøpte deim, og fører yver seg sjølve ei brå fortaping. **2** Og mange skal fylgia deim i deira used, og for deira skuld skal sanningsvegen verta spotta, **3** og av havesykja skal dei med uppdikta ord nytt dykk ut til vinning. Men domen er frå gamall tid ikkje yrkjelaus mot deim, og deira fortapingsov ikkje. **4** For so visst som Gud ikkje sparde englar då dei synda, men støyte deim ned i avgrunnen og gav deim yver til myrke holar i varetektil dom, (Tartaroō g5020) **5** og ikkje sparde den gamle verdi, men heldt uppe rettferds-forkynnaren Noah sjølv-åttande, då han førde storflodi yver ei verd av ugudlege, **6** og lagde byarne Sodoma og Gomorra i oska og fordømde deim til undergang og dermed sette deim til fyredøme på dei ugudlege i framtid, **7** og fria ut den rettferdige Lot, som leid under den skamlause åferdi av dei ugudlege **8** - for den rettferdige som budde imillom deim, leid dagstødt pinsla i si rettferdige sjæl ved dei lovlause gjerningar som han såg og høyrde - **9** so veit Herren å fria dei gudlege ut or freisting, men halda dei urettferdige i varetektil med refsing til domedag, **10** mest deim som fer etter kjøtet i urein lyst og vanvyrder herredøme. Dei sjølgode vågehalsar! Dei skjelv ikkje ved å spotta høge magter, **11** medan då englar, som er større i styrke og magt, ikkje ber fram for Herren nokon spottande dom imot deim. **12** Men desse, liksom vitlause dyr, av naturi fødde til fanging og undergang, dei skal, av di dei spottar det dei ikkje kjenner, gagna under ved si eigi uferd **13** og få urettferd løn. Dei set si lyst i å bruka dagen til kjæla; dei utskjemmor og skamflekkjer; dei kræser seg ved sitt svik når dei held gilde med dykk. **14** Augo hev dei som er fyllte av skjøkja og umetteleg i synd; dei forlokkar ustøde sjæler; dei hev eit hjarta som er upptamt i havesykja, dei forbanningsborn! **15** Dei hev vike av frå den beine vegen og fare vilt, med di dei hev fylgt Bileam Beorssons veg, han som elskar urettferd løn **16** og fekk refsing for sitt eige brot: eit umælende klyvdrytala med mannemæle til honom og hindra profeten i hans uvitingskap. **17** Desse er vatslause kjeldor, skodda som vert drivi av stormwind; til deim er kolmyrket ferdigt. (questioned) **18** For med di dei talar skrøytande, tome ord, forlokkar dei i kjøtslyster ved ukjurskap deim som nett hev flytt ifrå deim som fer i villa, **19** med di dei lovar deim fridom, dei som sjølve er trælar under tjon; for det som ein ligg under for, det hev han og vorte træl for. **20** For um dei hev flytt ifrå ureinskapa i verdi med di dei hev lært å kjenna vår Herre og frelsar Jesus Kristus, og so atter vert innfløkte i henne og

ligg under, då hev det siste vorte verre med deim enn det
fyrste. **21** For det var betre for deim at dei ikkje hadde kjent
rettferds veg, enn at dei kjende honom og so vende seg burt
att frå det heilage bodet som var yvergjeve deim. **22** Det hev
gjenge deim etter det sanne ordtøket: «Ein hund vendar
atter til si eigi spya, » og: «Ei lauga su velter seg i søyla.»

3 Dette er no alt det andre brevet eg skriv til dykk, de kjære,
og i deim ved påminning vekkjer dykkar reine hug **2** til å
minnast dei ord som fyrr er tala av dei heilage profetar, og
bodet frå Herren og frelsaren som apostlarne dykkar hev
forkynt, **3** med di de fyrst og fremst veit dette, at i dei siste
dagar skal det koma spottarar med spott, som gjeng etter
sine eigne lyster **4** og segjer: «Kvar er lovnaden um hans
tilkoma? For ifrå den tid då federne sovna av, stend alt so
som frå upphavet av skapningen.» **5** For dei som segjer
so, gløymer at himlar var det frå gamall tid og ei jord som
hadde vorte til ut av vatn og gjenom vatn ved Guds ord, **6** og
dermed gjekk og den dåverande verdi under i vatsflaumen.
7 Men dei neverande himlar og jordi er ved det same ordet
sparde til elden, og upphaldne til den dagen då dei ugudlege
menneske skal verta dømde og fortapte. **8** Men dette eine
må de ikkje sleppa or syne, mine kjære, at ein dag er for
Herren som tusund år, og tusund år som ein dag. **9** Herren
er ikkje langdrygjen med lovnaden, so som sume held det
for ei drygjing; men han er langmodig med dykk, då han
ikkje vil at nokon skal verta fortapt, men at alle skal koma
til umvending. **10** Men Herrens dag skal koma som ein
tjuv; då skal himlarne forgangast med dundrane ljom, og
himmelklotarne skal koma i brand og verta uppløyste, og
jordi og alle verk på henne verta uppbrände. **11** Då no alt
dette vert uppløyst, kor må ikkje de då stræva etter heilag
ferd og gudlegt liv, **12** medan de ventar og skundar på
at Guds dag skal koma, som skal gjera at himlarne vert
uppløyste i eld, og himmelklotarne kjem i brand og brånar!
13 Men me ventar etter hans lovnad nye himlar og ei ny jord,
der rettferd bur. **14** Difor, mine kjære, då de ventar dette, so
legg vinn på at de kann verta funne utan flekk og lyte for
hans åsyn i fred! **15** Og agta det langmod vår Herre viser,
som ei frelsa, som og vår kjære bror Paulus hev skrive til
dykk etter den visdom som han hev fenge, **16** liksom og i
alle sine brev når han i deim talar um desse ting; i deim er
det noko som er vandt å skynda, som ulærde og ustødde
mistyder, liksom dei og gjer med dei andre skrifterne, til sin
eigen undergang. **17** So må då de, mine kjære, som fyreåt
veit dette, vara dykk, so de ikkje skal verta dregne med i villa
av dei ugudlege og falla frå dykkar eigen faste grunn! **18**
Men veks i nåde og kjennskap til vår Herre og frelsar Jesus

Kristus! Honom vere æra både no og til æveleg tid! Amen.
(aiōn g165)

1 Johannes

1 Det som var ifrå upphavet, det som me hev høyr, det som me hev set med augo våre, det som me skoda, og henderne våre tok på, um lıvens ord 2 - og livet vart openberra, og me hev set det og vitnar og forkynner dykk livet, det ævelege, som var hjå Faderen og vart openberra for oss - (aiōnios g166) 3 det som me hev set og høyr, det forkynner me dykk og, so de kann hava samfund med oss. Men vårt samfund er med Faderen og med hans son Jesus Kristus. 4 Og dette skriv me, so dykkar gleda kann vera fullkomi. 5 Og dette er den bodskapen me hev høyr av honom og forkynner dykk, at Gud er ljos, og det finst inkje myrker i honom. 6 Dersom me segjer at me hev samfund med honom, og me ferdast i myrkret, so lyg me og gjer ikkje sanningi. 7 Men dersom me ferdast i ljoset, liksom han er i ljoset, so hev me samfund med kvarandre, og Jesu, hans sons, blod reinsar oss frå all synd. 8 Dersom me segjer at me ikkje hev synd, so dårar me oss sjølv, og sanningi er ikkje i oss. 9 Dersom me sannar synderne våre, so er han trufast og rettferdig, so han forlet oss synderne og reinsar oss frå all urettferd. 10 Dersom me segjer at me ikkje hev synda, so gjer me honom til ljugar, og hans ord er ikkje i oss.

2 Mine born! Dette skriv eg til dykk so de ikkje skal synda, og um nokon syndar, so hev me hjå Faderen ein målsmann, Jesus Kristus, den rettferdige, 2 og han er ei soning for synderne våre, og ikkje berre for våre, men og for alle i heile verdi. 3 Og på dette veit me at me kjenner honom: um me held bodi hans. 4 Den som segjer: «Eg kjenner honom», og ikkje held bodi hans, han er ein ljugar, og i honom er ikkje sanningi. 5 Men den som held ordet hans, i honom er i sanning kjærleiken til Gud fullkommen. På dette kjenner me at me er i honom. 6 Den som segjer at han er i honom, han er og skuldig til å ferdast so som han hev ferdast. 7 De kjære! det er ikkje eit nytt bod eg skriv åt dykk, men eit gammalt bod, som de hev havt ifrå upphavet. Det gamle bodet er det ordet de hev høyr ifrå upphavet. 8 Og like vel er det eit nytt bod eg skriv åt dykk, og det er sant i honom og i dykk; for myrkret kverv burt, og det sanne ljoset skin alt no. 9 Den som segjer at han er i ljoset, og som hatar bror sin, han er endå i myrkret. 10 Den som elskar bror sin, han er i ljoset, og i honom finst det ikkje noko som fører til fall. 11 Men den som hatar bror sin, han er i myrkret og ferdast i myrkret, og han veit ikkje kvar han gjeng; for myrkret hev blinda augo hans. 12 Eg skriv til dykk, born, for synderne er dykk forlatne for hans namn skuld. 13 Eg skriv til dykk,

feder, for de kjenner honom som er frå upphavet. Eg skriv til dykk, ungdomar, for de hev sigra yver den vonde. 14 Eg hev skrive til dykk, born, for de kjenner Faderen. Eg hev skrive til dykk, feder, for de kjenner honom som er frå upphavet. Eg hev skrive til dykk, ungdomar, for de er sterke, og Guds ord vert verande i dykk, og de hev sigra yver den vonde. 15 Elska ikkje verdi, og ikkje dei ting som er i verdi! Um nokon elskar verdi, so er ikkje kjærleiken til Faderen i honom. 16 For alt det som er i verdi: kjøtslyst og augnelyst og storlæte i livnad, det er ikkje av Faderen, men av verdi. 17 Og verdi og hennar lyst forgjengst; men den som gjer Guds vilje, han vert verande til æveleg tid. (aiōn g165) 18 Born! Det er den siste timen; og som de hev høyr at Antikrist kjem, so er no mange anti-kristar komne, og på det skynar me at det er den siste timen. 19 Dei er gjengne ut ifrå oss, men dei var ikkje av oss; for hadde dei vore av oss, so hadde dei vorte verande hjå oss; men det skulde verta synbert at ikkje alle er av oss. 20 Og de hev salving av den Heilage og veit alt. 21 Eg skrev ikkje til dykk av di de ikkje kjenner sanningi, men av di de kjenner henne, og veit at all lygn ikkje er av sanningi. 22 Kven er ljugaren, utan han som neittar at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som neittar Faderen og Sonen. 23 Kvar den som neittar Sonen, han hev ikkje Faderen heller; den som vedkjennest Sonen, han hev og Faderen. 24 Lat det då verta verande i dykk, det som de høyrde frå upphavet; dersom det de høyrde frå upphavet, vert verande i dykk, so vert de og verande i Sonen og i Faderen. 25 Og dette er den lovnaden som han lova oss: det ævelege livet. (aiōnios g166) 26 Dette hev eg skrive til dykk um deim som dårar dykk. 27 Og den salving de fekk av honom, ho vert verande i dykk, og de treng ikkje til at nokon skal læra dykk noko; men liksom salvingi hans lærer dykk alt, so er det og sant og slett ikkje lygn; og vert verande i honom, so som ho lærde dykk! 28 Og no, born, ver i honom, so me kann hava frimod når han vert openberra, og ikkje verta til skamar for honom i hans tilkomma! 29 Veit de at han er rettferdig, so skynar de at kvar den som gjer rettferd, er fødd av honom.

3 Sjå, kor stor kjærleik Faderen hev synt oss, at me skal kallast Guds born; og det er me. Difor kjenner ikkje verdi oss, av di ho ikkje kjenner honom. 2 Mine kjære! No er me Guds born, og det er ikkje endå openberra kva me skal verta; me veit at når han vert openberra, då skal me verta honom like; for me skal sjå honom som han er. 3 Og kvar den som hev denne voni til honom, han reinsar seg sjølv, liksom han er rein. 4 Kvar den som gjer synd, han gjer og lovbro, og syndi er lovbro. 5 Og de veit at han er openberra til å taka burt synderne, og det finst ikkje synd i honom.

6 Kvar den som vert verande i honom, syndar ikkje; kvar den som syndar, han hev ikkje set honom og ikkje kjent honom. **7** Born, lat ingen våra dykk! den som gjer rettferd, er rettferdig, liksom han er rettferdig. **8** Den som gjer synd, er av djevelen; for djevelen syndar frå upphavet. Til det er Guds son openberra, at han skal gjera ende på djevelens verk. **9** Kvar den som er fødd av Gud, gjer ikkje synd; for hans sæde vert verande i honom, og han kann ikkje synda; for han er fødd av Gud. **10** På det kann ein kjenna Guds born og djevelens born: kvar den som ikkje gjer rettferd, er ikkje av Gud, og ikkje den heller som ikkje elskar bror sin. **11** For dette er den bodskapen som de hørde frå upphavet, at me skal elskja kvarandre; **12** ikkje som Kain, som var av den vonde og drap bror sin. Og kvi drap han honom? Av di hans gjerningar var vonde, men hans brors gjerningar rettferdige. **13** Undra dykk ikkje, mine brør, um verdi hatar dykk! **14** Me veit at me er gjengne yver frå dauden til livet, for me elskar brørne; den som ikkje elskar, vert verande i dauden. **15** Kvar den som hatar bror sin, er ein manndråpar; og de veit at ingen manndråpar hev ævelekt liv verande i seg. (aīōnios g166) **16** På det hev me lært å kjenna kjærleiken, at han sette livet til for oss; me er og skuldige til å setja livet til for brørne. **17** Men den som hev gods i denne verdi og ser bror sin hava trøng og let hjarta sitt att for honom, kor kann då kjærleiken til Gud vera i honom! **18** Mine born, lat oss ikkje elskar med ord eller med tunga, men i gjerning og sanning! **19** Og på dette skal me skyna at me er av sanningi, og so skal me roa hjarto våre for hans åsyn. **20** For um enn hjarta fordømer oss, so er Gud større enn hjarta vårt og kjenner alle ting. **21** Mine kjære! dersom hjarta ikkje fordømer oss, so hev me fritt mod for Gud, **22** og det som me bed um, fær me av honom; for me held hans bod og gjer det som er honom til hugnad. **23** Og dette er hans bod, at me skal tru på hans son Jesus Kristi namn og elskja kvarandre, so som han baud oss. **24** Og den som held hans bod, han vert verande i honom og han i honom; og på dette veit me at han vert verande i oss, av den Ande som han hev gjeve oss.

4 Mine kjære! tru ikkje på kvar ei ånd, men prøv ånderne, um dei er av Gud! for det er mange falske profetar gjengne ut i verdi. **2** På det kjenner de Guds Ande: kvar ei ånd som sannar at Jesus Kristus er komen i kjøt, er av Gud; **3** og kvar ei ånd som ikkje sannar at Jesus Kristus er komen i kjøt, er ikkje av Gud; og dette er åndi til Antikrist, som de hev hørt um at ho kjem, og ho er alt no i verdi. **4** Born, de er av Gud og hev sigra yver deim; for han som er i dykk, er større enn han som er i verdi. **5** Dei er av verdi; difor talar dei av verdi, og verdi høyre deim. **6** Me er av Gud; den som

kjenner Gud, høyre oss; den som ikkje er av Gud, høyre oss ikkje. På dette kjenner me sannings-åndi og villfarings-åndi. **7** Mine kjære, lat oss elskja kvarandre! for kjærleiken er av Gud, og kvar den som elskar, er fødd av Gud og kjenner Gud. **8** Den som ikkje elskar, kjenner ikkje Gud; for Gud er kjærleik. **9** I det er Guds kjærleik openberra millom oss, at Gud hev sendt son sin, den einborne, til verdi, so me skal liva ved honom. **10** I dette er kjærleiken, ikkje at me hev elskja Gud, men at han hev elskja oss og sendt son sin til soning for synderne våre. **11** Mine kjære! hev Gud elskja oss soleis, so er me og skuldige til å elskja kvarandre. **12** Ingen hev noko sinn set Gud; elskar me kvarandre, so vert Gud verande i oss, og kjærleiken til honom hev vorte fullkommen i oss. **13** På dette kjenner me at me i honom og han i oss, at han hev gjeve oss av sin Ande. **14** Og me hev set og vitnar at Faderen hev sendt son sin til frelsar for verdi. **15** Den som sannar at Jesus er Guds Son, i honom vert Gud verande, og han i Gud. **16** Og me hev lært å kjenna og trutt på den kjærleiken Gud hev til oss. Gud er kjærleik, og den som vert verande i kjærleiken, vert verande i Gud, og Gud i honom. **17** I dette hev kjærleiken vorte fullkommen hjå oss, at me hev fritt mod på domedag; for liksom han er, so er me og i denne verdi. **18** Otte er ikkje i kjærleiken, men den fullkomne kjærleiken driv otten ut; for otten hev straffi i seg; men den som ottast, er ikkje fullkommen i kjærleiken. **19** Me elskar av di han elskja oss først. **20** Dersom nokon seger: «Eg elskar Gud», og han hatar bror sin, han er ein ljugar; for den som ikkje elskar bror sin som han hev set, kor kann han elskja Gud, som han ikkje hev set? **21** Og dette bodet hev me frå honom, at den som elskar Gud, han skal og elskar bror sin.

5 Kvar den som trur at Jesus er Kristus, han er fødd av Gud; og kvar den som elskar Faderen, han elskar og den som er fødd av honom. **2** På dette kjenner me at me elskar Guds born, når me elskar Gud og held hans bod. **3** For dette er kjærleiken til Gud, at me held hans bod; og hans bod er ikkje tunge. **4** For alt som er født av Gud, det sigrar yver verdi; og dette er den siger som hev sigra yver verdi: vår tru. **5** Kven er det som sigrar yver verdi, utan den som trur at Jesus er Guds son? **6** Han er den som kom med vatn og blod, Jesus Kristus, ikkje berre med vatnet, men med vatnet og blodet. Og Anden er den som vitnar, for Anden er sanningi. **7** For dei er tri som vitnar: **8** Anden og vatnet og blodet, og desse tri gjeng ut på eitt. **9** Dersom me tek imot vitnemål av menneski, so er Guds vitnemål større; for dette er Guds vitnemål, at han hev vitna um son sin. **10** Den som trur på Guds son, hev vitnemålet i seg sjølv; den som

ikkje trur Gud, han hev gjort honom til ein ljudar, med di han ikkje hev trutt på det vitnemålet som Gud hev vitna um son sin. **11** Og dette er vitnemålet, at Gud hev gjeve oss æveleget liv, og dette livet er i son hans. (aiōnios g166) **12** Den som hev Sonen, han hev livet; den som ikkje hev Guds son, han hev ikkje livet. **13** Dette hev eg skrive til dykk, so de skal vita at de hev æveleget liv, de som trur på Guds sons namn. (aiōnios g166) **14** Og dette er den frimodige tiltru me hev til honom, at dersom me bed um noko etter hans vilje, so høyrer han oss. **15** Ogsom me veit at han høyrer oss, kva me so bed um, so veit me at me hev dei ting som me hev bede honom um. **16** Dersom nokon ser bror sin gjera ei synd som ikkje er til dauden, so skal han beda, og han skal gjeva honom liv, ja deim då, som ikkje syndar til dauden. Det finst synd til dauden; for henne segjer eg ikkje at han skal gjera bøn. **17** All urettferd er synd, og det finst synd som ikkje er til dauden. **18** Me veit at kvar den som er fødd av Gud, han syndar ikkje; men den som er fødd av Gud, varar seg, og den vonde rører honom ikkje. **19** Me veit at me er av Gud, og all verdi ligg i det vonde. **20** Men me veit at Guds son er komen og hev gjeve oss skyn til å kjenna den Sanne; og me er i den Sanne, i hans son Jesus Kristus. Han er den sanne Gud og det ævelege livet. (aiōnios g166) **21** Born, vara dykk for avgudarne!

2 Johannes

1 Den eldste til den utvalde fru og borni hennar, som eg elskar i sanning, og ikkje berre eg, men alle dei med som hev lært å kjenna sanningi, **2** for den sanning skuld som vert verande i oss og skal vera med oss til æveleg tid: (aiōn g165)
3 Nåde, miskunn, fred skal vera med oss frå Gud Fader og frå Jesus Kristus, Faderens son, i sanning og kjærleik! **4** Eg hev gleidt meg storleg yver at eg hev funne nokre av borni dine som ferdast i sanning, so som me fekk bod av Faderen.
5 Og no bed eg deg, fru, ikkje som um eg skrev deg eit nytt bod, men det som me hadde frå upphavet: at me skal elskva kvarandre. **6** Og dette er kjærleiken, at me ferdast etter hans bod. Dette er bodet, so som de hørde det frå upphavet, at de skal ferdast etter det. **7** For mange forførarar hev gjenge ut i verdi, som ikkje sannar at Jesus er Kristus komen i kjøt. Dette er forføraren og Antikrist. **8** Vara dykk at de ikkje skal missa det de hev arbeidt dykk til, men må få full løn! **9** Den som gjeng på avveg og ikkje held ved i Kristi læra, han hev ikkje Gud; den som held ved i læra, han hev både Faderen og Sonen. **10** Dersom det kjem nokon til dykk og ikkje fører denne læra, so tak honom ikkje inn i huset, og bjod honom ikkje velkommen! **11** For den som byd honom velkommen, vert medskuldig med honom i hans vonde verk. **12** Endå eg hev mykje å skriva til dykk, vil eg ikkje gjera det med papir og blekk; men eg vonar å koma til dykk og tala munnleg med dykk, so vår glede kann verta fullkomi. **13** Borni til di utvalde syster helsar deg.

3 Johannes

1 Den eldste til den kjære Gaius, som eg elskar i sanning.

2 Kjære ven! Eg ynskjer at du i alle måtar må liva vel og hava helsa, liksom di sjæl liver vel. **3** For eg vart mykje glad då det kom nokre brør og vitna um di sanning, korleis du ferdast i sanning. **4** Eg hev ingi større gleda enn det, at eg høyrer mine born ferdast i sanningi. **5** Kjære ven, du gjer ei trufast gjerning med det du gjer mot brørne, og det jamvel mot dei framande, **6** og dei hev vitna for kyrkjelyden um din kjærleik. Du gjer vel um du hjelper deim i veg, som det er sømelegt for Gud. **7** For det er for hans namn skuld dei er gjengne ut, og dei tek ikkje imot noko av heidningane. **8** Me er då skuldige til å taka imot slike, so me kann verta medarbeidarar for sanningi. **9** Eg hev skrive til kyrkjelyden; men Diotrefes, som gjerne vil vera fyrstemannen millom deim, tek ikkje imot oss. **10** Difor vil eg, når eg kjem, minna um dei gjerningar som han gjer, med di han baktalar oss med vonde ord; og ikkje nøgd med det, tek han ikkje sjølv imot brørne, og deim som det vil, hindrar han og støyter deim ut or kyrkjelyden. **11** Kjære, gjer ikkje etter det vonde, men etter det gode! den som gjer godt, er av Gud; den som gjer vondt, hev ikkje set Gud. **12** Demetrius hev godt lov av alle og av sjølve sanningi; ogso me gjev honom godt vitnemål, og du veit at vårt vitnemål er sant. **13** Eg hadde mangt å skriva til deg, men eg vil ikkje skriva til deg med blekk og penn. **14** Men eg vonar å få sjå deg snart, og då skal me talast ved munn til munn. Fred vere med deg! Venerne helsar deg. Helsa venerne med namn!

Judas

1 Judas, Jesu Kristi tenar og Jakobs bror, til deim som er kalla, som er elska i Gud Fader og berge åt Jesus Kristus: **2** Miskunn og fred og kjærleik vere med dykk i rikt måll! **3** Kjære vene! Medan eg gjorde meg all umak for å skriva til dykk um vår sams frelsa, såg eg meg nøydd til å skriva til dykk med påminning um å strida for den trui som ein gong er yvergjevi til dei heilage. **4** For nokre menneske hev snikt seg inn, som denne domen er uppskriven for alt for lenge sidan: Ugudlege, som misbrukar vår Guds nåde til ukjurskap og neittar vår einaste husband og Herre, Jesus Kristus. **5** Men sidan de no ein gong veit alt, vil eg minna dykk um at Herren, då han hadde frelst folket ut or Egyptarland, sidan tynte deim som ikkje trudde. **6** Og dei englar som ikkje heldt fast ved sitt høge stand, men gjekk ifrå sin eigen heim, deim heldt han i varetek i ævelege lekkjar under myrkret til domen på den store dagen; (*aīdios g126*) **7** liksom Sodoma og Gomorra og byarne der ikring, då dei på same vis som desse dreiv hor og for etter framandt kjøt, ligg der til eit fydredøme, lidande ein æveleg elds refsing. (*aīōnios g166*) **8** Og like vel gjer desse like eins: med di dei gjeng i draumar, gjer dei kjøtet ureint, vanvyrder herredøme og spottar høge magter. **9** Men då yverengelen Mikael trætta med djeven um Mose likam, våga han ikkje å segja ein spottande dom, men sagde: «Herren refse deg!» **10** Men desse spottar det dei ikkje kjenner; men det dei av naturi skynar liksom dei vitlause dyr, med det tyner dei seg. **11** Usæle dei! for dei hev gjenge Kains veg og kasta seg inn i Bileams villa for vinning skuld og er tynte ved Korahs upprør. **12** Desse er skamflekkjer ved dykkar kjærleiks-måltider, når dei utan blygsla sit i gilde med dykk og forar seg sjølv, vatslause skyer, som vert umdrivne av vindar, avlauva, fruktlause tre, two gonger utdøydde, uprykte med roti, **13** ville havbårar som skumar ut si eigi skam, villfarande stjernor, som kolmyrkret er etla åt i all æva. (*aīōn g165*) **14** Desse var det og Enok, den sjuande frå Adam, spådde um då han sagde: «Sjå, Herren kjem med sine mange tusund heilage **15** for å halda dom yver alle og refsa alle ugudlege for alle deira ugudlege gjerningar som dei gjorde, og for alle dei harde ord som dei tala imot honom, dei ugudlege syndarar!» **16** Desse er folk som murrar og klagar yver lagnaden, endå dei fer etter sine lyster, og deira munn talar skrøytande ord, endå dei gjøler for folk for vinning skuld. **17** Men de, kjære, kom i hug dei ord som fyrr er tala av vår Herre Jesu Kristi apostlar! **18** For dei sagde dykk, at i den siste tidi skal det koma spottarar, som fer etter sine ugudlege

lyster. **19** Desse er dei som skil seg ut, naturlege menneske som ikkje hev ånd. **20** Men de, kjære, uppbygg dykk sjølve på dykkar høgheilage tru! Bed i den Heilage Ande, **21** og halde dykk soleis i Guds kjærleik, medan de ventar på vår Herre Jesu Kristi miskunn til ævelegt liv! (*aīōnios g166*) **22** Og sume skal de tala til rettes av di dei tvilar, **23** andre skal de frelsa med di de riv deim ut or elden, andre skal de miskunna med otte, so de hatar jamvel den kjolen som hev vorte urein av kjøtet! **24** Men honom som er megtig til å halda dykk uppe so de ikkje snåvar, og føra dykk lytelause fram for sin herlegdom i fagnad, **25** den einaste Gud, vår frelsar ved Jesus Kristus, vår Herre, honom høyrer herlegdom til og majestæt og velde og magt fyre all tid og no og i all æva. Amen. (*aīōn g165*)

Apenbaring

1 Jesu Kristi openberring, som Gud gav honom til å visa tenarane sine det som snart skal hendast; og han sende bod ved engelen sin og synte det i teikn for tenaren sin Johannes, 2 som hev vitna um Guds ord og Jesu Kristi vitnemål, alt det han såg. 3 Sæl er den som les og dei som høyrer det profetiske ord og gøymer det som stend skrive der; for tidi er nærl! 4 Johannes til dei sju kyrkjelydarne i Asia: Nåde vere med dykk og fred frå honom som er og som var og som kjem, og frå dei sju ånder som er framfor hans kongsstol, 5 og frå Jesus Kristus, det truverdige vitnet, den fyrstefødde av dei daude og herren yver kongarne på jord! Honom som elskar oss og hev fria oss frå synderne våre med sitt blod, 6 og som hev gjort oss til eit kongerike, til prestar for Gud og sin Fader, honom tilhøyrer æra og magti i all æval! Amen. (aiōn g165) 7 Sjå, han kjem med skyerne, og kvar auga skal sjå honom, også dei som hev gjenomstunge honom, og alle ætter på jordi skal gråta sårt for honom. Ja, Amen! 8 Eg er A og Å, segjer Herren Gud, han som er og som var og som kjem, den Allmegtige. 9 Eg, Johannes, som er dykkar bror og luthavande i trengsla og i riket og i tolmodet i Jesus, eg var på den øyi som heiter Patmos, for Guds ord og Jesu vitnemål skuld. 10 Eg var burtrykt i Anden på Herrens dag, og eg høyrdde attanfor meg ei sterk røyst som av ein basun, som sagde: 11 «Det du ser, skriv det upp i ei bok og send det til dei sju kyrkjelydarne, til Efesus og til Smyrna og til Pergamum og til Tyatira og til Sardes og til Filadelfia og til Laodikeal!» 12 Og eg snudde meg, so eg kunde sjå røysti som tala med meg, og då eg snudde meg, såg eg sju ljosestakar av gull, 13 og midt imillom dei sju ljosestakarne ein som var lik ein menneskesjon, klædd i ein fotsid kjole og umbunden under bringa med eit gullbelte, 14 og hovudet og håret hans var kvitt som kvit ull, som snø, og augo hans som eldsloge, 15 og føterne hans var liksom skinande kopar, som dei var glødde i ein omn, og røysti hans var som ljod av mange vatn. 16 Og han hadde sju stjernor i si høgre hand, og eit tviegjøgga kvast sverd gjekk ut or munnen hans, og hans åsyn var som soli når ho skin i si kraft. 17 Og då eg såg honom, fall eg ned for føterne hans som ein daud; og han lagde si høgre hand på meg og sagde: 18 «Ottast ikkje! eg er den fyrste og den siste og den livande; og eg var daud, og sjå, eg er livande i all æva! Og eg hev lyklarne til dauden og til helheimen. (aiōn g165, Hadēs g986) 19 Skriv då det du såg, både det som er, og det som skal henda heretter, 20 løyndomen med dei sju stjernorne som du såg i mi høgre hand, og dei sju gull-ljosestakarne!

Dei sju stjernorne er englar for dei sju kyrkjelydarne, og dei sju ljosestakarne er dei sju kyrkjelydarne.»

2 «Skriv til engelen for kyrkjelyden i Efesus: Dette segjer han som held dei sju stjernorne i si høgre hand, han som gjeng midt imillom dei sju gull-ljosestakarne: 2 Eg veit um gjerningarne dine, og arbeidet ditt, og tolmodet ditt, og at du ikkje kann lida dei vonde, og du hev prøvt deim som segjer dei er apostlar, og ikkje er det, og hev funne at dei er ljugarar; 3 og du hev tolmod og hev havt mykje å bera for mitt namn skuld, og du hev ikkje vorte trøytt. 4 Men eg hev imot deg at du hev oppgjeve din fyrste kjærleik. 5 Kom difor i hug kvar du er fallen ifrå, og vend um og gjer dei fyrste gjerningarne! elles kjem eg snart yver deg og vil flytja ljosestaken din frå sin stad, um du ikkje umvender deg. 6 Men dette hev du, at du hatar gjerningarne åt nikolaitarne, som eg og hatar. 7 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, honom vil eg gjeva å eta av livsens tre, som er i Guds Paradis. 8 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Smyrna: Dette segjer den fyrste og den siste, han som var daud, og vart livande: 9 Eg veit um trengsla di og fatigdomen din - men du er rik - og spotti frå deim som segjer at dei er jødar, og ikkje er det, men er Satans synagoga. 10 Ottast ikkje for det du skal lida! Sjå, djevelen skal kasta nokre av dykk i fengsel, so de skal verta freista, og de skal hava trengsla i ti dagar. Ver tru til dauden, so skal eg gjeva deg livsens kruna! 11 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, han skal slett ikkje lida mein av den andre dauden! 12 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Pergamum: Dette segjer han som hev det tviegjøgga kvasse sverdet: 13 Eg veit kvar du bur: der som Satans kongsstol er, og du held fast ved mitt namn, og du forneitta ikkje mi tru, endå i dei dagar då Antipas var mitt true vitne, han som vart ihelslegen hjå dykk, der Satan bur. 14 Men eg hev nokre få ting imot deg: at du hev sume der som held fast ved Bileams læra, han som lærde Balak å leggja støyt for Israels born, å eta avgudsoffer og gjera hor. 15 Soleis hev du og sume som held fast ved læra åt nikolaitarne. 16 Vend um! men um du ikkje det gjer, kjem eg snart yver deg og vil strida mot deim ved min munns sverd. 17 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, honom vil eg gjeva å eta av det løynde manna, og eg vil gjeva honom ein kvit stein og eit nytt namn skrive på steinen, som ingen kjänner, utan den som fær det! 18 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Tyatira: Dette segjer Guds son, han som hev augo som eldsloge og føter som skinande kopar: 19 Eg veit um dine gjerningar og din kjærleik og di tenesta og di tru og tolmodet ditt og dei

siste gjerningarne dine, som er fleire enn dei fyrste. 20 Men eg hev imot deg at du let kvenna Jezabel råda, ho som seger at ho er ei profetkvinna, og ho lærer og därar mine tenarar til å驱ra hor og eta avgudsoffer. 21 Og eg gav henne tid til å venda um, men ho vil ikkje venda um frå sin hordom. 22 Sjå, eg kastar henne på sjukelægje, og deim som driv hor med henne, i stor trengsla, dersom dei ikkje vender um frå sine gjerningar. 23 Og borni hennar vil eg rykkja burt ved daude, og alle kyrkjelydarne skal sanna at eg er den som ransakar nyro og hjarto, og eg vil gjeva dykk kvar etter dykkar gjerningar. 24 Men eg segjer dykk andre i Tyatira, alle som ikkje hev denne læra, og som ikkje kjenner Satans dyptre - som dei segjer :- Eg vil ikkje leggja nokor onnor byrd på dykk. 25 Berre halde fast ved det du hev, til dess eg kjem! 26 Og den som sigrar og tek vare på mine gjerningar alt til enden, honom vil eg gjeva magt yver heidningane, 27 og han skal styra deim med jarnstav, liksom ein knasar kruskjerald, so som eg og hev fenge det av min Fader; 28 og eg vil gjeva honom morgonstjerna. 29 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne!»

3 «Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Sardes: Dette segjer han som hev dei sju Guds ånder og dei sju stjernorne: Eg veit um gjerningarne dine, at du hev namn av å liva, og du er daud! 2 Vert vaken og styrk det andre, som var på veg til å dø! for eg hev ikkje funne gjerningarne dine fullkomne for min Gud. 3 Kom difor i hug korleis du hev lært og hørt, og tak vare på det og vend um! Dersom du då ikkje vaker, skal eg koma som ein tjuv, og du skal ikkje vita kva stund eg kjem yver deg. 4 Men du hev nokre få namn i Sardes som ikkje hev flekka klædi sine, og dei skal ganga med meg i kvite klæde; for dei er det verde. 5 Den som sigrar, han skal verta klædd soleis i kvite klæde, og eg skal ikkje strjuka hans namn ut or livsens bok, og eg vil kjennast ved hans namn for min Fader og for hans englar. 6 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne! 7 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Filadelfia: Dette segjer den Heilage, den Sannordige, han som hev Davids lykel, han som let upp, og ingen let att, og let att, og ingen let upp: 8 Eg veit um dine gjerningar. Sjå, eg hev sett framfyre deg ei opna dør, og ingen kann lata henne att; for du hev litl kraft, og hev like vel halde mitt ord og ikkje forneitta mitt namn. 9 Sjå, eg let nokre av Satans synagoga koma, som segjer dei er jødar, og ikkje er det, men lyg; sjå, eg vil gjera so at dei skal koma og falla ned for føterne dine og kjenna at eg hev elsa deg. 10 Sidan du hev teke vare på mitt ord um tolmod, so vil eg og halda deg fri frå den freistings stund som skal koma yver all heimen til å freista deim som bur på jordi. 11

Eg kjem snart; halde fast på det du hev, so ingen skal taka kruna di! 12 Den som sigrar, honom vil eg gjera til ein pilar i min Guds tempel, og han skal aldri meir ganga ut derifrå, og eg vil skriva på honom min Guds namn og namnet på min Guds by, det nye Jerusalem, det som kjem ned frå himmelen frå min Gud, og mitt namn det nye. 13 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne! 14 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Laodikea: Dette segjer han som er amen, det truverdige og sannordige vitnet, upphavet til Guds skapning: 15 Eg veit um dine gjerningar, at du er korkje kald eller varm. Gjev du var kald eller varm! 16 Men so, då du er lunka og korkje kald eller varm, vil eg spy deg ut or munnen min. 17 Sidan du segjer: «Eg er rik og hev ovnøgd og treng ingen ting», og du veit ikkje at du er arm og ynkeleg og fatig og blind og naken, 18 so råder eg deg til å kjøpa av meg gull som er glødt i eld, so du kann verta rik, og kvite klæde, so du kann klæda deg med deim, og skammi av din nakenskap ikkje skal verta synberr, og salva augo dine med augnesalve, so du kann sjå! 19 Alle deim som eg elskar, deim refser og tuktar eg. Ver difor ihuga og vend um! 20 Sjå, eg stend for døri og bankar på; dersom nokon høyrer mi røyst og let upp døri, so vil eg ganga inn til honom og halda nattverd med honom, og han med meg. 21 Den som sigrar, honom vil eg gjeva å sitja med meg på min kongsstol, liksom og eg hev sigra og sett meg med min Fader på hans kongsstol. 22 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne!»

4 Deretter såg eg, og sjå, det var ei dør opna i himmelen, og den fyrste røysti som eg hadde hørt liksom ein basun som tala med meg, sagde: «Stig opp her, so skal eg syna deg det som skal hendast heretter!» 2 Straks var eg burrykt i Anden, og sjå, ein kongsstol stod i himmelen, og det sat ein på stolen. 3 Og han som sat der, var sjåande til liksom jaspis og sarderstein, og det var ein regnboge rundt um stolen, å sjå til liksom smaragd. 4 Og rundt ikring stolen var det fire og tjuge stolar, og på stolarne såg eg fire og tjuge eldste sitjande, klædde i kvite klæde, og dei hadde gullkrunor på hovudi sine. 5 Og frå stolen for det ut ljoneldar og røyster og toredunar, og framfor stolen brann sju eldkyndlar, som er dei sju Guds ånder. 6 Og framfor stolen var det eit glashav likt krystall, og midt fyre stolen og rundt um stolen er det fire livende, uppfyllte med augo framantil og attantil. 7 Og den fyrste livendet er likt ei løva, og det andre livendet er likt ein ukse, og det tridje livendet hev åsyn som eit menneske, og det fjorde livendet er likt ei fljugande ørn. 8 Og dei fire livendi hadde, kvart for seg, seks vengjer; rundt ikring og innantil var dei uppfylle med augo, og dei held ikkje upp dag

eller natt med å segja: «Heilag, heilag, heilag er Herren, Gud den allmektige, han som var og som er og som kjem!»

9 Og når dei fire livendi gjev æra og pris og takk åt honom som sit på stolen, og som liver i all æva, (aiōn g165) **10** so fell dei fire og tjuge eldste ned for honom som sit på stolen, og tilbed honom som liver i all æva, og kastar krunorne sine ned for stolen og segjer: (aiōn g165) **11** «Verdig er du, Herre, til å få æra og pris og magt! for du skapte alle ting, og for din vilje skuld var dei til og vart dei skapte!»

5 Og eg såg i den høgre handi hans som sat på stolen ei bok med skrift på innsida og utsida og forsigla med sju innsigle. **2** Og eg såg ein veldug engel, som ropa ut med høg røyst: «Kven er verdig til å opna boki og brjota hennar innsigle?» **3** Og ingen i himmelen eller på jordi eller under jordi kunde opna boki eller sjå i henne. **4** Då gret eg sårt, av di ingen vart funnen verdig til å opna boki eller sjå i henne. **5** Og ein av dei eldste segjer til meg: «Gråt ikkje! sjå, løva som er av Juda ætt, Davids rotrenning, hev sigra og kann opna boki og brjota hennar sju innsigle.» **6** Og eg såg at midt imillom stolen og dei fire livendi og midt imillom dei eldste stod eit lamb, liksom slagta, og det hadde sju horn og sju augo, det er dei sju Guds ånder som er utsende yver all jordi. **7** Og det kom og tok boki or den høgre handi hans som sat på stolen. **8** Og då det tok boki, fall dei fire livendi og dei fire og tjuge eldste ned for Lambet, og dei hadde kvar si harpa og gullskåler fulle med røykjelse, som er børnerne frå dei heilage. **9** Og dei syng ein ny song og segjer: «Du er verdig til å taka boki og opna hennar innsigle, av di vart slagta og med ditt blod kjøpte oss åt Gud av alle ætter og tungemål og folk og landslydar. **10** Og du gjorde deim til eit kongrike og til prestar for vår Gud, og dei skal vera kongar på jordi!» **11** Og eg såg, og eg høyrdie ei røyst av mange englar ikring stolen og dei fire livendi og dei eldste; og talet på deim var ti tusund gonger ti tusund og tusund gonger tusund. **12** Og dei sagde med høg røyst: «Lambet som er slagta, er verdigt til å få magt og rikdom og visdom og styrke og pris og æra og velsigning!» **13** Og kvar skapning som er i himmelen og på jordi og under jordi og på havet, og alt det som er i deim, høyrdie eg segja: «Honom som sit på stolen, og Lambet tilhøyrer velsigning og pris og æra og magt i all æval!» (aiōn g165) **14** Og dei fire livendi sagde: «Amen!» Og dei fire og tjuge eldste fall ned og tilbad.

6 Og eg såg då Lambet opna eit av dei sju innsigli, og eg høyrdie eit av dei fire livendi segja som med torerøyst: «Kom!» **2** Og eg såg, og sjå, ein kvit hest; og han som sat på honom, hadde ein boge, og det vart gjeve honom ei

kruna, og han drog ut med siger og til siger. **3** Og då det opna det andre innsiglet, høyrdie eg det andre livendet segja: «Kom!» **4** Og det kom ut ein annan hest, som var raud, og honom som sat på honom, vart det gjeve å taka freden burt frå jordi, og at dei skulde slagta kvarandre; og det var gjeve honom eit stort sverd. **5** Og då det opna det tridje innsiglet, høyrdie eg det tridje livendet segja; «Kom!» Og eg såg, og sjå, ein svart hest; og han som sat på honom, hadde ei vegg i handi. **6** Og eg høyrdie liksom ei røyst midt imillom dei fire livendi, som sagde: «Eit mål kveite for ein pening, og tri mål bygg for ein pening; men oljen og vinen skal du ikkje skada.» **7** Og då det opna det fjorde innsiglet, høyrdie eg røysti av det fjorde livendet, som sagde: «Kom!» **8** Og eg såg, og sjå, ein gul hest; og han som sat på honom, hans namn var Dauden, og helheimen fylgte med honom: og det vart gjeve deim magt yver fjordeparten av jordi til å drepa med sverd og med svolt og med sott og ved villoppa på jordi. (Hadēs g86) **9** Og då det opna det femte innsiglet, såg eg under altaret deira sjæler som var myrde for Guds ord og det vitnemål skuld som dei hadde. **10** Og dei ropa med høg røyst og sagde: «Herre, du heilage og sannordige, kor lenge drygjer du fyr du held dom og hemner blodet vårt på deim som bur på jordi?» **11** Og det vart gjeve deim kvar ein lang, kvit kjole, og det vart sagt deim at dei skulde slå seg til ro endå ei liti stund, til dess talet vart fullt på deira medtenarar og brør som skulde verta ihelslegne liksom dei. **12** Og eg såg då det opna det sette innsiglet, og sjå, det vart ein stor jordskjelv, og soli vart svart som ein hårsekk, og månen vart som blod. **13** Og stjernorne på himmelen fall ned på jordi, liksom eit fiketre kastar sine umogne fikor ned når det vert rist av sterk vind. **14** Og himmelen kvar i hop som ein bokrull som vert samanrulla, og kvart fjell og kvar øy vart flutt frå sin stad. **15** Og kongarne på jordi og stormennerne og herhovdingarne og dei rike og dei velduge og kvar træl og kvar fri mann gøynde seg i holor og i berghamarar. **16** Og dei segjer til fjelli og hamrarne: «Fall yver oss og gøy oss for hans åsyn som sit på kongsstolen og for vreiden til Lambet! **17** For deira store vreide-dag er kommen, og kven kann standa seg?»

7 Deretter såg eg fire englar som stod på dei fire hynro av jordi og heldt dei fire vindarne på jordi, so ingen vind skulde blåsa yver jordi eller yver havet eller på noko tre. **2** Og eg såg ein annan engel, som steig upp frå solovringi og hadde den livande Guds innsigle; og han ropa med høg røyst til dei fire englar som det var gjeve å skada jordi og havet, **3** og sagde: «Skad ikkje jordi eller havet eller trei, fyr me før sett innsigle på vår Guds tenrar i deira pannor!» **4** Og eg høyrdie talet på deim som hadde fenge innsigle: eit

hundrad og fire og fyrti tusund med innsigle utav alle ætter av Israels born: 5 av Juda-ætti tolv tusund med innsigle, av Ruben-ætti tolv tusund, av Gads-ætti tolv tusund, 6 av Assers-ætti tolv tusund, av Naftali-ætti tolv tusund, av Manasse-ætti tolv tusund, 7 av Simeons-ætti tolv tusund, av Levi-ætti tolv tusund, av Issakars-ætti tolv tusund, 8 av Sebulons-ætti tolv tusund, av Josefs-ætti tolv tusund, og av Benjamins-ætti tolv tusund med innsigle. 9 Deretter såg eg, og sjå: ein stor skare som ingen kunde telja, av alle folk og ætter og landslydar og tungemål, som stod framfor kongsstolen og Lambet, klædde i lange kvite klæde og med palmegreiner i henderne, 10 og dei ropa med høg røyst og sagde: «Frelsa hører til vår Gud, som sit på kongsstolen, og Lambet.» 11 Og alle englarne stod rundt um stolen og um dei eldste og dei fire livendi, og dei fall ned for stolen på sitt andlit og tilbad Gud 12 og sagde: «Amen! Velsigning og æra og visdom og takk og pris og magt og styrke hører til vår Gud i all æva! Amen.» (aiōn g165) 13 Og ein av dei eldste tok til ords og sagde til meg: «Desse som er klædde i dei lange kvite kjolarne, kven er dei, og kvar er dei komne ifrå?» 14 Eg sagde til honom: «Herre, du veit det.» Og han sagde til meg: «Dette er dei som kjem ut ur den store trengsla, og dei hev tvege kjolarne sine og gjort deim kvite i blodet av Lambet. 15 Difor er dei for Guds kongstol og tener honom dag og natt i hans tempel; og han som sit på stolen, skal reisa sin bustad yver deim. 16 Dei skal ikkje lenger hungra og ikkje lenger tyrsta; ikkje heller skal soli falla på deim eller nokon hite; 17 for Lambet som er midt framfor kongsstolen, skal vakta deim og leida deim til livsens vatskjeldor, og Gud skal turka kvar tåra frå augo deira.»

8 Og då det opna det sjuande innsiglet, vart det stilt i himmelen umkring ein halv time. 2 Og eg såg dei sju englarne som stend for Guds åsyn, og det vart gjeve deim sju basunar. 3 Og ein annan engel kom og stod ved altaret, og han hadde eit røykjefat av gull, og det vart gjeve honom mykje røykjelse, som han skulde leggja til bønerne frå alle dei heilage på det gullaltaret som var framfor stolen. 4 Og røyken av røykjelsen steig frå engelens hand upp for Gud med bønerne frå dei heilage. 5 Og engelen tok røykjefatet og fyllte det med eld frå altaret og kasta det på jordi; og det kom toredunar og røyster og ljondalar og jordskjelv. 6 Og dei sju englarne som hadde dei sju basunane, gjorde seg ferdige til å blåsa i deim. 7 Og den fyrste engelen bles. Og det kom hagl og eld, blanda med blod, og vart kasta ned på jordi; og tridjeparten av jordi vart uppbrand, og tridjeparten av trei vart uppbrand, og alt grønt gras vart

uppbrand. 8 Og den andre engelen bles. Og det vart liksom eit stort fjell, brennande i eld, kasta i havet; og tridjeparten av havet vart til blod. 9 Og so døydde tridjeparten av dei skapningar i havet som hadde liv, og tridjeparten av skipi gjekk under. 10 Og den tridje engelen bles. Og frå himmelen fall ei stor stjerna, brennande som ein kyndel, og ho fall på tridjeparten av elvarne og på vatskjeldorne. 11 Og namnet på stjerna var malurt, og tridjeparten av vatnet vart til malurt, og mange menneske døyde av vatnet, då det hadde vorte beiskt. 12 Og den fjorde engelen bles. Og tridjeparten av soli vart slegen, og tridjeparten av månen og tridjeparten av stjernene, so tridjeparten av deim skulde verta formyrt, og tridjeparten av dagen missa ljoset sitt, og natt like eins. 13 Og eg såg, og eg hørde ein ørn som flaug under det høgste av himmelen og sagde med høg røyst: «Usæle, usæle, usæle dei som bur på jordi, for dei andre basunrøyster av dei tri englar som endå skal blåsa!»

9 Og den femte engelen bles. Og eg såg eg ei stjerna som hadde falle frå himmelen ned på jordi, og ho fekk lykelen til avgrunnsbrunnen. (Abysos g12) 2 Og ho opna avgrunnsbrunnen, og ein røyk steig upp ur brunnen, lik røyken av ein stor omn, og soli og lufti vart myrkte av røyken frå brunnen. (Abysos g12) 3 Og or røyken kom grashoppar ut på jordi, og det vart gjeve deim magt, slik som skorpionarne på jordi hev, 4 og det vart sagt deim at dei ikkje måtte skada graset på jordi eller noko grønt eller noko tre, men berre dei menneske som ikkje hadde Guds innsigle på pannorne. 5 Og det vart gjeve deim at dei ikkje skulde drepa deim, men pina deim i fem månader; og pinsla av deim var som pinsla av ein skorpion når han sting eit menneske. 6 Og i dei dagar skal folk søkja dauden og ikkje finna honom, og stunda etter å døy, og dauden skal fly frå deim. 7 Og grashopparne såg ut som hestar, tilbudde til strid; og på hovudi deira var det liksom krunor av gull, og andlit deira var som menneskeandlit. 8 Og dei hadde hår som kvendehår, og tennerne deira var som løvetenner. 9 Og dei hadde brynjor liksom jarnbrynjor, og ljoden av vengjerne deira var som ljud av vogner når mange hestar renner til strid. 10 Og dei hadde stertar liksom skorpionar, og det var broddar i stertarne deira, og dei hadde magt til å skada menneski fem månader. 11 Til konge yver seg hev dei avgrunnsgengelen, hans namn er på hebraisk Abaddon, og på gresk hev han namnet Apollyon. (Abysos g12) 12 Det fyrste usæle er yverstade; sjå, det kjem two usæle etter dette! 13 Og den sette engelen bles. Og eg hørde ei røyst frå dei fire horni på det gullaltaret som stod framfor Gud, 14 og ho sagde til den

sette engelen, som hadde basunen: «Løys dei fire englarne som er bundne ved den store elvi Eufrat!» **15** Og dei fire englarne vart løyste, dei som hadde vore ferdige på timen og dagen og månaden og året til å dreppe tridjeparten av menneski. **16** Og talet på herarne av hestfolk var two gonger ti tusund gonger ti tusund; eg høyrdde talet på deim. **17** Og soleis såg eg i syni hestarne og deim som sat på deim: dei hadde eldraude og myrkraude og svåvelgule brynjor; og hovudi på hestarne var som løvehovud, og or munnarne deira fer det ut eld og røyk og svavel. **18** Av desse tri: elden og røyken og svåvelet, som for ut or munnarne deira, vart tridjeparten av menneski dreppe. **19** For magti åt hestarne ligg i munnen deira og halen deira, for halarne deira er som ormar og hev hovud, og med deim gjør dei skade. **20** Og dei andre menneske, som ikkje vart drepne i desse plågorne, vende ikkje um frå dei verki deira hender hadde gjort, so dei heldt upp med å tilbeda dei vonde ånder og avgudarne av gull og av sylv og av kopar og av stein og av tre, som korkje kann sjå eller høyra eller ganga. **21** Og dei vende ikkje um frå mordgjerningane sine eller frå trolldomskunsterne sine eller frå hordomen sin eller frå tjuvskapen sin.

10 Og eg såg ein annan veldug engel stiga ned frå himmelen, sveipt i ei sky, og regnbogen var yver hovudet hans, og hans åsyn var som soli, og føterne hans som eldstolpar. **2** Og han hadde i handi ei liti opna bok, og han sette sin høgre fot på havet og den vinstre på jordi. **3** Og han ropa med høg røyst, som ei løva burar, og då han hadde ropa, tala dei sju toredunar med sine røyster. **4** Og då dei sju toredunar hadde tala med sine røyster, vilde eg til å skriva; og eg høyrdde ei røyst frå himmelen som sagde til meg: «Set innsigle for det som dei sju toredunar tala, og skriv det ikkje uppl!» **5** Og engelen, som eg såg standa på havet og på jordi, lyfte handi upp mot himmelen, **6** og svor ved honom som liver i all æva, som skapte himmelen og det som er i honom, og jordi og det som er på henne, og havet og det som er i det, at det ikkje lenger skal vera nokor tid. (*aión g165*) **7** Men i dei dagar då røysti av den sjuande engelen vert høyd, når han skal blåsa, då skal og Guds løyndom vera fullenda, so som han forkynte for tenaranane sine, profetarne. **8** Og den røysti som eg hadde hørt frå himmelen, tala etter med meg og sagde: «Gakk og tak den little opne boki i handi på den engelen som stend på havet og på jordi!» **9** Og eg gjekk burt til engelen og sagde til honom: «Gjev meg den little bok!» Og han sagde til meg: «Tak og et henne, og ho skal svida i magen din; men i munnen din skal ho vera söt som honning.» **10** Og eg tok den little boki or

handi på engelen og åt henne, og ho var söt som honning i munnen min, men då eg hadde ete henne, sveid det i magen min. **11** Og dei segjer til meg: «Du skal atter spå um mange landslydar og folk og tungemål og kongar.»

11 Og det vart gjeve meg ei røyr liksom ein stav, med dei ordi: «Statt upp og mæl Guds tempel og altaret og deim som tilbed der! **2** Men fyregarden utanfor templet, lat honom vera og mæl honom ikkje! for han er gjeven åt heidningane, og dei skal trøda ned den heilage byen i two og fyrti månader. **3** Og eg vil gjeva mine two vitne, at dei skal vera profetar i tusund og two hundrad og seksti dagar, klaedde i sekk. **4** Dette er dei two oljetrei og dei two ljosestakarne som stend framfor Herren yver jordi. **5** Og dersom nokon vil gjera deim skade, so gjeng det eld ut or munnen deira og fortærer fiendarne deira; ja, dersom nokon vil gjera deim skade, skal han soleis verta drepene. **6** Desse hev magti til å lata att himmelen, so de ikkje skal falla regn i dei dagar dei er profetar; og dei hev magt yver vatni til å umskapa deim til blod og til å slå jordi med allslag plåga, so ofte dei vil. **7** Og når dei hev fullført sitt vitnemål, skal det dyret som stig upp av avgrunnen, føra strid med deim og vinna på deim og dreppe deim. (*Abyssos g12*) **8** Og liki deira skal liggja på gatorne i den store byen, den som i åndeleg tyding vert kalla Sodoma og Egyptarland, der som og deira herre vart krossfest. **9** Og nokre av landslydarne og ætterne og tungemåli og folki skal sjå liki deira tri dagar og ein halv og ikkje lata liki deira verta lagde i grav. **10** Og dei som bur på jordi, skal glede seg yver deim og fagna seg og senda kvarandre gavor, av di desse two profetarne var til plåga for deim som bur på jordi.» **11** Og etter dei tri dagar og ein halv kom det livs-ande frå Gud i deim, og dei stod på føterne, og ein stor otte fall på deim som såg deim. **12** Og dei høyrdde ei høg røyst frå himmelen som sagde til deim: «Stig upp her!» Og dei steig upp til himmelen i skyi, og fiendarne deira såg deim. **13** Og i same stundi kom det ein stor jordskjelv, og tiandeparten av byen fall, og sju tusund mann vart drepne i jordskjelven; og dei andre vart forfærde og gav Gud i himmelen æra. **14** Det andre usæle er yverstad; sjå, det tridje usæle kjem snart. **15** Og den sjuande engelen bles. Og det vart hørt høge røyster i himmelen, som sagde: «Kongedømet yver verdi er tilfalle vår Herre og den han salva, og han skal vera konge i all æva.» (*aión g165*) **16** Og dei fire og tjuge eldste, som sit framfor Gud på stolarne sine, fall ned på sitt andlit og tilbad Gud **17** og sagde: «Me takkar deg, Herre Gud, du allmegtige, du som er og som var, at du hev teke di store magt og vorte konge. **18** Og heidningane hev vorte vreide, og din vreide er komen,

og den tid då dei daude skal dømast, og då du skal løna dine tenarar, profetarne og dei heilage og deim som ottast ditt namn, dei små og dei store, og då du skal øyda deim som øyder jordi.» 19 Og Guds tempel i himmelen vart upplate, og hans sambandskista vart sedd i templet hans; og det kom Joneldar og røyster og toredunar og jordskjelv og stort hagl.

12 Og eit stort teikn vart set i himmelen: ei kvinna klædd med soli, og med månen under føterne, og på hovudet hadde ho ei kruna av tolv stjernor. 2 Og ho var med barn og skrek i barnsnaud og i harde førderider. 3 Og eit anna teikn vart set i himmelen, og sjå: ein stor eldraud drake, som hadde sju hovud og ti horn og på hovudi sine sju krunor. 4 Og sterten hans drog tridjeparten av stjernorne på himmelen med seg og kasta deim ned på jordi; og draken stod framfor kvenna som skulde føda, so han kunde gløypa barnet hennar når ho hadde født det. 5 Og ho fødde eit gutebarn, som skal styra alle heidningane med jarnstav, og barnet hennar vart upprukt til Gud og til hans kongsstol. 6 Og kvenna flydde ut i øydemarki, der ho hev ein stad som Gud hev laga til åt henne, for at dei skal næra henne der i tusund two hundred og seksti dagar. 7 Og det vart ein strid i himmelen: Mikael og hans englar stridde med draken, og draken stridde, og hans englar. 8 Og dei vann ikkje, og deira stad vart ikkje heller meir funnen i himmelen. 9 Og den store draken vart kasta ned, den gamle ormen, han som vert kalla djevelen og Satan, han som dårar heile verdi; han vart kasta ned på jordi, og englarne hans vart kasta ned med honom. 10 Og eg høyrdi ei høg røyst i himmelen, som sagde: «Frå no eig vår Gud frelsa og krafti og riket, og den han salva, hev magti; for klagaren mot brørne våre er kasta ned, han som klagar deim for vår Gud dag og natt. 11 Og dei hev vunne yver honom i kraft av blodet av Lambet og det ordet dei vitna; og dei hadde ikkje livet sitt kjært, alt til dauden. 12 Difor fagna dykk, de himlar, og de som bur i deim! Usæle jordi og havet! for djevelen hev fare ned til dykk i stor vreide, då han veit at han berre hev ei liti tid.» 13 Og då draken såg at han var nedkasta til jordi, forfylgde han kvenna som hadde født guten. 14 Og dei two vengerne på den store ørnens vart gjevne til kvenna, so ho skulde fljuga ut i øydemarki til sin stad, der ho fær si føda ei tid og tider og ei halv tid, langt ifrå augo på ormen. 15 Og ormen spruta or gapet sitt vatn som ei elv etter kvenna, for å riva henne burt med elvi. 16 Men jordi kom kvenna til hjelp, og jordi opna sin munn og sveglde elvi som draken spruta ut or gapet sitt. 17 Og draken vart arg på kvenna og gjekk burt og skulde strida med dei andre av hennar ætt, dei som held Guds bod og hev Jesu vitnemål. Og eg stod på sanden ved havet.

13 Og eg såg eit dyr stiga upp or havet, det hadde ti horn og sju hovud, og på horni sine ti krunor, og på hovudi sine spottings namn. 2 Og dyret som eg såg, var likt ein leopard, og føterne på det var som på ein bjørn, og gapet som eit løvegap. Og draken gav det si kraft og sin kongsstol og stor magt. 3 Og eg såg eit av hovudi på det liksom sára til ulivs; og ulivssåret vart lækt, og all jordi undrast og fylgte etter dyret; 4 og dei tilbad draken for di han hadde gjeve dyret magt, og dei tilbad dyret og sagde: «Kven er lik dyret, og kven kann strida mot det?» 5 Og det vart gjeve det ein munn som tala store og spottande ord, og det vart gjeve det magt til å halda på i two og fyrti månader. 6 Og det opna munnen sin til spottingar mot Gud, til å spotta hans namn og hans bustad, deim som bur i himmelen. 7 Og det vart det gjeve å føra strid mot dei heilage og vinna på deim, og det vart gjeve det magt yver kvar ætt og kvar landslyd og kvart tungemål og kvart folk. 8 Og alle som bur på jordi, skal tilbeda det, kvar den som ikkje frå verdi vart grunnlagd, hev fenge namnet sitt skrive i livsens bok hjå Lambet som er slagta. 9 Dersom nokon hev øyra, so høyre han! 10 Um nokon fører i fengsel, han skal i fengsel. Um nokon drep med sverd, han skal drepast med sverd. Her er tolmodet og trui til dei heilage. 11 Og eg såg eit anna dyr stiga upp or jordi, og det hadde two horn liksom eit lamb, og tala liksom ein drake. 12 Og det brukar heile magti åt det fyrste dyret for augo på det, og gjer at jordi og dei som bur på henne, tilbed det fyrste dyret, som ulivssåret vart lækt på. 13 Og det gjer store teikn, so det endå fær eld til å falla ned frå himmelen på jordi for augo på menneski. 14 Og det dårar deim som bur på jordi, for dei teikn skuld som det hev fenge magt til å gjera for augo på dyret, med di det seger til deim som bur på jordi, at dei skal gjera eit bilæte åt det dyret som hev såret av sverdet og vart i live. 15 Og det fekk magt til å gjeva dyrebilætet livs-ande, so dyrebilætet jamvel kunde tala, og gjera so, at alle dei som ikkje vilde tilbeda dyrebilætet, skulde drepast. 16 Og det gjer at alle, både små og store, rike og fatige, frie og trælar, fær eit merke på si høgre hand eller på panna si, 17 og at ingen kann kjøpa eller selja, utan den som hev merket, namnet på dyret eller talet for dette namnet. 18 Her er det visdomen! Den som hev vit, han rekne ut talet til dyret; for det er talet for eit menneske, og talet for det er seks hundred og seks og seksti.

14 Og eg såg, og sjå: Lambet stod på Sionsfjellet og med det hundred og fire og fyrti tusund, som hadde dess namn og dess Faders namn skrive på panna. 2 Og eg høyrdi ei røyst frå himmelen liksom ljoden av mange vatn og som ljoden av sterk tora, og eg høyrdi ljod av harpespelarar

som spela på harporne sine. 3 Og dei song ein ny song framfor kongsstolen og for dei fire livendi og dei eldste; og ingen kunde læra songen, utan dei hundrad og fire og fyrti tusund, dei som er kjøpte frå jordi. 4 Desse er dei som ikkje hev gjort seg ureine med kvende; for dei er som møyar. Desse er dei som fylgjer Lambet kvar helst det gjeng. Desse er kjøpte frå menneski til ei fyrste grøda for Gud og Lambet, 5 og i deira munn er ikkje funne svik; for dei er utan lyte. 6 Og eg såg ein annan engel fliuga under det høgste av himmelen; han hadde eit ævelegt evangelium å forkynna deim som bur på jordi og alle folk og ætter og tungemål og landslydar, (aiōnios g166) 7 og han sagde med høg røyst: «Ottast Gud og gjev honom æra! for timen til hans dom er komen; og tilbed honom som gjorde himmelen og jordi og havet og vatskjeldorne!» 8 Og endå ein annan engel fylgte etter og sagde: «Falli, falli er Babylon, den store, ho som hev skjenkt alle folki av sin hordoms vreide-vin.» 9 Og endå ein tridje engel fylgte etter deim og sagde med høg røyst: «Dersom nokon tilbed dyret og bilætet av det og tek merket på panna si eller på handi si, 10 so skal han og drikka av Guds vreide-vin, som er skjenkt ublanda i hans harms skål, og han skal verta pint med eld og svavel for augo på dei heilage englar og Lambet. 11 Og røyken av pinsla deira stig upp i all æva, og dei hev ikkje kvila dag eller natt, dei som tilbed dyret og bilætet av det, og kvar ein som tek namnemerket til det.» (aiōn g165) 12 Her er tolmodet til dei heilage, dei som held Guds bod og trui på Jesus. 13 Og eg hørde ei røyst frå himmelen som sagde: «Skriv: Sæle er dei daude som døyr i Herren heretter! Ja, segjer Anden, dei skal kvila frå arbeidet sitt, for gjerningarne deira fylgjer med deim.» 14 Og eg såg, og sjå: ei kvit sky, og på skyi sat ein som var lik ein menneskjeson, og han hadde ei gullkruna på hovudet og ein kvass sigd i handi. 15 Og ein annan engel kom ut or templet og ropa med høg røyst til honom som sat på skyi: «Send ut sigden din og skjer! for timen til skurden er komen; for jordi er mogi til skurd.» 16 Og han som sat på skyi, let sigden sin fara yver jordi, og jordi vart skori. 17 Og ein annan engel kom ut or templet i himmelen, og han hadde ein kvass sigd, han og. 18 Og endå ein annan engel kom ut frå altaret, og han hadde magt yver elden og ropa med høg røyst til honom som hadde den kvasse sigden: «Send ut den kvasse sigden din og skjer druvorne av vintreet på jordi; for beri på det er mogne!» 19 Og engelen let sigden sin fara yver jordi og skar frukti av vintreet på jordi og kasta henne i den store vinpersa til Guds vreide. 20 Og vinpersa vart trødd utanfor byen, og det gjekk blod ut frå persa heilt upp til beisli på hestarne, so langt som tusund og seks hundrad stadier.

15 Og eg såg eit anna teikn i himmelen, stort og underlegt: sju englar, som hadde dei sju siste plågorne; for med deim er Guds vreide fullenda. 2 Og eg såg liksom eit glashav, blanda med eld, og deim som hadde vunne siger yver dyret og yver bilætet av det og yver namnetalet på det, såg eg standa ved glashavet og halda Guds harpor. 3 Og dei song songen åt Moses, Guds tenar, og songen åt Lambet og sagde: «Store og underlege er dine gjerningar, Herre Gud, du allmektige! Rettferdige og sanne er dine vegar, du konge yver folki! 4 Kven skulde ikkje ottast, Herre, og æra ditt namn? for einast du er heilag; for alle folki skal koma og tilbeda for di åsyn, for dine rettferdige domar hev vorte openberre!» 5 Og deretter såg eg, og sjå: Templet med vitnemålstjeldet i himmelen vart opna, 6 og dei sju englarne som hadde dei sju plågorne, kom ut or templet, klædde i reint og skinande linty og umbundne um bringa med gullbelte. 7 Og eit av dei fire livendi gav dei sju englarne sju gullskåler, fyltte med Guds vreide, hans som liver i all æva. (aiōn g165) 8 Og templet var fyllt med røyk av Guds herlegdom og av hans magt, og ingen kunde ganga inn i templet fyrre dei sju plågorne frå dei sju englarne var fullenda.

16 Og eg hørde ei høg røyst frå templet, som sagde til dei sju englarne: «Gakk og tøm dei sju skålerne med Guds vreide ut på jordi!» 2 Og den fyrste gjekk og tømde si skål på jordi; og det kom ein vond og våleg svoll på dei menneske som hadde merket åt dyret, og som tilbad bilætet av det. 3 Og den andre engelen tømde si skål i havet, og det vart til blod som av ein daud mann, og kvar livande sjæl i havet døydde. 4 Og den tridje engelen tømde si skål i elvarne og vatskjeldorne, og det vart til blod. 5 Og eg hørde engelen yver vatni segja: «Rettferdig er du som er og som var, du heilage, at du hev halde slik dom. 6 For blod av heilage og av profetar rende dei ut, og blod gav du deim å drikka; for dei er det verde.» 7 Og eg hørde altaret segja: «Ja, Herre Gud, du allmektige! Sanne og rettferdige er dine domar!» 8 Og den fjorde engelen tømde si skål på soli, og ho fekk magt til å brenna menneski med eld. 9 Og menneski vart brende av stor hite, og dei spotta Guds namn, hans som hev magt yver desse plågorne, og dei vende ikkje um, so dei gav honom æra. 10 Og den femte engelen tømde si skål yver kongsstolen til dyret; og riket til det vart formyrkt, og dei togg tungorne sine av pinsla, 11 og dei spotta Gud i himmelen for pinslorne sine og svollarne sine, og vende ikkje um frå sine gjerningar. 12 Og den sette engelen tømde si skål i den store elvi Eufrat, og vatnet hennar turka upp, so vegen skulde verta rudd for kongarne frå Austerland. 13

Og eg såg at det or munnen på draken og or munnen på dyret og or munnen på den falske profeten kom ut tri ureine ånder liksom paddor. **14** For dei er djevle-ånder som gjer teikn, og dei gjeng ut til kongarne i heile mannheimen til å sanka deim saman til striden på den store dagen åt Gud den allmegtige. **15** Sjå, eg kjem som ein tjuv! Sæl er den som vaker og vaktar klædi sine, so han ikkje skal ganga naken, og dei skal sjå hans skam! **16** Og han førde deim saman til den stad som heiter på hebraisk Harmageddon. **17** Og den sjuande engelen tømde si skål i lufti, og ei høg røyst kom ut frå templet i himmelen, frå kongsstolen, og sagde: «Det er gjort!» **18** Og der kom Ijoneldar og røyster og toredunar, og det vart ein stor jordskjelv, ein slik at det, alt sidan menneskja vart til på jordi, ikkje hev vore ein sovoren jordskjelv, so stor. **19** Og den store byen vart kløyvd i tri partar, og byarne åt folki fall, og Babylon, den store, vart ihugkomi for Gud, at han skulde gjeva henne skåli med vinen av sin strenge vreide. **20** Og kvar øy kvar burt, og fjell vart ikkje funne. **21** Og stort hagl, som hundrad pund tungt, fall ned frå himmelen på menneski, og menneski spotta Gud for plåga av haglet; for den plåga var ovleg stor.

17 Og ein av dei sju englarne som hadde dei sju skålerne, kom og tala med meg og sagde: «Kom, eg skal visa deg domen yver den store skjkjøkja, som sit ved dei mange vatni, **2** henne som kongarne på jordi hev hora med, og dei som bur på jordi, vart drukne av hennar hordoms vin.» **3** Og han førde meg i åndi burt i ei øydemark, og eg såg ei kvinne sitja på eit skarlakraut dyr, som var fullt med spottings namn og hadde sju hovud og ti horn. **4** Og kvinne var klædd i purpur og skarlak og lyste av gull og dyre steinar og perlor; ho hadde i handi ei gullskål full med styggedom og med ureinska av hordomen hennar. **5** Og på panna hennar var skrive eit namn, ein løyndom: Babylon, den store, mor åt skjkjørne og styggedomarne på jordi. **6** Og eg såg kvinne fullskjenkt med blodet av dei heilage og med blodet av Jesu vitne, og eg undra meg storleg då eg såg henne. **7** Og engelen sagde til meg: «Kvi undra du deg? Eg vil segja deg løyndomen med kvinne og med dyret som ber henne, og som hev dei sju hovudi og ti horni. **8** Det dyret du såg, det var og er ikkje, og det skal stiga upp or avgrunnen og fara burt til undergang; og dei som bur på jordi, som ikkje hev namni sine skrivne i livsens bok frå verdi vart grunnlagd, dei skal undra seg når dei ser at dyret var og ikkje er og skal koma att. (Abyssos g12) **9** Her spørst det um vitet som hev visdom! Dei sju hovudi er sju fjell, som kvinne sit på, **10** og dei er sju kongar; dei fem er falne, den eine er til, den

andre er ikkje kome endå; og når han kjem, skal han berre halda seg ei stutt tid. **11** Og dyret som var og ikkje er, det er sjølv den åttande og er og ein av dei sju og fer burt til undergang. **12** Og dei ti horni som du såg, er ti kongar som ikkje endå hev fenge rike, men dei fær magt som kongar ein time saman med dyret. **13** Desse hev same tanken, og si kraft og magt gjev dei til dyret. **14** Desse skal strida mot Lambet, og Lambet skal vinna yver deim, for det er herren yver herrar og kongen yver kongar, og dei som er med det, dei som er kalla og utvalde og trufaste.» **15** Og han sagde til meg: «Dei vatni som du såg der skjkjøkja sit, er landslydar og flokkar og folk og tungemål. **16** Og dei ti horni som du såg, og dyret, desse skal hata skjkjøkja og gjera henne aud og naki, og kjøtet hennar skal dei eta, og henne sjølv skal dei brenna upp med eld. **17** For Gud gav deim i hjarta å fullføra hans tanke og fullføra den eine og same tanken og gjeva dyret sitt rike, til dess Guds ord er fullførde. **18** Og kvinna som du såg, er den store byen som hev kongeveldet yver kongarne på jordi.»

18 Deretter såg eg ein annan engel stiga ned frå himmelen; han hadde stor magt, og jordi vart upplyst av hans herlegdom. **2** Og han ropa med sterkt røyst og sagde: «Falli, falli er Babylon, den store, og ho hev vorte bustad for vonde ånder, eit fangebol for alle ureine ånder, og eit fangebol for alle ureine og stygglelege fuglar. **3** For av hennar hordoms vreide-vin hev alle folki drukke, og kongarne på jordi hev drive hor med henne, og kjøpmennene på jordi hev vorte rike av hennar ovlivnads fylla.» **4** Og eg høyrdie ei onnor røyst frå himmelen, som sagde: «Gakk ut frå henne, de mitt folk, so de ikkje skal verta medskuldige i synderne hennar og ikkje få noko av plågorne hennar! **5** For synderne hennar når heilt upp til himmelen, og Gud hev kome hennar urettferdige gjerningar i hug. **6** Gjev henne att som ho hev gjeve, og gjev henne twifaldt etter hennar gjerningar! Skjenk henne twifaldt i den skåli som ho hev skjenkt i! **7** So mykje som ho hev æra seg sjølv og livt i ovlivnad, so mykje pinsla og sorg gjeve de henne! For ho segjer i sitt hjarta: «Eg sit som dronning og er ikkje enkja, og sorg skal eg ikkje sjå.» **8** Difor skal plågorne hennar koma på ein dag: daude og sorg og svolt, og ho skal verta oppbrend med eld; for sterkt er Herren Gud, som dømde henne. **9** Og kongarne på jordi som hev drive hor og ovlivnad med henne, skal gråta og barma seg yver henne, når dei ser røyken av hennar brand, **10** medan dei stend langt undan av otte for pinsla hennar og segjer: «Usæl, usæl du store by Babylon, du sterke by! at domen din er komen i ein time!» **11** Og kjøpmennene på jordi græt og syrgjer yver henne, av di ingen lenger kjøper

varorne deira: 12 varor av gull og sylv og dyre steinar og perlor og kostelegt linty og purpur og silke og skarlak og allslag angande tre og allslag kjerald av filsbein og allslag kjerald av dyrverdig tre og kopar og jarn og marmor 13 og kanel og hårsalve og røykjelse og myrra og røykjeverk og vin og olje og fint mjøl og kveite og storføtter og sauer og hestar og vognar og trælar og menneske-sjæler. 14 Og den frukt som di sjæl hadde lyst til, er komi burt frå deg, og alt det feite og glimande er kome burt frå deg, og aldri skal nokon finna det meir. 15 Dei som handlar med desse ting, som hev vorte rike ved henne, skal standa langt undan av otte for pinsla hennar og gråta og syrgja 16 og sagde: «Usæl, usæl den store byen, som var klædd i kostelegt linty og purpur og skarlak, og lyste av gull og dyre steinar og perlor; at so stor ein rikdom er øydd i ein time!» 17 Og kvar styremann og kvar skipstørar og alle sjøfolk og alle dei som fer på havet, stod langt undan 18 og ropa då dei såg røyken av hennar brand, og sagde: «Kven er lik den store byen?» 19 Og dei kasta dust på hovudi sine og ropa med gråt og sorg og sagde: «Usæl, usæl den store byen, der alle som hadde skip på havet, vart rike av hennar eignaluter, at ho vart lagd i øyde i ein time!» 20 Fagna deg yver henne, du himmel, og de apostlar og profetar, av di Gud hev halde dom for dykk yver hennel!» 21 Og ein veldug engel lyfte ein Stein som ein stor kvernstein og kasta honom i havet og sagde: «So skal Babylon, den store byen, med hast verta nedkasta og ikkje meir verta funnen. 22 Og ingen ljud av harpespelarar og songarar og fløytelåtarar og lurblåsarar skal lenger verta høyrd i deg, og ingen som driv nokor kunst, skal lenger verta funnen i deg, og ingen ljud av kvern lenger verta høyrd i deg. 23 Og ljós av lampa skal ikkje lenger skina i deg, og røyst av brudgom og brur ikkje lenger verta høyrd i deg; for dine kjøpmenner var storkarane på jordi, av di alle folk vart dåra ved din troldom. 24 Og i henne vart det funne blod av profetar og heilage og av alle deim som er myrde på jordi.»

19 Deretter høyrde eg liksom ei høg røyst av ein stor skare i himmelen, som sagde: «Halleluja! Frelsa og æra og magti tilhøyrer vår Gud! 2 For sanne og rettferdige er hans domar; for han hev dømt den store skjøkja, ho som øydelagde jordi med sin hordom, og han hev kravt blodet av sine tenrar ut or hennar hand!» 3 Og dei sagde ein gong til: «Halleluja! Og røyken av henne stig upp i all æva.» (aiðn g165) 4 Og dei fire og tjuge eldste og dei fire livendi fall ned og tilbad Gud, som sat på kongsstolen, og sagde: «Amen! halleluja!» 5 Og det kom ei røyst ut frå kongsstolen og sagde: «Lova vår Gud, alle hans tenrar, og de som

ottast honom, både små og store!» 6 Og eg høyrde liksom ei røyst av ein stor skare, og som ein ljud av mange vatn, og som ein ljud av sterke toredunar, som sagde: «Halleluja! for Herren, Gud den allmektige, hev vorte konge! 7 Lat oss glede og fagna oss og gjeva honom æra, for brudlaupet å Lambet er kome, og bruri hans hev butt seg til! 8 Og det er henne gjeve å klæda seg i reint og skinande fint linty; for det fine lintyet er dei rettferdige gjerningar av dei heilage.» 9 Og han segjer til meg: «Skriv: Sæle er dei som er bedne til brudlaups-nattverden å Lambet!» Og han segjer til meg: «Dette er Guds sanne ord.» 10 Og eg fall ned for føterne hans og vilde tilbeda honom, og han segjer til meg: «Sjå på du ikkje gjer det! eg er medtenar til deg og brørne dine, som hev Jesu vitnemål. Tilbed Gud! For Jesus vitnemål er anden med profetordet.» 11 Og eg såg himmelen opna, og sjå: ein kvit hest; og den som sat på honom, heiter «Trufast og sannordig», og han dømer og strider med rettferd. 12 Augo hans er som eldsloge, og på hovudet hans er det mange krunor; han hev eit namn skrive som ingen kjänner, utan han sjølv. 13 Og han er klædd i ein klædnad, dupper i blod, og hans namn er kalla: «Guds ord». 14 Og herarne i himmelen fylgte honom på kvite hestar og klædde i kvitt og reint fint linty. 15 Og or munnen hans gjeng det ut eit kvast sverd til å slå heidningarne med, og han skal styra deim med jarnstav, og han trøder persa med den strenge vreide-vin frå Gud, den allmektige. 16 Og han hev på sin klædnad og på si lend eit namn skrive: «Kongen yver kongar og herren yver herrar.» 17 Og eg såg ein engel som stod i soli, og han ropa med høg røyst og sagde til alle fuglar som flyg under det høgste av himmelen: «Kom og sanka dykk til Guds store matmål: 18 til å eta kjøt av kongar og kjøt av herhovdingar og kjøt av velduge og kjøt av hestar og kjøt av deim som sat på deim, og kjøt av alle, frie og trælar, små og store!» 19 Og eg såg dyret og kongarne på jordi og herarne deira samankomme til å føra strid mot honom som sat på hesten, og mot hans her. 20 Og dyret vart gripe, og saman med det den falske profeten, han som for augo på det hadde gjort dei teikni han hadde dåra deim med som tok merket å dyret og tilbad bilætet av det. Desse two vart kasta livande i eldsjøen som brenn med svavel. (Limnë Pyr g3041 g4442) 21 Og dei andre vart drepne med sverdet hans som sat på hesten, det som gjekk ut or munnen hans. Og alle fuglarne vart metta av kjøtet deira.

20 Og eg såg ein engel stige ned frå himmelen, som hadde lykelen til avgrunnen og ei stor lekkja i handi si. (Abyssos g12) 2 Og han greip draken, den gamle ormen, som

er djevelen og Satan, og batt honom for tusund år [3] og kasta honom i avgrunnen og læste honom inne og sette innisigle yver honom, so han ikkje lenger skulde dåra folki, til dess dei tusund år var fullenda. Og etter den tid skal han verta løyst ei liti stund. (*Abyssos g12*) **4** Og eg såg stolar, og dei sette seg på deim, og det vart gjeve deim magt til å halda dom; og eg såg deira sjæler som var halshogne for Jesu vitnemål og Guds ord skuld, og deim som ikkje hadde tilbede dyret eller bilætet av det, og ikkje teke merket på panna si og på handi si; og dei vart livande og rådde saman med Kristus i tusund år. **5** Men dei andre daude vart ikkje livande att, fyrr dei tusund år var fullenda. Dette er den fyrste uppstoda. **6** Sæl og heilag er den som hev lut i den fyrste uppstoda; yver deim hev den andre dauden ingi magt, men dei skal vera Guds og Kristi prestar og ráða saman med honom i tusund år. **7** Og når dei tusund åri er fullenda, skal Satan verta løyst ut or sitt fengsel, **8** og han skal ganga ut og dåra folki ved dei fire jordhryno, Gog og Magog, og føra deim saman til strid, og talet på deim er som havsens sand. **9** Og dei drog upp på den vide jordflata og kringsette lægret åt dei heilage og den byen som Gud elskar. Og det fall eld ned ifrå himmelen frå Gud og øydd deim. **10** Og djevelen, som hadde dåra deim, vart kasta i sjøen med eld og svavel, der dyret og den falske profeten var; og dei skal verta pinte dag og natt i all æva. (*aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442*) **11** Og eg såg ein stor kvit kongsstol, og honom som sat derpå; og jordi og himmelen flydde frå hans åsyn, og det fanst ikkje nokon stad for deim. **12** Og eg såg dei daude, små og store, standa framfor Gud, og bøker vart opna, og ei onnor bok vart opna, det er livsens bok. Og dei daude vart dømde etter det som var skrive i bøkerne, etter gjerningarne sine. **13** Og havet gav att dei daude som var i det, og dauden og helheimen gav att dei daude som var i deim, og dei vart dømde kvar etter sine gjerningar. (*Hadēs g86*) **14** Og dauden og helheimen vart kasta i eldsjøen. Dette er den andre dauden: eldsjøen. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** Og dersom nokon ikkje vart funnen uppskriven i livsens bok, so vart han kasta i eldsjøen. (*Limnē Pyr g3041 g4442*)

21 Og eg såg ein ny himmel og ei ny jord; for den fyrste himmelen og den fyrste jordi hadde kvorve burt, og havet er ikkje meir. **2** Og eg såg den heilage byen, det nye Jerusalem, stiga ned ifrå himmelen frå Gud, budd som ei bruk som er prydd for brudgomen sin. **3** Og eg høyrdie ei høg røyst frå kongsstolen, som sagde: «Sjå, Guds bustad er hjå menneski, og han skal bu hjå deim; og dei skal vera hans folk, og Gud sjølv skal vera hjå deim og vera deira Gud. **4** Og han skal turka kvar tåra av augo deira, og dauden skal

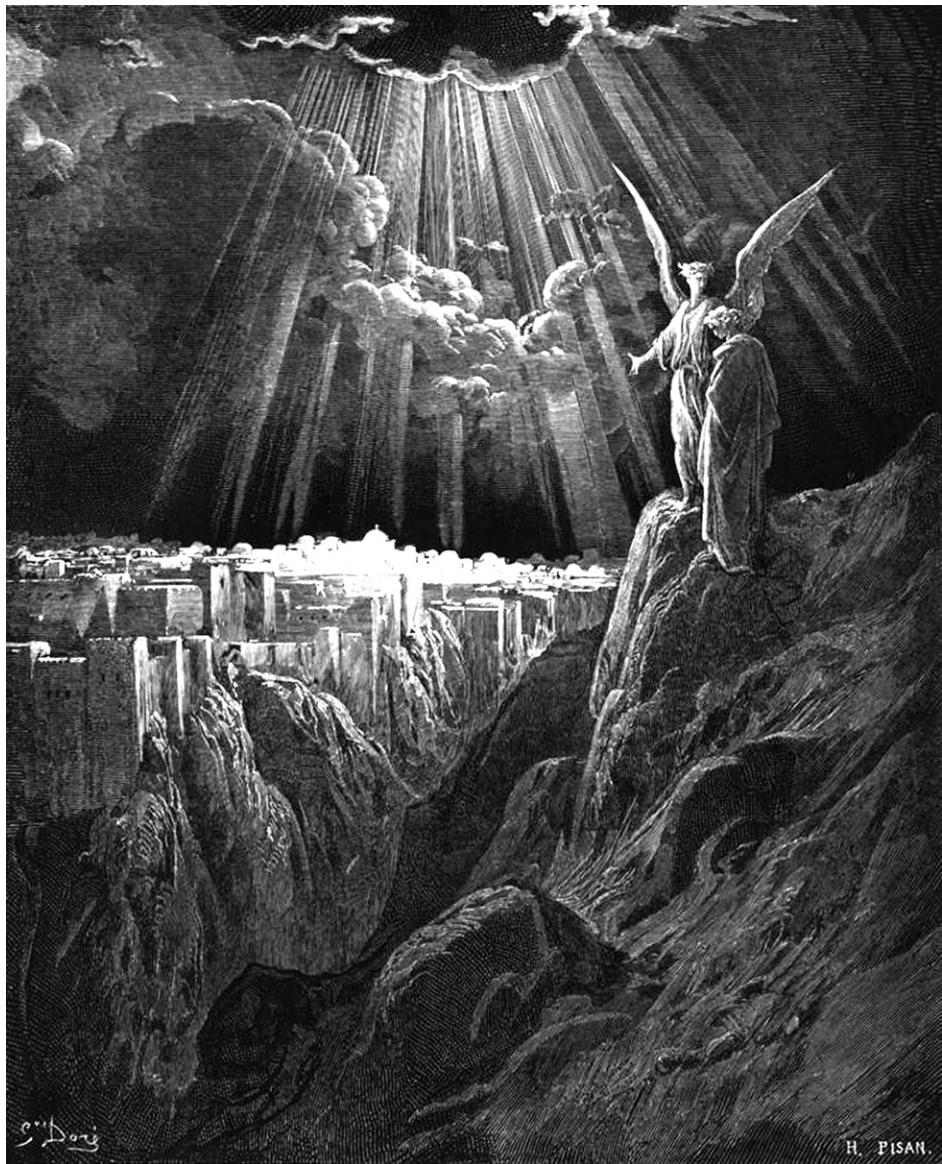
ikkje meir vera til, og ikkje sorg og ikkje skrik og ikkje pinsla skal meir vera til; for dei fyrste ting er burtfarne.» **5** Og han som sat på kongsstolen, sagde: «Sjå, eg gjer alle ting nye!» Og han segjer til meg: «Skriv! for desse ordi er truverdig og sanne.» **6** Og han sagde til meg: «Det er gjort. Eg er A og Å, upphavet og enden. Eg vil gjeva den tyrste av kjelda med livsens vatn for inkje. **7** Den som sigrar, skal erva alle ting, og eg vil vera hans Gud, og han skal vera min son. **8** Men dei som er ræddhuga og vantruande og styggelege og manndråparar og horkarar og trollmenner og avgudsdyrkaran og alle ljugarar, deira lut skal vera i sjøen som brenn med eld og svavel; det er den andre dauden.» (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **9** Og ein av dei sju englarne som hadde dei sju skålerne, fylte med dei sju siste plågorne, kom til meg og tala med meg og sagde: «Kom, eg skal visa deg bruri, vivet til Lambet!» **10** Og han førde meg i ándi burt på eit stort og høgt fjell og viste meg den heilage byen Jerusalem, som steig ned frå himmelen frå Gud. **11** Han hadde Guds herlegdom, og hans ljós var som av den kostelegaste stein, som krystallblank jaspis. **12** Og han hadde ein stor og høg mur, han hadde tolv portar, og på portarne tolv englar og innskrivne namn, som er namni på dei tolv ætter av Israels born: **13** mot aust tri portar, mot nord tri portar, mot sud tri portar, mot vest tri portar. **14** Og muren um byen hadde tolv grunnsteinar, og på deim namni på dei tolv apostlar åt Lambet. **15** Og han som tala med meg, hadde ei gullrøyr til å mæla byen og portarne og muren hans. **16** Og byen ligg i ein firkant, og lengdi på honom er so stor som breiddi. Og han mælte byen med røyri: tolv tusund stadier; lengd og breidd og høgd på honom er like. **17** Og han mælte muren um honom: eit hundrad og fire og fyrti alner, etter eit menneskjemål, som og er engle-mål. **18** Og muren var bygd av jaspis, og byen var av reint gull, lik reint glas. **19** Og grunnsteinarne i bymuren var prydde med allslag dyre steinar: den fyrste grunnsteinen var jaspis, den andre safir, den tridje kalcedon, den fjorde smaragd, **20** den femte sardonyx, den sette sarder, den sjuande krysolt, den åttande beryll, den niande topas, den tiande krysopras, den ellekte hyacint, den tolvte ametyst. **21** Og dei tolv portarne var tolv perlor; kvar ein av portarne var av ei perla, og gata i byen var reint gull som klårt glas. **22** Og eg såg ikkje noko tempel i honom; for hans tempel er Herren, Gud den allmegtige, og Lambet. **23** Og byen treng ikkje soli eller månen til å skina åt seg; for Guds herlegdom upplyser honom, og Lambet er hans ljós. **24** Og folki skal ferdast i hans ljós, og kongarne på jordi ber sin herlegdom til honom. **25** Og hans portar skal aldri verta stengde um dagen; for natt skal ikkje vera der. **26** Og dei skal bera herlegdomen og æra

frå folki til honom. 27 Og inkje ureint skal koma inn i honom, og ingen som fer med styggedom og lygn; berre dei som er innskrivne i livsens bok hjå Lambet.

som vitnar dette, segjer: «Ja, eg kjem snart.» Amen, ja kom, Herre Jesus! 21 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle! Amen.

22 Og han viste meg ei elv med livsens vatn, som rann klår som krystall ut frå kongsstolen åt Gud og Lambet.
2 Midt imillom bygata og elvi, på både sidor, stod livsens tre, som bar tolv gonger frukt og gav kvar månad si frukt. Og lauvet på treet var til helsebot for folki. 3 Og ingi bannstøyting skal vera meir, og kongsstolen åt Gud og Lambet skal vera der, og hans tenrarar skal tena honom. 4 Og dei skal sjå hans åsyn, og hans namn skal vera på panna deira. 5 Og natt skal det ikkje vera meir, og dei treng ikkje til ljós av lampa og ljós av sol, for Gud Herren skal lysa yver deim; og dei skal råda i all æva. (aiōn g165) 6 Og han sagde til meg: «Desse ord er truverdige og sanne; og Herren, den Gud som skifter ut sin Ande til profetarne, hev sendt sin engel til å syna tenarane sine det som snart skal henda. 7 Sjå, eg kjem snart! Sæl er den som tek vare på dei profetiske ord i denne boki.» 8 Og eg, Johannes, er den som såg og hørde dette. Og då eg hadde hørt og set, fall eg ned og vilde tilbeda for føterne til den engelen som synte meg dette. 9 Og han segjer til meg: «Sjå til du ikkje gjer det; for eg er medtenar til deg og brørne dine, profetarne, og til deim som tek vare på ordi i denne boki. Tilbed Gud!» 10 Og han segjer til meg: «Du skal ikkje setja innsigle på dei profetiske ord i denne boki! for tidi er nær. 11 Lat den som gjer urett gjera urett framleides, og den ureine verta urein framleides, og den rettferdige gjera rettferd framleides, og den heilage verta helga framleides! 12 Sjå, eg kjem snart, og mi løn er med meg, til å gjeva kvar attergjeld, etter som hans gjerning er. 13 Eg er A og Å, upphavet og enden, den fyrste og den siste. 14 Sæle er dei som tvær kjolarne sine, so dei må få rett til livsens tre og koma inn i byen gjennom portarne. 15 Men utanfor er hundarne og trollmennene og horkararne og manndråparane og avgudsdyrkaranane og kvar som elskar og talar lygn. 16 Eg, Jesus, hev sendt min engel til å vitna dette for dykk um kyrkjelydarne. Eg er Davids rotrenning og ætt, den klåre morgonstjerna. 17 Og Anden og bruri segjer: «Kom!» Og den som høyrer det, segje: «Kom!» Og den som er tyrst, han kome, og den som vil, han take livsens vatn for inkje!» 18 Eg vitnar for kvar som høyrer dei profetiske ordi i denne boki: Dersom nokon legg noko til dette, so skal Gud leggja på honom dei plågor som er skrivne i denne boki. 19 Og dersom nokon tek noko burt frå ordi i denne profetiske boki, so skal Gud taka hans lut burt frå livsens tre og frå den heilage byen som det stend skrive um i denne boki. 20 Han

Og eg såg den heilage byen, det nye Jerusalem, stiga ned ifrå himmelen frå Gud, budd som ei
brur som er prydd for brudgomen sin. Og eg høyrde ei høg røyst frå kongsstolen, som sagde:
«Sjå, Guds bustad er hjå menneski, og han skal bu hjå deim; og dei skal vera hans folk,
og Gud sjølv skal vera hjå deim og vera deira Gud.

Apenbaring 21:2-3

Guide til Leseren

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Ordliste

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Ordliste +

AionianBible.org/Bibles/Norwegian---Norwegian-Student-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukas 8:31
Romerne 10:7
Apenbaring 9:1
Apenbaring 9:2
Apenbaring 9:11
Apenbaring 11:7
Apenbaring 17:8
Apenbaring 20:1
Apenbaring 20:3

Apostlenes-gjerninge 3:21
Apostlenes-gjerninge 15:18
Romerne 1:25
Romerne 9:5
Romerne 11:36
Romerne 12:2
Romerne 16:27
1 Korintierne 1:20
1 Korintierne 2:6
1 Korintierne 2:7
1 Korintierne 2:8
1 Korintierne 3:18
1 Korintierne 8:13
1 Korintierne 10:11
2 Korintierne 4:4
2 Korintierne 9:9
2 Korintierne 11:31
Galaterne 1:4
Galaterne 1:5
Efeserne 1:21
Efeserne 2:2
Efeserne 2:7
Efeserne 3:9
Efeserne 3:11
Efeserne 3:21
Efeserne 6:12
Filippenserne 4:20
Kolossenserne 1:26
1 Timoteus 1:17
1 Timoteus 6:17
2 Timoteus 4:10
2 Timoteus 4:18
Titus 2:12
Hebreerne 1:2
Hebreerne 1:8
Hebreerne 5:6
Hebreerne 6:5
Hebreerne 6:20
Hebreerne 7:17
Hebreerne 7:21
Hebreerne 7:24
Hebreerne 7:28
Hebreerne 9:26
Hebreerne 11:3
Hebreerne 13:8
Hebreerne 13:21
1 Peters 1:23

1 Peters 1:25
1 Peters 4:11
1 Peters 5:11
2 Peters 3:18
1 Johannes 2:17
2 Johannes 1:2
Judas 1:13
Judas 1:25
Apenbaring 1:6
Apenbaring 1:18
Apenbaring 4:9
Apenbaring 4:10
Apenbaring 5:13
Apenbaring 7:12
Apenbaring 10:6
Apenbaring 11:15
Apenbaring 14:11
Apenbaring 15:7
Apenbaring 19:3
Apenbaring 20:10
Apenbaring 22:5

aïdos

Romerne 1:20
Judas 1:6

1 Korintierne 1:20
1 Korintierne 2:6
1 Korintierne 2:7
1 Korintierne 2:8
1 Korintierne 3:18
1 Korintierne 8:13
1 Korintierne 10:11
2 Korintierne 4:4
2 Korintierne 9:9
2 Korintierne 11:31
Galaterne 1:4
Galaterne 1:5
Efeserne 1:21
Efeserne 2:2
Efeserne 2:7
Efeserne 3:9
Efeserne 3:11
Efeserne 3:21
Efeserne 6:12
Filippenserne 4:20
Kolossenserne 1:26
1 Timoteus 1:17
1 Timoteus 6:17
2 Timoteus 4:10
2 Timoteus 4:18
Titus 2:12
Hebreerne 1:2
Hebreerne 1:8
Hebreerne 5:6
Hebreerne 6:5
Hebreerne 6:20
Hebreerne 7:17
Hebreerne 7:21
Hebreerne 7:24
Hebreerne 7:28
Hebreerne 9:26
Hebreerne 11:3
Hebreerne 13:8
Hebreerne 13:21
1 Peters 1:23

aiōnios

Matteus 12:32
Matteus 13:22
Matteus 13:39
Matteus 13:40
Matteus 13:49
Matteus 21:19
Matteus 24:3
Matteus 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Lukas 1:33
Lukas 1:55
Lukas 1:70
Lukas 16:8
Lukas 18:30
Lukas 20:34
Lukas 20:35
Johannes 4:14
Johannes 6:51
Johannes 6:58
Johannes 8:35
Johannes 8:51
Johannes 8:52
Johannes 9:32
Johannes 10:28
Johannes 11:26
Johannes 12:34
Johannes 13:8
Johannes 14:16

Matteus 18:8
Matteus 19:16
Matteus 19:29
Matteus 25:41
Matteus 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Lukas 10:25
Lukas 16:9
Lukas 18:18
Lukas 18:30
Johannes 3:15
Johannes 3:16
Johannes 3:36
Johannes 4:14
Johannes 4:36
Johannes 5:24
Johannes 5:39
Johannes 6:27
Johannes 6:40
Johannes 6:47
Johannes 6:54
Johannes 6:68

Johannes 10:28
Johannes 12:25
Johannes 12:50
Johannes 17:2
Johannes 17:3
Apostlenes-gjerninge 13:46
Apostlenes-gjerninge 13:48
Romerne 2:7
Romerne 5:21
Romerne 6:22
Romerne 6:23
Romerne 16:25
Romerne 16:26
2 Korintierne 4:17
2 Korintierne 4:18
2 Korintierne 5:1
Galaterne 6:8
2 Tessalonikerne 1:9
2 Tessalonikerne 2:16
1 Timoteus 1:16
1 Timoteus 6:12
1 Timoteus 6:16
2 Timoteus 1:9
2 Timoteus 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Filemon 1:15
Hebreerne 5:9
Hebreerne 6:2
Hebreerne 9:12
Hebreerne 9:14
Hebreerne 9:15
Hebreerne 13:20
1 Peters 5:10
2 Peters 1:11
1 Johannes 1:2
1 Johannes 2:25
1 Johannes 3:15
1 Johannes 5:11
1 Johannes 5:13
1 Johannes 5:20
Judas 1:7
Judas 1:21
Apenbaring 14:6

eleēsē

Romerne 11:32

Geenna

Matteus 5:22
Matteus 5:29
Matteus 5:30
Matteus 10:28
Matteus 18:9
Matteus 23:15
Matteus 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Lukas 12:5
Jakobs 3:6
Hadēs
Matteus 11:23
Matteus 16:18
Lukas 10:15
Lukas 16:23
Apostlenes-gjerninge 2:27
Apostlenes-gjerninge 2:31
1 Korintierne 15:55
Apenbaring 1:18
Apenbaring 6:8
Apenbaring 20:13
Apenbaring 20:14

Limnē Pyr

Apenbaring 19:20
Apenbaring 20:10
Apenbaring 20:14
Apenbaring 20:15
Apenbaring 21:8

Sheol

1 Mosebok 37:35
1 Mosebok 42:38
1 Mosebok 44:29
1 Mosebok 44:31
4 Mosebok 16:30
4 Mosebok 16:33
5 Mosebok 32:22
1 Samuels 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kongebok 2:6
1 Kongebok 2:9
Jobs 7:9
Jobs 11:8
Jobs 14:13
Jobs 17:13
Jobs 17:16
Jobs 21:13
Jobs 24:19
Jobs 26:6

Salmenes 6:5
Salmenes 9:17
Salmenes 16:10
Salmenes 18:5
Salmenes 30:3
Salmenes 31:17
Salmenes 49:14
Salmenes 49:15
Salmenes 55:15
Salmenes 86:13
Salmenes 88:3
Salmenes 89:48

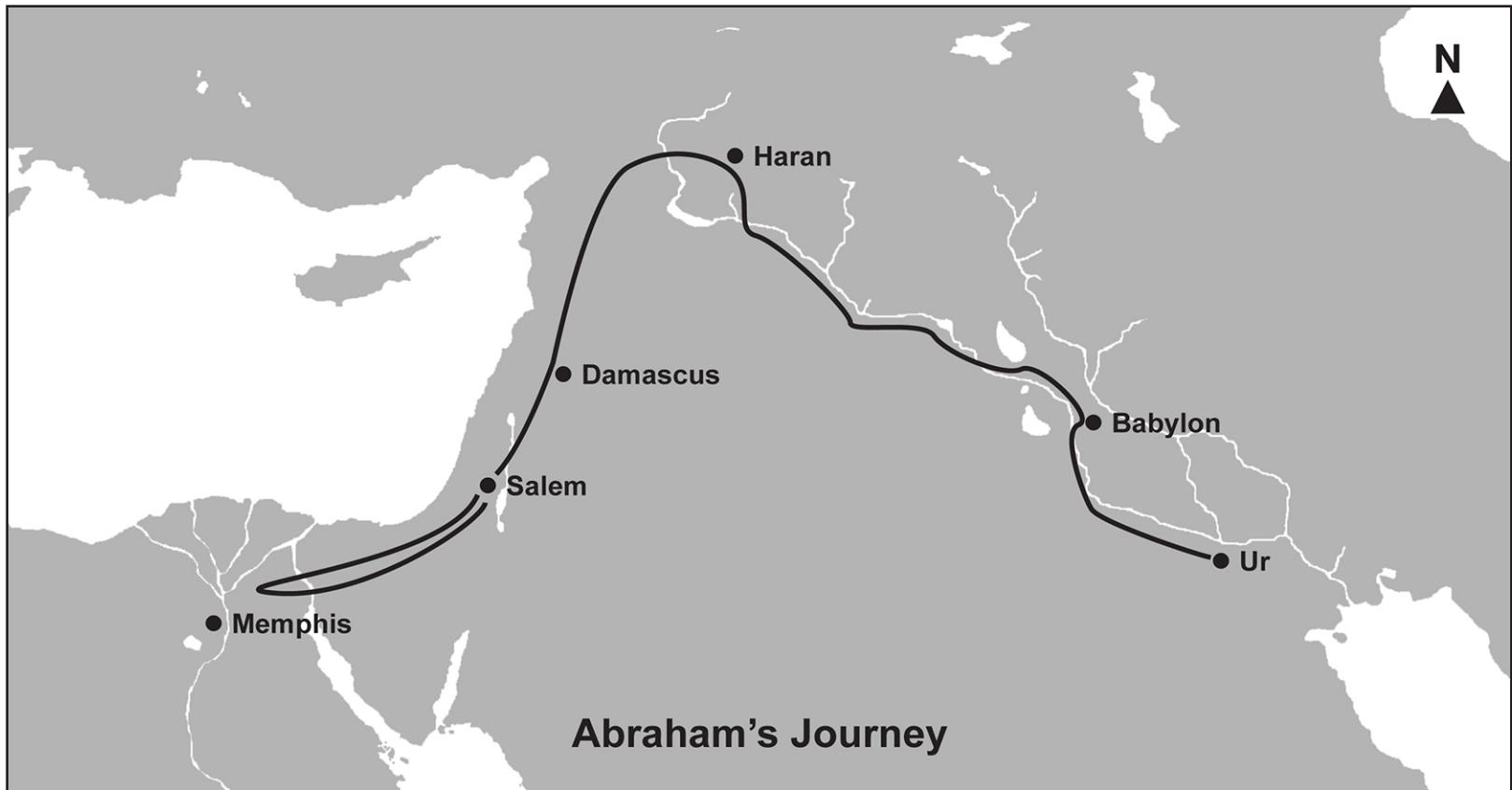
Salmenes 116:3
Salmenes 139:8
Salmenes 141:7
Salomos Ordsprog 1:12
Salomos Ordsprog 5:5
Salomos Ordsprog 7:27
Salomos Ordsprog 9:18
Salomos Ordsprog 15:11
Salomos Ordsprog 15:24
Salomos Ordsprog 23:14
Salomos Ordsprog 27:20
Salomos Ordsprog 30:16
Predikerens 9:10
Salomos Høisang 8:6
Esaias 5:14
Esaias 7:11
Esaias 14:9
Esaias 14:11
Esaias 14:15
Esaias 28:15
Esaias 28:18
Esaias 38:10
Esaias 38:18
Esaias 57:9
Esekiel 31:15
Esekiel 31:16
Esekiel 31:17
Esekiel 32:21
Esekiel 32:27
Hoseas 13:14
Amos 9:2
Jonas 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

2 Peters 2:4

Questioned

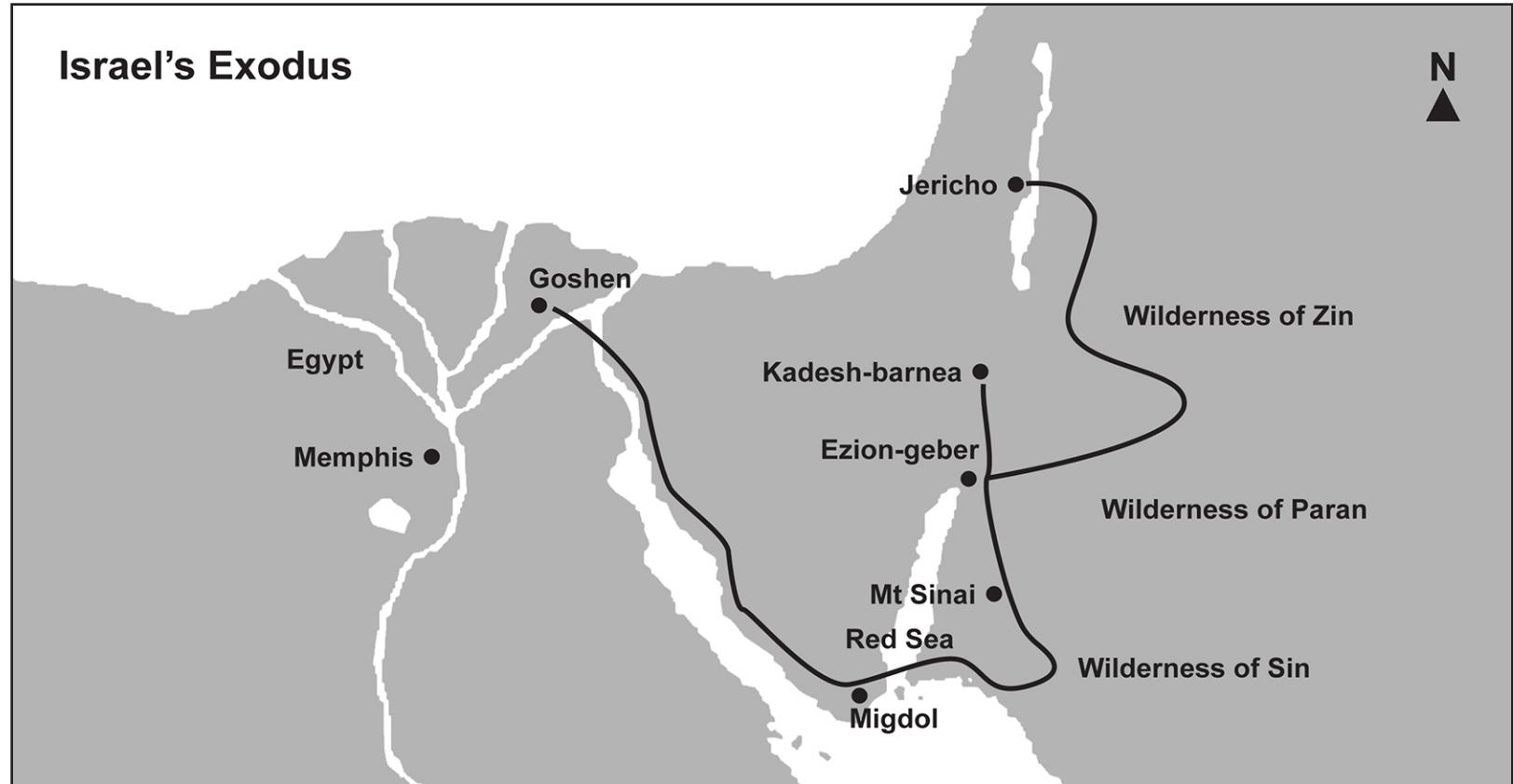
2 Peters 2:17

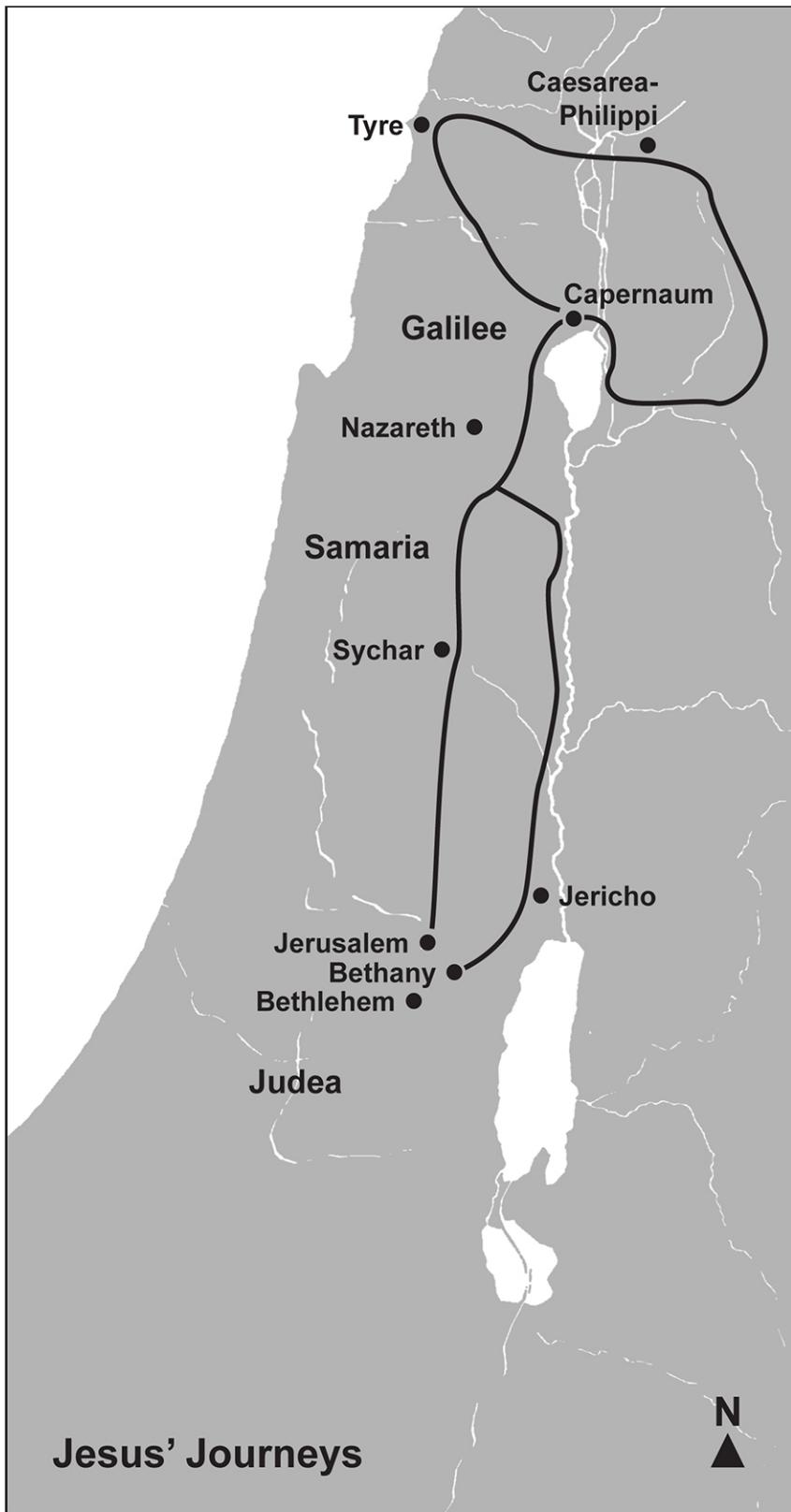
Ved tru var Abraham lydug då han vart kalla, so han gjekk til den staden han skulde få til arv; og han tok ut, endå han ikkje visste kvar han skulde koma. - Hebreerne 11:8

Israel's Exodus

N

Då Farao hadde gjeve folket lov til å fara, so førde Gud deim ikkje på den vegen som bar til Filistarlandet, endå det var den næmaste.
Han tenkte dei kunde koma til å angra seg, når dei møtte ufred, og so fara attende til Egyptarlandet; - 2 Mosebok 13:17

For Menneskiesonen er "kjie heller" komen for å temast, men for å tena og gjeva sitt liv til løysepening for mange. - Markus 10:45

N
▲

Paulus, Jesu Kristi tenar, kalla til apostel, utkåra til å forkynna Guds evangelium, - Rømerne 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth Luke 16:22 Blessed in Paradise Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1 No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa Revelation 19:20 Lake of Fire Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Skjebne

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament Hadēs, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) Limnē Pyr, 6) Paradise, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail,*" Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid,*" because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Gakk då ut, og gjer alle folki til læresveinar, med di de døyper deim til namnet åt Faderen og Sonen og den Heilage Ande, - Matteus 28:19